

James Montgomery Boice

János apostol evangéliuma

Magáncélra felhasználható kézirat

Tartalomjegyzék

Tartalom

Előszó	37
1. fejezet: János evangéliumának bevezetője	39
<i>Egyedi evangélium</i>	39
<i>A jánosi tudományosság</i>	40
<i>A holt-tengeri tekercsek</i>	40
<i>Egyéb tényezők</i>	41
<i>János célja</i>	42
2. fejezet: Jézus Krisztus Isten, Jn1:1-2	44
<i>A négy evangélium</i>	44
<i>János állítása</i>	45
<i>Isten ismerete</i>	46
<i>Mindig olyan, mint Jézus</i>	46
<i>Egy elfogadható áldozat</i>	47
<i>„Ki ez?”</i>	47
3. fejezet: Jézus Krisztus ember, Jn1:1, 14	49
<i>Egy bibliai tanítás</i>	49
<i>Képes meghalni</i>	50
<i>Képes megérteni</i>	51
<i>A mi példánk</i>	51
<i>Az élet értéke</i>	52
4. fejezet: Isten szólt, Jn1:1-3	54
<i>A Logosz</i>	55
<i>Egy korábbi kijelentés</i>	56
<i>Az első és az utolsó</i>	57
5. fejezet: Jézus Krisztus élet, Jn1:4	58
<i>Egy kiemelkedő téma</i>	58
<i>A fizikai élet</i>	58
<i>Lelki élet</i>	60
<i>Örök élet</i>	61
6. fejezet: A világ világossága, Jn1:4-5	62
<i>Isten világosság</i>	62
<i>A világosság és a sötétség</i>	63

<i>A világosság győztes</i>	64
<i>„Te vagy a világosság”</i>	65
7. fejezet: Keresztelő János, Jn1:6-8	67
<i>Az előfutár</i>	67
<i>Tanúbizonyosság</i>	68
<i>Egy hűséges bizonyágtevő</i>	69
<i>Az eredmények</i>	70
8. fejezet: Világosság minden ember számára, Jn1:9	72
<i>Eljött a világosság</i>	72
<i>Igazi világosság</i>	73
<i>Minden ember</i>	74
9. fejezet: Krisztus, az ismeretlen, Jn1:10	76
<i>Az ember akaratának romlottsága</i>	76
<i>Lelki vakság</i>	77
10. fejezet: Az övéi nem fogadták Őt be, Jn1:11	80
<i>A múlt története</i>	80
<i>Krisztus példázata</i>	81
<i>Nincs bocsánat</i>	82
<i>Valamennyien vétkesek</i>	83
11. fejezet: Az evangélium ingyenes ajánlata, Jn1:12	84
<i>Isten gyermekei</i>	84
<i>Kinek a hatalma által?</i>	85
<i>Hit Krisztusban</i>	86
12. fejezet: Újjászületés, Jn1:13	88
<i>Nem vérből</i>	88
<i>Egy érzelmi csúcs</i>	89
<i>Nem elhatározásból</i>	89
<i>Isten gyermekei</i>	90
<i>Az el nem kötelezettek</i>	91
13. fejezet: Isten velünk van, Jn1:14	93
<i>Az egyházatyák</i>	93
<i>Felütötte a sátrát</i>	93
<i>Krisztus dicsőségét szemléltük</i>	96
14. fejezet: Kegyelem és igazság, Jn1:14	97
<i>Isten kegyelme</i>	97
<i>Igazság</i>	99
15. fejezet: Az egyedi Krisztus, Jn1:15-18	102

<i>Egyedi az eredete tekintetében</i>	102
<i>Minden áldás forrása</i>	103
<i>Isten ismerete.....</i>	105
<i>Három probléma</i>	106
16. fejezet: Miképpen tegyünk bizonyóságot Jézus Krisztusról, Jn1:19-28.....	107
<i>Bizonyágtételre kiválasztva.....</i>	108
<i>János bizonyágtétele.....</i>	108
<i>A munkás hangja</i>	109
<i>A király szolgálatában.....</i>	111
17. fejezet: Bizonyágtétel Jézus Krisztusról, Jn1:29-34.....	112
<i>Szóbeli bizonyágtétel.....</i>	112
<i>Az üzenet.....</i>	114
<i>Az ajtó megnyitása.....</i>	115
18. fejezet: Családi evangelizálás, Jn1:35-52	117
<i>Egy testvér.....</i>	118
<i>„Jer és lásd meg!”</i>	120
<i>Időzés Jézussal</i>	121
19. fejezet: Szavahihetőség – a szakadék áthidalása, Jn1:35-52.....	122
<i>Bizonyosság.....</i>	123
<i>Még mindig bűnös</i>	124
<i>Engedvén Istennek.....</i>	125
<i>Időzés Jézussal</i>	125
20. fejezet: A keresztyén jele, Jn1:35-52.....	127
<i>Ismeret.....</i>	128
<i>Be kell plántáltatnod</i>	128
<i>Kemény munka</i>	129
<i>Szeretettől vezérelve</i>	130
21. fejezet: János keresztsége, Jn1:29-34.....	132
<i>Nehéz téma</i>	132
<i>Bapto és baptizo</i>	133
<i>Azonosítás.....</i>	133
<i>János és Jézus.....</i>	135
22. fejezet: A Szentlélek keresztsége, Jn1:29-34	136
<i>Minden hívő számára</i>	136
<i>Krisztussal összeházasodva</i>	137
<i>„Krisztusban”</i>	138
23. fejezet: A keresztyén keresztség, Jn1:29-34.....	140

<i>Rítusok és ceremóniák</i>	140
<i>A jel</i>	141
<i>Isten pecsétje</i>	142
<i>Elpecsételve a Lélek által</i>	143
24. fejezet: Angyalokat fogsz látni, Jn1:52	145
<i>A probléma</i>	145
<i>A dicsőség felhői</i>	147
<i>Az ítélet napja</i>	148
25. fejezet: Mi rejlik egy névben? Jn1:1-52	150
<i>Bibliai nevek</i>	150
<i>Az Íge</i>	151
<i>A világosság</i>	151
<i>Isten Báránya</i>	152
<i>Isten Fia</i>	152
<i>Rabbi</i>	153
<i>Messiás, Király, Emberfia</i>	153
26. fejezet: Az első csoda, Jn2:1-11	155
<i>Jézust szívesen látták</i>	155
<i>Nincs boruk</i>	157
<i>Krisztus, vagy a vallás</i>	158
27. fejezet: Krisztus vajon forradalmár volt? Jn2:12-17	160
<i>A pro és kontra érvek</i>	160
<i>Nincsenek utópiák</i>	161
<i>Nincs önelégültség</i>	162
<i>Az elhívás</i>	164
28. fejezet: Jelet adott nekik, Jn2:18-22	165
<i>A természetes bölcsesség</i>	165
<i>A hitetlenség gyökerei</i>	167
<i>A tanítványok</i>	168
29. fejezet: Krisztus és az ember szíve, Jn2:23-25	169
<i>Az ember szíve</i>	169
<i>A szív a történelemben</i>	170
<i>Sínai</i>	171
<i>Nézz fel a keresztre</i>	172
30. fejezet: Az ember, aki éjszaka jött, Jn3:1	173
<i>Egy képviselő ember</i>	173
<i>Egy farizeus</i>	174

Újjászületés	175
31. fejezet: Értelmiségiek, vagy új emberek? Jn3:2	177
<i>A bukás</i>	<i>177</i>
<i>Menekülés Istentől.....</i>	<i>181</i>
<i>Nikodémus</i>	<i>182</i>
<i>Mindenre kiterjedő gyógyítás</i>	<i>182</i>
32. fejezet: Új emberré válni, Jn3:3-5.....	184
<i>Felülről születés</i>	<i>184</i>
<i>Víz és szél</i>	<i>185</i>
<i>Lelki fogantatás</i>	<i>187</i>
33. fejezet: Test és lélek, Jn3:6	189
<i>A természeti ember</i>	<i>189</i>
<i>A pumpa festegetése</i>	<i>190</i>
<i>Lélekben járni.....</i>	<i>191</i>
34. fejezet: Isten lehelete, Jn3:7-8	193
<i>A Lélek jelentése.....</i>	<i>193</i>
<i>Isten lehelete.....</i>	<i>194</i>
<i>A mi kegyelmes Istenünk.....</i>	<i>195</i>
35. fejezet: Krisztus beszél a kételkedőhöz, Jn3:9-13.....	197
<i>Nehéz szöveg</i>	<i>197</i>
<i>Megváltozott életek.....</i>	<i>198</i>
<i>Megváltoztál?</i>	<i>200</i>
36. fejezet: A kígyó a pusztában, Jn3:14-15.....	202
<i>A halál kígyói</i>	<i>202</i>
<i>Nem cselekedetekből.....</i>	<i>203</i>
<i>Krisztusra támaszkodva.....</i>	<i>205</i>
37. fejezet: Isten szeretete, Jn3:16.....	207
<i>Nagy szeretet</i>	<i>207</i>
<i>Végtelen szeretet.....</i>	<i>208</i>
<i>A szeretet, mely ad.....</i>	<i>209</i>
<i>Változhatatlan szeretet</i>	<i>210</i>
<i>Isten szeretete minta a számunkra</i>	<i>212</i>
38. fejezet: Isten legnagyobb ajándéka, Jn3:16	213
<i>Úgy szerette Isten</i>	<i>213</i>
<i>Egy örök terv</i>	<i>214</i>
<i>Isten majd gondoskodik.....</i>	<i>215</i>
<i>Az ember szüksége</i>	<i>216</i>

39. fejezet: Mindenkinnek, akik hisznek, Jn3:16-17	218
<i>A hit természete</i>	<i>219</i>
<i>A hit tartalma</i>	<i>220</i>
<i>Hitben erős</i>	<i>221</i>
40. fejezet: Elítélt! Jn3:18-21.....	223
<i>Bűn és bűnhődés</i>	<i>223</i>
<i>A bűnvádi eljárás oka.....</i>	<i>224</i>
<i>Nem elítélt</i>	<i>225</i>
<i>Itt az idő.....</i>	<i>226</i>
41. fejezet: Egy alázatos ember utolsó szavai, Jn3:22-30.....	228
<i>János utolsó napjai.....</i>	<i>228</i>
<i>Isten szuverenitása</i>	<i>229</i>
<i>Önismeret</i>	<i>230</i>
<i>Krisztus mindenek felett.....</i>	<i>230</i>
<i>Öröm mások számára.....</i>	<i>231</i>
<i>Neki növekednie kell.....</i>	<i>232</i>
42. fejezet: A Völegény és a menyasszony, Jn3:29.....	233
<i>Jézus Isten</i>	<i>233</i>
<i>Az egyház.....</i>	<i>234</i>
<i>A szex és a házasság.....</i>	<i>235</i>
<i>Az Úr visszatérése</i>	<i>236</i>
43. fejezet: Eljött a Bizonyásgtevő, Jn3:31-36.....	238
<i>A tökéletes Tanúbizonyosság</i>	<i>238</i>
<i>Információ első kézből.....</i>	<i>239</i>
<i>Egy bizonyásgot tenni akaró tanú</i>	<i>240</i>
<i>Megbízható bizonyosság</i>	<i>241</i>
<i>Elszökés</i>	<i>241</i>
44. fejezet: Krisztus a sikári forrásnál, Jn4:1-6.....	243
<i>A második példa</i>	<i>244</i>
<i>Az Isten nélküli faj.....</i>	<i>245</i>
<i>Az út.....</i>	<i>247</i>
45. fejezet: Élő víz, Jn4:7-14.....	248
<i>A fáradt Krisztus.....</i>	<i>248</i>
<i>A szomjas asszony</i>	<i>249</i>
<i>A felfakadó forrás.....</i>	<i>251</i>
46. fejezet: Szembesülés az igazsággal, Jn4:15-18	253
<i>A bűn lelepleződik</i>	<i>253</i>

<i>Nem képletes beszéd</i>	254
<i>Mindenki vétkezett</i>	254
<i>A meghívás</i>	256
47. fejezet: Az üdvösség a zsidóké, Jn4:19-22	258
<i>Versengő vallások</i>	258
<i>A pogány üdvösség</i>	259
<i>Üdvösség mindenkinek</i>	260
<i>Zsidónak és pogánynak</i>	261
48. fejezet: Hogyan kell Istent imádni? Jn4:23-24	262
<i>Az imádat lényegi</i>	262
<i>Lelki imádat</i>	263
<i>Liturgia</i>	264
<i>Imádás igazságban</i>	265
<i>A kimeríthetetlen Isten</i>	266
49. fejezet: „Én vagyok az”, Jn4:25-26	267
<i>„Vagyok, aki vagyok”</i>	267
<i>A Messiás</i>	268
<i>Két családfa</i>	269
<i>Lecke a türelemről</i>	270
50. fejezet: Az új élet kiáltása, Jn4:27-30	272
<i>Újjászületés</i>	272
<i>Krisztus megvallása</i>	273
<i>Az értékrend változása</i>	274
<i>Törődés az elveszettekkel</i>	274
<i>A meghívás megismétlődik</i>	275
51. fejezet: Krisztus a lelkek keresője, Jn4:30	277
<i>A bűnösök barátja</i>	277
<i>Tégy fel kérdéseket</i>	278
<i>Adni valamit</i>	279
<i>Jó hír</i>	279
<i>Jézushoz fordítani</i>	280
52. fejezet: A megelégedettség titka, Jn4:31-34	282
<i>Isten akarata</i>	282
<i>Isten akaratának cselekvése</i>	284
<i>A munka befejezése</i>	285
53. fejezet: Isten aratása, Jn4:35-38	287
<i>Motivációk a misszióhoz</i>	288

<i>Az emberek elveszettek</i>	289
<i>Fizikai szükségek</i>	289
<i>Érett az aratásra.....</i>	290
<i>A második közmondás</i>	290
54. fejezet: A világ Üdvözítője, Jn4:39-42	292
<i>Az emberi faj.....</i>	292
<i>Isten világossága</i>	293
<i>A Bárány.....</i>	294
<i>Úgy szerette Isten a világot</i>	295
55. fejezet: Krisztus Galileában, Jn4:43-45.....	297
<i>A probléma</i>	297
<i>A kudarcra való tekintet nélkül.....</i>	298
<i>Az ember szüksége</i>	299
<i>A Szentírás által motiváltan.....</i>	299
56. fejezet: A második csoda, Jn4:46-54.....	301
<i>Örömben és bánatban</i>	302
<i>A hit növekedése</i>	302
<i>A hit látás</i>	304
<i>Igazságok mindenkinek.....</i>	304
57. fejezet: Krisztus és a judaizmus, Jn5:1	306
<i>A zsidó elit</i>	306
<i>Nincs keserűség</i>	308
<i>A mi példánk.....</i>	309
58. fejezet: A harmadik csoda, Jn5:2-9	311
<i>Az emberiség szüksége.....</i>	311
<i>Vakok, sánták, aszkórosok.....</i>	313
<i>A kegyelem.....</i>	313
<i>Érvék nincsenek.....</i>	314
59. fejezet: A szombat Ura, Jn5:9-16.....	315
<i>Kegyelem, vagy szabályok?</i>	315
<i>Dávid király példája</i>	317
<i>Formalizmus.....</i>	317
<i>A bizottság.....</i>	318
60. fejezet: A sabbath története, Jn5:9-16.....	320
<i>Nincsen szombat Mózes előtt.....</i>	320
<i>Csak a zsidóknak</i>	321
<i>A szombat vége</i>	323

<i>Isten kegyelme</i>	323
61. fejezet: A feltámadás napja, Jn5:9-16	325
<i>Egy új nap.....</i>	325
<i>Tizenegy fontos esemény</i>	326
<i>A jelenlegi minta.....</i>	328
62. fejezet: Hogyan ünnepeljük a vasárnapot? Jn5:9-16.....	329
<i>Csak a keresztyének számára</i>	330
<i>Öröm</i>	330
<i>Tevékenység.....</i>	331
<i>Várakozás</i>	333
63. fejezet: Isten vajon hallgat? Jn5:17-23.....	334
<i>Egy kortárs kérdés.....</i>	334
<i>Atya és Fiú.....</i>	335
<i>Engedelmesség</i>	336
<i>Élet és ítélet</i>	337
<i>Az út.....</i>	337
64. fejezet: Örökkévalóságot bírni az időben, Jn5:24-27.....	339
<i>Az élet ajándéka</i>	339
<i>Ábrahám leszármazottai.....</i>	340
<i>Az élet bővelkedő.....</i>	341
<i>A feltámadott élet.....</i>	342
65. fejezet: Élet-halál kérdése, Jn5:28-30.....	343
<i>Odaát többet.....</i>	343
<i>Két sors.....</i>	344
<i>A kárhozat</i>	345
<i>Kegyelem, vagy Isten igazsága?</i>	345
66. fejezet: Bizonyságok Krisztusról, Jn5:31-47.....	348
<i>Az Atya bizonyága.....</i>	349
<i>Keresztelő János.....</i>	349
<i>Csodák.....</i>	350
<i>A Szentírás.....</i>	351
<i>Isten jelzőpóznája.....</i>	351
<i>A követelő kijelentés</i>	351
67. fejezet: Miért csodák? Jn5:36	353
<i>Krisztus jelei.....</i>	353
<i>A fő jelek.....</i>	354
<i>Ízleld és lásd</i>	356

68. fejezet: A Szentírás bizonyágtétele	358
<i>A hanyatlás kora.....</i>	<i>358</i>
<i>Isten Ígéje</i>	<i>360</i>
<i>Archeológiai bizonyítékok.....</i>	<i>360</i>
<i>Várakozás a kősziklán</i>	<i>361</i>
69. fejezet: A Szentírás célja, Jn5:39	362
<i>Egy szerző.....</i>	<i>362</i>
<i>Egy alany.....</i>	<i>363</i>
<i>Nyitott könyv, nyitott elme</i>	<i>365</i>
70. fejezet: Visszaélés a Szentírással, Jn5:39-44	366
<i>A végcél önmagában</i>	<i>366</i>
<i>Csak részletek.....</i>	<i>368</i>
<i>Azok, akik megtalálják Jézust</i>	<i>369</i>
71. fejezet: Vádol a Szentírás, Jn5:45-47.....	370
<i>Isten mércéi</i>	<i>370</i>
<i>Tökéletesség</i>	<i>371</i>
<i>Egy belső mérce</i>	<i>372</i>
<i>Isten mérlege</i>	<i>372</i>
72. fejezet: A negyedik csoda, Jn6:1-4.....	375
<i>A szükségben levő emberek</i>	<i>375</i>
<i>Jézus Krisztus elégségessége.....</i>	<i>376</i>
<i>Vajon elfelejtett az Isten?</i>	<i>378</i>
73. fejezet: Hárman a Mesterrel, Jn6:5-9.....	380
<i>Fülöp</i>	<i>380</i>
<i>A gyermek.....</i>	<i>381</i>
<i>András</i>	<i>383</i>
<i>Hol van az ember?.....</i>	<i>384</i>
74. fejezet: Ki van szolgálatban? Jn6:10-15.....	385
<i>Csekély tudás.....</i>	<i>385</i>
<i>Önző reakció</i>	<i>386</i>
<i>A római iga.....</i>	<i>388</i>
<i>Krisztusok milliárdjai.....</i>	<i>389</i>
75. fejezet: Az ötödik csoda, Jn6:16-21.....	390
<i>A vihar</i>	<i>390</i>
<i>A hit növekedése</i>	<i>391</i>
<i>Keresztyénné válás</i>	<i>393</i>
76. fejezet: A keresés, Jn6:22-27	395

<i>Jézus keresése</i>	395
<i>Isten, vagy ember?</i>	396
<i>Vagyontárgyak</i>	397
<i>Félszívű keresés</i>	398
77. fejezet: Az aranymondás, Jn6:28-29	400
<i>Hit, vagy cselekedetek</i>	400
<i>Az emberi cselekedetek</i>	401
<i>„Nekem róvd fel”</i>	402
<i>Az élőkép</i>	403
78. fejezet: „Én vagyok az életnek ama kenyere”, Jn6:30-35	405
<i>Manipuláció</i>	405
<i>Az üzenet</i>	406
<i>Mindennapi kenyérünk</i>	407
<i>Az igazi kenyér</i>	408
79. fejezet: Azok, akik majd jönni fognak, Jn6:36-37	410
<i>Az ember tehetetlensége</i>	410
<i>Kiválasztás</i>	412
<i>Isten kegyelmének ingyenes felkínálása</i>	413
80. fejezet: Az isteni kegyelem biztos mivolta, Jn6:37	415
<i>Alfa és Omega</i>	415
<i>A szeretet kötelékei</i>	415
<i>Újjászületés</i>	416
<i>Felülről születés</i>	417
<i>Igenis számít</i>	418
81. fejezet: Senki ki nem vettetik, Jn6:37	420
<i>Hit és bizalom</i>	420
<i>Ki jöhet?</i>	421
<i>Hogyan jöhetnek?</i>	422
<i>Mikor jöhetnek?</i>	423
<i>Jössz hát?</i>	423
82. fejezet: Isten megtartó ereje, Jn6:38-39	425
<i>Soha, soha ki nem vetve</i>	425
<i>Minden hívő számára</i>	425
<i>Isten hűséges</i>	426
<i>Tőkeletétek</i>	427
<i>Isten kezemunkája</i>	428
83. fejezet: Isten akaratát Jézus erősíti meg, Jn6:40	430

<i>Isten akarata</i>	430
<i>Isten megerősített akarata</i>	431
<i>Biztos üdvösség</i>	431
<i>Isten el van szánva</i>	432
84. fejezet: Hitetlen zúgolódások, Jn6:41-47	435
<i>A zsidó vezetők</i>	435
<i>Krisztus válasza</i>	436
<i>Bizonyíték</i>	438
<i>Élet a hit előtt</i>	438
85. fejezet: A két manna, Jn6:48-51	440
<i>Krisztus kijelentése</i>	440
<i>A követelmény</i>	442
<i>Élet, vagy halál</i>	443
86. fejezet: Bizony, étel és ital, Jn6:52-59	445
<i>Nem az úrvacsora</i>	446
<i>Táplálkozás Krisztusból</i>	446
<i>A táplálkozás eredményei</i>	448
87. fejezet: A tanítással próbára tett tanítványság, Jn6:60-65	450
<i>Kemény beszéd</i>	450
<i>Krisztus válasza</i>	451
<i>Nem test, hanem lélek</i>	452
<i>Az élet szavai</i>	453
88. fejezet: Sehová máshová, csak előre, Jn6:66-68	455
<i>Egy lényeges kérdés</i>	455
<i>Egy mélyenszántó válasz</i>	456
<i>A Mesterhez kötődve</i>	458
89. fejezet: Egy zavaró kijelentés, Jn6:69-71	460
<i>Hit és értelem</i>	460
<i>Egy közületek ördög</i>	461
<i>Miért Júdás?</i>	462
<i>Péter, vagy Júdás?</i>	464
90. fejezet: Mennyi az idő? Jn7:1-10	465
<i>Isten ideje és a mi időnk</i>	466
<i>Jézus Krisztus ideje</i>	467
<i>Kötött menetrend</i>	468
91. fejezet: Mit gondolsz Jézusról? Jn7:11-13	470
<i>Az egyetlen lehetetlenség</i>	470

<i>A lehetőségek.....</i>	472
<i>Az elkerülhetetlen Krisztus</i>	473
92. fejezet: Ember tanítása, Isten tanítása, Jn7:14-18	475
<i>Nem emberi eredetű.....</i>	475
<i>Megannyi különbség.....</i>	476
<i>Nincs megnyugvás</i>	478
<i>Megnyugvás.....</i>	478
93. fejezet: Igaz ítélettel ítélni, Jn7:19-24	480
<i>Krisztus Júdeában</i>	480
<i>A törvény elítél</i>	481
<i>A törvény haszna</i>	482
<i>Megtisztítván a bűntől</i>	484
94. fejezet: Ki tett többet Jézusnál? Jn7:25-31	485
<i>Három kérdés</i>	485
<i>Krisztus és a Szentírás</i>	486
<i>Jézus Isten</i>	486
<i>Szociális forradalom.....</i>	486
<i>A felszabadító</i>	487
<i>A megtört szívek gyógyítója.....</i>	488
<i>Gyere Jézushoz.....</i>	489
95. fejezet: „A hol én vagyok, ti nem jöhettek oda”, Jn7:32-36	490
<i>„Veletek vagyok”</i>	490
<i>Isten kerítése.....</i>	491
<i>A Sátán támadásai.....</i>	492
<i>Isten áldása</i>	493
<i>Itt az idő.....</i>	493
96. fejezet: Meghívás és ígélet, Jn7:37-39	495
<i>A körülmények.....</i>	495
<i>A nagy meghívás.....</i>	495
<i>Jöjjetek énhozzám.....</i>	497
<i>A nagy ígélet</i>	498
<i>Az áldások özönvize.....</i>	498
97. fejezet: Krisztus, az emberek megosztója, Jn7:40-44.....	500
<i>Megosztottság a hitetlenek között</i>	500
<i>Hitetlenek és hívők.....</i>	502
<i>Egység a hívők számára</i>	503
98. fejezet: Senki sem olyan, mint Jézus, Jn7:45-52.....	505

<i>A történet</i>	505
<i>Istentől küldetett</i>	506
<i>Életét Isten irányította</i>	506
<i>Szavak Istentől</i>	507
<i>Éhség és szomjúság</i>	507
<i>Áldás másoknak</i>	508
<i>Az emberek szavai</i>	508
99. fejezet: A házasságtörésen kapott asszony, Jn7:53-8:11	509
<i>Problémák a szöveggel</i>	509
<i>A bűn borzalmassága</i>	510
<i>A körülmények Istene</i>	511
<i>Szavak a bűnöshöz</i>	512
100. fejezet: Soha nem „dolog”, Jn7:53-8:11	514
<i>A vezetők viselkedése</i>	514
<i>Jézus viselkedése</i>	516
<i>Személyek, vagy dolgok?</i>	518
101. fejezet: „Én vagyok a világ világossága”, Jn8:12	519
<i>A felhő a pusztságban</i>	519
<i>Isten jelenléte</i>	520
<i>Védelem</i>	521
<i>A felhő mozgása</i>	522
<i>Követni fogod?</i>	522
102. fejezet: A tanúbizonyságok megegyeznek, Jn8:13-18	524
<i>Két, vagy három tanú</i>	524
<i>Felsőbbrendű tudás</i>	525
<i>Pártatlan bizonyágtétel</i>	526
<i>Az Atya bizonyágtétele</i>	526
<i>Három vonatkozás</i>	527
103. fejezet: Három kérdés, Jn8:19-27	529
<i>A farizeusok gúnyolódása</i>	529
<i>Isten odaadta őket</i>	530
<i>Isten kegyelmének időszaka</i>	531
<i>Nincs mentség</i>	532
<i>Az elválasztás Istentől</i>	532
104. fejezet: A felemelt Krisztus, Jn8:28-29	534
<i>Jézusnak meg kell halnia</i>	534
<i>A tudás forrása</i>	535
<i>A nagy attrakció</i>	536

<i>Vonzás szeretet által</i>	537
105. fejezet: Hinni Jézusban, Jn8:30-32	538
<i>Kétféle hit</i>	538
<i>Szem a hithez</i>	539
<i>Buzdítások a kitartásra</i>	540
106. fejezet: Valóban szabad! Jn33:36	542
<i>Szabadság a tudatlanságtól</i>	542
<i>Az igazság megment</i>	543
<i>Szabadság a bűntől</i>	544
<i>Szenteknek és bűnösöknek</i>	545
107. fejezet: Ábrahám fiai, Jn8:37-40	547
<i>Következetlenség</i>	547
<i>Kik a te őseid?</i>	548
<i>Újjászületett</i>	549
<i>Ábrahám példája</i>	550
<i>Egy szó a keresztyéneknek</i>	550
108. fejezet: Az a másik család, Jn8:41-50	552
<i>Egy élesedő vita</i>	552
<i>A személyes gonosz</i>	553
<i>Egy bukott lény</i>	554
<i>Korlátozott lény</i>	555
<i>Két út</i>	556
109. fejezet: Az utolsó ellenség, Jn8:51	557
<i>A feltételek</i>	557
<i>Az ígéret</i>	558
<i>A bizonyosság</i>	559
110. fejezet: Krisztus és Ábrahám, Jn8:52-56	561
<i>Isten elhívása</i>	561
<i>A körülmények feletti hit</i>	563
<i>Krisztus napja</i>	563
<i>Egy példa</i>	565
111. fejezet: Jézus vajon Isten? Jn8:57-59	566
<i>Időszerű dolog</i>	566
<i>Krisztus állítása</i>	566
<i>Sok állítás</i>	567
<i>A korok kösziklája</i>	568
<i>Jézus elrejtette Magát</i>	569

112. fejezet: Krisztus és a vakon született ember, Jn9:1	571
<i>„Én vagyok a világosság”</i>	<i>571</i>
<i>Nincs megfiúsulás</i>	<i>572</i>
<i>Az elveszettek állapota.....</i>	<i>573</i>
<i>Bűnös, szedd össze a bátorságodat</i>	<i>574</i>
113. fejezet: A fájdalom problémája, Jn9:2-3.....	576
<i>Mindenki szenved</i>	<i>576</i>
<i>Hamis feltevések</i>	<i>576</i>
<i>Három hiba</i>	<i>578</i>
<i>Isten célja a szenvedésben.....</i>	<i>578</i>
<i>Építő szenvedés</i>	<i>579</i>
<i>Dicsőség Istennek.....</i>	<i>579</i>
114. fejezet: Jézus, a munkás, Jn9:4.....	581
<i>Munkálkodni szükséges</i>	<i>581</i>
<i>Konkrét munka</i>	<i>583</i>
<i>Az idő rövidsége</i>	<i>583</i>
<i>Az éjszaka az éjszaka</i>	<i>584</i>
115. fejezet: A hatodik csoda, Jn9:5-12	586
<i>A vak ember.....</i>	<i>586</i>
<i>Az ember Jézus</i>	<i>587</i>
<i>Az egyszerű eszközök.....</i>	<i>589</i>
<i>A parancs.....</i>	<i>590</i>
116. fejezet: „Hogy próféta”, Jn9:13-17	591
<i>A szombat problémája.....</i>	<i>592</i>
<i>Egy éles bizonyosság.....</i>	<i>593</i>
<i>Növekedés a felismerésben.....</i>	<i>594</i>
<i>Légy bátor</i>	<i>594</i>
117. fejezet: Tudjuk, tudjuk, Jn9:18:33	596
<i>A szülők</i>	<i>597</i>
<i>A farizeusok.....</i>	<i>597</i>
<i>A vakon született ember.....</i>	<i>598</i>
<i>A tudás hiánya.....</i>	<i>598</i>
<i>Még több tudás</i>	<i>599</i>
118. fejezet: A meg nem tértek végső menedéke, Jn9:34	601
<i>Négy próbálkozás</i>	<i>601</i>
<i>Erős bizonyosság</i>	<i>603</i>
<i>Jézus karjai.....</i>	<i>604</i>

119. fejezet: Kérdés mindenki számára, Jn9:25-38.....	605
<i>Egy fontos kérdés.....</i>	605
<i>Nincs helyettesítés</i>	606
<i>Egy kikerülhetetlen kérdés.....</i>	607
120. fejezet: Mi is vakok vagyunk-é? Jn9:39-41	609
<i>Krisztus mostani ítélete</i>	609
<i>Azok, akik vakok</i>	610
<i>Azok, akik jönnek.....</i>	611
<i>A jövődöbeli ítélet.....</i>	612
121. fejezet: A jó pásztor példázata, Jn10:1-6	613
<i>A pásztorok, a tolvajok és az akol</i>	614
<i>A pásztor és a juhái</i>	615
<i>A hívás meghallása.....</i>	617
122. fejezet: „Én vagyok az ajtó”, Jn10:7-9	618
<i>Egy falusias juhkarám</i>	618
<i>Csak egyetlen ajtó</i>	618
<i>Bárki számára</i>	619
<i>Be kell lépned</i>	620
<i>Három jótétemény</i>	621
<i>Isten gondoskodik.....</i>	622
123. fejezet: Élet, több élet, Jn10:10	623
<i>Bővelkedés.....</i>	623
<i>Életre keltve.....</i>	624
<i>A huszonharmadik zsoltár</i>	624
<i>Vezetés</i>	625
<i>Biztonság.....</i>	625
<i>Gondoskodás</i>	626
<i>A mennyei otthon.....</i>	626
124. fejezet: „Én vagyok a jó pásztor”, Jn10:11-18.....	628
<i>A jó Pásztor</i>	628
<i>Az Ő halála nem tragédia.....</i>	629
<i>Ismerve és ismerten</i>	631
125. fejezet: A főpásztor, Jn10:11-18.....	633
<i>Hűségnek találtatott</i>	634
<i>Szorgalmas</i>	634
<i>Türelmes</i>	635
<i>Egy jó példa.....</i>	635
<i>Önfeláldozás.....</i>	636

<i>Szeretettől indítatva</i>	636
126. fejezet: Egy nyáj, egy pásztor, Jn10:16, 19-21	638
<i>Más juhok</i>	638
<i>Egy nyáj</i>	640
<i>Egy pásztor</i>	641
127. fejezet: Világosan kimondott igaz szavak, Jn10:22-26	643
<i>A panasza</i>	643
<i>Krisztus válasza</i>	645
<i>Követjük?</i>	646
128. fejezet: Krisztus, a kálvinista, Jn10:27-29	648
<i>Történelmi kálvinizmus</i>	648
<i>Az elveszettek állapota</i>	649
<i>Kegyelem</i>	650
<i>Hatékony elhívás</i>	650
<i>Soha el nem vesznek</i>	651
129. fejezet: Isten kezei, Jn10:28-29	653
<i>Két szög, négy kéz</i>	653
<i>Az Atya kezei</i>	654
<i>Szerető kezek</i>	654
<i>Haragos kezek</i>	655
<i>Jézus kezei</i>	655
<i>Sebesült kezek</i>	656
130. fejezet: A dolog hat szóban, Jn10:30-39	658
<i>Lényegében egy</i>	658
<i>Három érv</i>	659
<i>A hit és a jócselekedetek</i>	661
<i>„Teleholdas” ébredés</i>	662
131. fejezet: Az élő Isten Ígéje, Jn10:35	663
<i>A korai keresztyénség</i>	663
<i>A tévedhetetlen Biblia</i>	664
<i>Tévedhetetlenség</i>	665
<i>Isten kalapácsa</i>	666
132. fejezet: Vihar előtti áldás, Jn10:40-42	668
<i>Egy csendes hely</i>	668
<i>Egy nagy gyülekezet</i>	669
<i>Egy hűséges bizonyágtétel</i>	670
<i>Az egészséges prédikálás eredményei</i>	671

133. fejezet: Aki szerették Őt, Jn11:1-2.....	673
<i>A fordulópont.....</i>	<i>673</i>
<i>Egy csendes bizonyágtevő.....</i>	<i>674</i>
<i>Mária megkent.....</i>	<i>675</i>
<i>Az emlékezet</i>	<i>676</i>
134. fejezet: Ő, Aki szerette őket, Jn11:3	678
<i>Szeretett, de mégis beteg</i>	<i>678</i>
<i>Segítségünk a bajban.....</i>	<i>679</i>
<i>Isten szeretete</i>	<i>680</i>
<i>„A lelkemmel minden rendben”</i>	<i>681</i>
135. fejezet: Ez a betegség nem halálos, Jn11:4	683
<i>Csak Isten ismeri</i>	<i>683</i>
<i>Isten dicsősége.....</i>	<i>684</i>
<i>Jézus megdicsőült</i>	<i>686</i>
136. fejezet: A szeretet késedelmei, Jn11:5-6.....	688
<i>A szeretet miatt</i>	<i>688</i>
<i>A szeretet és a körülmények.....</i>	<i>689</i>
<i>Segítség Isten idejében</i>	<i>690</i>
<i>Nincs késlekedés</i>	<i>691</i>
137. fejezet: Krisztus tanítványainak próbája, Jn11:7-10	693
<i>Az idő számít.....</i>	<i>693</i>
<i>Ki irányítja az időt?</i>	<i>694</i>
<i>Elegendő idő.....</i>	<i>694</i>
<i>Krisztus megjegyzései.....</i>	<i>696</i>
138. fejezet: Miképpen nézett Krisztus a halálra, Jn11:11-15.....	698
<i>Két halál</i>	<i>698</i>
<i>Lázár halott és Jézus örül.....</i>	<i>699</i>
<i>Feltámadás</i>	<i>701</i>
<i>A hit megerősítése</i>	<i>701</i>
139. fejezet: A halál árnyéka, Jn11:16.....	703
<i>A történet.....</i>	<i>703</i>
<i>Halál és önmegtagadás</i>	<i>704</i>
<i>Egy alapelv, két alkalmazás</i>	<i>704</i>
<i>Feltámadás</i>	<i>706</i>
<i>Egy szó másokhoz.....</i>	<i>706</i>
140. fejezet: „Én vagyok a feltámadás és az élet”, Jn11:17:26	708
<i>Egy összezavart hívó</i>	<i>708</i>

<i>Egy új kijelentés</i>	710
<i>Közvetlen alkalmazás</i>	711
141. fejezet: A hit talpalatnyi helye, Jn11:27	713
<i>Jézus szavai</i>	713
<i>Hármas megvallás</i>	715
<i>Isten Messiása</i>	715
<i>A lehorgonyzott hit</i>	716
142. fejezet: Mária, Jn11:28-32	718
<i>A hírvivő</i>	718
<i>Halló fülek</i>	720
<i>Téged hív</i>	721
143. fejezet: Jézus sírt, Jn11:33-37	723
<i>Valóban ember</i>	723
<i>A bánat ismerője</i>	724
<i>Nem szégyenült meg</i>	725
<i>Azonosulva másokkal</i>	726
<i>Jézus szeret</i>	726
144. fejezet: A könnyeink Isten palackjában, Jn11:33-37	728
<i>A könnyöröletes Isten</i>	728
<i>A szenvedő Isten</i>	729
<i>Az Ő népének könnyei</i>	729
<i>A letörölt könnyek</i>	731
<i>Tégy valamit</i>	731
45. fejezet: Isten „értékes” népe, Jn11:35-37	733
<i>Isten kincsei</i>	733
<i>Isten képmására alkottatott</i>	734
<i>Egy összetört képmás</i>	736
<i>A szűkölködő nép</i>	736
146. fejezet: „Ímé, mennyire szerette őt!”, Jn11:36-37	738
<i>Egy örök szövetség</i>	738
<i>Isten szolgálja</i>	739
<i>A mi bűnhordozónk</i>	740
<i>Krisztus elhívása</i>	740
<i>Szeretjük mi Őt?</i>	741
147. fejezet: A hetedik csoda, Jn11:38-44	743
<i>Hinni annyi, mint meglátni</i>	744
<i>Tökéletes hit</i>	744

148. fejezet: Mit tegyünk Jézussal? Jn11:45-50, 53.....	748
<i>Egy gonosz tanácskozás</i>	748
<i>Egy gonosz beszélgetés.....</i>	749
<i>Egy gonosz elhatározás</i>	750
<i>Három választási lehetőség.....</i>	751
149. fejezet: Miért halt meg Jézus Krisztus? Jn11:51-52.....	753
<i>Nem szándékos prófécia</i>	753
<i>Egy helyettesítő áldozat.....</i>	754
<i>Egy határozott engesztelés</i>	756
<i>Isten gyermekei.....</i>	757
150. fejezet: Az Ő órája nem jött még el, Jn11:54-57.....	758
<i>A köznép</i>	758
<i>A vezetők.....</i>	759
<i>Az Úr Jézus Krisztus</i>	760
<i>Egy nyílt megvallás</i>	761
151. fejezet: Egy asszony szeretetének emléke, Jn12:1-8.....	763
<i>Megkenve a temetésre</i>	763
<i>Valaki, aki tudta</i>	764
<i>A szeretet túlzása</i>	765
<i>Tartós emlék</i>	766
152. fejezet: Kikerülhetetlen bizonyíték, Jn12:9-11	768
<i>Valakinek meg kell halnia</i>	768
<i>Ellenállhatatlan vonzás</i>	769
<i>Fenyegetés a hitetleneknek.....</i>	770
<i>Áldás sokaknak.....</i>	771
153. fejezet: Jön a király, Jn12:12-19	773
<i>Meghalni jött</i>	773
<i>Az Írások beteljesedtek</i>	774
<i>Mikor halt meg Jézus?</i>	774
<i>I. sz. 30. április 6.</i>	775
<i>Krisztus a mi húsvétunk.....</i>	776
154. fejezet: Eljött Krisztus órája, Jn12:20-23	778
<i>Látni akarjuk a Jézust.....</i>	778
<i>Krisztus órája</i>	779
<i>Krisztus dicsősége</i>	780
<i>Krisztus keresztye.....</i>	781
155. fejezet: Miképpen mentsük meg a saját életünket? Jn12:24-26.....	782

<i>A nagy alapelv.....</i>	782
<i>Az alkalmazott igazság.....</i>	783
<i>Egy személyes meghívás.....</i>	784
<i>Két buzditás.....</i>	785
156. fejezet: Krisztus lelke háborog, Jn12:27-30.....	787
<i>A zaklatottság oka.....</i>	787
<i>Egy mögöttes elhatározás.....</i>	788
<i>Isten megdicsőült.....</i>	789
<i>Mikor össze vagyunk zavarodva.....</i>	789
<i>Bennem.....</i>	790
157. fejezet: Jézus, a nagy attrakció, Jn12:31-33.....	792
<i>A történelmi Jézus.....</i>	792
<i>A megfeszített Krisztus.....</i>	793
<i>Vonzva, nem űzve.....</i>	793
<i>Mindenki jöhet.....</i>	794
<i>Ő Maga, Önmagához.....</i>	795
158. fejezet: Kicsoda ez az ember Fia? Jn12:34.....	797
<i>Egy sémita népnyelvi kifejezés.....</i>	797
<i>A kifejezés Dánielnél.....</i>	798
<i>A szenvedő Megváltó.....</i>	799
<i>Megváltó és Úr.....</i>	801
159. fejezet: Egy kérés és egy ígéret, Jn12:35-36.....	802
<i>Krisztus emlékeztetője.....</i>	803
<i>Egy felhívás.....</i>	804
<i>A betolakodó sötétség.....</i>	805
<i>Egy ígéret.....</i>	805
160. fejezet: A hitetlenség csodája, Jn12:36-40.....	807
<i>Hihetetlen hitetlenség.....</i>	807
<i>Amikor Isten megkeményíti a szíveket.....</i>	809
<i>A valódi megtérés.....</i>	810
161. fejezet: Mit látott Ézsaiás? Jn12:41.....	812
<i>Négy elem.....</i>	812
<i>A szuverén Isten.....</i>	813
<i>Nincs más Isten én előttem.....</i>	814
<i>Alázat és szolgálat.....</i>	814
<i>Szent, szent, szent.....</i>	815
<i>Ézsaiás megbízatása.....</i>	816

162. fejezet: Csendes többség?	817
<i>Titkos hívők</i>	817
<i>A tanítványság ára.....</i>	818
<i>Mert embereknek, vagy Istennek?</i>	819
<i>Egy bátor megvallás</i>	820
163. fejezet: Mit mondott Jézus? Jn12:44-50.....	822
<i>Isten ismerete.....</i>	822
<i>Menekülés az éjszaka elől.....</i>	823
<i>Eljön az ítélet.....</i>	825
<i>Parancs a hitre</i>	825
164. fejezet: Szerelmeslevelek az Úrtól, Jn13:1	827
<i>Nem mindenki számára</i>	827
<i>A világ</i>	828
<i>Minden dolog egyesek számára</i>	829
165. fejezet: Szerette az övéit, mindvégig szerette őket, Jn13:1	832
<i>Nincs magyarázat.....</i>	832
<i>Empirikus adatok.....</i>	833
<i>A múltbeli és a jelenkori szeretet.....</i>	833
<i>A szeretet teljessége... mindvégig.....</i>	835
<i>Szeress másokat, szeresd Őt</i>	835
166. fejezet: Térdelő szeretet, Jn13:2-15	837
<i>Júdás és Jézus.....</i>	838
<i>Krisztus indítéka</i>	838
<i>Egy példázat</i>	839
<i>A mi példánk.....</i>	840
167. oldal: A boldogság megtalálásának kulcsa, Jn13:16-17	842
<i>Tudván és cselekedvén.....</i>	842
<i>Jézus az Úr</i>	843
<i>Mi magunk, az Ő szolgái</i>	844
<i>A megbízatásunk.....</i>	845
<i>Ámen és ámen.....</i>	845
168. fejezet: Egy klasszikus prófécia, Jn13:18-20.....	847
<i>A prófécia</i>	847
<i>Hit Őbenne</i>	848
<i>Hit a Szentírásban</i>	849
<i>Egy buzdítás</i>	850
169. fejezet: Utazás az éjszakába, Jn13:21-30.....	852

<i>Egy zavaró bejelentés.....</i>	852
<i>Három lecke</i>	853
<i>János és Júdás.....</i>	854
<i>Vala pedig éjszaka.....</i>	855
170. fejezet: Krisztus most megdicsőül, Jn13:31-32	857
<i>A dicsőség szintjei</i>	857
<i>Dicsőség Krisztus szenvedésében</i>	858
<i>Isten megdicsőült.....</i>	859
<i>Az eljövendő dicsőség.....</i>	860
171. fejezet: Az új parancsolat, Jn13:33-34	862
<i>Az előszó</i>	862
<i>Régi és új dolgok</i>	863
<i>A mi nagy példánk</i>	864
<i>Szeressünk</i>	865
172. fejezet: A valódi tanítvány jelei, Jn13:35	867
<i>Megmaradni Krisztus Ígétében.....</i>	867
<i>Egymás szeretete</i>	869
<i>Gyümölcstermés</i>	870
<i>Tanítvány vagy?</i>	871
173. fejezet: Hajnal előtti sötétség, Jn13:36-38	872
<i>Bárki elbukhat</i>	872
<i>Péter bukásának lépései</i>	873
<i>A lefelé vezető út.....</i>	875
<i>Nincs eltaszítva.....</i>	876
174. fejezet: Nyugtató szavak zaklatott szíveknek, Jn14:1-3.....	878
<i>Ok a nyugtalankodásra</i>	878
<i>Több ok van nem nyugtalankodni.....</i>	879
<i>Otthon a mennyben.....</i>	880
<i>A személyes lakóhelyünk</i>	881
<i>Jézussal</i>	881
<i>Valamit tehetünk mi is</i>	882
175. fejezet: Hely a számodra, Jn14:2-3	883
<i>Gondolatok a mennyről</i>	883
<i>Egy valóságos hely</i>	884
<i>A mi mennyei otthonunk</i>	885
<i>Van otthonod?</i>	887
176. fejezet: A menny, Jn14:3-4.....	888

<i>Látni fogjuk Jézust.....</i>	888
<i>Újraegyesülés.....</i>	889
<i>Amivé valamennyien válunk majd.....</i>	891
177. fejezet: „Én vagyok az út, az igazság és az élet”, Jn14:5-6.....	893
<i>Hármas megoldás.....</i>	893
<i>Minden Jézusban.....</i>	894
<i>Az út: a megbékélés.....</i>	894
<i>Az igazság: megvilágosodás.....</i>	895
<i>Az élet: megújulás.....</i>	896
<i>Jössz?.....</i>	896
178. fejezet: Az egyetlen hazavezető út, Jn14:6.....	898
<i>Csak Jézuson keresztül.....</i>	898
<i>A bolond mondta.....</i>	898
<i>Nincs kiút.....</i>	899
<i>Sértés Istennek.....</i>	901
<i>Gyere... gyere.....</i>	902
179. fejezet: Miképpen lehet meglátni Istent, Jn14:7-11.....	903
<i>Ismerni Istent.....</i>	903
<i>A látás korlátai.....</i>	904
<i>A helyes látásfajta.....</i>	904
<i>Hinni annyi, mint látni.....</i>	905
<i>A hit tárgya.....</i>	906
<i>Kicsiny hit.....</i>	906
180. fejezet: Jézus cselekedeteinél nagyobb cselekedetek, Jn14:12.....	908
<i>Miféle cselekedetek?.....</i>	908
<i>Lelki cselekedetek.....</i>	909
<i>A feltételek.....</i>	910
<i>Jézus szavai.....</i>	912
181. fejezet: Imádkozás Jézus nevében, Jn14:13-14.....	913
<i>„Az én nevemben”.....</i>	913
<i>Nincs más név.....</i>	914
<i>Raws nevében.....</i>	915
<i>Isten megdicsőül.....</i>	916
182. fejezet: „Az én parancsolataimat megtartsátok”, Jn14:15.....	918
<i>Ha szeretjük Jézust.....</i>	918
<i>Erről tudjuk.....</i>	920
<i>Szeressétek egymást.....</i>	920
<i>Ha szeretünk másokat.....</i>	921

<i>Jézus szeret engem.....</i>	921
183. fejezet: A másik vigasztaló, Jn14:16-18.....	923
<i>Személyiség, vagy erő?</i>	923
<i>Szavak, vagy valóság?</i>	924
<i>Isten Ő?</i>	925
<i>Gyakorlati teológia.....</i>	926
184. fejezet: A Szentlélek szerepe, Jn14:16-18.....	928
<i>Krisztus megdicsőült.....</i>	928
<i>Az igazság Lelke</i>	929
<i>Istentől születtek</i>	929
<i>Krisztus sokszorosítása.....</i>	930
<i>A keresztyén szolgálat</i>	931
185. fejezet: A Szentlélek teljessége, Jn14:16-18.....	933
<i>A Szentlélek-kereszttség.....</i>	933
<i>Betöltekezve a Lélekkel.....</i>	934
<i>A Lélek gyümölcse</i>	936
<i>Miképpen kell betöltekezni?</i>	936
186. fejezet: Ajándékok és gyümölcs, Jn14:16-18.....	938
<i>Egy gyümölcs.....</i>	938
<i>A gyümölcsöző keresztyén</i>	939
<i>A Lélek ajándékai</i>	940
<i>Istennek tetsző</i>	942
187. fejezet: Mi a helyzet a nyelvekkel? Jn14:16-18.....	943
<i>A szuverén Isten.....</i>	943
<i>1Kor12:14</i>	944
<i>Növekedés és egység.....</i>	945
<i>Veszélyek és biztosítékok</i>	946
<i>Mindenkinek egy ajándék</i>	947
188. fejezet: Négy ígéret, Jn14:19-24	948
<i>Kettős feltámadás</i>	948
<i>Biztos ismeret</i>	949
<i>További kijelentés.....</i>	950
<i>Krisztus belül.....</i>	951
<i>Bíró, vagy Megváltó</i>	951
189. fejezet: A Szentlélek, mint tanító, Jn14:25-26.....	953
<i>Szükség van a tanításra</i>	953
<i>A mi tanítónk is.....</i>	954

<i>Emlékezve</i>	955
<i>Ő rólam tesz majd bizonytságot.....</i>	955
<i>Isten hatalma</i>	956
190. fejezet: A félelmet elűző békesség, Jn14:27-31.....	957
<i>Békesség a viharban</i>	957
<i>Egy ingadozó világ</i>	958
<i>A távol levő Krisztus</i>	959
<i>Az aktív ördög.....</i>	960
<i>Megmaradván a békességben.....</i>	960
191. fejezet: „Én vagyok az igazi szőlőtő”, Jn15:1-5	962
<i>Az igazi szőlőtő.....</i>	962
<i>A kertész</i>	963
<i>Metszés</i>	964
<i>Maradatok én bennem.....</i>	965
<i>Nem tehetsz semmit</i>	965
192. fejezet: Megmaradni és nem maradni meg, Jn15:5-7	967
<i>Megmaradni Krisztusban</i>	967
<i>Meg nem maradni.....</i>	968
<i>Gyümölcstelen keresztyének?</i>	971
193. fejezet: Isten megdicsőült... benned! Jn15:8-11	972
<i>Gyümölcsözőség</i>	972
<i>Szeretet</i>	973
<i>Engedelmesség</i>	974
<i>Öröm</i>	975
194. fejezet: Nincs nagyobb szeretet, Jn15:12-14	977
<i>Emberi barátság.....</i>	977
<i>A bűnösök barátja</i>	978
<i>Lelki halál.....</i>	979
<i>Jézus barátai</i>	980
195. fejezet: Gyümölcs, még több gyümölcs.....	982
<i>Barátok, nem szolgák</i>	982
<i>Gyümölcsöző keresztyének</i>	983
<i>Közbenjárás.....</i>	984
<i>Egymást szeressétek</i>	985
196. fejezet: Ok nélkül gyűlöltek, Jn15:18-25	987
<i>A világ gyűlölete</i>	987
<i>A gyűlölt Krisztus</i>	989

<i>Két ítélet</i>	991
197. fejezet: Tesz majd... de ti is..., Jn15:26-27	992
<i>A Lélek bizonyágtétele</i>	992
<i>A belső bizonyágtétel</i>	993
<i>Felfogás, meggyőződés, odaszánás</i>	994
<i>Emberi bizonyágtétel</i>	995
198. fejezet: Nincs furcsa próba, Jn16:1-4	997
<i>Előre figyelmeztetve és előre felfegyverezve.....</i>	997
<i>Kiközösítés.....</i>	998
<i>Meggyilkolva Isten szolgálatában</i>	999
<i>Örülj! Örvendezz!.....</i>	1000
199. fejezet, Tanúbizonyosság az üldöztetéshez, Jn16:5-11.....	1002
<i>A Lélek és a világ.....</i>	1002
<i>A bűn megítélése.....</i>	1003
<i>Krisztus igazsá(osság)a</i>	1005
<i>A Sátán megítéltetett.....</i>	1006
<i>Emberi csatornák</i>	1006
200. fejezet: Még több mondanivaló, Jn16:12-15	1008
<i>Új kijelentés.....</i>	1008
<i>Sokféle kijelentés</i>	1010
<i>Tanítás</i>	1011
<i>Az eljövendő dolgok.....</i>	1011
201. fejezet: Öröm reggel, Jn16:16-22	1013
<i>Halál és feltámadás</i>	1014
<i>Lelki látás</i>	1015
<i>A mi áldott reménységünk</i>	1016
202. fejezet: Másik imaígéret, Jn16:23-27.....	1018
<i>Az ima természete</i>	1019
<i>Az imádkozás kiváltsága.....</i>	1019
<i>A hatékony imádság feltételei</i>	1019
<i>Az új imádság ígérete</i>	1021
203. fejezet: Nagy eredet, nagy cél, Jn16:28-30	1023
<i>Mennyei eredet</i>	1023
<i>A megtestesülés</i>	1024
<i>Önkéntes távozás</i>	1026
<i>Krisztus sorsa</i>	1026
204. fejezet: Krisztus tanítványai szétszóródnak, Jn16:31-33.....	1028

<i>Egy realista becslés</i>	1028
<i>Krisztus hagyatéka</i>	1029
<i>Két feltétel</i>	1030
<i>Krisztus győztes</i>	1031
205. fejezet: Az Úr valódi imája, Jn17:1-5	1033
<i>Egy papi ima.....</i>	1034
<i>Az első kérés</i>	1034
<i>A Sekina dicsőség</i>	1036
<i>Krisztus a mi dicsőségünk</i>	1036
206. fejezet, Isten ajándékai Jézusnak, Jn17:2	1038
<i>A nép, mint ajándék.....</i>	1038
<i>Cselekvési képesség.....</i>	1039
<i>Egyetemes és specifikus</i>	1041
207. oldal: Ismervén az igaz Istent, Jn17:3	1043
<i>A valódi ismeret.....</i>	1043
<i>Az igaz Isten</i>	1044
<i>Isten ismerete.....</i>	1045
<i>A mi szuverén Istenünk.....</i>	1046
<i>Ismervén Istent</i>	1046
208. fejezet: Az elvégzett jó munka, Jn17:4	1048
<i>Krisztus munkája</i>	1048
<i>Egy befejezett munka</i>	1049
<i>Isten dicsősége.....</i>	1050
<i>Végkövetkeztetések</i>	1051
209. fejezet: Ima Krisztus sajátjaiért, Jn17:6	1053
<i>Krisztus sajátjai.....</i>	1053
<i>Jézusnak adva.....</i>	1054
<i>Isten nevei.....</i>	1055
<i>Krisztus szavainak engedelmeskedve.....</i>	1056
210. fejezet: Krisztus beszédeit megtartják az övéi, Jn17:6-8	1058
<i>A második mondat</i>	1058
<i>Isten Ígéjének befogadása</i>	1059
<i>Ismeret.....</i>	1060
<i>Hit és cselekedet</i>	1061
211. fejezet: Ima kizárólag Krisztus sajátjaiért, Jn17:9-10	1062
<i>Krisztus első oka.....</i>	1062
<i>Krisztus második oka.....</i>	1063

<i>Krisztus harmadik oka</i>	1064
<i>Ima másokért</i>	1065
212. fejezet: Isten kitartása a szentjeivel, Jn17:11-12	1067
<i>Krisztus második kérése</i>	1067
<i>A veszély</i>	1068
<i>Az Úr a te Megtartód</i>	1069
<i>„A te nevedben”</i>	1070
<i>Isten mellettünk</i>	1071
213. fejezet: Az egyház első megkülönböztető jele: az öröm, Jn17:13	1072
<i>A korai egyház</i>	1072
<i>Szükségünk van az örömrre</i>	1073
<i>Isten orvossága</i>	1073
<i>Közösség</i>	1075
<i>Igazságosság és békesség</i>	1076
214. fejezet: Az egyház második megkülönböztető jele: a szentség, Jn17:14-17	1077
<i>Mi a szentség?</i>	1077
<i>A világi egyház</i>	1078
<i>Isten egyháza</i>	1080
215. fejezet: Az egyház, amelyik nem szent, Jn17:14-17	1082
<i>Burjánzó materializmus</i>	1082
<i>A világ vesszőparipái</i>	1083
<i>Madison sugárúti vallás</i>	1084
<i>Közöny</i>	1085
216. fejezet: Az egyház harmadik megkülönböztető jele: az igazság, Jn17:17	1087
<i>Zsákutcák a szentségnek</i>	1087
<i>Megkülönböztetetten más</i>	1088
<i>Új életstílus</i>	1090
<i>Függés Istentől</i>	1091
<i>Só és világosság</i>	1092
217. oldal: Az egyház negyedik megkülönböztető jele: a misszió, Jn17:18-19	1093
<i>A misszionárius egyház</i>	1093
<i>A világban</i>	1094
<i>Hasonlítani Krisztushoz</i>	1095
<i>Isten által vonzottn</i>	1098
218. fejezet: Az egyház ötödik megkülönböztető jele: az egység, Jn17:20-23	1099
<i>Miféle egység?</i>	1099
<i>Fivérek és nővérek</i>	1100

<i>Közösség.....</i>	<i>1101</i>
<i>A test.....</i>	<i>1102</i>
<i>A te részed</i>	<i>1103</i>
219. fejezet: Pártatlan szeretet, Jn17:23.....	1104
<i>Isten szeretetének területe.....</i>	<i>1104</i>
<i>Így szeret Isten?.....</i>	<i>1106</i>
<i>Biztonság.....</i>	<i>1106</i>
<i>Szeretet mások iránt</i>	<i>1107</i>
220. fejezet: Jézussal örökre, Jn17:24	1109
<i>Győzelem, nem tragédia</i>	<i>1109</i>
<i>Ahol Jézus van.....</i>	<i>1110</i>
<i>Ahol mi is leszünk.....</i>	<i>1111</i>
<i>Mint Jézus.....</i>	<i>1112</i>
<i>Mint Jézus most</i>	<i>1113</i>
221. fejezet: Az egyház hatodik megkülönböztető jele: a szeretet, Jn17:25-26.....	1115
<i>Amikor elmúlik a szeretet</i>	<i>1115</i>
<i>A szeretet forrása</i>	<i>1116</i>
<i>Kijelentés által.....</i>	<i>1118</i>
<i>Cselekvő szeretet</i>	<i>1118</i>
<i>Egy gyakorlati kérdés.....</i>	<i>1119</i>
222. fejezet: Az utolsó napok, Jn18:1	1121
<i>Sötét napok</i>	<i>1121</i>
<i>Az áldás napjai</i>	<i>1122</i>
<i>Krisztus napjai, a mi napjaink.....</i>	<i>1123</i>
<i>Az emberek két csoportja.....</i>	<i>1124</i>
<i>Egy kiváltság</i>	<i>1126</i>
223. fejezet: Gecsemáné, Jn18:1-2	1127
<i>Az Édentől nyugatra</i>	<i>1127</i>
<i>Jó kontra rossz</i>	<i>1128</i>
<i>Jó kontra Sátán.....</i>	<i>1128</i>
<i>Ketten elbuktak, egy győzedelmeskedett.....</i>	<i>1129</i>
<i>A pohár gyümölcse</i>	<i>1130</i>
<i>Senki sem veszett el.....</i>	<i>1130</i>
224. fejezet: Júdás, aki elárulta Őt, Jn18:2	1132
<i>Miért Júdás?.....</i>	<i>1132</i>
<i>Félelem Jézustól</i>	<i>1133</i>
<i>Az idő-elem.....</i>	<i>1134</i>
<i>Ki ölte meg Jézust?.....</i>	<i>1135</i>

225. oldal: A letartóztatás, Jn18:3-11	1137
Isten ereje	1138
Kegyelem Krisztus tanítványainak.....	1140
Könyörület mindenkinek.....	1140
226. oldal: A zsidó bírósági tárgyalás, Jn18:12-14	1142
Két tárgyalás	1143
A zsidó törvénykezés	1144
Csalárd szívek	1147
227. fejezet: A fogoly elleni vád, Jn18:19-24	1148
Krisztus Kajafás előtt	1149
Három nap alatt	1149
A tanúk esküje.....	1150
Meváltó, vagy Bíró?	1151
228. oldal: Krisztus tárgyalásának törvénytelenégei, Jn18:19-24	1153
A letartóztatás	1153
A privát vizsgálat.....	1154
A vád.....	1155
Maga a tárgyalás	1155
Nincs védelem.....	1156
229. fejezet: A fogoly védelmében, Jn18:19-24	1158
A fel nem tett kérdés	1158
Messiási próféciaák.....	1159
Isten Fia	1161
Ki Ő?	1163
230. fejezet: Mielőtt a kakas megszólal, Jn18:15-18, 25-27	1164
Péter védelmében	1165
A bukásához vezető lépések.....	1166
„Velük... Vele”	1167
Odaszántság és megtisztulás	1168
231. fejezet: A római tárgyalás, Jn18:28-32.....	1170
A római helytartó	1171
Az evangéliumi kép.....	1172
Minden ember mögött.....	1173
Az élet válságai.....	1174
232. fejezet: Jézus Pilátus előtt, Jn18:33-38.....	1176
A formális vádemelés.....	1176
A vizsgálat	1178

<i>A védekezés.....</i>	<i>1179</i>
<i>Az ítélet.....</i>	<i>1180</i>
233. fejezet: Krisztus királysága nem ebből a világból való, Jn18:36-37	1181
<i>Krisztus, a király</i>	<i>1181</i>
<i>Egy lelki királyság.....</i>	<i>1182</i>
<i>Két királyság</i>	<i>1183</i>
<i>Belépés Krisztus királyságába.....</i>	<i>1184</i>
234. fejezet: Micsoda az igazság? Jn18:37-38	1186
<i>Pilátus kérdése</i>	<i>1186</i>
<i>A mai helyzet</i>	<i>1187</i>
<i>Egy szó a modern ember számára</i>	<i>1189</i>
235. fejezet: Nincs benne semmi hiba, Jn18:38.....	1191
<i>Egy egyetemes ítélet</i>	<i>1191</i>
<i>A korok ítélete.....</i>	<i>1192</i>
<i>Ám Ő mégis meghal.....</i>	<i>1193</i>
<i>Nincs bennünk egészség</i>	<i>1194</i>
236. fejezet: Krisztus Heródes előtt, Jn18:38.....	1196
<i>Heródes Antipász.....</i>	<i>1196</i>
<i>Heródes udvarában</i>	<i>1197</i>
<i>A kíváncsiság nem elegendő.....</i>	<i>1197</i>
<i>Öröm és várakozás</i>	<i>1198</i>
<i>A megkeményedett lelkiismeret.....</i>	<i>1198</i>
<i>Isten nem csúfoltatik meg</i>	<i>1199</i>
237. fejezet: Barabbás, Jn18:39-40	1201
<i>Egy fontos részlet</i>	<i>1201</i>
<i>A világ választása.....</i>	<i>1202</i>
<i>A bűnös szabadulása</i>	<i>1203</i>
<i>Szabad</i>	<i>1205</i>
238. fejezet: „Ímhol, az ember!”, Jn19:1-5	1207
<i>Miféle ember ez?</i>	<i>1207</i>
<i>A tömegek előtt.....</i>	<i>1208</i>
<i>A tömegek manapság.....</i>	<i>1209</i>
<i>Íme, a Király.....</i>	<i>1211</i>
239. fejezet: Ki halt meg a Golgotán? Jn19:6-7	1212
<i>A központi kérdés.....</i>	<i>1212</i>
<i>A tanúk megegyeznek.....</i>	<i>1213</i>
<i>Az emberi tanúk.....</i>	<i>1214</i>

<i>Azok ott a keresztnél</i>	1215
<i>Te hogyan vélekedsz?</i>	1215
240. fejezet: Miképpen néz Isten az emberi kormányzatra? Jn19:8-11	1217
<i>Isten vagy a császár?</i>	1217
<i>Minden hatalom Istentől van</i>	1218
<i>Nincsenek korlátok?</i>	1219
<i>A nagyobb bűn</i>	1221
241. fejezet: Krisztus sorsa megpecsételődik, Jn19:12	1222
<i>A császártól való félelem</i>	1222
<i>Isten szuverén</i>	1223
<i>A Szentírás által tájékoztatva</i>	1224
<i>Önátadás</i>	1225
242. fejezet: Nem király, hanem császár, Jn19:13-15	1227
<i>Egy kritikus pillanat</i>	1227
<i>Ismétlődő történelem</i>	1229
<i>Egy emberi bejelentés</i>	1229
<i>Egy nemzet Isten alatt</i>	1230
243. fejezet: A két gonosztevő története, Jn19:16-18	1232
<i>A keresztre feszítés</i>	1232
<i>Hárman haltak meg a Golgotán</i>	1233
<i>A tengeri hajó kapitánya megmenekül</i>	1234
<i>A mi történetünk</i>	1235
244. fejezet: A világ királya, Jn19:19-22	1237
<i>Három nyelven</i>	1237
<i>E világ Megváltója</i>	1238
<i>Üdvösség mindenki számára</i>	1239
<i>Mindenki Ura</i>	1240
245. fejezet: A Szentírás beteljesedett Krisztus halálában, Jn19:23-24	1242
<i>Négy prófécia</i>	1242
<i>Zsolt22:18</i>	1243
<i>A szenvedő Megváltó</i>	1244
<i>Krisztus lelke megelégedett</i>	1245
246. fejezet: Szavak a keresztről, Jn19:25-27	1247
<i>A végső elemzés</i>	1247
<i>Két szeretett Krisztus</i>	1248
<i>A szeretett tanítvány</i>	1249
<i>„Jézus tehát”</i>	1250

247. fejezet: „Szomjúhozom”, Jn19:28-29	1252
<i>Krisztus valóságos emberi mivolta</i>	<i>1252</i>
<i>A szenvedés problémája</i>	<i>1253</i>
<i>Jézus és a Szentírás</i>	<i>1254</i>
<i>A Szentírás betöltése.....</i>	<i>1255</i>
248. fejezet: Nincs a Jézuséhoz hasonló halál, Jn19:30	1257
<i>Krisztus halála egy áldozat</i>	<i>1257</i>
<i>Isten haragjának lecsillapítása.....</i>	<i>1259</i>
<i>Megbékélés</i>	<i>1260</i>
<i>Áron vétettünk meg.....</i>	<i>1260</i>
249. fejezet: Miért halt meg Jézus? Jn19:30	1262
<i>Két szükségesség</i>	<i>1262</i>
<i>Az isteni szükségességek.....</i>	<i>1263</i>
<i>Az isteni megoldás</i>	<i>1264</i>
<i>A keresztség átká</i>	<i>1265</i>
<i>Isten szeretetét ajánlja.....</i>	<i>1265</i>
250. fejezet: „Elvégeztetett!”, Jn19:30.....	1267
<i>Krisztus munkája elvégeztetett</i>	<i>1267</i>
<i>A tökéletes engesztelés.....</i>	<i>1269</i>
<i>Milyen munka Jézus számára?</i>	<i>1271</i>
251. fejezet: Kikért halt meg Krisztus? Jn19:30.....	1272
<i>„A világ” és „minden ember”</i>	<i>1272</i>
<i>A központi kérdés.....</i>	<i>1273</i>
<i>Hit és hitetlenség</i>	<i>1274</i>
<i>Térj meg és higgy az evangéliumban.....</i>	<i>1275</i>
252. fejezet: Krisztus oldalát átdöfték, Jn19:31-37	1277
<i>Ki ez a tanú?.....</i>	<i>1278</i>
<i>Vér és víz</i>	<i>1279</i>
<i>A lényegi pontok</i>	<i>1280</i>
253. fejezet: A gazdaggal együtt az Ő halálában, Jn19:38-42	1283
<i>A zsidóktól való félelem</i>	<i>1284</i>
<i>A közösség elvesztése</i>	<i>1285</i>
<i>A szeretet vonzásában</i>	<i>1286</i>
254. fejezet: A nem teljesen üres sír, Jn20:1-10.....	1288
<i>A húsvéti reggel eseményei.....</i>	<i>1288</i>

Előszó

Több, mint harminc év telt el azóta, hogy komolyan elkezdtem János evangéliumának tanulmányozását, és majdnem huszonöt éve annak, hogy az evangéliummal kapcsolatos tanulmányaim elkezdtek nyomtatásban is megjelenni. S hamarosan el is fogytak. Nagyon hálás voltam tehát, mikor megtudtam, hogy a Baker kiadóhivatalt is érdekli az újrakiadás egy átdolgozott és szép kiadásban.

Mikor 1970-ben elkezdtem azokat a tanulmányokat, melyek aztán ennek az ötkötetes műnek a megírásához vezettek, számítottam bizonyos áldásokra abból a könyvből, ami a tanítás és a vigasztalás erőteljes forrása volt Isten népének sok millió tagja számára az egyház történetének korszakain keresztül. De nem álltam készen az áldások ama özönére, ami kísérte ezt az öt könyvet. Sokan elmondták nekem, miképpen váltak keresztyénekké ezeket a tanulmányokat hallgatva, vagy olvasva, s mind a Tizedik Presbiteriánus Egyház – ahol ezeket először prédikálták, – mind a *Bibliatanulmányozás órája* – egy rádióprogram, melyben sugározták – jelentősen növekedtek. Ami engem illet, János evangéliumának tanulmányozása rávezetett Isten szuverenitására és kegyelme tantételeinek megbecsülésére, amit annakelőtte nem tettem.

Az évek során János evangéliumának nagyon sok vázlatát alkották meg. Azonban amennyire én tudom, olyat, amelyet ennek és a további négy kötetnek a megírásához választottam, senki más. Az első kötet az Úr Jézus Krisztus világba jövetelével, valamint egyesek arra adott reakciójával foglalkozik. Az evangélium első négy fejezetét fedi le. A második kötet, mely az 5-8. fejezetekre terjed ki, azzal az ellenségességgel foglalkozik, mely Jézussal szemben a vallási vezetők részéről ütötte fel a fejét. A harmadik kötetben, a 9-12. fejezetekben azt látjuk, amint Jézus az övéihez fordul, és elkezdli őket tanítani. A negyedik kötet, 13-17. fejezetek, a végső beszélgetéseket ölelik fel. Az utolsó kötet, 18-21. fejezetek pedig Krisztus földi szolgálatának csúcspontjával foglalkozik, az elárulására, az elítéltetésére, a halálára és a feltámadására összpontosítva.¹

Az alábbi neveket adtam az öt kötetnek: (1) A világosság eljövetele, (2) Krisztus és a judaizmus, (3) Akik befogadták őt, (4) Békesség a viharban, (5) Győzelem a tragédián át. Hitem szerint ez tükrözi János történetének elkülöníthető szegmenseit, és segítségére lesz mindenkinek az áttekintésében.

Ezekben a tanulmányokban néha eltérek a közvetlenül vizsgált igeversektől, hogy némileg átfogóbb módon tárgyaljam a témájukat. Ebben a könyvben efféle kitérőket a tanúbizonyság (16-20. fejezetek) és a keresztség (21-22. fejezetek) témájában teszek.

Sok szerzőnek és egyházi vezetőnek kell kifejeznem a köszönetemet, akiktől tanultam, (és egyes esetekben kölcsönöztem is), bár ezt egy efféle előszóban lehetetlenség kellőképpen megtenni. Beleolvastam minden számomra ismert magyarázó munkájába, akiket ismertem abban az időben, mikor a János evangéliumával kapcsolatos munkámat írtam, de főleg az alábbiakat emelném ki: Matthew Henry, B. F. Westcott, Arthur W. Pink, Leon Morris, és William Barclay. Köszönetemet fejezem ki sok evangélikál igehirdetőnek és szerzőnek is, például Harry Ironsidenak, Donald Grey Barnhousenak, John R. W. Stottnak, Francis A. Schaefernek és másoknak, akikre a könyvben utalok. Serkentést is irányítást találtam Charles Haddon Spurgeon prédikációiban, bár ebből csak kevés jelenik meg a második kötetig.

Mint minden könyvemben, most is speciális köszönetemet fejezem ki a philadelphiai Tizedik Presbiteriánus Egyház összejöveteleinek és gyülekezeteinek, ahol vezető lelkészként szolgáltam több, mint harminc éven át. A kezdettől fogva arra bátorítottak, hogy foglalkozzak sokat efféle tanulmányokkal és az írással. Miss Caecilie Foelster, aki sok éven át volt a

¹ A magyar fordítás egyetlen összefüggő könyvként kerül az érdeklődőkhöz – a ford.

személyi titkárnőm, gondosan szerkesztette a kéziratot, az első megjelenésekor, és felügyelte a megjelentetés megannyi fázisán keresztül. Ő tette hozzá az új kiadáshoz a Biblia indexét is.

Áldja meg az Úr gazdagon az Ő Ígését, és használja ezeket a tanulmányokat, ahol csak lehetséges, hogy még szélesebb körben ismertesse meg és tegye még teljesebben érhetővé a számunkra. Övé legyen a dicsőség mindörökké. Ámen.

James Montgomery Boice
Philadelphia, Pennsylvania

1. fejezet: János evangéliumának bevezetője

1. Kezdetben vala az Íge, és az Íge vala az Istennél, és Isten vala az Íge.

János evangéliuma évszázadokon keresztül áldotta Isten népének szíveit. Úgy nevezték: „Isten szerelmeslevele a világnak”. Luther ezt írta róla: „Ez az egyedi, bensőséges, igazi, fő evangélium... Ha valamelyik zsarnoknak sikerülne megsemmisíteni a Szentírást, s csak a Róma levél és János evangéliuma egyetlen másolata maradna fenn, a keresztyénség megmenekülne.” Luthernek különösen kellett szeretnie ezt az evangéliumot, mert sok éven át prédikálta a wittenbergi plébánia szószékéről.

Néhány, a legszélesebb körben ismert és legjobban szeretett szövegrész Isten Ígében János evangéliumából – „Mert úgy szerette Isten e világot, hogy az ő egyszülött Fiát adta, hogy valaki hiszen ő benne, el ne vesszen, hanem örök élete legyen” (Jn3:16). „Én vagyok az életnek ama kenyere; a ki hozzám jő, semmiképen meg nem éhezik, és a ki hisz bennem, meg nem szomjúhozik soha” (Jn6:35). „Én vagyok a jó pásztor” (Jn10:11). „Én vagyok a feltámadás és az élet” (Jn11:25). „Én vagyok az igazi szőlőtő” (Jn15:1). S ott van a szeretett 14. fejezet: „Ne nyugtalankodjék a ti szívetek: higgyetek Istenben, és higgyetek én bennem. Az én Atyámnak házában sok lakóhely van; ha pedig nem volna, megmondtam volna néktek. Elmegyek, hogy helyet készítssek néktek. És ha majd elmegyek és helyet készítek néktek, ismét eljövök és magamhoz veszek titeket; hogy a hol én vagyok, ti is ott legyetek. És hogy hová megyek én, tudjátok; az utat is tudjátok... Én vagyok az út, az igazság és az élet; senki sem mehet az Atyához, hanemha én általam” (Jn14:1-4, 6).

Ezek, és más igeszakaszok miatt nem meglepő, hogy János evangéliuma az áldások forrása volt Isten népe megszámlálhatatlanul sok generációjának. Valószínűleg ez volt az eszköz, mely által több ember ismerte meg Jézus Krisztust a saját Megváltójának, mint a Szentírás bármely más része által.

Egyedi evangélium

János evangéliuma azonban csak az egyik a négy evangéliumnak – Máté, Márk, Lukács és János evangéliumai – melyek mindegyike Jézus Krisztus földi életéről mond el valamit. Meg kell hát kérdeznünk: mi teszi ezt az evangéliumot egyedivé? Mi teszi Jánost mássá? Amint valaki elkezdi olvasni, nagyon gyorsan felfedez néhány nagyon nyilvánvaló különbséget. A hasonlóságaik miatt Máté, Márk és Lukács evangéliumait a szinoptikus evangéliumoknak nevezik: ezek Krisztus életét hasonló nézőpontból szemlélik, és hasonló, időnként azonos nyelvezetet használnak. János különálló.

Először is, János elhagy nagyon sok dolgot, melyek megtalálhatóak egy, vagy több szinoptikus evangéliumban. János nem számol be Krisztus születéséről. Nem említi a keresztelését, jóllehet világos, hogy János előfeltételezi Krisztus keresztségének ismeretét az olvasói részéről. Az úrvacsora alapítása sem szerepel benne. Nincs mennybemenetel. Ami pedig talán a legszembeötlőbb, hogy nincsenek benne példabeszédek, Jézus ama tömör mondásai, melyek fontos helyet töltenek be a Krisztus tanításairól szóló többi beszámolóban.

Egyidejűleg azonban János részletesen ismerete olyan dolgokat, melyeket a többi evangélium nem említ. Például, János beszámol Jézus korai szolgálatáról Júdeában. Jelzi, hogy Krisztus szolgálata nem egy, hanem majd három évig tartott, mert aki a szinoptikus evangéliumokat olvassa, annak ez az érzése támad. Egyedül János számol be a víz borrá változtatásáról Kánában. Egyedül ő beszél Nikodémusról, a samáriai asszonyról, Lázár feltámasztásáról. Csak Jánosnál találjuk meg Jézusnak a tanítványaival az utolsó hát során Jeruzsálemben folytatott nagy beszélgetéseit.

A jánosi tudományosság

Talán mivel János annyira más (és annyira lelki), azért támadták egyes tudósok ezt a könyvet oly hevesen. Ellenkező esetben furcsa lenne, hogy ez az evangélium, amely akkora áldás volt a keresztyén népnek, miért vált volna oly kirívó példájává az Újszövetség könyvei között annak, hogy Isten Ígétének valamely szakasza mit tud elszenvedni a bibliakritikusok kezétől. Valaki azt hihetné, hogy a történelmi pontosságot és János apostoli tekintélyét szívósan védeni kellett. De nem ez volt a helyzet egészen mostanáig. Létezett egy tudósgeneráció (nem sok évvel ezelőtt), akik azt gondolták, hogy János egyáltalában nem volt megbízható. Ebben az időben a legkonzervatívabb tudósok kivételével mind azt mondták, hogy János evangéliumának Krisztus halála után legalább 150-200 évvel kellett íródnia. Sokan a maga irodalmi kategóriájába helyezték, mint holmi teológiai fikciót.

Ma ez többé már nem igaz. Jelentős változás állt be a János evangéliumát körülvevő tudományos légkörben olyan eredménnyel, ami egyre jobban lehetetlenné tette a jánosi szerzőség tagadását. Még azt is állították, hogy az evangélium mint történelem is megbízható. S ezt az állítást nem azért fogalmazták meg, mert a tudományos világ maga vált konzervatívabbá, hanem mert János evangéliuma hitelességének bizonyítékai egyszerűen beárnyékolták a legpusztítóbb akadémiai elméleteket. Így manapság az olyan akadémiai kaliberű emberek, mint Oscar Cullmann a Bázeli Egyetemről, Svájcban, valamint John A. T. Robinson Angliából azt állítják, hogy az evangélium nagyon is lehet egy szemtanú bizonyossága, amint állítja is. Egyesek pedig, mint William F. Albright néhai közel-keleti archeológus az i. sz. 60-as évekre kívánja datálni a könyv megírását, azaz a Krisztus halála és feltámadása utáni 30-40 évre.

Ezen a ponton bárki kérdezheti: „Mi hozott létre ekkora pálfordulást ezeknek az embereknek a János evangéliumával kapcsolatos nézeteiben?” Ez nagyon jó kérdés. A rá adott válaszok jelentősek.

Először is sok János evangéliumának, vagy annak egyes részeinek sok ókori kéziratát, vagy pergamenjét fedezték fel, s ezek visszanyomták a könyv dátumát. A tizenkilencedik század végén és a huszadik század elején lezajlott nagy archeológiai áratást megelőzően János evangéliumának legkorábbi másolatai sok éven át az i. sz. 325-340 közötti korszakból származtak. Miközben ez sokkal lenyűgözőbb bizonyíték volt, mint sok más kézírtos bizonyíték más ókori művek esetén – például Homérosz műveinek legkorábbi kéziratai majdnem 2000 évvel a halála utáni időszakból datálódnak – ez mégis szabadságot adott a tudósoknak arra, hogy János evangéliumát oly késői időpontra tegyék, amikor már nem írhatta meg szemtanú, vagy akár csak olyasvalaki, aki bárkit ismert azok közül, aki Őt ismerték.

A még korábbi kéziratok felfedezése ezt megváltoztatta. Az egyik ókori papirusztekercs, amit Egyiptomban találtak meg, s ami egy múmia burkolatából előkerülve most része a manchesteri John Rylands Könyvtár gyűjteményének Angliában, önmagában is megsemmisíti ezeket az elméleteket. Ez a papirusztekercs csak néhány igeverset tartalmaz János evangéliumának 18. fejezetéből (a 31-34, 37-38. verseket), De a második század első negyedéből datálódik, azaz kevesebb, mint száz évvel Krisztus után írták, s megmutatja, hogy ennyi idő is elég volt ahhoz, hogy egy másolat eljusson Egyiptomba, ahol használták, majd i. sz. 125 körül dobták ki. Ez döntő bizonyíték az evangélium nagyon is korai dátumának.

A holt-tengeri tekercsek

A második fő tényező János evangéliuma dátumának és történelmi hitelességének újraértékeléséhez a holt-tengeri tekercsek felfedezése volt. Ezeket 1947-ben és az azt követő

években fedezték fel, de a jelentőségük máig elhat, ahogyan a tekercseket kitekerik, összeállítják, lefordítják és közzéteszik.

Mielőtt felfedezték volna a tekercseket, a tudósok oly módon értékelték ki a szinoptikus evangéliumok, valamint János evangéliuma közötti különbséget, amely nagyon kedvezőtlen volt János evangéliuma számára. Például megfigyelték János evangéliumának egyedi nyelvezetét annak ellentétéjével egyetemben a világosság és a sötétség között, az élet és a halál között, az alsó világ és a felső világ között, és így tovább. Észrevették, hogy ezek az ellentétek általánosan hiányoztak Máténál, Márknál és Lukácsnál. „Nos”, mondták, „nyilvánvaló, hogy az első három evangélium zsidó, és a zsidó beállítottságot tükrözik. Az is nyilvánvaló azonban, hogy János munkája nem az. János evangéliumának görög beállítottságból kell származnia. Ezért ezeknek az egyéni kifejezéseknek az eredetét nem a názáreti Jézus tényleges beszédében kell keresni, hanem a görög gondolkodásban, s főleg a hellenista gnoszticizmusban.”

Ezután fedezték fel a holt-tengeri tekercseket. Ezek feltárták a nonkonformista judaizmus egész világát, melyet korábban a tudósok egyszerűen nem is ismertek. A tekercseket Qumránban találták, ami nincs mesze Jeruzsálemtől, s ugyanazon a területen helyezkedik el, ahová János is helyezi Krisztus szolgálatának legkorábbi eseményei. S ami a legfontosabb: ez az irodalom az úgynevezett görög fogalmak (*logosz*, világosság, sötétség, élet, halál) ugyanazon használatát mutatta, mint amit János evangéliumában is találtak, és ténylegesen sokkal közelebbi párhuzamokat biztosított ahhoz.

Egy tudós, A. M. Hunter a skóciai Aberdeen Egyetemről így ír ezekről a felfedezésekről: „A kettősség, ami uralkodó a jánosi írásokban pontosan ugyanaz, mint amit a holt-tengeri tekercsekben fedezünk fel.”² John A. T. Robinson írja: „Növekvő készséget látok annak elismerésére, hogy [János evangéliumának történelmi háttere] nem az első század végén, és a második század elején keresendő Efézusban, vagy Alexandriában, a gnosztikusok, vagy a görögök között. Sőt, nincs kényszerítő szükség arra, hogy a tekintetünk messze vándoroljon akár térben, akár időben Dél-Palesztina meglehetősen kicsiny területéről, valamint a keresztre feszítés és a Jeruzsálem bukása közötti szűkre szabott időszaktól.” S hozzáteszi, hogy a holt-tengeri tekercsek „valóban képviselhetik a tényleges hátteret, és nem pusztán a lehetséges környezetet az evangélium megkülönböztetett kategóriái számára”.³

Egyéb tényezők

János evangéliumának történelmi megbízhatóságát alátámasztja az is, hogy János pontosan ismeri Palesztina földrajzát. Ezt a régészeti feltárások egyre jobban megerősítik.

Meg kell hagyni, János nagyon sok helyet említ, melyeket a szinoptikus evangéliumok is említene, ezért a bibliakritikusok mondhatták is, hogy azokból ismeri ezeket. Például János aligha mondhatta volna el Jézus történetét Bethsaida (1:44, 12:21), a törvényház (18:28, 33, 19:9) Bethánia (11:18), stb. említése nélkül. De János pontosan beszél Efraimról (11:54), Sikárról (4:5, amit valószínűleg Sékhemmel kell azonosítani Tell Balatah mellett), a Kedron patakjáról, amit Jézus keresztezett a Gecsemáné kertbe vezető útján (18:1), valamint a Jordánon túli Bethániáról, ami közel volt Jeruzsálemhez (1:28). Mindezek a helyek manapság már ismertek, és János újra és újra pontosnak bizonyult.

Két régészeti felfedezés különösen érdekes. A Jn5:2 említi Bethesda tavát, melynek öt tornáca (medencéje) volt. Hosszú éveken át soha senki nem hallott erről a tóról. Sőt, mivel János leírása alapján ötszögűnek hangzott, s mivel soha nem létezett ötszögű medence az

² A. M. Hunter, *Recent Trend sin Johannine Studies*, *Expository Times* 71 (1959), 166. oldal

³ John. A. T. Robinson, *The New Look at the Fourth Gospel*, a *Twelve New Testament Studies*-ben (London, SCM Press, 1962), 98-99. oldal

ókorban, sok újszövetségi tudós kétségesnek vélte ennek a tónak a létezését. Most azonban a régészek Jeruzsálem városának jelenlegi szintje alatt 15-25 méterrel feltártak egy nagy négyszögletes medencét, melyet négy fedett oszlopcsarnok vett körül, az ötödik pedig a közepén haladt keresztül mintegy hídként. Más szóval igenis létezett egy tó öt tornáccal, ahogyan János mondja. Döntő bizonyítéka ez János pontos ismereteinek Jeruzsálem városáról, mielőtt Titus római hadvezér i. sz. 70-ben lerombolta.

A második régészeti lelet valószínűleg a Sálemhez közeli Énon, amit János a 3:23-ban említ, megjegyezvén, hogy „ott sok volt a víz” a Jordán völgyében. Ez volt nyilvánvalóan a hely, ahol Keresztelő János is elegendő vizet talált a kereszteléshez.

A bizonyítékok eme három vonalát – a kéziratok bizonyítékait, a holt-tengeri tekercsek felfedezését és az ókori földrajz ismeretét – a felfedezések más vonalai is alátámasztják. Kísérletet tettek annak kimutatására, hogy a negyedik evangélium szerzőjének (bárki is legyen valójában) arám nyelven kellett beszélnie, mert az ezen a téren szakértők szerint az arám népnyelv szolgál János evangéliumának alapjául. A szöveg gondos vizsgálata meggyőzött más tudósokat arról, hogy a János által megőrzött anyag lehet ugyanolyan régi, mint a páli teológia, vagy a szinoptikusok által megőrzött hagyományok. Azaz, a negyedik evangélium szerzőjének és az ő korának jobb ismerete sikerrel elmozdította a tudósokat azokról a kritikai álláspontokról, melyeket egykor vallottak, s ezzel együtt nemcsak az apostoli szerzőséget ismerték el, de még biztosabban beszélnek a korai és nagyon megbízható hagyományról, mely alátámasztja a negyedik evangéliumot, s tulajdonképpen annak megírásában őrződött meg.

János célja

Mi köze ennek mindehhez a nyilvánvalóan lelki evangélium tanulmányozását illetően? Ez: János maga erősítgeti azoknak a dolgoknak a bizonyosságát, amelyekről ír. Vegyük például az 1Jn1:1, 3-at. János itt ezt írja: „Ami kezdettől fogva vala, a mit hallottunk, a mit szemeinkkel láttunk, a mit szemléltünk, és kezeinkkel illettünk, az életnek Ígéről... A mit hallottunk és láttunk, hirdetjük néktek, hogy néktek is közösségek legyen velünk, és pedig a mi közösségünk az Atyával és az ő Fiával, a Jézus Krisztussal.” Más szóval, János azt mondja, hogy olyasvalakiről ír nekik, akit hallott, látott, és megérintett, Ebből következően valami objektíven igazról ír, ami ki fog állni minden történelmi vizsgálódást.

János ugyanezt hangoztatja az evangéliumában is: „Sok más jelt is mívelt ugyan Jézus az ő tanítványai előtt, a melyek nincsenek megírva ebben a könyvben; Ezek pedig azért irattak meg, hogy higgyétek, hogy Jézus a Krisztus, az Istennek Fia, és hogy ezt hívén, életetek legyen az ő nevében.” (Jn20:30-31)

Mindig lesznek emberek, akik azt hangoztatják, hogy a hitet teljeséggel külön kell választani a bizonyítékoktól. Ezt azonban a Biblia nem jelenti ki. A hit a hiedelem valamiben, vagy valakiben *a bizonyítékok alapján*, majd azután az ennek megfelelő módon való cselekvés. Ebben az esetben János teljes bizonyítékát adta Jézus isteni mivoltának, így az olvasók, akár a János korabeliek, akár a kortársaink, hihetnek benne és rábízhatják életüket Jézusra, mint Megváltójukra.

János evangéliumában pontos feljegyzését találjuk annak, amit mondott és tett Palesztinában majdnem 2000 évvel ezelőtt egy názareti Jézus nevű zsidó, s mindezeket a rendkívüli állításainak bizonyítékaiként tárja elénk. Ha valaki hisz ebben, s őszintén, nyitott elmével közeledik a feljegyzésekhez, Isten felhasználja majd azokat, hogy az illetőt eljuttassa a Jézus Krisztusba, mint Isten Fiába és Megváltójába vetett hit teljességére. Ez volt János célja az evangélium megírásával. S ez az én elsődleges célom is ezeknek a tanulmányoknak a megírásával.

Mi történik majd a te esetében? Minden attól függ, hogy megnyitod-e az elmédet, vagy sem János tanításai előtt. Nemrég találkoztam egy fiatalemberrel, aki nagyon kritikus volt a keresztyénséggel szemben.

„Megvizsgálta a bizonyítékokat?” kérdeztem.

„Mire gondol? Miképpen kell azt megtenni?” kérdezte.

„Menjen haza és kezdje el olvasni János evangéliumát”, válaszoltam. „Mielőtt azonban megkezdje, szánjon rá egy kis időt és imádkozzon így: 'Uram, én nem tudom, hogy létezel-e, vagy sem, s ha létezel, hallasz-e engem. De ha létezel és hallasz, azt szeretném, ha tudnád: őszintén keresem az igazságot. Ha János eme könyve képes ténylegesen szólni hozzám, és képes megmutatni, hogy Jézus Isten Fia, és így Isten is, akkor arra kérlek: bizonyítsd ezt be nekem, miközben olvasok. S ha megteszed, akkor hinni fogok Benné és mindörökké szolgálni fogom Őt.'” Megmondtam neki: ha ezt megteszi, akkor Isten is szól majd hozzá, s meggyőződhet arról, hogy minden, ami meg van írva a názáreti Jézusról ebben a könyvben, az igaz, és Ő Isten Fia, a mi Megváltónk.

A fiatalember hazament. Egy hét múlva találkoztunk, s megkérdeztem: „Elolvasta a könyvet?”

Ezt válaszolta: „Nos, el kell ismernem, vannak más dolgok, melyeket elsőbbségben részesítek.”

Itt egy másik eset. Egy keresztyén a Pennsylvania Egyetemről egy János evangéliumával kapcsolatos bibliatanulmányozó sorozatba kezdett egy fiatal lánnyal, aki nem volt keresztyén. A két fiatal lány átolvasott néhány fejezetet, melyekben Jézus sokszor kijelentette Magáról, hogy Ő Isten, de egyik sem gyakorolt semmiféle hatást a nem keresztyénre. Hirtelen, a harmadik fejezet tanulmányozása közben, sok hetes tanulmányozás után a vizsgálódó nem keresztyén így kiáltott: „Igen, látom! Jézus Krisztus *Isten!* Ő az Isten.” Ez volt a fordulópont, s néhány héttel később keresztyénné lett.

Ezt szeretnénk elérni János evangéliuma tanulmányának soron következő fejezeteiben. Sőt, ha az megtörténik, akkor várjuk a hívő megerősödését és felbátorodását is a názáreti Jézusnak, Isten Fiának és a mi Urunknak a szolgálatában.

2. fejezet: Jézus Krisztus Isten, Jn1:1-2

1. Kezdetben vala az Íge, és az Íge vala az Istennél, és Isten vala az Íge.
2. Ez kezdetben az Istennél vala.

Mit gondolsz Jézus Krisztusról? Kicsoda Ő? A keresztyénség szerint ez a legfontosabb kérdés, amivel te, vagy bárki más valaha is szembesül. Fontos, mert elkerülhetetlen – előbb, vagy utóbb meg kell válaszolnod ebben a világban, vagy az eljövendőben – mégpedig azért, mert az életminőséged itt, valamint az örök sorsod a válaszodtól függ. Kicsoda Jézus Krisztus? Ha csak ember volt, akkor biztonsággal elfelejtheted. Ha viszont Isten, amiképpen állítja is, s amiképpen minden keresztyén hiszi is, akkor át kell adnod Neki az életedet. Hűségesen kell szolgálnod és imádnod őt.

A négy evangélium

Ha egy vagy azok közül, akik soha nem válaszolták meg ezt a kérdést személyesen, vagy ha feltételezted (talán túl sok vizsgálódás nélkül), hogy Jézus csak ember volt, akkor János evangéliuma konkrétan neked íródott. Azok számára íródott, akik még nem hiszik, hogy Jézus Krisztus Isten, s azért, hogy elvezesse őket erre a végkövetkeztetésre.

Nem tudom, melyik irodalomkritikus mondta egyszer: „Egy cél nélküli regény olyan, mint egy karrier nélküli élet. Ahhoz, hogy történetté váljon, valamit mondania kell.” De bárki volt is az illető, a kijelentés maga helyes. Sőt, a bibliai irodalom vonatkozásában is ugyanúgy helyes, mint a tisztán emberi szerzők művei esetén. Bizonyos értelemben János evangéliumának ugyanaz a célja, mint a másik háromnak – Máté, Márk és Lukács evangéliumának. Azaz, János szeretné bemutatni az olvasónak a názáreti Jézus földi életét, halálát és feltámadását. Azért a zsidóét, aki Nagy Heródes alatt született, s akkor halt meg, mikor Poncius Pilátus volt a római kormányzó Júdeában. Más értelemben azonban Jánosnak megkülönböztetetten saját célja is volt. Ez a cél pedig nem más, mint annak megmutatása, hogy Jézus Krisztus Isten. Ez az ő állítása.

Bizonyos fókig Máté evangéliuma festi le az Úr Jézust elsősorban zsidó Messiásként. Valójában vitatható, hogy minden, ami az ő beszámolójában szerepel Jézus életéről, az erre a témára vonatkozik. Márk célja Jézusnak, mint Isten szolgájának a bemutatása. Lukács Krisztus emberi mivoltával foglalkozik, János azonban úgy mutatja be Jézust, mint Isten örökkévaló, mindent megelőzően létező Fiát, Aki azért lett emberré, hogy kijelentsé az Atyát és hozza az embereknek a hozzáférést a örök élethez a történelmi halálán és szó szerinti feltámadásán át. Míképpen tudhatjuk ezt? Úgy, hogy János ezt mondja. Ő írja: „Sok más jelt is mívelt ugyan Jézus az ő tanítványai előtt, a melyek nincsenek megírva ebben a könyvben; Ezek pedig azért irattak meg, hogy higgyétek, hogy Jézus a Krisztus, az Istennek Fia, és hogy ezt hívén, életetek legyen az ő nevében.” (Jn20:30-31)

Arthur W. Pink, ennek az evangéliumnak az egyik legnagyobb tanulmányozója írja: „Ebben a könyvben van megmutatva, hogy Akit angyalok hirdettek a betlehemi pásztoroknak, Aki 33 évig a Földön járt, Akit megfeszítettek a Golgotán, de győztesen előjött a sírból, majd negyven nap múlva eltávozott ezekről a színhelyekről nem más, mint a Dicsőség Ura. Ennek bizonyossága bőséges, a bizonyítékok majdnem megszámlálhatatlanok, s az ezek felett való elmélkedésnek imádatra kell meghajtania szíveinket 'a nagy Isten és a megtartó Jézus Krisztus' előtt (Tit2:13).”⁴

⁴ Arthur Walkington Pink, *János apostol evangéliumának magyarázata*, 2. fejezet (magyar fordítás, 9. oldal)

János állítása

Nem meglepő tehát, hogy mikor János evangéliumának végéről most rátérünk az elejére, akkor látjuk, amint János azt az állítást fogalmazza meg, hogy Jézus Krisztus Isten.

Úgy vélem, János remekül megállná a helyét valamelyik egyetemünkön manapság. Mikor vizsgadolgozatot írsz egy egyetemen, a legjobb, ha – te persze lehetsz ennél ravaszabb is – azt mondd el a nyitó bekezdésben, amit bizonyítani akarsz, majd mikor a végére érsz, akkor összefoglalásképpen ezt mondd: „Látod, megtettem. Pontosan ez az, amit a bevezetőben mondtam, hogy megteszek.” S János pontosan ezt teszi. Az első két igeverben azzal kezd, hogy Jézus Krisztus Isten. Utána 21 fejezetben ezt bizonyítja be. S mikor a végére ér, azt mondja: a könyvében megírt dolgok azért íratlak meg, hogy te és én, az olvasók, tudhassuk, hogy Jézus Krisztus Isten, és hihessünk Benne.

Az elején ezt mondja: „Kezdetben vala az Íge, és az Íge vala az Istennél, és Isten vala az Íge. Ez kezdetben az Istennél vala.” (Jn1:1-2) Tudjuk a 14. versből, hogy az Íge Jézus, mert abban a versben mondja János, hogy „az Íge testté lett és lakozék mi közöttünk”. Látjuk tehát, hogy János azt mondja: Jézus a kezdettől fogva létezett, a kezdetben Istennel volt, s Ő volt az Isten. Más szóval az evangélium nyitó versei teljes kijelentést tartalmaznak Krisztus Istenségéről.

Ezek a versek három dolgot tanítanak Jézus Krisztus isteni mivoltáról.

Az első kijelentés az, hogy Jézus létezett „a kezdetben”. Más szóval, Jézus előzetesen létező volt. „Mindennek előtte” létezett. Több módja van annak, ahogyan a Bibliában a „kezdetben” kifejezés használatos. János első levelében Krisztus földi szolgálatának kezdetét jelenti. János írja: „A mi kezdettől fogva vala, a mit hallottunk, a mit szemeinkkel láttunk, a mit szemléltünk, és kezeinkkel illettünk, az életnek Ígéről” (1Jn1:1). Mózes 1. könyvének első versében ez a kifejezés a teremtés kezdetére vonatkozik: „Kezdetben teremté Isten az eget és a földet”. A kifejezés használata János evangéliumában azonban még ezen is túlmegegy, mert János azt mondja, hogy amikor elkezdünk beszélni Jézus Krisztusról, azt csak akkor tehetjük helyesen, ha visszamegyünk a földi életét megelőző szakaszra – a teremtést megelőző szakaszra – az örökkévalóságba. Ott létezett Jézus Krisztus.

Sőt, ezt mindenhol megtaláljuk, ahol a Biblia részletesen beszél Krisztus személyéről. A zsidókhoz írott levél szerzője a kezdetekre tekint vissza, mikor ezt mondja: „Minekutána az Isten sok rendben és sokféleképpen szólott hajdan az atyáknak a próféták által, ez utolsó időkben szólott nekünk Fia által, A kit tett mindennek örökösévé, a ki által a világot is teremtette” (Zsid1:1-2). A Jelenések könyve „Alfának és Omegának... Elsőnek és Utolsónak” mutatja be Jézust (Jel1:8, 17). Pál azt írja, hogy Jézus, mielőtt emberré lett „Istenné formájában vala”, és „egyenlő volt Istennel” (Fil2:6). Ezen kijelentések mindegyike Jézus preegzisztenciájára, mint isteni mivoltának egyik fontos jellemzőjére mutat rá.

A második kijelentés az, hogy Jézus Krisztus az *Istennel* volt. Ez Krisztus külön természetének kijelentése, s nagyon titokzatos kijelentés. János azt akarja mondani, s valójában mondja is, Jézus teljességgel Isten. Beszámol Jézusról, amint azt mondja: „a ki engem látott, látta az Atyát” (Jn14:9). János azonban tudatában van annak, hogy itt a Szentháromságról van szó, azaz létezik sokféleség az Istenségben belül.

Az utolsó kifejezés annak kijelentése, hogy Jézus teljes mértékben isteni, mert János azt mondja: „és az Íge Isten volt”, vagy szó szerint, „és Isten vala az Íge.” Ez azt jelenti, hogy minden, amit elmondhatunk Istenről az Atyáról, elmondhatjuk Istenről, a Fiúról is. Jézusban benne lakozik az Atya összes bölcsessége, dicsősége, hatalma, szeretete, szentsége, igazságossága, jósága és igazsága. Benne Istent, az Atyát lehet megismerni. János így foglalja össze a tanítását: „Ez kezdetben az Istennél vala” (2. vers). Ezekkel a szavakkal ér véget az Úr Jézus Krisztus teljes istenségével kapcsolatos nagyon hangsúlyos és egyértelmű kijelentése.

Isten ismerete

Ezen a ponton szükségünk van néhány gyakorlati alkalmazásra. Mit számít az, ha Jézus Krisztus Isten?

Először is, annak kimondása, hogy Jézus Krisztus Isten, annak kimondását jelenti, hogy most már *ismerhetjük az igazságot Istentől*. Ennek a kijelentésnek a másik oldala az, hogy Jézus Krisztustól külön valójában nem ismerhetjük Őt. Vajon Isten Platon képzelgésének istene? Nem tudjuk. Vajon Ő Immanuel Kant, a német filozófus istene? A filozófusok istene? A misztikusok istene? A válasz az, hogy Jézus Krisztustól külön nem tudjuk, Isten milyen. Ha azonban Jézus Krisztus Isten, akkor ismerjük Őt, mert az Úr Jézus Krisztust ismerni annyi, mint Istent ismerni. Nem létezik istenismeret Jézus Krisztus ismeretétől külön, s nem létezik az Úr Jézus Krisztus ismerete a Biblia ismeretétől külön.

Isten Ígéjének egyik legszomorúbb története ezzel a témával foglalkozik. Ez János evangéliumában olvasható. Szolgálatának vége felé Jézus gondosan elmagyarázta, hogy elhagyja a tanítványokat, de helyet készít nekik, és majd egy napon visszatér. A tanítványok kétségbe estek a gondolattól, hogy elhagyja őket. Ő azzal folytatta, hogy ha valóban ismernék, akkor ismernék az Atyát is. Ezen a ponton Fülöp, a tanítványok egyike ezt kérte: „Uram, mutasd meg nekünk az Atyát, és elég nekünk!” (Jn14:8) Más szóval, Fülöp ezt mondta: „Ha láthatnám Istent, az elég lenne nekem”. Milyen szomorú! A tanítványok majdnem három évig voltak Jézussal, s most közeledtek a szolgálata végéhez. Mégsem értették meg teljesen, hogy Jézus Isten, s Rajta keresztül ismerhetik meg Istent. Jézusnak ezért így kellett válaszolnia: „Annyi idő óta veletek vagyok, és még sem ismertél meg engem, Filep? a ki engem látott, látta az Atyát; mimódon mondod azért te: Mutasd meg nekünk az Atyát?” (9. vers)

Ha tudni akarod, milyen az Isten, tanulmányozd Jézus Krisztus életét. Olvasd a Bibliát! A Jézus Krisztusról benne feljegyzett dolgok igazak. Sőt, ha olvasod ezeket, rájössz, hogy majd Isten Szentlelke, Aki az igazság Lelke, fogja értelmezni és magyarázni ezeket neked.

Mindig olyan, mint Jézus

Annak az igazságnak, miszerint Jézus Krisztus Isten, a második gyakorlati alkalmazása az, hogy Isten mindig olyan volt, mint Jézus. William Barclay, aki ismerte ezt az igazságot, írja a következőket: „Ha az Íge Istennél volt az idő kezdete előtt, ha Isten Ígéje része a dolgok örökkévaló sémájának, az azt jelenti, hogy Isten mindig olyan, mint Jézus. Néha hajlamosak vagyunk úgy gondolni Istenre, mint igazra, szentre, szigorúra és bosszúállóra, s hajlamosak vagyunk azt hinni, hogy Jézus tett valamit, ami Isten haragját szeretetté változtatta, s megváltoztatta Istennek az emberekkel szemben tanúsított viselkedését is. Az Újszövetség azonban semmi ilyesmiről nem tud. Az egész Újszövetség, de különösen János evangéliumának e szakasza azt mondja, hogy Isten mindig is olyan volt, mint Jézus.”⁵

Gyűlöli Jézus Krisztus a bűnt? Igen! Így gyűlölte Isten mindig is a bűnt. Szereti Jézus Krisztus a bűnöst? Igen! Akkor tehát Isten is szereti őt. Barclay azt mondja: „Amit Jézus Krisztus tett, az nem más, mint ablakot nyitott az időben, hogy megláthassuk Isten örök és meg nem változó szeretetét”.⁶ Valójában Isten annyira gyűlöli a bűnt, és annyira szereti a bűnöst, hogy már az örökkévalóságban eltervezte a módját az emberi faj megváltásának. Olvassuk az Ószövetséget, és halljuk Istent, amint azt mondja: „*Lennie kell* engesztelésnek a bűnért.” Olvassuk a beszámolókat Krisztus életéről és haláláról, s halljuk Istent, amint azt mondja: „*Van* engesztelés a bűnért”. Eljutunk a saját korunkhoz, és mikor Isten Ígéje

⁵ William Barclay, *The Gospel of John*, 1. kötet (Philadelphia, Westminster Press, 1958), 15. oldal.

⁶ Ugyanott

prédikáltatik, halljuk, amint Isten szól a szívünkhöz, és azt mondja: „Ez volt az engesztelés a bűnért. Higgy benne, és üdvözülsz.” Isten mindig olyan volt, mint Jézus.

Egy elfogadható áldozat

Harmadszor, az igazság, miszerint Jézus Krisztus Isten, azt jelenti, hogy a kereszthalála lényeges volt. Azt jelenti ez, hogy ezen a módon Ő Maga vált az egyetlen elégséges, s elfogadható áldozat az ember bűnéért. Ha te vagy én olyan ostobák lennénk, hogy azt mondanánk: meghalunk másvalaki bűnéért, aztán valamiképpen elveszítenénk az életünket, annak semmi haszna sem lenne. Mi bűnösök vagyunk. Ha meg kellene halni a bűneinkért, vagy ezt akarnánk, csakis a saját bűneinkért tudnánk meghalni. Jézusnak azonban nem volt bűne. Istenként Ő büntelen. Ezért mikor meghalt, mások bűneiért halt meg, s örökre levette a bűn terhét azokról, akik hisznek benne.

Végül, mivel Jézus Krisztus Isten, ezért képes a szíved minden szükségét kielégíteni. Isten végtelen. Jézus is végtelen. Ezért képes kielégíteni *téged* a kimeríthetetlen végtelenségéből.

Létezik egy, ezt az igazságot szemléltető történet. Emlékszel azokra a versekre az efézusi levélben, melyekben Pál imádkozik azért, hogy a keresztyének, akiknek ír, „hogyan megérthessétek minden szentekkel egybe, mi a szélessége és hosszúsága és mélysége és magassága az Isten jóvoltának, És megismerjétek a Krisztusnak minden ismeretet felül haladó szeretetét, hogy ekképen beteljesedjétek az Istennek egész teljességéig” (Ef3:18-19)? Ezek a versek Isten szeretetének négy dimenziójáról beszélnek – a szélességről, a hosszúságáról, a mélységről és a magasságáról – s azt mondják, hogy ebből a teljességből Isten képes megelégtetni bárkit, aki Hozzá jön. A napóleoni háborúk során a császár néhány katonája megnyitott egy börtönt, amit a spanyol inkvizíció használt. Sok cella volt abban a börtönben de az egyikben a katonák valami különösen érdekeset találtak. Meglelték az egyik fogoly maradványait, akiről a ruhák és a lágy részek már régen lemállottak, s csak egy bokaizület maradt a láncokban. A falon azonban találtak egy éles fémdarabbal a kőbe vésett befejezetlen keresztet. A kereszt körül pedig spanyol szavakat az Ef3:18-19 négy dimenziójára. A kereszt fölött a „magasság” állt, alatta pedig a „mélység”. Egyik oldalán a „szélesség”, a másikon a „hosszúság” volt olvasható. Világos, hogy ez a leláncolt és haldokló lélek azzal a gondolattal vigasztalta magát, hogy Isten, Aki Maga tartalmazza minden dolog szélességét, hosszúságát, mélységét és magasságát, teljesen képes őt megelégtíteni. S téged is képes megelégtíteni, bármi is legyen a te szükséged, vagy vágyad.

„Ki ez?”

Ez János tézise. Látni fogjuk a bizonyítékát, ahogyan haladunk előre ezekkel a tanulmányokkal. De itt is fel kell tennünk a kérdést, amivel kezdtük, s ami minden kérdésnek felette áll: Mit gondolsz Jézus Krisztusról? Kicsoda Ő?

Ez volt a kérdés, amit mindenki feltett Krisztus korai szolgálata idején. Mikor Krisztus belovagolt Jeruzsálembe számárháton azon a napon, amit a pálmák vasárnapjának nevezünk, az emberek egymástól kérdezték: „Kicsoda ez?” (Mt21:10). A tanítványok azután tették fel ezt a kérdést, hogy Jézus lecsendesítette a vihart a Galileai-tengeren: „Kicsoda hát ez, hogy mind a szél, mind a tenger engedelnek néki?” (Mk4:41). Heródes ezt kérdezte: „Jánosnak én vettem fejét: kicsoda hát ez, a ki felől én ilyen dolgokat hallok?” Mikor Jézus megbocsátotta a bűneit a gutaütötteknek, az írástudók és a farizeusok ezt kérdezték maguktól: „Kicsoda ez, a ki ily káromlást szól? Ki bocsáthatja meg a bűnt, hanemha egyedül az Isten?”

Ez a kérdés. Jézus vajon csak ember? Ha igen, akkor elfelejtethed. Vagy Isten? Ha Isten, akkor megköveteli tőled a hitet és a teljes engedelmességet. Hiszed, hogy Jézus Isten?

Akkor képesnek kell lenned a kételkedő Tamással együtt azt mondani: „Én Uram és én Istenem”. Visszavonulni ettől a megvallástól annyi, mint elpusztulni. Hinni benne annyi, mint belépni az örök életbe.

3. fejezet: Jézus Krisztus ember, Jn1:1, 14

1. Kezdetben vala az Íge, és az Íge vala az Istennél, és Isten vala az Íge.

14. És az Íge testté lett és lakozék mi közöttünk (és láttuk az ő dicsőségét, mint az Atya egyszülöttjének dicsőségét), a ki teljes vala kegyelemmel és igazsággal.

Az utolsó tanulmány, amit János evangéliumának azt az első két versét vette górcső alá, melyek visszavonhatatlanul kijelentették, hogy Jézus Krisztus Isten. Most előreugrunk a hozzájuk kapcsolódó ama vershez, mely ugyanolyan biztos kifejezésekkel jelenti ki, hogy Jézus ember. Ez a vers a Jn1:14. „És az Íge testté lett és lakozék mi közöttünk (és láttuk az ő dicsőségét, mint az Atya egyszülöttjének dicsőségét), a ki teljes vala kegyelemmel és igazsággal.” Jézus Isten. Jézus ember. Helyesen értelmezve ez a két legfontosabb, Krisztus személyével kapcsolatos igazság.

Egy bibliai tanítás

Természetesen nem csak János evangéliumában találkozunk efféle tanítással. Ezeket a témákat a Szentírásban mindenütt fellelhetjük. Sőt mi több, jóllehet ezek nagyon mélységesek, mégis a legtermészetesebb módon, minden mesterkéeltség nélkül vannak tanítva.

Vegyük azt a három helyet, ahol Isten, az Atya két egymást kiegészítő igével írja le a Fiú természetét. Az Ószövetségben Ézsaiás próféta könyvében az egyik, karácsony táján gyakorta idézett versben ezt olvassuk: „Mert egy gyermek születik nekünk, fiú adatik nekünk, és az uralom az ő vállán leszen, és hívják nevét: csodálatosnak, tanácsosnak, erős Istennek, örökkévalóság atyjának, békesség fedelmének!” (Ézs9:6). Ez az igevers azt tanítja nekünk, hogy a Messiás az lesz, Aki mindig is Isten Fia volt, de aki a történelem egy adott pontján emberré válik. Itt mint gyermek *születik*, de mint fiú *adatik*. A Rm1:3-4-ben ugyanez a tanítás áll. Ott Pál apostol ezt írja: „Az ő Fia felől, a ki Dávid magvából lett test szerint, a ki megbizonyított hatalmasan Isten Fiának a szentség Lelke szerint, a halálból való feltámadás által, a mi Urunk Jézus Krisztus felől”. Jézus Dávid magvából *lett* test szerint, de Isten örök Fiának *bizonyított*. Végül a Gal4:4-5-ben ezt olvassuk: „Mikor pedig eljött az időnek teljessége, kibocsátotta Isten az ő Fiát, a ki asszonytól lett, a ki törvény alatt lett, hogy a törvény alatt levőket megváltsa, hogy elnyerjük a fiúságot”. Fiúként Jézus Krisztus *elküldetett*. Ezért Ő mindig is Isten volt. Mindazonáltal a törvény alatt *lett*. Emberré lett. A Biblia soha nem vonakodik Jézus Krisztus teljes istenségének és valódi emberi mivoltának iker-igazságát összekapcsolni.

Amit ezekben a versekben didaktikus módon tanulunk, az Krisztus szolgálatának különböző eseményeiben szemléletesen is megtanuljuk. Például János evangéliumának következő fejezetében az Úr Jézus Krisztust egy lakodalomban látjuk (Jn2:1-11). Kevés dolog van ennél emberibb. Mégis, mikor elfogyott a bor, s mikor a család már majdnem megszégyenült, Jézus új, és jobb bort teremt a vízből, ami nagy kövedrekben volt ott a zsidók rituális mosakodásához és megtisztulásához. Az egész fejezetben ennél semmi sem világosabban isteni.

Más alkalommal a tanítványok a Galileai-tengeren haladtak keresztül Kapernaumból a gadarénusok földjére, míg Jézus, Akit kimerített a napi tevékenység, elaludt a hajóban. Hirtelen olyan erős vihar támadt, amely még az edzett halászbereket is megrémítette. Felébresztették Jézust, ezt mondván Neki: „Uram, ments meg! Elsüllyedünk!” S Jézus lecsendesítette a vihart. Mi lehetne emberibb, mint a teljesen kimerült Urunk a hajóban? De mi lehet istenibb, mint a szelek és a hullámok oly fokú lecsendesítése, ami után a tanítványok imádni kezdték őt ezekkel a szavakkal: „Kicsoda ez, hogy mind a szelek, mind a tenger

engednek néki” (Mt8:23-27)? Urunk Jézus Krisztus eme kettős természete van szemléltetve végig az evangéliumokon keresztül, egészen a haláláról és a feltámadásáról szóló beszámolóig. Semmi sem lehet emberibb, mint a megfeszítése és a halála. De semmi sem lehet istenibb, mint az ég elsötétedése, a templom kárpitjának kettéhasadása, s Jeruzsálem környékén eltemetett szentek sírjainak megnyílása, valamint a sír győztes feltárulása azon az első húsvéti reggelen.

Nem szabad elkövetnünk azt a hibát, hogy Jézusról pusztán csak mint isteni emberről, vagy emberi Istenről gondolkodunk. Jézus az istenember, s ez azt jelenti, hogy teljes és egyedi módon Isten, de egyben tökéletesen ember is. Ő a velük levő Isten, Isten a számunkra, a bennünk levő Isten. Emberként Ő az, Aki megtapasztalta ennek az életnek az összes megpróbáltatását, örömet, szenvedését, veszteségét, nyereségét, kísértéseit és viszontagságait. Mindez benne foglaltatik a János 1 eme két fontos versében.

Képes meghalni

Miért fontosak ezek az igazságok? Vagy konkrétabban, miután Jézus Krisztus isteni mivoltát tanulmányoztuk az előző fejezetben, tegyük fel a kérdést: miért fontos Krisztus emberi mivolta? Ennek több oka is van.

Először is, a megtestesülés tette Jézus számára lehetővé, hogy meghaljon. Ezt könnyű meglátni. Ez az, amire a zsidókhoz írott levél szerzője gondol, mikor ezt írja: „Mert lehetetlen, hogy a bikák és bakok vére eltörölje a bűnöket. Azért a világba bejövetelek így szól: Áldozatot és ajándékot nem akartál, de testet alkottál nekem. Égő és bűnért való áldozatokat nem kedveltél. Akkor mondtam: Ímé itt vagyok, (a könyv fejezetében írva vagyok rólam), hogy cselekedjem óh Isten a te akaratodat.” (Zsid10:4-7) A test tette Jézus Krisztus számára lehetővé, hogy meghaljon.

Mindig is nehéz magához a megtestesüléshez kielégítő szemléltetést találni. De nem annyira nehéz ehhez az összetevőjéhez. A test volt Krisztus földi szolgálatának a járműve. Vegyünk egy embert, akit Isten hív el orvosi missziós munkára Afrika egyik távoli szegletébe. A személye és az akarata egy dolog. A felkészítése azonban más. Az illető több éves felkészülésen megy keresztül, orvosi tudást szerez, sőt néha szemináriumi gyakorlatot is, így a személyéhez és az eredeti szándékához hozzáteszi mindazt, ami a munka elvégzéséhez szükséges. Pontosan ezt tette Jézus Krisztus is. A kezdetben, Isten örök tanácsában, a világot és az elveszett emberi fajt megelőzően Jézus előre látta az egész emberi történelmet, s tudta, hogy Neki kell megváltatni a fajt. Ezért az idők teljességében, Heródes napjaiban testet öltött, hogy felkínálhassa azt tökéletes áldozatként az ember bűnéért.

Ezt találjuk meg mindenütt a Szentírásban. Maga a „Jézus” név is az üdvözítő jelentőségű tette tekint előre. Az angyal ugyanis ezt mondta Máriának: „Szül pedig fiat, és nevezd annak nevét Jézusnak, mert ő szabadítja meg az ő népét annak bűneiből” (Mt1:21). Jézus Maga is beszélt az eljövendő szenvedésről (Mk8:31, 9:31), összekötve a küldetésének sikerét a keresztre feszítéssel: „És én, ha felemeltetem e földről, mindeneket magamhoz vonszok” (Jn12:32). János evangéliumának néhány helye úgy beszél a keresztre feszítésről, mint arról a létfontosságú „időről”, amikor Krisztus eljött, s amelyhez a szolgálata eltérhetetlenül kötődött (Jn2:4, 7:30, 8:20, 13:1, 17:1).

Emellett Jézus halála az Ószövetség témája is, mégpedig annak valódi értelmében. Az ószövetségi áldozatok Krisztus szenvedésének előképei, s a próféták is konkrétan előre jelzik azt. Pál azt tanítja, hogy Ábrahám a Krisztusba vetett hit által üdvözült (Gal3:8, 16). Jézus azt tanította az Emmaus felé vezető úton, hogy az Ószövetség előre jelezte a halálát és a feltámadását. „És elkezdvén Mózesről és minden prófétáktól fogva, magyarázza vala nekik minden írásokban, a mik ő felőle megirattak” (Lk24:27). Ezeknek a szövegeknek a fényében

nem helytelen azt kimondani: Jézus megtestesülésének legfontosabb oka az, hogy ez tette lehetővé a Számára a meghalást. Ez a halál volt a világ és a bibliai történet fókuszpontja.

Képes megérteni

Létezik egy második ok is, amiért annyira fontos volt, hogy Isten örök Fia emberré legyen. A tény, hogy Jézus Krisztus mindent Magára öltött, ami emberi, s amit az emberek tudnak és megtapasztalnak, azt is lehetővé tette a Számára, hogy a gyengeségünk érzelmei megérintsék, amint a zsidókhoz írott levél szerzője mondja: „Mert nem oly főpapunk van, a ki nem tudna megindulni gyarlóságainkon, hanem a ki megkísértetett mindenekben, hozzánk hasonlóan, kivéve a bűnt. Járuljunk azért bizodalommal a kegyelem királyi székéhez, hogy irgalmasságot nyerjünk és kegyelmet találjunk, alkalmas időben való segítségül.” (Zsid4:15-16) Jézus ismert és megtapasztalt mindent (oly módon, hogy megérthessük), amit az embernek lenni jelent.

J. B. Phillips, aki az Újszövetség egyik modern magyarázatának, valamint egyes ószövetségi könyveknek a fordítója, elmondja, miképpen nyűgözte őt le Krisztus szenvedéseinek mélységesen emberi jellege, miközben az evangéliumok fordításának feladatán munkálkodott. Ő mondja: „Jézus viselkedésének elírása a kereszt felé vezető úton, valamint maga a keresztre feszítés is majdhogynem elhordozhatatlan, főleg azért, mert oly intenzíven *emberi*. Ha, amint én is hiszem, ez valóban egy emberi lényben koncentrálódott Isten volt, akkor magunk is láthatjuk, hogy itt nem szerepjáték folyik, minden valóságosan zajlik. Ennek az embernek a számára nem léteznek természetfeletti előnyök. Nincs mennyei mentőszereg, akik kimentenék a gonosz emberek hatalmából, s agóniáját nem enyhítette semmiféle szuper-emberi érzékelenség. Csak találgathatjuk, hogy az elme és a lélek micsoda félelmetes fájdalma sajtolta ki Belőle az *Én Istenem, én Istenem! miért hagyál el engemet? szavakat*. Azonban az *Elvégeztetett!* kiáltás nem lehet a kétségbeesés kiáltása. Soha nem azt jelentette, hogy *mindennek vége*. Azt jelentette: *be van fejezve – Isten akarata megcselekvésének félelmetes feladata elérkezett a keserves végéhez, s teljes és végleges módon elvégeztetett.*”⁷

Ez a szenvedés az, ami lehetővé teszi, hogy tudjuk: Jézus megtapasztalt mindent, amit mi magunk is megtapasztalunk – a fáradtságot, a csalódásokat, a félreértéseket, s az élet fájdalmát – ezért képes megérteni és megsegíteni mindazokat, akik az Övéi, és kísértéseket szenvednek el.

A mi példánk

Harmadszor, emberré válván Jézus példát is adott nekünk arról, miképpen kell az Atyának teljes mértékben tetsző életet élni. Miután azok vagyunk, amik, ez a legfontosabb.

Gyakran kérdezték tőlem az egyház mai állapotával foglalkozó emberek, hogy miért van az, hogy nagyon sok szemináriumokat (sőt, ami azt illeti, jó szemináriumokat) látogató fiatal jön végül azokról anélkül, hogy bármiféle üzenetet hozna onnan, vagy túl sok képességre tenne szert a vezetéshez azokban a gyülekezetekben, ahol majd végül szolgálnak. Ez jó kérdés. Mikor ezen gondolkodtam, elkezdtem azt érezni, hogy az egyik fő oka ennek a kellő példa hiánya arról, hogy a keresztyén szolgálat mivé lehet. Soha nem kerültek kapcsolatba erős gyülekezettel, vagy intelligens, azaz bibliaközpontú és az evangélium nagy témáihoz hűséges prédikációkkal. Példa híján pedig ide-oda kószálnak a megközelítés vonatkozásában, és nem képesek erőteljes vezetést biztosítani.

⁷ J. B. Phillips, *Ring of truth: A Translator's Testimony* (New York: Macmillan, 1967), 88. oldal

Nos, ami igaz a szolgálatra, az igaz más területekre is – az üzleti életre, a törvénykezésre, a gyógyításra, az oktatásra és így tovább – valamint a valódi lelkiségre. Jézus tehát azért vált emberré, hogy mindenféle helyzetbe kerüljön mindenféle emberrel, hogy nekünk példákat adjon, melyekre a keresztyén életünket felépíthetjük.

Emlékszel, hogy valaha is láttál mintahímezést? Én azokra az ábécét tartalmazó kézimunkákra gondolok, melyekből egy, vagy két generációval korábban a gyermekek írni-olvasni tanultak. Ezt jelenti a számunkra Krisztus. Ő a mintánk, Ő a példánk. Erőfeszítéseinket úgy kell irányítanunk, hogy keresztyén életünket Róla mintázzuk. Érdekesnek találtam, mikor megtudtam, hogy Péter a „minta”, vagy „írka” szót használja, amikor ezt mondja: „Mert arra hívatatok el; hiszen Krisztus is szenvedett értetetek, néktek *példát* hagyván, hogy az ő nyomdokait kövessétek” (1Pt2:21). Más szóval, Jézus Krisztus emberré válásának segítségével Isten leírta a szeretet és az igazságosság nagybetűit, hogy mi az Ő kegyelme által lemásolhassuk azokat.

Az élet értéke

A negyedik ok, amiért a megtestesülés fontos, mert ezzel Isten oly módon szentelte meg az emberi élet értékét, ami előzőleg soha nem történt meg. Jézus Krisztus eljövetele előtt az élet az ókori világban olcsó volt, s úgy látszik, hogy az eltávolodás a biblia értékektől és a bibliai alapelvektől, amit magunk körül látunk, ismét egyre olcsóbbá teszi azt manapság.

Mi teszi az életet olcsóvá? A háború. Manapság nagyon sok háború folyik. A folytatólagos jelentések az elesettekről érzéketlenné tesznek miket az egyén sorsát illetően. Ugyanez igaz a közlekedési balesetekben, vagy a bűncselekmények következtében elhunyt emberekre. Sőt, én személy szerint hiszem, hogy az abortuszt engedélyező törvényeknek is ugyanez volt a hatása, mely az elkövetkezendő években csak növekedni fog.

Mi fogja ellensúlyozni az emberi élet eme elértéktelenedését? Csakis a keresztyénség által hozott értékek! A keresztyénség először is azért értékeli az életet, mert Isten adta azt, másodszor pedig azért, mert az Úr Jézus Krisztus szentelte azt meg, emberi természetet öltvén Magára a megtestesüléskor. Jézus Krisztus hozzánk hasonlóvá vált.

Jelent ez neked bármit személyesen? Ennek hálára kell indítania téged. Arra kell készítenie, hogy leborulj az Úr Jézus Krisztus előtt, és mélységesen a Megváltódként imádd Őt. Luther Márton János evangéliumának nagy magyarázója volt, amint azt említettem a nyitó fejezetben, s kommentárjának ezen a pontján elmesél egy történetet a néphagyományból, mely ezt szemléleti. Azt mondja, élt egykor egy makacs, és a lelkiekkel nem törődő ember – Luther „durva és brutális fajankónak” nevezi – aki a keresztyénség egyetlen nagy igazsága iránt sem mutatott semmiféle tiszteletet. Mikor az „és emberré lett” szavakat énekelték a templomban, ez az ember sem keresztet nem vetett, sem a kalapját nem vette le, ami pedig megszokott gyakorlat volt abban a korban a katolikus egyházban. Mikor a hitvallásokat idézték, az ember nem térdelt le. Luther mondja: „Akkor az ördög odalépett hozzá, és úgy pofon vágta, hogy kitekeredett a feje. Félelmetesen megátkozta, és ez mondta neki: 'A pokol nyeljen el!... Ha Isten hozzám hasonló angyallá lett volna, s a gyülekezet ezt énekli: Isten angyallá lett, én nemcsak a térdeimet hajtánám meg, de egész testemmel a földre borulnék.

Te pedig, nyomorult emberi teremtmény, állsz, mint egy bot, vagy kódarab. Hallod, hogy Isten nem angyallá, hanem emberré lett, de mégis úgy állsz, mint egy fapálca!”⁸ A történet természetesen elképzelt, de mégis rávilágít a lényegre. Isten kegyelmétől távol mindannyian úgy állunk Isten Ígéjének hatalmas igazságai előtt, mint érzéketlen kőszikladarabok. Azonban reagálnunk kell ezekre.

⁸ Luther Márton, *Luther's Works*, 22. kötet, szerk. J. Pelikan, ford. M. Bertram (St. Louis, Concordia Publishing House, 1957).

Reagálunk? Te is? Fel kell emelned a szívedet, és a hangodat is annak az Istennek a dicséretében, Aki a menny végtelen messzeségéből és dicsőségéből jött el a mi világunkba, hogy megválthasson, és visszavezethessen Önmagához. A megtestesülés a Biblia második legnagyobb igazsága. A legnagyobb pedig nem más, mint hogy Isten, Aki emberré lett, képes volt kellőképpen szeretni minket ahhoz, hogy személyesen menjen a keresztre és haljon meg értünk.

4. fejezet: Isten szólt, Jn1:1-3

1. Kezdetben vala az Íge, és az Íge vala az Istennél, és Isten vala az Íge.
2. Ez kezdetben az Istennél vala.
3. Minden ő általa lett és nála nélkül semmi sem lett, a mi lett.

John Baillie, a skóciai Edinburgh Egyetem professzorának rövid, de értékes, *The Idea of Revelation in Recent Thought (A kijelentés elképzelése a kortárs gondolkodásban)* című könyvében beszámol egy panaszról, amit a keresztyénséggel kapcsolatosan mondtak neki. A panaszkodó az egyik amerikai egyetem jogi képviselője volt. Ezt mondta: „Ön arról beszél, hogy bízunk Istenben, imádkozzunk hozzá, és cselekedjük az Ő akaratát. Mindez azonban olyan egyoldalú! Beszélünk Istenhez, leborulunk előtte, és felemeljük a szívünket Hozzá. De Ő soha nem szól hozzánk. Nem ad semmiféle jelet.”

Az ember, aki ezeket a szavakat mondta, természetesen téves nézeteket vallott. Ez tudják az igazi keresztyének és Baillie professzor is rámutatott. Mégis azoknak a milliiónak a nevében szólt, akik szerettek volna biztos beszédet hallani Istentől, de nem hallottak, és kételkedtek abban, hogy Isten szólt. Ők úgy vélik: a menny csendes, Isten pedig nem törődik velünk.

A probléma nem lett volna az illető szempontjából oly súlyos, ha ő nem lett volna kíváncsi. Az emberek azonban kíváncsiak. Tudni akarnak. Az ember gyermekkorában kezdi a tudásvadászatot a környezetének vizsgálatával. Ahogyan növekszik, a környezete kitágul, de a kíváncsisága megmarad. Egyesek elméleteket gyártanak azoknak a tüneményeknek a magyarázata végett, amiket ők, vagy mások figyeltek meg. Egyesek mítoszokat, vagy filozófiákat fabrikálnak, illetve tudományos kijelentéseket tesznek a természeti világ folyamatainak magyarázata végett. Egyesek szabad szemmel figyelik meg az eget, mások távcsöveket építenek. Megint mások űrszondákat küldenek annak vizsgálatára, amit még a távcsövekkel sem képesek kideríteni. Az ember mindig kutat, kérdez, megpróbál megérteni. Soha nem növi ki a gyermekies „Miért?” kérdést.

Ugyanez a helyzet a lelki életben is. Az ember mindig is tudni akart Istenről, és meg akarta érteni az emberekkel kapcsolatos céljait. A világvallások egyetemessége és sokfélesége ezt bizonyítja. Mikor azonban Istenhez fordítjuk az elméinket Isten önkijelentésétől függetlenül, akkor az elméink összezavarodnak. Képesek vagyunk elméleteket alkotni, de a metafizika világában nincsenek adatok, melyekkel operálhatnánk. Az emberek látják az okozatokat, de nem látják az okokat. Látják a természeti tüneményeket, de nem képesek meglátni a lelki világ tüneményeit. A reformátorok meglátták ezt, s ezért kezdtek el a *deus absconditus*-ról, a rejtett Istenről beszélni. Tudták, hogy az ember véges és bűnös, és sem az akarata gyakorlása, sem az elméje megfeszítése nem emeli őt fel az értelem toronymagas létráján Isten elméjének a kutatásához.

A Biblia is elismeri ezt. Jób egyik vigasztalója mondja: „Az Isten mélységét elérheted-e, avagy a Mindenhatónak tökéletességére eljuthatsz-e?” (Jób11:7) A válasz az, hogy ez lehetetlen. Azaz, az emberek mindörökké a tudatlanságban maradnak, ha Isten nem tett volna lépéseket Önmaga megismertetésére az ember számára. A svéd Ingmar Bergman *A csend* című filmje beszél ennek a problémának az egyik feléről. Ez három személy helyzetét festi le, akik nem hallják Isten hangját, s akik azt hiszik, hogy Isten hallgat. Az igazság azonban az, hogy Isten nem hallgat. Isten szólt, mégpedig tökéletesen világos, ezért minden emberi, arra vonatkozó mentséget eltörölő módon szólt, hogy nem lehet Őt megismerni és ezért imádni sem.

A Logosz

Ez elvezet minket az egyik legfontosabb szó vizsgálatához János evangéliumának nyitó fejezetében. Már említettük párszor az előző fejezetekben is. Az angolban ez a szó maga az „Íge”.⁹ A görögben ez a *logosz*. Az 1. és a 14. versekben fordul elő. „Kezdetben vala az Íge, és az Íge vala az Istennél, és Isten vala az Íge... És az Íge testté lett és lakozék mi közöttünk”. Ez a kifejezés Jézus Krisztusra utal, mert Ő az, Aki testté lett, és az emberek között lakozott. Mégis meg kell kérdeznünk (és valóban, a bibliatanítók az evangélium megírása óta folyton kérdezték), hogy miért nevezi János Jézus Krisztust „az Ígének”? Mi ennek a titulushoz a jelentése? A válasz Isten önkijelentésével kapcsolatos.

Ennek a fogalomnak a megértéséhez meg kell kérdeznünk, hogy mit jelentett azok számára, akiknek János evangéliuma először íratott? Például, mit jelentett egy zsidó háttérből származó személy részére, aki csak akkor kezdte el hallani és megérteni az evangéliumot?

Ennek az evangéliumnak az első versei, s egyben az „Íge” szó is, egy zsidó háttérből származó személy részére Mózes első könyvének első szavaira vonatkoznak, ahol azt olvassuk, hogy Isten szólt, és minden létezni kezdett. Más szóval, egy zsidó elme számára Jézus valamiképpen kapcsolódik Isten teremő erejéhez, valamint Istennek a teremtésben megmutatkozó önkijelentéséhez. Átérezhetjük, mit jelenthetett ez egy zsidónak, ha elképzeljük, hogy egy könyvet olvasunk, mely így kezdődik: „Amidőn az emberi események sodrában...”, majd megtaláljuk benne a „magától értetődő” és az „elidegeníthetetlen jogok” kifejezéseket. Teljesen világos, hogy a szerző a Függetlenségi Nyilatkozatra, valamint az amerikai köztársaság alapító elveire igyekszik emlékeztetni.

Ehhez azonban hozzá kell tennünk, hogy az „Íge” kifejezés jelenthetett többet is egy zsidó elme számára, mint amit ma jelent nekünk. Egy zsidó számára ez a szó valami konkrétat, valami sokkal közelebb állót jelentett ahhoz, amit mi eseménynek, vagy cselekedetnek neveznénk. A kimondott Íge megtett cselekedet volt. Ez a gondolkodásmód a zsidók Ószövetségének teológiájából fakadt. Mi történik, ha Isten megszólal? A válasz az, hogy a dolog azonnal megtörténik. Isten mondta: „Legyen világosság”, és lett világosság (1Móz1:3). Isten mondta: „Így lesz az én beszédem, a mely számból kimegy, nem tér hozzám üresen, hanem megcselekszi, a mit akarok, és szerencsés lesz ott, a hová küldöttem” (Ézs55:11). Azaz, egy zsidó így, vagy úgy, de készen áll rá, hogy Isten Ígéje nemcsak hallható, de valamiképpen látható és megérintható is lesz, és az „Íge” valamiképpen kifejeződésre is jut az életben. Egy zsidó számára nem lesz teljesen furcsa azt megtudni, amint a zsidókhoz írott levél szerzője is fogalmaz: „Minekutána az Isten sok rendben és sokféleképen szólott hajdan az atyáknak a próféták által, ez utolsó időkben szólott nekünk Fia által, a kit tett mindennek örökösévé, a ki által a világot is teremtette” (Zsid1:1-2).

Nagyon röviden tehát láttuk, hogy a Jézus Krisztus, mint „Íge” megnevezés mit jelenthet egy zsidónak. De emlékeznünk kell arra, hogy a nem a zsidók voltak az egyedüliek, akik olvasták János evangéliumát. Az evangéliumot olvashatták a görögök, valamint a görögül tudók is, akikre hatott a görög gondolkodás. Mit jelent számukra a *logosz* szó?

A görögök számára a válasz erre a kérdésre nem a vallásban, hanem a filozófiában található. Majdnem 2600 évvel ezelőtt az i. e. VI. században egy Heraclitus nevű filozófus élt Efézusban. Ő volt az, aki kimondta, hogy kétszer nem lehet ugyanabba a folyóba lépni. Ezalatt azt értette, hogy az egész élet a változás állapotában van. Azaz beléphetünk egyszer a folyóba, de mikor a második lépést tesszük abban, a víz már odébb folyt, így ez már egy másik folyó. Heraclitus és az őt követő filozófusok számára az élet egész ilyennek tűnt. De feltették a kérdést: „Ha ez így van, akkor hogyan lehet, hogy minden létező nem az örök káosz állapotában van?” Heraclitus erre azt válaszolta, hogy az élet azért nem káosz, mert a

⁹ A magyarban is – a ford.

változás, amit látunk, nem pusztán véletlen változás, hanem elrendelt változás. S ez azt jelenti, hogy kell léteznie isteni „elmének”, vagy „Ígének”, mely felügyeli ezt. Ez pedig a *logosz*, az Íge, amiről János beszél evangéliumának nyitó fejezetében.

A *logosz* azonban ennél többet is jelentett Heraclitus számára. Miután ugyanis felfedezte, hogy az anyag irányító alapelve Isten *logosza*, csak kis lépés volt a számára vonatkoztatni azt a történelem eseményeire, valamint az emberek elméjében uralkodó mentális rendre is. Heraclitus számára tehát a *Logosz* nem kevesebbé vált, mint Istennek az egész világot és minden embert irányító elméjévé.

Abban a korban, mikor János megírta az evangéliumát, Heraclitus kora már hétszáz éves múlt volt. De Heraclitus elképzelései annyira meghatározók voltak a görög gondolkodás számára, hogy nemcsak a saját, de Platon és Szókratész, valamint a sztoikusok és a rájuk építkezők filozófiájában is fennmaradtak. Sokan fejtegették, mint ahogyan manapság fejtegetik sokan az atomok, vagy az evolúció elméletét. A görögök mindent tudtak a Logoszról. Ezért az isteni géniusz szikrájával ragadta meg János ezt a szót, mely jelentőséggel bírt a mind görögök, mind a zsidók számára, s mondta ki a szó jelentésének segítségével: „Figyeljete görögök. Pont az, ami a fő helyet foglalta el a filozófiai gondolkodásokban, s amelyről oly sokat írtatok évszázadokon keresztül, Isten *Logosza*, a világegyetem és az emberi elme eme irányító ereje jött el a világba emberként, s mi láttuk is Őt”.

Platon, mint tudjuk, egy napon odafordult a filozófusok és diákok kis csoportjához, akik a görög aranykorban gyűltek össze körülötte Athénben, és ezt mondta követőinek: „Lehet, hogy egy napon majd eljön Istentől egy Íge, a Logosz, Aki feltárja a titkokat, és mindent világossá tesz”. János pedig most azt mondja: „Igen Platon, eljött a Logosz, és Isten tökéletesen kijelentetett nekünk”.

Hiszel ebben? János kijelenti, hogy a görögök ismeretlen Istene, a középkor rejtett Istene, a huszadik század hallgatag Istene se nem ismeretlen, se nem rejtett, sem ne hallgatag. Ő teljes mértékben kijelentetett Jézusban. „Igaz, hogy az Istent soha senki nem látta. Ám mégis, az isteni és egyetlen Fia, Aki az Atya legszorosabb közelségében él, ismertté tette Őt.” (Jn1:18, Phillips fordítása)

Egy korábbi kijelentés

Ez nyilván a tanulmányunk természetes végpontja, azonban nem állhatunk itt meg. János ugyanis nemcsak azt emeli ki, hogy Jézus Isten kijelentése, hanem azt is, hogy Jézus mindig is aktívan kivette a részét Isten kijelentéséből. Ezért még a megtestesülést megelőzően sem lehet senkinek semmiféle mentsége arra, ha nem hisz.

Ez először is azon a hangsúlyon látszik meg, amit János Krisztusnak a teremtésben játszott szerepére helyez. A teremtés Istent jelenti ki, és Jézus Isten képviselője volt a teremtésben. Ezért mondhatja Jézus: „Minden ő általa lett és nála nélkül semmi sem lett, a mi lett” (3. vers). Mit jelentett ki Isten Magáról a teremtésben? Pál ezt így válaszolja meg: „Mert a mi Istenben láthatatlan, tudniillik az ő örökké való hatalma és istensége, a világ teremtésétől fogva az ő alkotásaiból megértetvén megláttatik; úgy, hogy ők menthetetlenek” (Rm1:20).

Ez azt jelenti, hogy mikor Jézus Krisztus elkezdte kijelenteni Istent a teremtésben, akkor két fontos vonatkozásban jelentette Őt ki – létezésében, és hatalmában – s ezek elegendők minden ember elítéléséhez, amiért nem borulnak le Elé, és nem imádták Őt.

A saját tapasztalatunkból ismerjük ennek az igeversnek a jelentését. Mikor egy falevelet látunk lehullani az utcára, akkor nem tulajdonítjuk az önmotiváció hatalmát a falevélnek. Azt feltételezzük, hogy a hatásnak megfelelő erő áll a falevél mögött, és az hozza azt mozgásba. Ezt szélerőnek nevezzük. Mikor egy, finom svájci gyártmányú órát látunk, nem feltételezzük, hogy az acél, az üveg és az apró alkatrészek rendelkeznek az órává szerveződés

képességével. Egy órás létezését posztuláljuk. Így kell lennie a természet birodalmában is. Jézus azt akarta, hogy a természetén keresztül ismerjük el Isten létezését és hatalmát.

A természet azonban nem elegendő. Az egyik dolog ugyanis az, hogy soha senki nem jutott az Isten teremtésében vetett engedelmes hitre a természetén keresztül. A másik dolog pedig az, hogy Isten kijelentése a természetben nem specifikus Isten tervének szempontjából, és nem személyes. Ezért Jézus Krisztus aktív volt Istennek a Szentírásán keresztüli kijelentésében is. Igaz, hogy Isten kijelentette a létezését és a hatalmát a természetben, de ugyanúgy igaz, hogy ez minden, amit Ő kijelentett benne. Az emberek elismerhetik Isten hatalmát, de ha szeretnék megismerni a tevéit is, a Bibliához kell fordulniuk.

Emlékszünk, hogy mikor apostol az athéni embereknek hirdette az evangéliumot, akkor olyan embereknek prédikált, akik a természetén keresztül rendelkeztek istenismerettel, de nem tudták, hogy Ő kicsoda. Egy athéni oltáron „Az ismeretlen Istennek” felirat volt látható. Azóta más oltárokat is felfedeztek, még határozatlanabb feliratokkal, például „az arra illetékesnek”. Milyen csodálatos, hogy ez a megszólítást soha senki nem használta. Pál ugyanis, aki tanulta a Szentírást és ismerte azt az Istent, Akit a görögök tudatlanul imádtak, ezt jelentette ki: „A kit azért ti nem ismerve tiszteltek, azt hirdetem én néktek” (Csel17:23). Majd azzal folytatta, hogy megmutatta: Isten, a világ Teremtője nem holmi vakon imádandó vak istenség volt, hanem egy személyes Isten, Aki azt akarta, hogy minden ember harmóniában éljen egymással, s megismerjék és imádják Őt. „E tudatlanságnak idejét azért elnézván az Isten, mostan parancsolja az embereknek, mindenkinek mindenütt, hogy megtérjenek” (Csel17:30).

Az első és az utolsó

A legkiválóbban azonban Jézus a megtestesülésben jelentette ki Istent, s itt lehet Őt személyesen is megismerni. Isten közvetve szólt az emberekhez a teremtésében, majd közvetlenül a Szentírásban, de létezik még ennél is csodálatosabb igazság. Isten személyesen is szólt az emberekhez Jézus Krisztuson keresztül. Jézus a legjobb és leghatalmasabb szó az elveszett emberekhez. Ha ismerjük Isten hatalmát a teremtésből, a terveit a Szentírásból, akkor a személyiségét a Fiában ismerjük meg. Mikor Jézusra nézünk, Magát Istent látjuk: „a ki engem látott, látta az Atyát”. Felfedezzük a végtelen szeretet és a tökéletes szentség Istenét, aki kellően csodálatos vágygal és elegendő hatalommal rendelkezik a lázadó férfiak és nők megmentéséhez.

Hiszed ezt? Megtaláltad Isten dicsőségének teljességét Jézusban? Ha még nem találtad meg, hadd figyelmeztesselek: Jézus nemcsak az Atya legelső, legfontosabb és minden magában foglaló szava, hanem egyben az utolsó is. Tőle külön nem találod meg Istent. Ha nem fogadod Őt el, az utolsó szó, amit majd hallasz Tőle az ítéleted szava lesz. Jézus mondta: „Én vagyok az Alfa és az Omega, a kezdet és a vég, az első és utolsó” (Jel22:13). Ő vagy azt mondja majd: „Jertek, én Atyámnak áldottai, örököljétek ez országot, a mely számotokra készítettett a világ megalapítása óta” (Mt25:34), vagy azt, hogy „Sohasem ismertelek titeket; távozzatok tőlem, ti gonosztevők” (Mt7:23).

5. fejezet: Jézus Krisztus élet, Jn1:4

4. Ő benne vala az élet, és az élet vala az emberek világossága;

Ebben az ígeversben János a történetének két nagy témáját vezeti be. Az irodalom, vagy a zene valamely jelentős munkájának elején az író, vagy a zeneszerző bejelenti a témát, majd engedi újra és újra megisméltódni a könyvben, vagy a zeneműben. Ez néha látható képpel történik, mint például egy Hardy-regényben. Néha egy zenei motívum jelenti ezt, mint például egy Beethoven-szimfóniában. Néha egy szóval, vagy fogalommal történik ez meg, mint például itt. János témái a „világosság” és az „élet”. S ezek a szövegösszefüggések akkora változatosságában, és oly gyakran fordulnak elő, hogy időt kell szakítanunk ezek vizsgálatára a kezdet kezdetén.

Ebben a tanulmányban megvizsgáljuk azt az állítást, miszerint Jézus a világ *élete*. A következő tanulmányban azt vesszük górcső alá, hogy Ő az élet *világossága*.

Egy kiemelkedő téma

Teljesen nyilvánvaló bármely figyelmes olvasó számára, hogy az „élet” szó fontos, mivel János nagyon gyakran beszél az életről Jézus Krisztussal, valamint az Általa kínált örök élettel kapcsolatosan, amit valóban kínál még ma is a férfiaknak és a nőknek.

Bizonyos fókig az evangélium ezzel a témával kezdődik és ér véget. János az alábbi kijelentéssel kezdi: „Ő benne vala az élet, és az élet vala az emberek világossága” (1:4). A Jn20:30-31-ben pedig erre a következtetésre jut: „Sok más jelt is művelt ugyan Jézus az ő tanítványai előtt, a melyek nincsenek megírva ebben a könyvben; Ezek pedig azért irattak meg, hogy higgyétek, hogy Jézus a Krisztus, az Istennek Fia, és hogy ezt hívén, életetek legyen az ő nevében.” A Jn14:6-ban Jézus kijelenti, hogy Ő az élet forrása: „Én vagyok az út, az igazság és az élet; senki sem mehet az Atyához, hanemha én általam.” A Jn5:40 megmutatja, hogy az emberek nem jönnek Hozzá, hogy életük lehessen: „És nem akartok hozzám jönni, hogy életetek legyen!” A Jn10:28-ban Jézus azt mondja, hogy akik viszont jönnek, azoknak „örök életet adok... és soha örökké el nem vesznek, és senki ki nem ragadja őket az én kezemből”. A Jn10:10-ben ezt olvassuk: „A tolvaj nem egyébért jő, hanem hogy lopjon és öljön és pusztítson; én azért jöttem, hogy életök legyen, és bővülködjenek”. Mindebben az „élet” szó több, mint harmincöt-ször fordul elő az evangéliumban. A kapcsolódó „élni” ige pedig még vagy tizenöt-ször növeli ezt az összesített számot.

A fizikai élet

De mit jelent az, hogy Jézus az élet forrása, vagy, hogy Ő az élet? Az első válasz az, hogy a kérdés visszavisz minket Mózes első könyvének nyitó lapjaihoz, azaz az Úr Jézus Krisztus ama szerepéhez, melyben a világ minden élőlényének életet ad. A korábbi tanulmányaink során már láttuk, hogy a szerző a bevezető verseiben akar hivatkozni Mózes első könyvének első fejezeteire, s itt is ez a helyzet. A „Kezdetben” (1. vers) eszünkbe juttatja a mondatot: „Kezdetben teremté Isten az eget és a földet” (1Móz1:1). Isten *logosza*, vagy „Ígéje” emlékeztet minket a módra, ahogy Isten szólt a teremtéskor: „És monda Isten: Legyen világosság: és lőn világosság” (1Móz1:3). Ugyanígy, mikor János mondja az Úr Jézus Krisztusról: „Minden ő általa lett és nála nélkül semmi sem lett, a mi lett. Ő benne vala az élet” (Jn1:3-4), minden bibliaolvasónak azonnal arra az életre kell gondolnia, ami Istentől

származott, és megelevenítette az élettelen anyagot a világ teremtésének kezdetén. Más szóval, János azt mondja, hogy a fizikai életünk Istentől származik az Úr Jézuson keresztül.

Erre utalnak a Genézis első fejezetei. Azt olvassuk ugyanis, hogy „formálta vala az Úr Isten az embert a földnek porából, és lehellett vala az ő orrába életnek lehelletét. Így lőn az ember élő lélekke” (1Móz2:7).

Ebben az igeversben minden fogalom fontos. Először is azt olvassuk, hogy Isten az embert a Föld porából formálta. Krisztus egyik megjegyzésében azt mondtam, hogy mi vagyunk a föld sója. Már megmutattam, hogy mikor Isten munkát végez az emberi történelemben, akkor közönséges szubsztanciákat, vagy közönséges embereket alkalmaz, hogy a dicsőség az Ő nevéé legyen, és ne az emberé. Látjuk ezt Ábrahám, Mózes, Dávid, a próféták, Mária és József, Keresztelő János és a tanítványok kiválasztásában bizonyos feladatokra. Olvassuk az 1Kor26:29-ben: „Mert tekintsetek csak a ti hivatásokat, atyámfiai, hogy nem sokan hívtak bölcsek test szerint, nem sokan hatalmasak, nem sokan nemesek; 27. Hanem a világ bolondjait választotta ki magának az Isten, hogy megszégyenítse a bölcseket... hogy ne dicsekedjék ő előtt egy test sem”. Ugyanezzel az alapelvvel találkozunk a Biblia nyitó fejezeteiben is.

Mikor Isten az embert alkotta, mit használt? Aranyat, ezüstöt, vasat, uránt, platinát? Nem, hanem port – közönséges anyagot. De az életének leheletét lehelte bele. Így, jóllehet alkottathattunk „félelmetesen és csodálatosan”, amint a zsoltáros mondja (Zsolt139:14), mindazonáltal a dicsőség Istené, és nincsen bennünk semmi, amivel az ember dicsekedhetne. „Olyan alacsony a por”, írja Donald Grey Barnhouse a *Genézisben*, „hogy Isten a kígyónak adta átka élelmeként. Jób ezt a szót hússzor használja az ember kicsiségének leírására a nyomorúságban. A porba tér vissza minden test a halálban. De bizalommal tekinthetünk fel az Úrra, mert „ő tudja a mi formáltatásunkat; megemlékezik róla, hogy por vagyunk” (Zsolt103:14). A szerző utóbb hozzáteszi: „Az önmagát felmagasztaló por gyűlöletes, de a por, mely elismeri por mivoltát, kegyet talál az Úr szemében”.¹⁰

Van lecke a számunkra a porban, de itt be kell fejeznünk az igevers vizsgálatát, mert a Jn1:4 mostani magyarázatához a fontos fogalom az 1Móz2:7-ben a „lehelet”. Isten lehelete ez, mely megeleveníti a port.

Micsoda Isten lehelete? Az, ami az Ő szájából jön ki. Ez az Ő Lelke, a Szentlélek, ami hozzáadódik a kimondott szavához. Mikor kimondjuk ezt a három kifejezést az angolban: lehelet, Lélek és szó, ezek látszólag nincsenek összefüggésben. A héberben a Lelket kifejező szót használják a „lehelet” szóra is. Ez a *ruach* szó, amelynek ziháló hangja is van. S ami még jelentősebb: a héber gondolkodásban az Isten lehelete, vagy az ember lehelete hozzáadódik a személy kimondott szavaihoz. Az ember ugyanis, amint tudjuk, ennek segítségével beszél. Mikor ezt a két elképzelést összekapcsoljuk, rájövünk, hogy Isten az emberbe úgy lehelt életet, hogy az élet Ígését szolta (amit János már korábban azonosított Jézus Krisztussal) oly módon, hogy az élet Lelke (Aki a Szentlélek), belép az emberbe és lélegzetvételre készíteti. Más szóval, ezek a kifejezések a Szentháromság minden Személyének szerepét szemléltetik a teremtésben.

Az ember teremtett természetének jelentősége a legvilágosabban akkor látszik meg, ha az Úr Jézus Krisztussal állítjuk szembe. A nagy feltámadási fejezetben, az 1Kor15-ben a vége felé olvassuk az alábbi igeverset: „Lőn az első ember, Ádám, élő lélekke; az utolsó Ádám megelevenítő szellemmé” (45. vers). Más szóval, még ha Isten lehelete által élünk is, azt csak belélegzés által tesszük, míg Krisztus kilélegzés által él. Azaz, tudjuk, hogy mi az Ő teremtményei vagyunk, és Ő a Teremtő.

¹⁰ Donald Grey Barnhouse, *Genézis: A Devotional Commentary*, 1 kötet (Grand Rapids, Zondervan, 1970), 14. oldal

Lelki élet

Ez azonban csak a kezdete annak megértésének, mit is ért János az „élet” szó alatt az evangéliumban. Krisztusnak a teremtésbeli szerepéről egy bizonyos értelemben beszél. Ez azonban csak az alapozása a szó lelki magyarázatához, amit az evangélium lapjain tár elénk. Igaz, hogy János itt a fizikai életről beszél, de ahogy előre haladunk a könyvben, egyre inkább a lelki életre tér át. S ahogyan Jézus a fizikai élet forrása, úgy annak a lelki életnek a forrása is, amit akkor kapunk meg, ha hiszünk Benne.

A lelki élet ajándéka fontosságának felbecsüléséhez először is azt kell megértenünk, hogy ettől elszakadva lelki halottak vagyunk. Vagy, mondhatjuk, hogy ugyanúgy nem reagálunk Istenre, mint ahogyan a por sem reagált, mielőtt a Lelkét lehelte volna bele.

Természetesen mi azért mondhatjuk ezt, mert Isten mondja. Vegyük példának okáért az efézusi levél második fejezetét. Pál itt az efézusi keresztyéneknek ír, emlékeztetvén őket arra, hogy mielőtt Isten megelevenítette volna őket, teljesen halottak voltak mindenben, ami lelki, és lázadtak Óellene. „Titeket is megelevenített, a kik *holtak valátok* a ti vétkeitek és bűneitek miatt, melyekben jártatok egykor e világ folyása szerint, a levegőbeli hatalmasság fejedelme szerint, ama lélek szerint, mely most az engedetlenség fiaiban munkálkodik. A kik között forgolódtunk egykor mi is mindnyájan a mi testünk kívánságaiban, cselekedvén a testnek és a gondolatoknak akarátját, és természet szerint haragnak fiaival valánk, mint egyebek is: De az Isten gazdag lévén irgalmasságban, az Ő nagy szerelméből, melylyel minket szeretett. Minket, kik meg voltunk halva a vétkek miatt, *megelevenített* együtt a Krisztussal, (kegyelemből tartattatok meg!) és együtt feltámasztott és együtt ültetett a mennyekben, Krisztus Jézusban” (Ef2:1-6).

Micsoda múlt van leírva ezekben a versekben! S micsoda állapot! Természetes állapotunkban semmit sem vagyunk képesek tenni a lelki fejlődésünkért. Krisztustól elszakadva egyetlen ember sem vett soha egyetlen levegőt sem Isten felé, s nem volt egyetlen lelki szívdobbanása sem. Az ember halott a bűnben. Új életre van szüksége. Ezért kell újjászületnünk. Újjászületni annyi, mint új életet kapni Istentől az Úr Jézus Krisztuson keresztül, a Belé vetett hit által.

Valaki itt hozzáteheti azonban: mikor a Biblia kijelenti, hogy minden ember lelkileg halott, az nem jelenti azt, hogy valamennyien a romlás azonos állapotában vagyunk. Harry A. Ironside az *In the Heavenlies* című könyvében Krisztus életének három példájára mutat rá, melyek világosan szemléltetik, miről beszél a Biblia. Ezt írja: „A szép kisleány, Jairus leánya, csak pár perce halt meg, mikor áldott Urunk odaért atyjának házához. Ő azonban már halott, élettelen volt. Ránézésre szép, szeretetre méltó és kedves, a szerető szülei szemében kétségtelenül olyan, mint egy márványszobor, de jóllehet nem volt rajta semmiféle lehetséges romlás, mégis halott volt. S lapozzunk Lukács evangéliumához, ahol arról olvashatunk, ahogyan áldott Urunk Nainba érkezett, épp mikor egy ifjút vittek temetni. Halott volt, Halott, talán már két, vagy három napja is. Ez az ifjú tovább volt halott, mint a kislány, de az élet a lányka esetében ugyanúgy kialudt, mint az ifjúban... Utána pedig Lázár sírjánál látjuk áldott Urunkat. A nővérei azt mondták neki, hogy ne gördítse félre a követ, mert a testvérük már négy napja halott, és már lehet, hogy bűdös. A romlás megindult, de az Úr Jézus új életet hozott annak az embernek”¹¹ ugyanúgy, mint másoknak. Ugyanezen a módon mi is ténylegesen halottak vagyunk Jézus Krisztus életadó Lelke nélkül. Lehetnek a romlásnak különböző fokozatai, így viszonylagosan szólva egyesek lehetnek sokkal kevésbé bűdösek másoknál. De valamennyi ember lelkileg halott. Mindenkinél mennyi életre van szüksége.

Ez honnan származik? Jézus Krisztustól. Ő a világ élete. Mivel mi halottak vagyunk a bűneinkben, Isten elküldte Jézus Krisztust, hogy új életet adjon nekünk. Mivel a bűn vétvét

¹¹ Harry A. Ironside, *In the Heavenlies*, (Neptune, N. J.: Loizeaux Brothers, 1937), 100-101. oldal

cipeljük, Isten elküldte Jézust, hogy engesztelés legyen a bűneinkért úgy, hogy a maga testében vitte fel azokat a keresztfára.

Örök élet

Két másik igazságot kell megemlítenünk, mielőtt befejezzük ezt a tanulmányt. Először azt, hogy az élet, amit Isten ad Jézus Krisztuson keresztül, nem pusztán földi élet, vagy olyan minőségű élet, amely elveszíthető, hanem *örök* élet. Soha nem lehet elveszíteni. Azaz, az élet, amit Istentől kapunk abban a pillanatban, mikor hinni kezdünk Jézus Krisztusban, az ugyanaz az élet, amit majd élni fogunk Istennel az örökkévalóságban, ahogyan a véget nem érő évmilliókat hívjuk ettől kezdve.

Mi az örök élet? A vég nélküli élet, Isten élete. Ha elveszíthető volna, amint azt egyesek képzelik, akkor nem lenne örök élet. Például milyen lenne az örök élet, ha egymillió év elteltével elveszne? Nem lenne örök élet, csak egymillió évig tartó élet. De ha Isten azt mondaná, hogy eddig fog tartani, akkor sem lenne elveszíthető annak letelte előtt. Ha pedig Isten azt mondaná, hogy ezer évig tartó életet ad, akkor az élet nem volna elveszíthető az ezer év letelte előtt. Ha száz évet mondana, akkor a száz év letelte előtt nem veszne el. De hála Istennek, hogy nem száz, ezer, vagy egymillió éves életet adott nekünk. Örök életet adott. S ez valóban örök, vagyis örökké tartó élet. Ezért írja János apostol: „És ez az a bizonyágtétel, hogy örök életet adott nekünk az Isten és ez az élet az ő Fiában van” (1Jn5:11).

A második igazság az, hogy Isten nemcsak örök életet adott nekünk (amit senki el nem vehet tőlünk), hanem olyan életet adott, mely bővelkedő is egyben, még a jelen körülményeink közepette is. Az Úr Jézus Krisztus egyszer ezt mondta: „A tolvaj nem egyébért jó, hanem hogy lopjon és öljön és pusztítson; én azért jöttem, hogy életök legyen, és bővülködjenek” (Jn10:10).

Sajnálatos, hogy sok keresztyén, noha örök életük van, az mégsem bővelkedő. Nem ez volt az eredeti szándék. Ahelyett, hogy nyomorúságos életet élnek és folyton panaszkodnak, a keresztyéneknek olyan boldog és bővelkedő életet kellene élniük, hogy az életük mások számára is áldássá legyen.

Ennek a bővelkedő életnek a fenséges képe tárul elénk a szeretett 23. zsoltár első verseiben. „Az Úr az én pásztorom; nem szűkölködöm. Fűves legelőkön nyugtat engem, és csendes vizekhez terelget engem. Lelkemet megvidámítja, az igazság ösvényein vezet engem az ő nevéért.” (Zsolt23:1-3) Hiszem, hogy annak oka, amiért ezt a zsoltárt annyira szerették az egyháztörténelem minden korszakában a keresztyének, az, hogy mondhatni teljesen gyakorlati dologként állítja elénk azt a bővelkedő életet, ami Isten gondoskodása folytán a miénk. Tudjuk, hogy egykor elveszett juhok voltunk. De még most is elkóborlunk Krisztus nyájától. Ám akkor is az Övéi maradunk, s tudjuk, hogy a bővelkedő élet mindig a miénk, valahányszor csak abbaugyuk a kóborlást és lefekszünk a Pásztorunk jelenlétében.

Tudtátok, hogy a juh nem eszik, és nem iszik, ha egyszer lefeküdt? A legtöbben soha nem hallottak erről. Attól azonban még tény, és speciális jelentés kölcsönöz a „fűves legelőkön nyugtat engem” szakasznak. Ha egy juh lefekszik, akár a legzöldebb legelőn, amikor a leglágyabb fűszálak centiméternyire vannak az orrától, akkor sem eszi a fűvet. Ha viszont éhes, akkor feltápázkodik, fölé hajol, és úgy eszi meg azokat a fűszálakat, melyeket sokkal könnyebben elérhetett volna fekvő helyzetben. Mikor tehát azt olvassuk a zsoltárban, hogy az Úr Jézus Krisztus, a mi Pásztorunk zöldellő legelőkre fektet le minket, az azt jelenti: Ő képes minket úgy megelégtetni, hogy semmi másra nem vágyakozunk azután.

Ó, a Krisztus bővelkedő élete megelégsének örömei! Ezek annak az örömei, amikor egyre inkább rájövünk, hogy Ő a minden éhségünket csillapító kenyér, és az élet vize, mely a legnagyobb szomjúságunkat is csillapítja.

6. fejezet: A világ világossága, Jn1:4-5

4. Ő benne vala az élet, és az élet vala az emberek világossága;

5. És a világosság a sötétségben fénylik, de a sötétség nem fogadta be azt.

Néhány éve egy idős hölgy az afrikai Rodézia déli, bozótos vidékén azt mondta egy misszionáriusnak: „Te világosságra hoztál minket, de mi látszólag nem akartuk azt. Elhoztad nekünk a világosságot, de mi még mindig sötétségben járunk.” Ő csak arról az életről beszélt, amit Afrikában ismert. A szavai azonban alkalmasan írják le az emberek reakcióját Jézus Krisztus világosságára mindenütt, mikor Ő először ragyogott rá a világra. Egy bizonyos értelemben mindig Ő volt a világ világossága. A világ azonban mégis elvetette Őt, mikor megjelent, mert jobban szerették a sötétséget.

Ez a hatalmas kép – Krisztusnak, mint a világ világosságának képe – a második téma, amit János, az evangélista a nyitó fejezet negyedik és ötödik verseiben bevezet. Később hangsúlyozottan Maga Jézus mondja: „Én vagyok a világ világossága” (Jn8:12). Itt pedig ezt olvassuk: „Ő benne vala az élet, és az élet vala az emberek világossága; És a világosság a sötétségben fénylik, de a sötétség nem fogadta be azt”.

Isten világosság

Mit ért alatta János, mikor azt mondja, hogy Jézus Krisztus az emberek világossága? Ezzel a megnevezéssel Jézust annak jelenti ki, Aki ismeri Istent, az Atyát, és Aki ismertté teszi Őt. A világosság egyetemes képe az elme megvilágosodásának a megértésen keresztül. Mielőtt Krisztus eljött volna a világba, a világ sötétségben volt. Nem ismerte Istent. Eljött Krisztus. A fénye ragyogott az emberek előtt. Akkor az emberek megkapták Isten dicsősége ismeretének világosságát Jézus Krisztus arcán.

E kép jelentőségének kontextusa abban a tényben rejlik, hogy Isten az Ó- és Újszövetségben mindvégig mint világosság van leírva. Dávid írja az egyik zsoltárban: „Az Úr az én világosságom és üdvösségem” (Zsolt27:1). A Zsolt36:10 mondja: „nálad van az életnek forrása; a te világosságod által látunk világosságot”. Másik zsoltárban ezt olvassuk: „Áldjad én lelkem az Urat! Uram én Istenem, nagy vagy te igen, ékességet és fenséget öltöztél magadra! A ki körülvette magát világossággal, mint egy öltözetrel, és kiterjesztette az egeket, mint egy kárpitot” (Zsolt104:1-2). János pedig ezt írja: „az Isten világosság és nincsen ő benne semmi sötétség” (1Jn1:5).

Isten világosság! Ezt az igazságot személyesen mindannyiszor felismerjük, valahányszor csak a legszebb dicséreteink valamelyikét énekeljük:

Örök világosság! Örök világosság!
Milyen tisztának kell lennie a léleknek,
Mikor a Te kutató világosságodba kerül.
Nem húzódik vissza, hanem nyugodt örömmel
Élhet és tekinthet Rád.

Vagy Walter Chalmers Smith nagy dicséretét:

Halhatatlan láthatatlan, egyedül bölcs Isten
Elérhetetlen világosságban van elrejtve a szemünk elől,
A legáldottabb, legdicsőségesebb, az Öreg korú,
Mindenható, győztes, a Te nagy nevedet dicsérjük.

Milyen tökéletesnek látszik ez a kép! S milyen alkalmas, mint megnevezés arra, Aki megismerteti velünk az Atyát! E. M. Blaiklock, az új-zélandi Auckland Egyetem korábbi klasszikaprofesszora tette ezeket a megjegyzéseket: „Isten világosság. A kép kielégítő, teljes. A fény behatol a világűr elképzelhetetlen mélységeibe, messze az emberi látás határai mögé. A szertefoszlott ezredév nagy gömbjének minden hatalmasságában, ameddig a távcső elhatolni képes, felvillanó galaxisok úsznak, vagy elbeszélnek a fényben, hogyan úsztak egykoron, amikor a ma látott ragyogás megkezdte végtelen utazását.

Fény nélkül nincs látás, nincs meg a valóság látványa, vagy magabiztos célba jutás, sem növekedés, leszámítva a fagyos és gonosz dolgokat, nincs egészség és nincs élet. A kéz elhúzódik a hideg és nyálkás élettől, mely tétlenül csak túlél a sötét barlangokban. Mikor valamilyen növény gyökeret ver egy szép napon az efféle helyeken, fakó és petyhüdt valamivé válik, és a felismerhetetlenségig eltorzul, amint kinyúlik egy fénysugár után a kőszikla valamely részén, vagy repedésén keresztül.

A világosság azonban, mint Maga Isten, önmagában létezik, függetlenül attól, amit megvilágít... A fény a földön médium, közvetítő eszköz, ami által meglátjuk ezt, vagy amazt a tárgyat. Felszedi és kimutatja a forma szépségét és a színt, De a világosság önmagában létezik, külön attól, amit bearanyoz és dicsőít. Ez a környezet, állapot, csoda, mely a világűr egész hatalmasságát betölti és elárasztja.”¹²

Blaiklock igazat beszél. A kép gazdag, és teljesen alkalmas az Úr Jézus Krisztus leírására. Isten az Atya világosság. Így Krisztus, a Fiú is az. Ő a láthatatlan Isten képmása, Aki mindent betölt mindenben. Benne látjuk és ismerjük az Atyát.

A világosság és a sötétség

A kép arra is tanít minket, hogy a világba jövetelével Jézus leleplezte a sötétség munkáit. A sötétségben ragyogott ugyanis, de a sötétség nem szerette őt. B. F. Westcott, *Az Atya kijelentése* című könyvében írja: „Nem a világot kijelentő világosság csinálja a sötétséget, hanem csak érzékelteti azt. Ha a Nap elrejtőzik, minden árnyékos, jóllehet csak azt nevezzük árnyéknak, ami ellentétben áll a napfényvel. Az ellentét ugyanis látszólag felerősíti azt, ami egyébként olyan maradt, mint annakelőtte. S ez az, amit Krisztus tett az eljövetelével. Tökéletes tisztaságban áll a világ előtt, s nekünk embereként olyasvalamit kell éreznünk, amit nem éreztünk az eljövetele előtt: a világ tökéletlenségét, tisztátalanságát. Az elválasztó vonal örökre meg van húzva, s az emberek lelkiismerete tesz arról bizonyosságot, hogy helyesen van meghúzva. Akár tudjuk, akár nem, a világosság, mely Krisztusból árad, mindig megnyitja az utat a jó és a rossz világosabb megkülönböztetése előtt. Az Ő eljövetele ítélet. A világosság és a sötétség nem keverednek össze Őbenne, mert ezek bennünk vannak, így a vélekedés lehet kétséges.”¹³

Jézus eljövetele a világba leleplezte a világ sötétségét még ott is, ahol az emberek úgy gondolták, hogy a legvilágosabb van. Mikor nagyon fiatal voltam, sok nyarat töltöttem egy keresztyén táborban, Kanadában. Ebben a táborban minden nyáron én és a barátaim elmentünk néhány kirándulásra. Amennyire visszaemlékszem, a túrák csodálatosak voltak, de az alvási feltételek nem. A talaj kemény volt. Sokszor nedves és hideg is. Néha esett az eső. Emlékszem, gyakran hevertünk ébren az éjszaka legnagyobb részében, és beszélgettünk, vagy bolondoztunk a többi táborozóval. Az egyik különösen hosszú éjszakán a zseblámpáinkkal játszottunk. Egymás szemébe világítottunk, s azt játszottuk, hogy kitaláljuk, melyik a legfényesebb. Altalában a legerősebb izzóval, vagy a legnagyobb számú elemmel ellátott

¹² E. M. Blaiklock, „New Light on Bible Imagery”, *Eternity*, 1967. március, 26-27. oldal

¹³ Brooke Foss Westcott, *The Revelation of the Father* (London, Macmillan, 1884.), 52. oldal

lámpa győzött. Ezt a játékot természetesen csak sötétben lehetett játszani, mert végül felkelt a Nap, s akkor a zseblámpák közötti különbségek a jelentéktelenségbe olvadtak az erős napfényhez viszonyítva.

Ezt tapasztalták meg az emberek is, mikor szemtől-szembe kerültek Jézus Krisztussal. Amíg ennek a világnak a sötétségében élünk, te és én képesek vagyunk az emberi jóság, vagy igazságosság viszonylagos érdemeit egymáshoz hasonlítani. Képesek vagyunk meglátni a különbséget egy három elemes jellem, egy két elemes jellem, valamint egy olyan jellem között, akinek az eleme már majdnem teljesen kimerült. S ennek megfelelően soroljuk be az embereket. Mindezek a különbségek azokban elhalványulnak Jézus Krisztus igazságossága fehér fényének jelenlétében. Az Ő eljövetele kinyilatkoztatja a sötétség mélységességét.

Mi a reakciód erre? Kettő lehetséges. Gyűlölheted Krisztust ezért, amint már sok ember tette. Megpróbálhatod kivetni a jelenlétét az életedből. Erre utal János, mikor azt mondja, hogy a sötétség nem fogadta be a világosságot. Nem mondhatta, hogy hacsak a sötétség meg nem próbálja befogadni a világosságot. Te is megteheted ezt, Vagy megteheted azt, amit Isten akar, hogy megtegy. Mondhatod: „Uram, most látom, hogy az én jócselekedeteim messze elmaradnak a tökéletestől. Valójában egészen sötéteknek látszanak, majdhogynem nem létezőknek, a Te igazságoddal összevetve. Felfogom, hogy ezek soha be nem juttatnak a mennybe. De Te rendelkez az a jósággal, amivel én nem, s megígérted, hogy átadod mindenkinek, akik hisznek a Te Fiadban, és elfogadják Megváltójuknak. Ez az, amit én most megteszek. Bízom benne, hogy eltörlöd a bűneimet, és örökre a gyermekeddé fogadsz.”

Ha ezt elmondod, Isten is azt teszi, amit megígért. Ez az oka annak ugyanis, amiért az Úr Jézus eljött. Meg van írva: „Mert azt [Jézus Krisztust], a ki bűnt nem ismert, bűnné tette értünk, hogy mi Isten igazsága legyünk ő benne” (2Kor5:21).

A világosság győztes

A harmadik fontos, megemlítenő dolog ennek a képnek a tanulmányozása során a tény, hogy az Úr Jézus Krisztus világosságát a sötétség nem győzte le. János valójában ezt mondja: „A világosság még mindig fénylik a sötétségben, de a sötétség soha nem oltotta ki azt” (Phillips).

A szó, ami a vizsgált igevers második részében fordul elő a legszembevetőbben – amit a Károli-változat a *nem fogadta be*, míg Phillips a *nem oltotta ki* kifejezéssel fordít – legalább három jelentésű szó. Így aztán tág véleménykülönbségek alakultak ki az igevers magyarázatában a fordítók között. A szó leginkább szó szerinti jelentése a „megragadni”, vagy „felfogni”, akár fizikailag (mint pl. a Jn8:4-ben, ahol az írástudók és a farizeusok azt állították, hogy házasságtörésen kapták – házasságtörés közben fogták el – az asszonyt), vagy intellektuálisan, ahol is a jelentése „megérteni”. Ezt a magyarázatot adják a King James változat fordítói, akik így fordították az igeverset: „de a sötétség nem fogta azt fel”, valamint a latin Vulgata, ahol ezt olvassuk: „tenebrae eam non comprehenderunt”.

A szó azonban jelentheti azt is, hogy „utolérni”, így kiterjesztéssel: „üldözve utolérni”, vagy „legyőzni”. Ez az ige világos jelentése az egyetlen másik helyen, ahol előfordul János evangéliumában – a Jn12:35-ben – ahol ezt olvassuk: „Járjatok, a míg világosságotok van, hogy sötétség *ne lepjen meg* titeket”. Ebben az értelemben került be a szó az ókori sportszavak közé, és akkor használták, mikor azt mondták, hogy a küzdő „leterítette” az ellenfelét. Ezt a jelentését fogadta el Williams, aki azt mondja, hogy a sötétség „soha nem kerekedett felül” a világosságon, továbbá a New Scofield Bible és a Revised Standard Version is, amelyek a „legyőz” ígét használják.

Mindezek a fordítások helyesek. A sötétség természetesen nem értette meg a világosságot. Nem is győzte le. Mégis van azonban a szónak másik jelentése is, mely úgy

vélem, még közelebb jut János szavainak valódi jelentéséhez, ezért helyesebb is. Ez pedig a „kioltani”, „elhomályosítani”, vagy „elfedni”. Ezeket a fogalmakat fogadta el J. B. Phillips és a New English Bible. Így, csillagászati kifejezéssel élve, ami itt biztosan használható, mondhatjuk, hogy a világosság fénylik a sötétségben, és az soha nem fedte azt el.

Ezt nem látjuk a Földön a világosság és a sötétség végtelen váltakozásában. Itt a sötétség mindig legyőzi a világosságot. Lehetsz te a Föld legragyogóbb országában, vagy a legfényesebben, de az éjszaka mindig követi majd a nappalt. Mesterséges eszközökkel késleltethető, de végül az éjszaka mégiscsak eljön. Gyakorta megfigyeltem, milyen hosszan tart a nappali világosság, amikor az Egyesült Államokból Európába repülünk. A repülés mindössze hat-hét órán át tart, s a 3000 mérföld átrepülése során 3 órát nyerünk keletről nyugatra. A gépek magasan repülnek, s bárki nagyobb távolságon át követheti a Napot a horizonton. Egy ilyen repülőúton a sötétség majdnem négy órát késik. Végül azonban mégis eljön az éjszaka, s a repülőgép leszáll az Egyesült Államok keleti partját beborító sötétségben.

Amit a fizikai sötétség minden este megtesz, azt a lelki sötétség sikertelenül próbálta megtenni Jézus Krisztus esetében. Ő egyszerűen legyőzte a sötétséget. Az egyike azoknak, akik idősebb korukban tanulták meg ezt az igazságot, Malcolm Muggeridge volt, a közismert angol szatirikus és társadalomkritikus. Az ő szavaival: „Látván ezt a másik világosságot [amit Isten nyilatkoztatott ki Jézus Krisztusban], odafordulok hozzá, ahogyan a növények törekednek és nőnek a Nap felé... Noha történelmi szempontból kifejezetten a sötétség leszáll, elsötétítvén minket és a világunkat, Te legyőzted a történelmet. Világossággént jöttél a világba, hogy bárki hisz Benned, ne maradjon a sötétségben. A Te világosságod fénylik a sötétségben, s a sötétség nem győzte azt le. Nem is fogja soha.”¹⁴

„Te vagy a világosság”

Ám hogy meglássuk János evangéliumának teljes tanítását a világosságról, hozzá kell tennünk ezekhez az igazságokhoz, hogy egy bizonyos értelemben manapság Jézus többé már nem közvetlenül a világ világossága, hanem csak úgy, ahogyan az Ő világossága visszaverődik a világra a keresztyénekről. Igaz, hogy János jelen időt használ Krisztus világosságának leírására - *a világosság a sötétségben fénylik* – de János volna az első, aki kimondaná, hogy Krisztus manapság csak a keresztyéneken keresztül ragyog (v. ö. 1Jn2:7-11). Így mondta Jézus is, mikor még a világban volt: „Míg e világon vagyok, e világ világossága vagyok”. Mikor azonban azokhoz fordult, akik hittek benne, ezt mondta nekik: „Ti vagytok a világ világossága” (Mt5:14). Nem azt értette alatta, hogy úgy kell ragyogniuk a saját igazságaikban, mint a szentjánosbogaraknak. Inkább fellobbantott fényforrásoknak kell lenniük, mint amilyen Keresztelő János, akiről Jézus mondta: „ő az égő és fénylő szövétnek” (Jn5:35).

Azoknak, akik nem hittek, ezt mondta: „Még egy kevés ideig veletek van a világosság. Járjatok, a míg világosságotok van, hogy sötétség ne lepjen meg titeket” (Jn12:35).

Látod, mit mond Krisztus? Azt mondja, hogy manapság a keresztyének a világ világossága. De csak azért lehetnek ők a világ világossága, mert Ő a fényük, és ők Őt tükrözik vissza. Pál írta a korinthusbelieknek „Mert az Isten, a ki szólt: sötétségből világosság ragyogjon, ő gyújtott világosságot a mi szívünkben az Isten dicsősége ismeretének a Jézus Krisztus arcán való világoltatása végett” (2Kor4:6).

Látják az emberek benned Krisztust? Őt nem találják meg manapság a világban – sem a világirodalomban, sem a kultúrában, sem a szórakozásban. Csak akkor fogják Őt látni, amennyire te Jézusra nézel, amennyire egyre nagyobb mértékben válik Ő a te világosságoddá, s amennyire visszatükröződik a te életedről másokéra.

¹⁴ Malcolm Muggeridge, *Jesus Rediscovered* (Garden City, N. Y.: Doubleday, 1969), 51. oldal

Jézus a te világosságod? Igen, ha megteszi neked, amit a világosság mindig is tesz, mikor kijön az Atyától. Először is menekülésre készíti a zűrzavart. Ezt a képet látjuk Mózes első könyvének nyitó fejezetében, ahol azt olvassuk, miképpen mozdul meg Isten a formátlan semmi felett, mely a világ kezdete előtt létezett, és miképpen mondta: „Legyen világosság”. Isten világossága szétszlatja a sötétséget, s előhívta az életet és a rendet. Ha Jézus a te életed világossága, akkor Ő is szétszlatja a sötétséget és rendet visz az életedbe.

Másodszor, Krisztus világossága leleplező. Azaz, behatol a sötétségbe, és megmutatja nekünk azt, ami mindig is ott volt. Ha az Úr Jézus világossága ilyen hatást gyakorolt rád, akkor nem játszod majd a képmutató szerepét. Akkor megláttad a szívedet. Akkor képes leszel Ézsaiással együtt mondani: „Jaj nékem, elvesztem, mivel tisztátalan ajkú vagyok és tisztátalan ajkú nép közt lakom” (Ézs6:5). Vagy Péterrel együtt mondod: „Eredj el én tőlem, mert én bűnös ember vagyok, Uram!” (Lk5:8). Vagy Pállal együtt mondod: a bűnösök „közül első vagyok én” (1Tim1:15).

Végül, ha Krisztus a világosságod, akkor lesz vezetésed a sötétségben, s Isten vezetésével valódi szabadságod is.

Sokáig hevert bebörtönzött lelkem
Szorosan megkötözve a bűnben és a természet éjszakájában
A Te szemed egy meglelevenítő sugarat küldött
Felébredtem, s a pincebörtön megtelt világossággal.
Lehullottak láncaim, a szívem felszabadult,
Felkeltem, elindultam, és követtelek Téged.

7. fejezet: Keresztelő János, Jn1:6-8

6. Vala egy Istentől küldött ember, kinek neve János.

7. Ez jött tanúbizonyságul, hogy bizonytságot tegyen a világosságról, hogy mindenki higgyen ő általa.

8. Nem ő vala a világosság, hanem jött, hogy bizonytságot tegyen a világosságról.

Az előző tanulmányokban megnéztük Jézus Krisztus személyét, valamint azokat a dolgokat, melyeket János evangélista mondott Róla az evangéliumának első öt versében. Most rátérünk a János által említett második személyre – Keresztelő Jánosra. Őt azért említi, hogy megismerhessük a Jézus Krisztusról tett bizonytságot. János írja: „Vala egy Istentől küldött ember, kinek neve János. Ez jött tanúbizonyságul, hogy bizonytságot tegyen a világosságról, hogy mindenki higgyen ő általa. Nem ő vala a világosság, hanem jött, hogy bizonytságot tegyen a világosságról.”

Az előfutár

A legtöbben közülünk hajlamosak átsiklani Keresztelő János szolgálatának fontossága felett. Mi ugyanis Jézus Krisztus szolgálatára összpontosítunk, amint kell is, s csak arra emlékszünk, hogy Keresztelő János az Úr előfutára volt. János azt mondja, hogy a Keresztelő bizonytságot jött tenni Jézus Krisztusról. Ez volt a létezésének oka. Keresztelő János maga mondja: „Annak [Krisztusnak] növekednie kell, nekem pedig alább szállanom” (Jn3:30). Sőt, ha Keresztelő János nem abban a korban élt volna, és nem Krisztus útjának előkészítése lett volna a fő szolgálata, akkor kétségtelenül a legnagyobb dicsérettel tekintenénk vissza rá, ahogyan tesszük Ézsaiással, Dániellel, Jeremiással, Ámóssal, vagy az Ószövetség bármely más nagy alakjával.

János természetesen karizmatikus alak volt. Azt olvassuk róla, hogy a nép nagy tömegei mentek ki hozzá ugyanúgy, ahogyan később az Úr Jézus Krisztust meghallgatni is. Ez a követés olyan bőséges volt, hogy még a jeruzsálemi papokat és lévitákat is zavarta, akik küldöttséget küldtek János tanításainak megvizsgálása végett. Egyesek közülük is bűntudatra ébredtek, megtértek és megkeresztelkedtek annak jeleként, hogy elfordultak a bűneiktől (Mk1:4-5).

Bizonyos értelemben János volt a bibliai történet sarkpontja, mert azt olvassuk, hogy „a törvény és a próféták Keresztelő Jánosig valának” (Lk16:16). Ez azt jelenti, hogy János volt az utolsó az ószövetségi próféták között, s így az utolsó képviselője a régi rendnek. Ezután eljött Jézus és prédikálta az Isten országát, amibe attól kezdve az Ő személyébe vetett hittel lehetett belépni. János az új korszak hírnöke is volt. Így kiérdemelte az Úr Jézus Krisztus dicséretét, Aki ezt mondta róla: „Bizony mondom néktek: az asszonyoktól szülöttek között nem támadott nagyobb Keresztelő Jánosnál; de a ki legkisebb a mennyeknek országában, nagyobb nálánál” (Mt11:11).

Ez az utolsó vers első sorban valószínűleg arra a tényre vonatkozik, hogy azok, akik János után jöttek, és hittek Jézusban, megkapták a Szentlelket. De vonatkozhat János rendkívüli alázatosságára is. Jézus azt mondta, hogy aki megalázza magát, az felmagasztaltatik, s János ezt természetesen megtette. Ő maga kiáltó szónak nevezte önmagát a pusztában. A hangot nem láthatjuk, csak hallhatjuk. Így János szerepe és öröme csak az volt, hogy a Bárány hírnöke legyen, Aki majd elveszi a világ bűneit. Pálhoz hasonlóan, aki később jött, János is csak azzal törődött, hogy Jézust magasztalja, akár az életével, akár a halálával (Fil1:19-20), s ebben ő volt az igazi és hűséges előfutár.

Tanúbizonyosság

János a keresztelő szolgálatáról is ismert, valamint arról a tényről, hogy ő keresztelte meg az Úr Jézus Krisztust. Mikor azonban János az evangélista Jánosról a Keresztelőről beszél, akkor nem magának a szolgálatának a kedvéért, vagy Jézus megkereszteléséért teszi, hanem csak a Jézusról tett bizonyosságáért. Ebben az érelemben Keresztelő János bizonyága úgy foglal helyet János evangéliumának első fejezetében, mint megalapozott, történelmi bizonyágtétel – így megtanulhatjuk, hogy Aki a világ világossága volt, történelmileg azonosított a hit és az emberek engedelmességének válaszáként.

Ezt a hangsúlyt látjuk Jézus bizonyágtételén azon a módon, ahogyan az evangélista kezeli a Krisztus előfutára vonatkozó anyagot. A legfigyelemreméltóbb talán Keresztelő János szolgálata megannyi részletének hiánya, melyeket a szinoptikus evangéliumokban, Máténál, Márknál és Lukácsnál olvashatunk. János például kihagy minden beszámolót a megtéréssel kapcsolatos prédikálásáról, és elhagyja minden említését Isten országa hírnökeként. Keresztelő János nem szólít fel megtérésre János evangéliumában úgy, mint a többiben (Mt3:8, Mk1:4, Lk3:8), és nem kezd vizes keresztelésbe, noha néhány utalás a keresztségre az evangéliumban megmutatják: az evangélista tudatában volt ennek, valamint annak is, hogy az olvasói is tudtak a Keresztelő tevékenységének erről a részéről (1:26, 3:22-26). Sőt, amint arra a *Witness and Revelation in the Gospel of John (Bizonyágtétel és kijelentés János evangéliumában)* című könyvemben is rámutattam, „Mikor János találkozik a papokkal és a lévitákkal Máté evangéliumában, akkor elítéli a képmutatásukat, *viperák fajzatainak* nevezve őket, s a saját keresztelésére, mint az eljövendő harag előli megtérés és az üdvösség útjára mutat (Mt3:7.10). A negyedik evangéliumban azonban ezzel ellentétben egy hasonló találkozás látszólagos ellentétek nélkül zajlik, és a Keresztelő bizonyágtételének formális alkalmává válik.”¹⁵

Még jelentősebb azonban, hogy ezek a változások és kihagyások képezik annak tényét, hogy az evangélista nem számol be Magának Jézusnak a megkeresztelkedéséről, még ha meg is mutatja, hogy Jézus ott volt a Jordánnál János szolgálata során, s még ha a megkeresztelés János szolgálatának a csúcspontját is képezi a szinoptikus evangéliumokban. A keresztelés eseménye szemlátomást nem nagyon érdekelte Jánost, az evangélistát. Ehelyett minden Jézus Krisztusra összpontosul. A cselekvés helyére a szóbeli kihirdetés kerül.

S azt, hogy ez mit jelent, annak jó szemléltetését láthatjuk annak elképzelésével, hogy elolvastunk egy cikket Abraham Lincolnról. A cikk a gettysburgi beszédéről szól, de nincs benne szó a tényleges gettysburgi csatáról, vagy arról, hogy Lincoln azt követően utazott oda elmondani a dicsőítő beszédet. Tételezzük fel azt is, hogy a cikk az elnök második székfoglalójával folytatódik, de ismét mindennemű utalás nélkül arra, hogy a polgárháborúnak már vége, és ezt a beszédet a nemzet sebeinek bekötözése végett mondta el. Ha ez lenne a helyzet, akkor azonnal felfognánk, hogy a cikk Lincoln, mint író, és nem elsősorban mint tábornok, vagy államférfi után érdeklődik. A cikknek valami efféle címe lenne: „Lincoln, az író”, vagy „Abraham Lincoln a prózában”. Pontosan ez a típusú kiválasztás van jelen abban, ahogyan János evangéliuma a Keresztelő bizonyágtételét kezeli.

Sőt, miközben János beszámolójából Keresztelő Jánosról nagyon sok minden hiányzik, ami megtalálható Máténál, Márknál és Lukácsnál, az sem kevésbé szembetűnő, hogy hiányoznak belőle a negyedik evangéliumban megtalálható témák is. Így noha János elmondja, hogy a Keresztelő bizonyágot tenni küldetett el a Világosságról, az előfutár valójában sehol nem azonosítja Jézust a világossággal. S nem nevezi Jézust bornak, mennyei

¹⁵ James Montgomery Boice, *Witness and Revelation in the Gospel of John* (Grand Rapids: Zondervan, 1970), 81. oldal

kenyérnek, pásztornak, ajtónak, útnak, igazságnak, életnek, vagy bármi másnak sem, amivel később találkozunk János elbeszélésében.

Ugyanezt a dolgot másképpen is mondhatjuk. Pont ahogyan a Keresztelő szavai nem fejtegetik az evangéliumban megtalálható témákat, úgy nem fejtegeti az evangélium sem a Keresztelő bizonyágtételében fellelhető témákat. Ha János akarta, hogy így legyen, akkor a nyilvánvaló kiindulópont Keresztelő János utalása Jézusra, mint az Isten Bárányára lett volna. De dacára annak a ténynek, hogy az evangélista látszólag világossá teszi: Jézust Jeruzsálemben pontosan abban a pillanatban feszítették keresztre, amikor a bárányokat feláldozták a zsidó húsvétra, a bűn-hordozó Bárány témája mégsem jön elő ismét. Ezeknek a megfigyeléseknek az alapján joggal hihetjük, hogy János az evangélista szóról szóra megőrizte Keresztelő János bizonyágtételét, hogy azt mintegy „jogi bizonyítékként” mutathassa be az evangélium olvasóinak javára.

Ennek az egyéni érdeklődésnek a végső bizonyítéka János részéről az, hogy a „tanúbizonyosság” szó helyettesíti a „prédikálás” (Mt3:1, Mk1:4, Lk3:3) és „buzdítás” (Lk3:18) szavakat, melyeket a szinoptikus evangéliumok szerzői használnak Keresztelő János küldetésének leírására. Így János értékelésében a Keresztelő úgy jelenik meg, mint az első és legnagyobb bizonyágtétevője az Úr személyének és szolgálatának. János jelzi az érdeklődését iránta, mint az Úr tanúja iránt.

Egy hűséges bizonyágtétevő

Később majd tanulmányozzuk Keresztelő János konkrét bizonyágtételét is. De már most meg kell jegyeznünk, hogy itt körvonalazódik az, ami Krisztus előfutárának hatékonyá tette a bizonyágtételét. Ez azért fontos, mert elmondja nekünk, miképpen lehetünk mi is hatékonyak, mikor mi is megpróbálunk bizonyágot tenni Urunkról.

Ezt a körvonalat a 7. és 8. versek vázolják fel teljesen világosan, bár meg kell hagyni, a görög szöveg világosabb, mint az angol. Ennek három része van. János azt írja, hogy a Keresztelő, aki Istentől küldetett, (1) nem a világosság volt, hanem (2) bizonyágot tenni küldetett a világosságról, hogy (3) az emberek higgyenek rajta keresztül. Ezt a körvonalat rajzolta fel teljesen világosan C. H. Dodd, az angliai Cambridge University professzora, aki azt is megmutatja, hogy pontosan ez a körvonal az, amit az evangélista a bevezetőt követő versekben alkalmaz. Azaz, a 19-28. versek megmutatják, hogy a Keresztelő nem a világosság volt, a 29-34. versek lefestik őt, amint a világosságra mutat, végül a 35-50. versek megmutatják, miképpen eredményezte ez a bizonyágtétel az első emberek hitre jutását Krisztusban.

Gondold meg, mit jelent ez személyesen. Először is, Keresztelő János tudatában volt annak, hogy *nem* ő a világosság. Ez egyszerűen azért fontos, mert az Úr Jézus Krisztusról szóló minden sikeres bizonyágtételnek ezzel az önfelismeréssel kell kezdődnie. Valahányszor csak egy keresztyén laikus, szolgáló, író, tanító, vagy bárki is legyen, akiben az a gondolat ébred, hogy benne is van valami fontos, az megszűnik Krisztus hatékony bizonyágtétevője lenni. Sajnos ez nagyon sok keresztyénre, és sok keresztyén mozgalomra is igaz.

Másodszor, János a világosságról tett bizonyágot. Ez is fontos, mert mindig van sok félős, vagy bizonytalan keresztyén, akik úgy érzik, hogy úgy tesznek bizonyágot, hogy egyszerűen „megélik” a keresztyén hitet, vagy elutasítják egyes dolgok megtételét, másokat viszont megtesznek. „Megélik” azt a munkában, az iskolában, az otthonaikban. Sajnos, legyen ez bármennyire is fontos, önmagában ez nem bizonyágtétel. Ez az, amit Paul Little, a *How to Give Away Your Faith* (*Miképpen adjuk el a hitünket*) című hasznos és ösztönző könyvecske szerzője „elő-evangelizációnak” nevezi. Megélni a hitet a legalapvetőbb alapja minden sikeres

bizonyoságtételnek. Ha nem éljük azt, amit vallunk, a megvallás hiteltelenné válik. Mégis, a hit megélése önmagában még nem bizonyoságtétel.

A bizonyoságtétel az, amikor másoknak Jézus Krisztusról beszélünk. Ez magában a szóban is benne foglaltatik, mert a bizonyoságtétel egy jogi kifejezés, ami a törvényszék előtt elmondott szóbeli tanúvallomást jelenti. Ha hatékonyan akarjuk ezt megtenni, képeseknek kell lennünk elmondani, kicsoda Jézus Krisztus, mit mondott Ő az ember megromlott természetéről, a halála és a feltámadása miatt lényegi elemek az ember bűne és romlottsága problémájának megoldásában, s miképpen léphet valaki Jézussal személyes kapcsolatba.

Végül, a bizonyoságtételt a többi ember Jézus Krisztusba vetett hite, mint elérendő cél figyelembe vételével kell megtenni. János, mint olvassuk, bizonyoságot tett a világosságról, „hogymindenki higgyen ő általa”. Ezt majdhogynem szükségtelen megemlíteni, hiszen nyilvánvaló. De mégis szükséges, éspedig egyszerűen azért, mert nem kizárt, hogy valaki annyira mechanikussá válik a bizonyoságtételben, amikor már úgy halad keresztül a bizonyoságtétel minden egyes mozzanatán, hogy közben nem várja a másik embertől a Krisztusnak hitben adott választ, és nem imádkozik azért. Ha képesek vagyunk erre visszaemlékezni, akkor a bizonyoságtételt izgalmasnak fogjuk találni, s megtanuljuk, hogy győzni a vitában gyakran sokkalta kevésbé fontosabbá válik, mint meggyőzni az illetőt az Úr Jézus Krisztus számára.

Az eredmények

Két végkövetkeztetést tehetünk. Először is, mikor így teszünk bizonyoságot – azaz ügyelve arra, hogy a bizonyoságtevő nem a világosság, hanem csak rámutat a világosságra annak érdekében, hogy a férfiak és a nők hiessenek – akkor a férfiak és a nők *hinni fognak*. Isten ezen a módon intézi az ügyeket. Ő azt mondta: az embereket az ígírdetés bolondságával kívánja üdvözíteni, ez pedig azt jelenti, hogy a szóbeli kinyilatkoztatás bolondságával. Ez ostobaság, gondolják az emberek. De ez Isten hatalma az üdvösségre azok számára, akik hinni fognak.

Ennek egy példáját látjuk a fejezet további részében, a korábban említett versekben. Miután ugyanis János bizonyoságot tett a világosságról, kijelentvén: „Ímé az Istennek ama báránya, a ki elveszi a világ bűneit!” (1:29), az evangélista feljegyzí, hogy tanítványok egész sora követte Jézust ennek a bizonyoságnak az eredményeképpen. Először két tanítvány jött, közülük az egyik András. András megtalálta a testvérét, Simont, és Simon is Jézus követőjévé vált. Ezt követően Fülöp és Nátánael is. Majd mások. Világos, hogy mikor úgy hangzik el a bizonyoságtétel Jézus Krisztusról, ahogyan azt Keresztelő János mondta el, az emberek hinni fognak.

A második végkövetkeztetés ehhez kapcsolódik. Ez pedig egyszerűen csak az, hogy ha így teszel bizonyoságot, akkor a férfiak és nők *a te bizonyoságod* eredményeképpen fognak majd hinni.

János evangéliumában hét különböző bizonyoságtételről olvashatunk. A legfontosabb Magának Jézus Krisztusnak a bizonyoságtétele. Jézus mondja: „Ha magam teszek is bizonyoságot magamról, az én bizonyoságtételem igaz; mert tudom honnan jöttem és hová megyek; ti pedig nem tudjátok honnan jövök és hová megyek.” (Jn8:14). A második bizonyosság az Atya bizonyossága. Ismét Jézus mondja: „Én vagyok a ki bizonyoságot teszek magamról, és bizonyoságot teszek rólam az Atya, a ki küldött engem” (Jn8:18). Azután ott a Szentlélek bizonyoságtétele, Aki „nem ő magától szól, hanem azokat szólja, a miket hall, és a bekövetkezendőket megjelenti néktek. Az engem dicsőít majd, mert az enyémből vesz, és megjelenti néktek” (Jn16:13-14). A Szentháromság három Személyének bizonyoságtétele mellett ott vannak még a következők: a Szentírás bizonyoságtétele, Krisztus cselekedeteinek bizonyoságtétele, és Keresztelő János bizonyoságtétele, amit az imént vizsgáltunk. Ez összesen

hat, de van még egy. Ez pedig az átlagos férfiak és nők bizonyágtételei. Ezek között az első a samaritánus asszony bizonyágtétele volt, s az ő bizonyágát követte a Lázár feltámadását látott tömeg bizonyágtétele, majd a tizenegy tanítvány speciális bizonyága, és a szeretett tanítvány bizonyága, aki szemtanúja volt a keresztre feszítésnek. Te és én tehát a bizonyágtevőknek ebbe az utóbbi csoportjába tartozunk.

Mit jelent ez? Ez azt jelenti, hogy Isten kellően fontosnak tartja a bizonyágodat ahhoz, hogy besorolja azok közé a monumentális bizonyágtételek közé a dicsőséges Úr Jézus Krisztus személyéről és munkájáról. A te bizonyágod nem feltétlenül túl tág területet fed le. Természetesen nem foglalja úgy magába az egész világot, mint a Szentírás bizonyága. Talán nem is olyan látványos, mint Keresztelő János bizonyága. De mégis a legfontosabb. Ismerheted Krisztus személyének, vagy munkájának olyan sajátos részletét, amelyre csak te tudsz kellőképpen rámutatni. Sőt mi több, miközben rámutatsz és bizonyágot teszel róla, a férfiak és nők személyes Megváltójukként fogják Őt megismerni.

8. fejezet: Világosság minden ember számára, Jn1:9

9. Az igazi világosság eljött volt már a világba, a mely megvilágosít minden embert.

Mi volt a világtörténelem legnagyobb pillanata? A hagyományos válasz az, hogy vagy a tűz felfedezése, vagy a kerék megalkotása. A történész utalhat az intellektuális élet virágzására Görögországban az i. e. V. században. Másvalaki megemlítheti a világtörvény bevezetését a Római Birodalom hatalma alatt. Egy modern személy utalhat az atomenergia felfedezésére, vagy, a mi korunkban a Földön kívüli utazásokra – a holdraszállásra, s egy napon majd egy bolygó felkeresésére.

Az emberi faj történelmének e pillanatai természetesen érdekesek és fontosak. A maguk módján nagy jelentőséggel bírnak. De egyetlen gondolkodó keresztyén sem fogja soha úgy megválaszolni a kérdést, hogy ezen események valamelyikét említené. Az egyetlen válasz, amit egy keresztyén adhat, az nem más, mint a mindenható Úristen belépése a világtörténelembe Jézus Krisztus személyében. E mellett az esemény mellett minden más esemény a jelentéktelenség homályába vész. Ez a pillanat önmagában a legkiválóbb. Erről a pillanatról beszél a vizsgált igeszakaszunk, mikor rámutat Jézus Krisztus eljövételére Keresztelő János korában: „Az igazi világosság, a mely megvilágosít minden embert, eljött akkor a világba” (Jn1:9, New England Bible).

Eljött a világosság

Ha helyesen akarjuk értelmezni ez a verset, mindjárt az elején meg kell értenünk, hogy az Úr Jézus Krisztus eljövételéről beszél, nem pedig – mint egyes bibliaváltozatok jelzik – a világosság eljövételéről minden ember életébe.

Az angol Biblia mögött álló görög szövegben az „eljött” szóval fordított kifejezés ilyen helyen fordul elő, s olyan végződéssel, hogy a vonatkozás kétértelmű. Ezt a kétértelműséget az egyháztörténelemben már nagyon korán felfedezték – konkrétan Origenész, a második században. Másrészt, az „eljött” szó utalhat a „minden ember” kifejezésre. Ebben az esetben a szavakat úgy kell fordítani, ahogyan a King James Bibliában állnak: „Az volt a valódi, minden embert megvilágosító világosság, ami eljött a világba”. Ebben a formájában a szöveg bizonyítéka a természeti kijelentés tantételének, annak a tanításnak, hogy Isten minden embernek elegendő világosságot adott ahhoz, hogy Hozzá jöjjenek. A korai kvékereknek, akik hittek a természeti kijelentésben, akkora kedvencük volt ez a szövegrész, hogy egyesek elnevezték „a kvékerek szövegének”.

Van némi probléma ezzel a magyarázattal, ámbár a görög szöveg elméletileg megengedi. Az egyik dolog az, hogy az igevers ebben a formában szükségtelen. Azaz, aligha szükséges hozzátenni, hogy a világosság megvilágosít minden embert, miután *eljött a világba*, mert ez benne foglaltatik magában a létezésében. A másik dolog – ami még fontosabb – az „eljött a világba” kifejezést János máshol nem használja megszületett emberre. Ennek mindig teljesen más jelentése, amint majd látni fogjuk.

A másik magyarázat arra utal, hogy az „eljött a világba” nem „minden emberre”, hanem a „világosságra” vonatkozik. Ebben a formában az utalás Jézus Krisztus megtestesülésére vonatkozik, s ez már sokkal jobb. Ezt a nézetet vallja az összes ismertebb igemagyarázó, közöttük Frederick Godet, B. F. Westcott, J. H. Bernard, és mások, s ez a nézet tükröződik a Revised Standard Bible, a New English Bible és a New International Version bibliafordításokban is.

Van néhány oka, amiért ezt a fordítást kell jobbnak tartani amellett, hogy a Biblia sehol máshol nem támogatja a belső világosság elképzelését minden ember számára. Először is, az „eljött a világba” kifejezés, miközben sehol máshol nem használatos Jánosnál ember születésére, gyakorta használatos Jézus Krisztus belépésére az emberi történelembe. Így a kenyerek és a halak megszáporításánál a tömeg ezt kiáltotta: „Bizonylyan ez ama próféta, a ki eljövendő vala a világra” (6:14). Márta mondta Jézusnak: „Uram, én hiszem, hogy te vagy a Krisztus, az Istennek Fia, a ki e világra jövendő vala” (11:27). Jézus mondta: „Kijöttem az Atyától, és jöttem e világba: ismét elhagyom e világot, és elmegyek az Atyához” (16:28). Pilátus „Király vagy-é hát te csakugyan?” kérdésére az Úr Jézus így válaszolt: „Te mondd, hogy én király vagyok. Én azért születtem, és azért jöttem e világra, hogy bizonyosságot tegyek az igazságról. Mindaz, a ki az igazságból való, hallgat az én szómra” (18:37).

Másodszor, az igevers ebben a formában tökéletesen beleillik János bevezetőjének szövegkörnyezetébe, mely Jézusnak még a megtestesülés előtti szolgálatától indul ki, s Keresztelő János előkészítő szolgálatán keresztül jut el magához a megtestesüléshez és az emberek arra adott válaszreakciójához. E nélkül a magyarázat nélkül János az emberek Krisztus eljövetelére adott reakciójáról a 10-12. versekben beszélne, még mielőtt ténylegesen elmondta volna, hogy Jézus a világba jött. Így viszont az igeszakasz menete tökéletes. Mikor János az első levelét írta, mondhatta: „az igaz világosság már fénylik” (1Jn2:8), itt azonban elismeri, hogy az igaz világosság csak akkor jön el, mikor már Keresztelő János szolgálata megkezdődött. Ezért így kell fordítanunk az igeszakaszt: „Nem Keresztelő János volt az a világosság. Ő csak azért küldetett el, hogy bizonyosságot tegyen arról a világosságról. Mindazonáltal az igazi világosság, mely megvilágosít minden embert, már akkor (azaz Keresztelő János életében) eljött a világba”.

Igazi világosság

A Jn1:9 több okból is érdekes. Először is azt mondja, hogy a világosság, mely akkor jött el a világba, az „igazi”, vagy „valódi” világosság volt. A görög nyelvben két különböző, de kapcsolódó szót fordítanak majdnem mindig az „igazi” kifejezéssel a Bibliában. Az első szó az *aléthés*, ami „igazat” jelent a „hamissal” szemben. Azaz, ha vallomást kellene tenned a törvényszék előtt, az vagy igaz, vagy hamis, jó, vagy rossz lenne. De János itt nem ezt a szót használja.

A János által itt használt szó az *aléthinos*. Ez a szó a „részlegessel” szemben jelent „valódit”, amint mondani szoktuk: „az igazság, a teljes igazság, és semmi, csakis az igazság”, szemben annak valamely részével. Azaz, azt kell mondanunk, hogy az Úr Jézus Krisztus világossága volt a valódi világosság, amely mellett minden más világosság tökéletlen, vagy félrevezető.

Ez rendkívül fontos. Hébe-hóba halljuk, amint egy keresztyén azt mondja: semmi jó sem található bármiben, ami a világból ered. Ez azonban nem teljesen igaz. Igaz, hogy semmi jó sem származik az emberből, vagy ebből a világból, ami tetszenék az Istennek, de mégis vannak az életben jó dolgok, ha az ember szemszögéből nézzük. A dolgok, melyekre korábban utaltam, ebbe a kategóriába esnek – a találmányok, a filozófia, a törvények, az atomenergia, a kalandok, és így tovább – s mi szegényebbek lennénk ezek nélkül. János nem tagadja, hogy ezeknek a dolgoknak korlátozott módon bár, de van értékük. Azt azonban mondja, hogy ezek a világosságok csak részlegesek, és félrevezető, ha kizárólag csakis ezeket követjük. Egyedül Krisztus az a világosság, mely megvilágosít minden sötétséget és lelkileg ad megvilágosodást.

Sajnos, az emberek mindig összekeverik a részleges világosságot a valódival. Vegyünk néhány példát. Egy világosság, amit az emberek különösen a tizenkilencedik,

valamint ebben a században követtek,¹⁶ a „fejlődés” világossága volt. A „fejlődésbe” vetett hit a tudomány és a diplomácia felfedezésein alapult, s legalábbis pszichológiailag kapcsolódott az evolúció elméletéhez is. Az emberek nagy tömegekben követték ezt a világosságot. De a fejlődés álma buborékként pukkadt ki a két világháború történetében. A második világháború előtt az emberek kinevették azokat, akik szó szerint vették a Jelenések könyvében leírt ítéleteket – tömegpusztítás és életvesztés, nagy járványok, geológiai katasztrófák és jelek az égből. Mostanára azonban, főleg a világ nukleáris arzenáljainak kialakulása után a dolog már nem annyira humoros. A legtöbben már hajlandók elismerni, hogy az elkerülhetetlen fejlődés tantétele a képzelet világának szüleménye.

A másik részleges világosság az anyagi bővelkedés kergetése. Ezt hatalmas méretekben űzzük Amerikában. Nekünk köszönhetően a világ nagy része is ugyanezt tesz, vagy szeretné tenni. E szerint az elképzelés szerint a boldogságot az éves fizetésemelés, a második autó, a víkendház, a négynapos munkahét, vagy vakációként a világkörüli utazás hozzák el. Ezeknek a dolgoknak azonban ismét csak korlátozott előnyeik vannak. Ezek legalábbis viszonylagosan jobbak, mint a nyomorúságos szegénység, amivel Indiában és a Távol-Keleten találkozunk. Jobbak, mint az éhhalál, s jobbak, mint az írástudatlanság, vagy a munkanélküliség. De mégsem jelentenek utat a megelégedettséghez. Nem teszi az ember szívét igazzá Isten előtt. Így például néhány évvel ezelőtt a *Time* magazin a világ eddig ismert legbővelkedőbb korszakában úgy beszélt a korunkról, mint „az aggodalmak koráról”, de nem volt képes orvosságot lelteni a betegségére.

A világ világosságai nem szükségszerűen hamis világosságok. De tökéletlen világosságok. Részlegesek. Nem biztosítják azt, amire az embereknek a legnagyobb szükségük van a lelkek belső éhségének a kielégítéséhez. János azt mondja, hogy a hely, ahol az emberek kellő világosságot találnak magukról és az életről a mindenható és igazságos Isten szeme előtt, az Jézus. Nekünk Őrá kell tekintenünk. Azok, akik ezt megteszik, meglátják, hogy Ő, Aki képes átvezetni őket a legsötétebb éjszakán is, megadja nekik, hogy különbséget tehessenek a jobb és a rosszabb világosságok között, s az Ő segítségével majd növekedni fognak, lelkiileg, és minden más módon is.

Minden ember

Az ígevers második fontos tanítása az, hogy manapság az Úr Jézus Krisztus világossága *minden* emberre ráragyog. Itt az van a segítségünkre, ha felismerjük: János egy konkrét történelmi helyzetben írt. Ő az apostoli korszak vége felé ragadott tollat, s ismerte azokat a konfliktusokat, melyek az evangélium a zsidóknak történő prédikálása robbantott ki. A zsidók egyes modern amerikai keresztyénekhez hasonlóan úgy vélték: mivel Isten bizonyos történelmi módon megáldotta őket, ezért csakis ők lehettek azok, akik számára Isten áldássá lehetett. Visszatekintettek vallási örökségükre, és dicsekedtek vele. Az Isten által árasztott világosságot a kizárólagos tulajdonuknak tekintették. János azt írja: Jézus azért jött, hogy megvilágosítsa minden embert, így a görögök és a rómaiak a zsidókhoz hasonlóan részesei lehessenek az Ő királyságának.

Ez természetesen dicsőséges. De van sötét oldala is. Ha ugyanis megkérdezzük: „Mit csinál a világosság, mikor megvilágosít, ahogyan teszi, minden embert?”, akkor azt kell válaszolnunk: „Világosságra hozza a sötétség cselekedeteit”. Mikor Jézus Krisztus eljött a világba, olyan világosság volt, amelyet a világ még addig soha nem látott, s az emberek egyszerűen csak azért utálták a létezését, mert kimutatta, hogy erkölcsileg milyen mocskos és hitvány volt az életük. Megtette akkor, és megteszi ma is. Ezért, ha megengeded ennek a

¹⁶ A huszadikban, mert a könyv akkor íródott – *a ford.*

világosságnak, hogy rád ragyogjon, az első dolog, amit meglátsz, hogy a szívedben a sötétség gyermeke vagy.

Tegyük fel egy pillanatra, hogy a te városodban néhány szappangyártó nagy versenyt kezdeményez, és összehívja a háziasszonyokat, hogy mossák ki a lenvászon asztalterítőiket. Kamerákat állítanak fel a kereskedelmi tv-felvételekhez. Az egyik gyártó az „erős tisztító hatással” reklámozza a termékét. A másik az „aktív enzimentartalomra” hívja fel a figyelmet. A harmadik szerint az övé „puncsos”. A háziasszonyok kimosnak, majd mikor a terítők megszáradtak, kiterítik azokat. Mikor azonban a bíraskodásra kerül a sor, havazni kezd. Vajon nem igaz, hogy a mosás ellenére mindegyik terítő látszólag piszkos-sárga lesz?

Lelkileg ugyanez a helyzet. Az egyes személyek között van némi alapja az összehasonlításnak. Mondhatjuk, hogy Joe jobb, mint Sam, és Bill mindkettőjükénél rosszabb. John olyan, amilyen. George nem túl rossz. De az Úr Jézushoz viszonyítva mindannyian mocskosnak tűnnek, s Isten azt mondja, hogy a legjobb esetben is „mint megfertéztetett ruha minden mi igazságaink” (Ézs64:5). Láttad már ezt? Ha igen, akkor készen állsz engedni Krisztusnak, hogy megtisztítson és átalakítson téged, a beindítsa a valódi növekedésedet.

Nemrég egy hosszú ideje Koreában dolgozó misszionárius, név szerint Archibald Campbell írt egy könyvet, melyben az egykori Koreát hasonlítja össze a mostanival. Ő több mint negyven évet szolgált Koreában. „Koreában... lelkis ötétség uralkodott, míg oda nem vitték Krisztus evangéliumát. Az emberek prostitúcióra adták a lányaikat, a húgaikat, s néha a feleségeiket is a legcsekélyebb lelkifurdalás nélkül. A jobb társadalmi osztályokhoz tartozó asszonyokat nem volt szabad az utcán meglátni. A fiatal lányoknak nagy, több mint egy méter átmérőjű nádkalapokat kellett viselniük, melyek teljesen eltakarták az arcukat. A feleségek elverése megszokott dolog volt. Láttam valakit, aki a hajánál fogva húzta a feleségét az utcán. A szemtanúk vállat vontak és ezt mondták: 'Ez a dolog majd kihal.' A saját heves kérésem a rendőrfőnökhöz hatástalannak bizonyult. Csak nagyon kevés dolgot lehetett becsületesnek nevezni... Az önzés része volt az alkatnak... Az orvosok a megélhetésért munkálkodtak, de a kórházi szolgáltatás a beteg és szenvedő emberek számára elképzelhetetlen volt. Ha nem tudnak fizetni, haljanak meg! A leprásokat kiközösítették. A vakok koldusokká lettek.”¹⁷

Kegyetlen kép ez, bár nem mindenütt párhuzamok nélküli. De aztán, amint Campbell rámutat, Istennek az Úr Jézus Krisztuson keresztül adott kegyelme evangéliuma odaért, és mindössze két generációnyi idő alatt az ország elkezdett átalakulni. Az értékrend megváltozott, s ez akkor is igaz volt, ha Krisztus világossága a nagy létszámú lakosság csak kicsiny részére ragyogott rá.

A hatást az alábbi történet szemléltetheti. Az egyik menekülttáborban, mely a koreai háború következtében jött létre, élt egy koreai házaspár, akiknek volt egy Oh In Ho nevű fiúk. Oh In Ho el tudott jutni Amerikába – majdnem hihetetlen lehetőség abban az időben – s úgy döntött, hogy Philadelphiába megy, ahol beiratkozott a Pennsylvaniai Egyetemre. Egy este, miközben egy levelet ment feladni, tinédzser banditák támadták és gyilkolták meg. A szülei mérföldekre voltak a menekülttáborban. Egy fakalyibában laktak. De keresztyének voltak és keresztyén barátok vették őket körül. A barátaiktól és a majdnem nem is létező megtakarításaikból ezek a koreai keresztyének több száz dollárt adtak össze, amit elküldtek Amerikába azzal a kéréssel, hogy bocsássonak meg a fiúk gyilkosainak, és küldjék el őket ezen a pénzen egy keresztyén iskolába, ahol tanulhatnak az Úr Jézus Krisztusról.

Micsoda ítélet ez a cselekedet az „úgynevezett” keresztyén Amerikára! Példája ez az Úr Jézus Krisztus átalakító világosságának, Aki Keresztelő János idején kezdett el rávilágítani a világra.

¹⁷ Archibald Campbell, *The Seven Great „I am's” and the Seven Miracles of Jesus in John's Gospel* (Fort Washington, PA, Christian Literature Crusade, 1968), 108. oldal.

9. fejezet: Krisztus, az ismeretlen, Jn1:10

10. A világban volt és a világ általa lett, de a világ nem ismerte meg őt.

Hallottad valaha annak a középkori királynak a történetét, aki a szolgálai kezében hagyta a királyságát, és ellovagolt a csatába? Évekre távol maradt. S ezen évek alatt a királyság egyre romlottabbá és romlottabbá vált. Mikor végül visszatért, a király rájött, hogy akiknek egykor parancsolt, azok teljesen elfelejtették őt, s bárhová ment, sehol nem ismerték meg. Pontosan ez történt, mikor a királyok Királya, az Úr Jézus Krisztus először lépett be az emberi történelembe. Ő alkotta a világot, mondja János apostol, de a világ megfélekezett Róla. Így noha „a világban volt és a világ általa lett, de a világ nem ismerte meg őt” (Jn1:10).

Jézus, az ismeretlen! Rejtélyes és megdöbbentő elképzelés. Feltételezem, hogy a mi századunkban a legismertebb személy az egész világtörténelemben Jézus Krisztus. A neve nemcsak a nyugati világban ismert, de Keleten, sőt valójában a világ legtávolabbi pontjain is. A neve ott van naponta milliók nyelvén. János mégis azt mondja nekünk, hogy mintegy harminc éven át, Jézus születésétől Keresztelő János nyilvános szolgálataig a dicsőség Ura az emberek világában volt, de számukra ismeretlenül. Ez a tény a legtanulságosabb ujjal mutat az ember romlottságának mértékére, mert megmutatja, hogy az emberek lelkileg vakok voltak, és ma is azok.

Az ember akaratának romlottsága

Miért volt úgy, hogy a világ nem ismerte meg és fel az Úr Jézus Krisztust, mikor jelen volt? Az első válasz erre a kérdésre az, hogy a világ nem akarta Őt. Tapasztalatból tudjuk, hogy ha valaki nem akarja látni az igazságot (vagy az igazságtalanságot egy dologban), akkor nem látja azt meg. Így – pontosan ugyanezen a módon – a férfiak és a nők főleg azért nem ismerték meg az Úr Jézus Krisztust, mert nem akarták Őt megismerni.

Ez természetesen ellentétes azzal, amit a legtöbb ember képzel magáról. Nemrég egy jól ismert bibliatanítót interjúvolt egy karácsonyi tv-műsorban egy ifjú hölgy, aki látszólag nagyon tudatlan volt a lelki dolgokban. Ő csak vallásos színezetet kívánt hozzáadni a műsorához. Így azzal kezdte, hogy elmondta, mennyire szükséges manapság a karácsony szelleme, pont amiképpen Jézus születése volt kétezer évvel ezelőtt. Megjegyezte, milyen türelmetlenül várta az egész világ a csecsemő Jézus eljövetelét. A bibliatanító azt válaszolta, hogy nem akar ellentmondónak látszani, de kénytelen azt mondani, hogy ez a kijelentés nagyon messze áll az igazságtól. Valójában (és megemlítette e részleteket) még a karácsonyi történet egyes elemei is azt bizonyítják: a világ valójában a mulatozásba és a bujálkodásba akart bocsátkozni anélkül, hogy bármiféle Istennel kapcsolatos gondolat zavarná.

Mi magunk is láthatjuk ennek a kijelentésnek az igazságát. A Bibliáinkban elolvashatjuk, Mária és József történetét, akik Názáretből utaztak Betlehembe, mikor Jézus már-már megszületett. Mi történik? Látjuk, hogy a fogadós nem akarja Őt, ezért a dicsőség Ura egy istállóban született meg. Talán két évvel ez után bölcsek jönnek Jeruzsálembe, kérdezősködve a zsidók Királya után, de Heródes sem akarja Őt. Legyilkoltatja a betlehemi csecsemőket, arra gondolván, hogy ezzel kiiktatja a földi trónját fenyegető potenciális versenytársat. Ugyanez a történet azt is megmutatja, hogy a vallási vezetők helyesen válaszoltak Heródesnek a Messiás születési helyével kapcsolatos kérdésére: „A júdeai Bethlehemben”, mondták, „mert így írta vala meg a próféta” (Mt2:5). De a keleti bölcsek voltak azok, és nem a jeruzsálemi vallási vezetők utaztak Betlehembe, s estek térdre, és imádták Jézust. A világ mindig elkerüli a valódi karácsonyt, mert nem akarja, hogy az ügyeit megzavarja.

Az ezt a nagy tényt teológiailag is megfogalmazó szöveg két fejezettel később található meg János evangéliumában: „Ez pedig a kárhoztatás, hogy a világosság e világra jött, és az emberek inkább szerették a sötétséget, mint a világosságot; mert az ő cselekedeteik gonoszak valának” (3:19). Jézus volt a világ világossága. Mikor a világba jött, a világossága rávilágított az ember sötétségére, s annak mutatta azt a sötétséget, ami valójában volt. Az emberek pedig gyűlölték ezért. Így nem ismerték Őt el Isten Fiának, a dicsőség Urának.

A férfiak és nők egyszerűen nem akarták elfogadni Krisztust, és ma sem akarják. Így az a romlottság, ami a világban volt Krisztus első eljövetelekor, ma is folytatódik. Emlékeztem, mennyire megrendült és megdöbben voltam, mikor saját magam fedeztem fel a krisztus-korabeli római világ romlottságát, mikor először kerestem fel az ókori Pompeji romjait. Pompejit a Vezúv kitörése égette fel i. e. 79-ben. Mára feltárták, így bárki meglátogathatja a várost és azzal az érzéssel távozhat, hogy majdnem látta az első századi életet. Emlékszem a látogatásra, és emlékszem a megdöbbenésre, mikor láttam Pompejiben vizuális feljegyzéseket a város erkölcsi és szexuális romlottságáról. De ma is ez a helyzet. János kijelentésének az a lényege, hogy a férfiak és a nők annyira szeretik a bűneiket, hogy nem akarják, hogy azoktól bárki elszakítsa őket.

Manapság az úgynevezett „keresztyén” Amerikában ugyanezeket a dolgokat gyakorolják: ugyanilyen fajta képeket adnak el. S az ember szíve ismét megmutatta, hogy „csalárdabb mindennél, és gonosz”, amilyenek Isten jelenti ki. Az emberek nem akarják Jézus Krisztust.

Lelki vakság

A második ok, amiért a világ nem ismerte az Úr Jézus Krisztust az eljövetelekor az, hogy a világ képtelen volt felismerni Őt. Azaz, az emberek nemcsak nem akarták Őt látni, de vakok is voltak lelkileg. Így olvassuk Pál két nagy, a korinthusbelieknek írott levelében. „Ha mégis leplezett a mi evangéliomunk, azoknak leplezett, a kik elvesznek: a kikben e világ Istene megvakította a hitetlenek elméit, hogy ne lássák a Krisztus dicsőséges evangéliomának világosságát, a ki az Isten képe” (2Kor4:3-4), és „érzéki ember pedig nem foghatja meg az Isten Lelkének dolgait: mert bolondságok néki; meg sem értheti, mivelhogy lelkiképen ítéltetnek meg” (1Kor2:14).

Mi történt, mikor az ember bűnbe esett? Mekkora bukott az ember? Csak négy válasz adható erre a kérdésre teológiailag, s ezek közül csak az egyik biblikus. Az első nézet az, hogy az ember felfelé bukott. Ez az elképzelés a nyugati gondolkodásba jórészt az evolúció elméletének hatására szivárgott be, s azok vallják, akik azt hiszik, hogy az ember az alacsonyabbrendű életformákból fejlődött a magasabb rendűekbe, s ez volt a helyzet az istenismeretével és az erkölcsiségeivel is. Ez teljes mértékben hamis, és nekünk látni kell, hogy az ember ma semmivel sem jobb, mert ahelyett, hogy kőbaltát ragadna, és úgy vágná fejbe a másik embert, hogy az meghalna, most képes bevetni egy atombombát, és megsemmisíteni ezeket. A közelmúltunk háborús és erőszakos történelmének elegendőnek kell lennie ahhoz, hogy megtanítsa: bármit is tett az ember, miután elbukott, az természetesen nem buktatta felfelé.

A második válasz az, hogy az ember elbukott ugyan, de csak részlegesen bukott el. Azt mondják, belebukott a szakadékba, de ujjaival elkapta a szakadék szélét, és ott himbálózik, míg nem jön valaki, és nem segít neki visszamászni. Itt lép be a képbe a vallás: néha a használt eszközök a sákramentumok. Ezt a nézetet természetesen a keresztyén egyházban találjuk meg. De nem biblikus.

A harmadik nézet szerint az ember belebukott a szakadékba, de félúton fennakadt a szakadék egyik sziklaperemén. Azok, akik ezt a nézetet hiszik, gyorsan elismerik, legalábbis szóban, hogy az ember bukott lény. Ők még akár biblikus nyelvezetet is használnak annak

hangoztatására, hogy az ember valóban „halott a vétkeiben és a bűneiben”. Mindazonáltal ha megszorongatjuk őket, rájövünk: jóllehet hiszik, hogy az ember lelkiileg halott, de úgy vélik, mégis képes ezt-azt megtenni. Más szóval, amint azt Donald Grey Barnhouse egykor kijelentette: mondhatjuk, hogy ezek az emberek azt hiszik, hogy jóllehet az ember a koporsójában fekszik, az egyik keze mégis kinyúlik abból és magának munkálkodik. Világos, hogy ez sem biblikus nézet.

A biblikus nézet szerint mikor az ember elbukott a bűnben, akkor egészen a szakadék fenekéig esett, s ott reményvesztetten hever, vakon minden lelki igazságra, és képtelen magán segíteni, amíg Isten le nem nyúl érte kegyelemmel, fel nem emeli, s a szakadék szélére nem állítva ezt nem mondja neki: „Itt az út, járj ezen”. Ez a valódi képe az ember lelki tehetetlenségének, vagy vakságának, s ennek a vakságnak, valamint az ember szándékosságának eredményeképpen nem ismerte meg az Úr Jézus Krisztust.

Mikor megértjük, hogy ez az ember helyes képe, ahogyan Isten látja őt, azt is megértjük, miért kellett megjelenie Keresztelő Jánosnak, mint Krisztus előfutárának. Mi volt a Keresztelő küldetése? János elmondja nekünk: a Keresztelő azért jött, hogy bizonyosságot tegyen a világosságról. S a lényeg az, hogy ha ő nem jött volna bizonyosságot tenni a világosságról, akkor senki, még Krisztus saját tanítványai sem vették volna Őt észre.

Donald Grey Barnhouse egyik története tökéletesen szemlélteti Keresztelő János funkcióját. Dr. Barnhouse Írországból prédikált a második világháború elején, akkortájt, amikor a német bombázás miatt légvédelmi elsötétítés volt érvényben minden este bizonyos időpontban. Ez az időszak pont dr. Barnhouse esti tanulmányainak idejére esett. Az egyik este, miután mintegy húsz percen keresztül prédikált a sötétben, valaki a hátsó szobában véletlenül felkapcsolta az egész gyülekezeti világítás főkapcsolóját. Azonnal nagy felfordulás támadt a gyülekezetben. De valaki az első sor közepén tapogatózni kezdett és hangosan suttogással megkérdezte a mellette ülőt: „Mi történt? Miért hagyta abba a prédikálást?” Nagyon aggódott, amíg a barátja meg nem magyarázta neki, hogy véletlenül felkapcsolták a világítást. Az illető természetesen vak volt. Ő volt az egyetlen a hallgatóság soraiban, aki nem láthatta azt a világosságot.

Ez az ember a képmása minden embernek abban az időben, amikor Jézus Krisztus világossága először ragyogott rá a világra. Ő volt a világosság. A világban volt. De a világ a maga dolgaival foglalkozott, míg el nem jött Keresztelő János és nem kiáltotta: „Itt a világosság! Itt a világosság!” Mikor ez elhangzott, a világ felnézett a világtalan, beesett szemeivel, és megkérdezte: „Micsoda a világosság?” S nem reagáltak, amíg Isten le nem nyúlt, és el nem kezdte megérinteni egyesek szemeit, hogy lássanak. Egyeseknek ezek közül később ezt írta Péter apostol: „Ti pedig választott nemzetség, királyi papság, szent nemzet, megtartásra való nép vagytok, hogy hirdessétek Annak hatalmas dolgait, a ki a sötétségből az ő csodálatos világosságára hívott el titeket” (1Pt2:9).

Ha megértettük annak a ténynek a jelentőségét, hogy a férfiak és a nők nem ismerték meg az Úr Jézus Krisztust, mikor a világba jött, akkor elkezdjük megérteni János evangéliumának három legfontosabb tanítását is. Az első Jézus Krisztus dicsősége. A második az ember teljes romlottsága, amit valójában mindenütt tanít a Szentírás. A harmadik Isten szuverén és feltétel nélküli kiválasztásának, mint az üdvösségünk alapjának a szükségessége.

Minden, amit eddig mondtunk, az első két tanítást támasztja alá. Jézus Krisztus dicsősége nyilvánvaló, s a fajunk lelki romlottságát az összes ember akaratossága és lelki vaksága függetlenül Isten meg nem érdemelt kegyelmétől az életükben.

Ha bármekkora kétség merül fel ezzel kapcsolatban, csak meg kell kérdezni: „Miután Keresztelő János rámutatott az embereknek a világ világosságára, mit tettek Vele kapcsolatosan?” A válasz az, hogy miután az Úr Jézus Krisztus odakerült az ember szeme elé mind az előfutárának szolgálata, mind a saját nyilvános szolgálata által, az emberek nem azzal

reagáltak, hogy leborultak Előtte, és úgy imádták Ők, amint kellett volna, hanem megfeszítették. Az Úr Jézus Krisztus keresztje a bukott ember válasza Isten jóságára.

János harmadik tanítása – miszerint szükség van az emberek Isten által történő szuverén és feltétel nélküli kiválasztására, mint az üdvösségük alapjára – az első kettőből származik, és mindössze három verssel később tanítja ezt János evangéliuma. Ha igaz (márpedig az), hogy az emberek teljeséggel képtelenek keresni, vagy megtalálni Istent, akkor az egyetlen alap, amelyen bárki valaha is megtalálhatja Istent az, ha *mindenelőtt* Isten keresi az illetőt. S vajon nem pontosan ezt tanítja teljesen nyíltan és sokszorta ismételve a Biblia? Mi történik Mózes első könyvének kezdő lapjain? Az ember bűnbe esik, és azonnal kimutatja annak a bűnnek a természetét és a kiterjedtségét, mikor menekül Istentől. Elrejtőzi. De aztán – csodálatos igazság – Isten jön el hozzá, keresvén őt. Isten első feljegyzett kérdése a világegyetem történetében ez: „Hol vagy?” Manapság ugyanígy jön és hívogat.

Mondhatod: „De én kivétel vagyok. Én nem futottam el Istentől. Én kerestem Istent. Kerestem Istent a presbiteriánus egyházban, s mikor nem találtam ott meg, csatlakoztam a metodista egyházhoz. Mikor ott sem találtam meg, baptista lettem. Utóbb a keresztyén tudományhoz csatlakoztam. Most pedig a kábítószerek segítségével vadászok Istenre a miszticizmuson keresztül.” A válasz erre az, hogy te nem kerested az Istent, hanem elfutottál Előle. Mikor Isten közel került hozzád a presbiteriánus egyházban, te elhagytad azt és metodista lettél. Mikor közel került hozzád a metodista egyházban, baptistává váltál. S így tovább. Vándoroltál egyházzól egyházra. S Isten hívogat. „Mikor akarsz felhagyni a meneküléssel gyermekem? Én akarlak téged, és azt akarom, hogy add át magad nekem.”

Tanuljuk meg az első nagy Ígéből, amit Istennek monдания kellett nekünk, hogy mi – te meg én – a természetünknel fogva nem akarjuk Őt. De a második Ígéje az, hogy ennek a ténynek az ellenére, a bűnünk ellenére Ő még mindig szeret minket, és eljön hozzánk az Úr Jézus Krisztus, az Ő Fia személyében, hogy visszavonzzon minket Magához. Ha hiszel ebben, akkor Isten már munkálkodik a szívedben, és idővel majd ahhoz a hithez hozzá fogja tenni a lelki értelem teljes mértékét is.

10. fejezet: Az övéi nem fogadták Őt be, Jn1:11

11. Az övéi közé jöve, és az övéi nem fogadák be őt.

János evangéliumának nyitó versei már elénk tártak két nagyon jelentő témát: az Úr Jézus Krisztus dicsőségét, és az ember romlottságát. Ezek a témák egymás után tárulnak fel. Az evangélium fenséges bevezetőjében ugyanis az emberek romlottsága pontosan abban a tényben mutatkozik meg, hogy nem volt képes felismerni az Úr Jézus Krisztust. De amint ez elhangzott, valaki megkérdezi: „De természetesen kell lennie kivételnek az ember romlottság eme mindenre kiterjedő leírásához viszonyítva. Megfeledeztél a zsidókról, az Ő saját népéről? Nekik voltak próféciaik az Ő eljövételéről, volt törvényük, sőt még Keresztelő Jánosuk is. Konkrétan hozzájuk jött. Bizonyosan meg kellett volna ismerniük, nem?” János azonban azt mondja, hogy ez nem kivétel, mert „az övéi közé jöve, és az övéi nem fogadák be őt” (Jn1:11). Valójában, mondja János, ennek a zsidók részéről történt, megmagyarázhatatlan elutasításnak a fényében látjuk meg az ember romlottságát a legvilágosabban.

A korai görög történelemben ismert Agamemnon király története, aki (Homérosz elmondása szerint) a Trója ellen expedíciót vezetett. A görög oldalon három nagy alakot látunk: Agamemnon, Akhilleuszt és Odüsszeuszt. Közülük Agamemnon tért haza gyorsan és nagy tisztességgel a hosszú háború után. Akhilleuszt megölték Trójában. Odüsszeusz pedig csak sokéves vándorlás és megannyi megpróbáltatás után ért haza. Egyedül Agamemnon jutott haza dicsőséggel és biztonsággal. De aztán tragédia történt. Agamemnon a saját felesége ölte meg, aki időközben hűtlenné vált iránta.

Ez a volt a hűtlenség nagy története az ókorban. A legtöbb ókorinak ez volt az álnokság netovábbja. De sokkal jelentéktelenebb és sokkal kevésbé drámai volt, mint az Úr Jézus Krisztus elutasítása Izrael által. Ő teremtette őket, s Ő hívta őket létre nemzetként, s előre megmondta nekik az eljövételt. De mikor eljött, Izrael elutasította és keresztre feszítette Őt. János nagyon egyszerűen mondja ezt ki: „Az övéi közé jöve, és az övéi nem fogadák be őt.” (Jn1:11) Ez most az ember szíve gonoszságának legjobb bemutatása.

A múlt története

Ez természetesen nem meglepő. Ez ugyanis csak egy olyan cselekedet volt, mely korábban is sokszor előfordult a zsidó történelemben. Valóban, az Ószövetségben sokszor látjuk, amint Izrael népe megveti azokat az embereket, akik Isten áldásait hozták el, és Róla beszéltek nekik, s helyette a saját szívük tanácsait követték.

Ez az alapelvet először a pátriárkánál látjuk. Ábrahámnak azt mondta Isten, hogy neki és Sárának fia lesz majd, akin keresztül nagy nemzetté lesz, és általa áldatik meg a Föld minden családja. De Ábrahám a maga útját járta Istené helyett. Volt egy fia Hágártól, Sára egyiptomi szolgálólányától. Mikor Isten ismét eljött hozzá, és megismételte az ígéretet, Ábrahám így válaszolt: „Vajha Ismáel élne te előtted” (1Móz17:18). Az ő szíve a miénkhöz hasonlóan a természeténél fogva nem akarta Isten útját. Ugyanígy próbálta Izsák is Ézsaut megáldani Jákob helyett, dacára a ténynek, hogy Isten Jákobot választotta Izrael vonalának folytatásához. Isten kénytelen volt felülbírálni őt. Egy generációval később látjuk, amit Jákob fiai megpróbálják megölni a testvérüket, Józsefet, mivel Isten kijelentette, hogy fel fogja őt magasztalni és különleges célra használja majd.

Mózes volt az első vezető, akinek meg kellett ismernie, mit jelent ez a tendencia a nép részéről nemzeti szinten. Isten megszabadította őket Egyiptomból, s tette ezt tíz hatalmas csodával, kezdve a Nílus vizének vérré változtatásával, és befejezve az egyiptomi elsőszülöttek megölésével. De amint a nép elhagyta Egyiptomot – valójában még át sem

mentek a Vörös-tengeren – elkezdtek Mózes és az Úr ellen zúgolódni. Ezt mondták: „Hát nincsenek-é Egyiptomban sírok, hogy ide a pusztába hoztál minket meghalni? Mit cselekedél velünk, hogy kihoztál minket Egyiptomból? Nem ez volt-é a szó, a mit szóltunk vala hozzád Egyiptomban, mondván: Hagyj békét nekünk, hadd szolgáljunk az Egyiptombelieknek, mert jobb volt volna szolgálnunk az Egyiptombelieknek, hogynem mint a pusztában halnunk meg.” Később, mikor már ténylegesen a pusztaságban voltak, ismét lázadoztak, ezt kiáltván: „Sokat tulajdonítotok magatoknak, holott az egész gyülekezet, ezek mindnyájan szentek... miért emelitek azért fel magatokat az Úr gyülekezete fölé?” (4Móz16:3)

Mikor Jeremiás prédikált Júda déli királyságának, a nép ezt mondta: „Abban a dologban, a mi végett szóltál nekünk az Úr nevében, nem hallgatunk reád” (Jer44:16). Mikor Ámós Bételbe ment, hogy prédikáljon az északi királyság romlottsága ellen, Amáziás, az udvari pap így jelentett a tevékenységéről a királynak: „Pártot ütött ellened Ámós az Izrael házában” (Ám7:10). Majd ezt mondta Ámósnak: „Menj el, próféta! Fuss el a Júda földére; ott egyed kenyered és ottan prófétálj! Béth-Elben pedig ne prófétálj többé; mert a király szenthelye és az ország székháza ez!” (Ám7:12-13)

Krisztus példázata

Mikor az Úr Jézus Krisztus eljött, ugyanazzal a megvetéssel és lenézéssel fogadták. A szolgálatának vége felé, a keresztre feszítése előtt a földműves és a szőlője példázatában foglalta össze a viselkedésüket.

„Vala egy házigazda, a ki szőlőt plántála, és azt gypűvel körülvé, sajtót ása le benne, és tornyot építe, és kiadá azt munkásoknak, és elutazék. Mikor pedig a gyümölcs ideje elérkezett vala, elküldé szolgálait a munkásokhoz, hogy vegyék át az ő gyümölcsét.

És a munkások megfogván az ő szolgálait, az egyiket megverék, a másikat megölék, a harmadikat pedig megkövezék. Ismét küldé más szolgálait, többet mint előbb; és azokkal is úgy cselekedének. Utoljára pedig elküldé azokhoz a maga fiát, ezt mondván: A fiamat meg fogják becsülni.

De a munkások, meglátván a fiút, mondának magok közt: Ez az örökös; jertek, öljük meg őt, és foglaljuk el az ő örökségét. És megfogván őt, kiveték a szőlőn kívül és megölék.

Mikor azért megjő a szőlőnek ura, mit cselekszik ezekkel a munkásokkal?

Mondának néki: Mint gonoszokat gonoszul elveszti őket; a szőlőt pedig kiadja más munkásoknak, a kik beadják majd néki a gyümölcsöt annak idejében.

Monda nékik Jézus: Sohasem olvastátok-é az írásokban: A mely követ az építők megvetettek, az lett a szegletnek feje; az Úrtól lett ez, és csodálatos a mi szemeink előtt.

Annakokáért mondom néktek, hogy elvételik tőletek az Istennek országa, és oly népnek adatik, a mely megtermi annak gyümölcsét.” (Mt21:33-43)

Később azt olvassuk, hogy „a főpapok és farizeusok hallván az ő példázatait, megértették, hogy róluk szól.” (45. vers)

Ebben a példázatban maga Isten a tulajdonos. A Föld a szőlőskert. Izrael népe a bérlők. A próféták a szolgák, akik Isten üzenetével jöttek, s akiket megvertek, megköveztek és megölte. A fiú az Úr Jézus Krisztus volt. A fiú megölése Krisztus keresztre feszítése. A gonosz szolgák elvesztése Izrael, mint speciális nép felváltása az egyházzal a pogányok megáldásának ebben a korszakában. Világos, hogy ez a kép az Úr saját nyelvezetével mondja el azokat az igazságokat, melyeket János evangéliumának bevezetője őrzött meg a számunkra. „A világban volt és a világ általa lett, de a világ nem ismerte meg őt. Az övéi közé jöve, és az övéi nem fogadák be őt. Valakik pedig befogadák őt, hatalmat ada azoknak, hogy Isten fiaivá legyenek, azoknak, a kik az ő nevében hisznek” (Jn1:10-12).

Nincs bocsánat

Ezen a ponton természetesen azzal akarjuk folytatni, hogy leírjuk az evangélium ingyenes ajánlatát korunk embereinek. Mielőtt azonban megteesszük, még egy ellenvetést kell megválaszolnunk. Fontos ellenvetés ez. Valaki azt mondja majd: „De biztosan kell lenni bocsánatnak! Hiba történhetett a kommunikációban.” De így csak az emberek gondolkodnak, nem Isten, az ellenvetés pedig hamis.

Az emberek mindig készek mentegetni a viselkedésüket, még akkor is, mikor az nyilvánvalóan rossz. Nemrég hallottam egy történetet egy kisfiúról, aki otthon volt pár nappal karácsony előtt, és tudta, hogy minden ajándékot megvettek, és eldugtak az édesapja szekrényében. Neki nem volt szabad belépni az ő szobájába. De eljött az idő, amikor már nem tudott ellenállni a kísértésnek. Ezért felsurrant apja szobájához, kinyitotta az ajtaját, s elkezdte előhúzni és kicsomagolni az ajándékokat. Hirtelen, a kicsomagolás közepette hallotta, amint megnyílik a bejárati ajtó, és apja lépései kopognak felfelé a lépcsőn. Gyorsan belökte a csomagolópapírokat a szekrénybe, majd miután nem tudott hová menni, ő is beugrott utánuk, és becsukta a szekrény ajtaját. Lélegzetet sem vett, mikor apja belépett a szobába és közeledett a szekrényhez. S mikor kinyitotta a szekrény ajtaját, ő ott állt, csomagolópapírba bugyolálva, bűnösnek érezvén magát. Apja megkérdezte: „Mit csinálsz te itt?” S a kisfiú így válaszolt: „Mindenkinek lennie kell valahol”.

Ez az ember szívének kijelentése. Mentegetjük a viselkedésünket. Isten azonban nem fogja nekünk megengedni, hogy elslisszoljunk a mentegetőzéssel, hanem arra kényszerít, hogy nézzünk szembe a helyzetünk valóságával. Azaz, nem szabad mentegetni az Úr Jézus Krisztus elutasítását Izrael részéről.

Ezt mondjuk: „De biztosan lennie kell mentségnek Izrael számára”. Nem volt azonban érvényes mentségük. S nincs mentség ama emberek számára sem, akik ma utasítják el az Úr Jézus Krisztust. Gondoljunk csak az okokra, amiért Izraelnek fel kellett volna ismerni a Messiásukat. Először is voltak próféciáik az Ő eljöveteléről. Ezek között ott voltak a szenvedéséről és a haláláról szóló próféciák is, valamint a dicsőséges uralkodásának megjövedőlése. Ezeket megtaláljuk a 22. zsoltárban, valamint Ézsaiás könyvének 53. fejezetében, és így tovább. Mindenki máshoz hasonlóan Izrael is megtalálta Isten Ígétében, amit akart, s figyelmen kívül hagyták a többi. Kinyitották az Ószövetséget: benne voltak a próféciák, melyek elmondták, miképpen verik és ölik meg a nép bűneit hordozó Messiást. Ezt meg kellett volna érteniük, mert rendelkezésükre állt az áldozatok története Izraelben, aminek segítenie kellett volna őket ezeknek a dolgoknak a megértésében. Mégis átsiklottak ezek felett az oldalak felett, s helyettük azokat választották, amelyek Krisztus győzelméről beszéltek. Erről beszéltek, és ezt várták.

Aztán ott voltak nekik Krisztus csodáinak a bizonyítékai. Bizonyos fokig a csodák bizonyító értékét a keresztyének túlértékelik, azaz a csodákat úgy tekintik, mint amelyeknek a kelleténél nagyobb az értékük egy személy hitre juttatásban. Az emberek kimondták, hogy a csodák bizonyították Krisztus isteni eredetét, de ez nem feltétlenül van így. Az egyik dolog az, hogy egyesek Krisztus saját korában látták a csodáit, de a Sátánnak tulajdonították azokat, sőt Maga Jézus sem tagadta ezt, mint lehetséges következtetést. Csak arra mutatott rá, hogy ez az Ő esetében nem igaz, mert az Ő csodái magának a Sátánnak a hatalma ellen irányultak. S másik dolog ez: önmagukban a csodák csak azt bizonyították, hogy Jézus csodatevő volt.

A pogány világ számára akkortájt ugyanis a csodák nagyok csekély értékűek voltak, és nagyon csekély érdeklődésre tarthattak számot. De nem így volt ez a judaizmuson belül. A judaizmusban a csodáknak kiemelkedő értékük volt. S ez pontosan azért volt igaz, mert a csodákat az Ószövetség a Messiással kapcsolatosan prófétálta meg. Mikor eljött Jézus, ezeket beteljesítette, ezért ezen az alapon Izraelnek fel kellett volna Őt ismerni.

Pontosan olyan volt ez, mint mikor egy kém, aki képes akarván lenni valakit felismerni, aki a barátjától hoz üzenetet, kettétépett egy bankjegyet, s a felét a barátjának adja, aki később átadja azt a hírvivőnek. Mikor eljön a hírvivő, a bankjegy két fele tökéletesen összeillik. Pontosán ugyanígy jelentette ki Isten Izraelnek, hogy mit tesz majd a Messiás. Mikor eljött Jézus, meg is tette mind a csodákat, mind minden mást. Ezért be kellett volna Őt fogadniuk. Nagyon érdekes, hogy pontosan ezzel érvelt Jézus Keresztelő János tanítványainak, akik eljöttek hozzá János kérdésével: „Te vagy-e az, a ki eljövendő vala, vagy mást várjunk?” (Lk7:20) Jézus így válaszolt: „Elmenvén mondjátok meg Jánosnak, a miket láttatok és hallottatok: hogy a vakok szemeik világát veszik, a sánták járnak, a poklosok megtisztulnak, a siketek hallanak, a halottak feltámadnak, a szegényeknek az evangéliom prédikáltatik. És boldog, valaki én bennem meg nem botránkozik.” (22-23. versek) Más szavakkal: „Megítélhetitek abból, hogy vajon betöltöm-e a Szentírást, vagy sem”.

Keresztelő János szolgálata a harmadik ok, amiért a Krisztus-korabeli zsidóknak hinniük kellett volna benne. János rendkívüli személyiség volt, aki nagy figyelmet keltett, akkorát, hogy a nemzet vezetői papokat és lévitákat küldtek hozzá megkérdezni, hogy vajon ő-e a Messiás. Ő ezt válaszolta: „Nem én vagyok a Krisztus”. Másnap rámutatott Jézusra, és ezt mondta: „Ímé az Isten Báránya!” Izraelnek követni kellett volna János bizonyágtételét és el kellett volna fogadniuk Jézust.

Valamennyien vétkesek

De hova vezet ez minket – valami kiváltságos, védett álláspontra? Vajon mondhatjuk-e: „Nos, a zsidók vétkesek, de hála Istennek, mi nem vagyunk azok”? Egyáltalában nem. Valójában, ha tényleg értjük a zsidók reakcióját, akkor megértjük a pogányokét is. S megtanuljuk, hogy Izraelnek a Krisztus eljövételével kapcsolatos reakciója tipikusnak mondható az egész emberiségre nézve is.

A zsidóknak voltak próféciaik Krisztus eljövételéről, de ez a helyzet manapság a világgal is. Valójában az Ószövetségi írásokat sokkal szélesebb körben fordították le és terjesztik, mint eddig bármikor. S számunkra további előnyt jelent, hogy az Újszövetségben elolvashatjuk, miképpen teljesítette be ezeket a názáreti Jézus. A zsidók Jézus korában látták a csodákat, mi pedig olvashatjuk az ezekről szóló feljegyzéseket. Sőt, Jézus Krisztus csodálatos hatalmának bizonyítékával is rendelkezünk a megszámlálhatatlanul sok millió keresztyén életében, akik közül sokan megmutatták: Krisztus képes győzni még az élet legrosszabb dolgai felett is. Végül ott van Keresztelő János bizonyága, valamint útána azoknak a férfiaknak és nőknek a serege, akiknek az életét Jézus átalakította, és akiket elhívott az örök evangélium prédikálására.

Te hol állsz? Ha elfutsz, ezt mondván: „Nos, ezek a dolgok mítoszokként, vagy mesékként érdekesek, de én nem veszem ezeket komolyan”, akkor a valóság elől igyekszel elfutni. S nem tudsz elszakadni tőle véglegesen. Vagy most nézel szembe ezekkel az igazságokkal, vagy Krisztus ítélőszéke előtt. Másrészt nem kell tovább futnod. Nem kell azonosulnod azokkal a zsidókkal és pogányokkal, akik nem fogadják el Krisztust. Fogadd Őt el, és ezzel Isten gyermekévé válsz az Ő nevében.

11. fejezet: Az evangélium ingyenes ajánlata, Jn1:12

12. Valakik pedig befogadják őt, hatalmat ada azoknak, hogy Isten fiaivá legyenek, azoknak, a kik az ő nevében hisznek;

Láttunk két nagyon fontos témát János evangéliumnak bevezetőjében: Jézus Krisztus dicsőségét és az ember romlottságát. Jézus Krisztus dicsőségét az 1-9. versek írják le. Az ember romlottságát az mutatja, hogy elvetették őt, mikor eljött. Ez a két téma nagyon lesújtó képpel fejeződik be a 11. versben. Az emberek egészében véve nem ismerték meg Jézust, s mindent összevetve pedig a saját népe, a zsidók, akiknek többet kellett volna tudniuk, is elvetették Őt. Vajon azt kell gondolnunk, hogy senki sem hitt? Nem, az hamis következtetés lenne. János ezért gyorsan rámutat: noha a dicsőség Urát nem ismerte meg a világ egésze, és Izrael nemzete is elvetette, mégis voltak néhányan, akik befogadták Őt. Ezt írja: „Valakik pedig befogadják őt, hatalmat ada azoknak, hogy Isten fiaivá legyenek, azoknak, a kik az ő nevében hisznek” (Jn1:12).

Dicsőséges igevers ez, főleg azért, mert az előző versek által felvázolt kétségbeesett kép után következik. Ez az igevers személyesen neked szól. Arra emlékeztet minket itt, az evangélium legelején – még a keresztre feszítésről és a feltámadásról szóló beszámolókat megelőzően – hogy a kegyelem általi üdvösség evangéliuma a törvény megtartásától függetlenül kínálatot az embereknek, s rámutat azok dicsőséges kiváltságára, akik elfogadják.

Isten gyermekei

Meg kell vizsgálnunk ezt a kijelentést részleteiben is, azzal a kijelentéssel kezdve, hogy akik hisznek, Isten gyermekeivé válnak. Miképpen kell ezt értenünk? Ha helyesen akarjuk érteni, akkor először azt kell megértenünk, hogy az emberek nem Isten gyermekei (vagy nem válnak azzá) természetes módon. Isten egyetemes atyai mivoltának, valamint az emberiség egyetemes testvériségének elképzelései népszerűek voltak a múltban. Ez azonban nem biblikus tanítás. Igaz, Pál ezt mondta az athéniaknak: „az ő nemzetsége is vagyunk” (Csel17:28), de ez nem ugyanaz, mint annak kimondása, hogy mi Isten törvényes gyermekei vagyunk. Sőt mi több, azokban a versekben Pál valójában csak egy görög költőt, Aratust, vagy Cleanthest idézi, s nyilvánvalóan abból a célból, hogy kapcsolati pontot találjon a görög hallgatóival. A saját tanításában ezzel ellentétben kihangsúlyozza, hogy Isten gyermekeivé csakis az újjászületés által válunk.

Az is igaz, hogy vannak versek az Ószövetségben, melyek úgy beszélnek Izrael nemzetéről, mint Isten gyermekéről, vagy a zsidókról, mint Isten gyermekeiről. A 2Móz4:22 Isten „elsőszülött” fiának nevezi Izraelt. Dávid mondja a zsoltárokból: „A milyen könyörülő az atya a fiakhoz, olyan könyörülő az Úr az őt félők iránt” (Zsolt103:13). Ézsaiás írta: „Uram, Atyánk vagy Te” (Ézs64:7). Jeremiás mondja: „Azt mondtam ugyanis magamban: Milyen tegyelek téged a fiak közé, és adjam néked a kíváncsi földet, a pogányok seregének drága örökségét? És azt végeztem: Hívj engem atyámnak, és ne pártolj el tőlem! Mindamelllett a mint hitszegővé lesz az asszony az ő társa iránt: úgy lettetek hitszegőkké irántam, Izrael háza, azt mondja az Úr.” (Jer3:19-20) Noha ez igaz, meg kell említenünk, hogy ezek a versek nem a babiloniakról, az egyiptomiakról, a szíriaiakról, vagy akár az amerikaiakról beszélnek. Ezek Istennek az Izraellel fennálló viszonyáról szólnak, így arról a speciális viszonyról, amiben Istennel álltak, s amiben akkor egyetlen más nemzet sem állt. Sőt – és ez nagyon lényeges – ezen versek egyike sem teszi az atya és a fiú kapcsolatát Isten és bármelyik izraelita *egyén* kapcsolatává.

A valóban biblikus tanítás a legvilágosabban Jézus Krisztus nagy értekezésében mutatkozik meg a témában, mely az evangélium nyolcadik fejezetében van feljegyezve. Az értekezés kiindulópontja, amint János feljegyzi, a szabadság kérdése volt. Jézus mondta: „És megismeritek az igazságot, és az igazság szabadokká tesz titeket” (Jn8:32). Mivel érzékeny téma volt ez abban az országban, amely akkor a római hadsereg irányítása alatt állt, Jézus zsidó hallgatói hevesen reagáltak Krisztus szavaira: „Ábrahám magva vagyunk, és nem szolgáltunk soha senkinek: mimódon mondod te, hogy szabadokká leszte?” (33. vers) Jézus nem fecsérelte az idejét az abszurd állításaik megcáfolására. Rabszolgái voltak az egyiptomiaknak, a babiloniaknak, a szíreknek, a moabitáknak, az edomitáknak, az ammonitáknak, a filiszteusoknak, a görögöknek és a rómaiaknak. Talán nem is létezett olyan hatalom az ókori Közel-Keleten, melynek ekkor, vagy akkor ne lettek volna a rabszolgái. Jézus azonban nem erről beszélt. Ő a bűn rabszolgaságáról beszélt.

Ám még ez is fájó pontnak bizonyult Jézus hallgatói számára, ugyanúgy, ahogyan a mai embereknek is az. Ezért válaszoltak méregbe gurulva, Jézus valószínűleg azzal vádolva, hogy törvénytelen. „Mi nem parázñaságból születtünk”, tiltakoztak, „egy atyánk van, az Isten” (41. vers). S ezen a ponton zárta le Jézus az egész vitát annak tagadásával, hogy ők bármilyen értelemben Isten gyermekei lettek volna. „Ha az Isten volna a ti atyátok, szeretnétek engem... Ti az ördög atyától valók vagytok, és a ti atyátok kívánságait akarjátok teljesíteni” (42,44. versek).

S ha a zsidókat, akik speciális történelmi kapcsolatban álltak Istennel, még az a Jézus Krisztus sem volt képes Isten gyermekeinek nevezni, Aki maga is zsidó volt, akkor mennyivel igazabb ez ránk, a többiekre! Az igaz, hogy nem minden ember az ördög gyermeke. Valaki ugyanolyan módon válik az ördög gyermekévé, amiképpen másvalaki az Isten gyermekévé: azaz mikor erkölcsileg odaszánja magát neki és az alapelveinek. Mindazonáltal az ember a természeténél fogva nem az Úr Jézus Krisztus Atyjának a gyermeke sem. Isten gyermekévé a Biblia szerint csakis az újjászületéssel válik.

Kinek a hatalma által?

Az igevers második fontos része az a rész, amelyben meg van írva, hogy nem valamiféle emberi hatalom alapján válunk Isten gyermekeivé, hanem az Úr Jézus Krisztus hatalmával. Az igevers ezt mondja: „Valakik pedig befogadják őt, hatalmat ada azoknak, hogy Isten fiaivá legyenek, azoknak, a kik az ő nevében hisznek”.

Ennek az a fontossága, hogy nagy bátorságot ad annak, aki hisz az Úr Jézus Krisztusban. Napóleon egyik hadjárata során, mikor Napóleon elengedte a lova kantárját, hogy elolvassa az újságokat, a ló felágaskodott, és majdnem levetette a hátáról. Egy tüzértizedes, azaz nagyon alacsony rangú katona ugrott oda és kapta el a császár lovának kantárját, így pár másodperc alatt ellenőrzése alá vonta az állatot. Napóleon odafordult hozzá, és ezt mondta neki: „Köszönöm, százados.”

„Melyik csapaté, felség?”, kérdezte a katona, akit épp akkor nevezett Napóleon századosnak.

„A testőrségemé”, válaszolta Napóleon.

A fiatalember egy pillanat alatt letette a muskétáját, elindult a mezőn át a tábornoki törzs főhadiszállása felé, menet közben letépve a tizedesi rangjelzéseit. Elfoglalta helyét a császár tisztjei között. Valaki megkérdezte tőle, mit csinál, s ő azt válaszolta, hogy ő a testőrök századosa.

„Kinek a hatalma által?”, kérdezték tőle.

„A császár hatalma által”, válaszolta a fiatalember.

Minden az ügyhöz kapcsolódó parancsnok hatalmától függ. Ha a katona valamelyik barátja nevezte volna őt századosnak, a két tizedes jól nevezhetett volna ezen, de azzal a dolog

véget is ért volna. A barát által adományozott rendfokozat semmit sem jelentett volna. Mikor azonban a császár adta ki a parancsot, a tizedes azonnal belekapaszkodott, és el is fogadták a törzs századosaként. Ugyanilyen módon a mi helyzetünk is, mint Isten előtt Isten gyermekeié, a világegyetem legfőbb hatalmától, az Úr Jézus Krisztus, a királyok Királya, az uraknak Ura hatalmától függ, Aki előtt minden térd meghajol. S mi ugyanolyan bátran ragadhatjuk meg a rangunkat, mint tette azt Napóleon katonája.

Vajon visszalépünk rangban, és így dicsekszünk: „Jézus engem Isten gyermekének nevezett”, de elmulasztjuk magunkra venni annak a pozíciónak a kiváltságait és a felelősségeit? Vagy szaván fogjuk Őt, és Isten elé járulunk, hogy élvezhessünk az összes kiváltságot annak, hogy az Övéi vagyunk? Ha hittél az Úr Jézus Krisztusban, és helyesen értetted ezt az igeverset, akkor nagy bátorsággal járulsz majd Isten elé, mint az Ő gyermeke.

Hit Krisztusban

Ezen a ponton valaki megjegyezheti: „Ez csodálatos. Hatalmas kiváltság Isten gyermekének lenni. De miképpen válhatok Isten gyermekévé? Miképpen lesz ez a speciális kapcsolat az enyém?” A válasz, mely ugyanaz, amit az Újszövetség mindenhol ad, az, hogy hit által válsz Isten gyermekévé. Ez azt jelenti, hogy hinned kell az Úr Jézus Krisztusban, mint Isten Fiában, és hinned kell, hogy a halála és a feltámadása által Ő a te Megváltód is.

A Zsidókhoz írott levélben áll: „Hit nélkül pedig lehetetlen Istennek tetszeni” (Zsid11:6). A Róma levél elmondja, hogy „Az igaz ember pedig hitből él” (Rm1:17). Az Efézusi levélben ez szerepel: „Mert kegyelemből tartattatok meg, hit által” (Ef2:8). A Róma 10-ben ezt olvassuk: „Mert ha a te száddal vallást teszel az Úr Jézusról, és szívedben hiszed, hogy az Isten feltámasztotta őt a halálból, megtartatol. Mert szívvel hiszünk az igazságra, szájjal teszünk pedig vallást az idvességre” (9-10. versek). Ugyanez áll János evangéliumának nyitó verseiben is.

Még egy igazságot kell meglátni. Mikor hiszel Jézus Krisztusban, akkor ennek a hitnek szavakban is ki kell fejeződnie. A Biblia semmi olyasmit nem ismer el, mint a titkos tanítványság. Épp ellenkezőleg, azt tanítja, hogy Krisztust nyilvánosan kell megvallani. Ennek oka természetesen az, hogy a szóbeli bizonyágtétel pontosan úgy jelzi a hit valóságát, ahogyan az újszülött csecsemő sírása mutatja ki az élet létezését az orvos és az anya számára. A Rm10:9-10 imént idézett versei azt mondják, hogy ha „megvalljuk” az Úr Jézust szájjal, és „hiszük” a szívünkben, hogy Isten feltámasztotta Őt a halálból, akkor üdvözülünk. A megvallás annak bizonyítéka, hogy az Úr Jézus Krisztusba vetett hit valódi.

Megvallottad már nyilvánosan az Úr Jézus Krisztusba vetett hitedet? Az Újszövetség egyik leghíresebb alakja az a valaki volt, aki éjjel jött Jézushoz és hosszan beszélgetett Vele, de Krisztus jelenlétét mégis a hit mindennemű külső megvallása nélkül hagyta maga mögött. Így nem tudjuk, megtért-e igazán, vagy sem. Nikodémusnak hívták őt.

Nikodémus Krisztus prédikálásának eredményeképpen jött Jézushoz úgy, ahogyan nagyon sok ember ma is elutazik nagy prédikációkat hallani. Ezt tudjuk, mivel a bevezető megjegyzéseiben utalt Krisztus tanítására, és a csodáira: „Mester, tudjuk, hogy Istentől jöttél tanítóul; mert senki sem teheti e jeleket, a melyeket te teszel, hanem ha az Isten van vele” (Jn3:2). Más szóval, nagyon le volt nyűgözve. Ez önmagában azonban nem volt bizonyítéka a megtérésének, s Krisztus neki adott válasza lényegében feddés volt. Az egyik dolog az, hogy Krisztus nem volt Istentől küldött tanító. Ezerszámra voltak Istentől küldött tanítók a világ korábbi történelmében, s ezerszámra voltak azóta is. Ő azonban nem egy volt ezek közül. Ő Isten volt, aki elküldetett tanítani, meghalni, majd feltámadni. Ezért kijavította Nikodémust, elmondván neki, hogy amíg meg nem tér, nem lesz képes megérteni a lelki dolgokat.

Nikodémus összezavarodott. „Mimódon születhetik az ember, ha vén?”, kérdezte. „Vajjon bemehet-e az ő anyjának méhébe másodszor, és születhetik-e?” (4. vers) Jézus annak

megmutatásával válaszolt, hogy az újjászületés lelki, s az Ő halálába és feltámadásába vetett hitben kell kifejeződnie. Mennyire jutott ez be Nikodémus szívébe? Nem tudjuk, mert Nikodémus nem hagyta ránk a hitének külső kifejeződését. Később majd azt mondja a zsidó vezetőknek, akik Jézus ellen szötte terveket: „Vajjon a mi törvényünk kárhoztatja-e az embert, ha előbb ki nem hallgatja és nem tudja, hogy mit cselekszik?” (Jn7:51) Sok hitetlen azonban a törvény megfelelő eljárása és a polgári szabadságjogok mellett szálltak síkra. Látjuk például, amint arimathiai József keneteket hoz Jézus testének bebalzsamozására a keresztre feszítésének napján (Jn19:39), vagy sok bűnös, hitetlen lelkiismeret adományozott színes templomi üveglablakokat, vagy épített kápolnát Jézusnak.

Egyike volt ő Isten gyermekeinek? Nem tudjuk. A bizonyága a dicsőség Uráról nem maradt fenn, s hiába keressük a bizonyágtételét.

Mennyire más viszont János beszámolója a samáriai asszonyról mindössze egy fejezettel később! Donald Grey Barnhouse az *Epistle to the Romans (A rómaiaknak írt levél)* című munkájában rámutatott, hogy az ellentét e két személy között szembeszökő: „Az egyik egy férfi, a másik egy asszony története. Az egyik látszólag kereső, a másikat Krisztus találta meg, majdnem véletlenül, de határozottan céllal. Az első egy zsidó, a másik egy samaritánus volt. Az egyik arisztokratikus farizeus, a másik egy falusi ringyó volt. Az egyik azt akarta, hogy Jézus beszéljen hozzá, az asszony pedig igyekezett elkerülni a próbára tevő igazságot, és megpróbált témát váltani. Az egyik éjszaka jött, a másik nappal.”¹⁸

Mind Nikodémus, mind az asszony nagy igazságokat hallottak az Úr Jézussal folytatott beszélgetésük során, de az Ő szavainak hatása eltérő volt. Nikodémus kérdezte Krisztust, de nem adott szóbeli reakciót Krisztus tanítására. Az asszony megpróbálta kikerülni Krisztus kérdéseit. Végül azonban hitre jutott, majd kimutatta a hitének és az újjászületésének a jeleit. Ki volt Jézus? Az asszony számára Isten kinyilatkoztatott Messiásának bizonyult. Ezért olvassuk: „Ott hagyta azért az asszony a vedrét, és elméne a városba, és monda az embereknek: Jertek, lássatok egy embert, a ki megmonda nékem mindent, a mit cselekedtem. Nem ez-e a Krisztus?” (Jn4:28-29). Azt olvassuk, hogy ezután emberek mentek Jézushoz, és azt kérték, maradjon velük, majd a szavai, valamint az asszony bizonyágételének következtében sokan hittek benne.

Az Úr Jézus Krisztusba vetett igazi hitből fakadó nyilvános megvallás fontossága aligha becsülhető túl. Igaz, hogy létezik nem őszinte megvallás is. Erre a megvallásra utal Jakab apostol, mikor a cselekedetek nélkül halott hitről beszél (Jak2:20-26). De létezik az őszinte megvallás is, amely mindig a Jézus által átalakított élet következménye. Beszámoltál már a hitedről másoknak?

¹⁸ Donald Grey Barnhouse: „Az ember válasza” az *Epistle to the Romans*-ból, 60. rész (Philadelphia: The Evangelical Foundation, 1956), 16. oldal.

12. fejezet: Újjászületés, Jn1:13

13. A kik nem vérből, sem a testnek akaratából, sem a férfiúnak indulatjából, hanem Istentől születtek.

Néhány évvel ezelőtt beszélgettem egy fiatalemberrel, aki nagyon sok nehézséggel szembesült az életében. Problémái voltak a családjában, a munkahelyén, és nagyon sok szociális kapcsolatában is. Abban az időben volt egy házasságon kívüli kapcsolata. Amint beszéltem vele, rájöttem, hogy minden szégyellnivalóját hajlamos a háttérre és a születésére hárítani. Őszerinte a hiba a szüleiben, valamint a társadalmon belül elfoglalt helyében van. Lehetőségem nyílt rámutatni ennek a fiatalembernek, hogy függetlenül a születésétől, mindig megvan az újjászületés lehetősége a Jézus Krisztusba vetett hiten keresztül.

Ez a nagy lehetőség, az újrakezdés lehetősége olyasvalami, ami Jézussal együtt jött be a világba. Ez az egyike János evangéliuma fő témáinak. Így például a Jn1:12-13-ban, ahol János azokról beszélt, akik hittek az Úr Jézus Krisztusban, mikor Ő eljött, ugyanebben a vonatkozásban azt is elmondja róluk, hogy akik befogadták Őt, azért tettek így, mert megtapasztalták az újjászületést. Azt írja róluk, hogy „nem vérből, sem a testnek akaratából, sem a férfiúnak indulatjából, hanem Istentől születtek” (Jn1:13).

Nem vérből

Mielőtt beszélhetnénk az újjászületés lehetőségeiről, először meg kell néznünk, mi módon nem születhet újjá valaki. Azért kell ezt megtennünk, hogy eltakarítsunk minden téves elképzelést, mely akadályoz minket Isten igazsága eme részének megértésében. Néha ezt nélkülözhetetlen megtennünk. Ha te építész lennél, és fel akarnál építeni egy hűszemeletes épületet New York városában egy olyan telken, ahol már áll egy kétemeletes villa, először bulldózerekkel el kellene takarítanod azt a villát, mielőtt felépíthetnéd a magasabb épületet. Ugyanez a helyzet a teológiában is. Így Istennek az újjászületéssel kapcsolatos igazsága tartós épületének felépítéséhez is szükséges letakarítani mindazokat a hamis elképzeléseket, melyeket a férfiak és a nők vallanak vele kapcsolatban.

Az egyik hamis elképzelés összekeveri a lelki születést a testi születéssel – Nikodémus hibája (Jn3:4). Ebben úgy vélik, hogy az ember képes újjászületni bizonyos emberi közreműködéssel. Ennek a hamis elő-tételnek a tagadása a vizsgált szövegünk fő célja, mert kimondja, hogy „nem vérből, sem a testnek akaratából, sem a férfiúnak indulatjából” – mindezek emberi közreműködések – születik újjá az ember, „hanem Istentől”.

Külön-külön is meg kell vizsgálnunk ezeket a tagadó kifejezéseket. Mit ért alatta János, mikor azt mondja, hogy Isten családjába „nem vérből” születünk bele? Ennek a versnek az egyes igemagyarázói meglehetősen jól egyetértenek abban, hogy ez a fizikai születésre vonatkozik. Az angol köznyelvben természetesen nem hivatkoznánk ezen a módon a születésre, de ez a hivatkozás természetes a judaizmus gondolkodási mintáiban. Például, a 3Móz17:11-ben ezt olvassuk: „Mert a testnek élete a vérben van”. Ez azt jelenti, hogy a zsidó gondolkodásban utalni a vérre majdnem egyenlő volt az utalással az emberi életre. Azaz, annak tagadása, hogy a lelki születés vérből való, annak tagadását jelenti, hogy az emberi szaporodás bármely folyamatának lehet a következménye.

Mondtam, hogy az angolban soha nem utalnánk így az emberi születésére. Mégis létezik egy erre nagyon hasonlító beszédmód. Beszélünk valaki „nemesi vérééről”. Vagy nevezünk valakit „kékvérűnek”, ami azt jelenti, hogy a társadalom előjogokat élvező pozíciójából származik. Ha tehát ezt a köznyelvi kifejezést kellene használnunk az első hamis elképzelés tagadására, akkor mondatnánk úgy, hogy senki sem követelhet magának helyet

Isten családjában a fontos emberekkel fennálló kapcsolatai alapján ezen a Földön. Még Luther Márton, vagy Kálvin János, vagy John Wesley gyermekei sem üdvözültek a családi kapcsolataik alapján. Királyoknak és koldusoknak egyaránt a saját szájukkal kell megvallani az Úr Jézust és a saját szívükből kell benne hinniük.

A zsidók az egyik nagy példája annak a népnek, akik azt hiszik, hogy a születésük miatt igazak Isten előtt. Krisztus idejében a fizikai őseikkel dicsekedtek Neki, ezt mondván: „Ábrahám gyermekei vagyunk”. Milyen gőgösek voltak ebben! Ábrahám kapta az ígéreteket és a szövetséget Istentől, ezért természetes módon gondolták, hogy azért igazultak meg, mert fizikailag tőle származtak. Jézus azonban rámutatott, hogy Istent a lelki kapcsolat érdekelte, ők viszont a cselekedeteikkel azt mutatták ki, hogy tulajdonképpen az ördög gyermekei.

Miben bízol a bűnből való szabadulásod és az Istennel való helyes kapcsolatotod vonatkozásában? Ez az igever s azért íratott meg, hogy megtanítsa: más dolgok mellett nem szabad abban a tényben sem bízni, hogy a szüleid keresztyének voltak, vagy, hogy egy úgynevezett keresztyén országban születél. A Biblia azt tanítja, hogy semmi, a fizikai születésedhez tartozó dolog nem fog téged üdvözíteni.

Egy érzelmi csúcs

A második tagadó kifejezés a szövegünkben a „sem a testnek akaratából”. Mit jelent ez? Különböző magyarázatokat adtak erre a kifejezésre. Az egyik legkorábbi magyarázat Ágostoné, aki a „nem vérből” kifejezést (hosszúhasonlóan) az ember születésére, a „sem a testnek akaratából” kifejezést az asszonynak a szaporodásban betöltött szerepére, míg a „sem a férfinak indulatából” kifejezést a férfinak a szaporodásban betöltött szerepére vonatkoztatta. Ez a két utóbbi azonban nekem nagyon valószínűtleneknek tűnnek. De azok a nézetek is, melyek szerint ez utalás az örökbefogadásra (Luther), az érzelmi képzelgésre (Godet), vagy az akaratere (Kálvin).

A kulcs ennek a kifejezésnek a tényleges jelentéséhez mindabban található, amit a „test” szó jelent az Újszövetségben. Az Újszövetség a „test” szót mindannak megjelölésére használja, amik mi magunk vagyunk a természetes vonzalmainkból kiindulva. Ez magában foglalja az érzelmeinket is. Ezért János azt mondja, hogy az illető semmivel sem válhat jobban Isten gyermekévé az érzelmeit gyakorolva, mint amennyire azzá válhat az előjogokat élvező szülőktől való születés folytán.

Sok ember véli magát keresztyénnek egyszerűen csak azért, mert érzelmi löketet kap valamely gyülekezeti szolgálat látogatása során. Ebből áll manapság sok népszerű vallás, és ez a tárgyilagos leírása annak a fajta misztériumvallásnak, ami a kábítószer-fogyasztáshoz kapcsolódik. Vajon ezek a megtapasztalások érvényesek? A Biblia tanítása szerint nem azok! A Biblia azt tanítja, hogy az érzelmi hullámmás nem hoz létre újjászületést. Kitérhet a könnyekben egy összejöveten, de az önmagában még nem alakít át téged Isten egyik gyermekévé.

Nem elhatározásból

Itt van a harmadik kifejezés is. Isten ugyanis nemcsak azt mondja, hogy akik az Ő gyermekei lesznek, azok nem vérből, vagy a test akaratából születnek, hanem azt is, hogy a férfi indulatából sem. Ez azt jelenti, hogy senki sem válhat Isten gyermekévé elhatározás, vagy a pozitív gondolkodás erői által.

Valaki mondhatja: „De az ember természetesen juthat előre az életben az emberi elhatározás erejével, nem igaz?” Ebben az életben igen, de lelkileg nem. Egy erős akaratú ember juthat előbbre ebben a világban. Kezheti egy családban, mely semmit sem képes kínálni neki sem az evilági javak, sem az alapvető értékek, vagy a buzdítás vonatkozásában.

Lehet, hogy nem tanult ember, vagy nem rendelkezik képességekkel. Mindazonáltal kitartóan munkálkodhat, nappal szerezvén meg a napi betevőt, és éjjel járhat iskolába. Ezen a módon megszerezheti a főiskolai diplomát, majd később a BA, vagy BS fokozatot. Mikor befejezi, felhasználhatja a képzettségét egy jó munkahely megszerzése érdekében, ahol több pénzt kereshet. Vagyont gyűjthet, és ezzel a vagyonnal belevághat a politikába. Ott pedig válhat előljáróvá, majd polgármesterré, szövetségi állami szenátorrá, az Egyesült Államok kongresszusi képviselőjévé, s talán még az elnökévé is! Az ember megteheti ezt az akaraterejével, valamint (ezt el kell ismernünk) némi szerencsével.

Ugyanezen a módon érhet el az ember bizonyos dolgokat erkölcsileg is. Képes új vallást alapítani. Ám még ez sem teszi őt Isten gyermekévé. Ahhoz, hogy Isten gyermekévé váljon, az embernek meg kell kapnia Isten életét, ez pedig csak Istentől származhat és az embernek Isten kegyelme alapján adatik meg. A Biblia mondja: „Az ő akarata szült minket az igazságnak ígéje által, hogy az ő teremtményeinek valami zsenigéje legyünk” (Jak1:18). Igaz, hogy az embernek hinnie kell Jézus Krisztusban ahhoz, hogy keresztyén lehessen. János azt mondja, hogy Jézus hatalmat ad, „hogy Isten fiaivá legyenek, azoknak, a kik az ő nevében hisznek”. Hinned kell. Ugyanakkor azonban tudnod kell, hogy ha hiszel, azt csakis azért teszed, mert Isten már átvette a kezdeményezést az Ő isteni életének beléd ültetéséhez. Más szóval meg kell tanulnod, hogy az ember soha nem teszi meg az első lépést Isten felé, és soha senki nem üdvözlne, ha Isten nem így járna el.

Isten gyermekei

Emellett vajon nem pontosan ezért beszél a Biblia a megtérésünkről Krisztushoz újjászületésként? Miért használja Isten ezt a képet? Mondhatott volna csupán annyit, hogy el kell jutnunk ezeknek a dolgoknak az értelmi megértésére. Ez bizonyos értelemben törvényes lenne, mivel az értelmi megértés annak részét képezi. Mondhatta volna, hogy el kell jutnunk az elkötelezettség bizonyos fokára. Az elkötelezettség elképzelése is érvényes. Valóban Isten a Bibliában beszél az életről – az örök életről – valamint az újjászületésről. Jézus mondta Nikodémusnak: „Újjá kell születnetek”. Világos, hogy Isten azért használja ezt a jelképet, mert egyedül ez mutatja meg, hogy a kezdeményezés teljes mértékben az Atyánál van, és nem a nemzett fiaknál és leányoknál.

Mit tettél te magad a születéssel kapcsolatosan? Vajon mondtad: „Szeretnék fiú lenni, és a Kovács-családban megszületni, mert látszólag kedves házaspár”? Vagy mondtad: „Szeretnék lány lenni, százhetven centi magas, és szőke”? Természetesen nem! Semmit sem tettél a születéssel kapcsolatban! Ehelyett édesapád találkozott édesanyáddal, s ők hoztak téged létre, te pedig csak utólag fogtad fel, mi történt. Nyilvánvaló tehát, hogy mikor Isten ezt a képet használja, akkor azt mutatja be, hogy egyedül Ő felelős az üdvösségedért, s te csak azért hiszel, mert Ő előzőleg megalkotta benned azt az életet, amivel ezt teszed. Sok igevers támasztja alá ezt az igazságot, rámutatván arra, hogy a fiúságunk alapja Isten kiválasztó szeretete. János írja: „Lássátok milyen nagy szeretetet adott nekünk az Atya, hogy Isten fiainak neveztetünk!” (1Jn3:1). Pál kijelenti, hogy Isten „eleve elhatározta, hogy minket a maga fiaivá fogad Jézus Krisztus által” (Ef1:5). Jakab mondja: „Az ő akarata szült minket az igazságnak ígéje által” Jak1:18).

Természetesen megvannak az okai, miért Isten ezen a módon tette, amit tett, s az első ok egyszerűen az, hogy megismerhessük Isten nagy szeretetét és könyörületét, s azokat megismerve, szolgálhassuk Őt. Más szóval el kell olvasnunk a Rm9:14-16-hoz hasonló igeszakaszokat: „Mit mondunk tehát: Vajjon nem igazságtalanság-e ez az Istentől? Távol legyen! Mert Mózesnek ezt mondja: Könyörülök azon, a kin könyörülök, és kegyelmezek annak, a kinek kegyelmezek. Annakokáért tehát nem azé, a ki akarja, sem nem azé, a ki fut, hanem a könyörülő Istené.” – és azt kell mondanunk: „Uram Istenem, nem emberi dolgok

folytán, hanem egyedül a Te kegyelmedből üdvözültünk. Milyen nagy a Te kegyelmed!” Emiatt még jobban kell szolgálnunk Öt.

Sok ember (köztük sok keresztyén) nem fogja szeretni, amit mondok, mert elvesz az emberi erőfeszítésekből. De pontosan ez a lényeg. Az újjászületés bibliai tanítása mindent elvesz az embertől és mindent Istennek ad. Ez a „mérleghinta” alapelv a teológiában. E szerint az alapelv szerint nem láthatjuk a mérleghinta mindkét végét – Istent és embert – egyszerre fent. Tudjuk, miképpen működik a mérleghinta. Mikor Jancsi van alul, Zsuzsi van felül, s mikor Zsuzsi kerül alulra, Jancsi van felül. Ugyanezen a módon soha nem lehet Isten és ember egyszerre felül, vagy alul. Ha felmagasztaljuk az embert a gondolkodásunkban úgy, hogy képes legyen önmagáról lelkileg gondoskodni és végül lépésről lépésre végigjárni a mennybe vezető utat, akkor Isten lesz alul, és nem lesz Rá túl sok szükség. Ha azonban az ember ott van alul, ahol lennie kell, s ahová a Biblia helyezi őt: halott a vétkeiben és a bűneiben, romlott akarattal és teljesen híjával minden valóságos lelki teljesítőképességnek, akkor Isten lesz felül, ott, ahová tartozik. Nagy lesz és hatalmas, és mindenestől szeretetre méltó – amilyen Ő valójában. S a keresztyén, aki eljutott mindezeknek a dolgoknak a meglátására, felnéz majd e világ trágyadombjáról, még mindig a világ szemetétől borítottan, és ezt kérdezi: „Istenem, hogyan szerethetsz engem?” S mikor eljut eddig a pontig, Krisztus szeretete elkezdti őt kényszeríteni, s elkezd megtanulni: Isten mindent úgy rendezett el, hogy a szeretet kötelékei és nem a törvény ostroma által vonzódunk a szentséghez az Úr Jézus Krisztuson keresztül.

Ezt a dolgot az Isaac Watts által írt, „When I Survey the Wondrous Cross” (Mikor felfedezem a csodálatos keresztet) nagy dicséret negyedik strófája fejezi ki:

Ha a természet egész világ az enyém volna,
Az is nagyon elégtelen ajándék lenne.
Ez a bámulatos, isteni szeretet
A lelkemet, az életemet, mindenemet megköveteli.

Az el nem kötelezettek

Sajnálatos, hogy nem vagyunk képesek egyszerre János egész evangéliumát végigmagyarázni, mert valaki elképzelhetően megáll ezen a ponton, és elmegy, ezt mondván: „Nos, akkor semmit sem kell cselekednünk”. Én azonban nem pontosan ezt mondom. Én azt mondom, hogy a kezdeményezés Istennél van, és senki – abszolút senki! – sem fog hinni az Úr Jézus Krisztusban mindaddig, amíg Isten meg nem teszi az első lépést, s bele nem ülteti a saját életét az illetőbe. Ezen a ponton azonban hozzá kell tennem (s valóban egyre jobban és jobban hozzá is fogom tenni, ahogyan haladunk előre a tanulmányozással), hogy mikor Isten megteszi az első lépést az üdvözítésünkhöz, akkor mi úgymond „szabad lelki ügynökökké” válunk, így azt követően képesek leszünk engedelmeskedni és követni az Ő vezetését. Az újjászületésünkkel bekerülünk egy sor teljesen új kapcsolatba és kötelezettségbe az Ő családjában.

Soha nem szabad senkinek, aki az Úr Jézus Krisztusban hisz ezeket a tanításokat mentségnek tekinteni arra, hogy menjen és éljen, ahogyan csak neki tetszik. Pál azt mondja, „Isten megtiltja”, hogy bármelyik tényleges gyermeke megtegye ezt. Egyidejűleg azonban nem lehet mentség a lelki tétlenségre az el nem kötelezettek részéről sem. Valahányszor csak rátérek az efféle témákra és prédikálok róluk, tudom, hogy lesznek olyanok, akik válaszképpen ezt mondják: „Nos, ha az üdvösség terén a teljes kezdeményezés Istennél van, akkor én nyilvánvalóan nem tehetek semmit. Egyszerűen csak leülök, és várom, hogy vajon üdvözít-e?” De nem ez következik az elmondottakból. Az igaz, hogy nem adhatsz magadnak

isteni életet, de kitheted magad a keresztyén hit követelményeinek, és kérheted Istent (ha van Isten), hogy jelentse ki Magát neked.

Hadd tegyek neked két javaslatot. Ha soha nem néztél még szembe őszintén az Úr Jézus Krisztus és a keresztyénség követelményeivel, kezd el az evangélium elolvasásával. Valójában mindegy, melyikkel, de János evangéliuma kiváló a kezdéshez. Olvasd lassan, és kérdezd meg magadtól: miféle ember lenne képes úgy beszélni és cselekedni, mint Jézus tette, és olyan hatást gyakorolni a kortársaira, amelyet Ő gyakorolt? Biztosíthatlak, hogy ez nem lesz időpocsékolás, mert Isten azt mondja, hogy az Íge olvasásán keresztül tér meg valaki. A Biblia azt mondja, hogy „nem romlandó magból, de romolhatatlanból, Istennek ígéje által, a mely él és megmarad örökké” születünk újjá (1Pt1:23).

Másodszor, imádkozhatsz. Még Isten létezéséről sem kell biztosnak lenned ahhoz, hogy ezt megtedd. Mondhatod ugyanis pusztán ezt: „Isten (ha van Isten), szeretném, ha tudnád, hogy én őszinte keresője vagyok a Veled kapcsolatos igazságnak – vagy legalábbis ez szeretnék lenni. S tudom, hogy úgy jöttem a lelki dolgokhoz, mintha vak lennék. Mégis jövők. Olyan nyitott vagyok az igazságra, amilyen csak lehetek. Ha létezel, szeretném, ha szólnál hozzám. S szeretném, ha azt is tudnád, hogy ha létezel, és meggyőzől arról, hogy Jézus Krisztus valóban a Te Fiad, és meghalt az én bűneimért, akkor megígérem, hogy alávetem magam Neki, és követem Őt életem minden napján.” Ezt meg tudod tenni, ha az igazság őszinte keresője vagy. Ha pedig megteszed, akkor Isten már átvette a kezdeményezést az üdvözítésedben, és ki fog vezetni a sötétségből a világosságra.

13. fejezet: Isten velünk van, Jn1:14

14. És az Íge testté lett és lakozék mi közöttünk (és láttuk az ő dicsőségét, mint az Atya egyszülöttjének dicsőségét), a ki teljes vala kegyelemmel és igazsággal.

Szeretném, ha lehetséges lenne úgy közeledni a Jn1:14-hez, mintha először olvasnánk. Ez az igevers olyasvalamit tartalmaz, ami új, és egészen meglepő volt, mikor először megíratott, nekünk viszont, akik kétezer évvel később olvassuk, mégis közhellyé vált. Ezt olvassuk: „És az Íge testté lett és lakozék mi közöttünk (és láttuk az ő dicsőségét, mint az Atya egyszülöttjének dicsőségét), a ki teljes vala kegyelemmel és igazsággal”. Ez volt az a nagy mondat, amiért János evangéliuma magíratott. Elmondja nekünk – amilyen felfoghatatlanul csak lehet, – hogy Isten emberré vált. Mindazonáltal, mivel gyermekkorunk óta halljuk ezt az igeverset, csak átolvassuk, és gyakran furcsa módon érzéketlenek maradunk.

Az egyházatyák

Szerencsére megragadhatjuk a mondat eredeti, szétzúzó újdonságát az egyházatyák írásaiból, különösen azokéból, akik a pogányságból tértek át a keresztyén hitre. Ágoston, aki a korai egyház legnagyobb teológusává vált, egyáltalán nem volt tanító. Nagyon sokat ivott a platoni filozófia forrásából. Éveket töltött teljesen átázva a manicheusok vallásos és filozófiai rendszereitől. Mégis, mint később mondja, noha elolvasott mindent az Ígéről a nem keresztyén könyvekben – hogy az Íge volt Isten, és aktív volt a világ teremtése során – azt mindazonáltal nem olvasta azokban, hogy „az Íge testté lett”.

Egy másik egyházatya, név szerint az ifjabb Junius szintén leírta ennek az igeversnek az első elolvasását követő reakcióit. „Atyám, aki gyakran olvasta az Újszövetséget, és sokáig fájdalommal figyelte azt az előrelépést, amit a hitetlenségben tanúsítottam, a kezem ügyébe tette azt a könyvet a könyvtárában, hogy felkeltse a figyelmemet, hátha tetszik majd Istennek megáldani a célját, bár erre a legcsekélyebb utalást sem tette. Így nyitottam ki akaratlanul is az Újszövetséget, mely tehát gondviselésszerűen feküdt előttem. Az első ránézésre, noha mélyen belemerültem más gondolatokba, beleolvastam abba a fejezetbe, melyben az evangélista és apostol bemutatkozik – *Kezdetben vala az Íge, és az Íge vala az Istennél, és Isten vala az Íge*. Elolvastam a fejezet egy részét, és annyira megérintett, hogy szinte porig sújtott az állítás isteni mivolta, valamint a kompozíció fensége és tekintélye, ami végtelenül felülmúlja az emberi ékesszólás legmagasabb szárnyalását. A testem megrázkódott. Az elmém bámulatba esett, s egész nap olyan izgalomban voltam, hogy azt is alig tudtam, kicsoda is vagyok én. S ez az izgalom nem szűnt meg, hanem folytatódott, míg végül enyhítette a Belé vetett alázatos hit, Aki testté lett és közöttünk lakozott.”

Ez volt a megdöbbentő új dolog – hogy Isten Ígéje beléphetett a történelmünkbe emberként, s az emberek megláthatták Őt. Benne az emberek Isten dicsőségét szemlélhették.

Felütötte a sátrát

Valójában, ahogyan János leírta ezt az igeverset, azzal kétségtelenül Izrael pusztai vándorlásának nagy napjaira utalt, s azt a kijelentést tette, hogy jöllehet azok a napok nagy napok voltak Izrael számára, napjainkban valami sokkal jobb történt. S minden embert érint. Tudjuk, hogy János ezt az ellentétet az igeversben szereplő szokatlan szó miatt állította fel. Ez a szó a „lakozik”. Így olvassuk az igeversben: „az Íge testté lett és lakozék mi közöttünk”. A kifejezés szó szerinti jelentése: „sátorban lakozik”. Ezért így is fordíthatnánk ezt a szakaszt:

„az Íge testté lett, és felütötte a sátrát közöttünk”, vagy „az Íge testté lett, és sátorozott közöttünk”. Ezt az utolsó fordítás különösen fontos, mert kétségtelenül a héber nemzet hordozható pusztai sátorára, vagy templomára utal. Akkor a sátor volt az istentiszteletük központja, és a legfontosabb magában álló tárgy a táborukban.

Összességében a sátor mintegy 14 méter hosszú és 4,6 méter széles volt, azaz a hossza mintegy háromszorosa volt a szélességének. Két külön részre oszlott: a belső része egy 4,6 x 4,6 méteres négyzet, a külső része pedig mintegy kétszer olyan hosszú volt, mint amilyen széles. Szőnyegekkel borított deszkákból állt. A belső kamrában volt a szövetség ládája. A külső kamrában pedig az illatáldozati aranyoltár, a szent kenyerek asztala és az arany gyertyatartó. Ez az egész szerkezet egy pitvarban (udvarban) állt, melyet több, mint 2,5 méter magas tiszta lenvászon függönyök vették körül. A pitvar mintegy 54 méter hosszú és 26,5 méter széles volt. Itt helyezték el a nagy áldozati rézoltárt és a tisztálkodáshoz szükséges mosdómedencét.

A sátorban minden – a méretei, a felszerelése, a színei, a funkciói, az elrendezése – lelki igazságokat volt hivatott közvetíteni. Ezért a funkcióinak nagy része előképei voltak Jézus Krisztus funkcióinak, melyek akkor teljességgel be, amikor végül Ő Maga ütötte fel a sátrát közöttünk. Felsorolhatunk néhányat a legnyilvánvalóbb párhuzamok közül.

1. A sátor *Izrael táborának a középpontja* volt. Ezt abból látjuk, ahogyan a törvény kijelölte a különböző törzsek helyét a zsidók táborában, amiről Mózes negyedik könyvének bevezető fejezeteiben olvasunk. A keleti oldalon helyezkedtek el Júda, Izsakhár és Zebulon törzsei. Ők indultak el először, ha a nemzet táborát bontott. Délen voltak Rúben, Simeon és Gád. Ők indultak másodikként. E törzsek után jöttek a lévíták, akik a szent sátrát vették körül. Efraim, Manassé és Benjámin voltak a nyugati oldalon. Dán, Áser és Nafthali pedig mindig az északi oldalon táboroztak. Ők meneteltek utolsókként, mikor a nép mozgásban volt. Látjuk, hogy a sátor eme elrendezése megerősítette a Lévitáknak a menetben elfoglalt helyükkel kapcsolatosan adott utasításokat, mert a 4Móz2:17-ben ezt olvassuk: „Azután induljon a gyülekezet sátora, a lévíták táborával, a táboroknak közepette: A miképen táborát járnak, a képen induljanak, kiki az ő helyén, az ő zászlója mellett”. Ez rendkívül fontos Jézus Krisztus vonatkozásában, mert Ő a keresztyén táborozás központja. Ő a mi gyülekezőhelyünk. Ezért mondhatta Jézus: „És én, ha felemeltetem e földről, mindeneket magamhoz vonszok” (Jn12:32). Ezt mondta a tanítványainak: „Mert a hol ketten vagy hárman egybegyűlnek az én nevemben, ott vagyok közöttük” (Mt18:20).

2. A sátor volt a hely, ahol Mózes törvényét őrizték. Az első két kőtábla, amit Isten adott Mózesnek, összetört (2Móz32), de a második sorozatot megőrzés végett betették a frigyládába, a sátron belül a szentek Szentjében. Ez is Jézus Krisztusról beszél nekünk. Az Ő Isten iránti tökéletes engedelmisségéről és a törvény tökéletes megtartásáról szólva ezt mondta: „én mindenkor azokat cselekszem, a melyek néki kedvesek” (Jn8:29). Ugyanezen a módon prófétálja meg a 40. zsoltár Krisztus tökéletes engedelmisségét, mikor úgy mutatja be őt, mint Aki ezeket mondja: „hogyan teljesítem a te akarodat; ezt kedvelem, én Istenem, a te törvényed keblem közepette van” (Zsolt40:9).

3. A sátor volt *Isten lakóhelye*. Ez kétségtelenül nagymértékben jelképes az Ószövetség idején, bár nagyon látványosan jelképezte ezt. A szentek Szentjén belül a keruboknak a láda fedele fölé kifeszített szárnyai között jelen volt a *Sekina* dicsősége, ami Isten jelenlétét jelképezte. A Sekina az volt, amit mi „fénynek” neveznénk. Időnként elrejtette az egész sátorra kiterjedő felhő. Máskor ítéletesen lobogott fel valamilyen gonoszság ellen Izrael táborában. A dicsőség a szentek Szentjén belül Isten jelenlétét jelképezte. Így János, aki tudta, hogy Jézusban Isten jelent meg testben, leírhatta: „és láttuk az ő dicsőségét, mint az Atya egyszülöttjének dicsőségét”.

4. Miután a sátor volt az a hely, ahol Isten a nép között lakozott, ez volt a *kijelentés helye* is. Ez volt az a hely, ahol Isten találkozott az emberekkel, és szólt hozzájuk. Emiatt a

sátrat nevezték „a találkozás sátorának” is, ez a kifejezés nagyon gyakran előfordul az Ószövetségben.

A második sátor, Jézus Krisztus, az a hely, ahol Isten találkozik ma az emberekkel és szól hozzájuk. Ha valaha voltál pénzverdében, akkor tudod, hogy itt állítják elő az érméket, mégpedig hatalmas présekkel, melyek egyszerre egy egész nagy lemezből sajtolják ki a pénzdarabokat. Behelyeznek egy ezüst-, vagy ötvözet-lemezt a gépbe, a gép összezár, és érmeeső hullik az alatta levő kosárba. Azt mondták nekem, hogy egy képzett vésnök képes kivesz egyetlen érmét, nagyítóval megvizsgálja, és képes megmondani nemcsak azt, hogy melyik volt a konkrét érmesajtoló forma, de még annak az állapotát is, pedig az, mivel a présgép belsejében van, nem is látható. Ilyen vizsgálatok alapján cserélik a sajtoló formát, mikor azok már az elhasználódás jeleit mutatják. Ugyanígy Istent sem láthatjuk. A Biblia beszámol arról, hogy Isten ezt mondta Mózesnek: „Orczámat azonban, mondá, nem láthatod; mert nem láthat engem ember, élvén” (2Móz33:20). Isten mégis tökéletesen kijelentetett Jézusban, Akiben az Atyát látjuk. A Biblia azt mondja nekünk, hogy mint a présgépből az érme, Ő is „tökéletes képmása” Isten láthatatlan Személyének (Zsid1:3).

5. A sátor volt *a hely, ahol az áldozatokat bemutatták*. A sátor pitvarában, a keleti oldalon, közel az egyetlen bejáráshoz állt a rézoltár, ahol folyamatosan égették az áldozatokat. Bárki közeledett kívülről a sátorhoz, ez volt a sátor berendezései közül az, amit legelőször meglátott. Ez jelentőségteljes volt, mert azt jelentette, hogy Istenhez nem lehet másképpen közeledni, csak az áldozatokon keresztül. „vérontás nélkül nincsen bűnbocsánat” (Zsid9:22, v. ö. 3Móz17:11). Manapság ugyanígy nem lehet másképpen közeledni Istenhez, csak a Jézus Krisztus által bemutatott áldozatba vetett hittel, Aki az Ő teste sátrában Önmagát ajánlotta fel a Golgotán.

Ez a válasz az ember legfőbb kérdésére az emberi történelem minden korában. Ez sokkal fontosabb, mint bármelyik tudományos, vagy politikai kérdés. Miképpen képes a természetében megromlott bűnös ember a szent Istenhez közeledni? Valamennyiünknek szüksége van Istenre, de miképpen találhatjuk Őt meg? Miképpen tudunk elég közel jönni Hozzá, hogy megértsük Őt? Miképpen válhatunk elfogadhatókká Őelőtte? Miképpen ismerhetjük meg Isten békességét? Miképpen találhatunk közösséget azzal, Akiben élünk, mozgunk és vagyunk? A válasz: a sátorban és Krisztusban, Akinek a sátor az előképe. Krisztus keresztyén lett bemutatva a tökéletes áldozat. Jézus helyettünk hal meg. Ő Isten Báránya, aki elveszi a világ bűneit. Áldozatának alapján mi, akik egykor a harag gyermekei voltunk, most Isten gyermekeivé lettünk, és közeledhetünk Istenhez, az Atyához.

6. Végül, a sátor volt az a hely, ahol *Izrael népe tisztelte az Istent*. A mi istentiszteletünk is az Úr Jézus Krisztus jelenlétében folyik manapság. Izrael népe hozta az áldozatokat a sátorhoz, ott adták át ajándékaikat, s tették fel a kérdéseiket. Időnként oda kellett járulniuk Isten hangjának meghallgatására. A papjaik a templom elzárt helyén szolgáltak. Hasonlóképpen mi is összegyűlünk a mi Urunk személye körül, Aki szabályozza az istentiszteletünket és fogadja hódolatunkat. Egyedül Jézuson keresztül van menetelünk egy Lélekben az Atyához (Ef2:18).

Te vagy az út, egyedül Te,
A bűnből és a halálból menekülünk.
S annak, aki az Atyát keresi majd
Általad kell Őt keresnie.
Te vagy az igazság, a te Ígéd egyedül
Te tudsz valódi bölcsességet adni.
Egyedül Te tudod tájékoztatni az elmét,
S megtisztítani a szívet.
Te vagy az élet, a kettészakad sír,

Hirdetik győztes kezeid.
S akik Beléd vetik bizalmukat,
Azoknak sem a halál, sem a pokol nem ártanak.
Te vagy az út, az igazság, az élet.
Ismertesd meg velünk azt az utat,
Hogy az igazság megtartsa, s az élet győzzön,
Akinak az öröme örökös áradás.¹⁹

Krisztus dicsőségét szemléltük

A tanulmányunk utolsó pontja arra vonatkozik, hogy amikor Jézus Krisztus felütötte a sátrát közöttünk, tette azt azért, hogy a férfiak és a nők Hozzá mehessenek, s így megismerhessék Istent. János erre utal, mikor megjegyzi: „és láttuk az ő dicsőségét”.

Ez nagyon is szó szerinti értelemben történt meg az első tanítványokkal, mert ők látták Jézus dicsőségét testi életének napjaiban. Nem szabad szem elől tévesztenünk azt, hogy János a beszámolóját Jézus Krisztus földi szolgálatának első, nagy jelentőségű hetére alapozza ennek a nagy igazságnak a bemutatása végett. A jelen fejezet 19. versétől kezdődően János elkezd a beszámolót hét egymást követő nap legfontosabb eseményeiről, kezdve azzal a nappal, amikor Keresztelő János fogadta a jeruzsálemi papok és leviták küldötteit, s azzal a nappal befejezve, amikor Jézus átváltoztatta borra a vizet a galileai Kánában a tanítványai jelenlétében. Kellő jelentőséggel bír, hogy a beszámoló a lakodalmi eseményekről (ezzel együtt az első hét eseményeiről is) az alábbi kijelentéssel ér véget: „Ezt az első jelt a galileai Kánában tette Jézus, és megmutatta az ő dicsőségét; és hívének benne az ő tanítványai” (Jn2:11). Ez volt az Ő lejegyzésének oka. Azért jött, hogy az emberek láthassák az Ő dicsőségét és hihessenek Benne.

Az is igaz azonban, hogy a korai tanítványok tapasztalatai megisméltódnak mindenkinél, akik manapság hisznek a dicsőség Urában, mert Pál minden keresztyén tapasztalatairól ír, mikor ezt mondja: „Mi pedig az Úrnak dicsőségét mindnyájan fedetlen arczczal szemlélvén, ugyanazon ábrázatra elváltozunk, dicsóségről dicsóségre, úgy mint az Úrnak Lelkétől” (2Kor3:18).

Ez a te tapasztalatod is? Szemlélted már Isten örök Fiának dicsőségét, Aki közöttünk lakozott, és manapság a Szentlélek által jelentetik ki nekünk? Ha igen, akkor bizonyosságot kell tenned erről, ahogy János és a többi tanítvány is tette. Tudsz bizonyosságot tenni arról, amit érted és a te életedben tett meg? Én el tudom mondani, mit tett értem Krisztus. Az efézusi levél második fejezete van előttem, s magamat is azok között találom, akik „holtak voltak a vétkek és bűnök miatt, melyekben jártak egykor e világ folyása szerint”, de akikről most elmondható, „hogy Isten, az irántuk érzett nagy szeretetből megelevenítette őket, kik meg voltak halva a vétkek miatt, együtt a Krisztussal” (v. ö. Ef2:1-6). Felemlte a tekintetemet, hogy meglássam Krisztust, Aki mindenestől fogva szeretetre méltó, és Magához vonzott engem a szeretet kötelékeivel, így most Őt próbálom szolgálni, és az Ő nevét magasztalom az emberek előtt.

Ezt kérdezed: „Ez valami speciális?” Egyáltalában nem. Ez pusztán minden igazi hívő megtapasztalása. Efféle bizonyágtételre kapunk valamennyien felszólítást. Micsoda látomás! Jézus Krisztus dicsősége! Micsoda feladat! Ismertté tenni Őt az elsötétedett és bűnös világ számára!

¹⁹ Az eredetiben verses – a ford.

14. fejezet: Kegyelem és igazság, Jn1:14

14. És az Íge testté lett és lakozék mi közöttünk (és láttuk az ő dicsőségét, mint az Atya egyszülöttjének dicsőségét), a ki teljes vala kegyelemmel és igazsággal.

Dr. Francis Schaeffer, a svájci L'Abri Közösség alapítója mesél el egy történetet az egyik élenjáró amerikai kormányzati vezetőről. Meghívták, hogy tartson egy előadást a diákvezetők egy csoportjának Washingtonban, s úgy döntött, hogy az értékek helyreállításáról beszél a kultúránkban. Mikor befejezte, egy pillanatig csend volt. Utána felállt egy diák – a Harvard Egyetemről – és megkérdezte: „Uram, milyen alapra építi ön az értékeit?” Briliáns kérdés volt ez, de tragikus pillanat az előadó számára, mert egyszerűen csak lehajtotta a fejét és ennyit mondott: „Nem tudom”. Adott volt ez az ember, aki az amerikai ifjúságot az erkölcsi értékek rendjének helyreállítására szólította fel, de semmit sem kínált nekik, amire építkezhetek volna. Ahogyan dr. Schaeffer megjegyzi, ez az ember azt próbálta mondani a hallgatóságának, hogy ne lopják el a cégük vagyonát, és ne fussanak vele Marokkóba, de nem említette meg az okot, hogy ezt miért ne tegyék.

Elsiklunk a példa lényege mellett, ha azt gondoljuk, hogy az előadó eme élménye egyedi volt. Egyáltalában nem egyedi. Valójában tipikusnak mondható emberek millióinak esetében manapság, akik komolyan akarnak hinni egy értékrendben, de nem tudják, mi a helyes, vagy helytelen, hamis, vagy igaz. Hinni akarnak abban, hogy létezik olyasmi, mint az igazság. Hinni akarják, hogy van Isten, Aki tele van szeretettel, és kegyelmes. Hinni akarják, hogy van az életnek értelme. De nincs valóságos alapjuk ahhoz, hogy ezekben higgyenek. Ezeknek az embereknek a számára a Biblia speciális jelentőséggel beszél, mikor kimondja, hogy van alapja az erkölcsi követelményeknek, a jóságba és az igazságba vetett hitnek.

Mi ez az alap? Ez a lényege János evangéliuma talán legfontosabb teológiai kijelentésének, amit a már tanulmányozott igeversben olvastunk: „És az Íge testté lett és lakozék mi közöttünk (és láttuk az ő dicsőségét, mint az Atya egyszülöttjének dicsőségét), a ki teljes vala kegyelemmel és igazsággal” (Jn1:14). Az igevers azt jelenti ki, hogy Jézus Krisztus az alap, amelyen tudhatjuk, hogy Isten jó, és a világegyetemnek van jelentősége.

Isten kegyelme

Az első dolog, amit János mond, hogy kijelentetett Jézus Krisztusban, a kegyelem, mégpedig Isten kegyelme. Emitt tudjuk, hogy Isten kegyelmes. A kegyelem egyszerűen csak Isten meg nem érdemelt jóindulata az emberiség iránt. A New Scofield Bible így fogalmaz: „A kegyelem a mi Megváltó Istenünknek az emberi iránti jóindulata és szeretete”. Dr. Harry A. Ironside írta: „A kegyelem szöges ellentétben áll az érdemekkel... A kegyelem nemcsak ki nem érdemelt jóindulat, hanem jóindulat olyasvalaki iránt, aki pont az ellenkezőjét érdemelné.” A Biblia ezt így fejezi ki: „Az Isten pedig a mi hozzánk való szerelmét abban mutatta meg, hogy mikor még bűnösök voltunk, Krisztus érettünk meghalt” (Rm5:8). Más szóval, Isten nem azon az alapon kegyelmes irántunk, ami tettünk, hanem egyedül és kizárólag azért, mert Ő kegyelmes természetű.

Egy bizonyos értelemben természetesen minden ember megkapja Isten kegyelmét. Ez az, amit a teológusok „általános kegyelemnek” neveznek. Mikor az emberi faj vétkezett Ádámban, az egész faj ítélet alá került. A faj nem érdemelt semmit. Isten semmivel sem tartozott neki. Ha Isten egyszerűen csak fogta volna Ádámot és Évát abban a pillanatban, amikor vétkeztek, és belevetette volna őket a tűz tavába, akkor is igazságos lenne, s az angyalok még mindig énekelhetnék: „Szent, szent, szent az Úr, a mindenható Isten, a ki vala és a ki van és a ki eljövendő” (Jel4:8).

Sőt, ha Isten megengedte volna a fajnak, hogy úgy megnövekedjen létszámban és kiterjedésben, mint azt manapság látjuk, s csak akkor vetette volna őket az örök kínokra és kárhozatra, Ő még akkor is igazságos lenne. Ez a legfontosabb igazság. Isten nem tartozik semmivel sem az embernek. Következésképpen az összes áldás, amit az emberiség élvez, mind-mind Isten kegyelmének a következménye.

Hadd tegyem ezt annyira világossá, amennyire csak képes vagyok rá, mielőtt tovább mennénk. Ha nem hiszel az Úr Jézus Krisztusban, akkor is megkapod Isten általános kegyelmét, akár elismered, akár nem. Ha jó egészségnek örvendsz, ez az általános kegyelemnek köszönhető. Ha nem a szegények közé sorolnak, hanem kényelmes otthonod van, és bőséges eledeled, az is az általános kegyelem. Ha jó munkád van, és képes vagy azt megtartani a természetes képességeidnek és a kemény munkálkodásodnak köszönhetően, az is az általános kegyelem. A lista vég nélkül folytatható. Nem él olyan személy, aki ne lett volna részese Isten általános kegyelmének valamilyen úton-módon. Ha azt hiszed, hogy nem a kegyelemből kapod az áldásaidat, hanem kiérdemled azokat, akkor csak a tudatlanságodat mutatod ki a lelki dolgokban.

Ám még ha csodálatos is ez a kegyelem, a Jézus Krisztusban megmutatkozó kegyelem még csodálatosabb. Ez az „üdvözítő kegyelem”, mert ez a kegyelem nemcsak egy bizonyos korlátozott időn át tartja meg az embereket, hanem megváltja őket mind az időben, mind az örökkévalóságban. Átalakítja őket abból, amit a Biblia „a harag gyermekeinek” nevez Isten gyermekivé.

Nagy példája ennek az átalakulásnak John Newton. A gyermekkorát Newton keresztyén családban töltötte Angliában, de a szülei meghaltak, mikor még csak hat esztendő volt, és ő egy hitetlen rokonához került. Ott a keresztyénséget gúnyolták, őt pedig sértegették. Végül, hogy elmeneküljön ettől az állapottól, Newton elfutott a tengerhez, és csatlakozott a brit tengerészethez. Súlyos bűnbe esett, s az fogva tartotta őt. Végül megszökött a tengerésztől, és elment Afrika egyik legrosszabb tájára. Ahogyan ő mondja, az egyetlen célja az volt, hogy „megszedje magát”.

Afrikában Newton beállt egy portugál rabszolga-kereskedőhöz. Mikor a kereskedő a rabszolgavadász expedícióira ment, a fogolytábor irányítását a néger felesége vette át. Ő gyűlölte a fehér embert, és minden mérgét Newtonra zúdította. Kegyetlenül bánt vele, néha még arra is rákényszerítette, hogy az ételét a mocskos földről egye fel, mint egy kutya.

Idővel Newton megszökött a táborból, és a tengerpart felé vette az útját, ahol jelzéseket adott egy rabszolga-kereskedő hajónak. A hajó kapitánya először csalódott volt, mikor megtudta, hogy Newtonnak nincs eladó elefántcsontja. De mikor rájött, hogy Newton képes navigálni a hajót, maga mellé vette tengerésznek. Ám Newton még ott is bajba került. Egy nap betört a hajó rumraktárába, és úgy leitta magát, hogy átesett a korláton, s bele is fulladt volna a tengerbe, ha az egyik tiszt nem mentette volna meg azzal, hogy egy szigonyt vet a combjába, és azzal húzza vissza a hajóra. A szigony akkora sebet hagyott, hogy Newton még évek múlva is beledughatta a kezét az ököl nagyságú lyukba.

Az egyik utazás végéhez közeledve, mikor közel jártak Skóciához, a hajó eltévedt a rossz időjárás miatt, megsérült, és süllyedni kezdett. Newtont küldték a hajófenékbe, hogy kezelje a pumpákat. Ő megrettent. Biztosra vélte, hogy a hajó el fog süllyedni, és ő megfullad. Miután napokig kezelte a pumpákat és szivattyúzta a vizet a hajófenékből, elkezdett Istenhez kiáltani. Bibliái igeversek, melyeket a gyermekkorában hallott, de elfelejtettnek vélt Isten szeretetéről és Krisztus haláláról, jutottak az eszébe, és csodálatos módon átalakult. Újjászületett. Mikor elmúlt a vihar, s ő ismét Angliában volt, nagyon képzett igehirdetővé és Isten Ígétének tanítójává vált abban az országban, aki még a királynő előtt is prédikált. Erről a viharról, és erről a megtérésről írta William Cowper, a költő:

Isten titokzatos módon mozdul

S teszi a csodáit,
Lábnymait a tengerre veti,
És a viharon lovagol.

Newton maga is, aki ebből a megtapasztalásából kiindulva vált Isten kegyelmének nagy hirdetőjévé Angliában, ezt jelentette ki:

Bámulatos kegyelem! Milyen édes a hang,
Mely megmentett egy olyan nyomorultat, mint én.
Egykor elveszett voltam, most megtalált vagyok,
Vak voltam, de most látok.

Newton a kegyelem nagy igehirdetője volt, s ez a tény egyáltalában nem meglepő. Ő megtanulta ugyanis azt, amit minden keresztyén megtanul: hogy Isten rendkívül kegyelmes. Ő meg volt erről győződve, mikor annak az Úr Jézus Krisztusnak halálára és feltámadására gondolt, Akin keresztül Isten kegyelmét ismerhetjük.

Igazság

Isten természetének második összetevője, melyről János beszél ebben az ígeversben, az igazság. János elmondja, hogy ez is kijelentetett Jézus Krisztusban. Az igazság nagy szó János írásaiban. Ezekben huszonnégy alkalommal fordul elő. Ez az első alkalom, és majdnem minden esetben (ezt is beleértve) Isten jellemére vonatkozik.

A Biblia többi részében is megtaláljuk ezt. Például Mózes ötödik könyvében és Ézsaiásnál olvassuk azt, hogy Isten az igazság (5Móz32:4, Ézs65:16). Azt olvassuk, hogy Isten igazságot akar a bensőnkben (Zsolt51:8). Olvassuk, hogy Isten gyűlöli a hazug nyelvet (Péld6:17). Jézus kijelentette, hogy Ő Maga az igazság: „Én vagyok az út, az igazság és az élet” (Jn14:6). Jézus a Szentlelket az igazság Lelkének nevezte (Jn14:17, 15:26, 16:13). Úgy beszélt Isten Ígéjéről, mint az igazságról (Jn17:17). Mikor mindezeket a kijelentéseket egymás mellé tesszük, meglátjuk, hogy Isten, az Atya igazság, Isten, a Fiú igazság és Isten, a Szentlélek igazság, s mindent, ami Istentől származtatja a természetét, szintén az igazság jellemez. Más szóval, az igazság Isten jellemvonása. Nekünk, keresztyéneknek, tehát pontosan ebből az okból az igazságra kell állnunk.

Nem emberek véleményével van dolgunk, mikor a keresztyén tanítással foglalkozunk. Ilyenkor az igazsággal van dolgunk. Így tehát az ember örökkévaló sorsa a Jézus Krisztusban levő örök igazsággal fennálló viszonyától függ.

Megdöbbentem, mekkora mértékben figyelhető meg manapság ennek az ellenkezője. Azaz, beléptünk a történelem olyan korszakába, melyben az igazságot viszonylagosnak feltételezik, s amelyben az elképzelések egyetlen rendszerét sem fogadja el az emberek többsége kötelezőnek. S az a tény is megdöbbent, hogy korunk nagy apologétái valamennyien meglátták ezt.

Azok egyike, akik erre rámutattak, Francis Schaeffer volt. Rámutat, hogy az emberek többé már nem hisznek az igazságban. Hegel filozófiájának hatását megelőzően még hittek benne. Akkor, ha az egyik tény igaz volt, az ellenkező tény hamisnak hitték. Létezett az antitézis, s ami igaz, vagy hamis volt, azt igaznak, vagy hamisnak is hitték. Hegel után azonban lábra kapott az elképzelés, mely szerint a valóságot nem annak kell képviselni, ami igaz, ellentétben azzal, ami hamis, hanem annak, ami *most* igaz, vagy ami még rosszabb, ami csak az *egyén számára* igaz. Ebben a rendszerben az *én igazságom* nem szükségszerűen a *te igazságod*, s ami igaz a számomra *most*, az nem feltétlenül igaz a számomra *holnap*.

„De mit jelent ez manapság?”, kérdezheted. A válasz az, hogy nekünk az igazsággal, a valóságos igazsággal van dolgunk, mikor Jézus Krisztus és a keresztyénség állításait mutatjuk be. Mi történik a leggyakrabban, mikor manapság bizonytságot teszel az Úr Jézus Krisztus üdvözítő hatalmáról? Nem igaz az, hogy a legmegszokottabb reakció az alábbi: „Remek, ez jó neked. Örülök, hogy a segítségedre van, de amit mondasz, az végső csak viszonylagosan igaz. Ha nekem valami más segít, akkor az is tökéletesen érvényes.” Ez az a nézet, amely ellen küzdenünk kell.

C. S. Lewis a másik apologéta, aki meglátta az igazság iránti megváltozó hozzáállást. Itt egy példa a bepillantásaiból a *Csűrcsavar levelei* című könyvéből, melyben az idősebb Csűrcsavar nevű ördög ad néhány alapvető utasítást a fiatalabb, Ürömvölgyi nevű kísértőnek: „Megfigyeltem, mit mondasz a páciensed olvasmányairól, valamint arról, hogy gondoskodsz róla: gyakran lássa materialista barátját. De nem vagy te jelentéktelenül naiv? Ugy hangzik ez, mintha azt feltételeznéd, hogy *érveléssel* kell őt kiragadni az Ellenség karmaiból. Ez igaz lehetne, ha néhány évszázaddal korábban él. Abban az időben az emberek még mindig jól tudták, mikor volt egy dolog bebizonyítva, és mikor nem, s ha bebizonyították, akkor valóságosan hittek is benne. Akkor még összekapcsolták a gondolkodást a cselekvéssel, s készen álltak életmódjuk megváltoztatására a következtetés láncolatának megfelelően. A heti sajtóval és más efféle fegyverekkel azonban ezen nagymértékben változtattunk. A te embered gyermekkorától fogva hozzászokott ahhoz, hogy az agyában egy tucat össze nem egyeztethető filozófia jár táncot. A tanításokról nem úgy gondolkodik, mint ami elsődlegesen *igaz*, vagy *hamis*, hanem mint *akadémikus*, vagy *gyakorlati*, *túlhaladott*, vagy *kortárs*, *megszokott*, vagy *szánalmat nem ismerő*. A szakmai nyelv, és nem az érvelés a legjobb szövetségesed abban, hogy távol tartsd őt az egyháztól.”²⁰

Ez igaz. Mert manapság még a teológiai könyvekben is azzal az elképzeléssel találkozunk, hogy a keresztyén tanítás nem annyira igaz, mint inkább hasznos. S a végkövetkeztetés az, hogy vedd, vagy hagyd, szítáld meg, vagy vedd el a személyiségedet illető gyakorlati értékének megfelelően. Ez ördögi. Ez nem a keresztyénség filozófiai alapja.

Ehelyett, mikor az Úr Jézus Krisztus evangéliumához fordulsz, arra a kijelentésre találsz, hogy bizonyos dolgok valóban állandóan igazak, bármit is jelentsenek személyesen a te számodra. Továbbá azt is olvassuk, hogy az efféle igazságok alapján kell majd neked, mint egyénnek számot adnod.

Ezt kérdezed: „De mik ezek az igazságok?” Hadd foglaljam össze a számodra. Először is, létezik igazság az emberről. Nemzedékeken keresztül hallottuk, hogy az ember egyre jobban és jobban teszi, amit tesz, s ha elegendő idő áll rendelkezésre, a dolgok mind jóra fordulnak, és minden probléma megoldódik. Micsoda ostobaság! Elegendő időt biztosítva a dolgok pontosan arra fordulnak, amerre fordultak a világ kezdete óta. Ennek pedig az oka az, hogy van valami rossz az ember szívében. A Biblia ezt bűnnek nevezi. Nevezhető lázadásnak, önzésnek, gőgnek, vagy bármi hasonlóknak is. Az alapelv ugyanaz. Az igazság az emberrel kapcsolatosan az, hogy az ember a legnagyobb problémáját önmagában hordozza.

Az emberek mindig valaki mást akarnak hibáztatni, akár az ördögöt is. Van egy csodálatos történet egy Annamária nevű kislányról, aki csetepatéba keveredett a testvérével. Anyjuk leállította a küzdelmet, élesen elrántva és sarokba állítva a lányát. Majd ezt kérdezte tőle: „Annamária, miért engedted, hogy az ördög azt sugallja a szívedbe, hogy megtépd a testvéred haját és sípcsonton rúgd őt?” Annamária egy kicsit gondolkodott, majd ezt mondta: „Lehet, hogy az ördög sugallta a szívembe, hogy meghúzzam a haját, de a sípcsonton rúgás az én ötletem volt.” Óriási teológia volt ez, s megmutatja, mi a rossz a világgal. Nem az ördög, a környezet, vagy a történelem készítet minket annak megtételére, ami olyan rossz helyé teszi a

²⁰ C. S. Lewis, *Csűrcsavar levelei*, (New York: Macmillan, 1956), 1. fejezet bevezető mondatai.

világot, hanem az, amit *mi magunk* teszünk. Az igazság az ember problémáiról az, hogy maga az ember a probléma.

A második igazság, amit a keresztyénségtől kapunk, az Istennel kapcsolatos igazság. Ez a legszükségesebb, mert hatalmas tévedések léteznek Róla. Az emberek Istent távolinak, önkényesnek, nemtörődömnek, engedékenynek képzelik. Isten azonban azt jelenti ki, hogy Ő a szeretet, az igazság, és az igazságosság, s annyira törődik a férfiakkal és nőkkel, hogy meg is halt értük, s így ezzel vezesse vissza őket Önmagához.

Létezik igazság az engesztelésről. Az emberek rátekintenek Jézus halálára, és egy olyan ember példájának nevezik, aki jót akart, de tévedett. Egyesek a páratlan bátorság megmutatkozásának mondják. De nem ezt jelenti az engesztelés. Igaz, hogy vannak olyan összetevői Krisztus halálának, melyek eleven példaként állnak előttünk. Péter így bátorítja a maga korában üldöztetéseket elszenvedőket: „Krisztus is szenvedett értetitek, néktek példát hagyván” (1Pt2:21). De még mikor ezt mondja, akkor is Krisztus halálának valódi értelmére igyekszik rámutatni, kijelentvén, hogy Ő lényegében másokért halt meg: „Krisztus is szenvedett értetitek”. S rögtön utána hozzáteszi az okát is: „A ki a mi bűneinket maga vitte fel testében a fára, hogy a bűnöknek meghalván, az igazságnak éljünk: a kinek sebeivel gyógyultatok meg” (1Pt2:24). Ez az igazság az engesztelésről. Krisztus azért halt meg, hogy „valaki hiszen ő benne, el ne vesszen, hanem örök élete legyen” (Jn3:16).

Hiszel ezekben a dolgokban? Az ezekkel kapcsolatos igazság nem a filozófián, vagy az emberi spekuláció bármely más formáján keresztül lépett a világba. Az igazság a világba Jézus Krisztuson keresztül lépett be. S a Bibliában van megírva az emberek számára. A te örök sorsod függ attól, miképpen reagálsz ezekre az igazságokra, s hogy odaszánod-e magad Jézus Krisztusnak. Megteszed? Ezt megtenni annyi, mint megtanulni, hogy Isten valóban könyörületos, és felfedezni az igazság és a szilárd erkölcsiség egyetlen érvényes alapját.

15. fejezet: Az egyedi Krisztus, Jn1:15-18

15. János bizonyosságot tett ő róla, és kiáltott, mondván: Ez vala, a kiről mondtam: A ki utánam jő, előttem lett, mert előbb volt nálamnál.

16. És az ő kegyelme teljességéből vettünk mindnyájan áldást áldás után.²¹

17. Mert a törvény Mózes által adatott, a kegyelem pedig és az igazság Jézus Krisztus által lett.

18. Az Istent soha senki nem látta; az egyszülött Fiú, a ki az Atya kebelében van, az jelentette ki őt.

Franciaországban minden gyermek, aki vasárnapi iskolába megy, megtanulja a Jn3:16-ot, mint más gyermekek is, szerte a világon. Így idézi a szavakat: „Car Dieu a tant aimé le monde qu’il a donné son Fils unique”. Szó szerinti fordításban ez azt jelenti: „Mert annyira szeretete Isten a világot, hogy az *egyedi* Fiát adta érte.” Az egyedi semmihez sem hasonlót, páratlant jelent, a fajtáját, vagy a kiválóságát tekintve egyetlen, egyénit. Fontos szó, ez, s ezen a helyen különösen fontos, mert kétszer is előfordul őt versen belül. A görögben a szó *monogenes*, a New International Version az „egy, és csakis egy”, a francia változat az *unique* kifejezéssel fordítja. Mindegyik esetben azonban ugyanazt tanítja.

A 14. versben János Krisztus dicsőégének szemléléséről beszél, „az Atya egyszülöttjének dicsőségéről”. A 18. versben ezt olvassuk: „Az Istent soha senki nem látta; az egyszülött Fiú, a ki az Atya kebelében van, az jelentette ki őt”. Azonnal látjuk: Jézus azért egyedi, mert Őhöz senki sem hasonlít (valójában az Atya kivételével, de még Ő sem mindenben hasonlatos Hozzá), s azért is, mert meg tudja tenni az emberek számára azt, amit senki más nem képes megtenni.

Jézus a lényének minden vonatkozásában egyedi. Egyedi a személyét, a születését, a tanítását, a munkáját, a csodáit, a halálát, a feltámadását és a jövődöbéli győzelmeit tekintve. A szó eme két használatát magukban foglaló versekben a János evangélium első fejezetében (14-18. versek) négy dolog szerepel kiemelten: (1) Jézus egyedi az eredetét tekintve, (2) egyedi, mint Isten áldásainak a csatornája, (3) egyedi, mint a kegyelem és az igazság forrása, és (4) egyedi, mert Ő az egyetlen, akiben te és én megláthatjuk Istent. Ezek mindegyikét alaposan meg kell vizsgálnunk.

Egyedi az eredete tekintetében

Jézus Krisztus először is egyedi az eredete tekintetében, mert Keresztelő János, aki konkrétan kimondja ezeket a szavakat, kijelenti: „Ez vala, a kiről mondtam: A ki utánam jő, előttem lett, mert előbb volt nálamnál” (15. vers).

Legalábbis elméleti szinten ennek az igeversnek lehet hármas jelentése. William Barclay rámutat: miután Jézus hat hónappal volt fiatalabb keresztelő Jánosnál, a Keresztelő ezért mondhatta: „Korban fiatalabb nálam, de előttem volt”. Vagy ezt is mondhatta: „Már Jézus előtt a terepen voltam, és elfoglaltam az emelvény közepét. A kezemet Nálánál korábban a munkára vettem, de mindazzal, amit tettem, csak az Ő eljövételét készítettem elő: én csal a főerők előőrsé, a király hírnöke voltam”. János ezek közül mindkettőt mondhatta. De tény: nagyon valószínű, hogy ezek mindössze futó gondolatok voltak az elméjében. Keresztelő Jánost lenyűgözte Krisztus személyének egyedisége, ezért a dicsőretnek azt kell jelentenie (amit az evangélista is akar, hogy jelentsen), hogy Jézus

²¹ A Károli-fordítás szerint: És az ő teljességéből vettünk mindnyájan kegyelmet is kegyelemért. – *a ford.*

teljesen híjával volt a történelmi eredetnek. Mindet megelőzően létezett. Ez világosan egyenértékű annak kimondásával, hogy Ő Isten.

Egyedi az eredetét tekintve? Mennyire felmagasztalja ez Jézust! Donald Grey Barnhouse írta a *Cross through the Open Tomb* című művében: „Minden emberi lény története a születésével kezdődik, de az Úr Jézus Krisztus az örökkévalóságtól fogva létezik, mint az Istenség második Személye. Mielőtt megszületett volna Betlehemben, már élt: egy volt az Atyával lényegben és létezésben. Mielőtt csecsemőként eljött volna a Földre, már járt az emberek között és kijelentette Magát nekik. Az Ószövetség, mely már évszázadokkal a születése előtt teljessé vált, sok történetet tartalmaz az Ő megjelenéseiről az emberek között, még mielőtt csecsemőként, gyermekként és férfiként eljött volna.”²² Ábrahám látta Krisztust a saját korában, mert Jézus kijelentette: „Ábrahám a ti atyátok örvendezett, hogy meglátja az én napomat; látta is, és örült” (Jn8:56). Később hozzátette: „Mielőtt Ábrahám lett, én vagyok” (58. vers). Ézsaiás is látta Jézust, mikor látomása volt az Úrról a magas és felemelt székben (Ézs6:1-3), mert János erre a látomásra utal ezt mondván: „Ezeket mondá Ézsaiás, a mikor látá az ő dicsőségét; és beszéle ő felőle” (Jn12:41). S voltak mások is.

Nem csoda tehát, ha majdnem minden példa, amikor az újszövetségi írók alaposággal utalnak Krisztus személyére, akkor majdnem ösztönösen a mindent megelőző létezésére (pre-egzisztenciájára) utalnak. A zsidókhöz írott levél szerzője ezzel kezdi: „Minekutána az Isten sok rendben és sokféleképen szólott hajdan az atyáknak a próféták által, ez utolsó időkben szólott nekünk Fia által, a kit tett mindennek örökösévé, a ki által a világot is teremtette” (Zsid1:1-2). Pál a filippibelieknek írott levélben ezt írja: „Annakokáért az az indulat legyen bennetek, mely volt a Krisztus Jézusban is, A ki, mikor Istennek formájában vala, nem tekintette zsákmánynak azt, hogy ő az Istennel egyenlő, hanem önmagát megüresíté, szolgai formát vévén föl, emberekhez hasonlóvá lévén. És mikor olyan állapotban találtatott mint ember, megalázta magát, engedelmes lévén halálig, még pedig a keresztfának haláláig.” (Fil2.5-8)

Egyesek Jézus Krisztust csak embernek tekintik, s Ő valóban ember is. Egyesek csak példaként mutogatnak Rá, s Ő az is. De ha ez minden, amit Jézus Krisztusban meglátsz, akkor a nézeted teljességgel félrevezető. Az első és legfontosabb, Róla elmondandó dolog ugyanis az, hogy Neki nincs semmiféle történelmi kezdete, s ez egyenértékű azzal, hogy Istennek nevezzük Őt. Mindaz, amit tett és mondott, ebből a nagy igazságból meríti a jelentőségét, és ebből indul ki.

Minden áldás forrása

A második dolog, amit ezek a versek kiemelnek az, hogy Jézus Isten anyagi és lelki áldásainak egyedi csatornája. Ezt jelentik az alábbi szavak: „És az ő kegyelme teljességéből vettünk mindnyájan áldást áldás után” (16. vers).

Egy szinten ez az igevers annak kijelentése, hogy minden ember részesedett Isten kegyelméből. Ez az „általános kegyelem”, a korábban tárgyalt kegyelemfajta. Minden, ami valóban jó – egészség, bővelkedés, tudás, barátság, jó idők, s bármi ehhez hasonló – Istentől jön ebbe az életbe. Ez igaz, akár elismered Őt, akár nem eme áldások forrásának.

Hóseás könyvében látjuk ennek szemléltetését. Hóseás igehirdető volt, és Isten azt parancsolta neki, hogy vegyen feleségül egy asszonyt, aki hűtlennek bizonyult hozzá. Ezt az Isten és Izrael között fennálló kapcsolat szemléltetésekként kellett megtennie, mivel Isten úgy vette Magához Izraelt, mint feleséget, s Izrael lelkileg hűtlennek bizonyult Hozzá. A szemléltetés tárgya és célja az volt, hogy szemléltesse: Hóseásnak hűnek kellett maradnia

²² Donald Grey Barnhouse: *Cross through the Open Tomb* (Grand Rapids: Eerdmans, 1961), 53-54. oldal

hozzá és szeretnie kellett őt még azt követően is, hogy elhagyta, mivel Isten is hűséges marad a néphez még akkor is, amikor elfordulnak Tőle és más isteneket kezdenek el szolgálni.

Néhány évvel Hóseás feleségének eltávozása után eljött az idő, amikor az asszony elszegényedett, és elhagyta azt az embert, aki már nem tudta őt eltartani. Ekkor Isten ezt mondta neki: „Hóseás, azt akarom, hogy menj le a piacra, és vedd meg, amire szüksége van, mert én is ezt teszem a népemmel. Ők elfutnak tőlem, én pedig fizetem a számláikat.” Ezért olvassuk Hóseásnál: „Mert paráználkodott az ő anyjok; gyalázatba merült, a ki őket szülte; mert ezt mondotta: Elmegyek szeretőim után, a kik megadják kenyeremet, vizemet, gyapjúmat és lenemet, olajomat és italomat... Mert nem vette észébe, hogy én adtam néki a búzát, a mustot és az olajat, és én sokasítottam meg ezüstjét és az aranyat” (Hós2:4,7).²³ És valóban! Mi elfutunk Istentől, de Ő fizeti a számlákat: továbbra is gondoskodik rólunk. Rólad is gondoskodik. Meg kell tanulnunk, hogy Jézus Krisztus egyedi, Ő mind az anyagi. mind a lelki áldások forrása, még ha el is mulasztjuk elismerni az Ő jóságát, vagy nem köszönjük meg Neki azokat.

Azonban még egy értelemben Jézus az áldások forrása. Ő Maga az áldás, és az igaz keresztyén – nem a nem keresztyén – megkapja a lehetőségét, hogy Átala személyesen is gazdagodjon. Hajlamosak vagyunk beleunni az Ő jelenlétébe egyrészt a bennünk levő bűn miatt, másrészt azért, mert a világi örömek elcsábítanak. A világnak megvannak a maga örömei. A probléma egyszerűen az, hogy ezek nem elégítenek minket ki sem hosszan, sem pedig teljes mértékben. Ezek hasonlítanak a kínai vacsorása: megeszed, jó íze van, de egy óra múlva már megint éhes vagy. Jézus Krisztus nem ilyen. Ő Mondta: „Ha szomjas vagy, gyere hozzám. Én megelégitő vizet adok neked. Ha éhes vagy, gyere hozzám. Én vagyok az élet kenyere. Aki belőlem eszik és iszik, az soha többé nem lesz sem éhes, sem szomjas.” Megtetted már ezt? Ma is megteszed?

Ha egyszer már megismerted az Úr Jézus Krisztust és hátat fordítottál a világi örömeknek egy időre, akkor biztosíthatlak arról, hogy a világ egyre inkább ízetlennek és üresnek bizonyul majd a számodra. Egy dicséret-szerző az életének egy pontján leírta ezt a megtapasztalást, s egy csípős verset hagyott ránk. Ezt írta:

Milyen unalmasak és ízetlenek az órák,
Mikor többé nem látjuk Jézust!
Az édes tervek, az édes madárcák és az édes virágok
Elveszítették minden édességüket a számomra!

Ez a te tapasztalatod is? Nem kell így lennie, mert odafordulhatsz Krisztushoz, ismét, és valóban kielégítőnek találhatod Őt. Egy másik dicséret-szerző leírta a dolog másik oldalát:

Hallottad Őt, láttad Őt, ismered Őt?
A te szíved még nincs rabul ejtve?
Tízezer között is a legkiválóbb Őt birtokolni,
Örömteli, válaszd a jobb részt.
Mi fosztotta meg a látszólagos szépségüktől
A földi bálványokat?
Nem a jog, vagy a kötelesség érzete,
Hanem a páratlan kiválóság látványa.
Odavonz, legyőz és eltölt teljesen,
Míg a pohár túl nem csordul a pereménél.
Mi közünk a bálványokhoz,

²³ Hóseás történetét teljes részletességgel a Jn3:16 magyarázatánál olvashatjuk

Kit lehetne Vele társítani?²⁴

Jézus! Egyedi az eredetiségében, s egyedi az anyagi és a lelki áldások tekintetében is.

Isten ismerete

Végül, a 17. és 18. versekben János apostol feljegyez két további dolgot Jézus egyedi mivoltáról. Először azt mondja, hogy Jézus egyedi, mint a kegyelem és az igazság forrása. „Mert a törvény Mózes által adatott, a kegyelem pedig és az igazság Jézus Krisztus által lett” (17. vers).

Ez a vers egy ellentétet sugall, ami kissé más jelentést kölcsönöz a „kegyelem és igazság” szavaknak a három verssel korábbi jelentésükhöz viszonyítva. Az ellentét a törvény, valamint annak minden szabálya, valamint a kegyelem által, hitből való üdvösség új, a törvény cselekedeteiről független korszaka között áll fenn, amely Jézus Krisztussal jött el. A törvény alatt Isten igazságos mivoltot követel a néptől, a kegyelem alatt adja azt a népnek. A törvény alatt az igazságosság Mózesen és a jócselekedeteken alapszik, a kegyelem alatt viszont Krisztuson és Krisztus jellemén. A törvény alatt az áldások az engedelmességet kísérik, a kegyelem alatt Isten ingyenes ajándékként ruházza ránk az áldásait. A törvény erőtlén ahhoz, hogy bebiztosítsa az igazságos mivoltot és az életet a bűnös faj számára. A kegyelem Krisztus halálával és feltámadásával jött el a maga teljességében, hogy igazakká tegye a bűnösöket Isten előtt.

Végül azt olvassuk, hogy az Úr Jézus Krisztus azért egyedi, mert Ő az egyetlen, Akiben te és én megláthatjuk Istent. János ezt így fogalmazza meg: „Az Istent soha senki nem látta; az egyszülött Fiú, a ki az Atya kebelében van, az jelentette ki őt” (18. vers).

Az ókori világban senki sem ellenkezett volna az igevers első részével: „Az Istent soha senki nem látta”, mert amint William Barclay megjegyzi a magyarázatában, „az ókori világban az embereket megigézte, lesújtotta és elkedvetlenítette az, amit ők végtelen távolságnak és végső megismerhetetlenségnek véltek Istenről... Xenophanes mondta 'Az egész csak találgatás'. Platon szerint 'Az ember és az Isten soha nem találkozhatnak'. Celsus nevezett azon, ahogyan a keresztyének 'Atyának' nevezték az Istent, mivel 'az Isten messze minden felett álló'. Legfeljebb, mondta Apuleius, az emberek úgy vethetnek egy futó pillantást Istenre, mint a sötét éjszakában felvillanó villámlásra – a másodperc tört részéig világosság, majd megint sötétség.”²⁵ Még a zsidók is ekképpen gondolkodtak, mert ők tudták, hogy Isten beszélt Mózeshez az Ószövetségben, ezt mondván neki: „Orczámat azonban, mondá, nem láthatod; mert nem láthat engem ember, élvén” (2Móz33:20). Semmiféle ellenvetés nem lett volna, ha Keresztelő János azt mondta volna ki, hogy senki sem láthatta az Istent.

János azonban ezzel nem fejezte be. Igaz, hogy egyetlen ember sem láthatja Istent élve, amint azt Maga Isten mondta Mózesnek, de az is igaz, hogy Krisztusban Isten oly módon jött el az emberekhez, ami lehetővé tette az emberek számára, hogy megismerjék Őt. Jézus Krisztusban Isten jellemét lehet megismerni. Rajta kívül nem létezik valódi istenismeret. Akarod hinni, hogy Isten szerető Isten? Jó! De ne alapozd a hited a te képzeleted valamely fantáziálására. Mi lehet annál megbízhatóbb? Ehelyett alapozd azt az Isten szeretetének Krisztusban és a Golgotán adott kijelentésére. Akarod hinni, hogy Isten nagy hatalmú, és képes átalakulást hozni az életedbe? Ha igen, ne függj a saját sóvárgó gondolkodásodtól. Nézz Jézus Krisztusra. Ő fogja ezt kijelenteni, mert Ő az, aki meghalt a te bűnödért, de feltámadt erőben, s most azért él, hogy ugyanezt a halált legyőző erőt adja

²⁴ Az eredetiben mindkét dicséret természetesen verses formájú. – *a ford.*

²⁵ Barclay, *The Gospel of John*, 14-15. oldal

mindazok életéhez, akik követik Őt. Keresed ezt a bölcsességet? Nézz arra, Aki Isten bölcsességévé lett a számunkra, azaz „igazságul, szentségül és váltságul” (1Kor1:30).

Három probléma

Mi a reakciód mindezekre a dolgokra? Ismered ezek igazságát személyesen is? Az egyik legemlékezetesebb prédikációt, amit valaha hallottam, a néhai Emil Brunner mondta el a Fraumünster Gyülekezetben, a svájci Zürichben. Ez a „hit, remény, szeretet” szavakon alapult. A lényege a következő volt. Minden embernek van múltja, jelene és jövője. Minden embernek megvan a problémája a múltjában, a jelenében és a jövőjében. A múltunk problémája a bűn, de Istennek van válasza arra a problémára. A válasz a hit, az Úr Jézus Krisztus halálába és feltámadásába vetett hit. A jövőnk problémája a halál, de Istennek arra a problémára is van válasza. A válasz rá a reménység, a Krisztus visszatérésébe vetett reménység, mely az Ő történelmi feltámadásán és az ígéretein alapszik. A jelenünk problémája a gyűlölet, s Isten válasza arra a problémára a szeretet. Ez Krisztus szeretete, melyet azok élnek át az életükben, akik Benne bíznak.

Brunnernek teljesen igaza volt. S nemcsak a három nagy probléma felvázolásában volt igaza, hanem abban is, hogy az egyedi Krisztusra mutatott rá, mint válaszra. A te életed problémáira is Krisztus vált a válasszá? Ő az egyetlen, Aki ezeket mindig teljességgel meg fogja válaszolni.

16. fejezet: Miképpen tegyünk bizonyosságot Jézus Krisztusról, Jn1:19-28

19. És ez a János bizonyosgtétele, a mikor a zsidók papokat és Lévitákat küldöttek Jeruzsálemből, hogy megkérdezzék őt: Kicsoda vagy te?

20. És megvallá és nem tagadá; és megvallá, hogy: Nem én vagyok a Krisztus.

21. És kérdezik őt: Kicsoda tehát? Illés vagy-é te? És monda: Nem vagyok. A próféta vagy-é te? És ő felele: Nem.

22. Mondának azért néki: Kicsoda vagy? Hogy megfelelhessünk azoknak, a kik minket elküldöttek: Mit mondasz magad felől?

23. Monda: Én kiáltó szó vagyok a pusztában. Egyengessétek az Úrnak útját, a mint megmondotta Ésaiás próféta.

24. És a küldöttek a farizeusok közül valók voltak:

25. És megkérdeék őt és mondának néki: Miért keresztelesz tehát, ha te nem vagy a Krisztus, sem Illés, sem a próféta?

26. Felele nekik János, mondván: Én vízzel keresztelek; de köztetek van, a kit ti nem ismertek.

27. Ő az, a ki utánam jó, a ki előttem lett, a kinek én nem vagyok méltó, hogy saruja szíjját megoldjam.

28. Ezek Béthabarában lettek, a Jordánon túl, a hol János keresztelek vala.

Most rátérünk János evangéliumának első nagy részére. A bevezető a 18. verssel ér véget. A 19. versben végül elkezdődnek Jézus szolgálata első hetének fontos eseményei.

Ez a hét nap azzal kezdődik, hogy Keresztelő János találkozik a Jeruzsálemből jött küldöttséggel, s azzal ér véget, hogy Jézus részt vesz a kánai menyegzőn. Az első napon (19-28. versek) Keresztelő János megvallja, hogy nem ő a Messiás, azaz tagadja, hogy rendelkezne saját, független fontossággal. A második napon (29-34. versek) János Isten Bárányaként azonosítja Jézust, akinek ő az útját előkészíteni jött. A harmadik napon (35-39. versek) János bizonyosgtétele miatt a saját két tanítvány kezdik Jézust követni. A negyedik napon (40-42. versek) e tanítványok egyike, András, találkozik a testvérével, Fülöppel, és Jézushoz vezeti őt. Az ötödik napon (43-51. versek) Jézus elhívja Fülöpöt, Fülöp pedig elhívja Nátánaelt. A galileai utazás a hatodik napra esik. A hetedik nap (Jn2:1-11) Jézus, az anyja és a menyegzőn részt vevő tanítványok körül összpontosul.²⁶

Egyetlen másik evangéliumban sincsen annyira világosan megemlítve az idő múlása, mint Jánoséban. S ami talán még jelentősebb, egyetlen más evangéliumban sem bírnak a történet nyitó eseményei ennyire tartós fontossággal.

Maga az a tény, hogy az evangélium hangszíne megváltozik ezen a ponton, azt jelenti, hogy nekünk is másképpen kell kezelnünk. Egészen a 19. versig majdhogynem versről versre tanulmányoztuk az evangéliumot, s a tizenhét vershez nem kevesebb, mint tizenöt tanulmányt kellett hozzákapcsolnunk. Mostantól gyorsabban haladunk előre. Az első fejezet második felét öt tanulmánnyal fedjük le annak megvizsgálása végett, hogy mit tanít arról, miképpen kell a hívőnek bizonyosságot tenni az Úr Jézus Krisztusról. Utána visszatérünk

²⁶ Ebben a kötetben ezt a nézetet alátámasztó érvelést látunk. Vannak azonban más nézetek is a napokat illetően. A legtöbb tanító az itt szereplő felosztást adja, de különböző jelentéseket tulajdonítva a részleteknek. L. Paul Trudinger („The Seven Days of the New Creation in St. John’s Gospel: Some Further Reflections”, *The Evangelical Quarterly*, 1972, július-szeptember, 154-158. oldal) kihagyja az utazás napját, s a hatodikra teszi a kánai menyegzőt, Jézust pedig a családjával pihenteti a hetedikén (Jn2:12), amit a szombatnak tekint. Ez a korai hét Jézus szolgálatában megfelel az ugyancsak eseménydús hétnek a végén.

ugyanarra az általános alapra, és négy további tanulmányban felfedjük a fejezet tanítását a keresztségről. Végül még egyszer visszatérünk néhány még fennmaradó témát megtárgyalni.

Ebben a tanulmányban Keresztelő János bizonyágtételével kezdjük, és feltesszük a kérdést: Miképen lehet a hívő az Úr Jézus Krisztus tanúbizonysága? Fontos kérdés ez, s különösen azért, mert az evangélium írója nyilvánvalóan annyira a szeme előtt tartotta, hogy ezt az elbeszélő részt is megalkotta hozzá.

Bizonyágtételre kiválasztva

Feltételezésem szerint a legnagyobb hiba, amit valaki elkövethet, mikor Keresztelő János bizonyágtételét olvassa, ha azt hiszi, hogy ez a feladat valamiképpen János sajátja volt. Kétségtelenül sokan gondolják ezt, ahogyan sokan gondolják azt is, hogy manapság a bizonyágtevés feladatát főleg a szolgálóknak kell ellátni. Ez azonban tévedés, mégpedig elég súlyos. A bizonyágtétel minden keresztyén feladata. Mikor Jézus Krisztus a tanítványaihoz szólva ezt mondta: „Nem ti választottatok engem, hanem én választottalak titeket, és én rendelvek titeket, hogy ti elmenjetek és gyümölcsöt teremjetek, és a ti gyümölcsötök megmaradjon” (Jn15:16), akkor nyilvánvaló volt, hogy az üdvösség nem annyira abban a tényben rejlik, hogy ők választották Őt, hanem abban, hogy Ő választotta ki őket és minket, s adott megbízást arra, hogy beszéljenek és beszéljünk másoknak Őről.

Ennek a feladatnak az elfogadása volt sokak hite szerint a korai keresztyén egyház bámulatos felülkerekedésének és kiterjedésének egyedi, legfontosabb tényezője. Nem egyszerűen csak annyi történt, hogy Pál és más vezetők elvitték az evangéliumot a római világ legtávolabbi sarkaiba. Tény, hogy a korai vezetők közül sokan különösen lelkesek voltak a missziós erőfeszítések terén. De inkább az számított, hogy valamennyi keresztyén – kicsik és nagyok, gazdagok és szegények, rabszolgák és szabad emberek – emésztő szenvedélyévé vált, hogy beszéljenek másoknak az Úrról.

Tertullianus, aki i. sz. 200 körül írt, kijelentette az *Apológiájában*: „Csak tegnapiak vagyunk, s betöltöttünk minden helyet közöttetek – nagyvárosokat, szigeteket, erődöket, városokat, piactereket, magát a táborhelyet, a törzseket, a társaságokat, a palotákat, a szenátust, a fórumot – nem hagytunk mást nektek, csak az isteneitek templomait”.²⁷ Miképpen történt ez meg? Gibbon a *The Decline and Fall of the Roman Empire (A Római Birodalom hanyatlása és bukása)* című művében megjegyzi, hogy „a korai egyházban az újjászületettek legszentebb kötelességévé vált a kapott felbecsülhetetlen áldás terjesztése a barátok és a rokonok között”.²⁸ Harnack, az egyháztörténész kijelentette az *Expansion of Christianity (A keresztyénség elterjedése)* című művében: „Nem vonakodhatunk elhinni azt, hogy a keresztyénség nagy küldetését valójában a félhivatalos misszionáriusok teljesítették be, amint Jusztinosz mondja oly kifejezetten”.²⁹

Félhivatalos misszionáriusok! Ezek voltak a korai keresztyének, s ennek kellene lenni minden keresztyénnek. Sőt, mikor János az evangélista harminchárom versben számol be nekünk az Úr Jézus Krisztusra vonatkozó első nagy bizonyágtételről, és annak hatásáról Krisztus első követőire, akkor ezt nyilvánvalóan azért teszi, hogy felbátorodjunk a beszámoló alapján és tanuljuk meg, miképpen lehetünk mi is „félhivatalos” bizonyágtevők.

János bizonyágtétele

²⁷ Tertullianus, *Apológia*, 37. fejezet

²⁸ Edward Gibbon, *The Decline and Fall of the Roman Empire*, 1. kötet, 15. fejezet

²⁹ Adolf Harnack, *The Mission and Expansion of Christianity in the First Three Centuries*, (New York: Harper & Brothers, 1961), 368. oldal

Egy korábbi tanulmányban már láttuk, hogy az evangélista speciális összefoglalót ad, mikor bemutatja János szolgálatának eme eseményeit. Ezt a vázlatot a 6-8. versekben olvashatjuk: „Vala egy Istentől küldött ember, kinek neve János. Ez jött tanúbizonysággul, hogy bizonytságot tegyen a világosságról, hogy mindenki higgyen ő általa. Nem ő vala a világosság, hanem jött, hogy bizonytságot tegyen a világosságról.” Ha összefoglaljuk ezeket a verseket, azonnal látjuk, hogy három kijelentést tartalmaznak Keresztelő János bizonytságtételéről: (1) nem ő maga volt a világosság, hanem (2) bizonytságot tenni küldetett a világosságról azért, hogy (3) rajta keresztül minden ember hitre juthasson. Ezt az összefoglalót azután nagyon szorosan követi a fejezet elbeszélő része. Így a 19-28. versekben János tagadja, hogy Ő lenne a világosság, azaz lenne bármiféle személyes, független fontossága. A 29-34. versekben halljuk, amint bizonytságot tesz a világosságról, ez a szakasz az alábbi formális kijelentéssel fejeződik be: „És én láttam, és bizonytságot tettem, hogy ez az Isten Fia”. Végül a fejezet maradéka megmutatja János bizonytságtételének eredményeit, mikor az első tanítványok elkezdnek hinni Jézusban.

Kétségtelenül sok más fontos dolgot is el lehet mondani A Jézus Krisztusról szóló bizonytságtételről. Mégis azt hiszem, hogy bármely keresztyén bizonytságtétele – legyen az bármennyire is tétova, – akkor is hatékony lesz, ha csak ezt a három dolgot követi. Először is a hívőnek a lénye mélységében el kell ismernie, hogy nem ő a megoldás az emberek problémáira, azaz *nem ő* a világosság. Másodszor, tudnia kell, hogy Jézus a világosság, és az emberek előtt Őrá kell mutatnia. Harmadszor, ezt azzal a kifejezett szándékkal kell megtennie, hogy a férfiakat és az asszonyokat hitre vezesse. Néha azt halljuk, hogy csak a bizonytságtétel a fontos, nem az eredmények, Ez azonban így nem egészen igaz. Az igaz, hogy mi nem vagyunk képesek az eredményeket létrehozni. Ez Isten munkája. Így bizonyos értelemben nem is vagyunk ezért felelősök. Mindazonáltal akarnunk kell azokat, s ugyanolyan buzgón kell keresnünk is, mint az ember, aki megnyomja a tűzjelző gombját, s izgatottan várja az épület kiürülését.

A munkás hangja

Az evangélista tehát azzal kezdi, hogy elmondja János megvallását, miszerint nem ő a Krisztus. A szakasz az alábbi mondattal kezdődik: „És ez a János bizonytságtétele”. Ha ma állítanánk össze az evangéliumot, akkor ez alcím, vagy fejezetcím lenne. Azt jelzi, hogy a történet új és fontos szakaszát kezdjük meg.

A történet folytatódik a 19-23. versekben: „És ez a János bizonytságtétele, a mikor a zsidók papokat és Lévitákat küldöttek Jeruzsálemből, hogy megkérdezzék őt: Kicsoda vagy te? És megvallá és nem tagadá; és megvallá, hogy: Nem én vagyok a Krisztus. És kérdezik őt: Kicsoda tehát? Illés vagy-é te? És monda: Nem vagyok. A próféta vagy-é te? És ő felele: Nem. Mondának azért néki: Kicsoda vagy? Hogy megfelelhessünk azoknak, a kik minket elküldöttek: Mit mondasz magad felől? Monda: Én kiáltó szó vagyok a pusztában. Egyengessétek az Úrnak útját, a mint megmondotta Ésaiás próféta.” Ezek az igeversek szilárdan lehorgonyozzák János bizonytságtételét az első századi judaizmus kontextusában, ahogyan a mi bizonytságunknak is (ha hatékony akar lenni) a saját évszázadunkban kell horgonyoznia.

A jeruzsálemi küldöttség három dologra gondolhatott, amit János állíthatott önmagáról, és ezek közül az első teljesen nyilvánvalóan az volt, hogy Ő „a Messiás”. De vajon ő volt a Messiás? Elékeznünk kell e szavak olvasása közben, hogy a zsidók római uralom alatt élő nép voltak, s nagy várakozással tekintettek előre a szabadítójukra, ahogyan minden fogságban élő nép teszi. Ha valamit meg akarunk ebből érezni, akkor elég a Fülöp-szigetek lakosságára gondolnunk a második világháborús japán megszállás során. A háború kezdetén Douglas MacArthur tábornok járt a Fülöp-szigeteken, de el kellett hagynia az ottani

főhadiszállását a japán támadás miatt. Mikor azonban távozott, beszédet mondott, melyben tett egy ígéretet. Ezt ígérte: „Visszajövök”. Egyszerű ígéret volt ez. MacArthur nem is volt filippínó. Mégis, ez az ígéret tartotta meg a sziget népét a megszállás napjaiban, mikor várták a szabadulásukat. Ugyanígy a János-korabeli zsidók is várták az Ószövetségben nekik megígért szabadítót.

Emellett volt akkortájt sok állítólagos Messiás. Közülük egyesekről tudunk például Flavius Josephus *Antiquitates*, vagy *A zsidó háború* című munkáiból. Más hamis Messiásokat az Újszövetség említ (Csel5:36-37, 21:38). Könnyű dolog lett volna János számára, aki ekkorra már egészen lenyűgöző követő-táborra tett szert, bejelenteni, hogy ő a Messiás. De nemcsak elutasítja a kísértést, de azzal a célzással utasította vissza, hogy jelen van az, Aki a tényleges Messiás. Ekkorra már tudta, hogy Jézus színre lépett, mert Jézus megkeresztelésének János által azoknál az eseményeknél korábban kellett megtörténnie, melyekről itt János, az evangélista beszél. Így amikor elveti a Messiás titulust, János ezt az egyes szám első személyű „én” névmás kihangsúlyozásával teszi. Ez előkelő helyet foglal el a görög szövegben. Olyan, mintha János ezt mondta volna: „*Én* nem vagyok a Messiás, de az Aki a Messiás, köztetek van.”

A papok és a léviták küldöttsége utána ezt kérdezi tőle, hogy vajon Illés-e ő. De miért kellett ezt megkérdezniük? A válasz az, hogy a zsidók János korában abban hittek, hogy Illés próféta majd ismét megjelenik a Földön a Messiás eljövetele előtt. Ez az elképzelés nyilvánvaló az evangéliumok bizonyos igeverseiből. Például, a Máté 16-ban arról olvasunk, amint Krisztus megkérdezi a tanítványokat: „Engemet, embernek Fiát, kinek mondanak az emberek?” S a válasz: „Némelyek Keresztelő Jánosnak [akit időközben Heródes kivégeztetett], mások Illésnek; némelyek pedig Jeremiásnak, vagy egynek a próféták közül” (13-14. versek). Majd a 17. fejezetben, miután a tanítványok látták az Urat az átváltozás során megdicsőülni, ezt kérdezték Jézustól: „Miért mondják tehát az írástudók, hogy előbb Illésnek kell eljönie?” (Mt17:10)

A zsidóknak természetesen volt rá okuk, amiért erre vártak, mivel a Mal4:5-6-ban, az Ószövetség két legutolsó versében szerepelt egy ígéret: „Ímé, én elküldöm néktek Illyést, a prófétát, mielőtt eljön az Úrnak nagy és félelmetes napja. És az atyák szívét a fiakhoz fordítja, a fiak szívét pedig az atyákhoz, hogy el ne jöjjenek és meg ne verjem e földet átokkal.” Ez volt a hitük alapja. Keresztelő János pedig nem volt teljesen valószínűtlen jelölt ennek a próféciaának a beteljesítéséhez. Olyan szigorú volt, mint Illés. A munkájával is órá emlékeztetett (Mt17:12). Mindazonáltal János nem Illés volt, s elutasította ezt a megnevezést.

Végül a kérdezők azt kérdezték tőle, hogy vajon ő-e „a próféta”? Ez utalás volt a Mózes által az 5Móz18-ban megjövendőlt prófétára: „Prófétát támaszt néked az Úr, a te Istened te közül, a te atyádfiai közül, olyat mint én: azt hallgassátok!” (5Móz18:15, v. ö. 18. vers) De János azt is tagadta, hogy ő volna „a próféta”.

Kicsoda hát János? Ő maga azt mondja, hogy ő „a hang”, aki az Úr útját előkészíteni hivatott, amint Ézsaiás prófétálta: „Egy szó kiált: A pusztában készítsétek az Úrnak utát, ösvényt egyengessetek a kietlenben a mi Istenünknek! Minden völgy fölemelkedjék, minden hegy és halom alászálljon, és legyen az egyenetlen egyenessé és a bércek rónává. És megjelenik az Úr dicsősége, és minden test látni fogja azt; mert az Úr szája szólt.” (Ézs40:3-5)

A hangot nem láthatjuk. Csak hallani lehet. Senki sem figyel túlságosan arra a munkásra, aki az utat egyengeti a király eljöveteléhez. Keresztelő János mégis ennek mondta magát: hangnak és munkásnak. Máshol ezt mondta: „Annak [Jézusnak] növekednie kell, nekem pedig alább szállanom” (Jn3:30). János azt akarta, hogy az emberek feledkezzenek meg róla, és csak a királyt lássák.

A király szolgálatában

Ennek kell igaznak lenni minden jó igehirdető, keresztyén munkás és biznyságtévő esetében. Ha biznyságot akarunk tenni Jézus Krisztusról, először is önmagunkról kell megfedekezünk – arról, hogy mit szeretünk, és mit nem, mik a szükségleteink, mik képezik a személyes érdeklődésünk tárgyát, a szabadidőnkéről, sőt néha még a munkánkról és az ambícióinkról is. Először a másik személyre kell gondolnunk, s arra, hogy szüksége van a Megváltóra.

Mi vesz rá valakit, amitől megfedekezik önmagáról azért, hogy Jézusra mutathasson? Csakis Jézus értékének és dicsőségének az ismerete! Nemrég olvastam egy történetet egy afrikai megtértről, aki sok embernek beszélt Jézusról függetlenül attól, hogy nagyon szenvedett az elefántkórtól. Ez egy rendkívül fájdalmas betegség, mely a test szöveteit növeli meg és duzzasztja fel, s főleg a végtagokon figyelhető meg. A betegség oly mértékben sújtotta ennek az embernek a lábait, hogy csak nagy nehézségek árán volt képes járni. Ő mégis semminek tekintette a falu bejárását, hogy bemutathasson mindenkit annak, Aki átalakította az ő életét.

Egy pár hónapos időszakot követően, mikor már minden kunyhót felkeresett a saját falujában, ez az ember elkezdte elvinni az evangéliumot a szomszéd faluba, ami két mérföldnyire volt tőlük a dzsungelben. Minden reggel fájdalmakkal bár, de elindult szörnyű vastag lábain, s minden este hazatért, közben pedig felkeresett annyi otthont, amennyit csak tudott. Utána nyugton maradt pár hétig a saját falujában, amíg végül ismét nyughatatlanná nem vált.

Megkérdezte a missziós orvost, hogy vajon a másik faluban, ahol gyermekkorában járt, hallottak-e az evangéliumról. Nem, mondta az orvos, nem hallottak. Az afrikai keresztyén el akarta vinni a jó hírt oda is, de a missziós orvos ezt nem tanácsolta, mert az a falu több, mint tizenkét mérföldnyire volt, a dzsungel veszélyes ösvényein lehetett odáig eljutni. Ám a teher úgy ránehezedett az afrikai keresztyénre, hogy egy napon, még hajnalhasadás előtt csendben kisurrant és elindult oda. A missziós orvos később megtudta, hogy a megtért valamikor délután ért el abba a faluba, zúzódásos és felhorzsolt lábakkal, s azonnal elkezdett az embereknek Jézusról beszélni. Felkeresett mindenkit, majd mikor a Nap már nagyon az ég alján járt elindult a magányos és veszélyes úton hazafelé a dzsungelen át. Éjfél tájt ért vissza vérezve és majdnem öntudatlanul a missziós orvos házához, aki ellátta őt és bekötözte a lábait.

Itt volt egy ember, akit Isten küldött azért, hogy az embereknek Jézusra mutasson, s aki azért volt hatékony, mert megfedekezett önmagáról a Király szolgálatában.

17. fejezet: Bizonyságtétel Jézus Krisztusról, Jn1:29-34

29. Másnap látá János Jézust ő hozzá menni, és monda: Ímé az Istennek ama báránya, a ki elveszi a világ bűneit!

30. Ez az, a kiről én ezt mondtam: Én utánam jó egy férfiú, a ki előttem lett, mert előbb volt nálamnál.

31. És én nem ismertem őt; de hogy megjelentessék Izráelnek, azért jöttem én, a ki vízzel keresztelek.

32. És bizonysgot tón János, mondván: Láttam a Lelket leszállani az égből, mint egy galambot; és megnyugovék ő rajta.

33. És én nem ismertem őt; de a ki elkülde engem, hogy vízzel kereszteljek, az monda nékem: A kire látod a Lelket leszállani és rajta megnyugodni, az az, a ki keresztel Szent Lélekkel.

34. És én láttam, és bizonysgot tettem, hogy ez az Isten Fia.

Miképpen tehet bizonysgot egy hívő Jézus Krisztusról? Ez nemcsak azért fontos kérdés, mert valamennyien felszólítást kapunk a bizonysgtételekre (amint azt már láttuk), hanem mert az evangélium terjedése korunkban (mint a keresztyénegyház minden korában) nem csekély mértékben függ attól, hogy megteesszük-e ezt, vagy sem, s ha megteesszük, mennyire hatékonyan tesszük.

Már átnéztük a bizonysgtevés első nagy alapelvét: a bizonysgtevőnek el kell ismernie, hogy nincsen független fontossága önmagában. Az evangélista kifejezi ezt Keresztelő János esetében, akinek a bizonysgtétele volt a történetünk alapja, mikor emlékeztetett minket arra, hogy nem ő a világosság. Ez egyebek mellett arra is tanít minket, hogy egy keresztyén soha nem lesz hatékony bizonysgtevő mindaddig, amíg magát, vagy a szükségleteit helyezi a gondolkodásában az első helyre. A mi saját szükségleteinknek természetesen van bizonyos mértékű fontossága. De soha nem leszünk képesek mások szükségleteire összpontosítani, ha a saját szükségleteink vezetnek minket. Bizonyos értelemben a mi szükségleteink ugyanis már be vannak töltve, akár felismerjük ezt, akár nem. Pál írta a filippibelieknek: „Az én Istenem pedig *be fogja tölteni* minden szükségteket az Ő gazdagsága szerint dicsőségesen a Krisztus Jézusban” (Fil4:19). A szükségleteink be vannak töltve Krisztusban, s keveset tudunk erről mondani, ha nem látjuk világosan. Emellett nem tudunk valóságos szeretete mutatni a másik ember iránt, ami pedig a bizonysgtétel lényege, ha az ő szükségleteit nem helyezzük a magunkéi elé.

Mindez igaz. Mégis tovább kell lépünk innen, hogy megláthassuk: annak elismerése, hogy nem mi vagyunk a világosság, önmagában még nem bizonysgtétel. Ez csak az első és bevezető alapelv.

Szóbeli bizonysgtétel

A második nagy alapelv a bizonysgtételehez az, hogy a világosságról kell bizonysgot tennünk, s ez azt jelenti, hogy szóban kell ezt megtennünk. A bizonysgtételeünknek ki kell mozdulnia az élet területére, s a szavak világába. Ha nem, olyanok leszünk, mint az a fiatalember, aki keresztyén otthonból került világi iskolába. A szülei kíváncsiak voltak arra, hogy miképpen boldogul majd. Így mikor karácsonykor hazajött, megkérdezték tőle: „No és miképpen haladsz előre?” Mire ő így válaszolt: „Ó, remekül. Egyáltalában senki nem tudja, hogy én keresztyén vagyok.” Én természetesen nem tagadom a keresztyén életvitel fontosságát. Természetesen lennie kell a szavak háttérében kedves és becsületes jellemnek, valamint a Krisztus iránti valódi odaszántságnak. Erről majd többet is látunk a következő

tanulmányban. De bármennyire is fontos legyen, a keresztyén élet megélése önmagában nem elegendő a teljes bizonyágtételhez: szüksége van a szóbeli bizonyágtételre is.

Könnyen megláthatjuk, miért kell ennek így lennie. Az egyik dolog az, hogy a szavakban el nem mondott bizonyágtétel csak összezavarja a nem keresztyént, s teljességgel félreérthető lehet a számára. Korábban, miután megemlítettem a bizonyágtételt egy prédikáció során, amit nem a saját gyülekezetemben mondtam, egy hölgy jött oda hozzám, hogy elmondja, miképpen tett bizonyágot a munkahelyén. Kiderült, hogy egy nagy irodában dolgozik. Pont aznap, mondta, mikor ebédelni indult, az egyik munkatársa adott neki ötven centet, és megkérte, hogy hozzon egy doboz cigarettát. De mit tett ő? Visszaadta a pénzt, mondván, hogy ő nem hisz a dohányzásban. S azt mondta nekem: hitte, hogy Isten segített neki bizonyágot tenni Krisztusról abban a helyzetben.

Nem szeretnék túl kemény lenni ezzel az asszonnyal. Jogában állt, ha akarta, helyteleníteni a dohányzást. Napjaink dohányzással kapcsolatos figyelmeztetéseinek tükrében valószínűleg minden korábbinál több nem keresztyén helyezkedik erre az álláspontra. De a lényeg, amit itt mondani akarok, hogy a „bizonyáság” Krisztusról, amit az asszony tenni vélte, egyáltalában nem is volt bizonyáság. Ha ugyanis én lettem volna, aki a szívességet kéri, de visszautasítják, valószínűleg a bárdolatlanságát vettem volna fontolóra, és soha egy gondolatot sem szentelek a nézeteinek a keresztyénség szempontjából.

A második ok, amiért a szavakban el nem mondott bizonyágtétel nem elégséges, az, hogy amennyiben egyáltalában hatékony akar lenni, akkor el kell vezetnie a szóbeli bizonyágtételhez. Azaz, ha az életmódoddal próbálsz meg Krisztust tisztelni, akkor a cselekedeteidnek el kell vezetni egy beszélgetéshez Jézus Krisztusról, s arról, mit jelentett Ő a te megtapasztalásodban.

Valaki mondhatná: „Ó, de hát nem igaz, hogy sokak valamely keresztyén viselkedése folytán jutottak el Jézus Krisztushoz?” Ez teljesen igaz, sokan jártak így! A keresztyének viselkedése fontos lépés volt, sőt lényegi lépés sok ezer ember üdvösségre jutásában. De meg vagyok róla győződve, hogy a dolog soha nem állt meg azon a szinten, s ezek az ezrek soha nem jutottak volna el Krisztushoz, ha a keresztyének életéből származó bizonyáság egy ponton nem ment volna át Jézus Krisztus személyének és állításainak a fontolóra vételébe, mikor ezeket az igazságokat szóban is eléjük tárták.

Azok az emberek, akik nagyon felindították a világot Krisztusért, készek voltak megszólalni, bármely lehetőség is adódott. A *Henceforth (Ezentúl)* című könyvében Hugh E. Hopkins beszél Douglas Thorntonról, egy angol hívőről, akit egy egyiptomi vasútállomáson látott meg. Némi nehézségek árán talált csak neki a barátja egy üres fülkét a vonaton. „Üres fülke?!”, kiáltotta Thornton. „Ember, én halászni akarok.” S beült egy tele fülkébe. Hopkins azt is feljegyezte, hogy mire a nagy piramis látványa feltűnt Kairó határán, Thornton arra az időre már evangelizálással üdvösségre vezette a vezetőjüket, aki négykézláb mászott utána.

A megtérés megtapasztalásának másik példáját látjuk John Wesley, a metodista egyház alapítójának esetében. Wesley igehirdető volt már évekkel azelőtt is, hogy valóban újjászületett volna, s ebben az időszakban (ahogyan ez várható is) a szolgálata maga volt a csőd. Egy különösen elcsüggesztő megtapasztalás után az Egyesült Államokban, mikor Georgiából tért haza Angliába hajóval, kapcsolatba került morva keresztyének egy csoportjával. Nagyon lenyűgözte őt az a nyugalom, ami őket jellemezte a tengeri viharban. De nem a hajón, hanem egy később összeövetelen a londoni Aldersgate kápolnájában, miközben valaki Luthernek a galatákhöz írott levélhez fűzött magyarázatából olvasott fel, Wesley úgy érezte, hogy „a szíve furcsán felmelegedett”, és ő megtért. Utána ő lett az egyháztörténelem egyik legnagyobb evangélistája.

A szóbeli bizonyágtétel igaz bizonyágtétel. Ezért János evangéliumában mindenütt azok története, akiket elért Jézus Krisztus, majdnem kivétel nélkül a hitük szóbeli megvallásával ér véget. A vakon született embert is az imádata kifejezésekor látjuk utoljára,

miközben megvallja: „Hiszek, Uram” (Jn9:38). A samáriai asszony is növekszik Jézus megértésében. A történet elején csak egy zsidót lát Benne (Jn4:9). A 12. versben felveti a lehetőségét annak, hogy Ő talán nagyobb Jákob pátriárkánál. A 19. versben prófétának nevezi Őt. A végkövetkeztetés pedig a szomszédjainak elmondott bizonyágtételében foglaltatik benne, amikor azt állítja, hogy Ő a Messiás (29. vers). Hasonlóképpen tesz bizonyyságot Keresztelő János is arról, Aki elveszi a világ bűneit.

Az üzenet

Nos, ha bizonyyságot akarunk tenni az Jézus Krisztusról, akkor világos, hogy valamit tudnunk is kell Róla. S ez azt jelenti, hogy rendelkezünk kell üzenettel. Mi az üzenetünk? A kérdésre adott válasz fő részei benne foglaltatnak a történetünkben. Ezek az alábbiak: 1) bizonyyság arról, *kicsoda Jézus Krisztus*, 2) bizonyyság arról, *mit tett ő meg*, 3) bizonyyság arról, *miképpen ismerheti Őt meg személyesen egy férfi, vagy egy nő*.

Először arról teszünk bizonyyságot, kicsoda Jézus Krisztus. János ezt akkor tette meg, amikor ezt jelentette ki: „Ez az, a kiről én ezt mondtam: Én utánam jő egy férfiú, a ki előttem lett, mert előbb volt nálamnál” (30. vers) Majd: „És én láttam, és bizonyyságot tettem, hogy ez az Isten Fia” (34. vers). Ez az, ahol elkezdjük a bizonyágtételt, mert a keresztyén tanítás legtöbb pontja attól a tényről nyeri a jelentőségét, hogy Jézus Krisztus Isten. Ha Krisztus csak ember lenne, akkor a kereszthalála lehetne megihlető példa, vagy eszköz, mellyel a jó cselekedetekre ösztönöz. Mondhatnánk: „Én nem akarom, hogy efféle tragédia ismét bekövetkezzen”, és válhatna belőlünk nagy szociális munkás. De ha Jézus Krisztus mindösszesen csak ez, akkor a halála semmilyen értelemben sem volt engesztelés. Nem halt meg a bűneinkért, és mi még mindig Isten kárhoztató ítélete alatt állunk a harag gyermekeiként. Ugyanígy, ha Ő nem Isten, akkor nincs élő Isten, Akit imádkozhatnánk, mert Jézus Krisztustól külön nem ismerhetjük Istent.

Mikor elkezded a bizonyágtételt, javaslom, hogy itt kezd el. Kezd Krisztus Önmagával kapcsolatos kijelentésével. Utalhatsz a Jn5:18-ra, ahol „az Istent is saját Atyjának mondom, egyenlővé tévén magát az Istennel”. Ő mondta: „Én és az Atya egy vagyunk” (Jn10:30). Így szólt a tanítványaihoz: „a ki engem látott, látta az Atyát” (Jn14:9). A legtöbb nem keresztyén soha nem szembesült ténylegesen ezekkel a kijelentésekkel, sőt sokan még csak nem is hallották ezeket soha.

Másodszor arról teszünk bizonyyságot, hogy mit tett meg Jézus Krisztus. Bizonyos értelemben ez természetesen elsöprő téma. Ha ugyanis Jézus Krisztus Isten, akkor mindazt, amit Isten tett és tesz, Krisztus teszi. Aktívan kivette a részét a világ teremtéséből, a megváltás történelmének irányításából, az Ó-, és Újszövetségek átadásából nekünk, a segítségnyújtásból a napi kísértéseinkben, és még sok más dologból. De mégis van egy értelme, melyben Krisztus munkája valami sokkalta korlátozottabbra, ezért sokkal könnyebben megoszthatóra összpontosul. Krisztus munkájának középpontja az Ő halálában rejlik a kereszten. Ezért az Ő halálának jelentőségét akarjuk megosztani másokkal, mikor Őróla beszélünk nekik.

A maga korában Keresztelő János ezt a zsidó áldozatokra történő utalással tette meg. Ezt mondta: „Ímé az Istennek ama báránya, a ki elveszi a világ bűneit!” (29. vers) Végig gondoltad valaha, mint jelentett ez a kijelentés János és a hallgatói számára? Izrael évszázadokon át mindent tudott az áldozati bárányról. Először Ábrahám történetéből hallottak róla, aki a nemzet atyja volt. Isten parancsára Ábrahám felment a hegyre, hogy feláldozza a fiát Izsákot, mikor Izsák odafordult hozzá, és megkérdezte: „Atyám!... Ímhol van a tűz és a fa; de hol van az égő áldozatra való bárány?” Ábrahám így válaszolt „Az Isten majd gondoskodik az égő áldozatra való bárányról, fiam”. S Isten meg is tette! Izrael tudott a bárányról a húsvét elrendelése kapcsán is. Annál az esetnél a bárány vére volt a jel a halál

angyala számára arról, hogy tovább kell mennie. Sőt, ismerték azt is, hogy a templomi szolgálatokban naponta áldoznak bárányokat és kecskéket. Tudták, hogy minden egyes áldozat egy ártatlan halálát jelenti a vétkes helyett.

Ezen az alapon lépett elő és kiáltott fel Keresztelő János: „Ímé, az Istennek ama Báránya”. Megértette, hogy az áldozatoknak Jézusban kell beteljesedniük, s Ő fogja elhordozni a bűneinket annak megfelelően, amit Ézsaiás mondott: „Pedig betegséginket ő viselte, és fájdalmainkat hordozá... megsebesítettett bűneinkért, megrontatott a mi vétkeinkért, békességünknek büntetése rajta van, és az ő sebeivel gyógyulánk meg.” (Ézs53:4-5)

Más igemagyarázókhöz hasonlóan és is szeretek arra gondolni, hogy amikor János a bűnt elhordozó Báránnyként azonosította Jézust, akkor lehet, hogy éppen ama bárányok nyájait terelgették Jeruzsálem falai felé, melyeket évente hoztak fel áldozati bárányoknak a húsvétra. A húsvéti ünnep nem volt már messze (Jn2:12-13). Talán János azért utalt ekképpen Jézusra, mert ez eleven képes festett arról, hogy Ő képes megszabadítani a haláltól azokat, akik hisznek Benne.

Hiszed-e ezt? Jézus ma is képes megszabadítani minket a haláltól. Létezik a végső halál, a második halál, mely a lélek és az egyén elválasztása Istentől. Ő ettől szabadít meg. De léteznek a kis halálok is, melyeket naponta tapasztalunk meg a természetes elidegenedésünk miatt Istentől. Jézus a válasz ezekre a halálokra is. Ha keresztyén vagy, a te kiváltságod másoknak elmondani a módját, amellyel eltöröltetett a bűn – ez Jézus Krisztus személye és halála – s azt, hogy aki Benne hisz, új életet, békességet, örömet és szabad odamenetelt kapott Istenzhez.

Végül arról a módról is bizonytságot teszünk, ahogyan valaki saját maga is megismerheti Jézust és hitre juthat Őbenne. Jánost ezt azzal tette meg, hogy rámutatott a tényre: Jézus a Lélek adója. Ezt mondta: „És én nem ismertem őt; de a ki elkülde engem, hogy vízzel keresztelek, az mondá nékem: A kire látod a Lelket leszállani és rajta megnyugodni, az az, a ki keresztelek Szent Lélekkel” (33. vers). Mit jelent ez? Azt jelenti, hogy Jézus Krisztus volt az, Aki majd adja az Ő Lelkét az Őt követőknek. Vagy, másképpen fogalmazva, azt jelenti, hogy Jézus eljön, s a követőinek életében él. Azaz, amikor manapság bizonytságot teszünk Jézusról, akkor nemcsak arról beszélünk, hogy kicsoda Ő, és mit tett meg, hanem arról is, miképpen érheti el valaki, hogy Ő belépjen az életébe, és betöltse azt.

Az ajtó megnyitása

Valaki megkérdezheti: „Azt mondod, Krisztusnak be kell lépni az életünkbe, de nem mondtad, miképpen történhet ez meg. Miképpen történik ez meg?” A válasz az, hogy hit által „fogadjuk be” Őt, vagy „nyitjuk meg” életünk ajtaját. Az egyik kijelentés ugyanerről az alapelvről a jelen fejezet egyik versében szerepel: „Valakik pedig befogadák őt, hatalmat ada azoknak, hogy Isten fiaivá legyenek” (12. vers) A másik ígevers a Jel3:20-ban olvasható: „Ímé az ajtó előtt állok és zörgetek; ha valaki meghallja az én szómat és megnyitja az ajtót, bemegyek ahhoz és vele vacsorálok, és ő én velem”. E versek szerint a folyamatnak két lépése van. Az első lépés az, amikor először „meghalljuk” a hangját, vagy hiszünk Őbenne. A második lépés pedig az, amikor „befogadjuk” őt, vagy „megnyílunk” a hívására.

Ezt imádkozással tesszük. Ezt mondjuk: „Úr Jézus Krisztus, elismerem, hogy bűnös vagyok, és szükségem van arra az üdvösségre, amit Te hozol el az embereknek. Hiszem, hogy meghaltál értem, így engesztelés tétetett a bűneimért, s azok mindörökre eltöröltettek. Most megnyitom az ajtót, és behívlak az életembe, s megkérlek, tisztíts meg engem, és uralkodj örökre életem felett. Ámen.” Ez ennyire egyszerű, de határozott elszántság kell hozzá. Maga a cselekedet kötelező.

Megtetted már ezt? Ha még nem, akkor nem vagy igazi keresztyén. Nem elegendő pusztán csak tudni Krisztusról, Hozzá is kell tartoznod. Viszont ha megtetted, akkor hadd kérdezzelek meg: felszólítottál már bárki mást ugyanennek a megtételére? A saját tapasztalataim alapján mondhatom neked – de sok más ember tapasztalatai alapján is – hogy kevés öröm egyenértékű azzal, amikor felhívunk valakit a hitre Jézusban, s a személy, akinek bizonyosságot teszünk, válaszol, és Őhöz jár.

18. fejezet: Családi evangelizálás, Jn1:35-52

35. Másnap ismét ott állt vala János és kettő az ő tanítványai közül;
36. És ránézvén Jézusra, a mint ott jár vala, monda: Ímé az Isten Báránya!
37. És hallá őt a két tanítvány, a mint szól vala, és követék Jézust.
38. Jézus pedig hátrafordulván és látván, hogy követik azok, monda nékik:
39. Mit kerestek? Azok pedig mondának néki: Rabbi, (a mi megmagyarázva azt teszi: Mester) hol lakol?
40. Monda nékik: Jőjjetek és lássátok meg. Elmenének és megláták, hol lakik; és nála maradának azon a napon: vala pedig körülbelül tíz óra.
41. A kettő közül, a kik Jánostól ezt hallották és őt követték vala, András volt az egyik, a Simon Péter testvére.
42. Találkoztak ez először a maga testvérével, Simonnal, és monda néki: Megtaláltuk a Messiást (a mi megmagyarázva azt teszi: Krisztus);
43. És vezeté őt Jézushoz. Jézus pedig reá tekintvén, monda: Te Simon vagy, a Jóna fia; te Kéfásnak fogsz hivatni (a mi megmagyarázva: Kőszikla).
44. A következő napon Galileába akart menni Jézus; és találkoztak Fileppel, és monda néki: Kövess engem!
45. Filep pedig Bethsaidából, az András és Péter városából való volt.
46. Találkoztak Filep Nátánaellel, és monda néki: A ki felől írt Mózes a törvényben, és a próféták, megtaláltuk a názáreti Jézust, Józsefnek fiát.
47. És monda néki Nátánael: Názáretből támadhat-e valami jó? Monda néki Filep: Jer és lásd meg!
48. Látá Jézus Nátánaelt ő hozzá menni, és monda ő felőle: Ímé egy igazán Izráelita, a kiből hamisság nincsen.
49. Monda néki Nátánael: Honnan ismeresz engem? Felele Jézus és monda néki: Mielőtt hitt téged Filep, láttalak téged, a mint a fügefa alatt voltál.
50. Felele Nátánael és monda néki: Rabbi, te vagy az Isten Fia, te vagy az Izráel Királya!
51. Felele Jézus és monda néki: Hogy azt mondám néked: láttalak a fügefa alatt, hiszel? Nagyobbakat látsz majd ezeknél.
52. És monda néki: Bizony, bizony mondom néktek: Mostantól fogva meglátjátok a megnyílt eget, és az Isten angyalait, a mint felszállnak és leszállnak az ember Fiára.

Nem túl rég hallottam az emberek egy csoportjáról, akik nagyon szerencsétlen, véleményem szerint nem biblikus módon terjesztik a hiedelmeiket. Memorizálván a tanításuk bemutatóját, keresnek maguknak valakit, s hosszas fecsegéssel megtartják neki a bemutatót, majd rohannak tovább, mintha csak azt mondanák: „Nos itt a vége, most már az illetőn múlik, hogy elhiszi-e, vagy a pokolra kerül”. Ha valaha is efféle tettel, vagy ez áll közel ahhoz, ahogyan Jézus Krisztus evangéliumát bemutatód, akkor ezeket az igeverseket ajánlatos alaposan fontolóra vened.

Az utolsó néhány fejezetben megtanultuk a bizonyágtétel két nagyon fontos alapelvét. Mindkettőt láthattuk Keresztelő János Krisztus szolgálatának kezdeti napjaiban elhangzott bizonyágtételében. Az első egészen egyszerűen az, hogy János nem önmagáról tett bizonyágot. Megvallotta, hogy nem ő a világosság. A második az, hogy a világosságról tett bizonyágot. A világosság Jézus volt, és János Őróla tett szóbeli bizonyágot. Ez a két dolog elvezetnek minket a harmadik nagy alapelvhez, ami, ha helyesen értjük, közvetlen ellentéte a bizonyágtétel ama eltorzított elképzelésének, amelyről az imént szóltam. János Jézusról tett bizonyágot, de nem úgy, hogy bizonyos mennyiségű információt ontott a

többiekre, hanem a Jézusba vetett személyes hitre vezetett másokat. Ez azt jelenti, hogy az életüket és a sorsukat tartotta szem előtt, mikor a bizonyosságot tette.

Ezt két módon láthatjuk János evangéliumában. Doktrínálisan is bemutatja, de világosan szemlélteti a történetben is. A doktrínális kijelentést a korábban már többször is említett versekben találjuk (6-8. versek), bár ez némileg rejtve marad az angol változatban. Az angolban azt olvassuk: János azért jött, „hogy bizonyosságot tegyen a világosságról, hogy mindenki higgyen ő általa” (7. vers). A görögben a gondolatmenetet a jellegzetes görög szerkezetet alkotó vonatkozó mellékmondatok egymásutánisága hangsúlyozza ki. A görög szöveg azt mondja, hogy János bizonyosságot tenni jött *avégett* (konkrét és közvetlen cél), hogy azonosítsa a világosságot, valamint *avégett* (végső cél), hogy minden ember higgyen. Ez volt a bizonyosságtételének két célja.

Sőt, amint János bizonyosságtétele megjelenik az evangélium történeti részében (19-34. versek), azonnal látjuk, amint ezt a doktrínális kijelentést alátámasztja a beszámoló azok megtéréséről, akik ténylegesen hitre jutottak János bizonyosságtételének következtében. Röviden, ők András, és egy meg nem nevezett tanítvány (aki hitem szerint János apostol volt), majd utóbb, az ő bizonyosságtételük, valamint Fülöp bizonyosságtétele jutott hitre Péter és Nátánael. Ezeknek a megtéréseknek a története tölti ki Krisztus szolgálata első hetének következő három napját, és szerepel a következő tizenhét igeversben.

Egy testvér

Ezeknek a verseknek a tanítása ezen a ponton az, hogy János bizonyosságtételét azonnal továbbvitték azok, akik az ő bizonyosságának hatására jutottak hitre, így András és Fülöp, majd végül János evangélista, Péter és Nátánael váltak a következő bizonyoságtévökké. Sőt mi több, ők is a bizonyosságtételnek ugyanazt a mintáját követték, amit maga Keresztelő János is követett. Azaz, (1) nem magukra hívták fel a figyelmet, (2) szóbeli bizonyosságot tettek Jézusról, és (3) azért tették ezt, hogy azok is higgyenek Őbenne, akiknek bizonyosságot tettek.

A történet az alábbi. Keresztelő János két tanítványával ahhoz a helyhez közel álltak, ahol meg lettek keresztezve, Jézus pedig ott ment el. Jézus valószínűleg csak előző nap tért vissza a negyven napos pusztai tartózkodásából, ahol a Sátán kísértette Őt (erről a Mt4:1-11, Mk1:12-13, Lk4:1-13 számolnak be részletesen). János ezt mondta: „Ímé az Isten Báránya!” (36. vers) Akát tanítvány hallotta, amit János mondott, és követték Jézust.

Jézus, mikor látta, hogy követik, visszafordult, és ezt kérdezte: „Mit akartok?”

Ők így válaszoltak: „Rabbi (ami János szerint azt jelenti: Mester), hol laksz?”

Jézus így szólt: „Gyertek és meglátjátok”. Ezért követték, és vele maradtak a nap további részében, mert mikorra elértek Jézus lakóhelyére, már délután négy óra volt.³⁰

Nincs arról feljegyzésünk, mi hangzott el aznap este, de bármi is volt az, rendkívüli mértékben felizgatta ezt a két eredeti tanítványt. Mikor ugyanis eljött a reggel, a Jézust követő két tanítvány egyike (András) azonnal elindult Simon Péterhez, a testvérehez. S azt olvassuk, hogy amikor megtalálta, egyszerűen csak ennyit mondott neki: „Megtaláltuk a Messiást (a mi megmagyarázva azt teszi: Krisztus)”, majd Jézushoz vezette Pétert (41. vers).

Hitem szerint itt meg kell állnunk, és át kell gondolnunk a normális emberi bizonyoságtétevés eme első példájának a jelentőségét (nem számítván természetesen Keresztelő Jánost). András bizonyosságtétele volt ez a testvérenek. Ezért olyan bizonyosságtétel volt ez, ami otthon kezdődött – ahogyan minden valódi bizonyosságtételnek is kezdődnie kell. Donald Grey Barnhouse írta erről az igeszakaszról: „Még mielőtt az Úr Jézus megmondta volna a

³⁰ Lehetséges, hogy délelőtt tíz órára értek oda azon az alapon, hogy János az idő mérésének inkábbba római, semmint a zsidó módszerét használja. Ez azonban bizonytalan. Az idővel kapcsolatos megjegyzések vonatkozásában Jánosnál részletesebben lásd a 19:14-hez fűzött magyarázatot.

tanítványainak, hogy emberhalászokká teszi őket, András bizonyosságot tett a testvérének, és útnak indította a nagy halászt, Simon Pétert. Sokan, akik úgy gondolják, hogy használhatók volnának távoli országokban, soha nem kezdték a munkát ott, ahol az Úr Jézus akarta, hogy elkezdjék – az otthonunkban”.³¹

Ez kétségtelenül fontos, először is azért, mert bevezet minket az evangelizálás egész szférájába és rendjébe, amit gyakran figyelmen kívül hagynak a missziós konferenciák, és a missziós megszólítások, másodszor pedig azért, mert az Úr Jézus Krisztusban hívők túlnyomó többsége az otthonon keresztül jutott hitre Őbenne.

Barnhouse a *First Things First*-ben ez is írta: „Igaz, hogy a hívők első generációja bármely nemzetben egyenesen a pogányságból alakult ki, rendszerint valaki idegen bizonyágtételére, aki annak az adott nemzetnek tett bizonyosságot. Így volt ez az egyháztörténet legnagyobb részében is, amikor egy idegen elment az adott nemzethez, s csekély nyelvismerettel de a Szentlélek erejével prédikálta Krisztust, hogy az emberek üdvözljenek. Pál, a görög zsidó vitte el az evangéliumot a kis-ázsiai nemzetekhez, Valamint Macedóniába és Görögországba. Irenaeus, a görög vitte el először az evangéliumot Galliába, ami ma Franciaország. Egy római latin, a második szent Ágoston volt az első misszionárius Angliában, míg egy angol, név szerint Bonifác vitte el az evangéliumot elsőként Németországba. A nemesi családból származó fiatal Patrickot tizenhat éves korában elrabolták és Írországra hurcolták a martalócok, ahol azután Írország megtérésének az eszközévé vált. A modern időkben hasonló példák listáival találkozunk szerte a világon. Henry Martin vitte el az evangéliumot Hindusztánba és Perzsiába. Adoniram Judson Burmába, Hudson Taylor Kínába, Mary Slessor Calabarba (Nigériába), Livingstone Közép-Afrikába, s a lista folytatódik egészen az AUCA küldetésből ismert Betty Elliotig, valamint a Wycliffe Bibliafordítókig sok más nemzetenél.

Dacára azonban ennek az egész listának, mely évről-évre bővül, ezek az úttörők csak a Krisztushoz térők kicsiny részét győzték meg. A kapcsolattartó, aki a saját nyelvét tanítja annak a furcsa teremtménynek, a misszionáriusnak, rendszerint azzal fejezi be, hogy megismeri a misszionárius Megváltóját. Ő legelőször a misszionáriusban látja meg Krisztust, majd indul, és rátalál a saját testvéreire! Ez az *első [lépés]* megszámlálhatatlanul sok nemzetenél. Ábrahám Istene vált Sára, Ábrahám felesége Istenévé, majd Izsák Istenévé és Jákób Istenévé. A család üdvössége nagyon drága igazság, s miközben léteznek határozott ígérek, melyek csakis a gyermekeink üdvösségét illetően adnak pozitív bizonyosságot, más kijelentések nagy reményeket keltenek bennünk arra nézve, hogy az evangélium a családjainkon keresztül fog elterjedni.”³²

Charles Spurgeon egyszer megjegyezte, hogy jóllehet a kegyelem nem terjed ki a rokonságra, és az újjászületés sem a rokoni, vagy születési kapcsolatból származik, mégis gyakran megtörténik, hogy Isten felhasznál valakit egy családból, hogy a többieket is Magához vonzza. Elhív egyvalakit, majd egyfajta lelki csaliként használja őt a család többi tagjának rabul ejtéséhez az evangélium hálójában. Használt téged Isten ily módon? Van bátyád, vagy nővéred (öcséd, vagy húgod) Krisztuson kívül? Van férjed, aki nem ismeri Őt? Vagy feleséged? Én nem látom, miképpen vagy képes az Úr Jézus Krisztus tényleges bizonyágtevőjének tekinteni önmagad, ha nem fejtesz ki maximális erőfeszítést azok Óhozza vezetése érdekében, akiket a legjobban ismersz.

De talán ezt mondod: „Nekem nincs bátyám (öcsém). Nekem nincs nővérem (húgom). Valójában egyes-egyedül vagyok ebben a világban.” Ha ez a helyzet, akkor a továbbiakban meg kell figyelned, hogy a beszámoló Jézus szolgálatának első heteről kiterjed Fülöp

³¹ Donald Grey Barnhouse, „Winning Your Relatives to Christ” a *Share Your Faith*-ből, szerk. Russell T. Hitt (Grand Rapids: Zondervan, 1970), 57-58. oldal

³² Donald Grey Barnhouse, „He First Found His Brother”, a *First Things First*-ből (Philadelphia: The Evangelical Foundation, 1961), 15-16. oldal

bizonyoságtételére is, akinek nem volt testvére, hanem a barátját vezette Jézushoz. Azt olvassuk, hogy a következő napon, mikor Jézus indulni készült Galileába, hívta Fülöpöt is: „Kövess engem”. S Fülöp, aki követte, utána elment a barátjához, Nátánaelhez és beszámolt neki: „A ki felől írt Mózes a törvényben, és a próféták, megtaláltuk a názáreti Jézust, Józsefnek fiát”.

Nátánael először kételkedett. „Názáret! Származhat onnan bármi jó?”

Fülöp így válaszolt: „Jer és lásd meg!”

Mikor Nátánael eljött és találkozott Jézussal, akkor ő mag is erre a következtetésre jutott: „Rabbi, te vagy az Isten Fia, te vagy az Izráel Királya!” (43-49. versek)

Ha nincs bátyád (öcséd), illetve nővéred (húgod), vagy bármilyen családtagod, akkor Fülöphöz hasonlóan neked is a barátoddal, vagy a szomszédoddal kell kezdeni. Ő az, akit Isten a te utadba hozott, s aki számára a bizonyoságtételt Isten rád bízta.

„Jer és lásd meg!”

Világos, hogy ha sikerrel akarunk bizonyoságot tenni az általunk legjobban ismert körökben, akkor eleget kell tennünk bizonyos feltételeknek. Mik ezek? Először is változásnak kell lennie az életmódunkban, s ennek abban kell megmutatkoznia, hogy hajlandók vagyunk a második helyet elfoglalni, hogy azok, akiknek bizonyoságot teszünk, megláthassák Jézust.

Ha egy várószobában üldögélsz valahol egy csomó traktátussal a zsebedben és melletted is ül valakit, semmibe sem kerül, ha bizonyoságot teszel neki. Ez nem nehéz. De ha hatékony bizonyoságot akarsz tenni a testvérednek, akkor változásnak kell lennie az életedben.

A várószobában melletted ülővel ellentétben a testvéred ismer téged. Tudja, hogy az általad kijelentett dolog érintett-e téged személyesen is. Tudja, hogy mikor rajtad a sor, beállsz-e abba, vagy megpróbálsz kibújni a felelősség alól. Tudja, hogy miképpen gondoskodsz a család többi tagjáról. Tudja, hogy elsősorban a saját érdekeiddel kapcsolatosan vagy-e érzékeny és buzgó, avagy sem. Röviden, tudja, hogy a hit, amit kijelentesz, valódi-e, vagy hatástalan. Tudja, hogy vajon Krisztus foglalja-e el a legmagasabb pontot az életedben, vagy te magad.

András egy volt azok közül, akik a második helyre tették magukat azért, hogy másokat Jézushoz vezethessenek. Nem sokat tudunk Andrásról, mert nem volt rettentően ismert. Valójában oly kevéssé ismerték, hogy az Újszövetségben is gyakran szerepel mint Simon Péter testvére. Azt mindenki tudta, ki volt Péter, András pedig a rokona volt. S az evangéliumokban csak három történet van, melyekben András fontos szerepet játszik. Az itt feljegyzett az első. A másik az, amikor öt kenyeret és két kis halat vitt oda Jézusnak (Jn6:8-9). Majd egy esetben görögöket vittek Jézushoz (Jn12:22). András mindhárom esetben a második helyre tette önmagát, hogy másokat is bemutathasson a Megváltónak.

A hatékony bizonyoságtétel második feltétele a minket legjobban ismerőknek ez: nekünk engednünk kell, hogy Jézus győzedelmeskedjen rajtunk keresztül, s nem szabad az ügyes technikáinkra, vagy talpraesett érveinkre támaszkodnunk. Semmi feljegyzés sincsen arról, hogy András érvelt volna Péternek, vagy Fülöp érvelt volna Nátánaelnek. Ők pusztán csak hívogatták azt, akinek bizonyoságot tettek: „Jer és lásd meg!”

Hol tanulták meg ezt a technikát, ha nevezhetjük ezt így? Jézustól. Mikor Jézus megfordult, és meglátta az Őt követőket, először megkérdezte: „Mit kerestek?” Mi is kezdhethetjük mindig ezzel a kérdéssel, mert az evangélium mindig kapcsolódik az emberek szükségleteihez és vágyaihoz. Mikor pedig azok, elmondták, hogy többet szeretnének tudni Róla, a meghívással válaszolt: „Jőjjetek és lássátok meg”. Ezt a megközelítést utánozta tehát mind András, mind Fülöp, sőt Fülöp még ténylegesen ezeket a szavakat is mondta Nátánaelnek (46. vers).

William Barclay mondja el nekünk az igazsággal kapcsolatos magyarázatában, hogy a tizenkilencedik századi nagy agnosztikust, Aldous Huxleyt miképpen indította meg mélyen egyszer az evangélium. Ő egy hétvégi házi partin volt, ahol vasárnap reggel a legtöbb vendég azt javasolta, hogy menjenek templomba. Huxley nem akart menni, helyette inkább odafordult egy egyszerű emberhez, aki mindazonáltal az egyszerű, de ragyogó hitéről is közismert volt. Ezt mondta neki: „Tegyük fel, ma nem megy templomba, hanem itthon marad, és egészen egyszerű szavakkal elmondja nekem, mit jelent az ön keresztyén hite, s miért keresztyén ön”.

Az ember így válaszolt: „Ó, arra nem vagyok képes. Ön egy pillanat alatt elsöpörhetné az érveimet. Én nem vagyok elég eszes ahhoz, hogy önnel vitába szálljak.”

„Én nem akarok vitatkozni önnel”, válaszolta Huxley. „És csak azt szeretném, ha egyszerű szavakkal elmondaná, mit jelent ez a Krisztus az ön számára.” Az ember ez után otthon maradt, és beszélt Huxleynek a hitéről. Mikor befejezte, könnyek szöktek a kiváló agnosztikus szemébe. Ezt mondta: „A jobb kezemet adnám oda azért, hogy képes legyek ebben hinni”. Mi érintette meg a szívét? A valódi hit, amit olyasvalaki jelentett ki, aki ismerte Jézust, és nem szégyellt másokat Őhozzá hívogatni.

Időzés Jézussal

Már csak egy dolog maradt ebben a történetben, bár világosan kapcsolódik minden korábban elmondotthoz. Visszatérünk a történetre, és látjuk, hogy mielőtt András és a másik tanítvány bizonyágtevőkké váltak volna, először Jézussal időztek. János elmondja nekünk, hogy körülbelül tíz órakor értek Jézus lakóhelyére – azaz, délután négy óra lehetett – és ott töltötték az éjszakát. Mit gondolsz, miről beszéltek lefekvésig? Erről nem olvasunk, de ez a történet emlékeztet egy másikra, amit Lukács jegyzett fel. Abban Krisztus az emmausi tanítványokkal beszélgetett, megmutatván nekik az Ószövetségből, hogy „ezeket kellett szenvedni a Krisztusnak, és úgy menni be az ő dicsőségébe”, mire amazok megvallották: „Avagy nem gerjedezt-e a mi szívünk mi bennünk, mikor nekünk szóla az úton, és mikor magyarázá nekünk az írásokat?” (Lk24:26, 32) Miután időzött valaki Jézussal, melynek során lángra lobban a szív, az illető szükségét érzi elindulni és felkeresni a felebarátait.

Ez a titka minden hatékony bizonyágtételnek. Ha időt töltünk Krisztussal, a többi dolog – a tudat, hogy nem mi vagyunk a világosság, a rámutatás a világosságra, arra vágyakozván, hogy a férfiak és a nők hitre jussanak – természetesen gördülékennyé válik. Sőt, meglátjuk, amint másokhoz megyünk, egyszerűen csak ezt mondva: „Megtaláltam Krisztust. Ő megváltoztatott engem. Gyere velem Jézushoz”.

19. fejezet: Szavahihetőség – a szakadék áthidalása, Jn1:35-52

35. Másnap ismét ott állt vala János és kettő az ő tanítványai közül;
36. És ránézvén Jézusra, a mint ott jár vala, monda: Ímé az Isten Báránya!
37. És hallá őt a két tanítvány, a mint szól vala, és követék Jézust.
38. Jézus pedig hátrafordulván és látván, hogy követik azok, monda nékik:
39. Mit kerestek? Azok pedig mondának néki: Rabbi, (a mi megmagyarázva azt teszi: Mester) hol lakol?
40. Monda nékik: Jőjjetek és lássátok meg. Elmenének és megláták, hol lakik; és nála maradának azon a napon: vala pedig körülbelül tíz óra.
41. A kettő közül, a kik Jánostól ezt hallották és őt követték vala, András volt az egyik, a Simon Péter testvére.
42. Találkozáék ez először a maga testvérével, Simonnal, és monda néki: Megtaláltuk a Messiást (a mi megmagyarázva azt teszi: Krisztus);
43. És vezeté őt Jézushoz. Jézus pedig reá tekintvén, monda: Te Simon vagy, a Jóna fia; te Kéfasnak fogsz hivatni (a mi megmagyarázva: Kőszikla).
44. A következő napon Galileába akart menni Jézus; és találkozáék Fileppel, és monda néki: Kövess engem!
45. Filep pedig Bethsaidából, az András és Péter városából való volt.
46. Találkozáék Filep Nátánaellel, és monda néki: A ki felől írt Mózes a törvényben, és a próféták, megtaláltuk a názáreti Jézust, Józsefnek fiát.
47. És monda néki Nátánael: Názáretből támadhat-e valami jó? Monda néki Filep: Jer és lásd meg!
48. Látá Jézus Nátánaelt ő hozzá menni, és monda ő felőle: Ímé egy igazán Izráelita, a kiben hamisság nincsen.
49. Monda néki Nátánael: Honnan ismersz engem? Felele Jézus és monda néki: Mielőtt hitt téged Filep, láttalak téged, a mint a fügefa alatt voltál.
50. Felele Nátánael és monda néki: Rabbi, te vagy az Isten Fia, te vagy az Izráel Királya!
51. Felele Jézus és monda néki: Hogy azt mondám néked: láttalak a fügefa alatt, hiszel? Nagyobbakat látsz majd ezeknél.
52. És monda néki: Bizony, bizony mondom néktek: Mostantól fogva meglátjátok a megnyílt eget, és az Isten angyalait, a mint felszállnak és leszállnak az ember Fiára.

Oly korban élünk, amelyben a szavahihetőség, vagy annak hiánya jelentős tényezővé vált. S beszélünk a szavahihetőségi szakadékról is. Ez áll fenn a szülők és a gyermekek, a hatalomban levők, és az alattuk állók, a nemzetek, a kormányok, a választók és a közhivatalt keresők között. A szavahihetőség akkor is számít, mikor te meg én bizonyosságot igyekszünk tenni az Úr Jézus Krisztusról.

A zsidó nép törvénye mindig két tanút követelt meg bármely, egy jogi folyamatban felmerülő tényhez. Ez nagyon általánosan ismert, elsősorban a jól ismert „két, vagy három tanú szájával” kifejezés folytán, ami gyakran megtalálható az Ószövetségben. Az már nem annyira ismert, hogy a zsidó törvény, a kortárs törvényekhez hasonlóan azt is megkövetelte, hogy a tanúk legyenek szavahihetők. Azaz megkövetelte, hogy a tanúk legyenek abban a helyzetben, melyben ismerik a kapcsolódó tényeket, erkölcsileg legyenek feddhetetlenek, s legyenek híresek a pontosságukról.

Ezeket a tényezőket egyszer az Úr Jézus Krisztus is kiaknázza, mikor bírónak kérték fel olyanok, akik tulajdonképpen vádolni akarták Őt. Egy házasságtörésen kapott asszonyt hoztak elé, akit teljesen jól ismertek, mert saját maguk győződtek meg a bűnösségéről. Megkérdezték Őt, hogy tartja-e Magát Mózes törvényéhez, ami megkövetelte a házasságtörésen kapott személy megkövezését, vagy figyelmen kívül hagyja a törvényt, és futni hagyja-e az asszonyt? Bárhogyan is válaszol, gondolták, csapdába ejtik Őt. De ahelyett, hogy azonnal válaszolt volna nekik, az Úr Jézus lehajolt és írt valamit a földre. Utána azt mondta az asszony vádlóinak, hogy az vesse rá az első követ, aki nem bűnös közöttük. Mikor pedig a saját lelkiismeretük hiteltelénítette őket a saját maguk szemében, mint tanúkat, s egyenként elináltak, odafordult az asszonyhoz és megkérdezte tőle, hol vannak a vádlói. Ő azt válaszolta, hogy egy sem maradt, aki vádolná, így Jézus felmentő ítéletet hozhatott a törvény legszigorúbb követelményeinek dacára is, és foglalkozhatott vele kegyelemmel a saját igazságossága által.

A tanúságtétel tanulmányozásában mindeddig csak az első jogi követelménnyel foglalkoztunk. Azaz, megmutattuk, hogy lenniük kell tanúknak, így az egy tanú által elmondottakat Maga Isten erősítheti meg, mikor hozzáteszi ahhoz a tanúságtételhez a Maga kettőjét és háromját, valamint tizenkettőjét és hetvenét. Ám ott van még a tanú jellemének kérdése, s ez is fontos. Lukács ezt közvetve ismerte el mind az evangéliumának, mind az Apostolok cselekedetei könyvének nyitó részében, ahol kihangsúlyozta, hogy a Jézus Krisztus életével kapcsolatos tényeket olyan szavahihető szemtanúk támasztják alá, akiket Isten bizonyoságtételre választott ki.

Hiszem, hogy legalább nyolc dolognak kell igaznak lennie ahhoz, hogy a hitetleneknek tett bizonyosságod szavahihető legyen. (1) Tudnod kell, hogy Isten elvégezte az üdvözítő munkáját az életedben, mégpedig örökre. (2) Tudnod kell, hogy bűnös vagy, s önmagadtól nem akarsz cselekedni Isten akaratát. (3) Át kell adnod magad Istennek. (4) Időt kell töltened Jézussal. (5) A Szentírás nagy igazságaira kell alapoznod. (6) El kell ültetted, ha gyümölcsöt akarsz teremni. (7) Akarnod kell a kemény munkát. (8) Mindazt, amit teszel, a szeretetnek kell jellemeznie. Most pedig egyenként is meg kell vizsgálnunk ezeket a követelményeket.

Bizonyosság

Az első alapelv az, hogy tudnod kell: Isten üdvözítő munkája elvégeztetett a te életedben, mégpedig örökös hatállyal. Könnyű meglátni, miért van ez így. Ha bizonytalan vagy a saját üdvösségedet illetően, ha attól félsz, hogy elvesztheted azt, akkor minden erőfeszítésednek arra kell irányulnia, hogy megoldd ezeket a problémákat önmagad számára, s nem képviselsz semmiféle értéket mint bizonyoságtévő mások előtt.

Vegyük például Luther Mártont. Ha volt valaha ember, aki törődött a lelke állapotával, hát az Luther Márton volt. Ez vezette el őt az Ágoston-rendi szerzetesek erfurti kolostorába, s tette lehetővé a számára, hogy alávesse magát mindenféle sanyargatásnak a lelke üdvössége érdekében. Éhezettette és verte magát, és a Szentírás mély és rendszeres tanulmányozásába fogott. Ezek az erőfeszítések rávették a többi, kevésbé fegyelmezett szerzetest arra, hogy bizonyos értelemben a kegyesség csodájának tartsák őt. A hírneve, mint „ifjú szenté” eljutott Németország minden kolostorába, még a távolabbi Grimmába is. Életének ebben a szakaszában azonban, dacára az erőfeszítéseinek és a fegyelmezésnek, Luther bizonytalan volt a saját lelkének állapotát illetően, következésképpen nem volt hasznára senkinek. Csak miután megismerte a kegyelem evangéliumát, s bizonyossá vált a saját üdvösségében, akkor vált bizonyoságtévővé mások számára. Akkor Isten már képes volt kihozni őt az erfurti kolostorból, s felhasználni a kontinens megrendítésére.

Ugyanez a helyzet veled is. Ha bizonytalan vagy a saját, Istennel fennálló kapcsolatodban, soha nem leszel hasznára senkinek bizonyágtevőként. Lehet, hogy üdvözülsz – én nem akarom azt mondani, hogy te nem lehetsz egyszerre keresztyén és bizonytalan az üdvösségedet illetően. Ez nagyon sok hívő esetében igaz, bár nem kellene így lennie. A dolog azonban, amit állítok az, hogy ha bizonytalan vagy az üdvösségedet illetően, akkor nem leszel képes másoknak bizonytságot tenni az Úr Jézus Krisztusról.

Hadd álljak meg ezen a ponton és hadd kérdezzem meg, hogy vajon maga az evangélium valóságossá vált a számodra? Olvastunk arról, hogy Jézus Krisztus a világosság. Nos, világosság Ő a te számodra is? Olvastunk arról, hogy Ő az Isten Báránya, Aki elveszi a világ bűneit. Elvette a te bűnödöt is? Ő a te Tanítód, Urad, Megváltód? Ha igen, akkor szilárdan az Ígére kell támaszkodnod, amely kijelenti: „ha elfogadjuk az emberek bizonyágtételét, az Isten bizonyágtétele nagyobb: mert az Isten bizonyágtétele az, a melylyel bizonyágot tett az ő Fiáról... És ez az a bizonyágtétel, hogy örök életet adott nekünk az Isten és ez az élet az ő Fiában van. A kié a Fiú, azé az élet: a kiben nincs meg az Isten Fia, az élet sincs meg abban.” (1Jn5:9, 11-12) Ha ezek a dolgok igazak a te számodra, s meg vagy ezekről győződve, akkor megtetted az első fontos lépést afelé, hogy hihető bizonyágttevő légy.

Még mindig bűnös

A második lépés annak felfogása, hogy még mindig bűnös vagy, még a megtérés után is, s önmagadtól nem akarod Isten akaratát. Ez természetesen vonatkozik a Róla másoknak teendő bizonyágtételre is. Akarod Isten akaratát? Akarsz bizonyágot tenni? Ha ismered a saját szívedet, akkor tudni fogod, hogy alapjában jobbnak tartod, ha egyedül hagynak, járhatod a magad útját a saját gondolataiddal.

Olyanok vagyunk, mint az izraeliták az ígéret földje felé masírozva. Az utazásuk majdnem minden szakaszán lázadoztak Isten útjai ellen. Isten felkarolta őket Egyiptomban, ahogy csak rabszolgák voltak, majd nagy jelekkel és csodákkal ki is hozta őket abból az országból. Mégis, amint kiértek a sivatagba, azonnal fellázadtak Mózes ellen, ezt mondván: „Bár megholtunk volna az Úr keze által Egyiptom földén, a mikor a húsos fazék mellett ülünk vala, a mikor jól lakhatunk vala kenyérrel; mert azért hoztatok ki minket ebbe a pusztába, hogy mind e sokaságot éhséggel öljétek meg” (2Móz16:3). Mikor Isten adta a manna edeleként a vizet pedig italként, akkor a menü ellen lázadtak. Ezt mondták: „Visszaemlékezünk a halakra, a melyeket ettünk Egyiptomban ingyen, az ugorkákra és dinnyékre, a párhagymákra, vereshagymákra és a foghagymákra. Most pedig a mi lelkünk eleped, mindennek híjával lévén; szemünk előtt nincs egyéb mint manna.” (4Móz11:5-6) Később, mikor parancsot kaptak rá, hogy lépjenek be az ígéret földjére és vegyék azt birtokukba, akkor tiltakoztak, hogy ez lehetetlen az ott élő óriások miatt. Utána pedig, mikor Isten azt parancsolta, hogy maradjanak a pusztában, megpróbáltak belépni a földre, de vereséget szenvedtek.

Az izraeliták mindenben lázadoztak Isten tanácsvégzése ellen. De Isten úgy tartotta őket meg, hogy végül megtanulják: semmi sem számít, csak Isten céljai, így majd elhatározzák magukat az Ő akaratának megcselekvésére, még ha természetes módon nem is hajlanak rá. S ez a helyzet velünk is. Mi sem vagyunk a hit, vagy a hűség mintaképei. Önmagunkra hagyva mi is visszatérnénk Egyiptomba. De meg kell tanulnunk hűségesnek lenni. S ezért el kell határoznunk, hogy követjük Isten akaratát, dacára a természetes hajlamainknak.

Engedvén Istennek

A harmadik dolog, aminek igaznak kell lenni ahhoz, hogy a bizonyosságod hihető legyen, az, hogy átadtad magad Istennek. Valaki ezt mondaná: „De nem ellentmondás ez? Pont most mondtad, hogy nem akarjuk Isten akaratát, s most azt mondod, hogy engednünk kell Neki? Nem azt jelenti ez, hogy mégiscsak akarnunk kell Isten akaratát?” De igen, bizonyos értelemben! Vannak tanítások a keresztyén életben, melyek ellentmondásnak tűnnek. Mindazonáltal, ha Krisztus hatékony bizonyágtevői akarunk lenni, el kell jutnunk addig a pontig, ahol már akarjuk ezt mondani: „Még ha természetemnél fogva nem is akarom tenni a Te akaratodat, eljutottam oda, hogy akarom, még ha nem is akarom azt.”

Ahhoz, hogy ezt képesek legyünk kimondani, el kell ismernünk, hogy nem a magunkéi vagyunk. Áron vétettünk meg. Ezért dicsőítenünk kell Istent a testünkben, és lelkünkben, melyek az Istenéi (1Kor6:20).

Mennyire alkudozunk Istennel ebben a dologban! Bármilyen mást megadnánk Istennek, csak önmagunkat nem. Adjuk a pénzünket, még ha ez néha fájdalmat is okoz nekünk. Odaadjuk a gyermekeinket – néha. S tudok olyan férjekről, akik még a feleségeiket is odaadnák, s feleségeikről, akik örömmel odaadnák a férjüket. De nem adjuk *önmagunkat*!

Olyanok vagyunk mint Jákób a Jabbok révénél. Jákób hosszú évekre elszakadt a szülőföldjétől Ézsautól, a bátyjától való félelme miatt, akit becsapott az elsőszülöttségi joggal. De visszajött a nyájakkal, a szolgálakkal és a családjával, amikkel az Úr áldotta őt meg az eltelt évek során. Először bátran indult útnak, de amint közeledett Ézsau területéhez, egyre jobban megszállta őt a félelem. Kíváncsi volt, hogy vajon Ézsau még mindig igyekszik-e majd beváltani a fenyegetését, miszerint megöli őt. S még jobban megrettent, mikor végre elérte a Jabbok révét, mely Ézsau területének a határán volt, s az egyik előre küldött szolgálja arról számolt be neki, hogy Ézsau is úton van már felé négyszáz emberével.

Mit tehetett Jákób? Gondolkodott a dolgon és a következő stratégiát eszelte ki. Szólította a szolgát, és 200 anyajuhot a gondjaira bízott. Ezt mondta neki: „Menj előttem. Mikor eléred Ézsaut, s ő majd megkérdezi tőled: 'Ki vagy te? S kié ezek az anyajuhok?', akkor ezt mondd neki: 'A testvéredé, Jákóbé, aki ajándékuul küldi neked.' Jákób úgy vélte, ezzel elnyeri majd Ézsau jóindulatát. S a 200 anyajuh után küldött 20 kos, majd ugyanazt a feladatot adta a velük küldött szolgának is. A 20 kos után küldött 30 tevét. Majd következett 40 tehát, tíz tulok, 20 szamár és 10 szamárcsikó, külön csoportokban. Ezután Jákób előre küldte az összes szolgáját és szolgálóleányát, majd Leát (a legkevésbé szeretett feleségét), a gyermekeivel együtt. Őket követte Ráhel a gyermekeivel. S következett a Jabbok réve. Ott állt Jákób, teljesen egyedül – és reszketve (1Móz32:13-24).

Mi is hasonlóak vagyunk Jákóbbal. Elmegyünk a templomba és ezt énekeljük: „Átadok minden... juhot, átadok minden... tevét”. De nem adjuk át önmagunkat. Azon az éjszakán jött egy angyal, megküzdött Jákóbbal, és eljuttatott őt a személyes megadás pontjára. Ennek a megtapasztalásnak köszönhetően vált Jákób lelki emberré, s használta őt Isten arra, hogy a legnagyobb ószövetségi kijelentések közül némelyiket rajta keresztül adja meg Izraelnek a jövőjükről és az eljövendő Messiásról. Te Jákób életének melyik időszakát éled? A Jabbok előttit, vagy utánit? Ha még a Jabbok előtt állsz, mikor jön az angyal, hogy megküzdjön veled?

Időzés Jézussal

A megbízható tanúbizonyossággal szemben támasztott negyedik követelmény a nyolcból egyszerű: időt kell töltened Jézussal. Ha nem teszed meg, akkor a bizonyosságod – nem számít, milyen fényesen ragyog fel egy adott pillanatban – végül majd pislákolni kezd és kialszik,

mint a régi olajlámpák. Ha ragyognunk kell, annak két előfeltétele van: (1) Jézus Krisztusnak kell bennünk fellobbantani a világosságot, és (2) Tőle kell kapnunk a táplálást.

Talán ennek az alapelvnek a legjobb szemléltetése az egész Bibliában az a történet, amit az imént tanulmányoztunk. András és János váltak Jézus Krisztus első bizonyágtevőivé, s András lett a legelső, mikor elment, és rátalált a saját testvére, Simon Péterre. Mit mond János, az evangélista erről az eseményről? Az egyik legfontosabb dolog az általa elmondottakból az, hogy körülbelül négy óra volt, mikor András megállt, és Jézusnál töltötte az éjszakát. Négy óra! Mit gondolsz, miről beszélgettek az e között, és az este beállta között eltelt órákban? Biztosak lehetünk abban, hogy nem az időjárásról. Lelki dolgokról beszélgettek. Jézus tanította őket Istenről és emberről, s lefektette az alapokat az evangélium első tanítványai számára. Utána mentek, és tanúbizonyágokká váltak.

Töltesz te időt Jézussal? Ezt semmi sem helyettesítheti. Tudjuk, hogy ez még világi értelemben is igaz, mert nincs olyan bíró a világon, aki elfogadna „másodkézből származó bizonyítékokat” az általa lefolytatott eljárások során. A másodkézből származó bizonyíték közvetett bizonyíték, olyasvalami, ami így kezdődik: „Nos, én nem voltam ott, de hallottam, hogy Kovács úr ezt mondta...” A világ egyetlen bírója sem fogadna el ilyen bizonyítékot. S a hitetlen sem fogja azt elfogadni, ha másodkézből származó bizonyítékkal igyekszel helyettesíteni a saját személyes bizonyágteledet Jézus Krisztusról. Ha azonban időztél Jézussal, akkor képes leszel ezt mondani: „Ő szólt hozzám. Ő rendezte el az életemet. Ő elégíti ki a vágyaimat. Nem akarod Neki megengedni, hogy veled is ugyanezt tegye?” Ha ezt teszed, bizonyágtevő és adományozó is leszel egyben, s aki még nem keresztyén tudni fogja, hogy a bizonyágteled igaznak hangzik.

Itt most meg kell állnunk, s neked alkalmaznod kell néhányat az általam említett alapelvek közül. Sok évvel ezelőtt olvastam Dale Carnegie *How to Win Friends and Influence people* című bestsellerét. Sok van abban a könyvben, amit már elfelejtettem, de egy dolgot a könyv nagyjából közepéből soha nem fogok elfelejteni. Carnegie megszakította a történetét, hogy megmondja az olvasónak: eleget olvasott. Ezért tegye le a könyvet, és valósítson meg az olvasottakból valamit a gyakorlatban is. Mikor eddig jutottam, én is megálltam, és soha nem olvastam el a könyv többi részét. De megpróbáltam egy-két dolgot megtenni, amit javasolt. Tegyük ezt mi is.

Mi hát az első négy alapelve a szavahihető bizonyágtevőnek? Ezek: (1) ismerned kell Istennek a te életedben véghezvitt üdvözítő munkáját, s tudnod kell, hogy ez mindörökre szól. (2) Tudnod kell, hogy még a megtérésed után is bűnös vagy, s önmagadban nem akarod Isten akaratát. (3) Át kell adnod magad Istennek, és (4) időznöd kell Jézussal. Gyakoroljuk ezeket az alapelveket. Ha megtesszük, meglátjuk, hogy Isten megáldja majd a szolgálatunkat, s a férfiak és a nők hitre jutnak majd az Úr Jézus Krisztusban.

20. fejezet: A keresztyén jele, Jn1:35-52

35. Másnap ismét ott állt vala János és kettő az ő tanítványai közül;
36. És ránézvén Jézusra, a mint ott jár vala, monda: Ímé az Isten Báránya!
37. És hallá őt a két tanítvány, a mint szól vala, és követék Jézust.
38. Jézus pedig hátrafordulván és látván, hogy követik azok, monda nékik:
39. Mit kerestek? Azok pedig mondának néki: Rabbi, (a mi megmagyarázva azt teszi: Mester) hol lakol?
40. Monda nékik: Jőjjetek és lássátok meg. Elmenének és megláták, hol lakik; és nála maradának azon a napon: vala pedig körülbelül tíz óra.
41. A kettő közül, a kik Jánostól ezt hallották és őt követték vala, András volt az egyik, a Simon Péter testvére.
42. Találkozáskor ez először a maga testvérével, Simonnal, és monda néki: Megtaláltuk a Messiást (a mi megmagyarázva azt teszi: Krisztus);
43. És vezeté őt Jézushoz. Jézus pedig reá tekintvén, monda: Te Simon vagy, a Jóna fia; te Kéfásnak fogsz hivatni (a mi megmagyarázva: Kőszikla).
44. A következő napon Galileába akart menni Jézus; és találkozáskor Fileppel, és monda néki: Kövess engem!
45. Filep pedig Bethsaidából, az András és Péter városából való volt.
46. Találkozáskor Filep Nátánaellel, és monda néki: A ki felől írt Mózes a törvényben, és a próféták, megtaláltuk a názáreti Jézust, Józsefnek fiát.
47. És monda néki Nátánael: Názárethből támadhat-e valami jó? Monda néki Filep: Jer és lásd meg!
48. Látá Jézus Nátánaelt ő hozzá menni, és monda ő felőle: Ímé egy igazán Izráélita, a kiből hamisság nincsen.
49. Monda néki Nátánael: Honnan ismeresz engem? Felele Jézus és monda néki: Mielőtt hitt téged Filep, láttalak téged, a mint a fügefa alatt voltál.
50. Felele Nátánael és monda néki: Rabbi, te vagy az Isten Fia, te vagy az Izráel Királya!
51. Felele Jézus és monda néki: Hogy azt mondám néked: láttalak a fügefa alatt, hiszel? Nagyobbakat látsz majd ezeknél.
52. És monda néki: Bizony, bizony mondom néktek: Mostantól fogva meglátjátok a megnyílt eget, és az Isten angyalait, a mint felszállnak és leszállnak az ember Fiára.

Az általános ok, amit a nem keresztyének megjelölnek, amikor megtagadják, hogy keresztyénekké legyenek, hogy hiányzik a hitelesség azok életéből, akik Krisztus követőinek vallják magukat. A hitelesség eme hiánya egy sor tényezőnek a következménye. Néhány éve egy bizonyos bibliatanító Chicagóban részt vett egy fiatalember esküvőjén, majd a ceremónia után elkezdett neki beszélni a keresztyéné válásról. A fiatalember így válaszolt: „Ne vesztegesse az idejét azzal, hogy erről beszél nekem. Én a ... cégnél dolgozom (itt egy előkelő chicagói cég nevét említette). Ezek az emberek nagyon kiválóak a gyülekezetben, de tudjuk, miképpen intézik az üzleti ügyeiket, mert nekik dolgozunk. Nem akarok keresztyén lenni.”

Természetesen tudom, hogy a keresztyénség félremagyarázása egyes keresztyének részéről nem elégséges mentség arra, hogy valaki elutasítsa a hitet az evangéliumban. Az embereknek tudniuk kell különbséget tenni a valódi és a hamis bankjegyek között. De nem mindenki tesz különbséget. S következőképpen az, ami a keresztyén, valamit az, amit tesz, szükségszerűen a legfontosabb része az Úr Jézus Krisztusról tett bizonyágtételének.

Az előző tanulmányban, mely a hitelességgel foglalkozó kettő közül az első, láttuk, mi a négy előfeltétele a hiteles bizonyágtételnek. Most folytatni szeretnénk ezt a témát és megvizsgáljuk a másik négy előfeltételt.

Ismeret

Az ötödik követelmény a szavahihető bizonyághoz az Úr Jézus Krisztusról az, hogy a Szentírás nagy igazságaira alapoz. Ezalatt nem azt értem, hogy teológusnak kell lenned, vagy aprólékosan ismerned kell a Biblia tartalmát a Genezistől a Jelenések könyvéig. Ha ez volna a követelmény, nagyon kevés keresztyén lehetne bizonyágtévő. Ezalatt ezért azt értem, hogy meg kell értened az evangélium alapvető állításait, amiképpen az a Szentírásban benne foglaltatik, és képesnek kell lenned ezen, vagy amilyen módon világosan el is mondani azt. Természetesen minél többet tudsz, annál jobb.

Mit jelent az „evangélium” szó? A jelentése: „jó hír”. S mi a jó hír? A jó hír az, hogy Isten nem hagyott minket egyedül a bűnünkben, és a magányban, hogy szembesüljünk a lelki halál és az ítélet bizonyosságával, hanem eljött hozzánk az Ő Fiának, az Úr Jézus Krisztusnak a személyében, hogy meghaljon értünk, s ennek a halálnak az alapján az örök élet ajándékát kínálja nekünk. Sőt, bizonyos, hogy bárki, aki hisz ezekben a dolgokban, és befogadja Krisztust a saját életébe, azonnal örök kapcsolatba lép Istennel, melyben Isten az illető Atyjává válik, s az illető élvezi majd az Isten fia, vagy leánya minden kiváltságát. Ez az a hír annak minden vonatkozásával egyetemben, amit meg kell osztanunk a többi férfival és nővel.

Gondolj a Nagy Küldetésre is. Tudtad, hogy ez a lényege a Nagy Küldetés legnépszerűbb változatának? Így hangzik: „Elmenvén³³ azért, tegyetek tanítványokká minden népeket, megkeresztelvén őket az Atyának, a Fiúnak és a Szent Léleknek nevében. Tanítván őket, hogy megtartsák mindazt, a mit én parancsoltam néktek: és ímé én ti veletek vagyok minden napon a világ végezetéig. Ámen.” (Mk28:19-20) Ezek a versek szemlátomást az *elmenetelt* hangsúlyozzák ki a világba az evangélium hirdetése végett, és sokan ezt is prédikálták. Viszont a „menjetek el” kifejezéssel fordított felszólító módú ige az eredetiben melléknévi igenév, és nem parancs. Ezért az „elmenvén”, vagy „amint elmentek” kifejezéssel fordítani. Ennek eredményeképpen csak egyetlen közvetlen parancs marad a mondatban, a „tegyetek tanítványokká”. Így a mondatot ekképpen kell olvasni: „Elmenvén azért, *tegyetek tanítványokká* minden népeket”. A King James változatban itt a „tanítani” szó szerepel, amit ekképpen kétszer meg is ismételt a nagyobb hangsúly érdekében.

Megpróbáltál már engedelmeskedni ennek a parancsnak? Krisztus nem ösztökölt minket a világba menetelre. Azt várta, hogy ezt természetes módon megtegyük. Arra azonban ösztökölt, hogy tanítsunk, ahhoz viszont ismernünk kell a Bibliát és annak doktrinális tartalmát. Ha nem rendelkezel ezzel a tudással, arra ösztönözlek, hogy tanulmányozd a Bibliát, és állítsd magad olyan helyzetbe, ahol taníthatóvá válsz. Senki sem akar „csecsemő” lenni az Ígében. El kell érünk a felnőttkort.

Be kell plántáltatnod

A hatodik követelmény egy hatékony bizonyágtévő számára az, hogy be legyen plántálva, ha gyümölcsöt akar teremni. Minek kell igaznak lenni a mag számára, ha az ki akar hajtani, és gyümölcsözővé akar válni? Nos először is élőnek kell lennie. Egy holt mag nem csírázik ki. Következésképpen, ha gyümölcsöt akarsz teremni keresztyénként, akkor először is meg kell elevenedned Krisztusban. Ám még ez sem minden, ami szükséges, mert még egy élő

³³ Az angol változat szerint: „*Menjetek el* azért, és tegyetek tanítványokká...” – a most következő magyarázat erre a szerkezetre vonatkozik, ami a Károli-fordításban viszont helyesen szerepel. – *a ford.*

mag sem terem majd gyümölcsöt, ha egyszerűen csak magára hagyjuk egy polcon, vagy egy korszóban valahol, és soha nem ültetjük a földbe. El kell előbb ültetnünk. Hasonlóképpen, te sem teremsz soha gyümölcsöt keresztyénként, ha csak a templompadban üldögélsz. El kell ültetődnie valahol a társadalmon belül.

Más szavakkal kimondva ugyanezt azt mondom, hogy rendelkezned kell ismeretekkel és nem keresztyénekké kell kenned. Félek tőle, hogy gyakran találjuk magunkat ugyanabban az állapotban a bizonyágtétellel, mint a faji viszonyokkal. Sok fehér keresztyén jót akar a társadalmunk afroamerikai tagjainak. A probléma az, hogy nem ismernek egyetlen afroamerikait sem. Ugyanígy kevesen ismernek közülünk sok nem keresztyént úgy, mint kellene ahhoz, hogy hatékony evangélistákká váljunk.

Miképpen lehet javítani ezen a helyzeten? Soha nem fog javulni egy könyv elolvasásával, bár az is segíthet. Nem javul majd egy prédikáció meghallgatásával sem. Csak akkor javul, ha feltűrsz a kabátujjadat, elindulsz a világba, s egymás mellett leszel a még nem keresztyénekekkel, megismered őket, osztozol a reménységeikben és a csalódásaikban, és beszélsz velük. Csak akkor leszel képes rámutatni Krisztusra, mint a válaszra a konkrét problémáikra. Gyakran rámutattam: mikor Isten a világba helyezte Izraelt tanúbizonysággul, akkor nem a tibeti hegyek közé, vagy Amerika még felfedezetlen pusztaságaiba helyezte őket, hanem Palesztinába, az ókori világ útkeresztveződésébe. A világ közepén voltak (de nem a világból), hogy bizonyágot tegyenek.

Kemény munka

A hetedik előfeltétel az, hogy akarnod kell keményen dolgozni. Ez teljesen nyilvánvalónak tűnhet, de szükséges mondani, mert nem mindegyik keresztyénre jellemző a kemény munka, vagy a szorgalom. Valójában egyes keresztyének teljesen lusták.

Röviddel a keresztre feszítés előtt Jézus Krisztus elmondott egy történetet, mely ennek a ténynek az igazságára mutatott rá, és arra buzdította a követőit, hogy legyenek szorgalmasak. Elmondta, élt egy ember, aki utazásra készült de először szólította a szolgálait és a gondoskodásukra bízta a vagyonát. Az egyik szolgájának öt talentumot adott. Ez megfelelt körülbelül 5000 dollárnak, de emlékeznünk kell, hogy a vásárlóerejét tekintve ez közelebb állt az 500 ezer dollárhoz, ha mai szemmel nézzük, mit jelent a vagyon. A második szolgának két talentumot, míg a harmadiknak csak egyet adott. Idővel visszatért és elszámoltatta őket. A szolgál, aki az öt talentumot kapta, befektette azt, és további öt talentumot adott vissza az urának. A második szolgál ugyanezt tette, két további talentummal gyarapodván. Uruk ezt mondta mindkettőjüknek: „Jól van jó és hűséges szolgám... Jöjj és osztozz urad örömeiben”.

Végül előlépett a szolgál, aki az egy talentumot kapta. Az ő beszámolója szomorúan hangzott: „Uram, tudtam, hogy te kegyetlen ember vagy, a ki ott is aratsz, a hol nem vetettél, és ott is takarsz, a hol nem vetettél; Azért félvén, elmentem és elástam a te talentomodat a földbe; ímé megvan a mi a tied. Az ő ura pedig felelvén, monda néki: Gonosz és rest szolgál, tudtad, hogy ott is aratok, a hol nem vetettem, és ott is takarok, a hol nem vetettem; El kellett volna tehát helyezned az én pénzemet a pénzváltóknál; és én, megjövén, nyereséggel kaptam volna meg a magamét.” (Mt25:24-27). Ebben a feddésben a haszontalan szolgát két hibája miatt ítélte el. Először a gonoszsága miatt, mert igazságtalanul nevezte urát kegyetlen embernek. Másodszor pedig a tunyasága, vagy *lustasága* miatt. Teljesen nyilvánvaló, hogy még a szorgalma hiánya miatt is az urát hibáztatta.

Ezt tesszük mi is? Félek, hogy néha igen. Az Úr hatalmas lehetőséget ad nekünk, de mi, ahelyett, hogy lehetőségnek tekintenénk, tehernek gondoljuk. Egyes keresztyének valójában minden lehetőséget tehernek gondolnak. Watchman Nee, egy kínai keresztyén, aki a bebörtönzéséig nagyon szorgalmas munkás volt, ezt írta a *The Normal Christian Worker*-ben: „Az, aki mindent tehernek tekint, nem lehet az Úr hűséges szolgálója, sőt, még az emberek

hűséges szolgálója sem lehet... A jellemeinket addig kell fegyelmezni, amíg nem szűnünk meg terhesnek tekinteni a munkát, s örömről nem leljük abban, hogy sajnálkozás nélkül töltsük az időt, és használjuk az erőnket és az anyagi forrásainkat mások szolgálatában.”³⁴

Szeretettől vezérelve

Az utolsó dolog az, hogy ha meg akarunk nyerni másokat Jézus Krisztus számára, akkor mindent, amit teszünk szeretettől vezérelve kell cselekednünk. Mikor E. Stanley Jones Indiában volt, az egyik utazása során találkozott Mahatma Gandhival. A találkozás során Jones feltette a kérdést: „Gandhi úr, mit kell tenniük a keresztyéneknek ahhoz, hogy megnyerjék Indiát Jézus Krisztus számára?” Gandhi így válaszolt: „A keresztyéneknek négy dolgot kell tenniük. Először is, éljenek a keresztyének úgy, ahogyan Jézus Krisztus élt. Másodszor, ne tégy hitbéli engedményeket. Harmadszor, tanulj meg mindent a nem keresztyén vallásokról. S negyedszer, mindent amit teszel, a szeretettől vezérelve tedd.” Hiszem, hogy ez az indiai vezető hatalmas bepillantással bírt a keresztyénségbe, s különösen az általa említett az utolsó fejezte ki annak valódi prioritásait.

Vajon mindenben, amit te meg én teszünk, a szeretet vezérel minket? Ennek nem opcionálisan kell így lennie. Ez az, amit Francis A. Schaeffer a *The Church of the End of the Twentieth Century* (A huszadik század végi egyház) című művében „a keresztyén jelének” nevez – címke ez, mely a keresztyént „nemcsak egy korban, vagy egy helyszínen, hanem minden időben és minden helyszínen megkülönbözteti, egészen Jézus visszatéréséig”.³⁵

Szélsőségesnek tűnik ez neked? Nem az, mert Magának az Úr Jézus Krisztusnak a konkrét tanításán alapszik. Az egyik búcsúbeszélgetése során kevéssel a keresztre feszítése előtt Jézus ezt mondta: „Új parancsolatot adok néktek, hogy egymást szeressétek; a mint én szerettelek titeket, úgy szeressétek ti is egymást. Erről ismeri meg mindenki, hogy az én tanítványaim vagytok, ha egymást szeretni fogjátok.” (Jn13:34-35) Miképpen tudhatják a még nem üdvözültek, hogy mi Krisztus tanítványai vagyunk? A szeretetünkből! Ha szeretjük egymást! Más alkalommal Jézus azt tanította, hogy ugyanez a szeretet terjesztendő ki azokra is, akiket igyekszünk megnyerni, mert azt tanította, hogy a második legfontosabb parancsolat – azután, hogy Istent a teljes lényünkkel szeressük – ez: „szeresd felebarátodat, mint önmagadat”.

Így szeretünk? Ez a jelünk? A következő két történet felméri, hogy a keresztyén eme lényegi jele vajon jelen van-e az életünkben. Az első történet azokból az időkből származik, melyeket a svájci Bázelen töltöttem a tanulmányaim során. Egy Sheila nevű lány, aki rossz körülmények közül jött Angliából, még egész fiatalon Svájcba ment, hogy jobb életet találjon magának. Egyedülálló volt, s miután nem volt kihez fordulnia, sajnos elbukott egy fiatalemberrel, aki nem vette őt el, de hagyott neki egy gyermeket. Mikor találkoztunk, a gyermek már mintegy négy éves volt, maga Sheila pedig a legtöbb embertől óvakodva nagyon ellenséges volt az egyházzal és a keresztyénséggel szemben.

Idővel, az angol nyelvű közösség bizonyágtétele hatására keresztyénné lett. Nem sokkal ezután én és a feleségem visszatértünk Amerikába, ő pedig Kanadába emigrált. Mintegy hat hónapig tartottuk vele a kapcsolatot a Kanadába érkezését követően, s az volt a benyomásunk, nem tudott beilleszkednie egyetlen keresztyén csoportba sem a maga területén. Elmentünk meglátogatni, és rájöttünk, hogy igazunk van, így elkezdtünk különféle keresztyénekkel beszélgetni róla. Volt bizonyos fokú érdeklődés, de nem volt valódi szeretet. Rendszerint ezeket mondták nekünk: „Ó, van a városunkban egy nagyon jó gyülekezet”, s

³⁴ Watchman Nee, *The Normal Christian Worker* (Forth Washington, PA: Christian Literature Crusade, 1970), 14. oldal

³⁵ Francis A. Schaeffer, *The Church of the End of the Twentieth Century* (Downers Grove, Ill.: InterVarsity Press, 1970), 133. oldal

megadták a nevét. Néha presbiteriánus, néha baptista, néha független gyülekezetéről volt szó. De az összes beszélgetésünk során soha senkitől nem hallottuk: „Adjátok meg a nevét és a címét. Megállok majd nála és elhívom a vasárnap reggeli összejövetelre”.

Végül nagyon boldogtalanul egymás után hagyta maga mögött a városokat és (félek) ismét rossz társaságba keveredett. Végül minden erőfeszítésünk dacára elveszítettük vele a kapcsolatot.

A második történet ígéretesebb. Nt. Fernando Vangioni, a Billy Graham Evangelistic Association segédlelkésze mesélte az 1966-os berlini Evangelizációs Konferencián. Elmondta, hogy Dél-Amerikában járt egy összejövetel-sorozaton. Az egyik összejövetel után odament hozzá egy nő és ezt mondta neki: „Szeretném, ha szentelne némi időt arra, hogy beszéljen azzal a lánnyal, akit a holnap esti összejövetelre hozok majd magammal. Ő pár éve elment New Yorkba tele reménységgel, úgy gondolván, hogy Amerika a lehetőségek hazája. De ahelyett, hogy jól ment volna a sora, borzasztó dolgokat élt meg abban a városban. Az egyik ember a másik után használta ki őt. Mindenki rosszul bánt vele. Most hazajött, nagyon keserűen, és nagyon ellenségesen a keresztyénség minden formájával szemben.” Az evangélista beleegyezett, hogy beszéljen vele.

A következő este ott volt a lány, de mikor találkozott nt. Vangionival, a legcsekélyebb módon sem reagált a beszélgetési kísérletekre. A lelkész elmondta, hogy soha nem látott még ennyire keményen néző szemeket és nem hallott ennyire ellenséges hangot. Végül látván, hogy nincs előrelépés, nt. Vangioni megkérdezte: „Imádkozhatok önért?”

A lány így válaszolt: „Imádkozhat, ha akar, de ne prédikáljon nekem. És ne várja, hogy meghallgassam.”

Elkezdett imádkozni, s ahogyan imádkozott, nagyon felindult. Valami a lány életének tragédiájából könnyeket fakasztott a szemébe, melyek lecsorogtak az arcán. Végül befejezte. Már nem volt mint hozzátenni. Csak ennyit mondott: „Most már elmehet”.

De a lány nem ment. Ehelyett, megérintve az iránta érzett szeretettől, így válaszolt: „Nem megyek. Most már prédikálhat nekem. Még soha nem sírt ember énértem.”

Nem tudom, te hogyan reagálsz minderre. Talán egy latinós vérmérsékletű ember könnyebben fakad könnyekre. De kíváncsi lennék, hogy megindított-e valaha is valaki, aki elveszett, és nem ismeri Krisztus szeretetét. Csak ennyit mondasz: „Ó, van egy csodálatos gyülekezetünk, jöjjön el oda”? Vagy letérsz a magad útjáról megkeresni és megmenteni az elveszetteket, összeroskadtakat és magányosokat? Képeseknek kell lennünk Pálhoz hasonlóan mondani: „Ha azért bolondok vagyunk, Istenért; ha eszesek vagyunk, érettetek van az. Mert a Krisztusnak szerelme szorongat minket... Krisztusért járván tehát követségben, mintha Isten kérne mi általunk: Krisztusért kérünk, béküljete meg az Istennel.” (2Kor5:13-14, 20)

21. fejezet: János keresztsége, Jn1:29-34

29. Másnap látá János Jézust ő hozzá menni, és monda: Ímé az Istennek ama béránya, a ki elveszi a világ bűneit!

30. Ez az, a kiről én ezt mondtam: Én utánam jó egy férfiú, a ki előttem lett, mert előbb volt nálamnál.

31. És én nem ismertem őt; de hogy megjelentessék Izráelnek, azért jöttem én, a ki vízzel keresztelek.

32. És bizonysgot tőn János, mondván: Láttam a Lelket leszállani az égből, mint egy galambot; és megnyugovék ő rajta.

33. És én nem ismertem őt; de a ki elkülde engem, hogy vízzel kereszteljek, az monda nékem: A kire látod a Lelket leszállani és rajta megnyugodni, az az, a ki keresztel Szent Lélekkel.

34. És én láttam, és bizonysgot tettem, hogy ez az Isten Fia.

Pál tanulmánnyal korábban, mielőtt elkezdtem volna vizsgálni a bizonyágtevés témáját János evangéliumában, megjegyeztem, hogy miután ezt befejezzük, visszatérünk a korábban átgutott versekre és megvizsgáljuk a keresztség témáját.

A keresztséggel a 29-34. versek foglalkoznak. Ezek a versek János keresztségére, Jézusnak a János által történt megkeresztelésére, valamint a Szentlélek-keresztségre, vagy keresztyén keresztségre utalnak. Következésképpen jó alapot szolgáltatnak a keresztség és jelentősége egész témájának a megtárgyalásához.

Mindjárt a legelején azt akarom mondani, hogy a soron következőkből jóformán semmi sem fog a keresztyén egyház kereszteléssel kapcsolatos hagyománybeli különbségeire irányulni. Semmit sem szabad úgy értelmezni, mint kommentárt a csecsemőkeresztség kontra felnőtt keresztség dolgáról. Semmit sem szabad a keresztség kiszolgáltatásának különböző módozataira vonatkoztatni. Ehelyett főleg a hívők Krisztussal való azonosításának jelentéséről beszélünk majd, amit a vízkeresztség jelent.

Nehéz téma

Ez egy hatalmas és bonyolult téma. A kijelentés igazságát könnyen megláthatjuk pusztán csak a keresztségről az utóbbi években írott könyvek nagy számára, valamint arra a tényre gondolva, hogy ezek nem egyeznek meg egymással. A keresztséggel kapcsolatos egyik legbefolyásosabb munka Barth Károlyé, melynek címe: *The Teaching of the Church Regarding Baptism (Az egyház keresztséggel kapcsolatos tanítása)*. Ez idéz nagyon sok, a keresztséggel kapcsolatos református tantételt, de ellenzi a csecsemőkeresztséget. Röviddel Barth könyvének megjelenése után Oscar Cullmann, Barth kollégája a Bázeli Egyetemről szintén írt egy könyvet a keresztségről, de nem értett egyet Barttal. Az ő munkájának címe: *Baptism in the New Testament (Keresztség az Újszövetségben)*. Joachim Jeremiás, a nagy bibliatanító szintén írt egy mesterművet *Infant Baptism in the First Four Centuries (Csecsemőkeresztség az első négy évszázadban)* címmel. Vele Kurt Aland szállt szembe (*Did the Early Church Baptize Infants? – Megkeresztelte-e a korai egyház a csecsemőket*). S rendelkezésünkre áll már Jeremiás válasza is Aland felvetésére. S van még sok alapos munka, például G. R. Beasley-Murray tollából, melynek címe azonos Cullmann könyvével: *Baptism in the New Testament*.

Bapto és baptizo

Amiatt is nehéz foglalkozni a témával, mert az Újszövetség nem egy, hanem két, nagyon szoros kapcsolatban álló szót használ a „keresztségre”. Noha ez nehézség, magának a ténynek a felismerése az első lépés a probléma megoldásának irányába. Az első szó a *bapto*, aminek a jelentése „bemártani”, vagy „bemeríteni”. A másik szó a *baptizo*, ami teljesen nyilvánvalóan átiródott az angolba, és ebből lett a mai „baptize” szó.³⁶

Valahányszor csak átiródik egy szó az angolba, ez már önmagában is a sokszoros jelentés jele. Ha a *baptizo* szó lehetővé tenné a könnyű fordítást, akkor egy nyilvánvaló angol szó lenne használatban a jelentésének kifejezésére. Így ha a *baptizo* csak bemerítést jelentene (amit a *bapto* jelent), akkor a „bemerítés” szó lenne használatos. Akkor „Bemerítő Jánosról” beszélnénk. Vagy ezt mondanánk: „Elmenvén azért, tegyetek tanítványokká minden népeket, bemerítvén őket az Atyának, a Fiúnak és a Szent Léleknek nevében”. De nem ez a helyzet. Így tehát még maga az átirás ténye is annak jele, hogy a „keresztel” szónak a szó szerinti jelentésén túlra, a fontosabb metafizikai jelentésre kell tekintenünk.

Itt nagy segítséget kapunk a klasszikus görög irodalomból, mert bizonyíték van rá, hogy a klasszikus görög szerzők a *baptizo* szót körülbelül i. e. 400-tól az i. sz. második század végéig használták. Az írásaikban a *baptizo* mindig az identitás bármely eszköz által történő megváltozására mutat. Azaz, hogy néhány általános példát adjunk, utalhat a változásra, mely akkor meg végbe, amikor egy tárgyat folyadékba merítünk, mikor túl sokat iszunk és megittasodunk, mikor túlterhelődünk, illetve más egyéb okokra.

Az összes idézhető ókori szöveg közül a két szó különböző használatát legvilágosabban egy Nicandertől, a görög költőtől és orvostól vett idézet mutatja be, aki i. e. 200 körül élt. Ebben használta mind a *bapto* (bemeríteni) és *baptizo* szavakat. Ez egy páclé elkészítésének receptje. Nicander azt mondja, hogy a zöldségeket először be kell meríteni (*bapto*) a forró vízbe, majd be kell áztatni (*baptizo*) ecetes oldatba. Teljesen világos, hogy mindkét szónak a zöldségek oldatba merítéséhez van köze. Az első azonban csak átmeneti bemerítést jelentett, miközben a második, a zöldség beáztatása állandó változást eredményezett. Mondhatjuk, hogy a beáztatás azonosította a zöldséget a páclével.

A szó eme jelentése világosan kiderül az Ószövetség görög fordításának, valamint az Újszövetségnek néhány részéből is. Így az Ézs21:4-ben szó szerint ezt olvassuk: „A vétkek eláztat (*baptizo*) engem, a lelkem elborítja a félelem”. Ez azt jelenti, hogy a szerző a vétkei miatt átkerült az Istenbe vetett nyugodt bizakodás állapotából a félelembe. Hasonlóan a Gal3:27 ezt mondja: „Mert a kik Krisztusba keresztkedtetek meg, Krisztust öltöztették fel”, azaz a galáciabeli keresztyének Övele azonosítottak.

A *bapto* és *baptizo* szavak eme magyarázata szükséges, ha be akarunk hatolni a téma megértésének legnagyobb mélységeibe. Sőt, abszolút szükséges, ha bármiféle értelmet is akarunk tulajdonítani a szavaknak bizonyos esetekben.

Azonosítás

Mivel a „keresztség” szó jelképes jelentésének szilárd megértése szükséges ehhez és a következő tanulmányokhoz, hadd foglalkozzak most néhány verssel, melyben a keresztségnek csak mint azonosításnak van bármiféle értelme.

Az első a Mk16:16. Itt ezt olvassuk: „A ki hiszen és megkeresztelkedik (*baptizo*, nem *bapto*), idvezül; a ki pedig nem hiszen, elkárhozik”. Vannak, akik elolvassván ezt az igeverset azt a teljesen téves és valóban ostoba következtetést vonták le belőle, hogy amíg valakit nem keresztkelnek meg vízzel, nem üdvözülhet. E nézet szerint a Krisztussal együtt megfeszített

³⁶ „Baptize” jelentése: megkeresztelni – a ford.

hitetlen tolvajnak el kellett kárhoznia. Ha azonban egyszer elszakadunk attól a nézettől, hogy ez az igevers a vízről beszél, amiről nincs szó, s a hívőnek a Krisztussal való azonosulásából indulunk ki, akkor a kijelentés világossá válik, s megértjük, hogy Jézus a Belé vetett intellektuális hitre plus személyes odaszántságra szólított fel. „Aki hisz és azonosul velem, üdvözülni.” Ebben a formában ez az igevers a pontos teológiai párhuzama a Jn1:12-nek („Valakik pedig befogadák őt, hatalmat ada azoknak, hogy Isten fiaivá legyenek, azoknak, a kik az ő nevében *hisznek*”), valamint a Jel3:20-nak („Ímé az ajtó előtt állok és zörgetek; ha valaki *meghallja* az én szómat és *megnyitja* az ajtót, bemegyek ahhoz és vele vacsorálok, és ő én velem”). Mindhárom vers azt tanítja, hogy létrejön majd a hívő személyes azonosulása Jézussal.

A „keresztel” (*baptizo*) szó jelképes jelentése újabb igeszakaszra világít rá, az 1Kor10:1-2-re: „Nem akarom pedig, hogy ne tudjátok, atyámfiak, hogy a mi atyáink mindnyájan a felhő alatt voltak, és mindnyájan a tengeren mentek által, és mindnyájan Mózesre keresztelkedtek meg a felhőben és a tengerben”. Ez az igeszakasz különösen fontos, mert Izrael népe nyilvánvalóan nem merült vele sem a tengerbe, sem a felhőbe, és azok nem borították el őket. A felhő nem felettük volt, hanem mögöttük, elválasztván őket az üldöző egyiptomiaktól. S ha bármely csoport bele is merült a tengerbe, azok az egyiptomiak voltak, akik bele is fulladtak. Az egyetlen elképzelés, mely bármi jelentést kölcsönöz ennek, az azonosságbeli változás. Mielőtt átmentek a Vörös-tengeren, a nép lázadozott Mózes ellen. A Vörös-tenger után az eredetileg lázadó viselkedésük átváltozott az engedelmesség és az örvendezés viselkedésébe, s azonosultak Mózesrel a sivatagi vándorlásuk teljes hátralévő időtartamára.

Az utolsó példa, amit mutatni szeretnék arról, mikor a „keresztel” szó jelképes jelentése használandó, az 1Kor15:29. Ez a leglátványosabb az összes között. Ebben az igeversben ezt olvassuk: „Különbén mit cselekesznek azok, a kik a halottakért keresztelkednek meg, [ha] a halottak teljességgel nem támadnak fel? Miért is keresztelkednek meg a halottakért?” Garantálom, hogy soha nem érted meg ennek az igeversnek a jelentését, ha szó szerint veszed, ha az egyik fő kultuszhoz hasonlóan te is kellően ostoba leszel ahhoz, hogy elhidd: képes vagy üdvösséget biztosítani a halott rokonaidnak, ha vízbe meríted őket. Amennyire tudom egyetlen csoport létezik a világban, mely ebben hisz. Még a római katolikus egyház sem állítja ezt dacára annak a ténynek, hogy a papjaik misék tömegét mondják a holtakért, s ez a megkeresztelkedés a holtakért jól jövedelmező lehet nekik.

Ha nem úgy értelmezzük ezt az igeverset, mint a vízkeresztség bizonyítékát a holtak javára, akkor milyen értelemben kell magyaráznunk? Vegyük az általam felvázolt értelemben, és helyezzük bele Pálnak a jelen fejezetben olvasható érvelésének a szövegkörnyezetébe. Pál érveket sorakoztatott fel a halál utáni élet létezése mellett. Megmutatta, hogy Jézus feltámadt. Úgy érvelt, hogy ha nincs feltámadás, akkor Jézus feltámadásának tényét sem lehet megerősíteni. S miután leszögezi a 20. versben, hogy „ámde Krisztus feltámadott a halottak közül, zsenájök lőn azoknak, kik elaludtak”, a feltámadás következményeivel foglalkozik, beszélve az összes hívő feltámadásáról, valamint Krisztus végső győzelméről a halál és az ördög felett.

Ezen a ponton Pál átvált egy kapcsolódó témára, és elkezd a keresztyén élet élésének ostobaságáról beszélni – annak minden nehézségével és üldöztetésével egyetemben – ha nincs feltámadás. Ha a jelenvaló élet a minden, akkor ebből kell kihozunk a legjobbat, és el kell felejtünk a Krisztus mércéi által élni. Ha viszont van feltámadás, akkor akarnunk kell meghalni a bűnnek most, annak érdekében, hogy örvendezhessünk a Krisztussal az utána következőkben. Ez Pál érve.

Most fordítsuk le a verset ebben a szövegösszefüggésben, s azzal az elképzeléssel, hogy a „kereszttség” szó a hívőnek a Krisztussal megvalósuló azonosulását jelenti.

„Mert mi értelme van halott emberekkel azonosulni, ha a halottak teljességgel nem támadnak fel? Miért kellene a halottakkal azonosulniuk? Miért kellene megfeszítettetniük a Krisztussal? S miért lennénk mi is minden órában veszélyben? Miért szenvednénk el az üldöztetés veszélyét a hatóságoktól az életmódunk miatt? A ti örömtők által jelentem ezt ki ünnepélyesen, amivel én is rendelkezem Krisztus Jézusban, a mi Urunkban. Naponta azonosulok Krisztussal az Ő halálában. Azaz, naponta megkeresztelkedek. Ha emberi módon viaskodtam a vadállatokkal Efézusban, mi hasznom abból, ha a halottak nem támadnak fel? Ha nincs feltámadás, akkor együnk-igyunk, mert holnap úgyis meghalunk.”³⁷

Mikor ezen a módon értelmezzük az igeszakaszt, az 1Kor15:29-33 hatalmas érvvé vélik ahhoz, hogy elszakítsuk magunkat a világ mércéitől és viselkedésétől. Buzdítás ez arra, hogy mindent a maga idejében tegyünk az Úr Jézus Krisztussal való azonosulásunk okából.

János és Jézus

Most már alkalmazhatjuk a „kereszttség” teljes jelentését Jézusnak a János által elvégzett megkeresztelésére, valamint János kereszttségére általánosságban.

Mi volt János kereszttségének a jelentősége? János maga magyarázta ezt meg a Mt3:11-ben: „Én... vízzel keresztelek titeket megtérésre”. Azaz, János azért jött, hogy előkészítse az utat Jézusnak az embereket megtérésre hívogatva, s azok, akik megtértek a bűneikből, meg is keresztelkedtek a megtérésük jeleként. Mondhatjuk, hogy János így azonosította a megtérteket. A Today’s English Version így fordítja ezt az igeverset: „Megkeresztellek téged vízzel annak jeleként, hogy megtértél”. Mikor Jézus eljött, János Őt is megkeresztelte, de ebben az esetben az azonosítás természetesen nem a megtéréssel volt kapcsolatos, mert Jézusnak nem volt miből megtérnie. Ebben az esetben János Jézust a Messiásként azonosította. Következésképpen mi sem lepődünk meg, hogy János pontosan ezt jelenti ki a János evangéliumában olvasott szövegrészben: „És én nem ismertem őt; de hogy megjelentessék Izráelnek, azért jöttem én, a ki vízzel keresztelek.” (Jn1:31)

Végül meg kell értenünk, hogy mikor Jézus alávetette Magát János kereszttségének, akkor Ő is átment egy azonosuláson – azonosult az emberiséggel. Ez természetesen nem jelentett azonosulást az ember bűnével. Ez azt jelentette, hogy Jézus teljes mértékben ember az ember bűne kivételével, és nem szégyenült meg attól, hogy azonosult a testvéreivel.

Jézus ebben beteljesedése lett Mózes alázatos és háttérbe húzódó jelleme ószövetségi előképének. A Zsidókhöz írott levélben ezt olvassuk: „Hit által tiltakozott Mózes, midőn felnövekedett, hogy a Faraó leánya fiának mondják, inkább választván az Isten népével való együttnyomorgást, mint a bűnnek ideig-óráig való gyönyörűségét, Égyiptom kincseinél nagyobb gazdagságnak tartván Krisztus gyalázatát, mert a megjutalmazásra tekintett” (Zsid11:24-26). Ez az, amit az Úr Jézus Krisztus tett meg a számunkra végtelenül nagyobb módon. Ő hátat fordított a mennyei dicsőségnek, hogy azonosulhasson velünk, s azért tette ezt szeretetben, hogy mi is azonosulhassunk Ővele.

³⁷ Ennek az igeszakasznak a fordítását, valamint a kereszttség természetéről és jelentéséről szóló néhány kijelentést Donald Grey Barnhousenak köszönhetek (lásd *God’s Freedom*, [Grand Rapids, Eerdmans, 1958], 32-44. de különösen a 34. oldal).

22. fejezet: A Szentlélek keresztsége, Jn1:29-34

29. Másnap látá János Jézust ő hozzá menni, és monda: Ímé az Istennek ama béránya, a ki elveszi a világ bűneit!

30. Ez az, a kiről én ezt mondtam: Én utánam jó egy férfiú, a ki előttem lett, mert előbb volt nálamnál.

31. És én nem ismertem őt; de hogy megjelentessék Izráelnek, azért jöttem én, a ki vízzel keresztelek.

32. És bizonysgot tőn János, mondván: Láttam a Lelket leszállani az égből, mint egy galambot; és megnyugovék ő rajta.

33. És én nem ismertem őt; de a ki elkülde engem, hogy vízzel kereszteljek, az monda nékem: A kire látod a Lelket leszállani és rajta megnyugodni, az az, a ki keresztel Szent Lélekkel.

34. És én láttam, és bizonysgot tettem, hogy ez az Isten Fia.

János evangéliumának első fejezetében ugyanazok a versek, melyek elmondják nekünk, hogy János vízzel keresztelt, azt is elmondják nekünk, hogy Jézus Krisztus a Szentlélekkel keresztelni jött. Azaz, eljutunk az alábbi kérdésekhez: Mi a Szentlélek keresztsége? Miképpen kapja meg valaki ezt a keresztséget? Kinek van szánva a Szentlélek keresztsége? Maga a szöveg így szól: „A kire látod a Lelket leszállani és rajta megnyugodni, az az, a ki keresztel Szent Lélekkel. És én láttam, és bizonysgot tettem, hogy ez az Isten Fia.” (Jn1:33-34)

Amint elkezdjük tanulmányozni a témát, teljesen természetesen a „megkeresztelni” szónak az előbbi tanulmányban vizsgált jelentéséből fogunk kiindulni. Azaz nem beszélünk a vízkereszttség semmiféle konkrét kiszolgáltatási módjáról, vagy a csecsemőkereszttség kontra felnőtt keresztségről. Csak arról az „azonosulásról”? vagy „átalakulásról” fogunk beszélni, amit a Szentlélek hoz el.

Minden hívő számára

Itt természetesen a segítségünkre siet egy sor további újszövetségi ígevers: az 1Kor12:13, a Rm6:3, az Ef4.5 és mások. Ezek a versek nem valamiféle konkrét tüneményt írnak le, mely kísérelés volt a Szentlélek megadásának a korai egyház számára. Ezek az ígeversek a Szentlélek-kereszttségünk jelentéséről tanítanak bennünket, s azért fordulunk hozzájuk, mert ennek a tantételnek a vonatkozásában – mint az összes többi tantétel vonatkozásában is – a Bibliát tanulmányozót pontos tanítással, és nem tüneményekkel kell vezetni. Példának okáért ha azt olvasnánk a Bibliában, hogy valaki, akinek nagyon sok pénzre volt szüksége, imádkozott, és megkapta, az nem jelentené azt, hogy mindegyikünk válogatás nélkül elmondhatná ugyanazt az imát, s megkapná rá ugyanazt a választ. Nekünk az imával kapcsolatos megértésünkben annak kell vezetnie, amit a Biblia konkrétan mond róla. Ugyanígy azt sem akarjuk, hogy a Szentlélek keresztségével kapcsolatosan az a tény vezessen minket, hogy a korai egyházban egyesek (de nem mindenki) nyelveken szóltak, miután vették a Szentlelket, vagy hogy látták, amint a Lélek lángnyelvek formájában száll le rájuk. Azt akarjuk, hogy az vezessen minket, amit az Újszövetség általánosságban tanít a Szentlélekről és az Ő keresztségéről.

Az egyik legtanulságosabb ígevers a Szentlélek-keresztsegről az 1Kor12:13: „Mert hiszen egy Lélek által mi mindnyájan egy testté kereszteltettünk meg, akár zsidók, akár görögök, akár szolgák, akár szabadok; és mindnyájan egy Lélekkel itattattunk meg”. A szövegkörnyezet megmutatja, hogy a test, melyről itt szó van, a Krisztus Teste, az igazi

egyház, s az igever s lényege az, hogy mindazok, akik hisznek Krisztusban, a Szentlélek által ebben a testbe lettek belekeresztelve. Ezért a Szentlélek-keresztség minden hívő számára szól.

Mikor ezt mondom, tudom, lesznek egyesek, akik elsődlegesen a „Szentlélek-keresztség” kifejezés kortárs használata miatt kérdőjelezik ezt meg. Manapság ezt annak a megtapasztalásnak a megjelölésére szokták használni, mely általában a nyelveken szólás ajándékához kötődik, de a kifejezés eme használata pontatlan. Én nem akarok itt értekezést kezdeni a nyelveken szólás ajándékáról. Nagyon sok minden megkérdőjelezek, ami manapság tartozik a nyelveken szólás ajándékához, de abban is hiszek, hogy Isten mindent megtehet. Ha Ő úgy dönt, hogy sajátos módon adja meg manapság ezt az ajándékot, akkor legyen úgy. Én nem kérdőjelezem azt meg. De azt állítom, hogy a nyelveken szólás, vagy bármely más karizmatikus ajándék megtapasztalása nem a Szentlélek keresztsége.

Pontatlan a Szentlélek keresztségét a kegyelem második munkájának is tulajdonítani, mint tették azt egyesek. Egy percre sem kérdőjelezem meg a kegyelem második munkáját, amíg az arról beszélő elfogadja a kegyelem harmadik munkájának, negyedik munkájának, ötödik munkájának szükségességét – így tovább, a végtelenségig. Isten kegyelmének sok megtapasztalása figyelhető meg egy keresztyén életében, s ezeknek a Szentlélek a közvetítője. Szintén szükség van, mint azt a Biblia is jelzi, a Lélekkel való állandó betöltekezésre és újrabetöltekezésre. De a Szentlélekkel való eme betöltekezés nem a Szentlélek keresztsége. Ez a lényeg. Így a kifejezés egyetlen pontos használata az, amelyik minden igaz hívőre vonatkozik: ez eszköz, amellyel ők azonosulnak Krisztussal az Ő titokzatos Teste tagjaiként.

A másik igever s a Rm6:3: „Avagy nem tudjátok-e, hogy a kik megkeresztelkedtünk Krisztus Jézusba, az ő halálába keresztelkedtünk meg?” Ez azt jelenti, hogy az összes hívő azonosul Krisztussal az Ő halálában a Szentlélek keresztül. Az Ef4:5 azt mondja, hogy „egy az Úr, egy a hit, egy a keresztség”. Helyesen értelmezve ez az igever s a Szentháromságra utal. Az „egy Úr” Isten, az Atya, Jahve, az „egy hit” az Úr Jézus Krisztusba vetett hit, az „egy keresztség” a Szentlélek-keresztség. Minden fenti esetben az idézett igever s az összes Jézus Krisztusban hívő számára közös megtapasztalásról beszél.

Most már látjuk, miért mutatott rá Keresztelő János Jézusra, mint arra, Aki a Szentlélekkel keresztel. E cselekvése jellemző volt a szolgálatára. „Más szóval”, írja John. W. Stott a *The Baptism and Fullness of the Holy Spirit (A Szentlélek keresztsége és teljessége)* című művében, „pont miképpen Jánost nevezték 'Keresztelőnek', mivel a szolgálatának a jellemzője volt a vízzel történő keresztelés, úgy nevezhető Jézus is 'Keresztelőnek', mert az Ő szolgálatára is jellemző a Szentlélekkel történő keresztelés”.³⁸ Ez megtörténik mindenkivel, akik hisznek. Ebben az Úr Jézus Krisztus a próféciák hosszú sorát töltötte be (v. ö. Ezék30:26-27, Joel2:28-32), és megnyitotta a konkrét áldást e kor minden hívője számára.

Krisztussal összeházasodva

Ezen a ponton hadd szemléltessem a dolgot. A szemléltető példa jó, és nemcsak összefoglal majd sok mindent az általunk mondottakból, de még tovább is visz minket. Milyen szemléltetést használ maga a Biblia a Krisztussal történő azonosulásunkra? A válasz az, hogy a házasságot (Ef5:22-23). Más szóval, abban a pillanatban azonosulunk Krisztussal, amikor hitre jutunk a Szentlélek által, s pontosan oly módon, ahogyan a menyasszony válik eggyé a férjével a házasságkötési ceremónia során.

A házasságkötés először is megváltoztatja az asszony nevét. Tegyük fel, hogy Mary Jones néven jön a templomba. Ott pedig elismétli: „Én, Mary, elfogadlak téged John hites férjemül, és Isten, valamint e tanúk előtt ígérem és fogadom, hogy szerető és hűséges

³⁸ John. W. Stott, *The Baptism and Fullness of the Holy Spirit* (Downers Grove, Ill.: InterVarsity Press, 1964), 13. oldal.

feleséged leszek bőségben és ínségben, örömben és bánatban, betegségben és egészségben, mindhalálíg”. S a ceremónia elér egy pontra, amikor a szolgáló kijelenti: „És most a rám, mint Jézus Krisztus egyháza szolgájára ruházott hatalmammal fogva kijelentem, hogy John Smith és Mary Jones Smith mostantól férj és feleség Isten rendelésének és az állam törvényeinek megfelelően”. S Mary, aki Miss Jonesként jött a templomba, Mrs. Smithként távozik onnan. Mary eggyé lett a férjével a házassági ceremónia segítségével. Ugyanezen a módon változik meg a hívő neve is Miss Bűnösről Mrs. Keresztýénre, amit eggyé lesz az Úr Jézus Krisztussal. Még azt is mondhatnánk, hogy Maga a Szentlélek az, aki véghezviszi ezt a ceremóniát.

De nemcsak Mary neve változik meg a ceremónia eredményeképpen. Végbemegy egy jogi változás is. Ha Mary rendelkezett vagyontárgyakkal a házasságkötést megelőzően, akkor eladhatta azokat egészen annak a napnak a reggeléig, csak a saját aláírását szerepeltetve az adásvételi papírokon. A házasságkötési ceremóniát követően azonban ezt már nem teheti meg. Ehhez már szüksége lesz a férje aláírására is. S emellett a jogi változás mellett végbemegy egy pszichológiai változás is. Mary tudja, hogy ő már férjes asszony, többé nem egyedülálló. Várja a változást. S ott a szociális változás. Lánykori barátai közül sokan fokozatosan kicserélődnek majd házas barátokkal, s a többi asszony is másképpen kezeli majd őt.

Pontosan ugyanezen a módon várhatjuk, hogy sok változás megy végbe abban a pillanatban, mikor a Szentlélek belekeresztel minket Krisztusba, vagyis eggyé tesz minket Ővele. Megkereszteltetünk Szentlélekkel. Bekerülünk Krisztus Testébe. Azonosulunk Krisztussal. Elpecsételtetünk a Szentlélek által a testünk megváltásának napjára. Mindezek a változások egyszerre mennek végbe és összefoglalhatók annak kimondásával, hogy „Krisztusban vagyunk – s a Szentlélek az, Aki odatesz minket.

„Krisztusban”

Mikor megkereszteltettünk Szentlélekkel, akkor „Krisztus Jézusba” kereszteltettünk bele (Rm6:3). Mit jelent „Krisztusba” kereszteltetni, vagy „Krisztusban” kereszteltetni? Mindösszesen több mint száz igevers van az Újszövetségben, ahol a „-ban” rag használatos az Úr Jézus valamelyik nevével, s ha ezeket időrendi sorrendbe állítjuk, akkor megmutatják, hogy mi már a világ teremtése előtt bekerültünk és benne vagyunk Krisztusban, azonosultunk Vele az Ő születésében, körülmetélésében, halálában, feltámadásában, s örökre Krisztusban vagyunk.

1. A Biblia azt mondja nekünk, hogy a világ teremtése előtt lettünk kiválasztva Krisztusban (Ef1:4). Donald Grey Barnhouse írta: „Mivel már láttuk, hogy Krisztusba a Szentlélek keresztelő munkája által lépünk be, látnunk kell, hogy a legelső, a Szentlélek által a javunkra elvégzett munka az örök kiválasztásunk volt az Ő Testének tagjaiként. Az Ő örök rendelésében Isten az Atya, a Fiú és a Szentlélek elhatározta, hogy ne legyen örökre egyedül, s eldöntötte, hogy a teremtmények tömegéből, akik majd Ádám fiaiként születnek egy hatalmas seregnek kell majd egy napon Isten fiaivá válni, részesedni az isteni természetből, és elváltozni az Úr Jézus Krisztus képmására. E sereg tagjai, mely majd az Ő teljességét alkotja, Aki mindeneket betölt mindenekkel, az újjászületés által válnak az Ő fiaivá, és a Szentlélek keresztsége által az Ő tagjaivá.”³⁹

2. Azonosulunk az Úr Jézus Krisztussal a születésében is. Egyesek majd megkérdik: „De miképpen azonosulunk Krisztussal az Ő születésében?” A válasz az, hogy az Ő születése a mi születésünk előképe, lelkileg mondva. A 2Kor5:17-ben olvassuk: „Azért ha valaki Krisztusban van, új teremtés az”. Mondhatjuk tehát, hogy a Szentlélek segítségével azonosultunk Krisztussal Istennek magában az életében.

³⁹ Donald Grey Barnhouse, „Eternal Identification”, *Epistle to the Romans*, 30. rész (Philadelphia: The Evangelical Foundation, 1951), 32-33. oldal

Mi történt az Úr Jézus Krisztus születésekor? Krisztus büntelen és isteni élete belekerült Szűz Mária bűnös és egészen emberi testébe. Egy ideig úgy tűnt, hogy az isteni élet elnyeletett, de ez az élet ott volt, s a maga idejében megmutatkozott a csecsemő Jézus megszületésével. Ugyanezen a módon jelentette ki Isten nekünk, hogy megtapasztaljuk majd, amint az Ő saját élete vesz lakozást a szívünkben. Ha úgy válaszolunk erre, ahogyan Mária válaszolt: „Mimódon lesz ez, holott én férfiat nem ismerek?”, a válasz az, hogy „A Szent Lélek száll te reád, és a Magasságosnak ereje árnyékoz meg téged; azért a mi születik is szentnek hivatik, Isten Fiának” (Lk1:34-25). Számunkra, akik hiszünk, minden bennünk levő jó az isteni természet eme beültetésének a következménye. Egyedül és kizárólag azért vagyunk az Isten fiai, mert azonosultunk Isten Fiával.

3. Azonosultunk Krisztussal az Ő körülmetélkedésében is, mert ezt olvassuk: „Mert Ő benne lakozik az istenségnek egész teljessége testileg, és ti Ő benne vagytok bételjesedve, a ki feje minden fejedelemségnek és hatalmasságnak. A kiből körül is metéltettek kéz nélkül való körülmetéléssel, levetkezvén az érzéki bűnök testét a Krisztus körülmetélésében.” (Kol2:9-11) A körülmetélkedés a test bűneitől való elkülönülést jelenti. Meg kell tehát tanulnunk, hogy ez a minket a Krisztussal egyesítő Szentlélek akarata, hogy Krisztushoz hasonlókká tegyen minket ebben az elkülönülésben.

4. Azonosultunk Krisztussal a halálában is, mert a Rm6:3 kijelenti: „Avagy nem tudjátok-e, hogy a kik megkeresztelkedtünk Krisztus Jézusba, az ő halálába keresztelkedtünk meg?” Ez két értelemben igaz. Először, mikor Jézus Krisztus meghalt a kereszten, én is meghaltam Vele együtt a bűnömöt illetően. Isten az Atya halálra adta a Fiát, s mivel én egyesültem Vele a Szentlélek segítségével már a világ teremtését megelőzően, én is halálra adattam. A bűnömre ki lett szabva a büntetés, s most bátran állhatok Isten jelenlétében, örökre megtisztulva. Ennek a halálnak az alapján énekelhetem:

A bűnöm – ó, e dicsőséges gondolatnak az öröme! – A bűnöm, nem részben, egészben
A keresztre van szegezve, nem hordom már többé. Dicsérd lelkem, dicsérd az Urat!

Másodszor, egy bizonyos értelemben az azonosságom Krisztussal az Ő halálában vonatkozik az én itt és most élt életemre is. Valójában ezért említi meg ezt az igazságot a Róma 6. A témája a hívő növekedése a szentségben. A bűn élete a múlt. A jövő a szentség. Következésképpen a hívőnek halottnak kell tekintenie magát a bűn számára, de élőnek Isten számára az Ő Jézus életén keresztül (11. vers). Mondhatjuk, hogy a Krisztussal az Ő halálában való azonosulásunkon át tört meg a bűn ereje felettük és váltunk szabaddá az Isten iránti engedelmességre.

5. Végül, azonosultunk Krisztussal a feltámadásában is (Rm6:5). Természetesen igaz, hogy egy napon majd még a testeink is feltámadnak az Ő hasonlatosságára, de természetesen nem ez a mostani, vagy elsődleges jelentése a Krisztussal az Ő feltámadásában való azonosulásunk tantételének. Az azonosulásunk Krisztussal az Ő feltámadásában megadja nekünk a lehetőséget, hogy Krisztus életét éljük meg most. Ezért Pállal együtt ezt kell kiáltanunk: „Hogy megismerjem Őt, és az Ő feltámadásának erejét, és az Ő szenvedéseiben való részesülésem, hasonlónak lévén az ő halálához” (Fil3:10). Ez jelenlegi megtapasztalás. Ennek a feltámadásnak az ereje az igazán keresztyén élet ereje.

Mindez – az azonosulásunk Krisztussal az Ő születésében, a körülmetélésében, a halálában és a feltámadásában – most a miénk, mert egyé lettünk Krisztussal a Szentlélek-keresztiségen át. Az előző generációban szokás volt ilyen feliratokat vésni a sírokra: „Itt fekszik John Smith, aki 1854. június 5-én lépett be az örök életbe”. Soha ne legyen ilyen sírfeliratod. Ha lesz bármilyen, akkor azt fejezze ki, hogy Krisztusban ki lettél választva már a világ teremtése előtt, s már itt és most önmagadban birtokoltad az Ő életét.

23. fejezet: A keresztyén keresztség, Jn1:29-34

29. Másnap látá János Jézust ő hozzá menni, és monda: Ímé az Istennek ama báránya, a ki elveszi a világ bűneit!

30. Ez az, a kiről én ezt mondtam: Én utánam jó egy férfiú, a ki előttem lett, mert előbb volt nálamnál.

31. És én nem ismertem őt; de hogy megjelentessék Izráelnek, azért jöttem én, a ki vízzel keresztelek.

32. És bizonysgot tőn János, mondván: Láttam a Lelket leszállani az égből, mint egy galambot; és megnyugovék ő rajta.

33. És én nem ismertem őt; de a ki elkülde engem, hogy vízzel kereszteljek, az monda nékem: A kire látod a Lelket leszállani és rajta megnyugodni, az az, a ki keresztel Szent Lélekkel.

34. És én láttam, és bizonysgot tettem, hogy ez az Isten Fia.

A philadelphiai Tizedik Presbiteriánus Gyülekezetnél, ahol pásztorként szolgálók, rendszerint két lépés következik azok számára, akik csatlakozni akarnak a gyülekezethez. Először annak, aki taggá kíván válni, meg kell jelenni az ülésen, és ott bizonysgot kell tenni a Jézus Krisztusba vetett személyes hitéről. Ekkor a neve bekerül a névjegyzékbe. Másodszor, a gyülekezet többi része nyilvánosan üdvözli a következő vasárnapon. Mindkét lépés normális, de mindig megmondjuk az új tagnak, hogy a tagsága nem a nyilvános elfogadástól függ. Épp ellenkezőleg, ő már állandó taggá válik az ülés előtti megjelenéstől számítva. Attól a pillanattól kezdve élvezi mindazokat a jogokat és kiváltságokat, melyekkel bármely másik tag is rendelkezik.

Bizonyos módon ez szemléltetése az előző tanulmányban vizsgált Szentlélek-keresztség, valamint a vízkeresztség közötti különbségnek, mely utóbbit most vesszük górcső alá. Mindkettő normális a dolgok természetes menetében, de két külön cselekedetről van szó, melyek közül az utóbbi soha nem elengedhetetlen ahhoz, hogy élvezzük a Krisztushoz csatlakozás jótéteményeit, ami a valódi keresztyénség.

Rítusok és ceremóniák

Ez az első alapelv, amit le kell szögeznünk a vízkeresztség vonatkozásában: *egyetlen rítus, vagy ceremónia sem lép be soha a keresztyénség lényegébe*. Pál napjaiban, mint a keresztyén egyház bármely más korszakában is léteztek néhányan, akik tagadták ezt. Ezek az emberek úgy gondolták, hogy az üdvösség áldásait csak azok élvezhetik, akik alávetik magukat a körülmetélkedésnek, azaz azok, akik a keresztyénségbe a judaizmus kezdő rítusával lépnek be. Az ő nézeteikkel szemben viszont Pál azt tanította, hogy az üdvösség tisztán kegyelemből ered, és nem biztosítja azt be semmiféle cselekedet az egyén részéről.

Ennek a témának a tárgyalása során Pál számára teljesen normális dolog volt Ábrahámmal előhozakodni, mert Ábrahám volt a legvilágosabb példája az Ószövetségben az Isten előtt a minden ceremóniától, vagy a törvény betartásától függetlenül megigazult embernek. Itt van Pál érvelése a legtömörebben: „Ez a boldogság tehát a zsidónak, vagy a pogánynak is tulajdoníttatik-é? Mert azt mondjuk, hogy Ábrahámnak a hit tulajdoníttatik igazsággul. Miképen tulajdoníttatik tehát? Körülmetélt vagy körülmetéletlen állapotában? Nem körülmetélt, hanem körülmetéletlen állapotában. És a körülmetélkedés jegyét körülmetéletlenségében tanúsított hite igazságának pecsétjéül nyerte: hogy atyja legyen mindazoknak, a kik körülmetéletlen létükre hisznek, hogy azoknak is tulajdoníttassék az igazság; És hogy atyja legyen a körülmetélteknek is, azoknak, a kik nemcsak

körülmetélkednek, hanem követik is a mi atyánknak Ábrahámnak körülmetéletlenségében tanúsított hitének nyomdokait.” (Rm4:9-12)

Ebből a kijelentésből először is azt tanuljuk meg, hogy mindazok üdvözülnek, akik hisznek, függetlenül attól, hogy körül vannak-e metélve, vagy sem. Másodszor pedig azt tanuljuk meg, hogy Isten a körülmetélkedés rítusát Ábrahámnak nem a hitbéli megigazulása előtt, hanem *azt követően* adta, hogy világossá tegye: nem a rítus által jutott Ábrahám üdvösségre. Ezért, még egyszer mondjuk, egyetlen rítus, vagy ceremónia sem lép be soha a keresztyénség lényegébe.

Ebből azonban nem következik, hogy minden rítust, vagy ceremóniát félre kellene dobni, vagy figyelmen kívül kellene hagyni Krisztus követőinek, mint tették azt egyes csoportok, akiknek nincs semmiféle sákramentumuk. *Egyes rítusoknak, vagy ceremóniáknak van értékük.* Ez a második alapelv.

Pál szerint ez igaz volt még a körülmetélkedés vonatkozásában is. „Micsoda haszna van a körülmetélkedésnek?”, kérdezi a Rm3:1-ben. S meg is válaszolja: „Minden tekintetben sok”. Így az imént olvasott Rm4:9-12 igeszakaszban rámutat, hogy a körülmetélkedésnek az volt az értéke Ábrahám számára, hogy a jele és a pecsétje volt Isten korábbi, megigazító cselekedetének. Benjamin B. Warfield, aki az egyik legnagyobb református teológus volt Amerikában, ezt írja a téma elemzésében: „Ennek az igeszakasznak az alapján a körülmetélkedésnek nincsen semmi funkciója az üdvösség megszerzésében, vagy átvételében sem mint eszköznek annak biztosítása végett, sem mint feltételnek az üdvösség ajándékához, sem pedig mint a ráruházás csatornának. Nem előzte meg ilyen, vagy amolyan módon az üdvösséget, nem eszközölte ki, vagy könnyítette meg annak átvételét, hanem követte, már meglévőnek előfeltételezván azt.” Isten azonban kegyelemből adta Ábrahámnak a körülmetélkedést, mint az igazságosságának jelét és pecsétjét. „A körülmetélkedés értéke tehát pont ebben rejlett: látható jellel jelölte meg Ábrahámot, mint olyasvalakit, aki az igazságos mivoltát Istentől kapta, s aki ettől kezdve az Úré, és ezt az igazságot a neki adott szövetségi ígérettel pecsételte el.”⁴⁰

Leszögezhetjük tehát a harmadik alapelvet, miszerint *a rítusoknak és a ceremóniáknak azért van értékük, mert ezeket Isten alapította az Ő kegyelmének jeleiként, és az Ő szövetségi ígéreteinek pecsétjeiként.*

A jel

Tudom, hogy egyesek majd úgy gondolják: a vízkeresztségnek szentelt tanulmányban rendkívül hosszú időt szántam a körülmetélkedés megtárgyalásának. De hiszem, hogy ez a megtárgyalás nem csak azért lényeges, mert szoros kapcsolat áll fenn a kettő között – mindkettő olyan cselekedet, mely beiktatja az illetőt az Isten népének testületébe – hanem mert az Újszövetség legrészletesebb elemzése a rítusokról és a ceremóniákról is magában foglalja a körülmetélkedést. S ez világosan azért van így, mert a körülmetélkedés problémát jelentett a korai keresztyén evangélistáknak, és meg kellett vitatni, míg a keresztség, dacára a hasonlóságához a körülmetélkedéshez, nem. Sőt, a körülmetélkedés megvitatása azért is hasznos volt, mert két kifejezést adott nekünk – a „jelet” és a „pecsétet” – melyek a leghasznosabbak a keresztyén keresztség megértéséhez.

Az első ezek közül a „jel”. Mi a jel? Egészen egyszerűn fogalmazva a jel olyan látható dolog, ami valamely önmagától eltérő és nagyobb valóságra hivatott rámutatni. A sákramentumok esetében a jel külsődleges és látható, míg a valóság, melyre mutat, belsőleges

⁴⁰ Benjamin B. Warfield, *Selected Short Writings of Benjamin B. Warfield – I. kötet*, szerk. John E. Meeter (Nutley, N. J.: Presbyterian and Reformed, 1970, 326. oldal)

és lelki. A vízkeresztség a Szentlélek segítségével megvalósuló azonosulásunkra mutat rá az Úr Jézus Krisztussal.

A keresztség az Úrhoz tartozókként azonosít minket. Nem tesz minket az Úr tulajdonává, hanem ez egy jel, mely hozzá tartozóként azonosít minket. Néhány éve, mikor az Egyesült Államok nyugati részén jártam a családommal, egyszer csak jeleket kezdtem látni, melyek arról tájékoztatták az utazókat, hogy közelednek „Joe sátrához”. Sivatagos rész volt az. Így valószínűleg a legtöbb arra járó számára a szórakozás egyes számú forrását hosszú mérföldeken keresztül ezek a jelek alkották. Az első jel így szólt: „50 mérföld Joe sátoráig”, a következő: „40 mérföld Joe sátoráig”. Volt jel 30, 20, 15, 10, 5, 3, és 1 mérföldnyire is. A következő jel kimondottan figyelemfelkeltő volt: „Állj készen! Már itt jön!”, majd még egy: „Csak 500 láb”. S hirtelen ott volt – egy nagy ajándékbolt szállodával és benzinkúttal – és felette a legnagyobb jel: „Joe sátra”. Garantálom, hogy azok közül akik az országnak abban a részében járnak, soha senki nem megy be úgy az ajándékboltba, a motelben, vagy a benzinkútra, hogy megkérdezné: „De ki ennek a helynek a tulajdonosa?” Természetesen Joe! A jelek azért vannak ott, hogy erre a tényre mutassanak rá.

Ebben az értelemben jel a keresztyén keresztség. Nem tesz senkit semennyivel jobban keresztyénné, mint amennyire Joe jele ad titulust az ajándékboltnak, a motelnek és a benzinkútnak. A keresztség egyszerűen csak jelzi, hogy ő most keresztyén.

Sőt, ez nemcsak a hitetlen világ vonatkozásában van így. A keresztségnek van olyan irányú vonatkozása is: ez a módunk annak kifejezésére, hogy nem a magunkéi vagyunk, hanem áron vétettünk meg, s azonosultunk Jézussal. Ez igaz. De az is igaz, hogy hozzánk is szól. Luther Mártonról jegyezték fel, hogy egyszer órákon keresztül látszólag teljesen összezavarodott, kétségtelenül a feszültség és a mentális kifáradás következtében, mikor már huszonnyolc éve volt a német protestáns reformáció élharcosa. Megkérdőjelezte a reformáció értékét, a saját hitét, sőt még Magának az Úr Jézus Krisztusnak a munkáját is. De azokban az órákban írta fel krétával a táblájára ezt a két szót: *Baptizatus sum!* Meg vagyok keresztyén! Így erősítette meg önmagát abban, hogy ő valóban Krisztusé, s azonosult Vele a halálában és a feltámadásában.

Egy közbevetést kell itt tennem, nehogy valaki azt gondolja, hogy mivel ily módon utaltam Lutherre, ezért valamiféle mágikus erőt tulajdonítok a keresztségnek. Nem ez a helyzet. A keresztség jel, nem cselekedet. Valójában ezt nem voltak képesek meglátni, s ehhez kapcsolódott még a keresztség teljes kisajátítására irányuló vágyuk. Ez vezetett a keresztséggel kapcsolatos visszaélésekhez először a korai római katolikus egyházban, majd a protestáns reformációból származó különféle csoportosulásokban a tizenhatodik században.

A római katolikus egyház élenjáró volt abban, hogy értéket tulajdonítottak a sákramentumoknak önmagukban, majd felemelték azokat a prédikálással és a biblikus tudásmegszerzésével szembeni pozícióba. Mikor ez végbement, akkor már inkább a sákramentum, semmint a hit vált szükségessé az üdvösséghez. A keresztség esetében kialakult az a furcsa szokás, melynek során a halál előtti utolsó lehetséges pillanatig késleltették a keresztséget, hogy az a lehető legtöbb bűnt elmoshassa. A protestáns egyház egyes szektoraiban ugyanezt a nézetet fejezte ki a papi pálya létezése, az oltárként felfogott Úr asztala felmagasztalása, sőt még a nyelvezet is, amit vagy az úrvacsoránál, vagy a keresztség kiszolgáltatásánál használtak.

Mindezek a gyakorlatok összeegyeztethetetlenek a keresztségre és az úrvacsorára vonatkozó bibliai tanításokkal. Ezért elvetjük ezeket, hogy ahhoz a nézethez ragaszkodjunk, amely a sákramentumokat az Úr szövetsége jeleinek és pecsétjeinek tekinti.

Isten pecsétje

Ezzel eljutottunk a második ponthoz. A keresztség jel, de egyben pecsét is.

Ezért megkérdezzük magunktól: „Miféle értelemben pecsét a keresztség? Egyáltalán mit jelent a pecsét?”

Napjainkban a hivatalos pecsétek használata lehanyaglóban van, de még mindig a rendelkezésünkre áll elegendő példa, melyek a pecsét fontosságára emlékeztet. Ha valaha is jártál külföldön, akkor ismered az útlevel beszerzésének folyamatát, mely az Egyesült Államok pecsétjét hordozza magán. Oly módon pecsételik a papírra, hogy lehetetlen eltörölni, vagy megváltoztatni, s ez teszi érvényessé az útlevelet. Emellett ha valaha is tettél esküt valamely kijelentés igazságtartalmára közjegyző előtt, akkor láthattad, amint ráüti a pecsétjét a papírra, ezzel erősítvén meg az esküt, amit előtte tettél.

Az ókori időkben sokkal szélesebb körű volt a pecsétek használata. Mivel a legtöbb ember, még a nagyon gazdagok, vagy fontosak is írástudatlanok voltak, a pecsét egyenrangú volt valaki aláírásával. Az emberek magukkal vitték a pecsétjeiket, s ráütötték azokat a levelekre, vagy dokumentumokra a munkájuk zálogaként, valamint a felelősségük elismeréseként. Ha egymáshoz tesszük a két elképzelést – a hivatalos pecsét és az aláírás elképzeléseit – akkor alkothatunk némi elképzelést arról, mit jelent a pecsét a keresztség vonatkozásában. A keresztséget átvéve azt jelezzük, hogy mi az Úr Jézus Krisztuséi vagyunk. Az Ő nevét hozzánk csatolták, s a rajtunk levő pecsétje a bizonyítéka annak, hogy Ő áll az ígéretek mögött. Had idézzek ismét Warfieldtől. „Isten népének egész történelmében nincsen semmi, amit többre értékelnének, amely boldogabbá tenné őket, s amelytől nagyobb biztonsággal függenének mint az, hogy az Úr nevéből neveztetnek, Ehhez a tényhez folyamodtak, mikor a megpróbáltatásaik során Izrael reménységéhez fordultak, a Megváltóhoz a bajok idején: 'Hiszen te közöttünk vagy, Uram, és mi a te nevedről neveztetünk; ne hagyj el minket!' (Jer14:9). S ebben érte el az örömük a csúcsát: 'a te szavaid örömeimre váltak nékem és szívemnek vígasságára; mert a te nevedről neveztettem oh Uram, Seregeknek Istene!' (Jer15:16).”

Ezért, mondja Warfield, „mikor a mi Urunk megparancsolta a tanítványainak, hogy kereszteljék meg azokat, akiket az egész világra kiterjedő küldetésük során Krisztushoz kell vonzaniuk 'az Atyának, a Fiúnak és a Szentléleknek nevében', akkor amit megparancsolt nekik, az pontosan azt jelentette: nevezzék őket a hármass Isten nevéből, hogy az Övéiként lehessen őket megjelölni és örök tulajdonként az Ő számára elpecsételni”.⁴¹

Ha hiszel az Úr Jézus Krisztusban, ezt az Úr tette meg veled. Krisztushoz hívatál. Az Ő nevéből neveztetél, és most el vagy pecsételve az Ő számára, mint értékes és örök tulajdon.

Elpecsételve a Lélek által

Egyetlen végső dolog van még. Ez pedig az a tény, hogy az Újszövetségben a „pecsét” szó mindig inkább a Szentlélekre, semmint a vízkeresztség kiszolgáltatására vonatkozik. Ez nem azt jelenti, hogy a vízkeresztségnek nincs meg a pecsét jellege, amint azt megtárgyaltuk, de azt jelenti, hogy a Szentlélek munkája oly hatalmas és oly valóságos, hogy a kifejezés teljesen természetesen majdnem csak ennek a jelölésére van fenntartva. Ezért olvassuk, hogy mikor hiszünk Krisztusban, „megpecsételtettünk az ígéretnak ama Szent Lelkével” (Ef1:13), és „a ki által megpecsételtettünk a teljes váltságnak napjára” (Ef4:30).

Ez a mi valódi biztonságunk Isten népeként. Ezékiel könyvében van egy prófécia, mely azt tárgyalja, miképpen foglalkozik Isten Izraellel az idők végén. Hat ember lép be Jeruzsálembe, hogy ítéletet hirdessenek a lakosaira, de mielőtt belépnének, egy gyolcsba öltözött férfi, akinek a derekán íróeszköz van, átmegy a városon és jegyez „egy jegyet a férfiak homlokára, a kik sóhajtanak és nyögnek mindazokért az útálatosságokért, a melyeket cselekedtek annak közepében” (Ezék9:4). Utána a többinek megmondatik: „Menjetek át a

⁴¹ Ugyanott, 327-328. oldal

városon ő utána, és vágjátok; ne kedvezzen a ti szemetek, és ne szánakozzatok: Vénét, ifjat, szűzet, gyermeket és asszonyokat öljetek meg mind egy lábíg, de azokhoz a férfiakhoz, a kiken a jegy van, ne közelítsetek” (Ezék9:5-6).

Te és én, valamint mindazok, akik hisznek az Úrban, ugyanígy vannak megjelölve Isten Szentlelke által, mint Krisztus emberei, azaz mint keresztyének. E megjelöléssel jutottunk biztonságba. A Biblia mondja: „Ismeri az Úr az övéit”. Majd hozzáteszi: „Álljon el a hamisságtól minden, a ki Krisztus nevét vallja.”(2Tim2:19).

24. fejezet: Angyalokat fogsz látni, Jn1:52

52. És monda néki: Bizony, bizony mondom néktek: Mostantól fogva meglátjátok a megnyílt eget, és az Isten angyalait, a mint felszállnak és leszállnak az ember Fiára.

Kíváncsi lennénk, volt-e valaha valamilyen igazán örömteli megtapasztalásod, majd fedezted-e fel azt, hogy még sokkal több örülnivalód van a dologban? Emlékszem egy megtapasztalásra nagyon fiatal koromból. Valaki adott nekem egy könyvet, mely a Hardy-fiúk egyik kalandjáról szólt, két fiatal srácról, akiknek az apja detektív volt, és ő is mindig belekeveredtek a kalandjaiba. Mikor megkaptam azt hittem ez az egyetlen efféle könyv, s szerettem is. Érdekfeszítő kalandokat írt le. De aztán elképzelheted az örömet, amikor megtudtam, hogy az általam birtokolt könyv csak egyike egy hosszú sorozatnak ugyanazokkal a szereplőkkel, s én csak épp a felszínét ismerhettem meg a kalandjaiknak.

Efféle tapasztalataink valamennyiünknek vannak az életünk különböző időszakában. Amit azonban én látni szeretnék, az nem más, mint hogy lelkileg is vannak hasonló tapasztalataid. Azaz, megismersz valami különösen csodálatosat Jézusról, csodálatos pillanatokat élsz át Vele közösségben, megtapasztalod a hatalmát, majd megismered, hogy ez az öröm a végtelenségig egyre csak fokozódhat.

Mik az Úr Jézust jellemző szavak? *Ő örök.* Ez azt jelenti, hogy nincs sem kezdete, sem vége. *Ő* már az időnek előtte is létezett, és azon túl is létezni fog. Teljesen független tőle. A napok hossza nem meríti *Őt* ki.

Jézus Krisztus Istenhez hasonlóan szintén *változhatatlan.* Ez azt jelenti, hogy nem változik, és nem is fog soha megváltozni.

Ő mindentudó. Semmi sincs, amit ne tudna, vagy nincs olyasmi, amit már ne tudna, s a mi összes tudásunk egyszerűen csak az *Ő* gondolatainak utánagondolása. Mivel *Ő* mindentudó, a mi tudásbeli növekedésünknek sem lesz soha vége az *Ő* gyermekeiként.

Ő tökéletes, és kimeríthetetlen a *szeretetében.* Semmi sem fogja tönkretenni a megtapasztalásunkat az *Ő* szeretetétől, és semmi sem fogja azt elhomályosítani. Az *Ő könyörülete, igazságossága és szentsége* soha véget nem érő örömet fog jelenteni azoknak, akiket *Ő* megváltott.

Mi merítheti ki a kimeríthetlent? Melyik véges elme képes felmérni a végtelent? Ez lehetetlenség. Természetesen az *Ő* jobbán „gyönyörűségek vannak örökké” (Zsolt16:11).

A probléma

Általánosságban teljesen világosan ez a lényege az első fejezet utolsó versének János evangéliumában. János első fejezete különféle kontextusokban és szokatlanul sokféle néven mutatja be nekünk Jézust. *Ő* az Íge, a világosság, a Bárány, Isten Fia, a Mester, a Messiás, Izrael Királya. Ezek a titulusok Nátánael megvallásában érnek a csúcspontra, aki némi kezdeti kétkedés után kijelenti: „Rabbi, te vagy az Isten Fia, te vagy az Izrael Királya!” (49. vers) Ekkor azonban Jézus azzal válaszol, hogy mindaz a bepillantás és megtapasztalás, amit ezek a megvallások megtestesítenek, mindössze csak az efféle megtapasztalások végtelen sorozatának előjátékai, melyek még ez után következnek. Azaz, még több következik. Ezért jelenti ki: „Bizony, bizony mondom néktek: Mostantól fogva meglátjátok a megnyílt eget, és az Isten angyalait, a mint felszállnak és leszállnak az ember Fiára” (52. vers).

Általánosságban a további örömteli megtapasztalás elképzelése rejlik ennek az igeversnek a szívében azok számára, akik hittek Jézusban. Mikor azonban megpróbálunk ezen túllépni, mikor pontosabb vonatkoztatásokat keresünk, akkor problémákba ütközünk. Az

igevers egy ígéret, de minek az ígérete? Még konkrétabban szólva, mikor nyílik meg az ég, és mikor látjuk meg az angyalokat? Pontosan miről is beszél ez az igevers?

Ez természetesen nemcsak a saját korunk problémája. Sok igemagyarázó problémája volt ez az egyháztörténelem során mindvégig. Miért? A nehézség nem elsősorban az igevers magyarázatának, vagy vonatkozásának megtalálásában rejlik – ezt sokan megtették – hanem annak a magyarázatnak, vagy vonatkozásnak a megtalálásában, ami a rejtély egyes részeivel foglalkozik.

Létezik egy rejtvény, amit biztos vagyok benne, hogy sokan ismernek. Ennél különböző alakú kartonlemezeket kell egyetlen négyzetté összeállítani. Ha valaha is megpróbáltad megoldani ezt a rejtvényt, akkor tudod, hogy nem nehéz négyzetet kialakítani. Valójában több, különböző méretű négyzetet is kialakíthatsz. A nehézség abban rejlik, hogy egy-két darab mindig kimarad. A rejtvény pedig csakis akkor van megoldva, ha olyan négyzetet alkotunk, amelyhez minden darabot felhasználunk. Ugyanez a helyzet a Jn1:52 kezelésével is. Ez a rejtvény négy darabból áll, mégpedig az igevers négy fő részéből. (1) utalás a jövőre: *meglátjátok*. (2) a menny *megnyílásának* ténye. (3) utalás a Jézusra le- és felszálló angyalokra. (4) a titulusra, amit Jézus ad önmagának: *az ember Fia*. Az igevers bármely jó magyarázatának meg kell magyaráznia e négy rész mindegyikét.

Sok magyarázat vonatkozik ezeknek csak az egyikére. Valószínűleg a legnépszerűbb magyarázat a kortárs könyvekben az, amelyik összekapcsolja ezt az igeverset Jákob látomásával, amikor angyalokat látott egy mennyei létrán fel- és alájárni (1Móz28:12). A nehézség ezzel a nézettel az, hogy okot kellene találnunk, amiért Jézus ebben a szövegösszefüggésben Jákobra utalt. Igaz, hogy Jákob bizonyos értelemben Krisztus előképe volt. Ő az, aki elhagyta az otthonát, hogy menyasszonyt találjon egy idegen országban, pont ahogyan Krisztus is elhagyta a mennyet, hogy megváltsa a menyasszonyát, az egyházat. Ez azonban kissé erőltetett. S az sem segít rajtunk túl sokat, ha azt képzeljük, hogy Nátánael éppen Jákob történetét olvasta, amikor Fülöp elhívta őt.

Egyes magyarázatok az angyalok Jézusnak az Ő földi élete során tett szolgálataira utalnak. A nehézség ezzel a nézettel azonban az, hogy ez csak kétszer történt meg Jézus életében: egyszer a Sátán kísértéseinek vége felé a pusztaságban, másodszor pedig a Gecsemáné kertben, és sem Nátánael, sem András, sem pedig Fülöp nem volt jelen ezeknél.

Luthernek, a reformáció atyjának a fejezetre vonatkozó magyarázatában ő felhívja a figyelmet a menny megnyílására, s megjegyzi, hogy ez kétszer történt meg. Először Jézus megkeresztelkedésekor (amikor viszont a Szentlélek szállt le rá galambként, nem angyal), valamint a megdicsőülésekor. Viszont, mint Luther is említi, a megdicsőüléskor csak három apostol látta megnyílni a mennyet. Ezért, mondja Luther, „ezt a történetet lelkileg kell érteni”. Luther az egyházra vonatkoztatja ezt a történetet, valamint arra a hozzáférésre, amely minden hívőnek megadatik Krisztuson keresztül a mennyhez.

Ez a magyarázat? Megmagyarázza ez a rejtvény mind a négy darabját? Nem hinném. Viszont hiszem, hogy létezik magyarázat, mely megteszi. E magyarázat szerint, mikor Jézus ezt mondta: „meglátjátok a megnyílt eget, és az Isten angyalait, a mint felszállnak és leszállnak az ember Fiára”, akkor nem olyasvalamiről beszélt, ami majd Nátánael élete során történik meg. S nem is olyasvalamiről, ami majd András, vagy Fülöp, vagy bármely más tanítvány életében, illetve akár a te életedben, vagy az én életemben következik be. Olyasvalamiről beszélt, ami még mindig a jövő, ami még most is csak eljövendő. Más szóval, bár soha senki nem látta ennek az igeversnek a beteljesedését, egy napon majd mindenki meglátja, mikor Jézus Krisztus visszatér.

Ha ebben az értelemben vesszük az igeverset, akkor annak minden eleme a helyére kerül. A „meglátjátok” tényleges jövővé válik, s nemcsak Nátánael számára. Az egek szó szerint megnyílnak. Az angyalok kísérik majd Jézust. S az „ember Fia” kifejezés is elnyeri a tényleges jelentését, ahogyan Dániel könyvének hetedik fejezete határozza meg a számunkra.

„Látám éjszakai látásokban, és ímé az égnek felhőiben mint valami emberfia jőve; és méne az öreg korúhoz, és eleibe vivék őt. És ada néki hatalmat, dicsőséget és országot, és minden nép, nemzet és nyelv néki szolgálja; az ő hatalma örökkévaló hatalom, a mely el nem múlik, és az ő országa meg nem rontatik.” (13-14. vers) Ez a magyarázat még további igeverseket is megmagyaráz az evangéliumokból, melyekben Jézus azt jelentette ki, hogy „Mert az embernek Fia eljő az ő Atyjának dicsőségében, az ő angyalaival; és akkor megfizet mindenkinek az ő cselekedete szerint” (Mt16:27), vagy megint: „Mostantól fogva meglátjátok az embernek Fiát ülni az Istennek hatalmas jobbján, és eljöni az égnek felhőiben” (Mt26:64).

A dicsőség felhői

Ha meg akarjuk érteni ezt a nagy eseményt, akkor először is azt kell megértenünk, hogy Krisztus követői számára a nagy öröm és örvendezés eseménye lesz. Sajnos manapság sok keresztyén számára Jézus Krisztus visszatérése nem látszik a nagy öröm eseményének. Ők távol állnak a Vele való közösségtől, és meg fognak szégyenülni a visszatérésekor.

A Jelenések 19 festi le nekünk ezt az eseményt a legképszerűbben, s itt minden diadalmas. A menny izgalomban van, és a mennyben emberek hatalmas serege kiált hallelujákat. A „halleluja” jelentése „dicsérd az Urat”. Először is hatalmas sokaság kiált: „Aleluja! az idvesség és a dicsőség, és a tisztesség és a hatalom az Úré, a mi Istenünké!” Majd utána ez a nagy tömeg ismét kiáltja: „Aleluja!” A huszonnégy vén és a négy kerub leborulnak és imádják Istent, ezt kiáltván: „Ámen! Aleluja!” Végül a nagy sokaság kiáltja: „Aleluja! mert uralkodik az Úr, a mi Istenünk, a mindenható.” Ez a nagy öröm képe, mert minden készen áll az Úr megjelenésére. A Bárány felesége, a megdicsőült egyház készen áll, felöltözött tiszta és fehér gyolcsba.

Utána így folytatódik a fejezet: „És látám, hogy az ég megnyílt, és ímé vala egy fehér ló, és a ki azon ül vala, hivatik vala Hívnek és Igaznak, és igazságosan ítél és hadakozik. És az ő szemei olyanok, mint a tűzláng; és az ő fején sok korona; az ő neve fel vala írva, a mit senki nem tud, csak ő maga. És vérrel hintett ruhába vala öltöztetve és a neve Isten ígéjének neveztetik. És menyei seregek követik vala őt fehér lovakon, fehér és tiszta gyolcsba öltözve. És az ő szájából éles kard jő vala ki, hogy azzal verje a pogányokat; és ő fogja azokat legeltetni vasvesszővel; és ő nyomja a mindenható Isten haragja hevének borsajtóját. És az ő ruháján és tomporán oda vala írva az ő neve: királyoknak Királya, és uraknak Ura.” (Jelenések 19:11-16)

Ez a látvány a beteljesedése annak az ígéretnek, amit Jézus tett Nátánaelnek, s amelyben te és én is részt fogunk venni. Dicsérni fogjuk Őt. Megdicsőülünk az Ő győzelmeiben.

Te jössz, ó Megváltóm,
Te jössz, ó Királyom,
Szépséges ragyogással
Mindent felülmúló dicsőségben.
Joggal örvendezhetünk és énekelhetünk:
Jön! az ég megnyílásában
A keleti hírnök fénye lassan szétterjed.
Jön! Ó dicsőséges Főpapom,
Hogyne hallanánk arany csengettyűidet?

Jössz, jössz,
Eléd megyünk az úton,
Meglátunk, felismerünk,

Áldunk, felmutatunk.
Teljes szívünk soha nem lesz képes elmondani,
Micsoda himnusz lesz majd az,
Amikor a szeretetünk csendül fel,
Kitöltvén elragadtatásunk édességét
A te mindenestől dicsőséges lábaidra.

Ó, micsoda öröm látni uralkodni
Téged, hön szeretett Uram!
Minden nyelv a Te nevedet vallja
Imádat, tisztelet, dicsőség, áldás
Adatik Neked örömteli összhanggal.
Neked, Mesterem és Barátom,
Aki megtarttatott és trónra emeltetett.
Akit a Föld legtávolabbi szegletéig
Dicsőítenek, bámulnak és elismernek.

Jelent ez neked bármit? Nagyon sokat kell ennek jelentenie. Ebben a világban te és én gyakorta találjuk magunkat keresztyéneként egy nagyon aprócska kisebbség tagjai között, s ez elcsüggesztő. Csodálkozunk, miképpen leszünk képesek túlélni ezt az évet, hetet, napot. Miképpen teszünk valaha is bizonyosságot? Az egész gondolkodásunk nagyrészt ehhez válik hasonlóvá, ha nem tanulunk meg úgy tekinteni önmagunkra, mint ennek a nagy Jézusnak, a királyok Királyának és az urak Urának szolgálóira, aki egy napon majd visszatér az ég felhőiben az Ő szent angyalaival.

Az ítélet napja

Még egy dolgot kell meglátnunk. Igaz, hogy a most vizsgált színpad a dicsőség színpada, de az is igaz, hogy egyben az ítélet színpada is azok számára ,akik nem válaszoltak Isten kegyelmének az evangéliumon keresztyéli prédikálására. Ezt is látjuk az igeszakasz képeiben. A Jelenések 19 leírja, hogy a Jézus által viselt öltözék „vérrel hintett”, s azt olvassuk, hogy Ő nyomja „a mindenható Isten haragja hevének borsajtóját” (15. vers).

Készen állsz találkozni Krisztussal az Ő visszatérésekor? Dániel próféta volt az egyike azoknak a zsidóknak, akiket Babilonba vittek, mikor Jeruzsálemet bevették az i. e. 6. században, s ő Babilon egyik kiválósága lett, államminiszterként szolgálva három egymást követő király alatt. Közülük a második volt Belszár. Egy este Belszár lakomát rendezett, amire meghívott ezret a nemesei közül. Ragyogó este volt ez. Képzeljünk el ezer nemest fejedelmi díszruhákban, aranykoronákkal a fejükön: egy erős és nagy kiterjedésű birodalom urai, a csatamezők hősei. Képzeljük el a bankettet, a bort, a dicsekvő beszédeket, az érzéki örömek bőségét! Hirtelen, a tivornya közepette a nevetés elkezd elhalkulni, mert megjelenik egy kéz, mely a palota falára írja a király asztala fölött: „Mene, Mene, Tekel, Ufarszin!” Senki sem képes megmagyarázni a szöveget. A királynő azt javasolja, hogy keressék meg Dánielt, Aki képes a látomásokat megmagyarázni. Mikor Dániel megérkezik a bálterembe és látja a feliratot, így szól: „Szamba vette Isten a te országlásodat és véget vet annak... megméréttel a mérlegen és híjjával találtattál...elosztatott a te országod és adatott a médeknek és persáknak”. A mulatózókra kába csönd telepszik. Egyesek talán kételkednek,. De azon az éjszakán beveszik a várost, és attól kezdve a méd Dárius uralkodik Belszár korábbi trónján.

Így van ez a mi kaotikus századunkban is. A világ belemerül a mulatozásba. A nevetés egyre hangosabb, az élelem egyre több, és egyre jobban pazarolják. A tivornyázók belevetik magukat az érzéki gyönyörökbe. De a bankettnek már majdnem vége. Most hozzák az utolsó

fogást. Nemsokára megjelenik a kéz, és elhangzanak az ítélet szavai. Hol vagy te ezen a képen? A bankett-teremben? Vagy azok között, akik várják az urak Urának dicsőséges eljövételét, és sóvárognak a Bárány menyegzői vacsorája után?

25. fejezet: Mi rejlik egy névben? Jn1:1-52

Íge... a világosság... Isten Báránya... Isten Fia... Mester... Messiás... Izrael Királya... Emberfia.

A Jézus Krisztus Szupersztár nagyon sikeres és nagyon szép rockopera címadó dalában így énekel a kórus:

Jézus Krisztus, Jézus Krisztus
Ki vagy Te? Mit áldoztál fel?
Jézus Krisztus Szupersztár
Azt hiszed, az vagy, akinek mondod Magad?

Ilyen, vagy amolyan formában ezt a kérdést sok ezer ember tette fel a történelem során, és sok különböző választ adtak rá. Csak az elmúlt évszázadban mintegy 60 ezer könyv próbálta megmagyarázni Jézust. Ezek az írások nagyon különbözőek voltak. Sokak számára ugyanis, akik nem ismerik a biblikus válaszokat, a kérdés arról, hogy kicsoda Jézus, megválaszolatlan marad.

Szerencsére a Biblia megválaszolja a kérdést, és sehol máshol nem találunk részletesebb és rövidebb választ, mint János evangéliumának első fejezetében.

Az igemagyarázók gyakran megemlítették a nevek és a titulusok számát és változatosságát, melyeket János evangéliuma első fejezetének 52 verse ad Jézusnak. Amit nem mindig vettek észre, az nem más, mint hogy a titulusokat János úgy rendezte el, hogy időrendi sorrendben mutassák be, kicsoda Jézus, mint cselekedett, és mit fog még majd megcselekedni. Így ezek a titulusok Jézussal az Ígéssel kezdődnek, mivel Ő Istennél volt a kezdetektől fogva. S végigkövetik Őt a megtestesülés évein át mint világosságot, Isten Bárányát, az Isten Fiát, és Mestert. Majd tárgyalják a még eljövendő dolgokat ezek alatt a nevek alatt: Messiás, Izrael Királya, és Emberfia – ez utóbbi Jézusnak az utolsó ítéletben játszott szerepére utal. Hiszek abban, hogy sorban végig lehet követni Krisztus múltbeli, jelen, és jövőbeli küldetésének lényegét ezeknek a titulusoknak a segítségével.

Bibliai nevek

Számunkra a nevek általánosságban nem jelentenek túl sokat. Keleten, valamint a Bibliában ez azonban nem így van. A Biblia minden figyelmes olvasóját gyakran meg kellett ütköznie a különböző embereknek kijelentett isteni nevek jelentőségén. Ábrahám, a hitünk atyja fokozatos kijelentést kapott Isten jelleméről Isten neveinek segítségével. Életének korai szakaszában Istent a *Jahve* néven ismerte meg, aminek jelentése „Vagyok, aki vagyok”. Isten, mint Jahve kijelentése volt az, ami kiküldte Ábrahámot a káldeai Ur városából arra a földre, amely később az Izrael nevet kapta. Miután Ábrahám megvívott az öt királlyal, megismerte Isten *El Elion* nevét, aminek a jelentése „magasságos Isten”, s a menny és a föld Uraként azonosítja Őt. Izsák csodálatos születésekor Isten kijelentette az *El Saddáj* „mindenható Isten” nevet. Végül, a hegyen Isten feltárta, hogy Ő *Jahve Jire*, ami azt jelenti: „Isten gondoskodik”.

Hasonló kijelentések adtak Jákobnak, Mózesnek, Dávidnak és a prófétáknak, s valamennyi szembeszökő. Valójában annyira szembeszökő, hogy sok igemagyarázó ezeken keresztül követte végig Isten Izraelnek adott kijelentése történetét.

B. F. Westcott anglikán püspök írta a *The Revelation of the Father* (Az Atya kijelentése) című művében: „Istenről, amilyen Ő Önmagában, az Ő abszolút és felfoghatatlan fenségében, mi nem tudhatunk semmit. De a nevek, melyekkel megengedi Önmagát

megszólítani, összeszedhetünk... ismereteket az Ő munkájáról és az Ő akaratáról. Az isteni nevek oly módon fogadják be és tükrözik vissza a mennyei igazság szétszórt sugarait, hogy az emberek képesek elhordozni a fényességét, s mikor ezek felkerülnek a lelki égboltunkra, ott örökké ragyognak. Így minden név, ami úgymond hitelt érdemlően adatik Istennek, egy-egy új és tartós kijelentés az Ő természetéről. Hol ebben, hol amabban a titulushoz látjuk meg az Ő szavakkal ki nem fejezhető dicsőségének egy-egy megcsillanását.”⁴²

Az Úr Jézus Krisztus dicsőségének villanásait is megláthatjuk az efféle titulusok segítségével. S tanulmányozhatjuk ezeket - főleg azokat, amelyeket János evangélista említ – annak érdekében, hogy meglássuk az Úr Jézus Krisztus szolgálatának teljes hatósugarát az elejétől a végéig. Az, hogy ez megtehető, már önmagában is érdekes, mert János beszédmódja az, hogy az Úr Jézus Krisztus valóban az alfa és az omega, a kezdet és a vég. János evangéliumának célja az Ő kijelentése.

Az Íge

Az első titulus „az Íge”. Ez háromszor fordul elő az 1. versben, és még egyszer megismétlődik a 14. versben. Ezt olvassuk: „Kezdetben vala az Íge, és az Íge vala az Istennél, és Isten vala az Íge... És az Íge testté lett és lakozék mi közöttünk”.

Már láttuk, hogy ez a titulus Jézusra, mint Teremtőre és olyasvalakire vonatkozik, Aki, mivel Isten, Istent jelenti ki. Mikor egy zsidó háttérű gondolkodó elolvassa ezeket a verseket, kétségtelenül Mózes első könyvének első fejezetére gondol, melyben Isten szól, és minden dolog létezni kezd. Világosan, hogy János Istennel, az Atyával társítja Jézust ebben a teremtő cselekedetben. Egy görög elolvassa a szót, és az ókori filozófiájukra gondol. Számára a *logosz*, vagy „az Íge” mindenekelőtt e világot irányító alapelvre vonatkozik. Ezeknek az embereknek zsidónak és görögnek a számára János azt jelenti ki, hogy Isten, Aki teremtette a világot, és Aki korábban csak nagyon tökéletlen módon volt ismerhető, teljes mértékben kijelentetett Jézusban.

Jézus Istennek nemcsak az első és legteljesebb Ígéje, de az utolsó Íge is. Senki nem találja meg Istent Rajta kívül.

A világosság

Jézus második neve a világosság. János mondja: „Ő benne vala az élet, és az élet vala az emberek világossága; És a világosság a sötétségben fénylik, de a sötétség nem fogadta be azt” (4-5. vers) Később elmondja, hogy Keresztelő János jött bizonyosságot tenni a világosságról, és hozzáteszi: „Az igazi világosság eljött volt már a világba, a mely megvilágosít minden embert” (9. vers).

Nyilvánvaló, hogy bizonyos értelemben a „világosság” egyszerűen csak megerősíti az egyik elképzelést, melyet a Jézusra, mint „Ígére” történő utalás sugall. A világosság az egyetemes képe az értelem kijelentésen keresztül végbemenő megvilágosodásának. Ezt az elképzelést fejezzük ki, mikor ezt mondjuk: „Nos, végre eljött a világosság”, vagy „végül meglátta a világosságot”, utalván valakire, aki épp az imént értett meg valamit. Ebben az értelemben a világosság elképzelése megerősíti Istennek az Önmagáról Jézuson keresztül adott kijelentését.

Van azonban egy további elképzelés is abban a gondolatban, hogy Jézus a világosság, ami megkülönbözteti ezt a titulust az előzőtől. Ez a világosság és a sötétség ellentéte. A lényeg az, hogy Jézus a világosság, míg az emberek a sötétségben vannak a bűn és az engedetlenség következtében. Csak akkor jönnek ki a sötétségből, ha Jézushoz mennek.

⁴² Westcott, *The Revelation of the Father*, 7-8. oldal

Erre nagyon sok nagy gondolkodó rájött. Emile Cailliet, a Princetoni Teológiai Szeminárium korábbi professzora az egyik példa erre. Dr. Cailliet magas szintű képzést kapott Franciaországban, az első világháború előtt és után, de a tanulmányai a velejeig naturalisztikusak voltak. Soha még csak nem is látott Bibliát egészen a háború végéig, mikor már majdnem befejezte a tanulmányait. Ezek a sötétség évei voltak a számára: az életét, mint mondja, Eugene O'Neill *Long Day's Journey into Night* (*Utazás az éjszakába*) című színdarabja írta le. Most azonban az élete *utazás a világosságba*, s úgy írja le, mint a saját bűnének és Krisztus igazságának a felfedezését magának Jézusnak a megtalálásával a Bibliában.

Ő írt erről a felfedezésről az *Utazás a világosságba* című könyvében: „Döntő felismerés villámlott keresztül az egész lényemen a következő reggelen, mikor János evangéliumának nyitó fejezeteit vizsgáltam. Maga az emberi élet titkának a kulcsa tárult ott fel, s nem a filozófia előre megsejtő nyelvezetével, hanem az emberi körülmények közös, mindennapos nyelvén. S ezek a körülmények egyáltalában nem saját maguktól alakulnak hanem versengés nélkül engedelmeskednek annak, Aki köszálként emelkedik ki az evangélium történetéből – az emberi természetnél és termetnél valóban sokkal nagyobb Személyként”.⁴³

János kétségtelenül buzdítani is próbált efféle megvallásokat, mikor megpróbálta leírni Őt, Aki valamennyiünket kivezet a sötétségből az Ő csodálatos világosságára.

Isten Báránya

A legfontosabb titulus az, amelyik soron következik ebben a fejezetben, mert ez utal Jézus megváltói munkájára. Ez pedig „az Isten Báránya”. Ez Keresztelő János kijelentésében foglaltatik benne: „Ímé az Istennek ama báránya, a ki elveszi a világ bűneit!” (29, 36. versek) Az Ószövetség szimbolizmusának minden gazdagsága a pátriárkák áldozataiban és a mózesi törvényben kölcsönöz súlyt ennek a titulushoz, mert Jézust bűnhordozóként, húsvéti báránként, ártatlan helyettesítőként mutatja be, Aki helyettünk hal meg. A helyettesítésnek ez a nagy igazsága – a bűnös vétkenek és büntetésének elhordozása másvalaki által – átkerül az Ószövetségből az Újszövetségbe ennek a jelképnek a segítségével, és szerves részévé válik az evangélium üzenetének.

Ez az, amit Jézus eljött megtenni. Eljött, hogy eltörölje a bűneinket azáltal, hogy helyettünk hal meg. Megtette ezt érted is? Őrajta vannak a bűneid? Elhordozta a szégyenedet? Szenvedett a vétkeidért? A Biblia azt mondja, hogy Isten Báránya lesz a számodra, ha megvallod a bűneidet és bízol abban, hogy Ő örökre eltörli azokat.

Isten Fia

A 34. versben Keresztelő János azzal fejezi be a formális bizonyágtételét, hogy a negyedik titulust is megadja Jézusnak: „az Isten Fia” (v. ö. 50. vers). Manapság néhány kritikus – bár nem annyi, mint az elmúlt évszázadban – megpróbálják kisebbiteni ezt a titulust annak tagadásával, hogy Jézus bármely különleges értelemben Isten Fia volt. Az efféle tanítók szerint Jézus csak abban az értelemben volt fiú, amelyikben minden ember „fiú” a teremtés következtében. Valójában ez tarthatatlan, s a bibliai bizonyítékok bármely őszinte felbecsülésének el kell ismernie, hogy Jézus oly módon van kijelentve Isten Fiának, ami Őt teljesen egyedivé és istenivé teszi.

A születésekor az angyal kijelentette: „Ez nagy lészen, és a Magasságos Fiának hívattatik” (Lk1:32), „a mi születik is szentnek hivatik, Isten Fiának” (35. vers). Isten az Atya

⁴³ Emile Cailliet, *Journey into Light* (Grand Rapids, Zondervan, 1968), 18. oldal

is bizonyosságot tett Róla több alkalommal, kijelentvén: „Te vagy az én szerelmes fiam, a kiből én gyönyörködöm” (Mk1:11, 9:7). Az „Isten Fia” és az „magasságos Isten Fia” titulusokat a démonok használták az Ő egyedi tekintélyének és istenségének elismerésére (Mt4:3, Mk3:11, 5:7, Lk4:41). Péter ezt mondta: „Te vagy a Krisztus, az élő Istennek Fia” (Mt16:16). Krisztus Isten Fiaként uralkodik és gyakorolja a hatalmát azok életében, akik eljöttek Őhozzá.

Rabbi

Jézust ezután „Rabbinak” is nevezik, aminek a jelentése „tanító” (Jn1:38). Ő a te tanítód is? A legnagyobb hiba, amit valaha is elkövethetsz, ha azt hiszed, hogy lehet a tanítód, mielőtt a Megváltóddá lenne.

Ezt a hibát követte el Nikodémus is, akinek a történetét mindössze két fejezettel később olvashatjuk ugyanebben az evangéliumban. Nikodémus eljött Jézushoz, és ezt mondta: „Mester, tudjuk, hogy Istentől jöttél tanítóul; mert senki sem teheti e jeleket, a melyeket te teszel, hanem ha az Isten van vele” (Jn3:2). Más szóval, Nikodémust nagyon lenyűgözte Jézus, és tanulni akart tőle. Ez azonban nem működik lelkileg. Az embernek először Isten Bárányaként és Isten Fiaként kell látnia Jézust, mielőtt a Mestere lehetne. Következésképpen ezért válaszolta Jézus Nikodémusnak: „Bizony, bizony mondom néked: ha valaki újonnan nem születik, nem láthatja az Isten országát” (3. vers). Ő nagy és csodálatos dolgokat mutat majd neked az Ő Ígéből, s a szíved gerjedezni fog majd benned (Lk24:32), de először a Megváltóddá kell válnia.

Messiás, Király, Emberfia

Az utolsó három titulus Krisztus jövőbeli tevékenységeire utalnak, s vizsgálhatók együtt. Ezek a fejezet vége felé fordulnak elő. Mikor András hívja Simont Jézushoz, kijelenti: „Megtaláltuk a Messiást”, ami János szerint azt jelenti „Krisztus” (Jn1:41). Utána Nátanael jön Jézushoz, és megérti, hogy Fülöp Vele kapcsolatos állításai igazak, ezért ezt kiáltja: „Rabbi, te vagy az Isten Fia, te vagy az Izrael Királya!” (49. vers) Végül Jézus válaszol ekképpen: „Mostantól fogva meglátjátok a megnyílt eget, és az Isten angyalait, a mint felszállnak és leszállnak az ember Fiára” (52. vers). Ez a három titulus – Messiás, Izrael Királya, Emberfia – Jézus szolgálatának két aspektusára utalnak.

Az első két titulus a judaizmussal kapcsolatos szolgálatával kapcsolatos. Jézus Izrael Messiása. Ő Izrael Királya. Ezért hiszem, hogy eljön még az idő, amikor Jézus uralkodik majd Izrael felett Jeruzsálemből úgy, ahogyan a próféták előre megmondták (Ézs24:23, Zak14:9, 16).

Az utolsó titulus is messiási, de a pogányok feletti ítéletre vonatkozik. Ez Dániel könyvének hetedik fejezetéből származik. „Látám éjszakai látásokban, és ímé az égnek felhőiben mint valami emberfia jöve; és méne az öreg korúhoz, és eleibe vivék őt. És ada néki hatalmat, dicsőséget és országot, és minden nép, nemzet és nyelv néki szolgálja; az ő hatalma örökkévaló hatalom, a mely el nem múlik, és az ő országa meg nem rontatik.” (Dán7:13-14, v. ö. Mt13:41-43, 24:27, 30, 25:31-46). Ez az ítélet és az örök uralkodás színpada.

Szerencsére Krisztus ítélkezésének színpada még mindig a jövő, s te, ha nem ismered még Őt, mint Bárányt, Aki elveszi a bűneidet, akkor szánj időt a felkészülésre. Alig néhány évvel a második világháborút követően egy hivatalos kormányzati tanulmány Pearl Harbor Jelentés néven kiemelte, hogy senki sem volt felkészülve az 1941. december 7-i katasztrófára. Az admirálisok és a tábornokok felkészületlenek voltak, a hatóságok felkészületlenek voltak, a nemzet felkészületlen volt. A felkészülés teljes hiánya állt fenn dacára a bőséges bizonyítékoknak arról, hogy pusztító támadás közeleg.

Így lesz Krisztus jövőbeli ítélkezése is, amikor Emberfiaként megjelenik a világnak. Azt olvassuk, hogy jön. Az emberek figyelmeztetést kapnak arról, hogy meneküljenek Isten haragja elől. Az ítélet mégis hirtelen és váratlanul sújt le sokakra, akik a bőség és az önelégültség letargiájába süllyedtek. Egyesek az Úr Jézussal, mint Bírójukkal fognak találkozni. Mennyivel jobb lesz a bűnt elvevő Isten Bárányaként, tanítóként, Megváltóként és Úrként találkozni Vele!

26. fejezet: Az első csoda, Jn2:1-11

1. És harmadnapon menyegző lőn a galileai Kánában; és ott volt a Jézus anyja;
2. És Jézus is meghivaték az ő tanítványaival együtt a menyegzőbe.
3. És elfogyván a bor, a Jézus anyja monda néki: Nincs boruk.
4. Mondta néki Jézus: Mi közöm nékem te hozzád, oh asszony? Nem jött még el az én óráim.
5. Mond az ő anyja a szolgálóknak: Valamit mond néktek, megtegyétek.
6. Vala pedig ott hat köveder elhelyezve a zsidók tisztálkodási módja szerint, melyek közül egybe-egybe két-három métréa fér vala.
7. Mondta nékik Jézus: Töltsétek meg a vedreket vízzel. És megtölték azokat színig.
8. És monda nékik: Most merítsetek, és vigyetek a násznagynak. És vittek.
9. A mint pedig megízlelé a násznagy a borrá lett vizet, és nem tudja vala, honnét van, (de a szolgálak tudták, a kik a vizet merítik vala), szólítja a násznagy a vőlegényt,
10. És monda néki: Minden ember a jó bort adja fel először, és mikor megittasodtak, akkor az alábbvalót: te a jó bort ekkorra tartottad.
11. Ezt az első jelt a galileai Kánában tévé Jézus, és megmutatá az ő dicsőségét; és hívének benne az ő tanítványai.

A Róma levél tizennegyedik fejezetében az egyik versben ezt olvassuk: „Mert az Isten országa nem evés, nem ivás, hanem igazság, békesség és Szent Lélek által való öröm” (17. vers). Napjainkban sok keresztyén helyesen értik az igazsággal kapcsolatos részt. Sokaknak még békességük is van. De mikor rátekintek a kortárs keresztyénségre, nekem úgy tűnik, hogy sokak sajnálatos módon híjával vannak az örömnek. Van helyes, sőt biztonságos tanításuk az üdvösségről. De semmi sincs abból a természetfeletti örömből és bővelkedésből, ami az Úr Jézus Krisztus jelenlétének egyik külső jele a keresztyénben.

Ez természetesen sajnálatos, és helytelen. A Biblia elmondja nekünk, hogy a Lélek egyik gyümölcse az „öröm” (Gal5:22). A Zsolt32:11 kijelenti: „Örüljete az Úrban, vigadozzatok ti igazak! Örvendeztetek mindnyájan ti egyeneslelkűek!”. A 16. zsoltárban ezt olvassuk: „Te tanítasz engem az élet ösvényére, teljes öröm van tenálad; a te jobboldon gyönyörűségek vannak örökké” (11. vers). Jézus kijelentette: „Ezeket beszéltem néktek, hogy megmaradjon ti bennetek az én örömöm és a ti örömetek beteljék” (Jn15:11).

E versek szerint a keresztyén életét az örömnek kell jellemeznie, s természetesen nem annak a felszínes, rekedtes örömnek, amit a világ képes adni, hanem annak az isteni és kíváncsatos örömnek, ami az Úr Jézus Krisztus életét jellemezte. Hol ismerjük meg ezt az örömet? Hiszem, hogy az egyik helye ennek János evangéliumának azok a versei, melyek tanulmányozásába most kezdünk bele.

Jézust szívesen látták

Ezek a versek egy történetet mesélnek el nekünk. „És harmadnapon menyegző lőn a galileai Kánában; és ott volt a Jézus anyja; És Jézus is meghivaték az ő tanítványaival együtt a menyegzőbe.” (Jn2:1-2) A János által ezekben a nyitó fejezetekben adott időrendi sorrend szerint ez volt az utolsó Krisztus szolgálatának első hét, eseménydús napjából. Az első volt az a nap, amikor Keresztelő János fogadta a Jeruzsálemből érkezett zsidó delegációt. A második volt az a nap, amikor János először azonosította Jézust az „Isten Bárányaként”. A harmadik napon András és egy meg nem nevezett tanítvány (valószínűleg János evangélista) kezdték követni Jézust. A negyedik napon mentek végbe azok az események, melyek során András

elhívta a testvérét, Pétert. Az ötödik napon Jézus elhívta Nátánaelt. A hatodik nap utazással telt el. A hetedik napon Jézus megérkezett Kánába, ahol meghívást kapott a tanítványával a menyegzőbe.

S ez a nap egyben az is, amikor Jézus nyilvános szolgálata hivatalosan is megkezdődött. Következésképpen a 2. fejezet nyitó versei valójában bevezető az evangélium második nagy szakaszához (2-11. fejezetek), amit egyes tanítók „Krisztus jelei könyvének” neveztek.

Érdekes oldalfényt vet a dolgokra, hogy a zsidó törvény alatt a lakodalomra a szerda volt kijelölve, a hétnek az a napja, ami egy szűz menyegzőjére volt elkülönítve. S ha ez a helyzet, akkor visszafelé számolva kiderül, hogy szombat volt a nap, amikor András és a másik tanítvány követték Jézust és Vele töltötték a napot. Ezzel megvan a magyarázat a tétlenségükre is.

De vissza kell térnünk ehhez a történethez. Miért hívták meg Jézust a menyegzőbe? Ezt biztosan nem tudjuk. Valószínű, hogy már előzőleg meghívták, mikor úton volt, s elhívta Fülöpöt és Nátánaelt. Lehet, hogy a meghívást Nátanaelen keresztül kapta, mert később azt olvassuk, hogy a galileai Kána Nátanael városa volt (Jn21:2). Lehet, hogy Jézus az anyja, Mária miatt kapott meghívást, aki látszólag előkelő helyet kapott a menyegzőn. Bármilyen legyen a helyzet a lényeg látszólag az, hogy Jézust szívesen látták. S ahogyan a történetet olvasom, egyre inkább úgy érzem, hogy a meghívást azonnal megkapta, amint a férfiak és a nők megtudták, hogy visszatért Galileába a Jordán vidékéről, ahol János keresztelt.

Úgy vélem, ez a dolog fontos, mert ez az első azon számos történetek között, melyet arra utalnak, hogy Jézust mindig szívesen fogadták azok, akik éppen mulattak. Végiggondolnival valaha is, mennyire csodálatos, hogy Jézus otthon volt ebben a társaságban? Félek, hogy ha néhány általam ismert keresztyén lenne a minta, akkor nagyon kevésbé lehetne várni a valódi örömet és boldogságot, vagy a kellemes időtöltést a keresztyén életben. Egyes keresztyének gyászos arckifejezéssel és lógó orral járnak. Ha valaha is bekerülnek valaki más társaságába, aki mulat, azonnal azt gyanítják, hogy mulatság oka törvénytelen, erkölcstelen, vagy hizláló. Jézus nem ilyen volt. Ő nem fedtte meg azokat, akik örvendeztek, és nem irigykedett rájuk. Ennek eredményeképpen szívesen fogadták az összejöveteleken, s akik meghívták, odafigyeltek a tanításaira.

Te is ilyen vagy? Ha igen, akkor majd meglátod, hogy az emberek nemcsak szívesen időznek a társaságokban, de a bizonyágtételekre is odafigyelnek.

Hadd mondjak el egy valódi esetet, mely szemlélteti János történetének ezt az aspektusát. Egyik barátomat, aki most a Pennsylvániai Egyetem professzora, megkérték, hogy szólaljon fel egy banketten, amin jelen lesz az egyik egyház egy fiatal felnőttekből álló csoportja is. Ő még soha nem hallott erről az egyházzal, vagy a fiatal felnőttek eme csoportjáról, de elment a bankettre, beszélt Krisztusnak a hitetlenekhez intézett elhívásáról és a tanítványságról. A vacsora és a beszéd után a barátom hazamenni készült, de aztán rájött, hogy minden eddig csak mintegy előjátéka volt az estének. A vacsorát egy vad parti követte, melyen akkora volt a zaj, hogy szinte lehetetlen volt bárkivel is beszélni. Arra a következtetésre jutott – és kiderült később: igaza van – hogy a csoport nagyrészt olyan emberekből áll, akik csak névleg voltak keresztyének. De mit kellett volna tennie? Haza kellett volna mennie, kijelentvén, hogy a keresztyének nem vesznek részt vad partikon, s ez volt a legszerencsétlenebb folytatása a beszédjének? Vagy ott kellett volna maradnia, élvezve mások mulatozását, amennyire csak lehetséges?

A barátom úgy döntött, hogy a csoporttal marad. Az első néhány ott töltött perc során egy lány lépett oda hozzá beszélgetni. Őrá benyomást tett az, amit a vacsoránál mondott, de nem értette. Ezért megkérte, magyarázza el még egyszer, mint jelent keresztyénnek lenni. A barátom elmondta: ekkortájt oly nagy volt a zaj, hogy ordítaniuk kellett egymás fülébe, jóllehet alig pár centi távolságra volt a szájuk a másik fülétől. Az ordítás azonban meghozta

a gyümölcsét, mert a lány hitre jutott és keresztyénné lett. A történet folytatása az, hogy ez a lány volt szemlátomást a kulcs az egész csoporthoz. Lendületes bizonyágtevővé vált a barátai számára. Az ő bizonyágtételén át a csoport legnagyobb része hitre jutott. Később a lány agyvérzésben 25 éves korában hirtelen elhunyt, de addigra a többiek már hittek. Egy hitre jutott fiatal százakat befolyásolt.

Természetesen hiszek abban, hogy vannak környezetek, amelyektől a legtöbb keresztyénnek távol kell magát tartania. Mégis gyakorta alkalmazzuk ezt a gondolatot helytelenül, s elfeledkezünk a vidámságról. Charles Spurgeon írta egyszer a diákjainak: „A síri hangszín illik egy temetkezési vállalkozóhoz, de Lázárt a sírból nem tompa nyögések hívták elő... Én mindenkinek javaslom a vidámságot, aki lelkeket akar megnyerni.”⁴⁴

Nincs boruk

Nem akarom, hogy bárki félreértsen ebben a dologban, és azt higgye, hogy az evilági örömeket úgy ajánlom, mint valami felsőbbrendűt a valódi keresztyénség öröméhez viszonyítva. Egyáltalán nem. Épp ellenkezőleg. Hiszem, hogy noha a keresztyéneknek nem szabad elzárkózniuk semmi valóban jó megtapasztalástól, a keresztyén *felsőbbrendű* örömének kell lennie annak, ami az Úr Jézus krisztust a hitetleneknek ajánlja.

De ez is benne foglaltatik a történetben. Azzal folytatódik ugyanis, hogy a lakodalomhoz szükséges bor elfogyott. Ez nem jelent túl sokat a mai korban, amikor gyakorlatilag minden hiány betölthető azzal, hogy leugrunk a sarki boltba. De akkortájt komoly dolog volt, mikor a hiányt nem tudták oly könnyen orvosolni, és amikor a hiány (ha kiderült) komoly sértést jelentett a vendégseregnek. Sőt mi több, ha olvassuk a különböző dolgokat, amit a Biblia mond a borról, hamarosan felfedezzük, hogy a bor az öröm jelképe volt. A rabbik mondták: „Bor nélkül nincs öröm”. Így a bor elfogyása majdnem egyenértékű volt annak elismerésével, hogy sem a vendégek, sem pedig a vőlegény és a menyasszony nem boldogok.

A bor jelképes ábrázolását látjuk a Zsolt104:15-ben, ami dicséri az Urat, amiért adta a „bort, a mely megvidámítja a halandónak szívét”. A Bírak könyvében azt olvassuk, hogy Jóthám idézett egy példázatot az erdő fáiról Sikem férfiúinak, amiben a szőlőtő elutasította az uralkodást az erdőben, mert, mint mondta, „Elhagyjam-é mustomat, a mely isteneket és embereket vidámít, és elmenjek, hogy ingadozzam a fák felett?” (Bír9:13). Ézsaiásnál az alábbi meghívást kapjuk: „jertek, vegyetek pénz nélkül és ingyen, bort és tejet” (Ézs55:1).

Természetesen János, aki mindig látja a legközönségesebb események lelki jelentőségét is, arra céloz, hogy Jézus nélkül az öröm, amit az emberek képesek megélni, korlátozott, és a mulatozás, ami nem több, mint mulatozás, el fog múlni. Egy fiatalember, aki belekóstolt majd mindenbe, amit a világ kínált, ezt mondta egyszer egy keresztyén munkásnak: „Istenem, ez minden, ami az élet?” Ennek a munkásnak a kiváltsága volt elvezetni őt minden élet és öröm forrásához, Jézushoz.

Ezen a ponton Mária odament Jézushoz azzal a leplezett kéréssel, hogy tegyen valamit. Ezt mondta: „Nincs boruk”. Jézus, aki értette a kijelentésének hangszínét, így válaszolt: „Mi közöm nékem te hozzád, oh asszony? Nem jött még el az én óráim.” Ezek a szavak nyersnek tűnnek, de az eredeti nyelven nem azok. Az „asszony” tiszteletteljes megszólítás volt, nagyon hasonló a mi „hölgyem” kifejezésünkre. Emlékszünk rá, hogy Jézus ismét használta a kifejezést, mikor a keresztről szólt anyjához, és János gondjaira bízta őt. Jézus válaszában a lényege az volt, hogy még nem állt készen bármit nyíltan megtenni, mert a keresztre feszítésének „órája” még évekre előre volt.

⁴⁴ Charles Haddon Spurgeon, *Lectures to My Students* (Grand Rapids: Zondervan, 1970), 114. 170. oldal

A történetben érzem azt a tényt, hogy Mária, aki természetesen jól ismerte a fiát, észlelte a változást Jézus életében azóta, hogy eltávozott Názáretből. Afelett sem volt képes átsiklani, hogy öt legalább tanítvánnyal tét vissza. Talán ezt gondolta: „Itt az idő. Most kell nyíltan kijelentenie Magát”. Végül is Mária egy zsidó édesanya volt, s rendelkeznie kellett anyai becsvággyal az ő kiváló fiát, a rabbit illetően.

Jézus természetesen tudta, hogy az Ő ideje a mennyei Atyja kezében van. Őt nem lehetett manipulálni. De – és ez a történet csodálatos része – nem akarta megengedni sem a vidámság hiányát, sem a sértődést. Ezért gyorsan cselekedett. Volt ott hat kőveder, melyben a zsidók rituális tisztálkodásához szükséges víz volt. Megparancsolta a szolgáknak, hogy töltsék meg ezeket színültig vízzel. Mikor megtették, mondta, hogy merítsenek belőle és vigyék a vizet (ami ekkorra borra vált) a násznagynak, akit mi a legjobb embernek, vagy a ceremóniamesternek neveznénk. A szolgák megtették, s mikor a násznagy megízlelte a bort, ezt mondta a vőlegénynek: „Minden ember a jó bort adja fel először, és mikor megittasodtak, akkor az alábbvalót: te a jó bort ekkorra tartottad” (10. vers).

Ez is jelentőségteljes. *Jó* bor volt! A *legjobb*! Nem csoda, ha a Biblia ezt mondja nekünk: „Minden jó adomány és minden tökéletes ajándék felülről való, és a világosságok Atyjától száll alá, a kinél nincs változás, vagy változásnak árnyéka” (Jak1:17). Jézus Maga mondta: „Ha azért ti gonosz létekre tudtok a ti fiaitoknak jó ajándékokat adni, mennyivel inkább ad a ti mennyei Atyátok jókat azoknak, a kik kérnek tőle?” (Mt7:11)

Sőt, gondoltál valaha a bor mennyiségére, amit Jézus hozott létre? János valószínűleg szemtanúként mondja nekünk, hogy hat kőveder állt ott, mindegyik két-három métréta űrtartalmú. Ez összesen 12-18 métréta. Egy métréta mintegy 9-10 gallon (34-37,85 liter). A *János evangéliuma* című kiváló kommentárjában William Barclay, ez a kifogástalan angol úriember azt kezdte bizonygatni, hogy ezt a bormennyiséget nem szabad „szigorúan szó szerint” venni. Ezt mondja: „A Földön egyetlen lakodalomban sem isznak meg száznyolcvan gallon (kb. 6800 liter) bort”. Én azonban úgy vélem, hogy a mennyiség szó szerint veendő, sőt, Jézus szándékosan produkált ilyen bőséges mennyiségű bort.

Ne gondold, ha Jézushoz jössz és elfogadod Őt Megváltódnak, hogy eljön a nap amikor örömtelennek, vagy csalódottnak találod majd magad. Ha ez valaha is megtörténik, azért lesz, mert elhúzódtál Tőle, nem azért, mert Ő hagyott cserben. A Krisztus, Aki bőséges bormennyiséget produkált, Aki kenyérrel és hallal bőségesen jóltartott mindenkit, Aki ezt mondta: „a ki hozzám jő, semmiképen meg nem éhezik, és a ki hisz bennem, meg nem szomjúhozik soha” (Jn6:35) – ez a Krisztus természetesen képes betölteni minden szükségedet „az Ő gazdagsága szerint dicsőségesen a Krisztus Jézusban” (Fil4:19).

Krisztus, vagy a vallás

Egy utolsó dolgot kell még meglátni a történetben. Mikor János befejezi az elbeszélést, hozzáteszi: „Ezt az első jelt a galileai Kánában tévé Jézus, és megmutatá az ő dicsőségét; és hívének benne az ő tanítványai” (11. vers). Valójában (az angolban – *a ford.*) itt „csodának” fordított szó „jelet” jelent, és Jánosnál a jel mindig olyasvalami, ami önnön valóságánál nagyobbra mutat. Vagy, más szóval, mondhatjuk, hogy a csodák, amellet, hogy szó szerinti események, jelképesek.

Feltesszük a kérdést: Van valami jelképes dolog itt, amiről még nem szóltunk? Azt hiszem, igen. Emlékszünk először is, hogy az egész evangéliumban mindvégig János nagyon érzékeny arra a tényre, hogy Jézus töltötte be és ezzel bizonyos értelemben hatályon kívül helyezte a zsidók vallását. Azt is észrevesszük, hogy felhívja a figyelmet a kővedrek használatára a zsidó házaknál: ezek a rituális zsidó tisztálkodáshoz kelletek. Emlékszünk, hogy egy fejezettel korábban beszélt a zsidó nép, s különösen a vezetők vakságáról. Ebben a szövegösszefüggésben, és figyelemmel János említett érzékenységre az üres kővedrek és a

bor hiánya a vallás ürességéről beszélnek Krisztus első eljövetelekor. Arthur W. Pink az egyik legalaposabb magyarázója János evangéliumának pontosan így írt erről a dolgról a magyarázatában: „A judaizmus még mindig létezett, mint vallási rendszer, de már nem adott vigasztalást a szívnek. Degenerálódott egy hideg, mechanikus rutinná, ami teljesen meg volt fosztva az Istenben való örvendezéstől. Izrael elvesztette menyegzőinek örömét.”

Amit Pink leírt az egyik vallásról, az azonban igaz minden vallásra, ha annak nem Jézus Krisztus a magja. Tőle elszakadva, Aki az élet forrása, Aki maga az élet a vallás egy hideg és élettelen dolog. Az Átala hozott öröm nélkül a vallás örömtelen, és csak megkeményíti azt embert. Vallásod van? Semmi hasznod sem lesz belőle! Vagy van Krisztusod? Egyedül Ő képes megelégtíteni a szíved éhségét és szomjúságát. Egyedül Ő képes olyan dalt adni a szádba, amit még az angyalok sem képesek énekelni. Egyedül Ő képes neked valódi és örök örömet adni.

27. fejezet: Krisztus vajon forradalmár volt? Jn2:12-17

12. Azután leméne Kapernaumba, ő és az ő anyja és a testvérei és tanítványai; és ott maradának néhány napig,

13. Mert közel vala a zsidók husvétja, és felméne Jézus Jeruzsálembe.

14. És ott találá a templomban az ökrök, juhok és galambok árúseit és a pénzváltókat, a mint ülnek vala:

15. És kötélből ostort csinálván, kiűzé mindnyájokat a templomból, az ökröket is a juhokat is; és a pénzváltók pénzét kitölté, az asztalokat pedig feldönté;

16. És a galambárúsoknak monda: Hordjátok el ezeket innen; ne tegyétek az én Atyámnak házát kalmárság házává.

17. Megemlékezének pedig az ő tanítványai, hogy meg van írva: A te házadhoz való féltő szeretet emészt engem.

Valakinek nem kell a kortárs események szakértőjének lennie ahhoz, hogy tudja: a küszöbön álló forradalmak korában élünk. A forradalmi felhívást a kommunizmus tette közzé. Radikális csoportok forradalmat jósolnak Amerikában. A diákok világában – legyen az Los Angeles, New York, Moszkva, Párizs, Tokió, Havanna, vagy Dzsakarta, valahol csak összejönnek a diákok – milliók vitatkoznak a forradalmi napok természetéről, melyekben élünk, és ezrek sürgetik a forradalmakat. „Meg fogjuk változtatni a világot!” – ez sokak állítása, s valóban meg is tehetik ezt!

A szekuláris világnak azonban nincs kizárólagossága a forradalom harangjainak kongatásához. Az egyház szentélyeiből szintén visszhangzott hangzott a forradalmi felhívás. A radikális klerikálisok sok nagy gyülekezetben megpróbálták felsorakoztatni a gyülekezeteik erkölcsi tekintélyét különféle szociológiai és politikai célok mögé, melyek közül egyesek a szószólóik szerint a szociális rend és kormányzás jelenlegi rendszerének megsemmisítésével érendők el. A keresztyénségnek ez a szegmense gyakran mutat rá Jézus ama cselekedeteire és tanításaira, melyek vélekedésük szerint támogatják az ő céljaikat.

Jézus vajon forradalmár volt? Ez a kérdés kritikus fontossággal bír azon keresztyének számára, akik vezetést keresnek a cselekedeteikhez manapság. Forradalmár volt Ő? A válasz erre a kérdésre, amit most megmutatni remélek, a „nem, nem volt az”. Másrészt viszont nem volt a felépítmény védelmezője sem, s helyes azt kimondani, hogy ténylegesen hívta a férfiakat és nőket egy forradalomba (bár békésbe), mely sokkalta radikálisabb és hosszantartóbb volt, mint bármi, amit az emberek önmagukban lehetségesnek álmodtak meg.

A pro és kontra érvek

A kortárs könyvek közül az egyik legértékesebb a témában Oscar Cullmann nagyon tömör monográfiája, aki most a bázeli és a párizsi egyetemeken dolgozik, aminek a címe: *Jesus and the Revolutionaries* (*Jézus és a forradalmárok*).⁴⁵ Ebben bemutatja a dolgok összetettségét.

Egyrészről, jegyzi meg Cullmann, természetesen vannak elemek Krisztus mondásaiban, melyek lehetővé teszik egyes radikálisok számára, hogy a szövetségesüket lássák Benne. Krisztus korában éltek Izraelben a zelótáknak nevezett emberek (a *zelos* görög szóból, aminek a jelentése *buzgalom*). A zelóták fanatikusak voltak a zsidó törvények védelmezésének, valamint abbéli várakozásuknak a vonatkozásában, hogy küszöbön áll Isten országának eljövetele. Sokan hordtak kardot, vagy tört, ami használtak is a politikai

⁴⁵ *Jesus and the Revolutionaries*, fordította Gareth Putnam (New York: Harper & Row, 1970).

gyilkosságok során. Ezért sikáriusoknak is nevezték őket, ami latin kifejezés, a jelentése „torokmetsző”, vagy „orgyilkos”. Idővel a zelóták politikai-vallási forrongásokat szítottak, ami végül a zsidó háború kirobbanásához vezetett a rómaiak ellen i. sz. 66-ban. E háború eredményeképpen Titus római tábornok megsemmisítette Jeruzsálemet i. sz. 70-ben. Jeruzsálem bukása után az egyik zelóta csoport i. sz. 74-ig folytatta az ellenállást a Maszada erődjében, ami ma emlékhely.

E háttér előtt voltak bizonyos elemek, melyek egyes tanítókat arra vettek rá, hogy Krisztust ebben a színezetben lássák. Jézus, valamint a zelóták, egyformán azt hirdették, hogy Isten országa közel van. Jézus kritizálta Heródest, akit „rókának” nevezett (Lk13:32). Hivatalosan a zelóta tevékenységért végezték ki (Mt27:37). A tanítványai között is volt legalább egy zelóta, Simon, aki egy zelóta csoport tagja volt, mielőtt az Ő tanítványává lett volna. A tanítványai közül egyesek kardot hordtak (Lk22:38, Jn18:10). S a legszemléletesebb valamennyi közt a most tanulmányozott igeszakasz, melyben azt olvassuk, hogy megtisztította a jeruzsálemi templomot magának a húsvéti ünnepnek a napjaiban. Kortársai, valamint a mi kortársaink közül sokan ezért úgy tekintenek Rá, mint egy agitátorra.

Másrészt, amint Cullmann is rámutat, vannak elemek, melyek Jézust a politikai ellenállás és az erőszak minden cselekedete ellenzőjének mutatják. Kezdetnek mindjárt ott vannak az erőszakmentességgel kapcsolatos mondásai (Mt5:39, 26:52). Ott vannak a buzdítások arra, hogy szeressük ellenségeinket (Mt5:44). Jézus mondta: „Boldogok a békességre igyekezők: mert ők az Isten fiainak mondatnak” (Mt5:9). Bizonyos alkalmakkor Jézus megtagadott minden politikai elemet az Ő isteni küldetésében, főleg akkor, amikor az ördög kísértette (Mt4:8-10), vagy amikor Pilátus előtt tétet próbára (Mt18:36). Sőt, ha valaki még mindig hivatkozik a zelóta jelenlétére a tanítványainak sorában, akkor rá kell mutatnunk, hogy ez olyan érv, ami elvág minden lehetőséget [attól, hogy forradalmárnak véljük Őt]. Jézus tanítványa volt ugyanis Máté, az adószedő is, márpedig nálánál aligha lehetne nagyobb képviselőjét megtalálni a felépítménynek.

Mikor mindezeket az igeszakaszokat (és nem csak néhányat közülük) bevonunk a képbe, akkor olyan Jézussal találkozunk, aki túllép mindkét kategórián. S az alábbi kérdés feltevésére érzünk késztetést: Mik az Ő megkülönböztetett tanításai? S ha bizonyos értelemben igaz, hogy forradalmi elkötelezettségre szólít fel minket, akkor miféle forradalomban való részvételre hívogat?

Nincsenek utópiák

Az első dolog, amit látnunk kell, az, hogy bármire is irányult, vagy nem irányult a templom megtisztítása, annak határozottan nem egy utópiának tekinthető földi királyság megalapítása volt a célja. Ez volt a forradalmárok célja, de nem Krisztus célja. Valójában ha az volt, akkor a legsikertelenebb volt. Lázadás nem robbant ki belőle, sőt, a hatása is csak nagyon rövid ideig tartott, mert többi evangéliumból tudjuk, hogy Jézus szükségesnek látta megismételni a megtisztítást három évvel később, a földi szolgálatának végén (Mt21:12-13, Mk11:15-17, Lk19:45-46). Valójában, ha teljesen komolyan kell vennünk ezt a mondást a templom megsemmisítéséről (Mk13:2) akkor a legpontosabb lesz azt mondani, hogy Jézus nem tulajdonított örök érdemességet semmiféle fennálló intézménynek, még a templomnak és a templomi istentiszteletnek sem. Az ő nézete szerint mindez a régi rendhez tartozott, ami egy nap majd ítélet alá kerül és megszűnik.

Ennek az igazságnak van néhány fontos következménye, melyeket nem szabad figyelmen kívül hagynunk. Először is nyilvánvalóan helytelen bármi emberi dolgot isteníteni. Ez ugyanúgy vonatkozik a demokratikus intézményekre, mint a szocializmus, vagy a kommunizmus intézményeire. Következésképpen nem szabad elkövetnünk azt a hibát, amit egyes amerikaiak elkövetnek, mikor az amerikai életmódot, vagy az amerikai

kormányzati formát a keresztyénséggel azonosítják. Az amerikai életformának lehetnek jó oldalai (ahogyan vannak rossz oldalai is), melyek a keresztyénségből származnak, de Amerika önmagában nem Isten országa.

Másodszor, Krisztus követőinek nem szabad a saját kezükbe venni az ítélet kihirdetését a vezetőik felett. Az ítélet kimondatik, de egyedül Isten képes igazságot szolgáltatni. Következésképpen, a végidőkben beálló zűrzavarról beszélve Jézus arra figyelmeztette a tanítványait, hogy inkább meneküljenek Jeruzsálemből, semhogy csatlakozzanak a lázadásokhoz (Mt24:15-26). Számunkra ez azt jelenti, hogy a keresztyéneknek nem szabad olyan mozgalmakban részt venni, melyek a fennálló rendszer megsemmisítésére irányulnak.

A harmadik következtetés az, hogy a végítéletet megelőző időkben az államnak még a romlott vezetők kezében is meglesz a megfelelő szerepe. Jézus ezt a legvilágosabban az adópénz példázatában szemléltette. Korának egyik politikai pártjának képviselői, a Heródes-pártiak eljöttek hozzá, hogy egy kérdéssel ejtsék végzetes csapdába. Megkérdezték tőle: „Szabad-e a császárnak adót fizetnünk, vagy sem?” (Mt22:17) Más szóval, fizethet-e egy lojális zsidó adót? Ha Jézus igent mondott volna, azzal megveti a nép nagy részét, különösen a zelótákat, akik számára ez a hazafias buzgalom és a vallási tisztesség ügye volt. Így Jézus nem lett volna tovább vezető. Másrésről, ha nemet mond, azzal lázadóként megtagadja a római hatóságokat. S mit cselekedett? Vett egy pénzérmét, melynek egyik oldalán a császár képmása volt látható, majd rámutatott, és így válaszolt: „Adjátok meg azért a mi a császáré a császárnak; és a mi az Istené, az Istennek” (21. vers).

Kétségtelenül voltak, akik ezt kompromisszumnak tekintették. Voltak, akik vádolták Őt emiatt, mert ezt hozták fel ellene Pilátus előtt: „Úgy találtuk, hogy ez a népet félrevezeti, és tiltja a császár adójának fizetését, mivelhogy ő magát ama király Krisztusnak mondja” (Lk23:2). De mégsem ez volt Krisztus tanítása. Jézus Isten abszolút tekintélyét ismerte el. Azt tanította, hogy minden emberi intézmény egy napon majd ítéletre megy és elmúlik. Mindazonáltal megvolt az állam konkrét szerepe és fennálltak az állam iránti konkrét kötelezettségek is. Ezek egyike volt az adófizetés.

Ez a dolgot annak kimondásával alkalmazhatjuk, hogy azon az alapon visszatartani az adókat, mert az adóbevételek nagy részét katonai célokra fordítják, nem igazolható keresztyén formája a szociális tiltakozásnak.

Nincs önelégültség

Itt azonban meg kell állnunk, hogy biztosak lehessünk abban: senki nem veszi mindezt a jelen – szintén rossz – világrend, vagy a kormány cselekedetei jóváhagyásának. Igaz, hogy Jézus nem hagyott helyet az utópiáknak – természetesen annak kivételével, amit Ő Maga készült megvalósítani. De nem hagyott helyet az önelégültségnek sem. Épp ellenkezőleg, állandóan a Vele való legradikálisabb kapcsolatra, lelki értelemben pedig a lehető legforradalmibb szemléletmódra szólította fel az embereket.

Azon a tavaszon, amikor Jézus Krisztust keresztre feszítették, a jeruzsálemi római hatóságok letartóztattak egy zelótát a forradalmi tevékenységéért. Őt Barabásnak hívták. A Biblia beszámol arról, hogy a vádizéleltetés és gyilkosság volt, ami azt jelentette, hogy Barabás benne volt azokban a bandákban, akik gerillataktikával és politikai gyilkosságokkal igyekeztek elűzni a rómaiakat Palesztinából. Azt állította, hogy az élet a Róma alatt elnyomás volt. Küzdött a rasszizmus, az igazságtalanságok, az elnyomók militarizmusa ellen. Talán még hősiesség, nemes figura is volt, amiképpen az emberek értékelik a hőseket. De letartóztatták és bebörtönözték.

Aztán ott volt a másik ember, Jézus, akit szintén forradalmársággal vádoltak. A Biblia sehol nem céloz arra, hogy találkoztak volna. El tudom képzelni, hogy Jézus sokban

egyértéktett volna a Barabás által mondottakkal. Ezt mondta volna neki: „Barabás, a rendszerről adott diagnózisod helyes. A rómaiak dicsekednek az igazságosságukkal: valamennyien a törvény és a rend mellett szállnak síkra. Heródest ezen az alapon választották. A törvényt azonban romlott módon alkalmazzák, s ezt majd néhány órán belül az én kivégzésemmel is bizonyítani fogják. Sőt, a farizeusokkal kapcsolatosan is igazad van. Ők sokkalta inkább a saját bőrük megmentésével, semmint az igazságossággal vannak elfoglalva. Kajafás maga mondta: 'Ti semmit sem tudtok. Meg sem gondoljátok, hogy jobb nekünk, hogy egy ember haljon meg a népért, és az egész nép el ne vesszen'. Igazad van. Van elnyomás. Van rasszizmus.

Mindazonáltal elkövetesz egy nagy hibát. A diagnózisod helyes, de a módszered hibás. A viselkedésedet tekintve forradalmár vagy a zsidó és a római hatóságok szemében. De egyáltalában nem vagy forradalmár önmagad tekintetében. Valójában csak öntelt vagy. Miből gondolod, hogy a rendszer, amit majd te állítasz fel, kevésbé romlott lesz, mint az a rendszer, amelynek a megdöntésére irányuló erőfeszítésekben részt veszel? Miből gondolod, hogy bármennyire is erkölcsösebb vagy, mint a rómaiak, vagy hogy Kajafásnál kevésbé cselekednél önös érdekből? Én azért vagyok itt, hogy megmondjam nektek: valamennyien romlottak vagytok. A zsidó ugyanolyan romlott, mint a római. A szegény ember ugyanolyan romlott, mint a gazdag. A fekete ember ugyanolyan romlott, mint a fehér. A szolga ugyanolyan romlott, mint az ura. Következésképpen csak az emberek megváltoztatásával változtathatod meg a dolgokat.

Barabás, én azért jöttem, hogy megváltoztassam az embereket. S mikor megváltoztatom az embereket, ők forradalmasítani fogják a társadalmat. Nem felforgatják majd, hanem megpróbálják ennek a világnak a rendszereit megjavítani mindenütt, ahol csak tudják.”

Természetesen ez az a pont, ahol a templom megtisztítása a képbe kerül. „Mert közel vala a zsidók husvétja, és felméne Jézus Jeruzsálembe. És ott találá a templomban az ökrök, juhok és galambok árusait és a pénzváltókat, a mint ülnek vala: És kötélből ostort csinálván, kiűzé mindnyájokat a templomból, az ökröket is a juhokat is; és a pénzváltók pénzét kitölté, az asztalokat pedig feldönté; És a galambárúsoknak monda: Hordjátok el ezeket innen; ne tegyétek az én Atyámnak házát kalmárság házává. Megemlékezének pedig az ő tanítványai, hogy meg van írva: A te házadhoz való féltő szeretet emészt engem.” (Jn2:13-17) Jézus nem a templomi istentiszteletet próbálta eltörölni. Megpróbálta megreformálni azt. Más szóval, a befolyása keretein belül megpróbálta olyanná alakítani, amilyennek mindig is lennie kellett volna.

Az efféle emberek veszélyesek. Őket vagy szeretik, vagy gyűlölik. Krisztus korában a világ legnagyobb része elfordult volna ettől a mindent követelő, forradalmi odaszántságtól. Mikor Pilátus megkérdezte tőlük: „Kit engedjek el? Jézust, vagy Barabást?”, ők így válaszoltak: „Barabást”. Miért kérték ki Barabást, azt az embert, aki a házaikat készült felgyújtani, és a rendszert készült megdönteni és megsemmisíteni? Tom Skinner, aki elmondja ezt a történetet a *Words of Revolution (A forradalom szavai)* című könyvében, írja: „Ez nagyon egyszerű. Ha futni hagyod Barabást, és ő újabb lázadást, vagy zavargást szít, akkor mindig hívhatod a Nemzeti Gárdást, vagy a szövetségi hadsereget, vagy a tengerészetet leverni a kezdeményezését. Mindössze néhány tankot kell küldened a szomszédságába, és eltörölheted, akármibe is kezd. Kitalálhatod, hol tartja a fegyvereit, és rajta üthetsz a lakóhelyén. Barabást mindig megállíthatod. De az a kérdés: *miképpen állíthatod meg Jézust?* Miképpen állíthatod meg valakit, Akinek nincsenek fegyverei, tankjai, lőszere, de mégis megrendíti az egész római birodalmat? Miképpen állíthatod meg azt, Aki egyetlen lövés nélkül képes forradalmi eredményeket elérni? Úgy találták, hogy csak egyetlen válasz létezik – meg kell Tőle szabadulnunk...”

Barabás valójában soha nem kérné, hogy add át az életedet. Barabás kizsákmányolna téged, de nem kérné, hogy add át az életedet. Jézus viszont ezt kérné! Jézus jogot kérne az életed irányítására. S ez itt a probléma. Az emberek inkább lesznek a zsarnok rabszolgái, semhogy megengedjék Jézusnak az életük irányítását. Inkább engednék a kizsákmányolásukat, semhogy Krisztus határozza meg az életüket. Ezért mondanák: *Add nekünk Barabást.*⁴⁶

Az elhívás

Ma is ez a helyzet. Forradalmár Jézus Krisztus? Nem, nem az. Emiatt tévesen végezték ki. De mégis, mint minden forradalmi vezető, a legtöbbet követeli a részvétel, a szeretet, az önfeláldozás terén a követőitől. Jézus nem kínált könnyű életet. Churchillhez hasonlóan Ő is vért, könnyeket, fáradságot és izzadtságot kínált. Ezt mondta a tanítványainak: „Ha valaki jöni akar én utánam, tagadja meg magát és vegye fel az ő keresztyét, és kövessen engem” (Mt16:24). Mindenüket követelte! S csak kevesek követték Őt.

Mered Őt követni? Érdemes egy pillantást vetni arra, ki válaszolt először a hívására. Voltak közöttük hivatalos emberek és zelóták is – ez szemlátomást nem számított – de csak kevés finom, gazdag ember Dél-Palesztinából. Nem volt sok pap, sem vezető sem közöttük. Azok, akik követték Őt, erőteljes, durva beszédű halászberek voltak Galileából. Volt ugyanis bátorságuk, és nem törődtek azzal, hogy lenézik őket a másságuk miatt. Megvan ez a bátorságod? Jézus sem azt nem kéri tőled, hogy védelmezd a *status quo*-t, sem azt, hogy felforgasd. De új távlatot ad majd neked. Új férfivá, vagy nővé tesz, aki képes a radikális engedelmességre a valódi keresztyénség kötelékein belül.

⁴⁶ Tom Skinner, *Words of Revolution* (Brooklyn: Tom Skinner Associates, 1970), 74. oldal

28. fejezet: Jelet adott nekik, Jn2:18-22

18. Felelének azért a zsidók és mondának néki: Micsoda jelt mutatsz nekünk, hogy ezeket cselekszed?

19. Felele Jézus és monda nekik: Rontsátok le a templomot, és három nap alatt megépítem azt.

20. Mondának azért a zsidók: Negyvenhat esztendeig épült ez a templom, és te három nap alatt megépíted azt?

21. Ő pedig az ő testének templomáról szól vala.

22. Mikor azért feltámadt a halálból, megemlékezének az ő tanítványai, hogy ezt mondta; és hívének az írásnak, és a beszédnek, a melyet Jézus mondott vala.

Valaki megkérdezett egyszer egy közismert bibliatanítót, mit tart a legnagyobb lelki szükségletének. A tanító azt válaszolta, hogy nagyon sok dolognak volt a tudatában, amikkel híjával volt az életben, de a legnagyobb lelki szükséglete Isten Ígétének a jobb megismerése volt, hogy Istent is jobban ismerhesse. Mikor a másik azt mondta, hogy ezt meglepőnek tartja, mivel a bibliatanító az idejének legnagyobb részét teljesen nyilvánvalóan a bibliatanulmányozásnak szentelte, ő ezt válaszolta: „Eleget ismerek a Bibliából ahhoz, hogy tudjam, mennyivel többet kellene ismernem. S tudom, hogy minden istenismeret ezen a tudáson alapszik. Néha úgy érzem magam, mint egy hosszútávfutó – ziháló mellkassal igyekeznék a tüdők több oxigénhez jutni.”

Ez a válasz természetesen lényegre törő volt, mert egyben elismerése is volt a keresztyénség nagy alapelvei egyikének. Ez az alapelv pedig nem más, mint hogy soha senki nem érti meg a lelki igazságokat a Bibliától külön, ennek eredményeképpen pedig soha senki nem jut istenismeretre semmi más eszközzel.

Egyesek úgy gondolják, hogy megismerhetik Istent a saját emberi gondolkodásuk segítségével is. A gondolkodás azonban lelkileg zsákutca. A legnagyobb eretnokségek mindig azoktól a nagy gondolkodóktól származtak, akik a képességeiket Isten Ígétjétől függetlenül használták. Egyesek úgy gondolják, hogy megtalálhatják Istent a „belső hangra” hallgatva, de ez a hang gyakran nem több, mint a saját belső vágyaik kifejeződése, amint arra a pszichológusok újra és újra rámutatnak. Nagyon kevesen vélik úgy is, hogy a lelki igazságok ellenőrizhetők a természetfeletti események, vagy csodák segítségével. De a Biblia mindenütt azt tanítja, hogy még a csodák sem vezetnek rá a férfiakat és a nőket Isten Ígétének a megértésére, hacsak ők maguk meg nem világosodnak a Biblia által. Ezért mondja Jézus: „Ha Mózesre és a prófétákra nem hallgatnak, az sem győzi meg őket, ha valaki a halottak közül feltámad” (Lk16:31). Hiszem, hogy kategorikusan kijelenthetjük: nincs istenismeret Jézus Krisztustól külön, és nincs Jézus Krisztus ismerete a Biblia ismeretén kívül.

A természetes bölcsesség

Ezt az igazságot a számunkra az a történet szemlélteti, amire most a versenkénti tanulmányozás során rátérünk. Jézus épp az imént mutatott egy nagy jelet azzal, ahogyan kiűzte a jeruzsálemi templomból mindazokat, akik eladtak, vagy üzleteltek a pogányoknak fenntartott külső udvarában. Ez a Zsolt69:10 beteljesedése volt: „a te házadhoz való féltő szeretet emészt engem”. Mindazonáltal dacára a szövegnek és a beteljesedésének, azok, akikre nézve Krisztus cselekedete fenyegető volt, nem gondolkodtak biblikusan, ezért nem látták Isten kezét Krisztus cselekedetében. Ők már kaptak egy nagyon drámai jelet. Azután ott voltak a különböző megfontolandó csodák (Jn2:23). De elvetették ezeket, és helyette valami

többet követeltek. A Biblia elmondja nekünk, hogy a zsidók így követelöztek: „Micsoda jelt mutatsz nekünk, hogy ezeket cselekszed?” (18. vers)

Mi más jelet adhatott volna még Krisztus? Csak egyetlen maradt, még ha (mivel a Biblia fényében akarták az Ő küldetését értékelni) végül azt is elvetették. Jézus ezért a halálára és az azt követő feltámadására utalt, ezt mondván: „Rontsátok le a templomot, és három nap alatt megépítem azt” (19. vers). Ebben a pillanatban senki sem értette Krisztus szavait. A vezetők soha nem értették meg, s tanítványok is csak az esemény után és a bibliai kijelentés fényében kezdték megérteni.

A zsidók vezetőinek reakciói ez alkalommal nagy példája annak, ahogyan az emberek erőfeszítéseinek, mikor úgy próbálnak megérteni lelki dolgokat, hogy az elméik még nincsenek megvilágosítva a Biblia által. S a lényege ennek az, hogy az efféle erőfeszítések mindig arra az eredményre vezetnek, hogy csak a fizikai szinten látjuk meg a dolgokat.

Hadd szemléltessem ezt egy hasonlattal. Néhány hónapja egy utazás során, melyet a családommal tettem a nyugati partra, átutaztam Nevada egyik szerencsejátékos városán. Ha magad is voltál valaha ilyen városban, akkor tudod, hogy a legközönségesebb látvány a szerencsejátékos városokban (a neonfényeket leszámítva) a nyerőgépek látványa. Ezek látszólag mindenütt ott vannak. A nyerőgépen játszó személy bedobja a pénzét, negyeddollárost, vagy egy egész dollárt – bármit – majd meghúzza a gép oldalsó karját. Mikor ezt teszi, a kerekek elkezdenek halkán berregve forogni, majd egymás után megállnak, különböző képeket mutatva. Megszokott és könnyen felismerhető hangja van a gépnek: először berreg, majd háromszor túlköl, amikor a kerekek megállnak. Ha bizonyos képkombináció alakul ki, a géppel játszó ember visszakap valamennyi pénzt. Az idő legnagyobb részében nem történik semmi. Aztán, ha az illető szenvedélyes játékos és ostoba, bedob még több pénzt. Utána ugyanaz a hang – brr, klikk, klikk, klikk – és megint nem történik semmi.

Pontosan ez történt, mikor Jézus elmondta a lelki igazság szavait. Lapozzunk a harmadik fejezethez. Nikodémus a zsidók vezetője volt, és éjszaka jött el Jézushoz. Ezt mondta neki: „Mester, tudjuk, hogy Istentől jöttél tanítóul”. Jézus így válaszolt: „Bizony, bizony mondom néked: ha valaki újonnan nem születik, nem láthatja az Isten országát”. Ez volt a lelki igazság érmeje, amit Jézus bedobott Nikodémus nyílásába. Veszünk egy lélegzetet, és majdhogynem halljuk, amit a kerekek elkezdenek pörögni, ahogyan Nikodémus átgondolja Krisztus tanítását. Majd így válaszol: „Mimódon születethetik az ember, ha vén? Vajjon bemehet-e az ő anyjának méhébe másodszor, és születethetik-e?” Más szóval, Jézus az új életről beszélt, amit valaki hit által kap meg, Nikodémus pedig ezt mondta magának: „Emberi születés? Emberi születés? Ez anyát és apát jelent, fogantatást, méhet, kilenc hónapos növekedést, csecsemőt, anyatejet.” Semmire se jutott.

Ugyanazt a dolgot látjuk megismétlődni mindössze egy fejezettel később. A János 4-ben olvassuk Krisztus és a samáriai asszony találkozásának történetét. Egy kút mellett találkoztak, így Jézus a kútra és a vízre utalt, hogy megmagyarázza neki: a lelki szomjúságát kielégítő dolgot kínál neki. Az asszony képtelen volt ezekre gondolni. Így beindultak a kerekek, és elkezdett gondolkodni. „Víz? Víz? Kút? Nos a kút mély és a víz nehéz, hosszú utat kell megtenni a hegynek felfelé, ez egy forró ország, vödrök, vizeskorsók – nem lenne szép, ha nem kellene mindennap jönnöm és ezt tennem?” Ezért hangosan ezt mondta ki: „Uram, add nekem azt a vizet, hogy meg ne szomjúhozzam, és ne jöjjenek ide meríteni!” Ahogyan Nikodémus esetében is, nagy volt a berregés, de semmit sem eredményezett.

Nem szabad azt hinnünk, hogy ez csakis az egyháztól elszakadtak esete, mert a történet végén még ugyanabban a fejezetben azt is elolvashatjuk, hogy ugyanez végbement Krisztusnak és a tanítványainak a beszélgetése során is. Amikor Jézus az asszonnyal beszélgetett, a tanítványai a városba mentek, hogy élelmet vegyenek. Mikor visszatértek, és megkínálták ezt mondván: „Mester, egyél!”, Jézus az előző beszélgetésére utalva annak

áldásával egyetemben az asszony életében, ezt mondta: „Van nékem eledelem, a mit egyem, a mit ti nem tudtok”. S mit tettek a tanítványok? Meghúzták a nyerőgép karját, majd megkérdezték egymástól: „Hozott-é neki valaki enni?”

Ez történik a férfiakkal és nőkkel, mikor a saját emberi képességeikkel szembesülnek a lelki igazságokkal. S pontosan ez történt a mi történetünkben is. Jézus a saját feltámadására utalt, mikor ezt mondta: „Rontsátok le a templomot, és három nap alatt megépítem azt”, de nekik nem volt elég bölcsességük ahhoz, hogy megkérdezzék: „Mire gondolsz?” Ehelyett ostoba utalásnak vélték Heródes templomára, ezért feltették a kérdést: „Negyvenhat esztendeig épült ez a templom, és te három nap alatt megépítéd azt?” (20. vers)

A hitetlenség gyökerei

Az első megjegyzés, amit tettem, tehát az, hogy senki sem értette, mint mondott Jézus, mikor először mondta, mert senki sem a bibliai kijelentés alapján próbálta megérteni. A második dolog pedig az, hogy a zsidó vezetők (dacára a további csodáknak és jeleknek) soha nem értették meg azt. De miért volt ez így? A válasz a kérdésre egy kicsit mélyebb bepillantást ad nekünk a viselkedésükbe, valamint a hitetlenség általános okaiba.

Láttuk már, hogy a vezetők nem figyeltek a Bibliára, s mivel nem figyeltek a Bibliára, nem álltak készen Jézus Krisztus meghallgatására sem. A Bibliában Isten szól az emberekhez. Mivel azonban nem hallgatták meg Őt abban, akkor sem hallgatták meg, amikor szemtől szembe szólt hozzájuk. A vezetők valójában nem is jelet kértek Jézus Krisztustól. Tudom, hogy ezt mondták: „Micsoda jelt mutatsz nekünk, hogy ezeket cselekszed?” Amit valójában kifejeztek, az nem volt más, mint a haragjuk Krisztus cselekedetei miatt. Tudni akarták, mivel igazolja Jézus a pénzváltók kikergetését a templomukból, különösen miután kijelentették, hogy a pénzváltóknak joguk van ott tartózkodni.

A férfiak és a nők ma is hasonlóképpen viszonyulnak Istenhez, még a mi világunkban, és a mi gyülekezeteinkben is. Isten beszél, de sokan valójában nem figyelnek. Az egyik ok, amiért nem figyelnek, az, hogy be vannak burkolózva a saját szemléletmódjukba, és a saját módszereikbe, s ezért haragszanak Istenre, amiért nem igazodik a terveikhez. Te is így viselkedsz? Ha igen, meg kell tanulnod megfeleledkezni a haragodról, és Isten szempontjából látni a dolgokat. Isten szempontja – az egyetlen érvényes nézőpont – a Szentírásban van kijelentve a számunkra.

A másik ok, amiért a vezetők nem hittek Jézusban, s nem biblikusan közelítették meg a dolgokat az, hogy nem akarták meghallani, amit Jézusnak el kellett mondania. Miért utal Jézus a templom megsemmisítésére? Nos, egy szinten azért tette, hogy friss képét adja a halálának és a feltámadásának. De ez csak az egyik szint. Vajon az nem igaz, hogy ez a kép a templom és az ott folytatott istentisztelet megszűnését is jelzi, és azt sugallja, hogy majd felváltja a lelki imádat az Ő halála és feltámadása után? Bármilyen legyen a helyzet, pontosan ez következett be. A templomot Heródes i. e. 20 körül kezdte építtetni. Ekkor kb. i. sz. 26-ot írtak, ami azt jelentette, hogy a templom már 46 éve épült. Újabb 37 év következett a teljes befejezésig – azaz kb. i. sz. 63-ig – majd hét év múlva az egész fenséges épületet lerombolták a rómaiak. A templom története nagy lecke arra nézve, mennyire hiábavaló az épületeket a valódi istentisztelettel azonosítani, s Krisztus utalása figyelmeztetés volt a hagyományos judaizmus elmúlására.

Ha volt valami, ami a vezetők nem akartak meghallani, akkor az pontosan ez volt. S mivel nem álltak készen annak meghallgatására, amit Krisztusnak először kellett mondania nekik, így nem voltak készen semmit meghallgatni. Talán ez rád is igaz. Mikor Istenre figyelünk, Ő mindig azzal kezdi, hogy rámutat: szükségünk van Rá. Megmutatja a bűneinket, és enged valamennyit meglátnunk a saját lázadó szívünkben is. Talán érzed, hogy ezt teszi, vagy meg fogja tenni, ezért elutasítod, hogy odafigyelj. Nem olvasod, vagy nem

tanulmányozod a Bibliát. Ha ez a helyzet a te életedben, akkor meg kell tanulnod, hogy minden jó orvoslás a pontos diagnózissal kezdődik. S engedned kell Istennek, hogy elvezessen téged a szükségeid felismerésétől ahhoz, ami majd teljesen betölti azokat.

Ne gondold, hogy ez olyasvalami, amit csak bizonyos személyeknek kell megtapasztalniuk. Ez igaz mindenkire, még a teológusokra is. Az egyik teológus, John Baillie professzor a skóciai Edinburghi Egyetemről, leírta a saját tapasztalatait Istennel: „Amit most nagyon világosan látok, s kész vagyok megvallani, hogy a bajok nagy része azokban a napokban, mikor nem hallhattam Isten hangját, tulajdonképpen abból fakadt, hogy nem igazán figyeltem oda. Részben talán odafigyeltem – mondhatni egyik fülemmel a parancsolataira – de nincs ígéret a Bibliában azok számára, akik csak részben figyelnek. Csak azoknak van, akik *szorgalmasan* figyelnek. S miért nem így figyeltem? Voltak bizonyos dolgok, amiket nem akartam meghallani. Néha beszélünk olyanokról, akik *szelektíven süketek* az emberi kommunikáció iránt, de Isten iránt nem létezik szelektív sükettség... Vannak dolgok, amikről egyszerűen nem akarunk hallani. Ezek túlfelül kényelmetlenek, felzaklatók, túl találóak lennének. A bennünk foglalt alkalmazkodás túlfelül fájdalmas lenne.”⁴⁷

Végül, az emberek azért nem hisznek Krisztusban, mert az elméik tele vannak helytelen elképzelésekkel, melyek mindegyike ebből a világból származik. Majdnem minden evilági elképzelés ellentétes a Bibliában kijelentettekkel. Így ha megtöltjük elméinket a világi elképzelésekkel, mint tették azt a zsidó vezetők ebben a történetben, akkor nem halljuk meg Jézust, és a lelki igazságok ostobaságoknak tűnnek majd, vagy felfoghatatlanok lesznek. Ehelyett meg kell engednünk Istennek, hogy átalakítson minket, „lerontván okoskodásokat és minden magaslatot, a mely Isten ismerete ellen emeltetett, és foglyul ejtven minden gondolatot, hogy engedelmeskedjék a Krisztusnak” (2Kor10:5).

A tanítványok

Hadd mutassam be a végső ellentétet, mielőtt befejezzük ezt a tanulmányt. A történet legnagyobb részét a vezetőkkel foglalkozik, akik nem akartak hallani, s akik nem biblikusan közeledtek Isten dolgaihoz. De nem ők a történet egyedüli szereplői. Ott vannak a tanítványok is. Ők csak egy kis csoportot alkottak, javarészt halászok, akik az akkori kor mércéje szerint tanulatlanok voltak. A világ nem sokra becsülte őket. Jeruzsálemben nem volt hírnevük. De ismerték kicsit a Szentírást, s annak fényében kezdték értelmezni a velük megtörténeteket.

Észrevetted valaha, hogy az igeszakasz a Szentírásra utalással kezdődik és ér véget? Ezek a 17. és 22. versekben olvashatók, és elmondják, hogy Krisztus egyik cselekedetét a Szentírás ismeretének folytán értették meg, majd Krisztus másik cselekedetét is azért értették meg később, mert ismerték a Szentírást. Így volt ez mindvégig a Szentírásban. Azt olvassuk, hogy miután Jézus megtisztította a templomot, a tanítványok a Szentírásra gondoltak, és emlékeztek, „hogy meg van írva: A te házadhoz való féltő szeretet emészt engem” (17. vers). Más szóval emlékeztek a Zsolt69:10-re, és ezt mondták: „Igen, Jézus valóban a Messiás, és beteljesíti az Írásokat”. Később Jézus beszélt a templom lerombolásáról és felépítéséről három nap alatt. Senki sem értette meg közülük akkor, de amint megtanultak Jézushoz hasonlóan a Szentírásban élni, eljött az idő, mikor visszatekintettek a feltámadásra, és megértették azt az ószövetségi próféciaik fényében.

Mi a helyzet veled? Biblikusan közelíted meg a dolgokat, ahogyan Isten várja tőled? Vagy még mindig igyekszek Isten igazságát a saját gondolkodásod gyenge képességeivel megfejteni? A Biblia azt mondja, hogy lelkileg csak akkor fejlődünk, s csak akkor halljuk meg Isten hangját, ha az Ő könyvének lapjain át közeledünk Hozzá.

⁴⁷ John Baillie, *The Idea of Revelation in Recent Thought* (New York: Columbia University Press, 1956), 140. oldal

29. fejezet: Krisztus és az ember szíve, Jn2:23-25

23. A mint pedig Jeruzsálemben vala husvétkor az ünnepen, sokan hívének az ő nevében, látván az ő jeleit, a melyeket cselekszik vala.

24. Maga azonban Jézus nem bízta vala magát reájok, a miatt, hogy ő ismeré mindnyájokat,

25. És mivelhogy nem szorult rá, hogy valaki bizonytságot tegyen az emberről; mert magától is tudta, mi volt az emberben.

Létezik a fizikában a Newton törvényének nevezett régi törvény, mely kimondja, hogy minden akció reakciót vált ki. Ez mindig igaz a fizikai birodalmában, és talán majdnem mindig igaz az élet egészében is. Valaki tesz valamit, mások pedig reagálnak. Valaki mond valamit, s valami más megtörténik.

Igaz volt ez az Úr Jézus Krisztus idejében is. Például, János evangéliumának második fejezetében Jézus három cselekvéssoráról olvasunk, melyek mindegyike konkrét reakciókat váltott ki. A fejezet elején Jézus borra változtatta a vizet a kánai menyegzőn. Nem sokan tudtak erről a csodáról, de azt olvassuk, hogy a tanítványok, akik tudtak róla, hittek Őbenne. Ez volt az első reakció. Néhány nappal később Jézus kiűzte a pénzváltókat a templomból. Ez is egy jel volt. Mindazonáltal a nép vezetői haragra gerjedtek miatta, ezt követelvény: „Micsoda jelt mutatsz nekünk [a tekintélyedről], hogy ezeket cselekszed?” Végül azt olvassuk, hogy mikor az ünnepen volt, további csodákat is tett, melyeknek az lett az eredménye, hogy „sokan hívének az ő nevében”.

Itt három reakciószintet látunk Jézusra, és az Ő tetteire: a vezetők teljes hitetlenségéből származó dühöngéstől kezdve az első tanítványok részben tájékozott hitéig. Azt mondanánk: „Nos, egyes reakciók rosszak voltak, mások jobbak, megint mások egészen jók. Utánozzuk az apostolokat.” Így tehát bizonyos mértékű sokkot jelent a fejezet végén, hogy dacára a nyilvánvaló különbségeknek e különböző embercsoportok között, melyek oly fontosaknak tűnnek a mi számunkra, az Úr Jézus Krisztus nem bízott senkiben. Ezt olvassuk: „Maga azonban Jézus nem bízta vala magát reájok, a miatt, hogy ő ismeré mindnyájokat, És mivelhogy nem szorult rá, hogy valaki bizonytságot tegyen az emberről; mert magától is tudta, mi volt az emberben.” (24-25. versek)

Az ember szíve

Mit lát Isten, mikor beletekint az ember szívébe? Ha pontosan akarjuk megválaszolni ezt a kérdést, akkor először is azt kell elismernünk, hogy Isten képes belelátni a szívünkbe. Következésképpen az Ő általa lefestett kép természetesen el fog térni attól, amit mi elvárunk.

Nem szabad azon meglepődnünk, hogy képtelenek vagyunk belelátni az ember valódi természetébe, hisz ez nap, mint nap a szemünk elé tárul. Nem túl rég olvastam valakiről, aki egy hatalmas, nem az ő tulajdonát képező pénzüsszeggel ugrott meg ebből az országból. Cégtulajdon volt. Egészen addig a cég bizalmas embere volt. A munkájáért már bizonyos fokú elismerésben is részesült. Tiszteletre méltó családja is volt. Mégis tolvaj lett, és sem a családtagjai, sem a barátai, sem a munkatársai, sem pedig az ismerősei nem ismerték őt valójában.

A történet sokszorosán elismételhető, legalább egy-kettőt a saját tapasztalataidból is tudsz mondani. Az emberek nem látnak bele mások elméjébe. Erre csak Isten képes. Ő az, „a szíveket vizsgálja” (Rm8:27), és Ő „a szíveket ismerő Isten” (Csel15:8). Következésképpen nem szabad meglepődnünk, ha az emberek szívéről és elméjéről Általa alkotott nézet eltér a miénktől.

Az egyik nagy amerikai anekdota humorosan számol be egy diákról, aki első éves hallgatója volt a biológiának az egyetemen. Az elmélettel nem volt baja, de a laboratóriumi résszel komoly problémái támadtak. A laboratóriumi munka részeként le kellett rajzolnia egy, a mikroszkópban látott baktériumot. Sajnos, soha nem volt képes bármit is meglátni a mikroszkóp alatt. A történet szerint mindössze egy fehér kavalkádot látott, ami olyan volt, mint a tej. Hasonlóan ehhez, mikor Isten Ígéje nagyítója nélkül nézünk bele az ember szívébe, csak az emberi kedvesség tejét látjuk, talán néhány folttal, amit a Biblia bűnnek nevez. Isten az ember szívet helyezi a fókuszba, ami azt eredményezi, hogy soha nem téveszti Őt meg az emberi kedvesség.

Mit cselekszik tehát, Isten, mikor belenéz az ember szívébe? A válasz az, hogy megdöbben azoktól, akik nincsenek átáztatva a Szentírástól. A Biblia beszámol arról, hogy Isten szerint a szív telve van örültséggel, rosszindulattal és gonoszsággal. Megátalkodott, megsötétedett, goromba, kemény, gögös, vak, vágyakkal telt. Isten mondja: „Csalárdabb a szív mindennél, és gonosz az; kicsoda ismerhetné azt?” (Jer17:9) Szomorú kép ez, de csak amint elkezdjük úgy látni a szívet, ahogyan Isten látja, akkor kezdjük el értékelni Isten hatalmas szeretetét.

A szív a történelemben

Ezen a ponton azonban meg kell állnunk, hogy történelmileg is megvizsgáljuk a dolgot. Hadd tegyem fel a kérdést: Mi az első nagy esemény a Bibliában, ami feltárja előttünk az ember szívet? A válasz: Ádám és Éva bukása. S mit mutat meg? A válasz: az embert az Isten elleni lázadásának állapotában, abban a lázadásban, melyben elveti, hogy Isten útján járjon, még ha a saját útja a halálba is vezet.

Manapság népszerű dolog a faj bukásáért az asszonyt hibáztatni, pont ahogyan Ádám tette, mikor Isten eljött hozzá az Éden kertjében. Ádám mondta: „Az asszony, a kit mellém adtál vala, ő ada nékem arról a fáról, úgy evém” (1Móz3:12). Kárhozzátjuk az asszonyt, de a Biblia nem így beszél róla. A Biblia azt mondja, hogy Évát az ördög csapta be, és ezért bukott el. De azt is kijelenti, hogy amikor Ádám vétkezett, azt nem tévedés, vagy gyengeség, hanem az Isten elleni szándékos lázadás folytán követte el. Az 1Tim2:14 kétségtelenül ezt tanítja, mert ezt mondja: „Ádám nem csalattatott meg, hanem az asszony megcsalattatván, bűnbe esett”.

Had magyarázzam ezt még tovább. Tegyük fel egy pillanatra, hogy először Ádám vétkezett, s az asszony csak utána. S tegyük fel, hogy Isten a párhoz jött el az Éden kertjében, ezt mondván: „Mit cselekedtél?” Ha ez lett volna a helyzet, az asszony ezt válaszolhatta volna: „Én csak azt tettem, amit Te mondtál, hogy tegyek. A férfit családfőként adtad nekem. Így mikor evett a fáról, engedelmeskedtem, és én is ettem.” Azaz, az asszony mondhatta volna ezt, ha Ádám vétkezik először, és így a faj bukása nem lett volna teljes. De nem Ádám vétkezett először. Az asszony vétkezett, így „az asszony... esett bűnbe”.

Ám ha az asszony meg is csalattatott, nyilvánvalóan nem ez volt a helyzet a férfivel. Ádám tudta, mit cselekszik. Következésképpen az ő bűne nagyobb volt. Isten Ádámot az egész teremtés uraként helyezte az Éden kertjébe. Fák is voltak az Éden kertjében, és Isten ezt mondta Ádámnak: „Ehetsz nyugodtan minden fáról innen északra, délre, keletre és nyugatra. De a Tőlem való függőséged jeleként megjelölöm ezt az egy fát – a jó és a gonosz tudásának a fáját – olyan faként, amelyről nem ehetsz. Sőt, tudni fogod, hogy komolyan gondolom: figyelmeztetek, hogy amelyik napon eszel róla, biztosan meghalsz.” Ádám, megnézte a fát, majd tulajdonképpen ezt mondta: „Nem érdekel, ha nekem adsz minden fát innentől északra, délre, keletre és nyugatra. Amíg egy fa is marad az Édenben a Tőled való függőségem jeleként, én gyűlölni fogom azt.” Így evett a fáról és meghalt – először lelkileg, majd utóbb testileg is.

Az ember bukása az, amit a teológiában *de novo*, azaz teljességgel új cselekedetnek neveznek, aminek nincsen semmiféle kapcsolata a korábban történetekkel. Lényegében lázadás volt. Az ember ezt mondta: „Én vagyok a lelkem parancsnoka, a sorsom mestere. Gyűlölök mindent, ami ellenszegül nekem, még Istent is”. Így az ember vétkezett, és a lázadása kihatott az egész fajra.⁴⁸

Mi olyanok vagyunk, mint Ádám, s gyermekeink is. Tegyük fel, a gyermeked rossz hangulatban ül az asztalnál, te pedig ezt mondd neki: „Gyerünk, Jancsi, ülj fel, és edd a vacsorádat”. Jancsi ehelyett összefonja a kezeit és elhúzza a száját, hogy kimutassa az érzéseit azzal kapcsolatosan, aminek a megtételére rávenni igyekszel. Te szólsz másodszor is: „Gyerünk Jancsi, enned kell, ha nagy és erős fiúvá akarsz válni”. Ő kinyújtja a kezét a tál felé, megragadja a kanalát, majd ide-oda lóbálja. Végül kidönti a tejét. Más szóval, megtesz mindent, csak azt nem, amit kérsz tőle, s ezzel szemlélteti, miképpen terjedt át Ádám lázadása rajtunk keresztül a gyermekeinkre is.

A lelki bölcsesség akkor jön, amikor elfogadjuk Isten leírását a természetünkről, és megkérjük Őt, hogy vezessen minket a Neki tetsző utakon.

Sínai

Hadd vezesselek el egy másik bibliai eseményhez, mely szintén feltárja az ember szívét úgy, ahogyan Isten látja azt. Sokkal később Isten elkezdett kiválasztani egy népet Magának, akiken keresztül majd elküldi a Megváltót. Isten megszabadította ezt a népet Egyiptomból, s elvezette őket a Sínai-hegy lábánál levő pusztaságba. Isten Izraelt valószínűleg a világtörténelem legnagyobb csodasorozatával szabadította meg, s azért vezette a Sínai-hegyhez, hogy törvényt adhasson nekik. A Biblia elmondja, hogy Isten füst és tűzfelhőben szállt alá a hegyre. Olyan megdöbbenő volt a látvány, hogy még Mózes is ezt mondta: „Megijedtem és remegek” (Zsid12:21).

De múltak az órák, majd a napok, sőt a hetek, és a völgyben maradt nép fokozatosan felülkerekedett a hegytől való félelmén, s elkezdtek elfelejteni Isten hatalmát és a csodákat. Cinikusakká és türelmetlenekké váltak. Ezt mondták: „Hol van Mózes, aki kihozott minket Egyiptomból? Nem tudjuk, mi lett vele.” Nemsokára elkezdtek visszagondolni Ápisznak, a bikának és Hathornak a tehénnek az imádatára, amit Egyiptomban ismertek meg, s odamentek Áronhoz, Mózes testvérehez, kérvén, hogy készítse el nekik Ápisz és Hathor képmását. Áronnak azonnal és haragosan el kellett volna ezt utasítania. Áron azonban gyenge volt, mint sok keresztyén. Visszaemlékezett arra, hogy a politika a lehetőségesség művészete. Ezért vette az aranyukat, megolvasztotta, s összegyűjtött elegendő fémeket egy kisborjú elkészítéséhez. Ez kielégítette a népet. Elkezdtek énekelni és táncolni, imádván a borjút, és ezt mondván: „Ezek a te isteneid Izrael, a kik kihoztak téged Egyiptom földéről” (2Móz32:4).

Eközben Isten a hegyen még mindig beszélt Mózeshez, átadván neki a törvényt. Mennyire ironikus volt az ellentét a törvény és a nép viselkedése között! Isten ezt mondta: „Én, az Úr, vagyok a te Istened, a ki kihoztalak téged Egyiptomnak földéről, a szolgálat házából. Ne legyenek néked idegen isteneid én előttem. Ne csinálj magadnak faragott képet, és semmi hasonlót azokhoz, a melyek fenn az égben, vagy a melyek alant a földön, vagy a melyek a vizekben a föld alatt vannak. Ne imádd és ne tiszteld azokat; mert én, az Úr a te Istened, féltőn-szerető Isten vagyok, a ki megbüntetem az atyák vétkeit a fiakban, harmad és negyediziglen, a kik engem gyűlölnék. De irgalmasságot cselekszem ezeriziglen azokkal, a

⁴⁸ Ádám bukásával, főleg a bukás következményeivel kapcsolatosan lásd a 31. fejezetet is.

kik engem szeretnek, és az én parancsolatimat megtartják.” (2Móz20:2-6) Miközben azonban Isten beszélt, a nép hátat fordított annak, Aki megszabadította őket Egyiptomból.⁴⁹

Nézz fel a keresztre

Lépünk át az évszázadokon Jézus Krisztus koráig, s próbáljunk mentséget találni az ember viselkedésére. Valaki tiltakozhat, hogy az ember bűnösségének tantétele elvont, s mi csak a konkrétat értjük meg. Az illető mondhatja: „Ha lenne egy jó példánk arról, micsoda a valódi kegyesség és engedelmesség, akkor valamennyien elfogadnánk és követnénk azt.” De valóban? Egyáltalában nem! Eljött Jézus. Ő volt a tökéletes példa. Egyszer azt mondta ellenségeinek: „Ki vádol engem közületek bűnnel?” Néma csend volt a válasz. Senki semmit nem tudott felhozni Ellene. Mégis, ugyanezek az emberek voltak azok, akik kinevették Őt, gúnyolták Őt, s végül átadták a rómaiaknak, hogy feszítsék keresztre.

Ez az ember szíve. Ezt látta Jézus. Ez az, ahogyan Isten ma is lát téged és engem. De mégis – és ez csodálatos dolog – Isten szeret téged a bűnöd ellenére, s be is bizonyította ezt, mikor engedte, hogy Krisztus meghaljon érted.

Nem nehéz szeretni valakit, ha szeretetre méltó. Ezt tesszük valamennyien. Gyakran lehetséges olyasvalakit is szeretni, aki nem szeretetre méltó. Egyesek ezt is megteszik olykor. De szeretni valakit, aki lázadó, büszke, gőgös, romlott, kegyetlenül független, és megfeszíti azt, Aki a legjobban szereti – ez a valódi szeretet! Efféle szeretetre csakis Isten képes.

Ha valóban szeretnéd megismerni Isten szeretetének mértékét, nézz fel a keresztre. Krisztust látod ott lógni. Látod, amint a sötétség órái leszállnak a Földre, azok az órák, amelyek során Krisztus bűnné lett érted és elhordozta a te büntetésedet. Hallod a kiáltását, ami akkor szakadt ki Belőle, mikor elszakított Istentől a te bűnöd hordozójaként: „Én Istenem, én Istenem! miért hagyál el engemet?” Ennyire szeret téged Isten. „Az Isten pedig a mi hozzánk való szerelmét abban mutatta meg, hogy mikor még bűnösök voltunk, Krisztus érettünk meghalt.” (Rm5:8).

Nyomorúságos, tétovázó korban élünk. Majdnem lehetetlenség elmondanom, hány embert hallottam, amint ebben, vagy abban a formában, de ezt mondták: „Senki sem szeret engem”. Ez gyakran igaz. Igaz lehet rád nézve is. Igaz lehet, hogy valójában senki nem ért meg téged, hogy nem szeretnek a szüleid, a gyermekeid, az ismerőseid. De mégis van valaki, Aki megért téged – Jézus Krisztus. Ő mindent tud rólad. Látja a szívedet, de ennek ellenére szeret téged.

⁴⁹ Ugyanezt a történetet mondom el hasonló szavakkal, de sokkal bővebben a *How God Can Use Nobodies* (Miképpen használhat Isten senkiket) című könyvemben (Wheaton: Victor Books, 1974), 99-108. oldal

30. fejezet: Az ember, aki éjszaka jött, Jn3:1

1. Vala pedig a farizeusok közt egy ember, a neve Nikodémus, a zsidók főembere.

Alig néhány éve Neff, Texas állam kormányzója meghívást kapott, hogy szólaljon fel az állam egyik büntetés-végrehajtási intézményében. Szólt az összegyűlt bebörtönözöttekhez, s azt mondta, hogy ott marad egy időre meghallgatni, ha az elítéltek közül bárki bármit akar neki mondani. Annyi időt szán erre, amennyi csak szükséges, s bármit is mondanak neki, azt bizalmasan kezeli majd. Az elítéltek elkezdtek egyenként felkeresni őt. Egymás után bizonygatták, mennyire ártatlanul ítélték el őket, s mennyire szeretnék szabadulni. Végül jött valaki, aki ezt mondta neki: „Neff kormányzó úr, én nem akarom túl hosszan rabolni az ön idejét. Csak annyit szeretnék mondani, hogy valóban elkövettem, amivel vádoltak. De már éveket töltöttem itt. Ezért hiszem, hogy megfizettem a társadalommal szembeni adósságomat, s kiengednének, képes lennék becsületes életet élni, s méltónak mutatkozni a kegyelmére.” Ez volt az az ember, akit Neff kormányzó amnesztiában részesített.

Tudom, hogy vannak ebben a példában tökéletlenségek. Az egyik dolog az, hogy azok között, akik ártatlannak vallották magukat, lehetnek valóban ártatlanok. A másik dolog pedig az, hogy akinek a kormányzó megbocsátott, az meg is téveszthette őt, és élhetett nagyon gyalázatos életet is a szabadulása után. A történet lényege azonban ekkor is megáll: egy ember rehabilitálásában az első lépés a bűneinek megbocsátása. Ahhoz, hogy valakinek hasznára legyen az orvos, az illetőnek el kell ismernie, hogy ő beteg.

S amint ez igaz az orvoslás terén, az üzleti életben és a büntetőjogi rehabilitációban, úgy igaz lelkiileg is. Ezért Isten Ígérének nagy része az ember szükségleteinek feltárásával foglalkozik, hogy az ember elismerhesse a szükségait, és Istenhez fordulhasson bocsánatért.

Egy képviselő ember

A bibliai kijelentésnek ezt a mintáját találjuk János evangéliumában. Az evangélium eddigi tanulmányozása során az első két fejezetet néztük át, most pedig rátérünk Nikodémus és Jézus a harmadik fejezetben olvasható, kétezer éves beszélgetésére. Ez a fejezet kiemeli az újjászületés és az Úr Jézus Krisztusba vetett hit szükségességét, de mielőtt ezt megteszi, először is kihangsúlyozza, hogy az embernek *szüksége van* ezekre. Ezért Nikodémuszra először is úgy kell tekintenünk, mint minden, Isten előtt bűnös-ként álló ember képviselőjére.

Az evangélium első két fejezete főleg Jézus személyével foglalkoztak, de az is igaz, hogy az emberrel is. Az első fejezetben János rámutatott, hogy mikor az igazi világosság eljött a világba, az emberek egészében véve nem törődtek azzal (10-11. vers). A második fejezetben János elmondja nekünk, hogy jóllehet látszólag sokan hittek Jézusban a csodái következtében, mindazonáltal „Jézus nem bízta vala magát reájok, a miatt, hogy ő ismeré mindnyájokat” (24. vers). János témája most az emberek tévelygése a lelki dolgokban, és ennek Nikodémus az első konkrét példája.

A görög szövegben sokkalta több dolog világos, mint az angolban. De az angolban is meglátható, ha visszaemlékezünk rá: a Bibliáinkban található fejezet- és versbeosztások az eredetiben nem szerepeltek. Ezek figyelmen kívül hagyásával könnyen megláthatjuk, hogy amikor János ezekkel a szavakkal kezdi: „Vala pedig a farizeusok közt egy ember, a neve Nikodémus, a zsidók főembere”, akkor szándékosan ismétli az „ember” szót, ami az előző fejezetben is előfordul. Ott azt olvastuk, hogy Jézus tudta, mi van az *emberben*, ezért nem bízta Magát az *emberre*. Nikodémus is ember. Következésképpen annak elismerésével kell kezdenünk, hogy mindenekelőtt az emberi faj képviselőjeként áll előttünk.

Egy farizeus

S ő jó képviselő, legalábbis emberi szemszögből nézve. Ha ugyanis Krisztus korában éltünk volna, és kénytelenek lettünk volna valami okból képviselőnkül választani valakit, aki a kultúránk, az oktatásunk, az erkölcsünk és a kegyességünk legjavát testesíti meg, Nikodémus jó választás lett volna. Nem választottuk volna Róma sok császárat, mert ezek az emberek látványosan romlottak voltak. Nem választottuk volna a görög filozófusokat, mert keveset tudtak a vallásról. Nem választottunk volna valamiféle tudatlan közembert. De Nikodémust kiválasztottuk volna. Nikodémusban megvolt minden. De – és ez János beszámolójának a lényege – lelkileg egy csődtömeg volt, mert soha nem talált rá Istenre.

Figyeljük meg az eredményeit. Nikodémus először is *farizeus* volt. Napjainkban rossz képünk van a farizeusokról, s főleg azért, amiért Jézus oly nyersen beszélt róluk. A mi elménkben a „farizeus” szó majdhogynem a képmutatóval egyenértékű. Ritualista vallásra utal. Jézus korában a judaizmus vallása nagyrészt erkölcsi kultusz volt, s a farizeusok voltak az erkölcsös életmód valószínűleg a legjobb emberek voltak az egész országban. Először is soha nem voltak túl sokan. William Barclay megjegyzi, hogy hatezernél soha nem volt több farizeus, és a korlátozott létszámuk folytán egyfajta testvéri szövetséget alkottak. Emellett nagyon komolyan vették a törvényt. Napjaik teológiai konzervatívjai voltak. Hitték, hogy az Ószövetség Isten kijelentett Ígéje, s az Ószövetség első öt könyve az erkölcsi ihletett kódolását foglalja magában, melyben hinni kell, és szó szerint be kell tartani. Bizonyos módon a farizeusi vallás legnagyobb dicsősége abban a tényben rejlett, hogy szó szerint alkalmazták a törvényt. Az írástudók célja az volt, hogy kidolgozzák a törvény pontos jelentését, a farizeusok szilárd célja pedig annak megtartása volt.

Farizeusként Nikodémus a saját korának, valamint a mi korunknak ama tagjait képviselte, akik a vallásban keresték az élet értelmét, de nem találták meg azt abban. Az egyházhoz tartozott, de semmit sem tudott a Jézus Krisztussal fennálló személyes, életet átalakító kapcsolatáról, amin a valódi egyház alapszik.

Másodszor, Nikodémus *tanító* is volt. Ez teljességgel nyilvánvaló abból a tényből, hogy farizeus is volt, mert a farizeusok a törvény nagy tanulói voltak. De más módon is kiderül.

Megfigyelted valaha azt aényt, hogy Nikodémus, bár zsidó származású volt, görög nevet viselt? Nikodémus görögül azt jelenti: „aki legyőzi a népet”. Ez nem túl sokat jelenthet Amerikában, ahol a nemzetiségek és kultúrák hatalmas keveredése figyelhető meg, ahol lehet valakinek a neve Karl, James, Joseph, vagy Pierre, s ennek kicsi a jelentősége. De Palesztinában az i. sz. I. században jelentős dolog volt. A legtöbben ugyanis, akik Júdeában éltek, héber, vagy arám neveket viseltek. A felsőbb osztályokban azonban, ahol ki voltak téve mind a görög, mind a zsidó kultúrának, gyakran adtak a gyerekeknek két nevet: egy görögöt és egy hébert. Ez valószínűsíthetően igaz volt Nikodémus esetében is, ami azt jelzi, hogy görög oktatásban is részesült. Emellett miután inkább a görög, semmint a héber nevet használta, Nikodémus valószínűleg többre tartotta a görög kultúrát a hébernél, s lehet, hogy hellenista volt, azaz olyasvalaki, aki görögül olvassa az Ószövetséget, és a görög filozófia kategóriáiban tekint arra. Egy nagyon művelt, egyben nagyon erkölcsös ember jött el Jézushoz azon a meleg júdeai éjszakán.

Vajon nem igaz, hogy ő sok nagyon művelt ember képviselője manapság is? A mi századunkban sokan mondták, hogy az oktatás eszköz a világ problémáinak megoldására. Ennek eredményeképpen a mi országunkban és a világban mi rendelkezünk a fajunk által valaha látott, magasan képzett emberek legnagyobb tömegével. Úgy tűnik, mintha az embernek még a tányérmosogatáshoz is szüksége lenne a főiskolai oktatásra. A problémák azonban nincsenek megoldva, s a korunkat jellemző nyugtalanság ugyanolyan nyilvánvaló a

főiskolákon, mint a gettókban. Ha Nikodémus példája valamit is tanít, akkor az nem más, mint hogy az oktatás nem válasz az ember lelki nyugtalanságára és vágyakozására.

Harmadszor, Nikodémus *politikus* volt. János azt mondja róla, hogy „a zsidók főembere” volt. Ez azt jelenti, hogy tagja volt a Szanhedrinnek. A Szanhedrin volt a legmagasabb rangú törvényhozó testület a judaizmusban, önmagába foglalva mindazt a hatalmat, amit rendszerint megosztunk a kormányaink törvényhozó, adminisztratív és végrehajtó ágazatai között. A római uralom alatt a Szanhedrin tagjai természetesen jobban meg voltak zabolázva, mint addig bármikor. Voltak időszakok, amikor a Szanhedrin tagjai nem szabhattak ki halálbüntetést, mint például Jézus perében. A Szanhedrin azonban mégis Izrael legfőbb hatalmi szerve volt. Pereket folytatott le, kivizsgált eretnokségeket, írt törvényeket, és a Júdea népe, valamint a római hatóságok közötti hivatalos ügyeket is legnagyobb részben a Szanhedrin intézte. Nikodémus tagja volt ennek a legrangosabb kormányzó szervezetnek.

Ugyanannak a képnek a része, hogy Nikodémus valószínűleg az egyik legkiválóbb júdeai család tagja is volt, még a politikusok elit testületének mércéjével mérve is. E feltételezés alapja abban a tényben rejlik, hogy Josephus *Antiquities* című munkájában kétszer is említ egy magas rangú zsidó családot, amelyben Nikodémus neve kiemelkedő. Elmondja, hogy mintegy száz évvel az itt feljegyzett beszélgetést megelőzően, mikor Aristobulus, a zsidó vezető követet keresett a pompeji udvarba a római császárhoz, egy Nikodémus nevű embert választott ki az üzenetének továbbításához. Azt is megírja, hogy ezt követően, a zsidó háború idején (i. sz. 66-70), egy Gorion nevű ember kapta a feladatot, hogy lefolytassa a tárgyalásokat a jeruzsálemi helyőrség megadásáról, ő pedig egy bizonyos Nikodémus, vagy Nikomédus fia volt, aki ezek szerint Krisztus generációjának idején élt. Ha ezek a tények jelentősek, akkor nemcsak azt jelentik, hogy Nikodémus rendkívül kegyes ember volt, nagyon művelt, politikus alkat volt, de a nemzet egyik legkiválóbb és legismertebb családjából származott.

Fontosabb lehetett, mint Rockefeller, Astor, Stevenson, Einstein, vagy Eisenhower. Bizonyos értelemben ugyanis ő egy személyben testesítette meg mindezeket az embereket.

Nem olyasfajta ember, aki ő, akit arra választanál ki, hogy képviseljen téged? Vagy olyasvalaki, akihez szeretnél hasonlítani? Természetesen dehogynem. A történetének lényege, az ok, amiért János feljegyzi Nikodémus beszélgetését Jézussal azonban mégis az, hogy dacára az eredményeinek, a tanultság, a politika, a kultúra és a vallás terén elért kiválóságának Nikodémus hatalmas szükségben volt. Istent kellett megismernie. Mivel nem ismerte Istent, pszichológiailag beteg, boldogtalan, elveszett és lelkileg vak volt.

Újjászületés

Valaki teljes joggal megkérdézheti, hogy miképpen lehetséges mindez. Miképpen lehetséges, hogy egy ember, aki emberi szemszögből nézve minden lehetségest elért, mégis boldogtalan legyen? Miképpen lehetnek e világ sikerei elveszettek? A válasz kiderül a történetből. Az első dolog ugyanis, amit Jézus kiemelt a Nikodémusszal folytatott beszélgetésében az, hogy minden embernek szüksége van újjászületésre. Ezt mondta: „Te természetesen nem rendelkezel megoldásokkal az élethez Nikodémus, mert a megoldások az élethez lelkiek, és ezeket egyetlen ember sem láthatja, amíg életre nem kel lelkileg”. A konkrét szavai ezek voltak: „Bizony, bizony mondom néked: ha valaki újonnan nem születik, nem láthatja az Isten országát” (3. vers).

Jézus szerint a keresztyén élet kiindulópontja az újjászületés. Az újjászületését megelőzően az ember a harag gyermeke. Elidegenedett Istentől, mint Nikodémus is, és valójában nem érti meg a lelki dolgokat. Isten jön el hozzá, hogy üdvözítő hitet ültessen a szívébe, mert azt olvassuk, hogy még a hit sincs tőlünk: ez Isten ajándéka (Ef2:8). Ez után

felhívja Isten a figyelmünket a Szentírás szavaira. Végül, a Szentlélek veszi a Szentírás szavait, és beülteti azokat a szívünk méhébe, aminek eredményeképpen új élet fogan meg abban. Ezt követően mondhatja az ember: „ha valaki Krisztusban van, új teremtés az” (2Kor5:17). Igaz, hogy az emberben még sok megmarad a régi természetéből, de most másként kezdi látni a dolgokat, s a benne levő élet növekedésnek indul.

Az újjászületés teljes jelentése egyre világosabbá válik, ahogyan haladunk előre a fejezetben, de ezt a tanulmányt nem szabad befejezni anélkül, hogy hoznánk egy példát arra a változásra, amit az újjászületés eredményezhet. Nikodémus nem lesz erre alkalmas, mert soha nem olvasunk arról, miképpen reagált Jézus tanítására. Mégis van egy kiváló példa másvalakiről, akinek az esetében ezt ismerjük.

Ez az ember egy rabbi volt, mint Nikodémus. Jó családból származott, s Nikodémushoz hasonlóan művelt volt mind a görög, mind a héber kultúrában. Együtt tanult korának legjobbjaival. Nikodémushoz hasonlóan farizeus is volt. (Egy bizonyos értelemben) még politikus is volt, mert kapcsolatban állt a Szanhedrinnel. Levert olyan szektás csoportokat, melyek fenyegették az ő judaizmusának ágát. Mégis eljött az idő, amikor ez a tanult rabbi úton volt Damaszkusz felé azzal a megbízatással, hogy kutassa fel és tartóztassa le annak a városnak a keresztyénjeit, de találkozott Jézus Krisztussal, és új életet kapott Tőle.

Utóbb azt írta erről, hogy minden eredménye, melyek hasonlóak voltak Nikodémus eredményeihez, ténylegesen haszontalanoknak bizonyultak. Valójában még rosszabbak is voltak a haszontalanságoknál – ténylegesen ártalmasok voltak – mert visszatartották őt az Isten Fiába vetett valódi üdvözítő hittől. Ezt írta: „Jóllehet énnékem van bizakodásom test szerint is. Ha bárki más mer testben bizakodni, én sokkal inkább. Körülmetéltettem nyolczadnapon, Izráel nemzetségéből, Benjámín törzséből való vagyok, zsidókból való zsidó, törvény tekintetében farizeus. Buzgóság tekintetében az egyházat üldöző, a törvénybeli igazság tekintetében feddhetetlen voltam. De a melyek nékem egykor nyereségek valának, azokat a Krisztusért kárnak ítéltam. Sőt annakfelette most is kárnak ítélek mindent az én Uram, Jézus Krisztus ismeretének gazdagsága miatt: a kiért mindent kárba veszni hagytam és szemétnek ítélek, hogy a Krisztust megnyerjem” (Fil3:4-8).

Ez volt Pál apostol megtapasztalása. Mindez megtalálható a filippibelieknek írott levelében. Ez a te tapasztalatod is? Ez a te életed? Vagy még mindig igyekszel felkutatni a megelégedett életet és az áldást a saját korlátozott sikereiden keresztül, az emberi értelem segítségével? A saját erőfeszítéseiddel ez nem fog sikerülni. Csak akkor sikerül, ha rátalálsz az Úr Jézusba vetett hitben kifejeződő újjászületésre.

31. fejezet: Értelmiségiek, vagy új emberek? Jn3:2

2. Ez jöve Jézushoz éjjel, és monda néki: Mester, tudjuk, hogy Istentől jöttél tanítóul; mert senki sem teheti e jeleket, a melyeket te teszel, hanem ha az Isten van vele.

Minél tovább élek, annál jobban meg vagyok győződve arról, hogy a természeti ember mindent megtesz azért, hogy kitérhessen az evangélium teljes hordereje elől. Az evangélium kijelenti: Jézus Krisztus azért halt meg, hogy megmentse az embereket. Mikor azonban ezt hirdetik, a nem keresztyén azonnal elkezd gondolkodni Krisztus halálának minden más lehetséges jelentéséről, s így igyekszik kikerülni az igazít. Az evangélium kijelenti, hogy Jézus Krisztus az egyedüli út Istenhez. Az, aki még nem jutott el Krisztushoz, elkezd más utakat keresni az üdvösséghez, és síkra száll megannyi nem keresztyén vallás védelmében. Ugyanígy, amikor a Biblia arról beszél, hogy az ember teljességgel képtelen Isten kedvében járni, sokan azonnal elvetik ezt, és elkezdnek kifogásokat keresni.

Az emberi természetnek ezt az aspektusát Isten természetesen ismeri. Ezért a Biblia nagy része az ember szükségleteinek teljes mértékével foglalkozik. Valójában ez a két legnagyobb témájának egyike. Az első az, hogy az ember teljességgel képtelen önmagát üdvözíteni. A második az üdvösség Isten által biztosított útja Jézus Krisztus halálán és feltámadásán keresztül.

Közvetett módon az ember szükségleteinek mértéke megmutatkozik Nikodémusnak és Krisztusnak a János 3-ban feljegyzett beszélgetésében. Az első igevers rámutatott az ember szükségleteire annak a sok külső eredménynek a fényében, amikre egy tehetséges ember képes. Nikodémus egy jól képzett, komoly, sőt kegyes politikus volt, de ezek közül az eredményei közül egyik sem volt képes őt üdvözíteni. Elveszett és magányos volt. Újjá kellett születnie. Lehetséges azonban, hogy valaki olvassa a beszámolót és egyetért – egészen eddig a pontig. „De mégis”, mondhatja, „mi a helyzet az ember tudásának mértékével?” Az ember legnagyobb ereje az ő elméjében rejlik. Vajon nem képes az ember valódi boldogságra és békességre lelni Istennel az értelmén keresztül?” Az efféle érvekre adott válasz gyanánt folytatódik a történet, s megmutatja, hogy még az ember értelme sem elégséges, amikor azt a lelki dolgokra alkalmazzák.

A bukás

Annak megértéséhez, hogy az ember elméje miért elégtelen eszköz Isten megismeréshez, vissza kell térnünk az ember bukásának Mózes első könyvében feljegyzett történetéhez.

A Biblia először is azt mondja, hogy mikor Isten megteremtette az embert, a Maga képmására teremtette meg őt. Ez sok mindent jelent, közötte azt a tényt is, hogy mivel Isten háromság, az ember is háromsággá lett. Isten három személyben létezik: Atya, Fiú és Szentlélek. Az ember is háromság lett, amikor Isten megteremtette őt testtel, lélekkel és szellemmel.⁵⁰ Mindenki tudja, micsoda a test: az embernek az a része, amit láthatunk. Az

⁵⁰ Talán itt mutatkozik meg a legjobban, mennyire sántít az, amikor a Szentháromságot állítják párhuzamba az ember hármasságnak képelt szerkezetével. Ha ez a hasonlat megállná a helyét, akkor az Atya test, a Fiú pedig Lélek lenne, ezt pedig a Biblia a leghatározottabban cáfolja. Az ember hármassá szerkezetének talán az egyik legvilágosabb közvetett cáfolatát Magának Jézusnak a szavaiban leljük meg. A Mt10:28-ban az ember örök sorsáról beszélve az alábbiakat mondja: „És ne féljete azoktól, a kik a testet ölik meg, a lelket pedig meg nem ölhetik; hanem attól féljete inkább, a ki mind a lelket, mind a testet elvesztheti a gyehennában.” Ez egyértelműen az egyik legfontosabb téma az ember számára. De felmerül a kérdés: ha volna az embernek szelleme is, akkor Jézus itt miért nem említi? Vajon nem lenne ugyanolyan fontos a szellem örökkévaló sorsa? – *a ford.*

ember abban a tényben osztozik a növényvilággal, hogy van teste. A test mellett azonban az embernek lelke is van. A lélek az embernek az a része, ami személyazonosságot ad neki. Az ember a lélekkel gondolkodik, érez, reagál és vágyakozik. Az ember a lelkével kapcsolódik az állatvilághoz, mert az állatoknak szintén van személyazonosság érzetük. Ezért mondta Jézus: „A rókáknak vagyon barlangjok és az égi madaraknak fészük”. Azaz, tudják, hogy kicsodák, és a sajátjukba térnek vissza.

A test és a lélek mellett azonban az embernek szelleme is van, vagy (mert a bukás óta valószínűleg minden emberről ezt kell mondanunk), rendelkezik a szellem képességével. Ez a képesség az, ami elkülöníti az embert az állatvilágtól. A szellem az embernek az a része, melynek van istentudata. Következésképpen az ember képes az imádatra, míg az állatok nem.⁵¹

⁵¹ Én nem ismerek olyan részt a Szentírásban, ami ezt így alátámasztaná. Nem lenne sokkal egyszerűbb azt mondani, hogy „az ember rendelkezik olyan lelki képességekkel, melyekkel az állatok nem?” Nézzük meg, miképpen cáfolja Louis Berkhof professzor a trichotómiát a *Rendszeres teológia* című könyvében:

A következőket írja a dichotómiáról és trichotómiáról:

1. A TÖRTÉNELEM SORÁN ELTERJEDT NÉZETEK: A DICHOTÓMIA ÉS A TRICHOTÓMIA. Különösen a keresztyén körökben szokásos úgy felfogni az embert, mint ami két és csak kettő különálló részből áll, nevezetesen testből és lélekből. Technikailag ezt a nézetet nevezik dichotómiának. Emellett azonban egy másik nézet is felütötte a fejét, mely szerint az emberi természet három részből áll: testből, lélekből és szellemből. Ezt írja le a trichotómia kifejezés. Az ember hármasság összetételének elképzelése a görög filozófiából származik, amely a test és lélek egymáshoz való viszonyát az anyagi világegyetem és Isten kölcsönös viszonyához hasonlónak fogta fel. Úgy gondolták, hogy amint az utóbbiak csak egy harmadik szubsztancia vagy köztes lény útján voltak képesek közösségre lépni, úgy az előbbieket is csak egy harmadik, vagy közbenő elem, nevezetesen a lélek segítségével képesek kölcsönös, élő kapcsolatba lépni. A lelket egyrészt anyagtalannak, másrészt a testhez illeszkedőnek tartották. Amilyen mértékben a nous-hoz, vagy pneumához kapcsolódott, halhatatlannak tekintették, ám amilyen mértékben a testhez, testinek és halandónak. A legismertebb, de mégis legkezdetlegesebb formája a trichotómiának az, mikor a testet az ember anyagi részének, a lelket az állati élet alapelvének, míg a szellemet az Istenhez kapcsolódó és halhatatlan résznek tekintik az emberben. Az ember trichotomikus elképzelése jelentős támogatást kapott a görög és az alexandriai egyházatyák részéről a keresztyénség korai évszázadaiban. Megtalálható, bár nem mindig ugyanabban a formában Alexandriai Kelemennél, Origenésznél, valamint Nisszai Gergelynél. Miután azonban Apollinarius oly módon alkalmazta, mely összeütközésbe került Jézus tökéletes emberségével, fokozatosan hiteltelenné vált. Egyes görög egyházatyák még mindig ragaszkodtak hozzá, bár Athanasius és Theodoret világosan elutasították. A latin egyházban a vezető teológusok megkülönböztetetten az emberi természet kettős felosztásához ragaszkodtak. Különösen Ágoston pszichológiájában nyert teret ez a nézet. A középkor során általános hitté vált. A reformáció nem hozott változást ebben a vonatkozásban, bár néhány kisebb fénysugár vetődött a trichotomikus elméletre is. A római katolicizmus a skolasztika verdiktjéhez ragaszkodott, de protestáns körökben más hangok hallatszottak. A tizenkilencedik század során a trichotómiát felélesztették egyes német és angol teológusok, például Roos, Olshausen, Beck, Delitzsch, Auberlen, Oehler, White és Heard, de nem talált túl nagy támogatásra a teológia világában. Ennek az elméletnek a kortárs szószólói között nincs egyetértés a pszükhé természetének, valamint annak a viszonyának a vonatkozásában, melyben az ember természetének másik két elemével áll. Delitzsch úgy fogja fel, mint a pneuma kiadását, míg Beck, Oehler és Heard az egyesülés pontjának tekintik test és szellem között. Delitzsch nem teljesen következetes és időnként ingadozni látszik, s Beck és Oehler elismerik, hogy az ember bibliai bemutatása alapvetően dichotomikus. A bibliai trichotómia általuk kialakított védelméről aligha mondható el, hogy magában foglalná a három különálló elem létezését az emberben. E két teológiai nézet mellett főleg az utolsó évszázadban megjelentek az abszolút materializmus és az abszolút idealizmus filozófiai nézetei is. Előbbi feláldozta a lelket a test oltárán, míg utóbbi a testet a lélek oltárán.

2. A SZENTÍRÁS TANÍTÁSA AZ EMBER TERMÉSZETÉNEK ALKOTÓELEMEI TEKINTETÉBEN. Az ember természetnek uralkodó bemutatása a Szentírásban világosan dichotomikus. A Biblia egy oldalról az ember természete, mint egység, nem pedig mint két elemet tartalmazó kettősség nézetéről tanít minket, melyek mindegyike párhuzamos vonalak mentén mozognak, de nem alkotnak egyetlen szervezetet. A görög filozófiában és néhány későbbi filozófus munkáiban megtalálható puszta párhuzamosság elve teljesen idegen a Szentírástól. Bár a Szentírás elismeri az ember összetett természetét, azt soha nem úgy mutatja be, mint az emberben levő két alany eredményét. Az ember minden cselekedetét úgy tekinti, mint az egész ember cselekedetét. Nem a lélek, hanem az ember esik bűnbe; nem a test, hanem az ember hal meg; s nem csak a lelket, hanem az embert, a testet és a lelket váltotta meg Krisztus. Ez az egység kifejeződésre jut az Ószövetség klasszikus igeszakaszában – az elsőben, mely jelzi az ember komplex természetét – nevezetesen az 1Móz2:7-ben: „És formálta vala az Úr Isten

az embert a földnek porából, és lehellett vala az ő orrába életnek lehelletét. Így lőn az ember élő lélekké”. Az egész ígevers az emberrel foglalkozik: „És formálta vala az Úr Isten az embert... Így lőn az ember élő lélekké”. Istennek ezt a munkáját nem szabad mechanisztikus folyamatként értelmezni, mintha először megformálta volna a testet a föld porából, majd utána tett volna lelket bele. Mikor Isten megalkotta a testet, azt úgy alkotta meg, hogy az Ő Lelkének lehelletével az ember azonnal élő lélekké vált. Jób33:4, 32:8. A „lélek” szónak ebben a szakaszban nem az az értelme, amit rendszerint tulajdonítunk neki, – ami végső soron idegen az Ószövetség számára, – hanem élőlényt jelöl, s az ember egészének a leírására szolgál. Ugyanaz a héber szó, a nefesh chayyah, (élő lélek, vagy lény) az állatokra is használatos az 1Móz1:21,24,30-ban. Így tehát ez az ígevers, miközben jelzi, hogy két összetevő van az emberben, mégis kihangsúlyozza az ember szerves egységét. S ez az egész Biblián át elismert.

Egyidejűleg tartalmaz bizonyítékokat az ember természetének kettős összetételéről is. Óvatosaknak kell azonban lennünk és nem szabad később különbségtételt várnunk az emberi természetben a test, mint anyagi rész és lélek, mint szellemi rész között az Ószövetségben. Ez a megkülönböztetés később, a görög filozófia hatására alakult ki. Az antitézis – test és lélek – még az újszövetségi értelmében sem található meg az Ószövetségben. Az emberi természet két összetevőjének ószövetségi megkülönböztetése más dolog. Laidlaw írja a *The Bible Doctrine of Man* című könyvében: „Az antitézis világosan az alacsonyabb és a magasabb rendű, a földi és a mennyei, az állati és az isteni. Ez nem annyira két összetevő, hanem inkább két tényező, melyek egyetlen és harmonikus eredményben – ’így lett az ember élő lélekké’ – egyesülnek”. Egészen nyilvánvaló, hogy ez a jelentése az 1Móz2:7-nek. Lásd még Jób27:3, 32:8, 33:4, Préd12:9. Az Ószövetségben az ember alacsonyabbrendű elemének, vagy részének megjelölésére különböző szavakat használnak, például „test”, „por”, „csontok”, „belső részek”, „vesék”, valamint a „sárház” metaforikus kifejezés, Jób4:19. S vannak szavak a magasabb rendű elem jelölésére, például „szellem”, „lélek”, „szív” és „elme”. Amint átlépünk az Ószövetségből az Újszövetségbe, azonnal szembetalálkozunk a „test és lélek”, „[hús]test és szellem” antitetikus kifejezéssel. A megfelelő görög szavakat kétségtelenül a görög filozófiai gondolkodás formálta meg, de a Septaguintán keresztül kerültek be az Újszövetségbe, így tehát megtartották ószövetségi befolyásukat. Egyidejűleg azonban hozzájuk kapcsolódik az anyagi és nem anyagi antitetikus elképzelése is.

A trichotomisták abban a tényben keresnek támogatást, hogy a Biblia, ahogyan ők látják, az alacsonyabb rendű, vagy anyagi elem mellett még két további összetevő részt ismer el az emberi természetben, nevezetesen a lelket (héberül nefesh, görögül psükhé), valamint a szellemet (héberül ruach, görögül pneuma). Az a tény azonban, hogy ezeket a szavakat a Szentírás nagy gyakorisággal használja, nem támasztja alá azt a következtetést, hogy ezek az emberi természet nem különböző aspektusait, hanem összetevő részeit jelentik. A Szentírás gondos vizsgálata megmutatja, hogy ezeket a szavakat a Szentírás felváltva használja. Mindkettő az emberben levő magasabb rendű, vagy lelki elemet jelenti, de különböző nézőpontból szemléli azt. Rá kell mutatni azonban azonnal, hogy a kettő bibliai megkülönböztetése nem egyezik meg azzal, ami inkább szokásos a filozófiában, mely szerint a lélek a spirituális elem az emberben az állatvilággal való viszonyban, míg a szellem ugyanaz az elem a felsőbbrendű lelki világgal és Istennel való viszonyban. A következő tények szólnak eme filozófiai megkülönböztetés ellen: A ruach – pneuma, valamint a nefesh – psükhé a nyers teremtésre használatos, Préd3:21, Jel6:3. A psükhé szó még Jehovával kapcsolatosan is használatos Ézs42:1, Jer9:9, Ám6:8 (héber), Zsid10:38. A testetlen halottakat psükhai-nak nevezi az Íge, Jel6:9, 20:4. A legmagasabb vallásgyakorlatot a psükhé-nek tulajdonítja Mk12:30, Lk1:46, Zsid6:18-19, Jak1:21. Elveszteni a psükhé-t mindennek az elvesztését jelenti. Tökéletesen nyilvánvaló, hogy a Biblia a két szót felváltva használja. Vegyük észre a párhuzamot a Lukács 1:46-47-ben: „Akkor monda Mária: Magasztalja az én lelkem [psükhé] az Urat, És örvendez az én lelkem [pneuma] az én megtartó Istenemben”. A bibliai formula az ember számára egyes helyeken „test és lélek”, Mt6:25, 10:28, más helyeken pedig „test és szellem”, Préd12:9, 1Kor5:3,5. A halál időnként úgy van leírva, mint a lélek visszaadása, 1Móz35:18, 1Kir17:21, Csel15:26, máshol pedig mint a szellem visszaadása., Zsolt31:6, Lk23:46, Csel7:59. Sőt, mind a „lélek”, mind a „szellem” a halottak immateriális elemének leírására szolgálnak, 1Pt3:19, Zsid12:23, Jel6:9, 20:4. A fő bibliai megkülönböztetés a következő: a „szellem” [pneuma] szó az emberben levő lelki (spirituális) elemet úgy írja le, mint a testet irányító élet és tevékenység alapelvét; míg a „lélek” [psükhé] szó ugyanezt az elemet úgy írja le, mint a cselekedet alanyát az emberben, következésképpen gyakorta használatos személyes névmásként az Ószövetségben, Zsolt10:1-2, 104:1, 146:1, Ézs42:1, v. ö. még Lk12:19. Bizonyos esetekben konkrétan a belső életet írja le, mint a szeretet ülszékét. Mindez egészen harmóniában van az 1Móz2:7-tel, miszerint „És formálta vala az Úr Isten az embert a földnek porából, és lehellett vala az ő orrába életnek lehelletét. Így lőn az ember élő lélekké”. Azaz mondhatjuk, hogy az embernek van szelleme, de ő maga lélek. A Biblia tehát kettő és csak kettő alkotóelemre mutat rá az ember természetében, nevezetesen a testre és a szellemre, vagy lélekre. Ez a bibliai ábrázolás összhangban van az ember öntudatosságával is. Míg az ember tudatában van annak, hogy anyagi és lelki elemekből áll, senki sincs tudatában annak, hogy a lélektől megkülönböztetetten rendelkezik szellemmel is. Van két ígehely azonban, melyek látszólagos ellentmondásban állnak a Szentírás szokásos dichotómikus ábrázolásával, nevezetesen az 1Thessz5:23, „Maga pedig a békességnek Istene szenteljen meg titeket

Ez volt az ember, akit Isten az Éden kertjébe helyezett, a testből, lélekből és szellemből álló ember. S Isten ezt mondta neki: „Az egész Föld a te örömdre van. Minden fáról ehetsz a kertben, de a tőlem való függőséged jeleként megjelölök egy fát, melynek a gyümölcséből nem ehetsz. Ez a jó és a gonosz tudásának fája, s azon a napon, amelyiken eszel erről a fáról, meghalsz.” Ádám megnézte a fát. Aztán, kellő szünet után evett a fáról, ezt mondván vele Istennek: „Nem érdekel egy fa sem innentől északra, délre, keletre és nyugatra. Amíg ez fa is megmarad az Édenben a Tőled való függőségem jeleként, én gyűlölni fogom azt. Ezért eszem róla, és meghalok.”

Mi történt, miután Ádám evett a tiltott gyümölcsből? Természetesen meghalt. De miképpen halt meg? Nos, először nem fizikailag. Az később következett be. Először a szelleme halt meg. Az volt a lényének ama része, mely közösségben volt Istennel. Következésképpen megszakadt ez a közösség, s az ember ezt azzal bizonyította, hogy menekülni kezdett Istentől, mikor Isten eljött hozzá az Édenbe.

Másodszor, az ember elkezdett a lelkében is meghalni. Mivel a lélek az ember értelmének, érzéseinek és személyazonosságának központja, ezért az ember elkezdte elveszíteni a személyazonosságát, szabad folyást engedett a rossz érzéseknek, és elszenvedte az értelme megromlását is. Ennek az értelmi és lelki romlásnak a képe tárul elénk a Róma levél első fejezetében, ahol azt olvassuk, hogy az emberek, feladván az igaz Isten imádatát, „az ő okoskodásaikban hiábavalókká lettek, és az ő balgatang szívök megsötétedett. Magokat bölcsesnek vallván, balgatangokká lettek; És az örökkévaló Istennek dicsőségét felcserélték a mulandó embereknek és madaraknak és négy lábú állatoknak és csúszó-mászó állatoknak képmásával.” (Rm1:21-23)

Ezt nem szabad úgy értenünk, hogy az ember elveszítette a gondolkodási képességét. Ez egyszerűen csak azt jelenti, hogy az ember elveszítette abbéli képességét, hogy az útját Istenhez irányítsa. Egy szemléltető példa lehet itt a segítségünkre. Az emberi testnek van olyan állapota, amit az orvosok a *myasthenia gravis* néven ismernek, melyben az emberi test izmai nem képesek reagálni az agyból küldött jelekre. Az emberi testben normális esetben az agy küldi az izmok összehúzóását, vagy elernyedését kiváltó jeleket. A jel az izmokhoz az idegszálakon át jut el, amit az izmokban az úgynevezett mozgató idegvég fogadja. Az említett állapotban ezek a mozgató idegvégek hiányoznak. Következésképpen a jel elindul az idegszálakon az izom felé, de az izom soha nem veszi azt. Mivel pedig nem veszi, így az izom soha nem mozog, s mivel nem reagál, végül elsatnyul és elhal.

mindenestől; és a ti egész valótok [pneuma], mind lelketek [pszükhé], mind testetek feddhetetlenül őriztessék meg a mi Urunk Jézus Krisztus eljövetelére”. A másik a Zsid4:12, „Mert az Istennek beszéde élő és ható, és élesebb minden kétélű fegyvernél, és elhat a szívnek [pneuma] és léleknek [pszükhé], az ízeknek és a velőknek megoszlásáig, és megítéli a gondolatokat és a szívnek indulatait”. Meg kell azonban jegyezni, hogy: (a) szilárd szabály az exegézisben, hogy a kivételes kijelentéseket az *analogia Scriptura*, a Szentírás szokásos ábrázolásának fényében kell értelmezni. Tekintettel erre a tényre a trichotómia egyes védelmezői elismerik, hogy ezek az igehelyek nem feltétlenül az ő álláspontjukat igazolják. (b) A szellem és a lélek egymás melletti pusztá említése a Szentírás szerint semmivel sem bizonyítja jobban azt, hogy ez két különálló szubsztancia, mint amennyire a Mt22:37 bizonyítja, hogy Jézus a szívet, a lelket és az elmét három különálló szubsztanciának tekintette. (c) Az 1Thessz5:23-ban az apostol egyszerűen csak erősíteni akarja a kijelentést „Maga pedig a békességnek Istene szenteljen meg titeket mindenestől” egy epexigetikai kijelentéssel (díszü, vagy világosabbá tétel céljából szolgáló értelmezés), melyben az ember létezésének különböző aspektusai vannak összefoglalva, s melyben tökéletesen szabadnak érzi magát arra, hogy a szellemet és a lelket egymás mellett említse, mivel a Biblia különbséget tesz a kettő között. Aligha gondolhattott itt rájuk úgy, mint két különálló szubsztanciára, mivel máshol úgy beszél az emberről, mint aki két részből áll, Rm8:10, 1Kor3:5, 7:34, 2Kor7:1, Ef2:3, Kol2:5. (d) A Zsid4:12-t nem szabad úgy értelmezni, hogy Isten Igéje, behatolván az emberbe, elválasztja egymástól a lelket és a szellemét, ami természetesen azt hozná magával, hogy ez a kettő két különálló szubsztancia, hanem úgy kell értenünk, hogy egyszerűen kijelenti: elválasztást hoz létre mindkettőben a gondolatok és a szív szándékai között.

Pontosan ez történt az emberrel is, mikor a szelleme a bukás során meghalt. Az ember rendszerében a szellem játszotta a mozgató idegvégződés szerepét. Ennek kellett vennie Isten jeleit. Mikor Ádám és Éva vétkeztek, a mozgató idegvég elhalt. Így, jóllehet a jelek még mindig jönnek, jóllehet Isten még mindig szól, az emberek nem hallják őt és a lelki életük elsatnyul. Végül természetesen az emberi test is meghal. Ezért van megírva: „por vagy te s ismét porrá leszel” (1Móz3:19).⁵²

Az üdvösséget teljesen le lehet írni az ember lényének erre a három összetevőjére utalva. Az ember vétkezett, és az ember meghalt – teste, lelke és szelleme. Ezért mikor Isten elkezd az ember üdvözítését akkor a testtel, a lélekkel és a szellemmel kezd el munkálkodni, csak fordított sorrendben. Első a szellem üdvössége. Ez a megigazulás: ezáltal kap az ember új szellemet. A második a lélek üdvössége. Ez a megszentelődés: a megszentelődésben az ember új lelket kap (mert Isten nem pusztán csak összetákolja a meglevőt). Végül következik a test üdvössége. Ez a feltámadás, melynek során az ember új testet kap.⁵³

Menekülés Istentől

A tanulmányainkban az üdvösségnek ezzel a nagy tervével fogunk foglalkozni. De először is meg kell látnunk az általam elmondottak két nagy végeredményét.

Az első ezek közül az, hogy az ember többé nem keresi Istent. Valójában menekül Istentől. S teszi ezt mind vallásos, mind világi módon. Isten jó. Az ember bűnös. Ha az ember értelme megfelelően működne, akkor közölnie kellene az emberrel, hogy minden igazságot, örömet, növekedést és boldogságot a Teremtőjével való közösségben talál meg. Mikor azonban az ember elbukott, elkezdett elhajolni a lelki dolgoktól, s most úgy véli, hogy a boldogság a függetlenségben található meg. Isten jön az üdvösség, és a megújított közösség ajánlatával, s az ember így válaszol: „Nem, köszönöm, bármit, csak ezt ne”. És elmenekül.

Tudom, hogy most majd valaki meg fogja kérdezni: „Mit értesz alatta, amikor azt mondod, hogy az ember menekül Istentől? Én *kerestem* Istent. Valójában még mindig keresem. Kerestem Istent a presbiteriánus egyházban, s mikor nem találtam meg Őt a presbiteriánus egyházban, otthagytam azt, és baptistává váltam. Mikor nem találtam meg a baptista egyházban, otthagytam, és metodista lettem. Most pünkösdi vagyok, s ha nem találom meg Istent a pünkösdi egyházban, akkor azt is otthagynom, és mormon leszek.” Te azonban nem kerested az Istent, hanem egész idő alatt menekültél Előle! Mikor Isten közel jött hozzád a presbiteriánus egyházban, és ezt mondta neked: „Gyermeke, ez az igazság az állapotodról, és szükséged van Megváltóra”, akkor elfordultál, és ezt mondtad: „Nem szeretem, ha így beszélnek a vallásról: megyek máshova”. Mentél a baptistákhoz. Mikor azonban Isten a baptistáknál is közel került hozzád, akkor metodista lettél. Most pünkösdi vagy. Az igazság pedig az, hogy te nem keresed az Istent, hanem menekülsz Előle.

Egyszer egy szolgáló elmondott nekem egy, ezt a dolgot szemléltető történetet. Szolgálatának elején egy nagyon liberális gyülekezethez került. Azokban a napokban így imádkozott (mivel tudta, hogy az igazi evangélium sokakat sérteni fog): „Uram, csak hagyd

⁵² Ádám bukását a 29. fejezet is tárgyalja. Ez az utóbbi néhány bekezdés azonban inkább sorolható a spekulációk, semmint a megalapozott magyarázatok közé. A Biblia sehol sem tanítja, hogy az ember a lelki halálban *szellemileg* meghalt, *lelkileg* haldokolni kezdett, *testileg* pedig majd meg fog halni. Ehelyett azt tanítja, hogy az istenkép más a bukás során az emberben összetört, de annak szilánkjai megmaradtak. Ennek köszönhetően vagyunk még mindig az állatvilág felett álló emberek. – *a ford.*

⁵³ Sajnos ez is teljes mértékben önkényes értelmezés, melyben egyáltalán nem összetartozó dolgokat igyekszik a szerző párosítani, hiszen a megigazulás, és a megszentelődés az ember egész lényére vonatkoznak, nem pedig külön-külön, annak összetevőire. A megszentelődés ráadásul egy élethosszig tartó folyamat. Mivel azonban nem célom a téves nézetek cáfolata, illetve egyes részek önkényes kihagyása, az olvasóra bízom, hogy gondolkodjon el az itt leírtak felett Pál tanácsának figyelembe vételével: „Mindent megpróbáljatok; a mi jó, azt megtartsátok!” (1Thessz5:21) – *a ford.*

őket békén!” S természetesen sokan meg is sértődtek, mielőtt a gyülekezet növekedni kezdett volna. Eljött a nap, amikor egy asszony, aki a legnagyobb támogatók között volt a kezdetben, rendkívül sértetten távozott. De megállt egy pillanatra és ezt mondta: „Uram, én elhagyom ezt a gyülekezetet, és nem jövök többé vissza. Senki ne merészeljen engem nyomorult bűnösnek nevezni!” Bukott fajunknak ilyen a szíve.

A bukás másik végeredménye az emberértelmére van kihatással: most szüksége van kijelentésre, ha bármit tudni akar Istenről. Más szóval, nemcsak nem jön el értelemmel Istenhez, de még képtelen is erre. Ezért írja Pál: „A miket szem nem látott, fül nem hallott és embernek szíve meg se gondolt, a miket Isten készített az őt szeretőknek. Nekünk azonban az Isten kijelentette az ő Lelke által: mert a Lélek mindeneket vizsgál, még az Istennek mélységeit is.” (1Kor2:9-10) Ez azt jelenti, hogy az illető soha nem érti meg a lelki igazságot, amíg Isten először nem kezdeményezi az üdvözítését.

Nikodémus

Mindez pusztán csak teológiai bevezető a János 3 második igeverséhez. Ezt most János történetével akarom szemléltetni.

Nikodémus éjjel jött Jézushoz és ezt mondta: „Mester, tudjuk, hogy Istentől jöttél tanítóul; mert senki sem teheti e jeleket, a melyeket te teszel, hanem ha az Isten van vele” (2. vers). A „Mester” szótól eltekintve, ami a közvetlen megszólítás szava volt, a Nikodémus által először kimondott szavak azt az állítását fejezik ki, hogy jelentős intellektuális tudással rendelkezik. Ezt mondta: „Tudjuk”. Utána felsorol három dolgot, amiket tudott: (1) hogy Jézus sok csodát tett, (2) hogy a csodák Őt, mint Istentől küldött tanítót voltak hivatottak hitelesíteni, (3), hogy Jézus Istentől küldött tanító volt, Akire Nikodémusnak hallgatnia kellett. Sajnos, Nikodémus esetében a történet lényege az, hogy Nikodémus egész Jézus Krisztussal kapcsolatos elképzelése rossz volt a tudásának ellenére. Az értelme becsapta őt. Ezért fedtte meg Jézus az alábbi szavakkal: „Bizony, bizony mondom néked: ha valaki újonnan nem születik, nem láthatja az Isten országát” (3. vers). Tanítók százai küldettek Istentől a zsidó történelem hosszú menetében. Sokakat közülük csodák hitelesítettek. Ők azonban emberek voltak. Jézus Krisztus Isten. Amazok azért jöttek, hogy Istenről tanítsanak. Jézus Isten volt, Aki azért jött, hogy tanítson, meghaljon, és kijelentse Magát az embereknek.

A második módja annak, ahogyan Nikodémus szemlélteti a bukásnak az emberi értelemre gyakorolt hatását nem más, mint az, hogy Krisztus szavaira tisztán természeti kifejezésekkel reagál. Erre akkor utaltunk, mikor a Jn2:18-22-t elemeztük. Jézus azzal válaszolt Nikodémus szavaira, hogy az embernek újjá kell születnie, mielőtt megértheti a lelki dolgokat. Egyszerű lelki tanítás volt ez, de Nikodémus számára titok. Jézus az új, lelki élet szükségességéről beszélt. Nikodémus csak a szüléssel kapcsolatos dolgokra tudott gondolni. Jézus ezt mondta: „Újjá kell születned”. Nikodémus elkezdte végiggondolni az összes, az általa ismert egyetlen féle, a fizikai születéssel esetlegesen társítható fogalmat. „Mimódon születhetik az ember, ha vén? Vajjon bemehet-e az ő anyjának méhébe másodszor, és születhetik-e?” (4. vers)

Jézus tulajdonképpen így válaszolt: „Nem, Nikodémus, én nem a szülészetre gondolok. Én olyasfajta születésről beszélek, ami Isten Lelke által meg végbe.”

Mindenre kiterjedő gyógyítás

Ez elvezet minket ahhoz a gyógyításhoz, amit Isten biztosít az ember értelme számára. A gyógyulás az ember lelkével kezdődik, mert itt szakadt meg az Istennel való közösség. Az újjászületés azt jelenti, hogy Isten helyreállítja a közösséget. Az újjászületés előtt a mozgató

idegvégek nem voltak meg. Most helyre lettek állítva, s az ember elkezd venni, és megérteni, amit Isten mond.

Nem szabad azonban azt gondolnunk, hogy az ember üdvössége eddig tart. Ahogyan ugyanis a bukás kihatással volt az ember értelmére, úgy van rá kihatással az üdvösség is. Csak éppen az üdvösség pozitív módon hat rá. Gondoljunk csak arra, milyen sok igevers beszél arról az átalakulásról, ami Isten akarata az ember elméje számára a megtérése után. Bizonyos értelemben a Rm12:1-2 a próbakő: „Kérlek azért titeket atyámfiai az Istennek irgalmasságára, hogy szánjátok oda a ti testeiteket élő, szent és Istennek kedves áldozatul, mint a ti okos tiszteleteteket – *ez a ti lelki imádó cselekedetetek*. És ne szabjátok magatokat e világhoz, hanem változzatok el a ti elméteknek megújulása által, hogy megvizsgáljátok, mi az Istennek jó, kedves és tökéletes akarata.” Ézsaiás is beszél az elméről, mert ezt írja: „Kinek elméje reád támaszkodik, megőrződ azt teljes békében, mivel Te benned bízik” (Ézs26:3).⁵⁴ Péter írta: „Annakokáért felövezvén elmétek derekait...” (1Pt1:13). Végül, talán a legnagyobb vers az Újszövetségben az elménk átrendezésének feladatáról az, amit Pál ír: „Lerontván okoskodásokat és minden magaslatot, a mely Isten ismerete ellen emeltetett, és foglyul ejtven minden gondolatot, hogy engedelmeskedjék a Krisztusnak” (2Kor10:5).

Ez a feladat áll előtted is ebben az életben, ha keresztyén vagy. Ez az, amiért tanulmányoznod kell a Bibliát, és időt kell szánnod a szilárd tanításra. Nagy bibliai alapelveként kell megállnia annak, hogy Isten az embereket nem az emberi értelem eszközeivel üdvözíti. Ő új embereket akar. De azt is el kell mondanunk, az új emberrel gondolatait és értelmének rendjét is oktatni akarja.

⁵⁴ A Károli-fordítás szerint: Kinek *szíve* reád támaszkodik, megőrződ azt teljes békében, mivel Te benned bízik – a ford.

32. fejezet: Új emberré válni, Jn3:3-5

3. Felele Jézus és monda néki: Bizony, bizony mondom néked: ha valaki újonnan nem születik, nem láthatja az Isten országát.

4. Monda néki Nikodémus: Míódon születhetik az ember, ha vén? Vajjon bemehet-e az ő anyjának méhébe másodszor, és születhetik-e?

5. Felele Jézus: Bizony, bizony mondom néked: Ha valaki nem születik víztől és Lélektől, nem mehet be az Isten országába.

Egy fiatal arab ment számárháton az úton, mikor észrevett egy kis verebet, mely a hátán feküdt az út közepén. Egy cingár kis alak, két cérnavékony lábbal, melyek az ég felé mutattak. Az arab először azt hitte, hogy a veréb döglött. Mikor azonban rájött, hogy a madárka él, leszállt a szamaráról, és megszólította.

„Jól vagy?”, kérdezte.

„Igen”, válaszolta a veréb.

„Akkor minek fekszel itt a hátadon, az égre mutató lábakkal?”

„Nem hallottad a szóbeszédet?”, kérdezett vissza a veréb. „Mondják, hamarosan leszakad az ég.”

„Ha ez megtörténik”, mondta az arab, „azt hiszed, hogy képes leszel megtartani ezzel a két vékony lábaddal?”

A madár egy pillanatig ünnepélyes arccal nézett rá, majd így válaszolt: „Mindenki teszi a legjobbat, amire képes.”

Természetesen nevetünk a történeten, de a veréb butasága csak szemléltetése azon emberi lények butaságának, akik úgy vélik, képesek megtartani az isteni ítélet haragját az emberi eredmények két cérnavékony lábával. A Biblia szerint ez nem lehetséges. Azaz, János evangéliuma 3. fejezetének első néhány verse megmutatta, hogy egyetlen ember sem képes Isten kedvében járni sem a saját eredményeivel, se a saját értelmével. Ehelyett az embernek újjá kell születnie. Ezen a ponton azonban Nikodémus felteszi a kérdést, amit tulajdonképpen bárki feltehetne: „Jó, te azt mondd, hogy az embernek újjá kell születnie. De miképpen lehetséges ez? Miképpen születhet újjá az ember?” Erre a kérdésre – ami talán a legfontosabb, bárki által feltehető kérdés – János evangéliumának harmadik fejezete két választ ad.

Felülről születés

Az első válasz Nikodémus kérdésére az a válasz, amit Jézus adott rá, még mielőtt egyáltalában felmerült volna maga a kérdés: „ha valaki újonnan nem születik, nem láthatja az Isten országát” (3. vers). Később ugyanazt mondta, megismételve: „Szükség néktek újonnan születnetek” (7. vers). Az ebben a kijelentésben rejlő válasz az „újonnan” kifejezéssel fordított görög szó jelentésében rejlik. Két görög szó van, amelyet gyakran fordítanak „újból, újonnan” kifejezéssel. Az egyik a *palin*, ami egyszerűen csak egy cselekedet megismétlésére utal. A másik szó, ami itt is szerepel az *anóthen*, ami szintén egy cselekedet ismétlésére utal, de többet is foglal magában.

Az *anóthen* először is fordítható a „felülről” kifejezéssel is. Ez a szó jelentése a Jn3:31-ben: „A ki felülről jött, feljebb való mindenkinél. A ki a földről való, földi az és földieket szól; a ki a mennyből jött, feljebb való mindenkinél.” A „felül” a mennyre mutat. Így mikor a Biblia az *anóthen* szót használja a *palin* helyett a fejezet elején, akkor arra utal, hogy az újjászületés természetfeletti, isteni eredetű.

Aztán van még egy finomabb megkülönböztetés is, ami ezt támasztja alá. A *palin*, mint említettük, egy cselekedet megismétlését jelenti. Az *anóthen* szintén a cselekedet

megismétlésére utal, de egy további részletet is magában foglal, nevezetesen azt, hogy a cselekedet megismétlésének ugyanaz a forrása, mint az első cselekedetnek. Tegyük fel, hogy a zongorista Van Cliburn és én egy szobában tartózkodunk, s Van Cliburn épp az imént fejezte be Csajkovszkij egyik nagy zongoraversenyének eljátszását. Az emberek újra akarják hallani. Ha görögök lennének, és ezt mondanák: „Játszd újra (*palin*)”, az azt jelentené, hogy én üljek a zongorához és játsszam el. Azaz, csak azt szeretnék, ha a zene megismétlődne. Ha viszont azt mondanák, hogy „Játszd újra (*anóthen*)”, azzal kifejeznék, hogy a forrás is legyen ugyanaz, mint először. Más szóval Van Cliburnnak kellene eljátszani. Ezért mikor Jézus azt mondta: „amíg újjá nem születik”, akkor utalt rá, hogy ennek ugyanabból a forrásból kell megtörténnie, mint először. Azaz, Nikodémusnak Isten által kell a lelki életre jutnia.

Ez a különbségtétel visszavisz minket a Genezis első fejezeteihez, ahol még a bukást megelőző időszakban ezt olvassuk: „És formálta vala az Úr Isten az embert a földnek porából, és lehellett vala az ő orrába életnek lehelletét.” (1Móz2:7) Mikor Ádám vétkezett, elveszítette az isteni életet, először lelkileg, majd fizikailag is. Ezért mondta Jézus Nikodémusnak, hogy úgy kell újjászületnie, mint ahogyan Ádám született. Isten volt a forrás. Ezért Nikodémusnak is az élet újbóli beültetésére volt szüksége: új teremtéssé kellett lennie.

Víz és szél

A második válasz Nikodémus „Mimódon születhetik az ember, ha vén?” kérdésére Jézusnak az 5. versben olvasható válasza: „Bizony, bizony mondom néked: Ha valaki nem születik víztől és Lélektől, nem mehet be az Isten országába.” Ez az igevers kissé továbbvezet Jézusnak az újjászületéssel kapcsolatos magyarázatában, mert miután elmagyarázta azt a forrás vonatkozásában, most gyakorlatiasabban is elkezd megmagyarázni, miképpen megy az végbe. Szó szerint „víz” és „lehelet”, vagy amiképpen a legtöbb fordításban szerepel, „víz és Lélek” által zajlik le. Más szóval Jézus először az újjászületés forrásáról beszélt. Most rátér az eszközökre, melyek által bekövetkezik.

Itt el kell ismernünk, hogy „a víz és a Lélek” kifejezésnek több értelmezése is létezik. Ezek közül az egyik a „vizet” a fizikai születésre vonatkoztatja. Először főiskolás koromban hallottam ezt a magyarázatot. Ez azon a tényen alapul, hogy a fizikai szülés során a magzatvíz elfolyik az anyaméhből. Ha azonban ez lenne a helyes magyarázat, akkor Jézus azt mondta volna, hogy ahhoz, hogy valaki üdvözlhessen, először fizikailag kell megszületnie, majd a fizikai születését a lelki születésének kell követnie.

Ez igaz lehet, de nem látszik a kijelentés tulajdonképpeni magyarázatának. Az egyik dolog az, hogy a „víz” szó soha nem volt használatos ezen a módon a Szentírásban. A másik dolog az, hogy a fizikai születésre történő utalás annyira magától értetődő, hogy az felveti a kérdést: vajon Jézus csépelné-e ezen a módon a szavakat? A harmadik, és döntő probléma ezzel a nézettel az, hogy mivel Jézus valószínűleg azt állította, hogy az ember víz és Lélek által születik újjá, akkor, ha a víz a fizikai születésre utal, akkor a kijelentés egyszerűen nem igaz. A fizikai születés tehát nem része a válasznak.

A szöveg második magyarázata az, ami a vizet a vízkeresztségre utalásnak tekinti. Sajnos, ezt sem támasztja alá sem a szöveg, sem pedig a bibliai teológia. A szöveg egyáltalában semmit sem mond a keresztségről, s a Biblia máshol azt tanítja, hogy a külső vallásos rítus által senki sem üdvözl (1Sám16:7, Rm2:28-29, Gal2:15-16, 5:1-6). A keresztség annak a jele, ami már végbement, nem pedig közreműködő, ami által megy végbe a dolog.

Néhány évvel ezelőtt egy fiatal hölgy keresett fel, aki hozzá akart menni egy fiatalemberhez, akit még nem ismertem. Megszerveztem egy közös találkozót, és a kialakult beszélgetés során rájöttem, hogy sem a fiatal hölgy, sem a fiatalember nem voltak keresztyének. A férfi teljesen nyitottan beszélt róla, s az egyházi szolgálatot pusztán csak

nyilvános ceremóniának tartotta. A fiatal hölgy úgy vélte, hogy ő keresztyén, de főleg azért, mert templomba járó családból származott, és csecsemőkorában egy püspök keresztelete meg. Mikor rámutattam, hogy a keresztség soha senkit nem tett keresztyénné, a hölgy nagyon megsértődött. De még jobban megsértődött, mikor elutasítottam a ceremónia megtartását.

Valaki azon az alapon tiltakozik majd ez ellen, hogy Keresztelő János feltehetően az új életre keresztelete meg az embereket, de ez rossz tanítás. János a megtérésre szólított fel, s mikor a férfiak és a nők megtértek, akkor keresztelete meg őket annak jelenként mások számára, hogy ez megtörtént. Ennek bizonyítéka abban a tényben látszik, hogy János ténylegesen elutasította egyes farizeusok és szadduceusok megkeresztelését, mert nem mutatták fel az életükben végbement valódi változás semmilyen bizonyítékát.

A „víztől és Lélektől” kifejezés harmadik magyarázata az, amelyik mindkét részt jelképesen értelmezi. A „víz”, állítja, a megtisztulásra, míg a „Lélek” az erőre vonatkozik. Azaz, az illetőnek meg kell tisztulnia és fel kell töltődnie erővel. William Barclay azok egyike, akik ezt a nézetet vallják. Természetesen igaz, hogy a bűnösnek meg kell tisztulnia a bűneitől, s keresztyén kiváltság felruháztni mennyei erővel. Kérdés azonban, hogy vajon ez-e az igeszakasz elsődleges jelentése? Szigorúan szólva mind a megtisztulás, mind az erő kísérik az újjászületést, ám ezek a versek azzal foglalkoznak, ahogyan az újjászületés végbemegy. Sőt, egyik elképzelés sem tartozik semmiképpen a születés hasonlatához úgy, ahogyan a szöveg megkövetelni látszik.

A görög Újszövetség egyik nagy tanulmányozója, Kenneth S. Wuest javasolta a negyedik megoldást. Ez a „víznek”, mint hasonlatnak a használatán alapszik az Ószövetség más részeiben. Wuest rámutat, hogy a „víz” gyakran használatos a Szentírásban utalásként a Szentlélekre. Úgy véli, ez a helyzet a János 4-ben is, ahol Jézus azt mondja a samáriai asszonynak, hogy megadja neki az „örök életre buzgó víznek kútfejét” (Jn4:14). A másik példa a Jn7:37-38, ahol majdnem azonos a használt nyelvezet. E kijelentés után maga János teszi hozzá mintegy zárójelesen, hogy „ezt pedig mondja vala a Lélekről, a melyet veendőik valának az ő benne hívők” (39. vers). Wuest hivatkozik az Ézs44:3-ra és 55:1-re is, melyeket Nikodémusnak is ismernie kellett. Ha ez a „víztől és Lélektől” kifejezés helyes magyarázata, akkor fogalmi ismétléssel van dolgunk, és az „és” kötőszót hangsúlyos értelemben kell felfognunk. Normális esetben ezt a „sőt” szó használatával szoktuk jelezni a fordításban. Így Jézus az alábbiakat mondaná: „Ha valaki nem születik víztől, *sőt* Lélektől, nem mehet be az Isten országába”.

A Wuest által adott magyarázat jó magyarázat. Mindazonáltal nekem úgy tűnik, hogy másikat kell előnyben részesítenünk. Wuest azzal kezdi, hogy rámutat: a „víz” szó gyakran a Szentlélek metaforája. Ez igaz, de nem az egyetlen lelki valóság, amit ez a metafora sugall.

A víz Isten írott Ígéjének is a jelképe. Az Ef5:26-ban azt olvassuk, hogy Krisztus odaadta Magát az egyházért, „hogy azt megszentelje, megtisztítván a víznek feredőjével az íge által”. János első levelében a negyedik evangélium szerzője így tesz különbséget Krisztus földi bizonyosságtevői között: „a Lélek, a víz és a vér” (1Jn5:8). Mivel utána Isten írott bizonyoságtételéről beszélt annak a ténynek a vonatkozásában, hogy az üdvösség Krisztusban van, ebben a szövegösszefüggésben a Léleknek az Isten bizonyoságtételére kell vonatkoznia az illetőn belül, míg a vérnek Krisztus halálának történelmi bizonyoságtételére, a víznek pedig a Szentírásra. A Zsolt119:9 kijelenti: „Mi módon őrizheti meg tisztán az ifjú az ő útát, ha nem a te beszédednek megtartása által?” Jézus mondta: „Ti már tiszták vagytok ama beszéd által, a melyet szóltam néktek.” (Jn15:3)

Ide vonatkozó szöveget találunk a Jak1:18-ban, mely ténylegesen megjelöli a Szentírást, mint csatornát, melyen keresztül az újjászületés végbemegy, jóllehet a víz, mint metafora használata nélkül. „Az ő akarata szült minket az igazságnak ígéje által, hogy az ő teremtményeinek valami zsengéje legyünk.”

Mikor ebben a fényben szemléljük Krisztus szavait, látjuk, hogy Isten itt Isteni Nemzőként, a lelki gyermekei Atyjaként van megjelölve, s megtudjuk, hogy Isten írott Ígéje a Szentlélek munkálkodásával együttesen az eszköz, mellyel az újjászületés végbemegy. Ezért mondja a Biblia, hogy tetszett Istennek az ígehirdetés bolondsága által megtartani a hívőket, mert az emberek azok prédikálása során születnek újjá, akik Isten Ígését hirdetik (Rm10:14-15, 1Kor1:21).

Lelki fogantatás

Egy másik vers teszi ezt még világosabbá, az 1Pt1:23. Itt ezt olvassuk: „Mint a kik újonnan születettek nem romlandó magból, de romolhatatlanból, Istennek ígéje által, a mely él és megmarad örökké”.

Isten Ígéjének megannyi jelképe van a Bibliában. Olvassuk, hogy a Biblia „lámpás” a lábainknak, és „világosság „utunkon” (Zsolt19:105). Az Íge olyan „mint a tűz... mint a sziklazúzó pöröly” (Jer23:29). „Tej” a lelki csecsemőnek, és „kemény eledel” a felnőttbereknek (1Pt2:2, Zsid5:11-14). „Kard” („Zsid4:12, Ef6:17), „tükrő” (1Kor13:12, 2Kor3:18, Jak1:23), „Krisztusra vezérő mester” (Gal3:24). A testünkbe oltott vesszőszál (Jka1:21). Ezek hatalmas képek, de egyik sem annyira határozott, mint a Péter által használt a fenti igeversben.

Péter első levelének első fejezetében az apostol azokról az eszközökről beszél, melyek által az illető Isten családjának tagjává válik. Először is *objektív* módon tárgyalja ezt a dolgot Krisztus halálának szempontjából, ezt írván: „nem veszendő holmin, ezüstön vagy aranyon váltattatok meg... hanem drága véren, mint hibátlan és szeplőtlen bárányn, a Krisztusén” (18-19. versek). Másodszor *szubjektív* módon is megvizsgálja, rámutatván, hogy ez hit által következik be: „ő általa hisztek Istenben, a ki feltámasztotta őt a halálból és dicsőséget adott neki; hogy a ti hitetek reménység is legyen Istenben” (21. vers). Végül, miután megemlítette mindezeket az igazságokat, Péter azzal folytatja, hogy Istennek a *kiválasztásban* megnyilvánuló szuverén kegyelme szempontjából tárgyalja az újjászületést. Itt azonban azt hangsúlyozza ki, hogy Isten a gyermekeinek Atyja, s mi Isten Ígéje által születünk újjá, amit Péter magból való kicsírázáshoz hasonlít. A latin Vulgata még világosabbá teszi Péter eme jelképét a *semen* (csíra, mag) szó használatával.

Ha egybefoglaljuk ezeket az igeszakaszokat, majd hozzátesszük mindazt, amit a Biblia a hitről, és a Szentléleknek az üdvösségben elvégzett munkájáról mond, képesek leszünk megérteni az újjászületés lényegi jelentését emberi szempontból kiindulva. Mi történik, ha egy férfi, vagy egy nő újjászületik? A válasz az, hogy mindenekelőtt Isten ülteti bele az illető szívébe azt, amit az üdvözítő hit petéjének nevezhetünk, mert meg van írva, hogy még a hit sem tőlünk való, hanem Isten ajándéka (Ef2:8). Másodszor, Isten elküldi az Ő Ígéjének csíráját, így az Íge ama csírája, melyben benne rejlik az isteni élet, behatol a hitnek az Isten által már a szívünkbe helyezett petéjébe. Az eredmény a fogantatás. Ezzel az új lelki élet elkezd létezni, az élet, melynek az eredete Istenben van, ezért semmiféle kapcsolata sincs azzal a bűnös étellel, mely körülveszi.

Isten semmit sem használt fel Ábrámból, mikor Ábrahámot alkotta. Nem használt semmit Simonból, mikor az új Pétert alkotta. Nem használt fel semmit Saulból, mikor Pált alkotta meg. S nem használ semmit a te régi és bűnös természetedből, amikor létrehozza benned Krisztus életét. Ezért mondhatjuk most, hogy „ha valaki Krisztusban van, új teremtés az; a régiek elmúltak, imé, újjá lett minden” (2Kor5:17). Ezt mondta Jézus is Nikodémusnak.

Ezt mondja Jézus neked is, bárki is vagy. Ha olyasvalaki, aki még soha nem hittél az Úr Jézus Krisztusban, mint személyes Megváltódban, akkor meg kell értened, hogy soha nem kerülhetsz be Isten családjába semmiféle saját eredményeddel. A munka egyedül Istené, és objektív módon Krisztus halálán és feltámadásán át lett elvégezve. Ha hívő vagy, akkor

bátorítson a tény, hogy Isten egész népe, Ábeltől egészen a legutolsó élő hívőig ugyanazon folyamat során születnek újjá, ezért Isten tevékenysége folytán kerülnek be Isten családjába. Ha keresztyén vagy, ennek kell lennie a meggyőződésednek: „Mert megbánhatatlanok az Istennek ajándékai és az ő elhívása” (Rm11:29). Sőt, azt is tudjuk, hogy amit Isten megígért, „meg is cselekedheti” (van rá hatalma, Rm4:21).

33. fejezet: Test és lélek, Jn3:6

6. A mi testtől született, test az; és a mi Lélektől született, lélek az.

Az újjászületés egyik nagy alapelve az, hogy Isten semmit sem használ fel, amit a természeti emberben talál, mikor egy keresztyént nemz. Az ember bukott és Isten szempontjából teljesen romlott. Bukott a testében és a lelkében, és Isten nem kezdi el összetákolni ezeket, amikor üdvözíti. A régi lélek helyett Isten új lelket kezd megalkotni, hogy az ember új dolgokra vágyjon. A régi test helyet, mely egy napon majd meghal és felbomlik, Isten végül majd új testet is ad, mely az Úr Jézus Krisztus feltámadott testéhez fog hasonlítani. Így a keresztyén új kezdetté válik Isten által, és nevezhető „új teremtésnek” (2Kor5:17).

Az igevers, melyre most rátérünk, a Jn3:6, megmondja nekünk, miért olyan a dolgok állapota, amilyennek Isten jelenti ki. Emellett elvisz minket az újjászületés pusztá tényén túlra azokhoz a tényekhez, melyek által az új életet meg kell élni a keresztyénben. Az igevers így szól: „A mi testtől született, test az; és a mi Lélektől született, lélek az”.

Az oknak, amit ez a vers megjelöl arra, ahogyan Isten munkálkodik, különösen azok számára kell világosnak lenni, akik tudnak valamit a genetikáról. A hasonló hasonlót hoz létre. A kan kutya és a nőtény kutya nem kiscicákat, hanem kutyakölyköket hoz létre. A lovak lovakat nemzenek. A növényekből növények keletkeznek. Az emberekből emberek. Ugyanígy, mondja Isten, a természeti ember csak olyasmit tud létrehozni, ami természetes az ember számára, s ami végeredményben bűnös. Az ember semmi lelki megteremtésére nem képes. Másrészről, ami Istentől származik, az csak olyat hoz létre, ami Istenre jellemző, ezért büntelen és örökkévaló.

A természeti ember

Ha meg akarjuk érteni az Úr Jézus Krisztus eme kijelentését, akkor meg kell értenünk a benne foglalt fogalmakat. Ez természetesen igaz a Biblia bármely igeversére, de különösen igaz erre az igeversre a miatt a tény miatt, hogy a benne szereplő legfontosabb fogalmat más módon használja a Biblia, és más módon használja a köznapi beszéd.

A kifejezés, ami átfordult a mai beszédben a „test” kifejezés.⁵⁵ Mi a test? A mai angolban a „test” majdnem kizárólag a test húsos részeire vonatkozik, néha majdhogynem a „bőr” szinonimája. Ez azonban egyáltalában nem az, amit biblikusan jelent. A Bibliában a „test” a teljes egyéniségre – testre és lélekre vonatkozik. Az ember bukása óta az egyénre vonatkozik, mivel őt a bűnös természete mozgatja.

Például, Mózes könyvének elején azt olvassuk, hogy amikor Isten elvitte az első asszonyt az első emberhez az Édenben, Ádám ezt mondta: „Ez már csontomból való csont, és testemből való test: ez asszonyembernek neveztessek, mert emberből vétetett. Annakokáért elhagyja a férfiú az ő atyját és az ő anyját, és ragaszkodik feleségéhez: és lesznek egy testté.” (1Móz2:23-24) Mikor Ádám azt mondja: „lesznek egy testté”, akkor nem kizárólag a szexuális, vagy testi egyesülésről beszélt, bár az is a dolog része volt. Ő azt mondta, hogy a férfi és a nő egy test és lélek lesznek, s utóbb azzá válnak, amit nevezhetünk egy élő szervezetnek. Következésképpen a Biblia legelején a „test” szó az ember lénye egészének megjelölésére használatos.

A bukás után a „test” szó kissé megváltozott jelentést közvetít: még mindig az ember lényének egészét foglalja magában, de jelöli magát a romlott emberi természet által mozgatott

⁵⁵ Az angolban itt a „flesh” szó szerepel, aminek a fő jelentése *hús*, vagy *húsetel*, s csak átvitt értelemben jelenti ma már az emberi testet – *a ford.*

embert is. A kifejezés most úgy mutat az emberre, mint akit ez a természet mozgat ahelyett, hogy a Lélek mozgatná.

Segítségünkre lehet ennek megértésében az alábbi szemléltető példa. Valamennyien láttunk már kötélhúzást, melyben két ember, vagy két csoport küzdenek azért, hogy a kötél egy megjelölt részét áthúzzák a közöttük levő vonalon. Amíg a küzdők ereje egyenlő, a jelölt rész nagyjából középen marad. Mikor az egyik személy elgyengül, vagy elesik, a jelölés átmegy a másik oldalra, és az erősebb csapat győz. Bizonyos módon ez olyan, mint amilyen az emberi természet volt a bukás előtt. Az egyik oldalon állt az ember teste a vágyaival. A másik oldalon állt a lelke az istentudatával. Isten úgy alkotta meg az embert, hogy a lélek uralkodjon. A léleknek kellett meghatározni az emberi lény útját, és fejlődését. Mikor azonban Ádám és Éva elbuktak, az ember lelke meghalt. Ezt követően az embereket a testi vágyaik vezették, ami azt eredményezte, hogy még a test tulajdonképpeni funkciói is megromlottak, és a valódi emberi természet eltorzult.

Ugyanezt szemléltethetjük úgy is, hogy az ember lelke egy 11 km magasan szálló repülőgép motorjához hasonlítjuk. Az emberi test a repülőgép törzse. Mikor a motor működik, a repülőgép törzse mondhatni aktív, mert a szárnyak a levegőben tartják és a többi része segíti a repülést. Mikor azonban megáll a motor, a törzs mondhatni passzívává válik, hiszen túl nehéz, és a repülőgép végül lezuhan. Ezt jelenti „testinek” lenni, azaz a test uralma alatt állni a lélek tolóereje nélkül.

Itt meg kell állnunk egy pillanatra, és meg kell vizsgálnunk néhány kifejezést, melyek a „test” szinonimái, mivel a Bibliában nagyon sokat olvasunk a testről ezekkel a kifejezésekkel. Az utalás néha az „óemberünkre”, vagy az „ótermészetünkre” vonatkozik. Máskor a „szívre”. Azt is olvassuk, hogy „testiek”, „érzékiek” vagyunk. A testet néha nevezik „természeti embernek” is. De bármelyik kifejezést használjuk, a tanítás vele kapcsolatosan az, hogy a testi, vagy természeti ember nem képes kedvében járni, vagy engedelmeskedni Istennek, sőt még csak meg sem képes Őt érteni.

Világos tanítása ez a Szentírás megannyi igeverzésnek. Például, Dávid mondja: „Ímé én vétekben fogantattam, és bűnben melengetett engem az anyám” (Zsolt51:7). Pál így buzdít: „levetkezzétek ama régi élet szerint való ó embert, mely meg van romolva a csalárdág kívánságai miatt” (Ef4:22). Jeremiás elmondja nekünk, hogy „csalárdabb a szív mindennél, és gonosz az” (Jer17:9). Jézus mondta: „az emberek szívéből származnak a gonosz gondolatok, házasságtörések, paráznaságok, gyilkosságok, lopások, telhetetlenségek, gonoszságok, álnokság, szemérmertlenség, gonosz szem, káromlás, kevélység, bolondság. Mind ezek a gonoszságok belőlről jönnek ki, és megfertőztetik az embert.” (Mk7:21-23) Pál írta: „A kik pedig testben vannak, nem lehetnek kedvesek Isten előtt” (Rm8:8). Az 1Kor2:14 kijelenti: „Érzéki ember pedig nem foghatja meg az Isten Lelkének dolgait: mert bolondságok néki; meg sem értheti, mivelhogylélekiképen ítéltetnek meg”.

Bármit is teszel tehát, ne kövesd el azt a hibát, mikor ezeket a verseket olvasod, hogy azt hiszed, hozzád nem hasonlókról szólnak, a bűnözőket, a züllötteket, a képmutatókat, a tolvajokat, vagy a társadalmunk felforgatóit jelölik meg. Isten nem ezt akarja ezekkel a versekkel mondani. Ezek a szavak minden emberre vonatkoznak a bukás óta, Isten csodálatos, őt üdvözítő beavatkozásának híján. Ezek a szava téged is leírnak. Így a Biblia tanításának megfelelően helyes azt kijelenteni, hogy sem te, sem én nem vagyunk képesek Istennek tetszeni. A Biblia mondja: „Mindnyájan elhajlottak, egyetemben haszontalanokká lettek; nincs, a ki jót cselekedjék, nincsen csak egy is” (Rm3:12).

A pumpa festegetése

A bibliai terminológia fenti háttér-információival most vissza kell térnünk a szövegünkre. A szöveg ugyanis azt tanítja: az ok, amiért Isten nem üdvözít senkit semmi, az

illetőben található dolog alapján nem más, mint hogy a bűnös emberi természet soha nem lesz képes mást létrehozni, mint bűnös emberi természetet. Lehetséges egy kissé megcsiszolni, és jó fényben feltüntetni, hogy ne látsszék annyira rossznak, mint amilyen valójában, de akkor is bűnös marad.

A természeti ember ezt persze nem szereti, mert a legtöbb ember életében sok időt tölt az ótermészet javításával. Ez talán tűrhetőbbé teheti az illető életét mások, sőt talán maga az egyén számára, de Isten nézőpontjából ez olyasmi, mint a szennyvízpumpa festegetése. Igaz, hogy a lefestett pumpa jobban néz ki, mint az öreg, rozsdás pumpa. Az is igaz, hogy a pumpa díszíthető. Lehet neki arany fogantyút csinálni. Valaki írhat erről verset, sőt akár emlékművet állíthat neki. De semmi, a pumpával tett dolog nem változtat azon a tényen, hogy szennyvizet szivattyúz. Semmiféle ékesítés nem változtatja meg aényt, hogy szennyvíz folyik belőle.

Kenneth S. Wuest írta: „Az itt szereplő tanítás az, hogy az ember a maga teljesen megromlott állapotában nem fejleszthető. A test gyógyíthatatlanul gonosz, és semmi módszerrel nem változtatható meg úgy, hogy igaz életet éljen. Az embernek, mondja Jézus, új természetre van szüksége, lelki természetre, mely Istennek tetsző életet él, mely élet alkalmas lesz az Isten országa számára. Ezt tanítja Jézus az alábbi szavakkal: *Ami a lélektől született, az ennek eredményeképpen lélek, a természetét tekintve lelki, és lelki is marad.* Azaz, az újjászületés tartós dolog, ami az illetőt alkalmassá teszi Isten országára.”⁵⁶

Hadd tegyem fel neked Krisztus kérdését: Te újjászületett vagy? Isten élete megvan benned? Megvan benned a víz új forrása, vagy még mindig csak a pumpát festegeted a régi emberi természeted forrása felett? Őszintén szembe kell nézned ezzel a kérdéssel, mert a Biblia azt tanítja, hogy nincsen benned semmi jó, ami eleget tehetne Isten igazságának. Ahhoz, hogy tetszhess Istennek, az Ő életének kell meglenni benned.

Lélekben járni

Ha követted Jézus és Nikodémus beszélgetésének menetét úgy, ahogyan feltártuk, akkor észre fogod venni, hogy a Jn3:6-ra vonatkozó magyarázatunk elvezetett bennünket Krisztus állításának velejéhez. Az ember nem üdvözíthető semmiféle emberi erőfeszítéssel, mert az emberi erőfeszítések csak emberi eredményeket képesek létrehozni. Az emberi eredmények pedig bűnösök. Így tehát az embernek újjá kell születnie. Ezen a ponton azonban szeretném, ha egy lépéssel továbbmennél Krisztus Nikodémusnak tett kijelentésétől ahhoz a tanításhoz, ami később formálódott ki Krisztus beszélgetéseiben és az Újszövetség további részeiben.

Kezdjük az alábbi fontos kérdéssel: Mi történik a régi testi természettel, amikor az ember újjászületik? Az illető természetesen új természetet kap. Új lelke van. Az új lélek a Szentlélek sarja, Isten sarja. De mi történik a régi természetével? Mi történik a testtel?

Vannak, akik azt tanítják, hogy a test „eltöröltetik”, vagy ha jobban tetszik ez a megfogalmazás, a test „átalakul”, és többé már nem bűnös. Ez azonban nem igaz, és a szövegünk is cáfolja. Ami a testből születik, az test marad. Pálnak volt új természete, de először is azt kellett kijelentenie, hogy van ótermészete is, ami teljességgel romlott. „Mert tudom, hogy nem lakik én bennem, azaz a testemben jó; mert az akarás megvan bennem, de a jó véghezvitelét nem találom” (Rm7:18). Pál ótermészete küzdött az új természete ellen, s emiatt kiáltott azért a győzelemért, amit csak az Úr Jézus Krisztus képes biztosítani. János apostol tudta, hogy megmaradt az ótermészete is (ez a helyzet minden keresztyénnel), mert

⁵⁶ Kenneth S. Wuest, „Great Truths to Live By”, a *Word Studies in the Greek New Testament* 3. kötetéből (Grand Rapids, Eerdmans, 1966), 57-58. oldal

34. fejezet: Isten lehelete, Jn3:7-8

7. Ne csodáld, hogy azt mondtam néked: Szükség néktek újonnan születnetek.

8. A szél fú, a hová akar, és annak zúgását hallod, de nem tudod honnan jó és hová megy: így van mindenki, a ki Lélektől született.

Most rátérünk a Szentlélekre történő harmadik utalásra. Láttunk már egy utalást rá a 3:5-ben, ahol Jézus azt mondta Nikodémusnak, hogy az újjászületés „víztől és Lélektől” történik. Ez azt jelenti, hogy a lelki élet ott keletkezik, ahol a Lélek Isten Ígéje magvát ülteti be az emberi szívbe. A másik utalást a 6. versben láttuk: „a mi testtől született, test az; és a mi Lélektől született, lélek az”. Ennek az igeverseknek a tárgyalása során a legtöbb időt a „test” szó jelentésének elemzésével töltöttük, feltéve a kérdést, miképpen győzhető le a keresztyén testi természete.

A következő igeversek majdnem kizárólag csak a Lélekkel foglalkoznak, így ebben a tanulmányban csak Őrá kell összpontosítanunk. A magyarázathoz fontolóra kell vennünk, kicsoda Ő, mit olvasunk a tevékenységéről, s végül, mit jelent ez személy szerint a számunkra.

A Lélek jelentése

Először is a „lélek” szó jelentését kell meghatároznunk. Az angol nyelv természete folytán manapság szenvedünk a „ghost” és a „spirit” szavak szerencsétlen keveredése miatt, ami folytonosan megfigyelhető a „Holy Ghost” és a „Holy Spirit” kifejezésekben.⁵⁷ A zűrzavar abból fakad, hogy az angol más európai nyelvektől eltérően két nyelvcsoporthoz összeolvadásának szüleménye, melyek közül az egyik germán, a másik latin eredetű. 1066 előtt, azt megelőzően, hogy Hódító Vilmos legyőzte Angliát, az Angliában beszélt nyelv az angolszász volt. Léteztek tájszólások, de valamennyi az eredetét tekintve germán volt. Következésképpen lehet, hogy egy adott szót különféleképpen ejtettek ki, mégis, általánosságban ugyanazt a szót használták mindenütt az adott konkrét dolog megjelölésére. Az ökör (ox) ökör volt, a testvér (brother) testvér, és így tovább. A normann hódítás után teljességgel új szókincs jött be Angliába, mivel a normannok, akik ekkor az uralkodó osztályt alkották, franciául beszéltek. Ezután már két különböző szó jelölte rendszerint ugyanazt a dolgot. Ahogyan a nyelvek összeolvadtak a mai angol kialakulásakor, sok esetben mindkét szó fennmaradt. Így rendelkezünk az angolszász „ox” szóval, de ott van a „beef” szavunk is, mely a francia *boeuf* szóból származik, melynek eredeti jelentése azonos az „ox” szó jelentésével. Ugyanez a helyzet a „brother” szóval is, amely germán – eredetileg *Bruder* – de megvannak a „fraternize”, „fraternal” és „fraternity” szavaink is (barátkozni, baráti, barátság, vagy testvériség), melyek az azonos értelmű francia *frère* kifejezése alapulnak.

A szavak eme kettőződése ment végbe szintén sok bibliai és teológiai kifejezésnél is. Ez igaz például a „saint” és „holy” szavakra is.⁵⁸ Ezek a szavak a szógyökéri jelentésük tekintetében azonosak. Ha elutazunk a mai Németországba és a kezünkbe vesszünk egy német bibliát, akkor a fedőlapon a *Die Heilige Schrift* szavakat olvassuk, benne pedig Szent (Holy) Máté, Szent Márk, Szent Lukács és Szent János evangéliumait találjuk. A franciák a Bibliát *La Sainte Bible*-nek nevezik, az evangéliumok szerzői pedig Szent (Saint) Máté, Szent Márk, Szent Lukács és Szent János. Mi megtartottuk a „saint” szót a szerzőkre, de a Bibliára nem, a „holy” szót pedig a bibliára, de nem a szerzőkre. Pedig a két szó lényegében azonos jelentésű.

⁵⁷ Mindkettő a Szentlelket jelenti. A „spirit” jelentése *lélek, szellem*, míg a „ghost” jelentése inkább *szellem, kísértet* a mai angolban. – *a ford.*

⁵⁸ Mindkettő szentet jelent – *a ford.*

Pontosan ugyanez a helyzet a „spirit” és a „ghost” szavakkal is dacára annak, hogy ez a két szó különféle saját színezetet öltött a kilencszáz éves angol használatnak köszönhetően. Manapság a „ghost” szót egy halott ember lelkére mondjuk, aki feltételezetten visszatér, hogy kísértsen egy helyet, vagy egy élő személyt. Hamlet használta így a szót, amikor az atyja lelkére utalt. Mindazonáltal a „Holy Ghost” kifejezésben a szó nem ebben az értelemben használatos. Ebben az esetben a „ghost” szó megegyezik a „spirit” szóval. Tulajdonképpen napjaink ama tendenciája miatt igyekszik sok szolgáló teljesen elkerülni, magamat is beleértve, a „Holy Ghost” kifejezésnek a használatát, amely a holtak lelkével azonosítja a jelentését. Helyette csakis a „Holy Spirit” kifejezést használjuk, kivéve, mikor dicséreteket éneklünk, vagy az Apostoli Hitvallást idézzük.

Isten lehelete

Ha a „spirit” és a „ghost” szavak azonosak, s ha nem a holtak visszatérő lelkire utalnak, akkor mit jelentenek ezek a szavak? Ez a kérdés elvezet minket annak fontolóra vételéhez, hogy mi a „spirit” szógyökéri jelenése.

Mi a Spirit? Teljesen nyilvánvaló, hogy alapvetően a Szentháromság harmadik Személyét, Istent jelenti, s emberi szinten az embernek azt a részét, aminek istentudata van.⁵⁹ Ezen túl azonban azt is észrevevesszük, hogy a szónak van néhány elbűvölő és serkentő felhangja is. A latin nyelvben, amelyből átvettük a „spirit” szavunkat, az eredeti szó a *spiritus*, aminek a jelentése „lehelet”. Ezt az igazságot ismerjük fel, valahányszor csak használjuk a belőle származó angol szót. Például, az angolban a *spiritus* szóból származnak az *aspire* (törekedni), *conspire* (összeesküvést szőni), *inspire* (belélegezni, vagy ihletni), *perspire* (párologtatni, vagy izzadni) és *expire* (kilélegezni, vagy elmúlni, lejárni) szavak. Ezek mind valakinek a lélegzésére vonatkoznak különbözőképpen. Mikor az emberek aspirálnak, mély levegőt vesznek és erőteljesebben próbálkoznak. Mikor konspirálnak, összedugják a fejüket és mondhatni egy levegőt szívnak. Egy ember akkor kap ihletet, mikor másvalaki, (vagy Isten) lehel bele valamennyit a leheletéből. Az ember a bőrén keresztül lélegzik, mikor perspirál. Mikor „expirálunk”, akkor vesszük az utolsó levegőt, és meghalunk.⁶⁰

Itt már látjuk, miért utalt Jézus a szélre, mikor Nikodémust próbálta tanítani a Szentlélekről. A szél ugyanis teljesen nyilvánvalóan jó példája Isten leheletének. Jézus azért utalt rá, hogy megtanítsa: Isten engedi, hogy a lehelete oda menjen, ahová Ő akarja, s létrehozza az Ő kiválasztásának hatásait.

A görög nyelvben, az Újszövetség nyelvében a megfelelő szó a *pneuma*. Ez is a leheletre utal. Az angolul beszélő népeknek nehezebb kimondani ezt a szót, mint a *spiritus*-t, az elején levő két mássalhangzó (*pn*) miatt. Ezért nincs is sok, ebből származó szavunk. De mégis van a „pneumatikus” és a „pneumonia” (tüdőgyulladás). Az első szó egy levegővel működő eszközre, például pneumatikus fűróra utal. A másik a közismert légzőszervi megbetegedés.

Végül, pont amiképpen a latin és a görög „szellem” szó a leheletre, szélre, vagy levegőre utal, úgy utal arra a héber szó is. Ez a szó a *ruach*, amit még kiejteni sem lehet helyesen erőteljes kilégzés nélkül *Ruach!* Ez a lehelet hangja. Mikor megértjük ezt, akkor már lesz némi megérzésünk a Biblia nyitó verseinek költőiségéről, amelyekben a teremtő Lélek úgy fúj a vizek felett, mint a viharzó szél. Egyetlen angol változat sem képes megragadni mindkét elképzelést – a szelet és a szellemet – de az Új Angol Biblia legalább utal a szél elképzelésére, lábjegyzetben Isten Lelkét is megemlítve. Az Új Angol Bibliában ez áll: „A teremtés kezdetén, amikor Isten megalkotta az eget és a földet, a föld formátlan és kietlen

⁵⁹ A téves trichotomikus szemlélet szerint. Lásd az 51. lábjegyzetet a 31. fejezetben. – *a ford.*

⁶⁰ Az „expirál” kivételével az összes többi szó átjött a mai magyarba is. – *a ford.*

volt, sötétséggel a mélység felett, és hatalmas szél söpört végig a vizek felszínén”. (1Móz1:1-2).

A mi kegyelmes Istenünk

Mi történik, ha vesszük a „szellem” szónak ezt az alapvető jelentését, és alkalmazzuk a szövegünkre? Egészen egyszerűen a szöveg jelentése az lesz, hogy az illető annak eredményeképpen születhet újjá, ha Isten új életet lehet bele. Sőt, azt is tanítja ez nekünk, hogy ez soha nem ember akaratából következik be, hanem csakis az Isten pusztá jótetszéséből.

Így volt ez a történelem során mindvégig. Vegyük Ábrahám példáját. Ő volt az az ember, akin keresztül Isten megalapította a zsidó nemzetet, és akinek a leszármazottai közül született Jézus. Isten követője volt ő azt megelőzően, hogy Isten elhívta őt? A Szentírás szerint nem. Józsué, aki lelki gondját viselte Izrael népének, röviddel a halála előtt azt akarja, hogy hűek maradjanak Jahvéhoz, így elkezdí őket emlékeztetni a pogány múltjukra, amiből az ő kegyelmes Istenük kihozta őket: „A folyóvizet túl lakoztak régenten a ti atyáitok: Tháré, Ábrahámnak atyja és Nákhórnak atyja, és idegen isteneknek szolgáltak vala. De áthozám a ti atyátokat, Ábrahámot a folyóvíz túlsó oldaláról, és elhordozám őt az egész Kanaán földén, és megsokasítám az ő magvát; és adám néki Izsákot... Azért hát féljétek az Urat, és szolgáljatok néki tökéletességgel és hűséggel; és hányjátok el az isteneket, a kiknek szolgáltak a ti atyáitok túl a folyóvizet és Égyiptomban, szolgáljatok az Úrnak.” (Józs24:2-3, 14) E versek szerint Ábrahám ugyanúgy bálványimádó volt, mint körülötte mindenki. Így Isten Lelkének megmozdulása az ő elhívásában a tiszta kegyelem megmozdulása volt.

Átugorjunk az éveket egészen Jézus Krisztus koráig, s ismét váratlan dolog történik. Egy zsidó személy, aki hitt Jézusban, úgy érezhette, hogy a Messiás eljövételével Isten áldásának a tetőzése következett be. Itt van Izrael reménységének a beteljesedése! Itt van Ő! De Isten, Aki mindent tud, és mindent elrendel a saját céljainak megfelelően, oly módon rendelte el a dolgokat, hogy Jézust Izrael ne fogadja el általánosan, hanem helyette megnyíljon az üdvösség ajtaja a pogányok előtt is. Ki gondolta volna, hogy Isten majd milliókat fog elhívni a pogányok közül? Senki, Isten Lelke azonban mégis megmozdult, s ennek eredménye az Isten kegyelmének új kinyilatkoztatása lett.

Egy további példa a Lélek megmozdulásának eme összetevőjét egészen a mi korunkig hozza el. Ezekben az években a szervezett egyházak hatása Amerikában egyre csak hanyatlott. Itt-ott voltak ugyan jelentős kivételek, különösen azokban az egyházakban, ahol az evangéliumot még mindig prédikálták és teljes tekintélyt tulajdonítottak Isten Ígétének. De összességében véve a tagság fogyatkozik és az egyházak látogatottsága is csökken. Az összes amerikai 75 százaléka érzi úgy, hogy a vallás veszít a befolyásából ebben az országban, szemben a 14 százalékkal, akik 1957-ben gondolták ugyanezt. Ez pedig igaz dacára az elköltött hatalmas pénzüsszegeknek, és a szervezett keresztyénség meglevevénítésére irányuló páratlan erőfeszítéseknek. Azonban amikor sokan elkezdik azt mondogatni, hogy a trend visszafordíthatatlan, sőt egyesek még hasznosnak is nevezik azt, Isten rálehel Amerikára és az úgynevezett „hippik” és „az utca embereinek” ezrei elkezdenek odafordulni Őhozzá.

A következő történelmi eset röviden összefoglalja mindezt. Sokan emlékeznek a néhai James Pike episzkopális püspökre, aki nemzeti hírnévre tett szert, amiért ellentmondásos véleményét hangoztatta és gyakorta tagadta az egyház tanításait. Ügyvédként kezdte, majd 1958-ben szentelték püspökké, s az Egyesült Presbiteriánus Egyház akkori kijelölt vezetőjével, Eugene Carson Blake-kel előterjesztette a protestáns gyülekezetek gigantikus összeolvasztásának tervét (mely később az Egyház Egységének Konzultációja néven vált ismertté). Sajnos, Pike egyházi emelkedését kísérte a növekvő eltávolodása a bibliai tanításoktól, mely megzavarta az episzkopális egyházat és elvezetett az eretnkséggel való

vádaskodásokhoz, bár nem voltak eretnekségi eljárások. Személyes szintén ez sok tragédiához vezetett. Problémái támadtak az italozással, mely miatt csatlakozott a Névtelen Alkoholisták Közösségéhez. Háromszor nősült, az elsőt érvénytelenítették, a második válással ért véget, miután négy gyerekül született. Egy gyermek öngyilkos lett. Miután meghalt, Pike azt állította, hogy egy Arthur Ford nevű philadelphiai médium segítségével kapcsolatba lépett vele. Pike elhagyta az egyházat, s végül a Júdeai-sivatagban halt meg 1969-ben, miközben kutatómunkát végzett egy, a történelmi Jézusról szóló könyv megírásához, melyről többször azt mondta a barátainak, hogy a legszenzációsabb lesz az összes munkája közül.

Ez az egyik legtragikusabb történet, és számomra legalábbis látszólag összefoglalja a szervezett keresztyénség összes gyengeségét. Valaki elolvashatja és gondolhatja azt, hogy „ha volt hely, ahol valóban nem lett volna elvárható, hogy Isten munkálkodjon, az James Pike és a családja volt”. Mégis, a 70-es években a Jézus-mozgalom egyik vezetője Christopher Pike, James Pike másik fia volt.

Az ő történetét Edward E. Plowman mondja el a *The Jesus-movement in America (A Jézus-mozgalom Amerikában)* című könyvében.⁶¹ Kora ifjúságában Christopher Pike egy zavarodott siheder volt. Mikor tizenöt éves lett, a barátja megismertette vele a marihuánát. Egy évvel később, 1967-ben, abban az évben, amikor apja és anyja elváltak, és atyjánál pszichikai tünetek jelentkeztek, a másik barátja LSD-t adott neki. Ő a jógához fordult. Időnként úgy érezte, hogy egy gonosz erővel küzd, amelyik a lelkét akarja.

Egy napon, amikor meglátogatta a Kaliforniai Egyetemet Berkeleyben, Christopher Pike hallotta, amint egy megtért hippi, Ted Wise bizonyítást tesz Krisztusról a Sproul Hall lépcsőiről. Ez csodálkozásra készítette őt. 1970-ben a berkeleyi albérletében elkezdte olvasni az Újszövetséget. Itt megtalálta azt, amit az apja a Biblia iránti kritikus megközelítésével figyelmen kívül hagyott. Megtalálta az igazi Jézust. S vonzalmat érzett Iránta. Idővel térdre esett Előtte, s kitárta Neki minden magányosságát, csalódottságát, és reményvesztettségét, mely az évek során halmozódott fel benne, és elfogadta Jézust a saját Megváltójának.

Mi volt az, ami megváltoztatta a bálványimádó, az igaz Isten semmiféle ismeretével nem rendelkező Ábrahámot, és rávette őt, hogy a sivatagon keresztül menjen el egy olyan országba, amit soha korábban nem látott? Miért nézett szilárdan „az alapokkal bíró városra, melynek építője és alkotója az Isten” (Zsid11:10)? Mi ragadta meg a figyelmét azoknak a pogányoknak, akik a növekvő keresztyén egyház létszámbeli erejét alkották, a hozott új életet nekik és a közösségeiknek? Mi volt az, ami elérte Christopher Piket, kiemelve őt a múltbeli életével és a jelen életvitelével kapcsolatos kétségbeesésből egy friss, átalakító találkozáshoz Jézus Krisztussal? Mi az, ami eléri, felpeszíti, büntudatra ébreszti, újjászüli és megváltoztatja a férfiakat és nőket manapság?

Nem az emberi értelem ékesszólása, noha Isten felhasználja a bibliai igazságok hűséges, értelmes bemutatását. Nem az evangelizáló technikák, vagy a lenyűgöző bizonyságok, illetve a csodajelek, vagy a csodák. Az élő Isten, a Szentlélek lehelete, Aki a Szentírásan keresztül szólal meg, hogy új életet teremtsen a lelkileg halott embereknek. Ez mentett meg téged is, ha Jézus Krisztus követője vagy. A Lélek „fű, a hová akar”, és egyedül Istené ezért az érdem.

⁶¹ Edward E. Plowman, *The Jesus-movement in America* (Elgin, Ill.: David C. Cook, 1971), 15-16. oldal

35. fejezet: Krisztus beszél a kételkedőhöz, Jn3:9-13

9. Felele Nikodémus és monda néki: Mimódon lehetnek ezek?

10. Felele Jézus és monda néki: Te Izráel tanítója vagy, és nem tudod ezeket?

11. Bizony, bizony mondom néked, a mit tudunk, azt mondjuk, és a mit látunk, arról teszünk bizonytságot; és a mi bizonyágtételünket el nem fogadjátok.

12. Ha a földiekről szóltam néktek és nem hisztek, mimódon hisztek, ha a mennyekiekről szólok néktek?

13. És senki sem ment fel a mennybe, hanemha az, a ki a mennyből szállott alá, az embernek Fia, a ki a mennyben van.

Majdnem mindenki ismeri a különbséget a hívő és a kételkedő között, de nem vagyok benne biztos, hogy mindenki ismeri a különbséget az őszinte kételkedő és a nem őszinte kételkedő között is. Őszinte kételkedő az, akinek lehetnek kételyei bizonyos igazságokat, vagy tanításokat illetően, de elfogadja azokat, mikor bizonyítékot kap, s ennek eredményeképpen megváltoztatja az életét. A nem őszinte kételkedő az, akinek lehetnek kételyei bizonyos igazságokat, vagy tanításokat illetően, de nem fogadja el azokat a bizonyíték ellenére sem. Így mikor kiűzik a hitetlenség egyik rókalyukából, azonnal bemenekül a másikba. Ha onnan is kikergetik, harmadikat keres.

Sajnos, attól félek, vannak Nikodémusnak a Krisztussal folytatott, János evangéliumának harmadik fejezetében feljegyzett beszélgetésében olyan részletek, melyek arra mutatnak, hogy Nikodémus – sokakhoz hasonlóan manapság – nem őszinte kételkedő volt. Valós problémákkal érkezett. Sok minden volt Krisztus tanításában, amit őszintén nem volt képes megérteni. Jézus látszólag mégsem azzal fejezi be a vele folytatott beszélgetést, hogy kihangsúlyozza a rabbi tudását meghaladó dolgokat, hanem azzal, hogy hitetlenséggel vádolja, amiért nem hisz azokban sem, amik a tudása határain belül voltak. „Mimódon lehetnek ezek?“, kérdezte Nikodémus. „Te Izráel tanítója vagy“, válaszolta Jézus, „és nem tudod ezeket? Bizony, bizony mondom néked, a mit tudunk, azt mondjuk, és a mit látunk, arról teszünk bizonytságot; és a mi bizonyágtételünket el nem fogadjátok. Ha a földiekről szóltam néktek és nem hisztek, mimódon hisztek, ha a mennyekiekről szólok néktek? És senki sem ment fel a mennybe, hanemha az, a ki a mennyből szállott alá, az embernek Fia, a ki a mennyben van.” (Jn3:9-13)

Úgy tűnik, Nikodémus annak elfogadását utasította el, amit megérthetett, és Krisztus ezért az elutasításért feddte meg.

Nehéz szöveg

Ha meg akarjuk érteni ezeket az igeverseket, először is meg kell próbálnunk pontosan meghatározni, miről is beszélnek. Ez természetesen igaz az egész Szentírásra, de különösen szükséges ebben a konkrét esetben, éspedig egyszerűen azért, mert nagyon kevesen vannak ezeknek a verseknek az elolvasói között, akik ténylegesen ismerik a jelentésüket.

Nem igaz, hogy a legtöbb ember, talán téged is beleértve, mindig is úgy értették ezeket a verseket, mint amelyek pusztán csak az újjászületés tényére utalnak? Egy bizonyos értelemben valóban arra utalnak (amint majd később megmutatom). De a legtöbb ember úgy tekinti, hogy ezek csak magának az újjászületésnek a tényére vonatkoznak, ezért úgy tekintik, hogy Krisztus megfeddi Nikodémust, amiért nem tud az újjászületésről, valamint a Szentlélek és a Szentírás szerepéről az újjászületés véghezvitelében az emberben. Ugyanakkor meg vagyok arról győződve, hogy a legtöbben, akik így gondolkodnak erről az igeszakaszról, egy

kissé össze is vannak zavarodva azokat az elemeket illetően, melyek látszólag nem illenek bele ebbe a képbe.

Például, aligha kerülheti el a figyelmünket, hogy a 11. versben Jézus abbahagyja az egyes számú beszédet, és elkezd többes számban beszélni. Ezt mondja: „Bizony, bizony mondom néked, a mit tudunk, azt mondjuk, és a mit látunk, arról teszünk bizonyosságot; és a mi bizonyágtételünket el nem fogadjátok”. Ha ez bizonyágtétel az újjászületésről, akkor kik azok akikkel Jézus itt társítja Önmagát? Lehet, hogy a „mi” a Szentháromságot jelenti? Ez nem jellemző Jézus beszédére, vagy a negyedik evangélium nyelvezetére. Jelentheti a „mi” az ószövetségi prófétákat, és Keresztelő Jánost, a csúcspontjukat? Jelentheti a tanítványokat? Ezek lehetséges magyarázatok. Valójában hiszek abban, hogy helyesek. De mégis csodálkoznunk kell azon, miért foglal bele Jézus utalást a prófétákra, vagy a tanítványokra a saját konkrét tanításának szövegébe az újjászületésről.

A másik probléma az, hogy ez az ígészakasz kételyeket támaszt a „földi dolgok” és „mennyei dolgok” közötti ellentét vonatkozásában. Nikodémus látszólag a Földhöz tartozó dolgokba vetett hite miatt kap feddést, ám ha ez utalás az újjászületésre, akkor nagyon helytelennek tűnik, s különösen azért, mert Jézus kihangsúlyozta, hogy az újjászületés Istennél kezdődik a mennyben. El kell ismernem, hogy ezek közül a problémák közül egyik sem megoldhatatlan, de elég nagyok ahhoz, hogy a fejezet gondos tanulmányozóját elégedetlenné tegyék a Krisztus tanítására vonatkozó hagyományos magyarázatok iránt.

Van jobb magyarázat? Hiszem, hogy a legjobb magyarázat és az igazi megoldás annak felfogásában rejlik, hogy ezekben a versekben Jézus nem magáról az újjászületésről, hanem az újjászületés eredményeiről beszélt, és nem azért ostromozta Nikodémust, mert nem értette meg az újjászületést (ki érthetné meg azt?), hanem mert nem hitt abban a megfigyelhető hatásai alapján. Más szóval, Krisztus szavai a közvetlenül megelőző versre vonatkoznak – arra, amelyben ezt olvassuk: „A szél fű, a hová akar, és annak zúgását hallod, de nem tudod honnan jó és hová megy: így van mindenki, a ki Lélektől született” (8. vers) – és nem a beszélgetés még korábbi szakaszaire. Ebben az esetben a „földi dolgok” azokra az eredményekre vonatkoznak, amiket bárki megfigyelhet, földi érzékszervekkel. A „mennyei dolgok” azokra, amelyek csak kijelentés útján ismerhetők meg, például magának az újjászületésnek a természetére, s az engesztelésre, melyet rögvest ezt követően említ. A „mi” mindazokra vonatkozik, akik észrevették ezeket az új dolgokat, s ezért meg vannak győződve Istennek az életüket megváltoztató hatalmáról.

Ha így értelmezzük ezt az ígészakaszt, akkor hiszem, hogy valamiképpen így fordítjuk majd: „Nikodémus ezt válaszolta Jézusnak: 'Én soha nem vettem észre az újjászületést. Nem hiszem, hogy az lehetséges'. Jézus ezt mondta: 'Azt akarod nekem mondani, hogy úgy váltál Izrael tanítójává, hogy soha nem vetted észre senki megváltozott életét, akit az én lelkem megérintett? Megmondom neked az igazat: mikor azt mondom, hogy valamennyien az általunk személyesen ismert dolgokról beszélünk, és általunk gyakorta látott dolgokról teszünk bizonyosságot, akkor te nem hiszel nekünk. Ha az olyan átalakulásokról tettem bizonyosságot másokban, ami megfigyelhető, és nem hiszel, miképpen fogsz hinni, ha olyan dolgokról fogok beszélni, melyek csak kijelentés útján ismerhetők meg'?”

Megváltozott életek

Ez teljesen nyilvánvalóan olyan szöveg, melynek kettős vonatkozása van: egyik a Nikodémushoz hasonlókra, akik még nem keresztyének, a másik pedig azokra, akik már azok. Nézzük meg először a vonatkozását a nem keresztyénekre. Talán az egyike vagy azoknak, akik még nem hisznek. Azt mondod, sok minden van a keresztyén evangéliumban, amit nem tudsz megérteni. Egyetértek veled: sok minden van benne, amit én sem értek. Azt mondod, hogy amit megértesz, az ellentmondani látszik mindennek, amit korábban gondoltál. Nem

vagyok meglepve. Isten gondolatai ugyanis nem a mi gondolataink, s az Ő útjai sem a mi útjaink (Ézs55:8). Azt mondd, nem lehetsz biztos a Bibliában. Ez lehet teljesen igaz, mert nem mindenki ismerhette meg az ihletettségének és a teljes megbízhatóságának bőséges bizonyítékait. Ezek lehetnek csak részben igazak, sőt akár még kielégítő mentségek is. De soha nem szembesültél az evangélium erejének a keresztyének életének átalakulásában megmutatkozó bizonyítékával?

Hadd mutassam be ezt a kérdést egy történet segítségével Harry A. Ironside életéből, amit a *Random Reminiscences (Véletlen visszaemlékezések)* című könyvében mesél el. A nagy evangélista és bibliatanító a szolgálatának kezdetén a San Francisco öbölnél lakott, s a hívők egy olyan csoportjával dolgozott, akiket „testvéreknek” hívtak. Az egyik vasárnapon a városon keresztül sétálva beleszaladt az Üdvhadsereg egyik csoportjába, akik a Market és a Grant Avenue sarkán tartottak összejövetelt. Voltak vagy hatvanan. Mikor megismerték dr. Ironside-t, megkérdezték, hogy hajlandó-e biznyságot tenni. Ő megtette, beszámolván róla, miképpen üdvözítette őt Isten az Úr Jézus Krisztus testi halálába és szó szerinti feltámadásába vetett hiten keresztül.

Miközben beszélt, Ironside észrevette, hogy a tömeg szélén egy jól öltözött férfi áll, aki elővett egy kártyát a zsebéből, és írt rá valamit. Mikor Ironside befejezte a beszédét, ez az ember előre jött, megemelte a kalapját, és nagyon udvariasan átadta neki a kártyát. Az egyik oldalán a neve állt, amit Ironside azonnal felismert. Az ember egyike volt a korai szocialistáknak, aki azzal szerzett magának hírnevet, hogy nemcsak a szocializmus mellett, de a keresztyénség ellen is tartott előadásokat. Mikor Ironside megfordította a kártyát, ott a következőket olvasta: „Uram, kihívom önt egy vitára az *agnoszticizmus kontra keresztyénség* témájában a Tudományos Akadémia nagytermében a következő vasárnap délután négy órakor. Minden költséget én állok.”

Ironside hangosan újraolvasta a kártyát, és valami efféle választ adott: „Engem nagyon érdekel ez a kihívás. Őszintén szólva, már terveztem egy másik összejövetelt a következő úrnapján délután három órára, de úgy vélem, annak befejeztével oda tudok érni négy órára a Tudományos Akadémiára, vagy ha szükséges, megszervezhetem, hogy valaki más szólaljon fel helyettem a már meghirdetett összejövetelen. Ezért örömmel elfogadom ezt a kihívást a következő feltételekkel. Nevezetesen, annak bizonyítása végett, hogy Mr. X valami olyasmivel rendelkezik, amiért érdemes harcolni, és amiért érdemes vitatkozni, megígéri, hogy magával hoz a nagyterembe két embert, akinek a jellemzőit majd mindjárt megadom, s teszi ezt annak bizonyítása érdekében, hogy az agnoszticizmusnak valódi értékei vannak az emberi élet megváltoztatása és az igazi jellem felépítése terén.

Először is meg kell ígérnie, hogy hoz egy embert, aki évekig az volt, akit csavargónak nevezünk. Nem szabok konkrét kikötéseket azoknak a bűnöknek a pontos természetét illetően, melyek zátonyra futtatták az életét és a társadalom kítaszítottjává tették – lehet iszákos, vagy valamiféle bűnöző, illetve a szexuális vágyainak áldozata – de olyan ember, aki évekig volt a gonosz szokások hatalmában, melyektől nem volt képes megszabadulni, de egy alkalommal valahogyan bejutott Mr. X egyik összejövetelére. Ott hallotta, amint az agnoszticizmust dicsőíti, és a Bibliát szidja, s miközben az előadásra figyelt, a szíve és az elméje úgy megindultak, hogy az összejövetelről ezt mondván távozott: Mostantól fogva és is agnosztikus leszek! E filozófia magába szívásának eredményeképpen pedig rájött, hogy új erő költözött az életébe. Az egykoron szeretett bűneit most utálja, s az igazságosság és a jóság váltak az élete ideáljaivá. Teljesen új emberré vált, hiteles önmaga számára, és érték a társadalom számára – mindez azért, mert agnosztikus.

Másodszor azt szeretném, ha Mr. X megígérné, hogy elhoz magával egy asszonyt – és azt hiszem, az ő megtalálása lesz a nehezebb a számára – aki egykor szegény, nyomorult, jellemtelen kítaszított volt, a gonosz szeszélyek rabszolgája, és az ember romlott életének az áldozata... Talán valaki, aki éveket élt egy rossz hírű házban... végtelenül elveszett,

összeomlott és nyomorult a bűnben élt élete miatt. De ez az asszony is bekerült abba a terembe, ahol Mr. X hirdette az agnoszticizmusát és igyekezett nevetségessé tenni a Szentírás üzenetét. S amint ezt hallgatta, reménység született a szívében, s ezt mondta: Pontosan ez kell nekem a szabaduláshoz a bűn rabszolgaságából. S követvén a tanítást, intelligens agnosztikussá, vagy hitetlenné vált. Ennek eredményeképpen az egész lénye fellázadt az élet lealjasodása ellen, melyben élt. Elmenekült a bűnbarlangból, ahol oly hosszú ideig volt fogoly, s ma, talpra állván visszatért a társadalom megbecsült pozíciójába visszavezető útra, és tiszta, erényes, boldog életet él – mindezt azért, mert agnosztikus.

„Nos”, mondta az úriembernek, akitől a kártyát és a kihívást kapta, „ha megígéri, hogy elhozza ezt a két embert példának arra, hogy mire képes az agnoszticizmus, én is megígérem, hogy ott leszek a nagyteremben a következő vasárnapon a kijelölt órában. Hozok magammal legalább száz férfit és nőt, akik évekig éltek pontosan olyan bűnös züllöttségben, amelyet lefesteni igyekeztem, de dicsőségesen megmenekültek az evangéliumba vetett hit által, melyet ön gúnyol. Ezek a férfiak és nők ott állnak majd velem a közös színpadon Jézus Krisztus csodálatos üdvözítő erejének tanúiként, s a Biblia igazságának kortárs bizonyítékaiként.”

Ironside ezután odafordult az Üdvhadsereg kapitányához, egy hölgyhöz, és megkérdezte: „Kapitány, tud valakiről, akik hajlandóak lennének eljönni velem erre az összejövetelre?”

Ő lelkesen így kiáltott: „Legalább negyvenen vannak csak ebben a csapatban, s adunk ön mellé egy katonazenekart a menet élére!”

„Remek. Nos, Mr. X, nekem nem lesznek problémáim a többi hatvan ember összegyűjtésével a különféle misszióktól, evangelizációs termékből, és a város evangéliumi gyülekezeteiből, s ha igaz lelkére megígéri, hogy elhoz két példát az általam megadottak szerint, én fogok masírozni az Előre keresztyén katonák című dalt játszó zenekar élén, s készen állok majd a vitára.”

A kihívónak látszólag volt némi humorérzéke, mert kényszeredett mosollyal, lekicsinylően legyintett a kezével, és így szólt: „Ez nem fog menni”, és kiosont a tömegből, miközben a jelenlévők dr. Ironsidet és a többieket tapsolták.⁶²

Krisztus megváltoztatja az életüket. Ő ezt tette az évszázadokon keresztül, s továbbra is ezt teszi a mi századunkban, a mi korunkban. Adhatok nektek példákat a saját tapasztalatomból. Vannak rá példák a gyülekezetemben. Ha te nem is vagy keresztyén, képes vagy őszintén azt mondani, hogy soha egyetlen példáját sem láttad annak a valódi átalakulásnak, ami egy ember életében a keresztyén evangélium hallgatása és az arra adott reakciója eredményeképpen megy végbe? Kétkedem benne. Ezért arra kérlek, hogy ha még nem vagy keresztyén, nézz szembe ezeknek a dolgoknak a valóságával, és add át az életedet annak, Aki téged is képes új teremtéssé tenni Jézus Krisztuson keresztül.

Megváltoztál?

Korábban azt mondtam, hogy két vonatkozása van ezeknek a fontos igeverseknek János evangéliuma 3. fejezetéből. Az egyiket, a nem keresztyénekre vonatkozót, már megmutattam. A második vonatkozás a keresztyéneket illeti. Keresztyén vagy? Mi a helyzet az életeddel? Sajnos lehetséges, hogy egy keresztyén olyan életet él, amely nagyban hasonlít a világi életre, és az élete alapján soha nem lesz képes bárkit az Úr Jézus Krisztushoz, mint Megváltóhoz vezetni. Ez jellemző rád is? Kérdezd meg magadtól: „Megváltozott az én életem? Rá tudok mutatni bármire, ami Istennek a Jézuson keresztül megnyilvánuló

⁶² H. A. Ironside, *Random reminiscences form Fifty Years of Ministry* (New York, Loizeaus Brothers, 1939), 99-107. oldal

kézzelfogható bizonyítékaként áll meg mind önmagam, mind mások számára, s átalakítja a gondolkodásomat és az életstílusomat?

Tudom, hogy léteznek a hitetlenség különböző okai a nem üdvözültek között. Ez nagyon gyakran a bűn, mert a bűn visszatartja az illetőt Istentől. Az is gyakran igaz, hogy valakit az Ő nevét vallók között megtapasztalható alacsony életszínvonal tart vissza Krisztustól. A te életednek másnak kell lenni. Tükröznie kell Krisztusnak a benned levő élete valóságát.

36. fejezet: A kígyó a pusztában, Jn3:14-15

14. És a miképen felemelte Mózes a kígyót a pusztában, akképen kell az ember Fiának felemeltetnie.

15. Hogy valaki hiszen ő benne, el ne vesszen, hanem örök élete legyen.

Sok dolog létezik, ami elválasztja a valódi keresztyénséget a világ többi vallásától, de a legfontosabb az, hogy a keresztyénség nem „cselekedeti” vallás. Az összes többi vallás, vagy vallási rendszer arról ismeretesebb a történelemben a számunkra, hogy az alapjukat a jócselekedetek valamiféle rendszere alkotja, melyek által az adott vallás követője érdemeket szerez. A keresztyénség épp ellenkezőleg, ahhoz ragaszkodik, hogy semmit sem vagyunk képesek kiérdemelni, hanem mindent, amit meg lehet tenni, az Úr Jézus Krisztus már megtett, ezért az üdvösségbe nem bármi megcselekedésével, hanem Isten ajándékának átvételével lehet belépni. Még maga a keresztyén élet is az Úr Jézusnak abból a kezdeti és teljes beteljesítéséből sarjad ki.

Ezt az igazságot a Szentírás sok helyen tanítja. Pál írta: „Mert kegyelemből tartattatok meg, hit által; és ez nem töletek van: Isten ajándéka ez. Nem cselekedetekből, hogy senki ne kérkedjék.” (Ef2:8-9) Titusnak ezt írta: „Nem az igazságnak cselekedeteiből, a melyeket mi cselekedtünk, hanem az ő irgalmasságából tartott meg minket” (Tit3:5). Nem meglepő tehát, hogy amikor elérkezünk Krisztus Nikodémusnak az újjászületésről mondott szavainak a végére, ott újabb világos és erőteljes kijelentését találjuk ennek az alapelvnek. Nikodémus nem értette meg az újjászületést. Még csak a hatásait sem akarta elismerni Isten gyermekeinek életében. Krisztus meg is fedtte őt ezért. Mindazonáltal Jézus szemlátomást nem akarta befejezni a beszélgetést anélkül, hogy valamiképpen rá ne mutatott volna az általa elhozott üdvösség alapjára. Ezért beszélt a haláláról és a Belé vetett hit szükségességéről, ezt mondván: „És a miképen felemelte Mózes a kígyót a pusztában, akképen kell az ember Fiának felemeltetnie. Hogy valaki hiszen ő benne, el ne vesszen, hanem örök élete legyen.” (14-15. vers)

Ez az első alkalom János evangéliumában, amikor Jézus egy ószövetségi eseménnyel, vagy gyakorlattal hozakodott elő az Ő földi munkája valamely részének előképeként.

A halál kígyói

Ha meg akarjuk érteni, mint mondott Jézus, vissza kell térnünk ahhoz a furcsa ószövetségi történethez, amelyről beszélt. A 4Móz21:4-9-ben olvashatjuk.

Izrael népe a pusztában vándorolt Mózes vezetésével, s ekkor éppen a Vörös-tenger melletti Hór hegyétől meneteltek Edom határai felé. Ez az a terület a Közel-Keleten, ahol Petra városát is találjuk: a Föld egyik legbarátságtalanabb területe, mint azt én is megtapasztalhattam 1961-ben, Edom meglátogatása során. A Biblia elmondja nekünk, hogy „a népnek lelke megkeseredék útközben” (4Móz21:4). A nehézségeik miatt a nép elkezdett zúgolódni Isten és Mózes ellen, mint azt már korábban is sokszor megtették, azt állítván, hogy meghalni üzték ki őket a pusztába, és panaszkodtak Isten őket érintő bánásmódjára. Ezek miatt a panaszok miatt Isten tüzes kígyókat küldött közéjük. Ezek megmárták a népet, és sokan meghaltak. Eljöttek Mózeshez, kérvén, hogy járjon közbe értük az Úrnál. Mikor Mózes ezt megtette, az Úr megparancsolta, hogy készítsenek egy rézkígyót, és állítsák fel egy póznára az izraeliták táborában. A történet veleje Isten ígéletében rejlik, miszerint bárki a tüzes kígyók által megmártak közül, aki feltekint a póznára tűzött rézkígyóra, meggyógyul.

Mondani sem kell, hogy az Isten által javasolt és Mózes által hűségesen felállított „gyógymód” önmagában abszurd volt. Napjainkban, a betegségekre és a különféle

gyógyszerekkel és antibiotikumokkal történő gyógyításra vonatkozó ismereteinkkel tudjuk, hogy egy cseppnyi gyógyászati értéke sem volt a rézkígyónak. Legfeljebb csak figyelmeztetésként szolgálhatott arra, hogy kerüljék el a kígyókat. Ilyen helyzetben csak elkezdjük megérteni a történetet, mikor úgy tekintünk arra, mint a népnek az Istenbe vetett hitére mutatóra. Csak akkor értjük meg teljesen, ha felfogjuk, hogy előképe kívánt lenni az Úr Jézus Krisztusnak a kereszten, mert azzal az áldozattal menekültünk meg a bűntől.

Nem cselekedetekből

A történet lényege nem pusztán a Krisztus halálával való nyilvánvaló párhuzamban rejlik, mint említettem, hanem a benne foglalt összehasonlításban aközött, hogy mit parancsolt Isten megtenni a népnek, valamint az összes többi módszer között, melyeknek a nép szerint volt valamekkora értéke.

Gondoljuk csak meg, mik lehettek ezek a módszerek. Először is a nép azt képzelhette, hogy találhatnak némi orvosságot a méreg ellensúlyozására. Donald Grey Barnhouse a *God's Remedy (Isten orvossága)* című munkájában jól írta erről az igeszakaszról: „Gyógyitalok főzése és gyógykenőcsök készítése valamennyiüknek adhatott valamennyit, s kielégíthette volna a szív minden természetes, a saját maga gyógyítására irányuló hajlamát. De semmi effélét nem említ. Nekik el kellett fordulni az emberi orvosságoktól, és oda kellett fordulniuk az isteni orvossághoz. A tény, miszerint nem mondták nekik, hogy készítsenek emberi orvosságokat, azt a nagyobb tény jelzi, hogy a bűnre nincsen emberi orvosság. Az embereket megmarta a bűn kígyója. Miképpen akarnak meggyógyulni a marásától? Nem vár rájuk más, csak a halál a sebesülésük eredményeképpen, hacsak Isten Maga nem ad nekik orvosságot. Az emberek az emberi vallás dühével rohagnak körbe-körbe, enyhítőszer keresve a bűnre. Mindenféle rítusokat adnak elő, korbácsolják a testüket, megalázzák a lelket. Bőjtöket és zárandokutakat vállalnak fel. Mint azok az emberek az izraeli táborban, akik elutasították, hogy feltekintsenek a rézkígyóra, inkább kotyvalékok készítésére fecsérték az időt a saját állapotuk javítása végett, őket is elragadja a lelki halál a lényükben rejlő méreg következtében. Az ember, aki inkább a vallásban bíz, semhogy Krisztusra tekintene, örökre elvész.”⁶³

Másodszor, azokat, akiket a kígyók megmarta, nem bátorították arra, hogy járják az önreformálás bármiféle útját. Elképzelhetjük őket úgy, mint akik elismerik önmaguk előtt, hogy természetesen az ország rossz részébe tévedtek, és rendkívül ostobák voltak, amiért lehetővé tették a kígyóknak, hogy megmarhassák őket. „Ettől kezdve”, mondhatták, „óvatosabbak leszünk. Ügyelünk rá, hogy ez soha többé ne történjen meg.” Teljesen nyilvánvaló, hogy ha még képesek is lettek volna ezt megtenni, akkor sem lett volna orvosságuk. A méreg ugyanis bennünk volt, és akik elszenvedték a kígyómarást, meghaltak.

A Prédikátor könyvében létezik egy igevers, mely szerint „az Isten visszahozza, a mi elmult” (Préd3:15). Ez azt jelenti, hogy még ha képes is lenni ma új lappal kezdeni és ezután Isten számára teljesen elfogadható életet élni – ami egyébként lehetetlen – Isten akkor is kénytelen teljes számadást követelni a törvényén esett azokért a sérelmekért, amit a megjobbulásod előtt elkövettél.

Te magad is ezen a módon gondolkodsz, tudom. Tegyük fel egy pillanatra, hogy egy kis boltot vezetsz. Van egy vevőd, aki néhány hónapon át nem fizette a számláit, majd eljön hozzád, és ezt mondja: „Kedves uram, tudom, hogy nagyon nagy hibát követtem el azzal, ahogyan bántam önnel. Hitelbe vásároltam, majd nyakig merültem az adósságokba. De megjavulok. Mostantól fogva készpénzzel fizetek mindenért, amit megvásárolok.”

⁶³ Donald Grey Barnhouse, *God's Remedy* (Grand Rapids: Eerdmans, 1954), 219. oldal

Ezt te természetesen nagy örömmel hallod, és ezt mondod: „Nagyon örülök, hogy tiszta lappal akar indulni. De mikor fizeti ki teljesen a régi számláit?”

„Ó, hát nem érti?”, kérdez a vevőd. „Mostantól fogva készpénzzel fizetek. Csak nem tartja fenn velem szemben azt a régi követelést? Új lappal kezdek.”

Ha ez megtörténne veled, akkor semmi kétség, hogy ezt válaszolnád, és pedig helyesen: „Sajnálom, én így nem tudok üzletelni. Ha rendezi a tartozásait, örömmel üzletelek önnel továbbra is, de ha nem, akkor nincs több eladás. Az üzletvitel megköveteli, hogy igényt tartsak a múltbeli tartozásokra.” Hasonló módon támaszt követeléseket Isten is a múltat illetően. Így soha senki nem gyógyul meg a bűn mérgétől az erkölcsi reformáció semmiféle formája által sem.

Harmadjára, a pusztában haldokló embereknek nem mondták, hogy fogjanak össze és harcoljanak a halálos kígyókkal. Barnhouse írja: „Ha az eseménnyel a napjainkban megszokottak szerint foglalkoztak volna, akkor igyekeztek volna megalapítani a Tüzes Kígyók Kiirtása Társaságot, rövidítéssel TKKT-t, amelyben lennének jelvények a kabáthajtókákra, kártyák a területi munkások számára, titkárok az egyes szervezeti ágazatok élén, valamint fogadalmi kártyák és tömeggyűlések. Lenne kiadóhivatal és hetilap, mely beszámolna a munka menetéről. Ebben megtalálhatnánk a hűséges munkások által kiirtott kígyók halmairól készült fényképeket. A tény, hogy a kígyók már megmárták az áldozataikat, a háttérbe szorulna, és a tagsági listák bemutatását erőltetnék mindennél jobban.

Kísérjük el az egyik buzgó munkást, amint egy fogadalmi kártyával felkeresi az egyik megmárt áldozat sátrát. Az embert kígyómarás érte, és a méreg már hatni kezdett a végtagjaira. Lázas agóniában fekszik (mert a „tüzes kígyó” megnevezés a megmártakra gyakorolt hatásra, és nem a kígyók színére vonatkozik), s már-már fátyolosak a szemei a közeli haláltól. A Tüzes Kígyók Kiirtása Társaság buzgó munkatársa beszámol neki mindenről, ami a kígyókkal folytatott küzdelemben történt, majd arra buzdítja, hogy csatlakozzon a Társasághoz örökös tagként (10 ezer dollár a díja), fenntartó tagként (20 ezer dollár a díja), pártoló tagként (25 dollár a díja), vagy éves tagként (bármiert, amit a szervező megszerezhet). A haldokló áldozat keresgél a pénztárcájában, majd tollat vesz kézbe. Az ujjait a munkás vezeti, aki segít neki aláírni a fogadalmi és a tagsági kártyákat, amiket az áldozat teljes névvel ír alá – utána meghal.”⁶⁴

Vannak, akik majd úgy gondolják, hogy ez hóbotos, sőt talán egyenesen rágalmozó beszéd az érdemdús szociális munkaprojektekkel szemben, én azonban meg vagyok arról győződve, hogy ez pontos képe sok mindennek, ami ma a humanitárius erőfeszítéseknek nevezetett tevékenység keretei között zajlik. Én nem a szociális jólét megteremtésére irányuló munkálkodás ellen beszélek. Napjaink nagy szociális munkái a keresztyén alapelvekből sarjadtak ki, és azokat sok esetben odaszánt hívők indították be. Mindazonáltal a párhuzamok megállnak. A bűnt a szociális szervezetek nem képesek meggyógyítani. Minden lehetséges eszközzel törölgessük a lázas ember homlokát. Vigasztaljuk a megmárt beteget. De ismerjük el, hogy a bűn fullánkjának gyógyítása az Úr Jézus Krisztus halálában és Istennek a hozzá kapcsolódó ígéreteiben rejlik.

Negyedszer, a halálos kígyók által megmárt embereknek nem mondták, hogy imádkozzanak a póznára tűzött kígyóhoz. Nem szabad félreértened itt engem. Az ima jó dolog, de az imádkozás csak a hívők tevékenysége. Az ember nem imádkozhat a saját üdvösségéért. Krisztus halt meg a bűnösökért. Ebben az üdvösségben kell hinni. A Biblia mondja: „Mert ha a te száddal vallást teszel az Úr Jézusról, és szívedben hiszed, hogy az Isten feltámasztotta őt a halálból, megtartatol. Mert szívvel hiszünk az igazságra, szájjal teszünk pedig vallást az idvességre.” (Rm10:9-10)

⁶⁴ Ugyanott, 220-221. oldal

Végül, a megmart embereknek nem mondták, hogy vásároljanak valamiféle kegytárgyat, vagy egy darabot abból a póznából, amelyre a rézkígyót tűzték. Az elképzelés, mely szerint az üdvösség a kegytárgyakból származik, talán a keresztyénséghez kapcsolódó elképzelések között a legabszurdabb és teljességgel pogány. Manapság mégis milliók hiszik, hogy közelebb juthatnak a mennyhez a kereszt egy darabját, vagy valamelyik szent egyik csontját imádván. A történelemnek fényt kell derítenie az efféle ostobaságra. A középkorban azokat, akik a Szentföldre utaztak, megkérték, hogy hozzanak vissza keresztyén ajándéktárgyakat pontosan úgy, ahogyan ma is kéri az Európába, vagy a Távol-Keletre utazóktól a szuveníreket. Az arabok, akik jó üzletemberek voltak gyorsan kielégítették az igényeket, mégpedig annyira jól, hogy elmondható: A középkorban a valói keresztnak annyi darabja volt fellelhető, amiből egész katedrálisokat építhettek. Sajnos az efféle kegytárgyak birtoklása végül utat adott az imádatnak és annak a hiedelemnek, hogy valaki üdvözülhet ezek megérintése, vagy birtoklása által.

Érdekes megemlíteni, hogy ugyanez a dolog megtörtént a Mózes által felállított rézkígyóval is, amíg Ezékiás meg nem semmisítette azt. Valaki látszólag megőrizte a rézkígyót, s az megmaradt Izraelnél több évszázadon keresztül, egyre több és több imádót szerezvén magának. Végül, mikor Ezékiás lett a király, ő „törte össze az érczíkígyót is, a melyet Mózes csinált; mert mind az ideig az Izráel fiai jóillatot tettek annak, és nevezék azt Nékhusztánnak” (2Kir18:4). Az utolsó szó, mint Barnhouse megjegyzi, egy gúnyos megjegyzés, mert fordítható „egy pusztá rézdarabnak” is. Így beszél Isten a rituális vallás kegytárgyainak feltételezett erényeiről: csontdarab... mocskos lenvászon... rozsdás fémdarab... büzlő gyertyák.

Krisztusra támaszkodva

Mostanra természetesen meg kell értened, hogy az egyetlen dolog, amit a haldokló izraelitáktól megköveteltek, hogy higgyenek Istennek a kígyóról mondott szavaiban és tekintsenek fel arra, amint parancsolta nekik. Ugyanezen a módon kell feltekintenünk Krisztus keresztiére. Úgy mart meg minket a bűn, ahogyan őket a kígyók. Hozzájuk hasonlóan mi is haldoklunk a bűntől. Isten elküldte a Fiát a bűnös test hasonlóságában és a bűnért való áldozatul, hogy higgyünk Benne és ne pusztuljunk el.

Mit jelent az, hogy hinni? Sok évvel ezelőtt, Mikor John G. Paton először ment el misszionáriusként az Új-Hebridákra, rájött, hogy a bennszülötteknek nem volt írásuk a saját nyelvükön. Elkezdte tanulni a nyelvüket, majd elkezdte lefordítani a Bibliát a számukra. Nem sokára rájött, hogy nincsen a „hitnek” megfelelő szavuk. Ez természetesen komoly problémát jelentett, hiszen e nélkül aligha lehet a Bibliát lefordítani. Egy napon elment vadászni a bennszülöttekkel. Azok leterítették egy nagy szarvast a vadászat során, majd összekötvén a lábait, egy pózna segítségével fáradságosan cipelték vissza a hegyi ösvényen, Paton házához, mely közel feküdt a tengerparthoz. Mikor a verandához értek, mindketten egyszerre dobták el a szarvast, majd a bennszülött belevetette magát a tornác alatt lógó függőágyba és így kiáltott: „Hű, milyen jó itt kinyújtózni, és pihenni”. Paton rövest felugrott és feljegyezte a kifejezést. Az Újszövetség általa készített fordításának végleges szövegében ezt a szót használta a bizalom, a hit és a hiedelem szavak jelentésének közvetítésére.

„Nyújtózz ki az Úr Jézus Krisztusban, és idvezülsz” (Csel16:31). „Mert úgy szerette Isten e világot, hogy az ő egyszülött Fiát adta, hogy valaki kinyújtózik ő benne, el ne vesszen, hanem örök élete legyen” (Jn3:16). „És a miképen felemelte Mózes a kígyót a pusztában, akképen kell az ember Fiának felemeltetnie. Hogy valaki kinyújtózik ő benne, el ne vesszen, hanem örök élete legyen.” (Jn3:14-15) Megtetted ezt? Meg fogod tenni? Ha megteszed, elfordulván az önmagadba, a saját jócselekedeteidbe, a vallásba, az önreformációra irányuló erőfeszítéseidbe, az imáidba és a kegytárgyaidba vetett hittől, s odafordulván Krisztus

keresztjéhez, melyen Isten foglalkozott a bűnnel, és amelynek alapján új életet ígér a bűnösnek, akkor Isten meg fog gyógyítani téged. Ez a keresztyénség lényege. Isten Jézus Krisztusban biztosította számodra az üdvösséget. Mondd: „Hiszek ebben Uram. Bízom Jézus Krisztusnak az én üdvösségemért elvégzett munkájában.”

37. fejezet: Isten szeretete, Jn3:16

16. Mert úgy szeretete Isten e világot, hogy az ő egyszülött Fiát adta, hogy valaki hiszen ő benne, el ne vesszen, hanem örök élete legyen.

Sok igeszakasz van a Bibliában, melyeket ez, vagy amaz a nagy ember kedvenc igeszakaszának választott. John Wesley gyakorta mondogatta, hogy a számára a kedvenc a Zak3:2: „Avagy nem tűzből kikapott üszög-e ez?” David Livingstone a legjobban a Máté evangélium utolsó szavait szerette: „én ti veletek vagyok minden napon a világ végezetéig” (28:20). John Newton kedvence a Rm5:20 volt: „de a hol megnövekedik a bűn, ott a kegyelem sokkal inkább bővülködik”. Luther számára a Rm1:17 volt az élete szövege: „Az igaz ember pedig hitből él”. Mindezek az igeszakaszok a saját konkrét helyzetükben szóltak ezekhez az emberekhez és váltak a legnagyobb szöveggé a számukra a Bibliában. Az igevers azonban, melyre most rátérünk, mindenki szövege.

Aligha van a világnak olyan része, melybe miután eljutott Jézus Krisztus evangéliuma, ez a szövegrész ne vált volna majdnem azonnal ismertté. Az emberek milliói tanulták meg idézni. Könyvekbe és épületekre vésték. Visszatükröződik a dalokban. Jn3:16! „Mert úgy szeretete Isten e világot, hogy az ő egyszülött Fiát adta, hogy valaki hiszen ő benne, el ne vesszen, hanem örök élete legyen.” Ez a nagy igevers az Isten szeretetére, valamint a szeretetének Jézus Krisztusban adott ajándékára helyezett hangsúlyával egyszerűen döbbenetes.⁶⁵

Az 1960-as évek elején Barth Károly, a nagy svájci teológus előadássorozatot tartott Amerikában, Chicagóban és a New Jersey állambeli Princetonban felszólalván. Ezek után az előadások után esetenként beszélgetések is voltak, s az egyik beszélgetés során egy amerikai feltett egy tipikusan amerikai kérdést: „Dr. Barth, melyik volt a legnagyobb gondolat, mely valaha is megfordult az elméjében?” Barth egészen hosszú szünetet tartott, nyilvánvalóan a válaszan gondolkodva. Majd felemelte a fejét, s kedves, gyermeki egyszerűséggel ezt mondta: „Jézus szeret engem! Tudom, mert a Biblia mondja nekem”.

Olyan igazság ez, melyet a keresztyének minden korban elfogadtak, s minél jobban megismerték Jézus Krisztus személyét a Bibliában, annál jobban fel is fogták.

Ebben a tanulmányban Isten szeretetét szeretném megvizsgálni, először a Jn3:16 segítségével, majd néhány további, erről beszélő igevers áttekintésével.

Nagy szeretet

Az első igeszakasz az Ef2:4-5. Ezek azok a versek, melyekben Pál apostol beszél Isten szeretetéről, ezt mondván: „De az Isten gazdag lévén irgalmasságban, az Ő nagy szerelméből, melylyel minket szeretett, minket, kik meg voltunk halva a vétkek miatt, megelevenített együtt a Krisztussal, (kegyelemből tartattatok meg!)” Ezek az igeversek elmondják nekünk, hogy Isten szeretete *nagy*.

Készülvén erre a tanulmányra, úgy kezdtem el gondolkodni a „nagy” kifejezésről, mint soha még annakelőtte, s arra a következtetésre jutottam, hogy mi – azzal, ahogyan mi használjuk a szót – megkisebítettük annak erejét, amit Isten ért alatta. Mielőtt megírtam ezt a

⁶⁵ János evangéliumára jellemző, hogy Jézus beszédei átmennek az evangélista által tett teológiai kijelentésekbe. De nem mindig könnyű megmondani, hogy érnek véget Jézus szavai és hol kezdődnek János evangélistáé. Ebben a fejezetben Jézus a 10. versben kezd el beszélni, de a beszélgetés nem ér véget, még ha a legtöbb igemagyarázó egyet is értenek abban, hogy később inkább János, mintsem Jézus beszél. A választóvonal talán ebben az igeversben húzódik meg. A 14. és 15. versek a keresztséget jövőbeli eseményként említik, és feltűnik az „Emberfia” kifejezés. Mindkettőnek akkor van értelme, ha Jézus szólt a versekben szereplő szavakat. A 16. vers a keresztséget múltbeli eseményként említi, és a stílusváltozások arra mutatnak, hogy János beszélt.

fejezetet, részt vettem a „Folyó Események Hetén” egy keresztyén iskolában. Ott jártamkor mondtam, hogy a beszélők által felhozott egyes témák „nagyok”. Miután az összejövetelek véget értek, azt mondtam az iskola vezetőjének, hogy úgy érzem, az itt szóba került témák „nagy” hatással lesznek a diákokra az elkövetkező hetekben és hónapokban. A hét vége felé részt vettem egy Young Life banketten Philadelphiában, s azt mondtam ebben a vonatkozásban, hogy „nagy” volt az este, s a Young Life programja is „nagy”. A kifejezést őszintén használtam. Ám mégis, ezek a dolgok még csak össze sem hasonlíthatók azzal, amikor a Biblia mondja Isten szeretetétől, hogy az nagy. Isten mestere a kisebbitő körülírásnak. Következésképpen, mikor azt mondja nekünk, hogy az Ő szeretete nagy, azzal azt mondja: olya hatalmas, hogy a nagyságról alkotott minden elképzelésünket, vagy a saját értelmünket is felülmúlja.

A Jn3:16 volt az igevers, melyen keresztül D. L. Moody megtanulta méltányolni Isten szeretetének nagyságát. Moody Angliában volt a szolgálatának kezdetén, s ott találkozott egy fiatal angol prédikátorral, Henry Moorhouse-szal. Egy napon Moorhouse ezt mondta Moodynak: „Azon gondolkodok, hogy elmegyek Amerikába”.

„Jó”, mondta Moody. „Ha valaha eljutsz Chicagóba, gyere el a gyülekezetembe, és adok majd lehetőséget a prédikálásra”.

Moody természetesen nem akart képmutató lenni, mikor ezt mondta. Egyszerűen csak udvarias volt. Mindazonáltal azt mondta magának: reméli, hogy Moorhouse nem fog eljönni, mert Moody nem hallotta őt prédikálni, és fogalma sem volt, miről beszélne, ha eljönne Chicagóba.

Nem sokkal azután, hogy Moody hazatért, az evangélista kapott egy táviratot, melyben ez állt: „Épp most érkeztem New Yorkba. Chicagóban leszek vasárnap. Moorhouse.” Moody összezavarodott, hogy mit tegyen, s hogy még bonyolultabb legyen a helyzete, épp akkor készült elmenni egy összejövetel-sorozatra máshová. „Húha!”, gondolta, „épp most leszek távol vasárnap. Moorhouse pedig jön, és én megígértem neki, hogy prédikálhat”. Végül elmondott mindent a feleségének és a gyülekezeti vezetőknek. „Azt hiszem, meg kell engednem, hogy egyszer prédikáljon. Hadd prédikáljon hát egyet, s aztán, ha az embereknek tetszik, engedjük máskor is.”

Moody egy hétig volt távol. Mikor visszatért, megkérdezte a feleségét: „Hogyan volt a fiatal prédikátorral?”

„Ó, ő náladnál jobb prédikátor”, mondta a felesége. „Azt mondja a bűnösöknek, hogy Isten szereti őket”.

„Ez nem igaz”, mondta Moody. „Isten nem szereti a bűnösöket.”

„Nos”, válaszolta az asszony, „menj és hallgasd meg magad.”

„Micsoda?”, kérdezte Moody. „Csak nem azt akarod mondani, hogy még mindig prédikál?”

„De, egész héten ő prédikált, és csak egyetlen igeversről. A Jn3:16-ról.”

Moody elment az ighirdetésre, Moorhouse felállt és ezzel kezdte: „Egész héten át vadásztam egy ígére, de nem voltam képes jobbat találni a Jn3:16-nál. Ezért úgy gondolom, hogy még egyszer erről fogunk beszélni.” S így is lett. Utóbb Moody azt mondta, hogy ezen az éjszakán értette meg először világosan Isten szeretetének nagyságát.

Végtelen szeretet

A Biblia nem csak annyit mond, hogy Isten szeretete nagy: azt is mondja, hogy *végtelen*. Erre gondol Pál, amikor az efézusi levél harmadik fejezetében azt írja: azért imádkozik, hogy a keresztyének „megérthessék minden szentekkel egybe, mi a szélessége és hosszúsága és mélysége és magassága az Isten jóvoltának, és megismerjék a Krisztusnak minden ismeretet felül haladó szeretetét, hogy ekképen beteljesedjenek az Istennek egész

teljességéig.” (Ef3:18-19) Miképpen foghatjuk fel Isten végtelen szeretetét? Csakis egy részét ismerhetjük meg. Megérintett minket ez a szeretet és megmártóztunk egy részében, mégis, ennek a szeretetnek a teljessége örökre úgy terjed túl rajtunk, ahogyan a világegyetem hatalmassága az ember véges, kutató pillantásán. Isten szeretete határtalan és felfoghatatlan.

Az egyik ritkán énekelt dicséretünk Isten szeretetének ezt az aspektusát önti emlékezetes szavakba. Frederick M. Lehman írta, de az utolsó strófa később lett hozzátéve, amikor egy menhely falára írta fel valaki, aki a halála előtt nyilvánvalóan megismerte Isten mérhetetlen szeretetének nagyságát.

Isten szeretete sokkalta nagyobb
Semhogy azt a nyelv, vagy a toll valaha is elmondhatná
Túlér a legfényesebb csillagon
Eléri a pokol legmélyét.
A gondoktól meghajolt vétkes párnak
Adta Isten a Fiát, hogy győzhessenek,
Tévelygő gyermekével kibékült
És megbocsátotta bűnét.

Ha megtöltenénk tintával az óceánt,
Az egek pedig pergamenből lennének
S válna minden fűszál a Földön tollszárra,
Minden ember pedig hivatásos íródéákká,
Hogy leírják az égre Isten szeretetét,
Kiszáráthatnák az óceánt,
De akkor sem lenne képes a tekercs befogadni az egészet
Ha az ég egyik szélétől a másikig érne.

Kórus

Ó Isten szeretete, mily gazdag és tiszta!
Milyen mérhetetlen és erős!
Örökkön örökké fennmarad
A szentek és az angyalok éneke.

Ez a mi énekünk, ha részben megismertük Isten irántunk érzett ama hatalmas és mérhetetlen szeretetét Jézus Krisztusban.

A szeretet, mely ad

Harmadszor, Isten nemcsak azt mondja el nekünk, hogy az Ő szeretete nagy és végtelen, hanem azt is, hogy *adakozó*. Ez a Jn3:16 veleje. Mennyire szeret téged Isten? Annyira, hogy „az ő egyszülött Fiát adta”.

Isten ajándékaét a következő tanulmányban vesszük majd górcső alá, de itt sem akarjuk kihagyni azt a nagy leckét, mely ebben a kifejezésben rejlik. A szolgálatom elején, mikor még Washingtonban dolgoztam, érdeklődni kezdtem Isten szeretetének tárgya iránt, és amint tanulmányoztam a Bibliát, azt találtam, hogy alig van Isten szeretetéről beszélő igevers az Újszövetségben, mely ne beszélne közvetlen szövegösszefüggésben (néha mindössze néhány szónyi terjedelemben) a keresztről is. Miképpen tudhatjuk, hogy Isten szeret bennünket? Úgy, hogy képesek vagyunk egymást is szeretni egy kicsit? Abból, hogy a világ szép? Azért, mert értékeljük a szeretetet? Egyáltalán nem! Onnan tudjuk, hogy Isten szeret

minket, hogy odaadta értünk az egyszülött, egyetlen Fiát. Jézus Krisztus önzetlen, önfeláldozó személyében ismerjük meg Isten jellemét.

Isten szeret téged! Tudod ezt? Isten *szeret* téged! Kimutatta ezt az irántad érzett szeretete Jézus Krisztusban.

Változhatatlan szeretet

Végül, Isten nemcsak azt mondja el nekünk, hogy az Ő szeretete nagy, végtelen és adakozó, hanem azt is, hogy az Ő szeretete *változhatatlan*. Ez talán a legcsodálatosabb jellemzője az összes között. A dolog lényege ez: Isten oly módon szeret minket, hogy semmi, amit te vagy én valaha is tettünk, vagy tenni fogunk, nem változtatja azt meg.

Ezt a dolgot a Biblia egyik nagy története tárja elénk, Hóseásnak és a hűtlen feleségének, Gómernek a története. Hóseás igehirdető volt. Egy napon eljött hozzá az Úr, és ezt mondta neki: „Hóseás, azt akarom, hogy vegyél feleségül egy nőt, aki majd hűtlennek bizonyul hozzád. Te szeretni fogod, de ő elfordul a szeretetedtől. Mindazonáltal, minél hűtlenebb lesz, te annál hűségesebb és szeretőbb leszel hozzá. Azért akarom, hogy ezt megtedd, mert példát akarok mutatni Izraelnek, hogyan szeretem őket. A menyegződ pompás lesz. Te játszod majd Isten szerepét. A feleséged pedig Izraelét. Én ugyanis változhatatlan szeretettel szeretem Izraelt, ő viszont elfut tőlem, és más isteneket fogad szeretőül.”

Hóseás megtette, amit Isten mondott neki. Ezt olvassuk Hóseás könyvében: „A mikor beszélni kezde az Úr Hóseással, monda az Úr Hóseásnak: Menj, végy magadnak parázna feleséget és parázna gyermekeket; mert paráználkodván paráználkodik e föld, nem követvén az Urat. Elméne tehát és elvevé Gómert, Diblajim leányát; és az teherbe esék, és fiút szüleineki.” (Hós1:2-3)

A történetnek ezen a pontján Isten közbelépett, mert azt mondta, hogy Hóseás és Gómer életének minden szakaszát Ő fogja irányítani. Isten beavatkozott, és nevet adott a fiúnak. „Nevezd őt Jezréelnek”, mondta. Jezréel azt jelenti: „szétszór”, mert Isten szétszórni készült Izrael népét az egész Földön. Egy idő múlva Gómer ismét teherbe esett és leányt szült. „Nevezd őt Ló-Rukhámáhnak”, mondta Isten. Ló-Rukhámah jelentése „nem kegyelmezett”. Isten azt akarta mondani, hogy eljön az idő, amikor „nem kegyelmez többé az Izrael házának” (6.vers). Végül, újabb fiú született, és Hóseásnak megmondattott, hogy nevezze „Ló-Amminak”. Ló-Ammi azt jelenti: „nem az én népem”. „Mert”, mondta Isten, „ti nem vagytok az én népem, s én sem leszek a tiétek”.

Ha a történet itt érne véget, akkor rendkívül kétségbeejtő lenne, s a menyegző Isten változhatatlan szeretetének pont az ellenkezőjét mutatná. De nem ér itt véget, s Isten ismét közbelép, és elmondja, mi lesz a történet tényleges vége. „Egy napon majd megváltoztatom ezeknek a gyermekeknek a neveit”, ígérte. „Jezréelt Jezréelre változtatom.” Ez ugyanaz a szó, de a második jelentésével, Ez változást jelent a „szétszórtról” a „beültetettre”, mert az ókori világban ugyanaz a testtartás, mellyel valaki elvetett valamit, volt azt, amivel a vetőmagot elültette. Isten azt ígérte a népnek, hogy ismét beülteti őket a saját földjükre, amint meg is tette azt a mi generációnkban. Sőt”, mondja Isten „a Ló-Rukhámaht Rukhámahra, a Ló-Ammit Ammira változtatom, mert eljön az idő, amikor könyörülök azokon, akik ismét az én gyermekeimmé válnak.” A Biblia mondja: „De mégis annyi lesz az Izrael fiainak száma, mint a tenger fövénye, a mely meg nem mérettethetik és meg nem számláltathatik; és lészen, hogy a hol az mondatott nékik: Nem vagytok az én népem, ez mondatik nékik: Élő Istennek fiai!” (10. vers)

Eljött az idő a házasság során, amikor az Isten által előre jelzett események bekövetkeztek. Gómer körülnézett és elkapta egy idegen pillantását. Nem sokkal később elment vele, és Hóseás egyedül maradt.

Egy ehhez hasonló asszony életének menete lefelé vezet. Ha ugyanis olyasvalakinek a társaságáért hagyta ott Hóseást, aki képes volt egy Cadillacet és egy szőrmebundát adni neki, az is ugyanolyan biztos, hogy a rákövetkező évben, mikor az első szeretője megunta, már csak olyat talált, aki csak egy bélelt kabátot és egy Oldsmobilt adhatott neki. Újabb év elteltével hamis szőrmebundában jár és Volkswagenje van, majd azt követően már a turkálóból válogat. Így volt ez Hóseás feleségével is. Eljött az idő, amikor már olyan emberrel élt, aki nem volt képes gondoskodni róla, és ő éhezett.

„Most”, mondta Isten Hóseásnak, „azt akarom, hogy menj és add meg neki, amire szüksége van, mert én is gondoskodom Izrael népéről, még ha futnak is előlem.” Hóseás ment, és megvette az élelmiszereket, majd átadta annak az embernek, aki a feleségével élt, bár elmondta, hogy erről a felesége nem tudott. Majd ezt olvassuk a történetben: „Mert paráználkodott az ő anyjok; gyalázatba merült, a ki őket szülte; mert ezt mondotta: Elmegyek szeretőim után, a kik megadják kenyeremet, vizemet, gypjumat és lenemet, olajomat és italomat... Mert nem vette észébe, hogy én adtam néki a búzát, a mustot és az olajat, és én sokasítottam meg ezüstjét és az aranyat.” (Hós2:4, 7)

Ilyen Isten szeretete? Igen ilyen! Futottál valaha Isten elől? Igen, futottál! S mi történt? Isten kifizette a számláidat! Ha futottál Isten elől, felfogtad, hogy Ő ad neked erőt a futáshoz? Adott egy lány, aki ezt mondja: „Nem érdekel, hogy Isten a keresztyén munkára hív engem. Elfordulok attól, és hozzámegyek ehhez a fiatalemberhez.” Isten ezt mondja: „Ki adta neked a jó kinézetet, ami felkeltette ennek a fiatalembernek az érdeklődését?” Másvalaki ezt mondja: „Én híres akarok lenni.” Ezért elmegy New Yorkba, és ír egy könyvet, melyet később megfilmesítenek. Egy csomó pénzt szerez. De Isten megkérdezi: „Ki adta neked a tehetséget először a könyv megírásához? Nem én, az Úr?” Nem sikerülhet elfutnod az Isten szeretetétől. Elfuthatsz, de Isten követni fog. Eléd lép és ezt mondja: „Gyermekem, én vagyok az, aki egész idő alatt mindennel ellátalak. Nem akarsz megállni, és engedni, hogy magamhoz vegyelek?”

Közeledett a dráma vége. Eljött az idő, mikor Gómer olyan mélyre süllyedt, hogy eladták rabszolgának Jeruzsálem városában, Isten pedig azt mondta Hóseásnak, hogy menjen és vegye meg. A rabszolgákat mindig mezítelenül adták el. Ezért, mikor egy szép nőt árultak, a férfiak szabadon alkudtak, és a kikiáltási ár nagyon magasra emelkedett. S jött Gómer. Levették a ruháit. Elkezdődött az árverés. Egy férfi három ezüstöt ajánlott. Másvalaki ötöt... tízet... tizenkettőt... tizenhármát mondott. De elhallgattak, mikor Hóseás tizenöt ezüstöt kínált. Egy hang a háttérből ezt mondta: „Tizenöt ezüst és egy véka árpa”. Mire Hóseás: „Tizenöt ezüst és másfél véka árpa”. A kikiáltó körülnézett, még magasabb ajánlatra várva. Mikor látta, hogy nincs, kihirdette: „Ez a rabszolga Hóseásé tizenöt ezüstért és másfél véka árpáért”. Így Hóseás vette a feleségét (aki most a tulajdona is lett), ráadta a ruháit, és elvezette őt a tömeg névtelenségébe.

Ezt kérdezed: „Ez Isten szeretetének a valóságos képe?” Igen, az! Ez az, ahogyan Isten szeret téged. Figyeld meg, mit mond róla a Biblia: „És mondá az Úr nékem: Menj el újra, szeress egy asszonyt, a kit szeret az ő társa és mégis házasságtörő; *a mint az Úr is szereti Izráel fiait*, bár ők idegen istenekhez fordulnak, és szeretik a szőlőskalácsokat. És megszerzem azt magamnak tizenöt ezüstön és egy hómer árpán és egy leték árpán. És mondám néki: Sok ideig ülsz nálam; nem paráználkodol és nem leszel férfié; én is így leszek te irántad.” (Hós3:1-3).

Ó, a mindenható Isten változhatatlan szeretetének nagysága! Isten így szeret téged és engem! Rabszolgákként adattunk el a bűn igája alatt. Azok vagyunk, akiket a világ árverési emelvényére állítottak. A világ licitálása egyre csak emelkedik. „Mit ajánlanak ennek a személynek a lelkéért,” Ekkor Jézus Krisztus, a hűséges vőlegény belép a bűn rabszolgapiacára, és a saját vérét kínálja fel. „Eladva Jézus Krisztusnak a saját vére árán”, mondja a mindenható Isten. Így vásárolt Ő meg téged. Felöltöztetett az Ő igazságába. S

Magához vezetett téged, azt mondván: „Sokáig fogsz velem élni, nem paráználkods, és nem leszel más férfié, hanem én fogok veled élni”.

Isten szeretete minta a számunkra

Ezt mondd: „De mi közöm nekem mindehhez?” Minden. Egy vagy azok közül, akik soha nem ismerték ezt a szeretetet, akik soha nem fogták fel, hogy Jézus Krisztus így szeretett téged és még most is így szeret? Megérinttetni e szeretet által annyi, mond odavetni magad a lábai elé, bámulván és csodálván, hogy miképpen voltál képes valaha is megsérteni ezt a nagy és változhatatlan szeretetet. A Biblia elmondja nekünk, hogy Isten „megmutatta” az irántunk érzett nagy szeretetét (Rm5:8). Megengeded hát, hogy Isten szeretete megolvassza a szíved keménységét, és engeded, hogy Jézus Krisztus legyen a te nagy Megváltód és Vőlegényed?

Talán egy vagy azok közül, akik már megtették ezt. Hittél Krisztusban, de ennek a szeretetnek a valósága távol maradt tőled és soha nem értetted meg, hogy Krisztus szeretete a te szereteted mintája. Neki kell a modellednek lenni. Fel kell tenned a kérdést: vajon a te szereteted nagy, vajon jellemző-e arra a szeretetre, hogy végtelen, vajon adakozó-e, vajon változhatatlan-e? Kérdezd meg most. Vajon megváltozik a szereteted, amikor az általad szeretett személy nem reagál elég gyorsan? Vagy szilárdan fennmarad? Továbbra is szeretsz, ha a feleséged, a férjed, a gyermeked, vagy a barátod nem úgy látja a dolgokat, ahogyan te látod, és ellentmond neked? Szeretsz-e úgy, ahogyan Krisztus szeret? Mutasd meg ezt a szeretetet, mert ha mások meglátják, ők is vonzódnak majd az Úr Jézushoz.

38. fejezet: Isten legnagyobb ajándéka, Jn3:16

16. Mert úgy szerette Isten e világot, hogy az ő egyszülött Fiát adta, hogy valaki hiszen ő benne, el ne vesszen, hanem örök élete legyen.

Közhelyszámba megy napjainkban annak kimondása, hogy Isten szereti az embereket. De sokan azok közül, akik ezt mondják, nem ismerik fel, hogy erről csak Jézus Krisztus miatt tudunk. Miképpen tudjuk, hogy Isten szeret bennünket? Természetesen nem a teremtés miatt, mert a teremtés bizonyítéka kétértelmű. Létezik benne árapály, hurrikánok, valamint pompás naplementék. Nem azért, mert hajlamosak vagyunk értékelni a szeretetet, mert nem közülünk ez nem mindenkiről mondható el. Nem azért, mert a szeretet „csodálatos”, vagy „hatalmas”, vagy mert „ez mozgatja a világot”. Azért tudjuk, hogy Isten szeret minket, mert odaadta a keresztre a Fiát értünk, s ezzel visszahozott minket a vele való közösségbe. Azaz, ha Isten szeretete az Ő egyik legnagyobb attribútuma (mint azt láttuk az utolsó tanulmányban), akkor Krisztus ajándéka természetesen a legnagyobb ajándék. Krisztuson keresztül ismerjük ugyanis meg Isten szeretetét, és szeretjük Istent.

Nemrég a kezembe került egy kártya, melyre valaki felírta a Jn3:16-ot. Az igeverset majdnem szavanként írta a kártya egyik oldalára, míg a másik oldalára magyarázó kifejezéseket írt azok mellé. A kártyán ez volt olvasható: „Isten (a legnagyobb Szerető) úgy szerette (a legnagyobb mértékben) a világot (a legnagyobb közösséget), hogy odaadta (a legnagyobb cselekedet) az Ő egyszülött Fiát (a legnagyobb ajándékot), hogy bárki (a legnagyobb lehetőség) hisz (a legnagyobb egyszerűség) Őbenne (a legnagyobb vonzerő), el ne vesszen (a legnagyobb ígéret), hanem (a legnagyobb különbség) el ne vesszen (a legnagyobb bizonyosság) örök élete legyen (a legnagyobb vagyon).” Majd a kártya hátoldalára felírta a legpontosabb lelki észrevételt: „Krisztus – a legnagyobb Ajándék”.

Felbecsülte-e valaha is Isten neked adott legnagyobb ajándékát, az Úr Jézus Krisztust? Meg fogjuk nézni annak néhány okát, hogy miért Ő a legnagyobb ajándék és miért kell hinned Benne.

Úgy szerette Isten

Az első ok, amiért az Úr Jézus Krisztus a legnagyobb Isten ajándékai között az, hogy Jézus a *legjobb*, amit Isten adhatott. Isten úgy szerette a világot, hogy a legjobbat adta.

Ezt az igazságot többféleképpen is látjuk a Jn3:16-ban. Először is nyilvánvaló az „egyszülött” szóból, amit Jézusra mond. A mi gondolkodásmódunk számára ez a szó (a görögben is egy szó) pusztán a fizikai leszármazásra vonatkozik, de az eredeti nyelvben többet is jelent. Hatalmas vitákat kavartak egykoron az egyházban azok, akik pusztán csak mint a fizikai leszármazásra vonatkozóra tekintettek erre a szóra. Ők azt állították, hogy mivel a Biblia azt mondja, Jézus volt az „egyszülött” Fiú, el kellett telnie bizonyos időnek még a születése előtt. Más szóval, nem az örökkévalóságtól fogva létezett, hanem inkább Ő volt az első Isten által teremtett lény. Ez természetesen ostobaság volt, mert a Biblia ezt nem tanítja, s a szónak nem ez az elsődleges jelentése. A szó elsődleges jelentése az, hogy „egyedi”. Jézus Isten egyedi Fia, senki sincs Hozzá hasonló, és senki nem egyenlő Vele. Ezért, mivel Jézus Krisztus Isten képmása, s mivel senki sincs Hozzá hasonló, amikor Isten odaadta Jézust, a világegyetemben lehető legjobbat adta.

Isten a legjobbat adta más értelemben is. Jézus Krisztus ugyanis egyáltalában nem egy, az Isten képmására alkotott teremtmény, mint az ember, hanem Ő a megtestesült Isten. Következésképpen, amikor Isten Jézust adta, Önmagát adta. Átadni önmagát valakinek a legnagyobb ajándék, amit valaki adhat. Nemrég olvastam egy történetet egy házaspárról,

akiknek házassági problémáik voltak. Sok volt a kapcsolatukban a keménység és a keserűség, ami mellé még a megértés hiánya is társult. Egyszer a férj nyilvánvaló elkeseredéssel ezt mondta: „Mindent odaadtam neked”, mondta a feleségének. „Adtam új otthont. Adtam új szőrmebundát. Adtam új kocsit. Adtam...” és a lista folytatódott. Mikor azonban befejezte, a feleség csendesén ennyit mondott: „Ez igaz, János. Mindent nekem adtál... önmagad kivételével”.

Halljuk a történetet és felismerjük az alapelv igazságát: a legnagyobb ajándék, amit valaki adhat, nem más, mint önmaga. Utána ránézünk Jézusra, Aki a megtestesült Isten, és felismerjük, hogy Isten a legjobbat – Önmagát – adta nekünk.

Egy örök terv

A második ok, amiért Jézus Krisztus Isten legnagyobb ajándéka az, hogy Jézus már a világ teremtése előtt eltervezett ajándék volt. Isten mindig is oda akarta adni Jézust. Ezért beszél a Biblia annyi igeverse arról, hogy Isten halálra adta Jézust. Az Ézs53:10 nyolc évszázaddal azt megelőzően beszél a keresztre feszítésről, hogy az ténylegesen végbement volna: „az Úr akarta őt megrontani”. Péter ismerte ezt az igazságot. Pünkösöd napján beszélt Jézusról: „a ki Istennek elvégezett tanácsából és rendeléséből adatott halálra, megragadván, gonosz kezeitekkel keresztfára feszítve megölétek” (Csel2:23). Ugyanezért beszélt a Jelenések könyve Jézusról, mint „Bárányról, a ki megöletett, e világ alapítása óta” (Jel13:8).

Nem szabad azt gondolnunk, hogy a bűn belépése a világba Ádámon és Éván keresztül olyan esemény volt, mely némiképp meglepte Istent, vagy annak latolgatására késztette Őt, hogy akkor most mit cselekedjen a helyzet kijavítására. Isten mindent tudott már a kezdetektől fogva. Következésképpen még mielőtt mozgásba lendítette volna a világegyetemet, mielőtt megteremtett volna minket, már elhatározta, hogy a halálba küldi Jézus Krisztust a fajunk megmentése végett.

Ennek az alapelvnek talán a legnagyobb kijelentése az Ábrahám életéből vett ama csípős történetben rejlik, melyben Isten megkéri Ábrahámot, áldozza fel Neki Izsákot, a fiát, a Mórija hegyén. Ezt a történetet Mózes első könyvének 22. fejezetében olvashatjuk. Hiszem, hogy Jézus erre az eseményre utalt, amikor ezt mondta a kora zsidóinak: „Ábrahám a ti atyátok örvendezett, hogy meglátja az én napomat; látta is, és örült” (Jn8:56), melyből Ábrahám is megtudta, hogy Isten a Megváltónknak készül odaadni Jézus Krisztust.

Ahhoz, hogy a történetet a helyes szemszögből lássuk, azzal a ténnyel kell kezdenünk, hogy Ábrahám már idős ember volt a mi mércéink szerint, amikor Isten megkérte Izsák feláldozására. Nyolcvanhat éves volt, mikor első fia Ismáel megszületett Hágártól, Sára szolgálójától. S száz éves volt, amikor végül Sára megszülte Izsákot. Izsák mostanra fiatalember lett, talán tizenöt, vagy még több éves, Ábrahám pedig több, mint száztizenöt éves. Emellett Ábrahám a születésétől fogva úgy szerette a fiát, mint bármelyik apa, most pedig már mély szeretettel, mely évről-évre erősödött, amint növekedni látta. Kétszeresen is szerette, mert idős korában született fia volt, egy csoda eredménye, de az ígélet gyermeke is.

Ezen a ponton Isten ismét eljött Ábrahámhoz, – mint oly sokszor korábban, – és ezt mondta neki:

„Ábrahám!”

„Igen, Uram?”

„Kérni szeretnék tőled valamit.”

„Igen, Uram.”

„Szeretném, ha vennéd Izsákot, az ígélet fiát, akin keresztül majd nagyok lesznek a te utódaid, s akin keresztül majd elküldöm a Messiást – szóval szeretném, ha elvinnéd Izsákot arra a hegyre. amit majd mutatok neked, és ott feláldoznád égőáldozatul. Szeretném, ha megölnéd.”

Nem tudom, mekkora riadalmat okozott a próba nagysága Ábrahám hitének, s hány órát át küzdött azon az éjszakán ezzel a hatalmas problémával. De bármekkora, és bármilyen mély is volt a küzdelem, mindennek vége szakadt másnap reggel, mert az az Ábrahám, aki másnap reggel felkelt, egy, az engedelmességre odaszánt Ábrahám volt. A történetben ezt olvassuk: „Felkele azért Ábrahám jó reggel, és megnyergelé az ő szamarát, és maga mellé vevé két szolgáját, és az ő fiát Izsákot, és fát hasogatott az égő áldozathoz. Akkor felkele és elindula a helyre, melyet néki az Isten mondott vala.” (1Móz22:3).

Sok lecke van természetesen ebben a történetben, de az egyiket különösen meg kell figyelni, mielőtt folytatnánk. Egy szinten legalábbis Ábrahám próbája az Isten iránti odaszántságának próbája volt. Vajon Isten minden volt Ábrahámnak? Vagy valami, talán akár Isten ajándéka osztja meg és homályosítja el ezt a látomást? Ábrahám győzelme volt az, hogy nem helyezte az ajándékokat az Adakozó elé.

Izsák jelenthet nagyon sok dolgot, melyek túl drágává válnak a számodra. A kínai evangélista, Watchman Nee írta egyszer: „Ő Isten kegyelmének megannyi ajándékát képviseli. Mielőtt Isten odaadná ezeket, a kezeink üresek. Utána tele vannak. Néha Isten kinyújtja a kezét, hogy megragadja a mieinket. Ekkor üres kezekre van szükségünk, hogy az övébe tehessek azokat. Hisz mikor átvettük az ajándékokat és magunkhoz szorítjuk azokat, a kezeink tele vannak, s ha Isten kinyújtja a kezét, nem tudunk neki üres kezecskét adni.” Mikor ez megtörténik, le kell tennünk az ajándékokat és megragadnunk Magát Istent. Nee hozzáteszi: „Izsák nélkül meglehetünk, de Isten örök”.⁶⁶

Isten majd gondoskodik

Igen, Ábrahám próbája természetesen az Isten iránti odaszántságának próbája volt, de valami más is. Lelki test volt ez, vagy ahogyan mondhatnák, a lelki észlelésének próbája.

Gondoljunk azokra a dolgokra, amiket Ábrahám az Izsák születése előtti években tanult meg. Megkísértetett, hogy gondolja azt: Isten nem tartja be az ígértét, és a háziszolgája lesz a törvényes örököse. Ábrahám egykor Ismáellel, Hágár fiával akarta Izsákot helyettesíteni – mielőtt Izsák megszületett volna. Isten azonban megmondta neki, hogy az áldás nem az egyiptomi szolgálóleány fián keresztül fog elérkezni hozzá. Isten egy csodán keresztül mutatta meg Ábrahámnak, hogy az áldás Izsákon keresztül jön majd el. Most viszont Isten azt kéri Ábrahámtól, hogy ölje őt meg.

Képzeld el az Ábrahám elméjén átsuhanó gondolatmenetet annak a sivatagi estének a sötétjében! Valami efféle mondhatott: „Tudom, hogy Izsák az Isten ígérete szerinti fiú, s isten többször is megmutatta nekem, hogy nem küld áldást máson keresztül. Mégis, ugyanez az Isten mondja, hogy áldozzam fel, adjam halálra. Miképpen lehetséges ez? Ha halálra adom, ahogyan Isten követelte, miképpen teljesítheti Isten az ígértét? Miképpen teheti meg ezt Isten?” A rejtély valóságos volt. De akkor, miközben Ábrahám küzdött Isten logikájának legnagyobb próbájával, rá kellett jönnie, hogy az Isten, Aki csodát tett Izsák megszületésekor, képes csodát tenni a haláléből történő feltámasztásával is. Ez volt a megoldás, amire rájött azon a sivatagi éjszakán. Így, mikor Ábrahám elindult reggel a hegyre, ezt mondhatta intellektuálisan Izsáknak: „Gyere fiam, elmegyünk egy csodát látni. Isten arra kért, hogy áldozzál fel a Mórija hegyén. Ha azonban Isten hűséges lesz az ígértéhez, akkor majd feltámaszt téged a halálból. Elmegyünk feltámasztást látni.”

Valaki úgy gondolhatja, hogy csak én találtam ki a történetnek ezt a részét, de pontosan ez történt. Ennek bizonyítékát a Bibliának legalább két részében megtaláljuk. Az első maga a történet. Ábrahám eljutott a hegy lábáig a fiával, s készen állt arra, hogy a szolgálai

⁶⁶ Watchman Nee: *Changed into His Likeness* (Fort Washington, PA, Christian Literature Crusade, 1967), 62. oldal

nélkül folytassa az útját, aki velük volt. Ezt mondta nekik: „Maradjatok itt a számmal, én pedig és ez a gyermek elmegyünk amoda és imádkozunk, azután visszatérünk hozzátok” (1Móz22:5). Gondoljuk csak meg: *visszatérünk hozzátok*. Ki tér vissza? Ábrahám és Izsák! Mit jelent ez? Azt jelenti, hogy noha Ábrahám hitte, hogy áldozni megy, abban is hitt, hogy Isten feltámasztani készül, s ő képes lesz a fiával együtt visszatérni a hegyről.

A második bizonyítékot a Zsid11:17-19-ben találjuk, ami az esemény teljes újszövetségi magyarázata. „Hit által áldozta meg Ábrahám Izsákot, próbára tétetvén, és az egyszülöttet vitte áldozatul, ő, ki az ígéreteket nyerte, a kinek meg volt mondva: Izsákban nevezetik néked mag; Úgy gondolkozván, hogy az Isten a halálból is képes feltámasztani, miért is őt példaképen visszanyerte.” Ez azt jelenti, hogy Ábrahám a feltámadást várta.

A történet már eddig is hatalmas önmagában, de a lényeg, amit ki szeretnék emelni, a folytatásban található. Ábrahám *felment* a hegyre, ahogyan Isten parancsolta neki, s ott rákötözte Izsákot az oltárra. Felemelte a kezét, készen arra, hogy Izsákba döfje a kést. Megölte volna. De mielőtt a kés lesújtott volna, Isten közbeavatkozott. Isten biztosított egy helyettesítő áldozatot, egy, a borkorban fennakadt kost. S (valójában) ezt mondta: „Ábrahám, neked nem kell feláldoznod a fiadat. Én soha nem akartam azt, hogy te keresztülmenj ezen. Én csak az irántam való engedelmességedet akartam próbára tenni, és meg akartam neked mutatni, mit teszek majd egy napon a te üdvösségedért, és mindazok üdvösségéért, akik majd hisznek az én Fiamban, a Messiásban.” Ez volt hitem szerint az a pillanat, amikor Ábrahám meglátta Jézus Krisztus napját, s ezt látván, örvendezett.

Isten megmutatta az Ő útjait Ábrahámnak. A Biblia mondja: „Mert semmit sem cselekszik az én Uram, az Úr, míg meg nem jelenti titkát az ő szolgáinak, a prófétáknak” (Ám3:7). Eljött tehát az idő, amikor az Isten által a teremtést megelőzően eltervezett és Ábrahámnak kétezer évvel korábban kijelentett események végbementek. Ábrahámnak csak fel kellett ajánlania a fiát. Mikor azonban eljött az ideje annak, hogy Isten ajánlja fel a Fiát, a Krisztus fölé emelkedett kéz le is sújtott. Isten halálra adta a Fiát, és ezzel átadta nekünk a legnagyobb ajándékát.

Az ember szüksége

A harmadik ok, amiért Jézus Krisztus Isten legnagyobb ajándéka a bukott ember számára az, hogy tökéletesen illik a bukott ember szükségleteihez. Semmi más nem ilyen! Mik az ember szükségletei? Mik a te szükségleteid?

Az első szükségleted a biztos beszéd Istentől az *istenismerethez*. Jézus azért a válasz erre a szükségletre, mert egyedül Jézus hozza el számunkra az ismeretet arról, hogy kicsoda az Isten, milyen Ő, és mire vágyik az emberiséggel kapcsolatosan. Ezért nevezi János oly sokszor az *Ígének* Jézust az írásaiban. Akarod tudni, Isten milyen? Ha igen, ne fecseired az idődet emberek által írott könyvek olvasásával. ne gondold, hogy majd elmélkedéssel kitalálsz. Nézz Jézus Krisztusra. Hol találod meg Őt? A Biblia lapjain. Ott találsz majd erőt, kegyelmet, bölcsességet és könyörületet, melyek mindegyike Isten jellemének lényegéből fakadnak.

A második nagy szükségleted az, hogy szükséged van *Megváltóra*. Nem pusztán biztos tudásra van szükségünk. Sok mindenről tudunk, de képtelenek vagyunk a tudásunknak megfelelően élni. Bűnösök vagyunk. Következésképpen nemcsak biztos beszédre van szükségünk Istentől, hanem Megváltóra is. Jézus a Megváltó. Azért halt meg, hogy megváltson a bűnből és önmagadtól. Ismered Őt Megváltóként?

Végül ott vannak azok a szükségleteink, melyek részeit képezik annak, hogy véges, bűnös életet élünk. Mik ezek a szükségletek? Az egyik módja ezek áttekintésének az Erich Fromm amerikai pszichiáter által népszerűsített mód. Fromm az állítja, hogy az ember három egzisztenciális dilemmával szembesül. Az első az élet kontra halál dilemmája. Élni akarunk,

de egyszer mindannyian meghalunk. Jézus válasz erre a problémára, mert Ő örök életet ad mindazoknak, akik hisznek Benne. Ő mondta: „Én vagyok a feltámadás és az élet: a ki hisz én bennem, ha meghal is, él; És a ki csak él és hisz én bennem, soha meg nem hal.” (Jn11:25-26) A második Fromm dilemmái közül az egyén kontra csoport dilemmája. Jézus a válasz erre a problémára is, mert azért jött, hogy minden falat ledöntsön és egyetlen új emberré tegye az Ő követőit, ami az Ő misztikus Teste (Ef2:14-16). Fromm utolsó dilemmája pedig az, amelyik a törekvéseink és a ténylegesen elért eredményeink közötti különbségből fakad. Egyikünk sem képes úgy élni, ahogyan szeretnénk, és ahogyan hisszük, hogy képesek vagyunk élni. Jézus erre a problémára is válasz, mert megígéri: valamennyiünket olyanná tesz, amilyenné Isten teremtett először. El kell változnunk Krisztus képmására (Rm8:29). Az egyik dicséretünk arra a napra tekint előre, amikor az üdvösségünk teljes lesz, és kijelenti:

Akkor olyanok leszünk, amilyenek lenni szeretnénk,
Olyanok leszünk, amilyeneknek lennünk kell.
Azok a dolgok, melyek most nem a mieink, és nem is lehetnek azok,
Nemsokára a mieink lesznek.

Az Úr Jézus Krisztus a legnagyobb ajándék, amit Isten valaha is kínálhatott, és valaha is kínálhat az emberi fajnak. Közönyös vagy? Vagy válaszolsz a felkínálásra, és csatlakozol azokhoz a milliókhoz, akik teljes szívből és elmével hittek Krisztusban, s akik most ezt mondják: „Az Istennek pedig legyen hála az ő kimondhatatlan ajándékáért.” (2Kor9:15)?

39. fejezet: Mindenkinnek, akik hisznek, Jn3:16-17

16. Mert úgy szerette Isten e világot, hogy az ő egyszülött Fiát adta, hogy valaki hiszen ő benne, el ne vesszen, hanem örök élete legyen.

17. Mert nem azért küldte az Isten az ő Fiát a világra, hogy kárhoztassa a világot, hanem hogy megtartassék a világ általa.

A szolgálatom kezdetén egy fiatalemberrel beszélgettem a keresztyénségről. Ő azt mondta, szilárdan hiszi, hogy ő keresztyén. De amint tovább beszélgettünk, rájöttem, hogy bár hiszi, hogy ő keresztyén, mégsem hitt Jézus Krisztus istenségében. Számára Jézus Krisztus csak egy ember volt. Nem hitt az Ő engesztelő halálában, vagy az újszövetségi dokumentumok lényegi és teljes megbízhatóságában Vele kapcsolatosan. A legtöbbjüket még csak nem is olvasta. Nem hitt Krisztus feltámadásában. Nem ismerte el Krisztust az élete Urának. Rámutattam, hogy mindezek a dolgok részét képezik egy keresztyén ember személyiségének, de egyszerűen csak annyit válaszolt, hogy dacára az általam mondottaknak, ő szilárdan hiszi, hogy keresztyén. Az efféle hit pusztán csak körmönfont szubjektivizmus.

De micsoda a valódi hit? Ez egy fontos kérdés, mert jóllehet a Jézus Krisztuson keresztüli üdvösség evangéliuma egy bizonyos értelemben oly tág, mint az egész emberiség – a Biblia ezt mondja nekünk: „úgy szerette Isten *e világot*, hogy az ő egyszülött Fiát adta.” – Másrészt viszont oly szűk, mint azok társsága, akik hisznek Benne, mert ugyanaz az igevers azzal folytatja, hogy csak a Krisztusban hívők fognak üdvözülni: „úgy szerette Isten *e világot*, hogy az ő egyszülött Fiát adta, hogy valaki hiszen ő benne, el ne vesszen, hanem örök élete legyen” (Jn3:16). A hit Isten üdvözítő kegyelmének nélkülözhetetlen csatornája e, valamint más igeversék szerint. Következésképpen nem értjük meg teljes mértékben a Jn3:16-ot, amíg nem foglalkozunk az üdvözítő hit természetével, és nem alkalmazzuk az ebben a versben rejlő igazságokat személyesen.

A megpróbálkozást a hit természetének vizsgálatával pusztán a keresztyénség természete is szükségessé tette, mert azt olvassuk, hogy „hit nélkül pedig lehetetlen Istennek tetszeni” (Zsid11:6), és „kegyelemből tartattatok meg, hit által” (Ef2:8). Emellett azonban különösen szükségessé teszi a tanulmányozást egyszerűen az, hogy a negyedik evangélium rendkívüli hangsúlyt fektet a hitre.

Természetesen igaz, ha valaki megkeresi a „hit” (faith) szó jelentését az angol konkordanciában, nem találja meg a János apostol által írott könyvek egyikében sem felsorolva, kivéve az 1Jn5:4 egyedi esetét. Ám ez pusztán csak azért van így, mert János ugyanannak a görög szónak az igei formáját részesíti előnyben (a *pisteuo*-t a *pistis* helyett), amit az angol újszövetségben a „hinni” (believe) szóval fordítanak. „Hinni” valakiben, and „hittel lenni” valaki iránt pontosan egy és ugyanaz. Következésképpen, csak ha valaki a „hinni” szót vizsgálja, akkor érti meg, amit János a hitről mond, és veszi észre János konkrét hangsúlyát. Valójában a „hit” (faith) és a „hinni (believe) szavakat már eddig is nyolc alkalommal találtuk meg. Ez a két szó mindösszesen kilencvennyolc alkalommal fordulnak elő az evangélium huszonegy rövid fejezetében. Összevetésképpen: a „hit” és „hinni” szavak Márk evangéliumában mindössze tizennyolcszor, míg a rómabeliekhez írott levélben ötvenötször fordulnak elő.

Efféle hangsúllyal kell nekünk is pontosan meglátnunk, mi a hit. Sőt, mivel az üdvösség áldása csakis hiten keresztül lehet a miénk, s mivel János azt állítja, hogy az evangélium azért íródott, hogy minket hitre juttasson (Jn20:30-31), bölcsen tesszük, ha megkérdezzük, miképpen tudjuk a hitet személyesen gyakorolni. Miképpen működik a hit és teszi ezt a csodálatos üdvösséget az enyémmé?

A hit természete

Sajnos, nagyon sok a félreértés a hit jelentését illetően manapság, s egyszerűen csak azért, mert az emberekre vonatkoztatjuk, s az emberek megbízhatatlanok. Oly sokszor olvasunk részletes beszámolókat a dolgozók és a vezetőség kötött folyó tárgyalásokról, melyek során a feleket arra buzdítják, hogy jó hittel munkálják ki a követeléseiket. Ez azt jelenti, hogy mindkét oldalt őszintén alkudozzon, s higgyen abban, hogy a másik fél is ezt teszi. Mikor azonban egyetértésre jutnak, az első dolog, amit megtesznek, a részletes írásos egyezmény megalkotása, amit mindkét félnek alá kell írnia. Miért? Nyilvánvalóan azért, mert jóllehet mindkét fél bízik a másikban, mégis mindketten tudják, hogy az emberek megbízhatatlanok, ezért írásbeli garanciákkal kell őket megkötni. Ugyanennek elismerése rejlik a házassági ceremónia, a bűnügyi perek, az építésügyi szerződések és megannyi más dolog mögött is.

A szó használatának ezzel a hátterével nem csoda, ha a hit gyakorta öltötte magára a vágyakozó gondolkodás árnyalatait, s ezzel a jelentéssel vonatkoztatták Istenre és a lelki dolgokra. Az üdvösségre nem jutott világ úgy gondolkodik a hitről, mint holmi „toronyóra láncsal” filozófiáról, és csak azt részesíti előnyben, amit „látni”, vagy „hallani” lehet, vagy amiről „most” lehet meggyőződni.

Hasonló gondolkodás lappang a hit bármely olyan meghatározása mögött, mely megpróbálja azt szubjektívizmussá változtatni. Valójában ez a nézet talán a legmegszokottabb félreértése a hitnek a mi századunkban, mely az egyházon belüli egzisztencializmus hatásának köszönhető olyan gondolkodókra keresztül, mint Rudolph Bultmann, Paul Tillich, John A. T. Robinson püspök és mások. Az efféle megfogalmazásokban a hit pusztán azzá válik, amit én akarok vélni róla, és nem olyasvalamivé, aminek köze lenne az igazsághoz, vagy a bizonyítékokhoz.

A hit jelentésének eme eltorzításaival szemben – mivel az emberrel kapcsolatosan semmi sem teljesen biztos – a keresztyénnek ahhoz kell ragaszkodnia, hogy a biblikus hit teljesen más dolog, s a hit bibliai értelemben, egyszerűen azért, mert Istenbe vetett hit, megbízható. Ezért lehet a hit „a reménylett dolgoknak valósága, és a nem látott dolgokról való meggyőződés” a keresztyén számára (Zsid11:1). Egyesek ezt az igeverset a „toronyóra láncsal” típusú vallás alátámasztására használták, ám valójában az ellenkezőjét tanítja. A „szubsztancia” szó nem jelent „helyettesítést” (szubsztitúciót), mintha a hit a bizonyíték helyettesítése lenne. A jelentése „tulajdonrész birtoklevél”. Ez a hit. Isten azt mondja nekünk, hogy jóllehet senki nem lépett még teljesen abba az örökségbe, ami a miénk hit által, mindazonáltal a hit a birtoklevelünk ahhoz. Maga a hit a még nem teljesen látott dolgok bizonyítéka.

Elismerem, hogy ha ez emberek által kiállított birtoklevél volna, akkor még mindig lenne helye a kételynek. Emberi szempontból még mindig fennállna a lehetősége annak, hogy valamelyik hivatalnok összekeverte a birtokleveleket és nem a megfelelő személyeknek küldte el azokat. Lehetséges lenne, hogy kiadták a birtoklevelet, pedig a tulajdonon még előzetes követelés, vagy zálog van. Istennél azonban az efféle tévedések nem lehetségesek. Isten mindenható és tévedhetetlen. A tévedhetetlen Isten állítja ki a birtoklevelet. S a mindenható Isten áll amögött. Mikor Isten hitre szólítja fel az embereket, akkor a legértelmesebb dologra hívogatja őket, amit egész életükben tehetnek: higgyenek a világegyetemben található egyetlen teljesen megbízható lényben. Ezt érti alatta János, amikor az első levelében ezt írja: „Ha elfogadjuk az emberek bizonyágtételét, az Isten bizonyágtétele nagyobb” (1Jn5:9).

A hit tartalma

Pontosan mire hív el minket Isten, hogy higgyünk benne? A válasz az, hogy nagyon sok dolgot mond nekünk, és azt várja, hogy valamennyiben higgyünk. A Biblia tele van ezekkel. Ha azonban le akarjuk egyszerűsíteni az üdvösség dolgát a legalapvetőbb pontjaira, akkor ezt mondhatjuk: Isten arra hív el minket, hogy először is *higgyünk* két dologban, majd felszólít a harmadik *megtételére*.

Először is Isten azt kéri: higgyük, hogy Nála kevésbé tökéletesek vagyunk, ezért megérdemeljük, hogy örökre kiűzzenek minket az Ő jelenlétéből. Más módon is megfogalmazhatjuk ezt a dolgot: mi bűnösök vagyunk, és Istennek meg kell büntetnie a bűnt. A Biblia azt mondja, hogy pontosan ezért van szükségünk Megváltóra. A Jn3:16 mondja ezt valójában, mert az elpusztulás lehetőségéről beszél. Ha valahogyan elkerülhetnénk, ha valamiképpen képesek lennénk egy szintre kerülni Istennel akár úgy, hogy kevésbé bűnösekké válnánk a mostani állapotunknál, vagy úgy, hogy keményebben próbálkoznánk („még mindig csak a másodikak vagyunk”), akkor nem lenne szükségünk Megváltóra. De nem ez a helyzet. Bűnösök vagyunk. Isten tökéletes. Következésképpen, mivel Isten nem tűrheti a bűnt, nekünk el kell ismernünk: megérdemeljük, hogy el legyünk Tőle választva.

Néha az emberek ellenzik ezt a tanítást, mivel úgy vélik, hogy a legrosszabb bűnözőkhöz hasonlókká teszi őket. Bizonyos értelemben ez így is van. Mindkettőjüknek szükségük van Megváltóra. Ám ez mégis összekeveri a dolgot. A lényeg az, hogy Isten a tökéletesség. Ezért nem számít, milyen messze vagyunk ettől a tökéletességtől, nem érjük el, és ha nem érjük el, akkor egészében elveszítjük.

Néhány évvel ezelőtt Amerikában a botulizmus halálos mérget találtak az egyik fajta vichyssoise-levesben. Ez az egyik leghalálosabb az ismert mérgek közül az ember számára, s legalább egy ember meghalt, egy másik pedig megbénult, mielőtt megtalálták volna a mérge forrását, és megsemmisítették volna a fertőzött levest. Hadd tegyem fel a kérdést: a botulizmusnak mennyi mérge volt szükséges ahhoz, hogy emberi fogyasztásra alkalmatlanná tegye a levest? Egy egész kannányi? Természetesen nem! Néhány milligramm? Nem! A mérge legcsekélyebb mennyisége is tönkreteszi az egész kannát. Ugyanezen a módon kér Isten, hogy vedd a szavát, miszerint te bűnös vagy, akár kicsit, akár nagyon, s a bűn megrontott téged.

A második igazság, amelyben Isten kéri, hogy higgy, az, hogy dacára a bűnödnek, Ő szeret téged és Jézus Krisztusban eltörölte a bűnödöt, és elkezdett téged ismét tökéletesre alakítani Krisztus képmásához hasonlatossá téve. Ez a Jn3:16 és 3:17 veleje. Bűnösök vagyunk. Halálra méltók. Valójában máris Isten ítélete alatt állunk. János azonban ezt mondja nekünk: „Mert úgy szeretne Isten e világot, hogy az ő egyszülött Fiát adta, hogy valaki hiszen ő benne, el ne vesszen, hanem örök élete legyen. Mert nem azért küldte az Isten az ő Fiát a világra, hogy kárhoztassa a világot, hanem hogy megtartassék a világ általa.” Isten szeret téged. Krisztus meghalt érted. Sok minden lehet ebben, amit most még nem értesz. Sok minden van benne, amit még én sem értek. De Isten azt akarja, hogy hidd el: Ő azért tette ezt meg, hogy te ne pusztulj el, hanem inkább örök életed lehessen.

Hiszed ezeket a dolgokat? Hiszed, hogy bűnös vagy? Hiszel Istennek, amikor azt mondja, hogy méltó vagy az örök halálra? Hiszed, hogy Isten elküldte Jézust, hogy meghaljon érted, és a halálával üdvösséget hozzon neked? Ha hiszed, akkor megkér valaminek a megtételére. Azt kéri, hogy vidd át a hitedet a pusztán intellektuális meggyőződés birodalmából a cselekvés birodalmába ezt mondván: „Igen Uram, hiszem ezeket. Köszönöm, hogy meghaltál értem. Odaszánom Neked az életem, és megígérem, hogy azt az utat járom, amelyen Te vezetsz, bárhová is vigyél.” Ha így elkötelezed magad, Isten már megadta neked az örök életet, és elkezdte az átalakításodat, amely egy napon majd örökre az Úr Jézus Krisztushoz hasonlóvá tesz majd téged.

Hitben erős

Nem akarom itt félbehagyni a hit dolgát, mert nagyon fontos. Mi ugyanis csak az üdvözítő hit kezdeti pillanatáról beszéltünk, arról, amikor a hit először ragadja meg Jézus Krisztust, mint Megváltót. Mikor a keresztyén elhívást kap a hitre, akkor a hit által való életre kap elhívást, olyan életre, melyben az Istenbe vetett hite erőteljesebbé válást jelent, ahogyan egyre jobban megismeri Istent és egyre jobban bízik Benne.

Valaki ezt mondja: Engem azonban megrettent, hogy tudom: a hitem nem túl erős, s félek, hogy mikor elkezdem majd Jézust követni, egy ponton csődöt fogok mondani és vissza akarok majd vonulni. A hitem gyenge.” Dicsérd Istent azért, hogy ezt felismered! Amit viszont meg kell tanulnod, az nem más, mint hogy Isten egyik célja a megmentéssel a hited megerősítése, s ezért továbbra is munkálkodni fog veled, s vezet majd a földi életed minden vonatkozásában és minden pillanatában.

Vedd példának Ábrahám hitét. Ábrahámról sokat beszél a Biblia, s úgy mutatja be, mint az embert, akinek nagy hite volt, de Ábrahám hite nem a kezdettől fogva volt nagy. A zsidókhoz írott levél 11. fejezete mutatja be a hitének a fejlődését úgy, ahogyan Isten látja azt. Az első róla szóló versben ezt olvassuk „Hit által engedelmeskedett Ábrahám, mikor elhívatott, hogy menjen ki arra a helyre, a melyet örökölendő vala, és kiméne, nem tudván, hová megy” (8. vers). Ez hit volt, de ennek a hitnek nem kellett erősnek lennie. Ez csak az azzal kapcsolatos hit volt, hogy Isten képes kivezetni a héber pátriárkákat Mezopotámiából, és elvezetni őket Palesztinába.

Valójában a tény, hogy Ábrahám hite ekkor még gyenge volt, a történetben szereplő egyik nagyon érdekes tény tárja elénk. Mikor Isten elment Ábrahámhoz a kaldeus Ur városába, arra hívta el őt, hogy hagyja ott azt a helyet, utazzon végig a mezopotámiai folyóvölgyön, menjen át a hatalmas Arab-sivatag északi végén, majd haladjon lefelé azokon a területeken, melyek most napjain Szíriáját, Libanont és Izraelét alkotják. Az egész utazás több mint ezer mérföldet jelentett. Mégis, mikor az utazás első részének végéhez érünk – ahogyan arról Mózes 1. könyve beszámol (11. fejezet) – ott azt olvassuk, hogy Ábrahám megállt Háránban, egy szíriai kisvárosban. Hárán Urtól messzire feküdt, az igaz, de még Palesztinától is messze volt. Sajnos, Ábrahám mindaddig Háránban maradt, amíg az atyja meg nem halt, s Istennek még egyszer el kellett őt hívnia, hogy útra keljen, amikor már hetvenöt éves volt. A történetnek ezen a pontján Ábrahám hite gyenge volt, de Isten emiatt nem vonta vissza tőle az ígéreteit.

Ábrahám hite azonban nem pihenhetett meg a maga kezdeti szintjén. A Zsid11 következő versében ezt olvassuk: „Hit által lakott az ígélet földén, mint idegenben, sátorokban lakván Izsákkal és Jákóbbal, ugyanazon ígéletnek örökös társaival” (9. vers) A hitnek e szintje már erősebb volt, mert ez a megannyi veszély és nehézség között gyakorolt hit volt. Ezekben az években Ábrahám hite figyelemre méltó módon növekedett.

A 11. versben a levél szerzője azzal folytatja, hogy beszámol arról a hitről, amit mind Ábrahám, mind Sára gyakoroltak abban, hogy Isten majd fiút ad nekik, amikor már mindketten túl voltak azon a koron, amelyben még lehetséges a gyermeknemzés. Itt vált a hit erőssé, mert ez a hit azon a meggyőződésen alapult, hogy Isten képes csodákat is tenni. A negyedik és utolsó utalás Ábrahám hitére arra a teljes Istenbe vetett bizalomra utal, amellyel rendelkezett, amikor Isten arra kérte, hogy áldozza fel Neki a fiát. Ez a hit vezette Ábrahámot az abba vetett hitre, hogy Isten feltámasztani készül. A zsidókhoz írott levélben ez áll: „Hit által áldozta meg Ábrahám Izsákot, próbára tétetvén, és az egyszülöttet vitte áldozatul, ő, ki az ígéreteket nyerte, a kinek meg volt mondva: Izsákban neveztetik néked mag; Úgy gondolkozván, hogy az Isten a halálból is képes feltámasztani, miért is őt példaképen visszanyerte.” (17-19. versek)

Nem tudom, te hol jársz éppen a hitnek eme útján. Talán eg vagy azok közül, akik még a kezdeti lépést sem tették meg soha afelé, hogy elhiggyék, amit Isten mond a bűnös állapotodról, és az Általa ajánlott teljes üdvösségről Jézus Krisztuson keresztül. Ha így van, akkor itt kell kezdened. Isten mondja: „Miképpen hihetsz a csodatevő képességemben a te életedben is, ha még azokat az igazságokat sem vagy képes elhinni, melyeket Jézusról kell neked megtanítanom?”

Talán már elkezdted hitben járni, de nehézségekkel találtad magad szemben. Ez nem furcsa. Isten ugyanúgy küld viharokat is, ahogyan nyugalmat. A nehézségek azt a célt szolgálják, hogy te megerősödj. Tanulj meg bízni Benne. Ábrahám Istene ma is ugyanaz, s rajtad is képes ugyanúgy segíteni, mint a pátriárkákon.

Végül lehetsz az egyike azoknak, akiket Isten arra kér, hogy higgyenek a csodákban. Nem tudom, milyen konkrét csoda lehet a te életedben. Lehet valami személyes jellemvonás, amit Isten megváltoztatni ígér. Lehet egy nehéz munkahelyi, vagy otthoni helyzet. Lehet anyagi probléma. De bármi is legyen, megerősödsz a hitben, és megtanulsz bízni Benne. E megtapasztalások némelyikében megtanulhatsz olyasvalamit Isten terveiről és a természetéről, amit semmilyen más módon nem tanulhatnál meg. Mi a hozzáállásod? Kétkedő? Lázadó? Ne légy sem ez, sem az. Helyette mondd: „Igen Uram, én elhiszek mindent, amit mondasz. Segíts nekem elhinni és megerősödni.”

40. fejezet: Elítélt! Jn3:18-21

18. A ki hiszen ő benne, el nem kárhozik; a ki pedig nem hisz, immár elkárhozott, mivelhogy nem hitt az Isten egyszülött Fiának nevében.

19. Ez pedig a kárhoztatás, hogy a világosság e világra jött, és az emberek inkább szerették a sötétséget, mint a világosságot; mert az ő cselekedeteik gonoszak valának.

20. Mert minden, a ki hamisan cselekszik, gyűlöli a világosságot és nem megy a világosságra, hogy az ő cselekedetei fel ne fedessenek;

21. A ki pedig az igazságot cselekszi, az a világosságra megy, hogy az ő cselekedetei nyilvánvalókká legyenek, hogy Isten szerint való cselekedetek.

Most rátérünk azokra az igeversekre, melyek szükségszerű kiegészítései a Jn3:16-17 nagy és csodálatos igazságainak. Ezek a versek elmondják nekünk, hogy „úgy szerette Isten e világot, hogy az ő egyszülött Fiát adta, hogy valaki hiszen ő benne, el ne vesszen, hanem örök élete legyen. Mert nem azért küldte az Isten az ő Fiát a világra, hogy kárhoztassa a világot, hanem hogy megtartassék a világ általa.” Azonban mikor ez elhangzik, rögtön felmerül a kérdés, miszerint „Igen, de mi van azokkal, akik nem hisznek?” Az igeversek, melyekre most rátérünk, ezzel a kérdéssel foglalkoznak, elmondván nekünk, hogy akik nem hittek, már itt és most Isten ítélete alatt állnak: „A ki hiszen ő benne, el nem kárhozik; a ki pedig nem hisz, immár elkárhozott, mivelhogy nem hitt az Isten egyszülött Fiának nevében” (Jn3:18).

Bűn és bűnhődés

A legtöbb férfi és nő nem szeretik ezt a tanítást. Azonban mégis tény, hogy a bűnnek vannak következményei, és ezek egyike az elidegenedés Istentől, valamint Isten ítélete.

Ezt legalábbis egy szinten valamennyien elismerjük a tisztán emberi dolgokban. Néhány évvel ezelőtt elkezdtem érdeklődni az orosz irodalom iránt, s elkezdtem olvasni a nagy orosz regényeket. Ezek között voltak Fjodor Dosztojevszkij művei. Dosztojevszkij legtöbb regénye majdnem minden mérce szerint nagy mű, de az egyik maradt meg leginkább az emlékezetemben az évek során: a *Bűn és bűnhődés*. Ez egy fiatal diák története Oroszországban, aki súlyos bűnt követ el. A neve Raszkolnyikov. Raszkolnyikov szegény, és pénzre van szüksége, ezért meggyilkol egy idős zálogházast, aki, mint érvel magának, senki számára nem hasznos, s akinek az élete valójában nem is számít. A bűne eredményeképpen Raszkolnyikov belekezd abba, amit ő a bővelkedő életnek gondol. A regényben mégis Raszkolnyikov cselekedete ítéletének könyörtelen kimunkálásáról olvasunk. A bűnt követi a bűnhődés. A regény lényege az, hogy a fiatalember attól a pillanattól kezdve elítélt, amelyben elkövette a tettet.

A legtöbben azok közül, akik elolvassák a regényt, elismerik a cselekményének igazságtartalmát, de a sokkal komolyabb tény az, hogy ugyanezek az alapelvek lelkileg is érvényesek. Ha komolyan vesszük a Szentírás bizonyágtételét, úgy nem szabad azt gondolnunk, hogy mikor az evangéliumot prédikálják egy férfinak, vagy egy nőnek, akkor az illető olyasvalamin áll, amit semleges területnek szoktunk nevezni. Nem arról van szó tehát, hogy megválaszthatja az útját, melyet Isten megfelelő haragja és ítélete követ, vagy járhatja Isten útját a megfelelő öröm és áldás kíséretében. A Szentírás szerint az ember már választott. Az emberek már megválasztották a maguk útját. Ezt írja Ézsaiás: „Mindnyájan, mint juhok eltévelyedtünk, kiki az ő útára tértünk; de az Úr mindnyájunk vétkét ő reá veté” (Ézs53:6). Pál írja: „A mint meg van írva, hogy nincsen csak egy igaz is; Nincs, a ki megértse, nincs, a ki keresse az Istent” (Rm3:10-11, v. ö. Zsolt14:1-3).

Lehet ezt nem szeretnünk, de akár szeretjük, akár nem, ezek a dolgok igazak Isten szemszögéből. A magunk útjára tértünk. Már elkövettük a bűnt. Ezért valamennyien máris Isten ítélete alatt állunk.

A bűnvádi eljárás oka

Ezen a ponton azonban rátérünk a második kérdésre. Már kérdeztük: „De mi van azokkal, akik nem hittek, vagy nem fognak hinni?” Már láttuk, hogy ők Isten haragja alatt állnak. Most azonban megkérdezzük, hogy mi okból. Miért van az ember elítélve a jelenlegi állapotában? A válasz a kérdésre valójában az emberrel szembeni bűnvádi eljárás oka, és elvezet minket az általam olvasott igevers második feléhez, valamint az azt követő versekhez.

Az első válasz a miért vannak az emberek ítélet alatt kérdésre az, hogy mert „nem hittek az Isten egyszülött Fiának nevében” (Jn3:18). Mi ez a név? A név: Jézus. S mit jelent a „Jézus”? A választ erre a kérdésre a Józsefhez szóló angyal szavaiban találjuk meg, amikor ezt a nevet tudatta a szüleivel még a megszületése előtt. Az angyal ezt mondta: „nevezd annak nevét Jézusnak, mert ő szabadítja meg az ő népét annak bűneiből” (Mt1:21). A név első két betűje Isten nagy ószövetségi nevének első két betűje: Jahve Isten. A többi betű a „megszabadít”, vagy „szabadítás” szóból származnak. Így az egész név jelentése: „Jahve megszabadít”, vagy „Jahve meg fog szabadítani”. Következésképpen, mikor János azt mondja, hogy az emberek azért vannak ítélet alatt, mert nem hittek Isten egyszülött Fiának a nevében, azzal azt fejezi ki, hogy ítélet alatt állnak, mert nem fogadják el az Úr Jézus Krisztust Szabadítójuknak.

Ezt a legnehezebb megtenni az ember számára. Ha tettél bizonyosságot másoknak az evangéliumról, akkor tudod, hogy sok minden van benne, amit nehézség nélkül elfogadnak. A legtöbb embernek semmi nehézséget nem okoz hinni Isten létezésében. A Biblia ezt közvetve elismeri, amikor azt mondja, hogy csak a bolondok tagadják (Zsolt14:1, 53:2). A legtöbb embernek nem okoz nehézséget Isten szeretete, vagy Isten hatalma tényének elfogadása. Sok ember hisz abban, hogy a szeretet Istenének, Aki megteremtette őket, van célja az életükkel kapcsolatosan is. Ha a körülmények folytán nem cinikusak, akkor sokan még a Jézus Krisztusról, mint emberről szóló beszédedre is odafigyelnek majd, Aki magasrendű erkölcsi rendszert jött nekünk tanítani és követendő példát állított fel a számunkra. Ha azonban az Úr Jézus Krisztusról, mint a Megváltójukról, mint olyasvalakiről beszélsz nekik, Aki eljött meghalni a bűnösökért, azonnal ellenségességgel és heves elutasítással kerülsz majd szembe.

Ismerek egy fiatalasszony, akinek az élete ennek az alapelvnek a szemléltető példája. Ő a Pennsylvániai Egyetem diákja volt. Míg odajárt, látogatott egy, a Krisztus életével foglalkozó bibliatanulmányozást is. Egyetértett sok, ott elhangzó igazsággal. Mikor azonban eljutott oda, hol Krisztust a bukott, bűnös faj Megváltójaként mutatták be, egyetlen útként, amelyen a férfiak, vagy nők eljuthatnak Istenhez, ez a fiatalasszony fellázadt. Ezt mondta: „El tudom fogadni a többit, de nem tudom elfogadni ezt a dolgot Jézus Krisztusról. Nem ismerem el, hogy szükségem lenne Rá, mint Megváltóra.”

Istennek az azokat embereket sújtó ítéletének második okát, akik nem hittek Krisztusban, János a 19. versben említi: „a világosság e világra jött, és az emberek inkább szerették a sötétséget, mint a világosságot; mert az ő cselekedeteik gonoszak valának”. Ez azt jelenti, hogy az embereket nem pusztán azért sújtja az ítélet, mert nem fogadták el az Úr Jézus Krisztust Megváltójuknak – ezt a megértés hiányának is lehetne tulajdonítani – hanem mert ténylegesen a bűnt szeretik jobban. Eljött a világosság, de ők elfordultak tőle. S azért tettek így, mert a cselekedeteik gonoszak.

A zsidó nép vezetőinek Jézussal szemben az Ő élete során tanúsított reakcióiról szóló beszámolókból megérthetjük, miképpen működik mindez. Ezek az emberek voltak a nép elismert befutottjai Krisztus eljövetele előtt. A törvény megadatott. Ők voltak azok, akik a

feltételezések szerint betartották azt. Mikor azonban eljött Jézus Krisztus, Ő oly sokkal volt jobb, hogy mellette még az ő jóságuk is elhomályosult, mint a karácsonyi aranybrokát februárban. Ezért gyűlölték Őt. Ennek eredményeképpen jobbnak látták megölni, eltüntetni Őt a színről, semmint megengedni neki, hogy leleplezze a saját szívükben rejlő romlást és meggyógyítsa azt.

Az ítélet nem pusztán annyi, hogy nem érjük el a tökéletesség Isten által megszabott mércéjét. Az ítélet azért sújt, mert még csak nem is törekszünk a helyes irányban haladni. Valójában nem is akarjuk Isten jóságát.

A következő példa segít ezt világosan megérteni. Képzeljünk el egy gyermeket, aki most tanul labdát dobni. Neki kell eldobnia, s az apjának elkapnia. A gyermek megkapja a labdát. Eldobja. Ám ahelyett, hogy a labda az apjához szállna, mintegy 30 fokkal jobbra repül. Az apa ezt mondja: „Jobban kell csinálnod. Én nem futkoshatok egész délután a labda után.”

A gyermek így válaszol: „De te túl messze vagy. Gyere közelebb.” Az apa ezért közelebb jön, mintegy 3 méterre. A gyermek ismét dob, de a labda megint félre száll. „Még mindig túl messze vagy”, mondja a gyerek, Az apa még közelebb jön, de a labda megint félremegy. Végül az apa már egészen a gyermek előtt áll, a gyermek dob, de a labda megint teljesen rossz irányba repül. Mi a baj? A baj nemcsak az apa és a gyermek közötti távolsággal van, bár az is a probléma része. A probléma a gyermek célzásában rejlik.

Ugyanezen a módon a probléma a bűnösökkel nemcsak a hatalmas távolság a mi viselkedési szintünk és Isten mércéje között. Az is baj, hogy nem a megfelelő irányban haladunk, még mikor célba is vesszük ezt a mércét.

Végül János felsorol még egy okot, amiért Isten elítéli az emberi fajt. Azért, mert az emberek gyűlölik a világosságot. A világosság eljött, és az emberek gyűlölték. Igaz ez rád is? Vagy, egy vagy azok közül, akik megengedik Istennek, hogy a Jézus Krisztus arcán ragyogó világossághoz vonja őket?

Ebben a szakaszban a világosság hangsúlyos. János ötször említi. „A *világosság* e világra jött, és az emberek inkább szerették a sötétséget, mint a *világosságot*; mert az ő cselekedeteik gonoszak valának. Mert minden, a ki hamisan cselekszik, gyűlöli a *világosságot* és nem megy a *világosságra*, hogy az ő cselekedetei fel ne fedessenek. A ki pedig az igazságot cselekszi, az a *világosságra* megy, hogy az ő cselekedetei nyilvánvalókká legyenek, hogy Isten szerint való cselekedetek.” E versek szerint az emberek nem szeretik a világosságot, hanem a sötétséget részesítik előnyben. Ha valaha is eljutottál arra a pontra, hogy a világosságot szereted jobban, annak azért kellett megtörténnie, mert Isten már elkezdte az új munkát tebenned.

Nem elítélt

Ez elvezet minket az utolsó pontig. Elítélt? Igen! De nem elítélt is egyben. Az evangélium ugyanis az a jó hír, hogy noha te és én és az összes ember Isten ítélete alatt született, soha senkinek nem szükséges ott is maradnia. Ma létezik a menekülés útja. S mitől a különbség? Jézustól! Jézus meghalt. Magára vette a bűneidet és elhordozta a büntetésedet. Ő lett elítélve helyetted. Így olvassuk: „Nincsen azért immár semmi kárhoztatásuk azoknak, a kik Krisztus Jézusban vannak” (Rm8:1).

Hadd meséljek egy fiatalemberről, aki megtanulta ezt. Az ő neve David Hoyt, az ő története Christopher Pike történetéhez hasonlóan (lásd a Jn3:7-8-ról szóló fejezetet) szerepel Edward E. Plowman *The Jesus Movement in America (A Jézus-mozgalom Amerikában)* című könyvében. David egy hippy közösség tagja volt Kaliforniában, amikor találkozott Kent Philpottal, a Golden Gate Baptista Szeminárium diákjával. David már benne volt az egyik keleti vallásban, de Kent szolgálatán keresztül elkezdett járni egy bibliatanulmányozó sorozatra, amit a Krisna-szentély altemplomában tartottak a guru távollétében. A

tanulmánysorozat megszólította őt, s elkezdte önmagát olyannak látni, amilyen valójában volt. A saját bevallása szerint, miközben egyrésről úgy tűnhetett, hogy a keleti vallások miszticizmusán keresztül keresi a világosságot, tulajdonképpen jobban szerette a saját lelkének sötétségét, mint Isten igazságát. A templomba járók közötti nézeteltérések untatták őt. Nem volt képes belső lelki békére találni. Imádkozott Istenhez, hogy mutassa meg neki az igazságot.

Másnap reggel, miközben mindenki más bizonyos szertartásokon vett részt, az egyetemes oltár, melyen a világvallásokat képviselő tárgyak voltak, tüzet fogott az altemplomban. David és a többiek időben futottak le megmenteni az egyetlen dolgot, ami megúsza a tüzet – a Bibliát. David ezt az imájára válaszként fogta fel. Kinyitotta, majd belebotlott pontosan abba az igeszakaszba, amit tanulmányozunk. Ott a saját szívét látta. Ő volt az egyike azoknak, akik jobban szerették a sötétséget a világosságnál. Látta Isten nagy szeretetét, azt a szeretetet, mely elküldte Jézus Krisztust elhordozni az ő büntetését. David ezt mondta: „Megszabadultam attól a gonosz lélektől, amelyik visszatartott engem az igazságtól. Életemben először tisztának és egésznek éreztem magam.”

Ezt követően Isten felhasználta David Hoytot arra, hogy nagyon sok fiatal embert elérjen az evangéliummal.⁶⁷

Itt az idő

Vajon David Hoyt megtérése rád is jellemző? Hiszel már Jézusban, vagy még mindig azok közé tartozol, akik ítélet alatt állnak? Csak két út, két sors létezik. Ha még nem vetted a bizalmadat Jézusba, s abba, amit érted tett, ma végre megteszed? Hiszel majd Benne?

Valaki ezt mondja: „Nos, már gondolkodtam rajta”. Gondolkodni rajta nem elegendő. A nagy baptista igehirdető, Charles Haddon Spurgeon egyszer azt írta, hogy ha tovább gondolkodsz rajta, akkor „belegondolkodod magad a pokolba”. „imádkozom érte”, mondja másvalaki. A Biblia arra sem kér, hogy imádkozz ezért. Ha nem hiszel az Úr Jézus Krisztusban, a Biblia arra szólít fel, hogy higgy Benne. Ez minden. Ez az egyedüli hasznos válasz. Az azonnali hit az, amit én, az evangélium szolgálója követelek tőled Jézus nevében, Aki meghalt érted és feltámadt. Isten ma ezt az üzenetet küldi neked: „Megvolt a tudatlanság ideje, ami felett szemet hunytam, de most minden embernek mindenütt azt parancsolom, hogy térjenek meg”. Nem ígérhetem meg neked, hogy ha most elutasítod, hogy higgy, lesz még akár csak egy további lehetőséged is az életed odaszánására Jézusnak. „Most van a kellemes idő”, mondja Isten, „Íme, most van itt az üdvösség napja”.

A nagy evangélista, Dwight L. Moody szolgálatának elején egy összejövétel-sorozatot tartott Chicagóban, s úgy tűnt, hogy az addigi tevékenysége során megtapasztalt legnagyobb tömeg gyűlik majd össze. Beszért Krisztus életéről, majd az első vasárnap este, 1871. október 8-án témájául a Pilátus előtti bírósági eljárást választotta. Az üzenete végéhez érve a Mt27:22-höz fordult: „Mit cselekedjem hát Jézussal, a kit Krisztusnak hívnak?” Majd ezzel zárta: „Szeretném, ha elvinnétek magatokkal haza ezt a szöveget és az elmétekben forgatnátok a hét során, és a jövő szombaton elmegyünk a Golgotára és a kereszthez, s eldöntjük, mit tegyünk a Názáreti Jézussal.”

Ez lehetett egy szónoki fogás, de amikor a későbbi években beszért róla, Moody e reggeli prédikációjának záró következtetését mindig is az élete legnagyobb hibájának nevezte. Mert miközben Mr. Sankey a záró éneket énekelte:

⁶⁷ Plowman, *The Jesus Movement in America*, 48-51. oldalak. 1971 közepén Hoyt hirtelen csatlakozott a radikális Isten Gyermekei csoporthoz (az 1960-as évek hippy mozgalmának keresztény karizmatikus-vallási, kulturális irányzata, amely az Amerikai Egyesült Államokban jött létre – a ford).

Ma a Megváltó hív
Fuss a menedékbe
Az igazság vihara lesújt
És közel a halál...

megszólaltak a tűzjelző szirénák az utcán és ez volt az első találkozásuk a nagy chicagói tűzvénsszel, ami hamuvá égette Moody termét, s amiben a becslések szerint több mint ezer ember lelte a halálát. Moody soha többé nem látta ismét azt a gyülekezetet és azok közül egyesek, akikhez azon az estén szólt, kétségtelenül a tűzvészben haltak meg.

Ne kövess el hibát. Az evangélium nem máskorra, más időszakra, kényelmesebb pillanatra való. Én nem a holnappal üzletelek. Ma van Isten kegyelmének a napja. Nézz fel és élj! A Biblia mondja: „A ki hiszen ő benne, el nem kárhozik; a ki pedig nem hisz, immár elkárhozott, mivelhogya nem hitt az Isten egyszülött Fiának nevében” (Jn3:18).

41. fejezet: Egy alázatos ember utolsó szavai, Jn3:22-30

22. Ezután elméne Jézus az ő tanítványaival a Júdea földre; és ott időzék velök, és keresztelte.

23. János pedig szintén keresztel vala Énonban, Sálemhez közel, mert ott sok volt a víz. És oda járulának és megkeresztelkedének.

24. Mert János még nem vetteté a tömlöczbe.

25. Vetekedés támad azért a János tanítványai és a judeaiak között a mosakodás felől.

26. És menének Jánoshoz és mondának néki: Mester! A ki veled vala a Jordánon túl, a kiről te bizonyágot tettél, ímé az keresztel, és hozzá megy mindenki.

27. Felele János és monda: Az ember semmit sem vehet, hanem ha a mennyből adatott néki.

28. Ti magatok vagytok a bizonyágaim, hogy megmondtam: Nem vagyok én a Krisztus, hanem hogy ő előtte küldtettem el.

29. A kinek jegyese van, vőlegény az; a vőlegény barátja pedig, a ki ott áll és hallja őt, örvendezve örül a vőlegény szavának. Ez az én örömem immár betelt.

30. Annak növekednie kell, nékem pedig alább szállanom.

„Az alázat olyan erény, amiről minden ember prédikál, de senki nem gyakorol, mégis mindenki megelégszik a hallásával.” Így írt róla John Selden angol jogásza tizenhetedik század közepén. Ezek a szavak természetesen nem egyetemesen igazak, de igazak sok ember esetében és nagyon jellemzőek az emberi természetre. Noha az emberek dicsérik az alázatosságot, a legtöbben mégis majdnem úgy gondolkodnak magukról, mint az egyik szereplő Gilbert és Sullivan komikus operájában, a *Ruddigore*-ban, aki ezt mondta: „Elképzelésem sincs micsoda szegényes véleménynel vagyok én önmagamról... s milyen kevéssé érdemlem ezt meg”.

Valamennyien felfogjuk, hogy az alázatosság fontos és kívánatos. Ez az egyik nagy keresztyén erény, a büszkeség ellentéte. De miért olyan nehéz elérni? S vajon ténylegesen bárki birtokolja-e? A válasz egyik részét megtaláljuk Keresztelő Jánosnak a János evangéliumában feljegyzett utolsó szavaiban, mert Keresztelő János nagyon alázatos ember volt.

János utolsó napjai

Ahhoz, hogy megérthessük ezeknek a szavaknak a jelentését, el kell ismernünk a tényt, hogy Keresztelő János nagy népszerűsége tett szert a prédikálása folytán. Lukács elmondja, hogy „tömegek” mentek ki meghallgatni őt. Máté elmondja, hogy „Jeruzsálem és az egész Júdea és a Jordánnak egész környéke” felkereste őt (Mt3:5). A tömegek nyilvánvalóan magukban foglaltak mindenféle társadalmi osztályt – farizeusokat, szaduceusokat, adószedőket, katonákat, gazdagokat és szegényeket. János beszél egy Jeruzsálemből jött hivatalos küldöttségről is. Azt is olvassuk, hogy egyes esetekben Jánost Illés, vagy valamelyik másik próféta reinkarnációjának tekintették.

A népszerűsége idején került János Heródesnek, Galilea negyedes fejedelmének a palotájába. Márk elmondja nekünk, hogy kezdetben Heródes örömmel hallgatta Jánost, és sok jó dolgot tett János prédikálásának következtében (Mk6:20). Sajnos azonban Heródes csak addig élvezte a prédikálást, amíg János általánosságokban prédikált. Mikor konkrétan fellepett az ellen a tény ellen, hogy Heródes Heródiással, a testvére, Fülöp feleségével élt, Heródes lelkesedése lehűlt.

János ezt mondta: „Nem szabad néked a testvéred feleségével élned”. Ez úgy felbőszítette Heródiást, hogy végül elérte, hogy Jánost vessék tömlöcbe, majd gyilkolják meg.

Abban az időben azonban, amikor a negyedik evangélium szerzője éppen ír, Jánost még nem vetették tömlöcbe, hanem a szolgálatának közepén járt. De más dolog következett be. Kiderült, hogy a Jézust körülvevő tömeg kezdett növekedni, és sokan, akik eddig Jánost követték, most elszakadtak tőle, és Jézust kezdték követni. Úgy látszik, János tanítványai aggódtak emiatt a legtöbbet, mert nem szívesen látták, hogy a tanítójuk csak a második helyet foglalja el valaki után.

Végül a különböző zsidó megtisztulási rítusok helyes lebonyolításáról folytatott beszélgetés során valaki így fejezte ki az aggályait: „Mester! A ki veled vala a Jordánon túl, a kiről te bizonyosságot tettél, ímé az keresztel, és hozzá megy mindenki.” (Jn3:26) Ez ugyanazt jelentette, mintha azt mondta volna: „János a csillagod leáldozóban van. Mit cselekedjünk?” Felszólítás volt ez János számára, hogy érezze magát sértve és elhanyagoltnak. A tanítványok számára János bizonyágtétele Jézusról nagyon nemes lelkű dolog volt, s most tűrhetetlen volt annak elgondolása, hogy Jézus most elvesz a Keresztelő szolgálatából. „Fedd őt meg”, kérték. „Mondj valamit, ami megállítja.” János válasza ehelyett Jézus sikerének közvetlen igazolása. Ahelyett, hogy sajnálta volna önmagát, János örvendezett a jövevény sikerének.

Isten szuverenitása

Mit mondott János? A pontos szavak fontosak, mert ezek nem pusztán János gondolkodását fedik fel önmagáról és Jézus szolgálatáról, hanem megmutatják az ahhoz szükséges összetevőket is, hogy az alázatnak ugyanerre a szintjére jussunk el a saját életünkben.

Először is János ezt mondta: „Az ember semmit sem vehet, hanem ha a mennyből adatott néki” (27. vers). Ezzel azt jelezte, hogy tudatában van Isten szuverenitásának minden dologban. Ez volt az első a néhány dolog közül, amelyek Jánost alázatban tartották. Ha a jövevény több követőt vonzott magához, mint maga János, akkor ez nem azért volt így, mert ellopta őket Jánostól, vagy tisztességtelenül járt el a követelései benyújtásával. Azért volt ez így, mert ezeket az embereket Isten adta Krisztusnak, hogy a követői legyenek.

Kíváncsi lennénk, hogy helyesen értelmezed-e Isten szuverenitását az efféle dolgokban? Helyesen értelmezni nem azt jelenti, hogy szabad lustának lenned a keresztyén életedben, majd Istent hibáztatnod az eredmények elmaradása miatt. János nem tette ezt, mert azt olvassuk, hogy még Jézus szolgálatának megkezdését követően is folytatta a prédikálást és a keresztelest (23. vers). Folytatta, amivel Isten bízta meg. Nem, a hit Isten szuverenitásában nem jelenti azt, hogy lehetünk lusták, hanem azt jelenti, hogy bármik is legyenek az erőfeszítéseink eredményei, Isten kezét látjuk majd azokban, és nem leszünk féltékenyek arra, akin keresztül Isten látszólag több sikert ér el.

Emellett nem leszünk büszkék az elképzelt lelki bepillantásunkra, vagy a másik értelmi képességére, ha felfogjuk, hogy még ez is csak fentről származik. Jézus tanította ezt válaszul a saját korának néhány városa hitetlenségére, melyekben nagy dolgok történtek. Ezt mondta: „Hálákat adok néked, Atyám, mennynek és földnek Ura, hogy elrejtetted ezeket a bölcsenek és az értelmesek elől, és a kisdedeknek megjelentetted” (Mt11:25). Péternek ezt mondta: „Boldog vagy Simon, Jónának fia, mert nem test és vér jelentette ezt meg néked, hanem az én mennyei Atyám” (Mt16:17). Lídiáról van megírva, az asszonyról, akinek Pál prédikált a második missziós körútján: „És egy Lidia nevű, Thiatira városbeli bíborárús asszony, ki féli vala az Istent, hallgata reánk. Ennek az Úr megnyitá szívét, hogy figyelmezzon azokra, a miket Pál mond vala.” (Csel16:14) Pál írta: „Mert kicsoda különböztet meg téged? Mid van ugyanis, a mit nem kaptál volna? Ha pedig úgy kaptad, mit dicsekedel, mintha nem kaptad volna?” (1Kor4:7)

Annak felismerése, hogy minden lelki bepillantás és előny Istentől származik annyi, mint mentesnek lenni minden féltékeny erőfeszítéstől az összehasonlítások során. Ez nem más, mint annak elismerése, hogy minden Krisztus-központú és teljesen odaszánt szolgálat, bármilyen eredménnyel is járjon, egyenrangú Isten előtt. Bármely, az Isten számára elvégzett feladat szükségszerűen nagy munka.

Önismeret

János alázatosságának második eleme az önismeret volt. János tudta, hogy ki ő, és mire hívta el őt Isten. Így folytatja: „Ti magatok vagytok a bizonyosságaim, hogy megmondtam: Nem vagyok én a Krisztus, hanem hogy ő előtte küldtettem el” (Jn3:28).

Te és én vajon rendelkezünk ugyanezzel az önismerettel? Ha igen, az azt fogja jelenteni, hogy legalábbis egy bizonyos szinten a semminek ismerjük el önmagunkat. Ez Isten saját méltánylása általunk, ahogyan azt Krisztus híres mondata is közvetíti: „nálam nélkül semmit sem cselekedhettek” (Jn15:5). Másrészt ez azt fogja jelenteni, hogy ha elfogadjuk ezt a kijelentést, akkor folytathatjuk az Isten által nekünk adottak fontosságának elismerésével. Ha valaki elfogadja Isten döntését, akkor válhat valamivé Isten számára. Ha jelentéktelenként utasítja el azt a döntést, akkor minden ember közül ő maga a legjelentéktelenebb! Ha valaki elhiszi, amit Isten mond róla, akkor elismeri majd, hogy micsoda ő valójában, s hit által belép majd abba, amivé Krisztusban kell válnia.

A rómabelieknek írott levél tizenkettedik fejezetében Pál apostol ezt írja az alázatosságról: „Mert a nekem adott kegyelem által mondom mindenkinek köztetek, hogy feljebb ne bölcselkedjék, mint a hogy kell bölcselkedni; hanem józanon bölcselkedjék, a mint az Isten adta kinek-kinek a hit mértékét” (3. vers). Ebben az igeversben, bár rejtve marad az angol fordításban, egy görög szó, a *phroneo* négyszer fordul elő. Ez a szó olyan embert ír le, aki épeszű. Ezt a szót használná például valaki, aki végrendeletet hagy. „Józanul és épelméjüként... ekképpen végrendelkezem”, és így tovább. A szó az angolban a *frenetic*, *phrenitis* és *phrenology* szavakban maradt fenn, melyek mindegyikének az elméhez van köze.

Erre a meghatározásra gondolva fordítsuk most le az igeverset a józanság elképzelését használva: „Mert a nekem adott kegyelem által azt mondom minden keresztyénnek köztetek, hogy ne merüljön bele önmaga örült túlbecsülésébe, hanem legyen inkább józan, hogy az önmagáról alkotott becslés megalapozott legyen”. Ezt tette János, amikor az elméjét arra a tényre irányította, hogy Isten őt pusztán Jézus Krisztus előfutárának és bizonyágtevőjének hívta el.

Krisztus mindenek felett

A harmadik tényező János alázatosságában az volt, hogy a szemeit Krisztusra szegezte. Ő volt a vőlegény barátja, mondta János (Jn3:29). Ez nem az ő lakodalma volt. Ő a mennyasszony szolgálatát kapta feladatul. Ez vonatkozik minden keresztyénre is. Ha akár csak egy kicsit is másokra gondolunk, mindig találunk majd helyet a büszkeség számára, mert nem számít, mennyire rosszak vagyunk mi magunk, vagy mennyire nyomorultul teljesítünk, mindig képesek leszünk valakit találni, aki még rosszabbul teszi a dolgát, és büszkék leszünk arra, hogy mi jobbak vagyunk nála. Ha viszont a szemeinket arra szegeztük, Aki végtelenül felettünk áll, akkor önmagunkat legfeljebb az Ő haszontalan szolgájának fogjuk tekinteni.

Arthur W. Pink ezt így fejezte ki: „Az alázatosság nem közvetlen művelés eredménye, hanem inkább melléktermék. Minél jobban próbálok meg alázatos lenni, annál kevesebbet fogok elérni az alázatosságban. Ha azonban valóban Azzal foglalom el magam, Aki 'szelíd és alázatos szívű' volt, ha folyamatosan az Ő dicsőségét szemlélem Isten Ígéjének a tükrében,

akkor fogok elváltozni 'ugyanazon ábrázatra...', dicsőségről dicsőségre, úgy mint az Úrnak Lelkétől' (2Kor3:18)."⁶⁸

Kíváncsi vagyok, hogy ezt vajon megteesszük-e? Vajon úgy éljük az életünket, hogy Jézusra nézünk, azzal törődve, hogy Ő mit gondol, s nem aggódva az e világból származók kritikus megjegyzéseivel? Vagy folytonosan félretoljuk az egyensúlyt a világ és annak értékei által?

Egy nyáron, amikor még kisfiú voltam, a családommal együtt Kaliforniába utaztam. Egyike volt ez az *Eternity* magazin túrainak, s nagy tömegek vettek rajta részt, közöttük Donald Grey Barnhouse is. Egy napon sokan közülünk elmentek Montereybe, ahol volt egy vidámpark. Az egyik épületben láttam egy nagy hordót, mintegy két és fél méter átmérővel, és körülbelül tíz-tizenkét méteres hosszúsággal. Az oldalán feküdt és forgott, s a feladat az volt, hogy fejre állás nélkül keresztülmenjünk rajta.

Bizonyos okból ez különleges kihívás volt Donald Barnhouse számára, így hát belevágott. Sajnos, csak mintegy három méternyire ment be a hordóba, amikor a lábai feljebb kerültek a súlypontjánál, és ő fejre állt. Az első dolog, amit mindenki látott, amint legurult a hordó alá. Az ember, aki a gépezetet üzemeltette, megállította a hordót, s Barnhouse kijött belőle. De ezt mondta: „Indítsa csak be. Én megpróbálom újra.”

Az ember, aki a hordót kezelte, így válaszolt: „Várjon egy pillanatra. Először is tudnia kell, hogy van egy titka a keresztülhaladásnak a hordón. Látja azt a tükröt a másik oldalon?”

„Igen”, válaszolta Barnhouse.

„Mit lát a tükörben?”

„Önt”, felelte Barnhouse.

„Így van”, válaszolta az ember. „Engem lát. Nos, mikor keresztülmegy a hordón, felejtse el aényt, hogy az forog. Ne is nézzen a hordóra. Inkább engem nézzen a tükörben. Így majd helyesen érzékeli a függőlegest, s képes lesz hozzáigazítani a lépéseinek sebességét a hordóhoz úgy, hogy soha nem fog elesni.” Ekkor, miután a hordó újraindult, Barnhouse győztesen keresztülsétált rajta.

A keresztülsétálás titka a hordón abban rejlett, hogy az illető tartsa a szemét az üzemeltetőjén. Ugyanez a helyzet lelkileg is. Ki az, aki irányítja ennek az életnek az eseményeit azok összes hullámhegyével és hullámvölgyével, válsághelyzeteivel, örömeivel és csalódásaival egyetemben? A válasz: Isten! Ki tart mindent az irányítása alatt? Isten! Miképpen kell hát keresztülsétálnia a kereszténynek ezen az életen anélkül, hogy elveszítené a lelki egyensúlyát? A válasz: a tekintetét Istenre szegezve! Sőt, kiterjeszthetjük a szemléltető példát odáig, hogy ebben az életben még csak nem is látjuk Istent közvetlenül, hanem csak a tükörképét láthatjuk az Ő írott Ígétének lapjain. A Biblia az a tükör, amely megmutatja nekünk Istent. „Mert most tükör által homályosan látunk, akkor pedig színről-színre” (1Kor13:12).

Öröm mások számára

Végül még két további tényező volt János életében, melyek alázatban tartották őt Isten előtt. Ezek az alázatosságának negyedik és ötödik oka. A negyedik ok az, hogy János örömet lelte mások Jézushoz vezetésében. Ez benne foglaltatott a vőlegény és a menyasszony jelképében, mert a vőlegény barátjának volt a feladata elvezetni a menyasszonyt ahhoz az emberhez, aki elvenni készült őt. János mondta „Ez az én örömöm”.

Ismered ezt az örömet? Egyesek úgy vélik, hogy hatalmas öröm rejlik az anyagi javak birtoklásában, de a dolgok önmagukban nem elégítenek ki. Mások úgy vélik, a világhírnév, a sikerek, vagy a szórakozás okoz nagy örömet, de ezek a célok viszonylag nem jutalmaznak

⁶⁸ Arthur W. Pink, *János apostol evangéliumának magyarázata*, magyar fordítás, 81. oldal

semmivel. Legfeljebb rövid időre elégitenek ki. A valódi öröm abból fakad, ha képesek vagyunk Jézus Krisztusnak ezt mondani: „Itt vagyok Uram, használj engem”, s utóbb rájönni, hogy az Ő kegyelméből képes használni téged arra, hogy másokat Önmagával üdvözítő kapcsolatba hozzon.

Neki növekednie kell

Az utolsó tényező János alázatosságában az volt, hogy tudta: bármi is történjék a világban, bármekkora dicsőséget is adjon, vagy ne adjon neki a világ, a végkimenetel a Jézus Krisztusnak adott dicsőség lesz, valamint az, hogy minden emberi térd meghajlik majd Őelőtte. „Annak növekednie kell, nekem pedig alább szállanom”, mondta János befejezésképpen.

Ismered ezt az igazságot? Mikor William Carey, az egyik nagy úttörő misszionárius Indiában haldoklott, azt mondta az egyik barátjának: „Ha meghalok, ne William Careyről beszélj, hanem William Carey Megváltójáról. Szeretném, ha egyedül Krisztust magasztalnák.”

Tudom, hogy amint ezeket tanítom, lesz, aki ezt gondolja: „Ő de ha alázatos leszek, az vajon nem jelenti azt, hogy soha nem leszek képes semmit elérni ebben a világban? Nem leszek vajon egy Pipogya Pista típusú személy? Nem lépnek át rajtam majd állandóan?” Nem! Te félreérted az alázatot, ha úgy véled, hogy annak ez az eredménye. Valójában, ha majd megalázod magad Isten előtt ezen a módon, az hatalmas bátorságot ad neked az emberek előtt. A Biblia elmondja nekünk, hogy Mózes volt a valaha élt legszelídebb ember (4Móz12:3). Mégis, az ember, aki megalázta magát Isten előtt, aki levette a saruit az égő csipkebokornál, ugyanaz volt, mint aki képes volt bemasírozni a kora leghatalmasabb uralkodójának, Egyiptom fáraójának a palotájába és elmennydörögni Isten figyelmeztetését: „Ezt mondja az Úr, Izrael Istene: engedd el az én népemet”.

S mi is képesek vagyunk erre! Mesélnek egy történetet John Knoxról, a nagy skót reformerről, miszerint egy napon, mikor felkereste Véres Mária udvarát őfelsége káplánjaként, arra figyelmeztették, hogy halassza el a látogatást, mert a királynő az egyik legdühödtebb hangulatában volt, s ez lehetett veszélyes. Knox továbbment az útján, s ezt mondta: „Ki félne a királynőtől, amikor épp most töltöttem négy órát Isten előtt térdelve?” Itt nyilvánult meg az igazi alázat. Knox olyannyira megalázkodott Isten előtt, hogy nem félt egyenesen megállni egy világi uralkodó előtt.

42. fejezet: A Vőlegény és a menyasszony, Jn3:29

29. A kinek jegyese van, vőlegény az; a vőlegény barátja pedig, a ki ott áll és hallja őt, örvendezve örül a vőlegény szavának. Ez az én örömem immár betelt.

Ezek a szavak Keresztelő János az üdvösség nagy drámájában betöltött fontos szerepét hivatottak megvilágítani. Ő a *shosben*, aki a zsidó szokások szerint megszervezte a házassági ceremóniát, és a férjéhez vezette a menyasszonyt. Még fontosabb azonban, hogy ezek Jézus Krisztus vőlegényi szerepéről is tanítanak, valamint arról, hogy mivé válnak a Krisztusban hívők, akik eljegyezték magukat Ővele.

A perzsa királyok évkönyveiben van egy történet Círusz egyik tábornokának a feleségéről, mely királyt Ézsaiás említ, s aki Krisztus születése előtt néhány évszázaddal uralkodott. A történet szerint a feleséget árulással vádolták meg, és a bíróság halálra ítélte. A férj először nem tudta, mi történt, de azonnal berohant a trónterembe, a földre vetette magát a király előtt, és így kiáltott: „Ó uram, vedd el az én életemet az övé helyett. Hadd haljak meg én őhelyette.” Círuszt, aki minden történelmi beszámoló szerint humánus és nagyon érzékeny ember volt, megindította ez az ajánlat, és így szólt: „Az ehhez hasonló szerelmet nem szabad a halálnak beszennyeznie.” Majd visszaadta a férjet és a feleséget egymásnak és engedte őket elmenni. Amint boldogan mentek kifelé, a férj megkérdezte a feleségét: „Láttad, milyen kegyesen nézett ránk a király, amikor megbocsátott neked?” A feleség így válaszolt: „Én nem figyeltem a királyra. Csak azt az embert láttam, aki kész volt helyettem meghalni.”

Hiszem, ha képesek vagyunk belépni a történet lelkületébe, akkor azt is megértjük, mit ért alatta a Biblia, amikor megmutatja nekünk, hogy Jézus Krisztus a nagy szerelmese, vőlegénye, férje, és gondviselője az Ő egyházának. Ő az, Aki nemcsak felkínálta Magát helyettünk, de ténylegesen meg is halt értünk avégett, „hogy majd Önmaga elébe állítsa dicsőségben az egyházat, úgy hogy azon ne legyen szeplő, vagy sömörögözés, vagy valami afféle” (Ef5:27). A menyasszonyaként a szemeinket, szíveinket, elméinket és lelkinket Őrá kell szegeznünk.

Jézus Isten

Mielőtt azonban elkezdjük ezt a témát magunkra vonatkoztatni, meg kell látnunk, mint tanít Jézus Krisztusról. Ez fontos, mert János azt tanította, hogy Jézus Isten. Ez meglátszik abban a tényben, hogy mikor Keresztelő János a vőlegény képét alkalmazta Jézusra, akkor természetesen nemcsak kicicomázta az összehasonlítást. Ő egy ószövetségi előképet alkalmazott Jézusra, s a lényeg az, hogy az ószövetségi Jahve, Izrael Istene a vőlegény.

Az előkép legkorábbi előfordulása az Ószövetségben, amennyire én meg tudom mondani, Mózes második könyvében szerepel. Itt a törvényadásról szóló szövegrészben Isten azt mondja Izraelnek, hogy „nem szabad imádnod más istent; mert az Úr, a kinek neve féltőn szerető, féltőn szerető Isten ő. Hogy valamiképpen szövetséget ne köss annak a földnek lakosaival, hogy a mikor isteneiket követvén paráználkodnak, és áldoznak az ő isteneiknek, és meghívják téged, egyél az ő áldozatukból. És feleséget ne végy az ő leányaik közül a te fiaidnak, hogy mikor paráználkodnak az ő leányaik isteneiket követvén, a te fiaidat is paráználkodásra vigyék, az ő isteneiket követvén. Ne csinálj magadnak öntött isteneket.” (2Móz34:14-17) Ezekben az igeversekben a tény, miszerint Jahve Izrael vőlegénye és férje, nincs konkrétan kimondva, de benne foglaltatik abban az érvelésben, mely szerint Izrael számára más istenek imádata paráznaság. Ezek a versek alkotják a későbbi előkép magvát.

Mire eljutunk Mózes ötödik könyvéig, a lelki házasságtörés elkövetése elleni figyelmeztetés, amit az Exodusban olvashatunk, átváltozik próféciaivá, mely szerint pontosan

ez fog bekövetkezni. Isten ugyanis ezt mondja Mózesnek: „Ímé te elaluszol a te atyáiddal, és ez a nép felkel, és idegen istenek után jár és paráználkodik azon a földön, a melyre bemegy, hogy lakozzék azon; és elhagy engem, és felbontja az én szövetségemet, a melyet én ő vele kötöttem.” (5Móz31:16)

A próféták könyveiben látjuk, hogy Izrael mindig megtette ezt, elszakadván az Úrtól. Itt a nyelvezet konkrétta válik. Ézsaiás írja: „Mert férjed a te Teremtőd, seregeknek Ura az Ő neve” (Ézs54:5). Néhány fejezettel később Ézsaiás ismét mondja: „a mint örül a vőlegény a menyasszonynak, akként fog néked Istened örülni” (Ézs62:5). Ettől kezdve az összehasonlítás gyakrabban előfordul, például többször megtalálhatjuk Jeremiás és Ezékiel könyveiben. Végül, Hóseás teljes személyes története, valamint próféciájának nyitó fejezetei is ezt a témát dolgozzák fel. Mindezekben a könyvekben Isten a hűséges szerető és férj, Izrael pedig a hűtlen feleség és menyasszony.

Mikor ezt a képet belehelyezzük Keresztelő János prédikálásába, rájövünk, hogy János Istennel azonosította az Úr Jézus Krisztust. János az ószövetségi témák alapján prédikált. Tudta, hogy Izrael a menyasszony, és Jahve a vőlegény. Most megjelenik Jézus, és János rögtön rá osztja Isten szerepét. A matematikában, ha van két egyenlőségünk, nevezetesen „A egyenlő B” és „B egyenlő C”, mindig felállítható a harmadik egyenlőség is, miszerint „A egyenlő C”. A szabály az, hogy azok a dolgok, melyek egyenlők valamivel, egymással is egyenlők. Ugyanezen a módon, ha Jahve a vőlegény és Jézus Krisztus a vőlegény, abból azt következik, hogy Jézus Krisztus Jahve.

Ő a te Istened? A te Vőlegényed?

Az egyház

A vőlegény és a menyasszony jelképének második nagy tanítása az egyház magasztos elhívása. Krisztus érte halt meg. Az egyház Vele házassodott össze. Következésképpen ezért kell hűségesnek lennie.

Ebben az értelemben használja fel Pál többször is ezt a jelképet az írásaiban. Például, a második korinthusi levél 11. fejezetében Pál arról az aggodalmáról ír, nehogy a Korinthusban létre jött egyház hűtlennek bizonyuljon az Úr Jézus Krisztushoz. „Mert isteni buzgósággal buzgok értetek; hisz eljegyeztelek titeket egy férfiúnak, hogy mint szeplőtlen szűzet állítsalak a Krisztus elé. Félek azonban, hogy a miként a kígyó a maga álnokságával megcsalta Évát, akként a ti gondolataitok is megrontatnak és eltávolodnak a Krisztus iránt való egyenességtől.” (2-3. versek) A következő versben kimutatja: hűtlenség akkor következik be, valahányszor az egyház, mely az Ő nevéből neveztetik, „más Jézust”, vagy „más lelket”, vagy „más evangéliomot” fogad el.

Látod, mit jelent ez? Azt jelenti, hogy Jézus Krisztus egyháza lehet hűséges, de lehet hűtlen is. Elköveti a lelki házasságtörést. S elköveti a házasságtörést, valahányszor csak eltávolodik a Biblia Jézusától, Jézus Lelkétől, mely Róla tesz bizonyosságot a Bibliában mindenütt, vagy az egyedül a Krisztusba vetett hit által lehetséges üdvösség evangéliumától.

Vajon megtette ezt az egyház? Ezt a kérdést minden korban újra fel kell tenni. Van más Jézusunk, más lelkünk, vagy más evangéliumunk a gyülekezeteinkben? Természetesen nem a hűséges gyülekezetekről beszélek, amikor ezeket mondom, de hiszem, hogy (ezen gyülekezetek kivételével) az őszinteség annak elismerésére kényszerít minket, hogy ez valóban bekövetkezett a mi korunkban. A másik Jézus keresésére gyakran nagy hangon szólítottak fel. „A történelmi Jézus keresése.” A más lélek felé hajlás is valamennyiszer előfordul, amikor a nép privát vezetésre, vagy látomásokra hallgat a Szentírás világos kijelentései helyett. S a másik evangélium is megjelenik, valahányszor csak a cselekedetek összekeverednek a hittel az üdvösségben. Ez megtörtént, de minden csak hitehagyás. Az

efféle elhajlásokkal szemben azzal kell fellépünk, hogy a tagság Jézus Krisztus egyházában hatalmas erkölcsi és tanításbeli felelősséggel, valamint magas kiváltságokkal jár együtt.

A szex és a házasság

A menyasszony és a vőlegény témájához kiegészítésképpen Francis A. Schaeffer a *The Church at the Twentieth Century (Az egyház a huszadik század végén)* című munkájában azt is megjegyzi, hogy a vőlegény és a menyasszony témája szól a keresztyén házasság szexuális erkölcsiségéről és mércéiről is. Ez is fontos, különösen napjainkban, amikor a régi szexuális normák fenyegető helyzetbe kerültek, és a házastársi hűség sokakban elvesztette a vonzerejét.

Miért rosszak a partnerváltogató szexuális kapcsolatok és a hűtlenség? Ennek, mint Schaeffer megjegyzi, három fő oka van. Először is egyszerűen azért rosszak, mert Isten ezt mondja. Ami helyes, az nem azért helyes, s ami rossz, az nem azért rossz, mert az emberek ítélik helyesnek, vagy rossznak, hanem mert a jó Isten jelleméhez kapcsolódik. Az Ő jelleme a világegyetem erkölcsisége. Ezért ha azt mondja nekünk, hogy valami rossz, akkor az rossz, bármit is érezzünk személyesen a dolog iránt.

A második ok, amiért a partnerváltogatás, vagy a hűtlenség rossz az nem más, mint hogy ezek a dolgok nem jók a számunkra úgy, ahogyan Isten megalkotott minket. Igaz, hogy a rossz azért rossz, a helyes pedig azért helyes, mert Isten mondja, de ugyanúgy igaz, hogy az erkölcsiség kapcsolódik a megalkotásunk módjához. Azaz, annak a boldogságnak a teljesebb megvalósulása felé haladóknak találjuk magunkat, melyre alkottattunk, ha engedelmeskedünk Isten törvényeinek. S fordítva, egyre inkább megsemmisítőnek találjuk az általunk járt utat, ha ezeket semmibe vesszük.

A végső és legjobb ok, amiért a partnerváltogató szexuális kapcsolatok és a házastársi hűtlenség rosszak az, hogy ezek a dolgok megtörik a képét az Isten által megkívánt házasságnak. Schaeffer kijelenti: „A házasság Isten és az Ő népe, Krisztus és az Ő egyháza kapcsolatának szemléltetése... Istennek a népével fennálló kapcsolata az Ő jellemén alapszik, s a házasságon kívüli szexuális kapcsolat megtöri azt a párhuzamot, amit a Biblia von a házasság, valamint Isten és az Ő népe kapcsolata között. Az asszonyoknak úgy kell szeretni, ahogyan az egyház szereti Krisztust. A férjeknek úgy kell szeretni, ahogyan Krisztus szeret. Ha megszegjük Isten szemléltetését efféle kapcsolatokkal, az komoly dolog.”⁶⁹

Miképpen vonatkozik ez személyesen ránk? Attól függ, kik vagyunk, és hol állunk a szerelem, a házasság és a szex lépcsőzetes spektrumában. Egyesek még nem házasodtak meg, de gondolkodnak rajta. Ha ehhez a kategóriához tartozol, akkor ragaszkodnod kell a házasság lehető legmagasabb mércéihez, majd értékelned kell, hogy vajon te is egy vagy-e azok közül, akik ezekből kiindulva gondolkodnak a házasságról. Fiatal hölgy, rá kell nézned a barátodra, és fel kell tenned a kérdést: „Lehet ő Jézus Krisztushoz hasonló a számomra?” Ha nem, keress mást. Fiatalember, neked is meg kell kérdezned: „Szeretem én ezt a fiatal lányt eléggé ahhoz, hogy átadjam magam neki? Akarom-e elfedezni a hibáit és türelmesnek lenni vele, ahogyan Isten tanít engem? Akarok-e érte meghalni?” Ha nem akarsz ezeket megtenni, akkor nem helyes őt feleségül vened.

Mások már túl vannak a házasságról való gondolkodáson. Ők már megházasodtak, s vannak nehézségeik. Ha ehhez a kategóriához tartozol, nem szabad feladnod a problémák miatt. Ha ezt teszed, azzal azt sugallod, hogy Isten is feladja velünk kapcsolatban, ez pedig nem igaz. Ehelyett szeress olyan szeretettel, mely legyőzi a nehézségeket – először magad is megváltozva, majd legyőzve a másik felet. Ha engedelmeskedsz Krisztusnak és az Ő mércéinek, akkor először téged tesz majd új teremtménnyé, majd végül mindent megújít.

⁶⁹ Schaeffer, *The Church at the Twentieth Century*, 118. oldal

Az Úr visszatérése

Végül még egy nagy lecke rejlik ebben a jelképben. A menyasszony és a vőlegény jelképe nemcsak Jézus Krisztus isteni mivoltáról tanít minket, s nemcsak megszabja a legmagasabb viselkedési mércéket az egyház, valamint az egyéni viselkedés számára a szex és a házasság területein, hanem Jézus Krisztus visszatéréséről is tanít minket. Ezt akkor látjuk, mikor ezt a jelképet az időn belül alkalmazzuk. Átmeneti értelemben ugyanis most csak jegyesei vagyunk Jézus Krisztusnak, várván a házasság végső beteljesedését a Bárány jövőbeli menyegzői vacsoráján.

Vajon egy eljegyzett nő várja a lakodalom napját? Természetesen várja! Így várni fogja az Úr visszatérését és ennek megfelelően cselekszik.

Miképpen éled az életed az Úr visszatérésére várva? Hadd szemléltessem, miképpen kell élned két ellentétes történettel Donald Grey Barnhouse *God's Methods for Holy Living* (Isten módszerei a szent életvitelhez) című könyvéből. Az első világháború idején élt egy ifjú arisztokrata Angliában, aki megnősült, majd elment a kontinens lövészárkaiba. A fiatal feleség azt írta, hogy nagyon lefoglalja a háborús tevékenység, és egy bizonyos kórházban tevékenykedett nővérként. Elnézést kért, amiért nem írt gyakran, mint mondta, hosszú órákat tölt a háborús sérültek ápolásával. Nem sokkal később, mikor a férje szabadságra utazott haza, egy barátja, aki tudta, hogy valójában mi folyik odahaza, ezt mondta neki: „A helyedben én nem írnám meg előre, hogy hazamegyek, hanem csendben megérkeznék.” A férj így is tett. Elment a kórházba, ahol a felesége állítólagosan dolgozott, de megtudta, hogy ott soha nem hallottak róla. De az otthonában sem találta meg. Valaki ezt mondta neki: „Ő uram, valószínűleg a Ritzbe ment ma egy délutáni táncpartira”. A férj odament, és a feleségét egy másik férfi társaságában találta. Idővel még sokkal többet is megtudott róla, és a brit hatóságok hozzájárultak a válásához.

A másik történet a következő: ugyanannak a háborúnak a kezdetén Amerika nyugati részében élt egy fiatal pár, akik tervezték, hogy összeházasodnak. Minden készen állt ehhez. Volt egy kis kunyhójuk. Berendezték. Kitzúzték a lakodalom napját. Hirtelen kitört a háború, és a fiatallembert, aki tartalékos katona is volt, behívták. A mexikói határra küldték vonattal, mielőtt elindították volna Franciaországba. Egy nappal azt megelőzően, hogy kiképzésre küldték volna, a lány ezt mondta neki: „Tudom, hogy még nincs itt az ideje a lakodalmunknak, de lehet, hogy téged azonnal a tengeren túlra rendelnek, s eleshetsz. Én sokkal inkább szeretném a te neveden leélni az életemet, mint egész életemben magyarázkodni, hogy akit szerettem, az elesett a háborúban. Keljünk hát most egybe.” Másnap egybekeltek, s a mézesheteit a fiú a csapattestnél, a lány pedig egyedül töltötte a kunyhójukban.

A lány természetesen nagyon magányos volt, s vágyott a napra, amikor majd ismét megláthatja szerető férjét. A férje mindennap írt neki, s küldte az ajándékait – navahó takarót, mexikói csipkét, némi indián cserépedényt. Múltak a hónapok, s eljött a nap, amikor annyira magányosnak érezte magát, hogy a kandalló elé ült néhány párnára, kiterítette a takarót, szétterítette a csipkét és a többi ajándékot a bútorokon, majd elkezdte olvasni a felgyülemlett leveleket, közben jól kisírván magát. Hirtelen, amint a leveleket olvasta, lépések zaját hallotta a tornác felől, majd kinyílt az ajtó, és ott állt ő! Küldött ugyan táviratot, de az késett, amint az gyakorta megtörtént a táviratokkal abban az időben. Így a távirat előtt ért haza. Mikor a feleség meglátta, felugrott, a levelek szétszóródtak, sőt még az ajándék cserépedény is felborult. Néhány levél a tűzbe is beleesett, de a lány nem törődött vele, hisz a férje hazatért hozzá, s benne mindene megvolt.

Az, aki elmondta ezeket a történeteket, ezután ezt írta: „Kedves barátaim, a mi Urunk Jézus Krisztus visszajön, s téged... és engem a két viselkedés egyikét tanúsítva talál. Vajon a világgal flörtölsz majd, vagy az Ő szerelmeslevelével, az ajándékaival, a munkájával, a Róla

való gondolkodással leszel elfoglalva?”⁷⁰ Jézus visszajön. A Biblia mondja: „És a kiből megvan ez a reménység Ő iránta, az mind megtisztítja ő magát, a miképpen Ő is tiszta” (1Jn3:3).

⁷⁰ Donald Grey Barnhouse, *God's Methods for Holy Living* (Philadelphia: Eternity Book Service, 1951), 154-157. oldal

43. fejezet: Eljött a Bizonyságtevő, Jn3:31-36

31. A ki felülről jött, feljebb való mindenkinél. A ki a földről való, földi az és földieket szól; a ki a mennyből jött, feljebb való mindenkinél.

32. És arról tesz bizonyságot, a mit látott és hallott; és az ő bizonyságtételét senki sem fogadja be.

33. A ki az ő bizonyságtételét befogadja, az megpecsételte, hogy az Isten igaz.

34. Mert a kit az Isten küldött, az Isten beszédeit szólja; mivelhogy az Isten nem mérték szerint adja a Lelket.

35. Az Atya szereti a Fiút, és az ő kezébe adott mindent.

36. A ki hisz a Fiúban, örök élete van; a ki pedig nem enged a Fiúnak, nem lát életet, hanem az Isten haragja marad rajta.

A. W. Tozer kicsiny, de nagyon kiváló könyvében van egy megvilágosító fejezet, ami az átlagember Istenbe vetett hitének levezető jellegével foglalkozik. Ez azt jelenti, hogy a legtöbb ember számára Isten inkább egy okoskodási láncolat végpontja, mintsem valóság. Az efféle emberek szerint sok minden lehet, ami Isten létezésére utal. Ott van a természet szépsége, a tér hatalmas mérete, az anyagban fellelhető rend. „Neki léteznie kell”, mondják. „Mivel ezek a dolgok fennállnak, Ő létezik.” Más emberek ugyanígy érvelnek egy szülővel, vagy baráttal kapcsolatos megtapasztalásból kiindulva. „Isten valóságos volt anyám számára”, mondják, „hát léteznie kell. Hiszek Benne, mert mások is hisznek Benne.” Megint mások rájönnek, hogy az Istenbe vetett hitük összekapcsolódik az olyasmikbe vetett hitükkel, mint az igazság, a jóság, a szépség, vagy az erkölcsi ideálok.

Teljesen nyilvánvaló, hogy mindezek az okoskodási láncolatok egyediek. Mégis, ahogyan Tozer megjegyzi, az ezeket vallóknak vagy egy közös vonása. „Nem ismerik Istent személyes megtapasztalással. A Vele való bensőséges ismeretség lehetősége fel sem merült az elméjükben. Miközben elismerik az Ő létezését, nem gondolnak Rá, mint megismerhetőre abban az értelemben, ahogyan az embereket, vagy a dolgokat ismerjük.”⁷¹

Sajnos, miközben ez főleg a nem keresztyénekre igaz, bizonyos értelemben legalábbis egyes hívőkre is az. Mert bár hisznek Krisztusban, és bíznak Benne egy adott értelemben, Isten számukra mégsem valóságos, és egész életükben egy ideált igyekeznek szeretni, vagy hűségeselek igyekeznek maradni egy elvont tanításhoz, vagy alapelvhez.

Ha te azoknak a széles spektruma bármely pontján helyezkedsz el, akik számára Isten nem valóságos, akkor a most következő igeversek különösek neked szólnak. Ezek Jézus Krisztusra vonatkoznak, és úgy beszélnek Róla, mint Isten nagy Tanúbizonyságáról, az Ő nagy Bizonyságtevőjéről. Így szólnak: „A ki felülről jött, feljebb való mindenkinél. A ki a földről való, földi az és földieket szól; a ki a mennyből jött, feljebb való mindenkinél. És arról tesz bizonyságot, a mit látott és hallott; és az ő bizonyságtételét senki sem fogadja be. A ki az ő bizonyságtételét befogadja, az megpecsételte, hogy az Isten igaz. Mert a kit az Isten küldött, az Isten beszédeit szólja; mivelhogy az Isten nem mérték szerint adja a Lelket. Az Atya szereti a Fiút, és az ő kezébe adott mindent. A ki hisz a Fiúban, örök élete van; a ki pedig nem enged a Fiúnak, nem lát életet, hanem az Isten haragja marad rajta.” (Jn3:31-36)

A tökéletes Tanúbizonyság

Mi tesz valakit jó tanúbizonysággá? Valamennyire ismerjük a választ a törvényszéki eljárásokkal kapcsolatos ismereteink folytán. Az első dolog, ami megköveteltetik ahhoz, hogy valaki jó tanúbizonyság legyen, az, hogy első kézből származó információkkal rendelkezzen.

⁷¹ A. W. Tozer, *The Pursuit of God* (Harrisburg, PA, Christian Publications, 1948), 50. oldal

Látnia, vagy hallania kellett azt, amiről tanúbizonyságot tesz. Emiatt a Földön egyetlen bíró sem fogad el hallomás utáni tanúskodást.

Másodszor, a jó tanúbizonyságnak akarnia kell tanúskodni. Akarnia kell beszélni, bekapcsolódni a dolgok menetébe.

Harmadszor, a jó tanúbizonyságnak megbízhatónak kell lennie, azaz, a bizonyágának megalapozottnak és kellően következetesnek kell lennie, hogy higgyenek abban. Ez a három követelmény vonatkozik a tökéletes tanúra. Ezzel a mércével mérve – és ez János szavainak a lényege – Jézus Krisztus Isten tökéletes Tanúja. Így a 31. versben János kihangsúlyozza, hogy Jézus az eredete folytán első kézből származó információkkal rendelkezik Istenről. A 32. versben kimutatja, hogy Jézus az ismereteinek megfelelően tett bizonyágot. Végül, a 34. versben megmutatja, hogy a tanú megbízható: „mivelhogy az Isten nem mérték szerint adja a Lelket”.

Információ első kézből

Az első dolog az, hogy Jézus Krisztus pontos ismeretekkel rendelkezett Istenről, az Atyáról. Ez kapcsolódik az összes tanítóval és prófétával szembeni felsőbbrendűségéhez. Azok is rendelkezhetek az igazság valamely részletével, de a bepillantásaik még a legjobb esetben is csak másodlagosak voltak. Csak arról számoltak be, amit Isten jelentett ki nekik. Jézus viszont a megtestesült Isten volt. Az Ő eredete mennyei. Következésképpen Ő tökéletesen a tudása teljességéből tárta fel az igazságot.

Erről írja William Barclay: „Ha információt szeretnénk, elmegyünk ahhoz a személyhez, aki rendelkezik az információval. Ha a családról akarunk információt, akkor első kézből a család egyik tagjától kaphatjuk meg azt. Ha egy városról akarunk információt, akkor első kézből olyasvalakitől kaphatjuk meg azt, aki abból a városból jött. Így ha Istenről akarunk információt, akkor azt csak Isten Fiától kaphatjuk meg, ha pedig a mennyről és a mennyei életéről akarunk információt, azt csak attól kaphatjuk meg, Aki a mennyből jött. Mikor Jézus Istenről és a mennyei dolgokról beszél, mondja János, akkor az nem kitalált történet, nem is másodkézből származó mese, és nem másodlagos forrásból származó információ. Ő azt mondja el nekünk, amit saját Maga látott és hallott. Nagyon egyszerűen fogalmazva, miután egyedül Jézus ismeri Istent, így egyedül Ő számolhat be nekünk az Istenre vonatkozó tényekről, és ezek a tények alkotják az evangéliumot.”⁷²

János az evangéliumában speciális módon hangsúlyozza ki azt a tényt, hogy egyedül Jézus Krisztus rendelkezik ilyen tudással. Ez nincs meg, vagy legalábbis nem ebben a mértékben van meg a többi evangéliumban. János kihangsúlyozza a tényt, hogy Jézus a tökéletes tanúbizonyság, mert egyedül Őt küldte Isten a világba.

Itt néhány statisztikai adat a segítségünkre lesz. János evangéliumában az „Ő (vagy 'az Atya'), Aki elküldött engem” kifejezés huszonhárom alkalommal hangzik el Jézus ajkairól. A görög ige ebben a kifejezésben (*apostellein*) tizenhétszer szerepel azokban a kifejezésekben, melyek a Fiúnak az Isten általi megbízatásával kapcsolatosak, s vannak más kifejezések, melyek emberi szemszögből nézve beszélnek arról a tényről, hogy Jézus Krisztus „eljött”. Jézus az, „a ki a mennyből jött”. Ő „a világba jött”, „az Atyától jött”, vagyis Istentől. Az utolsó beszélgetésekben, amikor már közeledik Jézus halála, a hangsúly teljesen természetesen áthelyeződik Jézus világba jövetelének tényéről arra a tényre, hogy most az Atyához megy. A Jn16:28-ban összekapcsolódnak az eljövétel és az elmenetel témái: „Kijöttem az Atyától, és jöttem e világba: ismét elhagyom e világot, és elmegyek az Atyához.” Ezeknek a kifejezések csak kevésbé, vagy egyáltalában nem vonatkoznak Jézusra, mint Messiásra, mint a hasonló kifejezéseknek a többi evangéliumban. Ehelyett arra

⁷² Barclay, *The Gospel of John*, 136. oldal

vonatkoznak, hogy Jézus egyrészt képes mennyei ajándékokat adni, másrészt Isten szavait szólni az embereknek. Jézus a tökéletes tanúbizonyság, mert Ő képes tökéletesen kijelenteni Istent. „Az Istent soha senki nem látta; az egyszülött Fiú, a ki az Atya kebelében van, az jelentette ki őt” (Jn1:18).

Sőt, a Biblia, és különösen János evangéliuma szerint Jézus Krisztus elküldése a világba sokkal többet foglal magában, mint egy próféta elküldése az ószövetségi időkben, vagy az apostolok kiküldését evangélistákként a világba az újszövetségi korban. Ezek az emberek hírnökök voltak. Igaz, Keresztelő Jánosról is olvastuk, hogy az Isten küldte (1:6, 33, 3:28), s később a tanítványok is kiküldettek a világba (17:18, 20:21). De sem a Keresztelő, sem a tanítványok soha nem állították, hogy bármiféle független kijelentést hoztak volna. Ők azért lettek elküldve, hogy bizonyosságot tegyenek Jézus Krisztusról. Egyedül Ő beszél és cselekszik az Atyjával kapcsolatos tudásának teljességéből.

A János 9-ben van egy történet, mely rávilágít az általam elmondottakra. Ez arról szól, miképpen jutott egy vak ember istenismeretre Jézuson keresztül. Az ember nem ismerte Istent a történet kezdetén. A fizikai vaksága a lelki vakságának a jelképe. Jézus meggyógyítja őt. S miközben teszi, ezt mondja: „Míg e világon vagyok, e világ világossága vagyok” (5. vers, v. ö. 8:12). Ezen a kapcsolaton keresztül kezd megérteni az ember valamennyit abból, hogy kicsoda is Jézus valójában, s kezd növekedni a lelki látásban addig, amíg végül félreérthetetlenül síkra száll Jézus mennyei eredetének igazsága mellett. A történet csúcspontja az ellentét a vakon született ember bizonyágtétele, valamint Krisztus a zsidó vezetők által történő megtagadása között. A zsidók a saját tudásuk alapjaiból kiindulva érvelnek: „Mi tudjuk, hogy Mózással beszélt az Isten: erről pedig azt sem tudjuk, honnan való” (29. vers). A vakon született pedig így válaszol: „Bizony csodálatos az, hogy ti nem tudjátok honnan való, és az én szemeimet megnyitotta... Ha ez nem Istentől volna, semmit sem cselekedhetnék” (30, 33. versek).

A vakon született embert a szemei meggyógyítása vezette el arra a lelki felismerésre, hogy Jézus Istentől jött, ezért a valódi istenismeretből kiindulva szólt és cselekedett. Így, miközben a Jézussal kapcsolatos ismeretei azzal a megvallással kezdődtek, hogy Ő „egy ember” (11. vers), hamarosan eljutott odáig, hogy „próféta” (17. vers), majd „Istentől való” (33. vers), végül pedig imádta Őt (38. vers). Ezzel szemben az, hogy a vezetők nem voltak képesek felismerni az igazságot, miszerint Jézus Istentől jött, tulajdonképpen felerősítette a lelki vakságukat, és elvezette őket Krisztus bizonyágtételének teljes elvetéséhez.

Hol állsz te ebben a képben? Azok közül vagy egy, akik számára Isten csak egy levezetés? Vagy már eljutottál „az Isten dicsősége ismeretének a Jézus Krisztus arcán való világoltatása” világosságára (2Kor4:6)?

Egy bizonyosságot tenni akaró tanú

Mint említettem, van második követelmény is a tökéletes tanúval szemben. A tanúnak nemcsak első kézből származó információval kell rendelkeznie, melyről bizonyosságot tesz, de *akarnia* is kell bizonyosságot tenni. Akart Jézus? Természetesen akart. Ő Maga volt érintett. Ezért írja János: „arról tesz bizonyosságot, a mit látott és hallott” (32. vers).

Érdekes, hogy János a „bizonyosságot tesz” ígét jelen időben szerepelteti, s ezt teszi az összes többi ígével is, melyek Krisztus bizonyágtételéről beszélnek. Mi hajlamosak lennénk múlt időt használni, mert úgy gondolkodnánk, hogy Jézus eljött, bizonyosságot tett, majd visszatért a mennybe. De János nem ezt teszi. Számára Jézus még mindig teszi a bizonyosságot. Nos hát, kérdezzük, hol halljuk ezt a bizonyosságot? A válasz: a Bibliában. Van a Bibliában bármi, ami halott, lényegtelen, vagy idejétmúlt? János számára nincs! S azok számára sincs, akik eljutottak Krisztus ismeretére, s megtapasztalták a Biblia élő erejét, amint Róla beszélt.

A Biblia élő. Krisztus élő. Sőt, a Biblián keresztül továbbra is beszél, és teszi a bizonyosságot a mennyei dolgokról napjainkban is.

Megbízható bizonyság

Jézus eleget tett a tökéletes tanúval szemben támasztott harmadik követelménynek is. A bizonyága következetes volt. Teljes, ezért tökéletesen megbízható. János ezt jelzi, amikor ezt írja: „Mert a kit az Isten küldött, az Isten beszédeit szólja; mivelhogy az Isten nem mérték szerint adja a Lelket. Az Atya szereti a Fiút, és az ő kezébe adott mindent.” (34-35. versek)

El kell ismernem, hogy a görög eredetiben szereplő írásmód miatt ezt a kifejezést többféleképpen is lehet értelmezni. Három dolgot jelenthet. Először, jelentheti azt, hogy Jézus Krisztus mérték nélkül adja a Lelket a hívőknek. Ezt az ígeverset gyakran ekképpen értelmezték, de ez egy téves nézet. Jézus természetesen nem tartja vissza a Lelket az Övéitől. De bármi is legyen a helyzet, közülünk senki sem rendelkezik a Lélekkel olyan mértékben, mint Jézus, s sokkalta igazabb azt mondani önmagunkról, amit máshol olvasunk: „Mindenikünknek pedig adatott a kegyelem a Krisztustól osztott ajándéknak mértéke szerint” (Ef4:7).

Az ígevers jelentheti azt is, hogy a Lélek nem mértékkel ad, azaz a Lélek nagylelkűen adja Önmagát. Ez a valódi értelme, de ez látszólag nem illik bele a szövegkörnyezetbe, s legfeljebb csak a görög szöveg egyik lehetséges olvasatának tekinthető.

A harmadik nézet, melyet előnyben kell részesíteni az, hogy az Atya nem tartotta vissza a Fiútól a Lélek semmiféle mértékét sem a Léleknek. Ezen a módon mondja azt János, hogy az Atya és a Fiú között tökéletes közösség és kapcsolat áll fenn, s ennek eredményeképpen az Atya garantálja Krisztus szavainak igazságát és teljes megbízhatóságát. Ez nem igaz egyetlen más vallástanítóra sem, valójában (egy örült kivételével) senki nem is merné magáról állítani. A világ össze vallástanítójának minden más tanításában az igazság mindig is keveredik a hamissággal. Ezért azok, akik tanítanak, ha bölcsek, mindig maguk mögé mutatnak valami magasabb rendűre. Ezt Jézus sohasem tette. Másik megmutatták egy távoli célhoz vezető utat. Jézus azt állította, hogy Ő a cél. Mások azt tanították, hogy rendelkeznek az igazság összetevőivel. Jézus azt mondta, hogy az igazság az Ő személyében jött le. Mások felkínálták, hogy megmutatják az Istenhez vezető utat. Jézus azt mondta, hogy Ő az Istenhez vezető út. „Én vagyok az út, az igazság és az élet; senki sem mehet az Atyához, hanemha én általam” (Jn14:6).

Igaz mindez? Ha igen, akkor Jézus az egyetlen valóban megbízható tanú arról, hogy kicsoda az Isten, és mit követel meg. Mivel az életedet követeli, valamint teljes engedelmességet, neked (a vakon született emberhez hasonlóan) Őt kell imádnod.

Elszökés

Michael Green, a London Hittudományi Iskola igazgatója, a *Runaway World* (*Elszökött világ*) című könyve végén azokkal az eszközökkel foglalkozik, melyeket a férfiak és nők használnak Krisztus követeléseitől való kikerülésére. A szex az egyik nyilvánvaló elkerülő eszköz Green szerint. S továbbiak a drogok, a miszticizmus, a kultúránkhoz való igazodás, a megélhetésért folytatott mindennapos küzdelem, a bűnök, sőt (egyesek számára) a szociális elfoglaltság is. Talán te is elfoglaltad magad ezek közül eggyel, vagy akár többel is Jézus követeléseitől kikerülendő.

De mi a helyzet Vele? Valóban az, Akinek mondja magát? Ha igen, akkor ezek közül az eszközök közül egyik sem lesz megfelelő. Valójában, hogy senki ne szökhessen el, János azzal a nyílt kijelentéssel fejezi be Krisztus követeléseinek bemutatását, hogy „a ki hisz a

Fiúban, örök élete van; a ki pedig nem enged a Fiúnak, nem lát életet, hanem az Isten haragja marad rajta” (36. vers).

Mit mondasz majd, amikor találkozol Vele? Miféle lehetséges mentséget tudsz majd felhozni? Green írja: „'Nem hittem, hogy valaha is léteztél'? Micsoda végletes nonszensz, mennyire vétkes tudatlanság a bizonyítékokat illetően! 'Nem gondoltam, hogy az életed elegendően vonzó, nemes volt'? Micsoda nyilvánvaló képmutatás: inkább arról van szó, hogy a názáreti ember mércéi voltak túl magasak, túl sokba kerülők, nem igaz? Vagy egyszerűen ezzel mentegetőzöl majd: 'Nem törődtem vele'? Miképpen gondolsz rátekinteni Isten Fiára, Aki emberré lett érted, szeretett téged és meghalt érted, majd feltámadt, hogy vegye az életedet és új embert alkosson belőled? Nem, minden mentség elfonnyad és elszárad majd Jézus igazsága, szeretete és önfeláldozása előtt. A végső igazságot a világról, az emberiségről és Istenről Ő jelentette ki, Aki eljött közénk, s kijelentette: 'Én vagyok az igazság'. A viszonyulásunk alapján Őhöz leszünk megítélve.”⁷³

Azért imádkozom, amint a végéhez közeledünk János evangéliuma eme nagy harmadik fejezete tanulmányozásának, hogy ne hagyd figyelmen kívül Krisztus bizonyoságtételét, hanem lépj be az örök életbe azzal, hogy hiszel Benne és odaszánod magad Neki, Aki meghalt érted és feltámadt.

⁷³ Michael Green, *Runaway World* (Downers Grove, Illinois, InterVarsity Press, 1969), 123. oldal

44. fejezet: Krisztus a sikári forrásnál, Jn4:1-6

1. Amint azért megtudta az Úr, hogy a farizeusok meghallották, hogy Jézus több tanítványt szerez és keresztel, mint János,
2. (Jóllehet Jézus maga nem keresztelt, hanem a tanítványai,)
3. Elhagyá Júdeát és elméne ismét Galileába.
4. Samárián kell vala pedig általmennie.
5. Megy vala azért Samáriának Sikár nevű városába, annak a teleknek szomszédjába, a melyet Jákób adott vala az ő fiának, Józsefnek.
6. Ott vala pedig a Jákób forrása. Jézus azért, az utazástól elfáradva, azonmód leüle a forráshoz. Mintegy hat óra vala.

Az Európában töltött évek alatt, melyeket a keresztyén szolgálat tanulásával töltöttem, adódtak lehetőségeim meggyőződni az evangélium elhívásának egyetemességéről, ami általában nem adatik meg annak, aki egész életét Amerikában tölti.

Konkréten azoknak az alkalmaknak a kombinációjára emlékszem, mely hároméves svájci tartózkodásom vége felé történt. Egy héttel azelőtt, hogy letettem doktori vizsgáimat a Bázeli Egyetemen, Bázeltől Berlinbe utaztam az Evangelizáció első nagy világkongresszusára, amit akkor Billy Graham és az evanglikál protestáns *Christianity Today* (A keresztyénség ma) magazin támogatott. Amint az egyik repülőről a másikra szálltam Berlin felé – mert az utazás többszöri átszállással járt – észrevettem, hogy mások, akik nyilvánvalóan ugyanerre a kongresszusra igyekeztek, elkezdtek megtölteni a repülőket. Először jöttek a svájci munkások – németek, amerikaiak és svájciak. Azután következtek, akik Európa többi részéből jöttek – franciák, britek, olaszok. Végül voltak néhányan különböző afrikai és ázsiai nemzetekből. Mire Berlinbe érkeztünk, s a többi delegáció és összegyűlt, lehattunk vagy 1200-an több, mint száz nemzetből, s a kongresszus négy hivatalos nyelve – a francia, az angol, a német és a spanyol – kiegészült egy tucatnyi más nyelvvel, melyeken mind a Kongresshalle folyosóin beszéltek, ahol az összejöveteleket tartották, mind a hotelekben. Szociálisan a küldöttségek áthidalták a szakadékot I. Hailé Szelasszié etióp császár, valamint Ecuador, Indonézia és a vidéki Afrika pogány törzsei között.

A kongresszus befejeződése utáni napon visszatértem Bázeltbe, és folytattam a pásztori kötelességeim ellátását egy kis gyülekezetben, mely az idő alatt alakult ki, míg én Svájcban tartózkodtam. Emlékszem, hogy amint felálltam prédikálni a következő vasárnap, arról a viszonylag széles háttérrel és tapasztalatokról gondolkodtam, melyek még ebben a kis gyülekezetben is képviselve voltak. Ez a világkongresszus miniatűrje volt. Voltak itt svájci, német, amerikai, brit, japán, és fülöp-szigeteki keresztyének, akik az intellektus, az oktatás, a gazdagság és a szociális helyzet végleit képviselték.

Amerikában, ahol nincsenek akkora szélsőségek a nemzetek tekintetében, s ahol a gyülekezetek gyakran szerencsétlen módon társadalmilag orientáltak, a tény, hogy Jézus Krisztus evangéliuma minden emberhez szól, nem annyira nyilvánvaló. Mégis igaz, s helyesen énekeljük:

Krisztusban nincs kelet, vagy nyugat,
Nincs Benne észak, vagy dél,
Hanem a szeretet egyetlen nagy közössége,
Mely az egész világra kiterjed.

Isten Ígéje szerint Ádámnak nincs olyan gyermeke, aki ne jöhetne szabadon és bátran az Úr Jézus Krisztushoz, s ne találhatná meg benne a dicsőséges üdvösséget.

Ez a keresztyén hit valódi egyetemessége. Nem az, hogy minden ember *üdvözülni fog*, hanem hogy minden ember *üdvözülhet*. A Szentírás egyik tanítása az, hogy senki sincs elzárva Krisztustól a neme, az intellektusa, a tanultsága, a fajtája, a nemzetisége, a gazdagsága, vagy a társadalmi helyzete miatt. Ez az egyszerűség Isten kegyelmének dicsősége.

A második példa

Ma eljutunk ennek az alapelvnek a dramatizálásához János evangéliumának negyedik fejezetéből. Ha vissza tudsz emlékezni az első, a harmadik fejezettel kapcsolatos tanulmányainkra, eszedbe jut, hogy Nikodémus, aki abban a fejezetben tűnik fel, volt az első, akit János azért mutatott be, hogy kiabrázolja a férfiaknak és asszonyoknak szükségük van Jézus Krisztus evangéliumára, és szövegkörnyezetet biztosítson, melyben Jézus megmagyarázza, mi az, amit kínál nekik. A 2. fejezet végén János említést tesz néhány ember Jézus iránti kezdeti reakciójáról: „Maga azonban Jézus nem bízta vala magát reájok, a miatt, hogy ő ismeré mindnyájokat, és mivelhogy nem szorult rá, hogy valaki bizonytságot tegyen az emberről; mert magától is tudta, mi volt az emberben.” (Jn2:24-25) A következő, a 3:1-es vers így kezdődik: „Vala pedig a farizeusok közt egy ember, a neve Nikodémus...” Egészen nyilvánvaló, hogy Nikodémus úgy szerepel itt, mint János első nagy példája az emberi fajból.

Nem szabad azonban azt gondolnunk, hogy Nikodémus volt az egyetlen, akinek az evangéliumra szüksége volt. Voltak mások is, s valójában minden férfinak és nőnek szüksége van rá. Azaz, ennek az igazságnak a megtanulása végett jutunk el János második példájához, egy meg nem nevezett asszonyhoz, akivel Jézus Samáriában találkozott a sikári forrás szomszédságában.

János szerint a samáriai asszony erkölcstelen volt, s valószínűleg rossz volt a hírneve is, ha abból a tényből indulunk ki, hogy a déli hőségben jött vízért, mikor senki más, különösen az asszonyok nem voltak Jákób kútjánál. Csak vízért jött, de ehelyett Jézussal találkozott. Jézus megszólította, és az élet vizét adta neki: olyan ajándékot, amiről még csak álmodni sem mert volna soha, de amely megelégitette legfontosabb szomjúságát – a szomjúságát Istenre – mégpedig teljességgel. A történet az asszonynak a földijeinek tett bizonyosságával zárul azzal az eredménnyel, hogy sokan mások is hisznek Jézusban, megvallván, hogy Ő a Messiásuk és Megváltójuk.

Nehéz nagyobb ellentétet elképzelni két személy között, mint ami fennáll a fontos és képzett Nikodémus, a zsidók eme vezetője, valamint az egyszerű samaritanus asszony között. Amaz zsidó volt, emez samáriai, amaz farizeus, emez nem tartozott egyetlen vallási párthoz sem. Amaz politikai volt, emennek semmiféle státusza sem volt. Amaz tanító volt, emez teljesen képzetlen. Amaz nagyon erkölcsös, emez erkölcstelen volt. Nikodémusnak volt neve, az asszonynak nem. Amaz férfi volt, emez asszony. Amaz éjszaka jött, a hírnevét megvédendő, emez, akinek nem volt hírneve, nappal. Nikodémus kérdezni jött, az asszonyt Jézus kérdezte.

Hatalmas az ellentét. Mégis, történetük lényege, hogy mind a férfinak, mind az asszonynak szüksége volt az evangéliumra, s örömmel vették azt. Ha Nikodémus annak az igazságnak a példája, hogy senki sem emelkedhet oly magasra, hogy fölébe kerüljön az üdvösségnek, akkor az asszony azt az igazságot példázza, hogy senki sem süllyedhet túlon túl mélyre. Semmiképpen sem véletlenül helyezte hát János ezt a két csodálatos történetet egymás mellé, az evangéliumának elején, s az sem véletlen, hogy a két történet a Jn4:42-ben így ér véget: „tudjuk, hogy bizonynyal ez a *világ* idvezítője, a Krisztus”. Tudod, hogy Jézus Krisztus a te Megváltód? Ha nem, meg kell tanulnod, hogy az evangélium ugyanúgy a te számodra is van, s neked ugyanolyan szükséged van rá, mint a tisztelt Nikodémusnak, vagy az erkölcstelen samáriai asszonynak.

Az Isten nélküli faj

Fontos tény, hogy Nikodémus és az asszony eltérőek voltak. Ez világosan bizonyítja, amit részleteztem. Mégis, ha tovább akarunk lépni a történetben, figyelmen kívül kell hagynunk a férfi és az asszony közötti különbségeket, és inkább a hasonlóságaikra kell összpontosítanunk. Meglepő, de amint ezt megtesszük, rájövünk: a hasonlóságaik még fontosabbak a különbségeiknél, s ez az egyetlen alap, amelyen tanulmányunk valójában folytatódhat.

Mik a közös vonások Nikodémusban, és a sikári forrás melletti asszonyban? Az egyik válasz az, hogy mindketten úgy gondolták: lelkileg minden rendben van. Meg kell hagyni, nem volt belső éhség egyiknél sem. Ez megmutatkozik a történetükben, s majd később kitérek rá. Nikodémus a vallási és intellektuális eredményei miatt gondolta így, az asszony a samaritánusok babonáságai és vallási hagyományai miatt. Említésre méltó, hogy abbéli meggyőződésükben, miszerint minden rendben, miközben nem volt minden rendben, Nikodémusnak és az asszonynak rengeteg közös vonása volt azok nagy többségével, akik a saját nagyon önelégült korunkban élnek.

Másodszor, mind Nikodémus, mind az asszony faragatlanul kicsinyes, vagy materialista volt a Jézus Krisztus lelki tanításai adott reakciójukat illetően. Jézus mindkét esetben arról tanított, hogy szükséges nekik új életet kapniuk Tőle. Mikor azonban Nikodémusnak mondta ezt az újjászületés képét használva, Nikodémus úgy vélte, holmi szülészeti dologról beszél. Mikor pedig Jézus az asszonynak beszélt az „élő víz” vételének lehetőségéről, ő csak a nagy távolságra gondolt az otthona és a sikári forrás között, valamint arra az öröme, hogy nem kell többé a vödreit hordoznia. Ezek a reakciók szemléletes példái voltak Pálnak a korinthusiaknak adott későbbi tanításának. Pál ugyanis az efféle lelki vakságról beszélt, mikor ezt írta: „Érzéki ember pedig nem foghatja meg az Isten Lelkének dolgait: mert bolondságok néki; meg sem értheti, mivelhogy lelkiképen ítéltetnek meg.” (1Kor2:14)

Sajnos, a Krisztus tanítására adott természetes reakciójukat tekintve mind Nikodémus, mind az asszony egyek az összes, de mindenekelőtt talán a saját nagyon materialista korunk férfijaival és asszonyaival. Manapság azt kérdezik tőlünk: „Talán a tudomány nem mutatta meg minden kétséget kizáróan, hogy zárt materialista rendszerben élünk, ezért Isten és az Isten iránti szükség nélkül?” Azt is kérdezik: „Vajon az emberi viselkedés ama összetevői, amit korábban vallásnak neveztek, nemcsak a családi kapcsolatok kivetítődései, ezért tehát teljes mértékben megmagyarázhatóak napjaink pszichológiájának fogalmaival? Valójában a vallás nem pusztán primitív próbálkozás, mellyel jelentést próbálnak adni az emberi megtapasztalás adatainak, noha ezt a feladatot sokkal teljesebben és kielégítőbben elvégezték a tudományos vizsgálatok és felfedezések útján?” Az efféle kérdéseket felevő személy számára a valóság arra korlátozódik, amit az ő érzékszervével képes megragadni, s a keresztyénség legfontosabb fogalmai a számára értelmetlenek. Ebből következik, hogy a huszadik századi materialistának ugyanolyan bizonyosan a keresztyénség Krisztusával való találkozásra van szüksége, mint az első századnak, s el kell jutniuk a keresztyén hit természetfeletti alapjához és valóságához.

John R. W. Stott, a londoni All Souls' gyülekezetből azt írta, hogy az efféle embereket azzal kell szembesíteni, amit ő „autentikus” keresztyénségnek nevez. „Az autentikus keresztyénség – Krisztusnak és az Ő apostolainak a keresztyénsége – természetfeletti keresztyénség. Ez nem szelíd és ártalmatlan etika, mely csak néhány erkölcsi ürességet tartalmaz a vallás fűszerével ízesítve. Ez inkább a feltámadás vallása, élet Isten hatalma által”.⁷⁴

⁷⁴ John. R. W. Stott, *Christ, the Controversialist* (London, Tyndale Press, 1970, 64. oldal)

Harmadszor, Nikodémus és az asszony abban is hasonlítottak, hogy a többi férfihoz és asszonyhoz hasonlóan lelkileg ők is üresek voltak, s így érezték a szükségüket Istenre, még ha világnézetük és intellektuális meggyőződéseik tagadták is ezt.

Érzed ezt a szükségét? Sokan ismerték és beszéltek róla, még ha nem is tudták pontosan, mire volt szükségük, vagy mire vágytak. Az egyik igemagyarázó felhívja a figyelmet ennek kifejeződésére Sinclair Lewis tollából. Egyik könyvében Lewis egy tiszteletreméltó üzletemberről ír, aki kirúgott a hámból, és elment egy lánnyal, akiről azt hitte, hogy szereti. A lány ezt mondja neki: „Felszínesen nézve egészen mások vagyunk, de mélyen belül alapjában véve ugyanazok. Mindketten kétségbeejtően boldogtalanok vagyunk valami miatt – de nem tudjuk, miért.”⁷⁵ Az asszony a forrásnál is mondhatta volna ezt Nikodémusnak. Sok asszony mondhatná ezt a férjének, és sok férj a feleségének. Mi hiányzik? Ágoston talán a legjobbját mondta, mikor megvallotta Istennek: „Te Önmagad számára alkottál, s a szívünk nem nyugszik meg mindaddig, amíg nem talál nyugalomra Benned.”

Végül, Nikodémus és az asszony annyiban hasonlítottak, hogy lelkileg elveszettek voltak, azaz Pál apostol szavaival „vétkeztek, és szűkölködnek az Isten dicsősége nélkül” (Rm3:23). Ez volt minden problémájuk gyökere, egyben a legfontosabb hasonlóságuk.

Mit jelent elveszettnek lenni? A szótár szerint az „elveszett” a „tönkrement, megsemmisült, útról letért, elmerült, elpusztult, érzékelésen, vagy helyreállításon túlmenően megkeményedett, érzéketlen”. Ha ezekhez a meghatározásokhoz hozzátesszük a szándékos akaratosságot és lázadást, az eredményképpen előálló meghatározás nem lesz túl messze az Istentől távol levő ember bibliai tanításától. A Rm3:12 elmondja nekünk, hogy „mindnyájan elhajlottak”, hogy „egyetemben haszontalanokká lettek”. Ebben az igeversben az „elhajlottak”-nak fordított ige azt jelenti: elveszni az Isten útjáról történő aktív, szándékos letérés által. Az Ószövetség görög fordítása, a Septuaginta, 139 alkalommal használja ugyanezt a szót, hogy szörnyű képet fessen lázadó fajunkról.

Isten szerint az emberiség szándékosan tért le a Hozzá vezető útról. „Mindnyájan, mint juhok eltévelyedtünk, kiki az ő útára tértünk; de az Úr mindnyájunk vétjét ő reá veté” (Ézs53:6). Egy igemagyarázó erről ezt írta: „Elvetettük Isten törvényét, gorombán elutasítottuk szerető hívásait, megtagadtuk tanácsait és nevettünk a feddésén. Rosszabbak lettünk az állatoknál a Teremtőnkkel való viszonyunkban. A mi nyelvünkön 'állati jellemzőkről' beszélünk az emberben, s a makacsokat csökönyöseknek, disznóknak, vagy kutyafejűeknek nevezzük. Isten azonban azt mondja, hogy ez sértés az állatvilágra nézve: 'Halljátok egek, és vedd füleidbe föld! mert az Úr szól: Fiakat neveltem, s méltóságra emeltem, és ők elpártolának tőlem. Az ökör ismeri gazdáját, és a szamár az ő urának jászlát; Izráel nem ismeri, az én népem nem figyel reá!' (Ézs1:2-3). S Urunk sír felettünk: 'Oh gonosz nemzetség, hamissággal megterheltetett nép, gonosz mag, nemtelen fiak! elhagyták az Urat, megútták az Izráel Szentjét, és elfordultak tőle.' (4. vers)

A Genezistől kezdődően, ahol a vétkező embert a fák közé rejtőzni látjuk, egészen Malakiásig, ahol az Úr kijelenti: 'ti elhajlottatok ez útról' (Mal2:8), a szeretettel szembeni bűnnek, és a kegyelem elutasításának egyetlen hosszú történetével van dolgunk. Az ember helyzete rosszabb az ördögénél, a bukott angyalokénál és a démonokénál. Nincs arról feljegyzés, hogy ajánlatot kaptak volna az üdvösségre, az emberi fajról viszont fel van jegyezve, hogy a világegyetem legnagyobb szeretete kínáltatott fel nekik, de ők akarattal elutasították azt. Az Úr Jézus Krisztus is sírva áll: 'Jeruzsálem, Jeruzsálem! Ki megölöd a prófétákat és megkövezed azokat, a kik te hozzád küldetted, hányszor akartam egybegyűjteni a te fiaidat, miképen a tyúk egybegyűjti kis csirkéit szárnya alá; és te nem akartad.' (Mt23:37)”⁷⁶

⁷⁵ Barclay, *The Gospel of John*, 147. oldal

⁷⁶ Donald Grey Barnhouse, *God's Wrath* (Grand Rapids: Eerdmans, 1953)

Az út

Hadd tegyek fel egy egyszerű kérdést. Mire van szükséged, ha el vagy veszve? Meg kell találnod a visszavezető utat. S mire van szükséged, ha erre nem vagy képes? Megváltóra van szükséged.⁷⁷ Képzeld el magad biztos irányítás nélkül, az élet fenntartásához szükséges dolgok nélkül, a jövőbe vettet mindenféle magabiztosság nélkül. Mit fogsz tenni? Keresel valakit, aki megment téged, és megmutatja a hazavezető utat.

Ez az, amit Jézus megtenni jött. Eljött megmutatni a bukott, lázadó fajnak, az olyan emberekből álló fajnak, mint Nikodémus, a samáriai asszony, neked és nekem a hazavezető utat Istenhez, a mennyei Atyához. Természetesen van egy nagy különbség a Jézus által hozott üdvösség (megmenekülés), valamint annak megmenekülése között, aki egyszerűen csak eltévedt az erdőben. A második esetben az utat csak meg kell mutatni. Jézus esetében az utat el kellett készíteni, amit a halálával tett meg. Jézus meghalt érted, hogy elhordozza Isten minden haragját és ítéletét, amiknek rád kellett volna szakadni a bűneid miatt.

Odajössz Hozzá? Nincs más út. A Biblia azt mondja, hogy Isten igazsága, a Jézusba vetett hit által kínáltatik „mindenkinek” – s ez a keresztyén hit igazi egyetemessége – de csak „mindazokhoz” jut el, „és mindazoknak, a kik hisznek”.

⁷⁷ Az angolban a „Megváltó” szó „Megmentőt” is jelenti, ide talán jobban is illenék – *a ford.*

45. fejezet: Élő víz, Jn4:7-14

7. Jöve egy samáriabeli asszony vizet meríteni; monda néki Jézus: Adj innom!
8. Az ő tanítványai ugyanis elmentek a városba, hogy ennivalót vegyenek.
9. Monda azért néki a samáriai asszony: Hogy kérhetsz inni zsidó létedre én tőlem, a ki samáriai asszony vagyok?! Mert a zsidók nem barátkoznak a samáriaiakkal.
10. Felele Jézus és monda néki: Ha ismernéd az Isten ajándékát, és hogy ki az, a ki ezt mondja néked: Adj innom!; te kérted volna őt, és adott volna néked élő vizet.
11. Monda néki az asszony: Uram, nincs mivel merítened, és a kút mély: hol vennéd tehát az élő vizet?
12. Avagy nagyobb vagy-e te a mi atyánknál, Jákóbnál, a ki nekünk adta ezt a kutat, és ebből ivott ő is, a fiai is és jószága is?
13. Felele Jézus és monda néki: Mindaz, a ki ebből a vízből iszik, ismét megszomjúhozik:
14. Valaki pedig abból a vízből iszik, a melyet én adok néki, soha örökké meg nem szomjúhozik; hanem az a víz, a melyet én adok néki, örök életre buzgó víznek kútfeje lesz ő benne.

Philadelphia városában, ahol élek, van egy nagyon szép fasor, ami kivezet a városból a Schuylkill folyó keleti partján. Az út mentén a folyópartnak van egy szakasza, amit csónakházak szegélyeznek, s aminek a neve Boathouse Row, amivel szemben látható egy vándor szobra, Bibliával a hóna alatt. Sokan, akik elmennek a szobor mellett, soha nem látnak többet, mint csak a vándort. Ha azonban valaki gyalogosan jár arra, s a folyóparton tesz felfedező utat, hamarosan felfedez egy patakot, ami a Schuylkill folyóba ömlik a szobor mellett, valamint egy gyalogutat mellette. Ha végigmegy ezen a gyalogúton, fel a Sedgley Hillre Brewery Town irányában, eléri a patak forrását. S a forrás mellett meglát egy feliratot, amit egykor a kormány helyezett oda: „Mindaz, a ki ebből a vízből iszik, ismét megszomjúhozik”.

Ez az idézet a Sedgley-patak forrásánál igaz. Senki sem próbálja meg tagadni. De csak egy fél idézet. Az idézet másik felének elolvasása végett az illetőnek Krisztus ama szavaihoz kell fordulni, amit a samáriai asszonynak mondott, mikor Jákób kútjára jött vizet meríteni.

Jézus mondta az asszonynak a vízről a nyilvánvaló kijelentést – „Mindaz, a ki ebből a vízből iszik, ismét megszomjúhozik”. De aztán tett még egy kijelentést, s ebben a kijelentésben egy hatalmas ígéret van. Újfajta vizet kínált, ezt mondván: „Valaki pedig abból a vízből iszik, a melyet én adok néki, soha örökké meg nem szomjúhozik; hanem az a víz, a melyet én adok néki, örök életre buzgó víznek kútfeje lesz ő benne” (Jn4:14). Ez az ígéret a vizsgálódásunk alapja ebben a fejezetben.

A fáradt Krisztus

Nem gyakran voltam igazán szomjas – természetesen nem ebben az országban – de egy dologról a szomjúsággal kapcsolatosan meg vagyok győződve: a legtöbb ember nagyon keveset tud róla, amíg nem tölt valamennyi időt egy trópusi országban, s főleg a Közel-Kelet száraz és rendkívül meleg földjén. A Közel-Keleten utazván többször találtam magam olyan helyeken, ahol az utazó nem merészelt vizet inni. Élénkem emlékszem, milyen kényelmetlenül, időnként kétségbeesetten érzi magát valaki, amíg el nem ér egy olyan helyre, ahol a víz iható, és az intenzív szomjúság csillapítható. Az emberek aligha tapasztalják ezt meg Angliában és más angol nyelvterületeken. Így a mi irodalmunkban a víz gyakran jelenik meg a szépség jelképeként, sőt (nagyobb mennyiségekben) a pusztulás jelképeként is, de az

élet jelképeként aligha. Teljesen másként van ez azonban abba a kultúrában, ahol a víz annak jelképe, ami nélkül az ember egészen biztosan meghal.

Mindezt látnunk kell, mikor rátérünk Jézusnak az asszonnyal folytatott beszélgetésére, mert a lényeg itt az, hogy Jézus ugyanúgy szükséges a lelki életünkhöz, mint a víz a fizikaihoz.

Jézus a tanítványaival Jordánia alsó részéből utazott Galileába, és keresztül kellett mennie Samárián, ahogyan a történet elmondja nekünk (4. vers). Ez nem volt teljesen igaz tisztán földrajzi értelemben. Alsó-Jordániából Galileába két úton lehetett eljutni. Az egyik Péreán keresztül vezetett a Jordán keleti partján annak a völgynek az északi végéhez, ami aztán átszelte a Jordánt Galileába. A másik út, amit Jézus választott, Samárián ment keresztül, és a Jordán folyó nyugati partján haladt. Az ortodox zsidók rendszerint a keleti utat választották: ez hosszabb volt, de elkerülte Samáriát. Tették ezt a samáriaiakkal szemben táplált ellenséges érzelmeik miatt. Mikor János azt mondja nekünk, hogy Jézusnak Samárián keresztül „kellett” mennie, nyilván arra gondol: azért kellett arra mennie, hogy találkozzon a samáriai asszonnyal.

Jézus tehát Samárián keresztül ment. Utazása második napján, úgy dél körül érkezett a samáriai Sikár városának szomszédságába. Elfáradván az utazástól, leült a Sikárba vezető hegy lábánál, Jákób kútjának szélére. A tanítványok elmentek a városba, hogy vegyenek valami ételmet, amíg Jézus pihent.

Micsoda kép ez Jézusról! Itt volt egy Jézus, akit nem pusztán a hőség fárasztott el. Megmaradhatott volna a Jordán hűvösebb vidékén. Itt volt egy Jézus, aki a bűnösök keresésében fáradt el, aki azoknak keresésében szomjazott meg, akiknek az élet vizét kellett kínálnia. Ugyanennek a megbízásnak a során egy napon majd még nagyobb szomjúságot fog megtapasztalni a kereszten. Napjaink egyik nagy hitbuzgalmi írója, Geoffrey T. Bull, a misszionárius, akit a kínaiak a tibeti határon fogtak el, és börtönöztek be 1950 és 1953 között, de később elengedték, jegyzi meg Jézusnak az asszonnyal történt találkozása eme aspektusáról: „Ha pontosan úgy láthatott volna, ahogyan Jézus, látott volna egy másik napot is, amikor a Nap sötétséggé változik, s ugyanez az idegen ezt kiáltja a római keresztről: 'Szomjúhozom!' Látta volna Benne a hatalmas szikla árnyékát tikkadt földön, a legyilkolt Krisztust, Akiből az élet vize folyik... Ő szomjasabb volt, mint azt az asszony gondolta. Ő magának Istennek a szívéből szólt. Lelkének vajúdásán megindulva meglelégedést keresett ennek a bűn-szabdalta asszonynak a helyreállításában.”⁷⁸

Jézus emberré lett és megtapasztalt mindent, amit mi is megtapasztalunk, de a megtestesülésben az a fő dolog, hogy ezt Ő az emberek megváltásáért tette. Így ha fáradt és szomjas volt, valamint a még nagyobb szenvedések felé vezető utat járta, akkor a te és az én kedvemért volt fáradt és szomjas. Jézus szenvedett Nikodémusért, a samáriai asszonyért, s másokért, akik ezen a világon vannak. Ha már hívő vagy, talán meg kellene kérdezned magadtól, hogy fárasztottad-e magad más férfiakért és asszonyokért tevékenykedve. Voltál-e valaha szomjas, vagy érezted-e magad kényelmetlenül miközben másokkal próbáltad megosztani az evangéliumot?

A szomjas asszony

Van még egy kép a János 4 nyitó verseiben. Az egyik kép a fáradt Krisztus képe. A másik az asszonyé. Ő samaritánus volt, s kétségtelenül sok lehetősége adódott viszonzni a zsidóknak a samaritánusokkal szemben táplált gyűlöletét viszontgyűlölve a zsidókat. Talán még a Jézussal történ találkozás előtti percekben is megízlelhette ellenségességüket, mert épp lefelé jött a hegyről, amelyen Péter és a többi tanítvány felfelé haladtak, s biztosak lehetünk

⁷⁸ Geoffrey T. Bull, *God Holds the Key* (London: Hodder and Stoughton, 1967, 70-71. oldalak)

abban, hogy életük eme szakaszában Péter és a többiek soha nem tértek volna ki egy asszony útjából, még kevésbé egy samáriai asszonyéból, olyan laza erkölcsökkel, amilyen. Talán félrelökték, vagy félre kellett állni, amíg a galileaiak csapata elhaladt mellette.

Talán zsidók gyűlöletének eme friss emlékeztetőjével ért le a hegy aljára, s amint a forráshoz ért, az első, Akit meglátott még egy zsidó volt. Az öltözeke alapján tudta, hogy zsidó. Az asszony hallgatott. Nem akart Vele beszélni! Miközben azonban arra készült, hogy vödörét a kútba eressze, Jézus egy kérést intézett hozzá. Inni kért tőle. Mikor megemlítette a tényt, hogy hallatlan dolog volt Neki, a zsidónak vizet kérni egy samaritánus asszonytól, Ő még jobban felkeltette a kíváncsiságát azzal, hogy újfajta vizet, „élő vizet” kínált neki, ami őbenne fog felfakadni, és „örök életre buzgó víznek kútfeje lesz ő benne”.

A lelki birodalomba való belépésnek mindig ez a módja. Jézus jön el hozzánk először. Ha magunkra lennének hagyva, örökre a kút szélén hagynánk ülni Őt. De nem hagy minket magunkra, hanem Ő jön hozzánk. Ő teszi fel az első kérdést. Ő kezdi a beszélgetést. Ő használ fel minden eszközt arra, hogy keresztültörjön a szívünkhöz. Néha kérdéssel, néha paranccsal, néha egy másvalaki által tett véletlen megjegyzéssel, de mindez mindig is Tőle származik.

Jézus „élő vizet” kínált az asszonynak. De mit jelent ez? Mit jelent, mikor nekünk kínálja? Az asszony természetesen először nyers szó szerintiséggel értette a szavakat pontosan úgy, ahogyan Nikodémus is szó szerint vette az „újjászületéssel” kapcsolatos megjegyzést. A zsidó beszédben az „élő víz” folyó vizet jelent, mint a folyó, vagy a patak vize, szemben az állóvízzel, amilyen egy ciszterna, vagy kút vize. Az élő vizet tartották jobbnak. Így mikor Jézus azt mondta, hogy Ő adhat „élő vizet”, az asszony teljesen természetes módon gondolhatott egy vízfolyásra. S tudni szeretne volna, hol találta azt Jézus. Megjegyzéseinek tónusából nyilvánvaló, hogy még kissé istenkáromlónak is tartotta a kijelentését, mert eszerint a kijelentés szerint Ő valami nagyobbat tett, mint ősapja, Jákób tenni volt képes. Ha Jákób képes lett volna vízfolyást találni, akkor nyilván nem vette volna a fáradságot és nem ásott volna egy körülbelül harminc méter mély kutat. Ez volt az a szint, amelyen az asszony gondolkodott.

A kifejezésnek azonban még ennél is többet kellett jelentenie bárkinek, aki biblikusan szokott gondolkodni. Az Ószövetség Istent sok esetben úgy festi le, mint Aki egyedül képes élő vizet adni annak az Isten iránti szomjúságnak a kielégítésére, ami az ember lelkében létezik.

Ézsaiás írta: „S örömmel merítetek vizet a szabadító kútfejéből” (Ézs12:3). Dávid mondta: „Mint a szarvas kívánczik a folyóvizekre, úgy kívánczik az én lelkem hozzád, oh Isten!” (Zsol42:2) Isten jelentette ki Jeremiáson keresztül: „Mert kettős gonosztságot követett el az én népem: Elhagytak engem, az élő vizek forrását, hogy kútakat ássanak magoknak; és repedezett kútakat ástak, a melyek nem tartják a vizet.” (Jer12:3). Az Ézs44-ben Isten az alábbi ígéretet teszi: „vizet öntök a szomjúhozóra, és folyóvizet a szárazra” (Ézs44:3). Az 55. fejezetben ezt jelenti ki: „Oh mindnyájan, kik szomjúhoztok, jertek e vizekre, ti is, kiknek nincs pénzetek, jertek, vegyetek és egyetek” (1. vers). Ezékiel és Zakariás írásaiban is többször megjelenik az élet folyójának képe, ami Isten jeruzsálemi jelenlétéből árad ki (Ezék17:1-12, Zak13:1, 14:8). Az Újszövetségben, a Jelenések könyvében találunk utalást ezekre a témákra a végidőkkel kapcsolatos ígéretekben: „Mert a Bárány, a ki a királyiszeknek közepette van, legelteti őket, és a vizeknek élő forrásaira viszi őket; és eltöröl Isten az ő szemeikről minden könyvet” (Jel7:17).

Az Ószövetség nagy része tele van ezzel a vallásos képi nyelvezettel, mely a lélek szomjúságát tárja elénk, azt a szomjúságot, amit csak Isten tud kielégíteni. Az asszony azonban úgy döntött, hogy félreérti Krisztus szavait, szó szerint vévén azokat. Vak volt, mert nem akart látni.

Jézus azt állította, hogy egyedül Ő képes kielégíteni az ember sóvárgását. Próbára tetted már az állítását? Megpróbálhatod betölteni az életedet evilági dolgokkal – pénzzel, hírnévvel, hatalommal, tevékenységgel – de jöllehet ezek egy ideig megelégtének, ez nem lesz mindig így. Gyakran szoktam mondani, hogy ezek olyanok, mint egy kínai vacsora. Jól eltöltenek, de két-három óra múlva ismét éhes leszel. Csakis Jézus Krisztus képes téged teljességgel megelégtetni.

A felfakadó forrás

Vagy még egy nagyon fontos pontja ennek a vizsgálódásnak. Egészen mostanáig főleg az „élő víz” kifejezésről gondolkodtunk, a 10. versből, ahol Jézus ezt mondta: „Ha ismernéd az Isten ajándékát, és hogy ki az, a ki ezt mondja néked: Adj innom!; te kérted volna őt, és adott volna néked élő vizet.” Ez a vers fontos, de nem szabad figyelmen kívül hagynunk, hogy négy verssel később, a 14. versben Jézus jelentős változással ismétli meg az ajánlatát. A 14. versben ezt mondja: „Valaki pedig abból a vízből iszik, a melyet én adok néki, soha örökké meg nem szomjúhozik; hanem az a víz, a melyet én adok néki, örök életre buzgó víznek kútfeje lesz ő benne.”

Senki nem látott még kútfőt felbuzogni. Csak a forrásvíz buzog fel. A kútvíz csak áll a kútban. Jézus tehát nem egy kútról beszél. Az asszony egy kúthoz jött, Jézus pedig egy forráshoz hívta őt. Most pedig hozzáteszi: ha megengedi, hogy ezt a forrást őbelé helyezze, a forrás soha nem apad ki, hanem örökre buzogni fog.

Képzeld el, hogy épp most vettél egy földterületet, ahol házat készülsz építeni. A földterületen van víz. Ha a víz kútban van, az nem okoz neked gondot. Ha bulldózerekkel tisztítod meg a ház alapjául szolgáló helyet, mindössze annyit kell tenned, hogy valamennyi törmeléket belenyomsz a lyukba, s ami téged illet a kút ezzel örökre megszűnik. Teljesen más a helyzet azonban, ha a vízforrás a te földeden egy forrás. Próbáld meg ugyanazt tenni vele, mint a kúttal. Rányomsz némi sítet a forrásra, és úgy tűnik, minden kész. Eljön az öt óra. A munkások hazamennek. Másnap azonban, mikor visszajönnek, a vízfolyás újra ott lesz, egyszerűen keresztültörve a földrétegen. Egy kút befedhető. A forrás viszont keresztültör mindenben, amit ráhelyezel.

Ez az, amiről az Úr Jézus beszél. Megígérte, hogy forrást helyez bárki életébe, aki Hozzá jön. Ez a forrás örök lesz, szabad, örömteli, és független. Azonban ez figyelmeztetés is neked: soha nem leszel képes elnyomni semmivel, amit ráhordasz!

Mi persze megpróbáljuk. Én magam is ezt tettem. Ismerek sokakat, akik hittek Krisztusban, de életünk valamely szakaszában eljutottak oda, hogy Krisztus útja kényelmetlenné vált a számukra, ezért megpróbálták elnyomni az Ő jelenlétét valamiféle idegen szubsztancia felhalmozásával a forráson. Egyesek ezt mondták: „Örülök, hogy üdvösségem van, de amíg fiatal vagyok, a magam útját járom. Túl sok figyelemmel adóztam a vallásnak fiatal koromban. Most akkor ezt helyesbítem.” Így próbálják meg. Ahelyett azonban, hogy sikerülne nekik, azt találják, hogy Isten mindenben keresztültör.

Hadd tegyek fel még egy kérdést: Mi történik, mikor a forrás keresztültör a mocskot? Sáros vizet ad. Ez a forrás hibája? Nem! A hiba a mocskokban van. Amit a tetejére hordtak. Olyan kereszttyén vagy, aki elfutott Istentől, megpróbálván elfedni az Ő jelenlétét, ehelyett azonban csak sáros vízzel telt el az életed? Ha ez rád is vonatkozik, miért nem engedted meg az Úr Jézusnak, hogy eltávolítsa a mocskot, és megtisztítsa az életének benned levő forrását?

Hadd figyelmeztesselek rá: nem járhatod a magad útját a végtelenségig. Azzal soha nem jutsz semmire. Istennek kell igaznak lennie, és Isten azt mondja, hogy az Ő szentségében úgy döntött: tökéletesíti az Ő Fiának, az Úr Jézus Krisztusnak a képmását benned. Ha Isten engedné, hogy olyan utakon járj, amilyeneken csak akarsz, és még sikeres is légy, akkor

hazug lenne, ha azt mondaná, hogy egyedül Krisztus az út, az igazság és az élet. Isten nem hazug. Így hulladékot, romol csinál ez életedből, ha ezt kell tennie, amíg el nem jutsz arra a pontra, ahol megengeded Neki, hogy tökéletesítse a benned akkor megkezdett munkáját, amikor először ízlelted meg az Úr Jézust.

Engedelmeskedsz majd Neki? Ha igen, minden sóvárgásod ki lesz elégítve, ami valaha is megvolt benned. Először ezt fogja rendbe tenni. Aztán azt teszi majd veled, ami Neki tetszik, s ami áldást fog jelenteni mások számára is.

46. fejezet: Szembesülés az igazsággal, Jn4:15-18

15. Monda néki az asszony: Uram, add nékem azt a vizet, hogy meg ne szomjúhozzam, és ne jőjjenk ide meríteni!

16. Monda néki Jézus: Menj el, hívd a férjedet, és jőjj ide!

17. Felele az asszony és monda: Nincs férjem. Monda néki Jézus: Jól mondad, hogy: Nincs férjem;

18. Mert öt férjed volt, és a mostani nem férjed: ezt igazán mondtad.

Néhány éve hallottam valakiről, aki névleges keresztyénné vált, mert amint mondta, „könnyű” és „kényelmes” vallást keresett. Megdöbbsentem ennek hallatán, de el is keseredtem kissé, mert tudtam, hogy az illető soha nem értette a legelső dolgot önmagáról, vagy a valódi keresztyénségről.

Kötetek millióit írták természetesen a keresztyénségről. Ennek azonban nem szabad elhomályosítani a tényt, hogy a hit középpontjában nagy egyszerűség van. A keresztyénség kettős kijelentést ad. Létezik benne Isten kijelentése, főleg Jézus Krisztusban, s létezik benne kijelentés önmagunkról. A kettő kapcsolódik egymáshoz. Így soha senki nem látta Istent anélkül, hogy egyidejűleg ne látta volna magát bűnösnek. Ez volt mindenki megtapasztalása, akik látták Őt – Mózesé, Ézsaiásé, Dávidé, Péteré, akik mikor látták Istent, azonnal megvallották bűneiket. Fordítva is igaz: soha senki nem látta valójában önmagát, amíg Isten nem jelent meg és mutatta be neki az ő szívének valódi állapotát.

Más szavakkal ugyanezt ekképpen mondhatjuk. A keresztyénség azzal kezdődik, hogy eljuttatja az embereket a saját romlott állapotuk igazságára, de teszi ezt azzal, hogy meggyőzi őket: szükségük van Jézus Krisztusra, s felkészíti őket annak megértésére: kicsoda Ő, és mit tett értük a halálával és a feltámadásával.

Jézus mondta: „Nem az egészségeseknek van szükségök orvosra, hanem a betegeknek, nem azért jöttem, hogy igazakat, hanem hogy bűnösöket hívjak megtérésre.” (Mk2:17). Csak amikor te és én felismertük a bűn természetét, és annak súlyosságát, akkor fogunk ahhoz jönni, Aki a lelkünk orvosa.

A bűn lelepleződik

A tény, hogy valamennyiünknek fel kell ismerni bűnünket és annak súlyosságát nemcsak a keresztyénség holmi elvont bemutatásának középpontja. Ez néhány nagyon konkrét biblia történet középpontja is. Valójában a Jézus Krisztus és a samáriai asszony találkozásának történetében, amit most tanulmányozunk, egyszerre a történet középpontja és fordulópontja.

Egészen a negyedik fejezet 15. verséig, melyben elhangzik a történet sok minden elhangzik mind az asszony, mind Jézus részéről, de nem érezzük, hogy bármi is mélyen érintené az asszonyt. Igaz, hogy Jézus, a zsidó szólt hozzá először, és ezzel nagyon meglepte, mert ő soha nem találkozott mással, mint gúnyolódással a zsidó szomszédjai részéről. A reakciója mégis alig volt több a meglepetésnél. Az is igaz, hogy Jézus felkeltette a kíváncsiságát, mikor az új típusú vizet, az „élő vizet” kínálta neki, amely öbenne lesz „örök életre buzgó víznek kútfeje”. De még ezt az ajánlatot is könnyű szívvel, s talán humorosan vette az asszony. Lenyűgöző játék volt ez a mellékesemény egy érdekes zsidóval, de nem volt komoly. Az asszony közben valószínűsíthetően tovább készülődött a vödrének lebocsátására a kútba, hogy vizet merítsen.

Hirtelen azonban Jézus zökkenetett egyet az érzékein egyetlen mondattal. Ez a monda nem volt barátságtalan, minden, amit mondott az asszonynak, nyájas volt. Mégis olyan

mondat volt ez, ami megsújtotta a szegény asszonyt, mint egy hirtelen pofon, s azonnal leleplezte legsúlyosabb bukását és vétjét. Jézus ezt mondta neki: „Menj el, hívd a férjedet, és jöjj ide!” (16. vers)

Az asszony végül elismerte hibáját: „Nincs férjem”, mondta. A beszélgetésnek ezt a fordulatát a lehető leggyorsabban be akarta fejezni.

Jézus ezt mondta neki: „Jól mondtad, hogy: Nincs férjem; Mert öt férjed volt, és a mostani nem férjed: ezt igazán mondtad.” (17-18. versek) Ezen a ponton az asszony minden kifogása teljességgel szertefoszlott, s noha kétszer is megpróbált utána témát váltani (20. és 25. versek), tudta, hogy minden gondolata és cselekedete nyílt titok ezelőtt az ember előtt, akik képesek voltak megmondani neki mindent, amit csak valaha is cselekedett.

Nem képletes beszéd

Meglehetősen sok újszövetségi tanító tartotta úgy – néhány esetben talán azért, hogy elkerüljék Krisztus természetfeletti látásának és isteni mivoltának következményeit, – hogy az utalás az öt férjre lehet képletes beszéd, s az egész történet lehet allegorikus. Ennek alapja abban a tényben rejlik, hogy a 2Kir17:29-31 szerint, mikor Samária eredeti lakóit fogságba hurcolták az asszírok i. e. 721-ben, különböző népeket (a saját isteneikkel egyetemben) telepítettek a helyükre. Ennek a nézetnek megfelelően az asszony Samária jelképe. Az öt férj öt hamis istenséget jelent, akikkel a samáriaiak mondhatni összeházasodtak. A hatodik ember, akivel nem éltek törvényes házasságban, Jehovát jelenti, Akit a samáriaiak imádtak, de tudatlanul.

Ez az elmés elmélet nem állja ki az alapos vizsgálatot. Ezért megáll a tanítás Krisztus természetfeletti látásáról, valamint a férfiak és asszonyok bűnösségéről.

Először is, bár igaz, hogy a 2Kir17:29-31-ben öt különböző város lakosai vannak megemlítve, tény, hogy ezeknek az embereknek az ugyanezekben a versekben említett isteneinek száma nem öt, hanem hét. A képletes beszéd tehát a legfontosabb ponton törik meg. Másodszor, amint Leon Morris mutat rá a kommentárjában, a Királyok második könyvében említett hamis istenek nem egymásután vannak bemutatva, ahogyan az asszony férjével lenne, hanem egyszerre imádták azokat. Harmadszor, elképzelhetetlen, hogy János, az evangélista úgy festené le Jézust, mint aki a hamis istenekről, mint legitim férjekről beszél, miközben úgy utal Jehovára, mint Akivel az emberek házasságtörő kapcsolatban éltek. Az egész bibliai hagyomány, amit János ismert, megfordítaná ezt.

Nem, a szituáció valóságos volt, s Jézus ténylegesen belelátott a samáriai asszony szívébe. Felfogod, hogy a te szívedbe is belelát? Nem számít, mi a bűnöd – ennek az asszonynak a bűne, Mózesé, Dávidé, Péteré, vagy csak pusztán az engedetlenség és lázadás, ami mindegyikünkben ott lappang. A Biblia elmondja nekünk, hogy „nincsen oly teremtmény, a mely nyilvánvaló nem volna előtte, sőt mindenek meztelenek és leplezetlenek” Isten szemei előtt, Akinek majd számot kell adnunk (Zsid4:13). Ő látja a te szívedet. Tud mindent, amit megtettél. Elfogadod te ezt? Elismered a bűnödöt előtte? Ha igen, akkor Isten már megtette az első szükséges lépést ahhoz, hogy Magához vezessen.

Mindenki vétkezett

Amint ezt mondom, tudom, hogy sokak számára a bűn visszataszító. A bűn népszerűtlen dolog, s a keresztyéneket gyakran kritizálják azért, hogy túl sokat foglalkoznak vele. Ez viszont nem azért van, mert a keresztyének szeretik a bűnt, hanem egyszerűen azért, mert a keresztyének realisták. Felfogják, hogy a bűn naponkénti tapasztalat, s az emberiség egyes számú problémája. Sőt mi több, azt is megértik, hogy a Biblia mindenhol ezt hangsúlyozza ki.

„Az Írás mindent bűn alá rekesztett”, írja Pál (Gal3:22). Az 1Kir8-ban, melyben Salamon nagy, a templom felszentelésekor elmondott imája is benne van, Salamon kijelenti: „nincsen ember, a ki ne vétkeznék” (46. vers). Dávid ezt írta: „Megromlottak, útálatosságot cselekedtek; nincs, a ki jót cselekedjék” (Zsol14:1). A Zsolt143:2 kijelenti: „egy élő sem igaz előtted”. Ézsaiás jegyezte meg: „Mindnyájan, mint juhok eltévelyedtünk, kiki az ő útára tértünk; de az Úr mindnyájunk vétkét ő reá veté” (Ézs53:6). Az Újszövetségben János első levelében kapjuk a következő figyelmeztetést: „Ha azt mondjuk, hogy nem vétkeztünk, hazuggá teszszük őt, és az ő ígéje nincsen mi bennünk.” (1Jn1:10).

Ez Pál rómaiakhoz írott levele első fejezetének is a terhe. Valójában itt találjuk meg az ember bűne egyetemességének tantételét a legátfogóbb módon kijelentve. Egy doktor diagnózisához hasonlóan vizsgálják ezek a fejezetek az ember lelki betegségét, s arra a következtetésre jutnak, hogy mindenki gyógyíthatatlanul beteg, s nincs remény senki számára az Úr Jézus Krisztusba és az Ő engesztelésébe vetett hit kivételével.

E fejezetek szerint háromféle ember létezik. Az első típus az, akit ma hedonistának nevezünk, az ember, akinek az élete alapja a materializmus. Pál a Rm1:18-22-ben beszél róla. A hedonista semmi más mércét nem ismer el, csak amit saját maga alkotott. Következésképpen eldöntötte, hogy a saját maga öröme, valamint bármilyen fellelhető rendkívüli szórakozás kedvéért fog élni. „Miért bűnös ez az ember?” kérdezi Pál. „Azért, mert olyan úton jár, ami elvezet Istentől, így elviszi minden valódi szépségtől, igazságtól és belső megelégedéstől.” Ahogyan Pál írja le, ezt az utat az üres képzelgés, a megsötétedett értelem, a ostoba ember bölcsességgel való dicsekvése, végül az istentisztelet ama megrontása jellemzi, ami az ember végső lealacsonyodásához vezet (21-23. versek). Ha kortárs példákat keresünk, nem kell túl messzire tekingetnünk a minket körülvevő világban.

Mit kell tennie annak, aki egy úton valahová tartott, de rossz irányba fordult? Ha alaposan ismeri az országot, megpróbálhat átvágni a végcélja felé onnan, ahol éppen van. Ha azonban nem ismeri olyan jól az országot, a legelső alkalommal eltévedhet. Normálisan az egyetlen dolog, amit tehet, hogy megfordul, és visszamegy. Ugyanez a helyzet lelkileg is. Egyesek nagyon óvatosan haladnak azon az úton, amit épp most írtam le, és soha nem jutnak túl messzire. Mások elvetnek minden óvatosságot, és nagyon messzire jutnak, mint ez a samáriai asszony is. Az orvosság azonban mindenki számára ugyanaz. Először mindenkinek meg kell állnia. Ezt megbánásként ismerjük. Aztán meg kell fordulnia. Ez a megtérés. Azután az illetőnek vissza kell mennie. A hedonista azért bűnös, mert az általa járt út Istentől elfelé vezet.

A második embertípust a Rm2:1-16 tárgyalja, ez az, akit mi erkölcsös embernek nevezünk. Pál korában ez volt a görög filozófus, vagy etikaprofesszor. Napjainkban lehet bárki, kinek az erkölcsi mércéi magasak, de aki nem hisz az Úr Jézus Krisztusban, mint Megváltójában. A legtöbb ember ebbe a kategóriában gondolkodik önmagáról.

Miért tartja Isten bűnösnek ezt az embert? A válasznak két része van. Egyrészt bűnös, mert nélkülözi azt a tökéletességet, ami az igazságosság isteni mércéje. Ez az Úr Jézus Krisztus, a valaha élt egyetlen tökéletes emberi lény életének mércéje. Másodszor pedig azért bűnös, mert a saját mércéje szerint sem képes élni, legyen az bármennyire magas, vagy alacsony.

Hadd tegyek fel neked egy kérdést. Te valószínűleg nem tartod magad hedonistának. Erkölcsös embernek tartod magad. Nos, mi az erkölcsi mércéd? Mondhatod: „Az én mércém a Hegyi Beszéd. Vajon nem jó mérce?” De, jó mérce, de a kérdés nem az, hogy vajon a Hegyi Beszéd jó mérce-e, vagy sem, hanem az, hogy vajon annak megfelelően élsz-e? A Hegyi Beszédben mondta Jézus: „Legyetek azért ti tökéletesek, miként a ti mennyei Atyátok tökéletes.” (Mt5:48) Tökéletes vagy? Hát persze, hogy nem! Ebben az esetben viszont a saját választásod által leszel elítélve.

Lehet, hogy ez a következtetés nem tetszik neked. Mondhatod: „Nos, lejjebb szállítom a mércét, ha a Hegyi Beszédben ez foglaltatik benne. Az arany szabályt teszem meg mércémül – 'Tedd azt másokkal, amit szeretnél, hogy veled cselekedjenek.'” Nos, azt a mércét megtartod? Mindig azt teszed másokkal, amit elvársz, hogy veled cselekedjenek? A válasz ismét nem! Így tehát az arany szabály is elítél téged.

A lényeg az, hogy bármilyen mércét is állítsunk, akkor is valamennyien el vagyunk ítélve, mert senki sem képes teljesen és következetesen élni még a legalacsonyabb erkölcsi mérce szerint sem. Valamennyien bűnösök vagyunk, s mélyen önmagukban ezt tudjuk is. Érdekes és egészen lényeges, hogy ennek a ténynek a felismerése – hogy léteznek mércék, és minden ember megszegi azokat – ami első lépésként C. S. Lewis megtéréséhez vezetett, aki ateistaként és szabadgondolkodóként kezdte, de századunk legkiválóbb keresztyén apológétájává vált.

Van azonban még egy embertípus. Pál a Rm2:17-29-ben írja le. Ez az az ember, aki elismer majdnem mindent, vagy éppen mindent, amit elmondtam, de mégis megpróbál elmenekülni a végkövetkeztetés elől a vallásba vetett hitének fenntartásával. „Megkeresztelték”, mondja. „Konfirmáltam. Nagy összegekkel támogattam a gyülekezetet, és szolgáltam a bizottságaiban.” „Nos, ez jó neked”, mondja Pál, „de akkor is bűnös vagy.”

„Én bűnös? Miért?”

„Mivel Isten teljes tökéletességet követel meg, amiben a szív megváltozása is benne foglaltatik”, válaszolja Pál, „és a vallás egyetlen külső cicomája – gyülekezeti tagság, a sákramentumok, a szolgálat, vagy a sáfárság – nem tehet ennek érdekében semmit.”

A svájci Bazel városában, ahol három évig éltem, volt egy évenként megrendezett fesztivál, a *Fastnacht*. Ez nagyon hasonlít a Mardi Gras-ra, amit főleg katolikus országokban, vagy katolikus területeken rendeznek meg, azonban a nagyböjt első hetében tartják, nem pedig azt megelőzően, azt megmutatandó, hogy Bazel protestáns város. Bármilyen legyen azonban a helyzet, a *Fastnacht* természetesen nem mutatja keresztyénnek a várost bibliai értelemben, mert a karnevál mindig is a kicsapongó viselkedés időszaka, melybe a normálisan visszafogott és szolid bázeliek erkölcsileg belemennek. Mindenki tudja, mi történik. Még viccek is születtek róla. De senki sem tudja, pontosan ki cselekszik, mert a résztvevők álarcot viselnek. A *Fastnacht* alatt azonban az Üdvhadsereg minden évben megpróbálja rávenni az embereket, hogy magasabb mércék szerint éljenek, nagy posztterek kihelyezésével városszerte, melyeken a következő német szöveg olvasható: „*Gott sieht hinter deine Maske*”. Ez annyit jelent: „Isten lát az álarcod mögött is.” A lényeg, hogy Isten tudja, mi történik, és ki cselekszik.

Az Úr Jézus belenéz a szívedbe és elmédbe. S mit lát? Mindent, amit tettél, vagy teszel, amit nem vallottál meg, és ami megköveteli az Ő ítéletét? Vajon ezt kell mondania neked: „nincsen csak egy igaz is. Nincs, a ki megértse, nincs, a ki keresse az Istent. Mindnyájan elhajlottak, egyetemben haszontalanokká lettek; nincs, a ki jót cselekedjék, nincsen csak egy is” (Rm3:10-12)? S nincs más mondanivalója? Vagy úgy tud terád nézni, mint valóban bűnösre, de akinek a bűne megítéltetett az Ő halálában, s aki most Isten saját igazságosságába öltözve áll előtte?

Ez az evangélium. Valóban „mindnyájan vétkeztek, és szűkölködnek az Isten dicsősége nélkül” (Rm3:23). De „nincsen azért immár semmi kárhoztatásuk azoknak, a kik Krisztus Jézusban vannak” (Rm8:1).

A meghívás

Tudom, hogy a jelen tanulmány eredményeképpen lehetnek egyesek, akik megláttak valamit a saját bűnösségükből, s tudom, hogy valakinek az első reakciója, miután meglátta a bűnét, a kétségbeesésbe zuhanás. „Ha én valóban ennyire bűnös vagyok”, kérdezi az illető,

akkor hogyan szerethet engem az Isten? Hogyan lehet Neki bármi köze hozzám?” Ha te mondod ezt, akkor nem szabad anélkül bezárnom ezt a fejezetet, hogy ne mutatnék még egy-két kitételt Jézusnak a samáriai asszonyhoz intézett szavaiból. Mit mondott Jézus az asszonynak? „Menj el, hívd a férjedet” – igaz, ez kísérlet volt a bűnössége feltárására, de ezzel fejezte be a mondatot: „és mikor megtetted, jöjj el ismét”.

„Menj el, hívd a férjedet”. Ez a lelkiismeretéhez szólt. „És jöjj ide!” Ez pedig a szívéhez.

Ugyanúgy szól hozzád is. Látnod kell a saját szükségedet. Szembesülnöd kell a saját állapotodra vonatkozó igazsággal. De hallanod kell szívélyes hívását is: „Jőjjetek én hozzám mindnyájan” (Mt 11:28). Az út nyitva áll. Mondd: „Igen, jövök Uram Jézus”.

47. fejezet: Az üdvösség a zsidóké, Jn4:19-22

19. Monda neki az asszony: Uram, látom, hogy te próféta vagy.

20. A mi atyáink ezen a hegyen imádkoztak; és ti azt mondjátok, hogy Jeruzsálemben van az a hely, a hol imádkozni kell.

21. Monda neki Jézus: Asszony, hidd el nékem, hogy eljő az óra, a mikor sem nem ezen a hegyen, sem nem Jeruzsálemben imádjátok az Atyát.

22. Ti azt imádjátok, a mit nem ismertek; mi azt imádjuk, a mit ismerünk: mert az idvesség a zsidók közül támadt.

Nem tudom, mit gondolt volna Emily Post, Amy Vanderbilt, vagy Miss Manners az Úr Jézusról, ha a keresztyénség első századában éltek volna, s hallották volna, amint tanítja az embereket és szól hozzájuk. De biztos vagyok benne, hogy ha hallották volna ezt a beszélgetést a samáriai asszonnyal, amit tanulmányoztunk, egy ponton valamennyien bigottnak és túrhetetlennek minősítették volna Őt. Jézus beszélt a samáriai asszonynak a bűnéről, emlékeztetvén őt arra, hogy olyan férfival él együtt, aki nem a férje, s ez elég rossz lenne annak számára, aki mindenekelőtt az etiketre gondol. Aztán pedig, miután az asszony nyilvánvalóan és udvariasan megpróbált témát váltani azzal, hogy megkérdezte az Urat az Istennel és a helyes istentiszteleti formákkal kapcsolatos, egymással versengő zsidó és samaritánus nézetekről, Jézus ténylegesen azt állította, hogy az Ő korában a zsidó istentisztelet volt az egyetlen érvényes, a samaritánusok pedig lelkileg semmit se tudtak.

„Uram”, mondta neki az asszony, „látom, hogy te próféta vagy. A mi atyáink ezen a hegyen imádkoztak; és ti azt mondjátok, hogy Jeruzsálemben van az a hely, a hol imádkozni kell.” (19-20. versek) Azzal akarta folytatni, hogy megkérdezze: melyik a helyes út. Jézus azonban elébe vágott, és félbeszakítván őt, ezt felelte: „Asszony, hidd el nékem, hogy eljő az óra, a mikor sem nem ezen a hegyen, sem nem Jeruzsálemben imádjátok az Atyát. Ti azt imádjátok, a mit nem ismertek; mi azt imádjuk, a mit ismerünk: mert az idvesség a zsidók közül támadt.” (21-22. versek)

Ha az asszony napjainkban tette volna fel a kérdését, kétségtelenül sokan lennének, akik megpróbálnák azt kikerülni. Sok prédikátor, sőt sok teológus válaszolna holmi bizonytalan hivatkozással az ökumenizmusra, vagy a világvallások közötti általános egyezésre. Egyesek megsértődnének. Jézus nem élt ezek közül az egyik megközelítéssel sem. Ahelyett, hogy kitért volna a kérdés elől, vagy csak megpróbált volna udvariaskodni, erőteljesen szólt, elismervén, hogy a zsidók különleges helyet foglalnak el az üdvtörténelemben – valójában nem volt tőlük független üdvösség – és rámutatott arra a napra, amikor minden nemzeti különbség eltűnik majd, s a férfiak és a nők lélekben és igazságban fogják Istent imádni a halálába és a feltámadásába vetett hit alapján.

Versengő vallások

Mielőtt rátérnék erre a dologra, meg kell értenünk valamennyit abból a versengésből, ami a zsidók és a samaritánusok között állt fenn. Mintegy 750 évvel Krisztus és az asszony beszélgetése előtt, mikor a zsidó nemzet északi felét, Izrael országát az asszírok fogságba vitték, a győztes nemzet más népeket hozott a területre azt betelepítendő. Ezt a nemzetmozgatást az Ószövetségben a 2Király 17 írja le, ahol az is meg van írva, hogy a letelepülők „Babilóniából, Kutából, Avából, Hámátból és Sefárvaimból” települtek be.

Természetesen nem lehet az egész nemzetet áttelepíteni. Így maradhattak valamennyien a zsidó nemzetből is. Talán barlangokban bújtak el, talán megvesztegették foglyul ejtőiket, vagy kimenekültek a fogságból. A zsidók majdnem azonnal elkezdtek

összeházasodni az újonnan jöttekkel, létrehozván ezzel egy részben zsidó, részben asszír népet. Egy ortodox zsidó számára ez majdnem megbocsáthatatlan bűn volt. Valójában az Ószövetség is tiltotta. Ezért a tiszta vérű zsidó szemében, aki megmarad Júda déli királyságában, az északon maradtak elveszítették a jogukat, hogy zsidóknak tekintsék őket, és elveszítették örökségüket.

Idővel ugyanaz a fajta vereség, ami az északi királyság fogságba viteléhez vezetett, rászakadt a délre is. A déli zsidók azonban nem veszítették el identitásukat. Hetven évig voltak babiloni fogságban, de mikor a száműzöttjeik visszatértek Babilonból ennek az időszaknak a végén, és elkezdték újjáépíteni városukat és templomukat, még mindig zsidók voltak, és büszkéek voltak az örökségükre. Talán ezért, és talán a törvény tanítása miatt a déli zsidók elutasították a segítséget a templom helyreállításában, amit a samaritánusok kínáltak nekik úgy i. e. 450 körül. Bosszúból a samaritánusok a törvénnyel szembeszegülve felépítették a maguk templomát a samáriai Garizim hegyén. Ez volt az a templom, amire a samáriai asszony utalt. Végül aztán ez rivális templommá, a samaritánusok vallása pedig rivális vallássá vált.

Mi volt ennek a templomnak a státusza? Mi volt a samaritánus templomnak a státusza? Ezek a kérdések voltak napirenden, és ezeket válaszolta meg Jézus.

Ezeket megválaszolva érdekes, hogy Jézus nem hangsúlyozta ki a faji felsőbbrendűséget. A faji büszkeség fel sem vetődhetett, hisz Jézus a samáriaiakat meggyőzendő volt Samáriában. Mindazonáltal a samáriai vallás ember alkotta vallás volt, és Jézus nem engedte meg az asszonynak, hogy azt higgye: bármiféle emberi eredetű vallás, amely emberi elveken alapul, elfogadható Jahve számára. Az emberi vallás tehát nem volt elfogadható, és ma sem az. Ennek megfelelően volt üdvösség a zsidóké, mert egyedül ők rendelkeztek olyan vallással, melynek eredete Istenben volt. Sőt, egyedül a judaizmusban, annak rendszerével, áldozataival, és templomi istentiszteletével volt meg Isten szentségének, valamint a helyettesítő áldozatnak, mint a megbocsátás, és a Hozzá történő elfogadható közeledés alapjának helyes érzékelése.

Mivel ez nehéz dolog, hadd mondjam el még egyszer más szavakkal. Az üdvösség mindig is Isten kegyelméből van, és nem emberi érdemek alapján, s mivel a kegyelem mindig az engesztelő áldozat halálának alapján lett felkínálva a bűnösnek, továbbá Krisztus idejében azt az áldozatot csakis Jeruzsálemben kínálhatta fel egy legitim pap, aki Áron leszármazottja volt, nyilvánvaló, hogy senki számára nem volt lehetséges az üdvösség, csak a zsidó papságon keresztül, és csak annak számára volt lehetséges, aki Izrael valamely törzsének körülmelt tagja volt. Jézus ezt hangsúlyozta ki az asszonynak, újra megerősítvén ezzel Isten arra vonatkozó jogát, hogy megszabja a Hozzá történő közeledés módszereit, továbbá arra buzdította őt, hogy forduljon el az emberi vallásokba vetett bármiféle bizalomtól.

A pogány üdvösség

Nem tudom, hogy vajon a Jézus és a samáriai asszony között lefolyt beszélgetést a János 4 feljegyezi-e teljes mértékben. Lehet, hogy ez annak csak a rövidített változata. De tudom, hogy ha Jézus folytatta ezeknek az igazságoknak a magyarázatát az asszonynak, akkor az Ószövetség három nagy példájából merített volna.

Az első példa, amiből meríthetett, Ruth története. Ruth moabita volt, egy idegen, aki férjhez ment egy zsidó asszony fiához, akit Naóminak hívtak. A férjével Moáb földjén találkozott, ahol Naómi és fiai éltek az izraeli éhség idején. A fiúk meghaltak, és mikor Naómi úgy határozott: hazatér a szülőföldjére, Ruth, a menyje úgy döntött, hogy vele megy. Ruth valószínűleg tanult Naómitól az együtt töltött évek során, s Naómi Istenét jött imádni. Naómi először megpróbálta rávenni Ruthot, hogy maradjon Moáb földjén, de Ruth ezt semmiképpen sem akarta. Ezt válaszolta: „Ne unszolja, hogy elhagyjalak, hogy visszaforduljak

tőled. Mert a hova te mégy, oda megyek, és a hol te megszállsz, ott szállok meg; néped az én népem, és Istened az én Istenem.” (Ruth1:16) Ezek csodálatosan szép szavak, de félek, hogy a szépségük sokakat megakadályozott sokkal fontosabb gondolati sorrend észrevételében. Ruth Jahve igazi imádatában akart csatlakozni Naómihoz. De figyeljük meg, nem mondta: „Istened az én Istenem”, míg először ki nem jelentette: „néped az én népem”. Kijelentésében Ruth megvallotta: először a nemzetiségét kell megváltoztatnia, mielőtt változás állhatna be Isteneben.

Ennek az igazságnak a második példája a szíriai Naámán története. Ő kora legnagyobb hatalmú államának tábornoka volt. Erős volt és tisztelt. Nincs okunk azt feltételezni, hogy kevésbé kegyetlen lett volna, mint más katonai parancsnokok. Félték tőle, de egyben sajnálták is, mert valahogyan megfertőzte a lepra, aminek akkor nem volt ismert orvossága.

Egy fiatal zsidó rabszolgalányon át, akit kétségtelenül az egyik támadása során fogtak el, Naámán hírt kapott Elizeus létezéséről Izraelben, aki meggyógyíthatná őt. Elment Palesztinába. Mikor azonban Elizeus még csak ki sem jött elé, hanem csak azt az üzenetet küldte, hogy fürödjön meg hétszer a Jordánban, a tábornok összes nemzeti büszkesége a felszínre tört, s kifejezte megvetését a sáros folyó iránt, amit még csak össze sem lehetne hasonlítani, mondta, az ő országának csodálatos folyóival. Miután azonban lehiggadt, egy szolga segített neki meggondolnia magát. „Érdemes megpróbálni”, érvelt. „Ha Elizeus egy tonna aranyat kért volna tőled, megadtad volna neki. Miért ne fürödnél meg a folyóban? Próbáld meg. Nincs messze. Nem kerül semmibe.” Naámán megtette, és meggyógyult.

Most jön azonban a történet lényeges része. Naámán valami furcsát tett. Kért néhány zsák földet, és meg is magyarázta: „adj kérlek a te szolgádnak e földből annyit, a mennyit elbír két öszvér; mert a te szolgád többé égőáldozattal, vagy egyéb áldozattal nem áldozik idegen isteneknek, hanem csak az Úrnak” (2Kir5:17).

Gondold csak meg, mit jelent ez! Képzeljük el, hogy a dolog megtörtént, és a lovas karaván az utasokkal, mögöttük a zsákokkal megterhelt öszvérekkel visszatér Szíriába. A hír már előbb befut, miszerint Naámán jön vissza és meggyógyult a leprából. Az utazókat örömteli fogadtatás várja. De mielőtt leszállna az éj és Naámán nyugovóra térne, az Izraelből hozott földet egy előre elkészített keretbe töltik, és Naámán elfoglalja a helyét Palesztina földjén, hogy Jehovához imádkozzon – egy pogány, aki zsidóvá akar válni, ugyanarra a kegyelemre támaszkodva, mint amit a zsidók Istene akkor mutatott meg neki, mikor meggyógyította.

Az utolsó történet Eszteré. Ez is ugyanazt az igazságot jelenti ki. Eszter korában jókora antiszemitizmus ütötte fel a fejét, mert Hámán, egy magas beosztású perzsa tisztviselő utált egy Márdokeus nevű zsidót. Eszter, Márdokeus örökbe fogadott lánya közbenjárt, és a Hámán által Márdokeus számára felállított akasztófára Hámánt akasztották. A nép megmenekült. Nagy nap volt ez, és nagy volt az öröm. Hatalmas bemutatása is volt ez egyben a zsidók Istene hatalmának, amellyel megtartotta őket, és sok perzsát ez hitre indított Benne: „Sokan a föld népei közül zsidókká lettek; mert a zsidóktól való félelem szállta meg őket” (Esz8:17). Mit jelent ez? Ez egyszerűen az ószövetségi üdvözlés módja, ahogyan sok perzsa üdvözült. Zsidókká váltak, befogadták őket valamelyik zsidó törzsbe, ezután vihették áldozataikat a zsidó papnak, hogy a helyettesítő halálának alapján elnyerjék Isten bocsánatát.

Üdvösség mindenkinek

Ez a három példa elegendő annak megmutatására, hogy Jézus teljes összhangban volt az ószövetségi hagyományokkal, mikor kijelentette, hogy Őelőtte a pogányoknak zsidókká kellett lenniük, hogy üdvözülhessenek. De nem szabad átsiklanunk a tény felett, hogy eme tények megerősítése mellett Jézus egyidejűleg egy hamarosan bekövetkező változást is előre jelez. Igaz, hogy az üdvösség a zsidók közül támadt, de az üdvösség ajánlata hamarosan

kiterjed, és mindenkit felölel – zsidókat és pogányokat egyaránt – s ennek elérési módját abba a teljes és tökéletes áldozatba vetett hitben készült kijelenteni, amit egyedül Ő biztosít majd, meghalván a bűnösökért.

Isten nem törölte el az Izraelnek tett ígéreteit. Beteljesítette azokat Krisztusban. Azaz, eljött a nap, mikor a készülődés hosszas időszaka az áldozataival és a templomi istentiszteletével egyetemben véget ért. A templom kárpitja, amely elválasztotta a templom szent területét a Szentek Szentjétől, s amelyen csakis a főpap mehetett keresztül – ő is csak egyszer, az engesztelés napján – tetőtől talpig kettéhasadt. Ezzel jelezte Isten, hogy ettől kezdve véget vetett az áldozatoknak. A végső áldozat, a názáreti Jézusé felkínáltatott. A papság is véget ért. Most már csak Krisztus a főpap. Sőt, még a templom is feleslegessé vált, mert az egyetlen út Istenhez Jézuson keresztül vezet.

Hiszel ezekben a dolgokban? Ha igen, akkor ma azok között vagy, akik bátran odaléphetnek a kegyelem trónusához Jézus Krisztusom keresztül, és megtalálod a kegyelmet a szükségeid megsegítéséhez. Nem kell zárándokutat tenned az áldozatod felkínálásához. Mindössze csak annyit kell tenned, hogy elveted a saját, az üdvösség megszerzésére irányuló erőfeszítéseidet, és Istenhez jössz Belé vetett hittel, Aki kijelentette Magáról, hogy Ő az út, az igazság és az élet (Jn14:6). Ha megteszed, meglátod, hogy Ő minden, aminek a Szentírás kijelenti: Ő az Isten Fia – a Megváltó.

Zsidónak és pogánynak

A keresztyén hit, miszerint a názáreti Jézus a Megváltó, Aki betöltött mindent, amire az áldozatok mutattak, nem fogadható el teljességgel azok számára, akik a zsidó vallásba merültek és fenn akarják tartani a judaizmusukat. Semmi más, csak az univerzalizmus felvizezett tantételének kiárúsítása fogja a keresztyén vallást egyetemesen népszerűvé tenni. Egyidejűleg azonban a zsidó népnek is meg kell értenie, hogy Jézus Krisztustól külön, az ószövetségi törvények alatt nekem, a pogánynak semmi módom sincs Izrael Szentjének a megközelítésére. Ehhez el kell vetnem a saját nemzetiségemet, és bele kell olvadnom Izrael tizenkét törzsének egyikébe (ami lehetetlen, mert elvesztették identitásukat). Ezután egy bárányt kell hoznom engeszteléseképpen a bűneimért a főpapnak (aki már nem létezik többé), s fel kell áldoztatnom vele a jeruzsálemi templom oltárán azon a helyen, amit most egy mohamedán mecset foglal el.

Nincs más útja az üdvösségnek egy pogány számára az Ószövetség tanításai alatt. Az üdvösség a zsidóké. Így ha Jézus nem a Messiás, az egyetlen, Akin keresztül Ábrahám áldása eljut a nemzetekhez, a *gojimhoz*, akkor ma mindenki elvesz, aki nem képes áldozatokat bemutatni. A fátyol még mindig ott függ Jahve szent jelenléte előtt, s a megosztás fala is áll zsidó és pogány között. Csak Jézus kiontott, vérén, a tökéletes áldozat vérén át, melyre minden ószövetségi áldozat mutat, vagyok képes tisztán és mocsoktalanul megállni Isten előtt. Csak rajta keresztül osztozom a hívő zsidóval együtt Isten jelenlétének meglevenítő és átalakító hozzáféréseben.

Ugyanakkor a pogányokat is emlékeztetni kell arra a tényre, hogy Jézus zsidó mivolta önmagában is hatalmas és határozott csapás minden zsidóellenes előítéletre. Sőt, a ténynek, hogy helyeselte az Ószövetséget, engem is afelé kell vonzani. Jobban szeretni az Úr Jézus Krisztust annyi, mint jobban szeretni a zsidót. Ez nem más, mint örülni Isten folyamatos és nyilvánvaló áldásainak, melyeket a zsidókra áraszt, imádkozni Jeruzsálem békességeért, és várni az időt (a Biblia prófétai könyveinek megfelelően), mikor Isten újból felhasználja majd a zsidókat, hogy új, és további áldásokat adjon a nemzeteknek.

48. fejezet: Hogyan kell Istent imádni? Jn4:23-24

23. De eljő az óra, és az most vagyon, amikor az igazi imádók lélekben, és igazságban imádják az Atyát: mert az Atya is ilyeneket keres, az ő imádóiul.

24. Az Isten lélek: és a kik őt imádják, szükség, hogy lélekben és igazságban imádják.

„A keresztyén imádat a legjelentősebb, legnyomatékosabb és a legdicsőségesebb cselekedet, ami az emberi életben végbemehet.”

A híres svájci teológus, Barth Károly eme szavai valószínűleg visszhangot keltenek mindazok szívében, akik valóban ismerik Istent, és őszintén akarják Őt szolgálni, függetlenül Barth teológiájáról alkotott véleményüktől. Dacára azonban annak a nyilvánvaló igazságnak, hogy Isten imádása fontos, sőt nyomatékos kötelessége egy keresztyénnek, szomorú tény, hogy napjainkban sok minden, amit imádnak tartanak, egyáltalában nem az, és sokan vannak, akik noha őszintén akarják Istent imádni, nem tudják, hogyan járjanak el, vagy miképpen kezdjék. „Mi az imádat egyáltalán?”, kérdezik egyesek. „Ki imádkhat? Hol imádkhat az illető? Miképpen imád?” kérdezik mások.

Egy bibliatanulmányozó tudós írta: „Köszönhetően ragyogó bibliatársaságainknak és más hatékony, az Íge terjesztésére alakult ügynökségeinknek, manapság emberek milliói vannak a 'helyes véleményen', valószínűleg többen mint az egyház eddigi történetében bármikor. Mégis kétlem, hogy volt időszak, amikor az igazi lelki imádat ennyire hanyatlóban volt. Az egyház nagy területein az imáadás művészete teljességgel veszendőbe ment, s a helyét átvette az a furcsa és idegen dolog, amit 'programnak' neveznek. Ezt a szót a színpadtól kölcsönözték, és szánalmas bölcsességgel vonatkoztatják a nyilvános szolgálat ama típusára, amit most imádatnak tartanak közöttünk.”⁷⁹

Legalábbis részben igazak ezek a szavak? Vajon az általam az imént ismételt kérdések őszinték? Ha igen, akkor mindegyikre van válasz Jézus szavaiban. Ő mondta: „De eljő az óra, és az most vagyon, amikor az igazi imádók lélekben, és igazságban imádják az Atyát: mert az Atya is ilyeneket keres, az ő imádóiul. Az Isten lélek: és a kik őt imádják, szükség, hogy lélekben és igazságban imádják.” (Jn4:23-24)

Az imádat lényegi

Mielőtt elkezdenénk megvizsgálni ezeket a szavakat részletesen is, először is azt kell látnunk, hogy az imádat önmagában is fontos téma, s ezek a fontos versek foglalkoznak vele.

Több módon is megmutathatjuk ezt. Például, a Fil3:3-ban Pál apostol az imádatról úgy beszél, mint ama három nagy jel egyikéről, ami kimutatja az új természet jelenlétét a keresztyénben. Ezt írja: „Mert mi vagyunk a körülmetélkedés, a kik lélekben szolgálunk az Istennek, és a Krisztus Jézusban dicsekedünk, és nem a testben bizakodunk”. A legtöbb keresztyén gyorsan elfogadja a harmadikat ezek közül. Ez az igaz evangéliumhoz való ragaszkodás kérdése. Sokan a második dologról is nagyon fennköltlen gondolkodnak, mert az öröm is fontos. Ez a Lélek jele (gyümölcse) a galatákhoz írott levél ötödik fejezete alapján. Erősen gyanítom azonban, hogy nem sokan gondolnak az Isten imádatára az új természet belsőjükből való megléte jelenként. Ebben a versben azonban mégis benne foglaltatik a többi lényegi dologgal egyetemben.

E dolog megmutatásának másik módja az, hogy megjegyezzük: három nagy „kell” van János evangéliumában az első „kell” a Jn3:7-ben található, ahol Jézus ezt mondja: „Szükség

⁷⁹ Tozer, *The Pursuit of God*, 9. oldal

néktek újonnan születetek”. A második ugyanannak a fejezetnek a 14. versében szerepel: „kell az ember Fiának felemeltetnie”. A most tanulmányozott versek tartalmazzák a harmadikat, mert itt olvassuk, hogy mindazoknak, akik Isten imádják, „szükség, hogy lélekben és igazságban imádják”. Ez a három nagy tanítás – az újjászületés szükségessége, Krisztus halálának szükségessége, és az igazi imádat szükségessége – összetartoznak.

Talán azt sem lényegtelen kimutatni, hogy ez a fő szakasz, melyben János az imádat természetével és szükségességével foglalkozik, mert az „imádat”, vagy „imádó” szavaknak a János evangéliumában előforduló tizenhárom használata közül tíz ebben a szakaszban szerepel, s csak itt van konkrétan tárgyalva és meghatározva az imádat.

Lelki imádat

Micsoda az imádat? A válasz egy részét abban a tényben látjuk, hogy ha te és én Angliában éltünk volna az angol nyelv korai kifermülésének időszakában Geoffrey Chaucer és William Shakespeare kora között, úgy egyáltalán nem használtuk volna az „imádat” szót. Helyette a „méltatás” szót használtuk volna, kifejezve ezzel, hogy Isten imádatával megadjuk Neki, ami tényleg megilleti. Nyelvészeti szempontból ez ugyanazt jelenti, mint „dicsérni” Istent, vagy „dicsőíteni” az Ő nevét.

Ha valaki feltenné az ebből a meghatározásból fakadó két legfontosabb kérdést, nevezetesen: „Mi az, ami Istent igazán megilleti?” és „Miképpen ismerhetjük ezt meg?”, akkor azonnal eljutnánk Jézusnak a samáriai asszonynak mondott szavai szívéhez. Jézus ugyanis azt mondta, hogy akik elismerik azt, ami Istent igazán megilleti, azoknak „lélekben és igazságban” kell ezt megadniuk. Más szóval, „igazságban” kell ezt tenniük, mert az igazságnak van köze az Ő természetéhez, és „lélekben” kell ezt megtenniük, mert Őt csak lélekben lehet megközelíteni.

Hadd magyarázzam ezt egy kicsit tovább. Sokakat félrevezetett, hogy mikor Jézus a „lélekről” beszélt, ők azt hitték, hogy a Szentlélekről szolt. Én nem hiszem, hogy ez volna a helyzet, Egy bizonyos értelemben természetesen csak azután megyünk Istent imádni, miután a Szentlélek a szívünkben munkálkodva felindított erre. De ebben a versben Jézus nem erről beszél. Ő általánosságban szol a lélekről (határozott névelő nélkül), nem pedig a Szentlélekről, s azt tanítja, hogy abban a korban, amit az Ő halála és feltámadása vezetett be az imádat helyszíne nem fog számítani, mert egy férfi, vagy egy nő nem fog pusztán azért imádni, mert a megfelelő helyen van, és bizonyos helyes dolgokat cselekszik. Az illető a lelkében fog imádni, ami akárhol megtörténhet.

Még világosabbá tehetem azt azzal, hogy az ember természetének hármasságát mivolta összefüggésébe helyezem. Az ember hármasság. Van teste, lelke és szelleme. Jézus azt mondja, hogy semmi sem Istent igazi imádata csak az, ami az ember szellemében zajlik.⁸⁰

Sok ember a testével imád. Ez azt jelenti: úgy vélik, hogy imádtak, ha a megfelelő helyen a megfelelő dolgot tették a megfelelő időben. Krisztus napjaiban ez az asszony azt hitte: ez vagy azt jelenti, hogy a jeruzsálemi templomban van, vagy a másikon, a Garizim hegyén álló samaritánus templomban. Napjainkban ez azokra az emberekre vonatkozik, akik úgy vélik: egyszerűen azért imádták Istent, mert elfoglaltak egy helyet a gyülekezetben

⁸⁰ Az angol szövegben rendszerint a *spirit*, *spiritual* szó szerepel ott, ahol *léleknek*, *lelkinek* fordítunk, de ennek jelentése még a szótár szerint is *lélek*, *szellem*! A *lélek* azonban van az angolnak egy másik szava is, a *soul*, ez azonban sokkal ritkábban szerepel. A bibliai értelemben vett lelki dolgok esetében majdnem mindig a *spirit*, míg ha érzelmességről, „lelkizésről” van szó, a *soul* használatos. Itt azonban mindkettő megtalálható. A szerző tehát nyilvánvalóan vallja a trichotómiát, ami az angolszász nyelvterületeken gyakori, bár Berkhof a *Rendszerezés teológia* című könyvében határozottan tagadja és cáfolja (147-148. oldal a magyar fordításban, lásd a következő lábjegyzetet). Személy szerint és is a dichotómiát vallom, de a fordítás pontosságának kedvéért ragaszkodtam az eredeti szöveghez – a ford.

vasárnap reggel, vagy elénekelték egy dicséretet, esetleg meggyújtottak egy gyertyát, vagy keresztet vetettek, esetleg letérdeltek. Jézus azt mondja, ez nem imádat. Ezek a szokások lehetnek az imádás edényei. Egyes esetekben akár még akadályozhatják is azt. De önmagukban ezek nem képeznek imádatot. Ezért nem szabad összetévesztenünk az imádatot a konkrét dolgokkal, melyeket vasárnap reggel teszünk.

Ugyanakkor nem szabad összetévesztenünk az imádatot az érzelmekkel sem, mert az imádat ugyanúgy nem a lélekből indul ki, mint amiképpen a testből sem. A lélek az érzelmeink helye. Lehetséges, és gyakorta meg is történik, hogy az érzelmek felkavarodnak a valódi imádás során. Néha könnyek gyűlnek a szembe és öröm árasztja el a szívet. Sajnos megtörténhet azonban, hogy ezek a jelenségek előállnak, de imádás mégis seholy. Valaki megindulhat egy éneken, vagy egy szónoklaton úgy, hogy közben mégsem jut el Isten igazi felismerésére, és az Ő útjainak és természetének teljesebb dicséretére.⁸¹

Valódi imádás akkor következik be, mikor az embernek az a része, a szelleme, ami hasonlít az isteni természetre (mert Isten szellem) valóban találkozik Istennel, és dicséri Őt a szeretetért, hatalmáért, bölcsességéért, szépségéért, szentségéért, részvételért, könyörületért, kegyelméért, hatalmáért és az összes többi attribútumáért. William Barclay írta erről a dologról: „Az igazi, a valódi imádás akkor történik, mikor az ember a szellemén keresztül kerül barátságba és bensőséges közösségbe Istennel. A valódi és igazi imádás nem azt jelenti, hogy eljövünk egy helyre, vagy végigcsinálunk valamilyen rituálét, vagy liturgiát, sőt még az sem, hogy ajándékokat hozunk. Az igazi imádás az, amikor a szellem, az ember halhatatlan és láthatatlan része beszél Istenhez és találkozik Vele, Aki szintén halhatatlan és láthatatlan.”⁸²

Liturgia

Mellesleg az igazságnak, miszerint Istent lélekben imádjuk, van kihatása a keresztyén gyülekezetekben alkalmazott különféle típusú liturgiák kérdésére is, mert azt jelenti, hogy ama liturgikus elemek kivételével, melyek rossz tanítást közvetítenek, nincs liturgia, mely önmagában eredendően jobb, vagy rosszabb lenne a többinél. Bármely konkrét gyülekezet számára ugyanis az egyik szolgálattípus értékesebb lesz, mint a másik. A döntést azonban, hogy melyik szolgálattípust kell kikötni – nem azt megkérdezve kell meghozni, hogy az illető az érzelmes, vagy kevésbé érzelmes dicséreteket, a rögtönzött, vagy olvasott imákat, a gyülekezeti reakciókat, vagy a hallgatást, röviden, hogy az anglikán, a lutheránus, a presbiteriánus, a metodista, a baptista, a kongregacionalista, vagy a kvéker szolgálatokat kedveli, – hanem azt megkérdezve, hogy mennyire hatékonyan fordítja el a szolgálat az imádó figyelmét magáról a szolgálatról Istenre. Ebben a vonatkozásban az imádás rendjét ugyanazon az alapon kell kiértékelni, mint amelyiken a prédikátort.

Erről a konkrét dologról elmélkedve C. S. Lewis elképzelései voltak a segítségemre. Lewis az Angol egyház tagjaként hozzá volt szokva különféle formákhoz, amiket általánosan „liturgikus” szolgálatnak nevezünk. Mindazonáltal Lewis nem folyamodott a liturgiához. Ő pusztán csak annyit kért, amit „egyformaságnak” nevezetett azon az alapon, hogy az „újdomság” az imádás szolgálatában legfeljebb az újdomságra irányítja a figyelmünket, de fordíthatja a liturgiát előadóra is.

Lewis írta: „Amíg ügyelsz rá, és számolnod kell a lépéseket, még nem táncolsz, hanem csak tanulsz táncolni. A jó cipő az a cipő, melyet nem veszel észre. A jó olvasás akkor válik lehetségessé, mikor nem kell állandóan a szemeidről, a világosságról, a betűkről, vagy a kiejtésről gondolkodnod. A tökéletes gyülekezeti szolgálat az lesz, amelynek majdhogya

⁸¹ Lásd az 51. sz. lábjegyzetet a 31. fejezetben. – *a ford.*

⁸² Barclay, *The Gospel of John*, 154. oldal

egyáltalában nem vagyunk a tudatában, hanem a figyelmünk Istenre irányul.”⁸³ Imádkoznunk kell, hogy Isten az összes gyülekezeti szolgálati formát, melyben részt veszünk, a nagy és lényegi végcélra használjon fel.

Imádás igazságban

Végül meg kell jegyeznünk, hogy Isten igazi imádása a nemcsak lélekben, de igazságban is történő imádás. Mit jelent ez? Mint jelent Istent „igazságban” imádni?

Először is ez azt jelenti, hogy Istenhez *szavahihetően* kell közelednünk, azaz őszintén, vagy teljes szívűen. Erre utalt Jézus tagadó módon, mikor korának embereiről ezt mondta: „Ez a nép szájával közelget hozzám, és ajkával tisztel engemet; szíve pedig távol van tőlem. Pedig hiába tisztelnek engem” (Mt15:8-9) Jézus szerint egyetlen imádás sem valódi imádás, amíg nincs szívbeli őszinteség az imádó részéről. Nem szabad imádást színlelnünk. Őszintén kell imádnunk, tudván, hogy a szívünk nyitott könyv Isten előtt.

Másodszor, a *bibliai kijelentés* alapján kell imádnunk. Ez is benne foglaltatik az épp az imént idézett igeversekben. A „hiába tisztelnek (imádnak) engem” után ugyanis rögtön elítéli azokat, akik „oly tudományokat tanítanak, a melyek embereknek parancsolatai” a Szentírás tantételei helyett. „A te ígéd igazság”, mondja a Szentírás (Jn17:17). Így ha „igazságban” akarunk imádni, ahogyan Isten parancsolja nekünk, az imádásunknak összhangban kell lenni a Szentírás alapelveivel és intéseivel.

Mikor a protestáns reformáció először bekövetkezett Luther Márton hatására a tizenhatodik század elején, s Isten Ígétének tanításai és alapelvei, melyeket a középkori egyház hagyományai és ceremóniáinak kérge vastag réteggel vont be, ismét az előtérbe kerültek, azonnal felmagasztalták Isten Ígétét a protestáns szolgálatokban. Különösen Kálvin vitelezte ezt ki nagy alapossággal, elrendelvén, hogy az oltárokat (melyek időtlen idők óta a latin misék központját alkották) vigyék ki a templomokból, és egy pulpitust, rajta egy Bibliával állítsanak az épület közepére. Ezt nem a helyiség valamelyik oldalának közepéhez kellett állítani, hanem magának a helyiségnek a középpontjába, ahol az építmény minden vonala az istentiszteleten részt vevő tekintetét arra a Könyvre irányítja, amely egyedül tartalmazza az üdvösség útját, és körvonalazza azokat az alapelveket, melyeken az élő Isten egyházát kormányozni kell.

Végül, az „igazságban” közeledés Istenhez azt is jelenti, hogy Istent Krisztus-központúan kell megközelítenünk. Ez azt jelenti, hogy „Krisztusban”, mert ez az Istenhez történő közeledés Általa kijelölt módja. Jézus Maga is jelezte ezt, mikor így szólt a tanítványokhoz: „Én vagyok az út, az igazság és az élet; senki sem mehet az Atyához, hanemha én általam” (Jn14:6). Ezt sokak számára természetesen nehéz elfogadni. De pontosan emiatt a nehézség miatt tett meg Isten minden Tőle telhetőt, hogy megtanítsa minket: ezen a módon lehet Hozzá közeledni. Ezt már az Ószövetségben is látjuk, a Mózesnek adott, a zsidó sátor felépítésére vonatkozó utasításokban is.

Milyen volt az eredeti sátor? Nem volt holmi nagyon szép, vagy maradandó épület. Nem voltak ólomüveg ablakai, sem hatalmas boltívei. Fadarabokból és állatbőrökből készült. Mindazonáltal minden egyes része lényeges volt. A sátor Isten útját tanította. Vegyük a sátrat az áldozati oltárával, a mosdómedencéjével, a szenthelyével és a Szentek Szentjével együtt, s megkapjuk annak tökéletes szemléltetését, hogyan kell valakinek Istenhez közeledni. Az oltár az első dolog, amihez odaérünk, ez pedig Krisztus keresztye. Ez azt tanította, hogy vérontás nélkül nincs bűnbocsánat, és Isten Báránya sem áll közvetlenül rendelkezésre, Akinek azért kell eljőnnie, hogy elvegye a világ bűneit. A mosdómedence, ami ezután következik, a megtisztulás képe, amit szintén Krisztus ad, mikor megvalljuk bűneinket, és közösségre

⁸³ C. S. Lewis, *Letters to Malcolm: Chiefly on Prayer* (New York, Harcourt, Brace & World, 1963), 4. oldal

lépünk Vele. A szent kenyerek asztala, ami a szenthelyen állt, Krisztusról, mint az élet kenyeréről beszél. Az illatáldozati oltár az imádkozás képmása, mert az ima, valamint a Krisztusból a bibliatanulmányozásban folytatott táplálkozás által növekedünk. Az illatáldozati oltár mögött volt a nagy függöny, ami a szenthelyet választotta el a Szentek Szentjétől. Ez a függöny hasadt ketté Krisztus halála pillanatában, jelezvén, hogy az a halál volt mindezen előképek beteljesedése, valamint alapja a Mindenhatóhoz történő közeledés teljességének. Végül, a Szentek Szentjében állt a szövetség ládája, rajta a kegyelem trónusa, amire a főpap az engesztelés napján, évente egyszer a bárány vérént öntötte. A kegyelem trónusa feletti tér által jelképezve ott volt Isten jelenléte, amibe most Isten hatalmas, a Krisztus halálában megmutatkozó kegyelméből be is léphetünk.

Nincs más út Istenhez. Krisztuson keresztül jönni – Krisztus az oltár, a mosdómedence, a szent kenyerek asztala, az illatáldozat, a függöny és a kegyelem trónusa – annyi, mint „igazságban” jönni. Ő az igazság. Isten útján kell jönni, nem holmi emberi rendelkezések útján.

A kimeríthetetlen Isten

A keresztyén imádás csodája abban rejlik, hogy mikor az Általa kijelölt úton járunk Istenhez, kimeríthetetlennek fogjuk Őt találni, s felfedezzük, hogy a megismerésére és imádására irányuló vágyunk csak fokozódik. Clairvauxi Bernát volt az egyike azoknak, akik tudták ezt. Ő írta a tizenkettedik század közepén:

Jézus, Te vagy a szerető szívek öröme,
Te vagy az élet forrása, az emberek világossága,
A világtól kapott legnagyobb áldástól is
Meg nem elégedve csak Hozzád fordulunk.
Ízlelünk Téged, ó Te élő kenyér,
S hosszan lakomázunk Belőled,
Iszunk Belőled, a forrásból,
S szomjazik lelkünk rá, hogy betöltsed.

Mikor így jövünk, mikor ezen a módon imádjuk Őt, rájövünk, hogy ahhoz közeledünk, amit a Westminsteri Kiskaté összeállítói az ember végső céljának neveznek. A katé megkérdezi: „Mi az ember végső célja?”, Majd így válaszol: „Az ember végső célja, hogy dicsőítse Istent és örökké gyönyörködjön Benne.”

49. fejezet: „Én vagyok az”, Jn4:25-26

25. Monda neki az asszony: Tudom, hogy Messiás jó (a ki Krisztusnak mondatik); mikor az eljő, megjelent nekünk mindent.

26. Monda neki Jézus: Én vagyok az, a ki veled beszélek.

Megálltál-e valaha azt meggondolni, hogy egy személy jelleme és eredményei összefoglalhatók az életútja során neki adott nevekkal? Vagy felfogtad-e valaha, hogy néha meg lehet adni egy személy teljes életrajzát csak a neveken keresztül?

Hadd tegyem ezt meg Julius Caesar, a nagy római tábornok és császár életével. Julius Caesar legelső neve Julius, vagy Jules volt. Amint növekedett, a neve Julius Gaius-ra változott, magába foglalva a családi nevet. Ehhez különböző, a karrierje során elért titulusok adódtak: katona, tábornok, quaestor, konzul. Választott Pontifex Maximus, tribunus és császár lett. Végül kortársai ellene fordultak, s „becsvágyó uralkodónak”, végül „a nép ellenségének” titulálták. Az, aki ismeri ezeket a titulusokat, valamint annak részleteit, hogy miképpen kapta ezeket a császár, könnyen összefoglalhatja a római uralkodó egész karrierjét a segítségükkel.

Ugyanez igaz Jézus Krisztus neveire is. Itt azonban sokkal fontosabbak a nevek. A császár neveit emberek adták a munkájának elismeréseképpen. Jézus neveit Isten adta azért, hogy kimutassa Krisztus isteni természetét, valamint szolgálatának jelentőségét. Így tehát ismerjük Jézust Isten Ígéjeként, Isten Bárányaként, Aki elveszi a világ bűneit, Isten Fiaként, Emberfiaként, Megváltóként, a világ világosságaként, Úrként, Szeretettként, nagy Főpapunként, Győztesként, Királyként. Ezek közül a titulusok közül néhányat már tanulmányoztunk röviden János evangéliuma első fejezeténél, ahol előfordulnak. Nem csoda, hogy Isaac Watts ezt írta egyik dicséretében:

Tegyünk egybe minden dicsőséges nevet
A bölcsességről, a szeretetről és a hatalomról,
Amit a halandók valaha is ismertek,
Amit az angyalok valaha is hordoztak
De mindez túl közönséges lesz ahhoz, hogy elmondjuk, mennyit ér,
Túl közönséges a Megváltóm bemutatásához.

Térjünk most rá arra a névre, mely bizonyos vonatkozásokban mindegyik felett áll.

„Vagyok, aki vagyok”

Itt emlékeznünk kell arra, hogy Jézus a samáriai asszonyhoz beszélt a bűnéről és az „élő víz” iránti szükségéről. Az asszony többször megpróbálta elterelni a beszélgetés fonalát, először annak megkérdezésével, hogy hol kell a férfiaknak és a nőknek Istent imádni – Jeruzsálemben, vagy Samáriában – majd megpróbált elnapolni minden végleges kötelezettségvállalást a Messiás eljöveteléig. Ezt mondta: „Tudom, hogy Messiás jó (a ki Krisztusnak mondatik); mikor az eljő, megjelent nekünk mindent.” Jézus egyetlen hatalmas mondatban válaszolt neki: „Én vagyok az, a ki veled beszélek.” (Jn4:25-26) Látszólag ez az igazság törte át végül az asszony lelkiismeretének falát, s otthagyta a vizesvödrét, visszament a városba, hogy hívja a többieket: „Jertek, lássatok egy embert, a ki megmonda nekem mindent, a mit cselekedtem. Nem ez-e a Krisztus?” (29. vers) Jézus szavai kétségtelenül fordulópontot jelentettek ennek az asszonynak a megtérésében. Sajnos, Krisztus állításának teljes jelentését az angol fordítás elhomályosítja. Ahogy elolvassuk a szavakat, azok látszólag csak annyit fejeznek ki, s nem többet, hogy „igen, én vagyok a Messiás”. Ez önmagában is

természetesen fontos, majd még visszatérünk rá. Mindazonáltal kevesebb, mint amennyit a szavak magukban foglalnak. Ezek a szavak valójában egy titulust alkotnak. Pontosan szólva, Jézus nem azt mondta valójában, hogy „Én vagyok az”, a harmadik szót a fordítók tették hozzá. Ő csak annyit mondott: „Én vagyok”. Ennek az állításnak a lényege az, hogy az „én vagyok” titulus, hasonló, ha nem éppen azonos volt Isten nagy ószövetségi nevével: a Jehovával.

Ezen a ponton fontos megérteni, miért lehetséges ezt az „én vagyok” titulust az Úr Jézus Krisztus legnagyobb nevének nevezni. Meg lehet érteni, miért írta róla Pál: „Annakokáért az Isten is felmagasztalá őt, és ajándékozta neki oly nevet, a mely minden név fölött való; hogy a Jézus nevére minden térd meghajoljon, mennyieiké, földieké és föld alatt valóké.” (Fil2:9-10) A mindenek fölött való név az „Úr”, ami „Jehovát” jelent. Ez viszont a pontos megfelelője az „én vagyok” szavaknak. Ez Isten saját neve. Azaz, a név, mely minden földi név felett való, s erre a névre – Jahve, Úr, „én vagyok” – fog meghajolni minden lény mennyen és földön.

Mennyit mondott mindez a samáriai asszonynak, azt nem tudjuk. Azt tudjuk, hogy a szolgálata során Jézus használta néhányszor az „én vagyok” szavakat, amikor a saját isteni mivoltára utalt. Egyszer azt mondta a zsidóknak: „ha nem hiszitek, hogy én vagyok, meghaltok a ti bűneitekben” (Jn8:24). Ez azt jelentette, hogy nem fognak üdvözülni, amíg nem ismerik el, hogy Ő Isten. Azt is tudjuk, hogy egyszer még maguk a zsidók is ebben az értelemben vették ezeket a szavakat, mert később, ugyanennek a beszélgetésnek a során, mikor Jézus világosabban megmagyarázta, ki Ő, és kimondta: „Mielőtt Ábrahám lett, *én vagyok*” (58. vers), azt olvassuk, hogy azok, akik Jézusra figyeltek, megpróbálták Őt istenkáromlásért megkövezni.

Összességében, Jézus ama állítása, miszerint Ő a nagy „én vagyok”, hétszer fordul elő János evangéliumában (4:26, 6:20), 8:24, 28, 58, 13:19, 18:5), mindig annak kifejezésekként, hogy Ő az Isten. S van másik hét nagyon fontos előfordulás, melyekben a szavak összekapcsolódnak valamilyen főnévvel, amely Őt minden jó forrásaként, és válaszként minden emberi szükségre írja le. Jézus mondta: „Én vagyok az életnek ama kenyere” (6:35), „Én vagyok a világ világossága” (8:12, 9:5), „Én vagyok az ajtó” (10:7, 9), „Én vagyok a jó pásztor” (10:11, 14), „Én vagyok a feltámadás és az élet” (11:25), „Én vagyok az út, az igazság és az élet” (14:6) és „Én vagyok az igazi szőlőtő” (15:1, 5).

Nyilvánvaló, hogy ezek mindegyikét nem ismerte, nem is ismerhette az asszony. Mégis, Isten nevének használata – Jahve – nem lehetett a számára nem szembeszökő. Fel kellett tennie a kérdést: „Lehet, hogy Ő a Messiás?” „Ő az Isten szószólója? Ő az, Aki olyan közel áll Istenhez, hogy használhatja Isten nevét Önmagára?” Kétségtelen, hogy ezek a kérdések forogtak a fejében, miközben ment, hogy odahívjon másokat hozzá, „a ki megmonda nékem mindent, a mit cselekedtem”.

A Messiás

Bármit is értett az asszony Jézus ama állításából, hogy Ő az Isten – s lehet, hogy sokkal többet megértett, mint amennyit mi feltételezünk róla – a nem kételkedhetünk abban, hogy legalábbis minimálisan azt állította, hogy Ő a Messiás. A samaritánusok a zsidókhoz hasonlóan szintén várták a Messiást. Mikor az asszony ezt mondta: „mikor az eljő, megjelent nekünk mindent”, valószínűleg a Messiás eljövételének ama próféciájára gondolt, amit az 5Móz18:18-ban találunk. Abban az igeversben beszélt Isten Mózesnek egy eljövendő prófétáról, aki majd „megmond mindent” a népnek.

Valójában bizonyos vonatkozásban a samaritánusok Messiás-várása tisztább volt, mint a zsidóké, mert nem voltak meg benne azok a politikai felhangok, amelyekkel ez az elképzelés a judaizmusban keveredett. Jézus mindig ügyelt arra, hogy ne ismerje el a Messiást

abban az értelemben, amit a zsidók adtak neki. Jóllehet a samaritánus nézet tökéletlen volt, de mégsem volt hamis. Ők egy prófétát vártak. Jézus tehát ezért fogadta el ezt a titulust, amit ők adtak Neki.

A héberben a *masiah* az a szó, amiből a „felkent” jelentésű „Messiás”, vagy görögül „Krisztus” szó származik. Ez viszont arra a tényre utal, hogy az Ószövetség bizonyos korszakaiban az Isten által speciális szolgálatra kiválasztott embereket egy ceremóniával iktatták be a hivatalukba, melynek soráén megkenték őket olajjal. Ezen a módon különítették el a királyokat a királyi hivatalukra is, például. Ennek egyik példája volt, ahogyan Sámuel jelezte: Isten a fiatal pásztorfiút, Dávidot választotta jövőbeli királyul, lecserélvén vele az engedetlen Saul királyt (1Sám16:13, v. ö. 10:1). Ez volt a főpapok hivatali beiktatásának is a módja (v. ö. 2Móz28:41). Sőt, egyes esetekben még a prófétákat is így kenték fel, például Illés azelőtt kente fel olajjal a követőjét, Elizeust, mielőtt elragadtatott volna a mennybe (1Kir19:16). A felkent – legyen bár próféta, pap, vagy király – Isten számára, speciális feladat ellátására elkülönített személy volt.

Idővel a „Messiás” eme általános jelentése speciálisabb formát öltött, mert Isten megígérte, hogy küld egy szabadítót, aki majd megtestesít mindent, amit a korábbi felkenetés csak homályosan jelképezni volt képes. Ő nagy Próféta lesz, mert betölti Isten Mózesnek mondott szavait: „Prófétát támasztok nékik az ő atyjokfiai közül, olyat mint te, és az én ígéimet adom annak szájába, és megmond nékik mindent, a mit parancsolok néki.” (5Móz18:18). Nagy Főpap is lesz, mert Ő mutatja be a tökéletes áldozatot az ember bűneiért. Végül, nagy Király is lesz, mert Dávid trónján örökké fog uralkodni (2Sám7:11-16).

Próféta! Pap! Király! Ezt állította Magáról Jézus a samáriai asszonnyal folytatott beszélgetése során. Azt állította, hogy minden Izrael és a nemzetek Szabadítójára vonatkozó ígéret Benne beteljesedett. Ő volt az, Akire az emberi faj várt.

Két családfa

Vagy a názáreti Jézus Isten Messiása, amit állított is Magról, vagy soha nem is lesz Messiás. Jézus kettős családfájának bizonyítékai megtalálhatók Máténál és Lukácsnál, mert e szerint a két beszámoló szerint Jézus kimerít minden Dávid királytól induló messiási leszármazási vonalat.

Jézus messiási mivoltának ezt a bizonyítékát sok tanító kimutatta, főleg az egyház korai századaiban. Azután a skóciai James Orr is kijelentette. Hadd idézzek egy időben közelebbi és különösen élénk kinyilatkoztatást Donald Grey Barnhouse-tól. „Először is... két családfa van. A [leszármazási] vonalak párhuzamosan futnak Ábrahámától Dávidig, de aztán Máté egészen Jézusig elmegy Salamontól, Dávid fiától kiindulva, míg Lukács Dávid Nátán nevű fiának a vonalát követi. Más szóval a két családfa két testvér leszármazási vonalai, és a gyermekek unokatestvérek... Az egész különbség abban a tényben rejlik, hogy Salamoné volt a királyi vonal, míg Nátáné a jogi.

Például, Anglia korábbi királyának volt egy bátyja, most a windsori herceg, akinek korábban igénye volt a brit trónra. Tegyük fel, hogy ő volt az apja a tényleges királynőtől származó fiúnak, mielőtt lemondott a trónról. Azonnal látható, hogy ebből a fiúból erőteljes trónkövetelő válhat, ha más örökös nem lép színre. VI. György a királyi vonal, mert ő uralkodott, de a windsori herceg bármely gyermeke állíthatja, hogy ő a jogi vonal. Nátán Salamon bátyja volt, de a fiatalabb testvér kapta meg a trónt. Nátán vonala tovább folytatódott az évek során, és végül elért szűz Máriáig. Salamon vonala is tovább folytatódott az évek során, és elért Józsefig. Máté nem mondja, hogy József nemzette Jézust, hanem csak azt, hogy József volt Mária férje, akitől Jézus született (Mt1:16). S Lukács is olyan szót használ a „fiúra”, ami magába foglalja azt is, amit mi „mostohafiúnak” nevezünk.

A legnagyobb bizonyítéka azonban mindennek a Máté beszámolójában szereplő egyik névben rejlik, nevezetesen Jekoniás nevében. Ez a név ad okot arra, hogy Jézus mostohaapjának leszármazási vonala is bekerült a beszámolóba. Ez bizonyítja ugyanis, hogy József nem lehetett Jézus apja, vagy ha az volt, akkor Jézus nem lehetett a Messiás. Annak a névnek a használatában döntő bizonyítéka rejlik annak, hogy Jézus Mária fia, és nem Józsefé. Jekoniást Isten olyan átokkal átkozta meg, ami elvette a trónt az ő leszármazottaitól. A Jer22:30-ban ezt olvassuk: „Ezt mondja az Úr: Írjátok fel ezt a férfiút, mint gyermektelent, mint olyan embert, a kinek nem lesz jó előmenetele az ő idejében; mert senkinek, a ki az ő magvából a Dávid székében ül, nem lesz jó állapotja, és nem uralkodik többé Júdában.” Eme ember hét fia közül egyik sem birtokolta soha a trónt (1Krn3:17-18). Ennek az embernek egyetlen testi fia sem lehetett soha király Isten átka miatt. Ha tehát Jézus József fia lett volna, úgy átkozott lett volna és soha nem lett volna a Messiás.

Ugyanakkor Nátán vonala nem a királyi vonal volt. Héli fia szembesült volna a ténnyel, hogy létezett egy uralkodói vonal, ami rendelkezett a koronával és vitatott volna minden igényt, ami Nátán vonala felől támadt volna. Miképpen lehetett megoldani a dilemmát? Oly módon oldódott meg, ami annyira egyszerű, hogy a végső zűrzavart jelenti a Bibliát darabokra tépni szándékozó agnosztikusok számára. A válasz ez: a meg nem átkozott vonalból származik szűz Mária, és az ő fia, Jézus Krisztus. Ő tehát Nátán és leszármazottainak vonalán át jogosult. A megátkozott vonalból származik József, s ezzel merül ki Salamon vonala, mert József többi gyerekeinek most van egy bátyjuk, aki jogilag, örökbefogadás által a királyi örökös. Hogyan lehet a titulust bármiképpen is szabaddá tenni? Átokkal az egyik vonalon, és uralkodó hiányával a másikon.

Mikor azonban a Szentlélek Isten egy szűz méhében nemzette az Úr Jézust mindennemű emberi apa közreműködése nélkül, a született fiú Dávid magva volt test szerint. S mikor József feleségül vette Máriát, s gondviselése alá vonta a még meg nem született gyermeket, átadván neki a titulust, ami őseitől, Salamontól származott rá, az Úr Jézus vált a jogos Messiássá, a királyi Messiássá, a meg nem átkozott Messiássá, az igazi Messiássá, az egyetlen lehetséges Messiássá. S a leszármazási vonalak itt értek véget.” Barnhouse annak észrevételével fejezi be, hogy „bárki, valaha is e világra születő ember, aki azt állítja, hogy betölti a messiási feltételeket, hazug lesz, és az ördög gyermeke”.⁸⁴

Jézus a te Messiásod? Ő az egyetlen Messiás, akid valaha is lehet. Gyere hozzá. Gyere hozzá most! Ha megteszed, rájössz, hogy képes neked új életet adni, és teljesen megelégit.

Lecke a türelemről

Zárásképpen hadd emeljek ki még egy dolgot: a „Messiás” név egy leckét is magában foglal a türelemről. Ez a név az ugyanis, amely kapcsolódik azok várakozásához, akikkel Isten a zsidó történelem ezer éve során foglalkozott. Mikor Ádám és Éva vétkeztek, Isten kegyelmesen meglátogatta őket, felöltöztette őket állatbőrökkel, és szabadítót ígért nekik, aki majd az asszony magvából fog származni. Ők várták a Messiást. Isten megjelent Ábrahámnak, s megígérte neki, hogy az ő ágyékból származik majd az, Aki áldást hoz Izraelnek és a népeknek. Ábrahám várta a Messiást. Isten megjelent a prófétáknak, és rajtuk keresztül ismételte a zsidó népnek adott ígéretet. Ők is várták a Messiást. Krisztus napjaiban az emberek még mindig vártak: Simeon, Anna, Erzsébet, és mások. Mindezen hosszú évek alatt az ígért nem teljesedett be. Csak Isten Messiása várásának végén jött el Ő ténylegesen és teljesítette be az ígéreket.

A nagy újszövetségi tanító, B. F. Westcott írta: „Nem lehetett véletlen, hogy Istennek úgy tetszett: csak lépésről lépésre tárja fel tanácsvégzését, hosszú hallgatási időszakokat,

⁸⁴ Donald Grey Barnhouse, *Man's Ruin* (Grand Rapids: Eerdmans, 1952), 45-47. oldal

csalódásokat és katasztrófákat közbeiktatva. Ebben a lassú felkészülésben Önmaga tökéletes kijelentésére az embereknek – amit a legtökéletlenebbül értettek csak meg, míg végül megadatott – felfedezhetjük az Ő útjainak mintáját. Ahogyan az első advent setében történt úgy vezeti most is a világot a második advent felé. Láthattunk már a múltban eleget ahhoz, hogy előnyös alapot találjunk a hitünk számára, s mikor az éjszaka a legsötétebb, és semmi sem látszik, vajon nem fogjuk azt ugyanúgy tűnni, mint a régiek, *mintha látnánk a láthatatlant?*”

Ezzel a 'Krisztus' névvel Isten várni tanít minket... Ezzel a 'Krisztus' névvel Isten vigyázni tanít minket... Ezzel a 'Krisztus' névvel Isten reménykedni tanít minket. Ez az Ő személyes szeretetének záloga minden korban. Ez az Ő királysága végső felállításának záloga, melynek szilárd alapjait már lefektette. A hamis reménységeket, az önző képzelgéseket, a földi becsvágyat Krisztus első eljövetele szertefoszlatta. De elhozta a világba azt, ami az egyetlen valóságát adja meg minden hatalmi jelképnek. *Trónod oh Isten örökkévaló; igazságnak pálczája a te királyságodnak pálczája.* Az élet, ha Krisztusra nézünk, átalakul: a halál, ha Krisztusra nézünk, legyőzetik. Mikor megértjük, hogy mit tett Ő meg az egyházon keresztül a második eljövetelére való felkészülés gyanánt annak fényében, amit Izraelen át tett az első eljövetelére készülve, képesek vagyunk várni, vigyázni, és reménykedni, s biztosak vagyunk abban minden akadályoztatás, vihar és szomorúság közepette is, hogy *uralkodik, míg minden ellensége a lábai alá nem vettetik*”.⁸⁵

⁸⁵ Westcott, *The Revelation of the Father*, 19-20. 25-27. oldalak

50. fejezet: Az új élet kiáltása, Jn4:27-30

27. Eközben megjövének az ő tanítványai; és csodálkoznak, hogy asszonnyal beszélt; mindazáltal egyik sem mondá: Mit keresel? vagy: Mit beszélsz vele?

28. Ott hagyá azért az asszony a vedrét, és elméne a városba, és monda az embereknek:

29. Jertek, lássatok egy embert, a ki megmonda nékem mindent, a mit cselekedtem. Nem ez-é a Krisztus?

30. Kimenének azért a városból, és hozzá menének.

Egyáltalában nem meglepő, hogy a tanítványok meglepődtek, és zavarba jöttek, mikor visszatértek Sikár városából Jákób kútjához, és ott az Úr Jézust a samáriai asszonnyal beszélgetve találták. Az ő viselkedési mércéik szerint ez nagyon rendhagyó volt. A rabbik ezt mondták: „Senki se beszéljen asszonnyal a nyílt utcán, nem, még a saját feleségével sem.” Így érveltek: „Valahányszor egy ember beszélgetésbe elegyedik egy asszonnyal, a gonosznak teszi ki magát, eláll a törvénytől, s végül a Gé-Hinnom völgyében köt ki.” S azon kívül, hogy asszony volt, akivel Jézus beszélgetett, még egy léha, bűnös samáriai is volt. S a tanítványok ugyanúgy tudták, mint bárki más, hogy „a zsidók nem barátkoznak a samáriaiakkal”.

Ez több, mint bőséges alapot szolgáltatott a meglepődésre és zavarba jövésre, ami János szerint elfogta a tanítványokat. A történet élvezetes része ugyanis abban a tényben rejlik, hogy a tanítványoknak sokkal jobban meg kellett volna lepődniük, ha láthatták volna, ami az asszony életében az Úrral folytatott beszélgetése következtében ment végbe.

Újjászületés

Az történt ugyanis, hogy az asszony újjászületett. Ő ennek az első világos példája az evangéliumban. A hegyről még mind Ádám fájának gyermeke jött le, csak az általa ismert életről és a víz iránti földi szükségéről gondolkodván. Ehelyett a második Ádámmal találkozott, aki feltöltötte őt egy olyan életminőség utáni vágyakozással, amiről soha még csak nem is álmodott, s Aki annak jelentette ki Magát, Akin keresztül a férfiak és nők megnyerik ezt az életet. Krisztus szavainak eredményeképpen az asszony hitt Benne, és a tanúbizonyságává vált.

Honnan tudjuk, hogy a samáriai asszony újjászületett? A benne végbement változásokból. Nemrég olvastam egy könyvet a gyermekszületésről, melyben volt egy részleges felsorolás azokról a változásokról, melyek a csecsemő életében következnek be a születése utáni néhány másodpercben. Kezdjük azzal, hogy az eddig a sötétséghez szokott szemeknek most alkalmazkodniuk kell a világossághoz. A testnek, mely eddig hozzávetőleg 36 fokos hőmérsékleten élt, most hirtelen meg kell szoknia a majd 20 fokkal alacsonyabb hőmérsékletet. A csecsemő vérkeringése megváltozik, többé már nem áramlik keresztül a köldökzsinóron, mint mikor a bébi még az anyaméhben volt, hanem a tüdőkön kezd keresztülfolyni. A szelep, mely a születésig nyitva volt a szívben, most állandósultan lezár, így a friss vér és a használt vér többé nem keverednek. A tüdők megtelnek levegővel, és megkezdik élethosszig tartó működésüket. Ezek, és még sok más változás megy végbe a születés mindössze néhány másodperce alatt, ha a csecsemő élni akarja az új életét, és egészséges akar lenni.

Ugyanezen a módon kell végbemenni bizonyos változásoknak annak életében, ki lelkiileg született újjá. Ezek mentek végbe a samáriai asszony életében, s mivel végbementek, ebből tudjuk, hogy újjászületett. S ezeknek a változásoknak végbe kell menniük azok életében

is, akik napjainkban születnek újjá. Ha nem mennek végbe, az alapot szolgáltathat annak megkérdőjelezésére, hogy vajon az újjászületés végbement-e egyáltalán.

Krisztus megvallása

Az első dolog, amit a szülést vezető doktor, vagy nővérek hallani akarnak, az a felsírás. A gyermek felsírása bizonyíték a doktor számára, hogy a levegő behatolt a tüdőbe, és a csecsemő elkezdett lélegezni. Ugyanez a helyzet lelkileg is. Mikor egy férfi, vagy egy nő újjászületik, az első dolog, amit bármelyik keresztyén hallani szeretne tőle, az új élet kiáltása, mely annak bizonyítéka, hogy Isten lehelete behatolt az illetőbe.

Ez az oka annak, amiért a Biblia oly sok helyen beszél a Jézus Krisztusba vetett hit nyilvános megvallásának szükségességéről. Nem igaz, hogy Isten gyermekének megszületése a külső megvallástól függ, mintha a személynek már azelőtt meg kellene vallania Krisztust, hogy Isten befogadta volna a családjába. Ez inkább fordítva van. Azért teszünk megvallást, mert újjászülettünk. Egyidejűleg ugyanúgy nem igaz, hogy Jézus Krisztus megvallása tetszés szerinti. Egyesek úgy vélik, hogy lehetnek titkos hívők, Isten Ígéje azonban nem vesz fontolóra efféle lehetőséget. Mit mond Isten Ígéje? „Valaki azért vallást tesz én rólam az emberek előtt, én is vallást teszek arról az én mennyei Atyám előtt; A ki pedig megtagad engem az emberek előtt, én is megtagadom azt az én mennyei Atyám előtt.” (Mt10:32-33). „Mert ha a te száddal vallást teszel az Úr Jézusról, és szívedben hiszed, hogy az Isten feltámasztotta őt a halálból, megtartatol. Mert szívvel hiszünk az igazságra, szájjal teszünk pedig vallást az idvességre.” (Rm10:9-10).

Ezen a ponton látjuk a legnagyobb ellentétet Nikodémus, akiről a 3. fejezetben volt szó, valamint a samáriai asszony között, akinek a történetét itt, a 4. fejezetben olvastuk. Amennyire ember meg tudja ítélni, kettőjük közül Nikodémus volt az, aki a leginkább érdeklődött a lelki dolgok iránt. Végül is ő ment el Jézushoz, az asszony ezt nem tette. Krisztus kereste meg az asszonyt. Nikodémus tette fel Krisztusnak az első kérdést: az asszonyhoz Jézus szólt először. Nikodémus valójában azt kérdezte meg: miképpen üdvözülhet valaki, míg az asszony megpróbálta kikerülni ugyanezt a dolgot, mikor szembesült Krisztus kérdéseivel. Minden látszat arra mutat, hogy Nikodémus volt a komolyabb, és lelkileg orientáltabb személy. Mégis arra a legcsekélyebb bizonyíték sem, hogy ténylegesen hitt, miközben az asszony beszédének és viselkedésének minden vonatkozásában kimutatta hitét.

Nikodémus hatalmas prédikációt hallott az újjászületésről, de elmaradt nála a személyes megvallás. Még kétszer látjuk őt János evangéliumában, de ugyanez a kijelentés mindkét további alaklommal megáll. A 7. fejezetben arról olvasunk, miképpen tervezgették a zsidó vezetők Krisztus meggyilkolását. Nikodémus közbeszólt: „Vajjon a mi törvényünk kárhoztatja-e az embert, ha előbb ki nem hallgatja és nem tudja, hogy mit cselekszik?” (Jn7:51) Ez jogos megjegyzést volt. Érv a polgárjog mellett. Megtapsolhatjuk. De nem Nikodémusnak, az Úr Jézus Krisztusba, mint Megváltóba vetett hite megvallása volt, s egyedül csak ez bizonyította volna az újjászületést. Hasonlóképpen, Krisztus halála után Nikodémus együtt jött Arimátriai Józseffel bebalzsamozni a holttestet (Jn10:39), de azt sok hitetlen ember is megtenné lelkiismeret-furdalásból, vagy érzélgősségből.

Nikodémus hihetett – mondom, *hihetett* – de megint mondom, nincs bizonyítékunk rá. Nem halljuk azt a kiáltást, ami annak bizonyítéka, hogy Isten lehelete benne van egy emberi lényben.

Nagyon más a helyzet a samáriai asszonnyal. Ő nem akart üdvözülni. Ő még csak beszélni sem akart Jézussal személyes szinten. Mégis újjászületett, s azonnal bizonyította is ezt azzal, hogy elindult Sikár városába a személyes megvallásával és hívogatásával. „Jertek, lássatok egy embert, a ki megmonda nekem mindent, a mit cselekedtem. Nem ez-e a Krisztus?” (Jn4:29) Jézus Messiásként jelentette ki Magát neki. Ő hitt a bizonyágtételének, s

az állítás, miszerint eljött a Messiás, az ő bizonyágtétele magjává vált. „Itt van a Messiás” mondta.

Az értékrend változása

A samáriai asszony megtérésének története megadja nekünk a megtérése tényének második bizonyítékát is. Az asszony keresztülment egy értékrend-változáson, érdeklődése megváltozott. János gyönyörűen jelzi ezt, mikor ezt mondja nekünk: „Ott hagyá azért az asszony a vedrét, és elméne a városba, és monda az embereknek:” (28. vers).

Szeretem Jánosnak ezt a személyes ecsetkezelését, ahogyan elmondja a történetet. A tény, hogy János elmondja: az asszony hátrahagyta a vizesvödrét, bizonyos szinten fontos, legalábbis azt bizonyítja, hogy a történetet egy szemtanú szájából halljuk. Ez olyasmi, amit János gyakran említ és bejelent – mint az első fejezetben is, ahol bejelenti a napnak azt a bizonyos óráját, amikor a két tanítvány ott maradt, hogy Jézussal töltsék az éjszakát, vagy elmondja, hogy éjszaka volt, mikor Júdás elhagyta a felső szobát a Mesterét elárulandó, illetve a tényt, hogy a tanítványok 153 halat fogtak, miután oda vetették a hálójukat, ahová Jézus mondta nekik, mikor a feltámadása után Galileában találkozott velük. Ezek a részletek a szemtanúság jelei, mégis, János megjegyzése arról, hogy az asszony otthagyta a vizesvödrét, nagyobb jelentőséggel is bír, mint egyszerűen csak János szavahihetőségének bizonyítása.

Gondold meg, milyen jól illik ez a történetbe. Egy szempontból az egész történet a vízről szól. Az asszony a szó szoros értelemben vett vízért jött. Aztán beszélgettek a forrásokról és a vízről, majd Krisztus az élő vizet kínálta neki. Most, megtalálva a lelket egyedül kielégíteni képes vizet, az asszony nem gondol többé a vizesvödrére.

Kíváncsi vagyok, megtapasztaltál-e változást az életedben és értékrendedben az evangélium feletti elmélkedés eredményeképpen? Nem úgy értem, hogy „átalakultál-e teljesen egyetlen éjszaka alatt?” Az nem történik meg gyakran, noha végbemehet. Általánosságban a keresztyén élet növekedés, ahogyan a csecsemő válik gyermekké, majd ifjúvá, végül felnőtté. Nem is úgy értem, hogy „átalakultál-e teljesen?” Úgy értem: végbement-e legalább részleges változás az értékrendedben? Más vagy most, mióta hiszel? Elkezdte megváltozni?

Ez az egyik nagy témája János evangéliumának. Igaz, János nagyon sokat foglalkozik azzal, hogy erőteljes igei bizonyága legyen az Úr Jézus Krisztusnak. Ugyanakkor azonban annak is ugyanúgy a tudatában van, hogy a hívő életének alá kell támasztani a szóbeli bizonyágtételt. Ez a téma egészen erőteljesen felbukkan Jézusnak a keresztre feszítés előtti utolsó beszélgetéseiben. Azokban a beszélgetésekben Jézus azt mondja, hogy a tanítványoknak úgy kell egyeknek lenniük egymás közt, ahogyan Ő és az Atya egyek. (Jn14:20, 17:11, 21-22). Megszentelteké kell lenniük „az igazságban” (Jn17:19). *Cselekedniük* kell az igazságot (Jn3:21, 1Jn1:6-7). Szeretniük kell egymást (Jn15:17). Meg kell tartaniuk az Ő parancsolatait (Jn14:15). Az új élet valóságának minden pontján a hívő életében kell megmutatkozniuk.

Ha ez nem igaz rád, talán ott kellene hagynod a régi vágyaid és érdeklődésed vizesvödrét, hogy nyomatékos és hihető bizonyágot tehess az Úr Jézusról.

Törődés az elveszettekkel

A samáriai asszony valódi megváltozásának utolsó bizonyítéka az, hogy most már másokkal is törődik. Tett egy szóbeli *megvallást*, amit az értékrend *megváltozása* követett. Most pedig másokkal is *törődik*. Korábban sokakat ismert Samáriában. Közülük egyeseket nagyon is jól ismert. De soha nem törődött velük. Amazok valószínűleg gyakran kihasználták őt, legalábbis némelyek. S ő is kihasználta őket. De most először törődött az üdvösségükkel.

A most tanult dolgok alapján eltelt a vágygal, hogy megismertesse velük Jézust. Ezt olvassuk: „Ott hagyá azért az asszony a vedrét, és elméne a városba, és monda az embereknek: Jertek, lássatok egy embert, a ki megmonda nékem mindent, a mit cselekedtem. Nem ez-é a Krisztus? Kimenének azért a városból, és hozzá menének.” (Jn4:28-30)

Mi az, ami ténylegesen arra készítette ezt az asszonyt, hogy törődjön a hozzá közel állókkal? Valaki válaszolhatná: „A hála, a hála azért, amit Jézus tett érte.” A hála azonban a kút mellett tartotta volna őt, Jézushoz közel. Valaki más mondhatná: „Az új ismeret arról, kicsoda Jézus.” Egyedül ez azonban természetesen arra indította volna, hogy még többet tudjon meg róla. Megint más válaszolhatná: „a megelégedettség attól, ahogyan Jézus megválaszolta a kérdéseit”. Ez azonban aligha tette volna őt a lelkek keresőjévé. Mindezen reakciók, legyenek bármennyire jók, csak Jézus mellett tartották volna a samáriai asszonyt.

Mi készítette őt arra, hogy másokkal is megossza a felfedezését? Csak egy válasz adható. A szeretet, az Úr Jézus szeretete, ami már elkezdett növekedni benne. Erről a szeretetről Krisztustól tanult. Krisztus bűnös asszonyként szerette őt. Most rajta volt a sor szeretni, ahogyan őt szerették. Korábban csak egy értelemben szeretett. Ez tökéletlen, emberi szeretet volt. Talán nagy fokban szexuális szeretet volt ez. Most viszont képes lett oly mértékű szeretettel szeretni, amellyel Krisztus szerette őt. Ez isteni szeretet volt, és teljes mértékben megváltoztatta őt.

Hadd meséljem el neked, miképpen jutott el először az evangélium Koreába, az egyetlen távol-keleti országba, ahol ma is jelentős keresztyén népesség él (több, mint 25%). Robert J. Thomas, egy walesi ember, könyvterjesztőként dolgozott Kínában, a Skót Bibliatársulatnál. Munkája során megtudta, hogy a koreai nyelv a kínain alapszik, s ennek eredményeképpen a koreai értelmiség képes azt olvasni. Fő feladata természetesen a kínai milliókkal volt kapcsolatos. De a koreaiak iránt érzett krisztusi szeretete indíttatásából úgy döntött, elmegy abba az országba. Egy *General Sherman* nevű amerikai hajó Phenjanba, az északi nagyvárosba indult. Felszállt rá. Mikor a hajó megközelítette Phenjant, éles harc bontakozott ki az amerikai hajó tisztjei, és a koreai parti őrség között. A hajó a csata során kigyulladt, és minden utasa meghalt. Thomas halála rendkívüli volt. Ahogy a hajó és az utasok süllyedtek, ő megpróbált kitántorogni a vízből, s kezei tele voltak Bibliákkal. Ezeket arra a koreaira bízta, aki őt bunkósbottal agyonverte. Így jutott el először az evangélium Koreába 1866-ban.

A Biblia ezt a mintát állítja elénk, mikor kijelenti: „Mert a Krisztusnak szerelme szorongat minket, úgy vélekedvén, hogy ha egy meghalt mindenkiért, tehát mindazok meghaltak; és azért halt meg mindenkiért, hogy a kik élnek, ezután ne magoknak éljenek, hanem annak, a ki érettök meghalt és feltámasztatott.” (2Kor5:14-15) Azért szeretsz, mert Krisztus előbb szeretett téged? Igyekszel megosztani az evangéliumot másokkal, akik még nem hisznek a Megváltónkban?

A meghívás megismétlődik

Végül, kíváncsi vagyok, hogy gondolkodtál-e valaha azon a speciális meghíváson, amit a samáriai asszony tett a város lakóinak. Már gondolkodtunk a három nagy dologon: ezek annak bizonyítékai, hogy újjászületett – a Krisztusba vetett hit *megvallása*, az értékrend *megváltozása*, és a *törődés* az elveszettekkel. De itt van a negyedik is, a „jöjjetek”. Ez volt az ő hívogatásának lényege, amit (minden mással egyetemben) Jézustól tanult meg. Mit is mondott neki Jézus? Ezt: „Menj el, hívd a férjedet, és jöjj ide!” (16. vers) Most, ő, aki már jött, megismételte a hívást: „Jertek, lássatok egy embert, a ki megmonda nékem mindent, a mit cselekedtem. Nem ez-é a Krisztus?” (29. vers)

Jöjjetek! Ez a keresztyén evangélium nagy szava! Ez hozott békességet nyughatatlan szívek millióinak, és megelégedést sokaknak, akik üresek és magányosak voltak.

Gondoljunk azokra a nagy igeversekre, melyekben benne van. Isten mondta Ábrahámnak: „*Jer* arra a földre, a melyet mutatok néked” (Csel7:3). Isten elhívása Mózesnek, Izrael szabadítójának ez volt: „*Jöjj*, elküldelek téged Égyiptomba” (Csel7:34). Dávid írta: „*Jöjjetek*, lássátok az Úr tetteit, a ki pusztaságokat szerez a földön” (Zsol46:9). Isten mondta Ézsaiáson keresztül: „*No jertek*, törvénykezzünk, azt mondja az Úr! ha bűneitek skarlátpirosak, hófehérek lesznek, és ha vérszínűek, mint a karmazsin, olyanok lesznek, mint a gyapjú.” Az angyalok mondták minden kételkedőnek, amint az üres sírra mutattak: „*Jertek*, lássátok a helyet, a hol feküdt vala az Úr” (Mt28:6). Krisztus így hívott: „*Jer*, kövess engem” (Mk10:21). „*Jöjjetek* én hozzám mindnyájan, a kik megfáradtatok és megterheltettetek, és én megnyugosztalak titeket.” (Mt11:28) Végül, ez lesz az angyaloknak a megváltottakat hívogató éneke a Bárány menyegzői lakomájára: „*Jöjjetek* el, és gyűljetek egybe a nagy Istennek vacsorájára” (Jel19:17), de magáé Jézusé is, mikor ezt mondja az övéinek: „*Jertek*, én Atyámnak áldottai, örököljétek ez országot, a mely számotokra készítettett a világ megalapítása óta.” (Mt25:34)

Ha hallottad ezt a meghívást az Úr ajkáról, előjogos és kötelességed, hogy kövesd. Mint a samáriai asszony esetében is, Isten „*Jöjj*” mondásának a mi „*Jöjj!*” mondásunkká kell válnia. *Jöjj!* Ez a világegyetem legnagyobb meghívása. Jössz-e? Ha már jöttél, megosztod-e ezt a meghívást másokkal?

51. fejezet: Krisztus a lelkek keresője, Jn4:30

30. Kimenének azért a városból, és hozzá menének.

Mikor Jézus Krisztus azt mondta a tanítványainak, hogy „tegyetek tanítványokká minden népeket, megkeresztelvén őket az Atyának, a Fiúnak és a Szent Léleknek nevében” (Mt28:19), az Úr menetparancsot adott ki az egyház számára. Nekik kellett az Ő tanúbizonyoságaivá válniuk. Nekik kellett elvinni az evangéliumot mindenhová. Mikor ez elhangzott, azonnal felmerült a kérdés: de mi *alkotja* a keresztyén bizonyágtételét? *S miképpen* lehet egy keresztyén tanúbizonyosság? Ezek közül az első kérdést megválasztottuk mikor Keresztelő János bizonyágtételét vizsgáltuk meg, ami a jelen evangélium első fejezetében van feljegyezve. A második kérdés megválaszolható Krisztusnak a samáriai asszonnyal folytatott, a 4. fejezetben feljegyzett beszélgetéséből.

Korábban említettük, hogy az igazi keresztyén bizonyágtétel három dolgot tartalmaz (lásd a János 1:19-51-hez kapcsolódó fejezeteket). Először, a bizonyágtévőnek meg kell érteni, hogy önmagában nincsen független fontossága. Tudnia kell, hogy nem ő a válasz az emberi problémákra. Másodszor, tudnia kell, hogy Jézus a válasz arra, s a férfiakat és nőket Felé kell fordítani. Harmadszor, a bizonyágtévőnek azzal a konkrét szándékkal kell Krisztushoz fordítani másokat, hogy higgyenek Benne. Keresztelő János mindhárom dolgot megcselekedte, s ez tette őt Jézus Krisztus bizonyágtévője első nagy példájának János evangéliumában.

Teljességgel elképzelhető, hogy valaki megérti mindezeket az igazságokat, sőt még akar is Jézus Krisztus bizonyágtévője lenni, de még nem tudja, miképpen cselekedjen. Mondhatja: Tudom, mit kell tennem, de azt nem tudom, vajon teszem-e? Miképpen mutassam meg, hogy Jézus a válasz a szomszéd gyereknek, aki kábítószerezik? Hogyan veszem rá művelt szobatársamat, hogy ismerje el a Jézus Krisztus iránti szükségét? Miképpen veszem rá a gépkocsimat javító autószerelőt, hogy figyeljen a bizonyágomra? Miképpen győzőm le azok veleszületett ellenségességét az evangéliummal szemben, akik nap mint nap velem dolgoznak? Milyen szavakat használjak, mikor a feleségemnek, férjemnek, a gyermekeimnek, vagy a barátaimnak akarok beszélni Jézus Krisztusról? Ha valaha is feltetted ezeket a kérdéseket, vagy még mindig kérdezed ezeket, tanulmányozd a módját, ahogyan Jézus beszélt a samáriai asszonnyal. Ez majd segít neked, és lehetővé teszi, hogy a már megismert igazságokra építs.

Amikor Krisztusnak a samáriai asszonnyal folytatott beszélgetésére nézek, ott őt nagy alapelvet látok felbukkanni. Tanulhatunk ezekből az alapelvekből. Sőt, ha megtesszük, várhatjuk, hogy ugyanolyan az eredményekre jutunk, amelyeneket János is feljegyez. Azt olvassuk, hogy a samaritanusok „kimenének azért a városból, és hozzá menének” (Jn4:30).

A bűnösök barátja

Az első nagy alapelv ez: *legyél a barátja* azoknak, akiket megpróbálsz meggyőzni. Jézus az elveszettek barátjaként lépett fel. Ő úgy van leírva, mint a vámszedők és bűnösök barátja, ez (bár kritikának szánták), jót jelentett. Jézus pont úgy tartózkodhatott volna az emberiségtől, ahogyan mi is tartózkodunk. De akkor senkit sem talált volna meg. Ehelyett Jézus elment a beteghez, az elveszethez, a magányoshoz, a lesújtotthoz, és a pusztulóhoz, s úgy mozgott közöttük, mint a barátjuk. Ebben a történetben látjuk, hogy az asszony országában, az asszony városa mellett, az asszony kútjánál ül (5-6. versek).

Ennek az alapvető ténynek a szemléltetését találjuk a kínai evangélista, Watchman Nee egyik könyvében. Nee egy másik keresztyénnel beszélgetett annak otthonában. Ők a

földszinten voltak a barátja fiával együtt, a barátja felesége és anyja pedig az emeleti szobában. Egyszer csak a kisfiú kért valamit és szólt érte az édesanyjának.

„Itt van fenn”, mondta ő. „Gyere és vidd le.”

A kisfiú ezt mondta „Én nem tudok, mami. Olyan hosszú az út. Légy szíves, hozd le nekem.”

Nagyon kicsi gyermek volt. Így az anyja felvette, amit szeretett volna, és levitte neki. S pontosan ez a helyzet az üdvösséggel. Senki sem képes kielégíteni a saját szükségét lelkileg, de az Úr Jézus azért lejött hozzánk, így a szükségünk betölthető. Nee írja: „Ha Ő nem jött volna, a bűnösök nem közeledhetek volna Hozzá, de Ő lejött, hogy felemelje őket.”

Kíváncsi vagyok, hogy vajon te is ilyen vagy a bizonyágtételekben? Maradsz magadban, vagy elmész másokhoz? Ugyanezt más módon is megkérdezhetjük: van-e kapcsolatod a nem keresztyénekkel társadalmilag, vagy nincs? Elmész az otthonaikba, leülsz a konyháikban, megkérdezed, mi érdekli őket?

Problémánk jelentős része ezen a területen abból a tényből fakad, hogy a keresztyének gyakorta úgy tekintettek a világra, mint ami óhatatlanul beszennyezi őket, ha belemennek. Úgy tekintették az olyan igeverseket, mint a 2Kor6:17: „menjetek ki közülök, és szakadjatok el”, mintha a keresztyéneknek semmi közük se lenne a világhoz, ahelyett, hogy meglátták volna, hogy ezek a szavak a világhoz való hasonulás elkerülésére figyelmeztetnek, nem az attól való elszigetelődésre. Jézus nem tanított elszigetelődést, és nem is gyakorolta azt. A János 17-ben feljegyzett nagy imájában ezt mondta: „Nem azt kérem, hogy vedd ki őket a világból, hanem hogy őrizd meg őket a gonosztól.” (15. vers) Mikor eltávozott a mennybe, a világban hagyta a tanítványait, hogy evangelizálják azt.

Meg vagyok arról győződve, hogy szükségünk van a barátságunk kimutatásának nagyon gyakorlati módjaira azokkal a hitetlenekkel, akikkel kapcsolatban állunk – olyan barátságéra, mai nagyon nyilvánvaló volt Jézus életében. Kezdetnek meghívhatsz néhány nem keresztyén barátodat egy vacsorára az otthonodba. Elmehetsz velük koncertre, vagy egy sporteseményre. Miért ne barátkoznál a munkatársaidal? Csatlakozz egy klubhoz, egy kórusegyletbe, vagy egy polgári szervezethez. Még az sem veszteség, ha elmentek vásárolni, vagy meghívod a barátaidat egy kávéra. Ezek csak kezdeti javaslatok. Ha komolyan el akarod juttatni az evangéliumot az elveszettekhez, az Úr mutat majd neked más gyümölcsöző utakat is a nem keresztyének tájékoztatásához. Csak emlékezz rá: vedd át a kezdeményezést és légy barátságos.

Tégy fel kérdéseket

Másodszor, *tégy fel kérdéseket*. Soha nem rossz lépés kérdéseket feltenni. Mikor Jézus és a samáriai asszony találkozásának történetét olvassuk, rájövünk, hogy Ő is pontosan ezt tette, mégpedig a beszélgetés elején (7. vers).⁸⁶ Kívülről nézve a beszélgetést, az majdhogynem mulatságos. Az asszony volt szükségben, s neki voltak valódi kérdései. Jézus volt az, Akinél a válaszok voltak. Mindazonáltal Jézus megalázkodott azzal, hogy kért tőle, de ezzel azonnal létrehozott egy közvetlen és őszinte kapcsolódási pontot.

Sőt, annak, hogy kért valamit az asszonytól, volt két fontos következménye. Először is felkeltette az érdeklődését. Dale Carnegie emlékeztet minket a *How to Win Friends and Influence People* (*Miképpen nyerjünk barátokat és befolyásoljuk az embereket*) című nagyon sikeres könyvében arra, hogy mindenki a saját hangját szereti a legjobban hallani. Jézus szóra bírta a samáriai asszonyt. Beszéde jó hangulatba hozta (talán még meg is változtatta a hangulatát, ha nem sokkal azután ért a kúthoz, hogy Péter félretolta, amint korábban már jeleztem, hogy megtörténhetett). A jó hangulatból kiindulva azután az asszony előmozdító

⁸⁶ Az angolban az *ask* ige kifejezi mind a *kérdezést*, mind a *kérést* – a ford.

érdeklődést tanúsított Jézus iránt. Valószínűleg ekképpen kellett gondolkodnia: „Hm, micsoda érdekes valaki ez! Mennyire előzékeny! S micsoda bánásmód az, hogy *irántam* érdeklődik!”

Az Úr kérésének második következménye az lett, hogy felkeltette az asszony kíváncsiságát. Ő egyvalamit kért, s az asszony is természetesnek találta, hogy egy sor kérdést feltegyen.

Hadd mondjam el ezt még egyszer kissé másképpen. Az emberek mindig tele vannak kérdésekkel, melyek közül sok vallási kérdés. Ha képes vagy rávenni őket ezeknek a kérdéseknek a feltételére azzal, hogy magad is kérdéseket teszel fel, akkor Isten kegyelméből máris sokat tettél a tanúbizonyosságoddal, és Isten felhasználja majd a felkeltett érdeklődést arra, hogy a kérdezőt Jézus felé fordítsa. Paul Little helyesen írta az efféle kérdések kiprovokálásáról: „Ha egyszer a nem keresztyén megteszi a kezdeményezés terén az első lépést, minden Jézus Krisztussal kapcsolatos beszélgetésben minden nyomás megszűnik.” Majd hozzáteszi: „a beszélgetés fonala felvehető ott, ahol mentes a kényszeredettségtől”.

Adni valamit

Harmadszor, *kínálj valami fontosat*. Jézus valami olyasmit kínált az asszonynak, ami egészen közvetlenül kapcsolódott a szükségéhez. Egy bizonyos értelemben természetesen mindig Önmagát kínálta. De a koros Nikodémusnak Jézus úgy beszélt Önmagáról, mint Aki új életet, új kezdetet kínál (Jn3:3). Úgy beszélt Önmagáról a vakon születettnek, mint a világosságról (Jn9:5). Az asszonynak ugyanezt az ajánlatot tette a víz hasonlatán keresztül. Ezt mondta: „Mindaz, a ki ebből a vízből iszik, ismét megszomjúhozik. Valaki pedig abból a vízből iszik, a melyet én adok néki, soha örökké meg nem szomjúhozik; hanem az a víz, a melyet én adok néki, örök életre buzgó víznek kútfeje lesz ő benne.” (13-14. versek)

A legtöbb keresztyénnek tanulnia kell ebből az alapelvből. Az nem válik a Biblia átadása és megbízhatósága tanúbizonyosságunk hasznára, ha az, akivel beszélgetünk, egy fiatal hölgy, akit mindez nem érdekel, s fél tőle, hogy „vénkisasszony” marad, ha keresztyénné válik. Nekünk Krisztus ajánlatát kell megosztanunk, mely arra vonatkozik, hogy irányítja és meggazdagítja életünket, bármilyen módon vezeti is azt. Nem túl sok haszna lesz annak, ha Jézus Krisztus ama hatalmáról beszélünk valakinek, mellyel képes megszabadítani valakit a kábítószer, vagy az alkohol rabságából, ha az illető, akihez beszélünk, művelt tudós, aki számára a legbosszantóbb akadály a gyanakvás, mely szerint más tudósok már megcáfolták a keresztyénséget. Neki a Szentírás kutatásának lehetőségét kell felkínálnunk, hogy saját maga ellenőrizze, vajon így vannak-e ezek a dolgok, s arra kell biztatnunk, hogy ellenőrizze Krisztus állításait. Mindenekelőtt nem szabad az üzenetünket múlt századi nyelvezettel elmondani, vagy olyan közhelyekkel, melyek semmit sem mondanak a nem keresztyén világ legnagyobb részének.

A legtöbb ember a saját szükségleteiről gondolkodik. Nekik Jézust kell kínálnunk oly módokon, melyek kapcsolódnak a szükségükhöz.

Jó hír

Negyedszer, hangsúlyozd ki a *jó hírt*. Mutasd meg, hogy Jézus Krisztus evangéliuma vigasztalást kínál. Biztos vagyok benne, hogy felfogod: ez nem azt jelenti, hogy teljes mértékben átsiklunk a bűn felett. Jézus sem tette ezt. Elvitte az asszonyt addig a pontig, ahol felismerte a bűnét a férjei vonatkozásában. Mindazonáltal, ahogy gyengéden feltárta a bűnt, mindjárt vigasztalást is kínált, mert összekötötte a családi állapota iránti kérdezősködést a meghívással, hogy jöjjön vissza Hozzá (16. vers).

Sajnos igaz, hogy mi gyakran ennek pont az ellenkezőjét kínáljuk a nem keresztyénnek tett bizonyágtételünkben. Az evangélium vigasztalása kéznél van, mi azonban

megfelelkezünk a vigasztalásról a bűn leleplezése (és félek, gyakran a kárhoztatása) iránt érzett buzgalmunkban. Például képzeljük el azt az esetet, melynek során egy nem keresztyén egy italt kínált egy partin egy keresztyénnek. Vajon nem így válaszolnának keresztyének ezrei: „Köszönöm nem, én nem iszom. Én keresztyén vagyok”? Azután úgy vélik, ezzel ragyogó bizonytságot tettek Jézus Krisztusról, miközben valójában csak a nem keresztyént kárhoztatták sikeresen. Ugyanakkor azt a téves elképzelést is közvetítették neki, hogy a nem-ivás a keresztyénség valamiképpen nagyon fontos része. A nem-ivás lehet fontos része az ő keresztyén életének. De a dolog, amiről én beszélek, az, hogy a „nem iszom, én keresztyén vagyok” nem értelmesebb egy hitetlen számára, mintha mikor egy futballmeccsre hívnád, ő mondaná azt neked, hogy „nem köszönöm, én nem járok futballmeccsekre. Én nem vagyok keresztyén.”

Két valódi veszély rejlik mindebben. Az első annak a veszélye, hogy belegubancolván a bizonyágtételünket az efféle dolgokba, átsiklunk a tény felett, hogy a barátunk lehet egészen kétségbeejtően magányos – talán azért, mert iszik – és soha nem kínálunk megoldást a magányosságára. Vagy, figyelmen kívül hagyjuk, hogy vétkeiséget, szomorúságot, jelentéktelenséget, vagy bármi más érez.

A második veszély abban rejlik, hogy a nem hívő viselkedésének valamely összetevőjére összpontosítva valójában azt a benyomást kelthetjük: fejlődnie kell, mielőtt Jézushoz jöhetne. Ez teljesen hamis. Soha nem akarjuk benne azt a benyomást kelteni, hogy mikor Jézushoz jövünk, tehetünk, amit akarunk, s vétkezhetünk, hogy a kegyelem annál inkább bővelkedjen. Ez sem lenne igaz. De azt sem akarjuk sugallni, hogy ön-reformációra van szükség, mielőtt egy férfi, vagy nő jöhetne.

Angliában a tizenkilencedik század elején élt egy asszony, aki hallotta az evangéliumot, de soha nem volt képes arra személyesen reagálni. Keresztyén családból származott. Értette a hitet. De mégsem volt képes jönni, mert önmagát méltatlannak tartotta. Egy napon betévedt egy nagyon kicsiny gyülekezetbe és leült a hátsó sorokban. Majdnem teljesen kétségbe volt esve, és alig hallotta a beszélő idősebb ember szavait. Hirtelen, a prédikációjának közepén az igehirdető megállt, és ujjal rámutatva ezt mondta: „Ön hölgyem, aki ott a hátsó sorban ül, üdvözülhet *most*. Nem kell tennie semmit!” Szavai villámként hasítottak az illető hölgy szívébe. Azonnal hitre jutott, s a hittel együtt a békesség és a valódi öröm addig elképzelhetetlen érzése is betöltötte. Aznap este Charlotte Elliott hazament, és megírta a jól ismert dicséretet:

Pont amint vagyok, minden mentség nélkül,
De azzal, hogy a Te véred értem is folyt,
S Te parancsoltad, hogy Hozzád jöjjek,
Ó Isten Báránya, jövők, jövők!

Ha Jézus Krisztus bizonyágtéteve vagy, soha nem szabad azt a benyomást keltened, hogy az illetőnek először méltóvá válnia az evangéliumra. S azt sem szabad elfelejtenünk, hogy a bűnösök számára vigasztalás van az evangéliumban.

Jézushoz fordítani

Az ötödik alapelv az, hogy szembesítenünk kell az illetőt a felelősségével: Jézus mellett dönt-e, vagy ellene? Jézus mondta: „Én vagyok az, a ki veled beszélek.” Nos, Ő volt, vagy nem? Ezt a döntést tárta az asszony elé. S ugyanennek kell benne lennie a mi bizonyágtételünkben is. Ha nem jutunk el addig a pontig, hogy Magára Jézusra összpontosítsunk, a bizonyágtételünk nem befejezett. Még nem teljes. Ha nem jutunk el addig a pontig, hogy megmutassuk: szükséges a döntés, a bizonyágtételünk elégtelen.

Ezek azok az alapelvek, melyek arról szólnak, miképpen kell bizonytságot tennünk Jézusnak a samáriai asszonnyal folytatott beszélgetéséből kiindulva. Először, legyünk barátságosak. Másodszor, tegyük fel kérdéseket. Harmadszor, kínáljunk valamit, ami illik az illető szükségéhez. Negyedszer, hangsúlyozzuk ki a jó hírt. Ötödször, mutassuk meg, hogy az illetőnek döntenie kell Jézus mellett, vagy ellene.

Mi történik, ha ezt megteszed? Hiszem, hogy azokhoz hasonlóak lesznek az eredmények, mint amiket az Úr Jézus tapasztalt meg Samáriában. Az első nyilvánvaló eredmény az asszony életében mutatkozott meg. A beszélgetés nagyjából felénél az asszony elismerte a szükségét, és ezt mondta: „Uram, add nekem azt a vizet, hogy meg ne szomjúhozzam” (15. vers). Néhány pillanattal később megvallotta a bűnét: „Nincs férjem” (17. vers). Harmadszor, a lelki megelevenedés jeleit kezdte mutatni: „Uram, látom, hogy te próféta vagy” (19. vers) Negyedszer, kijelentette az Úr Jézusba vetett hitét: „Nem ez-e a Krisztus?” (29. vers) Végül elvitte a városába a jó hírt, amit kapott.

Gondolhatod azt, hogy azok az emberek, akik között dolgozol, nehéz esetet jelentenek ahhoz, hogy szólj hozzájuk. Lehet, hogy így is van. Így volt az asszonnyal is. De mégis ő lett az első nagy bizonyágtévő Keresztelő János után. Lehet, hogy Isten felhasználja a te bizonyágtételedet egy olyasvalaki elérésére, aki majd aztán egy egész generációt evangelizál.

52. fejezet: A megelégedettség titka, Jn4:31-34

31. Aközben pedig kérék őt a tanítványok, mondván: Mester, egyél!

32. Ő pedig monda nékik: Van nékem eledelem, a mit egyem, a mit ti nem tudtok.

33. Mondának azért a tanítványok egymásnak: Hozott-é néki valaki enni?

34. Monda nékik Jézus: Az én eledelem az, hogy annak akaratját cselekedjem, a ki elküldött engem, és az ő dolgát elvégezzem.

Spanyolországban létezik egy nagyon régi közmondás, miszerint „Minden törvény azt az utat járja, amit a királyok megkívánnak”. Emögött a közmondás mögött egy valóban érdekes történet áll. Nagyjából a tizenkettedik század elején vita folyt arról, hogy az ország gyülekezetei a gót, vagy a római imakönyveket használják a szolgálat során. A kérdés végül VI. Alfonz elé került, aki abban az időben volt király. Alfonz úgy döntött, hogy a véletlenre bízza a dolgot, így mindkét imakönyv egy-egy másolatát a tűzre vetette, kijelentve, hogy amelyik túléli az istenítéletet, azt kell választani. Mikor azonban a gót változat élte túl a tüzet, a király azonnal visszadobta azt a tűzbe, és a római liturgiát választotta. Így dőlt el a dolog, és a közmondás országszerte népszerűvé vált.

A legtöbb keresztyén ezen a módon kezeli Isten akaratát. Azt mondják, akarják Isten akaratát. Kijelentik, hogy Rá bízzák a dolgot. Mikor azonban Isten kimutatja, mit kell cselekedniük, megpróbálják, ahogyan mondják, továbbra is „keresni az Ő akaratát”, míg az események végül a számukra alkalmasan nem alakulnak. Mikor végül elindulnak a saját útjukon – és természetesen megtapasztalják, hogy ez nem adja meg nekik azt a megelégedést, amiben reménykedtek – közülük sokan összezavarodnak és kétségbeesetten boldogtalanokká válnak.

Sajnos, az efféle emberek soha nem tanulták meg, hogy a valódi megelégedés az életben abból származik, ha teljes mértékben engedelmeskedünk Isten akaratának az Ő szolgálatában, és Isten akaratának ismeretében az is benne foglaltatik, hogy akarjuk azt megcselekedni már azelőtt, hogy megismernénk.

Isten akarata

Ha valaha is voltál abban a helyzetben, mikor megpróbáltad hozzáigazítani Isten akaratát a magadéhoz – ezt ekkor, vagy akkor, de majdnem valamennyien megpróbáltuk – akkor neked segítségére lesznek azok a gondolatok, amiket az Úr Jézus osztott meg a tanítványaival ebben a témában.

János evangéliumának negyedik fejezetében azt olvassuk, hogy mikor Jézus és a tanítványai Samáriába érkeztek, ahol Neki találkoznia kellett a samaritánus asszonnyal, Jézus leült a völgyben Jákób kútja mellett, a tanítványok pedig felmentek a hegyre, Sikár városába, hogy élelmet vegyenek. Miközben távol voltak, megjött az asszony, Jézus beszélt vele, és hitre vezette. Nagyjából abban az időpontban, mikor az asszony otthagyta a vödörét, és elindult a városba, hogy másokat is Jézushoz vezessen, a tanítványok befejezték küldetésüket, és visszatértek. Meglepődtek, hogy Jézus az asszonnyal beszél, de kétszeresen is meglepődtek, hogy Jézust nem érdekli az általuk frissen vásárolt élelem. Ezt mondta nekik: „Van nékem eledelem, a mit egyem, a mit ti nem tudtok”. Péter, János, és a többiek Nikodémushoz és az asszonyhoz hasonlóan tisztán szó szerinti értelemben gondolkodva kíváncsiskodni kezdtek, hogy vajon ki hozott Neki élelmet a távollétükben. Ekkor Jézus közölte velük, hogy az élelem, amiről ő beszélt, nem fizikai, hanem lelki. Ezt mondta: „Az én eledelem az, hogy annak akaratját cselekedjem, a ki elküldött engem, és az ő dolgát elvégezzem” (34. vers).

Ez hatalmas mondat. Sőt, „aranymondás”, ahogyan egykor Charles Haddon Spurgeon leírta. Ezek a szavak lényegében annak kifejezése, ami Jézus életének alapeszméjét alkották, s elmondják, hogy Jézus mindenk felett Isten akaratának megcselekvése végett élt. Ezek a szavak alkotják életének lényegét. Sőt, azt is elmondják, hogy Isten akaratának megcselekvése Jézusnak tökéletes megelégedettséget biztosított.

Sokkal többet megértünk arról a megelégedésről, ami Isten akaratának akarásából és megcselekvéséből származik, ha összevetjük Jézusnak az itt és máshol feljegyzett engedelmisségét a Sátán engedetlenségével, mellyel hatalmas ellentétben áll. Az Ézsaiás 14-ben olvassuk négy versben, miféle gondolatok ötlöttek fel a Sátán elméjében az Isten elleni lázadásának pillanatában, s mik voltak a lázadásának végeredményei. A versek lényege az, hogy a Sátán lázadása az akaratban történt, mert jobban vágyott a saját akaratára, mint Istenére, és ennek eredménye lett a Sátán elégedetlensége, majd végső ítélete. Ézsaiás írja: „Miként estél alá az égről fényes csillag, hajnal fia!? Levágattál a földre, a ki népeken tapostál! Holott te ezt mondtád szívedben: Az égbe megyek fel, az Isten csillagai fölé helyezem üldözködőmet, és lakom a gyülekezet hegyén messze északon. Felibök hálok a magas felhőknek, és hasonló leszek a Magasságoshoz. Pedig a sírba szállsz alá, sírgödör mélységébe!” (Ézs14:12-15)⁸⁷

Ezekben a versekben a Sátán gondolkodásának két érdekes jellemzőjét látjuk. Az első az, hogy a Sátán vágyik az Isten általa számára kijelölt hely fölé emelkedni. Neki már megadatott bármely teremtettség lény legmagasabb pozíciója. Ezékiel szerint „teljes bölcseséggel, tökéletes szépségben” volt (Ezék28:12). Ő volt az, akit nevezhetünk a teremtettség királyának és főpapjának. Mindazonáltal ez nem volt elegendő a Sátán számára. Az égbe kívánt emelkedni, az Isten csillagai fölé, lakozni a gyülekezet hegyén, messze északon, a magas felhők felett, hasonlatosként a Magasságoshoz. Más szóval, le akarta taszítani Istent a trónjáról, és ő maga akarta fogadni a világegyetem imádatát.

A második jellemző ezekben a versekben a Sátán akaratának erőteljes kihangsúlyozása. Ha megszámláljuk, hányszor mondja, mit akar cselekedni, rájövünk, hogy ötször. Idővel a Sátán „akárom”-jai sok milliárdszor megismétlődtek, először is a követőinek nagyon konkrét és ugyanannyira lázadó „akárom”-jaiban, majd férfiak és nők milliárdjainak „akárom”-jaiban. Sátán „akárom”-ja volt a bűn eredete a világegyetemben, s a bűn eredményei megmutatják bárki próbálkozásának tragikus következményeit, aki megpróbál az Isten akaratától eltérő bármilyen módon cselekedni.

Mik voltak ennek a lázadásnak az eredményei? Mikor a Sátán rávette Ádámot és Évát az Éden kertjében arra, hogy vétkezzenek, Isten azzal fejezte ki a szándékosság eredményeit, hogy kijelentette a Sátánnak: sorsa az lesz, hogy egész életében port egyen (1Móz3:14). Ez jelképezi az elégedetlenséget. Mondhatjuk úgy is: Isten azt mondta a Sátánnak: az élete száraz, nem tápláló és ízetlen lesz. Ézsaiásnál Isten ugyanezt a dolgot írja le, más módon festvén le a Sátán végét: „Pedig a sírba szállsz alá, sírgödör mélységébe!”

⁸⁷ Ezzel a nézettel nem mindenki ért egyet. Kálvin például ezt írja az Ézsaiás könyvéhez írott magyarázatában: „Ézsaiás azt a beszédet folytatja, melyben korábban a holtak megszemélyesítésével kezdett, s arra a következtetésre jut, hogy a zsarnok semmilyen vonatkozásban sem különbözött a többi embertől, noha az volt a szándéka, hogy az emberek azt higgyék: ő valami istenfő. Egy elegáns hasonlatot használ, Luciferhez hasonlítja, és a hajnal fiának nevezi annak a csillogásnak és fényességnek az alapján, amivel mások felett ragyogott. Ennek az igeverstnek ama magyarázata, melyben egyesek a Sátánra vonatkoztatták, a tudatlanságból fakadt, mert a szövegösszefüggés világosan megmutatja, hogy ezeket a kijelentéseket a babiloniak királyára vonatkoznak kell tekintenünk. Mikor azonban a Szentírás verseit véletlenszerűen választják ki, s nem figyelnek a szövegösszefüggésre, nem kell csodálkoznunk, hogy efféle hibák gyakorta jelentkeznek. Az viszont mégis hatalmas tudatlanságról árulkodik, hogy ezt képzelték: Lucifer volt az ördögök fejedelme és a próféta adta neki ezt a nevet. Mivel ezeknek a koholmányoknak semmiféle valószínűségük sincs, lépünk túl rajtuk mint holmi haszontalan meséken.” – *a ford.*

Mennyire más volt az Úr Jézus Krisztus engedelmissége! Ő kijelentette. „hogymegteljesítem a te akaratodat; ezt kedvelem, én Istenem” (Zsolt40:9). Pál később írt erről az engedelmisségről, mikor azt mondta, hogy Jézus „nem tekintette zsákmánynak azt, hogy ő az Istennel egyenlő, hanem önmagát megüresíté, szolgálai formát vévén föl, emberekhez hasonlóvá lévén; és mikor olyan állapotban találtatott mint ember, megalázta magát, engedelmes lévén haláláig, még pedig a keresztfának haláláig. Annakokáért az Isten is felmagasztalá őt, és ajándékoza néki oly nevet, a mely minden név fölött való; hogy a Jézus nevére minden térd meghajoljon, mennyieiké, földieké és föld alatt valóké.” (Fil2:6-10).

Ez hatalmas ellentét. A Sátán a saját akaratát magasztalta fel, de nem talált másra, csak nyomorúságra. S nyomorúságot hozott másokra is. Jézus átadta Magát Isten akaratának, ezzel áldásra lelt, és áldást hozott.

Kíváncsi vagyok, tanultál-e ebből az ellentétből. Látod-e annak előnyeit, ha átadod magad Isten akaratának? Hajlandó vagy bármelyik irányba elindulni, ahová csak küld téged? Meg vagyok arról győződve, hogy csak keveset tudunk a saját természetünkről, amíg el nem jutunk oda, hogy felismerjük: a saját akaratunkat többre tartjuk Isten akaratánál, s még a legjobb esetben is, miután Isten munkálkodik velünk, csak félszívvvel akarjuk ismerni és cselekedni az Ő akaratát.

Isten akaratának cselekvése

Ez az igevers elvezet minket a második ponthoz a tanulmányozásban, mert Jézus nem azt mondta: „Az én eledelem az, hogy annak akaratját *akarjam*, a ki elküldött engem”. Ez fontos, de csak része a történetnek. Ő ezt mondta: „Az én eledelem az, hogy annak akaratját *cselekedjem*, a ki elküldött engem”. Ez a fontos a számunkra, és gyakran igaz, hogy még mikor Isten akarata kijelentetett a számunkra, akkor sem cselekedjük.

Szolgálatának egyik pontján Jézus elmesélte egy apa és két fia történetét. Az apának szőlője volt. Elment az első fiúhoz, és azt mondta: „Fiam, menj ma a szőlőbe dolgozni”.

A fiú így felelt: „Nem megyek.” De azután, mondta Jézus, a fiú meggondolta magát és elment.

Az apa elment a másik fiúhoz és hasonló utasítást adott neki. Ez a fiú ezt mondta: „Igen, elmegyek dolgozni a szőlőbe”. De aztán nem ment el.

Jézus megkérdezte az Őt hallgatókat: „A kettő közül melyik cselekedte meg az apa akaratát?” Mikor azok azt mondták, hogy az első, dacára annak, hogy először nemet mondott, Jézus megmutatta, hogy pontosan ez volt az ellentét napjainak vallási vezetői, akik mindig azt hajtogatták Istennek: „Igen, igen”, de aztán nem engedelmeskedtek, valamint korának bűnösei között, akik kezdetben engedetlenkedtek, de aztán megtértek.

Az ellentét még mindig fennáll. Azt mondd: „igen, igen” de aztán nem teszed meg, amire Isten utasít? Vagy teszed az Ő akaratát, és nem pusztán fecsegsz róla?

Engem mindig lenyűgöztek a Biblia ama sok igeverse, melyek speciális dolgok megtételére szólítanak fel. Például, ha még nem vagy keresztyén, van egy igevers a Hegyi Beszédben, ami konkrétan neked szól. Jézus mondta: „Menjetek be a szoros kapun. Mert tágas az a kapu és széles az az út, a mely a veszedelemre visz, és sokan vannak, a kik azon járnak.” (Mt7:13) Ha még nem vagy keresztyén, Isten akarata a számodra az, hogy higgy Jézusban, mint a személyes Megváltódban.

Ha keresztyén vagy, százával vannak a számodra megfontolandó, világos kijelentések. Jézus mondta: „Úgy fénylik a ti világosságtok az emberek előtt, hogy lássák a ti jó cselekedeteiteket, és dicsőítsék a ti mennyei Atyátokat.” (Mt5:16) Ő mondta: „Szeressétek ellenségeiteket, áldjátok azokat, a kik titeket átkoznak” (Mt5:44). Péter írta: „Az Úr Istent pedig szenteljétek meg a ti szívetekben. Mindig készek legyetek megfelelni mindenkinek, a ki számat kér tőletek a bennetek levő reménységről, szelídséggel és félelemmel” (1Pt3:15)

Szintén ő írta: „Alázzátok meg tehát magatokat Istennek hatalmas keze alatt, hogy felmagasztaljon titeket annak idején... Józanok legyetek, vigyázzatok” (1Pt5:6, 8). Pál jelentette ki: „Kérlek azért titeket atyámfiak az Istennek irgalmasságára, hogy szánjátok oda a ti testeiteket élő, szent és Istennek kedves áldozatul, mint a ti okos tiszteleteket. És ne szabjátok magatokat e világhoz, hanem változzatok el a ti elméteknek megújulása által, hogy megvizsgáljátok, mi az Istennek jó, kedves és tökéletes akarata.” (Rm12:1-2) Az efféle verseket majdnem vég nélkül sorolhatnánk, de ennyi számunkra most elég. Cselekszel efféle dolgokat? Munkálkodsz ezekkel?

Hadd osszam meg veletek azt a felhívást, amit a nagy baptista igehirdető, Charles Haddon Spurgeon intézett korának gyülekezeteihez. Spurgeon írta ezt Isten akaratának cselekvéséről: „Közületek egyes jó emberek, akik nem tesznek mást, csak eljárnak a nyilvános összejöveletekre, a Biblia felolvasásaira és a profetikus konferenciákra, s a lelki kikapcsolódás más formáira, sokkal jobb keresztyének lennének, ha a körülöttetek levő szegényekkel és szükségben élőkkel törődnének. Ha csak feltűrnétek az ingetek ujját, elmennétek és elmondanátok az evangéliumot a haldoklóknak, észrevennétek, hogy lelki egészségetek hatalmasan helyreáll, mert a keresztyének betegségének nagy része abból fakad, hogy semmit sem tesznek. A mindenből táplálkozás, de nem cselekvés lelki gyomorrontást okoz. Legyél tétlen, gondtalan, semmiért se élj, semmivel ne törődj, ne imádkozz a bűnösökért, ne vezess visszaeső bűnösöket vissza a kereszthez, ne bátoríts reszketőket, ne beszélj a kicsiknek a Megváltóról, se az ősz hajúaknak, hogy megvilágosítsd őket Isten dolgaiban, semmi életcélod se legyen, s ki csodálkozik, ha elkezdesz nyögni, zúgolódni, s befelé nézegetni, amíg már meghalni is kész leszel a kétségbeeséstől? Legyen gyakorlati a keresztyénségünk.”

A munka befejezése

Végül, Jézus nem pusztán azt mondta: „Az én eledelem az, hogy annak akaratját *akarjam*, a ki elküldött engem”, vagy hogy „Az én eledelem az, hogy annak akaratját *cselekedjem*, a ki elküldött engem”, hanem „Az én eledelem az, hogy annak akaratját *cselekedjem*, a ki elküldött engem, és az ő *dolgát elvégezzem*”. Sajnos, közülünk sokak elkezdik a munkát, de aztán nem fejezik be.

A megtestesülés előtt Jézus Dávidon keresztül ezt jelentette ki: „Ímé jövök; a könyvtetekben írva van felőlem, hogy teljesítem a te akaratodat; ezt kedvelem, én Istenem, a te törvényed keblem közepette van.” (Zsolt40:8-9). Ennek megtételéhez öltötte Magára az Úr Jézus a mi emberi mivoltunkat. Megszületett Betlehemben, majd felnőtt egy hitvány kisvárosban, Názáretben, földi mostohaapja, József ácsműhelyében. Idővel megkezdte tanítói szolgálatát, azt a szolgálatot, mely elvitte őt Palesztina városaiba és falvaiba. Ezek alatt az évek alatt a keresztre nézett előre, mely egyre nagyobbak látszott Előtte. Végül a keresztre feszítése előtt, mikor a kertben imádkozott, megjegyezte: „Én dicsőítettelek téged e földön: elvégeztem a munkát, a melyet reám bízál, hogy végezzem azt.” (Jn17:4). Egyik utolsó kiáltása a kereszten ez volt: „Elvégeztetett!” (Jn19:30)

Nem örülsz annak, hogy az Úr Jézus elvégezte azt a munkát, amit az Atya bízott Rá? Annak eredménye a mi üdvösségünk. Hasonlítasz ebben Őhöz? Megpróbálsz befejezni azt a munkát, ami neked adatott?

Életének korai szakaszában George Müller, a jól ismert angliai hit-árvaházak alapítója barátságot kötött három emberrel, akik közül egyik sem volt keresztyén. Müller a lelkére vette ennek a három embernek a sorsát, és elkezdett értük imádkozni. Évekig imádkozott, feljegyezvén a naplójába a tényt, hogy imádkozik értük. Egész életében imádkozott, de végül úgy halt meg, hogy nem látta egyiküket sem hitre jutni. Mindazonáltal Müller halála után mindhárman hitre jutottak, közülük kettő a hetvenes, míg a harmadik a nyolcvanas éveiben.

A másik, Spurgeon által elmondott történet egy misszionáriusról szólt, aki az amerikai indiánokhoz ment. Mikor ez az ember már haldoklott, az utolsó dolog, amit tett a volt, hogy megtanította egy kisgyerekeknek a betűket, hogy az elkezdhessen olvasni. Valaki megjegyezte, mennyire furcsa látni, hogy egy ilyen nagy ember ennyire jelentéktelen munkát végez. Ő azonban azt válaszolta, hogy hálás Istennek, amiért mikor már nem volt több ereje prédikálni, még maradt annyi, hogy taníthatta a szegény kisgyereket. Ez az ember szeretne volna befejezni élete munkáját. Meg akarta húzni az utolsó ecsetvonást, ami teljessé tette a képet.

Még nem fejezted be a neked adott munkát, ha pusztán egy évet töltöttél egy osztály tanításával, a tábla mellett szolgálva. Még nem fejezted be a munkát, ha pusztán csak a hétvégeken mentél bizonyosságot tenni. Még nem fejezted be a munkát, ha egyszer megpróbáltál egy gyermeknek segíteni, de aztán ejtetted ezt a nagy lehetőséget. Isten akaratát te akkor cselekedted meg, mikor a te részed véget ér, a magát a munkát átadod a téged követő kezeibe.

53. fejezet: Isten aratása, Jn4:35-38

35. Ti nem azt mondjátok-é, hogy még négy hónap és eljő az aratás? Ímé, mondom néktek: Emeljétek fel szemeiteket, és lássátok meg a tájékokat, hogy már fehérek az aratásra.

36. És a ki arat, jutalmat nyer, és az örök életre gyümölcsöt gyűjt; hogy mind a vető, mind az arató együtt örvendezzen.

37. Mert ebben az a mondás igaz, hogy más a vető, más az arató.

38. Én annak az aratására küldtelek titeket, a mit nem ti munkáltatok; mások munkálták, és ti a mások munkájába állottatok.

Kevés olyan dolog van az életben, ami annyira tragikus, mint az elszalasztott nagy lehetőség. Hadd mondjak neked egy példát.

1863 júliusának első három napján a nagy amerikai polgárháború sodrában az északiak és a déliek hadseregei döntő csatát vívtak Gettysburgnál. A csata első három napján a csata nem vett döntő fordulatot, de aztán a csata sorsa lassan elkezdett Lee tábornok és a konföderációs erők ellen fordulni. Az északi csapatok G. G. Meade tábornok vezetésével győztek. Lee elkezdte a visszavonulást dél felé július 4-én éjszaka, miközben a keleti parton hatalmas felhőszakadás volt. Mikor Lee elérte a Potomac folyót, látta, hogy az nagyon felduzzadt az esőtől. Nem tudott átkelni rajta. Mögötte volt az Unió győztes hadserege, előtte a folyó. Csapdába esett.

Itt volt a nagy, arany lehetőség Meade tábornok számára. Meade támadhatott volna azonnal, s megsemmisíthette volna Lee hadseregét, ami a polgárháború végét jelentette volna. Lincoln elnök ténylegesen ki is adta a támadási parancsot. A támadás helyett azonban Meade késlekedett. Haditanácsot tartott, aztán tovább késlekedett. Végül a folyó vize leapadt, és Lee elmenekült a Potomac folyón keresztül, és még további két éven át volt képes a háborút vívni. Meade soha nem szerezte vissza az elvesztett lehetőséget, s Grant tábornok volt az, akinek Lee végül megadta magát 1865. április 9-én.

Ez a történet megmutatja a nagy lehetőség elszalasztásának tragédiáját. De ha ez az alapelv igaz a fizikai világban, ahogyan felfogjuk,. Akkor még igazabb a lelkiben. A Biblia elismeri ezt, mikor ezt mondja: „Mert mit használ az embernek, ha az egész világot megnyeri is, de az ő lelkében kárt vall?” (Mt16:26) Vagy megint: „Ha valakinek a munkája megég, kárt vall. Ő maga azonban megmenekül, de úgy, mintha tűzön keresztül.” (1Kor3:15)

Az Úr Jézus Krisztus szemlátomást eme vonalak mentén gondolkodott, mintegy annak eredményéről, hogy a tanítványok nem értették meg a samáriai asszony szükségét. Kétségtelen, hogy mikor a tanítványok elkezdtek a hegyre kapaszkodni, az Úr utánuk nézett. Látta, amint elmentek az asszony mellett, aki éppen lefelé jött. Ő volt az, akihez az Úr Jézus Samáriába jött bizonyosságot tenni, de a tanítványok nem vették észre az ő szükségét. Talán még meg is álltak egymás mellett az úton, rákényszerítvén őt, hogy kikerülje őket a vizesvödrével, miközben Jézus egész idő alatt figyelte őket a kút mellől. Miután Jézus beszélt az asszonnyal, és a tanítványok visszatértek, mire gondoltak? Természetesen ismét csak nem az asszony szükségére. Ők befejezték küldetésüket. Most azt akarták, hogy az Úr Jézus ebédeljen meg.

Jézus valószínűleg mosolygott, mikor elkezdte tanítani őket először a lelki dolgok fontosságáról a fizikaiakkal szemben, majd az ő nagy lehetőségeikről. Elmulasztottak egy lehetőséget, de Jézus nem szidta meg ezért őket. Ehelyett elkezdte tanítani a következő nagy lehetőségükről, nehogy azt is elmulasszák.

Egy példabeszédet használt erre a célra. A példabeszéd szerint a vetés után a földművesnek hónapokat kell várni az aratásra. Jézus azt állította, hogy ebben az esetben ez

nem így van: „Ti nem azt mondjátok-é, hogy még négy hónap és eljő az aratás? Ímé, mondom néktek: Emeljétek fel szemeiteket, és lássátok meg a tájékokat, hogy már fehérek az aratásra. És a ki arat, jutalmat nyer, és az örök életre gyümölcsöt gyűjt; hogy mind a vető, mind az arató együtt örvendezzen.” (35-36. versek)

A történet folytatódása megmutatja, hogy ez természetesen jelképesen volt igaz. Samáriai hegyei lelkiileg érettek voltak, mert sok samáriai jutott hitre (39-40. versek). Mindazonáltal még észlelhető értelemben is igaz lehetett. Mindenesetre el tudom képzelni, hogy miközben az asszony visszatért a városba, Jézus a tanítványaival beszélt, s mikor azt mondta, hogy a mezők „érettek” az aratásra, az szó szerint igaz volt, miután százak indultak lefelé a hegyen fehér ruhákban felénk.

A tanítványok elmulasztottak egy lehetőséget. Jézus nem akarta, hogy ezt is elmulasszák. Felhasznált egy mellékkörülményt annak megmutatására, hogy hatalmas lehetőségek nyíltak az evangélium terjesztésére, majd bátorította őket, hogy ezeknek a lehetőségeknek az alapján legyenek misszionáriusok.

Motivációk a misszióhoz

Természetesen nem ez volt az egyetlen motiváció ama nagy feladatukhoz, hogy férfiakat és asszonyokat vezessenek az Úrhoz. S nem is a mi egyetlen motivációnk. Az evangelizáció első nagy motivációja az, hogy Jézus Krisztus követőinek nem szabad felállítaniuk a saját prioritásaikat. Nekünk menetparancsaink van ahogyan Wellington hercege mondta egyszer egy hasonló kérdésre válaszolva, s azt a mi Urunk Jézus Krisztus, a főparancsnok adta ki. Mik ezek a menetparancsok? Az, hogy menjünk el a széles világra, hirdessük minden teremtménynek az evangéliumot, kereszteljük meg azokat, akik hisznek, az Atya, a Fiú és a Szentlélek nevében. Ez a parancs, amit később a tanítványoknak mondott, többször is megadatott nekünk: Máté, Márk, Lukács és János evangéliumaiban, valamint a Cselekedetek könyve nyitó fejezetében.

A hangsúly minden egyes esetben más és más. Máté beszámolója szerint Krisztusnak a tanítványok számára Galileában adott világmissziós parancsában az Úr *hatalma* van kihangsúlyozva. Itt ezt mondja Jézus: „Nékem adatott minden hatalom mennyen és földön. Elmenvén azért, tegyetek tanítványokká minden népeket” (Mt28:18-19). Márknál a hangsúly a *végítéleten* van. Lukács úgy mutatja be a nagy küldetést, mint egy *ószövetségi prófécia* beteljesedését, mert a kereszt prédikálásán keresztül jut el az áldás a nemzetekhez. János beszámolójában Krisztus *a saját küldetésével* összefüggésben rendeli el a nagy küldetést: „A miként engem küldött vala az Atya, én is akképen küldelek titeket” (Jn20:21). Végül a Cselekedetek könyvében a parancs *a világevangelizáció határozott programjához kapcsolódik*. „Hanem vesztek erőt, minekutána a Szent Lélek eljő reátok: és lesztek nékem tanúim úgy Jeruzsálemben, mint az egész Júdeában és Samariában és a földnek mind végső határáig.” (Csell:8)

Ezeknek a szövegeknek a fényében nyilvánvalónak kell lennie, hogy a világ evangelizálására kiadott parancs olyan parancs, amely valamennyiünket személyesen érint. Érintette Krisztus minden tanítványát akkor. Érinti Krisztus minden tanítványát ma. A kérdés nem az, hogy vajon *kell-e* menned, hanem az, hogy *hová kell* menned. Bárhová is küld téged, ott misszionáriusnak és evangélistának kell lenned.

Lehet, hogy a hivatalodban kell bizonytságot tenned. Lehet, hogy az otthonodban kell bizonytságot tenned. Lehet, hogy az iskoládban kell bizonytságot tenned. Mondhatod: „De nincs bátorságom.” Nos, Isten tudja, hogy híjával vagy a bátorságnak, de megígérte, hogy minden szükségedet betölti az Ő dicsőségének gazdagsága szerint Jézus Krisztusban. Mondhatod: „de családom és gyermekeim vannak, akikről gondoskodnom kell”. Miért akadályozna ez téged? Ennek természetesen nem kell akadályoznia téged abban, hogy ott tégy

bizonyoságot, ahol ma vagy. Még a külföldi munkavégzésben sem szabad gátolnia téged, ha Isten oda hívott el. Talán Isten most felvesz téged és betölt vágyakozással, hogy ott hirdesd az evangéliumot, amely helynek csak a nevét ismered, de ahová egy napon majd eljutsz, hogy isteni szeretettel szeress és a Neki végzett legnagyobb munkád helyének tekintsd azt.

Az emberek elveszettek

A világmisszió második motivációja az, hogy Jézus Krisztus nélkül a férfiak és nők elveszettek. Ez azt jelenti, hogy ebben az életben ugyanúgy elveszettek, mint az örökkévalóságban. Pál írta az efézusiaknak, hogy megtérésük előtt „Krisztus nélkül valók voltatok, Izráel társaságától idegenek, és az ígért szövetségeitől távolvalók, reménységetek nem vala, és Isten nélkül valók voltatok e világon” (Ef2:12). Jeremiás úgy írt az emberekről, mint „elveszett juhokról” (Jer50:6). Jézus hatásos történeteket mondott az elveszett juhról, az elveszett drachmáról és az elveszett fiúról (Lk15). János ezt írta Jézusról: „A ki hiszen ő benne, el nem kárhozik; a ki pedig nem hisz, immár elkárhozott, mivelhogy nem hitt az Isten egyszülött Fiának nevében.” (Jn3:18) Ugyanezeket az igazságokat tanítja a Jel20:11-15, ahol a nagy fehér trón előtti ítéletről olvasunk. Ennél az ítéletnél mindenkit elszámoltatnak, s akik nevei nincsenek beírva az Élet könyvébe, azok elvesznek.

Tényleg elveszettek az emberek? Napjaink teológiai vélekedésének java része szemben áll ezzel a következtetéssel, de a Biblia tanítja, s nekünk meg kell maradnunk Isten Ígéje mellett.

Az egyházban az univerzalizmus különféle árnyalatai ellenzik ezt a tanítást. Az univerzalizmus valószínűleg minden más egyedi tényezőnél jobban tompította az evangelizáció vágóélét és sértette meg súlyosan a missziók mentőkötelét. A legtöbb antropológus nézete ellentétes vele. Ők a primitív kultúrákat próbálják meg dicsőíteni. Gyakran tanítják, hogy az evangélium terjedése elhomályosítja a lényegében gyönyörű vallást. Az igazság ezzel szemben az, hogy lehet, és kétségtelenül van is némi csillogás pogányság igazságaiban, az igazság ama pislákoló fényei, melyekkel az emberek rendelkezhetnek, soha nem vezetik őket Istenhez, s ennek eredményeképpen mindig sokkal nagyobb romlást és torzulást találunk a primitív kultúrákban, mint nemességet. A harmadik alap, amelyre támaszkodva szembeszállnak a Biblia tanításaival, a vallásos relativizmus, a nézet, mely szerint minden ember ugyanazon az úton halad Isten felé, s a különbségek, amit látunk, csak az egyes fázisok közötti különbségek.

Helyesek ezek a nézetek? Ha igen, akkor megkönnyebbülhetünk, és békén hagyhatjuk a világot. Ha azonban tévesek, és a Bibliának van igaza, akkor támogatást kell adnunk a misszióknak, és el kell mennünk bárhová, ahová Isten küld minket.

Fizikai szükségek

A missziók harmadik motivációja az emberi faj nagy tömegeinek fizikai és társadalmi szükségeiben rejlik. Az emberek fizikai és társadalmi szükségai nem a mi elsődleges motivációnk, mert tudjuk, hogy kevés haszonnal jár, ha az emberek megnyerik e világ áldásait, de a lelkükben kárt vallanak. Ezek a szükségek azonban mégis erőteljes motivációt jelentenek, s előrehaladásra készítenek bennünket. A Biblia elmondja nekünk, hogy sok esetben, mikor az Úr betegre, szegényre, szükségben levőre, és magányosra nézett, könyörületre indult irántuk és kipótolta fogyatékságaikat. Leült a bűnösökkel. Megérintette a leprásokat. S nekünk követnünk kell az Ő példáját.

Tudom, valaki erre azt fogja mondani: „De nem biztos, hogy ezt akarom tenni. Nem azt jelenti-e ez, hogy én magam is beszennyeződöm?” Egy bizonyos értelemben igen, de ilyen kevert életre kaptál elhívást.

Mikor a nagy zenész, Johann Sebastian Bach először kapott meghívást a potsdami Sans-souci palotába Nagy Frigyes királytól, a megérkezése után úgy döntött, hogy először fel kell frissülnie az utazástól. Ehelyett azonban a király azonnali megjelenést parancsolt, és Bach piszkosan, helytelenül öltözve jelent meg. Az udvaroncok közül némelyek, az udvari viselkedés és szokások ismeretében kinevették Bach megjelenését. A király azonban azonnal megróttá őket érzéketlen viselkedésükért, és hagyta Bachot játszani. Később Zinzendorf, aki ismerte ezt a történetet, a keresztyénségre, és a keresztyén munkásokra alkalmazta, ezt mondván: „Semmi sem szebb, mint egy poros harcos.” Igaza volt. Semmi sem dicséri jobban az evangélistát, mint ha összekeveredik azokkal a személyekkel, akiket szolgál. Az ő szükségükben semmi sem készíthet őt arra, hogy ne haladjon tovább – legyen az lelki, erkölcsi, társadalmi, vagy fizikai szükség.

Negyedszer, az Úr Jézus szeretete kényszerít minket. Pál írta: „Mert a Krisztusnak szerelme szorongat minket, úgy vélekedvén, hogy ha egy meghalt mindenkiért, tehát mindazok meghaltak; és azért halt meg mindenkiért, hogy a kik élnek, ezután ne magoknak éljenek, hanem annak, a ki érettök meghalt és feltámasztatott” (2Kor5:14-15).

Érett az aratásra

Végül, az evangelizálás feladatában azok a lehetőségek motiválnak minket, amiket az egymást követő napok hoznak ránk. Megragadjuk úgy a lehetőségeket, ahogyan Krisztus tette? Vagy úgy teszünk, mint a tanítványok, elmegyünk azok mellett?

Meg kell értenünk, hogy a manapság adódó lehetőségek Jézus Krisztus eljövetele miatt léteznek, nem pedig a körülmények bármiféle szerencsés alakulása, vagy ezek létrehozását lehetővé tevő, elképzelt képességeink következtében. Ezt a gondolatot oly módon közvetítik az igeversek, ami nem azonnal világos a hétköznapi olvasó számára. Mikor Jézus idézte a közmondást a vetés és az aratás közötti négy hónapos időszakról, s tagadta azt, kijelentvén, hogy a vetés és az aratás történhet egyszerre, akkor egy, a Messiás eljövetelével kapcsolatos ószövetségi próféciaira emlékeztette a tanítványokat. Az Ószövetség szerint a Messiás a Földön megjelenő hatalmas áldás idején érkezik el. „Ímé, napok jönnek, ezt mondja az Úr, és ott éri a szántó az aratót, a szőlőtaposó a magvetőt.” (Ám9:13) Mózes írta: „És a ti csépléstek ott éri a szüretet, és a szüret ott éri a vetést” (3Móz26:5). Lelki értelemben ez teljesedett be. Eljött a Messiás. Azaz, a várakozás időszaka véget ért, s felvirradt az örök aratás kora.

Ismered ezt az aratást? Tudatában vagy annak, hogy Isten Lelke napjainkban mozog? Én meg vagyok erről győződve. Ez különösen a diákvilágban nyilvánvaló. Tegyük fel a kérdést magunknak: észre vesszük ezeket a lehetőségeket, és készen állunk arra, hogy kihasználjuk őket? Beszélünk az Ígérőről a kellő időben? Rendelkezésre állunk? Ha nem, kérnünk kell az aratás Urát, hogy segítsen meglátni az érett búzamezőket.

A második közmondás

Van azonban még egy közmondás, melyre Jézus utalt. Ez a jelen szakasz végén szerepel. Igaz, mondta Jézus, hogy a Messiás napjaiban az arató ott fogja érni a vetőt. De az is igaz, hogy a vető nem fogja látni a munkájának gyümölcsét. „Az egyik vet, a másik arat”, mondta Jézus. „Én annak az aratására küldtelek benneteket, amiért nem ti dolgoztatok. Mások végezték el a nehéz munkát, és ti aratjátok le az ő munkájuk gyümölcsét.” (v. ö. Jn4:37-38)

Ha engedelmeskedsz az Úr Jézusnak és bizonyosságot teszel amint azt megparancsolta nekünk, nincs rá garancia, hogy minden egyes esetben meglátod majd a munkád gyümölcsét. Jézus bátorít majd téged a bizonyágtételedben. Fogsz aratni, De az is igaz, hogy mikor vetsz, annak a vetésnek egyes eredményei majd oly korban mutatkoznak meg, amikor te már nem

vagy itt, ezért nem is fogod meglátni. De ne csüggedj el, ha ez történik. A mi általunk learatott gyümölcsök elődeink erőfeszítéseinek eredményei. S lesz aratás abból a vetésből is, amit ma végeznek el. Lehet, hogy meglátjuk annak eredményét, de az is lehet, hogy nem. De történjen bárhogy is, tartanunk kell magunkat a kapott megbízatáshoz.

A kérdés számunkra ez: „Vetjük a magot?” Ez a mi munkánk. El kell vinnünk az élő Isten Ígését azokhoz, akiknek meg kell azt hallani, s így kell lehetőséget teremteni az Úr Jézus számára, hogy elvégezze az aratást az ő életükben.

54. fejezet: A világ Üdvözítője, Jn4:39-42

39. Abból a városból pedig sokan hívének benne a Samaritánusok közül annak az asszonynak beszédéért, a ki bizonytságot tett vala, hogy: Mindent megmondott nékem, a mit cselekedtem.

40. A mint azért oda mentek hozzá a Samaritánusok, kérék őt, hogy maradjon náluk; és ott marada két napig.

41. És sokkal többen hívének a maga beszédéért,

42. És azt mondják vala az asszonynak, hogy: Nem a te beszédedért hiszünk immár: mert magunk hallottuk, és tudjuk, hogy bizonynyal ez a világ idvezítője, a Krisztus.

Ha volt valaha is hatalmas lelki csúcspontja egy történetnek, akkor az a csúcspont abban a kifejezésben rejlik, amellyel János befejezi a beszámolóját Krisztusnak a samáriai asszonnyal folytatott beszélgetéséről. Az asszony hitre jutott Jézusban a Vele folytatott beszélgetés eredményeképpen, majd azonnal elindult a városába, hogy másoknak is beszámoljon erről. Amazok eljöttek, és hittek. Megkérték Krisztust, hogy maradjon velük. Mikor megtette, még többen hitre jutottak Benne. János beszámolója erről a samáriai minibredésről ezeknek az új hívőknek a Jézusról tett döntő bizonyágtételével fejeződik be: „És azt mondják vala az asszonynak, hogy: Nem a te beszédedért hiszünk immár: mert magunk hallottuk, és tudjuk, hogy bizonynyal ez a világ idvezítője, a Krisztus.” (Jn4:42)

Ez a nagy kifejezés – „a világ idvezítője” – zárja le János történetét, ezért különösen fontos. Krisztus napjaiban természetesen senki sem várta a világ üdvözítőjét. A zsidók Jeruzsálem üdvözítőjét várták. A samaritánusok Samária üdvözítőjét várták, mint azt későbbi viselkedésük is jelzi (Lk9:52-53). A görögök Görögországot akarták üdvözíteni, a rómaiak Rómát. Jézus azonban nem efféle Üdvözítő volt. Jézus a világ Üdvözítője, mindenféle fajtájú emberért jelent meg a Földön, hogy meghaljon értük, és ezzel az üdvösségük eszköze lehessen.

Azért, mert ezt tette van neked és nekem, akik nem vagyunk zsidók, Üdvözítőnk.

Az emberi faj

Mielőtt megvizsgálnánk ezt a kifejezést – „a világ idvezítője” – meg kell néznünk a nagyon fontos „világ” szót. A görögben ez a szó a *kozmosz*. Ez mintegy 185 alkalommal fordul elő az Újszövetségben, de ami nagyon jelentős a jelen tanulmányunk számára: 105 ebből a 185 előfordulásból hagyományosan Jánosnak tulajdonítatik. A *kozmosz* szó 78-szor fordul elő János evangéliumában, 24-szer János leveleiben, és háromszor a Jelenések könyvében. Akkor éjtűk meg igazán, hogy milyen szokatlanul sokszor használja János ezt a szót, ha megemlítjük, hogy Máténál mindössze 8-szor, míg Márknál és Lukácsnál csak 3-3 alkalommal szerepel. Más szavakkal, itt János evangéliumának egyik nagy fogalmával, vagy témájával van dolgunk.

De mit jelent a *kozmosz* szó? Kezdetben a szó valószínűleg díszítést jelentett, azaz olyan tárgyat, mely azért volt dekoratív, vagy szép, mert helyes arányai voltak, illetve helyesen alkották meg. Ez a használata nagyon gyakori Homérosznál, s ránk is ránk marad a „kozmetika” szóban.⁸⁸ Ebből az eredeti használatából a szó egészen természetesen átalakulva kezdte a világegyetemet jelenteni annak szépsége és harmóniája miatt. A világegyetem Isten dísze. A szónak ez a értelme maradt meg a Jn1:10-ben szereplő „világ” szó egyikében, ami

⁸⁸ Kozmetikai szer = szépítő szer – a ford.

azt mondja nekünk, hogy a világ (ami a világegyetemet jelenti) Jézus Krisztus által lett. Mivel a Föld a maga szépségével és rendjével a világegyetem legjelentősebb része volt az emberiség számára, természetes volt, hogy a *kozmosz* szót ezután a Földre, valamint a rajta élő emberekre is vonatkoztatták.

Ez az utóbbi elképzelés az, amit János normálisan használ. Jánosnál a *kozmosz* szó gyakorta jelöli „az emberi fajt”. Különösen evangéliumának utolsó fejezeteiben a szó az emberi fajt jelenti az Istennel való szembenállásában. Következésképpen, akik az Úr Jézus Krisztusba vetett hitre hívtak el, meg vannak különböztetve tőle. Jánosnál olvassuk: „A husvét ünnepe előtt pedig, tudván Jézus, hogy eljött az ő órája, hogy átmenjen e világból az Atyához, mivelhogy szerette az övéit e világon, mindvégig szerette őket.” (Jn13:1) Később Jézus még világosabbá teszi a megkülönböztetést, mikor a tanítványaiért imádkozik: „Én ezekért könyörgök: nem a világért könyörgök, hanem azokért, a kiket nékem adtál, mert a tiéd.” (Jn17:9)

Ezekben a későbbi fejezetekben a megkülönböztetés vonala azok között van meghúzva, akik a Krisztuséi, valamint azok között, akik pusztán „a világból valók”. A korábbi fejezetekben (azaz mielőtt Jézus munkája nagy részét megkezdte volna) az utalások Krisztusnak az emberi faj iránti cselekedeteire vonatkoznak egyetemességben.

Isten világossága

Nézzünk meg néhányat ezek közül az utalások közül. Az első fontos közülük a Jn1:9, ahol ez áll: „Az igazi világosság eljött volt már a világba, a mely megvilágosít minden embert.”

Mit jelent ez? Ha meg akarjuk érteni ezt a verset, először is arra kell emlékeznünk, hogy ez nem holmi elképzelt isteni világosságra, vagy az isteni mivolt szikrájára utal, amitől azt mondják, hogy az emberiséggel veleszületett. Ezt a nézetet vallják a kvékerek, és néhány periférikus keresztyén gyülekezet, de az igevers nem erről tanít. Már beszéltünk erről a dolgról János evangéliuma első fejezetének tanulmányozása során. Az igeversben szereplő „világosság” valójában a történelmi Jézusra vonatkozik. Az igevers jelentése az, hogy Jézus minden emberre világított – kívülről, ahogyan egy fényforrás megvilágítja egy üres ház sötét homlokzatát – nem pedig olyan világosságról van szó, ami belülről világított volna kifelé.

A tény azonban, miszerint Jézus minden emberre világít, fontos. Fontos, mert elmondja nekünk, hogy Ő a világosság, nem más. Az igevers ráadásul „igazi”, vagy „valódi” világosságnak is nevezi Őt. Ez fontos, mert ez azt mondja, hogy a világosság mindenki számára van.

Felfogod, hogy csakis az Úr Jézus Krisztus eljövetele miatt van neked, a pogánynak (ha pogány vagy) lelki világossága? Krisztus eljövetele előtt, ahogy Jézus leszögezte, az üdvösség „a zsidók közül támadt”. A zsidókhoz tartozott a fiúság és a dicsőség, a szövetségek, meg a törvényadás és az istentisztelet és az ígéretek (v. ö. Rm9:4). Ez igaz: történelmi tény. Mikor egyszer Daniel O’Connell, egy XIX. századi ír politikus kötekedett a nagy államférfivel, Benjamin Disraelivel az alsóházban annak zsidó mivolta miatt, Disraeli ezt válaszolta: „Igen, zsidó vagyok, s mikor ennek a nagyon tisztelt úriembernek az ősei brutális barbárok voltak egy ismeretlen szigeten [Írországra célzott], az enyéim papok voltak Salamon templomában, s törvényt és vallást adtak a világnak.” Jogos feddés volt ez. Évszázadokon keresztül korlátozódott az isteni kijelentés valódi világossága a judaizmusra. Most azonban Jézus Krisztuson keresztül Isten törvényének világossága és az igazi vallás eljutott hozzánk, a pogányokhoz.

Felfogtad, hogy az Úr Jézus azért jött, hogy a te világosságod legyen? Ha megengeded ezt Neki, Ő ezzel a világossággal először a te szíved és életed sötétségét tárja fel, majd elvezet téged az Ő igazságának és igaz mivoltának világosságára.

A Bárány

A második fontos utalás Jézus Krisztusnak az emberek világával való viszonyára az, hogy Ő a világ Üdvözítőjeként jött le. Ez Keresztelő János tanítása, aki kijelentette: „Másnap látá János Jézust ő hozzá menni, és monda: Ímé az Istennek ama báránya, a ki elveszi a világ bűneit!” (Jn1:29) Jézus csak azoknak az Üdvözítője, akik hisznek Benne, mert az üdvösség egyedül hit által van. „Hit nélkül pedig lehetetlen Istennek tetszeni” (Zsid11:6). De azt is helyes mondani: Ő azért halt meg, hogy mindenki üdvösségre juthasson.

Kíváncsi vagyok, elmélgedtél-e már valaha azon, hogy mi minden foglaltatik benne ebben a mondatban: „az Istennek ama báránya, a ki elveszi a világ bűneit”. Ez minimum az áldozatokra utalt, amint azt a korábbi tanulmányozás során kimutattam. A feláldozott bárányt mindig is sokra tartották Izrael vallásos kultúrájában. Ábel bárányt áldozott és általa nyerte el Isten áldását. Ábrahám különböző áldozatokat mutatott be. A bárány felkínálását a naponta gyakorolt templomi dicséretekben is kiabrázolták. Mikor tehát Keresztelő János „Isten Bárányának” nevezte Jézust, azzal világosan azzal az ártatlan helyettesítővel azonosította Őt, aki mindazok helyett fog meghalni, akik vétkeztek.

János kifejezése azonban utalt az áldozatok csúcspontjára és nagy horderejű hatásaira is. Eme igazság fontosságának megértéséhez vissza kell mennünk időben addig, amikor Isten először vezette be az áldozatokat. Az Édenkertben, miután az ember vétkezett, Isten egy-egy állat vérént ontotta egy-egy személy helyett, majd ezt tette meg az istentisztelet ismétlődő formájának, amelynek alapján a bűnös ember Hozzá mehet. Mikor Ábel ekképpen cselekedett, Isten igaznak nyilvánította őt (Zsid11:4). Elvetette azonban Káin szebb felajánlását, mert az nem volt áldozat.

Évezredekken át éltek az emberek ezzel az alapvető „egy bárány egy személyért” intézménnyel. Eljött az idő, mikor a zsidók rabszolgák voltak Egyiptomban, és Isten kihozni készült őket onnan, valamint elvinni a saját földjükre. Isten bevezette a húsvétot. Izraelben minden családnak venni kellett egy bárányt, és megvizsgálni, hogy ne legyen hibás. Csak tökéletes bárányt lehetett választani. Három nap elteltével a húsvét éjszakáján le kellett ölni és meg kellett enni, a vérént pedig a szemöldökfára és az ajtókeretre kellett kenni jelül a halál angyalának, hogy kihagyja azt a házat, mikor átment Egyiptomon, megölvén minden elsőszülöttet azon az éjszakán. Egy bárány személyenként? Igen! Itt azonban Isten kijelentette, hogy egy bárány lehetséges egy családért is.

Végbement a kivonulás, és néhány hónap elteltével a nép megérkezett a Sínai hegyhez, ahol Isten törvényt adott nekik. A törvényben szerepeltek utasítások az engesztelés napjával kapcsolatosan, melyen a főpapnak le kellett ölnie egy bárányt a nemzetért, majd be kellett vinnie a vérént a Szentek Szentjébe, ahol a kegyelem trónusára kellett hintenie, ami a kerubok szárnya alatt volt. Itt a fejlődés: egy bárány egy személyért, egy bárány egy családért, egy bárány egy nemzetért... Azután viszont Jézus jött el, s Jánosnak úgy kellett Őt azonosítani, mint egy Bárányt a világért.

Néhány éve meg vagyok arról győződve, hogy ez az elsődleges jelentése a virágvasárnapnak. Az embereket, akik szeretik a liturgiát, és a liturgikus parádékat, megragadta ez az esemény, mint emberi akarat, s beépítették ezt a győzelem napjába, mikor Jézus a feltételezések szerint Királyként jelent meg a lelkes és heves tömegek előtt. De a virágvasárnap nem erről szól. Jézus nem Királyként jelent meg a jeruzsálemi nép előtt, hogy aztán mindössze néhány nap múlva meglepetésként érje az ő elutasításuk. A keresztre feszítés napja a húsvét, míg a virágvasárnap pedig a keresztre feszítés napjának szükséges bevezetője volt. A Golgotán Jézus Isten Bárányaként halt meg. A virágvasárnap az a nap volt, amikor a Bárány Jeruzsálembe jött. A virágvasárnap az a nap volt, amikor Jézus felkínálta magát, mint a mi helyettesítőnk.

Ez valószínűleg nagyon szó szerint véve is igaz volt. Emlékeznünk kell arra, hogy az elképzelés, miszerint Jézust azon a napon feszítették keresztre, amit mi Nagypénteknek hívunk, az egyháztörténelem későbbi korszakából származik, ezért nem szükségszerűen pontos. Valójában a legutóbbi kutatások kimutatták, hogy Jézus meghalhatott a húsvéti hét csütörtökjén is, közvetlenül naplemente előtt, azaz a nagypéntek előtti nap estéjén. Eszerint a számítás szerint két sabbath lenne azon a konkrét húsvéti héten, a szokásos szombati sabbath, és a nagypénteki sabbath. Azaz eszerint Jézus csütörtökön halt meg, majd három napot és három éjszakát töltött a sírban, amint előre megmondta, majd vasárnap napfelkelte előtt támadt fel, ami (a zsidó számítások szerint) a hét első napja volt.⁸⁹

Mindennek a húsvéti báránnyal kapcsolatos jelentősége azonnal világossá válik. Ha ugyanis Jézust a Nagypéntek előtti csütörtökön feszítették keresztre, s vasárnap lépett be Jeruzsálembe, amint a Biblia említi, akkor Jézus pontosan abban a pillanatban lépett be a városba, amikor húsvéti báránnyok ezreit vitték zsidó otthonok ezreibe. Mi más, jobb módon tudta volna Jézus kimutatni, hogy Ő Isten Báránya? Mikor később meghalt, azt is pont akkor tette, amikor János szerint a zsidó nép ténylegesen leölte a báránnyokat, és megették azokat, s ezzel vált a kép teljessé.

Megérted, hogy Jézus Krisztus valóban Isten Báránya, aki elveszi a világ bűneit? Megérted, hogy Ő azért jött, hogy meghaljon érted? Mindegyikünknek hinnie kell ezt és át kell adnunk magunkat Neki.

Úgy szerette Isten a világot

A végső fontos utalást a világra János evangéliumának nyitó fejezeteiben a Jn3:16-ban találjuk. Itt olvasható: „Mert úgy szerette Isten e világot, hogy az ő egyszülött Fiát adta, hogy valaki hiszen ő benne, el ne vesszen, hanem örök élete legyen.”

Hol tanulhatja meg az olyan bűnös ember, mint te, vagy én azt, hogy Isten szeretet? Nem látjuk, hogy ezt emberi történelemkönyvek tanítanak. Nem találod meg a filozófiában, sem a saját gondolkodásodban. Még a világ többi vallásában sem található meg. Ezt az igazságot egyedül a keresztyénségben lehet megtalálni, az Úr Jézus Krisztus keresztyénél. Miképpen tudhatjuk, hogy Isten szeret minket? Nem másvalaki mondja meg ezt nekünk. Az illető tévedhetne. Nem azért van ez így, mert a világegyetem gyönyörű, a világegyetem időnként szörnyűséges is tud lenni. Nincs szeretet a világűrben, a világűr az üresség. Még a Földön is el kell ismernünk, hogy vannak apály és dagály, hurrikánok, földrengések és betegségek, amiképpen bámulatos tavaszi napok és gyönyörű naplementék. Miképpen tudjuk hát, hogy Isten szeret minket? Csak abból, hogy a názáreti Jézus meghalt értünk! A Biblia mondja: „Az Isten pedig a mi hozzánk való szerelmét abban mutatta meg, hogy mikor még bűnösök voltunk, Krisztus érettünk meghalt.” (Rm5:8)

Már akkor meghalt értünk, mikor még az ellenségei voltunk. Mi tettek az emberek, mikor Jézus megjelent világossággént? Elvetették a világosságot. Mi tettek, mikor Bárányként jelent meg? Keresztre feszítették a Bárányt. Mit tettek, mikor Jézus úgy jelent meg, mint Isten szeretetének nagy és legfelsőbb rendű megnyilvánulása? Gyűlölték és megvetették azt a szeretetet.

Megkérdezhetjük önmagunkat: valóban szereti az Isten azt a fajt, amelyik elveti az Ő világosságát, megfeszíti az Ő Bárányát, é megveti a szeretetet? Bennünk minden azt válaszolja erre: nem. A megfeszített Krisztus valósága azonban arra kényszerít minket, hogy

⁸⁹ Lásd Roger Rusk „The Day He Died” című cikkét a *Christianity Today*-ban, 1974. március 29. 4-6. oldal, valamint Roy M. Allen *Three Days in the Grave* című könyvét (Neptune, N. J.: Loizeaux Brothers, 1942). A dolgot a későbbiekben részletesebben is tárgyaljuk.

igent válaszoljunk, mert Ő valóbban az Üdvözítője ennek a bűnös és lázadó világnak. Samuel Medley fejezte ezt ki a XVIII. század közepén írt dicséretében:

Ébredj lelkem, örömteli énekekben,
S énekeld nagy Megváltód dicséretét,
Ő joggal követel tőlem éneket
Szerető kedvessége oly ingyenes.
Látott engem a bukásban,
De mindennek ellenére szeretett,
S kimentett elveszett állapotomból,
Szerető kedvessége oly hatalmas.

Legyen Istennek a fajunk iránti szeretetének ismerete, amire egykor a samáriai asszony és barátai is eljutottak, a tiéd is, amint megismerni jössz nagy Üdvözítőnket.

55. fejezet: Krisztus Galileában, Jn4:43-45

43. Két nap múlva pedig kiméne onnét, és elméne Galileába.

44. Mert Jézus maga tett bizonytságot arról, hogy a prófétának nincs tisztessége a maga hazájában.

45. Mikor azért beméne Galileába, befogadták őt a Galileabeliek, mivelhogy látták vala mindazt, a mit Jeruzsálemben cselekedett az ünnepen; mert ők is elmentek vala az ünnepre.

Nemrég valaki arról panaszkodott nekem, hogy a Biblia nyelvezete nehéz – én rámutattam, hogy léteznek nagyon könnyen olvasható, modern fordítások, mint amilyen az Amerikai Bibliatársulat *Good News for Modern Man* (Jó hír a modern embernek), vagy a New Yorki Bibliatársulat *New International Version* bibliafordításai – de ő azt mondta, hogy még ezek is bonyolultak, és sok igevers tartalmaz ellentmondásokat. Emiatt a probléma miatt az illető úgy vélte, Isten bonyolult és igazságtalan.

Ezt a felvetést én két módon válaszoltam meg. Azt mondtam, először is valóban nem igazságos az a vád, hogy a Biblia alapüzenetét nehéz megérteni. Elfogadni lehet nehéz. Hiszem, hogy soha senki nem fogadja el, amíg Isten el nem végezte előzőleg az előzetes természetfeletti munkáját az elméjében és a szívében. De ez még mindig nem ugyanaz, mint azt mondani, hogy nehéz megérteni. „Miképpen tehetné például Isten a Jn3:16-ot bármennyire világosabbá?” Ezt mondtam: „Ő egyszerűen csak azt mondja nekünk, hogy annyira szeret minket, hogy elküldte a Fiát helyettünk meghalni, így aki Őrá bízta magát, soha el nem lesz választva Tőle, hanem új élete lesz. Más szóval, Isten a Biblia eme alapüzenetét olyan világossá tette, hogy még egy gyermek is megértheti” – és valóban, sokan meg is értik.

„Másképp”, tettem hozzá, „az is igaz, hogy vannak olyan részei a Bibliának, melyek látszólag ellentmondásokat tartalmaznak, és nehéz azokat megérteni. De hát nem örülünk annak, hogy a Biblia tartalmaz olyan kijelentéseket, melyek elég mélyek ahhoz, hogy próbára tegyék gondolkodásunkat, és egész életünkön át megtartsanak minket a bibliaitanulmányozás mellett? A tény, hogy ez igaz, az egyik bizonyítéka a Biblia isteni eredetének, mert egyetlen más könyv sem lesz ilyen végtelenül provokatív és próbára tevő. Sőt, én személyesen megtanultam, sok más emberrel egyetemben, hogy gyakran az első olvasatra nehéz igeversék biztosítják a legnagyobb aratást az alaposabb vizsgálatok eredményeképpen.”

A probléma

Egyszerűen azért tettem hozzá ezt a konkrét bevezetőt ezekhez a versekhez, mert pontosan ilyen nehézséget tartalmaznak, de mégis, alaposabb tanulmányozással hatalmas áldást adnak. A nehézség nyilvánvaló bárki számára, aki elolvassa a verseket, s még nyilvánvalóbbá válik (legalábbis kezdetben), ha ezeket a verseket összehasonlítjuk a többi evangélium hasonló verseivel.

Hadd magyarázzam meg, mire gondolok. A Jn4:43-45-ben ezt olvassuk: „Két nap múlva elindult Galileába. (Jézus maga mutatott rá, hogy egy prófétának sincs tisztessége a saját hazájában.) Mikor Galileába érkezett, a galileaiak üdvözölték. Ők mindent láttak, amit Jeruzsálemben tett a húsvéti ünnepen, mert ők is jelen voltak azon.” Egészen nyilvánvaló, hogy ezek a versek átmeneti versek, melyek elviszik az olvasót Krisztus életének Samáriában töltött időszakától szolgálatának következő, Galileában végzett szakaszához, s megadják az okát, miért döntött úgy Krisztus, hogy Galileába megy. A nehézség abban rejlik, hogy a többi evangélium is beszámol az okról, amit János jelöl meg Krisztus Galileába menetele okaként, idézve Jézus ama kijelentését, hogy egy prófétának sincs tisztessége a maga országában.

Máté, Márk és Lukács azonban úgy idézik Jézust, hogy ezt magyarázatképpen mondja Galileáról azért, mert máshova megy (Mt13:57, Mk6:4, Lk4:24), Jánosnál azonban a menetirány ellentétes.

S második nehézség is felbukkan látszólag, az evangéliumok egybevetése nélkül is. Jánosnál Jézus azt mondja, hogy Galileába megy, mivel ott nem lesz tisztessége. A következő versben azonban mégis azt olvassuk, hogy „befogadták őt a Galileabeliek, mivelhogy látták vala mindazt, a mit Jeruzsálemben cselekedett az ünnepen”.

Mi hát a megoldás? No, különféle válaszokat adtak. Először is, egyes igemagyarázók azt mondták, hogy Jézus annak bizonyítása végett ment Galileába, hogy megmutassa: amit az Ő be nem fogadásáról korábban mondott, az ténylegesen be is következik. A probléma ezzel a nézettel az, hogy ha Jézus ezt akarta, akkor tévedett, mert valójában arról győződhetett meg, hogy még a galileaiak is befogadják. A második magyarázat történelmi. Azok, akik ezt vallják, azt állítják, hogy a samáriai sikerek után Jézus egyszerűen csak félre akart vonulni egy helyre, ahol nyugalmat talál. Ez hihetően hangzik, de megkerüli azt a problémát, hogy Jézus látszólag már a samáriai sikerek előtt eldöntötte, hogy visszamegy Galileába (Jn4:3), s így Ő természetesen ebben a magyarázatban is téved. A harmadik magyarázat az, hogy János „hazája” inkább Júdea volt, mintsem Galilea, s az ő szempontjából Jézus visszatért Galileába, mert a jeruzsálemi zsidók nem reagáltak a tanításaira. Ez kielégítő magyarázat lenne, ha nem vennénk figyelembe a tényt, hogy a másik három evangélium egyformán Galileára vonatkoztatják Krisztus kijelentését.

Ha eme magyarázatok közül semelyik sem kielégítő, akkor vajon létezik-e olyan, amelyik érvényre juttatja mind a szavak szó szerinti jelentését, mind a történelmi szövegkörnyezetet? Hiszem, hogy létezik. Sőt, hiszem, hogy ez a magyarázat pontosan akkor jelenik meg, ha a szavakat a szó szerinti értelemben vesszük. A magyarázat egyszerűen csak annyi, hogy ezen a ponton Jézus Krisztus pontosan azért helyezte át a szolgálatát Galileába, mert korábban a galileaiak nem fogadták Őt be, ezért a galileaiak voltak azok, akiknek mindenki másnál jobban szükségük volt Rá. Más szóval Jézus azért ment Galileába, mert a galileaiaknak szükségük volt az evangéliumra. Van ennek így értelme? Hiszem, hogy van. S azt is hiszem, hogy ez olyan kijelentést ad Urunk saját motivációjáról ebben a szolgálatban, ami személyesen is képes hozzánk szólani.

A kudarcra való tekintet nélkül

Hadd próbáljam meg a versek eme értelmezését olyan fogalmakkal, melyeket könnyen a magunkévá tudunk tenni és el tudunk fogadni. Mit tanulunk meg ebből a bepillantásból azokba a szolgálati kilátásokba, amik az Úr Jézus Krisztust motiválták? Az első dolog ez: Jézus elhatározta, hogy egész életén át Isten akaratát cselekszi, függetlenül a következményektől. Azaz, elhatározta, hogy Isten akaratát cselekszi, tekintet nélkül a látszólagos sikerre, vagy kudarcra.

Nagyon festői módon látjuk ezt Krisztusnak a saját honfitársai által történt korábbi elvettetésének fényében. Jézus kezdeti megjelenésének történetét Galileában Lukácsnál olvassuk. Lukácstól értesülünk: olyan rosszul fogadták, hogy majdnem saját kezűleg végezték ki.. Jézus egy szombatnapon Názáretbe ment, ahol felnevelkedett. Mikor bement a zsinagógába ezen a konkrét napon, hogy részt vegyen az istentiszteleten, megkérték, hogy vegyen részt a szolgálatban, amire a zsidó férfiakat gyakran felkérték. A Szentírásból kellett felolvasnia, ezért kiválasztott egy Rá vonatkozó próféciaét Ézsaiástól, és felolvasta: „Az Úrnak lelke van én rajtam, mivelhogy felkent engem, hogy a szegényeknek az evangéliumot hirdesse, elküldött, hogy a töredelmes szívűeket meggyógyítsam, hogy a foglyoknak szabadulást hirdessek és a vakok szemeinek megnyílását, hogy szabadon bocsássam a lesújtottakat, hogy hirdessek az Úrnak kedves esztendejét.” (Lk4:18-19, Ézs61:1-2).

Ezután elkezdte őket tanítani, azzal az állítással kezdve, hogy Ézsaiás próféciaja pont azon a napon teljesedett be, mikor megkezdte a szolgálatát. Azzal a jóslattal fejezte be, a legtöbb ember nem fogja Őt befogadni. Ezen a ponton Názáret lakosai annyira felbőszültek, hogy kivitték egy magas hegy tetejére, ahonnan le akarták taszítani a halálba. De azt olvassuk, hogy Jézus egyszerűen átment közöttük, és ott hagyva őket elment a maga útján.

Ez volt az a fajta fogadtatás, amiben Jézust részesítették az ország számára hazai vidékén, s ez még frissen élt az emlékezetében újabb látogatása során. Sőt a kedvező fogadtatás, amiben a samáriaiak részesítették, szintén friss volt, így nagy kísértést jelentett a számára egyszerűen ott maradni, ahol volt és munkálkodott. Mit tett tehát? Elment Galileába, mert elhatározta, hogy Isten akaratát cselekszi, tekintet nélkül a következményekre.

Kíváncsi vagyok, hogy mi megtettük volna ezt? Ha valami nem működik, vajon nem igaz, hogy gyorsan félredobjuk, és valami mást próbálunk, továbbá ugyanúgy járunk el lelkiileg is? Ha a bizonyágtételünket nem fogadják el azonnal, gyorsan leverjük a port a lábunkról, és máshová megyünk. Itt az Úr Jézus Krisztus viselkedése a segítségünkre lehet.

Nekünk továbbra is kutatnunk kell az evangélium bemutatásának hatékony eszközeit. Senki sem fogja ezt megkérdőjelezni. Mégis meg kell tanulnunk Krisztus példájából, hogy mikor a tőlünk telhető legjobbat megtettük is, de nem volt sikeres a bizonyágtételünk, tovább kell próbálkoznunk.

Hadd mondjam másképpen. A te munkád, mint Jézus Krisztus bizonyágtévőjéé, nem az emberek megtérítése. Ez Isten munkája. Ő fogja elvégezni a megtérítést. Azonban neked is van munkád, és az nem más, mint annyi embert kapcsolatba hozni az evangéliummal, ahányat csak tudsz. Sőt, akkor sem szabad abbahagynod a munkádat, ha a saját helyzeti előnyödből származó eredmények soványaknak tűnnek.

Az ember szüksége

A második dolog, amit megtanulunk Krisztus ama döntéséből, hogy Galileába megy, ez: Őt az ember szükségének intenzív megérzése motiválta. Egyszer egy orvos képét használta a tevékenysége leírására. Ezt mondta: „Nem az egészségeseknek van szükségük orvosra, hanem a betegeknek, nem azért jöttem, hogy igazakat, hanem hogy bűnösöket hívjak megtérésre.” (Mk2:17) Az evangélium nélkül elveszett férfiak és asszonyok szüksége volt az, ami motiválta Őt.

Téged is ez motivál? Tedd fel magadnak ezeket a kérdéseket: „Kit ismerek, aki konkrétan szükségben van? Kit ismerek, akinek fizikai segítségre van szüksége? Kit ismerek, akinek az evangéliumra van szüksége?” Kaphatsz segítséget ezekből a sorokból, ha megkeresed a legmagányosabb embert, akit csak ismersz, azt, akit a legjobban lesújt a vétkeesség, a bűn, vagy a kétségbeesés. Beszélj vele. Lehet, hogy bámulatos nyitottságot tapasztalsz majd nála az evangéliumra, mert te vagy (vagy lehetsz) az egyetlen, aki valaha is időt szakított rá, hogy meghallgassa őt, és megossza vele a problémáit.

A Szentírás által motiváltan

A végső lecke az Úr Jézus ama elhatározásából, hogy Galileába megy ez: Jézust a Szentírás konkrét kijelentése motiválták, ezért minket is ezeknek a kijelentéseknek kell motiválniuk.

Ezt nem látjuk meg annyira János evangéliumában, mint Mátéban. Máté evangéliumának első néhány fejezetében a szerző rámutat, hogy Jézus kezdeti szolgálata Galileában közvetlen válasz volt egy konkrét, erről szóló ószövetségi próféciaira. Ez a prófécia Ézsaiás könyvének kilencedik fejezetében található, amit Máté ekképpen idéz: „És odahagyva Názáretet, elméne és lakozék a tengerparti Kapernaumban, a Zebulon és Naftali határain;

hogy beteljesedjék, a mit Ésaías próféta mondott, így szólván: Zebulonnak földje és Naftalinak földje, a tenger felé, a Jordánon túl, a pogányok Galileája, a nép, a mely sötétségben ül vala, láta nagy világosságot, és a kik a halálnak földében és árnyékában ülnek vala, azoknak világosság támadta.” (Mt4:13-16)

Világos, hogy Jézus ismerte a Szentírást és tanulmányozta azt azért a világosságért, amit szolgálatának menetére vetett. Erre a versre, valamint sok száz hasonló versre válaszul hozta meg döntését.

Mi köze mindennek hozzánk? Valaki állíthatja, hogy a Biblia nem tartalmaz ennyire konkrét próféciákat a nekünk személy szerint megteendőkről, valamint életünk menetéről. Ez igaz. Mindazonáltal, a Biblia tartalmaz alapelveket, melyekkel Isten arra utasít minket, miképpen szervezzük életünket, szabjuk meg értékrendünket, tegyünk bizonyosságot másoknak és szolgáljuk Őt. Ha olvassuk a Bibliát, s megengedjük Istennek, hogy megmagyarázza és a mi helyzetünkre alkalmazza, akkor ugyanazt a típusú irányítást mi is megkapjuk, amivel Jézus rendelkezett, s képesek leszünk engedelmeskedni Istennek az Ő írott kijelentése alapján.

Ez az egyetlen, bármiféle valódi áldáshoz vezető út a keresztyén életben. A siker még az evangélium prédikálásában sem fog vég nélküli megelégedést biztosítani. Csak akkor találunk áldásra, ha megengedjük Istennek, hogy szóljon hozzánk a Szentíráson keresztül, és engedelmeskedünk Neki.

Luther Márton olyan ember volt, aki ezt mind elméletben, mind a gyakorlatban megtanulta. Isten szólt hozzá a Szentíráson keresztül, és békességet adott a lelkének. A Szentírás megtartotta őt az úton mind az elvettetés és veszélyek, mind a látszólagos siker idején. A Szentírás tanulmányozása volt az, amit másoknak javasolt. Egy alkalommal Luthert megkérték, hogy dedikálja a német Biblia előlapját, amit ő fordított. Ő azzal válaszolt, hogy egy kis bizonyosságot írt e könyvvel kapcsolatos tapasztalatáról. Először a János 8:25-öt idézte: „Ki vagy te?... A mit eleitől fogva mondok is néktek”. Ezt Jézus Krisztus jelentette ki a saját isteni mivoltáról. Aztán Luther hozzátette. „Ők azt szeretnék tudni, hogy kicsoda Ő anélkül, hogy törődnének azzal, amit mond. Ő viszont azt szeretné, ha először meghallgatnák, aztán majd tudni fogják, hogy kicsoda Ő. A szabály ez: figyelj, és engedd, hogy az Íge tegye meg a kezdeti lépést, azután nagyon szépen következik majd a tudás. Ha viszont nem figyelsz, soha nem fogsz tudni semmit. El van rendelve ugyanis, hogy Isten ne legyen látható, megismerhető, vagy felfogható semmi más módon, mint az Ő Ígésén keresztül. Bármibe is kezd valaki az üdvösségért az Ígétől külön, az hiábavalóság. Isten nem fog arra válaszolni. Nem fogja azt elismerni. S nem fog tűrni semmi más módot. Ezért hadd ajánljam ezt a könyvet, melyben Ő szól hozzád, Ő ugyanis nem céltalanul íratta azt meg. Nem akarta, hogy tétlenül heverve hagyjuk feküdni, mintha a pad alatti egerekhez, vagy a pulpituson levő legyekhez akart volna szólni. Nekünk olvasnunk kell, gondolkodnunk kell róla, és tanulmányoznunk kell. Mert bizonyos, hogy Ő Maga (s nem egy angyal, vagy egy teremtmény) beszél velünk belőle.”⁹⁰

Ez igaz. A Biblia Isten Ígéje. Bármilyen körülmények közé is kerüljünk, nemcsak elégséges információforrás, de kincstár is, a vezetés egyetlen abszolút szükséges forrása életünk számára.

⁹⁰ Luther Márton, *What Luther Says: An Anthology*, 1. kötet, v. ö. Ewald M. Plass (St. Louis: Concordia, 1959) 81. oldal

56. fejezet: A második csoda, Jn4:46-54

46. Ismét a galileai Kánába méne azért Jézus, a hol a vizet borrá változtatta. És volt Kapernaumban egy királyi ember, a kinek a fia beteg vala.

47. Mikor ez meghallá, hogy Jézus Júdeából Galileába érkezett, hozzá méne és kéré őt, hogy menjen el és gyógyítsa meg az ő fiát; mert halálán vala.

48. Monda azért néki Jézus: Ha jeleket és csodákat nem láttok, nem hisztek.

49. Monda néki a királyi ember: Uram, jőjj, mielőtt a gyermekem meghal.

50. Monda néki Jézus: Menj el, a te fiad él. És hitt az ember a szónak, a mit Jézus mondott néki, és elment.

51. A mint pedig már megy vala, elébe jövének az ő szolgálói, és hírt hozának néki, mondván, hogy: A te fiad él.

52. Megtudakozá azért tőlük az órát, a melyben megkönnyebbedett vala; és mondának néki: Tegnap hét órákor hagyta el őt a láz;

53. Megérté azért az atya, hogy abban az órában, a melyben azt mondá néki a Jézus, hogy: a te fiad él. És hitt ő, és az ő egész háza népe.

54. Ezt ismét második jel gyanánt tévé Jézus, mikor Júdeából Galileába ment.

Nem számít, ki vagy, előbb vagy utóbb meg fogsz tapasztalni nagy szomorúságokat, vagy akár tragédiákat is az életedben. Lehetsz gazdag, vagy szegény, férfi, vagy nő, fekete, vagy fehér. A tragédia elkerülhetetlenül a személyes tapasztalatod részévé válik, és semmit sem tehetsz, hogy elkerüljed azt.

Ez természetesen nem pusztán az én véleményem. Ez olyan igazság, amit a történelemben sokan elismertek. Az irodalom egyik legrégebbi darabja tartalmaz egy kifejezést, mely közmondássá vált. Ez a Jób könyvében olvasható: „Mert nem porból támad a veszedelem s nem földből sarjad a nyomorúság! Hanem nyomorúságra születik az ember, a mint felfelé szállnak a parázs szikrái.” (Jób5:5-6) Az eredeti héber gyönyörű szép, mert amit itt „szikrának” fordítottak, az szó szerint azt jelenti „a láng fiai”, s a benne rejlő gondolat nem más, mint hogy az ember az élet tüzeinek elviselésére születik, majd végül tűzben pusztul el.

Tudjuk, hogy ez igaz. A pszichológusok elmondják nekünk, hogy az élet fájdalmak közepette kezdődik, mikor a gyermek, akinek élete első kilenc hónapjában meleg és kényelmes helye volt az anyaméhben, hirtelen kikerül egy ellenséges környezetbe, melyben az első önálló cselekedete az, hogy felsír. A tapasztalat hasonló a fojtogatáshoz, ahogyan a csecsemő megragadja az életet. A szülés után egy ideig az anya gondoskodik a gyermekről. De ahogyan a gyermek növekszik, az évek múlása egyre jobban lepassztja az élet támaszait, és a gyermek egyre jobban rákényszerül, hogy a saját forrásaitól függjön. Meg kell tanulnia enni, és felöltözködni. Végül iskolába kell mennie, majd meg kell keresnie a maga kenyerét. Idővel lesznek kudarcok a terveiben, és felbomlanak becsben tartott kapcsolatai. Lesz fájdalom és betegség. Elkerülhetetlenül eljön a halál a barátokhoz és a családtagokhoz, végül maga az illető is szembesül a saját halálával, valamint azzal, ami azután következik.

Nem azért mondom el mindezt, hogy gyászos hangulatba hozzak bárkit is. Van épp elég fájdalom ebben a világban anélkül is, hogy kihangsúlyoznánk. Inkább azért írok így, hogy elkezdjünk gondolkodni: te és én miképpen reagálunk ezekre az eseményekre, mikor majd utolérnek bennünket. Mit fogunk tenni? Lesújtanak majd bennünket? Vagy teljes győzelmet fogunk felettük aratni? Azok a versek, melyekkel befejezzük, megmutatják, miképpen érhetjük el ezt a győzelmet, és ugyanezek a megoldások miképpen gazdagíthatják életünket még az öröm és nagy boldogság sokkal bővelkedőbb napjaiban is.

Örömben és bánatban

Az efféle megoldásokhoz való eljutás alapja egy Jézus Krisztus életéből vett történetből származik. Ez egy gazdag nemesember története, akinek haldoklott a fia, s aki kétségbeesésében Jézushoz fordult emiatt. A történet végén meglátjuk, hogy nemcsak a fiú gyógyult meg, de ennél sokkal csodálatosabb módon a gazdag ember és egész családja igazi hitre jutottak Krisztusban.

A történet azzal kezdődik, hogy „ismét a galileai Kánába méne azért Jézus, a hol a vizet borrá változtatta” (Jn4:46), és ezzel a megjegyzéssel fejeződik be: „ezt ismét második jel gyanánt tevő Jézus, mikor Júdeából Galileába ment” (54. vers) Miért van ez a hangsúly a helyszínen, ahol Jézus a csodát tette? S miért nevezi az Íge ezt második jelnek (csodának), mikor Jézus nyilvánvalóan oly sok csodálatos dolgot tett korábban (v. ö. Jn2:23, 4:45)? Valójában miért van megemlítve a korábbi csoda, mikor a vizet borrá változtatta? Egészen világos, hogy János így mondja meg nekünk: tegyük egymás mellé a két csodát – a víz borrá változtatását, valamint a nemesember fiának meggyógyítását. Más szóval, egymással összefüggésben kell ezeket látnunk, és összehasonlítanunk.

Mit mutat ez az összehasonlítás? Először is egy sor hasonlóságot. Mindkettő „harmadnap” csoda volt. Azaz, a csoda a menyegzőn három nappal azután történt, hogy Jézus elhagyta a Jordán alsó folyását, és visszatért Galileába (2:1), s ez a csoda is három nappal azután történt, hogy Jézus úgy döntött: elhagyja Júdeát, és visszamegy Kánába, Samárián keresztül (4:43). Mindkét csoda tartalmaz egy-egy kezdeti feddés afelé, aki kérte. Az első esetben ez Mária volt, Jézus anyja (2:4), a másodikban a nemesember (4:48). Harmadszor, Jézus mindkét esetben bizonyos távolságról tesz csodát úgy, hogy nem tesz semmit, csak egy szót szól (2:7-8, 4:50). Negyedszer, a szolgák egyedi ismeretekkel rendelkeznek arról, hogy mi történt (2:9, 4:51). Végül, mindegyik beszámoló egy kijelentéssel zárul, bizonyos személyekről, akik megértvén a csodát, hitre jutottak. Így a korábbi történetben azt olvassuk, hogy „és hívének benne az ő tanítványai” (2:11), míg a második történetben „És hitt ő [az apa], és az ő egész háza népe” (4:53).

Ezek a pontok ismét megerősítik a két történet összehasonlításának szükségességét. Az összehasonlítás lényeges pontja azonban mégsem a hasonlóságokban, hanem az egyetlen nagy különbségben rejlik. Mi a különbség? Természetesen az, hogy az első helyszín az öröme, ünnepe és boldogságé. A színpad egy lakodalom. A második helyszín tele van betegséggel, kétségbeeséssel, nyugtalansággal, és a halál félelmetes árnyékával. Egyik az öröm képe, a másik a bánaté. Összevetve a kettőt világosan látjuk, hogy az élet tele van mind az egyikkel, mind a másikkal, és Jézusra, Aki a válasz minden emberi szükségre, mindkét esetben szükség van.

Egy szerző megjegyezte: „Jézus több, mint azonos mindkét alkalommal. Neki minden körülmények között megvan a Maga helye. Ha meghívjuk Őt az ártatlan boldogság idején, növelni fogja örömünket. Ha a bánat, nyugtalanság, gyász eset idején hívjuk meg, képes olyan vigasztalást, megnyugvást és örömet hozni, ami nem ebből a világból való.”⁹¹

Rámutatván erre az igazságra, János további adatokkal támasztja alá azt az állítását, hogy Jézus „a világ Üdvözítője”, mert Jézus minden ember Üdvözítője minden időben, minden körülmények között.

A hit növekedése

A következő tény, amiről olvasunk, hogy az ember, aki Kánában Jézushoz jött, nemesember volt. Ez nem ugyanaz a szó, ami a 3. fejezetben szerepelt, ahol Nikodémusról

⁹¹ Campbell: *The Seven Great „I am’s”*, 57. oldal

olvastuk, hogy farizeus, és „a zsidók főembere” volt. A Nikodémusra használt szó tekintélybeli elsőséget jelent. Ebben az esetben a szó a *basilikos*, ami a *király* szóból származik, és felséget jelent. A szó még azt is jelentheti, hogy az illető kiskirály volt, de ebben a szövegkörnyezetben mégis inkább arra utal, hogy Heródes udvarának egyik királyi tisztségviselőjéről van szó.

Sőt, az illetőnek volt vagyona is, mert voltak szolgálai. Gazdag nemesember volt, és kétségtelen, hogy nagy befolyással rendelkezett. De sem a rangja, sem a gazdagsága nem mentesítették őt az emberiség közös bánataitól. Emlékezz rá, ha a fontosság, vagy hatalom pozíciójában levőkre gondolsz, nos kötöttük ugyanannyi a betegség. S pontosan ugyanolyan szükségük van Jézus Krisztusra.

A csodálatos dolog természetesen az, hogy ez az ember megérezte a szükségét és annak megoldását. Mikor Jézus az első csodát tette a víz borrá változtatásával, arról a csodáról először csak a tanítványok, és a bort a násznagynak felszolgáló szolgák tudtak. De mivel az emberek olyanok amilyenek, a hírek szétterjedtek, és izgalmat keltettek Galileában. Idővel egyes galileabeliek felmentek Jeruzsálembe, és megismerték azokat a csodákat, melyeket Jézus ott tett. A visszatérésük után beszámoltak ezekről. Ez ugyanannak a képnek a része, hogy a Jézusról szóló híreknek még Heródes udvarába is el kellett jutniuk. Mert a nemesember hallott Jézusról, és azonnal emlékezett rá, mit hallott, mikor a fia betegségével szembesült.

A nemesember híreket kapott arról, hogy Jézus visszajött Galileába, Kánába, ahol az első csodát tette. Elhagyván otthonát, négy órát utazott (mintegy 25 mérföldes út) Kapernaumból, ahol lakott, Kánába. Azután könyörgött Jézusnak, hogy kísérje őt vissza Kapernaumba, és gyógyítsa meg a fiát.

Két módon lehet rátekinteni ennek az embernek a hitére ezen a ponton. Először meg lehet azon hökkenni, hogy gyakorolt-e bármiféle hitet. Volt itt egy ember, aki az udvarban magas rangot élvezett, ahol kétségtelenül nagy tekintélynek örvendett, és 25 mérföldet utazott, hogy kérjen egy csodát egy áctól. Igaz, hogy a kétségbeesés sok férfit és nőt indított fel szokatlan cselekedetekre, ezért ezt nem szabad túlságosan fontosnak tekintenünk. Mindazonáltal az illető hite meglepő. Ez az egyik mód, ahogyan rátekinthetünk. A másik módja az ember hitére tekintésnek az, ahogyan Jézus tekintett rá, s annak felfogása, hogy valódi hit volt, bár nagyon gyenge. Az illető szemlátomást hitte, hogy Jézus képes meggyógyítani a fiát. De adott helyre– úgy vélte, ehhez Jézusnak le kell jönni Kapernaumba – és adott módszerre korlátozta Jézust. A nemesember valószínűsíthetően azt gondolta: Jézusnak meg kell érintenie a fiát, hogy meggyógyíthassa. Pontosán úgy, ahogyan Jairus is azt gondolta: Jézusnak meg kell érintenie a lányát a gyógyításhoz (Mk5:23), illetve ahogyan a vérfolyásos asszony is szükségesnek tartotta Krisztus ruhájának a megérintését (Mk5:28). Jézus céljává vált tehát a nemesember tanítása és hitének megerősítése.

Jézus először megfeddte: „Ha jeleket és csodákat nem láttok, nem hisztek.” (Jn4:48) Ez ugyanazt jelentette, mintha kíváncsiskodónak nevezte volna, s talán ugyanúgy szólt az összegyűlt tömegnek is, mint a nemesembernek. Ez az ember hitének, vagy őszinteségének próbája volt. S hogyan reagált? Szerencsére, a nemesember valóban nemesnek bizonyult, mert nem sértődött meg, és nem is próbálta magát igazolni Jézus, vagy mások előtt. Egyszerűen csak állt ott, megismételvén a szükségét, és alázatosan könyörögve válaszért, bármit is mondjon neki Jézus.

Itt az első válasz arra, mi módon arathatunk győzelmet a bánatban. Bízunk kell *Jézusban, és meg kell Neki engedni, hogy cselekedjen úgy, ahogyan jónak látja.*

A hit látás

Itt van azonban a második lecke is, amit meg kell tanulnunk, és Jézus is ezt kezdte el megtanítani neki: *valakinek először hinnie kell, s csak aztán fogja meglátni ennek eredményeit.* Jézus mondta: „Ha jeleket és csodákat nem láttok, nem hisztek.” Ez a kijelentés igaz leírása volt a férfiak és asszonyok nagy tömegei gondolkodásának. A világban még az a közmondás is közszájon forog, miszerint „hiszem, ha látom”. Jézus arról tanított, hogy lelki dolgokban fordított a helyzet, azaz „látom, ha hiszem”, mert csak az lát lelki dolgokat megtörténni, aki hisz Jézus Krisztusban. Ezért mondta Jézus a fiú apjának: „Menj el, a te fiad él.” (50. vers) A nemesembert hitre szólította fel anélkül, hogy látott volna. Ez nehéz dolog, de pontosan ezt tette. S a történet ezzel folytatódik: „És hitt az ember a szónak, a mit Jézus mondott néki, és elment.”

Szükségtelen mondani, hogy ha ez pusztán ember szava lett volna, úgy a nemesember hite abszurd lett volna. Senki sem hisz látás nélkül. A lelki dolgokban azonban mégis teljességgel logikus így cselekedni – nem emberrel van ugyanis dolgunk, hanem Istennel. Ezért hinni Benne a világegyetem leglogikusabb cselekedete.

Sőt, Jézusban hinni egyben a leghatékonyabb módja is annak, hogy valaki megnyugtassa az elméjét, még ha bánattal szembesül is. Azt olvassuk ugyanis, hogy a nemesember hitt Jézusnak, és egyszerűen elment. A használt szó és igeidő azt sugallják, hogy annyira fenntartás nélkül hitt Jézusnak, hogy egyszerűen ott folytatta a dolgát, ahol abbahagyta, s ment tovább a maga útján. Mindenesetre nyilvánvaló, hogy nem rohant haza, mert noha a beszélgetés körülbelül délután egy órakor zajlott, s utazás csak négy órán át tartott, a nemesember nem ért haza másnapig. Mikor hazatért, megtudta, hogy a fia azonnal meggyógyult az előző napon, pont abban az órában, mikor Jézus beszélt vele.

Micsoda ragyogó történet! S annál inkább ragyogó, hogy a nemesember olyan erős hitre jutott ennyire gyenge kezdet után. Nehéz elolvasni ezt a történetet anélkül, hogy a százados hasonló története ne jutna eszünkbe, aki Krisztushoz folyamodott azért, hogy gyógyítsa meg beteg szolgáját. Van ezekben a történetekben néhány híres hasonlóság, ami néhány tanítót arra a gondolatra indított, hogy úgy vélték: ugyanannak a történetnek két változatáról van szó. Ez a kettő azonban mégsem ugyanaz, s a legnagyobb különbség a bennük szereplő két ember viselkedésében rejlik. A századosnak volt a legnagyobb hite. Ő mondta Jézusnak: „Uram, nem vagyok méltó, hogy az én hajlékomba jöjj; hanem csak szólj egy szót, és meggyógyul az én szolgám.” (Mt8:8). Jézus dicsérte a hitét, és ezt mondta: „Bizony mondom néktek, még az Izráelben sem találtam ilyen nagy hitet.” (10. vers) Ezenkívül a századosnak már kezdettől fogva megvolt a hite, míg a nemesember, aki Jézust Kánában kereste fel, a hit ugyanarra a szintjére csak röviddel Jézus tanítása után jutott.

Igazságok mindenkinek

A vonatkozása ennek a történetnek a saját tapasztalatainkra nyilvánvaló. Biztos vagyok benne, hogy néhányat már te is megláttál ezekből. Először is, ha Jézus úgy cselekedett ezzel az emberrel ahogyan cselekedett, és cselekedeteinek olyan hatásai voltak rá, mint amit a Biblia mond, akkor bizonyos, hogy Jézus a válasz ami saját aggodalmainkra is. A nemesember jött, beszélt Jézussal, majd ment tovább a maga útján mindenféle kézzelfogható bizonyíték nélkül arra vonatkozólag, hogy a kérése teljesült. Miért? Mert találkozáván Jézussal és beszélve vele, az aggodalmai szertefoszlottak. Ugyanez veled is megtörténhet. Lehet, hogy hatalmas terhektől roskadozol. Lehet, hogy a bensődben kiáltozol. Csak gyere Jézushoz, és beszélj Neki róla. Ő örömmel könnyít majd a terheiden és Magára veszi azok súlyát.

A második vonatkozás az, hogy az általam leírt megtapasztalás igaz lehet, még ha az eredmények tényleges meglátása várat is magára. Ez a várakozás átnyúlhat a halálon túlra is.

Tanúi vagyunk a szülő, egy barát, vagy akár egy gyermek halálának. Mi magunk is átélünk bánatot, vagy betegséget. Jézushoz jövünk, és halljuk, amint mondja: „Tudom, mit cselekszem. Mindent elrendezek.” A Biblia mondja: „Tudjuk pedig, hogy azoknak, a kik Istent szeretik, minden javokra van, mint a kik az ő végzése szerint hivatalosak.” (Rm8:28) Mindig lesznek olyan körülmények, amelyek közepette *nem fogjuk látni*, hogy ez igaz. Mindazonáltal megyünk tovább, és tesszük a dolgunkat. Lehet, hogy át kell mennünk az éjszakán az eljövendő világ ragyogó napjába, mire meglátjuk, imáink miképpen lesznek megválaszolva. De akkor is hinnünk és tudnunk kell, hogy Jézus meghallotta, és meg is válaszolta azokat.

Végül tény, hogy ezek az igazságok mindenki számára szólnak. Ez a fő mondanivalója János evangéliuma eme első nagy szakaszának. Mit tett János? Megmutatta Jézust munka közben az Ő világa három nagy területén – Júdeában, Samáriában és Galileában. Megmutatta Őt gazdaggal és szegénnyel, művelttel és műveletlennel, zsidókkal és samaritánusokkal, vallási vezetőkkel és olyanokkal, akik semmiféle vallásos beállítottságot sem mutattak. Megmutatta Ő, mint „a világ világosságát”, mint „a Bárányt, aki elveszi a világ bűneit”, és mint „a világ Üdvözítőjét”. Más szavakkal megmutatta, hogy az evangélium mindenki számára szól. Azaz, az evangélium számodra is van, akárki is légy.

Jézus hozzád beszél mikor ezt mondja: „No jertek, törvénykezzünk... ha bűneitek skarlátpirosak, hófehérek lesznek, és ha vérszínűek, mint a karmazsin, olyanok lesznek, mint a gyapjú.” (Ézs1:18). Akkor is hozzád beszél, mikor ezt mondja: „Jőjjetek én hozzám mindnyájan, a kik megfáradtatok és megterheltettetek, és én megnyugosztalak titeket.” (Mt11:28)

57. fejezet: Krisztus és a judaizmus, Jn5:1

1. Ezek után ünnepök vala a zsidóknak, és felméne Jézus Jeruzsálembe.

János evangéliumának ötödik fejezete új szakaszát kezdi meg a könyvnek. Hasonlóan az evangélium első nagy szakaszához, ez a szakasz a következő négy fejezetet foglalja magában, az 5. fejezettel kezdődően, és a 8. fejezettel bezárólag. Egészében véve ez az Úr Jézusnak való ellenszegülés, valamint Jézusnak erre az ellenszegülésre adott válaszával kifejlődésével foglalkozik. A tény, hogy ez egy új szakasz, fontos, mert ha megértjük a különbségeket az evangélium eme szakasza, valamint az első négy fejezet között, leckét kapunk arról, miképpen kell kitartanunk Isten szolgálatában.⁹²

Ebben az életben keveset lehet elérni szilárd cél nélkül. A császár soha nem győzte volna le Galliát, Einstein soha nem fedezte volna fel a relativitáselméletet, az Egyesült Államok soha nem juttatott volna embert a Holdra, és más nagy eredmények sem születtek volna meg szilárd cél nélkül. Az egyetlen nehézség az, hogy megannyi keresztyén inkább a szeszélyektől hajtva, semmint az arra irányuló szilárd elhatározással él, hogy követik az Úr akaratát. Következésképpen sokaknak nincsenek szilárd céljaik. Tudjuk, hogy ez személyesen azt jelenti, hogy elkezdünk munkálkodni, de hamarosan abbahagyjuk, mikor elhatározzuk, hogy naponta fogjuk tanulmányozni a Bibliát, aztán mégis heti tanulmányozás lesz belőle, vagy mikor felindulunk, hogy bizonyosságot tegyünk az Úr Jézusról, de megállunk, mikor az ellenségesség első valódi jelével találkozunk.

Miért él látszólag nagyon sok keresztyén ekképpen? Miért nincs kitartásunk? Erre természetesen sok válasz adható, de mégis, többnyire két fő oka van – az ellenségesség, és a siker veszélye. Meggyőződésem, hogy az Úr Jézus is szembesült ezzel a két veszedelemmel abbéli elhatározásában, hogy életében betöltsi Atyja akaratát. Mi pedig segítséget kaphatunk abból, ha tanulmányozzuk, miképpen reagált rájuk. Egyszerűen szólva, eme két veszély közül az első az ötödik fejezetben a zsidó vezetők Krisztussal és tanításával való szembeszegülésében nyilvánul meg, míg a második veszély – a siker veszélye – a hatodik fejezetben bukkan elő.

E két fejezet végén látjuk, amint Jézus szilárdan követi az Isten által Számára kijelölt utat, nevezetesen a keresztt felé vezető utat.

A zsidó elit

Az evangélium ötödik fejezete egy olyan mondattal kezdődik, ami rögtön ráirányítja a figyelmünket az emberek új csoportjára. János írja: „Ezek után ünnepök vala a zsidóknak, és felméne Jézus Jeruzsálembe”.

Az új népcsoport „a zsidók”, de ezt nem szabad úgy értelmeznünk, hogy az egész zsidó népet jelenti, azaz a fogalom nem etnikai értelmű. Mikor János azt mondja, hogy „a zsidók”, ő azokat a zsidó vezetőket érti alatta, akiknek a főhadiszállása Jeruzsálemben volt, s elsősorban ők azok, akikkel Jézus most összeütközésbe kerül.

„A zsidók” kifejezés egyáltalában nem szokásos a másik három evangéliumban – Máténál, Márknál és Lukácsnál. Azok az evangéliumok csak esetenként használják ezt a

⁹² János evangéliuma szövegének néhány javasolt átcsoportosítása közül egyiket sem vitatták jobban, mint az 5. és 6. fejezetek felcserélését. A szerző megítélése szerint az átcsoportosítás okát azonban túlhangsúlyozták. Így bármiféle kéziratosságot bizonyították, és bármi más módon kényszerítő ok hiányában megtartotta a hagyományos sorrendet. A probléma jó elemzése, valamint a hagyományos sorrend védelme megtalálható Leon Morris *The Gospel According to John (Az evangélium János szerint)* című művében (Grand Rapids: Eerdmans 1971), 297-298. oldalak

kifejezést, legtöbbször „a zsidók királya” kombinációban. De maximum csak fél tucatszor, vagy még annyi is sem. Jánosnál teljesen más a helyzet. A negyedik evangéliumban ez a kifejezés körülbelül hetvenszer fordul elő. Igaz, hogy ezek közül bizonyos esetekben ez a kifejezés semleges, vagy akár dicséretre méltó, mint például Krisztus kijelentésében: „az idvesség a zsidók közül támadt” (Jn4:22). De általánosságban a kifejezés kritikus értelemben használatos azokra a vallási vezetőkre, akik szembeszálltak Krisztussal és az evangéliummal. János tehát világos különbséget tesz a galileaiak között, akik a szó etnikai értelmében szintén zsidók voltak, de akiket nem nevez zsidóknak, valamint a jeruzsálemi zsidók között. Sőt, még Jeruzsálem vonatkozásában is tesz különbséget a vezetők között, akiket „zsidóknak” nevez, és mások között. Például, a vakon született ember szülei természetesen zsidók voltak, de nem nevezi őket zsidóknak. Ehelyett azt mondja el róluk, hogy bizonyos módon reagáltak, „mivelhogy félnek vala a zsidóktól” (Jn9:22), ami a vallási vezetőket jelenti.

Krisztus napjai judaizmusának ezek a féltékeny és ellenséges vezetői lépnek most a színre. János evangéliumának első négy fejezete alapján a nemzet majdnem minden nagyobb csoportja pozitívan reagált Krisztusra – Keresztelő János tanítványai, és más júdeaiak, a samaritánusok, Galilea népe, sőt (az előző fejezet alapján) még néhányan Heródes szolgálatából is. Az egyetlen kivételt a zsidó vezetők képezték.

Valószínűleg történeti oka van annak, amiért az evangélium ezen a ponton rátér a konfliktusra Krisztus és eme emberek között, s ez az ok egyszerűen az, hogy egy sor fontos történelmi esemény zajlott le Krisztus utolsó jeruzsálemi látogatása, valamint az ötödik fejezetben feljegyzett látogatás közötti időszakban. Van itt egy időköz, amire János az „ezek után” szavakkal utal. Ebben az időszakban zajlottak le a kérdéses események.

De mi történt ebben az időszakban? Először is változás állt be Rómának a zsidó nemzet iránti politikájában, ami nagymértékben fokozta a lázadások és a háború veszélyét. Sejanus, az antiszemita római parancsnok, aki Pilátuson keresztül tevékenykedett, megfosztotta a Sanhedrint az ítélkezés jogától a főbenjáró bűnökben. Ennek eredményeképpen el kellett hagyniuk a Gazithot, a Faragott kövek csarnokát a templom udvarában, s testületileg ki kellett vonulniuk Annás piacára a templomhegyre. Ennek a változásnak a következményeit látjuk úgy egy év múlva, mikor a Szanhedrin kénytelen volt Pilátushoz járulni a halálbüntetés jóváhagyása végett Jézus Krisztus esetében. Másodszor, volt egy növekedés, részben a római tevékenységnek köszönhetően a zelóták aktivitásában, ami a vezetők közül a pesszimistábbakat arra indította, hogy jóslatokba bocsátkozzanak az üldöztetés és a szenvedések idejét illetően. Így Johanan ben Zakkai rabbi a templom jövőbeli lerombolásáról prófétált, és Zadok rabbi belekezdett egy negyvenéves részleges bójtbe Jeruzsálem megmentése érdekében, ami csak akkor ért véget, mikor a várost bevették és megsemmisítették Titus légioi. Bibliai szempontból a legfontosabb esemény Keresztelő Jánosnak, Krisztus előfutárának a letartóztatása, majd az ezt követő kivégzése volt. Ezt akkor vesszük észre, ha összevetjük a Jn3:24-et: „János még nem vetteték a tömlöczbe”, a Jn5:33-35-tel, ami János szolgálatáról már múlt időben beszél.

A történelem eme forrongó időszakában nem csoda, hogy a judaizmus vezetői Jézus feltűnésére, mint új, és veszélyes alak feltűnésére reagáltak. Érthető, hogy ellenségességük csak fokozódott, mikor az általuk adott személyes törvényt magyarázat felett állónak jelentette ki Önmagát, s cselekedeteit valójában azzal védte, hogy Istennel, az Atyával azonosította Magát. Ezért a hatalmas ellenségesség. Jézus azonban mégsem engedte, hogy ez az ellenségesség eltérítse Őt az Atya által Számára kijelölt útról.

Te megengedett, hogy az ellenségesség eltérítsen? Ha eldöntöd, hogy Istenért fogsz élni e bűnös világ közepette, vagy csak egy szót szólsz Jézus Krisztusért azoknak, akik még nem ismerik Őt, biztos lehets benne, hogy ugyanez az ellenségesség valamilyen formában hozzád is elérkezik. Talán már meg is tapasztaltad. Megengeded, hogy letérítsen a keresztyén élet és bizonyágtevés útjáról? Ha igen, vissza kell térned erre az útra Jézus példáját követve.

Nincs keserűség

Jézus Krisztus nem engedte, hogy a zsidó vezetők ellenségessége letérítse Őt az Isten által a Számára kijelölt útról. Viszont azt sem engedte meg, hogy keserűséget hozzon létre a szolgálatával kapcsolatos perspektívájában. Sajnos, ez a keserűség sokszor megjelent Krisztus tanítványainál, talán nálad is. Ismerek keresztyéneket, akik nem engedték meg, hogy az ellenségesség letérítse őket az útról, de sajnálatos módon olyannyira keserűekké váltak, ami hatalmas mértékben korlátozta a szolgálati lehetőségeiket, és az besötétítette életüket.

Pontosan ezen a ponton érdekes megemlíteni, hogy egyes tanítók azt állították: ez következett be a korai egyházban a judaizmus vonatkozásában, s még utalásaink is vannak a történekekről, például azok, amelyekben János kritikusan említi a „zsidókat”. Más szóval egyes tanítók azt mondják, hogy a keresztyén antiszemitizmus eredetei az újszövetségi Írásokban rejlik, s csak akkor szüntethető meg, ha a mai keresztyének a forrásánál tagadják meg a hibáikat.

Hadd említsek néhány utalást, ami ezt világossá teszi. Egyik nemrég megjelent könyvében a közismert Ben Zion Bokser rabbi azt állítja, hogy „a keresztyén antiszemitizmus történelmi gyökerei visszanyúlnak az Újszövetség alaptanításaihoz”.⁹³ Egy másik könyvben Samuel Sandmel rabbi hasonló módon érvel: „Minket zsidókat, valamennyiünket, vagy néhányunkat gonosztevőkként ábrázol, a ti Bibliátok. Csak a nagyon közeli múltban kezdett ezt benneteket széles körben és erőteljesen zavarni, s a valóságnak azzal is szembe kell néznie, hogy egyeseket közületek egyáltalában nem is zavar.”⁹⁴

Nemcsak a rabbik voltak azok, akik megemlézték ezt a dolgot. Valójában ugyanezt a vádat emelték – csak még erőteljesebb nyelvezettel – a protestánsok. A. Roy Eckhardt, a *Journal of American Academy of Religion* szerkesztője kijelenti, hogy „a világ összes tudományos exegézise sem tagadhatja azt az igazságot, hogy az Újszövetségben megtalálhatók nemcsak az anti-judaizmus, de az antiszemitizmus elemei is” Jánosnál, Pálnál és máshol.⁹⁵ Más fronton Noel Freedman a San Franciscoi Teológiai Szemináriumról azt állította, hogy az Újszövetség „egyszerűen egy antiszemita könyv”.⁹⁶ A *Judaism and the Christian Predicament* című könyvhöz írt előszavában Frederick C. Grant az Union Teológiai Szemináriumról kifejezte abbéli reménységét, hogy a zsidókkal szembeni hagyományos viselkedés megfordulása, amit manapság észlel „idővel... több lesz, mint az antiszemitizmus formális megtagadása. Magába foglalja majd a Biblia magyarázata lehetetlen szószerintiségének, vagy legalizmusának, vagy egyáltalán az egész magyarázatának a megtagadását”.⁹⁷

Igaz ez? Valóban antiszemita az Újszövetség? Senki sem képes bámulat nélkül tekinteni arra az elevenségre, amellyel ezek a szerzők – mind a keresztyének, mind a zsidók – igyekeznek megtisztítani a világot a zsidóellenes előítéletektől. S kevés kételyünk lehet afelől, hogy az antiszemitizmus legyőzése régen esedékessé vált. Mindazonáltal meg kell kérdezni, hogy vajon ez a megközelítés helyesen képviseli-e a biblikus nézetet, s vajon az általa előírt orvosság elégséges-e? Valójában valószínűbb, hogy az a fölényes mód, ahogyan egyes protestáns exegéták a Szentírást kezelik, ténylegesen érzéketlenséget szül iránta, s következésképpen félreterzi a gyógyítás egyetlen bizonyos reménységét.

Először is az, hogy az Újszövetség antiszemita, egyszerűen nem igaz. Igaz, hogy az Újszövetség tartalmaz az évszázados előítélet által befolyásolt modern fül számára antiszemitának hangzó kijelentéseket. Az Újszövetség beszél a zsidó nép egyetemes

⁹³ Ben Zion Bokser, *Judaism and the Christian Predicament* (New York: Knopf Press, 1967), 17. oldal

⁹⁴ Samuel Sandmel, *We Jews and You Christians* (Philadelphia, Lippincott, 1967), 20. oldal

⁹⁵ A. Roy Eckhardt, *Elder and Younger Brothers* (New York: Charles Scribner's Sons, 1967), 126. oldal

⁹⁶ Idézet egy riportból, ami a *Christianity Today* című lap 1968. május 10-i számában jelent meg, 40. oldal

⁹⁷ Bokser, *Judaism and the Christian Predicament*, vii

tévedéséről az apostoli korban, mikor nem hittek Jézusban, mint Messiásukban és Megváltójukban, és siratja ezt a hitetlenséget. Ezért ha ezt antiszemitának kell ítélni, akkor a kijelentéseket arról, hogy a pogányok sem hittek, ennek alapján pogányelleneseknek. Valójában az Újszövetség szerzői hatalmas lelki fájdalmat mutatnak amiatt, hogy a saját nemzetük nem karolta fel azt, ami a számukra Isten Krisztusban az ember üdvösségére tett cselekedetének „jó híre” volt. Soha egyetlen nem biblikus irodalomban sem mondta egyetlen szerző sem Pálhoz hasonlóan (Rm9:3), hogy inkább látná magát átkozottnak, ha ez üdvösséget hozna a zsidó nép számára.

A kritikusok antiszemita elemnek képzelték János utalásait azokra a „zsidókra”, akik keresztre feszítették Jézust. De amint már láttuk, ez inkább politikai megjelölés volt János részéről, mintsem etnikai. Ő maga is zsidó volt, s a többi tanítványhoz hasonlóan ő is büszke volt az örökségére.

Másodszor, ez a megítélés egyes bibliai hangnemekkel szemben látszólag teljesen figyelmen kívül hagyja azokat a pozitív dolgokat, amelyek a zsidókról hangzanak el az Újszövetségben még azoktól a szerzőktől is, akiket a leginkább antiszemitának ítélnék a kijelentéseik alapján. Pált tartják a fő sértegetőnek éles polémiája miatt különösen a judaizálókkal szemben, akik felforgatták nehezen összekovácsolt gyülekezeteit. De Pál az, aki a legvilágosabban kifejti a judaizmus előnyeit: „Mi tekintetben különb hát a zsidó? vagy micsoda haszna van a körülmetélkedésnek? Minden tekintetben sok. Mindenek előtt, hogy az Isten reájok bízta az ő beszédeit.” (Rm3:1-2) „A kik izráeliták, a kiké a fiúság és a dicsőség és a szövetségek, meg a törvényadás és az isteni tisztelet és az ígéretek; A kiké az atyák, és a kik közül való test szerint a Krisztus” (Rm9:4-5). Ez természetesen nem antiszemitizmus. Épp ellenkezőleg, szokatlan érzékenységet mutat aziránt, ahogyan Isten a zsidókkal foglalkozott a történelemben, valamint nagy megbecsülését annak a lelki örökségnek, ami rajtuk keresztül hozzáférhető minden ember számára.

Sőt, ha a zsidók egészében elvetették, hogy higgyenek Jézusban, ez pontosan amiatt a mód miatt figyelemre méltó az Újszövetség szerzői számára, ahogyan Isten a zsidókon keresztül a múltban munkálkodott. Ez az, ami kiterjedt magyarázatot von maga után. Pál elméjében a tény, hogy Isten most a pogányokon keresztül látszik munkálkodni, annyira váratlan és annyira megdöbbentő, hogy joggal nevezi azt „titoknak”, mely a világ kezdete óta rejtve volt.

Végül, az Újszövetség rámutat a Izrael hatalmas jövőbeni előjogaira is, mikor majd Izrael egésze elfogadja Messiását úgy, ahogyan sok egyéni zsidó elfogadja már most. Eckhardt azzal érvel, hogy Jézus nem Izrael Messiása, mert Ő nem olyasféle Messiás, amilyet Izrael várt és vár. Ez azonban hamis logika. Valaki mondhatná, hogy Ő nem is a pogányok Megváltója, mivel a legtöbb pogány nem is akar Megváltót. A keresztyénnek mindkét említett következtetéssel szemben érvelnie kell, vallván, hogy Jézus igenis a Messiás és a Megváltó, dacára annak, hogy a nép elvetette, s pontosan a népnek az ezzel a szükségével kapcsolatos tudatlansága tárja ezt fel a leginkább. Sőt, az lesz Pál (Rm9-11) és János (Jelenések) helyes olvasata, ha azt állítjuk: Isten azért őrizte meg a zsidó népet a történelem során mindvégig, hogy majd nagy tanúbizonyságot tegyenek Róla az utolsó napokban.

A mi példánk

Mindennek végkövetkeztetése az, hogy Jézus Krisztus nem reagált Izrael vezetőinek Íránta megnyilvánuló ellenségességére, nagyobb keserűséggel, mint amennyire megengedte, hogy letérítsék Őt a kereszt felé vezető útvjáról. Eme reakciójával példát mutatott nekünk.

Hogyan kerülhetjük el ezt a két veszélyt? Erre csak egy válasz adható. Úgy, hogy az Úr Jézuson tartjuk a szemünket. John Bunyan festette le ezt képletesen *A zárándok útja* című könyvében azon a színen, ahol a Vándor elkerüli a halált a két fenevadtól, akik az út két

oldalán vannak leláncolva. S úgy kerüli el, hogy egyenesen az előtte látszó világosság felé megy. Krisztus a mi világosságunk. Az Ő világossága fénylik azon az úton, amelyet követnünk kell. A Biblia azt tanácsolja nekünk, hogy tegyünk félre minden akadályt, ami akadályozhat célunk elérésében, és fussuk meg életutunkat, „nézván a hitnek fedelmére és bevégezőjére Jézusra, a ki az előtte levő öröm helyett, megvetve a gyalázatot, keresztet szenvedett, s az Isten királyi székének jobbára ült” (Zsid12:2).

58. fejezet: A harmadik csoda, Jn5:2-9

2. Van pedig Jeruzsálemben a Juhkapunál egy tó, a melyet héberül Bethesdának neveznek. Öt tornácza van.

3. Ezekben fekvék a betegek, vakok, sánták, aszkórosok nagy sokasága, várva a víznek megmozdulását.

4. Mert időnként angyal szálla a tóra, és felzavará a vizet: a ki tehát először lépett bele a víz felzavarása után, meggyógyult, akárminémű betegségben volt.

5. Vala pedig ott egy ember, a ki harmincnyolcz esztendőt töltött betegségében.

6. Ezt a mint látta Jézus, hogy ott fekszik, és megtudta, hogy már sok idő óta úgy van; monda néki: Akarsz-e meggyógyulni?

7. Felele néki a beteg: Uram, nincs emberem, hogy a mikor a víz felzavarodik, bevigyen engem a tóba; és mire én oda érek, más lép be előttem.

8. Mondta néki Jézus: Kelj fel, vedd fel a te nyoszolyádat, és járj!

9. És azonnal meggyógyula az ember, és felvéve nyoszolyáját, és jár vala. Aznap pedig szombat vala.

Majdnem közhely manapság észrevenni, hogy a „rendszer” gyakran azoknak segít, akiknek a legkisebb szükségük van rá, miközben a legkeményebb a szűkölködőkkel. Gazdaságilag mondjuk ezt, miközben látjuk, hogy a gazdag még gazdagabbá, a szegény még szegényebbé válik. Azok, akik jól képzettek, gyakran kapnak még jobb képzést. Azok, akik a munkanélküliség taposómalmában vannak, gyakran süllyednek egyre mélyebbre és mélyebbre a jóléti mocsárba. Bizonyos értelemben egyesek ezt még a vallás területére is vonatkoztatják, mikor azt mondják – természetesen helytelenül – hogy „Isten azokon segít akik segítenek magukon”. Olyan mélyen belevésődött ez a modern gondolkodásba, hogy az emberek megpróbálnak engem meggyőzni, hogy az utolsó kijelentés, az „Isten azokon segít akik segítenek magukon”, a Bibliából származik.

Valójában ennek a fordítottja igaz. Isten Ígétének az egyik nagy alapelve ugyanis az, hogy Isten, a Mindenható megsegíti a támasz nélkülit. Az evangélium mindenkié. De ez csak azt jelenti, hogy neked és nekem, akik nem képesek lelkileg segíteni magukon, eljön az üdvösség ajánlata.

Az emberiség szüksége

János evangéliumának ötödik fejezete ennek az alapelvnek az egyik nagy biblikus kifejeződését tartalmazza. Ez a harmadik, János által az evangéliumában feljegyzett csoda konkrétan az a csoda, melynek során Jézus a nyomorék embernek visszaadja a mozgásképességét. Valószínűleg két oka van annak, hogy János feljegyzi. Először is ez volt az a csoda, mely jelezte a zsidó vezetők Jézus iránti dühödt hitetlenségének és ellenségességének kezdetét. Ez az a téma, amire itt az evangélium rátér. Másodszor is tény, hogy a történet azt szemlélteti, miképpen jött Jézus megsegíteni a gyengéket és tehetetleneket, s miképpen üdvözítette őket. A történetnek ez az összetevője különösen látványos a Jézus és a zsidó vezetők között kialakult ellenségességről szóló beszámoló elején, mert a vezetőknek kellett volna Őt elfogadni, s akik között, hihetnénk, kellett volna végeznie a legkiterjedtebb munkát. Ők azonban érzéketlenek voltak, ezért Krisztus inkább a tömegek között mozgott.

János elmondja nekünk, hogy mindez akkor történt, mikor Jézus visszatért Jeruzsálembe, az ünnepre. Ez volt az egyik nagy vallási ünnep Izraelben, bár nem tudjuk, konkrétan melyik. Jézus szemlátomást egyedül volt, mert egyik tanítvány sincs megemlítve, hogy Vele lett volna. Jeruzsálemi tartózkodása során Jézus elment a Bethesda tavához,

amelynek János elmondása szerint öt tornáca (oszlopcsarnoka) volt. Itt látta meg Jézus a nyomorék embert.

Érdeemes megállni ezen a ponton annak megemlézése végett, hogy a János által itt említett Bethesda tavát manapság ismerik a régészek. Volt idő, mikor az evangélium kritikusai nagyon késői idősokra tették a könyv megírását, s részben ennek az utalásnak az alapján állították azt, hogy az evangélium szerzője valójában nem tudta, milyen volt Jeruzsálem Jézus idejében. Azt mondták: soha senki nem hallott a tóról ezen a néven, emellett soha senki nem tárt fel egy öt tornácos tavat az ókortól kezdve. Nos, a „Beth Eshatain” név az egyik holt-tengeri réztekercsen előbukkant. Ez igazolja a Bethesda nevet. S ami még fontosabb, magát a tavat is megtalálták. Valójában a Bethesda tava (ami most Szent Anna-tó néven ismeretes), két ikertóból áll, melyek mindegyikét oszlopcsarnok veszi körül. Így tehát meg is van az öt tornác: négy veszi körül a tavakat, s az ötödik választja el azokat. Ez az a tó, amelyről János apostol írt, mikor leírta, hogy Krisztus idején a betegek ide gyűltek, mert azt hitték, hogy egy angyal időnként felkavarja a vizet, s amikor ez megtörténik, az első, aki ezután belelép a vízbe, meggyógyul.

Szánalmas a kép, ahogyan itt János élénk adja. De még sokkal szánalmasabb, ha megértjük, hogy ezt a leírást az emberi faj tehetetlen és fájdalmasan reménytelen állapotának dramatizálása végett adja élénk.

„Van pedig Jeruzsálemben a Juhkapunál egy tó, a melyet héberül Bethesdának neveznek. Öt tornácza van. Ezekben fekvék a betegek, vakok, sánták, aszkórosok nagy sokasága, várva a víznek megmozdulását.” (5:2-3) Micsoda átfogó leírás! Valójában kettős leírás. Először is, a népet betegnek nevezi, azaz erőtlének ahhoz, hogy segítsenek magukon. Ezután a betegségüket még három újabb megnevezéssel írja le. János vakoknak, sántáknak és aszkórosoknak (bénáknak) nevezi őket.

Ez az emberi faj, ahogyan el van szakadva Isten Jézus Krisztusban adott kegyelmétől. Miképpen látja Isten a népet azelőtt a cselekedete előtt, mellyel új életet ültet beléjük? Az egyik választ a Rm5:6-ban találjuk, ahol azt olvassuk, hogy még mikor „erőtlének” voltunk, Krisztus akkor halt meg a „gonoszokért”. Az American Standard Version, és a római katolikus testvériségi bibliafordítás egyaránt a „gyenge” szóval fordítják ezt az igeverset annak megmutatása végett, hogy milyenek voltunk, mikor Isten szeretete megmutattatott nekünk. A Williams és a Godspeed a „tehetetlen” szót használják. A Phillips változat az „erőtlen” szóval fordít. Emellett a lexikonok elmondják nekünk, hogy a görög szó további jelentései a „beteges, gyenge, képtelen megtenni bármi nagyobb dolgot, hatalomvesztett az emberek között, lassú a jó megcselekvésére”. Más szóval, Isten azt mondja nekünk: mikor lehetetlennek láttuk, hogy bármit is tegyünk magunkért lelkileg, akkor halt meg értünk Krisztus.

Mikor a „lehetetlen” szót használjuk, gondoskodnunk kell annak megmutatásáról, hogy miféle értelemben tesszük. Például, léteznek a feltételes lehetetlenség esetei, ami alatt azt értjük, hogy valami lehetetlen, amíg valami meg nem történik. Mondhatom, hogy a havi számláimat nem tudom kifizetni, de feltételes lehetetlenség, mert kaphatok egy váratlan csekket, amivel fedezhetem azokat. Ugyanezen a módon használnám a szót, ha azt kellene mondanom, hogy lehetetlen újabb munkát vállalnom, *amíg* fel nem hagyok azzal, amit már végzek. Vagy lehetetlen ebben a zajban dolgoznom, *amíg* nem veszek fel fülvédőt. A végtelenségig folytathatnám ezt a felsorolást, mert mindig végtelen számú dolog lesz, ami lehetetlen, *amíg* valami más meg nem történik.

Nagyon más kategóriába esnek azok a lehetetlenségek, melyek lehetetlenségek maradnak, mert a körülmények nincsenek rájuk befolyással. Lehetetlenség, hogy egy dolog egyszerre ugyanabban az időben és ugyanabban a vonatkozásban igaz és hamis legyen. Isten a beteg ember helyezi ebbe a kategóriába mikor kijelenti, hogy semmit sem tehet, ami kielégítené Istent.

Ezeknek az igazságoknak az összefoglalását találjuk megannyi igeversben, melyek azt mondják el nekünk, mit nem képes megtenni az ember lelkileg. Ezt olvassuk: „Érzéki ember pedig nem foghatja meg az Isten Lelkének dolgait: mert bolondságok néki; meg sem értheti, mivelhogy lelkiképen ítéltetnek meg.” (1Kor2:14) Jézus kérdezte korának embereitől: „Miért nem értitek az én beszédemet?” Majd meg is válaszolta: „Mert nem hallgatjátok az én szómat.” (Jn8:43) Péter azt írta, hogy Isten segítsége nélkül az ember *képtelen* nem vétkezni (2Pt2:14).

Vakok, sánták, aszkórosok

Ha bárki megkérdőjelezné a János által tanítottak teljes jelentését, ő három újabb kifejezéssel illeti a Bethesda tavánál összegyűlt nagy tömeget. Ezek ránk is jellemzőek. Az első kifejezés a „vak”. Jézus a harmadik fejezetben beszélt erről a vakságról, mikor ezt mondta Nikodémusnak: „ha valaki újonnan nem születik, nem láthatja az Isten országát” (3:3). Újra beszélt róla, mikor azt mondta a vallási vezetőknek (miután meggyógyította a vakon született embert): „Ha vakok volnátok [mint a vakon született ember, aki mindazonáltal hitt], nem volna bűnötök; ámde azt mondjátok, hogy látunk [amire nem voltak képesek]: azért a ti bűnötök megmarad” (Jn9:41). A vallási vezetők azt képzeltek, látnak, valójában azonban vakok voltak a lelki dolgokat illetően, amit az is bizonyított, mikor elutasították, hogy Jézusban higgyenek. A vakon született ember tudta, hogy vak, de Jézus adott neki mind lelki, mind fizikai látást, amiről bizonyosságot tett, mikor megvallotta Jézust Urának és imádta őt (Jn8:38).

A második szó a „sánta”. A másiktól következik, mert miképpen képes az ember végigmenni az életre vezető keskeny úton, ha vak? A gutaütött ember története, akit a barátai vittek Jézushoz, majd aláengedték Jézus jelenlétébe egy gyékényfonaton a tető megbontásával szemlélteti a lelki bénaságunkat (Mt9:1-2, Mk2:1-5, Lk5:17-21). Az ember nem jöhetett a maga lábán. Szüksége volt valakire, aki Jézushoz vitte. Jézus lelki értelemben beszél az ember járásképtelenségéről, mikor kijelenti: „Senki sem jöhet én hozzám, hanemha az Atya vonja azt” (6:44).

Végül János beszél arról, hogy az emberiség „aszkóros” (sorvadásos). Sohase hallottál senkit így beszélni: „Ó, fel kellett volna kelnem, és ezt és ezt tennem, de olyan fáradnak éreztem magam, hogy képtelen voltam felemelni a kezem, mintha megbénultam volna”? Nos, pontosan ez a helyzet lelki vonatkozásban. Nem azzal van a nehézség, hogy tudjuk: van elvégzendő dolog. Nekünk igazaknak kell lennünk. Nekünk olyanoknak kell lennünk, mint Jézus Krisztusnak. Pont mikor erről a mércéről gondolkodunk, akkor látjuk meg, hogy bénák vagyunk. Természetesen mondhatjuk az apostollal együtt, amikor önmagáról beszél az Isten életében munkálkodó erejét leszámítva: „az akarás megvan bennem, de a jó véghezvitelét nem találom” (Rm7:18).

A kegyelem

Ez egy kétségbeejtő kép, ha komolyan vesszük. Mégis dicsőséges bevezetője Isten kegyelme evangéliumának, mert az efféle emberekhez – vakokhoz, sántákhoz, aszkórosokhoz – jött el Krisztus.

Azt olvassuk, hogy az Úr Jézus Krisztus odament a betegek eme nagy tömegéhez, s látta, hogy van ott egy ember, aki már harmincnyolc éve beteg. Senki sem ismerte fel a közöttük járó Krisztust, mert lelkileg valamennyien vakok voltak. Emellett, a bizodalmost a víz megmozdulásának babonájába vetették. Senki sem nyújtott reménykedő kezét, mindannyian bénák voltak. Jézus mégis közéjük ment és a bűnösök legtehetetlenebbjét gyógyította meg.

„Akarsz-e meggyógyulni?” kérdezte tőle Jézus.

A beteg ember így válaszolt: „Uram, nincs emberem, hogy a mikor a víz felzavarodik, bevigyen engem a tóba; és mire én oda érek, más lép be előttem”.

Jézus ráparancsolt: „Kelj fel, vedd fel a te nyoszolyádat, és járj!” S a beteg ember azonnal meggyógyult, és tette, amit Jézus parancsolt neki.

Így menti meg Isten manapság is a bűnösöket. Ha az üdvösségünk attól függött volna, hogy felismerjük-e Őt, és kinyújtjuk-e felé kezünket, ki üdvözülné? A válasz: senki. Ahelyett azonban, hogy a mi jövetelünkre várna, – ahelyett, hogy „segítene azoknak, akik megsegítik magukat” – Krisztus jön hozzánk, és szólja az életadó szavakat.

Harry Ironside, a közismert bibliamagyarázó a kommentárjában a jelen igeszakaszról elmond egy történetet a szolgálatának elejéről. Abba az időben San Franciscóban élt, és szokása volt néhány gyermeket a vasárnapi iskolából levinni a tengerpartra Washington születésnapján. Egy reggel, mikor ezt tették, látták, hogy a part tele van roncokkal. Először senki sem tudta, hogy ezek honnan kerültek oda. Később azonban, mikor visszatértek a városba, megtudták, hogy a *Rio de Janeiro* óceánjáróról származtak, amelyik Amerikából Kínába tartott. Megpróbálván előző este behajózni San Francisco kikötőjébe, de sziklára futott, és darabokra tört. Noha emberek százai fulladtak a vízbe ennél a balesetnél, néhányan mégis megmaradtak. Az újság beszámolt az egyikük történetéről. Egy fiatal amerikai újságíró a hajó fedélzetén mindkét lábát eltörte. Elvesztette az eszméletét, s ebben az állapotában a vízbe zuhant. A víz valószínűleg eszméletre keltette, és elkezdett lebegni a vízen. Órákon át lebegett. Végül a teljesen magatehetetlen embert a mentők húzták ki a vízből. Ironside a történetben Isten csodálatos kegyelmének megnyilvánulását látta a bűnösök iránt. Egyesek órákat úsztak, mielőtt felszedték volna őket, erős és izmos emberek. Mások megfulladtak. Ez az ember azonban képtelen volt úszni: tehetetlen volt. Mégis megmenekült. Nem csoda, hogy Jézus ezt mondta: „azért jött az embernek Fia, hogy megkeresse és megtartsa, a mi elveszett” (Lk19:10).

Érvek nincsenek

Azért jött, hogy megtaláljon. Azzal érvelsz majd, hogy nem vagy tehetetlen, nem vagy vak, sánta, vagy aszkóros. Ha vitatod Isten ítéletét a lelki képességeidet illetően, nem üdvözülsz. A Biblia azt tanítja, hogy Isten nem teszi vita tárgyává az emberi faj lelkiállapotával kapcsolatos ítéletét. Isten kijelenti, hogy a teremtmény nem a Teremtő. Te nem vagy olyan tökéletes, mint az Úr Jézus Krisztus, s ez lelki bénává tesz téged, vagy nevezzük bármi más névvel ezt a betegséget, ahogyan csak akarod. Mégis – és ez az evangélium dicsősége – az ilyenekért halt meg Krisztus.

A tizenhetedik században írta William Beveridge angol püspök az alábbi szavakat: „Nem vagyok képes imádkozni, csak vétkezni, nem vagyok képes prédikálni, csak vétkezni, nem vagyok képes szolgálni, sem a szent sákramentumokat venni, csak vétkezni. Még magát a megtérésemet is meg kell téríteni, s még az általam ontott könnyeket is meg kell mosni Krisztus vérében.” Beveridge püspöknek igaza volt. De abban a pillanatban, amint képes vagyok elfogadni a tényt, hogy természetemnél fogva istentelen ember vagyok, így teljességgel képtelen bármi természet-adta erőfeszítéssel eleget tenni Istennek, akkor azt is megtudom, hogy a bűneim el lettek rendezve Krisztusban, s ez új életet ad mindenkinek, akik Benne bíznak a saját üdvösségükre.

59. fejezet: A szombat Ura, Jn5:9-16

9. És azonnal meggyógyula az ember, és felvevé nyoszolyáját, és jár vala. Aznap pedig szombat vala.

10. Mondának azért a zsidók a meggyógyultnak: Szombat van, nem szabad néked a nyoszolyádat hordanod!

11. Felele nékik: A ki meggyógyított engem, az mondá nékem: Vedd fel a nyoszolyádat, és járj.

12. Megkérdeék azért őt: Ki az az ember, a ki mondá néked: Vedd fel a nyoszolyádat, és járj?

13. A meggyógyult pedig nem tudja vala, hogy ki az; mert Jézus félre vonult, sokaság lévén azon a helyen.

14. Ezek után találkozáék vele Jézus a templomban, és monda néki: Ímé meggyógyultál; többé ne vétkezzél, hogy rosszabbul ne legyen dolgod!

15. Elméne az az ember, és hírül adá a zsidóknak, hogy Jézus az, a ki őt meggyógyította.

16. És e miatt üldözőbe vevék a zsidók Jézust, és meg akarák őt ölni, hogy ezeket művelte szombaton.

Az 5. fejezet kilencedik verse egy ominózus megjegyzést tesz. Épp most olvastuk a beteg ember meggyógyításának történetét a Bethesda tavánál, de ezután ezt olvassuk: „Aznap pedig szombat vala”.

Ez nem tűnik számunkra túl komoly dolognak, mert a szombat betartása, vagy be nem tartása manapság nem nagy dolog. De Krisztus idejében komoly dolog volt, sőt mi több, egyre komolyabbnak tűnt Krisztus szolgálatának előre haladtával. A jeruzsálemi hatóságok ennek a dolognak az alapján szőtték végül a megsemmisítésére irányuló tervet. Igaz, hogy más értelemben a dolog még manapság is fontos, bár szigorúan szólva a legtöbb ember nem foglalkozik a kérdéssel, hogy miképpen lehet Istent szombaton tisztelni. A dolog fontossága akkor tűnik ki, mikor ezeket a kérdéseket tesszük fel: Miért van az, hogy manapság a keresztyének inkább a hét első napján mennek istentiszteletre, nem pedig a zsidó sabbath napján, ami a szombat? Vajon Istennek nem tetszik a két nap közül az egyiken az istentisztelet? Miért nem tartjuk be mindkettőt? Vagy egyáltalában, miért tartjuk be bármelyiket is? Vajon a hét adott napján bemutatott istentiszteletnek van bármi köze az igaz valláshoz?

Ezek a kérdések húzódnak meg a következő négy fejezet témájának hátterében, melyek közül mindegyik a szombat-vasárnap kérdésével foglalkozik. Konkrétabban, ezek a fejezetek a Jézus és a zsidó hatóságok között felmerülő problémákkal, a zsidó szombat céljával, a keresztyének által a hét első napja megtartásának fontosságával, valamint azzal foglalkoznak, hogy nekünk keresztyéneknek, miképpen kell azt megtartani.

Kegyelem, vagy szabályok?

Nekünk azonban a szombat kérdésének valódi jelentőségével kell kezdenünk, ez pedig az alábbi: vajon a keresztyént a kegyelemnek kell irányítani, vagy szabályok alatt áll? A kérdés különleges komolysága kitűnik Dr. Lewis Sperry Chafernek a szombat kérdésével kapcsolatos nézetéből:

„A különbség a törvény uralma és a kegyelem uralma között egyetlen ponton sem élesebb, mint a hét hetedik napja, vagy a hét első napja megtartásának kérdésében, mert ez a két nap azoknak a korszakoknak a jelképei, amelyekhez tartoznak. Hasonlóképpen a korai

képzésből és érzelmekből fakadó személyes vallásos előítéletek sem ellentmondást nem tűrők jobban, mint a szombat kérdésében. Jézusnak a szombat betartásával kapcsolatos liberális tanítása volt az, ami minden másnál jobban kiváltotta a zsidó vezetők haragját Vele szemben, s megfigyelhető, hogy manapság sincsen olyan vallásos téma, ami ennyire előtérbe vonná a személyes meggyőződéseket és véleményeket. Ennek oka nyilvánvaló: kevesen fogták fel valóban a kegyelem pontos jellegét és alapelvét. Sokak számára a keresztyénség az emberi munkák és a jellemépítés egy rendszere, melyből érdemek fakadnak. S a szombat betartása rendkívüli lehetőséget kínál az érdemszerző cselekedetek végzéséhez”.⁹⁸

Pontosan ez volt a helyzet Krisztus napjaiban, ahogyan egyébként napjainkban is. Isten a zsidó nemzet számára rendelte a sabbathot, de a vezetők megrontották azt, olyan rendszerré alakítván át, amelyben úgy vélték, a jócselekedetekkel szereznek érdemeket.

A szombat betartásának szükségességét megtaláljuk a Tízparancsolatban. Isten mondta: „Megemlékezzél a szombatnapról, hogy megszenteljed azt. Hat napon át munkálkodjál, és végezd minden dolgot; De a hetedik nap az Úrnak a te Istenednek szombatja: semmi dolgot se tégy azon se magad, se fiad, se leányod, se szolgád, se szolgálóleányod, se barmod, se jövevényed, a ki a te kapuidon belől van” (2Móz20:8-10). Ez az alapelv továbbfejlődött más ószövetségi könyvekben, és kiterjedt a zsidó élet minden területére, még arra is, ahogyan a termőföldeket művelték. Ezért figyelmezteti Jeremiás kortársait, hogy a szombat helyes megtartásának elmulasztása Jeruzsálem elbukásához vezet a babiloniak előtt: „Vigyázzatok a ti lelketekre, és ne hordjatok terhet szombat-napon, se Jeruzsálem kapuin be ne vigyetek! Házaitokból se vigyetek ki terhet szombat-napon, és semmi munkát ne végezzetek, hanem szenteljétek meg a szombat-napot, úgy a mint atyáitoknak megparancsoltam!... Ha pedig nem hallgattok reám, hogy megszenteljétek a szombat-napot, és hogy ne hordjatok terhet és ne jöjjetek be Jeruzsálem kapuin szombat-napon: tüzet gerjesztek az ő kapuiban, és megemészti Jeruzsálem palotáit, és nem lesz eloltható” (Jer17:21-22, 27).

Ez volt Isten tanítása Izrael számára a szombatot illetően. S Ő ezt olyan komolyan vette, hogy azt olvassuk: a nép hetven évig maradt babiloni fogságban, hogy lerója a föld a megszegett szombatjait (2Krón36:21).

A probléma abban a tényben rejlik, hogy Izrael vezetői sok szabályt tettek hozzá Isten törvényéhez, ami a szombat megtartását a törvénykezés legrosszabb formáivá züllesztette le. Például, a törvény kimondta, hogy az ember nem utazhat szombatnapon (2Móz16:29). „De mi az utazás?”, kérdezték az írástudók. „Mi alkotja az utazást?” Erre a kérdésre válaszolva kialakították a szombatnapi utazás elképzelését, ami durván 1000 yardnyi lett (kb. 900 méter). Így az ember ennyit járhatott be szombatnapon, ha hosszabb utat tett meg, az már bűnnek számított. Ha azonban egy kötelet feszítettek ki az utca végei között, akkor az egész utca technikailag egyetlen házzá vált, s az ember megtehetett még 1000 yardnyi távolságot a kötél végén túl. Vagy, ha elegendő élelmiszert halmozott fel bármely helyen péntek este, a következő napon elmehetett oda, elfogyaszthatta az ételmet (technikailag ezzel egy otthont felállítva), majd még megtehetett további 1000 yardot. Ha eléggé körmönfont volt, feltételezem, hogy egy elszánt ember akár fél Palesztinát is bejárhatta ekképpen.

Vagy vegyük a teherhordás dolgát. Jeremiás könyvének szövege megtiltja ezt. De mi a teher? Egy kendő teher? A válasz igen, ha vitték, de nem, ha az öltözék egyik darabjaként viselték. Így egy zsebkendő átvitele során az emeleti komódbból a földszinti komódbba kivették az egyikből, a fejük köré tekerték, majd lementek, és betették az új helyére.

Ugyanez a logika ma is munkálkodott. Vegyük egy embert, aki elment egyet sétálni. Köp egyet. Akkor ez munka? Attól függ, mi történik a nyállal. Ha a porba esik, és egy kis barázdát hagy maga után, akkor ez szántás, tehát munka. Ha sziklára esik, akkor nem munka.

⁹⁸ Lewis Sperry Chafer, *Grace* (Grand Rapids: Zondervan, 1950), 244. oldal

Ebben a rendszerben tehát vallásosnak lenni szombaton többé-kevésbé attól függött, milyen irányban köptél.

Mindez visszataszító volt az Úr Jézus Krisztus számára. Ezért elhatározta, hogy kimentí Izraelt ezeknek az ember-alkotta szombatnapi rendszabályoknak a rabszolgaságából, és helyreállítja a helyes egyensúlyt annak megmutatásával, hogy a szombat lett az emberért, és nem az ember a szombatért. Ezen a módon egyengette az útját Isten kegyelme teljesebb kijelentésének, ami az Ő eljövendő halálában és feltámadásában adatott.

Dávid király példája

Vissza akarunk térni a téma tárgyalásához János evangéliumában, de előtte meg kell néznünk ugyanannak a dolgoknak a párhuzamos elemzését Máténál. Ennek oka az, hogy Máté evangéliuma Jánosénál jobban a zsidóknak íródott, ezért teljesebb formában tárja elénk a dolgot.

Jézus a termőföldeken keresztül ment a tanítványaival szombatnapon, s a tanítványai éhesek voltak. Szétszéledtek, és gyűjtöttek néhány kalász gabonát. Eldörzsölték a tenyerükben, majd a pelyvát szélnek eresztvén, különválasztották az érett szemeket. Sajnos, a közeli farizeusok látták ezt, és tiltakoztak, hogy törvénytelen dolgot tettek a tanítványok szombaton, mert nézetük szerint ez aratásnak minősült. Jézus így válaszolt: „Nem olvastátok-e, mit cselekedett Dávid, mikor megéhezett vala ő és a kik vele valának? Hogyan ment be az Isten házába, és ette meg a szentelt kenyereket, a melyeket nem vala szabad megennie néki, sem azoknak, a kik ő vele valának, hanem csak a papoknak? Vagy nem olvastátok-e a törvényben, hogy szombatnapon megtörik a papok a szombatot a templomban és nem vétkeznek? Mondom pedig néktek, hogy a templomnál nagyobb van itt. Ha pedig tudátok, mi ez: Irgalmasságot akarok és nem áldozatot, nem kárhoztattátok volna az ártatlanokat. Mert a szombatnak is Ura az embernek Fia.” (Mt12:3-8)

Válaszában három alapelv is van. Az első a Dávid királlyal kapcsolatos megjegyzésében található. Minden zsidó ismerte a történetet, amelyre utalt. Dávid volt a népnek az Isten által felkent királya, ők azonban elutasították ezt a felkent királyt azért, hogy Absolont, Dávid lázadó fiát kövessék. Dávid kénytelen volt elmenekülni Jeruzsálemből, hogy életét megóvja. Nem volt élelme. Élelem nélkül léptek be ő és a követői a szent sátorba, és vették el a mindig ott lévő „megszentelt” kenyeret, és ették meg azokat. Minden zsidó tudta, hogy csak a papok mehettek be a templomba. Csak a papok ehatték meg ezeket a kenyereteket. Mindazonáltal Isten nem sújtotta halálra Dávidot emiatt a cselekedete miatt. Miért? A magyarázat az, hogy Isten fontosabbnak tartotta Dávid felkentségét, mint a kenyerekkel kapcsolatos törvényt. S haszontalan és képmutató dolog volt a nép részéről azzal kérkedni, hogy a sátor aprólékos törvényeivel szolgálják Istent, miközben elutasították az Isten által kijelölt királyt. Isten számára sértés a rituáléinak betartása, miközben a szív távol van Tőle.

Ez világosan vonatkozott Krisztus napjaira. Haszontalan és képmutató volt ugyanis az írástudók és a farizeusok számára ragaszkodni a szombatnapi szabályokhoz, mialatt valójában hátat fordítottak Isten felkent Messiásának, az Úr Jézusnak. Ott volt előttük! Nagyobb volt, mint a templom! Így ha elvetették Őt, akkor még a szombat is, megtámogatván minden ószövetségi törvénnyel, értelmét veszítette.

Formalizmus

A második alapelv Krisztus válaszában az, hogy a zsidó hatóságok által gyakorolt formalizmus valójában megvakít bárkit a tényleges szükségekre. Más szóval, megkeményíti

az embereket az egymással fennálló kapcsolataikban. Jézus erre utalt, mikor megjegyezte, hogy nem értik a kijelentés jelentését: „Irgalmasságot akarok és nem áldozatot”.

Itt voltak ezek az emberek, akik nagyon aprólékosak voltak az Isten törvényeinek általuk kialakított értelmezései betartásában, de mégis azt olvassuk, hogy miután Jézus nem tartotta be a szabályaikat, elhatározták, hogy megölik. Sőt, miközben ezt tették, még a saját szabályaikat is megpróbálták betartani. Jézus letartóztatása húsvét idején történt, Izrael naptárának leghölgendbb hetében és napján. Ezek az emberek azzal a nehézséggel szembesültek, hogy húsvétkor a saját maguk beszennyezése nélkül akartak megszabadulni Jézustól. Ezért összejövetelt tartottak annak eldöntése végett, miképpen lehet ezt kivitelezni. S arra a következtetésre jutottak, hogy megoldható, ha az alábbi sorrendet követik. Tartanak egy bírósági tárgyalást éjszaka (ami tiltott dolog volt, de nem annyira tilos, érveltek, mint a húsvét be nem tartása). Utána lesz egy hivatalos bírósági tárgyalás a rákövetkező nap kora reggeli óráiban. Ezután mennek el Pilátushoz (biztosítaniuk kellett, hogy senki se lépjen be közülük az ő lakosztályaiba, mert az beszennyezne egy zsidót, és meggátolná abban, hogy megehesse a húsvéti bárányt). Végül jön a kivégzés. Az egész dolog befejeződik délig, így mindenki, aki részt vesz benne, utána mehet, és imádkozhatja Jehovát. Így a saját szabályaik szűk ösvényét járták. Mikor szükséges volt, épp csak annyira tértek le róla, hogy meggyilkolhassák Istent. Azután visszatértek rá, és haladtak tovább a formalizmusukkal rajta.

Tanítsón meg minket ez a borzalom arra, milyen szörnyűséges dolog a szabályok és ceremóniák vallását gyakorolni, miközben a szívünk távol van a Megváltótól. Nincs nagyobb borzalom, amit időnként egyesek ne gyakoroltak volna a vallás nevében. És semmi sem olyan rossz, mint az emberi szív ama hajlama, hogy belekapaszkodjon egyes külsődleges, haszontalan és képmutató ceremóniákba, s követi azokat betű szerint, közben pedig egyáltalában nem fordul Isten felé.

A formalizmus eme, a zsidó vezetők életére kifejtett halálos hatásával szemben Jézus egyszerűen azt mutatta be a cselekedeteivel, hogy az emberek sokkal fontosabbak, mint a szabályok, s a könyörületesség sokkal nagyobb kötelezettség Isten követője számára, mint a szabályok. Így Máténál, Jézus a vezetőkkel folytatott beszélgetése után egyszerűen meggyógyította az elszáradt kezű embert (Mt12:9-13), míg Jánosnál ugyanazt a dolgot provokálta a beteg meggyógyításával (Jn5:1-16). A farizeusok fel akarták használni ezeket az embereket, hogy csapdába ejtsék Jézust. Jézus pedig az Ő nagy könyörületességéből kiindulva akarta őket meggyógyítani.

A Máté evangéliumából vett igeversek bemutatják a harmadik alapelvet is. Ez visszavisz minket konfliktusról szóló, Jánosnál olvasható beszámolóhoz. A harmadik alapelv, amit Jézus jelent ki az, hogy legyenek bármik is csekélyke szabályaik és rendelkezéseik, Ő a szombat Ura, nem pedig amazok. Ő vezette be a szombatot. Ő az Isten. Ezt állította. Azaz, megváltoztathatta a szombatot, felfüggeszthette, sőt el is törölhette, ahogyan az eset megkívánta. Hasonlóképpen manapság is azt követeli Jézus, hogy Ő legyen az Ura a szombatjaidnak, a szokásaidnak, a törekvéseidnek, a képességeidnek, az életednek. Mi az emberi természetnek ugyanazzal a tényével szembesülünk, mint a farizeusok, nevezetesen hogy sokkal kellemesebb az emberek érdemeinek felhalmozásával megpróbálkozni, semmint megengedni Jézusnak, hogy kimutassa úri mivoltát az életünkben. Jézus Krisztus úri mivolta? Ez a keresztyénség. Minden más csak vallás.

A bizottság

Ezen a ponton János evangéliumának története egy nagyon sötét mondattal ér véget. Baljóslatú megjegyzéssel kezdődik: „Aznapi pedig szombat vala”, de most az égbolton gyülekező fenyegető felhők olyannyira sötétekké váltak, hogy már gyilkosság is felmerült.

Ezt olvassuk: „És e miatt üldözőbe vevék a zsidók Jézust, és meg akarák őt ölni, hogy ezeket művelte szombaton” (16. vers).

Mit jelent ez? Nos, ez azt jelenti, hogy Krisztus korának zsidói azt tették, amit a szervezett vallás gyakorta megtesz. Bizottságot alakítottak. Ennek a bizottságnak az volt a célja, hogy módot találjanak Jézus csapdába ejtésére. Ezt mi lincs-bizottságnak neveznénk. Természetesen nem tudjuk pontosan, mi hangzott el, mert a bizottság zárt ajtók mögött ülésezett. Mindazonáltal elég alapos elképzelésünk van arról, hogy mi történt ezután. A rabbik egyike ezt mondhatta: „Fogjuk meg az adózás kérdésével. Megkérdezzük, helyesnek tartja-e, hogy adót fizessünk a római kormányzatnak. Ha azt mondja igen, nevetve kigúnyoljuk. Mert ezt fogjuk neki mondani: 'Miféle Messiás vagy te, hogy azt mondd, adjuk be a derekunkat a rómaiaknak?' Ha viszont nemet mond, akkor is megfogtuk. Akkor ugyanis egyszerűen elmegyünk a rómaiakhoz és azt mondjuk: 'A kezetekbe adunk egy lázadót'.” Aztán feltették a kérdést Jézusnak, Aki megsemmisítette az érvelésüket: „Adjátok meg azért a mi a császáré a császárnak; és a mi az Istené, az Istennek.” (Mt22:21)

A farizeusok visszatértek az összejövetelükhöz. Valaki más ezt mondta: „Fogjuk meg Jézust erkölcsi dologban. Találjunk egy házasságtörést elkövető asszonyt, aztán vigyük el Jézushoz. Ezt mondjuk majd: 'Mit akarsz vele cselekedni?' Ha azt mondja, 'Hagyjátok szabadon elmenni', akkor megvádoljuk, hogy nem tartja be a törvényt, hisz Mózes azt mondta, hogy a házasságtörőt agyon kell kövezni. Ha azonban azt mondja: 'Tegyétek, amit Mózes parancsolt, végezzétek ki', akkor az arcába nevetünk: 'Jöjjetek én hozzám mindnyájan, a kik megfáradtatok és megterhelgettetek, és én adok nektek egy téglát'.”

„Miért ez a rosszindulat?” kérdezte az egyik igemagyarázó. „Miért ez a vágy a szelíd és alázatos Jézus megsemmisítésére? Miért ez a gyilkos próbálkozás Isten eltávolítására? A válasz a szombat kérdésében rejlik. Ők szabályokat akartak, de nem akarták Isten kegyelmét. Emberi érdemeket akartak. Nem akarták az isteni megbocsátás egyszerűségét. Önmaguk számára akartak tenni valamit. Mindent kidolgoztak. Show-műsort akartak annak megmutatása végett, hogy megtartották a napot szentnek, miközben a szívük a bujaságban fetrengett, s elméjük a kapzsiság sémáinak megalkotásával volt elfoglalva. Kapzsiságuk kínzó méreteket ölthetett, de a szombat volt a köpönyegük. A nap megtartása volt az álarcuk.”⁹⁹

A farizeusok és az írástudók látták, hogy Jézus megsemmisíti a légvárat, amit építettek. Ezért módszereket eszeltek ki a törbeejtésére. Bizonyos értelemben persze ez sikerült nekik. Legalábbis halálra adták. Megölték Őt. De feltámadt a halálból, és – gondoljuk meg, mennyire ironikus és jelentős ez – nem az ő haszontalan halál-szombatjukon, hanem a hét első napján, ami hamarosan az örömteli keresztyén ünnep új napjává vált.

⁹⁹ Donald Grey Barnhouse, „The Christian and the Sabbath”, *Commentary on Romans 14:5-6* (Philadelphia: The Bible Study Hour, 1958, 18-19. oldal. Ez az anyag kimaradt a Róma levél tanulmányának végső könyvváltozatából.

60. fejezet: A sabbath története, Jn5:9-16

9. És azonnal meggyógyula az ember, és felvevé nyoszolyáját, és jár vala. Aznap pedig szombat vala.

10. Mondának azért a zsidók a meggyógyultnak: Szombat van, nem szabad néked a nyoszolyádat hordanod!

11. Felele nékik: A ki meggyógyított engem, az mondá nékem: Vedd fel a nyoszolyádat, és járj.

12. Megkérdeék azért őt: Ki az az ember, a ki mondá néked: Vedd fel a nyoszolyádat, és járj?

13. A meggyógyult pedig nem tudja vala, hogy ki az; mert Jézus félre vonult, sokaság lévén azon a helyen.

14. Ezek után találkozáék vele Jézus a templomban, és monda néki: Ímé meggyógyultál; többé ne vétkezzél, hogy rosszabbul ne legyen dolgod!

15. Elméne az az ember, és hírül adá a zsidóknak, hogy Jézus az, a ki őt meggyógyította.

16. És e miatt üldözőbe vevék a zsidók Jézust, és meg akarák őt ölni, hogy ezeket művelte szombaton.

Sok odaszánt keresztyén egyetértene mindazzal, amit eddig elmondtam a szombat zsidó megrontásáról Jézus Krisztus korában, de még mindig ragaszkodnának hozzá, hogy inkább a hét hetedik, mintsem az első napja a keresztyén istentisztelet helyes napja. Valójában egész felekezetek tanítják ezt a tantételt. S azok mellett, akik ezekhez a felekezetekhez tartoznak, és hisznek ebben a tanításban, kétségtelenül vannak olyanok, akik betartják a vasárnapot, de mindazonáltal össze vannak zavarodva a dologban, és néha azon csodálkoznak, miért vasárnap tartják az istentiszteletet.

Ez a tanulmány kiterjedt lesz. Egyesek számára még túl bonyolultnak, vagy részletesnek is tűnhet. Hiszem azonban, hogy ha tanulmányozzuk ezeket a témákat, nagy hasznot húzunk mind Istennek a zsidó néppel való egyedi bánásmódja, mind a keresztyén vasárnap Isten által adott speciális jellege megértéséből.

Nincsen szombat Mózes előtt

Bármilyen szombat legkorábbi említését akár a Bibliában, akár a nagyon régi írásokban a Genézis elején találjuk. Ott pedig még Ádám bukása előtt találjuk. Azt olvassuk, hogy „Mikor pedig elvégezte Isten hetednapon az ő munkáját, a melyet alkotott vala, megszűnék a hetedik napon minden munkájától, a melyet alkotott vala. És megáldá Isten a hetedik napot, és megszentelé azt; mivelhogy azon szűnt vala meg minden munkájától, melyet teremtve szerzett vala Isten.” (1Móz2:2-3) Nyilvánvaló, hogy ez a vers azokhoz fordul, akik azt hiszik, hogy az istentiszteletnek a hetedik napon kell történnie, s őszintén el kell ismernem, hogy ez egy lehetséges érv álláspontjuk alátámasztására. Természetesen, ha nem lenne más utalás a szombatra a Szentírásban, s azt találnánk, hogy az emberek egészében betartották, az ésszerű magyarázat lenne a gyakorlására, és alapjául szolgálna. Azzal a feltevéssel, hogy létezik az alapja, a szombatisták azt állítják, hogy a szombatnap elkülönítésével Isten az Édenben az emberi faj minden tagjára nézve kötelező törvényt szabott ki.

A probléma azonban abban rejlik, hogy az 1Móz2:2-3 ezt konkrétan nem mondja ki, sőt mi több, bőséges bizonyítékok vannak az ellenkezőjére mind a legősibb feljegyzésekben, mind a Szentírásban. Ezek az versek azt mondják ki, hogy Isten megáldotta a hetedik napot,

mert azon a napon szűnt meg a teremtés munkájától. Nem mondja azonban, hogy mikor áldotta meg, ez történhetett később is. Nincs is semmiféle feljegyzés sem itt, sem később bármiféle tényleges szombat-betartásról egészen Mózesig. Van bizonyíték az áldozásra, az imára, a zsidó nép körülmetélkezésére Mózes korát megelőzően, de a szombat-megtartásra nincs. Emellett arra sincs bizonyíték, hogy Izraelen kívül bármely más nemzet megtartotta volna valaha is a szombatot – akár Mózes korában, akár azt megelőzően, akár napjainkban.

Ennek a hallgatásból fabrikált érvnek természetesen megvannak a maga korlátai. Bármely hallgatásból fabrikált érvnek megvannak. Mindazonáltal nem szabad átsiklanunk afelett a tény felett, hogy a szombat még Jób könyvében sincs megemlítve dacára annak, hogy az egész értekezés a negyvenkét fejezet nagyobbik részében az embernek az Istennel szembeni kötelezettsége megannyi részletére kiterjed. Jób a kivándorlást néhány évszázaddal megelőző időszakokkal foglalkozik, ezzel további fényt derít az erre az időszakra vonatkozó elemzésre.

Csak a zsidóknak

Áttekintvén a fő szövegeket, melyeket a szombatizmus alátámasztása végett idéznek az emberi faj korai időszakából, most azt kell megvizsgálnunk, mikor volt bevezetve a szombat intézménye, és kiknek a számára.

Az első Nehémiásnál szerepel. Nehémiás volt az eszköze a nagy ébredés véghezvitelének a zsidó nép között, aki maga is visszatért Jeruzsálembe a babiloni fogság után, s ezzel az ébredéssel kapcsolatosan aktívan ösztönözte az istentisztelet és az újraszentelés speciális szolgálatát. Ennek a szolgálatnak a során a papok vezették a népet az istentiszteletben. Ők beszéltek Isten és Izrael viszonyáról: „És a Sinai hegyre leszállál, s szólál velők az égből, s adál nékik helyes végzéseket, igaz törvényeket, jó rendeléseket és parancsolatokat. A te szent szombatodat is megjelentéd nékik, és parancsolatokat, rendeléseket és törvényt parancsolál nékik szolgád, Mózes által.” (Neh9:13-14) Itt a szombat intézményesítése összekapcsolódik a törvényadással. Ezt azt sugallja, hogy a szombatot nem ismerték, és nem tartották meg annakelőtte.

A második igeszakasz az Exodusban olvasható, ami abba az időbe visz minket vissza, mikor a szombattal kapcsolatos törvény először jelentetett ki az izraelitáknak. Itt ezt olvassuk: „Azután szóla az Úr Mózesnek, mondván: Te szólj az Izráel fiainak, mondván: Az én szombatimat bizony megtartsátok; mert jel az én közöttem és ti köztetek nemzetségről nemzetségre, hogy megtudjátok, hogy én vagyok az Úr, a ki titeket megszentellek. Megtartsátok azért a szombatot; mert szent az ti néktek. A ki azt megrontja, halállal lakoljon. Mert valaki munkát végez azon, annak lelke írtassék ki az ő népe közül. Hat napon munkálkodjanak, a hetedik nap pedig a nyugalomnak szombatja az Úrnak szentelt nap: valaki szombatnapon munkálkodik, megöletessék. Megtartsák azért az Izráel fiai a szombatot, megszentelvén a szombatot nemzetségről nemzetségre, örök szövetségül. Legyen közöttem és az Izráel fiai között örök jel ez; mert hat napon teremtette az Úr a mennyet és a földet, hetednapon pedig megszűnt és megnyugodott.” (2Móz31:12-17)

Ezekben az igeversekben a szombat úgy van leírva, mint az Isten és Izrael közötti jel. A tény, hogy Isten és Izrael közötti, fontos, mert kétszer is meg van említve. Ezenkívül Izrael közvetlen megszólítása akár a nevéen, akár a második személyben összesen kilencszer hangzik el. Nehéz meglátni, hogy az előítéleten kívül mi más vonatkoztatná ezeket a szavakat bármely más nemzetre, mint Izraelre, vagy hagyná figyelmen kívül a tény, hogy a szombat a törvény részét képezte, s ebbéli minőségében Izraelt volt hivatott megkülönböztetni a többi nemzettől.

A harmadik igeszakasz Ezékielnél található. Ezékielnél olvasunk Istennek a zsidókkal szemben tanúsított speciális bánásmódjáról: „És kihozám őket Égyiptom földjéről, s vivém őket a pusztába. És adám nékik parancsolatomat, és törvényeimet kijelentém nékik, melyeket

az ember ha cselekszik, él azok által. És adám nékik szombataimat is, hogy legyenek jegyül köztem és ő közöttök; hogy megtudják, hogy én vagyok az Úr, az ő megszentelőjük.” (Ezék20:10-12) Ezek az versek megismétlik, hogy a szombatot Isten a Sínai hegyénél ismertette, és kizárólagosan Izraelnek adta jelül.

Ehhez hozzátehetjük, hogy csak a Palesztina világosan kijelölt földrajzi határai között élő Izraelre vonatkoztatott szombatnak van értelme, illetve csak úgy lehetséges. Miért? Azért, mert a szombat a világ különböző részein különböző időpontokban kezdődik a különböző időzónák következtében. Ezért lehetetlen, hogy a világ nemzetei egyszerre tartsák azt be, amiképpen a szombatisták szemlátomást megkövetelnék.

Talán a végső, és legdöntőbb bizonyítéka a szombatbetartás törvényének eme speciális adománya Izrael számára abban az érdekes tényben rejlik, hogy a szombatot, ha ismerte is, még Izrael sem tartotta be Istennek a róla szóló speciális kijelentésének átadása előtt. Ennek bizonyítéka az, hogy a Sínai hegy felé haladva Isten egy előképet adott Izraelnek a szombatot illetően, a mannagyűjtés utasításain keresztül. Ez a második hónap tizenötödik napján történt az Egyiptomból való kijövetelük után. A nép éhes volt, és panaszkodtak Mózesnek. Isten azt mondta Mózesnek, hogy mennyei kenyeret fog adni a népnek abban a formában, amit később mannának neveztek el. Hat napon át kapják majd mindennap, de a hatodik napon kétszeres mennyiséget kell gyűjteniük, mert a hetedik napon nem lesz ellátás. A nép tette is ezt, bár nem tudták pontosan, miért nincs kenyér a hetedik napon. A hatodik napon tehát, miután kétszer annyi manna gyűjtöttek, Mózes teljesen elmagyarázta nekik: „Ez az, a mit az Úr mondott: A holnap nyugalom napja, az Úrnak szentelt szombat; a mit sütni akartok, süssétek meg, és a mit főzni akartok, főzzétek meg; a mi pedig megmarad, azt mind tegyétek el magatoknak reggelre... Lássátok meg! az Úr adta néktek a szombatot; azért ad ő néktek hatodnapon két napra való kenyeret. Maradjatok veszteg, kiki a maga helyén; senki se menjen ki az ő helyéből a hetedik napon. És nyugoszik vala a nép a hetedik napon.” (2Móz16:23, 29-30)

Mindennek a lényege az, hogy ennek a fejezetnek az eseményei, amit az imént foglaltam össze, nyolc napot fednek le, és a történelem első szombat-betartásával érnek véget. S ha valaki azt állítaná, hogy az első nap szintén szombat volt, a fejezet közelebbi vizsgálata megmutatja, hogy ez nem így van. Azon a napon ugyanis az 1. vers alapján a nép Élimből ment a Szin pusztájába, ami több, mint 20 mérföldes távolság. Ez nyilvánvalóan messze állt attól a szombatnapi pihenéstől, ami egy héttel később adatott a népnek.

Talán azt is érdemes itt megjegyezni, hogy Lewis Sperry Chafer, aki ír a szombat kérdéséről *Grace (Kegyelem)* című könyvében, bölcsen rámutat, hogy még Izraelben sem mindig a hét hetedik napján tartották meg a szombatot, s ez azért volt így, mert a zsidó naptár szerint gyakran az volt a helyzet, hogy bizonyos tevékenységeket minden nap, még szombaton is kellett végezni. Ezt írja: „A szombat a szükséges kivételektől eltekintve, a hetedik volt a hetes sorozatban, akár a napokban, akár az évekében. Szükség szerint gyakran esett a hét más napjaira is ugyanúgy, ahogyan szombatra. Volt legalább tizenöt szombat, amelyek fix dátumok voltak az adott hónapban, s ezek a szombatok az adott konkrét dátumhoz voltak rögzítve a naptól függetlenül... Emellett bizonyos munkanapok kijelölt napok is voltak. A bárányt az első hónap tizedik napján kellett beszerezni, majd a hónap tizennegyedik napján levágni, tűzön megsütni, és megenni. Hasonlóan, Abib hónap tizenhatodik napja semmiképpen sem lehetett szombat, mert az volt az aratás kezdete (5Móz16:9, 3Móz23:15). Mindezek a munkálatok a szombatnapi törvény közvetlen megsértését jelentették. Ezek a ceremóniák azonban mégis adott dátumokhoz voltak kötve, s időről időre elkerülhetetlenül összeütközésbe kerültek a szombattal.”¹⁰⁰

Azzal a végkövetkeztetéssel zárjuk, hogy a szombat egyedül Izrael számára szólt, de se nem intézményesítették, se nem tartották meg a kivonulás és a Sínai-hegyi törvényadás

¹⁰⁰ Chafer, *Grace*, 251-252. oldal

előtt, továbbá még magán Izraelen belül sem tartották a szombatot mindig a hét hetedik napján. Istent még Izraelen belül sem érdekelte a hetedik nap, mint egy rugalmatlanul ismétlődő hetes. Mert már akkor is igaz volt, ahogyan ma is, még ha Izrael a törvény alatt is állt, és a szombat isteni rendszabály volt, hogy a szabályok alapján végzett istentisztelet haszontalan, ha közben a szív távol van Tőle.

A szombat vége

Végül azt szeretném megmutatni, hogy a szombat gyakorlata milyen teljesen és hirtelen változott meg Krisztus evangéliumának eljövételével. Egyesek azt vetették ellene, hogy Krisztus Maga is megtartotta a szombatot, s ez igaz is. De megpróbálni a szombat betartásához ragaszkodni, mivel Jézus is megtartotta, abból a tévedésből fakad, hogy nem látják: a törvény uralma az Ő halálával átengedte a helyét a kegyelem uralmának. Jézus zsidónak született „a törvény alatt”. Élete során megtartotta a szombatot, de természetesen úgy, ahogyan Isten akarta annak a betartását, nem úgy, ahogy a farizeusok és az írástudók diktálták. Ő zsidó volt, de az Ő halálakor az Isten népét megkötő rendszer hatályát veszítette. Pál kijelenti, hogy az Ő halálán keresztül Isten „eltörölte a parancsolatokban ellenünk szóló kézírást, a mely ellenünk volt nekünk, és azt eltette az útból, odaszegezvén azt a keresztfára” (Kol2:14).

Tudtad, hogy a Cselekedetek könyvében a „sabbath” szó csak kilencszer fordul elő, de egyetlen egyszer sem olyan napként, amit a keresztyének megtartottak volna? Az első fejezetben a „szombatnap járóföld” kifejezésben találkozunk vele (12. vers). A 13. fejezetben a szó négyszer fordul elő, és azt írja le, miképpen használta Pál a szombatot evangélista céljaira, elmenvén a zsinagógába, és prédikálván az ott összegyülekezett zsidóknak (14, 27, 42, 44. versek). A további fejezetek hasonló vonatkozásokban említik a szombatot (15:21, 16:13, 17:2, 18:4). Sehol még csak arra sincs utalás, hogy Isten népe a hetedik napon gyűlt volna össze, vagy bármiféle speciális figyelmet szentelt volna annak a napnak.

Végül, az apostoli levelek pontosan kimondják, hogy az Úr Jézusban hívők szabadok az efféle dolgok betartásától. Így például, Pálnál ezt olvassuk: „Senki azért titeket meg ne ítéljen evésért, vagy ivásért, avagy ünnep, vagy újhoid, vagy szombat dolgában: Melyek csak árnyékai a következő dolgoknak, de a valóság a Krisztusé.” (Kol2:16-17). Vagy ismét, a galatákhoz írott levelében: „Most azonban, hogy megismertétek az Istent, sőt hogy megismert titeket az Isten, miként tértek vissza ismét az erőtelenségek és gyarló elemekhez, a melyeknek megint újból szolgálni akartok? Megtartjátok a napokat és hónapokat és időket, meg az esztendőket. Féltetek titeket, hogy hiába fáradoztam körülöttek.” (Gal4:9-11)

„Lényeges, hogy minden apostoli levélben, ahol a hívő kötelességeiről van szó a kegyelem alatt”, mondja Chafer, „az egyetlen használata a *sabbath* szónak a megtartása abszolút tiltásával kapcsolatos, mert összeütközésbe kerülne a kegyelem legélenkebb és azt hatálytalannító elemeivel.”¹⁰¹

Isten kegyelme

Ezen a ponton meg kell állnunk. A következő fejezetben szabadabb és sokkal pozitívabb módon térünk majd rá annak tárgyalására, hogy a keresztyének miért vasárnap vesznek részt az istentiszteleten szombat helyett, s mi társul mindehhez a számukra ezzel a nappal kapcsolatosan. Mielőtt azonban ezt megtennénk, egy dolgot meg kell említenünk azokkal kapcsolatosan, akik még mindig ahhoz ragaszkodnak, hogy Isten igenis megköveteli a szombat betartását. Igaz, hogy a Szentírásban azt olvassuk: minket nem kötnek a napok. De

¹⁰¹ Ugyanott, 260. oldal

az is igaz, hogy nem szabad megítélnünk azokat, akik úgy vélik, őket kötik. Pál azt írja a rómaiaknak, hogy noha rossz dolog a napoktól kötve lenni, mégis lehetséges, hogy egy tájékozatlan keresztyén Isten dicsőségére tartsa meg azokat (Rm14:5-6). Az efféle dolgokkal foglalkozva keresztyén testvéreinkkel nagy szeretettel kell velük bánnunk.

Ugyanakkor a legkisebb büszkeség nélkül képesek leszünk hasznosítani ismereteinket és elmenekülni a törvénykezés szörnyűségétől, ami manapság is megkötne minket. „Mikor ily módon vagyunk szabadok”, írja valaki, „az Úré lesznek a hétfőink, a keddeink, a szerdánk, a csütörtökjeink, a péntekjeink, a szombatjaink és a vasárnapjaink, azaz minden napunk, hetünk, hónapunk és évünk, mert Ő megvásárolt minket, és egyszerű kegyelemmel birtokolja a szívünket.”¹⁰²

¹⁰² Barnhouse, *The Christian and the Sabbath*, 11. oldal

61. fejezet: A feltámadás napja, Jn5:9-16

9. És azonnal meggyógyula az ember, és felvevé nyoszolyáját, és jár vala. Aznap pedig szombat vala.

10. Mondának azért a zsidók a meggyógyultnak: Szombat van, nem szabad néked a nyoszolyádat hordanod!

11. Felele nékik: A ki meggyógyított engem, az mondá nékem: Vedd fel a nyoszolyádat, és járj.

12. Megkérdeék azért őt: Ki az az ember, a ki mondá néked: Vedd fel a nyoszolyádat, és járj?

13. A meggyógyult pedig nem tudja vala, hogy ki az; mert Jézus félre vonult, sokaság lévén azon a helyen.

14. Ezek után találkozáék vele Jézus a templomban, és monda néki: Ímé meggyógyultál; többé ne vétkezzél, hogy rosszabbul ne legyen dolgod!

15. Elméne az az ember, és hírül adá a zsidóknak, hogy Jézus az, a ki őt meggyógyította.

16. És e miatt üldözőbe vevék a zsidók Jézust, és meg akarák őt ölni, hogy ezeket művelte szombaton.

A philadelphiai Tenth Presbyterian Church-ban folytatott tanulmányaimhoz van egy könyvem, melynek címe *The American Book of Days* (*A napok amerikai könyve*). Ez egy információs kivonat Amerika ünnepnapjairól, fesztiváljairól és évfordulóiról mintegy napi olvasatba szedve – az év minden napjára megad néhány évfordulót, vagy ünnepnapot. Nehéz anélkül olvasni, hogy el ne jussunk arra a pontra, mikor úgy érezzük: nem számít, az év melyik napjáról van szó, az a nap valaki számára fontos. Mindegyikünknek megvannak a maga speciális napjai – születésnap, az eljegyzés napja, a házasságkötés napja, az előléptetésünk napja, sőt, még valamelyik nagyon jó barát halálának évfordulója.

Ebben a fejezetben az összes közül a legfontosabb nappal szeretnénk foglalkozni. Ez egy nagy nap, és a legjobb dolog az, hogy évente nemcsak egyszer fordul elő, hanem hetente egyszer. S ez a nap a vasárnap. Azért fontos, mert heti megemlékezés az Úr Jézus Krisztus feltámadásáról, és mert – már akiknek – új kapcsolatot jelképez az Úr Jézus Krisztus Atyja, és azok között, akik Benne hisznek.

Egy új nap

Azért mondom, hogy a vasárnap új és örömteli nap, mert vannak néhányan a keresztyén egyházon belül, akik megpróbálják a vasárnapot komorrá és szigorúvá tenni, ami pedig soha nem volt cél. Azután megpróbálják a zsidó szombat keresztyén másolatává tenni. Egyes esetekben ezek a személyek olyan messzire mennek, hogy mindenestől elvetik a vasárnapi *ünneplést*, és helyette *betartják* a szombatot. Ez az Újszövetség szerint visszaesés „a napok és hónapok és idők, meg az esztendők” megtartásának rabszolgaságába (Gal4:10).

Erről a témáról beszélve úgy láttam, sokaknak segített a szombati istentisztelet és a vasárnapi istentisztelet közötti különbség megmutatása annak megértéséhez, hogy Isten nem akarta, hogy a zsidó szombat vég nélkül folytatódjon. Valójában az Ószövetség szívében, a Zsoltárok könyvében van egy prófécia arról az időről, amikor a szombat megtartása majd átadja a helyét a teljesen más keresztyén ünneplésnek. A 118. zsoltárban olvassuk: „A kő a melyet az építők megvetettek, szegletkövé lett! Az Úrtól lett ez, csodálatos ez a mi szemeink előtt! Ez a nap az, a melyet az Úr rendelt; örvendezzünk és vígadjunk ezen!” (22-24. versek)

A Bibliában magában semmi sincs, ami megmagyarázza ezt a jelképet – „a kő a melyet az építők megvetettek” – de van magyarázata a zsidó hagyományokban. Salamon templomának építésekor a templom építéséhez felhasznált köveket a kőfejtőben vágták formára, s miután a templom helyére szállították azokat, fémeszközök használata nélkül tették a helyükre. Ez az eljárás nagy figyelmet igényelt a kövek kivágásánál, s az építőterveit pontosan követték. Egy napon egy olyan követ szállítottak az építkezés helyszínére, ami látszólag nem illett bele az épületbe. Az építők félretették, majd hamarosan megfélemltek róla. Bizonyos idő elteltével az építők odáig jutottak az építésben, amikor speciális kőre, azaz zárókőre, vagy szegletkőre lett szükségük. Elküldtek a kőfejtőbe, de onnan azt az üzenetet kapták, hogy a kért követ már a helyszínre szállították. Nemsokára megtalálták a régi, elfelejtett követ. Ez volt a hiányzó kő. Ezért „a kő a melyet az építők megvetettek, szegletkővé lett” közmondássá vált a nyelvben.

A Zsolt118 idézi ezt a közmondást, de profetikus vonatkozásban. Krisztus eljövendő halálának és feltámadásának előképeként szerepel itt. Jézus az a kő, amit Izrael vezetői elvetettek. Mégis Ő vált Istennek az emberiség iránti igazságos bánásmódja szegletkővé. A kő megtalálásának napja a feltámadás napja. Így ez a nap, a feltámadás napja az a bizonyos új nap, amit az Úr szerzett, s amelyiken mindazok, akik Őt Megváltóként ismerik, örvendeznek.

Azért tudjuk, hogy ez a Zsolt118:22-24 helyes magyarázata, mert Péter adta, mikor a Szanhedrin előtt beszélt Jeruzsálemben az Úr feltámadása után. Ezt mondta Jézusról: „Ez ama kő, melyet ti építők megvetettetek, mely lett a szegletnek fejevé. És nincsen senkiben másban idvesség: mert nem is adatott emberek között az ég alatt más név, mely által kellene nekünk megtartatnunk.” (Csel4:11-12)

A végkövetkeztetés az, hogy a keresztyén vasárnapnak az Úr napjának, semmiféle kapcsolata sincs a zsidó szombat. Mi nem azért ünnepeljük a vasárnapot, mert Isten egyszer eltörölte Izrael számára a hetedik nap megtartását. Mi azért ünnepeljük a vasárnapot, mert azon a napon tett Isten csodálatos új dolgot az Úr Jézus Krisztus feltámasztásával a halálból.

Tizenegy fontos esemény

Kíváncsi vagyok, észrevetted-e valaha, hogy a feltámadással kezdődően az Újszövetségben feljegyzett minden esemény, amelyeknek fontos vallási jelentősége volt, a hét első napjára esett. Erre Lewis Sperry Chafer mutatott rá *Grace* című könyvében. Eme események száma tizenegy.

1. Az első és legfontosabb eme események közül az, hogy a hét első napján *Jézus Krisztus feltámadt a halálból*. Ezt a hatalmas tényt megemlíti mind a négy evangélium, és az Újszövetség mindvégig vissza-visszatér rá.

Gyakorta mondtam Krisztus feltámadásáról beszélve, hogy a hét első napjának ünneplése a korai keresztyének által a zsidó szombat helyett önmagában is hatalmas bizonyítéka a feltámadás bekövetkeztének. Figyelemre méltó tény, hogy noha majdnem az összes korai hívő zsidó származású, s hosszú időn át szombatoként tartották az istentiszteletet, mindazonáltal más napot választottak a keresztyén összejövetelhez. Ez nem történhetett szeszélyből, vagy a véletlen miatt. Csak Jézus Krisztus tényleges, történelmi feltámadása adhat erről számot. Ez a feltámadás egyik nagy bizonyítéka. Másrésről a tény, hogy vasárnapi volt a feltámadás, bizonyíték annak a kornak az új jellegére nézve, amelyben élünk. Azaz, életünket Krisztus feltámadott élete, nem pedig a mózesi törvénykezés alapelvei szerint mintázzuk.

Chafer írja: „Mikor Krisztus feltámadt a halálból, megszületett a keresztyénség, és létrejött az új teremtség. A régi rendben semmi sincs a hívő számára. Ő a feltámadás talaján áll. Ő csak az új teremtséghez tartozik. Isten hűséges mindahhoz, amit Krisztusban kimunkált, s Ő az Ígéjének megfelelően nem tűri el, hogy az új teremtség gyermeke visszamenjen, és

ünnepelje a régi, és bukott teremtés kezdetét, amiből az Ő gyermeke a kegyelem végtelen gazdagsága folytán megváltatott. Ha a kegyelem gyermekei kitartanak abban, hogy a régi teremtéshez kapcsolják magukat a szombat megtartásával, az korlátaik bizonyítéka az Ígének és Isten akaratának ismeretében, s elesés a kegyelemtől.”¹⁰³

2. A hét első napján *ment fel az Úr Jézus a mennybe földi életét követően először*. Ennek feljegyzését a Jn20:17-ben találjuk, ahol Jézus ezt mondja Mária Magdalénának: „menj az én atyámfiaihoz és mondd nekik: Felmegyek az én Atyámhoz és a ti Atyátokhoz, és az én Istenemhez, és a ti Istenetekhez”.

Hol töltötte Jézus a negyven napot, ami eközött a húsvéti reggel között, illetve a majdnem hét héttel később bekövetkezett végső mennybemenetele között telt el? Nem szabad úgy gondolnunk Rá, mint aki vidéken futkosott ide-oda, megpróbálván elrejtőzni a sziklák, vagy a fák mögött, majd megjelenvén néhány pillanatra ama események során, melyek úgy vannak feljegyezve, mint az Úr megjelenései a tanítványai előtt. Azokban a napokban Jézus szabadon járt menny és föld között, először földiként megjelenve azon az első húsvét reggelen. Emlékszünk, mit mondott Máriának: „Ne illess engem, mert nem mentem még fel az én Atyámhoz”, utána azonban nagyon rövid idő múlva megengedte a többi asszonynak, hogy megérintsék, s azon az estén a tanítványokat is felszólította erre (Mt28:9, Lk24:39). Ez látszólagos ellentmondás, de a számomra helyesnek tűnő válasz rá az, hogy a két megjelenés között Jézus fent járt az Atyánál. Ez volt a beteljesedése az aratás előtt az Úr elé vitt, és ott meglengetett kéve ószövetségi előképének. Jézusnak fel kellett mennie engesztelő halála értékének bemutatására az Atya elé a 3Móz16 (v. ö. Zsid9) beteljesedéseképpen. Azaz, a befejezett engesztelés bejelentése is része a feltámadása napja jelentőségének.

3. A hét első napján *Jézus először jelent meg a tanítványoknak, miközben ők a felső szobában voltak, és ott békességet adott nekik*. A békesség a megigazulás három eredménye közül az egyik, melyek Pál apostolnak a rómaibeliékhöz írott levele ötödik fejezetében vannak felsorolva. Beszél a békességről, az Isten elé járulás lehetőségességéről (a menetelről Istenhez), és az örömről. Mindezeket Krisztus adta a tanítványoknak. Ők nem voltak ugyanis békességben. Nem voltak tudatában Isten jelenlétének. S természetesen nem is örvendeztek, mert azt olvassuk, hogy titokban gyűltek össze a zsidóktól való félelem miatt. Jézus mindezeket az elmeállapotaikat megváltoztatta az Ő jelenlétével.

4. A hét első napján *Jézus először törte meg a kenyeret a tanítványokkal*. Ez kétszer is megtörtént, egyszer két tanítvány jelenlétében, akik mellé az emmausi úton csatlakozott, másodszor pedig a felső szobában az összes tanítvánnyal az első Úrnapja estéjén. Ezek voltak az úrvacsora első feltámadás utáni megtartásai.

5. A hét első napján *nyitotta meg Jézus a tanítványai elméjét* úgy, hogy megérthessék mindazt, amit a Szentírás tanít Róla.

Azt olvassuk Lukács evangéliuma fenséges 24. fejezetében, hogy azon az első feltámadási napon, mikor az Úr találkozott az emmausi úton a hazafelé tartó tanítványokkal, elkezdte „megnyitni az Írásokat”. Később, mikor együtt ettek, s elkezdte megtörni a kenyeret, akkor értették meg, hogy Ő kicsoda. Végül, a felső szobában „megnyilatkozta az ő elméjüket, hogy értsék az írásokat”. Ezt mondta nekik: „Így van megírva, és így kellett szenvedni a Krisztusnak, és feltámadni a halálból harmadnapon: És prédikáltatni az ő nevében a megtérésnek és a bűnök bocsánatának minden pogányok között, Jeruzsálemtől elkezdve” (Lk24:25-27). Krisztus vezetését követjük, mikor vasárnap olvassuk és magyarázzuk a Szentírást.

6. A hét első napján *parancsolta meg Jézus a tanítványainak, hogy az egész világon hirdessék az evangéliumot*. A Jn20:21-ben ezt mondta: „A miként engem küldött vala az Atya, én is akképen küldelek titeket”. A Lk24:48-ban pedig azt olvassuk, hogy ezt mondta:

¹⁰³ Chafer, Grace, 273-274. oldal

„Ti vagytok pedig ezeknek bizonyosságai”. Nekünk ugyanúgy küldettünk el a világba, ahogyan Jézus is elküldetett.

7. A hét első napján *lehelt Jézus a tanítványokra, és adta át nekik a Szentlelket* (Jn24:22).

8. A hét első napján, hét héttel a feltámadás után, *a Szentlélek eljött a mennyből Pünkösöd napján*, s kezdte meg küldetését a keresztyén egyház egész korszaka számára. Manapság mi a Lélekhez fordulunk a lelki ajándékokért és képességekért, valamint a helyesbítés, feddés és újjászületés végett, amikor a Biblia prédikálásán és tanításán keresztül munkálkodik.

9. A hét első napján *utasította a Szentlélek Pált arra, hogy gyűjtse össze a hívőket és prédikáljon nekik*. A történet a Csel20-ban olvasható, és Pál életének abban a korszakában történt, mikor Pál Troásban végezte a missziós munkáját. Érdekes ez a fejezet. A hatodik versében azt olvassuk, hogy Pál hét napot töltött a városban, azaz ott volt a hét minden egyes napján, beleértve mind az első, mind a hetedik napot (azaz a vasárnapot és a szombatot). Nyilvánvalóan választhatott a napok között, de azt olvassuk, hogy „A hétnek első napján pedig a tanítványok egybegyűlvén a kenyér megszegésére, Pál prédikál vala nékik” (7. vers). Ez újabb jele a korai keresztyén hagyományok normális mintájának.

10. *A hét első napját jelölte ki Pál, mint napot, melyen a korinthusi hívők közül mindenki „tegye félre magánál, a mit sikerül összegyűjtenie”* (1Kor16:2). Más szóval, ez volt az a nap amelyen az áldozatokat fel kellett ajánlani, és az Úr munkájára szentelni.

11. Végül, a hét első napján *jelent meg az Úr Jézus Krisztus János apostolnak Pátmósz szigetén* és adta át neki a nagy kijelentést Önmagáról, valamint mennyei dicsőségéről. Ugyanebben a kijelentésben vázolta fel a jövőre vonatkozó terveit az egyház korára, valamint arra, ami második eljövételét követi majd.

A jelenlegi minta

Ez a tizenegy fontos esemény, melyek mindegyike az Úr napján történt, nem a zsidó szombaton, megmutatja nekünk a feltámadás napjának fontosságát az egyház korszakára nézve. S nemcsak ennek a napnak a fontosságát mutatják meg, és azt is jelzik, hogy ez a helyes nap a keresztyén istentiszteletre, hanem mintát is adnak nekünk a mostani keresztyén ünneplésre. Minden, amit ezen a napon teszünk a gyülekezetben, ezen a tizenegy nagy eseményen alapszik. Ezek: az összegyülekezésünk, a Szentírás olvasása és magyarázata, Isten Ígéjének prédikálása és tanítása, az áldozatok (felajánlások) összegyűjtése, az úrvacsora megtartása, és mindenekfelett megemlékezés Róla, Aki meghalt és feltámadt értünk, valamint az Ő imádata. Nem véletlenül, vagy szeszélyből tesszük mindezeket. Ez Isten mintája. Hálaadásból követjük azért, amit Isten tett értünk az Úr Jézuson, a mi megváltónkon keresztül.

Végül, az Úr napját mint Isten heti nagy emlékeztetőjét tartjuk arról, hogy az Úrral való viszonyunkban nem vagyunk a törvény alatt. A kegyelem alatt vagyunk. Mikor a keresztyén elesik a kegyelemtől, mi történik vele? Nem veszíti el az üdvösségét. Nem ezt jelenti ez a kifejezés. Kiesni a kegyelemből annyi, mint a törvény alá esni. Mi azonban kegyelem által kapunk elhívást. Kegyelem által váltattunk meg. Kegyelem által igazultunk meg. Kegyelem által szentelődünk meg. Isten állandóan kegyelemmel tevékenykedik. Ő a mi kegyelmes Istenünk.

62. fejezet: Hogyan ünnepeljük a vasárnapot? Jn5:9-16

9. És azonnal meggyógyula az ember, és felvévén nyoszolyáját, és jár vala. Aznap pedig szombat vala.

10. Mondának azért a zsidók a meggyógyultnak: Szombat van, nem szabad néked a nyoszolyádat hordanod!

11. Felele nékik: A ki meggyógyított engem, az mondá nékem: Vedd fel a nyoszolyádat, és járj.

12. Megkérdeék azért őt: Ki az az ember, a ki mondá néked: Vedd fel a nyoszolyádat, és járj?

13. A meggyógyult pedig nem tudja vala, hogy ki az; mert Jézus félre vonult, sokaság lévén azon a helyen.

14. Ezek után találkozáék vele Jézus a templomban, és monda néki: Ímé meggyógyultál; többé ne vétkezzél, hogy rosszabbul ne legyen dolgod!

15. Elméne az az ember, és hírül adá a zsidóknak, hogy Jézus az, a ki őt meggyógyította.

16. És e miatt üldözőbe vevék a zsidók Jézust, és meg akarák őt ölni, hogy ezeket művelte szombaton.

Miképpen kell egy keresztyénnek a vasárnapot ünnepelni? Ez az a kérdés, amire az előző három, a szombatról és az Úr napjáról szóló fejezetben kerestük a választ, s amihez most lefektettük a szükséges alapokat. Miképpen kell egy keresztyénnek ünnepelni a vasárnapot? A legegyszerűbb válasz erre a kérdésre magában a névben rejlik, amit a Biblia adott ennek a napnak. Az Úr napja. Ezért azon a módon kell megélni, amelyik az Úr Jézus Krisztust a legjobban tiszteli és dicsőíti.

Az egyik kommentátor ezt írja: „Az Isten tiszteletére irányuló folytonos erőfeszítés fontosabb, mint a formák, amelyekkel ezt tenni próbáljuk. Egyesek az egyik módszert használják, mások a másikat, de mindkét esetben az Isten iránti szándék az, ami számít. S bármilyen eszközöket fogadunk is el, az őszinteségünk próbája annak mértéke lesz, hogy életünk mennyire tükrözi a hálát és a dicséretet... Lehet, hogy nem ugyanabban a formában valljuk meg a hitünket, nem ugyanazokkal a rítusokkal végezzük az istentiszteletet, vagy nem ugyanazzal az egyházfegyelemmel kormányozzuk magunkat. Lehet, hogy nem találjuk majd könnyűnek az együttműködést a közös feladatban. De a korok egymásutániségében azok az emberek, akik másban nem tudtak megegyezni, egyhangúlag egyesültek Isten dicséretében. Énekeskönyveink még mindig a keresztyén egység legnagyobb kézikönyvei.”¹⁰⁴

Ebből azonban nem következik, hogy az istentisztelet minden formája, illetve az Úr napja iránti tanúsított mindenféle viselkedés érvényes, vagy egyformán hasznos Isten tiszteletének támogatásában. Következésképpen érdemes kissé konkrétan megkérdezni. Pontosan mi a legjobb és leghelyesebb módja annak, ahogyan egy keresztyénnek ünnepelni kell az Úr napját? A válasznak erre a kérdésre természetesen messze kell esnie a szabályok bármiféle formájától, vagy a törvénykezéstől, s világosan el kell ismernie, hogy minden egyes esetben egy keresztyén végső soron egyedül Istennek felelős azért, hogy miképpen fogja azt ünnepelni.

¹⁰⁴ Gerard R. Cragg, „Exposition of the Epistle to the Romans.” *The Interpreter's Bible*, 9. kötet (New York, Abington, 1954.), 620. oldal

Csak a keresztyének számára

Először azonban azt kell világossá tenni, hogy a feltámadás napja, függetlenül attól, miképpen ünneplik, csak a hívők számára van. Ahogyan a szombat a törvény alatt csak Izrael nemzetére tartozott, de egyetlen pogány nemzetre sem, ugyanúgy a kegyelemben a feltámadás új napja is csak azokra tartozik, akik újjászülettek a Szentlélek által. Azokat, akik még nem keresztyének, nem szabad erőltetnünk, hogy betartsák.

Mikor ezt mondom, tudatában vagyok annak, hogy ez az alapelv átfogóan érvényes egy viselkedésmódra, ami hosszú idő óta elterjedt az angol nyelvű országokban, s amit sokan akarnak még ma is védeni. De olyan kedvesen akarom mondani, amennyire csak lehetséges: véleményem szerint sok keresztyén ama vágya, hogy rákényszerítsék a nem-keresztyéneket a vasárnap megtartására, helytelen, és egyes esetekben kifejezetten káros. Az én önző nézőpontomból kiindulva, nagyon örülök annak, hogy Amerika egyes részein fennállnak az úgynevezett „kék törvények”.¹⁰⁵ Valóban, mikor látom, micsoda kárt okoz Philadelphia egyes részein a szeszforgalmazás, azt szeretném a legjobban, ha a bárakat örökre bezárnák, és az iszákoskodásra fordított pénzt a családra, vagy a kisgyermekoktatására fordítanák. Ennek azonban még mindig semmik köze sincs a keresztyén vasárnaphoz, s bármiféle arra irányuló próbálkozás, hogy a nem keresztyéneket a vasárnap keresztyén módon történő megtartására kényszerítsék, bibliaellenes és ártalmas.

Miért? Lewis Sperry Chafer, akit gyakorta idéztem ebben a könyvben, ezekkel a szavakkal magyarázza ezt a dolgot: „A meg nem tértek nem tartanak fenn kapcsolatot az Úr napjával, mert az a nap csak az új teremtettséghez tartozik, ezért egy vallási nap betartásának rákényszerítése egy meg nem térte szélsőségesen félrevezető, ugyanis a kegyelem evangéliumának szélsőséges összezavarásához vezet. Isten nem hívja a meg nem térteket egy olyan nap megtartására, amihez semmiféle köze sincs. Az Isten és a bűnös közötti viszony az a viszony, amit a kegyelem új evangéliuma hozott létre és írt elő. Ez annak kérdése, hogy hiszünk-e az Úr Jézusban a bűnbocsánatra és az örök életre. Az, aki betartja a napot, de elveti Krisztust, mint Megváltót, nincs közelebb az üdvösséghez, vagy ahhoz, hogy Isten elfogadja, mint egyébként lenne. Az a feltételezett érdem, amit a nap betartásával szerez, lehet az egyik dolog, ami meggátolja őt abban, hogy Krisztust, mint az érdemtelen bűnösök Megváltóját lássa meg. Az emberek egyáltalán nem a cselekedetek által üdvözülnek, s bármiféle tanítás, ami félreviszi őket ebben a dologban az a bizonyos 'másik evangélium', amit Isten átka sújt (Gál 1:8).”¹⁰⁶

Közülünk senkinek nem jutna eszébe rákényszeríteni a keresztséget, vagy az úrvacsorát bárkire, aki nem hisz az Úr Jézus Krisztusban az üdvösségre. Ugyanígy a hét első napjának ünneplése is segítségül adatott az embereknek az Úr Jézus Krisztus feltámadásáról történő megemlékezéshez, s csak az képes ezt a napot Isten számára elfogadható módon megtartani, aki hiszi, hogy az Úr Jézus az ő bűneiért halt meg, s ő maga is feltámadt régi énjének halálából az élet új mivoltára az Úr Jézus Krisztuson keresztül.

Öröm

Hogyan kell hát egy keresztyénnek megtartania a vasárnapot? Vagy, korrektebben, hogyan kell egy keresztyénnek *ünnepelnie* a vasárnapot? Az első válasz a Westminsteri Kiskaté híres kérdéséből fakad: „Mi az ember végső célja?” S a régi skót presbiteriánusok ezt

¹⁰⁵ „Blue-laws” – a vasárnapi szórakozást megtiltó, a puritánok által sugalmazott néha kicsinyesen szigorú törvények – *a ford.*

¹⁰⁶ Chafer, *Grace*, 284-285. oldal

a választ adták erre: „Az ember végső célja, hogy dicsőítse Istent és örökké gyönyörködjön benne.”¹⁰⁷ Az *öröm* az Úr napjának első jellemzője.

Mint minden más, az Úr napjához kapcsolódó dolognak, ennek is annak az első feltámadási vasárnapnak az eseményeiben van az alapja. Máté evangéliumában a Krisztus megjelenéseiről szóló beszámolókból olvassuk, hogy a feltámadott Úr ajkán a sírtól visszatérő nőket üdvözlő első szavak ezek voltak: „Legyetek üdvözölve!” Az itt szereplő szó a *chairō*, melynek szó szerinti jelentése az „Örüljete!” (Mt28:9) Jézus azt mondta az asszonyoknak, hogy örvendezzenek. Nekik boldogoknak kellett lenniük. Ez volt az a nap, amit az Úr szerzett, és ezen örülniük és örvendezniük kellett.

Ha ez így van – márpedig így van – akkor hagyjunk fel a megnyúlt arcokkal, és fennkölt viselkedéssel, ami oly gyakran jellemzi Isten népét az Úr napján. S hagyjuk el azokat az imádókat is, akik csak azért jönnek a gyülekezetbe, hogy utána hazamehessenek. Ne gyere, ha nem örülsz az Íge prédikálásának, és a gyülekezet rá adott válaszában szóban és énekben. Az egyház első napjaiban az apostolok nem jártak körbe ajtócsengőket nyomkodva, hogy összegyűjtsék a népet az istentiszteletre. Nem kellett minden tagra kiterjedő látogatási terveket kovácsolniuk, hogy felszítsák az istentisztelet iránti lankadó érdeklődést. Sőt, ennek ellenkezője volt az igaz. A Cselekedetek könyve második fejezetében azt olvassuk, hogy a keresztyének „foglalatosok valának az apostolok tudományában és a közösségben, a kenyérnek megtörésében és a könyörgésekben... És minden nap egyakarattal kitarva a templomban, és megtörve házanként a kenyeret, részesednek vala eledelben örömmel és tiszta szívvel. Dicsérve az Istent, és az egész nép előtt kedvességet találva. Az Úr pedig minden napon szaporítja vala a gyülekezetet az idvezülőkkel.” (Csel2:42, 46-47)

Ezek boldog keresztyének voltak. Mások is szerettek velük lenni, s talán leginkább azért, mert boldogok voltak. Barátságok alakultak ki. Azután, ezeknek a barátságoknak az alapján az Úr naponta gyarapította a gyülekezetet az üdvözülőkkel.

Gondoltál-e valaha arra, hogy a te megjelenésed a gyülekezetben vasárnap, valamint a viselkedésed az ott töltött idő alatt fontosak a nem keresztyének újjászületésének vonatkozásában? Nézd csak meg, miképpen lehetséges ez. Vegyünk egy embert – vagy asszonyt – aki egyedül van a városban, s aki egy reggel, vagy este bekukkant a gyülekezetbe. Van egy problémája, de úgy tűnik ott senki sincs, aki segíthetne neki. Tegyük fel, hogy kétségbeesetten távozik, mert csak egy maroknyi nyomorult emberrel találkozik, akik elmotyogják a dicséretet, majd elkezdik az órájukat nézegetni, miközben a szolgáló prédikál. Mit fog az illető gondolni? Azt, hogy itt számára semmi érdekes nincsen. Itt nincs élet, nincs válasz a problémájára. Arra a következtetésre fog jutni, és joggal, hogy akik itt jelen vannak, azok csak kötelességérezetből, vagy rutinból vannak jelen. Viszont ha olyan gyülekezetbe lép be, ami tele van az istentiszteletnek áthatóan örülő emberekkel, akik úgy énekelnek, ahogyan csak tudnak, és jegyzetelnek az igehirdetés alatt, arra a következtetésre fog jutni, hogy még ha nem is érti, mi folyik itt, mégis van benne valami. Elkezd odafigyelni. S Isten felhasználja a felkeltett figyelmét arra, hogy elvezesse a bűnről való meggyőződésre és az újjászületésre. Ez sokszor megtörtént, és a saját gyülekezetemben is vannak, akik számára ez bizonyosság.¹⁰⁸

Mondhatom, hogy valójában nem ünnepled a vasárnapot, ha nem örülsz neki.

Tevékenység

¹⁰⁷ A „gyönyörködjön” helyén az angol eredetiben az „enjoy” szerepel, a fejezet címében is szereplő öröm pedig a „joy”. Így kapcsolódik össze a következő mondat ezzel. – *a ford.*

¹⁰⁸ Dr. Martyn Lloyd-Jones a *Preaching and Preachers* című könyvben (Grand Rapids, Zondervan, 1971), 157-158. oldal, ugyanerről a dologról beszél a saját tapasztalatából

Az Úr napjának második fontos jellemzője a *tevékenység*. Gondoljunk az első Úr napjára. Az valóban a tevékenység napja volt: az asszonyok a sír felé vezető úton, Jézus megjelenései, az emmausi tanítványok visszatérése Jeruzsálembe, a tapasztalataik megosztása, az úrvacsora, az Úr megbízatása. Lehetséges, hogy ha a másik hat napon át keményen dolgoztál, akkor a vasárnap a számodra „a pihenés napja” jellegét ölti. Ez azonban nem képezi az Úr napjának szerves részét. Az Úr napjának joggal kell a tevékenység napjának lennie.

Figyeljük meg, mit mond Chafer: „Az Úr napja nem az önző szórakozás, vagy időtöltés napja. Nem a tétlenség és az elheverés napja. Ennek előjogait meg kell őrizniük mindazoknak, akik örömmel teljesítik az Ő akaratát, és meg is fogják őrizni azt. Ez a nap lehetőséget kínál sokak számára, akik egész héten át folyamatosan végeztek a világi munkát, hogy teljesebb szolgálatát kínálják az imának, az istentiszteletnek és a bizonyágtételnek, melyek mindegyike Urukhoz kapcsolódik. A tanult keresztyén többé már nem azért munkálkodik, hogy elfogadható legyen Isten számára, ami a törvény alatt kötelezettség volt, hanem, miután kegyelem által elfogadtatott, azért munkálkodik, hogy megdicsőítse őt üdvözítő Urát. Megszűnt a saját munkáitól, s noha szüntelenül tevékeny, a Lélek hatalmával és energiájával munkálkodik.”¹⁰⁹

Ez természetesen nem azt jelenti, hogy bármiféle régi tevékenység visszatükrözi majd a nap teljes jelentőségét. Lenyírhatod a füvedet, ha akarod. Nem vagy a törvény alatt. De ennek nem sok köze van Krisztushoz, és nem segít kifejezni a feltámadás miatti örömet sem. A tevékenység más típusai a jelentősek.

Az első az istentisztelet. Tudom, egyeseknek furcsán hangzik, hogy az istentiszteletet tevékenységnek nevezzük, mert sokan passzív értelemben fogják fel azt, azaz ülnek a templompadban, s hagyni, hogy napi Íge úgy fusson keresztül a fejükön, mint a víz. Ez azonban csak paródiája a valódi istentiszteletnek. Jézus Krisztus azt mondta, hogy a valódi istentisztelet „lélekben és igazságban” történik (Jn4:24). Az igazság tartalmát is magában foglal. Azaz, az istentisztelet mindenekelőtt aktív, racionális tevékenység. Foglalkoztatnia kell az elmét.

Miért olvassuk a bibliai részeket a nép nyelvén, ahelyett, hogy héberül, görögül, vagy latinul olvasnánk? Miért éneklünk közösen? Miért képezi a prédikáció minden egyes szolgálat szívéét? A válasz: hogy foglalkoztassa az elménket.

„Nekünk tehát óvakodnunk kell az emocionális, esztétikus, vagy eksztatikus istentisztelet minden olyan formájától, amely nem teljes mértékben foglalkoztatja az elmét, s különösen azoktól, melyekről még azt is állítják, hogy ezek az istentisztelet felsőbbrendű formái”, írja John R. W. Stott. „Az egyetlen istentisztelet, ami tetszik Istennek, a szívbeli istentisztelet, s a szívből jövő istentisztelet pedig racionális istentisztelet. Ez a racionális Isten imádata, Aki racionális lényeknek alkotott minket, s racionális kijelentést adott nekünk, hogy racionálisan imádhassuk őt 'teljes elménkből'.”¹¹⁰

A második nagyon jelentős tevékenység, aminek jellemeznie kell az Úr napját, a mi bizonyágtételünk. Jézus Krisztus akkor jelentette ki a napnak ezt a jellemzőjét, mikor arra utasította az asszonyokat, hogy menjenek el a tanítványokhoz, majd később arról tájékoztatta a tanítványokat, hogy feladatuk lesz elvinni az életéről, haláláról és feltámadásáról szóló jó híreket a világ minden tájára. Megteszed ezt te is vasárnaponként? Természetesen bármelyik napon megteheted. Napjainknak az a lényege, hogy bármit teszünk vasárnap, azt megtehetjük (és meg is kell tennünk) a többi napon is. De legalább vasárnap teszel bizonyágot? Ez az a nap, melyen hívhatod a barátaidat, hogy veled együtt hallgassák Isten prédikált Ígését. De legalábbis ez a nap az, amelyen tanítanod kell a gyermekeidet arra, amit Krisztusról tudsz.

¹⁰⁹ Chafer, *Grace*, 290-291. oldal

¹¹⁰ John R. W. Stott, *Christ the Controversialist* (London, Tyndale Press, 1970), 195. oldal

Várákozás

Már jó sokat beszéltem a helyes keresztyén ünneplésről az Úr napján. Ez csak a keresztyének számára van. Ezt az örömnak kell jellemeznie. Ezt tevékenységgel kell megtölteni. De van még egy dolog: a nagy lelki *várákozásnak* is jellemeznie kell.

Szeretem a vasárnapot. S az egyik ok, amiért szeretem a vasárnapot, mert soha nem tudom előre, hogy mi fog történni. Mikor a gyülekezetbe menet elhagyom a házamat, soha nem tudom pontosan, kivel fogok találkozni, vagy hogy mi fog történni. Nem tudom, ki lesz jelent, vagy ki reagál majd a prédikációra. Soha nem tervezem üzenetek prédikálását azokról a problémákról, melyek, úgy képelem, jelen vannak a gyülekezetben, de mégis sokszor előfordul, hogy amit mondok, azt az Úr felhasználja pont valamely probléma kimondására.. Az életek változnak. Sőt mi több, nem ritkán ez a nap valaki egész lelki megtapasztalásának a fordulópontjává válik.

Efféle várákokkal mész Isten gyülekezetébe? Ha igen, az növeli majd az örömdet, és még keményebb munkálkodásra sarkall. Úszni fogsz majd Isten kegyelmében. S személyes módon fogod megtapasztalni az alábbi szavak jelentését, melyek összefoglalják a legtöbb vasárnapi tevékenységünket: „Azért akár esztek, akár isztok, akármit cselekesztek, mindent az Isten dicsőségére míveljete.” (1Kor10:31) „Hirdesd az ígét, állj elő vele alkalmas, alkalmatlan időben, ints, feddj, buzdíts teljes béketűréssel és tanítással.” (2Tim4:2) „Szüntelen imádkozzate.” (1Thessz5:17) „Mindenkör örüljete.” (1Thessz5:16) „Azért szerelmes atyámfiai erősen álljate, mozdíthatatlanul, buzgólkodván az Úrnak dolgában mindenkör, tudván, hogy a ti munkátek nem hiábavaló az Úrban.” (1Kor15:58)

63. fejezet: Isten vajon hallgat? Jn5:17-23

17. Jézus pedig felele nékik: Az én Atyám mind ez ideig munkálkodik, én is munkálkodom.

18. E miatt aztán még inkább meg akarák őt ölni a zsidók, mivel nem csak a szombatot rontotta meg, hanem az Istent is saját Atyjának mondotta, egyenlővé tévén magát az Istennel.

19. Felele azért Jézus, és monda nékik: Bizony, bizony mondom néktek: a Fiú semmit sem tehet önmagától, hanem ha látja cselekedni az Atyát, mert a miket az cselekszik, ugyanazokat hasonlatosképen a Fiú is cselekszi.

20. Mert az Atya szereti a Fiút, és mindent megmutat néki, a miket ő maga cselekszik; és ezeknél nagyobb dolgokat is mutat majd néki, hogy ti csudálkozzatok.

21. Mert a mint az Atya feltámasztja a halottakat és megeleveníti, úgy a Fiú is a kiket akar, megelevenít.

22. Mert az Atya nem ítél senkit, hanem az ítéletet egészen a Fiúnak adta;

23. Hogy mindenki úgy tisztelje a Fiút, miként tisztelik az Atyát. A ki nem tiszteli a Fiút, nem tiszteli az Atyát, a ki elküldte őt.

János evangéliumának tanulmányozása közben eljutottunk Jézusnak a János 5:17-47-ben feljegyzett beszélgetései közül az elsőhöz. Joggal ez az első, mert a vallásos gondolkodás problémájával foglalkozik, ami joggal az első a teológiai gondolkodásban. Miképpen ismerheti valaki Istent? S feltételezve, hogy Ő megismerhető, miképpen lehet ellenőrizni az Istenről azok által elmondottakat, akik azt állítják, hogy rendelkeznek efféle ismeretekkel?

Egy kortárs kérdés

Ezek nagyon fontos kérdések, különösen a huszadik század intellektuális klímájában. Századunkban sok gondolkodó mondja, hogy a miképpen lehet megismerni Istent, és a miképpen lehet ellenőrizni a Róla elmondottakat, nincs válasz.

Egyesek úgy vélik, hogy azért nincs válasz, mert Maga Isten soha nem szólal meg, hogy megválaszolja ezeket a kérdéseket. Ez az álláspontja például a filmrendező Ingmar Bergmannak. Nemrég hallottam egy történetet róla, amit Os Guinness mesélt el, egy ragyogó fiatal értelmiségi, aki korábban a svájci L'Abri Közösség tevékenységéből vette ki a részét. Guinness szerint Bergman Sztravinszkij zenéjét hallgatta, s közben volt egy látomása. Egy nagy tizenkilencedik századi katedrálisban találta magát. Körbejárt benne, majd eljutott egy Krisztus-portréhoz. Bergman hirtelen felfedezte ennek a festménynek a fontosságát. Odament hozzá és felkiáltott: „Szólj hozzám! Nem megyek ki ebből a katedrálisból, amíg nem szólsz hozzám!” Természetesen nem kapott választ. Krisztus nem mondott neki semmit. Így a film, amit még abban az évben megalkotott Bergman, s amelyben egy sor szereplő folyton kétségbeesetten keresik Istent, *A hallgatás* (A csend) címet kapta.

Isten hallgatása azonban probléma még az odaszánt keresztyéneknek is. Vegyük csak a szenvedés példáját. A világ tele van szenvedéssel, de általánosságban nem látszik, hogy Isten meghallaná az emberek kiáltásait a szenvedésben, vagy könnyítene fájdalmaikon. Így az egyik szerző, aki keresztyén szempontból közelíti meg a problémát, kérdő stílusban ír: „Komoly és gondolkozó emberek szembesülnek ezekkel a valóságokkal, s vannak füleik meghallani a kiáltást, s méltatlankodó csodálkozásuk időnként kifejeződésre jut olyasféle szavakban, amilyeneket az ókori próféta és költő is mondott: 'Mint tudhatná ezt az Isten, s

van-e a Magasságosban értelem?’ (Zsolt73:11)”¹¹¹ A másik mód, amivel a kortársaink érvelnek arról, hogy az Isten megismerésére vonatkozó kérdésekre miért nincs válasz, az, hogy a vallásos nyelvezet pusztá szimbolizmus. Ez „Isten beszéde”, ahogyan manapság sok szemináriumunkban elhangzik. Ez értelmetlen. Ez a viselkedésmód annyiban különbözik az elsőtől, hogy amíg az első azt mondja, hogy Isten jelen van, vagy jelen lehet, de hallgat, addig a második viselkedésmód kijelenti, hogy már maga az *Isten* elképzelés is értelmetlen. Isten nincs, ezért a vallásos kifejezéseknek sincs racionális értékük.

Ennek jelentését szemléltethetjük azzal, hogy a nem keresztyének miképpen használják az „Isten áldjon meg” rövidke kifejezést. Egy keresztyén ajkán ennek a mondatnak van értelme. Ez egy imádság arra, hogy Isten, Aki a világot és az illetőt teremtette, s Aki meghalt érte, hogy megváltsa őt Krisztusban, tartsa és gazdagítsa meg az életét. De mi értelme lehet a kifejezésnek például egy nem keresztyén hírmagyarázó ajkán, egy olyan emberén, aki pusztán efféle szellemeskedéssel fejezi be a műsorát: „Nos, jó éjszakát mindenkinek. Várom önöket holnap este 6 órakor, Isten áldjon mindenkit”? Ebben a formában ennek a kifejezésnek nincs racionális tartalma. Csak érzelmi, vagy pszichológiai értéke miatt használatos. Más szóval, csak azért használatos, mert jó érzéseket kelt a hallgatóban. Sokan állítják azt, hogy minden vallásos beszélgetés mindössze csak ezt képes elérni. Manipulatív értékük van, de reális jelentésük nincs.

Ugyanennek a gondolatnak a másik kifejezésmódja látható Edward Gibbon szavaiban, aki a *The Decline and Fall of the Roman Empire* szerzője. Gibbon azt írta az első keresztyén évszázadról, hogy a köznép a világ összes vallását „egyformán igaznak” tekintette, a filozófusok „egyformán hamisnak”, a magisztrátusok pedig „egyformán hasznosnak”. Ebben a rendszerben, ami van mellékesen megismétlődni látszik, minden igazság viszonylagos, és a vallásos kijelentések különösen értelmetlenek.

Ezekkel a nézetekkel szemben a keresztyénség egyedi álláspontra helyezkedik. A keresztyének hiszik, hogy Isten szólt, mégpedig világosan szólt, s amit mondott, az igaz. Ez a lényeges Krisztus első beszélgetésének János evangéliumában, ami két fő részből áll. Az első részben (17-30. versek) Jézus azt tanítja, hogy az ember megismerheti Istent, mivel Isten, az Atya kijelentetik Istenben, a Fiúban. A beszélgetés második részében (31-47. versek) Jézus bizonyítja ezt az állítását, rámutatván, hogy az Ő tanúbizonyságát egy sor egyéb Isten adta bizonyíték támasztja alá. Kezdjük ennek a beszélgetésnek a nyitó részével.

Atya és Fiú

Az első kijelentés, amit Jézus tesz, hogy Ő egy az Atyával az Atya minden cselekedetében. Kimondja ezt negatívan, majd pozitívan is. Először: „Bizony, bizony mondom néktek: a Fiú semmit sem tehet önmagától, hanem ha látja cselekedni az Atyát”, majd „mert a miket az cselekszik, ugyanazokat hasonlatosképen a Fiú is cselekszi” (19. vers). Ez az istenségéről, az Istennel való azonosságáról szóló állítás. Annak kijelentése ez, hogy mindazt, amit Isten az Atya cselekszik, Jézus is megcselekszi, s mindaz, amit Jézus tesz, az Atya is megteszi. A dolog végkövetkeztetése az, hogy Jézus Isten.

Ebben a kijelentésben azonban még ennél is több van. Mikor ugyanis Jézus „Az én Atyám mind ez ideig munkálkodik, én is munkálkodom” kijelentéssel kezdte a mondanivalóját, akkor nemcsak arra utalt, hogy az Atya Vele együtt munkálkodott minden egyes, a földi szolgálata során tett cselekedetében, hanem azt is kimondta, hogy az Atya együtt munkálkodott Vele, és Ő az Atyával minden egyes ezt megelőző cselekedetükben is. Más szóval Jézus a zsidó hallgatói elméjét visszairányította Istennek a teremtetés kezdete óta végzett munkáira és azt állította, hogy abból a munkából Ő is kivette a részét.

¹¹¹ Robert Anderson, *The Silence of God* (Grand Rapids: Kregel, 1965) 1.

Fontos dolog ez annak megértéséhez, hogy kicsoda Jézus, mert nem elegendő csak egy konkrét időszakban, a földi tartózkodása időszakában gondolni Rá. Egyik korábbi írásomban elmondtam egy történetet, mely rávilágít, mit kell tennünk, ha helyesen akarjuk Őt megérteni. 1962 nyarán a barátommal tettünk egy körutat a Földközi-tengeren, ami végül a felső-egyiptomi Luxorban ért véget. Azért mentünk oda, hogy megnézzük a romokat, főleg a luxori nagy templomét, amit több, mint 3000 éve építtetett III. Amenhotep. Hatalmas oszlopok vannak ebben a templomban, mindegyikük majdnem 12 méter átmérőjű, és húsz-harminc méter magas. A figyelmünket az ásatás majdnem végénél látható egyik oszlop vontá magára, melynek a tetején egy kis ház állt. Megkérdeztük a vezetőt, hogyan került az oda. Az öregember azt mondta, hogy még az ásatások megkezdése előtt egy farmer élt ezen a területen a modern Luxor határán, aki szilárd alapot keresett ahhoz, hogy felépíthesse a házát. Feltúrta a homokot, és végül megtalált valamit, amit sziklának hitt. Ott építette fel a házát. Idővel, mikor a szél elkezdett fújni a háza körül, és elhordta a homokot, a farmer rájött, hogy nem sziklára épített, hanem egy kézzel faragott szikladarabra. Később megértette, hogy ez a szikladarab része volt egy oszlopnak, még később pedig arra is, hogy ez egy álló oszlop. Erre az időre az ásatások elérték a területet. A földet elhordták, s végül a házát ott hagyták az oszlop tetején, ahol ma is látható.

Ez szemléltető példája annak, hogyan értik félre egyesek az Úr Jézust. Elismerik, hogy nagy ember volt, sőt még azt is kijelentik, hogy életük bizonyos mértékig Őrá épül. Számukra Ő nagy tanító. Ez természetesen igaz. De noha ez igaz, önmagában ez a nézet olyan félrevezető, mint azé az egyiptomi farmeré, aki azt hitte hogy sziklára építi a házát. Ahhoz, hogy valaki valódi ismeretekkel rendelkezzen Jézus Krisztusról, az illetőnek félre kell tenni az emberi történelem évezredeit, s megragadni az Ő képét, amint Istennel, az Atyával létezik és Istennel, az Atyával munkálkodik az örökkévalóságtól fogva.

Engedelmesség

A második dolog, amit Jézus kijelent az Atyával fennálló viszonyáról, hogy azonossága az Atyával az engedelmességet is magában foglalja. Ez az akarat kérdése, ami azt jelenti, hogy az Atya elméje és a Fiú elméje egyek. Nem szabad azt hinnünk, hogy mikor Jézus azt állította: semmit sem képes cselekedni, csak amit látott, hogy az Atya is teszi, akkor Ő valamiféle robot, vagy tökfey volt csupán, aki gondolkodás nélkül hajtotta végre az Atya parancsait. Ez egyáltalában nem az, amit mondott. Krisztus személy. Van személyisége, benne értelemmel és érzelmekkel. Kísértésekkel, valódi kísértésekkel szembesült. Voltak elcsüggesztések. Mindazonáltal soha semmiben nem volt engedetlen az Atya iránt. Engedelmeskedett Neki, mégpedig akarattal engedelmeskedett.

Ez az, amit akar, hogy te is megtegyél bizonyos értelemben, vagy inkább lehetővé teszi, hogy megtegyed, miután üdvözített. A gond velünk az, hogy ebben a dologban mi Jézus Krisztus ellentétei vagyunk. Minket nem érdekel az Isten iránti engedelmesség. Minket a saját dolgaink megcselekedése érdekel. Mi a saját életünket akarjuk élni. Mi magunk akarunk önmagunk „istene” lenni. Jézus nem volt ilyen, mert bármit is cselekedett, azt az Atya iránti szeretetből és a Neki való engedelmességben tette.

Nem csodálatos dolog tudni, hogy Isten természetének szívében a szeretet lakozik? Miképpen tudhatjuk, hogy Isten természete a szeretet? Tudom, hogy a Biblia ezt tanítja. Konkrétan kimondja az 1Jn4:8, 16-ban. De miképpen tudhatjuk a Bibliától függetlenül? Csak az Úr Jézus Krisztus természete és cselekedetei következtében tudjuk, hogy Isten szeretet, mert Ő Maga is egyszerre Isten és szeretet. Valaki a teremtés szépségére mutat. De ha ezt tesszük, azzal csak azt bizonyítjuk, hogy Isten a rend Istene. A teremtés nem jelent ki semmit a szeretetről. Ha azt állítod, hogy az Isten által teremtetett egyes dolgok hasznosak az ember számára, ezért Isten irántuk való gondoskodását mutatják ki, akkor én rámutatok, hogy más

teremtett dolgok viszont egyáltalán nem hasznosak, sőt pusztítók. A szeretetnek a személyiséghez van köze. Ez a személyek jellemzője. Nos tehát hogyan tudjuk, hogy Istennek van személyisége, s hogy az ő személyiségét a szeretet jellemzi? Csak Krisztuson keresztül. Ő szeretett minket, és önmagát adta értünk.

Élet és ítélet

Végül van még két kijelentés, amit Jézus tesz az Atyával fennálló viszonyáról. Ezt mondja a 20. versben: „Mert az Atya szereti a Fiút, és mindent megmutat néki, a miket ő maga cselekszik; és ezeknél nagyobb dolgokat is mutat majd néki, hogy ti csudálkozzatok.” Ezek a „nagyobb dolgok” azok, amelyeket a következő versek írnak le. Először is az, hogy a Fiú életet ad annak, akinek akarja, másodszor, hogy a Fiú lesz az emberek Bírója az Atya nevében. Az első állítást így jelenti ki: „Mert a mint az Atya feltámasztja a halottakat és megeleveníti, úgy a Fiú is a kiket akar, megeleveníti.” (21. vers)

Ez olyan hivatkozás volt az Ószövetségre, amit minden jól értesült zsidó azonnal megértett. Az Ószövetség azt tanította, hogy csak Isten adhat életet, és csak Ő támaszthat fel halottat az életre. Az 5Móz32:39-ben ezt olvassuk: „Most lássátok meg, hogy én vagyok, és nincs Isten kivülem! Én ölök és elevenítek”. Az 1Sám2:6-ban ezt olvassuk „Az Úr öl és elevenít, Sírba visz és visszahoz.” Mikor Naámán, a szíriai tábornok eljött Izrael királyához a leprájára gyógyírt keresvén, mert azt hallotta, hogy Elizeus meg tudja őt gyógyítani, Izrael királya azt hitte, hogy csak alkalmat keres az összecsapásra, és kétségbeesetten így kiáltott: „Isten vagyok-e én, hogy öljek és elevenítsek?” (2Kir5:7) Az egész Ószövetségen keresztül mindig ugyanazt látjuk. Az életadás – legyen az fizikai születés, lelki élet, vagy a feltámadás élete – Isten előjoga. Következésképpen, mikor Jézus azt állította, hogy képes életet adni, azzal egyben azt is állította világosan, hogy Ő Isten.

Ugyanez a dolog igaz az ítéletre is. Minden zsidó tudta, hogy egy napon Isten ki fogja hirdetni az utolsó ítéletét. Az 5Móz1:17 kijelenti, hogy „az ítélet az Istené”. Ez is Isten előjoga volt. Így mikor Jézus azt állította, hogy Ő ugyanaz, mint Aki majd ténylegesen végrehajtja az Atya ítéletét, azzal azt jelentette ki (nem kisebb bizonyossággal, mint az előző kijelentésben), hogy Ő Isten.

Tegyük egybe ezt a kettőt: ezek a kijelentések Krisztus ama állítását teszik közzé, hogy Jézus Isten, és együtt munkálkodik Istennel minden dolgok elejétől a végéig, a teremtéstől az utolsó ítéletig, az örökkévalóságtól az örökkévalóságig.

Az út

A jelen igeszakasz utolsó verse azt mondja el nekünk, hogy Isten, az Atya Jézusra bízta az ítéletet, „hogy mindenki úgy tisztelje a Fiút, miként tisztelik az Atyát” (23. vers). De miképpen tiszteljük a Fiút? Mindenekelőtt elismerve, hogy Ő az, akinek mondja Magát, és alávetjük magunkat Neki és a tanításának. John W. Stott írta erről a dologról: „Ha Jézus, aki így tanított tekintéllyel, a testé lett Isten Fia volt, akkor meg kell hajolnunk a tekintélye előtt, és el kell fogadnunk a tanítását. Meg kell engednünk, hogy a mi véleményünket megolvassza az Ő véleménye, s a mi nézeteink az Ő nézeteitől függjenek. S ebben benne foglaltatik a kényelmetlen és a divatból kiment tanítás is.”¹¹²

Ez magában foglalja Jézusnak az üdvösséggel kapcsolatos tanítását is. Valamennyivel a János 5-ben feljegyzett események után Jézus azt mondta: azért megy a keresztre, hogy életet adja „váltságul sokakért” (Mk10:45). Élete vége felé pedig ezt mondta: „Én vagyok az út, az igazság és az élet; senki sem mehet az Atyához, hanemha én általam” (Jn14:6). Igazak

¹¹² Stott, *Christ, the Controversialist*, 210. oldal

ezek a dolgok? Igazak, ha Jézus az, akinek mondta Magát. Ha Ő Isten, akkor igazaknak kell lenniük. Ő az út, az egyetlen út az Atyához. Hiszel ebben? Tiszteled őt az üdvösséggel kapcsolatos tanításában?

Végül, tiszteld Őt a keresztyén élettel kapcsolatos tanításában? Tanított téged arra, hogy miképpen kell élni. A Biblia tele van ilyen tanításokkal. Megpróbálsz követni ezeket? Ez nemcsak kötelességed, ha keresztyén vagy, hanem az egyetlen ésszerű út bármelyik férfi, vagy nő számára.

64. fejezet: Örökkévalóságot bírni az időben, Jn5:24-27

24. Bizony, bizony mondom néktek, hogy a ki az én beszédemet hallja és hisz annak, a ki engem elbocsátott, örök élete van; és nem megy a kárhozatra, hanem általment a halálból az életre.

25. Bizony, bizony mondom néktek, hogy eljő az idő, és az most vagyon, mikor a halottak hallják az Isten Fiának szavát, és a kik hallják, élnek.

26. Mert a miként az Atyának élete van önmagában, akként adta a Fiúnak is, hogy élete legyen önmagában:

27. És hatalmat ada néki az ítélettételekre is, mivelhogy embernek fia.

Ha napjaink televíziós show-műsorai alapján kell ítélnünk – ami véletlenül nem éppen rossz módja az ítéletnek arról, hogy mi van a legtöbb ember elméjében az idő jelentős részében – akkor természetesen nagyon sok ember az étellel van elfoglalva. Az egyik legnépszerűbb televíziós program a *This is Your Life (Ez a te életed)*. A másik nagy délutáni pénzcsináló a *Love of Life (Az élet szeretete)*. Még a reklámok is úgy kezdődnek, hogy „sokat kell megélned”, aztán kínálnak valamit, ami segít neked könnyebben élni.

Az étellel és az életminőséggel való foglalkozás alapvető az emberek számára. Sajnos a napjainkban kínált ígéretek az élet bőségére vonatkozólag nem elégségesek, és még a legjobb ajánlat is semmivé válik, ha összevetjük az élet ama nagy ajánlatával, amit az Úr Jézus Krisztus kínál nekünk.

A dolgok látszólag a múltban sem nagyon mentek másként, mert a férfiak és a nők pontosan úgy törődtek az étellel, mint manapság. A dolgok eme állapota vezette Jánost, a negyedik evangélium szerzőjét arra, hogy sokszor az élet forrásaként beszéljen Jézus életéről. Például, evangéliumának nyitó soraiban ezt írta: „Ő benne vala az élet, és az élet vala az emberek világossága” (1:4). A harmadik fejezetben feljegyezi Jézus Nikodémussal folytatott beszélgetését az újjászületésről. Ez az élet beszélgetése. A samaritánus asszonnyal folytatott beszélgetésben Jézus „élő vizet” kínál. Ugyanez a téma merül fel ismét és ismét a nagy beszélgetésekben. Végül, a János evangéliumának 20. fejezetében leírt két végkövetkeztetés közül az elsőben az evangélium szerzője ezt írja: „Sok más jelt is mívelt ugyan Jézus az ő tanítványai előtt, a melyek nincsenek megírva ebben a könyvben; Ezek pedig azért irattak meg, hogy higgyétek, hogy Jézus a Krisztus, az Istennek Fia, és hogy ezt hívén, életetek legyen az ő nevében.” (30-31. versek) Ennek az utolsó versnek megfelelően János egyik fő célja az írással az volt, hogy minden ember belépjen Isten életébe. S ez az egyik aspektusa – bizonyos szempontból a fő aspektusa – Krisztus eljövételének a Földre az emberek megmentése végett.

Az élet ajándéka

Az első dolog ezekben a versekben tehát az, hogy az Isten élet birtoklása nem az ember, hanem az Isten cselekedetével kezdődik. Más szóval, az élet nem jutalom a hitért. Pont fordítva. Először jön az élet: az ember csak után hisz. Azért hisz, mert Isten előzőleg a saját életét ültette bele. A 24. versben ezt olvassuk: „Bizony, bizony mondom néktek, hogy a ki az én beszédemet hallja és hisz annak, a ki engem elbocsátott, örök élete van; és nem megy a kárhozatra, hanem általment a halálból az életre.”

El kell ismernem, hogy sok igehirdető más értelemben vette ezt a verset. Ők azt tanították, hogy a mondat időbeli sorrendiséget jelent, így az embernek először hallania és hinnie kell, majd a hitének eredményeképpen jut az élet birtokába. Ez nem igaz. Először is nincs is semmiféle sorrendiség. János szóhasználatában a „hallani” ugyanaz, mint a „hinni”.

Azt jelenti: szívvel hallani. Ennek a két kifejezésnek a lényege az, hogy hallani *Krisztus* szavait és hinni *Istenben* egy és ugyanaz. Ez a beszélgetés fő témája is.

Másodszor, az „általment” nem jövő, hanem jelen időt jelent. Ha az örök élet birtoklása a hit eredménye lenne, akkor az igeverbsben jövő idejű igének kellene szerepelnie. Akkor ezt kellene olvasnunk: „Aki az én beszédemet hallja, és hisz annak, aki elküldött engem, örök élettel *fog rendelkezni*.” Az ige jelen ideje valójában azt jelzi, hogy aki hisz, azért teszi ezt, mert már megvan benne Isten élete.

Egy fejezettel később pontosan ugyanezt tanítást mondja el tagadó értelemben, mikor ezt mondja: „Senki sem jöhet én hozzám, hanemha az Atya vonja azt” (Jn6:44).

A harmadik és döntő ok, amiért az általam jelzett értelemben vettem a Jn5:24-et, mert ez az Íge tanítása egészében véve. Vegyük Ábrahám esetét példaként. Mit tett Isten, mikor elhívta Ábrahámot? Vajon lenézett a mennyből, és ezt mondta: „Nézzük, talállok-e valakit, akiben van egy kevés jóság, talán némi hit. Találhatok valakit, akivel munkálkodhatok? Ó igen, van valaki, akinek van valamije, az Ábrahám! Van hite. Vele fogom kezdeni.” Egyáltalában nem! Isten Ígéje azt mondja el nekünk, hogy Ábrahám nem különbözött a többi kortársától (Józs24:2). Valamennyien idegen isteneknek szolgáltak. Ez tehát a tiszta kegyelem cselekedete volt, mikor Isten kihívott egy embert a többi közül. A káldeai Ur városának akkori lakosai közül senki nem tudott semmit az igaz Istenről. De Isten olyan dicsőséggel jött hozzá, amint István elmeséli (Csel7:2), hogy Ábrahám azonnal engedelmeskedett az isteni elhívásnak. Mindig Isten jön először, mikor eljön valakihez, aztán követi Őt az illető.

Ábrahám leszármazottai

Sajnos, miközben igaz, hogy sokan elismerik: ez a helyzet másoknál, mindig lesznek olyanok, akik a maguk számára kivételt keresnek. Ez ugyanúgy igaz volt Jézus napjaiban, mint manapság. Jézus napjaiban így hangzott a kifogás: „Elismerjük”, mondák ellenfelei, „hogy Ábrahám akkor kapta az elhívását, mikor idegen isteneknek szolgált, és nem volt benne semmi Istennek tetsző. Elismerjük ezt az igazságot. De miképpen következik ebből, hogy ez ránk ugyanúgy igaz, akik Ábrahám leszármazottai vagyunk? Biztos, hogy a leszármazásunk számít valamit.” Mikor ezt az ellenvetést hangoztatták Jézus azzal válaszolt, hogy rámutatott: Isten a lelki leszármazással törődik inkább, mintsem a testivel. Ezért noha igaz volt, hogy akik így érveltek, Ábrahám leszármazottai voltak testileg, ugyanolyan nyilvánvaló volt azonban az is, hogy lelkileg nem tőle származtak, mert Ábrahám lelki gyermekei hittek volna Jézusban. Ezért mondta nekik: „Monda azért nekik Jézus: Ha az Isten volna a ti atyátok, szeretnétek engem: mert én az Istentől származtam és jöttem... Ti az ördög atyától valók vagytok.” (8:42, 44) Honnan származnak a lelki leszármazottak? Az egyetlen válasz az, hogy közvetlenül Istentől.

Látjuk ezt Ábrahám közvetlen leszármazottainak esetében is. A zsidók azt állították, hogy különleges helyzetben vannak Istennel, mert Ábrahám leszármazottai, de figyelmen kívül hagyták a tényt, hogy Ábrahám több, mint egy fiúnak adott életet. Izsák volt az ígért gyermeke. De Izsák előtt született Ismáel. Vele mi a helyzet? Isten nyilvánvalóan Izsákot választotta, bemutatván ezzel, hogy Ő az élet egyetlen forrása, s Ő nem választ ki arra az életre mindenkit, s nem adja azt meg mindenkinek.

Lehetek egyesek – kétségtelenül voltak is Pál korában – akik azt állították, hogy Isten az anya érdemei, vagy érdemtelenége alapján választott. Ők nagy örömmel mutattak rá, hogy mind Izsák, mind Ismáel Ábrahám fiai voltak, csak Izsák Sárától született. A másik – a szóban forgó emberek megvetéssel mondanák – az egyiptomi rabszolganő, Hágár fia volt.

Vajon ez az oka Isten választásának? Csak a következő generációra kell vetnünk egy pillantást a válasz meglátásához. Mikor ugyanis Isten a következő választását teszi a két testvér között, azok egyetlen zsidó anyától születtek. S nehogy valaki megpróbálja az életkort,

mint tényezőt bevonni a számításokba, azt is látjuk, hogy a két testvér ikertestvérek. Sőt, nehogy azt állíthassa valaki, hogy a választás a fiúk erkölcsi jellemének figyelembe vételével történt, Isten már akkor kihirdeti a választását, mikor ők még az anyaméhben vannak, más szóval, még mielőtt Ézsauak és Jákóbnak lehetősége nyílt volna bármiféle jó, vagy gonosz megcselekvésére.

A választás ismét teljes mértékben Isten szívében rejlett. Isten annak ad áldást, akinek akar. Annak ad életet, akinek akar. Nincs semmiféle ember módszer, mellyel számításba lehetne venni az Ő útjait.

Így vázolja fel Pál az érvet a Róma 9-ben:

„Nem lehet pedig, hogy megghiúsult legyen az Isten beszéde. Mert nem mindnyájan izráeliták azok, kik Izráeltől valók; Sem nem mindnyájan fiak, kik az Ábrahám magvából valók; hanem: Izsákban neveztetik néked a te magod. Azaz, nem a testnek fiai az Isten fiai; hanem az ígélet fiait tekinti magul. Mert ígéletnek beszéde ez: Ez idő tájban eljövök, és Sárának fia lesz. Nemcsak pedig, hanem Rebeka is, ki egytől fogant méhében, Izsáktól a mi atyánktól: Mert mikor még meg sem születtek, sem semmi jót vagy gonoszt nem cselekedtek, hogy az Istennek kiválasztás szerint való végzése megmaradjon, nem cselekedetekből, hanem az elhívótól, Megmondatott néki, hogy: A nagyobbik szolgál a kisebbiknek. Miképen meg van írva: Jákóbot szerettem, Ézsaut pedig gyűlöltem.” (6-13. versek)

Sőt, Isten mindig ezen a módon tevékenykedik. Mikor hívta el Isten Mózeset? A válasz az, hogy mikor Mózes még csecsemőként egy vesszőkosárban lebegett a Nílus vizén. Mikor választotta Isten Keresztelő Jánost, hogy legyen hite Őbenne, és végül a Messiás előfutárává váljon? A válasz az hogy mielőtt megszületett, amint az kijelentetett mind az édesanyjának, Erzsébetnek, mind az Úr édesanyjának, Máriának. Mikor hívta el Krisztus a legtöbb tanítványát? Mikor először jöttek felkeresni Őt? Nem hanem inkább mikor még halászok voltak, és a mesterségüket űzték. Ezen a módon hív el téged is. Isten természetesen különböző eszközökkel hív el. Gyakorta a prédikáláson keresztül. Néha egy keresztyén barát életén, vagy bizonyágtételén keresztül. Néha a rádiót, vagy egy könyvet használ. De bármi legyen is az eszköz, a lényeg az, hogy Isten hív el először. Sőt mi több, Ő ültet új lelki életet az egyénbe, hogy az örökkévalóság hívogatásától felébredve az elhívás célszemélye meghallhassa Őt, és hittel válaszolhasson.

Az élet bővelkedő

Nem szabad természetesen azt gondolnunk, hogy Isten eme kezdeti elhívása az egész történet. Ott van a hívő evilági élete, majd a feltámadás élete, ami a jövő. Jézus azzal folytatja, hogy a soron következő versben az élet eme két összetevőjéről beszél.

A 25-26. versek kijelentik: „Bizony, bizony mondom néktek, hogy eljő az idő, és az most vagyon, mikor a halottak hallják az Isten Fiának szavát, és a kik hallják, élnek. Mert a miként az Atyának élete van önmagában, akként adta a Fiúnak is, hogy élete legyen önmagában.” Itt az utalás azokra a halottakra történik, akik lelkileg halottak, mint a megelőző versben. De az ige, ami bevezeti az „élet” szót nem jelen, hanem inkább jövő idejű. Ez azt jelenti, hogy ebben a versben Jézus annak a személynek az egyre jobban bővelkedő evilági életét érti, aki hisz Őbenne. A sorrend a következő. Először, Isten beülteti az életet abba, akit a gyermekévé akar tenni. Utána, a beültetett új élet következtében a gyermek most már hallja Isten Ígétjét és hisz. Harmadszor a gyermek egyre jobban megtapasztalja ezt az életet. Ezért mondja Jézus, hogy „akit én elhívtam, most egyre bővelkedőbb módon éli az életét”.

Bőséges a te életed? Lehetséges, hogy keresztyén vagy, de mégis bővelkedő életed: sokan vannak így. Mégis, a te előjogod, hogy egyre jobban belépj ebbe, ha megengeded, hogy Jézus napról-napra változtasson az életeden.

A feltámadott élet

Végül, a továbbiakban majd kiterjedtebben tanulmányozott igeversekben Jézus beszél a jövőbeli életéről is, a feltámadásra célozva azzal. Beszél az élet kezdeti ajándékáról, mellyel az illető hívővé válik. Beszél a jelen életéről. Most pedig rátér a jövőre: „Ne csodálkozzatok ezen: mert eljő az óra, a melyben mindazok, a kik a koporsókban vannak, meghallják az ő szavát, és kijőnek; a kik a jót cselekedték, az élet feltámadására; a kik pedig a gonoszt művelték, a kárhozat feltámadására.” (28-29. versek) Ezek szerint a versek szerint az élet, amit a lelki újjászületés pillanatában kapunk igazi végcélját csak akkor éri el, mikor belépünk az életbe a feltámadáson keresztül.

Mi az a bizonyos élet, amivel mi, az Úr Jézusban hívők rendelkezünk? Péter elmondja nekünk, hogy ezzel az „isteni természet részeseivé” lehetünk (2Pt1:4). Így tehát ez az élet örök, és megsemmisíthetetlen, mint Maga Isten. Örökké fog tartani, s nem lesz örökösen nyomorult és lealjasult létezés, amilyen lenne pedig az életünk, ha magunkra lennénk hagyva. Örökösen abban az életben járunk, ami Isten minden minőségével rendelkezik.

Egyesek úgy képzelték, hogy ez az élet nem tart örökké. Egyesek úgy vélték, hogy nem örök. De ha ez így lenne, akkor ezeknek a szavaknak nincs semmi jelentőségük, és Isten Ígéje értelmetlen. Ha megtagadhatjuk úgy, hogy többé már nem a miénk, akkor nem is örök. Vajon Isten megváltozhat? Természetesen nem! Akkor az Ő ajándékai sem vonhatók vissza. A Biblia kimondja: „Mert megbánhatatlanok az Istennek ajándékai és az ő elhívása” (Rm11:29). Ha Isten tíz évnyi életet adott volna nekünk, akkor ez az élet nem veszne el a tíz év letelte előtt. Ha ezer évnyi életet adott volna nekünk, akkor az ezer évig tartana. S ha örök életet adott nekünk, akkor az örökké fog tartani. Biztosak lehetünk benne, hogy elvezet a saját fizikai feltámadásunk pillanatához, s azon túl is...

65. fejezet: Élet-halál kérdése, Jn5:28-30

28. Ne csodálkozzatok ezen: mert eljő az óra, a melyben mindazok, a kik a koporsókban vannak, meghallják az ő szavát,

29. És kijőnek; a kik a jót cselekedték, az élet feltámadására; a kik pedig a gonoszt művelték, a kárhozat feltámadására.

30. Én semmit sem cselekedhetem magamtól; a mint hallok, úgy ítélek, és az én ítéletem igazságos; mert nem a magam akaratát keresem, hanem annak akaratát, a ki elküldött engem, az Atyáét.

Tudod mi a különbség a „mulandó” és a „tartós” között? A mulandó olyasvalamire vonatkozik, ami megváltozhat, a tartós pedig olyasvalamire, ami nem. Ez fontos a most vizsgált téma megértéséhez. Ez a téma ugyanis Isten ítélete, s a fő lényeg az, hogy Isten ítélete tartós megkülönböztetést tesz majd az emberek között. Egyesek majd eljutnak az élet teljességére, mások pedig oda, amit a Biblia halálnak, vagy kárhozatnak nevez.

Isten ítéletének napjáról a Biblia sok helyütt beszél. Például, Pál a rómaiaknak írt arról a napról „melyen az Isten megítéli az emberek titkait az én evangéliomom szerint a Jézus Krisztus által” (Rm2:16). Prédikált az athéni görögöknek, azt mondván, hogy a tudatlanság idejét Isten korábban elnézte, de „mostan parancsolja az embereknek, mindenkinek mindenütt, hogy megtérjenek: mivelhogy rendelt egy napot, melyen megítéli majd a föld kerekességét igazságban” (Csel17:30-31). A Jelenések könyve a tizenkettedik fejezetében írja le ezt az ítéletet. Jézus is beszélt róla, s ezt mondta: „Ne csodálkozzatok ezen: mert eljő az óra, a melyben mindazok, a kik a koporsókban vannak, meghallják az ő szavát, és kijőnek; a kik a jót cselekedték, az élet feltámadására; a kik pedig a gonoszt művelték, a kárhozat feltámadására. Én semmit sem cselekedhetem magamtól; a mint hallok, úgy ítélek, és az én ítéletem igazságos; mert nem a magam akaratát keresem, hanem annak akaratát, a ki elküldött engem, az Atyáét.” (Jn5:28-30)

Ezek az igeversek három tanítást tartalmaznak. Először: a halál nem a létezés vége. Másodszor: kétféle létezési forma áll fenn a síron túl, az egyik jó, a másik rettenetes. Harmadszor, a konkrét létezési forma, amibe bárki belekerül, az Úr Jézus Krisztussal fennálló személyes viszonytól függ. A nyilvánvaló végkövetkeztetés az, hogy mindenkinek meg kell vizsgálnia magát ezzel a viszsonnyal kapcsolatosan.

Odaát többet

Krisztus tanításának első pontja az, hogy a fizikai halál nem a létezés vége. Nem jelentette a véget sem Neki, sem másoknak. Ő egészen világosan várta a meghalást. Egyszer azt mondta, hogy az életét fogja adni váltságul sokakért. Azt mondta a tanítványainak, hogy felmegy Jeruzsálembe, ahol letartóztatják, megverik, majd megölik a vallási vezetők Iránta való gyűlölete miatt. Minden bekövetkezett. De Jézus még arról a tényről is beszélt, hogy fel fog támadni három nappal ezután, és visszatér a tanítványaihoz.

A szövegből látjuk, hogy Jézus azt várta, mind a jók, mind a gonoszok tovább élnek. Az élet természetesen nem a megfelelő szó ennek leírására. A létezés jobb fogalom rá. Mindazonáltal akármilyen kifejezést is használunk, nyilvánvaló, hogy Jézus szerint a sír senki számára nem a végállomás.

Ebben azonosult az Ószövetség tanításával. Gyakran mondják, hogy a halál utáni élet elképzelése nincs teljesen kimunkálva az Ószövetségben, s ez bizonyos fokig így is van. Mégis, az Ószövetség nagy feltételezése, hogy az élet folytatódik a halál után. Például ez húzódik meg a pátriárkák halálának leírása mögött, melyek elmondják, hogy ők az előttük

élőkhöz takarítottak. Ábrahámról olvassuk, hogy „kimúlék és meghala Ábrahám, jó vénségben, öregén és betelve az étellel, és takarították az ő népéhez” (1Móz25:8). Majd Izsákról: „kimúlék Izsák és meghala, és takarították az ő eleihez” (1Móz35:29). Jákób ugyanezt a reménységet táplálta, mikor szeretett fiának Józsefnek a haláláról értesült. „Nem akara vígasztalódní, hanem monda: Sírva megyek fiamhoz a sírba” (1Móz37:35).

Az angol King James bibliafordítás ebben az utolsó ígeversben a „seol” szót használja, s ez újabb jele az eljövendő életbe vetett ószövetségi hitnek. A „seolt” más ószövetségi fordítások a „pokol”, a „halál”, valamint a „sír” szavakkal fordítják. Soha nem szabad azonban figyelmen kívül hagynunk a tényt, hogy a seol egy hely neve. Ez a neve annak a helynek, ahová a halottak mennek, ugyanúgy, mint a „hádész”, vagy a „limbo”, ami a halottak lakóhelye a görögöknél. Egyrészt azok kerülnek ide, akik hitben hálnak meg. Ezt bizonyítja Jákób kijelentése. Másrészt ez a házasságtörők, bűnösök és a pogányok helye is (4Móz16:33, Péld7:27, Ézs14:9-15).

A seol létezése nagy bizonyága a halál utáni élet tényének, s Jézus is jóváhagyta ezt. Egy igemagyarázó írta: „Míg a vélemények ugyancsak különböznek annak magyarázata tekintetében, hogy az Ószövetség mit mond a az élet *természetéről* a seolban, de az élet *tényéről* a seolban vita nem lehet. Az élet itt a Földön nem a teljes pályafutása az embernek, ezen túl van egy másik és eltérő létezés, amit senki nem kerülhet el, mert 'Kicsoda oly erős, hogy éljen és ne lásson halált s megszabadítsa magát a Seolnak kezéből?' (Zsolt89:49)”¹¹³

Lehetséges, hogy a Krisztus eljövedele előtti időszakban az odaszánt férfiak és nők vitatkozhattak, hogy vajon tényleg így vannak-e ezek a dolgok. De bármi is volt akkor a helyzet, most kétség sem lehet afelől, hogy van élet a halál után. S miért nem lehet kétség? Krisztus feltámadása miatt nem lehet kétség. 1492 előtt a spanyol pénzérméken gyakran mutatták a Gibraltári-szorost a latin „*ne plus ultra*” felirattal. Ennek jelentése: „ezen túl semmi sincs”. Amennyire az emberek tudták, a Földközi-tenger nyugati vége a Gibraltári-szorosnál volt, ami a szárazföld végét jelentette. Abban az évben azonban Kolumbusz felfedezte Amerika partjait a nagy tengert keresztülszelve. Mikor visszatért utazásából, a forgalomban lévő pénzeket újra kiadták, de most már *plus ultra*, „még van túl” felirattal. Ez lett a spanyol korona mottója. Ugyanezen a módon az Úr Jézus Krisztus egykor átment a halál kapuján, majd visszatért, bőséges bizonyítékot szolgáltatva arról, hogy az ószövetségi reménység jól megalapozott volt.

Két sors

Hasonlóképpen azt is meg kell említenünk, hogy Jézus nemcsak megerősítette azt, amiben az Ószövetség szereplői hittek. Annak megmutatásával folytatta, hogy a halál után lesz feltámadás, mégpedig feltámadás az életre a hívők számára, illetve feltámadás a kárhozatra a hitetlenek számára, továbbá hogy ez a két feltámadás örökre meghatározza a két csoportba tartozók eltérő sorsát.

Természetesen igaz, hogy egyes esetekben ennek a reménységnek létezhetett a részleges megérzése az Ószövetségben is. Jób tett bizonyosságot a hitéről ekképpen: „Mert én tudom, hogy az én megváltóm él, és utoljára az én porom felett megáll. És miután ezt a bőromet megrágnák, testem nélkül látom meg az Istent.” (Jón19:25-26) Dávid természetesen ezt a reménységet fejezte ki, kikor kijelentette: „Csak Isten válthatja ki lelkemet a Seol kezéből, mikor az megragad engem.” (Zsolt49:16) Mégis igaz, hogy a teljes tanítás az igazaknak az életre, a gonoszoknak a büntetésre való feltámadásáról csak Krisztus tanításán keresztül hangzott el teljességgel. Valójában a szövegünk (Jézus kezdeti nyilvános szolgálatáról) lehet az első teljes kijelentése ennek az igazságnak a történelemben.

¹¹³ J. A. Motyer, *After Death: A Sure and Certain Hope?* (New York: Curtis Brown Ltd. év nélkül), 20. oldal

Dicsőséges kijelentés ez, legalábbis a hívőknek. Miért? Mert nagy üdvösségünk beteljesülését jelenti.

Talán a legjobban úgy tudom megmagyarázni, mit jelent ez, ha rámutatok: mikor Isten üdvözíteni akar egy embert, akkor az ember egészét akarja üdvözíteni. Mikor az ember megteremtett, hármasságban teremtetett meg, rendelkezett testtel, lélekkel és szellemmel.¹¹⁴ Az ember vétkezett, és mikor ezt megtette, lényének mindegyik része a bűnnek és Isten haragjának az átká alá került. Isten mondta Ádámnak a tudás fájával kapcsolatosan: „a mely napon ejéndel arról, bizony meghalsz” (1Móz2:17). Mikor az ember vétkezett, meghalt. Szelleme azonnal meghalt – ennek jele volt, hogy elrejtőzött Isten elől. A lelke elkezdett meghalni. Teste is meghalt végül, és visszatért a porba. S mi történik, mikor Isten üdvözít egy embert? A ember lényének minden egyes részét új résszel cseréli ki, sőt, abban a sorrendben teszi ezt, amelyben elvesztek. Először új szellemet ad az embernek. Ez az Isten élete benne. Ennek az életnek a során Isten elkezd formálni az új lelket, ahogyan az illető elváltozik Isten képmására. Ezt a lelket nevezik „új embernek”, amit Isten helyez az emberbe, s ami a pusztulásra szánt óemberrel együtt létezik. Végül Isten új testet is alkot, ami majd egyesül a lélekkel és a szellemmel a feltámadáskor.

Az új szellemünk és új lelkünk egyesülése az új testünkkel az, amire vágyunk. Most még a régi testünk van. A halálban ez megsemmisül, s szellemünk és lelkünk (amelyek az Úréi) eltávoznak, hogy együtt legyenek Jézussal. Mikor Ő visszatér, megkapjuk új testünket, s az üdvösségünk ezzel teljességre jut. Azok, akik hisznek Jézusban, reménykedve várják ezt a napot.

A kárhozat

Másrésről viszont teljes őszinteséggel rá kell mutatnunk, hogy ugyanezeknek a szavaknak alapján Jézus nemcsak az életre történő, épp most leírt feltámadásról beszélt, hanem a kárhozatra történő feltámadásról is. Itt a King James bibliafordítás „kárhozatot” említ, a szó ugyanaz ami a Jn318-ban szerepel: „A ki hiszen ő benne, el nem kárhozik; a ki pedig nem hisz, immár elkárhozott, mivelhogy nem hitt az Isten egyszülött Fiának nevében”. Ez azt jelenti, hogy Isten nélküli örök kárhozatra ítéltetett. Isten a forrása minden jónak. Következésképpen ez a létezés rossz, s joggal van úgy leírva, mint ami telve van félelmekkel, jajgatással, nyomorúsággal, nyöszörgéssel és fájdalmas kiáltásokkal.

Hadd ragadja meg ez a gondolat az elmédet. Isten kijelölt egy napot, amelyen minden férfi és nő, akik valaha is éltek, megjelennek Előtte, és megkapják ítéletüket. A halál nem a vég. Ezért neked és nekem – bárkik is legyünk – meg kell majd állnunk előtte. S vajon a te ítéleted „az életre” szól majd a Jézus Krisztussal fennálló személyes kapcsolatod következtében? Vagy esetleg „a kárhozatra”? Vajon ez az ítélet egyesít majd téged Istennel, vagy a Tőle történő örökös elválasztás eszköze lesz?

Kegyelem, vagy Isten igazsága?

Ha felteszed magadnak ezt a kérdést és érdekel a válasz, most megvan a kiváltságom rá, hogy megmutassam: ismerheted a választ, mégpedig minden kételyt kizáróan. Ha eljutsz Isten elé pont úgy, ahogyan vagy – anélkül, hogy valaha is hasznát húztál volna Krisztus halálából a magad számára, vagy az Ő kínálatából, amivel megigazulást és új életet kínált neked – akkor Istennek nem lesz más választása, mint elűzni téged a színe elől. Bűnös vagy, akármennyire is jónak látod önmagad, s Isten nem nézheti el a bűnt. Sőt, te magad leszel az Ő

¹¹⁴ Én személy szerint nem értek egyet a trichotómia nézetével, de a hűség kedvéért tartottam magam az eredeti szöveghez. Lásd még a 48. fejezet második és harmadik lábjegyzetét is – a ford.

heves haragjának tárgya. Te az Ő teremtménye vagy. Ő alkotott téged. Te mégis elvetted az Ő útját, elűzted az Ő Fiát, Aki azért jött a Földre, hogy szenvedjen, s megváltsa népét az ő bűneikből.

Másképp, ha úgy kerülsz Isten elé, mint aki hitt az Úr Jézusban, és abban, amit érted tett, akkor Isten azt ígéri, hogy úgy fogad majd, mint Jézust. Valójában miután Jézus Maga a bíró, Jézus lesz az, Aki fogad téged, s bevisz a mennybe, mint olyasvalakit, akinek a bűneit már megbüntették, s aki most nem a saját beszennyezett jellemében áll ott, hanem abban az új testben, lélekben és szellemben, amit Istentől kapott. Hogyan is ne fogadhatna hát el téged? Miképpen vethetne el, ha egyszer nem úgy jöttél, mint a régi teremtés, amit megrontott a bűn, hanem mint az új teremtés, ami tökéletessé tétetett a Megváltó életében?

Minden esetben azt tapasztaltam, hogy az Úr Jézus Krisztusban még nem hívők kétféle módon reagálnak Isten ítéletének a gondolatára. Egyesek simán elvetik, hogy higgyenek benne. Ők teljesen rosszul, de így gondolkodnak: hiszen, hogy az ítélet összeegyeztethetetlen Isten jellemével. „Az Isten szeretet”, érvelnek, „miképpen lenne képes a szerető Isten bárkit elítélni?” A válasz erre a nézetre az, hogy Isten szeretete nem összeegyeztethetetlen az Ő ítéletével, s gondoljanak bármit is a dologról, a Biblia egészen nyilvánvalóan beszél úgy erről a két dologról, mint amelyek összeférnek.

A másik ellenvetés veszélyesebb. Ők úgy vélik, hogy számukra valamiképpen alantas dolog lenne Krisztustól kapni az üdvösséget. Így üdvösségre jutni annyit jelentene, mint Isten könyörületétől, vagy kegyelmétől függeni, s sokkal inkább Isten ítéletére bízzák magukat. „Nem akarok kegyelmet Istentől”, mondják. „Összesen csak becsületes eljárást akarok. Pont az igazságot akarom.”

Sajnálom azt, aki csak igazságot akar Istentől, de semmi mást. Isten igazsága? Nos Isten igazsága a pokolra küldi az illetőt, de soha nem fogja megmenteni. Az igazság kárhóztat! Csak Istennek a Jézus Krisztusban adott kegyelme bocsát és elevenít meg.

Annak eredményét, ha valaki nem akar mást Istentől, csak igazságot élen szemlélteti egy esemény Ábrahám pátriárka életéből. Ábrahám elvált unokatestvéréől, Lóttól, és Palesztina hegyes vidékére költözött, míg Lót Szodoma és Gomora városába ment lakni. Ezeknek a városoknak a bűnei ítéletért kiáltottak, s Isten felkereste Ábrahámot, hogy elmondja neki: megsemmisíteni készül ezeket a városokat Ábrahám azonnal az unokatestvérére gondolt. Ő is megsemmisül, ha Isten úgy cselekszik, amint megmondta. „Ha megsemmisíted Szodomát és Gomorát úgy, ahogyan vannak”, érvelt Ábrahám, „végül az igazakat is megsemmisíted a gonoszokkal együtt. Vajon nem hagyod meg a várost, ha találsz benne ötven jót? Vajon ez egész Föld Bírāja nem szolgáltat igazságot?”

„Nem semmisítem meg Szodomát, ha találok benne ötven igaz embert”, mondta Isten.

Ekkor Ábrahám elkezdett aggódni, hogy valójában lehet, hogy nem lesz ötven igaz ember Szodomában. Csak négyet tudott elképzelni: Lót, Lót feleségét és a két lányukat. Emellett lehet, hogy Lót nem volt valami nagy evangélista. Ezért Ábrahám így folytatta: „Tegyük fel, hiányzik öt abból az ötvenből. Akkor az öt hiánya miatt megsemmisíted a várost?”

„Nem”, mondta Isten. „Nem semmisítem meg, ha lesz ott negyvenöt igaz ember.”

„Tegyük fel, hogy csak negyven lesz”, mondta Ábrahám. „Vajon az egész Föld Bírāja nem szolgáltat igazságot. Isten azt mondta, hogy nem teszi meg negyvenért.

„Tegyük fel, csak harminc lesz?”

„Nem teszem meg harmincért sem.”

„És ha húsz?”

„Nem, húszért sem.”

Végül Ábrahám lecsökkentette az igaz emberek szükséges létszámát a város megmentéséhez tízre, és Isten megígérte, hogy ha lesznek tízen, akkor sem semmisíti meg a várost. De Ábrahám még akkor sem csökkentette le a létszámot elégséges mértékben. Így

miután Isten kivezette a vonakodó Lótót, a feleségét és a lányaikat a városból, arra rázúdult az ítélet, és a Holt-tenger síkságának városai eltörlődtek a Föld színéről.

Ez történik, amikor az egész Föld Bírója jogosan cselekszik. Az embereket Isten igazságos mivolta megítéli. Isten igazsága a pokolra juttatja a bűnösöket. Igazságot akarsz? Micsoda ostobaság! Másrészt milyen csodálatos, hogy akinek új élet adatott Krisztusban, annak soha nem kell szembenéznie ezzel az igazsággal, hanem az örök élet teljességében fog belépni a fizikai halál és a feltámadás kapuján! Bízol az Úr Jézus Krisztusban az üdvösségedre? Neked kell döntened. A döntések ebben az életben kihatással vannak az örökkévalóság dolgaira.

66. fejezet: Bizonyságok Krisztusról, Jn5:31-47

31. Ha én teszek bizonyyságot magamról, az én bizonyyságtételelem nem igaz.
32. Más az, a ki bizonyyságot tesz rólam; és tudom, hogy igaz az a bizonyyságtétel, a melylyel bizonyyságot tesz rólam.
33. Ti elküldtetek Jánoshoz, és bizonyyságot tett az igazságról.
34. De én nem embertől nyerem a bizonyyságtételt; hanem ezeket azért mondom, hogy ti megtartassatok.
35. Ő az égő és fénylő szövétnek vala, ti pedig csak egy ideig akartatok örvendezni az ő világosságában.
36. De nékem nagyobb bizonyyságom van a Jánosénál: mert azok a dolgok, a melyeket rám bízott az Atya, hogy elvégezzem azokat, azok a dolgok, a melyeket én cselekszem, tesznek bizonyyságot rólam, hogy az Atya küldött engem.
37. A ki elküldött engem, maga az Atya is bizonyyságot tett rólam. Sem hangját nem hallottátok soha, sem ábrázatát nem láttátok.
38. Az ő ígéje sincs maradandóan bennetek: mert a kit ő elküldött, ti annak nem hisztek.
39. Tudakozzátok az írásokat, mert azt hiszitek, hogy azokban van a ti örök életetek; és ezek azok, a melyek bizonyyságot tesznek rólam;
40. És nem akartok hozzám jöni, hogy életetek legyen!
41. Dicsőséget emberektől nem nyerek.
42. De ismerlek benneteket, hogy az Istennek szeretete nincs meg bennetek:
43. Én az én Atyám nevében jöttem, és nem fogadtatok be engem; ha más jőne a maga nevében, azt befogadnátok.
44. Mimódon hihettek ti, a kik egymástól nyertek dicsőséget, és azt a dicsőséget, a mely az egy Istentől van, nem keresitek?
45. Ne állítsátok, hogy én vádollarak majd benneteket az Atyánál; van a ki vádol titeket, Mózes, a kiben ti reménykedtetek.
46. Mert ha hinnétek Mózesnek, nékem is hinnétek; mert én rólam írt ő.
47. Ha pedig az ő írásainak nem hisztek, mimódon hisztek az én beszédeimnek?

János evangéliumának ötödik fejezete majdnem kizárólag azzal foglalkozik, miképpen ismerheti meg valaki Istent. A teológia nyelvezetén ez az ismeretelmélet kérdése, melynek két része van. Az első az eszközökre összpontosít. Miféle eszközökkel ismerhetjük meg Istent? „Mi az a csatorna, amelyen keresztül Isten kijelenti Magát? A második rész az ellenőrzésre összpontosít. Ha egyszer megismerjük a csatornát, melyen keresztül Isten kijelenti Magát, milyen eszközökkel lehet magát a csatornát ellenőrizni? Más szóval, miképpen tudhatjuk, hogy Isten megismerésének ebben az eszközében megbízhatunk?

Szerencsére a kérdés mindkét felét tárgyalja a János 5. Az első részt már megnéztük. A jelen fejezetben a második rész kerül elénk. Az itt feljegyzett beszéd első részében Jézus egyenlőnek jelentette ki Magát Istennel, következésképpen az egyetlennel, akin keresztül Isten megismerhető. Azt állította, hogy Ő az életadó, valamint Akire az utolsó ítélet is rá van bízva. Fejezzük ezt ki az általam imént használt fogalmakkal: ez azt jelenti, hogy Jézus maga a csatorna, amelyen keresztül megismerhetjük Istent, s ez azért igaz, mert Ő Maga az Isten. Ezen a ponton bárki felteheti természetes módon a kérdés második felét. „Te azt mondd, hogy Jézus Isten. Nos, miféle bizonyítékon alapszik ez az állítás?” Magának Krisztus beszédének a szövegösszefüggésében is megkérdézheti bárki: „Miért kellene Jézus hallgatóinak, a zsidóknak, hinni ebben a bizonyyságban? Miért kellene megbízhatónak tartaniuk Jézust?

Az Atya bizonyossága

Mielőtt elkezdenénk részletesen megvizsgálni Keresztelő János bizonyágtételét, a csodákat és az Írásokat, meg kell látnunk valamit a természetükről, tehát arról, hogy Jézus miért hivatkozik ezekre.

A fő dolog egyszerűen az, hogy mikor Jézus ezekre a kiegészítő bizonyságokra hivatkozik az állításai mellé, akkor nemcsak egyszerűen tényekre, vagy körülményekre hivatkozik, még kevésbé olyasmikre, ami egyesek Vele kapcsolatos véleményének tűnhet. Valójában az Atya bizonyágtételeire hivatkozik, amik az Ő érdekében tétettek. Más szóval, amiképpen Jézus megelégedett Isten akaratának keresésével mind a cselekedeteiben, mind a mondásaiban (19-20. versek), úgy elégszik meg azzal, hogy Isten tesz bizonyágot az állításairól. Ezért fontosak Keresztelő János bizonyágai, a csodák és az Őszövetség iratai.

Világosan láthatjuk ezt az alapelvet egy olyasvalaki elképzelésével, aki eljön az otthonunkba azzal a hírral, hogy a főnök nagy jutalmat adott nekünk, aki nem más, mint a cég alelnöke. Ez természetesen jó hír, de mindaddig értelmetlen, amíg a hírnök ténylegesen nem a főnöktől jött. Ha felhívjuk a céget, és ott megtudjuk, hogy erről a személyről soha nem is hallottak, akkor elvethetjük a látogatást, mint holmi furcsa gyakorlati tréfát. Ha azonban a hírnököt tényleg a főnök küldte, akkor tudjuk, hogy az ajánlata valódi. Hasonlóképpen fontos a kérdés, hogy Jézus kiegészítő bizonyágtételei valóban Istentől vannak, vagy sem.

Ez a dolog a versek lényege, amelyek Krisztus eme tanításának elején állnak. Ezek a versek ezt mondják: „Ha én teszek bizonyágot magamról, az én bizonyágtételem nem igaz. Más az, a ki bizonyágot tesz rólam; és tudom, hogy igaz az a bizonyágtétel, a melylyel bizonyágot tesz rólam.” (21-32. versek)

Ki ez a „másik” bizonyágtévő? Egyes tanítók úgy vélték, ez a személy Keresztelő János, s főleg azért, mert a tanítványaival folytatott beszélgetése rögtön ezután következik. Ez természetesen lehetséges. A szövegösszefüggésben azonban minden másik végkövetkeztetésre mutat. Először is, ennek a versnek a bizonyágtévője *jelen időben* szerepel – „más az, aki bizonyágot tesz rólam” – míg János bizonyágtétele múlt időben van leírva. Másodszor, a kifejezésformának – „bizonyág rólam” – a hatása olyan, hogy elkülöníti az első bizonyágot speciális megfigyelésre, míg ebben az igeversben János bizonyágtétele válik alárendeltté. Harmadszor, az első két igevers bevezetésnek látszik. Ezek miatt bölcsőbbnek tűnik ezt a „másik bizonyágtövet” Istennek, az Atyának tartani, s azt vallani, hogy az Atya bizonyágtétele fejeződik ki János bizonyágtételében, a csodákban, és a Szentírásban. Az Atya bizonyágtétele konkrétan meg van említve ezekben a versekben (36-38 versek).

Ennek a lényege egyszerűen az, hogy az efféle bizonyágtétel értékét pontosan arra a tényre kell visszavezetni, hogy ez Isten bizonyágtétele. Más szóval, Isten az Atya nemcsak elküldte Istent, a Fiút, Akin keresztül Ő megismerhető. Ezen kívül és ezzel egyidejűleg egyéb kiegészítő bizonyágokról is gondoskodott, hogy az emberek tudhassák: egyrészt Ő beszélt Krisztusban, másrészt ne legyen mentségük, ha nem bíztak meg Benne.

Keresztelő János

Az első kiegészítő bizonyágtévő, akit Jézus a János 5-ben idéz, Keresztelő János. Már megnéztük Jánost némileg részletesebben a korábbi tanulmányokban, főleg a jellemét, mint tanúét illetően. János nagy bizonyágtévő volt. Ő példaképe a saját bizonyágtételünknek. Itt azonban mégsem csak azért kerül előtérbe, mert bizonyágtévő (ugyanabban az értelemben, ahogyan ma a keresztyének is lehetnek bizonyágtévő), hanem mert ő a bizonyágtévő sajátos típusa: próféta is egyben.

Feltételezhető, hogy miután János elutasított bármiféle azonosságot a Messiással, Illéssel, vagy „a prófétával” (Jn1:20-21), így elutasította magát a prófétai szerepet is. Ez

azonban nem biztos. Igaz, János elvetette azt az állítást, hogy ő „a próféta” az 5Móz18:15-ből, de ez nem ugyanaz, mint teljes mértékben elvetni a prófétai funkciót. Ezekkel a tagadásokkal János a saját fontosságát tagadta meg. Ugyanakkor pontosan azzal emelkedett a legerőteljesebben a prófétai hivatalra, hogy elmutatott önmagáról és rámutatott Krisztusra.

Először is azt kell megemlítenünk, hogy papként és nazarénusként János a próféta tökéletes alakja volt. Atyja Zakariás, így származása szerint pap volt, személyes döntése alapján pedig nazarénus is, mint Sámson, Sámuel, és előtte még sokan mások (v. ö. Lk1:15). Jánosnak, mint prófétának az általános elismerésével a háttérben értheti meg valaki a Jeruzsálemből hozzá küldött delegáció kérdéseit.

János küldetésének profetikus természetét az a kijelentés is jelzi, hogy János nem önszántából beszélt, hanem inkább úgy, mint akit Isten küldött el. Ez a kijelentés kétszer ismétlődik a negyedik evangéliumban. Először a bevezetőben szerepel, ahol ezt olvassuk: „Vala egy Istentől küldött ember, kinek neve János.” (Jn1:6) Később magának Jánosnak az ajkáról hangzik el a kijelentés: „Nem vagyok én a Krisztus, hanem hogy ő előtte küldtettem el.” (Jn3:28). Ennek az utóbbi kijelentésnek a gyökerei az Ószövetségben, Malakiás szavaiban vannak: „Ímé, elküldöm én az én követemet, és megtisztítja előttem az utat” (Mal3:1, v. ö. Mt11:10, Mk1:2 és Lk7:27).

János prófétai szerepének harmadik jelzése Jézus rá vonatkozó utalásában található: „Ő az égő és fénylő szövetnek vala” (35. vers). Ez a lámpa nem a saját maga által generált fénnel világít (mint a Nap), hanem olyan lámpa, ami rajta kívül álló forrásból gyulladt meg, „égő szövetnek”. János nem a világosság. Csak Jézus a világosság. János mindazonáltal fontos, mert ő lobbant lángra attól a világosságtól. S Istentől lángra lobbanva Jézusról tesz bizonyosságot.

Kinek kell tartanunk Keresztelő Jánost? Nagyon régen élt. Csak egy ember volt. Mégis, Jézus azt mondja: János azért élt, hogy megerősítse állítását, miszerint Ő Isten, ez volt az ő üzenete. Igaza volt Jánosnak? Isten Jézus? A kérdés megválaszolásánál Maga Jézus kér téged arra, hogy vedd számításba János bizonyágtételét.

Csodák

A második kiegészítő bizonyosságok, melyekre Jézus hivatkozott, a jelek és a csodák. Ezeket a „dolgának” nevezi. Ezt mondja: „De nékem nagyobb bizonyágom van a Jánosénál: mert azok a dolgok, a melyeket rám bízott az Atya, hogy elvégezzem azokat, azok a dolgok, a melyeket én cselekszem, tesznek bizonyosságot rólam, hogy az Atya küldött engem.” (36. vers)

Mi ez a dolog (munka)? Miképpen gondolkodunk róla, mint bizonyásgról Jézus Krisztusról? A legjobb válasz ezekre a kérdésekre, melyeket majd a következő fejezetben látunk részletesebben, abban a kifejezésben található meg, amelyeket János a legjellegzetesebben használ Krisztus csodáival kapcsolatosan. „Jeleknék” nevezi őket. A jel jelkép, ami valami jelentőségteljesre mutat rá. Nyilvánvaló, hogy a csoda lehet jel, ami vagy Isten jelenlétére mutat, vagy egy profetikus alakra, akit Isten hatalmazott fel. A csodák Jézus esetében ezt teszik.

A csodák Istent jelentik ki. Isten látszik meg a csodákban. Azaz, a gyógyító csodák azt mutatják meg, hogy Jézus az Úr és az életadó. A kenyérszaporítás azt mutatja, hogy Ő az élet fenntartója. A vak ember meggyógyítás azt mutatja, hogy Ő adja a fizikai és a lelki látást. A lista kibővíthető. Jézus a csodák bizonyító erejére utal, mikor ezt kiáltja: „Ha az én Atyám dolgait nem cselekszem, ne higgyetek nékem; Ha pedig azokat cselekszem, ha nékem nem hisztek is, higgyetek a cselekedeteknek: hogy megtudjátok és elhiggyétek, hogy az Atya én bennem van, és én ő benne vagyok.” (Jn10:37-38)

A Szentírás

A harmadik kiegészítő bizonyság, amire Jézus hivatkozott az állításait alátámasztandó az Ószövetség tanúbizonyysága. Ez a három közül a legfontosabb. A három bizonyság közül ugyanis (Keresztelő János bizonyysága, a jelek és a Szentírás) a Szentírás bizonyysága az, amivel Jézus a legtöbbet foglalkozik, és amit a legvilágosabban köt össze az Atya bizonyyságtételével. Ezt a bizonyyságot nem futólag említi mint a jelek bizonyyságát. S nem is árnyékolja be mások bizonyysága, mint például Keresztelő János esetében. Ehelyett Jézus erre a bizonyyságra összpontosít olyannyira, hogy az ezzel foglalkozó igeversek (37-47.) a Szentírás fontossága legjelentősebb összefoglalójaként emelkednek ki az evangéliumból.

Jézus kijelenti: „A ki elküldött engem, maga az Atya is bizonyyságot tett rólam. Sem hangját nem hallottátok soha, sem ábrázatát nem láttátok. Az ő ígéje sincs maradandóan bennetek: mert a kit ő elküldött, ti annak nem hisztetek. Tudakoztátok az írásokat, mert azt hisztetek, hogy azokban van a ti örök életetek; és ezek azok, a melyek bizonyyságot tesznek rólam; És nem akartok hozzám jöni, hogy életetek legyen!... Ne állítsátok, hogy én vádollarak majd benneteket az Atyánál; van a ki vádol titeket, Mózes, a kiben ti reménykedtetek. Mert ha hinnétek Mózesnek, nékem is hinnétek; mert én rólam írt ő. Ha pedig az ő írásainak nem hisztetek, mimódon hisztetek az én beszédeimnek?”

Ebben a tanításban Jézus azt állítja, hogy az Ószövetségi Írások Istentől valók és Benne teljesedtek be, s hogy a hitetlen zsidók kiforgatták az Ószövetséget és visszaéltek vele (pontosan ahogyan sokan ma is teszik), továbbá hogy maga az Ószövetség fogja azokat vádolni, akik elvetik, hogy higgyenek benne.

Isten jelzőpóznája

A soron következő tanulmányban visszatérünk majd erre a témára, de előtte meg kell nézzük Krisztus tanításának egy fontos pontját, ami közvetlenül vonatkozik az általunk vizsgált témára. Mi az *elsődleges* célja a Szentírásnak? Az, hogy feljegyezze annak történetét, ahogyan Isten foglalkozott az emberekkel? Feljegyzí ennek történelmét, de nem ez az elsődleges célja. Vajon az „igazság” szó adja a helyes választ? Jóllehet kijelent igazságokat, de ez sem az elsődleges feladata. A Szentírás elsődleges célja az, hogy a férfiakat és nőket Krisztushoz vezesse. Igaz, hogy különböző eszközöket használ erre a célra. A történelem ezek közül az egyik, az igazság közlése, főleg Isten természetéről, s az ember bűnéről a másik. De az elsődleges célja az emberek Krisztushoz vezetése.

Megtette ezt már veled a Szentírás? Megadtad már neki a lehetőséget erre? Isten Ígéjének tekintélyével mondhatom neked, hogy a Szentírás nélkül nem létezik az Úr Jézus Krisztus valódi ismerete. S nem létezik az Atya valódi ismerete sem.

A Szentírás is egy jelzőpózna, amint John Stott nevezi az egyik könyvében, mint mikor te és a családod elindultok piknikezni. Kinézed az úti célotat, és elkezdted autón megközelíteni. Végül eljutsz egy póznához, amin a piknik területének a neve szerepel. Vajon azonnal megállítod az autót és elkezdtek piknikezni a jelzőpózna körül? Természetesen nem! Követed a jelzést egészen magáig a területig, s ott fogtok piknikezni. Ugyanezen a módon adta Isten a Szentírást, hogy te meg én, a bűnösök, eljöhessünk Krisztushoz, Akiben megtaláljuk az Atya valódi ismeretét.

A követelő kijelentés

Az isteni kijelentés Jézus Krisztus személyéről három nagy kiegészítő bizonyyságra összpontosul: Keresztelő János bizonyyságtételére, a jelek bizonyyságára, és a Szentírás

bizonyságára. Keresztelő János bizonyságtétele a prófétáié, így a *profetikus Ígéé*. A jelek bizonysága a *megcselekedett Íge* bizonysága. A végső, és legfontosabb bizonyság a Szentírásé, ami az *írott Íge*. Mindhárom bizonyságtétel magában foglalja Isten közvetlen és természetfeletti tevékenységét, ezért tekinthetők az Atya saját bizonyságtétele aspektusainak a Fiú személyére és tanítására vonatkozólag.

De hol hagy ez minket? Képesek vagyunk megnézni ezeket a bizonyságokat Jézus Krisztusról, majd egyszerűen figyelmen kívül hagyni azokat, mintha személy szerint nekünk semmit sem mondanának? Vagy odafigyelünk rájuk, és úgy tekintjük azokat, mint Isten ama bizonyságtételének bizonyítékát a történelemben, aminek maradandó értéke van? Világos, hogy ha a bizonyságok azok, amiknek Jézus mondja, akkor oda kell rájuk figyelni, és oda kell szánunk életünket Jézusnak. Mit mondasz majd Istennek azon a napon, amikor majd megállsz Előtte? Azt mondod majd: „Én nem tudtam Jézusról”? Micsoda nonszensz! Azt mondod majd: „Tudtam Róla, de nem győztek meg a bizonyítékok”? Milyen sekélyes! Nem jobb ezt mondani: „Megvizsgáltam a bizonyítékokat és elhittem mindazt, amit mondtak nekem, ezért nem a magam érdemeivel jövök Eléd, hanem Krisztus, az én Megváltóm érdemeivel”?

67. fejezet: Miért csodák? Jn5:36

36. De nékem nagyobb bizonyágom van a Jánosénál: mert azok a dolgok, a melyeket rám bízott az Atya, hogy elvégezzem azokat, azok a dolgok, a melyeket én cselekszem, tesznek bizonyágot rólam, hogy az Atya küldött engem.

Egész életemben soha nem találkoztam senkivel, aki látott volna kísértetet. De a *Csodák* című könyvének bevezetőjében C. S. Lewis beszél valakiről, aki találkozott olyasvalakivel, aki látott. „Az érdekes a történetben”, írja, „hogy az illető nem hitt a halhatatlan lélekben, mielőtt látta volna a kísértetet, s még mindig nem hisz benne, miután látta sem. Azt állítja, amit látott, annak az idegek illúziójának vagy trükkjének kellett lennie.”¹¹⁵ Lewis szerint – és én hiszek neki – az illetőnek lehet igaza. Miután ugyanis a csodának mindig az érzékszerveink számára felfoghatónak kell lennie – látnunk, hallanunk, vagy éreznünk kell – s az érzékszerveink nem tévedhetetlenek, bármi, ami csodálatosnak tűnik, nagyon is lehet csak illúzió. Az életben a látás világosan nem hit. Ez inkább fordítva igaz.

Itt természetesen elértük az első nehézséget János evangéliuma ötödik fejezetének tanulmányozása során. Itt ugyanis Jézus a csodákra hivatkozik rendkívüli állításainak védelmében. Ezt mondja: „De nékem nagyobb bizonyágom van a Jánosénál: mert azok a dolgok, a melyeket rám bízott az Atya, hogy elvégezzem azokat, azok a dolgok, a melyeket én cselekszem, tesznek bizonyágot rólam, hogy az Atya küldött engem” (5:36). De érvényes ez a hivatkozás? Jogunk van megkérdezni: Miképpen tesznek bizonyágot Krisztus munkái Őröla? Emellett, ha a csodák bizonyága érvényes (amiben van néhány okunk hinni), akkor mit kell mondanunk Krisztusról, és az ezekre való hivatkozásáról?

A probléma még élesebbé és összetettebbé válik, ha megemlékezünk a történetről, amit Jézus a gazdag emberről és Lázárról mesélt. A gazdag ember azt szerette volna, hogy Isten küldje vissza Lázárt a sírból, hogy a testvérei megtérhessenek. De Ábrahám, aki ekkor beszélt, így válaszolt: „Ha Mózesre és a prófétákra nem hallgatnak, az sem győzi meg őket, ha valaki a halottak közül feltámad.” (Lk16:31) Jézus szemlátomást azt tanította, hogy még egy oly hatalmas csoda, mint amilyen a feltámadás, sem győzi meg az istenteleneket. Sőt, ha bizonyítékot akarunk arra, hogy ez ténylegesen így van, csak a másik Lázár történetéhez kell lapoznunk, akit Jézus támasztott fel, de ezzel nem hitet, hanem gyűlöletet váltott ki a zsidó vezetőkől. Azt olvassuk, hogy a vezetők valójában arról tanácskoztak, miképpen ölhetnék meg Lázárt amiatt a befolyás miatt, amit a feltámadásával a tömegekre gyakorolt.

A kérdés világosan ez: Miféle helye van csodákra hivatkozásnak a keresztyénségben? Vagy másképpen: miért, és milyen értelemben hivatkozott Jézus a csodákra?

Krisztus jelei

A legjobb válasz ezekre a kérdésekre a „jelek”, vagy „jelek és csodák” fogalommal kezdődik. Ezek a szavak az Újszövetségben mindenütt előfordulnak, és csodákat jelentenek.¹¹⁶ A „jel” szó azonban nem mindig jelent „csodát”, s még azokban az esetekben is, mikor egy csodára utal, akkor is mindig többet jelent. Eredetileg a „jel” szó (a görögben *semeia*) „megkülönböztető jelet”, vagy „jelölést” jelent. Így az Ószövetségben a

¹¹⁵ C. S. Lewis, *Miracles: A Preliminary Study* (New York: Macmillan, 1947), 11. oldal

¹¹⁶ Az angol két különböző szót használ a „csodára”. Ebben a két mondatban először a „wonder”, másodszor a „miracle” szó szerepel. Az első jelentése kissé közelebb áll a csodához, mint jelenséghez, a második inkább magát a csodatételt jelenti. – *a ford.*

körülmetélkedést nevezik ama szövetség jelének, vagy jelölésének, amit Isten Izraellel kötött (1Móz17:11). Pál ugyanebben az értelemben használja a szót a Rm4:11-ben. Ugyanezen a módon a jászolban fekvő csecsemő megtalálása jellé válik a pásztoroknak, akik a csecsemő Jézust keresték (Lk2:12). „Jónás jele” pedig Krisztus halála és feltámadása jelzésévé válik a zsidók számára (Lk11:29-30). A jel jelkép. Mutató valami felé, ami jelentős. Nyilvánvaló, hogy a csoda válhat jellé, rámutatván annak szokatlan képességére, vagy jellemére, aki a csodát teszi.

De mire mutatnak a csodák János evangéliumában? A válasz az, hogy Krisztus dicsőségére mutatnak, ami csak egy másik mód annak kimondására, hogy isteni értékét, vagy jellemét mutatják ki. Ez világos a víz borrá változtatásának csodájában a galileai Kánában, mert János azzal zárja az arról szóló beszámolót, hogy ez volt a csodák kezdete (az itt szereplő szó valójában „a jelek”), melyekben Jézus „megmutatta az Ő dicsőségét”, s ezen az alapon „hittek benne az Ő tanítványai” (Jn2:11). Mindegyik esetben a jel Magára Jézusra hívja fel a figyelmet, konkrétan a cselekedeteiben megmutatkozó isteni természetére. Jézus ezt tanította, mikor így beszélt: „azok a dolgok... a melyeket én cselekszem, tesznek bizonyosságot rólam, hogy az Atya küldött engem”.

Mellesleg – és meg kell látnunk Krisztus tanításának ezt az összetevőjét is – a keresztyének cselekedetei is Jézusról tesznek bizonyosságot. Pink, János evangéliumának egyik nagy magyarázója írta: „Ha a mi cselekedeteink 'halott cselekedetek', fa, széna, pozdorja, amelyek majd megégnek az utolsó napon, az azt bizonyítja, hogy testiek vagyunk, a test után járunk, s az efféle bizonyágtétel megszégyeníti és megszomorítja Őt, Akinek a nevét hordozzuk. Ha azonban bővelkedünk 'jócselekedetekben', ez azt mutatja, hogy lélek után járunk, s az emberek (hívó testvéreink), látván jócselekedeteinket, dicsőíteni fogják Atyánkat, Aki a mennyben van.”¹¹⁷

A jelek nemcsak pusztá jelképek. Bizonyos esetekben – mindenekelőtt a János által feljegyzett csodákban – valójában Krisztust tartalmazzák, az Ő részét képezik, ahogyan a szavai is az Ő részét képezik. Ez azt jelenti, hogy tulajdonképpen részei a kijelentésnek.

Sőt, Krisztus szavai és cselekedetei együvé tartoznak. Ez két fontos szövegben válik világossá. Először, a Jn15:22-24-ben beszél Jézus a szavairól és a cselekedeteiről együttesen, megmutatván, hogy ezek a forrásukat és a hatásukat tekintve egyek. Ezt a dolgot a legjobban akkor látjuk meg, ha ekképpen írjuk fel a verseket:

Ha nem jöttem volna és nem beszéltem volna nékik, nem volna bűnük:

de most nincs mivel menteniök az ő bűnöket.

A ki engem gyűlöl, gyűlöli az én Atyámat is.

Ha ama cselekedeteket nem cselekedtem volna közöttük, a melyeket senki más nem cselekedett,

nem volna bűnük;

de most láttak is, gyűlöltek is, mind engem, mind az én Atyámat.

A második szöveg a Jn14:10, melyben a „beszédek” és a „cselekedetek” egymással felcserélhető fogalmakként jelennek meg. „A *beszédek*, a melyeket én mondom néktek, nem magamtól mondom; hanem az Atya, a ki én bennem lakik, ő *cselekszi* e dolgokat.”

A fő jelek

Krisztus cselekedetei is jelek, nemcsak az Ő csodái, s azok a szavai is. Mindennel, amit tesz, Istent jelenti ki. Az eset természeténél fogva azonban egyes dolgok, amiket Jézus

¹¹⁷ Arthur W. Pink: *János apostol evangéliumának magyarázata*, (Magyar fordítás), 19. fejezet

mond, és egyes dolgok, amiket cselekszik, jelentősebbek másoknál, s ennek az eredménye az, hogy János kénytelen kiválogatni a rendelkezésre álló megannyi cselekedet közül azokat, amelyek a legnagyobb segítségére vannak az egyháznak, s amelyek a legközpontibbak Krisztus személyének valódi megértéséhez. Ez mellesleg a 20. fejezet záró verseinek is a jelentése, ahol ezt olvassuk: „Sok más jelt is mívelt ugyan Jézus az ő tanítványai előtt, a melyek nincsenek megírva ebben a könyvben; Ezek pedig azért irattak meg, hogy higyjétek, hogy Jézus a Krisztus, az Istennek Fia, és hogy ezt hívén, életetek legyen az ő nevében” (30-31. versek).

Mi azok a jelek, amelyeket János kiválaszt? A Krisztus természetét és jellemét kijelentő megannyi jel között János különös figyelmet szentel az alábbiaknak:

1. *A víz átváltoztatása borrá* (2:1-11). János elmondja, hogy ez volt az első Krisztus jelei között, s természetes módon használja fel arra, hogy továbblépjen Keresztelő János bizonyágtételétől, ami majdnem teljesen elfoglalja az első fejezetet, az evangélium ama részére, ami a jelekkel foglalkozik (2:1-11)- Ennek a csodának az indítéka valójában nem Krisztusnak az ember szenvedés iránti könyörületében, vagy a gonosz legyőzésében található, ami a leggyakrabban előforduló eset a Máté, Márk és Lukács által feljegyzett csodák esetében. Az indíték kizárólagosan az, hogy Krisztus „dicsósége” megmutatkozhasson, s a tanítványok ennek a kijelentésnek az eredményeképpen hihessenek.

Mit jelentett ki ez a jel? Először is, Krisztus egységét Istennel az Atyával a teremő hatalomban. Szemléltetése ez a Jn1:3-nak, ahol azt olvassuk: „minden Ő általa lett”. Azután megmutatta, hogy Jézusnak kell elhoznia a keresztyén örömet. János arra mutat rá, hogy egyedül Jézus teszi az életet örömtelivé és bővelkedővé.

2. *A királyi ember fiának meggyógyítása* (5:46-54). Már tanulmányoztuk ezt a jelet, melyet János Krisztus második csodájának nevez. Ez a gyógyítás jele, s így az Úr Jézus Krisztus hatalmát mutatja meg, mellyel úrrá lehet a bűn és a halálos betegségek felett.

Még jelentősebb azonban a tény, hogy megmutatja Jézus képességét a felkavarodott lélek lecsillapítására és a hit becsepegtetésére. Emlékszünk, hogy a királyi embernek, aki Jézushoz jött, eredetileg nem volt erős hite. Félt, izgult, rettegett attól, hogy a fia meghal, mikor azonban elment Jézustól, már nyugodtan folytatta a dolgát, és nem kérdezősködött a fia állapotáról egészen másnapig.

3. *A bÉna ember meggyógyítása* (5:1-18). János ezt nevezi a harmadik jelnek, s a történetében rögtön a királyi ember fiának meggyógyítása után következik. Mi ennek a csodának a lényege? Természetesen nem hit Ébresztése azokban, akik a tanúi voltak. János elmondja, hogy valójában felbosszantotta a zsidókat, mert üldözÉbe vették Jézust és megpróbálták megölni. Még a meggyógyított emberben sem keltett hitet. Semmit sem olvasunk ugyanis az ő hitéról, s a legnagyobb hűséggel szemlátomás a zsidó vezetőknek, semmint Jézusnak adózott még a gyógyulását követően is. Akkor mi volt a célja? A csoda lényege az, hogy *mi* is olyanok vagyunk, mint ez a bÉna ember, lelkileg. Vétkeztünk, és ennek következménye az lett, hogy lelkileg képtelenek vagyunk Krisztust keresni. Nem tudunk felkelni, hogy találkozzunk Vele. Még hinni sem vagyunk képesek Benne. Mindazonáltal, mikor lelkileg bÉnák vagyunk – vakok, sánták, aszkórosok – akkor jön el hozzánk Jézus, hogy megmentsen és megszabadítson a bűn rabságából. Ez a csoda azt nyilatkoztatja ki, hogy Isten a kegyelem Istene.

4. *Az Étezer jóltartása* (6:1-14). Ez a csoda az első ama három közül, melynek a jelentőségét Maga Krisztus magyarázza meg, két esetben hosszú, összekapcsolódó beszéd elmondásával. Ebben a történetben Jézus Étezer embert tart jól néhány kenyérrel és hallal. A dolognak nem az a lényege, hogy Jézus képes megsokszorozni a kenyeret, hanem az, hogy képes csillapítani a lélek Éhségét. Jézus mondja: „Én vagyok az életnek ama kenyere; a ki hozzám jó, semmikÉpen meg nem Éhezik, és a ki hisz bennem, meg nem szomjúhozik soha.” (6:35)

Megtapasztaltad már, hogy Jézus képes csillapítani az éhségedet, s képes a szomjadat oltani? Képes. Nem számít, milyen szükségben vagy. Szomjazhatsz társaság után. Nem érzed úgy, hogy senki sem ért meg és nem törődik veled? Jézus igen. Érezheted magad nem szeretettnek. Éhezel a szeretetre? Úgy érzed, hogy senki sem szeret téged, hogy soha senki nem is fog, vagy hogy talán nem is vagy szeretetre méltó? Jézus szeret. Azzal bizonyította ezt, hogy helyetted halt meg. Szomjazol irányításra az életedben és arra, hogy életednek értelme legyen? Jézusnak terve van az életeddel, amit már a világegyetem megteremtése előtt megalkotott. Azt, aki rájött, hogy Jézus a tökéletes gondviselő ezekre a szükségekre, ez a csoda már meggyőzte.

5. *A vízen járás* (6:16-21). János nem hívja fel a figyelmet erre a csodára, s lehetséges, hogy főleg azért szerepel, mert történetileg kapcsolódik az előzőhöz, a kenyérszaporítás csodájához. A másik három evangélium mindegyikében szerepel. Ennek a csodának a lényege, már ha János ezt akarja a lényegnek megtenni, hogy Jézusnak hatalma van a természet törvényei felett.

6. *A vakon született ember meggyógyítása* (9:1-41). Ez a gyógyítás valójában kettős csoda, magában foglalja mind a fizikai, mind a lelki látás helyreállítását egy olyan ember számára, aki mind fizikálisan, mind lelkileg vakon született. A csoda két része előfeltételezi és megerősíti egymást. Mi a lényeg? Jézus, mikor Önmagát írja le, azt mondja, hogy Ő „a világ világossága”. Ugyanebben a történetben a vakon született, de mind fizikálisan, mind lelkileg meggyógyult látású ember hite van szembeállítva a hatóságok hitetlenségével, akik noha szembesültek az igazi lelki világossággal, mégis inkább a sötétségben élést választották.

7. *Lázár feltámasztása a halálból* (11:1-46). Utoljára Krisztusnak a természet, a bűn és a betegség feletti hatalma nyilvános jelei között az életnek a halál felett aratott teljes győzelme jelenti a csúcspontot. Ebben az esetben a beszélgetés keveredik a történettel, de a kulcs-közlemény páratlan: „Én vagyok a feltámadás és az élet” (25. vers). A csoda azt mutatja meg, hogy Jézus az örök élet forrása, ami itt és most is élvezhető már, s hogy ugyanaz a hatalom, mely most biztosítja, fogja a test halála után a holtakat egy új és jobb létezésre feltámasztani odaát. Lényeges, hogy az evangélium konkrétan jelnek (csodának) nevezi Lázár feltámasztását (12:18), mert Jézus dicsőségének ez a rendkívüli megnyilvánulása nemcsak sokakat hitre juttat a nép közül, de kiváltja a legszélsőségesebb és hevesebb gyűlöletet is a hatóságok részéről.

Ízleld és lásd

Eljutottunk tehát a kérdésre adott válaszuk összefoglalójához. Mi a csodák célja? A válasz negatív oldalról az, hogy a természetfeletti önmagában nem bizonyítja annak eredetét, aki ezeket bemutatja. Valószínűsíthetően még az ördögök is képesek csodálatos dolgokat tenni. A csodák értéke a természetükben rejlik, azaz abban, hogy mit mondanak el Istenről, az Atyáról és az Úr Jézusról. S ez a válasz a pozitív oldalról. Krisztus csodái, mint valójában minden munkája, csodálatosak és nem csodálatosak egyaránt, a természetét mutatják meg. Felfedik azt a képességét, hogy be tudja tölteni a szív ürességét.

Hadd mondjam ezt kissé más szavakkal. Jánosnál a csodák nem hit *által* mentek végbe. Ezek a hit *érdekében* történtek. Azért, hogy hitet váltsanak ki és megerősítsék azt.

Megtették ezt veled? Ha a csodák igazak, akkor soha nem volt, és kétségtelenül nem is lesz soha olyan személy, mint ez a bámulatos názáreti. Ez nem provokáló? Nem követeli, hogy személyesen vizsgáljuk meg Őt, hogy meglássuk: vajon a Róla megírt dolgok és az Általa kimondott dolgok igazak? Ha nem teszed ezt meg, akkor a cselekedeteiddel azt mutatod meg, hogy a hittel kapcsolatos nehézségeid nem racionálisak. Nem arról van szó, hogy Isten nem adott elég bizonyítékot egy gondolkodó embernek ahhoz, hogy értékelje Krisztus állításait. A te nehézségeid erkölcsiek. A probléma a bűn. Másrészt viszont, ha

megvizsgálod Krisztus érdemeit és jellemét, annak fogod őt találni akinek már megszámlálhatatlanul sokan megismerték – Isten Fiának és a személyes Megváltódnak.

68. fejezet: A Szentírás bizonyágtétele

37. A ki elküldött engem, maga az Atya is bizonyágot tett rólam. Sem hangját nem hallottátok soha, sem ábrázatát nem láttátok.

38. Az ő ígéje sincs maradandóan bennetek: mert a kit ő elküldött, ti annak nem hisztek.

János evangéliumának ötödik fejezete tartalmazza azokat a bizonyítékokat, amelyeket az Úr Jézus ad az állításaihoz – Keresztelő János bizonyágtételét, Krisztus csodáinak bizonyágtételét, és a Szentírás bizonyágtételét. A harmadikat tárgyalják ezek közül a 37. verssel kezdődő igeversek a fejezet végéig.

De hogy megértsük ezeknek az igeverseknek a fontosságát, meg kell értenünk, hogy Krisztus beszédének a végén, tehát kiemelkedő pozícióban. Szerepelnek. Szemléltetésképpen mondhatjuk, hogy úgy állnak a beszéd végén, mint amiképpen egy koronatanút idéznek be a bírósági eljárás végén az ügy végső lezárásához. Tegyük fel, az embert gyilkosság miatt perbe fogják, és a vádat a kerületi ügyész képviseli. Elölép az első tanú, és megmutatja, hogy a vádlottnak volt lehetősége a bűncselekmény elkövetésére. Jelen volt bűncselekmény helyszínén az elkövetés időpontjában. A második tanú azt mutatja meg, hogy volt indítéka a tett elkövetésére. Hasznát húzta az áldozat halálából. A harmadik tanú azt mutatja be, hogy a vádlott hozzáfért a gyilkos fegyverhez. Végül, a negyedik tanú szemtanúja volt a gyilkosságnak, és képes azonosítani az elkövetőt.

Ez részbeni szemléltetése annak, ahogyan az Úr Jézus felépítette a bizonyágokat az állításaihoz, ahogyan azok le vannak jegyezve ebben a fejezetben. János bizonyágtétele valódi bizonyágtétel volt. Ez egy próféta bizonyágtétele volt. Isten Jánoson keresztül beszélt, és Jézus korának vezetői még el is ismerték János bizonyágtételének a fontosságát azzal, hogy delegációt küldtek János meglátogatására és kikérdezésére. Mégis, bizonyos értelemben János nem volt több, mint egy ember tanúja, s mindössze egyetlenként. Ezt figyelmen kívül lehetett hagyni. Ezután következik Krisztus csodáinak bizonyágtétele. Ez fontosabb, mert a csodák annak bizonyítékai voltak, hogy Isten, az Atya munkálkodik Krisztusban. A csodák megmutatták Krisztus természetét. Együtt Keresztelő János bizonyágtételével egészen fontosak. Ám mindkettő a viszonylagos jelentéktelenségbe merül a végső bizonyágtétel, Isten Ígéje bizonyágtételének a fényében.

Ezért kezd Jézus beszélni a Biblia bizonyágtételéről Önmagáról, kihangsúlyozván két dolgot. Az első a Szentírás isteni eredete. A második az elsődleges célja, ami nem más mint az, hogy Őrá mutasson. Az elsőről beszél, mikor ezt mondja: „A ki elküldött engem, maga az Atya is bizonyágot tett rólam. Sem hangját nem hallottátok soha, sem ábrázatát nem láttátok. Az ő ígéje sincs maradandóan bennetek: mert a kit ő elküldött, ti annak nem hisztek.” (37-38. versek)

A hanyatlás kora

Sajnálatos, hogy annyira ki kell hangsúlyoznunk a Szentírás isteni eredetét, amennyire tesszük ezt napjainkban. De amiatt a tény miatt szükséges ez, mert ezt az igazságot oly széles körben vitatják, s nemcsak az igemagyarázók (akiktől természetesen a legtöbb kétely ered), hanem a rendes gyülekezeti tagok közül is sokan. A kétség a Szentírás isteni eredetét illetően oly széleskörű, hogy sokan már ezt a helyzetet tekintik normálisnak.

Valójában semmi sem állhat távolabb az igazságtól. A Biblia lebecsülése, mely napjainkban olyannyira uralkodóvá vált, teljesen napjaink fejleménye, az egyháztörténelem egész folyamán. Nem nyúlik vissza, csak maximum az utolsó kétszáz évre. Az

egyháztörténelmet tanulmányozó tudja, hogy a reformáció idejéig (egyes esetekben még akár kétszáz évvel azután is) az egyház nem kételkedett abban, hogy az ó-, és újszövetségi szent írások egyformán Isten Ígéje. Még az eretnekek is elfogadták ezt az alapelvet. Azaz mindenki, aki keresztyénnek vallotta magát, elismerték a Biblia minden emberre nézve kötelező isteni tekintélyét, valamint azt, hogy az emberi értelmet meghaladó objektív igazságokat tartalmaz.

Sajnos, a reformáció utáni időszakban a Szentírás ortodox nézetét egyre pusztítóbb támadások érték. Már meggyengülvén az évszázadok során a Szentírás helyett az egyházatyákra történő hivatkozások következtében, a tanítás védelmében és a protestáns reformációra adott heves reakció gyanánt a római katolikus egyház 1546-ban megtette a lépést, amivel az egyházi hagyományt hivatalosan egy szintre emelte Szentírással a keresztyén igazság egyformán érvényes formájaként és forrásaként. Ennek a döntésnek a teljes jelentőségét a tridenti zsinat idején kétségtelenül nem vették észre, ám az monumentális volt. Ennek olyan tragikus következményei lettek a római egyházra nézve, mint tanítás folyamatos gyengítése, amit a mariológia és a szentek tisztelete is jelez.

A protestáns egyház, örökségének, és a katolikusokkal folytatott éles vitának a következtében tovább kitartott – még kétszáz évig. De aztán a tizenharmadik században, s különösen a tizenkilencedik században a Szentírás kritikus felbecslése, amit a naturalista racionalizmus támasztott alá, sikerrel kimozdította a Bibliát arról a helyről, ahol korábban volt. A racionalizmus korának egyházában a Biblia inkább az ember Istenről mondott szavává, mintsem az Isten az embernek mondott szavává vált. S mikor az emberek elvetették a Biblia egyedi, isteni jellegét, azzal együtt elvetették a tekintélyét is.

A katolikus egyház azzal gyengítette meg a Biblia ortodox nézetét, hogy felmagasztalta az emberi hagyományt a Szentírás szintjére. A protestáns egyház azzal gyengítette meg a Biblia ortodox nézetét, hogy lealacsonyította a Bibliát a hagyományok szintjére. A különbségek nagyok, de a végeredmény hasonló. A Szentírás egyedi jellege mindkét esetben elveszett, isteni jellegétől megfosztatott, s a Bibliának, mint Isten reformáló szavának a funkcióját az egyházon belül a legtöbb ember elfelejtette.

Szerencsére az egyik álláspont sem tartható, s a zűrzavar, ami manapság kísérti a vallásos színt, könnyen bemutatja ezt a tényt. A protestáns egyház rájön, hogy a vallásos tekintély valódi alapja nélkül a teológia elsorvad, és az egyház egyre képtelenebbé válik az evangélium hirdetésére. Így megdöbbenő mérföldkőként az Egyházszövetség konzultációján 1971 őszen, Denverben, Peter L. Berger a Rutgers Egyetemről az előadásában felszólított „a keresztyén közösség tekintélyéhez” való visszatérésre, és siratta annak elvesztését.¹¹⁸ S a következő évben megjelent leglenyűgözőbb könyvben Dean M. Kelley, a Nemzeti Egyháztanács Polgári- és Vallásszabadsági igazgatója adatokkal támasztotta alá azon egyházak végzetes hanyatlását, melyek engedtek az elkötelezettség magas fokából, valamint azok növekedését, akik nem.

A katolikus közösség a maga részéről felfedezte, hogy jóllehet a tekintély két forrása jobb, mint a semmi, a Szentírás és a hagyomány gyakran kerülnek összeütközésbe, és a hagyományok emberi oldalról történő mélységes előnyben részesítése a Szentírással szemben elkerülhetetlenül elmozdítja a tekintély egyensúlyát Isten Ígététől. Sok katolikus, közöttük George G. Higgins tiszteletes, az USA katolikus konferenciájának ügyvezető igazgatója és kezdeményezője elkezdtek helyteleníteni azt a prédikálást, mely figyelmen kívül hagyja az evangéliumot és elmegy a bibliai tekintély mellett. Egy másik igazgató mondta: „Az egyház megpróbálja a világ útjait járni ahelyett, hogy a megfeszített Krisztust prédikálná. Ezekben az időkben ez kihívást jelent azok számára, akik még mindig ragaszkodnak a Szentírás ama nézetéhez, amit az Úr Jézus Krisztus tanított, s bátran felmagasztalják az Ígét, mint az Atya végső kijelentését, valamint az emberi gondolkodás és viselkedés végső bíróját.

¹¹⁸ Beszámoló erről a *Christian Century* 1971. október 27-i számában, 1257-63. oldal

Isten Ígéje

Természetesen elismerjük, még mikor a Szentírás isteni eredetére utalunk is, hogy egy adott értelemben minden bibliai könyvet emberek írtak. Valóban emberek végezték el a könyvek tényleges megírását. Ugyanakkor azt is kijelentjük, hogy hatalmas különbség van a Biblia és bármely másik könyv között, amit valaha is megírt férfi, vagy nő. Az emberek írták, de Isten állt az írás mögött. Az emberek a saját szókincsüket és stílusukat használták, mindazonáltal Isten vezette őket a szavak kiválasztásában, és Ő garantálta a végeredményt.

Ezt a dolgot – amit Maga az Úr Jézus Krisztus is szívből helyeselt – emlékezetes módon jelentette ki Péter. Ő írta: „Mert sohasem ember akaratából származott a prófétai szó; hanem a Szent Lélektől indítatva szóltak az Istennek szent emberei.” (2Pt2:21) Ebben a versben az „indítatva” szóval fordított görög szót használja Lukács az Apostolok cselekedetei második fejezetében arra, hogy a Szentlélek eljövetelét Pünkösdkor „sebesen zúgó szélnek zendüléséhez” hasonlítsa (Csel2:2) Aztán a 27. fejezetben ezt a szót használta ama szél erejének leírására, amely a Pált Rómába szállító hajóra csapott le. Lukács megjegyzi, hogy a hajót elragadta a szél. Ezt írja: „a hajó elragadtatott, és nem bírta a széllal szembe menni, nekieresztvén azt, vitetünk vala tova” (15. vers). Majd megint: „lebocsátván a vitorlát, úgy vitetnek vala” (17. vers) Lukács világosan azt akarta mondani, hogy a hajó sorsa a vihar könyörületén múlt. Nem szűnt meg hajó lenni, de többé már nem volt képes kontrollálni az útját és a célját.

Ugyanezen a módon olvassuk Péteren keresztül, hogy a Biblia szerzői az írásaikban azokat a szavakat jegyezték le, melyeket Isten akart feljegyeztetni. Emberekként írták le ezeket, de a Szentlélektől indítatva (vitetve). Az eredmény Isten kijelentése lett.

Valaki azt vetheti itt ennek ellenébe, hogy ha az embereknek kellett mindent elvégezni a Biblia megírása során, akkor az eredményeknek bizonyos pontokon tele kell lenniük hibákkal. Ez azonban nem következik belőle. Egy hasonlat itt segíthet. A hasonlat az Úr Jézus fogantatása és születése, valamint a Bibliánk eljövetele közötti. Mi történt, mikor az Úr Jézus megfogant szűz Mária méhében? Azt olvassuk, hogy a Szentlélek ereje árnyékozta be, ezért a gyermek, aki tőle született „Isten Fiának” nevezetett (Lk1:35). Ebben a fogantatásban benne volt az isteni és az emberi érintése, így az eredménye is egyformán volt emberi és isteni. Krisztus valóságos ember volt. Konkrét ember volt, egy zsidó, akinek volt bizonyos megmérhető súlya, és felismerhető megjelenése. Akár le is festhettük volna. Egyben azonban a bűn nélküli mindenható Isten is volt.

Ugyanezen a módon, ahogy a Szentlélek beárnyékozta szűz Máriát, s az ő méhében megfogant Isten Fia emberként, úgy árnyékozta be a Szentlélek Mózes, Dávid, a próféták, az evangélisták, Pál és más bibliai szerzők agysejtjeit, s így pattantak ki az elméikből azok a könyvek, melyek ma a Bibliánkat alkotják. Minden írásuk magukon hordják az emberi személyiség jegyeit. Stílusukban különböznek. Ugyanakkor azonban a végső forrásuk isteni, s az emberi érintés nem ütötte rájuk a gyengeség, vagy a tévedés pecsétjét jobban, mint ahogyan Mária méhe bűnt ültetett volna be a Megváltóba.

Archeológiai bizonyítékok

Most továbblépünk erről a pontról, s megvizsgáljuk, miképpen tesz ez a figyelemre méltó könyv az isteni szerzőségével bizonyosságot Jézus Krisztusról, s miért fogja végül mindazokat kárhóztatni, akik elvetik. Mielőtt azonban ezt tennénk, meg kell válaszolnunk egyesek ellenvetéseit, akik hallhattak történeteket arról, miképpen cáfolta meg állítólag a tudományos munka a Biblia megbízhatóságát, s akik ezért hajlamosak ezen az alapon mindent elvetni, ami a Biblia isteni eredetéről elhangzott. Vajon a tudomány azt mutatta meg, hogy a Biblia könyvei tévednek, és ezért végső soron csak emberek írták azokat? Cáfolta a Bibliát?

Nem túl régen volt, mikor efféle kijelentéseket sok befolyásos szóvivő hangoztatott, még hozzá nyíltan. Az elmúlt években majdnem minden bibliai teológus és tanár beszélt az úgynevezett „bizonyos eredményekről”, vagy „bizonyított leletekről”, amelyek úgy képzelték, mindörökké félreállítják a Biblia ortodox elképzelését. Manapság azonban, bárki, akinek megvolt a lehetősége mélyebben belemélyedni ezekbe a kérdésekbe, tudja, hogy ezek a frázisok már nem hangzanak el akkora gyakorisággal. Valójában alig-alig hallani ezeket. Miért? Egyszerűen azért, mert a bibliai és archeológiai vizsgálatok folyamatos menetének eredményeképpen ezek közül az úgynevezett „bizonyított leletek” közül sok egyszerűen szertefoszlott azok szemében, akik előhozakodtak velük.

Itt egy példa. A 2Kir15:29 név szerint említi Assíria királyát, Tiglát-Pilésert. Ő győzte le az izraelitákat az északi királyságban, és hurcolt közülük sokakat fogságba. Egy generációval ezelőtt a tudósok azt mondták, – könyveik még mindig megtalálhatók a könyvtáraikban – hogy ez a király sohasem létezett, s Izrael elbukása az asszírok előtt csak holmi mitológia. Mára azonban az archeológusok feltárták Tiglát-Piléser fővárosát, és el tudják mondani egész történetét. Még a nevét is megtalálták téglákba vésve, melyeken ez olvasható: „Én, Tiglát-Piléser, a nyugati földek királya, a föld királya, akinek birodalma a nagy tengerig terjed...” Az angol olvasó a csatáiról beszámolókat James B. Pritchard *Ancient Near Eastern Texts Relating to the Old Testament* (Az Ószövetséghez tartozó ókori közel-keleti szövegek).

Nagyjából ugyanabban az időben, mikor egyes tanítók tagadták Tiglát-Piléser létezését, mások azt tagadták, hogy Mózes írhatta a Biblia első öt könyvét olyan alapon, mely eléggé megcáfolhatatlannak tűnt, nevezetesen hogy az írást az ő korában még nem találták fel. Azóta azonban az archeológusok feltártak olyan táblákat és feliratokat, melyek néhány száz évvel Mózes előtt keletkeztek, s meglehetősen ironikus módon azon a Sínai-félszigeten, ahol Mózes negyven éven át vezette Izrael népét.

Még újabban, sok tanító tagadta, hogy az Újszövetség történeti könyveit a bennük szereplő eseményekhez időben elegendően közel írták volna ahhoz, hogy megbízhatóak legyenek. Különösen a szinoptikus evangéliumokat datálták későbbre, János evangéliumát pedig, aminek látszólag a legerősebb görögös íze volt, eltolták egészen a keresztyénség második századába – egyes tanítók egyenesen a harmadikba. Idővel azonban egy papirusztöredéket találtak Egyiptomban, melynek alapján szükségesé vált János evangéliumának legfeljebb i. sz. 125-re, sőt valószínűsíthetően sokkal korábbra történő datálása. Más szóval a tudomány eredményei napjainkban egyre jobban aláátamasztják a bibliai állításokat.

Várákozás a Kősziklán

A keresztyénnek soha nem kell félnie Isten Ígétére támaszkodni, és elismerni annak teljes tekintélyét úgy, ahogyan az Úr Jézus tette azt. Időnként felbukkannak kritikai elméletek vele szemben. Ezek érvei tűnhetnek megcáfolhatatlannak, ezért, aki megpróbál kiállni ezekkel szemben, nagyon lehetséges, hogy maradiként leírják. A világ bölcsői ezt fogják mondani: „Hihetsz, amiben csak akarsz, de a tudományos kriticismus eredményei jobban tanítanak minket.” Ez korábban is megtörtént, és újra meg fog történni. A keresztyén azonban, aki a Szentírásra támaszkodik, még a saját életében meg fogja tapasztalni, hogy az úgynevezett „biztos eredmények” elkezdenek szétmorzsolódni, és a Bibliának az Úr Jézus Krisztus által vallott nézete, az egyház történelmi nézete marad fenn.

Sok évvel ezelőtt az angol egyház vezetője a liverpooli Ryle püspök bölcsen írta: „Adjatok nekem a bibliai ihletettség teljes, verbális elméletét annak minden nehézségével együtt inkább, mint a kételyeket. Elfogadom a nehézségeket, s alázatosan várom, hogy ezek megoldódjanak. Miközben azonban várok, a Kősziklán állok.”

69. fejezet: A Szentírás célja, Jn5:39

39. Tudakozzátok az írásokat, mert azt hiszitek, hogy azokban van a ti örök életetek; és ezek azok, a melyek bizonyosságot tesznek rólam.

Nem szokatlan az napjainkban, hogy a férfiak és nők kevésre tartják manapság a Bibliát. Sokan, közöttük teológia professzorok és szolgálók úgy érzik, hogy a Biblia az ember szava Istenről, nem pedig az Isten szava az emberről, ezért leértékelik. Szükséges tehát úgy beszélni, ahogyan Krisztus tette, ragaszkodván a Biblia isteni eredetéhez, és rámutatván annak természetfeletti jellemzőire. Ugyanakkor a Biblia kevésre tartása nem az egyetlen hiba, ami ma jellemző az emberekre. Sokan félre is értik. Nem értik, mit mond, vagy miért lett megírva. Emiatt szükséges beszélni a céljáról is, ami mindenekelőtt az Úr Jézus Krisztus kijelentése.

Mi a Szentírás célja? Jézus Krisztus szerint a Szentírás célja az, hogy Őrá mutasson, és Őt jelentse ki. A most tanulmányozott versekben ezt mondta: „Tudakozzátok az írásokat, mert azt hiszitek, hogy azokban van a ti örök életetek; és ezek azok, a melyek bizonyosságot tesznek rólam”.

Megláttad már ezt az igazságot? Luther Márton volt az egyik, aki világosan látta ezt. Egy igehirdetésben, melyben erről az igeverőről prédikált alig egy hónappal a halála előtt, így érvelt: „Krisztus itt azt az alapvető okot jelzi, amiért a Szentírást Isten nekünk adta. Az embereknek tanulmányozniuk kell, és meg kell belőle tanulniuk, hogy Ő, Mária Fia az, Aki képes örök életet adni mindazoknak, aki Hozzá jönnek és hisznek Benne. Ezért aki helyesen és haszonnal olvassa a Szentírást, meglátja, hogy megtalálja benne Krisztust, s akkor hiba nélkül rálel az örök életre. Másrészt viszont, ha nem tanulmányozom, és nem értem meg Mózeszt és a prófétákat annak vonatkozásában, hogy Krisztus a mennyből jött az én üdvösségem kedvéért, emberré lett, szenvedett, meghalt, eltemették, feltámadt, felment a mennybe így Rajta keresztül élvezem a kibékülést Istennel, a bocsánatot a bűneimre, a kegyelmet, a megigazulást, és az örök életet, akkor az, hogy olvasom a Szentírást, semmi segítségemre nem lesz az üdvösségemet illetően. Ha ugyanis nem ismerem, és nem találok Krisztust, akkor sem üdvösségre, sem örök életre nem lelek. Akkor valójában még keservesebb halálra találok, mert a mi jó Istenünk azt rendelte, hogy más név ne adasson az embereknek, amely által kellene nekik megtartaniuk (Csel4:12).”¹¹⁹

Egy szerző

Ha egy pillanatra elgondolkodunk a Szentírás eme céljáról, biztosan meglátjuk, hogy ez egy további oka annak, amiért a Bibliának isteni eredetűnek kell lennie. A Bibliát néhány évezreden keresztül írta több, mint harminc emberi szerző. Ha ezeknek az embereknek a terméke nem több, mint emberi termék, akkor felfoghatatlan, miképpen egyezhetnek meg akárcsak a világnézet vonatkozásában, ha csak Isten nagy alapelveit vesszük számításba a történelemben, amiképpen a Biblia könyveiben feltáruhnak. Mégis, pontosan ez az egyezés az, amivel találkozunk. Ennek egyetlen magyarázata nem más, mint az, hogy jóllehet az emberi szerzők a saját rálátásukból, és a saját történelmi környezetükből kiindulva írtak, mindazonáltal a Biblia mögött álló Isten úgy ihlette az írásukat, hogy az eredményként leírt szavak tévedhetetlenek és következetesek. Sőt mi több, az összegzett eredmény egy fontos értelemben lett *egyetlen könyv*.

¹¹⁹ Luther Márton, *What Luther says*, 1. kötet v. ö. Ewald M. Plass (St. Louis: Concordia, 1959) 69-70. oldal, engedéllyel használva

Ebben a vonatkozásban nem véletlen, hogy az általunk tanulmányozott versekben Jézus úgy beszél Mózesről, mint aki felelős a Biblia egy részéért (45-47. versek), mindazonáltal annak kijelentésével kezdi, hogy a Szentírás a maga egységében Isten bizonyágtétele az Ő messiási állításairól. Ez az érvelés menete az ötödik fejezetben. Isten bizonyágot tesz Jézusról (30-32. versek). Teszi ezt Keresztelő János bizonyágán keresztül (33-35. versek). Teszi ezt Krisztus csodáin keresztül (36. vers). De teszi ezt mindenekelőtt a Biblián keresztül (37-47. versek).

Azzal foglalhatjuk össze Krisztusnak ebben a fejezetben adott tanítását, hogy Jézus szerint: 1) a Bibliát Isten adta, 2) a Biblia célja, hogy Őrá mutasson, és 3) a Bibliát bármi más módon használni végső soron a félreértését jelenti, és a célja kiforgatását jelenti.

Egy alany

Ezen a ponton lehet, hogy valaki efféléket gondol: „Tegyük fel, hogy a Biblia célja „a Bibliáé, ami elismerem, hogy Isten adománya) a Jézus Krisztusra mutató. De miképpen mutat Őrá? Vajon nem jórészt történelem a Biblia? Az Ószövetségben legalábbis egy szó sem esik Jézusról. Miképpen mondhatjuk hát akkor, hogy Őrá mutat? Hogyan lehet Ő a Biblia alanya?” A válasz a kérdésre az, hogy két módon válik az Ószövetség alanyává: (1) illeszkedvén annak általános témáiba, és (2) betöltvén azokat a speciális próféciaikat, melyeket az Ószövetségben találunk. S Ő válik az Újszövetség alanyává is, de sokkal világosabb módon, mert az Újszövetség számol be az Ő történetéről, s majdnem kizárólagosan Róla szól.

Gondoljunk például az Ószövetség témáira. Ezek egyike az ember bűne, és az ember szüksége. A Biblia a teremtéstörténettel kezdődik. De nem sokkal ezután a történet után (Mózes első könyvének első két fejezetében) olvasunk az ember bukásáról is. Ahelyett, hogy alázatosan és hálásan a Teremtőtől való függésben maradt volna, ahogyan történnie kellett volna, az ember kisvártatva az Isten elleni lázadás állapotába került. A maga útját kezdte járni Istené helyett. Így a bűn következményei, beleértve a halált is, lesújtottak az emberi fajra.

Az Ószövetség további részében azt látjuk, amint ezek a következmények kiteljesednek. Így látjuk Ábel meggyilkolását, majd a romlás az özönvízhez vezetett. Ezután a démonizmus, szexuális romlás, végül Izrael nemzetének hatalmas tragédiája következett, mikor dacára a nagy áldásoknak, Izraelt fogságba hurcolták. S bár néhányan végül visszatértek az áldások földjére, ők a sokkal kevésbé dicsőséges létezésbe tértek vissza. Az ószövetségi történetet a legjobban Dávid nagy megtérő zsoltára foglalja össze, aminek helyesen az egész emberi faj zsoltárának kellene lennie: „Könyörülj rajtam én Istenem a te kegyelmességed szerint; irgalmasságodnak sokasága szerint töröld el az én bűneimet! Egészen moss ki engemet az én álnokságomból, és az én vétkeimből tisztíts ki engemet; Mert ismerem az én bűneimet, és az én vétkem szüntelen előttem forog.... Ímé én vétkeiben fogantattam, és bűnben melengetett engem az anyám.” (Zsolt51:2-5, 7).

Itt van az egyetlen nagy bibliai tanítás. De ha jól értjük, még ez a tanítás sem a vég önmagában. Igaz. Az ember szíve elismeri igaznak. De bűnünk és szükségünk igazsága nem pusztán az igazság feltárásának kedvéért van feltárva a Bibliában, hanem azért, hogy egyidejűleg Krisztusra is mutasson, mint a dilemma megoldására.

Alkothatunk némi elképzelést a Biblia tanúbizonyágának erről az összetevőjéről, ha úgy gondolunk rá, mint egy orvos diagnózisára. Adott egy ember, aki elmegy az orvoshoz, és hányingerre, valamint gyomortáji fájdalmakra panaszlik. Az orvos felfedez egy érzékeny részt az ágyéktájon, elvégez egy vértesztet, a diagnózis vakbélgyulladás. Mi a célja a doktor diagnózisának? Az igazság elmondása? Nos, bizonyos értelemben igen. Ez is célja, de nem a végcélja. A végcél az, hogy az embert a fájdalomával a sebészhez juttassa, ezzel megszüntesse a halál fenyegetését. Hasonlóképpen a Biblia is diagnosztizálja a faj lelki állapotát, így az egyes férfiak, nők, és gyermekek az Úr Jézus Krisztushoz fordulhatnak, mert Ő az egyetlen,

Aki képes meggyógyítani az állapotukat és helyreállítani egészségüket. Ez az egyik módja annak, ahogyan Jézus az Ószövetség témájává válik.

Hozzátehetjük, hogy mindenki, akik valóban hittek az ószövetségi korszakban, látták ezt. Így olvassuk ezt Ábrahám, Izsák, Jákób, Dávid, a próféták, Anna, Simeon, Keresztelő János és mások történeteiben, akik az eljövendő Megváltóban bíztak, és vártak Rá.

Ez elvezet minket a második nagy ószövetségi témához: Isten létezéséhez, aki a bűnösök megváltásán szeretettel munkálkodik. Ezt az Isten, az Atya végezte részben az egész ószövetségi korszakban. Egyidejűleg azzal azonban, hogy Ő is cselekedett, a Fiára is mutatott, Aki majd eljön, s tökéletesen és örökre megváltja a népét.

Figyeljük meg, hogyan bánik Isten Ádámmal és Évával, miután vétkeztek a Paradicsomban. A bűn elválasztotta a férfit és a nőt a Teremtőtől. Megpróbáltak elrejtőzni. Isten azonban eljött hozzájuk a nap hűvösében, és hívta őket. Igaz, Isten ítéletet mondott, amit meg kellett tennie. Kijelentette bűnük következményeit. Mégis, miközben ítéletet mondott, megölt néhány állatot. Felöltöztette a férfit és a nőt állatbőrökbe, elfedvén a szégyenüket. Ugyanebben a történetben szólt a Sátánhoz is, kijelentvén annak eljövetelét, Aki egy napon majd örökre legyőzi: „az neked fejedre tapos, te pedig annak sarkát mardosod” (1Móz3:15).

Kilenc fejezettel később találunk egy újabb, némileg elkendőzött utalást a „magra”, Aki majd szétzúzza a Sátánt. Ez Isten első nagy ígérete Ábrahámnak, melyben kijelenti, hogy benne áldatik meg minden ember (12:3). A 22. fejezetben pedig újra ki van jelentve: „És megáldanak a te magodban a földnek minden nemzetségei” (22:18). Az áldás, amire itt utal, természetesen nem olyan áldás, ami mindenkihez személyesen Ábrahámon keresztül jut el, mert az összes zsidó még csak nem is teista. Ez még csak nem is olyan áldás, aminek a hívő zsidókon keresztül kell eljönnie. Az itt előre jelzett áldás az, aminek Ábrahám *magván* keresztül kellett eljönnie, azaz a megígért mag, a Messiás. Így, évekkel később Pál apostol, aki ismerte ezt a szöveget, kimutatta, hogy (1) ez a mag az Úr Jézus volt, (2) az Ábrahámnak adott ígéret a Rajta keresztüli áldás volt, (3) ennek az áldásnak Krisztus nagy megváltói munkáján keresztül kellett eljönnie (Gal3:13-16).

Mózes negyedik könyvében olvasunk egy érdekes prófeciát, amit az Úr Bálámon, Mózes korának körmönfont, félszívű prófétáján keresztül mondott. Bálák, egy Izraellel szemben ellenséges király felbérelte Bálamot, hogyátkozza meg a zsidó népet. De valahányszor csak Bálám átokra nyitotta a száját, a népre mondott áldás jött ki abból helyette. Egy alkalommal ezt mondta: „Csillag származik Jákóbból, és királyi pálcza támad Izráelből... És uralkodik a Jákóbtól való, és elveszti a városból a megmaradtat” (4Móz24:17, 19). Ez Krisztus eljövetelének prófeciája volt. Ugyanezen a módon beszélt róla Jákób pátriárka is, mikor haldoklott: „Nem múlik el Júdatól a fejedelmi bot, sem a vezéri pálcza térdei közül; míg eljő Siló, és a népek néki engednek.” (1Móz49:10)

Mózes is beszélt Róla, Aki eljövendő. Istenről beszélve kijelentette: „Prófétát támaszt néked az Úr, a te Istened te közüled, a te atyádfiai közül, olyat mint én: azt hallgassátok!” (5Móz18:15). Majd mikor Isten nevében beszélt: „Prófétát támasztok nékik az ő atyjokfiai közül, olyat mint te, és az én ígéimet adom annak szájába, és megmond nékik mindent, a mit parancsolok néki.” (18. vers)

A zsoltárok is nagy prófeciákat tartalmaznak. A második zsoltár beszél Krisztus végső győzelméről, és a Föld nemzetei feletti uralkodásáról. Ez a zsoltár népszerű volt a korai keresztyének között, akik Krisztusra vonatkoztatták, amint az világosan kiderül a Csel4-ből. A 16. zsoltár előre megmondja a feltámadást (10. vers, v. ö. Csel2:31). A huszonkettedik, huszonharmadik és huszonnegyedik zsoltárban az Úr három képét látjuk: a szenvedő Megváltóét, a könyörületes Pásztorét és a Királyét. Más zsoltárok életének és szolgálatának más aspektusairól beszélnek. Végül a 110. zsoltár visszatér uralkodásának témájára, előretékvén a napra, mikor az Úr Jézus elfoglalja ülőhelyét az Atya jobbán azután hogy minden ellenfele a lábai alá vettetett (1. vers).

Proféciaik tucatjai foglalkoznak Krisztus életének, halálának és feltámadásának részleteivel. Ezek a profetikus könyvekben szerepelnek, – különösen Ézsaiás, Dániel, Jeremiás, Ezékiel, Hóseás és Zakariás könyveiben – de mindenhol másutt is. Jézus szándékosan vetette alá életét az ezekben a próféciaiban felvázolt körvonalaknak, majd megtöltötte ezeket gondos és konkrét részletekkel. S hogy ezt tette, az nyilvánvaló abból, ahogyan megróttá Pétert, miután Péter megpróbálta megakadályozni a letartóztatását a Gecsemáné kertben. Ezt mondta: „Tedd helyére szablyádat... Avagy azt gondolod-é, hogy nem kérhetném most az én Atyámat, hogy adjon ide mellém többet tizenkét sereg angyalnál? De mi módon teljesednének be az írások, hogy így kell lenni?” (Mt26:52-54)

Nyitott könyv, nyitott elme

Feltámadása után az Úr Jézus megjelent két tanítványának, egy embernek és a feleségének, mikor a hazaúton voltak Jeruzsálemből azután a húsvét után, amikor Őt kivégezték. Ez a két tanítvány Kleofás és Mária. Mindketten levertek voltak. Mária legalábbis látta a keresztre feszítést, s mikor Jézus meghalt, az Óbelé vetett hite és reménysége is meghaltak Vele együtt. Egyik sem értette meg, hogy Krisztusnak meg kellett halnia és fel kellett támadnia. Így még mikor az üres sírról szóló beszámolók jutottak is el hozzájuk azon az első húsvét reggelen, akkor sem volt képes egyikük sem felfogni a hírt.

Ahogy mentek hazafelé, Jézus megjelent nekik, de úgy elváltozott, hogy nem ismerték fel. Ő kijelenthette volna Magát nekik ott azonnal. Ehelyett a Szentírás célját jelentette ki nekik, ezzel mind a házaspárnak, mind nekünk egy hatalmas leckét tanított meg.

A Biblia azt mondja, hogy „megnyitotta” nekik a Szentírást. Maga a megnyitás a történet közepe táján zajlik, de a kifejezés nem szerepel a vége előtt. A Jézussal történt találkozásukról beszámolva ezt mondják: „Avagy nem gerjedezt-é a mi szívünk mi bennünk, mikor nekünk szóla az úton, és mikor magyarázá nekünk az írásokat?” (Lk24:32).¹²⁰ Ahogy tovább olvassuk a történetet, hamarosan kiderül, hogy ezt a kezdeti „megnyitást” követte egy másik is. Ez pedig a szemek megnyitása volt. Az olvassuk, hogy az Ő tanításának következtében, mikor otthonukban leült velük és megtörte a kenyeret, „megnyilatkozának az ő szemek, és megismerék őt” (31. vers) Végül, a történet végén azt olvassuk, hogy Jézus ismét megjelent nekik más tanítványok jelenlétében, és „megnyilatkoztatá az ő elméjüket, hogy értsék az írásokat” (45. vers).

Itt a három nagy megnyitás – a Szentírás megnyitása, a szemek megnyitása, és az elme megnyitása. Mindháromnak meg kell ismétlődni minden cseperedő keresztyén életében. A helyes módon megnyitni a Szentírást a szemek megnyitását jelenti Krisztusra. Ez viszont új módon nyitja meg a szemeket a Szentírásra.

Isten Ígétének nagy része titok volt a számodra? Nem voltál képes meglátni a célját? Ha ez volt a helyzet, próbáld olvasni a Bibliát, hogy megtaláld Krisztust. Találd Őt meg az asszony és Ábrahám magvaként. Fedezd fel az előképét József életében. Ismerd Őt fel, mint húsvéti Bárányt. Lásd meg Őt, mint Kösziklát a pusztaságban. Tanulj róla, mint felhőoszlopról, Aki vezeti a népét a vándorlás során. Vedd Őt észre, mint Mózes 5. könyvének Igazát. Lapozd át az Ószövetség lapjait Malakiásig, ahol Ő az igazság Napjaként van lefestve, Akinek gyógyulás van a szárnyai alatt. Ha ez megtörténik veled, a Biblia megszűnik kezelendő könyvnek lenni, inkább az elejétől a végéig átnézendő eszközzé válik. Távcső lesz belőle, ami közel hozza Jézust tehozád.

¹²⁰ Az angol változat szerint: „... szóla az úton, és mikor megnyitotta nekünk az írásokat?” – *a ford.*

70. fejezet: Visszaélés a Szentírással, Jn5:39-44

39. Tudakozzátok az írásokat, mert azt hiszitek, hogy azokban van a ti örök életetek; és ezek azok, a melyek bizonytságot tesznek rólam;

40. És nem akartok hozzám jöni, hogy életetek legyen!

41. Dicsőséget emberektől nem nyerek.

42. De ismerlek benneteket, hogy az Istennek szeretete nincs meg bennetek:

43. Én az én Atyám nevében jöttem, és nem fogadtatok be engem; ha más jőne a maga nevében, azt befogadnátok.

44. Mímodon hihettek ti, a kik egymástól nyertek dicsőséget, és azt a dicsőséget, a mely az egy Istentől van, nem keresitek?

Az ellentétben, ami az Úr Jézus Krisztus és korának zsidó vezetői között állt fenn a Szentírást illetően volt legalább egy dolog, amiben egyetértettek, és legalább kettő, amiben viszont nem. A dolog, amiben Jézus és a zsidó vezetők egyetértettek, hogy a Szentírásnak isteni az eredete. Manapság ezzel természetesen sokan nem értenek egyet. De Jézus korában mindenki elismerte, hogy az ószövetségi írások Istentől származnak. Azok a dolgok pedig, amikben nem értettek egyet, az alábbiak voltak: először is a Szentírás célja, másodsor is a Szentírás használata. Az utolsón kívül már mindent átnéztünk, úgyszólván most azokat a módokat vizsgáljuk meg, amelyekkel vissza lehet élni a Bibliával.

Jézus erről a tévedésről beszélt, mikor ezt mondta: „Tudakozzátok az írásokat, mert azt hiszitek, hogy azokban van a ti örök életetek; és ezek azok, a melyek bizonytságot tesznek rólam; És nem akartok hozzám jöni, hogy életetek legyen! Dicsőséget emberektől nem nyerek. De ismerlek benneteket, hogy az Istennek szeretete nincs meg bennetek... Mímodon hihettek ti, a kik egymástól nyertek dicsőséget, és azt a dicsőséget, a mely az egy Istentől van, nem keresitek?” (Jn5:39-42, 44)

A végcél önmagában

Azzal kell kezdenünk, hogy megkérdezzük: Miképpen éltek vissza a zsidók a Szentírással? Mi is vissza tudunk vele élni ugyanúgy? Az első válasz, Jézus eme szavai szerint nyilvánvalóan ez: a zsidók azzal éltek vissza a Bibliával, hogy a végcélnek tekintették önmagában ahelyett, hogy hagyták volna elvégezni elsődleges feladatát, ami nem más, mint a Jézusra mutató. Kutatták az Írásokat, de nem jöttek Jézushoz. Mi is elkövetjük ugyanezt a hibát, valahányszor tűnjük, hogy a biblia tanulmányozás akadémiássá váljon, s amiatt nem engedjük, hogy közelebb vonjon minket Istenhez.

Senki sem hibáztathatja Jézus korának zsidóit azért, mert oly aprólékosan tanulmányozták a Bibliát. Ez elismert tény volt. A zsidók igenis tanulmányozták a Bibliát. Emiatt hiszem, hogy a 39. verset kijelentő módon kell fordítani („tudakozzátok az írásokat”) úgy, hogyan sok modern bibliafordítás is teszi, nem pedig felszólító módon, ahogyan például az Authorised Version teszi. A zsidók megbecsülték a Bibliát. A probléma nem ezzel volt. A probléma azzal a ténnyel volt, hogy nagybecsülésük ellenére könnyedén elmentek a Biblia célja mellett.

Ennek eredményeképpen, jóllehet vettek dicséretet az emberektől a részletes bibliaismeretükért, üdvösségre mégsem jutottak.

Ennek egy példáját találjuk János evangéliumában, alig pár fejezettel később. A 9. fejezetben János beszámol egy ember meggyógyításának történetéről, aki vak volt. Ő természetesen fizikailag volt vak. De a történet veleje abban a tényben rejlik, hogy a többi emberhez hasonlóan lelkileg is vak volt. Krisztus megérintette. Ezután lelki látásra jutott. A

vakon született ember azzal a megvallással kezdet, hogy amennyire tudja, csak az „ember” Jézus gyógyította meg. S azzal a megvallással fejezte be, hogy Jézus az „Úr”, és imádta Őt.

Mikor az ember meggyógyult, összeütközésbe került a zsidó vezetőkkel. Ők tudtak Jézusról, de nem hittek Benne. Valójában pontosan a Szentírással szemben tanúsított viselkedésük miatt nem hittek Benne. Számukra az Ószövetségben lejegyzett kijelentés volt önmagában a végcél. Semmit sem lehetett hozzátenni. Valójában semmi többre nem lehetett vágyani. Ezt mondták: „Mi tudjuk, hogy Mózeszel beszélt az Isten: erről pedig azt sem tudjuk, honnan való.” (9:29) A vakon született ember nem próbált meg vetélkedni velük az Ószövetség uralmának elismerését illetően, hanem rámutatott a gyógyulásának megkérdőjelezhetetlen tényére. Ezzel zárta: „Ha ez nem Istentől volna, semmit sem cselekedhetnék.” (33. vers) Az Ószövetséget mind végcélt tekintve önmagában a zsidók tehát valójában kiforgatták azt, és nem értették meg a valódi jelentését. Nem vették észre, hogy pontosan Jézus az, Akiről az Ószövetség bizonyosságot tesz.

Hadd szállítsam ezt le nagyon gyakorlati szintre – napjainkra. Van valaki, aki kiforgatja a Bibliát, végcélnak tekintvén azt önmagában manapság is? Hiszem, hogy ez gyakran megtörténik. Hadd hozzak néhány példát.

Először is megtörténik a bibliatanítók világában. Vegyük a „történelmi Jézus” mozgalmat, mely 1768-ban indult, abban az évben, mikor a német bibliatanító Hermann Samuel Reimarus. Reimarus nem igazán volt az Újszövetség tanítója, de halálakor hátrahagyott egy kéziratot, amelynek messzire nyúló kihatásai voltak az újszövetségi tanítókra. Reimarus azt állította, hogy a történészeknek különbséget kell tenniük Jézus „célja”, valamint a „tanítványok „célja” között. Ezalatt azt értette, hogy a tanítóknak különbséget kell tenniük a ténylegesen élt történelmi Jézus, valamint az Újszövetség Jézusa között, aki a követői hitének, vagy képzelgésének terméke volt. Szembesülve a választási lehetőséggel, amelyet két egymást kölcsönösen kizáró lehetőség közötti választásnak tekintett, Reimarus a minden természetfeletti elemtől megfosztott történelmi Jézust választotta. Rekonstrukciójában Jézus azzá vált, Aki Isten országát jött el prédikálni, de aztán Istentől elhagyatva, kiábrándultan halt meg. Reimarus úgy gondolta, a keresztyénség a tanítványok terméke volt, akik ellopták a testet, meghirdették a testi feltámadást és követőket gyűjtöttek magukhoz.

Sokaknak nyilvánvaló volt, hogy Reimarus nézetei szélsőségesek, és munkája polemikus. Mindazonáltal a kézírata mintául szolgált egy egész évszázadra a történelmi Jézus-kutatásokhoz. A tanítók elkezdtek fellépni az evangéliumokban levő természetfeletti elemmel szemben, s keresték a természetes, alternatív Jézust. Sajnos mindegyik tanító létre tudta hozni Jézust a saját képmására. A racionalisták nagy erkölcsitanítónak látták Őt. A szocialisták a szegények és a forradalmárok barátjának tartották. A legnépszerűbb „Jézus élete” kötetek, például David Friedrich Strauss műve az evangélium nagy részét mitológiaként vetették el, s Bruno Bauer annak tagadásával fejezte be a kutatását, hogy a történelmi Jézus valaha is élt. Bauer az összes Jézusról szóló történetet a primitív keresztyén közösség képzelete termékeiként magyarázta.

Még manapság is bárkit lenyűgözhet az a hatalmas energia és tehetség, amit a német bibliatanítók belefektettek a történelmi Jézus ebbe az úgynevezett „kutatásába”, bár az eredmények soványak és a végkövetkeztetések rosszak voltak. A tanítóság az evangéliumokat végcéllá tette önmagukban, így a Biblia olyan könyvvé vált, amit súlyozni és manipulálni kellett, ahelyett, hogy hittek volna benne és engedelmeskedtek volna neki. S mi lett az eredmény? Az eredmény az lett, hogy az így létrehozott Jézus nem volt se a történelmi Jézus, se a Szentírás Krisztusa. Krisztus áldozattá vált. Itt tehát a judaizmus hibája megismétlődött a nyugati féltekén és korunk történelmében.

Hadd adjak még egy példát. Vajon nem igaz, hogy ugyanez a dolog történik meg, mikor valaki vásárol egy gyönyörű Bibliát, hogy otthona fontos pontjára helyezze, de

sohasem olvassa azt? Miért teszik ezt az emberek? A válasz az, hogy az elméjükben a Biblia valami különleges dolog. Babonás tisztelettel viseltetnek iránta. Hitük azonban nem lép ki a babona keretei közül. Ennek eredményeképpen sohasem olvassák, így soha nem kerülnek kapcsolatba a szerzőjével.

Harmadszor, az evangélikál világ kerülhet abba a veszélybe, hogy majdnem ugyanezt a dolgot teszi a fordításokkal. Én bármely fordítás használata mellett vagyok, ami segít az olvasónak elmélyülni a Szentírásban és engedelmeskedni annak. Javaslom a kortárs változatok használatát, együtt valamelyik hitelesített szöveggel, például az Authorised Version, a Revised Standard, vagy a New American Standard szövegével. De a fordítások eme törvényes használata mellett sajnos van egy egészségtelen belefeledkezés a „legjobb”, „legutóbbi”, vagy leginkább „korunkbeli” fordításba is, ami végső soron szerintem ártalmas. Azok között, akiknek elméi a fordításokra szegeződnek inkább a szövegek közötti kisebb eltérések tarthatnak számot az érdeklődésre, mintsem a tanítás. Így aztán a Krisztus iránti engedelmesség, és az Ő jobb megismerésére irányuló vágy annál gyorsabban párolognak.

Személyesen hiszek abban, hogy abszolút semmi szükség nincs egy újabb angol változatra manapság. Minden változat a rendelkezésünkre áll. Minden ízlést ki lehet elégíteni. Talán a manapság a fordítások iránt megmutatkozó érdeklődésünk jórészt visszavezethető a kiadókra, akik kereskedelmi megfontolásokból igyekeznek felkelteni a figyelmet. Mindenesetre hiszem, hogy a hatalmas igyekezetet, ami ezeknek a fordításoknak a létrehozására irányul, sokkal jobb lenne a Biblia lefordítására fordítani ama nemzetek nyelvére, akik még egyetlenegy változatával sem találkoztak soha.

Csak részletek

Meg kell azonban állnunk ezekkel az észrevételekkel, és folytatnunk kell. Az első hiba, amit Krisztus korának zsidói elkövettek, az volt, hogy a Szentírást mint végcél tekintették önmagában. De nem ez volt az egyetlen hibájuk. Ott volt a második hiba is – belefeledkeztek a Szentírás részleteibe, s elmentek az azokon levő igazságok mellett. Például, az írástudók, akiknek a feladata volt a Biblia másolása, alávetették a Szentírás lapjait a legaprólékosabb vizsgálatnak. Minden szótagra odafigyeltek. Még össze is számolták a szavakat és a betűket, így azt is tudták, hogy melyiknek kell az oldal közepén lennie, és az egyes oldalakon hányat találnak az adott betűből. Egy értelemben hálásak lehetünk nekik ezért a hatalmas gondossáért, mert ennek eredménye a mi Ószövetségünk szövegének mai pontossága. Mindazonáltal a legtöbb írástudó esetében a másoló reakciója Isten Ígéje iránt megállt a másolásnál. A szavak pontosak voltak, de mi haszna van a pontos szavaknak jelentés nélkül? Vagy mi a betűk értéke, ha ezek nincsenek felírva a szív hústábláira is?

Ennek a hibának egy kortárs példáját látjuk azoknál, akik a bibliaismeretet nagyon magasra értékelik – képesek megnevezni a tizenkét apostolt, a Pál által végiglátogatott összes várost, képesek felsorolni a zsidó királyokat, és így tovább – de aki elmentek amellett, amit a Szentírás a bűnről, a megigazulásról, a keresztyén életéről és az engedelmességről tanít. Sokan mások úgy követik el ezt a hibát, hogy belefeledkeznek a próféciaikba.

Végül, a zsidók abban is tévedtek, hogy inkább a Szentírást, semmint az evangéliumot tartották az élet forrásának. Ezt könnyű dokumentálni. Egy zsidó irat, a Siphre Mózes 5. könyvéhez szóló tannaitikus Midrás a 32:2-ről ezt mondja: „Ahogyan az eső élet a világ számára, úgy a Tóra szavai is élet a világ számára.” A Báruk4:1-2-ben ezt olvassuk: „Az Isten parancsának könyve az, a törvény, amely örökre megmarad. Aki megtartja, élni fog, aki elhagyja, meghal.” Hillel szavai: „Több hús, több fereg, több gazdagság, több gond, több cselédlány, több bujaság, több szolgáló, több lopás, több asszony, több boszorkány, több Tóra, több élet... Aki jó nevet szerzett, önmagának szerezte, aki megszerezte magának a Tóra szavait, a világ eljövendő életét szerezte meg magának.” (Pirké Ávót 2:8) Teljesen világos,

hogy ebben szó szerit hittek. A Szentírás memorizálása volt a fontos dolog: ezzel önmagában vélték elnyerni az üdvösséget. Ezzel a nézettel szemben akart rámutatni arra Jézus, hogy a Biblia formális tanulmányozása nem garanciája a jövődő életnek, amiben a rabbik hittek. Krisztus az élet, nem az önmagában kezelt Biblia. Csak Krisztus képes üdvözíteni.

Mire van hát akkor szükség? A válasz az, hogy a férfiaknak és nőknek az újjászületésre van szükségük, mi a Jézussal való új viszonyban található meg. A fontos történet itt Krisztus és Nikodémus között lezajlott beszélgetés, ami ebben az evangéliumban van feljegyezve egy korábbi fejezetben. Nikodémus farizeus volt. Ő a zsidókat képviselő figura. Ebben a vonatkozásban a zsidó vezető egy rabbinikus vitára számított, specifikus messiási ígéretek megtárgyalására, vagy valami hasonlóra. Ehelyett Jézus azonnal a történet kezdetén, azonnal egy magasabb, és lelkibb síkra helyezi át a beszélgetést. „Bizony, bizony mondom néked: ha valaki újonnan nem születik, nem láthatja az Isten országát.” (3:3)

Ezzel foglalhatjuk ezt össze: a Bibliát Isten adta, hogy az embert a Megváltóhoz irányítsa, s neki a Megváltóhoz kell mennie, ha életet akar találni. Ez azért szükséges, mert amíg Isten élete át nem veszi a szívünk irányítását, még Isten Ígéje is felfoghatatlan marad a számunkra.

Azok, akik megtalálják Jézust

Megtette ezt Isten Ígéje a számodra? Elvezetett a Megváltóhoz? Hadd meséljek el neked még egy utolsó történetet. Egyszer a karácsonyi üzenetre készültem, s nagy benyomást gyakorolt rám az a nagyszámú ember, akik elmentek a karácsony mellett, noha nem volt valódi szükség rá, hogy elkerüljék azt. Az egyik volt a vendégfogadás. Túlságosan elfoglaltnak bizonyult. A másik Heródes. De messze a legérdekesebbek mindazok között, akik elmulasztották Jézus születését, a vallási vezetők, a főpapok és az írástudók voltak, akik még annak ellenére is elmulasztották, hogy volt Ószövetségük, és tudták, hol kell megszületnie Krisztusnak. Emlékszünk a történetre. A napkeleti bölcsek Jeruzsálembe jöttek. Heródes kikérdezte az írástudókat. Az írástudók azt mondták, hogy Krisztusnak Betlehemben kell megszületnie. Az ő szavukra indultak el a bölcsek Betlehembe, ahol meg is találták. Ezeknek az embereknek volt Szentírásuk. Tudtak eleget a helyes válasz megadásához. De nem indultak el otthonról, vagy a palotából, hogy megvizsgálják a Megváltó megérkezését.

Másrésről a karácsonyi történet beszámol olyanokról is, akik megtalálták a karácsonyt. Ők nem e világ királyai voltak. Nem is vallási vezetők voltak. Nem azon ezrek között voltak, akiket teljességgel lekötöttek a materialista élet apró részletei. Csak a szegény népből valók voltak, akik Istent keresték, és Isten el is jött hozzájuk.

Kik voltak ezek? Egyesek közülük pásztorok voltak. Az ókori kelet szociális szerkezetében nem voltak fontosak. Mégis látták az angyalokat. A bölcsek is megtalálták a karácsonyt. Ők még csak zsidók sem voltak. Mégis látták a csillagot. Végül ott volt a szegény, de kegyes nép, mint például Simeon és Anna. Őket is nyugodtan le lehetett volna írni az erőforrásaikat, vagy szociális helyzetüket, illetve korukat illetően. Néhányan el is taszították volna őket. De látták, sőt a kezükben tartották Isten kincsét. Miért találták meg ezek az emberek Jézust, miközben a világ fontosai, már amiképpen a világ megítéli a fontosságot, oly világosan elvétették Őt? Erre két válasz adható Először is, elegendően őszinték voltak a Megváltó iránti szükségük elismerésében. Másodszor, elegendően alázatosok voltak hogy személyesen is befogadják Őt, mikor eljött.

A Biblia erre az őszinte bűnvallásra és az Úr Jézus Krisztusnak való alázatos odaszánásra szólít fel. Te is olvashatod a Bibliát úgy, ahogyan Izrael vezetői tették. S a kevélység következtében te is visszaélhetsz vele. Vagy használhatod helyesen, és magad jöhetsz a Megváltóhoz. Jössz majd alázatos lélekkel?

71. fejezet: Vádol a Szentírás, Jn5:45-47

45. Ne állítsátok, hogy én vádolkak majd benneteket az Atyánál; van a ki vádol titeket, Mózes, a kiben ti reménykedtetek.

46. Mert ha hinnétek Mózesnek, nékem is hinnétek; mert én rólam írt ő.

47. Ha pedig az ő írásainak nem hisztek, mimódon hisztek az én beszédeimnek?

Emlékszel a Titanicra, a nagy luxushajóra, amit az észak-atlanti tengeri útvonalakra építettek? A Titanicot korának legutolsó tudományos eredmények alapján fejlesztették ki és azt feltételezték, hogy nem képes elsüllyedni. De elsüllyedt. Jéghegynek ütközött, ami kilenc vízzáró rekeszt szakította fel. Az ennek eredményeképpen kialakult nyomás elegendő volt ahhoz, hogy a víz betörjön a hajó többi részébe. A hajó elsüllyedt, magával rántva sokakat, akik meg voltak arról győződve, hogy ez nem történhet meg. A Titanic katasztrófája iskolapéldája volt a hibás bizakodásnak.

A hibás bizakodás esetét felfedezzük János evangéliuma utolsó fejezetének három záró igeversében is. Ebben az esetben azonban a tragédia nem csak az evilági élet elvesztését jelenti. Az élet elvesztését jelenti az eljövendő világban is. A zsidó vezetők, akikkel Krisztus beszélt, egyáltalán nem törődtek az üdvösséggel. Megvolt nekik Mózes törvénye és bíztak annak ismeretében. Mindabból azonban, amit Jézusnak mondania kellett, nyilvánvaló, hogy a törvény pusztá ismerete nem volt elégséges. A törvény hasznos, de önmagában nem képes üdvözíteni, mert erőtlens. Valójában, mondja Jézus a törvény elítéli a benne bízókat. „Ne állítsátok, hogy én vádolkak majd benneteket az Atyánál; van a ki vádol titeket, Mózes, a kiben ti reménykedtetek. Mert ha hinnétek Mózesnek, nékem is hinnétek; mert én rólam írt ő. Ha pedig az ő írásainak nem hisztek, mimódon hisztek az én beszédeimnek?” (Jn5:45-47)

Isten mércéi

A beszámoló eme pontján, amit János tár elénk, a beszélgetés Jézus és a zsidók között félbeszakad. Én azonban feltételezem, hogy ha folytatódott, a zsidók is ugyanazt a kérdést tették fel, amit mi is valamennyien fel akarnánk tenni, ha azt halljuk, hogy Isten törvénye elítél minket. Különböző formákban kérdezzük: „Ha tudjuk, hogy elítél, akkor miért adta Isten?” Mások ezt mondják: „Miért fájjon a fejünk a törvény betartása miatt, ha ez a végeredménye?” Ismét mások ezt kérdik: „Mi a törvény célja?” Ezeknek a kérdéseknek a szíve mélyén az a bizonyos emberi ellenvetés áll, hogy Jézusra, mint Megváltóra mutató helyett Istennek a természetünket és a jócselekedeteinket kellene számba venni.

Ez ment végbe abban a vallási rendszerben, amit a farizeusok alkottak meg maguknak. Jézus azt mondta, hogy ezek a vallási vezetők az emberektől származó dicsőségre vágytak (44. vers), s ez nagyon pontosan így volt. Jellemző volt rájuk, hogy keresték a dicsőítést. Úgy öltözködtek, hogy mindenki felismerje őket. Hangosan, nyilvánosan imádkoztak, hogy mindenki észrevegye, mit csinálnak. Mindenkinél a tudtára adták, hogy mit adtak a templomnak. Röviden, ebben a rendszerben az emberek elfordították elméiket Istentől, és elkezdtek másokhoz méregetni magukat. S a saját szemükben legalábbis nagyon rendjén valónak tartották ezt az összehasonlítást. Így mikor eljött Jézus, nyilvánvalóan nem látták szükségét a Megváltónak.

Itt azonban figyelmen kívül hagyták a törvény fő pontját, mert a törvény nem azért adatott, hogy segítsen nekik másoknál jobbra válni, hanem hogy megmutassa nekik: tevékenykedjenek bármennyire jól, az nem elégséges Isten kielégítéséhez.

William Barclay mondja egészen pontosan: „Nem az a lényeg: 'Vagyok olyan jó, mint a felebarátom?', hanem hogy 'Vagyok olyan jó, mint az Isten?' Nem az a lényeg: 'Vajon a

tanítói mivoltom és a kegyességem nagyobb, mint azoké az embereké, akiket meg tudok nevezni?’, hanem ’Miben hasonlítok Istenhez?’ Amíg emberi összehasonlításokkal ítéljük meg magunkat, addig meglehetősen sok hely marad az önös megelégedettség számára, s az önös megelégedés kiöli a hitet, mert a hit a szükség megérzéséből fakad. Mikor azonban Jézus Krisztushoz, Rajta keresztül pedig Istenhez hasonlítjuk magunkat, akkor porig aláztatunk, s megszületik a hit, mert semmi más nem marad, mint rábízni magunkat Isten irgalmára.”¹²¹

Csak mikor Istenhez hasonlítjuk magunkat, akkor fogjuk fel a Megváltó által elvégzett megváltás munkájának szükségességét, Aki Istentől jött hozzánk, hogy Magához emeljen minket.

Tökéletesség

Minden még tisztább fénybe kerül, ha azt is megkérdezzük, mi Isten mércéje, s a törvény alapján rájövünk, hogy ez nem más, mint a tökéletesség. Tegyük fel, Isten most, ebben a pillanatban eljön érted, hogy a mennybe vigyen úgy, ahogyan vagy. Ha ez megtörténne, a menny többé nem lenne menny. A menny kissé bepiszkolódna. S nagyon bepiszkolódna, ha Isten ezt valamennyiünkkel megtenné. Nem, Isten mércéje nem lehet más, mint a tökéletesség. Semmi más nem elégíti ki őt. Ez a törvény üzenete. S maga a törvény mondja: „Átkozott minden, a ki meg nem marad mindazokban, a mik megirattak a törvény könyvében, hogy azokat cselekedje.” (Gal3:10, v. ö. 5Móz27:26).

Ez Mózes vádja volt az, amiről Krisztus beszélt. Halljuk és reszketünk, mert ez egy borzasztó ítélet. De nem kell sokáig reszketnünk, mert amint Isten felállítja a mércéjét, megadja az eszközöket is, melyekkel ezeknek a mércéknek eleget lehet tenni. Isten azt mondja: arra támaszkodjunk, amit Ő végzett el értünk, s ezt mutassuk vissza neki, ahogyan kívánja.

Mielőtt továbbmennénk, és megnéznénk, mit is jelent ez pontosan, egy kicsit többet kell foglalkoznunk a tökéletesség eme elképzelésével. A tökéletesség a mérce, de mi a tökéletesség? Az egyik válasz a kérdésre az ószövetségi törvényből származik. A Tízparancsolat az ószövetségi törvény szíve, s az 5Móz6:5 az összefoglalása a Tízparancsolatnak. Ezért foglalkozhatunk csak ezzel az egyetlen verssel: „Szeressed azért az Urat, a te Istenedet teljes szívedből, teljes lelkedből és teljes erődből.” Ez az igevers az, amellyel Jézus összefoglalta a törvényt válaszképpen a gazdag ifjú kérdésére.

A lényeg az, hogy ezt soha senki nem tette meg. Sőt, ebből szükségszerűen következik, hogy ha soha senki nem volt képes megtenni, viszont ez Isten mércéje, akkor soha senki nem üdvözült a törvény által. Egy igemagyarázó írta: „Nem várom, hogy bárkivel is találkozzak a mennyben, aki azért került oda, mert betartotta a Tízparancsolatot. Olyan emberekkel fogok ott találkozni, akik megmérték magukat a törvénnyel, és rájöttek, hogy könnyűnek találtattak, ebből megértették: Isten kegyelméhez kell folyamodniuk, hogy az Általa biztosított véráldozat által üdvözüljenek. Senki nem lesz ott azonban, aki magukon a parancsolatokon keresztül jutott volna oda.”¹²²

Nem kevés férfi és asszony próbál vigasztalást nyerni a tényből, hogy noha az 5Móz6:5-höz hasonló versek elítélik őket, mégis, néhány parancsolatot azért képesek betartani. Ez azonban szintén hibás bizakodás. A Jak2:10 elmondja nekünk: „Mert ha valaki az egész törvényt megtartja is, de vét egy ellen, az egésznek megrontásában bűnös.” Ez azt jelenti, hogy a tökéletesség nem azzal mérendő, miképpen képes valaki megtartani egyetlen adott parancsolatot, hanem azzal, hogy miképpen képes valamennyit betartani. Ezzel a mércével az ember egyetlen parancs megszegése esetén ugyanúgy tökéletlen, mintha

¹²¹ William Barclay, *The Gospel of John*, 1. kötet (Philadelphia: Westminster Press, 1956.) 201. oldal

¹²² Donald Grey Barnhouse, „How God saves men” (Philadelphia: The Evangelical Foundation, 1955, 28. oldal

valamennyit megszegte volna. Tegyük fel, hogy van egy csónakod, ami a vízesés előtt van kikötve tíz láncszemmel. Mennyit kell ebből eltörni, hogy lássuk a csónakot elúszni? A válasz: egy is elég. Ugyanezen a módon úsznak el és ítéltetnek el az emberek a törvény által, nem számít hány parancsolatot szegnek is meg.

Isten mércéjének másik fontos kifejezése a hegyi Beszédben található. Az egész beszéd természetesen ennek kifejezése. De itt is vehetünk egyetlen verset, ami az összefoglalója. Ez az aranyszabály. S az aranyszabály így hangzik: „A mit akartok azért, hogy az emberek ti veletek cselekedjenek, mindazt ti is úgy cselekedjétek azokkal; mert ez a törvény és a próféták.” (Mt7:12) Ki teszi ezt meg? Az egyetlen őszinte válasz: senki. Vannak időszakok, mikor megpróbálunk a kedvében járni másoknak. De nem tesszük meg ezt minden dologban vagy minden időben semmivel sem jobban, mint amennyire Istent szeretjük teljes szívünkől, lelkünkől és elménkől minden időben. Soha senki nem kerül a mennybe az aranyszabály betartása kapcsán, csak ha Isten felhasználta azt, hogy kimutassa vele az illető saját tökéletlenségét, s elfordította őt a saját emberi jóságától a Megváltóhoz.

Egy belső mérce

Van még egy dolog, ami nyilvánvaló ebből a két nagy ígeversből, melyek Isten mércéit foglalják össze. Nemcsak Isten mércéje a tökéletesség. Nemcsak Isten törvényének egészével kell ezt megítélni, nemcsak annak egy részével. Ez a mérce ugyanúgy belső mérce is, mint ahogyan külső. Azaz, ugyanúgy vonatkozik a gondolatokra, indítékokra és vágyakra is, mint a cselekedetekre. Gondoljuk meg egy pillanatra, miképpen nézett Jézus a farizeusokra. Mikor más emberek néztek a farizeusokra, ők csak a kívülről látható dolgokat látták, mert ez az, amit az emberi lények mindig is látnak. Ebből a perspektívából a farizeusok nem voltak túl rosszak. Legalábbis jobbaknak tűntek másoknál. Jézus viszont, Istenként képes volt meglátni azt is, hogy mi van belül, s látta az indítékaikat. Ők nagyon helyesen törekedtek az igazságosságra, legalábbis amiképpen ők fogták fel azt, de tették ezt úgy, hogy azzal más embereket múljanak felül. Nem Istennek akartak tetszeni. Sőt, dacára életük külsőségei megtisztítására irányuló erőfeszítéseiknek, a farizeusok ugyanolyan képtelenek voltak a belsőjüket megtisztítani, mint bármely másik ember. Egy alkalommal Jézus ezt meglehetősen csípősen fejezte ki, mikor ezt mondta: „Jaj néktek képmutató írástudók és farizeusok, mert hasonlatosak vagytok a meszelt sírokhoz, a melyek kívülről szépeknek tetszenek, belől pedig holtaknak csontjaival és minden undoksággal rakvák.” (Mt23:27)

Ezek a szavak mindenkire igazak. Bizonyos fokig te is, én is képesek vagyunk erkölcsileg felmagasztalni önmagunkat. Egy tolvaj is képes megreformálódni és abbahagyni a lopást. Ledolgozván a társadalommal szemben fennálló tartozását, még valamelyest vissza is szerezheti embertársai tiszteletét és bizalmát. Egy alkoholista is képes felülkerekedni iszákosságán. Képes visszaszerezni az állását, és újra hasznossá és értékesé válni a családja számára. Csodáljuk azokat, akik ezt képesek voltak megtenni. Az igazság azonban az, hogy bár képesek vagyunk ezt külsőleg megtenni, hogy az emberek csodáljanak, amint a farizeusok is tették, mindazonáltal semmit sem vagyunk képesek megtenni a szívünk állapotával kapcsolatosan. Nem tudjuk magunkat szeretővé tenni, ha nem szeretünk. Nem tudjuk magunkat alázatosakká tenni, ha nem vagyunk alázatosak. S mindenekelőtt nem tudjuk magunkat igazzá tenni (ahogyan Isten számítja az igaz mivoltot), ha nem vagyunk azok.

Isten mérlege

Összefoglalva tehát rájövünk, hogy a törvény követelménye a tökéletesség. Tökéletesség a törvény összes követelményének vonatkozásában, s ugyanúgy belső tökéletesség is, mint külső. Sőt, azt is látjuk, hogy ez a mérce mindannyiunkat elítél. A

törvény csak két dolgot képes megtenni, de ezek közül egyik sem az üdvösség megadása. A törvény vagy elítélni képes, vagy rámutatni a Megváltóra.

Megtette már ezt a számodra? Talán segíthetek neked ezt meglátni, és elkötelezni magad Krisztus mellett annak szemléltetésével, amit először Donald Grey Barnhousetól hallottam. Nemrég egy barátom házában szembekerültem egy régi mérleggel, olyannal, amivel a szárazárut és a terményeket mérték. Nagy mérleg volt, mert a barátom a sütőiparban tevékenykedett, s ezt a mérleget használta a nagy mennyiségű liszt és cukor méréséhez. Ennél a fajta mérlegnél egy konkrét súlyt helyeztek a mérleg egyik karjának serpenyőjébe, míg a másik kar serpenyőjébe tették a mérendő dolgot. Mikor a súlynak megfelelő elegendő mennyiségű cukor, vagy liszt kerül a mérendő anyag serpenyőjébe, a mérleg karjai vízszintes helyzetbe kerültek.

Képzeljük most el, hogy ugyanilyen mérleg van előtted, és Isten az egyik kar serpenyőjébe a tökéletesség mérőkilogrammját helyezte. Ez az a tökéletesség, amit a törvény fest le, s amit Istennek tőled is meg kell követelnie az Ő természeténél fogva. A tökéletességnél semmi kevesebb – sem szóban, sem gondolatban, sem cselekedetben – nem képes Őt kielégíteni. Mit adhatsz te, hogy kielégítsd a követelményeit?

Adott egy bűnöző, talán egy tolvaj, vagy gyilkos, aki eljön, hogy bemutassa jóságát Isten előtt. Ő nemhogy ami mércéink szerint, de még a közülünk legkritikusabb mércéje szerint is fel tud mutatni valamennyi jót. Ezt elismerjük, mikor kimondjuk, hogy van tisztelet még a tolvajok között is. Eljön a bűnöző, s jóságát a mérleg serpenyőjére helyezi. Ez egy, vagy kétdekányi. De a deka nem kiló, így a mérleg karjai nem mozdulnak meg. Ezért félreállítjuk a bűnözőt, és kimondjuk felette Isten ítéletét.

Most előlép az átlagember, s jócselekedeteit Isten mérlegére helyezi. Ő sokkal több jót tesz, mint a bűnöző. Az átlagember, már hét, vagy nyolcdekás. Háromszor-négyszer jobb, mint az őt megelőző ember. De még mindig nem egykilós. Így a törvény őt is vádolja, és megkapja Isten ítéletét.

Végül a legjobb férfiak és nők lépnek elő. Ők társadalmunk elismert vezetői úgy, ahogyan a farizeusok és az írástudók a maguk társadalmának elismert vezetői voltak. Ők lehetnek szociális munkások, miniszterek, professzorok, emberbarátok. Jobbak az átlagembernél. Ők már tizenegy, vagy tizenkét dekát nyomnak. De még a tizenegy, vagy tizenkét deka sem mozdtítja meg Isten igazságossága mérlegének a karját, így ők is csatlakoznak a faj többi részéhez, és félretétnak. A Biblia mondja: „Mert mindnyájan vétkeztek, és szűkölködnek az Isten dicsősége nélkül.” (Rm3:23)

A törvény által él egy ember? Akkor a törvény kárhoztatni fogja őt. De pont itt jön Isten az ingyenes üdvösség üzenetével. Figyeljük meg: Ő nem változtatja meg a mércéjét. A törvény jó mérce. Ez az egyetlen lehetséges mérce. Csak éppen nem tudja üdvözíteni azokat, akik megszegték. De Isten képes erre! Az emberek erőfeszítései nem képesek megmozdítani Isten mérlegének karját, de most Isten teszi azt meg nekünk. Jön Jézus. Ő az Isten Fia, a mi Megváltónk. Ő az elme a lélek és a test teljes, belső és külső tökéletességének ama megtestesülése, amelyről a törvény beszélt. Neki jogában állna valamennyiünket elvetni. Mégis jön, és halálra adatik a mi bűneinkért. Mivel Jézus a végtelen Isten, az Ő halála elegendő bármekkora számú véges teremtmény részére. Ő képes volt elvenni a törvény büntetését a bűn végtelen súlyáért, s halála pillanatában eltörölni azt. Így most a bűn eltávolítható, és a megigazulás hozzáférhetővé válik mindenki számára, akik bíznak Benne. Isten az üdvösség ajánlatával jön hozzánk. Azt mondja nekünk, hogy velünk együtt akar a mennyben lenni, s ehhez elkészítette az utat. „Szeretlek téged”, mondja Isten. „Nem érdekel, milyen életet éltél. Csak azt akarom, hogy nézz az én Fiamra, Aki meghalt érted. Látod őt meghalni? Érted halt meg. Látod Krisztust feltámadni a sírból? Ez is érted történt, mert ez a bizonyítéka annak, hogy én örökre megelégszem az Ő áldozatával. Ha hiszel Benne, és Rá bízod magad, az Ő halálát a te oldaladra helyezem a mérleg serpenyőjébe. A mérce ugyanaz,

de én a saját igazságosságomat a te oldaladra helyezem a mérlegre.” Vesszük azt az igazságosságot, és Isten mérlegéhez járulunk – egyesek bátran, mások félénken. Jézus igazságosságát helyezzük a mérleg serpenyőjébe a magunk oldalán, s az egyensúly azonnal helyreáll. Elfogadtatunk ama Szerelmesben. Isten soha többé nem hoz fel ellenünk semmit.¹²³

Megtetted már ezt? Emlékezz, nem elegendő hasonlítani a farizeusokhoz. Nem elegendő csak rendelkezni Bibliával. Nem elegendő csak olvasni a Bibliát. Sőt, még az sem elegendő, ha olvasod és memorizálod a Bibliát. A Biblia az, amely elvezet a saját, az üdvösség elnyerésére irányuló erőfeszítéseidről, amit így soha nem érhetsz el, helyette az Úr Jézus Krisztushoz, a mi Megváltónkhoz irányít.

¹²³ Ez a szemléltető példa kissé másként megtalálható Donald Grey Barnhouse „*How God Saves Men*” (Miképpen üdvözíti Isten az embereket) című könyvében, 31-34. oldal

72. fejezet: A negyedik csoda, Jn6:1-4

1. Ezek után elméne Jézus a galileai tengeren, a Tiberiáson túl.
2. És nagy sokaság követé őt, mivelhogy látják vala az ő csodatételeit, a melyeket cselekszik vala a betegeken.
3. Felméne pedig Jézus a hegyre, és leüle ott a tanítványaival.
4. Közel vala pedig husvét, a zsidók ünnepe.

Csak egyetlen olyan csodát tett az Úr Jézus Krisztus, amelyet mind a négy evangélista feljegyzett – Máté, Márk, Lukács és János- Ez pedig az a csoda, melynek során öt kenyérrel és két hallal jóllakatott több, mint ötezer embert Galileában, nem sokkal az évenként megrendezett zsidó húsvét ünnepe előtt. S nemcsak ezért fontos ez a csoda, mert mind a négy evangélium feljegyzí, hanem mindazért, amit jelent. Szerencsére a sokaság jóltartásának jelentőségét János a másik háromnál sokkal világosabban kifejti.

Mindegyik evangélista azt emeli ki a történetből, ami személyesen szól hozzá. Mátét és Lukácsot leginkább maga a csoda érdekelte, mert minden felékesítés nélkül mondják el. Márk Jézus szerető könyörületét emeli ki: minden Jézusnak a tömeg iránti könyörületéből történt. Jánosnál az érdeklődés az esemény történeti jelentősége köré összpontosul – Krisztus szolgálatának próba-, és fordulópontja volt ez – valamint aköré a tény köré, Jézus Maga a kenyér, amely megelégtí lelkileg az embereket. Csak Jánostól tudjuk, hogy a csoda a húsvét idején történt, hogy a gyermek kenyerei árpakenyerek voltak (a legszegényesebb fajta kenyér), hogy mi volt az oka a maradékok összegyűjtésének, s hogy mi volt a csodának a tömegekre gyakorolt hatása.

Mellesleg a hangsúlybeli különbségek a négy szerzőnél a nyilvánvaló egyezés mellett a történet részleteit illetően annak bizonyítéka, hogy ezek az emberek megbízhatók, mint történészek. Az egyezés olyan fokú, hogy a történetet nem találhatták ki külön-külön. A különbségek pedig olyanok, hogy nyilvánvalóan nem dolgozhattak együtt. Ha pedig a történetet nem külön-külön találták ki, és nem működtek együtt, akkor az egyetlen fennmaradó lehetőség az, hogy nem kitalálták. Mindegyikük az igazat írta. Más szóval, ezekben a beszámolókbán (Mt14:15-21, Mk6:32-33, Lk9:12-17 és Jn6:1-15) egy valódi, jóllehet természetfölötti esemény leírásával van dolgunk, amit a négy szerző pontosan írtak le.

Bárkinek, aki vitatja a csoda tényszerűségét, ezekkel a bizonyítékokkal kell foglalkoznia.

A szükségben levő emberek

A történetet az evangéliumok szerzői azonban nem a megbízhatóságuk bizonyítékaként jegyezték le, hanem inkább a keresztyén igazság tanítása végett. Ezért most ehhez kell odafordulnunk. János azt mondja nekünk, hogy valamennyivel az ötödik fejezetben feljegyzett eseményeket követően Jézus most északon volt, keresztülment a Galileai-tenger keleti oldalán, ahová nagy sokaság követte. A húsvét időszaka volt ez. Talán ezek közül az emberek közül sokan éppen Jeruzsálembe igyekeztek, hogy megünnepeljék, bár ezt nem tudjuk biztosan. Azt viszont tudjuk, hogy azért követték Jézust, mert látták az általa tett csodákat. Ahogy hallgatták a tanítását, közeledett az este, s éhesek voltak.

Jézus előre látta a helyzetet. Fülöphöz fordul, és feltett neki egy kérdést, amit János a válasszal együtt feljegyzett, s ami a történet első fontos elemét alkotja. Jézus ezt kérdezte: „Hol fogunk kenyeret venni ezeknek az embereknek, hogy ehessenek?” Fülöp azt válaszolta, hogy sehol sincs hely, ahol vehetnének, de ha volna is, még kétszáz dénár is kevés lenne ennyi embernek (ez egy munkás mintegy félévi fizetésének felelt meg), hogy mindegyik

kapjon egy keveset. Fülöp válaszában benne rejlik az emberi erőforrások elégtelenségének a megvallása az adott helyzetben. Kibővítve a szemléltetését látjuk az emberi erőforrások elégtelenségének a saját körülményeink között is.

Egy pillanatig sem kételkedem abban, hogy ez János egyik fő oka, amiért a történetet feljegyezte. Doktrínális nézőpontból ez természetesen nyilvánvaló. János ugyanis hamarosan azt készül megmutatni, hogy Jézus az, Aki minden szükségletet képes betölteni, s mindig meg kell lennie a szükség tényleges felismerésének, mielőtt valaki Jézushoz fordulhatna segítségért. Sőt, a dolog János a húsvétra történő futólagos utalásából is egyértelmű.

Egyetlen felkészült zsidó elme sem térne rá az efféle ígére anélkül, hogy valamiképpen ne gondolna a húsvét jelentőségére. S nehéz lenne figyelmen kívül hagyni a tényt, hogy a húsvét jelezte annak az időszaknak a kezdetét, mikor Izrael elhagyta Egyiptom látszólagos biztonságát, s belépett a pusztába, ahol teljes mértékben Istentől függtek. A dolgok természetesen rosszul mentek Egyiptomban. A nép rabszolgaságban élt ott. Kegyetlenül bántak velük. Mégis, keménységgel és egy kis humorérzéssel az illető valahogy megélt. A sivatag azonban más volt. Szélsőséges hőmérsékleti határok (nappal 60-70 fok meleg, éjjel fagypont alatti hőmérséklet). Nem voltak városok, ezért üzletek sem, ahol élelmet vehettek volna. S mindenekelőtt nem volt víz, s víz nélkül az ember nem képes a túlélésre. Ezt a képet tárja elénk János a jelen fejezet nyitó verseiben, s ezt konkrétan megerősíti később a sivatagi vándorlásra utalva. Ez az emberi erőforrások csődjének a képe – nemcsak fizikai értelemben, de azokat az erőfeszítéseket illetően is, melyekkel valaki Istennek próbál tetszeni.

Fizikai szinten nem szükséges nagyon foglalkoznunk ennek az igazságnak a megerősítésével. Beszélünk manapság arról, hogy végleg elfogynak a természeti erőforrások, például a friss víz, a talaj, a földgáz, az olaj, és így tovább amiatt az ütem miatt, amivel manapság a férfiak és nők használják ezeket. Beszélünk az érzelmi erőforrások elfogyásáról, mint például idegösszeroppanás, kétségbeesés, mértéktelen harag, és más effélék. Ezek a csődök nyilvánvalóak. Ami nem annyira nyilvánvaló, az a férfiak és nők csődje abbéli erőfeszítéseikben, melyekkel Istennek próbálnak tetszeni, vagy az isteni életet próbálják megtapasztalni. Ez a csőd láthatatlan, de mégis létező.

Csődöt mondtál Isten tetszésének a kivívásában. Csődöt mondtál az isteni élet megtalálásában a saját erőfeszítéseiddel. Nem úgy találsz, hogy bármi, amit személyesen vagy képes megtenni – legyen az a siker, a gazdagság, a hírnév, vagy a szex területén – az nem képes boldogságot hozni neked? Remélem, hogy ezt igaznak tartod, amint hogy igaz is. Emellett csak mikor te és én elkezdjük elfogadni ezeket a dolgokat igaznak, akkor kezdjük meglátni és elfogadni a megoldást.

Jézus Krisztus elégségessége

A történet második pontja, ami egyben a második oka is annak, amiért János elmondja, az, hogy Jézus Krisztus mindenre elégséges. Ez főleg ott fontos, ahol az emberi erőforrások mind csődöt mondanak.

Az evés ügye sokkal nagyobb fontosságú volt az ókori kultúrában, mint a legtöbbünk számára, akik ma élünk. Mikor akarunk valamit, leugrunk a boltba és ritkán történik meg, hogy nem kapunk meg mindent, amit venni szeretnénk. Az ókorban ez másként volt. Az aratások bizonytalanok voltak. Nem mindig volt elég ennivaló. Ezért ha rendelkezésre állt a megfelelő mennyiségű élelmiszer, azt nagy áldásnak tartották és az élelem maga is a gazdagság jelképe volt. Ezt az egész Ószövetségen át látjuk. Például, Ézsaiás könyvének elején ezt olvassuk: „Ha engedelemmel hallgatándotok, e föld javaival éltek” (1:19). Ézsaiás később ezt is mondta: „Oh mindnyájan, kik szomjúhoztok, jertek e vizekre, ti is, kiknek nincs pénzetek, jertek, vegyetek és egyetek, jertek, vegyetek pénz nélkül és ingyen, bort és tejet. Miért adtok pénzt azért, a mi nem kenyér, és gyűjtött kincseteket azért, a mi meg nem

elégíthet? Hallgassatok, hallgassatok reám, hogy jót egyetek, és gyönyörködjék lelketek kövérségben.” (55:1-2) Dávid írta: „Esznek a nyomorultak és megleégesznek, dicsérik az Urat, a kik őt keresik.” (Zsolt22:27). Láthatjuk, hogy az fontos eszme volt Krisztus korában is, mert később, János evangéliumának ugyanebben a fejezetében az Úr kijelentette hallgatóinak: „Én vagyok az életnek ama kenyere; a ki hozzám jó, semmiképen meg nem éhezik, és a ki hisz bennem, meg nem szomjúhozik soha.” (Jn6:35)

A férfiak és a nők a valódi lelki gazdagságukat Istenben találják meg. Emberi szinten ezt nem találhatjuk meg. Nem találhatjuk meg a bővelkedő életet azzal, hogy belevetjük magunkat mindabba, amit az élet kínál. Nem találhatjuk meg a boldogságot úgy, hogy kergetjük azt. Nem tudunk megleégedettséget létrehozni. Ezek a nagy áldások Istentől származnak. Ezért Istenből kell táplálkoznunk úgy, ahogyan az Úr Jézus Krisztus személyében mutatkozik be nekünk.

Táplálkozol belőle? Úgy jössz hozzá, hogy azt várod: táplál majd téged?

Van itt egy dolog, ami egészen érdekessé válik a történet tényleges kidolgozásában. A mindennapi életvitelben azt mondanánk, hogy az ellátás felülmúlta a követelményeket. Mi tudjuk, mert miután megtörtént a csoda, és minden evő jóllakott, még mindig maradt tizenkét kosár élelmiszer. Élelmiszerbőség! Mindig így van ez Istennel. Értékes kommentárjában Arthur W. Pink megjegyzi, hogy mikor Ábrahám közbenjárt Istennél a szodomai igazakért, Isten nem szűnt meg adni, amíg Ábrahám nem szűnt meg kérni. Ugyanez a helyzet Elizeus olajával. Amíg volt a házban üres edény, Elizeus korsója nem szűnt meg ontani az olajat. Pink írja: „Ez az, amit az Úr Jézus tesz az Ő egész népével. Elmegy a szegény, csődbe ment bűnöshöz, és kezébe adva a menny forrásainak listáját, ezt mondja neki: 'Írd rá, amit csak szeretnél!' Ma is ilyen a mi drága Urunk. Ha szűkölködünk, akkor nem Benne, hanem önmagunkban szűkölködünk. Ha szegények és gyengék vagyunk, vagy próbára tétetünk és kísértetünk, az nem azért történik, mert nem vagyunk képesek önmagukon segíteni, hanem azért, mert nem segítünk magunkon... Nagyon kicsi a hitünk a láthatatlan és örökkévaló dolgokban. Olyan keveset veszünk Krisztus forrásaiból. Nem megyünk Hozzá a lelki szükségleteinkkel – üres edényeinkkel – és nem merítünk az Ő kegyelmének óceányi teljességéből.”¹²⁴

Létezik egy dicséret, ami gyönyörűen fogadja ezt el, bár Amerikában nem túl széles körben ismert. Az írója Mary Shekleton.

Üres edény vagyok – soha a szeretet egy gondolatát
Vagy tekintetét nem hoztam el Neked.
Mégis jöhetek, és jöhetek ismét Tehozzád
A megüresedett bűnös eme egyetlen könyörgésével:
Te szeress engem!
Tölts be Megváltó Jézus a Te szeretetteddel!
Vezess, vezess engem az élő forrásra odafenn.
Hadd közeledjek ahhoz egyszerű hittel,
És soha ne fussak más forráshoz,
Hanem csak Tehozzád.¹²⁵

Kérted már meg Istent, hogy tegye ezt meg neked, hogy töltsse be a szükségedet? Valóban kérted már Őt erre? Isten azt mondja, hogy nagyon is be akarja tölteni életed üres edényét. Valójában arra buzdít, hogy engedd ezt meg Neki. A Biblia mondja: „Az én Istenem pedig be fogja tölteni minden szükségeteket az Ő gazdagsága szerint dicsőségesen a Krisztus Jézusban.” (Fil4:19).

¹²⁴ Pink: *János apostol evangéliumának magyarázata*, (Magyar fordítás), 20. fejezet

¹²⁵ Az eredetiben verses formájú – a ford.

Mi a helyzet veled, aki elszaladsz az Istentől? Boldogtalan vagy, de soha nem jutottál el addig, hogy azt mondanád: „Uram, Istenem, én elszaladtam Előled, és nem ismertem fel az életemmel kapcsolatos igényedet”. Boldogtalan vagy. Egyes esetekben nyomorult. Miért futsz tovább? Fordulj Jézushoz, hogy győződj meg róla, hogy vajon képes-e teljesen megelégtetni téged. Lehet, hogy kísértés alatt vagy – talán otthonodban, talán otthonodon kívül. Ez lehet kis dolog, de lehet nagyon nagy dolog. Bármilyen legyen, Jézus elegendő hozzá. A Zsidókhoz írott levél azt mondja, hogy Jézus is megkísértetett, s ezért képes megsegíteni minket a kísértéseinkben (Zsid4:15-16). Pál azt írja, hogy Isten biztosít menekülő utat minden kísértésből (1Kor10:13). Talán vigasztalásra van szükséged. Elveszítetted egy barátodat, vagy rokonodat, a feleségedet, vagy a férjedet. Az emberi erőforrások csődöt mondtak. Fordulj az Úr Jézus Krisztushoz. Ő minden vigasztalás forrása. Ő majd gondoskodik róla. Kérd meg Őt. Bölcsen teszed, ha mindent Tőle kérsz, amiben segítséget látsz.

Vajon elfelejtett az Isten?

Ez a történet egy mindenki számára szóló leckét rejt magában, aki úgy érzi, hogy Isten megfeledkezett róla. Te is így érzel? Ha igen, figyeld meg: jóval azelőtt, hogy a tanítványok bárhogy is érdeklődtek volna a nép jóléte iránt, Jézus már kezdeményezte az ellátásuk dolgát. Fülöpnek beszélt róla, előre tudván, hogy mit készül tenni. A tanítványok érdeklődtek – egy bizonyos mértékig. Valószínűleg ők is éhesek lehettek, így az ő érdeklődésüket valószínűleg az önérdék is fokozta. Mégis, bármekkora érdeklődést is tanúsítottak, az Úr Jézus Krisztus érdeklődése annál sokkal nagyobb volt.

Ez bátorítás a számunkra akkor is, ha elmulasztunk másokról gondoskodni – a minket körülvevő tömegről – s akkor is, ha egyike vagyunk a tömegben levőknek, és úgy érezzük, el vagyunk felejtve. Először vegyük a másokkal szemben tanúsított viselkedésünket. Gyakran elmulasztjuk meglátni az emberi szükségét. Figyelmen kívül hagyjuk a magány, a kétségbeesés vagy a csalódottság valamely szegény lélek által hallatott kiáltásait. Jézus hallja ezeket. A mi szívünk lehet hideg, de Jézus szíve meleg a könnyөрülettől.

Vagy tegyük fel, hogy egyike vagy a magányosoknak. Még ha vannak is mások, akik érdeklődnek irántad, az érdeklődésük mindig tökéletlen és részleges. Vannak emberek az otthonodban, a hivatalodban, vagy a gyülekezetekben, akik gondoskodnak rólad, főleg, ha keresztyén emberek. De őket is gyötri az a bűnök és kudarcok, melyek közősek a férfiak és a nők számára. Csak Egyvalaki nem fog cserbenhagyni téged. Csak Egyvalaki van, Akinek az érdeklődése nem hullámvöl. Jézus örökkévaló. Ő már létezett a világ kezdete előtt. Ő teremtett téged. Ő tervezte meg életed körülményeit. Ismeri helyzetedet. Ő az, aki minden szükségedet be kívánja tölteni az Ő bőséges forrásainak megfelelően.

Azt mondd, nem látod ezt? Nincs okod, amiért kellene. Csak bízz benne. Jákób pátriárka, Ábrahám unokája már élemedett korú volt, és panaszkodott a durva csapásokról, amelyekben az élet részesítette őt. Évekkel előtte a fiát, Józsefet, vadállatok szaggatták szét, gondolta. Aztán jött az éhség, és elküldött tizet a megmaradt fiaiból Egyiptomba, hogy élelmet vásároljanak. Otthon tartotta Benjámint, a legfiatalabbat. A fiak visszatértek, de Simeon nélkül, aki fogságban maradt ott. Mikor az éhség folytatódott, és szükségessé vált a fiakat visszaküldeni Egyiptomba élelemért, ők nem voltak hajlandók erre, mondván: Benjamin nélkül nem mehetnek vissza. Az egyiptomi főember mondta nekik, hogy ha Benjamin nélkül térnek vissza, akkor hazugoknak tekinti majd őket a családjukat illetően, és kémekként bánik majd velük. Jákób rettentően kétségbeesett. Küzdött az elkerölhetetlennel. Látszólag minden ellene fordult. De ez volt az a pillanat, amikor Isten a legnagyobb áldást készítette a számára. Isten ismerte a történet végét a kezdetétől fogva, s gondoskodott Jákóbról. Valójában Ő juttatta Józsefet Egyiptomba évekkal ezt megelőzően, hogy felkészítse erre a pillanatra. József volt a főember. De Isten csak akkor juttatta teljességre a fiúk és az

atyjuk az új földön való teljes egyesítésének áldását, mikor Jákób megadta magát a helyzetnek.

Talán egy ehhez hasonló helyzetben vagy te is a saját életedben. Ne tárd szét a kezde, és ne mondd: „Isten elfelejtett”. Bízz benne. Ő ismeri a szükségedet, és tudja, hová fog vezetni.

73. fejezet: Hárman a Mesterrel, Jn6:5-9

5. Mikor azért felemelé Jézus a szemeit, és látá, hogy nagy sokaság jó hozzá, monda Filepnek: Honnan vegyünk kenyeret, hogy ehessenek ezek?

6. Ezt pedig azért mondá, hogy próbára tegye őt; mert ő maga tudta, mit akar vala cselekedni.

7. Felele néki Filep: Kétszáz dénár árú kenyér nem elég ezeknek, hogy mindenikök kapjon valami keveset.

8. Monda néki egy az ő tanítványai közül, András, a Simon Péter testvére:

9. Van itt egy gyermek, a kinek van öt árpa kenyere és két hala; de mi az ennyinek?

Nemrég lehetőségem nyílt arra, hogy részt vegyek egy, a vezetői képességekkel foglalkozó szemináriumon a ServiceMaster Industries Corporation szervezésében. A szeminárium sok része volt hasznos és tanulságos, de az egyik különösen nagy hatással volt rám, mert segített János evangéliuma e részének megértésében. Megpróbálták meghatározni a vezetést. A meghatározás így szólt: „A vezetés a jó dolgok kivitelezését végzi másokon keresztül.” Ez a meghatározás vonatkozik a csodára, melynek során Krisztus ötezer embert látott el Galileában, mivel más dolgok mellett ez a történet a jó vezetés ragyogó példáját is elénk állítja.

Mit cselekedett Jézus ez alkalommal? Természetesen hatalmas tömeget látott vendégül. De pontosan mit is tett? Vagy, megkérdézhetjük, hogyan tette, amit tett? Felemelhette volna a kezét, és megparancsolhatta volna, hogy manna szálljon alá a mennyből. S alá is szállt volna. Teremthetett volna egy-egy kenyeret minden ember zsebében. De Jézus nem ezeket tette. Ehelyett elkezdett másokon keresztül cselekedni – Fülöpön, a gyermekén, és Andráson keresztül. Ők segítettek. Azaz, Jézus a munka kivitelezését másokon keresztül végezte.

Fülöp

Az első személy, akihez az Úr fordult, Fülöp volt. Fülöp Bethsaidából származott, s Bethsaida azon a területen volt megtalálható. Természetes volt hát, hogy Jézus Fülöphöz fordult, mivel Fülöp mindenki másnál jobban tudta, miféle élelemhez lehet jutni arrafelé. A probléma az volt, hogy bár Fülöp mindenre gondolt, ami csak az elméjében felötlött – talán még büszkélkedett is azzal, hogy ismerte azt az országrészt, és meg tudta mondani, hogy nincs hely, ahol élelmet lehetne vásárolni – de elfelejtette a dolgot Jézus elé vinni. Egyszerűen szólva János azt mondja: Jézus azért kérdezte meg Fülöpöt az élelemről, hogy próbára tegye, de Fülöp elbukott a próbában.

Fülöp olyan embert próbáló helyzetbe került, amelybe mi is sokszor kerülünk. Erre azonban úgy reagált, ahogyan mi is túlfelül gyakran szoktunk. Jön egy számla postán, s az összege nagyobb, mint a számlaegyenlegünk. S mit cselekszel? Széttárod kezéd és megkérded: „Hogy a csudába fogom én ezt a számlát kifizetni”? Vagy, az Úr elé viszed? Vagy egy otthoni problémád, talán a gyerekeiddel, esetleg a férjeddal, vagy a feleségeddel. Vajon ezt mondod: „Mi történik? Hogyan fogom én ezt túlélni?” Vagy az Úr elé viszed? Van egy munkahelyi problémád. Vajon ezt mondod: „Nem tudom a választ: dolgoznom kell a hétvégén is, aztán majd megoldom valahogy?” Vagy az Úr elé viszed? Sokat tanultunk az Úrral járásról, mikor megtanultuk, hogy minden problémával elé járuljunk, amint az felmerül.

Ennek megcselekedésében néha a tudásban rejlő büszkeségünk akadályoz minket is ugyanúgy, mint Fülöpöt. Fülöpnek annyira hízelgett, hogy ő kapta a kérdést, hogy elkezdte

bemutatni az ismereteit, s az ismereteinek bemutatásával valójában a tudatlanságát mutatta be. Az ismeret lehet áldás, de lehet hátrány is az Úr iránti bizalom számára. Mikor Krisztus kezébe tesszük le, értékes. Mikor önmagában bízunk benne, nem az.

Van még egy oka annak, hogy Fülöp elbukott a próbában, amit Jézus állított elé. Fülöp nemcsak a területet ismerte, ahol a csoda végbement. Volt feje a számokhoz is, ez viszont a pénz iránti bizalomra vezette. Elkezdett számolgatni. Ezt mondta magának: „Lássuk csak, körülbelül száz ember van abban a kis csoportban... amott meg kétszáz... kétszáz... hatszáz... Ha mindenkinek csak egy keveset adunk, az annyiszor néhány fillér, és...” Majd megadta Jézusnak a számításai eredményét. „Nyolc havi kereset sem elég ahhoz, hogy vehessünk annyi kenyeret, amennyiből mindenki kaphat egy harapást” (v. ö. 7. vers). Fülöp számolt, de Krisztust kihagyta a számításból.

Meg vagyok róla győződve, hogy ha van dolog, ami a legjobban fertőzi manapság a keresztyén szervezeteket, az nem más, mint a gondolat, hogy képesek vagyunk kiszámítani a helyzetet, majd elvégezni Isten munkáját elsődlegesen a pénz segítségével. De ne értsenek félre az imént mondottakkal kapcsolatosan. A tudás jó dolog, ha Krisztus kezébe tesszük. Ez a pénzre is igaz. A pénzt lehet jól használni. De azt gondolni, hogy a férfiak és nők szükségait ki lehet elégíteni pusztán az anyagi eszközök összegyűjtésével még evangéliumi esetben is – ez az, ami rettentően meggyengítő.

Ezenkívül a látásunkat is korlátozza. Úgy véljük, hogy mikor pénzről beszélünk és összegyűjtjük a pénzt, akkor nagy dologra gondolunk, de valójában, az Isten terveivel összehasonlításban általában ennek fordítottja az igaz. Gondoljunk Fülöpre. Ezt mondta: „Nyolc havi kereset sem elég ahhoz, hogy vehessünk annyi kenyeret, amennyiből mindenki kaphat egy *harapást*”. Gondoljunk csak arra, mit jelen a „kevésről” beszélni az Úr Jézus jelenlétében! Mégis, mi magunk is megteesszük. Láttuk Isten munkáját, ahogyan Fülöp is látta. De odamegyünk Hozzá és ezt mondjuk Neki: „Ó Isten, ha megtennéd ezt és ezt – csak ezt a kis dolgot – ha csak ezt megtennéd, akkor azt hiszem, valahogyan megélnék.” Krisztus valójában arra vágyik, hogy *bőségesen* megáldjon minket.

Használjuk a tudásunkat. Használjuk a pénzünket. Használjunk bármi mást, amit Isten ad nekünk. De mindenekelőtt nézzünk Magára Istenre. Alakítsunk ki olyan nézetet életünkéről, a gyülekezetünkéről, és a közösségeinkről, amely kitágítja elménket és azt eredményezi, hogy az Istenre támaszkodunk. Mondjuk: „Atyánk, nemcsak egy kevéskére vágyunk. Nem azért imádkozunk, hogy kevesünk legyen, hanem hogy sok.”

Valaki mondhatja: „De Fülöpnek volt mentsége, nem igaz? Végül is nem tudta, Krisztus mire képes.” Nem vagyok benne biztos, hogy ez jogos mentség. János feljegyzett néhány csodát, amelyek ekkorra már bekövetkeztek. Az 5. és 6. fejezetek elején jelzett egy időszakot, amelyben a többi evangélista szerint további csodák történtek. Fülöp Krisztussal volt. Látta ezeket a dolgokat. Mikor azonban az új helyzettel kapcsolatban tették fel neki a kérdést, a hite elégtelennek bizonyult. Ezt mondta: „Igen, tudom, hogy átváltoztattad a vizet borrá Kánában. Tudom, hogy meggyógyítottad a királyi ember fiát. Tudom, hogy a bénát meggyógyítottad, hogy újra járt. De nem vagyok biztos benne, hogy ezt nekem is meg tudod tenni.” Mi így beszélünk. Látjuk, amint Isten másokkal munkálkodik, de nem engedjük meg, hogy az a tapasztalat a mi életünkbe is bekerüljön.

Semmi sincs azok között, amit Isten a történelem bármely szakaszában bármely keresztyén életében megcselekedett, amit ne tudna megtenni a te életedben is. Te is tudhatod ezt. Ezen kívül tudod, hogy ha valamint próbaképpen beletett az életedbe, azt azért tette, hogy te és mások megláthassátok, amint áldást hoz nektek.

A gyermek

A második személy, akivel Jézus ebben a történetben foglalkozott, a gyermek volt.

Érdeemes egy pillanatra elgondolkodnunk róla. Mit tudunk felőle? Egy dolgot biztosan: hogy szegény volt. Tudjuk, mert János megmondta, hogy az ebédje főleg árpakenyérből állt. Az árpakenyér volt a legolcsóbb az összes között, és megvetéssel tekintettek rá. Ezért, amint William Barclay megjegyzi, az árpakenyér a Misna által a házasságtörés bűnéért felajánlandó áldozati kenyérként volt előírva, mert a Misna azt mondta, hogy a házasságtörés az állatok bűne és az árpa az állatok eledele. Ez a fajta megvetés hasonló ahhoz, amit Samuel Johnson táplált Skócia iránt, mikor híres szótárában úgy definiálta a zabot, mint „gabona, amivel Angliában a lovakat etetik, Skóciában pedig a népet”. A gyermeknek ilyen kenyerei voltak, valamint két kis pácolt hala, a száraz, érdes kenyér lenyelését elősegítendő.

Ezenkívül azt is tudjuk, hogy a fiú jelentéktelen volt. Valaki egyszer azt mondta: „Semmi sincs annyira jelentéktelen ebben a világban, mint egy fiú”. Emberi szemszögből nézve ez gyakran igaz. Itt volt egy szegény és jelentéktelen kisfiú. De ez a fiúcska azonban mégis olyasvalamit cselekedett, amit elkülönítette őt az összes többi fiútól, akik aznap a tömegben jelen lehettek. Ez a fiú odaadta az ebédjét, bármennyire szegényes is volt az, az Úr Jézusnak. Ez az ebéd annyira jelentéktelen volt, amennyire csak lehetett. De a történet lényege az, hogy az elégtelen a jelentéktelen kezéből elégséges és jelentőssé vált, mikor Jézus kezébe került.

Ez igaz az egész bibliai történelmen keresztül. Mi olyan jelentéktelen mint a por? Semmi! Még csak gabonát sem vethetsz bele. A por azonban emberré vált, mikor megolvad a Teremtő keze által. Egy szamár állkapocs-csontja jelentéktelen. De Isten ezt az állkapocs-csontot használta Sámson kezében Izrael ezer ellenségének a megöléséhez. A pásztorbot jelentéktelen, de nagy erőre tett szert, mikor Isten Mózes kezébe adta. A parittyája nem fontos, de Isten Dávid kezében Góliát megölésére használta. S mi olyan jelentéktelen, mint egy szegény lány a Római Birodalom egyik távoli városában? Isten mégis egy ilyen lányt, Máriát használta arra, hogy megszülje a Megváltót.

Ne kövessed el azt a hibát, hogy úgy gondold: amid van, az jelentéktelen, ezért haszontalan is. Hasonlíthatod az ajándékokat e világ minden nagy tehetségéhez – legalábbis azokhoz, amelyeket nagynak hiszel – s képzelheted azt, hogy jelentéktelen. De ha ezt teszed, akkor nem számolsz Istennel, vagy Isten kívánságaival. Végző soron mi az, ami naggyá teszi az ajándékot Isten szolgálatában? Nem az ajándék nagysága. Ez annak a kezében van, aki adja. Ha azt veszed, amid van, nem számít, mennyire kicsi, vagy nagy, s a Mester kezébe teszed, meglátod, hogy több, mint elégséges lesz bármilyen feladathoz, amit Ő állít eléd.

Mi az ajándékod? Olyasvalaki vagy, aki a te korodban, vagy a te körülményeid között rendelkezik idővel, amivel sokan mások, aki belevetették magukat a munkába, vagy a terveik megvalósításába, nem rendelkeznek. Ha így van, akkor ez ajándék. Kérd Istent, mutassa meg neked, miképpen használd az idődet az Ő szolgálatában. Vagy talán pénzed van? Korábban beszéltem az inkább a pénzbe, semmint Istenbe vetett bizalom veszélyéről, de ez egyetlen pillanatig sem jelenti azt, hogy nem teheted Krisztus kezébe a pénzedet, hogy Ő használja, ha van neked. Nemrég csatlakozott valaki a gyülekezetünkhöz, s azóta nagyon sokféle segítséget nyújtott nekünk, azt mondta: az egyik ok, amiért csatlakozott hozzánk, hogy felfogta, szükségünk van a pénzre és segíteni akart, ahol csak tudott. Megértette, hogy jórészt diákokkal dolgozunk, akik csak kevéssel járulnak hozzá a költségeinkhez. Talán Isten neked az adminisztráció, a mások gondolatai és problémái megértésének, vagy az evangélium továbbadásának ajándékát adta.

Ha úgy gondold, hogy eme nyersanyagokból bármi a rendelkezésedre áll, akkor két dolgot kell tenned. Először meg kell kérdezned Istent, hogy tegye világossá az ajándékaidat, így megértheted, pontosan mi az, amit adott neked. Másodszor ezt az Ő csodálatos kezeibe kell tenned.

András

Eddig a történet két fontos szereplőjét vizsgáltuk – Fülöpöt és a gyermeket. Csodálatos ellentét áll fenn közöttük, amiről sokkal több is mondható. Én azonban nem szeretném befejezni ezt a tanulmányt anélkül, hogy ne néznénk meg még egy személyt. Ez a személy András, Krisztus másik tanítványa.

Megtanultam az évek során, melyek alatt prédikáltam, hogy vannak személyek, akik rendelkeznek hajlammal a prédikációk felvázolásához. Majdnem olyam gyorsan képesek erre, mint maga az igehirdető. S ha te egy vagy ezek közül, akkor valószínűleg már csodálkozhattál, hogy miért nem említettem Andrást hamarabb. A tanulmányozás normál menete az lett volna, hogy beszélünk Fülöpről és Andrásról – ők tanítványok voltak – s ezután a gyermekről, akinek volt ebédje. Én azonban konkrét céllal alakítottam így a sorrendet. Fülöp volt az első, aki feltűnt, s ő rossz választ adott. Annyira el volt foglalva a saját ismereteivel és számolási képességével, hogy megfedkezett Jézusról. Aztán a gyermek is válaszolt, mert volt valamije, amit odaadhatott, de nem volt túl tapasztalt, vagy öntudatos, hogy odaadja. András azonban – András pontosan Fülöp helyzetében volt, ami azt illeti, hogy semmije nem volt, amit odaadhatott volna – ugyanúgy nem volt élelme, ahogyan Fülöpnek sem, de elment, és elhozta a gyermeket.

Látod már, miről beszélek? A kezdetben arról beszéltem, hogy miképpen volt Jézus jó vezető a meghatározás szerint: „A vezetés a jó dolgok kivitelezését végzi másokon keresztül.” Ezzel a meghatározással Jézus elsőrangú vezető volt Fülöp megközelítésével. De ez volt minden, amit várhattunk. A másik érdekes és izgalmas pont az, hogy András Krisztus utánzásával szintén megtanult jó vezetőnek lenni. Ezt mondta: „Nincs semmim, amit adhatnék, de elmegyek, és keresek valakit, akinek van”. Lehet, hogy belőled is egy András lesz. Lehet, hogy te magad nem rendelkezel azzal az ajándékkal, ami szükséges, de képes vagy meglátni, mire van szükség, és felkutatni valakit, akinek van.

Sőt, néha, mikor ezt a történetet olvasom András megközelítésének mélyen szántó hatására gondolok, amit a gyermekre kellett gyakorolnia. Eltekintve attól, amit András tett aznap Galileában, ez a gyermek pont olyan volt, mint a többi gyermek. Eljött és hallotta Jézust. De valahol hátul ült a nagy tömegben, és másnap (miután a tömeg szétoszlott), ő is hazament volna, hogy a játékgolyóival játszadozzon. De András előszedte őt. András kapcsolatba hozta őt az Úr Jézussal, s kibővítette a látóhatárát. Sőt mit több, meg vagyok győződve róla, hogy annak következtében, amit András tett, az a gyermek egész életében mindig emlékezett erre a napra. A legcsekélyebb mértékben sem lepne meg, ha találkozna egy napon a mennyben ezzel a gyermekkel, miután később (az e napi tapasztalatainak, valamint Krisztus halála és feltámadása prédikálásának együttes következményeként) elfogadta az Úr Jézus Krisztust Megváltójának.

Hálás vagyok Istennek azokért, akik elvégezték András munkáját értem. Ezek egyike volt Donald Grey Barnhouse, a *Bible Study Hour* (*Bibliatanulmányozó óra*) alapítója, s annak a gyülekezetnek az előző pásztora, ahol most én szolgállok. Én is csak egy gyermek voltam Pennsylvania nyugati részéből. Amennyire tudtam, soha semmi nagy fontosságú esemény nem történt a mi városunkban. Az egyik évben azonban eljött oda Barnhouse. Valaki elfelejtette őt várni a repülőtéren, így végül a mi házunkba került. Ismerte a szüleimet a Philadelphiában töltött időkből. Nemcsak egy éjszaka maradt nálunk, hanem egy tízhetes sorozat minden éjszakáján, majd egy újabb tízhetes sorozta alatt néhány évvel később. E hetek alatt abban a kiváltságban volt részem, hogy az ebédloasztalnál ültem az iskola után és hallgattam, amint a világ állapotáról, és arról beszélt, amit Isten tett a különböző részeiben. Beszélt a Bibliáról, arról, hogy mit készült aznap este prédikálni, s mit készült írni. Mindez az én látóhatáromat tágította, s elkezdtem arra a napra gondolni, mikor majd én fogok prédikálni, még ha nem is tudtam arról, hogy ez végül majd arról a szószerűről történik, amit ő foglalt el.

Hol van az ember?

Mindegyikünknek megvannak a módszerei arra, hogy felmérjük a dolgok fontosságát ebben a világban. Gyakran a siker alapján mérjük a dolgokat. Ránézünk a világra, majd azokat tartjuk fontosnak, akik hatalommal gazdagsággal, vagy extra intelligenciával bírnak. Isten azonban soha nem ezen a módon méri fel a dolgokat. Isten azt mondja nekünk, hogy a főszereplők a világ színpadán nem azok, akiket a világ élenjáróknak vél, hanem inkább azok, akik átadtak mindent, amit kaptak, az Ő kezébe.

Megteszed ezt? Nézhetsz pusztán a csekélységedre Isten nagysága helyett. Panaszkodhatsz arról, hogy a tehetséged, vagy a lehetőségeid nem túl nagyok. Elcsüggedhetsz, mert képességeid nem látszanak elegendőnek az előtted álló feladatokhoz. Ha ezek közül bármi igaz, akkor emlékezned kell rá: Isten egy kis rabszolgalányt használt arra, hogy kapcsolatba hozza Naámánt az Ő gyógyító hatalmával. Egy özvegyet használt arra, hogy ellássa Elizeus prófétát a létszükségleti cikkekkel. József csak rabszolga volt, de Isten felhasználta mind Egyiptom, mind Izrael megmentésére. Ebben az evangéliumban már láttuk, miképpen használt Isten egy samáriai asszonyt, egy prostituáltat egy egész város üdvözítésére.

Egy napon Dwight L. Moody véletlenül meghallott egy embert, amint ezt mondja: „A világnak még meg kell látnia, mit fog Isten cselekedni egy olyan emberen keresztül, aki teljesen átadta magát neki.” Moody ezt kérdezte: „Ön is?” S a válasz: „Isten kegyelméből én szeretnék lenni ez az ember”.

74. fejezet: Ki van szolgálatban? Jn6:10-15

10. Jézus pedig monda: Ültessétek le az embereket. Nagy fű vala pedig azon a helyen. Leülének azért a férfiak, számszerint mintegy ötezeren.

11. Jézus pedig vevé a kenyereket, és hálát adván, adta a tanítványoknak, a tanítványok pedig a leülteknek; hasonlóképen a halakból is, a mennyit akarnak vala.

12. A mint pedig betelének, monda az ő tanítványainak: Szedjétek össze a megmaradt darabokat, hogy semmi el ne vesszen.

13. Összeszedék azért, és megtöltének tizenkét kosarat az öt árpa kenyérből való darabokkal, a melyek megmaradtak vala az evők után.

14. Az emberek azért látva a jelt, a melyet Jézus tőn, mondának: Bizonynal ez ama próféta, a ki eljövendő vala a világra.

15. Jézus azért, a mint észrevevé, hogy jőni akarnak és őt elragadni, hogy királylá tegyék, ismét elvonula egymaga a hegyre.

Létezik egy nagyon régi közmondás, miszerint: „A siker mindent igazol.”¹²⁶ Az egyetlen probléma csak az, hogy a közmondás nem mondja meg nekünk, milyen siker segít nekünk sikeresen elvégezni valamit.

János evangéliuma ötödik fejezete tanulmányozásának első fejezetében rámutattam, hogy két veszély fenyeget bárkit, aki a kedvére akar tenni az Úrnak és igyekszik az Ő útján járni. Ezek pedig a siker és az ellenségesség. János evangéliumában az ellenségesség veszélye jelentkezik először, ezt megtárgyaltuk Jézusnak a zsidó vezetők ellenségességével szembeni reakciójával kapcsolatos vizsgálódásunk során az ötödik fejezetben. Mikor valaki eldönti, hogy úgy fog élni, ahogyan Jézus elhívta, hogy éljen, az illető biztos lehet abban, hogy lesz bizonyos mértékű ellenségesség a világ, sőt néha még keresztyén barátai részéről is. Ez elcsüggeszti az Úr némely követőjét, s arra készíti, hogy vonuljanak vissza a teljes odaszántságtól. Korábbi tanulmányaink során láttuk, hogy ez nem történt meg Jézussal, és azt is láttuk, hogy miért.

A második veszély a siker veszélye. Ez nem kevésbé ijesztő. Történik valami a keresztyén életben, ami lelkiileg annyira buzdító, hogy a keresztyénség beleszeret ebbe, s lelkiileg önmagától kezd függeni. Aztán félremegy a saját bölcsessége alatt, és felépít egy szuperépítményt, ami nem Isten célja, hanem inkább az illető saját készítménye. Azok, akik hírnevet szereznek maguknak keresztyén „keresztes vitézekként” gyakran mutatják ennek példáit, s a célok, melyek felé mennek, valamint a nem keresztyén módszerek, melyeket alkalmaznak nagyon lehangolóak. Szerencsére, Jézus is szembenézett ezzel a veszéllyel, és győzött.

Csekély tudás

János evangéliumának hatodik fejezetében azt olvassuk, hogy miután Jézus felhasználta a gyermek öt kenyerét és két halát az ötezer férfi jóltartására, a nép, amely látta a csodát, a királyukká akarták tenni Őt. Más szóval, politikai Messiássá akarták Őt tenni, Aki majd kiűzi a rómaiakat.

Ez természetesen nem volt helyénvaló, mert a nép minden önzése ellenére nem volt teljesen vak aziránt, amit Jézus cselekedett. Először is zsidók voltak, és olyan vallási örökséggel rendelkeztek, melyben a Messiás elképzelése volt a fő. Másodszor tudták, hogy a törvényben Isten megígérte Mózesnek: egy napon hozzá hasonló vezetőt fog támasztani.

¹²⁶ Egy másik fordítás szerint: „Egyik siker vonzza a másikat:” – *a ford.*

„Prófétát támasztok nékik az ő atyjokfiai közül, olyat mint te, és az én ígéimet adom annak szájába, és megmond nékik mindent, a mit parancsolok néki.” (5Móz18:18) Ennek az ígéretnek az ismerete megmagyarázza a nép reakcióját mikor ezt mondták: „Bizonylyal ez ama próféta, a ki eljövendő vala a világra” (Jn6:14). S megmagyaráz még további két hivatkozást János evangéliumában melyben az emberek azon csodálkoznak, hogy vajon nem „az a próféta-e” Ő? (1:21, 7:40)

Sőt, a nép, amelyik tanúja volt a csodájának, más igeversekből azt is tudta, hogy bizonyos fokú anyagi jólétet is biztosít majd a Messiás a földi uralkodásának idején. Valóban a Zsolt132:15-ben szerepel egy ígéret, miszerint a Messiás kenyeret fog adni az éhezőknek: „Eleséggel megáldom gazdagon, szegényeit jóltartom kenyérrel”.

A nép ezekre az ígéretekre tekintett, de átszűrték azokat a saját vágyaikon és előítéleteiken, majd erre a következtetésre jutottak: „Jézus a Messiás. Ő az, Akit nekünk királlyá kell tennünk.” Az egyetlen probléma csak az volt, hogy nem ismerték olyan jól a Szentírást, ahogyan ismerniük kellett volna, ezért nagy hibát vétettek. Tudták, hogy a Messiásnak nagy prófétának kell lennie. Tudták, hogy nagy királynak is kell lennie. De nem látták meg, hogy nagy próféta és nagy király mellett Jézusnak nagy papnak is kellett lennie. Ebben a szerepében kellett Önmagát áldozni népének bűneiért. Jézus természetesen próféta volt. Isten, az Atya nevében beszélt. Egy napon majd király is lesz. Joggal énekeljük:

Úr lesz a Jézus mindenütt,
Hol csak a napnak fénye süt,
Úr lesz a messze tengerig,
Hol a hold nem fogy, s nem telik.¹²⁷

Mielőtt azonban Jézus király lehetett volna, meg kellett halnia. Szükséges volt hogy életét adja „váltáságul sokakért” (Mk10:45).

Jézus ismerte ezeket az igazságokat. Ezért nem engedte meg, hogy az embereknek a fizikai csodán alapuló lelkesedése letérítse a helyes útról. Alkalmazhatjuk ezt mi is annak kimondásával, hogy neked és nekem szintén jól kell ismernünk a Szentírást, ha nem akarjuk, hogy a lelki sikernek sikerüljön elfordítania minket Istentől a saját terveinkhez és megoldásainkhoz.

Önző reakció

Azt is meg kell mondanunk, hogy a nép reakciója Krisztus csodájára nem volt teljességgel nemes, még ha részben biblikus is volt. Valójában minél többet gondolkodik valaki a tömeg indítékairól, amiért Jézust királlyá akarták tenni, annál kevésbé tűnik önzetlennek a reakciójuk.

Először is, a tömeg csak addig akarta támogatni Jézust, *amíg megadja nekik azt, amire vágytak*. Ez azt jelenti, hogy önző okokból kifolyólag támogatták. Ennek a bizonyítékát látjuk a még több kenyér utáni érdeklődésükben később. S abban a tényben is a bizonyítékát látjuk, hogy rövid időn belül egy ehhez hasonló csoport (talán közöttük néhányan ebből a csoportból is voltak, mert lehet, hogy ők is a húsvét megünneplésére igyekeztek) már ezt ordították: „Feszítsd meg! Feszítsd meg!” Létezik megvásárolt lojalitás, és ezek az emberek ezt fejezték ki. Hálások voltak az élelemért. De a hálájuk olyasfajta köszönet volt, amilyenre Samuel Johnson utalt, mikor így határozta meg: „élénk érzékelése a még eljövendő szívességeknek”.

¹²⁷ Az angol szöveg ettől természetesen némileg eltér, de szintén verses formájú, és az értelme pontosan ennek felel meg, ezért valószínű, hogy ennek a szövegnek az eredetije – *a ford.*

Mikor elkezdünk e vonalak mentén gondolkodni, a tömeg viselkedése visszataszítóvá válik a számunkra. De vajon mi annyira különbözünk ettől? William Barclay írja erről a kommentárjában: „Mikor vigasztalásra vágyunk a szomorúságban, erőre a nehézségben, békére a zűrzavarban, segítségre, mikor az élet lesújtott, akkor nincs senki olyan csodálatos, mint Jézus. Akkor beszélünk Hozzá, járunk Vele, és megnyitjuk a szívünket előtte. Mikor azonban valamilyen komoly áldozat követelésével jön hozzánk, valamiféle erőfeszítésre szólít fel, vagy valamilyen keresztet kínál, akkor semmi közünk sem lesz Hozzá. Ha megvizsgáljuk a szívünket, lehet hogy rájövünk: mi is azért szeretjük Jézust, amit kaphatunk Tőle, s mikor az Ő nagy próbáival és követeléseivel jön hozzánk, akkor mi is hűvösek, sőt elutasítóak és ellenségesek leszünk ezzel a zavaró és követelőző Krisztussal szemben.”¹²⁸

Ez az egyik oka annak, amiért a Biblia oly világosan beszél önmagunk és önös kívánságaink megtagadásának szükségességéről keresztyénként. Sok igevers beszél e vonalak mentén, gyakran felhasználva a Krisztussal együtt történő meghalás, megfeszítettetés és megtagadás elképzeléseit. Például, a Rm6.4 ezt mondja: „Eltemettünk azért ő vele együtt a keresztség által a halálba”. Két verssel később ezt olvassuk: „Tudván azt, hogy a mi ó emberünk ő vele megfeszítettett, hogy megerőtlenülüljön a bűnnek teste, hogy ezután ne szolgáljunk a bűnnek” (6. vers). Majd a Gal2:20 első részében ez áll: „Krisztussal együtt megfeszítetttem”. S a Gal6:14-ben Pál ezt írja: „Nékem pedig ne legyen másban dicsekedésem, hanem a mi Urunk Jézus Krisztus keresztyénben, a ki által nékem megfeszítettett a világ, és én is a világnak”. A halál és a megtagadás eme üzenetei mellett ott van a feltámadás és a beteljesedés üzenete is. De még mindig a megtagadásnak kell jönnie először. Meg kell történnie az én halálának, mielőtt a bőséges lelki áldásra sor kerülhetne.

Mit jelent az, hogy meg kell halnunk az ének? Egyszerűen szólva azt, hogy nemet kell mondanunk mindarra, ami kívül esik Isten akaratán az életünkben. Ez igaz már a megtérés előtt. Nemet kell mondanunk a terveinkre, melyekkel Isten jóindulatát akartuk kivívni, s helyette el kell fogadnunk az örök élet ajándékát Istentől a Krisztusban. De ez a megtérésünk után is igaz, mert ugyanaz az alapelv, ami a Krisztushoz jövetelünkben munkálkodott, folytatja a működését a keresztyén életben is. Nemet kell mondanunk minden tervünkre, és személyes vágyunkra (vagy legalábbis akarnunk kell nemet mondani), hogy inkább Isten akarata legyen meg, ne a miénk.

Van itt egy fontos kérdés. Azt mondtam, nemet kell mondanunk vagy legalábbis akarnunk kell nemet mondani mindenre, ami ellentétes Isten akaratával az életünkben. De miképpen tudjuk, mikor kell valóban nemet mondanunk? A szívünk és az elménk körmönfontak. Hogyan tudhatjuk, mikor mondtunk valóban nemet az Isten akaratával ellentétes dolgoknak az életünkben? A válasz ez: mikor abbahagytuk a panaszkodást.

Isten Ígéje találó szóval nevezi meg azt, amikor még valójában nem hagytuk abba a panaszkodást. Ez a szó a „mormogás”. Ezt tette Izrael népe, mikor a pusztaságban vándorolt, s nem tetszett nekik, amit Isten cselekedett velük. S ez a szó használatos Krisztus példázatában a hálátlan szolgákra a ház urával kapcsolatosan. Mi a mormogás? A mormogás a lázadás kifejezése valami ellen a kilézés során motyogva. Azért nevezik mormogásnak, mert a hallgatók számára annak hangzik.

S ez az, amit Istennel teszünk. Isten azt mondja nekünk, hogy tegyünk meg valamit, s az első, amit teszünk, hogy tetőtől talpig végigmérjük. Látni akarjuk, hogy valóban úgy gondolja-e? S miután úgy találjuk: valóban akarja, hogy megtegyük, elkezdünk mormogni. S annak oka, hogy mormogunk, nem más, mint hogy valójában nem akarjuk megtenni, amit kér tőlünk. Ha ezt teszed, te is benne vagy abban a nagy tömegben, amelyik csak akkor támogatta Jézust, amikor Ő azt adta nekik, amit kapni akartak. Nőj fel! Juss el arra a pontra, ahol már többé nem mormogsz, hanem azt mondod helyette: „Igen Uram, te tudod a legjobban”. Mikor

¹²⁸ Barclay, *The Gospel of John*, 1. kötet 209. oldal

ezt megteszed, boldogan és elégedetten fogsz eltávozni, mert Ő tényleg a legeslegjobban tudja.

A római iga

Létezik egy másik ok is, amiért a nép tévedett a támogatás konkrét formája vonatkozásában, amiben Jézust részesítették: *használni akarták Őt*. Ők akarták Őt használni, ahelyett, hogy megengedték volna, hogy Ő használja őket, és olyan fajta emberekké formálja át, amilyenekké akarta.

Ez természetesen érthető. Az embereknek azokban a napokban volt egy hatalmas problémájuk. Ez pedig nem volt más, mint hogy az országukat a római seregek foglalták el. Valójában ez nem volt olyan rossz, mint amilyennek képzelték. Először is, a rómaiak bizonyos fokú törvényességet és kultúrát hoztak magukkal. Jó utakat és épületeket építettek. Ténylegesen létezett olyasmi, mint a római béke, és sok legyőzött nép el is ismerte ezt. A zsidók azonban nem. Ők hevesen független nép voltak. Bosszankodtak ezalatt a római iga alatt, és a leginkább arra vágytak, hogy még életükben megérjék ennek lerázását. Hirtelen megjelent Jézus, ez a szokatlan ember. Csodatevő hatalma volt. Ezért valami ilyesmit mondhattak maguknak: „Nem lenne csodálatos, ha sikerülne a mi oldalunkra állítani, és rávenni, hogy segítsen kiűzni a rómaiakat?”

Világos, hogy ez a tömeg sokkalta inkább akarta használni Jézust, mint Átala használtatni. De megint kérdezem: vajon sokan közülünk valóban nagyon különbözünk ettől?

Azt hiszem, van néhány módja annak, ahogyan megpróbáljuk az Úr Jézus Krisztust használni. Egyik nyilvánvaló példa a kísérlet előítéleteink igazolására a Szentírásra való hivatkozással. Ez néha elvezetett arra a teljesen tarthatatlan álláspontra, hogy a néger fajta Khámtól származott, s Khám Isten átka alá került, ezért ez igazol minden, a négerrek rabszolgasorba kényszerítésére tett erőfeszítést. Ez bibliaellenes, gyalázatos és aljas szemlélet. De mégis ezt tették. Világos esete ez annak, amikor gonosz céllal próbálják meg Krisztust, vagy a Bibliát felhasználni.

A második példa a politika területéről származik. A politikusok szeretik idézni a Bibliát. Teszik ezt bármilyen program támogatása végett, amire vágnak. Talán még azt állítani sem túl cinikus, hogy rendszerint először kidolgozzák a programjukat, majd utána szedik össze a támogató idézeteket. Nincs olyan rosszul megfogalmazott program, amit ne igazolhatna valaki Jézus Krisztusra, vagy a bibliai tekintélyre hivatkozva.

Végül, arra is használjuk az Úr Jézust, hogy igazoljuk az amerikai életmódot. Ne érts félre. Nem akarom Amerika jelentőségét csökkenteni. A keresztyének létszámaránya Amerikában valószínűleg nagyobb, mint bármely más földön a történelem bármely történelmi időszakban, bár ez alól valószínűleg kivétel Anglia Cromwell korában, vagy a wesleyi ébredések idején. Ez valódi előnyökkel járt. De az is igaz, hogy manapság sok minden nemhogy nem keresztyén, de egyenesen antikrisztusi a társadalmunk és a nemzeti életünk megannyi szintjén. Az Úr Jézus Krisztus nem használható ezeknek a dolgoknak az igazolására. Ő nem igazol mindent, amit a nagy üzlet, vagy a munka tesz. Nem nyújt támogatást a Madison sugárútnak. Nem idézheted Jézust a második autóért, a második házért, a luxusnyaralásért, a szabadidődben az élvezetekbe merülés és sok más dolog igazolására, amit egyesek jogosnak vélnek. Ezek közül néhány lehet Isten ajándéka a számodra. De ha inkább ezekre törekszel, mintsem Istenre, és a lelki növekedésre azért, hogy előbbre juss az életedre vonatkozó tervét illetően, ha azért idézed a Bibliát, hogy alátámaszd felfordult értékrendedet, akkor csak azt teszed, mint a Jézus által megetetett tömeg tett. Akkor inkább te használod Őt, mintsem megengednéd neki, hogy olyanná formáljon, amilyenné Ő szeretné.

Krisztusok milliárdjai

Milyennek akar téged Jézus? Egy választ erre a kérdésre a Róma levél nyolcadik fejezetéből kapunk, melyben Isten ama célja van részletezve, amiért valakit Magához hív. Ezt mondja: „Mert a kiket eleve ismert, eleve el is rendelte, hogy azok az ő Fia ábrázatához hasonlatosak legyenek, hogy ő legyen elsőszülött sok atyafi között.” (8:29) Mi a cél? Az, hogy mindenki, akit Isten elhívott a hitre Jézus Krisztusban, hasonló legyen Krisztushoz, s így végül – tisztelettel mondom – sok milliárd Krisztus legyen ott, hol annakelőtte csak egy volt. A csodálatos pedig az, hogy ez végbemehet bennünk, bármilyen is legyen az élethelyzetünk, legyünk szegények, vagy gazdagok, tanultak, vagy tanulatlanok, feketék, vagy fehérek, férfiak, vagy nők, illetve bármi.

Sőt, csak amikor megengedjük Jézus Krisztusnak, hogy ezt tegye bennünk, akkor leszünk valamennyire is fontosak. Ha vesszük Istent, és megpróbáljuk felhasználni Őt annak igazolására, amit mi magunk akarunk megtenni, azzal csak a keresztyénséget tesszük jelentéktelenné. Megkötik azt a saját korlátozott kilátásaink. De ha megengedjük Istennek, hogy használjon minket, akkor nem számít, milyen jelentéktelennek látszunk – már amiképpen a világ nézi a dolgokat – lelkiileg fontossá válunk. Mert maga az Úr Jézus Krisztus látszik meg akkor a követőinek a viselkedésében.

75. fejezet: Az ötödik csoda, Jn6:16-21

16. Mikor pedig estveledék, lemenének az ő tanítványai a tengerhez,
17. És beszállva a hajóba, mennek vala a tengeren túl Kapernaumba. És már sötétség volt, és még nem ment vala hozzájuk Jézus.
18. És a tenger a nagy szél fúvása miatt háborog vala.
19. Mikor azért huszonöt, vagy harmincz futamatnyira bevezének, megláták Jézust, a mint jár vala a tengeren és a hajóhoz közeledik vala: és megrémülének.
20. Ő pedig monda nékik: Én vagyok, ne féljetek!
21. Be akarák azért őt venni a hajóba: és a hajó azonnal ama földnél vala, a melyre menének.

Ha voltál valaha is a Közel-Keleten – Törökországban. Egyiptomban, Libanonban, vagy Szíriában – akkor láthattad, amint a keleti ezüstművesek a nagy bazároknak dolgoznak. Azokkal a pénzürmekkel dolgoznak, amelyeket a nyugati turisták adnak nekik, átalakítván azokat aprócska ékszerekké. Végül visszaadják ezeket a turistáknak, akik meg is veszik. Ezt primitív módon végzik. Általában van egy kicsi olvasztókemencéjük, amelyen áll az edény, amely az olvadt ezüstöt tartalmazza. Beledobják a pénzürmét, ami megolvad. Az ezüstműves gyakran odamegy az ezüstolvadékos edényhez, kidobja belőle a felgyülemlett szennyeződést, majd visszamegy a munkájához. Egy idő után megnézi, úgy találja, hogy az ezüst kész, és elkezd megformálni.

„Miért figyeled állandóan az ezüstöt?” kérdezhetnénk.

Az ezüstműves így válaszolna: „Addig figyelem az ezüstöt, míg meg nem látom, hogy minden szennyeződés kicsapódott belőle, s az ezüst megtisztult. Tudom, hogy a szennyeződés mikor került ki belőle, mert látom a magam tükörképét az ezüstben, mint valami finom tükörben.”

Itt van a csodálatos magyarázata melyben Isten azt mondja, hogy „ül mint ötvös, vagy ezüsttisztogató”, s amit a keresztyének oly sokszor idéztek, mint keresztyülmenetelt az élet tüzein és próbáin. Isten az Úr Jézus Krisztushoz hasonlókká akar minket tenni. Teszi ezt azzal, hogy eltávolítja a salakot az életünkből, míg végül az Ő képmása nem tükröződik bennünk láthatóan a világ számára. A Biblia mondja: „Mert a kit szeret az Úr, megdorgálja, megostoroz pedig mindent, a kit fiává fogad.” (Zsid12:6) Ezt a megdorgálást szemlélteti az előttünk álló történet.

A vihar

János hatodik fejezetében azt olvassuk, hogy miután a kenyérrel és hallal jóltartott tömeg királlyá akarta tenni Jézust, Ő elvonult tőlük. Felment a hegyre egyedül, hogy imádkozzon. Nem tudjuk, milyen hosszasan volt távol. A nap azonban folytatódott, és a tanítványok végül lementek a Galileai-tenger partjára, s csónakba szálltak, hogy visszamenjenek Kapernaumba. Nem szabad azt gondolnunk, hogy ezt bárdolatlanul cselekedték, még kevésbé, hogy elfeledkeztek az Úr Jézusról, mert Márk elmondja nekünk a saját, e történetről szóló beszámolójában, hogy Jézus arra utasította őket: induljanak haza (Mk6:45). Ez az első nagy ténye a történetnek, mert azt jelenti, hogy Maga Jézus küldte őket csónakkal a tavon keresztül, tökéletesen tudván, hogy mi fog történni.

Közeledett az éjszaka, s az éjszakával együtt egy nagy vihar is. Ez egy szélvihar volt, amennyire megállapíthatjuk a történetből, olyasfajta, ami hirtelen támad a Galileai-tengeren. Márk és Máté elmondják, hogy a szél szembefújt. János hozzáteszi, hogy „a tenger a nagy szél fúvása miatt háborog vala” (18. vers). Ez a vihar veszélyes volt. Emellett még az evezést

is megnehezítette, mert a negyedik éjszakai őrsváltás idején még eveztek. Azaz, napszállatkor kezdték, és hajnali háromkor, vagy napkeltekor még mindig eveztek.

Kíváncsi vagyok, mire gondolhattak a tanítványok, miközben eveztek a viharon keresztül a csónakjukon azalatt a hat, vagy hét óra alatt. Kétségtelenül meg voltak ijedve. De vajon gondoltak egyáltalán Jézusra, és az Ő őket megsegítő erejére? Felfogták,. Hogy még ekkor is az Ő gondviselése alatt álltak?

Ezt természetesen tudniuk kellett. Valójában még biztos is, hogy Jézus küldte őket a viharba, hogy megtanítsa nekik ezt a leckét, és segítse hitük növekedését. Egy dolog ugyanis az, hogy épp az imént voltak tanúi Krisztus gondoskodásának a tömeg jóltartása során. Ott legalább ötezer ember volt jelen, sokan közülük olyanok, akiket sem Jézus, sem a tanítványok bizonyosan nem ismertek személyesen. Jézus mégis gondoskodott róluk és ellátta őket. Feltételezed, hogy a tanítványok érezték: Jézus róluk is képes gondot viselni? Vajon bíztak benne? Vagy azt tették, amit néha mi is teszünk – feltételezzük, hogy ez a helyzet más volt, hogy Jézus hatalma korlátozott volt, vagy hogy nem ismerte a jóslatukat? A kenyerek és a halak megszáporításának csodájának meg kellett volna nekik tanítani, hogy az Ő hatalma elégséges, és Ő igenis gondoskodik.

A másik dolog: A tanítványok már tanúi voltak az Úr Jézus Krisztus hatalmának a háborgó tenger lecsendesítésekor. Ezt a konkrét történetet Krisztus szolgálatának korábbi szakaszából nem találjuk meg János evangéliumában, de szerepel Máténál, Márknál és Lukácsnál (Mt8:23-27, Mk4:35-41, Lk8:22-25), jelezve, hogy ez még a galileai ötezer jóltartása előtt történt. A kenyerek megszáporítása előtt valamennyivel Jézus és a tanítványai Galileában voltak, s át akartak kelni a Tibériás tengerének sűrűbben lakott nyugati partjától a keleti parton lakó gadarénusokhoz. Jézus kimerült a prédikálásban, és elaludt a hajó hátsó részében. Vihar támadt. A hajó elkezdett vízzel megtelni. A tanítványok féltek, hogy elsüllyednek. Felkeltették Jézust ezt kiáltva: „Mester, nem törődöl vele, hogy elveszünk?” Jézus felkelt, és gyorsan lecsendesítette a tengert. Majd ezt kérdezte: „Miért vagytok így félénkek? Hogy van, hogy nincsen hitetek?”

Emlékeztek erre a tanítványok az új vihar kellős közepén, mikor ismét a Galileai-tengeren evezve találták magukat? Vajon hitték, hogy Krisztus megvédi őket? Vagy úgy érveltek, ahogyan mi is szoktunk, hogy ez alkalommal Jézus nem volt velük, ezért nem is tehetett semmit?

Néha, ezt a történetet olvasva, nevetséges gondolatom támadt. Néhány verssel ezelőtt azt olvastuk, hogy a tanítványok tizenkét kosárral szedték föl a maradék élelmet. Mi történt ezzel a tizenkét kosárral? Nehezen tudom elképzelni, hogy eldobták a kenyereket rögtön azután, hogy a maradékok összeszedésével fáradtak. A tanítványok magukkal is vihették a kenyereket. S ebben az esetben Jézus természetfeletti képességének és hatalmának bizonyítéka ott volt az orruk alatt, ahogyan eveztek a viharon át.

Nem vagyok benne biztos, hogy konkrét válasz adható a kérdésre, miszerint megtanultak-e a tanítványok bízni Jézusban, vagy továbbra is féltek, de ahogy olvasom a történetet és szembeállítom a korábban történetekkel, úgy érzem, nőtt a hitük. A korábbi alkalommal azt olvassuk, hogy féltek. Most azonban még ha meg is ijedtek, mikor Jézus hozzájuk ment a vízben (hiszen szellemnek gondolták), nem olvassuk, hogy a vihartól megijedtek volna. Csak azt olvassuk, hogy tovább eveztek.

Bármi is legyen a helyzet, Jézus elindult feléjük. Ekkor kérte Őt meg Péter, hogy Hozzá mehessen, s tette is egy ideig, jöllehet János kihagyja a történetnek ezt a részét. Jézus ezt mondta nekik: „Én vagyok, ne féljetek!” Ezután, mondja János, azonnal annál a földnél lettek, ahová igyekeztek.

A hit növekedése

Mit tanultak meg a tanítványok ebből a megtapasztalásból? Ez egyfajta próba volt – próba víz által, ha tetszik. Bizonyította, hogy korábbi tapasztalataik alapján megtanultak egy kicsit jobban bízni Jézusban. De mit tanultuk meg a jelen alkalommal? Azt hiszem, legalább három dolgot, melyek mindegyike reflektorfénybe kerül a történet egyes beszámolóiban.

Először is megtanulták, hogy bár nem voltak tudatában, *Jézus figyelt*. Tudta, min mennek keresztül. Valószínűleg meg is mondta nekik utólag, mert Márk úgy magyarázza, hogy mikor a hegyen volt egyedül, „látá őket, a mint vesződnek az evezéssel” (Mk6:48) Ez érthető, ha eszünkbe jut, hogy ezek az események a húsvét idején zajlottak, mikor mindig telihold volt, s inkább szélvihar, mint felhős zivatar volt az, ami felkorbácsolta a vizet.

Vajon a tapasztalatok, amiken keresztülmentél, megtanítottak arra, hogy Jézus figyel téged, és ismeri a körülményeidet? Ő nem teszi túl könnyűvé a dolgokat egyikünk számára sem. Tudja, hogy a sohasem használt izmok petyhüdtekké válnak. Néha háborgó vizeken kell eveznünk. Van elvégzendő munka. De vajon tudjuk, még mikor a munkát végezzük is, hogy Jézus szeme rajtunk van?

Ez egy bizonyos értelemben minden emberre nézve igaz. Ez egy olyan igazság, ami benne foglaltatik Isten immanenciájában. Isten immanenciája egyszerűen szólva azt jelenti, hogy Isten itt van. Mondhatjuk, hogy Isten mindenütt jelen van, és az is igaz. De sokkal személyesebb azt mondani, hogy Isten ott van, ahol mi vagyunk. Ő itt van legyél te, vagy legyek én bárhol is. Vegyük az alábbi példákat. Ádám vétkezett, s vétkétől pánikba esve megpróbálta a lehetetlent: megpróbált elrejtőzni Isten elől. Egy időben Dávidnak támadtak vad gondolatai arról, hogy elmenekül Isten elől, mert ezt írta: „Hová menjek a te lelked elől és a te orczád elől hova fussak?” Majd folytatta az isteni immanencia dicsőségének ünneplésével: „Ha a mennybe hágnak fel, ott vagy; ha a Seolba vetek ágyat, ott is jelen vagy. Ha a hajnal szárnyaira kelnék, és a tenger túlsó szélére szállanék: Ott is a te kezéd vezérelne engem, és a te jobbkezed fogna engem.” (Zsolt139:7-10) Salamon így kiáltott: „Vajjon gondolható-é, hogy lakozhatnék az Isten a földön? Ímé az ég, és az egeknek egei be nem foghatnak téged; mennyivel kevésbbé e ház, a melyet én építettem.” (1Kir8:27) Pál biztosította az athénieket, hogy „nincs messze egyikőnktől sem: Mert ő benne élünk, mozgunk és vagyunk; miképen a költőitek közül is mondták némelyek: Mert az ő nemzetsége is vagyunk” (Csel17:27-28).

Ha igaz, hogy Isten nincs messze senkitől, s látja, mit cselekszünk, és mindent tud rólunk, akkor mennyivel jobban igaz, hogy Jézus látja a saját követőit, és tudja, mivel szembesülnek minden körülmények között! Ő Maga mondta, hogy egyetlen verebecske sem esik le a földre anélkül, hogy tudna róla, s hogy a fejünk hajszálai is mind „számon vannak tartva” (Mt10:29-31). Ő mondta: „Ímé én ti veletek vagyok minden napon a világ végezetéig. Ámen!” (Mt28:20) Felfogod, hogy Ő veled van? Érzed, hogy a szemét rajtad tartja ugyanúgy, ahogyan a tanítványain tartotta?

A második igazság, amit a tanítványok megtanultak, hogy *Jézus segít*. Jézus figyel minket, ez igaz. De nem holmi higgadt, szenvtelen érzéketlenséggel figyel. Azért figyel, hogy segíthessen. És segít – természetesen minden egyes alkalommal, de főleg mikor az élet túlontúl terhessé válik a számunkra, s mikor a lelki győzelem elérhetetlennek látszik a számunkra.

Kommentárjának ezen a pontján William Barclay elmondja egy kis vidéki angol iskola tanítónőjének történetét. A tanítónő elmondta ezt a történetet a gyermekeknek, s valószínűleg jól, mert a gyermekek nyilvánvalóan megértették. Röviddel ezután hatalmas hóvihar kerekedett. A tanítónő feladata volt hazajuttatni a gyermekeket. Néha gyakorlatilag úgy kellett keresztülvonszolni őket a fürgetegen. Végül már majdnem teljesen kimerültek a küzdelemben, s meghallotta, amint az egyik legfiatalabb tanítványa a legjobb brit modorában, félig magában mormolva ezt mondta: „Képesek lennénk megcsinálni, ha az a Jézus fickó itt

lenne.” Nos, mi mindig képesek vagyunk megtenni Jézussal, és soha nem kell nélküle megtennünk, legyenek bármennyire is nehezek a körülmények.

Sajnos, gyakorta cselekszünk nélküle, mivel nem várjuk meg a segítségét, vagy nem figyelünk a hangjára. Donald Grey Barnhouse *Let Me Illustrate (Hadd szemléltessem)* című könyvében, mely egy történetgyűjtemény az ő írásaiból, szerepel egy történet egy emberről, akinek jégverme volt. Egy napon elveszített egy drága órát a fűrészporban. Jutalmat ajánlott bárkinek, aki megtalálja, és sokan kutatták át gereblyével a fűrészport, az órát keresvén. De senki sem találta meg. Végül a keresők elmentek ebédelni, és egy kisfiú ment be a jégverembe. Néhány perccel később visszatért az órával. Az ember megkérdezte, miképpen találta meg, és ő így válaszolt: Csak lefeküdtem a fűrészporba, és figyeltem. Végül meghallottam a ketyegését. Barnhouse ezzel fejezi be: „Közületek néhányan többet is elveszítettek, mit csak egy órát. Ha nagyon csendesek lesztek és halkan figyeltek, az Úr majd szól hozzátok, és megmutatja, hol vesztítettétek el az erőt és a győzelmet, amit oly csúfosan elszalasztottatok.”¹²⁹

Végül, a tanítványok megtanulták, hogy Jézus *képes őket haza is vinni*. Nemcsak segített nekik, de oda is vitte őket, ahová mentek. János a történet eme aspektusát így jelzi: „Be akarák azért őt venni a hajóba: és a hajó azonnal ama földnél vala, a melyre menének”. (21. vers)

Jézus képes téged odavinni, ahová mész. Vagy, helyesebben mondva, képes eljuttatni téged arra a helyre, ahová elhívott, vagy ahová elküldött. Ez igaz az életben. Ha misszionáriusnak hívott el, megteszi, hogy azzá válj, bármekkorák is legyenek a nehézségek. Ha csendes bizonyosággként hívott el téged egy szürke, nem kívánatos helyre, megadja az erőt ahhoz, hogy ott légy tanúbizonyosság. Segíteni fog neked a boltban, otthon, a gyülekezetben, vagy bárhol is vagy.

Sőt, biztonsággal keresztülvezet ezen az életen egészen a mennyei otthonodig. Nem tudom, erre gondolt-e János, mikor feljegyezte ezt a történetet. Lehetséges, mert minden egyes csodában láthatta a lelki igazság szintjeit, amelyekről beszámolt. De akár gondolt erre maga János, akár nem, mi írhatná le jobban a korunkat, mint az, amit János erről az estéről mond nekünk – viharos tenger, erős szél, sötét éjszaka? Ezzel szembesülünk. Időnként azt sem látjuk, merre tartunk. De egy napon majd meglátjuk Jézust, és Ő Maga vezet majd el minket a kikötőig.

A zsoltáros ezt mondja: „Hagyjad az Úrra a te útadat, és bizzál benne, majd ő teljesíti.” (Zsolt37:5)

Keresztyénné válás

De végül beszélhetek valakivel, aki soha nem bízott Jézus Krisztusban, és ezt mondja: „Igen, nagyon helyes a keresztyéneknek efféléket mesélni, feltételezem, hogy ők tudják, hová mennek. Én azonban nem tudom, s nem vagyok keresztyén, s azt sem tudom, miképpen lehetnék azzá.”

Ha te mondd ezt, hadd magyarázzam meg neked a dolgot. Ahhoz, hogy keresztyénné lehess, két dologban kell hinned, és egy dolgot kell cselekedned. Először is hinned kell Isten Ígéje tekintélyének alapján, hogy lelkileg nem vagy képes megsegíteni önmagad. Segíthetsz magadon ebben az életben. Kaphatsz dicséreteket másoktól a jellemedért, vagy a jócselekedeteidért, de ezek közül egyik sem elégíti ki Istent. Bűnös vagy, ezért te is olyan tehetetlen vagy, mint a tanítványok voltak a viharban.

Másodszor, hinned kell, hogy Jézus képes megtenni, amit te nem. Te nem vagy képes önmagadat üdvözíteni, Ő azonban képes téged. Te nem adhatsz elégtételt Istennek a saját

¹²⁹ Donald Grey Barnhouse: *Let Me Illustrate* (Westwood, N. J.: Revell, 1967), 119. oldal

jellemed eszközeivel, Jézus azonban már elégtételt adott Neki, és Isten az Ő jellemét akarja neked beszámítani. Jézus meghalt érted, hogy elvegye a bűnödöt. Feltámadt, hogy te tudhasd: Isten örökre meg van elégedve azzal, amit Jézus megtett érted.

Végül, oda kell magad szánnod Neki. A Biblia különféle képpen beszél erről, de minden egyes esetben világos, hogy beleérti a mi akaratunk cselekedetét. Azt mondja, hogy hinnünk kell Jézusban, ami azt jelenti, hogy a kezébe kell adnunk magunkat. Azt mondja, hogy be kell Őt fogadnunk, ami azt jelenti, hogy be kell hívnunk Őt az életünkbe. Megteszed ezt? Elismered a bűnödöt, elhiszed, hogy Ő képes üdvözíteni téged, s aztán rábízod az életedet? Mikor megteszed, megtanulod, hogy nem pusztán a bűneidről jött téged megmenteni, hanem azért is, hogy gondoskodjon az életedről. Miért ne adnád át magad Neki ma? Mondd: „Úr Jézus Krisztus, én átadom magam Neked – testestül-lelkestül. Azt akarom, hogy Te viselj gondot az életemre.” Bölcs választás ez, mert Ő képes megtartani és megáldani mindazokat, akik a bizalmukat Belé vetik.

76. fejezet: A keresés, Jn6:22-27

22. Másnap a sokaság, a mely a tengeren túl állott vala, látva, hogy nem vala ott más hajó, csak az az egy, a melybe a Jézus tanítványai szállottak, és hogy Jézus nem ment be az ő tanítványaival a hajóba, hanem csak az ő tanítványai mentek el,

23. De jöttek más hajók Tiberiásból közel ahhoz a helyhez, a hol a kenyeret ették, miután hálákat adott az Úr:

24. Mikor azért látta a sokaság, hogy sem Jézus, sem a tanítványai nincsenek ott, beszállának ők is a hajókba, és elmenének Kapernaumba, keresvén Jézust.

25. És megtalálván őt a tengeren túl, mondának néki: Mester, mikor jöttél ide?

26. Felele nékik Jézus és monda: Bizony, bizony mondom néktek: nem azért kerestek engem, hogy jeleket láttatok, hanem azért, mert ettetek ama kenyerekből, és jóllaktatok.

27. Munkálkodjatok ne az eledelért, a mely elvész, hanem az eledelért, a mely megmarad az örök életre, a melyet az embernek Fia ad majd néktek; mert őt az Atya pecsételte el, az Isten.

A korai egyházatyák leghíresebb mondásai között az egyik Szent Ágostontól származik: „Magadnak alkottál minket, és szíveink meg nem nyugodhatnak mindaddig, amíg meg nem találják a nyugalmaikat benned.” A lélek eme egyetemes nyughatatlansága az oka annak a látszólagos istenkeresésnek, amit a legtöbb embernél és népnél látunk. Amit a mondás nem említ, az az, hogy a keresés nem mindegyik módja helyes.

A megelőző kegyelem tantétele arról szól, hogy még mielőtt valaki Istent kereshetné, Istennek kell megkeresnie először az illetőt. Az emberről szólva a maga természetes állapotában a Biblia ezt mondja: „nincsen csak egy igaz is; Nincs, a ki megértse, nincs, a ki keresse az Istent” (Rm3:10-11). Ezt is mondja: „Érzéki ember pedig nem foghatja meg az Isten Lelkének dolgait: mert bolondságok néki; meg sem értheti, mivelhogy lelkipépen ítéltetnek meg.” (1Kor2:14) Ez azt jelenti, hogy mielőtt bárki képes lenne akár csak egy igaz gondolatot is gondolni Istenről, vagy vágyakozni utána, Istennek kell először elvégeznie a felvilágosítás munkáját az illető szívében a Szentlélek által. Azt is meg kell mondani, hogy a Szentlélek eme megelőző és kegyelmes munkájának a következményeként követjük ezután kitartóan Istent. Azért keresünk, mert már megtaláltattunk.

De hogyan keressük az Istent? Oly módon, ami elkerülhetetlenül oda vezet, hogy meg is találjuk Őt? Vagy önzően, és ezért rosszul keressük? A következő történet segíteni fog választ adni erre a kérdésre a saját életünk vonatkozásában.

Jézus keresése

Jézus keresztülment a Galileai-tengeren éjszaka, hogy csatlakozzon a tanítványokhoz Kapernaumban. Az emberek, akiket jóltartott az öt kenyérrel és a két hallal az előző napon, látták a reggeli világosságban, hogy Jézus már nincs azon a területen, ahol a csoda történt. Ezért elkezdtek keresni, Végül valamennyien megindultak vagy a tó mellett körbe, vagy a tavon át, és megtalálták Kapernaumban.

Az utalás a hajókra János történetében nem világos. Az igemagyarázók általában úgy értelmezik a verset, hogy a tömeg felidézte: csak egyetlen hajó volt ott az előző napon – a többi hajó az éjszaka érkezhett oda a vihar miatt – s azt is tudták, hogy Jézus nem hajózott el a tanítványokkal. Ugyanakkor az is lehet, hogy János azt akarta mondani: csak egyetlen hajó állt Jézus rendelkezésére, de abba nem szállt bele. Vagy azt, hogy csak egyetlen hajó maradt a parton, s Jézus nem volt benne, de nem is hajózott el egyetlen másikkal sem. Bármilyen is a

jelentése ezeknek az utalásoknak, a fő dolog az, hogy az emberek el sem tudták képzelni, miképpen ment Jézus keresztül a tavon, mert azt el sem tudták képzelni, hogy keresztyűgyalogolt rajta. Így mikor végül megtalálták, ezt kérdezték Tőle: „Mester, [hogyan és] mikor jöttél ide?”

Jézus a válaszában figyelmen kívül hagyta a kérdésüket, és inkább a keresési módszerükkel foglalkozott. Nem dicsérte őket. Ehelyett ezt válaszolta: „Bizony, bizony mondom néktek: nem azért kerestek engem, hogy jeleket láttatok, hanem azért, mert ettetek ama kenyerekből, és jóllaktatok. Munkálkodjatok ne az eledelért, a mely elvész, hanem az eledelért, a mely megmarad az örök életre, a melyet az embernek Fia ad majd néktek; mert őt az Atya pecsételte el, az Isten.” (26-27. versek) Éles leleplezése volt ez a tömeg méltatlan motívumainak Jézus keresésében. De vajon nem igaz, hogy ugyanezek a motívumok működnek a mi életünkben is, még akkor is, mikor azt hisszük, hogy a leglelkibbek vagyunk?

Isten, vagy ember?

Hadd vázoljam fel, amit mondtam, egy kissé pontosabb kifejezésekkel. Először is, noha a tömeg nyilvánvalóan egy bizonyos értelemben kereste Jézust, azt is nyilvánvaló, hogy az egyének önmagukra gondoltak. Ezt világosan látjuk az élelem dolgában, amit Jézus megemlít. Emlékeznünk kell arra, hogy a tömeg éhes volt előző este, mikor Jézussal voltak. Ő úgy jóltartotta őket, hogy mindenük megvolt, amiben hiányt szenvedtek. A tizenkét kosáryi maradék bizonyítéka a ténynek, hogy teljességgel megelégedtek. Az éjszaka azonban elmúlt, s már benne jártak a reggelben. Eljött az ideje a késői reggelnek, vagy a korai ebédnek, ezért a tömeg ismét éhes lett. Nyilvánvaló, hogy elsősorban a hasukra gondoltak, miközben Őt keresték.

Te is ezt teszed Jézus keresése közben? Úgy közelítesz, hogy elméd nem annyira Jézussal, és az Ő mindent felülmúló értékével van tele, mint inkább a szükségéiddel, s azzal, amit a szükségeidnek vélsz? Meg vagyok arról győződve, hogy manapság az amerikai keresztyénségen belül létezik az inkább az emberi szükségletekre, semmint Magára az Istenre összpontosítás siralmas tendenciája. S arról is ugyanúgy meg vagyok győződve, hogy ez a lehető legrosszabb módja annak, ahogy a szükségleteket kielégíthetjük és az egészséges keresztyénséghez eljuthatunk. Tudom, hogy lesz, aki ezt mondja: „De hogyan lehetséges ez? Vagy talán nem igaz, hogy az embereknek szükségleteik vannak?” A válasz: de igaz. „S nem igaz, hogy Jézus a válasz ezekre a szükségletekre?” A válasz: de igaz. „Tehát hirdetnünk kell Jézus Krisztust, mint választ az emberek szükségleteire, nem igaz?” Az egyetlen helyes válasz: Igen, hirdetnünk kell. „De akkor mi a baj?” A baj ez: tragikusan lehetséges olyannyira a szükségleteinkre, mintsem Jézusra összpontosítani, hogy soha le nem jutunk a problémánk ama megoldásához, amit Jézus akar elhozni. Ez különböző embereknél természetesen különböző mértékben következik be. De tudok egy asszony esetéről, aki rengeteg pszichiátriai tanácsadáson vett részt, melyben még nyoma sem volt a jobbulás iránti valóságos váagnak. A hölgy vég nélkül beszél a problémájáról. De pszichológiailag majdnem teljesen a falnak megy minden javaslattól, mely szerint Isten adhat olyan választ, amely véget vet a problémáinak.

Itt egy másik példa is. Ismerek egy kis bibliatanulmányozó csoportot, melyben az emberek főként a saját problémáikkal foglalkoznak. Ez egyfajta terápiás csoport, melyben mindenki meghallgatja a többiek problémáit ugyanúgy, ma hogyan a többiek is az övét. Majdhogynem versengenek a problémáikkal. Kinek a legnagyobb a gondja? Kinek van szüksége a legnagyobb szimpátiára? Nem akarok túl durva lenni ebben a dologban, mert hiszem, hogy a dolgok nyílt színre hozatala mindig jó (viszonylagos módon). Mindazonáltal a megoldások Krisztusban vannak, nem pedig a mi probléma-elmesélő képességünkben.

Mondhatom még erősebben is? Meg vagyok róla győződve, hogy az egyik fő lépés a jó lelki mentális egészség felé vezető úton ha elmédet teljesen elfordítod magadtól, és csak az

Úrra figyelsz. Egy régi angol klasszikus, a *The Cloud of Unknowing* szerzője tudta ezt. Így írt a könyvében: „Emeld fel a szívedet Istenhez gyengéd iparkodással, s Őt akard, ne az Ő javait. Emellett nézz a vonakodásodra, hogy csak Magára Istenre gondolj, de semmi másra. Mert nincs munkálkodás az elmédben, sem az akaratodban, hanem egyedül csak Magában Istenben. Ez a lélek ama munkája ami a legjobban tetszik Istennek.”¹³⁰

Vagyontárgyak

Volt egy másik dolog is, ami ezeket az embereket Jézus keresése közben jellemezte, s amiért feddést kaptak. Ez az elsővel kapcsolatos. Anyagi dolgok jártak a fejükben. A csoda lényege – amire visszaemlékezhetsz a csodákkal kapcsolatos korábbi vizsgálódásainkból – az, hogy Jézusra irányítsa a figyelmüket. Ő jóltartotta őket, de a csodából meg kellett volna látniuk, hogy Ő az a lelki kenyér, amely egyedül képes a lélek belső lelki éhségét csillapítani. Ehelyett ők csak az anyagi dolgokra gondoltak, és ezzel elmulasztották a nagyobb áldást.

Még mielőtt az Isten megteremtette az embert, teremtett egy világot, tele különböző hasznos dolgokkal, hogy az emberek élvezhessék. Ezek a dolgok Isten tervének a részeit képezték. De az ember lázadása után ez megdőlt, s azok az ajándékok, melyek az ember boldogságát voltak hivatottak szolgálni, ma azt segítik elő, amit A. W. Tozer „a lélek romlásának potenciális forrásaként” emleget. Így találjuk mi is az elménket megtelve „dolgokkal”, és észrevevesszük, hogy gyakorta csak akkor jövünk Istenhez, mikor a vagyontárgyainkat fenyegetik, vagy még többet szeretnénk.

Egyáltalában nem nehéz ehhez hasonló példákat találni, olyanokról, akik hisznek Istenben és követik Őt, mégis megengedik, hogy a vagyontárgyak szeretete elhomályosítsa istenismeretüket és korlátozza növekedésüket. Ákán ez egyike azoknak, akikre ez igaz volt. Ő a Jerikó ellen harcoló izraeli hadsereg katonája volt. A csata zsákmányát Istennek kellett szentelni, de Ákán meglátott és elvett magának egy szép babiloni köntöst, és húsz ezüstöt, valamint egy aranyrudat. A bűne miatt Izrael elvesztette a csatát Ai városánál, s s Ákán és családja nyíltan lelepleződött és megítéltetett. Salamon a legtöbb vonatkozásban bölcs ember volt, de nem volt az a vagyon és a nők vonatkozásában, s ez a kettő romba döntötte a lelki életét. Anániás és Szafira hazudtak az Istennek a pénzről, s megítéltettek érte. Pál így írt Démásról: „engem elhagyott, e jelen való világhoz ragaszkodván”. Sajnos ez nagymértékben igaz a saját évszázadunkra is.

De vajon rossz, ha egy keresztyénnek vagyontárgyai vannak? Nem, még akkor sem, ha egyesek ezt tanították, sőt egyes esetekben még ma is tanítják. Semmi rossz nincs a magántulajdonhoz való jogban. Semmi rossz nincs abban, ha egy keresztyénnek van otthona, autója, életbiztosítása, részvényei és kötvényei, s mindezekből több dolog is. A rossz az, ha valami rossz bármely egyedi esetben, mikor ezeknek a dolgoknak a keresése kizárja Isten keresését, vagy ezeket a dolgokat valaki jobban keresi, mint Istent.

Ez az egész annak kérdése, hogy kicsoda, vagy micsoda uralkodik. Feltételezem, hogy van néhány vagyontárgyad. Nos, te vagy ezek ura? Vagy ezek uralnak téged? De hogy milyennek kell lenni a viselkedésednek, azt szemléltetheti egy dráma esemény Ábrahám életéből.¹³¹

Ábrahám már nagyon öreg ember volt, mikor fia, Izsák megszületett, s ahogy teltek az évek, kétségtelenül nagy és birtokló szeretettel szerette meg őt. Többszörösen is szerette – mert öreg korában született, s mert az ígért fia volt. Talán eljött az idő, mikor a vagyontárgya – de jegyezzük meg, Isten-adta vagyontárgya – veszélyesen közel került ahhoz, hogy

¹³⁰ Idézet A. W. Tozer által a *The Pursuit of God* (Harrisburg, Christian Publications, 1948) című könyvből, 18-19. oldal

¹³¹ Ábrahám és Izsák története részletesebben olvasható a Jn3:16 magyarázatánál, valamint a szerző *How God Can Use Nobodies* (Miképpen használhat Isten senkiket) című könyvében (Wheaton, Victor 1974) 41-51. oldal

elhomályosítsa azt a helyet, melyet egyedül Isten foglalhatott el az öregedő pátriárka szívében. Ezen a ponton Isten parancsot adott neki: „Vedd a te fiadat, ama te egyetlenegyedet, a kit szeretsz, Izsákot, és menj el Mórijának földére, és áldozd meg ott égő áldozatul a hegyek közül egyen, a melyet mondándok néked” (1Móz22:2).

A Genézis szerzője nem számol be annak a küzdelemnek a részleteiről, ami ennek a nemes öregembernek a szívében dült azon az éjszakán, de el tudjuk képzelni, milyen lehetett. Hogyan ölhetné meg Izsákot, akit szeretett? Sokkal jobb lenne, ha ő halhatna meg Izsák helyett. Emellett Izsák volt a megígért fiú, akin át Ábrahám majd nagy nemzetté válik és eljön a Messiás. Hogyan tudná Isten beteljesíteni az ígéreteit, ha Izsáknak meg kell halnia? Ábrahám végül döntött, és felkészítette elméjét. Azt teszi, amit Isten parancsol neki. Megöli Izsákot. Elveszíti őt. De bízik Istenben, hogy még a halálból is fel fogja támasztani. Ezt jelzi a zsidókhöz írt levél szerzője, mikor azt írja, hogy Ábrahám „áldozta meg Ábrahám Izsákot... kinek meg volt mondva: Izsákban neveztetik néked mag; Úgy gondolkozván, hogy az Isten a halálból is képes feltámasztani, miért is őt példaképen visszanyerte” (Zsid11:17-19).

Isten engedte, hogy Ábrahám eljusson a tervének arra a pontjára, ahol már a fiába kellett döfnie a kést. De ekkor megállította Ábrahámot – ez csak próba volt, mondta Isten – és újra elmondta az ígéreteit. Milyen boldog volt Ábrahám! Nem kellett megölnie a fiát! Visszakapta őt! De Isten is boldog volt, mert Ábrahám már nem birtokolta többé úgy a fiát, mint annakelőtte. Most már Isten lett minden Ábrahám számára.

Egy igemagyarázó írja a történetről: „Azt mondtam, hogy Ábrahámnak nem volt semmije. De vajon nem volt ez a szegény ember gazdag? Minden, ami előtte az övé volt, még mindig élvezhetett: juhokat, tevéket, marhákat és mindenféle jó dolgot. Volt felesége, és barátai, s mindenekfelett a fia, Izsák biztonságban az ő oldalán. Megvolt mindene, *de nem birtokolt semmit*. Van egy lelki titok. Létezik a szív édes teológiája, ami csak a megtagadás iskolájában tanulható meg.” Ugyanez a szerző hozzáteszi: „A rendszeres teológiával foglalkozó könyvek átsiklanak efelett, de a bölcs ember meg fogja érteni.”¹³²

Te érted? Nem a vagyontárgyaink a rosszak, hanem azok egysíkú birtokbavétele. Dolgokat keresel, vagy Istent keresed? Milyen szomorú, ha a pusztulásra ítélt dolgok visszatartanak téged Tőle, Aki örökkévaló.

Félszívű keresés

Végül, létezik egy harmadik hiba, ami a galileai tömeg keresését jellemzi. Eljöttek ugyan keresni, de nem kerestek teljes szívvel. Mi történt, mikor Jézus megtagadta, hogy másodszor is jóltartsa őket? Feltételezem, hogy a legtöbben hazamentek ebédelni, és soha többé nem hallunk róluk a történetben. Bármilyen legyen a helyzet, tudjuk, hogy a zsinagógában elmondott beszéde után „sokan visszavonulának az ő tanítványai közül és nem járnak vala többé ő vele” (66. vers). Te is félszívvel keresel, s elcsüggedsz, mikor imád, vagy bibliatanulmányozásod eredménye egyáltalán nem olyan, mint amiben reménykedtél? Elveszíted az érdeklődésedet, mikor rájössz, hogy Jézus olyan úton akart téged vezetni, ami első ránézésre nincs ínyedre? Vagy eltökélten folytatod az utat?

Dávid beszámolt néhány problémájáról a 27. zsoltárban. De eltökélten kijelentette: „Helyetted mondja a szívem: Az én orczámat keressétek! A te orczádat keresem, oh Uram!” (27:8)

Mit kell hát tennünk, hogy Istent helyesen és sikeresen keressük? Először is egyedül ott kell keresnünk, ahol megtalálható – *Jézus Krisztusban*. Ez a lényege Krisztus Önmagára hivatkozásának a történetben szereplő igeversben, amit korábban idéztem. Jézus mondta: „Őrá [értette ezalatt Önmagát] ütötte az Isten az elfogadás pecsétjét”. Mit jelent ez? Jézus

¹³² A. W. Tozer, *The Pursuit of God* (Harrisburg, Pa.: Christian Publication, 1948), 27. oldal

napjaiban a pecsét egy dokumentumon azonos volt az aláírással. Ez hitelesítette a dokumentumot. Ebből tudták az emberek, hogy a dokumentum valós dolog, és nem hamisítvány. Pontosan ugyanebben az értelemben hitelesítette Isten Jézus Krisztust az életével, a jellemével, a tanításaival, a csodáival, de mindenekelőtt a halálból történt feltámadásával. Ő az, Akiben Istent meg kell látni és találni. Eljöttél már Istenhez Jézusban? Ő mondta: „Én vagyok az út, az igazság és az élet; senki sem mehet az Atyához, hanemha én általam.” (Jn14:6)

Másodszor, *neked magadnak* kell jönni. Senki nem jöhet helyetted, még az a bibliatanító sem, akin keresztül esetleg nagy áldást kapsz. Te magad töltöd imádkozással az idődet? Tanulmányozod a Bibliát? Szánsz időt a lelki dolgok felett való elmélkedésre? Az Úr Jézus egyénekhez szól, mikor kijelenti: „Ímé az ajtó előtt állok és zörgetek; ha valaki meghallja az én szómat és megnyitja az ajtót, bemegyek ahhoz és vele vacsorálok, és ő én velem” (Jel3:20).

Végül, *teljes szívvel* kell jönnöd. Jézus mondta: „Boldogok, a kik éheznek és szomjúhozak az igazságot: mert ők megelégtetnek” (Mt5:6). Ő nem olyasfajta éhségről és szomjúságról beszélt, amit mi is ismerünk, mikor ezt mondta. Az általunk ismert éhség és szomjúság aligha érdemli meg, hogy ezzel a névvel illessük. Ő az emberek olyan éhségéről beszélt, akiknek ritkán volt elegendő élelmük, és olyan szomjúságáról a víz után, ami nélkül a szomjazó meghal. Azt mondta: nekünk úgy kell éheznünk utána, ahogyan az éhező éhezik a kenyérre. És úgy kell szomjaznunk, ahogyan a szomjazó szomjazik a vízre. Tesszük ezt? Ha valóban megtennénk, nehéz felbecsülni, milyen gazdagok lennénk az Isten ismeretében és a Neki történő gyümölcsözésben.

77. fejezet: Az aranymondás, Jn6:28-29

28. Mondának azért néki: Mit csináljunk, hogy az Isten dolgait cselekedjük?

29. Felele Jézus és monda nékik: Az az Isten dolga, hogy higgyetek abban, a kit ő küldött.

Nagy öröm az irodalom, vagy a történelem tanulmányozása során, mikor felfedezünk egy mondást, ami látszólag egy teljes személyiséget, vagy mozgalmat összefoglal. Caesar hagyott ránk egy ilyen mondást a gyakran idézett gall háborúról szóló beszámolójában: „*Veni, vidi, vici*” (Jöttem, láttam, győztem). Winston Churchill ugyanezt tette Angliában a második világháború éveiben. Ki tudná elfelejteni, mit kínált a brit népnek röviddel azután, hogy kihirdették a hadüzenetet Németország ellen? Azt mondta, nem könnyű időket, vagy könnyű győzelmet kínálni jött, hanem „vért, fáradságot, izzadságot és könnyeket”. Később, miután Hitler nem tudta megtörni az angol lelkületet London bombázásával, Churchill viccelődött Hitler ama ígéretével, miszerint úgy kitekeri Anglia nyakát, mintha csak egy csirke volna. „Egyesek csirkék”, mondta Churchill. Majd a tomboló taps után: „Egyesek nyakak!”

Az ehhez hasonló mondások aranymondások, mert elevenen megragadják a világ történelmének egyik személyiséget, vagy ihletett pillanatát. Más értelemben azonban még az efféle megdöbbentő mondások is kevésbé izgalmasnak tűnnek, ha Isten Ígétének igazi aranymondásai mellé helyezzük ezeket.

Mik ezek a mondások? Sok eszedbe juthat. Jn3:16: „Mert úgy szerette Isten e világot, hogy az ő egyszülött Fiát adta, hogy valaki hiszen ő benne, el ne vesszen, hanem örök élete legyen.” Fil4:19: „Az én Istenem pedig be fogja tölni minden szükségeteket az Ő gazdagsága szerint dicsőségesen a Krisztus Jézusban.” Zsolt23:1: „Az Úr az én pásztorem.” Hiszem, hogy az igeszakaszunk, mely a Jn6:29-ben olvasható, is egy ezek közül. A tömeg, akik tanúi voltak a csodálatos kenyér- és halszaporításnak, átkeltek a Galileai-tengeren, hogy megtalálják Jézust Kapernaumban, s megkérdezték: „Mit csináljunk, hogy az Isten dolgait cselekedjük?” Ezt a kérdést sokan felteszik. Hatalmas kérdés volt ez, de a válasz még hatalmasabb. Jézus olyan szavakkal válaszolt, amelyeket a Földön minden emberi lénynek meg kell hallani, el kell olvasni, és meg kell jegyezni: „Az az Isten dolga, hogy higgyetek abban, a kit ő küldött”.

Hit, vagy cselekedetek

Bizonyos szempontokból hihetetlen, hogy a tömeg feltette ezt a kérdést annak fényében, amit Jézus mondott nekik. Ezt mondta: „Munkálkodjatok ne az eledelért, a mely elvész, hanem az eledelért, a mely megmarad az örök életre, a melyet az embernek Fia ad majd néktek” (27. vers). Jézus egy ajándékról beszélt, de ők nem értették meg a szavainak jelentését. Ehelyett úgy válaszoltak, ahogyan a természetes emberi elme, amely ellenséges az Istennel, mindig tesz: azt válaszolták, hogy tenni akarnak valamit, amivel kiérdemelhetik.

Mindig így van ez. Arthur W. Pink jegyzi meg a kommentárjában: „Így volt ez az asszonnyal is a forrásnál: amíg az isteni kegyelem be nem fejezte a munkáját benne, nem ismerte 'az Isten ajándékát' (Jn4:10). Ugyanez volt a helyzet a gazdag ifjúval is: 'Jó Mester, mit cselekedjem, hogy az örökéletet elnyerhessem?' (Lk18:18). Ugyanígy volt a megdöbbent zsidókkal is pünkösd napján: 'Mit cselekedjünk, atyámfiai, férfiak?', valamint a filippibeli börtönőrrel: 'Uraim, mit kell nékem cselekednem, hogy idvezüljek?' S ugyanígy volt a tékozló fiú is: 'tégym engem olyanná, mint a te *béreseid* közül egy' (azaz olyanná, aki

megdolgozik azért, amit kap) – ez volt az ő gondolata (Lk15:19).”¹³³ Az ezekben a példákban szereplők közül senki sem tudta pontosan, hogy mit kell tennie, de valamennyien biztosak voltak abban, hogy valamit tenniük kell.

Az emberi elme mindig büszke, mikor tudatosan tesz valamit Istennek. Sőt mi több, a cselekedeteiért az ember jutalomra véli magát jogosultnak. Milyen elégedettek lennénk, ha képesek lennénk kiérdemelni az üdvösséget! Abban az esetben sikeresen megalázó állapotba kényszerítenénk Istent, mint adósunkat, és az tetszene nekünk. De nem ez az üdvösség útja.

Mi hát az út? Jézus egyetlen mondatban mutatja meg: „Az az Isten dolga, hogy higgyetek abban, a kit ő küldött”. Nem mi tehetünk valamit Istenrét, hanem Isten tett már meg értünk valamit. Mindössze annyi követeltetik meg tőlünk, hogy higgyünk benne. A filippibeli börtönőr ezt kérdezte Páltól: „mit kell nékem cselekednem, hogy idvezüljek?” Ez volt a Jézust kereső tömeg kérdése is. Pál ugyanúgy válaszolt, mint Jézus Krisztus öelötte: „Higyj az Úr Jézus Krisztusban, és idvezülsz mind te, mind a te házadnépe!” (Csel16:31) Jézus az, Akit Isten a legnagyobb szükségletünk betöltése végett küldött a világba. „Az Isten dolga” hinni Őbenne. Isten azt követeli tőlünk: hagyjuk abba a próbálkozást, hogy a saját erőfeszítéseinkkel járjunk a kedvében, ehelyett adjuk át magunkat Megváltónk kezébe.

Az emberi cselekedetek

A jelen tanulmány lényegének természetesen annak kell lenni, hogy mit jelent önmagunk átadása Megváltónk kezébe. Mielőtt azonban ezzel foglalkoznánk, szükséges egy kicsit többet foglalkozni az emberi cselekedetekkel, mert ezekben az emberek sokkal jobban bíznak, mint a Megváltóban.

Kezdetnek mindjárt megkérdezheti valaki: „De beléphet bárki is a mennybe jócselekedetek nélkül?” A válasz a kérdésre: nem. A mennyben nem léphetsz be jó jellem nélkül. Mivel azonban jócselekedetéről, vagy jó jellemről beszélünk, fel kell tennünk a következő kérdést: „De milyennek kell lenni annak a jellemnek?” A válasz: cselekedeteidnek hibamenteseknek kell lenni. Tökéleteseknek kell lenniük, s neked is tökéletesnek kell lenned. Világos, hogy a tökéletességnél semmi kevesebb nem elégíti ki Istent. De van tökéletes jellemed? Természetesen nincs! Senki sem tökéletes. Akkor honnan lehet ilyet szerezni? A válasz: egyedül Istentől. Isten felkínálja neked az Úr Jézus Krisztus tökéletes jellemét. Ez lesz neked felróva (tulajdonítva) pontosan úgy, ahogyan egy gazdag ember pénze is a tiéd lenne, ha a te bankodba a te számládra fizetnék be. Sőt, Isten a te bűneidet Jézusnak tulajdonítja, Aki meghalt ezekért. Isten arra kér, hogy hidd ezt el, s fogadd el, amit Jézus megtett.

Miben bízol inkább, mint az Úr Jézus Krisztusban? Rituálékban és ceremóniákban? Egyesek úgy vélik, hogy a keresztségük üdvözüti majd őket. Ezek azonban annak jelei, amit Isten már elvégzett, nem az üdvösség eszközei. Kereszteld meg az ördögöt, ha akarod, mégis a tűz tavában fogja végezni. Mások a humanitárius erőfeszítéseikben bíznak. Ők alkotják az Egyesült Frontot. Segítenek a szegényeken. De ezek a dolgok, miközben önmagukban jók, nem fognak eleget tenni a szent Isten követelményeinek az ítélet napján. Akkor mit kell tenned? A válasz az, hogy semmit – nem is tehetsz – azon kívül, hogy hiszel az Úr Jézusban.

Megértem, hogy soha senki nem veti el a saját erőfeszítéseit, amíg meg nem győződik róla, hogy minden emberi erőfeszítés érdemtelen. Mindenkinek látni kell, hogy ezek nem elégítik ki Isten tökéletes követelményeit. Másrésztől viszont, mikor az emberi cselekedetek érdemtelenységét Isten előtt valakinek a Szentlélek kijelenti, akkor megvagyok róla győződve, hogy képes megragadni az Úr Jézust az üdvösség örömeivel.

¹³³ Pink: *János apostol evangéliumának magyarázata*, (Magyar fordítás), 22. fejezet

„Nekem róvd fel”

Most visszatérek arra, mit jelent az Úr Jézusban hinni. De ezt egy történet segítségével teszem. Ez a történet a Biblia egyik rövid könyvéből származik, a Filemonhoz írt levélből.

Filemon gazdag ember volt, aki Kolossé városában élt. Tudjuk, hogy gazdag volt, mert a kolossébeli keresztyének az ő házában gyűltek össze. Emellett volt legalább egy rabszolgája (de valószínűleg több). Filemon Pál missziója során tért meg, bár valószínűleg nem Kolossében, mert Pálnak a kolossébeliekhez írott levelében vannak sorok, melyek azt jelzik, hogy ő maga soha nem járt ott. Mivel Pál sokáig munkálkodott Efézusban, s Kolossé ettől nem volt messze, lehet, hogy Filemon Efézusban találkozott Pállal, mikor üzleti úton járt ott. Bárhogyan is történt, a lényeg az, hogy Kolosséba már mint keresztyény tért vissza.

Tel-múlt az idő, s egy napon Filemon egyik rabszolgája, név szerint Onésimus megszökött. Nincs rá bizonyíték, hogy Filemon üldözte Onésimust. De ez mégis komoly dolog volt. Megszegték a törvényt. S a törvény a szökött rabszolgára (ha az ura ezzel vádolta) halálbüntetést szabott ki. S Pálnak a Filemonhoz írt leveléből azt is tudjuk, hogy Onésimus meglopta Filemont, mielőtt megszökött. Valószínűleg az így szerzett pénzből volt képes megtenni a Kolossé és Róma közötti hatalmas utat.

Nem olvasunk semmit Onésimus római életéről, de kevesen kételkednének abban, hogy jól élt, élvezte az életet. Valószínűleg olyasvalaki lehetett, mint a tékozló fiú, akiről azt olvassuk, hogy „eltékozlá vagyonát, mivelhogy dobzódva élt”. Onésimus valószínűleg soha nem gondolt Istenre. Elutasította, mikor hátat fordított Filemonnak. De Isten rajta tartotta a szemét Onésimuson, s végül kapcsolatba hozta őt Pállal, ugyanazzal az emberrel, akin át a ura is megtért. Hogyan találkozott Pállal? Nem tudjuk. Pál börtönben volt, s talán Onésimust is letartóztatták, s a börtönben találkoztak. Isten időnként göröngyös utakat használ arra, hogy foglalkozzon az előle menekülőkkel. De bárhogyan is történt, Onésimus találkozott Pállal, és megtért.

Onésimus megtérése után biztosak lehetünk abban, hogy Pál tovább vezette őt a hit útján. El tudom képzelni, hogy eljött a nap, mikor a Szentlélek meggyőzésére és az Íge világosságának hatására Onésimus könnyített a lelkiismeretén. „Szükségem van a tanácsodra Pál”, mondhatta. Aztán elmondta a történetet – a lopást, a menekülést, a könnyű életet, az elfogástól való félelmet, s a hatalmas rossz jóvátételének most látszólag megoldhatatlan feladatát. „Érzem, hogy a törvénynek megfelelően vissza kell mennem, és jóvá kell tennem, amit elrontottam. De nincs pénzem a veszteségek visszafizetésére. S a visszatérés a számomra jelenthet elfogást és kivégzést is. Mit tegyek?”

Pál azt válaszolta – amiben kétségtelenül Krisztus szeretetének egyik hatalmas példáját látjuk a megváltott bűnös életében, – hogy kezességet vállal Onésimusért. Megengedi, hogy Filemon minden veszteséget neki számoljon fel, amit Onésimus okozott. Sőt, levelet is fog írni Filemonnak, ami majd a szószólója lesz Onésimus ügyének.

Micsoda kép tárul a szemünk elé, ha elképzeljük, amint Onésimus siet vissza Kolosséba, Pálnak a derékövébe gondosan becsomagolt levelével! Elképzeljük Filemont, amint a gyönyörű római villájának kapujában áll, s lenéz a városba vezető útra. Hirtelen felnéz, és felkiált: „Miért hiszem, hogy a tolvaj Onésimust látom jönni?! Ez nem lehet ő! Nem volna képe elém kerülni azok után, amit tett! De hasonlít rá. Megvárom és meglátom.” Filemon valószínűleg úgy okoskodott, hogy az általa ellopott pénz elfogyott, és most bocsánatért esedezni jön.

„Uram! Uram!” kiáltja Onésimus.

„Nos, ez valóban Onésimus”, mondja Filemon. „Meg vagyok lepve, hogy van képed ismét idejönni.”

„Csak olvasd ezt el kérlek.” Egyetlen szót sem hajlandó magától mondani.

Filemon veszi a levelet, feltöri a pecsétet, s kinyitja az oldalakat, majd ezt látja: *Pál, Krisztus Jézusnak foglya*. „Hohó, ez Páltól van!”, mondja Filemon. „Láttad őt, Onésimus?” kérdezi kíváncsian.

„Igen uram, Rómában. Börtönben volt. Elvezetett engem Krisztushoz.”

Filemon tovább olvas: *és Timótheus, az atyafi, Filemonnak, a mi szeretett munkatársunknak...* „Mennyire hasonlít Pálra”, gondolja. *És Appiának, a szeretettnek*. „Gyere ide Appia.” Filemon biztosan hívta a feleségét. „Itt egy levél Páltól, Rómából. Úgy látszik, börtönben van.”

Filemon felesége futva jön, és majdnem beleszalad Onésimusba. „Visszajöttél?” kérdezi meglepetve.

„Igen”, mondja a férje, „de ne ezzel foglalkozz most. Onésimus levelet hozott Páltól, és ezt kell mindenekelőtt valamennyiünknek elolvasni.” *Annakokáért jöllehet nagy bátorságom van a Krisztusban, megparancsolni néked azt, a mi illendő, a szeretetért inkább kérlek, ilyen lévén, mint Pál, a megvénhedett, most pedig foglya is a Jézus Krisztusnak. Kérlek téged az én fiamért, a kit fogságomban szültem, Onésimusért*. „Úgy érti, megtért”, gondolhatta Filemon. „De kíváncsi vagyok. Nem ő lenne az első szolga, aki megpróbálna a vallással operálni.”

A ki egykor tenéked haszontalan volt. „Ez sose hallott szépítés.”

Most pedig mind néked, mind nekem nagyon hasznos. „Talán!”

Kit visszaküldöttem... fogadd magadhoz!

„Nos”, gondolhatta Filemon, mikor eddig elolvasta a levelet, „Pált természetesen lenyűgözte Onésimus, de én nem látom, miképpen várhatja ezt tőlem. Egy szó sem esik a tolvajlásról! Semmi a rosszról, amit nekem tett! Pál hiheti, hogy ő keresztyén, de én nem hiszem el addig, amíg a lopás ki nem derül, és Onésimus el nem ismeri a tettét.”

Filemon azonban elér a levél végére, és ott ezt olvassa: *Ha pedig valamit vétett ellened, avagy adós, ezt nekem róvd fel. Én Pál írtam az én kezemmel, én megfizetem: hogy azt ne mondjam néked, hogy te magaddal is adós vagy ezen felül nekem*. Azt hiszem, ebben a pillanatban Filemon szíve legyőzetett. Tudta, mit mondott Pál. S azt is tudta, hogy Onésimus megvallotta a bűnét, s Pál javaslatára tért vissza Pál, valamint Filemonnal fennálló kapcsolata iránti bizalommal. Pál kész volt Onésimus kezesévé válni. Bár idős volt és börtönben ült, felajánlotta, hogy ő fizet. Ki kételkedhet abban, hogy Filemon ekkor önként megbocsátott Onésimusnak, és úgy fogadta, ahogyan Pált fogadta volna?¹³⁴

Az élőkép

A kapcsolat e között a történet között, az emberi cselekedetek eredménytelensége, és az üdvösséghez az Úr Jézusba vetett hit szükségessége között nyilvánvaló. Ez egy élőkép, ha értelmezhetjük így. Filemon játssza Isten, az Atya szerepét. Pál Jézus Krisztus. Te és én vagyunk Onésimus. Mit cselekedtünk? Rosszat tettünk Istennek. Elloptuk Tőle, ami joggal az Övé – tiszteletet, imádatot, dicsőséget, engedelmességet – s elfutottunk Tőle, hogy betetézzük bűnünket. Esélyünk sincs rá, hogy valaha is jóvátegyük, amivel tartozunk, de azon túl ott van az Atya megbocsátásának és jóakaratának egész dolga.

Mit dögünk cselekedni? Bízunk a jócselekedetekben, az erkölcsi reformációban, vagy a ceremóniákban? Ezek közül semmi sem segít. Ehelyett Krisztushoz jövünk, és látjuk, amint közbenjár érettünk. „Atyám”, mondja, „ez a szökött rabszolga rosszat tett Neked. Annyival tartozik, amennyit soha nem tud visszafizetni. De hisz Bennem. Megváltozott. Ezért arra kérlek, nekem számítsd fel mindazt, amit tett.”

¹³⁴ Filemon történetét ezen a módon H. A. Ironside mondja el a *Charge That to My Account and Other Gospel Messages* című könyvében (New York: Loizeaus Brothers, 1931), 5-15. oldal

Látod az üdvözítés nagy élőképét? Jézus Krisztus hatalmas ajánlatával járulsz Istenhez? Futhatsz még messzebbre, ha akarsz. Megpróbálhatsz elmenekülni a bűneid következményei elől. Vagy elfogadhatod az Úr Jézus Krisztus érted elvégzett munkáját, és bízatsz benne, mint kezesedben. Ha magadra nézel, joggal remeghetsz. De ha Jézusra nézel, meghallod majd a Szentlélek csendes, nyugodt hangját, amint vigasztaló szavakat szól érted:

Kelj fel, lelkem, kelj fel! Rázd le vétkeiséged félelmeit,
Megjelent helyetted a véres áldozat.
A trón előtt áll a Kezesem,
Nevem a kezére van írva.¹³⁵

Ezen az alapon soha semmivel nem fognak vádolni. S tudni fogod, hogy Isten igaz munkája elvégeztetett, mikor hiszel Jézusban.

¹³⁵ Az angol eredetiben verses formájú – *a ford.*

78. fejezet: „Én vagyok az életnek ama kenyere”, Jn6:30-35

30. Mondának azért néki: Micsoda jelt mutatsz tehát te, hogy lássuk és higgyünk néked? Mit művelsz?

31. A mi atyáink a mannat ették a pusztában; a mint meg van írva: Mennyei kenyeret adott vala enniök.

32. Monda azért nékik Jézus: Bizony, bizony mondom néktek: nem Mózes adta néktek a mennyei kenyeret, hanem az én Atyám adja majd néktek az igazi mennyei kenyeret.

33. Mert az az Istennek kenyere, a mely mennyből száll alá, és életet ad a világnak.

34. Mondának azért néki: Uram, mindenkor add nekünk ezt a kenyeret!

35. Jézus pedig monda nékik: Én vagyok az életnek ama kenyere; a ki hozzám jó, semmiképen meg nem éhezik, és a ki hisz bennem, meg nem szomjúhozik soha.

Szolgálatom korai időszakában, mikor még tanulmányi munkát is végeztem, lehetőségem nyílt Ámós könyvének részletes tanulmányozására. Azokból a tanulmányokból emlékszem egy igeszakaszra, mely megragadott, s még mindig megragad, valahányszor csak eszembe jut. Ámós beszél egy napról, amikor Isten ítélete alapján senki sem hirdeti majd az igaz tanítást, és a férfiak és nők bármerre is keresik, nem találják majd meg azt. „Ímé, napok jönnek, azt mondja az Úr Isten, és éhséget bocsátok e földre; nem kenyér után való éhséget, sem víz után való szomjúságot, hanem az Úr beszédének hallgatása után. És vándorolni fognak tengertől tengerig és északtól fogva napkeletig. Futkosnak, hogy keressék az Úrnak beszédét, de nem találják meg.” (Ám8:11-12)

Borzasztó prófécia ez. De még borzasztóbb az, hogy az Úr Jézus Krisztus, mint az élet kenyere hozzáférhető (ahogyan ma is az), és az emberek nem akarnak Hozzá jönni. Az emberek rettentően éhesek – éhesek az igazságra, a békességre, az öröme, a lelki megelégedésre és más dolgokra, Jézus a válasz erre az éhségre. A tragédia azonban az, hogy az emberek nem fognak Hozzá jönni.

Jézus megmutatta a Hozzá jövetelben rejlő bölcsességet, mikor azt mondta a népnek, amely követte a galileai Kapernaumba: „Én vagyok az életnek ama kenyere; a ki hozzám jó, semmiképen meg nem éhezik, és a ki hisz bennem, meg nem szomjúhozik soha” (35. vers)

Manipuláció

Jézus ahhoz a tömeghez szólt, akik a Galileai-tenger másik oldalán voltak jelen, mikor megszorította a kenyeret és a halakat. Őket a csoda ismétlődése érdekelte. Nekik azt tanították a rabbijaik, hogy a Messiás, mikor eljön, megismétli a manna csodáját, ami eredetileg Mózesnek adatott. Jézus volt állítólag a Messiás. Ezt láthatták. Akkor hát miért ne várhatták volna Tőle, hogy megismétli Mózes csodáját, s különösen azt a részét, ami a sivatagi vándorlás negyven éve alatt a hét hat napján állandóan ismétlődött?

A zsidó írások mondják: „Nem találsz mannat ebben a korban, de találsz majd az eljövendőben” (Midrás Mekilta a 2Móz16:25-ről). „Kinek készítettett a manna? Az igazaknak, az eljövendő korban” (Midrás Táchumá, *Beshallah* 21:66). „Mit tett az első megváltó? Lehozta a mannat. Az utolsó megváltó szintén le fogja hozni a mannat.” (Midrás Rabba a Préd12:9-ről).

Kétségtelen, hogy az emberek hallottak efféle mondásokat, és emlékeztek ezekre. De ahogyan tanulmányozom ennek a beszélgetésnek a történetét, nekem egyre jobban és jobban úgy tűnik, hogy sokkal kevésbé vágytak a messiási áldások ama korára, mintsem arra, hogy

sikerüljön nekik manipulálni Jézust, s azt tegye, amit elvártak Tőle. Manipuláció! Ez a kérdéseik valódi nyitja. Jézus arról a tényről beszélt, hogy Ő Isten ajándéka az embereknek, s Isten azt akarta, hogy az emberek higgyenek Benne. Ők valójában azt válaszolták, hogy nem hisznek, amíg nem kapnak valami jelet. Nehezen tudjuk elképzelni, miképpen nézhették el azt a jelet, melyeket már kaptak. De vallójában valami efféle mondtak: „Elismerjük Jézus, hogy csodálatos dolgot tettél tegnap. De mielőtt hinnénk Benned, mint Messiásban, látni akarunk egy valódi jelet. Amit tettél, az érdekes volt, de mi zsidók vagyunk, és nem felejtethjük el, hogy mikor Mózes jóltartotta a népet, azt negyven éven át tette. Hiszünk Benned, ha meg tudod tenni, amit Mózes, és most jóltartasz bennünket.”

Az Úr Jézus Krisztus nem alacsonyodik le annyira, hogy megválaszolja a bűnös ember részéről elhangzó efféle arrogáns kérdéseket. Így egyszerűen figyelmen kívül hagyta a javaslatot, és ehelyett a valódi, lelki dologról tett megjegyzéseket. Mózesről két dolgot mondott. Először is, nem Mózes adta a mannát. Isten adta azt. Isten csodája volt az. Másodszor, ez a manna nem a valódi mennyei kenyér volt. Ez csak földi kenyér volt a látható égből. Ezután teljesen elfordult Mózesről, és Önmagára mutatott, mint valódi, az emberi lélek valódi éhségét egyedül megelégtetni képes kenyérre.

„Én vagyok az életnek ama kenyere.” Ez az első ünnepélyes mondas a hét hasonló közül János evangéliumában: „Én vagyok az életnek ama kenyere” (6:35). „Én vagyok a világ világossága” (8:12, 9:5). „Én vagyok az ajtó” (10:7, 9). „Én vagyok a jó pásztor” (10:11, 14). „Én vagyok a feltámadás és az élet” (11:25). „Én vagyok az út, az igazság és az élet” (14:6). „Én vagyok az igazi szőlőtő” (15:1, 5). Vegyük hát az első mondatot ebben a jelentős szövegkörnyezetben, és nézzük meg, hogy mit tanít Krisztusról, és a mi állapotunkról.

Az üzenet

Nyilvánvaló, hogy mikor az Úr Jézus úgy beszélt Önmagáról, mint kenyérről, olyan jelképet használt, amit mindenki ismert. Nézzük hát meg, hogy mit tudtak az emberek a kenyérről ebben az értelemben. Mi a fontos a kenyérrel kapcsolatban? Először is, hogy a kenyér *szükséges az élethez*. Mikor ezt a fejezetet írtam, feltettem a kérdést az egyik este ebédlőasztalnál, ahol sokan összegyűltünk: „Mi teszi a kenyeret fontossá?” Ezt a választ kaptam: „A kenyér szükséges az élethez”. Sőt, ahogyan beszélgettünk erről, láttuk, hogy Krisztus korában a napi kenyér még fontosabb volt, mint manapság, mert ez volt az egyetlen állandó dolog a legtöbb ember étrendjében. Kenyér nélkül az emberek meghaltak. Ha ezt meglátod, akkor azt is meg fogod látni, hogy Jézus annak a Valakinek mondta Magát, Aki nélkül a férfiak és a nők nem élhettek.

Megpróbálsz Nélküle élni? A magad útját járod, ezt mondván: „Majd gondoskodok magamról. Képes vagyok megélni. Egy gazdag korban élek. Van házam, autóm, bőségesen van eledelem, van feleségem és családom. Nincs szükségem Jézusra.”? Mi lesz, ha ebben az életben mindenben jól megy majd dolgozol, de elveszíted a lelkedet? Az vajon nyereség lesz? Jó alkunak tartod majd Jézus nélkül lenni az örökkévalóságban?

Nem élhetsz Nélküle. Élhetsz egy darabig a divat mintájára, de nem fogod túlélni. Egy másik „Én vagyok” mondasban Jézus ezt mondta: „Én vagyok az út, az igazság és az élet; senki sem mehet az Atyához, hanemha én általam”. Ő az élet. Nélküle te is halott maradsz lelkileg.

Másodszor, a kenyér *mindenki számára megfelelő*. Ne mindenki tud mindent megenni. Egyesek soha nem esznek édességeket. Mások nem képesek megenni a kagylókat. Megint mások nem képesek megenni bizonyos fajta húsokat. A bölcsődei mondóka mondja: „Sprat Jack nem tudott kövéret, a felesége nem tudott soványt enni”. De a kenyér mindenkinek megfelelő. Hasonlóképpen, az Úr Jézus Krisztus is tökéletesen megfelelő minden ember szükségletei számára. Néha azt mondják nekem: „Jézus nagyon megfelelő az olyasfajta

embereknek, akikhez te beszélsz, de nem nekem”. Ez egyáltalában nem szokatlan. Ha valaki az átlagosnál intelligensebb, hajlamos azt hinni, hogy Krisztus csak az ostobáké. Ha ostoba azt hiszi, hogy Krisztus csak az okosoké. Ha művelt, vélheti, hogy Jézus csak a közönséges embereké, és így tovább. De Jézus mindenkié. A tiéd is. Ő a világ Megváltója, s ez magában foglalja mind a parasztot, mind a trónján ülő királyt. Jézus Krisztus elegendően nagy és dicsőséges ahhoz, hogy te soha ki ne merítsd Őt sem ebben az életben, sem az örökkévalóságban. Sőt mi több, Ő ismer téged, és tudja, miképpen töltsd be a szükségedet.

Mindennapi kenyerrünk

Harmadszor, a kenyeret *naponta kell enni*. Ez teljesen új területre visz minket, a keresztyén élet területére. Eddig minden a Krisztusban való hithez kapcsolódott. Mikor azonban valaki hisz Krisztusban, mint Megváltóban, az aligha a vég. Valójában ez a kezdet, mert élő kapcsolatba hozza az Úr Jézus Krisztussal, Akiben növekszik azáltal, hogy naponta táplálkozik Belőle.

Ez a dolog eszünkbe juttatja az Úr imájának azt a részét, melyben ezt kérjük „Mindennapi kenyerrünket add meg nekünk ma.” Egyszerűen azért van nagy hangsúly a „mindennapi”, vagy a „ma” szavakon ebben az imában, mert ezekkel a kérés ismétlődő teljesítésének elképzelése kétszer fordul elő. Az Úr imájában csak hatvanöt szó van¹³⁶ (a görögben hetvenkettő). Így ami kétszer ismétlődik benne, az fontos.

De miért fontos? Az igemagyarázók sok éven át egyszerűen nem tudták a pontos jelentését annak a szónak, amit „mindennapi”-nak fordítanak, mert ez az egyetlen hely, ahol előfordul. Csak közelítő elképzeléseik voltak. A szót lefordították a Bibliáinkban. De senki nem volt egészen bizonyos a szó pontos jelentését illetően. Egészen mostanában a bibliaudósok felfedeztek egy egyiptomi papiruszdarabot, mely ennek az Ígének a legnagyobb részét tartalmazza. Ez egy régi könyv része, és így szól: „*obol epious...*”. Az írás itt megszakad. De az *epious* szó látszólag a görög *epiousios* (napi része) az utolsó három betű nélkül. Az utalás látszólag valami napi rendszerességűre történik.

S nagyon érdekes, hogy ezt a jelentést támogatja egy látszólag párhuzamos, Pompejiben talált latin felirat. Ez is egy kérésorozat, és tartalmazza az „öt számár *diavia*” kifejezést (a szó a „nap” latin nevéből származik). Miután mindkét kifejezés látszólag egy lista része, mely azt sorolja fel, amit valaki, vagy egy embercsoport napi szükségletének nevezünk, jogosnak látszik mindkét szót ugyanabban az értelemben venni, és a napi élelmiszeradagra vonatkoztatni.

Tegyük egymás mellé a két szöveget: „Mindennapi kenyerrünket add meg nekünk ma”, és „Én vagyok az életnek ama kenyere”, és gondolkodjunk el az ebből eredő igazságokról. Az egyik ezek közül az, hogy Isten gondoskodik a testünkről. Az Úr imája természetesen beszél erről. Sajnos, mindig voltak olyanok a keresztyén egyházban, akik megpróbálták minimalizálni a test fontosságát abból a téves meggyőződésből kiindulva, hogy ezt cselekedve valamiképpen lelkibbökké válnak. Ez azonban nem igaz. A keresztyénség a világ egyetlen olyan vallása, amely teljes mértékben komolyan veszi a testet. Azt tanítja, hogy Isten ugyanúgy adta a testet is, mint a lelket, s hogy a test megváltása a lélek megváltásához hasonlóan része az isteni tervnek. Ezért jogos imádkozni az evilági szükségletekért, az élelemért, az otthonért, a ruházkodásért és más szükséges dolgokért. Az Úrnak a fizikai szükségletekről történő gondoskodását látjuk abban a tényben, hogy jóltartotta a tömegeket.

Másrészről az is igaz, hogy Isten képes és akar gondoskodni a lelki szükségleteinkről is, és ez sokkal fontosabb. Fizikai szükségleteinkhez hasonlóan lelki szükségleteink is vannak, bár bukott állapotunkban nem biztos, hogy nagyon a tudatában vagyunk ezeknek.

¹³⁶ Az angolban – a ford.

Megengedjük Jézusnak, hogy ezeket is betöltse? Mindössze annyit kell tennünk, hogy Hozzá jövünk, mégpedig naponta.

Tragikusan sok keresztyén engedi meg, hogy a javak szeretete beférkőzzék közé és Jézus közé, ezért lelkiileg éhesen mennek tovább. Az Ószövetségben azt olvassuk, hogy ez újra és újra megtörtént Izrael népével. Azt olvassuk, hogy különböző javakra vágytak Isten helyett. Isten pedig „megadá nekik, a mit kívántak”, de „ösztvérséget bocsáta lelkükbe” (Zsolt106:15). Mi is ugyanezt csináljuk manapság. Az egyik dicséretünk úgy ír le minket, ahogyan Isten Izrael népét az ószövetségi időkben: „javakban gazdagok, de lélekben szegények”. Ez a te állapotod is? Talán életed nagy részét a javak iránti vágyad kielégítésének szentelted, de mégsem néztél soha Istenre lelki táplálékra várva. Imádkozol: „Töltsd be fizikai szükségleteimet”. De soha nem szoktál úgy imádkozni: „Add meg nekem azt a lelki kenyeret, ami a mennyből származik”.

A legtöbb éhségünk önmagukban természetesen teljesen rendjén valók, noha gyakorta nem tartjuk meg velük kapcsolatosan a helyes arányokat. Ezeket Isten ültette belénk. Érvényes vágyunk van az eredményekre, a boldogságra, a barátságra, a szeretetre és a sikerre. Tragikus azonban, hogy sok keresztyén ezeket az éhségeket világi módon próbálja meg kielégíteni, miközben elhanyagolják az Istennel való időtöltés ténylegesen megelégtítő feladatát.

Negyedszer, a kenyér *növekedést is eredményez*. Jézus Krisztus egyháza korunkban gyenge, és egyszerűen azért gyenge, mert azok az egyének, akiből áll, nem erősek. Hol vannak a múltbeli nagy gyülekezetek, az olyan férfiakkal és nőkkel teli templomok, akik ismerték a hit nagy tanításait, s nem félté azokat az alvó világ fülébe trombitálni? Hol vannak az Ágostonok, a Lutherek, a Kálvinok és a Wesleyek napjainkban? Látok néhány reményt keltő jelet. A tény, hogy egyes konzervatív gyülekezetek növekednek, reményt keltő. A Jézus-mozgalom a másik reményt keltő jel. S azok a nagy evangelizáló keresztes hadjáratok. De manapság nincs erős egyházunk. Amink van, az nem más, mint egy vérszegény keresztyénség, sok könnyed hívősködés erkölcsösködéssel – s ebbe a jellemzésbe beleérttem az evangelikál felekezeteket is. Mi az oka a beteges keresztyén magatartásunknak? Kétségtelenül az, hogy nem táplálkozunk Jézus Krisztusból, Aki egyedül képes a növekedésünket elősegíteni.

Az igazi kenyér

Szeretnél efféle növekedést – a gyülekezetekben, a személyiségekben? Ha igen, Jézusból kell táplálkoznod. Ez először is azt jelenti, hogy nem szabad a többi emberre úgy tekintened, mint a táplálékod forrására. Ezt tette a Jézussal beszélő tömeg. A rabbiok és Mózes általánosan elfogadott tanításaira néztek. Ezt mondták: „A hagyomány népe vagyunk. Arra nézünk, ami a történelmen keresztül Mózesről maradt ránk.” Ne nézz a múltra. Ne nézz az emberekre, mint a tanításod forrására. Tudom, hogy mások lehetnek a jó tanítás közvetítő csatornái. Én is megpróbálok azzá lenni sok ember számára. De borzasztó lenne, ha valaki úgy menne el az alapos tanítást meghallgatván: „De dr. XY mondta...”, mikor ezt kell mondanunk: „Az Úr Jézus Krisztus szólt ekképpen”. Nincs erő az emberi tanító nevében. De van erő Jézus áldott nevében, mely minden földi név felett való. Előtte meg kell hajolnia minden fejnek és minden térdnek.

Másodszor, nem szabad a földi javakat a magunk kielégítése végett keresnünk. Krisztus korának emberei ezt cselekedték. Csak a földi szükségleteidnek kielégítését keresed? Isten betölti a földi szükségleteidet. Ezt megígérte. De ha ez minden vágyad, sőt a fő vágyad, akkor soha nem látod meg Isten Szentlelkének mozgását az életedben. El kell fordítanunk elménket önmagunkról és a szükségleteinkről, s ehelyett az Úr Jézus Krisztusra, és az Ő dicsőségére kell összpontosítanunk. Micsoda nagy dicsőség! Micsoda nagy Úr!

Elgondokodtál már azon, hogy min kell a búzának keresztülmennie, amíg kenyér lesz belőle? Először elültetik, majd növekednie kell. Mikor beérett, levágják, megrostálják, liszté őrlik. Végül megsütik a forró kemencében. Csak ezzel az eljárással válik alkalmassá az élet fenntartására. Ez történt az Úr Jézussal is azért, hogy a te kenyereddé válhasson. Beleszületett ebbe a világba. Megtörték, A gonoszok levágták. Keresztülment Isten szent haragjának tüzén, mikor átvette a te helyed az ítéletben. Ez az Ő dicsősége. Érted szenvedte el. Hogyan vagy hát képes elutasítani, hogy táplálkozz Belőle? Gyere Hozzá! Meríts a bőségéből, és növekedj erőse.

79. fejezet: Azok, akik majd jönni fognak, Jn6:36-37

36. De mondám néktek, hogy noha láttatok is engem, még sem hisztek.

37. Minden, a mit nékem ad az Atya, én hozzám jó; és azt, a ki hozzám jó, semmiképen ki nem vetem.

Jézust, mint az élet kenyerét felfogva az előző tanulmányban megmutattuk, hogy a mai egyházak nem táplálkoztak ellőképpen abból a kenyérből. Ennek eredménye a beteg és vérszegény keresztyénség a mi évszázadunkban. Ha a verseket, melyekre most rátérünk, megértjük, és megengedjük, hogy behatoljanak a szívünkbe, a belőlük táplálkozó keresztyén többé nem lesz beteg, hanem növekedni fog és megerősödik. Ezek nehéz versek – János evangéliumának ez a szakasza lehet, hogy a könyv legnehezebben feldolgozható részei közé tartozik – mégis, ezek a versek azok, melyek mély bepillantást engednek nekünk Isten elméjébe és szívébe.

Ezek a versek azért adattak nekünk, hogy elménket Isten kegyelmére és szuverenitására irányítsák minden dologban. Ezért ezek elveszik a bizalmat mindentől, ami az emberben található, s helyette egyedül Istenbe vetik, mert Ő képes egyedül támogatni azt. Az ember bűnéről és tehetetlenségéről, Isten kiválasztó és ellenállhatatlan kegyelméről, az evangélium ingyenes felajánlásáról és Istennek a szenteket megtartó hatalmáról tanítanak.

Más módon is mondhatjuk ugyanazt a dolgot, nevezetesen hogy ezek a versek mélyen belevisznek minket a református, vagy kálvinista hitbe, jóllehet természetesen nem kizárólag a reformációtól datálódnak. Ez Jézus Krisztusnak, Pálnak Wycliffe-nek, Luthernek, Kálvinnak, Zwinglinek, Bullingernek, Bucernek és a reformáció időszaka más kiváló vezetőinek a tanítása. Ezeket a tanításokat tartalmazza sok hitvallásunk, melyek viszont sok protestáns gyülekezetnél mérceként szolgálnak. A presbiteriánus és a református gyülekezetek Európában és Amerikában valamennyien nyíltan kálvinisták. A baptista és a kongregacionalista egyházak, noha nincsenek kötött hitvallásaik, sok esetben erőteljesen reformátusok voltak, ha fő igehirdetőik és teológusai íásaiból ítéljük meg őket. Az angol egyháznak és leányegyházának, az amerikai episzkopális egyháznak 39 cikkelyes református hitvallásuk van. Sőt, még a metodizmusban is (amely általában ellenzi ezt a tanrendszert) létezik a Whitefield metodisták testülete Walesben, akiket még ma is „kálvinista metodistáknak” neveznek.

Újabban Hodge, Dabney, Cunningham, Smith, Shedd, Warfield, Kuyper, Spurgeon és Berkouwer vallották mindezeket a tanításokat és tanították is azokat meggyőződéssel. Sok esetben a „TULIP” betűszóval utaltak rá, ami a „Teljes romlottság”, a „Feltétel nélküli kiválasztás”, a „Korlátozott engesztelés”, az „Ellenállhatatlan kegyelem” és a „Mindvégig való állhatatosság” kezdőbetűiből áll össze.¹³⁷

Ezek a tanítások húzódnak meg a János 6 eme szakaszában. S mivel ezek nagyon fontosak, kezdetben csak az első két (36. és 37.) igeverset vizsgáljuk, ahol három nagy tanítást találunk. (1) Az ember tehetetlensége, (2) a kiválasztás, és (3) Isten kegyelmének ingyenes felajánlása. Ezután majd visszatérünk másodszor és harmadszor is ezekre az igeversekre e tanítások mélyenszántóbb tanulmányozása végett.

Az ember tehetetlensége

Az első tanítás az ember teljes lelki tehetetlenségének tanítása. Ezt a 36. vers tanítja, melyben Jézus azt mondja azokról, akik követték Őt a Galileai-tenger túlsópartjára,

¹³⁷ Mármint az angolban - *ford.*

Kapernaumba: „De mondtam néktek, hogy noha láttatok is engem, még sem hisztetek”. Ez több, mint egyszerűen csak a helyzet leírása, mert néhány verssel később Jézus ugyanezeknek az embereknek mondja: „Senki sem jöhet én hozzám, hanemha az Atya vonja azt, a ki elküldött engem”. Más szóval, az emberek azért *nem hittek*, mert *nem hihettek*, s pont emiatt, Jézus egyáltalán nem volt meglepődve a viselkedésükön. Ők tanúi voltak Krisztus állításai összes bizonyítékának. Látták Őt, hallották Őt, de mégsem hihettek.

Óvakodnunk kell annak kimondásától, hogy az ember tehetetlensége a lelki dolgokban nem fizikai tehetetlenség, ezért az ember bukásai nem kifogásolhatók. Ő igenis felelős azért, mert képtelen hinni. Hadd magyarázzam ezt a következőképpen: tegyük fel, hogy az ember szó szerint üdvözülhet, ha felkel, és Jézushoz megy. Ezt könnyű lenne megtenni, ha az ember jó egészségnak örvendene. Az ember azonban béna. Ebben az esetben a Jézushoz járulás lehetetlen lenne, s a fizikai tehetetlenség miatt senki sem hibáztatná a béna embert. Ugyanez lenne a helyzet, ha az ember tehetetlensége hasonló lenne a fizikai vaksághoz. Akkor mondhatnánk: „Nézz Jézusra, és üdvözülj”. De ha az ember vak lenne, senkire sem lenne képes rátekinteni, és senki nem hibáztatná őt ezért a tehetetlenségéért.

Mikor azt mondjuk tehát, hogy a természeti ember önmagától képtelen odafordulni Jézushoz, akkor nem fizikai bukásról beszélünk. Valami mélyebb, az ember természetébe mélyen beleásott dologról beszélünk, ami miatt az ember bűnös. Részleges szemléltetését láthatjuk ennek az állatvilágban. Az állatok birodalmában állatok, melyek csak és kizárólag húst esznek – ezek a húsevők. Aztán annak, amelyek csak fűvet, vagy növényeket esznek – ezek a növényevők. Vegyük az oroszlánt, amely húsevő, és tegyük elé egy tál gyönyörű zabot, vagy egy köteg szénát. Megeszi? Nem. Miért nem? Nem lehetséges az oroszlán számára, hogy zabot egyen? A válasz: de igen, fizikailag képes megenni a zabot. De nincs benne a természetében, hogy ezt megtegye. Következésképpen nem fogja megenni. Ugyanígy a bárány számára is lehetséges fizikailag, hogy húst egyen, de a bárány nem fog húst enni. Ugyanebben az értelemben lehet mondani, mikor az emberi tehetetlenség szót használjuk, hogy az ember képtelen.

Az akaratról beszélve még közelebb jutunk az ember problémájának valódi természetéhez. Az Isten kegyelmétől elszakadt ember helyzetének teljes tragédiája az, hogy az ember nem ismeri el szükségét, és nem jön az Úr Jézus Krisztushoz annak a szükségletnek a betöltése végett. Sőt, mivel az akarat minden másnál jobban alkotóeleme az ember szerkezetének, ez azt jelenti, hogy a lelki dolgok terén az ember teljességgel romlott. Vagy úgy is mondhatjuk, hogy lényének a velejéig romlott.

Azokat a jól ismert igeverseket a Róma 3-ban ennek a fényében kell látnunk. Ezekben ezt olvassuk: „nincsen csak egy igaz is. Nincs, a ki megértse, nincs, a ki keresse az Istent.” Ezek a versek leírják az ember teljes tehetetlenségét, ahogyan képtelen megtalálni Istent, illetve az Ő kedvében járni – az erkölcsi élet területén („nincsen csak egy igaz is”), az intellektuális birodalomban („nincs, a ki megértse”), valamint az akarat szférájában („nincs, a ki keresse az Istent”). Sőt, ez a kombináció az, ami oly kétségbeejtővé teszi az ember helyzetét. Valaki, aki nem vallja a református tanítást, mondhatja: „De biztos, hogy a Biblia azt tanítja, hogy bárki, aki akar, jöhet?” Természetesen! De nem ez a lényeg. Ezzel mindenki egyetért. Bárki, aki akar, jöhet. De ki akar jönni? A válasz: Senki, csak az, akiben a Szentlélek már teljesen elvégezte az újjászületés ellenállhatatlan munkáját, s ennek a csodának az eredményeképpen a természeti ember lelkileg vak szemei megnyíltak Isten meglátására, s a bűnös teljességgel megromlott akarata visszafordult, hogy lehetővé tegye a számára Jézus Krisztusnak, mint személyes Megváltójának az átölelését.

Mikor te, mint bűnös, elkezdted ezt megérteni, mikor elkezdesz valamit felfogni a természetedből, és Isten kiválasztó kegyelmének abszolút szükségességéből, akkor, és csak akkor kezded meglátni, hogy valójában mennyire kétségbeejtő a helyzeted. Ha továbbra is azt hiszed, hogy képes vagy valamire a lelki dolgokban, bármilyen csekélységre is, akkor nem

kell nagyon sietned. Az élet hosszú. Elkezdhetsz hinni az Úr Jézusban később is, akár a halálos ágyadon, ha szükséges. Legalábbis megkockáztathatod, hogy ez lehetséges. De ha felfogod, hogy a Biblia teljesen pontos és komoly annak kimondásával, hogy te halott vagy a bűneidben és a vétkeidben, hogy nem jöhetsz Krisztushoz, hacsak csoda nem történik, melynek megtétele teljességgel Isten szuverén döntésén múlik, akkor közel kerülsz a kétségbeeséshez. Mert miképpen üdvözülhetsz, ha az nincs benne sem a természetedben, sem az Istenbe és az Úr Jézus Krisztus munkájába vetett hited nagyságában? Magadtól sehogy. Nincs reménységed. Nincs reménységed, hacsak Isten közbe nem avatkozik, dacára önmagadnak és a vágyaidnak, és nem üdvözít pusztán kegyelemből.

Kiválasztás

Ez természetesen elvezet minket a következő ígevershez. Ha ugyanis a 36. vers azt mondja – és azt mondja –, hogy a teljességgel magára hagyott ember képtelen hinni az Úr Jézus Krisztusban, vagy képtelen Istenhez jönni, akkor ugyanúgy és dicsőségesen igaz az is, hogy Isten nem hagy magára egyformán mindenkit, hanem inkább az emberek akarata ellenére egyeseket megment. Így a 37. vers ezt jelenti ki: „Minden, a mit nékem ad az Atya, én hozzám jő; és azt, a ki hozzám jő, semmiképpen ki nem vetem”. Emiatt az igazság miatt (és *kizárólag* emiatt az igazság miatt) képesek a keresztyének Krisztus evangéliumát hirdetni és bizonyosságot tenni róla.

Úgy kell megvizsgálunk ezt a mondatot, hogy megnézzük mindegyik részét. Először is a dolgok eredeti állapotáról beszél, kimondván, hogy valamennyien Isten kezében vagyunk. Ennek így kell lenni, ha Isten képes egyeseket a kezében levők közül Jézusnak adni.

Tudom, hogy testi értelemmel olvasva hajlamosak vagyunk azt hinni, hogy ez nem igaz. Szeretjük azt hinni, hogy valamennyien a magunk urai vagyunk, s mehetünk amerre csak akarunk. Ez azonban nem igaz. Bizonyos korlátozott tevékenységi körön belül igaz, hogy te és én képesek vagyunk meghozni a saját döntéseinket. Ebben a versben azonban Isten a sokkal nagyobb igazságot mondja nekünk, miszerint mi Isten kezében vagyunk minden fontos dolgot illetően, akár hiszünk az Úr Jézus Krisztusban, akár nem. Mi lesz hát a sorsunk, ha nem vagyunk azok között, akiket Isten, az Atya az Úr Jézus Krisztusnak adott örökségül, s akikért Jézus meghalt? Jonathan Edwards tudta a választ erre a kérdésre, s olyan szemléletesen vázolta azt fel az őt hallgatóknak, hogy a férfiak és a nők remegtek a templompadokban, és kétségbeesetten kiáltottak Istenhez üdvösségért. „A bűnösök a haragvó Isten kezében” volt az üzenete. Szörnyűséges volt azok helyzete, akik eltaszították a Fiút, de soha nem tudtak elmenekülni az Atya jogos haragja elől! „Nincs más megjelölhető ok, amiért még nem zuhantál a pokolba reggel óta, ahogyan felébredtél, csak az, hogy Isten keze megtartott téged”, állította. „Tekints végig magadon és ébredj fel mély álmodból.”¹³⁸

Ez igaz. Mindaz, amid van, és ami vagy – az egészséged, a vagyoned, az elméd, a vágyaid, sőt maga az életed – azért vannak, és azért azok, amik, mert Isten tart téged fenn. Te azt szeretnéd hinni, hogy a magad ura vagy, a saját sorsod kapitánya, de nem így van. Ami veled történik az pusztán Isten jótetszése szerint történik.

De aztán másodjára ez a vers egy nagy ügyletről is szól, amely szerint egyesek, akiket Isten visszatartott haraggal a kezében tartott, kegyelmesen átadta őket az Úr Jézus Krisztusnak. Ez minden idők legnagyobb ellentéte, s nem ez az egyetlen hely a Bibliában, ahol meg van említve. Például, János evangéliumának 17. fejezetében Jézus azokról beszél, akiket az Atya Neki adott. A 2. versben ezt mondja: „A miként te hatalmat adtál néki minden testen, hogy örök életet adjon *mindennek, a mit néki adtál*”. A 6. versben kétszer is szerepel: „Megjelentettem a te nevedet az embereknek, a kiket e világból *nékem adtál*: tiéid valának, és

¹³⁸ Jonathan Edwards válogatott művei, 2. kötet (London: Banner of Truth Thrust, 1959), 192, 198. oldalak

nékem adtad azokat, és a te beszédedet megtartották”. A 9. versben ez áll: „Én ezekért könyörgök: nem a világért könyörgök, hanem azokért, *a kiket nékem adtál*, mert a tiéd”. S a 24. versben Krisztus ezt mondja: „Atyám, *a kiket nékem adtál*, akarom, hogy a hol én vagyok, azok is én velem legyenek; hogy megláthassák az én dicsőségemet”.

Kik ezek, akiket Isten, az Atya Jézus Krisztusnak adott? Ezek azok, akikről Pál ír az efézusi levélben: „magának kiválasztott minket Ő benne a világ teremtése előtt” (Ef1:4). Ezek a választottak. Máshol azt olvassuk, hogy nekik egy hatalmas és megszámlálhatatlan tömeget kell alkotniuk.

Harmadszor, a szöveg arra tanít minket, hogy ezt a nagy ügyletet, ami az örökkévalóságban zajlott le az Atya és a Fiú között, sok specifikus változásnak kell követnie az időkben. Ez meglátszik a szövegben a fő igék idői közötti ellentétben. A 37. versben a Fiú azokra vár, akiket az Atya odaadott: váltást látunk jelen időről jövő időre: „Minden, a mit nékem *ad* az Atya, én hozzám jó [*fog jönni*]”. A 39. versben, ahol a dolgot Isten örökkévaló akarata szemszögéből látjuk, váltás történik múlt időről jelen időre: „a mit nékem *adott*, abból semmit el ne *veszítsek*”. Más szóval, Isten választása az örökkévalóságban, a múltban váltotta ki ezt a hatást, hogy a férfiak és nők most, az időkben jönnek Krisztushoz megmentendő bűnösökként, jönnek semmit sem hozva, hogy mindent Krisztustól kaphassanak.

Azért prédikáltatik az evangélium, hogy a férfiak és nők ily módon jöjjenek. Ezért prédikálom és is manapság. Jössz? Hiszel Jézusban? Ne mondd, amint egyesek teszik: „De ha nem vagyok azok között, akiket Isten Jézusnak adott, nem jöhetek”. Ez igaz. Te azonban nem tudod, hogy vajon köztük vagy-e, vagy sem. Mindössze annyit tudsz, hogy az evangéliumot prédikálják neked, és parancsot kaptál: „Higgy az Úr Jézus Krisztusban, és üdvözülsz”. Jössz? Tudom, hogy nehézségeket okoz ezt értelemmel feldolgozni. De a szövegnek nem kell problémát jelentenie a számodra. Ha ugyanis Isten bizonyos személyeket a Fiának adott – ha ez visszavonhatatlanul eldőlt – akkor miért ne lehetnél közöttük?

Végül egyeseket a negyedik dolognak is bátorítani kell, ami azt mondja meg nekünk, hogy az itt leírtakban nincs kivétel. Mert *mindenki*, akiket az Atya Jézusnak adott, *jönni fog*. Ez még az evangélium hirdetője számára is biztatás. Vannak időszakok a történelemben, amikor az evangélium üzenete látszólag teljes mértékben köves talajra hull, és alig terem gyümölcsöt. Máskor a talaj fogékony, és sok minden történik. Mi lenne, ha az igehirdető, a tanító, vagy a laikus evangélista a sikerélményét ezektől az eredményektől tenné függővé? Nos, minden rendben lenne a nagy áldások időszakában. De a szárazság idején milyen elcsüggesztő lenne! Ha viszont teljes értelmében veszi ezt a szöveget, felismervén, hogy Isten komolyan beszél, mikor azt hirdeti, hogy *mindenki*, akiket kiválasztott, jönni fognak, akkor teljes meggyőződéssel képes prédikálni, s örvendezik annak, hogy részét alkothatja Isten hatalmas üdvtervének.

Szedd össze a bátorságodat, keresztyén munkás! Nem tudom, miért döntött úgy Isten, hogy egyeseket az igehirdetés bolondsága által tart meg, de így van. Sőt, azt is megígérte, hogy mindazok, akiket az üdvösségre választott ki, jönni fognak. Semmi sem állíthatja meg őket: sem a hibáid (bár ügyelned kell arra, miképpen élsz), sőt, még az ördög sem! Lehet, hogy látszólag véletlenszerűen veted a magot az időkben, mikor ennek csekély az eredménye. De Isten majd gondoskodik arról, hogy némely mag az Általa előkészített talajra hulljon, és sokat teremjen. „Azért szerelmes atyámfiai erősen álljatok, mozdíthatatlanul, buzgólkodván az Úrnak dolgában mindenkor, tudván, hogy a ti munkátok nem hiábavaló az Úrban.” (1Kor15:58)

Isten kegyelmének ingyenes felkínálása

Végül, jóllehet nagyon természetes dolog lenne ezen a ponton megállni, nem lenne helyes ezt tenni anélkül, hogy még egyszer ki ne mondanánk: eme tanítások egyike sem azért

adatott, hogy bármi módon korlátozza Isten kegyelmének az evangéliumon keresztül történő ingyenes felkínálását. Ez a felkínálás a 37. vers második felében olvasható. Ebben a tanulmányban a Jn6:36-ot és a Jn6:37 első felét vizsgáltuk meg. A Jn6:37 második felét részletesen a későbbiekben nézzük meg, de még itt sem volna helyes kihagyni. A versnek ez a fele ezt mondja: „és azt, a ki hozzám jő, semmiképen ki nem vetem”. Micsoda hatalmas ajánlat ez! Micsoda hatalmas ígéret! Egyetemes. Nincs benne korlátozás. Azt mondja, hogy bárki jöhet, bárhogyan és bármikor. Lehetsz fiatal, vagy öreg, bátor, vagy félénk. Lehet, hogy ma hallottad először az evangéliumot, vagy lehet, hogy hosszú életed nagyobb részében már megismerted azt. Ezek egyike sem számít. Az egyetlen dolog, ami számít, hogy jössz-e, vagy sem az Úr Jézus Krisztushoz, mint személyes Megváltódhoz.

Valaki ezt kérdezheti: „De mit kell cselekednem?” A válasz: „Abba kell hagynod a cselekvést. Meglehetősen sokat tettél egy egész életre, mert romba döntötted magad a cselekedéssel. Nem azt kell kérdezned: „Mit kell *cselekednem*?”, hanem inkább „Mit *cselekedett Ő*?” Ő meghalt érted. A munka elvégeztetett. Neked csak fel kell adnod a saját, az Isten jóindulatának kivívására irányuló erőfeszítéseidet, s helyette beleesni a Megváltó gyengéd és várakozóan széttárt karjaiba.

80. fejezet: Az isteni kegyelem biztos mivolta, Jn6:37

37. Minden, a mit nékem ad az Atya, én hozzám jó; és azt, a ki hozzám jó, semmiképen ki nem vetem.

A Jn6:37 megköveteli, hogy részleteiben is tárgyaljuk azt a dolgot, amit futólag említettünk az előző fejezet végén. Láttuk, hogy az igevers első fele ezt tartalmazza: „Minden, a mit nékem ad az Atya, én hozzám jó”. Ez a Biblia egyik nagy üzenete a bűnös „hatékony elhívásáról” Isten, vagy az „ellenállhatatlan kegyelem” által. Ez az a tanítás, mely szerint mindazok, akiket az Isten kiválasztott, elkerülhetetlenül hitre jutnak majd az Úr Jézus Krisztusban. Ez azt jelenti, hogy Isten kegyelme nem hiúsul meg, hogy az üdvterv eljut a tökéletes megvalósulásra, s hogy Jézus Krisztus nem halt meg hiába. Ez a tanítás szükségszerűen összetartozik a korábban áttekintettekkel, mert része és területe a tanítás ama református rendszerének, mely vallja az ember teljes romlottságának és Isten kiválasztó kegyelme szükségességének bibliai tanítását.

Sőt, egy kis gondolat megmutatja mindazoknak, akik korrekt módon akarnak szembesülni ezekkel a kérdésekkel, hogy ennek így kell lennie. Ha megpróbálnánk az üdvösséget végső módon az ember valamely cselekedetétől függővé tenni, nem számít, milyen kicsiny cselekedetétől, akkor semmi sem lenne bizonyos az üdvösséget illetően, s az efféle kijelentések, mint a „minden, a mit nékem ad az Atya, én hozzám jó” lehetetlen volna.

Alfa és Omega

Hadd magyarázzam meg, mire gondolok. Ha Jézus Krisztus úgy halt meg, hogy nem tudta, hisznek-e majd benne az emberek, vagy sem, s Isten sem garantálta volna, hogy hinni fognak, akkor teljes mértékben lehetséges, hogy senki sem fog hinni, így az Ő halála a semmiért lenne. Meghalt, de senki sem üdvözülni. De két módon ez nem lehetséges. Vagy Isten eldönti, hogy ki fog üdvözülni, és gondoskodik is róla, hogy ez megtörténjen, vagy legalábbis fennáll a lehetősége, hogy senki sem fog hinni Jézusban. S ha fennáll a lehetősége, hogy senki sem fog hinni, akkor a Jn6:37 nem igaz, és nem volna szabad benne lennie a Bibliában.

Egyesek ezt a következtetést próbálták meg kikerülni az Isten előre ismerete tényezőjének bevezetésével. Ők azt állítják, hogy az Ő mindentudásával előre látta, ki fog hinni, s ezért elküldte Jézus Krisztust, hogy haljon meg érte. Ez azonban senkit sem segít át a nehézségen. Valójában még súlyosbítja a problémát. Mert ahelyett, hogy az egyén üdvösségét a romlott emberi akarattól tenné függővé, valójában még magának Jézus Krisztusnak a halálát az ember akarattól teszik függővé. Mert ha Isten előre látta, hogy senki sem fog hinni, akkor Jézusnak nem is kellett volna eljönnie és meghalnia, s az üdvösség nagy drámája a csírájában megghiúsult volna – s mindez miattunk! Mi diktáltunk volna a Megváltónak.

Ehelyett az okoskodás helyett vissza kell mennünk ahhoz a nagy bibliai alapelvhez, hogy Isten nemcsak az üdvösség szerzője abban az értelemben, hogy Ő az, Akitől a terv származik, hanem abban az értelemben is, hogy mint minden jó szerző, be is fejezi a történetet. Azaz, Isten az üdvösség tervét tökéletesen ki is vitelezi, ellenállhatatlanul vonván a férfiakat, nőket és gyermekeket Önmagához. Ő hitünk Alfája és az Omegája, a kezdete és a vége, szerzője és bevégzője. Sőt, a Jn6:37 is pontosan ezt tanítja.

A szeretet kötelékei

Miközben ezt mondom, tudatában vagyok annak, hogy még a református teológusok között is fellépett némi egyet nem értés azt illetően, hogy Isten miképpen vitelezi ezt ki. Különböző elméletek láttak napvilágot. Mindenki egyetértett abban, hogy Isten a férfiakat és nőket ellenállhatatlanul vonja Magához, azonban mégsem kényszeríti őket. Ő nem erőlteti, vagy manipulálja az embereket. A Biblia azt mondja, hogy a szeretet kötelékeivel vonz minket. De miképpen teszi? Ez itt a kérdés.

Az egyik válaszképpen kidolgozott elmélet szerint Isten úgy rendezi el a körülményeket, hogy ezzel az elrendeléssel vezeti rá az akaratot arra, amit Ő akar. Mit mondhatnánk erről az elméletről? Természetesen mondhatjuk, hogy emberi szinten ez gyakorta igaz. Látjuk például a gyermekeink nevelésében. Ezt tettem a kétéves lányommal. A gyülekezetben voltunk egy vacsora-összejövetelen, ahol a gyermekeknek együtt kellett enniük, miközben a szülők az összejövetelen vettek részt. A lányom nem akart enni. S valóban nem akart. Leültem a gyermekek asztalához, s azt mondtam neki, hogy fáradt vagyok – az is voltam. Mikor nem evett, kértem egy tányért magamnak, és jól megpúpoztam vörös zselével. Az első harapást én ettem meg. Csak ennyit ettem, de evés közben megemlítettem, hogy mennyire finom. Kivettem még egy kanálnyit, de ahogyan kivettem, elhúztam az orra előtt. A szája kinyílt, és a zselé eltűnt. „Megetted a zselémet!” kiáltottam. Számára ez jó mulatság volt. Felragyogott, és kisvártatva az egésztest megette. Néhány percen belül rámutatott a húsrá. Abból is kért. Majd ivott egy kis tejet. A végén nemcsak a vacsorát ette meg, de másodszor, sőt harmadszor is repetázott a zseléből. Ez az, amikor az akaratot a körülmények alakításával az illető számára legelőnyösebbek felé hajlítjuk.

A probléma ezzel az elmélettel az, hogy nem juttatja érvényre azt, amit a Bibliának kell mondani az akaratról mióta az ember bűnbe esett. A bukás előtt ez az elmélet működött volna. A bukás után azonban már nem. Itt emlékeznünk kell arra, hogy az emberek képtelenek Istent választani. A tehetetlenségünk nem fizikai, hanem mélyen a természetünkben rejlik. Mi nem fogunk hinni. Ez azonban olyan mélyen benne rejlik a természetünkben, hogy minden gyakorlati esetben a „nem fog” valójában azt jelenti, „képtelen”. Ezért beszél a Biblia az emberről úgy, mint „halottról a bűneiben és vétkeiben”. Ugyanolyan képtelen megmenteni magát, mint ahogyan a halott sem képes visszahozni magát az életbe. Ezért nem számít, mennyire kedvezőek a körülmények, a válasz mindig ugyanaz: Jézus elvetése.

Újjászületés

Mi szükséges a halott ember számára, hogy fizikailag válaszolhasson Jézus hangjára? A válasz az, hogy valami, a feltámadáshoz hasonló csoda. Ez igaz volt Lázár esetében is. Lázár már négy napja halott volt. Jézus szólította, és Lázár előjött. Miért? Mert Jézus csodát tett: feltámasztotta őt az életre. Ugyanilyen módon kell végbemennie valaminek ehhez a csodához hasonlóan a bűneiben halott férfiban, vagy nőben, hogy higgyen Jézusban.

Ez az, amit a Biblia tanít. Ezért a második, jobb elmélet az, hogy Isten egy csoda segítségével vonja Magához ellenállhatatlanul az embereket. Ezt nevezhetjük feltámadásnak. Gyakrabban azonban újjászületésnek nevezik. Soha nem hallottál még senkit, aki azt mondta volna, hogy egy bébi születése csoda? Természetesen hallottál, s ez valóban így is van. S ugyanez a csoda az, amit Isten tesz meg lelkileg bárki életében, aki hitre jut Jézusban. Ennek a sorrendje a következő: (1) Isten kiválaszt, (2) Isten újjászüli, (3) az egyén hisz. Sőt, miután egyedül Isten aktív az első két lépés során, ezért Isten elhívása 100 százalékosan hatékony. Íme néhány igever, melyek ezt tanítják:

Első a Jak1:18. „Az ő akarata szült minket az igazságnak ígéje által, hogy az ő teremtményeinek valami zsengeje legyünk.” Ez az igever úgy beszél arról a pillanatról, amikor a keresztyén élet elkezdődik, mint a csecsemő fogantatásának pillanatáról. Azt mondja el nekünk, hogy ez az Atya, nem pedig a gyermek akarata szerint történik. Hallottunk valaha

is olyan csecsemőről, aki maga döntötte el a születésének idejét, vagy helyét? Ez az elképzelés nevetséges! De nem nevetségesebb, mint az a tanítás, mely szerint te és én úgy válunk Isten gyermekeivé, hogy eldöntjük: beleszületünk Isten családjába. Ha hiszel Jézus Krisztusban, ez azért van, mert a te hited ügyét először is mennyei Atyád döntötte el. Ő szült téged újjá. Sőt, azt is olvassuk, hogy az eszköz, amellyel ezt megtette, az Isten Ígéje, azaz a Biblia volt.

A másik fontos igevers, ami lelki fogantatásunkról és születésünkről beszél, a Jn1:13. Ez az igevers mondja el nekünk, hogy akik újjászülettek, azok „nem vérből, sem a testnek akaratából, sem a férfinak indulatjából, hanem Istentől születtek”. Ez azt tanítja: három lehetséges módja van annak, ahogyan a férfiak és a nők *nem* válnak Isten gyermekévé. Nem fizikai születés által. Ez a jelentése a „nem vérből” kifejezésnek. Manapság nem társítjuk a születést a vérrel a „nemesei vér”, vagy „kék vér” kifejezések kivételével, de az ókorban a születést a vérrel társították, s János ebben az értelemben ír. Senki sem válik Isten gyermekévé egyszerűen csak azért, mert a szülei Isten gyermekei. Senki sem örökli a viszonyt. Aztán senki sem válik Isten gyermekévé felindulásból. Ezt jelenti a „testnek akaratából” kifejezés. Valaki például könnyekre fakadhat egy ébredési összejövetelen, de ezzel még nem feltétlenül születik újjá. Végül, nem is a saját akaratából, mert János szerint senki nem válik hívővé azért, hogy csak leül, és eldönti magában, hogy hinni fog. Ezt nem vagyunk képesek megtenni. Nos akkor, hogyan jutunk hitre? A válasz: azért jutunk hitre, mert Isten először csodát tesz, hogy lelkileg megelevenítsen minket.

Az illetőnek hinnie kell. El kell fogadnod Jézust ahhoz, hogy üdvözülhess. Felmerül azonban a kérdés: Miért fogadod el Őt te, mikor másvalaki nem? Vagy miért veted Őt el te, mikor másvalaki Hozzá jön? Van valami az emberben? Természetesen nincs! Ha ez lenne a helyzet, akkor volna ok a dicsekedésre a mennyben. Az üdvösség nem az embertől van, az üdvösség a beavatkozó Istentől származik. Az emberek azért hisznek, mert Isten először újjászülte őket, nem pedig fordítva.

Felülről születés

A harmadik fontos vers a témában a Jn3:3: „ha valaki újonnan nem születik, nem láthatja az Isten országát”. Bizonyos értelemben ez a vers pusztán megismétli azt, amit mondtam. Azt mondja, hogy az illetőnek lelki születést kell átélnie ahhoz, hogy lelki dolgokat láthasson (v. ö. 1Kor2:14). De az is igaz, hogy egy kicsivel többet tesz hozzá. Mert először is az „újjászületés” kifejezésre több szó is választható, ami a kulcsa a teljesebb jelentésnek. A görögben két szó van az „újonnan”-ra. Az egyik szó a *palin*, ami egyszerűen csak egy cselekedet megismétlésére utal. Itt azonban nem ez a szó szerepel. A másik szó az *anóthen*, aminek a jelentése „felülről”, és „újonnan (ismét)”. Világos, hogy ezt a szót használva János azt az elképzelést fejezte ki, hogy az újjászületésnek egyedül Istentől, és nem az embertől kell származnia.

Sőt, maga az ismétlődés elképzelése („újonnan”) sem pusztán csak ismétlés. Az *anóthen* ugyanis azt is jelenti, hogy a cselekedetet az ismételte, aki először is megtette. Más szóval, ahogyan Isten egykor Ádámot úgy keltette életre, hogy isteni leheletet lehelt belé, aminek következtében élő lélekke vált, ezért szükséges, hogy Isten másodszor is az emberbe leheljen, így az lelkileg életre keljen. Nehéz figyelmen kívül hagyni a tényt, hogy pontosan ez foglaltatik benne a halott lélek megelevenítésében, mert néhány verssel ezután Jézus arról beszél, hogy az újjászületés Isten lehelete, vagy Lelke által megy végbe. Ezt mondja: „Ha valaki nem születik víztől és Lélektől, nem mehet be az Isten országába”. (3:5) Isten lehelete az Ő Lelke. Az Ő leheletének kell betölteni lelki porunkat, ha annak meg kell elevenednie.¹³⁹

¹³⁹ Az újjászületéssel kapcsolatos szövegeket tárgyalják a Jn1:13 és 3:3—5 részekkel kapcsolatos elemzések is.

Az utolsó vers az 1Pt1:23: „újonnan születettek nem romlandó magból, de romolhatatlanból, Istennek ígéje által, a mely él és megmarad örökké”. Sok jelképe van a Bibliának Isten Ígében. A Biblia lábaink lámpásának, utunk világosságának nevezi magát. Pöröly, köszikla, tükör, kard. Tej a csecsemő számára. Krisztusra vezérlő mesterünk. Ezek mind nagy és jó jelképek, de egyik sem olyan merész, vagy szembeszökő, mint Isten Ígének képmása itt, Péter első levelében. Itt mag, az élet hím csírája. Péter azt mondja, hogy Isten az Ígét lelki élet nemzésére használja fel az egyénben pontosan úgy, ahogyan az emberi apa beülteti az életet egy asszonyba a gyermek nemzése során.

Mi történik, mikor egy férfi, vagy egy nő újjászületik? Először is Isten veszi az üdvözítő hit tojását, és átadja az egyénnek, mert azt olvassuk, hogy még a hit is Isten ajándéka (Ef2:8). Ezután elküldi Ígének magvát, ami átdöfi a hit tojását és életet nemz. Ennek a cselekedetnek a során jön létre az új lelki élet. S ha valaki az anya után érdeklődik, a válasz erre az, hogy az egyház tölti be ezt a feladatot. Mert az egyház méhéből prédikáltatik az Íge, s abban növekedhet az embrió, amíg eljut arra a pontra, ahol az új élet láthatóvá válik, s a hitvallás kiáltása kihirdeti az újjászületés valóságát.

Igenis számít

Ha keresztyén vagy, ez nagy igazság a számodra, mert ez az igazság az, ami hatalmas fontosságot ad annak, amivé Krisztusban leszel, s amit majd teszel. Istennek van egy terve. Ezért ha kiválasztott téged, és elhívott Magához a tervének nap-nap utáni feltárásában, akkor számít, hogy hol vagy és mit teszel ott, ahol vagy.

Hadd szemléltessem egy példával. Bármely teológiai rendszer szerint, amely az üdvösség kérdésének végső döntését emberekbe helyezi, az üdvösség valami olyasmi, mint vonatra szállás, amely elvisz téged a környezetedtől. Ez a vonat kívülről jön, átmegy a városodon, és folytatja útját a dicsőség felé. A kegyelem természetesen ebben benne foglaltatik. Istennek természetesen nem kellett vonatot küldenie. De a te tevékenységed még mindig benne van. Amit azonban én tanítottam, az más. Eszerint a rendszer szerint te még csak a peronon sem álldogálsz. Otthon vagy. De Isten jön a vonattal, leszáll róla, elmegy a házadhoz, és csodát tesz az életedben. S aztán arra utasít, hogy élj neki ott, mert ez a fontos a számára.

Ha látod ezt, felfogod majd, hogy a legfontosabb dolog ebben az egész világegyetemben nem az, hogy mi történik az államfők halljaiban, vagy a világ legkiválóbb tudósainak laboratóriumaiban, hanem hogy mi történik benned. Ez ad fontosságot bárminek, amit teszel. Ez azt jelenti, hogy te számítasz.

Most azt mondd: „De hát én nagyon jelentéktelen vagyok: nem vagyok fontos.” A világ szemében ez lehet igaz. De nem igaz az Isten számára. Shakespeare *Lear király* című művében van egy börtönjelenet, ahol egy sereg önző nemes egy öregember, név szerint Gloster szemét készülnek kivájni. Ez gonosz cselekedet, és a saját önző céljaik érdekében készülnek megtenni. A színen velük van egy nagyon-nagyon mellékes szereplő. Még neve sincs. A *dramatis personae* listájában csak szolgának nevezik. Senki sem figyel rá. Mindazonáltal ebben a színben előretör, hogy megvédje Glostert. Végül az egyik nemes ellene fordul, és a kardjával egyszerűen levágja. Aztán folytatják az öregember megvakítását. Ki fontos ebben a színben? A világ azt mondaná: „a nemes”. Ha azonban ez a valóságos élet lenne és Isten szemszögéből néznénk a színt, akkor a helyes válasz „a szolga” lenne. Ő ugyanis a jó dolgot cselekedte a jó pillanatban.

Mi nem látjuk világosan az élet eme nagy drámáját. Isten az egyetlen, Aki a kezdettől fogva ismeri a véget. Mi nem ismerjük szerepünk fontosságát, de tudjuk, hogy Ő teremtett minket, s Ő is hívott el, hogy a dráma eme adott pillanatában, az „Idő”-nek nevezett színjátékban eljátszhassuk a nekünk Tőle adatott szerepet Jézus Krisztus tiszteletére. Eljátszod

ezt a szerepet? Fogsz Érte élni? Ez a lelki lényege annak a szövegnek, mely azt mondja el nekünk, hogy mindazok, akiket az Atya Jézusnak adott, eljönnek majd Hozzá, és senki, aki jön, ki nem vettetik.

81. fejezet: Senki ki nem vettetik, Jn6:37

37. Minden, a mit nékem ád az Atya, én hozzám jó; és azt, a ki hozzám jó, semmiképen ki nem vetem.

A Jn6:37 Isten Ígétének egyik nagy szövege. „a ki hozzám jó, semmiképen ki nem vetem”. Ez a vers tárja szélesre a menny hatalmas kapuját, és ígéri meg azt, hogy Jézus mindenkit befogad, akik az Atyához jönnek Általa. Ez azt jelenti, hogy az evangélium számodra adatott, ha meghallod és Krisztushoz jössz. Ez személyesen a tiéd.

Évekkel ezelőtt élt egy Klein nevű öreg német farmer. Istentelen ember volt. Jóllehet átellenben lakott az Evangelikál Lutheránus Egyházzal, oda soha be nem lépett, s természetesen az evangéliumban sem hitt. Egy napon azonban az egyház bibliaiskolája elkezdte tanítani a bibliaiskolásoknak az alábbi dicséretet:

Kegyelem! Bájosan hangzik,
Kellemesen a fülnek.
A menny is visszhangzik,
S az egész föld meghallja majd.
Üdvözülni egyedül a kegyelem által!
Ezt kérem én,
Jézus meghalt az emberiségért,
S Jézus meghalt értem.¹⁴⁰

Az utca túloldalán Klein úr hallotta a gyerekek énekét. Majdnem minden szót tisztán hallott. Mikor azonban elérték a „Jézus meghalt az emberiségért” sorig, azt így hallotta félre: „Jézus meghalt az öreg Kleinért, s Jézus meghalt értem”.¹⁴¹ A gondolat, hogy Jézus személyesen meghalt érte, végül gyökeret vert a szívében. Klein úr átvágott az utcán, bement a gyülekezetbe, részt vett az istentiszteleten, végül rábízta életét az Úr Jézus Krisztusra.

Ez az üzenete a Jn6:37-nek. Írd bele a saját neved a dalba, és mondd: „Jézus meghalt Nagy Máriáért, Kovács Jánosért, Barna Pálért, vagy bárhogyan is hívjanak”. Jézus érted is meghalt, ha eljössz majd Hozzá.

Hit és bizalom

Mielőtt folytatnánk annak vizsgálatával, mennyire kiterjedt ez a szöveg – milyen szélesre tárultak a menny kapui – először is azt kell megmagyaráznunk, mit jelen a „jönni” szó. Jézus mondja: „a ki hozzám jó, semmiképen ki nem vetem”. Mit jelent Hozzá jönni? Az egyik válasz a kérdésre az, hogy Jézus világosan a hitről beszél. Jézushoz jönni annyit jelent, mint hinni Őbenne. Az üdvösség eme csatornájáról van szó mindig a Bibliában. „Mert kegyelemből tartattatok meg, hit által” (Ef2:8), írta Pál az efézusbelieknek. „Hit nélkül pedig lehetetlen Istennek tetszeni”, mondta a zsidókhöz írott levél szerzője. A hit Jézusban odaszántság Jézus iránt, mikor valaki elhiszi, hogy Ő az, Akinek mondja Magát és megteszi, amit ígért mindenki számára, akik bíznak benne.

A nagy baptista igehirdető, Charles Haddon Spurgeon egyszer ezt írta a hitről: „A hit nem vak dolog, mert a hit ismerettel kezdődik. Nem spekulatív dolog, mert a hit olyan

¹⁴⁰ Az eredetiben verses formájú – a ford.

¹⁴¹ Az angolban valóban kissé hasonlít, mert a „meghalt az emberiségért” fonetikusán leírva: „*dájd for óll menkájnd*”, míg a „meghalt az öreg Kleinért” „*dájd for old men Klájn*” – a ford.

tényekben hisz, melyekben bizonyos. Nem holmi nem praktikus, álomszerű dolog, mert a hit bízunk, s a kijelentés igazságára alapozza a sorsát... A hit nem más, mint hinni, hogy Krisztus az, Akinek mondja Magát, s megteszi, amit ígért, és várni ezt Tőle”.¹⁴² Mivel Jézus megmondta, hogy meg fog halni az emberiség bűneiért, s bárkit üdvözít, akik odaszánják magukat Neki, az üdvözítő hit tehát hinni Benne, és letenni életünket a Megváltó kezeibe.

Nézzük meg ugyanazt a dolgot más módon is. Mi a hit? A hit egyszerű dolog. Ez a szem, mely Jézusra néz, pont ahogyan az izraeliták szemei a rézkígyóra néztek a pusztában, és meggyógyultak. A hit a kéz, mely megragad pontosan úgy, ahogyan Jákób megragadta az Úr angyalát, aki küzdött vele a Jabbok révénél, s nem engedte el, míg meg nem áldotta őt. A hit a száj, mely Krisztusból táplálkozik, éhségét az élő kenyérből, szomjúságát az élő vízből csillapítva. Emellett a hit a Krisztusba kapaszkodás is, mikor úgy látszik, hogy ez minden, amit az illető tehet. A hit a Krisztusra építkezés, hogy valamirevaló szerkezet kezdjen növekedni ezen az alapon. A hit kilépés a Krisztusban, mikor úgy látszik, nincs mire lépni, pont amiképpen Péter lépett ki a Galileai-tenger vizére Krisztus parancsára. A hit bizalom Krisztusban, s az ígéreteinek kipróbálása.

Nemrég bemutatkozott nekem valaki azzal a megjegyzéssel, hogy ő „K és H” keresztyén. Nem tudtam, mit akar mondani, de éreztem, mi következik.

„Mire gondolsz?” kérdeztem.

„Karácsonyi és húsvéti” válaszolta. „És olyasfajta keresztyén vagyok, aki karácsonykor és húsvétkor megy a templomba.” Könnyen megsérthettem volna, de visszakoztam, s helyette emlékeztettem magam egy másik keresztyénre, egy öreg szentre, aki önmagát „K és B” keresztyénnek nevezte. Ezeket a betűket a Bibliájába írta be azokhoz az ígérekhez, melyeket személyesen talált igaznak. A betűk jelentése: „Kipróbált és bebizonyosodott”.

Melyik vagy te? Egy „K és H” keresztyén vagy? A legtöbb esetben ő egyáltalában nem is keresztyén. Vagy „K és B” keresztyén vagy, aki hittel megpróbálta Isten ígéreteit, és személyesen győződött meg róluk?

Úgy érzem, valaki most ezt mondhatja: „De én nem hiszem, hogy képes lennék megtenni akár csak egyet is ezek közül a dolgok közül. Krisztusra akarok nézni, de nem vagyok képes, meg akarom ragadni, de látszólag erre sem vagyok képes. Táplálkozni akarok belőle, de látszólag még az erre irányuló akarat sincs meg bennem. Szemlátomást nem kapaszkodom bele az ígéreteibe, nem lépek ki, vagy nem bizonyosodok meg róluk.” Azonban nem tudsz egyszerűen csak behullani Krisztust téged váró kezeibe? Tegyük fel, tűz ütött ki valahol, s te csapdába estél a harmadik emelet párkányán. A párkányba kapaszkodsz az életedért. Alul ott vannak a tűzoltók a hálójukkal. Nos akkor nem vagy képes behullani, ami megment téged? Ez minden, amit Isten kér. Egyszerűen csak engedd el magad mindentől, ami visszatart téged Tőle – akár a vágyad ez, hogy a saját életedet éld, akár az önmagadról alkotott magasztos véleményed, akár a jócselekedeteid, bármi – és hullj bele az üdvösség hálójába, a Megváltó várakozó kezeibe. Jézus mondta: „a ki hozzám jő, semmiképpen ki nem vetem”.

Ki jöhet?

Hadd tegyem ezt még személyesebbé. Ki jöhet eszerint a szöveg szerint Jézushoz? A válasz: bárki. Hogyan jöhetnek? A válasz: bárhogyan. Mikor jöhetnek? A válasz: bármikor. Hogyan lehet ez még egyetemesebb? A 37. vers első fele elvontan fogalmaz: „*Minden*, a mit nékem ad az Atya, én hozzám jő”. Krisztus mondatának ez a része foglalkozik a kiválasztással. Többes számban szerepel, nagy számot jelöl. Elvont, mert nem tudjuk, hogy

¹⁴² Charles Haddon Spurgeon, *All of Grace* (Chicago: Moody Press, dátum nélkül), 46-47. oldal

kik az Isten által elhívottak. A vers második fele azonban egyszerre egyes számú és személyes – „aki”. Jézus így mondja a „te” szót: bárki is legyél, s bárhogyan és bármikor is jöjj.

Még ha nagy bűnös vagy, akkor is jöhetsz. A Biblia azt mondja nekünk, hogy Jézus nem az igazakat jött hívogatni, hanem „a bűnösöket a megtérésre”. Mi a bűnöd? Gyilkosság? Házasságtörés? Lopás? Nem számít. Ha Jézushoz jössz, Ő befogad téged. „A ki hozzám jó, semmiképen ki nem vetem.” Keresztyén szülők gyermekei, ti, akik elfutottatok apátok és anyátok Istenétől, ti is jöhettek! „A ki hozzám jó, semmiképen ki nem vetem.” Visszaeső! „A ki hozzám jó, semmiképen ki nem vetem.” Te közönyös! „A ki hozzám jó, semmiképen ki nem vetem.”

Nemrég találkoztam egy emberrel, aki közömbös volt Jézus iránt. Azt mondta nekem, hogy esetenként járt a Tizedik Presbiteriánus Gyülekezetbe, hozzátéve, hogy „valahányszor a barátaim úgy vélték, hogy szükségem van egy adag vallásra”. A vallás efféle expozíciója mentesíteni fog téged az igaz hittől és elvezet (a jólét hamis érzetével) a krisztustalan örökkévalóságba. A vallás senkit sem üdvözít. Krisztus üdvözít. Krisztus van tehát a te számodra, ha közönyös vagy. Gyere Őhöz! Jézus mondta: „A ki hozzám jó, semmiképen ki nem vetem”.

Hogyan jöhettek?

Aztán azt is szeretném, ha meglátnád: nincs korlátozás arra nézve, hogyan jöhet valaki, pontosan ahogyan az sincs korlátozva, hogy ki jöhet. Hogyan jöhetsz? A válasz: bárhogyan.

Egyesek futva jönnek. Ilyet sokszor láttam. Az evangélium prédikáltatott, s ezek a személyek úgy reagáltak, mint Zákeus, aki felmászott egy fára, hogy része lehessen Krisztus üdvözítő látványában, vagy Péter, aki hevesen belevetette magát a tengerbe, és Felé úszott. Az ő számukra az evangélium olyan volt, mint kulcs a zárhoz, vagy egy negyeddolláros az ital-automatához. Az eredmények azonnaliak. Sőt, látszólag a hit teljességével jöttek az evangélium teljes megismerésére. Gyakran a katolikusok, akik nem hittek Krisztusban személyesen, jönnek ezen a módon, mert gyakorta megvan a helyes érzésük Isten szuverenitásáról, igazságosságáról, bölcsességéről, és más attribútumairól, amivel kezdhetik, s evangélium mindent a helyére tesz náluk.

Mások akadozva jönnek Krisztushoz, szerencsétlen, tétova lépésekkel. Ők hinni akarnak: azt hiszik, hogy hisznek, s egy kicsit hisznek is, de aztán másrésről nem túl biztosak benne, hogy akarnak-e jönni. Ez nem jelent különbséget. Ezek szintén jöhetnek, mert Jézus szavai nem szabják meg jobban, miképpen jöhetünk, mint azt, hogy ki jöhet.

Talán egy vagy azok közül, aki visszakoztál, ellenállván a hitnek, ahogyan Pál, Ágoston, C. S. Lewis, és sokan mások is ellenálltak. Ez sem számít, ha végül leteszed az életedet az Úr Jézus kezébe. Hadd szemléltessem ezt neked személyesen is. Régebben a Pennsylvániai Egyetemen a Campus Crusade for Christ evangelizációs szervezet munkatársai elkezdtek beszélgetni egy fiatal fekete diákkal, aki látszólag keresztyén volt, de nem nagyon érdeklődött a keresztyén dolgok iránt. Főleg az elsősök kosárlabdacsapata iránt érdeklődött, és az első évfolyamának őszén állandóan csak ezért munkálkodott. Valójában ellenállt az evangéliumnak, de a Campus Crusade csapata ezt akkor nem tudta. Meghívták őt egy őszi konferenciára, ahol én is felszólaltam. Nem akart eljönni. Nem volt pénze, mondta. Adtak neki tanulmányi ösztöndíjat. Akkor azt mondta, hogy nem tudja, miképpen kell odamenni. A csapat felajánlotta, hogy elviszik. Mikor megérkezett a konferencia helyszínére, nem vacsorázott, ezért inkább kiment megenni egy hamburgert ahelyett, hogy az első összejövetelre ment volna el. A vacsorája azonban nem emésztette fel az összejövetel teljes idejét, így mégiscsak bejött oda úgy nagyjából félidőben. Én nem láttam ezt a diákot bejönni, de ahogyan az ajtón belépett (azon gondolkodva, hogy vajon képes lesz-e megalakítani az

elsős kosárlabdacsapatot – a végső próbákat hétfőn tartották), én épp ezt mondtam: „Isten szeret téged, akárki is vagy, és kínál egy tervet az életedhez”. Ez úgy megérintette őt, mintha közvetlenül Istentől származott volna. Leült és figyelt. Végül odaszánta az életét az Úrnak, és Krisztus üdvözítő kegyelmének leghatékonyabb bizonyágtevője lett az egyetem fekete közösségében.

Mikor jöhetek?

Végül, Jézus szavait azt illetően is „tágasak”, hogy mikor jöhetsz. Jöhetsz bármikor. Jöhetsz gyermekként. Örülök neki, ha a gyermekek meghallják az evangéliumot, és válaszolnak rá. Egyesek azt mondják, hogy nem prédikálhatunk a gyermekeknek, de ez nem igaz. A gyermekek rengeteget megértenek, ha valaki elég időt fordít a tanításukra. Aztán pedig képesek követni Jézust. Gyermek vagy? Ha az vagy, s képes vagy megérteni, amit mondok, akkor három dolgot kell tudnod. (1) Elég öreg vagy ahhoz, hogy vétkezz, (2) Elég öreg vagy ahhoz, hogy meghalj, és (3) Elég öreg vagy ahhoz, hogy Jézushoz jöjj. Csodálatos dolog gyermekként jönni. Ha gyermekként jössz, az egész élet előtted áll, melynek során Jézus olyan emberré alakíthat, amilyenné szeretné, hogy légy, s megtaníthat arra a munkára, amelyet neked szán. Örülök, hogy Jézus ifjú koromban hívott el engem, mert életem legtöbb döntését, még fiatal korban is, annak az elhívásnak a fényében és annak a ténynek a fényében hoztam meg, hogy indíttatást éreztem a prédikálás szolgálatára. Gyermekek, nem akartok hinni Jézusban, és követni Őt?

De lehet, hogy most egy vagy azok közül, akik ezt mondják: „Te mindebben tévedsz. Jöhettem volna, mint gyermek, de nem jöttem. Most már öreg vagyok, és nehéz változtatni. Számomra túl késő van.” Nem, nincs túl késő! Elismerem, egyre több nehézség merül fel az életkor előre haladtával. Vannak elmebeli szokásaink. A fiatal elme rendszerint nyitottabb. Isten azonban egyenlően viszonyul ezekhez a nehézségekhez is, és az idős férfiak és nők ugyanúgy jöhetnek. Te miért ne? Ha sokan azok közül, akik hosszú életet éltek azelőtt, hogy hittek volna Krisztusban, Krisztushoz jönnek, te miért ne lehetnél közöttük? Lehet, hogy már nem tehetsz túl sokat Jézusért az életkorod folytán, de mindent megtehetsz önmagadért. S a tiéd lehet nagyon nagy bizonyosság. Bár már nem sok idő maradt a Földön, hogy Őt szolgálj, de az örökkévalóságon keresztül dicsérheted majd Őt.

Spurgeon írta egyszer: „Ó kedves hallgatóim, gyertek Jézushoz! Gyertek reggel, mikor harmatosak az ágak, mert Ő nem vet ki benneteket. Gyertek a nap hevében, mikor a szomjúság gondja kínozza titeket, és Ő nem vet ki benneteket. Gyertek, mikor az árnyékok már hosszúra nyúltak, és az éjszaka sötétsége kezd körülvenni benneteket, mert Ő nem vet ki titeket. Az ajtó nincsen zárva, a kegyelem kapuja mindaddig nem zárul be, amíg az élet kapuja nyitva áll.”¹⁴³

Jössz hát?

Jössz hát Jézushoz? Az idő most van, a hely pedig az, ahol éppen most találod magad.

Sok évvel ezelőtt Egyiptomban jártam, s a hatalmas Nílus folyó partján álltam. Egyiptom az életét olyannyira a Nílus folyónak köszönheti, hogy az egyiptomiaknak még közmondásuk is van róla: „Egyiptom, a Nílus ajándéka”. A Nílus hozza a vizet, mely egyetlen nagy oázissá teszi az országot a sivatag közepén, az éves kiáradások hosszú ideje biztosítják a gazdag, sötét talaj trágyázását. Semmi sem nagyobb, és semmit sem becsülnek többre az egyiptomi életben a Nílusnál. Mégis, minden fontossága ellenére a Nílus ingyenes és bőséges

¹⁴³ Charles Haddon Spurgeon „High Doctrine and Broad Doctrine”, *Metropolitan Tabernacle Pulpit*, 30. kötet (Pasadena, Texas, Pilgrim Publications, 1971), 57-58. oldal

mindenki számára, akik a partján találják magukat. Bármelyik kutya, bármelyik tehén ihat Egyiptom folyójából annyit, amennyit csak akar. S ugyanez a helyzet Isten kegyelmével is. Isten kegyelmének folyója szabadon árad. Mindenki ihat belőle. Iszol? Csak le kell hajolnod, és ki kell meregetned.

82. fejezet: Isten megtartó ereje, Jn6:38-39

38. Mert azért szállottam le a mennyből, hogy ne a magam akaratát cselekedjem, hanem annak akaratát, a ki elküldött engem.

39. Az pedig az Atyának akarata, a ki elküldött engem, hogy a mit nékem adott, abból semmit el ne veszítsek, hanem feltámaszszam azt az utolsó napon.

János evangéliuma hatodik fejezetének tanulmányozása elvezetett minket az evangélium másik hatalmas témájához, az evangelikál, vagy református hitként ismert tantételrendszer újabb sarokkövéhez. Ez nem más, mint Isten megtartó ereje. A teológia eme összetevőjére időnként úgy utalnak, mint a szentek állhatatosságára (kitartására). De sokkal jobb Isten megtartó erejeként beszélni róla, mert Isten az, aki sokkal jobban kitart mellettünk, mint mi Őmellette. Egyszerűen szólva, ez a tantétel azt jelenti, hogy Isten soha nem kezd olyan munkába, amit nem szándékozik befejezni, ezért senki, aki a Jézus Krisztusba vetett hitre hivatott el, nem fog elveszni soha.

Fontos megértenünk ezt a nagy igazságot, mert a vele kapcsolatos ismeretünk (vagy annak hiánya) befolyással lesz így, vagy úgy az életünkre. Ha megértjük, lesz egy sarokkövünk, melyre felállhatunk, olyan alapunk, melyre építkezhetünk.

Soha, soha ki nem vetve

Isten megtartó erejének tanítása valójában az előző leckében tanulmányozott versben rejlik, jóllehet átugrottuk, hogy az evangélium kínálatának egyetemességét hangsúlyozzuk ki a bűnös emberek számára. Az ott tanulmányozott vers a Jn6:37 volt, melyben ezt olvastuk: „Minden, a mit nékem ad az Atya, én hozzám jő; és azt, a ki hozzám jő, semmiképen ki nem vetem”. Az igevers utolsó kifejezése – „a ki hozzám jő, semmiképen ki nem vetem” – természetesen megnyitja a menny kapuit bármelyik férfi, nő, vagy gyermek előtt, akik majd jönnek. Az evangélium a számodra van, bárki is légy. Ugyanakkor az is igaz, hogy az igevers Isten erejéről szól, mellyel megtartja, aki jön, mégpedig örökre. Különösen az eredeti szövegben látjuk ezt, mert a görög szöveg kettős tagadást tartalmaz, ami valójában azt tagadja, hogy a Krisztushoz jövők kivettetnek – akár most, akár később. Valamit megérthetünk ennek jelentőségéből, ha ekképpen fordítjuk a verset: „aki hozzám jön, soha-soha ki nem vetem”.

Ezt a témát jobban kifejezik a következő versek. Itt Jézus ezt mondja: „Mert azért szállottam le a mennyből, hogy ne a magam akaratát cselekedjem, hanem annak akaratát, a ki elküldött engem. Az pedig az Atyának akarata, a ki elküldött engem, hogy a mit nékem adott, abból semmit el ne veszítsek, hanem feltámaszszam azt az utolsó napon.” (38-39. versek)

Azaz... nem szabad elveszítenem senkit! Itt Jézus nemcsak annak ki nem vetését ígéri meg, aki Hozzá jön, hanem azt az elhatározását is kimondja, hogy a hozzá jövők közül senkit se veszítsen el. Luther Márton világosan látta ezt és így írt róla: „Krisztus itt ezt mondja: 'Az Annak az akarata, Aki elküldött engem, hogy senkit se veszítsek el'. Ő nemcsak tartózkodik majd attól, hogy kidobjon és elűzzön bárkit, de arra is elszánta Magát, hogy megtartsa őket Önmagánál és bárkit megakadályozzon abban, hogy elvegye őket Tőle.”¹⁴⁴

Minden hívő számára

¹⁴⁴ *Luther munkái*, 23. kötet, fordította Martin H. Bertram (St. Louis: Concordia, dátum nélkül) 66. oldal

Kik azok, akikről ez az igevers beszél? Kik azok, akik soha nem vesznek el? A válasz az, hogy ez a vers mindazokra vonatkozik, akik az Úr Jézushoz jönnek. A 39. vers ugyanazokra vonatkozik, mint a „minden” a 37. versben. Így bárki is légy, s bárhogyan is jöjj, ha eljöttél Jézushoz, mint Uradhoz és Megváltóddhoz, ez az igazság neked szól. Lehet, hogy a tudatában vagy, de az is lehet, hogy nem. Hihetsz benne, vagy sem. Ellenállhatsz neki, vagy sem. Nem számít. Ha tényleg hittél az Úr Jézus Krisztusban, akkor ez az igevers Magának Jézusnak a kijelentése arról az igazságról, hogy sohasem fogsz elveszni. Ő megtart majd téged. Ugyanolyan bizonyosan tudhatod, hogy egy napon majd a mennyben leszel, mint azt, hogy az Úr Jézus is ott lesz.

Hadd tegyem ezt még világosabbá. Az utolsó fejezetben szó volt róla, hogy néhányan bátran jönnek Jézushoz. Ők hallják az evangéliumot, és azonnal minden a helyére kerül. Hisznek benne, s abban a pillanatban olyan bizonyosak a saját üdvösségükben, mint majd negyven évvel később. Mások lassan jönnek, sokat kételkedve. Ők alkatilag óvatosak és ingadozók. Ők olyanok, mint a lepkék a kertben, melyek virágról virágra szállnak anélkül, hogy bármelyikre is leszállnának. Az üzletben munkahelyről munkahelyre, a keresztyén körökben gyülekezettről gyülekezetre vándorolnak. Soha nem biztosak teljesen az üdvösségükben. Ha megkérdezed őket, hogy hisznek-e Jézusban, mint a saját Megváltójukban, azt válaszolják, hogy hisznek, de nem bizonyosak benne, hogy eléggé hisznek. Olyanok ők, mint akiket az Isten tart meg? Igen! Ők ugyanúgy az Ő tökéletes gondviselése alatt állnak, mint aki bátran és teljes mértékben jön a kezdet kezdetétől fogva.

Ugyanaz igaz, földi pályafutásának bármelyik szakaszát is járja valaki. Vegyünk például egy gyermeket. Képes a gyermek, aki válaszolt Jézusnak, valóban hinni ezekben a dolgokban? Tudja, hogy mit csinál? A válasz: igen. „De még oly sok áll előtte. Még annyit kell növekednie és változnia. Nem lehetséges, hogy elméje más elképzelésekkel telik meg később, s eltávozik Krisztustól?” Egyáltalán nem. Jézus Krisztus ugyanis megtartja őt. Ha gyermek vagy, nézz előre egy egész életen át tartó szolgálatra Jézus Krisztus számára. Növekedni fogsz, s ahogyan majd növekszel, rájössz, hogy Jézus még csodálatosabb, mint amilyennek most gondolod. Rájössz, hogy valóban képes téged megtartani, és nem fogsz elveszni.

Valaki más a spektrum másik végén található. Idős ember vagy. Szembesülsz a betegségekkel, az egyre erőteljesebb mozgáskorlátozottsággal, végül a halállal. „Képes leszek magam erősen megtartani a hitben?” kérdezed. A válasz az, hogy Isten képes lesz rá. Ő kitart majd melletted. Ő idős korodban is ugyanolyan valóságos lesz a számodra, mint korábban. A halálban még közelebb lesz. Sőt, még ha nem is tudhatod, hogy melletted van, és megtart, s félsz, az sem változtat a tényen. Jézus Maga mondta ugyanis, hogy senkit sem veszít el azok közül, akiket az Atya adott Neki.

Most azt mondod: „De tételezzük fel, hogy esetleg eljutok arra a pontra, ahol megtagadom Őt”? Hadd bátorkodjam kijelenteni, hogy Jézus még ott is megtart téged. Vedd Péter példáját. Péter Jézussal élt három évig, de a letartóztatása és a megfeszítése idején átokkal és szitkokkal tagadta meg az Urat. S elhagyta Jézus Pétert? Nem! Péter abban a pillanatban messze került az Úrtól, ez igaz. Az Úr azonban nem volt messze Pétertől. Azt olvassuk, hogy megfordult, és ránézett Péterre, majd később megjelent neki személyesen is, és újra beállította őt a szolgálatba. Isten megtartó erejének eme tanítása mindenki számára szól. Neked is – bárki is légy, bárhogyan is jöjj, s bármit is tettél, vagy nem tettél.

Isten hűségese

Másodszor, Isten megtartó ereje nemcsak mindenkié, akik Jézushoz jöttek, hanem abszolút biztos is. Biztos, mert mind az akarat mind az erő azok megtartására, akik

Krisztushoz jöttek, az Istenéi. Nem volna meg ez a bizonyosság, ha az akarat és az erő emberi lenne.

A szöveg beszél Isten akaratától. A következő fejezetben kissé jobban megnézzük majd Isten akaratát. Isten erejéről dinamikus és ragyogó módon beszél a 2Tim2:12. Ebben az igeversben Pál, aki ismerte ezeket az igazságokat, ezt írja Istennek az ő lelki kincseit megtartó erejéről: „A miért szenvedem ezeket is: de nem szégyenlem; mert tudom, kinek hittem, és bizonyos vagyok benne, hogy ő az én nála letett kincsemet meg tudja őrizni ama napra” (2Tim1:12). Ez az igevers angolul is erőteljes, de különösen az franciául. Az egyik kifejezés francia fordítása az alábbi: *Il a la puissance de garder mon dépôt*. A hasonlat a bankvilágtól kölcsönzött, s a szó szerinti fordítás ekképpen hangzik: „Istennek van ereje megtartani azt, amit nála helyeztem letétbe”. Más szóval, ez az igevers azt mondja nekünk, hogy mikor hiszünk az Úr Jézus Krisztusban a saját üdvösségünkre, akkor valójában abban bízunk, hogy Isten képes megőrizni a lelki javainkat, s ez annak kimondása, hogy valóban meg is tartja majd.

Tőkeletések

Bíztál már Istenben a Jézus Krisztusba vetett hit által? Ha igen, gondold azokra a tőkebefektetésekre, amit Nála helyeztél letétbe. Először is, az üdvözítő hited. Képes azt Isten megtartani? Hát persze! Forduljunk a Bibliához, és olvassuk el Krisztus szavait: „Az én juhaim hallják az én szómat, és én ismerem őket, és követnek engem: És én örök életet adok nekik; és soha örökké el nem vesznek, és senki ki nem ragadja őket az én kezemből.” (Jn10:27-28) Majd megint: „Kicsoda szakaszt el minket a Krisztus szerelmétől? nyomorúság vagy szorongatás, vagy üldözés, vagy éhség, vagy meztelenség, vagy veszedelem, vagy fegyver-é?... De mindezekben felettébb diadalmaskodunk, Az által, a ki minket szeretett, mert meg vagyok győződve, hogy sem halál, sem élet, sem angyalok, sem fejedelemségek, sem hatalmasságok, sem jelenvalók, sem következők, sem magasság, sem mélység, sem semmi más teremtmény nem szakaszthat el minket az Istennek szerelmétől, mely vagy a mi Urunk Jézus Krisztusban.” (Rm8:35, 37-39)

Az Úr Jézus Krisztus szeretete. Micsoda téma! Milyen csodálatos tudni, hogy semmi sem választhat el ettől a szeretettől! Vannak próbára tevő dolgok, Pál is felsorol hármat az Isten szeretetétől elválasztó lehetséges okok közül a Róma 8-ban, de mindhármat elveti.

Első a bűn. Egy őszinte keresztyén tudja, hogy noha megigazult Isten által, még mindig bűnös, és naponta vétkezik szóban, tettben és gondolatban. Az ilyenek aggódnak, mikor a bűnökre tekintenek, melyek túl szorosan tapadnak a ruházatukhoz. „Mert mit mondunk a bűnről?” kérdezi Pál. „Krisztus meghalt (múlt idő) a bűneinkért, s így Isten szemében a bűneink mindörökre eltöröltettek.” A keresztyént a legeslegfelsőbb bíróság felmentette, ezért senkinek sincs joga újra elővenni az ügyét.

Másodszor Pál a fizikai szenvedésről beszél. S nemcsak a külső szenvedésről – nyomorúságról, éhségről, meztelenségről, veszedelemről, vagy pusztulásról – hanem a belső szenvedésről is, a lélek ama fájdmáról, amelyet gyakorta megtapasztalnak azok, akiknek Uruk és az evangélium miatt üldöztetés az osztályrészük. Ezt olvassuk: „Bizony te éretted gyilkoltak minket mindennapon; tekintettek bennünket, mint vágó-juhokat” (Rm8:36, a Zsolt44:23-ból idézve). Ez a szenvedés az, amelyben megismerhetjük Isten megtartó szeretetét.

Minden erre a szenvedésre vonatkozó szó érdekes, de a „nyomorúság” különösen élénk mentális képet ad róla. A nyomorúságnak fordított görög szó eredeti jelentése „nyomás”. Ez a *thlepsis* szó. Eredetileg ez bármiféle nyomást jelentett – a kéz ránehezedését az asztalra, a szél nyomását a vitorlán, és így tovább – idővel azonban olyan nyomást kezdett el jelenteni, amely valakire nehezedett rá. Ekkor az ige jelentése átváltozott a „lesújtani”,

vagy „zaklatni” értelemre, s a főnév is elkezdte a „megszomorítást”, a „lesújtást”, az „elnyomást” jelenteni. A latin nyelvben, melyből az angol „tribulation” szó származik,¹⁴⁵ a szó egy, a gabona cséplésére szolgáló eszközt jelentett. Ezzel verték ki a magot a pelyvából. Így mikor a szót a jelen élet megpróbáltatásaira alkalmazták, az ezeknek a megpróbáltatásoknak a pusztító jellegére vonatkozott.

Mi is ismerünk efféle megpróbáltatásokat. Időnként ez a hitük miatt zaklatottak fizikai elnyomását jelenti. Máskor a nyomás mentális, mely a kigúnyolásból, vagy a gyors járású társadalmunk feszültségeiből származik. Bármilyen legyen ez azonban, tudjuk, hogy nem választhat el minket Krisztus szeretetétől. Isten képes megőrizni a lelki lététjeinket az üdvösségre az eljövendő életben.

A harmadik potenciális ok, ami elválaszt minket Krisztus szeretetétől, a természetfeletti erők megtapasztalása. Pál azonban azt mondja, hogy még ezek sem képesek keresztülvinni az elválasztást. Ez nem holmi üres gondolat volt Pál számára. Ő ismerte a világban uralkodó lelki gonoszság fokát, s maga is harcolt ellene. Sőt, azt is tudta, hogy a küzdelem végső dimenziója volt az, ami öröklötten benne rejtett a keresztyén életben. Az efézusiaknak írta: „Mert nem vér és test ellen van nekünk tusakodásunk, hanem a fejedelemségek ellen, a hatalmasságok ellen, ez élet sötétségének világbírói ellen, a gonoszság lelkei ellen, melyek a magasságban vannak” (Ef6:12). A lelki erők azonban nem győzhetnek le minket.

A Biblia azt mondja, hogy Krisztus lefegyverezte „a fejedelemségeket és a hatalmasságokat, őket bátran mutogatta, diadalt vévén rajtok abban” (Kol2:15). Elválaszthatnak-e bennünket Isten szeretetétől a jelenvaló, vagy az eljövendő dolgok? Sem ezek, sem azok. Mert Isten kiválasztott minket Krisztusban a világ kezdete előtt, s vele leszünk a dicsőségben hosszasan azután is, mikor az idő már elvesztette a jelentését.

Isten kezemunkája

Üdvözítő hitünk azonban csak az egyik dolog, amit Istennél helyezünk letétbe. Ha keresztyén vagy, akkor az abba vetett hitedet is letétbe helyezted Nála, hogy Ő képes megvalósítani a veled kapcsolatos céljait már ebben az életben is. Az Ef2:10-ben ezt olvassuk: „Mert az Ő alkotása vagyunk, teremtetvén Általa a Krisztus Jézusban jó cselekedetekre, a melyeket előre elkészített az Isten, hogy azokban járjunk”. Más szóval, Mikor Jézushoz jövünk, akkor kilépünk az egyik fajta életből a másik fajta életbe, s annak a kezébe adjuk magunkat, Aki el van szánva rá, hogy formáljon minket, irányítson minket, nyomást gyakoroljon ránk, és (ha szükséges) még rugdosson is minket, hogy átformáljon az Úr Jézus Krisztus képmására.

Vehetünk még egy példát. Ha keresztyén vagy, akkor abban is hiszel, hogy Isten lát téged a kísértésekben. S képes azokban megtartani? Igen. Ezt olvassuk ugyanis: „Nem egyéb, hanem csak emberi kísértés esett rajtatok: de hű az Isten, a ki nem hágy titeket feljebb kísértetni, mint elszenvedhetitek; sőt a kísértéssel egyetemben a kimenekedést is megadja majd, hogy elszenvedhessétek” (1Kor10:13). Természetes, hogy Isten képes megőrizni a tőkeletétjeinket.

S most gondoljunk a csodálatos kamatokra, amit ezekre fizet! Nemcsak ebben és az eljövendő életben vagyunk biztonságban, de már a jelen áldásaiból is oly gazdagon részesülünk. Részesülünk a szeretetéből. Ott az öröm. Ott a minden képzeletet meghaladó béke. S ott van még ezer másik áldás mindemellett.

¹⁴⁵ Az angol szó mai jelentése a megpróbáltatás, nyomorúság, például a Jelenések könyvének nagy nyomorúsága angolul *The Great Tribulation – a ford.*

Nekünk ezeknek a dolgoknak a valósága kell, hogy buzdítson az életünkben. Egyszer olvastam egy történetet egy kisfiúról, aki mindössze egyetlen pennnyel ment be egy bankba számlát nyitni. Odalépett a pénztároshoz és ezt mondja: „Kérem uram, szeretnék egy pennyt elhelyezni az önök bankjában.” A pénztáros komoly kifejezéssel az arcán vette át a pennyt, és írta jóvá a bank pénztárkönyvében. Átadta az elismervényt, majd a fiú távozott. Kisvártatva azonban visszatért, és megállt, a pénztárost nézve. „Tessék, mit tehetek önért, fiatal barátom?”, kérdezte a pénztáros. „Kérem uram”, mondta a fiú, „szeretném látni, hogy a pennym még mindig az önök bankjában van-e”. A pénztáros felmutatta neki az egypennyst. A fiú mosolygott, és elégedetten távozott.

A kíválságunk, hogy ugyanezt megtehetjük Istennel. Ő nem fárad bele a gyermekes kérdéseinkbe. Így ha eljön az idő (amint sok keresztyén számára eljön), mikor kételkedni kezdünk, a lelki dolgok és a saját biztonságunk valóságtartalmában, Isten rendezte így, ezért odamehetünk Hozzá, és mondhatjuk Neki: „Uram, szeretném látni, hogy a nálad elhelyezett lelki letétjeim még mindig a bankban vannak-e”. Ha megkérjük Őt, Isten megadja a bizonyosságot. Ezért írhatta Pál a filippibelieknek szóló levelében, csak az egyik bizonyosságot említvén: „Semmi felől ne aggódjatok, hanem imádságotokban és könyörgésekben minden alkalommal hálaadással tárjátok fel kívánságaitokat az Isten előtt. És az Istennek békessége, mely minden értelmet felül halad, meg fogja őrizni szíveiteket és gondolataitokat a Krisztus Jézusban.” (Fil4:6-7)

Hogyan áll a dolog veled? Van hited abban az Istenben, Aki képes mindent megcselekedni, amit megígért – képes üdvözíteni, képes visszatartani az elbukástól? Vagy bizonytalan és ingadozó vagy? Sok minden van, ami ingadozóvá tesz téged, ha először Isten helyett a világra nézel. Tanulj meg ehelyett Istenre nézni először, arra a nagy Istenre, Aki képes vigyázni a lelki letétjeidre.

83. fejezet: Isten akaratát Jézus erősíti meg, Jn6:40

40. Az pedig annak az akarata, a ki elküldött engem, hogy mindaz, a ki látja a Fiút és hisz ő benne, örök élete legyen; és én feltámaszszam azt az utolsó napon.

Semmi sem bizonyos ebben a világban, csak a halál, meg az adók! Így szól egy nagyon cinikus mondás. Ez részben igaz lehet egy meg nem váltott személy esetén, de nyilvánvalóan nem igaz a keresztyénekre. Jézus Krisztus ugyanis bármelyik pillanatban visszatérhet az övéiért, és akkor ők a halált elkerülik. Másrészt a keresztyén erre a mondásra annak megértésével tekint, hogy bármi is legyen a helyzet másokkal, számára legalábbis léteznek sokkal bizonyosabb dolgok.

Egy sor efféle bizonyos dologhoz érünk el János evangéliumának pont ezen a pontján. Ezek azért bizonyosságok, mondja Jézus, mert Isten az Atya és Isten a Fiú egyesített akaratán alapulnak. Felfoghatunk valamit ennek a bizonyosságnak az erejéből az egyik ígéret felidézésével, amit Jézus adott a követőinek. Ő mondta: „Ismét, mondom néktek, hogy ha ketten közületek egy akaraton lesznek a földön minden dolog felől, a mit csak kérnek, megadja nekik az én mennyei Atyám.” (Mt18:19) Ha igaz, hogy ez megtörténik a Földön a mi akaratunk vonatkozásában (mikor azt a Szentlélek áldja meg, és vezeti), mennyivel inkább igaz, hogy ez megtörténik mikor Isten az Atya, Isten a Fiú és a Szentlélek akaratai adódnak össze.

Ezt tehát a Jn6:40 értelme, melyben Jézus ezt mondja: „Az pedig *annak az akarata*, a ki elküldött engem, hogy mindaz, a ki látja a Fiút és hisz ő benne, örök élete legyen; és én *feltámaszszam* azt az utolsó napon”. Amint beljebb haladunk ebben a szövegben, nézzünk először Isten szuverén akaratára, majd a tényre, hogy ezt Jézus erősíti meg, harmadszor pedig azokra a területekre, ahol Isten az Atya, és Isten a Fiú akaratai összeadódnak, végül negyedszer arra az igazságra, hogy Isten el van szánva arra, hogy a ránk vonatkozó akaratát most vitelezze ki. A végkövetkeztetésünk az lesz, hogy Isten eme jó és tökéletes akaratát mindenkinek meg kell erősítenie, aki keresztyénnek nevezi magát.

Isten akarata

Isten szuverén akaratával kezdjük. Mit kell mondanunk erről az akaratról? Először is, felette és mögötte áll mindennek, amit csak ismerhetünk ezen a világon: valóban, ez minden dolog eredete, s az aminek megfelelően van elrendezve minden. Isten akarata abszolút. Korlátlan. Csak önmaga által meghatározott. Istennek nincs szüksége konzultációra terveinek megformálásában és kivitelezésében. Isten akarata független. Isten akarata kötött, mert nem kell igazodnia a változó körülményekhez. Sőt ez uralja a körülményeket, mert mindenható. „Mert én, az Úr”, mondja Isten, „meg nem változom” (Mal3:6). Jakab azt írja, hogy „Minden jó adomány és minden tökéletes ajándék felülről való, és a világosságok Atyjától száll alá, a kinél nincs változás, vagy változásnak árnyéka” (Jak1:17). Isten akarata ellenállhatatlan is, mert a kezdetektől fogva megmondta a véget, s megígérte: gondját viseli mindazoknak, akik hozzá jönnek.

Miképpen változtatnád meg Isten akaratát? Jobbá tennéd? Jobbá nem tehetnéd, mert Isten akarata szent, igazságos, jó és tökéletes. A tökéletességen nem vagy képes javítani. Rosszabbá tennéd? Természetesen nem, mert nem akarjuk, hogy Isten a tökéletesnél kevesebb legyen, még ha lenne is erre lehetőség.

„Ez annak az akarata, Aki elküldött engem”, mondja Jézus. Elolvassuk ezt, és megrettenünk, míg hozzá nem olvassuk, hogy Isten akarata a mi üdvösségünk. Spurgeon írta: „Ó Isten, reszketek a Te akaratodtól, s amíg nem olvasom azokat a sorokat, nem tudom, mi a

Te akaratod, de mivel tudom, hogy meg kell lennie, rettegve kuporodok a lábaidhoz, míg meg nem tudom, hogy a könyörület az Atya akarata, hogy a szeretet az Atya akarata, s aztán a szívem repesve és örömmel repül a kebledre, mikor meggondolja, hogy a te mindenható, változhatatlan akaratod ennyire jó akarat lesz, ennyire telve jóindulattal, ennyire teljes a szeretettel.”¹⁴⁶

Isten megerősített akarata

Másodszor, János evangéliumának ez a szakasza azt mondja el nekünk, hogy Isten jó és nagylelkű akaratát Jézus erősíti meg. Jézus valójában ezt mondja: „Igen, egyetértetek, ez az én akaratom is, elkötelezem magam, hogy ez a tökéletes és szerető akarat meg is valósuljon”.

Hadd szemléltessem ezt az igazságot azzal, ahogyan egy rendőr kötelezi el magát védelmezőként egy koronatanú számára, akinek meg kell jelennie a bíróságon. A tanút a bíróság beidézte. Ő veszélyben van, mert a vádlott barátai megpróbálhatják megölni, hogy elkerüljék a terhelő tanúvallomásának következményeit. A bíró odahívja a rendőrt. Ezt mondja: „Azt akarom, hogy ez a tanú megjelenjen a jövő pénteken a bíróság előtt, és nem akarom, hogy bármi baja essék. A maga gondjaira bízom őt. Legyen gondja rá, hogy 10:30-kor itt legyen a megadott napon.” A rendőr átveszi a tanút, és a védelmezője lesz, valójában ezt mondán: „Az ön akarata az én akaratom, kötelezem magam, hogy gondoskodok arról, hogy az illető a jövő pénteken a megadott órában itt megjelenjen.” Ez az, amit Jézus is tesz értünk azzal az egyetlen különbséggel, hogy a tanút a rendőr felügyelete ellenére bántalmazhatják, de Jézus felügyelete alatt a Neki adottak közül senkinek sem kell félnie attól, hogy valaha is elveszhet.

Jézus Isten akaratát első alkalommal akkor erősítette meg, mikor a keresztre ment. Ezt mondta: „Akkor azt mondtam: Ímé jövök; a könyvtekercsben írva van felőlem, hogy teljesítem a te akaratodat; ezt kedvelem, én Istenem, a te törvényed keblem közepette van.” (Zsolt40:8-9, v. ö. Zsid10:7) S tovább erősíti ezt az akaratot azzal, hogy mindenkit visszavon Magához a megszentelés által, akik eltévedtek, s ellenállhatatlanul vezeti őket addig a pillanatig, amíg majd az Atya elé állnak bűn, folt, vagy ráncok nélkül.

Biztos üdvösség

János evangéliumának ebben a szakaszában Isten ránk vonatkozó akaratának három területe van megemlítve. Először a 37. vers mondja, hogy Isten akarata megmutatkozik a *kiválasztásunkban*: „Minden, a mit nékem ad az Atya, én hozzám jó; és azt, a ki hozzám jó, semmiképen ki nem vetem”. Teljesen egyértelmű ennek az igeszakasznak a világos jelentése: Isten kiválasztott sok-sok embert, s mindegyiküket Krisztusnak adta, s ezek mindegyike el is jön majd Hozzá. A vers továbbá elmondja nekünk: Jézus azzal erősíti meg Isten akaratának ezt az összetevőjét, hogy megígéri, senkit nem vet el azok közül, akik így jönnek.

Nem értem, miért ellenzik sokan oly hevesen ezt a tanítást, hacsak nem azért, mert nem egyezik az ember normál gondolkodásmódjával, és ellentétes a vágyaival. Az emberek azt képzelték, hogy az emberi lények bűnük miatti felelőssége csökken, ha valaki a kiválasztásról beszél. Ez azonban nem igaz. Igaz hogy egyesek úgy prédikáltak a kiválasztásról, hogy abban benne foglaltatott az emberek felelősség-mentesítése, de ez inkább az ész diktátumainak, semmint Isten Ígéje világos tanításainak követéséből származik. Isten kiválaszt, mi azonban felelősek vagyunk. Azaz, állhatok a pulpituson, és prédikálhatok bármit, amit egy arminianus prédikálhat az ember bűnéről, s arról, hogy szükséges alárendelni

¹⁴⁶ Charles Haddon Spurgeon „The Father’s Will”, *Metropolitan Tabernacle Pulpit*, 19. kötet (Pasadena, Texas, Pilgrim Publications, 1971), 340. oldal

az akaratát az Úr Jézus Krisztusnak. Ha nem hittél az Úr Jézus Krisztusban, mint Megváltódban, ennek elmulasztása a te felelősséged, te máris joggal vagy ítélet alatt. *Neked* kell ezt megtenni. Neked kell önmagad átadni Neki. Ugyanakkor vehetem az ehhez hasonló szöveget is, és ugyanolyan erővel kimondhatom, hogy ha Krisztushoz jössz, ez azért történik, mert Isten kiválasztott téged a világ megalapítása előtt, és ellenállhatatlanul megelevenített kegyelem által, amivel a szemeid megnyíltak, s megláttad, kicsoda Krisztus, és az akaratod felindult arra, hogy magadhoz öleld Őt.

Valaki ezt azt üdvösség ajtajának leírásával szemléltette, amin két felirat volt látható. Kívül: „Jöjjön, aki csak akar.” Belül: „Kiválasztottak Krisztusban a világ megalapítása előtt.” Te azonban azt kérdezed: „De vajon én a választottak között vagyok?” Én nem tudom. Higgy Krisztusban: én majd akkor válaszolok, ha elfogadtad, vagy elvetetted Őt. Ha hiszel, az azért történik, mint Istennek, az Atyának az akarata megerősítést nyert Istennek a Fúnak az akarata által a te kiválasztásodban.

Másodszor, a 39. vers azt mondja, hogy az Atya akaratát a Fiú akarata a *megtartásunkban* is megerősíti. „Az pedig az Atyának akarata, a ki elküldött engem, hogy a mit nékem adott, abból semmit el ne veszítsek, hanem feltámaszszam azt az utolsó napon”. Ez az ígevers azt mondja nekünk, hogy Isten azt akarja: senki soha el ne vesszen azok közül, akik hisznek Jézus Krisztusban. Azt mondja, Jézus azzal erősítette meg az Atyának ezt az akaratát, hogy megígérte, az utolsó napon minden hívőt feltámaszt.

Érdekes, hogy szó szerint az ígéret ezt mondja: „abból semmit”. Ez természetesen azt jelenti, „semmit”, de a semlegesnemű főnév ennél többet is sugall. Ennek az a jelentése, hogy egyetlen részük sem fog elveszni azoknak, akik valaha is hittek Jézusban. Nem a lélek üdvössége ez, amiről itt Jézus Krisztus beszél, hanem a teljes üdvösség. Mind lélekben, mind testben üdvözülni fogunk. A szöveg emlékeztet minket Isten Mózesnek tett ígéretére az egyiptomi zsidó exodus korából. Mikor Isten megszabadította a népet, nem egyeseket szabadított meg, másokat hátrahagyván. S nem úgy szabadította meg a népet, hogy a javaikat hátrahagyta volna. Ez volt az ígéret: „Egy pata sem marad hátra.” Így szól ez az ígéret is, miszerint semmi, ami bármelyikünkkel kapcsolatos, nem fog elveszni.

Végül, Isten akaratát Jézus megerősíti azzal is, hogy most *új életminőségbe lépünk*. A 40. versben ezt olvassuk: „Az pedig annak az akarata, a ki elküldött engem, hogy mindaz, a ki látja a Fiút és hisz ő benne, örök élete legyen; és én feltámaszszam azt az utolsó napon.” Az örök élet tulajdon a jelenben. Ezért teszi hozzá ez a vers az előzőhöz azt az ugyanolyan fontos gondolatot, hogy Isten el van szánva akaratának véghezvitelére bennünk itt és most. Nem szabad azt hinnünk, hogy Isten akkor kezdi el bennünk a munkáját, mikor hitre jutunk Krisztusban, s akkor fejezi be, mikor meghalunk, de teljességgel közönyös irántunk a két időpont között. Ez abszurd és nem biblikus. Épp ellenkezőleg, a tény, miszerint Isten az övéibe örök életet helyezett, bizonyítja, hogy akarata kiterjed az életünk, gondolkodásunk, tevékenységünk és növekedésünk módjára, itt és most.

Isten el van szánva

Más ígeversek is tanítják ezt. A Fil1:6 az egyik: „Meg lévén győződve arról, hogy a ki elkezdette bennetek a jó dolgot, elvégezi a Krisztus Jézusnak napjái”. Ez az ígevers azt jelenti ki, hogy Isten el van szánva tervének kivitelezésére a keresztyénben az élete során addig a pillanatig, amikor a keresztyén meghalt, vagy Jézus visszajön őt hazavinni. A Rm8:28 és 29 szintén beszélnek Isten jelen céljairól a keresztyén életében: „Tudjuk pedig, hogy azoknak, a kik Istent szeretik, minden javokra van, mint a kik az ő végzése szerint hivatalosak. Mert a kiket eleve ismert, eleve el is rendelte, hogy azok az ő Fia ábrázatához hasonlatosak legyenek, hogy ő legyen elsőszülött sok atyafi között.”

Ez figyelemre méltó kijelentés, ha megértjük. S hogy kereken kimondjuk a dolgot, ez azt jelenti: Isten nagy célja (melynek a kiválasztásunk, elhívásunk és megőrzésünk csak a részei) az összes Jézus Krisztusban hívőt személyt hasonlónak tenni Jézushoz. Ez azt jelenti: Isten annyira gyönyörködik a Fiában, hogy bűnös emberek millióit hívta Magához azért, hogy Jézus Krisztust reprodukálhassa bennük, és Krisztusok millióival tölthesse be azt a világegyetemet, amelyben annakelőtte csak egy volt. Nem azt jelenti ez, hogy megistenülünk. Isten még mindig Isten. Mi az Ő gyermekei vagyunk, részei az Ő teremtésének. Azt azonban jelenti, hogy hasonlítani fogunk Hozzá, olyanok leszünk, mint Jézus. Ez a lényeg a jelen átalakulásunk egész dolgában.

Nem gondolom, hogy ez azt jelenti: egyre jobban a tudatára ébredünk annak, milyen jókká válunk. Ennek az ellentettje az igaz. Egyre jobban annak ébredünk a tudatára, hogy mennyire bűnösök vagyunk – mint Pál, aki karrierjének a kezdetén „az apostolok közül a legkisebbnek” nevezte önmagát (azaz aláztatosan a „tizenharmadiknak”), de élete vége felé úgy látta önmagát, mint „a bűnösök közül az elsőt” (1Kor15:9, 1Tim1:15, v. ö. Ef3:8). Mi nem ébredünk a tudatára a növekvő szentségünknek. Mikor azonban egyre hasonlóbakká válunk Jézushoz, azzal egyre jobban a tudatára ébredünk a bűneinknek. S egyre több és több ellenőrzést engedünk Krisztusnak az életünk felett, így az Ő élete egyre jobban meglátszik majd bennünk. Más szóval, ez azt is jelenti, hogy megmutatkoznak azok, amiket a Biblia a Lélek gyümölcseinek nevez: „szeretet, öröm, békesség, béketűrés, szívettség, jóság, hűség, szelídség, mértékletesség” (Gal5:22). Ez szintén Istennek Jézus által megerősített akarata.

Van azonban a dolognak egy sötét oldala is. Ez pedig abból a tényből fakad, hogy elkerülhetetlenül lesznek időszakok, mikor a Isten szuverén és ellenállhatatlan akarata összeütközésbe kerül a mi akaratunkkal, s megpróbálunk ellenállni az elkerülhetetlennek. Mikor ez megtörténik, Isten elkezd velünk foglalkozni, s ez a foglalkozás egyre élesebbé válik, amíg vissza nem térünk arra az útra, amiről elhatározta, hogy azon járjunk.

A tudomány világában manapság mindenki a kontinensek ama folytonos elmozdulásáról beszél, amit egyre jobban megerősíteni látszanak a Föld magjából vett különféle minták, és a Föld felszínén végzett pontos mérések. Eszerint az elmélet szerint a Föld felülete (mind a szárazföld, mind a víz alatti területek) hatalmas, lemezeknek nevezett táblákra oszlanak. Ezek a lemezek lassan, de folyamatosan mozognak. Így például Észak- és Dél-Amerika egy lemez részei, ami távolodik Európa lemezétől körülbelül 1 inch per év sebességgel. Az Egyesült Államok nyugati partján ugyanez a lemez elhalad a Csendes-óceán alatti hatalmas lemez mellett. Ebben az esetben a sebességkülönbség nagyobb, a tudósok szerint éves szinten 4-8 inch nagyságrendű. Senki sem ismeri az erőket, amelyek a hatalmas földterületeket mozgatják. Ezek azonban mozognak, s a mozgásuk egyrészt állandó, másrészt ellenállhatatlan.

A szemléltető példa ereje abban rejlik, hogy a földrengések rendszerint a lemezek találkozásának vonalai mentén pattannak ki, de – és ez fontos – nem minden ponton végig a vonal mentén. A Szent András törésvonal ennek egy példája. Egyes helyei pusztító földrengések voltak, mint például a san franciscoi 1906-ban, vagy délebbre az, amelyik 1972-ben Managuát döntötte romba Nicaraguában. Ugyanannak a vonalnak más pontjain soha nem volt földrengés, és várhatóan nem is lesz. Mi a különbség? A különbség egyszerűen annyi, hogy a nagy földrengések ott történnek, ahol a két lemez egymásnak feszül, és gátolják egymás mozgását. Növekszik a nyomás, majd végül hirtelen következik be a változás. 1857-ben a Szent András törésvonal csendes-óceáni oldala majdnem harminc lábnyit ugrott előre a Los Angeles közelében levő Fort Tejonnál. Másrészt vannak helyek, ahol nincsenek földrengések, mert a földtömegek nem akadnak össze, s a változás fokozatos. A geológusok a mozgásokat ezeken a területeken csúszásnak nevezik.

Alkalmazhatom ezt Isten akaratára a te életedben? Isten akarata számodra ellenállhatatlan, mint a nagy, kontinentális lemezek mozgása. Lehet, hogy nem értjük Isten

akaratát, de az mindenképpen és az önmaga által megszabott sebességgel mozog. Mit fog cselekedni? Ellenállsz neki? Ha igen, az erők felszaporodnak, és Isten heves változásokat visz végbe az életedben. Vagy, engedsz neki fokozatosan? Akkor mintegy Isten kegyelme által naponta megnyílnak a szemeid és látni fogod az Ő útját és járását az életedben.

84. fejezet: Hitetlen zúgolódások, Jn6:41-47

41. Zúgolódának azért a zsidók ő ellene, hogy azt mondá: Én vagyok az a kenyér, a mely a mennyből szállott alá.

42. És mondának: Nem ez-é Jézus, a József fia, a kinek mi ismerjük atyját és anyját? mimódon mondja hát ez, hogy: A mennyből szállottam alá?

43. Felele azért Jézus és monda nékik: Ne zúgolódjatok egymás között!

44. Senki sem jöhet én hozzám, hanemha az Atya vonja azt, a ki elküldött engem; én pedig feltámasztom azt az utolsó napon.

45. Meg van írva a prófétáknál: És mindnyájan Istentől tanítottak lesznek. Valaki azért az Atyától hallott, és tanult, én hozzám jó.

46. Nem hogy az Atyát valaki látta, csak az, a ki Istentől van, az látta az Atyát.

47. Bizony, bizony mondom néktek: A ki én bennem hisz, örök élete van annak.

Az egyik legbiztosabb ténye a keresztyénségnek, hogy mikor az ember teljes lelki romlottságának és Isten üdvözítő, kiválasztó kegyelme szükségességének tanításait prédikálják, sokan meg fognak neheztelni. Ez igaz volt Krisztus napjaiban, és igaz manapság is. Sőt, nem is kell messzire mennünk, hogy kortárs, vagy történelmi példákat találjunk.

A zsidó vezetők

Krisztus korában pontosan ez történt. Nem csodálkozunk tehát, mikor látjuk, hogy Jézus tanítását Isten kegyelmének szükségességéről az üdvösségben – amit a Jn6:35-40-ben olvashatunk – azonnal a tiltakozás és a neheztelés kitörése követi Izrael bizonyos vezetőinek részéről. Az evangélium szerzője így számol be erről a pillanatról: „Zúgolódának azért a zsidók ő ellene, hogy azt mondá: Én vagyok az a kenyér, a mely a mennyből szállott alá. És mondának: Nem ez-é Jézus, a József fia, a kinek mi ismerjük atyját és anyját? mimódon mondja hát ez, hogy: A mennyből szállottam alá?” (41-42. versek)

Ezekben a versekben személyiségváltás történik azokhoz a versekhez viszonyítva, melyeket korábban olvastunk, s valószínűleg a hely sem ugyanaz. Eddig a pontig Jézus a szabadban beszélt a tömegekhez, akik a Galileai-tenger túlsó partjáról követték Őt Kapernaumba. Most azokhoz a vezetőkhez szól, akik hallották a tanítását, s valószínűleg a kapernaumi zsinagógában beszél, amint azt az 59. vers sugallja. Ebben a beszélgetésben Jézus újra elmondja a tanítását, s mind az Ószövetségből, mind a tapasztalatból vett bizonyítékokkal támasztja alá.

Az első dolog azonban, amit olvasunk, hogy a zsidó vezetők „zsémbeltek ellene”. A Károli-fordítás a „zúgolódtak” szót használja. Mit jelent ez? Ennek, valamint annak megértéséhez, hogy milyen közel van ez ahhoz, amit mi teszünk az evangéliummal fennálló viszonyunkban, meg kell értenünk, hogy a „zúgolódás” szó egyike azoknak a különleges szavaknak a nyelvben, melyek egyedül azért léteznek, mert úgy hangzanak, mint az általuk leírt dolgok.¹⁴⁷ A sziszegés a másik ilyen szó, a csilingelés a harmadik, s a zümmögés a negyedik. Efféle szavak egyedi jellegük miatt gyakorta használatosak a költészetben. Az egyik legelső példája ennek (amit hangutánzás néven szoktak emlegetni) Arisztóphanész *A békák* című színművében szerepel, ahol az alábbi sor adatik azoknak, akik a békák brekegését hivatottak utánozni:

Brekekeke! Kurutty! Kurutty!

¹⁴⁷ Lásd a Jn6:10-15 elemzését.

Közismertebb példa Edgar Allan Poe „A harangok” című verse. Bizonyos fokig az egész vers hangutánzó, de ezek a sorok jó példája lesz ennek:

Gyásznak vasharangja bong,
Dongva bong,
S benne mennyi ünnepélyes
Gondolat borong,
Bongó, búskomor szavát
Megdermesztett éjen át
Elborultan érzi mind a szív.

Ebben a strófában a Poe által választott szavak emlékeztetnek a leírt dologra. Pontosan ugyanezen a módon a zúgolódás is hasonlít arra a hangra, amit az emberek kiadnak, mikor nem értenek egyet valakivel, és tiltakoznak az ellen, amit mond. A zúgolódás az a zavaros hang, ami keresztülfut a tömegben, mikor az emberek haragosak, és nem értenek egyet valaki tanításával. Ezt tették Krisztus korának vezetői Krisztus tanításának vonatkozásában. Mások ugyanezt teszik ma. Valójában ez olyan bűn, amitől csak kevesek mentesek, ha egyáltalában van ilyen ember.

Krisztus válasza

Az is érdekes, hogy a zsidó vezetők ellenvetései inkább a Krisztus személyére vonatkozó kritikák formáját öltötték, semmint a tanításához kapcsolódtak volna. Figyeljük meg, nem ezt mondták: „Három oka van annak, hogy nem érthetünk veled egyet, s amiért a nézeteiden tévesnek tartjuk”. Krisztus tanítása túlonként következetes és önmagában is hiteles volt ehhez. Ehelyett a személyében támadták meg Őt, valójában ezt mondván: „Ne figyeljete rá. Ő egy senki Galileából, egy József nevű ácsmester fia. Figyeljete ránk.” Ezzel elárulták teljes sznobságukat, kimutatták büszkeségüket, és feltárták tudatlanságukat. Az irónia mindebben az, hogy nem fogták fel a szüztől való születést, s hogy Krisztus valódi Atyja az Isten volt.

Mit válaszolt Jézus? Fontos megemlíteni, hogy Jézus a válaszában nem Önmagát védte személyes szinten, amiképpen mi valószínűleg tennénk. Ezt természetesen Ő is megtehetette volna. Ehelyett azonban visszatért a tanítására, és újra elmondta azt, két bizonyítékot szolgáltatván. Ez a hallgatói számára szóló felszólítás volt arra, hogy ők maguk vizsgálják meg a tanítását. Végül, miután elmondta tanítását és megadta a bizonyítékokat, Jézus azt is kijelentette, hogy mindez a végső időkre szól. Az erről szóló versekben ezt olvassuk: „Senki sem jöhet én hozzám, hanemha az Atya vonja azt, a ki elküldött engem; én pedig feltámasztom azt az utolsó napon. Meg van írva a prófétáknál: És mindnyájan Istentől tanítottak lesznek. Valaki azért az Atyától hallott, és tanult, én hozzám jő. Nem hogy az Atyát valaki látta, csak az, a ki Istentől van, az látta az Atyát. Bizony, bizony mondom néktek: A ki én bennem hisz, örök élete van annak.” (44-47. versek)

Ezeket a kijelentéseket egyenként kell megvizsgálnunk. Először Jézus a korábban mondottakat ismétli meg, de itt még élesebb nyelvezettel. Korábban ezt mondta: „láttatok is engem, még sem hisztek. Minden, a mit nékem ád az Atya, én hozzám jő.” (36-37. versek) Ez magában foglalja azt, hogy senki sem képes jönni Isten őt érintő speciális cselekedete nélkül, de ezt nem tagadólág mondja. Itt viszont igen. „Senki sem jöhet én hozzám, hanemha az Atya vonja azt, a ki elküldött engem.”

Ez az igevers a nyelvezetét tekintve annyira egyenes, hogy mindig is csatateret képezett azok számára, akik el akarják fogadni a kiválasztás Krisztus által itt tanított

tantételét, valamint azok között, akik racionális, vagy humanista alapon állnak annak ellene. Ezen vitatkoztak Ágoston és Pelágius, Kálvin és Arminius, Luther és Erasmus.

Utóbbi különösen érdekes. Erasmus megtámadta Luther Mártonnak az ember teljes lelki romlottságáról szóló tanítását egy kötetben, mely az emberi akarat természetére összpontosított, valamint arra, hogy az akarat rávehet-e az egy férfit, vagy nőt, hogy Isten felé forduljon. Erasmus azt mondta, képes erre. Sőt, azzal válaszolta meg Krisztus nyilvánvaló tagadását ebben az ígeversben – miszerint senki sem jöhet Krisztushoz, csak ha az Atya vonja oda, – hogy kijelentette: Isten ugyanúgy vonja az embereket, ahogyan a szamarat a gazdája ráveszi az elindulásra, mikor egy ízletes répát tart az orra elé. Az ember von, de a szamar akarat is nyilvánvalóan közrejátszik. Ennek az elméletnek megfelelően Isten kezdeményezi az üdvösséget, de az ember mindazonáltal közreműködik benne.

Ez értelmesnek látszhat a természetes emberi gondolkodásmód számára. De nem ezt tanítja a Szentírás, és Luther ezt nagyon nyíltan megmondta. Miféle jobb vonzás lehetne, mint Magának az Úr Jézus Krisztusnak a vonzása? Ő jelen volt az emberek között. Személyesen tanította őket. De mégsem jöttek Hozzá. Sőt, valójában megölték Őt. Luther erre a következtetésre jutott: „Az istentelenek nem ’jönnek’, még akkor sem, ha hallják az Ígét, amíg az Atya nem tanítja és vonzza őket belsőleg, amit Ő a Lelkének kitöltésével tesz meg. Mikor ez megtörténik, akkor következik a külsődlegestől eltérő ’vonzás’. Krisztus akkor a Lélek megvilágosítása által jelenik meg, s ezáltal az ember, aki passzív, miközben Isten beszél, tanít és vonz ahelyett, hogy maga keresne, vagy futna, a legédesebb elragadtatással repül Krisztushoz.”¹⁴⁸

Ez természetesen jó válasz volt. De még ennél is tovább mehetünk Krisztus kijelentése alapján. Luther kulcsszava az Erasmusnak adott válaszában a „passzív” volt. Azt mondta: az ember lelkileg passzív volt, tehetetlen, olyan tehetetlen, mint amilyen egy halott ember lehet, ha használhatjuk ezt a képet. A Jn6:44-ben azonban emellett az igazság mellett még az a gondolat is szerepel, hogy valójában az ember belülről áll ellen Istennek. Azaz nemcsak passzív, hanem romlott és makacs is.

Ezt az igazságot látjuk abban a szóban, ami az Atya munkájával kapcsolatban mondja, hogy Krisztushoz von egy férfit, vagy nőt. Ez a szó mindig magában foglal ellenállást a vonóerővel szemben. William Barclay egy sor példáját adja ennek a János evangéliumáról szóló áhítatos tanulmányában. Megmutatja, hogy ez a szó szerepel a súlyosan megterhelt háló partra vontatásánál, mely tele volt nagy halakkal (Jn21:6, 11). Ez a szó használatos Pálnak és Silásnak a hatóság elé vonzolására Filippiben (Csel16:19). Ez a szó jelenti a kard kivonását az övből, vagy hüvelyből (Jn18:10). Mindig jelen van az ellenállás elképzelése. Így itt is jelen van az elképzelés, miszerint a férfiak és a nők ellenállnak Istennek.

Furcsa azonban, hogy Barclay hozzáteszi: „Isten képes az embereket vonzani és vonzza is, de az ember ellenszegülése megghiúsíthatja Isten vonzását”. A furcsa ebben az, hogy egyetlen, általa felhozott példában sem volt soha az ellenállás sikeres. A halak kikerültek a partra. Pál és Silás a hatóságok elé kerültek. A kard kikerült a hüvelyéből. Ennél valóban tovább is léphetünk. Ahogyan Leon Morris jegyzi meg a magyarázatában: „Egyetlen példa sincs az Újszövetségben ennek a szónak a használatakor, mikor az ellenállás sikeres lett volna. A vonóerő mindig győztes, mint ahogyan itt is.”¹⁴⁹ Az emberek ellenállnak. Ebben megmutatkozik a romlottságuk. Isten ereje azonban mindig legyőzi az ellenállást azokban, akikről eldöntötte a világ megalapítása előtt, hogy Jézusnak adja őket.

Ez elcsüggesztő? Egyáltalában nem. Valóságban a tény, hogy Isten vonzza a férfiakat és nőket Krisztushoz önmaguk ellenére, a mi reménységünk.

¹⁴⁸ Luther Márton, *The Bondage of the Will*, szerkesztette J. I. Packer és O. R. Johnston (Westwood, N. J.: Revell, 1957), 311. oldal

¹⁴⁹ Leon Morris, *The Gospel According to John* (Grand Rapids: Eerdmans, 1971), 371. oldal

Bizonyíték

Ezen a ponton az Úr Jézus két bizonyítékkal támasztja a tanítását. Természetesen nem neki kell a bizonyíték. Az Ő szava elegendő volt. Mégis, ezeket szólván a vallási vezetőknek, alá is támasztja a mondandóját – először az Ószövetségre hivatkozva, másodszor a tapasztalatra utalva.

Az ószövetségi hivatkozása valójában az Ézs54:13 részleges idézése. „Meg van írva a prófétáknál: És mindnyájan Istentől tanítottak lesznek” (Jn6:45). Ahogyan a János evangéliumában áll, olvashatjuk ezt a verset azzal a gondolattal, hogy az idézőjelek között szereplő „mindnyájan” minden emberre vonatkozik, tehát Isten valamiképpen mindenkit megvilágosít, akár jön Krisztushoz, akár elutasítja a Krisztushoz jövetelt a saját akaratából. A teljes szöveg, ahogyan Ézsaiás leírta azonban azt mutatja, hogy nem ez a helyzet. „És *minden fiad* az Úr tanítványai lesznek.” Azonnal látjuk, hogy ez az igevers csak Isten gyermekeire vonatkozik, nem minden emberre, s ez magában foglalja, hogy valakinek először az újjászületés által Isten gyermekévé kell válnia ahhoz, hogy tényleg megértse a Krisztusról tanítottakat, és Hozzá jöjjön.

Jézus ezután azzal folytatja, hogy ezt az igazságot a tapasztalat is megerősíti. „Valaki azért az Atyától hallott, és tanult, én hozzám jő.” Miért van az, hogy te vagy én bemutatjuk az evangéliumot egyeseknek, de soha nem jutunk velük sehová, még ha a körülmények nagyon előnyösekné is tűnnek? S miért van az, hogy mások, maximális problémákkal és korlátozott értelemmel hisznek? Az egyetlen válasz az, hogy mert Isten tanította az egyik embert, de nem tanította a másikat. S mindazok, akiket Isten tanított, Jézushoz jönnek.

Élet a hit előtt

Végül, miután Jézus elmondta a tanítását és két bizonyítékot adott az alátámasztására, utoljára megismétli az Isten kegyelmének szükségességéről szóló tanítását a kiválasztásban. Ezt mondja: „Bizony, bizony mondom néktek: A ki én bennem hisz, örök élete van annak.” (47. vers)

Tudom, hogy sokan voltak, akik pont ellenkezően értelmezték ezt az igeverset mindahhoz képest, amit elmondtam. Ők azt feltételezték, hogy nekünk először hinnünk kell, majd azután, a hitünk eredményeképpen adatik meg nekünk az örök élet. Ez azonban azt jelentené, hogy olyan értelemben vesszük ezt az igeverset, ami ellentmond Krisztus összes megelőző tanításának. Valójában pedig ez összefoglalása minden előzőnek.

Talán Donald Grey Barnhouse gyakran elmondott hasonlata segít ennek megértésében. Képzeljünk el egy csatateret, ahol a csapatok előrenyomulnak, hogy elfoglalják a közvetlenül előttük levő hegygerincet. Hirtelen erőteljes ellentűzbe kerülnek, mire a katonák azonnal a földre vetik magukat, és mindaddig hason fekvő helyzetben maradnak, míg az ellenség tüze nem csitul. S képzeljük el azt is, hogy ezek a katonák vagy halottak, vagy élnek és sértetlenek. Mikor az ellenség tüze abbamarad, újabb parancs hangzik el az előrenyomulásra. Néhány katona természetesen felkel és elindul előre, míg mások, akik meghaltak, fekvéssel maradnak. Miért kelnek fel azok, akik felkelnek, és elindulnak előre? Azért, mert élnek, és hallják a parancsnok hangját. Vajon az, hogy felkelnek, ad nekik életet? Természetesen nem! Inkább fordítva van. Ugyanígy, aki „hisz” Krisztusban, azért teszi, mert már van „örök élete”. A hallás és a hit Isten új, a hívőbe ültetett élete létezésének jelei.

Ha még nem vagy keresztyén, ez a tanítás abban az értelemben vonatkozik rád, hogy Isten kegyelme a kiválasztásban a te reménységed. Nincs reménység önmagadban, sem a lelki eredményeidben, sem a képességeidben. Önmagadban képtelen vagy Krisztust választani. Milyen csodálatos hát, hogy Isten képes megtenni, amit te nem. Ő képes odavonzani téged. Örülj ennek és bizonyítsd be, hogy ő már munkálkodik benned a Hozzá jövetellel.

Másrésről, ha már keresztyén vagy, akkor arra buzdítalak: enged, hogy ezek a nagy tanítások elfoglalják az őket megillető és átformáló helyet a szívedben. Meg vagyok arról győződve, hogy Krisztus János evangéliuma eme fejezetében elhangzó tanítása alapelveinek elfogadása magában foglalja majd mind a mentális, mind a lelki forradalmat korunk oly sok keresztyénje számára. Ez természetesen magában foglalja majd a prédikálás és az evangelizáció, valamint a gyülekezeti élet és teológia sok más részének radikálisan eltérő megközelítését. A nagy kérdés ez: A keresztyén Szentírás mindenható Istene lesz a te Istened? Vagy, a mi Istenünk ennél valamennyivel kevesebb lesz valamennyire hozzáigazított a mi korlátozott látóhatárainkhoz? Hagyjuk, hogy az Úr Jézus Krisztus, Ágoston, Luther, Kálvin, és még nagyon sokak Istene legyen a mi Istenünk. Velük együtt minden erőt, fenséget uralmat, hatalmat és dicsőséget a mi üdvösségünk dolgában adjunk egyedül ennek az Istennek.

85. fejezet: A két manna, Jn6:48-51

48. Én vagyok az életnek kenyere.

49. A ti atyáitok a mannát ették a pusztában, és meghaltak.

50. Ez az a kenyér, a mely a mennyből szállott alá, hogy kiki egyék belőle és meg ne haljon.

51. Én vagyok amaz élő kenyér, a mely a mennyből szállott alá; ha valaki eszik e kenyérből, él örökké. És az a kenyér pedig, a melyet én adok, az én testem, a melyet én adok a világ életéért.

Néhány évvel ezelőtt hallottam egy történetet egy skótról, aki Amerikába jött. Vett egy jegyet az egyik hatalmas óceánjáróra. Nem volt túl sok pénze, ezért úgy döntött, hogy az élelmiszeren fog takarékoskodni, így sós kekszet, sajtot és gyümölcsöt halmozott fel indulás előtt. A hajó elindult, ő pedig elkezdte fogyasztani spártai élmét. Ez jól működött az első négy-öt napon. De aztán, ahogy a hajó közeledett New Yorkhoz, a sós keksz egyre jobban megszáradt, a sajt megpenészedett, s gyümölcs megromlott. A skót úgy döntött, hogy lemegy az étterembe, és eszik utoljára egy jót, mielőtt a hajó kiköt Manhattanban. De képzeljük el a meglepetését, amikor kiderült, hogy az étteremben semmiért sem kell fizetni, s bármit, amit megehetett volna, már benne foglaltatott a hajójegye árában, mielőtt elhagyta a brit szigeteket!

Sajnos, férfiak és nők ezrei viszonyulnak ezen a módon az élet igazi kenyeréhez, ami az Úr Jézus Krisztus személyében ingyenesen van felkínálva nekünk. Ő itt van mindenki számára. Szomorú tény azonban, hogy sokan inkább az emberi filozófiák száraz sós kekszt, vagy a jócselekedetek rothadt gyümölcsét eszik ahelyett, hogy Hozzá jönnének.

Jézus mondta: „Én vagyok az életnek kenyere. A ti atyáitok a mannát ették a pusztában, és meghaltak. Ez az a kenyér, a mely a mennyből szállott alá, hogy kiki egyék belőle és meg ne haljon. Én vagyok amaz élő kenyér, a mely a mennyből szállott alá; ha valaki eszik e kenyérből, él örökké. És az a kenyér pedig, a melyet én adok, az én testem, a melyet én adok a világ életéért.” (48-51. versek) Akkor értjük meg ezeknek az igeverseknek a teljes jelentését, ha felfogjuk, hogy bennünk Jézus hatalmas kijelentést tesz, kimond egy követelményt és felkínál egy csodálatos ígéretet.

Krisztus kijelentése

Az Úr Jézus által megfogalmazott kijelentés ezekben a versekben egészen egyszerűen az, hogy Ő „az élet kenyere”. Ebben a fejezetben másodszor írta le Magát ezzel a jelképpel, s maga a jelkép is az első nagy „én vagyok” kijelentést alkotja. Itt Jézust úgy látjuk, mint az élet kenyerét. Később majd ezt mondja: „Én vagyok a világ világossága” (Jn8:12, 9:5), „Én vagyok az ajtó” (Jn10:7, 9), „Én vagyok a jó pásztor” (Jn10:11, 14), „Én vagyok a feltámadás és az élet” (Jn11:25), „Én vagyok az út, az igazság és az élet” (Jn14:6, „Én vagyok az igazi szőlőtő” (Jn15:1, 5). Ezekkel a képekkel azt mutatja meg, hogy ő minden férfi és nő szüksége, s Ő az egyedüli út Istenhez, az Atyához.

A másik módja e szövegkörnyezet magyarázásának annak megemlítése, hogy ez a harmadik nagy ószövetségi kép annak leírására, hogy kicsoda Jézus Krisztus, és mit cselekszik. Az 1. fejezetben Jézus Jákób lajtorjájának képét használta fel, amelyen az angyalok fel- és alászálltak a mennyből. Ez azt érzékelteti, hogy Jézus az Akin keresztül Isten, az Atya kijelentetik az embereknek. A 3. fejezetben Ő a rézkígyó, amit Mózes emelt fel a pusztában. Itt a keresztre feszítés előképét látjuk, azét a munkáét, ami által a férfiak és nők kigyógyulnak a bűn kígyómarásából. Most pedig Ő az élet kenyere, az új manna, amivel az

Isten új népe tápláltatik a sivatagi vándorlásuk során. Természetesen kétféle manna létezik. Van manna, amiből a zsidó nép táplálkozott a pusztaságban Mózes vezetése alatt. Ez a manna fizikai életet adott nekik egy időre, de még ez a fizikai élet sem tartott örökké, s végül mindenki, akik ettek ebből a mannából, meghaltak. S van a manna, amit Jézus ad. Ez a kenyér azt az életet adja és tartja fenn, ami örökké tart.

Mit jelent, mikor Jézus azt állítja, hogy Ő az élet kenyere? Azt jelenti, hogy Ő képes kielégíteni az emberi lélek legnagyobb szükségleteit és vágyait. Képes betölteni a te szükségleteidet is, bármik is legyenek azok.

Ez nem azt jelenti, hogy Jézus betölti majd minden kívánságodat, vagy vágyadat, amid van, vagy amiről azt hiszed, hogy van. Ez azt jelenti, hogy Ő azt tölti majd be, amire a legnagyobb szükséged van. „Ezt mondd: „De vajon a kettő nem ugyanaz?” Nem, nem hiszem. Hadd mondjak egy példát. Vegyünk egy gyereket, aki a „szükségei” nagyon kiélezett érzésével nő fel, mint a legtöbb gyermek. Azt hiszi, szüksége van a cukorkára – mégpedig a nap minden egyes órájában, egész napon át. Azt hiszi, szükséges fennmaradnia, hogy megnézze a nagyon késő esti tv-műsort. Azt hiszi, képesnek kell lennie megszabni a saját időrendjét – akkor kelni, amikor akar, elmenni a barátaival, amikor csak akar, s akkor vacsorázni, amikor akar. Azt hiszi, szüksége van a szabadidőre, különösen akkor, mikor az anyja szól, hogy tegye rendbe a szobáját, vagy segítsen neki a házimunkában. Mindezek a dolgok „szükségletek” a gyermek nézőpontjából. De ha a felnőtt mindezekbe beleengedi a gyermeket, az eredmény egy rakoncátlan és utálatos kölyök lesz. Sőt mi több, mikor a gyermek felnőtt, megpróbálja majd mindenki másra rákényszeríteni a zabolátlan vágyait, és könnyen a börtönben végzi.

Mi hát az, amire a gyermeknek szüksége van? Nem az, amiről a gyermek *azt hiszi*, hogy szüksége van rá. Valójában a gyermeknek fegyelemre van szüksége. Szüksége van a jó és a rossz viselkedés mércéire, s arra, hogy valaki ragaszkodjon ezekhez a mércékhez. Kell, hogy szeressék, legyenek céljai, vezessék és bátorítsák.

Ugyanígy a mi reális szükségleteink is gyakran eltérnek elképzelt szükségleteinktől, s a valós szükségleteink azok, melyekre Jézus Krisztus a válasz. Megtaláljuk Benne az üdvösséget. Megtaláljuk benne az örök életet. Szeretve vagyunk, célokat kapunk, valamint buzdítást az életben. „Én vagyok az életnek kenyere”, mondta Jézus. Ebben benne foglaltatik, hogy nekünk Belőle táplálkozva kell növekednünk.

Ebben a fejezetben Jézus azt adja meg nekünk Önmagáról, mint kenyérről, amit a teológia „progresszív kijelentésnek” nevez. Ez olyan, mintha Önmaga titokzatosságát, mint egy kenyérdarabot tartaná az öklében, majd lassan, ujjanként nyitná ki a kezét, így akik Őrá figyelnek, fokozatosan látnák meg az igazságot. Először a mennyei kenyérről beszélt, amit az Atya ad az embereknek (32. vers). Ez volt az első ujj kinyitása. Miután a tömeg kíváncsivá lett, Jézus kinyitotta a másik ujját is, rámutatván, hogy Ő az a kenyér, amelyikről beszélt (35, 48. versek). Végül, a most vizsgált versekben egészen kinyitja a tenyerét és megmutatja, hogy a kenyér az Ő teste, ami halálra adatik majd a férfiakért és nőkért. Ő mondja: „És az a kenyér pedig, a melyet én adok, az én testem, a melyet én adok a világ életéért” (51. vers).

Örülök, hogy Jézus a keresztről beszélt a továbbiakban, mert Krisztus nélkül a keresztnak semmi haszna sincs a számunkra. Nézhetünk az Ő példájára, arra, ahogyan élte az életét. Csodálhatjuk azt. Az élet egyedül azonban nem segít. Csodálhatjuk az életét, de nem élhetjük meg azt. Emellett, minket elítél az az élet, mert annak mércéje az, amit Isten tőlünk, mint teremtményeitől megkövetel. Egy Krisztus keresztnél szintén nem lenne semmi hasznunkra. Elítélne minket. Szerencsére azonban több is van. Jézus azzal folytatta, hogy a keresztről beszélt, hogy majd meghal és feltámad azon. Most már van remény. Ő halt meg a mi bűneinkért. Békességünk büntetése rajta van, s az Ő sebeivel gyógyultunk meg. Feltámadott életében most nekünk is van életünk. Igaz mivoltában, a halálán keresztül most igazaknak nyilvánítatunk a szent és szerető Isten szemében.

Ahhoz, hogy megértsük ezeket a dolgokat, nemcsak azt kell megértenünk, hogy Krisztus miért valóban mennyből jött kenyér, de azt is, hogy miért szükséges Ő a lelki élet számára.

A követelmény

Ezek a versek nemcsak Krisztus kijelentését tartalmazzák, ami nagy kijelentés, hanem egy követelményt is megfogalmaznak. A követelmény az, hogy táplálkozzunk belőle. Ez azt jelenti, hogy higgy Jézusban, bízd Rá az életedet, fogadd be Őt úgy magadba, hogy Ő a részeddé, és te az Ő részévé válj. Ez pontosan az a cselekedet, amiről a 37. vers beszél, ahol arra kapunk buzdítást, hogy „jöjjünk” Krisztushoz, tudván, hogy akik Hozzá jönnek, soha ki nem vettetnek. Jöttél már? Nem azt kérdezem, hogy tudsz-e Krisztusról? Sokan tudnak Krisztusról, de soha nem jöttek Hozzá. Az ördög is tud Róla, de gyűlöli. Arra gondolok: odaszántad már az életed neki úgy, hogy most igazából az életed Jézusé? Ha nem azt kell mondanod: „Úr Jézus Krisztus, azt szeretném, hogy tudd: én mindent elfogadok, amit a Szentírás mond a bűnömről, és arról, hogy szükségem van Rád. Tudom, hogy nem vagyok szent. Elismerem, hogy saját erőfeszítéseimmel nem tudok a kedvedben járni. Egyben azt is elismerem, hogy meghaltál értem a kereszten kétezer évvel ezelőtt, s azt szeretném, ha az a halál az én halálom helyettesítője lenne. Én a tiéd akarok lenni. Fogadj be engem most a követődként, az egyik gyermekedként.”

A férfiak és nők sok különféle szót használtak, mikor ebben a témában imádkoztak. Sokan, akik ezt elolvasták, más módon jutottak el idáig, s más szavakat mondtak. Mégis, a megtapasztalás a lényegét tekintve ugyanaz. Annak megtapasztalása ez, hogy mindent, amit hozhatnál, veszni hagysz, hogy üres kézzel jöhess annak az igazságos mivoltnak az átvételére, amit Jézus Krisztus ad. Ennek nincsen semmiféle helyettesítője. Ha még nem tetted ezt meg, nem vagy keresztyén, nem számít, mennyit tudsz a keresztyén hitről. Viszont ha megtetted, akkor már keresztyén vagy, s tudod, hogy Isten beléd helyezte az örök életet, és megtart téged az utolsó napig.

Amit mondtam, az erőteljes módon az evés látványának elképzeléséből származott. Gondoljuk végig, mi foglaltatik benne az evésben. Először is *szükséges*. Más dolgok is szükségesek, de nem ugyanolyan mértékben. Valaki kardoskodhat amellett, hogy a testedzés szükséges. Igen, valóban jó a számodra. De ha nem eszel, nemsokára nem leszel képes végezni a gyakorlatokat. Másvalaki mondhatja, hogy az elme gyakoroltatása is szükséges. Igen, de ha elmulasztasz enni, nagyon hamarosan már arra sem leszel képes, hogy leülj, és olvass, vagy világosan gondolkodj. Enned kell, hogy élhess. S lelkileg is így van: táplálkoznod kell az Úr Jézus Krisztusból, ha lelkileg élni akarsz és erőssé válni.

Miképpen táplálkozol Krisztusból? A Biblia tanulmányozásán keresztül. Ez az egyik ok, amiért oly nagy hangsúlyt helyezek Isten Ígétének rendszeres tanulmányozására a *Bibliatanulmányozás órájában*. Ezért van az, hogy a gyülekezetemben minden egyes szolgálatom során ugyanúgy bibliamagyarázatot is mondok a prédikáció mellett. Ezért támogatom a területi bibliatanulmányozást, amelynek során az emberek informálisan találkozhatnak, hogy együtt tanuljanak és növekedjenek, miközben eszik és kutatják az Ígét. Ezek azok az eszközök, melyek segítségével te és én táplálkozhatunk Jézusból. Ezeket semmi sem helyettesíti.

Ha használjuk az Ígét, Isten kapcsolatba hoz minket Jézussal. Felhasználja arra, hogy elménkhez eljuttassa a legszükségesebbet, feltárja és helyesbíti a bűneinket, s teljesen természetes, hogy azon az úton vezet, amelyen haladnunk kell.

Azután az evés *mindig válaszreakció egy megérzett szükségre*. Fizikai kifejezésekkel ez a táplálás szükségessége, és a táplálás szükségességének érzése az éhség. Ugyanez a helyzet lelkileg is. Mikor jön valaki az Úr Jézus Krisztushoz, mint Megváltóhoz a napi

táplálékért, miután hitre jutott Benne? Akkor, amikor felismerte a szükségét. Ha lelkiileg mindenre elégségesnek tekinted önmagad – elégségesnek mind erre, mind az eljövendő életre – akkor nem valószínű, hogy az Úr Jézus Krisztushoz fogsz jönni. Ha azonban kipróbáltad e világ csábításait, és sokakhoz hasonlóan te is üreseknek találtad azokat, akkor megvan benned a belső szükség és éhség érzése, ami majd Jézus felé hajt téged. Ha olvastad a Bibliádat, Isten megmutatja, hogy a szentség iránti szükséged majd Őfelé fordít téged.

Szolgálatom egy pontján egy sor fiatalemberrel beszéltem, akik más fiatalokhoz hasonlóan látszólag a szexhez, mint eszközhöz folyamodtak a szívükben érzett éhség kielégítése végett. Ez megragadta őket, ahogyan a bűn mindig is teszi. Élvezték. Nem látták, miképpen tartózkodhatnak ettől az életstílustól. Ez volt a számukra a minden. De az érdekes dolog az, hogy nem voltak boldogok. Nyomorultak voltak. Amint a régi közmondás mondja: „Ha olyan ügyes vagy, miért nem vagy gazdag?” Mondhatnánk azt is: „Ha a szex a megoldás, miért nem vagy boldog?” Ezeknek a fiatalembereknek fel kellett fogniuk, hogy bármi, ami nem Isten útja – ami elválaszt Jézus Krisztustól – üres dolog. Meg kellett látniuk, hogy Jézus az a kenyér, ami kielégít.

Mennyire szeretném ezt világossá tenni! Csak Jézus az, Aki megelégit. Noked soha nem kell messzire menned, hogy rátalálj azokra, akik az ellenkezőjét állítják. A Madison sugárút nem másért létezik, mint hogy az ellenkezőjét mondja. S állandóan ezt mondja: vegyél autót, boldog leszel. Vegyél részt ezen az utazáson, boldog leszel. Használd ezt a mosószert: boldog leszel. Ez azonban nem igaz. Ne add el az elsőszülöttséget egy tál lencséért. A valódi öröm a világegyetem nagy Istenének ismeretéből származik Jézus Krisztusban, valamint az Ő örök dicsőítésében.

Harmadszor, az evés mindig *magunkévá tételt* jelent. A cselekvés nem elég. Lehetséges leülni egy banketten és beazonosítani az összes tálat anélkül, hogy a francia nevükön szólítanánk azokat, a *potage de légumes*-től a *crêpes suzette*-ig. De ha nem eszel belőlük, akkor mindez semmi hasznodra sincsen. Ugyanezen a módon lehetséges érteni a keresztyén tantételeket olyan jól, hogy képes légy megmondani, hol tévednek mások – hol téved Barth, hol téved Brunner, hol téved Boice – de még mindig elveszett vagy, ha nem veszed magadhoz személyesen Jézus Krisztust.

Ez természetesen elvezet az evéssel kapcsolatos utolsó lényeges ponthoz. Az evésnek *személyesnek* kell lennie. *Noked* kell enned. Ezt senki nem képes megtenni helyetted. S ugyanez igaz az Úr Jézus Krisztussal fennálló kapcsolatra is. Nem mondogathatod: „Nos, a férjem hisz... a feleségem hisz... a gyermekeim, vagy a szüleim hisznek.” A kérdés ez: *Te* hiszel? *Te* táplálkozol Jézusból? Remélem, hogy soha nem csapod be a feleségedet, vagy a férjedet, vagy a gyerekeidet, vagy a szüleidet azzal, hogy megkéred őket: tegyenek meg valamit, amit te nem akarsz megtenni személyesen, hanem inkább a legjobbat adod neki magadból azzal, hogy megengeded Istennek, hogy olyan személlyé tegyen, amilyenné mindig is akart tenni.

Élet, vagy halál

A mindebben foglalt legutolsó dolgokat már korábban említettük. Ezeknek a Jézusban való hit, vagy nem hit kérdéséhez van közük. S mik ezek a dolgok? Ezek az „élet”, és a „halál”. Ez nemcsak egy kis boldogság kontra több boldogság, vagy részbeni megelégedés kontra nagyobb megelégedés kérdése. Ez élet, vagy halál kérdése. Ismerni Jézust az élet – most és mindörökké. Elutasítani Őt öngyilkosság.

Nincs nagyobb dolog ennél, amellyel bárki szembetalálkozhatna a normál emberi létezés menetében. Lesz életed? Isten az élet forrása, s Ő bőségesen adja azt. Vagy azt az örök halált választod, ami abból származik, hogy Teremtőd és Megváltód helyett önmagad teszed meg a lelki horizontod központjává?

Ne tedd azt, amit a tékozló fiú tett. Azt hitte, megtalálja az életet, mikor elhagyta az atyját, hogy örömekre leljen a városban. Mai zsargonnal azt mondaná, hogy „kiéli magát”. Ezért vette az örökségét, és pazarlóan erkölcsstelen életet kezdett élni. S megtalálta az életet? Nem, olyan életre lelt, ami egy zsidó szemében a halál jelképe volt. Tisztátalan állatokat etetett. Mikor kezdődött az élet a tékozló fiú számára? Csak mikor meglátta a szükségét, elhagyta akaratos múltját, s visszatért atyjához. Ezt kívánom neked is, ha egy vagy azok közül, akik valójában soha nem adták át akaratukat Jézusnak, s nem tértek vissza hozzá. Nem jössz Hozzá? Jézus csodálatos. Ő tényleg az. Ő a legjobbat akarja neked. Miért ne járnád akarattal ezt az utat?

86. fejezet: Bizony, étel és ital, Jn6:52-59

52. Tusakodának azért a zsidók egymás között, mondván: Mimódon adhatja ez nekünk a testét, hogy azt együk?

53. Monda azért nekik Jézus: Bizony, bizony mondom néktek: Ha nem eszitek az ember Fiának testét és nem iszjátok az ő véré, nincs élet bennetek.

54. A ki eszi az én testemet és iszja az én vére, örök élete van annak, és én feltámasztom azt az utolsó napon.

55. Mert az én testem bizony étel és az én vérem bizony ital.

56. A ki eszi az én testemet és iszja az én vére, az én bennem lakozik és én is abban.

57. A miként elküldött engem amaz élő Atya, és én az Atya által élek: akként az is, a ki engem eszik, él én általam.

58. Ez az a kenyér, a mely a mennyből szállott alá; nem úgy, a mint a ti atyáitok evék a manna és meghalának: a ki ezt a kenyeret eszi, él örökké.

59. Ezeket mondá a zsinagógában, a mikor tanít vala Kapernaumban.

Néhány évvel ezelőtt az USA Egyesült Presbiteriánus Egyháza felülvizsgálta a Szabálykönyvét, s ezzel együtt azokat a fogadalmakat is, melyeket a szolgálók tettek a beiktatásuk során. Volt ezek között egy kifejezés, „az egyház békessége, tisztasága és egysége”, aminek a támogatásával mindenki egyetértett, akik szolgálókká váltak. Megígérték, hogy „tanulmányozzák” ezeket a pontokat, ami azt jelentette, hogy elősegítik ezeket. A probléma abban a tényben rejlik, hogy nem mindig volt lehetséges az egyház békességét és tisztaságát együttesen támogatni. A békességet fenn lehet tartani a tisztaság nélkül is. De mindkettőt egyszerre már problémát jelentett. S ennek oka az volt, hogy az igazságnak mindig lesznek ellenségei, és a tiszta tanítást is mindig ellenezni fogják. Valójában azt is ki merem jelenteni: a keresztyén tapasztalat egyik szabálya az, hogy az erős tanítás erős tanítása elkerülhetetlenül viszályt szít valamelyik sarokban.

Ez a tapasztalat egyáltalán nem korlátozódik a mi korunkra. Ez visszamenőleges egészen az Úr Jézus Krisztus koráig. Ennek egyik példáját látjuk azokban az igeversekben, melyek rögtön Jézus ama állítását követik, hogy ő képes a testét adni a világ életéért.

Jézus mondta. „Én vagyok amaz élő kenyér, a mely a mennyből szállott alá; ha valaki eszik e kenyérből, él örökké. És az a kenyér pedig, a melyet én adok, az én testem, a melyet én adok a világ életéért.” (51. vers) Ez felbosszantotta az Őt hallgatókat, aminek az lett az eredménye (amint olvassuk), hogy elkezdtek egymás között tusakodni, „mondván: Mimódon adhatja ez nekünk a testét, hogy azt együk?” (52. vers) Ekkor azonban Jézus még erőteljesebb kifejezésekkel ismételte meg az állítását. Ezt mondta: „Bizony, bizony mondom néktek: Ha nem eszitek az ember Fiának testét és nem iszjátok az ő véré, nincs élet bennetek. A ki eszi az én testemet és iszja az én vére, örök élete van annak, és én feltámasztom azt az utolsó napon. Mert az én testem bizony étel és az én vérem bizony ital. A ki eszi az én testemet és iszja az én vére, az én bennem lakozik és én is abban. A miként elküldött engem amaz élő Atya, és én az Atya által élek: akként az is, a ki engem eszik, él én általam. Ez az a kenyér, a mely a mennyből szállott alá; nem úgy, a mint a ti atyáitok evék a manna és meghalának: a ki ezt a kenyeret eszi, él örökké.” (53-58. versek)

Érdekes megjegyezni mintegy bepillantásként korunk problémáiba, hogy azoknak válaszolva, akik megütköztek a tanításán, Jézus nem próbálta meg azt tompítani, hogy ízletesebb tegye. Ha valamit, hát pont az ellenkezőjét tette. Úgy tűnik – végkövetkeztetés gyanánt – hogy Jézus szerint a tanításra vonatkozó igazság vezet a valódi békességhez, nem pedig a békeségnek kell uralkodnia a tanítás rovására.

Nem az úrvacsora

De mit jelentenek ezek a szavak? Mit jelent enni Krisztus testét, és inni az Ő véré? Ha meg akarjuk ezt érteni, először annak megértésével kell kezdenünk, hogy ezek – ellentétben sokak, például Raymond E. Brown ebbéli hitével, ahogyan az Anchor Bible sorozat átfogó kommentárjában kifejti – nem az úrvacsorára, vagy az úrvacsorai szolgálatra vonatkoznak.

Sokan ekképpen tekintettek János evangéliumának hatodik fejezetére, különösen azok, akik teológiája nagy és misztikus jelentőséget tulajdonít a sákramentumoknak. Általánosan szólva, három fő nézet alakult ki az úrvacsoráról. Az első nagyon szó szerinti. Ez a római katolikus és az ortodox közösségek, valamint egyes anglikán és episzkopális gyülekezetek nézete. E gyülekezetek hívői szerint a kenyér és a bor az úrvacsorai szolgálat során a szó szoros értelmében átalakulnak Jézus Krisztus testévé és vérévé a felszentelt pap által, s így legalábbis egyesek számára Krisztus áldozatának megismétlésévé válnak. Világos, hogy akik ezen az állásponton vannak, azoknak Krisztus szavai a János 6-ból a misére, vagy az eukarisztikus áldozatra utalnak. Ezek szó szerint írják le a történeteket. A hívő szó szerint eszik az Úrból.

Az úrvacsora második nézete az, amelyik pusztán emlékeztető, vagy bizonyágtevő. Ez az értelmezés az „ezt cselekedjétek az én emlékezetemre” szavakra, valamint Pál kijelentésére összpontosít: „Mert valamennyiszer eszitek e kenyeret és isszátok e pohárt, az Úrnak halálát hirdessétek, a míg eljövend” (1Kor11:26). Természetesen van igazság ebben a nézetben, de abban gyenge, hogy nem jelzi, milyen speciális módon lehet Jézus jelen azokkal, akik részt vesznek az összejövetelen.

A harmadik, ami Kálvin János és a református egyháztestületek nézete is egyben, hogy Jézus ténylegesen jelen van az úrvacsorán, de lelkileg, és nem fizikailag. Kálvin ezt a nézetet a „valódi jelenlét” tanításának nevezte. Gyakran mondjuk Istenről beszélve, hogy Isten mindenütt jelen van. Ez nem azt jelenti, hogy Ő fizikailag van jelen a fizikai tárgyakban, mert az panteizmus lenne. Ez azt jelenti, hogy lelkileg van jelen. Azt is mondjuk, hogy Isten speciális módon van jelen azokkal, akik az Ő gyermekei, mert bennük lakozik. Így a keresztyénekben valamiképpen jobban jelen van, mint a világban. Sőt, még keresztyénekként is gyakran mondjuk, hogy Isten néha jobban jelen van velünk, mint máskor, ami alatt (feltételezem) azt értjük, hogy néha jobban a tudatában vagyunk a jelenlétének, vagy hogy a kommunikációs vonalak néha nyitottabbak. Ugyanebben a vonatkozásban, de kibővített értelemben beszélünk az Úr Jézus Krisztus valóságos jelenlétéről az úrvacsorában, Ez a jelenlét lelki. Ezt tehát lelkileg, azaz úgymond hit által lehet elfogadni.

Ez tehát a három nagy, az egyházakban uralkodó értelmezése az úrvacsorának, melyek alapján, különösen az első esetében Jézusnak a János 6-ban olvasható mondásait értelmezték.

Nézetem szerint azonban az úrvacsora ezekben a versekben egyáltalában nem jön számításba. Miért? Először is azért, mert a fenti szavak elhangzása idejében az úrvacsora még nem került bevezetésre. Másodszor, mert a János 6-ban Jézus a hitetlenekhez szólt, míg az úrvacsora csak a keresztyének számára van. Harmadszor, mivel a János 6-ban szereplő evés és ivás az üdvösségre való, az úrvacsora során történő, annak részét képező evés és ivás viszont azok számára van, akik már üdvözültek, s a közösségről, a növekedésről és a szövetségről beszél. Negyedszer, mivel az úrvacsora nem hozza létre azokat az eredményeket, melyek itt Krisztus evésének és ivásának vannak tulajdonítva. Ez az utolsó a legfontosabb ok, mert teljesen nyilvánvaló, hogy hetente sok ezer ember vesz úrvacsorát, de mégis meg az örök életük, amiről Jézus azt mondja, hogy a Belőle való tényleges táplálkozás következménye.

Táplálkozás Krisztusból

Ha igaz tehát, hogy az evés és az ivás, amiről Jézus beszél a János 6-ban, nem az úrvacsorára vonatkozik, akkor mire vonatkozik? Vagy más szavakkal megfogalmazva mit jelent Jézusból táplálkozni? A válasz erre a kérdésre az, hogy Krisztus testének evése és az Ő vérenek ivása arra vonatkozik, amiről Jézus egész idő alatt beszélt. Azt mondta, hogy a férfiaknak és a nőknek „hinniük” kell Benne (29, 35, 47. versek). Hozzá kell „jönniük” (35. vers). Rá kell „nézniük” (40. vers). „Figyelniük” kell Rá, és „tanulniuk” kell Tőle (45. vers). Mindezek a fogalmak – hinni, jönni, figyelni, tanulni – utalnak arra amit a legtermészetesebb módon nevezünk hitnek. Az utolsó kifejezése – „enni és inni” azt hangsúlyozzák ki, hogy a hitben foglalt odaszánás valóságos, visszavonhatatlan, és ugyanolyan produktív az eredményeinek tekintetében, mint bármelyik szó szerint vett evés és ivás.

Odaszántad már magad Jézus Krisztusnak úgy, hogy Ő is olyan valóságossá vált a számodra, mint ez? Olyan valóságos Ő lelkileg a számodra, mint bármi, amit megízlelhetsz, vagy megfoghatsz? Ugyanannyira a részedet képezi Ő, mint az, amit megeszel? Ne gondoldj engem istenkáromlónak, mikor azt mondom, hogy ugyanolyan valóságosnak és hasznosnak kell lennie a számodra, mint a hamburger és a sült krumpli. Azért mondom ezt, mert jóllehet sokkal valóságosabb és hasznosabb ezeknél, a szomorú az, hogy sok ember számára sokkal kevésbé.

Ha Jézus nem vált annyira valóságossá a számodra, mint az evés és az ivás, hadd javasoljam, hogy valami hasonlót tégy, mint amit a menyasszony tesz, amikor a vőlegényének ígéri magát. A ceremóniát megelőzően a menyasszony tehet, amit akar. Valójában ha akarja, még az egész eljegyzést is semmisnek nyilváníthatja, mert még 1:58-kor is dönthet úgy, hogy tévedett, és nem mehet a 2:00-kor kezdődő ceremóniára. Amikor azonban a ceremónia megkezdődik, olyan helyre megy, ahol megesküszik, s az esküje, valamint a férje esküje alapján a feleségének nyilvánítatik. Ettől kezdve már nem önmagáé. Egyidejűleg a vőlegénye is esküt tesz neki, s nem kevésbé válik az övé, mint ő a vőlegényéé.

Alkalmazd ezt most arra, Aki az egyház hűséges szerelmese és Vőlegénye, s Akinek te és én a menyasszonyai vagyunk. Ő az, Aki udvarolt nekünk és megnyerni igyekezett minket. Nem mi választottuk Őt. Ő az, Aki először kimondta az esküket. Az Ő esküi az örökkévalóságban hangzottak el jóval a világ megalapítása előtt. Ő mondta: „Én, Jézus téged, John Smith, (Mary Jones, vagy bármi is legyen a neved) hites feleségül veszek. Isten és ezen tanúk előtt ígérem és fogadom, hogy szerető és hűséges férjed leszek gazdagságban és szegénységben, örömben és bánatban, betegségben és egészségben, mind az időben, mind az örökkévalóságban.” Mi belenézünk szerető arcába és szemeibe, hittünk az ígéretében, és megismételtük az esküjét.

Az egyház esetében valami nagy dolog történt aközött, hogy Krisztus elmondta ezt az esküt, és aközött, hogy mi megismételtük. Eközött és a mi eskünk között Krisztus a keresztre ment, ahol kifizette a végtelenül nagy árat a bűneinkért, megvásárolván bennünket, hogy szabadok lehessünk a bűntől, a vétectől és a szégyentől, mikor Hozzá jövünk. Erre emlékezve ismételjük: „Én, a bűnös, elfogadlak Téged Jézus eljegyzett férjemnek. Isten és ezen tanúk előtt ígérem és fogadom, hogy szerető és hűséges feleséged leszek gazdagságban és szegénységben, örömben és bánatban, betegségben és egészségben, mind az időben, mind az örökkévalóságban.”

Ez a hit. Ezt jelenti enni Krisztus testét és inni az Ő vérét. Ez Neki való odaszánást jelent. Ez az Ő ígéretének és a te érdekedben tett fogalmának az elfogadását jelenti, valamint ígéretének megismétlését, megesküdvén, hogy az övéi leszünk az örökkévalóságon át. Ha ezt már megtetted, úgy a jelenvaló életben megteendő legfontosabb dolgot tetted meg, függetlenül attól, hogy eddig mit értél már el, illetve mit érhetsz még el ezután. Ha nem, tudnod kell, hogy ma van az üdvösség napja. Ma van a Krisztussal való egyesülésed napja, ha te is akarod.

A táplálkozás eredményei

Egy további dolog van, amit meg kell látnunk ezeknek a verseknek a tanulmányozása közben. Ez pedig az, hogy a Jézusból történő táplálkozásnak különféle eredményei lesznek. Az igeversek hármát érzékeltetnek.

Először is megkapjuk a saját üdvösségünk bizonyosságát. Ezt az eredményt elsősorban az 54. versben látjuk, ahol az örök élet ajándékáról olvasunk, valamint Krisztus ama ígéretéről, hogy fel fog támasztani az utolsó napon. Mi az örök élet? Egyesek, akik nem értettek egyet az örök biztonság tanításával, azzal hogy akik Krisztushoz jönnek, soha nem vesznek el, azt hangoztatták, hogy az örök élet, amit az üdvösségben kapunk, az egyfajta speciális életminőség, nem pedig a végtelen hosszúságú élet. Miközben azonban én egy pillanatig sem tagadnám, hogy az örök élet speciális minőségű élet, meg vagyok róla győződve, hogy továbblépve azt is ki kell mondanunk: valóban örökké tartó is. Az örök élet Isten élete. Ennek nincs vége, mert Istennek sincs vége. Ezt az igazságot természetesen megerősíti ez az igeszakasz, mert Jézus az örök élet említése után azonnal megígéri, hogy akiknek az örök élte megadatott, azokat feltámasztja majd az utolsó napon (a 39-40 és 44. versekben is). Micsoda hatalmas ígéret! Milyen jó tudni, hogy soha semmi nem fog elválasztani minket attól, Aki szeret, és Aki szeretni tanított minket!

Másodszor, a Krisztushoz jövetelünk eredményeképpen egy átalakító szövetségre lépünk Vele. Ezt a gondolatot az 56. igevers fejezi ki ahol a Krisztussal való szövetség elképzelése van megemlítve – János evangéliumában első ízben. Később nagyon feltűnővé válik, különösen az utolsó beszélgetésekben. Itt Jézus ezt mondja: „A ki eszi az én testemet és iszsa az én véremet, az én bennem lakozik és én is abban”.

Mit jelent az, hogy Krisztushoz csatlakoztunk, Ő pedig hozzánk? A tény, hogy csatlakoztunk Krisztushoz, azt jelenti: változás történt életünkben és helyzetünkben. Az esküvő előtt a menyasszony helyzete egy volt, utána más lett. Például, megváltozott a neve. Ettől kezdve a férje nevét viseli. Változás állt be a jogi helyzetében is. Addig tetszése szerint adhatott, vagy vehetett ingatlanokat. Mostantól fogva a kettőjük aláírása szükségeltetik. Van egy pszichológiai változás is: érzi a finom különbséget a hajadon és a házasság állapotok között. Bekövetkezett egy szociális változás is, mely elhat egészen az olyan dolgokig, hogy kik lesznek a barátai, akikkel majd szórakozni megy, miképpen tölti az idejét, stb. Mikor történnek ezek a változások? A válasz az, hogy azonnal és egyszerre abban a pillanatban, mikor csatlakozott a férjéhez. S ez lelkiileg sincs másként. Mikor csatlakoztunk Krisztushoz a hit és az újjászületés által, új nevet kaptunk – most már Keresztyén-né vagyunk, nem pedig Bűnös kisasszony – továbbá új életmódot, amelyben új kapcsolatok és új kötelezettségek nyíltak meg előttünk.

Másrésről a tény, hogy Krisztus csatlakozott hozzánk, elsődlegesen azt jelenti, hogy megkapjuk az Ő életét, s egyre nagyobb bőségben kapjuk azt az örökkévalóságon át. Nekünk, ahogyan Pál mondja, be kell teljesednünk „az istennek egész teljességéig” (Ef3:19). Most éppen olyanok vagyunk, mint a literes üveg, amelyet megtöltöttek tengervízzel. Ez valódi tengervíz, de nem sok fért az üvegbe. Tegyük fel, hogy képesek lennénk megnagyobbítani az üveget úgy, hogy egy hektoliter vizet tartalmazhatna. Akkor még beletölthetnénk 99 további liter tengervizet. Minél nagyobbá válna az üveg, annál több víz férne bele, míg végül – ha elég nagyra nőne – az egész tenger teljessége beleférne. Ugyanezen a módon ígéri meg Isten, hogy megnöveli lelki képességeinket, amíg a végtelen Krisztus teljes élete nem lesz bennünk reprodukálva.

Végezetül, Jézus szavai azt is sugallják, hogy erőt kapunk a jelen való élet megéléséhez is, ha Belőle táplálkozunk. Ő mondja: „a ki engem eszik, él én általam” (57. vers) Ez az igevers elsősorban nem az örök életről beszél, hanem a jelenlegi, napi életünkről amit Krisztus erejében kell megélnünk. A Gal2:20 újabb kijelentése ugyanennek az

alapelvnek: „Krisztussal együtt megfeszítettem. Élek pedig többé nem én, hanem él bennem a Krisztus; a mely életet pedig most testben élek, az Isten Fiában való hitben élem, a ki szeretett engem és önmagát adta értemem”.

Az Úr Jézus Krisztus élete által élsz? Ez az élet itt van a maga teljes erejében és tisztaságában. Itt van, hogy táplálkozzunk belőle. Ezáltal az élet által, és csakis általa növekedhetünk.

87. fejezet: A tanítással próbára tett tanítványság, Jn6:60-65

60. Sokan azért, a kik hallák ezeket az ő tanítványai közül, mondának: Kemény beszéd ez; ki hallgathatja őt?

61. Tudván pedig Jézus ő magában, hogy e miatt zúgolódnak az ő tanítványai, monda nékik: Titeket ez megbotránkoztat?

62. Hát ha meglátjátok az embernek Fiát felszállani oda, a hol elébb vala?!

63. A lélek az, a mi megelevenít, a test nem használ semmit: a beszédek, a melyeket én szólok néktek, lélek és élet.

64. De vannak némelyek közöttetek, a kik nem hisznek. Mert eleitől fogva tudta Jézus, kik azok, a kik nem hisznek, és ki az, a ki elárulja őt.

65. És monda: Azért mondtam néktek, hogy senki sem jöhet én hozzám, hanemha az én Atyámtól van megadva néki.

Miután az Úr Jézus Krisztus elhagyta Júdeát, ahol ellenségeskedéssel találkozott, és elment Galileába, egy ideig úgy látszott, hogy az ottani emberek vonzódtak a tanításához és körülvették Őt. Csodákat tett Galileában – borrá változtatta a vizet Kánában, meggyógyította a királyi ember fiát, és megszorította a kenyereket és a halakat a Tibériás tengerénél. Ez akkora figyelmet keltett, hogy egy ideig mintegy ötezer ember követte Jézust, hogy hallhassák a tanításait. Rövid idő alatt azonban állításainak valódi természete a felszínre került. Mikor ez megtörtént, a követői közül sokan visszahúzódtak, és többé nem jártak vele. A János evangélium hatodik fejezetében az elejétől a végéig ezt látjuk.

Hogyan folytatódott a szolgálat Galileában? Pontosan úgy, ahogyan Júdeában. Az Úr Jézus Krisztus népszerű volt. Sokan követték Őt. Aztán mikor elkezdett tanítani, a tanítása vált annak mércéjévé, hogy ki az Ő tanítványa, s a legtöbben elfordultak. János tehát azzal zárja a fejezetet, hogy megmutatja, mi történt, de nem Krisztus bevallott ellenségei, hanem a Hozzá látszólag ragaszkodók között – követőinek általános csoportja (60. vers), valamint a tizenkettő (67. vers) között.

Kemény beszéd

Ha hasznót akarunk húzni az evangélium eme szakaszából, nagyon világosan meg kell értenünk, miért vonultak vissza azok, akik látszólag tanítványoknak tunk. János mondja: „Sokan azért, a kik hallák ezeket az ő tanítványai közül, mondának: Kemény beszéd ez; ki hallgathatja őt?” Majd hozzáteszi: „Tudván pedig Jézus ő magában, hogy e miatt zúgolódnak az ő tanítványai, monda nékik: Titeket ez megbotránkoztat?” (60-61. versek) Ennek oka abban a tényben rejlik, hogy Krisztus tanításait „kemény dolog” volt elfogadni. A görög szó a *skleros*, s ez világosan nem azt jelenti, hogy „nehéz megérteni”. A jelentése: „nehéz eltérni”. Amíg Krisztus követői nem értették Őt meg, addig körülötte maradtak, és kérdéseket tettek fel. Mikor azonban megértették Őt, akkor vonultak vissza. Azért vonultak vissza, mert a hallottak annyira ellentétesek voltak a saját nézeteikkel, hogy nem tudták azokat elfogadni.

Ez napjainkra és ránk is vonatkozik. Gyakran, mikor a hitvalló keresztyének kritizálják Isten igazi szolgáját, azt, aki valóban Isten igazságát szólja, s panaszkodnak, hogy a tanításai „kemények”, a valódi ok nem a tanítás nehézségében, hanem az emberek nem akarásában rejlik a hallottak elfogadását illetően. Talán összeütközésbe kerül a saját nézeteikkel. Talán eltér atyáik hagyományaitól. Ezek közül az emberek közül sokan más módon utánozzák Krisztus korának embereit, mert önmagukban zsörtölődve vonulnak vissza ahelyett, hogy odajönnének közvetlenül Jézus Krisztushoz és kimondanák problémáikat.

Mik voltak ezek a tömeg által keménynek vélt tanítások? Ugyanazok, amelyeket a férfiak és nők ma is nehéznek találnak elfogadni.

Először is ott van Krisztus megtestesülésének tantétele, minden következményével együtt az illetőre nézve. Jézus azt mondta, hogy Ő az igaz kenyér, amely a mennyből szállt alá (33, 38, 51. versek). Ez azt foglalta magában, hogy Ő már létezett a fizikai születése előtt, továbbá hogy speciális kapcsolatban állt Istennel. Ő volt Isten Fia, és rendelkezett isteni természettel. Úgy jött el, mint Isten azért, hogy emberi természetet öltson Magára. A tömeg nyilvánvalóan értette, amit Jézus mondott, mert a többi evangéliumban azt olvassuk, hogy mikor efféléket mondott, ők rögtön készek voltak ezt istenkáromlásnak tekinteni. Isten testben jött el? Ezt nem voltak képesek elfogadni. S ma is sokan vannak, akik nem fogadják el.

Másodszor, Jézus azt tanította, hogy Neki a keresztre kell mennie. Ez az igazság az 51. versben olvasható: „És az a kenyér pedig, a melyet én adok, az én testem, a melyet én adok a világ életéért”. Mennyire nehéz ezt elfogadni és igazán megérteni! Azok, akik Krisztust hallgatták, érvelhettek úgy, hogy megértik, ha valakinek meg kell fizetnie a saját bűnéért, sőt még meg is kell halnia, ha a vétek elegendően nagy. Megértették, miképpen szerezhető meg az üdvösség. De azt elképzelni, hogy Jézus Krisztusnak kell megszereznie az üdvösséget a számukra, s ezért nekik ingyenes ajándékként kell ahhoz hozzájutni Tőle, vagy egyáltalában nem kapják meg – ezt ellenszenvesnek találták. Ez az elsődleges nehézsége a legtöbb kortársunknak is a keresztyénség elfogadásával.

Végül Jézus azt tanította, hogy az ok, amiért a legtöbben nem hittek Benne azok, akik odafigyeltek Rá, mert önmagukban képtelenek voltak hinni, s végül csak azok voltak képesek hitre jutni, akikről Isten korábban eldöntötte, hogy Neki adja őket. Ezek az alapismeretei annak a tanrendszernek, ami a református hit néven ismeretes – az ember lelki tehetetlensége, hogy Isten kedvében járjon, valamint Isten kiválasztó kegyelmének szükségessége az üdvösségben. „Senki sem jöhet én hozzám, hanemha az Atya vonja azt” (44. vers). S Jézus mondta ezt is: „Minden, a mit nékem ad az Atya, én hozzám jő” (37. vers). Semmi sem alkalmasabb az emberi szív haragjának és lázadásának kiváltására, mint ez a tanítás. Ennek ellenére igaz. Krisztus nem vonakodott ezt hirdetni.

E tanítások mindegyike szembehelyezkedett a Krisztus idejében élők normál gondolkodásmódjával, s szembehelyezkedik a ma élők gondolkodásmódjával is. A kérdés ez: akarjuk-e megváltoztatni a gondolkodásmódunkat, hogy igazodjon Krisztus tanításához? Vagy kitartunk a tévelygésben? Nyilvánvalóan használnunk kell a Krisztus tanításával helyesbített tanítványságunkat, s meg kell tanulnunk a lelki dolgokat nem a saját értelmünk mértéke szerint felbecsülni.

Krisztus válasza

Jézus ezzel a kérdéssel válaszolt: „Titeket ez megbotránkoztat? Hát ha meglátjátok az embernek Fiát felszállani oda, a hol elébb vala?!” (61-62. versek) Nem gondolom, hogy ennek az igeszakasznak a jelentése magától értetődő, legalábbis nem volt az az igemagyarázók számára. Ők ugyanis különböző álláspontokra helyezkedtek, mikor utaltak rá. Egyesek úgy gondoltak rá, mint a keresztre utalóra. Egyesek úgy vélték, ez Krisztus felvitetésének jóslata. Hadd mondjam el, én mit gondolok a jelentéséről.

Néhány éve hallottam egy történetet Donald Grey Barnhousétól, ami erre a magyarázatra mindig emlékeztetni fog. Barnhouse külföldi missziós területeket látogatott meg, s miközben ezt tette, a családja Berlinben, Németországban élt. Volt Berlinben egy világhírű állatkert, amit Mrs. Barnhouse és a gyerekek gyakran látogattak. Így mikor Barnhouse visszatért a külföldi útjairól, és újra együtt voltak, ez volt az első hely, amit a gyerekek meg akartak neki mutatni.

Konkrétan Rupertet akarták megmutatni. Rupert oroszlánfóka volt, több tonnás, és egy roppant nagy medencében tartották, amiben egyedül élt. Berlinben mindenki szerette Rupertet. S különösen szerettek a medencéje szélénél állni, mikor a gondozója naponta etette. Rupert felmászott egy emelvényre, majd elkapta a halat, amit a gondozója dobott neki. Sok halról volt szó, mert Rupertnek hatalmas étvágya volt. S minden egyes halért Rupertnek egyre messzebbre és messzebbre kellett nyújtózkodnia. Végül, mikor a gondozó a vödör aljához ért, az utolsó halat oly messzire dobta a víz fölé, hogy Rupertnek el rugaszkodott az ülőkéjéről, elkapta a halat a levegőben, majd hatalmas toccsanással belezuhant a vízbe, szanaszét fröcskölve azt. Ezt a látványt akarták a gyerekek megmutatni az apjuknak.

S a család együtt meg is nézték. De a megtekintés mellett Barnhouse az általa vásárolt mozgófilmes kamerával még fel is vette. Később, mikor elutaztak Berlinből, a filmet megnézték, és minden történést végigkövettek a vetítővászonon. Mikor azonban a tekercs végéhez ért, Barnhouse megállította a vetítőt, még mielőtt a film végleg kifutott volna, és elindította az orsókat visszafelé. Most minden, amit a gyerekek láttak elkezdett visszafelé történni. Először volt a hatalmas vízszög, mely az egész medencéből csapott ki mindenfelé, s elkezdett eltűnni egy lyukban, ami a közepén keletkezett. Azután ebből a lyukból kiemelkedett Rupert a másfél-két tonnás összsúlyával, majd keresztülszelvén a levegőt visszarepült az ülőkéjére. Sőt, kiköpött egy halat is, ami szintén átszállt a levegőn, és a gondozó vödrében landolt. Ez a show sokkal népszerűbb lett, mint a film megtekintése a helyes irányban pörgetve. Így valamennyiszer elővették a filmet, a gyerekek azt kiabálták: „Apu, hadd köpjön halat Rupert!”

Azonnal meglátod, miért maradt meg ez a történet az emlékezetemben, s hiszem, hogy azt is képes leszel meglátni, mennyire festői módon szemlélteti ez, mire gondolt Jézus, mikor ezt kérdezte: „Hát ha meglátjátok az embernek Fiát felszállani oda, a hol elébb vala?!” Ez nem az Ő jövőbeli felvitetése volt, hanem inkább az alászállása, amire emlékezett. Ezt mondta: „Megsértődtek a tanításomtól? Keménynek találtátok? Nos, mi lenne akkor, ha visszavonnám, és ezzel együtt visszavonnám a megváltás egész tervét? Mi lenne, ha az egész filmet fordítva kezdeném lejátszani, s visszamennék szolgálatom kezdetéhez, a gyermekkoromhoz, meg nem születetté válnék, és visszaemelkednék Atyámhoz? Mit tennétek ti akkor?”

Mit tennénk? Mit tehetnénk? A helyzetünk reménytelen, kétségbeejtő volna. De hála Istennek, Jézus nem tette ezt meg. Ehelyett a keresztre ment, váltságul adta az életét a bűneinkért, felemeltetett, s ma az Atya jobbján ül, figyelvén, amint az Atya a Szentlélek hatékony munkáján keresztül hozzá vonzza a férfiakat és nőket. Ezekre az igazságokra nézek, és világosan látom bennük megírva az üdvösségemet. Jézus meghalt. Meghalt értem. Ezért az én üdvösségem örökre biztonságban van, hacsak Jézus vissza nem fordítja az egész üdvtervet, amit nyilván nem fog megtenni.

Nem test, hanem lélek

De aztán Jézus valami mást mondott folytatásképpen. Az első válasza egy kérdés volt: „Mi lenne, ha visszájára fordítanám az egész üdvtervet?” A végkövetkeztetés tehát az, hogy sokkal jobb a Krisztus szolgálata, még ha a tanításait nehéz is elfogadni, mint ha nem lenne semmiféle szolgálat. De aztán így folytatta: „A lélek az, a mi megelevenít, a test nem használ semmit: a beszédek, a melyeket én szólok néktek, lélek és élet.” (63. vers) Ez a mondat azt az igazságot teszi hozzá, hogy egyedül a Szentlélek szolgálatán keresztül vagyunk képesek megérteni ezt a tanítást.

Nem nehéz megérteni, hogy mit is jelent. Látjuk, először is, az Úr Jézus földi szolgálatában. Az emberek ezt mondták: „Nem lenne csodálatos, ismerni az Úr Jézust Krisztust a testi mivoltában? Nem lenne dicsőséges dolog járnai Vele, hallgatni a hangját, Vele

tartani, ahogy helyről helyre halad a három éves szolgálata során?” Feltételezem, hogy egyesek számára ez csodálatos lenne. Az érdekes dolog azonban az, hogy Krisztus napjaiban sokan pont ezt tették, de mindazonáltal nem hittek, és végül „sokan visszavonulának az ő tanítványai közül és nem járnak vala többé ő vele”. Ismerni az Urat a testi mivoltában nem szükségszerűen volt hasznos azoknak, akik Vele voltak. Jézus tehát azt mondta, hogy az Ő gondolatai, szavai és cselekedetei azok, mik megáldják őket – nem a külső megjelenése – s még ezeket is a Szentléleknek kell a szívhez közvetíteni, ha abból áldásnak kell származnia.

Egy alkalommal egy asszony azt mondta Jézusnak: „Boldog méh, a mely téged hordozott, és az emlők, melyeket szoptál.” De Jézus ezt válaszolta: „Sőt inkább boldogok a kik hallgatják az Istennek beszédét, és megtartják azt.” (Lk11:27-28)

Ez az alapelv is ugyanúgy igaz a mi, mint mai keresztyének életében. Nem a vallás külső, díszes kellékei áldják meg a lelket, hanem inkább Isten Ígéje, amint Isten Szentlelkének természetfeletti beavatkozása közvetíti azt a szívünkbe az életünkben. Ez igaz a vallás minden külső formájára. A keresztség jó dolog, Isten megparancsolta. De a keresztség nem üdvözíti az egyént. Valójában inkább átokká vált egyes gyülekezetekben, ahol hitetleneknek is kiszolgáltatták, mert azt a benyomást keltette, hogy minden rendben van a lelkükkel, mikor valójában a harag gyermekei voltak, és ítélet alatt álltak.

Vegyük az úrvacsorát második példának. Az úrvacsora lehet áldott esemény. De az is igaz, hogy sok ezren veszik rendszeresen, akik soha nem adták át igazán az életüket Jézus Krisztusnak, s ezért számukra teljesen hatástalan. A test cselekedeteinek nincs semmi hasznuk, ha a Lélek nem ad életet.

A bibliaolvasás újabb példa. Ugyanígy az ima is, valamint az egyháztagság. A keresztyénség eme összetevői nagy értékűek, ha a Szentlélek megáldja ezeket a számunkra, mi pedig keressük az Ő áldásait. De valamennyi használható hitetlen, formális módon is, és így semmit sem érnek el. Csak akkor növekszünk Jézus tanításában, ha megengedjük Jézus Lelkének, hogy magyarázza az Ő szavait és alkalmazza azokat a szívünkre.

Az élet szavai

Mit teszel hát Krisztus szavaival? Figyelsz rájuk, megengedvén a Szentléleknek, hogy megáldjon téged azokon keresztül? Vagy elfordulsz azoktól, mint tették Krisztus követői közül sokan? Igaz, hogy senki sem jöhet Jézushoz, csak amennyiben az Atya vonzza az illetőt. Ez azonban nem törli el az emberi felelősséget Krisztus szavainak hallgatásával kapcsolatosan. Figyeljük meg az igazság egyensúlyát Krisztus szavaiban. Ő mondta: „A Lélek ad életet”. Ez az isteni oldal. Ebben a munkában Isten a Maga számára tevékenykedik, ember pedig nem vesz benne részt. De Jézus folytatta: „a beszédek, a melyeket én szólok *néktek*, lélek és élet”. A *néktek* az emberi felelősségről beszél. Jézus tanításai feléd irányulnak. Hiszel bennük?

Ha nem vagy keresztyén, az a kötelességed, hogy olvasd Isten Ígését, és lásd meg a magad és a szükségeid visszatükröződését benne. Sőt, kövesd azt az igaz Ígét, bárhová is vezet, és gyere a Megváltóhoz (mert ebbe az irányba fog vezetni).

Viszont sokan lesznek a keresztyének között, akik ezeket a szavakat olvassák. Mi a ti kötelességetek? A ti kötelességetek elvinni ezeket a szavakat az elveszettekhez, azokhoz, akik nélkülük biztosan elpusztulnak. Ez az elsődleges felelősségetek. Tudom, hogy vannak más kötelezettségek is. Kötelesek vagyunk ellátni a beteget, vigasztalni szomorkodót, gondoskodni a szűkölködőről, gondját viselni az özvegyeknek és az árváknak. Ne hanyagoljátok el ezeket a jócselekedeteket. De még amint cselekszitek is ezeket, emlékezzetek meg arról, hogy az igazán nagy és tartós, a történelmet és az emberi sorsot befolyásoló változások ebben a világban azok, amelyek lélek birodalmában zajlanak le Isten Ígéjének prédikálásán keresztül. Legelsősorban ebbe a munkába kell magatokat belevetnetek.

Nektek Krisztus szavaiból kell táplálkozni, Krisztus szavait kell kutatni, Krisztus szavait kell megélni, Krisztus szavait kell kisugározni. Sok nyomasztó gond próbál majd eltántorítani benneteket. Az emberek megpróbálják majd elvenni a kedveteket az odaszánástól. De ne csüggedjete el. Hirdessétek Krisztus tanításait azoknak, akik befogadják azokat, és azoknak is, akik nem. Hirdessétek gazdagnak és szegénynek, műveltnak és műveletlennek, magas rangúnak és alacsony sorsúnak, kiváltságosnak és kegyvesztettnek. Amint megteszitek, Isten felhasználja majd arra, hogy férfiakat és nőket vonzzon Krisztushoz.

88. fejezet: Sehová máshová, csak előre, Jn6:66-68

66. Ettől fogva sokan visszavonulának az ő tanítványai közül és nem járnak vala többé ő vele.

67. Monda azért Jézus a tizenkettőnek: Vajjon ti is el akartok-e menni?

68. Felele néki Simon Péter: Uram, kihez mehetnénk? Örök életnek beszéde van te nálad.

Nem tudom, megpróbáltad-e valaha elképzelni Krisztus életének színtereit, mikor olvasol róluk az evangéliumokban. Én esetenként megteszem. Akkor is megtettem, mikor a Jézust Galileában meghallgatni jövő tömegek korai lelkesedéséről, majd későbbi elfordulásáról olvastam.

Filmes kifejezéssel élve, látom szembeállítva a reggeli látszólagos sikert, melyről ezek a versek írnak azzal a sajnálatos jellel, ami később történt, mikor Krisztus korábbi követői elhagyták Őt. Látom őket jönni napfelkeltekor, ahogy a Nap Galilea fölé emelkedik. Jézussal voltak a pusztában az előző éjszakán. Most Kapernaum városába gyülekeznek, míg végül az utcákat előzőnli a tömeg, és a zsinagóga is zsúfolásig megtelik, ezután nekiszegezik a kérdéseiket. Sajnos, az Úr válaszai nem azok, amelyeket hallani vágnak. Ezért ahogyan múlik a nap ezek a látszólagos követők elpártolnak. Végül a nap úgy ér véget, ahogyan elkezdődött. Jézus egyedül marad a leghűségesebb követőivel, a tanítványaival. Ha filmezném a jelenetet, a reggelt az estével állítanám szembe, bemutattván a maradék kis csoportot, amint kitekintenek a tóra, miközben az utolsó reggeli lelkesedők is eltűnnek a sötétségben a hazavezető úton.

Csípős kép ez, de most még csípősebbé válik. Mert ahelyett, hogy gratulálna Magának, amiért a tizenkettő mellette maradt, vagy engedné, hogy egymásnak gratuláljanak, Jézus csendesen megfordul, és felteszi a kérdést: „Vajjon ti is el akartok-e menni?” Egyszerű kérdés ez, de olyan, ami nagyon mélyen a szívükbe és elméjükbe hasított, s amelyik a mi szívünkbe is belehasít. Vajon mi is el akarunk menni? Olyanok leszünk, mint valaki, aki hallotta az Isten Ígését, még meg is vallotta, hogy hisz benne, de aztán hátat fordított Krisztusnak, és a keresztyénségnek? Vagy maradunk?

Adja Isten, hogy Péterrel együtt mi is képesek legyünk így válaszolni: „Uram, kihez mehetnénk? Örök életnek beszéde van te nálad.” (68. vers) Alapos kérdés volt ez, és alapos válasz. Mind a kérdés, mind a válasz nagyon lényeges mindenkinek, akik hallják, s akik képesek lesznek manapság visszhangozni Péter válaszát.

Egy lényeges kérdés

Nézzük meg egy pillanatra, miért olyan fontos ez a kérdés azoknak, akik ma élnek. Legelőször is azért fontos, mert egyesek, akiktől megkérdezik, nem igazi keresztyének, és biztosan el fognak menni.

Egyesek *el fogják árulni* Krisztust. Kétkedsz ebben? Ha igen, nézz az emberekre, akikhez Jézus beszélt. Itt volt a tizenkét ember, akiket Ő gyűjtött össze, hogy Vele legyenek és segítsék Őt. Neki természetesen megvolt a jó ítélőképessége, sokkal jobb ítélőképessége, mint bármelyik szolgálonak, vagy tisztségviselőnek, aki arra szavaz, hogy fogadjanak be valakit egy adott gyülekezet tagjainak sorába manapság. Mégis, ezek közül az emberek közül az egyik Júdás volt. Ő volt az, aki soha nem hitt Krisztusban üdvözítő módon – Jézus ugyanis ördögnek nevezte őt – mégis, a többi tanítvánnyal együtt volt, s ők nem ismerték a valódi jellemét. Végül elárulta a Megváltót.

Túl nagy dolog azt állítani, hogy ma is vannak a látható egyházban Júdások? Úgy gondolom, nem. Vannak, akik keresztyénnek vallják magukat, sőt még hivatalt is viselnek a keresztyén gyülekezetekben, de soha nem születtek újjá, s egy napon képesek nyíltan hátat fordítani mindannak, amiért korábban kiálltak. Ezek azok, akik közülünk váltak ki, mert nem voltak közülünk valók. Vajon mi is közöttünk vagyunk? Sekélyes válasz helyett engednünk kell, hogy közöttünk is körbejárjon a kérdés, ahogyan a felső szobában levő asztal mellett ülők körében is körbejárt: „Uram, én vagyok az?” Át kell kutatnunk a szívünket, hogy meglássuk: valóban odaszántuk-e magunkat a Megváltónak.

Másodszor, a kérdés azért fontos, mert amellett a tény mellett, hogy egyesek biztosan el fogják árulni Krisztust, közülünk bárki *megtagadhatja* Őt. Itt volt Péter. Péter újjászületett. Sőt, Péter az, aki a helyes választ adja Krisztusnak az ebben a történetben elhangzó kérdésre: „Uram, kihez mehetnénk? Örök életnek beszéde van te nálad.” Később majd ezt is mondja: „Ha meg kell is veled halnom, meg nem tagadlak téged” (Mt26:35). Mégis eljött az idő, mikor Péter megingott, és megtagadta Jézust. Jézust letartóztatták, és Péter is jelen volt. Egy kislány megkérdezte: „Te is a galileai Jézussal voltál?” Péter ezt válaszolta: „Nem”. Másvalaki is kijelentette: „Ez a fickó is Jézussal volt”. Péter ezt is tagadta. Végül megint másvalaki ezt mondta: „Biztos, hogy egy vagy közülük, hisz még a beszéded is elárul.” Ekkor Péter harmadszor is letagadta, hogy ismerte Jézust, ekkor már átkozódva. Feltételezem, hogy az akkori zsidó kultúra körülményei között Péter holmi Jehovára történő leplezett utalással esküdött meg. „A mindenható Isten nevében mondom: nem ismerem Jézus Krisztust”. Micsoda bukás Péter számára! De mi a helyzet velünk? Ha ez megtörténhetett Péterrel, velünk is megtörténhet. Mi is el fogunk menni? Mi is meg fogjuk tagadni Jézust?

Szeretnék arra buzdítani, hogy erős légy, állj meg, s tégy őszinte és tartós bizonyosságot Istennek a Jézus Krisztusban adott kegyelméről. Nem borzasztóan nehéz hallgatóságot gyűjteni az evangélium üzenetéhez, különösen ebben az országban manapság, mikor az athéni emberekhez hasonlóan az amerikaiak is csak látszólag azért élnek, hogy új híreket halljanak, vagy adjanak tovább. De évekig megtartani azokat, akik jönnek, és beépíteni őket egy erős közösségbe, ahol az evangéliumot nyíltan megvallják és a keresztyénség mércéire ügyelnek – ez nehéz, mert az emberek húzódoznak. Spurgeon írta: „Az összes gyülekezetben állandó szitalás folyik, s ez elüzi a könnyű és pelyvaszerű egyéneket. Működik egy ventilátor a padlón... Ne légy olyan, mint a pelyva... Sokkal jobb meghalnunk, mint megtagadnunk az Urat.”¹⁵⁰

Egy mélyenszántó válasz

Megvizsgáltuk a kérdést, most meg kell vizsgálnunk Péter válaszát. Péter ezt mondta: „Uram, kihez mehetnénk? Örök életnek beszéde van te nálad”. Ez a visszatérés gondolatára vonatkozott, és Péter azt a nézetét fejezi ki, hogy miután egyszer Jézushoz jött, ez a dolog többé már elképzelhetetlen a számára. Számodra is elképzelhetetlen? Vagy fontolgatod a visszatérést?

Ezt mondod: Annyira el vagyok csüggedve, hogy azt hiszem, ez lehetséges.” Nos, akkor hadd kérdezzem ezt: Mihez mennél vissza? Van valami a múltadban, amit össze tudsz hasonlítani Jézussal?

Visszatérnél *korábbi életmódodhoz*? Tudod, mi volt a korábbi életmódod, mielőtt hitre jutottál az Úr Jézus Krisztusban. Lehet, hogy hatalmas üresség jellemzett téged, vagy az értelem és a célok hiánya. Visszamenne ehhez az ürességhez? Korábbi életed telve lehetett a bűn szélsőségeivel. Lehetett benne italozás, kábítószerelés, szexuális kicsapongások, vagy

¹⁵⁰ Charles Haddon Spurgeon, „A Home Question and a Right Answer”, *Metropolitan Tabernacle Pulpit*, 28. kötet (London, Banner of Truth Trust, 1971), 116-117. oldal

más dolgok. A bűneiddel romboltad magadat. Visszafordulsz ezekhez? A múltadat jellemezhetted a világiasság abban az értelemben, hogy a világ értékrendjét fogadtad el. Lehet, hogy az ego nagy utazása volt, amitől az Úr Jézus Krisztus szabadított meg. Visszamennél ehhez? Olyan kielégítő volt?

Ha semmi más nem segít a saját önérdekednek kell megkövetelnie, hogy utad előre felé vezessen. Mikor a keresztyén szemtől-szembe került az ördöggel Bunyan *A zarándok útja* című könyvében a mennyei város felé utazva, arra gondolt, milyen szívesen térne vissza és kerülné el a konfliktust. Mikor azonban a fegyverzetére gondolt, eszébe jutott, hogy semmi sem védi a hátát. Volt pajzsa, mellvértje, sisakja és kardja, de a hátára nem volt semmije. Így megértette, hogy ha megfordul, a gonosz egy pillanat alatt ledöfné a kardjával. Ezért úgy döntött, hogy bármennyire is rossz legyen előre menni, annál még rosszabb lenne visszamenni. Ezért küzdött, és győzelmet aratott. Gondolj erre e tényre, mikor elcsüggedsz, vagy kísértések alatt vagy. A visszavonulás lehetetlenség! Előre!

Hadd emlékeztessék a második nem megfelelő alternatívára. Visszavonulnál korunk *szekuláris ideológiáihoz*? Ott a fejlődés ideológiája. Ez a szó jellemezte a tizenkilencedik század törekvéseit azok minden egyes előrelépésével a kereskedelem, a tudomány, az orvostudomány, a távközlés és a szállítás területén. Egyesek úgy vélték, hogy az aranykor felé haladnak, melyben mindenki békében él majd, s a betegség és a tudatlanság minden formája eltöröltetnek. Ez azonban nem történt meg. A bűn még mindig velünk van. A tudomány nem győzte le.

Egyeseket megragadott a világbéke ideológiája. Ezt gyakran hangoztatták az első világháború idején, abban a háborúban, amely a feltételezések szerint biztonságossá teszi majd a világot a demokrácia számára. De az első világháborút követte a második világháború, azt a koreai háború, majd a vietnami háború. Ostoba volt az a férfi, vagy nő, aki azt hitte, hogy az amerikai csapatkivonás Vietnamból véget vet majd minden háborúnak!

Ragaszkodtál-e a múltban a maximális emberi szabadság szekuláris ideológiájához? Ez a filozófia az ellenőrzés összes formáját és a bármiféle korlátozást ellenségnek hirdet, és teljes szívből hiszi, hogy minden jó lesz, ha a férfiakat és nőket engedjük, hogy a maguk dolgát tegyék. Ezt a filozófiát látjuk működés közben az oktatásban és számos más területen. De ez olyan, mint azt mondani, hogy a magára hagyott kert válik a legszebbé. Igazán? Feltételezem, vannak, akik a gyomokat tartják szépnek és kíváncsnak – pont ahogyan a társadalmi életet megbénító, az egész nemzetre kiterjedő sztrájkokat, a kíváncsnak szerinti abortuszt, a nyílt homoszexualitást és az anarchiát is szépnek és kíváncsnak tartják – de a férfiak és nők legnagyobb része számára ezek még mindig csak gyomok. Az előbbiek nem vetik össze a szépséggel, ami az ellenőrzés és a művelés eredménye. Szép volt a Krisztustól független szabadság? Valóságos volt? Visszamegy oda? Vagy először megkeresed a valódi szabadságot az Úr Jézus Krisztust szolgálva?

A múltban talán az agnoszticizmus ideológiáját vallottad. Ez az a nézet, mely tagadja a lehetségeséget annak, hogy az élet nagy kérdéseire megtaláljuk a válaszokat – Ki vagyok én? Kicsoda Isten? Miért vagyok én itt? és így tovább. A kérdések jók, de mi értelme van kérdéseket feltenni, ha nem vagy képes a válaszokat megtalálni? Miféle keresztyén akarna ezekhez visszatérni?

Létezik a múltnak egy harmadik területe is, amihez kísértést érezhetsz visszatérni. Beszéltem a korábbi életmódomról, valamint korunk szekuláris ideológiáiról. De ott vannak a *hamis vallások*, valamint a *hamis vallási vezetők*. Ha a múltad tartalmazta ezeket a tapasztalatokat, visszatérnél ezekhez? Mi a helyzet a kultuszokkal? Ezek voltak a válaszok az előbbi kérdésekre?

Végül, visszatérsz ahhoz a *halott moralizmushoz*, ami jellemezte oly sokunk életét, mielőtt keresztyénekké lettünk volna? Mielőtt Jézushoz jöttünk, a nagy erkölcsi sikerek megvalósítására törekedtünk, de rájöttünk, hogy az általunk megvalósított élet senkit sem

elégített ki önmagunkon kívül – sőt, a legtöbb esetben még önmagunkat sem. Volt olyan érzésed, hogy valóban kedvében jársz Istennek? Csodálkoznék, ha lett volna. Jóváhagyott a feleséged? A férjed? A szüleid? A gyermekeid? Ha Igen, akkor miért van annyi problémád a személyes kapcsolataiddal? Emellett mikor Jézushoz jöttél, vajon nem foglalta ez magában azt a megvállást, hogy a saját erőfeszítéseid üresek voltak, és szükséged volt arra az igazságos mivolta, amit nem találhattál meg önmagadban? De mennyire magában foglalta! Így a te tapasztalatod hasonló Pál apostoléhoz, aki magasztos erkölcsi ideálokat kergetett, de aztán, miután megtalálta Krisztust, elismerte, hogy korábbi sikerei értéktelenek voltak (Fil3:8). Visszamennél a saját erkölcsiséged szemétdombjához?

„Uram, kihez mehetnék? Örök életnek beszéde van te nálad.”

Nem tudom, hová mehetnél, hogy elkerüld Jézust, még ha vissza is akarnál menni azokhoz az üres dolgokhoz, melyek jellemezték a múltadat. Kétlem, hogy valaha is képes lennél eloszlatni mások gyanakvását, hogy Jézussal voltál. Emlékezz Péterre. Péter esküdözve és átkozódva tagadta meg az Urat. Am három évet töltött Jézussal, és volt valami a beszédjében, ami elárulta őt. Ha valaha Jézussal voltál, te sem leszel soha a régi. Nem számít, mennyire esküdözöl, valaki majd kifüstöl téged, és kijelenti: „Biztos, hogy egy vagy közülük, te is Vele voltál”. Dávid kérdezte: „Hová menjek a te lelked elől és a te orczád elől hova fussak? Ha a mennybe hágnak fel, ott vagy; ha a Seolba vetek ágyat, ott is jelen vagy. Ha a hajnal szárnyaira kelnek, és a tenger túlsó szélére szállanak: Ott is a te kezéd vezérelne engem, és a te jobbkezed fogna engem.” (Zsolt139:7-10)

A Mesterhez kötődve

Ennek végső következtetése az, hogy ha hittél az Úr Jézus Krisztusban, mint Megváltódban – ha valóban egyesültél Vele az újjászületés csodáján keresztül – akkor nincs más út számodra, csak az előremenetel. Hármaskötél készítt téged rá. Péter beszél erről.

Először is nincs hová menni. Péter elismerte ezt a kérdésének hangszínében. Te is elismerted, ahogyan áttekintettem az alternatívákat ebben a fejezetben. Kinek kellesz te, miután Jézussal voltál? Jézus nem kíváncsi volt. Őt megölték. A követőit évszázadokon keresztül öldösték. Ki fogadna be téged, mikor az ajtót már becsapták a Mestered előtt?

Másodszor, megtanultad, hogy van megelégedés az Úr Jézus Krisztus szavaiban, és hogy az igazi megelégedés csak benne található. Péter mondta: „Örök életnek beszéde van tenálad”. A görögök mondták, hogy az ember többé sosem elégszik meg az emberi táplálékkal, ha egyszer megízlelte az istenek nektárját. Ez a leírás rád is vonatkozik, ha keresztyén vagy. Jézus mondja: „Igyatok belőlem, és lecsillapítom a szomjúságotokat, egyetek belőlem, és lecsillapítom az éhségeteket”. Te megtetted ezt. Megízlelted a mennyei eledelt. Most minden más szegényesnek tűnik azzal összehasonlítva.

Végül, amint Péter mondja „Mi elhittük és tudjuk, hogy Te vagy az Isten Szentje.” Visszamenni tehát nemcsak a hit válsága lenne, de intellektuális öngyilkosság és tisztességtelenség is. Ezt nem tehetjük meg. Túl sokat tudunk ahhoz, hogy hitetlenek legyünk.

Bár csak meg tudnám mondani neked, mit tartogat számodra a jövő, de nem tudom. Lehet, hogy a jövő ragyogó. Gyakran gondolom ezt, mert napjaink trendjei (véleményem szerint) szélesre, nagyon szélesre tárják az ajtót a keresztyénség előtt. Ez a lehetőségek napja. A következő generáció lehet a legnagyobb lehetőségekkel megáldott generáció az evangélium hirdetésére, a bizonyágtételre és a növekedésre a történelem során. Ha a mi napunk a lehetőségek napja, akkor haladni fogunk előre. Előre kell mennünk. Azzal is tisztában vagyok azonban, hogy a lehetőségek napját gyakran követi a kemény üldöztetés, és a pelyva nagymértékben kiostálthatatik még a mi életünkben. Eljöhet az idő, amikor téged és engem üldözni fognak. Mit teszünk majd akkor? Hogyan tehetnénk kevesebbet a hit ama nagy mártírjainál, akik előttünk jártak?

1555-ben az angliai Oxfordban Hugh Latimert, a reformáció időszakának nagy angol püspökét a máglyához vezették kivégzésre. Ridley vele volt. Ezek az emberek a reformáció szóvivőiként kerültek előtérbe Angliában VIII. Henrik uralkodása alatt, s a kegyelem általi üdvösség valódi evangéliumát vitték el a nemzet minden falucskájába. Eljött azonban a változás. Trónra került Véres Mária, s az istenfélőket mindenütt kivégezték. Mint aki a futását elvégezte, és a hitet megtartotta, úgy ment Latimer nyugodtan a máglyára. A végén ezt mondta: „Fel a fejjel Ridley mester, s játszd el az embert: ma olyan gyertyát gyújtunk Isten kegyelméből Angliában, ami (hitem szerint) soha ki nem alszik.”

Ha eljön az idő, mikor te és én ebben a helyzetben találjuk magunkat, bízom benne, hogy mi is erősek leszünk. Nem fordulhatunk vissza. Nem mehetünk semerre, csak előre.

89. fejezet: Egy zavaró kijelentés, Jn6:69-71

69. És mi elhittük és megismertük, hogy te vagy a Krisztus, az élő Istennek Fia.

70. Felele nékik Jézus: Nem én választottalak-é ki titeket, a tizenkettőt? és egy közületek ördög.

71. Értette pedig Júdás Iskáriótest, Simon fiát, mert ez akarta őt elárulni, noha egy volt a tizenkettő közül.

Nem tudom, hogy Péter apostol miért hasonlít annyira rám, amennyire, de valószínűleg azért, mert én hasonlítok őrá annyira. Mondhatnám azért, mert Péter nagyon hasonlít az amerikaiakra. Gondolkodás nélkül beszél. Mivel gondolkodás nélkül beszél, majdnem mindig téved. Túlságosan magabiztos is. Ezért az egyik első dolog, amit Jézusnak meg kellett neki tanítania az, hogy valójában tudatlan, gyenge és gyáva. Másrészt viszont Péter hűséges, jó természetű, és nagyon buzgón akarja a jó dolgokat tanulni. Így mikor közel van Krisztushoz, és a Szentlélek vezeti, akkor néha hatalmas bepillantásai vannak az isteni igazságba, és az igazságot szólja.

Ez volt a helyzet minden egyes nagy hitvallásával az Úr Jézus Krisztusban. Az egyik ezek közül a hitvallások közül közismert. Ezt a Máté 16 jegyzi fel, ahol Péter kijelenti: „Te vagy a Krisztus, az élő Istennek Fia.” (Mt16:16)

Kevésbé ismert, de ugyanolyan nagy hitvallás olvasható a 6. fejezetet záró igeversekben. Itt Jézus azt kérdezte a tanítványoktól, hogy vajon ők is el akarnak-e menni a galileai tömeghez hasonlóan Tőle. Péter válaszolt mások nevében is: „Uram, kihez mehetnénk? Örök életnek beszéde van te nálad.” Ezután így zárta: „És mi elhittük és megismertük, hogy te vagy a Krisztus, az élő Istennek Szentje” (6:69).¹⁵¹ Ebben a megvallásban Péter egy olyan kifejezést használt, ami nagyon szokatlan mind az Ószövetségben, mind az Újszövetségben – „az élő Istennek Szentje”. Ez valójában annyira szokatlan, hogy egyes írástudók, akik az Újszövetséget másolták a fordításának kezdeti napjaiban, késztetve érezték magukat a megváltoztatására, hogy ez a hitvallás teljes mértékben illeszkedjen a Máté 16-ban olvashatóhoz. Ennek eredménye lett a most a legtöbb Bibliában olvasható változat. De Kapernaumban Péter nem ezt mondta. Péter ezt mondta: „Te vagy az élő Istennek Szentje.” A kifejezés fontossága abban rejlik, hogy amiképpen mondta, abból mások teljesen természetesen a másik nagyon népszerű, Istenre használatos kifejezésre gondolhattak: „Izrael Szentje”. Más szóval, Péter nem ismert más lehetőséget Jézus személyével kapcsolatosan. Ő volt az „Úr” – Jahve. Péter Istennel tette Őt egyenrangúvá, nem emberrel.

Hit és értelem

Péter hitvallása amiatt a két szó miatt is érdekes, amit arra használt, hogy megmutassa, miképpen jutott el a Jézussal kapcsolatos eme igazság ismeretére. Ezek az „elhittük” és a „megismertük”. A legfontosabb dolog ezekkel kapcsolatosan a sorrendjük: első a hit, azután a bizonyosság. Ez a valódi megismerés isteni sorrendje a lelki dolgok terén.

Ismerjük el mindjárt a legelején, hogy ez ellentétes a természetes hajlamainkkal, és a dolgok megcselekedésének általunk természetesnek tartott módjával. Emberi szempontból nézve ugyanis ki hallott arról, hogy hinni kell valamiben azért, hogy megbizonyosodjunk róla? Először biztosak akarunk lenni a dologban ahhoz, hogy higgyünk benne. Próbára akarunk tenni valakit, mielőtt megbíznánk benne. Vegyük ezeket a példákat. Dávid kijelenti:

¹⁵¹ A Károli-fordításban a *Szentje* szó helyett a *Fia* szó szerepel – a ford.

„Bizony hiszem, hogy meglátom az Úr jóságát az élőknek földén!” (Zsolt27:13) Jézus mondta Mártnak: „Nem mondtam-é néked, hogy ha hiszel, meglátod majd az Istennek dicsőségét?” (Jn11:40) A zsidókhoz írott levélben ezt olvassuk: „Hit által értjük meg” (Zsid11:3). Ennek természetesen oka van. Egészen egyszerűen az, hogy az isteni igazság felettünk álló. Isten útjai nem a mi útjaink. Ezért csak akkor kezdjük megismerni és megérteni Isten útjait, mikor elkezdjük megismerni és (részben) megérteni Istent. S csak akkor kezdjük megismerni Istent, ha megbizunk Benne. Meggyőződés, bepillantás, tudás – ezek a hit gyümölcsei. A bizonyosság arról, hogy Jézus az Isten Fia tehát nem a professzorok érveinek meghallgatásából, vagy a legutóbb megjelent teológiai könyvek és cikkek elolvasásából fakad, hanem inkább abból, ha elhisszük, amit Isten mondott az Ő Fiáról a Szentírásban.

Elismerem, hogy ha ez csak emberek közötti dolog lenne, akkor a hit látás nélkül meggondolatlanság lenne. Az Isten dolgaival foglalkozva azonban logikus. Isten soha nem tett olyan ígéretet, melyet a megfelelő időben be ne teljesített volna. Az Ő szava az Ő köteleke. Sőt, ha nem hiszünk Benne, azzal valójában az Ő jellemét tesszük kétségessé.

Tudtad, hogy Isten nagyon kemény szavakkal fogalmaz azokról, akik nem hiszik az Ő Jézus Krisztusról tett bizonyosságát? Ez a kijelentés így szól: „Ha elfogadjuk az emberek bizonyágtételét, az Isten bizonyágtétele nagyobb: mert az Isten bizonyágtétele az, a melylyel bizonyágot tett az ő Fiáról. A ki hisz az Isten Fiában, bizonyágtétele van önmagában. A ki nem hisz az Istennek, hazuggá tette őt; mert nem hitt abban a bizonyágtételben, a melylyel bizonyágot tett Isten az ő Fiáról.” (1Jn5:9-10). Ez nagy és mélyenszántó kijelentés, de fontos, mert bepillantást enged Isten szívébe. Isten azt mondja nekünk: Ő azt akarja, hogy higgyenek Benne. Sőt azért akarja, hogy higgyenek benne, mert Ő az, Aki.

Ezek az igeversek az emberekbe vetett hitünket hasonlítják az Istenbe vetett hitünkhöz, s rámutatnak, hogy mi igenis hiszünk más emberekben. Hiszünk az emberekben, vagyis abban, amit az emberek mondanak, mégpedig életünk minden napján. Ha nem tennénk, soha nem utazhatnánk buszon, nem mehetnénk munkába, nem látogathatnánk koncerteket és nem írhatnánk alá szerződést. Mindezek a tevékenységek magukban foglalják a többi ember szavát, még ha nem is mindig látjuk azt, akivel kapcsolatban állunk. „Nos”, mondja Isten, „ha képes vagy más emberekben hinni, akkor képes vagy Bennem is hinni, ha nem teszed, akkor tiszteletlen vagy Velem szemben”. Sok férfi és nő annyira kifinomult és udvarias, hogy soha senkit nem neveznének hazugnak, de mégis hazuggá teszik Istent nap mint nap a hitetlenségükkel. Isten azt mondja, hogy pontosan úgy kell hinnünk Benne is, mint ahogyan az emberi lényekben hiszünk.

A bizonyosság pontjára való eljutása titka a lelki dolgokban az, hogy hinnünk kell, amit Isten mond nekünk. Azt ha hisszük, meglátjuk, hogy elkövetkezik a megismerés is. Látványosan szemlélteti ezt a most tanulmányozott igeszakasz is, nem igaz? Mert a bizonyosság, amiről Péter beszélt, nem elsősorban Krisztus csodáinak meglátásából származott – a víz borrá változtatásából, a bethesda-i beteg meggyógyításából, a kenyerek és a halak megszorításából, vagy a vízen járásból. Inkább abból, hogy hallották és hitték „az örök élet beszédét”, amit Jézus, az Istennek Szentje mondott nekik.

Egy közületek ördög

János evangéliumának hatodik fejezete ezen a ponton Péter megvallásának eredményeképpen elér egyfajta csúcst. Igaz, hogy Krisztus legtöbb követője elhagyta Őt. A tizenkettő azonban továbbra is ott maradtak. Péter még nagy hitvallást is tett valamennyiük nevében. Ha mi írtuk volna az evangéliumot, be is fejeztük volna ezen a ponton, majd valami új témával kezdtük volna a hetedik fejezetet. Nagyon érdekes, hogy János nem ezt teszi. János ugyanis realista, s ő nem pusztán a Jézusba vetett hit növekedését festi le, hanem a Vele

szemben feltámadt gyűlöletet, valamint annak felerősödését is. Ezért követi ebben a fejezetben Péter hitvallását egy zavaró kijelentés.

Van némi irónia a helyzetben Péter a tizenkettő nevében szól: „És mi elhittük és megismertük...” Jézus azonban, aki úgy ismerte az emberek szívét, ahogyan a tanítványai nem, így válaszolt: „Mi’? Azt mondtad, Péter, hogy ’mi’? Lehet, hogy most nem hiszed el, de megmondom neked: egy közületek, még emellett a csekély létszám mellett is ördög, s egy napon majd elárul engem.” Valójában nem mondta ki az „elárul” szót ekkor, de később megtette. Itt ezt maga az evangélista teszi hozzá a jobb megértés kedvéért.

Ez figyelmeztetés a számunkra. Mi sem láthatunk bele az emberek szívébe jóllehet szeretnénk. Időnként úgy gondoljuk, hogy van bepillantásunk az emberek jellemébe. Néha Isten ad bepillantást. Rendszerint azonban csak a külsőségeket látjuk, ezért sok hibát vétünk. „Az ember azt nézi, a mi szeme előtt van, de az Úr azt nézi, mi a szívben van” (1Sám16:7) Engedjük hát meg Istennek, hogy megtegye, s legyünk nagyon óvatosak és alázatosak más férfiak és nők értékelése során.

Miért Júdás?

A 70. és a 71. igeversek azt mondják el nekünk: Jézus beelátott az emberek szívébe, és tudta, hogy Júdás nem volt hívő, s egy napon majd elárulja Őt. De ha ez így van (és így történt), akkor miért választotta Júdást? Miért nem választott valaki mást?

Az első és a legkönnyebb válasz erre a kérdésre az, hogy Jézus azért választotta Júdást, mert a Szentírás ezt előre megmondta. A Jn17:12-ben olvashatunk erről: „Mikor velök valék a világon, én megtartám őket a te nevedben; a kiket nékem adtál, megőrizém, és senki el nem vezett közülök, csak a veszedelemnek fia, hogy az írás beteljesüljön”. Az utalás a Zsolt41:10-re és a hasonló igeversekre történik. Júdásnak be kellett töltenie ezeket az igeverseket. Mindez azonban csak a kérdés háttérbe szorítását jelenti egy lépéssel, mert most meg kell kérdeznünk: „Miért íratta meg Isten mindezt a Szentírásban? Miért rendelte Isten Júdást a tizenkettő közé?” Itt a segítségünkre lesz Arthur W. Pink, János evangéliumának egyik legalaposabb magyarázója néhány megjegyzése.

Először is, amint Pink megjegyzi, Júdás választása *lehetőséget biztosított Krisztusnak, hogy megmutassa tökéletességeit*. Mikor a Fiú megtestesült, kijelentette. „Ímé itt vagyok... hogy cselekedjem óh Isten a te akaratodat” (Zsid10:7). Istennek ez a Rá vonatkozó akarata meg volt írva „a könyv fejezetében”, s ez magában foglalta Júdásnak, mint olyasvalakinek a kiválasztását, aki majd elárulja Őt. Az minden kétséget kizáróan próba volt Jézus számára, hogy Júdás három évig szoros kapcsolatban állt Vele a szolgálatának idején. Ők a legszorosabb kapcsolatban álltak egymással. Júdás azonban mégis az ördög eszköze volt. Még mikor Jézus visszavonult egyedül a tizenkettővel, hogy elkerülje a legrosszabb kritikusait, Júdás akkor is ott volt velük. Ő azonban mégsem vonakodott megtenni, amit Atyja követelt meg. Az Atyának a könyvben megírt akarata iránti teljes alávetettségben, hogy a tökéletessége megtestesült Fiúként felbecsülhető legyen.

Ha próbák elé kerülsz, emlékezz az állandó próbákra, melyekkel Jézus szembesült, és tanuld meg, hogy Isten ezeket a próbákat ugyanolyan biztosan küldte a te életedbe, mint ahogyan elrendelte Júdás jelenlétét a tizenkettő között. Miért? Ha nem volna semmi más oka, csak ez az egy, az is elég lenne – hogy Isten megmutathassa Jézus tökéletességeit ezekben, amint megpróbálsz Neki élni.

Másodszor, Júdás választása *tárgyilagos tanúságát adta Krisztus erkölcsi tökéletességének*. Pink megjegyzi: „Atyja, előfutára, üdvösségre jutott apostolai tettek bizonyoságot az Ő tökéletességéről, de nehogy valaki azt gondolja: ezek részrehajló tanúk, Isten látta, hogy egy ellenségnek is szükséges bizonyoságot tennie. Itt volt egy ember, aki „ördög” volt, s aki mind a közéletben, mind a magánéletben a legszorosabb közelségében volt

Krisztus életének. Olyan ember, aki buzgón belekapaszkodott volna a legkisebb hibába, ha lehetséges lett volna ilyet találni, de akkor nem lett volna az „elárultam az ártatlan vért” (Mt27:4) és pártatlan tanú kéretlen vallomása!”¹⁵²

Harmadszor, Júdás választása *lehetőséget adott a bűn szörnyűségességének leleplezésére*. Képzeljük el, hogy Júdás három évet töltött az Úr Jézus Krisztus jelenlétében. Képzeljük el mindazt, amit Júdás látott ezalatt az idő alatt – Isten szeretetének megmutatkozásait a beteg és bűnös emberiség iránt, a bölcsesség megnyilvánulásait, az emberi jellem összes bűnös jellemzőjének teljes hiányát: nem volt büszkeség, harag, vágy, türelmetlenség, az önuralom elvesztése, de volt teljes önzetlenség. Most képzeljük el egy efféle személy elárulását. Ez mutatja, milyen rettenetes a bűn. A megváltás teljessége napvilágra hozza az isteni szeretet csodálatosságát. De az is elrendeltetett, hogy a megváltás teljessége hozzon napvilágra valamit annak a bűnnek a borzalmából, amiért a megváltás tétetett. Sőt, ez a két dolog összekapcsolódik. Mi ugyanis csak akkor kezdjük felfogni ennek az isteni szeretetnek a magasságát és a mélységét, mikor elkezdünk meglátni valamennyit annak a bűnnek a természetéből, amiért Krisztus vére kiontatott.

Negyedszer Júdás jelenléte *komolyan figyelmezteti a bűnösöket*. Valaki a legszorosabb kapcsolatot tarthatja fenn Jézussal, de lehet, hogy mégsem jön Hozzá az üdvösségért. Hallhatja Krisztus tanításait, láthatja a legnagyobb csodákat, megfigyelheti mások megváltozott életét, akik odaszánták magukat Krisztusnak, hittek Benne, de mégsem feltétlenül születik újjá. Júdás Jézussal volt, de mégsem hitt. Talán te is hasonlítasz hozzá. Istenfélő családban nőttél fel. Nagy prédikációkat hallottál. Láttál másokat hinni talán még a saját családjában is. De személyesen nem hittél. Az ő hitük nem fog téged üdvözíteni. *Neked kell hinned*. Ne engedd meg a rokonságnak, hogy megcsaljon téged a Megváltóban vetett hit vonatkozásában.

Ötödször, Júdás jelenléte megmutatja nekünk, hogy *találhatunk képmutatókat Krisztus követői között*. Júdás természetesen képmutató volt. Gondold meg, mit jelentett a tizenkettő közül bármelyiknek Jézus követése. Azt jelentette, hogy elhagyták otthonaikat, mentek bármiféle biztos és szilárd menedék nélkül, fáradtan a nehéz utazásoktól, és prédikáltak az evangéliumot, aminek prédikálására Jézus utasította a tanítványait. Júdás is tette mindezeket, s olyan jól cselekedte, hogy amennyire számunkra ismeretes, a tanítványok közül soha egyikükben sem ébredt gyanú a kilétét illetően. A felszín alatt azonban soha nem volt az Úr Jézus Krisztus barátja, és végül elárulta Őt.

Nem lehet ezt szépen mondani, hanem ekképpen kell: vannak Júdások napjainkban is az Úr látszólagos követői között. Vannak a templomi padosorainkban, még a szószékeinken is, és néha nem is fedezik őket fel. Ők is elárulják az Urat és az evangéliumot mind a szavaikban, mind a tetteikben. Jézus figyelmeztetett rá, hogy ügyeljünk rájuk. Báránybőrbe öltözött farkasoknak nevezte őket.

Hatodszor, Júdás jelenléte a tizenkettő között *újabb példáját adja annak, mennyire mások Isten gondolatai és útjai, mint a miénk*. Pink írja: „Az, hogy Isten egy „ördögöt” jelöljön ki a Megváltóval való legszorosabb közösségre, hogy „a veszedelem fiát” válassza ki a tizenkettő közül egynek, lehetetlenségnek látszott. Ám mégis így történt.”¹⁵³ Ezért miután láttuk, hogy Istennek jó okai voltak erre a választásra (dacára a mi ellentétes gondolatainknak), tanuljunk meg bízni Istenben azokban a dolgokban, melyeknek nem látjuk az okát. Alázzuk meg magunkat Őelőtte. Sőt, mivel látjuk, hogy Isten gondolatai nem a mi gondolataink, tanuljunk meg, hogy a mi gondolatainknak kell megváltozniuk.

¹⁵² Pink: *János apostol evangéliumának magyarázata*, (magyar fordítás), 24. fejezet

¹⁵³ Ugyanott

Péter, vagy Júdás?

Itt van két ember együtt mindössze három igevers tartalmába sűrítve – Péter és Júdás. Egyikük hatalmas megvallást tett. A másiktól van egy zavaró kijelentésünk. Melyikük a legjellemzőbb rád? Mindketten Jézussal voltak. Mindketten valódi érdeklődést mutattak a vallás iránt. Az egyik esetében ez valóságos volt: Jézus miatt volt jelen. A másik csak önmagáért, vagy azért a haszonért volt jelen, amit a kapcsolatból húzott. Tehetem ezt még személyesebbé? Miért jöttél a keresztyénségbe? Jézusért? Vagy önmagadért? Nem ígérhetem neked, hogy az Úr Jézus Krisztus iránti őszinte szeretetből jöttél Istenhez, könnyűnek fogod találni az utat. A társaság rendszerint jó, de az út köves. A kereszthez vezet. Mindazonáltal azt megígérhetem, hogy Jézus még több, mint amiben reménykedsz, vagy amit felfogsz, s a kereszten túl ott a dicsőség.

90. fejezet: Mennyi az idő? Jn7:1-10

1. És ezek után Galileában jár vala Jézus; mert nem akar vala Júdeában járni, mivelhogy azon igyekezének a Júdeabeliek, hogy őt megöljék.
2. Közel vala pedig a zsidók ünnepe, a sátoros ünnep.
3. Mondának azért néki az ő atyjafiai: Menj el innen, és térj Júdeába, hogy a te tanítványaid is lássák a te dolgaiddat, a melyeket cselekszel.
4. Mert senki sem cselekszik titkon semmit, a ki maga ismeretessé akar lenni. Ha ilyeneket cselekszel, mutasd meg magadat a világnak.
5. Mert az ő atyjafiai sem hívének benne.
6. Monda azért nékik Jézus: Az én időm még nincs itt; a ti időtök pedig mindig készen van.
7. Titeket nem gyűlölhét a világ, de engem gyűlöl; mert én bizonysgot teszek felőle, hogy az ő cselekedetei gonoszak.
8. Ti menjetek fel erre az ünnepre: én még nem megyek fel erre az ünnepre; mert az én időm még nem tölt be.
9. Ezeket mondván pedig nékik, marada Galileában.
10. A mint pedig felmenének az ő atyjafiai, akkor ő is felméne az ünnepre, nem nyilvánosan, hanem mintegy titkon.

Kevés dolog olyan fontos ebben az életben, mint az idő, de az időt gyakran pocskolják, s ezzel lényegtelenné válik. Sőt, gyakran olyasmivel töltik, amiről utóbb kiderül, hogy értelmetlen. Mikor az élet üres, az idő csak vánszorog. Machbeth tudta ezt és így kiáltott: „Holnap s megint holnap, meg holnap, mászva így megyen ez napról napra”. Mikor az élet teljes, az idő repül. Ovid kijelentette: „Az idő folyama lágyan folyik és múlttá válik, ég mielőtt megismernénk.” Látván az élet és a szerencse elbukását előtte, az időt „minden dolgok megemésztőjének” is nevezte. Shakespeare beszélt „az idő vasfogáról”. William James jelentette ki: „Az élet nagyon hasznos, mikor olyasvalammal töltik el, ami túléli”.

De honnan tudjuk, hogy mi fogja túlélni? Miután kötve vagyunk az időhöz, miképpen látunk túl annak horizontján? Miután kötve vagyunk az időhöz, miképpen vagyunk képesek túllátni annak horizontján? Az egyik válasz arra, hogy miképpen számolhatjuk az időt nemcsak ebben az életben, de az örökkévalóságban is, az Úr Jézus Krisztus mondásában rejlik, amit a testvéreinek mondott közvetlenül azelőtt, hogy végleg felment Jeruzsálembe megkezdeni földi munkájának végső fázisát.

Pontosan ekkorra fejezte be Jézus galileai munkásságát. Eltöltött ott némi időt, és megtapasztalt némi kezdeti sikert. Mindazonáltal ahogyan fokozatosan megismerték a tanításának valódi természetét, s megértették a követeléseit, a tömege, ami egykor akarattal követte, most elkezdett megfogyatkozni. Végül egyedül maradt a tanítványaival, s a történetből ítélve kapcsolatban maradt a családjával is. Látszólag nem akarta elhagyni Galileát, mert mintegy hat hónapot időzött ott. Ez volt az időszak a húsvét, amittől a János 6 eseményeit datáljuk, valamint a sátorok ünnepe között, ami a 7. fejezet eseményeinek kezdete. A 7. fejezet nyitó verse magyarázza meg az okát annak, miért késlekedett Krisztus visszatérni Jeruzsálembe – „nem akar vala Júdeában járni, mivelhogy azon igyekezének a Júdeabeliek, hogy őt megöljék”.

Ekkor azonban a testvérei mentek hozzá. Közeledett a sátorok ünnepe, s azt javasolták neki, hogy menjen fel velük az ünnepre és tegyen ott csodákat. Talán úgy vélték: ez megeleveníti Jézus megroggyant népszerűségét. Nem voltak teljesen önzetlenek a javaslatukkal. János elmondja, hogy még a testvérei sem hittek igazán Benne.

Jézus válasza hangsúlyos volt. Nem nekik kellett megmondani Neki, mikor és hová menjen. Hatalmas szakadék volt közöttük, emellett az Ő lépései el voltak rendelve. Pontos szavai az alábbiak voltak: „Az én időm még nincs itt; a ti időtök pedig mindig készen van. Titeket nem gyűlölködhet a világ, de engem gyűlöl; mert én bizonyosságot teszek felőle, hogy az ő cselekedetei gonoszak. Ti menjetek fel erre az ünnepre: én még nem megyek fel erre az ünnepre; mert az én időm még nem tölt be.” (Jn7:6-8) János ezután elmondja, hogy Jézus még egy ideig Galileában maradt, végül azonban mégis Jeruzsálem felé vette útját.

Isten ideje és a mi időnk

Ha meg akarjuk érteni, mit akart kijelenteni Jézus azzal, hogy az Ő ideje nem ugyanaz az idő volt, mint a testvéreie (s ha a nekünk adott időből akarunk ebbe bepillantást nyerni), akkor annak elismerésével kell kezdenünk, hogy Isten ideje különbözik a miénktől. Valójában kérdés, hogy használhatjuk-e az „idő” szót egyáltalában Isten idejére vonatkozóan. Az idő egy szó a teremtés számára, és Isten nincs benne az időben. Isten kívül áll az időn. Ő az örökkévalóságban van. Következésképpen nem szabad elkövetnünk azt a hibát, hogy az idő fogalmait alkalmazzuk Rá.

Nincs jó szemléltetése annak, miképpen viszonyul Isten ahhoz, amit mi időnek nevezünk, mert minden szemléltető példának, minden szónak, amit igénybe vehetünk ehhez, időbeli korlátai vannak. Mindazonáltal egyeseknek segítségére voltak az alábbiak: képzeljünk el egy, az országot átszelő folyót. A hegyvidéki környezetben ered, lefelé folyik az örökzöld erdők között, majd kiér a tengerparti síkságokra, s belefolyik a tengerbe. Emellett elképzelhetünk egy embert is ezen a folyón egy evezős csónakban, amint a folyón lefelé hald. Hétfőn a hegyek között van, kedden a fák között, szerdán a síkság közepe táján, majd csütörtökön a folyó torkolatánál. Számára a hegyek, az erdők a síkságok és a tenger időbeli sorrendben követik egymást. Ezek közül a földrajzi helyek közül egyszerre csak az egyiket látja. Másrészt elképzelhetünk egy pilótát, aki tíz kilométer magasságban repül, s számára ezek a földrajzi helyszínek ugyanabban az időpillanatban egyszerre vannak jelen. Egyetlen pillantással elláthat a hegyekről a tengerig. Isten úgy lát, mint a pilóta, mert Ő nincs bezárva az időbe. Ugyanígy elképzelhetjük az időt olyasvalaminek is, mint egy mozgó kép. Mi sorrendben látjuk azt, Isten viszont úgy, mintha több millió egyedi képkocka egyszerre volna jelen, s együtt látható. Isten egyszerre látja Ádámot és Évát, Ábrahámot és Izsákot, Krisztust a kereszten, valamint téged és engem.

Ez nemcsak a képzelet érdekes játéka természetesen, mert jelentősége van arra vonatkozóan, hogy mit értünk Istenről és a napjainkkal fennálló viszonyáról. Ezt elsősorban azon a területen látjuk, amit te és én „döntésnek” nevezünk. Számunkra az élet az időben tele van döntésekkel. Állandóan döntéseket hozunk, s tesszük ezt azért, hogy megbirkózzunk a változékonysággal, a tudatlansággal, a korábbi határozatlansággal, és egyebekkel. Döntéseink próbálkozások a korábban fontolóra nem vett problémákkal való foglalkozásra. Isten döntései nem ilyenek az idővel fennálló viszonyának természete következtében. A Westminsteri Kiskaté beszél ezekről a rendeletekről ezekkel a szavakkal: „Isten rendeletei az ő saját akarata és elhatározása szerinti örök szándékai, melyek által minden bekövetkezőt előre elrendelt saját dicsőségére”.

Hiszem, hogy nagy lépés lehetne előre a lelki életedben, ha ezt meglátnád. Isten nem azért hoz döntéseket, mert hirtelen szembesül egy problémával, amit nem látott előre. Ő már előre meghatározza mind a problémákat, mind azok megoldásait. Ő soha nincs meglepődve, soha nem veszti el az egyensúlyát. Azaz, nincs olyan probléma, ami összezavarná Őt, vagy munka, amit nem szándékozik befejezni. Emiatt megnyugodhatunk és bízhatunk Benne napjaink elrendelése dolgában.

Jézus Krisztus ideje

Ezeknek az igazságoknak a fontossága különösen világossá válik a Jézus Krisztus idejével való viszonyban, mert Ő Isten volt, az örökkévalóságban lakozó, aki most az időben élt. Mit tanulunk meg Jézus Krisztus idejéről? Megtanuljuk, hogy Jézus Krisztus idejét (vagy időit) Isten örökkévaló rendelkezései szabták meg.

Ahogy olvassuk az Újszövetséget, elbámulunk a nagyszámú igeversen, melyek leírják, hogy Jézus Krisztus Isten megszabott terve alapján született, élt és halt meg. Például a Gal4:4-5-ben ezt olvassuk: „Mikor pedig eljött az időnek teljessége, kibocsátotta Isten az ő Fiát, a ki asszonytól lett, a ki törvény alatt lett, hogy a törvény alatt levőket megváltsa, hogy elnyerjük a fiúságot.” A Jel13:8-ban Krisztus halála konkrétan ebbe a vonatkozásba kerül, mikor János beszél a Bárányról „a ki megöletett, e világ alapítása óta”. Pál ugyanezt az eseményt kapcsolja össze a Szentírás próféciaival az 1Kor15:3-ban, ezt mondván: „Krisztus meghalt a mi bűneinkért az írások szerint”.

Pünkösöd napján, az első igazán keresztyén prédikációban Péter összekapcsolta mind a prófécia elemét, mind Krisztus keresztre feszítése idejének rögzítését az Atya által. „Izráelita férfiak,” mondta, „halljátok meg e beszédek: A názáreti Jézust, azt a férfit, a ki Istentől bizonyoságot nyert előttek erők, csodatételek és jelek által, melyeket ő általa cselekedett Isten ti köztetek, a mint magatok is tudjátok. Azt, a ki Istennek elvégezett tanácsából és rendelkezéséből adatott halálra, megragadván, gonosz kezeitekkel keresztfára feszítve megölétek” (Csel2:22-23). Később, az első levelében Péter ugyanezeket az igazságokat ismétli meg a keresztyéneknek: „Tudván, hogy nem veszendő holmin, ezüstön vagy aranyon váltattatok meg a ti atyáitoktól örökölt hiábavaló életetekből; Hanem drága véren, mint hibátlan és szeplőtlen bárányén, a Krisztusén: A ki eleve el volt ugyan rendelve, a világ megalapítása előtt, megjelent pedig az idők végén ti érettetek” (1Pt1:18-20).

Természetesen sok más igeverset is lehetne idézni. De már ezekből is levonhatjuk az összes fontos következtetést. (1) Az Úr Jézus Krisztus halála volt életének legfontosabb eseménye, amit Isten az örökkévalóságban tervezett és rendelt el. (2) Nem csak a halála, de halálának részletei, valamint születésének és életének aprólékos részletei is mind hasonlóképpen elrendeltettek. (3) Mikor Jézus Krisztus eljött a Földre, tudatában volt annak, hogy életének eseményeit Isten jelölte ki a számára. S (4) mivel mindez igaz, ebből következik, hogy minden dolog be is teljesedett, amit Isten eltervezett Jézus Krisztus számára, és kijelentett nekünk a Szentírásban.

Egy nagyon fontos következtetés levonható ebből. Ha Krisztus életének eseményeit, amint láttuk, Isten rendelte el, abból az következik: a legfontosabb dolog, ami elmondható Jézus Krisztus haláláról, hogy az Atya okozta azt. Isten az Atya adta halálra Jézust. Az egyház történetében voltak időszakok, mikor a férfiak és nők kihangsúlyozták azt a szerepet, amit a zsidó vezetők játszottak Krisztus keresztre feszítésében. Ez nagyon igazságtalan módon rengeteg antiszemitizmushoz vezetett. Igaz, hogy a vallási vezetőknek megvolt a maguk része Jézus halálában, ez azonban viszonylag csekély fontosságú. Mások ezzel ellentétben azt állították, hogy valójában a pogányok voltak Pilátus személyében azok, akik halálra ítélték Jézust. De megint, jóllehet ez igaz, mégis csekély fontosságú. A fontos az, hogy Isten az Atya adta halálra Jézust, s tette ezt azért, hogy megtörténhessen az engesztelés a bűneinkért.

Képzelnünk el egy bírósági eljárást, ahol a bíró kénytelen súlyos büntetést szabni a saját fiára a fiatalkori rombolás valamely cselekedetért. Kiszabja a büntetést, majd feláll a bírói székből, leül a fia mellé, és kifizeti érte a büntetést. Ez szemléltetése mind Krisztus megtestesülésének, mind a halálának. A megtestesülés Isten felállása a bírói székből. A kereszten Isten szeretete, mellyel kifizette a ránk jogosan kiszabott büntetést. Megérted ezt a képet? Ha igen, akkor meglátod: Isten a kereszten a te helyedet foglalta el, mert szeretett téged, és azt akarja, hogy te is szeresd Őt.

Kötött menetrend

Van még egy dolog, amit a fókuszba kell itt állítani avégett, hogy megérthessük a Jn7:6-ot, és alkalmazhassuk ezeket az igazságokat a saját helyzetünkre. Ez pedig a következő: Nemcsak Jézus Krisztus életének eseményei voltak előre elrendelve Isten által, ahogyan azt láttuk, hanem még ezek bekövetkeztének időpontjai is ki voltak jelölve. Ez az egyetlen igazság, amely képes jelentést adni a vizsgált ígérésnek. Mert az egyik napon Jézus Krisztus elutasította, hogy Jeruzsálembe menjen, de aztán három, vagy négy nap múlva megváltoztatta az álláspontját és elindult oda.

A Biblia nem adja meg nekünk Krisztus élete minden egyes eseményének a pontos időzítését. Dániel könyvében azonban van utalás a halálának időpontjára, ami annyira pontos, hogy joggal alkalmazzuk ugyanazt az idő-meghatározó alapelvet születésének és szolgálatának minden eseményére. A Dánielnek adott kijelentésben Krisztus eljövetele egy hetven hetes időszakra összpontosult. A hét ebben a kifejezésben, amint az világosan kiderül a szövegkörnyezetből, hét éves időszakot jelent. Mondhatnánk „hetesnek” is, ha lenne ilyen szó a nyelvünkben.¹⁵⁴ Hét hétnek, vagy évhétnek kellett eltelnie, melynek során Jeruzsálem városa újjáépült a babiloniak által véghezvitt lerombolása után. Azután következett egy hatvankét évhetes időszak, melynek végén eljött és meghalt a Messiás. A prófécia így szól: „Tudd meg azért és vedd eszedbe: A Jeruzsálem újjáépítése felől való szózat keletkezésétől a Messiás-fejedelemig hét hét és hatvankét hét van és újra megépíttetnek az utcák és a kerítések, még pedig viszontagságos időkben. A hatvankét hét múlva pedig kiirtatik a Messiás és senkije sem lesz. És a várost és a szenthelyet elpusztítja a következő fejedelem népe; és vége lesz mintegy vízőzön által, és végig tart a háború, elhatározott a pusztulás.” (Dán9:25-26) Itt van a teljes prófécia Jézus Krisztusnak a bűnök miatti engesztelő haláláról, s a történelemben ez a Jeruzsálem újjáépítésére kiadott parancs kiadásától számíttatik.

Mikor hangzott el ez a parancs? Különböző forrásokból tudjuk, hogy i. e. 445-ben adatott ki. Következésképpen a Messiás halálának a lehetséges legkésőbbi időpontja a prófécia szerint 483 évvel később (ez a hatvankilenc évhét, vagyis 69-szer hét év) volt. A számításokból az i. sz. 38. esztendő adódik, azaz Jézusnak ekkor kellett meghalnia. Sőt, ha a nagy angol tanító, Sir Robert Anderson pontosabb számítása a *The Coming Prince* (*Az eljövendő Herceg*) című könyvéből pontos, akkor a dátumot még tovább szűkíthetjük. Anderson számításai a 483 éves ciklus végét i. sz. 32. április 6-ra teszik.¹⁵⁵ Világos tehát, hogy Krisztus élete eseményeinek még a pontos évei és napjai is meg voltak határozva.

Sőt, ez jó sokat elárul nekünk a Szentírás természetéről is. A tizenhetedik században egy angol csillagász, Edmund Halley bejelentette Newton akkortájt nyilvánosságra hozott gravitációs törvényei alapján, hogy az Európában 1682-ben látható ragyogó üstökös 1759-ben vissza fog térni. Halley 1742-ben halt meg, tizenhét évvel azelőtt, amit az üstökös visszatérése évének jósolt. De 1759-ben visszatért az üstökös a megadott menetrend szerint, s a törvények, melyek alapján a pályáját számította, beigazolódtak.

Ugyanígy jelezték előre az Ószövetség könyvei Krisztus eljövetelét, még ha azok, akik ezeket eredetileg leírták, már meghaltak. Szálltak az évek. Minden korban, azok, akik hittek Istenben, az égre néztek, és várták ezeknek a próféciáknak a beteljesedését. Végül feltűnt egy csillag az égen, s az azt követő bölcsek érkeztek Betlehembe, ahol rátaláltak a csecsemőre. A születés utat adott az életnek, az élet a keresztre feszítésnek, s keresztre feszítés a feltámadásnak és a mennybemenetelnek. Mindaz, amit Isten eltervezett és elrendelt Jézus Krisztussal kapcsolatosan, beteljesedett. A Szentírás beigazolódt. Így adatott szilárd alap az

¹⁵⁴ Ti. az angolban, mert a magyarban van, bár a mai jelentése nálunk is inkább az iskolához kötődik – a ford.

¹⁵⁵ De: lásd a pünkösti hét eseményeinek datálásával kapcsolatos elemzést (3. kötet, „The King is Coming”, Jn12:12-19 a keresztre feszítés legvalószínűbb évét és napját illetően.

Istenbe vetett bizalmunkhoz és a Jézus Krisztus visszatérésével kapcsolatos reménységünk számára.

A végkövetkeztetés ebből egyszerű. A mi időnk is lehet hasonló a világ idejéhez, Krisztus testvéreinek idejéhez, vagy Jézus idejéhez. Ha a világ idejéhez hasonlít, akkor nincs értelme – mindenesetre nincs több, mint amennyit mi magunk képesek vagyunk adni neki. Másrészt ha Jézus idejéhez hasonlít, akkor megtölthető jelentéssel.¹⁵⁶ Az idő a részévé válhat az üdvösség nagy és örökkévaló drámájának, ami nem más, mint Isten terve az egyes korok számára. Ha nem vagy keresztyén, arra buzdítalak, hogy gyere Krisztushoz az üdvösségért, s kezd el megengedni Neki, hogy Ő tervezze el az idődet. Ha megteszed, értelmet fog adni az életednek, és feltölti az idődet lehetőségekkel.

Talán már keresztyén vagy, de mégsem látod, miképpen kapott a te időd jelentőséget. Ne csüggedj el, ha nem látod. Isten látja, és tudja is, meg el is tervezte a történeted.

Pár éve láttam egy soha el nem felejthető filmet. A Moody Institute of Science alkotta, felhasználván mind a gyors, mind a gyorsított fényképezést. A címe az *Idő és örökkévalóság* volt, s azt állította: sok minden azért kerül el minket ebben a világban, mert az idő rögzített múlásához vagyunk kötve. Egyes dolgok túl gyorsan mozognak ahhoz, hogy megláthassunk őket. Egy bogár repülése példa erre. A film megmutatta ezt, nagyon nagy sebességgel felvéve, majd visszalassítva a vetítéskor. Más dolgok túlon túl lassan mozognak – a virág növekedése, a felhők mozgása példa rá. Mikor lassan vették fel ezeket, majd felgyorsították a lejátszáskor, a növekvő virág tánca, vagy a felhők kavargó hullámozása lélegzetelállító. Fizikailag láthatjuk mindezeket a dolgokat, de nem látjuk a szépségüket, mert be vagyunk zárva a magunk időrendszerébe. Ugyanígy annak szépségét is gyakorta elmulasztjuk, amit Isten tesz az életünkben, de nem azért, mert nem látjuk az Ő munkájának egyes jellemzőit, hanem mert az Ő munkája vagy túl lassú, vagy túl gyors a felfogóképességünk számára. Bízz Benne, s örülj a ténynek, hogy egy napon majd az Ő perspektívája a tiéd is lesz.

¹⁵⁶ Ez a feltételes következtetése az „időnek” fordított *kairos* szónak a Jn7:6-ban.

91. fejezet: Mit gondolsz Jézusról? Jn7:11-13

11. A zsidók azért keresik vala őt az ünnepen, és mondának: Hol van ő?

12. És a sokaságban nagy zúgás vala ő miatta. Némelyek azt mondják vala, hogy jó ember; mások pedig azt mondják vala: Nem, hanem a népnek hitetője.

13. Mindamellett senki sem beszélt vala nyiltan ő felőle a zsidóktól való félelem miatt.

Egyszer egy interjúorozatra készülve a *Bible Study Hour* (A bibliatanulmányozás órája) rádióműsor csapata kiment Philadelphia utcáira, és feltették az embereknek a kérdést: „Kicsoda Jézus Krisztus?” Néha ezt kérdezték: „Istennek gondolod Jézus Krisztust?” A kapott válaszok megvilágosítóak voltak, mert kimutatták azt az zűrzavart, ami sok ember elméjében megtalálható ezzel a figyelemre méltó názareti emberrel kapcsolatosan.

Az egyik fiatalasszony ezt mondta: „Jézus Krisztus olyan ember volt, Aki azt hitte, hogy Ő Isten”. Másik fiatal nő, egy biológiát tanuló diák így válaszolt: „Jézus Krisztus az energia tiszta lényege. Isten a számomra energia, elektromos energia, mert olyasvalami, amit nem ismerünk”. Mások ezeket válaszolták: „Ő olyan, akire mint vezetőre felnézünk”; „Ő kétezer éve élt személy, aki minden társadalmi osztály szociális helyzetének javításában volt érdekelt”; „nagyon szeretett volt, sok jót tett, jó ember volt”. A legtöbb ember egyszerűen összezavarodott. Ezt mondták: „Fogalmam sincs... Nem tudom...”

A zűrzavar, ami fennáll a legtöbb ember elméjében a názareti Jézusról azonban nem az egyetlen dolog volt, amit a riporterek felfedeztek. A riporterek azt a tényt is kimutatták, hogy dacára zavarodottságuknak, a legtöbben, akiket Jézusról kérdeztek, nem tudták teljes mértékben elkerülni Őt. Senki sem mondta: „Kisebb gondom is nagyobb ennél”. S csak nagyon keveseket ejtett láthatóan ténylegesen zavarba a kérdés.

Kicsoda Jézus Krisztus? Ezt a kérdést tették fel állandóan a férfiak és nők Jézus kora óta, s ezt kell újra és újra megválaszolni minden egyes generációban. Jézus késlekedett felmenni a sátorok ünnepére, s míg késlekedett, az emberek kérdéseket tettek fel Vele kapcsolatosan. „Hol van Ő?”, kérdezték a papok. „Kicsoda Ő?”, kérdezték mások. János elmeséli, hogy „és a sokaságban nagy zúgás vala ő miatta. Némelyek azt mondják vala, hogy jó ember; mások pedig azt mondják vala: Nem, hanem a népnek hitetője”.

Az egyetlen lehetetlenség

Kicsoda Jézus Krisztus? Segíteni szeretnék neked a kérdés megválaszolásában (ha még soha nem szembesültél vele). De kezdetnek az egyetlen tényleg lehetetlen válaszról szeretnék beszélni. Az egyetlen valóban lehetetlen válasz az volt, amit Jeruzsálem népe adott először. Ők ezt mondták: „Jó ember”. Sokan adják ezt a választ manapság is, de ez az, ami Jézus egészen biztosan nem lehet.

De miért? A tanításainak sajátos természete miatt. Ezeknek az egyik legnyilvánvalóbb jellemzője az, amit John Stott „az egocentrikus jellemzőjüknek” nevez. Jézus tanításai Őt veszik körül. Például, Jézus gyakran beszél Isten atyáságáról, de valahányszor ezt tette, látszólag mindig azzal a speciális viszonytal folytatja, ami közte és az Atya között áll fenn, s amivel senki más nem rendelkezik. Még egy speciális szót is használt Istenre, az abba szót, ami kimutatta a speciális viszonyt. Ennek jelentése: „apu”. Egyetlen kortárs zsidó szereplő sem használta soha ezt a kifejezést, ez tiszteletlenség, sőt istenkáromlás lett volna. Jézus mégis használta. Sőt, azzal folytatja a tanítást: azért, amit majd a kereszten fog elvégezni, és csakis ezért, mások is élvezhetik majd ugyanezt a viszonyt.

Krisztus tanításainak egocentrikus jellege megmutatkozik a nagy „Én vagyok” mondásokban is, amelyek oly szembeszökők János evangéliumában. „Én vagyok az életnek kenyere”, „Én vagyok a világ világossága”, „Én vagyok az ajtó”. Ezek között az utolsó – az „Én vagyok az út az igazság és az élet”, – a tanításában kategorikus, eszerint a Krisztusba vetett hit az egyetlen út, melyen a bűnös férfiak és nők megtalálhatják a helyes viszonyt Istennel, és bejuthatnak a mennybe.

Krisztus tanításainak gondos tanulmányozása feltárja majd: Jézus az ószövetségi szent írásokat úgy tekintette, hogy azok főleg Óróa szólnak. Mózesről azt mondta: „én rólam írt ő” (Jn5:46). „Ábrahám a ti atyátok örvendezett, hogy meglátja az én napomat; látta is, és örült” (Jn8:56). Az Ószövetség könyveit használva magyarázta Jézus a tanítványainak azokat a dolgokat, „a mik ő felőle megirattak” (Lk24:27). Ennek a szemléletmódnak az egyik nagy példája a nyilvános szolgálatának elején történt a názáreti zsinagógában. Jézust megkérték, hogy olvasson fel a prófétákból, amiképpen bármelyik zsidó férfit megkérhetnek, hogy tegye meg ezt szombaton. Ő az Ézs61:1-2-ből kezdett felolvasni: „Az Úr Isten lelke van én rajtam azért, mert fölkent engem az Úr, hogy a szegényeknek örömet mondjak; elküldött, hogy bekössem a megtört szívűeket, hogy hirdessek a foglyoknak szabadulást, és a megkötözötteknek megoldást; hogy hirdessem az Úr jókedvének esztendejét”. Ezen a ponton azonban összehajtotta a tekercset, és ezt mondván, alkalmazta a prófécia: „Ma teljesedett be ez az Írás a ti hallástokra” (Lk4:21). Ez figyelemre méltó kijelentés volt, mert nem jelentett kevesebbet, mint azt, hogy Ézsaiás Róla írt, és Ő beteljesítette ezt a prófécia.

Ezzel az önbecsüléssel nem meglepő, hogy Jézus arra szólította fel a férfiakat és nőket: kövessék Őt. Valójában megparancsolta, hogy kövessék, majd később elküldte őket az egész világra kiterjedő evangelizáló szolgálatra.

Annak lehetetlensége, hogy Jézust csupán egy jó embernek tekintsük, meglátszik abból az állításából is, mely szerint Ő megbocsáthatja a bűnöket, s nemcsak az Ellene, de a mások ellen elkövetett bűnöket is. Senki, aki csak ember, nem bocsáthatja meg a bűnöket, akármennyire jó ember is az illető. Valójában, ahogyan C. S. Lewis megjegyzi, „Amíg a beszélő nem maga Isten, addig ez ugyanolyan abszurd, mint amennyire komikus”. Nem okoz nagy nehézséget azt elképzelnünk, miképpen bocsáthatja meg valaki az ellene elkövetett bűnöket. Ha valaki megüt téged, jogod van megbocsátani neki. „Szóra sem érdemes”, mondhatod neki, ha azt mondja, sajnálja. Ha ellop valamit tőled, akkor is megbocsáthatsz neki. De tegyük fel, hogy az illető másokat is megüt. Ebben az esetben nincs jogod megbocsátani neki, és nem szabad nagyra becsülnöd senkit, aki úgy véli, megvan erre a joga. Mégis pontosan ez az, amit Jézus tett.

Egy esetben egy béna embert eresztettek le a jelenlétébe annak a háznak a tetején vágott lyukon át, ahol tanított. Jézus ezt mondta neki: „Fiam, megbocsáttattak néked a te bűneid” (Mk2:5). Máskor Jézus egy asszonynak bocsátott meg, aki közismerten bűnös volt. Belépett a házba, ahol Jézus evett, s úgy sírt, hogy a könnyei az Ő lábára hullottak, majd letörölte a hajával. Jézus így szólt hozzá: „Megbocsáttattak néked a te bűneid” (Lk7:48). A jelenlevők mindkét esetben ezt mondták: „Ki ez, hogy a bűnöket is megbocsátja? Ki más bocsáthatja meg a bűnöket, mint Isten?” A megfigyelők egyike sem állt készen arra, hogy elfogadja Krisztus állítását ebben a dologban, de legalább világosan látták a dolgot. Hogyan bocsáthatta volna meg a bűnöket? A kijelentés abszurd, ha Ő nem volt valóban Isten.

Végül annak lehetetlensége, hogy Jézust csupán egy jó embernek tekintsük, meglátszik abból a tényből, hogy egyes alkalmakkor nyíltan Istennek jelentette ki Magát. Kora judaizmusának légkörében ezt nem tehetette gyakran, vagy nyíltan, mert istenkáromlásnak és hatalmas sértésnek minősült. Mindazonáltal voltak időszakok, mikor Jézus engedte, hogy a dolog világossá váljon.

Például, János evangéliumának nyolcadik fejezetében fel van jegyezve egy beszélgetés Jézus és a zsidó főemberek között, mely a zsidók és Ábrahám viszonyáról folyt.

Ők úgy vélték: azért fognak üdvözülni, mert fizikailag Ábrahámától származnak. Jézus ezt tagadta. Erre megharagudtak és személyesen támadták: „avagy nagyobb vagy-é te a mi atyánknál Ábrahámnál”? Jézus így válaszolt: „Mielőtt Ábrahám lett, én vagyok” (Jn8:58). Ez annyira megsértette azokat, akik hallották Őt, hogy köveket kaptak fel, és meg akarták kövezni. S tették ezt azért, mert megértették az isteni mivolt kijelentését, ami Jézus szavaiban rejlett. Ezek a szavak legalábbis az előzetes létezés kijelentése voltak, azaz Jézus azt állította, hogy Istennel együtt már a kezdetben is létezett, még Ábrahám teremtése előtt. Emellett azonban az is benne foglaltatott, hogy magának Istennek állította Önmagát. Krisztus „én vagyok”-ja ugyanis maga Isten neve volt – Jahve – ami azt jelenti: „Vagyok, aki vagyok” (Ef3:14). Emiatt az állítás miatt ragadtak köveket azok, akik hallották Jézust.

Másik példája ugyanennek az állításnak az, amikor Jézus megjelent Tamásnak nem sokkal a feltámadás után. Tamás azt mondta: nem hiszi el Jézus feltámadását, amíg nem bocsáthatja be ujjait a Jézus kezén levő szögek, valamint a Jézus testen levő lándzsa ütötte sebbe. Mikor azonban Jézus megjelent, Tamás többé már nem ragaszkodott ezekhez a próbákhoz. Ehelyett Jézus lábaihoz esett és kijelentette: „Én Uram és én Istenem”. S mit tett Jézus? Úgy válaszolt, mint Pál és Barnabás, később, egy hasonló helyzetben? „Férfiak, miért mívelitek ezeket? Mi is hozzátok hasonló természetű emberek vagyunk?” (Csel14:15)? Egyáltalában nem! Elfogadta e kételkedő apostol szavainak jelentését, s hozzátette: „Mivelhogy láttál engem, Tamás, hittél: boldogok, a kik nem látnak és hisznek” (Jn20:29).

Mi csináljunk ezekkel a kijelentésekkel? Nem tudjuk elkerülni ezeket. Ahogyan John Stott megjegyzi: „Itt vannak az állítások. Önmagukban ezek nem alkotják az istenség bizonyítékát. Ezek az állítások lehetnek hamisak. De bizonyos magyarázatot akkor is kell találni rájuk. Többé már nem tekinthetjük Jézust egyszerűen csak nagy tanítónak, ha ennyire fájdalmasan tévedett a tanítása egyik fő témáját, nevezetesen Önmagát illetően.”¹⁵⁷ Hasonlóan írta C. S. Lewis: „Választanod kell. Ez az ember vagy Isten Fia volt, és ma is az, vagy örült, illetve még annál is rosszabb. Bezárhatod a bolondokházába, leköpheted és megölheted démonként, vagy a lábaihoz eshetsz, és nevezheted Őt Uradnak és Istenednek. De ne jöjjünk semmiféle leereszkedő nonszensszel az Ő lényéről, mint nagy tanítóról. Ezt nem hagyta nyitva a számunkra. Nem is állt szándékában.”¹⁵⁸

A lehetőségek

Amint mondtam, Jézus Krisztus személyének az egyetlen lehetetlen magyarázata az, hogy Ő jó ember volt. Az idézet C. S. Lewistől azonban már sugallta a valódi lehetőségeket. Három van.

Először, ha a názáreti Jézus szokatlan és egocentrikus állításai eltörölték annak lehetségeségét, hogy Ő csak egy jó ember, vagy kiváló tanár volt, mindazonáltal nem törölték el annak lehetségeségét, hogy örült volt, vagy legalábbis, a megalómánia komoly esetétől szenvedett. Ez azoknak a nézete, akik ebben az fejezetben azt mondják Neki: „Ördög van benned” (20. vers). S ez volt a helyzet más emberekkel is. Hitler megalomániás volt. Valószínűleg Napóleon is.

Talán Jézus örült, vagy megszállott volt. Mielőtt túl gyorsan erre a magyarázatra ugranánk, fel kell tennünk a kérdést, hogy vajon Jézus teljes jelleme (amilyenek mi ismerjük) igazolja-e ezeket a spekulációkat. Vajon úgy cselekedett, mint valami örült? Úgy beszélt, mint egy megalomániás? Nehéz végigolvasni az evangéliumokat és megelégedni ezzel a magyarázattal. Inkább nehéz elmenekülni az elől a következtetés elől, hogy Jézus a legépelműbb ember volt, Aki valaha is élt. Csendes tekintéllyel beszélt. Látszólag mindig

¹⁵⁷ John R. W. Stott, *Basic Christianity* (Grand Rapids, Eerdmans, 1959), 32. oldal

¹⁵⁸ C. S. Lewis, *Mere Christianity* (New York, McMillan, 1958), 41. oldal

ura volt a helyzetnek. Soha nem volt meglepődve, vagy meghökkenve. Éppenséggel nem illik bele ebbe a túl könnyed osztályozásba.

Van még egy ok, amiért Jézus nem lehetett örült. Ez pedig az, ahogyan mások reagáltak Rá. A férfiak és nők nem egyszerűen csak eltűrték Jézust, hanem vagy kiálltak mellette, vagy hevesen elleneztek. Nem így szoktunk reagálni az örültekre. Lehet, hogy zavar minket az örült irracionális viselkedése. Lehet, hogy figyelmen kívül hagyjuk. Be is zárhatjuk, ha a képzelgéseik veszélyesek. De nem öljük meg. Mégis, pontosan ezt akarták tenni azok az emberek, akik nem követték Jézust.

A második lehetőség az, hogy Jézus Krisztus csaló volt – ez volt egyesek nézete (12. vers). Azaz, szándékosan bolondította az embereket. Nagy ember akart lenni, ezért messiási kijelentéseket tett, és becsapta a férfiakat és nőket, hogy higgyenek Benne. Mielőtt azonban emellett a változat mellett döntenénk, teljesen tisztában kell lennünk vele, mi mindent jelent. Először is, ha Jézus valóban csaló volt, akkor természetesen a legjobb csaló volt, aki valaha is élt. Jézus azt állította Magáról, hogy Ő Isten, de emlékeznünk kell rá: ez a kijelentés nem görög, vagy római környezetben hangzott el, ahol a sokistenhit, sőt a félistenekkel kapcsolatos hit is elfogadott volt. Ez a monoteista judaizmus szívében hangzott el. Az ókori világban sehol máshol nem találhatott senki szigorú egyistenhitet, de ez volt a hit Júdeában Krisztus korában. A zsidókat sokszor kinevették emiatt. Időnként még üldözték is. Mindazonáltal ragaszkodtak ehhez a tanításhoz, sőt fanatikusan védelmezték is azt. Ebben az ellenséges teológiai környezetben tette meg Jézus a kijelentéseit. S mi történt? A figyelemre méltó az, hogy voltak, akik hittek Neki. Sokan – férfiak és nők, parasztok és szofisták, papok, sőt végül még a családtagjai is. Így ha Jézus csaló volt, akkor nem egyszerűen csak jó volt. Ő volt a legjobb.

Ha viszont Jézus csaló volt, akkor Ő volt a legrosszabb csaló – olyannyira, hogy nevezhetnénk ördögnek, ha nem volna Isten. Gondoljuk csak végig, Jézus nem pusztán azt mondta: „Én Isten vagyok”, s aztán ment tovább. Ő ezt mondta: „Én Isten vagyok, aki üdvözíteni jött a bukott emberiséget. Én vagyok az üdvösség útja. Bízátok rám az életetek és a jövőtöket.” Jézus azt tanította, hogy Isten szent, és mi azért utasítjuk el, mert nem vagyunk szentek. A bűnünk hatalmas akadály közöttünk és Isten között. Nem léphetünk Isten jelenlétébe. Sőt, azt tanította, hogy a mi problémánkkal kapcsolatosan jött el megtenni valamit. Ő hal majd meg a bűneinkért, Ő hordozza majd el a büntetésünket. Mindenki, akik bíznak Benne, üdvözülni fognak. Ez a jó hír. Sőt óriási hír – már amennyiben igaz. Ha viszont nem igaz, akkor minden ember között a legnyomorultabbak vagyunk, és Jézus Krisztust úgy kell gyűlölni, mint egy pokolból jött barátot. Ha nem igaz, Jézus milliókat juttatott a kárhozatra. A könnyen becsapható követők generációit küldte a reménytelen örökkévalóságba.

De megtette ezt? Csaló Ő? Ez az egyetlen magyarázat, amit adhatunk valakiről, Akit „szelídnek és alázatosnak” ismertek, Aki átvette a szegény kóbor evangélista helyét azért, hogy segíthessen a szűkölködőn, és taníthassa azokat, akiket mások megvetettek, s Aki ezt mondta: „Jöjjetek én hozzám mindnyájan, a kik megfáradtatok és megterheltetek, és én megnyugosztalak titeket”? Valahogyan nem illenek egymásba a tények. Nem szembesülhetünk úgy életének és tanításainak a tényeivel, hogy még mindig csalónak tartjuk Őt. Akkor hát? Nos, ha nem volt csaló, és nem volt örült, akkor csak egy lehetőség maradt. Jézus az, akinek mondja Magát: Isten, és nekünk követnünk kell Őt.

Az elkerülhetetlen Krisztus

Hiszded ezt? Remélem, igen. Vagy legalábbis azt remélem: úton vagy afelé, hogy elhidd. Kicsoda Jézus Krisztus? Egy dolgot nem szabad tenned: megpróbálni elmenekülni a kérdés elől.

Egyesek azzal próbálnak meg elmenekülni a kérdés elől, hogy elfutnak. Ha ezt tetted, hadd szólítsalak fel: légy teljesen őszinte önmagadhoz ebben a kérdésben. Nem akarsz bizonyítékok nélkül hinni Krisztusban, de vedd fontolóra a bizonyítékokat. Olvasd el az egyik evangéliumot. Olvasd el figyelmesen és kritikusan. Kérdezd meg magadtól: Jézus őrült? Csaló? Isten? S mielőtt elolvasod, kérd Istent, hogy segítsen neked megérteni a leírtakat. Ehhez még nem is kell hinned szilárdan Istenben. Csak imádkozz: „Isten (ha létezel), akarom, hogy tudd: őszintén keresem az igazságot, és meg akarom érteni, ki volt Jézus Krisztus. Tudom, hogy nem vagyok képes részrehajlás nélkülinek lenni egy ennyire hatalmas ügyben. Ezért megígérem neked, hogy ha megmutatod: a názáreti Jézus valóban a te Fiad, és a mi Megváltónk, engedelmeskedni fogok Neki és követem majd Őt.” Biztosíthatlak, hogy ha elmondod ezt az imát Isten elvezet téged az igazságra. Csak néhány igeverssel később János evangéliumában jelenti ki Maga az Úr az alábbiakat: „Ha valaki cselekedni akarja az ő akaratát, megismerheti e tudományról, vajjon Istentől van-e, vagy én magamtól szólok?” (17. vers)

Végül, lehetsz azok közül egy, akik intellektuálisan már meggyőződtek Jézus állításának igazságtartalmáról, de egyelőre mégsem bíztad Rá önmagad és így még nem ismerted Őt meg személyesen. Ha ebben a helyzetben vagy, tudnod kell, hogy ez a helyzet tarthatatlan. Ne késlekedj. Az őszinteség választ követel, s az isteni szeretet Jézushoz vonz téged. Mondd: „Jézus, egészen mostanáig a magam útját próbáltam járni. Megpróbáltalak elkerülni Téged. Tévedtem, és ezt többé nem teszem. Mostantól fogva elfogadom az értem történt halálodat. Ígérem, hogy a követőd leszek.”

92. fejezet: Ember tanítása, Isten tanítása, Jn7:14-18

14. Már-már az ünnep közepén azonban felméne Jézus a templomba, és tanít vala.

15. És csodálkoznak a zsidók, mondván: Mimódon tudja ez az írásokat, holott nem tanulta?!

16. Felele nékik Jézus és monda: Az én tudományom nem az enyém, hanem azé, a ki küldött engem.

17. Ha valaki cselekedni akarja az ő akaratát, megismerheti e tudományról, vajjon Istentől van-é, vagy én magamtól szólok?

18. A ki magától szól, a maga dicsőségét keresi; a ki pedig annak dicsőségét keresi, a ki küldte őt, igaz az, és nincs abban hamisság.

Ebben a fejezetben rátérünk a Jézus Krisztussal kapcsolatos második fontos kérdésre. Az első kérdés, amit az előző fejezetben vizsgáltunk meg, az Ő személyére vonatkozott. Ebben a formában fejeztük ki: „Kicsoda Ő?” A kérdés megválaszolásakor láttuk, hogy a názáreti Jézus nem lehet jó ember, csaló, vagy őrült. Ebből következően Istennek kell lennie. A második kérdés a tanításaira vonatkozik. „Igazak ezek? Bízhatunk ezekben?” Ezt a kérdést Krisztus kortársai tették fel.

„Már-már az ünnep közepén azonban felméne Jézus a templomba, és tanít vala. És csodálkoznak a zsidók, mondván: Mimódon tudja ez az írásokat, holott nem tanulta?! Felele nékik Jézus és monda: Az én tudományom nem az enyém, hanem azé, a ki küldött engem. Ha valaki cselekedni akarja az ő akaratát, megismerheti e tudományról, vajjon Istentől van-é, vagy én magamtól szólok? A ki magától szól, a maga dicsőségét keresi; a ki pedig annak dicsőségét keresi, a ki küldte őt, igaz az, és nincs abban hamisság.” (7:14-18) Ezekből az igeversekből megtudjuk, hogy amíg Jézus rejtve maradt a tömegek előtt, ahogyan az volt az ünnep első felében, a nép kérdései személyesen Rá vonatkoztak. Mikor azonban hirtelen megjelent és tanítani kezdett, a kérdések áthelyeződtek arról, hogy ki Ő, arra, amit mondott. Ezek csodálatos tanítások voltak. A nép soha nem hallott még ezekhez hasonló. Olyasvalakitől származtak ezek, aki soha nem kapott formális oktatást egyetlen rabbi-képzőben sem.

„Mimódon tudja ez az írásokat, holott nem tanulta?!” A kérdésben benne rejlik a mélyenszántó másik kérdés, miszerint meg lehet-e bízni, vagy sem bármibe, ami ennyire radikális és új. Akkor látjuk meg ennek a kérdésnek a fontosságát, mikor felfogjuk, hogy manapság is sokan teszik fel olyanok, akik először hallanak igazi keresztyén tanítást.

Nem emberi eredetű

Érdekes megjegyezni, miképpen válaszolt Krisztus, mert a válaszában kihangsúlyozta azt a hatalmas szakadékot, ami minden emberi, valamint az isteni eredetű tanítás között fennáll. Ha mi lettünk volna ebben a helyzetben, mi is hajlamosak lehettünk volna kiemelni a saját magunk eredetiségét, amit bizonyos értelemben Jézus Maga is megtehetett volna. Ha azonban megtette volna azt – abban a pillanatban hiteltelenné válik. Krisztus korában ugyanis senki sem díjazta az eredetiséget. A rabbik más rabbikat, s különösen olyanokat idézve tanítottak, akik előttük éltek. A zsidó Talmud jórészt manapság is efféle rabbinikus idézetekből áll. Ezért Jézus nem is tette ezt meg. Ehelyett, mikor megkérdezték róla, nem azzal válaszolt, hogy tagadta volna a külső tekintély szükségességét, hanem minden közül a legmagasabb tekintélyre hivatkozott. „Az én tudományom nem az enyém”, mondta, „hanem azé, a ki küldött engem”. A hagyomány, amiről Jézus beszélt, Istené volt.

Miután ez igaz, ebből következik, hogy hatalmas szakadék volt az emberi hagyományok és Isten kijelentése között: más szóval az ember tanítása és Isten tanítása között. Ezek nem ugyanazok. Ezek még csak nem is ugyanannak az alapelvnek a változatai. Ezek ellentétesek. Következésképpen minden lelki dologban szükségünk van kijelentésre. S nekünk bizalmatlanoknak kell lenni minden tanítással szemben, mely embertől ered.

Megannyi különbség

Isten mondja az emberekhez szólva: „Mert nem az én gondolataim a ti gondolataitok, és nem a ti útaitok az én útaim” (Ézs55:8). Ez igaz, és meglátható a világ tanításainak és nézeteinek összevetésével Istenével az összes nagy lelki dologban.

Vegyük magát Isten tantételét. Mit gondol a világ Istenről? Nos, a világnak különféle nézetei vannak. Egyeseket ezek közül idézett J. B. Phillips angol szerző, és bibliafordító a *Your Good Is Too Small* (A te Istened túl kicsi). Létezik Isten a Rendőr. Létezik Isten, a Szülői Maradvány, a Nagy Öregember, valamint Isten az Ügyvezető Igazgató, és így tovább. Ha a filozófia könyveihez fordulunk, akkor gondosabban megalkotott, de semmivel sem jobb meghatározásokat találunk. Isten az Ideál. Ő az Elsődleges Mozgató. Modernebb kifejezéssel Ő a szerzője a „nagy bumm”-nak, ami elkezdte tágítani a táguló világegyetemet. Mindezen elképzelések alapja azonban az a gondolat, hogy Isten ma nem nagyon foglalkozik az étellel, vagy az, hogy Ő nem nagyon igazságos, vagy tisztességes, mikor nekilát ennek.

Mennyire különbözik ez a keresztyén nézettől! Jézus Krisztus tanítása alapján Isten a szent és szuverén Isten, az örökkévalóságtól fogva a történelemben mindvégig. Ő eltervezte a világot a teremtést megelőzően. Egy tökéletes terv alapján hozott létezésre minden dolgot. Fenntartja most az életet, és vezeti a történelmet. Eljött az Ő Fiának személyében a bukott emberiség megváltására. Folytonosan beavatkozik a férfiak és nők megváltása végett az Ő kegyelmének kifejezésekként. Sőt, egy napon igazságos és végső ítéletet fog tartani.

Láthatjuk a különbséget az emberi lények nézetei és Isten igazsága között a Szentírás tantételét illetően is. Mi a Szentírás? Sokan azt válaszolják majd, hogy a Biblia beszámoló az ember istenkereséséről és az Istenről alkotott nézeteiről – ha ugyan nem mondanak valami ennél is rosszabbat. De Isten azt mondja nekünk, hogy a Biblia az Ő Ígéje az emberről, valamint az emberhez az ő elveszett állapotában. Vajon a Biblia az eredetét tekintve ember? Ha igen, akkor mellőzhető. Vajon isteni? Ha ez a helyzet, akkor az egyedüli biztos alap a számunkra egy botladozó világegyetemben.

Sajnos, néha még a keresztyének is letérnek a Szentírás által kijelölt útról. Ez igaz a lelkesedők esetén – azok, akik úgy vélik, hogy az odaadás a fontos, és a tanítások nem számítanak. Pedig dehogyis nem számítanak! Azok, akik így gondolkodnak, olyanok, mint az a házaspár, akik nem sokkal a második világháború kitörése után vettek házat. A házakat abban az időben nem valami jól építették, de ez a házaspár úgy vélte, hogy végül találtak egy jót. Amellett egy kandalló is volt benne. Ez abban az időben meglehetősen ritka dolog volt. Az első éjszaka az új házban meglehetősen hűvös és szeles volt, ezért a férj elhatározta, hogy begyújt a kandallóba. Megtette, s nézték, amint a tűz lobogott. Hirtelen azonban a tűz átesett az aljzaton, le a pincébe. Mikor megvizsgálták a kandallót, rájöttek, hogy nincs alapja. A tüzet a padlón kívül nem tartotta semmi. Hasonló selejt és haszontalanság bárki számára, aki a vallásos rajongás tüzeit bármi más alapon próbálja meggyújtani, mint Isten Ígéjének tanításain és alapelvein.

Az ember tanítása és Isten tanítása magát az embert illetően is különbözik. Az ember tanítása az embert az ember mércéi szerit értékeli, s emberi mércével mérve az ember nem is olyan rossz. Mindenesetre a legtöbb ember nem túl rossz, s majdnem mindenki vigasztalódhat azzal a ténnyel, hogy ő valamiben jobb, mint másvalaki. Ha az erkölcsöt centiméterekben

mérnénk, valamennyien elfogadnánk, hogy vannak Wilt Chamberlainok, 159 és vannak törpék, s bátorságot meríthetnénk a tényből, hogy (legalábbis a saját véleményünknek megfelelően) némileg az átlag felett vagyunk.

Isten azonban nem az ember szemszögéből tekint az emberre. Ő a saját szemszögéből nézi az embert, s abból a szemszögéből senki sem tesz eleget a követelményeinek. A fizikai magassággal való szemléltetéshez visszatérve ez olyan, mintha Isten a new yorki Empire State Building tetejéről szemlélne minket. Lenn a Harmincnyolcadik utcán az emberek lehetnek négy, öt, vagy hat láb magasak, s az nekik tűnhet fontosnak. De Isten szemszögéből valamennyien olyanok, mint a törpék. A Biblia mondja: „Mert mindnyájan vétkeztek, és szűkölködnek az Isten dicsősége nélkül.” (Rm3:23)

Ha kételkedsz Isten veled kapcsolatos ítéletében, és megkérdőjelezed a jellemedről adott értékelését, akkor a Szentírás ítélőszéke elé kell vinned az ügyedet. Tanulmányozd a törvényt. Meg vagyok róla győződve, hogy ha megteszed, utána sokkal bűnösebbnek fogod magad tartani, mint azt korábban képzelted.

Nemrég egy san franciscoi rendőr megállított egy autót, mert hangos volt a kipufogója. Kiderült, hogy nem volt regisztrálva. Mikor felhívta a központot, azt is megtudta, hogy ötvenkilenc esetben szabtak ki parkolási bírságot az autóra, s a teljes tartozás 1217 dollárt tett ki. Végül azt is megtudta, hogy a vezető Joseph Alioto, a polgármester fia volt. Mikor a ki nem fizetett büntetőcédulák híre eljutott a polgármesterhez, ő majd szétrobbant, de elrendelte a családja többi tagjának ellenőrzését is. Képzeljük el a meglepetését, mikor kiderült, hogy nyolc különböző Alioto – beleértve magát a polgármestert, a feleségét, és négy fiát – összesen 422 dollárral tartoztak huszonkét szabálysértés miatt. A polgármester kifizette. Ugyanezen a módon tárja fel a törvény a bűneinket és tanítja meg nekünk a tényleges állapotunkat Isten előtt.

A különbségek az Úr Jézus Krisztusra vonatkozó emberi vélemények és az Atya Róla szóló tanítása között a másik példa. János evangéliumának most vizsgált fejezete tele van efféle emberi véleményekkel. Látjuk, hogy egyesek „jó embernek” nevezték Őt (12. vers). Ez a leghetlenebb nézet az összes közül. Egyesek „hitetőnek” nevezték Krisztust (12. vers). Mások „prófétának” akarták nevezni (40. vers). Egyesek azt mondták, hogy ördög szállta meg, ami más módon kifejezve azt jelenti: örült (20. vers). Néhányan úgy érezték, hogy nagyon bátor (26. vers), s olyan, akit „nagyszerű szónoknak” neveznénk (46. vers). Az igazság azonban az, hogy Jézus Isten.

Ha rátérünk Jézus Krisztus halálára, ugyanazt a változatosságot látjuk., Egyesek azt mondták, hogy a kereszt tragédia volt, mások szerint a bátor szenvedés példája. A Biblia azt tanítja, hogy a kereszt a helyettesítő áldozat helye, hogy Jézus ott a bűnös emberért halt meg, s a világ felvettetése előtt ez a hatalmas áldozat már eltervezett eszközként, mellyel Isten majd megmenti azokat, akiket előzőleg üdvösségre rendelt.

Azt mondod: „De ezt nehéz megérteni és elfogadni”. Igazad van, s ez az egész dolog lényege. Ezeket a dolgokat nehéz megérteni és elfogadni. De emiatt szánt Isten időt a magyarázatukra. Jézus Krisztus áldozatának esetében Isten, az Atya ezért kezdte azt tanítani már az ószövetségi időkben. A zsidó nemzet nem hajlott nálunknál jobban a helyettesítő áldozat elképzelésének elfogadására. De Isten felhasználta az állatáldozatokat, melyeket Ő rendelt el és határozott meg annak tanítására, hogy egy napon majd a tökéletes Bárány, az Ő Fia jön el és hal meg a világ bűneiért.

Végül gondoljunk az ítéletre, és látjuk, hogy az emberek gúnyolódnak azon. „Az egyetlen pokol, amit valaha is megismerünk majd, az a pokol, amit mi magunk teremtünk itt meg a Földön”, állítják. De a Biblia ezt mondja: „E tudatlanságnak idejét azért elnézván az Isten, mostan parancsolja az embereknek, mindenkinek mindenütt, hogy megtérjenek:

¹⁵⁹ Híres, 216 cm magas amerikai kosárlabdás, aki még a Harlem Globetrotters csapatában is játszott – *a ford.*

Mivelhogy rendelt egy napot, melyen megítéli majd a föld kerektségét igazságban egy férfiú által, kit arra rendelt; bizonyoságot tévén mindenkinek, az által, hogy feltámasztá őt halottaiból.” (Csel17:30-31) Képes vagy elutasítani ezt a tanítást? Vajon a legtöbben közületek nem inkább úgy fogadják, mint Krisztusnak és Isten teljes Ígérének a tanítását?

Nincs megnyugvás

A hatalmas különbség, ami az ember tanítása és az Isten tanítása között áll fenn, elvezet néhány következtetésre.

Először is, csak Isten tanítása az, ami megnyugtat. Nincs vigasztalás az emberek spekulációiban, legalábbis nem a válságos pillanatokban. Ha mi megrendülhetünk, akkor az elménk, vagy a kezünk munkája is megrendülhet. Ismeretes a történet egy római katolikus szobrászról, aki évekkel ezelőtt Európában élt. Haldokolt, és ezért felkereste őt a papja. Beszért hozzá, majd miután látta, milyen beteg, nekikészült az utolsó kenet feladásához. „Ön haldoklik”, mondta Felmutatott egy gyönyörű keresztet. „Nézzén Istenre, Aki meghalt önért.”

A szobrász ránézett, majd így kiáltott: „Jaj nekem! Hiszen ezt én csináltam!” Nincs megnyugvás abban, ami a saját kezünk munkájának gyümölcse. Az emberi elméletek nem hoznak majd megnyugvást a halál órájában. Csak az isteni igazság fog megerősíteni.

Megnyugvás

A második következtetés az, hogy még akkor is biztosak lehetünk Isten tanításában, ha az furcsának tűnik a számunkra. Hogyan? Jézus elmondta ezekben a versekben, hogyan, megmutatván, hogy a kulcsot a szándékos engedelmességben az Istennek, valamint annak az útmutatásnak a követésében kell keresni, amit az igazi tanítás ad, még ha először nem is tudjuk pontosan, mi ez. Ő mondta: „Ha valaki cselekedni akarja az ő akaratát, megismerheti e tudományról, vajjon Istentől van-e, vagy én magamtól szólok?” Isten nem ad megnyugvást a lelki dolgokban pusztán a kíváncsiság kielégítése végett. Nem tanítja az isteni igazságot azoknak, akik nem akarnak általa élni. Ha azonban az ember előre elhatározza, hogy általa fog élni, – azaz komolyan veszi Istent, – akkor Isten feltárja majd az Ő Igéjének igazságait előtte. Különösen az Úr Jézus Krisztussal kapcsolatos igazságokat fogja feltárni azoknak, akik elszánják magukat az Ő követésére.

Harry Ironside mesél nekünk egy fiatalemberről, aki ezt tette. Ő egy arizonai cowboy volt, s eltávolodott Istentől. Éveken keresztül gúnyolta és utasította vissza a Bibliát. Végül azonban, mikor mélyen meggyőződött a bűnről, valami azt mondta neki: „Miért nem járulsz Magához Istenhez, és kéred meg, hogy tegye világosság neked?” A szívére vette ezeket a szavakat. Egy éjjel letérdelt az ágya mellé, és így imádkozott: „Ó Uram, ha létezel és képes vagy letekinteni egy olyan szegény, elveszett bűnösre, mint amilyen én is vagyok, s meghallgatod az imámat, ha Jézus Krisztus a Te Fia, kérlek, jelentsd ezt ki nekem. Ha megteszed, megígérem, hogy hátralévő életemben mindvégig szolgálni foglak.” A cowboy ezután elkezdte kutatni a Bibliát. Miután elmondta ezt az imát, változás állt be nála, jóllehet nem volt képes megmagyarázni, miképpen, és három napon belül kétségek nélkül tudta, hogy az Úr Jézus Krisztus valóban az Isten Fia és az ő Megváltója. Ez az ember sok éven át hűséges szolgálójává vált az Úrnak, amíg Isten végül haza nem vitte mennyei lakóhelyére.

Ha azt mondd: „Én azonban nem vagyok képes hinni a Bibliában”, megmondom neked, miért nem. Még nem döntötted el, hogy azt az utat fogd járni, amerre Isten igazsága vezet. Ha azonban eldöntöd, hogy Isten útját fogod járni, tudni fogod, hogy ezek a dolgok igazak. Mi lesz a számodra fontosabb – Isten tanítása, vagy az emberi lények tanításai? Az igazság, vagy a tévelygés? Tedd az igazságot a vendégeddé. Isten igazsága a legjobb minden

vendég között. Karold fel, és ugyanúgy meg fog téged is áldani, mint ahogyan Ábrahámot is megáldották az Őt meglátogató angyalok.

93. fejezet: Igaz ítélettel ítélni, Jn7:19-24

19. Nem Mózes adta-é néktek a törvényt? és senki sem teljesíti közületek a törvényt. Miért akartok engem megölni?

20. Felele a sokaság és monda: Ördög van benned. Ki akar téged megölni?

21. Felele Jézus és monda nekik: Egy dolgot cselekvém, és mindnyájan csodáljátok.

22. Azért Mózes adta néktek a körülmetélést (nem mintha Mózesről való volna, hanem az atyáktól): és szombaton körülmetélték az embert.

23. Ha körülmetélhető az ember szombaton, hogy a Mózes törvénye meg ne romoljon; én rám haragusztok-é, hogy egy embert egészen meggyógyítottam szombaton?

24. Ne ítéljetek a látszat után, hanem igaz ítélettel ítéljetek!

Az emberi szív alapvető lelki tévedése, mikor azt gondolja, hogy az ember képes a saját természetes erőfeszítéseivel Isten kedvében járni. Ez a tévedés azonban továbbiakhoz vezet. Például elvezet Krisztus személyének és munkájának hibás felbecsüléséhez. Ha mindent jól csinálunk a saját erőfeszítéseinkkel, vagy legalábbis ezt hisszük, akkor úgy gondoljuk, hogy nem sokban különbözünk Magától Krisztustól, és természetesen nincs szükségünk Megváltóra. De elvezet az Isten törvényével kapcsolatos tévedésekhez is. Arra buzdít, hogy azt higgyük: a törvény az üdvösség útjaként követendő példaként adatott – amit a Biblia sehol sem tanít – nem pedig mérceként annak érdekében, hogy elítélje a bűnösöket, s az Úr Jézus Krisztushoz vezérelje azt, aki érzi a kárhoztatását.

Ez az utóbbi tévedés – a hiedelem, hogy a törvény az üdvösség megtartandó útjaként adatott – húzódik meg a következő történet mögött.

Krisztus Júdeában

Hónapokon át, sőt talán az év nagyobb részében Jézus Krisztus Galileában szolgált. Galilea Júdeától északra terült el, sőt, attól Samária teljesen különböző, és független területe el is választotta. Ezért Júdea vezetői keveset törődtek azzal, amit Jézus északon cselekedett. Miután azonban elfordította a közvéleményt északon, továbbá közeledett a keresztre feszítés megpróbáltatás ideje, Jézus visszatért Jeruzsálembe, ahol azonnal szembekerült a hatóságok ellenségességével.

Azzal, amit Jézus északon cselekedett, ezek a vallási vezetők valójában nem nagyon törődtek. De egy sem volt közöttük, aki megfeledezett volna az Ő utolsó, egy évvel azelőtti jeruzsálemi látogatásáról. Jézus megsértette a szombat általuk adott értelmezését a bűn ember meggyógyításával. Ez az ő értelmezésük szerint munkavégzés volt. A törvény pedig ezt mondta: „Megemlékezzél a szombatnapról, hogy megszenteljed azt. Hat napon át munkálkodjál, és végezd minden dolgodat; De a hetedik nap az Úrnak a te Istenednek szombatja: semmi dolgot se tégy azon se magad, se fiad, se leányod, se szolgád, se szolgálóleányod, se barmod, se jövevényed, a ki a te kapuidon belől van;” (2Móz8:10). Ha Jézus megtehetett ilyesmit szombaton, akkor Ő nyilvánvalóan veszélyes volt. Bűnös volt, s másokat is a bűnre tanított. Ezért ennek a csodának az idején a vezetők megpróbálták Őt megölni. Akkor Jézus elmenekült. Most azonban visszatért, és a vallási vezetők mindenre emlékeztek.

A köznép egésze nem ismerte fel a vezetőik részéről megnyilvánuló eme gonosz gyűlölködést. Következésképpen nem értették, miért beszél úgy Jézus, mintha ezeknek a vezetőknek válaszolna. A beszélgetés egyes kétértelműségei szertefoszlának, ha ezt

felismerjük. Sőt, a törvény célja is világossá válik a számunkra. Jézus azt mondta el ugyanis, miért adta Isten a törvényt, de egyidejűleg azt is, mi az emberek helyes és helytelen viselkedése a törvény vonatkozásában.

Ez különösen Krisztusnak a néppel és a vezetőkkel folytatott beszélgetése vége felé válik személyessé a számunkra. Jézus ugyanis így fejezi be: „Ne ítéljetek a látszat után, hanem igaz ítélettel ítéljetek!” (24. vers) Meg kell hagyni: ahhoz, hogy jól ítéljünk, főleg mikor a törvényről van szó, nagy figyelmet kell fordítanunk Krisztus szavaira.

A törvény elítél

Az első kijelentés, amit az Úr Jézus Krisztus tett az, hogy bárki, aki a törvényben bíz, azt a törvény elítéli, mert senki se tartja be tökéletesen. Tudom, hogy ez némileg leplezett ebben a konkrét beszélgetésben amiatt a tény miatt, hogy Krisztus közvetlenül az Őt gyűlölőkhöz szólt. „Nem Mózes adta-e néktek a törvényt? és senki sem teljesíti közületek a törvényt.” (19. vers) Ezek az emberek vajon a törvényt akarták megtenni mércéjüknek? Nos, akkor a törvény elítelné őket. Arra akarták használni a törvényt, hogy bebizonyítsák: Jézus Krisztus bűnös, de miközben ezt tették, a törvény elítélte őket a gyűlöletükért és a gyilkos céljaikért.

A törvény mindig is ezt teszi. Elítél. Valaki egyszer azt mondta nekem, hogy soha nem szabad ujjal mutogatni másvalakire, és azt mondani neki: „Ő a felelős”. Valahányszor ugyanis egy ujjal mutatunk másvalakire, három ujjal mutatunk önmagunkra. Megpróbálsz más vétkest találni Isten igazságos mércéi szerint? Te magad is elítélt vagy. Megpróbálsz a törvény által élni? A törvény ítéletet mond feletted.

Nagy példáját látjuk ennek Dávid király életének egyik eseményében. Dávid a házasságtörés bűnével vétkezett Bethsabével, majd a férjének megöletésével. Isten ezért elküldte Náthán prófétát a királyhoz. S Náthán elmondta neki az alábbi történetet: „Két ember vala egy városban, egyik gazdag, a másik szegény. A gazdagnak felette sok juhai és ökrei valának; A szegénynek pedig semmije nem vala egyéb egy kis nőtény báránkjánál, a melyet vett és táplált vala, s felnevelkedett nála gyermekeivel együtt; saját falatjából evett és poharából ivott és keblén aludt, és néki olyan vala, mintegy leánya. Mikor pedig utazó vendége érkezett a gazdagnak: sajnált az ő ökrei és juhai közül hozatni, hogy a vendégnek ételt készítsen belőle, a ki hozzá ment vala; hanem elvevé a szegénytől az ő bárányát, és azt főzeté meg a vendégnek, a ki hozzá ment.” Dávid rettenetes haragra, valójában túl nagy haragra gerjedt, és ezt mondta: „Él az Úr, hogy halálnak fia az az ember, a ki azt cselekedte!” Náthán hagyta, hogy Dávid befejezze a beszédet, majd megmondta neki, hogy ő volt ez az ember. Mit tesz a törvény? A törvény elítél. Megmutatja, hogy megszegettük. Ezért nem lehet soha reménységünk az üdvösségre a törvény betartása által.

S ennek van egy másik oka is. Az ok Isten törvényének a természetében rejlik, ami tökéletességet követel. A törvény mondja: „Átkozott minden, a ki meg nem marad mindazokban, a mik megirattak a törvény könyvében” (Gal3:10, v. ö. 5Móz27:26). Ha az üdvösség lehetséges volna bármiféle törvény által, akkor Isten törvénye által is lehetséges lenne. Isten törvénye tökéletes. De senki sem tartja be. Ezért maga a tökéletesség az, ami elítél minket. Krisztus első kijelentése fontos volt: bárki, aki a törvényben bíz, a törvény által lesz elítélve. Ha üdvözlünk kell, akkor az üdvösségnek teljesen más úton kell eljutni hozzánk.

Másodszor, Jézus megmutatta, hogy a törvénybe vetett bizalom az illetőt képmutatóvá teszi. A törvénykező ugyanis elítéli másnál azt, amit önmagának megbocsát. Itt a zsidó vezetők kárhoztatták Krisztust egy ember szombatnapi meggyógyításáért, de nem voltak hajlandók meglátni, hogy ők is cselekedtek alapján véve nem különböző dolgokat. Jézus ezt a körülmetélkedéssel kapcsolatos rituáléjuk vonatkozásában mutatta meg nekik.

Az érvelése valahogy így hangzott: Az ószövetségi törvény megszabta, hogy a fiú csecsemőket nyolcnapos korukban metéljék körül (3Móz12:3). Természetes módon a nyolcadik nap sokszor esett szombatra. De a rabbik azt tanították a Mishnában, hogy „minden, ami a körülmetéléshez szükséges”, megcselekedhető szombaton. „Nos”, mondta Jézus, „nem látjátok, mit tesztek? Azt mondjátok, teljes mértékben betartjátok Isten törvényét, beleértve a szombatra vonatkozó törvényeket is. A szombatra vonatkozó törvény megtiltja a munkát, s ti ezt mindenféle tevékenységre vonatkoztattátok, kivéve azokat, amelyek abszolút szükségesek életmentés végett. Technikailag ennek ki kell zárnia a körülmetélést. Ti mégis megengeditek azt, és igazatok van. De vegyétek észre, hogy a körülmetélés a megcsonkítás egyik formája. Micsoda képmutatók vagytok ti, ha engem egy ember testének meggyógyításáért, a testi épségének helyreállításáért ítélték el, mikor a vallás kedvéért valójában megcsonkítjátok a testet a hetedik napon?”

Ez egy szokatlanul bonyolult érv, mely illeszkedik a Krisztus korában eluralkodott képmutatáshoz, az alapelv azonban ugyanúgy igaz a mi időnkre is. A törvénykezés képmutatást szül. Ezért ebből az okból sem lehet a törvény az alapja a mindenható Istennel való üdvözítő kapcsolatnak. Emellett megkeményíti az embereket. Ha a zsidó vezetők megértették volna a körülmetélkedéssel kapcsolatos mózesi törvény vonatkozásait a szombatra, „akkor meglátták volna, hogy a könyörület olyasféle cselekedetei, amelyet épp az imént tett, nem pusztán megengedhetők, hanem egyenesen kötelezők voltak” az emberek számára, ahogyan Morris utal rá.¹⁶⁰

A törvény haszna

Ezen a ponton elérünk Jézus a János 7-ben szereplő, a törvényre vonatkozó konkrét tanításainak a végére. De még mindig maradt egy kérdés. Ha senki sem üdvözülhet a törvény által, és ha valaki megpróbál a törvény szerint élni, akkor az képmutatóvá teszi őt, akkor miért adta Isten a törvényt? Vajon azért, hogy elítéljen? Vajon örömet leli Isten a törvénynek a bűnös emberiségre kimondott ítéletében? A válasz: a törvény azért adatott, hogy a férfiakat és a nőket Krisztushoz vezesse. Nem azzal a gondolattal adatott, hogy bárki valaha is be fogja tartani, és ezáltal fog az illető üdvözülni. A törvény mérceként adatott avégett, hogy az emberek vegyék fontolóra a valódi és reménytelen állapotukat, s elforduljanak az üdvösség megszerzésére irányuló saját erőfeszítéseiktől Isten kegyelméhez.

A törvényt hasonlíthatjuk egy tükörhöz. A tükör funkciója az, hogy megmutassa az arcodat, s ha az arcod piszkos, akkor piszkosnak mutassa. A tükör célja nem az arcod megmosása. Képzeljünk el egy embert, aki az egész napos kemény munka után hazatér, belenéz a tükörbe, s meglátja, hogy piszkos az arca. Azután képzeljük el őt, amint leveszi a tükröt a falról, hogy lemossa vele az arcát. De nevetséges! Igen, de még ennél is nevetségesebb annak az embernek az ostobasága, aki úgy véli, hogy megigazulhat a törvény igaz mércéi által. A tükör célja az, hogy valaki a vízhez és a szappanhoz vezessen. Hasonlóképpen a törvény funkciója is az, hogy Krisztushoz vezesse azt, aki felfedezi benne a bűneit.

De miképpen tudhat az illető Krisztusról? Konkrétan, miképpen tudhatta egy, az ószövetségi időkben élő zsidó, hogy jönnie kell egy Megváltónak? A válasz az, hogy a törvényadással egyidejűleg Isten utasításokat is adott az áldozatokra vonatkozóan. Mózeszel egy időben Áront is adta, aki a főpap volt.

Ez ugyanaz, mintha Isten abban a pillanatban, mikor kijelentette: „Ne” (tedd), azt is kijelentette volna: „De tudom ,hogy megteszed, ezért ez az útja annak, hogy kimenekülj a helyzetből”.

¹⁶⁰ Morris, *The Gospel According to John*, 400. oldal

Az Ószövetség által előírt majdnem minden áldozat természetesen Krisztusra mutat. Az áldozat jelentése azonban különösen világossá válik két áldozatban, melyeket Izrael mindig bemutatott az engesztelés napján. Az első áldozat a kecskebak volt, amit kiűztek a pusztába, hogy ott pusztuljon el. Ezt a kecskebakot Áronhoz, illetve az őt követő főpapokhoz vitték. A főpap rátette a kezét a kecskebak fejére, ezzel azonosítván önmagát és a népet az áldozattal. Ezután megvallotta a nép bűneit, jelképesen áthelyezve azokat a kecskebakra, amelyet ezután kiűztek a pusztába. A Szentírásban ezt olvassuk: „Hogy vigye el magán a bak minden ő hamisságukat kietlen földre” (3Móz16:22).

A másik áldozatot a templom udvarában ajánlották fel. Miután bemutatott egy áldozatot önmagáért, Áronnak vennie kellett egy másik kecskebakot, le kellett ölnie, majd a vérét be kellett vinnie a szentek szentjébe, ahol rá kellett tennie a szövetség ládájának kegyelmi trónjára a kerubok szárnyai alatt. Mindez jelképes volt. A szövetség ládája tartalmazta Mózes törvényének két tábláját, amit megszegtek. A kerubok kiterjesztett szárnyai közötti tér Isten jelenlétét képviselte. Az ártatlan helyettesítő vére nélkül a szin a kemény ítélet és az elkerülhetetlen elítélés képe. Isten letekint a törvényre, amit minden ember megszegett. A megszegett törvény halálbüntetést követel. De aztán a kecskebak vére bekerült Isten jelenléte és a törvény közé, s ez elfordította Isten haragját. A halál bekövetkezett, a bűn meg lett büntetve. Ezután Isten már kegyelemmel tekint a bűnösre.

Nem tudom, hogy mennyit értettek a Jézus Krisztus születésére, életére és halálára vonatkozó nagy üdvtervből a legtöbben azok közül, akik az Ő kora előtt éltek. Egyesek kétségtelenül sokat, mások keveset. Egyet azonban tudok: az áldozatok annak az útnak a bemutatása végett adattak, melyen az üdvösségnek kellett eljőnie, hogy mikor valaki kétségbeesetten kereste az üdvösséget a törvény által, a Megváltóra tekinthessen.

Jézus Krisztus ez a Megváltó. Ő Magára vette a te bűneidet, ha egyike vagy azoknak, akiket az Atya Neki adott. Elvitte a bűneidet, ahogyan a bűnbak elvitte magával a nép bűneit. Közé állt Isten haragja és az általa megszegett törvény közé, ahogyan a vér járt közben az engesztelés napján. Meghalt érted. Azért halt meg, hogy téged Isten igazságává tehessen Önmagában (2Kor5:12).

Sok dicséretünkben énekeljük:

Mi képes elmosni a bűneimet?
Semmi, csak a Jézus vére.
Ki képes engem ismét éppé tenni?
Semmi, csak a Jézus vére.

Ó mily drága annak folyása,
Mely oly tisztává tesz engem, mint a hó.
Nem ismerek más forrást,
Semmit, csak a Jézus vérét.

Vagy máshol:

Törvényednek eleget
Bűnös ember nem tehet
Buzgóságom égne bár,
S folya könnyem, mint az ár
Elégtételt az nem ad.
Csak te válthatsz meg magad.
Aki értem megnyílál,
Rejts el, ó örök köszál.

Megtisztítatván a bűntől

Sok évvel ezelőtt, a XII. század végén Skócia nagy királyát, Robert de Brucet angol katonák üldözték. Már majdnem a sarkában jártak, mikor megértette, hogy nem a kellő sebességgel halad, ezért letért az útról, és keresztülvágott a mocsarakon és a sűrű erdőkön a menekülés reményében. Robert mérföldről mérföldre haladt. De pont mikor már azt akarta mondani magának, hogy végre sikerült elmenekülnie Edward király bosszúja elől, olyan hangot hallott, mely megfagyasztotta a vért az ereiben. Ez a saját vérebeinek a hangja volt. Tudta, hogy az angolok attól félve, hogy nyomát vesztik a bozótban, a saját vérebeit engedték utána, ráállítván azokat a nyomára. Az állatok, akiknek a mesterüket kellett volna hűségesen védeni, valójában az angolokat szolgálták őt üldöztén. Robert tudta, hogy számára mindennek vége, ha nem sikerül valamit önmaga és a véredek közé állítani, ami eltéríti a szimatukat. Kétségbeesetten és kimerülten menekült tovább, mígnem elérkezett egy tiszta hegyi patakhoz. Azonnal belevetette magát, majd egy-két mérföldet haladva az erőd másik felébe menekült, ahol elrejtőzött, és hallgatta, ahogyan a kutyák elérték a patakot, de nem voltak képesek tovább menni. A szimat elveszett. A király megmenekült az ellenségeitől.

Könnyen megláthatod a hasonlatot ebben. A törvény, ami a javunkra adatott, valójában árt nekünk, és elárul minket. Elveszünk, hacsak bele nem vetjük magunkat abba az áramlatba, ami örökre elmossa a bűn illatát. Jézus ez az áramlat. Jössz Hozzá? Iszol Belőle? Megengeded, hogy az Ő vére megtisztítson?

94. fejezet: Ki tett többet Jézusnál? Jn7:25-31

25. Mondának azért némelyek a jeruzsálemiek közül: Nem ez-é az, a kit meg akarnak ölni?

26. És ímé nyíltan szól, és semmit sem szólnak néki. Talán bizony megismerték a főemberek, hogy bizony ez a Krisztus?

27. De jól tudjuk, honnan való ez; mikor pedig eljő a Krisztus, senki sem tudja, honnan való.

28. Kiálta azért Jézus a templomban, tanítván és mondván: Mind engem ismertek, mind azt tudjátok, honnan való vagyok; és én magamtól nem jöttem, de igaz az, a ki engem elküldött, a kit ti nem ismertek.

29. Én azonban ismerem őt, mert ő tőle vagyok, és ő küldött engem.

30. Akarják vala azért őt megfogni; de senki sem veté reá a kezét, mert nem jött még el az ő órája.

31. A sokaság közül pedig sokan hívének ő benne; és azt mondják vala, hogy: A Krisztus mikor eljő, tehet-é majd több csodát azoknál, a melyeket ez tett?

Jó dolog kérdéseket feltenni. De nincs értelmű kérdéseket feltenni amíg az, amit megkérdezzünk, nem vezet válaszokhoz. Csak egy bolond, vagy egy gyermek kérdez pusztán a kérdés kedvéért. János evangéliumának fenti igeverseiben három kérdés következik, melyek mindegyikét egy-egy olyan embercsoport tette fel, akik tanúi voltak az Úr Jézus Krisztus szolgálata valamely részének. Mindhárom kérdés fontos, de az egyik rendkívül fontos. Ezért tehát nem magukért a kérdésekért, hanem a válaszokért fogunk rátérni ezekre, konkrétan pedig avégett, hogy választ kapjunk arra a mindennél fontosabb kérdésre: személyesen miképpen tekintünk Jézus Krisztusra és milyen kapcsolatban állunk Vele?

Három kérdés

Az első kérdést a 25. versben találjuk. Ezt olyan embercsoport kérdezte, akik ismerték a Jeruzsálemben történeteket. A legtöbb ember nem volt tisztában a Jézus ellen irányuló ellenségességgel, de egyesek tudtak róla, és szemlátomást meglepődtek attól, hogy Jézusnak megengedték a tanítást. Ők ezt kérdezték: „Nem ez-é az, a kit meg akarnak ölni?” János nem ad választ erre a kérdésre, de a válasz mégis nyilvánvaló: „De, ő az!” Miután Jézus Isten büntelen Fia, ez a válasz sokat elárul nekünk az ember szívének romlottságáról.

A második kérdés rögtön a első után következik az okoskodás egyfajta eredményeként azok részéről, akik az elsőt is feltették. „Talán bizony megismerték a főemberek, hogy bizony ez a Krisztus?” (26. vers) A válasz: „Nem, nem ismerték fel” – mégpedig azért, mert nem akarták felismerni. Ez a válasz feltárja a férfiak és nők ténylegesen elveszett állapotát, mert senki sem annyira vak, mint akik nem akarnak látni, és nem annyira süket, mint akik nem akarnak hallani.

Végül, ott egy olyan csoport által feltett kérdés, akik valójában hittek Jézusban. Ez a kérdés Krisztus cselekedeteivel foglalkozik, és így szól: „A Krisztus mikor eljő, tehet-é majd több csodát azoknál, a melyeket ez tett?” (31. vers) A válasz, melyet ebben a dologban János ismét nem ad meg kimondottan, ez: „Nem, nem tehet”. Következésképpen a végkövetkeztetésnek annak kell lennie, hogy Jézus a Krisztus, s nekünk úgy kell Benne hinnünk, mint Megváltóban.

Hiszél Benne? Ő a te Megváltód? Ha nem, fel kell tenned magadnak is ezt a kérdést: Mikor eljön a Messiás, tesz majd – tehet majd – többet, mint Jézus?

Krisztus és a Szentírás

Hadd segítsek egy kicsit a válaszadásban, s hadd tegyem ezt néhány, Jézus által megtett dolog felidézésével. Először is egyedül Jézus töltötte be az Írásokat. Ez az Ő saját tanítása. Ezt mondta: „Ne gondoljátok, hogy jöttem a törvénynek vagy a prófétáknak eltörlésére. Nem jöttem, hogy eltöröljem, hanem inkább, hogy betöltssem.” (Mt5:17)

Ezt a megfigyelés is megerősíti. Keresztelő János kiváló szolgálatának vége felé, miután börtönbe került, János lelke megroggyant. Eljött az idő, mikor elküldte a barátait Jézushoz, hogy megkérdezzék: valóban Ő-e a Messiás, vagy neki és követőinek valaki más kell várniuk. Jézus nem válaszolt közvetlenül, hanem egy ézsaiási idézettel küldte vissza őket, melyben a szolgálatának beteljesítését részletezte. Ezt mondta: „Menjetek el és jelentsétek Jánosnak, a miket hallotok és láttok: A vakok látnak, és a sánták járnak; a poklosok megtisztulnak és a siketek hallanak; a halottak föltámadnak, és a szegényeknek evangéliom hirdettetik; És boldog, a ki én bennem meg nem botránkozik.” (Mt11:4-6) Jézus állítása a Szentírásra történő hivatkozáson alapult, s lényege az volt, hogy egyedül Ő tölti be az Írásokat. Idővel, mint tudjuk, teljes mértékben be is töltötte, beleértve a halála és feltámadása sajátos részleteivel kapcsolatos próféciaikat is.

Mikor eljön a Messiás, tehet többet az ószövetségi próféciaik betöltése terén, mint amennyit Jézus tett?

Jézus Isten

Másodszor, A Szentírás betöltése és más okok miatt *Jézus milliókat győzött meg arról, hogy Ő az emberi testben megjelent Isten, s egyedül Neki vannak válaszai az élet súlyos problémáira.*

Nem szabad azt gondolnunk, hogy a hit egy megtestesült Istenben könnyű dolog volt Krisztus kortársai számára, de nehéz dolog manapság. Könnyű lehetett a görögök, vagy rómaiak számára, mert az ő mitológiáik tartalmaztak hasonló elképzeléseket. De Jézus zsidó kortársai számára nem volt könnyű dolog, s az evangélium először az ortodox zsidók között vetette meg a lábát. Adott volt egy nép, mely évszázadokon át a szenvedélyes monoteizmus kultúrájában nőtt fel. Zsinagógáikban hirdették: „Halld Izrael: az Úr, a mi Istenünk, egy Úr!” (5Mó76:4) Utálták koruk pogány kultúráinak sokistenhitét. Mégis, miközben beszéltek Jézussal, s látták, amint bejárta a vidéket és jót cselekedett, ezek az emberek elkezdtek hinni, hogy több, mint ember, Ő a megtestesült Isten. Sokan később inkább mártírként haltak meg, semhogy megtagadják a hitüket. Péter kijelentette: „Te vagy a Krisztus, az élő Istennek Fia.” (Mt16:16). Tamás így nevezte Őt: „Én Uram és én Istenem!” (Jn20:28). Pál azt írta Róla, hogy, „megbizonyított hatalmasan Isten Fiának a szentség Lelke szerint, a halálból való feltámadás által” (Rm1:4).

Manapság ugyanez a helyzet. Milliók vallják Jézust annak, akinek állította Magát. Évszázadok választanak el minket attól a kortól, amikor Jézus Krisztus itt élt és végezte a szolgálatát. A világi vélemény súlya, amint lassan átítatta a kételkedés, ellentmond a kijelentésnek, miszerint Jézus Isten. Jézus mégis szólt hozzánk és meggyőzött minket, akik tanulmányoztuk az életét, és megindultunk rajta, hogy Ő Isten, s nála vannak a válaszok az életre. Ki más győzött meg milliókat úgy erről az igazságról, ahogyan Jézus megtette?

Szociális forradalom

Harmadszor, Jézus indította el az *egyetlen nagy és tartós szociális változást, amit a világ valaha is látott.* Ez kategorikus kijelentés, de igazolt. Krisztus eljövetelkor a világ

rettentő kegyetlen és félelmetes hely volt. Gladiátorküzdelmek végződtek szó szerint halállal milliók szeme előtt, akiknek ez pusztán szórakozás volt. A nem kívánt gyermekeket levetették a hegyekről a halálba. A büszkeség elválasztotta a szabad embert a rabszolgától, a zsidót a pogánytól, a római a görögtől. Barbár kor volt, ahogyan Fellini oly jól lefestette a *Satyricon* és a *Róma* című filmjeiben, s ahogyan a kortárs történészek beszámoltak róla.

Jézus azonban megváltoztatta ezt. Nem egyedül szociális programmal jött, hanem új erkölccsel, mely új életet alapult, az Ő életén, ami mindenkién megvolt, akiknek követniük kellett őt. A változás nem azonnal következett be. A kezdeti években az evangélium hirdetői szerencsések voltak, ha már pusztán az evangélium hirdetésére kaptak lehetőséget. Idővel azonban a feltámadott Úr élete megragadott néhányakat, és sokan választottak még a nem keresztyének közül is.

A legnagyobb változások Konstantin és Justinianus császárok alatt következtek be. A kegyetlen sportokat, melyeket az arénákban űztek, mérsékeltek, mert a keresztyének ellenezték ezeket. Törvények léptek életbe, melyek a rabszolgát védték. Többé már nem volt például megjelölhető billoggal a tulajdonos jelével. A tulajdonos többé nem ölhetette meg pusztán szeszélyből. A gyermekeknek olyan törvényes jogokat biztosítottak, melyekkel előtte soha nem rendelkeztek. Kórházakat és árvaházakat alapítottak. Időnként lelassult a folyamat. Néha még visszalépések is történtek. A középkor bizonyos fókig visszasüllyedt a barbarizmusba. Azok, akik Krisztus nevében léptek fel, gyakran nem krisztusi módon viselkedtek. Mégis, az evangélium megújulásának korszakában, a reformáció idején a keresztyénség szociális tudatáról kiderült, hogy mégsem veszett el. Zwingli szociális reformokat kezdeményezett Zürichben, Kálvin pedig a menekülők ezreinek adott munkát, akik addig Genf utcáin zsúfolódtak össze.

Zwingli a prédikatori kolostort szegényházzá alakította át, ahol nap mint nap kapott élelmet az, aki rászorult. A koldulást eltörölték. Az iparos inasokat anyagilag támogatták. A szegény gyermekeket felöltöztették. A regiszter, melybe feljegyezték a koldusokról való gondoskodás szabályait, a mai napig megvan, s az első lapon ez olvasható: „Légy könyörületes, mondja az Úr, amiképpen a te Atyád is könyörületes a mennyben”.

Kérlek, ne érts félre. Ezzel a részletes történelmi beszámolóval nem azt akarom mondani, hogy a nem keresztyéneknek soha nem voltak könyörületes cselekedeteik, még kevésbé azt, hogy a keresztyéneknek pedig mindig csak effélék voltak. Napjainkban a nem keresztyének sokat tesznek a keresztyén mércék utánzásával. Mindazonáltal Jézus a kiindulópont. Egyedül Ő ihlette az embereket nemcsak a megcselekvésére, de az abban való kitartásra is, amit ma szociális gondoskodásnak és tetteknek nevezünk.

Vajon mikor eljön a Messiás, foganatosít majd nagyobb szociális változásokat, mint amilyeneket Jézus foganatosított?

A felszabadító

Negyedszer, Jézus *milliók lelkét szabadította fel*. Mikor Jézus a Földön járt, a szolgálatának elején egy alkalommal bement Názáretben egy zsinagógába, ahol előre hívták, és felkérték, hogy olvasson egy ószövetségi lekiót. Ő vette az Ézsaiás-tekercset, és elkezdett olvasni a hatvanegyedik fejezetből: „Az Úrnak lelke van én rajtam, mivelhog felkent engem, hogy a szegényeknek az evangéliumot hirdessem, elküldött, hogy a töredelmes szívűeket meggyógyítsam, hogy a foglyoknak szabadulást hirdessek és a vakok szemeinek megnyílását, hogy szabadon bocsássam a lesujtottakat, hogy hirdessem az Úrnak kedves esztendejét.” (Lk4:18-19). Majd kijelentette: „Ma teljesedett be ez az Írás a ti hallástokra” (21. vers).

Ebben az ószövetségi szakaszban két kifejezés beszél a felszabadításról: „hogy a foglyoknak szabadulást hirdessek”, valamint „hogy szabadon bocsássam a lesujtottakat”. Ez volt Krisztus szolgálatának az egyik legfontosabb része. Krisztus korában a férfiak és nők

fizikai rabszolgaságban voltak. A bűn tartotta őket rabságban. Az emberiség felénél, vagy kétharmadánál soha többen nem voltak fizikális rabszolgaságban bármely korban. De minden ember minden időben a bűn foglya volt. Jézus milliókat szabadított fel. Egyesek az ital rabjai voltak, de Krisztus megszabadította őket ettől. Másokat a kábítószeresek ejtettek rabságba, de Jézus összetörte a bilincseiket. Megszabadította az embereket a büszkeségtől, a gőgtől, az önzéstől, s ezer más meggyöngítő dologtól.

Megtette ezt már a te esetedben is? Vagy még mindig a rabja vagy valaminek, amitől képtelen vagy megszabadulni? Ő megszabadíthat. S mindenekelőtt képes a lelket megszabadítani. Charles Wesley írta a nagy dicséret fenséges versszakát erről. Így szól:

Hosszú ideig feküdt bebörtönzött lelkem
Szorosan megkötözve a bűnben és a természet éjszakájában.
De szemed megelevenítő sugarára
Felébredtem, s a pincebörtönt fény árasztotta el.
Lehulltak láncaim, szívem felszabadult,
Felkeltem, elindultam, és követtelek Téged.¹⁶¹

Mikor eljön a Messiás, vajon ad-e majd nekünk nagyobb lelki szabadságot, mint amit Jézus ad meg azoknak, akik Hozzá jönnek?

A megtört szívek gyógyítója

Végül van egy kifejezés ezekben az igeversekben, mely Jézusra, mint *a megtört szívek gyógyítójára* mutat. Ő azt mondta, azért jött, „hogy a töredelmes szívűeket meggyógyítsam”, s ezt meg is tette.

Nem gyakran beszélünk a megtört szívekről, mert a téma túlságosan személyes. Mégis vannak megtört szívek, mégpedig milliósámmra. Körülvesznek minket, s ezen a módon gyakorta mi magunk is érintettek vagyunk. Senki sincs, aki kivétel lenne. Beszélek emberekkel, akikhez hűtlenné vált a feleségük. Beszélek asszonyokkal, akik más nők miatt vesztették el a férjeiket. Egyeseknek haláleset törte meg a szívét, másoknak pedig a tény, hogy a gyermekeik elhagyták a szülői házat és minden jel szerint megtagadták Krisztust és a keresztyénséget. Egyesek csődöt mondtak ebben az életben. Mások hajléktalanok. Ezek az emberi létezés szívszaggató tényezői, s ha Jézus Krisztusnak nincs rájuk válasza, akkor a válasz egyszerűen nem is létezik.

Természetesen van azonban válasz, s Tőle kapjuk. Jézus azt mondta, hogy Isten a megtört szívűek meggyógyítására küldte Őt el. Vajon csődöt mond Jézus Krisztus? Ábrahám sikerrel végrehajtotta az Istentől kapott feladatát. Mózesnek is sikerült ez. S sikerül Dávidnak, és a többieknek. Akkor vajon csak Jézus Krisztusnak ne sikerülne? Ugyan már. Ő elvégezte azt, amit az Atya bízott Rá az esetek millióiban, s még ma is végzi ezt a tevékenységet. A szívszakadás lehet nagyon is valóságos, de akik megismerték Jézus szeretetét és hatalmát, képesek tovább élni az életüket, Benne örvendezve. Horatius Bonar énekelte:

Nincs más segítségem, csak a Tiéd,
És nincs is szükségem másík kézre, mint a Tiédre, hogy rátámaszkodjak.
Elég ez Uram, valóban elég,
Az én erőm a Te erődben van, abban egyedül.

¹⁶¹ Az eredetiben verses formájú – *a ford.*

Jézus meggyógyítja a megtört szíveket. Mikor eljön a Messiás, vajon meggyógyít majd több szívet, mint Jézus?

Gyere Jézushoz

Az amerikai polgárháború idején az északiak egy fiatal, még tinédzser korban levő fiút állítottak hadbíróság elé és ítélték golyó általi halálra. Már azelőtt bevonult, hogy köteles lett volna, mert a barátja is bevonult, s barátságból átvállalt egy éjszakai őrseget a barátjától, míg az elment valahová. Sajnos, előtte ő maga volt éjszakai őrseben, így már a második éjszaka nem aludt. Nem tudott ellenállni az álmoságnak, s elszenderedett az őrseben. Ezért ítélték halálra.

Mikor a hírek eljutottak a fiú szüleihez Új-Angliába, megszakadt a szívük. El sem tudták képzelni, hogy egyetlen és hön szeretett fiúkat kivégzik! A fiú húga, egy kislány, aki olvasott Lincoln életéről, és tudta, mennyire szerette a saját gyermekeit, ezt mondta: „Ha Abraham Lincoln tudná, hogy mennyire szereti apám és anyám a bátyámat, nem engedné, hogy agyonlőjék”. Elhatározta, hogy meglátogatja az elnököt. Azokban a napokban a biztonság nem volt annyira szigorú, mint manapság. Mikor a kislány elért a Fehér Házba, és elmondta a szolgálatban levő őrnek a történetét, azt mélyen megérintette a könyörgés, és továbbengedte. Lincoln elnök magántitkára ugyanúgy tett. A kislányt bevezették Lincolnhoz, ahol az elnököt a tábornokai társaságában találta. A kislány egyszerűen csak elmesélte a történetet, kiemelve a szülei fájdalmát. Lincoln megindult rajta. Megírta a halálos ítéletet eltörölő felmentést, és szabadlábra helyezte a fiút, aki így visszatérhetett a szüleihez.

Ez a történet arról szól, miképpen indulhat meg egy ember a könyörületességtől. A lényeg azonban az, hogy ha egy ember képes így megindulni, mennyire könyörületesebb és készségesebb a szívek meggyógyítására Jézus Krisztus, Aki több, mint ember. Vidd Hozzá a szükségedet. Fogadd el az általa nyújtott vigasztalást. S tanuld meg, ahogyan számtalan más ember is megtanulta, hogy senki sincs, aki többet tehetne Jézusnál.

95. fejezet: „A hol én vagyok, ti nem jöhettek oda”, Jn7:32-36

32. Meghallák a farizeusok, a mint a sokaság ezeket suttogja vala felőle; és szolgákat küldének a farizeusok és a főpapok, hogy fogják meg őt.

33. Monda azért nékik Jézus: Egy kevés ideig még veletek vagyok, és majd ahhoz megyek, a ki elküldött engem.

34. Kerestek majd engem, és nem találtok meg, és a hol én vagyok, ti nem jöhettek oda.

35. Mondának azért a zsidók magok között: Hová akar ez menni, hogy mi majd nem találjuk meg őt? Vajjon a görögök közé szóródottakhoz akar-e menni, és a görögöket tanítani?

36. Micsoda beszéd ez, a melyet monda: Kerestek majd engem, és nem találtok meg; és a hol én vagyok, ti nem jöhettek oda?

Lehetetlenség úgy elolvasni János evangéliumának első hét fejezetét, hogy ne vennénk észre az ellenségességet, ami felhalmozódott Jézus Krisztussal szemben a vallási vezetők részéről, és ne kezdenénk megérezni az eljövendő konfliktus természetét. Az evangélium elején azt a figyelmeztetést kapjuk, hogy noha Jézus a saját népéhez jött, „az övéi nem fogadák be őt” (1:11) Később azt olvassuk, hogy a nemzet vezetői többször is tervezték a megölését. Egészen eddig a pontig azonban semmit sem tettek nyíltan Jézus ellen. Most ez megváltozik, mert kísérletet tesznek a letartóztatására. János megírja, hogy mikor „meghallák a farizeusok, a mint a sokaság ezeket suttogja vala felőle... szolgákat küldének a farizeusok és a főpapok, hogy fogják meg őt” (7:32).

A jó és a gonosz, a fény és az árnyék furcsa keverékével találkozunk ebben a fejezetben. Egyrészt megismerjük a kedvező reakciót egyesek részéről Krisztus iránt, ami kiváltotta a farizeusok intézkedését. Másrészt hallunk az elnyomás hivatalos kísérletéről. Itt látjuk, amint a farizeusok és a főpapok – ez a kifejezés rendszerint a Szanhedrin hivatalos testületét jelenti János evangéliumában – Jézus ítéletéről tanácskoznak. A következő versekben meglátjuk majd, amint közülük egy, nevezetesen Nikodémus, védelmébe veszi Őt De még a letartóztatási kísérlet tartalmaz kétértelműséget. Mert noha itt látjuk, amint a szolgákat kiküldik Jézus elfogására, nem sokkal később látni fogjuk, amint dolgavégezetlenül visszatérnek. S mikor megkérdik tőlük: „Miért nem hoztátok el őt?”, a szolgák így válaszolnak: „Soha ember úgy nem szólt, mint ez az ember!”

Mi hát itt a helyzet? Ez a hit felébredése egyesekben, amit mások részéről a leghevesebb gyűlölet kísér. Ebben a helyzetben nagyon értékes tanulmányozni az Úr Jézus Krisztus reakcióját, amit az ellenségeinek adott, mert az Ő válasza segítségünkre lehet, ha mi is hasonló helyzetbe kerülünk.

A legfontosabb versek a 33. és a 34. Jézus mondja: „Egy kevés ideig még veletek vagyok, és majd ahhoz megyek, a ki elküldött engem. Kerestek majd engem, és nem találtok meg, és a hol én vagyok, ti nem jöhettek oda.”

„Veletek vagyok”

Sok leckét lehet leszűrni ebből a válaszból, de a legelső, és természetesen a legértékesebb az, hogy Isten szolgája nem tartható vissza a munkájától, vagy nem ölhető meg mindaddig, amíg el nem végezte azt, amivel Isten megbízta. Azaz, Jézus legelőször is azzal válaszol, hogy függetlenül attól, mit tesznek, Ő „egy kevés ideig még” velük marad.

Persze ez nem lesz hosszú idő. Mintegy hat hónapot jelentett a sátorok ünnepétől kezdve, amit ősszel tartottak, a tavaszi húsvétig, amikor Krisztust keresztre feszítették. Mégis azonban, amíg ez a hat hónap el nem telt, senki sem foghatta Őt el. Ahogyan az evangélista mondja a 30. versben, még nem jött el az Ő órája.

S ugyanez a helyzet ma is. Luther, aki a maga korában hasonló problémákkal szembesült, ezt írta ezekről az ígeversekről: „Kicsoda Krisztus védelmezője? Ki hárítja el az ellenségeit? Senki... Semmit sem olvasunk sok ezer lovas katonáról, vagy harmincezer gyalogosról, akik Őt védték. Nem, egész fegyverzete a Neki megadott rövid idő a keresztre feszítéséig. De ez az óra még nem jött el, s mivel így volt, ellenségei összes próbálkozása kudarcot vallott”.¹⁶² Luther ezután arra a következtetésre jut, hogy ez mindig is így lesz. Semmi sem érintheti a keresztyént, hacsak az nem vág össze Isten konkrét parancsával és rendelésével.

Ez magában foglalja még az ördög gyűlöletét és terveit is. Hadd szemléltessem ezt a Biblia egyik nagy történetével.

Az Ószövetségben, még a Zsoltárok könyve előtt találjuk Jób történetét, akit manapság gazdag, de egyébiránt jelentéktelen gazdálkodónak mondanánk manapság, aki annak következtében vált nagygyá a lelki dolgokban, amit Isten engedett meg bekövetkezni az életében. Isten megengedte, hogy hatalmas küzdelem alakuljon ki az életében a Sátán támadásainak következtében. De Isten csak azért engedte ezt meg, mert előre tudta, hogy a szolgálja, Jób, a Tőle kapott erővel győzedelmeskedni fog. A történet lényege, ami minket most a legjobban érdekel az, hogy a Sátán képtelen volt bármit tenni, amíg azt Isten először meg ne engedte volna neki, s csakis azért kapott bármire engedélyt, mert Isten tudta, hogy Jób lesz a győztes. Más szóval, a történet szemléltetése az 1Kor10:23-nak: „Nem egyéb, hanem csak emberi kísértés esett rajtatok: de hű az Isten, a ki nem hágy titeket feljebb kísértetni, mint elszenvedhetitek; sőt a kísértéssel egyetemben a kimenekedést is megadja majd, hogy elszenvedhessétek.”

Isten kerítése

A Biblia elmondja nekünk, hogy Jób Úz földjén élt, s meglehetősen gazdag volt, bár nem a mai mérce szerint vett nagyon gazdag földtulajdonosnak, vagy birtokosnak megfelelően. Volt 7000 juha, 3000 tevéje, 5000 igavonó barma és 500 szamara. Emellett elegendő cselédje is volt egy ekkora gazdaság fenntartásához. Volt ezen kívül hét fia és három lánya is. A Biblia elmondja nekünk, hogy Jób „feddhetetlen, igaz, istenfélő vala és büngyűlő” (Jób1:1).

Eljött azonban a nap, mikor az Isten fiai, közöttük a Sátán is megjelentek az Úr előtt. Isten kezdeményezte a beszélgetést, az első kérdést a Sátánhoz intézve: „Honnét jössz?” A Sátán azt válaszolta, hogy körülkerülte és át meg átviharja a Földet.

Azután következett egy fontos kérdés: „Észrevetted-e az én szolgálmat, Jóbot? Bizony nincs hozzá hasonló a földön: feddhetetlen, igaz, istenfélő, és büngyűlő.” (1:8) A kérdés azért fontos, mert jelzi, hogy Jób szenvedései nemcsak Isten engedélyével kezdődtek, amire a Sátánnak természetesen szüksége volt, hanem egyenesen Isten irányításával. Isten volt az ugyanis, és nem a Sátán, Aki bevonta Jób személyét a beszélgetésbe.

A Sátán kétségtelenül hallott Jóbról. Talán egy kisebb démon hívta fel a figyelmét rá, vagy talán maga a Sátán vizsgálta meg Jóbot. Nem ismerjük a részleteket. Csak annyit tudunk, hogy a Sátán ismerte Jóbot a kérdés elhangzásának idején. Mikor ugyanis Isten megkérdezte: „Észrevetted-e az én szolgálmat, Jóbot?”, a Sátán azonnal így válaszolt: „Avagy ok nélkül féli-e Jób az Istent? Nem te vetted-e körül őt magát, házáat és mindenét, a mije van?”

¹⁶² Luther, *Works (Munkák)*, 23. kötet, 254. oldal

(1:9-10). Majd hozzátette: „De bocsássad csak rá a te kezedet, verd meg mindazt, a mi az övé, avagy nem átkoz-é meg szemtől-szembe téged?!” (1:12)

Válasza utolsó része persze nem volt igaz, amint az a történetből is kiderül. Jób ugyanis nem átkozta meg Istent, mikor a vagyona elvételétől tőle. Mindazonáltal meg kell jegyeznünk, hogy a válasz első része igaz, és nagy beismerést tartalmaz. Meg kell hagyni, a Sátán hamis indítékokat tulajdonított Jóbnak. Arra célzott, hogy Jób csak azért szolgált Istent, mert Ő megvédte őt. De az igaz rész – az érdekes rész – az, hogy Isten óvta Jóbot. A Sátán ezt elismeri. Más szóval, elismeri, hogy Isten kerítéssel vette őt körül. S a Sátán azt is elismerte, hogy vagy ő, vagy valamelyik alárendeltje (vagy közülük akár többen is) támadták Jóbot, de nem voltak sikeresek amiatt a védőpajzs miatt, amit Isten mindenki köré felvon, akik az Ő kegyelmében bíznak.

A Sátán átugrana a kerítésen, ha tudna. De nem tud. Elbuktatná az igazakat, ha az lehetséges volna. De nem az. Látjuk, hogy a későbbiekben miképpen védte Isten Izrael népét az egyiptomiakkal, Dávidot Saullal, Pétert Heródezzel, és az Úr Jézus Krisztust mindazokkal szemben, akik megpróbálták gátolni a szolgálatát bármilyen, az Atya akaratával ellentétes módon. Ugyanígy vagyunk mi is védve.

A Sátán támadásai

A Sátán elismerte, hogy nem érinthette Jóbot, de egyidejűleg meg is vádolta azzal, hogy Jób csak e miatt a tény miatt maradt hűséges Istenhez. Ezért válaszolja Isten rendkívül tömören azt, hogy a dolog világossá tétele és a Sátán vádja hamisságának bebizonyítása érdekében lejjebb engedi a kerítést. Nem veszi el teljes mértékben, de lejjebb engedi úgy, hogy a Sátán megérintheti mindazt, ami Jóbé, a személye kivételével.

Most a Sátán haragjának teljes ereje rázúdul erre a korosodó szentre. Érkezik egy szolga, aki elmondja, hogy a martalócok elvitték az ökreit és szamarait, s leölték a rájuk vigyázó szolgákat. Jön a másik azzal a hírrel, hogy egy villámlás megölte mind a juhokat, mind azok pásztoraikat. Azután a harmadik is megjön azzal a hírrel, hogy a banditák elhajtották a tevéket, és szintén leölték az azokra felügyelő szolgákat. S végül befut a negyedik is, aki elmondja, hogy forgószelel döntötte össze a házat, ahol a gyerekei étkeztek, és azonnal mind meghaltak. Kétségtelen, hogy ekkor a Sátán lép egyet hátra, és várja, hogy beteljesedjen a próféciája, és Jób átkozza meg Istent. De Jób szilárdan kitart. Jogos fájdalommal és nagy szomorúsággal telik el. A hit azonban elhárítja a Sátán által várt vereséget. Ahelyett, hogy megátkozná, Jób „felkele, megszaggatá köntösét, megberetválá a fejét, és a földre esék és leborula. És monda: Meztelen jöttem ki az én anyámnak méhéből, és meztelen térek oda, vissza. Az Úr adta, az Úr vette el. Áldott legyen az Úrnak neve!” (1:1-21) Jób győzedelmeskedett, és Istent igazolta.

Majd megint eljött az idő, mikor Isten fiai megjelentek Jahve előtt, s ugyanazok a kérdések hangzottak el:

„Honnét jössz?”

„Körülkerültem és át meg átjártam a földet”. Most a válasz egy kissé kitérőnek tűnik, mert a mennyei sereg tudta, hogy a Sátán valójában Jób udvarában volt.

Isten folytatta: „Észrevetted-é az én szolgámat, Jóbot? Bizony nincs a földön olyan, mint ő; feddhetetlen, igaz, istenfélő, büngyülölő. Még erősen áll a ő feddhetetlenségében...”

A Sátán így válaszolt: „Bört bőrért; de mindent a mije van, odaad az ember az életéért. Azért bocsásd ki csak a te kezedet, és verd meg őt csontjában és testében: avagy nem átkoz-é meg szemtől-szembe téged?” (2:1-5). Természetesen ez sem volt igaz, mint ahogyan a Sátán korábbi vádjainak elemei sem. Isten azonban megengedte a vádaskodást, s most engedélyt adott a Sátánnak Jób testének megérintésére az életének elvétele nélkül. Sátán azonnal távozik és amint olvassuk, „megveré Jóbot undok fekélylyel talpától fogva a feje tetejéig”. Mi történt?

Jób ismét szilárdan megállt a hitben. S még akkor sem ingott meg, mikor a saját felesége fordult ellene, a barátai pedig elkezdtek neki evilági tanácsokat adni.

Isten áldása

A történet végén megtudjuk, hogy Isten megint megáldja Jóbot, s megkettőzi mindazt, amit korábban már megadott neki. Mikor a barátai beszéltek vele, és arról próbálták meggyőzni, hogy biztosan elkövetett valamilyen bűnt a történetek miatt, Jób évről évre válaszolt nekik. Mikor azonban végül Isten szólalt meg, Jób csendben maradt, és figyelt. Aztán elmondta nagy kijelentését a hitről, és imádkozott a barátaiért, akik rossz tanácsokat adtak neki. Ezen a ponton az Úr visszavonta a Sátántól Jób támadásának engedélyét, és helyreállította Jóbna a kegyeinek külső jeleit. Ezt olvassuk: „Azután eltávolította Isten Jóbról a csapást, miután imádkozott vala az ő barátaiért, és kétszeresen visszaadta az Úr Jóbna mindazt, a mije volt” (Jób42:10).

Mellesleg, noha nem ide tartozó, nem szabad elmennünk a történet vége mellett anélkül, hogy meg ne jegyeznénk: van benne egy lecke minden hívő számára a gyerekeiket illetően. Ez a lecke pedig az, hogy a hívők gyermekei soha el nem veszhetnek. Mert még ha meg is halnak a gyermekek, még mindig az övéik, és egy napon majd újra együtt lesznek.

Ezt az igazságot látjuk, ha összevetjük Jób családjának és vagyonának kezdeti listáját azzal, ami akkor állt elő, miután Isten megduplázott mindent. Jóbna volt 7000 juha, most 14000 van. Volt 3000 tevéje, most 6000 van. Volt 500-500 igavonó barma és száma, most 1000-1000 van. Mikor azonban a gyermekekhez érünk, a számokat azonosaknak látjuk. Volt hét fia és három lánya, s most is hét fia és három lánya van. Valami nem stimmel? Egyáltalában nem. Isten pusztán így adja tudtunkra, hogy a kezdeti fiúk és lányok – az állatokkal ellentétben, melyek nem rendelkeztek halhatatlan lélekkel – nem vesztek el Jób számára, így végül valójában tizennégy fia és hat lánya lett, bár ezek fele akkor már Istennel volt együtt a dicsőségben. Ez a helyzet minden keresztyén szülővel, akik elvesztették a gyermeküket.

Ha elvesztettél egy gyermeket, ahogyan Jób, soha ne mondd, hogy egykor volt gyermeked, de most nincs. Mondd azt, hogy van gyermeked, csak ő most a mennyben van.¹⁶³

Itt az idő

Ez a történet egy kissé messzire vitt minket, mégis szemléltette Krisztusnak a jeruzsálemi kritikusaiknak adott válaszána első nagy pontját. Letartóztatással fenyegették. Ő azzal válaszolt, hogy senki sem érintheti Őt, amíg van elvégzendő munkája. Más szóval, senki sem érintheti Őt (vagy minket), amíg azt először át nem szűri a mi mennyei Atyánk tökéletes és szerető akarata. Ebből kell vigasztalást merítenünk, és erőseknek kell lennünk abban a munkában, amit Ő bízott rána.

Van ebben még egy lecke, amit Jézus Önmagára vonatkoztatott, ezt mondván: „Egy kevés ideig még veletek vagyok”. Azután azonban azzal folytatta, hogy emlékeztette hallgatóit: csak rövid ideig marad velük, de Isten kegyelmi időszaka sem fog örökké tartani a számukra. „Majd ahhoz megyek, a ki elküldött engem. Kerestek majd engem, és nem találtok meg, és a hol én vagyok, ti nem jöhettek oda.” Ez igaznak bizonyult nyilvánvaló, történelmi módon a judaizmus számára. Krisztus három évig volt jelen a zsidók között. Három éves szolgálatát azok negyven éves szolgálata követte, akiket Ő választott apostolaiul. Azután azonban Jeruzsálemet lerombolták a rómaiak, és a keresztyének szétszóródtak a szélrőzsa

¹⁶³ Jób történetét hasonló módon mondja el Donald Grey Barnhouse, *God's River* (Grand Rapids, Eerdmans, 1959), 87-90. oldalak

minden irányába az evangéliumot hirdetni. Ironikus módon azokhoz mentek, akiket a Krisztus hallgatói a kérdésükben említettek: „Hová akar ez menni, hogy mi majd nem találjuk meg őt? Vajjon a görögök közé szóródottakhoz akar-e menni, és a görögöket tanítani?” (35. vers) Mikor a keresztyének elindultak a szétszórt zsidókhoz és a görögökhöz, a nemzeti lehetőség napja, legalábbis egy időre, a judaizmus számára leáldozott.

A pogányok számára is leáldozik majd, mikor Isten a maga idejében ezt a korszakot is lezárja. Számodra akár már ma éjjel is bekövetkezhet ez. Milyen állapotban talál? Kerested már Jézust, és megtaláltad már Őt? Beléptél már abba a nagy biztonságba, amit a Neki való odaszántság jelent? Remélem, igen, vagy legalábbis most odaszánod magad Neki. Ő szeret téged. Meghalt érted. Azt akarja, hogy Neki élj. A Biblia mondja: „Keressétek az Urat, a míg megtalálható, hívjátok őt segítségül, a míg közel van.” (Ézs55:6) „Ímé itt a kellemetes idő, ímé itt az üdvösség napja.” (2Kor6:2)

96. fejezet: Meghívás és ígéret, Jn7:37-39

37. Az ünnep utolsó nagy napján pedig felállta Jézus és kiálta, mondván: Ha valaki szomszédhozik, jöjjön én hozzám, és igyék.

38. A ki hisz én bennem, a mint az írás mondotta, élő víznek folyamai ömlenek annak belsejéből.

39. Ezt pedig mondja vala a Lélekről, a melyet veendőik valának az ő benne hívők: mert még nem vala Szent Lélek; mivelhogy Jézus még nem dicsőítették meg.

Minden év során mindannyian sok meghívást kapunk. Némelyeket örömmel fogadunk: meghívások jó barátaink esküvőjére, egy bensőséges vacsorára, egy koncertre, egy csendes esti beszélgetésre. Más meghívások nem ennyire örömteliek, s gyakran megkérdezzük magunktól: „Elmenjek-e?”, vagy „Hogyan ne válaszoljak rá?”. Ebben a fejezetben rátérünk a legfontosabb és legörömtelibb meghívásra, amit te vagy én valaha is kaphatunk, valamit a vele együtt járó hatalmas ígéretre. Mindez Jézus szavaiban rejlik: „Ha valaki szomszédhozik, jöjjön én hozzám, és igyék. A ki hisz én bennem, a mint az írás mondotta, élő víznek folyamai ömlenek annak belsejéből.” (7:37-38).

A körülmények

Előbb azonban meg kell ismerkednünk a körülményekkel, melyek között ezek a szavak, Jézus utolsó szavai ebben a fejezetben, elhangzottak. Jézus a sátorok ünnepére ment fel Jeruzsálembe, és elkezdett prédikálni. A legtöbben megdöbbenek a tanításán, és elkezdtek kérdegetni, hogy vajon Ő-e a Messiás, akit várnak. A vezetők viszont csak még jobban gyűlöltek, és tervezgetni kezdték, miképpen lehetne letartóztatni és eltávolítani. Ez a gyűlölet rövid idő alatt eléri majd a csúcspontját, és Krisztust keresztre feszítik. Sőt, mivel rengetegen jöttek fel az ünnepre más helyekről, s hamarosan visszamennek, miközben Jézus Júdeában marad, sokan többé már nem látják majd Krisztust.

Ennek a helyzetnek az eredményeképpen új intenzitást találunk Krisztus tanításában. Azt olvassuk, hogy ez volt a nyolc napos ünnep utolsó napja, másnap a tömeg majd széteszik. S olvassuk, hogy a meghívás úgy hangzott el, hogy Krisztus „felállta... és kiálta”. Ebben rejlik a meghívás erőssége és egyszerűsége. Itt van az evangélium magja. A többi eset megmarad a komolyabb tanítás és a másodlagos dolgok számára. De azokra itt nem volt idő. Ez volt az emberek lelke megérintésének, valamint a Krisztushoz vonásának ideje az üdvösségre. Sokak számára ez volt a most, vagy soha. Elhangzik tehát a meghívás. „Szomszédok vagytok?”, kérdezi őket Krisztus. „Akarjátok az üdvösséget? Akkor gyertek, gyertek énhozzám. Itt, és egyedül csak itt találhatjátok azt meg”.

Micsoda nap lenne ez, ha ellentétben a letűnt kor tömegeivel, valamennyien Jézushoz mennénk és innánk ingyenesen! S miért ne mennénk Hozzá? Bárcsak Istenünk élő Lelke elvégezné ezt bennünk, miközben Krisztus meghívásának kiterjedését és az ígéret természetét vizsgáljuk ebben a tanulmányban!

A nagy meghívás

Fel kell mérnünk Krisztus meghívásának kiterjedését. Egyrészt kiterjed az egész emberiségre, mert Jézus ezt mondja: „Ha valaki...” S ahogyan az Ő korában, úgy a miénkben is – a meghívás mindenkinek szól.

Akkor érezzük meg ennek a meghívásnak a kiterjedtségét, ha elképzeljük az eredeti jeruzsálemi gyülekezet nagyságát. Ki volt az ünnepen? A zsidók voltak ott – zsidók, Palesztina minden részéből, valamint a birodalom minden részéből. De voltak ott pogányok is – közülük egyesek kétségtelenül prozeliták, mások csak érdeklődő kívülrállókként. Megérezhetünk valamint ennek a sokaságnak a kevert természetéből, ha felidézünk, hogy Pünkösdkor Péter prédikálását Mezopotámiából, Kappadóciából, Ponthusból, Ázsiából, Frigiából és Pamfiliából jött párthusok, médek, elámiták, líbiaiak, rómaiak, arabok, és görögök hallották. Hasonló lehetett a helyzet ennél a korábban történt eseménynél is. De Jézus látszólag nem korlátozza az ajánlatát: „Ha valaki szomjúhozik, jöjjön”! Mindenki jöhet. Ma ugyanez a hang hallható minden keresztyén pulpitusról, és mindenkitől, akik országunkban hűséges bizonyúságtévői Krisztusnak.

Hallottad már? Odafigyeltél már erre a nagy meghívásra? Kíváncsi lennék, észrevetted-e, hogy ebben az ígeversben Jézus még csak nem is részletezi a szomjúság természetét. Lehetett volna konkrétabb. Egyszer azt mondta: „Boldogok, a kik éheznek és szomjúhozának az igazságot” (Mt5:6). Mondhatta volna: „Boldogok, akik éheznek és szomjúhozának a jóságot, vagy a tisztaságot, vagy a szentséget, mert ők megelégtetnek.” Mondhatta volna: „Aki énrám szomjazik, jöjjön, és igyék.” De nem volt konkrét. Nem szabadott korlátokat. Szomjazol? Gyere, és igyál! Te vagy az egyike azoknak, akikhez az Úr Jézus Krisztus szól.

Mondhatod: „De én az örömökre szomjazom, és az öröm, amit keresek, nem keresztyéni”. Nagyon jó. Ha azonban valódi örömet akarsz, olyat, ami tartós és valóban megelégtet, akkor azt Krisztusban fogod megtalálni, nem pedig abban az irányban, amelyben haladsz. A Biblia mondja: „teljes öröm van tenálad; a te jobboldon gyönyörűségek vannak örökké” (Zsolt16:11).

Valaki más mondhatja: „Engem nem érdekelnek az örömök, engem a gazdagság érdekel. Találok majd gazdagságot Jézusban?” Abban az értelemben, ahogyan te mondd, nem. De annál jobb értelemben igen. A Biblia azt mondja, hogy ha Isten gyermekeivé leszünk, azzal egyszerre az örököseivé is válunk, „örökösei Istennek, örökösársai pedig Krisztusnak” (Rm8:17). Azt s mondja: „Mert mit használ az embernek, ha az egész világot megnyeri, lelkében pedig kárt vall?” (Mk8:36) Ó bárcsak lennének ma is szomjas férfiak és nők, mert még a rossz dolgok utáni szomjúhozás is jobb, mint az apátia! Ó bárcsak jönnének Hozzá a férfiak és nők!

Ezekben a szavakban a meghívás tehát az egész emberiségre kiterjed.

Másrészről létezik másik értelem is, melyben ennek a szövegnek a nagy témája sajnos realista módon leszűkül. Igaz, hogy az Úr Jézus „bárkit” hívogatott, de aligha lehet nem észrevenni a tényt, hogy tette ezt egy feltételes mondat közepén. Azt mondta: „Ha valaki szomjúhozik...” S ez ugyanaz, mint annak elismerése, hogy sokan lehetnek nem szomjasak.

El tudom képzelni, hogy ezen a ponton Urunk szemei végigsiklottak az Őt hallgató nagy sokaságon. A kifejezések, amit a szemek sugároztak, ugyanazok voltak, mint napjainkban. Egyeseknél érzéketlenség, másoknál gyűlölet – ezek voltak azok, akik elszánták magukat az elpusztítására. Mások szeméből a közöny sugárzott. Egyesek szeméből üresség és értetlenség áradt. Ezt minden prédikátor megtapasztalja. Én soha nem prédikálom úgy az evangéliumot, hogy ne lennék tudatában annak, hogy sokan vannak, akik nem értik, vagy ha meg is értik, nem fogadják be a Megváltót. Nekik a prédikálás lélek-megelégtető. Megosztjuk velük Krisztus meghívását. Ők azonban, noha a maguk alkotta lelki sivatag kellős közepén vannak, nem isznak majd ebből a forrásból. Figyelmeztetjük őket a veszélyre, de könnyedén elsiklanak felette. Beszélünk nekik a törvény ítéletéről, de ők kinevetik az efféle ódivatú elképzeléseket. Az emberek többsége soha nem szomjazza az üdvösséget. Te igen?

Ezt mondod: „Nem tudom, hogy igen, vagy nem”. Nos, találjuk ki. Nézz befelé és tedd fel a kérdést: „Nincs bennem szomjúság? Nem vagyok valamivel elégedetlen? Nincs

olyan része az életemnek, ahol nem vagyok beteljesedve?” Ha ilyen vagy, akkor Isten helyezte beléd ezt az éhséget és szomjúságot. Örvendezz! És gyere Jézushoz! Ő mondta: „Ha valaki szomjúhozik, jöjjön én hozzám, és igyék... élő víznek folyamai ömlenek annak belsejéből”.

Jöjjetek énhozzám

Amint látod, máris előre jeleztem a következő dolgot, mert ennek az irányokhoz lesz köze. Mik ezek? Ezek azok az irányok, melyek Jézus felé mutatnak a számodra. Ne mondd: „De miben kell hinnem? Miféle tantételeket kell elfogadnom?” Ezt majd a maga idejében, most azonban nem ez a lépés az, amit meg kell tenned. Ha szomjas vagy, gyere Jézushoz. Ő mondta: „Jöjjetek énhozzám”.

Mindenekelőtt ne kövesd el azt a hibát, hogy az egyházhoz, mint intézményhez járulsz, és kizárólagosan a rítusaival és a ceremóniáival foglalod el magad. A ceremóniák Krisztushoz akarnak téged vezetni. Ha önmagukban veszed ezeket, meg fognak tévesztetni.

Ez igaz volt Krisztus napjaiban, és jól szemléltetik azok a folyamatok, melyek ennél az alkalomnál zajlottak. Adott a sátorok ünnepének nyolc nagy napja, melyek mindegyikén bizonyos nyilvános ceremóniákat végeztek. Ezek mindegyike arra az ellátásra akarta emlékeztetni Isten népét, amiben a sivatagi vándorlás során volt részük, továbbá a Messiásra akartak ezek nekik mutatni, Akiben majd minden beteljesedik. A nyolcadik napon, mikor Jézus felállt és elkiáltotta a meghívását, a ceremóniák különösen látványosak voltak. Ezen a napon a papok a hívőkkel együtt kimentek a városból a Siloám tavához – ahová Jézus később a vakot küldte. Ott telemerítették az aranykancsókat vízzel, majd visszatérve a városba, hétszer járták körül az oltárt, és a tóból hozott vízzel meghintették azt. Világos, hogy ez a ceremónia Isten népét annak a víznek a biztosítására emlékeztette, amit Isten adott nekik a negyven éves pusztai tartózkodás során.

Amint mondtam, ezt az ünnep utolsó nagy napján cselekedték, s e háttér mellett, talán az események csúcspontján hangzott fel Jézus hangja: „Ha valaki szomjúhozik, jöjjön én hozzám, és igyék”. A ceremóniák értéke abban rejlett, hogy emlékeztették a népet Isten múltbeli ellátására. De Jézusra is mutattak, Aki valóban megelégit. Ezért hívta a népet arra, hogy forduljanak el a ceremóniáktól és forduljanak oda Őhozzá.

Megtetted már, amit Krisztus meghívása megkövetel? Ez két részben van kifejezve, s a két rész egyforma, azaz egymást erősítik és magyarázzák. Először „jönnöd” kell. Ez nem nehéz, különösen mikor a meghívó, Akihez jönnöd kell, ennyire kedves. S nem is lesz hosszú, mert Jézus már megtette az út nagy részét, mikor eljött hozzád. „Jöjj” azt jelenti: higgy, legyen hited Őbenne, szánd oda magad Neki. Megteszed? Korábban írtam, hogy lépésről lépésre jutsz el a tanítások teljességéhez. De már most észre kell venned, hogy ha Jézushoz jössz, akkor Ahhoz jössz, Aki téged megváltani jött erre a világra, Aki a te bűneidért halt meg a kereszten, majd támadt fel, és dicsőített meg Isten az Ő Atyja által. Az evangélium szerzője a dicsőséges Krisztus eme teljes képét tartotta szem előtt, s erre a következő versben az alábbi megjegyzéssel utal: „mivelhogy Jézus még nem dicsőítették meg”.

Másodszor arra kapod a meghívást, hogy „igyál” Krisztusból, mint egy forrásból. Mindazt, ami eddig elhangzott, erre a szóra is vonatkozik, de az ivás egy további dolgot is magában foglal. Ez pedig a kisajátítás. Amit megiszol, az a részeddé válik. Ha egészséges, segít téged a növekedésben. Így akar Krisztus az életed és a személyiséged részévé válni.

Jössz? Iszol? Nincs más recept a szomjazó emberi lélek számára. Jézuson kívül nincs más ital. Ne késlekedj a jövetellel. Korábban nem jöttél, s ez nem volt jó. De jöhetsz *most*. Ez a nagy meghívás.

A nagy ígéret

Végül azt is látni kell, hogy itt egy nagy ígéret is van. Jézus mondta: „Ha valaki szomjúhozik, jöjjön én hozzám, és igyék”. Majd hozzátette: „A ki hisz én bennem, a mint az írás mondotta, élő víznek folyamai ömlenek annak belsejéből”.

Kíváncsi lennék, hogy így írtad volna le a verset, ha te lettél volna a beszélő, vagy (emberileg szólva) János evangéliumának szerzője. Kétkedem benne. Vajon nem igaz, hogy ha te, vagy én írtam volna le, akkor inkább ezt mondtuk volna: „S ha valaki hozzám jön és iszik, megelégszik, és a szomját oltja”? Természetesen igen. De nem ez ennek az ígéretnek a természete. Krisztus nem arra a tényre gondol, hogy ki leszünk elégítve. Inkább arra, hogy mi válunk eszközökké, melyekkel velünk együtt mások is megelégszenek. Ez azt jelenti, hogy Krisztus-központúnak lenni nem én-központúságot jelent. Azt jelenti: mások-központúnak lenni. Áldássá válni.

Mondani sem kell, hogy ezzel mi magunk is megelégszünk. Valójában nekünk is meg kell elégednünk. Krisztus itt azt mondja nekünk, hogy túlcorduló edények leszünk, de egyetlen edény sem csordul túl mindaddig, amíg maga is meg nem telik teljesen. S nekünk is természetesen meg kell telnünk, hogy a túlcordulás bekövetkezzen. De a lényeg az, hogy ha iszunk Belőle, az elméink szükségszerűen nemcsak minket magunkat, hanem inkább másokat is meg akarnak elégíteni.

Ebben a dologban napjaink keresztyéniségének nagy része híjával van. A legtöbb keresztyén beszélgetést hallva azt gondolnánk, hogy Krisztus eljövételének egyetlen oka az ő megváltásuk és üdvözítésük volt. Ez volt természetesen az egyik célja. De nem ez a módja annak, ahogyan én a keresztyén életet leírva találom a Bibliában. Ez a fajta keresztyéniség – mikor nincs kiegyensúlyozva az általunk épp most vizsgált igazsággal – egy sekélyes, megtapasztalás-központú, befelé forduló s végül önző megközelítést eredményez az étellel, valamint a minket körülvevőkkel szemben. Mi nem erre kapjuk az elhívást. Jézus nem azért halt meg, hogy forró érzéseket adjon nekünk. A Szentlélek munkája – mert ez az ígéret végső soron a Szentlélekről szól – az, hogy téged pontosan olyanná tegyen, mint amilyen Krisztus volt ebben a világban. S ez azt jelenti, hogy kilépsz önmagadból, elkezdesz érdeklődni mások iránt, és hasznossá válsz. Beléptél már ebbe az ígéretbe? Megtapasztalják már mások rajtad keresztül az áldások bőségét?

Ha még nem, akkor meg kell kérned Istent, hogy ne csak elégedett hívővé tegyen téged, aki csak magának ivott Krisztusból és töltötte be ezzel a szükségleteit, hanem hasznos hívővé is, aki túlcordul a családjának, a szomszédjainak, és a gyülekezetének az áldásokkal. Biztosíthatlak, hogy soha nem fogod megismerni a megelégedésed valódi mértékét, amíg nem válsz az áldások csatornájává más emberek számára.

Az áldások özönvize

Mi történne, ha mi valamennyien – akik a Megváltónkként ismerjük Jézust – efféle áldássá válnánk? Feltételezem, hogy ha mindannyian efféle folyóvá válnánk, akkor megtapasztalnánk Isten áldásainak valóságos özönvizét.

Én vágyom erre az özönvízre, te nem? Milyen csodálatos lenne! Spurgeon beszélt még róla a tizenkilencedik században, a Temze árapályához hasonlítva azt, melyek hatalmas folyami uszályokat emelnek fel. Mikor az árapály visszahúzódott, az uszályok belesüppedtek a sárba a folyó fenekén. Egy csoportnyi ember sem volt képes megmozdítani azokat. Gépek sem lettek volna képesek soha kivontatni azokat a tengerre. De aztán jött az ár, és hamarosan úszni kezdtek. Mikor a víz visszatér, egy gyermek is képes volt egy ujjal mozgatni azokat.

Ó, bárcsak eljönne Isten kegyelmének áradása! Ismerek néhány csónakot, melyeknek úszniuk kellene. Ezek nem munkálkodnak Istenért. Nem járnak imaalkalmakra. Nem tesznek

bizonyságot. Én képtelen vagyok megmozdítani ezeket. Valamennyit vízre kell bocsátani. Imádkozz velem, hogy jöjjön el Isten kegyelmének akkora áradása a mélységesen megelégedett szíveken keresztül, hogy mi valamennyien egy helyre legyünk összehordva, és sokakkal együtt váljunk aktívvá. Isten adja meg ezt az Ő kedvéért és a világ javára.

97. fejezet: Krisztus, az emberek megosztója, Jn7:40-44

40. Sokan azért a sokaság közül, a mint hallák e beszédet, ezt mondják vala: Bizonynyal ez ama Próféta.

41. Némelyek mondának: Ez a Krisztus. Mások pedig mondának: Csak nem Galileából jön el a Krisztus?

42. Nem az írás mondta-é, hogy a Dávid magvából, és Bethlehemből, ama városból jön el a Krisztus, a hol Dávid vala?

43. Hasonlás lőn azért ő miatta a sokaságban.

44. Némelyek pedig közülök akarják vala őt megfogni, de senki sem veté reá a kezét.

Biztos vagyok benne, hogy nem ismerem az összes választ, miért hoz létre megosztottságot az Úr Jézus Krisztus az emberek között, amiképpen teszi. De ez a helyzet, és egyáltalában nem vagyok benne biztos, hogy ezt sajnálni kellene.

Az biztos, hogy maga Jézus prófétálta, hogy ez lesz a helyzet. Ezt mondta: „Ne gondoljátok, hogy azért jöttem, hogy békességet bocsássak e földre; nem azért jöttem, hogy békességet bocsássak, hanem hogy fegyvert. Mert azért jöttem, hogy meghasonlást támaszszak az ember és az ő atyja, a leány és az ő anyja, a meny és az ő napa közt; És hogy az embernek ellensége legyen az ő házanépe.” (Mt10:34-36) Az is biztos, hogy a megosztottság természetes, mikor az igazságról van szó. A nagy baptista prédikátor, Charles Haddon Spurgeon írt a maga korában ennek a valóságáról ekképpen: „Hallottam egy egész parókiáról, ahol nem voltak vallásos veszekedések, mert vallás sem volt. Nem voltak vallásos civakodások, mert senkinek sem volt semmije, amivel civakodhatott volna. S ez”, tette hozzá, „nem a dolgok számomra örömdetes állapota”.¹⁶⁴

S nem is örülhet senki az efféle helyzetnek. Egyben szomorkodnunk kell azon a tényen, hogy a Jézussal kapcsolatos bármiféle megosztottság a férfiak és a nők között azt jelenti: lesznek akik nem hisznek majd Benne, és nem jönnek Hozzá az üdvösségért. Mi viszont azt akarjuk, hogy sokan jöjjenek. Ez a lényege azoknak az igeverséknek, melyekre most rátérünk János evangéliumának versről versre történő tanulmányozása során. Itt azt olvassuk, hogy Krisztus szolgálatának ezen a pontján „hasonlás lőn azért ő miatta a sokaságban” (7:43).

Megosztottság a hitetlenek között

Először is a hitetlenek között lépett fel megosztottság Őmiatta. Valójában ezek az igeversék főleg erről a megosztottságról beszélnek.

Voltak, akik „a Prófétának” vélték Őt (40. vers). Ez azt jelenti, hogy hajlandók voltak *elfogadni az állításainak egy részét*, de nem mindent. A próféta természetesen a Messiás volt, Akinek eljövele előre megmondott Mózesnél az 5Móz18:15-ben. De Krisztus idejében a köznyelvi szóhasználatban ez a kifejezés azt a prófétát jelentette, akit a Messiás előfutáraként vártak (Mal4:5-6). Más szóval, a prófétát annak képzelték, aki majd rámutat a megfelelő válaszokra az ember szükségéit illetően, mindazonáltal mégsem ő maga a válasz. Jézust ezzel a névvel illetve a nép elismerte, hogy Ő jó ember volt, aki bölcsen beszélt. Még bizonyos kiválóságot is tulajdonítottak Neki, mely jelezte, hogy Őt Isten küldte. De nem fogadták el állításainak teljes jelentőségét – hogy Ő Isten, s a férfiak és a nők lelki megalégedésre csakis akkor találnak, ha Hozzá jönnek.

¹⁶⁴ Charles Haddon Spurgeon, *Sermons on the Gospel of John* (Grand Rapids: Zondervan, 1966), 59. oldal

Manapság is sokan vannak, akik ekképpen járnak el. Beszélünk Jézus Krisztusról, és a tanításairól, s akik ekképpen járnak el, azok pusztán csak kiszűrik az elhangzottakból mindazt, ami kizár bármiféle személyes követelést velük szemben. Ihletett gondolatokért jönnek Jézushoz. Talán még a templomba is eljönnek vasárnap reggel a „jóért” amiben majd részük lesz, vagy elküldik a gyerekeiket. De nem ismerik Őt el Uruknek.

Azután vannak a tömegben emberek, akik tovább mennek. Ezek *el akarják fogadni, hogy Ő valóban az volt, akinek mondta Magát*. Ezt mondják: „Ez a Krisztus” (41. vers). Ugyanakkor, jóllehet elfogadják Jézus állításait, nem tesznek meg még egy, abszolút szükséges dolgot. Nem követik a hitük tulajdonképpeni következményét, és nem jönnek Hozzá.

Túl sok azt sugallni, hogy bármely gyülekezetben és bármely keresztyén csoportban vannak olyan emberek, akiket így lehet leírni? Valószínűleg mindig ez a helyzet. S a te helyzeted is lehet ez. Hosszú idő óta hallod a keresztyén evangéliumot, s megérted, hogy miről beszélünk benne. Nem tagadod a Szentírás igazságát. Elismered azt. Nem kételkedsz abban, hogy Jézus Krisztus Isten egyetlen Fia. Hiszel benne. Nem kérdőjelezed meg sem a keresztre feszítés ténszerűségét, sem Krisztus halálának jelentőségét a te életed számára. Mindezt megérted. Tudod, hogy érted halt meg. Valójában, ha elmennél máshová, és más evangéliumot hallanál, azonnal tudnád, hogy az más, és ezt mondanád: Ez azonban nem az, amit dr. Boice tanít”. Mindez igaz, de még soha nem fogadtad el Jézus Krisztust személyes Megváltódnak. Soha nem szántad el magad a követésére. Micsoda szomorú állapot! Mennyire tragikus dolog egy ortodox fejet összeházasítani egy lázadó szívvel! Miért nem legyen a mai nap az a nap, amikor végigjárod az egész útszakaszt, és elfogadod Jézus Krisztust személyes Megváltódnak?

Harmadszor, voltak emberek ,*akik teljességgel elvetették Jézust*, s tették ezt nyilvánvaló köntörfalazással. A barátaik ezt mondták: „Ez a Krisztus”. Ők azonban így válaszoltak: „Csak nem Galileából jön el a Krisztus? Nem az írás mondta-é, hogy a Dávid magvából, és Bethlehemből, ama városból jön el a Krisztus, a hol Dávid vala?” (41-42. versek) Más szóval, úgy vélték, hogy Jézus nem töltött be egy messiási próféciaát az Ószövetségből. Ezért elvetették Őt. Több hasznuk nem származott Belőle, vagy a tanításából.

Mennyire kimutatja ez a szívük valóságos állapotát! S micsoda iróniával jegyzi fel János a reakciójukat! Például nem kerülhetjük el, hogy megjegyezzük: ez a konkrét reakció hatalmas büszkeséget árult el azokban, akik részéről jött. Ezek az emberek jórészt Jeruzsálemből, vagy Júdea távolabbi részeiből érkeztek. Galilea neki a távoli északnak, a gondolkodásmódjukban amolyan „alsóbugris” helynek számított. Mikor tehát azt kérdezték: „Csak nem Galileából jön el a Krisztus?”, azzal valójában azt mondták ki, hogy Jézus nem elég képzett ahhoz, hogy a vezetőjük lehessen. Manapság is látjuk ezt a reakciót azokban, akik a keresztyéneket műveletlen alakoknak tartják, a keresztyénségre pedig úgy tekintenek, mint ami alatta van az ő szociális szintjüknek.

Emellett a reakció a tömeg eme részétől feltár egy furcsa képmutatást is. Ők ugyanis köntörfalazva vetették el Jézust, de egyidejűleg azt is, hogy megvizsgálják állításait, s konkrétan azt, hogy vajon eleget tehetett-e, vagy sem ennek a feltételnek. A feltétel kettős volt: a Messiásnak Dávid leszármazottjának kellett lennie (Dávid trónjára kellett ülnie), s Betlehemben kellett születnie (Mik5:2). Jézus eleget tett mindkettőnek. Dávidtól származott oly módon, ami kimerítette a dávidi vonalat, Önmagában kombinálva a királyi vonalat Józsefen, valamint a törvényi vonalat Márián keresztül.¹⁶⁵ S Betlehemben született bár ezt sokan nem tudták, mert Názáretben nőtt fel. Jézus eleget tett az összes ószövetségi követelménynek. A nép azonban, akik Ellene voltak, nem vették maguknak a fáradságot, hogy megvizsgálják ezeket a követelményeket.

¹⁶⁵ Jézus leszármazásával kapcsolatosan lásd bővebben a Jn4:25-26-hoz fűzötteket,.

Vajon te is azok között vagy, akik köntörfalazva vetik el Jézust? Azért veted el, hogy Hozzá jöjj, mert nem vagy képes megérteni, honnan vett magáénak Káin feleséget? Vagy hogy miképpen bünteti Isten a bűnösöket? Vagy hogy miért kell hinnünk a szűztől való születésben, vagy a feltámadásban? Vannak válaszok ezekre a kérdésekre, és idővel majd megismered valamennyit. De ezeket nem szabad mentséggént használni azért, mert öltre mész személyesen Krisztussal. Vizsgált Őt meg. Tanulmányozd az életét és az állításait. De tedd ezt őszintén. Az őszinteség megköveteli az elhatározást az Ő követésére, amennyiben az állításai beigazolódnak.

Micsoda változás lenne az, ha a férfiak és nők valóban megvizsgálnák Krisztus állításait! Pár éve Harry Ironside barátja kénytelen volt felhagyni az indiai missziós szolgálatával az egészségi állapota miatt. Nem sokkal ezután kapott egy levelet az indiai gyülekezetének egyik presbiterétől, melyben elmondta, mennyire hiányzik neki, s hogy a távollétében milyen sokat imádkoznak és olvassák a Bibliát. A levél tulajdonképpen arról számolt be, hogy „megújult Bibliájuk” van. Nos, a presbiternek igaza volt. Mikor ugyanis a Bibliát imádságos szívvel tanulmányozzák, annak lelki ihlet és valódi „ébredés” lesz a következménye.

Végül voltak az ünnepen a Jézust hallgatók között olyanok, akik *ártani akartak Neki*. János mondja: „Némelyek pedig közülök akarják vala őt megfogni, de senki sem veté reá a kezét”. Miképpen érthetjük meg ezt a csoportot? Sehogyan sem. Nem lehet megérteni azokat az embereket, akik meg akarják feszíteni a dicsőség Urát.

Mit teszünk mi, akik ismerjük az Urat? Imádkoznunk kell azokért, akik nem látják az igazságot Róla. Istennek kell megnyitnia a szemeiket. Segítenünk kell azoknak, akik részben látnak, de még nem kötelezték el magukat. Nekünk kell lennünk a tanúbizonyságaiknak, és szeretnünk kell őket. Valójában még azokat is szeretnünk kell, akik ellenségek. E szeretet által és ezen keresztül Isten ugyanis elhívhat másokat.

Hitetlenek és hívők

Határozott megosztottság állt fenn Krisztust illetően hitetlenek között. De jegyezzük meg: sokkalta nagyobb, és kategorikusabb a megosztottság a hitetlenek és a hívők között.

Ezt a különbséget lehetetlenség túlbecsülni. Egyrésztől adott, aki még nem keresztyén. Ő úgy van leírva, mint aki „halott... a vétkeiben és bűneiben”. Ő „e világ folyása szerint, a levegőbeli hatalmasság fedelme szerint” jár. Ő „a testnek és a gondolatoknak akaratját” cselekszi. Ő a „haragnak” fia. Másrésztől ott a hívő, aki Isten kegyelme által „megelevenedett” Krisztusban, „együtt ültetett a mennyekben, Krisztus Jézusban”, „teremtetvén Általa a Krisztus Jézusban jó cselekedetekre” (Ef2:1-10). A különbség mindegyik személy esetében a Megváltóval fennálló viszonyában rejlik.

Látjuk a különbségeket az életeik gyakorlati fordulataiban. A hívő bízik Krisztusban. Krisztus a számára minden mindenben, az egyetlen, Akiben teljességgel megbízhat. A hitetlen vagy magában bíz, vagy más emberekben.

A hívő szereti Krisztust Valójában nem is tehet mást, csak szeretheti! Jézus az, Aki feladta mennyei dicsőségét azért, hogy emberré váljon, és meghaljon helyette. A szeretet küldte a Megváltó meghalni helyette. S most ő is szereti Őt. „Mi szeressük őt; mert ő előbb szeretett minket!” A hitetlen nem szereti a Megváltót.

A hívő szolgálja is Krisztust. Ő szolgálatra hívatott el. Felismervén a múltját, hogy Krisztus eljövedele előtt a bűn rabszolgája volt, s megismervén valamennyit abból a szabadításból, amit Jézus hozott el neki a halálán át, a keresztyén többé már nem a magáénak, hanem az Úrénak ismeri el önmagát. Felismeri Pál felszólításának igazságát: „Mert áron vétettetek meg; dicsőítsétek azért az Istent a ti testetekben és lelketekben, a melyek az Istenéi” (1Kor6:20). A hitetlennek nincs meg ez a beállítottsága a szolgáló élethez.

Végül, a keresztyén megpróbál olyan leni, mint Jézus. Lehet, hogy nem sokban hasonlít Rá. Idővel lehet, hogy egyáltalán nem is hasonlít Rá. De mégis ez a célja, s Pállal együtt mondhatja: „Atyámfiai, én enmagamról nem gondolom, hogy már elértem volna: de egyet cselekszem, azokat, a melyek hátam megett vannak, elfelejtván, azoknak pedig, a melyek előttem vannak, nékik dőlven, czélegyenest igyekszem az Istennek a Krisztus Jézusban onnét felülről való elhívása jutalmára.” (Fil3:13-14) A hitetlenek céljai e világ kultúrájának a termékei, vagy a saját vágyaik.

Hol találsz magad ebben az ellentétben? Bízol, szeretsz, szolgálsz és törekszel úgy, mint Jézus? Vagy saját magad számára élsz, és önmagadat szolgálod? Ha a képek közül a második vagy, bízom benne, hogy maga Jézus erejéből, szeretetéből és jelleméből fog valami megérinteni, amiért Hozzá jössz, mégpedig késelem nélkül. A késlekedés veszélye abban rejlik, hogy eljöhét a vég – meghalhatsz, vagy Jézus visszatérhet – és akkor a megosztottságok ebben az életben egy örökkévalóságra fognak megszilárdulni.

Egység a hívők számára

Végül, noha igaz, hogy Jézus az oka ezeknek a megosztottságoknak, az is igaz, hogy Ő az oka a hívők közötti legszilárdabb és legboldogabb egységnek. Jézus megoszt? Igen. De azok számára, akik ismerik Őt, Ő az is, Aki egybeszerkeszt.

Ő az egyetlen, aki képes minket egybeszerkeszteni. Mi, keresztyének nem egyforma életutat járunk be, ahogyan a közös kultúra, vagy a háttér lenne képes egybeszerkeszteni minket. Nem egy fajtából származunk, hogy etnikailag lennénk egybeszerkeszthetők. Még csak nem is egy nemzetből, nemiségből, intellektuális képességekből, vagy státusból származunk. Mindezek azoknak a világi megosztottságoknak az okai, melyek itt-ott az egyházban is megtalálhatók. De van egy különbség. Az egyházon belül a keresztyének számára ezek a dolgok megszűnnek számítani. Egyek vagyunk. Ahogyan Pál mondja: „Nincs zsidó, sem görög; nincs szolga, sem szabad; nincs férfi, sem nő; mert ti mindnyájan egyek vagytok a Krisztus Jézusban.” (Gal3:28).

Hadd osszam meg veletek az efféle egység egyik korai példáját. Körülbelül i. sz. 56-ban Pál Korinthosban volt, ahol levelet diktált a római keresztyéneknek. Eközben egy Gaius nevű gazdag ember házában lakott, aki valószínűsíthetően csak akkortájt térhetet meg. Egy rabszolgának diktált, aki rangsorban a harmadik volt a szolgák között abban a házban. A szolga hivatalos neve Tertius volt, ami „hármadik” jelent. Valószínű, hogy Pál írta egy darabig a levelét, s amint diktálta többen is benézhetek hozzájuk. Nos, ezen a konkrét napon, mikor a levél végére ért, néhányan ismét eljöttek meghallgatni őt, amint befejezi. Érezték ennek fontosságát. Pál munkatársai voltak Timótheus, Lucius, Jáson, és Sosipáter. Ott volt Gaius, valamint a barátja, Erastus, egy kinevezett városi hivatalnok. A régészek azóta megtalálták Erastus nevét a hivatalával egyetemben márványba vésve. S ott voltak a szolgák: Tertius (a harmadik), valamint Quartus (a negyedik).

Most figyeljük meg mi történik, miközben Pál zárja a levelét. Már szólt a rómaiakhoz, sokakhoz név szerint. Minden jót kívánt nekik és ehhez hozzátett egy áldást. Most körülnéz, és elkezd üdvözléseket küldeni a jelenlevőktől:

Köszöntenek titeket Timótheus, az én munkatársam, és Lucius, Jáson, és Sosipáter az én rokonaim...

Pál szünetet tart, de közben Tertius, az írnok tovább ír, ahogyan a szolgák szokták tenni az ókorban:

Köszöntelek titeket az Úrban én Tertius, ki e levelet írtam...

Aztán ahogy Pál folytatja a diktálást, Tertius folytatja Pál szavaival:

Köszönt titeket Gájus, a ki nékem és az egész gyülekezetnek gazdája. Köszönt titeket Erástus a városnak kincstartója...

Itt Quartus, a legkevésbé fontos személy, aki másokhoz hasonlóan érzi a testvériséget a római keresztyénekkal, s attól fél, nehogy kimaradjon, felemeli a kezét, hogy Pál figyelmét felhívja magára. Pál gyorsan hozzáteszi:

és Kvártus atyafi.

Most már mindenki benne van Korinthosz legfontosabb városi hivatalnokától kezdve Gaius házának legkevésbé fontos szolgájáig, s valamennyien kifejezték az együvé tartozásukat a tőlük több száz mérföldre élő római keresztyénekkal, akik közül a legtöbbet soha nem látták, és nem láthatták, míg a mennyben nem egyesültek velük.

Itt hatalmas példáját látjuk a Krisztusban fennálló egység valóságosságának, és a keresztyén testvériségnek. Krisztus az emberek megosztója. De egyben a legáldottabb és átalakító egység forrása is a keresztyének számára.

98. fejezet: Senki sem olyan, mint Jézus, Jn7:45-52

45. Elmenének azért a szolgák a főpapokhoz és farizeusokhoz; és mondának azok ő nékik: Miért nem hoztátok el őt?

46. Felelének a szolgák: Soha ember úgy nem szólott, mint ez az ember!

47. Felelének azért nékik a farizeusok: Vajjon ti is el vagytok-e hitetve?

48. Vajjon a főemberek vagy a farizeusok közül hitt-e benne valaki?

49. De ez a sokaság, a mely nem ismeri a törvényt, átkozott!

50. Monda nékik Nikodémus, a ki éjjel ment vala ő hozzá, a ki egy vala azok közül:

51. Vajjon a mi törvényünk kárhoztatja-e az embert, ha előbb ki nem hallgatja és nem tudja, hogy mit cselekszik?

52. Felelének és mondának néki: Vajjon te is Galileus vagy-e? Tudakozódjál és lásd meg, hogy Galileából nem támadt próféta.

Korábban ezekben a prédikációkban János evangéliumáról azokat az igeverseket tanulmányoztuk, melyek Jézus Krisztus egyediségéről beszéltek, arról a tényről, hogy bármiféle mércével is mérjük, senki sem olyan teljes mértékben, mint Ő. Ezek az igeversek a János 1-ben olvashatók (15-18), s mikor megvizsgáltuk, láttuk, hogy Jézus egyedi az eredetét tekintve, annak tényét tekintve, hogy Ő az egyedüli forrása az áldásoknak a férfiak és nők számára, egyedi abban, hogy tele van kegyelemmel és igazsággal, s az egyetlen, Akiben te vagy én megláthatjuk Istent. Ebben a tanulmányban azokat az igeverseket fogjuk megvizsgálni, melyek más értelemben beszélnek az egyediségről – a szavainak egyediségével kapcsolatosan. Ezek az igeversek a templomőröknek az Ő tanítására adott reakciójáról számolnak be. Kétségtelen, hogy ők már nagyon sok foglyot hallottak. De noha az elfogására küldettek, üres kézzel tértek vissza, azt mondván: „Soha ember úgy nem szólott, mint ez az ember!” (46. vers)

Ezek a nyilvánvalóan nagyon fontos szavak fogják a jelen tanulmányhoz az ugródeszkát jelenteni.

A történet

Kis segítséget jelent a számunkra ezeknek a szavaknak a felbecsülésében annak felismerése, hogy az örök már egy ideig el voltak foglalva a Jézus elfogására indult eredménytelen tevékenységükkel. Magát a kísérletet először a 32. vers említi. A farizeusok és a főpapok kezdeményezték azért, mert Jézust fenyegetésnek vélték a tanításukra nézve. Már figyelték egy ideje, s felismerték (egyébként helyesen), hogy ellenezte az üdvösség törvénykezés általi megszerzésének minden gondolatát, azaz azt a vallási rendszert, amivel ők maguk büszkélkedtek, s ezért tartották Őt fenyegetésnek önmagukra nézve. Emellett istenkáromló is volt, mert mint látták, Istennel tette Magát egyenlővé.

Egyidejűleg az is igaz, hogy Jézus viszonylag népszerű volt. S miután nem kockáztathatták meg, hogy olyan embereknek mutatkozzanak, akik Isten igazi emberével, eg prófétával szállnak szembe, az egyetlen dolgot tették, amit tehettek. Elküldték a saját templomőreiket – nem a római katonákat – azzal, hogy figyeljék meg Jézust, és tartóztassák le, amint erre alkalom kínálkozik. „Fogjátok Őt el”, mondták, „de tegyétek zenebona nélkül”. Hat hónappal később húsvétkor ugyanígy jártak el, de akkor viszont sikerrel elfogták Jézust a Gecsemáné kertben. Nem tudjuk, mennyi idő telt el ennél a korábbi eseménynél a parancs kiadása és az örök a feletteseiknek adott itt leírt jelentése között. De tudjuk, hogy valamennyi időnek el kellett telnie. Legalább egy napnak a 37. vers alapján, de lehet, hogy többnek is.

Mindenesetre azt a képet látjuk itt, amint a templomőrök ott ténferegnek a tömeg szélén, miközben Jézus tanítja a népet.

Az Úr Jézus körül több okból is veszélyes ténferegni. Veszélyes kitenni magunkat az Ő tanításának. Az idő múlásával ezeket az öröket is lenyűgözte, amit mondott, de az is, hogy képteleneknek találták magukat a kapott feladat további ellátására.

Istentől küldetett

Pontosan milyen tanítást hallottak ezek az emberek Jézustól? Az egyik dolog, amit hallottak, az volt, hogy Jézus kimondta: Őt Isten küldte. „Mind engem ismertek, mind azt tudjátok, honnan való vagyok; és én magamtól nem jöttem, de igaz az, a ki engem elküldött, a kit ti nem ismertek. Én azonban ismerem őt, mert ő tőle vagyok, és ő küldött engem.” (28-29. versek)

Vannak időszakok az Isten Ígétének tanulmányozása során amikor különösen nagy figyelmet kell fordítanunk a legkisebb szóra is. Itt is ez a helyzet. Ennek megcselekedése segít nekünk meglátni valami nagyon fontos dolgot Jézusról. Figyeljük meg, hogy Jézus azt mondta: *Istentől* küldetett. Nem azt mondta: *Isten által* küldetett, noha az is igaz és fontos lett volna. Azt mondta: „*ő tőle vagyok*”. Ez magában foglalja az előzetes létezést Istennel, azaz életet Istennel a megtestesülést megelőzően. Ez viszont a teljes istenségére mutat rá. Sok ember van, akik Isten által küldetnek. Az összes ószövetségi próféta ebbe a kategóriába tartozik. Keresztelő János is ennek egyik példája. Másik értelemben pedig mi is valamennyien, mert Isten által küldettünk tanúbizonyságoknak e világ számára. Szóval, sokan küldettek *Isten által*, de csak Egyvalaki *Istentől*.

Sőt, egyedül csak ez elégíti ki legmélyebb szükségünket és vágyainkat. Sok beszédet hallunk ma Isten „képmásáról”. Az efféle beszélgetésekben rejlő kérdés ez: „Miképpen kell lefestenünk, vagy szemléltetnünk Istent?” Természetesen tudjuk, hogy az Ószövetség szigorúan megtilt bármiféle, Isten kiábrázolására irányuló kísérletet, mert az bálványimádásra hajlik. Ehelyett az Ószövetség azt ajánlja, hogy gondoljunk Istenre a neveiből kiindulva – Jahve, Adonáj, El-Saddáj, El-Elion – ami a természetét tárja fel. Mikor azonban felfogjuk ennek értékét, egyidejűleg azt is felfogjuk, hogy a nevek nem teljesen elégségesek azoknak, akik mélyebb, és személyesebb módon kívánják megismerni Istent. Ők ezt kérdezik: „Soha nem láthatjuk Istent? Soha nem ismerhetjük Őt?” Pontosán ez a pont az, ahol Krisztus kijelentései Önmagáról és az eredetéről színre lépnek, mert Krisztusban látjuk az Atyát. „Az Istent soha senki nem látta”, mondta korábban János. Mindazonáltal „az egyszülött Fiú, a ki az Atya kebelében van, az jelentette ki őt” (1:18). Tény, hogy Jézus Istentől van, és Isten eloszlat minden lehetséges korábbi titokzatosságot, s kielégíti vágyainkat.

Mikor látjuk ezt Krisztus tanítását illetően, akkor azt is meglátjuk, hogy Jézus valami olyan rendkívülit mondott, aminek mély benyomást kellene tennie ránk, ahogyan mély benyomást tett a letartóztatására kiküldött örökre.

Életét Isten irányította

Másodszor, Istentől küldetvén, Jézus azt is tudta és tanította, hogy életének részleteit Isten rendezte el és felügyelte. Azaz, soha semmi nem lépett be az életébe, amit ne az Atya küldött volna, és soha nem tett semmit, ami bármilyen vonatkozásban eltért volna az életére vonatkozó tervtől, amint azt korábban körvonalazódott az Ószövetségben. Bizonyos értelemben sok szava sugallja ezt. Ebben a fejezetben azonban Krisztus szavai a legkonkrétabban tanítják ezt a testvéreinek, mielőtt azok felmentek volna az ünnepre. Ők azt akarták, hogy menjen fel velük, és próbáljon meg valamennyit visszaszerezni hanyatló

népszerűségéből. Ezt válaszolta: „Az én időm még nincs itt; a ti időtök pedig mindig készen van.” (6. vers)

Milyen alapon tette Jézus ezt a kijelentést? A testvérei mehettek, ahová csak akartak, mégpedig bármikor, mert az ő idejük az ő kezükben volt. Az ő idejük csak azt a jelentést kapta, amit ők maguk adtak neki. Jézus azonban nem mehetett fel az ünnepre abban az időben, mikor hívták, mert az Ő ideje az Atya kezében volt, és egyedül az Atyától kapott jelentőséget.

Szavak Istentől

Harmadszor, Jézus nemcsak tanította, hogy Istentől jött, és életének minden részletét Isten rendelte el. Azt is tanította, hogy a szavai is Istentől származtak, így bárki, aki hallotta Őt, Istent hallotta. Ezt olvassuk erről: „Felele nekik Jézus és monda: Az én tudományom nem az enyém, hanem azé, a ki küldött engem. Ha valaki cselekedni akarja az ő akaratát, megismerheti e tudományról, vajjon Istentől van-e, vagy én magamtól szólok?” (16-17. versek)

Ez megadja nekünk az igazi választ arról, hogy miért gyakoroltak oly nagy hatást a szavai a hallgatóságára, és miért gyakorolnak ma is nagy hatást az emberekre manapság. Ha Jézus szavai egyszerűen csak emberi szavak lettek volna, akkor is lehetett volna történelmi, vagy lelkesítő értékük. De nem rendelkeznének a tartós tekintély döntő befolyásával. Mivel azonban Jézus szavai Istentől származtak, nem hasonlítanak mások szavaira, és valóban rendelkeznek teljes tekintéllyel. Igazak, mert Isten Maga az igazság, és a Tőle származó szavak mindig igazak lesznek. Számíthatunk rájuk. Aztán ezek a szavak erőteljesek, mert közvetítenek valamennyit a világ Isten szavai által történt teremtésében megmutatkozó teremtő energiából.

Egyszer egy leprás kereste fel Jézust, és ezt mondta neki: „Ha akarsz, megtisztíthatasz engem”. Jézus ezt válaszolta: „Akarom, tisztulj meg”, s a szörnyű betegség elhagyta őt. Máskor egy Jairus nevű ember házában volt, akinek épp akkor halt meg a lánya. Jézus megszólalt: „Leányka, néked mondom, kelj föl”, s ő azonnal megelevenedett. Barátja Lázár sírjánál hangosan ezt mondta: „Lázár, jöjj ki!” és Lázár, aki akkor már négy napja halott volt, kijött a sírból. Micsoda hatalom! Micsoda szeretet! Kiváltság azt mondani, hogy ez a hatalom rád is hathat, ha válaszolsz Krisztus szavaira, mert Ő megígérte a bűnbocsánatot és az új életet mindenkinek, akik csak megkérik, hogy legyen a Megváltójuk.

Éhség és szomjúság

Negyedszer, Jézus kijelentette, hogy Ő Maga a válasz az emberi szükségekre. Ezt mondta: „Ha valaki szomjúhozik, jöjjön én hozzám, és igyék. A ki hisz én bennem, a mint az írás mondotta, élő víznek folyamai ömlenek annak belsejéből.” (37-38. versek) Ugyanez a lényege Krisztus korábbi kijelentésének, mely szerint Ő az élet kenyere.

Milyen éhség és szomjúság van hát az emberek szívében? Természetesen vannak időszakok, mikor az éhség és a szomjúság nem nyilvánvalók. A bővelkedés idején az embereknek látszólag mindenük megvan, és ekkor ezt kérdezhetjük: „Mi többet akarhatnának?” Néha azt is megkérdezzük: „Mi többet akarhatnék?” Nos, mégis ott a szomjúság, és elárulja a jelenlétét az általános kényelmetlenségen, izgatottságon, és levertségen, sőt néha az öngyilkosságon és más irracionális viselkedésformákon keresztül. A történelem más időszakaiban – s talán most is épp egy ilyen előtt állunk – az éhség nyilvánvaló. Látjuk, hogy az emberek keresnek valamit, amivel kielégíthetnék magukat, de nem képesek azt megtalálni.

Krisztus megelégit! Ha semmi más, csak ez a két szó ragadna meg azokban, akik ezt a tanulmányt olvassák, már elégedett lennék: Krisztus megelégit! Teszi ezt a bűn eltörlésével, ami mindig is az ember problémáinak gyökerénél van, s ezen az alapon helyreállítja a bűn által tönkretett kapcsolatot az egyén és Isten, valamint az egyén és a többiek között.

Áldás másoknak

Végül, Jézus azt is állította, hogy képes mindazokat áldássá tenni mások számára, akik Hozzá jönnek. Valójában ez az állítás benne foglaltatik a most idézett versekben. Ő ugyanis azt mondta, hogy aki belőle iszik, annak élő víznek folyamai fognak ömleni a belsejéből (38. vers).

Nem ismerek más módot, mellyel a világunk nagy problémái megoldhatók lennének. Mi a problémáink – az éhség, a betegség, a kizsákmányolás, a vakbuzgóság, a háborúk – forrása? Honnan származnak ezek? Nem a környezetből, bár néha ez is egyik tényezőjük. Nem a hatóságok veleszületett gonoszságából, mert a hatóságok ugyanolyan emberek, mint mi magunk, csak hatalomban. Az ok maga az emberiség, s különösen az emberiség bűne. Amíg azzal nem számolunk le, addig nem lesznek erőteljes, vagy tartós megoldások a problémákra. Ezért a bűneinkkel kell kezdeni, a tieiddel és az enyéimmal, majd miután leszámoltunk ezekkel, s elteltünk az istenismeretből származó örömmel, lesz valamink, amit másoknak is kínálhatunk. Mikor mi magunk áldások vagyunk, akkor, és csakis akkor leszünk képesek azokkal a külső problémákkal foglalkozni, melyek valamennyiünkre kihatnak.

Az emberek szavai

Jézus szavai csodálatosak. Ott szólnak hozzánk, ahol vagyunk. De mennyire különböznek az emberek szavaitól, és az emberi tanításoktól! Ezt az ellentétet emeli ki ez a történet, mert később azt olvassuk a templomőrök jelentéséről: „Soha ember úgy nem szólott, mint ez az ember!” De olvasunk valamit arról is, hogy mit válaszoltak erre a főpapok és a farizeusok. Az öröknek adott egyik válasz tele volt göggel. Ezt mondták: „Vajjon ti is el vagytok-e hitelve? Vajjon a főemberek vagy a farizeusok közül hitt-e benne valaki?” (46-47. versek) Nyilvánvalóan jobbnak gondolták magukat másoknál. A másik válaszuk tele volt a köznép iránti megvetéssel: „De ez a sokaság, a mely nem ismeri a törvényt, átkozott!” (49. vers). Valójában a nép elég jól ismerte a törvényt, de a farizeusok azért vetették meg őket, mert nem volt lehetőségük arra, hogy hozzájuk hasonlóan rabbinikus iskolákban tanuljanak. Sőt az is igaz, hogy a válaszaik még a valódi helyzettel kapcsolatos tudatlansággal is tele voltak. Mert amint tagadni kezdték, hogy valamely vezető hitt volna Jézusban, Nikodémus, közülük az egyik felszólalt Mellette. S amint kifejezték a megvetésüket azokkal szemben, akik nem ismerték a törvényt, Nikodémus megfeddte őket a saját tudatlanságukért: „Vajjon a mi törvényünk kárhoztatja-e az embert, ha előbb ki nem hallgatja és nem tudja, hogy mit cselekszik?” (51. vers) Emellett a neki adott válaszukban kimutatták tudatlanságukat még a profetikus Írásokat illetően is, mert tagadták, hogy Galileából származhatna próféta pedig Jónás – és talán mások is – onnan származtak.

Büszkeség, megvetés és tudatlanság rejlik még a legjobb emberek legjobb beszédeiben is. Sokan azonban nem látják ezt. Valójában senki sem látja, amíg előbb meg nem hallgatta az Úr Jézust, és Ő el nem bűvölte őt. Hallottad már Őt? Felismerted, hogy valóban nincs Hozzá hasonló? Hallgasd: Ő hozzád beszél. Ezt mondja: „Jöjjetek én hozzám mindnyájan, a kik megfáradtatok és megterheltettetek, és én megnyugosztalak titeket”. Meg ezt: „Jöjj hozzám, és igyál”. Hagyd, hogy a szíved örömmel válaszoljon: „Soha ember úgy nem szólott, mint ez az ember! Jövök, Úr Jézus!”

99. fejezet: A házasságtörésen kapott asszony, Jn7:53-8:11

53. És mindnyájan haza menének.

1. Jézus pedig elméne az Olajfák hegyére.

2. Jó reggel azonban ismét ott vala a templomban, és az egész nép hozzá méne; és leülvén, tanítja vala őket.

3. Az írástudók és a farizeusok pedig egy asszonyt vivének hozzá, a kit házasságtörésen kaptak vala, és a középre állítván azt,

4. Mondának néki: Mester, ez az asszony tetten kapatott, mint házasságtörő.

5. A törvényben pedig megparancsolta nekünk Mózes, hogy az ilyenek köveztessenek meg: te azért mit mondasz?

6. Ezt pedig azért mondák, hogy megkísértsék őt, hogy legyen őt mivel vádolniok. Jézus pedig lehajolván, az ujjával ír vala a földre.

7. De mikor szorgalmazva kérdezék őt, felegyenesedve monda nekik: A ki közületek nem bűnös, az vesse rá először a követ.

8. És újra lehajolván, írt vala a földre.

9. Azok pedig ezt hallván és a lelkiismeret által vádoltatván, egymásután kimenének a vénektől kezdve mind az utolsóig; és egyedül Jézus maradt vala és az asszony a középén állva.

10. Mikor pedig Jézus felegyenesedék és senkit sem láta az asszonyon kívül, monda néki: Asszony, hol vannak azok a te vádlóid? Senki sem kárhoztatott-é téged?

11. Az pedig monda: Senki, Uram! Jézus pedig monda néki: Én sem kárhoztatlak: eredj el és többé ne vétkezzél!

Mikor a zsidó nemzet vezetői felsültek Jézusnak a templomszolgák általi letartóztatásával, azonnal tervet kezdtek szőni a csapdába ejtésére. Ez a terv ezeknek az embereknek az evangéliumban feljegyzett legaljasabb cselekedete. Egyidejűleg alkalommá is vált, melynek során Jézus nemcsak az igazságának, bölcsességének és könyörületének hatalmas mélységét mutatta be, de a reménység és a nagy békesség üzenetét is közölte azokkal, akik Hozzá jönnek. A történet szerint egy asszonyt házasságtörésen kaptak. A történet problémája az, hogy miképpen egyeztethető össze az igazság és a könyörületesség anélkül, hogy a bűnt bátorítaná, vagy a bűnöst elítélné. Ebben a vonatkozásban ez János evangéliumának középpontja, sőt kulcsponjtja.

Problémák a szöveggel

Mielőtt elkezdenénk ennek a történetnek a tanulmányozását, őszintén el kell ismernem, hogy ez egy sor a szöveggel kapcsolatos problémát fog felvetni. A nehézség egyszerűen szólva az, hogy János evangéliuma korai kéziratának többsége nem is tartalmazza ezeket az igeverseket, sőt ez igaz a legjobb kéziratok némelyikére is. A legjobb bizonyítéka a történetnek a megléte a *Codex Bezae*-ben, ami az ötödik, vagy a hatodik századból származik, és most a Cambridge Egyetem könyvtárában található Angliában. Nincs azonban benne az ennél is korábbi *Codices Sinaticus*, vagy *Vaticanus*-ban, sem pedig a Washington, vagy Koridethi kéziratokban. Valójában a régebbi kéziratok közül nyolcból teljesen hiányzik, jóllehet kettőben üres a hely ott, ahol lennie kellene. S egészen a középkori kéziratokig úgy tűnik, hogy nem volt semmiféle rendszeresség a befoglalásában. Egyes korai kéziratok más helyekre teszik, például az evangélium végére, a Lk21:38 után.

Vajon ez azt jelenti, hogy nekünk is el kell dobnunk ezeket az igeverseket? Vajon egy kategóriába kell sorolnunk ezeket az apokrif iratokkal? Érdekes, hogy nagyon kevés

igemagyarázó (még a liberálisok közül is) akarja ezt tenni, s tény, hogy jó okunk lehet a másik oldal mellett síkra szállni, csak óvatosan kell bánni vele. Én magam a történetet igaziként akarom kezelni – bár talán nem alkotja János által eredetileg írt evangélium részét – az alábbi okokból:

1. Miközben igaz, hogy a korai kéziratok közül a legtöbből hiányzik ez a történet, az is igaz, hogy maga a történet is régi, akárki írta is, attól függetlenül, hogy benne volt-e, vagy sem eredetileg János evangéliumában. Megtaláljuk az *Apostoli Konstitúciókban* (XIII. század). Az egyháztörténész Eusebius pedig elmondja nekünk, hogy Papias, aki nem sokkal i. sz. 100 után halt meg, ismert egy történetet „egy asszonyról, akit sok bűnnel vádoltak az Úr előtt”. Később Jeromos megkérdőjelezhetetlenül belevette a latin Vulgátába.

2. Jó oka lehet annak is, hogy János evangéliumának pontosan erre a helyére szúrjuk be. Nélküle ugyanis a gondolati átmenet a 7. fejezet 53. verse és a 8. fejezet 12. verse között összefüggéstelen. Nem tudnánk, hogy hol van Jézus a Jn8:12-ben, és kihez beszél. Emellett a történet beszúrása ide szemlátomást illik ahhoz a mintához, amit János használt ezekben a nyitó fejezetekben. Minden egyes esetben az ötödik fejezettől kezdődően a történet az utána következő tanítás témáját szabja meg. Azaz, a béna meggyógyítása az 5. fejezet elején válik a az utána következő prédikáció szövegévé. A tömeg jóllakatása a 6. fejezetben vezet el az értekezéséhez Krisztusról, mint az élet kenyeréről. A beszélgetés Jézus, és az ünnepre felmenő testvérei között a 7. fejezetben vezeti be Krisztusnak az ünnepen elmondott szavait. Hasonlóképpen, a házasságtörő asszonnyal folytatott beszélgetése a bevezetője a beszédnek az igazságosságnak és a Krisztusban rejlő szabadságnak a kombinációjáról, amiről a fejezet többi része kijelenti, hogy Krisztus hozza el.

3. Kiváló oka van annak, amiért a történetet a korai kéziratok kihagyhatták. A pogánysággal folytatott küzdelemben könnyű meglátni, hogy miképpen használhatták volna fel az evangélium ellenségei annak hangoztatására, hogy Krisztus megbocsátotta a paráznaságot. S valóban emiatt hagyták ki mind Ágoston, mind Ambrose a XIV. század végén, illetve a XV. század elején.

4. A negyedik és utolsó ok, amiért foglalkozunk a szakasszal az érzés, ami sokakban benne lenne, hogy ez a történet illik Krisztus természetéhez, mert minden ponton összhangban áll a tökéletes szentségével, a bölcsességével és a mélységes könyörületével.

Mikor rátérünk a történetre, főleg három dolgot kell meglátnunk: először is a bűn borzalmasságát, másodsor Istent uralmát minden körülmény felett, s harmadszor, a Megváltó szavát a bűnöshöz.

A bűn borzalmassága

Először is a történet feltárja a bűn borzalmasságát. S természetesen nem a nő bűnét értem alatta, hanem a vezetői bűnét. A házasságtörés természetesen bűn. A nő bűnös volt a házasságtörésben. Összevetve azonban azok bűnével, akik felhasználták őt Jézus csapdába ejtésére, ez a bűne minimális – az asszony szemében szálla volt az ő szemeikben levő gerendákkal összehasonlítva (Mt7:1-5).

Ahhoz, hogy pontosan megértsük, mit tettek ezek az emberek, meg kell értenünk, hogy nemcsak a Jézus iránti megközelítésük volt a csapdába ejtés, hanem már az asszony csapdába ejtésében is serénykedtek. Valójában aligha lehetett volna másképp a bizonyágtételük, valamint a zsidó törvények nagyon szigorú követelményeinek fényében ebben, és más jelentős esetekben. A zsidó törvények alatt, ahogyan azt a rabbik gyakorolták Krisztus idején, majd azt követően, több tanúra volt szükség a paráznaságot megerősítendő, mielőtt megfogalmazhatták volna a házasságtörés vádját, de még ezt is a legszigorúbb körülmények között kellett megtenni. Azaz, ahogyan az egyik igemagyarázó rámutat: „Abszolút nem lehetett kérdés, hogy [a tanúk] 'kompromittáló helyzetben' találták a párt,

például kijönni a szobából, ahol együtt voltak, vagy ahol akár együtt feküdtek, ugyanabban az ágyban. A pár tényleges fizikai mozdulatait semmi mással nem lehetett magyarázni, s a tanúknak pontosan ugyanazt kellett látniuk ugyanabban az időben, egymás jelenlétében, így az minden vonatkozásban ugyanazokkal a beállítottságokkal kellett rendelkezniük.”¹⁶⁶

Ezek között a feltételek között bizonyítékot szerezni a házasságtörésre majdnem lehetetlenség volt, hacsak maga a helyzet is nem volt előre megrendezett. Joggal feltételezzük, hogy a szerelmi viszonyt megrendezték, talán épp az a bizonyos férfi, aki együtt volt az asszonnyal. Tagja volt a Szanhedrinnek? Bármilyen is volt a helyzet, a megrendezésnek magában kellett foglalni a tanúk elhelyezését a szobában, vagy a kulcslyuknál.

Más módon is megláthatjuk eme emberek bűnének a borzalmasságát. Abból a tényből, hogy csak az asszonyt vitték Jézushoz, kiderül az őszintétlenségük. Ha a házasságtörést csak azoknak a tanúknak a vallomásaival lehetett bizonyítani, akik látták a párt magának a házasságtörésnek az elkövetése közben, s ez az, amit a vezetők állítottak, akkor hol van a férfi a történetben? Miért nem hozták el az asszonnyal együtt? A vezetők legalábbis engedték a férfit elszökni. A legrosszabb esetben a férfi a tervük része volt, akinek mentességet ígértek az elejétől fogva. Milyen borzasztó! Igen, de csak egy régi példája annak a kettős mércének, ami manapság is létezik. Az embereknek az asszonyoldalára kellene állniuk ebben az esetben, megvallván a bűnösségüket, amely rendszerint sokkal nagyobb az övénél. De nem teszik. A szegény asszonynak kell elhordozni az egész bűnt.

A körülmények Istene

A bűn szörnyűsége azonban nem az egyetlen témája ezeknek a verseknek. Azt is bemutatják, hogy Isten mennyire mestere minden körülménynek.

Jobban felfogjuk a történetnek ezt az összetevőjét, ha megértjük, hogy komoly probléma volt ez, amivel az Úr szembesült. Nem olyan probléma volt, amilyenek korábban tették Őt próbára. Korábban a szadduceusok, akik nem hittek a halál utáni életben, jöttek hozzá egy trükkös kérdéssel a feltámadásról. Elképzelték egy asszonyt, aki hét testvérnek volt a felesége. Miután azok egymás után haltak meg és nem volt gyermekük. „A feltámadás után tehát kinek lesz a felesége?” kérdezték. Ostoba, majdhogynem gyermekded kérdés volt. Jézus azt válaszolta, hogy tévelyegnek, mert nem ismerik sem az Írásokat, sem Isten hatalmát. Más alkalommal a vezetők próbálták meg csapdába ejteni az adókkal kapcsolatos kérdéssel. Ez azonban ismét csak a közvélemény és a római törvények közötti ellentétre vonatkozott, s Jézus könnyen megoldotta.

Nem ez volt a helyzet azonban a házasságtörő asszonnyal. Ebben az esetben három fontos dolog forgott kockán: (1) az asszony élete, (2) Jézus tanítása az Ő országának könyörületes jellegéről, és (3) Isten Mózesen keresztül adott törvényéről. S ahogyan felvezették a dolgot – gondolták a vezetők – kétségtelenné tette, hogy Jézus valamelyiket fel fogja adni a három közül.

Mindenki tudta, hogy az Úr Jézus Krisztus szolgálatát a könyörületesség jellemezte. A vámszedők és a bűnösök között mozgott. Ezt mondta: „Jőjjetek én hozzám mindnyájan, a kik megfáradtatok és megterheltetek, és én megnyugosztalak titeket.” (Mt11:28) Ha azonban következetes volt ehhez a tanításhoz, és ezen az alapon könyörületes az asszonyhoz, akkor valójában feladta Mózes törvényét, s a vezetők joggal tagadhatták volna meg őt veszélyes és hamis prófétaként. Miféle próféta beszélhetne a törvény ellenében? Jézusról már ezt gyanították a szombattal szemben tanúsított viselkedése miatt. Ha elvetette volna Mózes ítéletét, máris csapdába ejtették volna. Ha viszont ragaszkodott volna a törvényhez, s azt mondta volna: „Öljétek meg az asszonyt”, akkor is biztosak lehettek volna, hogy csapdába

¹⁶⁶ I. J. Duncan M. Derrett, *New Testament Studies*, (1963-64) 10. kötet, 4-5. oldal

ejtették. Így gondolkodtak ugyanis: „Ha ezt mondja, élete végéig nevetségessé válik. Akkor azt fogjuk mondani: 'Ezt mondja: Jőjjetek én hozzám mindnyájan, a kik megfáradtatok és megterhelttetek, de elmulasztja hozzátenni, hogy mikor odajöttök, megkövez benneteket'.”

Micsoda ördögi éleslátással bírtak ezek az emberek az összes probléma problémájáról, a bűnös és Isten viszonyának vonatkozásában! Miképpen képes Isten szeretettel viszonyulnia bűnöshöz anélkül, hogy igazságtalan lenne? Vagy ahogyan Pál vázolja fel a problémát: Miképpen képes Isten egyszerre igazságos, és az istentelen megigazítója lenni (Rm3:26)? Emberi szempontból a probléma megoldhatatlan. „Még ha akar szeretetet is mutatni Jézus, akkor sem tud”, érveltek. De nem tudták, hogy nem csak emberrel van dolguk, mikor Jézussal találkoznak. Istennel volt dolguk, és Istennél minden lehetséges.

Jézus először látszólag nem törődött velük. Ahelyett, hogy válaszolt volna, lehajolt, és elkezdett a földre írni.

Nem tudom, mit írt a földre, sőt azt sem hiszem, hogy bárki más tudta volna. Sok magyarázatot olvastam ezekről az ígeversekről, s meglepetésemre majdnem mindegyik más-más válaszokat adott. Egyesek azt sugallták, hogy Jézus időnyerés végett írogatott a földre. Mások azt állították, hogy ezzel készítette a vádlókat a vádak megisméltésére, azt gondolván, hogy talán a helyzet szégyenteljes mivolta a számukra is világossá válik, ha megteszik. Az ügyvédek követik néha ezt a módszert a bírósági eljárások során. Egyvalaki azt állította, hogy Magát Jézust is ugyanígy elborította a szégyen és a rettenet, mikor megborzadt Lázár sírjánál, vagy mikor Jeruzsálemet siratta. Egyesek arra céloznak, hogy ez jelképes cselekedet volt, s a vádlókat a Jer17:13-ra akarta emlékeztetni: „Izráelnek reménysége, oh Uram! A kik elhagynak téged, mind megszégyenülnek! A kik elpártolnak tőlem, a porba iratnak be, mert elhagyták az élő vizeknek kútfejét, az Urat!” Talán – mivel Jézus ismerte a szíveiket – a bűneiket írta le. Talán azokat a szavakat, melyeket később ki is mondott. Bármi is legyen a helyzet, a tény, hogy Krisztus írogatott, nem volt hatással a vezetőkre, akik kíméletlenül választ követeltek. A bűn egyik szomorú jellemzője, hogy megkeményíti a bűnöst.

Egy idő után Jézus felállt és így válaszolt: „A ki közületek nem bűnös, az vesse rá először a követ” (Jn8:7). Milyen egyszerű, s egyidejűleg mennyire lefegyverző! S ezt olvassuk: „Azok pedig ezt hallván és a lelkiismeret által vádoltatván, egymásután kimenének a vénektől kezdve mind az utolsóig; és egyedül Jézus maradt vala és az asszony a középén állva” (9. vers). Nyilvánvalóan volt valami az Úr Jézus pillantásában, vagy a hangszínében, vagy egyszerűen csak a jelenlétének erejében, ami átjárta ezeket az embereket, úgy, megtéretlenül, ahogyan megjelentek, s erőtlenné tette valamennyit. Gondoljuk csak el az eddig tett erőfeszítéseiket! Gondoljunk a tervezgetéseikre! Mégis egy pillanat alatt megsemmisültek, mikor szembesültek a körülményeket mesteri módon kezelő Istennel.

Szavak a bűnöshöz

Végül az Úr Jézus odafordult az asszonyhoz, és most először közvetlenül szólt hozzá. „Asszony, hol vannak azok a te vádlóid? Senki sem kárhoztatott-é téged?”

Ő így válaszolt: „Senki, Uram!”

„Én sem kárhoztatlak”, mondta Jézus. „Eredj el és többé ne vétkezzél!” (10-11. versek)

Minek az alapján tette Jézus az „Én sem kárhoztatlak” kijelentést? Egyesek úgy vélték, hogy ezen a ponton Jézus magából a törvényből húzott hasznat, mert a törvény szerint két, vagy három tanú volt szükséges minden jogi ügyben. Jézus volt talán az egyik vádló, mivel Ő mindent tudott. A többiek azonban elmentek, s így a törvény követelményeinek nem lehetett eleget tenni. Nekik lehetett részben igazuk. Ez a körülmény természetesen felszabadította Jézust az asszony elítélése alól. De ha így kezeljük a történetet, akkor azzal elmegyünk a történet lényege mellett. Mert ha megkérdézzük: „Miért nem mondta ki az Úr

Jézus Krisztus a ítéletet?”, arra az egyedüli alapos és teljesen kielégítő válasz az, hogy pontosan azért nem mondta ki az ítéletet az asszonyra, amiért nem mond ítéletet azokra sem, akik hitben Hozzá mennek. A kereszt miatt volt ez, amelyen el kellett hordoznia Isten haragjának teljes büntetését mindazoknak a valaha is elkövetett bármely bűnéért, akiket az Atya Neki adott. Ő nem adott egykönnyen a bocsánatot. Csak azért tette, mert Neki kellett a bűnbocsánatot lehetőségessé tenni a bűnös helyetti szenvedés cselekedetével. Ez az evangélium. Ez az egyetlen megoldás arra a problémára, hogy miképpen maradhat Isten igazságos, és bocsáthat meg a bűnösnek. Számunkra az üdvösség ingyenes. De csak azért ingyenes, mert Isten Fia megfizette annak az árát a számunkra.

Végül Jézus azt mondta az asszonynak, hogy többet ne vétkezz. Ez mindig követi az isteni megbocsátást, mert az nem lehet, hogy Isten üdvözít, mi pedig úgy folytatjuk, ahogyan nekünk tetszik. Abba kell hagynunk a vétkezést. Egyidejűleg annak is örülhetünk, amilyen sorrendben Jézus elmondta a szavait. Ha ugyanis azt mondta volna: „Eredj el, és ne vétkezz többet, és én sem foglak kárhozatni”, akkor miféle reménységünk lehetne? Mi valamennyien vétkezünk, így nem lenne bűnbocsánat. Ehelyett ezt mondja: „Megbocsátok neked az én halálom alapján. Most, hogy megkaptad a bűnbocsánatot, ne vétkezz többet”.

Remélem, hogy ez volt a te tapasztalatod is. Remélem, hogy meghallottad és megértetted Jézus eme szavait.

Bele kell helyezned magad valamely helyre ebbe a történetbe. Olyan vagy, mint a tömeg, akik ott álltak és figyeltek? Ezek tanúi voltak a bűnbocsánatnak, de nem léptek abba. Olyan vagy, mint a vezetők? Ők ugyanolyan bűnösök voltak, mint az asszony, de anélkül távoztak Jézustól, hogy akár csak meghallották volna a megbocsátás szavait. Vagy végül olyan vagy, mint az asszony, aki nemcsak hallotta, de át is vette az evangélium üzenetét? Azon a napon valamennyiük közül az asszony volt a legjobb. A tömeg közönyös volt, mint mindig. A vezetők eltávoztak Krisztustól a sötétségbe, és hat hónappal később megölték Isten büntelen Fiát. Az asszony azonban – nos az asszony bűnbocsánatot kapott Krisztuson keresztül, Aki meghalt az ő bűneiért, s a te bűneidért is, bárhol is légy.

100. fejezet: Soha nem „dolog”, Jn7:53-8:11

53. És mindnyájan haza menének.

1. Jézus pedig elméne az Olajfák hegyére.

2. Jó reggel azonban ismét ott vala a templomban, és az egész nép hozzá méne; és leülvén, tanítja vala őket.

3. Az írástudók és a farizeusok pedig egy asszonyt vivének hozzá, a kit házasságtörésen kaptak vala, és a középre állítván azt,

4. Mondának néki: Mester, ez az asszony tetten kapatott, mint házasságtörő.

5. A törvényben pedig megparancsolta nekünk Mózes, hogy az ilyenek köveztessenek meg: te azért mit mondasz?

6. Ezt pedig azért mondák, hogy megkísértsék őt, hogy legyen őt mivel vádolniok. Jézus pedig lehajolván, az ujjával ír vala a földre.

7. De mikor szorgalmazva kérdezik őt, felegyenesedve monda nekik: A ki közületek nem bűnös, az vesse rá először a követ.

8. És újra lehajolván, írt vala a földre.

9. Azok pedig ezt hallván és a lelkiismeret által vádoltatván, egymásután kimenének a vénektől kezdve mind az utolsóig; és egyedül Jézus maradt vala és az asszony a középén állva.

10. Mikor pedig Jézus felegyenesedék és senkit sem látva az asszonyon kívül, monda néki: Asszony, hol vannak azok a te vádlóid? Senki sem kárhoztatott-é téged?

11. Az pedig monda: Senki, Uram! Jézus pedig monda néki: Én sem kárhoztatlak: eredj el és többé ne vétkezzél!

„Két világ létezik, a személytelen világ és a személyek világa: vagy inkább a dolgok világa és az emberek világa, mint mind az emberek, mind a dolgok személyes és személytelen nézete. E két világ között egy láthatatlan határ húzódik, ami bennünk van, s amit nagyon nehéz átlépni”.¹⁶⁷

A kiváló svájci orvos és szerző eme szavai korunk egyik nagy problémájáról beszélnek, a személyek dolgokként történő kezeléséről, és vice versa. S azt sugallják teljesen helyesen, hogy a probléma forrása, mint majdnem minden problémáé, amikkel szembesülünk, bennünk van. Az emberek természetesen nem dolgok. Őket Isten nem dolgoknak teremtette. S Isten Maga sem tekinti őket dolgoknak. Mi mégis gyakorta bánunk másokkal úgy, mint dolgokkal – valahányszor csak valamely saját célunkra akarjuk őket használni, s nem figyelünk oda rájuk, vagy elvetjük, hogy úgy tekintsünk rájuk, mint akikért Krisztus meghalt. Soha nem hallottad azt mondani: „Minden rendben lesz, ha rá tudom venni Máriát, hogy ezt, vagy azt megtegye”? Vagy talán: „Minek aggódjak Józsiért? Ő nem számít”. Vagy: „Ne törődj vele!”

Ha mondtad valaha is ezt, vagy ehhez hasonlót, akkor vétkes vagy, mint egyébként mi valamennyien abban, amit Tournier ír le. Az Úr Jézus Krisztus viselkedése pedig a néppel szemben, amit majd oly ragyogóan megvilágítottunk találunk az asszony történetében, neked szól, és segítőnek kell bizonyulnia.

A vezetők viselkedése

Az első dolog, amit meg kell jegyeznünk, a vallásos vezetőknek az asszonnyal szemben tanúsított viselkedése, mert ez Jézus viselkedésének az ellentéte volt. Röviden, a

¹⁶⁷ Paul Tournier, *A Place for You* (New York and Evanston: Harper & Row, 1966), 13. oldal

vezetők megpróbálták felhasználni az asszonyt. Ezt abban a tényben látjuk, hogy maga a helyzet is előre beállított volt. A rabbinikus törvények mellett majdnem lehetetlen volt halálbüntetést kimondani a házasságtörőre. Lennie kellett volna tanúknak – kettőnek, vagy háromnak – s ezeknek nemcsak a kompromittáló helyzetet, de magát az aktust is látniuk kellett volna. Sőt, a vallomásuknak minden részletében meg kellett volna egyeznie. Ennek elmulasztásáról példát láthatunk Zsuzsanna és a vének apokrif történetében, melyben az ártatlan Zsuzsannát felmentik, mikor a tanúk, akik összeesküdtek a hamis eskütételre ellene, nem egyeznek meg a kertbéli fa nevét illetően, amely alatt az aktus állítólagosan végbement.

Ilyen körülmények között majdnem teljesen magától értetődő, hogy a vezetőknek egyeztetniük kellett, elhelyezvén a tanúkat a szobában, vagy a kulcslyuknál. Nagyon hasonló helyzet volt ez ahhoz, mikor manapság magánnyomozókat, vagy fényképészeket alkalmazunk a házasságtörés bizonyítása végett.

Sőt, az asszony eme érzéketlen kihasználásának borzalmát tovább fokozza annak valószínűsége, hogy az asszony fiatal volt. Ezt természetesen lehetetlen bizonyítani, de erőteljesen sugallja annak a konkrét büntetésnek a jelentősége, amit az asszony vádlói kértek. Ezek az emberek a megkövezés mellett szálltak síkra, s ennek az a jelentősége, hogy megkövezést az eljegyzett menyasszonyok házasságtörésére szoktak kiszabni, akik általában fiatalok.

Az általános, a házasságtörésre halálbüntetést előíró törvény a 3Móz20:10-ben olvasható: „Ha valaki más ember feleségével paráználkodik, mivelhogy az ő felebarátjának feleségével paráználkodik: halállal lakoljon a parázna férfi és a parázna nő”. Itt a büntetés a halál, de a kivégzés módja nincs megadva. A zsidó gyakorlatban Jézus korában ez a megfojtás volt. Viszont az 5Móz22:23-24-ben a halálbüntetés megkövezés által történik, ám ebben az esetben a büntetés csak arra az esetre vonatkozik, ha a leány eljegyzett menyasszony volt, mert más férfival kapcsolatot létesítve, hűtlennek bizonyult az eljegyzéséhez. Miután az eljegyzések majdnem elkerülhetetlenül fiatalokhoz kapcsolódtak, akár 13-14 éves ifjakhoz, joggal gondolhatjuk azt, hogy talán ez volt a helyzet a Jézus elé hurcolt asszony esetében is. Van tehát egy fiatal leány, akit talán az első vétke során kaptak el, talán elcsábították és elárulták, ha valóban erre volt szükség az elítéléséhez. Mindez borzasztóvá teszi a helyzetet.

Emellett meg kell jegyeznünk azt is, hogy miközben a vezetők felhasználták ezt az asszonyt, közben a Szentírást idézték, mert a törvényre és az általa kiszabott büntetésekre hivatkoztak. Szomorú és ironikus ez, de így történt, és így van ez ma is sokak esetében, akik Isten Ígését úgy használják, ahogyan az embereket – a saját céljaikra, elkülönítve Isten ama kegyelmétől és könyörületétől, amit az Íge közvetít.

Az is nagyon rossz, hogy a vezetők nem szenteltek több figyelmet az Ószövetségnek. Ha ugyanis értették volna a Szentírás teljes tanítását, akkor megértették volna azt is, hogy Isten szemében minden ember önálló személyiség, akit Ő meghatározott célból teremtett, s Isten Ígését nem szabad felhasználni pusztán csak egy további eszközként az emberek manipulálásához.

A Doctor's Casebook in the Light of the Bible (Egy orvos esetnaplója a Biblia fényében) című könyvében Paul Tournier, akit már idéztem, arról beszél, amit ő a Biblia rendkívüli „perszonalizmusának” nevez. „Az különbözteti meg a Biblia Istenét az összes többi vallás istenségeitől, hogy Ő személyes Isten, aki személyesen szól az emberhez”, állítja. Isten a nevéen szólította Ábrahámot, mikor kihívta őt a saját hazájából az új földre. „Ő egy személyt a személyes paranccsal kapcsolatos személyes engedelmességén keresztül tesz a Magáévá. A személyes Isten személlyé teszi az embert.” Tournier megmutatja, miképpen szólt Isten Mózeshez, ezt mondván neki: „név szerint ismerlek téged” (2Móz33:17). Círusnak pedig ezt mondta: „én vagyok az Úr, a ki téged neveden hívtalak” (Ézs45:3). „Egy dolog szembeszökő a Biblia olvasása során”, jegyzi meg Tournier, „a fontosság, amit a személyneveknek tulajdonít. Egész fejezeteket szentel a hosszú családfáknak. Mikor fiatal

voltam, azt gondoltam, ezeket nyugodtan ki lehetne hagyni a biblia kánonból. Azóta azonban megértettem, hogy a személynevek eme hosszú listái arról a tényről tesznek bizonyosságot, hogy bibliai szemszögből az ember nem dolog, és nem elvonatkoztatás, nem faj és nem is eszme, nem a tömeg töredéke, ahogyan a marxisták látják, hanem személy”.¹⁶⁸

Tourniernek nyilvánvalóan igaza van. S igaza van akkor is, mikor felhívja a keresztyéneket: osztozzanak a biblikus viselkedésben. „Ha elfelejtem a szüleim nevét”, teszi hozzá, „ha azt mondom magamnak: 'ah! Ott van az az epehólyag típus, vagy az a tüdővész, akit pár napja láttam', akkor jobban érdekel az epehólyagjuk, vagy a tüdejük, mint személyekként ők maguk”.¹⁶⁹

A vallási vezetők pontosan ebben voltak vétkesek. Sőt! Mi is vétkesek vagyunk ebben, bár különböző mértékben. Számukra az asszony egyszerűen csak egy eset volt. Neki nem voltak érzései, nem volt jövője, s nem volt szükség a megmentésére. Csakis az Úr Jézus Krisztus jelenlétében talált könyörületet és nyerte vissza a személyazonosságát.

Jézus viselkedése

Ez elvezet minket az Úr Jézus Krisztusnak az asszonnyal szemben tanúsított viselkedéséhez, s feltesszük a kérdést: „Mi jellemezte ezt a viselkedést?” Erre pedig egy sor válasz adható.

Először is, az Úr Jézus Krisztus viselkedését a *megértés* jellemezte. Ez az a dolog, amivel minden más kezdődik, mert Jézus világosan tudta, hogy mi megy végbe mind az emberek viselkedésében és cselekedeteiben, mind az asszony életében. Ők nem tévesztették meg sem a körülmények, sem a megjelenés. Őt nem csapta be a vezetők vallásos fecsegése, sem az áldozat igazságtalan cselekedete. A tömeg elvárásai nem indították meg őt. Röviden, mind a gonoszt, mind a jót látta, és ennek megfelelően lépett.

Fel kell nőnünk ilyen megértéshez, ha Jézushoz hasonlókká akarunk válni. E nélkül a megértés nélkül két hiba létezik, melyekbe beleesünk, ha a férfiakkal és a nőkkel foglalkozunk. Az első a naivság. Ez abból a hiedelemből származó hiba, hogy az emberek jobbak, mint amilyenek valójában: ez a bűn és a gonoszság észre nem vétele által lép fel. Az a személy, aki ebben a hibában vétkezik lehet szélsőségesen optimista. Lehet szeretetteljes, és gondolhat jól minden emberről, s ennek eredményeképpen sok személyes kapcsolatában palira veszik. Felhasználják a kevésbé aggályoskodók, vagy a realistábbak. Ha azonban egy ilyen személy kiábrándulttá válik, akkor könnyen a másik hibába eshet, ami a cinizmus. Ez azt eredményezi, hogy a legjobb cselekedetekben is alantas indítékokat feltételez, és szélsőséges esetekben elveti, hogy bármiféle értelmes kapcsolatba lépjen másokkal.

E hibák – mind a naivság, mind a cinizmus – elkerüléséhez Jézus válik a mintánkká. Ő ugyanis képes volt szembenézni az élet legrosszabbjával anélkül, hogy megdöbbenne, vagy elkeseredne, s egyidejűleg képes volt megtartani azt a tisztaságot, amellyel képes volt szeretettel közeledni a bűnöshöz. Korábban elmondta nekünk János, hogy Jézus „ismeré mindnyájokat, és mivelhogy nem szorult rá, hogy valaki bizonyosságot tegyen az emberről; mert magától is tudta, mi volt az emberben” (2:24-25).

Természetesen mi soha nem leszünk képesek megérteni másokat teljes mértékben, mert ismereteink korlátozottak a bűn, valamint emberi perspektíváink miatt. Mégis igaz, hogy ismerhetjük sokkal jobban is az embereket, mint amennyire ismerjük, és lehetünk a segítségükre a megértésünk folytán. Honnan származik ez a megértés? Isten Ígéből, mert csak az Ígéből nyerhetünk pontos bepillantást az emberi természetbe és az emberi

¹⁶⁸ Paul Tournier, *A Doctor's Casebook in the Light of the Bible* (New York, Evanston and London: Harper & Row, 1960), 123-124. oldal

¹⁶⁹ Ugyanott 124. oldal

problémákba. A Szentírás megmutatja mind az ember romlottságát, mind a bonyodalmainak a magán- és közéletben, valamint a megváltottak sorsát, mint Istennek Jézus Krisztusban a bűnre adott tökéletes orvosságának eredményét.

Másodszor, az Úr Jézus Krisztus viselkedését a *könyörület* jellemezte. Ez kapcsolódott az Ő megértéséhez. Jézus intuitív módon ismerte az asszonyt. Ismerte a bűnét és a szégyenét. Ismerte a képességeit. S miután ismerte, szerette is őt. Ez mindig így volt Jézussal. Úgy látta az embereket, mint pásztor nélküli juhokat, mint Megváltó nélküli bűnösöket, s ebből a megértésből fakadt a könyörület.

Lehetetlen megmagyarázni ezt a könyörületet. Rámutathatunk a kapcsolódására a megértéshez, de az nem magyarázza meg a valódi eredetét. Nem magyarázza meg még ideális helyzetekben sem, még kevésbé ebben, vagy bármelyik másikon, ami magában foglalja az igazságos Istennek a bűnös iránti szeretetét.

Képzeld el egy pillanatra, hogy szülő vagy, és az egyik gyereked az öledben ül. A gyerek ezt kérdezi: „Apu (vagy anyu) szeretsz engem?”

Te ezt mondd: „Igen, szeretlek”, és adsz neki egy puszit.

Erre a gyerek megkérdezi: „Miért szeretsz engem?” Nos, mit válaszolsz erre a kérdésre? Hiszen nincs rá válasz. Nem mondhatod: „Azért szeretlek, mert jó vagy”, hiszen az nem igaz, sőt akár ártalmas is lehet. Te még akkor is szeretnéd a gyermeket, ha rossz lenne, amilyen előbb, vagy utóbb bizonyosan lesz is. S nem akarod, hogy a gyermek azt gondolja: a szeretet attól függ, hogy ő jó-e, mert akkor kételkedne a szeretettedben, mikor csalódást okoz neked. Aztán azt sem mondhatod: „Szeretlek, mert szép vagy.” Akkor is szeretnéd a gyermeket, ha nem lenne szép. Akkor is szeretnéd, ha fogyatékos, vagy nyomorék lenne. S azt sem mondhatod: „Azért szeretlek, mert az enyém vagy”, hisz akkor is szeretnéd, ha örökbefogadott gyermek volna. Miért szereted? Nos részben azért, mert megérted, ez azonban nem magyarázza meg a szeretettedet. A szeretet megmagyarázhatatlan. A legjobb, amit mondhatsz, hogy a szeretet isteni dolog, s azért szereted, mert Maga Isten is szeretett minket.

Alkalmazd ezt Krisztusnak az asszony iránti szeretetére. Mi magyarázhatná azt meg? Meghaladja az ész korlátait, mert minden észérvtől sugallná, hogy Krisztusnak el kell őt ítélnie. Megszegte a törvényt. Megalázta a saját maga személyét. Még Krisztusnak az egyház iránt, valamint az egyháznak Krisztus iránt érzett nagy szeretetének a képét is megrontotta: a házasságot. A házasságot ugyanis Isten adta a kapcsolatok közül a legmagasabb szemléltetése végett. Krisztus azonban mégis szerette őt. Meg akarta őt védeni, menteni. A vádlóinak a viselkedésében azonban nem volt semmiféle szeretet.

Harmadszor, az Úr Jézus Krisztus viselkedését a *megbocsátás* jellemezte. Ez volt a vágya kezdettől fogva – attól a pillanattól, hogy előrehajolt és írt a porba addig az utolsó pillanatig, amikor azt mondta az asszonynak: „Én sem kárhoztalak: eredj el és többé ne vétkezzél!”

Ez azonban nem volt könnyű megbocsátás. Nem az volt, amit Dietrich Bonhoeffer találóan „olcsó kegyelemnek” nevezett. Drága volt, mert Jézusnak Magának kellett elhordoznia Istennek a bűnössel szembeni igazságos haragját. A Biblia elmondja nekünk, hogy „a bűn zsoldja a halál” (Rm6:23), s pontosan ezt hordozta el az Úr Jézus Krisztus azok helyett, akiknek meg akart bocsátani. A halál elválasztást jelent. Lelki értelemben ez a lélek és a test szétválasztását jelenti. Ezt Jézus helyettünk viselte el. Mi valószínűleg soha nem fogjuk megérteni a maga teljességében, hogy mit jelentett ez a Megváltónak, de valamennyire megérezhetjük, mit is jelentett a magányosságnak abból a szörnyű kiáltásából, ami a kereszten hagyta el az ajkait: „Én Istenem, én Istenem! miért hagyál el engemet?” Abban a pillanatban Isten, az Atya hátat fordított Istennek, a Fiúnak, így Jézus megismerte a lelki halál és elválasztottság valóságát. Az asszonnyal folytatott beszélgetése idején mindez előtte volt még, de annak alapján adott bűnbocsánatot, ami majd ezután következett.

Ma, mikor visszatekintünk Krisztus áldozatára, és arra a borzalomra, amit helyettünk hordozott el, az arra készítet minket, hogy Hozzá menjünk. Valaki mondta: „Egyetlen más Istennek sincsenek sebei”. Ez igaz. Egyetlen más isten sem volt képes soha halálra adni magát a bűnösért.

Negyedszer, az Úr Jézus Krisztus viselkedését a *felelőségre vonás* jellemezte. Ezt mondta: „eredj el és többé ne vétkezzél!” Ez nem ugyanaz volt, mintha csak útjára engedte volna az asszonyt, megbocsátván neki, de engedvén, hogy tegyen, amit akar. Megbocsátott neki, de azt is mondta, hogy javuljon meg. Röviden, ez felszólítás volt a büntelen életre. Ugyanezen a módon Jézus velünk is szembenéz. Megért minket, szeret minket, megbocsát nekünk, de teszi ezt azért, hogy élhessünk vétkezés nélkül. Sőt, a felelőségre vonás elemének a keresztyén más emberekkel fenntartott kapcsolatait is jellemeznie kell.

Személyek, vagy dolgok?

Ennek a végkövetkeztetése az, hogy a másokkal szembeni viselkedésünknek olyannak kell lennie, mint az Úr Jézusénak velünk szemben, nem pedig mint a vezetőknek az asszonnyal szemben tanúsított viselkedése. Ők felhasználták az asszonyt. Jézus megmentette őt. Mi volt a különbség? Mondhatjuk, hogy az emberek pusztán bűnös emberi lények voltak, míg Krisztus természetesen isteni személy. Ez igaz. De nem sokat segít. Az segít, ha megjegyezzük, hogy az esemény előtti éjszakán Jézus az Olajfák hegyén volt, ahol más forrásokból tudjuk, hogy az imádkozás idejét szokta eltölteni, míg a vezetők az éjszakát ármánykodással töltötték egymás társaságában, (egyesek közülük) a kulcslyuknál leselkedve.

Honnan származik ez a másokkal szembeni könyörületes viselkedés a gyakorlati tapasztalatban? Ez csak a mennyei Atyánkkal folytatott bensőséges tanácskozásból ered. Csak akkor leszünk bizalmasok másokkal, ha személynek ismerjük magunkat. S csak akkor ismerjük magunkat személynek, ha Isten előtt is személynek látjuk magunkat.

101. fejezet: „Én vagyok a világ világossága”, Jn8:12

12. Ismét szóla azért hozzájok Jézus, mondván: Én vagyok a világ világossága: a ki engem követ, nem járhat a sötétségben, hanem övé lesz az életnek világossága.

Nem véletlen, hogy az Úr Jézus Krisztus ama kijelentése, miszerint Ő a világ világossága, rögtön a házasságtörésen kapott asszony története után hangzik el, azután a történet után, ami bevezeti János evangéliumának nyolcadik fejezetét.

Nem biztos, hogy a házasságtörésen kapott asszony története eredetileg is benne volt János evangéliumának eredeti szövegében, azaz a könyv első példányában, amiképpen azt János megírta. De függetlenül attól, hogy benne volt-e, vagy sem a kezdetben, kevesen kételkedhetnek abban, hogy végül nagyon jó helyre került. Jól követi ugyanis az Izrael vezetői által kiagyalt, Jézus letartóztatására irányuló eredeti terv meghíúsulását és természetesen vezet el a világ világosságával kapcsolatos kijelentéshez. Az asszonynak és a vádlóinak története nagyobb kijelentése a bűn sötét természetének, mint bármi más, ami fel van jegyezve János evangéliumában, s benne Jézus tisztasága és fénye is gazdagon felragyog.

Helyénvaló most elfordulni magától a történettől, hogy meghalljuk az Urat, amint ezt mondja: „Én vagyok a világ világossága: a ki engem követ, nem járhat a sötétségben, hanem övé lesz az életnek világossága” (8:12).

Jézust már nevezte János evangéliuma világosságnak. A nyitó fejezetben János ezt írta: „Ő benne vala az élet, és az élet vala az emberek világossága” (4. vers). Hatszor beszélt a világosságról ebben a szövegösszefüggésben. A 3. fejezetben hasonló vonatkozásban mondja János: „Ez pedig a kárhoztatás, hogy a világosság e világra jött, és az emberek inkább szerették a sötétséget, mint a világosságot; mert az ő cselekedeteik gonoszak valának” (19. vers). Ez az igevers, valamint a rögtön utána következők ötször emlegetik a világosságot Jézussal kapcsolatban. Mindezekben az esetekben a jelkép azonban csak János szavaiban olvasható. Így ha elolvassuk ezeket a verseket, de nem olvasunk tovább, akkor feltesszük magunknak a kérdést: „De miért utal János Jézusra ezen a módon? Honnan veszi ezt a jelképet? Hogyan fejlesztette ki ezt az ideált?” Csak akkor fedezzük fel a választ, ha eljutunk a most vizsgált szövegrészhez. János azért utal világosságként Jézusra, mert Jézus Maga is világosságként utalt Önmagára. Valóban, János nyilvánvalóan emlékezett erre, s így fejlesztette tovább a jelképeket az evangéliumában és az első levelében.

Jézus ama állítása, hogy Ő a világ világossága, a második a hét nagy „Én vagyok” mondás közül, melyek egyedi jellemzői ennek a könyvnek. A többi: „Én vagyok az életnek ama kenyere” (6:35), „Én vagyok az ajtó” (10:7, 9), „Én vagyok a jó pásztor” (10:11,14), „Én vagyok a feltámadás és az élet” (11:25), „Én vagyok az út, az igazság és az élet” (14:6), „Én vagyok a szőlőtő” (15:1,5).

A felhő a pusztaságban

Ha meg akarjuk érteni annak teljes jelentőségét, hogy mit állított Jézus, mikor azt mondta, hogy Ő a világ világossága, meg kell értenünk ezt az igeverset abból kiindulva, hogy mire utalt itt kétséget kizáróan Jézus. Ez különösen fontos, mert nem az, amire magunktól természetyszerűleg gondolnánk. Elolvassuk ezt a verset: „Én vagyok a világ világossága”, és a Napra gondolunk. Valóban kapunk erre bátorítást, mert ez a kép máshol ebben az értelemben szerepel, például Malakiásnál, ahol az eljövendő Messiásról úgy beszél, mint „az igazság Napjáról”, Akinek „gyógyulás lesz a szárnyai alatt”. Ez nem rossz dolog. Sőt, abból is sokat kell tanulni. De ez nem az a jelkép, amit Jézus használ a Jn8:12-ben.

S hogy megértsük, mire gondolt Jézus, mikor a néphez szólt, emlékezzünk arra, hogy ezek a szavak nem sokkal a sátorok ünnepe után hangzottak el a templomudvarban (20. vers), ahol az ünnep részét képező ceremóniákat lefolytatták.

Már említettük e ceremóniák egyikét. A nyolcnapos ünnep minden napján Izrael papjai közösen levonultak a Siloám tavához, ahonnan aranykorsókkal vizet merítettek. Azután visszatértek a templom területére, s a vizet az áldozati oltárra öntötték. S miközben ezt tették, a nép, akik közül sokan elkísérték a papokat, énekeltek és kántáltak. Az egyik versük az Ézs12:3-ban olvasható: „S örömmel merítetek vizet a szabadító kútfejből”. Másik a Zsolt114:7-8-ban szerepel: „Indulj meg te föld az Úr orczája előtt, a Jákób Istene előtt, A ki átváltoztatja a kösziklát álló tóvá, és a szirtet vizek forrásává.” A 114. zsoltár használata azt mutatja, hogy ezt a ceremóniát elsősorban a megemlékezésnek szentelték arról, miképpen látta el Isten Izrael népét vízzel a pusztai vándorlásuk éveiben, jóllehet előre is mutatott arra a lelki vízre, amit az emberek majd meríteni fognak Istenből az Ő jövőbeli látogatásának napján. Valószínűleg ennek a ceremóniának a csúcspontján állhatott fel Jézus és kiálthatta: „Ha valaki szomjúhozik, jöjjön én hozzám, és igyék. A ki hisz én bennem, a mint az írás mondotta, élő víznek folyamai ömlenek annak belsejéből.” (Jn7:37-38)

A második ceremónia is hasonló volt. Az ünnep első éjszakáján, de valószínűleg az azt követő éjszakákon is a naplementét követően két hatalmas lámpát gyújtottak a templom udvarán. A lámpák azt a felhő- és tűzoszlopot voltak hivatottak felidézni, melyek a sivatagi vándorlás során kísérték a népet. Ez volt az a felhő, amely megjelent azon a napon, mikor a nép elhagyta Egyiptomot, s ez állt az izraeliták és az őket üldöző egyiptomi hadsereg közé a vörös-tengeri átkelést megelőző éjszakán. Ez őrizte meg a zsidó népet a támadástól. Később ez vezette a népet a pusztaságon keresztül. S ezt terjedt ki felettük, hogy nappal árnyékot, éjjel pedig világosságot és meleget adjon nekik. Hitem szerint a lámpagyújtás ceremóniájára, s ezzel együtt magára a csodálatos felhőre történő világos utalás volt, mikor Jézus azt mondta, hogy Ő a világ világossága.

Ezt a végkövetkeztetést támasztja alá az a tény is, hogy ha ez így van, akkor a három nagy pusztai jelképpel van dolgunk János evangéliumának 6-8. fejezeteiben. A 6. fejezetben Jézus az új manna a mennyből. A 7. fejezetben Ő a kösziklából csodálatos módon fakasztott víz. A 8. fejezetben pedig Ő a felhő. Most tehát magához a felhőhöz és annak funkciójához fordulunk, hogy megállapíthassuk a teljes jelentését ennek a második „Én vagyok” mondásnak János evangéliumából.

Isten jelenléte

Miért volt fontos a felhő? A legnyilvánvalóbban azért, mert Isten jelenlétét jelképezte a néppel. Ez világosan kiderül abból a tényből, hogy a felhő világosságot adott. Egy olyan korban ugyanis, mely nem volt bővében a mesterséges világításnak, a világosság mindig Isten jelenlétére utal. Emellett a felhő oly hatalmas és oly látványos volt, hogy már önmagában is a teofániára utalt.

Látjuk ezt azokban a szövegekben, melyek erre az egyedi tüneményre vonatkoznak. Például, az első utalás a felhőre az Ószövetségben világosan az Úr jelenlétét azonosítja vele: „Az Úr pedig megy vala előttök nappal felhőoszlopban, hogy vezérelje őket az úton, éjjel pedig tűzoszlopban, hogy világítson nekik, hogy éjjel és nappal mehessenek. Nem távozott el a felhőoszlop nappal, sem a tűzoszlop éjjel a nép elől.” (2Móz13:21-22) Más igeszakaszok elmondják, hogy Isten szólt a felhőből, s néha ítéletek is kicsaptak abból a nép bűneire. Az egyik látványos igeszakaszban a felhőt még Istennek is szólították, mert azt mondták, hogy Isten kelt fel, mikor a felhő felemelkedett, s telepedett le, mikor a felhő leszállt: „Mikor pedig el akarták indítani a ládát, ezt mondja vala Mózes: Kelj fel Uram, és széledjenek el a te ellenségeid, és fussanak el előled a te gyűlölőid. Mikor pedig megáll vala,

ezt mondja vala: Fordulj vissza Uram Izráelnek tízezerszer való ezereihez.” (4Móz10:35-36) Izrael népe a vándorlás során egyetlen pillanatra sem felejtette el, hogy Isten van jelen velük, és az Ő jelenléte árnyékolt be mindent, amit csak cselekedtek.

Vonatkoztassuk most ezt az Úr Jézus Krisztus állítására. Sok évvel azt megelőzően Isten dicsőségének felhője eltávozott Izraeltől. Egykoron betöltötte a szentek szentjét a templomban, amely előtt most ott állt Krisztus. Most azonban a belső szentély üres volt, s még az eltávozott felhőre emlékeztető lámpákat is eltávolították. Ebben a szövegösszefüggésben, és ez előtt a háttér előtt kiáltotta Jézus: „Én vagyok a világ világossága. Én vagyok a felhő. Én vagyok az Isten veletek.” Isten ismét együtt volt az Ő népével.

Te megtaláltad Istent Jézusban? Jézus a veled levő Isten? Nincs más hely, ahol Istent megtalálhatod. Gyere Hozzá, ha még soha nem tetted meg, és tanulj meg Jánossal és minden kor hívőivel együtt mondani: „És az Íge testté lett és lakozék mi közöttünk (és láttuk az ő dicsőségét, mint az Atya egyszülöttjének dicsőségét), a ki teljes vala kegyelemmel és igazsággal.” (Jn1:14)

Védelem

Másodszor a felhő azért volt fontos, mert ez volt a fő eszköz, mellyel Isten a népet védte. Nélküle a nép már sok évvel azelőtt megsemmisült volna, hogy a Kánaán földjére léptek, vagy a földi ellenségek, például a fáraó és hadseregének kezétől, vagy pusztaság természetes veszélyforrásainak következtében.

Itt emlékeznünk kell arra, hogy mikor Izrael népe elhagyta Egyiptomot, akkor úgy két millióan lehettek. A Biblia azt mondja, hogy 600 ezer ember volt, de természetesen ehhez a számhoz még hozzá kell adni az asszonyokat és a gyermekeket. Ez a nagy embertömeg ment ki a pusztaságba, amiről bárki, aki járt már arrafelé, elmondhatja, hogy a Föld egyik legbarátságtalanabb régiója. Nappal a hőmérséklet könnyedén felmegy 60-65 fokra, éjjel pedig a fagypont alá hűl. A túléléshez egy efféle területen Izrael nagy seregének vízre és menedékre volt szüksége a napsugarak ellen. A kőszikla, melyre Mózes lesújtott a botjával, adott vizet. A menedéket pedig a felhő biztosította, ami kiterjedt a nép tábora fölé, és így védte őket. Enélkül a speciális és csodálatos védelem nélkül a nép elpusztult volna.

Egyik dicséretünkben énekelünk a népnek Isten által nyújtott védelméről, abban az énekben, melyet sokan valószínűleg nem is értenek.

Minden lakóhely felett lebegve,
Nézd, megjelenik a felhő és a tűz,
Dicsőségre és befedezésre,
Mutatván, hogy az Úr közel!
Így adván a zászlójukra
Világosságot éjjel, árnyékot nappal,
Biztonságban ehetik a mannát,
Melyet akkor ad nekik, mikor imádkoznak.¹⁷⁰

Ugyanezen a módon védelmezője az Úr Jézus mindenkinek, akik Hozzá jönnek, és követik Őt.

¹⁷⁰ Az eredetiben verses formájú – a ford.

A felhő mozgása

Harmadszor, a felhő azért volt fontos, mert ez volt az elsődleges eszköz mellyel Isten a népet a pusztaságban vezette. Csak néhány jellegzetes tájékozódási pont volt a pusztaságban, ha volt egyáltalán, s az emberek még akkor sem ismerték volna fel ezeket a tájékozódási pontokat, ha meglátják őket. Emellett a pusztaság forrósága délibábokat hoz létre, eltorzítja a távolságokat, s a legtöbb terepet felismerhetetlenné teszi. Miképpen találhatta volna meg a nép az utat? Az Isten által adott válasz a felhő volt. Ha a felhő elindult, nekik is indulniuk kellett. Valóban kénytelenek voltak indulni, mert ha ott maradtak volna, ahol voltak, akkor hamarosan meghaltak volna a sivatagi hőségtől, vagy az éjszakai hidegtől. Mikor a felhő megmaradt egyhelyben, akkor ők is ezt tették.

Egy hosszú szakasz Mózes negyedik könyvében teljesen világossá teszi ezt: „Mihelyt pedig felszáll vala a felhő a sátorról, azonnal elindulnak vala Izráel fiai; és azon a helyen, a hol a felhő megáll vala, ott ütnek vala táborot Izráel fiai. Az Úr szava szerint mennek vala Izráel fiai, és az Úr szava szerint táboroznak vala; mind addig, míg a felhő áll vala a hajlékon, táborban maradnak vala. Még ha a felhő sok napig nyugszik vala a hajlékon, akkor is megtartják vala Izráel fiai az Úr rendelését, és nem indulának. Megesék, hogy a felhő kevés napon át lőn a hajlékon: akkor is az Úr szava szerint maradnak vala táborban, és az Úr szava szerint indulnak vala. Megesék, hogy a felhő estvétől fogva ott lőn reggelig; mikor azért reggel a felhő felszáll vala, akkor indulnak vala el; vagy egy nap és egy éjjel lőn ott; mikor azért a felhő felszáll vala, ők is indulának. Vagy két napig, vagy egy hónapig, vagy hosszabb ideig lőn ott; a meddig késik vala a felhő a hajlékon, vesztegelvén azon, táborban maradnak vala Izráel fiai is, és nem indulnak vala tovább; mikor pedig az felszáll vala, ők is indulnak vala. Az Úr szava szerint járnak vala táborot, és az Úr szava szerint indulnak vala. Az Úrnak rendelését megtartják vala, az Úrnak Mózes által való szava szerint.” (4Móz17-23)

Könnyen megláthatjuk, miképpen vonatkozik ez Krisztus kijelentésére. Mikor ugyanis a világ világosságának állította Magát, világosan utalva a felhőre Izrael vándorlása során, akkor nemcsak azt állította, hogy Ő volt a néppel levő Isten, vagy Aki védte őket, hanem azt is, hogy Ő az, Aki vezetést ad. Mikor egyhelyben marad, nekünk is ott kell maradnunk.

El kell azonban kerülnünk két hibát. Az első hiba az, amikor túlságosan elhamarkodottan követjük Őt, azaz olyan szorosan követjük a felhő mozgását, hogy eltévesztjük a haladási irányát, és észrevevesszük, hogy más irányba haladunk. Ha hajlamosak vagyunk ennek a hibának az elkövetésére, akkor emlékeznünk kell arra, hogy világos távolság volt a vezető frigy láda, s felette a felhő, valamint a nép között – mintegy kétezer singnyi (Józs3:3-4) – nehogy eltévevesszék az utat. Alexander Maclaren, aki erről a témáról ír, megjegyzi: „Se nem tiszteletteljes, se nem bölcs a Vezetőnk sarkát taposni azzal a buzgó meggyőződéssel, hogy tudjuk, merre akar minket vezetni”.¹⁷¹

Másrészt nem szabad lassúaknak lennünk. Mert, amint Maclaren kijelenti, nem szabad „a tábortűz melegének, vagy az árnyékos hely kényelmének, ahol a sátorunk áll, visszatartania minket, ha egyszer a felhő felemelkedett”.¹⁷² A valódi áldás egyetlen helye Isten jelenlétének árnyéka.

Követni fogod?

Összefoglalva: mikor az Úr Jézus azt állította, hogy Ő a világ világossága, azzal azt állította, hogy Ő három dolog a népnek – a velük levő Isten, a védelmük forrása, és a

¹⁷¹ Alexander Maclaren, „The Gospel of St. John”, *Exposition of Holy Scriptures*, 7. kötet (Grand Rapids: Eerdmans, 1959), 1. rész, 325. oldal

¹⁷² Ugyanott

Vezetőjük. Ezek hatalmas állítások. Nem szabad azonban átsiklanunk a tény felett, miszerint mindez csak az Őt követők számára érvényes. Ő mondta: „a ki engem követ, nem járhat a sötétségben, hanem övé lesz az életnek világossága”. Krisztust követni majdnem ugyanazt jelenti, mint hinni Krisztusban, mert egy másik, párhuzamos igeversben Jézus ugyanezzel a képpel jelenti ki: „Én világossággul jöttem e világra, hogy senki ne maradjon a sötétségben, a ki én bennem hisz.” (Jn12:46) A hit Krisztusban Krisztus követése, vagy legalábbis elvezet Krisztus követéséhez. S Krisztus követése csak azok számára lehetséges, akik hisznek benne.

Hiszel Krisztusban? Követed Őt? Ezt kell tenned, mert ha megteszed, akkor tiéd Krisztus ígérete, mely szerint többé nem jársz a sötétségben, hanem birtoklod majd az élet világosságát. Az utolsó kifejezés másképpen kimondva azt jelenti, hogy Magát Krisztust fogod birtokolni, Aki később majd minden lesz a számodra, A Biblia azt mondja, hogy Ő „bölcsességül lőn nekünk Istentől, és igazságul, szentségül és váltságul” (1Kor1:30).

102. fejezet: A tanúbizonyságok megegyeznek, Jn8:13-18

13. Mondának azért néki a farizeusok: Te magadról teszel bizonyyságot; a te bizonyyságtételed nem igaz.

14. Felele Jézus és monda nekik: Ha magam teszek is bizonyyságot magamról, az én bizonyyságtételem igaz; mert tudom honnan jöttem és hová megyek; ti pedig nem tudjátok honnan jövök és hová megyek.

15. Ti test szerint ítélték, én nem ítélek senkit.

16. De ha ítélek is én, az én ítéletem igaz; mert én nem egyedül vagyok, hanem én és az Atya, a ki küldött engem.

17. A ti törvényetekben is meg van pedig írva, hogy két ember bizonyyságtétele igaz.

18. Én vagyok a ki bizonyyságot teszek magamról, és bizonyyságot tesz rólam az Atya, a ki küldött engem.

Ha te egy gátlástalan ember volnál, s bűncselekménnyel vádolna a bíróság előtt egy tanú, mit tennél, hogy semlegesítsd a tanúvallomásának hatását? A legtöbben természetesen semmit sem tennénk, különösen, ha ártatlanok vagyunk. Ha azonban vétkes, és gátlástalan lennél, akkor feltételezem, hogy volna három járható út előtted. Először, megpróbálnád megsemmisíteni a tanút, talán megölnéd, vagy megfenyegetnéd, hogy hallgasson. Ez sokszor megtörtént a tényleges bűnperek során, amint azt tudjuk. Másodszor, megpróbálhatnád hiteltelenné tenni a tanút. Azaz, ha megmutatnád, hogy nincs jó jelleme, talán már hazudott korábban a bíróság előtt, akkor rávehetnéd az embereket, hogy ne tulajdonítsanak túl sokat az általa a jelen ügyben elmondottaknak. Harmadszor pedig megpróbálhatnád jogilag érvényteleníteni a vallomását.

Ez a három támadási felület az, amit bármely gátlástalan ember célba vehet, s azért említtem most ezeket, mert pontosan ezeket a támadási felületeket vették célba azok, akik hitelteleníteni próbálták Jézus Krisztusnak azt a tanúbizonyságát, melyet Ő tett Isten természetéről és arról, hogy az embernek szüksége van az üdvösségre.

Az első támadási felület az Ő eltörlése. Ezt látjuk János evangéliuma 7. fejezetének záró verseiben, ahol Izrael vezetőinek az a próbálkozása van feljegyezve, mely az Ő letartóztatására irányult. Akkor ez nem sikerült nekik, de később igen, s Jézus a bíróság elé került, ahol el is ítélték. Másodszor megpróbálták őt úgy hitelteleníteni, hogy olyan kétségeket támasztottak a jellemét illetően, hogy annak hatására senki se hallgassa Őt, akármit is mondana. Ez volt a célja a házasságtörésen kapott asszony esetével kapcsolatos sikertelen, Jézus csapdába ejtésére irányuló kísérletüknek. Az utolsó kísérletük pedig arra irányult, hogy jogilag semmisítsék meg az Ő bizonyyságának erejét. Most ezt vesszük jobban górcső alá János evangéliumának versenkénti vizsgálatával.

Két, vagy három tanú

Az utolsó versben, amit tanulmányoztunk, láttuk, hogy az Úr Jézus egy megdöbbentő kijelentést tesz. Meg kell hagyni, sok rendkívüli kijelentést tett eddig is az evangéliumban, de ebben a konkrét igeverben valami olyasmit jelent ki, ami nagyon közel áll annak kijelentéséhez, hogy Ő Isten. Ezt mondja: „Én vagyok a világ világossága: a ki engem követ, nem járhat a sötétségben, hanem övé lesz az életnek világossága.” (8:12) Mivel Istent a világosság és az élet fogalmaival képzeltek el, s mivel ez az állítás Izrael pusztai vándorlásának a felhőjére vonatkozott, ami Isten jelenlétét jelképezte a nép mellett, Krisztus szavainak majdhogynem istenkáromlásnak kellett tűnniük a hallgatói számára. Bármely

mérce szerint legalábbis jogot formált ezekben annak megkövetelésére, hogy a férfiak és a nők Őt kövessék. A vezetők mindkét következtetést elvetették.

De miképpen készültek érvényteleníteni ezt a bizonyyságot? Már megpróbálták Őt letartóztatni, de az nem sikerült. Túl ügyesnek bizonyult az asszony dolgában is. Talán egy jogi dolog jöhetne kapóra. Legalábbis megpróbálják.

A zsidó törvényben szerepelt egy arra vonatkozó irányelv, hogy soha senkit nem lehet elítélni egyetlen tanú vallomása alapján. Mindig két, vagy három tanúra volt szükség. Ezt fejezi ki a 4Móz35:30: „egy tanú nem lehet elég tanú senki ellen, hogy meghaljon”, az 5Móz17:6: „Két tanú vagy három tanú szavára halállal lakoljon a halálra való; de egy tanú szavára meg ne haljon”, valamint az 5Móz19:15: „Ne álljon elő egy tanú senki ellen semmiféle hamisság és semmiféle bűn miatt; akármilyen bűnben bűnös valaki, két tanú szavára vagy három tanú szavára álljon a dolog”. Ezt a rabbinikus hatóságok a lehető legtágabb értelemben magyarázták, így végül minden bizonyyságtételre érvényessé vált. Semminek sem hittek, amíg egynél többen nem tettek róla bizonyyságot. S természetesen senki sem tehetett bizonyyságot önmagáról. A vezetők most ezt alkalmazták Jézusra, azt állítván, hogy az állítása ugyan lehet igaz, de legalábbis a vele kapcsolatos bizonyyság érvénytelen. Ez csak egyetlen ember bizonyysága volt, ezért azt érvénytelennek kell tekinteni. János elmondja, hogy „mondának azért néki a farizeusok: Te magadról teszel bizonyyságot; a te bizonyyságtételed nem igaz” (13. vers).

Itt el kell ismernem, hogy bizonyos értelemben a téma, amivel foglalkozunk, egyrészt technikai jellegű, másrészt egy letűnt korra vonatkozó. Más vonatkozásban azonban egyszerű, és a ma élő embereket is illeti. Sokan vannak, akik nem azért érvénytelenítenék Krisztus bizonyyságtételét, mert az szükségszerűen nem igaz, hanem mert a bizonyítékok értékelésének általuk elfogadott módszere szerint nem lehet megmondani, hogy vajon igaz-e, vagy sem. Ők valójában nem vonják kétségbe Krisztus szavait, hanem mert Őt illetően agnosztikusok. Az ő számukra, de valójában mindannyiunk számára Krisztusnak a vezetők vádjaira adott válasza rendkívül fontos.

Felsőbbrendű tudás

Annak a vádnak a megválaszolása során, mely szerint az Önmagával kapcsolatos bizonyysága érvénytelen, Jézus három dolgot emel ki. Az első az, hogy a szóban forgó dolog tekintetében, amiről bizonyyságot tesz, csak egy felsőbbrendű tudással rendelkező személy tehet bizonyyságot, s ezzel a tudással Ő, és csakis Ő rendelkezik. A saját szavaival ez így hangzott: „Ha magam teszek is bizonyyságot magamról, az én bizonyyságtételem igaz; mert tudom honnan jöttem és hová megyek; ti pedig nem tudjátok honnan jövök és hová megyek” (14. vers). Más szóval, ha ez pusztán az emberi megtapasztalás és felfogóképesség keretein belül levő dolog lenne, akkor a rabbinikus irányelv megállná a helyét, és hasznos lenne. Isten ismeretének vonatkozásában azonban csak Isten tehet bizonyyságot. Ebben az esetben Isten Fia tesz bizonyyságot mind Önmagáról, mind Istenről az Atyáról, s ezt a bizonyyságot, tekintettel a rendkívüli körülményekre, el kell fogadni.

Talán van ebben a válaszban utalás egy másik zsidó jogi alapelvre is. Ez a másik alapelv pedig az volt, hogy a bizonyyság elfogadása, vagy elvetése során tekintetbe vették a tanú jellemét és státuszát. Ez az alapelv főleg azok felsorolásában fejeződik ki, akik a személyiségük, a foglalkozásuk, vagy a megkérdőjelezhető tevékenységük következtében zárták ki magukat a tanúk sorából. Ezek között találjuk a tolvajokat, a pásztorokat (mert látszólag megengedték a nyájnak, hogy más tulajdonában álló legelőkön legeljenek), az erőszakosokat, és mindenkit, akiket hamissággal vádoltak meg pénzügyi dolgokban, közöttük az adószedőket és a vámszedőket.

Nos, így folytatódik Jézus érvelése, ha a rabbik elvetik a megbízhatatlannak tekintett ember bizonyosságát, de elfogadják egy becsületes emberét, amikor azt a vallomást egy másik becsületes tanú is megerősíti, miért ne fogadnák el Jézus esetében Annak a bizonyágtételét, Aki több, mint ember? Jézus ismeri az eredetét és a sorsát, s ezek olyan dolgok, amiket más nem ismerhet (14. vers). Ő az igazság szerint ítél, nem úgy, mint az ellenfelei, akik test szerint ítélnék (15. vers). Ő teljes lelki egységben munkálkodik Istennel, az Atyával (15-16. versek).

Az igeszakasz eme magyarázatát erősíti meg az a tény is, hogy a jogi alapelv idézésével a Jn8:7-ben Jézus az eredeti „két tanú” kifejezést „két emberre” változtatta, ezzel is kihangsúlyozva a hatalmas szakadékot, ami a pusztán emberi, tehát korlátozott, valamint az Ő bizonyágtétele között állt fenn.

Felismered ezt a különbséget? Megláttad már, hogy ha Jézus az, akinek mondja Magát, akkor képes bizonyágot is tenni Istenről, valamint az ember bizonyos dolgairól, melyekről semmi más módon nem értesülhetnénk? Ha Ő nem Isten, akkor nem rendelkezünk Istenről biztos ismeretekkel. Ha azonban Isten, akkor a kijelentéseiben és az állításaiban megbízhatunk.

Pártatlan bizonyágtétel

Másodszor, Jézus azzal védte a jogát arra, hogy bizonyágot tehessen Istenről és az emberről, hogy az Ő bizonyága pártatlan. Ezt jelentik a szavai a 15-16. versekben, mikor ezt mondja: „Ti emberi mércével ítélték, én nem ítélek senkit. De ha ítélek is, a döntéseim igazak”. Az „emberi mércék” (test szerint) ebben az igeversben mindazt a humánt jelentik az emberben, ami szemben áll az istenivel. Ez magában foglalja az emberi mivolt korlátait, beleértve a korlátokat a tudásban, valamint az objektivitásban. Itt emberek tettek bizonyágot más emberekről. Ők részrehajlók voltak az emberek megítélésében. Mentegették magukat és másokat. Ezzel szemben Jézus kijelenti, hogy az Ő ítélete nem szorul korlátok közé, mint amazoké, hanem pártatlan.

Emellett büntelen is. A „test szerinti” bibliai nyelven azt is magában foglalja, hogy bűnös, s Jézus ezt is tagadja. Ő a bűn nélkül való. Így a bűn torzítása nem lép közbe, és nem érvényteleníti az ítéletét.

A bűn mindig belép, mikor az emberi bizonyágtételről és a megítélésről van szó. Ügyvédek mondtak el egy történetet egy nem teljesen őszinte virginiai bíróról. Felkérték, hogy hozzon döntést két vasút ügyében, s mikor a két ügyvédtől beérkeztek a megkeresések, mindkettőben volt kenőpénz. Az egyik ügyvéd 10 ezer dolláros, a másik 15 ezer dolláros csekket küldött. A bíró ránézett a két csekkre, gondolkodott egy pillanatig, majd hívta a titkárnőjét. „Írjon egy csekket ötezer dollárról”, mondta neki, „és küldje el a második vasút ügyvédjének. Ebben az ügyben érdem szerint fogunk dönteni.”

Az emberek, még a legjobbak is, bűnösök. Ezért világosan a büntelen Személy bizonyágtételét kell elfogadnunk bármely férfi, vagy nő bizonyágtételével szemben.

Az Atya bizonyágtétele

Végül, az Úr Jézus Krisztus arra is rámutatott, mint a szolgálatának korábbi időszakában is, hogy végső soron a bizonyága nem állt egyedül, hanem Istennek az Atyának az Ígéje is alátámasztotta azt, kielégítvén ezzel a rabbinikus követelményt, miszerint két, vagy három tanú szájával kell minden szónak megerősíttetnie. Halljuk, mit mond: „A ti törvényetekben is meg van pedig írva, hogy két ember bizonyágtétele igaz. Én vagyok a ki bizonyágot teszek magamról, és bizonyágot teszek rólam az Atya, a ki küldött engem.” (17-18. versek) Istennek az Atyának a bizonyága Keresztelő János bizonyágából (5:33-34), Krisztus jeleinek a bizonyágából (5:36) és az ószövetségi Írások bizonyágából áll (5:39-47).

Mit mondhatunk hát Krisztus bizonyágtételéről? Mindent összegezve rendelkezünk Magának Jézusnak a bizonyásával, Akit felsőbbrendű tudás és pártatlanság jellemez, s amelyet az Atya bizonyága támaszt alá. Két nagy, két felsőbbrendű bizonyágtétel! S a bizonyágtételek egyeznek!

Három vonatkozás

Van néhány fontos vonatkozása ezeknek a tanításoknak a mi saját életünkre. Először is nem szabad a magunk ítéletében bízni lelki dolgokban. A mi tudásunk korlátozott. Nem vagyunk pártatlanok. Nem bízhatunk a módszerben, amivel a dolgokra nézünk. Ez a Példabeszédek 3:5-6 jelentése, ahol ezt olvassuk: „Bizodalmad legyen az Úrban teljes elmédből; a magad értelmére pedig ne támaszkodjál. Minden te útaidban megismered őt; akkor ő igazgatja a te útaidat.”

Másodszor, feltétel nélkül kell bízunk az Úr Jézus Krisztus szavában. Nem szabad a magunk értelmében bízni, hanem Őbenne kell bízunk azért, Aki. Sok minden lehet a keresztyén hitben, amit nem értünk. Lesznek a keresztyén igazságnak olyan összetevői, melyeket nem fogunk szeretni, sőt eltörölni vágyunk. Ez azonban nem adatik meg nekünk. Bármiben, amit Jézus mond, kérdés nélkül kell hinnünk, s a mi gondolkodásunkat lelki dolgokban alá kell rendelnünk az Ő szájából elhangzottaknak. A Biblia beszél a kötelességünkről ebben a dologban, a tulajdonképpeni célnak az alábbiakat megjelölve: „Lerontván okoskodásokat és minden magaslatot, a mely Isten ismerete ellen emeltetett, és foglyul ejtvén minden gondolatot, hogy engedelmeskedjék a Krisztusnak” (2Kor10:5).

Harmadszor, ha az Úr Jézus szava igaz, akkor a Megváltónkként kell Őt fogadnunk, s Urunkként kell Őt követnünk. Megtetted ezt? Ha nem, hadd szólítsalak fel: ellenőrizd a bizonyágtételét, majd kövesd Őt, ha a bizonyágtétel érvényes.

A nagy bibliatanító és oktató Reuben A. Torrey beszél egy emberről, aki elfogadta ezt a kihívást. Torrey előadást tartott a diákjainak Chicagóban, s az előadás végén szembetalálkozott valakivel, aki azt állította, hogy a tapasztalata mindenben ellentmondott annak, amit Torrey előadott. Torrey elmondta, miképpen lehet felülkerekedni a kételyeken a lelki dolgokban, s ez az ember úgy érezte, hogy mindent megtett, amit Torrey mondott neki, de mégis kételkedő maradt.

„Legyünk nagyon határozottak ebben a dologban”, válaszolt Torrey. Odahívta a titkárát, és diktálni kezdett: „Hiszem, hogy abszolút különbség áll fenn a rossz és a jó között, s ettől kezdve a jó oldalra állva azt követem, bárhová is vezessen engem. Megígérem: őszintén kutatom majd, hogy Jézus Krisztus Isten Fia-e, s ha úgy találom, hogy igen, akkor elfogadom Megváltómnak és nyilvánosan megvallom Őt a világ előtt.” A titkár két másolatot hozott. „Hajlandó ezt aláírni?” kérdezte Torrey.

„Természetesen”, mondta a látogató, s aláírván, egy példányt visszaadott Torreynek. „De ez nem számít”, mondta. „Az én esetem nagyon egyéni.”

„Nos, van egy másik dolog”, mondta Torrey. „Tudja-e ön, hogy nincs Isten?”

„Nem, én nem tudom, hogy nincs Isten”, hangzott a válasz. „Én ebben a dologban agnosztikus vagyok. Ezt se nem állítom, se nem tagadom.”

„S ebben az esetben abban sem biztos, hogy Isten nem válaszolja meg az imáit”, folytatta Torrey.

„Nem hát.”

„Nos akkor”, mondta Torrey, „itt egy kulcs az arra irányuló kutatásához, hogy Jézus Krisztus vajon Isten Fia-e. Imádkoznia kell. Valahogyan így imádkozzon: 'Isten, ha létezel, mutasd meg nekem, hogy Jézus Krisztus a Te Fiad-e, vagy sem. Ha megmutatod nekem, hogy Ő a Te Fiad, én megígérem, hogy elfogadom Őt Megváltómnak és megvallom annak a világ előtt'. Megteszi ezt?’”

„Igen, megteszem ezt is”, mondta az ember. „De ez nem számít. Az én esetem nagyon egyéni.”

„S van még egy végső dolog. A Jn20:31-ben János ezt mondja: 'Ezek pedig azért irattak meg, hogy higgyétek, hogy Jézus a Krisztus, az Istennek Fia, és hogy ezt híven, életetek legyen az ő nevében.' Itt János azt mondja nekünk, hogy az evangéliuma azért íródott, hogy megmutassa az embereknek annak bizonyítékát, hogy Jézus a Krisztus és az Isten Fia. Elolvassa ön ezt a bizonyítékot? S imádkozik majd minden olvasás előtt úgy, ahogyan javasoltam?” Az ember ismét azt válaszolta, hogy meg fogja tenni. De megint hozzátette, hogy ez mit sem számít.

A két ember elvált, és ment mindegyik a maga útján. Két hét elteltével ismét találkoztak Torrey előadótermében. Ekkor azonban a kételkedő ezt mondta: „Tudja, valamit mégiscsak számított. Mióta elkezdtem megtenni, amit ön javasolt, úgy éreztem, mintha felkapna és elragadna a Niagara folyó. A legfontosabb, hogy kétségtelenül metodistává fogok válni.”

Torrey megragadta az alkalmat és hangosan így kiáltott: „Dicsőség az Úrnak!”

Megint eltelt néhány hét, s Torrey Keleten tartott előadásokat, mikor azonban visszatért az illető már várta. Keresztyénné lett. A bizonyítása így hangzott: „Nem értem, miképpen hallgathattam eddig bármi másra”.

Ha még nem vagy keresztyén, ez lehet a te történeted is, ha szembenézel a bizonyítékokkal. Szembenézel velük? Isten nem azt akarja, hogy tudatlan maradj, hanem hogy biztos tudással rendelkez a keresztyén igazságokról.

103. fejezet: Három kérdés, Jn8:19-27

19. Mondának azért néki: Hol van a te Atyád? Felele Jézus: Sem engem nem ismertek, sem az én Atyámat; ha engem ismernétek, az én Atyámat is ismernétek.

20. Ezeket a beszédeket mondá Jézus a kincstartó helyen, a mikor tanít vala a templomban; és senki sem fogta meg őt, mert még nem jött el az ő órája.

21. Ismét monda azért nékik Jézus: Én elmegyek, és kerestek majd engem, és a ti bűneitekben fogtok meghalni: a hová én megyek, ti nem jöhettek oda.

22. Mondának azért a zsidók: Avagy megöli-e magát, hogy azt mondja: A hová én megyek, ti nem jöhettek oda?

23. És monda nékik: Ti innét alól valók vagytok, én onnét felül való vagyok; ti e világból valók vagytok, én nem vagyok e világból való.

24. Azért mondám néktek, hogy a ti bűneitekben haltok meg: mert ha nem hiszitek, hogy én vagyok, meghaltok a ti bűneitekben.

25. Mondának azért néki: Ki vagy te? És monda nékik Jézus: A mit eleitől fogva mondok is néktek.

26. Sok beszélni és ítélni valóm van felőletek: de igaz az, a ki küldött engem; és én azokat beszélem a világnak, a miket tőle hallottam vala.

27. Nem vevék észre, hogy az Atyáról szól vala nékik.

Egyszer, mikor a Tizedik Presbiteriánus Egyház egyik tagja és én viccelődtünk sok teológiai vita menetéről, rámutattunk, miképpen zajlik le az efféle vita oly gyakran, és süllyed bele a személyes szitkozódásba. Elképzeltük, miképpen mehet ez végbe ennek a gyülekezetnek a pulpitusa, valamint egy ellenfél között, akit Kovács Jánosnak fogunk nevezni. Kovács nem ért egyet a református hit tantételeivel, melyeket tőlem hall, így könyvet ír, melyben megkérdőjelezi azokat. Ennek címe: *Kálvinizmus átvizsgálva*. A második lépés a vitában az én válaszem: ennek címe *Arminianizmus megcáfolva*. Most Kovács János nagy munkába fog. Megjelenteti a háromkötetes *James Montgomery Boice leleplezett tanításai*, című művet. Én a *Kovács János eretneksége* című könyvvel válaszolok. Az utolsó munka a vitában olyasvalakitől származik, aki elkezdte ezt a vitát. Ez egy pamflet, melynek címe: *Gyere ki közülük és szakadj el tőlük*.

Természetesen csak vicceltünk. Soha nem ismertem semmiféle Kovács Jánost. De amit mondtunk, az sajnos szemlélteti nagyon sok teológiai vita menetét. Sőt, szemlélteti azt a dolgot is, amit most szeretnék megemlíteni János evangéliumának 8. fejezetével kapcsolatban.

A farizeusok gúnyolódása

Ha teljesen be akarunk lépni ennek a fejezetnek a lelkületébe, akkor meg kell értenünk, hogy a kapcsolat Jézus Krisztus és a nép vezetői között megromlott. Emberi szempontból legalábbis ekképpen íránk le. Ezek a fejezetek (az ötödiktől a nyolcadikig) leírják, miképpen vetették el Jézust a vezetők, kezdve a Vele történt szembeszállásukkal a szombat kérdésében az 5. fejezetben, s befejezve a teljes kapcsolat-megszakítással a 8. fejezetben. A következő fejezetekben tulajdonképpen új témát fogunk kezdeni: Jézus és azok kapcsolatáról fogunk beszélni akiket az Atya Neki adott, és a gondoskodására bízott. Itt azonban János még mindig Jézus és a vezetők megromlott kapcsolatával foglalkozik, s megmutatja, hogy ez új mélységekbe süllyedt.

Természetesen már eddig is nagyon mélyre került. Először is, megpróbálták Jézust letartóztatni (7:32). Ez nem sikerült. Azután megpróbálták Őt csapdába ejteni a házasságtörő asszony esetével (8:3-11). Jézus túl ügyesnek bizonyult a vezetők számára ebben a

helyzetben. Harmadszor, jogi csürcsavarral próbálták meg érvényteleníteni a bizonyágtételét (8:13). Ám még erre is volt válasza. Így miután Jézus elkerülte a letartóztatást, legyőzte őket a próbában, s megválaszolta ellenvetéseiket a bizonyágtételében, a farizeusok és más vezetők lesüllyedtek a legalacsonyabb szintre és elkezdtek személyében gúnyolni. S cselekedték ezt sértő kérdések feltételével.

Összesen három kérdésről van szó. Az első így hangzott: „Hol van a te Atyád?” (19. vers) Ez legalábbis gúnyos elvetése volt Jézus ama kijelentésének, hogy volt második tanú is a bizonyágtételéhez. De vonatkozhatott a születését övező tények sajátos természetére is, és abbéli hitükre – sértő és megalázó felhangokkal, – hogy nem József volt Krisztus atyja. Ez nyilvánvaló lehet a későbbi szavaik alapján is: „Mi nem paráznaságból születtünk” (41. vers).

A második kérdés így hangzott: „Avagy megöli-é magát?” (22. vers) Ennek a kérdésnek az ereje abban a zsidó hiedelemben mutatkozik meg, mely szerint az öngyilkosságot elkövetők a pokol mélységes fenekére jutnak. Jézus joggal mondta: „a hová én megyek, ti nem jöhettek oda”. Ők helyesen értették, hogy a haláláról beszél, de úgy gondolkodtak, hogy miután ők biztosan a mennybe mennek, Ő csak a pokolba, annak is csak a fenekére kerülhet.

Az utolsó kérdés: „Ki vagy te?” (25. vers). Ezzel lényegében senkinek nevezték. Ez magában foglalta mindannak az elvetését, amit korábban Önmagáról mondott.

Mi volt Jézus válasza ezekre a kérdésekre? Mi volt a reakciója a gúnyolódásukra? Érdekes, hogy Krisztus a János evangéliumában eddig a legerősebb, az újjá nem születettek sorsával kapcsolatos kijelentések sorozatával válaszolt.

Isten odaadta őket

Az első dolog, amit az Úr Jézus mondott, mikor ezeknek az embereknek a gúnyos kérdéseivel szembesült, hogy *ilyen kérdéseket nem tesznek fel azok, akik ismerik Őt*, ezért akik felteszik, azok sem Őt, sem Atyját nem ismerik. Ez annyira fontos volt, hogy Jézus később más kifejezésekkel megismételte. Először azt mondta: „Sem engem nem ismertek, sem az én Atyámat; ha engem ismernének, az én Atyámat is ismernének” (19. vers). Majd hozzátette: „Ti innét alól valók vagytok, én onnét felül való vagyok; ti e világból valók vagytok, én nem vagyok e világból való” (23. vers). Más szóval, ezek az emberek (dacára a pozíciójuknak és a képzettségüknek) nem ismerték Istent, s ezért tettek fel ilyen gúnyos kérdéseket.

Ez nagyon érdekes nekünk, mert pont ellentétes azzal, ahogyan számunkra természetes módon tekintünk a dolgokra. A mi gondolkodásmódunk alapján kérdéseket feltenni jó dolog. Ezt mondjuk: „Miképpen tudhatom meg, ha meg sem kérdezem?” Ez csak bizonyos fokig igaz. Még a bibliatanulmányozásban is, mert meg kell kérdeznünk: „Kinek íródott? Ki beszél? Mit mond? Miképpen vonatkozik ez rám?” és így tovább, ha szeretnénk, hogy a bibliatanulmányozásunk hasznos legyen. Egyidejűleg azonban meg kell értenünk, hogy lelki dolgokban létezik egy kérdezésmód, ami egyáltalában nem hasznos. Ez a kérdezésmód nem az igazság felderítésére irányul, hanem az igazsággal való szembeszegülésre. Ez valójában kísérlet az Isten által már tudtunkra adottak elvetésének igazolására.

Erről beszél Isten a Róma levél első fejezetében, ahol azt olvassuk, hogy Isten egyeseket átadott a méltatlan gondolkodásra, mert „nem méltatták az Istent arra, hogy ismeretőkben megtartsák” (Rm1:28). Bizonyos dolgok Istenről minden ember számára ismertek. A Rm1:20 beszél ezekről. Mivel azonban a férfiak és a nők nem szeretik, amit tudnak, és nem akarják elfogadni a belőlük származó következtetéseket, elvetik Isten eme ismeretének megtartását, ezzel szándékosan elutasítják Őt.

Dávid némileg más nyelvezettel elmondja nekünk, miért. A Zsolt77:4-ben írja: „Istenről emlékezem és sóhajtok”. Isten mindig gondot fog okozni azoknak, akik szíve és elméje nincs megbékélve Vele Jézus Krisztus halálán keresztül. Így miután az emberek nem szeretik, mikor az elméjük nyugtalan, a lelkiismeret pedig mardossa őket, megtesznek mindent, hogy Istent kiűzzék az ismereteikből. Ennek egyik módja olyan kérdések feltétele, amelyeket sok teológus és szolgáló fogalmaz meg: Kicsoda Isten? Milyen volt Jézus valójában? Mi a kereszt jelentősége az emberek számára manapság? A szomorú ebben az, hogy szükségtelen, mert Isten ismerete megragadhatóan létezik azoknak, akik majd rendelkeznek vele, mert Isten kijelentette Jézus Krisztus személyében és a Szentírásban.

A Róma levél első fejezete emlékeztet minket még egy igazságra. Ez az igazság egy figyelmeztetés formájában szerepel arról, hogy mit tesz az Isten azokkal, akik nem tartják meg az Ő ismeretét. Azt olvassuk, hogy Isten „odaadta őket”. A görög szöveg azt a gondolatot közvetíti, hogy mivel az emberek elvetették Istent, Isten is levetette őket. Odaadták Istent, így Isten is odaadta őket.

Ez egy szörnyű kifejezés: „Isten odaadta őket”. Háromszor fordul elő a Róma levél első fejezetében. Az első alkalommal azt olvassuk, hogy mivel az emberek nem mint Istent dicsőítették Őt, és nem adtak Neki hálát, Ő is átadta őket a tisztátalanságra (24. vers). Ez utalás a szexuális bűnökre. Másodszor azt olvassuk, hogy mivel az emberek felcserélték Isten igazságát hazugsággal, és a teremtet dolgokat tisztelték és imádták a Teremtő helyett, Isten tisztátalan indulatokra adta őket (26. vers). Ez a szexuális perverzióra vonatkozik: homoszexualitásra, lesbikusságra, stb. Végül, miután elhangzik, hogy nem méltatták Istent arra, hogy az emlékezetükben megtartsák, Isten átadta őket olyasvalamire, ami a szexuális bűnöknél sokkal rosszabb: a méltatlan gondolkodásra (28. vers).¹⁷³ Azaz, ráhagyta őket a maguk romlott ítélőképességére. Ez rettenetes sors, amint azt a bűnök soron következő borzalmas listája is bizonyít, mely bűnök, mondja Isten az ember elvetett ítélőképességéből származnak.

Isten kegyelmének időszaka

Másodszor, Jézus azt tanította, hogy *Isten kegyelmének időszaka nem tart örökké*. Ezt két módon tanította: először, utalással a saját halálára és eltávozására, ami után kereshetik őt, de nem fogják megtalálni, másodszor pedig utalással arra a tényre, hogy ők maguk is meg fognak halni (8:21). Isten kegyelmének időszaka sem történelmi, sem személyes vonatkozásban nem tart örökké. Ezért a belépés cselekedetét az Istennel való helyes kapcsolatba az Úr Jézus Krisztusba vetett hit által nem szabad késleltetni. Késlekedni ostobaság.

Miért van az, hogy az emberek a jelenvaló élet napi szükségleteinek ezer dolgába józan ésszel járnak el, de nem használják a józan eszüket az örökkévalóság dolgában? Az emberek gondoskodnak magukról pénzügyileg, félretéve a nyugdíjas korukra, mikor már nem lesznek képesek majd úgy dolgozni, mint annakelőtte. Gondolnak az egészségükkel is. Nemcsak akkor mennek orvoshoz, mikor megbetegszene, hanem megelőző orvoslást is végeznek rendszeres ellenőrzésekkel, vizsgálatokkal és oltásokkal. Jól étkeznek. Nyaralni mennek és időt szánnak a testedzésre is. De nem készülnek el az Istennel való találkozásra a kegyelem idején.

Évekkel ezelőtt egy evangélista tartott egy prédikációt „Készülj az Istennel való találkozásra” címmel. Ennek első pontja ez volt: „A legnagyobb oka annak, amiért készülnöd kell a találkozásra Istennel az, hogy találkoznod kell az Istennel”. Ez így igaz. Hacsak a

¹⁷³ Az angolban a „méltatlan gondolkodás” helyett egy sokkal súlyosabb kifejezés, a *reprobate mind* (elvetett elme) szerepel – a ford.

te ügyet nem rendeződik törvényszéken kívül a Jézus Krisztusnak adott személyes válaszodon át, készülnöd kell arra, hogy megjelenj Isten, az Atya ítélőszéke előtt, és megindokold, miért utasítottad el Krisztust. Felelsz Neki? A Biblia kijelenti: „Ímé itt a kellemetes idő, ímé itt az üdvösség napja” (2Kor6:2).

Nincs mentség

Harmadszor, Jézus azzal az igazsággal válaszolt a farizeusok gúnyolódására, hogy ha nem hisznek Benne, mint Messiásukban és Üdvözítőjükben, *akkor a bűneikben fognak meghalni* (21-24. versek). A Biblia szerint két módon lehet meghalni. Meghalhatsz „az Úrban” – a Jel14:13-ban ezt olvassuk: „Boldogok a halottak, a kik az Úrban halnak meg mostantól fogva” – vagy meghalhatsz „a bűneidben”. A bűnökben meghalni annyi, mint a bűn terhével meghalni, s ennek következtében kénytelennek lenni elhordozni a bűn büntetését, ami a lelki halál. Isten azt mondja, hogy „a bűn zsoldja halál” (Rm6:23). A fizikai halál a lélek különválása a testtől. A lelki halál a lélek különválása Istentől. A bűnökben meghalni annyi, mint különválni Istentől és mindörökre úgy maradni.

Sőt, egyáltalában nem számít, hogy tudatában vagy-e ennek, vagy sem. Ez az igazi mindazonáltal. Megpróbálhatsz megfélekezni erről, de Isten ítéletének napján megmutatkozik majd a bűn, amit sokan megpróbáltak világi értékekkel és tevékenységekkel elfedezni.

Amit az emberek megpróbáltak tenni, az szemléltethető a palimpszesztnak nevezett kézírással. A palimpszeszt olyan kézirat, amin két teljesen különböző írás található, egyik a másikon. Mikor a kéziratot először írták meg, akkor olyan volt, mint bármely más kézirat: sorról sorra volt leírva benne valamely ókori szöveg. Később azonban, mikor az eredeti írás megfakult, a papír pedig ritka dolog volt, valaki vette a régi papiruszt és oldalt fordítván új szöveget írt rá. Ezek a palimpszesztek változó minőségűek. Némelyiken mindkét írás világosan látszik. Másokon az új írás majdnem teljesen elfedi a régit. A tudósok gyakorta savak, ultraibolya fény és röntgensugárzás segítségével állítják helyre a korábbi, és értékesebb írást. Az emberi faj történelmének kezdetén Isten az Ő viselkedésmércéit az ember szívébe írta bele. Mikor azonban az ember megszegte Isten mércéit, s mikor emiatt a lelkiismerete mardosta, akkor az ember engedte, hogy az eredeti írás elhalványuljon, s végül fordítván egyet a lapon, sötétebb tintával felülírta Isten írását a saját sötét követelményeivel. Egy napon azonban Isten ítéletének sava lemarja majd az újabb írást, és az emberek elítélendő bűnösöknek bizonyulnak majd annak a mércének a fényében, amit eredetileg Isten írt bele mindenkinek az életébe és a lelkiismeretébe.

Az elválasztás Istentől

Végül Jézus elmondta a minden között legkijózanítóbb dolgot is. Azt mondta, hogy ha az emberek, akik elutasították, hogy Benne higgyenek, továbbra is elvetik Őt és a bűneikben halnak meg, akkor *a pokolba kerülnek, nem a mennybe*. Természetesen igaz, hogy Jézus nem nevezi meg név szerint a poklot ezekben az igeversekben, de megteszi azt másutt. A pokol létezését, valamint azt a tényt, hogy oda kerülnek az Őt elvetők, kijelenti: „a ti bűneitekben fogtok meghalni: a hová én megyek, ti nem jöhettek oda”. Hová készült menni? A mennybe. Így ha ők nem követhették Őt oda, akkor nem mehettek a mennybe, így Isten nélkül maradnak, Tőle elválasztva, mégpedig mindörökre.

A félelmetes ebben a kijelentésben az, hogy nincs előle menekvés. Ha csak emberi ítélet dolga lenne, akkor legalábbis a menekülés lehetősége fennállna. Például, egy bűnöző elkerülheti a perbefogást, ha a bűne nem derül ki, vagy senki sem képes rájönni, hogy ő az elkövető. Ez szemlátomást gyakorta megtörténik, mert sok esetben a rendőrség még csak

gyanúsítottat sem képes találni, aki az adott bűnt elkövethette. Vagy, a bűnöző kimenekülhet az igazságszolgáltatás karmaiból úgy, mint az a bankár, aki Dél-Amerikába menekült, hogy megússza az adócsalás vádja miatti perbefogást. Végül a bűnöző jogi csűrőssel-csavarással is megúszhatja a dolgot.

Ez a három módja annak, ahogyan egy bűnöző megúszhatja emberi törvényekkel szemben az elítéltetést. Nincs menekvés azonban Isten ítélete elől. Gondolod, hogy van bűncselekmény, és annak elkövetője, amit és akit Isten ne ismerne? Gondolod, hogy elkerülheted Isten igazságszolgáltatását? Gondolod, hogy a jogi csűrőcsavar megmenthet? Ezek a visszaélések a törvénnyel megtörténhetnek a Földön, mert az emberi ítélkezés tökéletlen. De nem történnek meg a mennyben. Ott nincs menekvés. Nincs menekvés! Szembesülnöd kell Istennel, és számot kell adnod a bűneidről.

Valaki azt mondja: „Ez félelmetes. Azért mondod ezeket a dolgokat, hogy megrettent engem?” Bizonyos vonatkozásban igen, mert szeretném, ha annyira megrettennél az Úr Jézus Krisztus figyelmeztetésétől, hogy elfordulnál a bűneidtől, és ragaszkodnál Hozzá. Ő meghalt fizikailag és lelkileg is – el volt választva Istentől – hogy neked, és senki másnak se kelljen meghalni lelkileg. eltörölte a bűnünket, így mindenkinek, aki hisz Őbenne, örök élete van és képes lesz követni Őt a mennybe.

Felbecsülheted a kapcsolatodat az Úr Jézus Krisztussal úgy, hogy megválaszolod a farizeusok által Neki feltett kérdéseket, amellyel kezdtük. „Hol van a te Atyád?” Képes vagy mondani: „A Te Atyád a Mindenható Isten és Te a Fia vagy”?

„Megöli-e magát?” Képes vagy mondani: „Bizonyos értelemben igen, mert Önmagát adta érettünk”?

„Ki vagy Te?” Képes vagy mondani: „Te vagy a Krisztus, az élő Isten Fia, az én Megváltóm”?

104. fejezet: A felemelt Krisztus, Jn8:28-29

28. Monda azért nékik Jézus: Mikor felemelitek az embernek Fiát, akkor megismeritek, hogy én vagyok és semmit sem cselekszem magamtól, hanem a mint az Atya tanított engem, úgy szólok.

29. És a ki küldött engem, én velem van. Nem hagyott engem az Atya egyedül, mert én mindenkor azokat cselekszem, a melyek néki kedvesek.

A szövegünkéből kiderül, hogy az Úr Jézus Krisztusnak „fel kellett emeltetnie”, s mikor felemeltetett, ennek lettek bizonyos következményei. Ez a szó: „felemel”, elvezet minket néhány csodálatos igazsághoz János evangéliumából.

Mindjárt az elején meg kell jegyeznünk, hogy János három különböző helyen beszélt Krisztus felemeltetéséről, s ezeket helyesen egybe kell fogni. Az első ígehely a Jn3:14-15: „És a miképen felemelte Mózes a kígyót a pusztában, akképen kell az ember Fiának felemeltetnie. Hogy valaki hiszen ő benne, el ne vesszen, hanem örök élete legyen.” A második a most vizsgált, a Jn8:28-29: „Monda azért nékik Jézus: Mikor felemelitek az embernek Fiát, akkor megismeritek, hogy én vagyok és semmit sem cselekszem magamtól, hanem a mint az Atya tanított engem, úgy szólok. És a ki küldött engem, én velem van. Nem hagyott engem az Atya egyedül, mert én mindenkor azokat cselekszem, a melyek néki kedvesek.” A harmadik igeszakasz Jézus jól ismert kiáltása a Jn12:32-ben: „És én, ha felemeltetem e földről, mindeneket magamhoz vonzok.”

Ez a három igeszakasz, melyek mindegyike azt az igazságot hangsúlyozza ki, hogy Jézusnak fel kell emeltetnie, elvezet minket az evangélium szívéhez és kiemeli annak következményeit. Nekünk tehát ezen igeszakaszok gondos tanulmányozásával kell ezt a témát megvizsgálnunk.

Jézusnak meg kell halnia

Az első igeszakasz tehát a Jn3:14-15. Jó ezzel kezdeni, mert pontosan azt teszi világossá, amit ez a szokatlan kifejezés jelent. Néha az igehirdetők úgy használták e három igeszakasz közül a legutolsót – „És én, ha felemeltetem e földről, mindeneket magamhoz vonzok” – mintha azt jelentené, hogy a prédikálásunkban nekünk kell felemelnünk Krisztust. Nekünk természetesen fel kell Őt emelnünk a prédikálásunkban. S miközben igaz, hogy ha felemeljük Őt a prédikációban, akkor valóban Magához vonzza a férfiakat és a nőket, azonban mégsem ez a hasonlat elsődleges jelentése. Felemeltetni annyit jelent, mint felemeltetni a kereszttel a halálba. Ez utalás a megfeszített Krisztusra. Következésképpen a Jn3:14 Krisztus felemelését a póznára tűzött kígyó felemeléséhez hasonlítja a pusztában, mikor a vándorló izraelitákat, halálos kígyómarások érték, és haldokoltak. A Jn12:33 egyszerűen kimondja: „Ezt pedig azért mondá, hogy megjelentse, milyen halállal kell meghalnia”.

Sőt, az első ezek közül az igeszakaszok körül kihangsúlyozza Krisztus halálának isteni szükségességét is, mert ezt olvassuk benne: „*kell* az ember Fiának felemeltetnie”. Miért van ez így? Miért kellett Jézusnak meghalnia?

Az egyik válasz erre a kérdésre az, hogy azért volt ez szükséges, mert Krisztus halála része volt Isten örök, a bűnösök megmentésére irányuló tervének. Ez azonban túl általános ahhoz, hogy segítségünkre legyen. Sokkal jobb válasz az, hogy azért volt szükséges, mert semmi más nem tudta volna elérni Isten célját. Először is nem létezett más személy, aki kifizethette volna a bűneink árát, hogy nekünk azok megbocsáttassanak, és szabadok lehessünk. Egyetlen ember sem tudta ezt megtenni. Az emberek bűnösök, s mindenkinek (azok kivételével, akik a Krisztuséi) magának kell megfizetnie a vétkeinek árát. Csak Jézus,

Aki több mint ember, ráadásul büntelen is, volt képes megfizetni a bűn árát és ezzel megmenteni minket. Ezt meg is tette, amiképpen helyesen énekeljük:

Nem volt semmi más elég jó
A bűn árának kifizetésére,
Egyedül Ő tudta megnyitni a menny kapuját
És beengedni oda minket.

Sőt, azért is szükséges volt Krisztusnak meghalnia, mert semmi más nem vonzaná az embereket Istenhez, csak a megfeszített Krisztus. Semmi, csakis ez fogja a prédikálás meghallgatására ösztönözni az embereket. A kultuszok nem vonzanak nagy tömegeket. A férfiak és a nők nem figyelnek sokáig az emberközpontú vallásra. Ám prédikáld csak a megfeszített Krisztust – és tedd azt az Szentlélek erejével – s a férfiak és a nők elkezdnek Hozzá jönni. Elkezdik elhagyni a kényelmes elővárosi otthonaikat, s eljönnek a városi gyülekezetekbe, ahová semmi más okból nem mennének el. Elkezdnek heteket áldozni a szabadságukból különféle szemináriumok és Biblia-konferenciák látogatására. Időnként milliós tömegekben fognak összegyűlni, mint tették azt Koreában Billy Graham keresztes hadjáratai során.

Hirdess bármilyen Krisztust, csak ne a megfeszítettet, s nem vonzol majd túl sokáig embereket. De prédikáld annak a Megváltónak az evangéliumát, Aki azzal szerez engesztelést a férfiak és a nők bűneire, hogy meghal értük, s lesznek hallgatóid. Sőt, miután Krisztus felemeltetik, sokan fognak hinni is a hallgatók közül.

A tudás forrása

A második szöveg a Jn8:28. Itt a hangsúly azon a tényen van, hogy a nép vezetői csak azután fognak megtudni bizonyos dolgokat Krisztusról, hogy megölték Őt. Következésképpen az igevers úgy mutat a keresztre, mint a valódi tudás egyetlen alapjára a lelki dolgokban. Jézus mondta: „Mikor felemelitek az embernek Fiát, akkor megismeritek, hogy én vagyok és semmit sem cselekszem magamtól, hanem a mint az Atya tanított engem, úgy szólok”.

Ez két értelemben is igaz. Először is igaz, mert csak Krisztus keresztyénjénél lesz az ember makacs és lázadó akarata legyőzve. Miután a lázadó akarat a fő akadály Isten igazságának elfogadása előtt, s mivel csak a keresztnél vétetik el ez az akadály, ezért csak a keresztnél válik lehetségessé Isten kijelentése számára a lélek megvilágosítása. Jézus mondja: „Ha valaki cselekedni akarja az ő akaratát, megismerheti e tudományról, vajjon Istentől van-e, vagy én magamtól szólok?” A keresztnél válik a számunkra lehetségessé, hogy ezt akarjuk.

De akkor a kereszti dicsőségében és Isten hatalmának az azt körülvevő megnyilvánulásaiban (s főleg a feltámadásban) találjuk Krisztus isteni mivoltának és tanításainak legteljesebb bizonyítékait. Ezt jelzi a szó is, amit János használ mikor azt mondja, hogy Krisztus „felemeltetett”. Különböző szavak léteznek a görögben, amit „felemelésnek” fordítanak. A legközönségesebbek az *airo* és a belőle képzett különféle szóösszetételek – *egeiro*, *espaio*, és így tovább. János azonban nem ezeket a szavakat használja a tanulmányozott igeversekben, hanem a *hupsoo* igét, aminek a jelentése „felmagasztaltatni”, vagy „magasra emelni”. Ennek a szónak a felhangjai megmutatják, hogy János még akkor is Krisztus megdicsőülésére gondol, mikor a keresztre feszítéséről ír, ezzel jelezvén, hogy a kereszti, mint annak a megdicsőülésnek az első lépése válik Krisztus tanításainak bizonyítékává.

Jézus azt mondta, hogy miután felemeltetett – a keresztre feszítés során, majd végül az Atyához a feltámadás és a mennybemenetel által – a nép uralkodói többé nem maradnak tudatlanok azt illetően, hogy Ő kicsoda, hanem tudni fogják, hogy Ő valóban Jahve. Ezek

kijózanító szavak. Ha igazak – és igazaknak kell lenniük, ha Jézus mondta azokat – akkor azt jelentik, hogy a vezetők később nem főleg a Vele kapcsolatos tudatlanságuk, hanem a bűn miatt vetik majd el a keresztyénséget. Tudták, ki volt Ő, legalábbis sokan közülük, de mégsem fogadták el Őt Megváltójuknak.

Talán manapság is megismétlődik ez a helyzet, mert soha nem volt még időszak a történelemben, amikor többet tudtak volna Jézus Krisztusról, de mégis oly kevesen akarják Őt követni. A tudás hiánya aligha lehet mentség a mi jól képzett és tájékozott generációnk tagjai számára.

A nagy attrakció

Az utolsó vers a most vizsgált három közül a legfontosabb, ez beszél ugyanis a felemeltetett Krisztus vonzóerejéről. Elmondja nekünk, hogy Ő nagy attrakció. „És én, ha felemeltetem e földről, mindeneket magamhoz vonzok.” Miért vonzza Magához Jézus, Isten megfeszített Fia a férfiakat és nőket? Ennek két oka van. Hadd osszam ezt meg veletek Reuben A. Torrey „A felemelt Krisztus” című nagy munkájából.

„Először is”, írja Torrey, „a megfeszített Krisztus azért vonz Magához mindenkit, mert a megfeszített Krisztus kielégíti az ember elsődleges, legnagyobb, legmélyebb, és legalapvetőbb szükségét. Mi az ember elsődleges, legnagyobb, legmélyebb, és legalapvetőbb szüksége? Egy Megváltó? Megváltó mitől? Mindenekelőtt egy Megváltó a bűnből. Minden faj minden embere vétkezett, amiképpen Pál mondja a Rm3:22-23-ban: 'Mert nincs különbség, mert mindnyájan vétkeztek, és szűkölködnek az Isten dicsősége nélkül'. Ebben a dologban nincs különbség zsidó és pogány között, s nincs különbség német és angol között sem. Nincs különbség ebben a dologban amerikai és japán között, európai és ázsiai között, amerikai és afrikai között: 'nincs különbség, mert *mindnyájan* vétkeztek, és szűkölködnek az Isten dicsősége nélkül', minden faj minden tagja bűnös: 'nincs különbség' ebben a dologban. Mindenki maga ad majd számot a bűnről a végtelenül szent Istennek, aki ezt a világegyetemet irányítja. Ezért minden embernek szüksége van egy engesztelést szerző Megváltóra, Aki az Ő engesztelő halálával megszerzi nekünk a bűnbocsánatot és ezzel elfedi bűneinket...

Az egész világegyetemben nincs még egy vallás a keresztyénségen kívül, amely engesztelést szerző Megváltót kínál. Az iszlám Mohamedet kínálja. 'A prófétát', a tanítót, de nem megváltót. A buddhizmus Buddhát, a feltételezetten kiváló tanítót, 'Ázsia világosságát', de nem engesztelést szerző megváltót. A konfucianizmus Konfuciust, a saját korát messze megelőző csodálatos tanítót, de nem engesztelést szerző megváltót. A keresztyénségen kívül egyetlen vallás sem kínál engesztelést szerző Megváltót, s nem kínál semmiféle valós jellegű engesztelést. Ez a radikális különbség a keresztyénség és a világ összes többi vallása között. Néhány ostoba tanító mégis megpróbálja kivetni a keresztyénségből a más vallásokkal szembeni radikális különbség eme pontját.

Az efféle kiherélt keresztyénség azonban nem fogja betölteni az emberek szükségét és nem vonzza majd az embereket. Soha nem vonzotta, és soha nem is fogja. A Biblia és a történelem ebben a dologban egységesek. Jézus Krisztus Önmagát kínálja a keresztre felemelve, hogy megváltson minket a törvény átkától, átokká válva érettünk: 'Krisztus váltott meg minket a törvény átkától, átokká levén érettünk; mert meg van írva: Átkozott minden, a ki fán függ' (Gal3:13). Az emberek ismerik a szükségüket. Megpróbálhatják elfelejteni azokat, próbálhatják tagadni azokat, megpróbálhatják letompítani az érzéseiket italozással és kicsapongással, vagy vad öröm-, vagy pénzhajhászással, vagy a feltételezetten ortodox pulpitusokról szóló hamis tanítók hallgatásával... De dacára minden bűnérzetünk, a vétkes lelkiismeretünk letompítására, vagy elhallgattatására irányuló erőfeszítésünknek a szent Isten előtt, az mégis megmarad bennünk és Banquo lelkéhez hasonlóan nem fog hallgatni. Semmi

sem ad a vétkes tudatnak maradandó békességet, csak Jézus Krisztus engesztelő vére. Így vonz a *felemeltetett* Krisztus Magához mindenkit, még a Sátán gonosz szolgálóit is... Néha megérinti az érzéseiket, és menekülnek a valódi Krisztushoz, a *megfeszített*hez... Boldog az a férfi, vagy nő, aki engedelmeskedik annak a vonzásnak. Jaj annak a férfinak, vagy nőnek, aki ellenáll annak a vonzásnak: a végső sötétség, reménytelenség és kétségbeesés a sorsuk.”

Vonzás szeretet által

„Másodszor”, folytatja Torrey, „A keresztre felemlt Krisztus, a megfeszített Krisztus azért vonz Magához minden embert, mert felemeltetvén meghalni értünk kimutatja az Ő csodálatos szeretetét, valamint az Atya csodálatos szeretetét irántunk. 'Arról ismertük meg a szeretetet, hogy Ő az ő életét adta értünk' (1Jn3:16), és 'Az Isten pedig a mi hozzánk való szerelmét abban mutatta meg, hogy mikor még bűnösök voltunk, Krisztus értünk meghalt' (Rm5:8). Semmi sem vonzza úgy az embereket, mint a szeretet. A szeretet minden embert vonz minden országból, de egyetlen más szeretet sem vonz úgy, mint Isten szeretete. A Jn3:16: 'Mert úgy szerette Isten e világot, hogy az ő egyszülött Fiát adta, hogy valaki hiszen ő benne, el ne vesszen, hanem örök élete legyen' kemény szívek ezreit törte össze.”

Torrey ezután elmondja az alábbi történetet. „Sok évvel ezelőtt a Keresztyén Munkások Kongresszusán az Első Metodista Gyülekezetben prédikáltam vasárnap este. Mikor elmondtam a meghívást, a sok felálló között volt egy szépen öltözött fiatal nő, aki nem jött előre az oltárhoz a többiekkel. A következő estén láttam őt a konferencia egyik rendes ülésén, s megkértem valakit, hogy vegye át az elnökséget, majd lementem a templom mögé, hogy beszélhessek vele, mikor a találkozó véget ért. Amint elhangzott az áldás, odasiettem a székéhez, ahol áll, még mielőtt eltávozhatott volna, s megkértem, foglaljon helyet, míg beszélünk. Megkérdeztem, miért nem hozott döntést a többiekkel előző este, mikor felállt. Könnyed, frivol nevetéssel ezt válaszolta: 'Ő, ön nem ismeri az életemet'. Aztán még mielőtt megszólalhattam volna, látszólag teljes szégyentelenséggel elmondta egy szörnyűséges bűn történetét. Elmondta, miképpen töltötte a múlt húsvétot, majd nevetve kérdezte: 'Furcsa módja a húsvét eltöltésének, nem igaz?' Elborzasztott az egész undorító szégyentelensége”, mondta Torrey, „mert jó társadalmi helyzetű hölgy volt az illető. Egyszerűen vettem a nálam levő kis Bibliát, kinyitottam a Jn3:16-nál, és megkértem, hogy olvassa el. A betűk aprók voltak, és közel kellett tartania a szeméhez, hogy láthassa. Komolytalanul kezdte olvasni: 'Mert úgy szerette Isten e világot', majd hirtelen lecsendesedett, s úgy folytatta: 'hogy az ő egyszülött Fiát adta', de ekkor könnyek gyűltek a szemébe, és lecsöppentek a gyönyörű ruhára, amit viselt. Isten szeretete győzött. Isten szeretete vonzott. A felemelt Krisztus képe milliókat győzött le.”¹⁷⁴

A felemelt Krisztus nem olyasvalami, amit könnyen félre lehet dobni, mint lényegtelen. Rendkívül fontos, és pedig három okból. Először is fontos, mivel abszolút szükséges volt, mert benne volt Istennek a bűnösök megmentésére irányuló örök tervében. Másodszor azért fontos, mert ez a biztos alapja minden valódi ismeretnek a lelki dolgokban. El kell jönnöd a kereszthez, ha ismerni akarod Istent, vagy jobban meg akarod ismerni Őt. Végül azért fontos, mert a felemelt Krisztus vonzza a bűnös, tudatlan és lázadó férfiakat és nőket Önmagához, legyőzván őket azzal az elképzelhetetlen, felmérhetetlen szeretettel, amely oly világosan megmutatkozik a keresztnél.

Bárcsak legyőznéd ez a szeretet a szívedet! Ha még nem tette meg, akkor nézz most Jézusra. Lásd meg Őt helyetted felemelten a kereszten, amint helyetted hal meg, a te bűneidért megsebesítve, hogy a sebeiben meggyógyulhass. S gyere hozzá. A világ soha nem látott és soha nem lát majd még egyszer ilyen Megváltót.

¹⁷⁴ R. A. Torrey, *The Uplifted Christ*, (Grand Rapids: Zondervan, 1965), 24-30. oldal

105. fejezet: Hinni Jézusban, Jn8:30-32

30. A mikor ezeket mondá, sokan hívének ő benne.

31. Monda azért Jézus a benne hívő zsidóknak: Ha ti megmaradtok az én beszédemben, bizonynyal az én tanítványaim vagytok;

32. És megismeritek az igazságot, és az igazság szabadokká tesz titeket.

Amerika-szerte bármely vasárnapon prédikációk ezrei hangzanak el a keresztyéneknek, melyekben arra buzdítják őket, hogy éljenek keresztyéni életet, s további ezrek a nem keresztyéneknek, melyekben arra buzdítják őket, hogy higgyenek Jézusban. Kételkedem azonban abban, hogy sok prédikáció hangzik el azoknak, akik már hisznek a keresztyénség tanításaiban, s keresztyéneknek vélik magukat, de mindazonáltal még soha nem jutottak el oda, hogy elfogadták volna az Úr Jézust személyes Megváltójuknak. Ez a tanulmány nekik szól.

Az érdekes dolog a fent leírt helyzetben az, hogy – erről meg vagyok győződve – a legtöbb ember, aki keresztyén prédikációkat hallgat, az utóbbi kategóriába tartozik. Azaz, ők nem ténylegesen újjászületett keresztyének, de nem is ellenségesek a keresztyénséggel szemben. Hisznek a tanításokban. Csak éppen még soha nem szánták magukat oda az Úr Jézus Krisztusnak, s ezért valójában nem az Övéi. Hisznek, de nem tanítványok. E probléma nagysága megérezhető abból a tényből, hogy Angliában és az Egyesült Államokban az emberek több, mint 90 százaléka állítja a közvélemény-kutatások során, hogy hisz egy személyes Istenben. De nyilvánvalóan csak nagyon kevesek tesznek bármit ezzel kapcsolatban. Sok esetben még csak a keresztyénségnek sem engednek.

Mit mondhatunk erről a helyzetről? Vagy konkrétabban: miképpen kell viselkednünk az efféle emberekkel? A helyes válasz az Úr Jézus Krisztus ajkáról érkezik, mikor azt mondta azoknak, akik az Ő korában hitték, amit mondott, de nem szánták magukat oda Neki. „Ha ti megmaradtok az én beszédemben, bizonynyal az én tanítványaim vagytok, és megismeritek az igazságot, és az igazság szabadokká tesz titeket” (8:31-32).

Kétféle hit

Annak megértéséhez, valamint a helyes alkalmazásához, amit ezekben a versekben az Úr Jézus Krisztus mond, először is azt kell megértenünk, hogy hatalmas különbség van aközött, hogy hisszük Jézust, valamint aközött, hogy hiszünk Benne.

A legtöbb angol változatban ez a különbség nem annyira világos János evangéliumának ebben a szakaszában, s bizonyos esetekben teljesen el is homályosul. A görögben azonban világos a különbség. A jelen fejezet 30. versében János azokról ír, akik valóban bíztak Jézusban, és személyesen Őrá bízták magukat. János mondja: „A mikor ezeket mondá, sokan hívének ő benne”. A következő igeversben a kifejezés megváltozik, s itt azokról olvashatunk, akik egyszerűen csak „hitték Őt”. Sajnos az Authorized Version és a Revised Standard Version ugyanazzal a kifejezéssel fordítják a két igeverset („hittek Benne”). A New English Bible és a New American Standard Bible és mások azonban megőrzik a különbséget. A New English Bible pontos, és ezt írja: „Amikor ezt mondta, sokan vetették Bele a hitüket. Odafordulván a zsidókhoz, akik hitték Őt, Jézus ezt mondta...” A New International Version ezt írja: Sokan vetették a hitüket Belé. A zsidóknak, akik hitték Őt, Jézus ezt mondta...” Más szóval, ezek a versek különbséget tesznek azok között, akik hittek Jézusban az üdvösségre, és azok között, akik csak elhittek egyes dolgokat, amiket Ő mondott.

Érdemes megjegyezni, hogy ez az ellentét – azok között, akik csak a tanítást hiszik, s azok között, akik személyesen hisznek Jézusban – máshol is szerepel. Egy példát látunk erre a

hatodik fejezetben, ahol Jézus az üdvözítő hitre szólít fel: „Az az Isten dolga, hogy higgyetek abban, a kit ő küldött” (29. vers). De rögtön utána azok, akik elutasították, hogy ezen a szinten higgyenek, ezt kérdezik: „Micsoda jelt mutatsz tehát te, hogy lássuk és higgyünk néked? Mit művelsz?” (30. vers).

Valaki azt mondja: „De vajon valóban lehetséges hinni bizonyos dolgokat Krisztusról, vagy hinni Őt magát, de nem hinni Benne?” Igen, ez természetesen lehetséges. Sőt mi több, vannak példánk is pontosan erről a tévelygésről. Az egyik példa Júdás, aki egy volt Krisztus tanítványainak nagyon korlátozott és privilegizált belső köréből. Ő eleget hitt ahhoz, hogy egyike lehessen a legkorábbi prédikátoroknak. Mikor Jézus kettesével kiküldte a tanítványait, Júdás kétségtelenül velük ment. Júdás azonban mégsem volt üdvözült ember. A másik példa Simon mágus. Azt olvassuk, hogy hitt, miután látta a csodákat, és a jeleket, melyeket Péter és a többi apostol tettek. Megkeresztelkedett, és az egyház tagjává vált. De ő sem volt valódi hívő, s később Péter meg is feddte a hitetlenségeért. A legjobb példák azonban mindenk között az ördögök, akikről azt olvassuk, hogy „hisznek és rettegek”. Mindegyikük hisz bizonyos dolgokat Jézusról. De nem hisznek az üdvösségre.

Még a tizenkilencedik században élt egy híres akrobata, akit világszerte ismertek. A valódi neve Jean Francois Gravalet volt, de a művésznevének ismerték – Blondin. Franciaországban született 1824-ben, s még gyermekkorában ismertté vált Franciaország-szerte. Ahogyan idősebbé, az ügyességével, és a látványosság iránti jó szímatával elnyerte sokak tetszését Európában és Amerikában. Leglátványosabb mutatványai, melyek a legnagyobb figyelmet keltették, azok voltak, amikor egy majdnem 400 méter hosszú, és a víz felett nagyjából 50 méteres magasságban kifeszített kötélre kelt át a Niagara-vízesésen. Más alkalommal megállt félúton omlettet sütni.

Egyszer az ügyesség rendkívüli bemutatásaképpen Blondin a hátán vitt át egy embert a Niagara-vízesésen, majd megfordult és vissza is hozta. Miután letette a lovasát, az akrobata odafordult a nézők nagy seregéhez, és megkérdezte az egyik közel álló férfit.

„Elhiszi, hogy önnel is meg tudnám csinálni?”

„Hát persze”, mondta a férfi. „Hiszen az imént láttam, amint megtette”.

„Nos, ugorjon fel”, mondta Blondin, „és átviszem”.

„Szó sem lehet róla!”, válaszolta az ember.

Ilyen a különbség, mikor csak értelmi szinten hiszünk valamit, és a között a hit között, amelyre a Biblia szólít fel minket, mikor azt kéri, hogy higgyünk Krisztusban. Hinni bibliai értelemben annyi, mint odaszánni magunkat Krisztusnak, bízni abban, hogy átvisz minket az élet háborgó vízesései és vad örvényei felett. A másik hit csak értelmi egyetértés. Isten az első fajta hitet akarja. Mégis – és ezt jól az elménkbe kell vésnünk – Jézus szavai nem azoknak szóltak, akik helyesen hittek, hanem inkább azoknak, akik csak az elégtelen, értelmi szinten hittek. Ezeknek, a hitben gyengéknek mondta: „Ha ti megmaradtok az én beszédemben, bizonynyal az én tanítványaim vagytok, és megismeritek az igazságot, és az igazság szabadokká tesz titeket”.

Szem a hithez

Ez a tény természetes módon vezet el minket a második dologhoz, ami a legfontosabb. Ez a dolog pedig egyszerűen az, hogy Jézus még az elégtelen hitet is észreveszi, és megpróbálja bátorítani. Az intellektuális hit nem az üdvözítő hit, de az üdvözítő hit kialakulhat belőle. Jézus tehát azokhoz beszélt, akik csak a tanításaiban hittek, s megpróbálta őket tovább vezetni.

Spurgeon írta egyszer ebben a témában: „Meg van írva: 'az embernek Fia mikor eljő, avagy talál-e hitet e földön?' Természetesen találhat, ha bárki találhat. Neki nagyon gyors szeme van a hitre. Úgy foglalkozik a csekély hittel, mint ahogyan mi bántunk a szikrával a

taplóban gyermekkorunkban. Mikor szikrát gyújtottunk, és az a taplóra hullott, erősen figyeltük – noha nagyon gyenge volt – gyengéden ráfújtunk, s buzgón igyekeztünk növelni, hogy lángra lobbantsa a kanócunkat. Mikor a mi Urunk Jézus látja az ember szívében a hit aprócska szikráját, jóllehet az teljesen elégtelen az üdvösséghez, mégis reménységgel néz rá, és óvja azt, hátha ez a kicsinyke hit valami nagyobbra nő. Ez a mód az, ahogyan a mi könyörületes Urunk nem oltja el a füstölő gyertyabelet, és nem töri el a megrepedt nádat.”¹⁷⁵

Miközben Jézus nem szólja le a csekély hitet, nem is dicséri azt. Jézus azokról beszél, akik csak a fejükkel hittek, de a szavait egy feltételes mondattal vezeti be: „Ha...”, mondja, „*ha* megtartjátok a keresztyén élettel kapcsolatos tanításaimat”. Igaz, nem küldi el őket. De nem is ígéri meg azon nyomban a keresztyén élet áldásait. Inkább van egy elvégzendő feladat, egy megtanulandó Íge. „Hisztek valamit”, látszólag ezt mondja, „de higgyetek többet, folytassátok az én Ígémben, amíg meg nem nyugosztok bennem mint a Megváltótokban”.

Nekem gyakran tűnt úgy, hogy ezekkel a szavakkal Jézus valami hasonlót mondott, mint amit a Hegyi Beszéd gyakorta idézett szavaival: „Menjetek be a szoros kapun. Mert tágas az a kapu és széles az az út, a mely a veszedelemre visz, és sokan vannak, a kik azon járnak.” (Mt7:13) Sokan úgy tekintették ebből, hogy az üdvösség olyasvalami, miért meg kell dolgozni, vagy amire gondosan kell ügyelni, nehogy megcsúszván valamilyen bűnön, a keresztyén eltévelyedjen az üdvösség útjáról, és az örök kárhozatra jusson. Ez azonban nem ezt jelenti. Az igevers mondanivalóját inkább a történelmi szövegösszefüggésében lehet meglátni. Itt, a szolgálatának kezdetén Jézus azokhoz beszélt, akik még nem rendelkeztek ismeretekkel az Ő eljövendő haláláról és feltámadásáról, s természetesen még nem volt üdvösségük. Hitték Őt (amint azok is, akikről János ír), de az események, melyektől az üdvösségük függött, még három évnyi távolságban voltak. Közöttük voltak még a csüggedés évei, melyek során a galileai szolgálat kezdeti lelkesedése utat engedett az ellenségeskedésnek, majd végül az üldöztetésnek. Mi történt ezekkel az emberekkel a közbenso években? Ők is elcsüggedtek? Elmaradtak? Világos, hogy Jézus arra buzdította őket: maradjanak meg a tanításának keskeny útján, amíg végül a kereszttel a hátuk mögött átmehetnek Rajta, a szűk ajtón át az üdvösségbe.

Pontosan ugyanezen a módon buzdítja Jézus itt, János evangéliumában is a hallgatóit arra, hogy ne csüggedjenek el az Ő a szavaira történő odafigyelés nehézsége miatt, vagy ne sértődjenek meg attól, amit hallanak Tőle. Inkább ki kell tartaniuk, amíg Isten kegyelmétől bátoríttatván lehetőségük nyílik arra, hogy Jézust személyesen, mint a Megváltójukat ölelhessék át. Talán Jézus hozzád is így beszél. Ha igen, emlékezz arra, hogy ma nem kell három évet várnod hogy higgy, sőt, egy pillanatot sem. Higgy most azonnal. Szánd oda maga Jézus Krisztusnak, és kezd el azon az úton a valódi tanítványságot, amit majd életed végéig követsz.

Buzdítások a kitartásra

Vonakodsz? Ha igen, jegyezd meg, hogy Jézus továbbra is beszél azokhoz, akik csak hitték Őt, miután arra buzdította őket: tartsanak ki az Ő beszédében. Igaz, arra biztatta őket, hogy tartsanak ki. De folytatja is, és ellátja őket indítékokkal, hogy ez ténylegesen megtörténjen. Ezekből három van.

Először is Jézus az Őt hívó zsidóknak mondta: „Ha ti megmaradtok az én beszédemben, bizonynyal az én tanítványaim vagytok”. Azaz, *ellenőrzött tanítványságot* kínál nekik. Nemcsak szóban lesznek tanítványok, mint oly sokan manapság a gyülekezeteinkben, hanem valódi tanítványok lesznek. Egyesekről, akik a gyülekezeteinkben Krisztus

¹⁷⁵ Charles Haddon Spurgeon, „Believing on Jesus and Its Counterfeits”, *Metropolitan Tabernacle Pulpit*, 37. kötet (London: Banner of Truth Thrust, 1970), 112-113. oldal

tanítványainak vallják magukat, soha nem tudjuk ezt, amíg meg nem mondják nekünk. Ismerhetjük őket évek óta, és soha nem veszünk észre náluk egyetlen megkülönböztetetten keresztyén döntést, vagy cselekedetet, illetve soha nem hallunk tőlük egyetlen megkülönböztetetten keresztyén szót. Ez pedig nem azt jelenti, hogy tanítványok lennének. Ne légy rész munkaidős, lesz ami lesz hívő. Légy fajtiszta. Az első indíték az, hogy megmaradván Krisztus beszédeiben ilyen tanítvány leszel.

A második indíték az, hogy ismerni fogod az igazságot. Ez annak ígérete, hogy *biztos tudással* fogsz rendelkezni a lelki dolgokban. Természetesen nem fogsz mindent tudni. Csak Isten ismer mindent. De amit tudni fogsz, az biztos lesz. Sajnálom azokat, akik számára minden áramlásban van. Úgy vélik, ezt meg ezt hiszik, ha azonban változnak a feltételek, máris nem hisznek benne. Vagy ha próbára tétetnek, meggondolják magukat. Ez különösen megszokott dolog manapság, mert oly korban élünk, mikor a legtöbb ember az igazságot viszonylagosnak véli. Ez azt jelenti, hogy nincsenek abszolútumok ezen, vagy amazon a területen. Gondolhatod, hogy rendelkezel bizonyos igazságokkal, de az csak a te számodra igazság, az én számomra azonban nem feltétlenül az. Vagy lehet ez igazság a mának, de nem a jövőnek. Micsoda szomorú helyzet! Micsoda szánalmas állapot! Ez nem az, amit Krisztus ígér. Jézus igazságot ígér, valamint annak bizonyosságát is.

Végül Jézus azt ígéri, hogy *szabadok leszünk*. „Az igazság szabadokká tesz titeket.” Maga Jézus szabadít meg minket, ezért a szabadságunk magasabb és nagyobb szinten valósul majd meg, mint amit emberek kínálhatnának.

Először is, ez nemcsak névleges szabadság lesz. Egyszer hallottam egy találkozásról, melynek során néhány keresztyén találkozott egy nyolcvankét éves nővel, akit nem sokkal korábban engedtek el Kínából. Keresztyén volt, de a szókincse tele volt a kommunista terminológiával. „Mikor még Kínában volt”, kérdezték tőle, „engedték, hogy más keresztyénekkal összegyűljenek istentiszteletre?”

„Ó nem”, válaszolta. „A felszabadulás óta senkinek sem szabad keresztyén szolgálatokra gyülekezni.”

„De talán kis csoportokban összegyűlhetnek, és beszélgethettek a keresztyén hitről?”

„Nem, dehogy”, válaszolta a nő. „A felszabadulás óta minden efféle találkozó tilos.”

„Szabad volt Bibliát olvasnia?”

„A felszabadulás óta senkinek sem szabad Bibliát olvasni.”

A történet lényege világos. A szabadság nem a „szabadság” (felszabadulás) szóban foglaltatik, hanem annak az igazságnak a valóságában, ami egyedül Istentől származik. Emellett ez pozitív szabadság. Krisztusban megszabadulunk három szörnyű úrtól: a bűntől, az éntől és a Sától. Megszabadulunk Jézus szolgálatára. Megtapasztaltál már ilyen szabadságot? Megtapasztalhatod, ha megmaradsz Krisztus beszédeiben, és eljutsz oda, hogy hiszel *Őbenne*.

106. fejezet: Valóban szabad! Jn33:36

33. Felelének néki: Ábrahám magva vagyunk, és nem szolgáltunk soha senkinek: mimódon mondd te, hogy szabadokká leszek?

34. Felele nékik Jézus: Bizony, bizony mondom néktek, hogy mindaz, a ki bűnt cselekszik, szolgálja a bűnnek.

35. A szolga pedig nem marad mindörökké a házban: a Fiú marad ott mindörökké.

36. Azért ha a Fiú megszabadít titeket, valósággal szabadok lesztek.

Mióta a korai angolszász dialektusok kifejtették a formáló hatásukat az angol nyelvre, a „szabad” és a „szabadság” szavak fontosak voltak a nyugati világ és kultúra számára. Sajnos, nem mindig volt egyetértés abban, hogy mit is jelent a szabadság. A négy szabadsággal kapcsolatos beszédében 1941. január 6-án Franklin Delano Rooseveltt főleg az emberi jogokról beszélt: „A beszéd és a kifejezés szabadsága – mindenütt a világban... minden ember szabadsága, hogy a maga módján tisztelje az Istent – mindenütt a világban... szabadság a szükségtektől... és szabadság a félelmektől – mindenütt a világban”. William Murray, Mansfield első hercege írta a tizenharmadik században: „Szabadnak lenni annyi, mint törvényes kormányzat alatt élni”. Más, lázadóbb hajlamú emberek úgy beszéltek a szabadságról, mint elmenekülésről a törvény elől. Az amerikai kultúrában a szabadság fogalmához kapcsolódó uralkodó elképzelés a megszabadulás az igazságtalan elnyomástól. Ezt a jelentős elképzelés ragadja meg a jól ismert felirat a Szabadság- emlékművön a new yorki kikötőben:

Add nekem a megfáradt, szegény,
Szabadon lélegezni epekedő zsúfolt tömegeidet.

Mi a szabadság? Vagy konkrétabban, mit ért a Biblia a szabadság alatt? Itt aligha kerülhetjük ki akár a kérdést, akár a választ, mert János evangéliuma nyolcadik fejezetének szövege tartalmaz egy kijelentést, mely szerint Jézus képes minket szabaddá tenni. Az Ő pontos szavai az alábbiak: „Azért ha a Fiú megszabadít titeket, valósággal szabadok lesztek” (36. vers). Ebben a szövegösszefüggésben két válasz adott a „Mi a szabadság?” kérdésre. Az első a szabadság a tudatlanságtól, a másik a szabadság a bűntől. Sőt, azt is megtudjuk, hogy az illető csak Krisztuson keresztül szabadul meg, azon az igazságon keresztül, melyet a Golgotán kivívott megváltáson át hoz el nekünk.

Szabadság a tudatlanságtól

Először is a szabadság, amelyről a Biblia beszél, szabadság a tudatlanságtól, mely alatt elsősorban a lelki dolgokkal kapcsolatos tudatlanságot érti. Ez világosan kiderül a szakaszunkat közvetlenül megelőző igeversekből: „Ha ti megmaradtok az én beszédemben, bizonynyal az én tanítványaim vagytok; És megismeritek az igazságot, és az igazság szabadokká tesz titeket” (31-32. versek).

Valamennyien tudatában vagyunk a természetes tudatlanságot illető rabszolgaságnak. Az, aki nem tud, korlátozva van. Valaki előtt, aki tanulatlan, bizonyos ajtók zárva vannak. Bizonyos állások zárva vannak előtte. Az illető végezhet fizikai, de nem végezhet értelmiségi munkát. Egy írástudatlan ember még több zárt ajtóval szembesül, s nehézségei lesznek a munkához jutással a legalantasabb tevékenységeket leszámítva. A mi országunk elismeri az igazságát ezeknek a dolgoknak, s általános szabályként helyez hangsúlyt az oktatásra.

Ha azonban ez igaz tisztán természetes szinten, akkor legalábbis annyira, vagy még sokkal jobban is igaz lelki szinten. Az, aki nem ismeri Isten Ígétének tanításait, nem képes lelkiileg fejlődni. Aki nem ismeri a keresztyén hit alapvető igazságait, nem tud Jézus Krisztushoz menni az üdvösségért.

A valóban elszomorító ebben a helyzetben azonban az, hogy sokan, akik nem rendelkeznek ismeretekkel a keresztyén hitről, és ezért megkötözi őket a tudatlanságuk, nem tudják, hogy tudatlanok, és ellenállnak minden, a felszabadításukra tett kísérletnek. Senki nem hibáztat egy gyermeket azért, mert nem tudja azt, amit egy felnőtt tud, de legalábbis elvárják a gyerekekről, hogy akarjon tanulni. Ha nem akar, akkor valami nincs rendjén. Lelkiileg nagyon sokan vannak efféle állapotban.

Nem kell túl messzire mennünk példaként sem, mert egyet máris találunk a most tanulmányozott versekben. Jézus azoknak beszélt a szabadságról, akik hallgattak Rá. De amint megemlítette a „szabad” szót, máris hevesen reagáltak. Jézus ezt mondta: „megismeritek az igazságot, és az igazság szabadokká tesz titeket”.

Erre azonban rögvest ezt válaszolták: „Ábrahám magva vagyunk, és nem szolgáltunk soha senkinek: mimódon mondod te, hogy szabadokká leszte?” (33. vers) Ez természetesen kétségtelenül nevetséges volt. Hosszú éveken át voltak a zsidók rabszolgák Egyiptomban. A bírák korában legalább hét alkalommal került a nemzet idegen uralom alá. Később ott volt a hetven éves babiloni fogság. Sőt, még mikor Jézussal beszéltek, akkor is olyan pénzürmék voltak a zsebeikben, melyeken a római császár képmása volt látható, ezzel pedig Róma fennhatóságáról tettek bizonyosságot. De mégis azt mondták: „mindig szabadok voltunk”.

Mosolygunk az efféle önbecsapáson. De nem nevetségesen, mint azoknak az embereknek az önbecsapása, akik napjainkban tudatlanok a lelki dolgokban, de el nem ismerik a rabszolgaságukat. Ők nem ismerik Istent. Mégis úgy vélik, hogy mindent tudnak, amit tudni lehet, és ezért nem tanulnak Jézusról, valamint nem is jönnek Hozzá.

Az igazság megment

Eddig két okot néztünk meg, amiért a szabadság a tudatlanságtól fontos: először is mert a tudás önmaga is fontos – a hiánya korlátokat jelent az egyén számára. Másodsor azért fontos, mert *mi tudatlanok vagyunk*. Van egy harmadik oka is. A szabadság a tudatlanságtól azért fontos, mert a lelki igazságok ismeretén át menti meg Isten az embereket a bűntől, önmaguktól és a Sátántól.

Hadd adjak erre egy tipikus példát. Vegyünk egy embert, aki mondjuk a te városodban él. Ő egy átlagember. Van normál, nyolc órás munkája. Van családja. Péntek esténként tekézik a szövetségben. Szeret golfozni vasárnaponként. Amikor nem csinál mást, estéként televíziót néz. Ez egy normális élet, s egészen meg van vele elégedve. Alig-alig gondol Istenre, s valójában akkor sem tudta, mit gondoljon Istenről, mikor Róla gondolkodott. Isten nem lép be a gondolkodásába.

Valaki elkezd neki lelki dolgokról beszélni, s az idő múlásával eljut oda, hogy elkezd megismerni valamennyit a Biblia tanításaiból. Ez történhet egy gyülekezetben. Történhet otthoni bibliatanulmányozás során. Történhet rádióhallgatás, vagy keresztyén könyvek tanulmányozása során. Elkezd megtanulni néhány alapigazságot. Az első dolog, amit megtanul, hogy ő bűnös. Azelőtt azt gondolta, hogy minden rendben van, hiszen soha nem csalta meg a feleségét, és nem rabolt ki senkit. Most megtanulja, hogy a bűn azt jelenti: Istennél kevésbé tökéletesnek lenni, s ez olyasmikben mutatkozik meg, mint a gőg, önzőség, harag és aggodalmaskodás. Életében először megzavarodik. Megtanulja, hogy Isten az ítélet Istene, s lesz ítéletnap. Ez valóban zavarja őt. Soha nem gondolkodott arról a tényről, hogy egy napon majd számot kell adnia arról, amit ebben az életben tett. Mostanában éjszakánként ébren van, gondolkodik a halálról, valamint arról, ami az után következik. Végül ez az ember

hall az Úr Jézus Krisztus haláláról – hogy miképpen halt meg a népéért, és hogyan szereti őket. Ezek az igazságok most oly erőteljesen ragadják meg őt, mint ahogyan az ítélet gondolata ragadta meg korábban, s egyszer csak segítségül hívja Krisztust, hogy megmenekülhessen. A keresztyénség igazságai értelmessé váltak a számára, s a Szentlélek által a szívében alkalmazottakként üdvöztetik őt. Az igazság megszabadította.

Ez lehet a te tapasztalatod is. Egy vagy azok közül, akik hallották a keresztyénség igazságait, s akiknek Jézus Krisztushoz kell jönniük, mint Megváltójukhoz? Jöhetsz most. Nem kell tenned semmit, csak Őrá bízni az életedet. Higgy ezekben az igazságokban: bűnös vagy, és közeledik az ítélet napja, de Jézus meghalt a bűneidért. Állj meg szilárdan ezekben az igazságokban! Ne ácsorogj többé a lelki tudatlanság rabszolgaságában!

Szabadság a bűntől

Másodszor, az Úr Jézus Krisztus beszélt a bűntől való megszabadulásról. Ez a 34. versen foglaltatik benne, ahol Jézus kijelenti: „Bizony, bizony mondom néktek, hogy mindaz, a ki bűnt cselekszik, szolgálja a bűnnek”. Figyeld meg, hogy Jézus nem a bűn büntetéséről beszél ebben az igeversben. Nem a bűn büntetésétől kell megszabadulnunk. Jézus a bűn hatalmáról beszél, arról a befolyásról, amivel a bűn rendelkezik felettünk, valamint a kudarcot vallott keresztyén életről. Azt állítja, hogy Ő képes megszabadítani az embert ettől a rabszolgaságtól is.

Egy vagy azok közül, akik vágnak erre a szabadságra? Valószínűleg van valamekkora szabadságot most is. A Krisztushoz jövedel őta megszabadultál az ítélettől való félelemtől. Nem félsz a haláltól. A bűn terhe nem nehezedik rád súlyosan. Érzed, hogy szabadon, majdnem a végtelenségig növekedhetsz Krisztus ismeretében. Ám mégis ott a bűn, amit látszólag képtelen vagy lerázni. Van vérmérsékleted, s nem tudsz felette uralkodni. Gondatlanságoddal megsértesz másokat. Megragadott valamilyen szexuális bűn, és nem tudsz elmenekülni előle. Nem tudom, milyen konkrét vereséget szenvedtél az életed során, de azt tudom, hogy Maga Jézus a válasz erre a vereségre. Engedd, hogy megszabadítson! Jöjj Hozzá! Tanulj Tőle! Igényeld az ígéreteit! Ő Maga mondta: „ha a Fiú megszabadít titeket, valósággal szabadok lesztek”.

Emellett a keresztyéneknek feladatuk is mások segítése ennek a szabadságnak az elérésében. Kétségkívül van néhány dolog, amit Isten egyedül végez. Az új élet beültetése a halott lélekbe az egyik ezek közül. Senki sem képes másvalaki újjászületését kiváltania. Ezt egyedül Istennek kell megtenni. Ha azonban egyszer Isten megelevenítette az illetőt, akkor van munka, amit Isten ránk testál azért, hogy osztozhassunk az illető teljes üdvözlésében.

Hadd adjak néhány bibliai példát. Mikor az Úr Jézus Krisztus feltámasztotta a barátját, Lázárt a halálból, Maga az Úr volt az, aki előhívta Őt: „Lázár, jöjj ki!” De miután előhívta Lázárt, ő még mindig be volt bugyolálva a sírleplekbe. Ezért a következő szavai az ott állókhoz szóltak: „Oldozzátok meg őt, és hagyjátok menni”. Mikor az Úr elhívta Pál apostolt a damaszkuszi úton, egyedül Isten volt az, Aki elhívta őt, s aki új életet adott Pálnak. A többiek, akik Pállal voltak, még csak nem is hallották az Isten által mondott szavakat. Mindazonáltal, mikor Pál Damaszkuszba jutott, Anániás látogatta és keresztelte őt meg, hogy visszanyerhesse a látását. S Isten Fülöpöt használta fel arra, hogy elvigye az evangélium világosságát az etióp kincstárnoknak. Isten használta fel Priscillát és Aquillát, hogy Apollózt az igazság teljesebb ismeretére juttassák el. Ugyanezen a módon van minden keresztyénnek szolgálata egy, vagy több személy életében.

Azt mondod, mint egyébként sokan mások: „De nekem nincs meg a segítségnyújtás ajándéka”? Ha igen, azt én nem hiszem. Minden keresztyén tehet valamit, mert Isten minden keresztyénnek adott legalább egy ajándékot. A legtöbben képesek lennének sokkal többet

tenni, mint amennyit tesznek, beleértve olyasmit is, amiről el sem tudják képzelni, hogy képesek megtenni.

Howard G. Hendricks, a Dallasi Teológiai Szemináriumról a legutóbbi könyvében beszámol egy beszélgetésről, melyet valamikor egy emberrel folytatott, akit be akart vonni a keresztyén munkába. Azt szerette volna, hogy ha egy otthoni bibliacsoportot vezet. „Hohó”, ellenkezett az ember, „nekem nincsen meg a tanítás ajándéka”.

„Miképpen tudhatod azt Bill?” válaszolta Hendricks. „Leküldött neked Isten az égből egy lapot az egyik éjjel, és arra volt felírva?”

„Nem”, ismerte el az ember. „Csak egyszerűen nem rendelkezem vele”.

„Tanítottál már valaha?”

„Nem, soha.”

„Akkor ne mondd nekem barátom, hogy nem rendelkezel a tanítás ajándékával, mert nem tudhatod azt”, válaszolta Hendricks. Az ember gondolkodott egy kicsit, s végül beleegyezett abba, hogy tanítani fog. „Ma”, mondja a szerző, „ha el akarom küldeni a tanítványaimat egy ember meglátására, aki sokkal jobban kommunikál, mint a legtöbb hivatásos, akkor Billhez küldöm őket!”¹⁷⁶

Talán ezt mondod: „De az Bill volt. Én viszont tudom, hogy nem rendelkezem a tanítás ajándékával. Valóban tudom! Mit tehetnék?” Hadd mondjak el neked még egy újszövetségi történetet. Emlékszel a tékozló fiúra?

Mikor a tékozló fiú hazaért, az apja volt az, aki fogadta. Nem mondta a szolgálknak: „Menjetek és fogadjátok”. Maga az apa ment, és ölelte át a fia nyakát, megcsókolván őt. Az atya személyesen bocsátott meg neki és fogadta vissza az otthonába. Mindazonáltal miután ezt megtette, odafordult a szolgálkhoz, és ezt mondta nekik: „Hozzátok ki a legszebb ruhát, és adjátok fel rá; és húzzatok gyűrűt a kezére, és sarut a lábaira! És előhozván a hízott tulkot, vágjátok le, és együnk és vigadjunk.” Állítom, hogy ezeknek a szolgálknak mind a négy területen megvolt a maguk munkája.

Először is, elő kellett hozniuk a legszebb ruhát, és fel kell adniuk a fiatalemberre. Ez a jó keresztyén tanítást szemlélteti. A ruhák a Szentírásban gyakran beszélnek Krisztus igazságáról. Ezért feladatunk ténylegesen segíteni Krisztus igazságosságát feladni a bűnösre. Nem elégedhetünk meg pusztán Krisztus prédikálásával. Azt akarjuk, hogy az emberek magukra öltsek, és segíteni akarjuk őket ebben. Isten sokakat használ Billhez hasonlóan a tanítás és az evangelizálás eme munkájában.

Másodszor, gyűrűt kellett húzniuk az ujjára. Ez a közösségről beszél. Sokan, akik nem képesek tanítani, végezhetik ezt a munkát egyszerűen csak jobban megismerve azokat, akik keresztyénekké lettek, összebarátkozván velük, s bevonván őket a keresztyén tevékenységekbe.

Harmadszor, a szolgálknak sarut kellett adni a tékozló fiú lábaira. Utakat kellett bejárni és ehhez sarukra volt szükség. Hasonló módon segíthetnek egyesek másoknak felkészülni az élet utazásaira. Ami pedig a hízott tulok elkészítését és a vigalmat illeti, nos, vannak csecsemők Krisztusban, akiket táplálni és üdvözölni kell. Sok a teendő. Minden keresztyén felelős mások megsegítéséért Isten szolgálatában.

Szenteknek és bűnösöknek

Ha nem vagy keresztyén akkor válaszolnod kell Krisztus felszabadító ajánlatára késelem nélkül. Van ebben a szakaszban egy igevers, ami neked szól. Ez az a vers, amelyben Jézus kissé rejtélyesen ezt mondja: „A szolga pedig nem marad mindörökké a házban: a Fiú marad ott mindörökké” (35. vers). Az ellentét a Fiú és a szolga között áll fenn:

¹⁷⁶ Howard G. Hendricks, *Say It With Love*, (Wheaton: Victor Books, 1972), 112-113. oldal

az előbbi az atya vagyonának örököse, akinek a jogai nem tagadhatók meg, vagy vehetők el, az utóbbi jóllehet élvezhet némi kiváltságot azzal, hogy egy házban van a Fiúval, mindazonáltal bármikor eladható, amivel a kiváltságait is elveszíti. Ez nyilvánvalóan Krisztus hallgatóira vonatkozik, akik zsidók voltak, de nem voltak Isten gyermekei újjászületés által. Megvolt a kiváltságuk, hogy zsidók lehettek, de amíg nem jöttek Krisztushoz az üdvösségükért, ez a kiváltság nem tartott örökké. Eljött ugyanis a nap, amikor még Jeruzsálemet is lerombolták, és a zsidókat szétszórták.

A lehetőség nem fog fennállni senki számára a végtelenségig. Neked sem áll majd fenn örökké, ha még nem vagy keresztyén. Krisztus szabadságot kínál neked most – szabadságot a tudatlanságtól és szabadságot a bűn hatalmától. Olyan helyen vagy, ahol hallhatod az evangéliumot, kérdezhetsz a keresztyén barátaidtól, megfigyelheted a keresztyénséget. Ki tudja, mikor változnak meg ezek a dolgok? Lehet, hogy más városba költözhel. Megbetegedhetsz. Még meg is halhatsz. Most van itt az ideje annak, hogy higgy.

Végül, van egy vonatkozása mindennek azok számára is, akik elfogadták már Krisztust a Megváltójuknak. Szabaddá lettél már a tudatlanságtól és a büntől? Ha igen, akkor van teendőd, mert nem tétlenségre lettél megszabadítva. Isten szolgálatára szabadultál meg. Ha keresztyén vagy, Isten azt akarja, hogy kövesd Őt a keresztyén szolgálatban. Mert ez a szabadság. S ez valóban szabadság!

107. fejezet: Ábrahám fiai, Jn8:37-40

37. Tudom, hogy Ábrahám magva vagytok; de meg akartok engem ölni, mert az én beszédemnek nincs helye nálatok.

38. Én azt beszélem, a mit az én Atyámnál láttam; ti is azt cselekszitek azért, a mit a ti atyátoknál láttatok.

39. Felelének és mondának néki: A mi atyánk Ábrahám. Monda nekik Jézus: Ha Ábrahám gyermekei volnátok, az Ábrahám dolgait cselekednétek.

40. Ámde meg akartok engem ölni, olyan embert, a ki az igazságot beszéltem néktek, a melyet az Istentől hallottam. Ábrahám ezt nem cselekedte.

Az elképzelés, miszerint személyes odaszánás szükséges Jézus Krisztus iránt a keresztyénné váláshoz, nagyon sok ember gondolkodása számára teljességgel idegen elképzelés. Mégis igaz, és napjainkban ki is kell hangsúlyoznunk.

Sok évvel ezelőtt én és a feleségem foglalkoztunk egy angol hölgygel, aki vallásos családban nőtt fel. Nem volt keresztyén, pedig azt hitte, hogy az. Az apja egyházközségi tanácstag volt az Anglikán egyházban. Gyermekkorától fogva járt a vasárnapi iskolába. Egyszer még kórusban is énekelt. Egy bizonyos értelemben még hitt is abban, amit az Anglikán egyház tanított, mert – noha nem tudott túl sokat – soha eszébe nem jutott ellentmondani a Harminckilenc Cikkelynek, vagy bárminek az Imádságoskönyvben. Számára ahhoz, hogy angol nő lehessen, tagjának kellett lennie az Anglikán egyháznak, s az egyház tagjaként keresztyénnek kellett lennie. Ez a hagyomány kérdése volt. Amíg mi nem beszéltünk vele, addig soha nem fedezte fel a keresztyénség valóságát és nem szánta oda személyesen az életét Jézus Krisztusnak.

Ez a történet természetesen nem szokatlan. De fontos, ha nem másért, hát azért, mert a tapasztalat, amiről beszéltem, nagyon általános. Az emberek főleg azért tartják magukat keresztyéneknek, mert keresztyén apjuk, vagy anyjuk volt, vagy mert keresztyén egyházban nőttek fel, vagy éppen mert soha nem volt semmiféle más vallásos hagyománnyal dolguk. Ha te egy vagy azok közül, akik számára a keresztyén hit főleg efféle dolgokból áll, akkor figyelmesen meg kell vizsgálnod ezeket a fontos verseket János evangéliumából.

Következetlenség

Ezek a versek a nyolcadik fejezetben találhatók, s a zsidó nép bizonyos vezetőinek Jézussal szembeni reakciójára vonatkoznak. Jézus ezeknek az embereknek lelki dolgokról beszélt. De valahányszor csak arra célzott, hogy lehet hiányosság az életükben (amit Ő képes betölteni), ők hevesen és védekezően reagáltak. A fejezet végén látjuk: odáig elmentek, hogy megpróbálták megkövezni Őt. Természetesen sajnálatos, hogy így reagáltak. S még sajnálatosabb, hogy a férfiak és a nők manapság is így reagálnak. Mégis ez az emberi természet. Még a legnyomorultabb emberek is védekezően reagálnak minden javaslatra, mely szerint az életük jobbá tehető.

Ezek az emberek azzal a kijelentéssel szegültek szembe Krisztus javaslatával, mely szerint szükségük van valamire, hogy a vallásos hagyományaikon keresztül mindenük megvan, ami csak kell nekik. Őseiket Ábrahámig vezették vissza, azt állítván, hogy velük minden rendben van, mert ők „Ábrahám leszármazottai”: Isten ígéretei Ábrahámnak és a leszármazottainak adattak (1Móz17:7, 22:16-18). Fizikailag Ábrahámától származtak. Ezért, okoskodtak, áldottak vagyunk Ábrahámban, s lelkileg semmiért sem kell aggódnunk.

Mit tett Jézus, mikor ezt a választ kapta? Tett egy sor átütő erejű kijelentést, melyeknek segíteni kellett volna ezeknek az embereknek megérteni a dolgaik valódi állását, és segíteni kell nekünk is manapság.

Az első kijelentés arra vonatkozott, hogy *volt egy furcsa következetlenség az életükben*. Ez a következetlenség aközött állt fenn, aminek vallották magukat, és aközött, amik ténylegesen voltak. Egyrésztől vallásos embereknek mondták magukat. Ábrahám az Isten által elfogadott ember volt. Ő Istennel járt. Őt Isten dicsérte. Ezek az emberek azt állították, hogy ez rájuk is igaz. Mégis, amint Jézus rámutatott, „megpróbálták Őt megölni”, s ezzel megmutatták, hogy „az Ő beszédének nincs helye náluk”. E kettő közül egyik sem vonatkozott Ábrahámra.

Alkalmazzuk az Úr Jézus Krisztus eme megjegyzését napjainkra. Adott egy férfi, vagy egy nő – talán éppen te – aki úgy véli, hogy ő keresztyén, de akinek az életmódján a keresztyén mivolt alig változtat. Nem mondom, bár lehet igazabb, mint amennyire azt felfogjuk, hogy ha Krisztus ténylegesen itt lenne a Földön fizikailag, akkor megpróbálnád Őt „megölni”. Talán ott próbáld Őt megölni, ahol személyesen vagy érintett – megpróbáld távol tartani Őt az életedtől. Azt mondd, hogy keresztyén vagy, de nincs helye az életedben annak, Aki a keresztyénség megalapítója. Hiszed, hogy Ő élt és meghalt. Talán még azt is hiszed, hogy feltámadt. Ez azonban nem számít neked. Miatta semmi sem változott az életedben.

Az is igaz, hogy az Ő beszéde nem lakozik benned. Ezalatt nem azt értem, hogy soha nem hallottad, vagy nem voltál képes megjegyezni valamennyit Krisztus tanításaiból, bár ha azt hiszed, hogy a „segíts magadon és Isten is megsegít” a Bibliából származik, akkor kevesebbet ismersz a tanításaiból, mint azt gondolod. De azt értem alatta, hogy ezek a tanítások részben sem elégségesek számodra a döntéseid befolyásolásához. Valaki egy mocskos trükköt tesz veled, s te megfizetsz neki. Az „enyém a bosszúállás, én megfizetek, mondja az Úr” semmit sem jelent a számodra. Mikor hazaérsz, megsérted a feleségedet, és ráförmedsz a gyerekekre. Krisztus „szeressétek egymást” parancsolata be sem lép a gondolkodásodba. Mit lehet erről mondani? Nem furcsa következetlenség? Nem zavar ez téged? Ez nem Krisztus, vagy az Ő követőinek útja.

Kik a te őseid?

Másodszor, Jézus folytatta ennek a következetlenségnek a magyarázatát. Tette ezt a vallási vezetők valódi leszámazásának megmagyarázásával. Ők az Ábrahámától való természetes, vagyis fizikai leszámazást állították, s ezen a szinten ez az állítás teljességgel igaz is volt. A probléma abban rejlett, hogy az Ábrahámától való leszámazásuk csak fizikai volt, azaz inkább külső, semmint belső, inkább természeti, mintsem lelki. Lelki szinten (amivel Jézus itt foglalkozott) az ő leszámazásuk valami nagyon más volt. Az – bátran ki kell mondanunk – démoni volt. Lelkileg *ők a valódi atyjuk, az ördög gyermekei voltak*.

Hadd mondjam rögtön azt, hogy a maga teljes értelmében ez a legtöbb emberre nem igaz. Néha az igehirdetők arról beszélnek, hogy ebben a világban két család van – Isten családja, és az ördög családja – s arra céloznak, hogy ha valaki nem szolgálja Istent, akkor az ördögöt szolgálja. Ez a szó teljes értelmében nem igaz, de (hadd ismételjem), csakis a szó teljes értelmében. Valójában a legtöbb ember önmagát szolgálja, és nem érdekli őket jobban az ördög szolgálata, mint Isten szolgálata. Ezek az emberek szemlátomást azon a módon voltak a Sátán eszközei, ahogyan a legtöbb ember nem válik azzá. Annak bizonyultak az Isten megölésére irányuló összehangolt és csökönnyös próbálkozásaik alapján.

Másrészt bizonyos értelemben mindenki, aki nem az Istené, visszavezethető a Sátánhoz, mert a Sátánon keresztül lépett be a bűn a világegyetembe. Vétkezel? Előfordul, hogy haragosan kitörsz valaki ellen? Kizsákmányoltál valaha is valakit? Első helyre teszed

magad az üzleti életben, vagy a házasságban, és mindenki mást csak magad mögé engedsz? Ha igen, akkor legalábbis démoni leszármazást mutatsz. Az efféle dolgok nem az Úr Jézus Krisztus Atyjától származnak.

Jézus egyszer egy példabeszédben is tanította ezt az igazságot, rámutatván, hogy jó gyümölcs nem származik rossz fáról. Csak a jó fa termi meg azt. Hasonlóképpen, rossz gyümölcs sem származik jó fáról. Azt a rossz fa termi. Ugyanígy juthatsz el a lelki családfád természetének a megismerésére: a rajta található gyümölcs alapján. Milyen gyümölcsök vannak az életedben? Mi a helyzet a beszéddel? Mi a helyzet a tetteiddel? Érdekes, hogy Jézus mindkét területre felhívta a figyelmet, miközben a zsidó vezetőkhez beszélt. Mert ezt mondván: „Én azt beszélem, a mit az én Atyámnál láttam; ti is azt cselekszitek azért, a mit a ti atyátoknál láttatok” (38. vers) azt állította szembe egymással, ami Istentől származik azzal, ami a Sától ered.

Újjászületett

A nyilvánvaló végkövetkeztetése ennek a tanulmánynak az, hogy ha valakinek ki kell kerülnie a Sátán családjából és át kell kerülnie Isten családjába, akkor azt kell megtapasztalnia, amit megtapasztalna, ha ez igaz lenne fizikailag. Mit kellene tenned, ha ki akarná kerülni az egyik családból és be akarná kerülni a másik családba? A válasz az, hogy meg kellene halnod az egyik családban, és beleszületned a másikba. Ez természetesen nem tehető meg fizikailag. Ez csak egy elméleti érv. A keresztyén evangélium dicsősége azonban abban rejlik, hogy megtehető lelkileg. Lehetséges újjászületni Isten Szentlelkének munkáján, valamint Krisztus kereszthalálán át.

Mielőtt azonban ezt az állítást kimondhatnánk – mielőtt mondhatnánk, hogy az ember *képes* újjászületni – ki kell mondanunk az ugyanolyan fontos állítást, miszerint az embernek *újja kell* születnie, s ez azért igaz, mert a pusztá fizikai születés nem képes őt üdvözíteni.

Ezt a kijelentést a Biblia két másik, nagyon fontos helyén is olvashatjuk. Először Keresztelő János mondta ki. János Júdea pusztájában prédikált, és sokan jöttek hozzá megkeresztelkedni. S János ezt mondta nekik: „ne gondoljátok, hogy így szólhattok magatokban: Ábrahám a mi atyánk! Mert mondom néktek, hogy Isten eme kövekből is támaszthat fiakat Ábrahámnak. A fejsze pedig immár a fák gyökerére vettetett. Azért minden fa, a mely jó gyümölcsöt nem terem, kivágattatik és tüzre vettetik.” (Mt3:9-10) János azt mondta ezeknek az embereknek, hogy csak Isten cselekedete, mely által újjászületnek és elkezdenek jó gyümölcsöt teremni, fogja őket üdvözíteni.

Ugyanennek az állításnak a másik fontos kijelentését Pálnak a galatákhöz írott levelében olvashatjuk. Egy bizonyos értelemben az egész levél ennek kijelentése. Tanítók jöttek a galáciabeli gyülekezetekhez Jeruzsálemből, és azt mondták nekik, hogy csak akkor üdvözülhetnek, ha először zsidóvá, Ábrahám gyermekeivé válnak. Minden rendben van Krisztussal, de Ábrahámnak is be kell lépnie a képbe. Minden rendben van a hittel, de a törvénynek is be kell lépnie a képbe. Szükséges a fizikai leszármazás. Ebben az esetben Pál olyan erőtejesen válaszolt erre a tanításra, hogy ezt mondta: „ha körülmetélek[azaz a zsidóvá váltok a zsidó leszármazás megszerzése végett], Krisztus néktek semmit sem használ” (Gal5:2) Semmi sem számít, csak „az új teremtéssé válás” Krisztusban (Gal6:15).

Új teremtés vagy Krisztusban? Újjászületél Isten családjában? Egy esetben Jézus beszélt valakivel, akinek megvolt minden előnye, amit a leszármazás és a vallásos hagyomány nyújthatott. Az illetőt Nikodémusnak hívták. Zsidó volt, tanító, befolyásos és tekintélyes ember. Jézus mégis azt mondta: „Újjá kell születned” (Jn3:7). Ez Isten munkája, ami akkor történik meg, mikor egy férfi, vagy egy nő elkezd hátat fordítani az emberektől feltételezetten származó előnyöknek, s helyette közelebb húzódik Krisztushoz, Benne bízván az üdvösségre. Isten valódi gyermekei nem azok, akik feddhetetlen vallásos leszármazással rendelkeznek,

hanem azok, akik úgy hisznek, ahogyan Ábrahám hitt, és úgy engedelmeskednek, ahogyan Ábrahám engedelmeskedett.

Ábrahám példája

Jézus válaszában utolsó pontja ezekhez a vallási vezetőkhez arra vonatkozott, hogy dacára az általa elmondottaknak, még mindig lehetséges tanulniuk az őseiktől, s bárcsak megtennék azt. Meg kell hagyni, ezt nem közvetlenül mondta. De látszólag benne foglaltatik Krisztusnak az Ábrahámra vonatkozó végső utalásában. Jézus rámutatott: mivel nem szerették, amit mondott, azért akarták megölni. Majd hozzátette. „Ábrahám ezt nem cselekedte.” (40. vers) Ha feltételezzük, hogy Ábrahám nem igyekezett Krisztust megölni, és nem utasította el Őt, akkor mit cselekedett? A válasz szemlátomást az, hogy készségesen befogadta Isten beszédét, és bízott Istenben a maga üdvösségére.

Nem vagyok biztos a most következőben, de úgy tűnik, hogy Jézus valószínűleg Ábrahám életének valamelyik konkrét eseményére gondolt, amikor ezeket mondta. Emlékszel a történetre, amikor természetfeletti lények látogatták meg Ábrahámot, hogy figyelmeztessék őt Szodoma közelgő megsemmisülésére (1Móz18)? Ezek a hírnökök furcsa módon vannak leírva: néha úgy, mint három lény, néha úgy, mint egy. A szavaik néha ezzel a bevezetővel kezdődnek: „És monda az Úr”. Kik voltak ezek a lények? Ki volt ez a személy? Legalábbis angyalokkal van dolgunk, de a Szentírás nem nevezi őket angyaloknak. Egyesek ezért úgy vélték, hogy az Magának az Úr Jézus Krisztusnak a megtestesülés előtti megjelenése volt, s Ábrahám ezért a szó szoros értelmében látta az Úr Jézust.

Ha ez igaz – és én hiszem, hogy nagyon is lehetséges – akkor Ábrahám szó szerint az ellenkezőjét tette annak, amit ezek a vallási vezetők tettek akkor, és tesznek ma is sokan. A vezetők elvetették Jézust. Ábrahám viszont kifutott, és behívta a sátrába. Hadd tegyem ezt személyessé. Vallásos érzéseidet visszaköveted valami tényleges megtapasztaláshoz olyasvalaki részéről, aki közel állt, vagy áll hozzád? Ha megteszed, az nem teljesen rossz. De nem szabad csak a viszonyban bíznod. Azt kell tenned, amit ő tett. Azt kell tenned, amit Ábrahám tett. Hívó édesapád volt? Akkor tedd, amit ő, és kövesd Jézust. Imádkozó édesanyád volt? Akkor tedd, amit ő, és imádkozz Jézushoz a bűneid bocsánatáért, s azért, hogy a követője lehess. Senki sem akar képmutató lenni. Te sem. Ügyelj arra, hogy amit megvallasz, az valóban igazzá váljon a gyakorlatodban.

Fuss Jézushoz! Üdvözlöd Jézust! Hívd őt be, s ne csak a sátradba, vagy a házádba, de az életedbe is. Meglátod, hogy meg fog áldani, s csodálatos dolgokat fog tanítani az Ő akaratáról és útjairól pont úgy, ahogyan a mennyei hírnök tanította Ábrahámot.

Egy szó a keresztyéneknek

S egy utolsó szó a keresztyéneknek. Ez a tanulmány főleg annak a furcsa következtetlenségével foglalkozott, aki hívőnek mondja magát, de valójában nem az, s ezt a tényt a viselkedése árulja el. Létezik azonban egy másik, még furcsább következtetlenség is, amikor azok, akik valóban keresztyének, nem viselkednek keresztyénként. Ez természetesen gyakran igaz. S oka is van. A keresztyének azzal, hogy keresztyénné válnak, nem veszítik el az ótermészetüket. Az ótermészet megnyilatkozik, de jóllehet ez igaz, mégsem szabad, hogy ez jellemezze a keresztyén viselkedést. A keresztyénnek ki kell mutatnia Krisztus kezét az életében.

Évekkel ezelőtt egy fiatal fogorvos-növendék tanult Philadelphiában egy olyan fogorvos keze alatt, aki arról volt ismert, hogy tökéletes amalgám-töméseket készít. Olyan jól készítette ezeket, hogy úgy néztek ki, mint pótlások, melyeket sokkal nehezebb készíteni, és sokkal többre is kerülnek. A tömések annyira jók voltak, hogy a fogorvos az „amalgám király”

néven vált ismeretessé. S eljött az idő, mikor a növendék befejezte a tanulmányait, s behívták a hadseregbe. A hadseregben fogorvosként dolgozott, s végül a nyugati partra került, mintegy háromezer mérföldnyire Philadelphiától, a szülővárosától. Egy napon egy újonc kereste fel a hivatalában némi kezelés végett, és a Philadelphiában tanult fiatalember elkezdte vizsgálni a töméseit. Egyszer csak felegyenesedett, és megkérdezte: „Philadelphiából jött?”

„Igen”, válaszolta a páciens.

„Gondoltam”, mondta a fiatal fogorvos. „A töméseit dr. Ward C. Miller, az amalgám-király készítette”.

Biztos vagyok benne, hogy érted az utalást. Ebben az életben soha nem válik valóra, hogy életünk minden vonatkozása az Úr Jézus Krisztus érintését fogja kimutatni, de kell lennie olyan területeknek, amelyek az Ő keze munkájaként azonosíthatók. Másoknak képeseknek kell lenni rád mutatni, és ezt mondani: „Ez Jézus Krisztus, a nagy orvos munkája. Ez a Király munkája.”

108. fejezet: Az a másik család, Jn8:41-50

41. Ti a ti atyátok dolgait cselekszitek. Mondának azért néki: Mi nem parázñaságból születünk; egy atyánk van, az Isten.

42. Monda azért nékik Jézus: Ha az Isten volna a ti atyátok, szeretnétek engem: mert én az Istentől származtam és jöttem; mert nem is magamtól jöttem, hanem ő küldött engem.

43. Miért nem értitek az én beszédemet? Mert nem hallgatjátok az én szómat.

44. Ti az ördög atyától valók vagytok, és a ti atyátok kívánságait akarjátok teljesíteni. Az emberölő volt kezdettől fogva, és nem állott meg az igazságban, mert nincsen ő benne igazság. Mikor hazugságot szól, a sajátjából szól; mert hazug és hazugság atyja.

45. Mivelhogy pedig én igazságot szólok, nem hisztek nékem.

46. Ki vádol engem közületek bűnnel? Ha pedig igazságot szólok: miért nem hisztek ti nékem?

47. A ki az Istentől van, hallgatja az Isten beszédeit; azért nem hallgatjátok ti, mert nem vagytok az Istentől valók.

48. Felelének azért a zsidók és mondának néki: Nem jól mondjuk-e mi, hogy te Samaritánus vagy, és ördög van benned?

49. Felele Jézus: Nincs én bennem ördög; hanem tisztelem az én Atyámat, és ti gyaláztok engem.

50. Pedig én nem keresem az én dicsőséget: van a ki keresi és megítéli.

Nem tudom, ki indította útjára az „Isten egyetemes atyasága és az emberek egyetemes testvérisége” népszerű kifejezést, de gyanítom, hogy a tizenkilencedik századi liberalizmus terméke. Tudom, hogy nem a valódi keresztyénség tulajdonképpen kifejeződése. Maga a kifejezés jól hangzik. Azt sugallja, hogy a különbségek ellenére minden ember a többiek testvére, s ugyanazt az Istent imádják függetlenül attól, hogy milyen nevet adnak Neki. Csak éppen nem igaz, s mind Isten Ígéje, mind a történelem megcáfolják. A valódi képet azok az igeversek festik le, melyeket most tanulmányozni fogunk.

Egy élesedő vita

Az előző tanulmányokból felidézhetjük, hogy a vita Jézus és a vallási vezetők között egyre hevesebbé vált. Ezt már láttuk ezeknek az embereknek mind a cselekedeteiben, mind a beszédében. Most pedig még a beszédük is egyre fülhasogatóbbá vált. Azzal az állítással kezdték, hogy ők Ábrahám magva, azaz annak az embernek a leszármazottai, akinek Isten megígérte, hogy a választott nép atyjaként fogja megáldani, és akinek magának is sokakat meg kellett áldania. Miután azonban Jézus vitatta ezt az állításukat, ők csak annál jobban hajtogatták, konkrétan kimondva, hogy ők Isten gyermekei (41. vers). A Maga részéről Jézus is fokozta ennek tagadását. Annak tagadásával kezdte, hogy ők Ábrahám magva lelkileg. Ehhez hozzáteszi annak tagadását is, hogy ők Isten gyermekei volnának. Végül nyíltan megmondja, hogy ők valójában az igazi atyjuk, az ördög gyermekei.

A reakciónak erre az utolsó kijelentésre hevesnek kellett lennie. Nem lepődünk meg tehát, hogy néhány verssel később ezek a vallási vezetők köveket ragadtak, és megpróbálták Őt megölni. Ezek a szavak felszították a sértődöttségüket, amit Krisztus előre látott. Azonban igazak voltak. Ki kellett ezeket mondani, akár megsértődtek az emberek, akár nem.

Ez manapság is természetesen ugyanígy van. Ha ugyanis az emberek meg nem sértésének vágya lenne annak mércéje, hogy mit lehet tanítani, és mit nem, akkor Isten

Ígéből nagyon keveset lehetne csak tanítani. Évekkel ezelőtt egy evangélista keresett fel egy kisvárost Nevada államban, ahol összejöveteleket tartott. Mikor találkozott a gyülekezet lelkészével, ahol ezeket az összejöveteleket készültek tartani, ő ezt mondta neki: „Nos barátom, azt akarom mondani, hogy vannak bizonyos dolgok, melyeket nem szabad itt mondanod, és vannak bizonyos bűnök, melyeket nem szabad itt emlegetned. Például soha eszedbe ne jusson a válásról beszélni, mert Amerikának ez az elválás fővárosa, és az emberek közül sokan több alkalommal is házasodtak és elváltak. Ezért ez érzékenyen érinti őket. S nem beszélhetsz az italozásról, mert az itt nagy üzlet. S ne említsd a szerencsejátékokat sem.”

A szerencsétlen evangélista ránézett a lelkészre, és megkérdezte: „Nos, kiknek a bűneiről beszélhetek?”

„Beszélj a paiute indiánok bűneiről”, válaszolta amaz. „Azok soha nem járnak a gyülekezetbe”.

Vannak igazságok, melyeket ki kell mondani, akár megsértődnek a férfiak és a nők, akár nem. Mivel Jézus tudta ezt, beszélt itt az igazságról. A mi szempontunkból jó, hogy ezt megtette, mert ennek eredményeképpen áll a rendelkezésünkre ezekben az igeversekben a legvilágosabb tanítás a Sátánról, és arról az igazságról, hogy Isten nem az Atyja minden embernek, s nem minden ember testvér, akikkel a János evangéliumában találkozunk. Valójában egyetlen további hely van az evangéliumban, ahol a Sátán éppen csak meg van említve, s ott sincs róla sok. Ott azt olvassuk róla, hogy bement Iskariotes Júdásba (13:2, 27).

A személyes gonosz

Mit mondanak ezek a versek a Sátánról? Először is elmondják, hogy az ördög létezik – valóságosan, mert nem az emberi képzelet szüleménye, és személyes, mert nem csak a gonoszság holmi homályos, elvont elképzelése. Jézus akkor jelzi ezt, mikor név szerint beszél a gonoszlól, és az „ő” személyes névmással utal rá.

A személyes gonosz létezését a keresztyén egyház tekintélyes részeiben tagadták, s természetesen majdnem a nevetség tárgyává vált napjaink társadalmában. A boszorkányság és a sátánizmus korunkban megfigyelhető újjáéledése azonban talán már nem annyira nevetséges, mint korábban volt. Mégis, még mindig sokan tekintik komolytalanoknak a valódi ördöggel kapcsolatos gondolatokat. A köztudatban a gonosz egy fura kis emberke, hosszú, vörös bugyogóba öltözve, szarvakkal, és farokkal. S „mivel én nem hiszek egy fura kis emberkében, hosszú, vörös bugyogóba öltözve, szarvakkal, és farokkal”, érvelnek, „ezért az ördögöt sem hittem el soha”. Kevesen vannak, akik így gondolkodván látják, hogy ez a kép nagyon eltérő a Sátánnak a Bibliában lefestett képmásától, s még kevesebben (köztük keresztyének is), akik felismerik a kis emberkében a szarvakkal a Sátán fortélyát.

Pál apostol egy alkalommal a korinthusiaknak írva megemlítette, hogy ismerjük a Sátán sémáit (2Kor2:11).¹⁷⁷ A „séma” szó trükköt, tervet, koholmányt, vagy fortélyt jelent. Így tehát ez azt jelenti, hogy a keresztyének ismerik, vagy ismerniük kellene a Sátánnak az emberek elméinek megvakítására és a megtartásukra irányuló fortélyait. Ezek közül az egyik, amit a történelem bizonyos időszakában használt, de nem mindig, az, amikor igyekszik elhíttetni az emberekkel, hogy ő nem is létezik.

A kis emberke elképzelése a szarvakkal érdekes módon fejlődött ki, ami egy ponton (természetesen rosszul) kapcsolódik a Bibliához is. A középkorban a legtöbb ember írástudatlan volt, ezért az egyház csoda-színjátékokkal tanította a Biblia történeteit és igazságait, s szükségessé vált, hogy az ördög azonnal felismerhető jelmezben jelenjen meg a színen. Ez nem lehetett megtenni írásban, de divatban volt egy pogány elképzelés, mely szerint a Sátán egyfajta szarvas szörnyeteg, és ezt a formát használták. Emellett azt is

¹⁷⁷ Károlinál: *szándékait – a ford.*

feltételezték, hogy a Sátán efféle megjelenését a Biblia is alátámasztja. Még Ézsaiásnál, egy Babilon ellen mondott próféciában említés történik egy lényről, mely egy napon a bukott és lerombolt városban kószál majd. A héber szó erre az állatra a *sair*, ami vadkecskét jelen, de ezt csak kevesen tudták. Így a Biblia egyes korai fordításaiban „szatírnak” nevezték, ami egy félig emberi, félig állati alak a mitológiában. A Bibliáról ezért azt feltételezték, hogy olyasféle teremtményt ír le, mint a népszerű sátánfigura, s a középkori gyakorlat látszólag beigazolódott. A modern időkben – de ugyanolyan igazolatlanul – az ördögöt úgy fogják fel, mint a Faust-legenda, vagy a népszerű amerikai *Damn Yankees* színdarab és film mesterkelt kísértőjét.

Mivel a hiedelem ördöge olyan hihetetlen, hogy majdnem százalmas, nem csoda, ha milliók – nem ismervén többet, mint ezt a hiedelmet – nem számolnak vele. Ez azonban olyan hiba, amitől óvakodnunk kell. Jézus szerint létezik az ördög, s vannak, akik őt követik. S tulajdonképpen a tanítványait is figyelmeztette, hogy így imádkozzanak: „És ne vígy minket kísértetbe, de szabadíts meg minket a gonosztól.” (Mt6:13)

Egy bukott lény

Másodszor Jézus azt tanítja, hogy az ördög bukott lény. Teszi ezt két módon is: először megmutatja a magasságot, ahonnan lebukott („nem állott meg az igazságban”), s másodszor, megmutatja a mélységet, ahová lezuhant („hazug és hazugság atyja”). Ezek mellett ráadásul még „emberölő volt kezdettől fogva”.

Sajnos, ezt is sokan elvetették, ha feltételezzük is, hogy egyáltalában hisznek az ördögben. Ahelyett, hogy elhinnék: a Sátán a megromlott formája annak, ami egykor volt, s jobbnak látják úgy tekinteni rá, mint hősré, többé-kevésbé a bukott emberek bajnokára. Ebben a dologban talán John Milton a legnagyobb bűnös. Mert igaz ugyan, hogy *Az elveszett Paradicsom* című hatalmas eposzának nyitó oldalain leírja a Sátán lebukását a mennyből, az is igaz, hogy ezeknek az oldalaknak a nagyobbik részén, valamint az eposz első könyvében leírja Lucifer arra irányuló hősies erőfeszítéseit, hogy kiemelkedjen a pokol mélységeiből, és tegyen valamit feltételezett új királyságáért. Milton kezében ezt briliáns módon teszi, oly briliáns módon, hogy egyes magyarázók inkább a Sátánt, semmint Jézust tartották a könyv hősének. Ez azonban nem az, amit a Szentírás mond.

Először is, a Sátán soha nem volt a pokolban, és nem felügyeli a poklot. A Biblia elmondja, hogy Isten teremtette a poklot, részben az ördögnek és angyalainak készítve, s a Sátán egy napon majd ott végzi – de egyelőre még nincs ott. Egyébként a Biblia úgy írja le a Sátánt, mint aki egykor „teljes volt bölcsességgel, tökéletes a szépségben”. Azt mondja, hogy egykor „Édenben, Isten kertjében volt”, s ő volt a „felkent, oltalmazó kerub”, „útjaiban feddhetetlen” a teremtésének napjától fogva, míg bűn nem találtatott benne (Ez28:12-15). Ézsaiástól megtudjuk, hogy ez a bukás a büszkeség és az Isten leváltására irányuló gögös vágy miatt történt. Abban az igeszakaszban a Sátán ezt mondja: „Az égbe megyek fel, az Isten csillagai fölé helyezem ülőszékemet, és lakom a gyülekezet hegyén messze északon. Felibök hágok a magas felhőknek, és hasonló leszek a Magasságoshoz.” Isten azt válaszolja, hogy a bűnének következtében „a sírba szállsz alá, sírgödör mélységébe!” (Ézs14:13-15). Ez nem egy hősies lény képe, hanem egy bukotté. Olyasvalakié, akitől borzadállyal kell elfordulni.

Emellett a Sátán hatalmas pusztítást hozott az emberi fajra. Ő gyilkos, és a gyilkosság atyja, ahogyan Jézus mondta a hallgatóinak. Az első bűncselekmény Ádám és Éva bukása után a gyilkosság volt, mert a bukás eredményeképpen Káin meggyilkolta a testvérét. Őt fejezettel később János evangéliumában azt olvassuk: a Sátán belement Júdásba, hogy árulja el Krisztust és adja Őt az ellenségeinek kezébe, hogy megölhessék. A Sátán történetét vérrel írták.

Az is meg van írva, hogy csaló, mert hazug, ahogyan Krisztus mondta. A Sátán hazudott Évának: „Bizony nem haltok meg” (1Móz3:4). De Éva meghalt lelkileg, s így elveszítette a közösséget Istennel. A Királyok első könyvében azt olvassuk, hogy hazug lelkek (feltételezhetően démonok) mentek bele Akháb prófétáiba, hogy menjen csatába a szíriaiak ellen, és pusztuljon el Rámóth-Gileádnál (1Kir22:21-23). Az Apostolok cselekedeteiben azt olvassuk, hogy a Sátán belement Anániásba, hogy hazudjon a birtoka árát illetően, aminek eredményeképpen meghalt (Csel5:3). A Sátán ma is hazudik. Következésképpen veszélyes, csaló és rosszindulatú, de mindenekelőtt bűnös és bukott lénynek kell őt tekintenünk. Akkor vétkezett, mikor hűtlenné vált magasztos elhívásához.

Korlátozott lény

Harmadszor, Jézus arra is utal, hogy a Sátán korlátozott lény. Azaz, nem mindentudó, nem mindenható, és nem mindenütt jelenvaló, mint Isten. Ez nincs konkrétan kimondva ezekben az ígeversekben, vagy a Biblia más részeiben, de utalás történik rá. Ha ugyanis a Sátán a kezdettől fogva emberölő, akkor korlátozott az erkölcsi életben. Ha hazug, és a hazugság atyja, akkor korlátozott az értelemben. Ha pedig ítélet vár rá, amit Jézus ezután mond, akkor nyilvánvalóan korlátozott a hatalomban, mert nem kerülheti azt el. Így noha ismernünk kell a Sátánt, és óvakodnunk kell tőle, mindazonáltal nem szabad megszokásból úgy gondolnunk a kísértőre, mint aki Istennel egyenrangú gonosz.

Ezt érdemes részletesen is átgondolni. Először is a Sátán nem mindentudó. Isten tud mindent, de a Sátán nem. Mindenekelőtt nem ismeri a jövőt. Kétségtelen, hogy feltételezéseket tehet a jövőt illetően, mert jól ismeri az ember természetét és a történelmi tendenciákat. A médiumok és a jósok úgynevezett kijelentései – mikor nem nyilvánvaló csalások – ebbe a kategóriába esnek. Ez azonban nem az eljövendő valódi ismerete. Azaz, a jóslatok homályosak, és nem helytállóak. Egy alkalommal Isten ezt a kihívást intézte a hamis istenekhez: „21. Hozzátok ide ügyeteket, szól az Úr, adjátok elő erősségeiteket, így szól Jákób királya. Adják elő és jelentsék meg nekünk, a mik történni fognak... Jelentsétek meg, mik lesznek ezután, hogy megtudjuk, hogy ti Istenek vagytok; vagy hát míveljetejéte jót vagy gonoszt, hogy mérközzünk és majd lássuk együtt!” (Ézs41:21-23)

A Sátán nem is mindenható. Azaz, nem tehet meg bármit, amit csak akar, s a hívők esetében csak azt teheti, amit Isten megenged neki. A nagy példa erre Jób története, aki biztonságba volt, míg Isten először lejjebb nem engedte a köré húzott kerítést. Ám ez Isten a Maga érdemleges céljaiból tette és visszatartotta Jóbot attól, hogy vétkezzen.¹⁷⁸

Végül, a Sátán nem mindenütt jelenvaló, ami azt jelenti, hogy nem lehet ott mindenütt, és nem kísérhet egyszerre mindenkit. Isten mindenütt jelenvaló. Ő képes minden Őt segítségül hívót egyszerre megsegíteni. A Sátánnak azonban egyvalakit kell kísértenie egy adott pillanatban, illetve csak egy, vagy több angyalán keresztül tevékenykedhet, akik ma démonok, s vele együtt buktak el. Ennek a ténynek az érdekes következménye az, hogy a Sátán valószínűleg soha nem kísértett téged, vagy bárki számodra ismerős keresztyént. Még a Bibliában is csak nagyon keveseket találunk, akiket a Sátán közvetlenül kísértett. Kit tudsz elképzelni a Sátán által közvetlenül megkísértettnek? Ott volt természetesen Éva, azután Krisztus, és Péter. Olvassuk, hogy a gonosz bement Anániásba, hogy hazudjon a földjének áráról, s bement Júdasba is. De ez minden. Egyszer Pál terveit is akadályozta a Sátán (1Thess2:18), más alkalommal azonban csak az angyala gyötörte (2Kor12:7). Hasonlóképpen, csak alacsonyabbrendű démonok szálltak szembe a Dánielnek kijelentést vivő angyallal (Dán10:13, 20). S jóllehet a 2Kir6:16 sugallhatja, hogy az ördögök hatalmas

¹⁷⁸ Lásd a 95. fejezetet

serege vette körül Elizeust a katonákhoz hasonlóan Dótánban – létszámban felülmúlva az Úr seregeit – de magáról a Sátánról nem olvassuk, hogy közöttük lett volna.

Ez egyszerűen azt jelenti, hogy jóllehet a keresztyénnek soha nem szabad figyelmen kívül hagyni, vagy alábecsülni a Sátánt és a fortélyait, túlbecsülnie sem szabad őt. S mindenekelőtt soha nem szabad ezt úgy megtennie, hogy leveszi a szemét Istenről. Isten a mi erősségünk és tornyunk. Ő korlátozza a Sátánt. S ő soha nem engedi meg, hogy egy keresztyén megkísértessen annál jobban, mint amit képes elviselni, s valóban megadja a kimenekülés útját is ahhoz, hogy elhordozhassa azt (1Kor10:13). Ami a Sátánt illeti, ő majd a tűznek tavában végzi (Mt25:41).

Két út

Két út áll nyitva előttünk. „Van olyan út, mely helyesnek látszik az ember előtt, és vége a halálra menő út.” (Péld14:12) Ez a Sátán útja. S „keskeny az az út, a mely az életre visz” (Mt7:14), ami Isten útja. A két út mindenki előtt kitárul.

Az egyik úton a Sátán ígérget. Mivel azonban ő a hazugság atyja, az ő szava nem megbízható. Bölcsességet kínál, ahogyan Évának is tette: „olyanok léztek mint az Isten: jónak és gonosznak tudói” – de a Sátán bölcsessége ostobasághoz vezet a lelki dolgokban. Szeretetet kínál, de a vége gyűlölet. Azt kínálja, ami kellemes: „a világ minden országát és azok dicsőségét”, de ennek vége kín az őt követők számára.

A másik úton Jézus áll az ígéreteivel. Bizonyos értelemben ezek a Sátán ígéreteinek az ellentétjei. Ő azt mondja: „Vakok vagytok!”, de ad látást, amit a bölcsesség követ. Van gyűlölet-üzenete. „Én gyűlölöm a bűnt”, jelenti ki, de elfordít a bűntől és nagy szeretettel vonz Magához. Végül, figyelmeztet a kínokra. Többet tud mondani a pokolról, mint bárki más a Bibliában. De kellemességet kínál azoknak, akik őt követik. Minden útja „gyönyörűséges”? és „és minden ösvényei: békesség” (Péld3:17). Követed majd őt? Odaszánod maga Neki, mint Megváltódnak.

109. fejezet: Az utolsó ellenség, Jn8:51

51. Bizony, bizony mondom néktek, ha valaki megtartja az én beszédemet, nem lát halált soha örökké.

Nemrég kaptam egy levelet egy nyolcvanegy éves asszonytól, aki félt a haláltól. Keresztyén volt, és valószínűleg kevésbé kellett volna félnie, ahogyan közeledett földi életének végéhez. Ám még mindig félt, és így nyíltan kifejezte azt, amit mások is éreztek, de amiről nem beszéltek. A félelmére tekintettel kiváltság volt megmutatni neki, hogy a lelki halál legyőzhető, s még a fizikai halál is teljesen átalakítható a keresztyének számára.

A félelem a haláltól mélyen benne van sok ember szívében, néha azonban nem olyan mélyen. A Biblia ezt mondja: „por vagy te s ismét porrá leszel” (1Móz3:19). A halált ellenségnek nevezi. „Mint utolsó ellenség töröltetik el a halál” mondja Pál a témában a korinthusbelieknek írott első levélben. A költők könnyűvé tehetik a halált, ahogyan James Russell Lowell, aki a halált így nevezte: „szép, mint egy barát lábai, melyek az üdvözlésünkre sietnek utazásunk végén”. De Francis Bacon közelebb járt az igazsághoz, mikor azt mondta, hogy „az emberek úgy félnak a haláltól, mint a gyerekek a sötétségtől”. Dr. Samuel Johnson, a szótárszerkesztő kifejezte azt, amit sokan éreznek, mikor egy barátja haldoklásával szembesült. „Ennek az utolsó összecsapásnak a látványától olyan benyomásom támadt, amit előzőleg soha nem ismertem: az indulatok zűrzavarát, a fájdalom szörnyű csendességét, egy névtelen, ködös terrort.”

Mennyire vigasztaló a félelmeink fényében Jézus ama ígérete, melyet épp most tanulmányozunk! Az ő pontos szavai ezek: „Bizony, bizony mondom néktek, ha valaki megtartja az én beszédemet, nem lát halált soha örökké” (Jn8:51). Ez hatalmas ígéret, és három részletben vizsgálható meg. Először, a feltétel, amitől az ígéret függ, másodszor maga az ígéret, harmadszor a bizonyosság, amely miatt bízhatunk az ígéretben.

A feltételek

Az első dolog a feltétel, melytől függ az ígéret – „ha valaki megtartja az én beszédemet”. Ez azért feltétel, mert mikor Jézus elkezdte a mondanivalóját a „ha” kifejezéssel, azzal jelezte, hogy valamit meg kell tennünk, s utána következik az ígéret.

Természetesen örülnünk kell annak, hogy úgy fogalmazta meg, ahogy. A „ha valaki megtartja az én beszédemet” ígéret ugyanis mindenféle emberre vonatkozik. Ami ennek a feltételnek a kikötését illeti, ahhoz képes a férfiak, vagy nők egyéb jellemzői viszonylag lényegtelenek. Valaki lehet viszonylag gyenge a hitben, így gyakorta kételkedhet a lelki dolgok valóságában, de ha megtartja Krisztus beszédét, soha nem lát halált. Lehet annyira félénk, vagy ijedős, hogy fél kifejezni azt, amit ténylegesen hisz a szívében, de ha megtartja Krisztus beszédét, soha nem lát halált. Lehet nagy bűnös azt megelőzően, hogy Krisztus megtalálta és megmentette őt. S lehet nagyon becsületes ember, sőt bizonyos fokig el is töltheti a büszkeség a saját eredményei alapján, de ha megtartja Krisztus beszédét, soha nem lát halált. Ez a lényeg, s emiatt ismétlem én is. A feltétel: „ha valaki megtartja az én beszédemet”. Megtartottad? Megtartod? Ha igen, soha nem látsz halált.

El tudom képzelni, hogy valaki ezt mondja: „De mit jelent megtartani Krisztus beszédét?” Jó kérdés, és érdemes megmagyarázni. Több dolgot is jelent.

Először is azt jelenti, hogy *meg kell hallanod Krisztus beszédét*, azaz értelemmel kell hallgatnod. Valóban, miképpen tarthatná azt meg valaki anélkül, hogy értelemmel meghallgatná, mit is jelent? Világos, hogy ez benne foglaltatott Krisztus gondolkodásában, mert az 5. fejezet ezzel majdnem teljesen párhuzamos igeversében konkrétan ki van jelölve.

Ott ezt olvassuk: „Bizony, bizony mondom néktek, hogy a ki az én beszédemet hallja és hisz annak, a ki engem elbocsátott, örök élete van; és nem megy a kárhozatra, hanem átalment a halálból az életre.” (24. vers)

Hadd szemléltessem, mi foglaltatik benne Krisztus beszédének a megtartásában. Évekkel ezelőtt Dennis Cochrane, misszionárius az új-guineai duna-pogaya indiánoknál, keresett egy szót a duna-pogaya nyelvben, ami közvetíthetné azt, amit a Biblia ért a hit szó alatt. A duna-pogaya indiánoknak volt szavuk a hitre, de az nem foglalta magában a szükséges cselekedetet. A hit hiedelem Istenben és az annak megfelelő cselekvés. Azt a szót leszámítva nem nagyon látszott más szavuk, ami a cselekvést is magában foglalta volna. Végül, miközben egy sor duna-pogaya mesét jegyzett le a misszionárius azért, hogy jobban megismerkedjen a nyelvvel, eljutott egy történethez, amelyben egy mókushoz hasonló apró állatot egy kutya felkergetett egy fára. „Most megfoglak”, mondta a kutya. A mókus nem ijedt meg, mert tudta, hogy a kutya nem képes fára mászni. A történet elismerte, hogy a mókus hallotta a fenyegetést, de ez olyasféle meghallás volt, ami a mókusnak az egyik fülén be, a másikon kiment. Néhány további fenyegetés után a kutya végül azt mondta: „Jól van. Megyek és megkeresem a barátomat...”, és itt egy fára mászni képes állatot említett. Itt a történet szerint a mókus másképp értette a mondást. Most az ige szó szerint ezt jelenti: „A mondás bement a füleibe”. Célba ért. Ennek eredményeképpen a mókus azonnal elindult az erdő másik részébe, mikor a kutya elment a fára mászni tudó barátjáért. S az utóbbi szó volt az, amit Cochrane használt a „hitre”, mert ez jelentette azt, hogy „értelemmel hallgatni és ennek megfelelően cselekedni”.

Nekünk is hasonlóképpen kell megtartanunk Krisztus beszédét. Meg kell hallanunk, és engednünk kell, hogy belesüllyedhessen az értelmünkbe.

Másodszor, Krisztus beszédének megtartása azt is jelenti, hogy odaszánjuk magunkat Neki, vagyis hiszünk Benne. Ez benne foglaltatik az 5. fejezet versében is, ahol ez áll: „Bizony, bizony mondom néktek, hogy a ki az én beszédemet hallja és hisz annak, a ki engem elbocsátott, örök élete van”. Hinni Krisztusban nemcsak annyi, mint hallgatni Őt abban az értelemben, amiben magyaráztam, s elismerni, hogy amit mond, az igaz. Ez jó. Ezt kell tennünk. De ez nem elég. Még az ördögök is hisznek ebben az értelemben, mert a Biblia elmondja, hogy hisznek és rettegnek. Ennél egy lépéssel tovább kell mennünk – először hinni Őt, majd hinni Benne azzal, hogy ténylegesen odaszánjuk magunkat Neki az üdvösségre. Szemléltetésképpen mondhatjuk, hogy ez olyan, mint annak a lánynak a hite, aki nemcsak hisz egy fiatalember szavának, de beleegyezik, hogy hozzá menjen feleségül.

Végül, Krisztus beszédének megtartása nyilvánvalóan jelenti az *engedelmességet* Neki. S valóban ez a „megtartja” szó elsődleges jelentése ebben a mondatban. A második ide vonatkozó jelentése egy rab őrzése. Így Krisztus beszéde megtartásának (és az annak való engedelmességnek) a teljes jelentése az, hogy oly gondosan ügyelünk arra, mint ahogyan ügyelne valaki egy gondjaira bízott bűnözőre. Megtartod Krisztus beszédét ebben az értelemben? Hallod az Ő beszédét, hiszel abban és engedelmeskedsz az utasításainak? Ha nem akkor itt meg kell állnod, és meg kell vizsgálnod a kapcsolatodat Vele. Mert csak és kizárólag azokra vonatkozik az ígélet, akik mindezeket megteszik.

Az ígélet

Ez elvezet minket magához az ígérethez: „nem lát halált soha örökké”. Mit jelent ez? Nyilvánvaló, hogy nem elsősorban a fizikai halálra vonatkozik. Maga Jézus is meghalt ugyanis, s azóta minden követője is. Igaz, hogy egyesek még ebben az értelemben sem látnak soha halált, mert akik még élnek Krisztus visszatértekor, nem fognak meghalni. Ám ők nagyon kevesen vannak létszám szerint a többiekhez viszonyítva, s a létszámtól függetlenül is világos, hogy Jézus nem elsősorban a fizikai halálról beszél ezekben a szavaiban. Itt ismét

segítségünkre lehet a párhuzamos igevers a János 5-ből. Ott a „nem lát halált” kifejezésnek az „örök élete van; és nem megy a kárhozatra, hanem általment a halálból az életre” szavak felelnek meg. Más szavakkal, ez elsősorban a lelki halálra vonatkozó utalás, s az ígélet az, hogy aki megtartja Krisztus beszédét, az soha nem tapasztalja meg azt a végső halált, ami Isten ítéletének következménye.

Ez akkor válik világosabbá, mikor felfogjuk, hogy a halál elválasztás. A fizikai halálban a lélek válik el a testtől. A lélek eltávozik, a test visszamarad. A lelki halálban a lélek válik el Istentől. A második a legfélelmetesebb.

De ez az, amit Jézus elvett mindazoktól, akik hisznek Benne. Eltekintve az Ő halálától, mindenkinek meg kell tapasztalnia a halált ebben az értelemben. A Biblia azt mondja: „a mely lélek vétkezik, annak kell meghalni” (Ezék18:4, 20). S ezt is mondja: „a bűn zsoldja halál” (Rm6:23). Ez a halál elkülönülés Istentől. Ez a bűnünk közvetlen és elkerülhetetlen következménye. Mikor azonban az Úr Jézus Krisztus elvette tőlünk ezt az elkülönülést a sötétség óráiban, mikor a kereszten függött, akkor ezt a halált örökre eltörölte mindazok számára, akik hisznek Benne. Most már azoknak, akik Benne bíznak, nem kell többé az ettől a haláltól való félelemben élniük. Épp ellenkezőleg, többé nem tekintenek a halálra, mint elkülönülésre Istentől, együtt éneklik Pállal: „Halál! hol a te fullánkod? Pokol! hol a te diadalmad?” (1Kor15:55)

S mondjuk ki azt is, hogy a megmenekülés a második (vagyis a lelki) haláltól megváltoztatja azt is, ahogyan az első (vagyis a fizikai) halálra nézünk. Miért? Ezért: Ha ugyanis a sír nem az ítélet félelmét, az Istentől való örök törvényszéki elkülönülést tartogatja, akkor nem mást tartogat, mint a Vele való teljes egyesülést. S ezt jelenti az, hogy a halál nyereség, amint Pál mondja a filippibelieknek. Kikerülni ebből az életből annyi, mint Istennél lenni. Így kísérheti a tényleges fizikai halált fájdalom, abban mindig megvannak a dicsőség és a hazamenetel felhangjai. Amikor D. L. Moody haldoklott, ezt mondta: „Ez a halál? Ez nem rossz: ez nem a siralomvölgy. Ez az üdvösség. Ez dicsőség.” Mások is hasonló bizonyosságot tettek. Krisztus halála miatt nem maga a halál, csak annak az árnyéka az, ami megéri a keresztyéneket.

A bizonyosság

Végül, szeretném, ha fontolóra vennénk azt a bizonyosságot, amit Jézus ad azért, hogy bízzunk a szavaiban. Ez az igevers elején olvasható. A Károli-fordítás szerint: „Bizony, bizony”. A görögben a szavak: „Ámen, ámen”.

Az „ámen” szót majdnem minden nyelvben megtalálhatjuk, az egyike azon keveseknek, mely ebbe a kategóriába sorolható. Eredetileg a „kézzel támogatni”, vagy „hordozni” jelentésű héber igéből származik. Tárgyatlan alakjában a jelentése „ami támogatott”, vagy „ami meg van támasztva”. Ebből származik a „szilárd”, vagy „rendíthetetlen” jelentése. A szó az eredeti értelmében az Ézs22:23-ban szerepel, ahol olyan helyet jelent a falban, ahová egy szeg beverhető.

Idővel, különösen a bibliai nyelvezetben az „áment” kétféleképpen használták, melyek azóta dominánssá váltak. Először is a szót Istennel kapcsolatosan, az egyik attribútumaként alkalmazták. Ez természetesen nem meglepő, hiszen a szó jelentése „rendíthetetlen”, s Istenre vonatkozóan ez teljesen természetes. Látjuk tehát Istent, mint Áment, vagy egyes változatok szerint, mint igazságot emlegetni. Ézsaiás idézi Istent, mikor azt mondja egy ítéletes prófécia és az övéi iránti hűség vonatkozásában az alábbiakat mondja: „Hogy a ki magát áldja e földön, áldja magát az igaz Istenben, és a ki esküszik e földön, esküdjék az igaz Istenre, mert elfeledvék a régi nyomorúságok, és mert elrejtvék szemeim elől” (Ézs65:16). Ámennek lenni, vagy hűségesnek lenni Isten egyik nagy jellemzője.

A szó második használata a legáltalánosabb. Ez fejezi ki a férfiak és nők konkrét egyetértését azzal, amit Isten mond. Azaz, mikor a törvényt felolvasták Izraelnek egy formális nagygyűlés során a Gerazim és Ebál hegyekről nem sokkal a Kánaán elfoglalása után, azt olvassuk, hogy az egész nép „ámennel” válaszol. S így fejezzük be mi is az imáinkat, mert ezzel fejezzük ki a konkrét egyetértésünket azzal, ami elhangzott, egyben újra megerősítjük az Isten ígéreteibe vetett hitünket.

Mikor rátérünk az „ámen” újszövetségi használatára, látjuk, hogy mindezek a jellemzők megvannak, de valamennyivel többet is találunk. Ez a valamennyivel több rendkívül fontos Jézusnak a János evangéliumában feljegyzett szavainak vonatkozásában. Az Újszövetségben a szó 127 igeversben szerepel, némelyekben többször is, mert Jézus gyakorta ismételte ezt a szót, mikor használta. Ezek közül hetvenöt esetben az „ámen” szó a mondat elején szerepel, és – ez benne az új – Isten az, Aki beszél. A negyvennyolc további esetben az „ámen” a mondat végére kerül, s ilyenkor mindig ember beszél. Ez hatalmas dolog, mert azt jelenti, hogy mikor Isten beszél, a megjegyzéseit annak bizonygatásával kezdi, hogy amit mond az igaz. „Ünnepélyesen kijelentem, hogy amiről beszélek, az igaz”, mondja Isten. Miután szólt, az Ő népe mintegy visszhangként használja az „ámen” szót, ami alatt ezt értik: „Elismerjük, és hisszük, hogy Isten hűséges”.

Isten igazsága az alapja minden igazságnak, és minden életnek. A felépítmény az Ő megbízhatóságába vetett hitünk. Azt mondja: „Ámen”, s mi visszhangozzuk: „Ámen, ámen”.

„Én az igazat [a görögben szó szerint: Ámen, ámen] mondom néktek, hogy mindaz, a ki bűnt cselekszik, szolgálja a bűnnek”, mondta néhány verssel ez előtt Jézus (8:34). Halljuk az Ő kijelentését, és a szívünk szomorúan visszhangozza: „Ámen, ámen”. Jézus mondja: „Én az igazat [a görögben szó szerint: Ámen, ámen] mondom néktek: Ha nem eszitek az ember Fiának testét és nem iszjátok az ő véré, nincs élet bennetek” (6:53). Mi válaszolunk: „Ámen, ámen”. „Én az igazat [a görögben szó szerint: Ámen, ámen] mondom néktek, hogy én vagyok a juhoknak ajtaja” (10:7). „Én az igazat mondom néktek, hogy a ki az én beszédemet hallja és hisz annak, a ki engem elbocsátott, örök élete van; és nem megy a kárhozatra, hanem általment a halálból az életre” (5:24). „Én az igazat mondom néktek, ha valaki megtartja az én beszédemet, nem lát halált soha örökké” (8:51). Ezekre a nagy mondásokra visszhangozza a szívünk: „Ámen”.

Egy végső vers írja le az eredményét ennek a nagy Ámennek, ami Istennel kezdődik, és a mi szívünk válaszol rá. Az Ézs28:16-ben olvassuk: „Ímé, Sionban egy követ tettem le, egy próbakövet... a ki benne hisz, az nem fut!” Az utolsó kifejezés, a „nem fut”, valójában azt jelenti: „nem zavarodik össze és ezért nem szalad el”. Az ígéret arra vonatkozik, hogy aki Krisztusban hisz, az ezt nem teszi. „De mi köze ennek az általunk tanulmányozott témához?” Nos az a köze, hogy a „hisz” szó eredetije valójában az „ámen”, annak igei formája. Így Isten valójában azt mondja, hogy aki az ámenjét az igazság Isten általi kijelentésébe veti, az nem zavarodik majd össze, és nem fogja menekülőre.¹⁷⁹

„Ámen”, mondja Isten, amint lefekteti az alapokat. „Ámen”, mondja az Ő népe, amint arra építkeznek. Ez a keresztyén élet minden dolgába vetett bizonyosság és a meggyőződés titka, beleértve a halállal, az utolsó ellenséggel történő szembesülést is. „Én az igazat mondom néktek, ha valaki megtartja az én beszédemet, nem lát halált soha örökké.” Ámen, és ámen.

¹⁷⁹ Ezt az anyagot Donald Grey Barnhouse *God's Glory* című művének „ámennel” kapcsolatos elemzéséből vettük át (Grand Rapids: Eerdmans, 1964), 116-121. oldal

110. fejezet: Krisztus és Ábrahám, Jn8:52-56

52. Mondának azért néki a zsidók: Most értettük meg, hogy ördög van benned. Ábrahám meghalt, a próféták is; és te azt mondod: Ha valaki megtartja az én beszédemet, nem kóstol halált örökké.

53. Avagy nagyobb vagy-é te a mi atyánknál Ábrahámnál, a ki meghalt? A próféták is meghaltak: kinek állítod te magadat?

54. Felele Jézus: Ha én dicsőítem magamat, az én dicsőségem semmi: az én Atyám az, a ki dicsőít engem, a kiről ti azt mondjátok, hogy a ti Istenetek,

55. És nem ismeritek őt: de én ismerem őt; és ha azt mondom, hogy nem ismerem őt, hozzátok hasonlóvá, hazuggá leszek: de ismerem őt, és az ő beszédét megtartom.

56. Ábrahám a ti atyátok örvendezett, hogy meglátja az én napomat; látta is, és örült.

Közeledünk annak a beszélgetésnek a végéhez, ami Jézus és korának vallási vezetői között zajlott, ami János evangéliumának 8. fejezetében van feljegyezve. Következésképpen közeledünk János evangéliumának egyik nagyon fontos szakasza végéhez is.

János evangéliumának nyitó fejezetei (1-4. fejezetek) főleg az Úr Jézus Krisztus bemutatására szolgáltak. Azokban a fejezetekben Jézust a saját korának emberei jórészt kedvezően fogadták, legalábbis nem volt ellenséges reakció. A mostani szakaszban (5-8. fejezetek) ez a kezdetben nyílt fogadtatás elkezdett egyre növekvő gyűlöletté változni a vezetők részéről, amint láttuk. Így ezek a fejezetek a szombattal kapcsolatos vitával kezdődtek, és azzal a beszélgetéssel végződnek, melyek a János evangéliumának most tanulmányozott 8. fejezetében van feljegyezve.

Ebben a beszélgetésben a vezetők egyre jobban kinyilvánították a Jézussal szembeni ellenségességüket. A maga részéről Jézus egyre világosabban fejezte ki magát a valódi leszármazásukat illetően. Mindkét esetben a beszélgetés Ábrahám személyisége és példája körül forgott, így Ábrahámot a vallási vezetők, vagy Jézus tizenegy alkalommal említették. Kétszeresen is figyelemre méltó, hogy sehol máshol nincs megemlítve János evangéliumában.

Ábrahám neve először a 33. versben szerepel. A vezetők tettek egy kijelentést. Ez mondták: „Ábrahám magva vagyunk”, s ez azt jelentette, hogy az üdvbizonyosságukat az Ábrahámmal fennálló rokoni kapcsolatukra alapozták. Isten megígérte, hogy megáldja Ábrahámot és az ő magvát, s ők az ő magva voltak fizikailag. „Így hát”, gondolták, „áldottak vagyunk, és semmi felől sem kell aggodalmaskodnunk”. Az efféle téves lelki gondolkodással szemben mutatott rá arra Jézus, hogy Istennél nem a fizikai, hanem a lelki leszármazás számít. A kérdés, amit feltett, így hangzott: „Lelkileg vagytok Ábrahám leszármazottai? Azt teszitek, amit Ábrahám tett?”

Ez a dolog különösen szembeszökő a most vizsgált versekben. Ezek különösen is Ábrahám példájának tanulmányozására sarkallnak. Tegyük fel, hogy nem a fizikai leszármazás a fontos. Tegyük fel, Istent nem nyűgözik le a családfák. De akkor mi számít Nála? Vagy jobb kifejezésekkel élve, mi Istennek tetszőt cselekedett Ábrahám? Ennek, és más igeszakaszoknak az alapján mondhatjuk: (1) Ábrahám az isteni elhívást a földi tisztesség fölé helyezte, (2) Ábrahám a körülmények ellenére hitt Istennek, és (3) Ábrahám a végső reménységét az Úr Jézus Krisztus eljövetelébe vetette és örvendezett az Ő eljövetelének.

Isten elhívása

Először is tehát Ábrahám az Isten elhívását a földi tisztesség fölé helyezte. Volt tisztesség, amit megszerzett ebben az életben, mert Ábrahám gazdag, és kétségtelenül

kiemelkedő személyiség volt először a kaldeus Úr városában, majd utána Háránban is. Ez azonban nem fogta vissza őt. Mikor Isten elhívta, azonnal maga mögött hagyta a múltat, és elindul az Isten által neki mutatott föld felé.

A történetet a Genézis 12. fejezete az alábbi szavakkal mondja el: „És monda az Úr Ábrámnak: Eredj ki a te földedből, és a te rokonságod közül, és a te atyádnak házából, a földre, a melyet én mutatok néked. És nagy nemzetté tészlek, és megáldalak téged, és felmagasztalom a te nevedet, és áldás leszesz. És megáldom azokat, a kik téged áldanak, és a ki téged átkoz, megátkozom azt: és megáldatnak te benned a föld minden nemzetségei. És kiméne Ábrám, a mint az Úr mondotta vala néki, és Lót is kiméne ő vele: Ábrám pedig hetvenöt esztendő vala, mikor kiméne Háránból.” (1Móz12:1-4)

Ez a téma nagyon illik János evangéliuma 8. fejezetének témájához, de ahhoz a nagyobb problémához is, hogy az emberek többsége miért vonakodik elfogadni Jézus Krisztust a Megváltójuknak. Itt voltak azok a kiemelkedő vallási személyek, akik buzgón igyekeztek megtartani a saját tisztességüket. S itt volt Jézus, Akit Isten oly módon tisztelt, amihez képest az ő földi tisztességük csiricsárá semmiségnek tűnt. Nekik volt tisztességük, de Ő az igazságot beszélte. Volt hatalmuk, de Ő képes volt látóvá tenni a vakot, és járóképessé a bénát. Emellett úgy tisztelte Istent, hogy ismerte Őt és engedelmeskedett Neki (55. vers).

„Kinek képezed magad?”, kérdezték amazok. Ezt a kérdést sértő módon tették fel, mert arra céloztak, hogy tévesen teszi Magát nagyobbá Ábrahámnál, az ősatyjuknál, vagy az őt követő profétáknál.

Jézus így válaszolt: „Ha én dicsőítem magamat, az én dicsőségem semmi: az én Atyám az, a ki dicsőít engem, a kiről ti azt mondjátok, hogy a ti Istenetek, és nem ismeritek őt: de én ismerem őt; és ha azt mondom, hogy nem ismerem őt, hozzátok hasonlóvá, hazuggá leszek: de ismerem őt, és az ő beszédét megtartom” (54-55. versek).

Ezeket a embereket a földi tisztesség foglalkoztatta. Ezzel a háttérrel szemben válik Ábrahám egy olyan ember példájává, aki csak az Istentől származó tisztességet keresi. Mennyire bölcs dolog ez! Minden valódi tisztességnek Istentől kell származnia: minden más tisztesség értelmetlen és mulandó. Erről ír Barclay lényegbevágó módon: „Nem nehéz önmagunkat tisztelni. Bárki nagyon könnyen körülveheti önmagát szintetikus dicsfényvel. Ez nagyon könnyű – valójában végzetesen könnyű – sütkérezni a saját jóváhagyásunk napfényében. S nem túl nehéz kivívni az emberek tiszteletét sem. A valódi tisztesség azonban az a tisztesség, amit csak az örökkévalóság képes feltárni, s az örökkévalóság ítéletei nem a mulandóság ítéletei.”¹⁸⁰

Miképpen vonatkozik mindez ránk? Ezen a módon: mikor egy keresztyén elindul, hogy Ábrahámhoz hasonlóan kövesse Isten elhívását az életében, természetesen fog hallani elcsüggesztő szavakat a világtól: „Minek akarod ezt tenni?”, kérdezik majd tőle. „Honnan tudod, hogy misszionáriussá kell válnod? Gondolj azokra a jó időszakokra, amiket fel kell adnod. Nem tudod, hogy soha nem boldogulsz így ebben az életben?” A megjegyzések sora végtelen hosszú. A keresztyénnek azonban egyszerűen ezt kell mondania: „Ez vagy igaz, vagy nem. Nem tudom. Azt azonban tudom, hogy elhatároztam: Isten elhívását a földi tisztesség fölé helyezem”.

Ez volt Ábrahám példája. S ezért dicsérte őt Isten. „Hit által engedelmeskedett Ábrahám, mikor elhívatott, hogy menjen ki arra a helyre, a melyet örökölendő vala, és kiméne, nem tudván, hová megy. Hit által lakott az ígélet földén, mint idegenben, sátorokban lakván Izsákkal és Jákóbbal, ugyanazon ígéletnek örökös társaival. Mert várja vala az alapokkal bíró várost, melynek építője és alkotója az Isten.” (Zsid11:8-10)

¹⁸⁰ Barclay, *The Gospel of John*, 2. kötet, 39. oldal

A körülmények feletti hit

Másodszor, Ábrahám a körülmények ellenére hitt Istenben, pedig ezek nehéz körülmények voltak. Először is, Ábrahám új hazáját éhség sújtotta. A Biblia azt mondja, hogy ez az éhség „nagy” volt. Ekkor Ábrahám nem cselekedett túl jól, mert elhagyta az ígéret földjét, és Egyiptomba ment. Azonban fokozatosan megtanult Istenben bízni az efféle megtapasztalásokon keresztül. Voltak azután családi problémái is, az egyikben Lót, az unokaöccsét elvált Ábrahámától, és a jó földet választotta magának, míg Ábrahámnak a kevésbé vonzó, hegyes vidék jutott, de akkor is közelebb húzódott Istenhez. Ott volt a fosztogató sivatagi bandák állandó veszélye. Egy alkalommal négyen közülük összeálltak, és megtámadták Szodoma völgyének városait, aminek során sikeresen fogságba hurcolták Lót, és a családját. Ábrahám követte ezeket a királyokat, és visszaszerezte mind a családot, mind a zsákmányt. Mindezekben a próbákban Ábrahám hite a körülmények ellenére növekedett.

De mesze a legnagyobb próbája volt Ábrahám hitének – amelyikben a hite a legfényesebben ragyogott fel ebben az időszakban – az Isten kihívása, melynek során azt a felszólítást kapta, hogy higgye el: Ő képes neki fiát adni. Ez először nem tűnt olyan ígéretnek, ami nagy hitet igényelt volna, mert várható volt, hogy Ábrahámnak lesznek gyermekei. De aztán, ahogyan múltak az évek, és a gyermek váratott magára, ez egyre problematikusabbá vált. Természetesen felmerült az utódlás problémája. Ki fogja örökölni Ábrahám nagy gazdagságát? Egy ideig Ábrahám azt hitte, hogy a vagyona a szolgájára, a damaszkuszi Eliézerre száll, de Isten megmutatta neki, hogy nem Eliézer az örökös. Akkor Ábrahám hite egy időre megcsúszott, és elkezdte a reménységét Ismáelbe vetni, abba a fiába, aki az ágyasától született neki nyolcvanhat éves korában. Még imádkozott is Istenhez, hogy fogadja el Ismáel örökösként – „Vajha Ismáel élne te előtted”. De Isten azt válaszolta, hogy nem Ismáel lesz az örökös. A fiú, akire az ígéret száll, az agg pátriárka és felesége, Sára közös gyermeke lesz.

Végül Ábrahám elérte a kilencvenkilenc éves életkort. Sára is mintegy kilencven éves volt, s erre az időre az ígéret, mely szerint közös gyermekük lesz, látszólag lehetetlenné vált. Mégis ott volt az ígéret. Isten *megígérte*. Ábrahám pedig hitt Istennek. Isten megváltoztatta a nevét Ábrámról (ami azt jelenti: „sokak atyja”) Ábrahámra, (ami azt jelenti: „hatalmas tömeg atyja”). Ezután egy éven belül ez be is következett, mert Izsák, az ígéret fia és az Úr Jézus Krisztus őse csodálatos módon megszületett.

A Biblia beszél Ábrahám megtapasztalásáról ebben az időszakban, mikor ezt mondja: „És hitében erős lévén, nem gondolt az ő már elhalt testére, mintegy százesztendősi lévén, sem Sárának elhalt méhére. Az Istennek ígéretében sem kételkedett hitetlenséggel, hanem erős volt a hitben, dicsőséget adván az Istennek, és teljesen elhitte, hogy a mit ő ígért, meg is cselekedheti.” (Rm4:19-21).

Ha hiszel az Úr Jézus Krisztusban, akkor te és én a szuverén Istenbe vetett hitben osztozunk. Ő felügyel minden dolgot. Ő jobba teheti a körülményeidet, ha így látja jónak. Eltávolíthatja az akadályokat. Képes elsimítani a nehézségeket. Ha azonban nem teszi ezt meg, akkor céllal cselekszik, s bíznod kell benne. E célok egyike az, hogy megtanítsa *bízni* téged Önmagában, amit soha nem tennél meg, ha az életedben mindig minden kellemes és az életutad mindig könnyű lenne.

Krisztus napja

Végül, Ábrahám a reménységét Jézus Krisztus eljövételébe vetette és örvendezett annak az eljövételnek. Jézus jelzi ezt, mikor az alábbiakat mondja: „Ábrahám a ti atyátok örvendezett, hogy meglátja az én napomat; látta is, és örült” (56. vers).

El kell ismernem, hogy ezt az igeverset nehéz megérteni, és nagyon sokféleképpen is értelmezték. Az egyik népszerű értelmezés azt feltételezi, hogy Jézus csak annyit értett alatta, hogy Ábrahám a szavak elhangzása idején már a Paradicsomban élt és örült Krisztus szolgálatának. A probléma ezzel a nézettel az, hogy a vita tárgya nem Ábrahám folytatólagos tudata a síron túl, hanem inkább Krisztus preegzisztenciája. Az egyik következő igeversben ugyanis ezt mondja: „Mielőtt Ábrahám lett, én vagyok”. Emellett ha Krisztus azt akarta volna mondani, hogy Ábrahám még mindig él és örül az Ő születésének és szolgálatának, akkor sokkal természetesebb lett volna a számára jelen időt használni az igékkel („Ábrahám a ti atyátok örvendezik, hogy látja az én napomat: látja és örül”). Jobbnak látszik tehát mindezt olyasvalamire vonatkoztatni, ami Ábrahám napjaiban történt Ábrahámmal, semmint valami Krisztus szolgálatával egyidős dologra.

A látás visszahelyezése Ábrahám saját korába önmagában azonban még nem oldja meg a problémát. A legtöbb rabbi ugyanis megtette ezt – azaz beszéltek a Messiás látványáról, amit Ábrahám feltételezetten láthatott – de mégsem tudtak megegyezni abban, hogy ez miképpen történt meg. Egyesek az Isten által Ábrahámnak tett eredeti ígérettel kezdték, amit az 1Móz12:3 jegyez fel: „megáldatnak te benned a föld minden nemzetségei”. Ők azt tanították, hogy mikor ez adatott Ábrahámnak, akkor ő tudta: az eljövendő Messiásra vonatkozik, és ekképpen örvendezett Isten ígéretének.

A második nézet Izrael jövőjének a látomásával kezdi, amit az 1Móz15:8-12 jegyez fel, s feltételezik, hogy ez kiterjed a Messiás eljövetelére is. Két további nézet pedig a Szentírás félreértelmezésén alapszik. Az egyik az 1Móz17:7-ben szereplő nevetést – amikor Isten fiút ígér az agg Ábrahámnak és Sárának – nem a hitetlenkedés nevetésének tartja, hanem az örömének, hogy Izsák születése elvezet majd Izrael Szabadítójának a megszületéséhez. A másik nézet az 1Móz24:1 szó szerinti olvasatát („Ábrahám pedig vén élemedett ember vala”, szó szerint „belépett a napokba”) használta annak alátámasztására, hogy látta a jövőt. Ezek a nézetek furcsáknak tűnnek a számunkra, s valóban azok is. Ezek aligha meggyőzőek, amint azt Leon Morris, aki sok efféle anyagot feljegyez a János evangéliumához fűzött kommentárjában, el is ismeri.

Azonban ez minden? Többet nem is lehet mondani? Hiszem, hogy lehet többet mondani, mert Ábrahámnak a Krisztus napjával kapcsolatos látomásának alkalma úgy érzem, megtalálható Izsáknak a Mórija hegyén történt feláldozás történetében, ahol Ábrahám új módját tanulhatta meg annak, ahogy „az Isten gondoskodik”. Isten eljött Ábrahámhoz, és azt mondta neki, hogy vegye a fiát, az ígéret örökösét, és áldozza őt fel egy háromnapos járóföldre levő hegyen. Rettenetes küzdelem lehetett az idős ember számára aznap eset, mikor küzdött Isten parancsával, de valamikor az éjszaka során mégis megtalálta a megoldást. Tudta, hogy engedelmeskednie kell Istennek, bármennyire rossznak is tűnik az, de azt is tudta, hogy Isten állja a szavát, és elszánta Magát egy nagy nemzet létrehozására Izsákon keresztül. Izsáknak ekkor még nem voltak gyermekei. Így ha Isten azt mondta Ábrahámnak, hogy ölje meg Izsákot, akkor Isten, aki megtette a csodát Izsák megszületésekor, most ismét csodát készül tenni a halálakor. Más szavakkal, egy feltámadás volt készülőben.

Ez természetesen szokatlanul hangzik, mert nem túl sokan hallották még ezt a történetet ily módon tanítani. Mégis biblikus tanítás, mert a történet azt jelzi, hogy Ábrahám azt várta: Izsákkal együtt fog visszatérni a hegyről (1Móz22:5). Sőt, a zsidókhoz írott levél szerzője konkrétan kijelenti, hogy „hit által áldozta meg Ábrahám Izsákot, próbára tétetvén, és az egyszülöttet vitte áldozatul, ő, ki az ígéreteket nyerte, a kinek meg volt mondva: Izsákban neveztetik néked mag. Úgy gondolkozván, hogy az Isten a halálból is képes feltámasztani, miért is őt példaképpen visszanyerte.” (Zsid11:17-19) Ábrahám hitte, hogy Isten csodát készül tenni Izsák visszahozatalával a halálból – pontosan azt a csodát, amit az Atya tett Krisztussal, a Fiúval, amint azt a zsidókhoz írott levél fenti igeverseinek speciális nyelvezete is mutatja.

Azonban még ez sem minden. Mikor ugyanis a próba véget ért, s Isten beavatkozott Izsák megmentése végett és egy kost biztosított az áldozathoz a fiú helyett, Ábrahám örvendezett, és a helyet a Jahve Jire névvel illette, ami azt jelenti: „az Úr gondoskodik” (1Móz22:14). Korábban, mikor felfelé másztak a hegyre, s Ábrahám ezt mondta a szolgáinak, az jelenthette azt, hogy „az Úr gondoskodik Izsák feltámadásáról”. Most viszont csak azt jelenthette, hogy Isten, aki gondoskodott egy kosról Izsák halálát helyettesítendő, egy napon majd a saját Fiát adja tökéletes helyettesítőként és áldozatként a mi üdvösségünkért.

Ebben a pillanatban hitem szerint Ábrahám világosan látta Jézus eljövetelét, beleértve a halálának és a feltámadásának a jelentését, és örvendezett ennek az eljövetelnek.¹⁸¹

Egy példa

Ábrahám ugyanúgy tekinthető példának a számodra, mint bármely istenfélő ember. Ezért felmerül a kérdés: Azt teszed, amit Ábrahám tett? Konkrétabban: (1) Isten elhívását a földi tisztesség fölé helyezed? (2) Hiszel Istenben a körülmények ellenére? (3) Abba a ténybe veted a reménységedet, hogy Jézus eljött a Földre, és meghalt érted, s örvendezel ennek az eljövetelnek? Semmiféle fizikai leszármazás Ábrahámtól, vagy bárki más kegyes embertől nem fog megmenteni. Csak az ment meg, ha teszed, amit Ábrahám tett. Ábrahám Istenének kell a te Istenednek is lenni.

¹⁸¹ Ábrahám történetét részletesebben lásd a Jn6:22-27 magyarázatánál. Szintén részletesebben tárgyalja a Jn3:16-hoz fűzött magyarázat, valamint a szerző *Ordinary Men Called by God (Isten által elhívott közönséges emberek)* című műve.

111. fejezet: Jézus vajon Isten? Jn8:57-59

57. Mondának azért néki a zsidók: Még ötven esztendő nem vagy, és Ábrahámot láttad?

58. Monda nékik Jézus: Bizony, bizony mondom néktek: Mielőtt Ábrahám lett, én vagyok.

59. Köveket ragadának azért, hogy reá hajigálják; Jézus pedig elrejtőzködék, és kiméne a templomból, átmenvén közöttük; és ilyen módon eltávozték.

Néhány éve hallottam egy pszichiátert, aki egyben egzisztencialista is volt, s ezt mondta: „Csak két nagy kérdés van ezen a világon: a Ki vagyok én?, és a „Merre tartok én?” Hallottam a kijelentést, és azzal a részével egyetértettem, hogy ezek nagy kérdések. De jóllehet a kijelentésnek ezzel a részével egyetértettem, ez csak részleges egyetértés volt. Mert jóllehet ezek nagy kérdések, de mégsem a legnagyobb kérdések, melyeket fel kell tenni, s amelyekre választ kell keresni. Az egyik legnagyobb kérdés ebben a tanulmányban Kicsoda Jézus Krisztus? Jézus Krisztus Isten? A kérdésre adott választól függ a sorsunk.

Időszerű dolog

Kicsoda Jézus Krisztus? Ez a kérdések kérdése János evangéliumában. Valójában, amint láttuk, majdnem az egész evangélium ennek a kérdésnek a megválaszolása végett íródott. Az evangélium Krisztus isteni mivoltának teljes körű kijelentésével kezdődik: „Kezdetben vala az Íge [azaz Jézus], és az Íge vala az Istennél, és Isten vala az Íge”. S az alábbi kijelentést találjuk a vége felé: „Sok más jelt is mívelt ugyan Jézus az ő tanítványai előtt, a melyek nincsenek megírva ebben a könyvben. Ezek pedig azért irattak meg, hogy higyjétek, hogy Jézus a Krisztus, az Istennek Fia, és hogy ezt hívén, életetek legyen az ő nevében.” (Jn20:30-31).

Mi hát János evangéliuma középső részének a fő témája? Vajon a tanításainak megkülönböztetett természete? Vajon magának a szombatnak a kérdése? Vajon Krisztus jócselekedetei, vagy azok hiánya? Egyik sem. Inkább ezek: Kicsoda Jézus Krisztus? Jézus Isten?

Isten Jézus? Ha nem, akkor mondjuk is ki – de csak a bizonyítékok megvizsgálása után. Ha Isten, akkor joga van hűséget és állhatatosságot követelni tőlünk. Nekünk követnünk kell Őt. Nyíltan nem lehetünk közönyösek Jézus Krisztus iránt. Ő nem hagyta meg nekünk ezt a lehetőséget. Azaz, neked vagy követned kell Őt, mint Uradat és Istenedet, vagy meg kell próbálnod kiradírozni a jelenlétét az életedből, amiképpen az Ő korának vallási vezetői is tették. Melyik legyen? Ez János nagy kérdése. Ez a keresztyénség által felvetett nagy kérdés. S ez a kérdés a te számodra. Vajon Krisztus a testben megjelent Isten? Vagy te leszel a saját magad „istene”? Krisztusnak kell Istennek lennie, ha az, Akinek kijelentette Magát.

Krisztus állítása

Az igeversben, amit meg fogunk vizsgálni, Jézus konkrétan kijelenti, hogy Ő Isten. Ő nem mindig volt ennyire konkrét, de ebben az esetben igen, s ez ijesztő következményekkel járt. A nép vezetői mindent kifogásoltak, amit csak mondott, s épp az imént kifogásolták meg azt a kijelentést, miszerint Ábrahám örvendezett, hogy meglátja az Ő napját: látta is, és örült. Erre ezt kérdezték: „Még ötven esztendő nem vagy, és Ábrahámot láttad?”

Ő így válaszolt, a legünnepélyesebb bevezetővel: „Bizony, bizony mondom néktek: Mielőtt Ábrahám lett, én vagyok” (57-58. oldal). Ez annyira feldühítette őket, hogy azonnal köveket ragadtak és meg akarták Őt követni.

A mi gondolkodásmódunk számára, legalábbis első ránézésre kissé nehéz megérteni, hogy ez a konkrét válasz miért váltott ki ennyire radikális reakciót. A megkövezés az istenkáromlás büntetése volt, ha valaki Istenné tette magát. Így tehát úgy vélték, hogy Ő ezt tette. De miképpen gondolták ezt ezekből a szavakból? Magából a kijelénésből világos, hogy Jézus azt állította: létezett, még mielőtt Ábrahám megszületett volna. S az igeidőből is világos – mielőtt Ábrahám lett, én *vagyok* – hogy örökkévaló preegzisztenciát állít. Egyedül ez azonban, gondolhatnánk, nem elégséges ok a megkövezésre. A heves reakciónk valódi oka abban a tényben rejlik, hogy mikor Jézus kimondta az „Én vagyok” szavakat, akkor azt az isteni nevet használta, amivel Isten mutatkozott be Mózesnek az égő csipkebokornál. Mikor Mózes megkérdezte: „Ímé én elmegyek az Izráel fiaihoz és ezt mondom nékik: A ti atyáitok Istene küldött engem ti hozzátok; ha azt mondják nékem: Mi a neve? mit mondjak nékik? És monda Isten Mózesnek: VAGYOK A KI VAGYOK. És monda: Így szólj az Izráel fiaihoz: A VAGYOK küldött engem ti hozzátok.” (2Móz3:13-14) A héberben ez a szó a „Jahve”,¹⁸² s ez az a szó, amit Jézus oly könnyedén vonatkoztat Magára ebben a mondásában. Azt állította, hogy Ő Jahve, magát a „Jahve” szót használva. Ezért a zsidók, akik azonnal megértették, mit is jelent valójában a kijelentése, azonnal meg akarták Őt ölni.

Sok állítás

Azt mondtuk, hogy ez egy szokatlanul közvetlen és mindent elsöprő kijelentés volt, s ez valóban így is van. De nem szabad átsiklanunk a tény felett, miszerint csak egyike volt annak a sok közvetlen és közvetett kijelentésnek, melyekkel Jézus Istennel egyenlőnek állította Magát.

Gyakorlatilag mindaz, amit Jézus mondott, az Ő isteni mivoltának közvetett kijelentése volt. Első prédikációja ennek egyik példája. Mikor eljött Keresztelő János, hogy prédikálja Isten országának küszöbön álló eljövetelét, akkor Őrá mutatott, Akiben Magában meg fog testesülni ez az ország. Jézus eljött, és az első prédikációja az ország eljövetelének bejelentése volt: „Bétölt az idő, és elközelített az Istennek országa; térjete meg, és higgyetek az evangéliomban” (Mk1:15). Később, önmagáról beszélve ezt mondta a farizeusoknak: „az Isten országa ti bennetek van” (Lk17:12). Ez a kijelentés azt jelentette, hogy az Ószövetség próféciai Róla szóltak, és Benne teljesedtek be.

Krisztus minden, az Ószövetségre vonatkozó szava is ebbe a kategóriába esik. A tanításának összefoglalója az alábbi: „Ne gondoljátok, hogy jöttem a törvénynek vagy a prófétáknak eltörlésére. Nem jöttem, hogy eltöröljem, hanem inkább, hogy betöltssem” (Mt5:17). Mikor Magához hívta az embereket – „Kövessetek engem, és azt mívelem, hogy embereket halásszatok” (Mt4:19) – akkor arra célzott, hogy Ő kellő kaliberű valaki volt ahhoz, hogy érdemes legyen követni. Mikor megbocsátotta a bűnöket, akkor olyasvalamit tett, amit csak Isten tehet. Élete vége felé megígérte, hogy távozását követően elküldi Isten Szentlelkét a tanítványokhoz, s ez megint az isteni mivoltára mutat.

Állításai között figyelemre méltó különleges hivatkozása Istenre, mint az Ő Atyjára. Ez semmiképpen sem volt olyan szokásos kifejezésforma a judaizmusban, mint amennyire az angol nyelvben az. Egyetlen zsidó sem beszélt soha Istenről, mint „Atyámról”. Mégis, nemcsak ezt a megszólításformát használta Jézus főleg az imáiban, de ez volt az egyetlen megszólítása is Istennek, s ez kizárólag az Atyával fennálló kapcsolatára utal. Jézus mondta: „Én és az Atya egy vagyunk.” (Jn10:30) S ezt is Ő mondta: „Atyám, eljött az óra; dicsőítsd

¹⁸² Tulajdonképpen a „Jahve” (JHVH), a Jehova kifejezés csak egy rossz fordítás miatt honosodott meg – a ford.

meg a te Fiadat, hogy a te Fiad is dicsőítsen téged... Igazságos Atyám! És e világ nem ismert téged, de én ismertelek téged” (Jn17:1, 25).

Végül Jézus azt tanította a tanítványainak, hogy a Vele fennálló kapcsolatuk folytán ők is szóljanak Istenhez, mint Atyjukhoz. Ám még ebben az esetben is az Ő kapcsolata Istennel, az Atyával, és a tanítványok kapcsolata Istennel, az Atyával eltérő volt. Ezért mondta Mária Magdalénának: „menj az én atyámfiához és mondd nekik: Felmegyek az én Atyámhoz és a ti Atyátokhoz, és az én Istenemhez, és a ti Istenetekhez” (Jn20:17). Nem mondta: „a mi Atyánkhoz”, vagy „a mi Istenünkhöz”.

„Olyan szoros volt a kapcsolata Istennel”, írja John Stott, „hogy egyenlővé tette az ember Vele szembeni viselkedését az Istennel szembeni viselkedésével. Azaz, ha valaki ismerte Őt, az Istent ismerte (Jn8:19, 14:17), ha valaki látta Őt, az Istent látta (Jn12:45, 14:9), ha valakit hitt Benne, akkor az Istent hitt (Jn12:44, 14:1). Ha valaki befogadta Őt, az Istent fogadta be (Mk9:37), ha gyűlölte Őt, az Istent gyűlölte (Jn15:23), ha pedig tisztelte Őt, akkor az Istent tisztelte (Jn5:23)”.¹⁸³

Jézus „Én vagyok” mondásai különleges figyelemre méltóak, mert ezek mindent állítottak, amire egy embernek a lelki életéhez szüksége van. „Én vagyok az életnek ama kenyere” (6:35), „Én vagyok a világ világossága” (8:12, 9:5), „Én vagyok az ajtó” (10:7, 9), „Én vagyok a jó pásztor” (10:11, 14), „Én vagyok a feltámadás és az élet” (11:25), „Én vagyok az út, az igazság és az élet” (14:6) és „Én vagyok az igazi szőlőtő” (15:1, 5).

Az egyik nagy és végső példája Krisztus Önmagáról alkotott egyedi elképzelésének a feltámadás napján történt nem sokkal azt követően, hogy Jézus megjelent a tanítványok között, és Tamás is jelen volt. Korábban is megjelent már Jézus a tanítványoknak, mikor Tamás nem volt jelen. Mikor azonban ezt elmondták neki, ő így válaszolt: „Ha nem látom az ő kezein a szegek helyeit, és be nem bocsátom ujjaimat a szegek helyébe, és az én kezemet be nem bocsátom az ő oldalába, semmiképen el nem hiszem” (Jn20:25). Most, mikor az Úr ismét megjelent nekik, s Tamás is velük volt, Ő felszólította Tamást, hogy végezze el azt a próbát, amit akart. „Hozd ide a te ujjadat... és hozd ide a te kezedet” (27. vers). Tamás, akit legyőzött Krisztus jelenléte, azonnal a földre esett és imádta Őt ezekkel a szavakkal: „Én Uram és én Istenem!” (28. vers) Gondold csak el: „Uram és Istenem”! *Adonai! Elohim! Jahve!* S Jézus elfogadta ezt a megnevezést! Nem tagadta! Nem csoda hát ennek a bizonyásnak a fényében, hogy János csaknem ezzel a történettel fejezi be evangéliumának kéziratát.

Ez volt tehát néhány Krisztus kijelentéseiből. Így bármit is gondolunk magukról az állításokról, arról legalábbis nem lehet kétségünk, hogy ezeket Krisztus tette. Sőt, ezek változatlanok maradtak. A történelem nem törölte el Krisztus ama állításait, hogy Ő Isten. Az idő nem változtatta meg ezeket. Jézus, Aki ezeket az állításokat tette, ugyanaz a Jézus, Aki ma is él, s a Szentírás elmondja nekünk, hogy Ő „tegnap, ma és mindörökké ugyanaz”. Ő hívogat, hogy kövesd. Megteszed ezt, minden mást magad mögött hagyva? Ha nem Isten, nyugodtan figyelmen kívül hagyhatod. Ha azonban Isten, akkor minden, a Neki történő teljes odaadásnál kevesebb ostobaság, s minden más hűség bálványimádás.

A korok kösziklója

Három része van a most vizsgált igeverseknek. Az első Krisztus állítása („Mielőtt Ábrahám lett, én vagyok”). Ezzel töltöttük a legtöbb időt, és fontos is, de a többi is figyelmet érdemel. A második a vezetők reakciója erre a kijelentésre („Köveket ragadának azért, hogy reá hajigálják”). A harmadik a szomorú végeredmény („Jézus pedig elrejtőzködék, és kiméne a templomból, átmenvén közöttük; és ilyen módon eltávozék”).

¹⁸³ Stott, *Basic Christianity*, 26. oldal

A megkövezés különféle dolgokat jelenthet az egyszerű nemtetszéstől kezdve a vágyakozásig valaki megölésére. Ebbéli minőségében jelenthet bármely reakciót ama férfiak és nők részéről, akik elutasítják Jézust. Emlékszem, évekkal ezelőtt, mikor Jordániában voltam, s megpróbáltam lefénnyépezni egy embert, aki gabonát rostált, ő köveket ragadott, hogy megkövessen. Nem megölni próbált. De nem tetszett neki, hogy megpróbáltam lefénnyépezni. Ily módon fejezte ki a nemtetszését. Néha, koldusok, vagy állatok esetében a kőhajigálással üzték el az illetőt, vagy az állatot. Máskor, mint ebben a történetben is, a megkövezés a kivégzés eszköze volt. Kortárs kifejezésekkel megfogalmazva egyesek csak a nemtetszésüket fejezik ki Jézust illetően, míg mások (ugyanazt az alap-reakciót kifejezve) megpróbálják kitörölni a jelenlétét az életükből.

A furcsa az, hogy ez ostobaság. Jézus Krisztust ugyanis nem lehet túl könnyen eltüntetni. Ha Ő Isten, akkor örökké él. Ő az Örökkévaló. Miképpen törölhetné ki bárki az Örökkévalót a maga napjaiból? Ő az élet Ura. Miképpen zárhatná ki valaki az élet Urát a saját életéből? Képzeljük el, hogy egy maroknyi kővel próbálja meg valaki elmozdítani a korok Kőszikláját!

Az Úr Jézus Krisztus a korok kősziklája, s nem szabadulsz meg Tőle, ha valamivel megdobálod. Ő elkerülhetetlen. Ő adta az életet. Így vagy most egyezel ki vele, vagy majd az ítélet napján. Két választási lehetőség van. Megsemmisítheted önmagad azzal, hogy lerombolod magad Ellene fellépve, pont ahogyan egy darab fát lehet összezúzni egy üllőn. Vagy építkezhetsz Rá. S miért ne építkeznél Rá? A korok kősziklája hatalmas alapot alkot. Jézus mondta, hogy aki Őrá épít, olyan lesz, mint a kősziklára épült ház, mely mikor zuhogott az eső és jöttek az árvizek, nem dőlt össze. Miért ne próbálnád ki Őt? Miért ne tennéd Őt próbára?

Jézus elrejtette Magát

Végül, az igeversek jelzik azok cselekedetének a szomorú következményét, akik megpróbáltak megszabadulni Tőle. Ezt olvassuk: „Jézus pedig elrejtőzködék, és kiméne a templomból, átmenvén közöttük; és ilyen módon eltávozék” (59. vers). Szomorú szavak ezek, kétszeresen is szomorúak, mert az evangélium eme szakaszának lezárásában az állandóság hatását is keltik.

Mit jelent az, hogy Jézus elrejtette Magát? Először is azt, hogy noha ezek az emberek nem árthattak Jézusnak, ők mégsem tudtak hasznot húzni Belőle. Ugyanez történik majd veled is, ha te is megpróbálod kizárni az életedből. Ha nem engeded meg Jézusnak, hogy az életed Istene lehessen, azzal nem fogsz Neki ártani. Nem árthatsz a legyőzhetetlen és mindenható Istennek. De neked sem lesz hasznod Belőle. Az Úr Jézus Krisztus azért jött, hogy neked is elhozza az isteni jótéteményeket. Ő az élet. Azért jött, hogy életet adjon neked, bővelkedő életet. Ő rád akar ragyogni, meg akarja világosítani a sötétségedet, és vezetni akar. Ő a kenyér, Akiből táplálkozván növekedhetsz. Ő az élő víz, Aki képes oltani a lelki szomjúságodat. Elveszíted ezeket a jótéteményeket, ha megtagadod, hogy megadd Neki az Őt megillető helyet az életedben.

Másodszor, az igevers elmondja, hogy voltak, akiktől az Úr Jézus eltávozott, vagy ahogyan a King James változat fordítja, „akik mellett elment”. Oly korban élünk, melyben a férfiak és nők az univerzalizmus én-csiklandozó dogmái után, az után az elképzelés után futnak, hogy mindenki üdvözülni fog. De sincsen Isten Ígétében, ami ezt a végkövetkeztetést igazolná. Ezt kérdezed: „De miért nem üdvözít Isten minden embert?” Én nem tudom, de nem teszi meg. S itt a lényeg. Figyeld meg, hogy az egész beszélgetés során mindvégig Jézus még csak meggyőzni sem próbálta ezeket a vallási vezetőket. Ő csak a bűneiket leplezte le. Sőt, azt is olvassuk, hogy Jézus végül otthagya őket, és ment a Maga útján. Vannak emberek, akiket Isten elhagy (Rm1:24, 26, 28). Isten nemzeteket is elhagy, ha azok nem élnek becsületessé

mércék szerint. S Isten elhagy gyülekezeteket is, ha azok elhagyják az első szeretetet. Isten elhagy személyeket is. Jaj annak, akit Krisztus magára hagy!

Végül, ezek a versek elvezetnek annak meglátására, hogy vannak, akiket Isten mindenképpen üdvözít. Azért mondom, hogy „mindenképpen”, mert elismerem, hogy mi valamennyien – még akik keresztyénekké lesznek is – megérdemeljük, hogy elhagyassunk.

Figyeld meg a következőt. A King James változatban az utolsó szó az „eltávozik”. Tragikus megjegyzés ez, tragikus vége Krisztus és eme vallási vezetők kapcsolatának. De a következő fejezet nyitó igeverseben, csak négy-öt szóval később, ugyanez a szó ismét megtalálható abban a történetben, amely elmondja nekünk, hogy Jézus, „a mint eltávozik, látta egy embert, a ki születésétől fogva vak vala”, akit azután meggyógyított. Adott egy ember, aki a vakságánál fogva még csak nem is láthatja az Úr Jézust. Jézus mégis látta őt, és visszaadta neki mind a fizikai, mind a lelki látását. Ő nem kereshette Krisztust, de Krisztus mégis megkereste őt. Milyen csodálatos! Micsoda hatalmas reménység ez a bűnös számára! „Jézus eltávozik”. Igen, de „a mint eltávozik”, látott valakit és üdvözítette. Az efféle emberekkel kezdte felépíteni az Ő egyházát. Te is ilyen vagy? Miért ne lehetnél? Miért ne lehetnél egy azok közül, akik Jézust megtalálják?

112. fejezet: Krisztus és a vakon született ember, Jn9:1

1. És a mint eltávozték, láta egy embert, a ki születésétől fogva vak vala.

János evangéliumának nyitó fejezete megadja az első tizenkét fejezet vázlatát, s ezért a tanulmányaink ezen a pontján is fontosak, mert az evangéliumi tanulmányainkban új szakasz kezdődik. Ezek a versek a világosság bejövételéről beszélnek a világba, s azt mondják erről a világosságról: „Az övéi közé jöve, és az övéi nem fogadák be őt. Valakik pedig befogadák őt, hatalmat ada azoknak, hogy Isten fiaivá legyenek, azoknak, a kik az ő nevében hisznek” (1:11-12). A világosság eljövetele alkalmasan írja le János evangéliuma első négy fejezetének tartalmát. „Az övéi közé jöve” írja le a következő négy fejezet tartalmát. A most górcső alá vett 9-12. fejezetek pedig azokkal foglalkoznak, akik „befogadák őt”, mert ezekben a fejezetekben látjuk, a hangsúly azon van, hogy Jézus elhívja a saját népét a judaizmus hatáságainak növekvő ellenségessége közepette, s annak dacára.

Ez az új szakasz abban különbözik a korábbtól, hogy abban látjuk, amint Krisztust elveti a saját népe, míg ebben Krisztus, elvettétvén a saját népe által elkezd egy új népet elhívni. Ennek első példája annak története, ahogyan Krisztus a vakon született embert elhívta.

„Én vagyok a világosság”

Az ellentét e között a két szakasz között – a második (mely az 5-8. fejezetekből áll) és a harmadik között (a 9-12. fejezetek) – más módon is kimutatható. A 8. és 9. fejezetekben megtaláljuk Jézus egyik „Én vagyok” mondását, mely kétszer ismétlődik, mindegyik fejezetben egyszer szerepel. „Én vagyok a világ világossága”. A szövegkörnyezet azonban eltérő, s ez szemlélteti a két szakasz közötti eltérést.

A János 8-ban Jézus eme mondása a tizenkettedik versben szerepel rögtön az után, hogy foglalkozott a házasságtörésen kapott asszony vádlóival. Ez a bizonyos ezekre az emberekre tett hatására vonatkozik. Ők rögtön azt követően jöttek Jézushoz, hogy csapdába ejtették a szegény asszonyt. Ezt mondták: „A törvényben pedig megparancsolta nekünk Mózes, hogy az ilyenek köveztessenek meg: te azért mit mondasz?” (5. vers) Őket nem érdekelte a törvény. Ők csak azzal számoltak, hogy ha Jézus egyetértene a törvény követelményeivel, és megköveztetné az asszonyt, akkor nevetségessé tehetnék, mint olyasvalakit, aki Magához hívja a bűnösöket, de aztán keményen bánik velük. Másrésről, gondolkodtak, ha eltekintene a törvénytől, és kegyelemmel ítélné, akkor ezt mondhatnák: „Miféle próféta az olyan, aki azt javasolja, hogy tegyük félre Mózes törvényét?” Jézus úgy foglalkozott ezekkel az emberekkel, hogy azt javasolta: az vesse az asszonyra az első követ, aki bűntelen. Ekkor, miután az Ő igazságának a fénye ragyogott rájuk, a vádlók elkezdtek elsomfordálni, egyik a másik után. Végül Jézus, egyedül maradván az asszonnyal a tömeg távoztával, kimondta ezeket a szavakat.

Mit értett alatta ebben az esetben, mikor kimondta: „Én vagyok a világ világossága”? A válaszhoz elegendő a fény hatására gondolni olyasvalamire, ami hosszú ideje el volt fedve a világosságtól. Képzeljünk el egy, a mezőn heverő deszkalapot. Fordítsuk fel, s az összes bogár és más csúszómászó azonnal elkezdenek a sötétebb helyek felé inálni. Ez történt akkor is, mikor Jézus szólt ezekhez a vezetőkhöz. Felfordította a deszkalapot, és a farizeusok szétrebbentek! Nem voltak képesek megállni a világosságban, s gyűlölték Jézust miatta. Nem meglepő tehát, ha a fejezet azzal ér véget, hogy ezek az emberek megpróbálják megkövezni Jézust.

A világosságnak másrésről van még egy, teljességgel más hatása is az annak kitett dolgokra. Vegyük a földet, mely elfedve volt a deszkalap alatt. Mikor a deszkalapot először felfordítják, a bogarak menedéket keresve szertefutnak. De hagyjuk a deszkalapot felfordítva, s hamarosan ugyanattól a napfénytől, mely menekülésre készítette a bogarakat, elkezdenek növekedni a magok. Rövid idő múlva a deszkalap alatti földdarabot pontosan úgy ellepik a fű és a virágok, mint a környező területeket. Ez az utóbbi hatás megadja Krisztus másodszori „Én vagyok a világ világossága” mondatának értelmét a János 9-ben. A 8. fejezetben a világosság menekülésre készítette a sötétség teremtményeit. A 9. fejezetben a világosság elkezdi előhívni az életet azokban, akikbe Isten beültette az üdvözítő hit magvát. Ebben az értelemben a János 9 Isten szuverén és kiválasztó kegyelmének története az üdvösségben.

Arthur W. Pink, ennek az evangéliumnak a nagyszerű magyarázója ezen a módon tárja elénk a különbséget a 8. és a 9. fejezetek (és ezzel együtt a második és a harmadik szakasz között): „A János 8-ban Krisztust a sötétséget feltáró „világosságként” látjuk, de a János 9-ben látást állít helyre. A János 8-ban a világosságot lenézik és megvetik, de a János 9-ben befogadják és imádják. A János 8-ban a zsidókat látjuk lehajolni, hogy köveket ragadjanak, a János 9-ben Krisztust látjuk lehajolni, hogy agyagot készítsen a megkenéshez. A János 8-ban Krisztus elrejtőzik a zsidók elől, a János 9-ben kijelenti Magát a vak koldusnak. A János 8-ban olyan társaságot látunk, akikben nincs helye az Ígének (37. vers), a János 9-ben olyasvalakit, aki azonnal válaszol az Ígére (7. vers). A János 8-ban Krisztust a templomon belül nevezik ördöngösnek (48. vers), a János 9-ben a templomon kívül van Úrnak elismerve (36. vers). A János 8 központi igazsága az emberi felelősséget próbára tevő világosság, a János 9 központi igazsága a szuverén kegyelemmel cselekvő Isten, miután az emberi felelősség csődöt mondott.”¹⁸⁴

Nincs megghiúsulás

Ha ez a valódi ellentét e között a két szakasz között – s jó okunk van rá, hogy ezt higgyük – akkor az első és nagy lecke, amit meg kell tanulnunk a 9. fejezetből az hogy *az ember nem képes elgáncsolni Istent*. Az ember gyűlölete nem képes elgáncsolni Istent. Az ember bűne nem képes elgáncsolni Istent. Sőt, Isten szuverén módon éri el a célját, kegyelem által üdvözítve mindazokat, akiket kiválaszt és Magához hív.

A tény, hogy az ember gyűlölete nem képes elgáncsolni Istent, világosan megmutatkozik abban, hogy Jézust nem zavarta a vallási vezetők cselekedete, mikor meg akarták Őt kövezni. A megkövezési kísérlet súlyos incidens volt. Hatalmas zűrzavart keltett volna a templom területén. Mindazonáltal egy pillanattal később, miután Jézus elrejtőzött, és kiment közülük alig több, mint egy kőhajításnyi idő alatt, látjuk, amint megáll, és egy vak koldusra szegezi a tekintetét, aki a templom kapujához közel üldögélt. Hasonló helyzetben közülünk a legtöbben átnéztek volna a koldus felett. Visszatekinténk a vállunk felett, hogy vajon üldöznek-e, s megpróbálnánk minél messzebb kerülni az ellenségeinktől. Nem így Jézus! Kétségtelenül érezte a bűnösök vele szemben érzett ellentétességét. Szolgálatának egy pontján még meg is siratta Jeruzsálemet. Ez azonban nem zavarta Őt, mikor a tevékenységéről volt szó. Így látjuk itt Őt nyugodtan és összeszedetten cselekedni, tökéletesen semmibe véve ellenségeit és a gyűlöletüket.

Jézus nem függesztette fel a munkáját sem, ahogyan mi minden valószínűség szerint tennénk az Ő helyében. Ő volt a világ világossága. Épp most utasították el. Vajon nem lett volna a Számára ésszerűbb, ha azonnal visszatér a mennybe, hátat fordítván a bűnös világnak? Vajon nem lett volna ésszerűbb a Számára elvetni a fajunkat? Semmi sem lett volna ésszerűbb emberi szemszögből nézve. Jézus azonban Isten szemszögéből nézte a dolgokat, s Ő a

¹⁸⁴ Arthur W. Pink, János apostol evangéliumának magyarázata, magyar fordítás, 259. oldal

cselekvő Isten volt. Ezért ahelyett, hogy elfogadta volna a bűnös ember *nem-jét*, Krisztus egyszerűen csak kitartott a feladata mellett, s elkezdett kiválasztani egyeseket az üdvösségre. A Biblia ezt mondja: „Könyörülök azon, a kin könyörülök, és kegyelmezek annak, a kinek kegyelmezek.” (Rm9:15)

Ez az igeveres beszél nekünk arról az Istenről, Akit szolgálunk, s tudnunk kell, hogy Őt semmi sem gáncsolja el. Mit gondolsz, egyáltalában mit csinál Isten a mennyben? Egyesek beszélgetését hallván azt gondolhatnánk, hogy elrejtőzik valahol, valamelyik felhő mögött, félvén minden új gonoszagtól, ami az ember lázadásából születhet. A Watergate botrány csúcán, a romboló nyilatkozatainak hosszú sorozatával egyetemben megjelent egy karikatúra, melyben egy férfi és egy nő lapultak meg egy szék támlája mögött, mely a televízió előtt állt, s megremegtek a félelemtől, mikor a hírolvasó ezt mondta: „S most, a legfrissebb nyomasztó fejlemények...” Nem szabad azt hinnünk, hogy Isten is ehhez hasonló. Egyesek úgy festik le Istent, mint aki meglepődött, mikor Ádám vétkezett. Isten tökéletes világot teremtett. Ádám beszennyezte azt. Így az elképzésük szerint Isten ezt mondta Magának: „Ő Én, a férfi és a nő vétkeztek. Elbuktak. Mit fognak most tenni?” Végül Isten úgy dönt, hogy elküldi Jézust, mikor azonban Jézust is elutasítják, Isten megint összezavarodik. Nos, Isten nem ilyen. Ez nem a mi Istenünk. A mi Istenünk a kezdetektől fogva látja a véget, és nem csalódik. Így semmi sem hiúsítja meg, és soha nem is fogja megghiúsítani az Ő céljait.

Jézus mondta: „Felépítem az én egyházamat”. Ez az Ő célja ebben a korban, s Ő építi is azt. Így mindenki, akiket az Atya Jézusnak adott, Őhöz fognak menni.

Fontos végkövetkeztetést tehetünk ezen a ponton, s ez pedig a következő: Ha Isten céljait nem lehet megghiúsítani, – márpedig nem lehet, – akkor ha Isten céljait a magunk céljaivá tesszük, akkor minket sem lehet majd elgáncsolni. Úgy érzed, az életed csődöt mondott? Letör ez téged? Úgy látod, utad sehová sem vezet? Ha igen, tedd Isten céljait a magadévá, s meglátod: minden csalódottság szertefoszlik, s az életed új értelmet nyer. Ha Isten számára munkálkods, akkor a munkádnak lesz gyümölcse, és Jézus Krisztus megdicsőül.

Az elveszettek állapota

Láttuk, hogy az ember gyűlölete nem képes elgáncsolni Istent. Azt is meg kell látnunk azonban, hogy az elveszettek állapota sem képes Őt elgáncsolni. Ezt a történetünk teljesen világossá teszi.

Gondolj egy pillanatra erre a szerencsétlen vak emberre, s gondolj mindarra, amit ő jelképez. Ő jelképezi az elveszettek állapotát az Úr Jézus teremő és átalakító hatalmától elszakítottan. Egyrészt látjuk a nép vezetőit, a farizeusokat, akik fizikailag ugyan látnak, de lelkileg vakok. Másrészt ott a vak ember. Ő nem lát fizikailag, de Krisztus látóvá teszi mind fizikailag, mind lelkileg. A történet végén látjuk, amint Jézust Isten Fiaként és Úrként imádja.

Mi ennek az embernek az állapota? Egyrésztől nem lát, s ez azt jelenti, hogy Jézust sem láthatja. Ez az elveszettek állapota manapság is. Jézus prédikált, de mi nem láthatjuk Őt. Az evangélium megmagyaráztatott, de nem képesek megérteni. Igazán mondja a Biblia, hogy „Érzéki ember pedig nem foghatja meg az Isten Lelkének dolgait: mert bolondságok néki; meg sem értheti, mivelhogy lelkiképen ítéltetnek meg.” (1Kor2:14). Ha létezik lelki látás, akkor Jézusnak először meg kell nyitni a vak szemeket.

Másodszor, miután a vakon született ember képtelen volt látni, az is igaz volt, hogy keresni sem volt képes Jézust. Valóban, miképpen lenne képes egy vak ember bármit keresni? Lelki értelemben ez azt jelenti, hogy az ember képtelen Istent keresni, s ezt az igazságot Isten mondja nekünk. Ő ugyanis világosan kijelenti: „nincs, a ki keresse az Istent” (Rm3:11).

Harmadszor, ha a vak ember képtelen volt Jézust keresni, akkor az is igaz, hogy megtalálni is képtelen volt. Sőt, mivel koldus volt, az is nyilvánvaló, hogy képtelen volt bárkit felfogadni, hogy keresse és megtalálja Krisztust. Micsoda állapot! Képtelen Jézust látni, keresni, vagy megtalálni, s képtelen segítséget kapni, hogy megtalálhassa Őt. Keserves állapot ez, de kétszeresen is keserves az, hogy ez írja le minden ember állapotát lelkileg.

Megfigyelted valaha is, hogy a gyógyítás összes csodája János evangéliumában ennek a történetnek az igazságát szemlélteti? Mindegyik tehetetlennek mutatja be az embert a bűnében, s mindegyik győztesnek mutatja be az Úr Jézus Krisztus kegyelmét. Az első gyógyító csoda a béma ember meggyógyítása, a János 5-ben van feljegyezve. Mi a lényege ennek a történetnek? Miért vette bele János az evangéliumába? Nyilvánvalóan azért vette bele ezt a gyógyítást, hogy megmutassa: ez az ember képtelen volt megtenni az első lépést Jézus felé. Mi sem vagyunk erre képesek. Ha üdvözülni akarunk, akkor Jézusnak kell megtennie az első lépést felénk, sőt még erőt is kell adnia nekünk, hogy válaszolhassunk. A vakon született ember története más módon mondja el ugyanezt, kiemelve, hogy a bűnös ember nem képes látni Isten igazságát. S ismét Jézus teszi meg az első lépést a látásának helyreállításában. Végül, néhány fejezettel később olvassuk Lázár történetét, aki már négy napja halott volt, mikor Krisztus eljött hozzá. Végleg elveszett volt, még csak kiáltani sem tudott Jézushoz: „Mester, segíts”! Halott volt. De Jézus hívta: „Lázár, jöjj ki”? s az Úr hívása életet adott Lázárnak.

Ez az evangélium. Ez Isten igazsága az elveszettek reménytelen állapotáról, valamint Isten hatalmáról, mellyel ezek közül megmenti azokat, akiket akar. Isten céljait nem hiúsítja meg sem az emberek gyűlölete, sem az elveszettek bűne.

Bűnös, szedd össze a bátorságodat

Hadd alkalmazzam ezeket az igazságokat a következő módon. Először is, ha keresztyén vagy, s bizonyosságot tettél valaki másnak Krisztusról, akkor felbátorodhatsz, tudván, hogy Istent soha nem fogja elgáncsolni az emberi bűn. Sok minden lehet a helyzetben, ami csalódást okoz. Lehet, hogy látszólag semmire se mérsz. Valójában egy adott bizonyágtevő helyzetben több minden okozhat csalódást, mint az élet bármely más helyzetében. De Isten még így sem csalódik, s neked sem szabad. Ehelyett fel kell bátorodnod, tudván, hogy ha Isten cselekszik, akkor semmi sem gátolja Őt abban. Ha Isten világossága ragyog, akkor az Ő világossága növeszteni fogja a magvakat. Légy bátor! Tégy bátran bizonyosságot, s várd az Urat, hogy indítsa be az Ő aratását!

Másodszor, ha egy vagy azok közül, akik még nem hisznek az Úr Jézus Krisztusban, mint Megváltójukban, akkor is összeszedheted a bátorságodat, látván, mit tett Ő a vakon született ember életében. Gondolj arra, mit tett érte Jézus Krisztus. Az egyik dolog, amit a történet elmond nekünk, hogy látta őt, azaz felfigyelt rá. A vak ember nem láthatta Jézust, de Jézus látta a vakot, s ez volt a legfontosabb dolog. Sőt, mikor látta őt, olyan embernek látta, akinek segítségre van szüksége. Egyedül Jézus látta őt ekképpen. A tanítványok ránéztek, és bűnöst láttak benne: „ki vétkezett”, kérdezték, „ez-é vagy ennek szülei”? Az elhaladók egy koldust láttak benne: „Nem ez-é az, a ki itt szokott ülni és koldulni”? A farizeusok eszköznek nézték, mert fel akarták őt használni Jézus csapdába ejtésére. De Jézus – nos, Jézus egy segítségre szoruló ember látott benne, és üdvözítette.

Emellett Jézus akkor emelte őt fel, amikor mindenki más már elvetette. A családja elvetette. A szomszédai nem látták hasznát. Még a pásztorai is elvetették őt. Végül, a kiközösítés miatt már a nemzeten belül sem maradt hely a számára. Se család, se szomszédok, se pásztor, se nemzet! Ki maradt? Csakis Jézus! Jézus volt az, Aki megkereste, s elfogadta őt akkor, amikor már senki más nem fogadta el és nem is örült a gyógyulásának.

Te is egy vagy azok közül, akiket ez a világ kivetett? Egyedül és elvetettnek érzed magad? Gyere Jézushoz! Jézus az, Aki mindenestől szeretetre méltó. Legyen Jézus a tiéd. Mondd: „Ó Úr Jézus, azt szeretném, ha Te lennél a Megváltóm”.

113. fejezet: A fájdalom problémája, Jn9:2-3

2. És kérdezők őt a tanítványai, mondván: Mester, ki vétkezett, ez-é vagy ennek szülei, hogy vakon született?

3. Felele Jézus: Sem ez nem vétkezett, sem ennek szülei; hanem, hogy nyilvánvalókká legyenek benne az Isten dolgai.

„Ha Isten jó lenne, akkor tökéletesen boldoggá akarná alkotni a teremtményeit, s ha Isten mindenható lenne, akkor képes lenne meg is tenni, amit akar. A teremtményei azonban nem boldogok. Istenből tehát hiányzik vagy a jóság, vagy a hatalom, vagy mindkettő.” Ez, amiképpen C. S. Lewis kijelenti a *The Problem of Pain (A fájdalom problémája)* című könyvecskéjében, az emberi szenvedés problémája annak legegyszerűbb formájában. S el kell ismerni, hogy ha a Biblia nem vet további fényt erre a problémára – ha nem jelent ki többet Isten természetéről és céljairól, mint ahová a probléma eme kijelentése vezet minket, – akkor a probléma megoldhatatlan, s az életnek nincs értelme.

Mindenki szenved

Előbb, vagy utóbb minden emberi lénynek meg kell tapasztalnia a szenvedést. Az ember fájdalmat okoz a születésével. Sokan fájdalmat okozva élnek. A legtöbben elszenvednek fájdalmakat. Végül mindenki megtapasztalja a halált. Igaz, hogy azok a hívők, akik Krisztus visszatérésének idején fognak élni, elválnak majd egy pillanat alatt, s nem fognak meghalni. De ezzel a kivétellel együtt is sokan szenvednek és halnak meg. Elifáz igazat mondott Jóbnak, mikor ezt mondta a szenvedő pátriárkának: „Mert nem porból támad a veszedelem s nem földből sarjad a nyomorúság! Hanem nyomorúságra születik az ember, a mint felfelé szállnak a parázs szikrái.” (Jób5:6-7)

Ám még itt is szükséges egy különbséget tenni. Miközben ugyanis igaz, hogy mindenki szenved, keresztyének és nem keresztyének egyaránt, az viszont nem igaz, hogy minden szenvedés egyforma. Kívülről nézve a keresztyén a szenvedése során egy gyógyíthatatlan betegségtől ugyanazt tapasztalja meg, mint a nem keresztyén, mikor ugyanattól a betegségtől szenved. De, Isten Ígétének világos tanítása alapján a kettő nem egyforma. Isten szempontjából ugyanis a nem keresztyén céltalanul szenved. Vagy, néha a Sátán szeszélye miatt szenved, aki azt tesz az országa polgáraival, amit csak akar. A keresztyén esetében a legbölcsebb mennyei Atya engedi meg a szenvedést szigorúan felügyelt keretek között, hogy elérhesse a kívánatos célt. Kizárólag Jób könyve tanít minket az utóbbi szenvedésfajtáról.

Ha azonban a szenvedésnek – amit egy keresztyén szenved el – van célja, akkor bizonyosan nem lógunk ki a sorból, ha megkérdezzük, mi ez a cél. Ha tanulnunk kell belőle, meg kell kérdeznünk, mit kell megtanulnunk, ha hasznot kell belőle húznunk, meg kell kérdeznünk, hogyan? A válaszokat ezekre a kérdésekre Krisztus egyes, a vak ember meggyógyítása során kiejtett szavai adják meg, melyek a János 9-ben olvashatók.

Hamis feltevések

A szerző elmondja nekünk, hogy mikor Jézus kiment a templomkapun, s eltávozott a nemzet ama vezetőinek a hatósugarából, akik megpróbálták megölni Őt, „láta egy embert, a ki születésétől fogva vak vala”. Ez az ember a templom kapujában kéregetett sok éven át, s a tanítványok szemlátomást ismerték. Ők elmentek volna mellette. Mikor azonban Jézus

megállt, és ránézett erre az emberre, ők is megálltak, és feltették Jézusnak ezt a filozofikus kérdést: „Mester, ki vétkezett, ez-é vagy ennek szülei, hogy vakon született?”

A kérdés, amit feltettek, a fájdalom problémájának ősrégi kérdése volt, az a kérdés, amit mi is feltettünk. Az ő szájukban azonban ez olyan formát öltött, amely rögvést feltár két alapvető (és téves) feltevést. Először is, a kérdés feltárta azt a pogány, a reinkarnáció rendszerének kategóriájában megfogant feltevést, mely szerint a szenvedés ebben az életben a büntetés a valamelyik korábbi életben elkövetett bűnökért. Az efféle nézetek megszokottak voltak az első században, még a judaizmuson belül is. Napjainkban sok vallás és kultusz vallja még mindig ugyanezt. A Szentírás azonban nem támasztja ezt alá. Ehelyett azt tanítja, hogy az örökkévalóság dolgai minden egyes egyén életében a saját egyszeri életében rendeződnek el.

A tanítványok második téves feltevése az volt, hogy a vak ember szenvedéseit a szülei bűnei okozták. Ez természetesen lehetséges volt. A szülők bűneinek büntetése sújthatja a gyermekeket. A vakság okozója lehet például nemi betegség.

Ebben az esetben azonban Jézus azt válaszolta, hogy ez az ember nem a saját, s nem is a szülei bűnei folytán született vakon, hanem azért, hogy Isten dicsősége mutakozhasson meg benne. Ezt mondta: „Sem ez nem vétkezett, sem ennek szülei; hanem, hogy nyilvánvalókká legyenek benne az Isten dolgai” (3. vers). Ez azt jelenti – mondjuk ki ápertén – hogy Isten azért engedte ezt az embert vakon születni, hogy földi életének egy adott pillanatában Jézus odamehessen hozzá, meggyógyíthassa, s ennek eredményeképpen Isten dicsőíttethessen. Ezt kimondván Jézus megtette a csodát, és helyreállította az ember látását.

Itt van az első nagy leckénk ebből a történetből. *Nincsenek kapóra jövő, alkalmas válaszok az emberi szenvedés kérdésére.* Természetesen vannak válaszok, – néhányat majd meg is nézünk ezek közül, – de nincsenek konkrét válaszok. Következésképpen nem mondhatjuk, amiképpen egyesek pedig teszik, hogy minden hívő joga az, hogy egészséges legyen. Ez nonszensz. Vagy, hogy a szenvedés mindig a személyes bűn közvetlen következménye. Egyes esetekben a szenvedés javító célzatú. Azért adatik, hogy visszatérítsen minket az Isten által a számunkra kijelölt útra. Más esetekben építő. Azért adatik, hogy építse a jellemünket. Megint más esetekben pedig pusztán csak azért van benne részünk, hogy Isten dicsőíttethessék.

Nem szabad elkövetnünk néhány ember hibáját, akik azt képzelik, hogy ha valaki szenved valamely nagy természeti katasztrófában, akkor Isten taszította őt bele a bűneiért. Ezek az emberek Istent egy szigorú, engesztelhetetlen bírónak képzelik, Aki a népe megfigyelésével tölti az idejét, hogy vétkezésen kaphassa őket. „Figyellek”, mondja Isten, „s ha megteszel valamit, amit nem kellene – hopp, megtetted! Ezért PUFF! Ez történik veled.” Ez nem igaz. Sőt, Isten nevére nézve botrányos. Az egyik igemagyarázó így fogalmaz ezzel kapcsolatosan: „Isten nem azért van a mennyben, hogy megpróbáljon lecsapni a népére. Isten a szeretet. Bárki bizonyosságot tehet a tényről, hogy sokszor vétkezett, ám mégsem aratta le a bűnének gyümölcseit. Isten csodálatos módon volt kegyelmes. Milyen szelíd és türelmes Ő hozzánk!”¹⁸⁵

Soha ne képzeld azt, hogy ez Isten útja. Ha ugyanis megteszed, akkor azonnal átalakulsz egy utálatos bírócskává, aki azt próbálja meg kitalálni, hogy mit követett el a másik keresztyén, ahelyett, hogy elismerné: Isten gondviselésében minden dolog Isten népe javát szolgálja, továbbá sok esetben Isten egyszerűen azért küld szenvedést, hogy Ő megdicsőülhessen. Ezekben az esetekben a szenvedés hatalmas tisztesség, s nekünk meg kell alázkodnunk előtte.

¹⁸⁵ Donald Grey Barnhouse, *The Love Life* (Glendale, CA, Regal books, 1973.), 126. oldal

Három hiba

Kálvinnak, a nagy reformátornak van néhány csodálatosan bölcs szava mindannyiunkhoz, akik hajlamosak vagyunk másokat megítélni. Először azt kell megemlítenünk, hogy ő elismeri: a szenvedés ez, vagy amaz formája a bűn következménye. Ha nem volna bűn, nem volna szenvedés sem. Mikor azonban ebből a kijelentésből kiindulva elkezdjük valakiben a konkrét szenvedést összekapcsolni valamely konkrét bűnnel, akkor általánosan tévedünk egy, vagy akár mindháromféleképpen.

„Először, miközben mindenki készen áll arra, hogy szélsőséges keserőséggel bíráljon másokat, csak nagyon kevesen teszik ezt önmagukkal szemben ugyanazzal a szigorúsággal, pedig kellene. Ha a felebarátomat utoléri a balsors, azonnal elismerem benne Isten ítéletét, de ha Isten nehezebb csapással engem sújt, szemet hunyok a bűneim felett. A büntetések áttekintése során azonban minden embernek önmagával kellene kezdeni, s csak annyira volna szabad önmagát sajnálnia, mint bárki mást. Így ha őszinte bírák akarunk lenni ebben a dologban, meg kell tanulnunk inkább a saját gonoszságainkat gyorsan megkülönböztetni, mintsem másokét.

A második hiba a szélsőséges szigorúságban rejlik, mert amint Isten keze bárkit megérint, ebből rögtön arra a következtetésre jutunk, hogy a halálos gyűlölet jele és a kis vétkeket nagy bűnökké változtatjuk, s majdhogynem lemondunk az üdvösségéről. De éppen ellenkezőleg, saját bűneinket lekicsinyítvén, úgyszólván mindig azt hisszük, hogy aprócska vétkeket követtünk el, mikor rendkívül súlyos bűnbe estünk.

A harmadik hibát abban a vonatkozásban követjük el, hogy mindenkit válogatás nélkül elítélünk, akiket Isten a kereszttel, vagy gyötrellemmel látogat meg. Amit utóbb mondtunk, az kétségtelenül igaz, hogy minden nyomorúságunk a bűnből fakad, de Isten különféle okokból sújtja az Ő saját népét. Mert ahogy vannak egyesek, akik bűneit nem bünteti meg ebben a világban, hanem a büntetést a jövőbeni életre késlelteti, hogy félelmetesebb kínszenvedést okozzon nekik, úgy gyakorta kezeli nagyobb szigorúsággal a saját hívő népét – nem azért, mert súlyosabban vétkeztek, hanem hogy megöldökljék a test bűneit a jövőre nézve. Néha nem is néz a bűneikre, csak az engedelmességüket teszi próbára, vagy türelemre tanítja őket. Amint láthatjuk hogy a szent Jób – igaz és istenfélő ember, mindenki másnál nyomorultabb, de mégsem a saját bűneinek következtében jutott ilyen fájdalmas nyomorúságra, mert Istennek más volt a célja, nevezetesen hogy kegyessége még jobban megszilárdulhasson még a nyomorúságok közepette is. Léteznek tehát hamis magyarázók, akik azt állítják, hogy kivétel nélkül minden nyomorúság a bűn következménye, mintha a büntetések mértéke egyforma volna, vagy mintha Isten semmi másra nem nézve az emberek büntetése során, csak arra, amit minden ember megérdemel.”¹⁸⁶

Isten célja a szenvedésben

Sok hamis nézete van tehát a szenvedésnek, s ezeket el kell kerülnünk. Mikor azonban ezt kimondjuk, még mindig érdekelnak minket a helyes nézetek. Még mindig tudni szeretnénk, hogy konkrétan a keresztyének miért szenvednek. S hogy nagyon személyesé tegyük ezt: szeretnénk tudni, Isten miért engedi meg, hogy bármely konkrét esetben szenvedjünk. Itt azonban csak Isten Ígéje ad nekünk vezetést.

Először is azt hallottuk, hogy egyes szenvedések helyesbítő jellegűek. Isten némi fájdalmat küld, hogy visszatérítsen minket a számunkra Általa kijelölt útra. Az elfenekelés ennek egyik példája. Ha a gyermek rosszat tett, szükséges őt elfenekelni, s ha megfelelő apja és anyja van, akkor ezt meg is kapja. Miért? Mert az apa és az anya örömét leli a fájdalom

¹⁸⁶ Kálvin: *János apostol evangéliumának magyarázata*, Jn9:1-5, magyar fordítás, 197. oldal

okozásában? Mert nem szeretik a gyermeket, s ezért nem is törődnek vele? Egyáltalában nem! Pont ennek az ellenkezője a helyzet. Ha nem szeretik, akkor nem fenekelik el, ha viszont szeretik, a büntetés következik, ha rosszat tesz. Az elfenekelések a gyermeknevelés szükséges részei, mert neki meg kell tanulnia, hogy senki nem tehet meg szabadon meg bármi, amit csak akar, függetlenül mások akaratától, és néha parancsaitól. Sőt, a szüleinek engedelmeskedve meg kell tanulnia Istennek is engedelmeskedni. Ugyanezen a módon adatik bizonyos szenvedés, hogy megtanítsa a keresztyéneket a bűn rossz mivoltára és az engedelmességre.

E vonal mentén íródtak a Zsidókhoz írott levél 12. fejezetének ismert sorai: „Fiam, ne vedd meg az Úrnak fenyítését, se meg ne lankadj, ha ő dorgál téged; Mert a kit szeret az Úr, megdorgálja, megostoroz pedig mindent, a kit fiává fogad. Ha a fenyítést elszenveditek, akkor veletek úgy bánik az Isten, mint fiaival; mert melyik fiú az, a kit meg nem fenyít az apa?... Bármely fenyítés ugyan jelenleg nem látszik örvendetesnek, hanem keservesnek, ámde utóbb az igazságnak békességes gyümölcseivel fizet azoknak, a kik általa gyakoroltatnak.” (5-7, 11. versek)

Az első dolog, amit meg kell tennünk, mikor a szenvedéssel szembesülünk az, hogy megkérdezzük Istent: vajon a megjobbításunkra szánta, avagy nem? Ha igen, akkor meg kell vallani a bűneinket, vagy önfejlőségünket, s újból vissza kell térnünk a számunkra kijelölt ösvényre.

Építő szenvedés

Másodszor, Isten küld a hívőre építő jellegű szenvedéseket is. Ezekkel a szenvedésekkel képes Isten lefaragni mindazt, ami visszatetsző az életünkben, s formálni az Úr Jézus Krisztus jellemét bennünk.

Donald Grey Barnhouse az egyik könyvében szemlélteti ezt a folyamatot egy szobor kifaragásának folyamatával. Ezt írja: „A nagy művész, Benvenuto Cellini mondja el nekünk az önéletrajzában, mit érzett, mikor egy márványtömb előtt állt, amit Florencéből hoztak neki, hogy egy nagy szobrot készítsen belőle. Néhány fejezetet szán a művészi munka céljának és megalkotásának, mely még mindig a szülővárosában áll, mint az ő legnagyobb szobra. A durván kivágott márványtömb és a kész szobor között ott van a művész minden szeretete és gondoskodása, valamint a végtelen türelme, mellyel kiformálta a kőből a gyönyörű látomást, amit már a munka elkezdése előtt látott. Így munkálkodik a mi mennyei Atyánk is mindenki életében, akiről előre tudta, hogy hinni fognak a Megváltóban. Van azonban különbség közöttünk és egy márványtömb között abban, hogy nekünk vannak érzéseink, és képesek vagyunk elhúzódnival a csapások elől, melyekkel a mennyei Szobrász lenyesegeti a márványt, hogy Krisztus hasonlósága felnövekedhessen az életünkben.”¹⁸⁷

Dávid nagy zsoltárában, mely a Biblia ismeretének fontosságáról szól, a nagy király elmondja nekünk, hogy mielőtt megaláztatott, tévelygett, de utána ügylet Isten Ígérére (Zsolt119:67). A megaláztatás volt a növekedésének tényezője. S így van ez Isten megannyi gyermekének az életében is.

Dicsőség Istennek

Végül, mint a vakon született ember esetében is, bizonyos szenvedések pusztán azért vannak, hogy Isten kegyelme megmutatkozhasson a keresztyén életében. Jób ilyen személy volt. Lázár volt a másik. Minden kétséget kizáróan mindketten bűnösök voltak, és sokszor megtapasztaltak helyesbítő és építő szenvedéseket is az életük során. Mindazonáltal az Isten Ígétében feljegyzett szenvedéseik (egyik a Jób könyvében, a másik a János 11-ben) nem az

¹⁸⁷ Donald Grey Barnhouse, *God's River* (Grand Rapids: Eerdmans, 1959), 82. oldal

építő, sem a helyesbítő szenvedésekről van szó, hanem inkább az Istennek dicsőséget hozó szenvedésről. Jób esetében a dicsőséget az jelentette, hogy mind a Sátán, mind az összes angyal előtt megmutatkozott: Jón nem azért szerette Istent, amit Tőle kaphatott, hanem mert az Úr méltó volt arra, hogy szeresse és engedelmeskedjen Neki. Ez attól függetlenül volt igaz, hogy személyesen mi történt Jóbbal. Végül Jób igazolva lett és elnyerte jutalmát.

Vajon megengedné a mindenható Isten, hogy egy embert megfosszanak a családjától, s olyan betegség sújtsa, hogy a hamuban ülve sirassa, hogy egyáltalán megszületett, hogy azzal Maga Isten legyen igazolva? Megengedné Isten, hogy egy ember teljes vakság sújtsa az életének jobbik részében, hogy azután az Isten által elrendelt időben egy, az Úr Jézus Krisztus által bemutatott csoda alanya lehessen? Megengedné Isten, hogy az egyik gyermeke meghaljon, szenvedést hozván ezzel nemcsak saját magára, de az őt sirató testvéreire is, hogy azután Isten megdicsőülhessen? Isten Ígéjének fényében nemcsak azt válaszoljuk, hogy Isten megtenne efféléket, de még meg is cselekedte azért, hogy győzelmet arasson Magának és minden hívőnek, abban a nagy és láthatatlan háborúban, mely a jó és a rossz erői között dúl. Sőt, akik ismerik Istent, azok jól tudják ezt, és (részben) értik is. Tudják, hogy Isten egyszerre tökéletes és szerető, s mindent jól cselekszik.

Mikor tehát jön a szenvedés, meg kell vizsgálnunk ezt a három lehetőséget. Vajon helyesbítő, mellyel Isten a jó útra térít minket vissza? Vagy építő? Ha igen, akkor meg kell kérnünk Őt, hogy benne tegyen minket még jobban hasonlóvá Jézus Krisztushoz. Vagy esetleg az Ő dicsőségére való a szenvedés? Ha ez a helyzet, akkor kérnünk kell Istent: tegyen minket hűségessé, hogy a Sátán és a serege vereséget szenvedjen, mások pedig megtanulhassák, hogy legalább mi örülünk, ha Isten azt cselekszi velünk, amit jónak lát.

114. fejezet: Jézus, a munkás, Jn9:4

4. Nekem cselekednem kell annak dolgait, a ki elküldött engem, a míg nappal van: eljő az éjszaka, mikor senki sem munkálkodhatik.

A következő tanulmány témája a munka, konkrétan a keresztyén munka. S ennek a munkának az egyik példája nem más, mint a nagy munkálkodó, az Úr Jézus Krisztus. A most tanulmányozott szavakban beszél nekünk a munkájáról, és vezetést is ad. A János 9 negyedik verse így szól: „Nekem cselekednem kell annak dolgait, a ki elküldött engem, a míg nappal van: eljő az éjszaka, mikor senki sem munkálkodhatik.”

A szöveg jelentésének megértéséhez a fejezet szövegkörnyezetében kell azt vizsgálnunk, mert ezek a szavak a tanítványok által felett okoskodó kérdés után hangzottak el. A csoport megállt egy, a születése óta vak ember előtt, s a tanítványok ezt kérdezték: „Mester, ki vétkezett, ez-é vagy ennek szülei, hogy vakon született?” Más szóval, a tanítványok – akik még nem tanultak meg úgy tekinteni az emberekre, ahogyan Krisztus tekintett rájuk, mint szeretendő teremtményekre – úgy látták ezt az embert, mint filozófiai problémát, s azonnal készek voltak azt megvitatni. Az ember szenved, tehát valahol bűnnek is kell lennie. E vonal mentén gondolkodtak.

Jézus számára azonban az ember mindenekelőtt ember volt, sőt olyasvalaki, akin megkönyörült. Ahelyett tehát, hogy mélyebben belebocsátkozott volna a kérdésük megválaszolásába – egy egész könyvet írhatott volna róla – röviden válaszolt nekik, egyben nekilátott a vakon született ember meggyógyításához. Ebben a vonatkozásban beszélt a munkájáról, kiemelve, hogy azt most kell végeznie. S hozzátette: eljön majd az éjszaka, amikor senki sem munkálkodhat.

Ebből meg kell tanulnunk, hogy – amint Spurgeon mondta – „a Megváltó többre tartotta a munkát, mint az okoskodást”. A kérdések jók. Léteznek válaszok ezekre a kérdésekre. Jézus meg is adja azokat. De egy örökkévalóságon át lehet kérdéseket feltenni, és azokat megválaszolni. Mot azonban a munka számít, mert a munkaidő korlátozott, és a munkások létszáma csekély. Isten Jézust munkálkodni küldte. Ő pedig el volt szánva a munka elvégzésére. Ha te keresztyén vagy, Isten neked is adott elvégzendő munkát. A végső következtetés tehát az, hogy neked is ugyanazzal az elhatározottsággal kell annak a munkának nekilátni.

Munkálkodni szükséges

Maga az igevers is nagyon tanulságos azonban, s az első gondolta, amit közvetít, a munkálkodás szükségessége. Ezt jelzi az első kifejezés, melyben Jézus ezt mondja: „Nekem cselekednem *kell*”.

A munkálkodás szükségessége olyasvalami, amit Krisztus szolgálatában mindvégig megtalálunk, s az Istennek a Vele kapcsolatos *akarataival* összefüggő dolog. Valóban, ez majdnem Krisztus tanításának a *vezérmotívuma*. Jézus legkorábbi feljegyzett szavai is erre vonatkoznak. A szülei elvitték őt Jeruzsálembe, a húsvéti ünnepre, mikor tizenkét éves volt, s mikor elindultak vissza Názáretbe, Ő a templomban maradt. József és Mária azt hitték, hogy a többiekkel van. Mikor észrevették, hogy eltűnt, visszamentek Jeruzsálembe, és hosszas keresés után rá is találtak. Éppen a nép vezetőivel beszélgetett a tanításról. „Fiam, miért cselekedted ezt velünk?”, kérdezte az anyja.

Jézus így válaszolt: „Mi dolog, hogy engem kerestetek? Avagy nem tudjátok-é, hogy nekem azokban kell foglalatossnak lennem, a melyek az én Atyámnak dolgai?” (Lk2:49)

Évekkel később Jézus megkezdte a nyilvános szolgálatát, s annak a szolgálatnak az elején Kapernaumba jött. Kapernaumban démonokat űzött ki és meggyógyította Péter anyósát, aki lázas beteg volt. Ezeknek a csodáknak a következtében Kapernaumban és a környékén sokak arra biztatták, hogy maradjon velük. De Jézus ezt válaszolta: „Egyéb városoknak is hirdetnem kell nékem az Istennek országát; mert azért küldettem.” (Lk4:43) Más szóval, érezte a munkálkodás isteni szükségességét a prédikálása során.

Más alkalommal egy alacsony ember, név szerint Zákeus felmászott egy fára, hogy láthassa Jézust az Őt kísérő tömegben. Jézus ismerte ezen ember lelkének és szívének szükségét. Ezért megállt a fámnál, felnézett, és ezt mondta neki: „Zákeus, hamar szállj alá; mert ma nékem a te házadnál *kell* maradnom” (Lk19:5).

Jézus az ércikígyó felemelésére utal a pusztában, mikor Nikodémussal beszélve így szólt: „akképen *kell* az ember Fiának felemeltetnie” (Jn3:14). Ezt mondta: „*Szükség* az ember Fiának sokat szenvedni és megvettetni a vénektől, a főpapoktól és írástudóktól, és megöletni, és harmadnapon feltámadni” (Lk9:22). Később ezt mondta a tanítványainak: „Más juhaim is vannak nékem, a melyek nem ebből az akolból valók: azokat is elő *kell* hoznom, és hallgatnak majd az én szómra; és lészen egy akol és egy pásztor.” (Jn10:16) Szolgálatának a kezdetétől fogva mindvégig érezte Jézus az Isten akarata iránti engedelmesség szükségességét, hogy abba belenyugodjon.

Van még egy oka annak, amiért Jézus késztetést érzett a munkálkodásra. Az első volt az Isten akarata iránti engedelmesség. A második, mely nem kevésbé fontos, az *emberek szüksége*. A János 8-ban olvasunk arról, hogy Jézust kiűzték a templom területéről. Teljesen jogosnak éreznénk, ha azt látnánk, hogy Jézus elsősorban a saját szükségleteivel és problémáival van elfoglalva. Ám Ő nem ezt teszi. Amint kiért a templom területéről, magának a templomnak a kapujában kiszúrt egy vak koldust, és azonnal az ő szükségleteivel és problémáival kezdett foglalkozni. Az Úr Jézus Krisztus szíve érte dobbant meg. Bármerre nézett, mindenütt összegyűjtendő juhokat és megnyerendő lelkeket látott. Ezért munkálkodott: az emberek szüksége kényszerítette Őt erre.

Nincs ez manapság sem másként. Ma is hatalmas a szükség. A férfiak és a nők az evangélium és Krisztus nélkül pusztulnak el manapság is. Tele vannak velük a városok és a vidék. Szegények, magányosak, a társadalom kivetettjei. Itt a szükség. Ki fogja őket elérni? Te? Úgy érzed, hogy munkálkodnod kell? Jézus úgy érezte, és ennek eredményeképpen áldás volt mindazok számára, akik ismerték Őt.

A harmadik oka annak, amiért Jézus szükségét érezte a munkálkodásnak, kétségtelenül *a mások iránt érzett szeretete* volt, ami betöltötte Őt. Jézus szeretett másokat, ezért járnia kellett a maga útját, hogy munkálkodhasson másokért.

Szeretünk mi másokat? Vagy csak problémáknak látjuk őket, aminek a tanítványok látták a vakon született embert? Szeretünk másokat eléggé ahhoz, hogy segítsünk nekik? Vagy csak leckéket adunk? Krisztusnak a tékozló fiúról és atyjáról szóló története szemlélteti, hogy mit kellene tenni. A fiú kivette a részét az atyai örökségből, s elment más országba, ahol elpocsékolta azt az életmódjával. Mikor elfogyott, a fiú hazatért, ahol atyja várta. Ekkor ezt mondta neki: „Atyám, vétkeztem az ég ellen és te ellened; és nem vagyok immár méltó, hogy a te fiadnak hivattassam!” Az atya így válaszolt – valóban, mit is? Vagy, hogy személyesebbé tegyük, mit válaszoltunk volna mi az atya helyében? Vajon nem igaz, hogy elsősorban a megleckéztetésre lettünk volna készek, és kérdéseket tettünk volna fel? „Hol voltál?” kérdeztük volna. „Mit tettél? Mi történt a jó ruháiddal? S hol a pénzed? Nem tudod, hogy mindet elpocsékolta, s ez volt az én vagyonom egyik fele? Pazarolni nem jó. Nem a jó szolga, még kevésbé a hű és szerető fiú szerepét játszottad. Mit csináljunk most veled? Mit várhatsz ezek után tőlem?” Ezeket a kérdéseket és megjegyzéseket tehettük volna fel és meg, ám az atya nem ezt az utat járta. Ehelyett a fia nyakába borult és megcsókolta őt – hiszen láthatóan mindent tudott róla – és ezt mondta: „Hozzátok ki a legszebb ruhát, és adjátok fel rá;

és húzzatok gyűrűt a kezére, és sarut a lábaira! És előhozván a hízott tulkot, vágjátok le, és együnk és vigadjunk. Mert ez az én fiam meghalt, és feltámadott; elveszett, és megtaláltatott.” (Lk15:22-24).

A történet Istennek, az Atyának, és az Úr Jézus Krisztusnak a bűnösök iránti szeretetét hivatott bemutatni, s nekünk is mintául kell szolgálnia. Vajon egy bűnbe esett férfi, vagy nő visszataszító a számodra? Nos nem kevésbé visszataszító az Úr Jézus számára sem. Jézus azonban annyira szereti, hogy meghalt érte. Ennek a szeretetnek kell mozgatnia minket. Az Úr Jézus Krisztus szeretetének kell késztenie minket. Arra kell készítenie, hogy munkálkodjunk mások üdvösségéért.

Konkrét munka

Második lecke is származik Krisztusnak a munkával kapcsolatos szavaiból. Ez pedig annak a munkának a konkrét természete, melyre Jézus a mondat második kifejezésével utal: „*Nékem cselekednem kell annak dolgait, a ki elküldött engem*”. Ez az Isten munkája volt (és csak az), aminek elvégzésre Jézus készítve érezte Magát, míg nappal volt.

Sokan vannak, akik veszik az igevers első szakaszát, s nagy becsületességgel és lelkesedéssel mondják: „Cselekednem kell”. Azonban kevesen vannak, akik képesek ezt mondani: „Cselekednem kell annak dolgait, aki elküldött engem”. Vegyük egy olyan ember példáját, aki elszántan akar előrejutni az üzletben. Korán kel, hogy mindenkit megelőzve érjen be a hivatalba. Eltölt egy hosszú napot, kihagyja a kávészüneteket, még az ebédet is beküldeti. Mikor mások távoznak, ő még marad, s már nagyon késő van, mikor hazaindul. Éjszaka az üzletéről gondolkodik, s tervezi a másnapot. Mennyi időt, és mekkora jártasságot fektet abba, hogy előre jusson a munkájában! Milyen erősen vágyik erre! Ez természetesen helyes vágy. Ha egy ember előre akar jutni a világban, akkor dolgoznia kell. A kemény munka jó az embernek. Soha nem akarnánk egyetlen aktív embert se tétlenségre buzdítani. De mégis – és ez a lényeg – Jézus nem azért jött a világba, hogy előre jusson a munkában, vagy meggazdagodjon, hanem azért, hogy elvégezze Annak a munkáját, Aki elküldte Őt. Erre irányult a vágya, és minden tevékenysége.

Vajon ugyanazzal a fegyelemmel és lelkesedéssel viszonyulunk Isten munkájához is, amit az élet más területein tanúsítunk?

Sőt, figyeljük meg, hogy Jézus nem válogatott a munkákban, melyeket elvégzendőknek érzett. Nem válogatott. Inkább azt mondta: „*Nékem cselekednem kell annak dolgait*”, azaz „El kell végezmem mindet”. Ezek a prédikálás és imádkozás, a feddés és a szenvedés, végül pedig a meghalás cselekedetei voltak. De bármik is voltak ezek, akár vonzók, akár visszataszítók – emlékezzünk, hogy a Gecsemáné kertben úgy izzadt, hogy mintha nagy vércseppek hullottak volna a homlokáról, mikor a lelke összeborzadt a kereszt lelki szenvedéseinek borzalmától – Jézus el volt szánva arra, hogy mindegyiket végrehajtsa. S velünk mi a helyzet? Kétségtelen, hogy nagyon sok keresztyén munka egyszerűen azért marad elvégzetlen, mert nem minden keresztyén tanulta meg, hogy személyesen minden hívőnek cselekednie kell Annak dolgait – minden dolgát – Aki elküldte őket.

Az idő rövidsége

Harmadszor, Krisztusnak a munkálkodással kapcsolatos szavai arra is tanítanak minket, hogy a munkálkodásra kijelölt idő korlátozott, azaz tehát az idő rövid. Jézus erre az „*a míg nappal van: eljő az éjszaka, mikor senki sem munkálkodhatik*” szavakkal utalt.

Ezek a szavak szembeszökők az Úr Jézus Krisztus szájából, s annál inkább azok, mintha valamelyik férfi, vagy nő mondta volna. Krisztus az időtlen Isten. Ő az örökkévalóságban élt a múltban és az örökkévalóságban fog élni a jövőben is. Ha valaki

elhalaszthatta a munkáját, hát az bizonyosan az Úr Jézus volt. Mégis látjuk, amint foglalkozik a pillanattal, s tudja, hogy a pillanat elmúlik. Ha ez igaz volt Jézus számára, mennyivel inkább igaz ránk, akik teljeséggel időbeli teremtmények vagyunk, akik számára az idő gyorsan múlik!

Az idő először is a számunkra múlik. Ma itt vagyunk, tanulmányozzuk a Bibliáinkat, figyeljük a rádió adásait. De egy csipetnyi bizonyosság sincs arról, hogy holnap is itt leszünk. Jöhet a halál. Vagy legalábbis leverhet a lábunkról egy betegség, s a ma még adott szolgálati lehetőségek megszűnhetnek. Vagy, még ha meg is maradunk jó egészségben, elmúlhat a lehetőség ideje annál, akihez el kell vinnünk az evangéliumot, vagy akinek szolgálnunk kell.

Igehirdető vagy? Ha igen, nem sokáig prédikálsz majd ugyanannak a gyülekezetnek. Egyesek idén meghalnak, még többen a következőben. Mire vársz? Mi akadályoz meg abban, hogy Isten teljes tanácsvégzését hirdesd teljes mélységében, érettséggel és lelkesedéssel, amire csak képes vagy? Richard Baxter egyszer azt mondta: „Úgy prédikálok, mintha soha többé nem prédikálhatnék, s úgy, mint egy haldokló a többi haldoklónak.” Ennek kell lennie a te mércédnek is.

Egy vasárnapi iskolai tanító vagy? Ha igen ez az alapelv rád is vonatkozik. Nem sokáig lesznek a gyermekek nálad. Valamivel kevesebb, mint hatvan percig lesznek nálad hetente, s alig egy éven keresztül. Mit fogsz nekik tanítani ez alatt az idő alatt? Mit fognak tanulni? Egyesek számára lehet ez az egyetlen alaklom arra, hogy halljanak Isten irántuk Krisztusban megmutatkozó szeretetétől, és a velük kapcsolatos nagy terveiről. Egyesek számára ez lehet az egyetlen lehetőség, amikor emlékezetükbe vésik a Szentírást.

Anya, vagy apa vagy? Akkor ezek az igazságok rád is vonatkoznak. Most van itt az ideje a gyermekeid nevelésének. Akkor kell kezdened, amikor még fiatalok. Nem lesznek veled húsz évnél tovább, s még rövidebb ideig lehetnek alakíthatók a tanításod által. El kell őket vezetned a Megváltóba vetett hitre. Tanítanod kell nekik Isten útjait az emberekkel, és segítened kell nekik a keresztyén jellem kifejlesztésében. Isten nem tart majd vétlennek, ha elmulasztod ezt megtenni, mert te vagy a felelős értük, s az idő múlik. Itt, és más területeken is *„eljő az éjszaka, mikor senki sem munkálkodhatik”*.

Az éjszaka az éjszaka

Végül, és ennek az utolsó kifejezésnek az eredményeképpen meg kell vizsgálnunk a dolgok végét történelmileg. Igaz, hogy mindegyikünk számára lesz vége az életnek, mind azoknak, akiknek bizonyosságot teszünk, mind nekünk magunknak is. De az is igaz, hogy az éjszaka eljőhet a történelemben is, amikor is a lehetőségeknek a munkálkodás számára, melyeket egy adott kor kínál, vége szakad. Ma nagy lehetőségek vannak. De meddig állnak fenn? Ki tudja, hogy vajon nem következik-e ránk egy újabb sötét korszak?

Egy előadás során, amit a philadelphiai keleti baptista szemináriumon tartott a vendégprofesszori beiktatása alkalmából dr. Carl F. H. Henry beszélt korunk új barbarizmusának félelmetes felemelkedéséről. „A barbárok jönnek”, mondta Henry, mikor a pogányság napjainkban zajló támadását a keresztyén Rómának a barbárok általi meghódításához hasonlítja. Jönnek a tudományban, mikor visszaélnék az új felfedezésekkel. Jönnek a kommunikáció területén, mikor az emberek felfedezik a közvélemény manipulálásának lehetőségeit a rossz célokra. Jönnek a vallás birodalmában, ahogyan az intézményes keresztyénség egyre inkább teret enged az okkultizmusnak, a kultuszoknak és a sátánizmusnak. „Homályosítsd el a kijelentésen alapuló vallás elevenségét”, mondta Henry, „térítsd el a templomba járókat a kegyességtől és a jámborságtól, s nemcsak a tömegek csúsznak bele hamarosan az elkorcsosult erkölcsiségbe az úgynevezett megvilágosodott nemzetben, de még a templomba járók is a korinthusi erkölcstelenségben fognak élni: az

egyházi emberek a szituációs etikára fognak buzdítani, s a keresztények és a világiak közötti választóvonal aligha fog meglátszani.”

Eljön az éjszaka. Jézus azt mondta, eljön, s érezhetjük, hogy ez valóban így is van. De nem ez minden, amit mondhatunk. Eljön az éjszaka? Igen! De Jézus is el fog jönni. S így a barbároknak önmagukban nincs jövőjük. Az Úr visszajön megítélni a barbarizmust és befogadni az övéit. Egy napon majd meg kell állnunk Előtte. Ez a mi reménységünk. Örvendezünk! Ugyanakkor azt is elismerjük, hogy az a számadás napja is lesz. Munkálkodtunk Jézusért? Befektettük azokat a talentumokat, melyeket Ő adott nekünk? Adj a Isten, hogy megtehessük, s egy napon majd ezt hallhassuk Tőle: „Jól van jó és hűséges szolgám”.

115. fejezet: A hatodik csoda, Jn9:5-12

5. Míg e világon vagyok, e világ világossága vagyok.

6. Ezeket mondván, a földre köpe, és az ő nyálából sárt csinála, és rákené a sarat a vak szemekre,

7. És monda néki: Menj el, mosakodjál meg a Siloám tavában (a mi azt jelenti: Küldött). Elméne azért és megmosakodék, és megjöve látva.

8. A szomszédok azért, és a kik az előtt látták azt, hogy vak vala, mondának: Nem ez-é az, a ki itt szokott ülni és koldulni?

9. Némelyek azt mondák, hogy: Ez az; mások pedig, hogy: Hasonlít hozzá. Ő azt mondá, hogy: Én vagyok az.

10. Mondának azért néki: Mimódon nyiltak meg a te szemeid?

11. Felele az és monda: Egy ember, a kit Jézusnak mondanak, sarat készíté és rákené a szemeimre, és monda nekem: Menj el a Siloám tavra és mosódjál meg; miután pedig elmenék és megmosakodám, megjöve látásom.

12. Mondának azért néki: Hol van az? Mondá: Nem tudom.

A János evangéliumában feljegyzett csodák azokra a lelki leckékre tekintettel lettek kiválasztva, melyeket tanítanak. Hét van összesen: a víz borrá változtatása, a nemes ember fiának meggyógyítása, a béna ember meggyógyítása a Bethesda tavánál, az ötezrek jóltartása, Krisztus vízen járása, a vakon született ember látásának helyreállítása, és Lázár feltámasztása. Sokkal több csodát is fel lehetett volna jegyezni. De ezek lettek kiválasztva – bár János nem mondja ki konkrétan – annak érdekében, hogy akik olvasnak róluk, hitre juthassanak Jézus Krisztusban, mint Messiásban és az Isten Fiában (20:31).

János elméjében tehát ezek a csodák különösen jelentősek. S pontosan azért jelentősek, mert lelki igazságokat tanítanak.

Ez egyre nyilvánvalóbbá vált, ahogyan haladtunk előre a csodák tanulmányozásával. Az első csoda Jézust egy lakodalomban mutatta be, mikor bort készít. Ez nyilvánvalóan úgy festi le Őt, mint Aki részt vesz az emberek örömeiben, s Aki valóban örömet ad, ám ez nem valami borzasztóan mély lecke. Más emberről is el lehetne mondani mindezt. A későbbi csodákban azonban már úgy látjuk Őt, mint Aki képes helyreállítani az elveszített egészséget, gondoskodik minden emberi szükségéről, sőt, még üdvözítheti az embereket, még ha azok nem is akarnak üdvözülni. Ezekből az utóbbi csodákból megismerjük a saját, a végtelenségig elveszett állapotunkat, Isten meg nem érdemelt kiválasztását, mellyel bűnösöket választ ki az üdvösségre, valamint Krisztus kegyelmének ellenállhatatlan jellegét.

A hatodik csodában – a vakon született ember látásának helyreállításában – mindez nem kevésbé igaz. Ezért vagyunk képesek a történethez fordulni nem pusztán magának a történetnek a kedvéért (mert nagyon jó történet), hanem azért is, amit az üdvösségünk természetéről tanít. Ehhez először meg kell vizsgálnunk a vak embert, másodszor Jézust, harmadszor a Jézus által a csodatétel során használt eszközöket, majd negyedszer az Ő parancsát. A végkövetkeztetés pedig az, hogy nekünk magunknak is hasonló módon kell megmenekülnünk a lelki vakságunktól.

A vak ember

Kezdjük tehát a vak emberrel. Valóban sajnálatra méltó helyen kezdjük. Nem sok mindent tudunk elmondani a javára abban a pillanatban, mikor Jézus rátalált. Később nagyon állhatatosan kapaszkodik majd abba, amit Jézusról tud. Ez dicséretre méltó. A történet

kezdetén azonban csak egy vak koldus, akit az állapota a reménytelen kitaszítottságra és szenvedésre kárhoztat.

Ő természetesen nem láthatta Jézust. Jézus láthatta őt, de – hozzátehetjük – ő még akkor sem láthatta Jézust, mikor Ő közvetlenül előtte állt, lenézvén rá, ahogyan ott ült a koldus. Talán érezte, hogy van ott valaki. De nem tudta, ki az illető, vagy hogy mit jelent a jelenléte. Valószínű, hogy ez az ember nem értékelte túl sokra a látást, mert a születése óta vak volt, ezért aligha tudhatta, mit is jelent valójában. Ha jó látással élt volna le harminc, vagy negyven évet, majd azután veszítette volna azt el egy baleset, vagy valami efféle folytán, akkor várhatnánk, hogy fájjalja a veszteségét. De semmit sem ismert a világból, amit mi a látáson keresztül ismerünk, ezért nem is volt képes teljesen értékelni a látást. Természetesen tudta, hogy valami hiányzik. De hogyan értékelhette volna helyesen, mikor soha nem látott? Végül figyeljük meg, hogy nem is könyörgött a látásért. Legalábbis nem olvassuk, hogy megtette volna. Koldus volt. A koldusnak pedig az a dolga, hogy könyörögjön. De nem könyörgött a látásért. Az állapota reménytelen volt, s mi haszna van olyasmit kérni, amiről mindenki tudta, hogy nem történhet meg? A vak ember természetesen nem várta azt a csodát, amit Jézus készült véghezvinni.

Hát, nem sok jót mondhatunk el erről az emberről abban a pillanatban, mikor Jézus rátalált. Ám hogy teljesen tisztességesek legyünk, egy dolog mégis van. Az egyetlen, a vak ember mellett szóló körülmény az, hogy azon a helyen volt, ahová Jézus valószínűsíthetően elment. Ám nem tervezte ekképpen. Leült a templom kapujában, mert sok ezer ember ment azon keresztül, ő pedig alamizsnát kérhetett tőlük. De akár tervezte, akár nem, ott volt, mikor Jézus arra ment, S Jézus rátalált.

Kíváncsi vagyok, hogy ez nem vonatkozna-e sokakra, akik ezeket a szavakat olvassák. Biztos vagyok abban, hogy egyesekre legalábbis igen. Te is olyan vagy, mint ez a vak ember. Először is nem látod a lelki igazságokat. Hallottad prédikálni az evangéliumot – talán még Bibliát, és más keresztyén könyveket is olvastál – de nem vagy képes megérteni az elhangzottakat, és nem látod Jézust. Sőt, még azt sem tudod helyesen felbecsülni, hogy minek vagy híjával. Mivel soha nem értetted a lelki igazságokat, aligha van fogalmad róla, mik ezek, s ezért értékelni sem tudod ezeket. Így ennek következtében soha nem is könyörögtél azért, hogy megérthesd ezeket. Ami tehát téged illet, az állapotod olyan, amilyen, és soha semmi nem is fogja azt megváltoztatni.

Mit lehet elmondani rólad ebben az állapotodban? Aligha mondhatunk bármi jót. Elveszett és vak vagy, s az állapotod reménytelen – az Úr Jézustól elkülönítetten. Mégis, mint a vakon született ember helyzetéről, rólad is elmondható, hogy olyan helyen vagy, ahol Jézus valószínűleg megfordul. Nem te tervezted így, mindazonáltal mégis ott vagy. Olvasod ezeket a szavakat. Talán jártál hívő gyülekezetbe. Talán a családotod valamelyik tagja megtért. Ezek jó lehet, engem legalábbis bátorítanak. De nem láthatod Jézust. S ha egy vagy az általam leírtak közül, akkor Jézus lát téged. Lenéz rád, tetőtől talpig végigmér, s arra gondol, amit megtenni készül az életedben, valamint arra, amivé tenni készül téged.

Az ember Jézus

Másodszor, azt szeretném, ha megnéznéd az ember Jézust. Azért nevezem „az ember Jézusnak”, mert a vakon született ember nevezte Őt így. Miután Jézus meggyógyította, a szomszédai megkérdezték: „Mimódon nyíltak meg a te szemeid?” Még abban sem voltak biztosak, hogy a meggyógyított ember a vakon született volt, mert bár így vélekedtek, ő másnak látszott, s ők pedig nem voltak képesek számot adni a csodáról. „Mimódon nyíltak meg a te szemeid?”

A vakon született ezt válaszolta: „Egy ember, a kit Jézusnak mondanak, sarat készít és rákené a szemeimre, és monda nékem: Menj el a Siloám tavára és mosódjál meg; miután pedig elmenék és megmosakodám, megjöve látásom.” (11. vers)

Jézus több, mint ember. A tény, hogy meggyógyította a vakon születettet, bizonyítja ezt, de van még sok más bizonyítéka is. Jézus egyben Isten is. Ő az Alfa és az Omega, a kezdet és a vég. Ő a királyok Királya és az uraknak Ura. Ő az Örökkévaló. Ő a Megváltó. Jézus mindez. De mégis – és ez is az Ő dicsősége – ő ember, s egyáltalában nem rossz dolog, ha ebből kiindulva kezdjük Őt megismerni.

Micsoda ember ez az ember Jézus! Ő az emberek embere. J. B. Phillips, a Biblia egyik modern magyarázatának szerzője ezt nagyon élénken érezte a fordítói munkájában, s ezt írta róla: „Mély nagyrabecsülést, nagy tiszteletet éreztem a szokásos Jézus Krisztus iránt, Akit az egyház imád. De egyáltalában nem voltam felkészülve arra a *szokatlan* emberre, akit ezek a tömör evangéliumok jelentettek ki. Senki sem lett volna képes efféle személyt megalkotni: nem holmi báb-hős volt, akit a bámuló imádók fantáziája épített meg. 'Az ember Jézus' valóságosként, néha riasztóan valóságosként csengett. Elkezdtem meglátni, hogy az akkori kor vallásos felépítménye miért akart minden áron megszabadulni Tőle. Ő azonnali halált jelentett a gőg, a fontoskodás, a színlelés számára.

Ezt az embert mozgathatta volna a könyörület, és lehetett volna nagyon nyájas, de nem voltam képes megtalálni a 'nyájas Jézus, szelíd, és lágy' nyomát. Nagyon félelmetesen kemény volt, de nem holmi Bulldog Drummond, vagy James Bond stílusban, hanem az egységes és a végtelenségig odaszentelt személyiség tiszta ereje által. Egyszer még a gyilkolni vágyó tömegben is sértetlenül ment keresztül. Kevés, nagyon-nagyon kevés embert ismertem, akik megtehették volna ezt. De aztán rájöttem, hogy ez a tiszta erő még a Gecsemáné kertben lezajlott kimondhatatlan agóniát követően is a rendelkezésére állt. Azok, akiket az elfogására küldtek, 'a földre zuhantak'.

Jézus olyan kaliberű és képességű ember volt, aki még akkor is ura maradhatott a helyzetnek, mikor szinte semmi esélye sem volt ennek.”¹⁸⁸

Efféle emberrel találkozunk a János 9-ben. Nem meglepő tehát azt olvasni, hogy a vak ember a meggyógyítása után csakis Jézusra tudott gondolni. Ennek az embernek a számára Jézus vált a legfontosabb emberré a létezésben. Nem tudott róla sokat, csak annyit, hogy „az ember, a kit Jézusnak mondanak”. Még csak nem is látta Őt, mert Jézus a Siloám tavához küldte őt, ahol azután bekövetkezett a gyógyulás. Jézus mégis közelebb állt hozzá, mint a szomszédjai, a családja, vagy a farizeusok.

Sőt, a beszéde is teljességgel Jézusról szólt. Elmondta, miképpen készített Jézus sarat, hogyan kente a szemére, és hogy küldte el őt megmosakodni a Siloám tavában, s miképpen kezdett el látni (annak következtében, amit Jézus tett). Valóban, egy bizonyos értelemben a csoda nem volt teljes mindaddig, amíg Jézus nem találkozott vele másodszor is, s ő el nem kezdte Őt uraként imádni.

Ez történik majd veled is, ha Jézus rád talál. Lehet, hogy nem tudsz Róla sokat, de számodra ez lesz a „csak Jézus”. S képes leszel énekelni:

Jézus kifizetett mindent,
Mindent Neki köszönhetek,
A bűn bíborvörös foltot hagyott,
De Ő hófehérre mosta azt.

¹⁸⁸ J. B. Phillips: *Ring of Truth: A Translator's Testimony* (New York: Macmillan, 1967, 86-87. oldal)

Bárcsak elvégezné Jézus a számodra azt a lelki munkát, ami lehetővé teszi a számodra, hogy láthasd Őt, higgy Benne, s ennek eredményeképpen képes légy az Ő dicséretét énekelni mindörökké.

Az egyszerű eszközök

Harmadszor, vannak leckék, melyeket a Jézus által a csodatétel során használt egyszerű eszközökből kell megtanulnunk. A történetben elhangzik, hogy a Jézus a földre köpött, sarat készített a porból és a nyálból, majd rákente azt a vak ember nem látó szemeire. Ez számodra sértő? Elégtelennek, sőt ostobaságnak tűnik a számodra? Ártalmasnak tűnik? Bizonyos értelemben valószínűleg igen, mint az evangélium, melyen át Isten lelki világosságot és látást ad, mindez a meg nem térteknek.

Nyilvánvalóan sértő. Mikor ugyanis beszélünk róla, vannak, akik elfordulnak, mintha barbár, ódivatú, vagy a méltóságukon aluli dologról lenne szó. Ezeknek az embereknek a számára az Krisztusba vetett hiten keresztül megvalósuló üdvösség ősrégi evangéliuma, Aki meghalt a bűneikért, a vérét ontva Isten jogos haragjának kiengesztelése végett, szóval ezeknek az embereknek mindez reménytelenül ónak és lényegtelennek tűnik. Egyes elmék számára sértő. De sértő, vagy sem, Isten ezekkel az eszközökkel menti meg az elveszett és bűnös embereket. Sár? Igen, de ezt a sarat Jézus készítette. Nyál? Igen, de az Ő szájából. Ugyanezen a módon hívogatja Isten a Szentírásnak a Jézus ajkáról származó szavaiban feljegyzett evangélium által a férfiakat és a nőket a megtérésre. Sőt, a prédikálás által is. Mert amint Pál írja: „tetszék az Istennek, hogy az igehirdetés bolondsága által tartsa meg a hívőket” (1Kor1:21).

Vannak mások – ezt el kell ismernünk – akik számára az evangélium nem annyira sértő, mint amennyire elégtelen. Ők rámutatnak az emberek mély személyes és szociális szükségleteire, s elfordulván az evangéliumtól, inkább a pszichiátria, a politika, a szociális akcióprogramok, vagy más eszközök segítségével igyekeznek kielégíteni a szükségleteket. Nos, hadd próbálják. Jó dolog munkásokkal rendelkezni minden területen. Hagyjuk, hadd tegyenek meg mindent, amit csak tudnak. De, miközben minden jót kívánunk nekik, mi nem fogjuk elhanyagolni az evangéliumot, mert legyen az bármennyire egyszerű, a Jézus Krisztusba vetett hiten keresztüli üdvösség evangéliuma, amelyben hittek, s amelynek alapján cselekedtek, milliókat alakított át. Az evangélium számtalan férfit és nőt tett új teremtménnyé, s rajtuk keresztül a környezetüket is átalakította.

Végül egyesek számára az evangélium az elégtelennél is rosszabbnak tűnik. Tulajdonképpen ártalmasnak tűnik, ahogyan a vak ember szemének sárral történő megkenéséről is lehet feltételezni, hogy inkább gátolta, mintsem elősegítette a látását. Nekik az üdvösség híre Krisztus meg nem érdemelt kegyelméből voltaképpen buzdításnak tűnik a bűnre. Mert ők Pál napjaiban ezt mondták: „Vétkezzünk, hogy a kegyelem bővelkedhessen”. Ez igaz? Vajon az evangéliumunk buzdít a bűnre? Egyáltalában nem! Épp ellenkezőleg, az evangélium a legnagyobb tisztító erő az emberi életben, amint azt minden igazi hívő tudja. Ez az egyszerű eszköz volt a csatornája a nagy áldásoknak és Isten dicsősége bemutatásának.

Elfogadod ezt az evangéliumot? Ha még mindig vonakodsz tőle, mint a leprás Naámán vonakodott a Jordán folyó vizétől, alávalónak véelve azt a maga számára, akkor még nem látod a helyzetet olyan kétségbeejtőnek, mint amilyen valójában. Ha azonban a vak emberhez hasonlóan kétségbeejtően tartod, ha érzed, hogy nincs reménység a számodra, hacsak Maga Jézus nem lép be az életedbe és tesz csodát – ha ez a helyzet, akkor nem vonakodsz annak egyszerűségétől, ami prédikáltatik, hanem inkább elfogadsz bármit, amit Krisztus kínál neked, és azt teszed, amit mond.

A parancs

Ezzel eljutottunk az utolsó dologhoz: a parancshoz. Hogyan szólt ez? Egyszerűen csak így: „Menj el, mosakodjál meg a Silóám tavában” (7. vers). Egyszerű volt: csak hét szót tartalmaz. Személyes volt: a vak embernek szólt, és csakis neki. Magában foglalta az engedelmesség próbáját, mert magában foglalt egy, az Úr Jézus Krisztusnak adott válaszreakciót. Ugyanígy a hozzád eljutó evangélium is egyszerű: „Higgy az Úr Jézus Krisztusban és üdvözlés”. Személyes: neked kell hinned. S mindenekelőtt az engedelmesség próbája, mert ezt kérdezi: „Hiszel? Bízol Jézusban?”

Ha vonakodsz, akkor a vak ember lehet a példa a számodra. Ha ugyanis vonakodsz, akkor sokkalta vakabb vagy, mint ő volt. Mit tett ő? Vak volt, de ahogyan John Trapp, a régi puritán furcsán megjegyezte, „vakon engedelmeskedett Krisztusnak”. Engedelmisségének eredményeképpen azonnal elnyerte a fizikai látását, s olyan útra lépett, melyen végül még az igazi lelki látást is megkapta.

Milyen csodálatos dolgot tett az Úr Jézus ennek az embernek a számára! Milyen csodálatos dolgot készített mindenki számára, akik engedelmeskednek Neki! Fogsz majd neki engedelmeskedni? Ha igen, elkezd majd lelki látást adni neked, s a végén majd mindent újjá tesz.

116. fejezet: „Hogy próféta”, Jn9:13-17

13. Vivék őt, a ki előbb még vak volt, a farizeusokhoz.

14. Mikor pedig Jézus a sarat csinálá és felnyitá ennek szemeit, szombat vala.

15. Szintén a farizeusok is megkérdezek azért őt, mimódon jött meg a látása? Ő pedig monda nékik: Sarat tón szemeimre, és megmosakodám, és látok.

16. Mondának azért némelyek a farizeusok közül: Ez az ember nincsen Istentől, mert nem tartja meg a szombatot. Mások mondának: Mimódon tehet bűnös ember ilyen jeleket? És hasonlós lón közöttük.

17. Újra mondának a vaknak: Te mit szólsz ő róla, hogy megnyitá a szemeidet? Ő pedig monda: Hogy próféta.

Szeretném, ha elképzelnéd egy pillanatra, hogy az egyik ismerősöd épp az imént vált keresztyénné, s tedd fel magadnak ezeket a kérdéseket: (1) Kitől kapja valószínűleg a legtöbb biztatást az új keresztyén? (2) Kitől hallja majd valószínűleg a legelbátortalanítóbb megjegyzéseket?

Közülünk a legtöbben valószínűleg egyetérteneznek azzal, hogy a válasz az első kérdésre ez: főleg azoktól, akiken keresztül keresztyénné vált, mert ők természetesen örülnek annak, ha hitre jutott Jézusban. Nem vagyok azonban biztos abban, hogy a második kérdésre adandó válaszhoz is ennyire könnyedén jutnánk el. Te mit mondanál? Biztos vagyok benne, hogy sokan úgy vélnék: a leginkább elbátortalanító megjegyzések azok részéről jönnének, akik az evangélium nyílt ellenségei, talán a szkeptikusok, vagy a hedonisták. Tulajdonképpen valószínűleg az igaz, hogy a legelcsüggesztőbb megjegyzéseket azok teszik, akik kívülről vallásosak, de akik nem rendelkeznek az Úr Jézus Krisztus átformáló szeretetével a szívükben.

Az egyik magyarázó mondja: „akik a legrosszabbul kezelik a fiatal hívőt, azok nem nyíltan hitetlenek, és ateisták, hanem azok, akik nagy zajjal űzik vallásos elfoglaltságaikat”.¹⁸⁹

Hadd mondjak egy példát. Néhány évvel ezelőtt a feleségem és én egy idősebb asszonnyal dolgoztunk, aki úgy nagyjából ötven éves korában vált keresztyénné. Majdnem egész életében hűséges templomba járó volt, de ténylegesen soha nem értette meg az evangéliumot, és soha nem volt hite az Úr Jézus Krisztusban. Mikor végül megértette, hogy miről szól, s keresztyénné lett, megtelt örömmel, és az egész élete majdnem teljes mértékben átalakult. El akarta mondani a lelkészének, mi történt, ezért így is tett. Örömmel kereste fel, úgy vélekedvén, hogy majd együtt örvendezik vele. A lelkész reakciója azonban nem az öröm volt. Inkább gyászos és lelohasztó választ adott. Arra ösztönözte, hogy ne váljon érzélgőssé, s mindenekelőtt ne csináljon semmi ostobaságot. Később a kapcsolatuk olyannyira megkopott, hogy a lelkész megkérte: hagyja ott a gyülekezetet. Így visszatért ahhoz a kis közösséghez, ahol szerették, és ahol megtért.

Szép lenne, ha ez egyedi és ritka eset lenne. De sajnos nem az. Inkább olyan, mint egy minta, s az elcsüggesztő szavak sokszor éles fullánkok, az ellenállás pedig heves. Mi a helyzet az efféle körülményekkel? Az új keresztyént bátorítani, vagy elcsüggeszteni szükséges? Megerősíteni, vagy összezavarni? Hatalmas fényt vet erre a dologra a vakon született ember története (akit Jézus meggyógyított), és a farizeusoké, akik megsértődtek ezen a gyógyításon. A konfliktus aránytalan volt – az egyszerű koldus, és az önelégült és önhitt farizeusok között. Heves volt. De végül a koldus győzelmével végződött annak dacára, hogy kiközösítették. Röviden, ez a tény győzelme volt az elmélet felett, valamint a valódi lelki megtapasztalásé a bezárt elmék felett.

¹⁸⁹ Arthur Walkington Pink: *János apostol evangéliumának magyarázata*, magyar változat, 269. oldal

A szombat problémája

Legalábbis a felszínen a probléma a régi szombat-probléma volt, ami Krisztus szolgálatának elején is jelentkezett.¹⁹⁰ Már az is botrány volt, hogy Jézus gyógyította meg ezt az embert, mert a farizeusok gyűlölték Jézust a bűneik leleplezése miatt. Ám az, hogy szombaton gyógyította őt meg, méghozzá sárral, amit Jézus a nyálából és porból gyúrt össze – nos ez egyszerűen tűrhetetlen volt!

Kétségtelen volt, hogy Jézus megszegte a szombatot, legalábbis amiképpen ők fogták azt fel. Sőt, megtette ezt korábban is a béma ember esetében a Bethesda tavánál (Jn5:1-16), valamint más esetekben is. Ebben az esetben legalább háromféleképpen szegte meg a szombat törvényét. Először is, a sárkészítéssel vétkéssé vált a szombatnapi munkavégzésben. A törvény világosan kimondta: „Megemlékezzél a szombatnapról, hogy megszenteljed azt. Hat napon át munkálkodjál, és végezd minden dolgodat; De a hetedik nap az Úrnak a te Istenednek szombatja: semmi dolgot se tégy azon se magad, se fiad, se leányod, se szolgád, se szolgálóleányod, se barmod, se jövevényed, a ki a te kapuidon belől van” (2Móz20:8-10). A rabbik ezt úgy határozták meg, mint ami azt jelenti: az ember még egy zsebkendőt sem vihet le az emeletről a földszintre, mert az teherhordásnak minősül, a teherhordás pedig munka. Az ember sem fel nem gyújthatott, sem el nem olthatott egy lámpát. Nem vághatta le a körmeit, s nem húzhatta ki egyetlen hajszálát sem. S természetesen nem köphetett a porba, hogy sarat készítsen, hisz a sárkészítés kézi munka volt.

Másodszor Jézus a vak ember meggyógyításával is megszegte a szombatot. A rabbinikus irányelveknek megfelelően teljesen jogos volt orvosi tevékenységet folytatni, ha emberi élet volt veszélyben, azaz szabad volt megpróbálni meggátolni, hogy a páciens állapota tovább romoljon. Másrészt viszont tilos volt bármit tenni annak érdekében, hogy az állapota javuljon. Egy orvos nem kezelhetett például egy fogfájást. Valaki nem hűsíthetett hideg vízzel egy rándulást. S világos, hogy miután a vakon született ember nem volt életveszélyben a fogyatékossága miatt, s nem állt fenn a további megvakulásának veszélye sem, így Jézus megszegte a szombat törvényét, mikor meggyógyította őt.

Végül pedig, ami a gyógyítás tényleges módjára vonatkozik, a törvény világosan kimondja: „ami a köpést illeti, nem törvényes a szemhéjakra helyezni”. Jézus pedig ezt tette, tehát ebben is vétkezett.

Jézus a szombat törvényének megszegésében úgy volt vétkes, ahogyan Izrael rabbijai alkották meg azt. Ezek azonban ember alkotta szabályok voltak, s Jézus, Aki tökéletesen ismerte Isten törvényét, tudta ezt, és egyszerűen figyelmen kívül hagyta valamennyit. Sőt, ezek a szabályok valójában ártalmasak voltak. Olyan eszközök voltak ugyanis ezek, melyek alapvetően ellehetetlenítették Isten igaz törvényének betartását, bár a rabbik meg voltak arról győződve, hogy vallásos emberekként mindent helyesen tesznek, ezért majd jutalmul a mennybe jutnak. Arról is meg voltak győződve, hogy nincsen szükségük Isten kegyelmére. Ha mindent jól tesznek, akkor nem kell nekik Megváltó. Nem kellett nekik Jézus. Emellett a saját rendszerük keretei között megtehettek mindent, amit csak akartak mindaddig, amíg nem szegték meg a szombatnap törvényét. Kész voltak tehát megölni Jézust a szombat megszegéséért, de nem voltak készek megengedni Neki, hogy gyógyítson szombaton. Később is készek voltak Őt keresztre feszíttetni, amennyiben ez még a pénteki naplemente előtt megtörténik.

Szörnyű rendszer volt ez. A vallásos formalizmus mindig szörnyűséges. Mégis ezzel szembesült a szegény koldus, mikor végül a farizeusok elé vitték azok a szomszédai, akiknek bizonyosságot tett a csodáról. Most már láthatjuk – a vezetőket, akik elegánsak a palástjaikban, és szilárdak a pozícióikban, és a koldust, aki nem jó megjelenésű, és bizonytalan – leszámítva

¹⁹⁰ Lásd pl. az 59. fejezetet.

persze a Jézusban elfoglalt helyét. Érezhetjük a feszültséget. Az ember meggyógyult. Vak volt egész életében most pedig meggyógyult! Várhatnánk, hogy a vezetők együtt örvendeznek vele. De vajon ezt tették? Egyáltalában nem! Ehelyett látjuk, amint kutakodnak az elméjük sötét zugaiban, hogy találjanak valamit, amit felhasználhatnak ehhez a szerencsétlen esethez. Talán hitelteleníthetik a csodát, s ezzel csalónak bélyegezhetik a názáreti ácsot? Vagy – és ez még jobb lenne – talán kiforgathatják a vak ember bizonyosságát, és ezzel csapdába ejthetik őt?

Vakként és koldusként ez az ember nem érdekelte a farizeusokat. Átléptek rajta, mikor lenyűgöző imáikat mondták az utcasarkokon. Most azonban, meggyógyított emberként negatív módon vált érdekessé. Talán eszközként felhasználhatnák Jézus csapdába ejtésére.

Egy éles bizonyság

Így hát elkezdtek kérdéseket feltenni neki, s az első az volt, miképpen nyerte vissza a látását. Látszólag hallották már a történetet, mert a szövegben azt olvassuk: „a farizeusok is megkérdezik azért őt, mimódon jött meg a látása?” Ez azonban csak formális meghallgatás volt, sőt talán valamiféle keresztkérdések feltevése. Vajon mond-e valami ellentmondót a vak, amivel hitelteleníti mind önmagát, mind Jézust? Mond-e valamit, ami felhasználható Jézus ellen? „Mondd el nekünk még egyszer”, mondták. „Hadd halljuk az elejétől.”

Szinte látom a vak ember szemeinek összeszűkülését, amint most már kissé óvatosan, és abszolút tömören válaszol a kérdésükre: „Sarat tőn szemeimre, és megmosakodám, és látok”.

Én ezt nagyon érdekesnek találom. A tény ugyanis, hogy a vak ember ennyire tömören válaszolt megmutatja, hogy *a bizonyága az Úr Jézus Krisztusról éles volt*. Figyeljük meg, hogy a bizonyágának az itt szereplő változata kurtább, mint a 11. versben olvasható változat. El tudom képzelni, hogy mindkettő rövidebb a történetnél, amit korábban mesélt el aznap. Röviddel a gyógyulása után valószínűleg sok érdekes, de lényegtelen részlettel vegyítve mondta el a dolgot. „Ott ültem a templom kapujában”, mondhatta, „tudod, a nagy kapuban, melyen át oly sok ember jár ki-be. Kissé később értem oda, mert szokatlanul sokan voltak az utcákon. Valójában a tér túlsó oldalán olyan sűrű volt a tömeg, hogy még a lábamról is levertek. Nos, ahogyan mondtam, később értem oda és foglaltam el a megszokott helyemet. Tudjátok, a jobb oldalon, közel a sütődéhez. Azután, amint odaértem, hallottam valami nagy kavarodást a templomudvarban. Valaki kiabált. Valaki pedig sikoltott: Kövezzétek meg! Kövezzétek meg! Izgatottan figyeltem. Aztán a kiabálás elhalt, majd nem sokkal utána...” Nos, a történet sokáig folytatódhatott ezen a módon, megannyi lényegtelen részletet magában foglalva. Ám ez aznap korábban történt. Itt, mikor a farizeusokkal szembesült, az ember nem összevissza beszél, hanem lényegre törően mondja el a történetet. Sok minden volt, amit a farizeusok megkérdezhettek. Sok minden lehetett akár még bizonytalan is. De az legalábbis világos volt, hogy Jézus sarat tett a szemeire, ő megmosakodott, és megjött a látása.

Tanuld meg, hogy ez az, amit az ellenfeleknek tenniük kell a bizonyágoddal. Ki kell azt élesíteniük. Mikor nagy kényelmet élvezel és a barátok között vagy, senki sem törődik azzal (és az lehet nagyon érdekes is), ha megannyi szubjektív részlettel vegyítve mondd el a történetedet. Efféle körülmények között ez teljesen rendjén való. Mikor azonban ellenfelekkel állsz szemben, akkor valami egészen másra van szükség. Takarékoskodnod kell a szavakkal. Ki kell hangsúlyoznod a lényegét. Mit cselekedett Jézus? – ez az, ami fontos. És – ez nem kevésbé fontos – mi történt veled, mikor engedelmeskedtél Neki? Ha efféle bizonyágot teszel, a szavaid hatásosak lesznek. Még azt is mondhatjuk, hogy Isten azért engedi meg a szembeszegülést a keresztyén bizonyággal, hogy legalábbis részben fejlessze ezt a képességet.

Növekedés a felismerésben

Van azonban egy másik oka is annak, amit majd szintén meglátunk a történetből. A vakon született ember bizonyosságot tett, és az első dolog, amit észreveszünk, az, hogy ez a bizonyosság hatékony volt. A vezetők elkezdték őt kikérdezni. Most pedig egymáshoz fordultak, közülük néhányan látszólag elfogadván a csoda valóságosságát. „Ez az ember nincsen Istentől, mert nem tartja meg a szombatot”, mondták egyesek. Mások azzal válaszoltak, hogy Istentől valónak kell lennie, mert lehetetlenség, hogy egy nem Istentől való ember ilyen csodákat tegyen. Világosan megosztottakká lettek. Így az egyetlen dolog, amit tehettek, a vakon született ismételt kikérdezése volt. Megkérdezték, mi a véleménye Jézusról. „Te mit szólnál ő róla, hogy megnyitá a szemeidet?”

„Hogy próféta”, válaszolta az ember.

Itt újabb dolgot veszünk észre. Ez a másik oka annak, amiért Isten gyakran megengedi a szembeszegülést az új keresztyén bizonyosságával. Ennek a konfliktusnak az eredményeképpen az ember *növekedett hitben*. Növekedett a Jézussal kapcsolatos felismerésben. Első bizonyosságában az ember Jézust csak embernek nevezte. „Egy ember, akit Jézusnak mondanak, sarat készít...” Valóban egészen ember is volt, de a koldus ennél többet nem tudott róla. Mikor viszont eljutunk a történetben eddig, elkezd meglátni, hogy nem elegendő Jézust pusztán csak embernek nevezni, ezért prófétának is mondja, azaz olyasvalakinek, aki Isten nevében szól és cselekszik (17. vers). Később továbbviszi ezt addig az elgondolásig, hogy Jézus az Aki méltó rá, hogy tanító lehessen és legyenek tanítványai (27. vers), sőt addig az észrevételig, hogy „Istentől való” (33. vers). Végül eljut odáig, hogy „Isten Fiaként” hisz Benne, Akinek kijár az imádat (38. vers). Ezzel szemben a farizeusok azzal a nézettel kezdik, hogy Jézus *nem* Istentől való (16. vers), majd megkérdőjelezi a csodát (18. vers), bűnösnek nevezik Jézust (24. vers), de elismerik a tudatlanságukat (29. vers), s végül Jézus vakoknak és bűnösöknek jelenti ki őket (41. vers).

A szembeszegülés vezette el a vakon születettet új megértésre, s a szembeszegülésnek valamennyiünkre ezt a hatást kell gyakorolni, ha hűségesek vagyunk a bizonyágtételben. Ha a hívő hűséges ahhoz a világossághoz, mellyel rendelkezik, akkor még több világosság adatik majd neki. Ahogyan Jézus mondta: „Meglássátok azért, mimódon hallgatjátok: mert a kinek van, annak adatik; és a kinek nincs, még a mijét gondolja is hogy van, elvételik tőle” (Lk8:18). Más szóval, ha növekedni akarsz Jézus ismeretében, mondd el másoknak, amit már tudsz róla, s ne félj a szembeszegüléstől.

Légy bátor

Végére értünk ezen igeversek magyarázatának, de néhány szót még kell mondani összefoglalásként és végkövetkeztetésként. Három fő dologról és egy végkövetkeztetésről beszélhetünk. Először, ha őszintén hiszel az Úr Jézus Krisztusban, jönni fog a konfliktus. Nem mindig fogsz konfliktusban állni, de előbb, vagy utóbb valamilyen formában megtapasztalod a szembeszegülést az evangélium miatt. Ne lepődj hát meg, ha bekövetkezik. Emlékezz, mit mond a Biblia: „De mindazok is, a kik kegyesen akarnak élni Krisztus Jézusban, üldöztetni fognak” (2Tim3:12). S ezt is mondja: „Mert néktek adatott az a kegyelem a Krisztusért, nemcsak hogy higgyetek Ő benne, hanem hogy szenvedjétek is Ő érte” (Fil1:29).

Másodszor, még ha be is következik az összeütközés, tudhatod, hogy Isten nem hagy magadra a konfliktusban jobban, mint amennyire a vakon született embert magára hagyta. Mikor megkérdezték a Jézusról alkotott véleményéről, hirtelen így válaszolt: „Hogy próféta”. Lehet, hogy egy pillanattal korábban ezt nem lett volna képes kimondani, de akkor már igen.

Abban a pillanatban, hogy szüksége lett isteni kegyelemre, az nem hagyta el őt, hanem inkább lehetővé tette a számára, hogy jó bizonytságot tegyen.

Harmadszor, mikor ebbe a helyzetbe kerülsz, tudhatod, hogy Istennek célja van veled, s ettől fel kell bátorodnod. Lehet nagyon sok cél, de van közöttük legalább kettő, melyeket itt megláttunk a vakon született ember esetében. A szembeszegülés (1) élesíti majd a bizonyságodat, és (2) elvezet majd téged az evangélium mélyebb ismeretére.

Végül levonhatjuk azt a végső következtetést, hogy nekünk is, a vakon született emberhez hasonlóan bátraknak kell lennünk a bizonyágtételben. Ha a vakon született ember, aki aligha találkozott az Úr Jézussal, és csak keveset tudott Róla, elég bátor volt, mi miért ne lehetnénk azok? Ebben a dologban Kálvin nagyon bölcsen fogalmaz: „S ha ő ennyire bátran és szabadon elismerte Krisztust Prófétának, jóllehet még nem tudta, hogy az Úr Jézus Isten Fia, milyen szégyenteljes is azok árulása, akik a félelemtől leigázottan vagy megtagadják Őt, vagy hallgatnak Vele kapcsolatban, bár tudják, hogy Ő az Atya jobbára ült és másodszor az egész világ Bírójaként fog visszajönni onnan! Mivel ez a vak ember nem oltotta ki a tudás aprócska szikráját, nekünk törekednünk kell rá, hogy nyílt és teljes megvallás ragyoghasson elő a teljes világosságból, mely beragyogta a szívünket.”¹⁹¹

¹⁹¹ Kálvin: *János apostol evangéliumának magyarázata*, magyar fordítás 205. oldal

117. fejezet: Tudjuk, tudjuk, Jn9:18:33

18. Nem hívék azért a zsidók róla, hogy vak vala és megjöve a látása, mígnem előhívák annak szüleit, a kinek megjöve a látása,

19. És megkérdezzék azokat, mondván: Ez a ti fiatok, a kiről azt mondjátok, hogy vakon született? mimódon lát hát most?

20. Felelének nékik annak szülei és mondának: Tudjuk, hogy ez a mi fiunk, és hogy vakon született:

21. De mimódon lát most, nem tudjuk; vagy ki nyitotta meg a szemeit, mi nem tudjuk: elég idős már ő; őt kérdezzétek; ő beszéljen magáról.

22. Ezeket mondák annak szülei, mivelhogy félnek vala a zsidóktól: mert megegyeztek már a zsidók, hogy ha valaki Krisztusnak vallja őt, rekesztessék ki a gyülekezetből.

23. Ezért mondák annak szülei, hogy: Elég idős, őt kérdezzétek.

24. Másodszor is szólíták azért az embert, a ki vak vala, és mondának néki: Adj dicsőséget az Istennek; mi tudjuk, hogy ez az ember bűnös.

25. Felele azért az és monda: Ha bűnös-é, nem tudom: egyet tudok, hogy noha vak voltam, most látok.

26. Újra mondák pedig néki: Mit csinált veled? Mimódon nyitotta meg a szemeidet?

27. Felele nékik: Már mondtam néktek és nem hallátok: miért akarjátok újra hallani? avagy ti is az ő tanítványai akartok lenni?

28. Szidalmazák azért őt és mondának: Te vagy annak a tanítványa; mi pedig a Mózes tanítványai vagyunk.

29. Mi tudjuk, hogy Mózesrel beszélt az Isten: erről pedig azt sem tudjuk, honnan való.

30. Felele az ember és monda nékik: Bizony csodálatos az, hogy ti nem tudjátok honnan való, és az én szemeimet megnyitotta.

31. Pedig tudjuk, hogy az Isten nem hallgatja meg a bűnösöket; hanem ha valaki istenfélő, és az ő akaratát cselekszi, azt hallgatja meg.

32. Öröktől fogva nem hallaték, hogy vakon születtnék szemeit valaki megnyitotta volna.

33. Ha ez nem Istentől volna, semmit sem cselekedhetnék.

Oly korban élünk, mely nagy értéket tulajdonít a tudásnak. Miután a keresztyénség is mindig ezt tette, úgy gondolhatnánk, hogy a korunk a keresztyénség számára hatalmas kor lesz. Azonban nem ez a helyzet. A keresztyének azt állítják, hogy sok fontos dolgot tudnak. Tudják, Kinek hittek (2Tim1:12). Tudják, hogy a Megváltójuk él (Jób19:25). Tudják, hogy általmentek a halálból az életbe (1Jn3:14). Tudják, hogy minden a javukra van (Rm8:28). Tudják, hogy mikor majd az Úr Jézus Krisztus visszatér, ők is hasonlatosak lesznek Őhöz (1Jn3:2). De az efféle állítások általánosságban nem jelentenek sokat a kortársainknak, s a keresztyének gyakorta teszik fel a kérdést: valóban tudjuk, amiről azt állítjuk, hogy tudjuk? Mit tudunk? S tudjuk-e biztosan? S miképpen tudjuk?

A tanulmányaink középpontja a vakon született ember szüleinek, valamint magának a vakon születettnak a kikérdezése a judaista vezetők által, amiképpen azt a János 9 feljegyzi. A témát az a nagyon érdekes tény sugallja, hogy mindkét fél azt állítja: tudnak valamit, illetve van, amit nem tudnak. S mivel az állítások és az állítások indoklásai különböznek, az ellentét eszközéül szolgál a tudás különféle fajtáinak, különösen a keresztyén ismereteknek a vizsgálatához, amint azt a vakon született ember kijelentései példázzák.

A vitatkozó felek a vakon született ember szülei, a farizeusok, valamint maga a vakon született ember. Meg kell vizsgálnunk mindegyikük állításait.

A szülők

Elsőként a Jézus által meggyógyított ember szüleit kérdezték ki. A kikérdezés nyilvánvaló kísérlet volt a farizeusok részéről a vakon született ember bizonyosságának hiteltelenítésére, mert ha képesek lettek volna rávenni a szülőket annak kijelentésére, hogy ez az ember nem az ő fiuk, vagy hogy nem volt igazából vak, akkor csalásnak minősíthették volna a gyógyítást, és támadhatták volna Jézust. Ezért kérdezték meg: „Ez a ti fiatok, a kiről azt mondjátok, hogy vakon született? mimódon lát hát most?” (19. vers). A kérdés világos felhangja az, hogy a szülők hagyják abba a hazudozást, és mondjanak végre igazat.

Ők így válaszoltak: „Tudjuk, hogy ez a mi fiunk, és hogy vakon született: De mimódon lát most, nem tudjuk; vagy ki nyitotta meg a szemeit, mi nem tudjuk: elég idős már ő; őt kérdezzétek; ő beszéljen magáról.” (20-21. versek)

Figyeljük meg, hogy a szülők két dolgot jelentenek ki: (1) hogy a meggyógyított ember valóban az ő fiuk, és (2) hogy vakon született. Ez volt az, amit tudtak, és nem is félték ezt kimondani. Másrészt volt két dolog, amit tagadtak, hogy tudják: (1) mi módon lát, és (2) ki tette ezt a csodát. Az utóbbi nem volt egészen igaz, amint az még a bizonyosságukból is kiderül. Ha ugyanis nem tudták volna, ki gyógyította meg, akkor nem tudták volna, hogy ebben egy személy („ki”) vett részt. Az, hogy valakiről beszéltek, megmutatja, hogy legalábbis hallották a történetet, és tudtak Krisztusnak az abban játszott szerepéről.

Miért nem ismerték el, hogy tudtak Krisztus szerepéről a gyógyításban? János megadja a választ, mikor azt mondja, hogy „félnek vala a zsidóktól”. Mert, mondja, tudták, hogy a vezetők már megegyeztek abban, hogy bárkit kiközösítenek, aki Jézust a Messiásnak vallja. A mi fogalmainkkal ez egyszerűen azt jelenti, hogy a szülők nem akartak belekeveredni. *Tudták, de nem akarták tudni.* Félték elismerni azt, ami már kijelentetett nekik.

Ez sokak pontos képe napjainkban is. A keresztyénség igazságait már hirdették nekik – talán a szüleik, vagy a barátaik, esetleg az egyházon keresztül hallották azokat. De nem lépnek elő ezt beismerni. Vajon a vakon született ember szülei Jézus igazi követői voltak? Ezt nem tudjuk. Csak remélhetjük. Ha nem, reménykedhetünk abban, hogy később azokká váltak. A történetből azonban ezt nem tudjuk meg. Ahogyan manapság is sokan félnek elismerni Krisztust a várható következményektől való félelem okából.

A farizeusok

A második csoportot a farizeusok alkották, akik elkezdték a kikérdezést. Ők is mondták, hogy „tudjuk”, és „nem tudjuk”. Mivel képtelenek voltak ártó bizonyosságot kisajtolni a szülőkből, ismét a vakon születettet kezdték el kérdezni, mégpedig alaposabban. Ő látszólag nem volt jelen a szülei kikérdezésénél, mikor ugyanis visszatért, a vezetők ravaszul próbáltak kicsikarni belőle hátrányos beismerést azt állítván, hogy a távollétében megismerték az igazi történetet. „Adj dicsőséget az Istennek”, mondták, „mi tudjuk, hogy ez az ember bűnös” (24. vers). Egy eszmeccserét követően elkezdték erősíteni az álláspontjukat: „Mi tudjuk, hogy Mózesrel beszélt az Isten: erről pedig azt sem tudjuk, honnan való” (29. vers).

Itt egy másik helyzet, melyben egy embercsoport azt állítja, hogy tud valamit, illetve, hogy nem tud valamit. Állításuk szerint tudták, hogy (1) Jézus bűnös, és (2) Isten szólt Mózesen keresztül. S azt állították, hogy nem ismerik Krisztus eredetét. Ugyanakkor meglehetősen érdekes, hogy ellentmondásos dolgokat állítottak és tagadtak. Ellentmondtak ugyanis a korábban mondottaknak, miszerint „De jól tudjuk, honnan való ez” (Jn7:27). Sőt

még a többi kijelentésük is ellentmondásos volt, mert ha nem ismerték volna Krisztus eredetét, nem tudták volna megmondani, hogy bűnös-e, vagy sem.

Mi írhatná le ezeket az embereket? A szülőkkel ellentétben, akik mondhatni ismerték az igazságot, de vonakodtak ezt beismerni, ezek az emberek azt hitték, hogy ismerik az igazságot, ám valójában nem ismerték azt. *Akarták tudni*. Ugyanolyan ismertekké akartak válni, mint azok, akik ismerték. *De ami Jézust illeti, semmit sem tudtak*.

Sajnos ez is vonatkozik sokakra manapság, s különösen azokra a hamis tanítókra, akik azt állítják: mindent tudnak Krisztusról és a keresztyénségről, de valójában soha nem ismerték meg Krisztust személyesen. Ez vonatkozik sokakra, akik például népszerű könyveket írtak Jézusról. Minden évben megjelenik egy sor ilyen könyv, s mindegyik azt állítja, hogy az igazságot mondja Jézusról, mert az „igazság” valamilyen kézirat felfedezésén, vagy holmi tudományos előrelépésen át vált ismertté. Az egyik úgy festi le Jézust, mint a Messiást, Aki eltervezte a keresztre feszítést, melytől meg kellett volna menekülnie annak érdekében, hogy meggyőzze a követőit: ő tölti be az ószövetségi próféciaikat. A másikban úgy jelenik meg, mint valamilyen ókori kábítószeres kultusz vezetője. Az efféle könyvek a legsoványabb bizonyítékok eltorzításán alapulnak, miközben elhanyagolják az evangéliumok súlyos bizonyítékait. Ismerik ezek az emberek Jézust? Dehogy. Ők a modern kor farizeusai, mert bár azt állítják, tudnak, s kétségbeesetten akarnak is tudni, még sem tudnak semmit se.

A vakon született ember

A történetben a harmadik fél a vakon született ember. Mi volt az ő bizonyossága? Egészen egyszerűen szólva, ő azonnal elismerte, hogy sok mindenről nem tudott. „Ha bűnös-é, nem tudom” (25. vers). De aztán hozzátette: „egyet tudok, hogy noha vak voltam, most látok” (25. vers). Semmit sem tudott mondani a kérdezőinek Jézusról. Valójában képtelen volt vitatkozni a személyével kapcsolatosan. Egy dolgot azonban tudott, mégpedig hogy Jézus megváltoztatta őt, s mivel ezt tudta, még hozzá igazán tudta, senki sem volt képes megingatni őt ebbéli állításában.

A tudás hiánya

Ezen érdemes kicsit elgondolkodni. Összefoglaltuk a szülők, a farizeusok és a vakon született ember álláspontjait. Mi teszi a meggyógyított ember bizonyosságát mássá? Miért kell őt utánozni abban, ahogyan megközelíti a tudást?

Először is megjegyezzük, hogy ő, másokkal ellentétben, a *tudásbeli korlátaival* kezdte. Azaz, alázatosan kezdte. Ebben a történetben mindenki mondta azt is, hogy „tudom”, és azt is, hogy „nem tudom”. De mind a szülők, mind a farizeusok „tudtak” először, majd csak ez után ismerték el, hogy van, amit nem tudnak. A szülők azt mondták: „Tudjuk, hogy ez a mi fiunk, és hogy vakon született: de mimódon lát most, nem tudjuk”. A farizeusok ezt: „tudjuk, hogy ez az ember bűnös... Mi tudjuk, hogy Mózeszel beszélt az Isten: erről pedig azt sem tudjuk, honnan való”. Mindkét csoportot főleg az érdekelte, amit tudtak, s ennek eredményeképpen gyávák voltak, vagy másként nem tudtak semmit. A vakon született ember a tudatlanságának elismerésével kezdte, de aztán annak kijelentésével folytatta, amit Isten kijelentésének következtében tudott.

Ez egy hatalmas bibliai alapelv. Senki sem ismerheti meg Istent az elme, vagy bármely más emberi eszköz segítségével. Jób könyve ezt kérdezi: „Az Isten mélységét elérheted-é, avagy a Mindenhatónak tökéletességére eljuthatsz-é?” (Jób11:7) A válasznak, melyet a szívünknek kell adni, nemnek kell lennie, mert „érzéki ember pedig nem foghatja meg az Isten Lelkének dolgait: mert bolondságok néki; meg sem értheti, mivelhogy lelkipéren ítéltetnek meg” (1Kor2:14).

A keresztyénségben a tudatlanságunkkal kezdjük pont úgy, ahogyan a bűnünkkel is. Elismerjük mind a lelki dolgokban fennálló tehetetlenségünket, mind a hiányosságainkat. Azaz, elismerjük, hogy amíg Isten nem jelenti ki Magát – amit megtett az Ígében és Jézus Krisztusban – addig semmit sem tudhatunk.

Másodszor megjegyezzük, hogy a vakon született ember a saját tudatlanságából kiindulva felismerte *az ismeretek hiányát másokban*. Ebben az esetben felismerte az úgynevezett tanultaknak, a nép vezetőinek nagy tudatlanságát. Ez az ellentmondás leghumorosabb része. A farizeusok nagy állításokkal fordultak hozzá – „tudjuk, tudjuk” – majd becsmérően szóltak Jézusról. „Erről pedig azt sem tudjuk, honnan való.” Ez azonban végzetes beismerés volt ez előtt a nagyon éles elméjű tanú előtt, aki azonnal bele is kapaszkodott ebbe.

„Bizony csodálatos az”, mondta gúnyosan, „hogy ti nem tudjátok honnan való, és az én szemeimet megnyitotta” (30. vers). Még a legalapvetőbb dolgokat sem tudták Jézusról, s a meggyógyult ember ezt azonnal meglátta – mert felismerte a saját korlátait.

Ez ellentmondásosan hangzik, azonban mégis igaz. Kik azok, akiket a tekintély a legvalószínűbben becsap? A válaszunk: a bolondok. De kik a bolondok? A válasz erre a kérdésre nem feltétlenül „a tanulatlanok”, s egészen biztosan nem „azok, akik tudatában vannak a saját tudásbeli hiányosságaiknak”. A válasz: azok, akik túlfelbecsülik magukat abban, hogy amit gondolnak, azt tudják is. Így látunk professzorokat, akik beleszáguldanak más professzorok ostoba elméleteibe, és szolgálókat, akik a teológiai doktorok miatt zagyvaságokba keverednek Krisztust illetően.

Harmadszor, kiküszöbölve a hamis magabiztosságot, és a farizeusokba vetett indokolatlan bizalmat, a vakon született embernek nem maradt mása, *csak amit valóban tudott*. „Ha bűnös-é, nem tudom, egyet tudok: hogy noha vak voltam, most látok” (25. vers). Kikerülte a mellékes részeket, mint látjuk. Később majd kitérhet azokra is. Valójában teljesen bizonyossá vált azok közül néhányat illetően. Itt azonban, a vita közepén, arra alapozott, amiben biztos volt, s számára ez a bizonyosság abban rejtett, hogy Jézus meggyógyította őt.

Miben vagy te bizonyos? Van ilyesmi? Van, ha Jézus már megérintett. Ebben a vonatkozásban gondolok Luther Mártonra. Luther nem volt mindig a nagy győztes a vitákban, ahogyan egyesek néha képzelik róla. Időnként kénytelen volt olyan engedményeket tenni, amilyeneket nem akart, mikor vitatkozni kezdett. Leipzigben a John Eckkel folytatott vitájában el kellett ismernie, hogy a husziták, és más korai reformátorok „nem tévedtek mindenben”. Wormsban elismerte, hogy az egyháztanácsok tévedtek. Luther néha még a saját tudásbeli hiányosságait is elismerte, mert amint mondta, „ő csak ember, és nem Isten, és könnyen követhet el hibákat”. Mindazonáltal minél jobban szorongatták, annál biztosabbá vált abban, amit tudott – nevezetesen, hogy az üdvösség kegyelemből, hit által adatik, Isten Ígéje pedig hatalmas, és végül majd győzedelmeskedik.

Ha bizonytalan vagy lelki dolgokban, akkor le kell venned a szemed magadról és másokról, és a tekintetedet Jézusra kell irányítanod. Mit tett Ő? Mit mondott? Mit jelentett ki Istenről? Mit adott a te tudtadra? A lelki tudás Istennek a beavatkozásán alapszik a történelemben, valamint Istennek az emberi léleknek adott személyes kijelentésén a Szentlélek által.

Még több tudás

Végül megjegyezzük, hogy az, amit a vakon született ember valóban tudott (jóllehet ez nem volt sok), vált az alappá, melyre támaszkodva *egyre többet megtanult*. A kiindulópontja ez volt: Jézus gyógyította őt meg. De továbbfejlesztette ezt a dolgot, s eljutott oda, hogy Jézus nemcsak ember, hanem Isten is.

Amit az ember meglát a farizeusokkal folytatott eme végső eszmecsereben, az figyelemre méltó – tulajdonképpen a kijelentett vallás alapvető tantételeit alkotja. A farizeusok azt állítják, hogy Jézus bűnös volt, s a vak ember kimondta, hogy ő ezt képtelen vitatni. Ő csak azt tudta, hogy Krisztus meggyógyította őt. De amint erről gondolkodott, rájött, hogy képes többet is mondani. Először is tudta, hogy Isten nem hallgatja meg a bűnösöket, azaz a bűnösök nem követelhetnek Tőle semmit. Ez a dolog magában foglalja a teljes tanítást az ember lelki romlottságáról, a reménytelenségéről a bűnben.

Másodszor, kijelentette, hogy Isten meghallgatja azokat, akik az Ő akaratát cselekszik, azaz, akik a helyes kapcsolatban állnak Vele. Ez annak a ténynek a kijelentése, hogy Isten kijelentette az Ő akaratát, s az üdvösség lehetséges. Végül, az ember azt állította, hogy mivel Isten meghallgatta Jézust az ő gyógyulása dolgában, ezért Jézusnak speciális módon kell Isten akaratában lennie, s ezért „Istentől” kell származnia. Más szóval, Jézus vált az ember Megváltójává azért, mert az, Aki, valamint az eredete folytán.

Így van ez minden keresztyén számára, ahogyan növekednek a hitben. Nem tudnak átfogó módon, de valóságosan tudnak, mert Isten írott és megtestesült kijelentése alapján tudnak – s növekednek ebben a tudásban. A Szentírás mondja: „Az igazak ösvénye pedig olyan, mint a hajnal világossága, mely minél tovább halad, annál világosabb lesz, a teljes délig” (Péld4:18).

118. fejezet: A meg nem tértek végső menedéke, Jn9:34

34. Felelének és mondának néki: Te mindenestől bűnben születél, és te tanítasz minket? És kiveték őt.

A meg nem tértek végső menedéke egyszerűen csak a hallottak elutasítása. Ez a dolog a Jn9:34-ben kerül elénk. Ez az igevers a befejezése a vakon született (de Jézus által meggyógyított) ember és a farizeusok beszélgetéséről szóló jelentésnek. A vakon született ember látta a farizeusok kérdezősködésének valódi célját – csapdába akarták ejteni Jézust – és elkezdte feddeni őket a hitetlenségükért. Ők természetesen megsértődtek. Ezért olvassuk: „Felelének és mondának néki: Te mindenestől bűnben születél, és te tanítasz minket? És kiveték őt”.

Ez a szövegünk. Azt tanítja, hogy a vakon született ember érveitől vereséget szenvedve. A farizeusok megpróbálták őt kiközösíteni ahelyett, hogy elismerték volna Krisztus állításait.

Ez olyasvalami, ami gyakorta megtörténik. Néha hivatalos is, mint például ebben az esetben. Máskor viszont rejtettebb. Nemrég hallottam egy házaspárról, akik bizonyosságot tettek az egyik rokonunknak könyvel, és más keresztyén irodalom küldésével. Az anyagot egy ideig elfogadta, de végül visszaírt: „Örülök a leveleiteknek, de elegendő van az irodalomból. Kérlek, ne küldjete többet”. Abba kellett hagyniuk, de szerencsére a rokon később keresztyénné lett más csatornákon keresztül. Sok esetben vannak, akik ugyanezt teszik: témát váltanak, mikor a lelki dolgokra terelődik a szó. S hogy egy utolsó példát adjak, hallottam egy esetről, mikor egy asszony bizonyosságot tett egy férfinak, aki annyira felbőszült ezen, hogy leütötte. Ebben az esetben a férfi nem vált keresztyénné, de másvalaki, aki látta az esetet, elkezdett templomba járni, és végül hitre jutott Jézusban.

Sok módja van annak, ahogyan valaki bezárhatja az elméjét az evangélium előtt. Ezek közül az egyik az, amit a vallási vezetők gyakran használnak, s amit ebben a történetben látunk. A vakon született embert kiközösítették. S ezt nagyon sokszor látjuk megisméltódni az egyház történetében.

Négy próbálkozás

Ennek teljes megértése végezt észre kell vennünk, hogy a kiközösítés csak az utolsó volt a farizeusok négy próbálkozása közül annak a természetfeletti támogatásnak a kiküszöbölésére, amit a gyógyítás csodája nyújtott Krisztus állításainak. A farizeusok nem utasították el, hogy először meghallgassák. Azzal kezdték, hogy megpróbálták hitelteleníteni a csodát, vagy ahogyan ők mondták, feltárni a valódi történetet. Mikor azzal nem mentek semmire, akkor megpróbálták elválasztani a csodát Jézustól, azaz nem tagadták, hogy a gyógyulás bekövetkezett, de tagadták, hogy annak Jézus volt az oka. Harmadszor a törvénnyel próbáltak takarózni: „Tudjuk, hogy Mózeszel beszélt az Isten”. Csak legutoljára, mikor mindezek a módszerek csődöt mondtak, közösisítették ki a vakon születettet.

A legérdekesebb dolog a Krisztus állításainak jelentését kikerülni igyekvő próbálkozásokkal kapcsolatosan az, pontosan ezek a próbálkozások játszódtak le az egyház történetében.

Vegyük az elsőt. Ez volt a gyógyítás mögött álló „valódi” történet felfedezésére, s ezzel a csoda kiiktatására irányuló kísérlet. Ez foglaltatott benne az embernek és a szüleinek mindegyik kikérdezésében. Ezt különösen a tizenkilencedik században látjuk. Ezt még akár a tizenkilencedik század történelmének is nevezhetjük, már ami a bibliakutatást illeti. A tizenkilencedik században a racionalisták, akik a világi oktatásuk folytán váltak

racionalistákká, szembeszegültek a bibliai történetekben megtalálható természetfölötti elemmel. Ezek az emberek keresztyéneknek nevezték magukat, ami azt jelentette, hogy volt valamilyen jól kigondolt kapcsolatuk a Bibliával. Léteztek azonban könyvek, melyek szerzői azt állították, hogy szemtanúi voltak a bibliai történelem ama eseményeinek, melyekben a természetfeletti egyértelmű volt. Mit tehettek volna a racionalisták? Az egyetlen dolog, amit megpróbálhattak, a csodák hiteltelenítése. Ezért hosszú éveken át igyekeztek megmagyarázni, hogy ami csodának látszott, az miképpen történhetett meg. Tudunk például olyasvalakiről, aki arról írt, hogy a János 6-ban feljegyzett esemény során Jézus valójában nem járt a vízen, hanem a tóparti sekély vízben állt. Azért gondolták, hogy a vízen jár, mert az éjszaka sötét és felhős volt, s a tanítványok úgy hitték, hogy még messze vannak a szárazföldtől. Vagy a kenyerek és a halak megszáporításának története. Arról azt mondták, hogy az a tanítványok előre látásának következménye volt, akik elegendő élelmiszert rejtettek el egy barlangban, és titokban hordták Jézushoz, Aki ezért úgy tűnt, mintha megsokasítaná azokat. Mások azt mondták, hogy valójában nem történt más, mint a tömeg, felindulván a fiatal gyermek nagylelkűségén, megosztották egymással az ebédjüket.

Nehéz elhinni, hogy az efféle elméleteket egyáltalában komolyan vették. De így volt, s bizonyos esetekben ezeket jó hittel alkották. Az ezeket megalkotó emberek úgy vélték, hogy a természetfeletti lefosztásával eljutnak a történet igazi magjához, ahogy a dióhoz is a héja eltávolításával jutunk. S rájöttek, hogy amivel foglalkoznak, az inkább egy hagymához hasonlít, mintsem egy dióhoz. Mi történik, ha a hagyma egyik rétegét eltávolítjuk? Újabb réteget találunk alatta. Lehántjuk az egyiket, s máris másik tűnik fel. S mikor minden réteget eltávolítottunk, nem marad semmi. Nos, pontosan ez történt a bibliakutatásban. Eltávolították a természetfelettit, de nem maradt semmi – legalábbis semmi, ami akár csak homályosan is emlékeztetett volna a keresztyénségre. Összefoglalván: a tizenkilencedik századi bibliakutatás arra az eredményre jutott, hogy vagy létezik természetfeletti Biblia természetfeletti Krisztussal, vagy egyáltalában nincs se Biblia, se Krisztus. Érdekes azonban, hogy nem a csodák, hanem a kutatásnak ezt a vonalát követők maguk váltak hiteltelenné (a farizeusokhoz hasonlóan).

A farizeusok második kísérlete a csodák és Jézus elválasztására irányult. Azaz, elfogadták a csodát – aligha tehettek mást – de tagadták, hogy Jézus (akit gyűlöltek) volt a megcselekedője. Az érvük így hangzott: „Adj dicsőséget az Istennek; mi tudjuk, hogy ez az ember bűnös” (24. vers).

Sajnos a történelemben ezt is eljátszották. Az egyik példája teológiai. A csodálatos hiteltelenítésére irányuló tizenkilencedik századi kísérletük csődjét követően a bibliakutatók megpróbálták elválasztani a keresztyénség úgynevezett szívét minden objektív dologról, azaz a keresztyén tapasztalatot a názáreti Jézus tényleges életétől, halálától és feltámadásától. Azt mondták: nem az a legfontosabb, amit Jézus ténylegesen mondott és tett, hanem inkább az, hogy mit jelent Jézus ma a keresztyénség számára. Nem számítana, érveltek, ha Jézus testét megtalálnák valamilyen archeológiai feltárás során. Az megcáfolná a szó szerinti, testi feltámadást. A fontos az, hogy amiért Jézus síkra szállt, tovább éljen a szívünkben. S az tovább élne az Ő teste felfedezésének dacára is. A válasz az, hogy nem élne tovább. Valójában ugyanis, ha nem ment végbe Jézus szó szerinti feltámadása, akkor nem volna minek folytatódnia, és a keresztyénséget már réges-régen elfeledték és eltemették volna. Senki sem képes sikerrel elkülöníteni az okot az okozattól. Ha tehát létezik valódi keresztyén megtapasztalás, akkor léteznie kell valódi Krisztusnak is, az evangéliumok Krisztusának, Aki erről számot adhat. Ezen ok nélkül nincsen valódi megtapasztalás és nincsen keresztyénség.

A keresztyénség és Krisztus elválasztását kevésbé tudományos módon akkor igyekeznek megkísérelni, mikor a Krisztushoz történő megtérést valaki megpróbálja félremagyarázni, elnevezvén azt akarati beteljesedésnek, ábrándokba menekülésnek, magas fokú eladási technikának az evangélista részéről, vagy valami effélének. Ez kísérlet a

megtérés eredményeinek elkülönítésére Krisztustól, Aki a megtérés okozója, s ez is ostobaság. Ha valaki valóban találkozott Krisztussal, akkor tudja, hogy a történelmi, objektív Krisztus elválaszthatatlan a megtapasztalástól.

Harmadszor, a farizeusok a törvény mögé vonultak vissza, vagy mondhattuk volna azt is: a hagyomány mögé. Nem voltak képesek hitelteleníteni a csodát. Nem voltak képesek elválasztani a csodát Jézustól. Ezért valójában ezt mondták: „Nem tudjuk, miképpen történt ez, vagy hogy Jézus miféle szerepet játszott benne, de tudjuk, hogy Isten Mózesen keresztül hozzánk szólt, s ez minden, amit tudnunk kell. Ezért ne untass minket. Mi nagyon jól megvagyunk a hagyományainkban.” Szomorú, de igaz, hogy a hagyományok, még a jó hagyományok is sok szív ajtaját bezárták az evangélium előtt.

A vakon született ember szintén megtapasztalta ezt a Krisztus csodájának elkerülésére irányuló kísérletet. Ő ugyanis jogosan mutatott rá, hogy még a törvény alapelvei is a Jézusba vetett hitre biztatnak. Visszavonultak a hagyományaikba? Nos a legjobbaknak ezek közül a hagyományok közül ki kellett volna váltani belőlük, hogy keressék Krisztust, ismerjék Őt fel, mikor eljött, s kövessék őt és higgyenek Benne, mint Megváltóban. Ezen a ponton a farizeusok egyszerűen csak becsukták a füleiket, s eltávolították a vakon született embert a gyűlésükről.

Erős bizonyság

Ez elvezet minket magához a kiközösítéshez, és ahhoz a tényhez, hogy a kiközösítés gyakran elkerülhetetlen következménye az erős bizonyásnak. Mulaszd el megvallani Krisztust, haladj a világgal és az értékeivel, köss kompromisszumokat a keresztyén viselkedés rovására, és a világ üdvözölni fog. De valld meg bátran Krisztust, élj keresztyénként, s hamarosan nem kíváncsi személynek találod majd magad a világi összejöveteleken.

Sok évvel ezelőtt, az első világháború idején Donald Grey Barnhouse számára lehetőség nyílt az egyik prominens amerikai család fiát az Úrhoz vezetni. A fiatalember akkor katonai szolgálatban állt. Mikor elfogadta Krisztust személyes megváltójának, azonnal nyilvánosan beszámolt erről a tényről a katonatársainak. A háború végén készült visszatérni a háború előtti életéhez az egyik nagyváros gazdag elővárosában. Beszért erről Barnhouse-szal, s megemléltette: fél, hogy nemsokára visszacsúszik a régi szokásaiba a régi barátai között. Barnhouse azt mondta neki, hogy nem kell majd otthagynia ezeket az embereket. Ehelyett majd amazok hagyják el őt – ha nyilvánosan megvallja Jézus Krisztust. A beszélgetésük eredményeképpen a fiatalember megígérte: elmondja az első tíz embernek a régi barátai közül, hogy keresztyénné lett.

A katona távozott az egységétől, és hazament. Majdnem azonnal, valójában még a vasútállomáson, a hazautazása végén találkozott egy ismerős lánnyal. A lány örült, hogy láthatja, és megkérdezte, hogy van. A fiú ezt válaszolta: „Megtörtént velem a lehetséges legnagyobb dolog, ami csak megtörténhetett”.

„Ó”, kiáltotta a lány, „jegyben jársz!”

„Nem”, válaszolta. „Még ennél is nagyobb dolog történt. Elfogadtam az Úr Jézus Krisztust személyes Megváltómnak.” A lány arc kifejezése megfagyott, motyogott néhány kedves szót, és gyorsan odébbállt. Nem sokkal ezután a fiatal keresztyén találkozott egy ismerős sráccal. A srác elmondta, hogy lesz néhány jó parti, most hogy a katona hazatért. „Épp most lettem keresztyénné”, mondta a katona. Ismét ugyanaz a helyzet: lefagyott mosoly, és gyors témaváltás. Utána pedig ez a helyzet megismétlődött egy fiatal házaspárral és néhány öreg baráttal is. Ekkorra azonban már körbejárt a hír, s a barátai kezdtek elmaradozni. Azt mondták róla: külön, vallásos, és – ki tudja? – talán még örült is! De mit tett ő? Semmi többet, csak megvallotta Krisztust! Ugyanaz a megvallás, ami Krisztussal egy sorba állította őt, egyben el is választotta a barátaitól.

Így lesz mindenki, akik hűségesek a bizonyásaikban. Ha keresztyén vagy, akkor nem jó, ha mindenki jót mond rólad (Lk6:26). Mindenki nem fog hinni. Neked azonban mégis hordozni kell a bizonyágodat, hogy Isten kegyelme által egyeseket meggyőzhess.

Jézus karjai

Végül meg kell látnunk a farizeusoknak a vakon született emberrel kapcsolatos tettének következményeit. Először is, hatalmas tisztesség volt ez a számára. Lehet, hogy ezt nem érezte, s el volt csüggedve, mikor később Krisztus rátalált, és kijelentette Magát neki. Mindazonáltal megtiszteltetés volt a számára kivettetni azok társaságából, akiknek nincs Jézusuk.

Manapság is ez a helyzet. Higgy nekem, mikor azt mondom, hogy megtiszteltetés kiközösíttetni néhány egyházból. Megtiszteltetés volt, mikor Luther Mártont kiközösítették a római katolikus egyházból a tizenhatodik században. Megtiszteltetés volt, mikor Kálvinnak el kellett hagyni Franciaországot, és Genfbe kellett menni a bizonyága miatt. S így bántak a valdensekkel, a hugenottákkal, a skót presbiteriánusokkal, és a puritánokkal. S manapság is így bánnak egyesekkel, s ez nem tragédia. Mint mondtam, megtiszteltetés. Sok esetben a kiközösítés vált egy-egy keresztyén karrier legfényesebb pontjává.

Figyeljük meg azonban, mit vitt véghez a kiközösítés. Az evangélium elmondja, hogy a farizeusok kiközösítették a vakon született embert. Ez igaz. De hova vetették őt ki? Jézus karjaiba. Ha nem várta volna őt senki, az rossz lett volna. Rossz lenne egyedül maradni – család, barátok, lelki tanácsadó, vagy a zsinagóga előnyei nélkül. De Jézus karjaiba vettetni – nos, mi lehet ennél jobb? Az Ő karjaiban mindent megtalálsz, amire csak szükséged van. Erő kell neked? Jézus karjai erős karok. Szeretetre van szükséged? Jézus karjai szerető karok. Vigasztalásra és védelemre vágysz? Vigasztalást és védelmet találsz ott. Jézus vár. Ne félj. A Szentírás mondja: „Ha atyám és anyám elhagynának is, az Úr magához vesz engem.” (Zsolt27:10)

Könnyű ezeket az igazságokat mindazokra vonatkoztatni, akik olvassák ezt a könyvet. Ha keresztyén vagy, először is ne félj bizonyágot tenni. Légy bátor a bizonyágtételben. A legrosszabb, ami veled történhet, hogy elutasítanak. Ez azonban nem rossz, ha egyidejűleg Jézus elfogad. Ne vonakodj hát attól, hogy Jézussal azonosítsanak. Szólj, és engedd, hogy használja a bizonyágodat. Mondd, amit tudsz, és engedd Istennek, hogy felhasználja azt sokaknak a Megváltóhoz vezetésében.

Végül, ha nem vagy még keresztyén, miért ne tanulhatnál ebből a történetből? Nem mondom, hogy mindazt megtetted, amit a farizeusok, vagy, ha efféle dolgokat tettél, akkor azt tudatosan tetted. De lehet ez a helyzet. Megpróbálhattad tagadni a csodákat. Ez az amiért egyes népszerű könyvek, melyek megpróbálják megmagyarázni a keresztyénség „valódi” eredetét, oly nagy hatással vannak rád. Talán megpróbáltad elválasztani a keresztyén tapasztalat gyümölcseit Jézustól. Azért igyekszel annyira bizonyítani, hogy az általad ismert keresztyén csak azért vált keresztyénné, mert valaki rákényszerítette, vagy, mert valamilyen belső szükségletét igyekezett kielégíteni. Talán a hagyományokba vonultál vissza. Talán most is elutasítod, hogy idefigyelj. Nem tudom, hol állsz, de ha itt, akkor többé ne utasítsd el az idefigyelést. Nyisd meg a füleidet. Halld meg Krisztus hangját. Higgy Benne. Fordulj hozzá, Vesd magad a karjaiba. Fogadd el Őt, mint a Megváltódat.

119. fejezet: Kérdés mindenki számára, Jn9:25-38

35. Meghallá Jézus, hogy kiveték azt; és találkozáván vele, monda néki: Hiszel-é te az Isten Fiában?

36. Felele az és monda: Ki az, Uram, hogy higgyek benne?

37. Monda pedig néki Jézus: Láttad is őt, és a ki beszél veled, az az.

38. Az pedig monda: Hiszek, Uram. És imádá Őt.

Már elég alaposan tanulmányoztuk a vakon született ember történetét ahhoz, hogy ezen a ponton ismerjük a helyzetet. Az embert Jézus meggyógyította. Ennek a gyógyításnak, valamint a farizeusoknak tett bizonyosságának a következtében elutasították: először a családja és a barátai, majd az egyháza és a nemzete is. Az embert kétségtelenül kiközösítették. Mégis, ezt az embert, akit mindenki más elutasított, Jézus nem utasította el. Azt olvassuk: Jézus, mikor meghallotta, hogy az illetőt kiközösítették, felkereste, és feltett neki egy kérdést. Nem valószínű, hogy sokan, akik ezeket a sorokat olvassák, szintén ki lettek közösítve, noha lehetnek néhányan. Mindazonáltal biztos vagyok benne, hogy sokan vannak hasonló helyzetben. Elvágva érzed magad az emberektől, s talán Istentől is. Még az is lehet, hogy te vágtad le magad, mert a tudás, amivel rendelkezelsz, a lelkiismeretedet égeti, azt mondván neked, hogy ne reménykedj Isten bocsánatában. Ha ez a helyzet, akkor oda kell figyelned erre a nagy kérdésre, és meg kell azt válaszolnod. Ez az a kérdés, amellyel Isten jót tehet neked.

Figyeld meg, hogy ez volt Jézus célja a kérdés feltevésével, mikor a vakon születettet kérdezte. Kéretlenül meggyógyította. Kéretlenül meg is találta. Mos pedig, ezzel a kérdéssel abban segítette, hogy jelentős előrelépést tehessen a hitben. Az ember már tudott valamit a jótevőjéről. Tudta, hogy Jézusnak hívják (11. vers). Rájött, hogy próféta (17. vers). Később elkezdte megérteni, hogy Jézus Istentől származott, mert amint mondta, „Ha ez nem Istentől volna, semmit sem cselekedhetnék” (33. vers). A vakon született ember mindazonáltal nem tudta, hogy Jézus be is akart neki mutatkozni. Ezért Jézus egy kérdéssel kereste őt fel, ami elvitte őt odáig, hogy leboruljon és imádja Őt: „Hiszel-é te az Isten Fiában?”

Ez volt az a kérdés, mellyel Jézus megpróbált jót tenni az embernek, s ez a kérdés az, mellyel én is próbálok neked jót tenni ebben a pillanatban. Megkérdezted magad? Nem létezik fontosabb kérdés, melyet feltehetsz, vagy megválaszolhatsz.

Egy fontos kérdés

Hadd igazoljam a tényt, hogy ez egy fontos kérdés. Először is azért fontos, mert az üdvösségre vonatkozik, s az üdvösség fontos dolog. Képzeljük el ezt a képet Jézusról: eljön ahhoz az emberhez, akinek fizikailag segített (helyreállította a látását), s akinek intellektuálisan is segített. Az életnek ez a két területe azonban viszonylag lényegtelenek voltak az ember lelki üdvösségével összevetve. Jézus ezért olyan kérdést tett fel neki, aminek a célja a hitének megelevenítése és az illető elvezetése volt addig a pontig, ahol a bizalmát Magába Jézusba vethette az üdvösséget illetően. S ez a helyzet ma is megismétlődik. Sok dolog van az elmédben, amiket fontosnak vélsz, s amiket a világ fontosnak ítél, de egyik sem olyan fontos, mint az üdvösség nagy ügye, amit most rád erőltetek. Hiszel Jézusban? A Biblia kihangsúlyozza ennek a dolognak a fontosságát, mikor felteszi a kérdést: „Mert mit használ az embernek, ha az egész világot megnyeri, lelkében pedig kárt vall?” (Mk8:36)

Másodszor, azért fontos a kérdés, mert az üdvösség egyetlen útjára vonatkozik. Nem létezik megannyi út, melyek mindegyike a mennybe vezet. Sokan hisznek ebben, de mégsem igaz. Nem az a helyzet, hogy sok út létezik, melyeken át az ember megigazulhat Isten előtt, hanem Jézus Maga „az út, az igazság és az élet” (Jn14:6). Jézus azért képes üdvözíteni a

bűnösöket, mert az, Aki. Ő Isten, és Istenként képes végtelenül sok bűnért meghalni. Ő megteszi azt, amire egyetlen ember sem képes. Ezért az üdvösség Általa, Rajta keresztül, Benne és Tőle van. Valóban, ahogyan a Szentírás mondja: „nincsen senkiben másban idvesség: mert nem is adatott emberek között az ég alatt más név, mely által kellene nekünk megtartatnunk” (Csel4:12).

A keresztyénségben az üdvösség Jézus által elért dolog. Ezért Jézus úgy áll a keresztyénség középpontjában, ahogyan egyetlen más vallásban sem áll senki más. Mikor Buddhát közvetlenül a halála előtt megkérdezték a tanítványai, miképpen tudnak majd a legjobban emlékezni rá, Buddha azt mondta nekik, hogy ne is törődjenek ezzel a kérdéssel. Ami számított, az a tanítása volt, mégpedig az *Útról* szóló tanítása. Ebben a vonatkozásban a tanításának jellemzői megközelítették a tudományos igazságét, mely teljesen függetlenül létezik az azt felfedezőitől. Ez nem a keresztyén igazság útja, mert Jézus a férfiakat és nőket Önmagához vezette. A jelen szövegben ezt kérdezi: „Hiszel-e te az Isten Fiában?” Később ezekkel a szavakkal alapította az úrvacsorát: „Ez az én testem, mely ti érettetek megtöretik; ezt cselekedjétek az én emlékezetemre... E pohár amaz új testamentom az én vérem által; ezt cselekedjétek, valamennyiszer isszátok az én emlékezetemre.” (1Kor11:24-25)

Valaki jobban megértheti Jézusnak, mint az üdvösség egyetlen útjának fontosságát, ha elképzei, miképpen közelíti meg a meggyógyított ember esetét valaki, aki más vallású, vagy más elkötelezettségű. Ha ez a valaki maga Buddha, vagy másik keleti vallástanáító lenne, az beszélhetne a meggyógyított embernek a jelen élet részleteinek lényegtelenységéről. A fontos dolog az elme békessége, mondhatná. Ezért a helyes út az elkülönülés, mint az isteni élet felé vezető első lépés. Ha ő lenne az egyike a modern egyházi embereinknek, elcsüggedhetett volna a vakon született ember és judaizmus között végbement szakadás miatt. A judaizmus nélkül el volt választva Izrael sákramentumaitól. Ezért a helyes út (mondaná ő) a kibékülés a vallási vezetőkkel. Ha a meggyógyítottat a modern pásztorok valamelyike keresné fel, az a fajta, aki a pásztori tanácsadást fontosabbnak tartja, mint Isten Ígétének a hirdetését, ő megkérhetné a meggyógyítottat, hogy vizsgálja meg a saját érzéseit, s lássa meg, ha esetleg nem képes elfogadni a helyzetet. Jézus útja nem ez volt. Jézus az ember üdvösségével törődött, s tudta, hogy az ember üdvössége a Vele fennálló viszonytól, mint annak alapjától függ. Hitt ő Jézusban? Ez volt a kérdés. Ezért jött hozzá Jézus ezzel a kérdéssel: „Hiszel-e te az Isten Fiában?”

Hiszel az Emberfiában? A kérdés azért fontos, mert az üdvösségre, valamint az Úr Jézus Krisztusba vetett hitre, mint az üdvösség egyetlen útjára vonatkozik.

Nincs helyettesítés

Harmadszor a kérdés azért fontos, mert egyetlen más megtapasztalás sem törli el a megválaszolásának szükségességét. Gondolj egy pillanatra erre az emberre. Gondolj arra, amin már keresztülment. Először is, már *engedelmeskedett* Jézusnak. Jézus a templom kapujában találkozott vele, majd sarat készített a porból, és a szemeire kente. Ezután ezt mondta neki: „Menj, mosakodjék meg a Silóám tavában”. Ezt az ember megtette. Azt olvassuk, hogy az engedelmességének eredményeképpen helyreállt a látása. Sőt, nem is olvasunk semmiféle vonakodásról az engedelmeskedésében. Húzódózhatott volna. Érvelhetett volna azzal, hogy a tó túl messze van, és semmi előnye sem származik a mosakodásból, már amennyire el tudta ezt képzelni. De nem volt egy másik Naámán, aki vonakodott a Jordán partján: „Avagy nem jobbak-e Abana és Párpár, Damaskus folyóvizei Izráel minden vizeinél?” (2Kir5:12). A vak ember azonnal, minden köntörfalazás nélkül engedelmeskedett. Az Úr mégis feltette neki a nagy kérdést: „Hiszel-e te az Isten Fiában?” Ezt a kérdést még akkor is fel kellett tenni, ha a vakon született ember vonakodás nélkül engedelmeskedett is.

Ugyanez a helyzet sokakkal. Lehet, hogy nem voltál engedelmes annak, amit Krisztus tanításaiból ismersz – ha ez így van, akkor ez hiba. De lehettél engedelmes, ám még akkor is szükséges szembesülnöd a kérdéssel: „Hiszel Jézusban?” Semmiféle vallásos engedelmesség, bármennyire tökéletes is legyen, nem menthet meg téged. Hinned kell Jézusban.

Azután a vakon született embernek figyelemre méltó *megtapasztalásban* volt része az engedelmissége eredményeképpen. Vakon született, de annak eredményeképpen, hogy Jézus belépett az életébe, látni kezdett. Hogyan felejthetné el a sötétség hosszú éveit? Sötétségben élt egész ifjúsága alatt, valamint a felnőtt kora jelentős részében. Most azonban Jézus meggyógyította őt, s a világosság, amit korábban soha nem ismert, most beragyogta. Hatalmas változás volt ez, hatalmas megtapasztalás. Ám még mindig meg kellett válaszolnia a kérdést: „Hiszel-e te az Isten Fiában?”

Ugyanezen a módon kell megkérdezni ezt a kérdést manapság is. Te is egy vagy azok közül, akik megpróbálták helyettesíteni az igaz hitet a vallással, sőt talán a keresztyén megtapasztalással? Talán részt vettél egy összejövetelen, ahol a prédikáció ékesszóló, a lelkiület pedig lelkesítő volt. Talán könnyekben törtél ki egy ilyen összejövetelen. Talán még előre is jöttél, mikor a felhívást hallottad a megtérésre. Talán elfogadtad az úgynevezett Szentlélek-keresztséget, s nyelveken szóltál, vagy valami hasonló történt veled. Ám még ekkor is szembesülnöd kell ezzel a kérdéssel. A megtapasztalás nem üdvözít senkit. Csak Jézus üdvözít. Következésképpen meg kell vizsgálnod a Vele fennálló kapcsolatodat. Hiszel Jézusban? Jézus pont úgy tudja, hogy változások következtek be az életedben, amiképpen azt is tudta, hogy változások következtek be a vakon született ember életében. Mégis felteszi neked ezt a kérdést.

Figyeljük meg azt is, hogy jóllehet a vakon született ember bátor bizonyosságot tett Jézusról, mégis meg kellett válaszolnia ezt a kérdést. Pedig micsoda hatalmas bizonyosságot tett! Nem volt az több, mint amennyit tudott. Sőt, mindaz volt, amit tudott. Olyan jól a tényeken megalapozott volt, és olyan jól alá volt támasztva a józan ész által, hogy még kora vallási vezetőinek érveit is megcáfolta. Jézus mégis megkeresi, és felteszi neki ezt a kérdést. Te is ilyen vagy? Talán egy keresztyén egyházban nőttél fel, sőt esetleg még bizonyoságtételre is felkértek. Megtetted. Beszéltél Istennek az életedben megmutatkozó áldásáról. Beszéltél Jézusról, talán még arról a tényről is, hogy meghalt a kereszten, te pedig hálás vagy azért, amiért eléggé szeretett ahhoz, hogy ezt megtegye. De valójában mégsem hittél soha benne. Mindezek lehetségesek. S mivel lehetségesek, az általam feltett kérdés mindenkinek szól. Szól a presbitereknek. Szól a diakónusoknak. Szól a vasárnapi iskolai tanítóknak, a szülőknek, a nagyszülőknek és a gyermekeknek. Hiszel Isten Fiában? Adja Isten, hogy képes légy igenlően és teljes magabiztossággal válaszolni rá.

Végül figyeljük meg, hogy az ember *szenvedett* is Jézus ügyéért. Bizonyosságot tett Krisztusról, mire kivetették a zsinagógából. Elcsüggedt ember volt, mikor Krisztus rátalált. Jézus mégis feltette neki a kérdést. Te is ugyanígy szenvedhetél Krisztus ügyéért, és mégis Benne üdvözítő hited. Hittél? Ne mulaszd el feltenni magadnak a kérdést, s ne mulaszd el megválaszolni, mert Jézus ezt akarja tőled. Mondd: „Igen Uram, hiszek Benned. Hiszem, hogy meghaltál a bűneimért, és Beléd vetem a hitem az üdvösségre”.

Egy kikerülhetetlen kérdés

Még néhány dolgot kell elmondani zárásképpen. Először is tudnod kell, hogy ha nem nézel szembe ezzel a kérdéssel most, akkor majd később kell azzal szembenézned, mert a kérdés önmaga kikerülhetetlen. Magának a kérdésnek a természete teszi azt kikerülhetetlenné. A válaszodnak igennek, vagy nemnek kell lennie. A „lehetséges” nemleges válasznak minősül. Még a nem válaszolás is „nem”. Így ha hallottad a kérdést, válaszolnod kell rá. Emellett az is igaz, hogy Isten ítéletének napján mindenképpen meg kell válaszolnod, még ha

ebben az életben igyekeztél is elkerülni. Ez lesz Isten ítéletének az alapja. Hittél Jézusban? Ha még nem hiszel, itt az ideje, hogy elkezdj.

Másodszor, tudnod kell, hogy a kérdés itt és most megválaszolható. Talán egyetértettél velem abban, hogy ez a kérdés fontos, és te hinni akarsz. Nos, akkor hihetsz is. Az egyik prédikációjában a nagy baptista prédikátor, Charles Haddon Spurgeon mesélt egy pásztorról, aki tudta, hogy épp az egyik saját prédikációja közepénél született újjá. A pásztor sokban hasonlított a vakon született emberre. Engedelmeskedett Krisztusban. Figyelemre méltó lelki megtapasztalásban volt része. Bizonyságot tett Krisztusról, sőt még szenvedett is érte valamelyest. Ám még nem született újjá. Egy vasárnap, prédikálás közben átjárta az evangélium igazsága. Ugy átjárta, hogy még a beszédmódja is megváltozott, és úgy találta, hogy teljes meggyőződéssel hirdeti a Krisztus halálával kapcsolatos igazságot. A gyülekezet felfigyelt a változásra. Végül egy jelen levő metodista így kiáltott: „Az igehirdető újjászületett, halleluja!”

Mások ezt mondták: „Igen, mi is hisszük ezt”.

A pásztor abbahagyta a prédikálást, és ezt mondta: „Hiszem, hogy igazatok van. Valami csodálatos dolog történt velem. Hiszek Jézusban.” Ezután valamennyien felálltak, és elénekelték a „Dicsőség Istennek, Akitől minden áldás származik” dicséretet. Szóval, a kérdés megválaszolható. Most, azonnal.

Végül tudnod kell, hogy ha nehézségeid vannak a kérdés megválaszolásánál, kérhetsz segítséget Jézustól. Mondhatod: „Szeretném igenlően megválaszolni a kérdést, de nem tudom, hogy képes vagyok-e rá. Nem vagyok benne biztos, hogy Jézus Isten Fia-e, vagy hogy képes vagyok-e hinni Benne.” Ha ez a helyzet, tedd azt, amit a vakon született ember tett. Kérd meg Jézust, hogy segítsen.

Az embert kiközösítették, s Jézus felkereste őt a kérdéssel: „Hiszel-e te az Isten Fiában?”

Az ember nem tudta, hogy igen, vagy sem, mert nem ismerte az Emberfiát. Ezért Jézushoz fordult, és megkérdezte: „Ki az, Uram, hogy higgyek benne?” (36. vers)

Ekkor Jézus kijelentette Magát a vakon született embernek. Megválaszolta a kérdését: „Láttad is őt, és a ki beszél veled, az az” (37. vers). Ennek eredményeképpen az ember hitt Benne és imádta Őt.

Ha nehézségeid vannak ezekkel a dolgokkal, fordulj ahhoz, Aki segített a vakon született emberen. Már eddig is sokat segített neked is, hiszen ellenkező esetben még csak fontolóra sem vennéd a kérdést. Még csak meg sem értenéd, mit is jelent, ha Ő nem adott volna már neked értelmet. Nos hát, fordulj Hozzá. Kérdezd meg: „Ki az, Uram, hogy higgyek Benne?” Ha megteszed, Önmagára mutat, s igaz hitre vezet téged. Hiszel az Isten Fiában? Hadd mondja a szíved: „Igen, hiszek”. Utána pedig mondd el valakinek.

120. fejezet: Mi is vakok vagyunk-é? Jn9:39-41

39. És monda Jézus: Ítélet végett jöttem én e világra, hogy a kik nem látnak, lássanak; és a kik látnak, vakok legyenek.

40. És hallák ezeket némely farizeusok, a kik vele valának, és mondának néki: Avagy mi is vakok vagyunk-é?

41. Monda nékik Jézus: Ha vakok volnátok, nem volna bűnötök; ámde azt mondjátok, hogy látunk: azért a ti bűnötök megmarad.

Teljesen bizonyos vagyok abban, hogy a Biblia szerzői soha nem hallottak egyetlen viccet sem a „jó hír/rossz hír” kategóriában. De abban is biztos vagyok, hogy János apostol megértette volna, ha valaki azt mondja neki: evangéliumának egyes részei ilyenek. A jó hír/rossz hír vicc egy gályarab-tartó hajó kapitányáról szól. Egyik reggel felkereste a gályarabokat, és azt mondta nekik, hogy tegyék le az evezőket. „Uraim, van néhány hírem a maguk számára. Van jó is, rossz is. Először a jó hír. Holnap kikötünk Cézareában, ahol mindenki partra léphet. Ott lesz majd egy sor parti, s mindenki tehet, amit akar. Most pedig a rossz hír. Ma az admirális vízisízni akar.”

János evangéliumának egyes részei pont ilyen jellegűek. Látjuk például a legjobb hír kihirdetését – bárki, aki hisz az Úr Jézus Krisztusban, üdvözülni fog. Ezt követi a rossz hír – bárki, aki nem hisz Őbenne, ítélet alá kerül, mégpedig örökre. A különbség abban a tényben rejlik, hogy János esetében a jó hír/rossz hír nem mulatságos.

Ezt az összehasonlítást láttuk a harmadik fejezetben, a 16-18. verseknél. „Mert úgy szerette Isten e világot, hogy az ő egyszülött Fiát adta, hogy valaki hiszen ő benne, el ne vesszen, hanem örök élete legyen... a ki pedig nem hisz, immár elkárhozott, mivelhogy nem hitt az Isten egyszülött Fiának nevében”. Az ellentét megjelenik a 12. fejezetben is, Jézus szavaiban: „Én világossággul jöttem e világra, hogy senki ne maradjon a sötétségben, a ki én bennem hisz... A ki megvet engem és nem veszi be az én beszédeimet, van annak, a ki őt kárhoztassa: a beszéd, a melyet szólottam, az kárhoztatja azt az utolsó napon” (46, 48. versek). Ugyanez található a mi szövegünkben is. A most megnézett versekben láttuk a nagy kérdést, amit Jézus arra használt, hogy a vakon született ember hitét támogassa: „Hiszel-é te az Isten Fiában?” Most pedig itt a dolog sötét oldala, amiképpen Jézus jelenti ki: „Ítélet végett jöttem én e világra, hogy a kik nem látnak, lássanak; és a kik látnak, vakok legyenek” (Jn9:39).

Krisztus mostani ítélete

A mód, ahogyan ez a kijelentés elhangzik, azonnal megmutatja a mostani ítélet természetét, ahogyan Krisztus beszél róla. Segítenie kell azt is megérteni, hogy miért nincs valódi ellentét e között az igevers között, valamint azok között, melyekben Jézus azt mondja, hogy nem ítélni jött. A Jn12:47-ben Jézus ezt mondja: „nem azért jöttem, hogy kárhoztassam a világot, hanem hogy megtartsam a világot”. De az a vers nyilvánvalóan az Ő eljövételének közvetlen céljáról szól – meghalni jött a bűneinkért. A mostani szövegünkben pedig az Ő evilági jelenlétének közvetett erkölcsi, mindenkire gyakorolt hatásáról beszél, amitől egyesek majd hisznek Benne, mások pedig elvetik Őt.

Ennek a hatásnak a természetét az általunk korábban szemléltetésként használt napfény segít megérteni.¹⁹² A Nap célja a dolgok felmelegítése és a növények növekedésének elősegítése. A meleg tavaszi napsugarak hatására a magok csírázni kezdenek,

¹⁹² Lásd 112. fejezet

a növények virágba borulnak, a fákon pedig levelek nőnek. A világosság egyidejűleg a sötétség teremtményeit is elűzi, így a bogarak és a csúszómászók sötét helyekre igyekeznek majd elinalni, mikor a napfény hirtelen rájuk ragyog. Pontosan ezeket a hatásokat gyakorolta az Úr Jézus Krisztus a kortársaira is. Ő volt, amint mondotta, a világ világossága (Jn8:12, 9:5). A világ világosságaként kicsíráztatta a hitet, a növekedésre serkentette azokat, akik lelkileg is éltek. A növekedés tökéletes példája a vakon született ember. Másrészt viszont megriasztotta a vallási vezetőket, akik a sötétség teremtményeiként gyűlölték őt, és ki akarták oltani az Ő világosságát.

A gyógyítás hatására vonatkozó eme záró megjegyzésekben Jézus a vakság és a látás fogalmaival mondja el ezt. Egyesek, mint a vakon született számára Ő volt a lelki látás helyreállítója. Másokra, például azokra, akik úgy gondolták, látnak, csak még nagyobb sötétséget hozott.

Sőt, ha ez igaz volt életének erkölcsi hatására (márpedig az volt), akkor még inkább igaz a kereszthalálának hatására, mert Krisztus keresztfénél a legnyilvánvalóbb a kettéválás. A legtöbb embernek semmi gondot nem jelent elfogadni a názáreti Jézust, mint tanítót. A világtörténelem hosszú menetében sok tanító létezett. S lesz még nagyon sok. Nélkülük nagyon rossz lenne nekünk. Ezért Jézus, mint tanító, nem sértő. De a megfeszített Jézus – nos, az már más. Jézus keresztre feszítése ugyanis arról beszél, hogy az ember képtelen magát üdvözíteni, továbbá szól Jézus felsőbbrendűségéről, mellyel egyedül Ő képes engesztelést adni a bűnökért. Elmondja, hogy egyetlen útja van az üdvösségnek, s a jövőben mindenki a bűn elleni ítélet alá esik, akik elvetik Őt. Ezek miatt az igazságok miatt a kereszttel ténylegesen botránykó a zsidók, és ostobaság a görögök számára, amiképpen azt Pál apostol fedezte fel a prédikálásán keresztül (1Kor1:23).

Évekkel ezelőtt az Egyesült Államok nyugati részén keresztülutazva felkerestem egy pontot az amerikai vízválasztó mentén a Colorado állambeli Sziklás-hegységben, ahonnan a víz csekély patakokban megkezdte hosszú utazását vagy a Egyesült Államok keleti partja, az Atlanti Óceán felé, vagy a nyugati parti Csendes-óceán felé. A szétválasztó pont egy szikla a patak közepén. A sziklának csapódó egyik vízcsepp fordulhat Nyugatnak, s ennek eredményeképpen belejut egy kis patakba, mely újabba és újabba belefolyva bejut az Utah állambeli Fehér folyóba, majd a Nagy folyóba, onnan Coloradóba, a Kaliforniai-öbölbe, s végül a Csendes-óceánba. A másik csepp Kelet felé fordul, s onnan a patakokon keresztül a North Platte folyóba, majd a Missouriba, a Mississippibe, a Mexikói-öbölbe, végül az Atlanti-óceánba jut. A két vízcsepp sorsa teljességgel eltérő, bár a fordulópont nagyon picike azon a sziklán. Ugyanígy Jézus keresztfé a fordulópont az ember sorsában. Akik hisznek, belépnek az örök életbe, és Isten jelenlétében az örök boldogságban lesz részük. Akik viszont elvetik Krisztust, azok Istent vetik el, és örökre elválasztva maradnak Tőle.

Azok, akik vakok

A most tanulmányozott versek azt is jelzik, mi a baj azokkal, akik nem hisznek Jézusban. Azaz, megmutatják a jellemüket.

Az egyik jellemvonásuk az, hogy nem érzik a szükségüket. A saját mércéik alapján minden rendben van velük, s úgy képzelik, hogy Isten szemében is mindent helyesen cselekszenek. A kérdésnek ez az a pontja, ahol a vallási vezetők feltették a kérdést Jézusnak. Ő épp az imént jelentette ki, hogy az eljövetelének egyik célja a látók megvakítása volt. Ez alatt nem azt értette, hogy az Őt elvetők ténylegesen képesek voltak lelkileg látni, hanem inkább azt, hogy úgy vélték: képesek látni (nem voltak vakok), ezért nem jöttek Jézushoz. Ez azonban csak még jobban sértette őket. Ezért kérdezték – úgy kell értenünk, hogy gúnyosan tették fel a kérdést – „Avagy mi is vakok vagyunk-é?” (40. vers). A kérdéssel arra akartak rávilágítani, hogy mennyire nevetségesek voltak Jézus tanításai az ő véleményük szerint.

Hogyan is mondhatta volna őket vakoknak? Ha megteszi, aligha lehetett volna komolyan venni a véleményét. Még hogy a farizeusok vakok? Mennyire nevetséges! Mégis vakok voltak azonban, és ezt semmi mással nem mutatták ki erőteljesebben, mint a szükségük megérzésének teljes hiányával.

Ezeknek az embereknek a második jellemvonása az volt, hogy Jézus tanításait ostobaságoknak tartották. Már korábban is elvetették ezeket, mint ostobaságokat: „Nem jól mondjuk-e mi, hogy te Samaritánus vagy, és ördög van benned?” (8:48). S megteszik majd még egyszer: „Ördög van benne és bolondozik, mit hallgattok reá?” (10:20) Ám azért tartották bolondságoknak Krisztus tanításait, mert nem akarták Őt hallani, a saját ítélőképességüket pedig megvakította a bűn.

Végül, ezek az emberek vétkesek Jézus elvetésének bűnében. Érdekes csavar jelzi ezt a beszélgetés fonalában. Mikor a farizeusok szarkasztikusan megkérdezték: „Avagy mi is vakok vagyunk-e?”, ők kétségtelenül arra számítottak, hogy Jézus helyeslően válaszol. Csak ezt voltak képesek várni attól, Akivel oly hevesen szembeszegültek. Jézus azonban nem ezt mondja. Igaz, hogy bizonyos értelemben vakok voltak. A vakon született ember meggyógyításának története egyebek mellett erre is rávilágít. Mindazonáltal Jézus nem konkrétan ezt mondja ki a válaszában. Fordít egyet a szavain, és nem azt válaszolja: „Igen, vakok vagytok”, hanem azt mondja, hogy ha vakok lennének, nem volna bűnük. Azaz, akkor volna mentségük. Nem voltak azonban teljesen vakok. Ismerték a Szentírást, és ezért vétkesek voltak. Ennek a beszélgetésnek a szövegkörnyezetében Jézus csak azt érthette, hogy a törvény szerint bűnösök, mert az, aki ismeri a törvényt, de nem a szerint cselekszik, bűnös. Leon Morris, János evangéliumának egyik legjobb magyarázója mondja: „A szavai azt jelentették, hogy rendelkeznek elegendő lelki ismeretekkel ahhoz, hogy felelősök legyenek. Ha a legjobb tudásuk szerint jártak volna el, Isten Fia üdvözölte volna őket. De nem ezt tették. Azt állították, hogy látnak, de úgy cselekedtek, mintha vakok lettek volna. Ezért a bűnük nem töröltetik el, hanem megmarad velük.”¹⁹³

Azok, akik jönnek

Ezek tehát azok jellemzői, akiket Jézus sért. Nincsenek tudatában a szükségüknek. Ostobaságoknak tartják Jézus tanításait. Vétkesek a nagy Isten előtt, Akivel majd dolguk lesz. Mennyire mások azok jellemzői, akik eljönnek Hozzá!

Először is elismerik a szükségüket. Nem látnak, de a vakon született emberhez hasonlóan tudják, hogy nem láthatnak. Tudják, hogy az esetük reménytelen, hacsak a csodák Istene nem segít rajtuk. Másodszor, valamennyien találkoztak Jézussal, s a tanításait vigasztalónak és ésszerűnek tartották. Lehet azokban sok minden, amit nem értenek, de amit megértenek, annak van értelme. Ezért még többet akarnak tanulni. Harmadszor, engedelmeskedtek Jézusnak. Ő megkente a szemeiket, majd elmentek az élő víz forrásához, Isten Ígéjéhez, amivel lemosták a sarat, s helyreállt a látásuk. Végül, mindezek eredményeképpen elkezdtek növekedni az Ő ismeretében, s a lábai elé borulva imádták Őt. Ezek közül semmit sem maguktól, vagy a lelki képességeik folytán cselekedtek – azokkal nem rendelkeztek – hanem egyedül Isten kegyelme kereste meg és gyógyította meg őket anélkül, hogy ezt kérték volna. Ők Isten gyermekei. Ők azok, akik hisznek, és akiknek bűneit Krisztus vére lemosta.

Jézus ezekért az emberekért halt meg. Halála engesztelés volt az ő bűneikért, így a bűnük vétke soha többé nem szállhat rájuk. Annak a halálnak az eredményeképpen a bűnük oly messzire vettetett tőlük, mint Kelet a Nyugattól. Elfedeztetett mintegy vastag felhővel. A tenger mélyére temettetett. Megbocsáttatott, el lett felejtve, és vége. Krisztus halála folytán

¹⁹³ Leon Morris, *The Gospel according to John* (Grand Rapids, Eerdmans, 1971), 497. oldal

Isten képes az Ő népét Krisztus igazságának ruháiba öltöztetni, így ők ugyanolyan elfogadható állapotban állhatnak meg előtte, mint Maga Jézus. Isten Krisztussal együtt minden gazdagsága örököseinek tette meg őket, királyi papsággá a saját maga számára.

Te melyik táborban vagy? Melyik útra fordultál rá Krisztus keresztyénél? Az evangélium jó hír, vagy rossz hír a számodra? Ha még nem jutottál hitre, akkor a jó hír teljességét találod meg abban a tényben, hogy még nem késő hinned Jézusban. Higgy Benne. Itt és most is az üdvösséged ajtajaként ismerheted Őt meg.

A jövődöbeli ítélet

Természetesen megállhatnánk ezen a ponton, s szép is lenne ezt tenni. Mivel azonban Krisztus szerepéről, mint az emberek megosztójáról gondolkodunk, akkor leszünk tisztességesek, ha rámutatunk: a legnagyobb cselekedete ebben a szerepben most még a jövő. Vannak, akik összekötötték ezt a szerepet az utolsó ítélettel, melyről oly sok szó esik a Szentírásban.

Az utalások egyike a Cselekedetek könyvében olvasható. Annak a könyvnek a tizenhetedik fejezetében olvasunk Pál egyik nagy prédikációjáról, amit a Mars-hegyen mondott el Athénban az összegyűlt görög tömegek előtt. Pál először arról beszél, hogy a görögök nyilvánvalóan tudatában vannak az Isten létezésének. S hozzáteszi: nem biztosak viszont abban, ki ez az Isten, és milyen az Ő természete. Ismeretlenül imádják őt, mondja Pál, Isten pedig türelmes volt. Ám azokban a napokban mindenkit megtérésre szólít fel – azaz hogy forduljanak el a bűntől, és térjenek Krisztushoz – s kijelenti: azért kell ezt megtenniük, mert Isten „rendelt egy napot, melyen megítéli majd a föld kerekességét igazságban egy férfiú által, kit arra rendelt; bizonyosságot tévén mindenkinek, az által, hogy feltámasztá őt halottaiból” (Csel17:31). Most még lehetséges megtérni, mondja Pál, de nem mindig lesz ez így. Egy napon ugyanis Krisztus, Aki most az emberek közvetett szétválasztója, közvetlenül aktívvá lesz az ítélkezésben, s akkor a bűn elnyeri büntetését, akik pedig nem térnek meg, örökre el lesznek választva Istentől.

Azt kérdezed, ezeket a szavakat olvasva: „Mit próbálsz tenni, meg akarsz ijeszteni?” Ha ezt kérdezed, nos bizonyos értelemben el kell ismernem hogy igen, mert szeretnék úgy megijeszteni, hogy elfordulj a bűneidről és a vakságodtól Krisztushoz, válj Isten gyermekévé, s ne rettenj meg tagabb értelemben majd, mikor eljön Krisztus utolsó ítéletének napja.

Tegyük fel, hogy a bűnözők egy csoportja elrabolta a fiad és túszként tartja fogva. Úgy vélik, nem lehet őket megtalálni. Ám a rendőrség munkája felderítette a rejtékhelyüket és a környező épületeket. Feltételezett békességük és biztonságuk közepette hirtelen betörik az ajtót, és te, valamint fegyveres tisztek lépnek be rajta. Ott a fiad, és ott vannak a gengszterek. Hogyan fognak viselkedni? A fiad viselkedése az öröm és a szeretet viselkedése: azonnal a sarokból, és odarohan hozzád. A gengszterek viselkedése a félelem és a biztos ítélet tudatának viselkedése. Így lesz Krisztus második eljövetelekor is, mikor kihirdeti végleges ítéletét. Ezért ha a Biblia és a téged tanítók ítéletről beszélnek, azért teszik, hogy megijedj ettől a nagyobb rettenettől, és fordulj az Úr Jézus Krisztushoz, míg van reménység.

Ma Isten karja kegyelmesen van kinyújtva feléd. Nem akarod megragadni azt a kezet, és elfogadni a felkínált kegyelmet? A jövődö ítélet kárhóztatására valamennyien rászolgáltunk, de Jézus Magára vette mindazok ítéletét, akik bíznak Benne. Bízz te is Benne, és kérd, hogy legyen a te Megváltód is.

121. fejezet: A jó pásztor példázata, Jn10:1-6

1. Bizony, bizony mondom néktek: A ki nem az ajtón megy be a juhok aklába, hanem másunnan hág be, tolvaj az és rabló.
2. A ki pedig az ajtón megy be, a juhok pásztora az.
3. Ennek az ajtónálló ajtót nyit; és a juhok hallgatnak annak szavára; és a maga juhait nevékön szólítja, és kivezeti őket.
4. És mikor kiereszti az ő juhait, előttök megy; és a juhok követik őt, mert ismerik az ő hangját.
5. Idegent pedig nem követnek, hanem elfutnak attól: mert nem ismerik az idegenek hangját.
6. Ezt a példázatot mondá nekik Jézus; de ők nem értették, mi az, a mit szól vala nekik.

János evangéliumának 10. fejezete ennek a legcsodálatosabb könyvnek egy csodálatos fejezete, melyet joggal szeretnek a keresztyének mindenütt. Ennek oka abban rejlik, hogy látványosan festi le Jézus Krisztust, mint jó Pásztort, minket pedig, mint az Ő juhait.

Azt, hogy ezt a portrét minden keresztyén szerette, bármely kultúrából, és bármely történelmi időszakból származott is, könnyű megmutatni, mert erre bőséges bizonyítékokat találunk a keresztyén művészetben és irodalomban. Sok évvel ezelőtt az egyik olaszországi utazásom során lehetőségem nyílt Ravenna megtekintésére, és eltölthettem valamennyi időt az ott található bizánci művészeti és építészeti remekművek között. Ezek egyike különösen érdekes volt a számomra. Galla Placidia, az egyik korai bizánci császár húga sírkamrájának egyik falán Krisztusnak, a jó pásztornak a mozaikportréja látható. Egy alacsony szikla felszínén ül, egy kereszt alakú pásztorbottal a kezében, a juhok pedig körülveszik. Az egyik juh fejét cirógatja. Egy juh felnéz. A másik elcsámborogni látszik. A háttérben víz fakad a sziklából egy zöldellő kert közepén. A kép egésze a kék, a zöld a sárga és az arany leglágyabb árnyalataiból van összeállítva. Senki, aki valaha is látta ezt a képet, nem mehet el amellett a gondolat mellett, hogy aki Krisztust követi, az semmi jó dolognak nem lesz híjával. A művész láthatóan ezt mondta Róla:

Az Úr az én pásztorom; nem szűkölködöm.
Fűves legelőkön nyugtat engem, és csendes vizekhez terelget engem.
Lelkemet megvidámítja.

Krisztus juhainak valóban minden jó dolog a rendelkezésükre áll majd és az Úr házában fognak lakni örökkön örökké.

Ezt a képet azonban nemcsak a 23. zsoltárban lehet megtalálni. Mind az Ó-, mind az Újszövetségben nagyon sok helyen találkozunk vele. A zsoltáros írta: „az ő legelőinek juhai vagyunk” (Zsolt100:3). Ézsaiás kijelentette: „Mint pásztor, nyáját úgy legelteti, karjára gyűjti a bárányokat és ölében hordozza, a szoptatósokat szelíden vezeti” (Ézs40:11). Márk azt írta, hogy Jézus azért könyörült meg a népen, „mert olyanok valának, mint a pásztor nélkül való juhok” (Mk6:34). A keresztre feszítése előtt Jézus a szenvedő szolga ézsaiási prófécijára utalt, mikor ezt mondta: „mindnyájan megbotrántok bennem; mert meg van írva: Megverem a pásztort, és elszélednek a juhok” (Mk14:27). A zsidókhöz írott levél szerzője Jézusról, mint „nagy Pásztorról” beszél (Zsid13:20). Péter „főpásztor” látta Őt, Akinek a beosztott pásztorok felelősséggel tartoznak (1Pt5:4).

A bibliai képek eme gazdag tárházából származik a jó Pásztor példázata, mellyel János evangéliumának 10. fejezete kezdődik. „Bizony, bizony mondom néktek: A ki nem az ajtón

megy be a juhok aklába, hanem másunnan hág be, tolvaj az és rabló. A ki pedig az ajtón megy be, a juhok pásztora az. Ennek az ajtónálló ajtót nyit; és a juhok hallgatnak annak szavára; és a maga juhait nevökön szólítja, és kivezeti őket. És mikor kiereszti az ő juhait, előttök megy; és a juhok követik őt, mert ismerik az ő hangját. Idegent pedig nem követnek, hanem elfutnak attól: mert nem ismerik az idegenek hangját.”

Ez a kép a pásztor és a juhok közötti alapvető vonzalomról, valamint a nagy Pásztor kimeríthetetlen szeretetéről és éberségéről beszél.

A pásztorok, a tolvajok és az akol

Tekintettel a pásztor téma gyakori felbukkanására a Bibliában, valaki azt hihetné, hogy a pásztor példázata a János 10-ben könnyen magyarázható. De nem ez a helyzet, ha ítéletet kell mondanunk a rá adott különféle magyarázatokra. Az egyik magyarázat szerint az akol a világ. A másik szerint az egyház. A harmadik szerint a menny. Az egyik magyarázat szerint a juhok az emberiség, a másik szerint csak a zsidók. Valamennyien egyetértenek abban, hogy a pásztor Jézus. De ki az ajtónálló? Kik a tolvajok? S miképpen lehet Jézus egyszerre a pásztor és a juhok aklának ajtaja?

Azt hiszem, ezek az eltérő nézetek abból fakadnak, hogy (1) elmulasztják a történetet a szöveggörnyezetbe illesztve nézni, (2) nem veszik észre, hogy Jézus a pásztor képmása különböző összetevőinek szerepét játssza nagyon hasonlóan ahhoz, ahogyan egy zeneszerző tud variációkat létrehozni egy zenei témára.

A legnagyobb hiba a történetet nem beleilleszteni a szöveggörnyezetébe. Az pedig nem más, mint a vakon született embernek az előző fejezetben található története, valamint a nép vezetőinek vele szemben tanúsított rossz bánásmódja. Ez nyilvánvaló, mert egyetlen átmenetet képező szót sem találunk a 10. fejezet elején. Mikor János utal valamiféle átmenetre akár földrajzilag, akár időben, rendszerint valami efféléket mond: „ezek után a dolgok után”, „ezt követően”, „a következő napon”, vagy „mikor Jézus ott haladt el”. Itt Jézus szavai azonnal folytatódnak a farizeusoknak a 9. fejezet végén mondott szavai után, ezért ezek összetartoznak. Ez nem jelenti azt, hogy szükségszerűen ugyanakkor hangzottak el. Lehet, hogy később, sőt, ez valószínű is. Ez azonban nem jelenti azt, hogy Jézus a vakon született ember esetére gondolva mondta a példázatot.

Amint ezt felismerjük, fel fogjuk ismerni azt is, hogy a tolvajoknak és a rablóknak Izrael hamis pásztoraire (a farizeusokra) kell vonatkoznunk, az akol pedig a judaizmust jelenti. Azok, akik hallják Krisztus hangját, és válaszolnak a hívására, azok Izraelen belül az Övéi, akik közül egy példa a vakon született ember.

A példabeszédnek ehhez az értelmezéséhez további támogatást nyújt, ha felismerjük a pásztor képeket azt a konkrét összetevőjét, melyen Jézus játszik ezekben az első versekben – s ami egyébiránt nem pontosan ugyanaz, mint ami később használatos. Ebben a fejezetben kétfajta akol van. Az első fajta az, amely országszerte megtalálható volt. Nem volt ez más, mint egy sziklából kialakított kör, ahová a juhokat behajthatták. Ennek nem volt ajtaja, csak egy nyitott rész, ahová a pásztor feküdt. Erre a fajta akolra gondolt Jézus, mikor ezt mondta: „Én vagyok a juhoknak ajtaja”, egy-két igeverssel később. A másik fajta akol tartósabb volt. Ezt a fajtát lehetett megtalálni a falvakban és a városokban, s egy szobából, vagy sövénykerítésből áll, aminek szabályos kapuja, vagy ajtaja volt. Az efféle kerítés mögé sok pásztor együtt hajtották be a nyájukat, mikor este visszatértek a faluba, és itt egy ajtónálló gondjaira bízta az állatokat. Reggel mindegyik pásztor elment a maga nyájához, s nevükön szólították a juhaikat – azok mellesleg pontosan ismerték a hangjukat, s reagáltak a hívására – majd kivezették a nyájukat a legelőre. Ez a fajta akol az, amire Jézus ebben a példabeszédben gondolt.

Mi tehát az akol? Nem a menny, mert a tolvajok és rablók nem jutnak be a mennybe. Nem az egyház, mert a pásztor nem vezeti ki abból a juhait úgy, ahogyan itt látjuk. Az akol a judaizmus, amint már gyaníthattuk a 9. fejezet szövegkörnyezetéből, s az ok, amiért Jézus itt megmutatkozott a judaizmus számára az volt, hogy kihívja abból a testületből az Isten által Neki adottakat. Később, mondja, hamarosan más nyájakból is kihívja az övéit, hogy egyetlen hatalmas nyáj létezhessen, az egyház, valamint egyetlen Pásztor (16. vers). Az ajtónálló – ha azonosítanunk szükséges – Isten, vagy Isten Szentlelke, Aki ajtót nyit Krisztusnak, és kiengedi a juhokat Krisztus hívására.

A pásztor és a juhai

Megértvén az akol, a juhok, az ajtónálló és a tolvajok példázatát, most rátérhetünk arra, mit tanít mindez lelkileg. Mik ennek a példázatnak a leckéi?

Először is, a példázat azt tanítja, hogy *az Úr Jézus Krisztus ismeri az övéit*, s csodálatos dolog Általa ismertnek lenni. Ez az igazság foglaltatik benne a 3. versben („a maga juhait nevökön szólítja”). Még konkrétabban van ez kijelentve a 14. versben („Én vagyok a jó pásztor; és ismerem az enyéimet, és engem is ismernek az enyéim”). Sőt a fejezet további tanításai alapján a juhokat azért ismeri Krisztus, mert az Atya adta őket Neki (29. vers), és csak ezekért, hal meg a pásztor, nem pedig az összes juhért (14-15. versek). Az igazság micsoda csodálatos gyűjteménye ez! Isten bizonyos számú embert Krisztusnak adott. Krisztus tudja, kik ezek. S meghal értük azért, hogy út nyílhasson számukra a mennybe, és biztonságban lehessenek.

Észrevetted valaha is, hogy minden Isten választottaiért történik, még akkor is, ha Isten tudja: ők bűnösök, akik nem érdemlik ezt meg. Jézus nemcsak ismer minket, hanem azt is tudja, milyenek vagyunk, ám mégis meghalt értünk. Itt Pálnak a rómabeliekhez írott levelének szavai vetnek világosságot Krisztus tanításaira. A Róma levél ötödik fejezetében Pál a megigazulásunk eredményeiről ír, s van ott egy közbevetett megjegyzés arról, hogy Krisztus még akkor meghalt értünk, mikor bűnösök voltunk: „Mert Krisztus, mikor még erőtelenség valánk, a maga idejében meghalt a gonoszokért. Bizonyára igazért is alig hal meg valaki; ám a jóért talán csak meg merne halni valaki. Az Isten pedig a mi hozzánk való szerelmét abban mutatta meg, hogy mikor még bűnösök voltunk, Krisztus érettünk meghalt.” (Rm5:6-8). Ezek a versek ahhoz nyújtanak segítséget, hogy elménket elfordítsuk önmagunkról és nyugodjunk meg Krisztus szeretetében.

Mikor még bűnösök voltunk, Krisztus érettünk meghalt. Ez nagy igazság, mert ha nem így lenne – ha Krisztus nem halt volna meg értünk, vagy nem tudná, hogy bűnösök vagyunk – akkor félhetnénk attól, hogy a bűnös mivoltunk valamely újabb megnyilvánulása elcsüggeszthetné Őt és megtörhetné a szeretetét. „Azonban”, mondja Brooke Foss Westcott püspök „a nyájában semmi sincs rejtve Előtte – a gyengeségük, a hibáik, a kísértéseik, a bűneik, a jó, amit elhanyagoltak, mikor pedig elérhették volna, s a gonosz, amit követtek, mikor eltávolított tőlük. Minden a szeme előtt van. Ismeri őket... és mégis szereti őket.”¹⁹⁴

Másodszor, a példázat azt tanítja nekünk, hogy miután ismeri, *Jézus szólítja a juhait*, s teszi ezt név szerint (3. vers). Ez a kiválasztás tanítása, ami oly szembeszökő János evangéliumában. Ezt nem szeretik. Nem is prédikálják sokszor. De benne van a Szentírásban, és szükséges hogy, mindenekelőtt azok prédikálják, akik komolyan igyekeznek az evangéliumot magyarázni. Mert mi Krisztus példázatának a középpontja? A kiválasztás! Ez a fő dolog. Ez pedig nem más, mint hogy Isten adott bizonyos juhokat az Úr Jézusnak, s az Úr Jézus odamegy az akol ajtajához, s már eleve ismervén a juhait, hívja és kivezeti őket onnan.

¹⁹⁴ Brooke Foss Westcott, *The Revelation of the Father* (London and Cambridge? Macmillan and Co., 1884), 84. oldal.

Nem mindenki üdvözülni fog. Jézus nem hívta a farizeusokat. De mindenki üdvözülni fog, akiket Isten Jézusnak adott. Ők valóban soha el nem pusztulnak és soha el nem vétetnek Jézustól (28. vers).

Ez nem személyes, még kevésbé önkényes döntés, jóllehet egyesek ezt a vádat fogalmazták meg ellene. Ez nagyon kedves és személyes dolog, mert Jézus azt mondja: a pásztor a juhokat *a nevükön szólítja*. Kommentárjában Arthur W. Pink mutat rá egy sor szemléltető példára az evangéliumokból.

„És mikor Jézus onnét tovább méne, látá egy embert ülni a vámszedő helyen, a kinek Máté volt a neve, és monda néki: Kövess engem! És az felkelvén, követé őt.” (Mt9:9) Ő Krisztus magányos juha volt. A Pásztor szólította, ő felismerte az Ő hangját és azonnal *követe* Őt.

„És mikor arra a helyre jutott, feltekintvén Jézus, látá őt, és monda néki: Zákeus, hamar szállj alá; mert ma nékem a te házádnál kell maradnom.” (Lk19:5) Ő volt az egyik *nevén* szólított juh. A reakció azonnali volt, ezt olvassuk: „És sietve leszálla, és örömmel fogadá őt.” (6. vers)

„A következő napon Galileába akart menni Jézus; és találkozáék Fileppel, és monda néki: Kövess engem!” (Jn1:43) Ez a juhát *kereső* Pásztort mutatja be nekünk, mielőtt szólítaná őt.

A János 11 még látványosabb példával szolgál a Pásztor hangjának vonzerejéről, amint a juhait hívja. Ott a sírban levő Lázárról olvasunk, mikor azonban Krisztus a *nevén* szólítja a juhát – „Lázár, jöjj ki” – a juh azonnal válaszolt.

Nagyon megindító példája annak, hogy a juhok ismerik az Ő hangját, amit a 20. fejezetben talál az olvasó. Mária Magdaléna felkereste e Megváltó sírját egy kora reggeli órában. Vigasztalhatatlan, sírva áll ott. Hirtelen észreveszi a mellette álló Úr Jézust, „és nem tudja vala, hogy Jézus az”. Ő beszél hozzá, de Mária azt hiszi, a kertész az. Egy pillanattal később felismeri Őt és azt mondja Neki: „Rabbóni!” Mi történt időközben? Mi tette lehetővé a számára, hogy felismerje Őt? Csak egyetlen szó Tőle: „Mária!” Abban a pillanatban, hogy *a nevén szólította a juhát*, ő „megismerte az Ő hangját”!¹⁹⁵

Ezen a módon jön el ma is a hívás, és mindig is ezen a módon jött el. Így hív téged is. Természetesen ismer téged, amint azt már láttuk. Ismer minden hibáddal és bűnőddel egyetemben. De azt is tudja, mit készül belőled alkotni. Amit Pál írja: „Mert a kiket eleve ismert, eleve el is rendelte, hogy azok az ő Fia ábrázatához hasonlatosak legyenek, hogy ő legyen elsősülött sok atyafi között. A kiket pedig eleve elrendelt, azokat el is hívta; és a kiket elhívott, azokat meg is igazította; a kiket pedig megigazított, azokat meg is dicsőítette.” (Rm8:29-30). Ez az, amit szándékozik: Önmagához hasonlóvá kíván tenni, ezzel megdicsőíteni. Mária! János! Péter, Zsuzsa! Jakab! Halljátok a hívását? Csodálatos dolog személyesen ismerni a világegyetem nagy Istenét, az Úr Jézus Krisztust.

Végül, a példázat azt tanítja, hogy ismervén a saját juhait, és nevükön szólítván őket, *az Úr Jézus Krisztus kivezeti őket* (3. vers). Hová vezeti őket? A saját nagy nyájába, az egyházba, füves legelőkre. S mitől viszi el őket? A válasz az, hogy mindattól, ami visszatartaná őket az Ő legelőjétől. Ennek egyik példáját már láttuk ebben a történetben. Jézus kivezette a vakon született embert a judaizmusból. Vannak azonban más példák is. Később majd beszél más juhokról, és más nyájakról, s kinyilatkoztatja abbéli szándékát, hogy őket is kivezesse azokból a kisebb kötelékekből. Ezek a kisebb kötelékek sok mindent jelenthetnek. Jézus egyeseket a pogányságból vezetett ki. Másokat a nyugati materializmusból. Megint másokat a kommunizmusból, vagy a tudás imádatából, illetve a versengő társadalmunk által

¹⁹⁵ Arthur W. Pink: *János apostol evangéliumának magyarázata*, magyar fordítás, 284-285. oldal

generált, a létért folytatott mindennapos küzdelemből. Ezek a mi aklaink, legyenek bármi is, és ezekből hív ki minket Krisztus. Talán éppen téged is most hív ki valamely kisebb kötelékből.

A hívás meghallása

A történet elmondja nekünk, hogy mikor Jézus első ízben mondta el a példázatot, „ők nem értették, mi az, a mit szól vala nékik” (6. vers). Neked azonban semmi okod sincs nem érteni. Sőt, ha hallod Krisztus hívását, gyorsan válaszolnod is kell arra. Krisztus hívásának meghallása nem ugyanaz, mint válaszolni egy érzelmi nyomásra egy evangelizálás során. Nem egyetértést jelent valaminek a megcselekvésével. Hallás ez, Krisztus hallása, mélyen a lelkedben, és személyesen. Elmondom, mire hasonlít. Ez mindenekelőtt eljutás arra a meggyőződésre, hogy amit a Biblia mond a szükségéről, és az Úr Jézus Krisztus szeretetéről válaszképpen arra a szükségre, az igaz, és neked erre válaszolni kell.

Érezted már ezt? Mondtad már: „Igen, amit hallok, az igaz. Egész életemben erre vártam. Ez az, amire megalkottak.”? Ha igen, ne kövesd el azt a hibát, hogy késlekedsz válaszolni Krisztus hívására. Válaszolj tüstént, ahogy Zákeus, és még oly sok millióan tették, és kövesd Jézust. Ő a nagy Pásztor. Akik Őt követik, azok semmi jó dolognak nem lesznek híjával.

122. fejezet: „Én vagyok az ajtó”, Jn10:7-9

7. Újra monda azért nékik Jézus: Bizony, bizony mondom néktek, hogy én vagyok a juhoknak ajtaja.

8. Mindazok, a kik előttem jöttek, tolvajok és rablók: de nem hallgattak rájuk a juhok.

9. Én vagyok az ajtó: ha valaki én rajtam megy be, megtartatik és bejár és kijár majd, és legelőt talál.

A jó Pásztor példázata ismerős, és általánosan megértett, mert oly sokszor elhangzott. Mikor azonban először hangzott el, nem értették meg. Ezért, a kép kidolgozása közben Krisztus kissé megváltoztatta, most a második fajta karámról, és Önmagáról, mint ajtóról, s nem pedig pásztorról beszélve. Ez a továbbfejlesztés több fényt vet Krisztus példázatára, és felkészít arra, hogy konkrétan Jézust azonosítsuk a jó Pásztorral (7-9. versek).

Egy falusias juhkarám

Utolsó tanulmányunkban, mikor elkezdtünk beszélni a juhtartásról Krisztus korában, láttuk, hogy kétféle karámot használtak. A kettő közül az elsőről van szó a jelen fejezet nyitó verseiben. Ezt a fajta karámot használták a városokban és a falvakban. Ez meglehetősen nagy volt, legalábbis elégséges akár több nyáj befogadására is, azon kívül nyilvános is volt. Emellett tartásra építették. Az efféle karámokban ajtónállót is alkalmaztak, akinek a feladata volt őrizni az ajtót éjszaka, s reggel beengedni a pásztorokat. A pásztorok hívták a nyájaikat, melyek mindegyike ismerte a saját pásztorának hangját, és kivezette őket a legelőre. Láttuk a példázat szövegkörnyezetéből, hogy Jézus ezzel utalt a szerepére, mellyel a judaizmusból hívja ki az övéit.

A második fajta juhkarám nem nyilvános volt, s nem is a falvak területén helyezkedett el. Ez a fajta karám vidéken volt, ahol a pásztorok jó idő esetén tartották a nyájaikat. Valószínűsíthetően ez volt az, ahol a pásztorok a juhaikat tartották Krisztus születésekor, mikor megjelentek nekik az angyalok és Betlehembe hívták őket. Ez a juhkarám nem volt több, mint egy sziklából falként összeállított kör, egy kis nyílással, az ajtóval az oldalában, ahová a pásztorok behajtották éjjelre a juhokat. Mivel nem volt becsukható kapuja – csak ajtónyílás – ezért a pásztor úgy tartotta benn a juhokat és zárta ki a vadállatokat, hogy a bejárat nyílás elé feküdt. Ott is aludt, így szó szerint ő vált ajtóvá. Jézus világosan erről a fajta juhkarámról beszélt a példabeszéd további részében.

„Én vagyok a juhoknak ajtaja.” Ebben a szakaszban Jézus az ajtó. Ő inkább a nyája bevezetéséről, semmint a kivezetéséről beszél. Inkább magáról az egyházzal szol, mintsem az egyház kihívásáról a judaizmusból. Más szóval, az emberek konkrét testületéről beszél, akiket az Ő gondjaira bízta, s felfedi a kapcsolatot melyben velük áll.

Csak egyetlen ajtó

Mit tanít hát magáról a keresztyénségről ez a jelkép? Mit tanít az ajtó Jézus Krisztusról? Először is nyilvánvalóan azt tanítja, hogy csak egyetlen ajtó létezik, s ez azt jelenti, hogy Jézus az egyetlen Istenhez vezető út. Ez a dolog egyértelmű a juhkarámnak abból a fajtájából, amelyre Jézus tekintett – ha több ajtaja lett volna, úgy nem lett volna semmi haszna – s ez Krisztus sok más mondása is megerősíti. Így, hogy csak egyetlen példát

adjak, Krisztus mondja a 14. fejezetben: „Én vagyok az út, az igazság és az élet; senki sem mehet az Atyához, hanemha én általam” (6. vers).

Ez döntően fontos a keresztyénség számára. Nem így van ez más vallásokban. A legtöbb világvallás számára csekély jelentőséggel bírna, ha más volna az alapítójuk, vagy egyáltalában nem is létezne alapítójuk, mert lényegében véve mindegyik lelki igazságok (vagy állítólagos igazságok) és módszerek gyűjteménye, melyek mindegyike képes alapító nélkül is létezni. Persze szükség volt valakire, aki ezeket felfedezte. De a lényeg az, hogy ezeket bárki felfedezhette, s miután felfedezte, saját jogon léteztek tovább, nagyon hasonlóan a tudományos állításokhoz. Emellett, ha elvesztek, újra felfedezhetőkké váltak. Ez a világvallások természete. A keresztyénség azonban nem tarozik bele ebbe a kategóriába. Jézus sem hasonlít egyetlen vallási figurára. Jézus nem pusztán azt állította, hogy ismeri az igazságot, hanem azt mondta, hogy Ő Maga az igazság. Ezért a keresztyénségen belül, ha nincs Krisztus, akkor nem vezet út Istenhez, nincs igazság Istenről, és nincs élet.

Miképpen tehetett Jézus efféle kijelentéseket? Ha csak ember lett volna, ezek abszurdok lennének. Másrészt, ha Ő az, akinek mondja Magát, s megtette, amiről azt mondta, megteszi, akkor van értelmük. Jézus azt állította, hogy Ő Isten, és meghalni jött a Földre a bűneinkért. Megérdemeljük, hogy meghaljunk a saját bűneinkért, mégpedig mind fizikailag, mind lelkileg. Megérdemeljük, hogy el legyünk különítve Istentől. Jézus azonban helyettünk halt meg. Ő, Aki büntelen volt, elfogadta a mi bűnünk vétjét, és meghalt értünk. Ezt senki más nem lett volna képes megtenni, de Ő igen, és meg is tette. Így szó szerint vált azzá az ajtóvá, amelyen keresztül a bűnös nép közeledhet Istenhez, az Atyához. A zsidókhoz írott levél szerzője „új és élő útnak” hívja (10:20). Pál ezt írta: „Mert Ő általa van menetelünk... az Atyához” (Ef2:18).

Ezen a ponton el kell ismerni, hogy Jézus Krisztusnak az arra vonatkozó állítása, miszerint Ő ajtó, vitatott állítás, mégpedig azok által vitatott, akiket Ő „tolvajoknak és rablóknak” nevez. Mégis, a keresztyének hiszik, hogy ez az állítás alapos vizsgálat után is megállja a helyét.

Ebből az embertípusból kétféle létezik, és Jézus két külön szóval írja le őket. Az egyik a *kleptes*, amiből a *kleptomániás* szavunk is származik. A másik szó a *lestes*, aminek nincs angol nyelvű származéka. Olyasvalakire vonatkozik, aki erőszakkal lop. Így ha ez első szót olyanokra vonatkoztatjuk, akik a kabátjuk alatt visznek ki valamit egy üzletből, a másik a bankot fegyverrel kirablókra vonatkozik majd.

A vallásos világban mindkét embertípus megtalálható. Az első a ravaszságot használja, mint Sátán, mikor Évához közeledett az Éden kertjében „Csakugyan azt mondta az Isten...?” (1Móz3:1). Ebben a kategóriába tartoznak mindazok, akik kételyeket ébresztenek mások elméjében – a hitetlen szolgálók, vasárnapi iskolai tanítók, és teológiai professzorok. A kérdéseikkel elfordítják a diákjaik elméit Krisztustól, s arra serkentik őket, hogy inkább a tanár feltételezett bölcsességére támaszkodjanak. Ezek azok, akiket Pál így jellemez: „Árulók, vakmerők, felfuvalkodottak, inkább a gyönyörnek, mint Istennek szeretői. Kiknél megvan a kegyességnek látszata, de megtagadják annak erejét”. S ezt tanácsot adja: „És ezeket kerüld” (2Tim3:4-5). A másik típus az erőszakos, mert a tekintélyes pozíció elfoglalására tör az egyházban, s azt követeli, hogy a többiek kövessék őt. A Biblia ez azt eklézsiái zsarnokságot a nikolaiták tanításának nevezi, amit Isten gyűlöl (Jel2:15).

Krisztus jelképe alapján csak egyetlen ajtó létezik, és az pedig Maga Krisztus. Sokan jöttek rá, hogy ez az állítás igaz, s az Ő legelőjének juhaivá akartak válni.

Bárki számára

A jelkép első leckéje tehát kizárólagos: csak egyetlen ajtó létezik. Van azonban egy másik lecke is, mely ennek megfelelően tágabb. Ez pedig nem más, mint az, hogy bárki

beléphet azon keresztül. Jézus ezt a 9. versben jelzi: „ha valaki én rajtam megy be, megtartatik és bejár és kijár majd, és legelőt talál”.

Ezt az igeverset néha úgy tekintették, mint a Jn6:44-ben elhangzottakkal ellentéteset, ahol ezt olvassuk: „Senki sem jöhet én hozzám, hanemha az Atya vonja azt, a ki elküldött engem”. Azok azonban, akik nem kedvelik a Jn6:44-et, vagy teljes mértékben figyelmen kívül hagyják, vagy a most vizsgált igeszakaszt próbálják meg felhasználni az egyébként világos jelentésének kiforgatására. Valójában a két igevers nem állnak ellentmondásban egymással. A Jn6:44 Isten oldaláról néz a dologra, s joggal jelenti ki, hogy soha senki nem tette meg az első lépést Isten felé. Az emberek csak azért jönnek Istenhez, mert Ő vonzza őket. Másrésről, amint a 10. fejezetből vett igeversünk mutatja: Isten nem személyválogató, ezért minden ember, bárki is legyen, s bárhonnan is jöjjön, közöttük lehet. Hadd mondjam másként: Isten elhívását semmi általunk elképzelhető dolog nem korlátozza. Nem korlátozódik fajra, műveltségre, szociális helyzetre, gazdagságra, sikerekre, jócselekedetekre, vagy bármi másra. Ezért nincs semmi ok arra, hogy te (bárki is légy) ne lehess azok között, akiket Isten Jézushoz vonz.

Vonakodsz ezt elhinni? Ha igen, nézd meg annak az embernek az állapotát, aki vak volt, és akinek a kedvéért a jó Pásztor példázata elhangzott. Neki nem volt semmije: koldus volt. S nem is volt semmi: senki sem fordított rá figyelmet egy pillanatnál hosszabb ideig, s általában csak félretolták az útból. Mégis, ezt a mindenki más által megvetett embert Jézus üdvözítette. Természetesen, ha ez a koldus beléphetett, akkor bárki beléphet Te is. S mások is.

Be kell lépned

Azonban be kell lépned, s ez a harmadik lecke, amit Krisztus jelképe tanít. „Belépni” ebben az igeversben ugyanaz, mint „enni” Jézusból, „inni” Jézusból, vagy Jézushoz „jönni”, s ezek mindegyikét korábban már megnéztük. Ez azt jelenti: hinni Benne, vagy bízni Benne, mégpedig személyesen.

Biztos vagyok benne, hogy pontosan ezért nevezi Magát Jézus „ajtónak a juhok számára”.¹⁹⁶ S ez a kifejezés ebben a formában kissé sajátos. Mondhatjuk: „az ajtó, melyen a juhok bejönnek”, vagy „az ajtó a juhokhoz”. De „az ajtó a juhok számára” – nos ez nem a legjobb angol fordítás. Ha megváltoztatjuk a formáját, akkor hitem szerint megértjük. Megérthetjük, ha így mondjuk: „a juhok ajtaja”. Mi a különbség? Az, hogy ez a kifejezésforma személyessé teszi az ajtót. Világossá teszi, hogy nem holmi elvont alapelvről, vagy fogalomról beszélünk. Nem egy tárgyban hiszünk, hanem egy Személyben, Jézus Krisztusban. S mivel Jézus nekünk adta Magát, meghalván a bűneinkért, látjuk, hogy ha hiszünk Benne, pontosan ugyanúgy lesz Ő a miénk, mint mi az Övéi ugyanazon cselekedet által.

Hittél már Benne? Ez nem nehéz dolog. Nincs bonyolult követendő út. Ha Jézus egy falhoz hasonlította volna Magát, át kellene rajta másznunk, s ez lehetne nehéz dolog. Ha egy hosszú, és sötét átjáróhoz hasonlította volna, azon végig kellene tapogatóznunk, s egyesek félhetnének ettől. Ő azonban nem fal, vagy átjáró. Ő ajtó, és az ajtón könnyedén és azonnal be lehet lépni.

Hadd mutassam meg, mennyire azonnal az alábbi történettel. Néhány évvel ezelőtt egy hölgy foglalt helyet philadelphiai Tizedik Presbiteriánus Gyülekezete templompadjában, ahol most pásztorként szolgállok. Abban az időben a pásztor Donald Grey Barnhouse volt. A keresztről beszélt, valamint arról, hogy szükséges az azon meghalt Krisztusban hinni. A hölgy, akiről beszélek, nem volt keresztyén. Vallásos családban nőtt fel, és hallott Jézusról.

¹⁹⁶ A Károli-fordításban „a juhok ajtaja” szerepel, de itt – amint a szövegkörnyezetből is kiderül – muszáj megtartani a szó szerinti fordítást.

Hallott a keresztről. De nem értette ezeket a dolgokat, és ezért nyilvánvalóan soha nem bízott Jézusban az üdvösségére. S hogy világossá tegye: az üdvösséghez csak a Jézusba vetett hitre van szükség, Barnhouse ezt mondta: „Képzeld el, hogy a kereszten van egy ajtó. Csak keresztül kell menned rajta. Az egyik, a feléd néző oldalon egy meghívást olvashatsz: 'Aki akar, jöhet'. Állhatsz ott a bűnöddel, és gondolkodhatsz azon, hogy belépj-e, vagy sem. Végül megteszed, s abban a pillanatban megszűnik a bűnöd terhe. Biztonságban vagy, és szabad. Örömmel megfordulsz, s a kereszt hátoldalán, melyen épp most haladtál keresztül, az alábbi szavakat látod: 'Kiválasztva Őbenne a világ teremtése előtt'.” Barnhouse ezután belépésre hívogatta a hallgatóit.

Később a hölgy azt mondta, hogy életében akkor először értette meg igazán, hogy mit jelent keresztyénnek lenni, s ezt megértve jutott hitre. Pontosan ott kezdett hinni – abban a gyülekezetben, abban a pillanatban. Belépett az ajtón. Sőt, életének hátralevő részében tanúbizonysága lett annak a hatalmas változásnak, ami bekövetkezett, valamint annak, hogy ő Isten gyermeke. S azért vagyok bizonyos ennek a történetnek a tényeit illetően, mert az asszony az édesanyám volt.

Három jótétemény

Végül, szeretném, ha meglátnád: ezek az igeversek az Isten nyájába Krisztuson keresztül történő belépés három nagy jótéteményéről beszélnek. Ezek egy bizonyos értelemben a hit következményei. Másik értelemben ezek jövőbeli következmények. Mindegyik „s” betűvel kezdődik,¹⁹⁷ ezért tudom, hogy emlékezni fogsz rá.

Jézus először azt mondja, hogy aki belép, *megtarttatik*. Ez az ígélet nem korlátozott, amilyenek időnként mi is tesszük. Azaz, ez nem tisztán csak a jövő, mintha Jézus „idővel holmi mennyei tortát” kínálna. Az üdvösség részben a jövő: az is hozzá tartozik. De a múlt és a jelen is egyben. Befolyásolja azt, hogy kik vagyunk, és mi történik velünk az elejétől a végéig. Jobban lehet erről beszélni a bűn büntetése, hatalma és jelenléte szempontjából. Krisztuson át belépve azonnal megmenekülünk a bűn büntetésétől, így nem kell félnünk attól, hogy a bűneink valaha is fellépnek ellenünk. Ez a megigazulás. Azután olyan életbe lépünk be, mely egyre jobban megszabadul a bűn erejétől. Ezt a Biblia megszentelődésnek nevezi. Végül, várjuk a napot, ami Krisztus visszatéréseként van megjelölve, amikor még a bűn jelenléte is megszűnik, s az üdvösségünk tökéletességre jut. Ezt nevezi a Biblia megdicsőülésnek.

Másodszor, Jézus azt ígéri, hogy bárki, aki belép, *biztonságban* lesz. Erre vonatkozik a „bejár és kijár” kifejezés. Ha nem ismernénk jobban más vonatkozásokból, valamint a héber és az arámi népnyelvi kifejezésekből, akkor azt gondolhatnánk, hogy ez az egyházba, valamint magába az üdvösségbe történő be- és kijárára vonatkozik. Krisztus azonban nem erre gondolt. Be és kijárni biztonságot jelent (v. ö. 5Móz28:6, 1Kir3:7, Zsolt121:8), mert Krisztus korában, mikor egy ember félelem nélkül járhatott be és ki, az azt jelentette, hogy az ország békében van, és az uralkodó a nemzet ügyeit kézben tartja. Mikor veszély fenyegetett, a nép bezárkózott az ostromlott városokba. Jézus tehát biztonságot ígér a Benne bízóknak.

Harmadszor, az is meg van ígérve, hogy akik belépnek, *megelégtetnek*. Üdvösség, biztonság, megelégedés – mert azt olvassuk, be- és kijárnak, s „legelőt találnak”. Palesztina legnagyobb részben pusztaság, s jó legelőt nem volt könnyű találni. Következésképpen a biztos jó legelő csodálatos dolognak minősült. Ez beszélt a bővelkedésről és megelégedésről, egészségről és boldogságról. Ebben az értelemben írt Dávid a jó Pásztor gondoskodásáról: „Füves legelőkön nyugtat engem, és csendes vizekhez terelget engem. Lelkemet megvidámítja.” (Zsolt23:2-3). Erről írt Pál is, mikor ezt mondta a filippibelieknek: „Az én

¹⁹⁷ Az angolban – a ford.

Istenem pedig be fogja tölteni minden szükségeket az Ő gazdagsága szerint dicsőségesen a Krisztus Jézusban” (4:19). Ez az utóbbi igever s természetesen nem az összes kívánságunkról beszél. Gyakran vágyunk olyasmire, ami rossz, vagy nem jó nekünk. Ez csak a szükségleteinkről beszél, de még abban a formában is egy hatalmas ígéret. Ez ígéret arra, hogy aki Krisztus által belép, az nem lesz híjával semmi jó dolognak.

Isten gondoskodik

Végül hadd utaljak még egy igever s re végkövetkeztetésképpen. Ez az Ószövetségben olvasható, abban a szakaszban, ahol Mózes arra kéri Istent, támasszon vezető t a népének. Mózes meghalni készül, s azt szeretné, ha Isten adna valakit, aki követné ő t. „Szóla azért Mózes az Úrnak, mondván: Az Úr, a minden test lelkének Istene, rendeljen férfiút a gyülekezet fölé, a ki kimenjen ő előttök, és a ki bemenjen ő előttök; a ki kivigye őket, és a ki bevigye őket, hogy ne legyen az Úr gyülekezete olyan mint a juhok, a melyeknek nincsen pásztoruk” (4Móz27:15-17). Ennek a könyvnek a szövegösszefüggésében Isten úgy válaszol Mózes imájára, hogy kiválasztja Józsuét, aki aztán beviszi a népet az ígéret földjére. Távolabbról nézve azonban Isten ezt az imát Jézus Krisztus eljövete lével válaszolta meg. Ő a nagy Pásztor, a mi Megváltónk. Ő vezet minket be, és Ő vezet minket ki. Az Ő gondoskodása alatt találunk legelőre.

123. fejezet: Élet, több élet, Jn10:10

10. A tolvaj nem egyébért jó, hanem hogy lopjon és öljön és pusztítson; én azért jöttem, hogy életök legyen, és bővelkedjenek.

Megszakítom János evangéliuma 10. fejezetének tanulmányozását, hogy górcső alá vehessem a 10. verset, mert olyan elképzelést tartalmaz, ami népszerűvé vált egyes keresztyén körökben, ezért fontos azt megértenünk. Az elképzelés a bővelkedő élet. A 10. vers ezt a látszatot kelti: „A tolvaj nem egyébért jó, hanem hogy lopjon és öljön és pusztítson; én azért jöttem, hogy életök legyen, és bővelkedjenek”.

Mi a teljes, vagy bővelkedő élet? Nem szükségszerűen a hosszú élet, mint azoké, akik tisztelik atyjukat és anyjukat (2Móz20:12, v. ö. Ef6:2-3). Nem szükségszerűen a bánattól, vagy a betegségtől mentes élet, bár Isten természetesen megkímél minket sok bánattól, melyek egyébként utolérnének minket, s gyakran a betegségekől is megóv. Nem a csenevész kegyesség élete, ahol minden „gyönyörű”, vagy „drága”, vagy „egyszerűen csodálatos”. A bővelkedő élet, amiképpen a Szentírás beszél róla, mindenekelőtt az elégedett élet, amiben az elégedettség abból a meggyőződésből származik, hogy Isten elegendő minden veszély esetén, s valóban kielégíti minden igazi szükségünket az Ő dicsőségének gazdagsága szerint Jézus Krisztus által.

Az elégedett élet annak a juhnak az élete, aki egy jó pásztor kezében találja magát. Lehetnek veszélyek, sőt *lesznek* veszélyek. Időnként jöhetnek viharok, akár szárazság és éhség is. Mégis, a jó pásztor kezében a juh elégedett, s az élet bővelkedő.

Bővelkedés

Az elégedettség kielégülést jelent, a kielégülés pedig azt jelenti, rendelkezni elegendővel. Ezt az értelmezés erősíti meg a „bővelkedés” szó az angolban és a legtöbb régi nyelvben.

Az angol „bővelkedés” (abundance) szavunk két latin szóból származik: az *ab* és az *undare* szavakból, melyek jelentése „felemelkedni a hullámokban”, vagy „túlcsordulni”. Az első fordítás a tengerparti hullámok szüntelen emelkedésének a képét tárja elénk. Ott a hullámok újra és újra felemelkednek. Az egyik hullám felemelkedik, majd elveszíti az erejét a homokon, majd jön a másik, s azt újabb és újabb hullámok követik. S ez folytatódik, amíg az idő fennmarad. A másik kép az áradásé. Ez egy, a zuhogó esőktől táplált folyót juttat eszünkbe, mely ellenállhatatlanul dagad, mígnem kilép a medréből. A bővelkedő élet tehát az, amelyben megelégszünk annak tudatával, hogy Isten kegyelme több mint elégséges a szükségleteink betöltésére, azt semmi sem képes elfojtani, s Isten irántunk megnyilvánuló kegyességének nincs vége.

A görög szó a bővelkedésre a *perissos*, melynek matematikai jelentése van, és általánosságban felesleget jelent. Ebben az értelemben használatos a tizenkét kosárnyi élelemről, ahogy arról Máté evangéliuma számol be (14:20). Ott „maradéknak” van fordítva. A középfok azt kívánja kifejezni, hogy Keresztelő János kiemelkedett az ószövetségi próféták közül méltóságban és fontosságban (Mt11:9), s a szeretet fontosabb, minden áldozatnál (Mk12:33).

Életre keltve

Mielőtt bárki ismerhetné a bővelkedő életet, először magát az életet kell megismernie, azaz először a Krisztusba vetett hit által meg kell elevenednie. Krisztus erről beszél, mikor ezt mondja: „Azért jöttem, hogy életük legyen”. S csak ezután teszi hozzá: „és bővelkedjenek”.

Tisztában vagy vele, hogy lelkiileg életre keltél? Ebben ugyanolyan biztosnak kell lenned, mint abban, hogy létezel, és hogy fizikailag is életre keltél. Valójában a Biblia egy egész könyve úgy íródott, hogy a keresztyének (akik az újjászületés során elevenedtek meg) biztosak lehessenek ebben, és növekedhessenek Krisztusban, mint ennek a bizonyosságnak az alapján. Ez a könyv János apostol első levele, s János maga mondja, hogy ez a célja a megírásának. Ezt mondja: „Ezeket írtam néktek, a kik hisztek az Isten Fiának nevében, hogy tudjátok meg, hogy örök életetek van, és hogy higgyetek az Isten Fiának nevében” (1Jn5:13). Néhány verssel ezt megelőzően azt mondja, hogy Isten mindenkinek életet adott, akik hisznek Jézusban, mint az Isten Fiában, s azért lehetnek ebben bizonyosak, mert Isten Maga mondja nekik, hogy ez az, amit Ő megcselekedett.

A huszonharmadik zsoltár

Ez elvezet minket magához a bővelkedő élethez, s annak érdekében, hogy a legteljesebb biblikus keretében tárgyalhassuk, a huszonharmadik zsoltárra szeretném irányítani a figyelmedet. Ez a zsoltár mindenekelőtt az elégedett élet zsoltára. Mikor azzal kezdődik, hogy „Az Úr az én pásztorom; nem szűkölködöm”, akkor pontosan erről beszél. Nem lenni szükségben annyi, mint elégedettnak lenni, s ez az állapot csak akkor állhat fenn, mikor a juhokra a jó pásztor visel gondot. Ebben a zsoltárban Dávid azt mondja nekünk, hogy őt dolog vonatkozásában elégedett az Úrral.

Először is nincs híjával a pihenésnek. Ez jelzi annak kimondásával, hogy „Füves legelőkön nyugtat engem, és csendes vizekhez terelget engem. Lelkemet megvidámítja.”

Egy kicsiny, de annál értékesebb *A Shepherd Looks at Psalm 23* (*Egy pásztor tekint a 23. zsoltárra*) című könyvben Phillip Keller, a szerző, aki maga is pásztor volt, elmondja a juhok lefektetésének nehézségét. A juhokat nem könnyű lefektetni, mondja. Valójában „majdnem lehetetlen őket lefektetni, amíg négy feltételnek nem teszünk eleget. A félénkségük folytán nem fekszenek le, amíg nem szabadulnak meg minden félelemtől. A nyájban tapasztalható szociális viselkedés folytán a juhok nem fekszenek le mindaddig, amíg nem mentesek a súrlódásoktól a fajtársaikkal. Ha legyenek, vagy paraziták kínozzák őket, akkor sem fekszenek le. Végül, addig sem fekszenek le, amíg a táplálék szükségét érzik. Nem szabad éheseknek lenniük.”¹⁹⁸ Mentesség a félelemtől, a feszültségtől, a bosszankodástól és az éhségtől! Ez az a bizonyos négy szükséglet. S a fontos dolog, amire Keller rámutat, hogy ezeket csakis a pásztor tudja biztosítani.

Érdekes kép ez. Mikor ugyanis a zsoltár a pihenő juhokkal kezdi, akkor olyan juhokat mutat be, melyek a pásztorukat jó pásztornak találták, olyannak, aki képes kielégíteni a fizikai szükségleteiket, és biztosítja számunkra a megszabadulást az aggodalmaktól. Sőt, érdekes, hogy a zsoltár ezen a ponton kezdődik. Az elégedett élet többi előnyei ugyanis – vezetés, kényelem, biztonság, gondoskodás és a rendeltetés – csak ahhoz jutnak el, aki elegendőnek találta az Urat minden egyes szükségének a betöltésére.

¹⁹⁸ Phillip Keller, *A Shepherd Looks at Psalm 23* (Grand Rapids: Zondervan, 1970), 35. oldal

Vezetés

Másodszor, a zsoltáros elmondja nekünk, hogy nem nélkülözi a vezetést. Mert „csendes vizekhez terelget engem”, és „az igazság ösvényein vezet engem az ő nevéért”.

A juhok ostoba teremtmények. Valójában talán a föld legostobább állatai. Az ostobaságuk egyik összetevője abban mutatkozik meg, hogy könnyen elkóborolnak. Lehet jó pásztoruk, aki a legjobb legelőkre vezette őket, a vizek bőséges forrásai mellé – mégis elkóborolnak a hegyek felé, ahol a mezők sivárok, és a víz ihatatlan. Ezen kívül a szokás teremtményei. Lehet, hogy jó legelőterületekre találtak a pásztor szorgalma folytán, ám miután megtalálták, addig legelnek rajta, mígnem felfalnak minden fűszálat, minden gyökeret, s lepusztították a mezőt, elszegényítvén ezzel saját magukat is. Tulajdonképpen ez történt a juhokkal a világ sok részén – Spanyolországban, Görögországban, Mezopotámiában, Észak-Afrikában, az Egyesült Államok nyugati részének egyes területein és Új-Zélandon.

Az állatállomány egyetlen más osztálya sem igényel gondosabb bánásmódot, és részletesebb irányítást, mint a juhok. Ezért a pásztor, aki képes nekik jó vezetést adni, lényeges a jólétükhöz. Ő majd mezőről mezőre vezeti a juhokat (mielőtt bekövetkezne az elhasználódás), és mindig víz mellett áll majd meg. Nógatja az elkóborlókat. Megtervezi a legeltetést az évszakokhoz alkalmazkodva. Ugyanígy van nekünk is szükségünk a jó Pásztorra. Ha akarjuk, lesz vezetésünk.

Biztonság

Harmadszor, Dávid azt mondja, hogy még a legnagyobb veszélyben sincs híjával a biztonságnak. „Még ha a halál árnyékának völgyében járok is, nem félek a gonosztól, mert te velem vagy; a te vesszöd és botod, azok vigasztalnak engem.”

Ez a verset gyakran veszik úgy, mint a vigasztalás szavait a haldoklóknak, s nem is rossz ez a használata. Isten természetesen a vigasztalás forrása a halálban. Ez az igevers azonban elsősorban a pásztor ama képességéről beszél, hogy képes megvédeni a juhokat a veszély pillanatában. A kép ebben az igeversben a felvezető útról szól azokról az alföldekről, ahol a juhok a teleket töltik, a völgyeken át a felföldekre, ahová nyári időben mennek. A völgyekben vannak a legdúsabb legelők, és víz is van bőségesen. De ezek egyúttal veszélyes helyek is. Vadállatok lappanganak a völgyek melletti sziklafalak réseiben mindkét oldalon. Hirtelen viharok is végigsöpörhetnek a völgyeken. Jöhetnek áradások is. A Nap nem süt olyan jól a völgyekben. Ott tehát vannak árnyékok, melyek bármelyik pillanatban a halál árnyékaivá válhatnak. Efféle tapasztalatokon keresztül vezet minket Urunk a biztonságba.

Az általam korábban említett könyvben Keller megemlíti, milyen gyakorta beszélnek arról keresztyének, hogy vágynak „magasabb alapokra lépni Istennel”, azaz az élet alföldjeiről feljutni a hegyekbe, de nem fogják fel, hogy az út a völgyeken keresztül vezet. Az erős hit a próbára tett hitből származik. A türelem abból származik, ha megpróbáltatások közepette élünk. Ez azt jelenti, hogy az élet nem lesz szükségszerűen sima a Pásztorunk irányítása alatt. Ő néha durva helyeken vezet minket keresztül. Mindazonáltal, mikor keresztülmegyünk ezeken, tudhatjuk, hogy képes minket megóvni az elbukástól, s bevinni minket nagy örömmel Atyja jelenlétebe.

Keller írja: „Az alapkérdés nem az, hogy sok, vagy kevés völgyünk van. Nem is az, hogy ezek a völgyek sötétek, vagy csak árnyékosak. A kérdés az, hogy miképpen reagálok ezekre? Miképpen megyek rajtuk keresztül? Miképpen birkózok meg a csapásokkal, melyekkel szembekerülök? Krisztussal nyugodtan nézek ezekkel szembe. Ha az Ő kegyelmes

Lelke vezet, félelem nélkül tekintek ezekre. Biztosan tudom, hogy csak ezeken keresztül juthatok magasabb alapokra Istennel”.¹⁹⁹

Gondoskodás

Negyedszer, a 23. zsoltár a pásztornak a nyáj minden egyes fizikai szükségletével kapcsolatos gondoskodásáról beszél. „Asztalt terítesz nékem az én ellenségeim előtt; elárasztod fejem olajjal; csordultig van a poharam.”

Keller úgy véli, hogy az aszalterítés a pásztornak a fennsíkokon, vagy platókon végzett előkészítő munkájára vonatkozik, melyeken a juhok nyaranta legelnek. Ha ez így van, akkor a veszélyek megszüntetéséről, a mérgező növények eltávolításáról, és a ragadozók elűzéséről van szó – mindezt a juhok megérkezése előtt. Ha erre vonatkozik, akkor egyedül pusztán Istennek a békességről és a táplálékról történő gondoskodásának kell tekinteni, még ha az ellenségek a közelben lappanganak is. Ilyen időkben, mondja Dávid, árasztja el Isten a fejét olajjal, és tölti csordulásig a borospoharát.

A bibliai jelképek közül az olaj és a bor az örömről és a bővelkedésről beszél, mert az olajfák és a szőlők ültetése, majd a termésük átalakítása olajjá és borrá időt és gyengéd gondoskodást követelt meg. A belső zendülések, vagy a háborúk során ezeket a feladatokat teljesen felfüggesztették.

Emellett az olaj és a bor nagyon jól jönnek a száraz és a sivár területek lakóinak, emiatt sokra értékelték azokat. Palesztinában, ahol a Nap az év legnagyobb részében forrón tűz, a hőmérséklet pedig folytonosan nagyon magasra emelkedik, a bőr gyorsan cserepessé és töredezetté válik, a torok pedig porossá és kiszáradttá. Az olaj simává teszi a bőrt, különösen az arcot. A bor megtisztítja a torkot. Ezért mikor valakihez vendégségbe érkezett a barátja Palesztinában Krisztus, vagy Dávid korában, a vendégszeretet megkövetelte az olaj és a bor felszolgálatát, hogy az utazás fáradalmait eltűnjenek, s a barátok felvidulhassanak egymás társaságában. Dávid máshol beszélt erről, mikor így imádkozott: „Te vagy Istenem... Világosítsd meg orczádat a te szolgádon” (Zsolt31:15, 17). A ragyogó arc egy barát arca volt. Másik igehelyen pedig hálát ad Istennek a borért „a mely megvidámítja a halandónak szívét, fényesebbé teszi az orcát az olajnál” (Zsolt104:15).

Dávid tudott Isten nagy szeretetéről és gondoskodásáról, emiatt ragyogott az arca és volt vidám a szíve. Ó bárcsak lenne ma is sok ragyogó arc és boldog szív! Manapság túl sok embernek van savanyú ábrázata és borús szíve, de ez nem az, amit Isten a gyermekeinek szán. Helyette, ha megengedjük Neki, hogy elvezessen a keresztyén élet felföldi legelőire, ott terített asztalt találunk, a fejünkre a legtisztább olaj árad, a poharunk pedig csordultig tele lesz az öröm borával.

A mennyei otthon

Végül, a gondoskodás mindezen összetevőiről szólva Dávid nem kisebb örömmel teszi hozzá, hogy a mennyei otthonnak sincs híjával. Áldott ebben az életben is, de nemcsak ebben az életben ismeri Isten jóságát. Örökké ismerni fogja azt. Ezért jelenti ki: „Bizonyára jóságod és kegyelmed követnek engem életem minden napján, s az Úr házában lakozom hosszú ideig” (Zsolt23:6).

Meg kell hagyni az otthon az egyik legnagyobb vágya azoknak a nomád népeknek, akik a Közel-Kelet ama területein laktak, amit a Földközi-tenger, a Vörös-tenger és a hatalmas arábiai sivatag határoltak. T. E. Lawrence, aki Arábiai Lawrence néven vált híressé az első világháború során, írt elegánsan erről a *Seven Pillars of Wisdom (A bölcsesség hét*

¹⁹⁹ Ugyanott, 91. oldal

pillére) című könyvében. Ennek a könyvnek a nyitó oldalain mondja el, miképpen jött ki a terület földrajza miatt a sivatagból az egyik törzs a másik után, hogy harcoljanak a dús júdeai felföldekért, ahol a legjobb fák, a legjobb termés és a legjobb legelők voltak. Az izraelita a Józsue vezetésével Palesztináért harcolók közül pontosan az egyik volt ezek közül a népek közül. Mikor az egyik csoport (például az izraeliták) győztek, a legyőzött nép általában egy kissé délebbre húzódtak a Negev felé (amelyik szintén jó terület volt, de nem annyira jók, mint az északiak), és kiszorítottak másokat. Azok, akiket kiszorítottak, szintén kiszorítottak másokat, azok pedig megint másokat, így állandó mozgás volt az egész területen. A sor végén állók visszakényszerültek a sivatagba, ahol már nem volt más előttük, csak Damaszkusz. Bizonyos vonatkozásban a Közel-Kelet valamennyi népének ez a háttere. Így a legtöbbször közülük Damaszkusz a bővizű folyóival és mezőivel vált a valódi bővelkedés jelképévé az élet vándorútjának végén. Ez jelképezte az otthont.

Nekünk, akik ismerjük a jó Pásztort, szintén vannak hasonló vágyaink, de ezek nem Damaszkuszra, vagy bármely más földi otthonra irányulnak. A mi vágyunk arra a nagy és végleges otthonra irányul, ahová az Úr Jézus Krisztus Maga ment el, hogy előkészítse nekünk. Ő ezt mondta: „Elmegyek, hogy helyet készítek néktek. És ha majd elmegyek és helyet készítek néktek, ismét eljövök és magamhoz veszek titeket; hogy a hol én vagyok, ti is ott legyetek.” (Jn14:2-3) Ebből az ígéretből tudjuk, hogy az Úr házában fogunk örökké lakozni. Az ottani állapotunkról János evangélista később ezt írta a Jelenések könyvében: „Nem éheznek többé, sem nem szomjúhoznak többé; sem a nap nem tűz rájuk, sem semmi hőség: mert a Bárány, a ki a királyiszéknek közepette van, legelteti őket, és a vizeknek élő forrásaira viszi őket; és eltöröl Isten az ő szemeikről minden könnyet.” (Jel7:16-17)

Ennek az életnek, valamint a mennyek az áldásai! S nem felejthetjük el, hogy mindezt Ő érte el a számunkra, Aki Maga vált Bárányá, hogy meghalhasson értünk, mi pedig képesek legyünk belépni ennek a nagy üdvösségnek a teljességébe.

124. fejezet: „Én vagyok a jó pásztor”, Jn10:11-18

11. Én vagyok a jó pásztor: a jó pásztor életét adja a juhokért.

12. A béres pedig és a ki nem pásztor, a kinek a juhok nem tulajdonai, látja a farkast jöni, és elhagyja a juhokat, és elfut: és a farkas elragadozza azokat, és elszéleszti a juhokat.

13. A béres pedig azért fut el, mert béres, és nincs gondja a juhokra.

14. Én vagyok a jó pásztor; és ismerem az enyéimet, és engem is ismernek az enyéim,

15. A miként ismer engem az Atya, és én is ismerem az Atyát; és életemet adom a juhokért.

16. Más juhaim is vannak nékem, a melyek nem ebből az akolból valók: azokat is elő kell hoznom, és hallgatnak majd az én szómra; és léssen egy akol és egy pásztor.

17. Azért szeret engem az Atya, mert én leteszem az én életemet, hogy újra felvegyem azt.

18. Senki sem veszi azt el én tőlem, hanem én teszem le azt én magamtól. Van hatalmam letenni azt, és van hatalmam ismét felvenni azt. Ezt a parancsolatot vettem az én Atyámtól.

Az Úr Jézus Krisztus „Én vagyok a jó pásztor” kijelentése a negyedik az „Én vagyok” kijelentések közül János evangéliumában. Ha azonban népszerűségi sorrendbe állítanánk ezeket, biztos vagyok benne, hogy az „Én vagyok a jó pásztor” kijelentés a legelső volna. Nem azt jelenti ez, hogy ennyire teljes mértékben megértjük, mert természetesen sok minden van a pásztorokról és a juhokkal kapcsolatos gondoskodásról Krisztus korában, amiről nem tudunk. Inkább Krisztus mondásában van nagyon sok minden, amit ösztönösen érzünk a szívünkkel, amiért Krisztust szeretjük.

A jó Pásztor

Az első az, hogy Jézus „jó” pásztornak mondta Magát. Más emberekkel – különösen azokkal, akik felelősséget viselnek, legyenek szülők, pásztorok, vagy politikusok – történő összehasonlítás alapján tudjuk, hogy Ő különlegesen jó. Azaz, oly módon jó, ahogyan mások nem azok. A „jó” szó önmagában is érdekes, s érezzük a jelentését még akkor is, ha soha nem hallottuk az ekképpen fordított görög szót, vagy nem tudjuk mit jelent a görögben. A szór erkölcsi értelemben jelent „jót”, de azt is jelenti: „szép”, „megnyerő”, „kedves”, „vonzó”, sőt akár „rendelkezik mindazokkal a tulajdonságokkal, melyek jóvá teszik a leírt dolgot, vagy az illető személyt”. Sőt, ha összehasonlítjuk Krisztus „Én vagyok a jó pásztor” kijelentését a párhuzamos „én vagyok az igazi kenyér”, vagy „az igazi bor” kijelentésével, akkor azt is meglátjuk, hogy „az igazi”, vagy „valódi” szó ellentétes a „hamis”, vagy „mesterséges” szó jelentésével. Azt azonban állítom, hogy ezt valamennyien érezzük. Legalábbis ezt állítom a keresztyénekkal kapcsolatosan. Úgy érezzük, hogy ezzel a kifejezéssel Jézust a jó, szép, megnyerő, kedves, vonzó, igazi és valódi Pásztornak ismerjük el.

Emellett azt is értjük, hogy ezt kizárólagossággal állítja. Ő ugyanis nem *egy* jó pásztor, mintha ebből a fajtából sokan lennének. Ő *a* jó Pásztor. Természetesen más pásztorok is voltak. Az Ószövetség beszél Izraelnek mind a jó, mind a rossz pásztorairól. Az Újszövetség beszél napjaink pásztorairól, mert Jézust „főpásztornak” nevezi a Biblia, akitől Isten népének a vezetői, az alpásztorok megkapták a feladataikat (1Pt5:4). Jézussal összehasonlítva azonban mi, akik szerényebb értelemben vagyunk pásztorok, aligha látszunk azoknak. Közülünk

ugyanis ki nevezhetné magát „egy jó pásztornak”, még kevésbé „a jó pásztornak”. De azonnal megvalljuk, hogy Ő mindkettő, és szeretjük is ezért.

Miért nevezi Magát jó Pásztornak? Vagy, másként mondva, mihez hasonlít Ő, vagy mit tett, amiért ezt a megnevezést kellett kapnia? A János 10 igeversei két részben válaszolja meg ezt a kérdést. Jézus a jó Pásztor először is azért, mert letesz az életét a juhokért. Erről a 11. versben olvasunk. Másodszor pedig azért Ő a jó Pásztor, mert ismeri a juhait, és megfelelően vezeti őket. Ezt a 14. versben látjuk. Jézus mindkét vonatkozásban minden más férfi és nő felett áll.

Az Ő halála nem tragédia

Meg vagyok döbbenve a Jézus halálával kapcsolatos, a 11. versben olvasható tanítás mennyiségén, s még inkább azon, hogy a tanítás többé-kevésbé hozzátartozik Krisztus kijelentéséhez. Jézus azt emeli ki, hogy elsősorban azért nevezhető Ő jó Pásztornak, mert letesz az életét a juhokért. Ez először is azért nyilvánvaló, mert négyszer ismétli – a 11, 15, 17 és 18. versekben. Másodszor pedig azért, mert a béressel ellentétben hangsúlyozza ki, aki elfut, mikor veszély fenyegeti. A jó pásztor az, aki nem hagyja cserben a juhait, védelmezi azokat, sőt meg is hal értük, ha a szükség ezt megköveteli. Ez a fő dolog. Ami megdöbbenő, az a tanítás mennyisége Krisztus haláláról, ami ezen túl itt szerepel.

Először is azt kell meglátnunk, hogy a halál, amiről Jézus beszél, *önkéntes*. Ez két helyen nyilvánvaló. A 11. versben: „Én vagyok a jó pásztor: a jó pásztor életét adja a juhokért”, majd a 17-18. versekben: „Azért szeret engem az Atya, mert én leteszem az én életemet, hogy újra felvegyem azt. Senki sem veszi azt el én tőlem, hanem én teszem le azt én magamtól. Van hatalmam letenni azt, és van hatalmam ismét felvenni azt”.

Krisztus halálát szemlélve soha nem szabad arra gondolnunk, hogy ez a halál valamiképpen véletlen, vagy ami még rosszabb tragédia volt. Lehetett, vagy nem lehetett tragédia, mikor Nagy Sándor megbetegedett és nagyon fiatalon meghalt, vagy mikor Keats halt meg a húszas évei elején. De teljesen bizonyosan nem volt tragédia, mikor Jézus halt meg körülbelül harminchárom éves korában. Ez nem volt véletlen. Ez volt a történelem nagy fordulópontja, és ma is az. El volt ez tervezve már a világ teremtését megelőzően, mert Péter Krisztusról beszélve mondta: „Azt, a ki Istennek elvégezett tanácsából és rendeléséből adatott halálra, megragadván, gonosz kezeitekkel keresztfára feszítve megölelétek” (Csel2:23). Krisztus ezért született, mert az angyal megmondta Józsefnek: „nevezd annak nevét Jézusnak, mert ő szabadítja meg az ő népét annak bűneiből” (Mt1:21). Ez volt az, ami felé Jézus tudatosan és szándékosan igyekezett, ahogyan azt az Úr sok más mondása is jelzi. Jézusnak semmivel sem kellett jobban erre a Földre jönnie, mint amennyire egy embernek pásztorrá kell lennie. Nem kellett meghalnia. De mégis eljött, és meg is halt önként a mi üdvösségünkért.

Másodszor azt olvassuk, hogy a halála *helyettesítő* volt, azaz Jézus nem a saját bűneiért halt meg – mert nem volt neki egy sem – hanem a mi bűneinkért, és mi helyettünk. Ezt annak kimondásával jelzi, hogy „a jó pásztor életét adja *a juhokért*”.

Képtelen vagyok megérteni, miért éreznek sokan késztetést ennek tagadására. A szavak kellően világosak mind itt, mind máshol. Elmondják, hogy Jézus nemcsak „értük” értelemben halt meg másokért, hanem ennél erősebb értelemben: „helyettük”. A görög előjárószo a *hyper*, melynek értelmét minden kétséget kizáróan megállapíthatjuk a Rm5:6-8-ban, ahol ugyanez a kifejezés szerepel: „Mert Krisztus, mikor még erőtelenebb valánk, a maga idejében meghalt a gonoszokért. Bizonyára igazért is alig hal meg valaki; ám a jóért talán csak meg merne halni valaki. Az Isten pedig a mi hozzánk való szerelmét abban mutatta meg, hogy mikor még bűnösök voltunk, Krisztus *értettünk* meghalt.” Ennek jelentése a következő: Mi bűnösök vagyunk, a bűnösök pedig halált érdemelnek (mind fizikailag, mind lelkileg).

Krisztus azonban szándékosan halt meg helyettünk, Magára véve a büntetésünket, hogy mi a bűntől és annak büntetésétől megszabadulva szolgálhassunk az Istennek.

Harmadszor, az Úr Jézus Krisztus halála *konkrét* volt, azaz Ő konkrét számú, ebben a versben juhoknak nevezett emberért halt meg. Természetesen nem tudjuk, kik a juhok, s én örülök annak, hogy ez így van. Ha ugyanis tudnánk, akkor állandóan mások életében kutakodnánk, hogy megláthassuk: választott-e az illető, vagy sem? Ebben az esetben aligha lennénk jobbak holmi lelki kíváncsi Fánicsiknál. De nem a mi dolgunk tudni. Nem is tudhatjuk. Ha annakidején Szodomában éltünk volna, vajon üdvözülő embernek ítéltük volna meg Lótót, Ábrahám unokatestvérét? Valószínűleg nem! Az Újszövetség azonban mégis azt mondja el nekünk, hogy igaznak nyilvánított, jóllehet hatalmasat tévedett, mikor Szodomába ment (2Pt2:7). Vajon Júdást üdvözülőnek tekintettük volna? Az ő esetében alighanem. Jézus azonban konkrétan kimondja, hogy ő a Sátán eszköze volt (Jn6:70-71).

Nem tudhatjuk pontosan, hogy kik azok, akikért Krisztus meghalt. Jézus azonban ismeri őket, és meghalt értük. Ennek eredményeképpen Ő szó szerint kifizette a bűneik büntetését, és csakis az övét, azzal a további eredménnyel, hogy ők most teljesen megigazultak a szent Isten szemében, és bátran megállhatnak előtte.

Végül olvassuk a pásztornak a juhokért bekövetkezett halálának okát is. Azért történt, mert a gondjukat viseli (13. vers), vagy ahogyan konkrétabban kell mondanunk: *mert szereti őket.*

„Micsoda? Juhokat szeretni? Csak nem azt akarod mondani Jézus, hogy valóban szereted a juhokat, és szereted őket annyira, hogy meghalj értük?”

„De igen”, mondja Jézus, „valóban szeretem őket”.

„De ezek csak juhok, mégpedig bűnös juhok! Megértenénk, ha azt mondanád, hogy szánsz éreztél irántuk, és visszatartó, sőt fájdalmas volt látnod, mikor szétszaggatták őket a vadállatok. De ugye biztosan nem mennél olyan messzire, hogy az életedet add ezekért a szegény, bolond teremtményekért! A te szereteted nem lehet ennyire nagy, vagy ennyire erős!”

„De az”, mondja Jézus. „Szeretem őket. Téged is szeretlek.”

„Engem? Engem, a bűneimmel együtt?”

„Igen”, mondja Jézus. „Te vagy az egyik. Szeretlek. Meghaltam érted. Azt szeretném, ha boldog és hasznos juhává válnál a nyájamnak.”

Nem ismerlek téged, de én képtelen vagyok megérteni ezt a szeretetet. Felfogni sem vagyok képes. Nem vagyok képes visszakövetni az okait ennek a szeretetnek. De hiszek benne, és örvendezve reagálok rá. Végül is ez minden, amit tehetünk. Dávid egykor ezt írta: „Mivel fizessek az Úrnak minden hozzám való jótéteményéért?” Majd meg is válaszolta: „A szabadulásért való poharat felemelem [azaz hiszek Istenben az üdvajánlatát illetően], és az Úrnak nevét hívom segítségül [azaz, dicsérem Őt érte].” (Zsolt116:12-13) S mi is ezt tesszük, tudván, hogy ami énekünk a világegyetem legkedvesebb, legdicsőségesebb éneke:

Ébredj lelkem örömteli énekben
És énekeld nagy Megváltód dicséretét
Ő joggal követel éneket tőlem,
Az Ő szívjósága oly bőséges.

Látott engem összeroskadva a bukásban
Mindazonáltal mégis szeretett,
Kimentett elveszett állapotomból
Az Ő szívjósága oly bőséges.

Az ostoba embereket megszégyenítheti az efféle ének és ez a nagy szeretet. De Jézus nem szégyenült meg tőle. Ez inkább az Ő dicsekedése és dicsősége: „Én vagyok a jó pásztor: a jó pásztor életét adja a juhokért”. Adja Isten, hogy semmi mással ne dicsekedjünk, csak azzal, ami az Ő dicsősége, azaz a keresztt, „a ki által nekem megfeszítettett a világ, és én is a világnak” (Gal6:14).

Ismerve és ismerten

Másodszor, Jézus azért a jó pásztor, mert ismeri a juhokat, és azok is ismerik Őt. Ebben vigasztalás rejlik.

Miért olyan vigasztaló ez? Azért, mert vágyunk rá, hogy ismertek legyünk, és ismerjünk másokat, alapvetően azonban mégis képtelenek vagyunk erre. Igaz, hogy létezik bizonyos mennyiségű tudás egymásról az emberi lények között. A barátok ismerik egymást. A szülők ismerik a gyerekeiket. Gyakorta létezik speciális és csodálatos tudás a férj és a feleség között. De dacára mindezeknek a dolgoknak valamennyiünk számára mélyen a szívünkben ott a vágy arra, hogy jobban ismerjenek, hogy tudják, kik is vagyunk valójában, és hogy megosszuk a megfelelő és hasonló ismereteket egymással. Ez emberi szinten létezik. S mindenekfelett isteni szinten is létezik. Mert jóllehet lázadó bűnösök vagyunk, mindazonáltal fennáll bizonyos üresség, vagy éhség Isten ismeretére, valamint arra, hogy megismerjen minket Isten. Ágoston mondta erről a nyughatatlanságról: „A szíveink nyughatatlanok, míg meg nem nyugszanak Benned.”

Emellett azért is van vigasztalás abban az állításban, mely szerint Jézus ismeri az Ő juhait, mert pontosan „az Ő juhaiként” ismeri őket. Más szóval, ismertnek lenne Általa egyben azt is jelenti, hogy tagjai vagyunk a nyájának, tehát egyike azoknak, akikért meghalt, s akit, amint később mondja, soha nem ragadhatnak ki az Ő kezéből. Ez egy állandó, személyes kapcsolat. Én az Ő juha vagyok? Igen, örökre! Akkor Ő a pásztorom, és szintén örökre az.

Végül, vigasztalás rejlik abban a tényben is, hogy Jézus ismeri a juhait. Nekem tehát nem kell félnem attól, hogy hirtelen felbukkan valami, ami elriasztja Őt, és kisebbíti a szeretetét.

Csodálatos szemléltetését látjuk ennek a dolognak magában a juhoknak a természetében. Kétségtelen, hogy ezért találjuk a juhok és a pásztor jelképét ennyire alkalmasnak. Gondoljunk a juhok jellemére. Az egyik dolog az, hogy *különbözőek*. Napjainkban olyannyira igazodunk a tömegtermékekhez, sőt még a farmok hatalmas létszámú csordáihoz is, hogy aligha gondolunk a különbségekre. Számunkra egy juh az juh, a tehén az tehén és a kutya az kutya... sőt, még egy személy is csak egy személy. Ám a juhok különböznek egymástól, és az emberek is különböznek egymástól, s a jó Pásztor felismeri ezeket a különbségeket. Valójában a különbözőségeik alapján ismeri őket. Ha valamennyi egyforma volna, megkülönböztethetetlenek lennének.

Néha úgy vélem, hogy a keresztyén gyülekezetben a problémáink fele abból fakad, ha megpróbálunk pontosan olyan lenni, mint a másik személy, illetve másokat igyekszünk rávenni arra, hogy olyanok legyenek, mint mi. A juhok különbözőek. Jézus tette őket különbözőkké, s tudja, hogy különbözőek. Ezért légy önmagad, s törekedj olyanná válni, amilyenné Jézus akarja, hogy személy szerint légy.

S a juhok nemcsak különbözőek, de *tehetetlenek* is. Jézus tudja, hogy tehetetlenek, s ezért lett Ő a jó Pásztor. Tudtad például, hogy a juh gyakorta a hátára fordulva akad el, mint a teknősbéka, és ebben a helyzetben pár óra alatt megdöglik? Az ebben a helyzetben levő juh „elveszett”, és meg kell menteni. Vagy tudtad, hogy a juh képtelen különbséget tenni az eledelt illetően, ezért minden megeszik, gyakran a mérgező gyökereket és gyomokat is? Vagy, hogy a juh védtelen a ragadozókkal szemben, s úgy megijed, hogy egyszerűen csak némán áll

előttük, miközben azok megtámadják és széttépik? Magamat látom ezekkel a jellemzőkkel, S mikor ezt teszem, még hálásabb leszek a jó Pásztornak.

Jézus ismeri a juhait! Akkor viszont azt is tudja, hogy csökönyösek. A juhok lehet tökéletes legelője mindennel, amire szüksége van, vagy valaha is szüksége lehet, mégis, ha csak kis rés nyílik az egyébként biztos kerítésen, a juhok valahogyan megtalálják azt, átfurakodnak, és elkóborolnak a kevésbé bőséges mezőkre, és a veszélyek közé. Én is ilyen vagyok, és te is.

Hajlamos a kóborlásra, érzem, Uram,
Hajlamos Isten elhagyására, ezt szeretem

mondja egyik énekünk, és igaz is. Valamennyien a juhokhoz hasonlóan eltévelyedtünk, de mégis, Jézusban van jó Pásztorunk, aki folytonosan ügyel arra, hogy ne engedjen minket elkóborolni, és megkeres minket ott, ahová (gyakran) sikeresen elkóborlunk.

Végül, a juh *hasznos*. Minden évben, megfelelő bánásmód mellett értékes gyapjút ad. Így mikor azt olvassuk, hogy Jézus ismeri a juhait, tudjuk: ismer minket, s arra vágyik, hogy hasznosak legyünk mind az Ő, mind egymás számára. Tudom, hogy Neki nincsen ránk szüksége. Neki, Aki az eget és a Földet teremtette, és minden azokban, nincs szüksége a juhokra azért, amit adhatnak Neki. Nincs szüksége a jócselekedeteinkre. Nincs ránk szüksége az emberek újjászületéséhez, s még csak a dicséreteinek énekléséhez sem. Vannak angyalai, akik ezt megteszik. A tény azonban az, hogy Ő teremtett minket, elhívott a nyájába és adott elvégzendő munkát. Hogyan fogjuk azt elvégezni? Hasznosak, vagy haszontalanok leszünk? Munkásak, vagy lusták? A hozzáállásunkban az alábbiak kell lenni: „Uram, mit akarsz, hogy cselekedjem?” Akarni nem más, mint a hálaadás kifejezése annak, Aki valóban a mi jó Pásztorunk.

125. fejezet: A főpásztor, Jn10:11-18

11. Én vagyok a jó pásztor: a jó pásztor életét adja a juhokért.
12. A béres pedig és a ki nem pásztor, a kinek a juhok nem tulajdonai, látja a farkast jöni, és elhagyja a juhokat, és elfut: és a farkas elragadozza azokat, és elszéleszti a juhokat.
13. A béres pedig azért fut el, mert béres, és nincs gondja a juhokra.
14. Én vagyok a jó pásztor; és ismerem az enyéimet, és engem is ismernek az enyéim,
15. A miként ismer engem az Atya, és én is ismerem az Atyát; és életemet adom a juhokért.
16. Más juhaim is vannak nékem, a melyek nem ebből az akolból valók: azokat is elő kell hoznom, és hallgatnak majd az én szómra; és lesz en egy akol és egy pásztor.
17. Azért szeret engem az Atya, mert én leteszem az én életemet, hogy újra felvegyem azt.
18. Senki sem veszi azt el én tőlem, hanem én teszem le azt én magamtól. Van hatalmam letenni azt, és van hatalmam ismét felvenni azt. Ezt a parancsolatot vettem az én Atyámtól.

A jó Pásztor példázata olyan példázat, melyből a hívők az Úr Jézus Krisztusról tanulhatnak. De nemcsak ezt. Mint a Biblia legtöbb igeszakasza, mely az Úr Jézus Krisztusról beszél, olyan, amelyből egyúttal azt is megtanulhatjuk, hogy milyeneknek kell lennünk, ha Hozzá hasonlónak akarunk válni. Más szóval, mivel Krisztus a jó Pásztor, nekünk is pásztorokká kell válnunk, s a pásztori munkánk mércéit az övében kell meglectnünk.

A Biblia érdekes módon mutat rá erre az igazságra. Az Újszövetség háromszor mutatja be nekünk Krisztust pásztorként, de mindegyik esetben a „pásztor” szóhoz más és más melléknév társul. A János 10-ben *jó* Pásztornak nevezi Őt az Íge, amint láttuk. „Én vagyok a jó pásztor: a jó pásztor életét adja a juhokért.” (11. vers). Itt a hangsúly a pásztor önkéntes és helyettesítő halálán van. A Zsid13:20-21 Jézust a *nagy* Pásztornak nevezi: „A békesség Istene pedig, a ki kihozta a halálból a juhoknak nagy pásztort, örök szövetség vére által, a mi Urunkat Jézust, tegyen készségekké titeket minden jóra, hogy cselekedjétek az ő akaratát, azt munkálván ti bennetek, a mi kedves ő előtt a Jézus Krisztus által, a kinek dicsőség örökkön örökké. Ámen.” Ebben az igeszakaszban a hangsúly Krisztus feltámadásán van, ezzel együtt azon a képességén, hogy kimunkálja és megvalósítja a céljait a juhaiban. A harmadik igeszakasz Jézus főpásztori mivoltáról beszél, és kihangsúlyozza a második eljövételét azok megjutalmazása végett akik alpásztorokként szolgálták őt. Ez az 1Pt5:4: „És mikor megjelenik a főpásztor, elnyeritek a dicsőségnek hervadatlan koronáját”.

Ezek az igeszakaszok rávilágítanak Krisztus küldetésének fókuszpontjaira. Jó Pásztorként Krisztus meghal a juhaiért. Nagy Pásztorként Krisztus feltámad a halálból, hogy szolgálhassa a juhait. Főpásztorként Krisztus visszatér megjutalmazni azokat, akik hűségesek voltak a kötelességeik ellátásában, melyekre kijelöltettek, mint alpásztorok. Ez az utolsó világítja meg azt a dolgot, amellyel beszél.

Mikor Jézus Pásztorként írta le Magát, azzal nagyon sok fontos összetevőjét írta annak, hogy mi Ő a számunkra, de egyben azt is, hogy nekünk minek kell lennünk mások számára. Mi ugyanis valamennyien pásztorok vagyunk – ha Krisztusban hívők vagyunk. Kisebb-nagyobb mértékben valamennyiünknek ügyelnie kell a többiekre. Gyakoroljuk úgy ezt a kötelezettségünket, ahogyan Jézus gyakorolta – a családban, az üzleti életben, a gyülekezeti ügyekben, a kormányzatban, vagy más területeken? Bemutatjuk Krisztus

önfeláldozását és szimpátiáját? Hűségesek vagyunk? Akár igen, akár nem fejleszthetjük a szolgálatunkat a jó Pásztor tulajdonságain elmélkedve.

Hűségesnek találtatott

A jó Pásztor első és legnyilvánvalóbb tulajdonsága az, hogy Ő hűséges, azaz hűséges a kötelezettségeiben, s nemcsak akkor, amikor az egek derűsek és a környezet békés, hanem akkor is, amikor nehéz idők köszöntenek be és veszély fenyeget. Ez nyilvánvaló abból, amikor Krisztus a béreshez hasonlítja Magát, aki ellentétben a jó Pásztorral „látja a farkast jöni, és elhagyja a juhokat, és elfut: és a farkas elragadozza azokat, és elszéleszti a juhokat” (12. vers).

A béres az, aki elsősorban azért dolgozik, amit érte kaphat, ahelyett, hogy valóban felelősséget érezne a juhokért. Felmerül hát a kérdés: béres vagyok azokat illetően, akikkel kapcsolatosan Isten felelőssé tett engem? Hűséges, vagy hűtlen vagyok? Megmaradok a munka mellett? Vagy otthagynom azt, ha látom a farkast jönni?

Mielőtt megpróbálnánk mentegetni a viselkedésünket ezen a területen (és megpróbáljuk mentegetni), meg kell hallgatnunk egy dolgot a béresekről. Ez a következő, 13. versben olvasható. „A béres pedig azért fut el, mert béres, és nincs gondja a juhokra.” Ez első olvasatra elcsépeltnek tűnhet, pedig egyáltalában nem az. Mélyenszántó alapelvet tükröz. Pink ezt írja: „Az iszákos azért iszik, mert iszákos, de iszákos, mielőtt már leinná magát. A hazug azért hazudik, mert hazug, de már azelőtt hazug, hogy hazudna. A tolvaj azért lop, mert tolvaj. Mikor eljön a próbák ideje, minden ember kimutatja, micsoda ő valójában azzal, ahogyan cselekszik. A viselkedés úgy illeszkedik a jellemhez, mint ahogyan a patak a forráshoz.”²⁰⁰ Ezért mielőtt mentegetni próbáljuk magunkat, tanuljuk meg, hogy a viselkedésünk a próbákban megmutatja, mik vagyunk valójában. Kérjük Istentől olyan jellemet, mely kimutatja a hűségünket.

Sok minden van Isten Ígésében a hűségről. Jézus beszélt olyan sáfárokról, akik azzal bizonyultak hűségesnek, ahogyan a gazdáik javaival bántak (Mt24:45-46, 25:14-30, Lk12:42-43, 19:11-27). Pál írta: „A mi pedig egyébiránt a sáfárokból megkívántatik, az, hogy mindenik hívnek találtassék” (1Kor4:2). Arra is biztatta Timótheust, hogy az evangéliumot „bízzad hív emberekre, a kik másoknak a tanítására is alkalmasak lesznek” (2Tim2:2). Onésimust „hű és szeretett” atyafinak nevezi (Kol4:9). Péter Silvanust „hű atyátokfiának” nevezi (1Pt5:2). A Jelenések könyvében Antipást Jézus „az én hű bizonyágomnak” nevezi. A hűség elsődleges fontosságú a Szentírásban. Így bármilyen jó jellemvonásokkal is rendelkezünk, csekély értékűnek fogunk bizonyulni Krisztus munkájában, ha nem rendelkezünk ezzel az elsődleges és lényeges jellemvonással.

Szorgalmas

Másodszor, dolgoznak és szorgalmasnak kell lennünk. Semmi érdemleges dolog nem végezhető el szorgalmas munka nélkül. Sok keresztyén mégis úgy tevékenykedik, mintha csak azért üdvözültek volna Krisztus által, hogy a mennybe repülhessenek „a nyugalom virágos ágyaiba”, ahogyan egy dicséretünkben áll. A mércénknek a jó Pásztor mércéjének kell lennie, Aki keményen dolgozik a juhaiért.

A Jn10:10 tanulmányozása során már volt alkalmunk bepillantani a 23. zsoltárba, mely elmondja nekünk, hogy az, akinek Isten a pásztora, semmi jót sem nélkülöz. Főként pedig nem nélkülözi a pihenést, a vezetést, a biztonságot, a gondoskodást, vagy a mennyei otthont. Ezek a dolgok önmagukban is említésre méltók – korábban szoltunk is ezekről – de

²⁰⁰ Pink, *Exposition of the Gospel of John*, 124. oldal

ezek ezt a kérdést is megfogalmazzák bennünk: miért nincsenek híjával ezeknek a zsoltár juhok? A válasz nyilvánvalóan az, hogy a pásztor biztosítja ezeket, s teszi ezt sok szorgalommal és kemény munka árán. A juh nincsen híjával a pihenésnek, mert a pásztor zöldellő legelőket keres, ahol elheverhet. Nem nélkülözi a vezetést, mert „csendes vizekhez terelget engem”, és mert „az igazság ösvényein vezet engem az ő nevéért”. Nincs híjával a biztonságának, mert a pásztor védelmezi őt a természetes betegségektől és a vadállatoktól. Nem nélkülözi a vezetést, mert a Pásztor mindent megtalál, amire csak szüksége van, és elé teszi. S nincs híjával a mennyei otthonnak sem, mert a pásztor előre ment, hogy előkészítse azt neki, és visszatér majd, hogy odavezesse. Mindezeket a dolgokat a pásztor kemény munkája biztosítja.

Ugyanezen a módon, Isten népének szükségleteit – akár a családban, akár az otthonokban, vagy a gyülekezetekben – azok kemény munkája biztosítja, akiket az Úr jelölt ki beosztott pásztoroknak. Ebben a legtöbb esetben közlünk benne foglaltatnak. Ha Isten népe nem kap jó lelki eledelt, akkor az rendszerint azért van, mert valamelyik szolgáló nem dolgozik elég keményen annak biztosítása végett. Ha egy család nélkülözi a szeretetet és a biztonságot, akkor a szülők nem dolgoznak elég keményen ezeknek a dolgoknak a biztosítása érdekében az otthon számára. Ha az özvegyekről nem gondoskodnak, ez azért van így, mert a diakónusok lomhák. Ha az egyház nem kap helyes lelki irányítást, akkor a presbiterek mondtak csődöt a kötelezettségeikben. S ezt a listát vég nélkül lehet folytatni.

Szorgalmasak vagyunk? Keményen dolgozunk? Egy nagyon keményen dolgozó munkás, a kínai Watchman Nee írta egyszer: „Csak a szorgalmas szolga válik az Úr hasznára. Ne vegyük hát ezt a dolgot könnyedén... Szigorúan kell bánnunk önmagunkkal az Úr előtt, ha nem akarunk olyan munkásokká válni, akik 'haszontalanok' az Ő szolgálatában.”²⁰¹

Türelmes

Harmadjára türelmeseknek kell lennünk – nem önmagunkkal természetesen, hanem a juhokkal. Ez abból a tényből fakad, hogy a juhok csak juhok, akikkel türelemmel kell bánni.

Egy keresztyén humorista mondta egyszer: „Ha megnézzük egyes szolgálók viselkedését, azt gondoljuk majd, hogy az Úr nem azt mondta: 'Legeltesd a juhaimat', hanem azt, hogy 'Taníts új trükköket az idomított kutyáimnak'.” Ez egy érdekes gondolatmenetet ébreszt, mert igaz, hogy egyesek úgy tekintenek Isten népére, mint bármire, csak nem juhokra. Egyesek, amint azt a humorista is jelezte, úgy tevékenykednek, mintha Isten népe tagjai cirkuszi kutyák lennének. Mások úgy bánnak velük, mint holmi harci kutyákkal, s mindig ilyeneket mondanak nekik: „Menjetek, terítsétek le a liberálisokat”, vagy „Menjetek, terítsétek le a kommunistákat”. Egyesek a keresztyéneket lovaknak nézik, és teherhordásra akarják őket használni. Megint mások szerint ők robotok – nem kell gondolkodniuk, csak programozni kell őket. De nem vagyunk kutyák, vagy lovak, vagy robotok. Isten juhoknak nevez bennünket, és a juhoknak türelemre van szükségük.

Emellett a juhok különbözőek, amint arra korábban már rámutattam. Egyesek túl gyorsan mennek, velük türelmeseknek kell lennünk. Mások túl lassúak: türelemmel kell bánnunk a lemaradókkal. Ebben, mint más dolgokban is, a Főpásztortól kell tanulnunk.

Egy jó példa

Negyedszerre, jó példát kell mutatnunk. Ez az, amiről Péter elsősorban beszél azokban az ígeversekben, melyekben Jézust „Főpásztornak” nevezi. A presbitereknek ír ezekben a

²⁰¹ Watchman Nee, *The Normal Christian Worker* (Fort Washington, PA, Christian Literature Crusade, 1970.) 20. oldal

versekben, bár a szavai szélesebb körben is érvényesek. „A köztetek lévő presbitereket kérem én, a presbitertárs, és a Krisztus szenvedésének tanuja, és a megjelenendő dicsőségnek részese; Legeltessétek az Istennek köztetek lévő nyáját, gondot viselvén arra nem kényszerítésből, hanem örömet; sem nem rút nyereszkedésből, hanem jóindulattal; Sem nem úgy, hogy uralkodjatok a gyülekezeteken, hanem mint példányképei a nyájnak. És mikor megjelenik a főpásztor, elnyeritek a dicsőségnek hervadatlan koronáját.” (1Pt5:1-4) Hasonlítunk mi ehhez? Vajon példái vagyunk a felnőtt keresztyén megértésnek, hűségnek az üldöztetések közepette, a keresztyén erkölcsiségnek, szeretetnek, örömmek, békességnek, türelemnek, gyengédségnek, jóságnak, hitnek, szelídségnek, önkontrollnak, és minden más erénynek? Ezeknek a szavaknak a lényege az, hogy ilyeneknek kell lennünk, és példát kell mutatnunk a juhok gondos táplálásával is.

Önfeláldozás

A pásztornak önfeláldozónak kell lenni. Ez az ötödik jellemzője. Mi az, ami jellemzi a jó pásztort Jézusnak a róla szóló leírásában János evangéliuma 10. fejezetében? Mindenekelőtt életét adja a juhaiért. Mi soha nem leszünk képesek úgy az életünket adni, ahogyan Jézus adta az életét értünk – a bűneink hordozójaként halt meg értünk – mindazonáltal vannak módok, melyekkel életünket adhatjuk másokért. Adhatjuk az időnket, hogy segítsünk rajtuk. Feláldozhatunk dolgokat, melyeket megtennénk, vagy birtokolnánk, hogy szolgálhassunk másokat és odaadjuk nekik. Más szóval, másokat kell magunk elé helyezni. Elsődleges célunknak kell lennie mások lelki jólétének és kényelmének.

A világ ezt mondja: „Én először, mások másodikként, Isten utoljára”: A hívők sorrendjének ennek kell lenni: „Isten először, mások másodikként, én utoljára”. Ez nem tűnik nagyon vonzó sorrendnek a természetes elme számára, de az igazság az, hogy ez az út a teljes élethez és az örömteli létezéshez. Önfeláldozást kíván, hogy a szülő helyesen nevelhesse a gyermekeit, hogy a pásztor hatékonyan vezethesse és taníthassa a népét, hogy egy vasárnapi iskolai tanító segíthessen a tanítványainak, vagy, hogy bármi érdemes dolog megvalósulhasson. Ez azonban jutalom. Hatalmas öröm forrása.

Szeretettől indítatva

Végül szükséges, hogy a pásztort a szeretet mozgassa. Jézus szeret minket, s gondoskodik a juhairól. Így kell nekünk és szeretnünk egymást, és így kell gondoskodnunk egymásról. Erről kell tudniuk az embereknek, hogy az Ő tanítványai vagyunk (Jn13:34-35).

De hol kell nekünk megtanulnunk ezt a szeretetet? Az egyetlen válasz: Jézustól. Ezért meg kell tanulnunk mindenekelőtt ōk szeretni, mert csak ez után leszünk képesek szeretni azokat, akiket a gondjainkra bíz. Ez volt az utolsó leckéje az Úr Jézus Krisztusnak Péter számára. Péter háromszor tagadta Őt meg, s az Úr újra szolgálatába akarta állítani Pétert. Ezért az alábbi kérdést tette fel Péternek: „Péter, szeretsz engem?” Ezt háromszor ismételte. Minden egyes alkalommal Péter így válaszolt: „Igen Uram, Te tudod, hogy szeretlek téged”, amire Jézus ezt mondta: „Tápláld a juhaimat”. Tudta, hogy amint Péter szeretetre ébred Iránta, másokat is képes lesz szerezni, s gondoskodni fog róluk.

Így van ez minden leckével, amit meg kell tanulnunk. Magától Jézustól kell megtanulnunk valamennyit. Vegyük azokat az embereket az Ószövetségből, akik közismerten pásztorok voltak, s kérdezzük meg, hol tanulták a pásztorkodást.

Nézzük meg Jákóbot. Ő nem volt kimondottan dicséretre méltó jellem. Csáló és gyáva volt. De egy vonatkozásban dicséretet érdemelt – jó pásztor volt. Ismert volt a juhait iránti hűséges *gondoskodásáról* (1Móz30:31, 31:36-42). Sőt, később (miután az Úr foglalkozott

vele), ismert volt a családja iránti pontosan ugyanilyen gondoskodásáról. Azt kérdezzük tőle: „Jákób, hol tanultál meg jó pásztor lenni? Hol tanultál meg gondoskodni a juhaidról?”

Jákób így válaszol: „Nos, igaz, hogy gondoskodtam a juhokról, de nem magamtól tanultam ezt. Nem azért történt, mert hűséges voltam. Inkább a jó Pásztortól tanultam, Béthel Pásztorától, Aki kijelentette Magát nekem, és gondoskodott rólam a száműzetéseim éve alatt.”

Ez után Józsefhez fordulunk, és ezt mondjuk neki: „József, te is jó pásztor voltál a fiatalágodban: meg van rólad írva, hogy hűséges voltál a juhok *táplálásában* (1Móz37:2). Sőt, Isten később a nép táplálására is használt, mert Egyiptom uralkodójaként arra használt, hogy gabonát halmozz fel, és ez segített megmenteni emberek millióit a nagy éhség során. Hol tanultál meg hűségesnek lenni a juhok táplálásában?”

József ezt válaszolja: „Atyáim Istenétől, Aki táplált engem a rabszolgaságom és a börtönéveim során.”

„Mózes, te is pásztor voltál. A fáraó udvarába jutottál Egyiptomban, de életed következő negyven esztendejét Midián sivatagjaiban töltötted, Réhuel nyájaira vigyázva. Azt olvassuk, hogy *itattad, védted és vezetted* a juhokat (2Móz2:16-17, 3:1), pont amiképpen Isten alatt itattad, védted és vezetted Izrael népét a negyven éves pusztai vándorlás során. Hol tanultad ezt cselekedni? Hol tanultad ezt a gondoskodást?”

Mózes elmondja nekünk, hogy ezt nem önmagától tanulta, hanem inkább Isten vele kapcsolatos védelméből és vezetéséből, mikor Egyiptomból menekült.

Végül, látjuk Dávidot. „Dávid, te kiváltképpen Izrael pásztora vagy, a nagy pásztorkirály. Fiúként vigyáztál a juhokra, mert te voltál a legfiatalabb a családban, s a legfiatalabb családtag dolga volt róluk gondoskodni. Azok alatt az évek alatt hősiesen *védted* a juhokat, mert azt olvassuk, hogy megöltél oroszlánt és medvét őket védelmezve (1Sám17:34-36). Később hasonló hősiességet mutattál Izrael védelmezése során a még nagyobb ellenségekkel szemben. Hol tanultad ezt a bátorságot?”

Dávid azt mondja, hogy ezt a nagy Pásztortól tanulta, akiről ezt írta: „Még ha a halál árnyékának völgyében járok is, nem félek a gonosztól, mert te velem vagy; a te veszsződ és botod, azok vigasztalnak engem. Asztalt terítesz nékem az én ellenségeim előtt; elárasztod fejem olajjal; csordultig van a poharam.” (Zsolt23:4-5).

Amit egyenként megtanultak, azt Izrael Pásztorától tanulták meg. Mi is lehetünk jó pásztorok, ha előtte ezt mondjuk: „Az Úr az én pásztorom”, majd Tőle tanulunk.

126. fejezet: Egy nyáj, egy pásztor, Jn10:16, 19-21

16. Más juhaim is vannak nékem, a melyek nem ebből az akolból valók: azokat is elő kell hoznom, és hallgatnak majd az én szómra; és lészen egy akol és egy pásztor.

19. Újra hasonlós lőn a zsidók között e beszédek miatt.

20. És sokan mondják vala közülök: Ördög van benne és bolondozik, mit hallgattok reá?

21. Mások mondának: Ezek nem ördögösnek beszédei. Vajjon az ördög megnyithatja-e a vakok szemeit?

A János 10-ben szereplő jó pásztor példázatának előző tanulmányai során átsiklottunk egy nagyon fontos igevers felett, amelyre most visszatérünk. Ez az igevers az, amelyik az egyházzal foglalkozik – első ízben az evangéliumban – ezért mintát ad az egyházzal kapcsolatos nagyon sok, ez után következő tanításhoz. Beszél nekünk azokról, akik az egyház tagjai, arról, hogy miképpen válnak tagokká, az egyház egységéről és a Pásztorról, aki az egyház egyedüli Feje. A jelképek vonatkozásában mondhatjuk, hogy tanít a juhokról, a nyájról, és a pásztorról.

Ez az igevers a Jn10:16: „Más juhaim is vannak nékem, a melyek nem ebből az akolból valók: azokat is elő kell hoznom, és hallgatnak majd az én szómra; és lészen egy akol és egy pásztor”.

Más juhok

Az igevers első része a „más juhokkal” foglalkozik, akik a példabeszéd szövegkörnyezetében a pogányok. A fejezet nyitó versei már beszéltek egy akolról, egy nyájról. Ez a nyáj a judaizmus volt. Krisztus azt tanította, hogy azokat jött el kihívni a judaizmusból, akik az övéi. A vakon született ember ennek egyik példája volt. A tanítványok további példák. A következő fejezetben Mária, Márta és Lázár szintén Jézus juhjai, mégpedig a judaizmusból kihívottak. Most viszont Krisztus azt tanítja, hogy vannak más juhjai is, ahonnan még sok további juhok kell elhívni – a görögök nyája, a rómaiak nyája, a barbárok nyája, és mások. Mindezekben a nyájakban Krisztusnak megvannak az övéi, akiket az Atya adott Neki, akikért meg kellett halnia, s akiket majd elhív. Ezek együttesen alkotják azt a hatalmas nyájat, az egyházat, melynek Ő az egy igaz Pásztora.

Milyen csodálatos dolgokat mond Jézus ezekről a juhokról! Először is azt mondja, hogy *birtokolja* őket: „más juhaim is vannak nékem”, azaz azt állítja, hogy ők már az övéi. Ha nem így lenne, akkor azt kellett volna mondania: „más juhaim is lesznek nékem”, vagy „remélem, lesznek más juhaim is”, feltételezvé, hogy minden úgy történik majd, amiképpen bekövetkezni reméli. De nem ezt a kifejezést használja. Jézus azt mondja, hogy ők az övéi, és a tulajdonát képezik.

Biztos vagyok abban, hogy amint ezeket mondta, eme juhok egyikére sem gondoltak a tanítványai. Ők azt remélték, hogy Jézus a judaizmus Messiása lesz, s valószínűleg abban is reménykedtek, hogy sok, ha ugyan nem az összes zsidó hinni fog Őbenne. De vajon továbbgondoltak a judaizmus nyájánál, hogy megláthatták volna: Krisztusnak vannak juhjai Samáriában, Szíriában, Kis-Ázsiában, Görögországban, Macedóniában, Rómában, Galliában, Spanyolországban és az ismert világ más országaiban? Kétkedem benne. Kétkem, hogy Péter, vagy Jakab, vagy János valamikor is gondoltak Rómára, vagy Görögországra, mint az evangélium végső befogadóira. Mégis, Jézus már akkor gondolt ezekre az országokra, s azt tanította, hogy vannak olyanok, akik ezekben élnek és majd hinni fognak Őbenne.

Spurgeon írta egykoron erről a témáról: „A mi Pásztor-királyunknak nagyobb gondolatai voltak, mint a tanítványai között a legnagyobb szívűnek. Ő örömmel kitágítja a mi szeretetünk területét.”²⁰²

Ez az igeverse emlékeztet minket Krisztus hasonló, Pál apostolnak mondott szavaira az Apostolok cselekedetei tizennyolcadik fejezetéből. Pál Korinthusban volt, ahová a nem túl sikeres athéni prédikációja után ment. Sőt, még ellenállást is megtapasztalt a Korinthusban élő zsidók részéről. Kétségtelen, hogy Pál némileg elcsüggedt ekkortájt. De Korinthusban, pontosan a szolgálatának ezen a pontján az Úr megjelent neki éjjeli álomban és ezt mondta: „Ne félj, hanem szólj és ne hallgass: Mert én veled vagyok és senki sem támad reád, hogy néked ártson; mert nekem sok népem van ebben a városban.” (Csel18:9-10) Sok népem! Micsoda vigasztalás lehetett ez Pálnak, és micsoda bátorságot önthetett belé, mikor elkezdte meglátni azokat a juhokat, akik a nagy Pásztor nyájához tartoztak!

Vigasztalás ez Isten népe közül azoknak is, akik szeretik embertársaikat, és bizonyosságot akarnak tenni nekik Krisztus szeretetétől. Egyszer ezt mondták nekem: „Ha Krisztus már birtokolja ezeket a juhokat, akkor mi haszna van bizonyosságot tenni nekik?” Én azonban azt mondom: „Mi haszna van a bizonyóságtételnek, ha nem az övéi?” Az a tény, hogy a juhok az övéi, tesz minket bátorra Krisztus szolgálatában. Ha ők az ördög juhai lennének, nem untatnám őket. Az ördög nálam erősebb. Emellett ellopni a juhait vétek volna. De nem az ő juhai, hanem Krisztuséi. Isten, az Atya adta őket Krisztusnak. Ha pedig a Krisztuséi, akkor akár a pokol küszöbére is elmegyek, hogy visszahívjam őket Őhöz.

Aztán figyeljük meg, Jézus azt mondja, hogy elő kell hoznia őket: „Más juhaim is vannak nekem, a melyek nem ebből az akolból valók: azokat is elő kell hoznom”. Már az is elegendően nagy bátorítás volna, ha Krisztus megállt volna az első mondat végén, annyit mondván csupán, hogy vannak más juhai is. Az is óriási, de mikor hozzáteszi, hogy azokat a juhokat is elő kell hoznia – nos, ha az első kijelentés elegendő ahhoz, hogy bizonyóságtételre késztesen, akkor a másodiknak egyenesen előre kell taszítania minket.

Évekkel ezelőtt tartottam egy prédikációt „A Mester kötelezettségei”²⁰³ címmel. Az üzenet ezen, és még másik három igeversen alapult. Először is, „És a miképen felemelte Mózes a kígyót a pusztában, akképen kell az ember Fiának felemeltetnie” (Jn3:14). Ez Jézus halálának szükségességéről beszél. Másodszor, „Avagy nem tudjátok-e, hogy nekem azokban kell foglalatosnak lennem, a melyek az én Atyámnak dolgai?” (Lk2:49) Ez Krisztus életének egészére vonatkozott. Harmadszor, „Zákeus, hamar szállj alá; mert ma nekem a te házádnál kell maradnom” (Lk19:5). Itt az isteni szükségességet egy konkrét személy elhívására alkalmazta. Végül, a szövegünkben, „Más juhaim is vannak nekem, a melyek nem ebből az akolból valók: azokat is elő kell hoznom”. Itt az alapelvet Isten népének elhívására alkalmazza világszerte.

Közülünk a legtöbben nem szeretik a szükségesség gondolatát. Nem szeretjük hallani: „Meg kell tenned!” A királyok sem szeretik természetesen a szükségességet. Mégis létezik egy, a királyok Királya, Aki minden más király felett áll, mindazonáltal azzal dicsekszik, hogy Neki elő kell hozni ezeket az embereket.

Emellett, mikor Jézus azt mondja, „kell”, akkor a dolgok megtörténnek. Én mondhatom, hogy „kell”, s a dolgok megtörténhetnek, de ez nem szükségszerű. Mikor azonban Ő mondja, hogy „kell”, a nehézségek szertefoszlának, a hegyek leomlanak, élet jön elő a halálból, a pokol elenyéskszik, s az emberek hisznek. Nem érzed, hogy részt kell venned ebben a hódításban? Nem érzed magad késztetve arra, hogy kimenj az utakra és az ösvényekre, és becitáld Isten népét a menyegzőre, hogy az asztalok mellett megteljenek a helyek? Ha ez sem bátorít téged, akkor vajon mi képes bátorítani?

²⁰² Charles Haddon Spurgeon, „Other Sheep and One Flock” *Metropolitan Tabernacle Pulpit*, 29. kötet (London: The Banner of Truth Trust, 1971.), 187. oldal

²⁰³ Az angolban nagyon kifejezően „A Mester kell-jei” szerepel. – *a ford.*

Azután figyeld meg azt is, hogy Jézus elmondja, miképpen fognak Hozzá jönni, akiknek majd hinniük kell Őbenne. *Hallás* által – a hangja meghallása, az evangélium meghallása által. A férfiakat és a nőket semmi más módon nem lehet Hozzá vinni. Hiszen, hogy fel kell készülnünk minden módszerre, melyekkel az evangélium közvetíthető az embereknek, s természetesen ugyanolyan világosaknak és kortársiaknak kell lennünk az előadásainkban, amennyire csak tudunk. De nem szabad összekevernünk a módszereinket az evangéliummal, úgy vélekedvén esetleg, hogy inkább a módszer üdvözíti az embereket, semmint az evangélium. A kereszti hirdetésével lehet meggyőzni a férfiakat és a nőket (1Ko2:1-5). A prédikálás bolondságán át üdvözít Isten egyeseket (1Kor1:21). Szóld a kereszti Igéjét, és egyesek hinni fognak. Krisztus szava garantálja ezt. Emellett az egyház történelme is megerősíti Krisztus tanításának igazságát és bölcsességét.

Egy nyáj

A második nagy téma ebben az ígeversben a nyáj, s Krisztus tanítása szerint egy nyáj származik azokból, akiket elhív Önmagához. „És leszen egy akol és egy pásztor.”

Itt természetesen pontosan meg kell éretnünk, mit mond Krisztus, mert ezt az ígeverset rosszul is fordították, és ki is forgatták, s ennek az lett az eredménye, hogy súlyos károkat okoztak mind az egyháznak, mind a keresztyén gondolkodásnak. A kezdeti hibát visszavezethetjük Jeromosig és a latin nyelvű Vulgatóig, mert abban a változatban Jeromos elmulasztott különbséget tenni az ígevers első részében említett „akol”, valamint a később említett „nyáj” között. A görögben két teljesen különböző szó szerepel, de Jeromos mégis egyformaként kezelte azokat, és ebben nagyon sok bibliafordítás követte őt. Jeromos változatában úgy tűnik, mintha Jézus azt mondaná: csak egyetlen szervezet létezik, s ebből eredt az a nyilvánvaló következtetés, miszerint nem lehetséges üdvösség a római katolikus egyház formális szervezetén kívül. Ez vált a római katolicizmus hivatalos tanításává. Így tehát a katolikusokat arra tanították, hogy Jézus egy szervezetről beszélt, s miután nincs üdvössége senkinek, aki nem tagja ennek a szervezetnek, következésképpen senkinek sincs üdvössége a római katolikus egyházon kívül. Mindez azonban – amint mondtam – csak egy rossz fordításon alapszik.

Az egyház, melyről Jézus beszél, nem egy szervezet (bár nyilvánvalóan vannak szervezeti egységei), hanem inkább azok egész társasága, akiknek az Úr Jézus Krisztus a Pásztoruk. Azaz, az egység nem abból származik, hogy a juhokat belekényszerítik egy szervezetbe, hanem abból a tényből, hogy valamennyien hallották Jézust, és elhagyván a kisebb hűbérurakat, Hozzá csatlakoztak. Sőt, milyen mértékben követték őt, annyira következik a látható egység is (noha nem szükségszerűen szerkezeti).

Két kérdés merül fel: Valóban elfogadunk efféle egységet? A válasz még az evangelikálok számára is az, hogy gyakorta nem. A római katolikus egyház tévedése az a téves feltevés, mely szerint a Szentlélek csakis egyházi vonalak mentén köteles munkálkodni, és valójában így is munkálkodik. Ez tényleges tévelygés. De pontosan ugyanez a tévelygés jellemző a protestantizmusra. Nem annyira ahhoz van ennek köze, hogy különféle felekezetek léteznek a protestantizmuson belül. Ez önmagában nem zavar engem, mert az emberek különbözők, és nincs arra semmi ok, amiért ne lehetnének különböző szervezetekben, melyek különböző szolgálati formákkal és különböző egyházkormányzatokkal működnek a különbségeket kifejezendő. Az tény, hogy a különböző felekezetek nem jelentenek problémát. Valóban, azt állítani, hogy csakis egyetlen hatalmas protestáns felekezetnek szabad léteznie (amihez egyesek az ökumenikus mozgalomban ragaszkodnak) pontosan a római katolicizmus tévelygése. Ez azt jelenti, hogy a hívők az egyik felekezetben elutasítják a másik felekezet hívőivel történő együttműködést, azon az alapon igyekezvén ezt igazolni, hogy a másik keresztyén valamiképpen beszennyeződött a felekezetével, vagy engedetlen az Úr ama

parancsával szemben, hogy maradjon meg az egyházában, sőt (mondják néha), az illető talán nem is keresztyén.

Ez a probléma. Az evangelikálok mindenki másnál vétkesebbek ebben, s nem vonakodok azt kimondani, hogy ez a legnagyobb szimpla akadály a evangélium előre haladásának a világban manapság – nagyobb, mint a liberalizmus, nagyobb, mint a humanizmus, nagyobb, mint a materializmus, és korunk burjánzó erkölcstelensége. Emellett ez bűn is. Nem lesz részünk nagy ébredésben, amíg az igazi hívők meg nem térnek ebből a bűnből, és nem kéri Istent, hogy tisztítsa meg őket belőle.

Milyen végkövetkeztetésre kell hát jutnunk az Úr Jézus Krisztus egyházáról ezeknek és más bibliai igehelyeknek az alapján? Én az alábbi négy alapelvet vázolhatom fel:

1. Az Úr Jézus Krisztus szerint egy egyház van, amihez azok tartoznak, akik megvallják Őt Uruknek és Megváltójuknak. Ezért mindazok, akik keresztyének, egyek minden valódi keresztyénnel és ezt igaznak kell elismerniük, még ha a másik hívő téved az általunk fontosnak tartott tanításokat illetően, vagy tagadja is azokat.
2. A Bibliában semmi sem mondja nekünk azt, hogy léteznie kell egy mindent felölelő szervezetnek, vagy vágynunk kell arra. Ennek eredményeképpen várhatjuk, hogy Isten a Krisztusba vetett hitre az embereket különböző szervezetekben hívja el, és ezekben a szervezetekben vezeti az embereket keresztyén szolgálatra. Ne merjük azt mondani a másik hívőről, hogy kívül van Isten akaratán, mert amott szolgál.
3. Isten népének szükségük van egymásra. Ez nem azt jelenti, hogy úgy gondolunk majd a többi hívőre, mint akiknek teljes mértékben igazuk van az egyházi dolgokban, vagy akár a tanításban – ne merjük azt sem mondani, hogy nekünk van teljesen igazunk – azt viszont jelenti, hogy van mit megtanulnunk Krisztus Testéről, és Krisztus Teste számára az összes többi hívőtől kell segítséget kapnunk.
4. A szeretet miatt, amelynek a valódi egyházat össze kell tartani, nekünk is kézzelfoghatóan kell a gyülekezeti programokat és koncerteket másodlagosnak tartva bemutatnunk ez a szeretet-egységet. Valóban kötelesek vagyunk erre, mert ez küldetésünk nélkülözhetetlen alapja. „Erről ismeri meg mindenki”, mondja Jézus, „hogy az én tanítványaim vagytok, ha egymást szeretni fogjátok” (Jn13:35).

Egy pásztor

Van orvosság erre a problémára? Ezt az igevers harmadik nagy témájában kell megtalálnunk – a Pásztor. Ő a mi egységünk forrása és alapja. Ezért csakis Jézus Krisztusban válhat eggyé két ember, vagy nő, vagy nemzetség.

William Barclay a kommentárjában ezzel az igazsággal kapcsolatban elmond egy történetet Egerton Young, a kanadai Saskatchewan vörös indiánjainak első misszionáriusa. Young elment ezekhez az indiánokhoz Isten, az Atya szeretetének üzenetével, s ezt ők új kijelentésként fogadták. Mikor elmondta az üzenetét, az egyik öreg főnök ezt mondta: „Mikor a nagy Szellemről beszélték az imént, jól hallottam, hogy *a mi Atyánknak* nevezted?”

„Igen, így van”, mondta a misszionárius. „Atyaként ismerjük Őt, mert Atyaként jelentette ki Magát Jézus Krisztus által.”

„Ez nagyon új és édes dolog nekem”, mondta a főnök. „Soha nem gondoltunk a nagy Szellemre úgy, mint Atyára. Hallottuk Őt a mennydörgésben, láttuk Őt a villámlásban, a viharban és a és a hóviharban, s féltünk. Így mikor azt mondod, hogy a nagy Szellem a *mi*

Atyánk, az nagyon szép a számunkra.” A főnök szünetet tartott, majd mintha a dicsőség kiáradt volna rá, megkérdezte: „Misszionárius, azt mondtad, hogy a nagy Szellem a *te Atyád?*”

„Igen”, mondta Young.

„És”, kérdezte a főnök, „azt is mondtad, hogy *Ő az indiánok Atyja?*”

„Igen”, mondta a misszionárius.

„Akkor”, mondta az öreg főnök úgy, mint akiben épp az imént gyúlt fel a világosság, „*te és én testvérek vagyunk*”.²⁰⁴

Ez az egyetlen lehetséges egysége az embereknek ezen a Földön. Semmi sem törli el soha a nemzetek közötti különbségeket, amit valaha is teszünk. Semmi (amennyire én látom) nem rombolja le a felekezeteket. De dacára mindezeknek a dolgoknak – dacára a nemzeteknek, népeknek és felekezeteknek – lehetséges a valódi és látható egység azok számára, akik elfogadják az Úr Jézus Krisztust Uruknek és Pásztoruknak. Amint dr. D. Martyn Lloyd-Jones mondja az efézusi levél második fejezetéhez írott kötetében: „Mi valamennyien bűnösök vagyunk... Valamennyien tehetetlenek vagyunk... Valamennyiünknek egy és ugyanazon Megváltóhoz kell jönnünk... Egy és ugyanaz az üdvösségünk... Ugyanaz a Szentlélek mindannyiunké... Ugyanaz az Atyánk... A megpróbáltatásaink is ugyanazok... S végül, együtt masírozunk és megyünk ugyanazon mennyei örök lakóhely felé...”.²⁰⁵ Ezeknek az igazságoknak az ismerete, de mindenekelőtt az Úr Jézus Krisztus irántunk érzett szeretete az, ami közelebb visz minket egymáshoz.

²⁰⁴ William Barclay, *The Gospel of John*, 2. kötet (Philadelphia: Westminster Press, 1956), 74-75. oldal

²⁰⁵ D. Martyn Lloyd-Jones, *God's Way of Reconciliation*, (Grand Rapids, Baker, 1972), 282-288. oldal

127. fejezet: Világosan kimondott igaz szavak, Jn10:22-26

22. Lőn pedig Jeruzsálemben a templomszentelés ünnepe: és tél vala;

23. És Jézus a templomban, a Salamon tornáczában jár vala.

24. Körülvevék azért őt a zsidók, és mondának néki: Meddig tartasz még bizonytalanságban bennünket? Ha te vagy a Krisztus, mondd meg nekünk nyilván!

25. Felele nékik Jézus: Megmondtam néktek, és nem hiszitek: a cselekedetek, a melyeket én cselekszem az én Atyám nevében, azok tesznek bizonytságot rólam.

26. De ti nem hisztek, mert ti nem az én juhaim közül vagytok. A mint mondtam néktek:

Néhány évvel ezelőtt mikor valakinek az evangéliumról beszéltem, az illető, akihez szóltam, azt válaszolta, hogy a beszélgetés pusztán a „szemantika” kérdése. Gyanítottam, hogy csak nemrég ismerhette meg a szót, mert többször is használta a beszélgetés során, minden egyes esetben az sugallva, hogy olyasmi, mint igazság nem létezik. Minden elképzelés viszonylagos, s ezért bárki nevezheti magát keresztyénnek, miközben hihet, amiben csak akar. Okként azt az érzését jelölte meg, hogy a nyelv nem kényszeríthető precíz megfogalmazásra.

Elismertem, hogy néha nehéz megfogalmazni a szavakat, különösen a teológiai szavakat. A teológia annak művészete, amikor pontosan meghatározzuk, hogy egyes szavak mit jelentenek, és mit nem jelentenek. Egyidejűleg azonban tagadtam, hogy van bármiféle mentség arra, ha nem birkózunk meg azokkal a pontos követelményekkel, melyeket Isten írt elő a Szentírásban, vagy ha az illető nem hajlandó megváltoztatni az életét. A fiatalember azonban ezt nem fogadta el. Ezért tovább hangoztatta a „szemantikát”, mint mentséget arra, hogy nem hisz Jézus Krisztusban. Emellett – nekem úgy tűnt – Istent hibáztatta ezért a problémáért, mert arra célzott, hogy a dolgok nagyon mások lennének, ha Isten világosabban fejezné ki Magát.

Ennek a személynek, illetve mindazoknak, akik úgy vélik, hogy Isten nem volt eléggé világos a kijelentésében, János evangéliumának most következő versei fontosak lehetnek.

A panasz

Ezen a ponton az Úr Jézus Krisztus már közeledett a nyilvános szolgálatának végéhez. Majdnem három évig volt Galileában és Júdeában, ez idő alatt pedig nyilvánosan tanított. Nem gyakran mondta, legalábbis konkrétan nem, hogy Ő a Messiás – a nép egy politikai Messiást várt – s ha megtette volna, azzal csak hamis reményeket keltett volna. Mégis megnyilatkozott sok állításban, kimondván, hogy joga volt mások hűségére, s képes volt kielégíteni minden jogos hiányt és szükségét. Meggyógyította a beteget, visszaadta a látását a vaknak, és sok más dolgot is megtett, melyek mindegyike a Messiásra vonatkozó ószövetségi prófécia beteljesedése volt. Mindezek kellő alapot szolgáltattak bárki számára, hogy felismerje az állításainak természetét, vagy legalább kövesse Őt azért, hogy többet tanulhasson. Az emberek azonban nem akarták ezt. Ezért ahelyett, hogy egyszerűen csak azt mondták volna: nem akarják ezt, vagy nem akarnak hinni Krisztusban, inkább azt mondták, hogy nem tanította őket világosan.

A szöveg ezt mondja: „Körülvevék azért őt a zsidók, és mondának néki: Meddig tartasz még bizonytalanságban bennünket? Ha te vagy a Krisztus, mondd meg nekünk nyilván!” (24. vers)

Azt is látnunk kell továbbá, hogy ezt a kérdést feltéve Krisztus hallgatói valójában a hitük hiányának szégyenét Jézusra akarták hárítani. Ez világosan kiderül a nyelvezetből, mert

a panaszt ezzel a kérdéssel vezették fel: „Meddig *tartasz* még bizonytalanságban bennünket?” Más szóval azt mondták, hogy a hitük hiánya az Ő hibája annak a ténynek a dacára, hogy világos volt a tanításában, és három éven át tett közöttük csodákat.

Ez eszembe juttatja a Genézis történetét, melyben Ádám próbálta meg ugyanezt tenni. Isten a férfinak és a nőnek a valaha ismert legnagyobb szabadságot adta. Szabadon a hatalmukba keríthették a Földet, s ehettek a kert bármely fájáról. Volt azonban egy fa annak a ténynek a jeleként, hogy még mindig Isten teremtményei voltak, akik Tőle függtek, melynek a gyümölcséből nem ehettek. „A kert minden fájáról bátran egyél. De a jó és gonosz tudásának fájáról, arról ne egyél; mert a mely napon ejéndel arról, bizony meghalsz.” (1Móz2:16-17). Más szóval, Isten azt mondta: „Ehetsz bármit innen északra, keletre, délre és nyugatra, de ez a fa a jelképe a Tőlem való függőségnek, és nem ehetsz róla.”

Ez bosszantotta Ádámot. Nem bosszantotta annyira Évát, mert semmi sincs a Bibliában, ami azt jelzi, hogy Isten parancsát sértőnek tartotta volna. Éva, mondják, azért vétkezett, mert becsapták. A kígyó mondta neki azt, hogy ha eszik a fáról, a szemei megnyílnak, képessé válik különbséget tenni a jó és a rossz között, s ő és Ádám olyanok lesznek, mint az Isten. Ő inkább a kígyónak, semmint Istennek hitt, és evett a gyümölcsből. A Biblia ezt mondja: „az asszony megcsalattván, bűnbe esett” (1Tim2:14).

Ádám viszont nem lett becsapva. Ő akarattal vétkezett, valójában ezt mondván: „Nem érdekel, hogy ehetek bármit innen északra, keletre, délre és nyugatra, amíg ez a fa tiltott a számomra. Gyűlölöm, és gyűlölöm Istent, aki adta.” Ádám tehát szándékosan evett, pontosan tudván, hogy mit cselekszik.

Mikor Isten eljött hozzájuk – és ez az a dolog, amiért elmondom a történetet – először a férfihez fordult (mert az ő bűne volt a nagyobb), s rájött, hogy Ádám tagadja a felelősségét. Mikor utána az asszonyhoz fordult, ő elismerte, amit tett, és nem próbálta mentegetni magát. Ezt mondta: „A kígyó ámtott el engem, úgy evém” (1Móz3:13). De Ádám... Ádám megpróbálta kikerülni a vétkét, Istenre és az asszonyra testálva azt. Ádám ezt mondta: „Az asszony, a kit mellém adtál vala, ő ada nékem arról a fáról, úgy evém” (1Móz3:12). Más szóval, Ádám az asszonyt hibáztatta és jelölte meg másodlagos okként, és Istent elsődleges okként, mivelhogy Isten adta neki az asszonyt. Ez az, amiben valamennyien bűnösök vagyunk, mert a bűn természete a mások okolása. Látjuk Krisztus korának népét is, amint Őt hibáztatják azért, mert nincs hitük, és manapság is sokan hibáztatják Őt (ugyanúgy).

Te is ezt teszed? Akkor hadd figyelmeztesselek, mennyire veszélyes ez. A Biblia mondja: „Ha megvalljuk bűneinket, hű és igaz, hogy megbocsássa bűneinket és megtisztítson minket minden hamisságtól” (1Jn1:9). Ha azonban Istent hibáztatjuk, a szívünk megkeményedik, és a kegyelem napja tovatűnik. Biztos vagyok abban, hogy János arra céloz: így volt ez azok esetében is, akik a vizsgált kérdést tették fel Jézusnak. Itt a szövegkörnyezet és a nyelvezet egyformán fontosak. Az esemény nagyjából Krisztus nyilvános szolgálatának a vége felé történt. Tél volt. E köntörfalazók számára Krisztus szolgálatának nyara már véget ért, s életének és tanításának melegsége visszavonulni készült. S miután ezeket a részleteket adja, Jánosnak teljesen bizonyosan ezek a felhangok voltak az elméjében. Mit lehet tehát mondani ezekről a köntörfalazókról? Bizonyos, hogy amint Jeremiás mondta: „Elmult az aratás, elvégződött a nyár, és mi nem szabadultunk meg!” (Jer8:20). Bízom abban, hogy ez rád nem igaz. A hitetlenség logikusnak tűnhet a mi gondolkodásmódunk számára, de nem logikus Isten gondolkodásmódja számára, s neked és nekem ez utóbbi gondolkodásmóddal van dolgunk. Őszerinte nekünk minden szükséges megmondott, ezért menthetetlenek vagyunk, ha nem hiszünk Krisztusban, mint a mi Megváltónkban.

Krisztus válasza

Pontosan ezt válaszolta az Úr Jézus Krisztus is azoknak, akik így adtak hangot a panaszuknak: „Ha Te vagy Krisztus, mondd meg nekünk egyenesen”. Ő azt válaszolta, hogy már megmondta világosan. Sőt, a cselekedetei is igazolták a szavait. Azt mondta: „Megmondtam néktek, és nem hiszitek: a cselekedetek, a melyeket én cselekszem az én Atyám nevében, azok tesznek bizonytságot rólam” (25. vers).

Mennyire kegyelmes cselekedetek voltak ezek és milyen gazdagon igazolták ezek Krisztus állításait! Egyedül a szavak miatt itt voltak, akik hittek Benne. Ez volt a szamaritánusok bizonytsága is, akik azért hittek Jézusban, mert „maguk hallották”, s nem pedig az asszony bizonytsága miatt, akivel Jézus a kútnál találkozott (Jn4:42). A nemes ember, akinek a fia meggyógyult, „hitt a szónak, amit Jézus mondott neki” (4:50). Péter így tett bizonytságot: „Uram, kihez mehetnénk? Örök életnek beszéde van te nálad” (6:68). Ők egyedül a szavak alapján hittek. Mégis ott volt Jézus megannyi cselekedete, melyek szintén bizonyítékul szolgáltak a számukra.

János az evangéliumában a cselekedeteket „jeleknek” nevezi, amint azt láttuk az 5. fejezetben. A jel jelkép, azaz valamire mutat, amit jelent. A csodák annyiban jelek, hogy rámutatnak az azokat bemutató személy rendkívüli képességeire, vagy jellemére.

Hét nagy csoda van feljegyezve János evangéliumában. Az első a víz átváltoztatása borra Kánában (2:1-11). János elmondja nekünk, hogy ez volt Krisztus első jele, aminek eredményeképpen a tanítványok hittek Benne. A második csoda a nemes ember fiának meggyógyítása (4:46-54). Ez a cselekedet megmutatja Krisztus hatalmát, mellyel legyőzheti a bűnt és a betegséget, s békességet és hitet csepegtethet az emberi szívbe. A harmadik jel a béna ember meggyógyítása (5:1-16). Ennek jelentése az, hogy lelkileg minden ember fontos – nem képesek Jézushoz jönni – de Jézus kegyelmekkel cselekszik, mikor Magához hívja őket, dacára a tehetetlenségüknek. A negyedik az ötezrek megvendéglése (6:1-14). Itt Jézus úgy jelent meg, mint Aki egyedül képes kielégíteni az emberi lélek éhségét. Ötödik Krisztus vízen járása, melyben az elemek feletti hatalma láttatik meg (6:15-21). A hatodik csoda a vakon született ember meggyógyítása (9:1-41). Végül, ott van Lázár feltámasztása (11:1-44). Ezek mindegyike bemutat olyasvalamit Jézusról, amit egyébként nem látnánk annyira tisztán, s ezek mindegyike követelményeket támaszt az ember hűségével szemben.

„Ez azonban nem elég”, mondják egyesek. „Tegyen többet.” Nos, mondja János, Jézus tett is sokkal többet. Valójában, mondja, ha minden meg lenne írva Jézusról, még maga a világ sem fogadhatná be a könyveket. Ez elegendő – és ez a lényeg. Ezek a szavak és cselekedetek elégségesek. Tehát „ezek pedig azért irattak meg, hogy higgyétek, hogy Jézus a Krisztus, az Istennek Fia, és hogy ezt hívén, életetek legyen az ő nevében” (20:31).

Bizonyítékot, vagy világos beszédet kérni jó eljárás, ha a bizonyíték, vagy a világos beszéd hiányzik. Ha azonban ezek megvannak, akkor több bizonyítékot, vagy világosabb beszédet kérni csak kísérlet a felelősség elkerülésére, és a szégyen áthárítására. Tegyük fel, hogy autóúton vezetsz százharminccal, ahol száztíz a megengedett. Megállít a rendőr, és megkérdi: „Mit csinál? Nem tudta, hogy a sebesség felső határa száztíz?”

„Jó kérdés”, mondod. „Valójában ezen gondolkodtam. Száztíz? Vagy Százharminc? Én százharminccal jöttem.”

„Így van”, mondja a rendőr, „sőt néha száznegyvennel. Nem látta korábban a táblát?”

„Ó! Az a táblát!”, válaszolod. „Nos, tulajdonképpen láttam, de vagy fél kilométerrel korábban. Úgy vélem, ha az állam azt akarja, hogy a vezetők ezzel a sebességgel haladjanak, akkor világosabban kell jeleznie a sebességkorlátozást. Például itt is kell lennie egy táblának. Majd legyen még egy harminc méter után, majd ismét harminc méter után a következő.”

Mit mond majd a rendőr? Vajon azt, hogy „jaj ezer bocsánat, amiért megállítottam. Értem, mint mond. Több táblának kell lenni. Menjen csak. A jövő héten egy tucat új táblát

állítunk”? Természetesen nem! Ha így válaszolunk a rendőrnek, akkor olyan hamar megbüntet, hogy észre is alig vesszük. A hiba nem a jelekben rejlik. A hiba a vezetőben keresendő, aki nem akar alkalmazkodni a szabályokhoz, és a saját maga tekintélyét részesíti előnyben.

Ne mondd Istennek, hogy nem jelentette ki elég világosan az igazságot. Mondd inkább, hogy nem teszik az Általa kijelentett igazság. S indítson téged ez az igazság megtérésre és a Megváltóba vetett hitre.

Követjük?

Ezen a ponton meg kell állnunk néhány következtetést levonni. Mielőtt azonban megtesszük, hadd mutassak rá: amit eddig láttunk, az nem Krisztusnak arra a követelésre adott válaszában egésze, hogy beszéljen világosan. Az első válasza, amint láttuk, az, hogy Ő igenis világosan szólt. Elmondott mindent, amit elmondhatott. Megtett mindent, amit megtehetett. Ha eddig nem hittek Neki, akkor többé semmi, amint még majd mond, vagy cselekszik, sem fogja őket megindítani. Ők azonban azt kérték, hogy szóljon nyíltan. Ezért a válaszában második részében pontosan ezt teszi. Veszélyes dolog Krisztust arra kérni, hogy szóljon nyíltan, mert mikor nyíltan szól, akkor *valóban* nyíltan beszél. Úgy mondja el a dolgokat, amint vannak. A soron következő, valamint majd a következő fejezetben tárgyalt igeversekben Jézus a kegyelem tanításának legtömörebb kijelentéseit teszi az egész evangéliumban. Kimondja, hogy a férfiak és a nők önmagukban képtelenek hinni, s akik hisznek, azok csakis azért teszik, mert Isten kegyelemmel cselekszik, melynek során a népe közé választja őket, s mindazok, akiket Isten kiválaszt, valójában mind jönnek is, és a választottak közül soha senki nem vész el. Ezek a református hit központi tanításai, amiképpen Jézus, Pál, Ágoston, Kálvin és egy seregnyi más tanító kifejezték. Ha világosan akarod hallani, hát tessék. Ez a tiszta biblikus tanítás.

Ugyanakkor azt is hozzá kell tennünk, hogy a kegyelem tanításait nem lehet felhasználni a felelősség kikerülésére mentségül. Igaz, hogy nem választhatjuk Istent, amíg először Ő nem választ bennünket, csodát téve a szívünkben, mellyel megértjük ezeket a dolgokat és válaszolunk azokra. Mi azonban mégis felelősek vagyunk a választásainkért, valamint azért, ahogyan ezt a kijelentést kezeljük. Mi a helyzet Krisztus szavaival? Mi a helyzet a cselekedeteivel? Nem kerülheted ki ezeket. Ha ezek igazak – s mi más lehetséges okból kételkedsz ezekben, mint hogy valaki egyszer azt mondta neked, hogy a Biblia nem igaz, hanem csak történetek gyűjteménye, bizonyítékok nélkül – tehát, ismétlem, ha igazak, akkor a bölcsesség és az egyszerű őszinteség azt követeli, hogy vess el minden alacsonyabb rendű hűséget és kövesd Jézust. Ő ezt akarja. Ezt mondja: „Az én juhaim hallják az én szót, és én ismerem őket, és követnek engem”. Figyelj hát! De valóban figyelj! És kövesd Jézust!

De talán már keresztyén vagy. Ha ez a helyzet, akkor ez rád is vonatkozik. Azt mondod: „De én már hiszem, hogy Jézus Isten, s az Ő szava igaz. Nem kételkedem abban, amit a Biblia mond”. Jó! De ez önmagában nem a pontos definíciója azoknak, akiket az Atya elhívása tett az Ő juhaivá. Jézus azt mondja, hogy az Ő juhái egyrészt hallják a hangját, másrészt követik Őt.

Szóval hallod? *Valóban* hallod? S követed? Ha a magad útját járod, milyen jögr gondolod, hogy egy vagy a juhaid közül? Ha nem hallgatsz Isten igazságára, milyen jögr gondolod, hogy Hozzá tartozol?

A zsidókhoz írott levél tizenegyedik fejezetében olvasunk Krisztus egyes juhairól, valamint arról, hogy mit tettek, mikor meghallották a Pásztoruk hangját, s követték Őt. Ábel hallotta és jobb áldozatot vitt. Énókh hallotta és *Istennel járt*. Noé hallotta, és *bárákat épített*. Ábrahám hallotta és *engedelmeskedett*. Izsák *megáldotta Jákóbot* az eljövendő dolgokat

illetően. Jákób *megáldotta József fiait* Isten ígéretével összhangban. József *utasításokat adott* a csontjait illetően. Mózes inkább az Isten népével való együttnyomorgást *választotta*, mint a bűn örömeinek ideig-óraig tartó élvezetét. Ráháb hallotta és békével *fogadta* a kémeket. Mások, mint olvassuk, királyságokat *győztek le*, igazságot *cselekedtek*, *elnyerték* az ígéreteket, *betömték* az oroszlánok száját, *megoltották* a tűz erejét, *megmenekültek* a kard életől, a gyengeséget *erővé változtatták*, *erősek lettek* a háborúban, *megszalasztották* az idegenek táborát. Az asszonyok *visszanyerték* halottaikat. Megint mások *kínpadra vonattak*, s visszautasították a szabadulást, hogy becsesebb feltámadásban részesüljenek (33-35. versek).

Minden egyes esetben az életük megváltozott, mert akik hallották Isten hangját, követték a vezetését. Mi halljuk? Követjük? Isten adja, hogy ez egyre inkább igaz legyen Jézus kedvéért.

128. fejezet: Krisztus, a kálvinista, Jn10:27-29

27. Az én juhaim hallják az én szómat, és én ismerem őket, és követnek engem:

28. És én örök életet adok nékik; és soha örökké el nem vesznek, és senki ki nem ragadja őket az én kezemből.

29. Az én Atyám, a ki azokat adta nékem, nagyobb mindeneknél; és senki sem ragadhatja ki azokat az én Atyámnak kezéből.

Egy időben, miután Jánostól prédikáltam, a református hit fő kérdéseiről, találtam egy heti bulletint, melybe valaki a következő megjegyzést fűzte a prédikációhoz: „Torkig vagyok a kálvinizmussal minden prédikációban”.

A megjegyzés tulajdonképpen nem zavart. Az ehhez hasonló megjegyzések ritkán zavarhatnak. Meglepőnek találtam azonban, hogy az illető, aki írta a megjegyzést, valamiképpen úgy tekintett a kálvinizmusra, mint gondolkodási rendszerre, melyet jól nélkülözhetünk, közben mégis azt feltételezte, hogy fenntartja a keresztyénséget. Más szóval, ez az illető másokhoz hasonlóan úgy tekintik a kálvinizmus néven emlegetett tanításokra, mint jó esetben legfeljebb a tiszta evangélium kiegészítésére, de a legrosszabb esetben egy azzal ellentétes rendszerre. Vajon ez igaz? Vajon a kegyelem tantételei rosszak? Ennek egyik bizonyítéka, hogy nem látszanak a jelen fejezetben vizsgált igeversekben.

Azokra az igeversekre gondolok, melyekben az Úr Jézus Krisztus szólt világosan az ellenségeihez, ahol kimondja, hogy akik nem hisznek benne, azért nem hisznek, mert nem az Ő juhai, akik pedig az Ő juhai, azok hisznek Benne és követik Őt, továbbá akiket az Atya adott Neki, azok elkerülhetetlenül Őhöz jönnének, s akik pedig jönnek, azok soha nem vesznek el.

Történelmi kálvinizmus

Az igeversek, melyekre gondolok, azok, amelyekben az Úr Jézus Krisztus világosan szólt az ellenségeihez, kimondván, hogy akik nem hisznek Benne, azért nem hisznek, mert ők nem az Ő juhai. Azok ugyanis, akik az Ő juhai, hisznek Benne és követik Őt, s ez azért igaz, mert az Atya adta őket Neki, s akik jönnek, azok soha el nem vesznek. Üzenet ez az ember teljes megromlásáról a bűnben, valamint Isten Krisztusban biztosított orvosságáról, s kifejezhető a kálvinista teológia konkrét pontjaiban. Mielőtt azonban részletesen megnézzük ezeket a pontokat, látnunk kell: ezek az igazságok távol álltak attól, hogy az evangéliumtól félrevezető tévutak, vagy az evangélium kiegészítései legyenek, mindig a keresztyén proklamáció magját alkották, és jellemzőek voltak az egyházra annak legkiemelkedőbb időszakaiban.

Kezdetben le kell szögeznünk, hogy a kegyelem tantételeit, melyek kálvinizmus néven váltak ismertté, teljesen bizonyosan nem Kálvin alkotta, s nem is voltak jellemzők az ő gondolkodására a reformáció időszakában. Amint majd látni fogjuk, ezeket az igazságokat Jézus tanította, s Pál apostol erősítette meg azokat a Szentírásban. Ágoston ugyanezek mellett az igazságok mellett szállt síkra a pelágiánusok és követőik tagadásai ellen. Luther kálvinista volt. Zwingli is. Azaz, abban hittek, amiben Kálvin is hitt, s amit ő rendszerezett *Institúció, a keresztyén vallás rendszere* című művében. A puritánok is kálvinisták voltak, rajtuk és tanításaikon keresztül tapasztalta meg Anglia és Skócia a világban valaha látott legnagyobb és legkiterjedtebb ébredéseket. Közöttük voltak John Knox örökösei: Thomas Cartwright, Richard Sibbes, Richard Baxter, Matthew Henry, John Owen, és mások. Amerikában ezekre volt hatással Jonathan Edwards, Cotton Mather és George Whitefield, akik valamennyien kálvinisták voltak.

Időben hozzánk közelebb a modern misszionárius mozgalom majdnem a teljes irányítását és kezdeti lendületét ezekből a kálvinista és puritán hagyományokból merítette. A listán olyan nevek szerepelnek, mint William Carey, John Ryland, Henry Martyn, Robert Moffat, David Livingstone, John. G. Paton, John R. Mott és sokan mások. A kegyelem mindezen tantételei ugyanis nem a keresztyén gondolkodás kiegészítései voltak, hanem inkább a középpontját alkották, azt, ami a leghatásosabb volt és formába öntötte a prédikálásukat és misszionáriusi erőfeszítéseiket.²⁰⁶

Természetesen pontosan ez az, amiért ezt a történeti áttekintést adom: annak megmutatása végett, hogy a kálvinizmusként ismert tantételek nem olyasvalamik, amik az egyháztörténet későbbi időszakában láttak napvilágot, hanem inkább Jézus ama tanításaiból származtatják az eredetüket, melyek az egész egyházban megtalálhatók voltak megannyi koron keresztül, s amelyek mindig jellemzők voltak az egyházra a hit és a kiterjedés kiemelkedő időszakaiban. Ebből következően Jézus Krisztus egyháza ismét lát majd jelentős napokat, amikor ezeket az igazságokat széles körben, félelem nélkül fogják hirdetni.

Jézus a mi példánk. Néha úgy gondolkodunk ezekről a tantételekről, mint otthoniakról, azaz olyan igazságoknak tekintjük ezeket, amiket csak a már hívőknek kell hirdetni. Jézus azonban nem így járt el. Ő az ellenségeinek is tanította ezeket. Ebben az esetben azzal a feltételes következtetéssel jöttek Hozzá, hogy Ő a felelős azért, mert nem hisznek. Ezt mondták: „Ha te vagy a Krisztus, mondd meg nekünk nyilván!” Ezt nem annyira az Ő messiási mivoltának kijelentésével válaszolta meg nekik (bár megmondta, hogy a szavai és a cselekedetei hitelesítik Őt), hanem azzal a sokkal fontosabbal, miszerint az ember teljes mértékben képtelen Istent választani, és az üdvösség felé vezető úton minden egyes lépésnél szüksége van az isteni kegyelemre. Azt akarták, hogy nyíltan szóljon? Nos, ez a nyíltan kimondott igazság: „De ti nem hisztek, mert ti nem az én juhaim közül vagytok... Az én juhaim hallják az én szómat, és én ismerem őket, és követnek engem: és én örök életet adok nekik; és soha örökké el nem vesznek, és senki ki nem ragadja őket az én kezemből. Az én Atyám, a ki azokat adta nekem, nagyobb mindeneknél; és senki sem ragadhatja ki azokat az én Atyámnak kezéből.” (26-29. versek)

Az elveszettek állapota

Krisztus szavai először is rámutatnak az elveszettek, azaz minden Krisztustól távol levő ember kétségbeejtő állapotára. A tanítások ezen a ponton nem annyira közvetlenek, hanem inkább közvetettek. Mégis aláhúzzák az ebben az igeszakaszban kijelentett pozitív kitételeket.

A Krisztustól távol levő ember kétségbeejtő állapotát illetően ezek a versek megmutatják, hogy elveszítette a lelki életet. Máskülönbén nem lenne szükség arra, hogy Krisztus ajándékként beszéljen róla. Eredetileg az embernek volt élete. Mikor Isten megteremtette az első férfit és nőt, ők azzal az étellel lettek megteremtve, ami a Vele való közösségben mutatkozott meg. Következésképpen megtanuljuk, hogy közösségben volt Istennel az Éden kertjében hűvös alkonyatkor. Mikor vétkeztek, ez az élet veszett el, s ezt bizonyítja az elrejtőzésük Isten elől. S azóta ez volt mindig is az emberek állapota. Következésképpen, mikor az evangélium prédikáltatott, azok, akik hallják, elfordulnak, amíg Isten közbe nem avatkozik, és el nem végzi a természetfeletti munkáját a szíveikben.

Emellett Krisztustól elszakadt a nép kétségbeejtő állapotát az a tény is mutatja, hogy senki sem képes visszanyerni ezt az életet, csak Isten ingyenes ajándékaként. Jézus ajándéknak nevezi, mert meg nem érdemelt és meg nem szolgált. Ha megszolgálható lenne, akkor fizetség volna, ha kiérdemelhető lenne, akkor pedig jutalom volna. Az örök élet

²⁰⁶ Hasonló történeti áttekintés olvasható a Jn6:36-37 magyarázatánál.

azonban ezek egyike sem. Ez ajándék, ami azt jelenti, hogy egyedül Istennek az emberek iránti jóakaratából származik.

Utolsó gondolatként a témában az is igaz, hogy a férfiak és a nők elvesznek, ha nem kapják meg ezt az ajándékot. Jézus mondja azokról, akiknek életet ad, hogy „soha örökké el nem vesznek”. Mivel azonban ezt az ígéretet teszi, ennek azért kell így lennie, mert elpusztulunk, ha Ő nem lép közbe. Bűnösök vagyunk. A bűn Isten haragjának örököseivé tesz minket. Ha Isten nem avatkozik közbe, akkor az isteni ítélet alatt maradunk, reménység nélkül, arra az ítéletre várva, ami a saját bűneink miatt sújt minket. Ezen igeversek szerint még csak Krisztushoz sem mehetünk, mert nem vagyunk az Ő juhai, és nem vagyunk képesek meghallani az Ő hangját és odafordulni Hozzá.

Kegyelem

Ez elvezet minket a következő gondolathoz. Miközben ugyanis igaz, hogy önmagunktól nem vagyunk képesek Krisztushoz menni, így Isten jogos ítélete alatt állunk, ezeknek az igeverseknek a fő pontja az, hogy Isten mindazonáltal kegyes volt egyesekhez. Korábban ezt annak kimondásával fejezte ki, hogy Krisztus meghalt a juhokért, más szóval, a részleges megváltás tanításával (11. vers). Ebben a szakaszban azt olvassuk, hogy Jézus örök életet adott ugyanennek a népnek (28. vers), s ezek azok, akiket Isten adott Neki (29. vers).

Az üdvösség eredetét ennél tovább nem követhető vissza. Ebben, mint minden dologban az eredetek Istenben találhatók meg. Egyesek ezt mondják: „Isten biztosan azért hívta el őket, mert előre látta, hogy egyesek hinni fognak”. De nem ezt olvassuk. Mások azt mondják: „Azért választotta őket, mert előre tudta, hogy kiérdemlik az üdvösséget”. De ezt sem olvassuk. Azt olvassuk, hogy a üdvösség kezdeményezése Istenben rejlik, s ez egyrészt Isten kiválasztó kegyelmében található meg, amivel egyeseket kiválaszt az üdvösségre, teljesen függetlenül bármiféle érdemtől a részükről (mert efféle érdemeik természetesen nincsenek), másrészt Krisztus részleges engesztelésében, mellyel elhordozta a büntetést ezeknek az embereknek a bűnéért.

Azt is ki kell mondanom azonban, hogy Krisztus halálának három összetevője vonatkozik a világra egészében véve. Én ezt nem tagadom. Az Úr Jézus Krisztus halála Isten természetének a kijelentése. Ez a bűn iránti gyűlöletének kifejeződése, amiért Krisztus meghalt. S a legbizonyosabban Isten szeretetének a kijelentése, mert a szeretet húzódik meg mögötte. Példa ez a fajnak. Ezek a dolgok igazak. De ezek mellett az Úr Jézus Krisztus bizonyos értelemben csak és kizárólag az övéért halt meg, szó szerint elhordozta az ő konkrét bűneikért a büntetést, hogy nekik meg lehessen bocsátani.

Ezek az igazságok nem tesznek minket gőgössé, ahogyan egyesek állítják. Inkább az Isten iránti szeretetünket növeli, aki tisztán kegyelemből ment meg egyeseket, pedig ezt senki nem érdemli meg.

Hatékony elhívás

A Jézus által bemutatott református tanítások közül a harmadik a hatékony elhívás tanítása: azaz hogy Istennek a népéhez szóló elhívása olyan erővel társul, hogy mindenki, akiket Ő elhív Hozzá is jönnek, hisznek Krisztusban, és magukhoz ölelik Őt az üdvösségre. Jézus ezt a következő szavakkal fejezi ki: „Az én juhaim hallják az én szót, és én ismerem őket, és követnek engem” (27. vers). Ez azoknak a juhoknak a jele, akik hallják és követik a pásztorukat.

A puritán korban sok prédikátor szokott játszani ezzel a két jellemzővel, Krisztus juhai jeleinek nevezvén ezeket. Azokban az napokban, amikor sok nyáj volt a mezőkön, meg kellett jelölni a juhokat, hogy megkülönböztethessék azokat. Napjainkban ez, legalábbis a marhákon,

megbélyegzéssel történik. A juhok esetében ezt rendszerint úgy végezték el, hogy apró jelet vágtak a fülbe. „Nos”, mondták a puritánok, „Krisztus minden juhának kettős jele van – a fülén és a lábán. A jel a fülön az, hogy hallja Krisztust. S a jel a lábon az, hogy követi Őt.”

Ez természetesen igaz. S arra indít minket, hogy megkérdezzük: „Halljuk? Követjük?”

Vajon azok közül, akik egy tipikus vasárnap reggelen a gyülekezetbe jönnek, hányan hallják valóban Krisztus hangját, vagy hallották azt valaha is? Hallják az igehirdető hangját, hallják a kórus tagjainak hangját, de vajon Krisztus hallják-e? Ha igen, akkor miért annyira kritikusak a hallottakkal kapcsolatban? Miért kapcsolatosak utóbb a megjegyzéseik sokkalta inkább az Úr szolgájával, mintsem Magával az Úrral? Azok, akik Krisztuséi, *Krisztust* hallják. S követik Őt. De a gyülekezetbe járók közül hányan követik Őt valójában? A legtöbb jó vezetőnek látszik – a maguk dolgaiban – de gyenge követők. Jók a kritikáik – a Bibliáról, Krisztus népéről – de gyenge tanítványok. Tiszteletre méltó farkasok, mert pusztítják a nyáját, de nincsenek meg bennük a juhok jellemvonásai, s még meg is vetnék azokat, ha megérténék, mik ezek a jellemvonások.

Ne építs a Krisztussal fennálló kapcsolatodra. Te nem vagy az Övé, amíg nem hallod a hangját és nem követed Őt. Jézus mondta: „Ha engem szerettek, az én parancsolataimat megtartsátok” (Jn14:15). S azt is mondta: „A kinek van füle, hallja, mit mond a Lélek a gyülekezeteknek” (Jel2:7).

Soha el nem vesznek

Végezetül figyeljük meg, hogy ezek a versek részletesen beszélnek Isten kitartásáról a szentekkel. Azaz azt tanítják, hogy senki, akit Isten hitre hívott el Krisztusban, nem fog elveszni. Valójában hogyan is veszhetnének el, ha Isten a felelős az üdvösségükért? Jézus mondja: „És én örök életet adok nékik; és soha örökké el nem vesznek, és senki ki nem ragadja őket az én kezemből” (28. vers).

„De”, mondja valaki, „tegyük fel, hogy maguktól kiugranak?”

„Soha nem pusztulnak el”, mondja az Úr.

„Soha?”

„Nem, soha”, mondja Jézus. „Soha nem pusztulnak el, senki nem ragadhatja ki őket az én kezemből.”

Ez természetesen nem jelenti azt, hogy nem lesznek veszélyek. Valójában burkoltan céloz ezekre, mert ha Jézus azt ígéri, hogy senki nem ragad ki minket az Ő kezéből, akkor annak azért kell így lenni, mert lesz valaki, aki ezt megpróbálja. A keresztyének mindig is szembesülnek majd veszélyekkel – külső veszélyekkel az ellenségek részéről, valamint belső veszélyekkel. Mégis az az ígéret, hogy akik hisznek Jézusban, soha nem vesznek el. Hozzátehetjük, hogy a keresztyén elveszíthet dolgokat. Elveszítheti a munkáját, a barátait, a jó hírét. De akkor sem vész el. Nem úgy szól az ígéret, hogy a juhok nem süllyednek mélyre, hanem hogy minden utas eléri a partot. Nem azt jelenti ez, hogy nem ég le a ház, hanem hogy az emberek biztosan megmenekülnek.

Hiszel ebben az ígéretben, miszerint biztonságban vagy Jézus kezében, és soha nem fogsz elveszni? Képes vagy bízni ebben a dologban Istenben úgy, ahogyan más dolgok esteében? Feltételezem, van mód majdnem minden félremagyarázására, de azt kell mondanom, hogy nem látom, miképpen volnának képesek az örök biztonság ellenségei félremagyarázni ezt a szöveget. Krisztusé vagyok? Nos Ő ígérte meg, hogy sem én, sem senki, aki Hozzá tartozik, nem fog elveszni. Ha elveszek, akkor Jézus nem tartotta meg a szavát, Ő nem büntetlen, az engesztelés nem volt elegendő, és sehol senki nem képes belépni az üdvösségbe.

Szeretném, ha Isten gyermekei a tudatára ébrednének ezeknek az igazságoknak, és szeretnék ezeket. Szeretném, ha sokan üdvözülnének általuk.

Oly korban élünk, mely annyira gyenge a keresztyén tanítások hirdetésében, hogy még sok keresztyén sem látja, miért kell efféle igazságokat hirdetni, vagy miképpen használhatja ezeket az Úr a bűnösök megmentésében. Ez azonban nem mindig volt így. Nem mindig volt olyan a helyzet, hogy ezeket az igazságokat Isten nem használta a bűnösök üdvözítésében.

Tudtad, hogy ezeket a tanításokat, konkrétan az Isten kitartásának tanítását a népe mellett használta Isten Charles Hadon Spurgeon, az egyik legnagyobb valaha is élt prédikátor üdvözítésére? Spurgeon mindössze tizenöt éves volt, mikor üdvösségre jutott, de már előtte is észrevette, hogy a barátai, akik jól kezdték az életüket, miképpen szenvedtek hajótörést súlyos bűnökbe csúszva. Spurgeont elborzasztották ezek a dolgok. Félt, hogy ő maga is beleeshet ezekbe. Így okoskodott: „Bármiféle jó okokkal is hozakodok elő, megvan a valószínűsége, hogy semmi hasznom sem lesz ezekből, mikor megtámadnak a kísértések. Akkor olyan leszek, mint egy azok közül, akikről ezt mondják: 'Látják az ördög horgát, de nem tehetnek mást, mint a csaliját harapdálják'. S akkor kegyvesztett leszek.” Ekkor hallotta azt az igazságot, hogy Krisztus megóvja a szentjeit az elbukástól. Számára ez különleges vonzerővel bírt, és egyszer csak azt mondta: „Ha Jézushoz megyek, s új szívet és igaz lelket kapok Tőle, akkor biztonságban leszek ezekkel a kísértésekkel szemben, amelyekben mások elbuktak. Ő majd megőriz engem.”²⁰⁷ Másokkal együttesen ez az igazság volt az, ami elvezette Spurgeont a Megváltóhoz.

Szeretném, ha veled is ugyanez történne! Nem ingatag alapokon álló evangéliumot hirdetek. Nem a százalékok és a valószínűségek vallását hirdetem. Krisztus, Pál, Ágoston, Luther, Kálvin és mások üzenetét hirdetem, akik Istent találták a tiszta reménységüknek és üdvösségüknek. Ez az ember teljes megromlásának üzenete a bűnben, valamint Isten tökéletes orvosságának üzenete Krisztusban, ami abban fejeződik ki, hogy kiválasztott magának egy népet és végleg megőrzi őket. Adj a Isten, hogy ebben teljes szívből higgy!

²⁰⁷ Charles Haddon Spurgeon, „Perseverance without Presumption”, *Metropolitan Tabernacle Pulpit*, 18. kötet (Pasadena, Tex.: Pilgrim Publications, 1971), 347-48. oldal

129. fejezet: Isten kezei, Jn10:28-29

28. És én örök életet adok nékik; és soha örökké el nem vesznek, és senki ki nem ragadja őket az én kezemből.

29. Az én Atyám, a ki azokat adta nékem, nagyobb mindeneknél; és senki sem ragadhatja ki azokat az én Atyámnak kezéből.

Ha valaha is láttál egy ácsot, amint a kezdeti építőmunkát végzi, akkor láthattad, amint olyasvalamit végez, amit az Úr tett, mikor ezeket a szavakat mondta a tanítványoknak. S mivel ő ács volt, az Úr Maga is végezhetette ugyanezt a munkát. Néha a kezdeti ácsmunka során a munkás hosszú szöget ver keresztül a vékonyabb deszkán úgy, hogy annak túloldalán kijön a hegye. Majd egy kalapácsütéssel elhajlítja a szög hegyét valamelyik irányba úgy, hogy az eltűnik a fában. Ezt nevezzük a szög elverésének. Ezzel a kapcsolatot szilárdabbá teszi, mert a szög magától nem lesz képes kimozdulni abból a helyzetből.

Két szög, négy kéz

Bizonyos értelemben Jézus ezt cselekedte ezekben az igeversekben. Annyira érdekelt volt abban, hogy a tanítást belerögzítse a tanítványai elméjébe, hogy nemcsak egy, de két szöget is beütött, s mindkettőt el is verte. Erre gondolok. Először is azt tanította, hogy az övéinek örök életet ad. Ez önmagában is szilárdá teszi az igazságot, mert az örök élet olyasvalami, ami soha el nem veszíthető. Jézus mindazonáltal tudta, hogy sokak számára ez nehezen elfogadható lesz, s megpróbálják majd félremagyarázni talán azt mondván, hogy az örök élet inkább életminőség, semmint egy véget nem érő élet. S nehogy ez sikerüljön nekik, beütött még egy szöget, és el is verte azt, kimondva, hogy „soha örökké el nem vesznek”.

„Örök életet adok nekik” – ez a szög. „Soha örökké el nem vesznek” – ez a szög elverése, mellyel a tanítást megerősítette és szilárdá tette.

Az egyik szög azonban, bármilyen jól is van megerősítve, nem mindig ad jó rögzítést. Ezért Jézus még egy szöget beütött, és el is verte. A második szög a „senki ki nem ragadja őket az én kezemből” szavakban található. Az elverés pedig ez: „Az én Atyám, a ki azokat adta nékem, nagyobb mindeneknél; és senki sem ragadhatja ki azokat az én Atyámnak kezéből”. Nehéz azt meglátni, miképpen lehetne bárki nagyobb biztonságban, vagy miképpen lehetne egy tanítás ennél világosabb.

Sőt, ott van a kezek dolga. Először Jézus azt mondja, hogy biztonságban vagyunk az Ő kezében. Elképzelhetjük magunkat egy pénzérmének, amely köré fonódnak az ujjai. Ez biztonságos helyzet bármely tárgy számára, de különösen a számunkra, figyelembe véve, kinek a keze tart minket. Jézus hozzáteszi, hogy Isten keze pedig az Ő keze felett van tehát két kézben, ezzel kettős biztonságban vagyunk. Ha nem érezzük magunkat biztonságban, jusson eszünkbe, hogy még ha ezen a módon fognak is bennünket az Atyának és a Fiúnak maradt még egy-egy keze arra is, hogy védjen bennünket. Szeretném, ha minden keresztyén a magáévá tenné ennek a biztonságnak a bizonyosságát. „Soha örökké el nem vesznek”, mondja Jézus. Hidd el! S hidd el azt is, mikor azt mondja: senki emberfia ki nem ragad minket az Ő kezéből.

„De”, mondja valaki, „ez lehet igaz, de ezt veszélyes tanítani. Ha az emberek elhiszik, hogy soha senki sem ragadhatja ki őket Krisztus kezéből, akkor egészen biztosan szabadon vétkeznek majd. Ha így gondolnám, én is így cselekednék.”

Így tennél? Ha igen, akkor sajnállak. Még abban is kételkedek, hogy ismered az Urat, mert az én tapasztalatom szerint Isten kegyelmének és szeretetének ismerete az, ami minden másnál jobban visszatartja a hívőt attól, hogy vétkezzen.

„Ha megvan a lehetősége annak, hogy ezek az igazságok a bűnre buzdítsanak, nem lenne jobb nem prédikálni ezeket? Nem lenne jobb azt mondani a keresztyéneknek, hogy a bűn fölélük kerekedhet és elveszhetnek?” Nem lenne jobb! Sőt, miképpen mondhatnám azt, amiben magam sem hiszek? Vajon hazugsággal fogom megrágalmazni Istent? Vajon elmegyek hozzátok, és azt mondom a gyermekeidnek – a kis Marikának, aki csak két éves, vagy Miskának, aki hat éves, – hogy ha nem engedelmessé válnak, neked, akkor megszűnnek a te gyermekeid lenni, és kidobod őket az utcára? Ha megtenném, mérgező lennék, és joggal. Inkább azt szeretném, ha ez mondanám: „Gyermekek, nem tudjátok, hogy atyátok szeret benneteket és soha nem szűnik meg szeretni? Ezért ne okozzatok neki csalódást. Szeressétek őt, és tegyétek, amit mond.”

Értitek ezt a szemléltetést? Ha igen, akkor ne tulajdonítsatok kevesebb motívumot, vagy kevesebb szeretetet Istennek. Higgyetek ezekben az igazságokban, s engedjétek, hogy nagy ösztönzőkké váljanak a kegyes viselkedésre a ti életetekben. S ne féljétek ezeket prédikálni, és ne féljétek ezeket megosztani más hívőkkel.

Az Atya kezei

Legyünk konkrétak a szövegünk szavait, különösen a kezeket illetően. Jézus azt mondta, hogy biztonságban vagyunk a kezeiben, valamint az Atya kezeiben. Mit tudunk ezekről a kezekről? Természetesen elismerjük, hogy ez a beszédmód legalábbis részben, költői nyelvezet. Az igazságok azonban nem kevésbé igazak attól, hogy költői módon vannak kifejezve, s a mi Urunk Jézus Krisztus esetében az utalás a kezekre nem is elsődlegesen költői. Mit tudunk hát róluk? S mit tudunk az Atya kezeiről?

Nos, az Atya kezei *teremtő kezek*, ez az első dolog. Ezek a kezek alkották a világot, s formálták az embert a föld porából. Mózes első könyvében ezt olvassuk: „És formálta vala az Úr Isten az embert a földnek porából, és lehellett vala az ő orrába életnek lehelletét. Így lőn az ember élő lélek” (1Mó2:7).

A biblikus gondolkodásban három igazság kötődik szorosan ehhez a tanításhoz. Először: Isten ismer minket. Ismer, mert Ő alkotott. Így semmi bennünk nem okoz Neki meglepetést. Erre gondolt Dávid, mikor ezt mondja: „Mert ő tudja a mi formáltatásunkat; megemlékezik róla, hogy por vagyunk” (Zsolt103:14). Nem kell félnünk attól, hogy bennünk valami hirtelen meglepetést okoz Istent, és arra készíti, hogy megváltoztassa a velünk szemben tanúsított viselkedését.

A második: a tény, hogy Isten alkotott minket, azt jelenti, hogy céllal alkotott minket, nekünk pedig illik azt a célt megvalósítani. Isten céljának megvalósítása a beteljesedés és az öröm, nem pedig a nyomorúság megtalálását jelenti. Emellett nem szabad jobban vitatnunk a célt, mint amennyire egy edény vitathatja a fazekas által neki adott formát. Ezt a képet használja Pál apostol a rómaiaknak írott levelében, hogy igazolja Isten Izraellel szembeni bánásmódját.

A harmadik: a tény, hogy Isten alkotott minket, azt jelenti, hogy ezt el kell ismernünk és hálával kell Őt imádnunk. Az egyik zsoltárban olvassuk: „Jöjjetek, hajoljunk meg, boruljunk le; essünk térdre az Úr előtt, a mi alkotónk előtt! Mert ő a mi Istenünk, mi pedig az ő legelőjének népei és az ő kezének juhain vagyunk” (Zsolt96:6-7)

Szerető kezek

Az Atya kezei tehát teremtő kezek. De *szerető kezek* is. Azaz, olyan kezek, melyek folytonosan gondoskodnak az általa teremtetekről és ellátják őket.

Számomra a legkedvesebb képet erről Hóseás prófétánál találtam meg. Isten az, Aki szó szerinti atyaként gondoskodik Izraelről, s ez egy járt tanuló kisgyermek képében jelenik

meg. A gyermek jelenthet minket is a lelki csecsemőségünk idején. Isten mondja: „Mikor még gyermek volt Izráel, megszerettem őt, és Égyiptomból hívtam ki az én fiamat... Pedig én tanítottam járni Efraimot; ő vette őket karjaira, de ők nem ismerték el, hogy én gyógyítottam meg őket. Emberi kötelékekkel vontam őket, szeretetnek köteleivel, és olyan voltam hozzájuk, mint a kik leemelik szájukról az ígát, és ételt adtam nyájasan eleikbe... Miképpen adnálak oda Efraim, szolgáltatnálak ki Izráel!” (Hós11:1, 3-4, 8) Isten azt mondja, hogy Atyánk volt, Aki járni tanított minket. Az Ő kezei tartottak minket, miközben járni tanultunk, és elkapott, ha elesni készültünk. Emellett elmondja nekünk, hogy ez a szeretetének bizonyítéka és nem hagyja cserben azokat, akik az Ő valódi gyermekei.

Haragos kezek

Végül, meg kell látnunk valami olyasmit is, amit nem annyira örömteli dolog szemlélni. Isten kezei teremtő kezek. Gondviselő kezek. De, amint a Szentírás mondja, ezek *haragos kezekké* is válhatnak. Ezek olyan kezek, melyekkel az ítéletek végrehajthatók, s amelyekkel végre is lesznek hajtva mindazokon, akiknek a bűne nincs elfedezve Jézus Krisztus vére által, s akik ezért nem tagjai Isten népének. Keresztelő János beszélt erről, azt mondván: mikor Krisztus eljön, szórólapát lesz a kezében és teljesen megtisztítja majd a szérűjét (Mt3:12). János arra gondolt, ahogyan a földközi-tengeri területeken a gabonát elkülönítették a pelyvától. Rendszerint ezt úgy végezték, hogy a keveréket feldobták a levegőbe, hogy a szél kifújhassa belőle a könnyebb pelyvát. Ha nem fújt a szél, a rostálást természetesen el kellett halasztani. Krisztus napjaiban azonban, mondja János, Krisztus majd biztosítja a szelet, és használja majd a saját lapátját az igazak elkülönítésére azoktól, akik nem Ő nem a Megváltójuk.

Ez ugyanaz az ítélet, ami a zsidókhoz írott levél szerzője is említ: „Az Úr megítéli az ő népét”, majd szigorú figyelmeztetésképpen hozzáteszi „Rettenetes dolog az élő Istennek kezébe esni” (Zsid10:30-31).

Ezen a ponton van egy továbblépés. Isten kezei olyan kezek, melyek teremtettek. Isten kezei olyan kezek, melyek szerettek és gondoskodtak. Az ember azonban általánosságban vetette meg a teremtést és elfordult Isten szeretetétől. Így hát nem maradt ezeknek az embereknek a számára más, csak Isten jogos haragja és ítélete. Ez a gondolat annyira megragadta Jonathan Edwards-t, hogy még prédikált is róla. Valójában a legismertebb prédikációja pont ezt a témát dolgozza fel. A címe: „Bűnösök a haragvó Isten kezében”. Az üzenet textusa az 5Móz32:35: „a megfelelő időben megtántorodik a lábuk”. A prédikáció arról szól, hogy semmi sem tartja vissza Isten ítéletét attól az embertől, akinek nincs Krisztusa, csak Isten szuverén akarata, amivel egy időre felfüggeszti a büntetést.

Azt mondták nekem, hogy efféle igazságokat manapság nem lehet prédikálni, mert az efféle tanítás elriasztja a hallgatókat. Lehetséges. Mindenesetre biztos vagyok benne, hogy három közül legalább egy dolog bekövetkezik. Ezek az igazságok vagy elriasztják az embereket, vagy az emberek üzik el a szolgálót, vagy hatalmas ébredés lesz, ahogy Edwards prédikálására is történt.

Egyesek megkérdik: „Hol van manapság ébredés?”

Azt mondom: „Hol vannak Isten Igéjének hűséges tanítói?” Azt mondom: „Hadd hirdessük a haragvó Istent ugyanúgy, ahogyan a szerető Istent is, és ezzel az emberek szívét a megtérésre ösztönözzük. Így volt ez korábban is. Tedd, és sokan megmenekülnek majd a Megváltó szükségességének valódi érzéséből.”

Jézus kezei

Nézzük most meg a Fiú kezeit. Mit tudunk ezekről a kezekről? Nos, először is ezek egy munkás kezei: *kidolgozott kezek*. Ezek a kezek ismerik a munkát, érti a fáradozást. Ez a Jézus nincs távol tőlünk. Megért minket, és együtt érez velünk a gyengeségeinkben.

Sőt, látom ezt az igazságot, és rátérek a Jn14:2-3 szövegére, ahol még nagyobb igazságot találok: „Az én Atyámnak házában sok lakóhely van; ha pedig nem volna, megmondtam volna néktek. Elmegyek, hogy helyet készítsek néktek. És ha majd elmegyek és helyet készítek néktek, ismét eljövök és magamhoz veszek titeket; hogy a hol én vagyok, ti is ott legyetek.” Jézus azt mondja, hogy elment nekünk otthont készíteni. Akkor viszont én nem aggodalmaskodok a lakóhely minőségét illetően, s azért sem, hogy elkészül-e a beköltözés idejére, mert a valaha élt legnagyobb asztalos építi azt nekem. Nem aggodalmaskodok a feltámadott testem állapotát illetően sem. Hisz Pál elmondja nekünk, hogy „ha e mi földi sátorházunk elbomol, épületünk van Istentől, nem kézzel csinált, örökké való házunk a mennyben” (2Kor5:1).

Jézus kezei *kinyújtott kezek*. Az Újszövetségben mindenütt látom kinyújtott kezét. Ki van nyújtva például a gyógyításban. Látom, amint kinyújtja a kezét és meggyógyítja a leprást, mikor már senki sem akarta őt megérinteni (Mt8:3). Látom, amint kinyújtja a kezét, hogy meggyógyítsa Péter anyósát, aki lázasan fekszik (Mt8:15). Látom, amint kinyújtja a kezét, hogy feltámassza a főember leányát, ami a Máté 9-ben van feljegyezve (18-26. versek). Megérintette a naini özvegy fiát, és feltámasztotta (Lk7:11-18). Kinyújtott kezei visszaadják a vakon született embernek is a látását (Jn9:6-7).

Krisztus kezei kinyújtott kezek azok megmentésére is, akik bukdácsolnak. Szeretem Péter vízen járásának történetét, amint Krisztus felé megy. A tanítványok a Galileai-tengeren utaztak egy csónakban, mikor meglátták Jézust. A vízen járva közeledett feléjük. Mikor Péter ezt meglátta, jogosan jutott arra a következtetésre, hogy ha ezt Jézus meg tudta tenni, akkor az Ő hatalma is meg tudja tenni. Ez kérdezte: „Uram, jöhetek?” Mikor Jézus igent mondott, Péter nekiindult. De amint levette a tekintetét Jézusról, s a vízre nézett, süllyedni kezdett.

„Uram, tarts meg engem!”, kiáltotta.

„Jézus pedig azonnal kinyújtván kezét, megragadá őt” (Mt14:31). Elsüllyedni a hullámokba? Ez látszólag az üdvösség elvesztésének képe. De aztán látjuk Jézus kinyújtott, megmentő kezeit. Péter hite csődöt mondott, de Jézus nem mondott csődöt Péter megmentésével.

Ezek a kezek áldásra is kinyújtottak. Látjuk, amint az Úr megáldja a kisgyermeket, még mikor a tanítványok távol is akarják azokat tartani, méregbe gurulva az önös fontoskodástól (Mt19:13-15). Ugyanezt a dolgot látjuk Lukács evangéliumának végén is, az utolsó képben, amit az Úr Jézus földi tartózkodásáról fest elénk: „Kivivé pedig őket Bethániáig; és felemelvén az ő kezeit, megáldá őket. És lőn, hogy míg áldá őket, tőlök elszakadván, felvitették a mennybe.” (Lk24:50-51).

Sebesült kezek

Az utolsó dolog, amit meg kell látnunk, bizonyos vonatkozásban a legnyilvánvalóbb igazság. Jézus kezei egyúttal *sebesült kezek* is. A keresztre feszítés szögeinek helye meglátszik ezeken a kezeken, melyeket értünk sebesítettek meg. Isten mondta, hogy ez így lesz. Meg volt ez prófétálva a 22. zsoltárban, ahol az Úr keresztre feszítése van bemutatva: „a gonoszok serege körülfogott; átlukasztották kezeimet és lábaimat” (17. vers): Ézsaiás ezt írta: „És ő megsebesítettett bűneinkért, megrontatott a mi vétkeinkért, békességünknek büntetése rajta van, és az ő sebeivel gyógyulánk meg.” (Ézs53:5) Zakariás pedig előre jelezte, hogy ez a jel fogja megkülönböztetni az igaz prófétát, a Messiást (Zak13:6).

Ebből ismerjük őt fel. Tamás a mintánk. Tamás nem volt jelen először, mikor Jézus megjelent a tanítványainak. A többiek beszámoltak erről Tamásnak, de ő így válaszolt: „Ha

nem látom az ő kezein a szegek helyeit, és be nem bocsátom ujjaimat a szegek helyébe, és az én kezemet be nem bocsátom az ő oldalába, semmiképen el nem hiszem” (Jn20:25). Egy héttel később Jézus ismét megjelent. Akkor már Tamás is jelen volt, és felkínálta a próba végrehajtásának lehetőségét. De már a látvány is elég volt Tamásnak. Krisztus lábai elé esett, és imádta Őt: „Én Uram és én Istenem!” (28. vers)

Ez a látvány nem elég világos a te számodra is? Vajon Jézus sebesült kezei nem elég bizonyítéka számodra az irántad érzett szeretetének?

Isten azt mondja, hogy az Ő cselekedete Krisztusban tökéletesen világos, olyannyira, hogy nincs rá mentség, ha valaki nem hisz benne. Valójában azt mondja, hogy az üdvösség útja Krisztusban „megjelent” (Rm3:21). Az üdvösség útja oly világossá vált, mint egy lesújtó kéz, vagy egy arculcsapás. Ma ez a kegyelmes Isten keze, ami felmutatja az üdvösség útját neked. Ha azt válaszolod, hogy nem látod, megkér, hogy nézz rá magára a kézre. Ez ugyanis egy megsebesített kéz, rajta vannak a te üdvösségedért meghalt Jézust átütő szegek helye. Hittel kinyújthatod a kezed és megérintheted azt a sebet. Tudhatod: ez Isten irántad érzett szeretetének bizonyítéka, mégpedig megcáfolhatatlan bizonyítéka. Azt a kezet érted sebesítették meg. Aki azt a kezet kinyújtja, meghalt érted. Engedd, hogy megfogja a te kezedet, átöleljen és bevigyen azok nagy társaságába, akiknek örök életük van, és soha nem fognak elpusztulni.

130. fejezet: A dolog hat szóban, Jn10:30-39

30. Én és az Atya egy vagyunk.
31. Ismét köveket ragadának azért a zsidók, hogy megkövezzék őt.
32. Felele nékik Jézus: Sok jó dolgot mutattam néktek az én Atyámtól; azok közül melyik dologért köveztek meg engem?
33. Felelének néki a zsidók, mondván: Jó dologért nem kövezünk meg téged, hanem káromlásért, tudniillik, hogy te ember létedre Istenné teszed magadat.
34. Felele nékik Jézus: Nincs-e megírva a ti törvényetekben: Én mondtam: Istenek vagytok?
35. Ha azokat isteneknek mondá, a kikhez az Isten beszéde lőn (és az írás fel nem bontható),
36. Arról mondjátok-e ti, a kit az Atya megszentelt és elküldött e világra: Káromlást szólsz; mivelhogy azt mondtam: Az Isten Fia vagyok?!
37. Ha az én Atyám dolgait nem cselekszem, ne higgyetek nékem;
38. Ha pedig azokat cselekszem, ha nékem nem hisztek is, higgyetek a cselekedeteknek: hogy megtudjátok és elhiggyétek, hogy az Atya én bennem van, és én ő benne vagyok.
39. Ismét meg akarák azért őt fogni; de kiméne az ő kezökből.

János evangéliuma tele van kijelentésekkel Jézus teljes istenségéről, de egyik sem annyira világos, mint az, amelyikhez most érkeztünk el. Urunk ellenfelei azt kérték, szóljon világosan, arra célozván, hogy a nyíltság hiánya volt az oka a hitetlenségüknek. Jézus tehát nyíltan szólt: először azt mondta, hogy Ő már beszélt és cselekedett nyíltan (a bűnük volt az ellenségességük oka, nem a bizonyítékok hiánya), másodszor felvázolta Isten kegyelmének tantételeit, mely által a férfiak és a nők üdvözülnek teljesen függetlenül minden saját érdemüktől, és megtartatnak teljes biztonságban Isten meg nem változó jótetszése által.

Jézus Isten? Ez János evangéliumának nagy kérdése. Vajon teljesen isteni? Ebben az igeversben Jézus kimondja, hogy igen, mindössze hat szóban. „Én és az Atya egy vagyunk”, mondja (30. vers). A nyilvánvaló fontosságuk miatt ez a hat szó, valamint a következményük megérdemlik mind az alapos tanulmányozást, mind a személyes választ.

Lényegében egy

Először is, mit jelentenek ezek a szavak? Mit értett alatta Jézus, mikor azt mondta: „Én és az Atya egy vagyunk”?

Annak kimondásával kezdhethük, hogy Jézus legalábbis azt állítja, hogy akarat dolgában Ő és az Atya egy. Ez kiderül a szövegösszefüggésből, mert a hívők biztonságáról beszélt, s hozzátette, hogy mind az Atya, mind az Ő akarata ez. A hívők soha nem fognak elpusztulni. Először is azért, mert senki sem ragadhatja ki őket az Ő kezéből, másodszor pedig azért, mert senki sem ragadhatja ki őket az Atya kezéből. Valaki azt képzelhetné, hogy az Atya és a Fiú akarata a hívők megőrzése dolgában nincs tökéletes összhangban. De nehogy ezt gondolják, Jézus rögtön hozzáteszi, hogy pontosan ebben a dologban egyek. Emiatt az egység miatt tudjuk, hogy mikor Jézus munkálkodik, akkor Istent látjuk munkálkodni, s tudjuk, hogy Isten olyan, mint Jézus.

Másrészről az „Én és az Atya egy vagyunk” szavak nyilvánvalóan többet is jelentenek ennél, mert csak az isteni mivolt teljes körű kijelentése magyarázza azt, ahogyan a vezetők reagáltak Jézus kijelentésére. Mi volt a reakciójuk? Azt olvassuk, hogy „köveket ragadának azért a zsidók, hogy megkövezzék őt” (31. vers). Miért tették ezt? Világosan azért, mert

látták: nemcsak azt jelentette ki, hogy Ő és az Atya akaratukat tekintve egyek, de a hatalmukat tekintve is – „senki sem ragadhatja ki azokat az én Atyámnak kezéből” és „senki ki nem ragadja őket az én kezemből” – s ez az utóbbi ugyanazt jelentette, mint a teljes istenségének kijelentése. Teológiai kifejezéssel ezt azt jelenti, hogy a Fiú a szubsztanciáját tekintve egy az Atyával, s hatalomban és dicsőségben egyenlők.

Négy fontos következtetés származik ebből az igazságból Jézus természetét illetően: (1) Benne rendelkezünk istenismerettel, mert Ő Isten. (2) Benne bűnbocsánatunk van, mert a halála végtelen érdemeket szerzett a bűnért való engesztelés terén. (3) Benne győzelmünk van a körülmények felett, mert Ő a körülmények felett élt. (4) Benne győzelmünk van a halál felett, mert feltámadt a halálból, és megígérte, hogy mindenkit feltámaszt, akiket az Atya adott neki, azaz mindenkit, akik hisznek benne, és ezért örök életük van (Jn6:39-40, 44, 54).

Ez nem holmi „sült galamb az égből” filozófia. Ez most és itt befolyásolja az életünket. Hadd szemléltessem ezt az egyik jó barátom által írt verssel, aki nemrég halt meg rákban. Ennek az asszonynak a halála nagyon hosszan elnyúlt, és nagy fájdalom kísérte. Ő azonban nem keseredett el. Épp ellenkezőleg, a beszéde tele volt dicsérrel, ahogyan Jézusról gondolkodott, Akin keresztül istenismeretre jutott, s Aki helyet készített neki a mennyben. Péter, a fia hat hónappal a halála előtt jegyezte fel bizonyágtételét:

Olvastam a zsoltárokat, míg a szemeim még olvasni tudtak
S felfedeztem, ó, mily sok utat
Melyeken a nagy zsoltáros ösztöngést és kényszert érzett
Istenének magasztalására a dicséret énekeivel.

A dicséret erőfeszítés – akkor is, mikor jó időket élünk,
És boldogság tölti el a szívünket,
S a nem teljesen megértett, sötét időkben is,
Mikor nehéz azt mondani: „Dicsérni foglak, dicsérni”.

Dicsérni – folytonos erőfeszítéssel, dicsérni foglak!
Szeretni foglak Téged! Magasztalni!
Örvendezni fogok és ujjongani!
Igen, dicsérni foglak Téged, Uram, szívvel, lélekkel.

S amint legördült a dicséret a nyelvemről,
Szolgálom az Urat boldogan, örömmel.
Sőt mi több, hadd ne egyedül dicsérjelek.
Dicsérjétek az Urat ti nemzetek, dicsérjétek nevét.
Énekeljétek kegyelmét. Tegyétek ismertté a jóságát.

Az ehhez hasonló bizonyágtétel nem egykönnyen jön az ember nyelvére. De Isten ismeretén és szeretetén keresztül igenis jön, amiképpen meglátjuk és megismerjük Őt az Úr Jézusban.

Három érv

A tény, hogy Jézus Istennek állította Magát természetesen nem azonos ennek bebizonyításával. S az, hogy bizonyítani kellett, meglátszik a hallgatóinak reakcióiból. Ők kereken elutasították és készek voltak megkövezni Krisztust a mondottakért. De volt bizonyíték? Volt arra bizonyíték, hogy Jézus az, akinek mondja Magát? A következő igeversekben Jézus az érvek három vonalával válaszol ezekre a kérdésekre.

Először azt mondta az ellenfeleinek, hogy nem cselekedett semmit, amiért megkövezést érdemelne. Ezt mondta: „Sok jó dolgot mutattam néktek az én Atyámtól; azok közül melyik dologért köveztek meg engem?” (32. vers) Ez teljesen érvényes érv volt. Felismerjük az erősségét, ha elutasítjuk egy ember megítélését mindaddig, amíg nem látjuk, hogy mit cselekszik. Valaki állíthatja, hogy jó munkaerő, de mi nem jutunk mindaddig erre a következtetésre, amíg nem látjuk az illetőt dolgozni. Egy gyermek mondhatja, hogy jól viselkedett, mialatt az édesanyja odavolt vásárolni, de az anya nem fogadja el ezt az állítást szó szerint, amíg nem látja a nappali állapotát. Így volt ez az Úr Jézussal is. Nagy dolgot állított. Rendben! Mi volt a bizonyítéka? Vajon az állítás bizonyítatlan maradt, vagy a alátámasztották azt a cselekedetek? Mi valamennyien ismerjük a választ. Jézus betegeket gyógyított, halottakat támasztott, leprásokat tisztított meg, s tanította a tömegeket. Akkor ezek közül melyikért utasították el az állítását? Melyikért igyekeztek Őt megkövezni?

Elég furcsa, de az ellenfelei erre az állítására annak megfordításával reagáltak, amiről tudjuk, hogy nem jó. „Jó dologért nem kövezünk meg téged”, mondták, „hanem káromlásért”. Már szóval, figyelmen kívül akarták hagyni azt, hogy vajon a cselekedetei alátámasztják-e az állítását, vagy sem, annyira el akarták Őt pusztítani.

Ma nem teljesen hasonló mozgalom igyekszik Krisztussal fizikailag leszámolni – Ő nincs jelen, hogy keresztre feszíthetnék – de sokan hangoztatják az érvet, akik nem fogadják el Őt Istenként az életükben. Ők elismerik, hogy tett jó cselekedeteket, de nem fogadják el Őt Istenként. Nem veszik fontolóra, hogy vajon a cselekedetei alátámasztják-e az isteni mivoltával kapcsolatos állítását. Egy asszony, aki ekképpen gondolkodott, kijelentette: „Nem kétkedem abban, hogy Jézus jó ember volt, és sok csodálatos dolgot tett, de nem fogadom el azt az állítását, hogy Ő Isten, s nem fogom követni őt”.

Miután a zsidó vezetők ezen a módon gondolkodtak, Jézus újabb érveléssel hozakodott elő. Ők nem tettek mást, mint akarattal elvetették a szavait. Így Jézus ez után azt mutatta meg, hogy semmi sem volt a szavaiban, amiért hibáztathatták volna. Így fogalmazza meg: „Nincs-e megírva a ti törvényetekben: Én mondtam: Istenek vagytok? Ha azokat isteneknek monda, a kikhez az Isten beszéde lőn (és az írás fel nem bontható), arról mondjátok-é ti, a kit az Atya megszentelt és elküldött e világra: Káromlást szólsz; mivelhogy azt mondtam: Az Isten Fia vagyok?!” (34-36. versek)

El akarom ismerni, mielőtt belenézünk ezekbe a versekbe, hogy a bennünk foglalt érvet a legtöbb kortársunk nehezen érti meg. Az egyik dolog ugyanis az, hogy rabbinikus érv, ami azt jelenti: olyan megkülönböztetésektől függ, amelyek hatalmas fontossággal bírtak a rabbik számára, de legfeljebb csak csekély fontosságúak a mai ember számára. A másik dolog pedig az, hogy az érv iránya ellentétesnek látszik azzal, amit a Krisztus által korábban mondottakból megértettünk. Ott ugyanis azt mondta, hogy egyedi és abszolút értelemben Isten, itt viszont felhívítani látszik ezt az állítást annak kimondásával, hogy nem gondolt többre, mint amire az Ószövetség, mikor az „istenek” kifejezést az emberekre alkalmazta. Mit tehetünk ezekkel a nehézségekkel szembeesülve? Miképpen kezdjük megérteni Krisztus érvét?

Az Általa idézett szöveghez kell fordulnunk, s meg kell néznünk, hogy a szavak ott mit jelentenek. Jézus a nyolcvankettedik zsoltárt idézi, s mikor odalapozunk, látjuk, hogy az „istenek vagytok” kifejezés (6. vers) Izrael bíraira vonatkozik. A bírák ebben a zsoltárban nem azért vannak isteneknek nevezve, mert isteni eredetűek, hanem mert úgy járnak el, mint Isten a bírói szerepkörükben. Egy speciális feladatnak szenteltettek, ami igazán szent feladat, s Isten nevében gyakorolják a tekintélyt és a hatalmat. „Nos”, mondja Jézus, „engem is Isten, az Atya küldött ebbe a világba egy speciális feladat ellátására. Ebben a feladatban én pontosan úgy gyakorlom a tekintélyt és a hatalmat, ahogyan Izrael bírái tették. Ha az *istenek* szó használható a merő emberekre a funkciójuk következtében – ha a bírakat lehet isteneknek nevezni – akkor mennyivel inkább kell engem Istennek hívni a szó teljes értelmében, mivel egyedi megbízatást kaptam, és egyedi hatalommal rendelkezem!”

Más szóval, Jézus nem tagadta, hogy Ő egyedi értelemben Isten – sőt, ellenkezőleg. Ő csak azt tagadta, hogy helytelen szavakat mondott ki. A szavak eléggé helyesek akkor is, ha pusztán csak egy emberre mondják. Mennyivel inkább megfelelőek tehát Jézusra, Aki több, mint ember? Látod az érv erejét? A mi gondolkodásmódunk számára ez lehet, hogy nem teljesen kielégítő, de érthetőnek kell lennie. Kifejezhetjük annak kimondásával, hogy nemcsak Krisztus *cselekedeteiben* nincs semmi megkövezésre méltó, de a *szavaiban* sincs ilyesmi.

Végül elérkezünk Krisztus harmadik érvéhez, amihez a másik kettő vezet el. Ez pedig a következő. Mivel Krisztus szavaiban nem volt semmi, amit ezek az emberek tulajdonképpen kifogásolhattak volna, s mivel elfogadták a cselekedeteit, már egedül ezeknek a cselekedeteknek el kellett volna őket vezetni a Belé vetett hitre. Jézus ezt így fogalmazza meg: „Ha az én Atyám dolgait nem cselekszem, ne higgyetek nékem. Ha pedig azokat cselekszem, ha nékem nem hisztek is, higgyetek a cselekedeteknek: hogy megtudjátok és elhiggyétek, hogy az Atya én bennem van, és én ő benne vagyok.” (37-38. versek) Krisztus cselekedeteinek el kell vezetnie az embereket a Belé vetett hitre.

A hit és a jócselekedetek

Ezzel az érveléssel szembesülsz. Ha még nem hiszel Jézusban, akkor ez az érv egy közeledés a szívedhez. Vádolhatod Jézust bűnnel, vagy elégtelen életstílussal? Aligha! Inkább Ő vádol téged a saját életével. Vajon a cselekedeteit elégtelennek, és a szavait tarthatatlanoknak találod? Természetesen nem! Ehelyett megvallod Krisztus sok kortársával együtt: „Soha ember még nem beszélt úgy, mint ez az ember... Soha senki nem tette meg azt, amit Ő megtett.” Nos, akkor hadd mozgassák a tények a hitedet. Vesd félre a lázadást, és szánd magá oda Neki tanítványként.

Mindenekelőtt higgy Benne. Szeretnék különbséget tenni a hit három különböző szintje között. Az első szint az, amikor valaki egyszerűen hisz *valamit*. Ennek a tényszerű tudáshoz van köze. A hit második szintje az, amit az alatt értünk, ha azt mondjuk, hogy hiszünk *valamiben*. Bizonyos kifejezésekben a „-ban, -ben” egy értékrend hozzáadására utal, így azt mondjuk, hogy a dolog, amiben hiszünk, az fontos. Ebben az értelemben hihetünk Amerikában, az anyaságban, vagy az almás pitében. A hit harmadik szintje az, amit annak kimondásával fejezünk ki, hogy hiszünk *valakiben*. A hit eme szintje bizalmat és cselekedetet foglal magában. Ez a hitnek az a fajtája, amit akkor gyakorlunk, ha egy hídra lépünk, bízván abban, hogy megtart minket, vagy mikor csónakba szállunk, bízván abban, hogy tengerálló, és nem süllyed el. Ez az üdvözítő hit. Erre a fajta hitre szólít fel Krisztus azon az alapon, hogy Ő kicsoda, mit cselekedett, és miféle szavakat mondott. Ha elfogadod a tényeket, és ezen a módon odaszánod magad Neki, Ő azt ígéri, kiment a bűnödből, békességet ad neked, valamint győzelmet az életkörülményeidben, valamint azt, hogy végül Magához vesz a mennybe arra a helyre, amit Ő készített a számodra. Jössz hozzá? Hiszel Benne, mint a Megváltódban?

Azt is látnunk kell, hogy van egy alkalmazása ezeknek az igeverseknek a keresztyén számára. Ezekben a versekben az Úr Jézus Krisztus a cselekedeteire helyezte a hangsúlyt – nem a szavaira, hanem a cselekedeteire – s ezzel arra célzott, hogy ezeknek az embereket Hozzá kell vezetnie. Ez csodálatos érv. De ha ez igaz Jézusra, akkor bizonyos értelemben igaz a követőire is. Ha keresztyén vagy, akkor Jézus oly módon mentett meg, hogy a Lelke most benned él, és irányítja az életedet és a választásaidat az életben. Ennek megfelelően élsz? Van valami az életedben, ami bizonyítéka az Ő benned levő Lelkének? Jézus jeleztem, hogy ennek igaznak kell lennie rólad, mert mikor valaki csodálkozott a tettein, így válaszolt: „Bizony, bizony mondom néktek: A ki hisz én bennem, az is cselekszi majd azokat a cselekedeteket, a melyeket én cselekszem; és nagyobbakat is cselekszik azoknál; mert én az én Atyámhoz megyek.” (Jn14:12)

„Teleholdas” ébredés

El kell ismernünk, hogy mindig is hatalmas lesz a különbség Jézus cselekedetei és a mi cselekedeteink között. Emiatt pedig annál inkább Hozzá kell fordulnunk és Belőle kell erőt merítenünk. Vagy, a hasonlatot megváltoztatva azért kell Hozzá fordulnunk, hogy visszatükrözhessük másokra az Ő ragyogását. Ő a Nap. Mikor a világban volt, ezt mondta: „Én vagyok a világ világossága”, mikor pedig az eltávozására gondolt, odafordult azokhoz, akiket elhagyni készült, és et mondta nekik: „Ti vagytok a világ világossága”. Ők azonban nem Napok, hanem Holdak voltak. Ők hozzánk hasonlóan csak úgy tudtak világítani, ha visszaverték a fényét.

Most, a világnak ebben az éjszakájában a Nap nem látszik. De látszik a Hold, az egyház, mely azokból áll, akik ismerik az Úr Jézust. Miképpen fog ragyogni? Teliholdként, vagy újholdként? Növekvő, vagy fogyó negyedként? Szeretném, ha telehold lenne. A korai egyházra gondolok, az apostolok egyházára. Akkor az egyház újhold volt csupán. De növekedni kezdett és oly mértékben kezdte visszatükrözni eltávozott Ura dicsőségét, hogy végül az egész világ elképedt és figyelni kezdte. Ez ismét megtörténhet, ha arcunkat Felé fordítjuk. Valljuk meg, hogy nekünk nincs fényünk önmagunkban. Ismerjük el, hogy képtelenek vagyunk saját magunktól az Ő jelenlétéhez méltó cselekedeteket cselekedni. De akkor a kegyelme által engedjük is Neki, hogy használjon minket a dicsőségének visszatükrözéséhez a világra. Hadd legyünk ismét teleholdas ébredés.

131. fejezet: Az élő Isten Ígéje, Jn10:35

35. Ha azokat isteneknek mondá, a kikhez az Isten beszéde lőn (és az írás fel nem bontható),

Krisztus válaszában, amit kora vallási vezetőinek adott, akik istenkáromlással vádolták Őt, van egy utalás a Szentíráásra, mely annyira fontos, hogy speciális megfontolást érdemel.

A vezetők azzal vádolták Jézust, hogy az Isten Fiává tette Magát, Ő pedig azzal válaszolt, hogy utalt a Zsolt82:6-ra, ahol az „istenek” szó Izrael bíraira használatos. „Ha a szó használható pusztán csak emberekre, mennyivel inkább használható rám?” – volt az érve. Ha Jézus nem mondott volna többet erről a dologról, a zsoltár használata a réséről akkor is fontos lett volna, mert az érvét az Általa megbízhatónak elfogadott Ószövetség egyetlen szavára alapozta. De mondott többet is, s ezeket a szavait kívánjuk tanulmányozni. Azt mondta: „az Írás fel nem bontható” (35. vers). A mi szemszögünkől nézve ez volt a Biblia teljes ihletettségének, tévedhetetlenségének és teljes elpusztíthatatlanságának megerősítése. Hatalmas kijelentés! S ebben a tanulmányban erre kell figyelnünk.

A korai keresztyénség

Mielőtt azonban megnézzük a „fel nem bontható” kifejezés pontos jelentését, meg kell látnunk, hogy a Bibliáról alkotott magasztos nézet, melyet Jézus ezzel és sok más kijelentéssel fejez ki, midig is az egyház elfogadott nézete volt – egészen a modern időkig. Az utolsó mintegy két évszázadban a Biblia ortodox nézetét az egyház nagy csoportjai kezdték tagadni, így a Biblia inkább az emberek szavává vált az Istenről, semmit az Isten szavává az emberről, s tekintélye pedig lecsökkent. Ez azonban nem mindig volt így. Valójában, ha az elmúlt korokhoz fordulunk, azt látjuk, hogy minden magát keresztyénnek valló emberek, még az eretnekek is elismerték, hogy a Biblia tévedhetetlen és megbízható.

A korai katolikus egyház dokumentumai között sok kijelentés található ennek az állításnak a megokolásához. Jeruzsálemi Cirill, aki a negyedik században élt, ezt mondta: „Nem szabad semmit kinyilatkoztatnunk a szent Írások nélkül, és nem szabad, hogy a pusztá lehetségesség, vagy az érvek elrendezése vezessen félre minket. Mert a mi üdvösségünket hit által... a Szentírásból származó bizonyíték erősíti meg.” (*Catechetical Lectures*, IV, 17.)

Egy Jeromosnak írt levelében a latin Vulgata szerzője, Ágoston, ezt mondta: „Megtanultam, hogy egyedül a Szentírást tartsam tévedhetetlennek.” S az „Előszó a Szentháromságról szóló értekezéshez” című munkájában így figyelmeztet: „Ne kövessétek úgy az én írásaimat, mint a Szentírást. Mikor bármit találtok a Szentírásban, amiben korábban nem hittetek, higgyétek el kételkedés nélkül, de az írásaimban semmit sem szabad biztosnak tartanotok.” Ő írta: „A legszilárdabban abban hiszek, hogy ezek közül a szerzők közül senki sem tévedett bármely vonatkozásban az írásban” (*Epistles*, 82. 1, 3).

Ugyanez változatlanul érvényes Lutherre is. Manapság ama munkák áttekintése során, melyek tagadják a Biblia magasztos nézetét, megszokott dolog előhozakodni Luther utalásával a Bibliára, mint „Krisztus bölcsőjére”, amit úgy idéznek, mint egyrészt annak bizonyítékát, hogy Luther hitt a Biblián belüli, de azzal nem azonos kijelentésben, másrészt azért, hogy a Krisztusról beszélő Bibliát kevesebbre becsülte, mint Krisztust. Egyesek számára ez azt jelenti: a „bölcső” figyelmen kívül hagyható annak érdekében, hogy hozzájussunk a benne rejlő kincshez. Mások számára pedig azt jelenti, hogy nem az egész Biblia Isten Ígéje. Nyilvánvaló azonban, hogy Luther nem erre gondolt. Luther értékelése a Bibliáról, mint „Krisztus bölcsőjéről” az *Előszó az Ószövetséghez* című munkája harmadik fejezetének végén fordul elő. S ott, mint azt a néhai lutheránus tanító, J. Theodore Müller ügyesen kimutatta,

Luther valójában az Ószövetség értékét védelmezi a keresztyének számára. Távol állván a Szentírás lebecsülésétől, Luther valójában igyekezett kifejezni „a legtiszteletteljesebb nagyrabecsülését a Szentírás iránt, ami az embernek az örök üdvösség legfelsőbb rendű áldását kínálja Krisztusban”.²⁰⁸ Luther maga mondja ebben az összefüggésben, az Ószövetségről beszélve: „Kérek és őszintén figyelmeztetek minden kegyes keresztyént, hogy ne ütközzön meg a nyelvezet és a történetek egyszerűségén, amivel gyakran találkozik benne. Nem szabad kételkednie abban – látsszanak ezek bármennyire egyszerűeknek is, – hogy ezek Isten nagy fenségének, hatalmának és bölcsességének szavai, munkái, ítéletei és cselekedetei” (*Előszó az Ószövetséghez*).

Máshol ezt mondja: „A Szentírás, noha emberek által íródott, nem az embereké, s nem emberektől, hanem Istentől származik” („Az emberek tanításai elvetendő”). Majd megint: „Nagy különbséget kell tennünk Isten Ígéje és az emberek szava között. Az ember szava csekély szilárdságú, mely kiröppen a levegőbe és hamarosan szertefoszlik, de Isten Ígéje nagyobb, mint a menny és a föld, sőt nagyobb, mint a halál és a pokol, mert Isten hatalmának részér alkotja, és örökre fennmarad.” (*Asztali beszélgetések*, XLIV)

Bizonyos helyeken Kálvin még nyíltabban szól. A 2Tim3:16-hoz fűzött kommentárjában ezt mondja: „Abban áll a legfőbb különbség a mi vallásunk és minden másoké között, hogy mi tudjuk, hogy az Isten beszélt hozzánk és biztos a meggyőződésünk arról, hogy a próféták nem az ő eszűktől beszéltek, hanem mint a Szentlélek eszközei csak hirdették azt, ami a mennyből rájuk bízott. Aki tehát a Szentírásból hasznót akar, mindenekelőtt jegyezze meg, hogy a törvény és a próféták nem emberi vélemény közlései, hanem a Szentlélektől diktált tudomány.” S erre a végkövetkeztésre jut: „Az a fő, hogy a Szentírás iránt olyan tisztelettel kell viseltetnünk, mint Isten iránt. Mert egyedül csak Istentől származott s nincsen benne semmi emberi keverék.”²⁰⁹

John Wesley ugyanezt mondja: „A Szentírás tehát önmagában elégséges szabály, s Isten által ihletett emberek által került a világba” (*A Roman Catechism*, 5. kérdés). „Minden esetben az egyházat kell megítélni a Szentírás által, és nem a Szentírást az egyház által” (*Popery Calmly Considered*, 1, 6).

Az egyház dicsősége volt, hogy az első tizenhat, vagy tizenhét században minden keresztyén minden helyen, dacára a teológiával, vagy az egyházi rend kérdéseivel kapcsolatos véleménykülönbségeiknek, legalábbis mentális hűséget mutattak a Biblia, mint a keresztyén számára minden dologban a legfőbb tekintély iránt. Hagyhatták figyelmen kívül. Lehetek viták arról, hogy valójában mit is tanít. Még ellent is mondhattak neki. De mégis Isten Ígéje volt. Ez volt a hit és a gyakorlat egyetlen tévedhetetlen szabálya.

A tévedhetetlen Biblia

A tény, hogy a korábbi keresztyének ekképpen gondolkodtak, nem történelmi véletlen, még kevésbé az ábrándozás terméke. A korábbi keresztyének azért becsülték sokra a Bibliát, mert a Biblia is sokra becsülte önmagát. Vagy, más szóval, a keresztyének azért tekintették a Bibliát Isten tévedhetetlen Ígétének, mert Maga az Úr Jézus Krisztus is annak tekintette.

Ez az, ahol belép a képbe a mi szövegünk. Mikor ugyanis Jézus azt mondta némileg zárójelesen, hogy „az írás fel nem bontható”, azzal kimondta (legalábbis), hogy a Szentírás „nem szedhető szét”, vagy „nem tekinthető hibásnak”. Azaz, a Szentírás nem tévedhet. Leon Morris így kommentálja: „A *felbontani* kifejezés nincs meghatározva, és ez a szó nem túl gyakran használatos a Szentírásban, vagy a hozzá hasonlóknak... De tökéletesen megérthető.

²⁰⁸ J. Theodore Müller, „Luther’s Cradle of Christ”, *Christianity Today*, 1960. október 24, 11. oldal

²⁰⁹ Kálvin János magyarázata Pál apostolnak Timótheushoz írt leveleihez, Szabó András fordítása. Könyvnyomda Rt. Székelyudvarhely, 1939.

Azt jelenti, hogy a Szentírás nem fosztható meg az érvényességétől annak kimutatásával, hogy téved.”

Jézusnak ezt a hozzáállását a Szentíráshoz más kijelentései is megerősítik. Először is Jézus sokszor hivatkozott a Szentírára, mint tévedhetetlen tekintélyre. Mikor az ördög kísértette Őt a pusztában, Jézus három idézettel válaszolt Mózes ötödik könyvéből (Mt4:1-11). A 2Móz3:6-ot idézve („Én vagyok a te atyádnak Istene, Ábrahámnak Istene, Izsáknak Istene és Jákóbnak Istene”) megfeddte a szadduceusokat, amiért megkérdőjelezi a házasság mennyei státuszát és a feltámadás valóságát (Lk20:27-40). Azt tanította, hogy „a törvényből egy jóta vagy egyetlen pontocská el nem múlik, a míg minden be nem teljesedik” (Mt5:18). Sok esetben hivatkozott a Szentírára a cselekedeteit alátámasztandó – a templom megtisztításakor (Mk11:15-17), vagy arra vonatkozólag, hogy aláveti magát a keresztnak (Mt26:53-54).

Másodszor, Jézus úgy tekintett az életére, mint a Szentírás beteljesedésére, s tudatosan vetette Magát alá neki. Az Ézsaiás 61:1-2-ből vett idézettel kezdte a szolgálatát: „Az Úrnak lelke van én rajtam, mivelhogy felkent engem, hogy a szegényeknek az evangéliomot hirdessem, elküldött, hogy a töredelmes szívűeket meggyógyítsam, hogy a foglyoknak szabadulást hirdessek és a vakok szemeinek megnyílását, hogy szabadon bocsássam a lesujtottakat, hogy hirdessem az Úrnak kedves esztendejét” (Lk4:18-19). Azt tanította, hogy nem „eltörölni” jött a törvényt, hanem „betölteni” azt (Mt5:17). A letartóztatásának éjszakáján előre megmondta a tanítványok szétszóródását. Ez azért következik be, mert mint mondta, „meg van írva: Megverem a pásztort, és elszélednek a juhok” (idézi a Zak13:7-et a Mk14:27-ben). „Tudakozzátok az írásokat”, mondta a zsidóknak, „mert azt hiszitek, hogy azokban van a ti örök életetek; és ezek azok, a melyek bizonyosságot tesznek rólam” (Jn5:39). Még a feltámadása után is így dorgálja meg a tanítványait: „Óh balgatagok és rest szívűek mindazoknak elhívésére, a miket a próféták szóltak! Avagy nem ezeket kellett-e szenvedni a Krisztusnak, és úgy menni be az ő dicsőségébe? És elkezdvén Mózesről és minden prófétáktól fogva, magyarázza vala nékik minden írásokban, a mik ő felőle megíratk” (Lk24:25-27).

A jelen és más igeszakaszok alapján kétségtelen, hogy Krisztus nagyra becsülte az Ószövetséget és folytonosan alávettette Magát, mint hiteles kijelentésnek. Mivel az Isten Ígéje, Jézus feltételezte a teljes megbízhatóságát még a legkisebb nyelvtani dologban is.

Tévedhetetlenség

Sajnos, a tévedhetetlen Biblia elképzelését napjainkban széles körben elvetik, még egyes evangelikál körökben is – először is azok, akik feltételeznek bizonyos tévedéseket a feljegyzésekben, másodszor is azok, akik tévesen értelmezik a tanításait. Vannak például, akik úgy értelmezik a tévedhetetlenséget, hogy az azt jelenti: a Biblia nem számolhat be a bűnről, vagy a tévelygésekről. Ez nem igaz. A Bibliában sok ember hazudott és cselekedett bűnös módon, s a Biblia ezt feljegyzi. A Biblia azonban nem támogatja sem a hazugságaikat, sem a bűneiket. A Biblia idézi az ördögöt, de nem javasolja, hogy higgyünk neki.

Ugyanígy nem jelent a tévedhetetlenség teljességet sem, mintha a Biblia szerzőinek meg kellett volna mondaniuk, hogy mi történt minden egyes pillanatban. Néha kimondottan vissza is utasították ezt a célt (Jn20:30). A tévedhetetlenség tanítása nem azt jelenti, hogy a Biblia minden létező kézírata mentes a hibáktól, mert ez természetesen nem így van. A Szentlélek ihlette az eredeti írásokat, nem az ezeket sokszorosító másolókat. A tévedhetetlenség tantétele nem foglalja magában a Biblia magyarázatainak tévedhetetlenségét. Ezek a nézetek tévesek. A tévedhetetlenség tantétele egyszerűen annyit jelent, hogy eredeti formájukban a Biblia könyvei mentesek a tényszerű hibáktól, s rendelkeznek, abszolút, kötelező tekintéllyel, mikor az Istentől származó tanításokat tárnak elénk.

A tévedhetetlenséggel kapcsolatos vita középpontja manapság elmozdult a nyelv funkciója, mint az igazság eszköze felé. Egyes bibliatanítók arra céloznak, hogy az igazság fölötté áll a nyelvezetnek, vagy, hogy a Szentírás igazsága csak a gondolatokban rejlik, de nem a Biblia szavaiban, illetve a hallgató szubjektív megtapasztalásában. Ez azonban nonszensz. Ha a Biblia egyáltalában ihletett, akkor verbálisan ihletettnek kell lennie. S a verbális ihletettség tévedhetetlenséget jelent.

Természetesen vannak részek a Szentírásban, ahol a szóválasztás kis különbséget jelent a tény, vagy tanítás feljegyzését illetően. Egyes igeversek megfogalmazása megváltoztatható, ahogyan a fordítók megváltoztatják néha a tulajdonképpeni jelentés közvetítése érdekében. Vannak azonban más helyek, ahol a szavak rendkívül fontosak, s ahol a tanítás megértése elkerülhetetlenül csorbát szenved, ha nem vesszük komolyan a szavakat. Természetesen, ha ehelyütt egy hiteles Bibliával kell rendelkezünk, akkor egy verbálisan ihletett, tehát tévedhetetlen Bibliára van szükségünk, olyan Bibliára, mely ebben az adott dologban tévedhetetlen, tehát minden másban is az.

S hogy mi történik, mikor a nyelv igazság-közvetítő funkcióját tagadják, az alábbi történettel szemléltethető. Vezető teológiai szemináriumunk egyik osztályában egy professzor tagadta, hogy a szavaknak lenne egy az egyhez megfelelése a jelentéssel, és arra a következtetésre jutott, hogy minden igazság szubjektív. Az egyik konzervatív diák azonban ellentmondott a professzornak. Azt állította, hogy gyakorta félreértjük, amit egy szó, vagy a szavak jelentenek, de ettől még a szavaknak van jelentésük, és közvetítenek tartalmat. A „repülőgép” hallatán mindenki bizonyos, a levegőben repülő szerkezetre gondol, értelt. Ha azt mondják: „Nézd, egy repülőgép!”, akkor mindenki felfelé néz majd. De más szemléltető példákat is adott. Végül a diák azt mondta a professzornak: „Ha a nyelv az, aminek ön állítja, akkor a beszélgetés értelmetlen. Tulajdonképpen az osztály is értelmetlen. Semmi értelme itt lennünk.”

Pillanatnyi csönd támadt, amíg a szavainak igazságtartalma leülepedett. Azután valaki ezt mondta: „Ha értelmetlen, akkor mit csináljunk az óra hátralevő részében?”

„Menjünk fallabdázni”, mondta valaki. Az osztály felállt, távozott, egyedül hagyva a professzort az osztályteremben.

Isten kalapácsa

A különböző korokon át az emberek megpróbálták hitelteleníteni a Szentírást, és eltávolítani azt, mint erőt az életükből. De az történt, hogy azok semmisültek meg, akik a Bibliát próbálták megsemmisíteni, nem pedig a Biblia. A Biblia lapjain sok a kép önmagáról. Nevezik lámpásnak, tükörnek, kardnak, pecsétnek. Tűznek és kalapácsnak is nevezik: tűznek, mert az ítéletben eléget, és kalapácsnak, mert darabokra tör mindenkit, aki nem hajlik meg előtte. „Nem olyan-é az én igém, mint a tűz?”, írta Jeremiás, „mint a sziklazúzó pöröly?” (Jer23:29)

Ellenállsz az Ígének? Ha igen, össze fogsz törni, de a Szentírás nem törhető össze. Vagy aláveted magad neki és Krisztusnak, Aki támogatta?

A Biblia nemcsak egy újabb könyv. Isten könyve, s ebbéli minőségében hatalmas. Megváltoztat téged, ha engeded. A rómarelikhez írott levél tizenharmadik fejezetében volt egy rész, mely megváltoztatta Ágoston életét, mikor a Bibliához fordult egy barátja Milánó melletti birtokán. Luther is elmondja nekünk, miképpen érezte, amit a Szentírás tanulmányozása közben újjászületik, s elmeséli, miképpen vált a Rm1:17 a számára a „mennyei kapujává”. Wesleynek a Biblia feletti elmélkedése vezette őt megtérésre egy kis összejövetelen Aldersgate-ben.

Íme, egy modern példa. „Néhány évvel a *New English Bible* megjelenése előtt”, írja J. B. Philips „meghívott a BBC, hogy beszéljünk a fordítás problémáiról dr. E. V. Rieu

társaságában, nemrég aki maga is lefordította a négy evangéliumot a Penguin Classics számára. A beszélgetés vége felé dr. Rieut megkérdezték a feladat általános megközelítéséről, és ő így válaszolt:

’A személyes okom erre a saját, arra vonatkozó erős vágyam volt, hogy kielégítsem magam az evangéliumok hitelességét és lelki tartalmát illetően, illetve ha kapok bármiféle új világosságot a görög eredetiek beható tanulmányozása során, azt másoknak is továbbadjam. Ugyanazzal a lelkülettel közeledtem hozzájuk, mintha mostanában felfedeztet görög kéziratokként mutatták volna be ezeket nekem.’

Néhány perc múlva megkérdeztem tőle: ’Volt olyan érzése, hogy az egész anyag rendkívül eleven?... Nekem az volt az érzésem, hogy az egész még akkor is eleven maradt, mikor valaki lefordította. Ha valaki csak egy konkrét igeszakasz tizedét veszi csak, még akkor is eleven marad. Érezte ön ezt?’

Dr. Rieu így válaszolt: ’A legmélyebb érzés fogott el, amit csak várhattam. Megváltoztatott engem: a munkám változtatott meg. S arra a következtetésre jutottam, hogy ezek a szavak az Emberfia és Isten pecsétjét hordozzák magukon. Ezek az emberi lélek Magna Chartái’.

J. B. Phillips így zárja: „Különösen izgalmasnak tartom hallani valakitől, aki elsőrendű tanító, s nagy tudással és tapasztalatokkal rendelkezik, mikor azt mondja, hogy ezek a réges-rég leírt szavak ma is erővel elevenednek meg. Ezek neki, ahogyan nekem is az igazság gyűrűjét hozták el.”²¹⁰

²¹⁰ Phillips, *Ring of Truth*, 74-75. oldal

132. fejezet: Vihar előtti áldás, Jn10:40-42

40. És újra elméne túl a Jordánon, arra a helyre, a hol János először keresztelt vala; és ott marada.

41. És sokan menének ő hozzá és mondják vala, hogy: János nem tett ugyan semmi csodát; de mindaz, a mit János e felől mondott, igaz vala.

42. És sokan hívének ott ő benne.

A Biblia mondja: „Mindennek rendelt ideje van, és ideje van az ég alatt minden akaratnak” (Préd3:1). Van ideje az előremenetelnek, függetlenül az ellenállástól, s van ideje a visszavonulásnak. Utóbbira látunk példát az Úr Jézus Krisztus tevékenységében János evangéliuma tizedik fejezetének végén.

Jézus Jeruzsálemben volt egy ideig János beszámolója szerint. Ott azonban nem fogadták valami jól, s a földi szolgálatának ideje is lejárt. Nem ismerjük Krisztus minden mozgását ebben az időszakban, de tudjuk, hogy Galileából ment Jeruzsálembe földi szolgálata utolsó évének végén, a sátorok ünnepére (Jn7:2, 10), s utána valószínűleg ott is maradt majdnem egész télen. Ezek alatt a hónapok alatt tág körben és élesen prédikált, s az ellenállás Vele szemben növekedett, különösen a zsidó vezetők részéről. Ők kezdetben a szombattal kapcsolatos nézetei miatt nem szerették Őt. Most az ellenszenvük gyűlöletté vált, és megkísérelték megölni. Egyszer a 8. fejezet végén, most pedig, a 10. fejezetben, kétszer is megpróbálták Őt megölni.

Világos, hogy az ajtó a hatékony szolgálat előtt Jeruzsálemben bezárult. Ezért olvassuk, hogy Jézus elhagyta Jeruzsálemet. „És újra elméne túl a Jordánon, arra a helyre, a hol János először keresztelt vala; és ott marada” (Jn10:40).

Nehéz elképzelni ennél egyszerűbb cselekedetet. Krisztus eme döntése azonban mégis telis-tele van leckékkel. Az első dolog annak a szemléltetése, mennyire értékes visszatérnünk azokra a helyekre, ahol nagy áldást nyertünk az életünk során. A Jordánon túl volt ugyanis a hely, ahol Krisztus megkeresztelkedett, János prédikált és az első tanítványok elkezdték Jézus követését. Nem messze ettől volt a hely, ahol az ördög megkísértette Jézust. A második dolog annak szemléltetése, hogy mennyire értékes állandóan munkálkodni, mert bár ez volt a Jeruzsálemből történő visszavonulás időszaka, de mégsem a tétlenségé.

Ezek közül a témák közül bármelyiket tárgyalhatjuk. Én azonban inkább arra a tényre szeretnék összpontosítani, hogy nagy lelki áldás időszakává vált ez az időszak, amiről olvasunk is: „És sokan menének ő hozzá és mondják vala, hogy: János nem tett ugyan semmi csodát; de mindaz, a mit János e felől mondott, igaz vala. És sokan hívének ott ő benne.” (41-42. versek) Kiűzték Jeruzsálemből? Bizonyos értelemben igaz. De Isten áldásának helyéről nem tudták kiűzni. János elmondja nekünk, hogy ezt a helyet Bethabarának nevezték, aminek a jelentése „az átkelés helye”. Ezt kétségtelenül arra utal, ahol rév állt rendelkezésre az átkeléshez a folyón, de ezekben a napokban Bethabara már értelemben vált átkelőhelyé, mert sokan mentek ott át a halálból az életre Krisztus szolgálatának következtében.

Egy csendes hely

Meg kell említenünk, hogy nem minden időszak az áldás időszaka. S nem is minden hely az áldás helye. Jézus épp az imént jött Jeruzsálemből, s az nagyon messze állt attól, hogy az áldás helye lehessen, helyette inkább az üldöztetés helye volt. Voltak olyanok, akik az üldöztetés időszakát élték meg, a próbákét, a lélek sötét éjszakáját? Ilyen volt Jézus. Nem mindig volt sikeres a prédikálásban. Ezért ne ess kétségbe. Bátorodj fel. Eljön az idő, mikor az éjszaka árnyai elmúlnak és az áldás napja felragyog.

Mi tette ezt az időszakot a többi időszakkal szemben olyan időszakká, amelyben megmozdult a Lélek, és sokan kezdtek hinni Jézusban? Először is megjegyezhetjük, hogy ez egy csendes időszak volt. Jeruzsálem a nagy nyüzsgés és tevékenység városa volt, mint a városok általában. Ez azonban egy csendes szeglet, a kicsi jövés-menés helye volt. Jeruzsálemben Jézus ment az emberekhez és prédikált nekik, de érezzük, hogy ebben a helyzetben Neki kellett küzdeni a figyelmük felkeltéséért. Drámai eseményeket használt fel, mint mikor a sátorok ünnepének utolsó napján úgy kiáltott fel, mintha vizet öntött volna az oltárra: „Ha valaki szomjúhozik, jöjjön én hozzám, és igyék” (Jn7:37), valamint csodákat tett, például a vakon születettet meggyógyította. Utána (és ezt mi is érezzük, nem igaz?) a hallgatói gyorsan visszatértek a mindennapi szokásos tevékenységükhöz. Itt, a Jordánon túl más volt a helyzet, s akik hozzá jöttek, azok nem azért jöttek, hogy megtegyenek ezt-azt, hanem hogy meghallgassák, amit mond nekik és a mondottakra reagáljanak.

Hadd bátorítsalak benneteket az elcsendesülésre és a gondolkodásra a lelki dolgokon. Ha nem teszitek meg, miképpen várhattok bármiféle áldást? Az egyik legkorábbi prédikátor, akitől már lényeges írások maradtak ránk, Chrysostom volt, aki egyszer ezekről az igeversekről prédikálva dicsérte aényt, miszerint látszólag több nő, mint férfi fogadták el Krisztus tanításait. S miért? – kérdezte. Véleménye szerint azért, mert a nők a nap legnagyobb részét otthon töltik, s van idejük gondolkodni, míg a férfiak gyakorta teljesen belemerülnek a világi dolgokba. Igaz ez? Részben talán igen. Nem tudom. De azt tudom, hogy soha nem lesz áldás, amíg nem szakítunk időt a gondolkodásra a lelki dolgokról.

Tegyétek hát meg. Tegyétek meg most, és a héten minden napon a személyes bibliatanulmányozás és imádkozás keretében. Spurgeon írta egyszer: „Bizonyos, hogy a menny méltó egy kis gondolkodásra, ha meg akarjuk szerezni”.²¹¹ Ez természetesen minden lelki áldásra igaz. Ezért csendesedjete el, várjatek Istenre.

Egy nagy gyülekezet

Ennek az időszaknak a második jellemzője az, hogy Jézusnak nagy gyülekezete volt. „És sokan menének ő hozzá”, olvassuk. Nem lepődünk meg, ha egy verssel később pedig azt olvassuk, hogy „és sokan hívének ott ő benne”.

Nem akarom ezt a dolgot túlfűtően kihangsúlyozni, s nem akarok sokat időzni mellette. Egyidejűleg azonban nem akarok átsiklani a fölött a tény fölött sem, hogy Jézus gyakran prédikált nagy tömegeknek. Nem hanyagolta el a kis létszámokat sem, hiszen a legközvetlenebb tanítványai, akikkel a legszorosabb kapcsolatban munkálkodott együtt, s akiket személyesen oktatott, csak tizenketten voltak. Jézus azonban prédikált a tömegeknek is, s ezek voltak azok az időszakok, melyekről azt olvassuk, hogy nagy áldásokkal jártak. Hadd mondjam ezt ki egyszerű nyelvezettel. Ha Isten úgy dönt, hogy csak egy-két embert üdvözít, akkor örülünk. Ha csak egy kis csoportot juttat nekünk, megelégszünk, mert megelégszünk az Ő akaratának megcselekvésével, bármi is legyen az. De ha nincsenek korlátozások – és itt valóban úgy tűnik, hogy ebben a pillanatban egy sem volt – akkor miképpen lehetnénk teljesen elégedettek, vagy miképpen érezhetnénk a legteljesebb örömet, amíg nem jönnek Hozzá sokan? Semmi különös kiválóság nincsen a kis számokban. Semmi tiszteletre méltó nincs a csekélyke eredményekben. Hadd legyen hát nagy áldásban részünk! Vezessünk hát sokakat Isten Ígéje hűséges prédikálásának hallgatására, és legyen sok istenfélő, akik hirdeti az Ígét.

Ha sok megtérőt szeretnénk, akkor nyilvánvalóan sok hallgatóra van szükségünk. Juttassuk hát el őket az Íge meghallására! Kinek segítettetek ezen a héten meghallani Isten

²¹¹ Charles Haddon Spurgeon, „Jesus and His Forerunner”, *Sermons on the Gospel of John* (Grand Rapids, Zondervan, 1966.) 84. oldal

Ígését? Ebben a hónapban? Idén? Senki sincs, akinek segíthetnétek? De még mennyire, hogy vannak! Akkor hozzátok hát őket, és kérjétek Istent, hogy küldjön áldást.

Egy hűséges bizonyágtétel

A pusztában a Jordánon túl töltött napoknak a harmadik jellemzője az, hogy ez Keresztelő János prédikálása emlékezete volt. Jézus prédikált, de a prédikációja nem vetés volt. Aratás volt ez, annak aratása, amit egy másik hűséges szolgáló vetett korábban. Ott történt ez ahol János prédikált. „János nem tett ugyan semmi csodát; de mindaz, a mit János e felől mondott, igaz vala” (41. vers). Ó, bárcsak igaz lenne ránk is, ami másokra igaz volt! Aratunk? Azért, mert mások vetettek. Fogunk vetni? Meg kell tennünk, ha az utánunk jövőknek is kell majd aratniuk.

Ezek az igeversek elmondják nekünk azt is, hogy mi jellemezte János bizonyágtételét. Azaz, azt mondják el, hogy miért volt a bizonyágtétele gyümölcsöző.

Először is, János *Krisztusról beszélt*. Ez nem azt jelenti, hogy nem beszélt más dolgokról is. János a koránok erkölcsi romlottságáról is beszélt. Megfeddte a farizeusokat és a szaduceusokat, mikor úgy gondolták: megkeresztelkedhetnek anélkül, hogy valóban megtérnének a bűneikből. Tanácsokat adott a papoknak és a katonáknak, mindig szilárd, biblikus tanácsokat adván és a kornak megfelelően szólva. János sok dolgot tett és mondott, de a fő munkája és bizonyága Krisztusról szólt. S ez maradt meg a hallgatóinak elméjében. János a Krisztusról való beszédet tette a dolgával – előszörre, utoljára, mindig. Következésképpen, mikor mások visszatekintettek a bizonyágára, emlékeztek rá, hogy Krisztusról tanította őket.

Micsoda nagy prédikáció volt Jánosnak ez a prédikációja! János a keresztt és az üres sír távoli oldalán állt, de értette az eljövendőket és nem mulasztotta el hirdetni is. Azt mondta, Jézus az Isten Fia, és ezt a bizonyágot tette róla: „És én láttam, és bizonyágot tettem, hogy ez az Isten Fia” (Jn1:34). Benne van ez a te bizonyágodban is? Az, hogy Krisztus ember, ugyanúgy igaz. De ha az emberi mivoltát anélkül tanítják, hogy hozzátennék: Ő Isten is, abból nem lesz áldás. János látta az Ő isteni mivoltát, örvendezett az Ő istenségében, és hirdette azt. Nekünk is ezt kell cselekedni.

Utána János arról is bizonyágot tett, hogy Jézus az Isten Báránya, Aki elveszi a világ bűneit (Jn1:29). Itt János az egész izraeli áldozati rendszert észben tartotta, s kijelentette, hogy Krisztus lesz az Isten által küldött ama Bárány, amelynek az összes többi bárány csak előképei voltak. Jézusnak a helyettesítő halálával kellett meghalnia. A bűnért kellett meghalnia, s nemcsak a bűnért általánosságban, de a népének bűneiért is. Hirdeted te ezt az üzenetet? Beszélhetsz a szeretetről és a kegyelemről, a szociális szükségéről és a prófeciákról, és még megszámíthatatlanul sok dologról, melyek mindegyike jó, de ha az Úr Jézus Krisztus helyettesítő áldozati halála a bűnért kimarad, az összes többi dolog sem fog számítani semmit. Krisztust keresztre feszítették! Ez az evangélium. Ez az, amire a férfiak és a nők emlékeznek.

Már láttuk, hogy János Krisztusról beszélt. Másodszor pedig azt figyeljük meg: *amit Krisztusról mondott, az igaz volt*. Ezt elismerték mindazok, akik hallották Jánost és találkoztak Jézussal.

Itt hatalmas gyengeséget látunk sok prédikálásban. Egyesek bármiről prédikálnak, csak Krisztusról nem. Beszélnek a polgárjogokról, a kormányzat romlottságáról, a politikáról, Krisztusról viszont ritkán. De az is igaz, hogy egyesek beszélnek Jézusról, ám mégis csődöt mondanak, mert nem prédikálják a Vele kapcsolatos igazságot. Korlátozott Krisztusuk van – olyan, aki csak ember, de nem Isten, aki meghalt, de nem támadt fel dicsőségben, aki egykor eltávozott, de nem jön el ismét, aki szeretettel beszélt, de nem beszélt az ítéletről. Ne adj nekem olyan Krisztust, aki le van farigcsálva az emberi mércéknek megfelelően. Ne adj

nekem megcsónkított Krisztust. Én az evangéliumok Krisztusát akarom – Aki ember és Isten egy személyben, Aki meghalt, de győztesen fel is támadt, Aki eljött egyszer, de eljön majd másodszor is, Aki a szeretet, de Aki tele van a bűn elleni haraggal is. Én az igazi Jézust akarom, Akit János és mindazok prédikáltak, akik hűségesen tanítják Isten Ígését.

Ilyen Krisztust prédikálunk? Efféle bizonyosságról ismernek minket? Isten adja, hogy elmondható legyen ez rólunk, miután már eltávoztunk, s az emberek ezt mondják a bizonyágtételünkről: „Nem tett csodát, de amit Krisztusról mondott, az igaz volt”.

János Krisztusról beszélt. Amit Krisztusról mondott, az igaz volt. De azt is jegyezzük meg: *mindaz, amit Krisztusról mondott, igaz volt*. Nem pusztán egyes, Krisztussal kapcsolatos szavai voltak igazak, mások pedig nem. Mindaz, amit Krisztusról mondott, igaz volt. Mi ennél kevesebbre törekedünk? Megelégszünk a tényekkel, plusz a tévedésekkel?

„Nem”, mondod. „Rendelkezzünk az igazsággal, a teljes igazsággal, és nem mással, mint az igazsággal”.

Helyes! De miképpen kerüljük el a tévelygést? Csak egyetlen módon: Isten Ígétének szorgalmas tanulmányozásával, és az ahhoz való hűséges ragaszkodással. Nem szabad a saját értelmünkben bízunk. A gondolkodásunkat a Bibliával kell megítélnünk. A mi évszázadunkban nagyon sok emberi vélekedés rejlik a keresztyénségben. Adja Isten, hogy ez az irányzat megváltozzon, s benne lehessünk azok élcsapatában, akik megváltoztatják. Lesz jelszavunk? Akkor legyen ez: „Krisztus, az igazi Krisztus, és csak Krisztus”. S végezze Ő a férfiak és a nők hitre juttatásának nagy munkáját.

Az egészséges prédikálás eredményei

Zárásképpen hadd mutassák rá arra is, hogy Krisztus Jordánon túli szolgálata következtében pontosan ez történt. A hely azért vált az áldás helyévé, mert (1) csendes hely volt, (2) nagy gyülekezet volt ott, és (3) a jelen munkálkodása egy egészséges prédikálásra alapozott. De mi is történt pontosan? Három dolog!

Először is azt olvassuk, hogy *sokan jöttek Jézushoz*. Ő nem népszerű helyen volt. Valójában félreeső hely volt. De volt Benne és az üzenetében valami, ami vonzotta az embereket. Az Úr vonzereje nem fogyatkozott meg. Sokan ma is jöhetnek hozzá.

Másodszor, akik hozzá jöttek, azok *értékelték Őt*, és mérlegelték a dolgokat. Lehet, hogy korábban nem jöttek. Talán ellenálltak Neki, mivel ez gyakran nehéz munkát jelentett, vagy a végkövetkeztetések miatt, legalábbis mikor valaki önmagáról alkotott véleménye miatt kényelmetlen a dolog. De, pontosan ott állva, ahol János állt és az ő szavaira gondolva ezek az emberek értékelték Krisztust, és szilárd végkövetkeztetésekre jutottak. János próféta volt: ezt mindenki elismerte. János Krisztusra, mint Megváltóra és Messiásra mutatott, ez közös ismeret volt. Krisztus betöltötte János minden jövendölését, s az emberek elismerték: „Nos hát, Jézusnak kell a Krisztusnak lenni, s nekünk követnünk kell Őt”. Szeretném, ha ma ti is ennyire szilárdan gondolkodnátok. Nagyon fontos dolog ez. Ki merem mondani, hogy ha egy órája azt a tájékoztatást kaptátok volna, hogy rákosak vagytok és meg fogtok halni, az elméteket teljes mértékben ez az egy gondolat foglalná el, és aligha figyelnétek bármi másra. De ez csak testi dolog lenne, míg én egy sokkal fontosabb lelki dologról beszélek nektek. A sorsotok a Jézus iránti elkötelezettségeteken múlik. Nem gondoltok erre a legcsekélyebb mértékben sem? Nem kérdeztek még annyit sem magatokról, hogy vajon így vannak-e ezek?

S ne álljatok itt meg. Harmadjára ugyanis megemlítjük, hogy nemcsak sokan jöttek Jézushoz, és nemcsak értékelték Őt, de sokan *hittek is Benne*. Jó dolog volt eljönni. Még jobb dolog volt fontolóra venni János bizonyágtételét. De ezek egyike sem volt elegendő, mert az eljövétel és a bizonyágtétel célja az volt, hogy higgyenek Jézusban, elfogadják Őt Isten Fiának, és Isten Bárányának, majd ezen az alapon szánják magukat oda Neki. Nincs

szükségünk hasonló eredményekre nekünk is? Nem fognak majd hinni *egyese*k? Sőt, nem hisznek majd *soka*n?

Az utolsó ígeversben olvassuk: „ott” (azon a helyen). „Ott sokan hittek Jézusban.” S hol volt ez? Nyilvánvalóan ott, ahol voltak, mégpedig késlekedés nélkül! Akkor hát ne mondd: „Lenyűgöző értekezés volt ez, amit az imént olvastam. El kell rajta gondolkodnom.” Higgy benne most. De mond: „Imádkoznom kell majd vele kapcsolatosan.” Isten nem imádkozni hív el téged. Ha még nem vagy keresztyén, arra hív, hogy higgy Jézusban.

Spurgeon egykor ezeket a záró szavakat írta a szöveghez: „Az ördög azt akarja, hogy várj, mert tudj, a hogy akkor eljöhet ő, és ellophatja tőled Isten országának jó vetőmagját. Ha azonban az Úr megadja neked a kegyelmet, hogy végül Mellette dönts, ha most azonnal hitre jutsz Jézusban, micsoda öröm lesz az angyalok között, s az igaz emberek lelke tökéletesíttetik! Megkondítják 'a menny harangjait', s örvendeznek, hogy az elveszett megtaláltatott. Micsoda békesség önti majd el akkor a szívedet, s micsoda hála és öröm lesz Isten népe között, mikor majd hallanak róla!”²¹²

²¹² Ugyanott, 91. oldal

133. fejezet: Aki szerették Őt, Jn11:1-2

1. Vala pedig egy beteg, Lázár, Bethániából, Máriának és az ő testvérének, Márthának falujából.

2. Az a Mária volt pedig az, a kinek a testvére Lázár beteg vala, a ki megkente vala az Urat kenettel és a hajával törölé meg annak lábait.

A bűnös ember utolsó Isten ellenes-érve az, hogy Isten nem tett eleget azért, hogy meggyőzze őt a kijelentése igazságáról. Isten sokat tett, de nem eleget. Cselekedett, de nem kielégítően. Krisztus korában ez az érv így hangzott: „Ha te vagy a Krisztus, bizonyítsd be. Tégy kellően nagy csodát, hogy meggyőzz minket róla: az vagy, akinek állítod magad”.

A dologban tény, hogy az ember számára rendelkezésre áll elegendő bizonyíték, s ha mégsem hisz, akkor nem azért nem hisz, mert kevés a bizonyíték. Dacára ennek most rátérünk az evangélium leglenyűgözőbb csodájára – Lázár feltámasztására a halálból. Miképpen fogadjuk ezt a csodát? Vajon ez a Jézus által tett csoda az Ő utolsó erőfeszítése az ellenségei meggyőzése végett arról, hogy Ő valóban Isten? Ha igen, akkor sikertelen volt, mert a történet azzal ér véget, hogy Krisztus ellenségei még inkább elhatározták a kivégzését. Vagy inkább főleg a barátai iránti könyörületből tette ezt a csodát? Felszínesen nézve ez látszik a legvalószínűbbnek, de ha ez a helyzet, miért késleltette Jézus még két napig a visszatérését Bethániába, amint arról a feljegyzések tanúskodnak (6. vers)?

Ahogy egyre mélyebbre merülünk a történetben, rájövünk, hogy az igazi motívum Isten dicsősége, „hogy dicsóíttessék általa az Istennek Fia” (4. vers). Más szóval pontosan az a motívum, amit János más csodák esetében másutt is megad. Ebben az esetben a csoda azért adatik, hogy kijelentse Krisztust, mint „feltámadást és életet”. Az csak mellékes dolog, hogy egyesek hisznek, mások szíve pedig megkeményedik.

A fordulópont

A három barát közül Mártát említi utoljára. Mi azonban vele kezdjük, mert sok vonatkozásban ő a főszereplő, s a csoda órá gyakorolt hatása volt a leglátványosabb. Valójában bátyjának, Lázárnak a feltámadása látszólag fordulópont lett az életében.

Szerencsére többet is tudunk Mártáról, mint amennyi a János 11-ben olvasható. Az információt abban a történetben olvassuk, ami Jézus látogatásáról szól Mártánál és Máriánál, s a Lk10:38-42-ben található. Jézus Bethániába ment, s meghívást kapott Márta, Mária és Lázár házába. Lázárt az a történet nem említi, de azt olvassuk, hogy Mária Jézus lábainál ülve hallgatta a tanítást, míg Márta a házimunkával foglalatzkodott. Végül Márta veszekedni kezdett. Odament Jézushoz és Máriához, és ezt mondta: „Uram, nincs-e arra gondod, hogy az én testvérem magamra hagyott engem, hogy szolgáljak? Mondjad azért néki, hogy segítsen nekem.”

Jézus így válaszolt: „Mártha, Mártha, szorgalmas vagy és sokra igyekezel: de egy a szükséges dolog: és Mária a jobb részt választotta, mely el nem vétetik ő tőle.” Nem az a tény volt a probléma, hogy szolgált, hanem az, hogy egyre inkább csak azzal foglalkozott, és ennek eredményeképpen barátságtalanná vált másokhoz. Itt volt a vendég, az Úr Jézus Krisztus, de Márta annyira serénykedett a látogatása miatt, hogy azt akarta: Márta is hagyja őt ott nappaliban, míg házimunkát be nem fejezik.

Erre a történetre emlékezve térünk most rá a másikra, amit János a 11. fejezet elején, de tulajdonképpen a 12. fejezetben mesél el. Olvashatjuk a Máté 26-ban, és a Márk 14-ben. A színhely ismét Bethánia, Márta és Mária városa, de a ház nem Márta háza. Simon házában vagyunk, „a poklos Simon” házában, amint Márk emlegeti, s akit kétségtelenül Jézus

gyógyított meg. Az esemény pedig egy vacsora. Jánosnál így kezdődik a beszámoló: „Jézus azért hat nappal a husvét előtt méne Bethániába, a hol a megholt Lázár vala, a kit feltámasztott a halálból. Vacsorát készítének azért ott néki, és Mártha szolgál vala fel” (Jn12:1-2).

Figyeljünk meg két dolgot. Először is, hogy nagy vacsora volt ez. Jézus a tanítványaival volt jelen – ez csak tizenhárom embert jelent – s emellett jelen voltak Simon, Mária, Lázár és Márta. Azaz, tizenheten voltak, vagy tizenhatan, ha Mártát nem számoljuk. Másodszor pedig vegyük észre, hogy ismét Márta szolgál, de most a legcsekélyebb mértékben sem tűnik felkavartnak, inkább látszólag könnyed lelkülettel szolgál. Az előző alkalommal egy vendége volt, és nagyon felzaklatta magát. Most tizenhat vendége van, és egyáltalán nem zaklatott. Mi a különbség oka? Nyilván a testvére feltámadása, mely a két vacsora között történt, melynek során megtanulta elfordítani magáról, és az Úrra irányítani a gondolatait.

Itt nem kell csak találgatnunk, mert van egy kulcs ehhez a magyarázathoz a korábbi történetben. Ez pedig az „enyém” és az „engem” jelzők használata a panaszában. Márta összesen háromszor használta ezeket: „Uram, nincs-e arra gondod, hogy az *én* testvérem magamra hagyott *engem*, hogy szolgáljak? Mondjad azért néki, hogy segítsen *nékem*.” Márta ekkor nem törődött Jézussal, sőt még Mária javával sem. Önmagára gondolt, s miután önmagával volt elfoglalva, meg nem becsültnek, elhanyagoltnak és sértve érezte magát. Később, mikor elfordította a gondolatait önmagáról, és az Úrra irányította azokat, elmúltak ezek az érzései, s élénken tette, amit tett.

Vonatkoztatjuk ezt önmagunkra is? Könnyű megtenni, különösen, ha (Mártához hasonlóan) van ajándékunk a szolgálatra. Nincs semmi rossz sem a szolgálatban. Eddig világos. Így a kérdés nem az, hogy kell, vagy nem kell szolgálnom, hanem inkább az, hogy kit szolgálok? S miképpen? Önmagadat szolgálod? Magadnak próbálsz hírnevet szerezni? Vagy az Úr Jézus Krisztust szolgálod? Órá gondolsz? Biztosíthatlak, hogy ha sok dolog miatt bosszankodsz (ahogyan Márta bosszankodott), vagy elhanyagoltnak érzed magad, akkor a gondolataid önmagadra irányulnak, s újra szükséged van találkozni Vele, aki új életet ad, és segít elfelejteni önmagunkat. Ha valóban Őt szolgálod, akkor ezt a szolgálatot örömmel fogod tartani, s ha mások nem segítenek – nos, rendben van, mivel nem elsősorban őket, vagy önmagadat szolgálod, hanem Krisztust.

Egy csendes bizonyágtevő

Ez elvezet minket a második baráthoz a három közül – Lázárhoz, az emberhez, akit Krisztus támasztott fel a halálból. Kíváncsi lennék: észrevetted-e olvasás közben magadtól is, hogy sem a János által feljegyzett, sem a többi evangéliumban feljegyzett történetben Lázár nem szól egy szót sem. Látjuk Mártát beszélni, Mária is megszólal, de Lázár nem mond semmit: tökéletes csendben marad. Mégis, mikor elérkezünk a Simon házában adott vacsora történetének végére, ami a János 12-ben van feljegyezve, látjuk, amint Lázár nagy és hatékony bizonyágtevőjévé válik Jézusnak. Mert „A papifejedelmek pedig tanácskozána, hogy Lázárt is megöljék; Mivelhogy a zsidók közül sokan ő miatta menének oda és hívének a Jézusban” (10-11. versek).

Miképpen vált Lázár ily nagy bizonyágtevővé, ha tulajdonképpen semmit sem mondott? Nyilvánvaló, hogy először is azzal vált bizonyágtevővé, hogy Jézus feltámasztotta őt a halálból. Mindenki tudta, hogy Lázár meghalt. Krisztus idejében a temetések nyilvános események voltak, melyeken sokan részt vettek. Többször olvasunk a Máriához és Mártához csatlakozó tömegről Lázár siratásánál, akik elkísérték Máriát, mikor kiment a házból Jézus elé. Most Lázár újra élt, és bárki, aki akarta, láthatta őt. Százak, talán ezrek mentek Bethániába, és távoztak csodálkozva.

Lázár Krisztus bizonyágtevője volt emellett abban is, hogy Krisztussal volt, és Krisztussal azonosították. A Simon házában adott vacsora történetében azt olvassuk, hogy Lázár „egy vala azok közül, a kik együtt ülnek vala ő vele”. Más szóval, mind ő maga, mind a vele történetek bizonyágot képeztek, mert a jelenlétével az asztalnál azt jelezte, hogy élete azzal azonosult, Aki véghezvitte a feltámasztását.

Ezt is könnyű vonatkoztatni. Jézus sem engem, sem téged nem támasztott fel a fizikai halálból. De ha értjük a csodákat ebben az evangéliumban – mostanra értenünk kell ezeket – akkor Lázár feltámasztását a lelki feltámasztás példaként értelmezhetjük, ami nem kevésbé valóságos, s amelyben keresztyénekként valamennyien részt vettünk. A Biblia azt tanítja, hogy mielőtt hitre jutnának Krisztusban, a férfiak és a nők lelkileg halottak – „holtak valátok a ti vétkeitek és bűneitek miatt”, amint Pál jelezte az efézusiaknak írott levelében (Ef2:1) – de miután hitre jutottak Krisztusban, megelevenedtek. Ha keresztyén vagy, lelkileg megelevenítettél, azaz Jézus véghezvitte a feltámasztást benned. Adod ennek bizonyítékát? Azonosítod magad azzal, Aki ezt megtette, mint Lázár is?

Hiszem, hogy minden keresztyénnek képesnek kell lenni szóbeli bizonyágot tenni arról, amit Jézus megtett, és ezt gyakorta meg is kell tennünk. De azt is elismerem, hogy nem mindenki tesz könnyedén szóbeli bizonyágot. Lehet, hogy közülük te vagy az egyik. Ha igen, akkor Isten nem Luthernek, Whitefieldnek, vagy Wesleynek hív el téged. Neked nem kell jól, vagy állandóan beszélni. De arra különösen ügyelned kell, hogy az életed bemutassa annak a feltámasztásnak a valóságosságát, amit Jézus végzett el benned, hogy mások is odafordulhassanak Őhöz, és hiessenek Benne abból kiindulva, amit látnak.

Lehetséges nagy szóbeli bizonyágtevőnek lenni, ám mégis kevés gyümölcsöt teremni, mert az életünk nem számít semmit. Viszont lehetséges az is, hogy keveset mondunk, de mély és tartós bizonyágot teszünk, mert maga az életünk a bizonyíték Krisztus nagy kegyelmének és hatalmának.

Mária megkent

Végül rátérünk Máriára, aki bizonyos vonatkozásban a legörömtelibb és leghasznosabb személyiség mindenki között. Többet látunk majd róla később, ennek, valamint a 12. fejezetnek a tanulmányozása során. Mindazonáltal már most érdemes néhány fontos dolgot megemlíteni róla.

Az egyik dolog az, hogy az evangéliumok Máriát mindig Jézus lábainál ülve mutatják be. A három történet közül az elsőben, mely Márta feddését is tartalmazza, látjuk, amint Mária Jézusra figyel és tanul Tőle. A történet azt mondja, hogy Mária „Jézus lábainál leülvén, hallgatja vala az ő beszédét” (Lk10:39). A János 11-ben ugyanezt találjuk, csak itt látjuk, amint kifejezi a hitét. Lázár meghalt. Jézus eljött, és beszélt Mártával. Utána hívta Máriát, aki odafutott, és a lábai elé borult. Ezt olvassuk: „Mária azért, a mint oda ére, a hol Jézus vala, meglátván őt, az ő lábaihoz esék, mondván néki: Uram, ha itt voltál volna, nem halt volna meg az én testvérem” (Jn11:32). Korábban, mikor Jézus Mártával beszélt, ő majdnem ugyanezt mondta, de a szavait a panasza kifejeződésekként kell értelmeznünk: „Uram, ha itt lettél volna [és nem vesztegeted az idődet a Jordánon túl], nem halt volna meg a testvérem”. Mária azonban a hitét fejezte ki: „Uram, ha itt voltál volna, nem halt volna meg az én testvérem”, arra célozván, hogy Jézus még most is tehet csodát. Végül, látjuk Máriát Simon házában, ahol eltörte az alabástrom szelencét ismét csak Jézus lábainál, majd megkent a fejét és a lábait, majd a hajával törölte meg a lábait (Jn12:3).

Ez elvezet minket egy újabb gondolathoz Máriával kapcsolatban, mert ha feltesszük a kérdést, hogy Mária miért kente meg Krisztust a kenettel, a válasz az, hogy a közelgő halálára tekintettel (Jn12:7). Jézus Maga mondja ezt. S ez azt jelenti, hogy mindazok közül, akik Vele voltak életének ezekben az utolsó hónapjaiban, egyedül Mária értette meg, hogy készül

meghalni a bűnökért. Ha pedig megkérdezzük: „De miképpen értette ezt meg Mária, mikor senki más nem volt erre képes?”, a választ az első, vele kapcsolatos dologban találjuk: nevezetesen időt töltött azzal, hogy tanult Jézus lábainál ülve.

A kenet használata még egy dolgot sugall. Azt sugallja, hogy Mária megértette, mit készül tenni Jézus, s mivel szerette Őt ezért, kész volt mindenét odaadni Neki. A történet két részlete utalnak erre. Először is, a kenet értéke. Ez mindenkit lenyűgözött, akik jelen voltak a vacsorán, mert a kenet értékét háromszáz dénárba becsülték, ami (ha emlékezünk arra, hogy egy dénár volt egy munkás szokásos napi keresete), a mai áron számolva mintegy háromezer-ötszáz dollárnyi értéket képviselt. Nem meglepő tehát, ha sokak számára megdöbbentő pazarlásnak tűnt a dolog. A másik részlet pedig az, hogy Mária eltörte a szelencét, amiben a kenet volt. Márk számol erről be nekünk (Mk14:3). Más szóval, Mária Neki adta a legdrágább kincsét, s oly teljes mértékben odaadta Neki, hogy még a szelencét is összetörte, nehogy megmaradjon abban valamicske a drága kenetből.

Kíváncsi lennék, odaadtad-e a legdrágább kincsedet valaha is az Úr Jézus Krisztusnak? Vagy más szóval: kíváncsi lennék, hogy odaadtad-e önmagadat Neki? Ha nem – ha valamit visszatartasz – akkor lehet, hogy soha nem értetted meg: Ő az életét adta érted? Vagy lehet, hogy nem szereted Őt minden másnál jobban? Tudom, azt is gondolhatod, mint sokan mások teszik, hogy ha átadod az életed Krisztusnak, azzal elpocsékolod azt. De nem így van. Nem elpocsékolod, hanem befekteted. S Krisztus, a valaha élt legnagyobb bankár, hatalmas kamatokat fog fizetni.

Mária történetében látunk egy nyilvánvaló kamatot. Mária összetörte a szelencéjét, és kitöltötte a kenetet Jézus fejére. Ebből valamennyi lefolyt a lábaira. Utána, mint olvassuk, „a ház pedig megtelék a kenet illatával”. (Jn12:3). De miért telt meg a ház a kenet illatával? Azt hiszem, természetes módon is elterjedhetett volna. Másrészt, ha Mária a hajával törölte meg Krisztus lábait, majd körbejárt a házban, akkor az illat miatta is szerteáradhatott. Azaz, hozzátapadhatott és tőle áradhatott szét. Ha ez így van, akkor ez jelzi, hogy mindenét Krisztusnak adta. Mária azonosult Krisztussal és áldássá vált.

Az emlékezet

Ez az üzenet vonatkoztatható egy sor kérdésre. Itt van három személy, mindegyik más, de mégis mindhármát érinti a Jézus Krisztussal fennálló szoros kapcsolatuk. Hasonlítás hozzájuk? Téged is hasonlóan érint ez a dolog?

Először is, ott van Márta. Márta szolgált. Ez volt az ő saját feladata, s jól el is látta. De kezdetben úgy szolgált, hogy az Márta javát szolgálta, s csak később tanulta meg Krisztusért végezni azt. Hasonlítás hozzá az ő második állapotában? Mikor az Úrért munkálkods, a szemeid Jézuson vannak? Másodszor, ott van Lázár. Lázár csak ült, De ahol ült, az számított, és ahol állt, az is számított. Hasonlítás hozzá? Látják mások, hogy Jézussal vagy, és ez megváltoztatott téged? A feltámadottak közül való vagy? S végül ott van Mária. Márta szolgált. Lázár ült. Mária azonban megkent. Kitöltötte élete parfümjét, és így vált áldássá. Hasonlítás hozzá? Összetörted a szelencédet? Kitöltötted minden kenetedet Őrá?

Dr. Donald Grey Barnhouse, aki sokkal jobban elmondja ezt a történetet az egyik rádiós prédikációjában, mint én, ezen a ponton annak megkérdezésével fejezi be, hogy te, mint rádióhallgató, vagy olvasó, vajon megtapasztaltad-e már az örömet, ami abból fakad, hogy Jézus lábainál ülsz? „Ha nem”, jegyzi meg, „akkor az a probléma, hogy a kenetedet zárva tartod egy szelencében. Még nem töltötted azt ki Jézus lábainál. Mi a te keneted? A te keneted az átadott élet. Csak ha összetöröd a szelencédet és kitöltöd Rá az életedet, akkor szűnik meg az életed szűk, és megrögzött létté maradni, s csakis akkor, ha abbahagyod a kenetedbe kapaszkodást és nem mondogatod, hogy 'Ez az enyém! Ez az enyém!'. Mikor összetöröd a szelencédet, és kitöltve minden kenetedet, megkened a lábait, akkor telik meg az

egész ház a kenet illatával, s akkor tudod majd, mit jelent a dicsőségben lenni Krisztus jelenlétében.”²¹³

Jézus azt mondta, hogy amit Mária tett, arra az egész világon emlékezni fognak „az ő emlékezetére” (Mk14:9). Sok emlékeztető dolog létezik – emlékművek, épületek, könyvek, síremlékek. De a legnagyobb dolog úgy emlékezni valakire, mint aki mindet az Úr Jézusnak adott.

²¹³ *The Bible Study Hour*, 1958. szeptember 7.

134. fejezet: Ő, Aki szerette őket, Jn11:3

3. Küldének azért a testvérek ő hozzá, mondván: Uram, ímé, a kit szeretsz, beteg.

Már megvizsgáltuk azokat a szereplőket, akik a János evangéliuma 11. fejezetének kulcsfigurái – Mártát, Máriát és Lázárt – és tanultunk is valamit tőlük. Ez a történet azonban nem a Jézussal fennálló régebbi kapcsolataikkal kezdődik, s nem is a jövőbeli áldásokkal kapcsolatos várakozásaikkal, melyeket már szintén áttekintettünk. Ez a történet egy problémával kezdődik. A probléma az, hogy Lázár haldoklik.

Ez olyan probléma, amivel valamennyien tudunk azonosulni, mert vagy már szembesültünk vele, vagy majd a jövőben szembesülünk. Ebben az életben minden ember táplál valamiféle közeli kapcsolatokat – családi, vagy baráti kapcsolatokról van szó. Ezeket nagyra értékeljük. Mindent odaadunk, hogy fenntartsuk ezeket. Mégis, időről időre az élet természetes megpróbáltatásai betörnek a boldogságunkba, s látjuk, amint a legközelebbi barátainkat elszakítják tőlünk a balesetek, a betegség, végül a halál. A halál elragadja az apát a fiatal családból. Elragadja az anyát. Elragadtatik a lelki tanácsadó, vagy vezető, mégpedig pont abban a pillanatban, mikor úgy érezzük, hogy a legnagyobb szükségünk van a jelenlétére és a tanácsaira. Valakit, aki a leghasznosabb volt, hosszadalmas betegség állít félre. Ilyen pillanatokban merülnek fel kérdések Isten jelenlétéről, vagy szeretetéről. Mások, akik nem kételkednek Isten szeretetében, és hűségében, úgy érzik: a hitük van próbára téve.

Mit gondolunk ilyen körülmények között? Mit kell tennünk? Valószínűleg nincs jobb példa rá az egész Bibliában arra, amit tennünk kell, mint Márta és Mária példája a történet elején. Ez egyszerűen csak az, hogy a nővérek elmondják Jézusnak a problémáikat. Azt olvassuk, hogy elküldtek Érté „a testvérek ő hozzá, mondván: Uram, ímé, a kit szeretsz, beteg” (3. vers). Az, hogy ezt tették, jelentős. Ahogyan tették, az még fontosabb.

Szeretett, de mégis beteg

Mielőtt megnéznénk, mi módon keresték meg Márta és Mária Jézust, meg kell említenünk egy nyilvánvaló dolgot, mert gyakran megfélekeznek róla. Ez pedig nem más, mint egyszerűen az, hogy még azok is, akiket Jézus szeret, megbetegednek, és végül meghalnak. Mikor a nővérek megkeresték Jézust, ezt a Lázár iránti szeretete alapján tették. Ők is szerették Jézust, de az Ő szeretete irántuk még nagyobb volt. Mindazonáltal Lázár beteg volt, és haldoklott. A görög szó, amit János itt használ (a görögben két alapszó van arra, ha valaki „beteg”), azt sugallja, hogy „halálosan beteg” volt, vagy „haldoklott”. Más szóval, azt kell megtanulnunk, hogy a betegség a hívőben semmiképpen sem összeegyeztethetetlen az Úr iránta érzett szeretetével.

Lehetséges, hogy Mária és Márta, akik életüknek ezen a pontján ugyanolyan keveset tudtak Isten útjairól, mint sok keresztény manapság, meglepődtek azon, hogy valaki, akit Jézus szeret, megbetegedhet. Ezt a meglepetést sugallja az „ímé” mutatószó. De nem kellett volna, és nem lett volna szabad meglepődniük.

Először is egyszerűen azért nem kellett volna meglepődniük, mert az ember, akit Jézus szeret, *még mindig ember marad*. Az emberi mivolta természete folytán szenved el a testi betegségeket. Egy kiváló prédikációban írta Charles Haddon Spurgeon: „Jézus szeretete nem választ el minket az általános szükségéktől és az emberi élet gyengeségeitől. Isten emberei mégiscsak emberek. A kegyelem szövetsége nem szabadságos levél a tüdővészről, a reumától,

vagy az asztmától.”²¹⁴ Tanuljunk hát ebből, és ne legyünk meglepődve, mikor vagy mi magunk, vagy akiket szeretünk, szenvedünk a betegségtől. A Biblia mondja (Jób egyik vigasztalójának szavaival): „nyomorúságra születik az ember [olyan bizonyosan], a mint felfelé szállnak a parázs szikrái” (Jób5:7). Ezt is mondja abszolút érthetőséggel: „elvégezett dolog, hogy az emberek egyszer meghaljanak, azután az ítélet” (Zsid9:27).

Aztán azért sem szabad meglepődnünk a betegségtől, mert tudjuk, hogy gyakorta ez Isten módszere, ahogy a szívünkhöz beszél, és vezet minket a keresztyén élet útján. Azaz, Isten *gyakran a mi javunkra használja a betegséget*. Sokan tudták ezt. Dávid is tudta, mert ezt írta az egyik zsoltárban: „Jó nékem, hogy megbetegítettél,²¹⁵ azért, hogy megtanuljam a te rendeléseidet” (Zsolt119:71). A betegség segített neki szeretni és megérteni a Szentírást. Elizabeth Prentiss, a dicséretíró valószínűleg úgy érezte, a betegség segített neki Krisztust még jobban megszeretni. Ezt írta:

Tegye a bánat a dolgát,
Küldje a szomorúságot és a fájdalmat.
Édesek a Te hírnökeid,
Édes a refrénjük,
Mikor együtt énekelhetnek velem:
Több szeretet, ó Krisztus, Neked.
Több szeretet Neked,
Több szeretet Neked.

Így volt ez ezekkel, akik próbára tétettek. A betegség próba volt a számukra. De olyan próba volt, amit Isten a javukra használt fel. Tudjuk, nem igaz? hogy „azoknak, a kik Istent szeretik, minden javokra van, mint a kik az ő végzése szerint hivatalosak” (Rm8:28).

Azt is meg kell említenünk, hogy a betegségünket Isten néha *mások javára* használja fel. Emiatt sem szabad meglepődnünk rajta. Ezt a dolgot nem kell itt kitérgetnünk, mert majd később újra rátérünk ebben a fejezetben. Nyilvánvaló azonban, hogy ez rejlik abban, amit Jézus később mond róla: „Ez a betegség nem halálos, hanem az Isten dicsőségére való, hogy dicsőíttessék általa az Istennek Fia” (4. vers). Ha Isten megdicsőült egy keresztyén betegsége által, akkor a betegség Isten javára, valamint mindazok javára van, akik látták az Ő dicsőségének e konkrét megmutatkozását. Lázár esetében, hogy csak ezt az egy példát vegyük, húsz évszázadnyi ideje származik jó belőle a hívők számára, s még ma is, mikor tanulmányozzuk, gazdagabbakká válunk, mert Mária és Márta szeretett testvére meghalt.

Segítségünk a bajban

Az azonban, hogy a betegségen és a halálon nem szabad meglepődnünk, nem jelenti azt, hogy kívánnunk kellene a betegséget. Azt sem jelenti, hogy nem szabad beszélünk Jézusnak arról a kívánságunkról, hogy gyógyuljon meg a beteg. Ebben a dologban a nővérek szavai adnak példát nekünk arra nézve, mit tehetünk a betegségben, és miképpen kell azzal kapcsolatosan imádkoznunk.

Figyeljük meg először is, hogy a nővérek imádkoztak. Vagy, ahogyan az ő esetükben helyesebben kell mondanunk, Jézus elé vitték a dolgot. Mindig jó a problémákat Jézus elé vinni. Valójában jó dolog érintkezésben állni Vele mindennel kapcsolatosan.

²¹⁴ Charles Haddon Spurgeon: „Beloved, and Yet Afflicted” (Szeretett, de mégis beteg), *Metropolitan Tabernacle Pulpit*, 26. kötet (London: The Banner of Truth Trust, 1971), 73. oldal

²¹⁵ Károlinál: *megáláztál – a ford.*

Úgy cselekszünk mi is, ahogyan ők? Arthur W. Pink jegyzi meg a szöveggel kapcsolatosan: „Meg van írva: 'Isten a mi oltalmunk és erősségünk! igen bizonyos segítség a nyomorúságban' (Zolt46:2), mégis szégyen, hogy oly kevésbé ismerjük Őt ekképpen. Mikor a nép Mózes ellen zúgolódott, azt olvassuk, ő 'az Úrhoz kiálta' (2Móz15:25). Mikor Ezékiás fenyegető levelet kapott Rabsakétól, 'kiterjeszté Ezékiás azt az Úr előtt' (Ézs37:14). Mikor Keresztelő Jánost lefejezték, a tanítványai „és elmenvén, megjelenték Jézusnak” (Mt14:12) Micsoda példák ezek a számunkra! Nem olyan Főpapunk van, Aki ne tudna megindulni gyarlóságainkon. Nem, Ő tele van könyörülettel, mert amíg a Földön járt, Ő is 'a bánat ismerője' volt.²¹⁶ Ő nagyon együtt érez szenvedő népével, s arra hívja fel őket, hogy öntsék ki Előtte a szívfájdalmukat.”²¹⁷ Mária és Márta nagy bölcsességet tanúsítottak, mikor megismertették Jézust a problémájukkal. S mi is azt tesszük, ha így cselekszünk. Igaz, Jézus már ismeri a problémáinkat. Mindent tud rólunk. Mégis hívogat, hogy jöjjünk hozzá, mondjunk el neki mindent, s vegyük át Tőle a szív ama megkönnyebbülését, amit egyedül Ő képes megadni nekünk.

Isten szeretete

Ez azonban elvezet minket a nővérek imájának második jellemzőjéhez: a kérésük alapjához. Mi volt a kérésük alapja? Vajon az, hogy gyakran látták vendégül Jézust a házukban, ezért tartozott nekik valamivel? Nem. Vajon az, hogy hűségesen szolgáltak és hűek maradtak hozzájuk akkor is, amikor a többi tanítvány elhagyta Őt? Nem. Vajon az, hogy szerették Őt? Nem. A kérésük alapja az volt, hogy Ő szerette őket. Azaz, inkább Isten szeretete volt az, semmint az ember szeretete, amelyhez menekültek.

A fordítottjában nincs vigasztalás. Tegyük fel egy pillanatra, hogy a kérésük alapja az lett volna, hogy ők, vagy Lázár szerették Jézust. Ez igaz lett volna, legalábbis részben, mert mindhárman szerették Őt. Ha azonban ezen az alapon esdekeltek volna, hamarosan feltették volna a kérdést: „De vajon szeretjük-e Őt eléggé? Vajon a szeretetünk tiszta szeretet? Nem sértettük meg Őt?”, s az őszinte válaszok ezekre a kérdésekre az önbizalomvesztés mocsarába taszították volna őket. Azonban nem ezt tették. Szerették Őt, de tudták, hogy a Jézus iránti szeretetük még egymillió év alatt sem lenne elégséges alap a kérésükhöz. Ezért a kérésük alapja nem az volt, hogy szerették Őt, hanem az, hogy Ő szerette őket. Szabadon szerette őket, pedig nem volt bennük semmi, ami ajánlhatta volna őket Neki. Hűségesen szerette őket, mikor még hitetlenek voltak. Olyan örök szeretettel szerette őket, amellyel valójában csak Isten tud szeretni. Ez volt tehát az alap. S valójában ez az egyetlen alap, amelyen közülünk bárki valaha is közeledhet a Mindenhatóhoz.

Emellett ha ezen a módon járulunk Jézushoz, mint ahogyan azt a nővérek tették, azzal nem a maguk, hanem inkább Jézus akaratát keresték. Az egyik dolog az, hogy valójában nem fogalmaztak meg kérést. De nem gondolom, hogy ezen az alapon helyes lenne azt mondani, hogy nem hangzott el kérés. Világos utalás volt arra, hogy Jézus siessen a segítségükre, és gyógyítsa meg Lázárt. E nélkül az utalás nélkül céltalan lett volna még üzenni is Jézusnak. Ugyanakkor azt sem tagadhatjuk, hogy amikor úgy fogalmazták meg a beszámolójukat, ahogyan – *Uram, imé, a kit szeretsz, beteg* – akkor ezzel a beszédformával jelezték: inkább az Ő akaratát keresték, mintsem a magukét.

Kíváncsi vagyok, hogy megteszed-e ezt te is az imáidban. Nem az általad használt szavak a lényeg – biztos vagyok benne, hogy ezt megérted. A lényeg inkább a szíved vágya. Biztos, hogy te is szeretnéd megoldani a problémát, ha meggyógyulna a beteg. De vajon ez az alapvető vágyad? Vagy az, hogy Isten akarata valósuljon meg, a végeredménytől függetlenül?

²¹⁶ A Károli-fordítás szerint: *betegség ismerője* (Ézs53:3) – a ford.

²¹⁷ Arthur W. Pink: *János apostol evangéliumának magyarázata*, magyar fordítás 314. oldal

Csak ha az utóbbi módon imádkozunk, akkor tudjuk a kéréseinket úgy Isten tudtára adni, hogy „az Isten békessége, mely minden értelmet felülhalad”, megtartsa a szívünket és elménket Jézus Krisztusban.

„A lelkemmel minden rendben”

Emellett az elmének erre a békességére akkor is szükségünk van, ha Isten nem mindig úgy, vagy akkor cselekszik, ahogyan szerintünk kellene.

Semmi sem világosabb ebből a történetből, mint pont ez. Kétségtelen, hogy mikor Mária és Márta először tájékoztatták Jézust Lázár betegségéről, akkor azt várták, hogy azonnal megjelenik, amint a hírvivő eléri. Vagy azt várták, hogy azonnal a segítségükre siet. De egyik sem következett be. S ahelyett, hogy jobbra fordult volna, Lázár állapota romlott, míg végül meghalt. Jézus két további napon át késlekedett, s végül a halála után négy teljes nap elteltével érkezett meg Bethániába. Ebből megtanuljuk: lehetséges, hogy Jézus teljes mértékben ismerheti a problémánkat, de mégis cselekedhet úgy, mintha teljesen közömbös lenne a Számára. Megtudjuk: a betegekért mondott ima maradhat válasz nélkül. Valóban, hiszen ha nem ez lenne a helyzet, akkor soha senki nem betegedne, vagy halna meg mindaddig, amíg egy barátja imádkozna érte.

Nos, a vigasztalás az imáinkban nem abban a tényben rejlik, hogy Jézus mindig úgy válaszolja meg azokat, ahogyan mi akarjuk. Ő ugyanis nem ezt teszi. Ő az, Aki alkotott minket, és felügyeli minden körülményünket, ezért Ő tudja a legjobban, és nagyon is képes még a betegséget és a halált is a saját dicsőségére fordítani.

Talán ezt veted ellenébe: „De Lázár esetében könnyű ezt mondani, mert Isten feltámasztotta őt a halálból. Ez nyilvánvalóan az Ő dicsőségére történt.” De vajon mi nem leszünk majd feltámasztva? Vajon Jézus nem a feltámadás és az élet a számunkra is? A történet ezt mondja: „Feltámad a te testvéred”. Akkor így is lesz, és velünk is ez történik majd. Édesanyád feltámad. Édesapád feltámad. A gyermekeid feltámadnak.

1873-ban Horatio Spafford, egy keresztyén ügyvéd Chicagóból a feleségét és négy gyermekét feltette a *Ville de Havre* luxus óceánjáróra, mely New Yorkból indult Franciaországba. Spafford azt tervezte, hogy három-négy hét múlva csatlakozik hozzájuk, miután befejezett pár üzleti dolgot, de a felesége kivételével soha többé nem látta őket. Az utazás csodaszépen indult. 1873. november 23-án azonban, miközben a *Ville de Havre* békésen szelte az Atlanti-óceán hullámain, hirtelen összeütközött egy másik, *Lochearn* nevű hajóval és mintegy harminc perc alatt úgy süllyedt el, hogy közben majdnem minden rajta utazó odaveszett.

Elmondták, hogy Mrs. Spafford letérdelt a gyermekeivel és imádkoztak, hogy megmenekülhessenek, vagy, hogy akarjanak meghalni, ha ez Isten akaratja. Néhány perccel később a zűrzavarban három gyermekét elragadták a hullámok, miközben a negyediket a legfiatalabbat szorította magához. Hirtelen a legkisebb gyermekét is kiragadták a kezéből a hullámok. De kinyújtotta a kezét, és megragadta a csecsemő köntösét. Aztán a kislányt ismét elveszítette. Mrs. Spafford elájult, és később arra eszmélt, hogy a *Lochearn* tengerészei megmentették. De a négy gyermek odaveszett.

Az USA-ban Horatio Spafford várta a híreket a családjáról, majd tíz nap elteltével (amikor a mentőhajó Cardiffba ért) azok meg is jöttek. „Egyedül csak én menekültem meg”, volt a felesége üzenete. Azon az éjszakán Spafford nagy lelki fájdalmak közepette járkált fel-alá a szobájában, ahogyan azt bárki tenné. De ez nem minden volt. Amint ugyanis megosztotta a veszteségét Urával, a visszafordíthatatlan veszteséget ebben az életben, rátalált arra a békességre, ami valóban felülmúl minden értelmet. Reggel felé ezt mondta egy barátjának, Whittle őrnagynak: „Boldog vagyok, hogy képes vagyok akkor is bízni az én

Uramban, amikor ez belekerül nekem valamibe”. Később pedig, mikor visszagondolt a tengeri tragédiára, ezt írta:

Mikor a békeesség folyóként került utamba,
Mikor a fájdalmak tengeri hullámokként görögnek,
Bármi is az osztályrészem, te megtanítottál azt mondani:
A lelkemmel minden rendben, rendben.

Pofozzon bár a Sátán, jöjjenek bár a próbák,
Írányítson az áldott meggyőződés,
Hogy Krisztus megtekintette kétségbeesett állapotomat
S a tulajdon vérét öntötte a lelkemre.

A bűnöm – ó, e dicsőséges gondolatnak öröme! –
A bűnöm, nem részben, hanem egészben
Odaszegeztetett a keresztre, többé nem hordozom,
Dicsérd az Urat, dicsérd az Urat, lelkem!

Ó Uram, siettesd a napot, amikor a hit látássá válik,
A felhők tekercsként összetekerednek,
A trombita felharsan, s az Úr alászáll,
„Akkor is” – a lelkemmel minden rendben.

A szöveg elmondja nekünk, hogy Jézus szerette Lázárt, amint szerette Mártát és Máriát is. S szeret téged is Jézus speciális értelemben? Tudatában vagy ennek a szeretetnek? Azt mondod: „De hogyan tehetném?” Elmondom, hogyan. Tudhatod, hogy szeret-e téged, mert meg van írva: „Szeressük őt, mert Ő előbb szeretett minket”. Szereted Őt? Létezik a szeretet-kötélék, mely annak bizonyítéka, hogy egyike vagy a juhainak, egyike azoknak, akikért meghalt? Ha igen, akkor hadd bátorítsalak rá: élj úgy, hogy az kimutassa ennek a szeretetnek a valóságát és mélységét. Ha jól vagy, szolgálj élénken. Ha beteg vagy, tudasd a világgal, hogy a betegségemben is képes vagy Istent dicsőíteni.

Ha viszont nem vagy tudatában ennek a szeretetnek, tanuld meg: a világegyetem legragyogóbb és legvidámítóbb szeretete nélkül élsz, és kezd el keresni Istent. Ne lépj át a túlvilágra Az Úr Jézus szeretete nélkül.

135. fejezet: Ez a betegség nem halálos, Jn11:4

4. „Jézus pedig, a mikor ezt hallotta, monda: Ez a betegség nem halálos, hanem az Isten dicsőségére való, hogy dicsőíttessék általa az Istennek Fia.”

Mindenki tudni akarja, miképpen ér véget egy történet, legalábbis, ha a történet jó. A gyermekek mondják anyjuknak, mikor egy lefekvés előtti történetet olvasnak nekik: „ne hagyd abba anyu, csak még egy fejezetet olvass fel! Szeretném tudni, még mi történik.” A felnőttek a könyvbe temetkezve maradnak, míg be nem fejezik, illetve a tévé képernyőjéhez tapadnak, míg a program véget ér. Ugyanez a jellemvonás vesz minket rá az újság végigolvasására, míg el nem halványul a legutolsó politikai botrány, véget nem ér a háború, vagy nyilvánosságra hozzák a végleges választási adatokat.

A férfiakban és a nőkben nyilvánvalóan megvan ez a vágy akkor is, mikor a saját személyes történeteikről van szó, s ezzel adhatunk számot a jósok (minden korban léteztek), az orákulumok, a misztikusok, a jövőkutatók, sőt a szakértő újságírók örökös népszerűségét, akik nem féltek nyomtatásban is megjeleníteni, merre tart a világ. Sajnos azok, akik efféle vezetést követnek, sokszor rájönnek, hogy az emberek nem ismerik a jövőt. Lehetetlenség kitalálni, mi történik velünk holnap, vagy a jövő héten, nem is beszélve arról, hogy mi lesz velünk az életünk végén. Sokan vannak, akik nem tudják, mi következik, ezért félnek a jövőtől és meghátrálnak előle.

Tudja bárki, miképpen ér véget élete története? Bizonyos, hogy egyetlen ember sem ismeri. De van valaki, Aki ismeri. Isten tudja. A fenti szavakkal Jézus, Aki Isten, egy esetről szólt, melyben a barátja haldoklott, a végkimenetelt jelentette ki. S ez jó végkimenetel volt. A szövegben ezt olvassuk: „a mikor ezt hallotta [mármint, hogy Lázár beteg], monda: Ez a betegség nem halálos, hanem az Isten dicsőségére való, hogy dicsőíttessék általa az Istennek Fia” (Jn11:4). Ahogyan olvassuk a történetet rájövünk: abban az időben Jézus már kapott arról értesítés, hogy Lázár valószínűleg meghalt. Jézus tehát tulajdonképpen azt jelentette be, hogy a végkimenetel Isten dicsőségének megmutatkozása lesz az ő feltámasztásán keresztül.

Csak Isten ismeri

Azzal a ténnyel kezdjük ennél az igeversnél, hogy Isten ismeri a jövőt – amint már említettem – de egyedül Ő ismeri. Továbbá, miután ismeri, és mivel szeret minket és törődik velünk, örömet leli abban, hogy legalább egy részét kijelentse nekünk.

Gondoljunk például Ézsaiás könyvére. Annak a könyvnek a középső részében egy sor fejezet foglalkozik a pogány istenek hamis mivoltával (40-48. fejezetek). Isten azért gúnyolja a bálványokat, mert azok képtelenek megmondani a jövőt. Az egyik helyen ezt mondja: „Hozzátok ide ügyeteket, szól az Úr, adjátok elő erősségeiteket, így szól Jákób királya. Adják elő és jelentsék meg nekünk, a mik történni fognak; a mik először lesznek, jelentsétek meg, hogy eszünkbe vegyük és megtudjuk végöket, vagy a jövődöket tudassátok velünk! Jelentsétek meg, mik lesznek ezután, hogy megtudjuk, hogy ti Istenek vagytok; vagy hát míveljeteek jót vagy gonoszt, hogy mérközzünk és majd lássuk együtt! Ímé, ti semmiből valók vagytok, és dolgotok is semmiből való; útálat az, a ki titeket szeret.” Ennek az igeszakasznak a lényege az, hogy senki más, csak Isten képes megmondani a jövőt, mert csak és kizárólag Isten felügyeli azt. S a tény, hogy megmondja, az egyike azon bizonyítékoknak, melyek alátámasztják, hogy egyedül Ő az igaz Isten.

Isten nemcsak annak bemutatása végett tárja fel a jövőt, hogy Ő Isten, bár ez az egyik oka. Az istenteleneget is figyelmeztetni akarja az ítéletre, valamint bátorítani az övéit.

Ezt a bátorítást már a Biblia legelején megtaláljuk, Mózes első könyvének harmadik fejezetében. Isten az első férfit és nőt belehelyezte az Éden kertjébe, s figyelmeztette őket: meghalnak, ha esznek a tiltott fa gyümölcséből. De ettek. Így mikor Isten eljött hozzájuk, az ítélet szavával érkezett, melyek mindazonáltal egyben az ígéret szavai is voltak. Beszélt nekik a fáradság éveiről – az asszony fájdalmáról a gyermekszülésnél, és az ember fáradozásáról a létfenntartásért folytatott munkában. De ugyanezek a szavak szóltak annak eljövételéről is, Aki végül majd megsemmisíti a Sátánt. „Az neked fejedre tapos”, mondta a kígyónak, „te pedig annak sarkát mardosod” (1Móz3:15). Az ígéret úgy megragadta Évát, hogy az első fiát Káinnak nevezte, aminek (nagyon nyers fordításban) az a jelentése, hogy „itt van ő”, mert úgy gondolta, ő az, akinek az elküldését Isten megígérte.

Hóseáznál ugyanezzel találkozunk. Isten arra használta Hóseás élettörténetét, hogy bemutassa a küszöbön álló ítéletet és Izrael gyermekeinek szétszórását – a próféta három gyermekének jelképes nevei jelezték ezt: „Szétszórt”, „Nem könyörült”, „Nem az én népem”. Egyúttal azonban Isten arról az áldásról is beszélt, ami majd a szétszórás után következik, ezzel buzdítván azokat, akik majd megélik a büntetés éveit. A történet kezdetén (a végkimenetel leírásaként) olvassuk: „De mégis annyi lesz az Izrael fiainak száma, mint a tenger fővenye, a mely meg nem mérettethetik és meg nem számláltathatik; és lészen, hogy a hol az mondatott nékik: Nem vagytok az én népem, ez mondatik nékik: Élő Istennek fiai!” (Hós1:10).

Isten dicsősége

Felvázolván ezt a háttérrel – miszerint Isten azért számol be a jövőről, hogy (1) bemutassa hatalmát, mellyel irányítja azt, (2) figyelmeztesse a kárhozat felé tartókat, (3) és buzdítsa a hívőket – most térjünk vissza ahhoz a szöveghez, melyben Jézus előre megmondja Lázár betegségének végkimenetelét, kijelentvén, hogy mindez Isten dicsőségére történik, hogy általa Ő dicsőülhessen meg.

Jézus először is azt mondta, hogy a végkifejlet Isten dicsőítése lesz. Figyeljük meg: miközben ez igaz lett – pár pillanat múlva látjuk, miképpen – az nem igaz, hogy oly módon, ahogyan azt a nővérek várhatták volna. Feltételezem, hogy Krisztus szavait rögvessz visszamondták Mártának és Máriának, s azok egy nappal Lázár halála után értek el hozzájuk. El tudom képzelni, mit mondtak a nővérek: „Jézus téved. Ha korábban itt lett volna, meggyógyíthatta volna a testvérünket, s azzal megdicsőíthette volna Istent. Most azonban Lázár halott, és túl késő. Mindenesetre, ha ebből bármi dicsőség származik, az majd a végső feltámadáskor lesz látható, de addig valamennyien meghalunk majd. Ami minket illet, már túl késő.” Természetes volt, hogy ezen a módon gondolkodtak, de akkor is rosszul. Valójában a végkifejlet, bár eltért az elképzeléseiktől, sokkalta több dicsőséget hozott Istennek, mint azt valaha is képesek lettek volna elgondolni.

Lázár feltámasztása önmagában is dicsőség volt Istennek. Eddig teljesen világos. Istent dicsőíteni annyi, mint annak elismerni Őt, Aki valójában. Mivel pedig Isten attribútumainak egyike a mindenhatóság, ezért Lázár feltámadása nyilvánvalóan ennek a nagy hatalomnak az elismerésére és az Ő dicsőítésére készítet majd sokakat.

Egyidejűleg azonban Isten dicsősége még nagyobb mértékben megmutatkozott azok megváltozott életében, akik vagy részesei, vagy tanúi lettek a csodának. Láttuk a Lázára gyakorolt hatást, amint rámutattunk a János 11 első tanulmányában. Az egész történetben sehol nem olvassuk, hogy Lázár bármit is mondott volna. De a történet végén azt olvassuk, hogy nagy bizonyossággá vált (10-11. versek). Miképpen történt ez meg? Tudjuk, mikor valaki eljut egy helyre, ahol meg fog majd halni – főleg ha az illető lelki ember – akkor az hatást gyakorol majd rá. Mikor tehát Lázár meghalt és feltámadt, kétségtelenül úgy kelt életre ismét, mint aki megtapasztalt egy alapos átalakulást, és ezt a viselkedésével is kimutatta. Te is

megváltóztál? Majd meg fogsz, ha eljutsz arra a helyre, ahol meghalsz önmagadnak és feltámadsz Krisztusnak – amikor valóban „új teremtéssé” leszel Őbenne. Ebben dicsőíti a végkimenetel Istent (ahogyan Krisztus mondja), még ha nagyon nagy szenvedéseken mentél is keresztül.

A feltámadás hatott a nővérekre is. Ebből valamennyit már láttunk az előző tanulmányokból is. Korábban Márta házsártos volt, mikor csak egyetlen vendéget szolgált ki. Utána szívélyesen szolgált ki az egész házat, pedig az tele volt emberekkel.

S Mária? Mária elkezdte megérteni, hogy Jézus az életét készül adni, így minden evilági Máriának, Mártának, és Lázárnak nem kell majd lelkileg meghalni, hanem beléphetnek az élet újdonságába, s élvezhetik Isten áldásának örökkévalóságát a mennyben. Mária ezt jelezte, mikor megkente Krisztus fejét a kenettel, mert Jézus azt mondta, hogy ezt a halálára és a temetésére nézve tette.

Figyeljük meg azt is, hogy Lázár halála és feltámadása hatott a tanítványokra is, s ez Istent dicsőítette. Nem olvassuk nagyon részletesen, legalábbis a csodát követően, mi volt ez a hatás. De korábban, mikor Jézus azt magyarázta nekik, mit készül megtenni, „Lázár megholt. És örülök, hogy nem voltam ott, ti érettetek, hogy higgyetek. De menjünk el ő hozzát!” (14-15. versek).

Önmagában véve a második mondat első fele megdöbbenő: „Lázár megholt. És örülök”.

„Örül?”, mondjuk. „Lázár meghalt, és Jézus örül? Hogyan lehetséges ez?” De folytatjuk az olvasást, és látjuk, hogy Jézus valójában ezt mondja: „Ne lepődjete meg a szavaimon, és ne essetek kétségbe a körülmények miatt. Soha semmi nem történik veletek, amit előzőleg én ne engedélyeztem volna, és semmi sincs megengedve, amiből előzetesen nem rendeltem volna el a jó eredményt. Lázár meghalt. Igen. A nővérek szomorkodnak. Igen. De a vége jó lesz, még a ti számotokra is. A ti esetetekben ugyanis a végeredmény a belém vetett hitetek megerősödése lesz, s ti pedig majd ezeket fogtok befolyásolni.”

Tanulj ebből azokra az időkre, amikor nehézségekkel szembesülsz. Ne panaszkodj. De vedd komolyan ezt az üzenetet. Mondd: „Uram, nem látom, de tudom, hogy ez a nehézség valamelyik barátom kedvéért is jöhetett rám- Használd hát ezen a módon, ha így tetszik neked. S segíts, hogy bízzak benned, és növekedjek ezzel a tapasztalattal is.”

Negyedszer, figyeld meg, hogy Lázár halála és feltámadása hatott a család legközelebbi barátaira is. Itt Donald Grey Barnhouse, aki ezt a sorrendet jól alakította ki, ezt jegyzi meg: „Mivel nagy családot alkottak, sok barátjuk volt. A Jn11:19-ebn ezt olvassuk: 'És a zsidók közül sokan mentek vala Mártához és Máriához, hogy vigasztalják őket az ő testvérök felől.' Ezek voltak a család barátai. Tudjuk, hogy ahol haláleset történt, ott összegyűltek a barátok a család körül. Udvariassági cselekedetként a barátok virágot küldtek, látogatást tettek, kezet ráztak a szeretteikkel és együttérzésükről biztosították őket. Ez életünk része, s része volt az ő életüknek is. S mi történt? A 45. versben ezt olvassuk: 'Sokan hívének azért ő benne ama zsidók közül, a kik Máriához mentek vala, és láták, a miket cselekedett vala'. Együttérzésüket kifejezni jöttek, és hívők maradtak. Lázár halálának hatása így mutatkozott meg a családi barátokon.

Egy kicsit még továbblépünk az ismerősökhöz, mikor az Úr Jézus Krisztus odaér Lázár sírjához. Imádkozván ezt mondja: 'Atyám, hálát adok néked, hogy meghallgattál engem. Tudtam is én, hogy te mindenkor meghallgatsz engem; csak a körülálló sokaságért mondtam, hogy elhiggyék, hogy te küldtél engem' (Jn11:41-42). Körben ott álltak az emberek. Tudták, hogy Lázár meghalt. Tudták, hogy Jézus eljött. Közülük sokan a társadalom fontos emberei voltak.”²¹⁸ Hittek ezek az emberek? Egyesek közülük hittek. Mások látszólag nem

²¹⁸ Barnhouse, *The Love Life*, 140-141. oldal.

hittek. Azt olvassuk, hogy egyszerűen csak „elmenének a farizeusokhoz, és elbeszélék nékik, a miket Jézus cselekedett vala” (Jn11:46).

Ez utóbbi hitetleneknek Lázár feltámadása a természetében kárhoztatás lett, mert jóllehet Krisztus hatalmának megdönthetetlen bizonyítéka volt, ők mégsem fogadták el, azért a vétküket fokozta. Ám még ezzel is Isten dicsőült meg. Ő ugyanis türelmesen mutatta be nagy szeretetét és hatalmát a bűnösöknek.

Jézus megdicsőült

Visszatérünk a szövegre, és látjuk, hogy az utolsó kifejezés megérdemli a megfontolást. Jézus azt mondta, hogy „ez a betegség nem halálos, hanem az Isten dicsőségére való”, majd hozzátette: „hogya dicsőíttessék általa az Istennek Fia”. Miképpen dicsőült meg Jézus Lázár halála által? Erre két nyilvánvaló és egy kevésbé nyilvánvaló válasz adható.

Először is, mivel Jézus Isten, így ami dicsőséget hoz Istennek, az Atyának, az Neki is dicsőséget hoz. Ez világossá válik, ha összevetjük a Jn2:1-et, amely Jézus első csodájának befejező verse, a Jn11:40-nel, mely alkalmasan foglalja össze ezt. Az előbbi versben ezt olvassuk: „Ezt az első jelt a galileai Kánában tévé Jézus, és megmutatá *az ő dicsőségét*”. Az utóbbiban Jézus ezt mondja Mártának: „Nem mondtam-é néked, hogy ha hiszel, meglátod majd *az Istennek dicsőségét*?” Krisztus dicsősége és Isten dicsősége! Ők egy és ugyanaz, mert Krisztus Isten. Így tehát „mindenki úgy tisztelje a Fiút, miként tisztelik az Atyát” (Jn5:23).

Másodszor, Jézus úgy dicsőült meg, hogy Lázár halála és feltámadása úgy jelentetett ki Neki, mint Aki képes foglalkozni bármilyen helyzettel. A történet elmondja nekünk, hogy Jézus addig késleltette a visszatérését Bethániába, amíg Lázár meghalt és már négy napja volt, hogy eltemették. S ezzel olyan nehéz helyzetbe került, amiből, csak Ő Maga volt képes kijönni. Erről írja Barnhouse: „Teljes mértékben hiszek abban, hogy Isten valamennyiünkkel és állandóan ezt teszi. Ez az Úr útja. Ha Isten azt akarja, hogy higgy Benne, akkor a nehézség helyére állít. Ha azt akarja, hogy nagyon higgy Benne, a lehetetlenség helyére állít. Mikor ugyanis egy dolog lehetetlen, akkor mi, akik annyira hajlamosak vagyunk a saját lényünk erejével hatolni át a dolgokon, ezt mondjuk: 'Uram, ennek Neked kell lenni. Én a végtelenségig, abszolút semmi vagyok'... S az Úr majd ezt mondja: 'Érted történt ez, a tanítványaidért, a családodért, a barátaidért, az ismerőseidért és a téged szemlélőkért, de értem is. Értem történt'. S az Isten ezt mondja: 'Én állok a láthatatlanháború közepén. Annak utóhatásai, amit most cselekszem, majd az örökkévalóságban válnak ismertté'.”²¹⁹

Végül ott egy kevésbé látványos dolog. Jézus, ahogyan Ő Maga mondta, megdicsőült az eljövendőktől. De nemcsak Lázár feltámadása volt eljövendő, hanem ott volt a kereszt is, amire a „megdicsőülés” kifejezés gyakorta utal János evangéliumában. Gondoljunk például a Jn7:39-re. Ott azt olvassuk, hogy a Szentlélek még nem adatott meg, mert „Jézus még nem dicsőítették meg”, azaz még nem halt meg. Vagy mikor a görögök jöttek hozzá, amint az fel van jegyezve a következő fejezetben, Jézus kijelenti: „Eljött az óra, hogy megdicsőíttessék az embernek Fia” (Jn12:23). Nyilvánvaló, hogy ebben az igeszakaszban a halálára gondol, mert rögtön ez után a gabonamagról beszél, aminek a földbe kell hullania és el kell hálnia. Ugyanígy, néhány verssel korábban azt olvassuk, hogy a tanítványok először nem értették ezeket a dolgokat, de „mikor megdicsőítették Jézus, [azaz miután meghalt és feltámadt] akkor emlékezének vissza, hogy ezek ő felőle vannak megírva” (16. vers).

Lázár feltámasztása Krisztus halálának volt tehát az eredménye. S ez bekövetkezett. Ez volt az utolsó szikra, mely felrobbantotta a vezetők vele szembeni felgyülemlett ellenségességét, és a végső szentségtörésre sarkallta őket. Ami Jézust illeti, Ő előre látta mindezt, de mégis továbbment felé.

²¹⁹ Ugyanott, 144-145. oldal

Most mondhatod: „Ebből a történetből megértem, hogy ennek az életnek a bajai nem véletlenek olyasvalakinek, aki Isten valódi gyermeke, s örülök neki, hogy Isten, Aki ismeri a jövőt, úgy döntött, hogy elzárja előlem a végkimenetelt. De még akkor is nehéz elszenvetni.” Igen, mindig nehéz elszenvetni. De az Úr Jézus Krisztus mindezen keresztülment előttünk. S arra kér minket, hogy szenvedjük el. Valójában megparancsolja. De nem kér semmi olyasmi megtételére, amit Ő Maga előzőleg ne tett volna meg. S azt sem kéri, hogy szenvedjünk anélkül, hogy egyidejűleg meg ne ígérné: velünk lesz a próbában. A tény, hő Ő Maga is megtett mindent már önmagában is buzdítás. Meghalt, de utána feltámadt. Szenvetett, de dicsőségesen győzött.

S így lesz majd velünk is. Ez a mostani betegség – legyen bármi is – nem halálos, hanem Istent dicsőíti, hogy Isten Fia dicsőülhessen meg általa.

136. fejezet: A szeretet késedelmei, Jn11:5-6

5. Szereti vala pedig Jézus Márthát és annak nőtestvérét, és Lázárt.

6. Mikor azért meghallá, hogy beteg, akkor két napig marada azon a helyen, a hol vala.

Kíváncsi vagyok, észrevetted-e valaha is a negyedik evangélium tanulmányozása során, hogy a Jézus által szeretett tanítvány – János, az evangélium szerzője (Jn21:20, 24) – egyáltalában nem vonakodott feljegyezni, hogy Jézus másokat is szeretett. Már olvastuk, hogy Jézus szerette Lázárt. Most az 5. versben azt látjuk, hogy szerette Lázár testvéreit is, Mártát és Máriát. Így áll az igeversben: „Szereti vala pedig Jézus Márthát és annak nőtestvérét, és Lázárt”.

Ezekben a kifejezésekben az az érdekes Krisztus szeretetének vonatkozásában, hogy olyan szövegek környezetben szerepelnek, ami kétségeket ébreszthet irántuk – legalábbis, ha nem ismernénk jobban. Már láttunk egy ilyen szövegek környezetet, s hamarosan látunk majd még egyet. A probléma, amit láttunk, abban a tényben rejlik, hogy Lázár beteg volt annak ellenére, hogy Jézus szerette őt, és meg tudta volna gyógyítani. Felszínesen nézve ezt nehéz elfogadni, pont ahogyan nehéz elfogadni a betegséget és a halált is, mikor a saját tapasztalatunk részévé válnak. „Ha Jézus valóban szeret minket, miképpen engedheti ezt megtörténni?” – tesszük fel a kérdést. Megvizsgálva ezt a problémát, találtunk néhány választ, és láttuk, hogy a betegség és a halál nem összeegyeztethetetlenek Krisztus szeretetével.

Van azonban másik problémánk is ezen a ponton. Amint elolvassuk, hogy „szereti vala pedig Jézus Márthát és annak nőtestvérét, és Lázárt”, rögtön utána ez is ott áll: „mikor azért meghallá [Jézus], hogy beteg, akkor két napig marada azon a helyen, a hol vala” (6. vers). Ez azt jelenti, hogy Jézus késleltette a visszatérést, ahelyett hogy azonnal visszasietett volna Lázárt meggyógyítani, vagy a nővéreket vigasztalni. Sőt, azt is meg kell értenünk, hogy a késlekedés bizonyos módon kapcsolódott e barátai iránti szeretetéhez, és abból fakadt. Miképpen lehetséges ez? Ha mi lettünk volna Krisztus helyében, azonnal visszatértünk volna Bethániába – vagy legalábbis elismerjük, hogy ezt kellene tennünk, ha mi lennénk ilyen körülmények között. Jézus azonban ezt nem teszi. Ott marad, ahol van. Csak két nappal később megy végül vissza Bethániába, négy nappal Lázár temetését követően érve oda.

Itt van tehát egy szöveg a figyelmes tanulmányozáshoz, különösen, ha valamikor mi magunk is megtapasztaltuk Isten késlekedését – az imáink megválaszolása, az általunk követendő út megmutatása, egy nehézség eltávolítása, vagy valami efféle során. Késlekedik Isten? Igen, megteszi. De mindig céllal késlekedik.

Ennek a szövegnek a megírása során követem azt a hárompontos vázlatot, amit évekkor ezelőtt Alexander Maclaren adott az angliai Manchesterben: (1) Krisztus késlekedései mindig a szeretet késlekedései, (2) a késleltetett segítség mindig a megfelelő időben érkezik, és (3) a legjobb segítség nem késleltetett. Az értekezés az én művem, de a pontokba szedés Maclaren kiváló magyarázatából származik.

A szeretet miatt

Először is, Krisztus késlekedései mindig a szeretet késlekedései. Ha ez a vers bármit is tanít, akkor az ez: lényegében azért maradt még két napig ott, ahol volt, mert *szerette* őket. Lehet, hogy ezt nem értjük. Lehet, hogy kezdettől fogva nem úgy látjuk a dolgokat, ahogyan Isten képes látni, ezért azt sem látjuk, Krisztus késlekedése miképpen járul hozzá egy mindenre kiterjedő tervhez. Sőt, a fájdalomtól néha még akkor sem vagyunk képesek tisztán látni, mikor Isten világossá tette a tervét. Nehéz látni a könnyekkel teli szemekkel. A lényeg

azonban az, hogy még mikor nem is látjuk, miképpen ér véget a történet, vagy miért éppen velünk történik, azt tudhatjuk, hogy Krisztus szeretetéből ered, és az irányítja is. Ezért a késlekedéseit az Ő szeretetének fényében kell értelmezni, és nem fordítva.

Ez az igazság sugall néhány kapcsolódó dolgot. Először is, ha Krisztus késlekedései a szeretet késlekedései, akkor ezek nem a *közöny* késlekedései. Nem azért késlekedik, mert nem törődik a dolgokkal.

Elismerjük, hogy a késlekedés sokszor a közönyből fakad az emberek dolgaiban. Valójában Jézus is mondott egyszer egy, ezen az alapelven alapuló történetet (Lásd Lk18:1-8). Ez egy bíróról és egy özvegyasszonyról szólt. A bíró kemény ember volt, aki csak magának élt, és nem félt sem Istentől, sem embertől. Az özvegy az igazságtalanság áldozatává vált. Elment a bíróhoz az ügyével, de a bíró nem volt hajlandó meghallgatni őt. Nem volt az özvegyasszonyban semmi az ő számára. Mivel azonban az özvegy kitartott, a bíró végül igazságot tett, úgy döntvén, hogy jobb lesz neki cselekedni és lezárni az ügyet, mint belefáradni az özvegy véget nem érő könyörgésébe. Jézus ezzel zárta: „Hát az Isten nem áll-e bosszút az ő választottaiért, kik ő hozzá kiáltanak éjjel és nappal?” (7. vers) A történet természetesen nem azt mondja, hogy Isten igazságtalan bíró, A történet azonban elismeri, hogy Isten néha késlekedik a válaszadásban egy konkrét ima megválaszolásakor, s az emberek dolgaiban ez gyakorta a közöny végeredménye. A történet azt tanítja, hogy a közöny soha nem jellemző Istenre.

Másodszor, ha Krisztus késlekedései a szeretet késlekedései, akkor ezek nem a *feledékenység* késlekedései. Azaz, nem azért késlelteti a választ, mert túl elfoglalt ahhoz, hogy a problémánkkal foglalkozzunk.

Van egy történet az Ószövetségben, amelyben a pogány istenek vannak szembeállítva az igaz Istennel pont ebben a dologban. Ebben Illés szerepel. Illést megzavarta Izrael hitehagyása azon a napon, mikor a nép többsége Baál-imádóvá vált. Ezért párbajra hívta Akhábot, a királyt, valamint a király prófétáit, akik a Baál prófétái voltak. A prófétáknak egy oltárt kellett készíteni, melyen egy tulkot kellett feláldozniuk. Illésnek ugyanezt kellett megtennie. Mindkét esetben adott volt az oltár, a fa és az áldozat, de nem volt tűz. Az igaz Istennek kellett a tüzet biztosítani. Baál 450 prófétája felépítették az oltárukat, bemutatták az áldozatot, s elkezdtek Baálnak könyörögni a tűzéért. De nem történt semmi. Elkezdtek hangosabban is kiáltozni. Még mindig nem történt semmi. Végül elkezdték az oltárra vetni, sőt késsel vagdalni magukat. Noha ezt a nap nagyobb részében folytatták, nem szállt alá tűz az égből.

Ezen a ponton Illés elkezdte gúnyolni őket az istenük feltételezett feledékenysége okából. „Talán elfoglalt”, mondta. A tényleges szavai ezek voltak: „Kiáltatok hangosabban! Ő biztosan isten (vagy legalábbis ti mondjátok, hogy ő isten). Talán mélyen elgondolkodott, vagy elfoglalt [ez a kifejezés kissé sikamlós, mert azt jelenti, hogy Baál talán a vécén van], vagy utazik. Talán szundikál, és fel kell ébreszteni” (1Kir18:27). Végül, miután amazok feladták, Illés segítségül hívta az ő Istenét, Jahvét. Jahve pedig, aki soha nem feledékeny, olyan tűzzel válaszolt, ami nemcsak az áldozatot, hanem a felhalmozott fát és követ is felemésztette, pedig előtte tizenkét vödör vizet is öntöttek rá Illés parancsára.

Ezekből a történetekből megtanuljuk, hogy Isten késlekedései soha nem a közöny, vagy a feledékenység késlekedései. Ezek a szeretet késlekedései.

A szeretet és a körülmények

Annak kimondása azonban, hogy Krisztus késlekedései a szeretet késlekedései, egyben valami pozitív dolog kimondása is. A késlekedései célzatosak. A szeretetnek van célja. Ezért joggal keressük a célokat Isten késlekedéseiben. Meg kell vallanom: önteltség lenne azt állítani, hogy mindig és részletesen képesek vagyunk megmondani, mik Isten céljai.

Az Ő útjai nem a mi útjaink. Az Ő gondolatai nem a mi gondolataink. Mi nem láthatjuk úgy a befejezést a kezdetektől fogva, ahogyan Ő láthatja. De kereshetjük a céljait. S legalábbis általánosságban megmondhatjuk, hogy ezek közül néhány micsoda.

Például az egyik cél, amit Isten elér a késlekedésével, a mi tévelygő akaratunk átformálása, hogy az igazodjon az Ő tökéletes akaratához. Mikor Isten azonnal válaszol nekünk, akkor gyakorta sietni kezdünk, és saját terveket formálunk azzal kapcsolatosan, hogy mit kell ez után tennünk. Mikor viszont Isten késlekedik, kénytelenek vagyunk megkérdezni: „Jól teszem, amit tenni próbálok? Isten akaratának megfelelően járok el ebben a dologban? Vajon nem kell Neki többet is megtanítani, vagy elmondani annál, amit már hallottam?” Ennek a célnak az egyik példáját látjuk abban, ahogyan Isten foglalkozott Izrael népével a pusztai vándorlásuk során. Isten ugyanis negyven éven át tartotta őket a pusztában, tanítván nekik az engedelmisséget, míg fegyelmezett harci erővé nem váltak, amit egy napon Kánaán földjének legyőzésére készült bevetni.

Isten másik célja a késlekedéssel a hitünk megerősítése. A hitünk nem nő túlságosan, ha mindig azonnali válaszokat kapunk, még ha mi úgy is gondoljuk, hogy de bizony, növekszik. Inkább akkor nő a hitünk, mikor kénytelenek vagyunk várni, bízván abban, hogy Isten tudja, mit tesz, és végül majd beteljesíti a nekünk tett ígéreteit a megfelelő időben. Ábrahám hite ezen a módon növekedett. Isten fiút ígért neki, akin keresztül rengeteg utódja lesz. Ábrahám azonban megöregedett – valójában majdnem száz éves volt már, mikor megszületett a fiú. Mi történt a hitével e hosszú időszak alatt? Vajon meggyengült és kimúlt? Egyáltalán nem. Épp ellenkezőleg, a késlekedés évei voltak azok az évek, amikor Ábrahám hite a legtöbbet növekedett – annyira, hogy kilencvenkilenc éves korában hajlandó volt a nevét Ábrámról – ami „sokak atyját” jelenti – Ábrahámra változtatni – ami a „sokaság atyját” jelenti – ami az Isten ígéretébe vetett hitének jele volt annak a fiúnak a vonatkozásában, aki akkor még meg sem adatott neki. A következő évben született meg Izsák.

Isten a késlekedéseket arra használja, hogy megolvassza akaratunkat, és erősítse a hitünket. Mondhatok még egy dolgot? Néha egyszerűen csak arra használja, hogy dicsőséget hozzon a saját nevére és dicsőíttesse Jézust (4. vers). Azok, akik nem ismerik Jézust, ezt rejtélyesnek, sőt sértőnek tarthatják. Hallottam, amint az emberek ezt kérdezték: „Miféle Isten az, Akit dicsőíteni kell?” Azok azonban, akik ismerik Őt, nem találják ezt rejtélyesnek. Jézus dicsőséges. Következésképpen tisztelni Őt az egyetlen helyes és kíváncsi dolog. A legjobb hangulatunkban a keresztyének örvendeznek annak, hogy Isten képes megtisztálni Önmagát a körülményeiken keresztül.

Hadd foglaljam mindezt össze egy felszólításban, amire remélem, hogy emlékezni fogsz. *Tanuld meg felbecsülni a körülményeidet Krisztus szeretete által, s ne a körülmények alapján becsüld fel Krisztus szeretetét.* Krisztus késlekedései a szeretet késlekedései, ezért ezeket a szeretet alapján kell értékelni. Ha fordítva tesszük, akkor még messzebbre távolodunk el a körülmények megértésétől, s megkérdőjelezhetjük a szeretetet. Mondd: „Tudom, hogy Krisztus szeret engem. Ő meghalt érttem. Következésképpen a tőlem telhető legjobbat teszem azért, hogy meglássam a céljait a történetekben.” Ha ezt teszed, elkezded megérteni a körülményeket a szeretet fényében, s ahogyan Isten adja majd a világosságot, elkezded majd meglátni, miképpen használja azokat az akaratod tökéletesítésére, a hited megerősítésére, és az Ő saját, csodálatos nevének dicsőítésére.

Segítség Isten idejében

A második dolog, amit Maclaren kiemel, az, hogy a késleltetett segítség mindig a megfelelő időben érkezik. Ezt írja: „Ne... felejtse el, hogy a menny órája más, mint a miénk. A mi napunk tizenkét órából, Isten napja ezer esztendőből áll. Ami nekünk hosszúnak tűnik, az Neki 'egy kis idő'. Ne utánozzuk hát a tanítványainak szűklátókörű türelmetlenségét, akik

ezt mondták: 'Mi ez, amit mond, Még egy kis idő? Nem tudjuk megmondani, miről beszél.' Az elkülönülés időszaka oly hosszúnak tűnt a várakozásban nekik, de Neki egy pillanat volt csupán. Mert két napon, negyvennyolc órán át késleltette a válaszdás Máriának és Mártának, s ez egy örökkévalóságnak tűnt nekik. Miközben a nehéz órák csigalassúsággal teltek, csak ezt mondogatták: 'Nagyon fárasztó, és Ő nem jön.'... De milyen hosszúnak tűnt nekik, mikor visszakapták Lázárt?"²²⁰

Nem szabad megítélnünk Isten cselekedeteit az időről alkotott saját elképzeléseinkkel. Meg kell tanulnunk, hogy Ő mindig azonnal és döntő módon cselekszik a megfelelő időben.

Istennek az idő és a körülmények feletti hatalmának egy példáját látjuk Péter megszabadításában a börtönből, miután Heródes börtönbe vettette őt. Heródes kivégeztette Jakabot, János testvérét, s mivel ez tetszett a nép vezetőinek Péter megöletését is tervezte. Az egyház imádkozott. De miközben imádkoztak, Péter továbbra is a börtönben maradt. Még húsvét előtt vetették börtönbe, és Heródes húsvét utánra tervezte a kivégzését. Így a keresztyének legalább egy hétig imádkoztak, miközben Isten késlekedett. Teltek-múltak a napok, míg bekövetkezett a Péter kivégzését megelőző nap estéje. Az idő lejárt. De azon az éjszakán, egy nem korai és nem késői pillanatban az angyal bement a börtönbe és kiszabadította Pétert.

Sőt, a szabadítás előre megfontoltan történt. Semmi sem volt elkapkodva. Igaz, hogy amikor az angyal megjelent, a láncok azonnal lehullottak Péter kezeiről és a kapuk megnyíltak. De nem volt sietség. Ehelyett az angyal azt mondta Péternek, hogy húzzon szandált. S várt, amíg ez meg nem történt. Utána az angyal és Péter egyszerűen csak kísértáltak a börtönből, elmentek az örök mellett és kijutottak az utcára.

Hadd idézzem ismét Maclarent. „Isten soha nem siet. Ő soha nem jön túl korán, vagy túl későn. 'Az Úr fog segíteni, mégpedig idejekorán'. Sénakhérib hadserege körbevette a falakat, belül pedig ott az éhség. Holnap már túl késő lesz. De ma éjjel lesújt az angyal, és minden ellenség élettelenül terül el. Így Isten késlekedése a szabadítást még jelesebbé és örömtelibbé teszi, mikor az végre bekövetkezik. S noha a késleltetett reménység néha beteggő teheti a szívet, a vágyakozás, mikor eljön, az élet fája.”²²¹

Nincs késlekedés

Van még egy dolog a tanulmányunkban. Láttuk, hogy Krisztus késlekedései a szeretet késlekedései. Láttuk, hogy a késleltetett segítség mindig a megfelelő időben érkezik. Végül vegyük észre, hogy a legjobb segítség soha nem késik.

Az alapelv, amint megvizsgáltunk, fontos alapelv. De meg kell jegyeznünk, hogy Istenhez intézett imáinknak és Isten ezekre adott válaszainak legfeljebb csak az egyik – és nem is a legfontosabb – felére vonatkozik. Kérünk valamit, amiben Isten késlekedik. Késlelteti a vezetést, a gyógyítást, a körülmények megváltoztatását, és így tovább. De a legfontosabb dologban – ami a lelki segítséget, a növekedést, az üdvösséget és az áldást illeti – nincs késlekedés. Ezekben a segítség azonnal jön. Mondhatjuk, hogy ha a szöveg a korábbi körülményekre az, amelyiket most tanulmányoztunk, akkor az utóbbiakra a szöveg az Ézs65:24 – „És mielőtt kiáltanának, én felelek, ők még beszélnek, és én már meghallgattam”. Ha lelki segítségért, bepillantásért, üdvösségért, vagy az Istennel fennálló kapcsolat elmélyítéséért imádkozol, légy biztos abban, hogy Isten hall téged, és most azonnal elkezd betölteni a szükségletedet.

²²⁰ Alexander Maclaren, *Expositions of Holy Scripture*, 7. kötet, „Szent János, 9-14. fejezetek”, (Grand Rapids, Eerdmans, 1959), 78. oldal

²²¹ Ugyanott, 80. oldal

Itt megint Péter lesz a példánk. Emlékszel arra az esetre, amikor Péter meglátta, hogy az Úr Jézus Krisztust járni a vízen, s közeledni a csónakhoz, amelyben Péter utazott? Péter néha gyáva volt, néha viszont bátor. Így mikor meglátta Jézust, úgy okoskodott, hogy ha Jézus képes a vízen járni, akkor Jézus hatalmával Péter is képes rá. „Uram”, mondta, „ha ez te vagy, mondd, hogy menjek Hozzád a vízen”.

„Gyere”, mondta Jézus. Ezért Péter kiszállt a csónakból és elindult Jézus felé.

A tenger háborgott. Vihar tombolt. Péter hamarosan inkább a hullámokra, semmint Jézusra nézett. Elkezdte elveszíteni a hitét. Mikor viszont elkezdte elveszíteni a hitét, félni és süllyedni kezdett. „Uram, ments meg!”, kiáltotta. Majd ezt olvassuk – és ez gyönyörű - Jézus pedig *azonnal* kinyújtván kezét, megragadá őt... És a mikor beléptek a hajóba, elállt a szél.” (Mt14:30-32) Azonnal! Nem volt idő a késlekedésre. Szükség volt a segítségre, és a segítség meg is jött azonnal.

Tanuljuk meg ezeket a nagy leckéket: (1) Ha Isten késlekedik, azt azért teszi, mert célja van a késlekedéssel, és (2) mikor azonnali segítségre van szükségünk, Ő ott van, és azonnal segít. Sőt, abban a segítségben mindig azt találjuk meg, amire a legnagyobb szükségünk van.

137. fejezet: Krisztus tanítványainak próbája, Jn11:7-10

7. Ez után aztán monda tanítványainak: Menjünk ismét Júdeába.

8. Mondának néki a tanítványok: Mester, most akarnak vala téged megkövezni a Júdabeliek, és újra oda mégy?

9. Felele Jézus: Avagy nem tizenkét órája van-é a napnak? Ha valaki nappal jár, nem botlik meg, mert látja e világnak világosságát.

10. De a ki éjjel jár, megbotlik, mert nincsen abban világosság.

Évekkel ezelőtt evangelikál vasárnapi iskolába jártam, megtanultam egy versikét, ami hatalmas igazságot fejez ki:

Csak egy élet van! S hamarosan múlttá válik,
Csak az marad meg, amit Krisztusért teszünk.

Ezek a sorok nem különösebben nevezhetők költészetnek. Mindazonáltal a benne foglalt gondolatok jók, és megérdemlik a figyelmet. Az élet rövid. Az idő értékes. Fontos, hogy miképpen töltjük el az időnkét. Ezek a gondolatok húzódnak meg azok mögött az igeversek mögött, melyekre most rátérünk János evangéliumának versenkénti tanulmányozása során.

Jézus két napot késlekedett, miután meghallotta Máriától és Mártától, hogy Lázár, a testvérük beteg. „Ez után aztán monda tanítványainak: Menjünk ismét Júdeába. Mondának néki a tanítványok: Mester, most akarnak vala téged megkövezni a Júdabeliek, és újra oda mégy? Felele Jézus: Avagy nem tizenkét órája van-é a napnak? Ha valaki nappal jár, nem botlik meg, mert látja e világnak világosságát. De a ki éjjel jár, megbotlik, mert nincsen abban világosság.” (11:7-10)

Az idő számít

Ezekhez a versekhez közeledve emlékeznünk kell arra, hogy abban az evangéliumban fordulnak elő, mely rendkívüli érdeklődést mutat az idő iránt. Ezt először a nyitó fejezetekben láttuk. Ott János bemutatja Krisztus szolgálatának az első nagy nyitó hetét, hét jelentős nap sorozatában jegyezve fel, miképpen tagadta először Keresztelő János, hogy ő maga lenne a Messiás, miképpen mutatott Jézusra, miképpen követték az első tanítványok Krisztust, miképpen hoztak ezek a tanítványok másokat is, miképpen utazott Jézus Galileába, s végül, miképpen változtatta borrá a vizet a kánai menyegzőn. „Ezt az első jelt a galileai Kánában tévé Jézus, és megmutatá az ő dicsőségét; és hívének benne az ő tanítványai” (Jn2:11).

Ugyanez a figyelem az idő iránt más módon is megmutatkozik. Például, János külön figyelmet szentel azoknak az idővel kapcsolatos utalásokra, melyek Krisztus szolgálatának eseményei vannak megjelölve. Így látjuk, amint Jézus első visszatérését Jeruzsálembe „a zsidó húsvét” idejére teszi (2:13). Vagy ismét, Jézus másodszor „a zsidók ünnepén” tér vissza Jeruzsálembe, miután időközben eltávozott onnan (5:1). A 6. fejezetben, mikor Jézus megsokasítja a kenyereket és a halakat Galileában, „közel volt a húsvét, a zsidók ünnepe” (4. fejezet). A 7. fejezetben Jeruzsálemben látjuk Őt „a sátoros ünnepen” (2. vers). A 10. fejezetben olvasunk „a templomszentelés ünnepéről” (22. vers). Krisztus élete utolsó hetének eseményei az utolsó húsvétkor történtek (12:1).

Az evangélium egyik legfontosabb szava az „idő”, amit Krisztus halálával és feltámadásával kapcsolatosan használ. Korábban az evangéliumban efféle kifejezéseket találtunk: „Nem jött még el az én óráim” (2:4), vagy „nem jött még el az ő órája” (7:30, 8:20).

Később, a keresztre feszítés küszöbén János feljegyzi: „Eljött az óra” (12:23), „tudván Jézus, hogy eljött az ő órája” (13:1), „Ímé eljő az óra, és immár eljött” (16:32), és „Atyám, eljött az óra” (17:1).

Meg kell kérdeznünk önmagunktól: Mit teszek én az időmmel? Vajon bölcsen használok fel? Ki irányítja? Valóban bízom Istenben, hogy megadja nekem az időt annak a munkának az elvégzéséhez, amit el kell végezni?

Ki irányítja az időt?

Az idővel kapcsolatos így megfogalmazott kérdésünk az Istenben vetett bizalmunk próbájává válik. Ez jelentős, mert pontosan ezen a módon vezeti fel Jézus is a témát a 11. fejezetben.

Ennek meglátásához meg kell említenünk: mikor Jézus bejelentette a szándékát, hogy Bethániába megy Lázáron segíteni, akkor ezt úgy jelentette be, hogy a tanítványait is hívta, menjenek vele „Júdeába”. A szövegkörnyezettől eltekintve ez furcsa kérés volt. Azt várhatnánk, hogy ezt mondja: „Menjünk, segítsünk Lázárnak”, vagy talán „Menjünk Bethániába”. De azt mondván, „menjünk vissza Júdeába”, szándékosan választott olyan szót, ami arra emlékeztette a tanítványokat, hogy mi vár rájuk a főváros környékén. Ott éltek Jézus ellenségei. Itt történt, hogy majdnem megkövezték Őt. Most akkor vissza kell menniük Júdeába? Bölcs dolog ez? Vajon ismét elérhetővé kell tenniük magukat az ellenségeik számára? Világos, hogy ezen a módon kifejezve Magát Jézus próbára tette a tanítványait: vajon valóban bíznak-e Istenben, vagy sem az életük elrendelésével kapcsolatosan, és vajon valóban akarnak-e, vagy sem annyi időt eltölteni, amennyi megadatik nekik Krisztus szolgálatában? Látszólag igen. Tamás mondja később: „Menjünk el mi is, hogy meghaljunk vele” (16. vers). De akár akartak szolgálni, akár nem, egy dolog azonban világos – felismerték a veszélyt. Ezt mondták: „most akarnak vala téged megkövezni a Júdabeliek, és újra oda mégy?” (8. vers) Nyilvánvalóan a veszély idején kell a legjobban bízni Istenben. Ezért tanulhatunk ezekről az emberektől. Bármilyen legyen a veszély, jobb Jézussal lenni. Bármilyen legyen a végkifejlet, vigasztaló dolog tudni, hogy a mi időnket Isten irányítja.

Elegendő idő

Azt mondani azonban, hogy a tanítványok felismerték a Jeruzsálembe utazás veszélyét és mindazonáltal úgy döntöttek, hogy Jézussal maradnak, nem jelenti annak kimondását, hogy megértették a vele járó dolgot. Valójában nem értették meg. Félték a zsidó vezetőktől. S még nem tanulták meg, hogy Krisztus egész idejét (és a sajátjukat is) Isten határozza meg. Így Jézus elkezdte őket az időről tanítani. Tette ezt először egy kérdéssel. Ezt kérdezte: „Avagy nem tizenkét órája van-e a napnak?” (9. vers) Ez a kérdés gondolkodóba akarta őket ejteni – és minket is gondolkodásra indít. Három igazságot sugall.

Először is, Isten mindannyiunknak bizonyos mennyiségű időt ad, és *azt semmi sem rövidítheti meg*. Életünk napja nem ér véget, mielőtt lejárna. Ez Jézusra is vonatkozik természetesen. Egy korábbi alkalommal, mikor Heródes király ellenségességére figyelmeztették, ezt mondta: „Elmenvén mondjátok meg annak a rókának: Ímé ördögöket űzők ki és gyógyítok ma és holnap, és harmadnapon elvégeztetem” (Lk13:32). Jézus életét nem tudták megrövidíteni egyetlen perccel sem az ellenségei az Atya által elrendelt időhöz viszonyítva. S a miénket sem. Én nem halok meg túl korán. Te sem halsz meg túl korán. Ha Isten gyermekei vagyunk, akkor Ő adott nekünk bizonyos számú napot, s rendelkezni is fogunk valamennyivel.

Ebből egy fontos következtetést lehet leszűrni. Nem kell attól félnünk, amit az emberek tehetnek velünk. Vagy hadd mondjam másképp. Ha napjaink meghosszabbítása a mi

kezünkben van, akkor nagyon gondosaknak kell lennünk mindabban, amit teszünk. Óvatosaknak kell lennünk. Például, biztos vagy abban, hogy valóban el kell menned arra az autós kirándulásra, amit a jövő nyárra terveztél? Sokan meghalnak az utakon. Biztonságosabb lehet otthon maradni. Vagy, biztos vagy abban, hogy azt a fajta ételmezt akarod enni, amit oly gyakran szolgálnak fel a helyi éttermekben? Talán nem is jó az neked. Talán át akarsz térni egészséges ételekre. Vagy ismét, bizonyos vagy abban, hogy elegendő orvosi ellenőrzésen esel át? Talán havonta kellene orvosi ellenőrzésre járnod. Vagy talán be kell jelentkezned állandóra egy kórházba. Mindenekelőtt abban légy biztos, hogy senkit sem bosszantasz fel. Akit felbosszantasz, az lehet olyasvalaki, aki embereket öl. Vigyázz, ne állj ki semmiért.

Látod az érveket. Ha nem Isten irányít – ha te irányítasz – akkor légy félelmetes. Viszont ha Isten rendeli el a napjaid számát, és semmi meg nem rövidítheti azt, akkor bátran szolgálhatod Őt, mint Jézus is tette. Valóban lehet egy Luther is. Ő nem félt az emberektől, mert tudta, hogy Isten által kijelölt munkát végez, s lesz rá elegendő ideje.

Másodszor, Krisztus kérdése a tanítványokhoz azt sugallja, hogy ha Isten mindannyiunknak ad bizonyos mennyiségű időt, amit semmi sem képes megrövidíteni, akkor *lesz elegendő idő mindenre, amit el kell végezni*. Ebből az igazságból azt a következtetést vonhatjuk le, hogy nem kell kapkodóknak lennünk. Mi, amerikaiak, meglehetősen kapkodó emberek vagyunk. A munka látszólag ránk nehezedik. A szükségleteink felhalmozódnak. Az idő látszólag kicsúszik a kezünkből. Általános kép ez, amint az valamennyien tudjuk. De ezt a képet mi festettünk önmagunknak – ez az érvem. S nem Istentől való. S mivel nem Istentől való, nekünk nem kell rajta lennünk.

Az elegendő idő alapelve olyasvalami, mellyel elsőbbségeket határozhatunk meg az életünkben. Ha Isten gyermeke vagy, s látszólag húsz órát kell dolgoznod mindössze tizenhat óra alatt, akkor négyórányi munkát nyilvánvalóan nem Isten adott neked. S nem is kell azt elvégezned. Sőt, megkérdezheted: Mik az eldobható dolgok? Talán nincs szükség arra a második munkára. Talán van, talán nincs. Talán Isten nem akarja, hogy többletjövedelemhez juss. Talán nem kell ahhoz a klubhoz tartoznod, vagy ahhoz a havi bridzspartinhoz, vagy talán még ahhoz a külön egyházi bizottsághoz, vagy egyháztanácsához sem. Te nem akarod lecsökkenti a személyes bibliatanulmányozás, az imádkozás, az istentisztelet és a keresztyén barátaid közösségében eltöltött órákra szánt időt, de vannak dolgok, melyeket lerövidíthetsz. Vagy, abbahagyhatod az időpocsékolást. Ha kapkodók vagyunk, az a mi hibánk, át kell rendeznünk az elsőbbségek sorrendjét. Van elegendő időnk mindenre, amit Isten adott nekünk, hogy végezzük el.

Krisztusnak az „Avagy nem tizenkét órája van-e a napnak?” kérdése által sugallt harmadik igazság az, hogy még ha van is elegendő időnk, mindent megtenni, amit Isten adott nekünk, akkor is *csak annyi időnk van, és azt nem szabad pocsékolnunk*. Tizenkét órája van a napnak? Igen! De nem tizenhárom. Így még hatvan percet sem vesztegethetünk el.

William Barclay ehhez hasonlóan érvel a kommentárjában, s ezen a ponton felhívja a figyelmet Christopher Marlowe híres, *Doktor Faustus* című színdarabjára. Faust, mint azt a legtöbb tudják a Faust-legendából, szerződést kötött az ördöggel, mely szerint az ördög huszonnégy éven át a doktor szolgája lesz, és megtesz mindent, amit csak akar. De annak az időszaknak a végén az ördögé lesz a lelke. A drámának egyik pontján, amikor már majdnem letelt az idő, Faust, látván, micsoda szörnyű üzletet kötött, így kesereg:

Hogyan tovább,
Életed egy röpke óra maradt,
Aztán mindörökre elkárhozol!
Ti égboltot mérő csillagok: állj;
Repedjen az idő, s ne legyen éjfél;
Természet, ne hunyd le szép szemed, s szülj

Örök napot, vagy nyújtsd ki ez órát,
Hogy év, hó, hét, árva nap legyen,
Hogy Faustus térden állva mentse lelkét!
Ó lente, lente currite, noctis equi!²²²
Csillag nem áll, idő fut, óra üt,
Ördög jön, Faustus pokolra száll.²²³

Senki sem köthet efféle üzletet. Minden ember a kárhozat felé vezető úton kezd, s ebből a helyzethől csak úgy menekülhet, ha hitben az Úr Jézus Krisztushoz fordul (Jn3:16-18). Mindazonáltal ez a versrészlet igazat mond az időről. Az idő drága. Semmi nem képes azt meghosszabbítani. Ezért bölcsen kell azt felhasználni. A keresztyéneknek „áron is meg kell venniük az alkalmatosságot, mert a napok gonoszok” (Ef5:16, Col4:5).

Meg vagyok arról győződve, hogy ha képesek lennénk ezen a módon következetesen gondolkodni, akkor ezen igazságok bármelyike véghezvinné az életünk átalakítását. Látnánk sok dolgot, amit kidobnánk. S látnánk sok, magasabb prioritású dolgot, melyek a helyükre kerülnek. S kevesebb időt vesztegetnénk el. „Csak az marad meg, amit Krisztusért teszünk”. Ezért a drága időnket az Ő szolgálatára kell szánnunk.

Krisztus megjegyzései

Feltéve a kérdését, s ezzel serkentve a tanítványok gondolatait az általunk most végigkövetett vonalak mentén, Jézus be is csomagolta a tanítását azzal, hogy röviden megválaszolta a kérdést és levont néhány következtetést. Nekünk is ezt kell tenni. Ő ezt mondta: „Avagy nem tizenkét órája van-e a napnak? Ha valaki nappal jár, nem botlik meg, mert látja e világnak világosságát. De a ki éjjel jár, megbotlik, mert nincsen abban világosság.” (9-10. versek)

Ez természetesen két szinten igaz, és Jézus mindkettőre gondolt. Fizikai szinten ez a napra vonatkozik. Jézus korában nem létezett utcai világítás, mely megvilágította volna az utcákat. Valójában alig létezett bármiféle mesterséges világítás. Így mikor a nap véget ért, az ember munkájának be kellett fejeződnie. Úton lenni azt követően, hogy leszállt az este az elbotlás és a sérülés veszélyével járt. Ezen a szinten a szavak arra buzdítják az embert, hogy használja bölcsen az idejét.

Másrésről van lelki jelentése is a szavaknak, amit aligha kerülhet el bárki, aki figyelmesen olvassa János evangéliumát. Itt Jézus „e világ világosságáról” beszél. De ki tudná elolvasni ezt a kifejezést anélkül, hogy ne gondolna azonnal Jézusra? Ő a világ világossága. Ez volt az egyik megnevezés, amit Ő Maga adott Magának (Jn8:12, 9:5). Ő a Nap, aminek a fényében az ember úgy járhat, hogy közben nem botlik meg. Ő az, Aki nélkül sötétségben vagyunk. Ezeket a megjegyzéseket téve tehát Jézus világosan arra figyelmeztetett minket, hogy emeljük fel a gondolatainkat a fizikai szintről (amely persze érvényes és fontos önmagában) a lelki szintre, és tegyük fel a kérdést: Én a sötétségben vagyok, vagy Krisztussal járok, Aki az élet világossága?

Kérdezd meg ezt önmagadról. A te életedet megvilágítja az Úr Jézus Krisztus? Vagy a sötétségben van? Vajon az utad egyre fényesebbé és fényesebbé válik? A Biblia ezt mondja: „Az igazak ösvénye pedig olyan, mint a hajnal világossága, mely minél tovább halad, annál világosabb lesz, a teljes délig” (Péld4:18). Vagy egyre sötétebbé válik minden egyes mérföldkövel?

²²² Ovidius: Amores (Marlowe gyönyörű és úttörő Ovidius-fordításairól is híres)

²²³ Szabó Stein Imre fordítása

Ha a sötétségben vagy – a saját szíved fogja megmondani, hogy igen, vagy sem – hadd figyelmeztesselek, hogy az elesés nagy veszélye is fenyeget. Még egy keresztyén is meg tud botlani, ha hátat fordít Krisztusnak. Megbotlik, de nem fog elesni. A Biblia beszél Isten hatalmáról, ami „titeket a bűntől megőrizhet, és az ő dicsősége elé állíthat feddhetetlenségben nagy örömmel” (Júd24). Nem fog elesni, de képes megbotlani. Ez elég rossz dolog. De mi van, ha nem vagy keresztyén? Ebben az esetben a veszély hatalmasan megnő, mert ha nem fordulsz Krisztushoz, akkor eljön az idő, amikor elkerülhetetlenül elbuksz, mégpedig oly erőteljesen, hogy nem leszel képes felállni. Örökre buksz el.

Miről szól Jézus figyelmeztetése, ha nem erről? Mikor Pál azt mondta a hitet elutasítókról, hogy „megbotlottak a botránkozás kövében”, mi másról beszélt, ha nem arról, hogy a férfi, vagy az asszony képes lelkileg megbotlani és elveszni? Jézus nem fenyegette a népet. Szerette a népet és megpróbálta őket Magához vonzani. De figyelmeztetett arra, hogy mi történhet, ha ezt figyelmen kívül hagyják. Szeretném, ha odafigyelnél erre a figyelmeztetésre, ha éppen elfutsz Tőle. Érzékeled a sötétséget? Térj vissza Hozzá. Valld meg a bűneidet. Valld meg a lázadásodat. Mondd: „Uram, azt szeretném, ha Te lennél a Megváltóm”. Ha megteszed, meglátod, hogy egyenletesé teszi az utadat, s megtölti az életedet világossággal.

Horatius Bonar, az egyik legnagyobb dicséretíró tudta ezt, s így írta le a tapasztalatait:

Hallottam Jézus hangját, amint mondja:
„Én vagyok ennek a sötét világnak a Világossága.
Nézz Rám, s felkel reggeled,
S egész napod világos lesz.”
Ránéztem Jézusra és rájöttem
Benne van csillagom, benne van a Napom
S az életnek abban a világosságában fogok járni,
Míg véget nem érnek az utazás napjai.

Jobb ezt megtapasztalni, mint az egész életen tartó utazás végén arra a helyre jutni, ami az örök sötétségbe burkolózik, s ahol minden lakos elveszett ember.

138. fejezet: Miképpen nézett Krisztus a halálra, Jn11:11-15

11. Ezeket mondá; és ezután monda nékik: Lázár, a mi barátunk, elaludt; de elmegyek, hogy felköltsem őt.

12. Mondának azért az ő tanítványai: Uram, ha elaludt, meggyógyul.

13. Pedig Jézus annak haláláról beszélt; de ők azt hitték, hogy álomnak alvásáról szól.

14. Ekkor azért nyilván monda nékik Jézus: Lázár megholt.

15. És örülök, hogy nem voltam ott, ti érettetek, hogy higgyetek. De menjünk el ő hozzát!

Manapság létezik egy nyitottság a halállal kapcsolatosan. Egykor nem beszéltek róla. Manapság igen, mégpedig növekvő nyíltsággal.

Az egyik személy, aki hozzájárult ehhez az új nyitottsághoz, az én philadelphiai gyülekezetem tagja. A neve dr. Everett Koop, s nemcsak vezetői mivoltáról ismert a gyermekgyógyászatban (ahol úttörő szerepet játszik), hanem arról is, ahogy a közelgő halállal foglalkozik a páciensei szüleivel tartott kapcsolataiban. Írásai a témában megjelentek a *Readers Digest*, és más kiadványok lapjain. A Nurses Christian Fellowship a másik példa, ők szemináriumokat tartanak a haldokló páciensről történő gondoskodásról. Ezeket a szemináriumokat sokan látogatják. A régi világban mások, például a néhai újságíró, Stewart Alsop tette a témát népszerűvé. Alsop, miközben leukémiában haldoklott, megírta a halállal folytatott küzdelmét a *Stay of Execution (A kivégzés megállítása)* című könyvében. Ez ismét csak annak az új nyitottságnak a bizonyítéka, amelyről beszélek.

Ez azonban felvet egy érdekes kérdést. Ha ugyanis megtudjuk, mit gondolnak manapság az orvosok, a nővérek, és az újságírók a halálról manapság, akkor természetesen módon ötlük fel bennünk a kérdés: „De mit gondolt Jézus a halálról?” Ő kapcsolatban állt a halállal – a sajátjával, amit világosan látott közeledni, valamint másokéval. Miképpen fogta fel? Elfogadta a halált? Vagy vágyott a kivégzés megállítására? Nyilván fontos, amit Jézus a halálról gondolt, ezt valamennyien felfogjuk. Ő ugyanis rendelkezett olyan információkkal, amelyekkel mi nem, s az ő nézeteinek meg kell világosítania a miénket.

Két halál

Azzal a ténnyel kell kezdenünk, hogy Krisztusnak a kérdésre adott válasza kettős volt attól függően, hogy a szóban forgó halál egy hívő, vagy egy hitetlen ember halála volt. Ha a halál egy hitetlen ember halála volt, Jézus nem volt bátorító. Valójában óvta attól az embereket, hogy ebben az állapotban haljanak meg. A Bele, mint Megváltóba vetett hit nélkül meghalni a pokolra jutást jelenti, mondta. Úgy beszélt róla, mint „az örök tűz” (Mt25:41), vagy „az örök gyötrelem” (Mt25:46) helyéről. Azt mondta, hogy ez a „sírás és fogcsikorgatás” (Mt13:42) helye. Egyszer elmesélt egy történetet egy gazdag emberről, aki a pokolban sínylődött, és Ábrahámhoz fordult, hogy küldjön valakit a nyelvét meghúszni (Lk16:19-31). Máskor pedig ezt mondta: „És ne féljete azoktól, a kik a testet ölik meg, a lelket pedig meg nem ölhetik; hanem attól féljete inkább, a ki mind a lelket, mind a testet elvesztheti a gyehennában” (Mt10:28).

Krisztus zordságának a magyarázatára ebben a dologban nem nehéz rábukkanni. A Biblia tanításában ugyanis a halál elkülönítés, s a hitetlen halála a lélek elkülönítése Istentől. Isten a világosság. Így az elkülönülés Istentől a halálban sötétséget jelent. Isten a forrása minden jó ajándéknak. A halál megfosztást jelent mindezekről a jó ajándékoktól. Ez a kilátás, és nem csak maga a szenvedés teszi a halált félelmetes dologgá a hitetlenek számára.

Másrészt Jézus a legbátorítóbb volt a hívők halálát illetően. Valójában olyan bátorító volt a kérdésnek ebben a vonatkozásában, mint amilyen elcsüggesztő a másokban. Itt a belépésről beszélt Ábrahám kebelére, vagy a paradicsomba (Lk16:22, 23:43). Beszélt a földről, ahol sok lakóhely van, amit elkészít majd az Őt követőknek (Jn14:2). Ebben a igeszakaszban, melyet tanulmányozni készülünk a halált „elalvásnak” nevezte, s azt mondta, örül, hogy ez Lázárral a barátjukkal történt. Ez az igeszakasz az alábbi: „Ezeket monda; és ezután monda nekik: Lázár, a mi barátunk, elaludt; de elmegyek, hogy felköltsem őt. Mondának azért az ő tanítványai: Uram, ha elaludt, meggyógyul. Pedig Jézus annak haláláról beszélt; de ők azt hitték, hogy álmoknak alvásáról szól. Ekkor azért nyilván monda nekik Jézus: Lázár megholt. És örülök, hogy nem voltam ott, ti érettetek, hogy higgyetek. De menjünk el ő hozzá!” (11-15. versek)

Lázár halott és Jézus örül

Micsoda szembeszökő kifejezés: „Lázár megholt. És örülök”. Jobban is megérthetnénk, ha Jézus ezt mondta volna: „Lázár fizikailag alszik és én örülök”, mert akkor azt gondolnánk, amit a tanítványok gondoltak, mikor először látszólag félreértették Krisztus szavainak jelentését. Azt gondolnánk, hogy az alvás jó dolog, s Lázár ezért meggyógyulhat. De Krisztus nem ezt mondta. Így feltesszük a kérdést: „Miképpen örülhet Jézus? Miképpen lehet a halál az öröm oka?”

Több válasz is van erre a kérdésre, s mindegyik benne van a vizsgált igeszakaszban. Jézus először is azért örült Lázár halálának, mert Lázár hívő volt, és értette, mi volt tulajdonképpen egy hívő halála. Nem kellett tőle félni. Hazamenetel volt. Ezekben a versekben „alvásnak” mondja, ami magában foglalja, hogy nem félni kell tőle, hanem inkább úgy tekinteni rá, mint valami előnyös dologra.

Ezt jobban megértjük, ha elkezdjük vizsgálni magát az alvást, és a jót, ami belőle származik. Figyeljük meg először is, hogy az alvás *ártalmatlan*. Így a halál is az a hívő számára. Dávid tudta ezt. Így írt a 23. zsoltárban: „Még ha a halál árnyékának völgyében járok is, nem félek a gonosztól” (4. vers). Vagy Pál ezt írta: „A halál fullánkja pedig a bűn; a bűn ereje pedig a törvény. De hála az Istennek, a ki a diadalmat adja nekünk a mi Urunk Jézus Krisztus által.” (1Kor15:56-57).

Hadd szemléltessem az alábbi módon a halál árnyékát. Skóciában egy idős ember haldoklott. Félt a haláltól. A szolgáló, aki felkereste, megpróbálta vigasztalni. A szolgáló megkérdezte, hogy nem pásztor volt-e.

„De igen”, válaszolt az öreg. „Sok napon át vártam a juhokat”.

„És soha nem állt a domboldalon”, kérdezte a szolgáló, „figyelve a szelet, amint keresztülfúj egy felhőt a völgyön?”

„Dehogynem, sokszor”, válaszolta a haldokló.

„S mikor annak a felhőnek az árnyéka keresztülfutott a tájon ön és a nyáj felé, félt?”

Az öreg pásztor kissé felemelkedett a párnájáról és így kiáltott: „Micsoda? Félni egy árnyéktól? Jamie ereiben a skót presbiteriánusok vére folyik, és nem félt soha semmitől!”

A szolgáló ekkor kinyitotta a Bibliáját, és felolvasta a 23. zsoltárt. Az igazság lassan áttörte Jamienél a gátat: „Még ha a halál árnyékának völgyében járok is, nem félek a gonosztól”.

Számunkra a halál ugyanis valóban árnyék. De azért csak árnyék, mert a halál kegyetlen valósága minden szörnyűségével egyetemben a mi pásztorunkat ragadta meg. Vajon a halál elszakadás, elszakadás Istentől? Ezt hordozta el Jézus azok számára, akik az Ő juhait. Így kiáltott: „Én Istenem, én Istenem! miért hagyál el engemet?” Azért lett ennyire elhagyatott, hogy számunkra a halál csupán árnyékká váljon.

Mondhatom még világosabban? 1776-ban az amerikai Függetlenségi Nyilatkozat aláírásának évében egy angol szolgáló, Augustus M. Toplady tiszteletes a mezőn keresztül sétált Somersetshire vidékén, mikor hirtelen utolérte a vihar. Még néhány mérföldnyire volt az otthonától. A hely nyitott volt. De észrevett egy hasadékot, mely az út melletti sziklán futott végig, és abban a hasadékban keresett menedéket. Ott maradt, míg elmúlt a vihar. Toplady jó ember volt. 1740-ben tért meg 16 éves korában egy csűrben ülve egy ember prédikálását hallgatva, aki még a nevét sem tudta leírni. Topladynak azóta nagyon gyümölcsöző lett a szolgálata. Most pedig, a szikla hasadékában ülve lelki dolgokról gondolkodott, s felvéve egy, a lábánál talált játékkártyát, elkezdte ráírni annak a dicséretnek a szavait, mely azóta az egyik legnépszerűbbé vált az angol nyelvű országokban:

Korok sziklája, hasadék számomra,
Hadd rejtsem el magam Tebenned.

Ezért ártalmatlan a halál a hívő számára. Nem maga a halál ártalmatlan, hanem inkább Krisztus ízlelte meg a halált teljes mértékben azok helyett, akik hittek Benne. Őt sújtotta azért, hogy mi elrejtőzhessünk Őbenne, míg a halál viharai elvonulnak.

Másodszor megjegyezhetjük, hogy a halál *pihentető*. Megnyugvás a napi munkálkodástól. A Prédikátor könyve megjegyzi, hogy „édes az álom a munkásnak” (Préd5:12). A tanítványok mondták Lázárról: „Uram, ha elaludt, meggyógyul” (12. vers). Ugyanez a helyzet a halállal is. Ezt olvassuk a Jelenések könyvében: „Boldogok a halottak, a kik az Úrban halnak meg mostantól fogva. Bizony, azt mondja a Lélek, mert megnyugosznak az ő fáradságuktól, és az ő cselekedeteik követik őket” (14:13).

Hadd tegyem hozzá: nem hiszek abban, hogy ez azt jelentené, hogy semmit sem kell majd a mennyben tenni. Valójában az ellenkezőjét hiszem. Hiszek abban, hogy a mennyi élet tele lesz aktivitással, mert Isten Maga is aktív – végül is, Ő mindennek a Teremtője – s mi hasonlókká leszünk Őhöz. A menny nem lesz pihentető abban az értelemben, hogy ott majd nem lesz mit tenni. De abban az értelemben pihentető lesz, hogy amit majd ott teszünk, azt fáradság nélkül tesszük, azaz a nélkül az erőlködés, munkálkodás, és bánat nélkül, amit a munka jelent ebben a világban a bűn átka miatt.

Van még egy hasonlóság a halál és az alvás között. Az alvás *átmeneti*. Azaz, azért alszunk, hogy utána ismét felkeljünk. Ugyanilyen módon átmeneti a halál is. Meghalunk, de azért, hogy a mennyi Atyánk által számunkra elkészített világban ébredjünk.

Emellett lelki szinten a halál annyira átmeneti dolog, hogy aligha lehet időre vonatkozó szavakkal leírni. Milyen hosszú a halál? Nincs hosszúsága. A halál inkább egy átjáró ebből a világból a másikba. Egy bejárat. Kiköltözni a testből annyi, mint „elköltözni az Úrhoz” (2Kor5:8).

Ennek az igazságnak csodálatos szemléltetését látjuk Sir Winston Churchill temetésénél. A temetés során egyszer csak a kürtös, aki a londoni Szent Pál székesegyházban megszólaltatta a takarodó hangjait, miközben mindenki néma csöndben várakozott. A takarodó a nap végét jelzi a katonai körletekben. Így ez jelezte Churchill hosszú és kiváló életét. Bizonyos fokig ez egy kor befejeződését is jelentette. Szomorú volt, sőt kissé fájdalmas. De aztán – és ezért mondom el ezt a történetet – amint elcsendesedtek a takarodó utolsó hangjai a katedrálisban, a kürt ismét megszólalt. Ekkor azonban már nem a takarodót fújta. Az ébresztő harsant fel, amely a katonai világban az új nap kezdetét jelenti. Churchill bizonyosságot akart tenni arról az igazságról, hogy a halál csak egy, az Isten jelenlétébe, abba az életbe nyíló kapu, amit az örökkévalóságban él.

Mivel a halál pontosan ez, nem csoda, ha Jézus azt mondja: „Lázár megholt. És örülök.”

Feltámadás

Volt azonban még egy oka, amiért Jézus mondhatta, hogy örül. Bizonyos értelemben ez a legnyilvánvalóbb. Jézus azért örült, mert tudta, hogy elmegy, és feltámasztja Lázárt. Ez foglaltatik benne abban a versben, ami Lázár alvásáról beszél: „elmegyek, hogy felköltsem őt” (11. vers).

A halál nem létezhetett Jézus jelenlétében. A Szentírásban sehol nincs az feljegyezve, hogy Jézus találkozott egy holt emberrel, és nem támasztotta azt fel. Egy alkalommal egy kis falu, Nain mellett haladt el Galileában, ahol egy temetési menettel találkozott, akik a faluból jöttek. Egy ifjú halt meg, egy özvegyasszony egyetlen fia. Jézus odalépett a ravatalhoz, megérintette a holtat, és feltámasztotta őt. Másik alkalommal Jézus Jairus, egy zsinagóga vezetője lányát támasztotta fel. Itt pedig Lázár volt a feltámasztott. Jézus soha nem találkozott úgy egy temetési menettel, hogy azt meg ne állította volna. Valójában soha nem ment el úgy semmiféle betegség mellett, hogy a helyzetet helyre ne állította volna. Ezért mindig örült. S itt is, előre örülhetett a végkifejletnek.

Hozzátehetek még egy gondolatot? Jézus képes feltámasztani a halottakat, mint említettem, de, jegyezd meg, *csakis Ő képes erre*. Senki más nem képes ezt megtenni. Ha valaki beteg, de még nem halt meg, van helye az orvosoknak. A gyógyszer az orvosok ügyességével ötvözve, valamint az emberi test természetes megújulási képességei csodákat tehetnek. De ha valaki halott, ott az orvosok már haszontalanok. Csak az isteni Krisztus hangja képes életre hívni a feltámadásban.

Ha csakis Jézus képes előhívni a halottakat, ismered a hangot, amely hívja őket? Nem mindenki ismeri Krisztus hangját. Jézus mondta sok kortársáról: „Ti nem értitek az én beszédemet” (v. ö. Jn8:43). Azt mondta, csak azok képesek meghallani Őt, akiket az Atya adott Neki. Csak a juhait képesek válaszolni (Jn10:37). Te egyike vagy a juhainak? Ha erre a kérdésre nem tudsz szilárd igennel válaszolni, akkor talán oda kell helyezned magad, ahol Isten kegyelme által most azonnal meghallhatod Krisztus hangját. Kezdd el olvasni a Bibliát. Hallgass prédikációkat az evangéliumról istenfélő emberek szájából. Beszéljess olyanokkal, akik már ismerik Krisztust. Lehet, hogy Jézus szól majd hozzád, lelki életet töltve az egyébként halott szívedbe, s elkezd felkészíteni arra a második életre, amely majd a mennyei életre támaszt fel téged.

A hit megerősítése

Jézus egy harmadik okból is örült, hogy Lázár meghalt. Azért örült, mert tudta, hogy fel fogja támasztani Lázárt. Tudta, hogy a feltámasztás sokak hitét meg fogja erősíteni. Ezt jelzi, amikor ezt mondja: „És örülök, hogy nem voltam ott, ti érettetek, hogy higgyetek” (15. vers). A tanítványok hitét meg kellett erősíteni. Mártha és Mária hitét is meg kellett erősíteni. Valóban, akik akkor még semmiféle hittel nem rendelkeztek, ennek a drámai feltámadásnak a következtében jutottak hitre.

Az utolsó dolog, ami titeket, keresztényeket illethet, annak megkérdése, hogy vajon a Jézus által benned végrehajtott feltámasztás gyakorolt-e hatást másokra? A te feltámadásod segített másoknak megtalálni Jézust? Talán ezt mondod: „Miről beszélsz? Az én feltámadásom még nem következett be. Majd az utolsó napon történik meg.” Biztos vagy ebben? Biztos vagy abban, hogy csak ez az a feltámadás, amelyről beszélhetsz?

Ezen a ponton jusson eszedbe, hogy miközben minden csoda igaz, mégis azért jegyezték fel éppen ezeket (másokkal ellentétben), mert nagyszerű szemléltetései az üdvösségnek. Azaz, a béna ember valamennyiünk képe a lelki helyreállításunkat megelőzően. Tehetetlenek, mozgásképtelenek vagyunk, képtelenek akár egy lépést is megtenni Jézus felé. A vakon született ember a másik példa. Képtelen volt látni Jézust. Ha Jézus azt mondta volna

ennek az embernek, hogy keresse meg Őt, s akkor majd segít rajta, az ember nem lett volna képes ezt megtenni. Jézus mégis üdvözítette Őt. Ugyanezen a módon mutatja be Lázár története azt is, mit jelent halottnak lenni „a vétkekben és a bűnökben”, s miért szükséges, hogy Krisztus hangja felhangozzék, és felrázzon minket a lelki szunnyadásból. Lelkileg mindaddig nem ébredünk fel, míg Krisztus nem szólít minket. Mikor azonban hív, akkor felébredünk. Ez a tapasztalatod, ha hiszel az Úr Jézus Krisztusban. S ezért helyénvaló a kérdés: A te feltámadásod segített másoknak Jézust megtalálni?

Ezt akarta Pál, mint az átalakult élet eredményét. Emlékszel a filippibelieknek írott levél harmadik fejezetének arra a versére, melyben kifejezi a reménységét: „Ha valami módon eljuthatnék a halottak feltámadására” (Fil3:11)? A kifejezés nem azt sugallja, hogy Pál bizonytalan volt az üdvössége végkimenetelét illetően, mintha azt hitte volna, hogy egy napon még elveszhet. Az, aki így írt a Róma levélben: „Mert meg vagyok győződve, hogy sem halál, sem élet, sem angyalok, sem fejedelemségek, sem hatalmasságok, sem jelenvalók, sem következők, sem magasság, sem mélység, sem semmi más teremtmény nem szakaszthat el minket az Istennek szerelmétől, mely vagyon a mi Urunk Jézus Krisztusban” (Rm8:38-39), nem ezt értette alatta. Pál úgy értette, hogy most akart eljutni a feltámadásra, azaz feltámadottként akart élni a lelkileg halott milliók között, hogy neki legyen előképük a cselekvő örök életről, s legalább néhányan közülük hitre juthassanak a Megváltóban.

Ez az, amit veled kapcsolatban is szeretnék, ha keresztyén vagy. Lelkileg halott voltál. Megelevenedtél Jézusban. Nos, látják ezt mások is? Ez az egyik módja annak, ahogyan Jézus örömet szeretne kifejezni a te halálodban és feltámadásodban.

139. fejezet: A halál árnyéka, Jn11:16

16. Monda azért Tamás, a ki Kettősnek mondatik, az ő tanítványtársainak: Menjünk el mi is, hogy meghaljunk vele.

Nem tudom, hogy miért emlékeznek az emberek tévedéseire oly hosszasan, miközben a sikereiket hamar elfelejtik, de ez már csak így van. S nemcsak ami korunkban van így. Shakespeare ezt tökéletesen kifejezte, mikor Antoniuusszal ezt mondtatta barátja, Julius Caesar temetésén: „A gonoszság, amit az emberek tesznek, fennmarad utánuk, de a jót eltemetik a csontjaikkal együtt”.

Ugyanez a dolog igaz János evangéliumának egyik mellékszereplőjére. Az ő neve Tamás. Olyan véleményt alkottunk róla, hogy amint meghalljuk a nevét, azonnal eszünkbe jut az a történet, amely miatt ő egyáltalán nem dicséretreméltó. „Kétkedő Tamás!” Ez a kifejezés jut eszünkbe, mert automatikusan arra a történetre gondolunk, melyben Tamás kifejezte a Krisztus feltámadásával kapcsolatos kételyeit. Jézus már megjelent a többi tanítványnak, de Tamás nem volt jelen. Mikor azonban beszéltek erről Tamásnak, ő így válaszolt: „Ha nem látom az ő kezein a szegek helyeit, és be nem bocsátom ujjaimat a szegek helyébe, és az én kezemet be nem bocsátom az ő oldalába, semmiképen el nem hiszem” (Jn20:25). Megfelelkezünk arról, hogy a többiek sem hittek, amíg nem látták ők is Krisztust. De eszünkbe jut ez a történet, és egyoldalú véleményt alkotunk Krisztus kétkedő tanítványáról.

Mennyire más képünk lehetne Tamásról, ha megemlékeznénk az ugyanannak az evangéliumnak a tizenegyedik fejezetében feljegyzett történetről!

A történet

A történet megértéséhez emlékeznünk kell arra, hogy Jézus bejelentette a visszatérési szándékát a jeruzsálemi területre, csak néhány pillanattal korábban emlékeztette a tanítványait a rájuk leselkedő veszélyre. Ez a veszély nem a képzelet szülte volt. A tanítványok érthető módon megrettentek. Krisztus ellenségei már többször, és különböző helyeken megpróbálták Őt megkövezni. S az ellenállás Jeruzsálemben volt a leghevesebb, és az utolsó összeütközés, mely mindössze pár hete történt, volt a legfélelmetesebb az összes között. Érezzük a valós veszélyt, ha felidézzük, hogy ezt követően Jézus ténylegesen elhagyta Jeruzsálemet és eltávozott a Jordán folyó vidékére.

Most viszont visszatérni készült, s a tanítványai megrettentek. Tudták, hogy nem képesek megállítani Jézust, ha Ő egyszer elszánta Magát. De mit tettek? El tudom képzelni, amint egymásra nézegettek, majd lenéztek a földre, azután Jézusra. El tudom képzelni, amint csodálkoztak. „Mi lesz, ha Jézus Jeruzsálembé megy? Biztosan meghal. S mi lesz velünk, ha követjük Őt? Biztosan meghalunk mi is.” Talán hosszú hallgatás következett, De végül az egyik tanítvány pontosan az eseményhez illő helyes szavakat mondta. Ez a tanítvány Tamás volt, aki ezt mondta: „Menjünk el mi is, hogy meghaljunk vele”.

El kell ismernem, hogy ez aligha volt vidám kijelentés. Mélabú volt ez, sőt kissé nyomasztó. Tamás végül is hajlamos volt a dolgok legrosszabbik oldalát nézni. Én mégis csak csodálni tudom a szavait. Először is, őszinte szavak voltak. A Jeruzsálembé vezető út a halálba vezető út volt. Másodszor, a hűség szavai voltak. Tamás azt mondta, nem számít mi vár rájuk, Jézussal akkor is jobb. S ez így is van. Végül, a szavak bátorítók voltak. Erre az álláspontra helyezkedve Tamás szó szerint azt jelentette ki, hogy Krisztussal együtt akar az oroszlánbarlangba menni.

Tudom, eljött az idő, mikor Tamás, másokkal együtt otthagya Krisztust és elmenekült Tőle. Azt is tudom, hogy a halál Jeruzsálemben nem a teljes történet volt, mert utána

következett a feltámadás. Mindez azonban még Tamás előtt állt, és abban az időben (függetlenül attól, mit tartogatott a jövő), ő a helyes dolgot tette. Emlékezzünk hát erre, és próbáljuk meg Tamást a legjobb pillanataiban látni.

Halál és önmegtagadás

Segíthet visszaemlékezni Tamás életének erre az eseményére, ha eszünkbe jut, hogy ez csak egy kifejezés a Szentírásban egy fontos, és mindent átjáró alapelvre. Ez pedig a *halál és önmegtagadás* alapelve – a meghalásé, a nemet mondásé önmagunknak, hogy igent mondhassunk Krisztusnak. Ezt az alapelvet az Újszövetségben mindenütt megtaláljuk. Például, a Róma 6-ben ezt olvassuk: „Mert ha az ő halálának hasonlatossága szerint vele egygyé lettünk, bizonyára feltámadásáé szerint is azok leszünk. Tudván azt, hogy a mi ő emberünk ő vele megfeszítettett, hogy megerőtelenüljön a bűnnek teste, hogy ezután ne szolgáljunk a bűnnek.” Vagy a Gal2:20-ban: „Krisztussal együtt megfeszítettetem”. Vagy, kicsivel később: „Nékem pedig ne legyen másban dicsekedésem, hanem a mi Urunk Jézus Krisztus keresztjében, a ki által nékem megfeszítettett a világ, és én is a világnak” (Gal6:14).

Hadd mondjam ismét, hogy ez egy nagyon fontos alapelv, s nem kevésbé azért is, mert természetes módon nem kívánunk hozzá igazodni. Végül is ki akar meghalni? Senki! Sőt, olyan világban élünk, mely nem mond nemet semminek. A „nem” népszerűtlen. Mégis ez az, ahol a keresztyénség kezdődik, s az egyetlen út a keresztyén életben elérhető győzelemhez. Más szóval, megismerni a győzelmet a keresztyén életben annyi, mint Tamáshoz hasonlatossá válni. Hozzá hasonlóan meghalljuk Krisztus hívását, s hozzá hasonlóan azonnal a tudatára ébredünk megannyi dolognak, amiket meg szeretnénk tenni, vagy amivé válni szeretnénk. De nem szabad ezeket megtennünk. Tamáshoz hasonlóan hátat kell fordítanunk ezeknek a dolgoknak és Jézust kell követnünk.

Egy alapelv, két alkalmazás

Ennek a megértése nem lehet nehéz a számunkra, ha keresztyének vagyunk. Mert ez az, ahol a keresztyénség elkezdődik a számunkra, mint arra már utaltam. Mit jelent keresztyénné válni? Azt jelenti, hogy hátat fordítasz minden erőfeszítésre, mely arra irányul, hogy a magad erejéből járjunk a kedvében Istennek, s helyette hit által elfogadod, amit Isten tett meg Krisztusban az üdvösségedért. Egyetlen ember sem üdvözítheti magát. Ezért abba kell hagynunk az erre irányuló próbálkozást. Meg kell halnunk a saját erőfeszítéseinknek. Csak ezt követően vehetjük át Isten üdvösségét, mint ajándékot.

Hadd szemléltessem ezt Pál bizonyágátételéből. A megtérése előtt Pál a személyes eredményeivel igyekezett Isten kedvében járni. Miután találkozott Krisztussal a damaszkuszi úton, nemet mondott a cselekedetek eme menetének, s helyette elkezdett Krisztusnak élni. A dologgal kapcsolatos saját szavai nagyon kifejezőek. Ezt írta: „De a melyek nékem egykor nyereségek valának, azokat a Krisztusért kárnak ítéltém. Sőt annakfelette most is kárnak ítélek mindent az én Uram, Jézus Krisztus ismeretének gazdagsága miatt: a kiért mindent kárba veszni hagytam és szemétnék ítélek, hogy a Krisztust megnyerjem,” (Fil3:7-8). Ez az ahol elkezdődik a keresztyén élet. Így, amint említettem, a halál és önmegtagadás alapelvét nem lehet nehéz megérteni egyetlen igazi keresztyénnek sem.

A nehézség azonban (mint az élet sok más területén is) nem annyira a megértéssel, mint inkább az alkalmazással van, és ez az a pont, ahol sokan elbuknak. Az alapelv első alkalmazása a hitre jutás pillanatára vonatkozik Krisztusban, s ha keresztyének vagyunk akkor itt egyaránt megértettük és alkalmaztuk ezt az alapelvet. De aztán – és ez oly gyakori – megfeledkezünk arról, hogy ezt az alapelvet a keresztyén élet megélésére is alkalmazni kell,

ha valóban meg akarjuk azt élni. Élet? Igen. De csak a halál után. Áldások? Igen. De csak miután felvettük a keresztet.

Hadd legyenek nagyon konkrét ezen a ponton. Ha valóban meg akarjuk tapasztalni azt, hogy a halál és az önmegtagadás bizonyos értelemben a keresztyén élet alapja, akkor készen kell állnunk arra, hogy akarattal nemet mondjunk mindennek, ami ellentétes Isten akaratával, és a számunkra Általa kijelölt úttal.

Először is, ezt azt jelenti, hogy nemet mondunk mindenre, ami ellentétes Istennek magával a kijelentésével, azaz ami ellentétes a Bibliával. Ezen a módon kell például közelednünk a törvényhez. Nem vagyunk a törvény alatt abban az értelemben, hogy nem vonatkozik ránk a szabályok és rendeletek sora. Ettől szabadok vagyunk. De engedelmeskednünk kell a törvénynek abban az értelemben, hogy az Isten természetét jelenti ki nekünk, s megmutatja az élet ama területeit, ahol Isten ereje által kell nemet mondanunk azért, hogy tovább folytathassuk az utunkat Krisztussal. Az első parancsolat ennek egy példája: „Ne legyenek néked idegen isteneid én előttem”. Ez egy tiltás, mégpedig nyilvánvaló. Azt mondja nekünk, hogy nemet kell mondanunk mindenre, ami elfoglalná Isten jogos helyét az életünkben. Ez egy tényleges bálvány? Nemet kell mondanunk a bálványnak, el kell égetnünk, meg kell semmisítenünk, mint sok primitív ember tette, mikor válaszoltak az evangéliumnak. Pénz? Ha igen, meg kell tőle szabadulnunk, mert jobb szegénynek és Krisztus szoros követőjének lenni, mint gazdagon távol lenni Tőle. Ne érts félre. A pénz nem olyasvalami, ami szükségszerűen átveszi Isten helyét az életben. Lehetséges odaszánt és mélyen lelki keresztyénnek lenni, s ugyanakkor gazdagnak is. De ha a pénz istenné válik, vagy már vált is, akkor nemet kell mondanunk neki, mert „ne legyenek néked idegen isteneid én előttem”. Másvalaki foglalja el Isten helyét a számodra? Az üzlet? A becsvág? A gyermekeid? A hírnév? A siker? Bármilyen legyen az, nemet kell rá mondanod, ha visszatart téged Krisztustól. Ez a tagadás alapelve, a meghalás alapelve. S komolyan kell venni.

Ha próbára akarod magad tenni ezzel kapcsolatosan azt megteheted minden egyes parancsolattal. „Ne ölj.” Ez azt jelenti, hogy nemet kell mondanunk minden arra irányuló váagnak, hogy másvalaki életét elvegyük, vagy a jó hírnevét rágalmazással bemocskoljuk. „Ne paráználkodj.” Nemet kell mondanunk a más felesége, vagy a más férje iránti vágyaknak. „ne lopj.” Nemet kell mondanunk a vágnak, hogy másvalaki tulajdonát elvegyük. Ha nem mondtunk nemet ezekben a dolgokban, aligha állíthatjuk, hogy Krisztus feltámadott életének újságában élünk. Valójában egyáltalán nem éljük Krisztus életét.

Másodszor, ha meg akarjuk tapasztalni a halált és önmegtagadást, akkor nemet kell mondanunk bármi másnak is, ami nem Isten akarata a számunkra. Egy bizonyos értelemben ez a dolog összefügg az előzővel, a törvénnyel kapcsolatosan. De túl is lép rajta annyiban, hogy nem minden Isten akarata a számunkra, amit egyébként Isten Ígéje megenged. Valójában az ellenkezője igaz. A házasságot Isten alapította, s megvannak a maga áldásai. De mégis lehet, hogy a házasság nem Isten akarata a számodra, s ebben az esetben nemet kell mondanod a házasságra, mégpedig tudatosan és akarattal. Amíg meg nem teszed, de fogod ténylegesen megkezdeni azt az életet, amit Isten készített el a számodra. Ugyanez lehet igaz egy állásra, a saját magadról alkotott elképzelésekre, és sok más dologra is.

Két gyors kérdés, mielőtt tovább mennénk. Először is, miképpen tanulhatok meg nemet mondani? A válasz: figyeld Jézust, kövesd őt. Ő az önmegtagadás legkiválóbb példája, mert Ő még a mennyei dicsőségre is nemet mondott, hogy emberré lehessen, és meghalhasson az üdvösségünkért. Tanulhatunk Tőle. Természetesen Krisztus megfigyelésével volt képes Tamás azt mondani, amit mondott a Jeruzsálemben történő közös visszatérés előtt.

A második kérdés: miképpen tudhatom, hogy mikor mondtam nemet? A válasz: amikor abbahagytad a panaszkodást. Ha úgy zúgolódsz, ahogyan az izraeliták zúgolódtak a pusztaságban, akkor valóban még nem fordítottál hátat Egyiptomnak. De ha abbahagytad a zúgolódást, akkor készen vagy az indulásra, mint Pál is, amikor ezt mondta: „Atyámfiak, én

enmagamról nem gondolom, hogy már elértem volna: de egyet cselekszem, azokat, a melyek hátam megett vannak, elfelejtván, azoknak pedig, a melyek előttem vannak, nékik dőlven, czélegyenest igyekszem az Istennek a Krisztus Jézusban onnét felülről való elhívása jutalmára.” (Fil3:13-14)

Feltámadás

Kihangsúlyoztam a halál és önmegtagadás alapelvét – először azért, mert ez a fő leckéje a szövegünknek, másodszor pedig azért, mert nem túl gyakran tanítják a mai keresztyéneknek. De nem akarom itt hagyni a szöveget ezen a ponton, mert akkor féloldalasan marad itt. A halál nagy alapelv. Ez az, amit Tamás szavai világosan tanítanak nekünk. De van ennél több is. A bibliai rendszerekben a halált mindig követi az élet, a keresztre feszítést a feltámadás. Ez az, ami valóban izgalmas, s amiért hajlandóak vagyunk meghalni.

Térjünk vissza egy pillanatra az általam korábban idézett szövegre. „Mert ha az ő halálának hasonlatossága szerint vele egygyé lettünk, bizonyára feltámadásáé szerint is azok leszünk” (Rm6?5). Igaz, meg kell halnunk az ének, de azért tesszük ezt, hogy Krisztusnak élhessünk. Meghalunk, „hogy megerőtelenüljön a bűnnek teste, hogy ezután ne szolgáljunk a bűnnek” (6. vers). Valami hasonlót olvasunk a Galata levélben is: „Krisztussal együtt megfeszítettem. Élek pedig többé nem én, hanem él bennem a Krisztus; a mely életet pedig most testben élek, az Isten Fiában való hitben élem, a ki szeretett engem és önmagát adta érettem” (Gl2:20). S megtaláljuk ezt az igazságot egy fejezet múlva János evangéliumában is. Jézus mondja: „Bizony, bizony mondom néktek: Ha a földbe esett gabonamag el nem hal, csak egymaga marad; ha pedig elhal, sok gyümölcsöt terem. A ki szereti a maga életét, elveszti azt; és a ki gyűlöli a maga életét e világon, örök életre tartja meg azt.” (Jn12:24-25)

Mit jelent ez a gyakorlatban? Azt jelenti, hogy mikor feladjuk a saját életünk irányításával kapcsolatos próbálkozást, vagy mikor feladjuk a számunkra olyannyira drágának és elhanyagolhatatlannak tűnő dolgokat (és csakis ekkor) találjuk meg a keresztyén mivoltunk valódi örömét, s lépünk be a rögeszméktől annyira mentes életbe, hogy utána alig értjük, miképpen tartottak ezek minket oly erőteljesen fogva.

Mi hát a különbség az örvendező és az örömtelen, vagy a legyőzött és a győztes keresztyén között? A halál és a feltámadás között? Az örömtelen keresztyén meghalhatott és feltámadhatott Krisztussal valamiféle elvont, teológiai értelemben. Így bizonyos értelemben nevezhető „új teremtménynek Krisztusban”. De ezt természetesen soha nem ismerte a gyakorlatban. Viszont az örömteli keresztyén kielégülést talált mindenben, amit Isten jelölt ki a számára, és ténylegesen meg van elégedve, mert nemet mondott mindenre, ami visszatarthatná Őt Isten saját áldásának és jelenlétének gazdagságától, és új életre támadt fel.

Egy szó másokhoz

Egy végső gondolat származik Tamás eme hét rövid szavából. Megfigyelted, hogy Tamás nemcsak önmagát akarta megtagadni Krisztus követése végett, de erre másokat is hívogatott? Pontosán ezt mondta ugyanis: „*Menjünk* el mi is, hogy *meghaljunk* vele”. Azt akarta, hogy mások is hozzá hasonlóan cselekedjenek. S sikeres volt a hívogatásban, mert nem sokkal később azt olvassuk a fejezetben, hogy a tanítványok még mindannyian Jézussal vannak. Te is Tamáshoz hasonlítasz ebben? Lehet, hogy már megtanultad ezeket a leckéket. De természetesen lehet, hogy még nem, s ha ez a helyzet, akkor itt kell kezdened. Ha azonban igen, ha valóban megtanultál nemet mondani s ezzel beléptél a Krisztussal való új élet örömébe, akkor ez az a pont ahol különösen utánoznod kell Tamást. Ha megtanultad ezeket a dolgokat, taníts meg rájuk másokat is. Ha megtaláltad az örömet, hívogasd őket ahhoz, Aki megtanította neked, miképpen találj meg.

Tamás! A szó „ikret” jelent a héberben, ugyanazt, mint Didymus, ami görögül jelenti a „ikret”. Tamás iker volt. Kíváncsi vagyok, ki volt a másik. Természetesen nem az egyike volt a többi tanítványnak. Lehet, hogy nem is férfi volt, az ikertestvér lehet nő is. Nem tudhatjuk. Mégis, bizonyos értelemben szeretném, ha rátalálnál. Szeretném, ha rátalálnál, valahányszor csak a tükörbe nézel. Csak azt szeretném, ha nem a „kétkedő Tamást” találnád meg, hanem inkább azt, aki ezt mondta másoknak: „Menjünk el mi is, hogy meghaljunk vele”.

140. fejezet: „Én vagyok a feltámadás és az élet”, Jn11:17:26

17. Elmenvén azért Jézus, úgy találá, hogy az már négy napja vala sírban.
18. Bethánia pedig közel vala Jeruzsálemhez, mintegy tizenöt futamatnyira;
19. És a zsidók közül sokan mentek vala Márthához és Máriához, hogy vigasztalják őket az ő testvérök felől.
20. Mártha azért, a mint hallja vala, hogy Jézus jó, elébe méne; Mária pedig otthon ül vala.
21. Monda azért Mártha Jézusnak: Uram, ha itt lettél volna, nem halt volna meg a testvérem.
22. De most is tudom, hogy a mit csak kérsz az Istentől, megadja néked az Isten.
23. Monda néki Jézus: Feltámad a te testvéred.
24. Monda néki Mártha: Tudom, hogy feltámad a feltámadáskor az utolsó napon.
25. Monda néki Jézus: Én vagyok a feltámadás és az élet: a ki hisz én bennem, ha meghal is, él;
26. És a ki csak él és hisz én bennem, soha meg nem hal. Hiszed-e ezt?

Mintegy ötven évvel Jézus Krisztus születése előtt egy közismert római, Sculpius Severus levelet írt a nagy szónoknak, Cicerónak a szeretet kislánya, Tullia halála okából. Fenséges levél ez, mely mély együttérzést fejez ki. Emlékezteti a nagy szónokot, hogy a kislánya csak az emberiség közös sorsában osztozott, s csak akkor múlt el, amikor magának a Köztársaságnak is elbukott a szabadsága. Meleg, és mozgalmas. De dacára ezeknek a nagy jellemzőknek, nem tartalmaz semmit a síron túli élet reménységével kapcsolatosan. Válaszképpen Ciceró megköszöni a barátjának az együttérző szavakat, és hosszasan időzik a vesztése nagyságánál.

Egy évszázaddal később Pál apostol állt kapcsolatban olyan keresztyénekkal, akik hasonlóképpen elcsüggedtek a barátjuk halála miatt, és ennek hatására ő is írt egy levelet. De Pál levele más. Igaz, ez is elismeri a fájdalmat, de reménységet is sugall. Foglalkozik a halállal, de ismeri a feltámadás vigaszát. Benne Pál ezt írja: „Nem akarom továbbá, atyámfiain, hogy tudatlanságban legyetek azok felől, a kik elaludtak, hogy ne bánkódjatok, mint a többiek, a kiknek nincsen reménységök. Mert ha hisszük, hogy Jézus meghalt és feltámadott, azonképen az Isten is előhozza azokat, a kik elaludtak, a Jézus által ő vele együtt... Annakokáért vigasztaljátok egymást e beszédekkel” (1Thessz4:13-14, 18).

Ezek a levelek figyelemre méltó ellentétet tárnak elénk, mert megkönnyebbüléssé változtatták a jövőbeli életnek a keresztyénség által elénk tárt tudatát. Ciceró ismerte Platon halhatatlansággal kapcsolatos érveit, valamint a korának összes többi érvét is, de ezek csekély vigaszt jelentettek a halál kegyetlen borzalmával szemben. Pál viszont, a reménység és a magabiztosság új szellemében mozdul meg.

Egy összezavart hívő

Mielőtt megnéznénk Krisztus kijelentéseit a feltámadásról, valamint arról, hogy Ő „a feltámadás és az élet”, meg kell néznünk, hogy kiknek is mondja mindezt. Akinek mondta ugyanis, az Márta volt, s Márta kiváló példája a hívők egyik fajtájának, amelyből manapság is sokan vannak. Ők nem bizalmatlanok az Úrral szemben, de nem is hisznek azzal a teljes magabiztossággal, mely lehetővé tenné a számunkra, hogy félretegyék minden gondjukat és megnyugodjanak az Ő jó gondviselésében. Hisznek, de mindig gondot okoznak maguknak az

efféle kérdésekkel: Miképpen? Miért, Mi lesz, ha...? – ezzel elkerülik azokat az áldásokat, melyek az övéik lehetnének, ha egyszerűbben hinnének.

Az efféle hit *mindig korlátozni próbálja* Istent, vagy, ami ugyanaz, lealacsonyítja az ígéreteit. Figyeljük meg, hogy Márta mind időben, mind térben korlátozta az Úr munkáját, mert ezt mondta: „Uram, ha itt lettél volna, nem halt volna meg a testvérem” (21. vers).

Emlékeznünk kell itt arra, hogy Jézus szándékosan két napig késleltette a visszatérését Bethániába, így végül négy nappal Lázár temetése után érkezett meg oda. Egyesek úgy képzeltek, hogy Jézus addig késlekedett, amíg Lázár meg nem halt (és ezt kegyetlen dolognak tartották), de ezeknek a napoknak az alapos átgondolása megmutatja majd, hogy ez valószínűleg nem igaz. Ha megszámozzuk a napokat egytől négyig, rekonstruálhatjuk, ami történt. Az első napon Lázár rosszabbul lett, és a nővérek elküldtek Jézusért. Lázár valószínűleg a hírnök elindulása után nem sokkal halt meg, s gyorsan eltemették, így ez a nap az első a négy közül, amit már a sírban töltött. A gyors temetés megszokott dolog volt a forró éghajlat miatt. A következő két napon Jézus a Jordán mellett maradt, ez a második és a harmadik nap. Utána, a negyedik napon, Jézus visszatért Bethániába és elvégezte a feltámasztást.

Lázár tehát már halott volt akkorra, amikor a betegségének híre elérkezett Jézushoz. Jézus tudott erről, s késleltette a visszatérését: nem azért, hogy Lázár meghalhasson, hanem teljesen más okból. Az ok, amiért Jézus késleltette a visszatérését a Jordántól nem volt más, mint hogy bizonyossá váljon: Lázár valóban meghalt, így senki ne kételkedjen a csodában. Megtudjuk tehát, hogy Ő a kezdet kezdetétől fogva véghez akarta azt vinni.

Márta azonban nem látta ezt, így mikor Jézus visszatért Bethániába, első szavai kissé a feddés szavai voltak. S kifejezték a saját korlátozott hitét, amint már utaltam rá: „Ha itt lettél volna”, mondta. Azaz érezte, hogy Jézus tehetett volna valamit négy nappal korábban, de nem tehette meg azt, ami most nyilvánvalóan szükséges lenne. Igaz, egy verssel később Márta maga mondja: „De most is tudom, hogy a mit csak kérsz az Istentől, megadja néked az Isten” (22. vers) Tudjuk azonban, hogy az ő „a mit csak”-ja nem foglalja magában a feltámadást, mivel gyorsan megfeddte később Krisztust, amikor azt kérte, hogy gördítsék el a követ Lázár sírjának a szájáról. Sőt, Márta világosan a hely tekintetében is korlátozni igyekezett Krisztust, mert ezt mondta: „Ha itt lettél volna”, azaz Bethániában. Ebben benne foglaltatik, hogy Jézus messzebről nem gyógyíthatta volna meg a testvérét. Kicsit később ugyanezt teszi, mikor így reagál Krisztus ígéretére a testvérevel kapcsolatosan. „Feltámad a te testvéred” – „Tudom, hogy feltámad a feltámadáskor az utolsó napon” (24. vers).

Ugyanígy próbálják meg sokan közülünk korlátozni Jézust. Hisszük, hogy képes mindent megtenni, amiről azt mondja, hogy megteszi – de nem most, és nem itt. Legalábbis nem várjuk, hogy megtegye, és őszintén meglepődünk, vagy nem hisszük, ha megteszi.

Márta furcsa hitének második jellemzője az, hogy *Krisztus szavait személytelenül fogadta*. Jézus első feljegyzett szavai a Bethániába történt visszatérése után egy hatalmas ígéretet foglaltak magukba. Ezt mondta: „Feltámad a te testvéred” (23. vers). De ahelyett, hogy a legjobb, és legszemélyesebb értelemben fogadta volna – ígéretként arról, hogy Jézus visszaadja neki a testvérét – Márta a jövőbe tolta el a szavakat, mintha azt mondta volna, hogy azok egyáltalában nem vonatkoznak sem rá, sem a helyzetére.

S ez az amit közülünk is sokan megtesznek Krisztus ígéreteivel. Bizonyos értelemben hiszünk ezekben, azaz másokra, és a messi jövőre vonatkoztatjuk azokat. De nem fogadjuk el azokat személyesen. Számunkra Isten dicsőséges ígéretei olyasmivé válnak, mint egy dicsőséges flotta, amit tartalékállományba helyeztek, vagy mind a padlásra felvitt régiségek. Feltételezzük, hogy van értékük, de semmi hasznot sem húzunk belőlük. Létezik egy történet egy úrról, aki egyszer rég az otthonában látogatott meg egy szegény francia házaspárt, s látott náluk egy bekeretezett ezerfrankost a falon. Megkérdezte tőlük, mi módon jutottak hozzá. Azt válaszolták, hogy rátaláltak egy szerencsétlen katonára, aki megsebesült, s ők ellátták az

otthonukban, amíg meg nem halt. Ő adta nekik. S annyira szép emlék volt tőle, gondolták, hogy bekeretezték és kitették a falra, mert így mindig láthatták. Természetesen meglepődtek, mikor meghallották, hogy meglehetősen nagy vagyont jelentene a számukra, ha aprópénzre váltanák.

Sajnos, sok keresztyén ezt teszi Isten ígéreteivel. Pedig nem lenne szabad – és ez a lényeg. Amint Spurgeon írta egykor, „kegyelemre van szükségük Isten rúdaranyának átváltásához... érvényes pénzérmékre”.²²⁴

Egy új kijelentés

Megnéztük tehát Mártát. Nézzük most meg Jézust, és a módot, ahogyan foglalkozott vele. Márta eljött, és szegényes hitről tett bizonyosságot. Ez félig hit, félig kétely volt. De Jézus nem haragudott meg a gyenge hite miatt, és nem fedtte meg a viselkedését. Mondhatta volna: „Márta, Márta, micsoda szegényes gondolataid vannak rólam! Hosszú időn át veletek voltam, és mégsem tudod, hogy fel akarom és fel fogom támasztani a testvéredet?” Mondhatott volna valami effélét, de nem tette. A feddés a nagy fájdalom idején nem jelent segítséget és nem helyénvaló. Emellett félre is értették volna, mert Márta úgy vélte, nagy Jézusba vetett hitet fejezett ki, mikor ezt mondta: „De most is tudom, hogy a mit csak kérsz az Istentől, megadja néked az Isten” (22. vers).

Jézus ehelyett felhasználta a lehetőséget, hogy többet tanítson meg Mártának önmagáról. Ezt mondta: „Én vagyok a feltámadás és az élet: a ki hisz én bennem, ha meghal is, él; És a ki csak él és hisz én bennem, soha meg nem hal” (25-26. versek).

Mit tanított Jézus Mártának? Első szavai konkrétan az ő állapotára vonatkoztak. Ő megpróbálta kitolni a feltámadást az utolsó napra. Jézus azzal válaszolt, hogy kimondta: Ő Maga a feltámadás, ezért bárhol is van Ő, ott élet van. Ebben az esetben az Úr Jézus Krisztus fizikailag is jelen volt, így fizikai élet is készült megmutatkozni. Lázár ismét élni fog. Mikor majd Jézus fizikailag is visszatér ennek a korszaknak a végén, akkor lesz fizikai feltámadás is. Máskor, mostanság, Jézus lelkileg van jelen, így most inkább lelki, mintsem fizikai feltámadásnak lehetünk a tanúi. Ha hiszel az Úr Jézus Krisztusban, akkor már megtapasztaltad ezt a fajta feltámadást. Halott voltál a vétkekben és a bűnökben, de Jézus életre hívott téged.

Hasonlóképpen mindazok, akik ismerik az Úr Jézus Krisztust, meg fogják tapasztalni a fizikai feltámadást is. Így ezen a ponton, közvetlenül szólva Márta helyzetéről, Jézus Márta tanításával folytatta. „a ki hisz én bennem, ha meghal is, él; És a ki csak él és hisz én bennem, soha meg nem hal” (25-26. versek).

Ezek a megjegyzések három dolgot jelenthetnek. Először is Krisztus mondásának mindkét felét lehet lelkileg érteni. Ha így tesszük akkor az értelme az alábbi lesz: „Bárki hisz bennem, még ha lelkileg halott volt is, mégis megelevenedik majd lelkileg. S bárki elevenedett meg lelkileg, s továbbra is hisz bennem, lelkileg soha meg nem hal.” Ennek a magyarázatnak az előnye az, hogy a kifejezéseket azonos értelemben veszi. Ha ezt követjük, a fő gondolat az, hogy aki hisz Krisztusban, az Isten örök életét kapta és soha nem veszhet el.

A második magyarázat az, amikor Krisztus szavainak első felét fizikailag, a másodikat lelkileg értelmezzük. Ez a következő értelmezést adja: „Aki hisz bennem, még ha meg is kell halnia fizikailag, mégis élni fog fizikailag [azaz lesz végső feltámadás]. S bárki él lelkileg, és hisz én bennem, lelkileg soha meg nem hal”. Ennek a magyarázatnak az előnye az, hogy Márta problémájára közvetlenül utal – a fizikai halál problémájára a fizikai

²²⁴ Charles Haddon Spurgeon, „Through He Were Dead”, *Metropolitan Tabernacle Pulpit*, 30. kötet (London: The Banner of Truth Trust, 1971), 495. oldal

feltámadással válaszol. A hátránya az, hogy a fogalmakat, főleg az „élet” fogalmát különféle értelmeiben kell értenünk.

A harmadik magyarázat az, amikor Krisztus kijelentésének mindkét felét fizikailag értelmezzük, azaz Krisztus második eljövételének idejére vonatkoztatjuk, amikor minden élő elragadtatik, hogy a levegőben találkozzon az Úrral, a halottak pedig fizikailag feltámadnak. De ez, miközben igaz, látszólag nem vonatkozik a János 11-ben vázolt helyzetre. S ha ez a jelentése a verseknek, akkor így kell azokat olvasnunk: „Aki hisz énbenem, noha meg fog halni a visszatérésem idejére, mégis fel fog támadni. S azok a hívők, akik még élnek a visszatérésem idején, soha nem halnak meg fizikailag, hanem felragadtatnak a mennybe.” Ez volt a magyarázata C. H. Spurgeonnak, és néhány más igemagyarázónak.

De melyiket kell előnyben részesíteni? Ezt valószínűleg nem lehet biztosra mondani, mivel az egyes nézetekben szereplő kijelentések önmagukban igazak, így mindegyik lehetséges. Véleményem szerint a második a legvalószínűbb, mely Márta helyzetével kezd, de egy magasabb alapelv bemutatásával folytatja. Ha ez a helyzet, akkor Krisztus ígéretei mindent magukban foglalnak. Ez a lelki élet ígérete, és a fizikai élet ígérete. A mostani élet ígérete és az eljövendő élet ígérete. Sőt, az is világosan ki van jelölve, hogy ez az élet csak azoké, akik hisznek Krisztusban, s ezért tagjai az Ő szövetségi népének.

Közvetlen alkalmazás

Ez elvezet minket ahhoz a végkövetkeztetéshez, mely egyben (hadd említsük meg) a Jézus által Mártára erőltetett végkövetkeztetés. Ez egy kérdés formájú végkövetkeztetés: „Hiszed-e ezt?” (26. vers) Jézus tett egy kijelentést („Én vagyok a feltámadás és az élet”), majd ki is fejtette ezt. Most felteszi a kérdést: „Hiszed ezt? Valóban hiszel ebben?” Ezt a kérdést én is fel szeretném tenni neked. Hiszel Krisztus tanításában?

Mikor gondolkodsz rajta, figyeld meg: Jézus a hitről, és nem az érzelmekről beszél. Nem ezt mondta Mártának: „Jobban érzed magad most, Márta? Vigasztalónak találad ezeket a gondolatokat? Érzed, amint visszatér a régi optimizmusod?” Jézus szerint nem az volt a fontos, miképpen érzett, hanem az, hogy miben hitt. Az érzelmek megtévesztők. Sőt, ezek jönnek és mennek. Viszont a hit horgony, mely kösziklába kapaszkodik. Jézus szavaiban hinni annyi, mint abban hinni, Akinek az ígéretei abszolút megbízhatók.

Figyeljük meg azt is, hogy Krisztus konkrétan szólt. Nem ezt mondta: „Márta, hiszel-e általánosságban”, hanem ezt: „Márta, hiszed-e *ezt*? Azaz, hiszed-e azokat a speciális igazságokat, melyeket én tanítottam neked?”

Ezt kérdezem én is tőled. Bízom benne, hogy a te válaszod lehet más. Hiszed ezt? Képesnek kell lenned ezt válaszolni: „Igen Uram, hiszem. Hiszek mindent, ami meg van írva a könyvedben.

Hiszek egyetlen nagy Istenben, Aki megalkotta ezt a Földet és engem is ráhelyezett. Hiszem, hogy bűnös vagyok. Hiszem, hogy ugyanaz az Isten szeretetben és bölcsességben elküldte az Úr Jézus Krisztust értem meghalni, hogy én üdvözülhessek. Hiszem, hogy Jézus együtt létezett Istennel, és Istenként a kezdetektől fogva. Emberré lett, s a halála helyettesítő halál volt értem, amely által a bűneim oly messzire vettek el, mint amilyen messze van Kelet a Nyugattól, s ezen az alapon soha többé nem lesz ellenem megemlékezés ezekről. Hiszek Krisztus történelmi, szó szerinti és testi feltámadásában, amivel Isten azt mutatta be, hogy Krisztus keresztfájdolata elfogadható a Számára mindenre elégséges engesztelésként az Ő népe bűneiért, melyben megadja az előízét is az eljövendő feltámadásnak, melyben mindazok részesülnek, akik hisznek benne. Hiszek a Szentlélek Személyében és hatalmában. Hiszem, hogy Ő nyitja meg a vak szemeket Krisztus meglátására és indítja fel a lázadó akaratokat az Ő átölelésére az üdvösségükhöz. Hiszem, hogy Ő világosítja meg Isten írott Ígését, így akik üdvözülnek, képesek azt megérteni, és képesek annak engedelmeskedni.

Hiszek a szentek közösségében. Hiszek az egyházban, hiszek Isten gondviselésében, melynek folytán a keresztyén életében semmi sem történik, ami ne Isten elrendelő, vagy megengedő akarátának lenne a következménye. Hiszem, hogy Isten bünteti a gyermekeit. Hiszem, hogy el van szánva arra, hogy tökéletesítse Jézus Krisztus jellemét mindazokban, akik Krisztussal egyesülnek a hitben. Hiszem, hogy Jézus egy napon majd visszatér a mennyből úgy, ahogyan eltávozni látták – testben, és időben. Hiszem, hogy azon a napon végbemegy a hívők végső feltámadása a mennyei életre, és a hitetleneké is az ítéletre. A pokolban szenvedés lesz. A mennyben az Isten által előre elkészített áldásokkal teli élet lesz azok számára, akik kiválasztottak Krisztusban még a világ teremtését megelőzően.”

Természetesen sokkal többet is lehet mondani. De minden keresztyénnek legalábbis ennyit képesnek kell lenni elmondani. „Hiszed-e ezt?” Képesnek kell lenned visszhangozni az írott Íge tanításait válaszképpen az élő Ígére, kiegészítvén az a szívből jövő „igen Uram, hiszek mindenben, ami meg van írva a te könyvedben” kijelentéssel.

141. fejezet: A hit talpalatnyi helye, Jn11:27

27. Monda néki: Igen Uram, én hiszem, hogy te vagy a Krisztus, az Istennek Fia, a ki e világra jövőendő vala.

Az utolsó tanulmányunkban, mikor megvizsgáltuk Krisztus kérdését, amit Mártának tett fel a Bethániába történt visszatérése után, közvetlenül Lázár halálát követően, láttuk, hogy nekünk mit kell válaszolnunk rá. „Hiszed-e ezt?” Képesnek kell lennünk ezt mondani: „Uram, én elhiszek mindent, amit Te mondasz. Hiszem mindazt, ami meg van írva a Te könyvedben.” Ez magában foglalja azt az igazságot, hogy Isten az élet teremtője és fenntartója, hogy bűnösök vagyunk, hogy Isten megváltott minket Krisztus Jézusban, az Ő Fiában, hogy lesz végítélet, és még sok más tanítást. Lehet azonban, hogy egyesek mindezt hallva ezt mondják: „Tudom, hogy ez jó, s szeretném, ha meg tudnám erősíteni mindezeket a dolgokat. De eddig még nem jutottam el. Nem tudom biztosra venni ezeket. Mi kell tennem?” Ha ez a helyzet áll fenn az életedben, akkor a most következő ígevers személyesen neked szól.

Jézus ezt kérdezte Mártától: „Hiszed-e ezt?” Az ő válasza pedig a most vizsgált versben olvasható: „Igen Uram, én hiszem, hogy te vagy a Krisztus, az Istennek Fia, a ki e világra jövőendő vala” (27. vers).

Meg kell említeni, hogy Márta nem adott közvetlen választ Krisztus kérdésére, mert a válasza nem tartalmazta az egyetértését a tanítottakkal kapcsolatosan. Ő nem vett biztosra többet, mint amit már ismert, de amiről tudott, azt biztosra vette. Sőt, abban is biztos vagyok, hogy ettől kezdve elindult a még nagyobb megértés felé.

Én „a hit talpalatnyi helyének” nevezem a szavait, mert biztos alapot képeztek, ahonnan magasabbra juthatott. Gyakran láttam hegymászót, aki oly módon igyekezett felfelé egy kiálló sziklán, mely egyébként megmászhatatlannak tűnt, hogy apró, talpalatnyi helyeket keresett a szikla felületén. Ezek nem nagyok, de szilárdak, s aki az egész testsúlyát ezekre helyezi, képes felfelé mászni a maga helyzetéből. Ezt tette Márta. Az ismereteinek szférája nem volt túl tág, de szilárd volt. Ezért erre építkezett. S arra vágyom, hogy sokan kezdhessék úgy, ahogyan ő kezdte ennek a tanulmánynak az eredményeképpen.

Jézus szavai

Mikor fontolóra vesszük Márta szavait kifejezésenként, akkor először is azt vesszük észre, hogy megadja a tudása *alapját*. Az alap pedig Krisztus szava. Ez benne van Márta helyeslő válaszában: „Igen Uram, én hiszem”. Ez nem azt jelenti, hogy mindent ért, amit Jézus mondott – tulajdonképpen nem, – hanem inkább elfogadja azt, bármi is legyen az, mert tudja, hogy Jézus szavai megbízhatók. Ez ideális kiindulópont bárki számára. S ennek igaznak kell lenni e te lelki értelmedre is.

Sőt, Jézus szavai nem pusztán csak abszolút megbízhatók. *Egyedül* az Ő szavai teljesen megbízhatók. Bárki más esetében az igazság kérdése viszonylagos. Valaki mondhat olyat, ami egyszer igaz, másszor nem igaz. Vagy mondhat részigazságot, azaz tévedésekkel keveredő igazságot. Vagy egyszerűen csak nem tudja, mi igaz. Jézussal más a helyzet. Jézus az igazságot szölte, a teljes igazságot, és semmi mást, csak az igazságot. Sőt, azt állította, hogy Ő Maga az igazság, mert ezt mondta a Jn14:6-ban: „Én vagyok az út, az igazság és az élet”. Más szavakkal, Jézus szerint bármely vallási dologban az egyetlen érvényes kiindulópont az, amit Ő Maga mondott és cselekedett, nem pedig másvalakinek a szavai, vagy a tettei.

Miért van az, hogy ha a vallási kérdésekben valaki gyakran olyan véleményt fejez ki valamiről, amiről semmi tudomása sincsen, akkor mások azonnal elfogadják azt a vélekedést,

Jézus szavait viszont ugyanarról a dolgról (amiről pedig Neki van tudomása) figyelmen kívül hagyják?

Hadd adjak egy példát. Valaki azt mondja: „Hiszek a reinkarnációban. Ha jól cselekszel ebben az életben, akkor jó helyzetben levő személyként jelensz meg a következőben – talán gazdag leszel, vagy tekintélyes beosztású. Ha rosszul cselekszel, újjászülethetsz állatként, vagy rovarként. Végül, ha elég jól cselekszel, a fejlődés során kikerülhetsz ebből a rendszerből és áldott állapotba juthatsz.” Valaki, aki hallgatja ezt, így válaszol: „Ez jónak tűnik nekem. Én is hinni fogok a reinkarnációban.” De miért is kellene neki? Nincs semmi bizonyíték a túlvilági élet eme nézetére, így bármely vele kapcsolatos vélemény alaptalan. Másrészt Jézus, Aki az örökkévalóságból jött és oda tért vissza, s a feltámadással mutatta be a szavainak igazságát, az egyéni lélek tudatos folytatódását tanította a halálon túl, mely állapotában vagy szenved a bűneiért az Isten által kiszabott büntetés folytán, vagy élvezi a mennyei boldogságot Krisztus érte bekövetkezett halála alapján, amit hit által kapott meg – de mindezt figyelmen kívül hagyják. Miért? Általánosságban azért, mert a férfiak és a nők nem szeretik azt, amit Isten mond nekik. A Biblia pedig egyszerűen csak annyit mond, hogy ez azért történik, mert nem akarják megtartani Istent az emlékezetükben, így a hazugságokat részesítik előnyben.

Mikor ezen a módon beszélünk Jézus szavairól, akkor fel kell fogjunk, hogy egyben a Szentírás egészéről is beszélünk, mivel Ő ihlette a Szentírást. Valóban az Ő Lelke áll minden egyes megírt szó és könyv mögött.

Mondjuk ki világosan a tényt: olyan korban élünk, amikor a férfiak és a nők nem örülnek ennek a könyvnek, és félredobják azt. Jegyezzük meg azt is, hogy ezt nem azért tették, mert nem szeretik, amit mond, hanem mert megbízhatatlannak tüntették fel. Az elfogadott nézet szerint a modern bibliakritika kimutatta, hogy a Bibliában vannak tévedések. Az alábbi idézet kifejezi ezt: „Az utolsó évszázad tudományos fejlődése tarthatatlanná tette a Bibliát, mint szóbelileg ihletett könyv egész koncepcióját, melyhez abszolút bizonyossággal fordulhatunk tévedhetetlen vezetésért a hit és a viselkedés minden dolgában”.²²⁵ A tény azonban az, hogy *nem* ez a fő oka annak, amiért a Bibliát elhanyagolták. Ez pedig abban az igazságban mutatkozik meg, hogy a legtöbb ember, akik elhanyagolják a Bibliát, nem képesek akár csak egyetlen példát mondani a Szentírás vélt tévedéseiből, még kevésbé bizonyítani, hogy az tévedés. Így tehát nem a feltételezett tévedések fordították el őket, hanem a Biblia tanítása: az, hogy a Biblia a férfiakat és a nőket olyan bűnösöknek tünteti fel, akiknek Megváltóra van szükségük, s a legtöbb ember nem szereti ezt hallani. Ha Isten dicsérné a férfiakat és a nőket, a Biblia igazságai népszerűek lennének.

Mi teszünk tehát? Elvetjük mi is a Bibliát, és vele együtt Krisztus szavait is? Miképpen tehetnénk? Ha megtennénk, akkor azzal elvetnénk a lelki tudás egyetlen biztos forrását a bukott ember számára, s lehetetlenné tennénk a válaszadást a „Hiszed-e ezt?” kérdésre. Isten biztos szava nélkül semmiben se hihetünk. Akkor valóban minden bizonytalan, s nincsenek válaszok azokra a nagy lelki kérdésekre, melyekkel szembesülünk. A Bibliával azonban, mint alappal, továbbmehetünk a biztos tudás és a hit kiterjesztése felé, ahogyan Márta tette.

Szilárd meggyőződése, hogy mindaddig nem lesz a mai egyházban valódi ébredés, amíg az egyház egésze nem tér vissza a Bibliának ehhez a magasztos nézetéhez. „Igen Uram, én hiszem.” Ennek kell lenni a kiindulópontunknak, s azt kell mondanunk mind Istennek, mind másoknak, hogy hiszünk abban, amit a Szentírás tanít. Valóban az igének kell lennie a kiindulópontunknak, valamint a hit és a gyakorlat tévedhetetlen szabályának is.

²²⁵ W. L. Knox, *Essays Catholic and Critical* (London: Society for Promoting Christian Knowledge, 1931), 99. oldal

Hármas megvallás

A második fontos dolog, amit meg kell említenünk ezzel az igeverssel kapcsolatosan az, hogy kijelentést ad Márta hitének *tartalmáról* is. Az első figyelemre méltó jellemző az alap, ami alapján Márta hisz. A második a tartalom, vagyis az, *amit* hisz. Világos, hogy ez is fontos, mert a hit tartalom nélkül értelmetlen. Ha valaki azt mondja, „Hiszek”, mi meg akarjuk kérdezni: „De miben hiszel?” Ha nincs válasza a kérdésre, akkor arra a következtetésre kell jutnunk, hogy nem tudja, micsoda a hit a szó bibliai értelmében, s megteveszti önmagát a lelki dolgokban.

Márta azonban nem ilyen volt. Ő ezt mondta: „Igen Uram, én hiszem”. Utána rögtön azzal folytatta, amit hitt: „én hiszem, hogy te vagy a Krisztus, az Istennek Fia, a ki e világra jövődő vala”. Ennek a megvallásnak három része van, de a legfontosabb dolog, amit meg kell említeni, hogy mind a három Jézusra vonatkozik. Más szavakkal Ő Maga a tartalma Márta megvallásának. Természetesen vannak más dolgok is a keresztyén hitben. De bizonyos értelemben minden Krisztusra irányul, ezért valóban Ő a keresztyénség tartalma. Ebben tehát, mint a keresztyén hit alapjának vonatkozásában Márta értékes vezetőjévé válik mind nekünk magunknak, mind a kortársainknak.

Isten Messiása

Először is tehát Márta az abbéli hitét fejezte ki, hogy Jézus „a Krisztus”. *Krisztus* azt jelenti: „Messiás”, vagyis „Felkent”. Így ennek kimondásával Márta azt állította, hogy Jézus volt az, Akiről a próféciák megmondták, hogy megjelenik majd az idők végén Isten felkent szolgájaként.

El kell ismernünk, hogy pont úgy voltak különféle várakozások a judaizmuson belül a Messiást illetően, ahogyan ezek ma is fennállnak a zsidó gondolkodók között. Egyesek egy túlvilági Messiást, mások egy nagy tanítót vártak. Az a társadalom, mely a holt-tengeri tekercseket létrehozta, ennek egyik példája. Megint mások, talán a többség, politikai, vagy katonai Messiást vártak, akinek az elsődleges feladata a rómaiak kiűzése lesz, akik akkortájt elfoglalták a zsidó területeket. Sok ehhez hasonló nézet létezett, de a várakozás, ami mindezeket egybekötötte, az volt, hogy Isten egy napon elküld majd egy speciálisan felkent személyt, aki az üdvösség hírnöke lesz. Márta hitte, hogy Jézus ez a felkent személy, s nekünk is ezt kell hinnünk, mert egyedül Rajta keresztül van üdvösségünk.

Másodszor, Márta „az Isten Fiának” nevezte Jézust. Ezzel elismerte isteni mivoltát. Ha megkérdeznél, hogy mennyit értett valójában Márta abban az időben Krisztus isteni mivoltából, nem vagyok benne biztos, hogy képes lennék határozott választ adni, mert Márta nem magyarázza meg a saját kijelentését. Vajon felismerte, hogy Jahve, Izrael Istene testesült meg ténylegesen a názáreti Jézusban? Tudta-e, hogy Ő volt az istenember, egy teljesen egyedi személy, akiben Isten minden attribútuma, valamint az ember minden attribútuma – kivéve a bűnös természetet – jelen volt és egyesült? Nem tudom. Abban azonban biztos vagyok, hogy Márta valamiképpen meg akarta vallani az isteni mivoltát. S biztos vagyok abban, hogy mindezek az igazságok benne foglaltatnak az „Isten Fia” kifejezés általános használatában János evangéliumában.

Fontos, hogy Jézus isteni személy legyen. Mert csakis akkor képes elvégezni, azt, amiért elküldetett, és amire nekünk szükségünk van, ha Ő isteni személy. Ha Jézus nem Isten, akkor az Ő szavaiban nem lehet jobban bízni, mint bármely más ember szavaiban. Lehetnek igazak – részben – de mi nem építkezhetünk azokra. Nem bízhatjuk rá örök sorsunkat az ő tanítására. Ha Jézus nem Isten, akkor az Ő kereszthalálának nincsen több jelentősége, mint bármely más ember halálának. Lehet bátorító. Szolgálhat például mások számára, akik üldöztetéseknek és szenvedéseknek vannak kitéve. De nem engesztelés a bűnökért, s azok,

akik bíznak benne, becsapódnak. Ha Jézus nem Isten, akkor nem támadt fel a halálból, s azok, akik a feltámadást prédikálják, minden ember között a legnyomorultabbak, akik becsapják a többieket. Ha Jézus nem Isten, akkor nem ment el, hogy helyez készítsen az övéinek, nem tér majd ismét vissza értük, s most sincs jelen, hogy vezesse és támogassa azokat, akik bíznak Benne. Mindez attól a kijelentéstől függ, hogy Jézus teljes mértékben isteni személy. Így ennek a kijelentésnek szerepelnie kell a bizonyoságtételünkben.

Végül, Márta megvallotta, hogy Jézus az, „a ki e világra jövődő vala”. Mit értett ez alatt? Azt értette, hogy Jézus az a személy, Akit a különböző ószövetségi Írások megígértek, s Aki tehát azért jött, hogy ezeket betöltse. Jézus, az, Aki meg lett ígérve a bukott és elcsüggedt Ádámnak és Évának az Éden kertjében, Aki majd széttapossa a Sátán fejét, bár a Sátán a sarkát fogja mardosni (1Móz3:15). Ő Ábrahám maga, Akin át megáldatnak majd a Föld összes nemzetei (1Móz22:18). Ő az a próféta, akinek eljövetelét Isten előre megmondta Mózesnek (5Móz18:15, 18). Ő a szenvedő Ézsaiás próféciájában (Ézs53), a megfeszített, de feltámadott a zsoltárokból (Zsolt16:10, 22:1-18). Ő az, Aki majd örökké fog uralkodni atyjának, Dávidnak a trónján (2Sám7:6).

Hiszed, hogy Jézus mindez, aminek Márta is hitte? Ha igen, akkor hatalmas végkövetkeztetés származik ebből: nevezetesen abbahagyod, hogy másfelé tekingess az életre, a történelemre és az üdvösségre adandó válaszokat keresve. Egyesek azt állítják, hogy keresztyének, de úgy cselekednek, mint a pogányok, mikor a saját életükről van szó. Azt mondják, hisznek Jézusban, de nem várnak Tőle segítséget. Helyette a tudományban, a politikában, az oktatásban, az ökológiában, vagy bármi olyasvalamiben hisznek, ami szemlátomást megragadta a kortársaik fantáziáját.

Értsd meg: én nem ellenzem ezeket az erőfeszítéseket. Nekünk szükségünk van rájuk. De ezek önmagukban nem válaszok a társadalom problémáira. Röviddel a közel-keleti közvetlenül szorongató problémákra adott megoldása után valaki azt mondta dr. Henry Kissingernek, az USA külügyminiszterének 1974 tavaszán: „Dr. Kissinger, köszönjük önnek, hogy megmentette a világot”.

„Nagyon szívesen”, válaszolta Kissinger.

Kissingre azonban nem mentette meg a világot, bár segíthetett neki egy kicsit. Ezt az a tény is bizonyítja, hogy a fegyverek ismét megdőrdültek az új konfliktusok során. Világos, hogy az emberek képesek a megoldások felé munkálkodni, de soha nem képesek végleges megoldásokat adni. Azt csak Jézus tudja megtenni. Ő már megadta a végső megoldást a bűnre. Ő az egyetlen válasz az egyén evilági békességére és győzelmére is. Idővel majd visszatér az összes problémát megoldandó, mikor majd Ő uralkodik a Földön igazságban ezer éven át. Keresed a megoldásokat? Akkor Őrá kell nézned – Jézusra, Aki „a Krisztus, az Isten Fia”, Aki „a ki e világra jövődő vala”.

A lehorgonyzott hit

Hadd tegyem fel ezeket a végső kérdéseket. Olyan a te hited is, mint Mártáé? Isten Ígéjének ismeretén alapszik, s Krisztus a középpontja? Vagy alap és tartalom nélkül való, ezért lényegében nem több, mint egy elmeállapotod?

Indiában létezik egy hagyomány, mely szerint egy varázsló vesz egy kötéltekercset, a nyílt mezőn feldobja a levegőbe, majd felmászhat rá egy fiút, aki eltűnik a levegőben, ez után pedig a kötélt visszahullik a földre. Sokan megmutatták, hogy ez valójában nem történik meg. Soha senki nem is látta. De állandó és megigéző hagyománnyá vált, mint a mi történeteink Bunyan Pálról, vagy hasonló figurák. Ez jól szemlélteti egyesek hitének természetét. A hitük olyan, mint a mellettük összetekert kötélt. Büszkéek rá. Ha megkérdezzük, mit szándékoznak vele tenni, azt válaszolják, hogy készen állnak, s mikor eljön az idő hogy meghaljanak, feldobják a levegőbe, a menny felé, s felmászhatnak rá az üdvösségbe. Ha azt válaszoljuk, hogy

ez lehetetlen, mert a hitnek kötődnie kell valamihez, akkor azzal tiltakoznak, hogy mi vagyunk az ésszerűtlenek, s az ő hitüket soha nem lehet így korlátozni.

Az igazi hit más. Ez a hit a mennyből jön, mert meg van írva hogy még a hit sem a miénk (Ef2:8). Ebben a helyzetben a hit közel kerül a földhöz, de nem érinti azt. Ezért csak ragadnunk és el kell kezdenünk mászni. Nem embertől való, mert a mennyből ereszkedik alá. Nem alaptalan, mert Istenben, s a Szentírásában kijelentett igazságában rögzül. Ennek kell lennie a te hited természetének is, s ez volt Márta hitének természete is.

142. fejezet: Mária, Jn11:28-32

28. És a mint ezeket mondotta vala, elméne, és titkon szólítá az ő testvérét Máriát, mondván: A Mester itt van és hív téged.

29. Mihelyt ez hallá, felkele hamar és hozzá méne.

30. Jézus pedig nem ment vala még be a faluba, hanem azon a helyen vala, a hová Mártha elébe ment vala.

31. A zsidók azért, a kik ő vele otthon valának és vigasztalák őt, látván, hogy Mária hamar felkél és kimegy vala, utána menének, ezt mondván: A sírhoz megy, hogy ott sírjon.

32. Mária azért, a mint oda ére, a hol Jézus vala, meglátván őt, az ő lábaihoz esék, mondván néki: Uram, ha itt voltál volna, nem halt volna meg az én testvérem.

Most megvizsgáljuk Jézus Krisztusnak azt a hívását, ami nincsen feljegyezve a Bibliában. Elhangzik – a sorok között elolvashatjuk – de nincs feljegyezve. Ez Krisztus Máriának szóló hívása, s azért akarom tanulmányozni, amit megtanulhatunk a meghívás hírvivőjétől, Mária válaszreakciójából, valamint a módról, ahogyan a hívás is hozzánk eljut.

Ebben a fejezetben Jézus eljött a Jeruzsálem melletti Bethániába, mivel Lázár, Mária és Márta testvére beteg volt, majd ennek következtében meg is halt. Mire Jézus a megérkezett, a síratók nagy csoportja is összegyűlt. Jézus ezért nem ment be a faluba, hanem kívül maradt. Márta hírt kapott Jézus ottlétéről, így kiment, hogy találkozzon vele. Jézus utána lefolytatott egy beszélgetést Mártával, ami a jelen fejezet fő részében van feljegyezve: Ebben nevezte Magát feltámadásnak és életnek. Ezen a ponton – jóllehet nincs feljegyezve – Jézus azt mondhatta Mártának: „Menj, hívd ide Máriát. Mondd meg, hogy jöjjön ide hozzám”. Tudjuk, hogy ezt mondhatta, mert a 28. versben ezt olvassuk: Márta „elméne, és titkon szólítá az ő testvérét Máriát, mondván: A Mester itt van és hív téged”.

Szeretném ezt a meghívást alkalmazni annak megmutatásával, hogy a Mester eljött és *téged* hív. Hallod a hangját? Válaszolsz neki?

Magasan az Alpokban, a történelmi Szent Bernát hágón van egy szálloda, amit a szerzetesek üzemeltetnek. Ott tartják a nagy bernáthegyi kutyákat. Az utóbbi évszázadban telente, mikor a hó leesik, és a levegő annyira megtelik a hópelyhekkkel, hogy az utazó semmit sem lát, a szerzetesek egy hatalmas csengővel szoktak jelezni, így az utazó mondhatni a havon keresztül a hang alapján jut el a szállodához. Én ezt szeretném tenni. Csengetni akarok a csengővel. Az élet néha megtelik a megpróbáltatások, vagy fájdalmak (vagy bármilyen efféle) ködével annyira, hogy nem látjuk tisztán az utat. De van csengő, amit hallhatunk és követhetünk. Gyere hozzám! Gyere hozzám! Urunk eme hívása mindenkinek szól, aki meghallja, felhagy a pillanatnyi tevékenységével, és Hozzá megy. Azok, számára, akik meghallják ígéret van rá, hogy ha jönnek, Jézus nem fogja őket kivetni.

A hírvivő

Először meg kell néznünk a hívás hírnökét, Mártát. Márta még mindig a történet szereplője, amint az hamarosan látni fogjuk, s még mindig kiemelkedő alak. Mária csendben volt. Márta azonban mindig kiemelkedőnek látszik. Találkozott az Úr Jézus Krisztussal s ezt a feladatot kapta Tőle – menj, és *hívd Máriát*. S ő ezt teszi.

Volt idő – a Lk10:40-ben olvasunk róla – mikor Márta megpróbálta visszatartani Máriát Jézustól. Ez egy vacsora során történt. Mária Jézus lábainál ült és tanult Tőle. Márta a házimunkát végezte, és összezavarodott. Megkérte Jézust, hogy feddje meg Máriát. Más szóval, megpróbálta Máriát felállítani Jézus lábaitól, hogy kövesse őt a konyhába. De az

korábban volt! Márta itt megy, és hívja Máriát, hogy Jézussal lehessen. Mi történt? Mi a különbség? A különbség világosan az, hogy Márta maga is találkozott Jézussal, s felkavarta őt Jézus tanítása.

Keresztyén vagy? „Igen”, mondd, „az vagyok”. No, akkor hívogatsz másokat Jézushoz? Elviszed hozzájuk azt a hívást, ami először hozzá jutott el? Ha azt ismered el, hogy „nem, félek, ezt nem teszem”, akkor nem azt jelenti ez, hogy nem töltöttél elegendő időt Jézussal, és az nem kavart fel téged? Te soha nem leszel a lelkek nagy meggyőzője, amíg nem töltesz időt Jézussal. Amíg azt meg nem teszed, mindössze csak egy elméletről, vagy egy tanításról fogsz beszélni. Ha azonban időt töltesz Jézussal, akkor egy olyan személyről fogsz majd beszélni, Akinek a hívását eljuttathatod másokhoz is.

Létezik egy második említésre méltó dolog Márta cselekedetét illetően. Ő *titokban* azaz *személyesen* hívta Máriát (28. vers). A történet elmondja nekünk, s maga a cselekedet is ezt sugallja. Például, mikor Mária gyorsan felkelt és Jézushoz ment, a zsidók nem érezték, hová megy (31. vers). Világos, hogy azért, mert Márta suttogva közölte a Máriának szóló hívást. Mikor Márta bement a házba a barátok valószínűleg körülvették Máriát. Így ha Márta hangosan mondta volna, hogy „a Mester itt van és hív téged”, akkor meghallották és megértették volna. Mártának ezért suttognia kellett a hívást: „Márta, itt a Mester, és téged hív”. Ebben egy fontos alapelv rejlik. Ez a „szemtől-szembe” evangelizálás alapelve. Most nem azt mondom, hogy nincs helye a tömeges evangelizálásnak. Természetesen van, de még a tömeges evangelizálás során is az erő abban a tényben rejlik, hogy Isten a Szentlélek veszi az Ígét és az egyén szívére helyezi azt. De azt mondom, hogy a legjobb evangelizálás, a leghatékonyabb evangelizálás, az, amikor te, a keresztyén egyén viszed az Úr Jézus Krisztus Ígétjét ahhoz, aki még nem hisz Őbenne.

Ha ezt megteszed, Krisztus tényleges szavai lesznek a segítségedre. Évekkel ezelőtt, mikor a feleségem és én bekapcsolódtunk egy bibliatanulmányozó szolgálatba, találkoztunk egy fiatalasszonnyal, akinek súlyos házassági problémái voltak. Ő és a férje küzdöttek egymással. Amennyire megértettük, nemcsak civakodtak, hanem meg is ütötték egymást. Néha ennek eredményeképpen sebeket is kapott. A keresztyének hosszú ideje próbálták őt bevonni a bibliatanulmányozásba de ebből, vagy amabból az okból nem tudott eljönni. De ez alkalommal eljött. A Máté evangéliumot tanulmányoztuk. Elkezdtük az első fejezettel, s az első igevers, amit elolvastunk a Mt5:39 volt. „Ne álljatok ellene a gonosznak, hanem a ki arczul üt téged jobb felől, fordítsd felé a másik orczádat is.” Hosszú szünet következett, a leghosszabb, amit valaha is megtapasztaltam bibliatanulmányozás közben. Végül maga a fiatalasszony szólalt meg. Ezt mondta: „Azt hiszem, tudom, hogy ez mit jelent. Azt jelenti, hogy ha valaki megüt, te pedig visszaütsz, akkor ismét meg fog ütni. De ha megüt és te nem ütsz vissza, akkor a küzdelemnek vége szakad.” Valamennyien olyasvalamit motyogtunk, hogy ez bizony igaz. Utána pedig valami nagyon mélyenszántót mondott: „De ezt nem olyan könnyű megtenni, nem igaz?” Valóban nem! Így lehetőségünk nyílt beszélni neki az Úr Jézus Krisztus hatalmáról, mely lehetővé teszi ezeket a dolgokat és meggyógyítja a kapcsolatokat.

Hadd meséljek el egy másik történetet arról, miképpen beszél Isten az egyénhez. Ez egy olyan ember története, aki a Minnesota állambeli St. Paul városa gyülekezetének szomszédságában lakott, melyet akkor az egyik asszisztensem pásztorolt. Ez az ember nem hitt az evangéliumban, és nem akart gyülekezetbe járni. Valójában minden meghívást visszautasított. Az egyik héten azonban a gyülekezetben egy sor speciális összejövetelt tartottak, melynek során kiváló zenét is játszottak. A szomszéd hallotta a zenét, s az úgy megragadta őt, hogy úgy döntött: elmegy és meghallgatja. Ezt mondta magának: „Elmegyek, de csakis a zenéért megyek el, s mikor véget ér, én is eljövök”. Így elment és hátul foglalt helyet a gyülekezetben. Mikor az este zenei része véget ért, s az igehirdető felállt prédikálni, az ember megpróbált kisurranni, de nem tudott. A templom nagyon tele volt. Ezt mondta magának: „Teszem a második legjobbat. Bedugom ujjal a fülemet, s akkor nem hallom őt.”

Így az ujjait a fülébe dugta, amíg az igehirdető elmondta az üzenetét. De ez a dolog nem nagyon zavarja Istent. Ő felügyel mindent. Ebben az esetben küldött egy kis legyet, mely ott zümmögött az ember orra körül. Az ember nem vett róla tudomást, amíg csak képes volt rá. De végül az orra körül zümmögő légy túl sok lett neki. Kirántotta az ujját az egyik füléből, és megpróbálta leütni a legyet. De miközben ezt tette, az igehirdető ezt mondta: „Akinak van füle a hallásra, hallja mag, amit Isten mond”.

Márta tevékenységének van egy harmadik jellemzője is. Először is, hívta Máriát. Másodszor, személyesen hívta őt. S figyeld meg harmadjára, hogy tette ezt *az Úr Jézus Krisztus parancsára*. Vonatkozik ez ránk? Természetesen igen! Mi is kaptunk rá parancsot, hogy vigyük el az evangéliumot minden teremtménynek. Ez a mi Nagy Küldetésünk, ami eljut minden hívőhöz. Ez nem csak a szolgálók küldetése. Nem is kizárólagosan csak a misszionáriusoké. Parancs mindenki számára, akik Megváltóként ismerik az Úr Jézus Krisztust. Emellett sokszor meg is van ismételve. Néha megemlítem, hogy bármi, ami ismétlődik a Szentírásban, az nyilvánvalóan nagy fontosságú. Ha Isten egyszer mond valamit, akkor is le szoktunk ülni és oda szoktunk rá figyelni. Ám ha újra és újra ismételi valamit, akkor az igazságnak szó szerint meg kell minket ragadnia, és uralnia kell a gondolkodásunkat. A Nagy Küldetés megismétlődik mind a négy evangélium végén, valamint az Apostolok cselekedeteiről írott könyv elején. Erre oda kell figyelnünk. A feladatunk az, hogy eljuttassuk az evangéliumot minden teremtménynek, s tanítsunk mindenkit Krisztusról. Ezt nevezte Wellington hercege „az egyház masírozási rendjének”.

Halló fülek

A következőkben szeretném, ha megvizsgálnánk Mária reakcióját Márta hívására, mert Mária reakciója minta a számunkra is. Ha Márta tevékenysége a hívás eljuttatásával minta a keresztyének számára az evangélium eljuttatásához a nem keresztyénekhez – mert ez – akkor Mária reakciója minta arra, hogy mit kell tenni a nem keresztyéneknek, mikor Krisztus szavát hallják.

Mit tett Mária? Először is azt olvassuk, hogy Mária *futott* Jézushoz. Azaz, gyorsan elment Hozzá. Ehhez pedig ott kellett hagynia a többieket, akik vele voltak. A többi ember gyakran nagy akadály a hitnek. Itt volt Mária, aki otthonában sírt. A barátai és ismerősei vele voltak, ahogyan szokták a bibliai időkben, s ahogyan jórészt még ma is az. Együtt éreztek vele. Vigasztalással vették körül. Élelmet is hoztak neki. Mária mondhatta volna: Jézus hívott, de nekem gondolnom kell a barátaimra is. Mit gondolnak majd rólam, ha itt hagyom őket és elsietek Jézushoz?” Manapság is sokan gondolkoznak így. Hallják az evangéliumot. Hallják, hogy bűnösök. Hallják, hogy Megváltóra van szükségük. Hallják, hogy Jézus Krisztus az a Megváltó, s még el is hiszik ezt. De azt mondják maguknak: „Mit gondolnak majd rólam a barátaim, ha keresztyénné leszek? Azt mondják: 'Micsoda fanatikus lett belőle!' Éne nem akarom őket megsérteni.” Így elhalasztják a döntés napját, aztán elmúlik a lehetőség. Ne tedd ezt. De hagyd, hogy mások véleménye akadályozzon téged a Jézushoz jövetelben.

Sőt, azt se hagyd, hogy késleltessenek. Nemrég, mikor egy Biblia-konferencián beszéltem, megkérdeztem, miért nem hívogattam másokat. Valójában megtettem. A kérdező azonban azt kérdezte, miért nem hívogattam előre az embereket, vagy miért nem kértem meg őket, hogy utána beszéljenek velem. Ebben az esetben jó lehetőségem adódott a kérdés megválaszolására. Pont aznap reggel ugyanis, miután befejeztem, felkérve mindenkit, akik nem voltak keresztyének, hogy forduljanak el a bűntől, higgyenek Krisztusban és kövessék Őt, felállt egy ember, és megkérte az embereket, hogy kövessék őt. Úgy vélte, meghívást közvetít. Ezt mondta: „Ha hinni akarsz Jézusban, gyere, és szólj hozzánk”. Valójában azonban késleltette a döntést, mert az javasolta a hallgatóinak, hogy halasszák el azt, amíg nem beszéltek egy szolgálóval. Elmondta, ezt, majd megkérdeztem az engem kérdezőt, hogy

szerinte melyik volt a legjobb megközelítés. Ő elismerte, hogy ez első jobb volt. *Most van a kellemetes idő. Most van az üdvösség napja.*

Valaki egyszer megkérdezett egy kislányt, hogy engedelmeskedett-e az édesanyjának. Ő odafordult az édesanyjához, és ezt kérdezte tőle: „Mama, én mindig engedelmeskedek neked?”

„Neked jobban kell tudnod erre a választ, mint nekem”, mondta az édesanyja.

„Nos, és soha nem vagyok engedetlen irántad”, mondta a gyermek. „én mindig megteszem, amit mondasz, csak néha lassú vagyok”. Sok ember viselkedik ehhez hasonlóan az Úr Jézus Krisztussal is. De nem Mária! Márai azonnal futott Krisztushoz!

Másodszor, Mária Krisztus lábaihoz esett és *imádta Őt*. Ennek is igaznak kell lenni ránk is. Mikor az Úr Jézus azt mondja: „Gyere hozzám”, s mi ezt megteszük, a következő cselekedetünknek a lábához esésének és az Ő imádásának kell lennie.

Valahányszor csak látjuk Máriát az evangéliumokban, mindig Jézus lábainál van. Lukácsnál az általam korábban említett történetben a lábainál ül és tanul Tőle. Itt a lábainál van, és imádja Őt. A harmadik esetben megint a lábainál van, és szolgálja Őt, eltörvén egy kenettel teli alabástrom szelencét. S ennek ránk is igaznak kell lennie. Először azért ülünk Krisztus lábainál, hogy tanuljunk Tőle. Utána a lábai elé esünk, és imádjuk Őt. Majd szolgáljuk Őt. Te megtetted már? Talán már tanultál Krisztusról, de még nem imádtad. Ha nem, el kell Őt ismerned a mindenható Istennek, Megváltódnak és Uradnak, majd szolgálnod kell Őt, mert arra is kaptunk elhívást.

Végül, miután Mária kifutott Krisztushoz és imádta Őt, *a hitét szóban is kifejezte*. Ezt olvassuk a 32. versben: „Mária azért, a mint oda ére, a hol Jézus vala, meglátván őt, az ő lábaihoz esék, mondván néki: Uram, ha itt voltál volna, nem halt volna meg az én testvérem”. Bárki, aki figyelmesen olvassa el ezt, rájön, hogy Mária ugyanazt mondta, mint Márta – „Uram, ha itt lettél volna, nem halt volna meg a testvérem”. A legtöbben azonban, aki figyelmesen olvassák, észreveszik a különbséget is. Márta vitatkozott Jézussal, Mária a lábaihoz esett, és a szavai a teljes bizalom és meggyőződés kontextusában hangzottak el. Mária szavai ezt jelentik: „Uram, te vagy minden, te megtehetsz bármit. Teljesen megbízom Benned.” Képes vagy ezt mondani? Ez a te megvallásod is?

Téged hív

Ha csengessenek megint a szerzetesek csengőjével annyira világosan, amennyire csak képes vagyok rá. Márta azzal hívta Máriát, hogy ezt mondta neki: „a Mester itt van és hív téged”. Most a Mester *téged hív!* Hallod Őt?

Figyeld meg, hogy *téged hív*, nem valaki mást, hanem *téged!* Neked kell válaszolnod. Azt mondod magadnak: „Messze jelentéktelenebb vagyok én ahhoz, hogy az Úr Jézus engem hívjon, én egy senki vagyok”? Nos, Mária volt a történet senkije. Ő volt a néma szereplő. Ez egyetlen dolog, amit ebben a fejezetben mond, az alábbi szavak: „Uram, ha itt voltál volna, nem halt volna meg az én testvérem”. Mária volt a néma, elhanyagolt személy. Jézus mégis Máriát hívta.

Talán azt mondod magadnak: „Én túl fontos vagyok. Túl kiváló. Jézus nem várhatja, hogy Hozzá menjek.” Ha ezt mondod, szeretném, ha meghallgatnád John Taylor Smith püspök történetét, aki a brit hadsereg tábori püspöke volt. Egy alkalommal, mikor egy nagy katedrálisban prédikált az „újjá kell születetek” Ígéről, Smith püspök ezt mondta szemléltetésképpen: „Kedves testvéreim, ne helyettesítsétek semmivel az újjászületést. Lehetek valamely egyház tagjai, még akár azé a nagy egyházé is, melynek én is a tagja vagyok, a történelmi Anglikán Egyházé, de az egyháztagság nem újjászületés, az Ígénk pedig azt mondja, hogy újjá kell születetek.” A rektor a balján ült. S a püspök így folytatta: „Lehetsz egyházi ember, mint a rektor barátom itt, de újjá még nem született, ezért újjá kell

születned”. A jobbán ült fő-esperes. Rámutatván, így folytatta: „Lehetsz akár fő-esperes, mint a barátom ebben a pozícióban, de újjá még nem született, ezért újjá kell születned, Sőt lehetsz hozzám hasonló püspök, de újjá még nem született, ezért újjá kell születned”.

A püspök befejezte a prédikációt, és ment a maga útján. Egy-két nappal később azonban levelet kapott a fő-esperestől, melyben többek között ez állt: „Kedves püspök úr, ön eltalált. Több, mint harminc évig voltam egyházi ember, de soha nem ismertem azt az örömet, amelyről a keresztyének beszélnek. Soha nem voltam képes megérteni. Mikor azonban rám mutatott, és azt mondta, hogy lehet valaki fő-esperes, de újjá még nem született, megértettem, mi a baj. Eljönne hozzám beszélgetni?” Smith püspök természetesen beszélt vele, s a fő-esperes, bármennyire is fontos személyiség volt, válaszolt Krisztus hívására.²²⁶

Senki sem túl alantas, vagy túl magasztos ahhoz, hogy az evangélium ne vonatkozna rá. S nincs senki, akinek ne lenne szüksége Krisztus hívásának a meghallására.

²²⁶ H. A. Ironside, *Illustrations of Bible Truth* (Chicago: Moody, 1945), 49-50. oldal

143. fejezet: Jézus sírt, Jn11:33-37

33. Jézus azért, a mint látja vala, hogy az sír és sírnak a vele jött zsidók is, elbúsula lelkében és igen megrendüle.

34. És monda: Hová helyeztétek őt? Mondának néki: Uram, jer és lásd meg!

35. Könnyekre fakadt Jézus.

36. Mondának azért a zsidók: Ímé, mennyire szerette őt!

37. Némelyek pedig mondának közülök: Nem meglehetett volna-e ez, a ki a vaknak szemét felnyitotta, hogy ez ne haljon meg?

Bibliaolvasás közben gyakran voltam elégedetlen azok munkájával, akik felosztották igeversekre a szöveget. Liturgiai okokból téve ezt eredetileg, gyakran ártalmatlan a dolog. Néha azonban a felosztások megnehezítik a szöveg megértését, vagy megsemmisítik a jelentését. Az efézusi levél második fejezetének kezdete ennek az egyik példája mert a „titeket is” szavak (1. vers) tulajdonképpen az első fejezet verseiben megtalálható gondolat folytatása, és ahhoz tartozik. Ebben a felosztásban azonban a kapcsolat elvész. Hasonlóan, az 1Jn2:1-2 tulajdonképpen az 1Jn1:5-10-hez tartozik. S vannak egyéb példák is.

Ezek az emberek azonban úgy kezelik a Biblia egyik versét, hogy az csak dicséretet érdemel. Ez a vers a Jn11:35, s a szövege a jelen és a következő három tanulmány számára ez: „Jézus sírt”.²²⁷ A szöveg csak két szóból áll, s emiatt ez a legrövidebb igevers az angol Bibliában. Mégis akkora fontosságú, amely miatt megérdemli, hogy el legyen különítve. Húzd alá! Jelöld meg piros tintával! Tegyél utána felkiáltójelet! Írd csupa nagybetűvel: „JÉZUS SÍRT!” Spurgeon, aki két prédikációt is mondott erről az igeszakasról a szolgálata során, ezt írta: „Végtelenül több van ebben a két szóban, mint amennyit bármely igehirdető, az Íge bármely tanulója valaha is képes lesz kihozni belőlük, még ha mikroszkópot is használ a lehető legnagyobb figyelemmel”.²²⁸

Egyetértek Spurgeonnal. Soha nem fogjuk kimeríteni ezeket a szavakat. De próbáljuk meg mégis. Ha megtesszük, ablaknak láthatjuk majd a Jn11:35-öt, melyen át a mennyei dicsőséget szemlélhetjük. Kicsiny ablak ez, de ha közről nézzük, sokat megláthatunk rajta keresztül. Nézzük hát meg ezeket a szavakat, s azt, hogy mit tanítanak az Úr Jézus Krisztusról, Istenről, az Atyáról, önmagunkról, s végül az Úr Jézus Krisztus irántunk érzett szeretetéről, ami példaként áll előttünk.

Ezek közül az első témát vesszük górcső alá: mit tanítanak ezek a szavak az Úr Jézus Krisztusról.

Valóban ember

Mit tanítanak ezek a szavak az Úr Jézus Krisztusról? Az első válasz ez: azt tanítják, hogy Jézus valóban ember volt. Valóban, elsősorban emberként fakadt könnyekre ez alkalommal.

Természetesen vannak más tények is, melyek feltárják a mi Urunk teljes emberi mivoltát. Ezek közül sok fizikai. Azt olvassuk, hogy Jézus asszonytól született, majd bepólyálták. Feltételezzük, hogy úgy látták el, mint más csecsemőket. Lukácsnál olvassuk, hogy növekedett az ismeretekben. A teljes szöveg ezt mondja: „Jézus pedig gyarapodék bölcsességben és testének állapotjában, és az Isten és emberek előtt való kedvességben”

²²⁷ Az angol változatban – *a ford.*

²²⁸ Charles Haddon Spurgeon, „Jesus Wept”, *Metropolitan Tabernacle Pulpit*, 35. kötet (London: The Banner of Truth Trust, 1970), 338. oldal

(Lk2:52). Olvassuk, hogy Krisztus megéhezett. Ez nyilvánvalóan sokszor igaz volt, de különösen akkor, amikor negyven napig böjtölt a pusztában, és a Sátán megkísértette, hogy változtassa a köveket kenyérré. A feltámadás után Jézus sült halat és egy darab lépesmézet evett annak megmutatása végett, hogy akkor is volt valóságos teste. Jézus ismerte a szomjúságot. Egy alkalommal, mikor elfáradt az utazása során, leült Jákob kútjánál, és inni kért a samáriai asszonytól. A kereszten ezt kiáltotta: „Szomjúhozom”, mire ecetet adtak Neki. Jézus el is fáradt. Egyszer annyira fáradt volt, hogy elaludt egy hánykolódó hajóban, s még a szél és a hullámok sem voltak képesek Őt felébreszteni.

Az Úr emberi mivolta megmutatkozik az érzelmeiben is. Időnként haragos volt, bár annyiban különbözött tőlünk, hogy Ő anélkül gurult méregbe, hogy közben vétkezett volna. Ilyenkor elítélte kora vallásos vezetőinek képmutatását, „vakok vak vezetőinek”, „meszelt síroknak”, „vipérák fajzatainak”, „az ördög gyermekeinek” nevezte őket. Jézus könyörületet is mutatott, például a tömegek iránt, akiket „pásztor nélkül való juhoknak” nevezett. Néha az éhségük indította meg Őt, mert kétszer is ellátta őket táplálékkal Galileában.

Ezek a tények Krisztus életéből az Ő emberi mivoltáról beszélnek. Mégis, ha összevetjük őket az előttünk levő szöveggel, látjuk, hogy nem beszélnek úgy, mint maga a szöveg. Jézus sírt! Ebből megtudjuk, hogy voltak a testében mirigyek, mint a miénkben – könnyimirigyek. S tudjuk, hogy úgy érzett, ahogyan mi is érzünk. Micsoda Megváltó! Olyan Megváltó, Aki olyanná lett, mint mi, hogy mi is Őhöz hasonlóak lehessünk. Képes vagy nem szeretni Őt? Ragaszkodj mindenáron Krisztus isteni mivoltához. A Megváltó, Aki nem isteni, egyáltalában nem Megváltó. De miközben ragaszkodsz az isteni mivoltához, ne add fel aényt, hogy Ő valóban ember is, mert mind emberként, mind Istenként mutatkozik meg a pusztulás felé haladó férfiaknak és nőknek.

A bánat ismerője

Másodszor, a tény, miszerint Jézus sírt, azt tanítja nekünk, hogy úgy ismerte a bánatot, mint mi is. Ebben Ézsaiás próféciáját teljesíti be, mert Ézsaiás azt mondta, hogy Ő a „fájdalmak férfja és betegség ismerője” lesz (Ézs53:3). Lehetséges lett volna, hogy Jézus úgy jön erre a Földre és úgy hal meg a bűneinkért, hogy nem tapasztalja meg az általunk ismert bánatot, de ő nem kerülte el a fájdalmakat. Ebből tehát arra a következtetésre jutunk, hogy bármi is legyen a bánatunk, Jézus ismerte azt és át is élte.

Van egy probléma is, mert az itt a legtöbb Bibliában az „igen megrendüle” kifejezéssel fordított szót nehéz megérteni. Ez a szó az *enebrimesato*. A probléma egyik része az, hogy a szó csak három további alkalommal fordul elő az Újszövetségben, s még ott sem olyan jelentésekkel, melyek ideilleni látszanak. A szót a Mt9:30-ban, a Mk1:45-ben és 14:5-ben találjuk meg. Az első két esetben az „erősen rájuk parancsolt” kifejezéssel fordítják abban az értelemben, hogy Jézus szigorúan ráparancsolt az Átala meggyógyítottakra: ne beszéljen róla senkinek. A harmadik esetben azokra vonatkozik, akik tanúi voltak, amint egy asszony a drága kenettel megkeni Jézust, s „zúgolódtak ellene”. De ezek a fordítások – „az erősen rájuk parancsolt” és a „zúgolódtak ellene” – nem illenek bele a János 11 szövegkörnyezetébe.

Mindezekben az esetekben az látszik, amit William Barclay „bizonyos keménységnek, majdnem szigorúságnak” nevez Jézus szavaiban. S mivel ez igaz, egyes igemagyarázók a sértődöttség, sőt a harag elképzelését is beleszőtték jánosi igeversbe. Ők így fordítanak: „Jézus haragra gerjedt a lelkében”. Ha megkérdeznék, miért gerjedt haragra Jézus, azt válaszolják, hogy haragudott azok feltételezett hitetlensége, vagy képmutatása miatt, akik Lázárt siratták (például Morris, Plummer, Loisy, Hoskyns), vagy a halál miatt, amit a Sátán eszközének és nagy ellenségnek tekintett (például Chrysostom és Zahn). Lehetséges, hogy egyesek siránkozása a tömegben nem volt annyira őszinte, de ezt nem mondja az igevers, s nem is foglaltatik benne. Emellett bármi is legyen a helyzet a tömeggel, Márta és Mária

természetesen nem képmutatóskodtak. A harag kiválthatta a felháborodás kiáltásait, de természetesen nem válthatott ki könnyeket ebben az esetben.

A másik lehetőség úgy fordítani a szót, hogy az mély érzelmeket közvetít. Ezt az a tény tette lehetővé, hogy ismeretes: az *enebrimesato* szó a görög nyelvben egy ló felhorkanását jelenti a csata izgalmában, vagy nehéz teher alatt. Így – s ez a korábbinál sokkal jobb fordítás – Jézus mondhatni a nővérekkel együtt nyögött a mély érzelmektől, melyektől egy önkéntelen kiáltás is kiszakadt a szívéből. Ezt a nézetet ragadja meg Phillips, aki így fordítja a kifejezést: „Mélyen megindult és láthatóan lesújtottá vált”, vagy a New International változata, mely így szól: „Mélyen megindult és felkavarodott”.

Egyes keresztyének ezt elfogadhatatlannak vélték, mert úgy képzelték: nem helyes, hogy Jézus ekkora mértékben felinduljon, különösen nem mások bánata miatt. Azt mondják, valami nem kisebb, vagy borzalmasabb dolgon kellett volna felindulnia, mint amilyen a bűn. Ez azonban engem nem elégít ki. Hajlandó vagyok elismerni, hogy Jézus még jobban megszorodott a bűn miatt, mint a halál felett, ami a bűn következménye. Azt is elismerem, hogy bánkódott a hitetlenség miatt is, mint például egy másik alkalommal, amikor a hitetlen Jeruzsálemre nézett (Lk19:41). De miképpen lehet ezt elválasztani a nővérek bánatától? S miképpen olvashatjuk az igeszakaszt anélkül, hogy látnánk: Jézus velük együtt sírt? Ezeket a részleteket legalábbis egybe kell fognunk – bánat, bűn, hitetlenség, halál, bánat. Mert amint Lightfoot mondja: „Az itt használt kifejezés... azt sugallja, hogy Ő most önként és szándékosan fogadja el és tesz a magáévá azokat az érzelmeket és tapasztalatot, amelytől a szándékában áll megszabadítani az embereket”.²²⁹ Morgan írja: „Ő... a saját személyiségébe gyűjtötte össze a bűnből származó összes nyomorúságot, mely a halott emberben és a megtört szívű sokaságban táruul élénk”.²³⁰

Mit jelent mindez? Azt jelenti, hogy Jézus ugyanúgy ismerte a bánatot, mint mi magunk, hogy érti azt, ezért képes megvigasztalni a szomorkodókat. A Zsidókhoz írott levél szerzője tudta ezt, mert Krisztus szenvedéseit a keresztyéneknek azonosítási pontként ajánlja. „Mert nyilván nem angyalokat karolt fel, hanem az Ábrahám magvát karolta fel. Annakokáért mindenestől fogva hasonlatosnak kellett lennie az atyafiakhoz, hogy könyörülő legyen és hív főpap az Isten előtt való dolgokban, hogy engesztelést szerezzen a nép bűneiért. Mert a mennyiben szenvedett, ő maga is megkísértetvén, segíthet azokon, a kik megkísértetnek.” (Zsid2:16-18).

Nem egy közömbös, érzéketlen, rendíthetetlen Krisztust ajánl neked és nekem a keresztyénség. Ő az, Aki belépett a fájdalmainkba, és érti a bánatunkat. Szenvedsz? Ő tud róla. Könnyezel? Ő is könnyezett már jóval előtted. Elcsüggedtél? Ő is. De folytatta, és legyőzte ezeket a dolgokat, hogy mi is legyőzhessük ezeket. Emellett Ő az, Aki megért téged, s Akihez fordulhatsz.

Nem szégyenült meg

Ez az igevers tanítja nekünk a harmadik igazságot Jézusról. Azt tanítja, hogy nem szégyenült meg az emberi mivoltától. Itt megjegyezzük, hogy képes lett volna visszafojtani a könnyeit ahelyett, hogy szabad folyást engedett volna azoknak. Ő mindent megtehet – megtehetette volna tehát ezt is. Sőt, még jó okot is adhatott volna Magának, amiért ezt teszi. Mondhatta volna: „Ha megmutatom a könnyeimet, azt félreértik, s a gyengeség jelének fogják tekinteni”. S valóban pontosan így reagáltak egyesek, mert erre gondoltak, mikor ezt mondták: „Nem megtehetette volna-e ez, a ki a vaknak szemét felnyitotta, hogy ez ne haljon meg?” (37. vers) Úgy értelmezték a könnyeit, mint annak bevallását, hogy semmit sem tehet.

²²⁹ R. H. Lightfoot, *St. John's Gospel* (Oxford: Oxford University Press, 1963), 229. oldal

²³⁰ G. Campbell Morgan, *The Gospel according to John* (Westwood, N. J.: Fleming H. Revell, n.d.), 197. oldal

Vagy Jézus azt is mondhatta volna, hogy ostobaság sírni most, amikor éppen feltámasztani készül Lázárt. „Minek most sírni?“, tűnődhetett volna, „hiszen néhány percen belül mindenki örvendezni fog”. Végül azt feltételezem, hogy még azért is tekinthette volna helytelennek a könnyeit, mert az egész történet Isten dicsőségét segítette elő (4. vers). De ezt a mentséget sem használta. Igaz, a csoda miatt majd dicsőséget adnak Istennek, de az majd csak pár perc múlva következik be. Most a nővérek és a barátai azonban sírtak, s ha ők sírtak, velük együtt Ő is sírt. Jézus tudta, miképpen fejeződik majd be a történet, de közben nem szégyenült meg azért, amiért egy volt a testvéreivel.

Azonosulva másokkal

Ez elvezet minket a negyedik pontig. Jézus sírása ugyanis nemcsak azt tanítja nekünk, hogy Ő valódi ember volt, ismerte a fájdalmat, s nem szégyenül meg az emberi mivoltától. Azt is tanítja, hogy tetszett Neki így azonosulni a testvéreivel. Maradhatott volna tartózkodó (mint mi tesszük oly gyakran), de nem tette. Ehelyett mindenben azonosult velünk, így példává vált a számunkra.

Miért van az, hogy mi, keresztyének, oly gyakran elmulasztjuk ezt megtenni? Miért vagyunk oly erősek a bűn elleni keresztes hadjáratunkban, de oly gyengék a bűnössel való azonosulásban? Te egy vagy a keresztes hadjáratot beindítók közül? Ha igen, örülök neki. Sok sikert kívánok. Szükségünk van harcosokra és prófétákra. De miközben a romlás ellen szónokolsz, ne mulassz el sírni azokért, akiket elragadott. Zavar téged a homoszexualitás mostani láthatóan széles körű elterjedése? Ellene vagy? Jó! De mikor szónokolsz a homoszexualitás ellen, ne mulassz el sírni a homoszexualitásért. Zavar a tudatformáló kábítószer forgalma? Ragyogó! Harcolj ellene minden rendelkezésedre álló fegyverrel. De mikor lecsapsz a kábítószerekre, ne felejts el sírni az áldozatokért, sőt azokért sem, akik feláldozzák őket.

Os Guinness a példáját adja nekünk ennek az alapelvnek a lenyűgöző *The Dust of Death* (*A halál pora*) című könyve vége felé. Ez Mózes példája. Mózes, amint visszaemlékszel, gyanította, hogy neki kell lenni a zsidó nép szabadítójának. Mikor azonban először próbálta megszabadítani őket, akkor ezt a kiváltságos és felsőbbrendű állapotából kiindulva próbálta megtenni, s ez bizony hiba volt. Ő a fáraó udvarának tagja volt. Megölt egy egyiptomit, aki egy izraelitát vert. Mikor azonban másnap visszatért ugyanaz a nép utasította őt el, akiket szolgálni próbált. „Kicsoda tett téged fő emberré és bíróvá mi rajtunk?“, kérdezték tőle (2Móz2:14). Évekkel később azonban, miután kiválasztottott „az Isten népével való együttnyomorgásra” (Zsid11:25), Mózes képes volt azonosulni velük, osztozni az éhségükben, a veszélyeikben, és a problémáikban. S követték őt. Ugyanerre a végkövetkeztetésre jut Guinness is: „Amikor a keresztyének legalábbis részben beléptek az azonosulás mélységébe, a keresztyén közösség akkor válik a legemberibbé és a legérzékenyebbé, az üzenete pedig a leghitelesebbé és legellenállhatatlanabbá”.²³¹

Jézus szeret

Végül a tény, hogy Jézus sírt Lázár sírjánál, arra is tanít minket, hogy Ő szeret. Ez az, amit a Krisztus-korabeli emberek megláttak a könnyeiben, mert figyelték Őt, és ezt mondták: „Ímé, mennyire szerette őt!” (36. vers) Szerette Jézus Lázárt már azt megelőzően is? Természetesen szerette! S szerette Mártát, Máriát és a többieket is. De az ő könnyei voltak azok, melyek eljutottak közülük legalábbis némelyekhez és győzték meg őket a szeretetéről. Tudták, hogy szeretett, mikor sírni látták Őt a nővérekkel együtt Lázáron.

²³¹ Os Guinness, *The Dust of Death* (Downers Grove, Ill.: InterVarsity Press, 1973), 388. oldal

Vajon nincs Krisztus könnyeinek történetében olyasvalami, ami megérinti a szívedet és arra tanít, hogy szeresd Őt, még ha ezt nem is tetted soha? Talán egyike vagy azoknak, akik hallották az evangéliumot? Hallottad doktrínálisan és gyakorlatiasan: az ígehirdetők és a tanítók minden módot ismernek, miképpen tárják azt elénk. De mégis csak egy elmélet maradt a számodra. Soha nem vált olyasvalamivé, ami megérintette a szívedet. Nincs valami a síró Krisztus képében, ami elér téged? Ő Isten, mégis, emberré válva belépett mindabba a bánatba és szenvedésbe, amit te is ismersz, a könnyeket is beleértve. Ha ez nem ér el téged, akkor mi képes rá?

Végül, lehetsz keresztyén. Ha így van, akkor hadd kérdezzem meg tőled: van-e valami a síró Krisztus eme képében, ami meggyőz téged az elveszettek iránti saját, hűvös közönyösségről, s arra kényszerít, hogy elvidd hozzájuk az evangéliumot. A szíveink hidegek. Ezt el kell ismernünk. De Krisztusban benne van az igaz szeretet örök lángja, mely majd lángra lobbantja azokat, ha kitesszük magunkat annak.

Néha ezt énekeltük a vasárnapi összejöveteleken: „Ó, mennyire szeretem Jézust”, s bizonyos fókig így is gondoljuk. De szeretjük Őt ahhoz eléggé, hogy ezt a szeretetet másoknak is megmutassuk? Szereted őt eléggé ahhoz, hogy otthagyd az országunk bőségét, s átkelj a tengeren olyan népekhez, akik éheznek, s még a missziós jövedelmedből is úgy fogsz élni, hogy nagyon sok mindent nélkülözni fogsz, amihez most hozzá vagy szokva, s mindezt az evangélium terjesztéséért? Szereted Őt eléggé ahhoz, hogy misszionáriussá légy? Szereted Jézust eléggé ahhoz, hogy otthagyd a kertvárosi otthonod – nem mondom, hogy jócskán, csak „hetente egyszer” – hogy átutazz a városon, s szeresd é szolgálj azokat, akik élethelyzete ténylegesen nagyon eltérő azokétól, akikkel sok külföldi kultúrában találkozatsz? Szereted Őt eléggé ahhoz, hogy támogass egy városon belüli missziót? Szereted Jézust eléggé ahhoz, hogy átmenj csak az utcán a felebarátodhoz, s szeresd és megnyerd őt a Megváltónak?

Emberség! Bánat! Önérzet! Azonosulás! Szeretet! Mindezek benne foglaltatnak ezekben a versekben, de ezen felül még sokkal több is.

144. fejezet: A könnyeink Isten palackjában, Jn11:33-37

33. Jézus azért, a mint látja vala, hogy az sír és sírnak a vele jött zsidók is, elbúsula lelkében és igen megrendüle.

34. És monda: Hová helyeztétek őt? Mondának néki: Uram, jer és lásd meg!

35. Könnyekre fakadt Jézus.

36. Mondának azért a zsidók: Ímé, mennyire szerette őt!

37. Némelyek pedig mondának közülök: Nem meglehetett volna-e ez, a ki a vaknak szemét felnyitotta, hogy ez ne haljon meg?

Létezik egy furcsa törvénye a Biblia bemutatásának, mely kimondja, hogy minél hosszabb egy szöveg, annál rövidebb ideig kell azzal foglalkozni. Vagy megfordítva, minél rövidebb a szöveg, annál több idő kell hozzá. Úgy vélem, ha csak tíz percem lenne beszélni, szükség esetén képes lennék egy egész könyvet tárgyalni. Egy alkalommal ezt meg is tettem. Ha csak tíz másodpercem lenne, az egész Bibliát lefedném. Ezt valójában most is meg tudom tenni tíz szóban. A Biblia üzenete ez: „Az ember teljes tönkremenetele a bűnben/Isten tökéletes orvossága Krisztusban”. Így követel meg az a hosszú szöveg rövid időt. Másrésztől viszont az olyan rövid igeversek, mint a Jn11:35 heteket követelnek meg.

Már túl vagyunk egy, ezzel az igeverssel kapcsolatos tanulmányon, melyben megvizsgáltuk a szavakat, hogy mit kell megtanítaniuk nekünk Jézus Krisztusról. De taníthatnak minket Istenről az Atyáról, önmagunkról, valamint Krisztus szeretetétől is, melynek mintául kell szolgálnia a mi, mind Isten, mind a felebarátaink iránti szeretetünkhöz. E három maradék dolog közül az elsőhöz – a tanításhoz Istenről, az Atyáról – fordulunk most oda. Láthatjuk, miképpen következik ez abból a tényből, hogy a szöveg Jézusról tanít minket. Ha ugyanis Jézus Isten (mint ahogyan az is), és ha Jézus sírt, akkor kell lenni bizonyos értelemnek, melyben mondhatjuk, hogy Isten, az Atya is sír. Természetesen óvatosan kell azonban ezt kimondanunk. Később majd megemlítek néhány korlátozást. Mindazonáltal még ezekkel a korlátozásokkal is azt kell mondanunk, hogy ha Jézus sír, akkor meg kell tanulnunk, hogy a világegyetem Istene sír abban az értelemben, hogy a gondunkat viseli, azonosul velünk, és könyörületet tanúsít irántunk.

A könyörületes Isten

Mielőtt továbbmennénk, meg kell említenünk, hogy ez új, sőt megrázó elképzelés volt Krisztus korában, különösen azok között a görögök között, akiknek János ír. Manapság mi, akik olyan kultúrában élünk, mely átvett bizonyos keresztyén elképzeléseket és értékeket, természetesnek vesszük a könyörületes Isten elképzelését. Miért ne lenne Ő ilyen? – gondolkodunk. De János korában a görögök között Istent minden érzelem felett állónak gondolták.

Barclay jól tárja elénk ezt a helyzetet a kommentárjában annak megmutatásával, hogy a legtöbb pogány gondolkodó számára Isten elsődleges jellemzője az volt, amit ők az *apatheia* szóval írtak le. Ebből származik az *apátia* szavunk, de ez nem jelenti pontosan azt, amit értünk alatta, amikor a szót látjuk. Az *apátia* jelentése „az érzelmek hiánya”, vagy a „közöny”. Az *apatheia* viszont a teljes képtelenséget jelenti bármiféle érzelem érzésére. A görögök azt értették alatta, hogy Isten nem érezhet haragot, szeretetet, fájdalmat, csaldást, reménységet, vagy bármi más érzelmet, melyek annyira teljessé teszik a létezésünket. De miképpen jutottak oda a görögök, hogy *apatheia*-t tulajdonítottak Istennek? Így gondolkodtak: ha egy személy érezhet bánatot, vagy örömet, boldogságot, vagy bánatot, az azt jelenti, hogy másvalaki hatással lehet rá, hiszen másvalaki váltja ki belőle az érzelmeket. S

ha másvalaki képes hatni rá, az azt jelenti, hogy hatalma is van az illető felett, még ha csak egyetlen pillanatra is. De senkinek nem lehet hatalma Isten felett. Ez lehetetlen, s ha pedig így van, akkor annak azt kell jelentenie, hogy Istennek nem lehetnek érzelme. Magányosnak, elszigeteltnek, könyörület-mentesnek kell lennie. Talán megközelíthető a gondolkodáson keresztül, de nem a szeretetének, vagy a könyörületének alapján.²³²

A zsidóknak helyes képet kellett volna alkotniuk, mert az Ószövetség a szeretet és a könyörület Isteneként jelenti ki Istent. De még a zsidók is elvesztették ezt az elemet annak a formális és törvénykező vallásnak az eredményeképpen, ami kifejlődött Izraelben a Krisztus születését megelőző évszázadokban. Jahve hideggé és távolivá vált, pont olyanná, amilyen mindig is volt a görögök számára. Jézus azonban sírt, s ezzel olyan Istent mutatott be, aki osztozik a népe lelki fájdmájában és velük együtt szomorodik meg a megpróbáltatásaikban.

A szenvedő Isten

Néhány pillanattal ezelőtt azt írtam, hogy bizonyos korlátozásokat kell bevezetnem, mikor Isten szenvedéseinek erről az egész dologról beszélek, s ezt most teszem meg. Nem szabad ugyanis azt gondolnunk, hogy pontosan ugyanarról beszélünk, amikor azt mondjuk, hogy mi szenvedünk, illetve mikor azt mondjuk, hogy Isten szenved.

Az egyik dolog ugyanis az, hogy amikor szenvedünk, sírunk, vagy bánódunk, azt soha nem teljes mértékben ártatlanul tesszük. A mi bánataink a bűnhöz kapcsolódnak, és mi soha, semmilyen helyzetben sem vagyunk teljesen büntelenek. Ez nem igaz Istenre. Ha Ő velünk szomorkodik, az is a mi bűneink és azok következményei miatt van, soha nem az Ő saját bűne, vagy hiányossága miatt. Másodszor, mikor azt mondjuk, hogy Isten szenved, akkor nem azt értjük alatta, hogy következésképpen valami változás következett be Istenben, mintha korábban nem szenvedett volna, de most hirtelen megszorodott azért, amit tettünk. Ennek az elképzelésnek az elutasításával a görögöknek igazuk volt. Isten örökkévaló. Ő tegnap, ma és mindörökké ugyanaz. Istenben „nincs változás, vagy változásnak árnyéka” (Jak1:17). Így miközben azt mondjuk, hogy Isten belép a mi szenvedéseinkbe, az nem jelenti azt, hogy Isten valaha is meglepődött, illetve megváltoztatta az érzéseit, vagy terveit bármi miatt, amit mi tettünk. Harmadszor, meg kell jegyeznünk, hogy miközben azt olvassuk: Jézus három különböző alkalommal sírt (Lázár sírjánál, Jeruzsálem felett és a Gecsemáné kertben), akkor szigorúan szólva soha nem olvassuk, hogy Isten az Atya sírt, sem az Ó-, sem az Újszövetségben.

Óvatosaknak kell tehát lennünk, hogy mire következtetünk a Jn11:35-ből. Mondhatjuk talán, hogy Isten sír. De ha megtesszük, emlékeznünk kell arra, hogy ez nem pontosan azt jelenti az Ő számára, mint a férfiak és a nők számára.

Az Ő népének könnyei

Mit mondhatunk tehát Isten könnyeiről? A válasz az, hogy mondhatunk bármit, amit mind Jézus könnyei sugallnak, mind más versek alátámasztanak. Hadd mondjak néhány példát.

Először is mondhatjuk, hogy *Isten észreveszi a könnyeinket*. Semmi sem világosabb, mint ez Krisztus sírásának történetében Lázár sírjánál, mert a szövegben azt olvassuk, hogy Jézus akkor sírt, amikor másokat is sírni látott: „Jézus azért, a mint látja vala, hogy az sír és sírnak a vele jött zsidók is, elbúsula lelkében és igen megrendüle” (33. vers). Jézus azért sírt, mert látta az ő sírásukat. Ugyanezen a módon sok szövegrész mondja azt, hogy Isten, az Atya is látja a könnyeinket. Ezek elmondják, hogy Ő nem feledékeny. Figyeli a könnyeinket.

²³² Barclay, *The Gospel of John*, 2. kötet, 113-114. oldal

Ennek egyik példáját látjuk a történetben, mely arról szól, miképpen bánt Isten az idős Ezékiás királlyal. Ezékiás megbetegedett, és már-már a halálán volt, s Ézsaiás elküldetett hozzá, hogy megmondja neki: rendezze el a házát. Ezékiás ehelyett sírni kezdett. Istenhez kiáltott ezekkel a szavakkal: „Óh Uram, emlékezzél meg róla, hogy te előttem hűséggel és tökéletes szívvel jártam, és hogy azt cselekedtem, a mi jó volt a te szemeid előtt” (2Kir20:3). A Biblia azt mondja, hogy nagyon sírt. S mit tett Isten? Meglepő módon azt olvassuk, hogy Isten ismét szólt Ézsaiásnak, s azt mondta neki, hogy menjen vissza Ezékiáshoz új üzenettel: „Menj vissza és mondd meg Ezékiásnak, az én népem fejedelmének: Azt mondja az Úr, Dávidnak, a te atyádnak Istene: Meghallgattam a te imádságodat, láttam a te könnyhullatásodat, ímé én meggyógyítlak téged... és a te idődet tizenöt esztendővel meghosszabbítom” (5-6. versek). Amint a történetet olvassuk, azt érezhetjük, hogy a király könnyei nem voltak bölcsek, mert az ezt követően még megélt tizenöt éve nem volt jó időszak. Mindazonáltal a történelem lényege az, hogy Isten hallotta őt, ahogyan minket is hall. Hasonlóképpen jelentette ki Jób is: „ő a nyomorultak kiáltását meghallja” (Jób34:28). S Dávid is hasonlóképpen tett bizonyosságot: „meghallgatja az Úr az én siralmam szavát” (Zsolt6:9).

Ez utóbbi versek egy további gondolatot is elének tárnak, mert valójában nemcsak azt jelentik, hogy Isten ismeri a könnyeinket, hanem azt is, hogy *meg is indul rajtuk*. Jézus megindult Mária és a többiek könnyein, és ezért sírt velük együtt. Mindenekelőtt ezt értjük alatta, amikor azt mondjuk, hogy Isten együtt sír az Ő népével.

Itt ismét a segítségünkre siet egy sor ószövetségi igehely. Jób mondta a már idézett igeversben: „ő a nyomorultak kiáltását meghallja” (Jób34:28). Dávid írta: „nem feledkezik el a szegények kiáltásáról” (Zsolt9:13). Majd megint mondta: „Az Úr szemei az igazakon vannak, és az ő fülei azoknak kiáltásán” (Zsolt34:15). Itt van három ige: meghall, nem feledkezik el, odafigyel – mindegyik azt sugallja, hogy Isten őszintén megindul a bánatunkon. Féljünk hát kiönteni a könnyeinket Előtte? Vajon félünk kell attól, hogy Isten közönyös marad, ha valamikor is őszintén járulunk elébe?

Ennek hatalmas buzdítást kell jelentenie az imádkozásban. Természetesen nem akarunk olyan ostoba módion imádkozni, mint tette azt Ezékiás. De nem akarunk hidegen sem imádkozni, különösen mikor másvalaki érdekében tesszük azt. Sírt Jézus a szerető Atyja előtt? Akkor mi is megtehetjük ezt. S hatékonyan találjuk majd a könnyeinket. Spurgeon írta: „Egyetlen ima sem ér célba oly biztosan Isten előtt, mint a folyékony könyörgés, mely a szívből kiválva a szemből csörgedezik és megnedvesíti a nyakat. Akkor nyerjük meg Istent, ha meghallja a sírásunk hangját.”²³³

Jegyezzünk meg még egy dolgot a könnyeinkről, valamint arról, hogy miképpen törődnek velük az Atya és a Fiú. Figyeljük meg: *Isten emlékszik a könnyeinkre*, ezért ezek drágák a Számára.

Van a zsoltárokból egy csodálatos vers, mely hasonlattan fejezi ki ezt az igazságot. Ettől kölcsönöztük a tanulmány címét is. Dávid ez alkalommal arról a sok bánatról ír, melyet az ellenségek cselekedetei okoztak. Harcoltak ellene, rágalmazták, kiforgatták a szavait. Elrejtőztek, hogy lesből megtámadhassák, és megsemmisíthessék. Ő azonban Istenhez kiált: „szedd tömlődbe könnyeimet! Avagy nem tudod-é azoknak számát?” (Zsolt56:9) De mi az a tömlő, amiről Dávid beszél? Tudjuk, hogy a rómaiaknak gyakran voltak apró üvegcsek, melyeket könnyes tömlőknek neveztek, s amelyekbe a könnyeiket gyűjtötték. De Dávid itt nem erre gondol. Az egyetlen tömlő, amit ismert az a nagy tömlő volt, amit Jézus később borostömlőnek nevezett. S azt mondja, Istennek ilyen tömlője van, amibe Dávid könnyeit gyűjti. Nem Dávid mutatja be Istennek a könnyeit, mintha valamit bizonyítani akarna. Inkább Isten az, Aki összegyűjti Dávid könnyeit, s akkora tömlőbe, hogy egy sem vész el azok közül. Más szóval, Isten észreveszi a népének könnyeit, megindul azokon, s emlékezetében tartja

²³³ Spurgeon: „Jesus Wept”, 343. oldal

azokat. Ha Isten gyermeke vagy, tudd meg, hogy Ő kincsként őrzi a könnyeidet, s emlékezik azokra azután is, hogy te már réges-rég megfeledkezett azokról.

A letörölt könnyek

Végül, szeretném, ha meglátnád, hogy *Isten tesz a könnyeink letörlése végett*. Ez a negyedik dolog. Isten észreveszi a könnyeinket, megindul a könnyeinken, emlékezik a könnyeinkre, sőt, tesz azért, hogy örökre letörölje a könnyeinket.

Itt is tanulságos Jézus példája. Tegyük fel egy pillanatra, hogy János evangéliumának tizenegyedik fejezete a mos tanulmányozott verssel ér véget: „Jézus sírt”. Vagy, tételezzük fel, hogy ezt olvassuk: „Jézus sírt, és visszatért a Jordán vidékére”. Ez nem túl jelentős lenne, mint történet. Nem lenne benne vigasztalás. Ha ez lenne a helyzet, kételkedem benne, hogy János egyáltalában belefoglalta volna ezt a történetet az evangéliumába. De nem ez történt. Ehelyett azt olvassuk, hogy Jézus először sírt, majd elindult, hogy feltámassza Lázárt, és visszaadja őt a nővéreinek. Sírt, de elindult, hogy letörölje a nővérek könnyeit és megörvendeztesse őket.

Ugyanez a helyzet az Atyával. Ő is észreveszi a könnyeinket, s Ő is tesz ezek letörléséért. Ezt olvassuk az Ószövetségben: „megszabadítottad... szemeimet a könyhullatástól” (Zsolt116:8), Vagy máshol: „A kik könyhullatással vetnek, vígadozással aratnak majd” (Zsolt126:5). Vagy, mint Ézsaiás eme versében: „Elveszti a halált örökre, és letörli az Úr Isten a könyhullatást minden orczáról” (Ézs25:8).

Meg kell említenünk, hogy ezt az utolsó verset a Jelenések könyve kétszer is idézi, egyszer a hetedik, majd a huszonegyedik fejezetben, hogy beszéljen Isten szentjeinek végső áldottságáról. Ott ezt olvassuk: „Ezek azok, a kik jöttek a nagy nyomorúságból, és megmosták az ő ruháikat, és megfehéřítették ruháikat a Bárány vérében. Ezért vannak az Isten királyiszéke előtt; és szolgálnak neki éjjel és nappal az ő templomában; és a ki a királyiszékben ül, kiterjeszti sátorát felettök. Nem éheznek többé, sem nem szomjúhoznak többé; sem a nap nem tűz rájuk, sem semmi hőség: Mert a Bárány, a ki a királyiszéknek közepette van, legelteti őket, és a vizeknek élő forrásaira viszi őket; és eltöröl Isten az ő szemeikről minden könyet... látám a szent várost, az új Jeruzsálemet, a mely az Istenről szálla alá a mennyből, elkészítve, mint egy férje számára felékesített menyasszony. És hallék nagy szózatot, a mely ezt mondja vala az égből: Ímé az Isten sátora az emberekkel van, és velök lakozik, és azok az ő népei lesznek, és maga az Isten lesz velök, az ő Istenök. És az Isten eltöröl minden könyet az ő szemeikről; és a halál nem lesz többé; sem gyász, sem kiáltás, sem fájdalom nem lesz többé, mert az elsők elmúltak.” (Jel7:14:16, 21:2-4)

Tégy valamit

Hol érnek hát véget ezek az igazságok? Ezekkel a végkövetkeztetésekkel érnek véget: először is, ne nézz a bánatra és a halálra úgy, mint egy hitetlen tenné, hanem inkább olyan szemekkel nézz, melyek ezeken az ígéreteken szoktak megnyugodni. Ez nem azt jelenti, hogy nem fogunk bánkódni. A bánat még mindig bánat, s a halál is ellenség még. De azt viszont jelenti, hogy másképpen kell bánkódnunk, mert a bánatunk hittel és várakozással keveredik. Azaz, amint Pál mondta, bánkódni fogunk, de nem úgy, mint azok, „a kiknek nincsen reménységök” (1Thessz4:13).

Másodszor ne félj együtt érezni azokkal, akit fájdalmat éreznek. Ami helyes volt a mi urunk és az Ő Atyja számára, az nem helytelen a számunkra, az Ő szolgálai számára sem. Ha Jézus sírt másokkal, akkor mi is sírhatunk. Valójában mikor sírunk, akkor azonosulunk a legjobban másokkal és mutatjuk ki a jogunkat arra, hogy az evangélium vigasztaló szavait szóljuk hozzájuk.

Most két nagy példára gondolok, az egyik ószövetségi, a másik újszövetségi. Az ószövetségi példa Mózesé, akit másik szövegösszefüggésben már említettem korábban. Mózes olyannyira megtanult együtt sírni a néppel, hogy kész lett volna még a pokolra is jutni, ha azzal ki tudta volna eszközölni az üdvösségüket. Maga a történet egyszerű. Mózes felment a Sinai hegyre, hogy átvegye a törvényt. De miközben átvette, a völgyben maradt nép megszegte azt. Isten szólt Mózesnek, hogy álljon félre, amíg megsemmisíti őket. Mózes elborzadt és megrettent: elborzadt a nép bűne miatt és megrettent, mert tudta, mit tervez Isten. Lement a hegyről és foglalkozott a bűnnel. Másnap visszatért egy olyan ajánlattal, melynek a bánattól majdnem összetört szívéből kellett fakadnia. A héberben mindez bizonytalan, sőt az egyik mondat még befejezetlen is. Ezt olvassuk: „Megtére azért Mózes az Úrhoz, és monda: Kérlek! Ez a nép nagy bűnt követett el: mert aranyból csinált magának isteneket. De most bocsásd meg bűnüket; ha pedig nem: töröld ki engem a te könyvedből, a melyet írtál.” (2Móz32:31-32) Szívből jövő kiáltás ez, egy olyan emberé, aki kész lett volna a pokolra kerülni, ha ezzel elérhette volna az üdvösségüket.

A másik történet újszövetségi. Ebben Pál apostol szerepel. Ő is megszorodott Izraelért, és ezt írta: „Mert kívánnám, hogy én magam átok legyek, elszakasztva a Krisztustól az én atyámfiáiért, a kik rokonaim test szerint” (Rm9:3). Pál ugyanazt a dolgot mondja, mint amit Mózes is mondott. Csak Mózessel ellentétben Pál tudta, hogy lehetetlenséget kér. Ezt jelenti Istenhez hasonlatosnak, vagy istenfélőnek lenni. Ezek, azok, akik ilyenek akarnak lenni azért, hogy Isten főleg rájuk bízza az evangélium terjesztését.

45. fejezet: Isten „értékes” népe, Jn11:35-37

35. Könnyekre fakadt Jézus.

36. Mondának azért a zsidók: Ímé, mennyire szerette őt!

37. Némelyek pedig mondának közülök: Nem meglehetett volna-e ez, a ki a vaknak szemét felnyitotta, hogy ez ne haljon meg?

Egy témát különféle szempontokból lehet megvizsgálni. Például az amerikai forradalmat vizsgálhatjuk abból kiindulva, mi történt Angliában, vagy Amerikában a tizennyolcadik században, de a gazdaságból, a politikatudományból, vagy más dolgokból kiindulva is. Ha Anglia szempontjából tanulmányozzuk, akkor várhatjuk, hogy efféle kérdésekre vet majd világosságot: Mi volt Anglia viszonya a gyarmatokkal ebben az időben? Mit tett György király? Milyen volt az udvar politikája? A gyarmatokon élőknek milyen kiáltásaira nem vetettek ügyet sem? Amerikai szempontból vizsgálva a dolgot részben arra kaphatunk választ, mi volt a forradalmi elképzelések kezdete? Mit akartak a telepesek Angliától, és a helyi kormányzataiktól, és így tovább. Mindezek a megközelítések érvényesek, s a kapott válaszok az egyes területeken elvégzett munka mennyiségének és minőségének függvényében lesznek érvényesek.

Hasonlóképpen, a most tanulmányozott szöveget is lehet több szempontból vizsgálni. Kettőből tulajdonképpen már meg is vizsgáltuk. A Jn11:35-ös vers így szól: „Jézus sírt”. Ezt vizsgálhatjuk abból a szempontból, hogy mit tanít Jézusról, az Atyáról, rólunk, s végül, Jézus irántunk érzett szeretetéről, mely minta a számunkra arra nézve, miképpen szeressünk másokat. Most a harmadik dolog lesz a témánk: az amit ez a szöveg rólunk tanít.

Egy korábbi tanulmányban ezt a verset, a legrövidebbet a Bibliában egy kis ablakhoz hasonlítottam, melyen keresztül, ha elég közel megyünk hozzá, sokat láthatunk. Itt most talán hasonlíthatjuk egy régimódi fényképezőgép lyukához, melyben a kép csak akkor válik élessé, ha a lyuk pici.

Mit tanít a Jn11:35 rólunk? Azt hogy drágák vagyunk Isten számára, de olyan helyzetbe hoztuk magunkat, hogy még Isten is sír felettünk, s nekünk szükségünk van Istenre. Mindhárom dolgot alaposan meg kell vizsgálnunk.

Isten kincsei

Először is, a szöveg azt tanítja nekünk, hogy drágák vagyunk Isten számára. Valójában ez az egyik legnyilvánvalóbb lecke a Jn11:35-ből, mivel Krisztus csak azért sírat minket, mert drágák vagyunk Isten szemében. Tegyük fel egy pillanatra, hogy a városod utcáján sétálsz és rálépsz egy bogárra. Megsiratod azt a bogarat? Egyáltalán nem. Ennek oka pedig világos: a bogár nem drága a számodra. Ugyanezen okból közülünk a legtöbben nem sírunk egy eltört edény, egy elszakadt póló, egy leszaladt harisnya, egy behorpadt autólökhárító és más ezer dolog miatt sem. Ezeknek lehet értékük. Az elvesztésük okozhat nekünk kényelmetlenséget. De nem drágák, ezért nem síratjuk meg egyiket sem. Másrészt megsíratjuk egy barátság elvesztését, egy barát halálát, vagy az ehhez hasonló szívfájdalmat és csalódást.

Isten pontosan ebben az értelemben tart drágáknak minket. Sőt, mivel a cselekedeteinek megértésében tanúsított lassúságunk miatt nem fogjuk fel ezt a dolgot, Isten ténylegesen meg is mondja, hogy értékesek vagyunk a Számára. Meg kell azonban hagyni, hogy nem bármiért, ami öröklötten bennünk rejlik, hanem azért, amivé már eddig tett minket, és amivé még majd ezután fog tenni.

Isten képmására alkottatott

Miért vagyunk drágák Isten számára? Itt a bibliai tanulmányok fontos területére érünk, mert a válasz visszavisz minket Mózes első könyvének legkorábbi fejezetéhez, ahol azt olvassuk, hogy az ember „Isten képmására teremtetett”. Ezt a Genézis tulajdonképpen olyannyira kihangsúlyozza, hogy mondhatjuk a férfi és a nő legfontosabb jellemzőjének. Ez teszi őket különbözővé az állatoktól és a növényektől. A Genézis így fogalmazza ezt meg: „És monda Isten: Teremtsünk embert a mi képünkre és hasonlatosságunkra; és uralkodjék a tenger halain, az ég madarain, a barmokon, mind az egész földön, és a földön csúszó-mászó mindenféle állatokon. Teremté tehát az Isten az embert az ő képére, Isten képére teremté őt: férfiúvá és asszonyvá teremté őket.” (1Móz1:26-27)

Mikor arról beszélünk, hogy az ember Isten képmására teremtetett, ezt néha az ember hármasságára vonatkoztatjuk. Azt mondjuk, hogy Isten a Szentháromság: Atya, Fiú és Szentlélek. Így mikor azt mondjuk, hogy az ember Isten képmására teremtetett, az alatt hasonló módon azt értjük, hogy az ember is hármasság. Az ember esetében ez azt jelenti, hogy test, lélek és szellem.²³⁴

Hajlamosak vagyunk azt gondolni, hogy a test az, ami megkülönbözteti az embert Istentől, hiszen nekünk van testünk, Neki pedig nincs. De tekintettel arra, hogy Isten megtestesült Krisztus emberi testében, ez nem annyira nyilvánvaló, mint amilyennek látszik. Melyikre gondolt először Isten: Krisztus testére, vagy Ádám testére? Vagy másképpen megfogalmazva, vajon Krisztus vált hozzánk hasonlóvá a megtestesüléssel, vagy mi váltunk Őhöz hasonlóvá Isten teremtő cselekedete segítségével? Én azt mondanám, hogy mi váltunk hasonlatossá Jézushoz. Ha pedig ez így van, akkor a testeinknek hatalmas értéke van, és tisztelettel kell azzal bánnunk. Valóban, Pálhoz hasonlóan mi is mondhatjuk, hogy a testeink Isten „templomaivá” lettek.

A lélek az embernek az a része, amit személyiségnek nevezhetnénk. Az elmében összefoglalja, és tartalmaz minden vonzalmat és idegenkedést, speciális képességeket, vagy gyengeségeket, érzelmeket, vágyakat, s minden mást, ami az egyént különbözővé teszi a fájának összes többi tagjától. Itt ismét Isten képmására alkottatunk. S itt ismét fontos, mit teszünk a lelkeinkkel. Azt gyakoroljuk velük, hogy a legjobbra vágyjanak, amit Isten ad? Törekednek Isten gondolatait gondolni Őutána, hogy intellektuálisan, lelkileg, és minden más módon is növekedhessenek? Vagy a bűnös gondolatok és értékek ragadják meg ezeket? Ezen a területen azzal a ténnyel van dolgunk, hogy Istennek is van, amit személyiségnek nevezünk, s mi is Őmiatta rendelkezünk személyiséggel. Azért vagyunk képesek közösségben lenni, szeretni, és egymással kommunikálni, mert a lelkünk vonatkozásában is Isten képmására lettünk megteremtve.

Végül, az embernek van szelleme. Ez a természetének az a része, amely Istennel áll bizalmas kapcsolatban és bizonyos fokig Isten saját lényegében is osztozik.²³⁵ „Az Isten lélek”, mondja Jézus „és a kik őt imádják, szükség, hogy lélekben és igazságban imádják” (Jn4:24).²³⁶ Mivel az ember szellem is, ezért lehet közösségben Istennel és szeretheti Őt.

²³⁴ Ez az úgynevezett trichotomikus nézet, amit a reformátusok nem fogadnak el. A fenti bekezdés is jó példája annak, hogy a hasonlat sántít, mert az Atya nemcsak test (sőt, lélek, Jn4:24), a Fiú nemcsak lélek, ezért nem szerencsés a téves nézetet a Szentháromsággal alátámasztani. A fordítás pontossága kedvéért azonban megtartottam az eredeti szavakat. Louis Berkhof professzor azonban a *Rendszeres teológia* című kiváló munkájában határozottan cáfolja ezt a nézetet: lásd az erről szóló lábjegyzetet is a 48. fejezetben. – a ford.

²³⁵ Ez egyenesen a görög filozófiából származó nézet. „A legismertebb, de mégis legkezdetlegesebb formája a trichotómiának az, mikor a testet az ember anyagi részének, a lelket az állati élet alapelveként, míg a szellemet az Istenhez kapcsolódó és halhatatlan résznek tekintik az emberben. Az ember trichotomikus elképzelése jelentős támogatást kapott a görög és az alexandriai egyházatyák részéről a keresztyénség korai évszázadaiban.” Louis Berkhof, *Rendszeres teológia, Az ember az eredeti állapotában*, II/A rész. – a ford.

²³⁶ Az angol eredetiben a Jn4:24-ben a *lélek* (soul) helyett a *szellem* (spirit) szó áll – a ford.

Itt van tehát egy figyelemre méltó dolog. Az ember Isten képmására teremtett, ezért értékes az Ő számára. Isten úgy szereti őt, ahogyan nem szeretheti az állatokat, a növényeket, vagy az élettelen anyagot. Sőt, együtt érez vele, azonosul vele, szomorkodik miatta, s közbelép, hogy mindazzá tegye őt, amiről Ő Maga határozott, hogy az adott férfi, vagy nő mivé legyen. Ennek a viszonynak a speciális természetéről alkothatunk némi elképzelést, ha visszaemlékszünk arra, hogy Éva, az asszony is hasonló módon teremtett a férfi képére. Ezért noha különbözött tőle, Ádám mégis önmagát látta benne, és szerette, mint a társát és a kísérőjét a világegyetemben. Nem helytelken tehát azt mondani, hogy a férfiak és a nők Isten számára némiképp olyanok, mint az asszony a férfi számára. Ők Isten egyedi és nagyra értékelt társai a világegyetemben. Ennek alátámasztásához csak a Krisztussal kapcsolatos ama tanításra ami Őt völégényként, az egyházát menyasszonyként mutatja be, s amit mindenütt megtalálunk mind az Ó-, mind az Újszövetségben.

Még egy dolgot kell hozzátenni, mielőtt továbblépünk. Azt mondtuk, hogy az ember Isten képmására teremtett, s ez adja meg az értékét. Ehhez hozzá kell tennünk, hogy ez még a bukás után is igaz. Az ember még a jelenlegi állapotában is megőriz valamennyit Isten képmásából és értékes marad az Ő számára.

Ezt különböző helyeken látjuk a Bibliában. Például az 1Móz9:6-ban, abban az igeversben, mely feljegyzi Isten főbenjáró büntetését, mint megfelelő választ a gyilkosságra, ezt olvassuk: „A ki ember-vért ont, annak vére ember által ontassék ki; mert Isten a maga képére teremté az embert”. Vagy, a Jakab 3:9-10-ben, mely megtiltja a nyelv használatát az emberek megátkozására, ezt találjuk: „Ezzel áldjuk az Istent és Atyát, és ezzel átkozzuk az embereket, a kik az Isten hasonlatosságára teremttettek... Atyámfiai, nem kellene ezeknek így lenni!” Itt más meggyilkolását és megátkozását azon az alapon tiltja, hogy a másik emberben (még a bukás után is) megmaradt valamennyi az istenképmásból, s emiatt nekünk is ugyanolyan értékesnek kell őt tartani, amint amilyenek Isten tartja.

Az evangelikálok különösen meg kell ezt érteni és széles körben kell hirdetni. Természetesen nem szándékosan, de az evangelikálok gyakran annyira kihangsúlyozzák az ember bűnös és romlott természetét, hogy végül teljes mértékben elvetik az emberi értékét. Elborzadva néznek az emberre és megszűnnek róla gondoskodni. A bűnt látván elvesztik a bűnös látványát és megszűnnek őt szeretni. Ennek nem kellene így lenni. Valóban, ha megengedjük ezt, akkor rövid idő alatt visszajutunk azokhoz a sötét időkhöz, melyekből csak a keresztyén etika mentett ki minket, mely hangoztatta az ember különleges értékét.

Néhány évvel ezelőtt Philadelphiában egy kibővített sebészcsoporthoz a világhírű Gyermekkorházban kettéválasztotta a tizenhét hónapos sziámi ikreket, Clara és Alta Rodriguezet, akik a Dominikai Köztársaságból jöttek a kórházba. Mindezt nagy érdeklődés kísérte a Tizedik Presbiteriánus Gyülekezetben is, ahol pásztoroként szolgálók, mivel a sebészcsoporthoz vezetője, Dr. C. Everett Koop, a helyettese, dr. Louise Schnaufer és az aneszteziológus csoport vezetője, dr. Eugene Betts a gyülekezetünk tagjai voltak. Az operációban tizenhét orvos és öt nővér vett részt csak magát az operációt illetően. Emellett egyhetes tesztidőszak előzte meg, és legalább egy, vagy két hónapos műtét utáni kezelés követte. A család az országuk legszegényebb részéből jött. A szó szoros értelmében nem volt semmiféle jövedelmük. Ha valamire szükségük volt, akkor vettek némi zöldséget a házi kertjükből, lementek vele a faluba, és elcserélték arra, amire kellett. Mégis elvégezték a műtétet a gyermekeiken a világ legjobb gyermeksebészei, mégpedig olyan költséggel, ami a megfigyelők szerint meghaladta a 100,000 dollárt, de a család számára ingyenesen.

Mi eredményez ekkora könyörületet, ekkora erőfeszítést? Nem a nyugati ember úgynevezett „lelke”. Egy időben ugyanis az efféle csecsemőket a szakadékba vetették, vagy a vadállatok prédájául hagyták. Vagy, hogy közelebbi példát vegyünk, nemrég még a cirkuszokban mutogatták őket, hogy néhány gátlástalan fezőr pénzt csináljon a nyomorúságukból. De akkor minek köszönhető ez az erőfeszítés? Az egyetlen kielégítő válasz

az ember öröklött értéke, amit Isten a judaizmuson és a keresztyénségen át jelentett ki neki, s most, legalábbis egy időre a legjobb nyugati ideálokban és intézményekben testesül meg. Vedd el az effajta kijelentéseket és értékeket, s vissza fog térni hozzánk a barbárság kora.

Egy összetört képmás

Részleteiben tárgyaltuk az ember értékét, az első leckét, amit a „Jézus sírt” szavak tanítanak, mert ez a legelhanyagoltabb. De nem lenne helyes ezzel a témával úgy foglalkozni, hogy nem lépnénk tovább, s nem mutatnánk be, hogy az ember összetörte az Isten képmását, s ezért siralmas állapotban van. Azaz, mint korábban említettem, a szöveg azt tanítja, hogy olyan állapotba hoztuk magunkat, hogy még Isten is, Akit pedig a könnyek felett állónak gondolhatnánk, sir felettünk.

Szükség van erről más példára is, mint Krisztuséra, amint Lázár sírja előtt áll? Ha igen, találunk még egyet a Krisztus szolgálatában nem sokkal ez után bekövetkező eseményben. Néhány nappal Lázár feltámasztása után, azon a napon, amit virágvasárnapnak nevezünk, Jézus számárháton lépett be Jeruzsálembe. Elküldte a tanítványait érte, majd mikor elhozták, felült a hátára és Jeruzsálem felé indult. A tanítványok pedig, akik vele voltak, valamint azok, akik a városból jöttek elé, a felső ruháikat az útra terítették, és pálmalevelekkel borították el azt. Efféle körülmények között azt várnánk, hogy Jézust izgalom és öröm tölti el. Azt várnánk, örül annak, hogy szemlátomást milyen sokan követik. De azt látjuk, hogy Jézus ismét sír, mert tudta, hogy az emberek éljenzése sekélyes, s inkább a hitetlenség, mintsem a hit jellemezte a városban összegyűlt sokaságot. Értékesek? Igen, az emberek értékesek voltak. De a bűnbe is annyira belemerültek, hogy a szemeik megvakultak arra, ami az áldást és a lelki békességet jelenthette volna a számukra (Lk19:41-44).

Szörnyű dolog ez az összetört istenképmás az emberben. Katasztrófa mind az egyén, mind azok számára, akik kapcsolatban állnak vele. Pál beszél erről a rómaiaknak, megmutatván, hogy a bűn összetörte a kapcsolatokat – először is Istennel, majd mindenki mással, s végül magával az egyénnel is. Ő így fogalmazza ezt meg: „Mert bár az Istent megismerték, mindazáltal nem mint Istent dicsőítették őt, sem néki hálákat nem adtak; hanem az ő okoskodásaikban hiábavalókká lettek, és az ő balgatag szívök megsötétedett. Magokat bölcseknek vallván, balgatagokká lettek, és az örökkévaló Istennek dicsőségét felcserélték a mulandó embereknek és madaraknak és négy lábú állatoknak és csúszó-mászó állatoknak képmásával. Annakokáért adta is őket az Isten szívök kívánságaiban tisztátalanságra, hogy egymás testét megszeplőítsék, mint a kik az Isten igazságát hazugsággá változtatták, és a teremtett dolgokat tisztelték és szolgálták a teremtető helyett, a ki mind örökké áldott. Ámen.” (Rm1:21-25)

Ennek valóban sírásra kell ösztönöznie. Tény és való, hogy ha Isten szemeivel nézünk az emberre, akkor a szövegünknek a Préd3:4-nek kell lenni: „Ideje van a sírásnak”. Vagy talán a Lk23:28-nak, mely Krisztusnak a jeruzsálemi asszonyoknak mondott szavait tartalmazza, mikor követték Őt a kereszt felé vezető úton: „ne sírjatok én rajtam, hanem ti magatokon sírjatok, és a ti magzataitokon”.

A szűkölködő nép

Az utolsó mondandóm az, hogy szükségünk van Istenre. Igen, értékesek vagyunk az Isten számára. De úgy összetört minket a bűnt, olyannyira képtelenek vagyunk kiszabadítani önmagunkat abból a rabszolgaságból, amibe a bűn taszított minket, hogy semmi remény sincs a számunkra mindaddig, amíg Isten meg nem ment bennünket. Itt van Krisztus Lázár sírjánál kibuggyant könnyeinek különleges értéke. Ha a helyzet megoldható lett volna emberi erőfeszítésekkel, Krisztus nem sírt volna. Ha a bűn legyőzhető lett volna, vagy ha a halál, a

bűn eredménye eltörölhető lett volna, akkor azt várhattuk volna, hogy Jézus ezt mondja: „Szárítsátok fel a könnyeiteket. Ne sajnáljátok magatokat. Vágjatok bele. Oldjátok meg a problémáitokat.” De nem ezt mondta. Helyette sírt, mivel emberi szempontból nézve az ember helyzete reménytelen, és a problémái megoldhatatlanok.

Istennel azonban minden lehetséges. Jézus mondja Mártának mindössze öt verssel később: „Nem mondtam-é néked, hogy ha hiszel, meglátod majd az Istennek dicsőségét?” (40. vers)

Márta meglátta Isten dicsőségét, mert a testvére feltámadt. S mindenki meglátja, aki Krisztushoz, mint Megváltóhoz jön. Nekünk szükségünk van Rá. A bűn, a szenvedés, és a halál alkalmasan tesznek erről bizonyosságot. A krisztusban levő Isten azonban képes kielégíteni a szükségleteidet, sőt, már ki is elégítette, mert odaadta az életét, majd feltámadt a halálból, hogy a bűn egész kérdésével foglalkozhasson.

Ézsaiás mondta mintegy ezer évvel Krisztus születése előtt, hogy mi, akik az Ő képmására lettünk megteremtve, annyira összezúztuk és vertük Őt legalábbis fizikailag, hogy az Ő képmása még összetörtebbé vált, mint a miénk. Ő azonban mindezt tűrte és azért szenvedte el, hogy helyreállíthasson minket Isten ama tökéletes képmására, amilyenek voltunk, mielőtt felláztunk Ellene. „És ő megsebesítettett bűneinkért, megrontatott a mi vétkeinkért, békességünknek büntetése rajta van, és az ő sebeivel gyógyulánk meg” (Ézs53:5). Mert ezek, és csakis ezek emelnek ki minket a bűn mélységeiből, és állítanak helyre minket Isten ama elvesztett képmására a Krisztus Jézusba vetett hiten keresztül.

146. fejezet: „Ímé, mennyire szeretete őt!”, Jn11:36-37

36. Mondának azért a zsidók: Ímé, mennyire szeretete őt!

37. Némelyek pedig mondának közülök: Nem meglehetett volna-e ez, a ki a vaknak szemét felnyitotta, hogy ez ne haljon meg?

Az utolsó tanulmányunk a „Jézus sírt” kifejezésről elvezet minket Krisztus könnyei szemlélőinek a reakcióihoz. Két reakciónk volt. Egyrészt ott volt a nyilvánvalóan hitetlenek reakciója. Ők úgy vélték, hogy Jézus könnyei a gyengeségének jele, ezért erre a végkövetkeztetésre jutottak: „Nem meglehetett volna-e ez, a ki a vaknak szemét felnyitotta, hogy ez ne haljon meg?” (37. vers) Ezek az emberek meglepődtek azon, hogy Jézus nem volt képes tenni valamit Lázár betegségével korábban, de úgy gondolkodtak, hogy nyilvánvalóan nem volt képes segíteni, mert másképpen megtette volna. Eszükbe sem jutott, hogy Jézus képes feltámasztani Lázárt a halálból.

A másik reakció Krisztus könnyeire sem a hit, sem a hitetlenség kifejeződése nem volt, hanem csak egy észlelés. Ezek az emberek látták Jézus könnyeit, és arra a végkövetkeztetésre jutottak, hogy szeretete Lázárt. Ezt mondták: „Ímé, mennyire szeretete őt!” (36. vers)

Sokan, talán a legtöbben azok közül, akik ezeket a szavakat olvassák, elég jól ismerik az Urat ahhoz, hogy tudják: szeret másokat. S a legtöbben azt is tudják, hogy őket is szereti. Ám ha ez így van, akkor biztosan helyes személyesnek venni a szöveget és ezt mondani: „Ímé, mennyire szeret minket!” Ez ok a nagy csodálkozásra. Spurgeon, egy kiváló prédikációban erről a szövegről ezt írta egyszer: „Közülünk a legtöbben a hitem szerint nem pusztán nézők, hanem osztoznak Jézusnak ebben a speciális szeretetében. Ennek a szeretetnek a bizonyítékait nem a könnyeiben látjuk, hanem abban a drága vérben, amit ingyenesen ontott ki a számunkra. Ezért még a zsidóknál is jobban kell csodálkoznunk Jézus szeretetén, mélyebben kell belelátunk a szívébe, mint amennyire ők belelátak, s többet kell Belőle megismernünk, mint amennyit ők megismerhettek az alatt a rövid időszak alatt, melynek során ismeretségbe kerültek Vele.”²³⁷

Mondjuk: „Ímé, mennyire szeret minket!”, majd gondoljuk csendesen át, mit tudunk ennek a kijelentésnek az alátámasztásához.

Egy örök szövetség

Ahogy a lelki szemeinkkel eltöprengünk mindenben, amit Jézusról tudunk a múlttól a jelenig, hol látjuk meg először az Ő szeretetét? Amikor először ébredünk tudatára a szeretetének? Vagy mikor meghalt értünk? Esetleg mikor megteremtett minket? Ezek közül egyik sem jelenti a valódi kezdetet: valójában nincs is kezdet. Mert amennyire képesek vagyunk visszatekinteni a múltba, látjuk, amint szeret minket. Az örökkévalóságig visszamenőleg úgy azonosította Magát velünk, hogy felvállalta az ügyünket és eldöntötte, hogy megváltja bukott népét.

Isteni előrelátással Jézus úgy tekintett a fajra, mint ami még meg sem teremtetett, s látta megromolva a bűn következtében. Mi mindent az idő szemellenzójén keresztül nézünk. Számunkra az élet múlt, jelen, és jövő. De nem ez a helyzet Istennel: Ő felette áll az időnek, így az Ő számára bizonyos értelemben minden jelen. Ezen a módon tekintett Krisztus az eljövendőkre, s látta a romlást, amibe majd a bűnünk taszít minket. Ki volt ott abban a

²³⁷ Charles Haddon Spurgeon, „Oh, How He Loves”, *Sermons on the Gospel of John* (Grand Rapids: Zondervan, 1966), 92. oldal

pillanatban túl az időn, hogy a mi oldalunkra álljon, felvállalja az ügyünket, és elkötelezze magát, hogy megváltja azt a bukott templomot? Nem volt ott más, csak Krisztus. Amint Ézsaiás írta arról, hogyan Isten Megváltót keresett: „És látá, hogy nincsen senki, és álmélkodott, hogy nincsen közbenjáró” (Ézs59:16). Jézus volt ház az, Aki felvállalta az ügyünket.

Sőt, abban a pillanatban arra is megesküdött, hogy záloga lesz szövetségi népének, azaz felvállalta az Isten és az ember közötti örök szövetség teremtésében az emberre eső részt, és megesküdött, hogy elvégzi az ember részét. Tudta ugyanis, hogy ama szövetség követelményeinek soha emberi lény nem képes eleget tenni.

Istennek az emberrel Krisztusban kötött szövetsége természete megmutatkozik egy hasonló szövetségben, amit Isten később kötött Ábrahámval. Ábrahám napjaiban a szövetséget néha furcsa ceremóniákkal kötötték, melyek során állatokat vágtak ketté a hátgerincük mentén, és két sorba fektették le a darabokat. A közötte területen álltak a szövetséget kötők, miközben kölcsönösen esküt tettek. Az állatok kiontott vére különösen szentté tette a szövetséget. Mivel Ábrahám ezt a formát alkalmazta, Isten is felhasználta, mikor megígérte Ábrahámval, hogy meg fogja áldani. De volt egy jelentős különbség. Ábrahám a szövetség szemlélőjévé vált – oldalt állt, s mintegy álomnak, vagy látomásnak látván azt – miközben Isten, Akit a füstölő kemence, és a lámpás jelképezett, egyedül haladt át a darabok között. A lényeg az volt, hogy Isten alapította a szövetséget anélkül, hogy Ábrahámval bármi része lett volna abban. Ezért az egyoldalú, örök és ki nem érdemelt lett.

Hasonló módon alapított Jézus szövetséget velünk, s a mi javunkra már hosszú idővel azt megelőzően, hogy képesek lettünk volna abban bármi részt vállalni. Megesküdött, hogy meghal értünk, váltságul és engesztelésül adván az életét a bűneinkért. Az eskü egyoldalú volt, és önként tette azt, anélkül, hogy kértük volna. Meg nem érdemelt, mert mi el vagyunk veszve a bűnben, így semmiféle követelést sem támaszthatunk Vele szemben. S Krisztus vérével van elpecsételve, mert a zsidókhoz írott levél szerzője szerint „örök szövetség vére által” (Zsid13:20) üdvözülünk. Jézus Maga esküdött meg annak megtételére, amit mi soha nem lettünk volna képesek megtenni, úgy egyesülvén velünk, hogy az Ő halála lett a mi halálunk, az Ő élete a mi életünk, s az Ő feltámadása a mi feltámadásunk. S mikor tette ezt meg? Még mielőtt megszülettünk, sőt valójában még a fizikai teremtés előtt. Ilyen nagy az Ő szeretete irántunk!

Isten szolgálja

Az is igaz, hogy az időben az Úr Jézus Krisztus eléggé szeretett minket ahhoz, hogy otthagyja a mennyei dicsőséget és az ember formáját öltse Magára. Ebben a formában túrt le minden kísértést, csalódást és szenvedést, aminek mi vagyunk az örökösei. Pál ír erről a filippibelieknek: „A ki, mikor Istennek formájában vala, nem tekintette zsákmánynak azt, hogy ő az Istennel egyenlő, hanem önmagát megüresíté, szolgai formát vétén föl, emberekhez hasonlóvá lévén” (Fil2:6-7). Ez a megtestesülés lényege. Ez minden idők egyik legnagyobb csodája, de egyszerűen csak azt jelenti: Jézus hozzánk hasonlóvá vált azért, hogy mi is Őhöz hasonlókká válhassunk.

Miképpen volt Ő hozzánk hasonló? Hozzánk hasonlóvá vált a kísértésekben, mert a zsidókhoz írott levél szerzője megírja, hogy „megkísértetett mindenekben, hozzánk hasonlóan, kivéve a bűnt” (Zsid4:15). Megkísértetett? Most vagy kísértés alatt? Ő is, de Ő legyőzte azt. Most az Atyával uralkodik a mennyben, így fordulhatsz Hozzá könyörületért és kegyelemért a szükség idején.

Jézus hozzánk hasonlóvá vált a csalódásainkban is. Egy barátja elárulta. Mások hagyták elbukni. Senki nem értette Őt meg valójában. A saját honfitársai, akiken segíteni

próbált, ölték őt meg. Jézus világosan ismerte a csalódásokat, de ezek nem győzték le. Nem keserítették el. Helyette Ő győzte le ezeket.

Ismerte a szenvedéseket is. Szenvedett valaha bárki is annyit, amennyit Jézus szenvedett? Fizikai értelemben lehetségesnek tartom, hogy egyesek többet szenvedtek, jóllehet a szenvedés kevés formája annyira súlyos, mint amit a keresztre feszítés során kell elszenvedni. De teljes értelemben, azaz amelyik magában foglalja a mentális és lelki fájdalmat is, senki sem hasonlítható Őhozzá. Ő, Aki bűnt nem ismert, bűnné lett érettünk. Ő, Aki soha nem tapasztalta meg akár csak egyetlen pillanatra sem a közösség megszakadását saját Maga és az Atya között, most a lélek nagy agóniájában kiáltja: „Én Istenem, én Istenem! miért hagyál el engemet?” Soha egyetlen szenvedés sem volt ilyen hatalmas, mint ez. Mégis mindezt elszenvedte, mert irántunk érzett szeretete oly hatalmas volt!

A mi bűnhordozónk

Ez elvezet minket a következő ponthoz, mert természetesen mi is mondhatjuk: „Ímé, mennyire szeretett minket”, mikor a kereszthalálára gondolunk. Jézus annyira szeretett minket, hogy Ő lett a mi bűnhordozónk. Ezt mondja Pál is: „Mert azt, a ki bűnt nem ismert, bűnné tette értünk, hogy mi Isten igazsága legyünk ő benne” (2Kor5:21).

Biztos vagyok abban, hogy soha nem értjük meg Krisztus eme cselekedetét teljes mértékben, legalábbis nem ebben az életben. Még abban is kételkedem, hogy az eljövendő életben meg fogjuk érteni. Miképpen lehetséges ugyanis az, hogy Aki együtt létezett Istennel az Atyával az örökkévalóságtól fogva, s Aki Maga is Isten, emberré vált és szenvedett egészen a lelki halálig, s ténylegesen bűnné tétetett érettünk, és elszakadt Atyjától? Ezt nem vagyok képes felfogni. Mégis ez az, amit a Szentírás tanít, ezért hiszek benne. Sőt, csodálom. Jézus Krisztus keresztiére tekinteni annyi, mint az irántunk érzett szeretetének nagyságán csodálkozni. Látjuk a szeretetének magasságát és mélységét. Látjuk annak hosszúságát és szélességét. Szeret minket Jézus? Igen, szeret. A keresztt az Ő szeretetének bizonyítéka. Ő, Aki bűnt nem ismert, bűnné lett érettünk, akkora volt a szeretete irántunk.

Krisztus elhívása

Jézus olyannyira szeretett minket, hogy személyesen és egyénileg hívott el minket, a mindaddig kitartoán hívogatott, míg a szeretetének erejével Magához nem vont minket.

Jézus meghalt értünk, ez igaz. De mit jelentett az a számunkra, amíg Magához nem hívott minket? Legfeljebb példamutató halál volt, de csak keveset jelentett. Mikor először hallottunk róla, közömbösek voltunk iránta. Ha Jeruzsálemben lettünk volna a keresztre feszítés idején, nem léptünk volna közbe, hogy megmentjük őt, s nem is gondoltunk volna sokat az egészre a halál beállta után. Most, kétezer év elmúltával pedig a semminél is kevesebbet jelentett. De Jézus követett minket. Mi nem értettük meg a halálának a jelentését, ám Ő gondosan elmagyarázta nekünk. Belefáradtunk a magyarázatba, de Ő megváltoztatta a tanítási módszereit és másképpen tanított minket. Nemet mondtunk az elhívására, de Ő nem fogadta el a mi „nem”-ünket. Végül, mikor már nem tudtunk ellenállni Neki, engedtünk annak, amit Spurgeon „a kegyelme édes kényszerének” nevez. S megláttuk, amint megbocsátotta a bűneinket, megigazított minden hamisságunkból, elfogadott minket fiaiként és leányaiként, betöltött az Ő Lelkével, s megadta nekünk bővelkedő kegyelme minden gazdagságát.

Sőt, ez nem csak azt megelőzően a mi Vele kapcsolatos tapasztalatunk, hogy a gyermekeivé lettünk. A kegyelme még akkor is folytatódott, miután hitre jutottunk. Mi ugyanis nem voltunk hűségesek. Ő azonban hűséges maradt. Mi valamennyien a magunk útjára tértünk, megvetvén az Ő akaratát és járván a bűn útját, amit makacs szívünk jelölt ki.

Ha Jézus ekkor elvetett volna Magától, legalábbis a bűnünk szempontjából igazságosan járt volna el. De Jézus nem vetett el minket. Inkább még a szándékosságunkban is szeretett minket, és minden módon igyekezett felolvasztani hideg közönyünket, s helyreállítani minket Óhózzá. Jézus néha hangosan hív. Néha gyengéden. De mindig ott az Ő hívása. Ilyen nagy az irántunk érzett szeretete.

Szeretjük mi Őt?

De fordítsuk meg a kifejezést. Egészen eddig az Úr Jézus Krisztus irántunk érzett szeretetéről beszéltem, s mindenkit, akik ismerik ezt a szeretetet, arra szólítottam fel, hogy csodálják azt. Mikor arra nézünk, miképpen támogatta az ügyünket az örökkévalóságtól fogva, s nézzük az Ő megtestesülését, kereszthalálát, s azt, ahogyan minden lelki gazdaságot megad nekünk, joggal mondhatjuk: „Ímé, mennyire szeretett minket!” De fordítsuk meg. Szeretjük mi Őt? Mondta valaha bárki rólunk: „Ímé, mennyire szereti Jézust”?

Spurgeon ugyanezt a kérdést teszi fel a korábban már említett prédikációjában, és így válaszolja meg: „Figyelj egy-két pillanatig, míg elmondom neked, mit tettek egyes szentek annak megmutatása végett mennyire szerették Urukát.

Voltak, akik szenvedtek Krisztus kedvéért. Sötét pincékbe vetették őket, de elutasították a szabadságot azon az áron, hogy megtagadják Urukát és az Ő igazságát. Kínpadra feszítették őket, de semmiféle kínzás sem volt képes rávenni őket, hogy feladják Isten iránti hűségüket. Ha olvastad a *Foxe's Book of Martyrs*-t, akkor tudod, miképpen álltak bátor férfiak, nők, sőt gyermekek szárai életveszélyben, de dicsőségesen nyugodtan, és gyakran győztesen boldogan, s máglyára mentek Krisztus kedvéért, miközben sokan, akik a látták, megtanulták utánozni a nemes példájukat. Mások pedig, akik hallották a haldoklók bizonyágtételét (nem a nyögését), csak ezt tudták kiáltani: Ímé, mennyire szeretik ezek a mártírok Urukát!

Voltak, akik Uruk iránti szeretetüket a lankadatlan és önfeláldozó szolgálatukkal mutatták ki. Munkálkodtak Érte nagy nyomorban és megannyi veszély közepette, egyesek misszionáriusként idegen országokban, mások hasonló buzgósággal a saját országukban. A szívük lángolt drága Urukért és Megváltójukért, s minden idejüket és erejüket a lelkek megnyerésére szánták az Ő számára, így azok, akik ismerték őket, nem mondhattak mást: Ímé, mennyire szeretik Urukát! Közülünk egyesek soha nem remélhetik, hogy a mártírok rubinvörös koronáját hordhatják majd, de mégis megkaphatják Krisztus kezéből a gazdagon ékesített koronát, mikor ezt mondja majd minden Neki munkálkodónak: Jól vagyon jó és hű szolgám... menj be a te uradnak örömébe.

Azután voltak szentek, akik az Uruk iránti szeretetüket a bűnösök siratásával és a megtérésükért való imádkozással mutatták ki. Voltak kegyes férfiak és nők, akik nem tudtak éjjel aludni a rokonaik és a barátaik, sőt a számukra ismeretlen elveszettek örök boldogsága iránti aggodalmuk miatt. Ezért felkeltek az ágyból az imádkozás agóniájában a bűnösökért, akik vagy nyugodtan aludtak, s még csak nem is álmodtak a végromlásukról, vagy még abban az órában is csak szaporították a vétkeiket...

Mások azzal bizonyították Uruk iránti szeretetüket, hogy a vagyonukat az Ő ügyének áldozták.”²³⁸

Spurgeon írásának ezek a bekezdései jó kijelentése annak, hogy mit tettek mások az Úr Jézus Krisztus iránti nagy szeretetükből, s ez felszólítás lehet a mi számunkra. De megmarad a kérdés: Szeretted Jézust? Mondta valaha is bárki rólad: Ímé, mennyire szereti a Mesterét!

Évekkel ezelőtt egy misszionárius asszony ment Észak-Afrikába, és Tuniszbán telepedett le, ahol megpróbálta megnyerni a muszlimokat Krisztusnak. Csekély sikere volt,

²³⁸ Ugyanott, 98-100. oldal

ahogyan az már lenni szokott a muzulmán területeken. Ő azonban kitartott, mindenekelőtt a szeretetben azok iránt, akiknek bizonysgot tett. Az egyik ifjú muszlim legény minden héten eljött az otthonába, ahol angol nyelven tanult. Az asszony adott órákat, hogy ennek segítségével megismerjen néhány tuniszit, és segíthesse őket. Így miközben angolul tanult, megpróbált neki Jézusról is beszélni. A diák figyelt, de nem indult meg. Hónapok teltek el. Végül eljött a nyár, amelynek végén az asszony egyetemre ment, és befejezte az óraadást. S elmúlt a nyár. Egy napon, közvetlenül a visszaindulás előtt a fiatalember eljött istenhozzádot mondani a misszionáriusnak. Találkoztak, majd leültek egy teára, s az asszony elmondta Jézusról azt, amit utoljára jónak látott. Még mindig semmi eredmény. A muszlim fiatalember udvarias volt, de gyémántkeménységű. S eljött a végső búcsú pillanata, amikor a diák kilépett a misszionárius ajtaján, lesétált a lépcsőn, és elindult a kerten át a kapu felé. Ott megállt, visszanézett, s meglátta az ajtóban álló tanárát, amint őt nézi és a könnyek csorognak az arcán. S többé nem volt képes ellenállni. Az ő könnyei legyőzték a lázadást a szívében, visszatért, és a nappaliban elfogadta az Úr Jézus Krisztust a saját Megváltójának.

Lehetne ez a te képed is? Lehetne ez a te képed, amint ott állsz idegen földön, és sírsz az elveszettekért? Lehetne ez a te képed, amint otthon sírsz a férjedért, a feleségedért, a fiadért, a lányodért, a szomszédodért? Ez a dolog lehetséges, mert sokaknak kell meglátniuk benned Krisztus könnyeit és ezt mondani: „Íme, mennyire szereti Jézust!”

147. fejezet: A hetedik csoda, Jn11:38-44

38. Jézus pedig újra felindulva magában, oda megy vala a sírhoz. Az pedig egy üreg vala, és kő feküvék rajta.

39. Monda Jézus: Vegyétek el a követ. Monda néki a megholtnak nőtestvére, Mártha: Uram, immár szaga van, hiszen negyednapos.

40. Monda néki Jézus: Nem mondtam-é néked, hogy ha hiszel, meglátod majd az Istennek dicsőségét?

41. Elvevék azért a követ onnan, a hol a megholt fekszik vala. Jézus pedig felemelé szemeit az égre, és monda: Atyám, hálát adok néked, hogy meghallgattál engem.

42. Tudtam is én, hogy te mindenkor meghallgatsz engem; csak a körülálló sokaságért mondtam, hogy elhigyjék, hogy te küldtél engem.

43. És mikor ezeket mondá, fenszóval kiálta: Lázár, jőjj ki!

44. És kijöve a megholt, lábain és kezein kötélkekkel megkötözve, és az orczája kendővel vala leborítva. Monda nékik Jézus: Oldozzátok meg őt, és hagyjátok menni.

Lázár feltámasztása a halálból János evangéliumának legnagyobb csodája – bármely mérce alapján. Az evangéliumban elfoglalt helye önmagában is jelzi ezt, mert ez az utolsó a hét csodából és pont Jézus földi szolgálatának vége előtti hét elé van besúrva. A történet hossza (negyvenhat vers), valamint annak részletessége szintén fontos: ez a leghosszabb, és a legaprólékosabban leírt a csodák közül. Csak a vakon született ember látása helyreállításának csodája hasonlítható hozzá hosszúságban, de a csoda a János 9-ben rövidebb, mint ez. Ennek a csodának az eredményei nagyobb horderejűek, mind bármely más jelé, s főleg a vallási vezetők megnövekedett elhatározásában mutatkozik meg, hogy leszámolnak Jézussal. Végül, s ez a legfontosabb, a csoda mélyebb, vagy lelki jelentősége látványos és lényeges a könyv teológiája szempontjából.

Az első csoda János evangéliumában a víz borrrá változtatása (2:1-11). Kicsiny csoda ez a csodák sorában, de megmutatja, hogy Jézus az öröm és a bővelkedő élet valódi forrása. Ezzel a végkövetkeztetéssel fejeződik be: „Ezt az első jelt a galileai Kánában tevé Jézus, és megmutatá az ő dicsőségét; és hívének benne az ő tanítványai” (11. vers). A második csoda a királyi ember fiának meggyógyítása (4:46-54). Ez megmutatja, hogy Jézusnak van hatalma az emberi betegség felett, valamint, kiterjesztésképpen, a léleknek a bűn által okozott betegsége felett is. A harmadik csoda a bēna meggyógyítása (5:1-16). Itt a csoda lelki jelentősége nyilvánvaló, mert a bēna elegáns jelképe annak a tehetetlen lelkiállapotnak, amelybe a bűn taszított minden férfit és nőt. Az ötezrek jóltartása (6:1-14) kimutatja, hogy Jézus „az élet kenyere”. A vízen járásának története (6:15-21) megmutatja nekünk a természet feletti hatalmát. A hatodik csoda a vakon született ember látásának helyreállítása (9:1-41). Ez megmutatja a bűnnek az elmére gyakorolt hatását: a bűnös lelkileg vak, és a sötétségben jár, s szüksége van Krisztusra, Aki egyedül képes helyreállítani a látást. A történet előre összefoglalja Krisztus kijelentése: „Én vagyok a világ világossága: a ki engem követ, nem járhat a sötétségben, hanem övé lesz az életnek világossága” (8:12).

Mindezekben a történetekben megvan a valóságos csoda, de János elsősorban a bennük található lelki jelentőség miatt számol be ezekről. Ugyanez igaz Lázár feltámasztására is a halálból, azaz a hetedik csodára. Lázár természetesen a halálból támadt fel. Valójában, mint János jelzi, a jelentés erről a megdöbbentő csodáról indította a vallási vezetőket arra az elhatározásra, hogy Jézussal azonnal le kell számolni. Emellett ez a képe is annak, hogy a bűnben halott férfiakat és nőket miképpen eleveníti meg a lelki életre Jézus. Alaposan kell tanulmányozni azért, amit a bűnről, a hitről, Krisztus hatalmáról és az evangelizálásról tanít.

Hinni annyi, mint meglátni

A történet így kezdődik: „Jézus pedig újra felindulva magában, oda megy vala a sírhoz. Az pedig egy üreg vala, és kő fekvék rajta. Monda Jézus: Vegyétek el a követ. Monda néki a megholtnak nőtestvére, Mártha: Uram, immár szaga van, hiszen negyednapos. Monda néki Jézus: Nem mondtam-é néked, hogy ha hiszel, meglátod majd az Istennek dicsőségét?” (38-40. versek)

A lecke, amit Jézus adott Mártának, s így nekünk is, az volt, hogy a lelki dolgokban hinni annyi, mint meglátni. Ő mondta: „Nem mondtam-é néked, hogy ha *hiszel, meglátod* majd az Istennek dicsőségét?” A „hinni” és a „meglátni” szavak természetesen hangzanak a számunkra a „hiszem, ha látom” kifejezés miatt. De aligha szabad átsiklanunk a tény felett, hogy Jézus fordítva mondja. „Hiszem, ha látom”, mondjuk mi. „Ha hiszel, meglátod”, mondja Jézus.

Mindkettő helyes, ha megértjük, hogy a magunk kifejezésében emberi dolgokról, míg Jézus a saját kifejezésében az Istennel való kapcsolatról beszél. Az emberi dolgokban a kifejezés egyszerűen csak azt jelenti, hogy a férfiak és a nők megbízhatatlanok. Egyesek megbízhatóbbak másoknál, ehhez kétség sem fér. Vannak, akik megpróbálják bedolgozni magukat a felelős és tekintélyes pozíciókba, de még itt sem hiszünk teljes mértékben. A cégvezetők ezért meg vannak kötve, az építészeket szerződések kötik, a szakszervezeti vezetők munkaszerződéseket írnak alá, stb. Vegyünk egy példát, amikor egy munkaügyi vezető állásinterjún fogad egy fiataalt. „Gondolja, hogy el tudja végezni a munkát?”, kérdezi.

„Természetesen”, válaszol a fiatalember. Nyilván nincs híjával a magabiztosságnak.

„Tudja, hogy mi foglaltatik benne?”

„Igen, mindent elolvastam. Emellett van kétéves tapasztalatom is, mert ugyanezt csináltam Phoenixben.”

„S ott jól ment a munka?”

„Nagyon jól”, hangzik a válasz. „S tudom, hogy itt is jó leszek. A munkaügyesnek valószínűleg tetszik a fiatalember magabiztossága. Ennek ellenére azonban nem veszi kétségbe a képességeivel kapcsolatos kijelentéseit. Ehelyett referenciákat kezd keresni. Sőt, azt sem ígéri meg, hogy a munka örökös lesz, még ha az illetőnek kínálja is azt fel. „Nos, lássuk, hogyan megy”, mondja. Más szóval hisz, ha lát, s ez rendjén is van, mert az emberi dolgokban a teljesítés nem mindig követi az ígéreteket. Referenciákra van szükségünk. Vagy, más szóval, biztosítékot akarunk, mielőtt kölcsönt adnánk.

Miképpen fordíthatja hát meg Jézus a közmondást és mondhatja ekképpen: „ha hiszel, meglátod”? Erre csak egy válasz van: azért, mert nem emberekről, hanem Istenről beszél. Az emberek megbízhatatlanok, de Isten nem hasonlít az emberekre ebben a vonatkozásban. „Nem ember az Isten, hogy hazudjék”, mondja nekünk a Szentírás (4Móz23:19). Isten soha nem tett olyan ígéretet, amit ne teljesített volna. Következésképpen hinni Istennek annyi, mint az áldás helyzetébe kerülni, ahonnan a megfelelő időben biztosan meglátjuk mindazt, ami meg lett ígérve.

Tökéletes hit

Jézus kijelentése összekapcsolja „Isten dicsőségének meglátását” (ami itt Lázár feltámadására vonatkozik) az efféle hittel. Az érdekes dolog azonban ezzel kapcsolatosan az, hogy Márta látszólag nem rendelkezett ilyen hittel, és senki más sem rendelkezhet vele, amennyire a történetből eddig megértettük. Mikor Jézus ezt mondta: „Nem mondtam-é néked...”, ez valószínűleg a Mártának hírnökkel küldött üzenetére vonatkozott, mely a fejezet elején van feljegyezve (4. vers). Mikor azonban Jézus végül megérkezett Bethániába négy nappal később, Márta nem várta a feltámadást. Sőt akkor sem, miután szemtől-szemben

beszélt Jézussal. Mikor ugyanis Jézus ezt mondta: „Vegyétek el a követ”, Márta azt válaszolta, hogy ez nem lesz bölcs dolog, mert a test már kétségtelenül bomlani kezdett. Nem várta a feltámadást. Ő csak arra gondolt, hogy valamilyen okból Jézus meg akarta nézni a testet és sírni akart felette.

Az ott álló tömeg sem hitt a feltámadás lehetőségében. A legtöbben ugyanis ezt mondták: „Nem megtehetette volna-e ez, a ki a vaknak szemét felnyitotta, hogy ez ne haljon meg?” (37.vers)

Hol volt tehát a hit, ami Isten dicsőségének meglátását eredményezi? Megint csak egyetlen válasz adható. Ha nem látjuk Mártában, Máriában, vagy bárki másban, akkor egyvalaki maradt, Akiben meglátható, és ez Jézus. Ő az, Aki hitt, és ezért meglátta Isten dicsőségét. Következésképpen az Ő Istenbe vetett bizalma válik modellé a mi számunkra is.

Mi az, ami azzá teszi Krisztusnak az Atyába vetett hitét, ami? Vagy más szóval, mi a természete Krisztus hitének? Erre több válasz is adható. Először is *személyes*. Azaz. Nem holmi elvont fogalomba, vagy pusztán igazságba vetett hit, amit Jézus ismert Istenről. Az Ő hite Magába Istenbe vetett hit, amit azzal jelez, hogy „Atyának” szólítja Őt. János ezt így írja le: „Elvevék azért a követ onnan, a hol a megholt fekszik vala. Jézus pedig felemelé szemeit az égbe, és monda: Atyám...” (41. vers). Ilyen a te hited is? Személyes? A hit bibliai értelemben a legbizonyosabban magában foglal állításokat, de nemcsak állításokból áll. Ez hit egy személyben. Így az üdvösség tekintetében képeseknek kell lennünk ezt mondani: „Úr Jézus Krisztus, szeretlek Téged és azt szeretném, ha Te lennél a Megváltóm”. Vagy, az ima dolgában: „Atyám, ezt és ezt a szükségletet helyezem Eléd”.

Másodszor, az Úr Jézus Krisztus hite *tökéletes*, vagy teljesen bízó hit volt. Ezt az a tény jelzi, hogy Jézus már akkor hálát adott Istennek a csodáért, mikor még nem következett be. Látjuk, miképpen imádkozik. „Atyám, hálát adok néked, hogy meghallgattál engem. Tudtam is én, hogy te mindenkor meghallgatsz engem” (41-42. versek). Személyesen nem tudom, mennyire tudjuk megközelíteni az Úr Jézus Krisztus teljes hitét. Természetesen sokszor mulasztjuk el kifejezni az abba vetett bizalmunkat, hogy Isten meghallgatja és megválaszolja az imáinkat. Másrészt sokszor imádkozunk oly módon, ami csak feltételezgetés. Mulasztunk, de mégis folytonosan növekednünk kell az efféle tökéletesség irányában.

Dr. Harry A. Ironside mondott el egy történetet egy öregemberről. Skót volt, aki egy alkalommal gyalog ment az Aberdeeni Szabadegyház zsinati gyűlésére. Az úton csatlakozott hozzá egy fiatal teológusdiák, aki szintén a gyűlésre igyekezett, s miután sok közös dolguk volt, együtt folytatták az útjukat. Ebédidőben félrevonultak a füves árokspartra, hogy elfogyasszák az ebédjüket, először is hálát adván Istennek az ennyivalóért. S egy jót beszélgettek. Után, mielőtt folytatták volna, az idős ember javasolta, hogy imádkozzanak ismét az esti szükségleteikért. A fiatal diák zavarba jött, de beleegyezett, és az idősebb imádkozni kezdett. Három kérése volt. Először is emlékeztette az Urat, hogy gyenge a hallása, ezért ha nem kap ülőhelyet a terem elején, akkor alig valamit fog majd hallani az esti igehirdetésből. Ezért kérte, hogy legyen ülőhelye a terem első soraiban. Másodszor elmondta az Úrnak, hogy a cipői nagyon elhasználtak, s aligha illenek a városi környezetbe. Új pár cipőre lenne szüksége, de nincs rá pénze. Végül alvóhelyet kért magának aznap estére, mert nem ismert senkit a városban, akinél szállást kereshetett volna. Amint elősorolta a kéréseit, az idős férfi mindegyik alkalommal előre megköszönte az Úrnak, amiért megválaszolja majd azokat.

A fiatal diák megdöbben azon, amit szemtelenségnek tartott az öregember részéről, s úgy döntött, később majd ellenőrzi, mi valósul majd meg ezekből az imákból. Azon az estén kissé késve érkeztek az összejövetelre. A terem tele volt. Nem maradt ülőhely. A diák ezt gondolta: „Most meglátjuk, mi jön ki az efféle imádságokból”. Valaki azonban kiment, és az öregember be tudott furakodni az ajtó melletti helyre, a kezét a füléhez emelve.

Ekkor egy fiatal hölgy az első sorban megfordult, meglátta, majd így szólt a jegyszedőhöz: „Uram, az apám megkért, hogy tartsam fenn ezt az ülőhelyet az ő számára, mondván, hogy ha később jönne, adjam át valaki másnak. Nyilvánvalóan akadályoztatva van. Ezért lenne kedves idehívni azt az idős embert, aki a füléhez emelt kezével épp az ajtó mellett áll?” A jegyszedő engedelmeskedett, és néhány pillanat múlva az öregember első kérése máris teljesült.

Eljött az imádkozás ideje. Skóciában abban az időben egyesek mindig letérdeltek az imádkozáshoz, míg mások alázatosan álltak. Az öregember a letérdelők közé tartozott, a hölgy állva maradt. Közvetlenül a vendége mögött állva lenézett, és nem kerülhette el a férfi cipőinek látványát. Az apjának cipőüzlete volt. Ezért utóbb udvariasan megkérdezte az idős férfit, hogy elviheti-e atyja üzletébe, még ha az zárva is volt éjszakára, és adhat-e neki egy pár cipőt. Ezzel a második kérdés is teljesült. Végül, miközben a boltban voltak, a hölgy megkérdezte az idős férfit, hol tölti majd az éjszakát. Az öreg azt válaszolta, hogy Isten még nem mutatta meg neki a szobáját. „Nos”, mondja a hölgy, „azt hiszem, van egy szobánk az ön számára. XY tiszteletesnek volt elkülönítve a vendégszoba ma éjszakára, de táviratozott, hogy nem tud jönni. Elfogadná?” Másnap, mikor a diák megkérdezte, miképpen volt dolga az idős embernek, rájött, hogy Isten nem viseltetik könnyel a hívő népének imái iránt.²³⁹

Végül megjegyezzük, hogy az Úr Jézus Krisztus hite *nyilvános* volt. Azaz, nem valami sarokban fejezte ki csendben a hitét, hanem hangosan és nyíltan vallotta azt meg az emberek előtt. Ebben a vonatkozásban látjuk Őt imádkozni: „Tudtam is én, hogy te mindenkor meghallgatsz engem; csak a körülálló sokaságért mondtam, hogy elhigyjék, hogy te küldtél engem” (42. vers). Ha mi is hasonlóképpen teszünk, legalábbis, mikor alkalom nyílik rá, akkor mások is hitre juthatnak az Isten cselekedetével kapcsolatos közvetett bizonyosságtételünk alapján.

Jézus imája elvezet minket magának a feltámadásnak a pillanatához. Befejezván az imáját Jézus olyan hangos szóval hívta Lázárt, amit mindenki hallhatott (Lázár természetesen akkor is meghallotta volna, ha Jézus suttog): „Lázár, jöjj ki!” A történet a nagy események leírásával folytatódik: „És kijöve a megholt, lábain és kezein kötelékekkel megkötözve, és az orczája kendővel vala leborítva. Monda nékik Jézus: Oldozzátok meg őt, és hagyjátok menni” (44. vers).

Ez a csoda csúcspontja, és ez az, amit lelkileg kell vonatkoztatni. Lázár feltámadása végbement. De megjegyezzük, hogy ugyanez történik meg, valahányszor csak Jézus Ádám elveszett és bukott gyermekeihez szól. A Szentírás szerint Krisztus nélkül mindenki halott lelkileg. Halott „a vétkeiben és a bűneiben”, írta Pál az efézusi levélben. Ekképpen pedig tehetetlen. Semmit sem képes tenni a helyzetének javítása érdekében. De jön Jézus. Hív. Nevén hívja a holtakat. S aki meghallja az Ő hangját, válaszol, és kijön a sírjából, hogy találkozzon Vele. Talán most téged is hív. Hallod Őt? Követed Őt?

Végül, a történet ezt mondja a keresztyéneknek: eljátszod a magad szerepét Krisztus csodáiban? Ezt mondod: „De mire gondolsz? Nem azt mondtad, hogy a munka egyedül Krisztusé? Senki sem képes feltámasztani a halottakat, csak Maga Krisztus.” Igen, ez igaz. De észrevetted, hogy jóllehet egyedül Jézus képes feltámasztani a halottakat, mégis örömet leli abban, hogy az ott levőket bevonja a csodatételbe? Először is azt mondta nekik, hogy vegyék el a követ. Utána, a csoda után azt mondta nekik, hogy oldozzák ki Lázárt. Igaz, hogy nem vagyunk képesek halottakat feltámasztani. De képesek vagyunk Krisztus szavát elvinni hozzájuk. Elvégezhetjük az előkészítő munkát, s munkálkodhatunk utána is. Segíthetünk a kövek – a tudatlanság, a tévelygés, az előítéletek, a kétségbeesés köveinek – elmozdításában. A csodát követően pedig segíthetünk az új keresztyének levetni a kételkedés, a félelem, az önvizsgálat és az elcsüggedés halotti ruházatát.

²³⁹ Ironside: *Illustration of Bible Truth*, 97-99- oldal

A csoda Krisztusé. De van elvégzendő munka a számunkra, ha megtesszük. Megteszed? Jézus Ananiást használta Pál eléréséhez, miután lesújtotta őt a damaszkuszi úton. Pétert használta Kornéliusz eléréséhez. Fülöp az etióp főkomornyiknak prédikált. Kétkedsz abban, hogy használ majd téged is, ha készen állsz az efféle munkára? Akkor készülj! Vagy állj készen! Ahogyan Pink mondja: „Nincs nagyobb megtiszteltetés a mennyben, mint ami számunkra adatik meg azáltal, hogy az Úr a kő elgördítésére és a kötelékek eltávolítására használ minket!”²⁴⁰

²⁴⁰ Arthur Walkington Pink, *János apostol evangéliumának magyarázata*, magyar fordítás, 341. oldal

148. fejezet: Mit tegyünk Jézussal? Jn11:45-50, 53

45. Sokan hívének azért ő benne ama zsidók közül, a kik Máriához mentek vala, és látták, a miket cselekedett vala.

46. De némelyek azok közül elmenének a farizeusokhoz, és elbeszélék nékik, a miket Jézus cselekedett vala.

47. Egybegyűjték azért a papifejedelmek és a farizeusok a főtanácsot, és mondának: Mit cselekedjünk? mert ez az ember sok csodát mível.

48. Ha ekképen hagyjuk őt, mindenki hinni fog ő benne: és eljönek majd a rómaiak és elveszik tőlünk mind e helyet, mind e népet.

49. Egy pedig ő közülök, Kajafás, a ki főpap vala abban az esztendőben, monda nékik: Ti semmit sem tudtok.

50. Meg sem gondoljátok, hogy jobb nekünk, hogy egy ember haljon meg a népért, és az egész nép el ne vesszen...

53. Ama naptól azért azon tanakodának, hogy őt megöljék.

Lázár feltámasztása az Úr Jézus Krisztus által befejeződött, s az ott álló és a csodát látó emberek ott maradtak csodálkozni. De mi volt a reakciójuk? Hittek Jézusban? Vagy nem hittek? A követőivé, vagy az ellenségeivé váltak? Ahogyan a történet folytatását olvassuk, nem lepődtünk meg annak láttán, hogy mindkét állítás igaz, azaz egyesek hittek, mások viszont nem hittek. Voltak emberek, akik Máriához jöttek, s látták, amiket Jézus tett, majd „hívének azért ő benne” (45. vers). Az ő esetük emlékeztet Samária népének beszámolójára, akik annak az asszonynak a bizonyágtételére jöttek Jézushoz, akivel a kút mellett találkozott, és aki ott jutott hitre. Ők ezt mondták: „Nem a te beszédedért hiszünk immár: mert magunk hallottuk, és tudjuk, hogy bizonynal ez a világ idvezítője, a Krisztus” (4:42). Csodálatos megtapasztalás és példa volt az övék. Vagy, jól tesszük, ha a hit olyan csatornája leszünk, mint Mária, vagy a samáriai asszony, akiken keresztül mások hitre jutottak. Ha több időnk lenne, erről is hasznos lenne elbeszélgetni.

A történet azonban ezt nem teszi lehetővé. Mert amint azt olvassuk, hogy egyesek hittek, rögtön azt is olvassuk, hogy mások viszont nem. Ők valójában rosszabbat is tettek, mint pusztán csak annyit, hogy hitetlenek maradtak. Ők jelentették Jézust a hatóságoknak, akik akkor összeültek tanácskozni. Azt olvassuk róluk: „De némelyek azok közül elmenének a farizeusokhoz, és elbeszélék nékik, a miket Jézus cselekedett vala” (46. vers).

Egy gonosz tanácskozás

Micsoda furcsa tanácskozás volt ez! S micsoda gonosz! Nézzük azoknak cselekedeteit, akik tanúi voltak Lázár feltámasztásának, majd elmentek a farizeusokhoz, és ezt mondjuk: „Miképpen viseltethettek ekkora rosszakarattal Jézus iránt? Miképpen gyűlölhették Őt ennyire és lehettek ennyire érzéketlenek a csodáik iránt?” De aztán azokra tekintünk, akiknek jelentettek, s az első csoport gyűlése az övékkel összehasonlítva lágy dolognak tűnhet. A csodánál jelen lévők valószínűleg a farizeusoknak jelentettek, akik azután a szadduceusokat tájékoztatták, ők pedig összehívták (hivatalosan, vagy nem hivatalosan) a nagy Szanhedrin gyűlését, ami a nemzet legfelső kormányzó szerve volt. Itt voltak a nemzet legjobbjai – legalábbis a saját véleményük szerint. Itt voltak a főpapok a díszruháikban: a főpapok mind szadduceusok voltak. Aztán voltak farizeusok, mindenki között a „legszentebbek”, az imaszíjaikkal. Ezekből állt össze a szent tanácskozás. Kétségtelen, hogy imával kezdték a tanácskozást. De miért is imádkoztak? Azért jöttek össze, hogy szembeszálljanak egy tökéletesen ártatlan emberrel. Ő volt az, Aki nagy csodákat tett, oly nagyokat, hogy a

tanácskozás helyes végeredménye az Ő munkájának buzdítása és a tömegek ösztönzése lett volna az Ő követésére.

Nem sokat ígérő koalíció volt ez. A farizeusok szigorúan szólva egyáltalában nem alkottak politikai pártot, noha volt politikai hatalmuk, mert olyan nagyra becsülték őket. Tulajdonképpen egy vallásos párt, vagy felekezet voltak. Főleg a törvény minden egyes apró követelményének betartásával és mások ugyanerre buzdításával foglalkoztak. Makacsul kitartottak a részletek mellett. A szemléletmódjuk egyik kifejeződését a valószínűleg farizeus Nikodémus tiltakozásában látjuk egy korábbi tanácskozáson. Nikodémus ott ezt mondta: „Vajjon a mi törvényünk kárhoztatja-e az embert, ha előbb ki nem hallgatja és nem tudja, hogy mit cselekszik?” (7:51)

Másrészről ott voltak a szadduceusok. Ők nem vallásos emberek voltak, bár egyesek kétségtelenül a maguk céljaira megjátszották a vallásost. Ők voltak a politikusok. Gazdagok és arisztokraták voltak, s együttműködtek a rómaiakkal a kivételezett helyzetük fenntartása érdekében. Ezeknek az embereknek sok veszítenivalójuk volt, különösen egy esetleges polgári zavargás során, mert az kiváltaná a rómaiak gyors beavatkozását. Ha az igazság és a polgári rend valaha is veszélybe került, a szadduceusokat mindig a rómaiak oldalán találjuk a rend helyreállítása érdekében.

Érdekes, hogy ez a két csoport egymás ellenfelei, vagy versenytársai voltak. Azaz, gyűlölték egymást és néha keserűen szembe is szegültek egymással. Mégis – és ez a csoda – itt együtt látjuk őket munkálkodni Jézus ellenében. Miért volt ez így? Világosan azért, mert a szembeszegülés Jézussal fontosabb volt, mint a vetekedésük egymással. A farizeusok a vallási nézetei miatt gyűlölték Jézust – Ő ugyanis leleplezte a bűneiket. A szadduceusok azért gyűlölték, mert veszélybe sodorta a kiváltságos helyzetüket. De mindkét csoport gyűlölte Őt, és ezért működtek együtt. Nem sokkal később majd ugyanezt látjuk Heródes és Pilátus vonatkozásában, aki szintén ellenségek voltak, de közös ügynek tekintették a leszámolást Jézussal. „Heródes pedig az ő katonáival egybe semminek állítván és kicsúfolván őt, minekutána felöltöztette fényes ruhába, visszaküldé Pilátushoz. És az napon lőnek barátok egymással Pilátus és Heródes; mert az előtt ellenségeskedésben valának egymással.” (Lk23:11-12).

A helyzet bepillantást enged a számunkra a bűnös férfiak és nők szívébe. Az emberek inkább egyesülnek az ellenségeikkel, semhogy Jézust követnék. Winston Churchill mondta tréfásan egyszer, hogy biztos benne: ha Hitler megtámadná a poklot, a Parlament Alsóházában találna a Sátánnak mondható jó szavakat. Sok ember lelkileg ugyanilyen. Bárkivel egyetértenek, és együtt munkálkodnak, csak Jézussal nem. Remélem, hogy ez rád nem igaz. Remélem, hogy megláttad ennek a szemléletmódnak a bolondságát, és eljöttél Őhöz.

Egy gonosz beszélgetés

Azt is meg kell jegyeznünk továbbá a farizeusok és a szadduceusok tanácskozásáról, amit ily gonosz szándékkal hívtak össze, hogy az ugyancsak gonosz megfontolásokkal folytatódott. Először is határozatlanul piszmogtak. „Mit cselekedjünk? mert ez az ember sok csodát mivel. Ha ekképen hagyjuk őt, mindenki hinni fog benne: és eljönnek majd a rómaiak és elveszik tőlünk mind e helyet, mind e népet.” (47-48. vers)

A leglátványosabb dolog ebben a beszélgetésben, hogy akaratlanul is megvallották Krisztus erejét a saját gyengeségükkel szemben. S ami még látványosabb: ez különböző szinteken történt meg. Az egyik dolog az, hogy nem tagadták a csodát. „Ez az ember sok csodát mivel” – így szólt a bizonyosságuk. Korábban ugyanezek az emberek küldtek tiszteket Jézus letartóztatására, s miután a katonák üres kézzel térek vissza, elismerték, hogy valójában nem is tudják, mit cselekszik Ő (7:51). Most azonban tudják, de mégis megtagadják Őt. Az

egyik igemagyarázó ezt írta: „Ismerték a csodáinak valódi voltát, de a lelkiismeretük mégsem indult meg ezen”.²⁴¹ A másik kijelenti: „Elismerték a csodákat, mégis szembeszálltak a Csodatevővel”.²⁴²

Sőt, azt is elismerték, hogy jó hosszú időn át voltak híjával a hatalomnak, mert ez annak a kérdésnek a jelentése, amivel a beszélgetés kezdődik: „Mit cselekedjünk?” A vallási vezetők elismerték, hogy az erőfeszítéseik hosszú ideje hatástalanok maradtak, s mostanra kifogytak az ötletekből. Megérthetjük a kérdés jelentését, így fordítván a mondatot? „Nézd csak, hogyan növekszik Jézus népszerűsége. Mit cselekedjünk?” A kérdésben benne foglaltatik annak elismerése, hogy új eljárásra van szükség, s pontosan azért, mert a régi nem működik. Jézus tervei működtek, de az övéik nem. Az ő erőfeszítéseik gyengék voltak, míg az Övéi erősek.

Korábban mondtam, hogy a farizeusok és a szadduceusok együttműködése a természetes hajlamaik ellenére a Jézussal való leszámolás érdekében kimutatja az ember szívében levő bűn természetét. Ez igaz. De ugyanez a dolog itt még világosabb. A bűn formálta és keményítette meg őket. Azaz, nem vévén tekintetbe, mit tettek mások, sőt azt sem, mit tett Maga Jézus, ezek az emberek elhatározták, hogy nem hisznek Benne. Valójában még azt a kérdést sem tették fel, hogy vajon a csodáit nem kellene inkább bizonyítéknak tekinteni arra, hogy Ő valóban az, akinek mondja Magát, vagy, hogy próféta-e, akire oda kell figyelni. Ők már eldöntötték, hogy becsukják a füleiket ezek előtt a dolgok előtt, s csak annak módját keresték, miképpen fojtsák el a befolyását, vagy semmisítsék Őt meg.

Szélsőségesnek tűnik ez neked? Vagy ostobaságnak? Természetesen ostobaság, de nem nagyon különbözik attól, amit manapság sokan csinálnak. Jó néhány évvel ezelőtt egy hölgyet meghívott a barátja: vegyen részt egy evangelizáló összejövetelen. „Félek elmenni, mert még megtérnék!”, hangzott a válasz. Képzeld csak el! Attól félt, hogy egyenesbe jöhet Istennel! Más alkalommal egy szolgáló mondta egy hölgynek a gyülekezetében: „A legutolsó alkalommal nem láttam a férjét. Nem érdekli már az evangélium?” A hölgy így válaszolt: „Fél eljönni, mert mikor eljött és hallotta az Ígét, majdnem két hetébe kerül, míg túllép rajta.”

Mit tehetünk az ilyen emberrel? Vagy mit tehetünk veled, ha neked is ez a nézeted? Tovább prédikáljuk az Ígét. De óvakodj attól, nehogy örökre elillanj, mint ezek a farizeusok.

Egy gonosz elhatározás

Mit tettek? Hogyan ért véget a tanácskozásuk? Az egyikük, név szerint Kajafás felállt, és a mocskos önérdék szem előtt tartását javasolta. Természetesen nem ezen a módon fogalmazta meg. Azt mondta, amit a politikusok szoktak: „A név javára kell gondolnunk”. De ezt értette alatta. Sikerral befolyásolta a tanácskozást is, mert ezen a szinten, az önérdék szintjén, nem pedig a törvény, vagy a nemzet javának bármely magas szintjén voltak ezek a rosszindulatú emberek formálhatók. Kajafás ezt mondta (majd részletesebben is visszatérünk a szavaira a következő tanulmányban: „Ti semmit sem tudtok. Meg sem gondoljátok, hogy jobb nekünk, hogy egy ember haljon meg a népért, és az egész nép el ne vesszen.” (49-50. vers))

Engem ámulatba ejt, milyen talpraesetten beszél Kajafás. Azzal kezdte, hogy elvetette az összes korábbi felszólaló minden megjegyzését: „Ti semmit sem tudtok” – mondta ki fölényesen. Azaz, „minden, amit eddig mondtatok, ostobaság”. Utána elegánsan és egyszerűen bejelentette, hogy jobb lesz egyvalakinek meghalni (még ha ártatlan is), semhogy mindenki elpusztuljon. S győzött! Először is, meggyőzte a tanácsot. Ezt olvassuk: „Ama naptól azért azon tanakodának, hogy őt megöljék” (53. vers). Másodszor, győzött Pilátus előtt

²⁴¹ Arthur Walkington Pink, *János apostol evangéliumának magyarázata*, magyar fordítás, 343. oldal

²⁴² Charles Hadon Spurgeon, „The Great Miracle-Worker”, *Sermons on the Gospel of John*, 104. oldal

is, mert amikor Pilátus észrevette, hogy lázadás kirobbanása áll küszöbön, amiért őt is felelősségre vonhatják a császár előtt, és Jézust Magát is lázadónak vélte, akkor adta át nekik, hogy keresztre feszíthessék (Jn19:12-13).

Célszerűség! Ez volt a mozgatórugó akkor, és sokszor manapság is ez az. A célszerűség és az önérdék nevében teszik meg a legszörnyűsebb dolgokat.

Engem az is ámulatba ejt, hogy ez még nem a történet vége. Valójában aligha hagyhatjuk figyelmen kívül azt a dolgot, hogy ez még nem a történet vége, vagy, hogy János főleg azért mondja el a történetet, mert más véget érzékeltet a kezdettől fogva. Itt az emelkedett drámai ironia figyelemre méltó esetével van dolgunk. Kaifás azt mondta, hogy jobb megölni Jézust, semhogy az egész nép elpusztuljon. De ez az, ami mindenképpen megtörtént. Pont azok az események következtek be, amelyekről álmodoztak. Igaz, ők öltök meg Jézust – egy bizonyos értelemben legalábbis. De a keresztre feszítés után, mikor a keresztyének fokozatosan szétszóródtak Jeruzsálemből, a forradalmi szellemiség egyre erősebbé vált Palesztinában, kitört a háború, és a rómaiak beavatkoztak a lázadás leverésére. Abban a nagy háborúban Izrael minden erődjét bevették, Jeruzsálemet megostromolták és elpusztították, s a templomot is lerombolták. Mennyire másként történt volna, ha ezek az emberek elfogadják a Messiást! De nem tették. Ahogyan Barclay mondja, „az általuk a nemzetük megmentésére tett lépések semmisítették meg a nemzetüket”.²⁴³

Jeruzsálem i. sz. 70-ben történt megsemmisítése, valamint azóta, hogy János a konzervatív becslések szerint i. sz. 90 körül megírta az evangéliumát, senki, aki olvasta János evangéliumát, nem volt képes figyelmen kívül hagyni ezt az ironiát. Sőt, a gyarapodó keresztyénségben rejlő ironiát sem. A Szanhedrin tette, amit tett Jézus leverésére. „Ha ekképen hagyjuk őt”, mondták, „mindenki hinni fog ő benne”. De mi történt? Az emberek hittek Benne. Megölték, de az Ő halálán át terjedt el az evangélium nemcsak a judaizmuson belül, de minden nemzethez is (52. vers). Valóban, ahogyan János írta, voltak keresztyének a birodalom minden nagyobb városában és minden országában.

Nem akadályozhatod meg Istent semmiben. Szembeszállhatsz Vele, de csak téged sújtanak majd ennek következményei, mint ezeknek az embereknek az esetében is. Szembeszállhatsz Vele, de a keresztyénség terjedni fog. A Biblia mondja: „Sok gondolat van az ember elméjében; de csak az Úrnak tanácsa áll meg” (Péld19:21).

Három választási lehetőség

Hadd fordítsam hát meg a jeruzsálemi főtanács történetét azért, hogy személyesen szólhassak hozzád. Ezzel a kérdéssel kezdődik: „Mit cselekedjünk? mert ez az ember sok csodát mivel”. Tedd ezt a kérdést személyessé: „Mit cselekedjek – mi teszek – ezzel a csodatevővel?”

Csak három választásod van, amennyire én látom. Az első az, hogy megpróbálsz nem törődni Vele. Ezt természetesen sokan megpróbálják. Te is megpróbálhatod. De ha ezt választod, nem gondolom, hogy túl messzire jutsz. Miért? Azért, mert Ő túl sok csodát tesz. Tett akkor, és tesz ma is. Nem félsz attól, hogy „ha Magára hagyod, minden ember hisz majd neki”? S ha megteszik, te mit fogsz tenni? Miképpen leszel túlélő egy Krisztus-központú világban? Miképpen hagyod Őt figyelmen kívül, mikor hisz a lányod, hisz a fiad, hisz a férjed, hisz a feleséged, hisz az apád, hisz az anyád, hisz a barátod? Miképpen hagyod majd Őt figyelmen kívül azon a napon, melyről azt olvassuk, hogy minden térd meghajlik majd, és minden nyelv megvallja, hogy Jézus Krisztus az Úr az Atya Isten dicsőségére (Fil2:10-11)? Lehet Vele nem törődni? Jézus valóban olyasvalaki, Akit megdönthetsz?

²⁴³ Barclay, *The Gospel of John*, 2. kötet, 122. oldal

A második lehetőség az, hogy szembeszegeülsz Vele. Szintén sokan járták ezt az utat is, mint azt tudjuk. Kajafás volt az első, de természetesen nem az egyetlen, és még csak nem is a legrosszabb üldözője a nazarénusoknak. A történelem tele van azokkal, akik üldözték az Úr Jézus Krisztust. De hol vannak ők? Az egyház fennmaradt, de mi történt az üldözőkkel?

Nem sokkal a korai keresztyének Kajafás és más zsidó vezetők által kezdeményezett üldözését követően maga Róma is megpróbálta eltörölni az egyházat? Néró idején a keresztyéneket Rómában összefogdosták és bűnbakokként végezték ki a nagy tűzvész után. Egyeseket állatbőrökbe varrtak és vérebeikkel tépettek szét. Másokat ökrökhöz kötötték és kettészakítottak az arénában. Sokakat keresztre feszítettek. Sokakat szurokba hempergettek és fáklyaként gyújtottak meg az elmebeteg uralkodó kertjének megvilágosítása végett. Diocletianus idején, néhány évszázaddal később a gyülekezeteket megsemmisítették, a szent könyveket elkobozták, a papságok bebörtönözték, és sok hívőt kínzással kényszerítettek arra, hogy pogány isteneknek áldozzanak. De minél jobban üldözték őket, a korai keresztyének gyarapodtak, amíg a pogányok utolsó isteneit is le nem győzték, s a keresztyénséget elfogadták a birodalom vallásaként.

Képes vagy Vele szembeszegeülni? Ha igen, valóban azt hiszed, hogy sikeres leszel? Nem inkább azon vezetők társaságába kerülsz, akik „együtt tanácskoznak az Úr ellen és az ő felkentje ellen: Szaggassuk le az ő bilincseiket, és dobjuk le magunkról köteleiket!”, de akikről azt olvassuk, hogy „az Úr megcsúfolja őket” (Zsolt2:2-4).

A három közül az utolsó választás az egyetlen ésszerű. Hihetsz Jézusban, és követheted Őt. „Követni Őt?”, mondod. „Hiszen a keresztre ment! Megfeszítették. Mi kíváncsi van ebben?” Ez igaz: az Ő útja a kereszti útja. A kereszti azonban út a győzelemhez, mert az ember csak az életét elveszítve tarthatja meg azt. Csak Jézust követve győzhet az ember. Ha elutasítod Őt, nem győzhetsz. Valójában mindenedet el fogod veszíteni a zsidó vezetökhöz hasonlóan. Ha azonban hiszel Jézusban, és követed Őt, akkor lehet, hogy egyes dolgoknak híjával leszel, de mégis célba érsz és osztozol majd az Ő dicsőségében.

149. fejezet: Miért halt meg Jézus Krisztus? Jn11:51-52

51. Ezt pedig nem magától mondta: hanem mivelhogy abban az esztendőben főpap vala, jövendőt monda, hogy Jézus meg fog halni a népért;

52. És nemcsak a népért, hanem azért is, hogy az Istennek elszéledt gyermekeit egybegyűjtse.

Nem túlzás azt mondani, hogy a feltámadással együtt Jézus Krisztust keresztje áll a keresztyénség középpontjában. De azt sem túlzás kimondani, hogy csak kevés ember érti ezt meg. Kevesen kételkednek abban, hogy Ő meghalt, hiszen valóban mindenkinek meg kell halnia. Kevesen kételkednek abban, hogy keresztre feszítve halt meg. De hogy *miért* halt meg Jézus, és mit jelen a halála, az rejtély a számukra. Miért halt meg Jézus? Amint várhatjuk, a válasz, mely nagyon nagy fontosságú, mindenütt megtalálható a Bibliában – az ószövetségi áldozati rendszer szemléltető példáiban, az Ézsaiás 53-ban olvashatókhoz hasonló próféciaokban, magában a történetben és a konkrét doktrinális tanításban. De kevés igevers beszél Jézus Krisztus haláláról oly mélyen, és oly röviden, mint az a szöveg, amit most kezdtünk vizsgálni.

Ebben az igerészben János beszámol Kajafásnak, Izrael főpapjának a nem szándékos prófeciájáról Krisztus halála idején. „Ezt pedig nem magától mondta: hanem mivelhogy abban az esztendőben főpap vala, jövendőt monda, hogy Jézus meg fog halni a népért. És nemcsak a népért, hanem azért is, hogy az Istennek elszéledt gyermekeit egybegyűjtse.” Ez János megjegyzése Kajafás prófeciájáról: „jobb nekünk, hogy egy ember haljon meg a népért” (50. vers).

Nem szándékos prófécia

Érdekes, és némileg meglepő is, hogy a prófeciának Krisztus halálának jelentéséről ebből a forrásból kell származnia. Mert az összes önző és kegyetlen ember közül, akikből abban az évben a Szanhedrin állt, Kajafás volt a legönzőbb és a legkegyetlenebb.

Általánosan szólva azok, akik részt vettek az összejöveten, ahol eldöntötték, hogy Jézust halálra adják, csüggedtek és zavartak voltak. Megvallották, hogy Jézus sok csodát tett. Kifejezték abbéli félelmüket, hogy ha nem tesznek valamit, akkor valószínűleg mindenki hinni fog Neki. De nem tudták, mit tegyenek. Elképzelhetjük, amit különböző javaslatokon rágódnak, majd vetik el egyiket a másik után. Volt azonban egy ember abban a csoportban, aki tudta a célját, és ez az ember Kajafás volt. Mások lehettek zavarodottak, de legalábbis Kajafás nem volt az. „Egy dolgot kell megtennünk”, mondta. „Sose bánkódjatok a csodák miatt. Ne törődjete a tanításaival. De foglalkozzatok a jellemével. Ennek az embernek meg kell halnia. Mert minden egyes perccel, amíg még életben van a minket és a kiváltságainkat fenyegető veszély csak fokozódik.” Kajafás ezt természetesen a nép javával indokolta. A politikusok mindig ezt teszik. Mindazonáltal az összejöveten adott tanácsa tisztán az önzésből és a célszerűség szem előtt tartásából fakadt. S győzött, mert azonnal elfogadták a döntést, miszerint Jézusnak meg kell halnia (53. vers).

A lenyűgöző dolog azonban az, hogy János elmondja: Kajafás, mikor ezt a kegyetlen tanácsot adta, akkor akaratlanul is prófétált. „Mivelhogy abban az esztendőben főpap vala, jövendőt monda”, mondja János. Azaz, Kajafás akaratlanul is nemcsak azt jövendölte meg, hogy Jézus meg fog halni, de azt is, miért, valamint az engesztelésének célját is.

Valóban furcsának tűnik tehát, hogy prófécia származzon ennyire gonosz forrásból. De nem marad furcsa, ha annak figyelembe vételével szemléljük, miképpen foglalkozott Isten az emberekkel a bibliai időkben. Maclaren írja: „Vajon Isten Lelke nem szólt az ókori

Bálámon keresztül? Van bármi hihetetlen abban, hogy egy ember akaratlanul prófétál? Vajon Pilátus is nem ezt tette, mikor odaszegeztette a keresztre *A zsidók királya* feliratot héber, görög és latin nyelven, úgy fogván fel magát, mint aki egy durva tréfát örökít meg, miközben örök igazságot hirdetett ki? Mikor a farizeusok a kereszttől álltak, s így gúnyolták Öt: 'Másokat megmentett, önmagát nem képes megmenteni', akkor vajon nem jelentősegteljesebb dologról beszéltek, mint azt felfogni képesek voltak? S vajon ennek a méltatlan, önző, világias, lelkiismeretlen, kegyetlen főpaprak az ajkai nem úgy lettek felhasználva, hogy bár teljesen tudatlanul, a saját szavai hirdették ki a keresztyénség dicsőséges központi igazságát: Krisztus azért a nemzetért halt meg, akik megsemmisítették és elvetették őt, sőt nemcsak értük, hanem az egész világért is?"²⁴⁴

Ebből megtanuljuk, hogy Isten még az ember haragját is felhasználja a céljainak megvalósításához. Valóban, Jézus is mondhatta volna ennek a lelkiismeretlen főpaprak, amit József mondott a testvéreinek, miután felfedte magát előttük Egyiptomban: „Ti gonoszt gondoltatok én ellenem, de Isten azt jóra gondolta fordítani, hogy cselekedjék úgy a mint ma, hogy sok nép életét megtartsa” (1Móz50:20).

Egyes igemagyarázók úgy képzelték, hogy az 51. versben az evangélistáról kiderül, hogy téved, s ezért a Szentírást nem tekinthetjük teljesen megbízhatónak. János azt mondja, hogy Kajafás volt a főpap „abban az esztendőben”. „De”, mondják, „a főpapi hivatal állandó hivatal volt, nem évenkénti. János tehát téved, így a Bibliában igenis vannak hibák”. János azonban nem erre gondol. János mindenki máshoz hasonlóan tudta, hogy a főpapokat állandóra jelölték ki. Ő tehát nem abban az értelemben mondja, hogy Kajafás *abban* az évben volt a főpap, mintha egy évvel korábban valaki más lett volna a főpap, majd megint másvalaki lett volna a következő évben. Inkább abban az értelemben mondja, hogy *abban az eseménydús évben*, Isten Fia keresztre feszítésének évében Kajafás volt a főpap.

Micsoda ironia! Micsoda tragédia! Ez volt az a bizonyos év, amelyben „az örök Főpap” eljött és megállt a földi főpap előtt – a valóság az árnyéka előtt – s az Ő bűnért bemutatott áldozatával kiüresítette a földi papságot és eltörölte a földi áldozatok minden érvényességét. Kajafás meg sem értette ezt! Következésképpen nemcsak a saját helyét és a nemzetét veszítette el, hanem a hivatalát is, ami ettől kezdve átkerült ahhoz, Aki egyedül méltó arra, s Aki egyedül képes tökéletesen ellátni azt.

Egy helyettesítő áldozat

Kajafás azonban Krisztus haláláról prófétált. Először is annak természetéről beszélt. Emberi oldalról nézve politikai célú kegyetlen gyilkosság volt. A Szanhedrin, Kajafás tanácsára azért tervezte el Krisztus megölését, nehogy lázadás törjön ki az ünnepen. Ez veszélybe sodorná a kiváltságaikat és a hatalmukat. Pilátus azért járult hozzá a halálához, hogy ne legyen vádolható a zendülés, vagy egy zendülést szító bátorításával. Isten oldalról nézve azonban, amit a prófécia közvetít nekünk, Krisztus halála helyettesítő áldozat volt a bűnösökért. Azaz, Krisztus állt a helyükre, helyettük halt meg, magára véve a vétkeiket és a büntetést a bűneikért, hogy számukra ne maradjon más, csak Isten mennyországa.

Természetesen el kell ismernünk, hogy az engesztelésnek az ebben az ígeversben kifejeződő nézete nem egyeztethető össze az Istenről és az üdvösségről alkotott megannyi modern nézettel. Egyesek úgy vélik, hogy a helyettesítő áldozat elképzelése ellentétben áll azzal, amit Istenről tudunk. „Ő vajon nem a szeretet Istene?”, kérdezik. „Miképpen követelhet hát áldozatot az ember üdvösségének alapjaként? Vagy, miért szükséges ez egyáltalán? Ha Isten a szeretet és mindenható, akkor vajon nem tudna egyszerűen csak megbocsátani az embereknek? Sőt, ha ez így van, akkor vajon nincs igazunk, ha az áldozat elképzelését

²⁴⁴ Maclaren, *Expositions of Holy Scripture*, 7. kötet, 115. oldal

egyszerűen csak az elavult héber világnézet egyik maradványának tekintjük?” Erre azt kell válaszolnunk, hogy Isten nemcsak a szeretet, de a tökéletes szentség és igazságosság is. Ezért az üdvösségnek úgy kell megvalósulnia, hogy ezen attribútumai közül egyik se sérüljön.

Azt is mondják, hogy a helyettesítő áldozat elképzelése elégtelen és erkölcstelen. Elégtelen, mondják, mert egy ember szenvedése mindössze három órán át (bármennyire is erőteljes), soha nem lehet egyenlő akár csak egyetlen bűnös örök szenvedésével a pokolban, nem is beszélve a bűnösök egész fajáról. S erkölcstelen, teszik hozzá ellenfeleink, mert igazságtalanság Isten részéről egyvalakit megbüntetni mások bűneiért. Erre azt válaszoljuk, hogy sem azt nem veszik tekintetbe, ki halt meg, sem pedig mindazt, ami benne foglaltatott az Ő áldozatában.

Végül is ki halt meg? Nem csak egy ember, noha Jézus ember is volt, akinek meg kellett halnia, hanem Isten is. A Fiú Isten halt meg. Sőt, az Atya Isten szeretete és szentsége miatt halt meg.

Az egyik szerző ezt így fogalmazza meg: „Isten nemcsak tökéletesen szent, de a szentség mintája és forrása is. Ő a világegyetem erkölcsi rendjének eredete és fenntartója. Neki igazságosnak *kell* lennie. Az egész Föld Bírójának *helyesen* kell eljárnia. Ezért az Ő lényéből fakadó szükségszerűség miatt volt lehetetlen, hogy könnyedén vegye a bűnt, és kompromisszumot kössön a szentség követelményeivel. Ha a bűnt egyáltalában meg lehet bocsátani, akkor ezt valami olyan alapon kell megtenni, amely alátámasztja Isten szent törvényét, ami nem pusztán csak egy jogszabály-gyűjtemény, hanem az egész teremtés erkölcsi rendje. Az efféle alátámasztásnak azonban hatalmas ára van. De ki fizeti azt meg? Nem a bocsánatot nyert bűnös, mert nem lehet árat kérni a bűnöstől az Ő bocsánataért két okból sem. Egyrészt azért, mert az ár sokkalta nagyobb, mint amit képes lenne megadni, másrészt azért, mert Isten adni szeret, és nem kapni. Így Isten Maga vállalta fel az ár megfizetését, az áldozat felkínálását, mely oly hatalmas, hogy a bűn Általa történő elítélésének súlya abszolút ne lehessen kérdéses, még ha meg is bocsátja a bűnt. Megbocsátotta, miközben a szeretet, mely az ár megfizetésére készítette őt csodálatos az angyalok számára és kiváltja a megbocsátott bűnös imádó hálaadását.

A Golgotán lett fizette meg ezt az árat Isten: a Fiú Önmagát adta, elhordozván a bűnünket és annak átkát. Az Atya adta oda a Fiát, az egyszülött Fiát, Akit szeretett. De az emberré vált Isten fizette meg, Aki nemcsak átvette a bűnös ember helyét, de a képviselője is volt...

Áldozatul kínálta Magát helyettünk, s a Maga testében vitte fel bűneinket a fára. Nemcsak szörnyű fizikai kínokat szenvedett el, hanem az elképzelhetetlen lelki borzalmát is annak, hogy azonossá vált a bűnnel, amit a végtelenségig ellenzett. Úgy került a bűn átka alá, hogy egy időre még az Atyjával fennálló tökéletes közössége is megszakadt. Így hirdette ki Isten, milyen végtelenül utálja a bűnt azzal, hogy mindent el akart szenvedni a bűnösök helyett, hogy joggal bocsáthasson meg. S így teljesedett be tökéletesen Isten szeretet, mivel nem tartotta vissza még a legvégső áldozatot sem, hogy mi megmenekülhessünk az örök haláltól azon keresztül, amit Ő szenvedett el.”²⁴⁵

Hadd álljak itt meg egy pillanatra és hadd kérdezzem meg, hogy hiszed-e ezt, és tudod-e, vagy sem, hogy a helyes kapcsolatba kerültél Istennel Krisztus áldozatán keresztül? Tudod-e, hogy valóban meghalt érted, s átvette a helyedet, hogy soha ne kelljen elszenvetned a bűnöd és a lelki lázadásod következményeit? Bízol Benne, mint személyes Megváltódban? Ha nem tudsz igennel válaszolni ezekre a kérdésekre, akkor ne hagyd elmúlni ezt az órát anélkül, hogy a bizalmadat ne helyeznéd Jézusba. Isten egész Ígétének bizonyágtétele arról szól, hogy Ő sebesített meg a te bűneidért, rontatott meg a te vétkeidért, s te büntetésed került Őrá, hogy az Ő sebeivel meggyógyulhass.

²⁴⁵ H. E. Guillebaud, *Why the Cross?* (Chicago: InterVarsity Christian Fellowship, 1947) 130, 185. oldal

Egy határozott engesztelés

Több is van azonban Kajafás prófécijában, mint az engesztelés természetének pusztá kijelentése. János ugyanis annak kimondásával folytatja, hogy az ő prófécija Jézus haláláról kimondta: meg kell halnia, de „nemcsak a népért, hanem azért is, hogy az Istennek elszéledt gyermekeit egybegyűjtse” (52. vers). Ez az igevers megerősíti a korábbi kijelentését, mert miután tájékoztatott Krisztus halálának természetéről, most beszámol annak erejéről és céljáról is.

Ezen a ponton Arthur Pink oly kiváló magyarázatot ad, hogy nem vagyok képes kihagyni. Ezt írja: „A nagy áldozatot Isten nem véletlenül mutatta be. A megváltásnak a kereszten felkínált árát nem határozott cél nélkül fizette ki. Krisztus nem egyszerűen azért halt meg, hogy lehetségessé tegye az üdvösséget, hanem azért, hogy abszolút bizonyossá tegye azt. A Szentírásban sehol nincs hangsúlyosabb és konkrétabb kijelentés a célokat illetően, melyekért az engesztelés megtörtént. Nincs tehát semmiféle bocsánat azokra a bizonytalan (és azt kell mondanunk, bibliaellenes) nézetekre, melyek szomorú, de eluralkodtak keresztyénség-szerte azzal kapcsolatosan, hogy kikért halt meg Krisztus. Azt mondani, hogy Ő az emberi fajért halt meg, nemcsak azt jelenti, hogy szembetámadják ezt a világos igeverset, de mellette rendkívül tiszteletlenül viszonyulnak Krisztus áldozatához. Az emberiség nagy része megváltatlanul hal meg, s ha Krisztus értük is meghalt, akkor az Ő halála jórészt hiábavaló volt. Ez azt jelenti, hogy Isten minden munkája közül a *legnagyobb* viszonylagos csőd. Szörnyű! Micsoda fényt vet ez Isten jellemére! Bizonyos, hogy az emberek nem szűnnek meg vizsgálódni, ameddig az előítéleteik vezetik őket. De milyen áldott dolog elfordulni az emberek agyszüleményeitől magához az igazsághoz! A Szentírás elmondja nekünk, hogy Krisztus 'a lelke szenvedése folytán látni fog, és megelégszik'. Soha semmiféle bölcselkedés sem képes megcáfolni a tényt, hogy ezek a szavak pozitív bizonyosságot adnak arról: mindenki, akikért Krisztus meghalt, egészen bizonyosan üdvözülni fognak.

Krisztus meghalt a bűnösökért. Azonban minden az előjárószo (a magyarban az –ért rag – *a ford.*) jelentőségén múlik. Mit jelent az, hogy 'Krisztus meghalt a *bűnösökért*'? Ha azt válaszoljuk: Krisztus azért halt meg, hogy Isten joggal befogadhassa a Hozzá Krisztuson keresztül jövő bűnösöket, ezzel csak annyit mondunk, amennyit sok szociniánus is kijelentett. Az ember ortodoxiájának próbára tétele ezzel az engesztelés eme sorsdöntő igazságával kapcsolatosan ennél sokkal határozottabbat követel meg. Az engesztelés üdvözítő hatékonysága Krisztus halálának *helyettesítő* természetében, egyes személyek Általa történő képviselésében, az *ő* bűneik Általa történt elhordozásában, valamint abban rejlik, hogy Ő átokká lett *érettük*, s testüket-lelküket *megvásárolta*. Nem térhetünk ki ez elől, ezt mondván: 'Olyan teljesség van Krisztus engesztelésében, hogy az egész világ üdvösségéhez elegendő volna, ha az egész világ hinne Neki'. A Szentírás a bűnösök üdvözítését sohasem holmi elvont 'elégségességnek' tulajdonítja, hanem Krisztus halála *helyettesítő* természetének, *felcserélő* jellegének. Az engesztelés tehát semmiféle értelemben sem elégséges egy ember számára mindaddig, amíg az Úr Jézus meg nem halt *azért* az emberért (is): 'Mert nem haragra rendelt minket az Isten, hanem arra, hogy üdvösséget szerezzünk a mi Urunk Jézus Krisztus által, A ki meghalt érettünk' (1Thessz5:9.10)...

De kikért halt meg Krisztus? '*Népem* bűnéért lőn rajta vereség' (Ézs53:8). 'Nevezd annak nevét Jézusnak, mert ő szabadítja meg az ő népét annak bűneiből' (Mt1:21). 'Az embernek Fia nem azért jött, hogy néki szolgáljanak, hanem hogy ő szolgáljon, és adja az ő életét váltságul sokakért' (Mt20:28). 'A jó pásztor életét adja a *juhokért*' (Jn10:11). 'A Krisztus is szerette az egyházat, és Önmagát adta azért' (Ef5:25). 'A ki önmagát adta mi érettünk, hogy megváltson minket minden hamisságtól, és tisztítson önmagának *kiváltképen* való népet' (Tit2:14). 'Hogy engesztelést szerezzen a nép bűneiért' (Zsid2:17). Itt van hét igevers, melyek

világos és egyszerű választ adnak a kérdésünkre, s ezek bizonyágtétele, egyenként és összességében, világosan kijelenti, hogy Krisztus halála nem absztrakt módon volt a bűnért való engesztelés, nem is egyszerűen az isteni nemtetszés kifejeződése volt a vétkekkel szemben, s nem is az isteni igazságosság határozatlan kielégítése, hanem helyett váltságdíjfizetés a bűnösök bizonyos számának örök megváltása végett, s abszolút elégtétel az ő összes bűneikért. A megváltás dicsősége az, hogy nem egyszerűen csak megteszi Istent *kibékíthetőnek*, az embert pedig *megbocsáthatónak*, hanem hogy kibékítette Istent a bűnösökkel, eltörölte bűneiket, és örökre tökéletesekké tette az Ő kiválasztottait.”²⁴⁶

Isten gyermekei

Örülök, hogy János ezt is írta: „nemcsak a népért”, hanem „az Istennek elszéledt gyermekeiért”. Ez ugyanis magában foglalja a képviselőiket a pogányok között is, a saját korunkat is beleértve. Ha Krisztus csak a zsidó nemzetbeli választottakért halt volna meg, akkor is igazságos lenne, mert Neki nem volt kötelessége meghalni senkiért sem. Ha csak a saját korának embereiért halt volna meg, de nem a kortársainkért, akkor is igaza lett volna. De nem ez a helyzet. Jézus azért halt meg, hogy sokakat bevigyen a dicsőségbe, akik között megtalálhatók a férfiak és a nők minden nyelvből, nemzetségből, törzsből és népből. Ezeket gyűjti össze. Lehet, hogy téged ebben a pillanatban gyűjt a népe közé.

Ellenállsz majd Neki? Miért? Ő meghalt érted. Szeret téged. Valójában annak a ténynek az alapján kínálja a szeretetét neked, hogy igazságban halt meg érted. Fogadd Őt el. Engedelmeskedj a Lelke kedves ösztökélésének. S találd meg azt az üdvösséget, ami már teljes Őbenne, s örökös alapul szolgál a Belé vetett bizalmadhoz.

²⁴⁶ Arthur Walkington Pink, *János apostol evangéliumának magyarázata*, magyar fordítás, 346-348. oldal

150. fejezet: Az Ő órája nem jött még el, Jn11:54-57

54. Jézus azért nem jár vala többé nyilvánosan a zsidók között, hanem elméne onnan a vidékre, a pusztához közel, egy Efraim nevű városba; és ott tartózkodék az ő tanítványaival.

55. Közel vala pedig a zsidók husvétja: és sokan menének fel Jeruzsálembe a vidékről husvét előtt, hogy megtisztuljanak.

56. Keresék azért Jézust, és szólnak vala egymással a templomban állva: Mit gondoltok, hogy nem jön-e fel az ünnepre?

57. A papi fejedelmek pedig és a farizeusok is parancsolatot adának, hogy ha valaki megtudja, hogy hol van, jelentse meg, hogy őt megfogják.

A 11. fejezet vége fontos felosztást jelöl János evangéliumában, a második legfontosabb talán a 12. fejezet vége után. Lezárja azt, amit egyes igemagyarázók „a jelek könyvének” neveznek. Ezen igemagyarázók szerint János evangéliuma négy részre osztható: az előszóra és a bevezetésre (az egész 1. fejezet), a jelek könyvére (a 2-11. fejezetek), a passió történetére (a 12-20. fejezetek), és az utóíratra (a 21. fejezet). Azaz, a most görcső alá vett versek az evangélium fordulópontját jelentik, és az átmenetet alkotják Krisztus szolgálatának utolsó, legeseménydúsabb hetéhez.

Az én vázlatomban az evangéliumról a 11. fejezet vége kevésbé fontos, mint a törés a 12. fejezet végén. A 12. fejezet ugyanis Jézus nyilvános szolgálatát foglalja össze, elmagyarázván, hogy a nép egésze miért nem fogadta el Jézust, a 13. fejezet pedig bevezet minket az Úr és tanítványai teljesen más, nagyon magánjellegű beszélgetésébe. Mindazonáltal elegendő rejlik a 11. fejezet végén törésben is ahhoz, hogy az itt olvasható verseket jelentőseknek tekintsük. Az egyik dolog ugyanis az, hogy ezek az igeversek hatalmas feszültségről tanúskodnak, arról a feszültségről, ami majd csak Jézusnak a drámai jeruzsálemi megjelenésekor robban ki végleg virágvasárnapon. A másik pedig az, hogy világosan összefoglalják azt a dolgot, amire a három főszereplő a végső küzdelem során jutott. Ezek a főszereplők a nép, a nép vezetői, és Jézus. Ezért Krisztus nyilvános szolgálatának a jelek köré összpontosuló időszaka összefoglalása során mindegyiket meg kell vizsgálnunk.

A köznép

Mondtam, hogy három nagy főszereplője volt annak a végső küzdelemnek, amit János evangéliumának második része fest le. Szigorúan szólva azonban a nép aligha *nagy* főszereplő. Ők fontosak. Szerepelnek a farizeusok és a főpapok tevékenységében, mivel ők attól féltek, hogy ha nyíltan letartóztatják Jézust, akkor a nép majd fellázad, Őt támogatandó. Ennek ellenére sem *nagy* főszereplők, mert szemlátomást általánosan összezavarodottak. Bámulók, szemlélők, mint ami a nép túlnyomó többsége mindig is volt.

A helyzet a következő volt: Jézus feltámasztotta Lázárt a halálból, s ez annyira látványos, és annyira nyilvános dolog volt, hogy a nép vezetői azonnal összeültek tanácskozni, ahol döntés született arról, hogy Jézust le kell tartóztatni, bíróság elé kell állítani, és ki kell Őt végezni. Jézus viszont tudta, hogy az Ő órája még nem jött el. Igaz, közel volt: napokon belül felmegy utoljára Jeruzsálembe. Ezért a tanítványaival elhagyta Jeruzsálem környékét, és olyan helyre vonultak el, ahol nehéz volt rájuk találni. A Biblia mondja: „Jézus azért nem jár vala többé nyilvánosan a zsidók között, hanem elméne onnan a vidékre, a pusztához közel, egy Efraim nevű városba; és ott tartózkodék az ő tanítványaival” (54. vers). Ez a város (lehet, hogy a 2Krn13:19-ben szereplő) valószínűleg közel volt Bételhez, azaz

mintegy 15 mérföldnyire Jeruzsálemtől északra, közel a puszta országrészhez, ami elválasztotta a júdeai felföldet a Jordán folyó buján tenyésző völgyétől.

Mindez viszont a húsvét küszöbén történt. S ez azt jelentette, hogy abban az időben, amikor Jézus elhagyta a fővárost, nagyon sok zsidó igyekezett az ország minden részéről Jeruzsálembe. Mielőtt azonban részt vehettek volna bármiféle ünnepen, rituálisan tisztáknak kellett lenniük. Így sokan korán jöttek Jeruzsálembe a megtisztulás szándékával, az előírt ceremóniális mosakodásokon és áldozatokon keresztül. Mindez időt vett igénybe, így miközben vártak, valószínűleg kis csoportokba gyűltek, és izgatottan taglalták a nap fő eseményét. „Hol van Jézus?”, kérdezték. „Mit gondoltok, nem jön-e fel az ünnepre?” A kérdés feltevésének módja azt sugallja, hogy nem várták az eljövetelét, mert ugyanúgy tudták, mint Jézus, hogy a vezetők elhatározták: elfogják és kivégzik Őt.

Síralmas kép ez. Igaz, ők maguk nem szálltak úgy szembe Jézussal, ahogyan a farizeusok és a főpapok tették. De nem is léptek fel mellette. Sőt, megelégedtek a végeredmény puszta megfigyelésével, amiről tudták, hogy jelentheti egy tökéletesen ártatlan ember kivégzését – mégpedig akkor, amikor a ceremóniális vallásuk előírásait hajtották végre. Mit számított, hogy Jézus ártatlan volt? Láthatták, ami történhetett, és élvezhették. Mi számított az, hogy Ő volt Isten saját húsvéti Báránya, Akinek pont azon a héten kellett az életét adni ennek a népnek a bűneiért? Nem számított nekik, amíg élvezhették a saját húsvétjukat annak örömteli ceremóniáival egyetemben.

Úgy gondolod, ez túl kemény ítélet ezekről a szerencsétlen birkákról? Akkor mit mondasz a babiloni Gemaráról, ami a szerkesztett formájában kb. i. sz. 550-ből származik? A Gemara a Misna írásos magyarázata. „A hagyomány szerint azon a húsvéti estén feszítették meg Jézust, s ez azt követően történt, hogy egy tisztviselő negyven napon át hirdette nyilvánosan: Ez az ember, aki a megtevesztésével félrevezette a népet, keresztre feszítendő. Bárki képes bármit felhozni a védelmére, lépjen elő, és beszéljen. De senki sem volt, aki bármit mondott volna a védelmében. Ezért tehát húsvét estéjén keresztre feszítették.”²⁴⁷

A Gemara természetesen nem ihletett mű. Még csak nem is állítja, hogy az volna. Az idézett szavak lehetnek egyszerűen csak a cselekedeteik igazolása a vezetők részéről. De nem kell kételkedni a szavakat illetően, s minden okunk megvan arra, hogy elhiggyük: pontosan ez történt. Ha pedig ez igaz, akkor ezek az emberek érdeklődtek Jézus iránt, még szimpatizáltak is Vele, de a kisujjukat sem mozdították volna meg azért, hogy az ügye mellé álljanak. Sőt, még vallásosak is voltak, miközben nézték a keresztre feszítést.

Azt hiszem, manapság valami hasonlót látunk. Amerika-szerte emberek ezrei, miközben nagyon sokat törődnek az egyháztagságukkal, és a keresztyén istentisztelet részleteivel, mindazonáltal a szívükben nem akarnak Jézussal azonosulni, így valójában elutasítják Őt. Lehet, hogy meg vannak keresztelve. Vehetnek rendszeresen úrvacsorát. Még lehetnek akár gyülekezeti tisztségviselők is. De nem szállnak síkra Jézusért. Ezért Isten letekint az üres rítusaira és átoknak hirdeti ki azokat, mert ezek azok, amelyekkel ítéletet hoznak a saját lelkükre.

A vezetők

Krisztus utolsó hetének főszereplői közül a második helyen a vezetők állnak. Ők voltak a szövegünk szerint a főpapok é a farizeusok, s ők adták ki azt a parancsot, hogy ha valaki tudja, hol van Jézus, jelentse, „hogy őt megfogják” (57. vers). Ezek az emberek szembeszegültek Jézussal, és elhatározták, hogy eltörlik a jelenlétét az életükből és az országukból.

²⁴⁷ F. Godet, *Commentary on the Gospel of John*, 2. kötet (New York: Funk & Wagnall's, 1886), 196. oldal

Megdöbbenő, de igaz tény, hogy Lázás feltámasztása csak fokozta ezeknek a vezetőknek az ellenségességét Jézussal szemben. Várhatnánk, hogy a csoda meggyőzi őket, Legalábbis várhatnánk, hogy kiváltja a csodálkozásukat. A hit, vagy a csodálkozás helyett azonban gyűlöletet látunk. Természetesen korábban is láttunk már ilyesmit. Az 5. fejezet elején, ahol elkezdődött az ellenségeskedés, láttuk: azért bősültek fel, mert Jézus meggyógyított egy beteg embert, aki 38 évet töltött a Bethesda tavánál. S miért? Mert szombaton gyógyította meg. Látszólag teljesen érzéketlenek voltak az ember szükségletei iránt, és teljességgel közönyösek a nagy csoda iránt, amit Jézus tett. A 9. fejezetben látjuk, hogy még inkább feldühödtek a vakon született meggyógyítása miatt. Megint azért, mert ez megszegését jelentette a szombatra vonatkozó csip-csup szabályaiknak. Még csak nem is csodálkoztak a hatalmas gyógyításon. S nem örvendeztek együtt azzal, aki ily csodálatos módon szabadult meg a sötétség hosszú éjszakájából.

Figyeljük meg tovább azt is, hogy ezeket a tetteket nem hosszú évszázadokon át követte el megannyi különféle ember, vagy nem a zsidó állam távol eső részein történtek, ahol ezeknek az embereknek a nagy távolság mentséget jelenthetett volna arra, ha nem rendelkeztek bizonyos ismeretekkel. Ezeket a cselekedeteket mind vagy Jeruzsálemben, vagy a város közvetlen környezetében vitte véghez egyetlen ember, egy alig néhány éves időszak során. Sőt, ezeknek százak, ha ugyan nem ezrek voltak a tanúi a népből. Ám ők mégsem jutottak hitre. Micsoda képe ez a hagyományos vallásnak – azaz, az isteni életet nélkülöző vallásnak! Megkeményíti a szívet, eltompítja a lelkiismeretet, beszűkíti az elmét, és szembeállítja az akaratot az igaz Istennel, Aki Jézusban jelentetett ki.

Egy vagy ezek közül? Akkor féltetek. Jobb volna, ha ateista lennél, a legistentelenebb az istentelenek között, mint olyan képmutató, aki a Fiú iránti gyűlöletét az Atyja színlelt imádatának áruhájával leplezi. Nem félted önmagad? Nem ráz meg úgy a félelem, hogy kétségbeesve fordulj a Megváltóhoz? Ne várj, ha ez a te állapotod. Fordulj oda most. A napok futnak tovább, a kegyelem pillanata is tovaszállhat. Isten adja, hogy az Ő kegyelme rád is kiterjedjen, s inkább annak a társusi Saulusnak a lábnyomait kövesd, aki egykor szembeszállt Krisztussal, de később Őt szolgálta, s ne Kajafását.

Az Úr Jézus Krisztus

A harmadik a nagy főszereplők között Jézus. Mégis, aligha látszik ezen a ponton főszereplőnek, olyan mesterien irányítja az eseményeket.

Három tényező alkotja ezt a mesteri irányítást. Először is a néppel, és a bekövetkezendőkkel kapcsolatos ismerete. Erre az igeszakasz elején álló „azért” szó utal. Ezt olvassuk: „Jézus azért nem jár vala többé nyilvánosan a zsidók között, hanem elméne onnan a vidékre, a pusztához közel”. Mit jelent azt, hogy „Jézus *azért* nem jár vala többé nyilvánosan a zsidók között”? Egyszerűen csak azt, hogy ismerte a tanácsülés egy verssel előbb említett döntését. Nincs okunk azt feltételezni, hogy valaki elmondta Neki, mi történt ott. Legalábbis semmi sem utal erre. Jézus egyszerűen tudta, mi ment ott végbe. Nem csoda, ha János, aki mindennek a tanúja volt, korábban ezt mondta: „Maga azonban Jézus nem bízza vala magát reájok, a miatt, hogy ő ismeré mindnyájokat, és mivelhogy nem szorult rá, hogy valaki bizonyosságot tegyen az emberről; mert magától is tudta, mi volt az emberben” (2:24-25). Soha senki nem volt képes Őt meglepni.

Másodszor, Jézusnak volt érzéke Isten időzítése iránt. Jézus tudta, hogy keresztre kell feszíttetnie. Nem vonta ki Magát ez alól. Valójában egy fejezettel később így imádkozik: „Most az én lelkem háborog; és mit mondjak? Atyám, ments meg engem ettől az órától. De azért jutottam ez órára” (12:27). Noha közelgett az óra, azért még nem jött el. Ezért várt. Egy pontos pillanatban és nagyon határozottan lépett be Jeruzsálembe.

Ez elvezet a harmadik dologhoz: ez pedig az Ő bátorsága. A nép, ahogyan Jeruzsálemben várt, arra a következtetésre jutott, hogy nem fog eljönni. Végző soron valóban nagyon ostobának kell lenni annak az embernek, aki szembeszegül a zsidó hivatalnoki kar teljes hatalmával és tekintélyével. Hát persze, hogy nem fog eljönni. Senki sem várhatja el Tőle, hogy eljöjjön erre az ünnepre a dolgok jelen állása mellett. A nép azonban alábecsülte Jézust. Ő nem félt. Bátor volt Istenben. Következésképpen, mikor eljött a megjelenésének ideje, semmi sem gátolhatta meg Őt: sem Izrael összes vezetője, sem a pokol összes serege.

Barclay, aki megemlíti a hasonló bátorság meglétét mindazokban, akik követik Jézust, így ír Luther Mártonról: „Luther olyan ember volt, aki szembeszállt azokkal az óvatos lelkekkel, akik megpróbálták őt visszatartani attól, hogy túlon túl sokat kockáztasson. Ő arra az útra lépett, ami helyesnek tűnt a számára, 'dacára minden bíborosnak, pápának, királynak és császárnak, az ördögökkel és a pokollal egyetemben'. Mikor a wormsi birodalmi gyűlés elé idézték, hogy választ adjon a római katolikus egyház visszaélései ellen indított támadására, figyelmeztették a veszélyre, ami ott fenyegeti. Ezt válaszolta: 'Elmennék akkor is, ha annyi ördög gyűlne össze Wormsban, ahány cserép van a házakon'. Mikor azt mondták neki, hogy György herceg elfogatja majd, ezt válaszolta: 'Elmennék, ha György herceg várna is'. Nem azt jelenti ez, hogy Luther nem félt, mert a legnagyobb kijelentéseit néha remegő hangon és térdekkel tette, de volt akkora bátorsága, ami legyőzte a félelmét.” Ehhez hozzátehetjük, hogy Jézustól tanult, s ebben sokan mások is osztoztak, akik ismerték Jézust. Barclay ezzel fejezi be: „A keresztyén nem a helyes dolgok megcselekvésének következményeitől fél, hanem a meg nem cselekvésének következményeitől”.²⁴⁸

Egy nyílt megvallás

Ez elvezet minket a végkövetkeztetéshez és arra indít, hogy feltegyem a kérdést: Hol vagy te e három főszereplő összefoglaló elemzésében? Mindannyiunkat azonosítani kell valamelyikkel.

Azt mondani, hogy ez nem a te harcod, hogy nem állsz ki Krisztusért, de nem is vagy ellene, mert más gondjaid vannak, a köznép táborába sorol téged, akik szimpatizáltak, de nem léptek fel nyíltan Jézus mellett, ezért elmulasztották a pillanatot. Azaz, az egyik héten még a csöcseléssel voltak, akik pálmaágakkal üdvözölték a jeruzsálemi bevonulását, ezt kiáltozva: „Áldott Izrael Királya, Aki az Úr nevében jön!”, a következő héten pedig ők voltak az a csöcsélék, amelyik ezt ordította: „Feszítsd meg! Feszítsd meg!” Ezek nem emberek nem csinálnak történelmet. Ők a történelem vesztesei. Sőt, a saját bűnük és önzésük vesztesei, mert az ilyenek számára túl sokba kerül azonosulni Vele.

Mi annak az ára, hogy te, vagy másvalaki azonosuljon Vele? Először is az önmegtagadás. Mikor Jézus arra kérte az embereket, hogy jöjjenek Hozzá, az elhívásának legegyszerűbb formája ez volt: „Kövess engem”. Nem lehet azonban követés anélkül, hogy előzőleg fel ne adnád mindent, ami Tőle visszatart. A tanítványok mindent feladtak. Így voltak Jézussal Efraimban. Azok viszont, akik Jeruzsálemben voltak, semmit sem adtak fel. Így nem voltak Jézussal, sőt azt sem tudták, hol keressék Őt. Néhányan manapság is ebben a cipőben járnak, mert nem tagadják meg a bűneiket.

Másodszor Jézus követéséhez az illetőnek nyíltan meg kell Őt vallania. Jézus mondta: „Mert valaki szégyel engem és az én beszédeimet e parázna és bűnös nemzetség között, az embernek Fia is szégyelni fogja azt, mikor eljő az ő Atyja dicsőségében a szent angyalokkal” (Mk8:38). Vagy megint: „Valaki azért vallást tesz én rólam az emberek előtt, én is vallást teszek arról az én mennyei Atyám előtt” (Mt10:32).

²⁴⁸ Barclay, *The Gospel of John*, 2. kötet 124-125. oldal

Ha az el nem kötelezettek és azok nagy táborában vagy, akiket ez nyugtalanít, akkor ezen a módon kerülhetsz át Krisztus követőinek táborába. Először is mondj le mindenről, ami visszatart téged Tőle. Másodszor, valld meg Őt nyilvánosan. Megteszed? Fogod mondani, hogy „igen, el nem kötelezett voltam, de elfordulok a bűnömtől, és a magam számára megalkotott saját tervektől, és követem Jézust”? Ha igen, Isten meg fog áldani. Üdvözíteni fog. A Biblia mondja: „Mert ha a te száddal vallást teszel az Úr Jézusról, és szívedben hiszed, hogy az Isten feltámasztotta őt a halálból, megtartatol. Mert szívvel hiszünk az igazságra, szájjal teszünk pedig vallást az idvességre.” (Rm10:9-10)

Mi történik, ha nem valld meg Őt? Akkor nemsokára a második kategóriában találod magad, azok kategóriájában, akik szembeszegültek Jézussal. Ez azért lesz így, mert lehetetlenség a végtelenségig semleges maradni. Végül majd döntened kell, s ha Ellene döntesz, akkor azok között leszel, akik szeme egyre jobban megvakul, s a szíve egyre jobban megkeményedik a szembeszegülés miatt.

Másrésről mi lesz, ha hiszel? Egyre hasonlatosabbá válsz Jézushoz. Lehet, hogy szenvedni fogsz, mint Ő. Jézus figyelmeztetett arra, hogy ez drága lesz. De hasonlatossá válsz hozzá a bepillantás, az időzítés és bátorság vonatkozásában – már ebben az életben is. S megismered Isten teljes áldását mind ebben, mind pedig az eljövendő életben.

151. fejezet: Egy asszony szeretetének emléke, Jn12:1-8

1. Jézus azért hat nappal a húsvét előtt méne Bethániába, a hol a megholt Lázár vala, a kit feltámasztott a halálból.

2. Vacsorát készítének azért ott néki, és Mártha szolgál vala fel; Lázár pedig egy vala azok közül, a kik együtt ülnek vala ő vele.

3. Mária azért elővévén egy font igazi, drága nárdusból való kenetet, megkené a Jézus lábait, és megtörlé annak lábait a saját hajával; a ház pedig megtelék a kenet illatával.

4. Monda azért egy az ő tanítványai közül, Iskáriótes Júdás, Simonnak fia, a ki őt elárulandó vala:

5. Miért nem adták el ezt a kenetet háromszáz dénáron, és miért nem adták a szegényeknek?

6. Ezt pedig nem azért mondá, mintha néki a szegényekre volna gondja, hanem mivelhogy tolvaj vala, és nála vala az erszény, és amit abba tesznek vala, elcsené.

7. Monda azért Jézus: Hagyj békét néki; az én temetésem idejére tartogatta ő ezt.

8. Mert szegények mindenkor vannak veletek, én pedig nem mindenkor vagyok.

Most elkezdjük a világtörténelem legjelentősebb hetének, annak a hétnek a tanulmányozását, mely a názáreti Jézus bethániai megérkezésével kezdődött útban Jeruzsálembe, ahol aztán majd keresztre feszítik, s ez a hét magával a keresztre feszítéssel ért véget, ami a hitem szerint a húsvéti hét csütörtökjén történt. Egyetlen másik hét sem hasonlít ehhez, még a bibliai történelem legfontosabb hetei sem. A teremtés hete is fontos hét, mely azzal kezdődik, hogy Isten megteremti a világosságot, s azzal végződik, hogy a hetedik napon megpihen. Krisztus földi szolgálatának első hete is fontos hét. A negyedik evangélista gondosan be is mutatja evangéliumának nyitó oldalain. Mindazonáltal ezek a hetek nem hasonlíthatók ahhoz a hét nagy naphoz, mellyel János evangéliuma, valamint a másik három evangélium is véget ér. János evangéliumának majdnem a fele e hét eseményeinek, valamint az utána következőknek van szentelve (Márknál ez az arány kétötöd, Máténál egyharmad, Lukácsnál egynegyed). S ezt jól teszik. E hét eseményeit ugyanis Krisztus ama szilárd elhatározásának említés vezette be, hogy felmegy Jeruzsálembe meghalni a világ bűneiért, hogy életét ada váltságul az Ő népéért.

E hét eseményei magukban foglalják Jézus megkenetését Bethániában, a virágvasárnapi bevonulását Jeruzsálembe, a fügefa megátkozását, az olajfák-hegyi beszélgetés, amit a szinoptikus evangéliumok jegyeznek fel, a tanítványokkal folytatott utolsó beszélgetést, amiről János számol be, az utolsó vacsorát, a letartóztatást, Jézus keresztre feszítését, a testének bebalzsamozását és eltemetését arimátriai József és Nikodémus által. Három további nap múlva a hét eseményeinek csúcspontja a feltámadás.

Megkenve a temetésre

Tudván, mi mindent foglal magában ez a jelentős hét, nem lepődünk meg, hogy ez azzal a vacsorával kezdődik, amit Jézus tiszteletére adtak Bethániában, ahol Mária, Márta és Lázár testvére nárdus olajjal keni fel Jézust, ahogyan Ő mondja, „a temetése napjára”. Valójában a temetésig még hat nap telik el. De ez volt az a pillanat, amikor Jézust jelképesen kijelölte a temetése az, Aki valóban tudta, mi történik pontosan úgy, ahogyan Isten nagy húsvéti Bárányának is kijelöltetett virágvasárnapon.

János nem mond el nekünk mindent, ami végmenet, mióta Jézus megkezdte az utolsó utazását Jeruzsálembe, de egyes részletekről tudunk a többi evangéliumból. Az egyik ismert

dolog az, hogy nem közvetlenül Efraimból tért vissza Jeruzsálembe, ahol utoljára láttuk Őt. Ha Efraim Jeruzsálemtól északra helyezkedett el, amit ésszerűnek látszik hinni, akkor Jézus közvetlenül is visszatérhetett volna dél felé haladva, s így északról lépett volna be Jeruzsálembe. Azonban tudjuk: kelet felé ment a Jordán folyó völgyéhez, Jerikótól délre, majd nyugatnak fordult, és Bethánián keresztül ment Jeruzsálembe. Jerikóban megállt Zákeusnál, miután a kis termetű adószedő felmászott egy fára, hogy megláthassa Őt (Lk19:1-10). Mikor Jerikóból távozott, visszaadta a vak Bartimeus és barátja látását (Mt20:29-34, Mk10:46-52).

János azonban nem számol be ezekről a dolgokról. Csak ennyit mond: „Jézus azért hat nappal a husvét előtt méne Bethániába, a hol a megholt Lázár vala, a kit feltámasztott a halálból. Vacsorát készítének azért ott néki, és Mártha szolgál vala fel; Lázár pedig egy vala azok közül, a kik együtt ülnek vala ő vele.” (Jn12:1-2)

Mátétól és Márktól megtudjuk, hogy mindez a leprás Simon házában történt, annak az embernek a házában, akit Jézus egykor kétségtelenül kigyógyított a leprából.²⁴⁹ Ez a vacsora valószínűleg Lázár feltámadásának, vagy a „köszönöm”-nek az ünnepe volt, ez pedig Jézus bátor tett volt barátaitól. Emlékszünk: a Szanhedrin parancsot adott arra, hogy ha bárki tudja, hol van Jézus, jelentse a hatóságoknak. Ennek elmulasztása többé-kevésbé bűnrészessé tette őket. Krisztus barátai mégis megtartották ezt a vacsorát, mégpedig nyíltan. Ennek eredményeképpen tudjuk, hogy legalábbis Lázár veszélybe került, mert alig néhány igeversssel később ezt olvassuk: „A papifejedelmek pedig tanácskoznak, hogy Lázárt is megöljék, mivelhogy a zsidók közül sokan ő miatta menének oda és hívének a Jézusban.” (10-11. versek)

Ami azonban kipattant mindenki elméjében ezzel a vacsorával kapcsolatosan, az nem annyira Lázár jelenléte, vagy Krisztus barátainak bátorsága volt. Amire a tanítványok emlékeztek erről a vacsoráról, és írtak is róla jóval később, az Mária tette volt, aki „elővévén egy font igazi, drága nárdusból való kenetet, megkené a Jézus lábait, és megtörlé annak lábait a saját hajával” (3. vers).

Valaki, aki tudta

A szövegben csodálatos kijelentés szerepel Máriáról, mert azt olvassuk, hogy tudta: Jézusnak meg kell halnia. Sőt, egyedül ő volt az, aki tudta, amennyire meg tudjuk állapítani. Jézus megpróbálta ezt másoknak is elmondani. Órákkal korábban, úton Jeruzsálem felé ezt mondta a tanítványainak: „Ímé, felmegyünk Jeruzsálembe, és az embernek Fia átadatik a főpapoknak és az írástudóknak, és halálra kárhoztatják őt, és a pogányok kezébe adják őt. És megcsúfolják őt, és megostorozzák őt, és megköpdösik őt, és megölik őt; de harmadnapon feltámad.” (Mk10:33-34) A tanítványok azonban nem értették ezt meg, amint az világosan kiderül a Jézussal a felső szobában folytatott beszélgetésükből (Jn13-14), valamint a keresztre feszítésre adott kétségbeesett, majdnem hitetlen reakciójukból. Csak Mária értette meg. Már megértette egy ideje. Most pedig eltörte a szelencéjét Jézus felett annak jelenként, hogy megértette.

Miképpen érthette meg Mária ezeket a dolgokat, mikor mások, főleg a tanítványok, nem voltak erre képesek? A válasz: azzal, hogy gyakran volt azon a helyen, ahol most is találtuk. S hol? Jézus lábainál, megkenvén Őt, és a hajával törölvén le a lábait. Hol van tehát mindig? Jézus lábainál! Így látjuk őt a Jézus tiszteletére adott vacsorán is a saját otthonában, ahol Márta a felszolgálással foglalta el magát, s így látjuk őt Jézus lábainál a János 11-ben, Lázár halálakor. Mindegyik esetben Mária Jézus lábainál ül, dicsőítvén Őt, és tanulván Tőle.

²⁴⁹ Máté és Márk beszámolóiból feltételezhetnénk, hogy a vacsora a húsvéti hét vége felé történt, de a gondos vizsgálat megmutatja, hogy János keltezése a helyes.

Hadd jelezzem: ha nem sokat tudsz a lelki dolgokról, az azért van, mert nem töltöttél elegendő időt Jézus lábainál. Akarsz tanulni? Akarsz erőssé válni Isten akaratának és útjainak ismeretében? Akkor Jézustól kell tanulnod.

Azt mondod: „De hogyan? Hiszen biztos, hogy manapság nem ülhetek szó szerint a lábainál.”

Ez igaz, de megteheted ugyanezt a Bibliát tanulmányozva. A héber népnyelvben valakinek a lábainál ülni azt jelentette, hogy tanulni az illetőtől. Ez volt az a hely, ahol a gyermek tanult a szüleitől, vagy a diák a rabbitól. Ma is ugyanezt tesszük, mikor azt a Könyvet tanulmányozzuk, amit Krisztus adott nekünk, melyben megtaláljuk Őt. Tanulmányozod a Bibliát? Valóban tanulmányozod? Néhány ember szeretné ismerni, de nem fegyelmezik magukat az ehhez szükséges munka elvégzésére. Néhány évvel ezelőtt egy fiatal fiú utazott a vonaton egy közismert bibliatanítóval a tanító egyik összejövételére. A tanító a Bibliát, a fiú az újságját olvasta. Végül a fiú felnézett a vezetőjére, és látta, mit csinál. „Szeretném úgy ismerni a Bibliát, ahogyan ön ismeri”, jegyezte meg hízeltő módon.

„Soha nem ismered meg újságot olvasva”, válaszolt kedvesen a tanár. A fiú értette az üzenetet, letette az újságot, és elkezdte olvasni a saját Bibliáját. Idővel saját maga is közismert bibliatanítónak vált.²⁵⁰ Nem mindenki válik bibliatanítónak. Ha azonban bármit meg akarunk tanulni Jézustól, akkor a Jézusról szóló szavak lényegesek, s ezeket tanulmányoznunk kell. Megteszed? Szeretném, ha mindenki Mária követőjévé válna ebben a fontos jellemvonásban.

A szeretet túlzása

Van még egy jellemvonás, melyet illetően szeretnénk Máriára hasonlítani. Szeretnénk rá hasonlítani a szeretetében, sőt, még annak túlzásában is.

Itt közel kerülünk ennek a csodálatos asszonynak a valódi indítékaihoz. Mikor ugyanis feltesszük a kérdést: „Miért öntötte ki Mária ezt az értékes kenetet Jézusra?”, akkor valójában nem tudjuk azt kellőképpen megválaszolni azzal, hogy ő csak meg akarta mutatni: Jézus nemsokára meghal. Jézus ezt mindenképpen tudta, Mária pedig tudta, hogy Jézus tudja. Nem, Mária ezt valami sokkal egyszerűbb és sokkal fenségesebb miatt tette meg. Pontosan azt akarta ezzel megmutatni, hogy szerette Őt, megértette az eljövendőkkel kapcsolatos fájalmát és azonosulni akart Vele mind a bánatában, mind az örömeinek pillanataiban is. Sikerült ez neki? Természetesen sikerült. Ezt mondta magának: „Mit tehetnék, hogy kimutassam: szeretem Őt, és értem, mit cselekszik értünk?” A legdrágább kincsére, a kenettel teli szelencéjére gondolt, s ezt mondta: „Ezt adom neki.” Odaadta, s Ő (mint mindig) megértette ezt. Júdásnak adott válaszában mintha ezt mondta volna Krisztus: „Ne bánts az asszonyt, mert közületek egyedül csak ő értette meg, mit készülök tenni, és szeret azért, mert megteszem”.

Hasonlítasz Máriához? Vagy olyan vagy, mint a világ Júdásai, akik kritizálják azokat, aki a szeretetükben nagylelkűek? Micsoda kontrasztot látunk itt, ezen a ponton! Júdásnak az első, az evangéliumokban feljegyzett szavai az ő tiltakozása Mária cselekedetével szemben. Ócsárló panasza ez: „Miért nem adták el ezt a kenetet háromszáz dénáron, és miért nem adták a szegényeknek?” Mária első szavai bizalmi megvallás: „Uram, ha itt voltál volna, nem halt volna meg az én testvérem” (Jn 11:32). A kapzsiságától hajtva Júdás végül eladta Krisztust harminc ezüstért, mely hozzávetőleg 120 dénárnyi összeget jelentett. Mária Jézusnak mintegy két és félszer értékesebb ajándékot adott. Júdásnál volt az erszény, melyből lopkodott. Mária

²⁵⁰ A történetet önmagáról mesélte el Donald Grey Barnhouse a Ralph L. Keiper által a Barnhouse által elmondottak alapján írt „How to Study Your Bible” (Miképpen tanulmányozd a Bibliádat?) című füzetkékben (Philadelphia: The Bible Study Hour, 1961), 9-10. oldal

eltörte az üveget, hogy mindent odaadhasson Jézusnak. Júdás megpróbálta elvonni a figyelmet Jézusról. Mária viszont megpróbálta a figyelmet Jézusra irányítani.

Kihez hasonlítsz tehát? Júdához? Emlékezz, miközben erről gondolkodsz, hogy Mária a legértékesebb vagyontárgyát adta Jézusnak. A te legértékesebb vagyontárgyad ettől eltérő lesz. Ez lehet egy kényelmes otthon, egy sikeres önkép, egy bankszámla, egy nyugdíj, egy család, vagy tucatnyi más dolog. De bármi is legyen az, megáll a kérdés: Képes vagy átadni (és átadod-e) Jézusnak? Van módja annak, hogy felhasználd az Ő szolgálatában, vagy az Iránta érzett szereteted kimutatásában? Megengeded a gyermekeidnek, hogy elhagyják azt az életszínvonalat, amit te hoztál létre a számukra, s amire oly büszke vagy, hogy keresztyén munkába kezdjenek, talán egy távoli, jutalommal nem kecsegtető helyen? Veszni hagynál mindent, és mennél magadban, ha Isten úgy vezetne? Képes lennél a vagyonodat felhasználni mások megsegítésére?

„De akkor mindent eldobnék, amiért dolgoztam”, mondd. Igen, bizonyos értelemben ez így van. Legalábbis a világ ennek tekintené. Másrészt viszont hatalmas lelki osztalékokba fektetsz be Istennel. Az efféle, Krisztusra szeretetből ráruházott áldások mindig visszatértek és megnyugodtak azokon, akik osztogatták ezeket.

Látjuk ezt Mária esetében is. Mária eltörte a szelencéjét, s kitöltötte annak teljes tartalmát. Utána lehajolt, és a hajával törölte meg Krisztus lábait. Az ő szempontjából ez volt a történet vége. János azonban hozzáteszi: „a ház pedig megtelék a kenet illatával”. Miképpen telt meg a ház ezzel az illattal? Az illat természetesen magától is elterjedhetett. Másrészt, ha Mária is segített szolgálni (és nincs okom ebben kételkedni), s a kenet illata most az ő hajában is benne volt (így kellett lennie), akkor az illat tőle is terjedhetett annak következtében, hogy megajándékozta Jézust, s nem gondolt önmagával, mindazonáltal eszközzé vált, aminek folytán osztozott az áldásban.

Alkalmazd ezt személyesen. Ha nem vagy áldás más emberek számára, ha a látványodtól nem Jézusra gondolkodnak, ha a saját életed száraznak és haszontalannak látszik, tedd azt, amit Mária tett. Ess térdre Jézus előtt. Add neki mindenedet. Tedd meg most. Öntsd ki az életed Előtte. Ha felhalmozod az életedet és a vagyonodat, nem leszel áldás mások számára, s végül még a vagyonodat is el fogod veszíteni. „Megmenekülsz”, mondja Pál, „de úgy, mintha tűzön keresztül”. Viszont, ha átadod Neki az életedet, akkor meggazdagodsz, és elkerülhetetlenül áldássá válsz mindenki számára, akik melletted vannak.

Tartós emlék

Van még egy végső lecke a történetben, noha János nem emeli ki azt szóban. A történet végén, mind Máténál, mind Márknál, miután Jézus elmagyarázta Mária indítékait, amiért megkenté Őt, a Megváltó így folytatja: „Bizony mondom néktek: Valahol csak prédikálják ezt az evangéliumot az egész világon, a mit ez az asszony cselekedett, azt is hirdetni fogják az ő emlékezetére” (Mk14:9). Mária cselekedetének az Ő Jézus iránti szeretetének tartós emlékévé kellett válnia, s így is lett. Amit mások tettek ez alkalommal, az feledésbe merült, sokaknak még a neve is. De Mária – nos, Mária emlékezete fennmaradt. Valóban: kétezer év elteltével mi is emlékezünk rá. éppen most.

Akarod, hogy emlékezzenek rád? Akkor ne építs emlékműveket, építsd a szeretetet. Ne légy fősvény a vagyonoddal, oszd meg azt. Oszd meg önmagad. Add át önmagad. Jézus mondta: „Mert valaki meg akarja tartani az ő életét, elveszti azt; valaki pedig elveszti az ő életét én érettem és az evangéliomért, az megtalálja azt” (Mk8:35).

S még egy dolog: Mária szerette Jézust és mindent odaadott Neki, de Márta is megtette ezt. Ő nem adott Neki kenetet. Feltételezem, neki nem volt ilyesmije. Ahogyan a történetet olvasom, és megpróbálom Mártát megérteni, még azt is gyanítom, hogy ő nem olyasvalaki volt, aki illatszert tartott volna valamelyik speciális alkalomra, mint Mária tette.

Márta nem értékelte az illatszert, de volt, amit értékelt. Értékelte a kemény munkát. Ez megmutatkozik minden vonatkozásban, valahányszor csak látjuk őt. Ezért mit tesz? Dolgozik. Inkább izzadságban, mintsem parfümillatban tevékenykedik. De még fontosabb az, hogy Jézust szolgálja, s már nem panaszkodik miatta, mint korábban tette.

Micsoda öröm Jézust szolgálni! Ironside beszámol egy idősebb emberről, aki mindig igehirdető akart lenni, de nem volt hozzá ajándéka. Sikeres üzletember volt, akit nagyra becsültek a cégen belül. De valamiképpen ki akarta venni a részét a keresztyén munkából. Ezért segített beindítani egy kis missziós csarnokot az egyik nagyvárosunk belvárosi részében. Ott, miután a hivatal bezárt a hétvégére, feltúrta a nadrágszárát és az ingujját, magához vett egy vödör vizet és egy kefét, majd elkezdte lemosni a székeket és felmosni a padlót. A cégnél senki sem ismerte ezt a szolgálatát. Emellett, ahogyan az már lenni szokott azzal, amit jól, de csendben tesznek, senkinek még csak eszébe sem jutott megkérdezni, ki takarított. Egy nap aztán néhány ember átjött a cégtől egy szombati napon pár énekeskönyvért, és meglátták őt takarítás közben. Összezsápták a tenyerüket és ezt mondták: „Ó, mi nem is tudtuk, hogy ön csinálja ezt! Nem szabad! Majd mi felmossuk a padlót, vagy kerítünk valaki mást, aki megteszi.”

Az idős ember tiltakozott: „Nem”, mondta, „hagyják, hadd végezzem én. Jézus kedvéért szeretném végezni.” Pont ez a lényeg. „Jézus kedvéért!” Nem annyira az a fontos, amit teszünk, bár vannak konkrét dolgok, amiket el kell végezni. Inkább az, hogy Jézus kedvéért végezzék, mégpedig azok, akik teljesen átadták Neki a szívüket.

152. fejezet: Kikerülhetetlen bizonyíték, Jn12:9-11

9. A zsidók közül azért nagy sokaság értesült vala arról, hogy ő ott van: és oda menének nemcsak Jézusért, hanem hogy Lázárt is lássák, a kit feltámasztott a halálból.

10. A papifejedelmek pedig tanácskoznak, hogy Lázárt is megöljék;

11. Mivelhogy a zsidók közül sokan ő miatta menének oda és hívének a Jézusban.

Azok számára, akik a Watergate korszak utáni időkben élnek Amerikában, egyáltalában semmi újdonság nincs abban az elképzelésben, hogy vannak emberek, akik igyekeznek megsemmisíteni a bizonyítékokat. Maguk a Watergate-szalagok is ennek egyik bizonyítéka. A híres „tizennyolc perces szünet” további jellemző. A köznyelvben még a bizonyíték eltemetéséről is beszélünk. Ha valaki ártatlan, akkor nincs szükség a bizonyíték megsemmisítésére. Ha valaki vétkes, akkor ez legalábbis az egyik módja a felelősségre vonás elkerülésének, és a látszat fenntartásának.

Mikor erre gondolunk, hamarosan rájövünk, hogy nincs ebben semmi új. Az egyik dolog az, hogy mi magunk is megteesszük. Megpróbáljuk elrejteni azokat a tényeket, melyek nem kedvező színben tüntetnek fel bennünket. A másik dolog az, hogy hasonló eseteket a történelemben is találunk. Íme, egy bibliai példa: „A zsidók közül azért nagy sokaság értesült vala arról, hogy ő ott van: és oda menének nemcsak Jézusért, hanem hogy Lázárt is lássák, a kit feltámasztott a halálból. A papifejedelmek pedig tanácskoznak, hogy Lázárt is megöljék; Mivelhogy a zsidók közül sokan ő miatta menének oda és hívének a Jézusban.” (12:9-11) Ezek a versek elmondják nekünk, hogy Jézus csodatételének eredményeképpen, amellyel Lázárt feltámasztotta, Lázár fontossá vált, mint bizonyíték arra nézve, hogy Jézusnak igaz a tanítása, a nép vezetői, a farizeusok és a szadduceusok pedig tévedtek. A farizeusok és a szadduceusok ezért megpróbálták Lázár megölésével megsemmisíteni a bizonyítékot.

Valakinek meg kell halnia

Több módon is szomorú ez a kép – az efféle dolgok mindig azok. De humoros is, ha visszaemlékezünk arra, hogy gyilkosságokra vonatkozó elhatározás Kajafás kijelentését követően született: „Meg sem gondoljátok, hogy jobb nekünk, hogy egy ember haljon meg a népért, és az egész nép el ne vesszen” (Jn11:50). Akkor *egyetlen* emberről volt szó. Most azonban a vezetők úgy vélik, hogy egy ember nem megoldás. Jézus nem elegendő. Most már „Lázárt is”. Idővel sor kerül majd Istvánra, Jakabra, Péterre. és még sok mártírra. Ez a menete az igazság bizonyítékai eltüntetésére tett próbálkozásoknak. Olyan ez, mintha az igazság egy artézi kút, vagy forrás lenne. Bárki megpróbálhatja elrejteni, ha csak csekély mennyiségben csörgedezik. De előbb, vagy utóbb áttör és kibuggyan a víz, magával ragadva a mocskot. Az elrejtésére irányuló erőfeszítések, legyenek bármilyen nagyok is, hiábavalókká lesznek.

G. Campbell Morgan írja erről a dologról: „A Krisztusban megjelent Istennel szembeni ellenségesség jellemezte a világot azóta [Jézus és Lázár napjaitól fogva] minden időben, s a világ mindig igyekezett megszabadulni Tőle. Hány embert adtak halálra az igyekezetükben? Pilátus valószínűleg úgy vélte, elvégezte a dolgot, mikor Jézust a keresztre juttatta. Mikor átadta Őt, egyfajta megkönnyebbülést érzett, hogy vége a dolognak. Vége a dolognak! Néhány generációval később az általa képviselt hatalomnak magában Rómában kellett megismételni Jézus mártíromságát tízezreken.”²⁵¹ Ez ennek a tanulmánynak a tárgya (vagy legalábbis a két tárgyának egyike): Krisztusnak az életüket megváltoztató tanítása és hatalma igazságának bizonyítéka megsemmisíthetetlen, ezért tehát kikerülhetetlen.

²⁵¹ Morgan: *The Gospel according to John*, 209. oldal

A másik dolog, mivel feltételezésem szerint valójában el kell választanunk ezeket egymástól, hogy azok, akik keresztyének, *szintén* bizonyítékok, ezért ugyancsak megsemmisíthetetleneknek és elkerülhetetleneknek kell lenniük. Bizonyítéka vagy Krisztus állításainak? Valóban az vagy? Ha igen, Lázárhoz hasonlónak kell lenned, akit megtalálunk ebben a történetben, és osztoznod kell az ő tapasztalataiban.

Ellenállhatatlan vonzás

Mit tanulunk meg Lázárról ezekből a versekből? Különböző dolgokat tanulunk meg, melyek közül az első az, hogy ellenállhatatlan vonzerővé vált. Jézus feltámasztotta őt a halálból: most pedig az emberek nemcsak azért mennek Bethániába, hogy Jézust lássák (Akit a legtöbben korábban már láttak), hanem Lázárt is, és meg akarták hallgatni a történetét. A szöveg szerint: „A zsidók közül azért nagy sokaság értesült vala arról, hogy ő ott van: és oda menének nemcsak Jézusért, hanem hogy Lázárt is lássák, a kit feltámasztott a halálból” (9. vers).

Kíváncsi lennék, hogy vajon te Krisztus tanítása igazságának ellenállhatatlan vonzereje vagy-e. Arra is kíváncsi lennék, hogy valóban vonzerő vagy-e, aminek segítségével a férfiak és a nők megtalálják Őt. Jó csali vagy? Vajon olyan ízletessé tette Jézus az életedet, hogy a többiek nem tudnak nem beleharapni, és ezzel rabul esni a legnagyobb Halásznak?

Amint felteszem ezeket a kérdéseket, tudom, elismerheted, hogy nem jelentesz ellenállhatatlan vonzerőt abban az értelemben, amelyben én beszélek, s lehet, hogy ez foglalkoztat. Ha igen, hadd mutassak rá két dologra, melyek vonzóvá tették Lázárt, s had mutassam meg, miképpen vonatkoznak ezek rád. Először is, *Lázárt Jézus keltette életre*. Ő halott volt. Nem volt reménysége semmiféle fizikai felgyógyulásra. Másoknak, még a saját testvéreinek, Mártának és Máriának sem volt semmi reménysége a megelevenedésére. De jött Jézus, és feltámasztotta őt a halálból. Hangos szóval hívta: „Lázár, jőjj ki”, és Lázár előjött a sírból, még mindig összekötve a sírbéli leplekkel. Biztos, hogy közülünk még soha senki nem volt fizikailag halott. De lelkileg halottak voltunk. A Biblia tanítja ezt, mikor kijelenti, hogy „holtak voltunk a vétkek és bűnök miatt” (v. ö. Ef2:1). Halottakként a felépülés reménysége nélkül valók voltunk, pont mint Lázár. Aztán jött Jézus, és szólított minket, aminek eredményeképpen megelevenedtünk, és követni kezdtük a hangját. Ez a helyzet minden keresztyénnél. Ezt jelenti keresztyénnek lenni. Ezt jelenti megeleveníttetni Jézus által. Következésképpen mi is lehetünk vonzerő, amivel mások is rátalálnak Jézusra, ha valóban megelevenedünk Általa.

Ugyanezt más módon is elmondhatjuk úgy, hogy végtére is nem mi vagyunk vonzók, hanem Jézus az. Neki tehát bennünk kell lennie, hogy másokat is Magához vonzzon rajtunk keresztül. Benned van Jézus? Teljesen megtért embert vagy? Ha nem, emlékezz arra, mit mondott Jézus Péternek röviddel a keresztre feszítése előtt. Ezt mondta: „te azért idővel megtérvén, a te atyádfiait erősítsed” (Lk22:32). Ez azt jelentette, hogy Péter nem volt abban a helyzetben, hogy másokon segítsen, amíg ő maga – miután gyáván megtagadta Jézust – nem fordult ismét Jézushoz, és meg nem változott Általa.

A második dolog, amit észreveszünk Lázárral kapcsolatosan az, hogy *Jézussal* volt. János valóban kihangsúlyozza ezt, mert rámutat, hogy a vacsora során, amit Jézus számára adtak Bethániában, „Mártha szolgál vala fel; Lázár pedig egy vala azok közül, a kik együtt ülnek vala ő vele” (Jn12:2). El tudom képzelni, hogy Lázár folytonosan Jézussal volt ezekben a napokban, így azok, akik eljöttek Jézust megnézni, látták Lázárt. Azok viszont, aki Lázárt jöttek látni, elkerülhetetlenül meglátták Jézust is. Lehet bármi világosabb? Gondold magad Lázár helyébe s arra a következtetésre jutsz: oly mértékben segíték másoknak meglátni Jézust, amennyi időt Vele töltök.

Könnyű meglátni, hogy miért van ez így. Azok ugyanis, akik időznek Jézussal, Jézushoz hasonlókká válnak, s Jézus az igazi vonzerő. Ralph Keiper azt írta, hogy ez az igazság volt az egyik tényezője a hatékony bizonyágtételnek a saját felfedezése alapján. Korábban úgy tekintett az emberekre, mint kifogandó halakra, s kétségbeesett, hogy annyi hálátlan ember nem működik vele együtt az üdvözítésükben. Elmondása szerint úgy képzelte, hogy a makacsságuk miatt egy nagy „K” kerül a személyi lapjára a mennyben [=kudarc]. Utána felfedezte, hogy első dolga nem az lett volna, hogy lelkeket nyerjen meg, hanem hogy hasonlítson Jézusra. Ezt írja: „A Szentíráshoz fordulva elképedtem attól, amit abban találtam. Felfedeztem, hogy elsődleges kötelességem nem a lelkek megnyerése volt Krisztus számára. Elsődleges kötelességem az volt, hogy Neki éljek a napi feladataimban, hogy az emberek, akikkel kapcsolatba kerültem, tevékenység közben lássák Isten üdvösségét.”²⁵² Miután megtanulta a Krisztussal időzés, s ezzel a Krisztushoz hasonlóvá válás titkát a bizonyágtétel „munkája” a mások Hozzá vezetésének „örömevé” vált.

Fordítva is rá kell erre mutatnom. Mondtam, hogy amennyi időt töltünk Jézussal, annyira válunk Hozzá hasonlóvá, s válunk az Ő vonzerejévé. Ugyanakkor csak olyan mértékben válunk Hozzá hasonlókká, amennyi időt töltünk Vele. Más szóval az imádkozásra és a bibliatanulmányozásra fordított időnk nem szabad elhanyagolni.

Itt hasznosan idézhetek Hugh Evan Hopkins *Henceforth (Ettől kezdve)* című kiváló könyvecskéjéből: „A bűn feletti győzelem gyakorlati oldala az Isten előtti elcsendesedés megtartásában rejlik. Ekkor tápláljuk a hitet, műveljük a szentséget, és vívjuk ki a győzelmeket. A keresztyén életében semmi mást nem ér több támadást, mint az Istennel egyedül töltött idejét. Mégsincs semmi lényegesebb ennél, ha előre akar lépni a lelki életben. A gyakori találkozások a Mesterével a titka a Benne lakozásnak. A múlt szentjei olyan emberek voltak, akik időt szakítottak a Királyuk arcának meglátására. John Wesley és Charles Simeon reggel négykor keltek. Ken püspök és Samuel Rutherford a még korábbi kelésről voltak híresek. Lancelot Andrews napi öt órát töltött áhítatossággal. Khartoumi Gordon egy fehér zsebkendőt tett ki a sátrának bejáratára a csendesség idején, és senki sem zavarhatta őt.” Hopkins elismeri, hogy efféle hosszú órák aligha adatnak meg egy átlagos férfi, vagy nő számára manapság, a mi sokkal elfoglaltabb korunkban. De hozzáteszi: „A lényeg az elhatározás és a csendes lélek: ezeket követeli meg az Atya a gyermekeitől, mikor azok találkozni szeretnének Vele.”²⁵³

Még egy igazság következik abból a tényből, hogy Lázár időzött Jézussal. Felbátorodott. Nem volt könnyű bátornak lenni azokban az időkben, mert Jézus barátai ugyanolyan veszélyben voltak, mint Maga Jézus. Ha azonban közel voltak Hozzá, lehettek bátrak még a veszély fenyegetése mellett is.

Fenyegetés a hitetleneknek

Ezekből a versekből megismerjük Lázár második jellemzőjét is. Ő fenyegetés volt a hitetlenek számára. Ebben az esetben a hitetlenek a főpapok voltak. Ezt olvassuk róluk: „A papifejedelmek pedig tanácskoznak, hogy Lázárt is megöljék, mivelhogy a zsidók közül sokan ő miatta menének oda és hívének a Jézusban” (10-11. vers).

Lázár két módon jelentett fenyegetést ezeknek az embereknek a számára. A főpapok voltak a zsidó nép gazdag, arisztokratikus vezetői. Nem voltak különösebben vallásosak, de sikeresek igen. Ők álltak a szociális halom csúcsán, és sok veszténivalójuk volt. A római időkben a legyőzött népek rendszerint nagy szabadságot kaptak önmaguk kormányzásában, s

²⁵² Ralph L. Keiper, *The Secret of Effective Witnessing*, a Russel T. Hitt és William J. Petersen által szerkesztett *Share Your Faith*-ben (Grand Rapids: Zondervan, 1970), 12. oldal

²⁵³ H. A. Evan Hopkins, *Henceforth* (London: InterVarsity Fellowship, 1957), 46. oldal

a zsidók sem voltak kivételek. De ha valami felkelés robbant ki, vagy akár csak kismértékű polgári engedetlenség, a római hadak azonnal leverték azt. Rendszerint kivégezték a felkelőket, és leváltották a hatalomból azokat, akik a béke fenntartásáért voltak felelősek. Ezek a húsvét napjai voltak. Az izgalom a tetőfokára hágott. A főpapok Jézust egy lehetséges lázadás vezetőjének látták. Minden, amit tett, hitünk szerint csak még jobban lángra lobbantotta a helyzetet. Lázár feltámasztása pedig a leginkább megtette ezt. Ezért elhatározták, hogy eltörlik Lázárt, mint politikai tényezőt.

Az, aki elegendő időt tölt Jézussal, mindig fenyegetéssé válik a hitetlenek, de főleg azok számára, akik főleg a saját pozíciójuk fenntartására törekednek. Ez nem azt jelenti, hogy a Jézusban hívők politikailag forradalmárok lesznek, legalábbis nem erőszakos módon. De azt jelenti, hogy sokkal mélyebb értelemben lesznek forradalmárok, mert az értékeikkel kihívást jelentenek majd a pusztán politikai hatalom megszilárdult és önző kényelme számára. A keresztyének mindig fenyegetést jelentettek ebben az értelemben, legalábbis oly mértékben, amilyen mértékben hasonlatosakká váltak Jézushoz.

Lázár más értelemben is fenyegetést jelentett a főpapoknak. Fenyegetés volt ő a hiedelmek, vagy a teológiájuk számára is. Emlékeznünk kell, hogy a főpapok valamennyien szadduceusok voltak, s a farizeusokkal ellentétben a szadduceusok nem hittek a halottak feltámadásában. A szadduceusok próbáltak csapdát állítani Jézusnak a hét testvér problémájával, akik mind ugyanazt az asszonyt vették feleségül. Ezt kérdezték: „Kinek a felesége lesz a feltámadáskor?” Itt voltak tehát a szadduceusok, akik nem hittek a feltámadásban. S hirtelen szembetalálkoztak ezzel az ismeretlen emberrel, Lázárral, aki feltámadt a halálból. Mit tehettek? Hová fordulhattak? A helyzet iróniája majdhogynem humoros, és János nem is hagyja ki a történetből. Itt ugyanis pont a szadduceusokra, és nem a farizeusokra és a főpapokra utal, mint korábban, amikor a korábbi tanácskozásaik eredményéről számol be. Ezek az emberek mind politikailag, mind teológiailag fenyegetettekké váltak. Így hacsak nem tesznek döntő lépéseket, mind a hatalmuk, mind a tanításuk befolyása kicsúszik a kezükből.

Csakis egyetlen utat járhattak. Mivel nem hittek Jézusban, az egyetlen dolog, amit tehettek, hogy megpróbálkoznak Lázár megsemmisítésével.

Váltál már bárki számára fenyegetéssé a bizonyágtételekben? Ha igen, hamarosan eleget fogsz tudni, mert valószínűleg te magad is fenyegetetté leszel. Kihívást jelent az életed bárki számára a Krisztushoz hasonló jellege miatt? Akkor készülj arra, hogy rágalmazni fognak. Szíven üti a bizonyágod a tiszta logikájával és a megcáfolhatatlan tapasztalatával azokat, akik hallják? Akkor készülj arra, hogy bolondnak neveznek majd a bizonyágod miatt. Leleplezi az elveszettek iránti szereteted – amint kell is – a téged körülvevő világ hatalmas gyűlöletét és önzését? Akkor készülj rá, hogy gyűlölni fognak, sőt még le is köpdösnek Krisztusért. Ne legyenek semmiféle illúzióid arról, hogy mit is jelent valójában Krisztus követése, mert Maga Jézus sem engedte meg, hogy bárki is tévelyegjen ebben a dologban. Azt mondta a tanítványainak, hogy az Ő követése a keresztet jelenti. Amint valaki mondta, „soha nem rejtje el a sebhelyeit, hogy a tanítványokat meggyőzze”. Másrészt tudhatod: Vele lenni a szenvedéseiben annyi, mint Vele azonosulni, és megengedni Neki, hogy rajtad keresztül dicsőítse meg a saját nevét.

Áldás sokaknak

Van egy utolsó dolog, amit megtanulunk Lázárról ezekből a versekből. S talán pont ezért akarták őt kiváltképpen megölni Krisztus ellenségei. Ő áldás volt, mert azt olvassuk, hogy sokan hittek Jézusban Lázár miatt. Adott volt egy ember, aki Jézus miatt volt eleven, és úgy azonosult Jézussal a tanítványságban, hogy mások pont miatta hittek Jézusban. A

vonatkozás nyilvánvaló. Jutott bárki hitre Jézusban miattad? Elmondható rólad, hogy „sokan ő miatta... hívének a Jézusban”? (11. vers)

A philadelphiai Tizedik Presbiteriánus Gyülekezet missziós konferenciáján az egyik esztendőben részt vett négy veterán misszionárius is. Ketten közülük házastársak voltak, akik életükből több mint harminc évet szántak a munkára Afrika még nem evangelizált területeire. A másik a férjével egyetemben úttörő bibliafordítói munkát végzett Mexikóban. Utóbbiak több mint negyven évet töltöttek Spanyolországban. Bemutatták a munkájukat egy találkozó- és vacsora-sorozaton a hét során, majd végül visszatértek a maguk területeire. Miután eltávoztak az alábbi levelet kaptam egy asszonytól, aki hosszú éveken át a gyülekezet tagja volt és részt vett a konferencián. Ezt írta: „1936-ban kezdtem a Tizedik Gyülekezetbe járni, mikor még főiskolás voltam, s azóta mindvégig figyelemmel kísértem ezeket a misszionáriusokat, akik épp most indultak vissza a missziós szolgálatba. Wollék akkoriban Kenyában evangelizáltak. Munkásokat készítettek fel és küldtek ki. Gyülekezeteket és bibliaiskolákat alapítottak. Maria Bolet ugyanebben az időben spanyol misszionáriusokat készített fel egy bibliaiskolában, s Spanyolország-szerte mindenüvé szétküldték a felkészítetteket. Ő nyári táborokat üzemeltetett. Üldözték, néhányszor kiutasították Spanyolországból, de aztán visszaengedték. Most a korábban megtért gyermekei látogatják a táborokat, s az anyák még több tábor megszervezése mellett szállnak síkra. Abban az időben Lathropék írásba foglalták a nyelvet, lefordították az Újszövetséget arra a nyelvre, és evangelizálták Mexikó egész tarascani területét. Megalapítottak ott egy bennszülött gyülekezetet. Én otthon és a tengerentúl végeztem a munkámat, s már csak pár évem maradt egy kielégítő életpályából. De ki fogad majd engem a mennyben, mikor odaérkezem, és ezt mondom: 'Azért vagyok itt, mert átadtad az életedet az Úr Jézus Krisztus evangéliumának hirdetésére?' Ki tulajdonít majd nekem efféle áldást?”

Elég jól ismerem ezt az illetőt ahhoz, hogy tudjam: ő igenis áldás volt. Elég sokan ismerték meg Krisztust és jutottak hitre Őbenne a bizonyágtételeinek következtében. De akkor is megáll a kérdés – neked és nekem. Megelevenített téged Jézus a lelki életre? Képesek mások elmondani, hogy te Jézussal voltál? Jutott bárki hitre Jézusban a te bizonyágtételed folytán? Adja Isten, hogy ez igaz legyen mindannyiunk számára, vagy, hogy engedjük Istennek, hogy igazzá tegye, amint több időt töltünk Vele.

153. fejezet: Jön a király, Jn12:12-19

12. Másnap a nagy sokaság, a mely az ünnepre jött vala, hallván, hogy Jézus Jeruzsálembe jő,

13. Pálmaágakat vőn, és kiméne elébe, és kiált vala: Hozsánna: Áldott, a ki jó az Úrnak nevében, az Izráelnek ama királya!

14. Találván pedig Jézus egy szamarat, felüle arra, a mint meg van írva:

15. Ne félj Sionnak leánya: Ímé a te királyod jó, számárnak vehén ülve.

16. Ezeket pedig nem értették eleinte az ő tanítványai: hanem mikor megdicsőítették Jézus, akkor emlékezének vissza, hogy ezek ő felőle vannak megírva, és hogy ezeket mívelték ő vele.

17. A sokaság azért, a mely ő vele vala, mikor kihívta Lázárt a koporsóból és feltámasztotta őt a halálból, bizonysgot tőn.

18. Azért is méne ő elébe a sokaság, mivel hallá, hogy ezt a csodát mívelte vala.

19. Mondának azért a farizeusok egymás között: Látjátok-é, hogy semmit sem értek? Ímé, mind e világ ő utána megy.

Jézus Krisztus születésének, halálának és feltámadásának kivételével életének egyetlen eseménye sem ismert annyira, mint a dicsőséges bevonulása Jeruzsálembe, ami virágvasárnapként vált ismertté. Mégis, életének kevés eseményét értik annyira félre, mint ezt. Bármilyen okból is – akár a pusztán látványosság szeretete miatt, akár az egyházi liturgiák követelményei miatt, vagy csak az evangéliumi történetek félreértelmezése miatt – Jézus virágvasárnapi bevonulását Jeruzsálembe sokan úgy tekintik, mint utolsó nyilvános felajánlkozását arra, hogy Jeruzsálem népének királya legyen. Egészen eddig nem engedte, hogy királyként gondoljanak Rá, így szól az érvelésük. Most azonban a nép vezetőinek fokozódó ellenségessége, valamint sorsa gyorsan közeledő csúcspontja miatt Jézus még tesz egy utolsó kísérletet arra, hogy követőket szerezzen. S csak mikor a hozsannák átváltoznak „feszítsd meg”-re, akkor adja fel a tervét és megy a Golgotára.

E nézettel szemben az evangéliumok elmondják, hogy Jézus már felajánlkozott Izraelnek királyként a szolgálatának korai szakaszában (Mt4:17). Akkor elutasították. Most viszont teljesen más céllal érkezett Jeruzsálembe.

Meghalni jött

Miért jött hát Jézus Jeruzsálembe virágvasárnapon? Több válasz is adható erre a kérdésre. Ezek közül az első az, hogy meghalni jött. Itt Márk beszámolója a legpontosabb, mert elmondja nekünk, hogy Jézus csak két nappal korábban magyarázta ezt el a tanítványainak, azaz a húsvétot megelőző pénteken, amikor meggyilkolták. „Útban valának pedig Jeruzsálembe menve fel; és előttök megy vala Jézus, ők pedig álmélkodának, és követvén őt, félnek vala. És ő a tizenkettőt ismét maga mellé vévén, kezde nékik szólni azokról a dolgokról, a mik majd vele történnek, mondván: Ímé, felmegyünk Jeruzsálembe”, mondta, „és az embernek Fia átadatik a főpapoknak és az írástudóknak, és halálra kárhoztatják őt, és a pogányok kezébe adják őt; és megcsúfolják őt, és megostorozzák őt, és megköpdösik őt, és megölik őt; de harmadnapon feltámad.” (Mk10:32-34)

E háttér előtt bizonyos, hogy Jézus Jeruzsálembe nem a népet meggyőzni jött (az idő azt már régen túlhaladta), hanem inkább hogy cselekvésre ösztönözze a farizeusokat és főpapokat, s így indítsa be azokat az eseményeket, melyekről tudta: Rá várnak.

Az Írások beteljesedtek

A második ok, amiért Jézus Jeruzsálembe jött, hogy beteljesítse az Írásokat. Számunkra ez tűnhet a dolgok végrehajtása fordított módjának. Mi úgy gondolkodunk, hogy Jézust, mint Istent, nem kötheti meg semmi. Jézus azonban az Írásokhoz, mint az Atya tévedhetetlen akarata kifejeződéséhez kötöttnek tekintette Magát, amint azt nagyon sok, Írások-vezette cselekedete is mutatja a szolgálata során. Így mind Máté, mind János Zakariás prófécijára utalnak, melyben meg van írva: „Örülj nagyon, Sionnak leánya, örvendezz, Jeruzsálem leánya! Ímé, jön néked a te királyod; igaz és szabadító ő; szegény és számárháton ülő, azaz nőstényszamárnak vemhén” (Zak9:9). János elmondja nekünk, hogy a tanítványok ezt nem értették abban az időben, de később megértették.

Mikor halt meg Jézus?

Az én gondolkodásmódom számára a legfontosabb ok, amiért Jézus Jeruzsálembe jött, hogy a mi húsvétunkként lépjen fel. Azaz, a húsvéti Bárányunkként akart mutatkozni, Aki majd elveszi a világ bűneit.

Ennek a dolognak a jelentősége függ a húsvéti hét események keltezésétől, amelyen Jézust meggyilkolták. Ezért most el kell térnünk a fő témánktól, hogy ennek a keltezésnek a problémáival foglalkozhassunk. A hét hagyományos nézete szerint Jézust azon a pénteken feszítették keresztre, amit mi Nagypénteknek nevezünk, majd húsvétvasárnap kora reggel támadt fel a halálból. A zsidó naptár szerint ez azt jelenti, hogy a húsvéti sabbath szombatra esett, így ennek a szombatnak Niszán hónap tizenötödik napjának kellett lennie. Ebben a szerkezetben tehát Jézus vasárnap jött Jeruzsálembe Niszán hónap kilencedikén, a szombati, Bethániába töltött pihenőnap után. Tizennegyediken feszítették keresztre, s tizenhatodikán támadt fel a halálból.

A hagyományos nézet ereje két tényezőn alapszik. Először, a hagyomány régi mivoltán másrészt pedig azon, hogy mind a négy evangélista Jézus keresztre feszítésének napját látszólag közvetlenül az előírásos szombatnap Szabbatot megelőző napra teszik (Mt27:62, Mk15:42, Lk23:54 és Jn19:31). E tényezők ellenére azonban ezekben a hagyományos nézetekben rejlik néhány nem annyira látványos, de komoly nehézség.

A legtöbb ember, aki bármit is tud a Bibliáról, tudatában van az első nehézségnek. Ez pedig a pénteki keresztre feszítés összhangba hozatala azzal a próféciaival, mely szerint az Emberfia „három nap és három éjjel lesz a föld gyomrában” (Mt12:40). Igaz, hogy a zsidó közmondás szerint a „három nap” kifejezés nem szükségszerűen hetvenkét óras időtartamot jelent. Jelenthet pusztán csak egy egész napot, plusz egy-egy részt a másik kettőből. Miközben azonban ez a megfigyelés a segítségünkre lehet azoknak a szövegeknek a feldolgozásában, melyek ténylegesen „három napot” említenek, aligha segít nekünk megérteni Máté eme fontos próféciját. Lehetséges, hogy egy nap és egy éjszaka valamekkora része foglaltatik benne, semmint három teljes nap és három teljes éjszaka. Mindazonáltal a világosság három időszakáról, valamint a sötétség három időszakáról kell számot adni. S ez minden mástól eltekintve is végzetes a pénteki keresztre feszítés elméletére nézve. Ahogyan az egyik szerző írja: „Tegyük hozzá a péntek eme vádjához a két tanítvány kijelentését az emmausi úton, ami vasárnap délután hangzott el (Lk24:21): *De mindezek mellett ma van harmadnapja, hogy ezek lettek*, és a dolog valóban fenyegető a péntekre nézve. A vasárnap nem a harmadik nap péntek óta.”²⁵⁴

A második nehézséget a pénteki datálással minden ki ismeri, aki megpróbálta az utolsó húsvéti hét eseményeit időrendi sorrendbe állítani, és napokra osztani azokat.

²⁵⁴ Roy M. Allen, *Three Days in the Grave* (New York: Loizeaux Brothers, 1942), 21-22. oldal

Átlagosan az evangéliumoknak mintegy harmadrésze foglalkozik Krisztus élete utolsó hetének eseményeivel, ebből pedig joggal következtethetünk arra, hogy ennek a hétnek a nagyon fontos eseményei tökéletes teljességgel és részletességgel vannak leírva a számunkra. Valóban, Jézus Bethániába érkezésétől kezdve hat nappal húsvét előtt, egészen a feltámadásig látszólag minden pillanatról rendelkezünk beszámolóval. Mégis, ha ezeknek a napoknak az eseményeit egyberakjuk, akkor egy teljes nap, sőt talán kettő is hiányzik. Az egyik csendes nap magyarázható a húsvétot megelőző szombatként, amikor Jézus Bethániában pihent, és fogadta azokat, akik Őt Magát és Lázárt jöttek meglátogatni. De mi a helyzet a másik nappal? Lehetséges, hogy egy annyira eseménydús héten, mint amilyen az volt, egy teljes napról semmiféle beszámoló se legyen?

Meg kell említeni, hogy az erről a napról történő számadás nehézségei még egy olyan gondos tanítót is, mint Frederick Godet, arra indítottak, hogy a virágvasárnapi eseményeket a következő hétfői napra helyezze át, a hat tevékeny napot ezzel ötté nyomva össze. Ugyanakkor annak megjegyzését sem mulasztathatjuk el, hogy ugyanezt a hatást érhetjük el azzal is, ha a keresztre feszítést visszatesszük csütörtökre ahelyett, hogy a virágvasárnapot vinnénk előre.

Még egy nehézséggel kell foglalkoznunk, mielőtt megpróbálnánk megtalálni a megoldást. Ez az újabb keletű fejlemények problémája. A történelmi események dátumozása bonyolult, és gyakran bizonytalan dolog, s magában foglalja a nap- és holdfogyatkozásokat, valamint az újholdakat. Az utóbbi években azonban a számítógépek használatának köszönhetően sok korábban bizonytalan dologra derült fény. Például, 1973-ban kiadták Herman H. Goldstine *New and Full Moons (Újholdak és teleholdak)* című művét, mellyel ki lehet számolni annak a hétnek a napjait, amelyre a zsidó húsvét esett bármely évben Krisztus életének idején, valamint azt követően. Ha ez szombati zsidó húsvétot, következésképpen pénteki keresztre feszítést határozná meg bármely évben nagyjából abban az időben, amikor Jézus keresztre feszítésének történnie kellett, az kiváló támogatást jelentene a hagyományos elmélet számára. Valójában azonban nem ezt teszi. Ehelyett a zsidó húsvétot megelőző nap csak i. sz. 26-ban esik péntekre, ami túlon túl korai, majd azt követően i. sz. 33-ban, amit a legtöbb hittudós túl késői időpontnak tart.²⁵⁵

Mit tehetünk hát ezekkel a problémákkal? Van megoldás? Hiszem, hogy van, és nyilvánvalóan ez a *megoldás*, amennyiben túltesszük magunkat azon az elképzelésen, hogy a keresztre feszítésnek pénteken kellett megtörténnie, amint a hagyomány mondja. A megoldás egyszerűen az, hogy Krisztus földi szolgálatának utolsó hetében két sabbath is volt. Az egyik a rendszeres heti sabbath, mely mindig szombatra esett. Volt azonban egy további húsvéti sabbath, melynek ezen a konkrét héten péntekre kellett esnie. Ebben a szerkezetben Jézust csütörtökön feszíthették keresztre, és valamikor vasárnap, napfelkelte előtt támadt fel.

I. sz. 30. április 6.

Mit tesz ez az átrendezés azokkal a problémákkal, melyekkel a hagyományos időbeosztás eredményeképpen már szembesültünk? Egy szóban összefoglalva valamennyit eltörli. Először is világosan kiadja a szükséges három napot és három éjszakát a sírban, Krisztus prófécijával összhangban. Jézus egy olyan időszakról beszélt, mely nappallal kezdődik, s magában foglal három napot és három éjszakát azzal a lehetséges megköttéssel, hogy a nyitó napszak és a záró éjszakai időszak nem szükségszerűen 12 órák. Ez a következésképpen mutatható meg. Jézus csütörtök délután halt meg három óra körül, így a délután háromtól alkonyatig tartó időszak alkotja az első napot. Ezt követi a csütörtök éjszaka, a péntek, a péntek éjszaka, a szombat és a szombat éjszaka – azaz három nap és három

²⁵⁵ Roger Rusk, „The Day He Died”, *Christianity Today*, 1974. március 29, 6. oldal

éjszaka, ebben a szigorú sorrendben. Tudjuk, hogy Jézus még azt megelőzően támadt fel, hogy az asszonyok a sírhoz értek volna.

Érdekes itt hozzátenni, hogy néhány kisebb dolog is megerősíteni látszik ezt a végkövetkeztetést. Az egyik dolog az, amit a katonák találtak ki mentségül arra, miért nem voltak képesek megőrizni a sírt. Ezt mondták: „Az ő tanítványai odajöven éjjel, ellopák őt, mikor mi aluvánk” (Mt28:13). Ez természetes következmény lenne, ha a feltámadás és a sír azt követő megnyitása az angyalok által éjszaka történt volna.

A nehézségek második területe a hagyományos nézet esetében az egy teljes aktív nap hiánya az utolsó héten. Ezt is elkerülhetjük, ha a keresztre feszítést az előbbiek szerint csütörtökre tesszük. Így az események sora az alábbiak szerint alakul.

Vasárnap: Jézus számárháton bevonul Jeruzsálembe, miután intézkedett az állat megszerzése végett. Elmegy a templomhoz, és körülnéz, de miután késő van, nem tesz semmit, hanem visszatér Bethániába.

Hétfő: Jézus visszatér Jeruzsálembe. Útközben megátkozza a fügefát, mint Izrael terméketlenségének jelképét, s ez egy prófécia arról, mi vár erre a népre. Jeruzsálemben megtisztítja utoljára a templomot, s visszatér Bethániába, ahol ennek a hétnek minden éjszakáját tölti az utolsó kivételével.

Kedd: A visszaúton Jeruzsálembe a tanítványok látják az elszáradt fügefát, és meghallják Krisztus magyarázatát. A városban a tanítványok dicsérik a templom fenségét, de hallják, hogy eljön a nap, amikor minden leromboltatik. A hazaúton Jézus megáll az Olajfák hegyénél, és elmondja, ami az olajfák-hegyi beszédként vált ismeretessé az eljövendő dolgokról. Ennek a napnak elejétől a végéig látszólag a prófécia a témája.

Szerda: Jézus elküldi a tanítványait felkészülni a húsvétra, s megeszik a húsvéti bárányt. Jézust ugyanazon az éjszakán letartóztatják, mivel szándékosan maradt a Gecsemáné kertben, ami egyébként útba esett a Bethániába visszavezető úton.

Csütörtök: Jézust bíróság elé állítják, majd végül keresztre feszítik. A bírósági eljárás kezdetét mi szerda éjjelre tennénk (de a zsidó számítás szerint ezek már a csütörtöki nap első órái), s a reggeli órákban ér véget. Jézust azon az estén temetik el Nikodémus és Arimátriai József. Az asszonyok megfigyelik, hová temették Jézust, és fűszereket vásárolnak, de most megkezdődik a zsidó húsvét (azaz a pénteki húsvéti sabbath, ami csütörtök este alkonyatkor kezdődik), nem kenhetik meg a testet egészen vasárnap reggelig.

Péntek és szombat: Jézus teste a sírban marad. Az asszonyok és a tanítványok megtartják a két sabbathot. Jézus feltámad a halálból valamikor a szombat esti besötétedés és a vasárnap reggeli hajnalhasadás között.

A végső nehézség a hagyományos nézettel szintén könnyen megválaszolható a csütörtöki húsvét elmélettel. Emlékszünk rá, hogy a húsvét előtti nap, Niszán hónap tizennegyedik napja nem esett péntekre i. sz. 26 és i. sz. 33 között. De mi a helyzet a csütörtökkel? A válasz az, hogy Niszán hónap tizennegyedik napja i. sz. 30-ban esett csütörtökre, ami a keresztre feszítés legvalószínűbb éve más ismérvek alapján is. Ezért a mi terminológiánkat használva Jézus keresztre feszítéséről kimondható valamekkora bizonyossággal, hogy i. sz. 30. április 6-án történt.

Krisztus a mi húsvétunk

De mit jelent ez ama kérdés számára, amit tanulmányozni kezdtünk, nevezetesen, hogy miért ment Jézus virágvasárnapon Jeruzsálembe? Nos, ha a keresztre feszítés Niszán hónap tizennegyedikén csütörtökre esett, mint az imént állítottam, akkor a visszaszámolásból kiderül: a virágvasárnap Niszán tizedikére esett, ami azért fontos, mert ez volt az a nap, amikor a feláldozandó bárányok ezreit hozták Jeruzsálembe és tartották ott három napig azok otthonaiban, akik majd megették azokat.

Nem mindenki tudja, milyen sok bárányról van szó. Ezért meg kell említeni, hogy hatalmas számról van szó. Josephus, a zsidó történész azt mondja, hogy az egyik évben összeszámolták a húsvétkor levágott bárányokat és a szám 256500-at tett ki. Más szóval, ilyen hatalmas számban a bárányokat a szó szoros értelmében egész nap hajtani kellett fel Jeruzsálembe. Következésképpen, mikor Jézus belépett Jeruzsálembe, bárányok serege vette körül, melyben Ő volt a legnagyobb Bárány. Négy nappal később, mikor a bárányokat leölték, Magát Jézust is meggyilkolták, ezzel Ő vált a végső húsvéti Báránná, Akinek a kiontott vére alapján a halál angyala elmegy mindazok mellett, akik Belé vetik a bizalmukat.

Ő a te húsvétod? Befogadta Őt Megváltódként? Mondd Ézsaiással együtt: „És ő megsebesítettett *bűneimért*, megrontatott az *én vétkeimért*, *békességemnek* büntetése rajta van, és az ő sebeivel *gyógyultam* meg” (Ézs53:5). Valóban, „mindnyájan, mint juhok eltévelyedtünk”, de a kegyelmével összhangban „az Úr mindnyájunk vétjét ő reá veté”.

154. fejezet: Eljött Krisztus órája, Jn12:20-23

20. Néhány görög is vala azok között, a kik felmenének, hogy imádkozzanak az ünnepen:

21. Ezek azért a galileai Bethsaidából való Filephez menének, és kérék őt, mondván: Uram, látni akarjuk a Jézust.

22. Megy vala Filep és szóla Andrásnak, és viszont András és Filep szóla Jézusnak.

23. Jézus pedig felele nékik, mondván: Eljött az óra, hogy megdicsőíttessék az embernek Fia.

Igehirdetőként és nyilvános szónokként az én sorsom az, hogy a pulpitusnak azon az oldalán álljak, amit a gyülekezet csak ritkán lát. A pulpitusnak a hallgatóság felőli oldalán rendszerint van díszítés, talán valami vésett figura, vagy egy kereszt. A beszélő felőli oldalán vannak a kevésbé elbűvölő gondok: megnyomandó gombok, vezetékek, melyekben meg kell botlani, poharak, ventillátorok, fűtőtestek, csikorgó táblák, és így tovább. Álltam pulpitusokon, melyeket az énekeskönyvek támasztottak alá. Álltam pulpitusokon, melyek órával is el voltak látva, hogy a beszélő tudja, mikor kell befejezni. Néha üzenetek vannak: „A szolgálat déli 12 órakor fejeződik be”, vagy „Mikor kigyullad a vörös lámpa, már csak két perce maradt”. Nyilvánvaló, hogy engem nem mindig nyugőzött le úgy a pulpitus, mint – bízom benne – a hallgatóságot az onnan elhangzottak.

Van egy pulpitus azonban, melyre azonban mindig szívesen emlékszem vissza. Ez egy kis kápolna pulpitusa a Stony Brook Iskola épületegyüttesénél, mely a Long Island-i Stony Brookban található. Feltételezem, hogy voltak időszakok, amikor ennek a pulpitusnak a hátsó része is megtelt énekeskönyvekkel és tele vizespoharakkal. Még gombok is lehetnek ott. De valami más miatt soha nem vettem észre ezeket, valahányszor csak ott jártam. S ez a valami egy idézet volt a Bibliából, ami pont szemben van az igehirdetővel, ahogy fellép a pulpitusra prédikálni. Rövid idézet ez, de megragadó. Egyszerűen csak így szól: „Uram, látni akarjuk a Jézust”.

„Látni akarjuk a Jézust!” Jó Íge ez bármelyik igehirdető számára. Szeretném, ha Isten Ígéjének minden hirdetője és tanítója szeme előtt lebegnének állandóan ezek a szavak, amikor készíti az üzenetét, vagy éppen prédikálja azt. Ugyanakkor viszont a mondat Íge is mindazok számára, akik hallják, vagy olvassák az üzeneteket. Akarod látni a Jézust? Ha ez a helyzet, akkor egy bizonyos értelemben soha nem fogsz csalódni, mert meg fogod találni Jézust. Tudom, hogy bármely prédikáció okozhat csalódást. Voltam helyeken, ahol majdnem mindig csalódást okoztak. De akkor is meg fogod találni Jézust, ha keresed Őt. Ő Maga mondta: „Kérjete és megadatik néktek; keressetek és találotk; zörgessetek és megnyittatik néktek. Mert a ki kér, mind kap; és a ki keres, talál; és a zörgetőnek megnyittatik.” (Lk11:9-10).

Látni akarjuk a Jézust

A tanulmányunkat azért vezetem be ezen a módon, mert az általam idézett igevers – „Uram, látni akarjuk a Jézust” – a János evangélium következő néhány versében foglalt történetbe van beágyazva, s most ezt a történetet akarjuk tanulmányozni. Meglehetősen érdekes, hogy nem olvassuk, hogy azok az emberek, akik ezt kérték, ténylegesen meglátták volna Jézust, bár nincs kétségem a felől, hogy igen. Inkább arról olvasunk, amit Krisztus válaszolt a kérdésükre, azaz közvetve annak a ténynek a fontosságáról, hogy ezt kérték. A történet jelentősége abban a tényben rejlik, hogy hogy meglátjuk Jézust, ha helyesen értjük meg a választ.

Nem tudjuk pontosan, hogy az itt feljegyzett esemény mikor ment végbe, mert János nem ad nekünk időjelzést. A többi evangéliumot olvasva kételkedem abban, hogy ugyanazon a napon történt, amikor Jézus dicsőségesen bevonult Jeruzsálembe, mert aznap látszólag gyorsan visszatért Bethániába. Talán a következő, vagy az azt követő napon történt. A Jeruzsálembe történt drámai bevonulását követő napon Jézus megtisztította a templomudvart a pénzváltóktól, akik mindig ott tartózkodtak. S mivel ez az úgynevezett „pogányok udvarában” történt, ezért lehetséges, hogy a Krisztushoz jövő pogányok – akik pogány értelemben görögök, és nem hellenista zsidók voltak – látták a cselekedeteit. Mindenesetre, valamennyivel Krisztus drámai fővárosi megjelenése után bizonyos görögök eljöttek, hogy lássák a nagy rabbit Názáretből.

Olvassuk, hogy a pogányok először Fülöphöz jöttek, bár János nem mondja meg, miért. Talán azért, mert Fülöpnek görög neve volt: *Filipposz*. Ennek a jelentése: „a lovak szeretője”. A név emlékeztethette őket a nagy görög királyra, Macedón Fülöpre, Nagy Sándor atyjára. Mindenesetre Fülöphöz jöttek, és Fülöp, aki nem tudta, hogy Jézus szól-e majd a pogányokhoz, vagy sem, Andrásához fordult. Andrásnak is görög neve volt, s mindketten Bethsaidából jöttek, abból a városból, mely közel volt az ókori kelet egyik görögök lakta területéhez, amit Síró-Fönícia néven ismertek.

Ha megkérdezzük, miért vonakodott Fülöp a görögöket azonnal Jézushoz vinni, akkor emlékeznünk kell arra, hogy a tanítványok szempontjából volt némi kétértelműség Krisztusnak a pogányokkal kapcsolatos cselekedeteiben. Mikor kiküldte a tanítványait az első igehirdetői misszióra, ezt mondta nekik: „Pogányok útjára ne menjetek, és Samaritánusok városába ne menjetek be, hanem menjetek inkább Izrael házának eltévelyedett juhaihoz.” (Mt10:5-6) Ezt mondta a síró-föníciai asszonynak: „Engedd, hogy először a fiak elégíttessenek meg. Mert nem jó a fiak kenyerét elvenni, és az ebeknek vetni.” (Mk7:27) Így szólt a samáriai asszonyhoz: „az idvesség a zsidók közül támadt” (Jn4:22). Ugyanakkor Jézus meggyógyította a síró-föníciai asszony lányát, mikor kérte, s szemlátomást nemcsak azért járta a maga útját, hogy találkozzon a samáriai asszonnyal, hanem hogy prédikáljon az egész városuknak. Megértjük, hogy Jézus nem volt vakbuzgó a korlátozóbb kijelentései és cselekedetei miatt. Egyszerűen csak kötelességének érezte, hogy az Ő országa eljövetelét először Izraelnek hirdesse az ószövetségi próféciaák beteljesítése végett. Emellett tudta, hogy ezek a próféciaák előre megmondták az odafordulást a pogányokhoz, miután Izrael elutasította a Messiását. Fülöp és András azonban nem értették ezt, és ezért vitatták meg először egymás között a dolgot, mielőtt oda járultak volna Őhöz.

Krisztus órája

Nem tudom, mire számított Fülöp és András, amikor először mondták Jézusnak, hogy a görögök eljöttek Őt látni. De biztos vagyok benne, hogy teljességgel meglepődtek a válasz hallatán. Várhattak valami effélére: „nem akarok most a görögökkel találkozni”. Vagy: „Örömmel látom őket”. Jézus azonban az egyiket sem mondta. Ehelyett úgy látszik, a görögök eljövetelére úgy tekintett, mint a küldetésének csúcsára, mely végre eljött, mert ezt mondta: „Eljött az óra, hogy megdicsőíttessék az embernek Fia” (23. vers).

Ez tehát az első dolog Krisztus válaszában. Eljött az Ő órája. A kifejezés emlékeztet minket azokra a példákra evangélium-szerte, amikor azt olvastuk, hogy még nem jött el az Ő órája. Az első a második fejezetben található. Ott Jézus az édesanyja közvetett kérésével szembesült, aki arra kérte, hogy tegyen valamit, mert elfogyott a lakodalmasok bora. Ő így válaszolt: „Mi közöm nékem te hozzád, oh asszony? Nem jött még el az én órám.” (2:4) Más szóval, noha Jézus teremtett mintegy 120 gallonnyi kiváló bort, azt mondta, hogy a keresztre feszítésének órája nem jött még el, ezért nem akarta egy nyilvános csodával magára vonni a figyelmet. Ugyanígy olvassuk János 7-ben, hogy Krisztus testvérei akarták: menjen fel

Jeruzsálemben az egyik ünnepen, és ott tegyen csodákat. Ők nem hittek, amint azt János elmondja nekünk. De észrevették, hogy a követői ebben az időben látszólag elfogyatkoznak mellőle, s úgy vélték, néhány stratégiai tétel csoda visszaszerezhetné az elvesztett lendületet. Jézus azt válaszolta, hogy a testvérei bármikor felmehetnek Jeruzsálemben, amikor csak akarnak, mert az idő mindig a rendelkezésükre áll. Másrészt viszont ezt mondta: „Az én időm még nincs itt; a ti időtök pedig mindig készen van” (7:6, 8). Hasonlóképpen két további esetben, amikor a nép vezetői le akarták Őt tartóztatni, János, az evangélista ezt mondja: „Akarják vala azért őt megfogni; de senki sem veté reá a kezét, mert nem jött még el az ő órája” (7:30, 8:20). A hároméves nyilvános szolgálata alatt ez uralkodó téma volt, de az most hirtelen megváltozik. Korábban „nem jött még el az én óráim”. Most „eljött az óra”. S mindez azért, János erre utal, mert meg nem nevezett görögök jöttek Jézushoz Jeruzsálemben.

Mi volt a görögök jelentősége? Ők világosan jel voltak, annak jele, hogy elkövetkezett egy fordulópont, aminek következtében az üdvösség most már ugyanúgy felkínálódik a görögöknek is, mint a zsidóknak. Valójában ez az evangélium hirdetése megkezdésének pillanata az egész világ számára.

János jelzi ezt a maga gondos módján elmondván a történetet. Ellentéttel és iróniával mondja el. Az ellentétet egyrészt a görögök képében látjuk, másrészt a farizeusok mindössze egy verssel korábban felvázolt képében. A farizeusok elvetették Jézust. Ők zsidók voltak, sőt, a legnagyobb tiszteletnek örvendő vallásos alakok a zsidók között. Mégis elutasították Jézust, és igyekeztek Őt megölni. Viszont voltak pogányok, Izrael házából idegenek, akik keresték Őt. Az általam említett irónia ezekben az igeversekben is meglátszik. A 19. versben a Jézus elvető farizeusok így panaszkodtak: „Látjátok-e, hogy semmit sem értek? Ímé, mind e világ ő utána megy.” Amint ezt mondták a nagy zsidó tömegre gondoltak, mely virágvasárnapon vette körül Jézust. De nagyobb igazságot mondtak ki, mint gondolták, mert ez volt az a pillanat, amikor a szó szoros értelmében az ezek által a görögök által képviselt egész világ elkezdte Őt követni.

Krisztus dicsősége

A második dolog Krisztusnak a görögök kérdésére adott válaszában az, hogy most kellett megdicsőülnie. „Eljött az óra”, mondta, azaz „Eljött az óra, hogy megdicsőíttessék az embernek Fia”.

Ez két értelemben is igaz volt. Először is, nyilvánvalóan dicsőség volt Krisztusra nézve, hogy a görögök Hozzá jöjjenek, vagy, hogy az összes ember Hozzá jöjjön az üdvösségért. Hajlamosak vagyunk azonban fordítva gondolkodni, amint azt C. S. Lewis megmutatta egy ragyogó kis esszében, aminek a címe „The Inner Ring” (A belső kör). Hajlamosak vagyunk azt hinni, hogy befutottunk, ha válogatottak vagyunk. Ha ki tudunk zárni mindenkit annak érdekében, hogy megőrizzük, amit a kifinomultabb életmódnak vélünk, akkor úgy gondoljuk, hogy megtiszteltetésben van részünk, és mások tisztelni fognak minket. Észrevesszük, hogy gyakran nehéz meglátni és megismerni e világ úgynevezett „nagyjait”. Ezért megpróbálunk betörni a belső köreikbe, s ezen a módon úgy próbálunk meg kizárni másokat, mintha ezzel bizonyítanánk nekik és önmagunknak, hogy mi vagyunk a befutók.

Jézus nem ezen a módon gondolkodott. Ehelyett inkább abban rejlett az Ő dicsősége, hogy mind szélesebbre és szélesebbre tárta az ajtót, hogy minden népből és nemzetségből a legutolsó férfi és nő is a lelki családjának a tagjaivá válhassanak. Valójában ez majdnem az utolsó kép, amit látunk Róla. Ugyanaz a János ugyanis, aki ezt az evangéliumot adta nekünk, jegyezte fel a Jelenések könyvében azt az új éneket, amelyben mindazok, akiket Krisztus megváltott, dicsőítik Őt: „Méltó vagy, hogy elvedd a könyvet és megnyisd annak pecségeit: mert megöleltél, és megváltottál minket Istennek a te véred által, minden ágazatból és

nyelvből és népből és nemzetből, és tettel minket a mi Istenünknek királyokká és papokká; és uralkodunk a földön.” (Jel5:9-10)

Ha látni akarsz a megdicsőült Krisztust, próbáld meg másoknak segíteni abban, hogy megtalálják Őt. Biztos vagyok benne, hogy ha ezt nem teszed, Jézust még akkor is dicsőíted, amiért megváltott téged. Legalábbis remélem, hogy dicséred Őt ezért. De mi van, ha másokat is Hozzá vezetsz? Abban az esetben, meg vagyok róla győződve, még a saját dicséreted is jobb lesz, emellett még lesz további kettő, vagy több, Őt dicsérő hang.

Krisztus keresztye

A második értelem, amelyben az Emberfia megdicsőül, nyilvánvalóan a kereszttel történt. Jézus mondta: „Eljött az óra, hogy megdicsőíttessék az embernek Fia”. De amikor megkérdezzük, melyik ez az óra, azonnal felfogjuk, hogy ez az Ő halálának, eltemetésének és feltámadásának az órája. Következésképpen megértjük, hogy értünk meghalva is megdicsőült.

A következő ígeversek ezt konkrétan ki is mondják: „Bizony, bizony mondom néktek: Ha a földbe esett gabonamag el nem hal, csak egymaga marad; ha pedig elhal, sok gyümölcsöt terem. A ki szereti a maga életét, elveszti azt; és a ki gyűlöli a maga életét e világon, örök életre tartja meg azt.” (24-25. vers)

Kíváncsi vagyok, hogy láttad-e ezt valaha – nem annyira azt, ahogyan vonatkozik ez a saját életüket élő keresztyénekre, mert arra még visszatérünk a következő tanulmányukban – hanem ahogyan Jézusra vonatkozik. Észrevetted, hogy csak meghalván volt képes az embereket üdvözíteni, és ezzel Magához vonni? Mit jelentenek a most olvasott versek? Ezek a földbe eső és elhaló gabonamag képét használják. Világos, hogy ez Maga Jézus. A tanítás tehát az, hogy amíg meg nem hal, nincs gyümölcs, azaz nincs üdvösség egyetlen nyomorult bűnös számára sem, s épp ellenkezőleg, ha meghal, sokan üdvözülnek majd.

Csak a bűnösök helyett megfeszített Krisztus üdvözít. Krisztus *példája* nem üdvözít. Jézus nem azt mondja nekünk, hogy csak amennyiben követjük a példáját, és megpróbálunk úgy élni, ahogyan Ő élt, találunk boldogságot ebben az életben és üdvösséget az eljövendő világon. Nem ez az Ő üzenete. Egyetlen ember sem üdvözült soha Krisztus követése által. A követés természetesen benne foglaltatik. Miután üdvösséget nyertünk, követnünk kell Őt, ehhez példát mutatott nekünk. De nem a példája által üdvözülünk. Az abba vetett hit által üdvözülünk, amit elvégzett értünk a kereszten. Azután vagyunk képesek követni Őt. Sőt, a *tanítása* által sem üdvözülünk. Jézus nem mondta, hogy képes megmutatni az Istenhez vezető utat, s ha a férfiak és a nők csak követik azt, eljutnak Hozzá. Ez az, amit más világvallások tanítói tettek, de nem Jézus. Ő nem mondta: „Megmutatom nektek az utat”. Ezt mondta: „Én vagyok az út”. Emellett Isten Ígétének egész tanítása az, hogy Ő nyitott utat a számunkra a halálával.

Abban rejlik Krisztus dicsősége, hogy meghalt értünk, és ez az, amiért mindenekelőtt tisztelnünk kell Őt. Tiszteled? A legjobb módja ennek, ha hitben Hozzá jössz és elfogadod Őt Megváltódnak. Vagy, ha már Megváltódként ismered, azzal, ha úgy élsz, ahogyan Ő élt, és másokat is Hozzá vezetsz.

Létezik egy gyermekpólo az alábbi felirattal: „Ismerni engem annyi, mint szeretni engem”. Ez, nekem úgy tűnik, mindennél jobban igaz Jézusra. Látni Őt, mint megfeszített Megváltót annyi, mint valóban ismerni Őt, és valóban ismerni Őt annyi, mint forrón szeretni Őt. Isten adja, hogy ez sokakra igaz legyen, és azok, akik ismerik, dicsőítsék is Őt azzal, hogy Ígétének megfelelően éljük életünket a Lélek erejében.

155. fejezet: Miképpen mentsük meg a saját életünket?

Jn12:24-26

24. Bizony, bizony mondom néktek: Ha a földbe esett gabonamag el nem hal, csak egymaga marad; ha pedig elhal, sok gyümölcsöt terem.

25. A ki szereti a maga életét, elveszti azt; és a ki gyűlöli a maga életét e világon, örök életre tartja meg azt.

26. A ki nékem szolgál, engem kövessen; és a hol én vagyok, ott lesz az én szolgám is: és a ki nékem szolgál, megbecsüli azt az Atya.

Olyan korban élünk, mely tudatában van az élet értékének, legalábbis bizonyos területeken. Ennek eredményeképpen van sok életmentő eszközünk. Vannak életőreink, mentőőveink, mentőtutajaink, mentőcsónakjaink, mentőköteleink, mentőhálóink, testőreink, sőt még életbiztosításaink is, ami némileg hibás megnevezés, mert csak a halál után fizet. S van nagyon sok életmentő tanfolyamunk. Az élet megóvására helyezett minden hangsúly ellenére azonban valószínűleg nincsen olyan furcsa útbaigazítás, mint amelyet az Úr Jézus Krisztus adott a kortársainak. „A ki szereti a maga életét, elveszti azt; és a ki gyűlöli a maga életét e világon, örök életre tartja meg azt.” (25. vers) Mi azt mondjuk: „Aki meg akarja őrizni az életét, őrizze meg”. Jézus ezt mondta „Aki meg akarja őrizni az életét, veszítse el azt, mert csak elveszítvén őrizheti meg az eljövendő életre.”

Miért kell odafigyelnünk egy ennyire ostobaságnak tűnő intésre? Két okból. Először is, Aki ezeket a szavakat mondta, az pontosan ezt tette meg. Feladta az életét, de mégis oly módon, hogy azt aligha tekinthetjük ostoba cselekedetnek. Másodszor, az életének átadása rendkívül sikeres volt, mert megszerezte mind a saját életét, mind a követők hatalmas seregét.

Olyan tanítás ez, melyet nehéz félretenni. Ezért érdeklődve fordulunk ezekhez a szavakhoz. Mikor tanulmányozzuk őket, észrevevesszük, hogy négy elemet tartalmaznak: (1) egy nagy alapelvet, (2) az igazság alkalmazását, (3) személyes meghívást, és (4) felbátorító ígéretet.

A nagy alapelv

Először is kezdjük azzal, hogy az Úr Jézus Krisztus a nagy alapelvet gyakori szokásának megfelelően a természettől kölcsönözte. Ezt mondta: „Ha a földbe esett gabonamag el nem hal, csak egymaga marad; ha pedig elhal, sok gyümölcsöt terem”. Már láttuk ezt az alapelvet a Jn11:16-ban, s azt is láttuk, hogy a Szentírásban mindenütt megtalálható. Ez a halál és az önmegtagadás alapelve, annak igazsága, hogy élet csak a halál által jön. Jézus itt a gabonamaggal szemléltette ezt az alapelvet, ami gyümölcstelen marad mindaddig, amíg egymagában marad, de rögvess teremni kezd, amint a földbe vetik, és beletemetik.

Sok területen látjuk ezt. Az ember, aki csak azért dolgozik, hogy az idejét múlassa, és megkapja a fizetését, nem ér sokat a munkaadója számára. Viszont az, aki odaadóan végzi a munkáját, aki mindenekelőtt jó munkát akar nyújtani és meg is teszi azt, az felbecsülhetetlen. A család is szolgáltat erre példát. Ha az apa, vagy az anya csak magának él, a család megszenvedti azt, és a gyermekek végül eltévelyednek. Viszont ha odaadók, akkor a család gyarapszik, s a gyermekek a szüleik tisztességévé válnak, megsokszorozván a szüleik örömét.

Ha ez igaz az üzleti és a családi életben, valamint más területeken, akkor különösen igaz a lelki dolgokban. Mert csak amikor nemet mondunk önmagunknak, akkor válunk képessé igent mondani Istennek, és átvenni az Ő legteljesebb áldásait. Ezt értette Pál alatta, amikor ezt mondta: „Krisztussal együtt megfeszítettem” (Gal2:20). Úgy értette, hogy

meghalt az ének, hogy élhessen Istennek. Vagy megint: „Nékem pedig ne legyen másban dicsekedésem, hanem a mi Urunk Jézus Krisztus keresztyében, a ki által nékem megfeszítettett a világ, és én is a világnak” (Gal6:14). Ezt mondván Pál úgy értette, hogy az azonosulása Krisztussal a halálban tette a számára lehetővé, hogy Krisztusért és a keresztyén értékek szerint, ne pedig a világért és a világi értékek szerint éljen.

Ez tehát a halál és az önmehtagadás alapelve. Élet csak a halál által jön. Megannyi területen látjuk ezt, és aligha téveszthetjük szem elől a tényt, hogy az Úr Jézus Krisztus a saját halálával és azt követő feltámadásával szemléltette ezt az alapelvet.

Az alkalmazott igazság

Egy alapelvvel az a probléma, hogy gyakran elvont. Vagy, más szavakkal kimondva, nehézségeink támadnak, mikor önmagunkra alkalmazzuk. Másokra alkalmazhatjuk, de annak nincs ugyanakkora súlya, mint mikor a saját személyünkre alkalmazzuk. Jézus természetesen tudta ezt, s a következő szavai pontosan az alkalmazással kapcsolatosak. Előbb a gabonamagról beszélt. Most ezt mondja: „A ki szereti a maga életét, elveszti azt; és a ki gyűlöli a maga életét e világon, örök életre tartja meg azt”.

A legérdekesebb jellemzője ennek az igeverznek az, hogy olyan ellentétet foglal magában, mely nem látszik meg az angol fordításban. Így olvassuk: „Az ember, aki szereti (vagy gyűlöli) az életét”, majd utána „megtartja az életét”, és számunkra nem derül ki, hogy az „élet” és az „élet” szavak különbözőek az eredeti nyelvben. Ám mégis ez a lényege annak, amit az igever mond. Az első szó a *pszükhé*, ami az elme életére utal. Ezt nevezzük mi ének (ego). Ez jelenti azt az emberi személyiséget, ami gondolkodik, tervezgeti a jövőt, és feltérképezi az útját. Jézus azt mondja, hogy ennek kell meghalnia. Más szóval, az ember független akaratának kell meghalnia, így Krisztus követője aktívan aláveti az akaratát Öneki. A másik szó, ami az „örök” határozószóhoz kapcsolódik, az isteni életet jelenti. Minden keresztyén rendelkezik ezzel az örök, vagy isteni élettel itt és most, de csak akkor rendelkezik azzal annak teljességében, amikor teljes személyiségét, annak minden kedvtelésével és vágyával egyetemben alárendeli Krisztusnak. Ez majdnem ugyanaz, mintha azt mondjuk, hogy a keresztyén csak akkor tapasztalja meg Isten áldásainak teljességét, amikor tudatosan és önként járja Isten útját.

Bizonyos okokból manapság eluralkodott az az elképzelés, mely szerint mivel Isten kegyelmes és szerető, a keresztyén tehát élvezheti Isten áldásainak teljességét anélkül is, hogy elfogadná az Úr Jézus Krisztus teljes úri mivoltát az életében. Ez nem biblikus. Azok, akik meggyőzték önmagukat erről, kigúnyolják Isten törvényét. Nem veszik például figyelembe a házasság állandóságával kapcsolatos tanításait. Ezért elválnak. Figyelmen kívül hagyják a tanításait a többi keresztyénnel való találkozások folytatásáról. Ezért visszavonulnak a saját kis keresztyén magán-dióhéjukba. Nem veszik figyelembe az elveszetteket és a pusztulókat önmaguk körül, ezért elfelejtik, hogy Jézus tanúként küldte őket a világba. Nem élnek a legmagasztosabb erkölcsi mércék szerint. Ezért nem boldogok, s nem tudják, miért. Nos, ezért: nem haltak meg a saját vágyaiknak, hogy Krisztusnak élhessenek. Nem feszítették meg Övele. Nem engedelmeskedtek Neki. Jézus a Megváltójuk, de nem igazából az Uruk.

Ha ez igaz rád nézve, akkor arra buzdítalak, hogy tanulj meg ezt a leckét. Tudom, nem kellemes megfeszítettetni. De soha nem élsz majd igazán a szó teljes lelki értelmében, amíg nem leszel megfeszítve. George Müller lehet példa a számodra. Ő néhány generációval ezt megelőzően élt Angliában, és nagyon sok nagy árvaházat alapított, melyeket pusztán imádsággal tartott fenn. Nagyon hatékony volt. Mikor azonban megkérdezték a hatékonysága titkáról, így válaszolt: „Egy napon meghaltam – meghaltam George Müllernek, a véleményeinek, a kedvelt dolgainak, a testvéreim és a barátaim jóváhagyásának, vagy szemrehányásának. Azóta csak azzal foglalkoztam, hogy Isten számára elfogadható legyek.”

Elveszteni a saját életedet azért, hogy örök életed legyen, nem jelenti azt, hogy úgy kell cselekedned, ahogy Müller. Azt azonban jelenti, hogy akarnod kell *bármit* megtenni Krisztusért, ha Ő vezet. Ez nem lesz holmi szomorú, vagy ködös dolog. Ne gondold ezt. A szomorú az, ha nem engedelmeskedsz Neki. Engedelmeskedni öröm. Emlékezz rá: „az előtte levő öröm helyett” tűrte el Urunk a keresztet és vetette meg a gyalázatot (Zsid12:2).

Egy személyes meghívás

A harmadik elem Urunk a halálon kereszti élettel kapcsolatos tanításában egy meghívás. Kimondta az alapelvet, majd alkalmazta azt. Most mindegyikünket hívogat, hogy a gyakorlatba ültetve kövessük Őt. Ezt mondja: „a ki nékem szolgál, engem kövessen”.

Biztos vagyok benne, hogy van olyan jelentése a szónak, melyben bármelyik keresztyén úgy véli, hogy szeretne szolgálni Krisztusnak. Az evangéliumokban azt olvassuk Jézusról, hogy helyről helyre járt anélkül, hogy lett volna saját otthona. A mezőn aludt. Fáradt volt. Néha éhes is volt. Voltak időszakok, amikor ellenségei kergették. Olvassuk ezeket, és azt kívánjuk, bárcsak ott lehettünk volna. „Ha”, mondjuk „ott lehettem volna, befogadom Őt. Adtam volna Neki enni. Gondoskodtam volna alvóhelyről a Számára. Védtem volna az ellenségeivel szemben.” Lehet, hogy ezt tettük volna, ha Krisztus korábban élünk. Lehet, hogy olyanok lettünk volna, mint Mária és Márta, ellentétben a közönyös milliókkal. De félek, hogy valahányszor e vonalak mentén gondolkodunk, a legtöbb gondolatunk pusztán érzelem. Ha ugyanis valóban szolgálnánk Krisztust, azt most is megtehetjük. Még azt is megmondta, miképpen, mert valamennyiünk számára mondta minden korban, amikor így szólt: „a ki nékem szolgál (azaz, aki valóban szolgálni akar nekem), engem kövessen”.

Miképpen követhetjük Őt? Hadd javasoljak néhány módot. Először, követheted Őt ugyanazzal a fajta *önmegtagadással*, amelyről már beszéltem. Azaz, felveheted a kereszted és követheted Őt. Mikor ezt mondom, nem akarom azt sugallni, hogy ez szükségszerűen teljes változást fog jelenteni abban, amit most csinálsz az életedben. Lehet, hogy te lényegében ott vagy, ahol az Úr akar látni. Másrésztől *jelenthet* teljes változást. Közülünk ugyanis senki nem teszi azt, amit az Úr akar, hogy tegyünk. A valódi lényeg, amint rámutattam, az akarat dolga. Akarsz megtenni bármit, amire Krisztus hív el? Szegénynek lenni az Ő szolgálatában, ha így vezet? Megvetettnek? Elfelejtettnek, vagy közel elfelejtettnek, mert a világ valamelyik homályos sarkában munkálkods? Átadni Neki a szórakozásra szánt idődet, mivel van elvégzendő munka, amit nem végezhetsz el a normál munkaidőben, és nincs más, aki elvégezhetné? Feladni a kedvelt hobbit, a bűnt, vagy a kedvtelés idejét? Nem tudom megmondani, mik lesznek a részletek a te esetedben. Isten azonban tudja, és te is tudod. Engedelmeskedsz majd Neki? Szolgálod majd Krisztust önmegtagadással?

Másodszor, követheted Őt *a szolgálatban*. Ezt mondod: „De miképpen szolgálhatom Őt? Nincs itt, hogy szolgálni lehetne.” Valóban? Vajon nem mondta, hogy „a mennyiben megcselekedtétek egygyel az én legkisebb atyámfiak közül, én velem cselekedtétek meg” (Mt25:40)? S miről beszélt, amikor ezt mondta? Azokról beszélt, akik táplálták az éhezőt, üdvözlötték az idegent, felöltöztették a mezítelent, s meglátogatták a betegeket és a börtönben levőket.

Tesszük mi ezeket a dolgokat? Volt idő, amikor az evangélikus egyház vezetett ezeken a területeken. Missziókat alapítottunk és kórházakat építettünk. Jóléti programokat indítottunk, gondoskodtunk az özvegyekről és az árvákról. De félek, hogy utána már nem tettünk sokat ezeken a területeken. Inkább engedtünk, hogy a hitetlen egyházi vezetők éket verjenek az evangelizáció és a szociális szolgálatok között, majd átnyomtak minket az egyik oldalra. Emellett meggyőztük önmagunkat arról, hogy teljes mértékben engedelmeskedünk az Úrnak, ha ezt tesszük. Ne érts félre engem. Nekünk szükséges evangelizálnunk. Ez is Krisztus parancsa, s ha a liberális egyházi emberek nem teszik ezt meg, akkor miénk az evangélium

eljuttatásának még nagyobb terhe azokhoz, akik még nem hallották azt. Sőt, nagyon sok evanglikál szociális munka van ma is folyamatban. Az én városomban vannak evanglikál missziók, árvaházak, idősek otthonai, jóléti programok. De megkérdezem: vajon ezek a tevékenységek ténylegesen magukban foglalnak minket is, vagy, épp ellenkezőleg, nemcsak megengedjük egy törpe kisebbségnek, hogy végezzék ezeket, miközben mi magunk élvezzük a középosztálybeli életünket és önző módon használjuk a szabadidőnket?

Harmadszor, szolgálhatod Krisztust azzal, ha *a szentségben* követed Őt. Ő tökéletesen szent életet élt, olyan szentet, hogy még az ellenségei sem voltak képesek hibát találni Őbenne. Ha szolgálni fogod Őt, akkor arra kell törekedned, hogy Hozzá hasonlónak válj. Ennek megcselekedéséhez félre kell tenned mindent, amiről tudod, hogy bűn, időt kell Vele töltened, hogy növekedhess Benne, s meg kell próbálnod gyakorolni mindazt, amit már tudsz.

Negyedszer, szolgálhatod Krisztust *a tanítása iránti hűséggel* követve Őt. Itt főleg azokról beszélek, akik az Íge szolgálói, vagy tanítói. Hűséges vagy Krisztus tanításához a saját tanításodban? Vagy megpróbálsz újabb és világosabb lenni, vagy azzal hírnevet szerezni, hogy minden más tanítótól különbözzél? Ha az utóbbit teszed, tanuld meg, hogy ez nem Krisztus útja. Tudom, hogy a büszkeségünk új utak kitaposásával akarja Krisztust szolgálni. Spurgeon írta egykor: „A büszke ember új tanítást akar prédikálni, új egyházat akar felállítani, eredeti gondolkodóvá akar válni, ítélni, megfontolni, vagy bármi mást akar, csak engedelmességni ne kelljen.”²⁵⁶ Ez azonban nem Krisztus szolgálata. A valódi szolgálat a hűségben rejlik. Ez a régi utak járása, ahol egyedül Ő vezet. Ezeken az utakon követni Őt annyi, mint valóban követni Őt, s követni Őt annyi, mint szolgálni Őt.

Két buzdítás

E meghívás után az Úr Jézus Krisztus utána két buzdítást is hozzátett, hogy segítsen válaszolni. Ezek ígéret formájában hangzottak el. Először azt ígérte, hogy Ő bárki Őt követővel vele lesz, másodszer pedig azt, hogy az ilyeneket megbecsüli majd Isten. Ezt mondta: „a hol én vagyok, ott lesz az én szolgám is: és a ki nékem szolgál, megbecsüli azt az Atya”.

A kifejezés első része, melyben az első ígéret foglaltatik, két módon is érthető. Valószínűleg mindkettő szándékos. Egyrésztől vonatkozhat erre az életre. Ha követjük Krisztust itt, biztosak lehetünk abban, hogy bárhová kerülünk, Ő ott lesz velünk. Valóban, ez magától értetődő. Ha ugyanis Vele vagyunk, akkor Ő is nyilvánvalóan velünk van. Számomra ez hatalmas ígéret. „Mi jobb?”, kérdezem magamtól. „A legjobb körülmények között lenni Jézus nélkül? Vagy Jézussal lenni, még ha Vele lenni annyi, mint üldöztetést szenvedni, vagy nélkülözni?” Én egyetlen választ tudok adni erre: Jézussal lenni, bármilyenek is legyenek a körülmények, vagy bármi is legyen ennek az ára. Ő minden árat megér.

A második értelmezése Krisztus ígéretének, miszerint Vele leszünk, felfogható annak a ténynek a figyelembe vételével, hogy Ő az Atyával lesz. Tudom, hogy ezt mondta: „a hol én vagyok”, azaz jelen időt használt. De ez vonatkozhat valamire a közvetlenül előttünk álló jövőben is, mert gyakorta ez a helyzet. Itt valószínűleg az ő hamarosan bekövetkező visszatérésére vonatkozik a mennyből. Ez azt jelenti, hogy ha mi itt Jézussal vagyunk, azonosulunk Vele a szenvedéseiben és bánatában, akkor a dicsőségben is Vele leszünk. Ez azonos Pál kijelentésével (amiről azt mondja, hogy a hűség, vagy igazság kijelentése volt, amit a korai egyházban gyakran idéztek) „Igaz beszéd ez. Mert ha vele együtt meghaltunk, vele együtt fogunk élni is. Ha tűrünk, vele együtt fogunk uralkodni is: ha megtagadjuk, ő is megtagad minket.” (2Tim2:11-12)

²⁵⁶ Charles Haddon Spurgeon, „Christ’s Servant – His Duty and Reward”, *Metropolitan Tabernacle Pulpit*, 8. kötet (Pasadena, Tex.: Pilgrim Publications, 1973, 438. oldal)

Ez elvezet Krisztus második ígéretéhez: „a ki nékem szolgál, megbecsüli azt az Atya”. Egy helyütt Spurgeon elképzei, miképpen történik majd ez meg. Elképzel egy esetet, amikor egy herceg és a herceg szolgája banditák kezébe kerülnek, akik váltságdíj reményében fogva tartják a herceget. A váltságdíj-tárgyalások késnek, s időközben rosszul alakul a nemes, és természetesen a szolgájának élete is. A herceg megbetegszik. A szolga ápolja. A szolga letörli ura lázas homlokát, és hideg vizet ad neki inni. S eljön egy pillanat a fogságuk során, amikor a szolga, aki jól van, lehetőséget lát a menekülésre, de nem használja ki, hanem inkább az urával marad. Végül kiderül, hol van a herceg, s mind őt, mind a szolgáját megmentik. „Nos”, kérdezi Spurgeon, „hol van az az ember, akit a király örömmel megtisztel?” Világos, hogy ez a szolga. „Mert”, mondja a király, „ez az ember az, aki együtt volt a fiammal a börtönben, gondoskodott róla, figyelt rá, és ápolta, mikor közel járt a halálhoz. Ezért a fiammal lesz a birodalom legnagyobb államférfijainak kijáró tisztességet felülmúló tisztességben is”.²⁵⁷

Ugyanígy mondja Jézus, hogy Isten megbecsüli majd azokat, akik követik Őt ebben az életben. Ez ebben az életben gyakran jár együtt szenvedéssel. Néha még a halált is magában foglalja az Ő kedvéért. S mindig van benne önmegtagadás. De, mondja Krisztus, a szenvedést tisztesség, az önmegtagadást dicséret fogja követni.

Képesek vagyunk ezt nem meghallani? Azt hiszem, hallom a király hangját: „Lépjetek hátra angyalaim! Adjatok helyet szeráfjaim! Adjatok utat! Mert itt jön az ember, itt jön az asszony, aki együtt volt a Fiammal. Pedig csak egy bűnös ember volt. Istentelen időben született egy istentelen nemzetben. De a Fiammal volt. Olyan volt, mint Ő. Mellette állt. Most én fogom megtisztelni őt. Jöjj ide. Ide, vedd ezt a koronát és ülj a trónra a Fiammal együtt, és uralkodj Vele! Mert valóban együtt leszel a Fiammal a dicsőségében úgy, ahogyan együtt voltál Vele a szégyenében.” Isten adja, hogy egy napon ez igaz legyen valamennyiünk számára, Akik az Ő nevét hívjuk segítségül!

²⁵⁷ Ugyanott, 444. oldal

156. fejezet: Krisztus lelke háborog, Jn12:27-30

27. Most az én lelkem háborog; és mit mondjak? Atyám, ments meg engem ettől az órától. De azért jutottam ez órára.

28. Atyám, dicsőítsd meg a te nevedet! Szózat jöve azért az égből: Meg is dicsőítettem, és újra megdicsőítem.

29. A sokaság azért, a mely ott állt és hallotta vala, azt mondá, hogy mennydörgött; mások mondának: Angyal szólt néki.

30. Felele Jézus és monda: Nem én érettem lőn e szó, hanem ti érettetek.

Közülünk senki sem érti teljesen, mibe került Istennek, az Atyának és Jézus Krisztusnak, a Fiúnak megbocsátani a bűneinket. Néha az Úr imájával imádkozunk: „Bocsásd meg a mi vétkeinket ahogyan mi is megbocsátunk azoknak, akik ellenünk vétkeznek”. De gyakran nem gondoljuk át, mennyire nagy árat fizetett Isten azért, hogy ezt az imádságot lehetségessé tegye. S mások sem becsülik meg, akik nem keresztyének. Egyesek gúnyolódnak rajta. Egy alkalommal Voltaire-t, a híres francia agnosztikust megkérdezték, gondolja-e, hogy Isten képes megbocsátani borzasztó bűnöket, s ő könnyedén ezt válaszolta: „Pardoner? C’est son métier!” („Megbocsátani? Az a dolga.”) Nyilvánvalóan eszébe sem vette, és sokan eszükbe sem veszik, mennyibe került az üdvösség Istennek.

Megtudjuk-e valaha is, hogy mennyibe került Neki az üdvösség? Nem látom be, miként volna ez lehetséges, mert nem látom, miképpen viselhetnénk el Jézus teljes megtapasztalását, ahogyan elszakadt Atyjától a szenvedésnek azokban az óráiban, amikor bűnné lett érettünk. De mégsem ez minden, ami elmondható. Mert miközben soha nem érthetjük meg teljesen, mindazonáltal megérthetjük részben, mint annak eredményét, amit a Bibliának kell elmondania nekünk. Konkrétan, az előttünk levő versekből megtudhatjuk, hogy a keresztre feszítés estéjén Jézus zaklatott volt. „Most az én lelkem háborog; és mit mondjak? Atyám, ments meg engem ettől az órától. De azért jutottam ez órára. Atyám, dicsőítsd meg a te nevedet! Szózat jöve azért az égből: Meg is dicsőítettem, és újra megdicsőítem.” (27-28. versek)

Ahogyan tanulmányozzuk ezeket a verseket, megtanulunk egy ugyanolyan értékes, de még személyesebb leckét. Mert nemcsak Jézusról tanítanak, de azt is megtanítják, miképpen találhatunk megnyugvást, ha a mi lelkünk hasonlóképpen felzaklatott.

Ezeket a verseket tanulmányozva megnézzük: (1) az okot, amiért Krisztus lelke háborgott, (2) a mögöttes elhatározást, ami stabilitást adott neki még a bajokban is, (3) az isteni megerősítést egy mennyei hang formájában, és (4) azt, hogy miképpen vonatkozhat mindez ránk azokban az időkben, amikor mi is próbákon megyünk keresztül.

A zaklatottság oka

Először tehát azt nézzük meg, mi okból háborgott Krisztus lelke, s megvalljuk, hogy még mielőtt az okát vizsgálnánk, már maga a tény is megdöbbentő. Ha csak egy emberről lenne szó, nem lepődnénk meg. Mert kicsoda az közülünk, aki néha nem csügged el a nyomasztó körülmények, vagy nem nyugtalankodik a félelmek miatt, hogy vajon mit hoz a jövő? Itt azonban nemcsak egy emberről van szó. Ő Isten Fia! Ő a Krisztus! Ő az, Aki lecsendesítette a Galileai-tenger dühöngő hullámain, s megfeddte a tanítványokat a hitük hiánya miatt: „Miért vagytok ily félénkek? Hogy van, hogy nincsen hitetek?” (Mk4:40) Ő az, Aki keresztlülment a dühöngő tömegben, melyet Őt megölni kész emberek vezettek. Ő ugyanaz a Jézus, Aki nemsokára így tanítja majd a tanítványait: „Ne nyugtalankodjék a ti szívetek: higgyetek Istenben, és higgyetek én bennem” (Jn14:1). Miképpen lehetséges ez? Miképpen

lehetséges, hogy Aki ezt mondja nekünk: „ne nyugtalankodjék a ti szívetek”, most ezt mondja Magáról: „most az én lelkem háborog”? Ez képtelenségnek, össze nem egyeztethetőnek tűnik.

De nem összeegyeztethetetlen, ha felfogjuk, hogy mi az, amitől Krisztus fél! Emlékeznünk kell arra, hogy a görögök eljövetele, melyről csak néhány verssel korábban olvastunk, egy gondolat-lavinát indított el Krisztus elméjében, mely elvezetett az elmerengéshez a küszöbön álló keresztre feszítésén, s azon a tényen, hogy hamarosan elhordozza majd a világ bűneit. Örvendezett a görögök eljövetelén, mint annak zálogán, hogy hamarosan nagyon sok pogány fog eljönni. De az eljövetelük előfeltételezte az Ő halálát – s ez elválasztást jelentett az Ő Atyjától a törvény szerint, amikor a népe bűneit hordozta. Nem a fizikai haláltól félt, hanem a lelki haláltól.

Miképpen szemlélhette nyugodtan volna Ő, Akinek soha egy pillanatra sem szakadt meg a közössége az Atyjával, s Aki soha nem vétkezett, azt az órát, amikor majd bűnné lesz értünk, s amikor a közösség az Atyával, legalábbis egy időre, megszakad?

Hadd vázoljak fel neked egy feltűnő ellentétet ennek világossá tétele végett. Vegyük fontolóra Szókratész halálát, amint Platon írja le a *Phaedo*-ban. Szókratészt a tanács ítélte halálra azon az alapon, hogy ateizmust tanított az athéni ifjúságnak. Miközben a méregpoharat várta, amit ki kellett innia, s ami majd megöli, Szókratész a lélek halhatatlanságáról vitatkozott és erőteljesen érvelt az összegyűlt tanítványai előtt arról, hogy senkinek sem szabad félni a haláltól. Inkább békésen kell azt fogadnia. A test és a lélek, érvelt, különböző világokhoz tartoznak. Ezért a test megsemmisítése nem érintheti a lelket. Inkább szabaddá teszi azt. Ahogyan a tanítását ismételte, Szókratész nem pusztán csak hirdette az elméleteit, hanem meg is élte azokat. Így végül, mikor kiitta a méregpoharat, és lefeküdt meghalni, azt nagyon békésen tette, a halál érintésével. Semmi sem látszott rajta a halálfélelemből. Hisz ez valójában nem félelem, hanem csak az, ami megszabadítja őt a testtől.

Másrésről itt van Jézus. Mindegyik evangélium elmondja nekünk, hogy a keresztközeledtével Jézus rettegni és gyötrődni kezdett (Mk14:33). Kijelentette: olyan keresztséggel kell megkeresztelkednie, mely „igen szorongatja” Őt, míglen elvégeztetik (Lk12:50). A Gecsemáné kertben háromszor imádkozott, hogy a pohár, amit ki kell innia, múljon el Tőle. S mikor végül így fejezte be: „mindazáltal ne úgy legyen a mint én akarom, hanem a mint te”, ez nem azt jelentette, hogy végül eljutott valami Szókratész hitéhez hasonlóra, amikor úgy kezdett a halálra tekinteni, mint megszabadító barátira. Inkább ezt jelentette: annak ellenére, hogy az Ő konkrét halála a legnagyobb minden borzalom között, mégis elhatározta, hogy Magához öleli Istennek a mi üdvösségünkkel kapcsolatos terve beteljesedése érdekében.

Ez a „most az én lelkem háborog” mondat értelme. Nem tudunk lehatolni a mélységeibe. Mikor azonban látjuk Krisztus halálát ezekben a kifejezésekben, akkor legalábbis elkezdjük felfogni.

Egy mögöttes elhatározás

Van egy másik említésre érdemes dolog is ezekben az igeversekben. Dacára Krisztus zaklatottsága mértékének (mely felerősödik, mikor összekapcsoljuk a sok igeversszel, melyek a lelke zaklatottságáról beszéltek, amint az imént tettük), mindazonáltal mégis van egy mögöttes erő, vagy elhatározás, mert végigvonul Krisztus minden mondanivalóján. Meg kell hagyni, Krisztus lelke háborog. De még csak utalás sincs arra, hogy visszavonulna, vagy megváltoztatná az útját. „Mit mondjak? Atyám, ments meg engem ettől az órától?” A válasz nyilvánvaló. Természetesen nem! Hiszen „azért jutottam ez órára”.

Van itt egy fontos dolog. Nyilvánvalóan erős elhatározás van Krisztusban, mely elkíséri ezen a küzdelmen keresztül. De mi ennek az elhatározásnak a konkrét természete? Jézus elhatározta, hogy meghal. De miért határozott így? Természetesen azt válaszoljuk:

Jézus a mi üdvösségünkért döntött úgy, hogy meghal, hogy megmentsen minket, és ez igaz. De figyeld meg, hogy Jézus nem ezt jelölte meg fő okként. A fő ok Isten megdicsőítése. Azaz noha a halálnak, amit át kellett élnie, megvannak a maga borzalmai, Ő nem húzódik vissza semminek a követésétől, amit az Atyja határozott el, hogy a Fiú megdicsőítse Őt.

Isten megdicsőült

Megdicsőült Isten Jézus halálán keresztül? Igen, meg. Sőt, nemcsak az Ő neve dicsőült meg, hanem hang hallatszott a mennyből, miszerint ez már megtörtént, és újra megtörténik.

Isten neve már megdicsőült Krisztusban, mert a mennyei hang a múltból beszélt. Hol látjuk azt a múltbéli dicsőséget? Egy dologban, a megtestesülésben. Azért dicsőség illeti Istent. A megtestesülés mindene titok között a legnagyobb, amikor a világegyetem hatalmas és szent Istene úgy vállalja fel a bűnös és lázadó teremtményeinek ügyét, hogy az egyiké válik közülük, hogy azután ők is hozzá hasonlókká válhassanak. A megtestesülés okán az angyalok joggal énekelték: „Dicsőség a magasságos mennyekben az Istennek, és e földön békesség, és az emberekhez jó akarat!”

Sőt, ott vannak a csendes szolgálat évei Názáretben, amikor Aki egykor az angyaloknak parancsolt, most tanulja elvégezni az alázatos asztalos munkáját, megismerni a szegénységet, a bűnösök barátjának lenni, s megvetettnek és elutasítottnak lenni azok által, akik fontosnak tartják magukat.

Haladj a kereszt felé, az első húsvéti reggel felé, és találj meg ott a még eljövendő dicsőséget! Jézust keresztre feszítették. Sokak számára ez az álom végét jelentette. A tanítványok szétszóródnak. De aztán Isten nagy neve ismét megdicsőül, amikor Isten szétszaggatja a Fiát fogva tartó halál kötelékeit, s elküldi Őt, hogy erősítse meg a gyenge tanítványait a világmisszió feladatához. Hamarosan sokan fognak hinni, és ebben Isten megdicsőül.

Végül, eljön majd a nap, amikor Krisztus visszatér majd dicsőségben, hogy megítélje az élőket és a holtakat, megalapítsa a királyságát, s ebben is megdicsőül majd Isten. Valóban, azon a napon az angyalok, akik a Megváltó születésekor énekelték, ismét énekelni fognak: „A királyiszekben ülőnek és a Báránynak áldás és tisztesség és dicsőség és hatalom örökkön örökké” (Jel5:13).

Mikor össze vagyunk zavarodva

Micsoda magasságok vannak ebben az elhatározásban és imában: „Atyám, dicsőítsd meg a te nevedet”! Most azonban alá kell szállnunk ennek a harmadik éneknek a ritka levegőjéből, hogy ezt gyakorlattá tegyük a saját földi környezetünkben. Ezt könnyű megtenni. Azt olvassuk, hogy Jézus lelke háborgott. Nos, háborgott valaha is a mi lelkünk? Várható, hogy háborgni fog az eljövendő napokban? Mit fogunk tenni ilyen körülmények között? Mit teszünk, ha rokonaink halnak meg? Mikor betegség sújt? Mikor elveszítjük a munkánkat? Mikor az ellenségeink gyaláznak bennünket, a barátaink pedig nem értik ezt meg? Mi fogunk ilyenkor tenni?

Tanuljunk a Mestertől, Aki mikor a lelke háborgott, ezt az imádságot mondta: „Atyám, dicsőítsd meg a Te nevedet”. Más szóval, ha el kell veszítenem az egészségemet, dicsőítsd meg a Te nevedet a betegségem által. Ha el kell veszítenem a vagyonomat, dicsőítsd meg a Te nevedet a szegénységem által. Ha el kell veszítenem a jó hírnevem, dicsőítsd meg a Te nevedet a megaláztatásom által. Ha el kell veszítenem az életemet, dicsőítsd meg a Te nevedet a halálom által és küldd a feltámadást.

Erő van ebben az imában. Nézd meg szóról szóra. Az első szó az „Atya”. A fájdalom enyhül, a zavarodottság átalakul, amikor Istent „Atyának” szólíthatjuk. Ezt a gyermekekben

látjuk. Sok éve, amikor a középső lányunk még nagyon kicsi volt, a feleségem és én a barátok egy csoportjával a spanyolországi Granadában jártunk egy forró délutánon. Korábban elmentünk megnézni az Alhambrát, a mór művészet és kultúra hatalmas emlékművét, most azonban egy régi város nyüzsgésében voltunk, utat törve a nagy katedrális körül a túloldali fedett piachoz. Több felnőtt volt ezen az utazáson, mint gyermek, így mindig voltak felnőttek, akik a gyermekek egyik kezét fogták. Mégis, amint a piacra értünk, hirtelen rájöttünk, hogy a középső gyermekünk eltűnt. Gyorsan elindultunk vissza, és megtaláltuk őt néhány háztömbbel arrébb. Úgy látszik, elfoglalta magát valamivel, mi viszont továbbmentünk, azt gondolván, hogy velünk van. Mikor észrevette, hogy elmentünk, elkezdett, amilyen erősen csak tudott, sírni. Nem volt körülötte senki, aki akár csak megpróbálhatta volna megvigasztalni az anyanyelvén. Én értem hozzá először, és azonnal odaszaladt hozzám „Apu” kiáltással. Máris abbahagyta a sírást, és az „Apu” kiáltás a megkönnyebbülés hangja volt, mert rám talált.

Mi is elveszhetünk ebben a világban, ahol nem látunk egyetlen baráti arcot sem. Lehet, hogy nem tudjuk, merre induljunk. A körülmények lehetnek reménytelenek. Mégis, ha egy pillantást vethetünk mennyei Atyánkra – még ha a körülmények pontosan ugyanolyanok maradnak is – egy bizonyos értelemben mégis teljes mértékben megváltoznak, mert soha többé nem leszünk elveszettek. S nem kell többet mondanunk. Mikor ugyanis kimondtuk az „Atya” szót, azzal valóban mindent kimondtunk, amit ki kell mondani.

A következő szavak a „dicsőítsd meg a Te nevedet”. Mennyire áldottak leszünk, ha mi is ki tudjuk mondani ezeket: „a Te nevedet”! A probléma az, hogy gyakran az „enyém”-mel helyettesítjük a „tiéd”-et, vagy legalábbis így értjük: „dicsőítsd meg a te nevedet az én nevemmel együtt”. Azt akarjuk, hogy Isten megdicsőüljön, de ne a mi költségeinkre, vagy, hogy azon a módon, amit személyesen mi választanánk.

Ralph. L. Keiper ezt a saját tapasztalatára támaszkodva szemlélteti. Ő nagyon rossz látással született, következésképpen nagyon hátrányos helyzetben volt a szolgálat ellátásához folytatott tanulmányai során. Nyugtalankodott emiatt, s a feltételezésem szerint Pálhoz hasonlóan ő is sokszor kérte, hogy vétessék el tőle a tövis. Egy napon, mikor a könyvtárban ült és tanulni próbált, a Szentlélek elkezdett beszélni vele. Ezt kérdezte: „Keiper, mi az ember fő célja?”

Keiper a teológia diákja volt, így természetesen tudta a választ. Ezt mondta: „Ez könnyű megválaszolni. Ez a Westminsteri Kiskaté első kérdése. Az ember fő célja az, hogy Istent dicsőítse, és örökké gyönyörködjön Benne.”

„És ez a te fő célod is?”, ösztökölte őt a Szentlélek?

„Természetesen”, mondta Keiper.

Ezen a ponton Keiper szerint a Szentlélek egy kissé udvariatlanná vált. „Mit szeretnél jobban”, kérdezte, „tökéletes látást, vagy az én dicsőítésem kiváltságát?”

Most a fiatal diák nem volt képes gyorsan válaszolni. De végül ezt mondta. „Ez nem összehasonlítás kérdése. Az egyetlen lehetséges válasz a Te neved dicsőítésének kiváltsága.”

„Akkor”, kérdezte Isten az Ő Lelkén át, „miért aggódsz az eszközök miatt, melyeket én választottam, hogy azokkal dicsőítsd meg?”

Bennem

Végül, ha követtél engem és elimádkoztad az Úr Jézus Krisztus imáját idáig, akkor kíváncsi vagyok, hogy képes vagy-e egy további dolgot hozzátenni, hogy elkerülhetetlenül személyessé tedd azt. Add a „bennem”, vagy „a testemben” szavakat hozzá. Imádkozd így: „Atyám, dicsőítsd meg a te nevedet bennem; dicsőítsd meg a te nevedet a testemben”. Bibliái garanciám van ezt kérni, mert ebben a formában a szavak majdnem pontosan Pál apostol szavai, amikor római bebörtönzésének körülményeiről írt a filippibelieknek. Azt írta, reméli

„hogy semmiben meg nem szégyenülök, hanem mint mindenkor, úgy most is nagy bátorsággal fog magasztaltatni Krisztus az én testemben, akár életem, akár halálom által” (Fil1:20).

Gondold végig, mi történt Pállal. Utazást tervezett Rómába az evangélium szabad követeként. Remélte, hogy jól fogadják majd, s ezen az úton a római keresztyének imái és ajándékai támogatták. Ehelyett hirtelen letartóztatták és bebörtönözték. Következett egy két éves szabadságvesztés Cézáréában. Ezt követték a veszélyek a tengeren, a hajótörés, a megérkezés Máltára, az újabb tengeri utazás, majd a hosszú menetelés Róma városába az elítéltek társaságában, megláncolva. A hívők kimentek elébe, hogy találkozzanak vele, ahogyan kimenetek volna bármely híresség esetén, s Pálnak egy időre adatott némi szabadság a saját bérelt római házában. De aztán megváltoztak a körülmények. Valószínűleg szigorúbb zár alá került, mert a keresztyének még a tartózkodási helyét sem ismerték. Ezt tudjuk, mert mikor Onesiforus Rómába érkezett Pál meglátogatása végett, látszólag senki sem tudta, hol van, és hűséges testvére csak komoly kutatással találta őt meg (2Tim1:16-17). Pál bizonyosságot tett a börtönben, s egyes örök hitre jutottak, aminek eredményeképpen az evangélium bejutott a császár udvarába. Mikor az információ erről visszajutott a város egyes keresztyénjeinek fülébe, irigykedni kezdtek, és elkezdtek akadályokat állítani Pál útjába. Hiszem, hogy ez volt a kiinduló oka annak, amiért aztán Pált végül kivégezték. Ilyenek voltak Pál körülményei. Ezeknek ellenére azonban Pál örül annak, hogy Isten megdicsőül majd benne, akár az életében, akár a halálában.

Ennek kell lenni a mi imánknak is. Ha nehézséget okoz az elimádkozása – mint természetesen – akkor segítségünkre siethet annak az átadott életnek a titka, amit Pál kínál fel a filippibeliekhez írott levelében: „Mert nékem az élet Krisztus”. Az élet Krisztus! A Krisztus! Bárcsak igaz lenne a számunkra is! Ha igen, akkor képesek leszünk eltűnni örömet, vagy fájdalmat, betegséget, vagy egészséget, száműzetést, vagy áldást, hogy Őt lássuk megdicsőülni.

157. fejezet: Jézus, a nagy attrakció, Jn12:31-33

31. Most van e világ kárhoztatása; most vettetik ki e világ fejedelme:

32. És én, ha felemeltetem e földről, mindeneket magamhoz vonzok.

33. Ezt pedig azért mondá, hogy megjelentse, milyen halállal kell meghalnia.

Az emberi történelem egészében semmi – akármennyire fontos, vagy szokatlan is volt – nem vonzotta úgy az embereket, mint a felemelt Krisztus. Voltak attrakciók, melyek egy ideig versenyképeseknek tűntek. Az ókorban a férfiak és a nők százezrével jelentek meg a római császárokat dicsérni, amikor katonai győzelmekkel tértek haza. De a császárok egyesével letűntek, végül maga Róma is elesett az előrenyomuló barbárok kezétől. A közelebbi múltban milliók jelentek meg Hitlert dicsérni, s követték őt a pusztulásba. Most már Hitler sincs, s a megjelenésének napja csupán egy rossz emlék.

Mi vonzza a férfiakat és nőket manapság? A sport? Természetesen milliókat ragadnak meg a teke világ bajnoki sorozatának mérkőzései. De az évenkénti győztest hamar elfelejtik. S még az izgalom tetőpontján, még a teke döntőjének napján sem figyelik oly sokan a mérkőzést (még a televízió csodájával sem), mint amennyien ugyanazon a napon, reggel és este, imádják az Úr Jézus Krisztust.

Az Úr Jézus Krisztus több embert vonzott a new yorki Madison Square Garden-be több egymást követő napon és nagyobb létszámban, mint bármely más esemény New York történetében. Ő több embert vonzott hosszabb időn keresztül, mint bármely más személy – Dallasban az Expo72-re, vagy Koreában a tömeggyűlésekre. A keresztyén rádióprogramok évtizedekig fennmaradtak, miközben a világi programok engedtek a változó szeszélyeknek. A keresztyén egyházak pedig erősek maradtak generációról generációra, sőt még növekedtek is befolyásban, és létszámban.

Mi a vonzerő? Nem pusztán az emberi személyiségek vonzereje, mert az megváltozik. Nem is a felekezeti jegyek, mert azok mind különbözőek. Nem is a támogatás ügyes módszerei, mert sokszor nincs is támogatás. A vonzerő a felemelt Krisztus. Ő, az, Aki majd kétezer éve mondta a most tanulmányozott szövegben: „én, ha felemeltetem e földről, mindeneket magamhoz vonzok”. Jézus megígérte, hogy magához vonja az embereket, s így is tett. Semmi és senki nem vonzotta úgy a férfiakat és nőket, mint Jézus.

A történelmi Jézus

Ez a figyelemre méltó tény megérdemeli a gondos vizsgálatot. Így az ígéretre figyelve, vegyünk fontolóra néhány vele kapcsolatos kérdést. Először is kérdezzük meg, ki beszél? Ki az „én” a kijelentésben? A válasz Jézus, a történelmi Jézus.

Figyeljük meg, hogy ez nem holmi elképzelt Krisztus, Aki magához vonzza a férfiakat és a nőket. Reuben A. Torrey, akinek az egyik legnagyobb prédikációja alapult ezeken a szavakon, írta: „A beszélő a mi Urunk, Jézus volt. Ő nem az emberek képzeletének Krisztusa volt, hanem a valóság Krisztusa, Nem Mary Baker Eddy érzelmős fantáziájának, vagy madám Besant misztikus képzelgésének terméke, hanem a ténylegesség Krisztusa, Aki itt élt az emberek között, az emberek látták, hallották, és érintették Őt, s Akinek hamarosan valódi halált kellett halnia, hogy kimentse a valódi bűnösöket a valódi pokolból és bejuttassa a valódi mennybe”.²⁵⁸

A helyzet igazolja ezt, mert Krisztus a szavait a görögök Hozzá jövetelével kapcsolatosan mondta, amit már tanulmányoztunk. Ezek valódi emberek voltak, és feltételezhetően jól ismerték Görögország vallásait és filozófiáit. De a valódi Jézushoz jöttek,

²⁵⁸ R. A. Torrey. *The Uplifted Christ* (Grand Rapids: Zondervan, 1965), 19. oldal.

mivel a puszta filozófiákat elégtelennek találták. Emlékeznünk kell arra, hogy Görögországból származott a valaha ismert legnagyobb filozófusok egyike-másika. Görögországban született Platon, Szókratész, Arisztotelész, Epictetus, és sokan mások. De ők nem voltak megváltók, s a filozófiájuk sem volt kielégítő. Így a görögök Jézushoz jöttek, s Jézus az ő eljövételükben az első zsenijét látta a sok millió embernek különböző népekből, nyelvekből és nemzetekből, akik majd végül Őhöz sereglenek, miután a világ Megváltójaként megfeszítették. A görögök nem egy mítoszhoz jöttek. Ez a hús-vér Jézus volt, a történelmi Jézus. S egyedül Jézus az, Aki még mindig vonzza az embereket.

A megfeszített Krisztus

A második kérdésünk így hangzik: Milyen formában jelenik meg ez a történelmi Jézus? Milyen külső alakban, vagy pózban vonzza Ő az embereket? A válasz a „felemeltetem e földről” kifejezésben, valamint az alábbi mondatban található: „Ezt pedig azért monda, hogy megjelentse, milyen halállal kell meghalnia”. Világos, hogy Jézus a keresztre feszítésére utalt, s az igevers lényege az, hogy egyedül a megfeszített Jézus az, Aki vonzza az embereket.

A téma egyik korábbi tanulmányában az egyik ide vonatkozó igeversben (8:28) rámutattam, hogy a felemelt Krisztus elképzelése gyakorta buzdítás Krisztus felemelésére a prédikálásunkban azzal a sugallattal, hogy ha mi ezt megtesszük, Ő biztosan vonzani fogja majd az embereket. Jézust valóban fel kell emelnünk a prédikálásunkban, s az mindig szegény, amikor egy igehirdető – mindegy, mennyire konzervatív, vagy evanglikál – megengedi, hogy bármi más foglalja el a fő helyet az igehirdetésében. Jézust abban az értelemben kell felemelnünk, hogy beszélnünk kell Róla, és meg kell próbálnunk élnék képes festeni Róla a világ számára. De nem ez a szöveg elsődleges jelentése. A felemelés itt nem Krisztusnak a prédikálással történő felemelésére, hanem inkább a történelmi Krisztus ellenségei által történt felemelésére vonatkozik a keresztre feszítés során. A Golgota Krisztusa az, Aki vonz. Ez az a Krisztus, Akinek a vére kiontatott, és Akinek a teste megtörtetett. Ez az a Krisztus, Aki a bűnösök helyére lépett, hogy elhordozhassa Isten valódi és jogos haragját.

Ez a valódi ok, amiért a konzervatív egyházak növekednek, a liberális egyházak pedig elsorvadnak. „Prédikálj bármiféle Krisztust, csak a megfeszítettet ne”, mondja Torrey, „és nem sokáig vonzod majd az embereket”.²⁵⁹ Csatlakozhatnak egy időre a szociális evangéliumhoz, de nem maradnak meg tartósan mellette. Jöhetnek a buli kedvéért, vagy félelemből, de nem lesznek a Názáreti szívélyes és örömteli követői. A modernizmus nem vonzó. Az erkölcsi újrafegyverkezés nem vonzó. Csak a megfeszített krisztus vonzza a férfiakat és a nőket, mert csak a megfeszített krisztus jelenti ki a mindenható Isten nagy szeretetét, és biztosítja azt a Megváltót, Akire szükségünk van.

Vonzva, nem űzve

A harmadik kérdés ez: Mit tesz a történelmi Jézus így bemutatott ígérete? A válasz, mint azt már sokszor mondtuk: vonzza az embereket.

Ez a kifejezés sok szilárd teológiát foglal magában. Először is kijelenti a férfiak és a nők szükségletét. Ha őket vonzani kell Jézushoz, abból az következik, hogy e nélkül a kegyelmes és hatékony vonzás nélkül valamennyien el vannak Tőle szakadva. S ha el vannak Tőle szakadva, akkor el vannak szakadva minden jótól, és Megváltóra van szükségük. Ez nem csak holmi csip-csup, vagy jelentéktelen elszakadás. Mert amint Pál írja róla a rómabeliekhez írott levelében ez az elszakadás a mi pusztulásunk. Ő mutatja ki, hogy noha Isten létezése és hatalma minden embernek be lett mutatva, ők mégis elfordultak azoktól, hogy a saját

²⁵⁹ Ugyanott, 21. oldal

bölcsességüket kövessék és azokat a bűnöket folytassák, melyek a saját lázadó szíveikből származnak. Pál írja: „Mert bár az Istent megismerték, mindazáltal nem mint Istent dicsőítették őt, sem néki hálákat nem adtak; hanem az ő okoskodásaikban hiábavalókká lettek, és az ő balgatag szívök megsötétedett. Magokat bölcseknek vallván, balgatagokká lettek; És az örökkévaló Istennek dicsőségét felcserélték a mulandó embereknek és madaraknak és négylábú állatoknak és csúszó-mászó állatoknak képmásával.” (Rm1:21-23) Ez rettenetes állapot. Így a Róma levélből, valamint Krisztus saját kijelentéséből megtudjuk, hogy a férfiak és a nők távol vannak Krisztustól és ezért kell Magához vonzania őket.

A szilárd teológia másik pontját is megtaláljuk ezekben a szavakban. A férfiak és nők nemcsak távol vannak Krisztustól, de annyira mélyenszántó és alapos módon vannak elszakadva Tőle, hogy mindaddig nem is jönnek majd Hozzá, amíg Ő nem vonzza őket. Más szóval, még az akaratukat is foglyul ejtette a bűn, amelyben ők maguk merültek. Krisztus felemeltetett. Ők azonban nem térnek vissza Hozzá, amíg nem vonzza őket.

Miért kell hát nekünk erőfeszítéseket tenni az emberek maggyőzésére, majd még imádkoznunk is azért, hogy Isten áldja meg az erőfeszítéseinket, és formálja át őket? Azért, mert e nélkül a közbeavatkozás nélkül nem fognak jönni. Spurgeon egykor ezt írta erről: „Néha, amikor egy prédikációra készülök, azt mondom magamnak: 'Miért kell nekem mindezzel bajlódnom?' Ha az emberek eszüknél lennének, hívás nélkül is Krisztushoz futnának. Miért kell ennyire csábítóan tenni ezt a dolgot? Miért kell könyörögnünk? Miért kell ennyire buzgóknak lennünk? Mert az emberek nem akarnak jönni, még a saját Megváltójukhoz sem. Nem akarják, hogy a bűneik meg legyenek bocsátva. Nem akarnak a szívükben megújulni, és soha nem fognak jönni – egyetlen anyaszült sem – amíg Ő, Aki elküldte Krisztust hozzájuk, nem vonzza őket Krisztushoz. A kegyelem munkája a szívben abszolút szükséges, mielőtt az Úr Jézus Krisztus áldozatát bárki közülünk elfogadná.”²⁶⁰

Van egy harmadik nagy lecke is a „vonja őt” szavakban. Ezt akkor értjük meg, amikor rájövünk, hogy az emberek *vonza*, nem *üzve* *mennek* Krisztushoz. Egyesek úgy vélik, hogy az embereket oda kell üzni Őhöz. Ezért a törvényről és az ítéletről prédikálnak. Megpróbálják „berententeni” az embereket Krisztus királyságába. De krisztus módszere nem ez. Hadd mondjam ki itt, nehogy félreértsenek, hogy a törvény valóban a Krisztusra vezérlő mesterünk (Gal3:24), s a prédikálás a törvényből, mint Isten Ígétének részéből a maga módján hasznos. Valójában sok férfi és nő kellően *megrettentek* a bűneiktől és azok következményeitől ahhoz, hogy kétségbeesetten Krisztushoz fussanak. De észrevettem – és hiszem, hogy bárki erre az eredményre jut, ki veszi a fáradságot, hogy kikérdezze bármely valóban keresztyén gyülekezetet – hogy az emberek elsöprő többségét Krisztushoz az Ő szeretetének édes vonzása győzte meg, semmint a nemtetszésétől való félelem. Mit mond Isten Ígéje? „Emberi kötelékekkel vontam őket, szeretetnek köteleivel, és olyan voltam hozzájuk, mint a kik leemelik szájukról az igát, és ételt adtam nyájasan eleikbe.” (Hós11:4)

Ó, a megfeszített Krisztus vonzereje! Mennyire kedves is az! Mennyire édes, mennyire kegyelmes, mennyire csendes, mennyire hatékony! A férfiak és a nők elszakadtak Krisztustól, és a maguk akaratából nem is fognak Hozzá jönni. Ő mégis Magához vonzza őket, és dacára önmaguknak, üdvözíti is az Ő dicsőségének dicséretére.

Mindenki jöhet

Két további kérdést kell feltennünk Krisztus kijelentését illetően. Először is, kit ígér vonzani a történelmi, megfeszített Jézus? A válasz: mindenkit. Itt meg kell értenünk, hogy ez nem olyan kijelentés, amit az univerzalizmus alátámasztása végett idézhetünk. Nem arról szól

²⁶⁰ Charles Haddon Spurgeon, „The Marvellous Magnet” *Metropolitan Tabernacle Pulpit*, 29. kötet (London: The Banner of Truth Trust, 1971), 240. oldal

ez az ígéret, hogy mindenki, aki valaha is élt, Krisztushoz jön és üdvözl. Ha így lenne, akkor nem volna igaz, mivel természetesen milliók vannak, akik leélik az életüket és végül anélkül halnak meg, hogy Hozzá jönnének. Nem azt jelenti ez az ígéret, hogy mindenki Jézushoz jön majd, hanem inkább azt, hogy mindenféle – az élet minden szintjéről, minden nemzetből és népből – fognak Hozzá jönni.

A megfeszített Krisztus evangéliumát prédikálták a palotákban és az állami intézményekben, és a világ hatalmasai Hozzá jöttek. De prédikálták a városaink legszennyesebb és legveszélyesebb síkátoraiban is, és a világ gyengéi és kivetettjei is Hozzá jöttek. Prédikálták Amerikában, és az amerikaiak Hozzá jöttek. Prédikálták Afrika, Ázsia és Dél-Amerika nemzeteinek, és ama nemzetei polgárai is jöttek. Prédikálták időseknek, és az idősek jöttek. Prédikálták intelligenseknek és kevésbé intelligenseknek, a szociálisan kedvezetteknek és a szociálisan hátrányos helyzetűeknek, feketéknek és fehéreknek, zsidóknak, muzulmánoknak, buddhistáknak és teljesen pogányoknak, s a férfiak és a nők mindeme csoportokból úgy fordultak oda Jézushoz, mint Aki képes megtisztítani őket a bűntől és vezetni őket az örökkévalóság útján.

Jössz te is? Engeded, hogy a megfeszített Krisztus vonzzon téged? Nem számít, ki vagy, s mi a háttered. A szövegben azt olvassuk, hogy Krisztus vonz, és vonzani fog mindenkit. Miért ne lehetnél te is közöttük?

Ő Maga, Önmagához

Az utolsó kérdés még nyilvánvalóbb, mint a többi. Így szól: Kinek ígéri meg Jézus, hogy vonzani fogja ezeket az embereket? A válasz: Önmagának. Nem azt olvassuk, hogy a férfiakat és a nőket Jézus a látható egyházhoz vonzza, még kevésbé annak valamelyik konkrét előadásmódjához. Nem azt olvassuk, hogy valamely konkrét gyülekezethez, szektához, mozgalomhoz, vagy programhoz. Lehet, hogy megáldja majd ezeket az erőfeszítéseket, sőt még vezetőket is támaszt hozzájuk, de nem ígéri, hogy a férfiakat és a nőket ezek valamelyikéhez vonzza. Az ígéret csak annyi, hogy ők Jézushoz vonzódnak majd. „Ő Maga, Önmagához!” Ez a szöveg veleje. Te is vágyódsz arra, hogy a vonzottak között lehess?

Ez elvezet engem addig a pontig, ahol könnyen összefoglalhatom az üzenetet. Ezt üzenet vonatkoztatásával tehetem meg, először a hívőkre, majd a hitetlenekre.

Először a Krisztus szolgálatában részt vevő hívőket illetően. Ha szolgálod Krisztust, akkor kétségtelenül megpróbálsz másokat is odavezetni Őhöz. Ha így van, akkor tanulnod kell ebből a tanulmányból. Tanuld meg először is azt, hogy ha meg akarod nyerni a férfiakat és nőket Jézusnak, akkor inkább vonzanod, semmint üznöd kell őket Őhöz. Egyesek úgy vélik, hogy ezeket az embereket sötét, komor tekintetekkel lehet megnyerni, de csak kevesen jöttek efféle prédikációk, vagy bizonyágtételek hatására. Ne nézz morcosan az emberekre. Ne próbáld őket megítélni. Krisztus kedvéért kérlek, szeresd őket, és az Ő szeretetén keresztül gyakorolj rájuk vonzerőt kedves hívogatással.

Másodszor, tanuld meg, hogy még ha te is vagy az, aki hívod őket, mindazonáltal Krisztus az, Aki vonz, ezért Neki kell lennie a nagy és egyedüli attrakciónak. Szeretnéd meggyőzni az embereket? Akkor ne foglalkozz túl sokat a felszínebb dolgokkal. Természetesen ki kell terjedned Isten egész tanácsvezzésére a prédikációidban, ha igehirdető vagy. Őszintén kell foglalkoznod minden kérdéssel, amit tőled kérdeznek a bizonyágtételek eredményeképpen, függetlenül attól, hogy mire vonatkoznak ezek. De a férfiak és nők meggyőzéséhez Krisztusnak kell a központnak lennie ezek helyett a dolgok helyett. Sőt, a megfeszített Krisztusnak. Beszélj Krisztusról, Aki meghalt a bűnösökért, s ugyanez a Krisztus majd nagy bőségben fogja Magához vonzani a bűnösöket.

Végül, ha még nem vagy keresztyén, tanuld meg, hogy ha Jézus azt mondta, Magához vonzza majd a férfiakat és nőket, akkor ezt itt és most ugyanúgy megteszi, mint a történelem

bármely pontján. Ő nem változott meg. Az Ő halálának értéke sem változott. Az emberek sem változtak meg. Az Úr Jézus Krisztus vonzása mindig jelen van, s Ő most is vonzza majd az embereket. Úgy érzed, hogy téged is vonz? Ha igen, ne kérdezd: „Jöhetek Jézushoz?” Természetesen jöhetsz, ha érzed a vonzást, hogy gyere. Ha Ő vonz téged, gyere! Ne állj tovább ellen! Fordulj el mindentől, ami visszatart, és gyere Jézushoz!

158. fejezet: Kicsoda ez az ember Fia? Jn12:34

34. Felele néki a sokaság: Mi azt hallottuk a törvényből, hogy a Krisztus örökké megmarad: hogyan mondod hát te, hogy az ember Fiának fel kell emeltetnie? Kicsoda ez az ember Fia?

Isten létezése nem egy borzasztóan bonyolult fogalom a modern ember számára. Valójában, ha hiszünk a közvélemény-kutatásoknak, a legtöbb kortársunk hisz ebben. A probléma a legtöbb ember számára más területen jelentkezik. Vegyük például a szenvedő Isten elképzelését. Sokak számára ugyanis Isten létezése valószínű, de az elképzelés, miszerint emberré lett, hogy meghalhasson a bűnösökért akkora sértés, ami már majdnem istenkáromlás-számba megy.

Ez azonban nemcsak napjainkban jelent problémát a férfiak és a nők számára. Krisztus kortársai számára is problémát jelentett. Kétségtelenül fennállt minden intellektuális problémájuk ezzel az elképzeléssel szemben, melyek számunkra is fennállnak, de ezen felül még az is problémát jelentett a számukra, ami abból származott, amit Isten Ígéje tanításaként ismertek. A János evangéliuma épp most tanulmányozott fejezetében Jézus a haláláról prófétált, azt mondván: „Eljött az óra, hogy megdicsőíttessék az embernek Fia” (23. vers). De miképpen köthette össze bárki az Emberfiát a szenvedéssel? – csodálkozott a nép. Az Ószövetség ezt mondta: „az ő hatalma örökkévaló hatalom, a mely el nem múlik, és az ő országa meg nem rontatik” (Dán7:14). Isten ezt mondta Dávidnak: „Mikor pedig a te napjaid betelnek, és elaluszol a te atyáiddal, feltámasztom utánad a te magodat, mely ágyékdoból származik, és megerősítem az ő királyságát: Az fog házat építeni az én nevemnek, és megerősítem az ő királyságának trónját mindörökké.” (2Sám7:12-13) Ézsaiás így prófétált az eljövendő Messiásról: „Uralma növekedésének és békéjének nem lesz vége a Dávid trónján és királysága felett, hogy fölemelje és megerősítse azt jogosság és igazság által mostantól mindörökké” (Ézs9:7). Ez és még sok igeszakasz beszélnek az Emberfia örökkévaló és örökké tartó uralkodásáról. Hogyan szenvedhetne hát az Emberfia? Miképpen lehetne Őt felemelni? János beszámol arról, hogy a nép ezt kérdezte: „Mi azt hallottuk a törvényből, hogy a Krisztus örökké megmarad: hogyan mondod hát te, hogy az ember Fiának fel kell emeltetnie? Kicsoda ez az ember Fia?”

Ez természetesen nagyon fontos kérdés. S még fontosabbá válik, ha megértjük, hogy az „Emberfia” titulus valójában az egyetlen, amit Maga Jézus Krisztus használt. Neki vannak más titulussai is. Ő az Isten Báránya, a Király, a Messiás, a Szeretett, az Íge, Isten Fia, és még sok más. De Jézus nem mondta ezeket a titulussokat Magára. Ezeket mások mondták rá. A saját beszédében Ő mindig az Emberfia volt. Ez a titulus hatvankilencszer fordul elő a szinoptikus evangéliumokban, és tizenkétszer János evangéliumában.

Emellett az „Emberfia” titulus különösen mindent magába foglaló, amint azt majd hamarosan látjuk. Az egyik igemagyarázó írta: „Az Emberfia elképzelés... úgy öleli fel Jézus teljes munkáját, ahogyan egyetlen más elképzelés sem képes”.²⁶¹ A kifejezés tanulmányozása tehát nemcsak annak tanulmányozását jelenti, hogy mit gondolt Jézus a saját szolgálatáról – beleértve azt is, hogy miért kellett meghalnia – hanem a lehető legszélesebb körű áttekintés megszerzésére is irányul.

Egy sémita népnyelvi kifejezés

²⁶¹ Oscar Cullmann, *The Christology of the New Testament*, „The New Testament Library” (London: SCM Press, 1963), 137. oldal

Az „Emberfia” kifejezés tanulmányozását a szavak egyszerű jelentésének vizsgálatával kezdjük, ami meglehetősen érdekfeszítő. A kifejezésünk a közvetlen fordítása a görög *huios tou anthropou* szavaknak, de ez a kifejezés az eredeti arám, vagy héber szavakon alapszik. Az arám nyelvben ez a *bar-nasha*, a héberben a *ben-ish*, vagy *ben-adam*. E kifejezések első része, a *bar*, vagy a *ben* „fiút” jelent. Ezt a tulajdonnevekben is megtaláljuk: Barnabás, Barsabbás, Bartholomew (Bertalan), stb. A második szó, a *nasha*, *ish*, vagy *adam* „embert” jelent. A héber *ben-adam* jelentése „az ember fia”, s ez sok angolul beszélő ember számára ismeretes Leigh Hunt elbűvölő költeményéből, melynek a címe „Abou ben Adam”, és az első sora így hangzik: „Abou ben Adam, növekedjen a te nemzetséged”.

Ennek a nyelvészeti tanulmánynak abban rejlik a jelentősége, hogy az arám és a héber (de nem a görög) népnyelvben a *bar*, vagy *ben* szó gyakran használatos jelképes értelemben, így ezekben a most vizsgált kifejezésekben is az utána következő szó azt a besorolást jelenti, amelyhez tartozik. Például, arámi nyelven a „hazudozó” idiómája „a hazugság fia”, a bűnösök „a bűn fiai”, egy gazdag ember „a gazdagság fia”, és így tovább. A mi kifejezésünk, a *bar-nasha*, vagy *ben-ish* tehát olyasvalakit jelent, aki az emberek közé sorolandó. Azaz, egyszerűen csak „embert” jelent. Bizonyos értelemben tehát a kifejezés görög fordítása, amiből az „Emberfia” elnevezést származtatjuk, túlon túl szó szerinti, s ezért kissé félrevezető. Félrevezet, ha nem vesszük észre, hogy ennek a kifejezésnek a használatával Jézus a legegyszerűbben csak „embernek” mondta Önmagát.

Ez fontos, mert egyszerre beszél nekünk Krisztus nagy alázatosságáról, s arról az örömről, amit abban lelt, hogy egyé lett a testvéreivel. Meg kell hagyni, Ő sokkal több volt, mint ember. Isten volt. Nevezhette volna Magát „Istennek” is. De ehelyett úgy találjuk, hogy az Istenség hatalmas második Személye, azaz Krisztus, Aki testté lett, örül annak, amivé vált – „emberré”. Bizonyos értelemben dicsekszik is vele. Tudta jól: azzal, hogy hozzánk hasonlóvá válik, megnyitja az utat előttünk, hogy mi is hasonlatosakká válhassunk Ohozzá.

A kifejezés Dánielnél

A kifejezés tanulmányozásában azonban nem szabad eltévednünk azáltal, hogy ezen a ponton megállunk. Igaz, hogy az „Emberfia” kifejezés a sémita népnyelvben „embert” jelent. De az is igaz, hogy Krisztus korára már többet is jelentett a kifejezés egyik különleges ószövetségi előfordulása, valamint az azt követő fejlődése következtében az intertestamentális korszakban.

Az egyetlen ószövetségi előfordulás Dániel könyvében olvasható, a hetedik fejezetben. Ez a fejezet számol be Dániel látomásáról a négy nagy, tengerből feljövő vadállatról, valamint azok egymás utáni uralkodásáról. Világos, hogy ezek a világhatalmakat jelentik. Az első olyan volt, mint egy oroszlán és a Babiloni Birodalmat jelképezte. A második medvéhez hasonlított és a babiloniakat legyőző Méd-perzsa Birodalomnak volt a jelképe. A harmadik olyan volt, mint egy leopárd, és Görögországot jelképezte. Végül, a negyedik vadállat túl borzalmas volt ahhoz, hogy bármely ismert állathoz lehessen hasonlítani. Ez volt az eljövendő Római Birodalom jelképe. Ebben a birodalomban különféle királyok versengtek a hatalomért, s egy király, akit „a kicsiny szarv” ábrázolt ki, három másikat taszított ki a helyéről.

Ezen a ponton a mennyre vált a látomás és Dániel leír egy színpadot, ahol trónokat állítanak fel és az Öregkorú felülván a trónra ítéletet mond. Ebben az ítéletben az utolsó vadállatot leölik, s minden vadállattól elveszik a hatalmukat. Dániel ezután a végső csatáról és egy új, örökkévaló királyságról ír: „Látám éjszakai látásokban, és ímé az égnek felhőiben mint valami emberfia jöve; és méne az öreg korúhoz, és eleibe vivék őt. És ada néki hatalmat, dicsőséget és országot, és minden nép, nemzet és nyelv néki szolgálja; az ő hatalma örökkévaló hatalom, a mely el nem múlik, és az ő országa meg nem rontatik.” (Dán7:13-14)

A Dániel könyvének megírása és a Krisztus eljövetele közötti korszakban az Emberfiának ezt a fogalmát felhasználták a különféle apokrif iratok (például Ezsdrás 4. könyve, vagy Énókh könyve), valamint a Targum. Ezekben a könyvekben az „Emberfia” kifejezést a várva várt Messiásra értették.

Ez tehát eltérő helyzet a héber, vagy arám kifejezések tisztán nyelvi jelentéséhez viszonyítva. Nyelvileg a kifejezések „embert” jelentenek. De ezekben a forrásokban nyilvánvalóan nagyon specifikus értelemben használatosak. Azaz, valójában „az Embert” jelentik, az embernek azt az örökkévaló őstípusát, aki együtt létezik Istennel, és aki majd megjelenik az idők végén, hogy beteljesítse Isten üdvtervét.

Még egy dolgot el kell mondani erről az Emberfia alakról. Ha elolvassuk az apokrif iratokat, rájövünk, hogy nincs mindig teljes egyetértés bennük azt illetően, hogy kicsoda ez az Emberfia, és mit is fog cselekedni. Ő egy messiási alak, de árnyékos. Következésképpen nagy véleménykülönbségeknek kellett fennállni már Krisztus napjaiban is. S itt rejlik valószínűleg a kulcsa annak, amiért Jézus inkább ezt a kifejezést használta Önmaga megjelölésére a többivel szemben. A többi kifejezés – Messiás, Isten Fia, Szabadító – mind nagyon konkrét jelentéssel rendelkeznek, s ezek a jelentések nem azok voltak, melyeket Jézus a szolgálatához kívánt kapcsolni. Például, a „Messiás” szó a legtöbb ember számára egy politikai alakot írt le, akinek elsődleges munkája a zsidó területek felszabadítása lett volna a római uralom alól. Jézus volt a Messiás. Ezt közvetve elismerte a samáriai asszonnyal folytatott beszélgetésében (Jn4:25-26). De ha ezt nyilvánosan mondta volna, mindenki azt várta volna Tőle, hogy hadsereget szervez és élére áll egy felszabadító mozgalomnak. Ő azonban nem akarta ezt. Ezért nem állította nyíltan, hogy Ő a Messiás. Az Emberfia kifejezéssel azonban más volt a helyzet. Az emberek tudták, hogy ez egy speciális Messiás-féle alak, de nem tudták, mit is gondoljanak róla pontosan. Az igeszakasz kérdése jelzi is ezt: „Kicsoda ez az ember Fia?” Ezért Jézus ezt a kifejezést használta Önmagára, de olyan tartalommal megtöltve azt, amelyet Ő Maga akart. Más szóval ez vált a fő titulussá, amivel a saját személyét és szolgálatát leírta.

A szenvedő Megváltó

Ez elvezet minket ahhoz a kérdéshez, hogy miképpen használta Jézus ezt a kifejezést. Ez pedig fontos dolog. Mit értett Ő az Emberfia alatt? Milyen szolgálatot képzelt el ennek az alaknak a számára? Ha megnézzük az utalásokat erre az alakra, főként János evangéliumában, akkor felfedezünk néhány fő tanítást.

1. Jézus az „Emberfia” kifejezést annak tanítására használta, hogy Ő pre-egzisztens. Azaz, az Úr Jézus Krisztus élete nem a születésével kezdődött a miénkhez hasonlóan. Ehelyett Ő örökkévaló, Istennel az Atyával együtt létezett a kezdetektől fogva, amint János kijelenti az evangéliumának bevezetőjében. Ez az első világos tanítás az Emberfiáról János evangéliumában. Ez Krisztusnak a Nikodémussal folytatott beszélgetésében fordul elő. Ebben a beszélgetésben mondta Krisztus: „És senki sem ment fel a mennybe, hanem az, aki a mennyből szállt alá, az embernek Fia” (3:13). Más szóval, egyetlen ember sem képes elmondani, milyen a menny, mivel soha senki nem volt ott. De Jézus képes erre, mert Ő a mennyből jött. Az Ő élete nem itt a Földön kezdődött. A 6. fejezetben találunk egy hasonló, de közvetett utalást ugyanerre az igazságra. Abban a fejezetben Jézus azokat kérdezi, akiket sértett a tanítása: „Hát ha meglátjátok az embernek Fiát felszállani oda, a hol elébb vala?!” (62. vers) Más szóval: „Mi lesz, ha nem megyek a keresztre, hanem inkább visszatérek a mennybe?” Ezekben a szavakban az Emberfia pre-egzisztens létezése magától értetődő tanítás.

2. Egyedi elem Jézus tanításában az Emberfiáról az is, hogy az Emberfia *a megaláztatást és a halált* elszenvedni küldetett. Ezért természetes módon minden másnál több, ennek a témának szentelt igeverssel találkozunk. Például a rögtön az után következő

versben, melyben Jézus az Ő pre-egzisztenciájáról tanította, a Mester feltárta: „És a miképen felemelte Mózes a kígyót a pusztában, akképen kell az ember Fiának felemeltetnie. Hogy valaki hiszen ő benne, el ne vesszen, hanem örök élete legyen.” (3:14-15) Világos, hogy még a szolgálatának ezen a pontján is a keresztre feszítést tartotta Jézus szem előtt.

Újabb utalást találunk a szenvedéseire a 8. fejezetben. „Monda azért nékik Jézus: Mikor felemelitek az embernek Fiát, akkor megismeritek, hogy én vagyok és semmit sem cselekszem magamtól, hanem a mint az Atya tanított engem, úgy szólok.” (28. vers). A 12. fejezetben a most tanulmányozott szakasz kezdő versében ugyanarról az igazságról van szó: „Jézus pedig felele nékik, mondván: Eljött az óra, hogy megdicsőíttessék az embernek Fia.” (23. vers) Majd a 13. fejezetben megint: „Mikor azért kiment vala [Júdás], monda Jézus: Most dicsőíttetek meg az embernek Fia, az Isten is megdicsőíttetek ő benne.” (31. vers)

Krisztus hallgatói közül senki sem gondolta, hogy a szenvedés az Emberfia küldetésének része volt. Így amikor Jézus a szenvedésről beszélt, mindig összezavarodtak. A dicsőséget és a hatalmat várták az Emberfia eljövételével. Jézus viszont azt tanította, hogy a dicsőség a szenvedés, míg a hatalom a kereszttel jön el.

3. A harmadik dolog Krisztus tanításában az Emberfiáról az, hogy *életbevágó lesz mindazok számára, akik hinni fognak Benne*. Azaz, az üdvösség, amit Ő hoz, nem pusztán objektív, vagy elvont, hanem személyes dolog lesz. Személyesen kell azt alkalmazni. Ebben a dologban a János 6 tanítása teljesen világos: „Munkálkodjatok ne az eledeléért, a mely elvész, hanem az eledeléért, a mely megmarad az örök életre, a melyet az embernek Fia ad majd néktek; mert őt az Atya pecsételte el, az Isten” (27. vers). „Bizony, bizony mondom néktek: Ha nem eszitek az ember Fiának testét és nem iszjátok az ő véré, nincs élet bennetek. A ki eszi az én testemet és iszja az én vére, örök élete van annak, és én feltámasztom azt az utolsó napon.” (53-54. versek) Már láttuk, hogy Krisztus testének evése és Krisztus vérének ivása ugyanaz, mint Krisztushoz „jönni”, vagy „hinni” Benne.

4. Különböző alkalmakkor Jézus a *végítélet* vonatkozásában utal az Emberfiára. Ez a negyedik tantétel, s ez kerül a legközelebb az Emberfiáról szóló, Dánielnél olvasható eredeti tanításhoz. János evangéliumában a következőket olvassuk Jézusról: „Mert a miként az Atyának élete van önmagában, akként adta a Fiúnak is, hogy élete legyen önmagában: És hatalmat ada néki az ítélettelre is, mivelhogy embernek fia.” (5:26-27) A Jelenések 14-ben ennek az ítéletnek a részletesebb leírásával találkozunk, ott az Emberfia éles sarlóval a kezében jelenik meg, és mind Ő, valamint egy angyal „a földnek szőleit megszede, és veté az Isten haragjának nagy borsajtójába” (Jel14:19).

5. A Jelenések könyvének említése elvezet minket az Emberfiával kapcsolatos ötödik tanításhoz, amit jóllehet Jézus nem említ az evangéliumokban, de mégis fontos. Ez a tanítás Krisztus ama látomásából származik, amit János Pathmósz szigetén látott, s amit a Jelenések könyve első fejezetében jegyzett fel. Jézust itt nem különálló alakként látjuk, Aki az Öregkorúhoz ment, hogy együtt üljön vele a két trónon (mint Dánielnél), hanem mint Magát az Öregkorút. János írja: „Megfordulék azért, hogy lássam a szót, a mely velem beszéle; megfordulván pedig, láték hét arany gyertyatartót; És a hét gyertyatartó között hasonlót az ember Fiához, bokáig érő ruhába öltözve, és mellénél aranyövvel körülövezve. Az ő feje pedig és a haja fehér vala, mint a fehér gyapjú, mint a hó; és a szemei olyanok, mint a tűzláng;” (Jel1:12-24) Ennek a látomásnak a fontossága kettős: először is Istennel, az Atyával azonosítja Jézust, másodszor úgy tekinti Őt, mint Aki tevékeny a földön a hét arany gyertyatartó között.

Mi a hét gyertyatartó? Néhány verssel később azt olvassuk, hogy „a mely hét gyertyatartót láttál, az hét gyülekezet” (20. vers). Azaz, a kép elénk festi Krisztusnak *jelen uralmát a gyülekezetek felett*. Valóban, a következő két fejezetben Krisztus megszólítja a

gyülekezeteket: egyeseket az ítéletre figyelmeztet, másokat pedig, akik még hűségeselek, a kitartásra buzdít.²⁶²

Megváltó és Úr

Ezeket az igazságokat önmagunkra kell vonatkoztatnunk, annak ellenére, hogy az általam elmondottak nagy része tisztán akadémikusnak látszik. Miképpen tehetjük ezt meg? A legjobb módja ennek, ha megragadjuk az Emberfia látomását, és abból fogjuk fel pontosan, Ki is az, Akit imádunk. Mikor Krisztust prédikáljuk, vagy Isten népeként összegyülekezőnk Krisztus imádatára, akkor nem pusztán arra az alakra gondolunk, Aki kétezer évvel ezelőtt a Földön élt. Igaz, hogy élt a Földön, pont emiatt ismerjük Őt. De ezen túl gondolunk a világegyetem nagy és örök Istenére, a Szentháromság második Személyére, Aki minden dolgok előtt létezett, s Akin keresztül jutott létezésre minden általunk ismert dolog, s Aki majd a végén is ott lesz az ítélet kihirdetésénél. Ez a dicsőséges Krisztus. Ő az, Aki joggal követeli meg az imádatunkat, és megérdemli a szolgálatunkat.

Ha nem vagy keresztyén, akkor először mint Megváltóhoz kell Őhozzá jönnöd. Meg kell köszönnöd, hogy eljött és meghalt érted, majd bíznod kell Benne és követned kell Őt. Az egész maradék életed során nem fogsz bölcsebb döntést hozni, nem számít, mit hozhat még az neked. Ha viszont már keresztyén vagy, akkor lehetőséget kell adnod Neki, hogy mindazzá tehessen, amivé csak akar azért, hogy Aki most a megváltód, Urad is lehessen.

²⁶² Az Emberfia pre-egzisztenciáját, és ítéletes munkájának szemléltetését különösen jól dokumentálja S Mowinckel a *He That Cometh* (New York, Abingdon Press, 1954) című könyvében, 370-373. és 393-399. oldalak. Ez a könyv több mint száz oldalt szentel az Emberfia fogalmának

159. fejezet: Egy kérés és egy ígéret, Jn12:35-36

35. Monda azért nékik Jézus: Még egy kevés ideig veletek van a világosság. Járjatok, a míg világosságotok van, hogy sötétség ne lepjen meg titeket: és a ki a sötétségben jár, nem tudja, hová megy.

36. Míg a világosságotok megvan, higgyetek a világosságban, hogy a világosság fiaí legyetek. Ezeket mondá Jézus, és elmenvén, elrejtőzködék előlük.

Van valami különösen szívbemarkoló egy nagy ember utolsó nyilvános tanításában, vagy utolsó szavaiban. Emlékszem például, mennyire megindultam, amikor kisfiúként eszembe jutott Douglas MacArthur tábornok utolsó kongresszusi felszólalása, miután felmentették a fegyveres erők főparancsnoki tisztéből. Egy szavalóversenyre jegyeztem meg ezt a beszédet és személyesen megindultam a záró soraihoz érve. MacArthur egy régi katonaballadára utalt: „Az öreg katonák soha nem halnak meg, csak tovatűnnek”, zárta a beszédet. „S mint annak a balladának az öreg katonája, most én is tovatűnök. Egy katona, aki úgy próbálta meg elvégezni a kötelességét, ahogy Isten adta neki a világosságot a kötelessége szemléléséhez. Isten önökkel.” Feltételezem, hogy hasonlóan szívbemarkoló volt Napóleon búcsúja is a csapataitól, a Fountainbleu vadászlepcsőiről, mielőtt Elba szigetére szállították volna, amint más nagy emberek utolsó beszédei is.

Most eljutottunk az Úr Jézus Krisztus nyilvános tanításának utolsó szavaihoz, melyeket mindössze néhány nappal a keresztre feszítése előtt mondott ki. Ezeket a szavakat természetesen a nem nyilvános tanítás megannyi szava követte még. Kétségtelenül csodálatos beszélgetések folytak Jézus és a tanítványai között Mária, Márta és Lázár házában, Bethániában. János maga jegyzi fel Jézus utolsó beszélgetéseit a tizenkettővel ezekben az utolsó napokban Jeruzsálemben és azon kívül, valamint a felső szobában. A most tanulmányozott szavak viszont az Ő utolsó nyilvános tanítását képezték.

Ezen a ponton az igazság Napja már csaknem leáldozott. Két, vagy három nap múlva Isten kioltotta a Napot a Golgotán. Mégis maradt azonban idő odafordulni a világossághoz. Így Jézus, Aki mindig is szeretettel volt a pusztulók iránt, az ünnepélyes kérés és ígéret eme szavait mondja nekik. Alexander Maclaren, aki egy kiváló prédikációt mondott ezekről a szavakról, írja: „Túlságosan szeret ahhoz, hogy ne figyelmeztessen, de nem hagyja a fenyegetés keserűségét mondhatni utolsó ízként a szájpadról. Ezért az ajkak, melyek a kegyelmet árasztják, búcsút mondanak az ellenségeinek azzal az ígérettel, és reménységgel, hogy akár még ők is válhatnak 'a világosság fiaivá'.”²⁶³

Jézus mondja: „Még egy kevés ideig veletek van a világosság. Járjatok, a míg világosságotok van, hogy sötétség ne lepjen meg titeket: és a ki a sötétségben jár, nem tudja, hová megy. Míg a világosságotok megvan, higgyetek a világosságban, hogy a világosság fiaí legyetek.”

Amint ezeket a szavakat olvassuk, megértjük, hogy nem képeznek közvetlen választ arra a kérdésre, amit a megelőző versekben tettek fel Jézusnak. Ő azt mondta, hamarosan felemelik a földről a halálba, s a nép azt kérdezte, miképpen lehet ez igaz a Messiásra. „Mi azt hallottuk a törvényből, hogy a Krisztus örökké megmarad: hogyan mondod hát te, hogy az ember Fiának fel kell emeltetnie? Kicsoda ez az ember Fia?” (34. vers) Ezt kérdezték, de Jézus nem válaszolt rá. Ehelyett egy teljesen más témával foglalkozott. A nép a Messiással kapcsolatos várakozásokról akart beszélgetni. Manapság ez prófécia lenne. Jézus viszont az egyén Ővele fennálló kapcsolatáról akart beszélni. „Jön a sötétség”, mondta. „Ragadjátok hát meg a világosságot, amíg még megtehetitek.” Ugyanezek a szavak vonatkoznak a mi időnkre is, ahol a sötétség még nyilvánvalóbb, és a világosság néha csak halványan pislákol.

²⁶³ Maclaren, *Expositions of Holy Scripture*, 7. kötet, 162. oldal

Miképpen elemezzük tehát ezeket a szavakat? Nézetem szerint ezek tökéletes végakaratot és végrendeletet alkotnak. Négy részből állnak: (1) emlékeztető, (2) felhívás, (3) figyelmeztetés, és (4) ígéret. Ezt az üzenetet szeretném veletek megosztani ebben a tanulmányban.

Krisztus emlékeztetője

Az emlékeztető egy egyszerű igazság emlékeztetője: nevezetesen azé, hogy Jézus Krisztus a világ világossága. Ez meg van jelölve a görög szövegben, mert a „világosság” szó öt előfordulása közül négy esetben ezekben a versekben a szó határozott névelővel, „a világosság”-ként szerepel. Ez világos utalás Krisztusra. „Még egy kevés ideig veletek van I világosság... Míg a világosságotok megvan, higgyetek a világosságban...”. Ez még világosabban kiderül a szó legutolsó előfordulásából, ahol Jézus helyett a férfiakra és a nőkre utalva a névelő kimarad”. Ott egyszerűen csak „világosság fiait” olvasunk.²⁶⁴

Ez azért fontos, mert ezt a tanítást mindenütt megtaláljuk az evangéliumban, s majdnem az első leíró jelző, amit János használ Jézusra. Az első leíró szó az „Íge”, vagy *logosz*. A második az „élet”. De aztán, az evangélium legelején a 4. versben ott van a „világosság” szó, amit azonnal felvesz, és oly gyakran ismételi, hogy csak a következő hat versben hatszor fordul elő. „Ő benne vala az élet, és az élet vala az emberek világossága; És a világosság a sötétségben fénylik, de a sötétség nem fogadta be azt. Vala egy Istentől küldött ember, kinek neve János. Ez jött tanúbizonysággul, hogy bizonyságot tegyen a világosságról, hogy mindenki higgyen ő általa. Nem ő vala a világosság, hanem jött, hogy bizonyságot tegyen a világosságról. Az igazi világosság eljött volt már a világba, a mely megvilágosít minden embert.” (1:4-9) Később Maga Jézus mondja: „Én vagyok a világ világossága” (8:12, 9:5). János írja máshol az evangéliumában: „Ez pedig a kárhoztatás, hogy a világosság e világra jött, és az emberek inkább szerették a sötétséget, mint a világosságot; mert az ő cselekedeteik gonoszak valának. Mert minden, a ki hamisan cselekszik, gyűlöli a világosságot és nem megy a világosságra, hogy az ő cselekedetei fel ne fedessenek; A ki pedig az igazságot cselekszi, az a világosságra megy, hogy az ő cselekedetei nyilvánvalókká legyenek, hogy Isten szerint való cselekedetek.” (3:19-21) A kép utolsó előfordulásával a Jn12:46-ban találkozunk, ahol Jézus ezt kiáltja: „Én világossággul jöttem e világra, hogy senki ne maradjon a sötétségben, a ki én bennem hisz.”

Természetesen nagyon gazdag jelkép ez, melyre Jézus itt a keresztre feszítésének előestéjén utal. Először is Istennel, az Atyával azonosítja Őt, ami azt jelenti, hogy Ő is pre-egzisztens és örökkévaló. A világosság Isten ókori jelképe. Dávid írja az egyik zsoltárban: „Az Úr az én világosságom és üdvösségem” (Zsolt27:1). Majd megint mondja: „nálad van az életnek forrása; a te világosságod által látunk világosságot” (Zsolt36:10). A matematikában létezik egy axióma, mely kimondja, hogy „azok a dolgok, melyek ugyanazzal a dologgal egyenlők, egymással is egyenlők”. Következésképpen, ha Jézus a világosság, és ha Isten a világosság, akkor Jézusnak ugyanannak kell lennie, mint Istennek. Ő Isten. Ez természetesen a Biblia tanítása.

Másodszor, a jelkép azt tanítja, hogy Jézus teszi Istent ismertté. A világosság ugyanolyan egyetemes jelkép, mint az elme megvilágosodása, s ez Isten egyik jelképe. Megvilágosodás nélkül az emberek mentális és lelki sötétségben vannak. Nem ismerik Istent. Jézus eljön, s az Ő világossága ráragyog az emberekre. Most azok, akik a sötétségben voltak, rendelkeznek Isten dicsősége ismeretének világosságával, mely Jézus Krisztus arcán ragyog.

²⁶⁴ A görög szövegben. Károlinál (és az angolban is): „hogy a világosság fiait legyetek”, azaz maradt a névelő. – *a ford.*

Harmadszor, Jézus megváltoztathatatlanul szemben áll a sötétséggel. Azaz, szemben áll a tudatlansággal, a bűnnel és a gonosszággal, s elszánta Magát azok megsemmisítésére. Miképpen teszi ezt meg? A legegyszerűbben szólva úgy, hogy világít. Természetesen a keresztt az Ő győzelmének fókuszpontja. De az egyén válasza szempontjából Ő a tudatlanságot és a gonosszágot egyszerűen azzal győzi le, hogy beleragyo a szíveinkbe, és ezzel Magához vonz minket. Ez a megvilágításnak annyira természetes része, hogy János azt állítja az első levelében: ha nem távolodunk el a bűntől az igazságossághoz, akkor nem is vagyunk valódi keresztyének (1Jn1:5-7).

Negyedszer, ez a jelkép Jézust a teljes, vagy valódi világosságként mutatja be, mint ami ellentétes minden részleges világossággal. Ezt érti alatta János, amikor „az igazi világosságnak” nevezi Őt, Aki eljött a világba (Jn1:9). Jézust világosságnak nevezni nem jelenti annak tagadását, hogy más világosságok is léteznek, bármennyire származtatottak, félrevezetők, vagy tökéletlenek is legyenek azok. Az ember Isten képmására alkotott, s a bukás ellenére annak a képmásnak néhány szilánkja mégis fennmaradt. Az ember jó dolgokra áhítozik. Vágyik a békére, a fejlődésre, a bővelkedésre. Ezek egyike sem rossz. Azonban ezek mindegyike csak részleges világosság. Jók, ameddig elmennek, de nem mennek el elég messzire. Külsőségekkel foglalkoznak, de nem adják meg azt a belső megelégedettséget, amire minden embernek szüksége van, s amire oly kétségbeesetten vágyakozik. Jézus igazi világosságnak nevezni tehát annyi, mint úgy utalni rá, mint a teljes megvilágosodás egyedüli forrására, mely által a férfiak és a nők képesek megismerni az igazságot Istenről és önmagukról, s képesek abba a szoros személyes kapcsolatba lépni Vele, amelyre elhívást kaptak. Minden benne foglaltatik Krisztus emlékeztetőjében, miszerint Ő a világosság.

Egy felhívás

Jézus azonban nemcsak emlékeztette az embereket, hanem egy ehhez kapcsolódó felhívást is közzétett. Ez két részből áll: „járjatok” a világosságban (35. vers), és „higgyetek” a világosságban (36. vers). Jézus itt először a járásról, majd másodszor a hitről beszél. Logikai sorrendbe rakva először „hinni” kell, majd utána „járni”. Először hinnünk kell a világosságban. Utána járhatunk benne.

Mit jelent hinni a világosságban? Egyszerűen ezt jelenti: hinni Jézusban, azaz bízni Benne. A huszadik fejezetben János ezt a könyve céljaként jelöli meg: „Sok más jelt is mivelt ugyan Jézus az ő tanítványai előtt, a melyek nincsenek megírva ebben a könyvben; Ezek pedig azért irattak meg, hogy higgyétek, hogy Jézus a Krisztus, az Istennek Fia, és hogy ezt hívén, életetek legyen az ő nevében.” (30-31. versek) Bibliai értelemben valakiben hinni annyi, mint venni annak a személynek a szavait, s azoknak megfelelően cselekedni. Jézus esetében ez azt jelenti, hogy szaván fogni Őt, amikor Isten Fiának jelenti ki Magát, majd az ebbéli meggyőződéssel bízni Benne, mint Megváltóban, és követni Őt, mint Urat.

Isten Jézus? Akkor a mi Istenünknek kell lennie, s nekünk Istenként kell imádnunk Őt. Megváltó Ő? Akkor a mi Megváltónknak kell lennie. Ő az, Aki azért él, hogy tanítsa, segítse és megerősítse a népét? Akkor Neki kell a mi tanítónknak és segítőnknek, valamint az erőnk forrásának lennie.

Ez elvezet minket Krisztus felhívásának második részéhez. Ez a felhívás a „járásra” Krisztus világosságában. Ez egy további lépés a pusztá hiten túl, bár kapcsolódik ahhoz. Folytonos tevékenységet, vagy fejlődést foglal magában. Más szóval a helyes válasz Jézusnak sokkal többet foglal magában valaki részéről, mint pusztá egyetértést egy sereg igazsággal és egyszeri cselekvést annak megfelelően. Ez a lábnymaiban való járást jelenti. Azt jelenti: azt tesszük, amit Ő tesz, azt gondoljuk, amit Ő gondol, úgy cselekszünk, ahogyan Ő cselekszik. Mindennek megtétele a világosságban járás, mert Ő a világosság. A követésének elutasítása pedig a visszaesést a sötétségbe.

A betolakodó sötétség

Krisztus utolsó tanításának harmadik része egy figyelmeztetés: „Járjatok, a míg világosságotok van, hogy sötétség ne lepjen meg titeket”. Ez komoly, mert azt tanítja, hogy ha nem követjük Krisztust, akkor nemcsak a sötétségben maradunk, de a sötétség, amelyben találjuk majd magunkat, még fokozódni is fog. Maclaren írta: „Az elutasított világosság a szülője a legsűrűbb sötétségnek, s az ember, akinek megvan a világossága, de nem bízik benne, a homály és a sötétség sűrű felhőibe burkolózik, melyek sokkalta gyászosabbak és áthatolhatatlanabbak, mint a körül az ember körül pislákoló szürkület, aki soha nem ismerte a kijelentés napvilágát.”²⁶⁵

A farizeusok Jánosnak a vakon született emberről szóló történetében a legvilágosabb példái ennek. Egyrészt a vakon született ember története annak története, ahogyan Krisztus világosságot hoz valakinek, aki a sötétségben született. Ez mind fizikailag, mind lelkileg igaz volt. A fizikai csoda nyilvánvaló. A lelki csoda pedig megmutatkozik a vak ember fokozatos növekedésében annak megértésében, kicsoda Krisztus valójában, valamint a Belé vetett hitében. A történet kezdetén csak úgy ismeri őt, mint „egy embert, a kit Jézusnak mondanak” (Jn9:11). Később „prófétának” nevezi Őt (17. vers). Még később Jézusra, mint „Istentől valóra” utal (33. vers). Végül látjuk, amint a vakon született ember Krisztust „Úrnak” nevezi, és „Emberfiaként” imádja Őt (35, 38. versek). Más szóval, a vakon született ember története az ahhoz az emberhez eljutó lelki (valamint fizikai) világosság története, aki mind lelki, mind fizikai sötétségben született. Másrészt a történet egyben a még nagyobb sötétségre jutás története is azok által, akiknek nincsen meg Krisztus világossága. A farizeusok fizikailag láthattak, de lelkileg nem láttak. Következésképpen egyre jobban gyűlölték a világosságot, amint azt a történet élénk tárja.

Mihez fog hasonlítani a mi életünk? Vajon hitről hitre, látásról látásra jutunk, ahogyan a vak ember életében történt? Vagy hitetlenségről hitetlenségre, sötétségről sötétségre? Mindez csak a Vele fennálló viszonyunktól függ, Aki ennek a világnak az egyedüli igazi világossága.

Egy ígéret

Végül megjegyezzük, hogy Krisztus szavai egy ígéretet is magukban foglalnak. Ez pedig az az ígéret, hogy ha hiszünk a világosságban, akkor „a világosság fiai” leszünk. Mennyire kegyelmes dolog ez! Megjegyezzük, hogy legalábbis egy bizonyos értelemben Krisztus utolsó prédikációja még e nélkül az ígéret nélkül is teljes. Tartalmazta Krisztus tanításának emlékeztetőjét. Tartalmazott egy felhívást. Tartalmazott még egy figyelmeztetést is arra nézve, hogy mi történik, ha a felhívást figyelmen kívül hagyják. Ha Jézus megállt volna ezen a ponton, ki mondhatta volna, hogy hiányzik bármi is? Senki! De mégis, a mi Urunk kegyelme akkora, hogy szemlátomást nem akarta a nyilvános szavait figyelmeztetéssel zárni, hanem egy ígérettel zárja azokat. Igaz, jön a sötétség. De még ha jön is, aki hisz Jézusban, ezzel a hittel a világosság gyermekévé válhat, s visszatükrözheti eltávozott Mesterének ragyogását a sötétedő világ számára.

Ez nem azt jelenti, hogy Krisztus követői ugyanabban az értelemben lesznek világosságok, mint amiképpen Ő a világosság. Csak egyetlen igazi világosság létezik, s ez Jézus. De azt igenis jelenti, hogy visszatükrözhetik Őt, s így válhatnak az áldott megvilágítás forrásaivá mások számára.

Ez tehát Krisztus utolsó üzenete. Egyesek számára ennek emlékeztetőnek kell lenni. Ha hallottad az igazságot, de nem válaszoltál arra, akkor téged emlékeztetni kell. Neked

²⁶⁵ Ugyanott, 168-169. oldal

hinned is kell. Másoknak egy felhívásra van szükségük. Ha egy vagy azok közül, akiknek a felhívásra van szükségük, akkor emlékezhetsz rá, mit mondott Jézus, és tudhatod, hogy valamit tenned kell. De még nem tetted azt meg. Figyelj a felhívásra. Jézus azt parancsolja neked, hogy „vesd a bizalmadat a világosságba”, és „járj abban”. Megint másokat figyelmeztetni kell. Téged is figyelmeztetni kell, ha késlekedsz a döntésed meghozatalával. Tudd meg: annak veszélyében vagy, hogy örökre belecsúszol a sötétségbe. Tanuld meg, hogy létezik igazi világosság, és igazi sötétség, és higgy Jézusban. Végül pedig vannak, akiket Krisztus ígéretével kell buzdítani.

„Bízzatok a világosságban, míg a világosságotok megvan, hogy a világosság fiai legyetek.” Higgy Benne, és lépj be abba a nagy és megígért áldásba.

160. fejezet: A hitetlenség csodája, Jn12:36-40

36. Míg a világosságotok megvan, higgyetek a világosságban, hogy a világosság fiai legyetek. Ezeket mondá Jézus, és elmenvén, elrejtőzködék előlük.

37. És noha ő ennyi jelt tett vala előttük, mégsem hívének ő benne:

38. Hogy beteljesedjék az Ésaiás próféta beszéde, a melyet monda: Uram, ki hitt a mi tanításunknak? és az Úr karja kinek jelentetett meg?

39. Azért nem hihetnek vala, mert ismét monda Ésaiás:

40. Megvakította az ő szemeiket, és megkeményítette az ő szívöket; hogy szemeikkel ne lássanak és szívökkal ne értsenek, és meg ne térjenek, és meg ne gyógyítsam őket.

Jézus utolsó prédikációja korának embereihez – az a prédikáció, mely tartalmazott egy emlékeztetőt a tanításáról, egy felhívást a válaszádra Neki, egy figyelmeztetést azoknak, akik nem válaszolnak, és egy ígéretet azoknak, akik igen – tulajdonképpen lezárja János evangéliumának ezt a középső szakaszát. Ez a szakasz az, amikor Jézus elkezdte kihívogatni az embereket a judaizmusból. A szakasz Krisztusnak a vakon született emberhez intézett elhívásával kezdődött, s ezzel a végső és nyílt meghívással ér véget: „Míg a világosságotok megvan, higgyetek a világosságban, hogy a világosság fiai legyetek.” (36. vers) Az evangélium következő szakasza, a 13-17. fejezetek, tulajdonképpen Krisztus privát, a sajátjainak adott tanítását tartalmazzák. Ezért nincs több nyilvános meghívás a Hozzá jövetelre.

Dacára azonban ennek a jó befejezésnek, János szemlátomást nem akarja befejezni ezt a szakaszt néhány összefoglaló megjegyzés nélkül. Ezért a 37-50. versekben egy három részből álló végkövetkeztetéssel találkozunk. Először is egy elemzéssel Izrael hitetlenségének kérlelhetetlen tényéről (36-41. versek). Másodszor annak elismerésével, hogy mindazonáltal néhányan mégis hittek, s ehhez kapcsolódik egy magyarázat, hogy miért nem léptek fel nyilvánosan az Úr védelmében (42-43. versek). Harmadszor, Krisztus tanításainak összefoglalásával, kiemelve (1) az Atyával fennálló viszonyát, (2) a mivoltát, mint e világ világosságát, (3) a hitetlenség veszélyét, és (4) a tanításainak természetét, és az áldott eredményét annak, ha valaki válaszol ezekre (44-50. versek).

Krisztus nyilvános szolgálatának ezt a hármas összefoglalóját tekintjük majd át ebben, és a következő két tanulmányban, melyek a tizenkettedik fejezettel kapcsolatosak. A következő tanulmány, a „Mit látott Ésaiás”, egy kitérő lesz.

Hihetetlen hitetlenség

A zsidó hitetlenség volt a visszatérő téma az evangéliumban mindenütt. Ezért nem lepődünk meg annak láttán, hogy János, amikor a beszámolójában eljut Krisztus nyilvános szolgálatának a végére, ismét emlékeztet minket rá. Ezt írja: „Ezeket mondá Jézus, és elmenvén, elrejtőzködék előlük. És noha ő ennyi jelt tett vala előttük, mégsem hívének ő benne.” (36-37. versek) Szembeszökő, de igaz tény, hogy Izrael nem fogadta be, s tulajdonképpen meggyilkolta Isten Messiását.

Izrael hitetlenségének hihetatlensége ma elkerüli a figyelmünket, miután kétezer év választ el minket azoknak a napoknak az eseményeitől. S noha keveset jelent a számunkra, Izrael hitetlenségének a furcsasága nem kerülte el az evangélium korai igehirdetőinek figyelmét, akik közül a legtöbben zsidók voltak, s valójában végül a nagy zavarodottság és harag forrásaivá váltak a számukra. Ezek az emberek az Ószövetség próféciainak fényében élték az életüket, ezért tudták, hogy Isten Messiásának Izrael megáldására kell eljönnie. S

minek kellett volna történnie? Izraelnek nyilvánvalóan hinnie kellett volna Jézusban, és örömmel kellett volna üdvözölnie Őt. Ehelyett azonban Izrael egészében véve láthatóan elvetette Őt, miközben a pogányok láthatóan egyre fokozódó mértékben válaszoltak. Miképpen történhetett ez meg? Vajon azt jelenti ez, hogy Isten megváltoztatta a szándékait, és elvetette az Ő népét? Vagy azt jelentette ez, hogy az események meglepték Istent? E kérdések fontossága és az általuk visszatükrözött küzdelmek a rómabelieknek írott levél 9-11. fejezeteiben láthatók meg világosan, ahol Pál erőteljesen harcolja ki a maga útját az efféle kérdéseken át, s végül arra a következtetésre jut, hogy Isten nem vetette el az Ő népét, hanem inkább megengedte, hogy egy időre a hitetlenségbe essenek azért, hogy az Ő kegyelme Krisztuson keresztül kiterjedhessen a pogányokra ugyanúgy, ahogyan, az Izraelből kiválasztott maradékra.

Pontosan ez az a probléma, amivel János foglalkozik. S miközben igaz, hogy nem foglalkozik vele olyan részletekbe menően, vagy annyira teljesen, mint Pál teszi, mindazonáltal mégis ugyanazon vonalak mentén (különösen a prófécia vonatkozásában) válaszolja meg. Ez a válasz pedig az előttünk levő versekben olvasható.

János megkérdezi, miért nem hitt Izrael népének egésze. S azt a választ adja, hogy a zsidók hitetlensége összhangban van a próféciaival. „És noha ő ennyi jelt tett vala előttük, mégsem hívének ő benne: Hogy beteljesedjék az Ésaías próféta beszéde, a melyet monda: Uram, ki hitt a mi tanításunknak? és az Úr karja kinek jelentetett meg?” (37-38. versek)

Természetesen rettenetesen fontos prófécia ez, amire János utal. Az igeversek ugyanis, melyeket idéz, azok, amelyek megnyitják Ézsaiás könyvének azt a fenséges 53. fejezetét. Az a fejezet ezzel a kérdéssel kezdődik: „Ki hitt a mi tanításunknak, és az Úr karja kinek jelentetett meg?” A válasz pedig: senki. S a fejezet a hitetlenség következményeinek bemutatásával folytatódik. Eljött a Messiás, de „útált és az emberektől elhagyott volt, fájdalmaik férfja és betegség ismerője! mint a ki elől orczákat elrejtjük, útált volt; és nem gondoltunk vele” (Ézs53:3). Ez annál is figyelemre méltóbb abban, hogy a Messiásnak kellett a nagy szavakat mondania és a nagy tetteket véghezvinnie. Itt Westcott püspök, János evangéliumának az egyik leggondosabb magyarázója megjegyzi: „Maga a prófécia (Ézs53:1) az isteni bizonyság két oldalát tárja elénk: az üzenetet Isten szolgájáról, amit az igazság belső észlelése során látunk meg, illetve Isten hatalmának a jeleit, melyek az azokat szemlélőknek mutatkoztak meg. A bizonyágtétel egyik vonatkozásban sem talált elfogadásra. Az üzenetben nem hittek, a jeleket nem értették.”²⁶⁶ János szintén utal rá, hogy Jézus bölcsen beszélt („ezeket mondá Jézus”, 36. vers) és hatalmasan cselekedett („ő ennyi jelt tett vala előttük”, 37. vers), de a kortárs nép mégsem reagált rá.

János idézetét semmi olyan módon nem lehet értelmezni, ami csökkentené a férfiak és a nők az engedetlenségük miatti felelősségét. Igaz, hogy az engedetlenségükkel Krisztus korának emberei a próféciát teljesítették be (38. vers). Az is igaz, hogy a következő igeversekben az is megmutatkozik, hogy az engedetlenségük eredményeképpen Isten egyre jobban megvakította a szemeiket, hogy ne lássanak, ne értsenek, és ne térjenek meg (39-40. versek). De ez nem jelenti azt, hogy nem voltak Isten előtt felelősek azért, amiért nem válaszoltak Jézusnak. János nem minimalizálja az emberi felelősséget. Következésképpen az igeszakasz hangszíne a csodálkozás, hogy miképpen lehetett Krisztus korának a népe hitetlen, különösen, miután oly meggyőző tanításban volt részük, és oly sok csodát láttak.

Ennek a hangsúllynak a fényében helyes lehet a „hogy” mögött álló görög szó második lehetséges jelentésével fordítani az igeverset. A szó jelentése lehet „azért, hogy”, ami a hitetlenségük szégyenét hajlamos volna Istenre áthelyezni. De lehet a jelentés „úgyhogy”, vagy „következésképpen” is. Ha ezt vesszük, az igevers fordítása az alábbiak szerint alakul: „nem hittek, következésképpen Ézsaiás prófécijára beteljesedett”. János szavainak lényege

²⁶⁶ Brooke Foss Westcott: *The Gospel according to St. John* (London: James Clarke & Co., 1958), 184. oldal

nem az, hogy Isten tette őket hitetlenekké, hanem inkább az, hogy nem kell meglepődni a hitetlenségükön, amit Isten már azelőtt megpróbált, mielőtt ténylegesen bekövetkezett.

Bárki, aki távol van Istentől, a saját vágyai és döntései miatt van távol Istentől. A férfiak és a nők Ádámban szakadtak el Istentől, s elszakadtan is maradnak, mivel jobbnak tartják a saját akaratukat Isten akaratánál, s nem akarják, hogy Krisztus legyen a Megváltójuk.

Amikor Isten megkeményíti a szíveket

„De mi a helyzet a következő igeversekkel, melyek az Ézs6:9-10-et idézik?“, kérdezhetné valaki. „Vajon ezek nem mondják ki konkrétan, hogy Isten vakította meg a szemeiket, és keményítette meg a szíveiket pontosan azért, hogy az érintettek ne lássanak, ne értsenek, és ne forduljanak Jézushoz?“ Ez egy jó kérdés. Hadd válaszoljam meg.

Mindenekelőtt azt kell kimondanunk, hogy ha Isten úgy dönt: speciális módon avatkozik be egy egyén életébe a szívének megkeményítésével, hogy az illető ne hihessen Jézusban, akkor Istennek igaza van. S ha ez az, amit ténylegesen tesz – és figyeld meg, azt mondom, hogy „ha“, – akkor Isten igazságos, és senkinek (a legkevésbé nekünk) nincs meg a legcsekélyebb alapunk sem ahhoz, hogy Őt hibáztassuk. Ahogyan Pál írja: „Mit mondunk tehát: Vajjon nem igazságtalanság-e ez az Istentől? Távol legyen!... Annakokáért a kin akar könyörül, a kit pedig akar, megkeményít.” (Rm9:14-18) Ha Isten keményíti meg a szíveket, aminek folytán a férfiak és a nők nem hihetnek, és emiatt lesznek elítélve, akkor ez pontosan annak módja, és Isten vétlen. Mi nem vagyunk abban a helyzetben, hogy megítélhetnénk Őt a korlátozott bölcsességünkkel és az elégtelen mércéinkkel.

De valójában ez az, amit tesz? Vagy, pontosabban szólva, ez az, amit a szövegünk tanít? Ezt nem hiszem az alábbi okok miatt:

Először is ez nem az, amit Isten Ígénének egésze tanít. Mit tanít? Vajon azt tanítja, hogy az emberek képesek Istent választani, de Isten kiszemel egyeseket, akiknek bezárja az elméjét, s akik emiatt nem hisznek, és ezért elkárhoznak? Erről van szó? Vagy arról, hogy az emberek képtelenekké váltak Istent választani, ezért Isten kegyelmesen beavatkozva megnyitja egyesek szemeit, hogy lássák és öleljék magukhoz az igazságot, s Isten eme kegyelmes beavatkozása következtében üdvözljenek? Természetesen az utóbbit. Jézus mondta: „senki sem jöhet én hozzám, hanemha az Atya vonja azt” (Jn6:44), s megmutatta, hogy Isten igenis vonz egyeseket (Jn6:37). Következésképpen, az üdvösség vonatkozásában Istennek aligha kell bárkit is megvakítania, mert az emberek kezdetben vakok, és csak akkor jönnek Krisztushoz, ha Isten közbeavatkozik és látást ad nekik. Ha Isten bárkit a pokolra akar juttatni, akkor csak a kegyelmét kell tőle visszatartania, s az illető odakerül a negatív tulajdonságai elkerülhetetlen következményeként.

A második ok, amiért nem ez a helyes magyarázata a szövegünknek, hogy teljesen eltérő sorrendet jelez még ez az igeszakasz is. Figyeljük meg, hogy János itt nem az Ézs6:9-10 idézésével kezdi. Azzal a kijelentéssel kezdi, hogy noha Jézus oly sok csodát tett, „mégsem hívének ő benne”. Azaz, a hitetlenségükkel kezdi. Csak utána jegyzi meg, hogy Isten megkeményítette a szíveiket, nehogy lássanak és megtérjenek. Más szóval, ez egy törvényszéki cselekedet. Kezdetben „mégsem” hittek. Utána már „nem is hihettek”.

A harmadik ok, amiért nem szabad Isten megvakításából kiindulva érvelnünk a hitetlenség mellett (hanem inkább fordítva) az, hogy az utóbbi Jézus közvetlenül előtte elhangzó szavaiban történik meg. Abban az igeszakaszban Jézus figyelmeztette a hallgatóit, hogy ne utasítsák el a világosságot, azzal érvelvén, hogy ha ezt megteszik, akkor az általuk most ismertnél még nagyobb sötétség jön majd rájuk. Ez nem a hitetlenséget okozó sötétség, hanem inkább az eredményképpen fellépő sötétség. Ez Isten igazságos törvényeinek kimunkálása, amely által a hit még nagyobb hitre jut, a hitetlenség pedig még nagyobb hitetlenségre. Gondolunk itt arra, miképpen ismételte Pál az „adta őket az Isten” kifejezést

háromszor a rómabeliekhez írott levél első fejezetében. „Ha Isten visszatartja a kegyelmét, amivel visszaéltek, és engedi az embereket belemerülni a vágyaikba, ha engedi a gonosz léleknek, hogy végezze a munkáját azokon, akik ellenálltak a jó Léleknek, s ha Ő a gondviselésével botrányköveket vet a bűnösök útjába, melyek megerősítik az előítéleteiket, akkor *megvakítja a szemeiket, és megkeményíti a szíveiket*. S ezek lelki ítéletek, mint amikor a bálványimádó pogányokat átadja a *tisztátalan indulatokra*, a megromlott keresztyéneket pedig *a tévelygés erejének*.”²⁶⁷

Mindezekben a legünnepélyesebb kijelentését látjuk az emberi felelősségnek, és a még ünnepélyesebb figyelmeztetést arról, hogy mi történik, ha Isten világosságát figyelmen kívül hagyják. Isten a hitetlensége miatt adta át Izraelt a sűrű sötétségnek. S a hitetlenség miatt ígérte meg Isten a pogány világ átadását „a tévelygés erejének, hogy higgyenek a hazugságnak” (2Thess2:11). Rád is vonatkozik ez? Ha igen, figyelmeztessen téged ez a tanítás és ne szórakozz Isten irántad érzett szeretetével, vagy az Ő nagy kegyelmével.

Mindezt elmondván még mindig maradt egy probléma. Arra a következtetésre jutottunk, hogy Isten nem tart vissza egyeseket a Jézusba vetett hittől, hanem inkább kiválaszt egyeseket az üdvösségre az Ő kegyelmének kiáradásaképpen. A szív Isten által történő megkeményítése azok törvényszéki megkeményítése, akik már elfordultak a világosságtól, hogy a sötétségben járjanak. De, kérdezhetjük, miért nem ment meg Isten mindenkit? miért nem lép közbe minden ember megmentése érdekében, mielőtt kitartanának a hitetlenségben és még nagyobb sötétségbe lépnének?

A szó legmélységesebb értelmében azt kell válaszolnunk ezekre a kérdésekre, hogy nem tudjuk. „Mert kicsoda ismerte meg az Úr értelmét? vagy kicsoda volt néki tanácsosa?” (Rm11:34) Ez talán a legnagyobb titok minden között, s ha itt az értelmünk nem tökéletes, akkor ez az, ami várható volt. Egyszerűen meg kell vallanunk, hogy az értelmünk korlátozott.

Másrészről, miközben nem értjük a dolgot tökéletesen, ebben a konkrét esetben van legalábbis néhány ötlet, melyekkel megérthetünk valamicskét Isten céljaiból. Először is, az Ézsaiás könyvéből idézett első igeszakasz az, amelyikben az Úr Jézus halála van teljes mértékben megprófétálva. Ézsaiás megmutatja, hogy Őt a népének el kellett vetnie és ezért keresztre kellett adnia. Sőt azt is megmutatja, hogy a meg nem érdemelt halál eredményeképpen a Messiásnak sok nép Megváltójának kell majd lennie. Miképpen halhatott volna meg Jézus úgy, ahogyan meghalt, ha Izrael népe nem veti el? Feltételezhetjük, hogy más módon is bekövetkezhett volna. De nehéz meglátni, miképpen halhatott volna meg Jézus, ha nem vetik el. Eben az esetben tehát Izrael megvakítása vált azzá az eszközzé, amellyel Isten világossága a keresztről az üdvösségre ragyog fel.

Sőt, az is igaz, hogy Izrael megvakítása által terjedt ki az evangélium a pogány nemzetekre (v. ö. Rm11:25). Ha a zsidók elfogadták volna az evangéliumot, akkor nehéz meglátni, miképpen juthatott volna el az szabadon a pogányokhoz. „Mikor azonban a zsidók elvetették”, jegyzi meg Morris, „akkor világvallássá vált”.²⁶⁸ Lehet, hogy ezt sugallja Jánosnak az Ézsaiástól vett második idézete, mert abban a szövegkörnyezetben fordul elő, amelyikben elhangzik, hogy az egész Föld (és nemcsak Izrael földje) betelik Krisztus dicsőségével.

A valódi megtérés

Ezek nehéz szavak, mert egyrészt Isten szuverén céljáról beszélnek az emberek dolgaiban, másrészt szólnak a mi felelősségünkről. Isten szuverenitása? Olyasvalami ez, ami

²⁶⁷ Matthew Henry, *Commentary on the Whole Bible*, 5. kötet, „Matthew to John” (New York: Fleming H. Revell, n.d.), 1084. oldal

²⁶⁸ Morris, *The Gospel according to John*, 605. oldal

felett nincs ellenőrzésünk, s amivel kapcsolatosan az értelmünk csak korlátozott. Másrészt a felelősség olyasvalami, amivel valamennyien személy szerint kell foglalkoznunk.

Válaszoltál a neked megadott világosságra? Ha nem, hadd emlékeztesselek téged az ézsaiási idézettel arra, mi fog történni. Az idézet tartalmazza a valódi megtérés négy lépését. Először is *látnod* kell a szemeiddel. Azaz, fel kell fognod az isteni dolgok valóságát, és rendelkezned kell valamiféle ismeretekkel róluk. Nagyon is jól tudom, hogy ez csak és kizárólag Isten kegyelme által lehetséges. De talán Isten ennyire kegyelmesen munkálkodik benned, és már eljutottál idáig. Ha igen, az jó. Az efféle meglátásokkal kell kezdened. Másodszor, *meg kell értened* a szíveddel. Ez azt jelenti, hogy nemcsak hallanod kell az igazságot és megértened azt objektív módon, hanem meg kell értened és személyesen el kell fogadnod. Harmadszor, *meg kell térted*. Ez azt jelenti, hogy a bűntől Krisztus felé kell fordulnod, mert a megtérés nem több, mint elfordulás. Ez azt jelenti, hogy mindent elhagysz, ami ellentétes követeléseket támaszt, hogy bírhasd Jézust és követhessed Őt. Negyedszer, *meg kell gyógyulnod* Isten által. Ez Isten végső pecsétje a megtéréseden, és önmagában is üdvösség. Isten gyógyítása magában foglalja a megigazítást, a megszentelődést és a megdicsőülést, melyekért egyedül Isten a felelős.

Az első idézetben Ézsaiás ezt kérdezte: „Uram, ki hitt a mi tanításunknak? és az Úr karja kinek jelentetett meg?” Adjon Isten kegyelmet neked, hogy így válaszolhass: „Én hittem; én hiszek”. Így hinni és így válaszolni nem más, mint a világosság fiává, vagy leányává, valamint Isten gyógyításának átvevőjévé válni.

161. fejezet: Mit látott Ézsaiás? Jn12:41

41. Ezeket mondá Éσαιás, a mikor látá az ő dicsőségét; és beszéle ő felőle.

János evangéliuma olyan könyv, mely tele van rendkívüli igeversekkel. De egyik sem rendkívülibb annál az igeversnél (és csak néhány egyenrangú vele), melyre most térünk rá. Ez az igevers az, amelyben János utal Istennek az ember számára valaha is megadott legdicsőségesebb látomására – arra a látomásra, amit Ézsaiás a prófétai szolgálatának kezdetén kapott, melyben látta az Urat a trónon ülni, magasan és felemelve, amint a palástja betöltötte a templomot. Teljesen természetesen szólva úgy látszik, hogy mindez Jézusra vonatkozik. S János ezt mondja: „Ezeket mondá Éσαιás, a mikor látá az ő dicsőségét; és beszéle ő felőle”.

Számunkra az utalás természetesnek tűnik, mivel mi már évszázadok óta a keresztyén teológiában élünk, melyben nagyon sokan tulajdonítottak teljes istenséget a Názáreti Jézus személyének. De ez aligha volt természetes János számára, aki zsidó volt. S nem volt természetes a kortársai számára sem. Emlékeznünk kell arra, hogy egy Krisztus-korabeli zsidó számára Isten majdnem elérhetlenné és felfoghatatlanná vált. Isten volt Izrael szentje, s joggal volt az. Elérhetetlen dicsőségben lakozott. Senki őt valójában soha nem látta. Mikor alkalmanként egyes rendkívüli alakok, például Mózes, vagy Ézsaiás kaptak egy látomást Istenről az Ő dicsőségében, ezt nem Isten látásának vélték, hanem csak olyasvalamiének, amit a képmásának nevezhetünk. Emellett e korlátozott számú látomások között egyik sem volt dicsőségesebb, mint amit Ézsaiás kapott, ezért ha bárki le akarta írni, milyen Isten Önmagában, akkor semmi sem juthatott ehhez közelebb, mint pont ez a látomás. Mégis pontosan ez a látomás az, annak összes lélegzetelállító csillogásával egyetemben, amit János élénken Jézusra vonatkoztat. Látszólag kérdés sem férhet tehát hozzá, hogy ezt, az egész Ószövetség legfennköltebb ábrázolását az Úrról, veszi János, és mondja, hogy ez az alázatos názáreti ács képmása, Aki a keresztre feszítés előtt állt a nép gyűlöletének, valamint a római kormányzat közönyének és számító politikai megalkuvásának következtében – ilyen nagyra tartja Jézust.

Természetesen nem ez az egyetlen alkalom, amikor Jézust Istennek mondták. János evangéliumának nyitó verseiben is Istenként van emlegetve: „Kezdetben vala az Íge, és az Íge vala az Istennél, és Isten vala az Íge” (1:1). Ugyanerre az igazságra utal Maga Jézus is a János 8-ban: „Mielőtt Ábrahám lett, én vagyok” (58. vers). S végül Tamás sem tagadja a könyv vége felé: „És felele Tamás és monda néki: Én Uram és én Istenem!” (20:28) De semmi sem teljesen egyenlő ezzel a bámulatos kijelentéssel, ami annyira festői, annyira dinamikus és annyira váratlan.

Ennek megértéséhez pontosan meg kell kérdeznünk, mi az, amit Ézsaiás látott, amikor „látá az ő dicsőségét; és beszéle ő felőle”. S meg kell kérdeznünk, mit tanít mindez az Úr Jézus Krisztusról.

Négy elem

Íme, Ézsaiás teljes feljegyzése a látomásról: „A mely esztendőben meghala Uzziás király, látám az Urat ülni magas és felemeltetett széken, és palástja betölté a templomot. Szeráfok állanak vala felette: mindeniknek hat-hat szárnya vala: kettővel orcáját fedé be, kettővel lábait fedé be, és kettővel lebegett; És kiált vala egy a másiknak, és mondá: Szent, szent, szent a seregeknek Ura, teljes mind a széles föld az ő dicsőségével! És megrendülének az ajtó küszöbei a kiáltónak szavától, és a ház betelt füsttel.” (Ézs6:1-4) A látomás négy elemet tartalmaz. Először is Magának az Úrnak a látványát, magasan és felemeltetve. Ez Isten

szuverenitásáról beszél a világegyetemben. Másodszor, ott van a templomot betöltő palástjának látványa. Ennek ahhoz a tényhez van köze, hogy a világegyetem eme legmagasabb pontján senki másnak nincs helye. Harmadszor ott van azoknak az angyali lényeknek a látványa, akik várják, hogy végrehajtsák Isten parancsait. Ez a szolgálatról beszél, valamint arról, hogy miként kell azt ellátni. Negyedszer ott van az imádat bemutatása, ami azt tanítja, miképpen kell imádnunk az Úr Jézus Krisztust, Aki a mi nagy Istenünk.

A szuverén Isten

Az első elem tehát a szuverenitás, ami a „magas és felemeltetett székben” ülő Úrban testesül meg. Ez annak a ténynek a dramatizálása, hogy Ő és egyedül csak Ő felügyel minden dolgot örökkön örökké.

A látványos ellentét Uzziással fontos, mert abban az évben halt meg Uzziás király, amikor Ézsaiás a látomást kapta. Uzziás jó király volt, aki hosszú ideig uralkodott – összesen 52 éven át – mely időszak alatt a királyság helyreállt annak az igazságosságnak és bővelkedésnek valamekkora mértékére, amit Dávid és Salamon, valamint a közvetlenül utána következők alatt élveztek. Ézsaiás e nagy király uralkodásának utolsó éveiben nőtt fel. Sajnos azonban Uzziás leprássá vált, s végül meghalt. Az utóda egy huszonöt éves fiatalember lett. Emellett más baj is jelentkezett a fokozatosan egyre harciasabb és erősebb Szíria formájában északról. Idővel ez a királyság lerohanta Izrael északi királyságát és Júdát is fenyegette. Abban az évben, amikor Uzziás meghalt, Ézsaiás kétségtelenül megsiratta a király elvesztését, és kétségbe esett attól, amit a jövő hozhatott. De pontosan ebben az időben jelentette ki Magát neki Isten, mint olyasvalakit, Aki még mindig a trónon ül. Uzziás meghalhatott, de Jahve élt. Uzziás feladhatta a trónját, de Jahve uralkodott. Isten, nem az ember, minden felett uralkodott. Következésképpen Ézsaiásnak nem kellett félnie, hanem a körülmények ellenére is bízhatott Istenben.

S valóban ezt is tette! Valójában a szuverén Istenbe vetett hit képezi Ézsaiás minden ezt követő prédikációjának az alapját, és a nagy erejének a titkát. Jeremiásnak sok nehéz feladata volt. Ézsaiáshoz hasonlóan ő is ismerte Izrael Istenének a nagyságát. Jeremiás azonban mégis panaszkodott, néha meghátrált, néha pedig kételkedett. Ézsaiás soha nem panaszkodott, és nem is kételkedett. Neki békessége volt minden viharban, s ennek titka az Isten szuverenitásába vetett meggyőződése volt, amiképpen azt ebben a látomásban látta.

Kíváncsi vagyok, hogy Istent szuverén Istenként ismered-e? S nem elvont, hanem személyes módon? Ha nem, az sajnálatos, mert ez a legfontosabb tanítás mindegyik közül, melyek a mi Istenükre vonatkoznak.

Az egyik kisebb írásában Donald Grey Barnhouse, a *Bible Study Hour* alapítója elmond egy történetet a saját gyermekkorából, ami szemlélteti ennek a tanításnak a tulajdonképpeni helyét bármely teológiai rendszerben. A történet arról szól, hogy az USA lovasságának egyik tagja meglátogatta őket otthon. Azokban a napokban nagyon kevés autó létezett csupán, repülőgépek pedig egyáltalában nem voltak, így a hadsereg még mindig használt lovakat és a huszárság a katonai szolgálatok fontos és látványos részét képezte. A huszár adott egy csapatzászlót a fiatal Barnhouse-nak, melyen ez volt olvasható: „M lovas osztag, 14. huszárezred”. Egy nap, amikor a szolgálat eme ágának viszonylagos fontosságával dicsekedett, a katona ezt mondta: „A legfontosabb dolog a hadseregben a huszártábornok. Utána a huszár-ezredes, a huszárőrnagy, a huszárszázados, a huszárhadnagy, a huszárőrmester és a közhuszár. Utána pedig a közhuszár lova, utána semmi, utána megint semmi, majd következik a gyalogosok tábornoka.”

Mindenki nevetett. De évekkel később Barnhouse visszaemlékezett rá és a keresztyénség különféle tanításainak viszonylagos fontosságára alkalmazta azt. Mi a legfontosabb tanítása a keresztyénségnek? A legfontosabb tanítás Isten szuverenitásáról szól.

A mi Istenünk Úr, magas és felemeltetett. Mellette nincs más Isten. Mondhatjuk, hogy emellett nincsen más tanítás sem. Ő az Úr. Semmi másodlagos nincs emellett. Így ezután jön a semmi, majd megint a semmi. Azután következnek az Isten attribútumaira, a Jézus Krisztus személyére és munkájára, a megigazulásra, a megszentelődésre, stb. vonatkozó tanítások. Azután még több üres hely. Végül következnek azok a tanítások, melyek miatt az egyházak megosztottak. Miképpen kell kormányozni a gyülekezeteket? Kell-e lenni püspököknek? Milyen formában kell kiadni a rendeleteket? Vajon az úrvacsora pusztán csak emlékeztető, vagy tartalmazza az Úr valódi jelenlétét? És így tovább.

A legtöbb keresztyén vitának az a tragédiája, hogy majdnem kizárólagosan e köré a harmadik kategória köré összpontosulnak, ritkán merül fel bennük a második kategória és szinte soha nem méltányolják az első kategóriát. Ézsaiás az első kategóriával kezdte, s az átalakította a szolgálatát. S ugyanígy át fogja alakítani bárkiét, ha meglátjuk és teljes szívből elhisszük a benne foglaltakat.

Nincs más Isten én előttem

A második dolog, amit Ézsaiás látott, az Isten palástja volt, és észrevette, hogy az betöltötte az egész templomot. Ezt az sugallja, hogy senki más számára nincsen hely a világegyetem legmagasabb csúcsán. Nemcsak azt jelenti tehát ez, hogy Jahve uralkodik, hanem azt is, hogy Őmellette, vagy Vele szemben senki sem uralkodik. Nemcsak azt jelenti ez, hogy az Úr Jézus Krisztus Úr, hanem azt is, hogy senki más nem Úr. Kissé később Ézsaiás próféciájában olvassuk, hogy Isten ezt mondja: „Én vagyok az Úr, ez a nevem, és dicsőségemet másnak nem adom” (Ézs42:8). A Tízparancsolatban pedig ezt mondja: „2. Én, az Úr, vagyok a te Istened, a ki kihoztalak téged Égyiptomnak földéről, a szolgálat házából. Ne legyenek néked idegen isteneid én előttem.” (2Móz20:2-3).

Ez arra készítt minket, hogy feltegyük a kérdést: vajon ami igaz ebben az abszolút értelemben, az igaz személyesen ránk nézve is? Jézus az Úr. Senki sincsen Mellette. De Úr ő a mi életünkben is? Vagy kénytelen versengeni a mi ellentmondásokkal teli hűségünkkel? Kitölti az Ő palástja lelkünk egész templomát? Vagy csak egy sarkot foglal el a trónteremben, miközben megpróbálunk abba megannyi más dolgot is belezsúfolni?

Néhányan nagyon sok mindent megpróbálnak belezsúfolni. Igyekszünk belezsúfolni az életünkre vonatkozó terveinket. Egyesek belezsúfolják a sikereiket, vagy a barátaik róluk alkotott jó véleményeit. S akkor megzavarodunk, amikor az életünk látszólag zűrzavarossá és rendezetlenné válik, s amikor ezek a vélemények látszólag értelmetlenek. Ha ez a helyzet veled, akkor meg kell tanulnod elengedni a más dolgokat. „Legyen meg a Te akaratod, mint a mennyben, úgy a Földön is.” Jogosan mondják, hogy Jézus vagy mindennek az Ura, vagy egyáltalában nem is Úr. Engedd hát meg Neki, hogy az legyen, aminek lennie kell, és ami bizonyosan lesz is majd egy napon. A Biblia mondja: „Mert addig kell néki uralkodnia, mígnem ellenségeit mind lábai alá veti” (1Kor15:35). Ezt is mondja: „Annakokáért az Isten is felmagasztalá őt, és ajándékozza néki oly nevet, a mely minden név fölött való, hogy a Jézus nevére minden térd meghajoljon, mennyieiké, földieké és föld alatt valóké. És minden nyelv vallja, hogy Jézus Krisztus Úr az Atya Isten dicsőségére.” (Fil2:9-11).

Alázat és szolgálat

A harmadik elem Ézsaiás látomásában azoknak az angyali lényeknek a látványa, akik arra várnak, hogy Isten parancsoljon nekik valamit. Ézsaiás „szeráfoknak” nevezi őket, ez a név csak itt fordul elő a Bibliában. Azt mondja, hat szárnyuk volt: „Szeráfok állanak vala felette: mindeniknek hat-hat szárnya vala: kettővel orcáját fedé be, kettővel lábait fedé be, és kettővel lebegett” (6:2). Itt nagyon sokat elmond. Annak kimondásával, hogy eltakarták az

arcukat, azt mondja: *tisztelettel* voltak, mert nem tartották magukat arra méltónak, hogy akár csak rápillantsanak az Istenre. Annak kimondásával, hogy elfedték a lábaikat, az *önmegtagadó szerénységükről* beszél. A „szeráfok” valószínű jelentése „lángolók”, azaz ők ugyanúgy dicsőségesek, mint maga Isten. De mégsem akarták, hogy egyetlen szem is őket nézze, hanem csak Istent. Végül szól a repülésre használt szárnyaikról. Ez a *szolgálatról* beszél, mert ezeket Isten parancsainak végrehajtása közben használták.

Mi vajon szolgáljuk majd Istent? Itt a kép arról, hogy ehhez mi szükséges: alázat, önmegtagadás és készség a cselekvésre. A szeráfok a mintái ennek a szolgálatnak.

Sőt, egyben emlékeztetői azoknak a forrásoknak is, melyek Isten rendelkezésére állnak a céljai eléréséhez és azok megvédéséhez, akiknek védelmet ígért. Először is, angyali erők álltak az Úr Jézus Krisztus rendelkezésére a Földön töltött idejének napjaiban. A Gecsemáné kertben, miután Péter megpróbálta Őt megvédeni a katonáktól, akik Őt elfogni jöttek, Jézus ezt mondta: „Tedd helyére szablyád; mert a kik fegyvert fognak, fegyverrel kell veszniök. Avagy azt gondolod-e, hogy nem kérhetném most az én Atyámat, hogy adjon ide mellém többet tizenkét sereg angyalnál? De mi módon teljesednének be az írárok, hogy így kell lenni?” (Mt26:52-54).

Ugyanez a lecke tárul elénk Elizeus és ifjú szolgálja történetében Dótánban. Benhadád, Szíria királya háborút indított ebben az időben Izrael királya ellen, de valahányszor eltervezte Izrael megtámadását, Isten megjelentette a tervét Illésnek. Elizeus pedig elmondta Izrael királyának, s a zsidó seregek megmenekültek. Benhadád azt hitte, áruló van a táborában. De mikor elmondta neki valaki az igazságot, elhatározta, hogy elfogja Elizeust. Egy éjjel, amikor Illés és a szolgálja Dótánban voltak, Benhadád körülvette a várost. Napkeltekor, amikor a szolga kiment (valószínűleg vízért), meglátta a katonákat, a lovakat és a szekereket és megrettent.

„Jaj, jaj, édes uram! mit cselekedjünk?”, kiáltotta.

Elizeus így válaszolt: „Ne félj. Mert többen vannak, a kik velünk vannak, mint a kik ő velők.” Utána imádkozott, s kérte Istent, hogy nyissa meg a fiatalember szemeit, hogy megláthassa a valódi helyzetet. Isten meg is nyitotta a szolga szemeit, s ő látta, hogy „ímé a hegy rakva volt tüzes lovagokkal és szekerekkel Elizeus körül” (2Kir6:17). Vonatkoztathatjuk ezeket a történeteket önmagunkra is, megjegyezvén, hogy minden dicsőség és hatalom, mely körülveszi a mi Urunk udvarát, hozzáférhető azok védelmére is, akik az Ő szolgáljai.

Szent, szent, szent

A negyedik dolog, amit Ézsaiás észrevett, az Istennek adott imádat volt a mennyei seregek által. „És kiált vala egy a másíknak”, olvassuk, „és mondá: Szent, szent, szent a seregeknek Ura, teljes mind a széles föld az ő dicsőségével! És megrendülének az ajtó küszöbei a kiáltónak szavától, és a ház betelt füsttel.” (6:3-4) Az imádat Isten érdemeinek elismerése, azaz attribútumainak felemlegetése és a megemlékezés azokról egymás előtt. Vajon nem érdekes hát, Istennek az attribútuma, mely a leginkább lenyűgözte ezeket az angyali lényeket, akik olyan jól ismerték Őt, a szentség volt? Ha megállítod bármelyik normális embert az utcán, és megkérdezed, melyik Isten legfontosabb attribútuma, a ma kapott válasz majdnem mindig „a szeretet” lesz. Nos, az is fontos, de nem az nyűgözi le a legjobban azokat, akik színről-színre látják Istent. Azokat, akik látják Istent, vagy látványos kijelentést kaptak Róla, mindig az Ő szentsége nyűgözi le. Így volt ez magával Ézsaiással is. „Jaj nékem, elvesztem, mivel tisztátalan ajkú vagyok és tisztátalan ajkú nép közt lakom: hisz a királyt, a seregeknek Urát láták szemeim!” (5. vers) Ugyanez volt a helyzet Péterrel is: „Eredj el én tőlem, mert én bűnös ember vagyok, Uram!” (Lk5:8).

Ézsaiás megbízatása

Mindezt látta Ézsaiás. De nem lenne helyes megállni ezen a ponton anélkül, hogy legalábbis futólag kitérnénk ennek az egész látomásnak a hatására az életére. Ennek a lényege ugyanis az, hogy ugyanaz a hatás majd megmutatkozik a mi életünkben is, ha látást kapunk Istentől akár Ézsaiás látomásán keresztül, akár közvetlenül, az Úr Jézus Krisztustól.

Ézsaiás valójában három látomást látott. Az első volt a látomás Istentől, ezt néztük át a leggondosabban. A második volt egy látomás önmagáról, mert meglátván Istent a Maga szentségében, újból felfogta, hogy ő bűnös. Végül ott volt a látomás a szolgálatról. Ez akkor jött, amikor Ézsaiás megvallotta a bűnét, majd Isten kitisztította abból, és hallotta Isten hangját, amint ezt mondja: „Kit küldjek el és ki megyen el nekünk?” Erre ezt válaszolta: „Ímhol vagyok én, küldj el engemet!” Sőt, a szövegből azt is megtudjuk, hogy mit cselekedett, amikor elküldték: „Ezeket mondá Ézsaiás, a mikor látá az ő dicsőségét; és beszéle ő felőle”. Ézsaiásnak több mondanivalója volt az Úrról, mint bármely másik ószövetségi szerzőnek. Beszél a megaláztatásáról és a dicsőségéről, a természetéről és a neveiről, az engeszteléséről és a jövőbeli uralkodásáról. Ha valóban láttuk Jézust, megvallottuk bűneinket és ki is lettünk tisztítva azokból, akkor mi is akarunk majd beszélni Jézusról, mint a mi Istenünk hiteles megtestesüléséről.

162. fejezet: Csendes többség?

42. Mindazáltal a főemberek közül is sokan hívének ő benne: de a farizeusok miatt nem vallák be, hogy ki ne rekesztessenek a gyülekezetből:

43. Mert inkább szerették az emberek dicséretét, mintsem az Istennek dicséretét.

Lehetséges, hogy valaki az Úr Jézus Krisztusban titokban hívő ember legyen? Lehetséges hinni Jézusban, mint az Isten Fiában, és Megváltónkban a bűntől, s igazán odaszántnak lenni Iránta, de mégis hallgatni erről? Lehetséges teljes szívvel hinni Jézusban, de nyíltan mégsem vallani Őt meg?

Ezek a kérdések találóak a szövegünk fényében, mert a szövegből megtudjuk, hogy noha a zsidó nép egészében véve elvetette Jézust a földi tartózkodása idején, mindazonáltal sokan hittek benne, még ha ezt nem is vallották meg nyilvánosan. „Mindazáltal a főemberek közül is sokan hívének ő benne: de a farizeusok miatt nem vallák be, hogy ki ne rekesztessenek a gyülekezetből: Mert inkább szerették az emberek dicséretét, mintsem az Istennek dicséretét.” (42-43. vers) Felszínesen nézve a szöveg azt mondja ki, hogy a csendes hit lehetséges, mert akik „hittek” Krisztusban, mégsem „vallák be”. Egyidejűleg azonban a nyelvezet olyan, hogy felmerül bennünk a kérdés: vajon a szóban forgó hit valódi? Aligha kerülhetjük el ezeknek az igeverseknek a szembeállítását Krisztus saját, a Lukács 12-ben feljegyzett kijelentésével, melyben konkrétan kimondja: „Mondom pedig néktek: Valaki vallást tesz én rólam az emberek előtt, az embernek Fia is vallást tesz arról az Isten angyalai előtt; A ki pedig megtagad engem az emberek előtt, megtagadatik az Isten angyalai előtt.” (8-9. vers)

Ezek az igeversek elragadók és tanulságosak. De meg kell vallanom, hogy még gondos tanulmányozás után sem vagyok benne biztos, milyen végső választ adnak a kérdéseinkre. Őszinte volt ezeknek az embereknek a hite? Valóban a hívő többséget alkották, noha hallgatók voltak? Ha igen, akkor ez természetesen abnormális helyzet, s mi is figyelmeztetést kapunk belőle. Ha nem, akkor buzdítást arra, hogy nyilvános hitvallással tegyük bizonyosság miféle Krisztusba vetett hittel rendelkezünk.

Titkos hívők

Könnyű dolog nagy vonalakban felvázolni ezeket a verseket, mert a kijelentések három igétől függenek: hinni, megvallani és szeretni. Az első kettő azt mondja el nekünk, hogy mit tette a szóban forgó emberek, s ezek ellentéteseknek látszanak. A harmadik ige magyarázza meg a helyzetet.

Az első dolog, ami elhangzik ezekről az emberekről, hogy hittek Jézusban. Ez János szokásos kifejezése, amikor az igazi hitről beszél (6:40, 47, 7:38, 9:35, 10:42, 11:45, 12:11, 44, 46, 14:12, 17:20). Sőt, azt is megtudjuk, hogy sokan hittek a nép vezetői, és nemcsak a tömegek közül. Azoknak a verseknek a fényében, melyek közvetlenül megelőzik ezt a kijelentést, s amelyek elmondják nekünk, hogy a többség azért nem hitt, mert a Szentírás előre jelezte Jézus általános, a nép általi elutasítását, az a kijelentés, mely szerint egyesek mindazonáltal hittek, jelentős. János így mondja el, hogy a hitetlenség sohasem teljes, hogy az emberi felelősség a biblia próféciák ellenére is fennáll, s (a kor romlottságától függetlenül) Isten mindig meghagy Magának maradékot. Emlékszünk mennyire jellemző erre a könyvre, hogy miután a hitetlenségről beszélt, János mindig hozzáteszi, hogy egyesek mégis követték Jézust (7:31, 10:39-42, 11:45, 12:10-11).

Ezen a ponton tehát úgy tűnik, hogy ezeknek a vezetőknek valódi volt a hite. S ha ez így van, akkor az üzenet ugyanaz, mint amit Pál is közöl Izrael tömegeinek hitetlenségét

elemezve a Róma 11-ben: „Mondom tehát: Avagy elvetette-é Isten az ő népét? Távol legyen; mert én is izráelita vagyok, az Ábrahám magvából, Benjámin nemzetségéből való. Nem vetette el Isten az ő népét, melyet eleve ismert. Avagy nem tudjátok-é, mit mond az írás Illésről? a mint könyörög Istenhez Izráel ellen, mondván: Uram, a te prófétáidat megölték, és a te oltáraidat lerombolták; és csak én egyedül maradtam, és engem is halálra keresnek. De mit mond néki az isteni felelet? Meghagytam magamnak hétezer embert, a kik nem hajtottak térdet a Baálnak. Ekképen azért most is van maradék a kegyelemből való választás szerint.” (1-5. vers) Megismétlem tehát: ha ezeknek a vezetőknek valódi volt a hite, akkor ez csodálatos szemléltetése Isten a maradék megtartásában megmutatkozó kegyelmének. Mert itt, még Urunk keresztre feszítésének idején is voltak, akik hittek Benne.

Másrészt, feltételezzük, hogy nem volt a hitük igazi. Feltételezhetően nem hittek annyira, hogy ténylegesen odaszánták volna magukat Jézusnak. Intellektuálisan mégis hittek, s legalábbis szimpatizáltak. Ki mondhatná meg, hogy mit tehettek volna, ha valaki megpróbált volna velük beszélni és a nyílt megvallásra készíteni őket?

Ennek bátorítania kell minket a saját megvallásunkban. Időnként úgy látszik, mintha mindenki nyíltan ellenséges, vagy legalábbis közönyös lenne Jézus állításaival szemben, s már azt megelőzően legyőzöttek érezzük magunkat, hogy elkezdenénk nekik Jézusról beszélni. De nem látjuk a szíveiket, s lehetséges, hogy azok közül sokan, akikhez ténylegesen szólunk, titokban már hiszik annak jó nagy részét, ami el kell mondanunk nekik, és csak csekély buzdításra van szükségük a nyílt vallástételhez. Erről Matthew Henry ír a leginkább lényegre törő módon: „Az evangélium igazságát talán nagyobb érdeklődés kíséri az emberek lelkiismeretében, mint amennyire annak mi a tudatában vagyunk. Sokan nem tehetnek mást, mint egyetértenek azzal a szívükben, amitől külsőleg még félnek. Talán ezek a vezetők *igazi* hívők voltak, bár nagyon gyengék, s a hitük olyan volt, amint a füstölő len... Néhányan valóban jobbak, mint amilyeneknek látszanak. A hibáik ismertek, de a megtérésük még nem: az ember jósága elrejtethető a *vétkes*, de mégis megbocsátható gyengeség mögé, amiből valóban megtér. *Isten országa nem egyforma láthatósággal jön el mindenkinben*, s nem is rendelkezik minden jó ember a megjelenítésének ugyanazzal a képességével.”²⁶⁹

Ha ez a helyzet, akkor ez minket, akik nyíltan megvallottuk Krisztust, nagymértékben bátoríthat és minden erőfeszítés megtételére sarkallhat „a lecsüggesztett kezeket és az ellankadt térdeket” felegyenesítendő, hogy sokakat Krisztus nyílt megvallására vezessünk az üdvösségre.

A tanítványság ára

Ezen a ponton azonban elmondtunk minden pozitív dolgot, amit csak tudtunk ezekről a titkos hívőkről. Mert elmondván, hogy „hittek” Krisztusban, a szöveg azzal folytatódik, hogy mindazonáltal „nem vallák be, hogy ki ne rekesztessenek a gyülekezetből”. János azt mondja, bizonyos értelemben hittek. De ennek elmondása után semmi hozzáteendő jó nem maradt.

Talán mégis lehet valami csekélyke jót mondani róluk. Mert az legalábbis igaz, hogy felfogták a tanítványság valódi árát, még ha nem is akarták azt megfizetni. Mi volt ez az ár? Az ő esetükben azt is magában foglalta, amit mi kiközösítésnek nevezünk. Magában foglalta a kizárást a nyilvános istentiszteletekről. Magában foglalta a kizárást embertársaik vallási életéből. Magában foglalta az áldozatok, valamint a bűnért való engesztelés elvesztését. Magában foglalta a társadalmi pozíció elvesztését. Magában foglalta a páriává, a kivetetté, olyasvalakivé válást valamiképpen, akit kizártak a finom emberek társaságából, és úgy beszéltek róla a gyermekeknek, mint a bűn következményeire figyelmeztetésről. Ezek nem

²⁶⁹ Henry, *Commentary on the whole Bible*, 5. kötet, 1085. oldal

csekély dolgok voltak, különösen azok számára, akik vezetők voltak Izraelben. Sokba kerültek – nagyon sokba. Így noha ezek az emberek akartak hinni Krisztusban és meg akarták Őt vallani, s noha felfogták az efféle tanítványság árát, mégsem fizették meg az árat és csendben maradtak.

Olyasvalamit próbáltak megtenni, ami végső soron lehetetlen – megpróbálták csendes tanítványok lenni. Valaki azt mondta, hogy a csendes tanítványság fogalmi ellentmondás, mert vagy a titkosság öli meg a tanítványságot, vagy a tanítványság öli meg a titkosságot. Talán az utóbbi történt. Talán végül nyíltan felléptek Jézus mellett. De nem tudjuk, mi történt. Csak azt tudjuk, hogy nagyot kockáztattak. Elmulasztván ugyanis megvallani Őt, mindig ott a másik riasztó lehetőség, tudniillik, hogy elszakadnak.

Kíváncsi vagyok, kik azok, akik megpróbálnak titkos hívők lenni manapság. Egy vagy közülük? Olyasvalaki vagy, aki hiszel Krisztusban, de azt szeretnéd, ha mások megtagadnák Őt, és soha nem szólsz egy szót sem a védelmében?

Ha ez a helyzet, szeretném, ha megértenél. Szeretném, ha meg tudnám neked mutatni, hogy ez nem a valódi tanítványság, amiképpen a Biblia beszél róla. Dietrich Bonhoeffer az egyike azoknak, aki pontosan ezzel a problémával szembesült a napjaiban, és írt egy könyvet róla. Az állami egyházat szolgálta Németországban, azt az egyházat, melyben sokan állították, hogy hívők, ám mégsem fizették meg soha Krisztus nyílt megvallásának árát. Bonhoeffer harcolt az efféle gyakorlat ellen, „olcsó kegyelemnek” nevezvén azt, s ellentétképpen ahhoz a kegyelemhez hívogatott, amelyik „drága”. Ezt írta: „Az olcsó kegyelem a megbocsátás prédikálása a megtérés megkövetelése nélkül, a keresztség egyházfegyelem nélkül, úrvacsora megvallás nélkül, feloldozás személyes megvallás nélkül. Az olcsó kegyelem a tanítványi mivolt nélküli kegyelem, a keresztnélküli kegyelem, a megtestesült és élő Jézus Krisztus nélküli kegyelem.

A drága kegyelem a mezőben elrejtett kincs, aminek kedvéért az ember boldogan eladja mindenét, amiye csak van. Nagyon értékes drágagyöngy ez, amiért a kereskedő minden árucikkét eladja. Ez Krisztus királyi uralma, aminek a kedvéért az ember még a szemét is kivájja, ha az botránkozást okoz neki. Ez Jézus Krisztus elhívása, amelynél a tanítvány odahagyja a hálót és követi Őt...

Az efféle kegyelem azért *drága*, mert követésre hív minket, és azért *kegyelem*, mert Jézus Krisztus követésére hív minket. Drága, mert az embernek az egész életébe kerül, s kegyelem, mert egyedül ez adja meg az embernek a valódi életet. Drága, mert elítéli a bűnt, és kegyelem, mert megigazítja a bűnöst. Mindenekfelett pedig azért *drága*, mert Isten számára az Ő Fiának életébe került. 'Áron vétettetek meg', s ami Istennek költséget okozott, az nekünk sem lehet olcsó. S mindenekfelett azért *kegyelem*, mert Isten nem számította a Fiát túl drága árnak az életünkért, hanem odaadta Őt értünk. A drága kegyelem Isten megtestesülése.”²⁷⁰

Amint e vonalak mentén gondolkodom, arra a következtetésre jutok, hogy a nép eme vezetői végül is nem voltak Isten gyermekei. Szeretném kihangsúlyozni, hogy mindenkinek, akik úgy vélik, hogy hisznek, Krisztus valódi és nyílt követőinek kell lenniük. Drága? Igen. Jézus soha nem mondott mást. De ez az egyetlen bölcs dolog, amit megtehetünk. Emlékezz rá, hogy Urunk lényegre törően kérdezte: „Mert mit használ az embernek, ha az egész világot megnyeri is, de az ő lelkében kárt vall?” (Mt16:26)

Mert embereknek, vagy Istennek?

A harmadik János igéi között a „szeretni” ige, melyet magyarázatképpen ad arra, ami ellenkező esetben teljesen ellentmondásos és zavaró lenne. Ezek az emberek hittek Krisztusban, de mégsem vallották meg Őt. Miért nem? Az egyik válasz szerint nem akarták,

²⁷⁰ Dietrich Bonhoeffer, *The Cost of Discipleship* (New York, Macmillan, 1966), 47-48. oldal

hogy kiközösítsék őket a zsinagógából. De miért értékelték azt oly nagyra? A vakon született embert kiközösítették, ám ő mégis szándékosan tűrte azt a Jézus ismeretének öröméért. Mi volt a rossz ezekkel a vezetőkkel? János a „szeretni” szóval ad erre magyarázatot, kimondván, hogy végül azért nem vallották meg Krisztust, mert „inkább szerették az emberek dicséretét, mintsem az Istennek dicséretét”.

Az ironia csodálatos kifejeződése található ebben az igeversben, ami felett átsiklunk, ha csak az angol változatot olvassuk. Az angolok azt mondják, hogy a hívő vezetők jobban szerették az emberek „dicséretét”, mint Isten „dicséretét”. Ezt technikusan helyes, mint fordítás. A probléma inkább az, hogy a „dicséretnek” fordított szó nem a szokásos „dicséretet” jelentő szó, hanem inkább az, amit majdnem mindig „dicsőségnek” fordítanak. Ez a szó a *doxa*. Miért használja János ezt a szót? A válasz a 41. versben látható, ahol János Ézsaiás nagy látomásáról ír ekképpen: „Ezeket mondá Ézsaiás, a mikor látá az ő dicsőségét (*doxa*); és beszéle ő felőle.” A 43. vers visszautal a 41. versre, mintegy szemléltetvén a földi dicsőség jobbnak tartásának ostobaságát – bármennyire lenyűgöző is legyen – azzal a minden elborító és fenséges dicsőséggel szemben, ami Istenhez tartozik.

János elmondja nekünk, hogy ezek a vezetők olyan értékmérő mérleggel rendelkeztek, melynek egyik serpenyőjébe az emberek dicséretét tették, a másikba Isten dicséretét. Sok mindent el kellett mondani Isten dicséretéről. Tudták, hogy Krisztus megvallásával Istent kell dicsérniük, és az Ő elfogadására van szükségük. Viszont még többet kellett mondani az emberek dicséretéről, gondolták. Ez az a világ, ahol a férfiak és a nők tevékenykednek a kölcsönös megbecsülés alapján. Jó volt tiszteletet adni a magas rangúaknak, s örömteli dolog volt fogadni az efféle hódolatot mások részéről. Szerették volna, ha a fölöttük állók jó véleménnyel vannak róluk, a kultúrájuk és a koruk szociális skáláján alattuk állók pedig dicsérték volna őket. Ezen a skálán a Názáreti követői semmit sem tudtak kínálni: alacsony rangúak voltak, akikre megvetéssel néztek mindazok, akik a pilléreknek látszottak Jeruzsálemben. Ezen a mérlegen az emberek dicsérete került túlsúlyba, s a vezetők arra a végkövetkeztetésre jutottak örök kárukra, hogy jobb, ha az emberek vannak róluk jó véleménnyel, mint ha Isten fogadja el őket.

Milyen szomorú mindez, és mennyire tragikus! „Semmi kétség”, írja Barclay, „ezek a vezetők bölcs és eszes embereknek vélték magukat, s kétségtelenül úgy vélték, hogy semmit sem kockáztatnak. De a bölcsességük nem terjedt odáig, hogy eszükbe ötlött volna: az emberek véleménye arra a pár évre eshet latba, ameddig a Földön élnek, Isten ítélete azonban örökkévaló”.²⁷¹

Egy bátor megvallás

Végére érünk annak a kérdésnek, amivel kezdtük: lehetséges, hogy valaki az Úr Jézus Krisztusban titokban hívő személy legyen? Nekem úgy tűnik, hogy ezt a kérdést ez a szöveg még mindig nem válaszolta meg, bár hajlamos vagyok azt gondolni, hogy a titkos hit vonatkozásában a dolog súlya az alapvető lehetetlenség oldalára billenti a mérleget.

De számít ez? Annyiban igen, hogy ezek a kérdések a valódi tanítványság jelentését tanítják nekünk, és arra ösztönöznek, hogy nyíltan és nyilvánosan álljunk ki Jézus mellett. De mit is tanít végül ez a szöveg a tanítványságról? Először is azt tanítja, hogy a Krisztusba vetett hit és Krisztus megvallása tulajdonképpen összetartoznak. Lehetséges, éppen lehetséges, hogy valaki hisz Krisztusban, de elmulasztja megvallani Őt akár az attól való félelmében, hogy mások mit gondolnak róla, akár más okból. Ám ez nyilvánvalóan abnormális, és egyáltalában nem dicséretre méltó. Normális hit esetén elkerülhetetlenül következik a megvallás is. Olyannyira ez a helyzet, hogy Pál szétszakíthatatlanul összekötheti ezt a két dolgot a

²⁷¹ Barclay, *The Gospel of John*, 2. kötet, 155-156. oldal

rómabelieknek írott levelében: „Mert ha a te száddal vallást teszel az Úr Jézusról, és szívedben hiszed, hogy az Isten feltámasztotta őt a halálból, megtartatol. Mert szívvel hiszünk az igazságra, szájjal teszünk pedig vallást az idvességre.” (Rm10:9-10)

Másodjára, a szöveg azt tanítja, hogy még ha l is fogadjuk a titkos tanítványság lehetőségességét, a megvallás nélküli hit mégis veszélyes. A hit győzhet. De helyette a hallgatás is megfojthatja a hitet, s látszólag pontosan ez következett be ezeknél a vezetőknél. Felléptek ők később nyilvánosan Krisztus mellett? Közötte voltak annak a háromezernek, akik pünkösdkor, vagy az ötezer között, akik később jutottak hitre? Nem tudjuk.

Végül ezek az igeversek megtanítják nekünk Isten elfogadásának viszonylagos értékét az emberek változó és múló dicséretével szemben. Végző soron csak Isten elfogadása az, ami számít. Ki törődik vele, ha elveszítjük e világ csodálatos embereinek megbecsülését? Mit számít, ha mindent elveszítünk, ha megnyerjük Isten elfogadását? A birtokunkban vannak ezek az értékek? Ezekből kiindulva gondolkodunk? Isten adja, hogy így legyen, és ennek eredményeképpen bátrak legyünk Krisztus nyílt megvallásában.

163. fejezet: Mit mondott Jézus? Jn12:44-50

44. Jézus pedig kiálta és monda: A ki hisz én bennem, nem én bennem hisz, hanem abban, a ki elküldött engem.

45. És a ki engem lát, azt látja, a ki küldött engem.

46. Én világossággul jöttem e világra, hogy senki ne maradjon a sötétségben, a ki én bennem hisz.

47. És ha valaki hallja az én beszédeimet és nem hisz, én nem kárhoztatom azt: mert nem azért jöttem, hogy kárhoztassam a világot, hanem hogy megtartsam a világot.

48. A ki megvet engem és nem veszi be az én beszédeimet, van annak, a ki őt kárhoztassa: a beszéd, a melyet szólottam, az kárhoztatja azt az utolsó napon.

49. Mert én nem magamtól szoltam; hanem az Atya, a ki küldött engem, ő parancsolta nékem, hogy mit mondjak és mit beszéljek.

50. És tudom, hogy az ő parancsolata örök élet. A miket azért én beszélek, úgy beszélem, a mint az Atya mondotta vala nékem.

A legnyilvánvalóbb elválasztás János evangéliumában a 12. fejezet végén található, mert egészen eddig a pontig János azzal foglalkozott, amit az Úr Jézus Krisztus nyilvánosan tett, de ezt követően, a 13. fejezettől kezdve egészen a könyve végéig az Úr Jézus szolgálata magánjellegűt ölt a tanítványai számára. Ezek az utolsó fejezetek tartalmazzák a szereteteivel folytatott beszélgetéseket, valamint Krisztus halálának és feltámadásának beszámolóit.

Ez különösen fontossá teszi a 12. fejezet végén olvasható verseket, mert János ezekben foglalja össze, mit mondott és tett Jézus, majd reagál is rá, ezzel ajánlván Krisztus tanításait bárkinek, aki még nem keresztyén. Ez természetesen igaz az összes bezáró igeversre, kezdve a 37. verstől, de különösen igaz azokra, melyekre most térünk rá. Ezen utolsó versek (44-50.) tartalmazzák azt, amit csak Krisztus tanítása összegzésének nevezhetünk. Ezek nem az utolsó szavak, melyeket Krisztus nyilvánosan mondott – az utoljára nyilvánosan mondott szavait a 35-36. versekben olvashatjuk – viszont a tanításának végső összefoglalója.

Ezekben Jézus először az Atyával fennálló kapcsolatáról beszél (44-45. versek). Ez magában foglalja az Ő istenségét, és ez nagyon fontos. Másodszor Önmagáról beszél, mint „a világ világosságáról” (46. vers). Harmadszor a hitetlenség veszélyéről szól (47-49. versek). Végül, az utolsó versben parancsot ad a hitre (50. vers).

Isten ismerete

Kezdjük tehát Jézus istenségével. Ennek a fontosságát Maga az Úr magyarázza meg: „A ki hisz én bennem, nem én bennem hisz, hanem abban, a ki elküldött engem. És a ki engem lát, azt látja, a ki küldött engem.” Jézus Krisztus isteni mivoltának a fontossága az, hogy csakis benne ismerhetjük meg Istent, s ha az Úr Jézus Krisztus nem Isten, akkor nem tudjuk, milyen lehet Isten, mert semmi alapunk sincs ahhoz, hogy bármit is mondjunk Róla.

Ha Isten nem avatkozik be a történelembe, hogy Önmagáról beszéljen (ami a Szentírásban van előttük), s ha nem mutatja meg Önmagát (ami Jézus Krisztusban tárul elénk), akkor nincsenek ismereteink Róla. Tarthatunk konferenciákat. Mondhatjuk: „Úgy vélem, Istennek olyan lények kell lennie, Aki gondoskodik rólunk. Mivel mi is gondoskodunk egymásról, Istennek is gondoskodnia kell rólunk.” De mindez pusztán csak következtetés. Lehet igaz, de nem *tudjuk*, hogy valóban igaz-e. Viszont ha Isten avatkozik közbe és beszél Magáról a Szentírásban – embereken keresztül, akik mint Péter mondja, „a Szentlélektől születtek” – akkor biztos ismeretekkel rendelkezünk Istenről. Ezért olyan fontos az Íge. S

mikor Isten Jézus Krisztusban avatkozik be a történelembe, hogy ne csak szavakat adjon nekünk, de egy személyiséget is bemutatson, akkor személyesen is ismerjük Őt.

Milyen Isten? A válasz az, hogy Isten olyan, mint Jézus. Ez Jézus Krisztus istenségének a fontossága. Természetesen vannak más fontos, ehhez kapcsolódó igazságok is. Ha Jézus Krisztus nem Isten, akkor Jézus nem halhatott meg a bűneinkért. Ha csak ember lett volna, a saját bűneiért kellett volna meghalnia. Ez az egyik része, de van több is. Mindazonáltal az istenismeretünk vonatkozásában, amivel ez a görög világnak írott evangélium annyira törődik, Jézus Krisztus istensége abból a szempontból fontos, hogy ez a végső és egyetlen forrása Isten megismerésének.

Úgy véled, Isten a szeretet? Azért tudod, hogy Isten a szeretet, mert Jézus Krisztus a szeretet, s meg is mutatta ezt, amikor meghalt értünk. Úgy véled, Isten szent, és igazságos és jó? Akarod tudni, hogy Isten teljes a bölcsességgel, ismer téged, s képes rajtad segíteni bármiféle szélsőségben? Tudd meg, hogy mindezt Jézusért. Ezért, mi keresztyének, nem vagyunk a sötétségben hagyva azt illetően, hogy Isten milyen, nem mondunk efféléket: „Ő bárcsak tudnám, milyen Ő! Bárcsak ismerném, azt biztosan kielégítene!” Mi nem vagyunk abban a helyzetben, mint azok, akik efféle kijelentéseket tesznek, Inkább azok, vagyunk, akik a szemeiket Jézusra emelik, Akit a Szentírásban találunk, és ezt mondjuk: „Ő a mi kijelentett Istenünk”. S emiatt szeretjük és imádjuk Őt.

Menekülés az éjszaka elől

A második dolog, amit Jézus mond, hogy Ő a világba jött „világosság”, hogy bárki hisz Őbenne, ne a sötétségben lakozzon. Ez a másik nagy témája az evangéliumnak. János a nyitó fejezetben beszél erről, például egyszerre világosságnak és életnek leírva az Úr Jézus Krisztust. Majd a két későbbi nagy szövegrészben – az egyik a nyolcadik fejezet 12. verse, a másik a 9. fejezet 5. verse – az Úr Jézus Krisztus konkrétan kimondja: „Én vagyok a világ világossága”.

Mit jelent az, hogy Jézus e világ világossága? Ez több dolgot is jelent. Először is azt, hogy Tőle elszakadva a világ sötétségben van. Ez nem azt jelenti, hogy tehát abszolút semmi pislákolás sincsen benne, amit világosságnak nevezhetnénk. Az ember természetesen Isten képmására lett megalkotva, így megtartott valami abból a képmásból még a bukás után is, jóllehet leromlott formában. Az elménk, mint annak a képmásnak a maradványai képesek Isten gondolatait Őutána gondolni. Képesek biztosítani és elhinteni némi világosságot az emberi gondolkodásban és a filozófiában. De lelki dolgokban az elménk ezt nem képesek megtenni. Ez a lényeg. S ezért van a világ annyira mély sötétségben. A világ megértheti a mechanikát, a tudományokat, a művészetet, a személytelen kapcsolatokat, és még sok más dolgot. De lelkileg semmiféle világossága sincsen. Jézus az egyetlen, Aki képes világosságot adni annak érdekében, hogy megláthassuk, micsoda a jóság, az igazság és az igazságosság, de mindenekelőtt azért, hogy megláthassuk, milyen az Isten.

Mikor az Úr Jézus Krisztus eljött ebbe a világba és felragyogott, mint Isten világossága, úgy leplezte le a világ sötétségét, ahogyan ezt még soha senki nem tette meg Őelőtte. De természetesen, akiknek érdekük fűződött ahhoz, hogy a dolgok úgy maradjanak, ahogyan voltak, gyűlölték Őt, amiért leplezte a sötétségüket, s végül keresztre feszítették.

Érdekes és tanulságos felidézni az „Én vagyok a világ világossága” mondást a János evangéliumában található két történet fényében. Vegyük először is a nyolcadik fejezetet. Ott ez a mondat a 12. versben olvasható. De mi szerepel az 1-11. versekben? Azokban a versekben mondja el János a házasságtörésen kapott asszony történetét, mely történet az evangéliumban szereplő minden másnál jobban felfedi Krisztus ellenségeinek gyűlöletét és könyörtelen áskálódását. Ezek az emberek ezt mondták: „Talán így megfoghatjuk Őt. Tudjuk, hogy a szeretetet és a megbocsátást prédikálja. Tudjuk azt is: azt állítja, hogy Isten nevében

szól. Fogjuk hát meg egy olyan helyzetben, amikor választania kell a szeretet és Isten törvénye között. Ha a megbocsátás mellett dönt, ezt mondjuk majd Neki: 'Miféle próféta vagy te, aki Mózes törvénye ellen szól?' Ha azt mondja majd, hogy engedelmeskedjünk a törvénynek, akkor pedig ezt: 'Akkor meg minek ez az egész beszéd a szeretetről?' Így hiteltelenné tesszük Őt." Végül valaki úgy gondolta, szembesíti Őt a házasságtörésen kapott asszonnyal. Briliáns ötlet, gondolták, ez majd megteszi a magáét. Jó nagy vétek volt ez Mózes törvénye szempontjából, de mégis olyasvalami, ami szimpátiát is ébreszt. Előkészítették hát a színpadot. Valószínűleg ők csábították el az asszonyt, vagy legalábbis közülük valaki. Utána csapdába ejtették, gondoskodván róla, hogy legyen két szemtanú. A kulcslyuknál leselkedtek. Majd megragadták a szerencsétlen asszonyt és Jézus elé vitték. Képzeljük csak el: eddig elmentek, hogy Jézus Krisztust megfoghassák!

Jézus ezt mondta: „Rendben. A törvény alapján akartok eljárni. Járjunk el a törvény alapján. A törvény két szemtanút követel meg. Ki lesz tanú? Kinek van elegendően tiszta szíve ahhoz, hogy felálljon, és elítélje ezt az asszonyt?” Természetesen nem azok, akik látták őt, mert a zsidó törvények szerint a csapdába ejtés ugyanolyan elítélendő dolognak minősült, mint a mi törvényeink szerint. Így Krisztus tekintetének súlya alatt egyenként elsettenkedtek, majd végül egyetlen személy maradt, aki vádolhatta volna az asszonyt: Maga az Úr. S ezt mondta: „A törvény szerint jártunk el, de most csak egyetlen tanú van. A törvény nem működhet, mert két tanút követel meg. Ezért most én úgy döntök, hogy azon a halálon alapuló kegyelemem szerint fogok eljárni, amit majd én ajánlok fel engesztelésül a bűnért.” Így megbocsátott neki, ezt mondván: „Eredj el, és többé ne vétkezzél”.

„Én vagyok a világ világossága.” Hatalmas világosság! De ez a világosság felfedi az ember szívének rettenetes sötétségét is.

Amikor valaki rátér a János evangéliumának következő fejezetére, Krisztus kijelentését másik szövegösszefüggésben fogja látni. Ott a vakon született emberről van szó. Egész életét, mind a 38 évét ebben az állapotban élte le. Soha nem látta a Napot. Soha nem látott egy fát, egy követ, egy bárányt sem. Soha nem látott senkit. Ez az ember tapogatózva mozgott Jeruzsálem városában e hosszú évek alatt. Végül az Úr kiválasztotta és meggyógyította őt. S mi történt? A gyógyítás szombaton történt, s ugyanezek a vezetők felháborodtak azon, hogy Jézus megszegte a szombatra vonatkozó szabályait. Semmit sem törődtek a meggyógyított emberrel. Ezért előállították, kihallgatták, végül felbőszülve kiközösítették. Pedig nem csinált semmit. Mindössze passzívan „elszenvedte” a gyógyulást. Mégis előállították, kimutatván ezzel a saját szíveik sötétségét. Többre tartották az egyházi rítusokat, szabályokat és szertartásokat, Isten átalakító munkájánál, mely egy férfi, vagy egy asszony életében munkálkodik. Jézus volt „a világ világossága”, de ezek a vezetők sötétségben voltak.

Aztán nemcsak arról van szó, hogy a világ sötétségben van, és Jézus a világosság. Ez nem az egyetlen dolog, amit Jézus itt mond. Jézus azt is mondja, hogy lehetséges megszabadulni a sötétségből. Ha a világ sötétségben van, akkor mi is sötétségben vagyunk. De Jézus Krisztus nemcsak azért jön, hogy leleplezze a sötétségünket, s ezt mondja: „Nézd! A sötétségben vagy, s ez a sötétség.” Azért jön, hogy kiemeljen minket a sötétségből az Ő csodálatos világossága által. Ezt mondja: „Én világosságul jöttem e világra, hogy senki ne maradjon a sötétségben, a ki én bennem hisz”.

Hinni az Úr Jézus Krisztusban – ez a megoldás! Ő a világosság. Így ha Őhöz járunk, és Tőle függünk, akkor van világosságunk és a világosságban járunk. Sőt – mivel ez nemcsak külső, de egyben belső átalakulás is – még a csodák csodájává is válunk, ahogyan Ő Maga nevez minket: „a világosság fiaivá”. Azaz részeseivé válunk az Ő természetének, ha hiszünk Őbenne.

Eljön az ítélet

S ott harmadik dolog, ami a 47. verssel kezdődik. Ezt neveztem én a hitetlenség veszélyének. „Ami pedig azt illeti, aki hallja a szavaimat, de nem hisz, én nem ítélem őt el”, mondja Jézus. „Nem elítélni, hanem megtartani jöttem a világot. Van Bírāja annak, aki elutasít engem, és nem fogadja el a szavaimat, mert maguk a szavak, melyeket én szólok, fogják elítélni őt az utolsó napon. Nem magamtól szóltam ugyanis, hanem az Atya, Aki elküldött engem, ő parancsolta nekem, hogy mit mondjak, és miképpen beszéljek.”

Jézus itt az eljövendő ítéletnapról beszél. Ő kegyelemmel jön. Valójában valamennyiünk számára kegyelemmel jön. Ez a kegyelem napja. Megváltóként kínálja Magát. De Jézus nem szépítgeti, mikor azt mondja, hogy ha most elutasítod Őt, akkor egy jövőbeli napon szembesülsz majd a szavaival, s az a nap nem a kegyelem, hanem az ítélet napja lesz, amikor is mindenért számot kell majd adnod, amit tettél és mondtál. Számot kell majd adnod a lázadásodért. Ez vajon nem jelentős – mármint hogy lesz egy nap a jövőben, s ez a jövőbeli nap az ítélet napja, amikor Jézus szavai ítélnék majd el?

Korábban, mikor felszólaltam egy teológiai konferencián, az egyik teológiai főiskolánk professzora felállt, és ezt mondta: „Bele kell vésnünk a fejünkbe, hogy az életben soha semmi sem változik. Amilyenek ma a dolgok, olyanok lesznek továbbra is, mégpedig végtelenül. Az Úr Jézus Krisztus soha nem fog visszajönni.” Szerencsére Péter apostol figyelmeztetett engem, hogy mit gondoljak az efféle emberről, mert pár ezer éve azt mondta, hogy az utolsó időkben gúnyolódók támadnak, akik majd ezt mondják: „Hol van az ő eljövételének ígérete? Mert a mióta az atyák elhunytak, minden azonképen marad a teremtés kezdetétől fogva.” (2Pt3:4) Sőt, arra is figyelmeztetett, hogy ne törődjek velük, ezt mondván: „Ez az egy azonban ne legyen elrejtve előttetek, szerettem, hogy egy nap az Úrnál olyan, mint ezer esztendő, és ezer esztendő mint egy nap. Nem késik el az ígérettel az Úr, mint némelyek késedelemnek tartják; hanem hosszan tűr érettünk, nem akarván, hogy némelyek elveszszenek, hanem hogy mindenki megtérésre jusson.” (8-9. versek)

Gondolod, hogy ez a világ mindörökké így marad? Azt hiszem, bárkinek jogában áll a maga véleményét elfogadni. De hiszek az Úr Jézus Krisztus szavainak, Aki azt mondta, hogy a dolgok nem folytatódnak majd úgy, ahogyan manapság vannak, s eljön az ítélet jövőbeli napja, amikor minden férfinak és nőnek számot kell majd adnia mindazért, amit mondtak, és tettek.

Miképpen válaszolsz? Mit mondasz, ha Isten megkérdez: „Milyen joggal gondolod, hogy beléphetsz az én mennyországomba?” Ezt mondod majd: „Sok jót cselekedtem”? Isten így válaszol: „Nem elég jót, mert az én mércém a tökéletesség”. Vagy azt mondod: „Nem a magam érdemeiért, hanem egyedül és kizárólag az Úr Jézus Krisztus érdemeiért, Aki meghalt érttem. Nekem nincs semmim, amivel magamat ajánlhatnám Neked. De Jézus helyettem halt meg. Megfizette a bűnöm árát. Elhordozta a büntetést a vétkeimért. Hittem Benne, s ezzel új életet nyertem.” Ez az egyetlen alap, melyen bármely férfi, vagy nő üdvözülhet. Most hát ehhez kell jönnünk, az Úr Jézus Krisztus iránti ama elkötelezettséghez, melyről János beszél.

Parancs a hitre

Az utolsó dolog az 50. versben olvasható: „És tudom, hogy az ő parancsolata örök élet. A miket azért én beszélek, úgy beszélem, a mint az Atya mondotta vala nékem.” A „parancsolat” szót találok a legérdekesebbnek. Jézus azt mondja, hogy Isten *parancsolata* az örök élet. De melyik ez a parancsolat? Milyen parancs az örök élet? Csak ez: „Higgy az Úr Jézus Krisztusban, és üdvözülsz.” Ez Isten parancsolata.

Manapság az evangelizációink nagy részében megpróbáljuk úgy kínálni az üdvösséget, mint ami nem több egyszerű meghívásnál – meghívás arra, hogy az illető jöjjön

és higgyen Jézusban, s adja át a szívét a Megváltónak. Ez bizonyos értelemben természetesen igaz. Az Úr Jézus Krisztus mondta: „Jöjjetek én hozzám mindnyájan, a kik megfáradtatok és megterhelgettetek”. De emlékeznünk kell arra, hogy nem ez minden, ami elmondható. Az üdvösség kínálata meghívás, de olyan meghívás, mely egyidejűleg parancs is. Mikor Pál Athénban prédikált, az athéniak lelki tudatlanságáról beszélt, amit, mint mondta, Isten „elnézett” egy ideig, de „mostan parancsolja az embereknek, mindenkinek mindenütt, hogy megtérjenek” (Csel17:30). Ugyanígy mondta Pünkösdkor Péter: „Térjete meg és keresztelkedjete meg mindnyájan a Jézus Krisztusnak nevében a bűnöknek bocsánatjára” (Csel2:38). Ez nem olyasvalami, amivel játszodozni lehet, vagy olyasvalami, ami késleltethető. Isten a mi mesterünk, s azt parancsolja nekünk, hogy forduljunk el a bűntől és válaszoljunk Neki.

Nem akarok túl nyersnek látszani. Természetesen a felhívás, hogy higgyünk Jézusban, egy meghívás. Az Úr Jézus Krisztus szeretetből adja ezt a parancsot és szólja ezeket a szavakat. Szeretetből szólít fel Isten a megtérésre. De ugyanakkor a hit kérdése nem választható dolog. Meg van tőlünk követelve. Ezért a hitetlenség nemcsak szerencsétlenség, hanem bűn.

Fogsz hinni? Jézus mondja: „Aki engem látott, látta az Atyát”, S ezt is mondja: „Én világosságul jöttem e világra”. Megengeded Neki, hogy Ő legyen a te világosságod, a te Megváltód?

164. fejezet: Szerelmeslevelek az Úrtól, Jn13:1

1. A husvét ünnepe előtt pedig, tudván Jézus, hogy eljött az ő órája, hogy átmenjen e világból az Atyához, mivelhogy szerette az övét e világon, mindvégig szerette őket.

A 2Tim3:16-17-ben Pál apostol ezt írja: „A teljes írás Istentől ihletett és hasznos a tanításra, a feddésre, a megjobbításra, az igazságban való nevelésre, hogy tökéletes legyen az Isten embere, minden jó cselekedetre felkészített.” S bár elismerjük, hogy a Biblia egésze Isten ajándéka a számunkra, és felbecsülhetetlenül értékes, mindazonáltal mégis tudjuk: ebből, vagy amabból az okból a Biblia egyes részei különösen értékesek, s ezért Isten népe különösen nagyra tartja és szereti azokat. Ebben a részben rátérünk ezek közül az egyikre.

Sok ember számára János evangéliuma, mint az evangéliumok között a legintenzívebb és a leginkább lelki, a Szentírás „szent helye”. Ám ha ez így van, akkor ezek a fejezetek a 13.-tól a 17.-ig, melyek tartalmazzák az Úrnak közvetlenül a keresztre feszítése előtti utolsó beszélgetéseit a tanítványaival, melyek az őértük elmondott főpapi imájával zárul, a „szentek szentje”. Isten gyermekei az egész Bibliában sehol máshol nem érzik, hogy szentebb földön járnának. Itt ugyanis a Szentírás minden más részénél jobban hallják Jézus hangját, amint ennek az Atya előtti új helyüknek, valamint a világban elfoglalt új helyzetüknek a jobb megértésére vezeti őket. Ezek a fejezetek tanításokat tartalmaznak a mennyről, a Szentlélek személyéről és munkájáról, Krisztus és a tanítványok, valamint a tanítványok és Krisztus kölcsönös egységéről, és az imádságról.

Mihez hasonlíthatjuk ezeket a fejezeteket? Csakis szerelmeslevelekhez, s ebben az esetben ezek szerelmeslevelek az Úrtól. Itt ugyanis az egyház nagy és hűséges Völegénye beszél azokhoz, akik maguk alkotják az egyházat, s biztosítja őket az irántuk érzett különleges és tartós szeretetéről.

Nem mindenki számára

Ez azt jelenti, hogy az ezekben a fejezetekben foglalt igazság nem mindenki számára szól. Ezek csak az Úr népe számára adattak. Ennek az egyik bizonyítékát abban a tényben leljük, hogy csak a tizenkettő előtt hangzottak el a felső szobában, nem szélesebb körben. Ez természetesen zavar egyeseket, mert részrehajlásra enged következtetni Isten részéről, s nézetük szerint a részrehajlás igazságtalan és megvetendő. De az efféle emberek nem fogják fel az itt található részrehajlás természetét, s azt sem, hogy ők maguk milyen mértékben gyakorolják a részrehajlást – bizonyos esetekben még jogosan is.

Azonnal megláthatjuk ezeknek a fejezeteknek azt az igazságát, miszerint nem mindenki számára szól, ha egyszerűen csak kiterjesztjük azt az elképzelést, mely szerint ezek az Úr szerelmeslevelei. Mit gondolnánk például arról a férfiről, aki elvett egy nőt feleségül, de bensőséges és gyengéd leveleket ír sok más nőnek is, akiket ismer? Ezt az embert flörtölőnek, képmutatónak, hazugnak neveznénk. Azonnal megértjük, hogy miközben joggal tarthat fenn baráti kapcsolatokat sokakkal, beleértve más hölgyeket, mégis, a legbensőségesebb dolgok, melyek a házassághoz tartoznak, megérdemlik, hogy csak a férj és feleség között legyenek téma. A házasság magánkapcsolat. Következésképpen részlegesnek kell lennie. Ugyanezen a módon vett Magához Jézus egy népet, az egyházat. Ők az Ő menyasszonya. Teljesen helyénvaló, sőt el is várható, hogy a speciális, szerető és meghatóan gyengéd szavai csak nekik szóljanak.

Ez részrehajlás? Egyáltalán nem! Ez kegyelem. Mert Isten az, Aki a saját szuverén akaratából kiválasztja azokat, akiket üdvözíteni fog, és bőségesen megáld. Ennek semmi köze

sincs a feltételezett érdemekhez Isten népében, mert ilyenek nincsenek. Egyszerűen arról van szó, hogy amikor az emberek elvetették Istent, és úgy döntöttek, hogy a maguk útját fogják járni, akkor Isten az Ő végtelen kegyelméből mégis kiválasztott egyeseket az üdvösségre, és az áldásra. Ha nem tette volna, senki sem üdvözülne, Az pedig, hogy megtette óriási dolog.

A világ

Nem meglepő ezeknek a fejezeteknek ebben a speciális nézetében, hogy a kezdő igevers élesebb ellentétbe állítja azokat, akik Krisztuséi azokkal, akik nem azok, mint Isten Ígétének bármely ehhez hasonlítható része. Igaz, hogy Pál nagyon hasonló dolgot tesz Isten Ígétében. Hasonló ellentétet találunk az Efézus 2-ben, valamint nagyon sokszor az Ószövetségben is. De sehol nem világosabb az ellentét, és abszolútabbak a kategóriák, mint itt. Mert itt, a János 13 első versében azonnal azokkal szembesülünk, akik a Krisztuséi, akiket hűségesen és mindvégig szeretett.

Az igevers így szól: „A husvét ünnepe előtt pedig, tudván Jézus, hogy eljött az ő órája, hogy átmenjen e világból az Atyához, mivelhogy szerette az övéit e világon, mindvégig szerette őket”.

Kik a Krisztuséi? A választ már sokszor megkaptuk János evangéliumában. Azok, akiket az Atya adott Krisztusnak (6:37,44). Azok, akikért Krisztus meghalni készült (10:11, 15). Azok, akik „a kik nem vérből, sem a testnek akaratából, sem a férfiúnak indulatjából, hanem Istentől születtek” (Jn1:13). Azok, akiknek Krisztus örök életet ad, akik soha nem pusztulnak el, és ezért soha senki ki nem ragadja őket Krisztus kezéből (Jn10:28-29). Mi a világ? A világ az emberi faj, akik közül Krisztus elhívta őket.

Érdekes megfontolni a „világ” kifejezést, mert amint rámutattunk az egyik tanulmányunkban a János 4 végén, ez az egyik legfontosabb fogalom a negyedik evangéliumban. Van néhány görög szó, amit „világnak” fordítanak a Bibliánkban, de a minket most érdeklő szó a *kozmosz*, amelyből *kozopolita* kifejezésünk származik. A *kozmosz* jelentése „világ”, a *polites* jelentése „polgár”. Így a *kozopolita* a világpolgár. A görög *kozmosz* szó 185 alkalommal fordul elő az Újszövetségben. De ami rendkívül érdekes, hogy a *kozmosz* szó e 185 előfordulásából 105 a hagyományosan Jánosnak tulajdonított könyvekben található. 78-szor fordul elő az evangéliumában, 24-szer a leveleiben és háromszor a Jelenések könyvében. Sőt a szó fontossága János evangéliumában még nyilvánvalóbbá válik, ha összevetjük a 78 előfordulást a 8 előfordulással Máté evangéliumában, és a mindössze 3 előfordulással Márk és Lukács evangéliumaiban.

Mit jelent a *kozmosz*? A kérdésre adott válasz összetett, mert a szó régi, ezért az idő múlásával több jelentésre tett szert. A szó eredetileg „díszítést” jelentett, azaz egy dekoratív elemet, melynek egyedi tulajdonsága a finom arányossága, vagy a szépsége volt. Ez a jelentése marad fenn a „kozmetika” szóban, bár ebben az esetben a jelentés módosult attól, ami önmagában szép arra, ami az eredetileg esetleg rendelkezésre nem álló tulajdonságok fejlesztésére használatos. Idővel a szót a világegyetemre, vagy a földgolyóra kezdték alkalmazni, mint Isten jól felépített ékességére. Ez a jelentése fordul elő a Jn1:9-ben, ahol azt olvassuk, hogy a világosság „eljött volt már a világba, a mely megvilágosít minden embert”, és „a világ általa lett”. Még itt is jelen van egy másik jelentése, mert a 10. vers így folytatja: „a világ [a világban élő emberek] nem ismerte meg őt”.

Mivel a *kozmoszt* a földgolyó megjelölésére használták, természetes volt, hogy a következő kialakult jelentése „az emberi lények világa” lett. Ebben a második értelemben fordíthatjuk a szót „az emberi faj” értelemben is. Ebben az értelemben olvassuk a világról, hogy Isten szerette, és az egyszülött Fiát adta érte (Jn3:16), hogy üdvözítő céljainak tárgya (Jn3:17), hogy Jézus meghalt érte (1Jn2:2), hogy Ő a Megváltója (Jn4:42, 1Jn4:14). A szó eme használatáról meg kell érteni, hogy közösen vonatkozik az emberi fajra, s nem

szükségszerűen egyenként mindenkire, ellenkező esetben ugyanis az idézett igeversek az összes ember egyetemes üdvösségére utalnának, ami viszont világosan meg van cáfolva máshol.

A *kozmosz* szó harmadik és fő használata az, amelyik a szövegünkben fordul elő, s uralkodóvá válik János evangéliumának hátralevő fejezeteiben. Ez a használat is az emberi lények világát jelöli, de azzal a további gondolattal, hogy ez a világ lázad Isten ellen. Időnként fordíthatjuk a *kozmosz* eme használatát „világrendnek” is, beleértve a világi értékeket, örömeiket, szórakozásokat és vágyakat. Ebben az érelemben olvassuk a világról, hogy nem ismeri Istent (1Jn3:1), hogy elutasította Jézust (Jn1:10-11), következésképpen nem ismeri és gyűlöli az Ő követőit is (15:18-21, 17:14). A szónak ez az értelme bukkan elő minden esetben, amikor Krisztus sajátjai vannak megkülönböztetve a világtól. „Ha gyűlöl titeket a világ, tudjátok meg, hogy engem elébb gyűlölt ti nálatoknál” (15:18). Vagy megint: „Én a te ígédet nékik adtam; és a világ gyűlölte őket, mivelhogy nem e világból valók, a mint hogy én sem e világból vagyok” (17:14).

Összegezve elmondhatjuk, hogy az első értelemben a keresztyéneknek el kell fogadniuk a világot és hálásaknak kell lenniük érte Istennek, mivel ez az Ő ajándéka. A második értelemben szeretniük kell a világot és meg kell próbálniuk evangelizálni azt, mert Isten is szereti az emberi fajt. A harmadik értelemben azonban a Krisztusban hívőknek el kell utasítaniuk a világot, s Isten kegyelme által egy teljesen más értékrend alapján kell kialakítaniuk az életvitelüket.

Minden dolog egyesek számára

A különbség Istennek a világgal és az övéivel fennálló kapcsolatai között ezen a módon jelentetett ki: Isten megtett *néhány dolgot minden ember számára*, azaz mindenki számára, akik a világban vannak. Megteremtette őket, fenntartja őket, visszatartja őket a lehetséges legrosszabbtól, sőt türi, és egy ideig megóvjá őket a pokoltól. Másrészt Isten *mindent megtett egyesek számára*. Ők az Övéi. Nincsenek és soha nem is lesznek híjával bármi jó dolognak.

Mit tett meg Isten az Övéi számára? Az egyik értelemben az általunk tanulmányozott fejezetek önmagukban is a teljes választ alkotják erre a kérdésre. A válasz csak úgy válik teljessé, ahogyan majd tanulmányozzuk. De amint ezeknek a fejezeteknek a küszöbén állunk, nem kerülhetjük el a legalábbis részleges válaszást a valószínűsítés útján. A válasznak legalább hat része van.

1. Ezeknek a fejezeteknek az első és legnagyobb tanítása az, hogy Jézus különösképpen szerette az Övéit. Így kezdődik ez a szakasz: „Jézus... szerette az övéit e világon, mindvégig szerette őket” (13:1). S ezzel ér véget: „És megismertettem ő velök a te nevedet, és megismertetem; hogy az a szeretet legyen ő bennök, a mellyel engem szerettél, és én is ő bennök legyek” (17:26). Itt nem is szükséges kimondani, hogy Istenben nincsen szeretet a világ iránt egyetemesen. Csak annyit kell mondani, hogy a szeretet, melyről itt beszélünk, speciális, üdvözítő szeretet, melynek eredményeképpen azok, akik a Krisztuséi, az Övéivé válnak és Általa megtarttatnak. Mert *őket* szeretvén „mindvégig szerette [és szereti] őket”.

Miközben ez minden kétséget kizáróan ad bizonyos kiváltságot azoknak, akik az Övéi, speciális kötelezettségeket is ró rájuk. Ha ugyanis ők szeretettek, akkor nekik is szeretniük kell. Ebben rejlik Krisztus új parancsolatának az alapja: „Új parancsolatot adok néktek, hogy egymást szeressétek; a mint én szerettelek titeket, úgy szeressétek ti is egymást” (13:34).

2. E fejezetek második nagy tanítása az, hogy Jézus helyet készíteni távozott el az Ő népe számára, amit a mennyként ismerünk. Nem hallunk itt sokat a mennyről, vagy arról, ami ott vár ránk. De azt igen, hogy létezik egy hely számunkra, akik hiszünk Őbenne, s azt az

ígéretet is kapjuk, hogy egy napon majd visszatér és biztosítja az odajutásunkat. „Az én Atyámnak házában sok lakóhely van; ha pedig nem volna, megmondtam volna néktek. Elmegyek, hogy helyet készítsek néktek. És ha majd elmegyek és helyet készítek néktek, ismét eljövök és magamhoz veszek titeket; hogy a hol én vagyok, ti is ott legyetek.” (14:2-3). Még ha a menny nem is létezne, az Úr szeretete, amit itt a Földön tapasztaltunk meg, akkor is csodálatos lenne önmagában. De emellett még létezik a menny is. Ebből az ígéretből megtanuljuk, hogy a „mindvégig” nem pusztán a „Krisztus élete végéig”, vagy „a mi életünk végéig” tartó időszakot jelenti, hanem inkább „a végsőig” tart. Az Ő irántunk érzett szeretete soha nem fog véget érni, mert örök.

3. Ezen utolsó beszélgetések során a tanítványok természetesen összezavarodtak, mert azt hallották, hogy az Úr, Akit szerettek, el fogja őket hagyni és visszamegy az Atyjához. Ebben a szövegösszefüggésben Jézus szavai a mennyről nagy vigasztalás forrása voltak a számukra. Ám van egy másik forrás is, s ebben található Jézus harmadik tanítása. Azt mondja a tanítványoknak, s így nekünk is, hogy elküld egy helyettesítőt Önmaga helyett, s ez a helyettesítő, a Szentlélek, majd eljön és mindazokban fog lakozni, akik Jézushoz tartoznak. „És én kérem az Atyát, és más vigasztalót ad néktek, hogy veletek maradjon mindörökké. Az igazságnak ama Lelkét: a kit a világ be nem fogadhat, mert nem látja őt és nem ismeri őt; de ti ismeritek őt, mert nálatok lakik, és bennetek marad.” (14:16-17)

Az is a Szentlélek munkája, hogy elvezeti az apostolokat minden Jézussal kapcsolatos igazságra, emlékeztetükbe idézve mindent (14:26, 16:13), és megfeddi a világot bűn, igazság és ítélet tekintetében (16:8-11).

4. Az Úr negyedik tanítása a tanítványainak megbízására vonatkozik egy különleges, valójában minden egyes esetben különböző munka elvégzésére. Ezt a 15. fejezetben találjuk meg. „Nem ti választottatok engem, hanem én választottalak titeket, és én rendelvelek titeket, hogy ti elmenjeteek és gyümölcsöt teremjeteek, és a ti gyümölcsötök megmaradjon” (16. vers). E vers szerint valamennyiünknek el kell végezni egy lelkileg gyümölcsöző munkát. Az Úr azt ígéri, hogy mindaz, amit ezen a területen végzünk, tartós marad.

5. Ezekben a fejezetekben azt olvassuk, hogy az Úr közbenjár, vagy imádkozik értünk. Itt a tizenhetedik fejezet maga is egy hosszú példája ennek. Bátorító ez, mert ezekben a versekben az Úr azért imádkozik, hogy az Ővei legyenek megőrizve a világban levő gonosztól, hogy az Ő öröme legyen bennük teljes, legyenek megszentelve Isten Ígéje által, s végül együtt lehessenek Jézussal a mennyben. Vajon Isten hátat fordíthat a saját kedves Fia kéréseinek? Természetesen nem! Joggal énekeljük:

Az Atya hallja Őt imádkozni,
Az Ő kedves Felkentjét.
Nem fordulhat el
az Ő Fia jelenlététől.

Így ezek a kérések már beteljesedtek, vagy a beteljesedésük folyamatban van. Ezek ugyanolyan súllyal esnek latba, mint a közvetlen ígéretek. Meg leszünk őrizve a gonosztól. Örülni fogunk. Egyek leszünk. Jézussal leszünk a mennyben.

6. Végül pont ahogyan Jézus imádkozott értünk, úgy hívogat minket az imádkozásra, új, és áldott kiváltságnak írván le ezt a tevékenységet. „Bizony, bizony mondom néktek, hogy a mit csak kérni fogtok az Atyától az én nevemben, megadja néktek. Mostanáig semmit sem kértetek az Atyától az én nevemben: kérjeteek és megkapjátok, hogy a ti örömetek teljes legyen.” (16:23-24)

Ezek a témák azok, melyeket teljesen ki vannak fejtve János evangéliumának ebben a fontos negyedik szakaszában. Talán a legjobb megjegyzést Pál teszi ezekről a Róma levél nyolcadik fejezetében: „Mit mondunk azért ezekre? Ha az Isten velünk, kicsoda ellenünk? A

ki az ő tulajdon Fiának nem kedvezett, hanem őt mindnyájunkért odaadta, mimódon ne ajándékozna vele együtt mindent minékünk?” (31-32. versek) Isten valóban mindent odaadott nekünk. De akinek sokat adtak, attól sokat is követelnek. Használja Isten a János 13-17-ről írott tanulmányunkat arra, hogy egyre engedelmesebb, s ezzel együtt rendkívül boldog gyermekeivé tegyen minket!

165. fejezet: Szerette az övéit, mindvégig szerette őket, Jn13:1

1. A husvét ünnepe előtt pedig, tudván Jézus, hogy eljött az ő órája, hogy átmenjen e világból az Atyához, mivelhogy szerette az övéit e világon, mindvégig szerette őket.

A Jn13:1-gyel kapcsolatos előző tanulmányban láttuk, hogy miközben Isten mindenki számára megtett bizonyos dolgokat, emellett egyesek számára mindent megtett. Ez hatalmas igazság. De mint minden nagy igazság, ez is majdnem kiált magyarázatért. Szerencsére a magyarázat is benne van a szövegben. Különbséget téve ugyanis azok között, akik a világból valók, és azok között, akik a Krisztuséi, az igevers így folytatódik: „szerette az övéit e világon, *a szeretetének teljességét mutatta ki irántuk*”. A szeretet a magyarázat. Jézus szereti az övéit, szeret minket. Ez a teljes magyarázata annak, amiért Isten mindent megtett azokért, akik az Ő lelki népét alkotják.

Nincs magyarázat

Amikor azonban ezt mondjuk, akkor azonnal el kell ismernünk, hogy maga a szeretet megmagyarázhatatlan. Ha ugyanis ezzel a kérdéssel folytatjuk: „De miért szeret minket Isten? Mikért szeret minket Jézus?”, nos, nincs válasz erre a kérdésre.

Nyilvánvalóan nem azért szeretnek minket, mert szeretetreméltók vagyunk, hisz nem vagyunk azok. Igaz, hogy egyesek közülünk lehetnek szeretetre méltók, de csak ha emberi szemszögből nézzük a dolgot. Isten szemszögéből nézve ugyanis nincsen semmi bennünk, ami akár csak messziről kíváncsossá tenné bennünk. Ő szent, mi szentségtelenek vagyunk. Ő igaz, mi hamisak vagyunk. Ő szerető, mi tele vagyunk gyűlölettel, s a bűn minden formájával. Röviden, bűnösök és szándékosan lázadók vagyunk Vele szemben. Ő mégis szeret minket. Valójában ez egy olyan nagy csoda, hogy még Isten is használja az irántunk érzett szeretetének ajánlásához. Ő mondja: „Mert Krisztus, mikor még erőtelenségű valánk, a maga idejében meghalt a gonoszokért. Bizonyára igazért is alig hal meg valaki; ám a jóért talán csak meg merne halni valaki. Az Isten pedig a mi hozzánk való szerelmét abban mutatta meg, hogy mikor még bűnösök voltunk, Krisztus érettünk meghalt.” (Rm5:6-8)

Isten nem azért szeretett minket, mert mi előbb szerettük Őt, Ő nemcsak visszaadja a szeretetünket. Mi *nem* szerettük Őt. Ebben a dologban János apostol világosan ír: „Nem abban van a szeretet, hogy mi szerettük az Istent, hanem hogy ő szeretett minket, és elküldte az ő Fiát engesztelő áldozatul a mi bűneinkért” (1Jn4:10).

Egyébként az Úr nem valamiért szeretett minket, amit megtehettünk Neki, mert semmit sem tudtunk felkínálni. Neki nem kellett a dicséretünk: az angyalok dicsérik Őt. Még lelki gyermekekre sem volt szüksége, mert amint Jézus mondta, a kövekből is képes fiakat támasztani Ábrahámnak. Még a létszámunk sem előny. Nos, akkor miért is szeret minket Isten? Az egyetlen válasz az, amit Mózesnek adott Izrael gyermekeit illetően. „Nem azért szeretett titeket az Úr, sem nem azért választott titeket, hogy minden népnél többen volnátok; mert ti minden népnél kevesebben vagytok; Hanem mivel szeretett titeket az Úr, és hogy megtartsa az esküt, a melylyel megesküdött volt a ti atyáitoknak; azért hozott ki titeket az Úr hatalmas kézzel, és szabadított meg téged a szolgaságnak házából, az egyiptombeli Faraó királynak kezéből.” (5Móz7:7-8) Az ok, amiért Isten szeret minket az, hogy Ő szeret minket. Ezen túl ez a szeretet megmagyarázhatatlan. Ok nélkül való, legalábbis mi a legcsekélyebb okát sem ismerjük.

Empirikus adatok

Feltételezem, hogy ha megállnánk ezen a ponton, akkor is lenne bőven elmélkedni való az Isten örök szeretetével kapcsolatos egyetlen gondolatban is. De több is van ennél. Mert az igevers, mely elmondja, hogy Isten ok nélkül szeret, azt is elmondja, hogy ez a szeretet változás és vég nélkül való. Az igevers ezt mondja: „szerette az övét e világon, a szeretetének teljességét mutatta ki irántuk”.

Szeretnénk visszatérni a „teljesség” kifejezésre. Mielőtt azonban ezt megtennénk, meg kell néznünk az Isten által adott okokat, amiért hinnünk kell, hogy ez a szeretet örök. Nem láthatunk a jövőbe, következésképpen, legalábbis racionálisan a jövő ad bizonyítékot. Miért kell hát hinnünk Isten szeretetének ebben az örökkévaló mivoltában? A válasz empirikus. A megfigyelhető adatokhoz van köze, főleg a múlt és a jelen adataihoz. Először is ott a múlt: „szerette”, aztán a jelen: „kimutatta”. Ez a második előfordulás múlt idejű (aorisztikus), de jelen idejű, mert arra vonatkozik, amit Jézus akkor tett és tenni készült.

Más szóval, ez az igevers Krisztusnak a megfigyelhető múltbeli és a jelen szeretetére hívja fel a figyelmünket, s azt kéri, hogy ezen az alapon gondolkodjunk. Vajon nem a szeretet az Ő természete? Vajon Aki a múltban szeretett és a jelenben is szeret, nem fog majd a jövőben is szeretni? Ha szerette a tanítványait mindvégig, akkor vajon nem fog minket is hasonlóképpen szeretni?

A múltbeli és a jelenkori szeretet

Mit tudunk Isten, az Atya és az Úr Jézus Krisztus múltbeli szeretetéről? Ez nyilvánvalóan nagy kérdés, melyre a válasz soha nem lehet teljes mértékben megadni. De megjelölhetünk néhány területet, ahol a válasz meglátható.

Először is láthatjuk Isten szeretetét önmagunk és a többi emberi lény megteremtésében. Ezen a ponton nemcsak a létezésünk tényére utalunk, mert a létezésünk önmagában semmit sem bizonyít. Inkább arra a tényre utalunk, hogy Isten olyan lelki vákuummal teremtett meg minket, melyet csakis Ő Maga képes betölteni. Más szóval nem egy jelentés nélküli létezésre teremtett minket, hanem olyan létezésre, mely a lehető legmagasztosabb minden teremtett lény számára: nevezetesen a közösségre Vele, Aki teremtett minket. Ez az, amit Ágoston mond: „Önmagad számára teremtettél minket, s a szíveink nyughatatlanok mindaddig, amíg nem Benned nyugszanak meg”. A tény, hogy ismerhetjük Istent és nyughatatlanok vagyunk, amíg meg nem ismerjük Őt, a szeretetének bizonyítéka.

Másodszor Isten szeretete abban a tényben mutatkozik meg, hogy a Szentlélek megújító ereje által elhívott minket Önmagához. Ezt többször is láttuk János evangéliumában. Egyrészt azt olvassuk, hogy senki nem járulhat Istenhez, amíg Isten nem vonzza őt. Ebben a tökéletes tehetetlenségben mérjük fel a romlottságunk mértékét. De aztán másrészt azt olvassuk, hogy Isten Magához vonz egyeseket, és ezek közül senki el nem veszhet. Ebben látjuk Isten szeretetét, de e szeretet édes vonzása nélkül soha senki nem fog Őhöz menni.

Harmadszor, Isten szeretetét Jézus halálában látjuk az Ő népéért. Ez, ha akarod, tetőzi be a trinitárius formulát, mert a teremtésben látjuk az Atya szeretetét. A hatékony elhívásban látjuk a Szentlélek szeretetét. A megváltás cselekedetében pedig látjuk Jézus Krisztus, a Fiú szeretetét.

Az Úr Jézus Krisztus szeretete abban, hogy meghalt értünk, szemléltethető az alábbi, Harry Ironside által elmondott történettel. Sok évvel ezelőtt I. Miklós orosz cár ismert egy fiatalembert, akivel nagyon sokat törődött. Ez a fiatalember az egyik jó barátjának volt a fia. Miklós kinevezte őt az orosz hadsereg egyik határőr erődjének parancsnokává, és rábízta a pénzt, amiből a katonákat fizették. A fiatalember jól kezdte. De aztán rossz szokásokat vett

fel, szerencsejátékokba kezdett, s végül nemcsak a saját vagyonát tékozte el, hanem a kormányzati pénzek nagy részét is. Egyszerre csak néhány rubelt vett el, de idővel ez felhalmozódott, és hatalmas összeggé vált. Egy napon értesítést kapott, hogy másnap egy hivatalos személy érkezik, aki megvizsgálja majd a könyvelését. A fiatalember tudta, hogy bajban van. Így elővette a könyvelést, hogy meglássa, mekkora a hiány. Összeadta az összegeket. Aztán odament a széfhez, és kivette a saját kis pénzecskéjét, és gondosan megszámlolta. Majd kivonta a kisebb összeget a nagyobból. Az eredmény csillagászati volt. Amint a végösszeget nézte, a fiatal tiszt vette a tollát, és nagy betűkkel ezt írta: „Hatalmas hiány, ki tudná kifizetni?” Majd miután nem látta, miképpen nézhetne szembe a súlyos gyalázattal, ami másnap várt rá, elhatározta, hogy föbe lövi magát éjjelkor.

Az éjszaka meleg és álmosító volt. Így miközben várta az éjfélt, a fiatalember feje egyre lejjebb és lejjebb esett, majd végül elaludt.

Történt pedig, hogy Miklós, aki időnként egy közkatona egyenruháját szokta magára öltetni és így látogatta meg a csapatokat, hogy lássa, miképpen megy a dolguk, ezen az éjszakán is ezt tette, és pontosan ezt az erődöt kereste fel, ahol a fiatal tiszt aludt. Majdnem minden világosságot eloltottak már, ahogyan kellett is, de amikor Miklós ennek az egy szobának az ajtajához ért, észrevette, hogy az ajtó alatt világosság szűrődik ki. Kopogtatott. Semmi válasz! Lenyomta a kilincset és kinyitotta az ajtót. Ott találta az alvó fiatal tisztet, akit felismert. Láta a könyveket és a pénzt is. Az egész dolog egy pillanat alatt világossá vált a számára. Első gondolata az volt, hogy felkelti, és fogságba veti a fiatalembert. De amint elolvasta a fiatalember megjegyzését, megindult rajta a szíve. „Hatalmas hiány, ki tudná kifizetni?” A nagylelkűségtől ösztönözve a cár odahajolt, felvette az alvó tiszt kezéből kiesett tollat, és csak egyetlen szót odaírva lábujjhegyen kiment a szobából.

Nagyjából egy további órát aludt a fiatalember. Hirtelen felébredt, majd látván, hogy az éjféli jócskán elmúlt, elővette a revolverét. Majd hirtelen meglátta a megjegyzését: „Hatalmas hiány, ki tudná kifizetni?”, majd alatta az egyetlen szót, ami korábban nem volt ott: „Miklós”. Megdöbbsent. Letette a revolverét és elővett iratokat, melyeken a cár aláírása volt látható. Gondosan összehasonlította a saját papírján látható aláírással. A valódi aláírás volt. Ezt mondta magának: „A cár itt volt ma éjjel és ismeri a vétkeimet. Mégis felvállalta a hiány kifizetését. Ezért nem kell meghalnom.” Ezért az öngyilkosság helyett Miklós szavában bízott, és nem lepődött meg, amikor másnap korán reggel hírnök érkezett a palotából, aki pontosan a hiány kiegyenlítéséhez szükséges pénzösszeget is magával hozta. Később pedig, amikor megérkezett a felügyelő, mindent rendben talált.²⁷²

Így szeretett minket Jézus és fizette ki a nagy adósságunkat. Mi bűnösök vagyunk. Nem tudunk engesztelést szerezni erre a bűnre. De Jézus kifizette az adósságot. Odaírta a nevét a fizetéseképtelen számlánkra. Nem csoda, ha ezt énekeljük:

Jézus kifizette teljesen,
Mindennel Neki tartozom,
A bűn karmazsinszínű foltot hagyott,
De Ő olyan fehérre mosta, mint a hó.

Ez az Úr Jézus Krisztus irántunk érzett szeretete, amiképpen az a múltban mutatkozik meg. Ehhez terelget minket Isten és erre irányítja a tekintetünket. Ő így szeretett. Ki kételkedhetne abban, hogy mindvégig így fog szeretni minket?

²⁷² H. A. Ironside, *Illustrations of Bible Truth* (Chicago: Moody, 1945, 67-69. oldal)

A szeretet teljessége... mindvégig

A „szeretet teljessége” kifejezés elvezet minket a szövegünk második részéhez. Ez így hangzik: „mindvégig”. Ez felveti a kérdést: Minek a végéig? Erre több válasz is adható.

Először is azt jelenti, hogy „Jézus Krisztus földi életének végéig”. Még a szövegkörnyezet is ezt sugallja, mert az igeverset azoknak a fejezeteknek az elején olvassuk, melyek beszámolnak Krisztus végső, a tanítványainak nyújtott szolgálatától a keresztre feszítés előtt. El kell ismernünk, ezt nem mindig becsüljük meg, mert Krisztus szeretetét készpénznek vesszük. Mégis, ha elgondolkodunk a szeretettel szembeni lehetséges akadályokról mind az Ő, mind a tanítványok részéről ezekben a napokban, akkor érzékenyebbek leszünk.

Az Ő részéről hatalmas akadályok merültek fel, amiképpen ezt az igevers jelzi. Ezt olvassuk: Jézus tudta, „hogyan eljött az ő órája, hogy átmenjen e világból az Atyához”. Ez jelzi: világosan tudta, hogy hamarosan meg kell halnia. Így ha azt olvasnánk, hogy azokban a pillanatokban önmagára gondolt és legalábbis egy időre megszűnt őket szeretni, vagy róluk gondolkodni, ki hibáztathatná ezért? Ám a közelgő halálának tudata mégsem térítette el Őt.

S voltak akadályok a tanítványok részéről is. Például, világiasak voltak. Jézus lelkileg gondolkodott. De valahányszor csak megpróbálta őket lelki dolgokra tanítani, a szavait világi szinten értelmezték. Emellett tompák is voltak. Ő nagy igazságokat magyarázott nekik, ők viszont nem értették meg. Valójában azt magyarázta nekik, hogy elhagyni készül őket és megy az Atyához, de még ezt sem értették meg. A tanítványok egyike sem volt alkalmas társ az Úr Jézus Krisztus számára. Így ha ezt mondta volna önmagának: „Gondolkodtam ezekről az emberekről eleget. Mindent megtettem értük, mert tudom, hogyan kell megtenni, most itt az idő, hogy magamra is gondoljak.” – ki hibáztathatta volna ezért? Senki! Mégis szerette őket, teljesen és önzetlenül, egészen az élete végéig.

Másodszor, nyilvánvalóan szerette őket az ő életeik végéig is. Igaz, Neki kellett először meghalnia. Péter, Jakab, János és mindenki más előtt halt meg. De azután feltámadt, és a feltámadott Úrként visszatért, hogy a saját Lelkét adja a tanítványainak, s vezesse és őrizze meg őket mindaddig, amíg el nem jön az idő, amikor mindegyikük elmegy, hogy Ővele legyen a dicsőségben.

Végül a kifejezés azt is jelenti, hogy „a legvégéig”, azaz „mindennek a végéig”, vagy „vég nélkül”, „örökké”. Jézus, szeretvén az övéit, akik a világban voltak, tökéletesen szerette őket. Így énekeljük:

Isten szeretete sokkal nagyobb,
Hogysem toll, vagy nyelv azt elmondhatná,
Túlmege a legmagasabb csillagon,
S leír a legmélyebb pokolig.

Ó Isten szeretete, mennyire gazdag és tiszta!
Milyen mértéktelen és erős!
Örökké tart –
Éneklük a szentek és az angyalok.

Szeress másokat, szeresd Őt

Miképpen alkalmazzuk ezeket az igazságokat? Egyrészt a hívőkre kell alkalmaznunk ezeket, másrészt azokra, akik még nem hívők. Az Íge a Krisztusban hívőknek ez: Ha Isten ezen a módon szeretett minket, akkor vajon nekünk nem kell-e szeretnünk egymást és forrón

szeretni Őt is? Ebben az életben soha nem fogunk úgy szeretni, ahogyan Ő szeretett, de elkezdhetünk megpróbálni úgy szeretni, ahogyan Ő szeretett – önzetlenül, megkülönböztetés nélkül, habozás nélkül. Szolgálnunk is kell Őt, mert amint a dicséret mondja:

Ennyire megdöbbenő, ennyire isteni szeretet
Megköveteli a lelkem, az életem, mindenem.

Emellett van Íge azoknak, akik még nem váltak igazi keresztyénekké. Ha még nem vagy az Úr Jézus Krisztusban hívő, hadd tegyek fel neked egy kérdést, mely az általam elmondottakból származik. Ha Isten így szeret, akkor hogyan engedheted meg magadnak, hogy e nélkül a nagy szeretet nélkül élj? Nincsen a Földön ehhez hasonló szeretet. A férjed, vagy a feleséged soha nem fog így szeretni téged. A gyermekeid és a szüleid sem fognak soha így szeretni téged. Csak Jézus Krisztus szeret tökéletes és örök szeretettel! Sőt, egy napon majd meg kell állnod az Ő Atyja ítélőszéke előtt, Akit megsértettél az istentelen viselkedéseddel, s azzal, amint elvetted ezt a nagy kegyelmet. Mit teszel majd azon a napon, ha elveted az Úr Jézus Krisztus szeretetét? Mit fogsz tenni, ha Ő nem áll ki melletted és nem mondja: „Ez az egyike az enyéimnek, akikért meghaltam, akiknek a tartozását felvállaltam megfizetni, ő az, akit mindvégig szerettem”? E nélkül a szeretet nélkül elvesztél örökre. Szerencsére Isten kegyelmének napja még mindig velünk van, még jöhetsz Jézus Krisztushoz, mint a Megváltódhoz.

166. fejezet: Térdelő szeretet, Jn13:2-15

2. És vacsora közben, a mikor az ördög belesugalta már Iskáriótes Júdásnak, a Simon fiának szívébe, hogy árulja el őt,

3. Tudván Jézus, hogy az Atya mindent hatalmába adott néki, és hogy ő az Istentől jött és az Istenhez megy,

4. Felkele a vacsorától, leveté a felső ruháját; és egy kendőt vévén, körülköté magát.

5. Azután vizet tölte a medenczébe, és kezdé mosni a tanítványok lábait, és megtörölni a kendővel, a melylyel körül van kötve.

6. Méne azért Simon Péterhez; és az monda néki: Uram, te mosod-é meg az én lábaimat?

7. Felele Jézus és monda néki: A mit én cselekszem, te azt most nem érted, de ezután majd megérted.

8. Monda néki Péter: Az én lábaimat nem mosod meg soha! Felele néki Jézus: Ha meg nem moslak téged, semmi közöd sincs én hozzám.

9. Monda néki Simon Péter: Uram, ne csak lábaimat, hanem kezeimet és fejemet is!

10. Monda néki Jézus: A ki megfürödött, nincs másra szüksége, mint a lábait megmosni, különben egészen tiszta; ti is tiszták vagytok, de nem mindnyájan.

11. Tudta ugyanis, hogy ki árulja el őt; azért mondá: Nem vagytok mindnyájan tiszták!

12. Mikor azért megmosta azoknak lábait, és a felső ruháját felvette, újra leülvén, monda nékik: Értitek-é, hogy mit cselekedtem veletek?

13. Ti engem így hívtok: Mester, és Uram. És jól mondjátok, mert az vagyok.

14. Azért, ha én az Úr és a Mester megmostam a ti lábaitokat, néktek is meg kell mosnotok egymás lábait.

15. Mert példát adtam néktek, hogy a miképen én cselekedtem veletek, ti is akképen cselekedjetek.

„A cselekedetek hangosabban beszélnek, mint a szavak.” Ez a kifejezés nem mindig igaz, de néha igenis az. S bizonyos esetekben csak a cselekedetek beszélnek. A cselekvés szükségessége egyes esetekben egy farmerre emlékeztet engem, aki elakadt az út közepén a szamarával. A szamár szilárdan leszögezte a lábait az útra, és egy tapodtat sem mozdult, akármit is tett a farmer. Ezért az ember is ott állt, ordított a samárra, majd ütötte is, egyre haragosabban. Miközben mindez folytatódott, másik farmer jött az úton, aki azonnal felmérte a helyzetet. „Segíthetek?”, kérdezte.

„Biztosan hasznomra lenne”, válaszolta az első farmer. „De nem hinném, hogy bármit elérne. Már fél órája ordítózok ezzel az ostoba samárral, de meg se moccan.”

„Ezt meg tudom oldani”, mondta a második ember. Elment az út széléig, felkapott egy botot, majd visszajött, és megütötte a samarat a szemei között. Utána hátralépett, és normál hangon csak annyit mondott: „Gyí te!”, és a szamár megindult.

„Nem értem”, mondta a samár tulajdonosa. „Ordítottam rá, de úgy tett, mintha nem is hallott volna. Ön normális hangon szólt hozzá, erre megindult.”

„Ez igaz”, mondta a második ember. „De először felkeltettem a figyelmét.”

A helyes cselekvés természetesen sok esetben értékes. Vonatkozik ez például a gyermeknevelésre. Nagyon sok haszontalan szót takarítottam meg a kapcsolódó, jó időben alkalmazott figyelemfelkeltő mechanizmus használatával. Néha egy gesztus, vagy egy szemléltető beszéd hamarabb célba ér, és jobbnak bizonyul, mint bármekkora mennyiségű szó. Igaz, a tanítványaival töltött utolsó teljes éjszakán, közvetlenül a keresztre feszítése előtt,

amikor még sok mindent meg akart nekik tanítani Jézus sem a szavakkal kezdte a tanítását, melyeket félreérthettek volna, hanem két fontos cselekedettel. Az első a tanítványok lábmosása volt, amit a Jn13:2-11 jegyez fel. A másik a kenyér Júdnak adása volt, erről a Jn13:20-30 számol be.

Miért cselekedte Jézus ezeket? A válasz az, hogy a tanítványok elfogultak voltak. Mondtuk már, hogy megrettentek a zsidó vezetőktől. Gyanították, hogy Jézust nemsokára letartóztatják, s féltek attól, hogy meg fog halni, és Vele együtt ők is. De még ha nem is ez volt a helyzet, az viszont lehetséges, hogy elvétetik tőlük, és ők egyedül maradnak. A jelen körülményeik közepette semmi sem készítette fel őket a tanításainak meghallgatására. Így Jézus bátran cselekedett a figyelmüket felkeltendő.

Júda és Jézus

Az első cselekedet a János 13-ban a tanítványok lábmosása. De mikor János elmondja a történetet, mindenekelőtt a Sátán által felindított Júda, és a pusztán a szeretet és az Atyjával fennálló egyedi viszony ismerete által mozgatott Jézus közötti ellentétre hívja fel a figyelmünket. János ezt írja: „És vacsora közben, a mikor az ördög belesugalta már Iskariótes Júdnak, a Simon fiának szívébe, hogy árulja el őt” (2. vers).

Amint ezeket a verseket olvassuk, megállván ezen a ponton, aligha kerülheti el a figyelmünket az a tény, hogy János szembe akarja állítani a tanítványaiért Önmagát adó Jézus cselekedetét Júdával. Látjuk a tanítványainak lábát megmosó Krisztus alázatosságát Júda gögjével szembeállítva. A mindvégig tartó hűség áll szemben a hűtlenséggel és az árulással. S nehogy átugorjunk a legfontosabbat, János megemlíti az ördögöt is, ezért látjuk, hogy az alapvető ellentét a Sátán és Isten között feszül.

A Sátán útja, amit az Ézs14:12-14 írja le elevenen, egyszerűen a személyes előrejutás mások kárára, ebben az esetben Isten kárára. „Miként estél alá az égről fényes csillag, hajnal fia!? Levágattál a földre, a ki népeken tapostál! Holott te ezt mondtád szívedben: Az égbe megyek fel, az Isten csillagai fölé helyezem ülőszékemet, és lakom a gyülekezet hegyén messze északon. Felibök hálok a magas felhőknek, és hasonló leszek a Magasságoshoz.” Ennek a sátáni vágnak a következménye a pusztulás. Az igeszakasz ugyanis ezzel folytatódik: „Pedig a sírba szállsz alá, sírgödör mélységébe!” (15. vers)

Másrészről ott van Isten útja, amit Jézus esetében a Fil2:5-8 ír le: „Annakokáért az az indulat legyen bennetek, mely volt a Krisztus Jézusban is, A ki, mikor Istennek formájában vala, nem tekintette zsákmánynak azt, hogy ő az Istennel egyenlő, hanem önmagát megüresíté, szolgai formát vévén föl, emberekhez hasonlóvá lévén. És mikor olyan állapotban találtatott mint ember, megalázta magát, engedelmes lévén halálig, még pedig a keresztfának haláláig.” Ennek a cselekvéssornak az eredménye a tisztesség Jézus számára, és áldás azoknak, akik az Övéi. „Annakokáért az Isten is felmagasztalá őt, és ajándékoza néki oly nevet, a mely minden név fölött való, hogy a Jézus nevére minden térd meghajoljon, mennyieiké, földieké és föld alatt valóké. És minden nyelv vallja, hogy Jézus Krisztus Úr az Atya Isten dicsőségére.” (9-11. vers)

A Sátán, mint Júda is őutána ezt mondta: „Először magamra gondolok, és a legelső, amit igyekszem elérni, a saját jelentőségem növelése”. Isten ezt mondja: „Te valójában vereséget szenvedsz”. Jézus mondja: „Átadom az életemet a testvéreimért”. Isten mondja: „Ezért felmagasztaltatsz, és nagy áldás leszel.”

Krisztus indítéka

A második dolog, amit észreveszünk, Krisztus indítéka a tanítványok lábainak megmosásakor. A 3. vers ezzel folytatja: „Tudván Jézus, hogy az Atya mindent hatalmába

adott néki, és hogy ő az Istentől jött és az Istenhez megy...” Itt három dolgot tudunk meg Jézus elmeállapotáról ennek a cselekedetének a végrehajtása közben. Először is tudta, hogy „az Atya mindent hatalmába adott néki”. Ez Krisztus *tekintélyéről* beszél. Másodszor tudta, hogy „ő az Istentől jött”. Ez az *Ő isteni eredetéről* beszél. Harmadszor tudta, hogy hamarosan „az Istenhez megy”. Ez az *Ő jövőbeli dicsőségéről* beszél.

Látjuk tehát: nem arról megfeledkezve mosta meg Jézus a tanítványok lábait, hogy ki Ő, és hová készül, hanem inkább annak teljes tudatában. Nem feledkezett meg arról, hogy Ő Isten, de mégis nagyon megalázkodott. Mivel Isten volt, és Istenként akart cselekedni, azért tette, amit tett.

Egy példázat

Ezen a ponton elkezdjük felfogni annak jelentőségét, amit Jézus tett, amikor megmosta a tanítványok lábait, mivel nyilvánvalóan nemcsak az alázatból mutatott példát. Még kevésbé egy újabb sákramentumot vezetett be, mint azt egyesek képzelik. Ő az egész szolgálatának drámai szemléltetését adta. Nemrég megjelent *Secrets of the Spirit (A Lélek titkai)* című könyvében Ray C. Stedman ezt világosan kimondja. Ezt írja: „Kevés kétség férhet hozzá, hogy Jézus itt szándékosan munkált ki egy példázatot a tanítványai oktatása végett. Dramatizálta a szolgálatának jellegét. Ezzel mutatta meg nekik, hogy mit megtenni jött el a világba, és mit megtenni küldi ki őket oda.”²⁷³

Könnyen követhetjük ennek a példázatnak a jelentését, ha összevetjük az általam korábban a filippibelieknek írott levélből idézett igeverseket a János által feljegyzett eseményekkel. János először is azt mondja el, hogy Jézus *felállt* a vacsorától. Ilyet már sokkal nagyobb módon megtett, mikor korábban felállt a dicsősége trónjáról, hogy eljőjön ebbe a világba. Másodszor, *levette a felső ruháit*. Pál a filippi levélben elmondja, hogy amikor bejött a világba, letette a dicsőségét, hogy valódi emberként jelenhessen meg, és ne vakítsa el a mennyei dicsőségével azokat, akik Rá néznek. Utána vett egy kendőt, és *körülkötötte Magát*. Ez volt egy szolga öltözéke, az a szerep, melyről Pál mondja, hogy Magára vállalta. Végül *vizet öntött egy medencébe*, és elkezdte mosni a tanítványok lábait pontosan úgy, ahogy néhány óra múlva kiontotta a saját vérét és elmosta az emberi bűnt az engeszteléssel.

A példázat végéhez, amint Stedman mondja csak a 12. versre kell ugranunk: „Mikor azért megmosta azoknak lábait, és a felső ruháját felvette, újra leülvén...” Ugyanezen a módon magasztaltatott fel most Krisztus. Vagy ahogyan a zsidókhöz írott levél szerzője írja: „a ki minket bűneinktől megtisztítván, üle a Felségnek jobbára a magasságban” (1:3).

Más módon is kiderül ennek a példázatnak a lelki jellege, s ez az Úr és Péter között folyó beszélgetésben mutatkozik meg. Jézus levetette a ruháit, és elkezdte körbejárni az asztalt, mosván a tanítványok lábait, valószínűsíthetően döbönt csendben, hisz ez egy szolga, és nem egy előkelő rabbi munkája volt. Mikor pedig Jézus Péterhez ért, a robbanékony Péter nem tudta magát tovább türtőztetni, és kirobbant: „Uram, te mosod-é meg az én lábaimat?”

Jézus így válaszolt: „A mit én cselekszem, te azt most nem érted, de ezután majd megérted.”

Péter, aki elegendően alázatos volt ahhoz, hogy érezze az összeegyeztethetlenségét annak, hogy Jézus mossa meg az ő lábait, de nem volt elég alázatos ahhoz, hogy tartózkodott volna annak megmondásától, mit ne tegyen Jézus, így válaszolt: „Az én lábaimat nem mosod meg soha!”

Jézus ezt mondta: „Ha meg nem moslak téged, semmi közöd sincs én hozzám.”

Ekkor Péter csinált egy hátraarcot, és kijelentette, hogy akkor szeretné, ha teljesen megmosná őt Jézus: „Uram, ne csak lábaimat, hanem kezeimet és fejemet is!”

²⁷³ Ray C. Stedman, *Secrets of the Spirit* (Old Tappan, New Jersey, Revell, 1975), 13. oldal

Jézus ezzel zárta: „A ki megfürödött, nincs másra szüksége, mint a lábait megmosni, különben egészen tiszta; ti is tiszták vagytok, de nem mindnyájan.” Itt legalábbis részben letisztul a kissé zavaros beszélgetés, mert nyilvánvaló, hogy Jézus nem a fizikai piszokról beszél, hanem a bűnről, és az abból való megtisztulás szükségességéről. Úgy magyarázza, hogy Péter (és nem Júdas) egy megigazult személy, ezért csak a bűn beszenyező hatásától kell megtisztulnia, de nincs szüksége a felmentésre bűn büntetése alól.

Az ebben foglalt kép egy olyan keleti ember képe, aki teljesen megfürdik, mielőtt vacsorára menne másvalaki házához. Az úton, miután szandált hord, és mivel az utcák koszosak, a lábai bepiszkolódnak. Mikor megérkezik a barátja otthonába, a lábait meg kell mosni, de az egész testét nem. Hasonlóan azok, akik a Krisztuséi, teljesen megigazult férfiak és nők, de szükségük van a folyamatos tisztogatásra a bűn ismétlődő szennyeződéseitől azért, hogy az Atyával és a Fiúval fennálló közösségük meg nem szakadjon.

Jézus azt mondja Péternek, hogy nem kell újra és újra újjászületnie. Elegendő egyszer újjászületni. Mindazonáltal újjászületett emberekként is Krisztushoz kell járulnunk megtisztulásért.

A mi példánk

A Péterrel folytatott beszélgetés után, mint olvassuk, Jézus visszaült az asztalfőre, és elkezdte megmagyarázni a tanítványainak, mit cselekedett. Ezt mondta: „Értitek-é, hogy mit cselekedtem veletek? Ti engem így hívtok: Mester, és Uram. És jól mondjátok, mert az vagyok. Azért, ha én az Úr és a Mester legmégmostam a ti lábaitokat, néktek is meg kell mosnotok egymás lábait. Mert példát adtam néktek, hogy a miképpen én cselekedtem veletek, ti is akképpen cselekedjete.” (12-15. vers)

Mit jelent ez? Azt jelenti, hogy tovább kell mennünk, és meg kell alapítanunk a lábmosás új sákramentumát? Egyáltalában nem, bár ezt egyesek megtették. Amiről Jézus beszél, az nem más, mint az alázat, és annak szükségessége, hogy Isten népe vállaljon fel szolgálai szerepet. Egyszerűen csak ezt mondja: „Ha én, a ti Mesteretek eljászottam a szolga szerepét, akkor nektek, akik az én szolgálaim vagytok, szintén el kell játszanotok a szolga szerepét egymással.” Gondoskodnunk kell azokról, akik többé már nem képesek gondoskodni önmagukról – az idős szülőkről, a szegényekről, az árvákról. Közel kell mennünk a szenvedőkhöz, és meg kell tennünk minden tőlünk telhetőt a szenvedéseik megkönnyítésére. Meg kell nyitnunk az otthonainkat a magányosoknak. Mindenekelőtt nem szabad az első helyet elfoglalnunk a keresztyén gyülekezetben, hanem alantasabb helyet kell elfoglalnunk, hogy másvalakié lehessen a megtiszteltetés.

Sőt még be is kell töltenünk Krisztus példáját a lelki beszenyeződés és megtisztulás vonatkozásában, mert ez az, amiről a példázat szól. Krisztus Péternek mondott szavai alapján a lábak megtisztítása jelképezte a keresztyének lelki megtisztulását, akik mindazonáltal beleestek bizonyos bűnökbe. Ezért ha ebben Krisztus példáját akarjuk követni, akkor úgy kell tennünk, ahogyan Pál intette a galátákat: „Atyámfiai, még ha előfogja is az embert valami bűn, ti lelkiek, igazítsátok útba az olyant szelídségnek lelkével, ügyelvén magadra, hogy meg ne kísértessél te magad is” (Gal6:1).

Miképpen próbálunk meg helyreállítani egy testvért, aki valamely bűnbe esett? Miképpen próbáljuk megmosni a lábát az illetőnek? Vennünk kell Isten Ígését, mellyel valamennyiünknek meg kell tisztítanunk az útjainkat, majd szelíden, mindig szelíden alkalmaznunk kell ezt a testvérünkre, hogy Isten kegyelme által reagálhasson erre.

Figyeljük meg a „szelíden” szót. Az ezekhez a versekhez fűzött kommentárjában Harry Ironside rámutat: ha meg akarjuk mosni mások lábait, akkor ügyelnünk kell a víz hőmérsékletére. Te nem mész oda senkihez, és nem mondd neki, hogy „itt ez a vödör forró víz, tedd bele a lábadat”. Arra sem kéred meg, hogy egy vödör jeges vízbe tegye a lábát. Az

ugyanolyan rossz, mint a forró víz, a másik emberhez történő közelítésben pedig hűvös és formális. Stedman rámutat: próbálván másokat megtisztítani, egyes keresztyének teljesen víz nélkül teszik azt. Szárazon próbálják megtisztítani mások lábait. Lekaparják azokról a szennyet, de sajnós néha a bőrt is.²⁷⁴ Ehelyett nekünk, akik lelkiek vagyunk, gyengéden és szeretettel kell közelednünk másokhoz.

²⁷⁴ Ugyanott, 20. oldal

167. oldal: A boldogság megtalálásának kulcsa, Jn13:16-17

16. Bizony, bizony mondom néktek: A szolga nem nagyobb az ő Uránál; sem a követ nem nagyobb annál, a ki azt küldte.

17. Ha tudjátok ezeket, boldogok lesztek, ha cselekszitek ezeket.

Nem tudom, mit tartasz te sok ember első számú vágyának, de gyanítom, hogy ha közvélemény-kutatást tartanék az egyik, vagy a másik formában, a válasz, ami a listán az első helyre kerülne, a „boldogság” lenne. A legtöbb ember mindenekelőtt boldog akar lenni. Igaz, hogy ezt nem mindig látják világosan, sőt, néha még más kifejezésekkel fejezik is ki. Egyesek mondhatják, hogy mindenekelőtt gazdagok akarnak lenni. Mások híresek. Megint mások azt szeretnék, ha szeretnék őket. De mindezen válaszok alapja a boldogság megtalálásának vágya, bármi módon is feltételezik azt elérni.

A nehézség azonban az, hogy a boldogságot nem lehet könnyen elérni. Keressük. Valóban, ebben az országban a boldogság keresésének kiváltsága az egyik elidegeníthetetlen jogként van kijelentve. De senki sem garantálhatja magát a boldogságot. Így az alapító atyáink bölcsen írtak, amikor ezeket a jogokat határozták meg: „élet, szabadság, és a boldogság keresése”. A szabadság garantálható. Az élet is, egy bizonyos pontig. A boldogság azonban nem. Csak a boldogság keresése garantálható bárkinek.

De miképpen keressük a boldogságot, s melyik irányban? Valaki úgy gondolja, akkor lesz boldog, ha dollár-tízezreket képes megtakarítani. Ezért félretesz mindent, amit csak képes. Ám még mindig nem boldog. Először ötvenezerre gondol, majd százezerre. Ha képes, akár egymillió dollárt is összeszed, de a boldogság még mindig elkerüli őt. Miért? Mert a boldogság nem a vagyon felhalmozásából származik. Egy texasi milliomos mondta egyszer: „Azt hittem a boldogság pénzen megvehető. De nyomorúságosan csalódtam”.

Egyesek a boldogságot a hírnéven keresztül igyekeznek megtalálni. De a hírnév sem garantálja a boldogságot. Ha megtenné, akkor nem hallanánk világszerte oly sok híres ember öngyilkosságáról. Megint mások úgy vélik, akkor lesznek boldogok, ha hatalomra tesznek szert. Futnak egy helyi politikai hivatal után, és győznek. Utána a polgármesteri székre ácsingóznak. Ha polgármesterek lesznek, akkor az állam szenátorává akarnak válni. Utána már nemzetpolitikai méretekben gondolkodnak. De még mindig nem boldogok. A világ egyik legnagyobb államférfija mondta egyszer Billy Grahamnek: „Öregember vagyok. Az élet elvesztette az értelmét. Kész vagyok megtenni a végzetes ugrást az ismeretlenbe.”

Tudván és cselekedvén

Ha egy vagy azok közül, akik vágyakoznak a boldogság megtalálására (mint a legtöbben közülünk), akkor nem leszel képes az megtalálni semelyik eddig említett, vagy egyéb módon, akkor számodra is lehetnek érdekesek az Úr Jézus Krisztus most vizsgált, majdnem kétezer éve elhangzott szavai. Ezek tartalmazzák a boldogság kulcsát: „Bizony, bizony mondom néktek: A szolga nem nagyobb az ő Uránál; sem a követ nem nagyobb annál, a ki azt küldte. Ha tudjátok ezeket, boldogok lesztek, ha cselekszitek ezeket.” (13:16-17)

Amint ezeket a verseket olvassuk, azonnal észrevesszük, hogy Krisztus kulcs a boldogság megtalálásához két részből áll. Az első rész bizonyos dolgok ismeretéből áll. A második rész pedig ezek megcselekedéséből. Nyilvánvalóan mindkettő fontos.

Néhány éve beszéltem valakivel, aki mintegy félmillió dollárt fektetett a tőzsdébe. Megkérdeztem: „Nagy hatással volt önre a mostani hanyatlás a piacon?”

„Természetesen igen”, válaszolta az illető.

„Volt bármi elképzelése arról, hogy a piac hanyatolni fog?”

„Érdekes dolog ez”, mondta. „Mintegy két hónapja, még a piac megzuhanása előtt, amikor a Dow Jones index még magasan állt, összejöttek néhányan, akik néha együtt fektetnek be. Emlékszem, azon az összejövetelen mondtam, hogy a piac egyszerűen nem folytatódhat úgy, mint addig. Azt mondtam, hogy hanyatlani fog. Bármennyire meglepő, mindenki egyetértett. Amikor azt mondtam, hogy most eladni kell, azzal is egyetértettek. De, tudja, senki sem tette meg. Egyikünk sem adott el semmit. Így mikor beindult a hanyatlás, valamennyien veszteségeket szenvedtünk el.”

Nyilvánvalóan a lelki dolgok ismeretének és megcselekedésének a kombinációja az, ami elvezet a valódi boldogsághoz.

Jézus az Úr

Mi hát az, amit valakinek, aki valóban boldog akar lenni, tudnia kell? Ezek rövid igeversek, de ennek ellenére végül egy sor fontos dolgot sugallnak. Az első az, hogy *Jézus az Úr*. Jézus akkor utal erre, amikor ezt mondja: „A szolga nem nagyobb az ő Uránál; sem a követ nem nagyobb annál, a ki azt küldte”.

A legtöbbünk problémája a boldogság keresésében itt és most, ha őszinték vagyunk még mint keresztyének is, akkor el kell ismernünk: gyakran a visszajára fordítjuk a dolgot. Jézus azt mondja, hogy Ő az Úr, és mi az Ő szolgái, de valójában úgy viselkedünk, mintha mi volnánk az urak és Ő a szolga. Vizsgáljuk meg néha az imáinkat, s lássuk meg: nagyjából nem azt mondjuk-e el Jézusnak ezekben, hogy mit kellene Neki cselekednie értünk, s csak kis részben kérdezzük, mit tehetünk mi Érte. Azt mondjuk, hogy Jézus az Úr. De a gyakorlatban mi akarjuk meghozni a döntéseinket, kiválasztani az életutunkat, és megszabni a cselekvéseink menetét.

Mikor ezt tesszük, akkor tulajdonképpen nem teszünk, mást, mint önmagunkat helyezük bele a saját lelki világegyetemünk közepébe. S a probléma az, hogy mi nem vagyunk elégségesek, mint központ. Vegyünk egy példát a csillagászatból. A csillagászat korai napjaiban, Kopernikusz előtt minden munkát a ptolemaioszi rendszer alapján végeztek, amely elmélet szerint minden a Föld körül kering. A Föld volt a rendszer középpontja. A ptolemaioszi rendszer nem volt teljes mértékben rossz. Valójában jobb volt, mint azt a legtöbb ma élő ember képzele. Képes volt előre jelezni a napfelkeltét és a naplementét. Képes volt előre jelezni az újholdakat. De a probléma a ptolemaioszi rendszerrel az volt, hogy nem volt mindig pontos, különösen a bolygók pályájának kiszámításakor. Nagy számú korrekciót bevezetvén a hibás bolygómozgások kijavításához, a rendszer végül összeomlott. Emellett a ptolemaioszi rendszer nem tette lehetővé a fejlődést. Az új felfedezések mindig ellene szóltak, s egyes felfedezések egyenesen lehetetlenségszámba mentek. Mi volt a baj? A probléma nem a végkövetkeztetésekkel volt, mert azok közül egyesek helyesek voltak. A probléma a rendszer középpontjával volt, mert a Nap, és nem a Föld a Naprendszer középpontja.

Szoros párhuzam van ezzel a lelki dolgokban is. Azok, akik magukat teszik meg a lelki világegyetem középpontjává, elérnek bizonyos eredményeket. Ha kellőképpen önzők, akkor legnagyobb mértékben megismerik, amit akarnak. Ha kellőképpen kegyetlenek, akkor képesek másokat megakadályozni abban, hogy elvegyék mindezt tőlük, vagy kihasználják őket. De dacára az efféle látszólagos sikernek a rendszer soha nem elég pontos. Ezért a boldogság, ami majd feltételezetten követi ezeket a mesterkedéseket, elkerüli őket. Sőt, fejlődés sincs. Valójában a dolgok egyre rosszabbra fordulnak. Az élet csak akkor egyenesedik ki, amikor Isten kegyelméből kivesszük magunkat a központból és az Úr Jézus Krisztust helyezük oda. Mert Ő az Úr, és Ő az egyetlen, Aki rendet képes teremteni a rendszerben.

A második igazság, amit ezekben a versekben találunk, az, hogy Jézus *szolgai szerepet* vett Magára. Ő az Úr, a dicsőség Ura. Mégis megfosztotta magát az úri előjogaitól azért, hogy hasonlatossá váljon a testvéreihez, és szolgálhassa őket mindhalálig. Természetesen ez az,

amiről a lábmosás története szól. Egyrésztől szolgálai szerepben mutatja be Jézust. Másrészt olyan példázata ez az Ő egész küldetésének, amelyben az uralkodó gondolat a szolgálat. „Valamint az embernek Fia nem azért jött, hogy néki szolgáljanak, hanem hogy ő szolgáljon, és adja az ő életét váltságul sokakért.” (Mt20:28)

Mi magunk, az Ő szolgálai

Az első két igazság az, hogy annak, aki boldog akar lenni, tudnia kell, hogy Krisztushoz tartozik: ismernie kell az Ő helyzetét, mint Úrét, és a maga szerepét, mint szolgálát. A következő három igazság ránk vonatkozik.

Legelőször is *nem vagyunk nagyobbak, mint Jézus*. Szóban ezt elismerjük, de valójában sokszor tagadjuk a cselekedeteinkkel. Ezt mondjuk: „Természetesen nem vagyunk nagyobbak Jézusnál”. De az ellentétes hitet visszük át a gyakorlatba, valahányszor csak a mi ítéletünket részesítjük előnyben az Ő ítéletével szemben, vagy úgy hisszük, hogy boldogulunk Nélküle is. Jézus emlékeztet minket a dolgok valódi természetére, amikor kijelenti: „A szolga *nem nagyobb* az ő Uránál; sem a követ *nem nagyobb* annál, a ki azt küldte”. Meg kell tanulnunk, hogy semmit sem tehetünk Nélküle.

A negyedik igazság ezekben a versekben az, hogy *ami helyes Jézus számára, az helyes a mi számunkra is*. Miképpen fogok élni? Mit cselekszem majd az életem során? Mik lesznek az értékeim? Mire fordítom az energiáimat? Ezekre a kérdésekre azzal találjuk meg a választ, ha megnézzük Jézust: miképpen élt, mit cselekedett az élete során, mik voltak az értékei és mire fordította az energiáit. Más szóval, Ő a mi példánk, mint az elhangzott az előző versben.

Az ötödik ennek az állításnak a csúcsa. Láttuk, hogy Jézus az Úr, Aki szolgálai szerepet öltött, mi pedig nem vagyunk nagyobbak Nála, s ami helyes az Ő számára, az helyes a számunkra is. Ebből következik, hogy *nekünk is szolgáknak kell lennünk*. Azaz, valamennyien szolgálnunk kell, mert ezt jelenti a „szolga” szó.²⁷⁵ Ez a *diakonosz* szó, amelyből a „diakónus”, „szolga” szavunk származik. Ez a kulcsa a boldogság megtalálásának.

Mikor elolvassuk a többi evangélium beszámolóit ezekről az utolsó órákról, amikor Jézus és a tanítványai együtt voltak, akkor hamarosan felfedezzük, hogy a szolgálat volt a lényeg. Először is a Máté 20-ban, mely beszámol nekünk az egy-két nappal korábbi eseményekről, azt olvassuk, hogy Jakab és János anyja azzal a kéréssel járult Jézushoz, hogy amikor visszatér a királyságába, válassza az ő fiait a Hozzá legközelebb, a jobb- és balkeze felől ülökként. Nyilvánvaló, hogy ez a két tanítvány a két legkiválóbb helyet szeretne volna megszerezni. Jézusnak azonban azt kellett válaszolnia, hogy nem ez volt a szolgálatának természete. Beszért a pohárról, amit ki kellett innia, és a keresztségről, mellyel meg kellett keresztelkednie. Utána pedig ezt mondta nekik: „Tudjátok, hogy a pogányok fejedelmei uralkodnak azokon, és a nagyok hatalmaskodnak rajtuk. De ne így legyen közöttetek; hanem a ki közöttetek nagy akar lenni, legyen a ti szolgátok; És a ki közöttetek első akar lenni, legyen a ti szolgátok. Valamint az embernek Fia nem azért jött, hogy néki szolgáljanak, hanem hogy ő szolgáljon, és adja az ő életét váltságul sokakért.” (Mt20:25-28)

Talán azt gondolnánk, hogy ez után az epizód és dorgálás után a tanítványok megtanulták a leckét, s a fő hely utáni vágyról közöttük megfeledkezhetünk. De nem így történt. Inkább úgy tűnik, hogy a konfliktus fokozódott, és folytatódott egészen a felső szobáig. Ha ugyanis Lukács pontos kronológiai sorrendben mondja el nekünk ennek az estének az eseményeit, akkor megtanuljuk, hogy még az úrvacsora bevezetése után is „támadá pedig köztük versengés is, hogy ki tekinthető köztük nagyobbaknak”(Lk22:24). Talán ezen a ponton vette le az Úr a felső ruháját és végezte el a lábmosást.

²⁷⁵ Az angol eredetiben itt a *minister* szó szerepel, melynek jelentése főnévként *miniszter*, *követ*, igeként pedig *segít*, *szolgál* – a ford.

Ha képesek vagyunk tanulni a tanítványoktól, akkor azt kell megtanulnunk, hogy az első hely utáni vágy olyannyira erőteljes bennünk, hogy még akkor is mesterkedhetünk az elsőségért, amikor az úrvacsorát venni járulunk a szent asztalhoz. Meg kell tanulnunk, hogy a szolgai szerep magunkra vétele a boldogság megtalálásának nyitja.

A megbízatásunk

Van még egy dolog, amit tudnunk kell, s ez is benne foglaltatik ezekben a versekben. Ez pedig az, hogy *szolgáknak küldetünk el*. Azaz, ami Isten illeti, a szolgai szerep a számunkra nem választható. Ez a feladatunk, ahogyan Jézus Krisztus feladata is volt. Figyeljük meg, hogy a 16. vers második felében az Úr kétszer használja a „küld” szót.²⁷⁶ A görögben ezek különböző szavak: *apostolos*, amiből a mi apostol szavunk származik (a jelentése: az Úr speciális megbízatással ellátott szószólója és képviselője), valamint a *pampantos*, mely szót Jézus a saját, az Atyától kapott megbízatására használja. Mindkét szó előfordul a Nagy Küldetés János által elbeszélt változatában, melyben Jézus mondja: „A miként engem küldött vala az Atya, én is akképen küldelek titeket” (20:21). Nekünk főleg azért kell szolgáknak lennünk, mert Isten erre hívott el minket, pont úgy, mint Jézust. S ha Ő ezt tette, akkor semmi más szerepben nem leszünk teljesen boldogok.

Ámen és ámen

S most rátérünk mindennek a legelhanyagoltabb részére. Egészen mostanáig Krisztus kulcsának első részéről beszéltünk a boldogság megtalálásához: ez néhány dolog ismerete. Konkrétan hatot néztünk meg: (1) Jézus az Úr, (2) szolgai szerepet vett fel, (3) mi nem vagyunk nagyobbak Jézusnál, (4) ami helyes az Ő számára, az a mi számunkra is helyes, (5) nekünk is szolgáknak kell lennünk, és (6) szolgáknak küldetünk el. A második rész, mely ezeken a dolgokon alapszik, hogy meg kell cselekednünk mindezt. „Ha tudjátok ezeket”, mondja Jézus, „boldogok lesztek, ha cselekszitek ezeket” (17. vers).

Megjegyezzük, hogy ez természetesen több, mint pusztán ismeret. A tudás, amint azt láttuk, fontos. Nem cselekedhetünk, amíg nem tudunk. A tudással kell kezdenünk. Mindazonáltal tudni nem elég, mert sok ember tudja, miképpen kellene cselekedni, de mégsem sikerül neki, mert nem használja a tudását.

Sőt a boldogság keresése kulcsának a második része ez: nem azért tudjuk ezeket a dolgokat, hogy mások cselekedhessék meg azokat. Egyesek közülünk ezen a módon használják ezt a tudást, azaz mint furkósbót, vagy fogantyút, mellyel másokat rávehetjük, hogy a mi mércéinkhez igazodjanak és szolgáljanak minket. A férjek pontosan tudják, mit kell tenni a feleségeiknek, hogy boldoggá tegyék őket. A feleségek pontosan tudják, mi a rossz a férjeikkel. A fiatalok pontosan tudják, hogy a szüleiknek és másoknak mit kellene tenniük. De Jézus nem ezt mondja. Valójában egy bizonyos értelemben pont az ellenkezőjét. Mert ha ezen a módon gondolkodsz, akkor garantálom, hogy az eredmény pont az ellenkezője lesz annak, amit vársz. A másik személy nem fog igazodni a kívánságaidhoz, s te nem találod meg a boldogságot. A boldogság nem egyedül valaminek a tudásából fakad, vagy attól, hogy a másik ember megtegye, amiről tudod, hogy meg kell tennie, hanem inkább abból, hogy ismered ezeket az igazságokat és megteszed magad.

Miért van ez így? Mivel ebben a szerepben elkerülhetetlenül olyasféle jellemet fogsz kifejleszteni, amit Maga Isten is megáldhat. Efféle jellemet a boldogmondásokban találunk a Mt5:3-12-ben. Jézus mondta: „Boldogok a lelki szegények... Boldogok, a kik sírnak... Boldogok a szelídek... Boldogok, a kik éheznek és szomjúhozják az igazságot... Boldogok az

²⁷⁶ Az angol változat szerint: *sem a küldött nem nagyobb annál, a ki azt küldte. – a ford.*

irgalmasok... Boldogok, a kiknek szívök tiszta... Boldogok a békességre igyekezők... Boldogok, a kik háborúságot szenvednek az igazságért...”

Mi ezt mondjuk: „De ennek nincs semmi értelme”. Bennünk minden azt mondja, hogy nem a lelki szegények, nem a szelídek, nem a békességre igyekvők, se más effélék nem boldogok. Ezt mondjuk: „Boldogok a győztesek, az uralkodók, azok, akiket kiszolgálják.” De tévedünk. A mi utunk nem működik. Az Úr Jézus Krisztus szavaiban kell bízunk.

Ezek a versek az alábbi szavakkal kezdődnek: „Bizony, bizony mondom néktek”. Ezek az „Ámen, ámen” szava fordítása, aminek a jelentése „tényleg, tényleg”. Érdekes ezekkel a szavakkal kapcsolatosan, hogy gyakran elhangzanak Jézus szájából, s valahányszor elhangzanak, egy-egy kijelentést előznek meg. Azaz, Jézus először felhívja a figyelmet egy igazságra, mit kijelenteni készül, majd kimondja azt. Másrészt a férfiak és a nők szájából is gyakorta elhangzanak ezek a szavak. De ez utóbbi esetben mindig a kijelentés után következnek, mint például az imáinkban is. Mi tehát úgy használjuk ezeket a szavakat, hogy azzal elfogadjuk Isten igazságát. Ezzel mondjuk ki az ismert igazságot: „az Isten legyen igaz, minden ember pedig hazug”. Jézus mondja: „Bizony, bizony mondom néktek: A szolga nem nagyobb az ő Uránál; sem a követ nem nagyobb annál, a ki azt küldte. Ha tudjátok ezeket, boldogok lesztek, ha cselekszitek ezeket.” Hozzá tudja a szíved ehhez tenni: „ámen, ámen”, majd cselekedni ezeket?

168. fejezet: Egy klasszikus prófécia, Jn13:18-20

18. Nem mindnyájatokról szólok; tudom én kiket választottam el; hanem hogy beteljesedjék az írás: A ki velem ette a kenyeret, a sarkát emelte fel ellenem.

19. Most megmondom néktek, mielőtt meglenne, hogy mikor meglesz, higgyétek majd, hogy én vagyok.

20. Bizony, bizony mondom néktek: A ki befogadja, ha valakit elküldök, engem fogad be; a ki pedig engem befogad, azt fogadja be, a ki engem küldött.

Az egyháztörténelem reformációs időszakában szokásos dolog volt hármad felosztásban beszélni az Úr Jézus Krisztus szolgálatáról: próféta, pap és király. A „próféta” szó akkor utalt Krisztus szerepére, amikor Isten szószólójaként és Istenként beszélt. Ez a kijelentéssel foglalkozott. A „pap” szó akkor utalt Krisztus szerepére, amikor Önmagát adta tökéletes áldozatként a bűnökért, s amikor közbenjárta az Övéiért az Atyánál. A „király” az Ő a Szentlelken keresztül ellátott szerepére utal mind a mennyben, mind az egyházban.

Ez különösen érdekes felosztás az Úr funkcióinak fényében a földi szolgálata utolsó napjaiban. Huszonnégy órán belül a János 13-ban feljegyzett eseményeket követően, melyeket most tanulmányozunk, Jézusnak meg kellett halnia. Azaz, gyakorolnia kellett a papi szerepét, Önmagát felkínálván tökéletes áldozatként az ember bűneiért. Újabb három nap múlva fel kellett támadnia a halálból, majd fel kellett mennie a mennybe, ahol királyként kellett kormányoznia az egyházát. Ebben a fejezetben, mondhatni azért, hogy a trilógia teljes legyen, Jézus prófétaként beszél. S nemcsak abban az értelemben, mint Isten szószólója, ami valójában mindvégig is volt a földi szolgálata idején, hanem a szó teljes értelmében, azaz ténylegesen előre jelezve, amiknek meg kell lenni. Ezekben a versekben azt mondja, hogy az, aki három éven át tagja volt az apostoli csoportnak, elárulni készül Őt.

Ez egy klasszikus prófécia. Csak három igeverből áll, de ebben a három igeverben megtalálható mindaz, amiért a prófécia adatott, és amit rendes körülmények között tesz. A versek három részből állnak: (1) magából a prófeciából, (2) a magyarázatból arról, miért adatott a prófécia, és (3) buzdításból, nehogy azok, akik hallják a próféciát, elcsüggedjenek.

A prófécia

A Júdasra vonatkozó prófécia annak korlátozása végett adatott, amit Jézus korábban mondott. Néhány verssel korábban, amikor Jézus ezt mondta Péternek: „ti is tiszták vagytok”, sietve hozzátette: „de nem mindnyájan”. Ebben a szakaszban arról az emberről beszélve, aki boldog lehet Krisztus parancsait ismerve és megcselekedve, Jézus hasonló módon korlátozza a megjegyzését azt kijelentve, hogy nem mindenkiről beszél. Konkrétan ezt mondja: „Nem mindnyájatokról szólok; tudom én kiket választottam el; hanem hogy beteljesedjék az írás: A ki velem ette a kenyeret, a sarkát emelte fel ellenem” (18. vers). Az idézet a Zsolt41:10-ből származik: „Még az én jóakaróm is, a kiben bíztam, a ki kenyeremet ette, fölemelte sarkát ellenem”.

Ebben a zsoltárban semmi sem azonosítja azt a személyt, akiről a szerzője, Dávid beszél. De a legvalószínűbb, hogy Akhitófelre utal, az ő leghűségesebb tanácsadójára, aki mindazonáltal Absolon mellé állt Absolon lázadásakor. Tragikus történet ez, a 2Sám15-17-ben olvasható. Absolon lázadása váratlanul érte Dávidot, s ő, valamint az erős emberei kénytelenek voltak elmenekülni Jeruzsálemből. Akhitófel visszamaradt. Mikor Dávid meghallotta, hogy Akhitófel Absolon mellé állt, Dávid nagyon aggódott, mert Akhitófel bölcs tanácsokat adott. Így imádkozott: „Kérlek, óh Uram, hiúsítsd meg az Akhitófel tanácsát” (2Sám15:31). Isten nem azzal válaszolta meg Dávid imáját, hogy Akhitófel rossz tanácsokat

adott Absolonnak, mert Akhitófel továbbra is bölcsen beszélt, hanem azzal, hogy nem vették figyelembe a tanácsát. A történet így fejeződik be: „Látván pedig Akhitófel, hogy az ő tanácsát nem hajtották végre: megnyergelé szamarát, és felkelvén elméne házához, az ő városába; és elrendezvén háznépének dolgát, megfojtá magát, és meghala; és eltemették az ő atyjának sírjába” (2Sám17:23).

A tény, miszerint Akhitófel felakasztotta magát, kiváló bizonyítéka annak, hogy Krisztus (és Dávid is) valószínűleg rá utal a 41. zsoltárban, mert Júdás is ment és felakasztotta magát. De a történet lényege nem Akhitófel, vagy Júdás vége, hanem az a tény, hogy valaki, aki közel állt Jézushoz, fogja Őt elárulni. Akhitófel Dávid saját asztalánál evett. Így evett Júdás is Jézussal. Akhitófel elárulta Dávidot. Így fogja Jézus is elárulni a dicsőség Urát.

William Barclay a kommentárjában kihangsúlyozza Júdás árulásának valódi kegyetlenségét, megjegyezvén, hogy „este kenyeret enni valakivel a barátság és a hűség jele volt. A 2Sám9:7, 13 elmondja, miképpen engedélyezte Dávid Mefibósetnek, hogy kenyeret egyen az asztalánál, pedig nyugodtan kivégeztethette volna, mint Saul leszármazottját. az 1Kir18:19 elmondja, miképpen ettek kenyeret a Baál prófétái kenyeret Jézabel asztaláról. Ha ugyanis az, aki kenyeret evett valaki asztaláról, szembefordult az illetővel, akinek ezzel a cselekedetével fogadott barátságot, az nagyon keserű dolog volt. A barátok eme hűtlensége minden sérelem közül a legkeserűbb dolog a zsoltáros számára. 'Mert nem ellenség szidalmazott engem, hisz azt elszenvédném; nem gyűlölöm emelte fel magát ellenem, hiszen elrejtettem volna magamat az elől: hanem te, hozzám hasonló halandó, én barátom és ismerősöm, a kik együtt édes bizalomban éltünk; az Isten házába jártunk a tömegben.' (Zsolt55:13-15)”²⁷⁷

Jézus arról profétált, hogy valaki, aki vele volt a földi szolgálatának egész három éve során, az elárulja majd Őt, s ez kijózanító. Kijózanító, mert mi úgy gondolkodunk, hogy ha valaki tagja lehetett a tizenkettőnek a teljes három éven keresztül, amikor is nemcsak hallhatta az Úr Jézus Krisztust, hanem tanúja is lehetett az Általa tett csodáknak, de noha mindezeket megtapasztalta, mégis képes volt Őt elárulni, akkor természetesen az is lehetséges, hogy manapság van valaki Isten gyermekeinek társaságában, ahol az Isten Ígését hűséggel hirdetik, aki ténylegesen mégsem Isten gyermeke.

Ezen a ponton meg kell állnunk és fel kell tennünk a kérdést: valóban Isten gyermeke vagyok, vagy csak Isten népe társaságában vagyok? Ha az utóbb igaz rád, akkor ennek az igeszakasznak különösen sürgető jelentéssel kell bírnia a számodra és nem nyugodhatsz meg, amíg tényleges hitre nem jutsz Őbenne, Akinek az ismerete az örök élet.

Hit Őbenne

A másodikban ezek közül a versek közül az Úr megadja a prófécia okát. Ez pedig, mint mondja, „hogy mikor meglesz, higyjétek majd, hogy én vagyok” (19. vers). A prófécia úgy adatik, hogy a későbbi beteljesedése bizonyítéknak lesz elfogadható arról, hogy Jézus valóban az, akinek állítja Magát – Isten egyszülött Fia, Jahve.

Rám nagy hatással van az a tény, hogy az Ószövetségben, konkrétan Ézsaiásnál ez a prófécia megjelölt elsődleges oka. Mi rendszerint azt gondoljuk, hogy a prófécia a mi kíváncsiságunk kielégítése végett, vagy legalábbis azért adatnak, hogy figyelmeztessenek és felkészítsenek minket az eljövendőkre. De a Biblia által megjelölt ok az, hogy amikor a prófécia beteljesedik, akkor tudhassuk, hogy Isten, Aki azt adja, az igaz Isten, mert csak Ő képes látni a jövőt, és garantálni annak végkimenetelét. Ez világos például Ézsaiás könyvének központi fejezeteiben. A 40. fejezetben, ahol ez az eszmecsere elkezdődik, Isten a pogányok bálványával állítja Magát szembe, melyek, mint mondja, önmagukban még csak állni sem

²⁷⁷ William Barclay, *The Gospel of John*, 2. kötet (Philadelphia: Westminster Press), 165-166. oldal

képesek egyenesen, nemhogy megmozdulni: „És kihez hasonlítjátok az Istent”, kérdezi ő, „és minő képet készítenek Ő róla? A bálványt a mester megönti, és az ötvös megaranyozza azt, és olvaszt ezüst lánczot rá; A ki szegény ily áldozatra, oly fát választ, a mely meg nem rothad; okos mestert keres, hogy oly bálványt állítson, a mely nem ingadoz.” (18-20. versek)

Aztán, a 41. fejezetben az érvelés folytatódik: „Hozzátok ide ügyeteket, szól az Úr, adjátok elő erősségeiteket, így szól Jákób királya. Adják elő és jelentsék meg nekünk, a mik történni fognak; a mik először lesznek, jelentsétek meg, hogy eszünkbe vegyük és megtudjuk végöket, vagy a jövődöket tudassátok velünk! Jelentsétek meg, mik lesznek ezután, hogy megtudjuk, hogy ti Istenek vagytok; vagy hát míveljetej jót vagy gonoszt, hogy mérközzünk és majd lássuk együtt! Ímé, ti semmiből valók vagytok, és dolgotok is semmiből való; útálat az, a ki titeket szeret.”

Ezzel szemben Isten képes megmondani a jövőt, ezért hinni kell neki. „Mik eddig történtek, előre megjelentém, szám hirdeté és tudatá azokat, gyorsan véghez vivém, és bekövetkezének” (Ézs48:3).

Ez ugyanaz az érv, amit az Úr Jézus Krisztus is használ, amikor ezt mondja: „Most megmondok néktek, mielőtt meglenne, hogy mikor meglesz, higgyjétek majd, hogy én vagyok”. Pont amiképpen Isten érvel Ézsaiás könyvében, úgy érvel Krisztus a János 13-ban. S a végkövetkeztetés is ugyanaz. Jahve az igaz Isten. Jézus Jahve. Jézus azt állítja, hogy nem csak szóvivője Istennek, bár az is. Azt állítja, hogy Ő Isten. Bármit is prófétált, bekövetkezik.

Hit a Szentírásban

A legvilágosabb ok, amiért Krisztus a Júdással kapcsolatos próféciát adja az, hogy a tanítványok megerősíthessék a hitüket Őbenne. De amint erről a 41. zsoltárból vett idézetnek a szövegösszefüggésében olvasunk, aligha mulaszthatjuk el meglátni azt az igazságot, mely szerint ugyanennek az igazságnak az ismerete a Szentírásba vetett hitet is megerősíti. Hogyan? Megmutatván nekünk, hogy ők, nem kevésbé mint Maga az Úr, szintén örökkévalók. Jézus mondta: „Az ég és a föld elmúlnak, de az én beszédeim semmiképen el nem múlnak” (Mt24:35). Vagy másutt: „Mert bizony mondom néktek, míg az ég és a föld elmúlik, a törvényből egy jóta vagy egyetlen pontocská el nem múlik, a míg minden be nem teljesedik” (Mt5:18). A prófécia beteljesedése segít nekünk hinni ebben, és ennek megfelelően megváltoztatni az életünket.

Miért ápoljuk a Szentírást? Miért memorizáljuk a verseit? Azért, mert ezek a szavak Istentől származnak, így az ő természetét hordozzák, tehát nem múlnak el. Minden más, amit csak ismerünk, el fog múlni, néha még a földi életünk során. Az elképzelések és nézetek, melyekre a gyermekeidet ma tanítják az általános iskolában már azelőtt megváltoznak majd, hogy elérnek a középiskolába. Amit a középiskolában tanultak, azt majd megváltoztatják a főiskolán. S a főiskolai szemléletmód is megváltozik, amikor a fiatal fiú, vagy lány munkába áll. S még a szakmák is olyan gyorsan változnak, hogy hacsak az illető nem olvas utána a szakirodalomban, hamarosan lemarad a szakterületén. Semmi sem állandó, amit tanulunk, semmi sem örök, amit látunk – csak a Szentírás! Ezért memorizáljuk, s tanítjuk aztán a gyermekeinknek.

Ha szülő vagy, gondoltál arra valaha is, hogy semmit sem hagyhatsz a gyermekeidre, ami idővel ne múlna el, csak az ebben a könyvben található igazságokat? Egyes szülők úgy vélik, hogy jól szolgálták a gyermekeiket, ha pénzt hagytak rájuk. A pénz azonban egyetlen éjszaka alatt eltűnhet. A gyermekek néha még vissza is utasítják. Más szülők úgy vélik, hogy a hagyatékuk a gyermekeiknek a jó oktatás, vagy talán a saját értékeik. De ezek is változnak, s még a tanultságot sem értékelik sokan oly magasra, mint régebben. Csak Isten Ígéje marad értékes és változatlan.

Ne légy olyan bolond, hogy elhanyagold ezt a könyvet, amikor a legjobbat próbálsz adni a gyermekeidnek. S magad se hanyagold el, amikor rangsorolod a prioritásaidat.

Ifjú korában John Newton keresztyén családban nőtt fel Angliában.²⁷⁸ De a szülei meghaltak, amikor még csak hat éves volt, és egy hitetlen rokonához küldték. A rokona otthonában rendkívül durva bánásmódban volt része. Végül elmenekülve ettől, Newton a tengerhez menekült, ahogyan a fiúk gyakran tették abban a korban, és csatlakozott a tengerészekhez. Sajnos nagyon súlyos bűnbe esett, s végül otthagya a flottát és Afrikába menekült. Afrikában a bűn nagyon a hatalmába kerítette, majd végleg lezüllött és nagy nyomorúságba süllyedt. Végül elhagyta Afrikát, és egy hajón visszaindult Angliába. A visszaúton a hajó szörnyű viharba került, s Newtont, aki a hajó személyzetének tagja volt, leküldték a hajófenékbe vizet pumpálni. Newton megrettent. A hajó süllyedni látszott, s ő tudta, hogy ha elsüllyed, vele együtt ő is egészen biztosan a tenger fenekére kerül. Több napon éj éjszakán át pumpált, Istentől és embertől egyaránt elhagyottnak érezve magát. De kipumpálta a vizet a hajófenékből, és elkezdett Istenhez kiáltani, hogy mentse őt meg. Igeversek ötlöttek az elméjébe, melyeket a szülei otthonában tanult hatéves kora előtt. A Szentlélek megmutatta neki, mit jelentenek ezek a versek. Hitt Krisztusban, és újjászületett. Később, amikor elmúlt a vihar, s ő ismét biztonságban volt Angliában, Isten Ígéjének nagyon áldott hirdetőjévé év tanítójává vált.

Mi történt? Az élő Isten Ígéje megmaradt benne, s ő edénnyé vált, melyen át a Szentlélek előhozta az új életet.

Szeretnék még pár szót mondani itt a szüleiről. Ez a Biblia tartalma közlésének két alapelve vonatkozik. Először is, az Ígét apránként kell továbbadni, hogy amit az egyik alkalommal megtanultak, arra a későbbi leckék ráépülhessenek, és kiegészíthessék azt. Ézsaiás fejezi ki ezt a legjobban, mikor ezt írja: „parancsra új parancs, parancsra új parancs, szabályra új szabály, szabályra új szabály; itt egy kicsi, ott egy kicsi” (Ézs28:10).²⁷⁹ Más szóval ne gondold, hogy megtanítottad a gyermekedet, vagy akár önmagadat, ha voltál egyszer, vagy akár egy tucatszor templomban, vagy ha egyszer végigolvastad a Bibliát. A tanulás élethosszig tartó folyamat. Ezért állandóan ki kell tartanod abban. Szabályra új szabálynak, itt egy kicsinek, ott egy kicsinek kell következnie.

Másodszor, memorizálnod kell a Bibliát. Hatalmas az ellenállás minden memorizálásával szemben, de Dávid megmondja nekünk, mire van szükség, amikor kijelenti: „Szívembe rejtettem a te beszédedet, hogy ne vétkezzem ellened” (Zsolt119:11). A memorizált Íge az, ami velünk marad, és rendelkezésre áll, amikor szükségünk van rá.

Egy buzdítás

Végül nézzük meg a harmadik igeverset. Ez a buzdítás verse. Ezt mondja: „Bizony, bizony mondom néktek: A ki befogadja, ha valakit elküldök, engem fogad be; a ki pedig engem befogad, azt fogadja be, a ki engem küldött” (20. vers). Mikor először olvassuk ezt a verset látszólag nincs összefüggésben az előtte elhangzottakkal, de egy kis gondolkodás hamarosan megmutatja a kapcsolatot. Az előző versekben Jézus arra buzdította a tanítványait, hogy kövesse a példát, amit a lábmosáson keresztül adott nekik, de amint ezt megtette, rögtön Júdásról, és arról a tényről kezdett el beszélni, hogy majd elárulja Őt. Vajon elcsüggedtek ekkor? Nem tudjuk. De ha igen, akkor természetesen megértjük a kétségbeesésüket. Gondolhatták azt, hogy ha ezek a dolgok tényleg így vannak, akkor egyikük sem lesz soha

²⁷⁸ A történet kicsit részletesebben is olvasható a 14. fejezetben. – *a ford.*

²⁷⁹ A szövegkörnyezetet is olvasva ez a rész inkább azok feddésének tűnik, akik főleg a cselekedetekben, a törvénykezésben keresik a megigazulást, vagy csak a hit külsőségeire ügyelnek, de a szívük a régi. – *a ford.*

képes szolgálni az Urat. Úgy gondolhatták, hogy mindannyian teljesen elvesztek, s minden jövőbeli hasznosságuk Jézus számára véget ért.

De nem így volt. Valaki képes volt Őt elárulni. Dacára ennek, Jézus kiválasztotta a többieket, hogy az Ő képviselői legyenek egy istentelen világban. S úgy lesznek az Ő képviselői, hogy bárki, aki befogadja őket, úgy vétetik számba, mintha Jézust fogadta volna be. Aki pedig befogadta Jézust, az Istent fogadta be.

Ez hatalmas buzdítás a számunkra ugyanúgy, mint az első apostolok számára. Nagyon sok csüggesztő dolog a számunkra van a keresztyén életben. Valóban vannak árulások. Látjuk őket a gyülekezeteinkben. Látjuk a szemináriumainkon, a professzorainknál, akik megtagadják az őket megváltó Istent. „De”, mondja Jézus, „tudok erről. Ez nem új. Mindig is így volt. Mindazonáltal az árulások közepette is megvannak a követeim, akiket használni fogok, s akik áldások lesznek.” Ilyen követek vagyunk mi is, ha hiszünk Jézusban és úgy szólunk az Ő nevében, ahogyan arra utasított minket.

169. fejezet: Utazás az éjszakába, Jn13:21-30

21. Mikor ezeket mondja vala Jézus, igen nyugtalankodék lelkében, s bizonytságot tőn, és monda: Bizony, bizony mondom néktek, hogy egy ti közületek elárul engem.

22. A tanítványok ekkor egymásra tekintének bizonytalankodva, hogy kiről szól.

23. Egy pedig az ő tanítványai közül a Jézus kebelén nyugszik vala, a kit szeret vala Jézus.

24. Int azért ennek Simon Péter, hogy tudakozza meg, ki az, a kiről szól?

25. Az pedig a Jézus kebelére hajolván, monda néki: Uram, ki az?

26. Felele Jézus: Az, a kinek én a bemártott falatot adom. És bemártván a falatot, adá Iskáriótes Júdásnak, a Simon fiának.

27. És a falat után akkor beméne abba a Sátán. Monda azért néki Jézus: A mit cselekszel, hamar cselekedjed.

28. Ezt pedig senki sem érté a leültek közül, miért mondta néki.

29. Némelyek ugyanis állíták, mivelhogy az erszény Júdásnál vala, hogy azt monda néki Jézus: Vedd meg, a mikre szükségünk van az ünnepre; vagy, hogy adjon valamit a szegényeknek.

30. Az pedig, mihelyt a falatot elvevé, azonnal kiméne: vala pedig éjszaka.

Egy könyvben, mely bizonyos értelemben önéletrajz, Eugene O'Neill ír a saját *Hosszú utazás(áról) az éjszakába*. Ez a növekvő kétségbeesés és sötétség története. Ugyanez a cím választható a Jn13:20-30-ban feljegyzett események címének is, mert ezek az igeversek jegyzik fel Júdás elszakadását Tőle, Aki a világ világossága, hogy elmehessen, bele az örök sötétségbe. Az igeszakasz az áruló kihirdetésével kezdődik: „Bizony, bizony mondom néktek, hogy egy ti közületek elárul engem”, s ezzel a komor mondattal ér véget: „vala pedig éjszaka”.

Ezek az igeversek úgy is bemutathatók, mint amelyekben az Úr Jézus Krisztus elvégzi a második jelképes cselekedetet a fejezetben. Az első volt a lábmosás, melynek során látványosan bemutatta a szolgálatának természetét, s arra intette az Őt követőket, hogy vegyenek fel szolgálai szerepet. Ezt a cselekedetet minden tanítvány látta, s világosan emlékeztek rá, amint azt a nagy számú közvetett és közvetlen utalás az eseményre mutatja mindenütt az Újszövetségben. A második jelképes cselekedet, mely ezekben az igeversekben van feljegyezve a kenyér átadása volt Júdásnak, mely cselekedettel Jézus őt, mint árulót azonosította. A lábmosással ellentétben ez a cselekedet nem volt mindenki számára világos. Igaz, valamennyien látták, de a cselekedet természete olyan volt, amit csak János, és talán Péter értett meg, de még ők sem fogták fel, hogy az árulás már küszöbönálló volt. Az esemény akkor ér véget, amikor Júdás, otthagya a kis csapatot, elindul véghezvinni az árulását, mely végül mind az ő, mind a Mestere halálát fogja eredményezni.

Három rész van ebben a szakaszban. Az első az áruló kihirdetése. A második az ellentét az egyik oldalra hajló Júdás, valamint a másik oldalra hajló Úr és János között. Végül a harmadik részben feltárul Júdás sorsa.

Egy zavaró bejelentés

„Mikor ezeket mondja vala Jézus, igen nyugtalankodék lelkében, s bizonytságot tőn, és monda: Bizony, bizony mondom néktek, hogy egy ti közületek elárul engem. A tanítványok ekkor egymásra tekintének bizonytalankodva, hogy kiről szól.”

Ezek az igeversek elmondják nekünk, hogy Jézus mélyen felkavarodott. Néha, amikor Krisztusra nézünk az Ő isteni mivoltában, és megfeledkezünk az emberiről, azt feltételezzük,

hogy Őt nem izgatták azok a dolgok, melyek minket izgatnak. De ez nem Isten Ígéjének a tanítása. A Szentírás azt tanítja, hogy „megkísértetett mindenekben, hozzánk hasonlóan, kivéve a bűnt” (Zsid4:15). Így ha mi ismerjük a csüggedést, akkor tudjuk meg, hogy Ő is ismerte. Ha ismerjük a kétségbeesést, tudjuk meg, hogy Ő is ismerte. Ha ismerjük a bánatot, tudjuk meg, hogy Ő is ismerte. Itt, a felső szobában, az utolsó órák alatt, amit a tanítványaival kellett töltenie a keresztre feszítése előtt, Jézus egyre felkavarodottabbá vált az eljövendő események miatt.

Tudjuk, hogy amikor az Úr a Gecsemáné kertbe ment, akkor is nyugtalankodott olyannyira, hogy az izzadsága, mint nagy vércseppek hullott alá. Az a tény zavarta, hogy hamarosan a keresztre kell mennie, ahol el lesz szakítva Atyjától a bűneink törvényszéki büntetéseképpen. Itt kétségtelenül a küszöbön álló árulás gondolata is nyugtalanította, valamint az, aki majd árulónak bizonyul, pedig a legszorosabb közösségben állt Vele három éven át. De ennek az időszaknak a végén mégis el akarta adni a Mesterét egy rabszolga árért.

Három lecke

Három nagy lecke van abban a tényben, hogy Júdás a tanítványok között volt, de mégsem volt újjászületett ember.

Először is a helyzet azt tanítja, hogy *a bukott embereknek többre van szükségünk, mint csak példára* az üdvösséghez. Mi jobb példa lehetett volna Júdás előtt, mint Maga az Úr Jézus Krisztus? Jézus három évvel azelőtt kiválasztotta Júdást. Júdás a tizenkettő közé tartozott, és Magától Jézustól tanult. Hallotta a boldogmondásokat. Hallotta a hegyi beszédet, valamint a példázatokat. Júdás hallotta valamennyi tanítást. S gyakorlati tapasztalatokat is szerzett, mert amikor Jézus kiküldte a tizenkettőt és a hetvenet, ő is biztosan köztük volt. Mindemellett Júdás láthatta a tökéletes példáját mindannak, amit Jézus tanított a három éves szolgálata során. Mikor az Úr azt mondta: „Boldogok a szelídek”, Júdás tökéletes szelídséget látott Benne. Mikor Jézus azt mondta: „Boldogok a békességre igyekvők”, látta a tökéletes békességszerzőt. Mikor az Úr azt mondja, „Legyetek szentek, miképpen a ti mennyei Atyátok szent”, látta azt a szentséget. Mindenekfelett azonban Jézus tele volt Isten szeretetével. Júdás mindezt látta, mégsem üdvözült.

Ezért kell imádkoznunk és kérnünk a Szentlelket, hogy végezze a megújítás munkáját a férfiakban és a nőkben. A példák nem elégségesek. Még az Úr Jézus Krisztus példája sem elégséges. Ha úgy véljük, hogy a férfiak és a nők attól térnek meg, ahogyan élünk, csalódnunk fogunk. Ha úgy véljük, hogy megtérnek, ha bevisszük őket a gyülekezetünkbe, meghallgattatjuk velük a Szentírás tanításait, s engedjük, hogy meglássák, kicsoda Jézus Krisztus és mit tett, akkor is csalódnunk fogunk. Ez nem elegendő. Az újjászületéshez az a munka szükséges, melyet a Szentlélek végez el az illető szívében, így ezek a dolgok valóságosakká válnak a számunkra, s képes lesz válaszolni az Úr Jézus Krisztusnak, mint Megváltónak.

A második lecke abból, hogy Júdás is a tizenkettő között van *az Isten választottai felismerésének nehézsége*. Nekünk, akik a református hagyományokat valljuk, és sokat foglalkozunk Isten kiválasztásával, megvannak a magunk hibái. S az egyik hibánk az, ha azt képzeljük, képesek vagyunk megállapítani, ki a választott, és ki nem az. Ez nem igaz. Erre nem vagyunk képesek. A Szentírás elmondja nekünk, hogy az emberek a külső megjelenést nézik, Isten viszont (és csakis Isten) a szívet. S miután egy hitetlen ember külső megjelenése hasonlíthat a hívőére, ezért mi mindig összekeverjük a kettőt. Hajlamosak vagyunk úgy tekinteni valakire, aki olyasmit tesz, amit mi nem szeretünk, s azt gondolni, hogy ő nem lelki, ezt mondván önmagunknak: „Nos, ő bizonyosan nem született újjá”. Viszont ha olyasvalakit látunk, aki megfelel a mi erkölcsi mércéinknek, ezt mondjuk: „Ő keresztyén”. Ez nem szükségszerűen van így. A megjelenés fontos, de nem az isteni élet meglétének, vagy

hiányának megdönthetetlen bizonyítéka. Ha szükségünk van egy szemléltető példára arról, mellyel felmérhetjük, mennyire nehéz megkülönböztetni a választottakat, akkor csak Júdához kell fordulnunk, és meg kell értenünk, hogy a tizenkettő között is volt egyvalaki, aki három évig együtt élt a többi tanítvánnyal, de mégsem ismerték a valódi természetét.

Feltételezem, hogy ez mond valamit Júdásról. Meg vagyok arról győződve, hogy Júdás nem egyszerűen csak egy megtévedt ember volt. Ő egy csaló, egy ördög, ez képmutató volt, *par excellence*. Júdás a többiekkel élt, és azt színlelte, hogy egy velük, miközben mélyen a szívében lázadt minden ellen, amit Jézus Krisztus tanított, végül pedig elárulta Őt. Júdás természetesen képmutató volt. De a lényeg az, hogy a tanítványok nem tudtak erről. Sőt, még amikor az Úr rámutatott, hogy egy közülük fogja Őt elárulni, senki sem értette, ki volt az, amíg az Úr el nem árulta Jánosnak.

Jézus egyszer elmondta egy földművelő történetét, aki gabonát ültetett a földjébe, egy ellensége pedig konkolyt vetett a búza közé. Miután az ellenség végzett a konkoly vetésével, a szolgák, akik tudtak róla, elmentek urukhoz és megkérdezték: „Szaggassuk ki a konkolyt, és semmisítsük meg az ellenség munkáját?” Az úr így válaszolt: „Ne, mert még búzát is kitéphetnétek vele együtt. Hadd nőjenek együtt. A végén, az egész mező learatásakor gyűjtsétek össze a búzát, a konkolyt pedig vessétek a tűzre”.

Ha ezt a történetet korunk egyházára alkalmazzuk, akkor azonnal megértjük, hogy ezt tanítja, mivel (1) Isten népének egyes tagjai a konkolyhoz hasonlítanak, (2) az ördög népének egyes tagjai a búzához hasonlítanak, így nem mondhatjuk meg a különbséget közöttük. Jézus tehát lényegében ezt mondja: „Ne aggódjatok túl sokat a tiszta egyházért. Legyetek annyira tiszták a tanításban, amennyire csak tudtok, de ne foglalkozzatok túl sokat az összes hitetlen kiszaggatásával. „Ha ugyanis”, mondja Jézus, „megteszitek, akkor félek, hogy elvesznek néhányan az én népem közül is.” Nem vagyunk képesek megkülönböztetni a választottakat, és jó is, hogy így van. Ezt meg kell hagynunk az Úr kezében.

S itt a harmadik lecke is. Ez pedig az *Úr Jézus Krisztus türelme*. Gondolkodtál már valaha is azon a csodálatos türelmen, amivel az Úr eltűrte Júdást? Tudta, hogy a Szentírás szerint a tizenkettő egyike el fogja árulni. Tudta, hogy Júdás lesz az. A szolgálatának éve alatt azonban mégis nemcsak Jézus volt türelmes Jézussal, de a tanítványok sem fedeztek fel semmiféle árulkodó jelet Jézus vele szemben tanúsított viselkedésében, ami gyanút kelthetett volna bennük vele szemben. Csodálatos kegyelem ez, a mi Urunk türelme. Ezt mondod: De ez minden láthatót felülmúl a Földön”. Ez igaz, valóban így van. De ugyanezt a türelmet az Úr Jézus Krisztus mindenkire kiterjeszti, akik valóban az övéi, amikor látja, hogy nem engedelmeskedünk Neki, kitartunk a magunk útján, s állandóan sértegetjük Őt, szóban és tettben egyaránt.

János és Júdás

A történet második részének a János és a Júdás közötti ellentétéhez van köze. „Egy pedig az ő tanítványai közül a Jézus kebelén nyugszik vala, a kit szeret vala Jézus. Int azért ennek Simon Péter, hogy tudakozza meg, ki az, a kiről szól? Az pedig a Jézus kebelére hajolván, monda néki: Uram, ki az? Felele Jézus: Az, a kinek én a bemártott falatot adom. És bemártván a falatot, adá Iskáriótes Júdásnak, a Simon fiának.”

Amint felidézem az ülésrendet a felső szobában, nekem úgy tűnik (valójában az igemagyarázók többségének is így tűnt), hogy János ült Jézus jobbján, míg Júdás a balján. Nem úgy ülték körbe az asztal, ahogyan mi tesszük manapság, ahogyan Leonardo da Vinci ábrázolta az Utolsó vacsora című híres festményén, mely Milánóban, Olaszországban látható. Ők fekvő testhelyzetben voltak, rendszerint a bal oldalukon, hogy a jobb kezük szabad maradjon az evéshez. Így minden ember feje a tőle balra ülő ember mellére hajolt. János, aki

Krisztus jobbán foglalt helyet, egyszerűen csak odahajolt a kérdés feltevéséhez. Jézus pedig egyszerűen csak átnyúlt a bal válla felett, és úgy adta a kenyeret Júdásnak.

Júdás tehát Jézus egyik, míg János a másik oldalán helyezkedett el. Mindketten közel voltak Jézushoz, de János közelebb volt az Ő szívéhez.

Hol szeretnél jobban lenni? Figyeld meg, hogy János jó helyen volt a kérdések föltevéséhez. Mikor közel vagy az Úr szívéhez, mindig tehetsz fel kérdéseket. Valójában ez a világ legjobb helye a kérdéshez. De nem mindig vagyunk oly közel az Úrhoz. Néha messzebb vagyunk, néha pedig nagyon messze. Emellett a dolog, ami visszatart minket, a mi bűnünk, mert a bűn sértés az Úr ellen, s ezt még a bűnös állapotunkban is érezzük. Ezért hátat fordítunk Neki, elmegyünk, megpróbálunk kikerülni a látóteréből. Utána vagy elkapjuk Krisztus pillantását, megvalljuk a bűnünket, vagy makacsul megmaradunk a bűnünkben, és viseljük az elkerülhetetlen következményeit.

Közel lenni az Úr szívéhez annyi, mint a világon a legjobb helyen lenni a kérdések föltevéséhez. De figyeld meg azt is, hogy ez a legjobb hely a válaszok meghallgatásához is. Bizonyos válaszok mindig a rendelkezésünkre állnak. A Biblia adja meg ezeket. De vannak más válaszok is, melyek nem adatnak meg nyilvánosan, olyanok, melyeket az Úr nem fog kikiabálni. Ezekhez a közelében kell lennünk. Az efféle válaszokat csak akkor halljuk meg, ha az arcába nézünk, amint azt visszatükröződni látjuk az Ígében, s meghalljuk a Szentlélek csendes, kicsiny hangját, ahogyan nekünk suttog.

Vala pedig éjszaka

Nem vesszük észre ennek az események a fontosságát, amíg nem fogjuk fel, hogy Jézus mindvégig tisztelte Júdást. A hely Jézus balján a tisztesség helye volt, s Júdás ott ülhetett. Mikor a tanítványok a felső szobába mentek, tudjuk, hogy vitatkoztak arról, kié a legmagasztosabb hely (Lk22:24). Ilyen körülmények között mondhatta az Úr: „Júdás, szeretném, ha mellettem ülnél ezen az éjszakán. Szeretném, ha itt lennél, ahol beszélgethetünk.” Nincs feljegyezve, mit mondott az Úr Júdásnak, de nem tudom elképzelni, hogy az egész étkezés során az Úr ne beszélgetett volna kegyesen vele, kimutatván a szeretetét minden taglejtésével, minden hanghordozásával. Emellett a kenyér átadása is megtiszteltetés, s a kenyér átvétele a hűség jele volt. Így az étkezésnek ebben a pillanatában dacára annak, hogy Jézus szerette és megtisztelte őt, Jézus megkeményítette a szívét, és átvette a kenyeret, tulajdonképpen ezt mondván: „Köszönöm Mester. A tiéd vagyok.” De hazudott. Szerepet játszott.

Jézus, Aki tudta ezt, így szólt hozzá. „A mit cselekszel, hamar cselekedjed.” Ekkor Júdás feltételezem, hogy megértette: lelepleződött. Azonnal távozott, és János így fejezi be a történetet: „Vala pedig éjszaka”.

A sötétség és a világosság fontos jelképek ebben a történetben. Az evangélium legelején János, az Úr Jézus Krisztus eljövételéről beszélve ezt mondja: „Ő benne vala az élet, és az élet vala az emberek világossága”. Majd a nyolcadik és a kilencedik fejezetben Jézus ezt mondja: „Én vagyok a világ világossága”. Tudjuk a többi evangélium beszámolóiból a keresztre feszítésről, hogy amikor Jézus a kereszten függött, sötétségbe borult a Föld déltől mintegy három órán keresztül. Mindegyik hivatkozás világossá teszi a dolgot: Jézus a világosság. Így az ellentét a következő: elhagyni Krisztus jelenlétét annyi, mint a sötétségbe menni, s nemcsak a fizikai éjszaka sötétségébe, hanem a lelki sötétségbe is, ami halált és kárhozatot jelent.

Voltak idők, amikor a tanítványoknak is sötét órákon kellett keresztülmenniük. Az Úr a keresztre ment. Mikor ez bekövetkezett, elhagyottnak érzeték magukat és elkezdtek szétszóródni. Ő, Aki életük központja volt, most elvételétől tőlük. De a sötétségüket, bármilyen mély is volt, össze sem lehet hasonlítani azzal a sötétséggel, ami Iskariotes Júdást nyelte el. A

tanítványok ismerték a sötétséget, de élt az, Aki a világosságuk volt. Küszöbön állt a feltámadás, s az Ő jelenlétében ismét meglátták a világosságot. De Júdás? Nos, Júdás ment a maga útján. Elfordult Krisztustól, s így azt a sötétséget találta meg, mely örökké tart.

Jézus szeretetreméltó. Jézus a szentség, a szeretet, az igazság, a kegyelem, a türelem, a könyörület, a békesség és minden más jó, amit valaha is elképzelhetünk. Valóban nemcsak mindez Önmagában, hanem a forrása is mindezeknek, minden hívő számára. Milyen ostoba hát az, aki elfordul Tőle ahhoz, ami ezeknek a jó dolgoknak a hiánya! Adja Isten, hogy a szíveink igazak lehessenek Őelőtte, és a Szentlélek, Aki ezeket az igazságokat alkalmazza, tegye meg az Úr Jézust a központtá mindabban, amit teszünk, vagy mondunk.

170. fejezet: Krisztus most megdicsőül, Jn13:31-32

31. Mikor azért kiment vala, monda Jézus: Most dicsőítették meg az embernek Fia, az Isten is megdicsőítették ő benne.

32. Ha megdicsőítették ő benne az Isten, az Isten is megdicsőíti őt ő magában, és ezennel megdicsőíti őt.

Voltál valaha olyan helyen, ahol olyan barátok gyűltek össze, akik valamennyien meg akartak beszélni valamit, ami fontos volt a számukra, de akik képtelenek voltak erre, mert valaki, aki valójában nem volt velük lélekben, ugyancsak jelen volt? Ha igen, akkor azt is megfigyelhetted, mi történt, mikor a nem szimpatikus személy végül otthagya a csoportot. A beszélgetés azonnal felragyogott, és az elfojtott beszélgetések szabadon folyhattak.

Ez volt a helyzet a felső szobában az utolsó éjszakán, amit Jézus a tanítványaival töltött a keresztre feszítés előtt. Itt voltak a barátai, meglehetősen közelségben. Az utolsó három évet egymás társaságában töltötték. De közöttük volt valaki, aki valójában nem volt lélekben velük: Júdás. Igaz, Júdást nem ismerték a valódi természetében az apostolok. Jézus azonban ismerte a természetét, és világosan értette, mit készül tenni. Júdás készült elárulni Jézust az ellenségeinek. Így amíg Júdás velük volt, Jézus némileg korlátozott volt abban, amit mondhatott a gyülekezetnek. Azért cselekedett, hogy felkeltse a figyelmüket először a lábmosással, majd utána a kenyér odaadásával Júdásnak, de úgy tűnik, visszatartotta a tanítását az áruló távozásáig. Hirtelen elmegy azonban Júdás, s a légkör azonnal kitisztul. Most Jézus tökéletesen szabadon beszélhet, a tanítványok pedig figyelhetnek. Ezen a ponton tehát Jézus elkezd beszélni az eljövendő dicsőségről, az új parancsolatról, valamint a Szentlélek jövőbeli kitöltetéséről az Ő követőire.

Ezt olvassuk: „Mikor azért kiment vala, monda Jézus: Most dicsőítették meg az embernek Fia, az Isten is megdicsőítették ő benne. Ha megdicsőítették ő benne az Isten, az Isten is megdicsőíti őt ő magában, és ezennel megdicsőíti őt.” (31-32. vers)

A dicsőség szintjei

Érdekes, hogy Krisztus megdicsőülésének témája (és azzal együtt Istené, az Atyáé is) először ebben a kijelentés-sorozatban jelenik meg. S az is érdekes, hogy milyen hevességgel beszél Jézus erről a megdicsőülésről. Maga a szó (a „megdicsőült”, vagy a „dicsőség”) ötször fordul elő csak ebben a két igeversben, s a gondos elemzés megmutatja, hogy három különböző vonatkozása és két jelentése van.

Ez a két jelentés megfelel a fontos görög *doxa* szó két fő használatának. A *doxa* (melynek jelentése: „dicsőség”) az ókori *dokeo* ige használatára utal, mely a görög nyelv korai szakaszában „meglátszani”, vagy „megjelenni”, később pedig „véleménnyel lenni” valakiről, vagy valamiről jelentéssel bírt. Idővel a szó jelentése úgy változott meg, hogy csak a *jó* véleményvel lenni valakiről jelentése maradt meg, s ezen a ponton a főnév, melynek eredeti jelentése csak a „vélemény” volt, most elkezdte a „jó véleményt”, következésképpen a „dicsőítést”, vagy „tisztességet” jelenteni. Mindezek a gondolatok fontosak a bibliai szójegyzékben. Helyes véleményvel lenni Istenről annyi, mint „ortodoxnak” lenni (az ortodox azt jelenti: „helyes vélemény”), s a helyes véleményt tulajdonítani Istennek annyi, mint dicsérni, vagy imádni Őt. Ezt kissé másképpen is megfogalmazhatjuk annak kimondásával, hogy Isten dicsősége az Ő jellemében megtestesülő belső érdemessége, s a dicséret ennek az érdemességnek az elismerése azok által, akik az Ő népét alkotják.

Van a „dicsőség” szónak olyan jelentése is, mely nagyrészt külsődleges. Ez a dicsőségnek a világossághoz kapcsolódó értelme. Megtaláljuk ezt például minden ószövetségi

utalásban, melyekben Isten úgy van leírva, mint elérhetetlen dicsőségben lakozó. Ezt a dicsőséget rejtette el a Sinai hegyre leszálló felhő, ahová Isten jött le, hogy Mózesrel beszéljen, s aminek eredményeképpen pedig Mózes arca sugárzott az átadott ragyogástól. Ugyanez az elképzelés található meg Krisztus átváltozásában is Palesztinában, a hegyen. Mindezekben az eseményekben a dicsőség az a külső ragyogás, mely megfelel Isten kijelentésének, és normális esetben annak velejárója.

Ezek a különbségtételek szükségesek az előttünk álló igeversek megértéséhez, mert valahányszor csak a jelen idő használatos, úgy kell értelmeznünk, hogy Jézus a szót az első jelentésében használja, azaz a saját (vagy az Atya) érdemének, vagy jellemének kijelentéseként. Ebben az esetben Isten jellemének a keresztre feszítésen keresztül megmutatkozó kinyilatkoztatására vonatkozik. S valahányszor csak a jövő idő használatos, azt úgy kell értelmeznünk, hogy Jézus a szót a második jelentésével használja, azaz arra a jövőbeli dicsőségre vonatkozik, amit Krisztus a feltámadásának és a mennybemenetelének eredményeképpen kapott meg.

Dicsőség Krisztus szenvedésében

Az első utalás a dicsőségre ezekben a szavakban jelen idejű: „Most dicsőítették meg az embernek Fia”. Mikor mondta az Úr: „Most dicsőítették meg az embernek Fia”? A válasz az, hogy a felső szobában, miközben előre tekintett a keresztre feszítésére, rögtön azt követően, hogy az eseménysor Júdás távozásával beindult. Jézus ezt mondta Júdásnak: „A mit cselekszel, hamar cselekedj”. Júdás távozott Ura elárulását megszervezendő. Jézus, tudván, hogy a dráma végjátéka most már küszöbön áll, odafordult a tanítványaihoz, és így szólt: „Most dicsőítették meg az embernek Fia”.

Hogyan is van ez? Miképpen lehet egy keresztre feszítés megdicsőülés? A válasz abban rejlik, amit a keresztre feszítése jelent.

Először is, még ha nem is így gondoljuk, s a világ egésze sem képes egyáltalában így értelmezni, a keresztre feszítés kétségtelenül *a világtörténelem központja és legjelentősebb eseménye*. Semmi, ami a világ teremtésétől fogva mostanáig történt, vagy történni fog addig a napig, amíg minden el nem merül Krisztusban, nem bír akkora jelentőséggel, mint a keresztre feszítés. Itt van az a nagy dráma, amit Isten eltervezett már a világ alapjainak lerakása előtt, eljutott a fókuszpontjáig, és lezajlott. Mindenféle fajtájú, szociális helyzetű és szintű ember üdvözültek általa.

Van egy másik módja is annak, ahogyan a kereszt Krisztus dicsősége. A kereszten Ő megfordította az első Ádám viselkedését, és ezzel visszafordította a fajunk történelmét. Pál munkálja ezt ki részletesen a Róma levél 5. fejezetében, rámutatván, hogy amiképpen „egynek bűnesete által minden emberre elhatott a kárhozat: azonképen egynek igazsága által minden emberre elhatott az életnek megigazulása” (Rm5:18). Amikor Ádám úgy döntött, hogy engedetlen lesz Istennel szemben, ez olyan volt, mintha átesett volna egy szirten, maga után rántva az utódainak egész sorát, Képzeljünk el egy hegymászó-csoportot, akik felfelé mennek a hegyre. Valamennyien egymáshoz vannak kötve, és Ádám vezeti őket. Hirtelen elveszti a lába alól a talajt, és lezuhan. Egész faja követi. De a sor végén szilárdan ott áll az Úr Jézus Krisztus. Mivel az Úr Jézus Krisztus nem enged a kísértésnek, mert az Úr nem vétkezik, s ezért képes Önmagát felajánlani tökéletes áldozatként az emberi bűnökért, s ezt cselekedve Ő az emberiség egyedüli stabil és biztonságos pontja. Következésképpen azok, akik hit által egyesültek Vele, Általa üdvözülnek is. Ádám bukása, ami a romláshoz vezetett, Jézus Krisztusban megfordult. Az engesztelésével Jézus a biztonságba vezeti az övéit.

Végül a Zsid2:14-ben azt olvassuk, hogy az Úr Jézus Krisztus halála *visszafordította a Sátán erejét is*, és véget vetett a Gonosz hatalmának. Ebben Krisztus megdicsőült. „Mivel tehát a gyermekek testből és vérből valók, ő is hasonlatosképen részese lett azoknak, hogy a

halál által megsemmisítse azt, a kinek hatalma van a halálon, tudniillik az ördögöt”. „A halál fullánkja pedig a bűn; a bűn ereje pedig a törvény”, mondja Pál az 1Kor15:56-ban. Az Úr Jézus azonban engesztelést szerzett a bűnre, s ezzel megtörte a bűn hatalmát azok felett, akik az Ő népéből valók.

Isten megdicsőült

A második utalás a dicsőségre ebben az ígeversben szintén jelen idejű, mert az ígevers azzal folytatódik, hogy Isten megdicsőül Jézus Krisztusban. Ez is jelentős, mivel Jézus ismét a keresztre feszítésről beszél. Miképpen dicsőül meg Isten Krisztus megfeszítésében?

Először is megmutatkozik Isten *igazságossága*. Pál munkálja ki ezt a Rm3:26-ban, ahol azt mondja, hogy az Úr Jézus Krisztus halálán keresztül Isten „igaz legyen... és megigazítsa azt, a ki a Jézus hitéből való”. Ez az érvelés valahogyan ekképpen folyik: Pál elismeri, hogy az egész ószövetségi időszakban Isten üdvözítette azokat, akik előre tekintettek a Megváltó eljövételére. Azaz, Ábrahám üdvözült, Izsák üdvözült, Jákób üdvözült. De abban az időben fel lehetett volna tenni a kérdést: „Miképpen igazságos Isten az üdvözítésükkel?” Megbocsátást kínál nekik, ez igaz. Megmenti őket a bűneik büntetésétől. De miféle bűnöktől? S hol van ez megbüntetve? Isten megigazította ezeket az embereket, de ebben látszólag nem volt igazságos. „De megtette”, mondja Pál. „Megigazította őket Krisztus halála alapján, ami akkor még a jövő volt”. Következésképpen, amikor Krisztus meghalt a kereszten, a bűn Őbenne megbüntettetett, és Isten igazságossága megmutatkozott a megbocsátás korábbi cselekedeteit illetően. A kereszten Isten igazságossága a bűnösök megbocsátásában mondhatni először mutatkozott meg. Most az emberek a keresztre nézhetnek, és mondhatják: „Isten nemcsak az, Aki megigazítja az istentelent, hanem az is, Aki igazságos, ha így cselekszik”. Így Isten megdicsőül az igazságosságában azon keresztül, amit Krisztus tett.

Másodszor, Isten *szentsége* mutatkozott meg. Erről Arthur Pink ír bölcsen: „Ő az, akinek ’tisztábbak szemei, hogysem nézhetné a gonoszt, és a nyomorgatást nem szemlélheti’ (Hab1:13), s mikor Krisztus „átokká lett érettünk (Gal3:13), a háromszor szent Isten elfordult Tőle. Ezért kiáltott fel a haldokló Megváltó: ’Én Istenem, én Istenem! miért hagyál el engemet? Soha Isten nem fejezte ki úgy a gyűlöletét a bűnnel szemben, mint az Ő Egyszülöttjének szenvedéseiben és halálában. Ott megmutatta, hogy számára lehetetlen megbékélni azzal, ami dacos fejét felemelte Ellene. Az Isten szentségének az összes szent angyal által megadott tisztelet, és az összes szent ember összes szíves engedelmissége és türelmes szenvedése, akik csak éltek, vagy valaha is élni fognak, semmi azzal az áldozattal összehasonlítva, mikor Krisztus Önmagát kínálta fel azért, hogy Isten szentségének minden követelménye, amit a bűn megsértett, tökéletesen ki legyen elégítve.”²⁸⁰

Van egy harmadik módja is annak, hogyan Isten megdicsőül a Golgotán. Isten *hűsége* is megmutatkozott ott. Az ószövetségi időszakban látjuk, hogy Isten szabadítót ígér. Ádám és Éva az Éden kertjében vannak. Vétkeztek. Ettek a tiltott fa gyümölcséből. Mikor Isten eljött hozzájuk, ők elrejtőztek Előle. Ők bűnösök, Isten szent, s ők nem képesek elviselni a szentsége látványát. Az Úr megkérdezi: „Mit tettetek?” – és kiderül az egész dolog. De Isten gondoskodik róluk. Állatokat öl, és a bőrükből ruhát készít a számukra. Azután, a megígért áldásban a jövőre mutat, és ezt mondja: „Eljön a nap, amikor az asszony magva felemelkedik és szétzúzza a kígyó fejét.” Az 1Móz3:15 tartalmazza ezt az ígéretet a Megváltóról. De Ádám és Éva meghaltak, s a Megváltó még nem jött el.

Később az Ószövetségben olvassuk, amint Isten megjelenik Ábrahámnak. Ezt mondja neki: „Ábrahám, én megáldalak téged, és rajtad keresztül minden nemzetet. Ez a te magodon keresztül fogom megtenni.” Ábrahám hisz ebben. Hiszi, hogy egy konkrét időpontban eljön

²⁸⁰ Arthur W. Pink, *János apostol evangéliumának magyarázata*, magyar fordítás, 411. oldal

majd Egyvalaki, Aki a világ Megváltója lesz. Ábrahám idős koráig élt, majd meghalt, de Jézus nem jött el.

Most rátérünk a prófétákra, s látjuk, amint Isten beszél rajtuk keresztül. Látjuk, amint azt mondja Ézsaiásnak, hogy Aki eljön, az majd „megsebesíttetik bűneinkért”, és „megrontatik a mi vétkeinkért”. A „békességünknek büntetése rajta van” (Ézs53:5). Látjuk, amint Isten azt mondja Mikeásnak, hogy a Messiás Júda Betlehemében fog megszületni (Mik5:2). Malakiáson keresztül kijelenti, hogy a Megváltó úgy jön el, mint „az igazságnak napja, és gyógyulás lesz az ő szárnyai alatt” (Mal4:2). Azt mondja, hogy ennek a Valakinek majd lesz egy előfutára, aki úgy jelenik majd meg, mint Illés próféta (Mal3:1-3, 4:5-6). Isten ezeket és még sok más egyéb ígéretet is adott a prófétáknak. Mégis, ezek valamennyien meghaltak, és a Megváltó nem jött el.

Vajon elfeledkezett Isten az ígéreteiről? Vajon Isten népe megfosztott a reménységtől? Isten vajon hűtlen? Egy napon angyal jelenik meg egy názáreti szűznél, és bejelenti, hogy a Messiás végre megszületik. Józsefnek ezt mondja: „Szül pedig fiat, és nevezd annak nevét Jézusnak, mert ő szabadítja meg az ő népét annak bűneiből” (Mt1:21). Azaz, az Úr Jézus Krisztus belép a világba, elvégzi a szolgálatát, megy a keresztre, ahol meghal, hogy véglegesítse a Sátán vereségét, amit még az Ószövetség legelső lapjain ígért meg, és azóta is oly sokszor ismételt. Isten hűségesebb bizonyult és megdicsőült abban.

Végül, Isten szeretete is megmutatkozott a Golgotán. Az egész történelemben semmi sem mutatja ki úgy Isten szeretetét, mint Jézus Krisztus keresztese. Valójában oly hatalmas ez a kijelentés az Ő szeretetéről, hogy Isten a szeretete bizonyítékaként hivatkozik rá. A Rm5:8 mondja: „Az Isten pedig a mi hozzánk való szerelmét abban mutatta meg, hogy mikor még bűnösök voltunk, Krisztus érettünk meghalt”. Miképpen tudjuk, hogy Isten szeret minket? Azért tudjuk, hogy Isten szeret minket, mert Jézus Krisztus az életét adta, hogy megváltson minket a bűnből. Ebben Isten megdicsőült.

Ó, mikor látjuk Isten nagy célját,
A lázadó hernyók megváltására,
Miképpen egyesül a bosszú és a könnyörület
A legnemesebb formáikban.

A gondolataink elvesznek a tiszteletteljes bámulatban –
Szeretünk és bámulunk.
Az első arkangyal sem látott
Soha ennyit Istenből!

Itt egyesül minden isteni tökéletesség,
S a gondolkodás soha nem képes végigkövetni
Melyik dicsőség ragyog fényesebben:
Az igazságosságé, vagy a kegyelemé.²⁸¹

Az eljövendő dicsőség

Elemzésünk e pontján lehet, hogy meg akarunk állni. De nem állhatunk meg egészen, mert Krisztus szavai folytatódnak, és megemlíti a dicsőséget utoljára még egyszer, ebben az esetben jövő időben. Ezt mondja: „Ha megdicsőítették ő benne az Isten [a kereszten], az Isten is megdicsőíti őt ő magában, és ezennel megdicsőíti őt”. Ez azt jelenti, hogy ha Isten

²⁸¹ Az angol eredetiben verses formájú – *a ford.*

megdicsőül Krisztus halálának speciális jellegében, ahogyan történt is, akkor azonnal új, és speciális dicsőségben részesíti Krisztust a feltámadásán, a felmagasztaltatásán, a mennybemenetelén és az Atya jobbára ülésén keresztül.

Úgy vélem, az Úr ezen a ponton vágyott arra, hogy mindez beteljesedjen. Akart a keresztre menni. Örömmel ölelte azt magához, mivel az a mi üdvösségünket jelentette. De túl is nézett a kereszten arra a napra, amikor majd a feltámadása végbemegy, s a kereszti hatalma nyilvánvalóvá válik, és arra a pillanatra, amikor ismét felemeltetik az Atyjához, és ott szolgál majd a mi nagy Főpapunkként, bemutatván az Ő áldozatának vérét, mint engesztelést a mi bűneinkért (Zsid9:11-14).

Ha Krisztus most megdicsőült, amint történt is, s ha egy napon majd dicsőségben fog visszatérni, akkor kíváncsi vagyok, miképpen válaszolsz Neki, mikor majd látod Őt a ragyogásában. Úgy nézel majd Rá, mint Akit gorombán eltaszítottál? Úgy látod majd Őt, mint Akinek azt mondtad, hogy nincs jelentősége a te életedre nézve, nincs mondanivalója a te helyzetedre nézve, s Akinek a halála abszolút semmit sem jelent, és Akinek megdicsőülés értelmetlen? Vagy úgy fogadod majd őt, mint Akinek a halála mindent jelent a számodra, s Akit dicsőíteni igyekeztél az engedelmisségeddel? Bízom abban, hogy az utóbbi – így kell lennie – s valóban szolgálod majd Őt életed végéig.

171. fejezet: Az új parancsolat, Jn13:33-34

33. Fiaim, egy kevés ideig még veletek vagyok. Kerestek majd engem; de a miként a zsidóknak mondtam, hogy: A hová én megyek, ti nem jöhettek; most néktek is mondom.

34. Új parancsolatot adok néktek, hogy egymást szeressétek; a mint én szerettelek titeket, úgy szeressétek ti is egymást.

János evangéliumának nagyon sok nemes címet adtak a magyarázatának hosszú története során, de egyik sem hozzáillőbb, mint az, amelyik Isten szeretetének evangéliumaként jelöli meg. Nevezték „Isten szerelmeslevelének” a világ számára. Ám ha ez így van, akkor valószínűleg az is igaz, hogy vagy a Jn3:16, vagy azok az igeversek, melyekre most térünk rá, ennek a szíve-lelke. Ezekben a szavakban az Úr Jézus Krisztus beszél a tanítványainak az irántuk érzett nagy szeretetéről, emlékeztetvén őket erre a szeretetre, és buzdítván őket egymás szeretetére.

Az előszó

A 34. vers a szakasz kulcsverse, de az is jelentős, hogy megelőzi egy másik, mely bizonyos értelemben annak előszava. Ez az előszó így hangzik: „Fiaim, egy kevés ideig még veletek vagyok. Kerestek majd engem; de a miként a zsidóknak mondtam, hogy: A hová én megyek, ti nem jöhettek; most néktek is mondom” (33. vers). Ahogyan a különböző magyarázatokat olvastam erről az evangéliumról, találtam egy elemzést arról, miért nem követhették a tanítványok Krisztust, és a különbségről az ő tehetetlenségük és a zsidók tehetetlensége között. (ugyanezeket a szavakat mondta korábban a zsidó vezetőknek is.) De nem találok a kapcsolatot e vers és a soron következő nagy igevers között, Mégis, ez az a kapcsolat, melyben az igevers fontossága rejlik.

Mi a jelentősége? Két szempontból is vizsgálható. Először is nyilvánvaló, hogy miután az Úr Jézus Krisztus készült elhagyni a világot, így az igazi szeretet példája, amit a világ valaha ismert, nemsokára elvétezik tőle. Jézus Maga volt a szeretet, mert Isten volt, és „Isten szeretet” (1Jn4:8). Jézus ezt a szeretetet készült bizonyítani azzal, hogy meghal majd a kereszten. Mégis, pont a meghalás miatt, amit majd a feltámadás és a mennybemenetel követ, elvétezik majd az emberiségtől. Miképpen ismerhették hát meg a férfiak és nők a valódi isteni szeretetet? Miképpen láthatták meg azt a szeretet, ha éppen elmenni készült tőlük? A válasz az, hogy azokban kellett ezt a szeretetet meglátniuk, akik Krisztus tanítványai. Jézus elvétezik, de most a tanítványoknak kell úgy szeretni, ahogyan Ő szeretett. Mintha Jézus ezt mondta volna: „Én elmegyek: most tehát nektek kell olyanoknak lennetek, mint amilyen én voltam”.

Másodszor ez az előszó a tanítványok egymás iránt érzett szeretetének átruházása miatt fontos. Kétség sem férhet hozzá, hogy a tanítványok (Júdást leszámítva, aki ekkorra már elhagyta a felső szobát) szerették Jézust. Bármit mondott is nekik, megtették. Néhányan épp nemrég készítették elő a felső szobát az utolsó vacsorához. Péter hamarosan kimondja, hogy kész meghalni Jézusért, ha szükséges. Természetesen igaz, hogy a szeretetük nem volt annyira erős, mint amilyenek ők vélték. Péter nem halna meg: valójában majd megtagadja a Mesterét. A többiek szétszóródnak a Gecsemáné kerti letartóztatás pillanatában. Mindazonáltal valóban szerették Őt. S az is biztos, hogy amennyire szerették Őt, egymást közel nem szerették ugyanekkora intenzitással. Épp ellenkezőleg, inkább féltékenyek voltak egymásra. Azon vitakoztak, hogy közülük ki a nagyobb. S nem mosták volna meg egymás lábát. Ebben a helyzetben Jézus, Aki eltávozni készült közülük, rámutat arra, hogy most pontosan ők azok, akiknek szeretniük kell egymást.

A tanítványoknak a felmagasztalt Krisztus iránt érzett függőleges szeretetének vízszintesen kell kifejeződnie az összes többi keresztyén iránt érzett szeretetükben. Sőt, a mindenki által látható vízszintes szeretetnek kell lennie a függőleges bizonyítékának.

Régi és új dolgok

Máté evangéliumának tizenharmadik fejezetében, Krisztus a tanításainak egyik szakaszában, ahol Isten országával foglalkozik, Jézus egy tanítóról beszél, aki „hasonlatos az olyan gazdához, a ki őt és újat hoz elő az ő éléstárából” (52. vers). Ezen a ponton Ő Maga is olyan, mint ez a tanító, mert követve az előszavát olyan parancsot adott, ami egyszerre ő és új.

A szeretet parancsa ő annyiban, hogy már Krisztus eljövetele előtt is létezett. A legegyszerűbb és legközismertebb formájában a 3Móz19:18-ban található, ahol ezt olvassuk: „Bosszúálló ne légy, és haragot ne tarts a te néped fiai ellen, hanem szeressed felebarátodat, mint magadat. Én vagyok az Úr.” Ez az a vers, amelyre Jézus utalt, mikor az első és legnagyobb parancsolatról kérdezték a véleményét. Azt mondta, hogy a legnagyobb parancsolat az 5Móz6:5-ben feljegyzett: „Szeressed azért az Urat, a te Istenedet teljes szívedből, teljes lelkedből és teljes erődből”. A második pedig a 3Móz19:18.

Ha azonban ez a parancsolat egy régi parancsolat volt, amint lennie is kellett, hiszen az Ószövetség első öt könyvének egyikében van feljegyezve, akkor milyen értelemben új? Valóban, miképpen nevezheti Krisztus „új parancsolatnak”? A válasz az, hogy Jézus teljesen új szintre emelte azt és teljesen új jelentőséget adott neki. Mondhatjuk, hogy *új tárgya* lett, *új mértékben* kell végrehajtani, és *új hatalom* által vált lehetségessé. Mindezek benne rejlenek Krisztus szavaiban.

Először is, a szeretet parancsának *új tárgya* lett. Igaz, hogy a Leviticusból vett igevers kimondja: a zsidónak úgy kell szeretnie felebarátját, mint önmagát. De a szóban forgó felebarát csakis zsidó volt. Az igevers első fele ezt világossá teszi, mert a párhuzamos mondatban azt olvassuk, hogy ne tartson haragot „a te (az ő) népe fiai ellen”. Ez fizikai, családi kapcsolat. Krisztus parancsában ezzel ellentétben a kapcsolat lelki, mert a felebarát bármely Jézusban hívó ember lehet.

Ezzel az új tárggyal kapcsolatosan valami más is nagyon fontos. Jézus azt mondja, hogy a tanítványainak egymást kell szeretniük, s ez bizonyosság lesz a hitetlen világ számára. Azonban Krisztus saját példájából és másutt elhangzott tanításából nyilvánvaló, hogy ez nem az a szeretet, amit vissza kell tartani a hitetlenektől. Már maga a kapcsolat természete is nagyon világossá teszi ezt, mert ha a szóban forgó kapcsolat lelki, akkor nyilvánvalóan nincs annak módja, hogy megtudjuk, ki az, aki a hívők társaságába sorolható, ha Isten így dönt. Mikor a kapcsolat fizikai volt, egyértelműek voltak a határok. Az illetőnek a többi zsidót kellett szeretnie. A pogányokat nem kellett szeretni. Ők bűnösök voltak, akiket Isten nyilvánvalóan meg akart semmisíteni. De a kapcsolat lelkivé vált, s az egész dolog kiszélesedett. Ezt a lelki, keresztyén testvériséget Isten vonzása hozta létre minden nemzetből és nyelvből. Következésképpen a keresztyénnek mindenkit szeretnie kell – mindenkit, mert bárki lehet azok közül való, akikért Krisztus meghalt.

Alexander Maclaren, egy másik generáció nagy prédikátora úgy beszél az effajta szeretet új mivoltáról, mint amely összekötötte az ókori világ társadalmait. „Mikor ezek a szavak elhangzottak, az akkor civilizáltak ismert nyugati világot úgy szabdalták szét az elkülönülés nagy, mély szakadékaival, mint a gleccserhasadékok... A nyelv, a vallás, a nemzeti gyűlölködések, az állapotbeli különbségek, s mindenek között a legszomorúbb, a nemi különbségek távoli szilánkokra tördelték a világot. Az *idegent* és az *ellenséget* egyetlen szóval fejezte ki ugyanaz a világ. A tanult és a tanulatlan, a rabszolga és az ura, a barbár és a görög, a férfi és az asszony a szakadékok ellentétes oldalán álltak, gyűlöletet dobálva át a másik oldalra. Egy zsidó paraszt keresztül-kasul bejárta kicsiny országát, mely a korlátoltság, az

elkülönülés és az ellenségeskedés gyújtópontja volt, mint egy római történész érezte, amikor úgy beszélt a zsidókról, mint 'az emberi faj gyűlölőiről'. Ő összegyűjtött néhány tanítványt, majd a lenéző római kormányzó keresztre feszítette, aki úgy vélte, hogy egy fanatikus zsidó élete csekély ára a népszerűségnek a fegyelmetlen alattvalói között. Egy generációval később repedések futottak szét a Római Birodalom egész testében, s az egység furcsa, új érzésének szele kezdett fújni, s 'a barbár, a szkíta, a szolga és a szabad', férfi és nő, zsidó és görög, tanult és tanulatlan nyújtottak egymásnak kezét és ültek le egy asztalhoz, valamennyien 'egynek érezvén magukat Krisztusban'.²⁸²

Krisztus parancsának nemcsak a tárgy új. *Új mérték* szerint kell gyakorolni is. Végül is, mi volt a szeretet ezt megelőzően? A jóakarat halvány érzése? A büszkeség érzése valakinek a fájában? A felebarátunk megvédésének szükségessége, vagy egy családtag felszabadítása, aki rabszolga lett? Igen, mindez, és talán egy kicsivel több is. De nem az a mértékű szeretet volt, ami abban a tényben mutatkozott meg, hogy a világegyetem Istene emberi formát öltött, majd szenvedett és meghalt az istentelenekért azért, hogy azokat, akik gyűlölték Istent és megpróbálták elfordulni Tőle, megszabadulhassanak a bűn láncaitól és bekerülhessenek a dicsőségbe. „Nem abban van a szeretet”, írja János a felséges első levelének negyedik fejezetében, „hogyan mi szerettük az Istent, hanem hogy ő szeretett minket, és elküldte az ő Fiát engesztelő áldozatul a mi bűneinkért.” (10. vers)

A szeretetnek ez a mértéke az a mérce, amit az 1Kor13-ban találunk. „A szeretet hosszútűrő, kegyes; a szeretet nem irigykedik, a szeretet nem kérkedik, nem fuvalkodik fel. Nem cselekszik éktelenül, nem keresi a maga hasznát, nem gerjed haragra, nem rója fel a gonoszt, Nem örül a hamisságnak, de együtt örül az igazsággal; Mindent elfedez, mindent hiszen, mindent remél, mindent eltűr. A szeretet soha el nem fogy” (4-8. vers). Ezt a szeretete hozta el Jézus, és ez új dolog volt a világban.

Harmadszor, a szeretet parancsa abban is új, hogy *új hatalom* által vált lehetségessé. Ez a hatalom a Szentlélek hatalma, Magának az Úr Jézusnak az élete minden hívőben. Mily nagy szükségünk van erre! Nélküle nem szerethetünk úgy, ahogyan Krisztus szeretett, mert emberi energiával ez a szeretet el nem érhető.

A mi nagy példánk

Még egy dolgot meg kell látnunk ebben a két igeverben: Maga Jézus a példánk, amikor engedelmeskedünk ennek a parancsnak. Ezt a 34. vers második felében jelzi, melyben ezt mondja: „a mint én szerettelek titeket, úgy szeressétek ti is egymást”. Ez nem csak annyi, hogy szeretnünk kell. Ez azt jelenti, hogy úgy kell szeretnünk, *ahogyan Ő szeretett minket*. Az ő szeretete legyen a teljes mértéke az egymás iránti szeretetünknek.

Miképpen beszélhetünk erről a gyakorlatban? Az egyik módja a visszatérés az első korinthusi levélből korábban már idézett versekben. Amikor korábban idéztük ezeket, akkor pontosan úgy idéztük, ahogyan a Bibliában szerepelnek. Most úgy idézzük, hogy a „szeretet” szót a „Jézus” szóval helyettesítjük. „Jézus hosszútűrő, kegyes; Jézus nem irigykedik, Jézus nem kérkedik, nem fuvalkodik fel. Nem cselekszik éktelenül, nem keresi a maga hasznát, nem gerjed haragra, nem rója fel a gonoszt, Nem örül a hamisságnak, de együtt örül az igazsággal; Mindent elfedez, mindent hiszen, mindent remél, mindent eltűr. Jézus soha el nem fogy.” Világos, hogy a „szeretet” helyettesítése „Jézussal” teljesen helyes, mert Jézus nyilvánvalóan ennek a szeretetnek a megtestesülése. A szívünk elismeri, hogy ez igaz, és örvendezünk ennek a ténynek.

²⁸² Alexander Maclaren, „Gospel of St. John”, *Expositions of Holy Scripture*, 7. kötet (Grand Rapids: Eerdmans, 1959), 227-228. oldal

Most végezzünk el még egy helyettesítést. Azt mondtuk, úgy kell szeretnünk, ahogyan Krisztus szeretett. Mivel azonban az 1Kor13 elmondta, miképpen szeretett Krisztus, nekünk (ha ugyanúgy szeretünk) képeseknek kell lennünk a saját nevünkkel elvégezni ezt a helyettesítést. Képeseknek kell lennünk az „én” szót beszűrni oda, ahol eredetileg a „szeretet” áll. „Én hosszútűrő, kegyes vagyok; én nem irigykedek, én nem kérkedek, nem fuvalkodok fel. Nem cselekszem éktelenül, nem keresem a magam hasznát, nem gerjedek haragra, nem rovom fel a gonoszt, Nem örülök a hamisságnak, de együtt örülök az igazsággal; Mindent elfedezek, mindent hiszek, mindent remélek, mindent eltűrök. Én soha el nem fogyok.” Mikor így olvassuk, az eredmény az alázat, mert felismerjük, hogy nem szeretünk úgy, ahogyan Jézus szeret. Még csak nem is értjük azt a szeretetet. S elkezdünk imádkozni: „Ó, Uram Jézus, taníts meg engem úgy szeretni másokat, ahogyan te szeretsz”.

Mikor ezen a módon imádkozunk, Isten segíteni fog nekünk, s mi elkezdünk növekedni az Úr Jézus Krisztus szeretetében és ismeretében.

Szeressünk

Nekünk többet kell kivennünk ebből a parancsból, mint amennyit a tanítványok vettek ki belőle, amikor első alkalommal hangzott el. Úgy véljük, meg kellett volna lepődniük ezeken a nagy szavakon és élénken emlékezniük kellett volna azokra, de valójában nem ez történt. Épp ellenkezőleg, valójában senki sem hallotta meg közülük a parancsot, vagy nem értette, mit is jelent.

Ezt a beszélgetés ama menetéről tudjuk, ami a 35. vers után következik. Emlékszünk rá, hogy Jézus a beszélgetést az új parancsolatról azzal kezdte, hogy tájékoztatta a tanítványait: hamarosan eltávozik tőlük, s ők nem lesznek képesek Vele menni. Ők ezt hallván elteltek kétségbeeséssel. Ez kiszorított minden más gondolatot az elméjükből. ezután Jézus az Ő új parancsáról beszélt, ám ők nem hallották Őt, mert éppen csak befejezték azt a beszélgetést, amikor Péter kitört, és ezt kérdezte: „Uram, hová mégy?” Péter Jézus korábbi bejelentéséről gondolkodott, s ahhoz tért vissza. Jézus megállt, hogy Péter kérdésével foglalkozzon, s mielőtt visszatérhetett volna az új parancs témájára, Tamás ezt mondta: „Uram, nem tudjuk hová mégy; mimódon tudhatjuk azért az útát?” Jézus válaszolt Tamásnak, s soha nem tért vissza a nagy parancsolatra.

Jézust azonban nem zavarja meg az emberi szórakozottság. Így sok évvel ezt követően a Szentlélek szól János evangélistához, aki jelen volt a korábbi eseménynél, s megíratott vele egy levelet, mely bizonyos értelemben az új parancsolat magyarázata. Ez a levél János első levele, s teljes mértékben megmagyarázza az új parancsolatot.

Mindent összevetve az új parancsolatot négy különálló szakaszban tárgyalja: 1Jn2:7-11, 3:11-18, 4:7-21 és 5-5. A kulcs rész azonban a 4:7-21, melyben a „szeressük egymást” szavak háromszor fordulnak elő. Minden egyes alkalommal más-más okot jelöl meg arra, miért kell odafigyelni erre a buzdításra.

Az első ok, amely miatt szeretnünk kell egymást az, hogy a szeretet *Isten természete*. János mondja: „Szeretteim, szeressük egymást: mert a szeretet az Istentől van; és mindaz, a ki szeret, az Istentől született, és ismeri az Istent. A ki nem szeret, nem ismerte meg az Istent; mert az Isten szeretet.” (1Jn4:7-8) János azzal érvel, hogy ha valóban Isten gyermekei vagyunk, akkor hordoznunk kell Atyánk jellemvonásait.

Másodszor, János szerint azért kell szeretnünk, mert a szeretet vezetett *Isten ajándékához*. Ezekben a versekben János arra emlékeztet, hogy korábban lelkileg halott férfiak és nők voltunk. Isten, az Atya, elküldte a Fiát meghalni értünk. Holtakként még azt is képtelenek voltunk megérteni, hogy mit tett értünk valójában. Mikor azonban Krisztus meghalt értünk, s mikor a Szentlélek munkája által lelkileg megelevenedtünk, képesekké váltunk hinni Krisztusban, és felismerni Istennek a Krisztusban megnyilvánuló szeretetét, ami

e mögött az áldozat mögött állt. Következésképpen, eljutván így a szeretet ismeretére, és vévén a szeretetnek ezt a mértékét, nekünk is szeretnünk kell. János ezt így mondja: „Az által lett nyilvánvalóvá az Isten szeretete bennünk, hogy az ő egyszülött Fiát elküldte az Isten e világra, hogy éljünk általa... Szeretteim, ha így szeretett minket az Isten, nekünk is szeretnünk kell egymást.” (9, 11. versek)

Végül azt olvassuk: azért kell szeretnünk egymást, mert ez a szeretet Isten *jelen idejű és folytatólagos tevékenysége*. Isten ma nem teremti a világot, azt már megtette. Nem küldi a halálba Jézust, mert Jézus már meghalt. Isten most a keresztyéneken munkálkodik a szereteten át, hogy mások, akik még nem ismerik Őt, megláthassák ezen az isteni tevékenységen keresztül. János írja: „Az Istent soha senki nem látta: Ha szeretjük egymást, az Isten bennünk marad, és az ő szeretete teljessé lett bennünk [és így az emberek megláthatják Őt]” (12. vers).

Látják benned Istent azok, akik még nem keresztyének? Lélegzetelállító gondolat ez. De ez az igevers azt tanítja, hogy megláthatják, és meg is fogják, ha szeretni fogsz másokat. Megteszed? Emlékezz, ez nem isteni kérés, mintha Jézus azt mondta volna: „Lennél szíves másokat szeretni?” S nem is a sikeres élethez vezető út egyik lépése, mintha ezt mondta volna: „Boldogabbak lesztek, ha másokat szerettek.” Ez Krisztus új parancsa. Szeressétek egymást! Isten adja, hogy megtegyük, s ezt cselekedvén, a valódi tanítványivá válhassunk.

172. fejezet: A valódi tanítvány jelei, Jn13:35

35. Erről ismeri meg mindenki, hogy az én tanítványaim vagytok, ha egymást szeretni fogjátok.

Egyszer, amikor a *Christianity Today* című evanglikál újságnak dolgoztam, hallottam, amint a szerkesztője, Carl F. H. Henry azt mondta, hogy szeretné, ha a mai keresztyéneknek lenne olyan megkülönböztető jelük, ami folytán azonnal felismerhetők lennének, mint keresztyének. „Olyasmi, mint például egy karszalag”, mondta. Ez korábban történt. Azóta a Jézus Mozgalom létrehozott egy jelet: egy felemelt mutatóujjat, melynek a jelentése „Egy az út”. Megfigyeltem, hogy manapság már az evanglikálok is gyakran hordanak keresztek és egyéb vallási jeleket. De valami oknál fogva Henry megjegyzése éveken át a fülemben csengett, s felhívta a figyelmemet a „jelekre”, vagy a jelekről szóló írásokra, melyeket egyébként nem vettem volna észre.

Az egyik fontos cikk címe „A keresztyén jele” volt Francis Schaeffer tollából. Először ki füzetként jelent meg, majd végül ismertető előadásként a *The Church at the End of the 20th Century* című kötetben is. A tanulmány a Jn13:35-ön alapult: „Erről ismeri meg mindenki, hogy az én tanítványaim vagytok, ha egymást szeretni fogjátok”. Schaeffer szerint a szeretet „az a jel, melyet Jézus ad a keresztyének megjelölésére, de nemcsak egy korban, vagy egyetlen helyen, hanem minden időben és minden helyen egészen addig, amíg Ő vissza nem tér”.²⁸³

A másik hasonló témájú írás Donald Grey Barnhouse *The Love Life* című könyvének egyik fejezete. Ennek címe: „Art Not Thou Also One of His Disciples?” („Nem vagy-e te is egy a tanítványai közül?”), s ez is a már említett igeszakaszon, a Jn13:35-ön, valamint két másikon, a Jn8:31-en és a Jn15:8-on alapszik. Ebben a tanulmányban ezt a három szöveget szeretném felhasználni, s felhasználván azt is, amit ezekről írtak, szeretném megmutatni annak az alapvető tulajdonságait, aki Krisztus valódi tanítványa.

Adott a „keresztyén” szó népszerű használata, mellyel sokan olyanok is keresztyénnek mondják magukat, akik egyáltalában nem Jézus Krisztus tanítványai. Barnhouse rámutat, hogy a „keresztyén” szó eredetileg azért került be a köztudatba, mert azok, akik Antiókhiaiban hittek Krisztusban, olyan szorosan követték Őt, hogy akik látták őket, a Mesterük nevével akarták azonosítani. Antiókhia népe ezt mondta: „Ők Krisztus követői. Krisztusiak, keresztyének. Őt követik. Az Övéi.” Ma ezzel ellentétben mindenki keresztyénnek mondja magát. Egyesek által Amerikát is keresztyénnek mondják. Bármi, ami csak halványan hasonlított a nyugati vallásra, vagy kultúrára, megkapja ezt a nevet. De a magukat keresztyéneknek nevezők közül valójában csak kevesen követik ténylegesen Jézust.

Nyilvánvaló, hogy van egyfajta keresztyénség, mely erre hasonlít, de az nem tanítványság. A valódi tanítványság nagyon más. Mi az valójában? Jól fejezi ki a 2Kor8:5: „önmagukat adták először az Úrnak, és nekünk is az Isten akaratjából”. A tanítványság nem más, mint átadni magunkat teljes szívünkkel Jézusnak.

Megmaradni Krisztus Ígében

A három igeszakasz a János evangéliumában, amit az imént említettem, megmutatják az igazi tanítvány jeleit. Ezek között az első a Jn8:31. „Monda azért Jézus a benne hívő zsidóknak: Ha ti megmaradtok az én beszédemben, bizonynyal az én tanítványaim vagytok”. Az első jele a tanítványságnak a megmaradás Krisztus Ígében.

²⁸³ Francis A. Schaeffer, *The Church at the End of the 20th Century* (Downers Grove, III: InterVarsity Press, 1970), 133. oldal

Két dolog szükséges, ha valóban meg akarjuk ezt tenni. Először is *hallanunk* kell az Ígét. Ez azt jelenti: olvasnunk kell, tanulmányoznunk kell, meg kell jegyeznünk és folytonosan kell járnunk olyan helyre, ahol hűséggel tanítják. Sokak problémái a tanítványsággal pontosan itt kezdődnek. Az Ígét tanítják, de ők nem akarják hallgatni. Az Íge rendelkezésre áll, de ők nem szeretik, amit mond. Ezért elrejtőznek előle. Mihez hasonlíthat az efféle keresztyének? Olyanok, mint az az ember, akiről Harry Ironside beszél az egyik írásában. Egy ember esetenként eljött a templomba a feleségével, de nagyon rendszertelenül járogatott. Ezért Ironside megkérdezte erről a feleségét. „Nem szeret a férje templomba járni?”, kérdezte.

„Úgy vélem, szeret”, válaszolta az asszony. „De az ön prédikációival van baja. Hallja a tanításokat, de nem szereti azokat. Ezért otthon marad. Azt mondja: ha eljön vasárnap, akkor hetek telnek el, mire túlteszi magát rajtuk.”

Ez sokak esetében igaz. S ez az egyik oka, amiért az emberek, akiket korábban láttál a gyülekezetben, nem mutatkoznak ott túlonként gyakran. Tudják, mit mond Isten Ígéje, de nem akarják azt követni. Ezért elutasítják, hogy hallgassanak rá, s végül még a keresztyén barátait is elvetik. Érdekes, hogy János evangéliumának ugyanebben a fejezetében van egy másik vers, melyben Krisztus az ellenségeihez szól: „Miért nem értitek az én beszédemet? Mert nem hallgatjátok az én szót” (43. vers). Itt hitetlenekhez szólt, akik a Szentlélek híján nem voltak képesek még csak hallgatni sem Krisztus beszédét. Nem csoda, ha félreértették Őt. De mit kell gondolni nekünk, akik állítólag rendelkezünk a Szentlélekkel, s akiknek képeseknek kell lennünk megérteni Krisztus szavait, de elutasítjuk a meghallgatását?

A második szükséges dolog, miután hallottuk Krisztus szavait, a *megmaradás* azokban. Ez azt jelenti, hogy hit által maradunk meg azokban, még ha nem is értjük teljesen valamennyit. A tanítványok ezt tették. Emlékszünk, amint azt a fejezetet olvassuk, hogy Jézus néhány meglepő igazságot hirdetett azoknak, akik figyeltek rá, s ennek eredményeképpen a nép eltelt kérdésekkel. „Mimódon születhetik az ember, ha vén?” „Mimódon adhatja ez nekünk a testét, hogy azt együk?” „Micsoda beszéd ez, a melyet monda: Kerestek majd engem, és nem találtok meg; és a hol én vagyok, ti nem jöhettek oda?” Ezek a tanításai folytán támadt kérdések voltak. De észrevehetjük, hogy ezeket a nép egésze tette fel, nemcsak a tanítványok. A tanítványok követték Őt, ezért – noha természetesen nem ismertek minden választ – hittek, és hűségesen meg is maradtak abban, amit megértettek.

Barnhouse, akitől sokat veszek át a témában, elmondja egy nyolcéves kislány történetét, aki csatlakozott egy gyülekezethez. Az egyik presbiter megkérdezte tőle: „Olvastad a Bibliát?”

„Igen, olvastam.”

„Megértetted?”

„Igen”, válaszolta, „mindent megértettem!”

Nos, ez nagyon szép. A kora és a mentalitása ellenére megértette, amit olvasott. Sőt, a szívéhez is szólt, s ő odafigyelt rá. Ez az, amit a tanítványok is tettek. S mindannyiunknak is ezt kell tenni. Lehet, hogy nem értünk mindent a Bibliában. Ez valóban így van. De amit tudunk, azt megérthetjük és követhetjük. Barnhouse írja: „A tanítványok nyilvánvalóan nem értettek mindent, de hitték, amit tudtak, és megmaradtak az Ő tanításában. Amint többet is megtanultak, abban is hittek, mert ez a keresztyén élet módszere. Nem úgy születünk újjá, hogy a teljes tanítás el van raktározva az agyunkban, hanem úgy kezdjük, mint a csecsemők. Úgy járunk, mint gyermekek, az Íge igazi tejére vágyva, hogy növekedhessünk általa.”²⁸⁴ A habozás nélküli hit a valódi tanítvány első jele.

²⁸⁴ Ugyanott

Egymás szeretete

A tanítvány második jele abban az igeversben található, amit éppen tanulmányozunk, a Jn13:35-ben: „Erről ismeri meg mindenki, hogy az én tanítványaim vagytok, ha egymást szeretni fogjátok”. Ez az igevers képezi az alapját Schaeffer tanulmányának.

Egyedi jellege van ennek az igeversnek, mely elkülöníti a többi tanulmányozottól. Ez Krisztus utalása a világra. Az első versben (Jn8:31) Jézus azt mondja, hogy a megmaradás az Ő beszédében a tanítványaivá teszi azokat, akik hallgatják az Ő szavait. De ott nincs utalás arra, hogy milyen hatást gyakorol majd ez a világra. Az igeversben, melyre utána térünk rá (Jn15:8), Jézus azt mondja: az a tanítvány, aki „sok gyümölcsöt” terem. De a tartalom arra a tényre utal, hogy a gyümölcstermés nem azzal dicsőíti Istent, hogy befolyással lesz az emberiségre, jóllehet természetesen ez is igaz. Csak ebben a második versben (Jn13:35) a megfigyelhető szeretetre helyezett hangsúlyával van a világ komolyan figyelembe véve. S miért van ez így? Azért, amit Jézus mond a szeretetről. Jézus azt mondja, hogy olyan jel ez, amiről az Ő tanítványait lehet felismerni, mint keresztyéneket, s erre nemcsak Ő, vagy a tanítványok lesznek képesek, hanem mindenki.

Schaeffer azt mondja, hogy ez vérfagyasztó, s igaza van. Mert olyan ez, mintha Jézus odafordulna a világhoz, és ezt mondaná: „Van valami mondanivalóm a számodra. A hatalmam alapján feljogosítalak: megítélheted, hogy valaki keresztyén-e, vagy sem annak a szeretetnek az alapján, amellyel viszonyul a többi keresztyén iránt.” Más szóval, ha odajönnek hozzánk az emberek és úgy ítélik meg, hogy nem vagyunk keresztyének, mert nem mutatunk szeretetet más keresztyének iránt, azt úgy kell értenünk, hogy csak a Jézustól kapott előjogukat gyakorolják.

„S nem szabad haragudnunk. Ha az emberek ezt mondják: 'Ti nem szeretitek a többi keresztyént', akkor haza kell menni, térdre kell esni és meg kell kérdezni Istent, hogy igazuk van-e. S ha igazuk van, akkor joggal mondták, amit mondtak.”²⁸⁵

Miféle szeretetet kell mutatnunk, ha a világnak arra ránézve arra a következtetésre kell jutnia, hogy csak azzal a ténnyel magyarázható, hogy keresztyének vagyunk? Nyilvánvalóan speciális fajta szeretetről van szó. Mik a jellemzői? Miképpen működik ez a speciális fajta szeretet? Szerencsére a válasz ezekre a kérdésekre megtalálható János első levelében, mely, mint az előző tanulmányban már utaltunk rá, bizonyos mértékig az új parancsolat magyarázataként íródott.

Egy bizonyos értelemben a János 1-ben majdnem minden az új parancsolattal foglalkozik, mert még a másik két nagy témája (megigazulás és a szilárd tanítás) is arra vonatkoznak. De hogy tömör legyek, gazdag és teljesen kielégítő választ lehet találni mindössze 3 igeversben, a 3:16-18-ban. Itt ezt olvassuk: „Arról ismertük meg a szeretetet, hogy Ő az ő életét adta érettünk: mi is kötelesek vagyunk odaadni életünket a mi atyánkfiaiért. A kinek pedig van miből élnie e világon, és elnézi, hogy az ő atyjafia szükségben van, és elzárja attól az ő szívét, miképpen marad meg abban az Isten szeretete? Fiacskáim, ne szóval szeressünk, se nyelvvél; hanem cselekedettel és valósággal.” Ezek a versek azt tanítják, hogy a keresztyén szeretet egyik összetevője a cselekvés. Sőt, azt is megmutatják, hogy az efféle szeretet, ha szükséges, a saját költségre kell gyakorolni, s bárki felé ki kell mutatni, aki szükségben van.

Az egyik dolog, amit János említ, a „mi is kötelesek vagyunk odaadni életünket” egymásért. Nyilvánvalóan nem túl gyakran lép fel az a helyzet, legalábbis manapság, hogy a keresztyéneknek a szó szoros értelmében oda kell adni az életüket. De pontosan ezért nem szabad túl gyorsan átsiklanunk e felett az elképzelés felett. Igaz, nem túl gyakran van meg a lehetőségünk arra, hogy szó szerint meghaljunk valakiért. De megvan a lehetőségünk a

²⁸⁵ Schaeffer, *The Church on the End of the 20th Century*, 137. oldal

meghalásra „önmagunknak”, vagy ahogyan még mondhatjuk, „az érdekeink folytonos feláldozására”.

Istennek a Jézus Krisztusban kifejeződő szeretete evangéliuma soha nem vitetett el másokhoz, csak miután egyes keresztyének áldozatokat hoztak azért, hogy ez megtörténhessen. Még ha ez csak annyit jelent is, hogy átmegyünk az utcán egy egyszerű bizonyoságtétel érdekében, egyes keresztyének gondolkodtak erről, imádkoztak érte, majd megpróbálták megtenni (néha nagyon félve és remegve), kockáztatván a barátság elvesztését, vagy akár a nevetségessé válást. Ha messzebbre megyünk, az áldozatok nagyobbak. A szülők feláldozzák a gyermekeiket, mert megengedik nekik, hogy messze földre utazzanak, ahol akár még meg is halhatnak Isten szolgálatában. Emberek küldenek pénzt ezeknek a gyermekeknek a támogatására, és egyéb munkák biztosítása végett. Egyesek az idejüket adják a keresztyén szociális szolgálatok projektjeinek megvalósításához (néha egészen nagy) személyes áldozathozatallal.

Az áldozat meghozásának másik helyszíne az otthon. A mai kultúra az önmegelégitést dicsőíti, azt tanítván, hogy ha valaki nem elégedett személyesen és teljes mértékben, akkor az illetőnek joga van a házassági kapcsolatot is megszakítani. Ez azonban nem Isten tanítása. Isten azt tanítja, hogy meg kell halnunk az énünk számára azért, hogy a másik személy beteljesedjen, és csak ekkor kezdődik meg a mi saját beteljesedésünk. Mutatsz te észlelhető keresztyén szeretetet az otthonodban? Mondhatják azt a hitetlenek, hogy keresztyén vagy annak alapján, ahogyan a feleségeddel, vagy a férjeddal bántsz?

János szavai a 18. versben valódi végkövetkeztetést alkotnak: „ne szóval szeressünk, se nyelvvel; hanem cselekedettel és valósággal”. Ekkor szeretünk önfeláldozóan és olyan cselekedetekkel, melyekkel kimutatjuk, hogy valóban Krisztus tanítványai vagyunk.

Gyümölcstermés

A tanítvány harmadik jellemzőjét a Jn15:8-ban találjuk: „Abban dicsőíttetik meg az én Atyám, hogy sok gyümölcsöt teremjete; és legyetek nékem tanítványaim”. A gyümölcstermés a tanítványság harmadik jele.

A János 15 szövegkörnyezete megadja a sikeres gyümölcsterméshez vezető lépéseket, s ezek közül az első annak felismerése, hogy *mi magunk képtelenek vagyunk rá*. Három verssel ezt megelőzően, az 5. versben Jézus ezt mondja: „nálam nélkül semmit sem cselekedhettek”. Vajon azt mondja, hogy „nálam nélkül nem cselekedhettek *nagy dolgokat*? nálam nélkül nem cselekedhettek *sokat*?” Egyáltalán nem. Ezt mondja: „nálam nélkül *semmit* sem cselekedhettek”. Ezért az első lépés a sikeres gyümölcstermés irányába felismerni a saját semmiségünket, és így kezdeni Krisztussal. Az aktivitás nem helyettesítés.

Barnhouse elmond egy történetet, melyben ezt a problémát tárgyalja. Egyszer eljött hozzá egy ember, miután életének egy részét átadta a keresztyén munkára, s ezt mondta: „De mindez gyümölcstelen volt”.

„Miképpen kezdődött?”, kérdezte Barnhouse.

Az ember elmondta a következő történetet. „Jól emlékszem”, mondta, „a szobámban tanultam, s mikor ránéztem a Bibliára, a Szentlélek elkezdett hozzám beszélni. Újjal mutatott bizonyos dolgokra az életemben, melyeknek nem kellett volna ott lenni. Nyugtalanra tett engem, s becsuktam a Bibliámat, felálltam, átmentem a másik szobába és felvettem a telefont. Felhívtam egy másik keresztyént és ezt mondtam: 'Tudod, nagyon megindultam ezen és ezen a dolgon. Nem kezdhetnénk keresztyén munkába értük?' Nos, találkoztunk, és átadtuk magunkat ennek a nagy tevékenységnek – munka, munka, munka – és soha semmi eredménye sem lett.”²⁸⁶

²⁸⁶ Barnhouse, *The Love Life*, 172. oldal

A gyümölcstelenség oka a valódi tanítványi mivolt hiánya.

S létezik második lépés a sikeres gyümölcsterméshez, ez pedig a *megmaradás* Jézusban. Annak felismerése, hogy önmagunkban semmit sem tehetünk, természetesen kapcsolódik a megmaradáshoz, mert amikor tudjuk a szükségünket, akkor pontosan ez az ismeret ösztönöz a Jézusban maradásra. Mindazonáltal a kettő nem ugyanaz. Elismerni a semmiségünket negatív, megmaradni pozitív dolog. Ez közelhúzódást jelent, amikor a Lélek elkezd beszélni az Ígén keresztül (mint Barnhouse történetében), s megváltoztatni életmódunkat ennek megfelelően (amit az illető nem tett meg). „Maradjatok én bennem és én is ti bennetek. Miképpen a szőlővessző nem teremhet gyümölcsöt magától, hanemha a szőlőtőkén marad; akképen ti sem, hanemha én bennem maradtok.” (Jn15:4) Megmaradni Krisztusban annyi, mint megengedni neki, hogy rajtunk keresztül munkálkodjon az Ő dicsősége.

Tanítvány vagy?

A Jn13:35 után három vers következik, melyben Jézus előre jelzi, hogy Péter meg fogja Őt tagadni. Mikor Jézust letartóztatták, Péter nem akart hazatérni úgy, hogy ne tudta volna a teljes végkimenetelt. Ezért távotól követte őket, és végül látta, hogy Jézust bevitték a főpap udvarába. A katonák kétségtelenül becsukták maguk után a nagykaput. De volt kiskapu, amit egy szolgáló őrzött, s János, aki ismerte a házat és bejáratos volt oda, ehhez a bejárathoz ment és Pétert is hívta. Amint Péter is áthaladt a kapun, a szolgáló, aki azt őrizte, megkérdezte: „Nem te is az egyike vagy a tanítványainak?”

Sajnos, Péter megfélekezett a korábbi ünnepélyes kijelentéseiről, s így megtagadta Jézust. „Én nem”, mondta. Utána, miközben a Jézus ellenségeit is melegítő tűznél melegedett, még további két alkalommal is megtagadta Őt. Ez az eset megmutatja, hogy még az apostolok belső köreihez tartozó valaki is belebukhat a tanítványságba.

Vajon mi Jézus tanítványai vagyunk? És te? És én?

Kétségtelen, hogy közülünk a legtöbben örömmel fognak ekképpen válaszolni: „Igen, én az Ő tanítványa vagyok.” De ahogyan gondolkodunk erről, gondolkodjunk a tanítványságról annak a meghatározásnak az alapján, amit Maga Jézus adott róla. Jézus úgy határozta meg a tanítványt, mint aki megmarad az Ő Ígében, szereti a felebarátait, és sok gyümölcsöt terem. Ezek mindegyikét tesszük? Jézus mondta: „Ha megtartjátok a tanításaimat, akkor valóban a tanítványaim vagytok”. Ő mondta: „Minden ember tudni fogja, hogy a tanítványaim vagytok, ha szeretni fogjátok egymást.” S Ő mondta: „Az én Atyám dicsősége az, ha sok gyümölcsöt teremtek, s ezzel mutatjátok magatokat a tanítványaimnak.” Adja Isten, hogy telessük mindezeket a dolgokat, miközben dobjunk minden alacsonyabbrendű dolog iránti hűséget és húzódjunk egyre közelebb Hozzá.

173. fejezet: Hajnal előtti sötétség, Jn13:36-38

36. Monda néki Simon Péter: Uram, hová mégy? Felele néki Jézus: A hová én megyek, most én utánam nem jöhetsz; utóbb azonban utánam jössz.

37. Monda néki Péter: Uram, miért nem mehetek most utánad? Az életemet adom érted!

38. Felele néki Jézus: Az életedet adod értetem? Bizony, bizony mondom néked, nem szól addig a kakas, mígnem háromszor megtagadsz engem.

A János 13-nak, mely Jézus Péternek szóló figyelmeztetésével zárul arról, hogy majd megtagadja Őt, Maga az Úr mellett két további főszereplője van: Júdás és Péter. Júdás elárulta az Urat. Péter megtagadta Őt. Kívülről nézve a dolgot, amiképpen néha tesszük, látszólag kicsi a különbség a két cselekedet között. Mindkettő bukást jelentett a Krisztus melletti kiállásban a látszólagos szükség órájában. Mégis, közelebbről nézve egy egész világnyi különbséget látunk. Az egyik cselekedet egy ellenség cselekedete volt. A másik egy pillanatnyi bukás olyasvalaki részéről, aki a szívében még mindig az Úr nagy barátja és tanítványa maradt.

William Barclay így fogalmazza meg ezt az ellentétet: „Júdás árulása Jézussal szemben abszolút szándékos volt: hidegvérrel hajtotta végre, ezért a gondos elgondolás és gondos megtervezés eredményének kellett lenni, s végül szándékosan és szívtelenül utasította el a legszívzaggatóbb kérést. De soha semmi sem volt ebben a világban kevésbé szándékos, mint mikor Péter megtagadta Jézust. Péter soha nem akarta ezt megtenni. Őt a gyengeség pillanata söpörte el.”²⁸⁷

Hozzáteesszük Barclay elemzéséhez, hogy a különbség oka az, hogy Júdás, Péterrel ellentétben nem volt valódi Krisztus-hívő. Következésképpen, amikor János Júdás történetének a végére ér, elmondja, miképpen hagyta el a tizenkettő társaságát, hogy a Mesterét az ellenségeinek a kezére adja, majd ezzel zárja: „vala pedig éjszaka”. Ez az örök sötétség éjszakája, melyet az Istentől való elszakadás idézett elő. Ezzel ellentétben a prófécia Péter megtagadásáról rögtön követte a biztatás: „Ne nyugtalankodjék a ti szívetek” (Jn14:1).

Péter megtagadásának története nem annyira nyomasztó, mint Júdás árulásáé. De aligha bátorító egyik sem. Mert ha Péter, a tizenkettő elismert vezetője elbukhatott, akkor velünk sincs ez másként.

Bárki elbukhat

Valójában ez az első leckéje ezeknek a verseknek, és nem szabad átsiklani gyorsan felette. Gyakorta meg kell emlékezni róla. Pál az 1Kor10:13 első felében emeli ki ezt a dolgot a kísértésről: „Nem egyéb, hanem csak emberi kísértés esett rajtatok: de hű az Isten, a ki nem hágy titeket feljebb kísértetni, mint elszenvedhetitek; sőt a kísértéssel egyetemben a kimenekedést is megadja majd, hogy elszenvedhessétek”.

Ahogy olvassuk, észrevevessük, hogy az igevers első fele jelzi: a kísértés mindenkit utolér, mert „megszokott dolog az embernek”.²⁸⁸ De nem ez Pál fő mondanivalója. Ez csak másodlagos. Pál fő mondanivalója az, hogy Isten gondoskodott a kimenekedésről a kísértésből a gyermekei számára. Mikor eljön a kísértés, nem kell azt gondolniuk, hogy valami rendkívülit, ezért kétségbeejtőt tapasztalnak meg, hanem inkább tudniuk kell, hogy csak azt tapasztalják meg, amiben már másoknak is volt részük előttük, ezért forduljanak

²⁸⁷ Barclay, *The Gospel of John*, 2. kötet, 175-176. oldal

²⁸⁸ Az angol változatban így szerepel, a Károlinál egy szó, „emberi” – a ford.

Istenhez, mert Aki megszabadított másokat, őket is képes megszabadítani. Ez Pál fő mondanivalója. De a legalapvetőbb dolog az, hogy a kísértés kivétel nélkül mindenkit utolér, és bárki belebukhat abba.

Az ördög egyik trükkje a kísértésben az, amikor rávesz minket, hogy úgy gondolkodjunk a kísértésről, mint valami rendkívüli dologról, s ezért olyasvalamiről, aminek nem várható, hogy ellenálljunk. De ha ez nem jön össze, akkor azt karaja, gondolkodjunk úgy a kísértésről, mint aminek felette állunk.

Néha arra késztet: gondoljuk azt, hogy túl öregek vagyunk, vagy a csata elment mellettünk, vagy szabadságon vagyunk (illetve más effélén), ezért nem kell ügyelnünk arra, hogy ne vétkezzünk. Ha ez a helyzet, akkor tanulnunk kell Dávidtól és az ő nagy bűnéből Betsabéval. Szerinted milyen idős volt Dávid, amikor vétkezett vele? Hajlamosak vagyunk azt gondolni, hogy a szexuális bűnök a fiatalság bűnei, vagy azé az időszaké, amikor a fiatalember kitombolja magát. De nem ez volt a helyzet Dáviddal. Dávid legalább ötven éves volt már. Szolgált valamennyi ideig Saul alatt, majd következtek a rejtőzködés, valamint a hét és fél éves hebroni uralkodás évei (ezek akkor kezdődtek, amikor harminc éves volt). Majd jöttek a jeruzsálemi uralkodás évei, melyek során legyőzte Izrael legtöbb ellenségét. Csak ennek az időszaknak a végén követte el azt a hibát, hogy otthon maradt a csatából, és meglátta a tetőn fürdőző Betsabét a palotához közel, majd meghívta őt magához és elkövette vele a házasságtörést.

Másrészt ránézünk Péterre és látjuk, hogy a legszebb férfikorban van. Emellett látjuk, hogy nagyon tisztában van az őt és másokat ebben az időben fenyegető veszéllyel Krisztus szolgálatában. Ő is ugyanúgy felkészült a szembeszállásra ezekkel, mint bárki más. Péter hallotta, amint Tamás ezt mondta, amikor a kis csapat utoljára készült felmenni Jeruzsálembe: „Menjünk el mi is, hogy meghaljunk vele” (Jn11:16). Tudta, hogy veszély fenyeget, ezen felül még kardot is viselt. Azért tudjuk ezt, mert amikor Krisztus ellenségei eljöttek a Gecsemáné kertbe Őt letartóztatni, Péter kirántotta a kardját és az után az ember után indult, aki látszólag az osztagot vezette.

Végül látjuk, hogy Péter (Dáviddal ellentétben) még figyelmeztetést is kapott a soron következőkről. Erről beszél a szövegünk. Jézus előre megmondta a saját eltávozását, majd amikor Péter ellenkezett, ezt mondta neki: „Uram, miért nem mehetek most utánad? Az életemet adom érted!”, ezt válaszolta: „Az életedet adod érted? Bizony, bizony mondom néked, nem szól addig a kakas, mígnem háromszor megtagadsz engem.” (37-38. vers)

Ez természetesen ironikus, mert valójában az Úr volt az, Aki letenni készült az életét Péterért. Mindazonáltal ezekben a szavakban Péter kapott egy prófeciát a rá váró veszélyekről. Neki csak reggelig kellett volna hűségesnek maradni, amíg a kakas meg nem szólal. Dacára annak a ténynek azonban, hogy megértette a veszélyt, felkészült a szembeszállásra azzal, s előzetes figyelmeztetést is kapott az Úr saját ünnepélyes prófeciája által, mégis elbukott.

Dávid *nem* készült fel a kísértésre, s így bukott el. Péter *felkészült*, ám mégis elbukott ő is. A lényeg az, hogy bárki elbukhat. A kísértések mindenkit utolérnek, bármely életkorban, bármely időpontban, s bárki bűnbe eshet ezek eredményeképpen.

Péter bukásának lépései

A második igazság, amit észre kell vennünk ezeket a verseket tanulmányozva, hogy Péter bukása több lépésben következett be. Mikor eljön a bukás, hirtelennek látszik, előzetes figyelmeztetés nélkül. De aligha az a helyzet, hogy a bukást nem előzi meg némi szomorú előkészület.

Néhány éve egy philadelphiai tv-állomás bemutatót egy felvételt a Traymore hotel lebontásáról Atlantic Cityben. A Traymore volt az egyik régi, híres szálloda, mely hatalmas

kőtömbökből épült, és amelyik philadelphiaiak generációit látta vendégül a vakációra a forró nyári hónapokban. Mégis elavulttá vált, és eladták, hogy helyet készítsenek egy újabb épületnek. Sok ember tudott az eladásról, de csak kevesen voltak felkészülve a gyorsaságra, mellyel a régi szállót lebontották. Egy pillanatig még ott volt a tévé képernyőjén, majd a következő pillanatban egy robbanás, és a régi szálló összeomlott és beleolvadt a felemelkedő porfelhőkbe. Az egész bontás egy-két percet vett igénybe. Valaki ezt látván csodálkozhatott, miképpen történt ez meg. „Miképpen semmisíthető meg egy szálloda ennyire hirtelen?“, kérdezhetné. De aki tudta, mi volt e mögött, az elmagyarázhatta, hogy a szakértők hónapokig dolgoztak a hotelben a robbanóanyag elhelyezésén a fő tartóoszlopokon, valamint a gyutacsok összekábelezésén, hogy az egész egyszerre robbanjon. Látszólag egy pillanat műve volt az egész. Valóban, de a gondos felkészülés hosszú folyamatának volt az eredménye. Ugyanez a helyzet a kísértéssel is. A bukás látszólag hirtelen megy végbe, de sok lépés vezet hozzá, amint azt Péter esete is mutatja.

Az első lépés a Péter bukásához vezető úton a *túlzott magabiztosság* volt. Ez nyilvánvalóan kiderül a történet minden részéből, de különösen a Péter által feltett kérdésekből. Az Úr elmondta, hogy el fog menni, s Péter nem követheti Őt. Péter megkérdezte: „Uram, hová mégy?“ Ez valójában tiltakozás az ellen, hogy Jézus megmondta: nem követheti Őt. Valójában ezt jelenti: „Követlek, akárhová is mégy. Mondd meg, hová készülsz, hogy bebizonyíthassam.“ Aztán, amikor Jézus annak megismétlésével válaszolt, hogy Péter most nem követheti Őt, hanem csak majd később, Péter így tiltakozott: „Uram, miért nem mehetek most utánad? Az életemet adom érted!“ Ez alig maradt el attól, hogy az Úr szavainak közvetlen tagadása legyen, mert Péter arra célzott, hogy igenis képes követni Krisztust, s ennek bizonyításához kész letenni az életét is Őerte.

Mit kell gondolnunk Péter elszántságáról? Nem ítéljük őt el teljes mértékben, mert mindez nyilvánvalóan a Krisztus iránti szeretetéből és az abbéli vágyából fakadt, hogy mindig Ővele lehessen. De tudatlanság is volt ez, a *túlzott magabiztosság* következménye. Mit jelentett Jézus „követése“? Péter valójában nem tudta, mit jelent ez. Sőt, még nem tanulta meg Krisztus ama kijelentésének igazságát sem, amit egy fejezettel később olvashatunk: „nála semmit sem cselekedhettek“ (Jn15:5).

E *túlzott magabiztosságban* bukott el Péter, nem a leggyengébb, hanem a legerősebb pontján. Ő nem volt gyáva. Kész volt meghalni Jézusért, de mégis reszketett a szolgáló ártatlan kérdését hallván. Miképpen lehet ezt magyarázni? Pink így válaszol: „Csak azon az alapon, hogy a mindennél fontosabb lecke neki és nekünk történő megtanításával, miszerint ha magunkra hagyatunk, olyan gyengék vagyunk, mint a víz. Erőnk a tudatos gyengeségünkben rejlik (2Kor12:10).“²⁸⁹ Pink helyesen teszi hozzá, hogy gyakorta tekintünk mások bűneire, és képzeljük úgy, hogy amit ők megtesznek, arra mi képtelenek lennénk. De tévedünk, ha ekképpen gondolkodunk. Mert „*mindenféle* bűn magva lappang a szívünkben, még ha meg is újult az, s csak az alkalomra, vagy gondatlanságra, vagy Isten kegyelmének időszakos megvonására várnak, hogy bőséges termést hozzanak“.²⁹⁰

Tudnunk kell ezt, mert ha le akarjuk győzni a kísértést, azzal a tudattal kell kezdenünk, hogy amíg nem Krisztus tart meg minket, menthetetlenül elbukunk. Máshol már elmondtam egy barátom történetét, akinek kábeleket kellett egyszer kiépítenie egy nyári táborban. Ehhez fel kellett másznia a telefonpóznára. Ott voltam, amikor tanították. „A felmászáshoz hátra kell dőlnöd“, mondták neki. „Dőlj hátra a vastag bőrszíjban, mely körülfog téged és a póznát. Ez majd megtart. Hátra kell dőlnöd, mert különben a szöges cipőd nem fúródik be a póznába, és lecsúszol.“ A barátom figyelt, majd megpróbálta. De félt hátradőlni. Ezért a szögek a cipőjén nem hatoltak be a póznába, és ő egy tapodtat sem emelkedett fel. Sajnos, amikor mintegy méter magasra jutott, elkezdett félni a leeséstől, s úgy

²⁸⁹ Pink, *János apostol evangéliumának magyarázata*, magyar fordítás, 405. oldal

²⁹⁰ Ugyanott

gondolta, javíthat valahogy a helyzeten, ha közelebb húzza magát a póznához. De amikor ezt megtette, a szögek kiugrottak, s ő vissza lecsúszott, és elborították a szilánkok.

Ugyanez a helyzet lelkileg is. Isten oly módon rendezte el az életet, hogy nem tudunk lelkileg mászni anélkül, hogy Őrá ne támaszkodnánk bízván abban, hogy megtart minket. Ha nem támaszkodunk Jézusra, Isten engedi, hogy lecsússzunk (mint Péter is), és elborítsanak a szilánkok. Azért engedi ezt meg, hogy Benne bízzunk, és ne magunkban.

A lefelé vezető út

Péter bukásának következő lépése az *imádkozás elmulasztása* volt. Ez természetesen összekötő hiba, mert a saját képességiben bízva nem érezte a szükségét Istennek, ezért elmulasztotta az Ő segítségét kérni.

Ennek soha nem lett volna szabad megtörténnie. Ha ugyanis elolvassuk a párhuzamos beszámolókat ezekről az esti eseményekről, látjuk, hogy Jézus konkrétan figyelmeztette a tanítványokat, hogy imádkozzanak. „Imádkozzatok, hogy kísértésbe ne essetek” – ezek voltak az Ő szavai. Összességében háromszor mondta ezt. Akkor mondta, amikor Ő és a tanítványai először léptek be a Gecsemáné kertbe, s Ő készült visszavonulni, hogy magányosan imádkozzon (Lk22:40). Másodszor Péternek mondta, amikor visszatért és a tanítványokat alva találta (Mt26:40-41, Mk14:37-38). Harmadszor pedig közvetlenül azelőtt mondta, amikor megérkezett a tömeg Őt letartóztatni, és Júdás megcsókolta Őt azonosításképpen (Lk22:46). Péternek háromszor mondta, hogy imádkozzon. Mégis akkora volt a magabiztossága, vagy az álmosága, ami majdnem ugyanaz, hogy engedte ezt a lehetőséget elillanni, s nem volt felkészülve, s amikor jött a kísértés, hogy tagadja meg Jézust, végül elragadta őt.

Imádkozol azért, hogy a kísértés ne ragadjon magával? Imádkozol „szüntelen”, amire Pál intette a thesszalónikabelieket (1Thessz5:17)? Tudom, hogy ez nehéz munka. Néha szörnyen bonyolult. De nincs időszak, amikor jobban kell imádkoznunk, mint amikor úgy érezzük, hogy belefáradtunk, vagy amikor a világi gondok ránk nehezednek, lenyomnak, vagy eltompítják a gondolkodásunkat.

S volt egy harmadik lépés is Péter bukásában. Lukács számol be róla, elmondván, hogy amikor letartóztatták Jézust és a főpap háza felé vezették, „Péter pedig követi vala távol” (Lk22:54). Az adott körülmények között megértjük, miképpen történt ez. A letartóztatás pillanatában a tanítványok rémülten szétszóródtak, a legtöbbben látszólag visszaindultak az Olajfák hegyén át a sötétségben Bethániába, ahol a húsvéti hét minden estjét töltötték. A történet pszichológiája jelzi, hogy menekültek a veszélyes Jeruzsálemből Bethániába, inkább az ellenkező irányban, semmint arra, amerre Jézust vitték. De Péter láthatóan nem futott, vagy nem rejtőzött el más módon egy időre, hanem abbahagyta a futást, mikor látta Jézust elvezettetni, s követte Őt, miközben rejtve maradt a sötétségben. Ez érthető. Én is ezt tettem volna. De hol van annak az embernek a bátorsága, aki azt mondta, hogy meg is halna Jézussal, ha ez válna szükségessé? Hol van most Péter bátorsága? Pétert elővigyázatatlanságon kapták: nem imádkozott, amikor Jézus ezt tette. Így a félelem hirtelen legyőzte a szívét, s elrejtőzött, nehogy felfedezzék.

Amit Péter ekkor tett, az nagyon jellemző sok keresztyénre. Jézus követőivé akarnak válni, de csak messziről követik Őt, félve a következményektől. Jól tudják, hogy a háború ott dül a leghevesebben, ahol Jézus áll. Ezért úgy vélik: biztonságosabb lesz nem túl közel lenni Hozzá. Biztonságosabb helyzetben vannak? Természetesen nem. Az egyetlen biztonságos hely bármelyik tanítvány számára, ha szorosan követi Jézust.

Aztán, a történet vége felé látjuk, amint Péter a főpap udvarában élő tűz mellett melegszik. *Krisztus ellenségeinek társaságában van és hasznot húz belőlük.* Ezt nem úgy kell értenünk, hogy minden kapcsolatot meg kell szakítanunk a világgal, mert nem szabad ezt

tennünk. Jézus Maga mondta, hogy inkább benne hagy minket a világban, semhogy kivegyen minket abból, hogy tanúbizonyságok lehessünk a világ számára. De ez nem jelenti azt, hogy hasznat kell húznunk azok tevékenységéből, akik ártanak Krisztusnak. Sőt, el kell kerülnünk, hogy túlfelbuzdulva bizalmas viszonyba kerüljünk velük, mert elveszítjük az épségünket, és nem leszünk képesek kiállni Jézusért. Péter elmulasztott óvakodni ebben a dologban. Következésképpen az inkognitó szerepbe kényszerült és hamarosan megtagadta az Urát – végül, mint olvassuk, esküdözéssel és átkozódással (Mt26:74, Mk14:71).

Ennek kell lennie a mi utunknak is? Jönnek majd a kísértések, s mi majd elbukunk. Lehetünk olyanok, mint Péter a maga lefelé vezető útján. Vagy ellenállhatunk. Az ellenálláshoz pont az ellenkezőjét kell tennünk annak, amit Péter tett ebben az esetben. Először is, ahelyett, hogy túlfelbuzdulva magabiztosak lennénk, inkább bizonytalanoknak kell lennünk. Vagy, helyesebben szólva, el kell vetnünk, hogy bármennyire is bízunk önmagunkban. Másodszor, rendszeresen és komolyan kell imádkoznunk. Harmadszor, szorosan Jézus mögött kell haladnunk, nem Tőle távol, mint Péter. Végül, óvakodnunk kell attól, hogy hasznat húzzunk azok tevékenységéből, akik valójában Krisztus ellenségei.

Nincs eltaszítva

Ezen a ponton tulajdonképpen befejezhetnénk Péter tagadásának tanulmányozását, mert eleget tanultunk belőle ahhoz, hogy roppant nagy hasznunk származzon abból. De nemcsak azt kell meglátnunk, hogyan bukik el valaki és mik az ehhez vezető lépések. Látnunk kell Jézus tevékenységét is Péter érdekében, Aki tudta, hogy ő el fog bukni. Mit tett Jézus? Figyelmeztette Pétert, hogy ez igaz. De nem ez volt minden, amit tett. Azt is olvassuk, hogy (1) Jézus imádkozott Péterért, és (2) később el is jött Péterhez azért, hogy visszahelyezze őt a szolgálatba.

Jézus először is imádkozott Péterért. S ahogyan várhatjuk, az imái megválaszoltattak. Lukács beszél erről az evangéliumában. Abban a beszámolóban Jézus beszél Péterhez és ezt mondja neki: „Simon! Simon! ímé a Sátán kikért titeket, hogy megrostáljon, mint a búzát; De én imádkoztam érted, hogy el ne fogyatkozzék a te hited: te azért idővel megtérve, a te atyádfiait erősítsd.” (Lk22:31-32) Érthetőbb nyelvezettel kifejezve ez azt jelenti, hogy a Sátán eljött Jézushoz, és azzal dicsekedett, hogy Péter nem más, csak egy meleg levegővel telt zacskó, akire ha ő, a Sátán ráfújhat, akkor úgy elrepül, mint a pelyva, amikor azt szétválasztják csépléskor a gabonától. Jézus azt válaszolta, hogy valóban nagy mennyiségű pelyva van Péterben, de a Sátán tévedett, amikor azt hitte, hogy nincs is benne más. „Az én magom benne van”, mondta. „Következésképpen engedem, hogy ráfújj, de amikor ezt befejezed, akkor majd kiderül, hogy csak némi pelyvát voltál képes elfűjni. Péter pedig erősebb lesz, mint előtte bármikor.” Itt Jézus Péter győzelmét hirdette ki már azt megelőzően, hogy az bekövetkezett volna. De hozzátette: imádkozott Péterért, hogy a hite el ne fogyatkozzon. Péter elmulasztott imádkozni, de az Úr imádkozott érte.

Másodszor, az Úr megjelent Péternek Péter bukása és az Ő feltámadása után, hogy visszahelyezze őt a szolgálatba. A történetet János evangéliumának utóiratában találjuk. Péter háromszor tagadta meg őt. Az Úr háromszor kérdezte tőle: „Simon, Jónának fia, szeretsz-e engem?”

Péter háromszor válaszolta: „Uram; te tudod, hogy szeretlek téged!”

Jézus ezt mondta erre: „Legeltesd az én bárányaimat!”

Eltaszította Jézus Pétert? Minden oka meg lett volna erre, hiszen Péter megtagadta Őt. Ítéltette volna Pétert alkalmatlannak a szolgálatra, vagy akár még az üdvösségre is. De az Úr nem ezt az utat járja. Elvetette az Úr Ábrahámot, miután elindult a káldeai Ur városából az ígéret földjére, de megállt Háránban? Nem, Isten eljött Ábrahámhoz másodszor is a nagy lelki áldás ugyanazzal az ígéretével. Eltaszította Isten Mózeset, miután Mózes úgy döntött, hogy

képes megszabadítani a népét a saját erejéből, megölte az egyiptomit, majd el kellett menekülnie Egyiptomból Midiánba? Nem, Isten új kijelentést adott Mózesnek Önmagáról, mely tartalmazta azt az ígéretet, hogy megteszi, amit Mózes próbált megtenni, de képtelennek találta magát rá. Eltaszította Isten Jónást, miután elmenekült Tőle, s oly mélyen bűnbe esett, hogy kijelentette: inkább meghal, semhogy Ninivébe menjen? Nem, Isten Jónáshoz is eljött másodszor is.

Így jön el hozzánk Isten másodszor, harmadszor, negyedszer, sőt századszor, vagy ezredszer is, ha szükséges, hogy közösségbe kerülhessünk Vele. Sőt, senki közülünk nem lenne ott, ahol ebben a pillanatban van, ha Isten nem munkálkodott volna velünk. Mi hűtlenek vagyunk, Ő mégis hűséges marad. Ő valamennyiünket szereti „mindvégig” (Jn13:1). Megszolgáljuk ezt? Nem. De válaszolhatunk erre, azt mondván, amit Isaac Watts mondott:

Mikor felfedezem a csodálatos keresztet,
Melyen a dicsőség Fejedelme meghalt,
A legnagyobb nyereségemnek a veszteséget tekintem,
S megvetéssel nézem minden büszkeségem.

Ha a természet egész világ az enyém lenne,
A jelen messze túl kicsi lenne:
Ez a bámulatos, isteni szeretet
Megköveteli a lelkemet, az életemet, mindenemet.

Mikor azt hisszük, hogy állunk, akkor kerülünk az elbukás szélére. Ha azonban legyőzzük a büszkeségünket és Jézusra támaszkodunk, akkor benne megtalálunk mindent, amire csak szükségünk van. Szeretjük Őt, és ezt a szeretetet találjuk elegendőnek minden szükséghelyzetben.

174. fejezet: Nyugtató szavak zaklatott szíveknek, Jn14:1-3

1. Ne nyugtalankodjék a ti szívetek: higgyetek Istenben, és higgyetek én bennem.
2. Az én Atyámnak házában sok lakóhely van; ha pedig nem volna, megmondtam volna néktek. Elmegyek, hogy helyet készítek néktek.
3. És ha majd elmegyek és helyet készítek néktek, ismét eljövök és magamhoz veszek titeket; hogy a hol én vagyok, ti is ott legyetek.

Mit kell tennie egy keresztyénnek, amikor az általa ismert világ megdől? Mit kell tennie a nagy baj napján?

Ez nem alaptalan kérdés, mert noha nem mindig gondolunk rá, az élet akkor is tele van bajokkal. A csalódás baj, s nagyon sok csalódással szembesülünk. Csalódunk önmagunkban, mert nem mindig olyanok vagyunk, mint amilyenek lenni akarunk. Erősek akarunk lenni, de gyengék vagyunk. Sikeresek akarunk lenni, de sok sikertelenséget tapasztalunk meg. Szeretnénk, ha szeretnének, de az emberek a legtöbbször legalábbis közönyösek irántunk. S gyakran csalódunk másokban, férjben, feleségben, fiúban, lányban, barátban, munkaadóban, partnerben, dolgozóban, vagy bármi is legyen a helyzet. A körülmények is a bajok forrásai. Bizonyos esetekben tehetünk valamit a körülményeket illetően, s meg is próbáljuk ezt, de ez nincs mindig így. A szegénység nem mindig változtatható meg, és a szegénység nyomasztó. Egy szeretett ember elvesztése szintén rajtunk kívül álló dolog, s ez nagyon feldúl. S így van ez a munka elvesztésével, egy betegséggel, vagy akár a bizonytalan jövővel is, mely utóbbi különösen nyugtalanító manapság.

S mi a helyzet a lelki bajokkal, amikor úgy látszik, mintha az Úr jelenléte megszűnne, s mi egyedül kerülünk bele abba, amit nagy helyesen neveztek a lélek „sötét éjszakájának”? Mit kell tennünk ilyen körülmények között? Mit kell tennünk a kétségbeeséssel? A válasz az, hogy össze kell szednünk magunkat és az elme tudatos használatával meg kell erősítenünk az Istenbe vetett hitünket. Órá kell gondolnunk, és le kell győznünk a nehézségeket azzal, hogy megemlékezünk Isten hatalmáról és ígéreteiről, és bízunk Benne.

A szövegünk felhívás a számunkra, hogy legyünk erős keresztyének: nem olyanok, akik sírnak és jajgatnak, s várják, hogy valaki könyörüljön rajtuk, hanem inkább olyanok, akik nagyok a hitben, s akik az erő forrását jelentik mások számára. A szövegben ezt olvassuk: „*Ne nyugtalankodjék a ti szívetek*” (Jn14:1).

Ok a nyugtalankodásra

Két fontos dolgot kell mondani erről a szövegről, s az első meglehetősen paradox az általam az imént mondottak szempontjából, miszerint gyakorta van okunk a nyugtalankodásra.

Nem kellene olyan sokat foglalkozni ezzel a dologgal, ha nem létezne egyfajta Pollyanna²⁹¹ keresztyénség napjainkban, mely megpróbálja tagadni. Olyan fajta keresztyénség ez, mely azt állítja, hogy Isten valóban odaadó gyermekének nincsenek problémái. Ez a nézet a Rm8:28-at úgy értelmezi, hogy csak jó dolgok történnek annak az életében, aki valóban szereti Istent („Tudjuk pedig, hogy azoknak, a kik Istent szeretik, minden javokra van”), s nem látja, hogy az igevers tulajdonképpen azt mondja ki, hogy a gonoszság is bekövetkezik, de Isten mindazonáltal eléri majd az Ő jó céljait annak ellenére is. Ez a nézet a valóságtól elszakadt és tájékozatlan, mert a gonoszság igenis létezik. Jönnek a bajok. A halál ellenség. Ezért eme dolgok tagadása helyett inkább ezek realista elismerésével kell kezdenünk.

²⁹¹ Eleanor H. Porter azonos című, 1913-ban megjelent bestseller regénye, ma a gyerekirodalom klasszikusának számít – *a ford.*

Nyilvánvalóan ez volt az, ami Krisztust szólásra készítette, mert számára világos volt, hogy a tanítványok emberi szemszögéből nézve, akikhez szólt, volt okuk a nagy izgalomra.

Az egyik dolog az, hogy Ő Maga is felzaklatott volt. Ezt azért tudjuk, mert az előző fejezetben olvastunk róla: „Mikor ezeket mondja vala Jézus, igen nyugtalankodék lelkében” (Jn13:21). Vajon nem volt ez önmagában is szokatlan és nyugtalanító? Vajon nem volt ok a megdöbbenésre, hogy az, Aki a támasztékuk volt minden háborgó tengeren, a menedékük minden ellenséges tömegben, most Maga is nyugtalan? Sőt, azt is jelezte nekik, hogy hamarosan elvétetik majd tőlük. Korábban mondta ezt, de nem értették meg Őt teljes mértékben. Most célba ért az üzenet, s ők felkavarodtak. Ő volt az életük. Érte hagyták ott a családot, az otthont, a munkát. Mit fognak majd csinálni, ha egyszer elvétetik tőlük? Mi tölti majd be az űrt a sajgó és izgatott szívükben?

S ez nem is minden. Ha nem lenne semmi több, akkor a tanítványok vigasztalhatták volna magukat azzal a gondolattal, hogy függetlenül attól, mi történhet, mégis szerették Őt, és hűségesek maradtak Hozzá, vagy az Ő örök emlékezetéhez. De valójában nem volt szabad ezt gondolniuk, mert megmondta nekik, hogy közülük az egyik, Júdás, el fogja árulni Őt, a másik pedig, Péter, háromszor is megtagadja majd reggelig.

Volt okuk a tanítványoknak nyugtalankodni? Természetesen volt! Ebből megtanuljuk, hogy nem rossz dolog őszintén elismerni, sőt elemezni a problémáinkat.

Hozzátehetünk még egy dolgot. Nem rossz nyíltan elismerni a másokat nyugtalanító dolgokat. Itt van egy hasznos alapelv a tanácsadáshoz. Néha, amikor valaki egy problémával jön hozzánk, ahogyan az emberek állandóan teszik velem, mi minimalizálni igyekszünk a gondot. Ezt akarjuk mondani: „Ez nem is olyan nagy baj. Gondolj arra, hogy rosszabb is lehetne.” Még akár történeteket is akarunk mesélni azokról, akikről tudjuk, hogy sokkal rosszabb körülmények között voltak. De nem szabad ezt tennünk. Semmit sem nyerünk a probléma minimalizálásával. Helyette meg kell hallgatnunk a zaklatott lelket, s el kell ismernünk sok, ha ugyan nem minden esetben azt, ami joggal nyugtalanítja őt. Valójában „együtt kell sírnunk a sírókkal”, ahogyan Pál mondja a rómarelieknek írott levele nagy erkölcsi részében (Rm12:15).

Több ok van nem nyugtalankodni

A keresztyének tehát realisták. Realisták az élet összes problémájának vonatkozásában. Ugyanakkor hozzá kell tennünk, hogy realisták Isten hatalmának és az Ő ígéreteinek vonatkozásában is. S ez azt jelenti, hogy van okuk nyugtalankodni, de még nagyobb okuk van nem nyugtalankodni. Ez a második fontos dolog. Függetlenül attól, mi a nyugtalankodásunk oka, keresztyénekként több okunk van nem nyugtalankodni.

Mik az okok, melyek miatt nem kell nyugtalankodnunk? Ezekben az igeversekben ötöt találunk. Először is ismerjük Jézust. Ő Isten. Ő ismer minket és a körülményeinket. S Ő képes foglalkozni ezekkel. Ezért minden okunk megvan arra, hogy bizzunk Benne. Jézus jelzi ezt, amikor felszólít: „higgyetek Istenben, és higgyetek én bennem”.

Igazán szólva egy sor módon érthetjük ezeket a sorokat, mert a mondat mindkét részében a „hinni” ige érthető kijelent („hisztek”), vagy felszólító („higgyetek”) módban. A görögben a két forma azonos. Azaz, a mondatot négyféleképpen fordíthatjuk. (1) „Hisztek Istenben, higgyetek bennem is”. (2) „Higgyetek Istenben, és higgyetek énbennem”. (3) „Hisztek Istenben, és hisztek énbennem is.” (4) „Higgyetek Istenben, ahogyan hisztek énbennem”. Ebből a négyből az első elvethető, mert az nem több, mint kijelentés, és a szöveggörnyezet alapján mondható, hogy itt buzdításnak is lennie kell. Az utolsó is elvethető, mert visszaható kapcsolatra utal. A tanítványoknak nyilvánvalóan nem a Jézusba vetett hittel kellett kezdeniük, majd kimunkálniuk az Istenbe vetett hitet, mert a Krisztusba vetett hit szükségességét jelzi az igeszakasz. Azaz, maradt tehát a második és a harmadik változat:

„Higgyetek Istenben, és higgyetek énbenem”, illetve „Hisztek Istenben, és hisztek énbenem is”.

Meg kell hagyni, nem sok a különbség e két fordítás között, s mindkettő jó teológiát alkot. Mégis a sok kortárs változat nagy súlya ellenére nekem úgy tűnik, hogy a régi, az Amplified Version által támogatott változat a jobb. Miért kell a tanítványokat arra buzdítani ebben az esetben, hogy higgyenek Istenben? Igaz, minden jó buzdítani az Istenbe vetett hitre, de ebben a helyzetben az a probléma, hogy Jézust elhagyni készült a tanítványait, s ők a távozásának gondolata miatt nyugtalankodtak. Valójában nem kételkedtek abban, hogy Isten majd gondoskodik róluk, valamilyen tág, általános értelemben. De nem értették, miképpen mehet el Jézus, miképpen hagyhatja őket látszólag el. Így hát mit mond Krisztus? E körülmények között ez olyan, mintha odafordulna hozzájuk, és ezt mondaná: „Nézzétek, tudom, hogy hisztek Istenben: higgyetek bennem is, pontosan e körülmények között. Higgyétek el, hogy tudom, mit csinálok, s céllal megyek el, olyan céllal, mely majd megvalósul, majd vissza fogok térni, hogy együtt lehessünk.” Ezt a saját kivégzése előtt mondta.

Ez volt az első ok, amiért a tanítványoknak nem kellett aggódniuk. Ismerték Jézust és minden okuk megvolt arra, hogy bízzanak benne.

S nekünk is megvan. Valójában még több okunk van rá, mint az első tanítványoknak, mert ők a feltámadás innenső oldalán álltak, s velünk ellentétben nem tudták, hogy Krisztus keresztre lett a mi üdvösségünk, amit a feltámadásnak kellett követnie. Tudja Jézus, hogy mit fog cselekedni? Természetesen tudta! Lehetett Benne bízni? Hát persze! Akkor bizzunk hát benne mi is. Bármilyenek is a körülmények, érjen bármi megpróbáltatás, higgyünk, abban, hogy Neki célja van ezekkel a körülményekkel, s azokat teljesen biztosan a mi lelki javunkra fordítja.

Otthon a mennyben

A második ok, ami Jézus megjelöl, s amiért nem kell nyugtalankodnunk, az, hogy helyünk van a mennyben. „Az én Atyámnak házában sok lakóhely van”, mondta, „ha pedig nem volna, megmondtam volna néktek. Elmegyek, hogy helyet készítsek néktek” (2. vers).

Sokak számára a mennyei otthonról szóló beszédnek légvárépítés-szerű mellékíze van, mintha a próbákkal szembesülő keresztyén hátat fordítana az életnek és csak a dicsőségért élne. Ez a „toronyóra láncsal” filozófia. Bizonyos esetekben ez igaz. Egyesek valóban elfordultak az élettől ahelyett, hogy győztesen megélték volna azt. Egyesek légvárakat építettek. De voltak körülmények, amikor azok, akik nem építettek légvárakat, szintén hatalmas vigaszt és erőt merítettek ezekből az ígéretekből.

Emlékszem egy példára. Nem túl régen meglátogattam a gyülekezetem egyik tagját, akit gyógyíthatatlan betegség kötött az otthonához, mert az ízületi bántalmak megbénították. Állandó fájdalmai voltak, és hosszú éveken át sorvadozott az otthonában. Ekkortájt ez a szerencsétlen asszony, aki soha nem panaszkodott, soha nem beszélt önmagáról, vagy az állapotáról, hacsak valaki meg nem kérdezte, már közeledett a halálhoz. Ahogyan beszélgettünk, megkérdeztem tőle: „Ida, még mindig szereted Jézust?”

A szemei felragyogtak a szenvedésében, amint válaszolt: „Igen, ó igen! S vágyom arra, hogy Vele lehessenek. Nagyon izgulok azért, hogy hazavigyen.” Egy keresztyén halála nem hasonlít egy hitetlen halálához, mert a keresztyén tudja, hogy hová megy. Ő bizonyos a mennyei otthonában.

Sőt, a keresztyén *élete* sem olyan (a legtöbb esetben), mint egy hitetlené. Ismervén a saját sorsát, tudván, hogy ismét meglátja majd Jézust a mennyi otthonában, a hűséges keresztyén követi őt most és érte él. Pál jelezte ezt, amikor így írt: „Legyetek én követőim, atyámfiak, és figyeljete azokra, akik úgy járnak, a miképpen mi néktek példátok vagyunk...”

Mert a mi országunk mennyekben van, honnét a megtartó Úr Jézus Krisztust is várjuk” (Fil3:17, 20). János is beszél erről, amikor ezt írja: „Szeretteim, most Isten gyermekei vagyunk, és még nem lett nyilvánvalóvá, hogy mivé leszünk. De tudjuk, hogy ha nyilvánvalóvá lesz, hasonlókká leszünk Ő hozzát; mert meg fogjuk őt látni, a mint van. És a kiből megvan ez a reménység Ő iránta, az mind megtisztítja ő magát, a miképpen Ő is tiszta.” (1Jn3:2-3) Ismerni a sorsunkat nagy serkentést jelent, s nemcsak a békesség megéléséhez a zűrzavar közepette, hanem az istenfélő élet megéléséhez is.

A személyes lakóhelyünk

A harmadik ok, amit Jézus jelölt meg a tanítványainak, s amiért nem kell aggódniuk az, hogy helyet készíteni fog elmenni a számukra. Felszínesen nézve ez nagyon hasonlít az előző ponthoz: létezik a mennyei otthon és abban sok a lakóhely. De valójában nem pusztán ismétlés. Annál több. Létezik egy hely, amit mennynek neveznek, és Jézus oda készül. De ehhez még hozzáteszi, hogy munka várja majd, amint odaér.

Mire utalt Jézus, amikor azt mondta, hogy helyet meg kell készíteni a tanítványoknak? Nem vagyok biztos, hogy létezik teljes válasz erre a kérdésre, mert nem ismerek olyan szakaszt a Bibliában, mely közvetlenül erre vonatkozik. Amikor erről gondolkodok, kíváncsi lennék, hogy az a tény, hogy ezt a kérdést tesszük fel, vajon nem rejti-e el az igeveres valódi jelentését. Ezt olvassuk: „elmegyek és helyet készítek néktek”, s a „készítek” szóra összpontosítunk. Mi lenne, ha a „néktek” szóra összpontosítanánk e helyett? Abban az esetben a hangsúly nem holmi építészeti változtatáson lenne, amit az Úr vihet véghez a mennyben, hanem inkább azon a tényen, hogy számunkra végzi azokat a változtatásokat. Más szóval ígéret lesz, hogy az Atya ama nagy házában lesz egy konkrétan a mi számunkra készített hely.

Díszítettél már fel szobát konkrétan valakinek? Ha igen, akkor tudod, hogy mit jelent egy konkrét személyiséghez illővé tenni egy szobát. Ha ez egy kislány, a szobát kicsinosítod. Képeket akaszthatsz a falra. Helyet készítesz a hobbijainak. Ha fiúról van szó, akkor a szobában lehetnek repülőgép-, vagy autómodellek. Ha a nagymama számára készül a szoba, akkor el lehet benne helyezni a kedvenc könyveit, s nézhet ki nagyon másként, mint a gyermekek játszó-, vagy hálószobája. Ilyesmikről gondolkodunk az efféle készülődés során. De azt gondoljuk, hogy Jézus kevesebb gondot fordít majd azokra, akiket szeret, s akik majd az örökkévalóságot fogják Vele tölteni?

Jézussal

A negyedik és az ötödik dolgot említhetjük együtt. Ezek az alábbiak: először is, Jézus vissza fog térni azokért, akiket itt hagyott, másodszor, ettől a pillanattól kezdve mindig együtt lesznek. Ő Maga mondja: „És ha majd elmegyek és helyet készítek néktek, ismét eljövök és magamhoz veszek titeket; hogy a hol én vagyok, ti is ott legyetek” (3. vers).

Voltak, akik az Úr Jézus Krisztusnak ezt az eljövételét a Szentlélek pünkösdi eljövételével azonosították. Ez azonban nem helyes. A Lélek esetében Jézus eljön a hívőhöz és a hívő fogadja Őt be. Ebben az igeverben Jézus fogadja be a hívőt, hogy a hívő Vele lehessen a mennyben. Világos, hogy Pál ezt írja le nagyon elevenen, amikor ezt mondja: „Mert maga az Úr riadóval, arkangyal szózatával és isteni harsonával leszáll az égből: és feltámadnak először a kik meghaltak volt a Krisztusban; Azután mi, a kik élünk, a kik megmaradunk, elragadtatunk azokkal együtt a felhőkön az Úr elébe a levegőbe; és ekképpen mindenkor az Úrral leszünk.” (1Thess4:16-17).

Vigasztalás van ebben. S lennie is kell, mert Pál rögtön egy intéssel folytatja: „Annakokáért vigasztaljátok egymást e beszédekkel.” (18. vers)

Valamit tehetünk mi is

Ezen a ponton visszatérünk a fejezet kezdetén feltett kérdéshez: „Mit kell tennie egy keresztyénnek, amikor az általa ismert világ megdől? Mit kell tennie a nagy baj napján?” A válasz ismét az, hogy össze kell szednie magát, és az elméje tudatos használatával, melynek során megemlékezik az efféle nagy igazságokról, növelnie kell az Istenbe vetett hitét. Emlékeztetnie kell önmagát ezekről, majd elmélkednie kell Isten nagy erején és ígéretein.

Vannak, akik számára ez egyáltalán nem hangzik lelkinak, s akik ezért jobbnak látják a sötétben tapogatózni, várván, hogy valami hatalmas fénysugár majd csak keresztültör azon. De nem ez volt Krisztus tanítása. Ő nem azt mondta, hogy „rágódj a problémáidon”. Még csak azt sem mondta, hogy „Beszélj nekem azokról”. Ezt mondta: „*Ne nyugtalankodj, ne engedd*, hogy a mostani zűrzavaros állapotod tovább tartson”. Ezért ha Jézus azt mondja: „*Ne nyugtalankodjék a ti szívetek*”, akkor a szíveinknek *nem kell* nyugtalankodni. Győztesek lehetünk, ha emlékeztetjük önmagunkat arra, amit Róla tudunk, és bízunk Benne.

175. fejezet: Hely a számodra, Jn14:2-3

2. Az én Atyámnak házában sok lakóhely van; ha pedig nem volna, megmondtam volna néktek. Elmegyek, hogy helyet készítsek néktek.

3. És ha majd elmegyek és helyet készítek néktek, ismét eljövök és magamhoz veszek titeket; hogy a hol én vagyok, ti is ott legyetek.

Az egyik ok, amiért a Jézus Krisztusban hívőknek nem kell nyugtalankodniuk a viszonytagságos körülmények miatt az, hogy otthonuk van a mennyben. De amint elkezdünk a mennyről beszélni, létrehozunk egy problémát, mert a legtöbb ember gondolkodásában a menny nem érdekes téma. Ez nem mindig volt így. Volt időszak a nyugati világ történelmében, amikor az eljövendő élettel kapcsolatos gondolatok nagyon népszerűek voltak. A mi korunk azonban egy világi és tudományos kor. Azaz, a mai világban a gondolatok a mennyről látszólag vagy a légvárépítés egyik formáját alkotják, vagy pusztá spekulációk.

Gondolatok a mennyről

Szenvedünk ettől a tisztán világi szemléletmódtól, amint azt majd látni fogjuk. De amint elkezdjük a menny tanulmányozását, vegyük észre, hogy a menny sokkal érdekesebb a számunkra, mint azt természetes módon képzeljük. Az első dolog az, hogy a menny egyre érdekesebbé válik a számunkra, amint öregszenek. D. L. Moody beszél egy emberről, aki bizonyosságot tett róla: az ifjúságában úgy gondolt a mennyre, mint hatalmas, ragyogó városra, amit hatalmas falak vesznek körül kupolákkal és tornyokkal, s angyalok milliói laknak benne, akik mindegyike idegen volt a számára. De aztán meghalt a kisöccse. Ez után úgy gondolt a mennyre, mint hatalmas, ragyogó városra, amit hatalmas falak vesznek körül kupolákkal és tornyokkal, s ismeretlen angyalok milliói laknak benne, de most már van egy kis ismerőse is, aki ott lakik. Mikor meghalt a másik testvére, tudta, hogy már ketten vannak. Majd ismerősei is meghaltak. Idővel az egyik gyermeke is Jézushoz költözött, majd követte őt egy másik, azután a harmadik. Ekkorra az illető már alig gondolt a falakra és a tornyokra. Úgy gondolt a mennyei város lakóira, mint akiket ismert, s az érdeklődése a menny iránt fokozódott. Élete vége felé oly sok ismerőse költözött a mennybe, hogy néha már úgy tűnt neki, több embert ismer a mennyben, mint a Földön. S természetesen a gondolatai egyre jobban ahhoz a távoli helyhez kötődtek.

Sőt, nemcsak megöregedve találjuk majd a mennyet érdekesnek. Meg kell hagyni, amikor fiatalok vagyunk, akkor az érzelmi kötelékek, melyek egy idős embert a már eltávozottakhoz kötik, hiányoznak. Ám ha keresztyének vagyunk, egy napon mi is a mennybe kerülünk. Vajon nem kellene érdeklődnünk a hely iránt, ahol az örökkévalóságot töltjük majd?

Emlékszem, mikor én és a feleségem a közös életünk kezdetén elhatároztuk, hogy Európába utazunk, ahol a tanulmányaimat kellett folytatnom, milyen nagy érdeklődéssel viszonyultunk ehhez az utazáshoz. Az úti célunk a svájci Bazel volt, amiről gyakorlatilag semmit sem tudtunk. Vajon közömbösek voltunk? Egyáltalában nem! Emlékszem, hogyan hasaltunk a térképek és a könyvek fölé, melyek földrajzi és egyéb információkat tartalmaztak. Szerettük volna tudni, milyen Bazel? Milyen nagy Bazel? Milyen a klímája? Régi város, vagy új? Mi a történelme? Mit kell magunkkal vinni? A legtöbb ember úgy értelmezné, hogy az érdeklődésünk Bazel iránt helyes volt. Mennyivel erőteljesebben kell hét érdeklődni egy keresztyénnek az után a hely után, ahová Jézus ment, és most ott nekünk is helyet készít.

Vajon nem kell nagy érdeklődést tanúsítanunk azok iránt az igeversék iránt, melyekben Maga az Úr beszél nekünk a mennyről? Nem akarunk elmélkedni a szavakon: „Az

én Atyámnak házában sok lakóhely van; ha pedig nem volna, megmondtam volna néktek. Elmegyek, hogy helyet készítsek néktek. És ha majd elmegyek és helyet készítetek néktek, ismét eljövök és magamhoz veszek titeket; hogy a hol én vagyok, ti is ott legyetek.” (2-3. vers)? De igenis akarunk, azt hiszem. Ezért jöllehet már tanulmányoztuk egyszer ezeket a verseket, most még egyszer megteesszük ezt ebben és a következő tanulmányban.

Egy valóságos hely

Ha megnézzük közelebbről ezeket a szavakat, akkor először is azt látjuk, hogy Jézus szerint a menny egy valódi hely. Amikor ezt mondjuk, akkor nem úgy értjük, hogy képesek vagyunk kellőképpen megjeleníteni akár még a bibliai jelképek segítségével is. Például olvasunk a Bibliában egy városról, melynek az utcái arannyal vannak kikövezve. De nem szükségszerűen kell azt gondolnunk, hogy ezek az utcák hasonlítanak a mi utcáinkra, vagy hogy az arany az, amit mi a periódusos rendszer hetvenkilencedik elemeként ismerünk. Az utcák az állandóságról beszélnek, az arany valami drágáról és értékesről, ami nem rozsdásodik, vagy nem romlik meg. Ugyanígy nem gondoljuk, hogy a mennyben szó szerint vett koronák vannak, bár lehetnek. Lehet, hogy nincsenek hárfák úgy, ahogyan mi értjük azokat. Ezek jelképek, így miközben a valóságra mutatnak, mindazonáltal nem biztos, hogy maguk is valóságosak.

Ám ezek egyikét sem szabad úgy tekinteni, hogy azt jelentenék, hogy a menny tehát bármennyivel és kevesebb, mint valóságos hely, olyan valóságos, és talán lokalizált, mint New York, van San Francisco. A beszélgetéskor a felső szobában Jézus nem leírta a mennyet, hanem olyan helynek nevezte, ahová menni fog, ahonnan majd visszatér, és ahová egy napon majd elvisz mindenkit, akiket az Atya adott neki.

A „menny” szó három különféle módon használatos a Bibliában. Jelenti azt, amit mi légkörnek nevezünk, a madarak és a felhők egét. Jelenti azt a hatalmas teret, amelyben a bolygók és a csillagok vannak. Ezt néha nevezik „égboltnak” is. Végül, jelenti az egek egét, ami Isten lakóhelye. S ez az a hely – más helyekhez hasonlóan – melyről ezek az ígeversek beszélnek.

Mindez némelyeknek problémát jelent, mégpedig két okból. Először is vannak, akik megjegyzik, hogy Isten pusztán lélekként van leírva – azaz nincs testi formája – ezért arra a következtetésre jutnak, hogy a menny a puszta lelkek lakóhelye, vagy állapota. De az elképzelés, mely szerint a menny csakis egy állapot, ezért mindenütt ott van, de sehol sincs, nincs összhangban a Szentírással. Igaz, Isten lélek: nincsen konkrét, látható formája. De Jézusnak van. Ő emberré lett az egész örökkévalóságra. Az angyaloknak is van testük. S így vagyunk mi is, nemcsak a mostani, de az eljövendő életben is. Ha ez nem így lenne, akkor a tanítás a test feltámadásáról értelmetlen lenne. Ezeknek a testeknek lenniük kell valahol. Amikor a beszámolókat olvasom Krisztus feltámadás utáni megjelenéseiről, megértem, hogy Krisztus mennyei teste (mely mintájául szolgál majd a mi mennyei testünknek is) olyan jellemzőkkel bír, melyekkel mi még nem rendelkezünk. Az Ő teste képes volt például zárt ajtókon keresztülhaladni. Képes volt eltűnni, majd újra megjelenni. Mégis valódi test, és helyhez kell kötni. A menny az a hely ahol a testünk lesz, bár valószínűleg képesek leszünk Jézushoz hasonlóan szabadon mozogni.

A második ok, ami miatt egyeseknek problémát jelent a mennyről, mint tényleges helyről gondolkodni, a tudományos megfontolás. Ezek az emberek tudatában vannak a világegyetemünk hatalmas távolságainak, valamint annak a ténynek, hogy eddig még senki sem látta a mennyet, bármilyen hatalmas távcsöveket is használt. Ezt mondják: „Ha Jézus a mennybe ment i. sz. 30-ban, s addig gyorsult, amíg végül elérte a fénysebességet, akkor sem érhetette még el a legtávolabbi csillagot, még kevésbé a mennyet, legyen az bárhol is.

Miképpen képzelhetnénk hát a mennyet valóságos helynek, ahová Jézus elment, s ahonnan majd visszajön, hogy minket is magával vigyen?”

Ez fontos probléma. Ha ugyanis nem létezik anyagi, térbeli menny, akkor az Úr Jézus nem vitetett fel abba testben. S ha ez így van, akkor el kell vetnünk a Megváltó testi feltámadásának az elképzelését, s mindazt, ami ezzel jár, ami a keresztyénség veleje. Valóban abban a helyzetben találjuk majd magunkat, amit Pál írt le, amikor kijelentette: „Ha pedig a Krisztus fel nem támadott, hiábavaló a ti hitetek; még bűneitekben vagytok” (1Kor15:17). Viszont miért kellene így korlátoznunk a Teremtőt? Egy alkalommal, amikor megkérdezték Donald Grey Barnhouse-t a mennybemenetelről a fény sebességével, ő így válaszolt: „Miért akarja lelassítani a Teremtőt a fénysebességre? Ő, Aki a világegyetemet teremtette, képes a gondolat sebességével mozogni, s lehetséges dolog innen a világegyetem legtávolabbi pontjáiig ugyanolyan gyorsan elgondolni, mint innen a sarki fűszeresig.”²⁹² Valóban elismerjük, hogy nem értjük ennek működését: nem vagyunk képesek világosan gondolkodni a fizikai törvényeken túl. De Isten nincs kötve az Átala teremtett törvényekhez. Következésképpen minden dolog – szó szerint *minden* – lehetséges a Számára.

A mi mennyei otthonunk

Van egy második gondolat is az általunk tanulmányozott „hely nektek” kifejezésben. Azt mondja ugyanis, hogy a menny nemcsak hely, hanem otthon is. Ez a jelentése a „hely nektek” szavaknak.

Amikor erről a kifejezésről gondolkodtam, Paul Tournier svájci tudós volt a segítségemre, aki a tanácsadásról szóló könyve címének tette meg ezt a két szót. Ebben a *Hely nektek* című könyvben foglalkozik a hely, valamint annak elképzelésével, hogy mindannyiunknak szükségünk van rá. Például a könyv elején beszámol egy fiatalembről, aki részt vett a tanácsadásán. A fiatalember egy boldogtalan otthonban született, s kifejlődött benne a tehetségtelenség érzése – először képtelen volt kibékülni a szüleivel, azután képtelen volt sikereket elérni az élet bármely területén – majd végül eljött Tournierhez. Együtt vizsgálták át a fiatalember problémáját. Egy alkalommal, amikor megpróbált objektív módon önmagába nézni, és szavakba önteni a látottakat, felnézett a tanácsadójára, és ezt mondta: „Alapjában véve én mindig egy helyet kerestem – hogy legyek valahol”.²⁹³

Ez, mondja Tournier, ahogyan a könyv feltárja, az emberi szív alapvető vágya. Vágy egy igazi saját hely után, egy otthon után, olyan hely után, ahová tartozunk, s amelyről tudjuk, hogy oda tartozunk. A probléma, mondja a tanácsadó, hogy sok ember szemlátomást soha nem találja meg ezt a helyet, ezért életének nagy részét vándorlással tölti.

Tournier nem érzéketlen az iránt a szükségünk iránt, hogy lelkiileg is meg kell találunk az otthonunkat. Itt Ádámra és Évára gondolunk, valamint a kiűzetésükre az édenkerti otthonukból a bűnük miatt. Gondolunk Káinra, aki, mivel megölte a testvérét, a vándor életre lett ítélve. Nem volt otthona. A Genézis 11-ben látjuk, amint az emberek megpróbálnak várost építeni, ahol majd otthonokat teremtenek. De a bábéli emberek szembeszállnak Istennel és Isten szétszórja őket. Ismét hontalanokká válnak. Itt van a Genézis nagy motívuma. A bűn elidegenedést hoz, s az elidegenedés egyik összetevője az, hogy az emberek elveszítik az otthonaikat.

Ábrahám eljövetelével új és szívmengető elemmel találkozunk. Meg kell hagyni, Isten első érintkezései Ábrahámval arra irányultak, hogy kihozza őt az otthonából, mert az egy bűnös hely volt, tele bálványokkal és bálványimádókkal. De az elveszített hely

²⁹² Donald Grey Barnhouse, *God's River*, „Studies in the Epistle to the Romans”, 4. kötet, (Grand Rapids, Eerdmans, 1959), 49-50. oldal

²⁹³ Paul Tournier, *A Place for You* (New York: Harper & Row, 1968), 9. oldal

viszonzásául Isten új otthonot ígért neki – „föld, a melyet én mutatok néked” (1Móz12:1). Sőt mi több, Isten megadja annak határait, és jelzi a konkrét területet, melyre kiterjed. „A te magodnak adom ezt a földet Égyiptomnak folyóvizétől fogva, a nagy folyóig, az Eufrátes folyóvízig. A Keneusokat, Kenizeusokat, és a Kadmoneusokat. A Hittheusokat, Perizeusokat, és a Refeusokat. Az Emoreusokat, Kananeusokat, Girgazeusokat, és a Jebzeusokat.” (1Móz15:18.21) A nevek konkrétak. Ezek valódi nevek. Megtalálhatók a valódi történelemben. Azaz, megmutatják: Isten tudatában van annak a ténynek, hogy az általa teremtetett férfiaknak és nőknek valódi lakóhelyre van szükségük.

Mikor az Újszövetséghez fordulunk, látjuk, hogy nem azért dicsőíti Ábrahámot, mert a reménységét egy földi lakóhelybe vetette (bármennyire fontos is legyen az), hanem a mennyei otthonot várta. A Biblia mondja: „Mert várja vala az alapokkal bíró várost, melynek építője és alkotója az Isten” (Zsid11:10). Ez azt jelenti, hogy jóllehet a földi otthonok szükségesek és értékesek, ezek mégsem és legalábbis nem állandóak, s következésképpen az otthon alapvető szüksége (vissza egészen az Édenig) csak akkor lesz kielégítve, amikor Maga az Úr Jézus készít nekünk helyet a mennyben. Most egy furcsa országban, sőt ellenséges területen vagyunk. De azon a napon az Atya házában leszünk, s az lesz az otthonunk. Ez a sorsunk.

Érzi még bárki úgy, hogy a mennyel kapcsolatos gondolatok túlvilágiak, ezért nem helyesek a keresztyének számára? Gondolja még valaki, hogy az efféle gondolatok csak légvárépítés? Ez a valóság bármi, csak nem légvárépítés.

Itt hadd szemléltessem a dolgot megint Tournier pszichológiájából. Vegyünk egy gyermeket. Ki az a gyermek, aki egész életét vándorlással tölti, és soha nem képes olyan helyet találni, ahová tartozhat, és biztos eredményeket érhet el? Ez az a gyermek, akinek van otthona, vagy az, akinek nincs? Nyilvánvalóan ez az a gyermek, akinek nincs otthona. Tournier írja: „Mikor a család olyan, hogy a gyermek nem képes megfelelően beleilleszkedni, akkor mindenütt keres valamilyen másik helyet, s ez vándorló létezéshez vezet, mely képtelen bárhol is megállapodni. A tragédiája az, hogy magában hordozza ezt az alapvető tehetetlenséget bármely valós eredmény elérésének vonatkozásában.” Másrészt „azt a gyermeket, aki képes volt harmonikusan felnőni egy egészséges otthonban, mindenütt szívesen fogadják. Csecsemőkorában mindössze egy, két széken átvetett botra van szüksége ahhoz, hogy házat készítsen magának, amit egészen az otthonának érez, Később bármerre is megy, képes lesz bármely helyet a sajátjává tenni minden saját erőfeszítés nélkül. Számára ugyanis ez nem a keresés, hanem a választás dolga lesz.”²⁹⁴

Ugyanez a helyzet lelkiileg is. Kik azok, akik megpróbálnak kimenekülni ebből a világból? Akiknek nincsen biztos lelki kikötőjük, Nem azok, akik bizonyosak a mennyei otthonukban. Azok próbálnak meg kimenekülni ebből a világból, és akik ezért még mindig keresnek. Tanulmányozhatják a teológiát, sőt akár könyveket is írhatnak arról, de mégis elveszettek. Nincs biztos alapjuk, s a nézeteik és az érdeklődésük állandóan változik. Azok, akik nem próbálnak meg elmenekülni, viszont rendelkeznek otthonnal. Még nem biztos, hogy abban laknak. Még az is lehet, hogy pontosan nem is tudják, milyen is az, mert sötét üvegen keresztül nézik. Mégis van otthon a számukra, s mivel rendelkeznek otthonnal, mindenütt otthon vannak. Képesek barátságokat kialakítani. Az étellel kötnek házasságot. Képesek odaszánni magukat a keresztyén munkára, sőt még világi munkára is, és évekig dolgozni anélkül, hogy nyugtalanok és beteljesületlenek lennének.

A világnak szüksége van az efféle elégedett férfiakra és nőkre. Szüksége van olyan emberekre, akik képesek otthon lenni itt és most – dacára a világ gonoszságának – s pontosan azért, mert otthonuk van a mennyben.

²⁹⁴ Ugyanott

Van otthonod?

Az utolsó pont kérdéses formájú. Van otthonod? Egy vagy azok közül, akik számára Jézus elment, hogy helyet készítsen a mennyben?

A fejezet kezdetén olvastál egy történetet, amit a nagy evangélista, D. L. Moore gyakran elmesélt. Itt egy másik. Volt egyszer egy nagyon gazdag ember. Haldoklott. Mikor az orvos megmondta neki, hogy nem élhet tovább, ügyvédért küldött a végrendeletét elkészítendő. A haldoklónak volt egy körülbelül négyéves kislánya. Ő nem értette, mit jelent a halál. Mikor azonban az édesanyja megmondta neki, hogy az édesapja elmenni készül, a kicsiny gyermek odament az apja ágyához, és ezt kérdezte tőle: „Papa, van azon a földön otthonod, ahová mégy?” A kérdés mélyen beleivódott az ember lelkébe, mert minden idejét és energiáját a vagyona felhalmozására fordította. Életében hatalmas háza volt, de most el kellett azt hagynia.

Ezt tőled is megkérdezném. Biztos, hogy te is el fogsz menni, mert elrendeltetett, hogy az emberek egyszer meghaljanak. Van otthonod, ahová menni fogsz? Elment az Úr Jézus, a te Megváltód, hogy helyet készítsen neked?

Ha képes szeretnél lenni igennel válaszolni erre a kérdésre, akkor mindössze annyi szükséges, hogy Jézus váljon a te Megváltóddá, mert Ő azt mondja, hogy helyet készíteni ment el mindazoknak, akik bíznak Benne. Ettől a munkától függetlenül senki nem léphet be a mennybe. A menny a szentség helye, és a szenteken kívül senki más nem lakhat ott. Vagy, másrésről, mindazoknak, akik bíznak az Ő munkájában, akik hiszik, hogy valóban Ő a Megváltó a bűnből, és megígérik, hogy követik Őt hűséges tanítványokként az életük végéig – a menny bizonyos és áldott otthon, mely már most is a miénk, de még vár ránk az utazásunk végén. Ha soha nem hittél az Úr Jézus Krisztusban, tedd meg most, és ismerd meg a számodra az Ő saját kezével elkészített hely birtoklásának az örömét.

176. fejezet: A menny, Jn14:3-4

3. És ha majd elmegyek és helyet készítek néktek, ismét eljövök és magamhoz veszek titeket; hogy a hol én vagyok, ti is ott legyetek.

4. És hogy hová megyek én, tudjátok; az utat is tudjátok.

Sok emberi lény izgul azért, hogy vajon megismeri-e majd a barátait a mennyben, vagy sem. Ők a keresztyének. Gyakran nem kételkednek abban, hogy a mennyben *lesznek*, mert amint rámutatnak, „kiköltözni a testből [annyi, mint] az Úrral lenni” (v. ö. 2Kor5:8). Mégis összezavarodnak az eljövendő élettel kapcsolatosan, és kíváncsiak, hogy vajon megismerik-e majd azokat, akik előttük távoztak el. „Gondolja, hogy megismerem majd az én Billemet?” „Megismerem majd Sallyt?” Ilyen kérdéseket tesznek fel nekem, s úgy vélem, megértem őket. Mert az nyilvánvaló, hogy ha nem ismerjük fel a barátainkat és a családtagjainkat, akkor a menny elkerülhetetlenül sokat veszít a vonzerejéből. S – mondjuk ki őszintén – nehéz meglátni, miképpen lehetünk ott boldogok, függetlenül attól, milyen ragyogóak az utcák és milyen elbűvölő az angyalok zenéje.

Másrészről viszont bizonyos értelemben nem értem ezeket a kérdéseket. S egyszerűen azért nem értem, mert Isten Ígéje nagyon konkrét a kölcsönös megismerést illetően. *Felismerjük* majd egymást. Bill ismeri majd Sallyt. Sally ismeri majd Billt. Ismerjük majd a szülőket és a gyermekeket, s azokat, akik az Úrban haltak meg előttünk. Ezt az igazságot közvetíti az előttünk levő igeszakasz. Ezért szeretném még egyszer áttekinteni, mielőtt rátérnénk más témákra.

Látni fogjuk Jézust

Az elemzést azonban nem egymás felismerésével és az egymásnak örüléssel kell kezdeni, hanem azzal a ténnyel, hogy látni fogjuk Jézust és örülünk majd Neki. Itt kezdjük az egyszerű elsőbbségi sorrend miatt, mert Őt majd jobban akarjuk látni, mint az eltávozott férjet, feleséget, szülőt, gyermeket, vagy nagyszülőt. De más okból is itt kezdjük. Azért kezdjük itt, mert ha Jézussal kezdjük, akkor az újraegyesülésünk a mennyben valóban lelki és isteni újraegyesülés lesz. Ha megfeledekezünk erről az elsőségről, akkor az elménkben az újraegyesülésünk a szereteteinkkel alig lesz több, mint egy családi összejövétel az efféle emberi ügyek minden hibájával egyetemben.

Ez az, ami valódi otthonná teszi a számunkra a mennyet. Igaz, a szereteteink ottléte is az egyik része lesz ennek. De az, ami valódi otthonná teszi a mennyet nem más, mint az együttlét Jézussal. Erről D. L. Moody mondott el egy történetet egy gyermekről, akinek az anyja nagyon megbetegedett. Az anya betegsége idejére az egyik szomszéd vette magához a gyermeket, amíg az anya majd felépül. De ahelyett, hogy meggyógyult volna, az anya egyre rosszabbul lett, majd végül meghalt. A szomszédok úgy gondolták, hogy nem viszik haza a gyermeket, amíg a temetés le nem zajlott, és nem mondják meg neki, hogy az anyja meghalt. Így egy idő elteltével egyszerűen csak hazavitték a gyermeket. Ő azonnal elkezdte keresni az anyját. Először bement a nappaliba, majd a szalonba, majd végigjárta a ház minden helyiségét, de nem találta még őt. Végül megkérdezte: „Hol van az édesanyám?” Mikor hallotta, hogy hazament, vissza akart menni a szomszéd házába. Az otthona elvesztette a vonzerejét, mert az anyja már nem volt ott. Moody írja: „Nem a jáspis falak és a gyöngykapuk azok, amelyek vonzóvá teszik a mennyet, hanem az együttlét Istennel.”²⁹⁵

Azt tudni, hogy a mennybe megyünk, csodálatos dolog. De még csodálatosabb az a tény, hogy látni fogjuk majd Jézust, és képesek leszünk úgy dicsérni és szeretni Őt, ahogyan

²⁹⁵ Dwight D. Moody, *Great Pulpit Masters*, 1. kötet (New York, Revell, 1940), 211. oldal

megérdemli, amiért elhagyta a mennyet, és eljött a Földre meghalni a bűnösökért. Erről az igazságról írta egyszer Fanny Crusby:

Egy napon elszakad az ezüstkötél,
S többé már nem énekelek úgy, mint most,
De ó, micsoda öröme ébredek majd
A Király palotájában!

S látom majd Őt szemtől szembe
S elmondom a történetet: üdvözült kegyelem által,
S látom majd Őt szemtől szembe
S elmondom a történetet: üdvözült kegyelem által.

Egy napon a földi házam majd összedől,
Nem tudom megmondani, milyen gyorsan
De ezt tudom: az én Mindenem mindenben
Helyet készített nekem a mennyben.²⁹⁶

Isten gyermekének ez a várakozása dicsőséges téma, melynek valósága valódi otthonná teszi a mennyet a számunkra. Valóban, a menny csak akkor válik igazi otthonná, amikor a legfőbbé is válik.

Újraegyesülés

A dolog azonban, amivel kezdtük, nem az volt, hogy vajon látjuk és felismerjük-e majd Jézust, hanem hogy vajon látjuk és felismerjük-e majd egymást. Felismerjük majd egymást? Természetesen igen. Sőt, nagyon sok utalás van a Szentírásban arra, hogy ez így lesz.

Az egyik nagyon bátorító jelzés az Ószövetségből származik a pátriárkák halálával kapcsolatban nagyon gyakran használt kifejezésben. Ez a kifejezés a „népéhez takarított”. Efféle igeszakaszokban találjuk: „És kimúlék és meghala Ábrahám, jó vénségben, öregén és betelve az élettel, és *takarították az ő népéhez.*” (1Móz25:8) „Ezek pedig az Ismáel életének esztendei: száz harminczkét esztendő. És kimúlék és meghala, és *takarították az ő népéhez.*” (1Móz25:17) „És kimúlék Izsák és meghala, és *takarították az ő eleihez* vén korban, bételvén az élettel; és eltemeték őt az ő fiai, Ézsau és Jákób.” (1Móz35:29) „És elvégezé Jákób a mit fiainak parancsolt és fölszedé lábait az ágyra, és kimúlék és *az ő népéhez takarították.*” (1Mó49:33) „Aron *az ő népeihez takarították:* mert nem megy be a földre.” (4Móz20:24) „Monda azután az Úr Mózesnek: Menj fel az Abarim hegyére, és lásd meg a földet, a melyet Izráel fiainak adtam. Miután pedig megláttad azt, *takarítottatol te is a te népedhez,* a miképen *oda takarítottatott Áron,* a te testvéred;” (4Móz27:12-13)

Sok ószövetségi igemagyarázó tekinti „a népéhez takarítottat” kifejezést nem többnek, mint megszokott kifejezésnek arra, hogy az illető meghalt. Ezt azzal az elképzeléssel kell magyarázni, mondják, hogy az illető ugyanabba a temetőbe került, mint azok, akik előtte haltak meg. De az aligha kielégítő a szóban forgó bibliai történetek esetében. Mikor Ábrahám meghalt, a Makpelá barlangjába temették azon a földön, amely később Izraellé lett, de az ősei nem ott nyugodtak. Azokat a kaldeus Úr városában temették el, atyját pedig Háránban. Sőt, a haláláról szóló beszámolót olvasva aligha hagyhatjuk figyelmen kívül a tényt, hogy Mózes első könyve 25. fejezetének 8. versében látjuk, hogy a népéhez takarítottatott, de csak a 9.

²⁹⁶ Az eredetiben verses formájú – a ford.

versben van szó az eltemetéséről. Következésképpen a „népéhez takarított” kifejezés nem vonatkozhat a temetésre, hanem magára a halálra, aminek következtében Ábrahám csatlakozott azokhoz, akik előtte távoztak el.

Ugyanez igaz Mózesre is, aki egyedül halt meg a hegyen. Mózes ötödik könyve elmondja, hogy „senki sem tudja az ő temetésének helyét e mai napig” (5Móz34:6).

Dávid megjegyzése, amit Bethsabé gyermekének halálakor mondott, szintén fontos, mert megmutatja, hogy Dávid hitt a személyes újraegyesülésben az eltávozottakkal az eljövendő életben. Isten megverte a gyermeket, így az megbetegedett és meghalt. Amíg sorvadozott a betegágyban, Dávid, aki megértette, hogy övé a szégyen, imádkozott a gyermekért és böjtölt, egész éjjel a földön fekvé. Akkor volt a bánata és a törődése, hogy mikor meghalt a gyermek, a Dávidoz közel állók féltek neki megmondani, nehogy a fájdalom határtalanra váljon. Dávid azonban észrevette a változást a viselkedésükben, és megkérdezte: „Meghalt a gyermek?” Mikor megmondták neki, hogy igen, meghalt, Dávid meglepte őket azzal, hogy felkelt a siráncok helyéről, megmosakodott, felöltözött, és folytatta a kötelességei ellátását a nemzet vezetőjeként.

A szolgák megkérdezték őt a viselkedésének eme megváltozásáról, mert nem értették. Dávid megmagyarázta: „Míg a gyermek élt, addig böjtöltem és sírtam; mert ezt mondtam: Ki tudja, talán az Úr könyörül rajtam, és megél a gyermek. De most, hogy meghalt, vajjon miért böjtölnék? Vajjon visszahozhatom-e azzal? Én megyek ő hozzá, de ő nem jó ide vissza én hozzám.” (2Sám12:22-23) Ez az utolsó megjegyzés nem pusztán azt jelenti, hogy Dávid végül majd maga is meghal. A történet lényege ugyanis az, hogy Dávid ezzel vigasztalta magát (és Bethsabét) a gyermek halála után, és nem lett volna vigasza, ha nem hitt volna abban, hogy bár nem hozhatja vissza a gyermeket, egy napon majd ismét meglátja őt a mennyben.

Ha az Újszövetséghez fordulunk, további jelzéseit látjuk ugyanennek az igazságnak az átváltozás hegyén lezajlott eseményekben. Ez alkalommal az Úr Jézus Krisztus három tanítványát, Pétert, Jakabot és Jánost vitte Magával a hegyre, majd átváltozott az Ő mennyi dicsőségét megmutató formába. Sőt, Mózes és Illés, két megdicsőült szent is megjelentek Előtte. Lukács „embereknek” nevezi őket, azaz nem testetlen lelkek voltak, s beszámol arról, hogy Péter, s valószínűleg a másik kettő is felismerték őket. S Péter ezt mondta: „Mester, jó nekünk itt lennünk: csináljunk azért három hajlékot, egyet néked, Mózesnek is egyet, és egyet Illésnek; nem tudván mit mond.” (Lk9:33) Itt mind Mózes, mind Illés megtartották a személyazonosságukat és a három tanítvány felismerte őket.

Krisztus története Lázárról és a gazdag emberről hasonlóképpen érvel, mert az Úr elmondta, miképpen került a gazdag ember a pokolba és a kínok között a szemét felemelve látta: „Ábrahámot távol, és Lázárt annak kebelében” (Lk16:23). Itt van egy helyzet, mely magában foglalja az eltávozottak felismerését nemcsak úgy, ahogyan ebben az életben megjelentek, hanem amiképpen az eljövendő életben jelennek majd meg egymásnak.

Végül, létezik egy közvetlenül Jézus ajkairól elhangzó beszéd, melyben arról beszél, hogy sok pogány csatlakozik a hívő zsidókhoz egy nagy egyesülésben a mennyben. Ezt olvassuk: „De mondom néktek, hogy sokan eljönnek napkeletről és napnyugatról, és letelepednek Ábrahámmal, Izsákkal és Jákóbbal a mennyek országában” (Mt8:11). Ez hatalmas ígéret, de nem lehetséges mindaddig, amíg nem történik meg mindazok teljes felismerése, akik meghaltak. Világos, hogy a pátriárkáknak fel kell ismerniük egymást ebben a szent egyesülésben, s így lesz azokkal is, akik a Föld távoli sarkaiból lesznek összegyűjtve ennél az egyesülésnél. Azon a napon ugyancsak meglepődünk majd sokakon, akiknek nem vártuk a mennybe jutását. S ugyanúgy meglepődhetünk sokak hiányán, akikről úgy véltük, hogy ott lesznek.

Sokan közülünk elveszítették hívő szeretteiket. Vagy, ha még nem veszítettük el őket, de elég hosszú ideig élünk, akkor majd leveszítjük. De nem végleg veszítjük el őket, mert ők Jézussal vannak, s egyszer majd egyesülni fogunk velük.

Amivé valamennyien válunk majd

Először arra mutattunk rá, hogy látni fogjuk Jézust, másodszor arra, hogy felismerjük majd egymást. A harmadik dolog az, hogy nem olyannak látjuk majd egymást, mint amilyenek most vagyunk, vagy voltunk, hanem amilyenekké leszünk. Ezt az igazságot közvetíti a korábban említett szöveg, mely azt mondja, hogy szemtől szembe látjuk majd Krisztust. Ezt mondja: „Szeretteim, most Isten gyermekei vagyunk, és még nem lett nyilvánvalóvá, hogy mivé leszünk. De tudjuk, hogy ha nyilvánvalóvá lesz, hasonlókká leszünk Ő hozzát; mert meg fogjuk őt látni, a mint van.” (1Jn3:2)

Egészen mostanáig, valahányszor csak elolvastam ezt az igeverset, mindig a „mi” szóra összpontosítottam, és úgy olvastam, mintha az „én” szó szerepelne a helyén.²⁹⁷ Így olvastam: „hasonlóvá leszek Ő hozzát”, és vigasztalást merítettem ebből. De másvalami is lenyűgöz, ami szintén igaz. Nemcsak én leszek olyan, mint Jézus. *Valamennyien* Hozzá hasonlókká leszünk. Ennek eredményeképpen a bűn, a tudatlanság, a harag, a gyűlölet, a gyengeség és a romlottság, melyek most oly gyakran rontják meg a kapcsolatainkat, eltöröltetnek. Azon a napon új látványt nyújtunk majd egymás számára, mert nem úgy látjuk majd egymást, mint ahogyan itt lenn ismertük a bűnben, hanem úgy, amivé válunk majd.

Sőt, megjutalmazottan fogjuk majd egymást látni az ebben az életben nyújtott hűséges szolgálatért, mert a Biblia koronákról beszél, melyek a hűségeseknek fognak adatni. Maga az Úr mondja: „És ímé hamar eljövök; és az én jutalmam velem van, hogy megfizessek mindenkinek, a mint az ő cselekedete lesz” (Jel22:12). Biztos vagyok abban, hogy lehet rosszul is gondolkodni a jutalomról. Ha csak azért szolgálunk, amit majd kapunk érte, akkor nem vagyunk többek holmi béreseknél. S ha az ebben az életben elérhető jutalmakért dolgozunk – amit a pénz, vagy mások dicsérete adhat (vagy nem adhat) meg nekünk – akkor nem vagyunk alkalmasak arra, hogy Krisztus szolgálói legyünk. Viszont helyesen is gondolkozhatunk a jutalmakról, mert a jutalmak kilátása az egyik okként van eléünk tárva, amiért a pátriárkák és más bibliai szereplők hűségesek voltak. Nekik sok elcsüggesztő dologgal kellett szembenézni. Gyakran szembesültek súlyos próbákkal, nehézségekkel, veréssel, fájdalommal és nevetségessé válással. De azért tűrték, mert „a megjutalmazásra tekintettek” (Zsid11:26).

Az egyik nagy, a tizennyolcadik században Heinrich Schenk által írott és Francis Cox által angolra fordított dicséretünk beszél ezekről a jutalmakról.

Kik azok, akik csillagokként
Jelennek meg Isten trónja előtt?
Mindegyikük aranykoronát hord.
Kik ezek a dicsőséges csapat?
Halleluja! Figyeld, hogyan énekelnek
Dicsérik hangosan mennyei királyukat.

Kik ezek a kápráztató ragyogás alakjai,
Isten saját igazságában pompáznak,

²⁹⁷ Az angolban a személyes névmás ki van írva a szövegben: „Szeretteim, *mi* most Isten gyermekei vagyunk, és még nem lett nyilvánvalóvá, hogy mivé leszünk. De *mi* tudjuk, hogy ha nyilvánvalóvá lesz, hasonlókká leszünk Ő hozzát; mert *mi* meg fogjuk őt látni, a mint van.” – *a ford.*

A legtisztább fehérség ruhába öltözötte,
Ruhákba, melyek ragyogása soha el nem halványul.
Soha nem érinti majd az idő durva keze?
Honnan jön ez a dicsőséges csapat?

Ők azok, akik hosszasan
Küzdöttek Megváltójuk tisztességéért.
Harcolván életük végéig
Nem követvén a bűnös tömeget.
Ők, akik jól túrték a harcot,
S győztek azon keresztül, amit a Bárány szerzett meg.

A mennyei újraegyesülésünk napján ezek lesznek a jutalmaink, ha hűségesek maradunk. S majd örvendezünk más keresztyének győzelmének. Nem gondolod, hogy mivel mindez igaz lesz, már most is örvendezhetsz velük? Hajlamosak vagyunk kritikusnak lenni egymással szemben, s ehhez néha természetesen megvan az alapunk. Vétkezünk, hűtlenek vagyunk. De Isten kegyelme által néha hűségesek is, amiért majd megkapjuk a jutalmunkat. Ha ezt meglátnánk, másként bánnánk egymással. Örvendeznénk a győzelmeinknek ahelyett, hogy a hibáinkon siránkoznánk. S buzgón imádkoznánk egymásért.

Imádkozzunk és munkálkodjunk hát. Tegyük mindaddig, amíg Isten egész megváltott egyháza felemeltetik Jézushoz és Hozzá válik hasonlóvá.

177. fejezet: „Én vagyok az út, az igazság és az élet”, Jn14:5-6

5. Monda néki Tamás: Uram, nem tudjuk hová mégy; mimódon tudhatjuk azért az utat?

6. Monda néki Jézus: Én vagyok az út, az igazság és az élet; senki sem mehet az Atyához, hanemha én általam.

Sok bántó dolog van a keresztyénséggel kapcsolatban, legalábbis egyesek számára, de a keresztyénség fő bántó dolga az alapítója, és az Ő rendkívüli állításai. Igaz, hogy a názáreti Jézus állításairól gyakran nem beszélnek, és nem veszik azokat készpénznek. Mikor ez megtörténik, akkor lehetséges Jézust úgy bemutatni, mint egy szeretetre méltó, engedelkeny rabbit, Aki mindenkinek a barátja volt. De előbb vagy utóbb megismerik az állításait Önmagáról, és megsértődnek.

Nem túl régen beszéltem egy zsidó keresztyénnel, aki a zsidó evangelizálásban munkálkodott. Beszért a mai zsidó nép különböző megközelítéseiről, melyek közül némelyik nagyon messzire elmegy, hogy elkerülje az általam említett megsértődést. Rámutatott, hogy egyes zsidó-keresztyén szervezetekben a „Jézus” szót nem használják. Ehelyett a szervezet tagjai Joshuát, vagy a „*ha Masiah*”-t (a Messiást) emlegetik. Sőt, azt is elmagyarázta, hogy ezt nagy mértékben ő maga is tette mostanában. De aztán hozzátette: „Rájöttem, hogy ez végül nem mindig éri el a nagy célt. Mert akár Joshuát, akár a *ha Masiah*-t, vagy a Messiást emlegetjük, végül, ha igazi keresztyén bizonytságot akarunk tenni, akkor még mindig Jézusról beszélünk és a megsértődés fennmarad.”

Érdekesnek találtam a barátom szavait, mert az egyik területen azt fejezték ki, amit már én is igaznak találtam más területeken. Töröld el a valódi názáreti Jézust az Ő kivételes állításaival együtt, és a keresztyénség népszerűvé válik. De prédikáld az igazi Jézust, és egyesek elkerülhetetlenül megsértődnek.

Hármas megoldás

A magyarázatunk János evangéliumáról eljuttatott minket oda, ami valószínűleg a legegyszerűsebb (és legsértőbb) Jézus összes mondása közül. Valójában ez valószínűleg a legegyszerűsebb kijelentés, amit bárki valaha is tett.

Ez nem azt jelenti, hogy Jézus más mondásai, ha helyesen értjük azokat, nem egyszerűek, mert minden tanításában a legfőbb tekintély tudatával szólt, és nem úgy, mint előtte a többi tanító (Mt7:29). Ez a mondás azonban mégis az egyike annak a sor egyszerű álló mondatnak, melyek János evangéliumából speciálisan kiemelkednek, s még ebben a páratlan csoportban is rendkívüli. Én az „Én vagyok” mondatokról beszélek, melyek közül ötöt már tanulmányoztunk a versről versre haladó tanulmányunkban. Az első a Jn6:35 – „Én vagyok az életnek ama kenyere; a ki hozzám jó, semmiképen meg nem éhez, és a ki hisz bennem, meg nem szomjúhozik soha”. Ezzel azt állítja, hogy képes betölteni a fajunk legmélyebb lelki éhségeit. A következő négy „Én vagyok” mondat az alábbi. Jn8:12, 9:5 – „Én vagyok a világ világossága”. Jn10:7, 9 – „Én vagyok az ajtó”. Jn10:11, 14 – „Én vagyok a jó pásztor”. Jn11:25 – „Én vagyok a feltámadás és az élet”. Ezek mindegyike kategorikus és kizárólagos mondat, mint az az egy is, mely még hátra van: Jn15:1, 5 – „Én vagyok az igazi szőlőtő”. De egyik sem annyira átfogó, tehát egyben kellemetlen is, mint az, amelyikre most rátérünk.

Ebben az igeversben Jézus kategorikusan kimondja: „Én vagyok az út, az igazság és az élet”. Majd hozzátesszi, nehogy bárki félreértse Őt: „senki sem mehet az Atyához, hanemha én általam” (14:6).

Egyidejűleg azt is el kell ismernünk, hogy ha ezek a szavak igazak, amint a keresztyének hiszik, hogy igen, akkor bár tényleg kizárólagosak, nem kell sértőknékné lenniük, mert valójában azok, amire nekünk, emberi lényeknek a legnagyobb szükségünk van. Örömmel és hálával kell ezeket fogadnunk. Mielőtt a bűn belépett a világba, Ádám és Éva, az első emberek, hármaskiváltságot élveztek az Istennel fennálló viszonyukban. Először is közösségben voltak Istennel. Másodszor, ismerték Istent és a Tőle származó igazságot. Harmadszor, volt lelki életük. Mikor azonban engedetlenkedtek Istennel szemben, és bűnbe estek, elvesztették ezt a kiváltságot. Az Istennel fennálló közösség helyett elidegenedtek Tőle. Az igazság ismerete helyett hazugságba és tévelygésbe süllyedtek. Az élet birtoklása helyett elkezdtek megismerni a halált. Isten ugyanis megígérte: „A mely napon ejéndel arról (a jó és gonosz tudásának a fájáról), bizony meghalsz” (1Móz2:17).

Ez a mi emberi állapotunk. Elidegenedtünk Istentől, nem ismerjük az igazságot, és a lelki, majd végül a fizikai halálra vagyunk ítélve. Krisztus állításának dicsősége az, hogy isteni választ ad a problémánkra mindhárom szinten. Az elidegenedés helyett van „út” Istenhez, A tudatlanság és a tévelygés helyett van „igazság”. A halál helyett pedig van „élet”. Ez a szöveg tehát tulajdonképpen az evangélium, Isten jó híre.

Minden Jézusban

S mindez Jézusban van meg, mert az igevers lényege – amit valóban nehezen téveszthetünk el – az, hogy Jézus a válasz mindhárom szinten. S ezt a szövegkörnyezet is megerősíti. Mikor ezeket a szavakat mondta, már a keresztre feszítés előtt állt, s a tanítványai tudatában voltak, legalábbis valamelyest, hogy a lelkét nyugtalanította ez. Felfogták, hogy a három éves kapcsolatnak Közte és közöttük hamarosan vége szakad.

Zavarukban a tanítványok kérdéseket kezdtek feltenni, melyek közül négy közvetlenül kapcsolódik Jézus ama állításához, hogy Ő az út, az igazság és az élet. Péter tette fel az elsőt. Jézus azt mondta, hogy el fog menni a tanítványoktól, ezért Péter megkérdezte: „Uram, hová megy?” (Jn13:36) Néhány pillanattal később Tamás tette fel ugyanezt a kérdést kissé másképpen: „Uram, nem tudjuk hová megy; mimódon tudhatjuk azért az utat?” (Jn14:5) Fülöp ezt kérte: „Uram, mutasd meg nekünk az Atyát” (Jn14:8), azaz „Nem mutatsz nekünk egy teofániát?” Végül Júdás (nem az Iskariotes) kérdezte: „Uram, mi dolog, hogy nekünk jelented ki magadat, és nem a világnak?” (Jn14:22) Ez a négy kérdés négy különböző embertől ugyanabból a helyzetből fakadtak és ugyanazokat az érdekeket árulják el. Sőt, Jézus minden egyes esetben ugyanúgy válaszolja meg ezeket. Egy bizonyos értelemben látszólag egyáltalán nem közvetlenül. Egy másik értelemben mégis a legalaposabban: minden egyes esetben a tanítványai gondolatait Önmagára irányítja.

Jézus azt mondja Péternek, hogy noha nem értheti meg, hová megy Ő most, egy napon majd követi Őt oda. Tamásnak az úttal kapcsolatos kérdésére ezt válaszolja: „Én vagyok az út”. Fülöpnek ezt mondja: „Aki engem látott, látta az Atyát”. Júdás arra vonatkozó kérdésére, hogy miképpen jelenik majd meg Jézus a saját tanítványainak, a Szentlélek jövőbeli bennük lakozásával kapcsolatos tanítással válaszol. Minden egyes esetben Jézus a válasz a felvetett problémákra. Elidegenedés Istentől? Ő az út. A megvilágosodás szükségessége? Ő az igazság. Halál? Ő az élet.

Az út: a megbékélés

Természetesen ezek mindegyike fontos, így mindegyiket meg kell vizsgálni. Az első ezek közül „az út”. Az út két pontot feltételez, mert két pontot köt össze. Ebben az esetben ez az út az ember teljes romlottságától a bűn miatt az Atyához.

Mit értünk az ember teljes romlottságán a bűnben, ahonnan Krisztusnak kell visszavezetnie bennünket az Atyához? Először is *a bűn bűnösségét*. A probléma, amivel foglalkozunk az, hogy miképpen lehet eltörölni ezt a bűnt. Isten szemében bűnösök vagyunk. Isten jelenti ezt ki, s a lelkiismeretünk egyetért Isten ítéletével. De mit kell tenni? A megreformálás nem segít, mert a jövőbeli adósság megfizetése soha nem képes kiegyenlíteni a múltbeli adósságot, s főleg a múltunk az, ami kísért. Egyesek egyszerűen csak reménykednek Isten könyörületében. De a kegyelem ama cselekedete, mely nem tesz eleget egyúttal az igazságosság követelményeinek is, méltatlan a világegyetem nagy Istenéhez. Emellett Isten kegyelme már fel van kínálva ingyenesen Krisztusban.

Mit kell tenni? Miképpen lehet eltörölni a bűnt? Az egyetlen útja az, amit Isten már kijelentett Jézusban. Isten elküldte a saját, emberré lett Fiát, Aki szövetséget kötött a népével, hogy egy legyen velük és alkalmas legyen a bűneik elhordozására. Vállalja, hogy a helyettesítőjük lesz, helyettük meghal, a saját testében hordozván el Isten jogos haragját a bűnnel szemben, s a halálával örökre eltörli annak a bűnnek a bűnösségét és a büntetését. Krisztusnak a népe helyett bekövetkezett halála eredményeképpen a bűn eltöröltetett, mint sűrű felhő (Ézs43:25, 44:22), olyan messzire vettetett, mint „a milyen távol van a napkelet a napnyugattól” (Zsolt103:12), Isten háta mögé került (Ézs38:17), belevettetett „a tenger mélységébe” (Mik7:19). A bűneink meg vannak bocsátva (Kol2:13) és el vannak felejtve (Zsid10:17). Nincsenek többé.

Szeretnék elmenekülni a bűnődtől és minden velejárótól? Jézus az út. Ő a tökéletes és egyedüli út.

Emellett Jézus az út *a bűn hatalmából* is az Atyához. Ez is gondunk, mert nemcsak megigazulni akarunk, hanem az Atyának tetsző életet is szeretnénk élni. Miképpen lehet ezt megtenni? Jézuson, és a Benne fennálló helyzetünk ismeretén keresztül. Charles Haddon Spurgeon beszélt erről az alábbi szavakkal: „Valahányszor csak úgy érzem, hogy vétkeztem, s le akarom győzni azt a bűnt a jövőben, az ördög azonnal odajön hozzám és ezt suttozza: 'Miképpen lehetnél megbocsátott és elfogadott személy Isten előtt, miközben így vétkezel?' Ha erre figyelek, elcsüggedek, s ha ebben az állapotban maradok, kétségbe fogok esni, és még gyakrabban vétkezek majd, mint annakelőtte. De Isten kegyelme is színre lép és ezt mondja a lelkemnek: 'Te vétkeztél, de Jézus vajon nem azért jött, hogy megmentse a bűnösöket? Nem azért üdvözültél, mert igaz vagy, hanem mert Krisztus meghalt az istentelenekért.' S a hitem ezt mondja: 'Noha vétkeztem, van Szószólóm az Atyánál: Jézus Krisztus, az igaz, s noha vétkes vagyok, mégis üdvözültem a kegyelem által és mégis, mg mindig Isten gyermeke vagyok.' S akkor mi van? Nos, elkezdenek folyni a könnyeim és ezt mondom: 'Miképpen vétkezhetsz újból az én Istenem ellen, Aki ennyire jó hozzám? Ezután legyőzöm ezt a bűnt.' S felerősödök a bűn elleni harchoz attól a meggyőződéstől, hogy Isten gyermeke vagyok.”²⁹⁸

A kétségek és a félelmek csak mélyebbre űzik a keresztyént a bűnbe, mert elhomályosítják Istent. Az Istenbe vetett hit a szentséghez vezet, mert a bűnnel szembeni megállásra készlet és elvezet annak ismeretéhez, hogy az Isten jelenlétébe vezető út örökre nyitva áll előttünk.

Az igazság: megvilágosodás

Krisztus állításai közül a második, miszerint Ő „az igazság”, főleg az Atyával kapcsolatos igazság, mely magában foglal minden más igazságot. Ő nem azt mondta, hogy „eljöttem hozzátok elmondani az igazságot az Atyáról”. Nem is ezt mondta: „eljöttem hozzátok megmutatni az igazságot az Atyáról”. Ezt mondta: „Én vagyok az igazság”. „Én és az Atya egy vagyunk”, mondta Jézus (Jn10:30). „Aki engem látott, látta az Atyát” (Jn14:9).

²⁹⁸ 177. fejezet 1.

Mit látunk Jézusban Istenről, az Atyáról? Mit tanulunk meg a valóságról? Először is azt, hogy Isten *személyes*. Ő személy. Ő nem a világegyetem egyik személytelen ereje, mely pusztán csak mozgásba hozta a világot, vagy személytelenül kormányozza azt az anyag és a mozgás elvont törvényein keresztül. Egy efféle isten létezése megmagyarázhatna néhány tudományos tüneményt, de nem magyarázná meg az öntudatos életet, amelyet az állatok, vagy az emberek élnek meg. Isten nem személytelen. Isten a személyiség minden jellemvonásával rendelkező Valaki, aki kommunikálni szeretne a személyekkel, és azt akarja, hogy ismerjék Őt. Jézuson keresztül tudjuk, hogy Ő ezt akarja.

Jézusban azt is látjuk, hogy Isten *szent*. Semmi más irányba tekingetve nem tudhatjuk meg, hogy Isten szent. A világban látunk mind jót, mind gonoszt, rendet és rendetlenséget, s a kettő gyakorta keveredik. Emiatt a mennyben a legjobb esetben is csak pártatlanságot látunk, ha ugyan nem inkább hideg közönyt, vagy ellenségességet. Ha abból kiindulva kell megítélnünk, amit a világban látunk, akkor csak arra a következtetésre juthatunk, hogy Isten erkölcs nélküli, és nem törődik a gonosszággal. De Jézus szent. Ő büntelen. S Ő kijelentette, hogy Isten hozzá hasonlatos az Ő szentségében.

Jézus azt is kijelenti, hogy Isten a *könyörület* Istene. Ő a szeretet Istene. Ezért az hallottuk és azt láttuk, hogy Isten nem süket az emberiség kiáltásaira. Még mikor igazságot követelt is, eljött a népéhez, készen meghalni értük, helyettük, s így biztosította a békességet, az örömet, a jószágot, az önuralmat és a keresztyén élet egyéb áldásait. Egy személyes, szerető Isten – ez az, amit Jézusnak mondania kellett Róla.

Az élet: megújulás

Krisztus állításának harmadik része az, hogy Ő „az élet” – Ő a Szabadító a haláltól mindazok számára, akik hisznek. Erről írja Arthur W. Pink: „Az egész Biblia komoly tanúbizonyságot tesz arról, hogy a természeti ember lelkileg élettelen. Ő a világának megfelelően jár, s nincs benne szeretet Isten dolgai iránt. Nincs benne istenfélelem, és egyáltalán nem törődik az Ő dicsőségével. Az *én* a létezésének mind a központja, mind a határa. Él a földi dolgoknak, de *halott* a mennyei dolgoknak. Aki Krisztuson kívül van, az létezik ugyan, de nincs lelki élete. Mikor a tékozló fiú visszatért a messzi országból, az atyja ezt mondta: 'ez az én fiam *meghalt*, és feltámadott; elveszett, és megtaláltatott' (Lk15:24). Aki hisz Krisztusban általment a halálból az életbe (Jn5:24).”²⁹⁹ Krisztus képes az ilyeneket megeleveníteni. Ő valóban életet ígér mindenkinek, akik Hozzá jönnek.

Ez hatalmas buzdítást jelent a keresztyén élet megéléséhez, mert ha a Krisztus által adott élet Isten élete, akkor ez az örök élet. S a keresztyén sem pusztulhat el jobban, mint Isten, az Atya. Ezt tanítja a Jn3:16, az igevers, melyet oly sokan ismernek. „Mert úgy szeretete Isten e világot, hogy az ő egyszülött Fiát adta, hogy valaki hiszen ő benne, el ne vesszen, hanem örök élete legyen.”

Ez vajon tényleg örök életet jelent? Igen, azt. S ha még mindig hajlamosak vagyunk kételkedni ebben, Jézus néhány fejezettel később hozzáteszi: „Az én juhaim hallják az én szómat, és én ismerem őket, és követnek engem: És én örök életet adok nekik; és soha örökké el nem vesznek, és senki ki nem ragadja őket az én kezemből.” (Jn10:27-28)

Jössz?

Krisztus azért jött, hogy életed lehessen. Odajössz hozzá éppen ott, ahol vagy? *Jöhetsz. Jöhetsz most.* Jézus nem követel tőled semmit. Mi tehetnél, még ha tenni is akarnál valamit? Megpróbálnád megtalálni az Istenhez vezető utat, majd igyekeznél azon járni?

²⁹⁹ Arthur Walkington Pink, *János evangéliumának magyarázata*, magyar fordítás, 421. oldal

Miképpen tehetnéd? Ő az út, s Ő jött el inkább hozzád, semhogy téged készített volna Őhozzá jönni. Tanulnál megismerni az igazságot, mielőtt Istenben hinnél? Miképpen tehetnéd? Ő az igazság. A Szentírás teljesen a szemünk elé tárja Őt. Megpróbálnád magad felrázni saját erőfeszítésekkel a lelki kábulatból? Miképpen tehetnéd meg akár csak ezt is? Ő a neked kellő élet, singyenese kínálja Magát neked.

Semmi mást nem tehetsz, mint elfogadod Őt hit által. Semmit sem kell elérni, nem kell fejlődni, nincsenek megtanulandó leckék. Csak higgy Jézusban. Fogadd el Őt olyannak, amilyennek állítja Magát – az útnak Istenhez, az igazságnak Istenről, és Isten életének. Jézus nem ezt mondta: „Én vagyok az egyike a végtelen számú egyforma útnak Istenhez, az igazság egy összetevője, vagy az élet egyik fázisa.” Ő ezt mondta: „Én vagyok az út, az igazság és az élet; senki sem mehet az Atyához, hanemha én általam”.

178. fejezet: Az egyetlen hazavezető út, Jn14:6

6. Monda néki Jézus: Én vagyok az út, az igazság és az élet; senki sem mehet az Atyához, hanemha én általam.

Az Úr Jézus Krisztus kizárólagos kijelentése, miszerint Ő „az út, az igazság és az élet”, három kifejezésbe van burkolva. Azt állítja, hogy Ő az út Istenhez, valójában az egyetlen út. Azt állítja, Ő az igazság Istenről, valójában Ő Maga az igazság. S azt állítja, Ő a lelki élet, nem pusztán az élethez vezető út. Úgy gondolhatnánk, ahogyan ezeket a kifejezéseket olvassuk, hogy mindent elmondott, amit el kell mondani. Mégis, ahogyan az Úr saját szavait olvassuk, látjuk, hogy rögtön az „Én vagyok az út, az igazság és az élet” szavakat követően újra mondja a dolgot más szavakkal, nehogy félreértsük. Ezt mondja: „senki sem mehet az Atyához, hanemha én általam”. Ha az Úr ezt másodszor is kijelentette, akkor nekünk is meg kell vizsgálnunk másodszor is.

Csak Jézuson keresztül

Mindent összevetve ezek a kifejezések azt jelentik, hogy a keresztyénség kizárólagos állítást tesz. Az emberek néha azt sugallják, hogy keresztyénekként szűklátókörűek vagyunk, mikor azt mondjuk, hogy Krisztus az egyetlen út Istenhez, s meg kell vallanunk, hogy pontosan azok vagyunk ebben a dologban. Ugyanolyan szűklátókörűek vagyunk, mint Maga az Úr Jézus. Az Úr mondta – és ez az igevers hangsúlya – hogy Ő az egyetlen Istenhez vezető út. Más út nem létezik. Ezért noha szép lenne köntörfalazni ebben a dologban és azt mondani a barátok megnyerése és az emberek befolyásolása végett, hogy más utaknak is van némi értékük – bár szeretnénk ezt mondani, mégis képtelenek vagyunk rá. Inkább úgy találjuk, hogy az Úr Jézus Krisztussal és az összes bibliai szerzővel együtt mi magunk is kijelentjük, hogy nincs üdvösség Jézustól függetlenül.

Sok igevers tanítja ezt: 1Kor3:11 – „Mert más fundamentomot senki nem vethet azon kívül, a mely vettetett, mely a Jézus Krisztus”. Csel4:12 – „És nincsen senkiben másban idvesség: mert nem is adatott emberek között az ég alatt más név, mely által kellene nekünk megtartatnunk”. 1Tim2:5 – „Mert egy az Isten, egy a közbenjáró is Isten és emberek között, az ember Krisztus Jézus”.

Ha egy vagy azok közül, akik elvetik mindezt, ha egyike vagy azoknak, akik talán érdeklődnek a keresztyénség iránt, de nem kizárólagosan, ha talán azt hiszed, hogy Jézus Krisztus út Istenhez, de nem *az út* Istenhez, akkor ki szeretném hangsúlyozni, hogy ennek a tanításnak megfelelően Ő az egyedüli út, s bármiféle kísérlet más utak megtalálására bolondság, csakis kétségbeesését képes létrehozni, és romlott. A tragédia az, hogy Isten kegyelmétől távol a bolondság, a kétségbeesés és a romlottság jellemez valamennyiünket. Bolondok vagyunk, mert más utat keresünk. Kétségbe esünk, mert nem lehet más utat találni. S romlottak vagyunk, mert Isten megmondta nekünk, hogy nincs más út. Ezért amikor elfordulunk Tőle, hogy más utat találjunk, akkor gyalázzuk Őt.

A bolond mondta

Először is ott a másik út keresésének a bolondsága. Miért bolondság ez? Azért bolondság, mert ha megadatott az Istenhez vezető út, akkor nonszensz másikat keresni. Ki keresne második orvosságot a rákra, ha megtalálta a tökéletes orvosságot?

Mégis ez az emberi szív bolondsága a lelki gondokban. Jézus beszélt róla a gazdag emberről szóló példázatában. Ez az ember azt gondolta, hogy az élethez vezető út az anyagi

gazdagságon keresztül vezet, így egész életét azzal töltötte, hogy világi javakat gyűjtött. Ő egy farmer volt. Sok terménye volt. A gazdagsága a csűrében rejtett. Mikor a csűr túl kicsivé vált ahhoz, amit felhalmozott, így szólt: „Az én csűreimet lerontom, és nagyobbakat építek; és azokba takarom minden gabonámat és az én javaimat.” Az Úr megjegyzése ennek az embernek az életéről az alábbi volt: „Bolond, ez éjjel elkérik a te lelkedet te tőled; a miket pedig készítettél, kiéi lesznek?” (Lk12:18, 20).

Nem az igehirdető az, aki bolondnak nevezi a hitetlent. Ha ez lenne a helyzet, az valóban keveset jelentene. A hitetlen egyszerűen csak azt mondhatná az igehirdetőnek: „Te vagy a bolond, amiért ezt hiszed”. Nem, Isten az, Aki bolondoknak nevezi az embereket, bolondoknak, mert elvetik, hogy Hozzá jöjjenek azon az úton, amit Ő biztosított a számukra.

Ha egy kissé mélyebben is megvizsgáljuk, miért van ez így, rájövünk, hogy azért, mert elszántuk magunkat az öngondoskodásra. A második világháború során apám orvosként szolgált a légierőnél az Egyesült Államok déli részén. Mikor leszerelték a katonai szolgálatból, s ő és a család elkezdtek a nyugat-pennsylvaniai családi otthonuk felé utazni. Már csak néhány nap volt karácsonyig. Nem volt tehát meglepő, hogy az úton beleszaladtunk egy korai hóviharba Tennessee hegyei között. A vihar egyre rosszabbá vált, s végül meggátolta az előre jutásunkat. Egy ponton azonban, mielőtt megálltunk volna éjszakára, amikor hegymenetben voltunk, egy veszélyes szakadékkal a jobb oldalunkon, az előttünk haladó autó megállt. Apám megértette, hogy ha az elöl haladó autó megállt, akkor ő azonnal elkezd belecsúszni a szakadékba. Ezért megragadott egy takarót, kiugrott a kocsiból, odarohant a hátsó kerekekhez és az egyik alá dobta a takarót a csúszást megállítandó. A csúszásunk megállt. De ott voltunk a hegyen a hóviharban.

Apám ír származású volt, és ebben a helyzetben két dolog jellemezte őt. Először is a büszkeség az elért siker miatt, másodsor az elhatározás további sikerek eléréséhez. Megmentett minket a szakadékba csúszástól. Most pedig fel akart minket vinni a hegyre. Ezért elkezdett havat lapátolni, majd deszkákat és pokrócokat tenni a kerekek alá. Majdnem egy órán át dolgozott, de nem sok sikerrel. Két húgom, én és anyám egész idő alatt benne ültünk az autóban, s egyre jobban fáztunk. Nagyon le voltunk sújtva. Majd hirtelen egy teherautó tűnt fel egy csodálatos vontatóval. Elénk hajtott, majd megállt. Nyilvánvaló volt, hogy a vezető tudja: képes lesz majd újra elindulni. Kiszállt, hátra jött apámhoz, és megkérdezte: „Van láncom. Akarja, hogy felhúzzam önöket a hegyre?”

Tudják, mint válaszolt apám? Ezt: „Nem, köszönöm. Jól vagyunk.” S jól volt! De még mintegy hatvan hideg és ködös perc következett.

Isten azt mondja, hogy pontosan ugyanilyenek vagyunk lelkileg azzal a különbséggel, hogy nem számít, egy órát, két órát, egy évet, vagy az egész életünket töltjük el. Soha nem fogjuk elérni az üdvösség útját. Ezért mondja Jézus: „Nézd, azért jöttem, hogy biztosítsam az üdvösség útját. Én vagyok az út. Ne légy olyan bolond, hogy büszkeségből hátat fordítasz nekem.”

Nincs kiút

Másodszor, nemcsak bolond vagy, hanem úton is vagy a kétségbeesés felé. Ha Jézus igazat beszél, amikor ezt mondja: „Én vagyok az út... senki sem mehet az Atyához, hanemha én általam”, akkor nem lehet más utat találni. Az Atya a forrása minden lelki áldásnak. Az út az Atyához Jézuson át vezet. Ha megpróbálsz más utat találni, akkor soha nem jutsz el azokhoz a lelki áldásokhoz. Bármely más útra térni annyi, mint olyan úton indulni el, amelynek sem kijárata, sem célállomása nincs.

Pál magyarázza ezt meg világosan a Róma levélben, rámutatván a különféle utakra melyeken át a férfiak és nők igyekeznek elérni Istent. Három kategória létezik. Először is ott van a *természeti teológia* útja. Ez annak az embernek az útja, aki éjjel kimegy a mezőre és ezt

mondja: „Megyek közösségben lenni Istennel a természetben”. Ez az ember az, aki azt mondja: „Vasárnap délután imádom az Istent a golfos kocsimban”. Pál azt mondja, hogy ez zsákutca, mert nem találhatjuk meg Istent a természetben. Soha senki nem találta Őt meg a természetben. Találhatsz Istennel kapcsolatos dolgokat a természetben, de ezek csak elitélnék téged.

A rómaiak azt mondják, hogy a természet két dolgot jelent ki Istenről. Kijelenti Isten „Istenségét”, azaz a létezését, és megmutatja „a hatalmát”, mivel nyilvánvalóan olyasvalaki áll az általunk látható dolgok mögött, Aki számottevő hatalommal rendelkezik. Ez minden, ami megtudható Istenről a természetben. Ha tehát úgy véled, hogy megtalálod Istent a természetben, akkor üresség lesz az osztályrészed a keresésed során. Nem imádhatsz egy örök hatalmat, nem imádhatsz egy felsőbbrendű lényt, s nem imádhatsz a természet törvényeit. Sőt, mondja Pál: „Meg se próbáld!” Mikor ugyanis azt mondod magadnak: „A természetben fogom imádni Istent”, akkor valójában nem teszel mást, mint mentséggé használsz a természetet Isten elkerüléséhez. Tulajdonképpen nem akarsz együtt lenni a keresztyén emberekkel, s nem akarsz kapcsolatban lenni az Íge prédikálásával sem. Zavarónak találsz azt. Amit valójában igyekszel megtenni az nem más, mint el akarsz menekülni Isten elől, bele a természetbe. Ha imádsz bármit is, az a természet, s a természet imádata pedig bálványimádás.

Néhány évvel ezelőtt, miután ezekről a dolgokról prédikáltam, egy hölgy ezt mondta: „Ezt igaznak találtam a munkámban a parti tömegekkel Kaliforniában”.

Mire én megkérdeztem: „Mire gondolsz?”

„Nos”, mondta, „a parton tartottunk összejöveteleket, s én bizonyosságot szoktam tenni a szörfözőknek. Mikor Istenről beszéltem nekik, ők azt válaszolták, hogy a természetben imádják Istent. Először nem tudtam, mit mondjak erre, de aztán kapcsoltam. Megtanultam megkérdezni: 'És micsoda az Isten?' Ők rendszerint ekképpen válaszoltak: 'A szörfdeszkám az Isten.'” Ez legalábbis őszinte, de pogányság és bálványimádás.

Másodszor vannak, akik az emberi *erkölcsösségben* igyekeznek rátalálni Istenre. Ezt mondják: „Isten természetesen szereti a jó férfiakat és nőket, ezért jó leszek, és ezen az úton jutok el hozzá.” Pál azt mondja, hogy ez az út is a kétségbeesésbe vezet. Miért? A választ meglátjuk, ha ekképpen okoskodunk: Ha Isten szereti a jó embereket – és ez így van – akkor mennyire jóknak kell lenniük? A válasz az, hogy abszolút jóknak, tökéleteseknek kell lenniük mivel Isten nem éri be semmi kevesebbrel. Am senki sem tökéletes. Ezért mondja Pál: „Amikor így kezdod, amikor elkezdod azt gondolni, hogy azzal jársz majd Isten kedvében, ha egyre jobb és jobb leszel, akkor azt sem látod majd meg, hogy ha el is érhetnéd a legnagyobb lehetséges jószágot, amit valaki elérhet ebben a világban, akkor sem jutnál el Istenhez ezen az úton, mert még mindig nem lennél elég jó.”

Furcsa helyzettel van dolgunk manapság az egyházban. Az egyháznak van hirdetendő üzenete: az ember teljes romlottságával kezd. Ez azonban sértő a legtöbb ember számára. Ezért az egyháznak inába száll a bátorsága ezen a ponton – természetesen a szolgálóknak – és visszatáncol ezeknek a dolgoknak a prédikálásától. A szolgálók ezt mondják: „Elismerjük, hogy a Biblia azt mondja, mindenki bűnös, s mindenki halott a vétkeikben és a bűneikben, de valójában nem ezt érti alatta. Ez túlzó beszéd. Az emberek valójában elég jók valahol mélyen belül. Így ha a természetes jószágukhoz folyamodunk, akkor majd jönnek és keresztyénekké válnak. Emellett csatlakoznak a gyülekezeteinkhez és pénzzel is támogatnak.”

Vajon gratulál a világ az egyháznak azért, ha gratulál a világnak? Egyáltalában nem! A világ tudja, hogy ez nem igaz. Léteznek a Jean Paul Sartre-hoz és más egzisztencialistákhoz hasonló emberek, akik talpra ugranak, és ezt mondják: „Ha az egyház nem kész megmondani az igazságot, majd mi megmondjuk! Tudjuk, hogy amikor lekaparjuk a mázat az emberiségről, mikor levetkőzzük a szociális megszokásokat, mikor megszabadulunk a másoknak megfelelés vágyától azáltal, hogy bizonyos előre megszabott viselkedésformához

igazodunk, akkor csak hulladékot találunk a felszín alatt. A romlás pöcegödrét találjuk ott.” Az egzisztencialista nem képes megadni a választ. Az egzisztencialista kétségbeesése annak bizonyítéka, ami az útja végén várja. De legalább kimondja: nem marad csendben.

Azután, a Rm2:17-29-ben Pál elmondja, hogy létezik egy harmadik út is, amellyel az emberek próbálkoznak, ez a *vallás* útja, egyfajta formalizmus. Ez a személy ezt mondja: „Ha nem lehetek igaz, akkor legalább tudok Istennek tetsző dolgokat tenni. Megkeresztelkedek. Konfirmálok. Eljárok a közösségbe.” Pál azt mondja, hogy ez is a kétségbeeséshez vezet. Miért? Mert Isten hamis elképzelésén alapszik. Az sugallja, hogy Isten megelégszik a külsőségekkel. De vajon így van ez? Nem! Az emberek megelégedhetnek a külsőségekkel, de Isten nem: Ő a szívet nézi. Isten látja, hogy bár átmehetsz a megkeresztelkedés rítusán, az nem jelent majd semmit, ha a szíved nincs megtisztítva. Látja, hogy eljárhatsz a közösségbe, de az nem jelent semmit, ha először nem táplálkoztál hit által Jézus Krisztusból, és nem ittál abból a folyamból, amit Ő biztosít a számodra.

Sértés Istennek

Azt mondani, hogy valaki bolond, amiért Krisztustól eltérő irányba tekinget, sértésnek hangzik. Azt mondani, hogy ez a kétségbeesésbe vezet, nyomasztóan hangzik. De a legrosszabb még hátra van. Más út keresése Jézus mellett ugyanis nemcsak bolond és a kétségbeesésbe vivő dolog, hanem még romlott is. Sértés ez Istennek. Miképpen sértés? Azért sértés, mert Jézus ezt mondta: „Én vagyok az út, az igazság és az élet; senki sem mehet az Atyához, hanemha én általam”. Ha tehát más úton indulsz el, az nem pusztán azt jelenti, hogy valamit teszel önmagad számára, s természetesen az sem, hogy valami dicséretre méltót teszel. Valójában nem teszel mást, mint azt mondod az Úr Jézusnak: „Úr Jézus Krisztus, Te egy hazug vagy!”

Gondolod, hogy Isten majd büszke lesz rád, amiért megpróbálsz megtalálni a magad útját? Gondolod, hogy Isten majd bámul érte, szeret érte, dicsér érte? Isten annak fogja tekinteni ezt, ami: sértésnek az Ő Fia, az Úr Jézus Krisztus számára, mivel ugyanaz, mintha ezt mondanád: „Benedd Úr Jézus Krisztus, Akiben az Atya gyönyörködik, nem lehet megbízni.”

Továbbá, más utat keresni nemcsak Krisztust sérti, hanem Isten szeretetét is, Aki a bűnösök iránti nagy szeretetéből eltervezte az üdvösség útját. Amit az Úr Jézus Krisztus tett, az nem más, mint annak teljesítése, amire az Atya vágyott. Ő ezt mondta: „Ímé itt vagyok, (a könyv fejezetében írva vagyom rólam), hogy cselekedjem oh Isten a te akaratodat” (Zsid10:7). Isten akarata volt, hogy Krisztus, az Ő Fia meghaljon helyetted. Ezért sértés Istennek Őt figyelmen kívül hagyni. Gondolod, hogy könnyű dolog volt Istennek elküldeni Jézus Krisztust, hogy meghaljon helyetted? Megkérdem benneteket, atyák: Könnyű lenne a számotokra elküldeni a fiatokat, vagy a lányotokat, s látni, amint a fiú, vagy a lány meghal, hogy valaki más megmenekülhessen? Megkérdem benneteket, anyák: Könnyű lenne a számotokra látni a fiatokat, vagy a lányotokat meghalni látni, s hátat fordítani neki, mikor megmenthetnétek, hogy valaki más megmenekülhessen? Természetesen nem! Ti fiútestvérek: odaadnátok a húgotokat? Ti lánytestvérek: odaadnátok az öcséteket? Ha ez nem könnyű a számotokra, akkor miért gondoljátok, hogy Isten számára könnyű volt? De mégis ez az, amit Isten megtett érted.

Gondolod, hogy könnyű volt az Úr Jézus Krisztus számára megállni a tanítványaival a keresztre feszítés küszöbén, és ezt mondani: „Én vagyok az út?” Ő tudta, mit jelentett útnak lenni. Azt jelentette, hogy a keresztre kell mennie, meg kellett halnia, szenvednie kellett, az Atyának hátat kellett Neki fordítani, miközben bűnné lett érettünk. El kellett viselnie, hogy Isten kitölti rá a haragját. Ezt jelentette az, amikor az Úr Jézus Krisztus azt mondta: „Én vagyok az út... senki sem mehet az Atyához, hanemha én általam”. Mégis kimondta.

Gyere... gyere

Ezért megkérdezem: vajon nem más, mint makacs romlottság valaki részéről ezt mondani: „Ez mind nagyon szép, de én mégis más úton indulok el”? Más utat járni annyi, mint a pokolra kárkoztatni magadat! Mert nincs más út. „Mert egy az Isten, egy a közbenjáró is Isten és emberek között, az ember Krisztus Jézus” (1Tim2:5).

Milyen ostobaság, mennyi kétségbeeséssel járó, mennyire romlott dolog a részedről elmenni, és ezt mondani: „Nos, mindez természetesen nagyon érdekes, de én egy kicsit messzebbre is nézek”. *Ma* van az üdvösség napja! Lehet, hogy ez a legeslegutolsó lehetőség, amelyet kapsz! Nem ígérhetem neked, hogy valaha is hallod majd még egyszer az evangéliumot. Nem ígérhetem, hogy a Szentlélek valaha is szól majd még egyszer a szívedhez, ha ebben a pillanatban szól is hozzá! A Biblia mondja: „És a Lélek és a menyasszony ezt mondják: Jövel! És a ki hallja, ezt mondja: Jövel! És a ki szomjúhozik, jöjjön el; és a ki akarja, vegye az élet vizét ingyen.” (Jel22:17)

179. fejezet: Miképpen lehet meglátni Istent, Jn14:7-11

7. Ha megismertetek volna engem, megismertétek volna az én Atyámat is; és mostantól fogva ismeritek őt, és láttátok őt.

8. Monda néki Filep: Uram, mutasd meg nekünk az Atyát, és elég nekünk!

9. Monda néki Jézus: Annyi idő óta veletek vagyok, és még sem ismertél meg engem, Filep? a ki engem látott, látta az Atyát; mimódon mondod azért te: Mutasd meg nekünk az Atyát?

10. Nem hiszed-é, hogy én az Atyában vagyok, és az Atya én bennem van? A beszédek, a melyeket én mondok néktek, nem magamtól mondom; hanem az Atya, a ki én bennem lakik, ő cselekszi e dolgokat.

11. Higgyetek nékem, hogy én az Atyában vagyok, és az Atya én bennem van; ha pedig nem, magokért a cselekedetekért higgyetek nékem.

János evangéliumának 14. fejezetében, az utolsó beszélgetés során Krisztus tanítványainak egyike olyasmit kér, amivel a legtöbb keresztyén képes azonosulni. Ez a tanítvány Fülöp volt. Az általa megfogalmazott kérdés: „Uram, mutasd meg nekünk az Atyát”. Istent akarta látni.

Vannak időszakok, amikor közülünk mindenki sóvárogva vágyik arra, hogy bárcsak a Fülöp által az Úr Jézus Krisztustól kért megtapasztalás lehetséges lenne. Természetesen tudjuk, hogy Isten nem rendelkezik megtapintható formával. Azt is tudjuk, hogy csak ezt kell megtapasztalnunk, s ez a kíváncsi. Mégis vannak időszakok, amikor Isten oly távolinak, oly érinthetetlennek tűnik, hogy sóvárogva vágyunk Őt meglátni. Szeretnénk Istenre tekinteni, és a dobhártyánkban csengő szavakban hallani a hangját. Ilyen pillanatokban hiszünk abban, hogy ha ezt megtapasztalhatnánk, akkor könnyebbnek találnánk Istennek élni ebben a világban. S – itt őszintéknek kell lennünk – néha azt képzeljük, hogy Isten tart távol minket, nehezebbé téve a helyzetünket ennek a megtapasztalásnak a megtagadásával. Gondoltál erre valaha? Ha igen, akkor az Úr Jézus Krisztus Fülöphöz szóló szavait a felső szobában nagyon érdekeseknek kell találnod.

Ismerni Istent

Meg kell jegyeznünk azonban, mielőtt elkezdjük elemezni Krisztus válaszát, hogy Fülöp kérdése Krisztusnak az Isten ismeretére vonatkozó tanítása kontextusában hangzott el, azaz ebben az esetben Krisztus provokálta ki a tanítványa kérdését. Egy pillanattal korábban Jézus azt tanította, hogy Ő az egyedüli út Istenhez. „Senki sem mehet az Atyához, hanemha én általam”, mondta. Majd folytatta: „Ha megismertetek volna engem, megismertétek volna az én Atyámat is; és mostantól fogva ismeritek őt, és láttátok őt” (7. vers). Mit gondolsz erről a kijelentésről? Úgy véled, könnyen felfogható? Azonnal megragadod a jelentését? Ez a kijelentés megállásra és elmélkedésre készítet bárkit. De ha ezt most, a történelem eme pontján is megteszi, akkor biztos vagyok benne, hogy teljesen biztosan ugyanezzel a hatással volt a tanítványokra is, ezért Jézus pontosan ezzel a céllal mondta.

Más szóval, a kijelentés természetéből és a szöveggörnyezetből nyilvánvaló, hogy Jézus azért beszélt úgy, ahogy, mert így akart beszélgetést kezdeményezni a témában. Elhagyni készült a tanítványait. Tudta, hogy amikor majd elvétetik tőlük, akkor az a sötét és mélabús kétségbeesésbe taszítja majd őket. S a kétségbeesésükben Isten nagyon távolinak tűnik majd a számukra. Következésképpen azért kezdeményezte a témát, hogy megtanítsa őket rá: már látták Istent, s ettől a pillanattól kezdve ismerniük kell, akár felfogták ezt, akár nem.

„Ha megismertetek volna engem, megismertétek volna az én Atyámat is; és mostantól fogva ismeritek őt, és láttátok őt”, mondta. Fülöp azonban a látásra összpontosította a gondolatait: „Uram, mutasd meg nekünk az Atyát, és elég nekünk!” (8. vers)

A látás korlátai

Mikor Fülöp feltette a kérdést, valószínűleg azokra az ószövetségi példákra gondolt, melyek során egy illető, vagy egy csoport azt mondta, hogy látta Istent. Mózes volt ezek egyike. Ő azt kérte, hadd lássa Isten dicsőségét, s Isten így válaszolt: „Megteszem, hogy az én dicsőségem a te orczád előtt menjen el, és kiáltom előtted az Úr nevét” (2Móz33:19). Ez után az Úr Mózeset egy sziklahasadékba helyezte, betakarta a rést a kezével, majd elment előtte. Illésnek hasonló megtapasztalásban volt része, mikor az Úr nagy szelet, földrengést, és tüzet vitt el a próféta előtt, bár az Úr nem volt sem a szélben, sem a földrengésben, sem a tűzben. Ő abban a halk és szelíd hangban volt, amit Illés ezt követően hallott (1Kir19:11-12). Van egy igevers, mely elmondja nekünk, hogy Mózes és Áron, Nádáb és Abihu, valamint a hetven vén Izraelből „láták az Izráel Istenét, és annak lábai alatt valami zafir fényű tárgy vala, és olyan tiszta, mint maga az ég” (2Móz24:10).

Ezen igeszakaszok egyike sem jelenti azt, hogy az érintett személyek úgy látták Istent, amilyen Ő önmagában. Isten megmondta Mózesnek: „Orczámat azonban, mondá, nem láthatod; mert nem láthat engem ember, élvén” (2Móz33:20). Mégis, a mások tapasztalata valami nagyon nagy volt, s ez elegendő volt Fülöpnek, bármi is volt az. Ezért tehát kért Jézustól, Akiről hitte, hogy bármit megtehet, egy teofániát.

De hogyan válaszolt az Úr? Ahelyett, hogy teljesítette volna a kérést, vagy akár csak megpróbálta volna elmagyarázni, hogy miért volt Fülöp kérése nem bölcs, vagy lehetetlen, hanem elkezdte azt tanítani, hogy mit jelent valóban látni Istent, és miképpen lehet Őt látni. A dolog, amivel kezdte, annak a látásfajtának a korlátozása volt, amire Fülöp gondolt.

Ennek a dolognak a megértéséhez látnunk kell a Krisztus következő kijelentésében foglalt ellentétet. Fülöp ezt mondta: „Uram, *ismerhetnénk* Istent, ha akár csak *láthatnánk* Őt”. De Jézus, ellentétet létrehozva ezt mondja: „Furcsa, hogy ezt mondod Fülöp. Hisz veletek voltam három éven át. Láttatok engem mindvégig ebben az időszakban, de mégsem ismertek meg engem. Miért gondolod, hogy Isten meglátása segítene neked a megismerésében?” Ez a „Annyi idő óta veletek vagyok, és még sem ismertél meg engem, Filep?” szavak jelentése.

A helyes látásfajta

Az Úr Jézus Krisztus nem pusztán a Fülöp által felidézett látásfajtának a korlátait hangsúlyozta ki. Beszélt a helyes látásmódról is, a teljesen Önmagába összpontosuló látásról. Ő ennek a tárgya. Jézus ezzel folytatta: „a ki engem látott, látta az Atyát; mimódon mondod azért te: Mutasd meg nekünk az Atyát?” (9. vers). Igaz, van látás, mely nem elégséges. Másrészt viszont van látás, mely teljesen helyes. Ebben a látásban a sorrend nyilvánvaló: (1) látni Jézust értelemmel, (2) Jézus megismerése ennek a látásnak az eredményeképpen, (3) Isten megismerése Jézus ismeretén keresztül.

De miféle látásmód ez? E látásmódot szemlélteti annak története, ahogyan Péter és János odamentek Jézus sírjához, mindössze hat fejezettel később János evangéliumában. Abban a történetben három különböző szó használatos a „látás” kifejezésére, bár mindegyiket a „látás” szóval fordítják a Bibliáink. Az első a βλέπω. Ez Jánosra vonatkozik, aki lefutotta Pétert a sírhoz vezető úton, s megállva ott, „lehajolván, *látá*, hogy ott vannak a lepedők”. Ez a legegyszerűbb „látni” jelentésű szó. Pusztán csak annyit jelent, hogy a lepedők a síron belül belevésődtek János szemének retinájába. Pár pillanat múlva Péter is odaért. Mivel Ő nem olyan ember volt, aki tétován álldogált volna, félrenyomta Jánost, és ténylegesen belépett a

sírba. Ott ő is megláthatta a lepedőket, így az ő esetében más „látni” jelentésű szó használatos. Ez a szó a θεωρέω. Ennek jelentése „töprengeni valami felett”, vagy „tüzetesen megvizsgálni”. Ebben az esetben Péternek tépelődnie kellett a felett a tény felett, hogy a lepedők ott voltak, de a test eltűnt. Ha a testet elvitték, a lepedőket miért nem vitték el azzal együtt? Vagy, ha a köteleket eltávolították, akkor miért nem hajították félre a sírban, és miért nem loccsantották ki a fűszereket? Ehelyett a kötelek pontosan ugyanabban a helyzetben voltak a sírban, ahogyan a testet körülvették, és a keszkenő is úgy volt összegöngyölítve, mintha még mindig a Mester fején lenne. Ezen a ponton János elmondja nekünk, hogy ő is belépett a sírba, látta, amit Péter látott, és hitt. Csak a most használt szó nem a βλέπω, vagy a θεωρέω, hanem az ὁράω, aminek a jelentése „látni és megérteni”. Ezért mondja János, hogy „látott, és hitt”. Látta, hogy az egyetlen dolog, ami számot adhat a lepedők és a keszkenő elhelyezkedésére, a feltámadás.

Pontosan ezt a szót használja a János 14, amikor Jézus azt mondja, hogy aki Őt „látta”, az „látta” az Atyát. Azt jelenti, hogy aki felismeri Őt, az felismeri az Atyát.

A dolgot más módon is megfogalmazhatjuk. Figyeljük meg, hogy Fülöp azt kérte, „mutassa meg” nekik az Atyát. Ez a δείκνυμι ige, aminek a jelentése valójában egy szemléltetés kérése. Jézus azt válaszolta, hogy nem annyira szemléltetésre, mint inkább felismerésre (észrevételre) van szükség. Nem látni, hanem felfogni a fontos dolog.

Ennek természetesen hatalmas jelentősége van a számunkra, mert ha a fizikai látás a fontos dolog, attól meg vagyunk fosztva. Nemcsak Istent nem láthatjuk, de még Jézust sem, amely kiváltság legalábbis Fülöpnek megadatott. Jézus egyszerűen nincs itt. Nem tudjuk Őt megfigyelni. Viszont ha az észlelés a valódi látás, akkor egyáltalában semmitől sem vagyunk megfosztva, mert képesek vagyunk Jézus észlelni, s Őt észlelve képesek vagyunk észlelni és ismerni Istent. Valóban ugyanolyan jól és ugyanazon a módon ismerhetjük Őt, mint ahogyan az Úr Jézus eme hívő kortársai ismerték.

Hinni annyi, mint látni

Az Úr „hívő kortársairól” beszélve eljutunk ezeknek az igeverszeknek az utolsó részéhez, hiszen aligha kerülheti el bármely gondos olvasó figyelmét, a beszélgetés a hitről és a látásról, mely kitölti a fejezet első felét, átadja a helyet a hitről folytatott beszélgetésnek a fejezet második felében. A fejezet első feijében az „ismerni” szó négyszer, míg a „látni”, vagy „mutatni” szavak ötször fordulnak elő. A fejezet második részében (a 12. verset is beleértve) e három szó egyike sem található meg, de a „hinni”, „hitt”, vagy „hisz” szó négyszer ismétlődik.

Miért? Ez nem nagy titok. Ez csak az Újszövetség tanításának újabb példája arról, hogy a lelki dolgokban a hitnek kell lenni az elsőnek, s csak ez után következik az igazi látás. Korábban az evangéliumban Jézus azt mondta korának embereiről: „Ha jeleket és csodákat nem láttok, nem hisztek” (Jn4:48). Ez volt megannyi férfi és nő gondolkodásának helyes meghatározása a kortársai közül, mint arra rámutattunk annak az igeversnek a tanulmányozása során. Ez a régi „hiszem, ha látom” filozófia, mellyel a világ működik. De Jézus megfordítja ezt. Egy alkalommal, amikor az általam épp idézett szavak elhangzottak, Jézus így utasította a királyi embert, aki a fia gyógyulása végett jött Jézushoz: „Menj el, a te fiad él” (50. vers), aminek eredményeképpen a királyi ember hitt, s utána meglátta a dolgot, amit kért. Ugyanezen a módon a 11. fejezetben, pont mielőtt feltámasztotta Lázért a halálból, Jézus odafordult a hitetlen Mártához, és ezt mondta neki: „Nem mondtam-é néked, hogy ha hiszel, meglátod majd az Istennek dicsőségét?” (40. vers)

Ha ez csakis emberi dolog, akkor a javaslat, miszerint higgyünk anélkül, hogy látnánk, abszurd. Ki akar hinni látás nélkül? Senki. És senki nem is hisz. Viszont a lelki dolgokban teljesen ésszerű ezt cselekedni, mert ebben az esetben nemcsak egy emberrel, hanem az

Istennel van dolgunk. Jézus Isten. Benne hinni pedig a világegyetem legesleglogikusabb cselekedete.

A hit tárgya

Isten meglátásának dolga megáll a hitnél Jézusban, de nem szabad azt hinnünk, hogy ez a hit tehát valamiféle szubjektív, felfoghatatlan dolog, mintha nekünk kellene fokozatosan hitre jutnunk a sóvárgó gondolkodással. Ez egyáltalában nem biblikus elképzelés. Következésképpen Jézus azzal folytatja, hogy beszél a két dologba vetett hitről, avagy mondhatjuk, a kétszintű hitről. A hit első szintje az Ő szavaiban vetett hit, a második az Ő cselekedeteibe vetett hit. Más szóval a hit ugyanolyan objektív és felfogható dolog, mint Jézus szavai és cselekedetei. Jézus nem vakhitre szólít fel. Ő gondolkodó hitre hív. S itt azzal teszi próbára a hitet, hogy megkér minket: ellenőrizzük az állításait az elmondott dolgok és a megtett cselekedetek alapján.

Ellenőrizted már Krisztus szavait? Az egyik írásában Charles Haddon Spurgeon beszámol egy idős, haldokló hitetlenről. A nagy skót igehirdető, Innis jött el őt meglátogatni. Megkérdezte a Krisztusba vetett hitéről és ezt a választ kapta: „Innis úr, és egyedül Isten kegyelmére támaszkodom. Isten könyörületes és soha nem fog örökre elítélni egy embert”. Mikor rosszabbul lett és a halálhoz közeledett, Innis ismét megkérdezte. Ez alkalommal a válasz így hangzott: „Ó, Innis úr, a reménységem odavan. Úgy gondoltam, hogy ha Isten könyörületes, akkor igazságos is, de mi lenne velem, ha ahelyett, hogy könyörületes lenne hozzám, inkább igazságos lesz? Mi lesz akkor velem? Fel kell adnom egyedül az Isten könyörültébe vetett reménységemet: kérem, mondja el, miképpen üdvözülhetek”. Isten szolgálja beszélt neki Krisztus szavairól és cselekedeteiről. Elmondta neki, miképpen jött Krisztus a világba a bűnösöket megmenteni. Elmondta neki, miképpen ígérte ezt meg, amikor a keresztre ment, hogy meghaljon helyettük, miképpen történt ez meg, és miképpen ígérte meg Jézus, hogy senki, akit az Atya adott Neki, soha nem vész el. „Ah!”, mondta a hitetlen, „Innis úr, ebben van valami szilárd, én képes vagyok erre támaszkodni. Rájöttem, hogy semmi másra nem támaszkodhatok.”³⁰⁰ Nincs más. A hit értelmetlen, amíg nem Jézus szavaira és cselekedeteire támaszkodik.

Kicsiny hit

De talán most úgy érzed, hogy a hited túl kicsiny, és ezért soha nem fogod meglátni Istent. Ha ez a helyzet, akkor figyeld meg, hogy mielőtt Jézus áttérne más témákra, megáll, hogy egy szót mondjon ép neked. Lehet, hogy nem vagy képes hinni csakis a tanításai alapján, állítja, de egészen biztosan képes vagy hinni az Általa elvégzettek alapján. „Higgyetek nékem, hogy én az Atyában vagyok, és az Atya én bennem van; ha pedig nem, magokért a cselekedetekért higgyetek nékem.” (11. vers) A csodák alapján hinni nem a legjobb fajta hit, de mindazonáltal valódi hit. S jobb mint a hit teljes hiánya.

Magára a hitre gondolásnál jobb a hit tárgyán gondolkodni.

Egyszer Donald Barnhouse íásaiban találtam ennek egy szemléltetését. Barnhouse Palesztinában járt, és elvitték a Szanhedrin nagytermébe. Abban a teremben van egy ablak, mely a siratófalra néz, melynek alján rabbik csoportjai állnak, akik lassan verik a mellüket a bűn miatti bánatukban, miközben Jeremiás siralmaiból ismételtetnek igeverseket. Amint Barnhouse ezt nézte, látta, hogy a fejük felett magasan a falon egy hosszú kúszónövény nőtt, amit a Biblia izsópjával azonosított.

³⁰⁰ Spurgeon's *Illustrative Anecdotes*, szerk. David Otis Fuller (Grand Rapids, Zondervan, 1945), 44. oldal

Barnhouse a növényről kérdezett, és megtudta, hogy figyelemre méltóan aprócska gyökere van. Gyakorta nem több, mint másfél centi. De az izzópnak ez a gyökere a szikla felszínébe kapaszkodik, a levegőből, a szélből és az esőből (már ha van), valamint a szikla apró darabkáiból meríti a táplálékot. Ebből a kicsiny gyökérből nő ki a virágzó, néha majdnem négy-öt méteres növény. „Micsoda hatalmas növény nő ki ebből a vékonyka gyökérből!”, gondolta Barnhouse. Micsoda jelképe ez a hitnek, amire Isten hív el!³⁰¹

Önmagában a hit ugyanolyan értéktelen, mint a gyökér, ha szabaddá válik. Ha valaki megragadja a növényt és kihúzza a gyökeret a sziklából, a növény hamarosan elhal. Ahhoz, hogy értékes lehessen, a gyökérnek a sziklába kell kapaszkodnia. Így a hit is, ami önmagában semmi, akkor válik az élet kulcsává, ha az Úr Jézusba, a korok Kősziklájába kapaszkodik. A Belé vetett hiten keresztül látjuk Istent.

³⁰¹ Donald Grey Barnhouse, *Let Me Illustrate* (Westwood, NJ: Revell, 1967), 106-107. oldal

180. fejezet: Jézus cselekedeteinél nagyobb cselekedetek, Jn14:12

12. Bizony, bizony mondom néktek: A ki hisz én bennem, az is cselekszi majd azokat a cselekedeteket, a melyeket én cselekeszem; és nagyobbakat is cselekszik azoknál; mert én az én Atyámhoz megyek.

Nem valószínű, hogy közülünk bárkinek valaha is felkínáltak egymillió dollárt. De ha el tudjuk képzelni, milyen lélegzetelállító lenne a számunkra egy efféle ajánlat, akkor elkezdhetjük felbecsülni, milyennek kell lenni a reakciónknak Jézusnak a Jn14:12-ben olvasható ígéretére.

Jézus vigasztalni próbálta a tanítványait, mert kétségbeestek és elcsüggedtek attól a bejelentéstől, hogy elhagyni készül őket. Azt ígérte, elmegy, és helyet készít a számukra a mennyben, majd visszatér értük, hogy ők is ott lehessenek, ahol Ő van. Aztán, a Fülöp által feltett kérdés megválaszolása után ünnepélyesen, de nyilvánvalóan vigasztalási céllal is, hozzátette: „Bizony, bizony mondom néktek: A ki hisz én bennem, az is cselekszi majd azokat a cselekedeteket, a melyeket én cselekeszem; és nagyobbakat is cselekszik azoknál; mert én az én Atyámhoz megyek”.

Nagyobb cselekedetek Jézus cselekedeteinél! Ez az ígért. Mikor azonban elgondolkodunk róla, az ígért megvalósíthatatlannak, ha ugyan nem teljesen hihetetlennek tűnik. Jézus meggyógyította a betegeket, lecsillapította a háborgó Galileai-tengert, ezreket lakatott jól néhány kenyérrel és hallal, halottakat támasztott fel. Ezek hatalmas cselekedetek, valószínűleg a legnagyobb elképzelhető csodák voltak! Nem vagyunk képesek ilyeneket tenni. De ha ez a helyzet, akkor miképpen mondhatta Jézus azt, amit mondott?

Miféle cselekedetek?

Csak két megközelítése lehetséges ennek az ígeversnek azon felül, hogy kimondjuk: Jézus egyszerűen csak tévedett. Az első úgy tekinti, mint ami a csodákra utal, de aztán korlátozza a vonatkozását, vagy megpróbálja megmagyarázni, miért nem történnek manapság csodák. A második teljesen más cselekedetekre vonatkoztatja.

Egyesek, akik a csodákra vonatkoztatják az ígeverset, feltételes korlátozást látnak a „hit” szóban. Az ígért csak azoknak szól, akiknek van hitük Jézusban, mondják az efféle igemagyarázók. Következésképpen, miután senki nem cselekszik efféléket manapság (vagy legalábbis mi nem ismerünk ilyeneket), világosan nem hiszünk eléggé. A hitünk hiányos. Erre a nézetre elegendő annyit válaszolnunk, hogy miután nagyobbakat kell cselekednünk Jézus cselekedeteinél, ezért szükséges lesz e magyarázat alapján, hogy a hitünk is nagyobb legyen az Ő hiténél, ami világos lehetetlenség. Emellett Jézus nem azt mondja, hogy „bárki, aki hisz bennem a megfelelő mértékű hittel”, vagy akár „bárki, akinek elég intenzív a hite”. Ő csak ennyit mond: „A ki hisz én bennem”, s nemcsak a hitben erőkre terjed ki, hanem minden keresztyénre.

Mások felfogják ezeket az igazságokat, de megpróbálják az ígeverset csak az apostolokra korlátozni. Ők tettek csodákat. Következésképpen ez volt a beteljesedés. Arthur W. Pink volt azok egyike, akik szemlátomást ezt vallották, vagy legalábbis így tekintenek az ígevers első részére. Ő ezt írja: „Egyesek úgy értelmezték, hogy akinek ezt megígérte Krisztus, 'a ki hisz én bennem', az Ő összes valódi követőjére vonatkozik. Ez azonban nyilvánvaló tévedés, mert manapság nincs a Földön olyan keresztyén, aki képes lenne megtenni Krisztus csodáit – megtisztítani a leprást, látást adni a vaknak, halottat feltámasztani... Úgy vélem, az 'a ki hisz én bennem' kifejezés, hasonlóan a Mk16:17-ben

olvasható 'a kik hisznek' kifejezéshez, akikről meg van írva, hogy bizonyos csodák követik majd őket, az emberek konkrét csoportjára vonatkozik, s ezeket a kifejezéseket módosítanunk kell a vonatkozásuk és a körülmények figyelembe vételével.”³⁰² Pink rámutat, hogy az igevers beteljesedett a korai, az apostolok által tett csodákban, amiképpen a Zsid2:4 is jelezni látszik: „Velök együtt bizonyoságot tevén arról az Isten, jelekkel meg csodákkal és sokféle erővel s a Szent Léleknek közléseivel az ő akarata szerint”.

Ez lehet a történet egyik része. De még ekkor is megkérdezheti valaki, hogy vajon a tanítványok az összes megtett csodáikkal együtt elérték-e Jézus csodáinak szintjét, nem is beszélve arról, hogy vajon felülmúlták-e azt? Ha ez egy érvényes ellenvetés, akkor a választ teljesen más irányban kell keresnünk.

Lelki cselekedetek

Itt a segítségünkre lehet annak ismerete, hogy Isten nem úgy tekint a dolgokra, ahogyan mi, ezért természetesen nem osztja az azzal kapcsolatos nézeteinket, hogy mi alkotja a nagyságot. Például miért kellene a fizikai csodákat egyáltalában „nagyoknak” tekinteni? Miért kellene ennek a dolognak lenni annak, amire Jézus utal? A dolog egyik nyitja arra nézve, hogy ez nem így van, a Lk10-ből származik, abból az igeszakaszból, melyben Krisztus a tanítványoknak adott válaszát olvashatjuk, miután visszatértek az első sikeres igehirdető missziójukból. Visszatértek „örömmel, mondván: Uram, még az ördögök is engednek nékünk a te neved által!” (17. vers) Más szóval, fellelkesültek, amiért képesek voltak ördögöket is kiűzni. De Jézus így válaszolt nekik: „Ímé adok néktek hatalmat, hogy a kígyókon és skorpiókon tapodjatok, és az ellenségnek minden erején; és semmi nem árthat néktek. De azon ne örüljete, hogy a lelkek néktek engednek; hanem inkább azon örüljete, hogy a ti neveitek fel vannak írva a mennyben.” (19-20. vers)

Itt Jézus pontosan összemérte a fizikai csodák értékét a lelki halálból az üdvösségbe történő átmenet értékével, és vonakodás nélkül a lelki csodát választotta. Ha pedig ez így van a Lk10-ben, akkor miért ne lenne ugyanígy az általunk vizsgált, az utolsó beszélgetésből származó szövegrészben?

Leon Morris azok egyike, akik ebben a fényben látják ezt az igeverset: „Azt, hogy mire gondol Jézus, a Cselekedetek könyvének történeteiben láthatjuk meg. Abban olvasunk néhány gyógyító csodáról, de a fő hangsúly a megtérés hatalmas cselekedetein van.”³⁰³ H. A. Ironside is egyetért: „Ő nem a csodákról beszélt. A fő tevékenysége nem a csodatétel volt, hanem az Atya kijelentése, az Atya ismeretének elterjesztése. A három és fél éves szolgálatának végén, mikor elhagyta ezt a világot, búcsút mondott a mintegy ötszáz tanítványból álló csoportnak. Kétségtelenül voltak még néhányan szétszórva is, de nem túl sokan. Nagyon kevesen látták meg Benne az Atya kijelentését. De eltelt néhány – pontosan ötven nap. Ó, akkor Péter és a tizenegy maradéka előálltak Pünkösöd napján. Eljött rájuk hatalommal a Szentháromság harmadik Személye, s ezáltal felkészültek arra, hogy a tanúbizonyságai legyenek. Hirdették a megfeszített és feltámadt Krisztust, és mi történt? Háromezren jutottak hitre! Egy nap alatt valószínűleg többen, mint az Úr teljes három és fél éves szolgálata során... Értsük meg: mikor Jézus eltávozott ebből a világból, a tizenegy emberből álló kis csoportra bízván az evangéliumát azért, hogy elvigyék azt a világ végéig abban a korban, amikor az egész világ – pár ember kivételével Izraelben – a pogányság sötétségébe volt beleveszve. De háromszáz év alatt a keresztyénség bezárta a pogány Római Birodalom majd mindegyik templomát, és milliós létszámban tértek meg az emberek. Ezek

³⁰² Arthur Walkington Pink, *János apostol evangéliumának magyarázata*, magyar fordítás, 425-426. oldal

³⁰³ Leon Morris, *The Gospel According to John* (Grand Rapids: Eerdmans, 1971), 646. oldal

voltak a nagyobb cselekedetek, s az évszázadokon keresztül Ő még mindig végzi ezt a szolgálatát.”³⁰⁴

Foglaljuk össze, mit jelent ez az igevers:

1. Krisztus cselekedetei a lelki cselekedetekre utal, elsősorban az újjászületésre, ami akkor megy végbe, amikor az evangéliumot Isten Szentlelkének a hatalmával hirdetik. Erre két jellemző is utal. Először is a „cselekedetek” szót használja a „jelek”, vagy „csodák” helyett, másodszor, a „nagyobbakat is cselekszik azoknál” szakaszban nem fordul elő ténylegesen a „cselekedetek” szó. Ez a szó nem található itt meg, ezért a szó szerinti fordítás egyszerűen csak „és nagyobbakat”. A lényeg az, hogy a keresztyének valamit, még Jézus cselekedeteinél is nagyobbakat tesznek.

2. Az igevers minden keresztyénre utal, mert ez az egyetlen lehetséges jelentése az „a ki hisz én bennem” kifejezésnek. Ez nem azt jelenti, hogy minden egyes keresztyén képes lesz nagy evangélistává válni. Van különbség az ajándékokban. De azt jelenti, hogy bármely ember megtérésre vezető bizonyágtétele nagyobb az Úr szemében, mint bármely fizikai csoda, s Isten népének együttes erőfeszítései, melyek milliók megtéréséhez vezetnek, hatalmasak.

3. Végül, létezik értelem, melyben az igevers a könyörület, a gyógyítás és a fejlődés összes cselekedetére vonatkozik, amelyek ugyan nem minősülnek csodának lelki értelemben, mégis, majdhogynem csodálatos módon követik majdhogynem elkerülhetetlenül az evangélium prédikálását.

A feltételek

Jézus ígérete a Jn14:12-ben hatalmas ígért. Lélegzetelállító ígért, már csak azért is, mert valamennyiünkre személyesen is vonatkozik. Hatalmas cselekedetek! Hatalmas cselekedetek, melyeket Jézus cselekszik! Akkor tesszük majd ezeket, ha Krisztus tanítványai vagyunk. De mégsem szabad elragadtatnunk, mert ha közelebbről is megvizsgáljuk a szöveget, meglátjuk, hogy négy feltétele van Krisztus ígérete tényleges élvezetének.

Először is lennie kell *hitünknek Jézusban*. Ezt magában a Jn14:12-ben találjuk, ahol Jézus így kezdi a mondanivalóját: „A ki hisz én bennem”. Ez ugyanaz, mintha ezt mondta volna: „Ha valaki hisz majd bennem”, vagy „Amit most mondanom kell, az a követőimnek szól”. Hiszel Jézusban? Nem úgy értem: „Hiszed, hogy valaha létezett?” Még csak nem is úgy: „Hiszed-e, hogy Ő az, Akinek állítja Magát: Isten Fia, és a világ Megváltója?” Így értem: „Ő a te Megváltód? *Te magad* így bízol Benne? Feladtad már, hogy a magad erejében bízol, főleg a lelki dolgokban, s megengeded már, hogy Ő legyen a Megváltód a bűnből és az Urad?” Eme előfeltétel teljesülése nélkül az említett ígértetek egyike sem szól senkinek.

Másodszor, *imádkoznunk kell*. Ez az első a következő (13-18.) versekben tárgyalt három további téma közül, melyek mindegyike fontos. Az imádkozással kapcsolatos igeversek maguk is egy nagy ígértet alkotnak: „És akármit kértek majd az én nevemben, megcselekszem azt, hogy dicsőíttessék az Atya a Fiúban. Ha valamit kértek az én nevemben, én megcselekszem azt.” (13-14. vers) Nyilvánvaló, hogy az imádkozás maga is feltétele a hatalmas cselekedetek megcselekvésének, melyekről Jézus az imént beszélt. Sajnos, közülünk sokan olyanok, mint akiről Jakab levelében van szó: „nincsen semmitek, mert nem kértek” (Jak4:2).

Kéred Istent konkrétan azokért, akiket ismersz, és akikkel törödsz, hogy megtérjenek? Nem úgy értem: Imádkozol általánosságban? Úgy értem: Imádkozol konkrétan, és várod, hogy Isten válaszoljon? R. A. Torrey beszámol egy esetről, ami akár ezerszer is

³⁰⁴ H. A. Ironside, *Addresses on the Gospel of John* (Neptune, NJ: Loizeaux Bros., 1942), 617-619. oldal

megismétlődhetne. Egy vasárnapi napon az általa valaha ismert legnehezebben kezelhető fiú édesanyja eljött hozzá az istentisztelet után és megkérdezte: „Ismeri ...-t?”

Torrey így válaszolt: „Igen, ismerem.” Valóban ismerte.

„Tudja, hogy ő nem nagyon jó fiú”, mondta az anya.

„Igen”, válaszolta Torrey. „Tudom, hogy nem a legjobb fiú.” Ez természetesen szándékosan szépített megfogalmazás volt: a fiú valójában terrort jelentett a szomszédság számára.

A nehéz szívű anya ezt kérdezte: „Mit tegyek hát?”

Torrey ezt válaszolta: „Próbált valaha imádkozni?”

„Miért”, kérdezte amaz. „hát persze, hogy imádkozom”.

„Nem”, mondta Torrey, „én nem úgy értettem.” Kérte-e valaha határozottan Istent arra, hogy újítsa meg a fiát, és megtapasztalta-e, hogy Ő ezt megtette?”

„Nem gondolnám, hogy valaha is lettem volna ennyire konkrét.”

„Nos”, mondta az igehirdető, „most menjen egyenesen haza és legyen pont ennyire konkrét”. Torrey aztán elmondja, hogy az asszony hazament, s pont ennyire konkrét volt, s talán pont ettől a naptól, de bizonyosan ettől a héttől fogva a fiú elkezdett átalakulni, és egy udvarias fiatalember lett belőle.³⁰⁵

Nem kell azt hinnünk – itt őszintének kell lennünk – hogy az általunk elmondott imáknak minden egyes esetben ilyen azonnali és látványos hatásuk lesz. Nyilvánvaló, hogy sokszor nem így történik. Másrészt hihetjük, hogy bármely ima, ami valóban Krisztus által ihletett, meg lesz válaszolva. A lényeg azonban nem abban az időben rejlik, amennyi elteltével Isten megválaszolja az imáinkat, hanem egyszerűen csak abban, hogy imádkozunk. A „nagyobb cselekedetek” azok számára vannak, akik először hittek Krisztusban, másodsor pedig imádkoztak.

Harmadszor, ezek azok számára vannak, akiknek az életét *a Krisztus iránti, az engedelmisségben kifejeződő szeretet* jellemzi. Ez meglátható abban az igeversben, amelyben ezt olvassuk: „Ha engem szerettek, az én parancsolataimat megtartsátok” (15. vers). Érdekes, hogy ez a két dolog együtt jár – a Krisztus iránti szeretet és az Ő parancsolatainak megtartása – s az is világos, miért van ez így. Ha nem tartjuk meg Krisztus parancsolatait, nem mondhatjuk őszintén, hogy szeretjük Őt, mert ebben az esetben az, amit szeretetnek nevezünk, pusztán csak szentimentalitás és vonzódás.

Egyszer hallottam egy nepáli misszionáriust, amin a lelki indíttatásról beszél. A neve Thomas Hale volt, s ő, valamint a felesége egy távoli, Amp Pipal nevű faluban szolgáltak, mintegy száz mérföldnyire Katmandutól. Diákat mutatott a munkájáról, közöttük a falut körülvevő hegyek, a mesés Hindukus csodálatos látképével. Látványos felvételek voltak közöttük a Mount Everestről. De aztán leállította a diavetítést, majd odafordult a csoporthoz, és csendesen ennyit mondott: „Ezek csodálatos képek, de tudnotok kell, hogy ezek az időnek abban a tíz százalékában készültek, amikor a hegyek nem burkolódnak felhőkbe. S nem mutatják a hideget, a szegénységet, a koszt, vagy a betegségeket sem, csak a szépséget, mely Nepálba vonz benneteket. De csak a Krisztus iránti szeretet és az engedelmisség ama parancsa iránt, hogy a világnak ezt a részét is evangelizáljuk az, ami majd ott tart benneteket.” Igaza volt. Ha akarjuk cselekedni Krisztus nagy cselekedeteit, akkor forró szeretettel kell szeretnünk Őt, és el kell határoznunk, hogy megtartjuk a parancsolatait.

Végül, *Krisztus saját Lelkének, a Szentléleknek kell képessé tennie erre minket*. Erről beszélnek a 16-17. versek: „És én kérem az Atyát, és más vigasztalót ad néktek, hogy veletek maradjon mindörökké. 17. Az igazságnak ama Lelké: a kit a világ be nem fogadhat, mert nem látja őt és nem ismeri őt; de ti ismeritek őt, mert nálatok lakik, és bennetek marad.”

³⁰⁵ R. A. Torrey, *The Power of Prayer and the Prayer of Power* (Grand Rapids: Zondervan, 1955), 24. oldal

Egy bizonyos értelemben Krisztus Lelkének jelenléte benne foglaltatik mindabban, amiről csak szó volt korábban, mert a Lélek nélkül nem vagyunk képesek hinni. A Lélek nélkül nem vagyunk képesek imádkozni. A Lélek nélkül nem vagyunk képesek szeretni, vagy engedelmeskedni. Más értelemben viszont ez is egy különálló pont, mert a megemlékezésével Jézus arra emlékeztet minket, hogy Nélküle semmit sem tehetünk. Korábban ezt mondta: „A beszédeket, a melyeket én mondok néktek, nem magamtól mondom; hanem az Atya, a ki én bennem lakik, ő cselekszi e dolgokat” (10. vers). Most pedig nekünk kell mondani, mintegy visszhangozva a tanítását: „A beszédeket, melyeket mi mondunk Neked, nem magunktól mondjuk, hanem a Lélek, Aki bennünk lakik, cselekszi ezeket a dolgokat”. Képesek vagyunk ezt mondani? Bizonyos, hogy amíg erre nem vagyunk képesek, soha nem cselekedjük a Jézus által nekünk szánt cselekedeteket.

Jézus szavai

Hallod Jézust beszélni? Hallod, amit hív téged? Ezt mondja: „Tudom, hogy gyakran elcsüggedsz. Tudom, hogy a világ nyers és tartózkodó az evangéliummal szemben. De emlékezz: Felmentem és az én Atyám jobbjára ültem a mennyben, ahonnan most uralkodok. Minden hatalom a mennyben és a földön nekem adatott, s ezen az alapon, a tekintélyem alapján és az én erőmmel küldelek el téged, hogy a tanítványom légy. Én vagyok az Úr a bűn, a halál, a pokol és az ördög felett. Te is úr leszel ezek felett az erők felett.

Mikor a Földön jártam, én is erőtlenség voltam. Csak néhány, nagyon kicsiny cselekedetet hajtottam végre: meggyógyítottam a beteget, tápláltam az éhezőt, feltámasztottam a halottat. Végül engedtem magam megfeszíteni és halálra adni. Most én vagyok a feltámadott Úr, s nekem tetszik nagyobbakat cselekedni az említettekénél. Megígértem, hogy magamhoz vonzom az embereket az evangélium prédikálásával. Arra hívlak el, hogy prédikáld. Megbízlak, hogy menj el a széles világra, és tanítsd az embereket mindarra, amit én tanítottam neked. Megígérem, hogy veled leszek, megáldom az üzenetet, és legyőzöm a gonoszság bástyáit a prédikálásodon keresztül. Téged, Péter, Jakab, János (György, Mária, Zsuzsa, Róbert – bárki is vagy), megígérem, hogy megáldom a bizonyosságodat oly mértékben, hogy akik hallják, vagy el kell azt fogadniuk, vagy elvetvén azt, beteljesítik a saját lelki megsemmisülésüket.”

Mit mondasz erre a megbízatásra? Ne mondd azt: „Nos, ez mind szép, de természetesen nem így értette az Úr. Én nem tehetek semmit.” Inkább ezt mondd: „Akkor így lesz: én semmi vagyok, de Isten kegyelméből mindent megteszek az én Uram erején keresztül.”

181. fejezet: Imádkozás Jézus nevében, Jn14:13-14

13. És akármit kértek majd az én nevemben, megcselekszem azt, hogy dicsőíttessék az Atya a Fiúban.

14. Ha valamit kértek az én nevemben, én megcselekszem azt.

Valószínűleg lehetetlenség nagyobb ígéretet kapni az Úr Jézus Krisztustól, mint ami a Jn14:12-ben van feljegyezve, abban az ígeversben, amit a legutóbb vizsgáltunk: „Bizony, bizony mondom néktek: A ki hisz én bennem, az is cselekszi majd azokat a cselekedeteket, a melyeket én cselekszem; és nagyobbakat is cselekszik azoknál; mert én az én Atyámhoz megyek”. De ha volna ígéret, amit még nagyobbnak lehetne tekinteni, akkor az valószínűleg a rögtön utána következő lenne: „És akármit kértek majd az én nevemben, megcselekszem azt, hogy dicsőíttessék az Atya a Fiúban. Ha valamit kértek az én nevemben, én megcselekszem azt.” (13-14. vers)

Ezt az ígéretet a tanítványok Jézus ama erőfeszítésének részeként kapták, hogy vigasztalja őket tekintettel a küszöbön álló eltávozására. Arra készült, hogy elvételik tőlük. Ezért először is azt ígéri meg, hogy ez nem jelenti majd az Ő munkájának a befejezését a Földön – a tanítványok fogják folytatni azt (12. vers), másodszor pedig azt ígéri meg, hogy ez nem jelenti majd a Vele való közösségüknek a megszakadását sem (13-14. versek). Ő a mennyben lesz, amazok pedig a Földön. De az imádság elveszi majd a távolság minden érzetét, s valóban a kulcsa lesz az Általa ígért „nagyobb dolgok” megcselekvésének.

Vigasztalás van ebben a versben, de valójában nem a vigasztalás az, ami annyira látványossá teszi ezt a verset, hogy majdnem eláll tőle a lélegzetünk. Ami a leglátványosabb, az nem más, mint az ígéret nagysága, mert az nem pusztán annyi, hogy akikhez szólt, azoknak majd meglesz az imádság kiváltsága, s még csak nem is annyi, hogy meghallgatja majd az imáikat, és időről időre megadja majd nekik, amit kérni fognak. Az ígéret nagysága az, hogy Jézus meghallgatja majd az imáikat és mindig teljesíti majd a kéréseiket.

Divatos nézet manapság, amint arra Torrey a *The Power of Prayer and the Prayer of Power* című könyvében rámutat, hogy az imádság nem annak a megkapását jelenti, amit kérünk, mindazonáltal valamiképpen mégiscsak jó dolog. Azaz, lehet, hogy nem kapjuk meg, amit kérünk, de kapunk valamit – valami ugyanolyan jót, mint amit kérünk, vagy talán még jobbat is. Kétségtelenül igaz, hogy közülünk sokan nem kapják meg, amiért imádkoznak, mert ostoba és önző módon imádkozunk, s Isten gyakorta nem adja meg, amit kérünk. S jó, hogy nem adja meg, mert sok bajba sodornánk önmagunkat, ha minden kérésünk teljesülne. Ugyanakkor azt kell mondanunk, hogy ez a nézet nem a Bibliában található tanítás az imádkozásról, s konkrétabban szólva, nem is az itt található tanítás az imádkozásról. Az imádkozás tana a Biblia szerint az, hogy „vannak bizonyos emberek, akik képesek bizonyos módon imádkozni, s nem pusztán valamiféle jó dolgokat kapnak, vagy valamit, ami ugyanolyan jó, mint amit kérnek, vagy annál esetleg még jobb is, hanem *pontosan azt kapják, amit kérnek*”.³⁰⁶ Az ígéret úgy szól, hogy ha *bármit* kérnek az Ő nevében, az megkapják.

„Az én nevemben”

Amikor ezt kimondjuk, megértjük, hogy bizonyos feltételeknek eleget kell tenni, s ezek közül az első nyilvánvalóan „az én nevemben” szavakban rejlik, vagy ahogyan nekünk kell értenünk, „Jézus nevében”. Mit jelent ez? Mit jelent bármit kérni Istentől Jézus nevében?

Ez többféle dolgot jelent. Először is azt jelenti, hogy úgy járulunk Istenhez, mint azok, akik hitben azonosultak Jézussal, azaz keresztyénekként. Ez nagyon fontos, mert az

³⁰⁶ Torrey, *The Power of Prayer and the Prayer of Power*, 126. oldal

imádsággal kapcsolatos bármely tanítást, vagy az imádság bármely tanulmányozását annak megértésével kell kezdenünk, hogy imádság csak a keresztyének számára létezik. Ez világosan kiderül két módon is ezekből a versekből: (1) a „ti” szóból,³⁰⁷ ami nem a világra utal általánosságban, hanem a tanítványokra, s azokra, akik majd követik őket a hitben, (2) az „a ki hisz én bennem” kifejezésből, mely egy verssel korábban olvasható. Ezek a kifejezések a keresztyénekre korlátozzák ezeket az igeverseket. Emellett azt is meg kell jegyeznünk, hogy a Biblia soha nem ígéri, hogy Isten meghallgatja és megválaszolja majd egy nem keresztyén imáját.

Ezen a ponton azonban hozzá kell tenni, hogy Isten néha mégis megválaszolja egy nem keresztyén imáját. Ez az, amit a régi puritán teológusok Isten „szövetségén kívüli áldásainak” neveztek. De Isten nem ígéri, hogy így fog cselekedni. Meghallgathatja egy hitetlen imáját, és megválaszolhatja azt, főleg, ha olyasvalaki mondja el, akiben épp elkezdett munkálkodni, és akit el szándékozik vezetni a teljes hitre Jézus Krisztusban. De a keresztyének számára ez az egyébként véletlen esemény nem lehetséges, hanem ígéret. Ígéret, hogy aki teljesíti a feltételt és hisz az Úr Jézus Krisztusban (valamint a többi, hamarosan felsorolásra kerülő feltételt is), az választ fog kapni az imáira.

Nincs más név

A második dolog, amit „az én nevemben” kifejezés jelent, hogy aki közeledik Istenhez, az nem más alapon közeledik, mint azon, amit az Úr Jézus Krisztus cselekedett meg. S pont ebben természetesen vannak problémáink, mert még keresztyénekként is gyakran, amikor imádkozunk, nem kapjuk meg, amit kérünk. Ez pedig azért van, mert nem Jézus nevében imádkoztunk (még ha ki is mondtuk ezeket a szavakat), hanem inkább a magunk nevében, azt képzelvén, hogy valamiféle követelést támasztottunk Istennel szemben.

R. A. Torrey, akiről korábban szoltam, elmond egy történetet, ami szemlélteti a dolgot. Melbourne-ben, Ausztráliában járt egy összejövétel-sorozaton. Egy nap, amikor fellépett a szószékre, hogy felszólaljon, egy üzenetet nyomtak a kezébe. Ez állt rajta: „Kedves Torrey úgy, nagy zavarban vagyok. Hosszú időn át imádkoztam valamiért, amiről bizonyos vagyok, hogy Isten akarata szerinti dolog, de nem kapom meg. Harminc éven át voltam a presbiteriánus egyház tagja, s mindvégig következetes próbáltam lenni. Főfelügyelője voltam a vasárnapi iskolának huszonöt éven át, és presbiter az egyházban húsz éven át, de Isten mégsem válaszol az imámra, és nem értem, miért? Meg tudná magyarázni?”

Torrey magával vitte az üzenetet a szószékre, és ott felolvasta. Azután, mivel joggal vett észre valamit a levél hangszínében, valahogyan így válaszolt: „Teljesen könnyű megmagyarázni. Ez az ember azt gondolja, hogy amiért következetes egyháztag volt harminc évig, hűséges vasárnapi iskola-felügyelő huszonöt évig és presbiter az egyházban húsz éven át, ezért Isten köteles megválaszolni az imáját. Valójában a saját nevében imádkozik, s Isten nem hallgatja meg az imákat, amikor ezen a módon közeledünk Hozzá. Nekünk, ha azt akarjuk, hogy Isten megválaszolja az imáinkat, fel kell adnunk azt a nézetet, hogy Istennek bármiféle kötelezettsége van velünk szemben. Közülünk senki sem méltó semmire Istentől. Ha azt kapnánk, amit megérdemlünk, akkor mindannyian a pokolban töltenénk el az örökkévalóságot. De Jézus Krisztusnak nagy követelései vannak Istennel szemben, s nekünk az imáinkban nem bármiféle bennünk levő jó alapján kell Istenhez járulnunk, hanem Jézus Krisztus követelései alapján.

Az összejövétel végén egy férfi jött oda Torreyhez, és ezt mondta: „én vagyok az, aki ezt az üzenetet írtam. Ön egyenesen a fején találta a szöveget. Azt hittem, hogy amiért harminc

³⁰⁷ A magyar fordításban nem szerepel, de az igeragozásból egyértelműen kiderül (kértek) – a ford.

évig voltam következetes egyháztag, huszonöt évig a vasárnapi iskola felügyelője és presbiter húsz éven át, ezért Isten köteles megválaszolni az imáimat. Látom a tévedésemet.”³⁰⁸

Sok ember követi el manapság is ugyanezt a hibát. Azt képzelik, hogy mivel megtettek bizonyos dolgokat Istennek, ezért támaszthatnak Vele szemben követeléseket. Ám egyetlen bűnös emberi lény sem követelhet Tőle semmit. Csak az Úr Jézus Krisztusnak lehetnek követelései. Jézus nevében imádkozni tehát annyi, mint először is Istenhez járulni keresztyénként, hittel Jézusban, másodszor pedig alázatosan jönni, elismervén, hogy nekünk nincs követelésünk Vele szemben, hanem csak Jézusnak, és ezen az alapon közeledhetünk Istenhez.

Raws nevében

Még most is feltételezem, hogy vannak, akik még mindig úgy vélik, hogy a Jézus nevében történő imádkozás egyfajta varázspálca-meglengetés a kívánságaink felett, hogy azok teljesüljenek. Az efféle emberek elismerhetik, hogy valakinek természetesen keresztyénnek kell lennie ahhoz, hogy hatékonyan imádkozhasson. Még azt is elismerhetik, hogy nem járulhatunk Istenhez a saját érdemeink alapján. Valóban ez volt a nagy reformátori alapelv! De mégis kitartanak abban, hogy Krisztus nevének kántálják a vágyaik teljesülése érdekében. Hozzá kell tennünk tehát egy harmadik dolgot is. Jézus nevében imádkozni annyi, mint úgy imádkozni, mint az, aki Krisztus életét éli. Következésképpen: úgy imádkozni, ahogyan Ő imádkozna, s azért, amire Ő vágyik.

Ralph L. Keiper kitűnően szemlélteti ezt a dolgot. Rámutatott, hogy a keswicki bibliakonferencián, amit a New Jersey állambeli Keswickben tartottak, Colony of Mercy néven folyik munka az alkoholistákért. Ebben a csoportban az alapítójának, William Rawsnak, Addison C. Raws fiának és William A. Raws unokájának a vezetésével az alkoholizmustól összeomlott embereket mutatnak be a Megváltónak, és állítanak helyre a társadalomba, amikor azok megengedik az Úrnak, hogy kijavítsa a romlásukat.

Tegyük fel, mondja Keiper, hogy egyvalaki belefárad a csoport szabályaiba, és maga mögött hagyván azt, bemegy a közeli városba, ahol belép a legelső bár ajtaján. Belép, majd ezt mondja a csaposnak: „Adjon nekem egy fél gint Raws nevében”.

A csapos már-már kiszolgáltatja a rendelést, amikor a tulajdonos előlép a sarokból és ezt kérdezi: „Mit mondott, mit szeretne?”

„Egy fél deci gint Raws nevében”, válaszolja az ember, a jobb lábát a könyöklőre téve.

A szalon tulajdonosa elkezd kérdezni a vendéget. „Addison Rawsról beszél a Colony of Mercy-től, arról az emberről, akinek az apja alapította a csoportot, s akinek a munkája az önhöz hasonló csavargók felkarolása, és emberré változtatása? Erre a Rawsra gondol?”

„Teringettét, igaza van uram”, mondja a züllött fickó. „Pont ő az.”

A bártulajdonos arca elsötétedik. „Ön hazug!”, mondja. „Miképpen merészeli ezt az italt Rawsra terhelni? Ha ön valóban az ő nevében jött volna, akkor vagy be sem jött volna, vagy ha mégis, akkor keresett volna valakit, aki önhöz hasonló, és visszavitte volna a csoportba. Dr. Raws nem iszákos ember, s akik az ő nevét emlegetik, azok nem az én vendégeim.”

Keiper írta: „Krisztus nevében imádkozni komoly dolog, amit nem szabad könnyedén venni. Sok mindent kérünk tekintet nélkül a mi Urunkra, mert magunknak akarunk örömet szerezni Őhelyette. A feleségek azért szeretnék, hogy a férjeik üdvözljenek, hogy legyen egy olcsó sofőrjük, aki elhordozza őket 'az összejövetelekre' vagy, hogy ne zavarja őket a többi gyülekezeti asszony, akik az iszákos, meg nem tért embereket nyomorultaknak tartják. A férjek imái is nagyon gyakran megválaszolatlanok maradnak, mert folytonosan kritizálják a

³⁰⁸ Ugyanott, 138-139. oldal

feleségeiket – titokban is, és nyilvánosan is – megfélemlítve arról, hogy Krisztus soha nem kritizálta a sajátját, az egyházat (1Pt3:7). Egy következtetése, Krisztushoz hasonló viselkedés meggyőz minket arról, hogy Isten ránk bízhatja az áldásait. Isten soha nem fogja egy gondatlan, önző szentet pocskolni az áldásait, vagy a kedvességét.”³⁰⁹

Isten megdicsőül

Van még egy követelmény. Ezidáig „az én nevemben” kifejezést vizsgáltuk, s láttuk, hogy az alábbi három dolgot jelenti: (1) keresztyéneknek kell lennünk, (2) Krisztus, és nem a magunk feltételezett érdemei alapján kell közelednünk Istenhez, (3) úgy kell imádkoznunk, ahogyan Krisztus imádkozna, közben pedig az Ő vágyaival összhangban álló életet kell élni. De van a szövegünkben egy második kifejezés is, ez pedig a következő: „hogy dicsőíttessék az Atya a Fiúban”. Ez nagyon fontos, mert azt kimondva, hogy az imáinknak összhangban kell lenniük Urunk vágyaival, rögtön ezt kérdezzük: „S mik az Úr Jézus Krisztus vágyai?” A válasz a legrövidebb formájában ez a második kifejezés. Az, hogy Isten megdicsőülhessen. Ennek következmény pedig az, hogy ha ez volt Jézus vágya, akkor a mi vágyunknak is ennek kell lenni.

Ez sok ember számára új gondolat, mert annyira tele vagyunk azzal az elképzeléssel, mely szerint az imádkozás valaminek a megkapását jelenti Istentől, hogy aligha fogjuk fel: az ima valójában eszköz, amellyel Isten kap tőlünk valamit. S amit tőlünk akar, az nem más, mint az Ő dicsősége, az a dicsőség, mely másokat is arra indít majd, hogy bízzanak Benne.

Itt újabb szemléltető példát szeretnék bemutatni Ralph Keipertől. Ralph, mint azok, akik ismerték őt, tudják, gyengén látó volt. Amit mi 30 méterről képesek vagyunk meglátni, azt ő 3 méterről vette észre. Így ifjú korában nyilvánvalóan sokszor panaszkodott erről Istennek. „Miért kell szenvednem ettől a problémától? Isten képes lenne tenni valamit ellene, ha akarná”, okoskodott. Imádkozott a dolgról, és nem jutott sehova. Sőt, még Isten késlekedésének az okát sem volt képes meglátni. Megpróbált annyira kedvében járni az Úrnak, amennyire csak képes volt rá. Miért hallgat Isten?

Aztán, egy szombat délután, mikor a fiatal teológus-diák a könyvei felett időzött, a Szentlélek elkezdett hozzá beszélni, és feltett neki néhány kérdést: „Mi az ember fő célja?”

„Istent dicsőíteni, és Őt élvezni mindörökké”, válaszolta Ralph.

„Akarod az Istent dicsőíteni?”, kérdezte a Szentlélek.

„Természetesen!”, igyekezett meggyőzni Őt gyorsan a fiatal diák.

„Ha lenne választási lehetőség, mit választanál? Isten dicsőítését, vagy a tökéletes látást?”

Ralph hosszú szünetet tartott. A „természetesen”-je elkezdett meggyengülni. Mert, mint rámutat, a látás nagyon drága tulajdonság, különösen azoknak, akik nem rendelkeznek vele. Őszinte akart lenni, mert a Szentlélek figyelt, és ismerte a szívét. Tudta, hogy a látás sokkalta értékesebb Ralph számára, mint Isten dicsősége. A belső küzdelem keserű volt, de Ralph végül a kegyelem áldozatává vált. „Csak egyetlen választás van”, mondta végül, „az pedig nem más, mint Isten dicsősége”.

A Szentlélek tovább folytatta a próbára tételt. „Valóban hiszed, hogy Isten dicsősége fontosabb, mint a látásod?” Nem ösztökélte a válaszára, hanem csendben várakozott.

Végül Ralph megadta magát- „A látásom, vagy annak hiánya nem méltó arra, hogy Isten dicsőségéhez hasonlítsuk!

„Valóban akarod Istent dicsőíteni?”, kérdezte ismét a Szentlélek.

„Igen, akarom!”

³⁰⁹ Ralph I. Keiper és James M. Boice, *Is Prayer a Problem?* (Philadelphia: The Bible Study Hour, 1974) 21-22. oldal

„Akkor miért aggódni a módszer miatt, amit Isten választott ki a számodra, hogy dicsőítsd Őt?”³¹⁰

Az ima célja nem a saját kívánságaink beteljesítése, hanem Isten megdicsőítése. De valóban tudjuk ezt? Emlékezz, hogy miközben itt járt a Földön, az Úr Jézus Krisztus az Atyát dicsőítette. A nagy főpapi imájában mondta ezt: „Én dicsőítettelek téged e földön: elvégeztem a munkát, a melyet reám bízál, hogy végezzem azt.” (Jn17:4) De a módot, ahogyan Jézus ezt megtette, mi semmiképpen sem neveznénk dicsőségesnek. Jézus vándorprédikátor volt, s nem volt hová lehajtania a fejét. Félreértették Őt. Kinevették. A saját tanítványai sem értették. Végül az egyikük elárulta, míg a másikuk megtagadta Őt. Mindannyian elhagyták. Aztán elfogták, vallatták, kegyetlenül megkínozták, és kivégezték. Mindez nem az, amire vágyunk, sem Jézus, sem önmagunk számára. Mégis ez volt Isten akarata Jézus számára, s pontosan ezek a dolgok voltak azok, amikben Isten megdicsőült.

Valóban tudjuk, hogy mit jelent mindez? Ha igen, akkor nem a közöny dolga lesz, hanem inkább átalakítja majd az életünket. Életünk során megannyi dolgot elszenvedünk majd, ami közös az egész emberiség számára. Megbetegszünk. Barátaink betegednek meg és távoznak el. Sok csalódás ér minket az otthonunkban, a munkánkban és más területeken. Végül meghalunk. Miképpen reagálunk te és én ezekre a körülményekre? Panaszkodunk és Istent vádoljuk majd? Vagy átvesszük ezeket a körülményeket az Ő kezéből, és megpróbáljuk közöttük Istent dicsőíteni? Ha az utóbbit választjuk, képesek leszünk bemutatni Isten hatalmas kegyelmének és békességének a valóságát, amit Isten szuverén választása hoz létre a szenvedő keresztyénekben.

Mikor eljön a bánat, a világ pánikba esik. Nincs válasza a csalódásokkal, és nincs reménysége a halállal szemben. Nekünk van reménységünk. Sőt, megvan az a kiváltságunk, hogy Isten elé járulhatunk imában, hogy az akaratunk egyre jobban igazodjon az Ő akaratához, s másokat is elvezethessünk az Ő dicsőítésére a bizonyágtételünkön keresztül.

³¹⁰ Ugyanott, 23 .oldal

182. fejezet: „Az én parancsolataimat megtartsátok”, Jn14:15

15. Ha engem szerettek, az én parancsolataimat megtartsátok.

Nehéz elképzelni csodálatosabb ígéret-sorozatot, mint amivel a Jn14 közepén találkozunk. Az egyik ígéret az, hogy azok, akik a Krisztuséi, mégis Jézus cselekedeteinél is nagyobbakat fognak cselekedni. A másik az, hogy bármit kérünk imádságban Jézus nevében, Ő megcselekszi azt. Teljes őszinteséggel el kell azonban ismernünk (amiképpen meg is tettük az előző két tanulmányban), hogy ezeknek vannak korlátaik, és sokszor egyszerűen azért vagyunk képtelenek az ígéretek teljes terjedelemben élvezni, mert nem vagyunk hajlandók eleget tenni a feltételeknek.

A feltétel, amit most megvizsgálunk, négy közül a harmadik, aminek eredményeképpen Jézus még nagyobbakat cselekszik majd bennünk, mint amekkorákat Ő Maga cselekedett, míg itt a Földön járt. Ez a szeretetből fakadó engedelmisség feltétele. De meg akarjuk jegyezni ennek a tanulmánynak a legelején, hogy az engedelmisség és a szeretet nem csak annak a feltétele, hogy „nagyobbakat cselekedjünk” Jézus cselekedeteinél, bár ez is igaz. Ezek a hatékony imádkozás feltételei is, amint egy, vagy két verssel előbb említett. Ezekben az ígeversekben Jézus úgy fejezte ki a hatékony imádkozás feltételeit, mint imádkozást „az Ő nevében”, és hogy „a Fiú megdicsőíthesse az Atyát”. Most pedig mintegy bővebben is kifejti ezeket a gondolatokat, hozzátéve, hogy mindez majd jelenti a szeretetet is Iránta, és az engedelmisséget az Ő parancsai iránt. Ha nem vágyunk mindenekelőtt erre a két dologra, akkor minden kérésünk válasz nélkül marad majd. Ha vágyunk ezekre, akkor nem maradnak el a válaszok. Ahogyan János mondja utóbb az ázsiai gyülekezeteknek írott első levelében: „És akármit kérjünk, megnyerjük tőle, mert megtartjuk az ő parancsolatait, és azokat cselekeszszük, a mik kedvesek előtte” (1Jn3:22).

Ezt kimondva azonban azt is megjegyezhetjük, hogy ez az ígevers joggal áll egyedül, s ezért önmagában is egy leckét közvetít. Konkrétan tanít a Krisztus iránti szeretet és a Krisztus parancsolatai közötti helyes kapcsolatról, valamint, hogy mindkettő megléte mit bizonyít.

Ha szeretjük Jézust

Az első lecke az ígevers nyilvánvaló leckéje. Ez nem más, mint hogy *ha szeretjük Jézust, akkor meg kell tartanunk az Ő parancsolatait (és meg is fogjuk tartani azokat)*. Ez az igazság fontos, mert azonnal lesújt a keresztyén hit bármiféle antinomista megromlására.

Az antinomizmus a legtöbb ember számára ismeretlen szó, de nem nehéz megérteni. Ez az a nézet, mely szerint Isten Ígéje parancsolatainak nincs megfelelő helyük a keresztyénségben. E nézet kifejeződései rendszerint oly módon állítják szembe a törvényt a kegyelemmel, amely teljességgel eltörli a törvény értékét. Azaz, a kegyelem Istene, Aki egyben a szentség és az igazságosság Istene is, eltörölteti a kegyelem nevében. Az embereknek azt mondják, hogy a törvény a kegyelem ellensége, hogy a Sínai-hegy Istene egy szigorú és szerethetetlen Istenség, Akit joggal száműztek az Újszövetség lapjairól, s manapság bármely erkölcsi rendszer egyetlen lehetséges vezetője a szeretet. Amint az várható is, ebben a rendszerben megtűrik a nyílt szembeszegülést Isten parancsolataival. Így a házasságok felbonthatók, a házasságtörést szentesíthetők, a szerződések megszeghetők, a szülők elvethetők, a világi javak megkívánhatók, s megszámlálhatatlanul sok más dolgot is felkarolnak – mindaddig, amíg a cselekedetek nem „ártanak” másoknak, és a „szeretet” marad a mozgatórugó.

Ez azonban csak paródia. Mi természetesen elismerjük – sőt szívtében-hosszában hirdetniünk kell – hogy az üdvösség soha nem a cselekedetek alapján, hanem kegyelemből adatik. Ebben a dologban a törvény és a kegyelem szemben állnak egymással. A Galata levél ennek kimagasló bizonyossága. Még azt is elismerjük, hogy a keresztyén élet megélésének helyes módja nem az, amikor önmagunkra, vagy másokra kényszerítünk egy sor szabályt (akár Isten által adott szabályokat). Ennek megtétele biztosíthatja az igazodást a keresztyén jellem bizonyos külső megnyilvánulásaihoz. A szívet azonban nem változtatja meg. Ezért kell a szeretetnek, és nem a törvénynek képeznie a keresztyén etika velejét. De ennek kimondása után azonnal folytatjuk, és hozzátesszük, hogy bármely szeretet, amely nem mutatkozik meg az igazodásban Krisztus parancsaihoz, nem az a fajta szeretet, amelyről Krisztus beszélt. Valójában egy látszatszeretet, egy önmagában hamis szeretet, mely hamisan bánik azzal, aki a magáévá teszi.

Jó néhány éve, amikor az úgynevezett „új erkölcsiség” a népszerűsége csúcsán volt, egy csomó teológus találkozott az egyik legnagyobb presztízsű keleti szemináriumunkon annak megvitatása végett. A legtöbben támogatták az új erkölcsiséget. Így a vita a szabályoktól és előírásoktól – beleértve a Bibliában találhatóakat is - való mentesség értéke köré összpontosult. „Lennie kell azonban valamiféle vezérfonalaknak”, mondta valaki. Ezt kielemezték, majd végül arra az elhatározásra jutottak, hogy az egyetlen elfogadható vezérfonal a szeretet. Bármilyen, ami a szeretetből fakad, megengedhető. Bármilyen meg is engedtek, amíg az nem ártott másoknak.

Miközben a vita ebben az irányban folytatódott, egy római katolikus pap, akit meghívtak az összejövetelre, és jelen volt a teremben, nagyon hallgataggyá vált. Ezért a többiek odafordultak hozzá, és megkérdezték: „Ön mit gondol? Egyetért azzal, hogy az egyetlen korlátozó tényező az erkölcsi döntések meghozatalakor a szeretet?”

A pap így válaszolt: „Ha engem szerettek, az én parancsolataimat megtartsátok”. Igaza volt. A szeretet lehet értékes vezérfonal, de csak akkor, ha ez a szeretet összhangban van Isten szeretetével, így tehát összhangban van az Általa adott parancsolatokkal is.

Ez azonban nem értékeli le a szeretetet, mert a kettő együtt jár. Valójában csak a szeretet fog minket sikerrel felindítani az Ő parancsolatainak megtartására. Maclaren írta bölcsen: „Az alapelv, mely megerősíti ezeket a szavakat, a következő: a szeretet az engedelmesség alapja, és az engedelmesség a szeretet biztos végkimenetele és eredménye... S pontosan ez különbözteti meg és emeli fel az evangélium erkölcsiségét minden más rendszer fölé. A világ legrosszabb embere sokkal jobban ismeri a kötelességét, mint a legjobb. Nem a tudás hiánya miatt járulnak az emberek az ördöghöz, hanem a hatalom és az erő hiánya miatt ahhoz, hogy megélhessék az ismereteiket. S amit az erkölcsiség képtelen megtenni az emberi kötelességtudat legtisztább kifejezéseivel, azt Krisztus jön, és megteszi. A törvény önmagában olyan, mint a valamely lázadó körzetben kihirdetett haszontalan közhírré tétel, ahol nincs hadsereg a kieroszakoláshoz, s a király tekintélyét, melyből származik, semmibe veszik. A másik törvénynek önmagában engedelmeskednek. Ez a különbség a világ erőtlén erkölcsisége, és Jézus Krisztus parancsolatai között. Adott egy sík és egyenes út. Mit számít, ha nincs erőnk ahhoz, hogy végigtoljuk rajta a talicskát? Akkor ugyanaz a végeredmény, mintha egyáltalában nem is lenne út. Itt áll az összes szövőszéked, kifényesítve és tökéletes állapotban, de nincs gőz a bojlerekben. Nincs tehát mozgás, és semmit sem szönek. Amit akarunk, az nem a törvény, hanem az erő, amit az evangélium ad meg nekünk, s ami egyedülálló bennünk annyiban, hogy nemcsak Isten akaratának az ismeretét és annak világos kijelentését adja meg nekünk, hogy mivé kell lennünk, de az erőt is a megvalósításhoz.

A szeretet teszi ezt meg, egyedül csak a szeretet. Az a nagy erő, ami mozgásba lendül a szívünkben és kiűz onnan minden versengést, minden hamis, és alantas dolgot. Augiász istállója kitakarításának valódi módja, ahogyan a régi mítosz tartja, a folyó beteretése volt abba. Különben vég nélküli munka lett volna a szennyet kifelé lapátolni ásókkal talicskába

töltve azt – tereld be a folyót, majd az kipucol minden mocskot. Amikor a frigyláda a templomba került, Dágon megcsonkított teste a küszöbön hevert. Mikor Krisztus bejön a szívembe, minden obszcén és szürkületet szerető alak, melyek benne lappangtak és beszennyezték azt, úgy foszlanak szerte, mint kísértetek a kakas kukorékolásakor az Ő nyugodt és tiszta jelenlétében. Ő, egyedül csak Ő, belépve a szívembe a szeretet kapuin át, fogja viasztasorítani bennem a gonoszt és serkenteni a jót. S ha én szeretem Őt, akkor meg fogom tartani a parancsolatait.”³¹¹

Erről tudjuk

Van egy második leckéje is ennek az igeversnek. Ez annak fordítottjából származik, amit eddig elmondtunk. Eddig elmondtuk, hogy ha valóban szeretjük Krisztust, azaz azzal a fajta szeretettel szeretjük Őt, amelyről Ő beszél, és amellyel Ő szeret minket, akkor meg fogjuk tartani a parancsolatait. De mondhatjuk azt is (mert az állítás megfordítható), hogy *ha megtartjuk az Ő parancsolatait, akkor szeretni fogjuk (és tudni fogjuk, hogy szeretjük) Jézust*. Ez a megfordítás érvényes, mert Maga Jézus is megtesz néhány verssel később: „A ki ismeri az én parancsolataimat és megtartja azokat, az szeret engem; a ki pedig engem szeret, azt szereti az én Atyám, én is szeretem azt, és kijelentem magamat annak.” (21. vers) János is kiemeli ezt a dolgot az első levelében: „És arról tudjuk meg, hogy megismertük őt, ha az ő parancsolatait megtartjuk... A ki pedig megtartja az ő beszédét, abban valósággal teljessé lett az Isten szeretete. Erről tudjuk meg, hogy ő benne vagyunk” (1Jn2:3, 5).

De miképpen történik ez meg? Miképpen lehetünk biztosak az engedelmesség által, hogy valóban a Krisztuséi vagyunk? A válasz az ember természetében rejlik. Természetes állapotukban a férfiak és a nők lázadnak Isten ellen. Következésképpen nincs bennünk akarat az Isten iránti engedelmességre. Pontosan ezt a dolgot fejtegette Maclaren a korábban beszúrt idézetben. Ha egy férfi, vagy egy nő elkezd engedelmeskedni Istennek, akkor először is válaszol az Ő üdvájanlatára az Úr Jézus Krisztusban, majd a Krisztushoz hasonló élet megélése iránti egyre növekvő vágy lesz a bizonyítéka az isteni, vagy természetfeletti munkának az ő életében. Ez annak bizonyítéka, hogy Isten jelen van, s már elkezdte a megújító munkáját az egyénben.

Ezért szedd össze a bátorságodat, keresztyén, és légy bizonyos Isten üdvözítő munkájáról az életedben. Ezek egyike sem jelenti azt, hogy akkor hát teljes mértékben engedelmeskednünk Istennek, mivel az Ővéi vagyunk. Még mindig vétkezünk. Ezért írja János: „Ha azt mondjuk, hogy nincsen bűn mi bennünk, magunkat csaljuk meg és igazság nincsen mi bennünk” (1Jn1:8). Azt azonban jelenti, hogy ha felfedezed magadban az új vágyakozást az Isten iránti engedelmességre, ha a bűn elkezd téged zavarni, ha egyre jobban szeretnél Jézusra hasonlítani, akkor Isten munkálkodik, s neked örvendezned kell annak az igazságnak, mely szerint „a ki elkezdte bennetek a jó dolgot, elvégezi a Krisztus Jézusnak napjáig” (Fil1:6).

Szeressétek egymást

Ez a harmadik igazság ebben az igeversben és ez is nyilvánvaló. Ha elolvassuk ezeket a szavakat: „Ha engem szerettek, az én parancsolataimat megtartsátok”, majd utána rögtön feltesszük a kérdést, amint kell is: „De mik Krisztus parancsolatai?”, akkor azonnal visszatérünk a János 13-ban található minden másnál nagyobb parancsolathoz: „Új parancsolatot adok néktek, hogy egymást szeressétek; a mint én szerettelek titeket, úgy szeressétek ti is egymást” (34. vers). Más szóval, *ha szeretjük Jézust, akkor a többi*

³¹¹ Maclaren, *Expositions of the Holy Scripture*, 7. kötet, 2. rész, 315, 317. oldal

keresztvént is szeretnünk kell (és fogjuk is). Szeretsz másokat? Ne légy túl gyors a válaszadással, mert az Újszövetségben a szeretet, amelyről Jézus beszél nagyon gyakorlati. Legalább három dolgot jelent.

Először is *szolgálatot* jelent. Ez nyilvánvaló a szövegkörnyezetből, amelyben az új parancsolata adatott. Jézus levette a felső ruháit, felövezte Magát egy törülközővel, majd megmosta a tanítványok lábait. A tanítványok kétségtelenül helytelennek vélték ezt. Péter konkrétan tiltakozott is, ezt mondván: „Az én lábaimat nem mosod meg soha!” (13:8) De Jézus helyesbítette Pétert, majd valamennyiüket tanította: „Ti engem így hívtok: Mester, és Uram. És jól mondjátok, mert az vagyok. Azért, ha én az Úr és a Mester megmostam a ti lábaitokat, néktek is meg kell mosnotok egymás lábait. Mert példát adtam néktek, hogy a miképen én cselekedtem veletek, ti is akképen cselekedjete.” (13-15. vers) Ez az a kép, amit Jézus adott a valódi keresztyénségről. Ez az a viselkedés, amely megfosztja önmagát a saját előjogaitól annak érdekében, hogy másoknak szolgálhasson.

Másodszor, a szeretet gyakorlása *áldozatot* jelent. Ez azt jelenti, hogy nem csak akkor kapunk elhívást a szolgálatra, amikor ezt kényelmesen végezhetjük, önmagunk számára költségmentesen. Azt jelenti ez, hogy akkor kapunk elhívást a szolgálatra a magunk költségén, amikor sokkalta inkább mást szeretnénk csinálni. Jézus ezt nyilvánvalóan cselekedte, mert a szolgálat Általa bemutatott példázata a tanítványok lábainak megmosásáról csak akkor vált teljessé, amikor a keresztre ment, és ott elvégezte azt az engesztelést, egyedül és kizárólag amellyel váltak képesekké megtisztulni a bűn mocskától.

Harmadszor, a szeretet gyakorlása *megosztást* is jelent, egyrészt önmagunk megosztását, másrészt Isten Jézus Krisztusban adott kegyelme evangéliumának megosztását. Jézus mondta: „Elmenvén e széles világra, hirdessétek az evangéliumot minden teremtésnek” (Mk16:15). Ezt is mondta: „Elmenvén azért, tegyetek tanítványokká minden népeket, megkeresztelvén őket az Atyának, a Fiúnak és a Szent Léleknek nevében, tanítván őket, hogy megtartsák mindazt, a mit én parancsoltam néktek: és ímé én ti veletek vagytok minden napon a világ végezetéig.” (Mt28:19-20) Miképpen állíthatjuk, hogy szeretjük Krisztust, hanem törődünk ezzel a nagy parancsolattal?

Ha szeretünk másokat

Az utolsó dolog a harmadik megfordítása pont ugyanúgy, ahogy a második az első megfordítása volt. Ez pedig a következő: *ha szeretünk másokat, akkor tudhatjuk, hogy valóban szeretjük Jézust, s az Ővéi vagyunk.* János világosan kimondja ezt: „e csodálkozzatok atyámfiai, ha gyűlöl titeket a világ! Mi tudjuk, hogy általmentünk a halálból az életbe, mert szeretjük a mi atyánkfiait. A ki nem szereti az ő atyjafiát, a halálban marad.” (1Jn3:13-14). E szavak alapján biztosak lehetünk abban, hogy valóban újjászülettünk, ha Krisztus parancsainak engedelmeskedve azt látjuk, hogy elkezdtünk szeretni, és valóban szeretünk másokat, akikért Ő meghalt.

Jézus szeret engem

Ezen a ponton vissza kell térnünk ahhoz a kifejezéshez, mellyel az igeszakaszunk kezdődött: „Ha engem szerettek”. Ez ismét felveti a kérdést: tesszük ezt? Valóban szeretjük Jézust? Egyesek a kérdést meghallván alázatosan, de mindazonáltal őszintén fognak válaszolni: „Igen, valóban szeretem Őt”. Ha ez a helyzet, akkor van módja a kimutatásának – mások szeretésével (önmagunkhoz hasonlóan), s annak megcselekedésével, amit Ő szeretne.

Egyesek nem lesznek képesek ezt mondani, bár lehet, hogy valójában jobban szeretik Jézust, mint amennyire ennek a tudatában vannak. Ha egy vagy azok közül, akik szeretnék Őt szeretni, de nem voltak képesek ezt megtenni legalábbis annyira, amennyire elégedett lennél

vele, akkor hadd biztosítsalak róla, hogy soha nem tanulsz meg szeretni úgy, hogy azt kötelességgként erőlteted magadra. Soha nem fogsz szeretni azt mondogatván: „Szeretni fogok, szeretni fogok, szeretni fogok” jobban, mint amennyire képes leszel abbahagyni a köhögést azt mondogatván, hogy „nem fogok köhögni”. Csak egyetlen módja van annak, ahogyan eljuthatsz az Isten szeretetére: ha megismered az irántad érzett szeretetét és hiszel benne. A szeretet szeretetet provokál ki. Az Ő szeretete kiváltja a tiédet. Következésképpen az Isten szeretetének módja annak megismerése, hogy Ő úgy szeretett téged, hogy a tulajdon egyszülött Fiát adta a te üdvösségedért.

Torrey beszámol egy kislányról, aki egy napon odament a nagy angol ígehirdetőhöz, Mark Guy Pearse-höz, szomorkásan sóvárogva belenézett a szemébe, majd így szólt: Pearse úr, én nem szeretem Jézust. Szeretném szeretni Jézust, de nem szeretem Őt. Megmondaná nekem, miképpen kell Jézust szeretni?

Az ígehirdető mélyen belenézett a vágyódó szemekbe, majd ezt mondta neki: „Kislányom, ha ma hazamész, mondd magadnak: 'Jézus szeret, Jézus szeret, Jézus szeret'. S mikor a jövő vasárnap visszajössz, azt hiszem, képes leszel azt mondani: 'Szeretem Jézust'.”

A rákövetkező vasárnap a kislány ismét eljött, ez alkalommal boldog szemekkel és sugárzó arccal, s ezt kiáltotta: „Ó, Pearse úr, szeretem Jézust, szeretem Jézust. A múlt vasárnap, mikor hazafelé mentem, ezt mondogattam magamnak: 'Jézus szeret, Jézus szeret, Jézus szeret'. S elkezdtem azt Ő szeretetére gondolni, valamint arra, miképpen halt meg a kereszten helyettem, s éreztem, amint a hideg szívem felmelegedett, és először éreztem, hogy tele van a Jézus iránti szeretettel.”³¹²

Ez az egyetlen mód mindannyiunk számára, hogy megtanuljuk szeretni Jézust. Azzal kezdjük, hogy megtanuljuk elhinni, amit a Biblia mond, amikor beszámol nekünk arról, hogy a bűnösök között a legzüllöttebbek vagyunk, de Jézus mégis meghalt helyettünk, az igaz a hamisakért. Elmondja nekünk, hogy „betegséginket ő viselte, és fájdalmainkat hordozá”. Megmutatja, miképpen „sebesített meg bűneinkért”, és „rontatott meg a mi vétkeinkért”, miképpen volt rajta „békességünknek büntetése”, és miképpen gyógyultunk meg „az ő sebeivel”. Azzal kezdjük, hogy hiszünk Benne, ahogyan a Biblia lefesti Őt nekünk. Ez után, látván a szeretetét, mi is elkezdjük Őt szeretni. Utána, mivel szeretjük, megtartjuk a parancsolatait.

³¹² Torrey, *The Power of Prayer and the Prayer of Power*, 131-132. oldal

183. fejezet: A másik vigasztaló, Jn14:16-18

16. És én kérem az Atyát, és más vigasztalót ad néktek, hogy veletek maradjon mindörökké.

17. Az igazságnak ama Lelkét: a kit a világ be nem fogadhat, mert nem látja őt és nem ismeri őt; de ti ismeritek őt, mert nálatok lakik, és bennetek marad.

18. Nem hagylak titeket árvákul; eljövök ti hozzátok.

A keresztyén egyház újra és újra kinyilatkoztatja a Szentlélekbe vetett hitét, amikor az Apostoli Hitvallást idézi: „Hiszek Szentlélekben”. De emellett az inkább formális elismerés mellett az egyház nagy körzeteiben nagyon szorult helyzetbe kerülne, ha bármiféle utalást kellene találnia a Szentháromság harmadik Személyére.

J. I. Packer írta erről a tudatlanságról: „A keresztyén emberek nem kételkednek a Krisztus által elvégzett munkában. Tudják, hogy engesztelő halálával váltotta meg az embereket, még ha nincsenek is egy véleményen azzal kapcsolatban, hogy ebbe mi is tartozik bele ténylegesen. Az átlagos keresztyént azonban teljes köd veszi körül azt illetően, hogy miben merül ki a Szentlélek munkája. Egyesek Krisztus Lelkéről beszélnek azon a módon, ahogyan valaki a karácsony lelkületéről beszél – mint homályos kulturális nyomásról, mely a kedélyesség és a vallásosság mellett száll síkra. Egyesek úgy gondolkodnak a Lélekről, mint Aki úgy serkenti a hitetlenek erkölcsi büntudatra ébredéseit, ahogyan például Gandhi, vagy Rudolf Steiner teológiai miszticizmusa tette. De a legtöbben talán egyáltalán nem is gondolnak a Szentlélekre, s nincsen semmi pozitív elképzelésük arról, hogy mit cselekszik Ő. Ők gyakorlati okokból ugyanazon az állásponton vannak, mint azok a tanítványok, akik Efézusban találkoztak Pállal: *Sőt inkább azt sem hallottuk, hogy ha vagy-e Szent Lélek.*”³¹³

Miért van ez így? Nehéz megmondani. Egy dolog azonban bizonyos: ez egy abnormális helyzet. Abnormális Krisztus tanításainak szemszögéből, mert Krisztus világosan tanított a Szentlélekről. Azért tette ezt a most tanulmányozott versekben, hogy vigasztalást nyújtson a tanítványainak, s mindazoknak, akik majd követik őket az egyház korszakában. A Szentlélek ismerete és a Szentlélektől való függés a szükséges feltételei ama „nagyobb dolgok” megcselekedésének, amelyeket a 12. versben említ. A Szentlélek munkájával kapcsolatos tudatlanság abnormális a negyedik evangélium szerzőjének szemszögéből is, mert ő világosan kimutatta érdeklődését, sok verset beiktatva a Szentlélekről az utolsó beszélgetésekben.

Személyiség, vagy erő?

Az első dolog, amit le kell szögeznünk az elménkben a Szentlelket illetően az, hogy a Szentlélek vajon valóságos személy, aki megragad és használ minket, vagy csak valami homályos erő, amit nekünk kell megragadni és a magunk hasznára fordítani. Ez fontos, mint egyszerűen csak igazság, mert a Szentlélek vagy valóságos személy, vagy nem. De gyakorlati síkon is fontos. Ha a Szentlélekre, mint titokzatos erőre gondolunk, akkor a gondolkodásunk folytonosan így alakul: „Miképpen kaphatok még többet a Szentlélekből?” Ha viszont személyként gondolkodunk róla, akkor így: „Miképpen kaphat a Szentlélek még többet belőlem?” Az első gondolat teljességgel pogány. A második újszövetségi keresztyén.

Reuben A. Torrey, aki egy kiváló könyvet írt a Szentlélekről, gondosan kimondja ezt: „A Szentlélek fogalma, mint isteni befolyás, vagy erő, amit valamiképpen megragadunk és használunk az önfelmagasztaláshoz és az önelégültséghez vezet. Az, aki így gondolkodik a

³¹³ J. I. Packer, *Knowing God* (Downers Grove, Ill.: InterVarsity Press, 1973), 60. oldal

Szentlélekről, s aki egyidejűleg azt képzei, hogy megkapta a Szentlelket, majdnem elkerülhetetlenül megtelik lelki göggel és úgy illegeti-billegeti magát, mintha a keresztyének valami felsőbbrendű rendjéhez tartozna. Gyakorta hallhatunk efféle embereket, amikor ezt mondják: 'én a Szentlélek embere vagyok'. Ha azonban egyszer megragadjuk a gondolatot, miszerint a Szentlélek isteni Személy végtelen fenséggel, dicsőséggel, szentséggel és hatalommal, Aki csodálatos leereszkedéssel bejött a szívünkbe, hogy ott lakozzon és birtokba vegye az életünket és használja azt, az rögvést a porba taszít minket és ott is tart. Nem tudok megalázóbb és elsőprőbb gondolatot elképzelni, mint azt, hogy az isteni fenség és dicsőség Személye beköltözik a szívembe és kész még engem is használni.”³¹⁴

Ennek a különbségnek a szemléltetését látjuk az Újszövetség lapjain, ahogyan várhatjuk is. Egyrészt ott van Simon mágus esete, akinek a történetét a Csel8:9-24-ben olvashatjuk. Ő látszólag hitre jutott Krisztusban Fülöp samáriai prédikációján keresztül, mert azt olvassuk róla, hogy „maga is hitt, és megkeresztelkedett” (13. vers). De keveset tudott a keresztyénségről, s ezért abba a hibába esett, hogy megvásárolható erőként gondolkodott a Szentlélekről. Ténylegesen pénzt kínált a tanítványoknak érte. Erre Péter, aki akkor szintén Samáriában volt, ezt válaszolta: „A te pénzed veled együtt veszszen el, mivel azt gondoltad, hogy az Istennek ajándéka pénzen megvehető. Nincsen néked részed, sem örökséged e dologban, mert a te szíved nem igaz az Isten előtt. Térj meg azért ezen gonoszságodból, és kérjed az Istent, ha talán megbocsáttatik néked szívednek gondolatja.” (20-22. versek)

A másik példa a misszionárius mozgalom kezdetéről való Pállal és Barnabással kapcsolatosan. Róluk azt olvassuk, hogy „mikor azért azok szolgálának az Úrnak és bőjtölének, monda a Szent Lélek: Válaszszátok el nékem Barnabást és Saulust a munkára, a melyre én őket elhívtam” (Csel13:2). Az első esetben valaki Istent akarta megszerezni és használni, Akit pusztán erőnek képzelt. A másik esetben Isten vett és használt két embert.

Szavak, vagy valóság?

El kell ismernünk, hogy amikor a Szentlélekről, mint Személyről beszélünk, akkor valami olyasmit próbálunk szavakba foglalni, ami több a szavaknál. Azt mondjuk, hogy a Szentlélek a Szentháromság egyik tagja, minden vonatkozásban egyenlő az Atyával és a Fiúval. De nem mondjuk, hogy három Isten létezik, amire a „tag”, vagy „személy” szavak utalnak. Három Személy létezik, de oly módon, ami meghaladja a felfogóképességünket: s ez a három egy. Az Ószövetséggel együtt ezt is valljuk: „Halld Izráel: az Úr, a mi Istenünk, egy Úr!” (5Móz6:4)

Ezekben a versekben Jézus beszél a Szentlélekről: „És én kérem az Atyát, és más vigasztalót ad néktek, hogy veletek maradjon mindörökké. Az igazságnak ama Lelké: a kit a világ be nem fogadhat, mert nem látja őt és nem ismeri őt; de ti ismeritek őt, mert nálatok lakik, és bennetek marad.” Ez nagy ígéret, de pontosan a Szentlélek személy mivolta miatt az. Ha a Szentlélek csak erő lenne, az ígéret egyfajta ellentételezés lenne: „Eltávozom tőletek, de adok majd *valamit*, ami ellentételezi a távozásomat”. Ez nem az, amiről ez az igevers beszél. A Szentlélek nem valamilyen dolog, ami megadatik, hanem másik isteni Személy, Aki elküldetik. Neki rendelkeznie kell ismeretekkel, mert ismerni fogja a tanítványok bajait. Lenni kell érzéseinek, mert azonosul velük a bajaikban, és vigasztalja őket. Lennie kell akaratának, mert elhatározza, hogy véghezviszi ezt a küldetést.

A Szentlélek személy mivolta más módokon is nyilvánvaló a Szentírásból. Az egyik igemagyarázó az alábbi hat állítással foglalja össze a bizonyítékokat.

1. A Szentléleknek tulajdonított személyes cselekedetek bizonyítják a személy mivoltát. Ennek egyik példája a Jn14:16-18, ott Vigasztalóként van megígérve a

³¹⁴ R. A. Torrey, *The Person and Work of the Holy Spirit* (Grand Rapids: Zondervan, 1970), 8-9. oldal

keresztyénségnek. A másik példa az 1Kor12:11, melyben a keresztyénekben munkálkodva látjuk, osztogatván az egyház jólétéhez szükséges lelki ajándékokat.

2. Az elkülönítése az Atyától és a Fiútól, valamint a kettőjüktől kapott küldetése is bizonyítja a személy mivoltát. Jézus ezt a viszonyt az alábbi szavakkal jelzi: „Mikor pedig eljő majd a Vigasztaló, a kit én küldök néktek az Atyától, az igazságnak Lelke, a ki az Atyától származik, az tesz majd én rólam bizonyosságot” (Jn15:26).

3. A Szentléleknek az Atyával és a Fiúval azonos rangja és hatalma is bizonyítja ezt. Minden trinitárius áldás nagyon világossá teszi ezt. „Elmenvén azért, tegyetek tanítványokká minden népeket, megkeresztelvén őket az Atyának, a Fiúnak és a Szent Léleknek nevében” (Mt28:19). Vagy megint: „Az Úr Jézus Krisztusnak kegyelme, és az Istennek szeretete, és a Szent Léleknek közössége mindnyájatokkal. Ámen.” (2Kor13:13).

4. A Szentlélek megjelenése látható formában az Úr Jézus Krisztus megkeresztelkedésekor, valamint Pünkösd napján szintén bizonyítja ezt. A korábbi eseményről olvassuk: „És leszálla ő reá a Szent Lélek testi ábrázatban mint egy galamb, és szózat lőn mennyből, ezt mondván: Te vagy amaz én szerelmes Fiam, te benned gyönyörködöm!” (Lk3:22) A másodikról pedig ez van megírva: „És megjelentek előttük kettős tüzes nyelvek és üle mindenikre azok közül.” (Csel2:3)

5. A Szentlélek elleni bűn bizonyítja ezt, mert ez egy személy elleni bűnt jelent. Ezt a Máté 12:31-32 említi.

6. A mód, ahogyan a Szentlélek meg van különböztetve az ajándékaitól is bizonyítja, hogy Ő Személy, s nem pusztán csak lelki erő, vagy hatalom. Így az 1Kor12-ben, miután felsorolta a bölcsesség, a tudás, a hit, a gyógyítás, a csodatétel, a prófétálás, a lelkek megkülönböztetése, a nyelvek és a nyelvek magyarázata ajándékait, Pál ezt írja: „De mindezeket egy és ugyanaz a Lélek cselekszi, osztogatván mindenkinek külön, a mint akarja”.³¹⁵

Itt van hat különböző és döntő érv, melyek megmutatják, hogy a Szentlélek személy. De a problémánk, ami valószínűleg még mindig fennáll, nem annyira a Róla szóló tanítás, hanem inkább a Vele szemben tanúsított viselkedésünk. Elméletileg valószínűleg hisszük, hogy a Szentlélek személy, az Istenség harmadik Személye. De ténylegesen ezen a módon gondolkodunk Róla? Talán azt tesszük, amit egy asszony tett, aki néhány évvel ezelőtt végighallgatott egy előadássorozatot a Szentlélekről egy bibliakonferencián. Figyelmesen hallgatta, majd odament az előadóhoz, megköszönni a tanítását. Ezt mondta: „Az ön előadásait megelőzően soha nem gondoltam arra³¹⁶ személyként”. Láthatóan még akkor sem gondolkodott Róla személyként.

Isten Ő?

Az első dolog, amit az Úr Jézus Krisztus, amint láttuk, kiemel a Szentlélekkel kapcsolatos tanításában az, hogy Ő személy. De miféle személy Ő? Egy angyal? Vagy felette áll az angyaloknak, de alacsonyabbrendű az Atyánál és a Fiúnál? Isten Ő? Valójában már elkezdünk megválaszolni ezeket a kérdéseket a Lélek személyiségéről beszélgetve, de a válasz benne rejlik a szövegünket alkotó ígeversekben is.

Itt az Úr úgy beszél a Szentlélekről, mint „másik Vigasztalóról”. Krisztus szavainak megértéséhez fontos megjegyezni, hogy két különböző szót használ a görög Újszövetség

³¹⁵ George Smeaton, *The Doctrine of the Holy Spirit*, eredeti, 1882-es kiadás (Carlisle, PA: Banner of Truth Trust, 1961), 109. oldal

³¹⁶ Az angol eredetiben a mondat így szól: „Before your messages I never thought of it as a person”. A mondatban szereplő *it* személyes névmás az egyes szám harmadik személyű alakjának semlegesnemű alakja – a magyar nyelvben így nem létezik – amit az angol soha nem használ személyekre, csak élettelen dolgokra. Ezért írja Boice a következő mondatot, és ezért használtam én is inkább az „arra” szót a „rá” névmás helyett. – *a ford.*

„másik” értelemben. Az egyik szó az itt használatos *allosz*, ami azt jelenti, hogy „másik, pont olyan, mint az első”. A második a *heterosz*, ennek jelentése „teljesen más”. Mivel két szóról van szó két különböző jelentéssel, mindig fontos tudni, melyik szerepel az eredeti szövegben ott, ahol a fordításban a „másik” szó olvasható. S az első, a „másik, pont olyan, mint az első” jelentésű szó használatos itt, amikor Jézus arról beszél, hogy „másik Vigasztalót” küld a tanítványoknak.

Kicsoda az első Vigasztaló? Nyilvánvalóan Maga Jézus. A második Vigasztalónak tehát pontosan olyannak kell lennie, mint amilyen Ő. Azaz, másik isteni személyiségnek kell lennie, Aki velük és bennük él.

S megint, mint a Szentlélek személyiségének dolgában is, a Szentírás más részei is megerősítik ezt a tanítást. Így foglalhatjuk össze a lényegét:

1. A Léleknek isteni attribútumokat tulajdonítanak. A „szent” szó önmagában is egy isteni attribútum. Ugyanez a helyzet a mindentudás (1Kor2:10-11, Jn16:12-13), mindenhatóság (Lk1:35), és mindenütt jelenvalóság (Zsolt139:7-10) attribútumaival.

2. Olyan cselekedeteket, melyek kizárólagosan az Isten cselekedetei, tulajdonítanak a Szentléleknek. A teremtés az egyik példája ennek. Jób könyvében olvassuk: „lehelletével megékesíti az eget” (26:13), és „az Istennek lelke teremtett engem” (33:4). A Szentlelket úgy írja le, mint azt, Aki életet ad, ami a másik isteni cselekedet (Jn3:5, Rm8:11). Ő az, Aki Isten Ígéjének, a Bibliának az átadásáért felelős: „Mert sohasem ember akaratából származott a prófétai szó; hanem a Szent Lélektől indítatva szólottak az Istennek szent emberei” (2Pt1:21).

3. A Szentlelket egyenrangúnak mondják Istennel, az Atyával és Istennel, a Fiúval. A korábban idézett áldások ennek példái.

4. Isten nevét adják Neki közvetve. A legvilágosabb példája ennek a Csel5:3-4-ben olvasható, ahol Péter ezt mondja Anániásnak: „Anániás, miért foglalta el a Sátán a te szívedet, hogy megcsald a Szent Lelket... ? Nem embereknek hazudtál, hanem Istennek.”

Gyakorlati teológia

Valóban számít az, hogy tudjuk és folytonosan elismerjük, hogy a Szentlélek isteni? Igen, számít, mert ha tudjuk és folytonosan elismerjük az Ő isteni mivoltát, akkor felismerjük majd a munkáját is, és arra támaszkodunk. Ha nem, akkor ostoba módon a saját korlátozott bölcsességünkre, szeretetünkre, erőnkre és egyéb forrásainkra fogunk támaszkodni, és elveszítjük azt, amit csakis Ő tud biztosítani.

A Szentlélekkel kapcsolatos, általam a tanulmány elején idézett írásaiban J. I. Packer felteszi ezeket a találó kérdéseket: „Tiszteljük mi a Szentlelket azzal, hogy elismerjük a munkáját és arra támaszkodunk? Vagy semmibe vesszük Őt azzal, hogy figyelmen kívül hagyjuk, s ezzel megszegyenítjük nemcsak a Lelket, de az Urat is, Aki elküldte Őt? A hitünkben: elfogadjuk a Biblia tekintélyét, a profetikus Ószövetséget és az apostoli Újszövetséget, amit Ő ihletett? Olyan tisztelettel és fogékonysággal olvassuk és hallgatjuk, mint ami kijár Isten Ígéjének? Ha nem, akkor gyalázatot hozunk a Szentlélekre. Az életünkben: alkalmazzuk a Biblia tekintélyét, és a Biblia szerint élünk, bármit is mondanak ellene az emberek, elismervén azt, hogy Isten szava nem lehet más, csak igaz, s amit Isten mondott, azt természetesen úgy is értette, és az meg is fog állni? Ha nem, akkor gyalázatot hozunk a Szentlélekre, Aki a Bibliát adta nekünk. A bizonyágtételünkben: emlékszünk arra, hogy egyedül a Szentlélek képes az Ő bizonyágtételével hitelesíteni a mi bizonyágunkat, Őrá tekintünk, hogy tegye ezt meg, s kimutatjuk a bizalmunk valóságosságát Pálhoz hasonlóan az emberi leleményesség ravaszságainak elkerülésével? Ha nem, akkor gyalázatot hozunk a Szentlélekre.”³¹⁷

³¹⁷ Packer, *Knowing God*, 63. oldal

A Szentlélek személyisége és isteni mivolta, valamint a többi Róla szóló igazság gyakorlati tanítások. Már csak annyi maradt hátra, hogy vegyük ezeket le a magasztos teológia polcáról és hozzuk működésbe ezeket az életünkben.

184. fejezet: A Szentlélek szerepe, Jn14:16-18

16. És én kérem az Atyát, és más vigasztalót ad néktek, hogy veletek maradjon mindörökké.

17. Az igazságnak ama Lelkét: a kit a világ be nem fogadhat, mert nem látja őt és nem ismeri őt; de ti ismeritek őt, mert nálatok lakik, és bennetek marad.

18. Nem hagylak titeket árvákul; eljövök ti hozzátok.

Sok dolog lehet, amiket szeretnénk megtudni valakiről, amikor először találkozunk vele. De a legtöbb esetben az első két kérdésünk az alábbi: Ki vagy te? és Mit csinálsz? Az elsőre lehet egy névvel válaszolni, amit egy rövid leírás követ arról, honnan jött az illető és kihez tartozik. A második rendszerint az illető foglalkozását járja körül. Hasonlóan járhatunk el mi is a Szentlélekről szóló tanításnak ebben a bevezető tanulmányaiban. Az előzőben ezt kérdeztük: „Ki vagy te?” Láttuk, hogy a Szentlélek isteni lény, Aki minden vonatkozásban egyenrangú Istennel, az Atyával és Istennel, a Fiúval. Most azt szeretnénk megkérdezni, hogy mit cselekszik a Szentlélek.

Krisztus megdicsőült

Egy bizonyos értelemben a kérdés majdnem megválaszolhatatlan, mert ha a Szentlélek Isten, ahogyan az is, akkor mindaz, amit Isten, az Atya cselekszik és Isten, a Fiú cselekszik, azt a Szentlélek is cselekszi. Azaz, helyes azt mondani, hogy a Szentlélek teremtette a világegyetemet, Ő tervezte el a megváltás nagy munkáját, aktívan részt vett az Úr Jézus Krisztus egész szolgálatában, feltámasztotta Őt a halálból, létrehozta és irányítja az egyházat, s egy napon majd mindent egyesít és alávet annak, Aki mindenkinek Atyja. Valóban vannak igeversek a Bibliában, melyek ezt jelentik ki, amint láttuk.

Ugyanakkor azt is el kell ismernünk, hogy a Biblia különböző tevékenységeket hangsúlyoz ki az Istenség minden egyes Személye esetében, aminek megfelelően azt is mondhatjuk például, hogy az Atya alapvetően a teremtés munkájában, a Fiú pedig alapvetően a fajunk megváltásának munkájában aktív. Ezért jóllehet majdnem lehetetlen mindazt elmondani, amit a Lélek cselekszik elsődleges értelemben, lehetséges beszélni a szolgálatának elsődleges hangsúlyáról a másodikban.

Mit cselekszik tehát főként a Szentlélek? Egyesek azzal válaszolnának erre, hogy a Szentlélek a leginkább a keresztyének megszentelésében, vagy a Biblia ihletésében, vagy speciális ajándékok odaadásában egyeseknek az egyházon belül aktív. Ezek a dolgok igazak, de nem ezek a legjobb válaszok. A legjobb választ a Jn16:13-14-ben találjuk, ahol Maga az Úr beszél a Lélek munkájáról: „De mikor eljő amaz, az igazságnak Lelke, elvezérel majd titeket minden igazságra. Mert nem ő magától szól, hanem azokat szólja, a miket hall, és a bekövetkezendőket megjelenti néktek. Az engem dicsőít majd, mert az enyémből vesz, és megjelenti néktek.” Ezek az igeversek elmondják nekünk, hogy a Szentlélek szerepe elsődlegesen Krisztus dicsőítése. Valóban, ha helyesen értjük meg ezeket, akkor minden más említendő tevékenység – megszentelés, ihletés, az ajándékok osztogatása, sőt akár a teremtés munkája – benne foglaltatnak ebben az egyetlen, hatalmas, és minden felülmúló célban.

Ebből tehát mindjárt az elején megtanulhatunk egy leckét. Azt olvassuk, hogy a Szentlélek nem önmagáról, hanem Krisztusról fog beszélni. Ebből arra a következtetésre juthatunk, hogy minden, a Lélek személyére és munkájára helyezett hangsúly, mely kisebbíti az Úr Jézus Krisztus személyét és munkáját, nem a Lélek cselekedete. Az egy másik lélek munkája, az Antikrisztusé, akinek a munkája Krisztus kisebbítése (v. ö. 1Jn4:2-3). Bármennyire is fontos, a Szentlélek soha nem veszi el Jézus helyét a gondolkodásunkban. Épp

ellenkezőleg: valahol csak felmagasztaltatik Jézus – bármi módon – ott a Szentháromság harmadik Személye munkálkodik.

Az igazság Lelke

Mennyire konkrétan dicsőíti a Szentlélek az Úr Jézus Krisztust? Ezt négy területen teszi meg.

Először a Szentlélek azzal dicsőítette meg (múlt időben) Jézust, hogy tanított az Úr Jézus Krisztusról a Szentírásban. Ez mélységesen benne foglaltatik az utolsó beszélgetésekkel kapcsolatos tanításban, mert az egyik dolog, amit Jézus említ, hogy az Ő távozása után a Szentlélek fogja elvezetni a tanítványokat minden Jézussal kapcsolatos igazságra, s ennek eredményeképpen képesek lesznek prédikálni a valódi evangéliumot és tévedhetetlenül feljegyezni az Újszövetség lapjain Jézus tanításait, a tanításainak jelentését, és a szolgálatát. Erről beszél, amikor ezt mondja: „Mikor pedig eljő majd a Vigasztaló... az tesz majd én rólam bizonyosságot” (Jn15:26). Vagy megint: „Még sok mondani valóm van hozzátok, de most el nem hordozhatjátok. De mikor eljő amaz, az igazságnak Lelke, elvezérel majd titeket minden igazságra. Mert nem ő magától szól, hanem azokat szólja, a miket hall, és a bekövetkezendőket megjelenti néktek.” (Jn16:12-13)

Hatalmas Íge ez a tanítványok számára. Ők kétségtelenül tudták, hogy az ószövetségi időszakban a Szentlélek eljött bizonyos prófétákra, királyokra és egyéb vezetőkre azért, hogy elmondja mindazt rajtuk keresztül, ami végül aztán az Ószövetség lett. Még azt is tudhatták – bár kétségtelenül sokkal jobban megismerték ezt a feltámadás után – hogy az Ószövetség központi üzenete Isten ama Ígérete volt, hogy Megváltót küld, Aki az Úr Jézus Krisztus lett. Most pedig azt hallják, hogy ugyanaz a Szentlélek, Aki az Ószövetséget ihlette, hogy azok, akik az ószövetségi időszakban éltek, várhassák a Messiást és Nála kereshessék az üdvösséget, el fog jönni hozzájuk – tulajdonképpen bennük fog lakozni – ezért a Krisztus munkájával, vagy tanításaival kapcsolatos dolgok közül semmi sem fog elveszni, ami az üdvösségünkhöz, s az egyház növekedéséhez és rendjéhez szükséges.

Pontosan ez történt. Az egyes általuk feljegyzett események és tanítások olyan dolgok voltak, melyeket hallottak és láttak, majd feljegyezték. Később más dolgok is kijelentettek nekik első ízben. Ezeket az embereket mindkét esetben a Szentlélek vezette. Valójában róluk is ugyanúgy igaz volt, amit Péter az Ószövetség szerzőiről mondott: „Mert sohasem ember akaratából származott a prófétai szó; hanem a Szent Lélektől indítatva szólottak az Istennek szent emberei” (2Pt1:21).

Ebben a munkában a Szentlélek bőségesen dicsőítette az Úr Jézus Krisztust, mert Ő készítette el az eljövetelet az Ószövetség ihletésén keresztül, ami elmondta az embereknek, hogy mit várjanak, és mikorra várják. Utána megőrizte az eljövetelenek történetét és megadta annak egyetlen igazi magyarázatát az Újszövetség könyveinek ihletésén keresztül.

Istentől születtek

Másodszor, a Szentlélek azzal dicsőíti az Úr Jézus Krisztust, hogy a férfiakat és a nőket Hozzá vonzza. Ez oly sokszor elemeztük János evangéliumának ebben a magyarázatában, hogy nem szükséges telje mértékben ismét bemutatni. Csak annyit kell megmutatnunk, hogy a Szentlélek eme tevékenységének hiányában a Biblia ihletettségétől függetlenül, soha senki nem jönne Jézushoz.

A Szentlélekkel kapcsolatos versek, melyeket most tanulmányozunk, világossá teszik ezt. A Szentléleknek a férfiakat és a nőket Krisztushoz vezető munkájától függetlenül senki nem láthatna, ismerhetne, vagy fogadhatna el lelki dolgokat. Amint Jézus mondta: „ha valaki újonnan nem születik, nem láthatja az Isten országát” (Jn3:3). Nem ismerheti, mert a Lélek

dolgai „lelkiképen íteltetnek meg” (1Kor2:14). *Nem fogadhatja el* sem a Szentlelket, sem Jézus Krisztust, mert amint Jézus mondta, „senki sem jöhet én hozzám, hanemha az Atya vonja azt, a ki elküldött engem” (Jn6:44).

A Szentlélek nyitja meg a vak szemeket, hogy az újjá nem született emberek megláthassák az igazságot. Ő távolítja el a ködfátylat az elméjükről, hogy megérthessék, amit látnak, majd gyengéden igyekszik rávenni az akaratukat, amíg a hittel a Megváltóhoz nem fordulnak. E munka nélkül egyetlen keresztyén sem lenne a világban. A Szentlélek ezzel a munkával üdvözít minket és dicsőíti az Úr Jézus Krisztust.

Krisztus sokszorosítása

Harmadszor, a Szentlélek azzal dicsőíti az Úr Jézus Krisztust, hogy sokszorosítja Őt a hívőkben. Ezt három módon teszi: (1) még nagyobb, a bűn feletti győzelemre vezeti a keresztyént, (2) imádkozik érte, és tanítja őt imádkozni, és (3) megmutatja neki Istennek az életére vonatkozó akaratát, majd lehetővé teszi a számára, hogy abban járjon.

Itt a „tanácsadó”, vagy „vigasztaló” szó jelentése rendkívül fontos. A megértésének szempontjából sajnálatos, hogy az angolban a „vigasz” (komfort) szó annyira felhígult, hogy ma már alig jelent többet valakinek holmi félszívű vigasztalásánál, vagy azt, ami kényelembe helyez. Ez lehet például Linus takarója.³¹⁸ Valójában nem is áll ez messze nyelvészetileg, mert a „vigasztaló”³¹⁹ szót használják egy bizonyos fajta paplan leírására. Gyakorta ez van az elménkben, amikor a vigasztalásra gondolunk. Kényelmes!³²⁰ Arra gondolunk, hogy belecsavarodunk a takarónkba, és kényelembe helyezzük magunkat a jelen világ kemény ütéseiivel szemben.

A szó a Bibliában azonban nem ezt jelenti, noha bizonyos fokú vigasztalás rejlik benne. A szó megértéséhez vissza kell mennünk azokhoz a latin szavakhoz, melyek az angol „comfort” szó mögött húzódnak meg. Ezekből kettő létezik. Az első a *cum* (melyben a magánhangzó megváltozott, amikor átkerült az angolba). Ez a –val, –vel jelentésű rag. A második a *fortis*, ahonnan a fortification, fortify, az olasz fortissimo, a fortitude és a fortress (megerősítés, megerősíteni, igen erősen, állhatatosság, erőd) szavak származnak. A jelentése tehát „erős”, vagy „megerősíteni”. Tegyük össze a kettőt, és megkapjuk a „comforter” (vigasztaló) szó jelentését. A vigasztaló az, aki téged megerősít. Ő, amint az egyik igemagyarázó írja, „kiegyenesíti a gerincedet, hogy kiállj az igazságért, s hogy a helyes oldalra állj, még ha ez a kisebbségi oldal is. A Vigasztaló erőt ad neked, hogy szembeszállj bármivel, ami alávaló és gonosz”.³²¹

Ez az, amit a Szentlélek megtett Péterrel is. Péter megtagadta az Urat a letartóztatásának éjszakáján, mivel megijedt attól a lánykától, aki csak az ajtónálló volt. De Pünkösdkor, miután eljött a Szentlélek, Péter felállt és az evangéliumot prédikálta azoknak az embereknek, akik megfeszítették Jézust, ezt mondván: „Izráelita férfiak, halljátok meg e beszédeket: A názáreti Jézust, azt a férfiút, a ki Istentől bizonyosságot nyert előttek erők, csodatételek és jelek által, melyeket ő általa cselekedett Isten ti köztetek, a mint magatok is tudjátok. Azt, a ki Istennek elvégezett tanácsából és rendeléséből adatott halálra, megragadván, gonosz kezeitekkel keresztfára feszítve megölétek: Kit az Isten feltámasztott, a halál fájdalmait megoldván; mivelhogy lehetetlen volt néki attól fogvatartatnia... Bizonynyal

³¹⁸ Szereplő Charles M. Shultz *Peanuts* című vicces képregény-sorozatában, aki szinte soha nem jelenik meg a kis kék takarója nélkül, melyet a vállán átvette visel, miközben az ujját szopja.

³¹⁹ Az angol eredetiben itt a *comforter* szó áll, melynek az alapjelentése valóban a *vigasztaló*, de az amerikai angolban jelent *tűzött/steppelt paplant/takarót, dunyhát* is.

³²⁰ A *kényelem* a magyarban elválík a *vigasztalástól*, de az angolban a *comfortable* szót használják a kényelmes megjelölésére.

³²¹ Barnhouse, *The Love Life*, 187. oldal

tudja meg azért Izráelnek egész háza, hogy Úrrá és Krisztussá tette őt az Isten, azt a Jézust, a kit ti megfeszítettetek.” (Csel2:22-24, 36) A Szentlélek gerincet adott Péternek, Jézushoz hasonlóvá tévén őt, majd rajta keresztül dicsőséget szerzett az Úrnak.

A „Vigasztaló” szó jelentésének megértésére törekedve eddig csak a latinból származó angol szó jelentésével foglalkoztunk. Mikor túllépünk az angol szón a görög szóhoz, akkor egy teljesen új, bár kapcsolódó jelentés-területtel találkozunk, amely viszont többet tanít nekünk a Lélek szolgálatáról. A görög szó ebben a szövegben a *paraklétosz*. Az első két szótag, a *para* görög jelentése a *valaki mellett*. Ezt megtaláljuk az olyan angol szavakban, mint a *parable* (példabeszéd), *paradox* (paradoxon), *parallax* (parallaxis) és *parallel* (párhuzamos). A másik két szótag a *klétosz*, aminek a jelentése *elhívott*, mint az „egyház” jelentésű görög *eklézsia* szóban, ami az „elhívottakat” jelenti. A paraklétosz tehát azt jelenti, „aki másvalaki mellett elhívott”, mint annak a személynek a segítője.

Mellesleg, a latin Vulgatában a szót nem a mi szavunk valamelyik változatával, hanem az *advocatus* szóval fordítják, melyből az „advocate” (ügyvéd) szavunk származik. Az *ad* jelentése *mellett*. A *vocatus* a *vocare* szóból származik, amit azt jelenti: „elhívni”. Így az *advocatus* jelentése „valaki, akit elhívtak másvalaki mellé”, mint az illető segédjé. Az *advocate* latin szó. A *paraklete* görög. De mindkét szó jelentése ugyanaz.

Ezt az elképzelést erősíti meg még jobban az 1Jn2:1, bár ebben az esetben a paraklétosz szót valójában „ügyvédnek” fordítják. Itt ezt olvassuk: „Én fiacskáim, ezeket azért írom néktek, hogy ne vétkezzetek. És ha valaki vétkezik, van *Szósólónk* az Atyánál, az igaz Jézus Krisztus.”

Ők ketten együtt munkálkodnak értünk. Sőt, imádkoznak értünk. Tudjuk, hogy az Úr Jézus Krisztus imádkozik értünk, mert a Zsid7:25-ben ezt olvassuk: „Ennekokáért ő mindenképen idvezítheti is azokat, a kik ő általa járulnak Istenhez, mert mindenha él, hogy esedezzek érettök”. Ő a mennyben imádkozik értünk. Tudjuk, hogy a Szentlélek is imádkozik értünk, és segít nekünk imádkozni, mert a Rm8:26-ban ezt olvassuk: „Hasonlatosképen pedig a Lélek is segítségére van a mi erőtelenségünknek. Mert azt, a mit kérnünk kell, a mint kellene, nem tudjuk; de maga a Lélek esedezik mi érettünk kimondhatatlan fohászkodásokkal.”

Minek kellene tehát megszorítania minket? Semminek! Nem nyugtalankodhatunk az üdvösségünk miatt: Krisztus megvásárolt minket, és a Szentlélek elpecsételte ezt a mi szívünkben. Sőt, ők mindketten szabadon védhetik az ügyünket az Atya előtt. „Kicsoda vádolja az Isten választottait? Isten az, a ki megigazít; Kicsoda az, a ki kárhoztat? Krisztus az, a ki meghalt, sőt a ki fel is támadott, a ki az Isten jobbán van, a ki esedezik is érettünk” (Rm8:33-34). Nem nyugtalankodhatunk a növekedésünk miatt sem Jézus Krisztus képmására, mert ez a bennünk munkálkodó Szentlélek célja. Pál mondja: „Mert a Jézus Krisztusban való élet lelkének törvénye megszabadított engem a bűn és a halál törvényétől. Mert a mi a törvénynek lehetetlen vala, mivelhogy erőtelen vala a test miatt, az Isten az ő Fiát elbocsátván bűn testének hasonlatosságában és a bűnért, kárhoztatá a bűnt a testben. Hogy a törvénynek igazsága beteljesüljön bennünk, kik nem test szerint járunk, hanem Lélek szerint.” (Rm8:2-4).

A keresztyén szolgálat

A negyedik mód, ahogyan a Szentlélek megdicsőíti az Úr Jézus Krisztust az, amikor Krisztus követőit a keresztyén szolgálatba irányítja, és ott fenntartja őket. Ennek igaznak kellett lennie a tanítványok esetében, amint azt a legtöbb, a Szentlélekkel kapcsolatos igevers jelzi az utolsó beszélgetésekben. Neki kellett irányítani őket a jövőben pontosan úgy, ahogyan Jézus tette azt a múltban. S ez igaz azokra is, akik Urunk e korai követői után jöttek.

Az egyik példát abban az igeszakaszban találunk, amit más okból futólag említettem, más okból: a Csel13:2 és az azt követő versek. Ezekben az igeversekben ezt olvassuk: „Mikor

azért azok szolgálnak az Úrnak és bőjtölének, monda a Szent Lélek: Válasszátok el nékem Barnabást és Saulust a munkára, a melyre én őket elhívtam. Akkor, miután bőjtöltek és imádkoztak, és kezeiket reájok vetették, elbocsáták őket. Ők annakokáért, miután kibocsáttattak a Szent Lélektől, lemenének Szeleucziába; és onnét elevezének Cziprusba.” (2-4. vers) Ezekből az igeversekből világos, hogy a Szentlélek férfiakat és nőket hív el a keresztyén munka konkrét területeire, és velük tart, amint belevetik magukat ebbe a munkába. Azaz, nemcsak általános módon hívja el őket a keresztyén munkára, hanem speciális módon, az erőfeszítések konkrét területére mutatva.

Belevont téged efféle szolgálatba? Vezet téged? Ha nem azzal kell kezdened, hogy akard ezt a vezetés, s azt keresve várd a Szentlélek vezetését.

185. fejezet: A Szentlélek teljessége, Jn14:16-18

16. És én kérem az Atyát, és más vigasztalót ad néktek, hogy veletek maradjon mindörökké.

17. Az igazságnak ama Lelkét: a kit a világ be nem fogadhat, mert nem látja őt és nem ismeri őt; de ti ismeritek őt, mert nálatok lakik, és bennetek marad.

18. Nem hagylak titeket árvákul; eljövök ti hozzátok.

A Szentlélekkel kapcsolatos legutolsó tanulmányunkban láttuk, hogy az egyik ok, amiért a Lélek megadatott a hívőknek, az, hogy sokszorosítsa bennük Krisztus jellemét. Ez az elképzelés húzódik meg a „tanácsadó”, vagy „vigasztaló”, mert a Vigasztaló az, aki elhívást kapott a keresztyén mellé, hogy erősítse őt meg, vagy segítse őket a keresztyén útján járni. Ez azonban nem mindig történik meg, mint azt tudjuk.

Mi a rossz akkor, amikor a keresztyének nem képesek úgy élni, mint Krisztus ebben a világban? A Szentírásban található válasz az, hogy ne engedték meg a Szentléleknek, hogy a maga útját járja az életükben. „Megoltották”, vagy „megszomorították” a Lelket (1Thessz5:19, Ef4:30). Következésképpen buzdítást kapnak rá, hogy „járjanak” a Lélek szerint, vagy „töltekezzenek be” Vele (Gal5:16, Ef5:18). A nyelv eme használata azt sugallja, hogy miközben a megváltás dolgában a Szentlélek teljes szuverenitással tevékenykedik, kiválasztván, akit akar, és elvetvén, akit akar, a keresztyén növekedés dolgában viszont nagymértékű az emberi felelősség is. Igaz, mi nem vagyunk képesek jobban megszentelődni, mint amennyire képesek vagyunk megváltani magunkat. Istennek kell megtennie mindkettőt. De először Isten által megelevenedvén, mindazonáltal képesek vagyunk együttműködni a Szentlélek utána következő ösztönzésével, vagy ellenállni annak.

Ahhoz, hogy megértsük ezeket az igazságokat, és hasznát húzzunk belőlük, fontos megértenünk, miről beszél a Biblia, amikor a Szentlélekkel való „betöltekezésről” beszél, s miért szükséges és folytonos megtapasztalása ez minden növekvő keresztyénnek.

A Szentlélek-keresztség

Először azonban egy tagadó meggondolással kell kezdenünk. Ez a tagadó meggondolás pedig nem más, mint az, hogy a „betöltekezés” a Szentlélekkel nem azonos a Szentlélek-keresztséggel. De mi a Szentlélek-keresztség? Az egyetlen válasz, mely őszintén adható erre a kérdésre az, amit maga a Biblia ad, s amit azokban az igeszakaszokban kell keresnünk, ahol a „Szentlélek-keresztség” kifejezés előfordul. Hét ilyen igeszakasz létezik az Újszövetségben.

Öt ezek közül profetikus a természetében, azaz előre tekintenek Isten Lelkének kitöltetésére az Ő népére az olyan ószövetségi próféciaikkal összhangban, mint az Ézs32:15, 44:3 és Joel2:28. Ezek megkülönböztető jellemzője az, hogy Jézus Krisztus szolgálatára vonatkoznak. Négy alkalommal Keresztelő Jánost idézik, mikor ezt mondja: „Én ugyan vízzel keresztelek titeket megtérésre, de a ki utánam jő, erősebb nálamnál, a kinek saruját hordozni sem vagyok méltó; ő Szent Lélekkel és tűzzel keresztel majd titeket.” (Mt3:11, párhuzamok a Mk1:7-8-ban, Lk3:16-ban és Jn1:33-ban) Az ötödik alkalommal Magát Jézust idézi, Aki azt mondja a tanítványoknak, hogy várakozzanak Jeruzsálemben, amíg a Szentlélek el nem jön Pünkösdkor: „János ugyan vízzel keresztelek, ti azonban Szent Lélekkel fogtok megkereszteltetni” (Csell:5). A görögben ezek az igeversek Jézust nevezi „a Keresztelőnek”, vagy „Keresztelőnek”, mert az Ő szolgálatának jellemzője a Szentlélekkel történő keresztelés pont úgy, ahogyan Jánost is azért nevezték „Keresztelőnek”, mert az ő szolgálatának jellemzője volt a vízzel történő keresztelés.

A hatodik a hét utalás között a Szentlélek-keresztségre történelmi (Csel11:16). Ez a Szentlélek ajándékára utal, amit Kornéliusz háza népének adott, együttesen a Jézusba vetett hittel, Péter prédikálásának eredményeképpen. Az utalás azért fontos, mert megmutatja, hogy a Szentlélek ugyanúgy megadatott a pogányoknak is, mint korábban a zsidóknak. Más szóval, nem létezett a keresztyéneknek két szintje, vagy rangja az egyházban.

A hetedik utalás a legfontosabb, mivel ez didaktikus, azaz inkább tanító jellegű, mintsem csak tájékoztató, ezért olyan tanítást ad nekünk, melynek alapján kell értelmezni a többi igazságot. Ez pedig az 1Kor12:13. ahol Pál ezt írja: „Mert hiszen egy Lélek által mi mindnyájan egy testté kereszteszteltünk meg, akár zsidók, akár görögök, akár szolgák, akár szabadok; és mindnyájan egy Lélekkel itattattunk meg”. Két dolog azonnal szembeszökő ebben az igeszakaszban. Először is, a hangsúly *a keresztyének egységén* van. A korinthuszi keresztyének a hangsúlyt a megosztottságukra helyezték lelki ajándékok alapján, de Pál azért ír, hogy kihangsúlyozza, hogy ők valójában egyek. A fő érve az, hogy egy Lélekkel lettek megkeresztezve Krisztus testébe. Ez közvetlen és nyilvánvaló feddés mindazoknak, akik az úgynevezett „Szentlélek-keresztségre” helyeznék a hangsúlyt a kegyelem második munkájaként meghatározva azt, s ezzel megosztják a keresztyénséget és megsemmisítik a közösséget.

A második és kapcsolódó hangsúlya ennek az igeversnek *e megtapasztalás egyetemessége minden hívő számára*. Itt a „mindnyájan” szó döntő, mert Pál ezt írja: „mindnyájan egy testté kereszteszteltünk meg” és „mindnyájan egy Lélekkel itattattunk meg”. Más szóval, a Szentlélek-keresztség – ahelyett, hogy holmi másodlagos és különleges megtapasztalása lenne egyes keresztyéneknek – a kezdeti megtapasztalása mindenkinek, amely által először válnak keresztyénekké.

John R. W. Stott így foglalja össze a bizonyítékokat e versek értékes elemzésében: „A Szentlélek 'ajándéka', vagy 'keresztsége', az Újszövetség egyik *megkülönböztetett* áldása *egyetemes* áldás a szövetség tagjai számára, ugyanis ez *kezdeti* áldás. Szerves része és alkotóeleme az új korszaknak. Az Úr Jézus, az új szövetség Közbenjárója és az áldásainak Kiosztója megadja mind a bűnbocsánatot, mind a Lélek ajándékát mindazoknak, akik belépnek a szövetségbe. Utána a vízkeresztség a Szentlélek-keresztség jele és pecsétje annyiban, amennyiben a bűnbocsánaté. A vízkeresztség a kezdeti keresztyén rítus, mert a Szentlélek-keresztség a kezdeti keresztyén megtapasztalás.”³²²

A Szentlélek-keresztség minden keresztyén számára szól. Valójában, ha valaki nem kapta meg, akkor az illető nem is keresztyén, mert a Szentlélek ugyanaz, mint Krisztussal azonosulni az üdvözítő hiten keresztül. Sőt, ha kételkedünk ebben, akkor meg kell jegyeznünk, hogy az Újszövetségben egyetlen példát sem találunk arra, hogy egy hívőt a Szentlélek-keresztségre ösztökélnék, mégpedig abból az egyszerű okból, hogy nem lehet őt olyasmire ösztönözni, ami már végbement az életében.

Betöltekezve a Lélekkel

Leszögezvén ezt a dolgot, azonnal tovább kell lépnünk és ki kell mondanunk, hogy jóllehet nincs parancs a megkeresztesztelkedésre a Szentlélekkel, viszont világos parancs van a „beteljesedésre (betöltekezésre) a Lélekkel”, amint arra a jelen tanulmány elején rámutattam (Ef5:18).

Ezen a ponton valaki majd azt mondja, hogy az imént tett különbség a Szentlélek-keresztség és a Szentlélekkel való betöltekezés között értelmetlen. „Mert mi a lényege tagadni azt, hogy igyekeznünk kell megkeresztesztelkedni a Szentlélekkel”, érvelhet az illető, „ha a

³²² John R. W. Stott, *The Baptism and the Fullness of the Holy Spirit* (Downers Grove, Illinois: InterVarsity Press, 1964), 28. oldal

következő lélegztvételnél elismerjük, hogy be kell töltekeznünk Szentlélekkel, ami ugyanaz a dolog?” De valóban ugyanaz? A lényeg az, hogy nem, sőt, a Szentlélekkel kapcsolatos legtöbb hamis tanítás abból származik, ha ezt elmulasztjuk meglátni. Például, a Szentlélek-keresztség szorosan kapcsolódott a nyelveken szólás megtapasztalásához, mert a kifejezést oly gyakran használták a Pünkösdtől, ahol ez bekövetkezett. De Pünkösdkor ez elsősorban azért ment végbe, hogy jelezze: megkezdődött az új korszak. Ezzel ellentétben a Szentlélekkel való betöltekezést a tapasztalatok széles köre jellemzi (a nyelveken szólás ezek közül csak egy), s teljesen más a hangsúlya is.

Itt megint azokhoz a szövegrészekhez kell fordulnunk, ahol a „teljesség”, vagy a betöltekezés a Szentlélekkel” előfordul. Tizennégy van ilyen – négy közülük azoknak az eseményeknek, vagy körülményeknek a leírásai, melyek Pünkösdtől zajlottak, vagy álltak fenn, s ezért jobban összhangban vannak az ószövetségi utalásokkal és megtapasztalásokkal, tíz közülük pedig a Pünkösdtől eseményekre, vagy körülményekre vonatkoznak. Az első négy Lukács evangéliumában található. Krisztusra (4:1), Keresztelő Jánosra (1:15), Erzsébetre, János anyjára (1:41) és Zakariásra, János apjára (1:67) vonatkoznak. A maradék tízből kilenc a Cselekedetek könyvében található, ezek mindegyike leíró. Az utolsó az Ef5:18-ban olvasható, ahol a „töltekezzetek be Szentlélekkel” parancs olvasható.

A Cselekedetek könyvében olvasható kilenc igeversben látjuk, hogy a Pünkösdtől napján a felső szobában összegyűlt társaság betöltekezett Szentlélekkel (2:4); Péter speciálisan megtelt Szentlélekkel a Szanhedrin előtt (4:8); a korai keresztyének egy alkalommal imádkozás után teltek meg Szentlélekkel, aminek eredményeképpen elkezdtek „Isten beszédét bátorsággal szólani” (4:31). Az első diakónusokat úgy választották ki, mint „Lélekkel teljes” embereket (6:3); István, az első mártír, „telve Szentlélekkel”, látta Jézust az Atya jobbján állni, és erről bizonyosságot tett (7:55); Pál megtelt Szentlélekkel, amikor Ananiás a kezét vetette rá. Ananiás azt követően küldetett Pálhoz, hogy ő átélte, amit a damaszkuszi úton tapasztalt meg (9:17). Pál máskor is „megtelt Szentlélekkel”, aminek eredményeképpen Páfusz szigetén szembeszállt Elimással, a varázslóval (13:6); aztán Barnabás (11:24) és az antiókhiai tanítványok (13:52) is betöltekeztek Szentlélekkel más alkalommal.

Mi a jellemzője ennek a kilenc leírásnak? Nem bármiféle külső, vagy természetfeletti megnyilatkozása a Léleknek, mint például a nyelveken szólás, mely csak a Lélekkel történő betöltekezés egyetlen, pünkösdi eseténél van megemlítve. Az egyetlen dolog, ami jellemző mind a kilenc igeszakaszra, hogy minden egyes esetben a személy, vagy a csoport, aki betöltekezett Szentlélekkel, azonnal elkezdett bizonyosságot tenni a keresztyén evangéliumról. Ezt tette a 120 Pünkösdkor. Ezt tette Péter a Szanhedrin előtt. Ezt tették a Csel4-ben említett korai tanítványok. Pál, Barnabás és az antiókhiai tanítványok ennek további példái. Valójában az egyik szembeötlő különbség az utalás az első diakónusokra. De közelebbről megvizsgálva itt is látható, hogy ez nem valódi kivétel, mert nem olvasunk arról, hogy a diakónusok is betöltekeztek volna Szentlélekkel. Csak azt olvassuk, hogy olyan emberek voltak, akik bizonyosságot tettek róla: az életüket már betöltötte a Szentlélek. Ezt kétségtelenül abból a tényből válik világossá, hogy már aktívak voltak a bizonyágtételben. Sőt e diakónusok kiválasztásának története rögtön az egyikük (István) halálának története után következik, amelyben egy különösen hatékony bizonyágtételről olvashatunk.

Így tehát az első és leginkább megkülönböztető jele a Szentlélekkel való betöltekezésnek az, ha a betöltekezett illető elkezd Jézusról beszélni. Nem a tapasztalatairól beszél. Nem arról beszél, hogy másoknak szükségük van erre a megtapasztalásra. Jézusról fog beszélni. Ezen a ponton elkerülhetetlenül visszatérünk Jézus saját szavaihoz: „Még sok mondani valóm van hozzátok, de most el nem hordozhatjátok. De mikor eljő amaz, az igazságnak Lelke, elvezérel majd titeket minden igazságra. Mert nem ő magától szól, hanem azokat szólja, a miket hall, és a bekövetkezendőket megjelenti néktek. Az engem dicsőít majd, mert az enyémből vesz, és megjelenti néktek.” (Jn16:12-14)

Ebből arra a következtetésre juthatunk, hogy a betöltekezés a Szentlélekkel a titka bármely sikeres bizonyágtételnek Krisztus egyházáról bármely korban.

A Lélek gyümölcse

Azonban helyesbíteniünk kell, ami félreértés lehet. Egyesek észrevehetik ezeknek a verseknek a bizonyágtételre helyezett hangsúlyát, s azonnal arra a következtetésre juthatnak, hogy a Lélekkel való betöltekezésnek csak a szavakhoz van köze. Ez nem igaz, mert a szavak nyilvánvalóan hatástalanok, hacsak nincs mögöttük istenfélő élet, mely hitelesíti azokat. Itt jön be a parancs a Szentlélekkel való betöltekezésre, mert amikor a szövegkörnyezetbe olvasunk róla, akkor már a keresztyén élethez kapcsolódik.

Meg kell hagyni, a beszédhez is kapcsolódik. Mert amint azt mondta Pál, hogy „teljesedjetek be Szentlélekkel”, rögvést hozzatette: „Beszélgetvén egymás között zsoldároknak és dícséretben és lelki énekekben, énekelvén és dícséretet mondván szívetekben az Úrnak. Hálákat adván mindenkori mindenekért a mi Urunk Jézus Krisztusnak nevében az Istennek és Atyának.” (19-20. vers) De ez erkölcsi is. A Lélekkel való betöltekezést a bor által történő lerészegedéssel állítja szembe. Az a fajta betöltekezés, a mellé társuló dorbézolással egyetemben jellemző arra a kultúrára, melyben az efézusi keresztyének éltek. Emellett a buzdítást azonnal követi sok gyakorlati utasítás, beleértve annak módját, ahogyan a férjnek és a feleségnek együtt kell élniük a keresztyén házasságban, a gyermekek szülei iránti engedelmségének szükségességét, a szolgák kötelességeit, a Sátánnal vívott háborút, és a közbenjáró imádság szolgálatát. A szövegkörnyezet elgondolkodtat minket a Lélek gyümölcseről, melyet a galata levél részletez a számunkra. „De a Léleknek gyümölcse: szeretet, öröm, békesség, béketűrés, szívetesség, jóság, hűség, szelídség, mértékletesség” (Gal5:22).

Két részre oszthatjuk a Lélekkel történt betöltekezésnek az Efézus 5-ben leírt eredményeit, amint azt Stott is tette az igeszakaszra vonatkozó magyarázatában. Az egyik rész Isten felé irányul, melyben benne foglaltatnak mind az imádat, mind a bizonyágtétel, a másik rész pedig az ember felé irányul, s az istenfélő életben és a testvéri közösségben fejeződik ki. Scott ezt írja: „Ezekben a lelki tulajdonságokban és tevékenységekben, nem pedig valami természetfeletti tüneményben kell a Szentlélekkel történt betöltekezés gyümölcseit keresnünk.” Azzal a megjegyzéssel fejezi be, hogy „mindig ez az, amire az apostol a hangsúlyt helyezi, amikor a korinthuszi, a galata és az efézusi levelekben a témát tárgyalja.”³²³

Miképpen kell betöltekezni?

Megtárgyalván a különbséget a Szentlélek-keresztség és a Szentlélekkel történő betöltekezés, vagy teljesség között, s leírva, mit jelent a Lélek teljessége, rátérünk a gyakorlati kérdésre: Miképpen töltekezhettek be a Szentlélekkel? Mi az én felelősségem? Mik a lépések? Ha a Bibliához fordulunk a válaszáért, amit teszünk, ha bölcsek vagyunk, megtudjuk, hogy három feltétele van a betöltekezésnek. Először is nem szabad megoltanunk a Lélek tüztét (1Thess5:19). Másodszor, nem szabad Őt megszorítanunk (Ef4:30). Harmadszor a Lélek szerint kell élnünk (Gal5:16). Az első kettő fontos, de tagadók. A harmadik pedig a legfontosabb a három között.

Senki sem képes megmondani, miképpen fog ez működni minden egyes konkrét esetben, mert Isten népe különféle, és különbözőképpen tevékenykednek. De annyit legalábbis jelent, hogy rövid elszámolásokat akarsz majd tartani Istennel. Talán minden napot

³²³ Ugyanott, 46. oldal

hálaadással kezdesz a kellemes éjszakai alvásért és kéred a vezetést a napi tevékenységekhez. A gyors reggeli után áttekintheted a napot Istennel, amint a munkahelyedre tartasz, vagy otthon vagy. Ahogyan felmerülnek a problémák napközben, ezeket Ő elé viszed, néha rövid imákban (mert nem mindig van sok időnk az imádságra, amikor dolgozunk), és kéred a vezetését, valamint azt, hogy képes légy úgy élni, ahogyan az Úr Jézus Krisztus tenné az adott helyzetben. Este Bibliát olvasol és imádkozol. Ha egy család tagja vagy, együtt imádkoztok, megbeszélvén a napi eseményeket Isten Ígétének fényében. Végül, mielőtt nyugovóra térnél, Istennek ajánlod a napot, s megvallod Neki a bűneidet és a hiányosságaidat. Utána elpihensz, tudván, hogy Ő figyel rád és a szeretteidre.

Ez azt jelenti, hogy ugyanolyan bizonyosan együtt jársz Istennel a Szentlélekkel, mintha Ő látható személy lenne, Aki egész nap elkísér téged, s te az Ő erejéből és tanácsaiból merítesz. Ha ezt megteszed – engedelmeskedsz Neki, megvallod ismert bűneidet, és pillanatról pillanatra szót fogadsz Neki – akkor betölt majd téged, és az Úr hűséges bizonyosságtevőjévé tesz.

186. fejezet: Ajándékok és gyümölcs, Jn14:16-18

16. És én kérem az Atyát, és más vigasztalót ad néktek, hogy veletek maradjon mindörökké.

17. Az igazságnak ama Lelkét: a kit a világ be nem fogadhat, mert nem látja őt és nem ismeri őt; de ti ismeritek őt, mert nálatok lakik, és bennetek marad.

18. Nem hagylak titeket árvául; eljövök ti hozzátok.

Jó pár éve, amikor a keresztyén öntapadós matricák népszerűkké váltak, egy keresztyén egy olyan autó mögött haladt, melyek a matricán ezt állt: „Dudálj, ha ismered Jézust”. Korábban soha nem látott hasonló matricát, de úgy vélte, ez kedves elképzelés. Ezért dudált egyet, várván, hogy az előtte álló autó vezetője integet, mosolyog, vagy más módon ad jelet. Ehelyett a vezető letekerte az ablakot, majd hátrakiáltott: „Hagyd már abba ezt az istenverte dudálást! Nem látod, hogy a piros lámpánál állok?”

A történet azért humoros, mert megértjük belőle: ha valaki azt állítja, hogy ő keresztyén, akkor bizonyos viselkedési normákat lehet tőle elvárni. Nem várjuk el tőle, hogy tökéletes legyen, de azt igen, hogy mutasson be a keresztyén jellem néhány gyümölcsét, melyeket oly figyelemreméltóan szemléltetett az Úr Jézus Krisztus. Pál írta a galatáknak szóló levelében: „De a Léleknek gyümölcse: szeretet, öröm, békesség, béketűrés, szívettség, jóság, hűség, szelídség, mértékletesség” (Gal5:22). Joggal várjuk ezt el, mert Isten Szentlelkének az egyik célja épp ennek a jellemnek, az Úr Jézus Krisztus jellemének a sokszorosítása bennünk. Ezt röviden említettük a Szentlélekkel kapcsolatos második tanulmányunkban, ahol láttuk az egyik módját annak, ahogyan a Szentlélek megdicsőíti Krisztust az Ő jellemének létrehozásával az egyéni hívőben. A téma a harmadik tanulmányunkhoz tartozik, mert ha beteljesedünk (betöltekezünk) Szentlélekkel, akkor nem cselekedjük a test kívánságait (Gl5:16), hanem inkább a Lélek gyümölcseinek leszünk bővében.

Egy gyümölcs

A legfontosabb dolog, ami elmondható a Lélek gyümölcseiről, hogy ez *egyetlen* gyümölcs, így a maga teljességében kell jelen lennie minden keresztyénben. Ezért áll a szó egyes („gyümölcs”), és nem többes („gyümölcsök”) számban. Ez nem igaz az Lélek „ajándékainak” esetében, mert azok úgy adatnak meg az egyik, vagy a másik, amint a Lélek akarja. Azaz, az egyik lehet tanító, a másik pásztor, a harmadik evangélista, és így tovább. Különböző ajándékok léteznek, és senki sincs, aki mindegyikkel rendelkezne. Ezzel ellentétben minden egyes keresztyén rendelkezik a Lélek gyümölcseivel. Ennek oka magának a gyümölcsnek a természetében rejlik, mert amikor megkérdezzük, hogy „De micsoda hát a gyümölcs?”, a legteljesebb válasz az, hogy egyszerűen csak a hasonlóság az Úr Jézus Krisztusra a követőiben. Krisztus nem osztható szét, így a Rá hasonlítás sem. Ha tehát Krisztus belül jelen van, akkor Krisztus jelleme a maga teljességében kezd el megmutatkozni.

1. Helyes, hogy a *szeretet* áll a Lélek gyümölcse listájának élén, mert „az Isten szeretet” (1Jn4:8), és a keresztyén erények közül a legnagyobb a szeretet (1Kor13:13). Az isteni szeretet adja meg ennek a szónak a jellegét, mert Isten szeretete nagy (Ef2:4), meg nem érdemelt (Rm5:8), átalakító (Rm5:5) és megváltozhatatlan (Rm8:35-29). Isten szeretete küldte el Krisztust meghalni a bűneinkért. Mivel Krisztus Lelke, Akit a szeretet jellemez, ültetett be a keresztyénbe, a hívőnek nagy, átalakító, áldozatkész és ki nem érdemelt szeretetet kell mutatnia mind a többi keresztyén, mind a világ felé. Ebből tudja meg a világ, hogy a keresztyének valóban Krisztus követői (Jn13:35).

2. Az *öröm* az a bizonyos erény, amely a keresztyén életben megfelel a pusztá boldogságnak. A felszínen ezek kapcsolatban állnak. De a boldogság a körülményektől függ – amikor a szerencsés körülmények eltűnnek, a boldogság is eltűnik velük együtt – az öröm viszont nem ilyen függő dolog. Egy keresztyén tehát örülhet még a legnagyobb szenvedések közepette is.

3. A *békesség* Isten ajándéka az emberiségnek, amit Krisztus keresztyénél szerzett meg a számukra. A keresztyén megelégedően ellenségei voltak Istennek, most viszont békességünk van, Isten kibékült velünk. Nekünk minden körülmények között ki kell mutatnunk ennek a békességnek a hatásait azon keresztül, amit „az elme békességének” neveznénk (Fil4:6-7). Ennek kell uralkodnia az otthonokban (1Kor7:12-16), a zsidó és a pogány között (Ef2:14-17), az egyházban (Ef4:3, Kol3:15) és a hívőnek a többi emberrel fenntartott kapcsolataiban (Zsid12:14).

4. A *béketűrés* a mások elviselésének erény, még ha azt az erényt komolyan próbára is teszik. Gyakorta mondják Istenről, aki nagy türelemmel foglalkozik a bukott és lázadó férfiakkal és nőkkel.

5. A *szív(ély)esség* az a viselkedés, melyet Isten tanúsít az emberek iránt. Ha a keresztyénnek szívélyesnek kell lennie, akkor úgy kell bánnia másokkal, ahogyan Isten bánt vele.

6. A *jóság* hasonló a szívélyességhez, de a leggyakrabban azokban a helyzetekben marad meg, amikor az, akik kapja, nem érdemli meg. Kapcsolódik a nagylelkűséghez.

7. A *hűség* a szavahihetőség, vagy megbízhatóság. Ez az erény olyan igazságot foglal magában, ami Isten jellemének a része. Ez az a bizonyos erény, amely folytán Krisztus szolgálja inkább meghal, semhogy megtagadja a saját mivoltát, vagy egy kevésbé fennkölt eszmei síkra helyezze át azt, s inkább elszenvedi a nagy kényelmetlenséget, semhogy visszavonja az adott szavát. Az, aki hűséges, megteszi, amit mondott, s nem vonul vissza, ha a dolgok menete keményre fordul. Ez a szó Krisztus jellemét is leírja, a hűséges tanúbizonyságát (Jel1:5), valamint Istenét, az Atyát, aki mindig ennek megfelelően bánt a népével (1Kor1:9, 10:13, 1Thessz5:24, 2Thessz3:3).

8. A *szelídség* annak az embernek az erénye, aki annyira ura önmagának, hogy mindig a megfelelő időben haragos (a bűn miatt), de soha nem haragszik rosszkor. Ez volt Mózes kiemelkedő erénye, akit a Szentírás a világ valaha élt legszelídebb embereként dicsér (4Móz12:3).

9. A Lélek gyümölcsének utolsó megnyilvánulása a *mértékletesség*, az a tulajdonság, mely győzelmet ad a testi vágyak felett, ezért szoros kapcsolatban áll a szemérmességgel, mind elmében, mind viselkedésben. Barclay megjegyzi, hogy „hatalmas tulajdonság, melyre akkor tesz szert az ember, ha Krisztus beköltözött a szívébe. E tulajdonság teszi a lehetővé a számára, hogy éljen és járjon a világban, de mégis tisztán tartsa az öltözködését a világ szennytől”.³²⁴

A gyümölcsöző keresztyén

Mi okozza a különbséget a gyümölcsöző, és a gyümölcstelen keresztyén, vagy mondhatjuk úgy is, hogy aközött, aki termi a Lélek gyümölcsét, valamint aközött, aki csak a testi cselekedeteket mutatja? Az egyik választ erre a kérdésre a gyümölcstermés képe adja meg. Itt a János 15-höz fordulunk, ahol az Úr Jézus Krisztus ezt mondja a tanítványainak: „Én vagyok az igazi szőlőtő, és az én Atyám a szőlőműves. Minden szőlővesszőt, a mely én bennem gyümölcsöt nem terem, lemetsz; mindazt pedig, a mely gyümölcsöt terem,

³²⁴ William Barclay, *Flesh and Spirit: An Examination of Galatians 5:19-23* (Nashville: Abingdon Press, 1962), 127. oldal

megtisztítja, hogy több gyümölcsöt teremjen... Maradatok én bennem és én is ti bennetek. Miképen a szőlővessző nem teremhet gyümölcsöt magától, hanemha a szőlőtőkén marad; akképen ti sem, hanemha én bennem maradtok. Én vagyok a szőlőtő, ti a szőlővesszők: A ki én bennem marad, én pedig ő benne, az terem sok gyümölcsöt: mert nálam nélkül semmit sem cselekedhettek.” (1-2, 4-5 versek) A válasz három részből áll.

Először is ahhoz, hogy gyümölcsöző lehessen, a vesszőnek, mely a gyümölcsöt termi, a szőlőtőhöz kell kapcsolódnia. Azaz, *elevennek* kell lennie, nemcsak holmi holt fadarabnak. Lelki dolgokban ez azt jelenti, hogy az illetőnek mindenekelőtt keresztyénnek kell lennie. Krisztus élete nélkül csak a bűnös természet cselekedetei lehetségesek: szexuális erkölcstelenség, tisztátalanság és züllés, bálványimádás és boszorkányság, gyűlölet, civakodás, féltékenység, a harag kitörései, önző becsvág, viszály, széthúzás és irigység, italozás, orgiák, és az ehhez hasonlóak (Gal5:19-21). A Lélek gyümölcse akkor válik lehetségessé, amikor Krisztus élete, amit Krisztus Lelke közvetít, keresztlárad a keresztyénen.

Másodszor, lennie kell *művelésnek*. Ez a nyitó kijelentés lényege, melyben Krisztus „szőlőművesnek” nevezi az Atyát. Ez azt jelenti, hogy Isten a gondunkat viseli, kitesz minket az Ő jelenléte napsugarának, meggazdagítja a talajt, amelybe beleültet minket, s ügyel arra, hogy megóvjon a lelki kiszáradástól. Ha gyümölcsözők akarunk lenni, akkor közel kell maradnunk Istenhez imában, táplálkoznunk kell az Ő Ígéből, és szoros közösséget kell ápolnunk a többi keresztyénnel.

Végül lennie kell *metszésnek* is. Ez időnként kellemetlen lehet, mert azt jelenti, hogy amit kincsként őrzünk, az elvételik az életünkből. Néha szenvedést is magában foglal. De a metszésnek van célja, s ebből ered minden különbség. A célja pedig az, hogy még több gyümölcs teremjen az életünkben. William Fitch írta erről a témáról: „A metszés olyan művészet, melyet valójában csak annak nagy mesterei végezhetnek, s Isten ezek egyike. Ő ismer minden vesszőt minden bokorban, s tudja, melyek nem hoznak gyümölcsöt. Ezeket levágja. Hálásaknak kell lennünk ezért a csodálatos gondoskodásért. Ő soha nem adja fel. Ő elhatározta, hogy 'a gyermekeinek növekedniük kell a kegyelemben', s ezáltal ki kell mutatniuk a keresztyén kegyelem gyümölcsét annak minden tisztaságában és dicsőségében. Ezért a mennyei földműves munkálkodik velünk, megtisztít minket, le is metsz, ahol szükséges, és beoltja a vesszőt. Visszariadunk? Talán, de nem veszítjük el a bátorságunkat, ha tudjuk: célja van a fájdalmunknak.”³²⁵

A Lélek ajándékai

Isten azonban többet is tesz, mint egyszerűen csak munkálkodik bennünk, mint egyénekben. Körülvesz minket külső segítségekkel is, különösen a keresztyén szolgálatok formájában. Ezek a Lélek ajándékai. Így a Lélek ajándékait is tanulmányoznunk kell (a Lélek gyümölcshöz hasonlóan). Három fő újszövetségi igeszakasz van, melyek ezeket az ajándékokat tárgyalják: a Rm12:6-8, 1Kor12 (a nyelveken szólás ajándékát bővebben is tárgyaljuk a következő fejezetben), valamint az Ef4:7-16.

Az első dolog, amit észreveszünk, mikor megvizsgáljuk ezeket az igeszakaszokat, az, hogy *az említett ajándékok igeszakaszról igeszakaszra változnak*. Például, csak két ajándék szerepel mindhárom szakaszban: a prófétálás ajándéka (ami „kihirdetést” jelent), és a tanítás ajándéka. Ezek nyilvánvalóan kritikus fontosságúak voltak Pál gondolkodásában. Az apostolság ajándéka két helyen van megemlítve, az 1Kor12:28-ban és az Ef4:11-ben. Egyes ajándékok esetében lehet, hogy más-más módon van szó ugyanarról az ajándékról, például „mások szükségén enyhítők” (Rm12:8), és „mások megsegítői” (1Kor12:28). De eltekintve

³²⁵ William Fitch, *The Ministry of the Holy Spirit* (Grand Rapids: Zondervan, 1974), 28. oldal

ettől a néhány ismétléstől és lehetséges kivételektől valamennyi ajándék – legalább húsz van ezekből – különböző. Más szóval, az igeszakaszok hangsúlyai nem az ajándékok bizonyos listáján van, melyek mindig jelen vannak az egyházban a történelme bármely szakaszában, vagy bármely adott helyen, hanem inkább azon a tényen, hogy a Szentlélek fogja megadni, bármely ajándékok is válnak szükségessé az egyház számára történelme bármely szakaszában.

Egyes ajándékok nyilvánvalóan mindig jelen lesznek, például az evangelizálás, a tanítás, a hit, a bölcsesség és a segítségnyújtás ajándékai. Ezek benne rejlenek abban a természetben, amivel az egyháznak rendelkeznie kell. Az ajándékok második osztálya, például az apostolság ajándéka, meg fog szűnni. Megint mások, például a gyógyítás, vagy a nyelveken szólás ajándéka vagy van, vagy nincs. A lényeg inkább az, hogy a Szentlélek megadja azt, amire az egyháznak szüksége van.

A második dolog, amit észreveszünk ezeknek az igeszakaszoknak az olvasásakor, hogy noha nem mindenkinek vannak meg ugyanazok az ajándékai, mindazonáltal *minden hívőnek van legalább egy*. Ez nem annyira világos, mint az a tény, hogy az ajándékok változók, de mindazonáltal igaz, amint azt az alapos olvasás is megmutatja. Így is Pál is a rómabelieknek: „Minthogy azért külön-külön ajándékaink vannak a nékünk adott kegyelem szerint, akár írásmagyarázás, a hitnek szabálya szerint teljesítsük; Akár szolgálat, a szolgálatban; akár tanító, a tanításban...”, és így tovább (Rm12:6-7). Ennek az a következménye, hogy mindenkinek van ajándéka, s azt használnia is kell. Hasonlóképpen ír Pál az első korinthusi levélben: „Ami az egyes embereket illeti, a Lélek kijelentése *közös haszonra* adatik”³²⁶ (1Kor12:7). Vagy ismét: „De mindezeket egy és ugyanaz a Lélek cselekszi, osztogatván *mindenkinek* külön, a mint akarja” (11. vers).

Ez az igazság rendkívül fontos, mert elvezet minket a személyes felelősségünkhöz. Ha a Szentlélek ajándékai nem adatnának meg minden egyes keresztyénnek, akkor megengedhető lenne könnyedén vennünk mindezt, feltételezve, hogy nem kaptunk ajándékot, így ezekre nincs is szükség. Mivel azonban ez nem igaz, mert Isten mindenkinek adott ajándékot, ezekre nyilvánvalóan szükségünk van, s a munka, amit Isten el akar végeztetni, kárt vall, ha elhanyagoljuk annak használatát, amit ránk bízott.

A harmadik hangsúly ezeknek a Szentlélek ajándékaival foglalkozó igeszakaszoknak *az egyház egységén* van. A ténylegesen Istentől származó ajándékokat, melyeket a jó szolgálatában kezdenek el használni inkább egyesíteni, és nem megosztani fogják Krisztus Testét. Ez a hangsúly világos mindegyik igeszakaszban, de különösen az 1Kor12-ben, ahol mindvégig megfigyelhető. Ott azért van kihangsúlyozva, mert az egyes ajándékokra helyezett világi hangsúly hajlamos volt megosztani a korinthusi gyülekezetet.

A negyedik hangsúly az ajándékok fő céljára helyeződik, ami nem más, mint *az egyház felépítése és felszerelése a szolgálatra*. Itt az efézusi levél szövege a legkonkrétabb: „És Ő adott némelyeket apostolokul, némelyeket prófétákul, némelyeket evangyélisácul, némelyeket pedig pásztorokul és tanítókul: A szentek tökéletesbbitése céljából szolgálat munkájára, a Krisztus testének építésére, míg eljutunk mindnyájan az Isten Fiában való hitnek és az Ő megismerésének egységére, érett férfiúságra, a Krisztus teljességével ékeskedő kornak mértékére.” (Ef4:11-13) Az egyház összetett szervezet. Sok mindenre van szüksége a növekedéshez és ahhoz, hogy egészséges legyen, pont amiképpen a testeinknek és sokféle élelemre és edzésre van szükségük, hogy megerősödjenek. Ha a test csak keményítőt kap, akkor meghízik. Ha csak fizikailag edzi magát, az izmai erősek lesznek, de az elméje arányaiban törpe. A testnek különféle szükségletei vannak, s a működés egyensúlya is javasolt. Ugyanezen a módon Krisztus Testének is különféle szükségletei vannak. S Isten, Aki erről a Testről gondoskodik, gondoskodott arról is, hogy az ajándékok szükséges változatossága szét leegyen osztva az Úr követői között.

³²⁶ A Károli-fordítás szerint: *Mindenkinek azonban haszonra adatik a Léleknek kijelentése – a ford.*

Mindig szomorú, amikor egy adott gyülekezetben mindenki evangélista, vagy bibliatanító, vagy adminisztrátor akar lenni. Időnként ezek egyikére nagyobb szükség lehet, mint a többire, és sokan nekiláthatnak e szükséglet betöltésének. De normális helyzetben sok ajándék van jelen, kiegyensúlyozott arányokban. Ezért nem szabad megpróbálnunk más keresztyének ajándékait használatba venni, ha mi magunk nem rendelkezünk azzal. Egyszerűen csak igyekeznünk kell hűeknek maradni a saját ajándékunkhoz és segítenünk kell másokat annak használatában, amit Isten nekik adott.

Istennek tetsző

Évekkel ezelőtt, amikor még csak kisfiú voltam, s csak két unoka volt nagymamám családjában, ez a nagymama (aki Floridában élt) két kis narancsfát ültetett az előkertjében. Az egyik az enyém volt, a másik az unokatestvéremé. Ritkán láttam ezeket a fákat, mert a családom Északon élt. De minden évben a karácsonyi időszakban a nagymamám elküldött nekem egy véka narancsot az én fámról, s egy másik véka narancsot a másik fáról az unokatestvéremnek. Azt mondta, ezzel szeretné megmutatni, milyen jó volt az időjárás Floridában, s arra buzdított, hogy látogassam meg őt. El nem tudom mondani nektek, mennyire érdekelt a fám. Az enyém volt, és ezért nagyon érdekelt, mennyi, és milyen minőségű narancsot termett. Büszke voltam, amikor jó narancsok teremtek. S csalódott voltam, amikor kevesebb narancsot termett (a későbbi években), illetve amikor elsatnyultak fagyás, vagy valami más, a normális fejlődésüket gátló probléma miatt.

Ugyanígy vagyok meggyőződve arról is, hogy Isten az Atya speciális gondolkodással néz ránk, a gyermekeire, és különösen az tetszik neki, amikor valóban gyümölcsözők vagyunk. Isten bőven megadott nekünk mindent, amire szükségünk van. El kell határoznunk, hogy engedelmeskedünk Neki, és a Lélekben fogunk járni.

187. fejezet: Mi a helyzet a nyelvekkel? Jn14:16-18

16. És én kérem az Atyát, és más vígasztalót ad néktek, hogy veletek maradjon mindörökké.

17. Az igazságnak ama Lelkét: a kit a világ be nem fogadhat, mert nem látja őt és nem ismeri őt; de ti ismeritek őt, mert nálatok lakik, és bennetek marad.

18. Nem hagylak titeket árvákul; eljövök ti hozzátok.

A János 14 igeversei, melyek a kiindulópontul szolgáltak a Szentlélekkel kapcsolatos tanulmányainkhoz, nem beszélnek egyetlen szót sem a nyelveken szólásról, mint a Lélek egyik ajándékáról az egyház számára. Ez önmagában is jelentős. De majdnem lehetetlen a Szentlélekről beszélni manapság anélkül, hogy ne szólnánk pár szót a nyelvekről. Mit gondoljunk a nyelveken szólás jelenségéről? Istentől való dolog? Vagy az ördögtől? Vagy csak önös felindulás azok részéről, akik azt állítják, hogy megtapasztalták? Ha nem Istentől van, akkor mit kell vele kapcsolatosan tennünk? Ha igen, milyen helyet kell biztosítanunk neki a keresztyén és a keresztyén gyülekezetek életében és tapasztalatában?

Nyilvánvaló, hogy ezek a kérdések rendkívül fontosak már csak a pünkösdzizmus befolyásának hatalmas megnövekedése miatt is a huszadik századi keresztyénség köreiben. Ebben, vagy abban a formában a pünkösdzizmus mindig is jelen volt, de a modern mozgalom a nyelveken szólás megtapasztalásából nőtt ki, és Charles Parham részéről indult az 1900-as újévi szolgálaton. A megtapasztalását követően Parham a pünkösdi üzenet evangélistájává vált, s a mozgalom sebesen terjedt, aminek következtében megalapították a Pünkösdi Gyülekezeteket, Isten Gyülekezeteit és Isten Egyházait. Ezek a gyülekezetek a bibliai teológia erőteljes dózisát hirdették, és folytonosan növekedtek. Manapság joggal tartják ezeket a „harmadik erőnek” a keresztyénségben, egyes területeken, például Dél-Amerikában uralkodóvá váltak. Az új elem 1950-től kezdődően a pünkösdzizmus meglepő hatása volt a fő egyházakra.

A szuverén Isten

Mit kell mondanunk manapság erről a jelenségről? Az egyik dolog, amit mindig is mondanunk kell, hogy a Biblia szuverén Istene megtehet bármit, amit akar, s ha ez a „nyelveket” jelenti, hát azt is. Nem mondhatjuk, hogy Isten manapság nem adhatja meg a nyelvek ajándékát (például azért, mert „a nyelvek korszaka lezárult”).

Egyesek ezt az 1Kor13:8 alapján próbálták meg kimondani, ahol ezt olvassuk: „A szeretet soha el nem fogy: de legyenek bár jövőmondások, eltöröltetnek; vagy akár nyelvek, megszűnnek; vagy akár ismeret, eltöröltetik.” Ezt tenni nem más, mint hibásan használni a szöveget. Ha az igeverset úgy kell értenünk, hogy a nyelveken szólás ajándékának meg kell szűnnie a jelenlegi egyházi korszakban, akkor az ismeret ajándékának is, mert az igevers ugyanazzal a hangsúllyal mondja: „vagy akár ismeret, eltöröltetik”. Valójában ezek az igevers Krisztus visszatérésére tekintenek előre, s arra figyelmeztetnek, hogy napjaink összes korlátozott megtapasztalása megszűnik akkor, amikor majd Jézushoz hasonlóvá válunk azon a napon. Ez a lényege az 1Kor13:10-nek: „De mikor eljő a teljesség, a rész szerint való eltöröltetik”. Ebben az ígeszakaszban semmi sem emelhető ki, ami azt mondaná, hogy a nyelveken szólást Isten kirekesztette, aminek eredményeképpen a nyelveken szólás manapság vagy önös felinduláson alapuló pszichológiai, vagy démonikus jelenség.

Ugyanakkor azt is ki kell mondanunk: az, hogy Isten bármit megtehet, nem jelenti azt, hogy következőképpen már meg is tette, legalábbis nem minden egyes helyzetben. Vagy,

kissé másképpen fogalmazva, nem jelenti azt, hogy minden, amit Isten Lelkétől származónak mondanak, az ténylegesen Istentől származik.

1Kor12:14

Itt a Szentíráshoz kell fordulnunk, mert az az Isten Ígéjének konkrét tanítása, és nem a megtapasztalásnak (legyen bármennyire érvényes, vagy érvénytelen) kell kormányoznia az elménket. Ebben a kérdésben a nyilvánvaló igeszakaszok az első korinthusi levélből származnak, melyekben Pál apostol részletesen is foglalkozik a dologgal. Jelentőségteljes, hogy ő nem ítéli el a jelenséget. Elítélhette volna, mert a nyelveken szólás gyakorlata megosztónak bizonyult, s Pál nyilvánvalóan ennek a tendenciának igyekszik az elejét venni. De mégsem ítéli el. Valójában elismeri, hogy ő maga is szólt nyelveken, hozzátevé, hogy „mindnyájatoknál inkább” (1Kor14:18).

Végigolvasván az első korinthusi levél eme fontos fejezetei (a 12. és a 14. fejezeteket), hat alapelvet találunk bennük.

Az első alapelv az 1Kor12:1-3-ban látható meg. Ez pedig nem más, mint hogy *a nyelveken szólás ajándéka színlelhető*. Azaz, létezik a valódi ajándék, de létezik annak az ajándéknak a másolata is más lelkek által, legyen az a lélek akár a Sátáné, akár csak az adott illetőé. Biztosan ez az, amiről Pál beszél, mikor emlékezteti a korinthusi keresztyéneket arra, hogy a megtérésük előtt „vitettetek, a néma bálványokhoz”, s arra figyelmezteti őket, hogy a lelkeket próbára kell tenni a Krisztusról tett, vagy nem tett bizonyosságuk alapján: „senki, a ki Istennek Lelke által szól, nem mondja Jézust átkozottnak; és senki sem mondhatja Úrnak Jézust, hanem csak a Szent Lélek által”. A korinthusi keresztyéneket szemlátomást elámították a pogány papok eksztatikus hangoskodásai a megtérésük előtt Krisztushoz. Most pedig összezavarták őket némelyek, akik azt állították, hogy a Szentlélek erejével szólnak, pedig valójában nem Ő hatalmazta fel őket erre.

Érdemes megjegyezni, hogy a világ sok részén a glosszológia (a nyelveken szólás) ismert dolog még a nem keresztyén körökben is manapság. A buddhista és a sintoista papok is szólnak nyelveken eksztázisban. A jelenség létezik Dél-Amerika, India és Ausztrália legnagyobb részén a különféle nem keresztyén környezetekben. Így a pusztán nyelveken szólás nem bizonyítéka a Szentlélek jelenlétének.

Egy példa itt a segítségünkre lehet. A Szentlélekről szóló kiváló könyvében William Fuchs beszámol Raymond W. Frame tapasztalatáról, aki az Overseas Missionary Fellowship (Tengerentúli Missziós Közösség) tagja Kínában. Egy tehetséges igehirdető érkezett Sanghajba, aki az ajándékai miatt, beleértve a nyelveken folyékonyan szólást, nagy feltűnést keltett. Egyes mondásai azonban azoknak egy másik kínai keresztyén által adott magyarázatával egyetemben feljegyzésre kerültek. S mikor Mr. Frame tanulmányozta a feljegyzéseket, úgy tűnt neki, hogy a kijelentések némelyike ellentmondásos volt. Ezért elhatározta, hogy „próbára teszi a lelkeket” Pálnak az 1Kor12:3-ban található intésével összhangban. Így mikor a kínai igehirdető megint egy ismeretlen nyelven szólalt meg, a misszionárius megkérdezte: „Te lélek, aki ismeretlen nyelven beszélsz, megvallod-e Jézust a testben eljött Krisztusnak?”

Először az igehirdetőben munkálkodó lélek látszólag teljesen figyelmen kívül hagyta a kérdést. De mikor a kérdést nyomatékosan újra megismételték, világos ingerültség nyilvánult meg a beszélő hangjában. Végül kínai dialektusban haragosan kitört, amit mások is értettek: „Miért nem hiszel? Nem tudom, hogy én egy nagy munkát elvégezni jöttem?” Kitört a nevetés. Az igehirdetőben levő Lélek egyszer sem vallotta meg Krisztust. E próba

eredményeképpen az igehirdetőt hamis prófétának minősítették, és elküldték a gyülekezetből. Később a többi sanghaji gyülekezetből is kizárták.³²⁷

A második alapelv, amit Pál fektet le, az, hogy *a Szentléleknek sok különböző és értékes ajándéka van, s a nyelveken szólás ezek között csak az egyik*. Ezt a 12. fejezet 4-11. verseiben mondja, kihangsúlyozván, hogy az egyházban különféle szükségletek léteznek, s Szentlélek előjoga ezek kielégítése a szükséges ajándékok megadásával azoknak, akiket elhívott a munkára ezeken a területeken. „Némelyiknek ugyanis bölcseségnek beszéde adatik a Lélek által; másoknak pedig tudománynak beszéde ugyanazon Lélek szerint; Egynek hit ugyanazon Lélek által; másnak pedig gyógyítás ajándékai azon egy Lélek által; Némelyiknek csodatévő erőnek munkái; némelyiknek meg prófétálás; némelyiknek pedig lelkeknek megítélése; másoknak nyelvek nemei; másnak pedig nyelvek magyarázása; De mindezeket egy és ugyanaz a Lélek cselekszi, osztogatván mindenkinek külön, a mint akarja.” (8-11. vers)

Miért hangsúlyozza ki Pál, hogy Isten *egy és ugyanazon* Lélek által adatnak az ajándékok? Szemlátomást azért, hogy elejét vegye a büszkeségnek. Ha ugyanis igaz, hogy a Szentlélek adja az ajándékot minden egyes keresztyénnek („mindenkinek”, 7. vers), mégpedig a saját céljából, akkor nyilvánvalóan nem büszkélkedhetünk a konkrét ajándékunkkal a másoknak adottakkal szemben. A tény, hogy Pál utóbb minimalizálja a nyelveken szólás ajándékát, megmutatja, hogy főleg a büszkeség jelentett veszélyt azok számára, akik ezzel az ajándékkal rendelkeztek Korinthusban.

Növekedés és egység

Pál pontjai között a harmadik az, hogy ezek az ajándékok *az egyház épülésére és egysége megeremtése végett adatnak* (12:12-27). Ebből következik, hogy ha a nyelveken szólás konkrét esete nem támogatja a növekedést, vagy ami még rosszabb, szakadáshoz vezet, akkor vagy az ajándék nem Istentől származó, vagy Isten céljaival ellentétes módon használták azt.

Egy fiatalember jött el hozzám egy érdekes történettel. Két nyárral korábban aktív részese volt egy nyári zenei tábornak, melyet a nagy amerikai egyetemek egyike támogatott. Keresztyénként vágyott valamiféle hatékony keresztyén bizonyágtételre a zenetanulók között. Örült tehát, amikor más keresztyén diákokkal és az egyetem vezetőinek engedélyével szervezhetett egy bibliatanulmányozó csoportot és indíthatott egy vasárnapi iskolát. Véleménye szerint ezek eléggé hatékonyan működtek. Mindenesetre néhány diák keresztyénekké lettek.

A következő nyáron a munka újra elkezdődött, mégpedig nagy várakozásokkal, mert a diákok megtudták, hogy a diákzenekar karmestere szintén hithű keresztyén volt. A történetet elmesélő fiatalember jelezte, hogy meghívta a karmestert a bibliatanulmányozásra és a szolgálatba, és megkérte, hogy vállaljon belőle egy részt. Sajnos, a karmester többet is tett, mint a részvállalás. Átvette az egészet! Azután átalakította az összejöveteleket a dicséret olyan megnyilvánulásává, melyeken sok úgynevezett „karizmatikus ajándék” mutatkozott meg egyértelműen. A hatás egyáltalában nem volt jó, hanem nagyon is megosztó. A keresztyén közösség szétesett. Sok nyitott ajtó becsukódott. Végül a szélsőségek miatt az egyetem vezetői száműzték minden keresztyén összejövetelt a nyári táborokból. A karmester úgy érezte, hogy üldözik, s mikor a fiatalember azzal tiltakozott, hogy az előző nyáron mindvégig folytatta mindennemű zaklatás nélkül a keresztyén munkát, akkor azt mondta neki, hogy ez azért volt így, mert ő nem volt kellően bátor, vagy lelki a bizonyágtételben.

Nem voltam abban a helyzetben, hogy azt mondhattam volna: a zenekar karmesterének erőfeszítései az ördögtől származtak. Valószínűleg nem. De az ajándékot, ha a

³²⁷ Fitch, *The Ministry of the Holy Spirit*, 60-61. oldal

Szentlélek valódi ajándéka is volt, legalábbis helytelenül használták. Megosztóvá vált, és nagyon távol állt az épülés elősegítésétől. Ezzel szemben, mondja Pál, a Lélek ajándékai azért adatnak, hogy erősítsék az egyházat és egyesítsék azt.

Negyedszer, Pál jelzi (ebbe az esetben talán azok megalázása végett, akik dicsekedtek a nyelveken szólás ajándékával), hogy ha az ajándékokat fontossági sorrendbe kellene állítani, akkor *a nyelveken szólás mindig viszonylag hátulra kerülne a listán* (12:28-14:12). Ez a leginkább a 12:28-ban emelkedik ki, ahol Pál ténylegesen felsorolja az ajándékokat: „És pedig némelyeket rendelt az Isten az anyaszentegyházban először apostolokul, másodszor prófétákul, harmadszor tanítókul; azután csodatévő erőket, aztán gyógyításnak ajándékait, gyámolókat, kormányokat, nyelvek nemeit”. Ebben a listában a nyelveken szólás ajándéka az ötödik kategóriába kerül, s még ebben is csak a gyógyítás, a támogatás, és a kormányzás ajándékai után említi. A másik módja annak, ahogyan Pál kiemeli ezt, az a szeretet kiemelkedő fontosságára helyezett rendkívüli hangsúlya. Annyira foglalkoztatja ez a dolog, hogy megszakítja az ajándékok tárgyalását, s beszúrja a szeretetről szóló nagy himnuszát, ami a 13. fejezet a Bibliáinkban. Végül arra a következtetésre jut, hogy ha vágyakozni kell bármelyik ajándékra is, akkor az a prófétálás ajándéka (ami alatt az Íge világos hirdetésének és magyarázatának képességét érti), nem pedig a nyelveken szólásé (1Kor14:1). Ezt a saját esetéből kiindulva jelenti ki, miszerint noha ő is szól nyelveken, inkább mondana öt szót értelmes nyelven, semmint tízezret egy ismeretlen (14:19).

Veszélyek és biztosítékok

Pál ötödik alapelve az, hogy a nyelveken szólás ajándéka *konkrét veszélyekkel jár*, ezért óvatosan kell azt használni. Erről a tizennegyedik fejezet 13-38. verseiben beszél.

Az első veszély az összezavarodás, vagy rendetlenség. Pál nem akarja ezt, mert szemlátomást gyaláznak, vagy legalábbis haszontalan dolognak tartja Isten munkája számára, hogy azt bomlasztó módon végezzék. Itt vezérfonalakat ad. Először, nem szabad egyszerre mindenkinek beszélni a gyülekezetben: egyszerre csak egyvalaki beszéljen. Másodszor, nem szabad mindenkinek beszélni, hanem kettő, vagy három szóljon. Harmadszor, nem szabad megengedni még neki sem a nyelveken szólást, ha nincs valaki jelen a nyelvek magyarázásának ajándékával, és nem magyarázza meg az elhangzottakat.

A második veszély a tartalom nélküli keresztyénség, amit Pál említ a magyarázathoz ragaszkodva. Akkor is és most is fenyegette és fenyegeti a keresztyénséget egy olyan szemlélet, amely a megtapasztalást teszi központivá, és a tartalmat lényegtelenné. Ebben a megközelítésben az érzelmi „magasság” volt a minden. Ezt gyakran látjuk manapság az egyfajta érzelmi keresztyénségben, ahol csak a megtapasztalás (az élmény) az, ami számít. Ezzel szemben nekünk Pálhoz hasonlóan újra és újra a tartalmat kell kihangsúlyoznunk. Francis Schaeffer írja: „Ki kell hangsúlyoznunk, hogy a hitünk *alapja* nem a megtapasztalás, sem az érzélem, hanem az igazság úgy, ahogyan Isten adta azt nekünk szavakba foglalt, kijelentésszerű formában a Szentírásban, s amit mi elsősorban az elménkkal értünk meg – jóllehet természetesen az egész emberre hatással kell lennie.”³²⁸ John R. W. Stott hasonlóan érvel az ellen, amit ő az „elmétlen keresztyénségnek” nevez.³²⁹

Van egy utolsó pont Pál értekezésében a nyelvekről, amit szintén meg kell említenünk. Ez egyszerűen csak így szól: ennek az ajándéknak a veszélyei ellenére *egyetlen keresztyénnek sem szabad megtiltani a használatát*. Konkrétan ezt mondja: „Azért atyámfiak törekedjétek prófétálásra, és a nyelveken szólást se tiltsátok” (14:39). Ha a nyelveken szólás ajándéka nem

³²⁸ Francis A. Schaeffer, *The New Super-Spirituality* (Downers Grove, Illinois, InterVarsity Press, 1972), 24. oldal

³²⁹ John R. W. Stott, *Your Mind Matters* (Downers Grove, Illinois, InterVarsity Press, 1972), 10. oldal

a tiéd, ne vágyakozz rá – legalábbis ne jobban, mint bármely más ajándékra, s különösen a prófétálás ajándékára. Viszont ha másvalaki megkapta ezt az ajándékot, neked nem szabad megtiltanod annak használatát. Ki vagy te, hogy azt mondd neki: nem használhatja azt az ajándékot, amit Isten adott neki? Épp ellenkezőleg, ha valóban Isten adta neki, akkor a tiltás az egyház elszegényítésére és kárára lesz.

Mindenkinek egy ajándék

Egy utolsó kérdés: lehet-e a nyelveken szólás használata valaha is rossz? a válasz igen, bizonyos helyzetekben, közöttük azokban, amikor a Pál által az első korinthusi levélben adott vezérfonalakat figyelmen kívül hagyják. A gyakorlat rossz, ha azt mondják, hogy a nyelveken szólás lényegi bizonyítéka a Szentlélek jelenlétének. Rossz, amikor azt mondják a keresztyéneknek, hogy a megtérésük után egy további Szentlélek-keresztségre is szükségük van. Rossz, amikor lényeginek mondják Isten munkájának beteljesedéséhez az adott keresztyénben. De mindenekelőtt akkor rossz, amikor elfordítja a figyelmet Jézus Krisztusról, mert a Lélek munkája a Krisztusra mutató és az Ő dicsőítése (Jn16:13-16).

Másrészről, az ennek az ajándéknak a használatában rejlő veszélyek és tévelygések nem szolgálhatnak mentségül a más ajándékokkal rendelkezők számára ahhoz, hogy elhanyagolják a saját ajándékuk használatát. Ez önmagában is önelégültség és tévelygés. Mi a te ajándékod? Bármilyen is legyen, használnod kell. A prófétálás? Ha az ember ajándéka az „írásmagyarázás, a hitnek szabálya szerint teljesítsük”. A szolgálat? „Akár szolgálat, a szolgálatban; akár tanító, a tanításban; Akár intő, az intésben; az adakozó szelídségben; az előljáró szorgalmatossággal; a könyörülő vídamsággal művelje” (Rm12:6-8). Csak akkor épül az egyház, győzetnek meg a hitetlenek és dicsőül meg teljesen Krisztus, ha így járunk el.

188. fejezet: Négy ígéret, Jn14:19-24

19. Még egy kevés idő és a világ nem lát engem többé; de ti megláttok engem: mert én élek, ti is élni fogtok.

20. Azon a napon megtudjátok majd ti, hogy én az én Atyámban vagyok, és ti én bennem, és én ti bennetek.

21. A ki ismeri az én parancsolataimat és megtartja azokat, az szeret engem; a ki pedig engem szeret, azt szereti az én Atyám, én is szeretem azt, és kijelentem magamat annak.

22. Monda néki Júdás (nem az Iskáriótes): Uram, mi dolog, hogy nekünk jelented ki magadat, és nem a világnak?

23. Felele Jézus és monda néki: Ha valaki szeret engem, megtartja az én beszédemet: és az én Atyám szereti azt, és ahhoz megyünk, és annál lakozunk.

24. A ki nem szeret engem, nem tartja meg az én beszédeimet: és az a beszéd, a melyet hallotok, nem az enyém, hanem az Atyáé, a ki küldött engem.

Ha gyakran van lehetőséged gyermeket vigasztalni, aki megsérült játék közben, akkor azonnal meg fogod érteni az Úr Jézus Krisztus indítékait ebben az igeszakaszban. Képzeld el, hogy a gyermek megsérült, és odajött hozzád vigasztalásért. Maga a tény, hogy odajött, is sokat jelent. A jelenléted fontos. De azon túl van néhány gyakorlati dolog is, amit megtehetsz. Mutathatsz szeretetet. Azaz, megpusztilod a gyermeket és a karodba veszed őt. Tájékoztathatod ekképpen: „Lássuk csak, lássuk csak. Valójában ez nem is annyira rossz. Nem vérzik, csak felhorzsolódott”. Vagy, ha komoly, elviheted a kórházba. Végül megígérheted neki, hogy a dolgok majd jobbra fordulnak. Mondhatod ezt: „Tegyük rá egy kis hideg vizet. Utána már nem fog fájni. Holnapra olyan jó lesz, mint az új.” Bárki, aki valaha is vigasztalt gyermeket, tudja, hogy a maguk megfelelő helyén mindhárom dolog értékes, s legalábbis a legtöbb esetben, az ígéretek látszanak a legértékesebbeknek.

Bizonyos értelemben ez volt az, amit az Úr tett a tanítványaival az általunk tanulmányozott fejezetben. Bejelentette, hogy eltávozni készül tőlük, hogy visszatérjen az Atyához, s ez nagyon elszomorította őket, mert Ő volt minden a számukra. Letörtek, zavartak lettek, s igen, még féltek is. Ezért elkezdte vigasztalni őket – újra megerősítván őket a szeretetéről tájékoztatván őket, s adván nekik néhány áldott ígéretet. Valószínűleg ezek az ígéretek azok, amelyek minden másnál kedvesebbé teszik ezt a fejezetet a keresztyén népnek.

Mik ezek az ígéretek? Volt egy ígéret, mely szerint Jézus helyet fog készíteni az övéinek a mennyben, majd miután elkészítette, visszatér értük. Megígérte, hogy az eltávozása tőlük nem jelenti majd a végét a keresztyén munkának. Ha ugyanis valóban hisznek Benne, akkor képesek lesznek folytatni az Ő munkáját, sőt, nagyobbakat is tesznek majd az Ő cselekedeteinél. Megígérte, hogy meg fogja válaszolni az imádságot. S azután, talán az összes ígéret között a legnagyobbként beszélt a Szentlélekről, Akit majd el fog küldeni, s Aki velük marad mindörökké.

Az első egy tény: a feltámadás. A második ennek a ténynek a következménye: az Ő biztos ismerete, valamint annak tudása, hogy Ő kicsoda. Végül egy magyarázat arról, hogy miképpen lesz lehetséges a további kijelentés: kölcsönös benne lakozással.

Kettős feltámadás

Az első ezek között az ígéretek között az eljövendő feltámadás ígérete, de olyan nyelvezettel hangzik el, hogy a feltámadást néhány nagyon fontos szinten sugallja. Először is nyilvánvalóan beszél Magának Jézusnak a feltámadásáról, mert az ígéret abban a

szövegkörnyezetben hangzik elé, hogy a világ többé nem látja majd Őt (mert meg fog halni), de a tanítványok meglátják majd (nem az adott pillanatban, hanem majd később, a feltámadás után). Jézus mondja: „Még egy kevés idő és a világ nem lát engem többé; de ti megláttok engem: mert én élek, ti is élni fogtok” (19. vers).

Nemcsak Jézus feltámadásáról van azonban szó, mert az utolsó kifejezés, a „ti is élni fogtok” világosan beszél a tanítványok feltámadásáról is. Sőt, miután a versek annak megismertetésével folytatják, hogy meglátják Őt a feltámadás után, és velük fog élni, így valószínűleg az is igaz, hogy Jézus nem pusztán arra utal, hogy fel fognak majd támadni a halálból egy jövőbeli napon, hanem már most belépnek a feltámadott élet megtapasztalásába. Más szóval, az ígéret szerint új értelemben „fognak élni” Krisztus feltámadását követően.

Hatalmas ígéret volt ez, különösen azok számára, akik nemsokára szembesülnek majd Krisztus halálának kegyetlen borzalmával. Mit kellett gondolniuk abban az órában? Krisztusban hittek, mint abban, Aki valóban Isten Messiása volt, a népének üdvössége. De soha nem értették a keresztség természetét. Jézus elmenetelével a reményeik és szertefoszlottak. Joggal vélhetjük őket csalódottaknak, kiábrándultaknak, sőt cinikus embereknek. E lelkület megvillanását látom az emmausi tanítványok válaszában: „*Pedig mi azt reméltük*, hogy ő az, a ki meg fogja váltani az Izráelt” (Lk24:21), valamint Tamás heves hitetlenségében: „Ha nem látom az ő kezein a szegek helyeit, és be nem bocsátom ujjaimat a szegek helyébe, és az én kezemet be nem bocsátom az ő oldalába, *semmiképen el nem hiszem*” (Jn20:25).

E kijelentések mindegyike a kegyetlen kiábrándultságból fakad, de ezek a halál borzalmától nemsokára porig sújtott emberek voltak azok, akiknek Krisztus ezt az ígéretet tette: „A halál nem a vég”, mondja, „sem nektek, sem nekem. Sőt, még a következő életig sem kell várnotok az ígéret beteljesedésére, mert már most elkezdtek majd belépni annak az életnek a valóságába”.

Biztos ismeret

A második ígéret Krisztus biztos ismeretének az ígérete, mely ezen a kettős feltámadáson alapszik. Azért tudjuk, hogy kicsoda Jézus valójában, mert feltámadt, és mi is új életet kaptunk. Ezt jelenti az, amit mond: „Azon a napon megtudjátok majd ti, hogy én az én Atyámban vagyok” (20. vers).

Ennek az ismeretnek a tartalma az, hogy a názáreti Jézus volt a megtestesült Isten, azaz teljességgel isteni. Minden más ebből fakad. S ennek az ismeretnek az alapja, mely nélkül nem ismernénk és nem is ismerhetnénk, a kettős feltámadás. Egyrészt Krisztus saját feltámadásán alapszik. Enélkül nem volna hit, és nem létezne annak ismerete, hogy Ő valóban az volt, Akinek mondta Magát. Azt állította, hogy Ő Isten. De ha csak meghalt volna – függetlenül attól, mennyire önzetlenül, vagy bátran – feltámadás nélkül joggal tartanánk nem többnek, mint egy önzetlen és őszinte embernek. Akkor jó tanító, barát lenne. De a hit és az ismeret befejeződne ezen a ponton. Csak amikor Krisztus feltámadt a halálból, akkor mutatkozott meg az Ő élete rendkívülinek és merész állításai igazoltaknak. Ezért utalhat Pál a feltámadásra, mint a keresztyén bizonyítékok közül a legnagyobbra a rómabelieknek írott levele nyitó fejezetében, megjegyezve, hogy Krisztus „a ki Dávid magvából lett test szerint, a ki megbizonyított hatalmasan Isten Fiának a szentség Lelke szerint, a halálból való feltámadás által, a mi Urunk Jézus Krisztus felől” (Rm1:3-4).

Másrészt, függetlenül a lelkileg halott embereknek a lelki életre történő ehhez kapcsolódó feltámadásától, még ez a nagy csoda sem lenne elegendő ahhoz, hogy megismertesse velünk, kicsoda Krisztus. Csak amikor Isten a saját életét ülteti belénk, s ezzel lehetővé teszi az Ő igazságának megértését, valamint a válaszadást Krisztusnak, akkor ismerjük meg ténylegesen Krisztust, és öleljük át Őt örömmel, mint az üdvösségünk alapját.

További kijelentés

A harmadik ígélet különösen fontos, mert Krisztus folytatólagos kijelentésére vonatkozik Önmagáról azoknak, akik hittek Benne. Ezt mondja: „A ki ismeri az én parancsolataimat és megtartja azokat, az szeret engem; a ki pedig engem szeret, azt szereti az én Atyám, én is szeretem azt, és kijelentem magamat annak” (21. vers).

Ez egy további lépés a biztos ismeret ígéletén túlra, mint azt a gondos tanulmányozás majd megmutatja. Az Ő történelmi feltámadásának ténye, valamint a Szentlélek Tőle kapott ajándéka, mely lehetővé teszi a számunkra, hogy megértsük az evangéliumot, és higgyünk Őbenne, az első a sorban és fontos. De miután megismerte azt, hogy kicsoda Jézus és hitre jutott Benne, a keresztyén még jobban meg akarja Őt ismerni. Ebben az esetben az ismeret nem annyira a Róla szóló tudás lesz, amely hitre vezet, hanem inkább az Ő mélységes ismerete, melyben a tanítvány a legteljesebb és a legszemélyesebb módon tapasztalja meg az Urat. Miképpen lenne ez lehetséges, ha nem Maga Krisztus biztosítaná? Akkor nem lenne mód rá, hogy teljes mértékben élő személyként és közeli barátként ismerjük meg Őt. Ő nincs itt, hogy ezen a módon ismerhessük meg Őt. Nem ismerhetjük meg, amíg Ő Maga ki nem jelenti Önmagát. De pontosan ez az, amit tesz: kijelenti Önmagát. Az igeversek a jelen igeaszakasz végén még azt is kimondják, hogy a Lélek teljes tevékenységének jövőbeli időszakában a tanítványok jobban fogják ismerni Jézust, mint azokban a napokban, amikor fizikailag közöttük tartózkodott.

Miképpen nyilvánult meg az Úr ígérete a tanítványok és az őket követők között? Nyilván nem testi módon, mert az egész beszélgetés lényege az ő felkészítésük volt az Ő fizikai távozására. Ő nem készül látomásokon keresztül sem mutatkozni előttük, mert az evangéliumban semmi sem utal erre. De akkor miképpen fogják meglátni? A válasz az, hogy lelki értelemben fog megmutatkozni, az Önmagáról a Bibliában adott kijelentésen keresztül, valamint a Szentlélek erről a kijelentésről tett bizonyágtételén keresztül a tanítványok, valamint az őket követők szívében válik Ő élénken valóságossá. Ez fantáziálásnak tűnik azok számára, akik nem születtek újjá. Azoknak azonban, akiket Isten Lelke elevenített meg, Krisztus jelenléte valóságosabb, mint bármi, amit fizikailag láthatnak, valóságosabb, mint a saját kezeik, vagy lábaik.

„De én keresztyén vagyok, és Jézus mégsem valóságos a számomra”, mondja valaki. Igen, ez lehet igaz. De figyelj meg, hogy ugyanabban az igeversben, melyben Jézus további kijelentést ígér Önmagáról, megadja a feltételeket is, melyekkel ez a további kijelentés megadatik. Ezek a feltételek pedig (1) az Ő parancsolatainak megtartása, és (2) a szeretet.

Eleget tettünk ezeknek a feltételeknek? Úgy vélem, nagyon gyakran feltételezzük azt, hogy lehetséges a keresztyén élet teljességét élvezni a Krisztus iránti forró szeretet nélkül, vagy, hogy lehet Őt szeretni engedelmesség nélkül. Úgy véljük, hogy „hit által megigazulva” már nincs szükségünk az engedelmisségben járásra. Ez azonban nem igaz, és egyedül ennek a versenk is meg kell ezt cáfolnia. Igaz, hogy hit által jutunk üdvösségre, és a szeretet által kell a keresztyén életben járnunk. De a valódi szeretet a valódi hithez hasonlóan elkerülhetetlenül az engedelmisségben fog kifejeződni. Ha nem, akkor ezek nem az a szeretet, vagy hit, melyekről a Bibliában olvasunk. Mit mond Jakab? „A hit is, ha cselekedetei nincsenek, megholt ő magában” (Jak2:17). S mi mond erről János első levele? „Mert az az Isten szeretete, hogy megtartjuk az ő parancsolatait” (1Jn5:3). Krisztus csak akkor jelenti ki Önmagát a tanítványának, ha ezek az összetevők teljes mértékben jelen vannak.

Erről Arthur W. Pink ír nagyon bölcsen: „Krisztus eme kijelentése csak annak adatik meg, aki valóban szereti Őt, s az Iránta érzett szeretetének bizonyítéka nem az érzelmi magamutogatás, hanem az engedelmisség az Ő akaratának. Hatalmas különbség van az érzelmek és a gyakorlati valóság között. Az Úr nem fog közvetlen és speciális kijelentést adni Önmagáról azoknak, akik az engedetlenség útját járják. 'Aki ismeri az én parancsolataimat'

azt jelenti, a szívében hordozza azokat. 'És megtartja azokat' – ez az igazi próba. *Ismerjük, de meg is tartjuk?*'³³⁰

Sok keresztyén szeretne látványos dolgokat véghezvinni, ha azok segítségével jobban megismerhetnék Krisztust. De nem akarják megtenni azokat a közönséges dolgokat, melyek az egyszerű engedelmességben foglaltatnak benne. Te megteszed ezeket? Ha igen, akkor egészen biztosan növekedni fogsz Isten kegyelmében. Ha engedelmeskedsz, Krisztus egyre növekvő mértékben fogja felfedni a szívét előtted. Ha viszont nem engedelmeskedsz, akkor abbahagyja Önmaga kijelentését neked, s a te Iránta érzett szereteted meggyengül.

Krisztus belül

Krisztus utolsó ígérete a 23. versben található. Ez az Ő saját, személyes jelenlétének ígérete a keresztyénben a Szentlelken keresztül. Ezt mondja: „Ha valaki szeret engem, megtartja az én beszédemet: és az én Atyám szereti azt, és ahhoz megyünk, és annál lakozunk”. E szavak jelentését a Szentlélek küldetésére vonatkozó korábbi szavaiban találjuk meg, ahol azt ígérte, hogy a Szentlélek eljön, a hívőkkel fog lakozni és bennük marad (17. vers).

Ez teljesen új dolog volt abban az időben, amikor Krisztus ezt ígérte. Az elképzelés, mely szerint Isten Lelke a *Isten népével* lesz, nem volt új, mert így volt ez az ószövetségi időszak évszázadai alatt. A Szentlélek Noéval volt az ő korában, mert Péter elmondta nekünk, hogy a Lélek tette lehetővé a számára a prédikálást, miközben a bárkát készítette (1Pt3:18-20). A Lélek együtt volt a héber pátriárkák mindegyikével. Vele volt Izrael népével a pusztai vándorlásuk során. Dávid így imádkozott: „a te Szentlelkedet ne vedd el tőlem” – ez az ima helyes volt az ő korában, de nem helyes Isten gyermeke számára az egyház korszakában. Mindezen esetekben Isten Lelke az Ő *népével* volt. Most azonban Jézus kijelenti, hogy az, Aki a múltban velük volt, most sokkalta jobb módon *bennük* lesz a jövőben. Sőt, miután bennük lesz, helyes azt mondani, hogy az Atya és a Fiú is bennük lesz.

Az Úr jelenléte az Ő népében a jelen korszak dicsőséges jellemzője. Ebben a korszakban tehát nem kell Istenhez járulnunk, és kérnünk Tőle, hogy adja meg a Szentlelket. Ő megadta Krisztus minden egyes követőjének. Inkább nekünk kell észrevennünk a bennünk lakozását, s engednünk kell, hogy a Maga útját járja az életünkben.

Bíró, vagy Megváltó

Itt van a négy nagy ígéret: hogy lelkileg megelevenedünk, majd ugyanúgy feltámadunk, hogyan Jézus is feltámadt; hogy Istenként fogjuk Őt ismerni; hogy egyre teljesebb kijelentést fogunk kapni Róla (ha továbbra is engedelmeskedünk Neki és növekszünk az Ő szeretetében); hogy eljön majd és bennünk fog lakoznia az Ő Szentlelke által. Ezek közül az ígéretek közül némelyik többé-kevésbé automatikus, azaz a tiszta kegyelem termékei, és a válaszreakciónktól, vagy az engedelmességünktől függetlenül teljeseedik be. Egy ígéret, a Krisztusról kapott teljesebb kijelentés ígérete feltételes: az engedelmességünktől és a szeretetben való növekedésünktől függ. Mi tegyünk hát? Fogadjuk el a három ígéretet és hanyagoljuk el a negyediket? Hanyagoljuk al azt, amelyik sokba kerül? Vagy inkább határozzuk el, hogy bármi áron követjük azt az ígéretet, tudván, hogy ha megteszük, akkor eljutunk az Ő megismerésére, Aki mindenestől szeretetreméltó, s Aki az ő nagy szeretetéből adta Önmagát érettünk? Ennél bármi kevesebbet tenni hálátlanság és ostobaság lenne. A lelki elsőszülöttségi jogunk felcserélését jelentené egy tál világi lencséért.

³³⁰ Arthur W. Pink, *János apostol evangéliumának magyarázata*, magyar fordítás, 435. oldal

Azoknak, akik még nem keresztyének, azt kell mondanunk, hogy noha Jézus egy korszakról beszél, erről a korszakról, amikor a világ már nem fogja látni Őt, mindazonáltal igaz, hogy egy napon majd mégis meglátja, amikor a trónján ülve, felmagasztalva ítéletet mond mindenki felett a gonosz cselekedeteik miatt. Te bíróként fogod meglátni, ha nem látod meg Őt most. S ha bíróként látod meg, akkor a jogos büntetésedet is megkapod a bűneidre. Miért várnál az Ő ítéletére? Mennyivel bölcsebb odafutni Hozzá most, amikor még mindig az üdvösség alapjaként van Ő neked felkínálva, s ezt mondani Neki: „Úr Jézus Krisztus, és megvallom a bűneimet. Azt szeretném, ha Te lennél a Megváltóm”.

189. fejezet: A Szentlélek, mint tanító, Jn14:25-26

25. Ezeket beszéltem néktek, a míg veletek valék.

26. Ama vigasztaló pedig, a Szent Lélek, a kit az én nevemben küld az Atya, az mindenre megtanít majd titeket, és eszetekbe juttatja mindazokat, a miket mondtam néktek.

A Jn14:26 a legrövidebb formája a végső, a Szentlélekkel kapcsolatos beszédekről szóló igeszakaszoknak, mégis valószínűleg igaz, hogy a legteljesebb meghatározást adják nekünk. A Szentlelket, mint „vigasztalót” írja le. Már láttuk, hogy ez mit is jelent a 16-18. versekkel foglalkozó elemzésünkben. Őt *szentnek* írja le – Szent Léleknek. Végül, úgy írja le, mint „tanítót”. Itt van tehát három meghatározás: vigasztaló, szent és tanító. Mégis, amikor közelebbről is megvizsgáljuk az igeverset, kétségtelenül a legutolsó, a tény, hogy a Szentlélek tanító, van kihangsúlyozva. A Szentlélek vigasztalói szerepét a korábbi igeversek hangsúlyozzák ki. A szentség dolgát a Jn16:7-11 emeli ki. Itt azonban, (ahogyan a 15:26-27-ben és a 16:12-15-ben is) a Lélek, mint tanító speciális küldetése kerül előtérbe.

Mikor az Úr azt mondja, hogy a Szentlélek „mindenre megtanít majd titeket”, az utalás elsősorban az apostolokra vonatkozik. Ők azok voltak, akiket Jézus az Általa kinyilatkoztatott igazság hiteles szószólóiul választott ki. Emlékezniük kellett arra, majd fel kellett jegyezniük annak a lapjain, amit Újszövetséggént ismert meg a világ. Ugyanez az elképzelés van világosan benne abban az igeverben is, ahol az Úr ezt mondja: „De mikor eljő amaz, az igazságnak Lelke, elvezérel majd titeket minden igazságra”. Jézus nem úgy értette, hogy minden, ami csak ismerhető, ki lesz nekik jelentve. Minden ismerhető dolgot csakis Isten ismer. De azt értette, hogy a Szentlélek ki fogja jelenteni nekik a Jézus életében, halálában és feltámadásában összpontosuló evangélium teljes igazságát. S ezt meg is tette. Ez volt a Szentlélek különleges szolgálata az apostolok számára.

Ugyanakkor van a szavaknak másodlagos értelme is, amelyben napjaink keresztyénjeire is vonatkoznak. A Szentlélek minket ugyanúgy tanít, és a Szentlélek az, Aki eszünkbe juttatja ezeket a dolgokat.

Szükség van a tanításra

Először azonban a tanítványokat kell megvizsgálnunk. Világos, hogy ezeknek az embereknek tanításra volt szükségük. Három évig voltak együtt az Úr Jézus Krisztussal. Valaki azt gondolhatná, hogy megértették a szolgálatának lényegét, valamint az evangéliumot. Ő beszélt nekik ezekről a dolgokról. De az igazság az, hogy noha beszélt róluk, ők mégsem értették meg. Jelentősegteljes, hogy a 25. versben ezt olvassuk: „mindazokat, a miket mondtam néktek”. Beszélt neki, de ez nem egészen ugyanaz, mintha azt mondanánk, hogy tanította őket. Nyilvánvalóan megpróbálta tanítani minden egyes tanítványát, s megtanított nekik nagyon sok más dolgot, de még nem tanulták meg az evangélium nagy igazságait. Valójában összezavarodott emberek voltak, akiknek szükségük volt a Szentlélek tanítására.

Egy sajátos problémájuk is volt a tanulással ebben az esetben, mert az Úr bejelentette nekik a távozását, s ez úgy megragadta az elméiket, hogy valójában nem is hallották, amit mondott nekik. Beszélt egy másik vigasztalóról, de őket nem eléggé érdekelte a másik vigasztaló, hogy tanuljanak Róla. Csak annyit voltak képesek felfogni, hogy Jézus távozni készül tőlük.

Ezért az Úr ezt mondja a tanítványainak: „Szükségetek van tanulásra, tényleg szükségetek van. Sokat hallottatok, de nem értitek. Meg kell benneteket tanítani. Én

elmegegyek. Eljön azonban a Szentlélek, és az Ő egyik szerepe (nagyon fontos szerep) a ti tanításotok.”

A második érdekes dolog a Szentlélek tanításával kapcsolatosan az, hogy Maga Isten akarta buzdón tanítani a tanítványokat. Ezt abban a tényben látjuk, hogy ez az igevers a teljes Szentháromságot megemlíti: „Ama vígasztaló pedig, a *Szent Lélek*, a kit az *én* nevemben küld az *Atya*, az mindenre megtanít majd titeket”. Más szóval, az Atya az Úr Jézus Krisztus nevében küldi el a Szentlelket a tanítványokat tanítani, tehát Őt is nagyon érdekli, hogy eljussanak a Jézussal kapcsolatos igazságok ismeretére.

Feltételezem, hogy ha mi lennénk az Úr Jézus, akkor mondhatnánk ezen a ponton: „Óh ezek a buta, buta tanítványok!” Még dicsekedhetnénk is a tanításunk minőségével. Mondhatnánk: Lehetetlen jobb tanárt elképzelni, mint amilyen a rendelkezésükre állt. Emellett egy egész tanmenetet elvégeztek a három év alatt, és összekapcsolták a formális tudást a gyakorlati megtapasztalással. Előnyükre szolgált, hogy első osztályú példát is láthattak. Így ha még mindig nem értették meg, hát megbuktatom őket.” Mi mondhatnánk ezt. De nem ez Isten viselkedése. Az Isten, Aki egyrészt felfogja, hogy a tanítványoknak tanulásra van szükségük, ugyanaz az Isten, Aki másrészt elküldi a Szentlelket, hogy taníthassa őket.

Ha itt megkérdezzük: „No, és tanultak?” a válasz az, hogy természetesen tanultak. Ennek bizonyítéka a Bibliánk. Emellett, miután a Szentlélek egyszer eljött, elkezdtek gyorsan megismerni, mert Pünkösöd napján Péter, aki egy korábbi alkalomkor, amikor az Úr a keresztre feszítéséről beszélt, ezt mondta: „Mentsen Isten, Uram! Nem eshetik ez meg te véled”, aki egyáltalában nem értette meg Jézust, most ugyanaz a Péter állt fel és hirdette nagy megértéssel, hogy az, ami Jeruzsálemben történt az elmúlt hat hétben, azt Isten eleve elrendelte. Más szóval, Krisztus keresztre feszítése Isten tökéletes tervének megfelelően következett be és a megváltás szívét képezte. Utána Péter Krisztust prédikálta ugyanazoknak az embereknek, aki keresztre feszítették Őt, s a Szentlélek úgy megáldotta az üzenetet, hogy ez alkalommal sokan hitre jutottak. A tanítványok tanultak a Szentlelken keresztül. Sőt, a Szentlélek vezette is őket ezeknek a dolgoknak azokba a könyvekbe írásánál, melyekből azután az Újszövetség összeállt.

Ezek a könyvek azt jegyzik fel, amit az Úr Jézus Krisztus mondott és tett, magyarázzák ezeket, és levonják a következtetéseket. Ebben az értelemben a kritikusoknak igazuk van, amikor azt mondják, hogy ezek a könyvek nem tisztán életrajz, azaz nem objektív történelmi életrajz. De a magyarázat az életrajzhoz hasonlóan az, amit a Szentlélek adott.

A mi tanítónk is

Mindez elsődlegesen a tanítványokra vonatkozik, de eljut hozzánk is egy sokkalta közelebbi úton. Nekünk is szükséges tanulnunk, s a Szentlélek, Aki a tanítványokat tanított, a mi tanítónk is egyben.

Pál ír erről a korinthusiaknak. Először arról a tényről beszél, hogy önmagunkban képtelenek vagyunk megérteni a lelki igazságokat, még ha azok fel is vannak jegyezve a Biblia lapjain. De hozzáteszi, hogy a Szentlélek, az igazság Lelke, Aki a Bibliát ihlette, szól annak lapjairól, hogy megérteti velünk: „Hanem, a mint meg van írva: A miket szem nem látott, fül nem hallott és embernek szíve meg se gondolt, a miket Isten készített az őt szeretőknek. Nekünk azonban az Isten kijelentette az ő Lelke által: mert a Lélek mindeneket vizsgál, még az Istennek mélységeit is. Mert kicsoda tudja az emberek közül az ember dolgait, hanemha az embernek lelke, a mely ő benne van? Azonképen az Isten dolgait sem ismeri senki, hanemha az Istennek Lelke. Mi pedig nem e világnak lelkét vettük, hanem az Istenből való Lelket; hogy megismerjük azokat, a miket Isten ajándékozott nekünk. Ezeket prédikáljuk is, nem oly beszédekkel, melyekre emberi bölcsesség tanít, hanem a melyekre a Szent Lélek tanít; lelkiekhez lelkieket szabván.” (1Kor2:9-13)

Itt a Szentlélek, mint tanító küldetését magyarázza el. Első ízben ez akkor zajlott le, amikor Isten kinyilatkoztatta az igazságot az apostoloknak, s ők lejegyezték, mely feljegyzéseket utóbb kanonizálták, mint az Újszövetség lapjait. Másodszor akkor zajlik le, mikor ugyanaz a Szentlélek tanítja nekünk az ott feljegyzett igazságokat.

Emlékezve

A Jn14:26 első része beszél a Szentlélek tanítói küldetéséről, de van egy második rész is, mely az emlékeztetésről szól: „Ama vígasztaló pedig, a Szent Lélek, a kit az én nevemben küld az Atya, az mindenre megtanít majd titeket, és *eszetekbe juttatja* mindazokat, a miket mondtam néktek”. Ha mindenre megtanítottak, akkor miért kellett bármit az emlékezetükbe idézni? Amikor elkezdünk elmélkedni ezen az Ígén, rájövünk, hogy a Szentléleknek a mi emlékezetünket segítő szolgálata azért szükséges, mert olyanok vagyunk, amilyenek, s azért, mert az elménk képtelen megtartani a fontos tanításokat. Lehetséges jól megtaníttatni, még akár kiválóan is megtaníttatni, de mégis elfelejteni mindent, vagy, a tanítványok esetében, megtaníttatni Krisztus szolgálatának jelentésére, de elfelejteni, hogy az min alapszik.

Az Úrnak az emlékezésre helyezett hangsúlya két külön igazságra tanít minket. Először arra, hogy Isten bölcsessége nem új dolog. Ez az, amit Isten kijelentett a múltban, és ami ugyanaz, mert Isten is ugyanaz. Vannak teológia-kiagyaló irányzataink, különösen Amerikában és a mai korban. A lelkészek manapság „folyamat-teológiáról” beszélnek. Ez „fejlődő” (kibontakozó) teológiát jelent. De ez nem a Szentírás szemléletmódja. Kortársaink közül néhányan mindig hajlamosak kutatni a Bibliát az újságok és a népszerű könyvek fényében annak érdekében, hogy előállhassanak olyasvalamivel, amiről még soha senki sem hallott korábban. Mikor ezt teszik, és írnak egy könyvet is róla, akkor meghallgatásra találnak. Ez a természete a *The Passover Plot*, a *The Sacred Mushroom and the Cross*, valamint más, népszerű, vallásos könyveknek. Az emberek megveszik ezeket, majd azt mondják: „Soha korábban ezt nem hallottuk! Ezért igaznak kell lennie!” Ez azonban nem igaz, s ezek a könyvek nem is a Szentlélek küldetésének termékei. A Szentlélek nem ad nekik új tanításokat. Helyette a régi tanításokat idézi az emlékezetünkbe.

Ezért amit prédikálunk, az nem új tanítás, hanem a szenteknek egyszer, s mindenkorra átadott régi tanítás. Ez a tanítás arról, hogy az ember teljességgel képtelen segíteni önmagán lelkileg, Isten Jézus Krisztusban adott kegyelméről, a Szentlélek küldetéséről, Aki veszi ezeket az igazságokat, és eljuttatja azokat a szíveinkbe és az elméinkbe úgy, hogy megértjük, valamint Isten hűséges kitartásáról a népe mellett. Azt prédikáljuk, hogy Isten nem hagy el minket, hogy az Isten, Aki csodálatos módon kezdett el minket üdvözíteni, új lelket teremtve belénk, ki fog tartani mindvégig, amikor is majd új testet is ad és örökre az Úr Jézus Krisztushoz hasonlókká tesz minket. Ezek nem új tanítások. Ezek régi tanítások. Ezek azok a tanítások, melyeket a Szentlélek az emlékezetünkbe idéz.

A második igazság az „emlékeztetés” szót illetően azt tanítja, hogy hajlamosak vagyunk elfelejteni ezeket a tanításokat még akkor is, ha sokszor hallottuk valamennyit. Az egyház története a Szentlelken keresztüli nagy áldás története, a reformáció és a megújulás története, amit aztán az üzenet fokozatos elfelejtése követett. Ez újra és újra megtörténik, így a lelkész egyik feladata a gyülekezet emlékeztetése a régi igazságokra. A keresztyén nép egyik feladata a világ emlékeztetése ezekre a régi tanításokra, még ha a világ el is veti azokat.

Ő rólam tesz majd bizonyosságot

Ez az igevers valami mást mond, s ezt sem akarjuk kihagyni. Azt mondja, hogy a tanítás tárgya Krisztus. Ez igaz ebben a szövegrészben: „eszetekbe juttatja mindazokat, a miket mondtam néktek”. De igaz a Szentlelekről szóló igeversekben a János 15-ben és 16-

ban is: „Mikor pedig eljő majd a Vigasztaló, a kit én küldök néktek az Atyától, az igazságnak Lelke, a ki az Atyától származik, az tesz majd *én rólam* bizonytságot. De ti is bizonytságot tesztek; mert kezdettől fogva én velem vagytok.” (Jn15:26-27) „Még sok mondani valóm van hozzátok, de most el nem hordozhatjátok. De mikor eljő amaz, az igazságnak Lelke, elvezérel majd titeket minden igazságra. Mert nem ő magától szól, hanem azokat szólja, a miket hall, és a bekövetkezendőket megjelenti néktek. Az *engem* dicsőít majd, mert az enyémből vesz, és megjelenti néktek.” (Jn16:12-14)

Abban a veszélyben vagyunk, még mint evangelikál nép is, hogy megteesszük végcélunk a Szentírást önmagában. Úgy tanulmányozzuk a Bibliát, mint holmi szövegkönyvet. Bemagoljuk az adatokat. De mindig abban a veszélyben vagyunk, hogy elfelejtjük: a Szentírás nem önmagában végcélként létezik, bár mindig is fenn fog maradni – „Az ég és a föld elmúlnak, de az én beszédeim semmiképen el nem múlnak” – hanem hogy kijelentse Krisztust a kereső szívnek és elmének.

Isten hatalma

Egy utolsó dolog még tartozik az általunk elmondottakhoz. A Szentlélek az is, Aki lehetővé teszi a számunkra, hogy másoknak taníthassuk ezeket az igazságokat. A lelki igazságok tanítása nem történhet testi erővel. Pál ír erről az első korinthusi levélben, épp a már idézett verseket megelőzően: „Én is, mikor hozzátok mentem, atyámfiak, nem mentem, hogy nagy ékesszólással, avagy bölcseséggel hirdessem néktek az Isten bizonytságtételét. Mert nem végeztem, hogy egyébről tudjak ti köztetek, mint a Jézus Krisztusról, még pedig mint megfeszítettéről... És az én beszédem és az én prédikálásom nem emberi bölcseségnek hitető beszédiben állott, hanem léleknek és erőnek megmutatásában” (2:1-2, 4).

Három dolog szükséges ahhoz, hogy Isten igazságát a megfelelő módon közölhessük. Először is léteznie kell az igazság kijelentésének a Szentlélek által az apostoloknak. Ez megtörtént. Másodszor léteznie kell a Szentlélek tanításának a szíveinkben, így mikor olvassuk a szavaikat, akkor szemtől-szembe kerülünk az Úr Jézus Krisztussal, Akiről írtak. Harmadszor, léteznie kell a Szentlélek folytatólagos munkájának, Aki veszi az Ígével kapcsolatos bizonytságtételünket és eljuttatja azok szívéhez, akik még nem hallották, vagy nem értették meg azt. Három lépcsőfok!

De lehetséges tévedés mindháromnál. Vannak, akik nem a Szentírással kezdik. Ők úgy vélik, hogy a Biblia inkább emberi szavakat tartalmaz, nem pedig azokat, amelyeket a Szentlélek tanított az apostoloknak. Eltörölvén az alapot, nincs semmi, amire ráállhatnának, s a teológiájuk pusztá spekulációvá válik. Vannak mások, akik elfogadják Isten Ígéjének a Bibliát, de nem engedik meg a Szentléleknek, hogy tanítsa őket. Ők akadémikus módon tanulmányozzák a Bibliát. Lehet, hogy nagyon tudományos ismeretekkel rendelkeznek a Szentírásról, de nem igyekeznek meglátni az Úr Jézus Krisztust annak lapjain. Azután vannak, akik elfogadják a Bibliát Isten Ígéjének, találkoznak is Jézus Krisztussal, de azután a maguk erejéből tesznek bizonytságot oly módon, ami nekik hoz dicsőséget, s ezzel csak keveseket nyernek meg.

Mi egy földműves munkáját végezzük. Először előkészítjük a talajt. Utána vesszük a magot, és elvetjük azt. Öntözzük, s várjuk a növekedést. De életet nem adunk a magnak. A magnak már megvan az élete önmagában. Sőt, húzhatunk barázdát, és elvethetjük abban a magokat, de a földnek rendelkeznie kell azokkal a tápanyagokkal, melyeket Isten helyezett belé. S még Isten munkája sem befejezett ezzel, mert a mag nem fog növekedni, amíg a Nap nem süt rá. A Szentléleknek kell lennie a Napnak a mi bizonytságtételünkben. Hűségeseknek kell lennünk a barázdák kialakításában, sőt még a gazok eltávolításában is. De Istenre kell tekintenünk az életadás végett.

190. fejezet: A félelmet elűző békesség, Jn14:27-31

27. Békességet hagyok néktek; az én békességemet adom néktek: nem úgy adom én néktek, a mint a világ adja. Ne nyugtalankodjék a ti szívetek, se ne féljen!

28. Hallottátok, hogy én azt mondtam néktek: Elmegyek, és eljövök hozzátok. Ha szeretnétek engem, örvendeznétek, hogy azt mondtam: Elmegyek az Atyához; mert az én Atyám nagyobb nálamnál.

29. És most mondtam meg néktek, mielőtt meglenne: hogy a mikor majd meglesz, higgyetek.

30. Nem sokat beszélek már veletek, mert jön a világ fejedelme: és én bennem nincsen semmije;

31. De, hogy megtudja a világ, hogy szeretem az Atyát és úgy cselekszem, a mint az én Atyám parancsolta nékem: keljete fel, menjünk el innen.

Bizonyos értelemben a Jn14:27-31 egy teljességgel új témát vezet be, mert ez az első említése a békességnek Krisztus utolsó beszélgetéseiben. Azonban mégsem teljesen váratlan, mert először is, a békesség a természetes eredménye a Szentlélek eljövételének krisztus követőihez, amiről már szóltunk. Pál apostol elmondja nekünk, hogy a Léke gyümölcseinek egyik összetevője a békesség (Gal5:22). Továbbá, ez – hasonlóan Krisztus ígéretéhez arról, hogy helyet készít az Övéinek a mennyben, majd visszatér, a tényhez, hogy az Ő munkája bennük és rajtuk keresztül folytatódni fog, a fogadalmához, hogy meghallgatja az imáikat és elküldi a Szentlelket, Aki velük marad mindörökké – nagy ok rá, hogy megvigasztalódjanak. Ezek a szavak még a fejezet nyitó témáját is magukba foglalják, ezúttal ezekben a szavakban: „Ne nyugtalankodjék a ti szívetek, se ne féljen!” (27. vers)

Ez az utolsó oka annak, amiért a tanítványoknak nem szabad nyugtalankodniuk: mert Jézus az Ő békességét hagyja náluk. S ha ez így van, akkor a békesség olyasvalaminek mutatkozik, mint Krisztus hagyatéka a követői számára. Ez a Tőle kapott örökségük. Nem hagyja őket kétségbeesésben, vagy vigasztalás nélkül. Igaz, elmegy, de a békességét náluk hagyja.

Békesség a viharban

A Krisztus által örökölt hagyott békesség szépséges természete akkor válik csak láthatóvá, amikor észrevesszük a nyugtalanító körülményeket, melyek közepette ezek a szavak elhangzottak, és azok állapotát, akiknek Krisztus békessége megadatott. Ez nem a külső békesség által jellemzett helyzet volt. Krisztus az Ő erőszakos kivégzésének a küszöbén beszélt. S nem azokhoz szólt, akiknek már megvolt a békességük, vagy akiket nem érintett a küszöbön álló letartóztatása és keresztre feszítése. Épp ellenkezőleg ők már nagyon is kétségbeesettek voltak és nagyon féltek. Bajok kívül! Bajok belül! Ebben a helyzetben adatott meg nekik ez az örökség.

Egyszer elhangzott egy történet, mely szerint művészeket kértek fel festmények és szobrok elkészítésére, melyek szerintük a békességet ábrázolják. Egyesek csodálatos naplementéket festettek, mások pásztorjeleneteket. De a díjat az a művész kapta, aki egy madarat festett le a fészkében, mely egy, a mennydörgő vízesés melletti sziklafalból kiálló ágon helyezkedett el. Ez az elképzelés rejlik Krisztus örökségében. A külső békesség idején mindenki lehet békés, vagy legalábbis sokan lehetnek azok. De rendkívüli békességet, természetfeletti békességet követel meg a nagy külső bajok és belső kétségbeesés idején békésnek maradni. Krisztus békessége pontosan ilyen: rendkívüli és természetfeletti. Ahogyan ezekben a versekben magyarázza, ez a békesség jelen van az övéiben az őket körülvevő világ

ingadozó természete, az Ő távolléte, és az ördög és a gonosz emberek élénk tevékenysége ellenére.

Egy ingadozó világ

A békeesség, amit Krisztus ad, a világ ingadozása ellenére is békeesség marad. Ezt ama módok ellentétének fényében látjuk, ahogyan a világ adja, illetve, ahogyan Krisztus adja a békeességet. Erről beszélt ezekkel a szavakkal: „Békeességet hagyok néktek; az én békeességemet adom néktek”.

Mi jellemzi a világ ajándékait, bármik is legyenek azok? Az *őszintétlenség* jellemzi azokat. Az emberek adnak, de ritkán olyan magasztos indítékokkal, amilyeneket az ajándék hivatott képviselni. Néha az ajándékot csakis azért adják, mert ajándékot várnak el. Az *erőtlenesség* is jellemzi az ajándékozásunkat. Azaz, még mikor őszinték is vagyunk valami felől, általában akkor is képtelenek vagyunk megtenni azt, amit meg kellene tennünk. Ha valakinek békeességet kívánunk, a kívánságunk legfeljebb csak egy kívánság: önmagában nem végez el semmit. S a világ még *elégtelenül* is ad. Azaz, mindig kevesebbet ad, mint amennyit kellene. Ez különösen látványos a jótékonysági adakozások esetén. A világ *önző indíttatással* ad. Néha ezt előre jól átgondoltan teszi. Néha viszonzást vár cserébe. A legkifogásolhatóbb azonban valamennyi dolog között az, hogy a világ a legnagyobbbrészt *azoknak ad, akiknek nincs szükségük az ajándékra, vagy nem akarják elfogadni azt.* A legtöbb ajándékot barátoknak adjuk, akiknek már megvan mindaz, amire szükségük van, vagy azoknak, akiket gazdagoknak, vagy fontosaknak képzelünk. Mindezen jellemzők mellett gyakorta az is a helyzet, hogy a világ ad, *de vissza is veszi.*

Ez nem az, ahogyan Krisztus ad. Ő őszintén ad, az övéi iránt érzett igazi szeretetből, hatékonyan, nagylelkűen, személyesen nagy árat fizetve (mert az Ő békeességének ajándéka Neki a keresztbe került), s mindenekelőtt azoknak, akiknek világosan szükségük van az ajándékra. A Bibliában a békeesség pozitív áldás, s elsősorban a helyes kapcsolat Istennel, amiből azután minden más jó dolog következik.

Harry Ironside mondta el az alábbi történetet. A polgárháború vége felé az északi lovasság egy csoportja lovagolt végi a virginiai Richmond és Washington D. C. közötti úton. Hirtelen megláttak egy nyomorult, a déliek rongyos egyenruhájába öltözött toprongyos katonát előjönni az útszéli bokorból. A kapitányt szólította meg, aki meghúzta a kantárt, és várta, mit mond majd neki a szerencsétlen. „Segítene rajtam?”, kérdezte a katona. „Az éhhalál szélén állok. Adna nekem valami élelmet?”

„Halálosan éhes,” kérdezte a kapitány. „Miért nem megy be egyszerűen Richmondba és szerzi meg, amire szüksége van?”

A katona megmagyarázta: „Nem merek bemenni Richmondba, mert ha megteszem, letartóztatnak. Három hete annyira elcsüggedtem a veszteségeink miatt, hogy dezertáltam a déli hadseregtől és azóta bujkálok az erdőben, fokozatosan észak felé haladva, reménykedve, hogy átjutok az északiak vonalán. Ha a déliek fognak el, agyonlőnek a dezertálásért háborús időben.”

A kapitány megkérdezte: „Nem hallotta, mi újság?”

„Mi újság?”

„Nos, a háborúnak vége. Békét kötöttünk. Lee tábornok két hete megadta magát Grant tábornoknak Appomatox mellett. A déliek szövetségének vége.”

„Micsoda?!”, kiáltott a katona, „Két hete béke van, s én az erdőben éheztem, mert nem tudtam róla?”³³¹

³³¹ Ironside, *Addresses of the Gospel of John*, 637-638. oldal

Ezt jelenti békességben lenni Istennel. Azt jelenti, hogy az Úr Jézus békét kötött kétezer éve azokkal, akiket az Atya adott neki. Nekik nem kell békét kötniük Istennel. Ezt valójában akkor sem lennének képesek megtenni, ha akarnák. Nem tudnának engesztelést szerezni a bűneikért. De Jézus elvégezte az egyetlen tökéletes engesztelést, így akik Őbenne hisznek, bátran mehetnek Istenhez, tudván, hogy az ellenségeskedés alapja eltöröltetett és most megtalálhatják mindazt, amire csak szükségük van az Atya hatalmas nagylelkűségének tárházában.

Ez azonban csak a történet egyik fele, mert békességre lelven *Istennel*, most bőségben léphetnek be *Isten békességébe* is. Mi ez az *Isten békessége*? Két dolog jellemzi. Először is békesség, mely valaki bensőséges istenismeretén alapszik, annak az Istennek az ismeretén, Aki mindent felügyel. Másodsor, ez a békesség teljességgel független a körülményektől. A körülmények viharzottak Jézus körül, de Ő teljességgel nyugodt maradt ettől. Ellenségei szája habzott a dühtől a szenvedélyes vágyuk miatt, hogy megöljék Őt. Ám Ő mégis ment a Maga útján, tudván, hogy élete és ideje a szerető, bölcs és mindenható mennyei Atya kezében van.

A távol levő Krisztus

A békesség, melyről Krisztus beszél, jelen van Krisztus távollétében is. Ez a kapcsolata a 28. és 29. verseknek az ezeket megelőzővel, mert Jézus arról a tényről beszél, hogy elvétetik a tanítványoktól. „Hallottátok, hogy én azt mondtam néktek: Elmegyek, és eljövök hozzátok. Ha szeretnétek engem, örvendeznétek, hogy azt mondtam: Elmegyek az Atyához; mert az én Atyám nagyobb nálamnál. És most mondtam meg néktek, mielőtt meglenne: hogy a mikor majd meglesz, higgyetek.”

Két oka van annak, amiért a tanítványoknak békéseknek kell maradniuk még akkor is, amikor Jézus már nincs velük fizikailag. Először is azért, mert Jézusnak így jobb. Azért jobb Neki, mert így ismét együtt van az Atyával. Mellesleg ez a valódi jelentése a 28. vers végén álló mondatnak: „mert az én Atyám nagyobb nálamnál”. Ez vált az unitáriusok, a Jehova Tanúi és más szekták kedvenc mondatává, akik tagadják Jézus istenségét, s így teszik Őt kevesebbé az Atyánál. Ők arra használják a mondatot, hogy ezt tanítsák: Jézus egy kisebb, teremtetett lény, noha fontos. Ám ha ez is a látszólagos jelentése a mondatnak, ha az igeverset csak felszínesen vizsgáljuk, világosan nem ez a jelentése szöveggörnyezetben vizsgálva. A kulcsszó a kapcsolódáshoz a „mert”. Jézus azt mondta a tanítványainak, hogy örvendezniük kell az Ő távozását látva, és az Iránta érzett szeretetükben. Most megadja ennek az okát is. „Mert (azaz mivel)”, mondja, „az én Atyám nagyobb nálamnál”. Más szóval a megtestesülése napjaiban Jézus a külső dicsősége és a hivatalos pozíciója vonatkozásában volt kisebb az Atyánál. Most azonban visszatér az Atyához, hogy visszavegye azt a hatalmas dicsőséget és pozíciót, amivel a kezdetben rendelkezett. A tanítványoknak örvendezniük kell Uruk felmagasztaltatásában, mely most már küszöbön állt.

Ez az igevers valóban Pálénak a párhuzamos kijelentése, amit a Fil2:5-11ben olvashatunk. Ezek az igeversék arról az eredeti, teljességgel isteni dicsőségről és Istennel, az Atyával való egyenlőségről beszélnek, amivel Jézus rendelkezett, de amit átmenetileg félretett, hogy emberré váljon és meghaljon a mi üdvösségünkért. „Annakokáért az Isten is felmagasztalá őt, és ajándékozza néki oly nevet, a mely minden név fölött való; Hogy a Jézus nevére minden térd meghajoljon, mennyieiké, földieké és föld alatt valóké. És minden nyelv vallja, hogy Jézus Krisztus Úr az Atya Isten dicsőségére.” (9-11. versek) A tanítványoknak el kell ismerniük, hogy Jézus számára jobb volt elmenni.

S ezt kell vonatkoztatnunk mindenkire, akik az Úrban halnak meg. Igaz, hogy nem kapják meg ugyanazt a dicsőséget, amit Jézus – Ő Isten, ők viszont nem azok – mindazonáltal a haláluk a felmagasztaltatásukat és a tökéletességüket fogja jelenteni. Számukra az ő

eltávozásuk veszteség. Viszont örvendezünk annak, hogy befejezték a pályafutásukat, s most Jézussal együtt vannak és Őhöz hasonlóakká váltak.

A második ok, amiért a tanítványoknak békésnek kellett maradniuk, még ha Jézus el is vétetik tőlük az, hogy ez a helyzet nekik maguknak is jobb lesz. Valójában nem tudtak jobbat elképzelni, mint hogy Ő fizikailag is velük legyen. De Jézus ismételten azt tanította, hogy jobb lesz nekik, ha Ő elmegy, s a Szentlélek fogja Őt felváltani. Akkor ugyanis majd „hinni” fognak (29. vers). Amikor ezeket a szavakat mondta a tanítványoknak, ők kétségtelenül azt hitték, hogy hisznek. Legalábbis azt hitték, hogy mindent megértettek. De nem értették a halálának az okát. Nem értették, hogy a halálát követi majd a feltámadása. Nem értették, hogy az evangélium. Nem értették, hogy az üdvösség evangéliumát, mely ezen a két nagy igazságon alapult, az egész világon mindenütt prédikálni kell, mielőtt Jézus visszajön. A Szentlélek munkája volt elvezetni őket ezeknek a nagy igazságoknak a megértésére, s hitre juttatni őket ezekkel kapcsolatosan. Csak mikor mindez bekövetkezett, akkor váltak erősekké a hitben és képessékké az evangélium eljuttatására másokhoz.

Ennek kell ennie a mi hitünknek is. Jézus azt mondta a tanítványainak, hogy bármi is jön, függetlenül attól, mennyire tragikus, mindaz az ő javukat fogja szolgálni – a növekedésüket a hitben, az áldásokat az életükben és mások életében. Így kell tehát lennie valamennyiünk számára is. Bármi is zavar minket, az Istentől származik a mi javunkra. Ezért békéseknek kell ennünk még a legviharosabb körülmények közepette is.

Az aktív ördög

A 14. fejezet utolsó két igeverse szintén a békességre vonatkozik, mert jelzik, hogy Krisztus békességének még a Sátán tevékenységei ellenére is meg kell maradnia. Sem az ingadozó világ, sem a távol levő Krisztus, sem az aktív ördög nem hozhat ki minket a sodrunkból. Jézus az utóbbiról beszél, amikor ezt mondja: „Nem sokat beszélek már veletek, mert jön a világ fejedelme: és én bennem nincsen semmije; De, hogy megtudja a világ, hogy szeretem az Atyát és úgy cselekszem, a mint az én Atyám parancsolta nékem” (30-31. versek).

Mit értett Jézus alatta, amikor ezt mondta: „jön a világ fejedelme”? E világ fejedelme az ördög (Jn12:31, 16:11). Mivel azt mondja, hogy ő jön, Jézus kétségtelenül az ördög ama tevékenységére utal, amely felindítja Júdást, hogy árulja el Őt az ellenségeinek, amit valószínűleg pont abban a pillanatban tett meg (13:27, 30). Júdás személyében a Sátán szó szerint eljött Krisztus letartóztatását és keresztre feszítését kezdeményezni. Ez azonban nem zavarta Jézust, mert békessége volt még akkor is, amikor a Sátán tevékenységével szembesült.

A Sátán nem tehetett semmi Jézussal, mert „nem volt Őbenne semmije”. Ezt a kifejezést nehéz szó szerint fordítani az angolban, s valószínűleg úgy ragadhatjuk meg a legjobban az értelmét, ha azt mondjuk, hogy nem volt bűn Krisztusban, amit a Sátán kapaszkodóként használhatott volna. Ő mindent megtett Krisztus megsemmisítése érdekében. De Jézus ugyanúgy kicsúszott a Sátán markából is, ahogyan korábban keresztlahaladt a legellenségesebb tömegben is. S így leszünk mi is, ha Krisztusban vagyunk. „Jön a világ fejedelme: és én bennem nincsen semmije”. Neki valamennyiünkben sok mindene van. De ha Krisztusban vagyunk, akkor Vele együtt megállhatunk, és győzelmet arathatunk az ellenség felett.

Megmaradván a békességben

Az Úr hatalmas örökséget hagyott ránk, a békesség örökségét. De beléptünk mi ebbe az örökségbe? Ahhoz, hogy ezt megtehessük, azok között kell lennünk, akiknek az ajándék örökül hagyott: Krisztus sajátjainak, az Ő követőinek kell lennünk. Ám még ha azok is

vagyunk, akkor is igaz lehet néha, hogy pont mint az anyagi öröklés esetében, az egyik, vagy a másik dolog visszatart minket az örökség teljes élvezetétől.

A földi viszonyok között a fizikai távolság, a betegség, vagy másfajta tehetetlenség tarthatnak vissza minket az örökség élvezetétől. Lelki viszonyok között más dolgok tehetik ezt meg. A kísértés és az azt követő próbák szakíthatnak el minket a békességtől. Úgy belegabalyodhatunk a kísértésekbe, hogy megfeledkezünk Isten ajándékairól. A tudatlanság is elválaszthat minket a békességtől. Ha nem tudjuk, hogy Isten szuverén s Ő mindent az Ő tökéletes tervének megfelelően intéz, akkor a mi Istenünk túlfent kicsi lesz a számunkra, s mi egyaránt reszketni fogunk mind Őmiatta, mind önmagunk miatt. A bűm is meg fogja semmisíteni a békességünket, mert nem lehetünk teljes közösségben Istennel, ha akarattal vétkezünk. A hitetlenség is megsemmisíti azt. Mindezek a tényezők elválasztanak minket az örökségtől. Ha viszont azt tesszük, amire Ézsaiás utal a prófécijában 26. fejezetében, akkor teljes mértékben ismerni fogjuk ezt a békességet. Ézsaiás teljes magabiztossággal mondja: „Kinek szíve reád támaszkodik, megőrzöd azt teljes békében, mivel Te benned bízok” (3. vers). Mi a szükséges összetevő? Az Istenbe vetett bizalom! Az Őrá támaszkodás az elménkben! Ha a körülöttünk zajló hullámokra nézünk, Péterhez hasonlóan mi is süllyedni kezdünk. Ha Jézusra összpontosítunk, még a háborgó tengeren is képesek leszünk járni.

191. fejezet: „Én vagyok az igazi szőlőtő”, Jn15:1-5

1. Én vagyok az igazi szőlőtő, és az én Atyám a szőlőműves.
2. Minden szőlővesszőt, a mely én bennem gyümölcsöt nem terem, lemetsz; mindazt pedig, a mely gyümölcsöt terem, megtisztítja, hogy több gyümölcsöt teremjen.
3. Ti már tiszták vagytok ama beszéd által, a melyet szóltam néktek.
4. Maradjatok én bennem és én is ti bennetek. Miképen a szőlővessző nem teremhet gyümölcsöt magától, hanemha a szőlőtőkén marad; akképen ti sem, hanemha én bennem maradtok.
5. Én vagyok a szőlőtő, ti a szőlővesszők: A ki én bennem marad, én pedig ő benne, az terem sok gyümölcsöt: mert nálam nélkül semmit sem cselekedhettek.

Sok találgatás volt arról, mi készítette Krisztust a szőlőtőről és a vesszőkről elhangzott példázat elmondására, mely a János 15 első részére terjed ki, de lehetetlenség biztosan megjelölni az okát. Mivel az előző fejezet a „keljetek fel, menjünk el innen” szavakkal zárul, az Úr és a tanítványai ekkor látszólag elhagyták a felső szobát, és csendes sétába kezdtek Jeruzsálemen keresztül a Kidron völgyén át, mely elvezette őket a Gecsemáné kertbe az Olajfák hegyére. Ha ez a helyzet, akkor elmehettek a nagy arany szőlőtő előtt, mely a templomban a Szentek Szentjének ajtaját díszítette, vagy azok előtt a szőlőtövek előtt, melyek a város nagy falai mentén nőttek és ott terjedtek szét. Ez azonban nem biztos, mert az összejövetel még folytatódhatott a felső szobában Krisztus kijelentését követően is. Egyesek, akik más okból érezték így, azt mondják, hogy a szőlőtő a templomajtón látszódhatott az ablakon keresztül is, vagy az sem kizárt, hogy egy valódi szőlőtő nőtt a közelben.

Mint említettem, nem tudjuk az okát ennek a példázatnak. Csak annyit tudunk, hogy szőlőtöveket mindenütt lehetett látni Júdeában, s a szőlőtő képét már széles körben használták Izraelre vonatkoztatva. „Én vagyok az igazi szőlőtő”, mondta Jézus. Utána az egyház természetéről és gyümölcsözőképességéről szóló tanítással folytatta, ami nem bármi emberi erőfeszítésnek volt az eredménye, hanem az egyház lelki egységéé Ővele. „Én bennem... én bennem... én bennem!” Ez ennek a példázatnak, valamint annak a nagy „Én vagyok” mondásnak a témája, amellyel kezdődik.³³²

Az igazi szőlőtő

Az első része ennek a példázatnak maga az „Én vagyok” mondás, és a nyilvánvaló hangsúly az „igazi” szón van. „én vagyok az *igazi* szőlőtő”, mondja Jézus. Ez nem azt jelenti, hogy Ő úgy igazi, mint a hamis ellentéte, hanem inkább Ő az egyetlen, tökéletes, lényegi és tartós szőlőtő, amely előtt minden más szőlőtő csak árnyék. A szó pontosan ebben az értelemben használatos máshol is, ahol Jézust az „igazi világosságnak” (1:9), az „igazi kenyérnek” (6:32) és az „igazi sáternak” (Zsid8:2).

Van azonban egy még közvetlenebb vonatkozás, mely majdnem biztosan nem került el a tanítványok figyelmét. A szőlőtő a legkiemelkedőbb jelképe Izraelnek. Azaz, az Ószövetségben újra és újra Izrael van lefestve az Isten által választott szőlőtőként Isten szőlőjében. Ézsaiás írta: „Hadd énekelek kedvesemről, szerelmesemnek énekét az Ő szőlőjéről! Kedvesemnek szőlője van nagyon kövér hegyen; Felásta és megtisztítá kövektől, nemes vesszőt plántált belé, és közepére tornyot építtetett, sőt benne már sajtót is vágatott; és várta, hogy majd jó szőlőt terem, és az vadszőlőt termett!... A seregek Urának szőlője pedig

³³² A többi „Én vagyok” mondás: „Én vagyok az életnek ama kenyere” (6:35), „Én vagyok a világ világossága” (8:12, 9:5), „Én vagyok az ajtó” (10:7, 9), „Én vagyok a jó pásztor” (10:11, 14), „Én vagyok a feltámadás és az élet” (11:25), és „Én vagyok az út, az igazság és az élet” (14:6).

Izrael háza, és Júda férfiai az Ő gyönyörűséges ültetése; és várt jogörzésre, s ím lön jogorzás; és irgalomra, s ím lön siralom!” (Ézs5:1-2, 7). Hasonló módon jegyezte fel Jeremiás „Pedig én úgy plántállak vala el téged, mint nemes szőlővesszőt, mindenestől hűséges magot: mimódon változtál hát nékem idegen szőlőtőnek fattyú hajtásává?” (Jer2:21) Az Ezékiel 15 Izraelt szintén szőlőtőhöz hasonlítja, akárcsak az Ezékiel 19: „Anyád... olyan vala, mint a víz mellé ültetett szőlőtő, gyümölcscsel és vesszővel bővelkedik vala” (10. vers). Hóseás írta: „Buja szőlőtő az Izrael, a mely termi az ő gyümölcseit” (10:1). Az egyik legismertebb igeszakasz a Zsoltárok könyvéből származik: „Égyiptomból szőlőt hozál ki, kiűzéd a pogányokat és azt elültetéd. Helyet egyengettél előtte, és gyökeret eresztett, és ellepé a földet. Hegyeket fogott el az árnyéka, és a vesszei olyanok lettek, mint az Isten czédrusfái.” (Zsolt80:9-11).

A szőlőtő tehát jól ismerték, mint Izrael jelképét. Valóban a szőlőfűrt ma is látható jelkép Izraelben. De a valóban rendkívüli dolog ennek a jelképnek a használatával kapcsolatosan az Ószövetségben az, hogy mindig inkább Izrael degenerálódásával, mintsem a gyümölcsözésével kapcsolatosan kerül elő. Ézsaiás utalásának a lényege az, hogy szőlő elvadult, savanyú szemeket termett. „Mit kellett volna még tennem szőlőmmel; mit meg nem tettem vele?”. kérdezi Isten. De mégis „vadat termett” (Ézs5:4). Jeremiás „idegen” és „fattyú” szőlőnek nevezi Izraelt. Hóseás „üresnek” mondja, azaz ami csak leveleket hoz. A nyolcvanadik zsoltár az Istenhez intézett kéréssel kezdődik a kegyessége megújításáért, miután a szőlőt felégették és a sövénykerítést lerontották.

Adott tehát az Isten által ültetett szőlő, melynek gyümölcsözőnek kellene lennie, de nem az. S ezzel szemben itt van az Úr Jézus Krisztus is, Aki az igazi szőlőtő. Száraz földről jött, de mégis felnőtt Isten előtt, mint „vesszőszál” (Ézs53:2). Az emberek megvetették, de tökéletes és szeretett volt az Atya előtt, aki tényleg a „szeretett Fiának” nevezte Őt, Akiben „gyönyörködik” (Mt3:17, 17:5, Lk9:35). Jézus az, Aki a természeténél fogva az igazi szőlőtő és gyümölcsöt terem az Atyának.

A kertész

Két dolog van, amit az Atya tesz, amikor gondoskodik a szőlőről. Először is azt olvassuk, hogy „levág” minden vesszőt, melyek nem teremnek gyümölcsöket. Általánosságban ezt a halott vesszők eltávolításként értelmezik, melyeket „tűzre vetnek” és „megégetnek” a 6. versben, de én meg vagyok arról győződve, hogy a legtöbb fordító nem értette meg a „lemetsz” szó valódi jelentését ebben az esetben. Az ő fordításuk kétségtelenül igyekezett ahhoz illeszkedni, amit tudtak, vagy hittek, hogy a 6. versben következik, de a fordítás nem a legjobb, s még csak nem is a legáltalánosabb jelentése a mögötte álló görög *airo* szónak. Az *airo* szónak négy alapvető jelentése van, melyek a legalapvetőbbtől a legjelképeesebbig terjednek: (1) felemelni, vagy felkapni, (2) jelképesen felemelni, például tekintetet, vagy hangot, (3) felemelni azzal a gondolattal, hogy aztán el is vesszük, és (4) eltávolítani. A „lemetszeni” igével fordítva ezt a szót a fordítók többsége nyilvánvalóan a negyedik jelentést választotta a fent megjelölt okból. De az igeversnek jobb az értelme, és az igesorrend is jobb, ha a szó első, és fő jelentését választjuk. „Minden szőlővesszőt, a mely én bennem gyümölcsöt nem terem, felelem”, azaz nem engedí, hogy a földet söpörje.

Ez a fordítás mindenképpen jobb értelmet ad az igeszakasznak, emellett sokkal jobb teológia is egyben. Először is, a hangsúly a példázatnak ebben a nyitó szakaszában nagyon helyesen az Atya gondoskodásán van a szőlőről. Furcsa lenne ennek a hangsúlynak az elismerése, ha az első említett dolog a terméketlen vesszők eltávolítása lenne. De egyáltalán nem furcsa azt kihangsúlyozni, hogy a kertész először felemeli az ágakat, hogy azokat jobban érje a napsugár és megfelelően növekedjen rajtuk a gyümölcs.

Másodszor, ez a felemelés pontosan az, amit a szőlővel tesznek, s ezt bárki, aki megfigyelte, miképpen gondolják a szőlőt, tudja. A szőlő nem olyan, mint a tők, ami egészen jól képes fejlődni a földön heverve. A szőlőfürtöknek szabadon kell függeniük a levegőben. Következésképpen minden földön heverő vessző terméketlen. Furcsa kertész lenne az, aki rögvesszt levágná ezeket a vesszőket anélkül, hogy lehetőséget adna azoknak a megfelelő fejlődésre. De bölcs és szokásos dolog a részéről kifeszíteni a szőlőt egy tartórúdon, vagy más hasonló eszközön, felemelvén azt így a levegőbe és a napfénybe. Ez persze pont az, ahogyan a szőlőskertek kinéznek, mert a szőlő mindig oszlopok között kifeszített drótokon lóg.

Harmadszor, az *airo* szót a „felemel” kifejezéssel fordítani megadja az Atya szőlőskerti gondoskodásának helyes sorrendjét, amit a soron következő ige is jelez. Először is felemeli a szőlőt. Utána lemetszi a terméketlen vesszőket, gondosan megtisztítva a szőlőt a rovaroktól, a mohától, és más parazitáktól, melyek egyébként gátolnák a növény növekedését. Ez az utolsó dolog volt az ókori megfelelője a ma használatos permetezésnek.

Emiatt a „felemeli” fordítást kell jobbnak tartani. S ha ez a helyzet, akkor az első dolog, amit az Atya megtenni mondott, hogy közelebb emeli Magához a keresztyént. Lelki kifejezésekre átfordítva ez azt jelenti, hogy az Atya először is megteremti a valódi jámborság érzését a keresztyénben.

Metszés

A második dolog, amit az Atya tesz a szőlő iránti gondoskodása során a megtisztítás, vagy metszés. A görögben ez a *katharizo* szó, ami megtisztítást, tisztává tételt, vagy megpucolást jelent. Ebből származik a katarzis szavunk Normális esetben ez a szó a szőlő megtisztításának folyamatát jelenti bármitől, ami ártalmas rá nézve – rovarok, moha, és így tovább. Itt mindenesetre azt olvassuk az Atyáról, hogy az eltávolítás munkáját végzi, eltávolítván bármit, ami árthatna a legbősegebb aratásnak.

Lelki vonatkozásban ez természetesen ez nyilvánvalóan arra vonatkozik, hogy Isten eltávolítja mindazt, ami ártalmas lenne az adott keresztyén életére. Azt jelenti, hogy visszanyesegeti a szokásainkat. Azt jelenti, hogy az elsőbbségi sorrendünk és az értékrendünk megváltoznak. Néha olyan barátok eltávolítását is jelenti, akik inkább hátráltatnák, mintsem elősegítenék a lelki növekedésünket.

Az Atya eme két cselekedetének a sorrendje a legfontosabb, mivel annak a fordítottja csak képmutatást eredményez. Mi történik akkor, ha átmegyünk a világias tevékenységek lenyesegetésén anélkül, hogy valódi jámborsággal közelebb kerülnénk Istenhez, amikor egészen szentnek érezzük magunkat, pedig nem vagyunk azok? Elkezdünk lenézni másokat, akik nem mentek keresztül hasonló önmegtagadáson. Őket világiaknak, magunkat lelkieknek tartjuk. Sőt, ezeket az elemeket eltávolítva anélkül, hogy először megtelt volna az életünk Krisztussal, felfedezzük, hogy egy vákuum alakul ki bennünk, amit könnyen kitölt valami más, ami egyáltalán nem keresztyéni. Olyanok vagyunk, mint az ember Krisztus példázatában, aki egy démont űzött ki a házából, de aztán nagyobb baj érte, amikor az a démon hét másikkal együtt visszatért és birtokba vették őt.

Először tehát Istenhez kell közelebb kerülnünk, majd úgy kell termékennyé válnunk. Ezt követően, miután az ártalmas dolgok eltávolítása megkezdődött, aligha fogjuk a működésüket érezni. Ez a felnőtté válás esete, hasonló ahhoz, amikor egy kislány leteszi a babáit. Soha senki sem kér meg egy kislányt arra, hogy tegye le azokat. Amikor fiatal, akkor játszik azokkal. De ahogyan növekszik, elkezdi érdeklődni a fiatal emberek iránt, ezt követően a babái „gyerekjátékokká” válnak. Nem a kislány „teszi le” a babáit. A babák teszik le őt, mert belenőtt a tapasztalat magasabb szférájába. Ugyanezen a módon, amikor a növekedés során közelebb kerülnünk az Úr Jézus Krisztushoz, a holt faágak és a kártevők lehullanak.

Egy további dolog kapcsolódik még a megtisztítás problémájához. Ez az eszközre vonatkozik, mellyel megtisztulunk – ez pedig Isten Ígéje. Amíg meg nem látjuk, hogy az Ígének kell minket megtisztítani, az elképzeléseink a tisztaságról ember által alkotottak, nem pedig Istentől eredőek. Sőt, még hatástalanok is. Dávid tette fel a kérdést: „Mi módon őrizheti meg tisztán az ifjú az ő útát?”, majd így válaszolta meg: „ha nem a te beszédednek megtartása által?” (Zsolt119:9). Hasonlóképpen mondja Jézus is a tanítványainak: „Ti már tiszták vagytok ama beszéd által, a melyet szóltam néktek” (Jn15:3). Semmi sem tartja tőlünk távol a bűnt, csak az Isten Ígéje iránti gondos figyelem és az Íge használata. Semmi más nem fog megtisztítani.

Maradjatok én bennem

A harmadik dolog Krisztus példázatában a szőlőről és a vesszőiről a gyümölcsözés titka, ami Krisztusban lakozik. Itt Jézus az alábbiakat mondja: „Maradjatok én bennem és én is ti bennetek. Miképen a szőlővessző nem teremhet gyümölcsöt magától, hanemha a szőlőtőkén marad; akképen ti sem, hanemha én bennem maradtok. Én vagyok a szőlőtő, ti a szőlővesszők: A ki én bennem marad, én pedig ő benne, az terem sok gyümölcsöt: mert nálam nélkül semmit sem cselekedhettek.” (4-5. vers)

A kulcsmondat ebben a két igeversben három dolgot jelenthet. Lehet egyszerűen kijelentő az alábbi értelemben: „Bennem *kell* maradnotok, s nekem bennetek *kell* maradnom”. Lehet ígéret: „Maradjatok én bennem, és én is *meg fogok maradni* bennetek”. Vagy, lehet parancs: „*Maradjatok* én bennem, s lássátok meg, hogy a magam részéről én is megmaradok bennetek”. Valószínűleg, mint arra Leon Morris rámutat, a három közül az utolsót kell előnyben részesíteni: „Jézus úgy érti, hogy a tanítványainak olyan életet kell élniük, hogy Ő megmaradjon bennük. A két 'megmaradás' nem különíthető el, s a 'megmaradás' szükséges előfeltétele a bőséges gyümölcstermésnek. Egyetlen vessző sem terem gyümölcsöt elszakítva. Élő kapcsolatban kell állnia a szőlőtővel. A megmaradás Krisztusban tehát a szükséges előfeltétele a keresztyén gyümölcsözőségének.”³³³

Nem vagyok képzett kertész, de a hozzáértők azt mondják, hogy a szőlőt legalább három éven át kell művelni, mielőtt egyáltalában teremne valamit. Azaz, meg kell metszeni, majd hagyni kell növekedni, utána ismét meg kell metszeni és megint hagyni kell növekedni, s így tovább, hosszú időn keresztül. Csak ezt követően válik hasznossá a gyümölcsterméshez. Hasonlóképpen a mi életünknek is vannak időszakjai, amikor sokáig inkább radikális kezelésem esünk át az Atya kezében, de kevés gyümölcsöt termünk. Ilyenkor kételkedünk abban, hogy lesz-e gyümölcs valaha is. De csak ezért, mert nem látjuk, amit Isten lát. Mi nem rendelkezünk az Ő rálátásával. Ne csüggedj el, ha veled is ez történik. Ehelyett emlékezz rá, hogy Jézus megígéri a gyümölcsöt a maga idejében, ha megmaradunk szorosban Őbenne. Tehetjük a bizonyosságot, elhetjük a keresztyén életet, s bizonyos értelemben nem kell törődnünk a végkimenetellel: végső soron ugyanis Isten az, Aki felelős a szőlőskertért.

Nem tehetsz semmit

Az utolsó mondat ebben az igeszakaszban egy figyelmeztetés, nehogy a ragaszkodásunk a gyümölcsterméshez Isten számára elfeledtesse velünk, hogy ez Nélküle nem megy. „Nálam nélkül semmit sem cselekedhettek”, mondja Jézus.

Ezt a kijelentést képféleképpen lehet érteni. Egyrésztől vonatkoztatható a keresztyénekre, s ha ezt tesszük, akkor a következőkre jutunk: (1) nagy munkát kell elvégezni, (2) meg lehet próbálni az elvégzését Krisztus nélkül is, de (3) elkerülhetetlen

³³³ Morris, *The Gospel According to John*, 670-671. oldal

kudarccal lesz az efféle igyekezet eredménye. Spurgeon, aki csodálatos prédikációt tartott pont ezekről a szavakról, jegyezte meg: „Jézus nélkül bármennyit beszélhetsz, de Nélküle nem tehetsz semmit. Nélküle a legékesszólóbb beszéd is csak egy palacknyi füst lesz. Felvázolhatod a terveidet, beindíthatod a gépezeteidet, mozgásba hozhatod a rendszereidet, de az Úr nélkül nem teszel majd semmit. A javaslatok mérhetetlen nagy meseországba lesz mindennek a vége, de még annyi szilárd talaj sem, amin egy galamb megvethetné a lábát!”³³⁴ S jó, hogy ez így van, mert attól félek, hogy ha másként lenne, mi valamennyien Nála nélkül próbálnánk meg mindent megtenni. A mi erőfeszítéseink eredménye a semmi, ha az nem Krisztus munkája.

Másrészről, van ebben az igeversben egy buzdítás is, ha megértjük, hogy azokra is vonatkoztatható, akik még Krisztus ellenségei. „Krisztus nélkül nem tehetünk semmit.” Ez megalázó. De ha ez igaz azokra, akik hit által Krisztussal egyesültek, s akikben Ő benne lakozik, akkor mennyivel inkább igaz azokra, akik még egyáltalában nem egyesültek Vele! Megpróbálhatnak tenni valamit az evangélium ellen. Megpróbálhatják megsemmisíteni Krisztus munkáját. De minden erőfeszítésük semmivé lesz, mert azokban csak az ember (de nem az Isten) keze lesz benne.

³³⁴ Charles Haddon Spurgeon: „Without Christ – Nothing”, *Metropolitan Tabernacle Pulpit*, 27. kötet (London, Banner of Truth Thrust, 1971), 600-601. oldal

192. fejezet: Megmaradni és nem maradni meg, Jn15:5-7

5. Én vagyok a szőlőtő, ti a szőlővesszők: A ki én bennem marad, én pedig ő benne, az terem sok gyümölcsöt: mert nálam nélkül semmit sem cselekedhettek.

6. Ha valaki nem marad én bennem, kivettetik, mint a szőlővessző, és megszárad; és egybe gyűjtik ezeket és a tűzre vetik, és megégnek.

7. Ha én bennem maradtok, és az én beszédeim bennetek maradnak, kérjétek, a mit csak akartok, és meglesz az néktek.

Mikor az Úr Jézus Krisztus feltárta ezt a példázatot a szőlőről és a szőlővesszőkről a tanítványai előtt, ők tudták, mit akart mondani, mert ki akarta hangsúlyozni, hogy a tanítványoknak gyümölcsözőknek kell lenniük és a szőlőre az a jellemző, hogy csak a gyümölcs megtermésére jó, másra nem. Ha nem terem fürtöket, nem jó semmire.

Ennek oka az, hogy a szőlő vesszője túltúl lágymármás célra. Egy fát kivághatnak, felfűrészelhetik deszkának, majd lehet belőle bútort készíteni, vagy házat építeni. A szőlő azonban mindig göcsörtös és tekervényes, ezért nem készülhet belőle deszka. Emellett törekény is. Bármit készítenk is belőle, az hamarosan összetörik a felhasználó kezében, és haszontalanná válik. Még a megégetésre sem jó. William Barclay mutat rá a kommentárjában, hogy az év bizonyos időszakaiban az embereknek fa-áldozatot kellett vinni a templomba az áldozatok tüzeinek táplálásához, De az is meg volt szabva, hogy szőlőt nem szabad vinni, mert az alkalmatlan volt erre a célra. Túl gyorsan elégett. Az egyetlen dolog, amit tenni lehetett vele – leszámítva, hogy hagyták heverni, ahol volt – kupacba hordani, és gyorsan elégetni.

Mellesleg ez a témája Ezékiel könyve 15. fejezetének is, mert abban a fejezetben a próféta Izrael haszontalan mivoltát hangsúlyozza ki annak egészen terméketlen állapotában. Ezt írja: „Embernek fia! mire való a szőlőtőke fája egyéb fa között, a venyige, mely az erdő fái között van? Avagy vesznek-é abból fát, hogy valami eszközt csináljanak belőle? avagy vesznek-é belőle szeget, hogy mindenféle edényt akaszszanak reá? Ímé a tűznek adatott, hogy megemészsze; két végét megemésztette már a tűz, és közepe megpörkölődött, vajjon való-é valami eszközre?” (2-4. vers)

Ezt a képet használja Jézus azokról, akik csatlakoztak Hozzá az üdvözítő hitben. Azonnal felmerül hát a kérdés: Mi, akik csatlakoztunk Krisztushoz, gyümölcsözők vagyunk? Hasznosak vagyunk a Számára? Vagy csak egy csomó falevél vagyunk, és halott vessző, semmi másra nem megfelelő, csak összegyűjtésre és megégetésre?

Megmaradni Krisztusban

Az igevers, melyre először rátérünk (6.), tartalmazza a „kivettetik” kifejezést, de nem a negatívummal kell kezdenünk. A pozitív elképzeléssel kell kezdenünk, a megmaradással. Ez azért igaz, mert a megmaradás Krisztusban a fő elképzelése János evangéliuma eme szakaszának. A „megmarad” szó nyolcszor fordul elő mindössze hét igeversben (4-10.), és még ennél is többször történik utalás a dologra. Ez is igaz, mert a negatívum – a „meg nem maradás” – két pozitív kijelentés közé van beszúrva. Az 5. versben ezt olvassuk: „A ki én bennem marad...”, s a hetedik vers így kezdődik: „Ha én bennem maradtok...” Emellett aligha értenénk meg, mit jelent a meg nem maradás Krisztusban, amíg nem tudjuk, mit jelent a megmaradás.

Először is tehát a megmaradás Krisztusban azok számára van, *akik már Krisztusban vannak*. Azaz, Krisztus felszólítása azoknak szól, akik már keresztyének, akik már hisznek Benne, mint az Isten Fiában és Megváltóban, s odaszánták magukat Neki, mint életük

Megváltójának és Urának. Leír ez téged is? Ha igen, folytathatod azzal, amit Jézus a teljes és gyümölcsöző életéről mond. Ha nem, akkor itt meg kell állnod, és először Őhöz kell jönnöd. Ne gondold, hogy Jézus a teljes és gyümölcsöző élet képletét mindenki számára adja meg, függetlenül az illető Vele fennálló viszonyától. Ő a keresztyénekről beszél, és csak nekik tesz ígéretet. Ezért gyere Hozzá, ha még nem tetted meg. Mondd: „Úr Jézus Krisztus, elismerem, hogy az életem gyümölcstelen, és önmagamtól soha nem leszek képes gyümölcsözővé tenni. Szükségem van Rád. Fogadj el most engem, nem a saját érdemeim alapján (mert ilyenek nincsenek), hanem a Te értem is bekövetkezett halálod miatt. Fogadj el engem az egyik követődnek.” Ha elmondod ezt az imát, és így is gondold, biztos lehets benne, hogy máris csatlakoztál Hozzá.

A második dolog a *megmaradás*. Ez a tudatos döntésekre, vagy választásokra utal a keresztyén élet megélése során. Ray Stedman írja erről az igeszakaszról: „Mikor Urunk ezt mondja: *Maradjatok én bennem*, akkor az akaratról, a választásokról, a döntéseinkről beszél. El kell döntenünk, hogy megcselekedjük azokat a dolgokat, melyek leleplezik az Őhöz tartozásunkat, és kapcsolatban kell maradnunk Vele. Ezt jelenti a megmaradás Őbenne. A Szentlélek helyezett minket Krisztusba. Most akarnunk kell ezt a kapcsolatot fenntartani az általunk hozott döntésekkel – döntésekkel, melyek összekötnék minket az Ő Ígétével, hogy megismerhessük Őt, és Hozzá kötődhessünk imában, amiben Vele érintkezünk. Döntésekkel, melyek más hívőkre vonatkoznak a testi életben, azaz egymás terhének hordozása, a hibáink megvallása és osztozás a közösségbe egymással, amivel tanulunk Krisztusról és meglátjuk Őt egymásban. Mindez azt a célt szolgálja, hogy Őhöz kapcsolódjunk – *Maradjatok én bennem*. Ha megtesszük, akkor teljesítjük be azt az aktív, szükséges akarati döntést, hogy engedelmeskedjünk az Ő Ígétének, tegyük, amit Ő mond és maradjunk Vele kapcsolatban.”³³⁵

Van egy harmadik dolog is, melyet a 7. versben találunk. Jézus itt ezt mondja: „Ha én bennem maradtok, és az én beszédeim bennetek maradnak, kérjétek, a mit csak akartok, és meglesz az néktek”. Ezt a dolgot már láttuk más vonatkozásban korábban. Példának okáért ott van a 14. fejezet. Ott Jézus a szeretetről beszél, valamint a szeretet kifejeződéséről a parancsai iránti engedelmesség által. Ezt mondja: „Ha valaki szeret engem, megtartja az én beszédemet: és az én Atyám szereti azt, és ahhoz megyünk, és annál lakozunk” (23. vers). Vagy még ebben a mostani fejezetben is ezt mondja: „Ti már tiszták vagytok *ama beszéd által*, a melyet szóltam néktek” (3. vers).

Egyesek úgy képzelik, hogy bírhatják Krisztus személyét Krisztus tanítása nélkül. Szeretik az elképzelést Jézusról, de elmenekülnek a tanítása elől. Egyesek még láznak is Ellene. A céljuk azonban lehetetlenség, mert Ő kijelentette: senki máshoz nem megy és senki másnál nem lakozik, csak akik megtartják a parancsolatait. Spurgeon egykor ezt írta a témában: „Nem választhatjuk el Krisztust az Ígétől, mert először is Ő az Íge, másodszor is hogy merészelhetnénk Mesternek és Úrnak szólítani, de nem cselekedni meg mindazokat a dolgokat, melyeket mond nekünk, és elvetni az Általa tanított igazságokat? Engedelmeskednünk kell az előírásainak, vagy nem fogad minket tanítványaiul. Főleg a szeretetről szóló parancsolatának, mely a lényegét alkotja minden szavának... Ha te nem fogadod el Krisztust és az Ő szavait, akkor Ő sem fogad el sem téged, sem a szavaidat.”³³⁶

Meg nem maradni

E buzdító tanítások közepette van egy ijesztő megjegyzés is, mert Jézus beszél az ellenkező lehetőségről is, a meg nem maradás lehetőségéről Őbenne. Ebben az esetben ezt

³³⁵ Ray G. Stedman, *Secrets of the Spirit*, (Old Tappan, New Jersey, Revell, 1975), 81. oldal

³³⁶ Charles Haddon Spurgeon, „The Secret of Power in Prayer”, *Metropolitan Tabernacle Pulpit*, 27. kötet (London, Banner of Truth Thrust, 1970), 20. oldal

mondja: „Ha valaki nem marad én bennem, kivettetik, mint a szőlővessző, és megszárad; és egybe gyűjtik ezeket és a tűzre vetik, és megégnek” (6. vers).

Ez a probléma (meggyőződés szerint) minden keresztyén problémája, nemcsak a kálvinistáké. Mi a probléma? Az igevers nyelvezete. Jézus, figyeld csak meg, nem azt mondja, hogy ha nem maradunk meg Őbenne, akkor egyszerűen csak gyümölcstelenek leszünk, jóllehet ez is igaz. Nem is azt mondja, hogy elveszítünk mindenünket, de mégis üdvözlünk, amint azt Pál teszi oly világosan az 1Kor3:15-ben. Inkább látszólag azt mondja, hogy ha valaki nem marad meg Őbenne, akkor levágja a szőlőtőről, megszárad, majd összegyűjtik a többi lemetszett vesszővel és megégetik. Az utolsó ige egyesek et arra a gondolatra indít, hogy a pokolban fognak égni. Így a szöveg látszólag annak lehetőségét, de nem a tényét tanítja, hogy valakik, akik egykor üdvözültek, a végén mégis elvesznek majd, és az örök szenvedés lesz az osztályrészük. De valóban ezt tanítja? Ha nem, akkor miképpen kell értelmezni?

E vers magyarázatának tanulmányozása kimutatja, hogy három alapvető értelmezése létezik. Az első az – amit a nem kálvinista teológusok és gondolkodók feltételeznek általánosságban, – hogy a jelentése pontosan az, amit az imént vázoltam, s az örök biztonság, vagy a szentek állhatatosságának tantételét el kell vetni, mint nem biblikust.

De igaz ez? A megválaszolásához mindent látnunk kell, ami ebbe beletartozik. Feltételezve, hogy ez ennek a szövegrésznek (és még talán néhány másiknak is) a jelentése, azonnal szembekerülünk sok más szövegrészlettel, melyek sokkal nagyobb súlyúak a bibliai kijelentésben de ellentmondanak ennek. Ha a Jn15:6-nek ezt a jelentését valljuk, akkor például el kell vetnünk a Fil1:6-ot, mert miképpen lehet Pál biztos abban, hogy Aki elkezdte a jó munkát a filippibeliekben, az majd folytatja is egészen Krisztus napjáig, ha ők bármely pillanatban levágattathatnak, mint gyümölcstelenek? El kell vetnünk a Róma 8-at, mert ebben az esetben mégiscsak lesz valami, ami elszakaszthat „minket az Istennek szerelmétől, mely vagyon a mi Urunk Jézus Krisztusban”. Sőt, el kell vetnünk magának János evangéliumának a verseit is, mert a hívő biztonságával kapcsolatos legvilágosabb kijelentések közül nem egyet ebben a könyvben találunk. Az egyik példa a Jn10:27-29: „Az én juhaim hallják az én szómat, és én ismerem őket, és követnek engem: És én örök életet adok nékik; és soha örökké el nem vesznek, és senki ki nem ragadja őket az én kezemből. Az én Atyám, a ki azokat adta nékem, nagyobb mindeneknél; és senki sem ragadhatja ki azokat az én Atyámnak kezéből.” Mindezeket a verseket el kell vetnünk, ha a Jn15:6 a hívő biztonságát cáfolja.

Sőt, én azt sem hiszem, hogy egy keresztyén képes valóban elfogadni ezt a magyarázatot, legalábbis miután komolyan végiggondolta. A Jn10:27-29-re válaszul az arminianusok rendszerint azt mondják, hogy jóllehet Isten nem fogja megengedni bárkinek, hogy kiragadjon minket az Ő kezéből, azt viszont nem fogja megtiltani, hogy a saját akaratunkból kiugorjunk belőle, ha valóban ez a vágyunk. De figyeljük csak meg: a Jn15:6 nem ezt mondja. A Jn15:6 nem említi, hogy képesek vagyunk kiugrani Isten kezéből, ha úgy akarjuk, hanem hogy Maga Isten vet ki – sőt mi több, kimetsz a Fiával való élő közösségből – jegyezzük meg, nem holmi súlyos bűn miatt (istenkáromlás, gyilkosság, házasságtörés, vagy valami még rosszabb), hanem egyszerűen azért, mert megszűntünk gyümölcsözők lenni. S teszi ezt ugyanaz az Isten, aki megfogadta, hogy minden ellenségtől megvéd minket.

Megkérdem: elhiheti ezt bármely keresztyén? Nem hiszem, hogy erre képes lehet. legalábbis miután alaposan átgondolta. Ha ez lenne a természete a mi Istenünknek, akkor már réges-régen ki lennénk vetve, s valamennyien a pokolban lennénk. Ehelyett a tapasztalatunk azt tanítja, hogy Isten ténylegesen tűrte a gyümölcstelenségünket, sőt még a bűneinket és a hitetlenségünket is, de nagy szeretetéből folytonosan munkálkodott azon, hogy bevigyen minket a keresztyén életbe. Ezért ennek az első nézetnek az elfogadása a mi Istenünk jellemének megrágalmazását és a saját tapasztalatunk meghazudtolását jelentené.

Az igevers második magyarázata az, hogy csak a névleges keresztyénekre vonatkozik. Legnagyobbbrészt ez a kálvinista szerzők – Matthew Henry, Charles Spurgeon, a puritánok és mások – nézete. Ezek a közvetlen szövegkörnyezetben találnak támogatásra: először is a hivatkozásban Izraelre, mint régi növényre, ami Pálnak a Róma 11-ben olvasható tanítása szerint azért vágatott ki, hogy a (pogányokat jelképező) vad olajfa ágakat be lehessen ültetni. Másodszor az utalásban Júdásra, aki kétségtelenül pont azon az estén vágatott ki és hamarosan „meg is égették”. Ezek az igemagyarázók rámutatnak, hogy a 6. versben nem a „vessző”, hanem a „valaki” szó használatos: „*Ha valaki nem marad én bennem...*”

A nehézség ezzel a megközelítéssel az, hogy nehéz elhinni, hogy nem a valódi vesszőkről, a Krisztusban hívókról van itt szó. Először is az „embert” „vesszőnek” tekintő érv nem áll meg, s a görögben sem ezek a szavak szerepelnek. A görög szó a *tis*, egy határozatlan névelő. Az igeszakasz jelentése tehát ez: „Ha valaki (azaz, bármi az előzőek közül, a vesszők, vagy az igazi hívők) nem marad én bennem, kivettetik, mint a szőlővessző”. Emellett a szövegkörnyezetben semmi sem jelzi, hogy hirtelen az emberek új osztálya kerül szóba, azok, akik keresztyéneknek mondják magukat, de ténylegesen nem születtek újjá. Kimondhatjuk, hogy a kálvinista magyarázók által felvázolt helyzet – vannak, akik keresztyéneknek vallják magukat, de nem azok, s végül majd el lesznek különítve az igazi egyháztól, és elvesznek – igaz, de itt nem erről van szó.

A harmadik nézet szerint a hívő munkái azok, amik megégnek, ha ezek nem Krisztus munkái, s keresztyének, mint gyümölcstermőnek a szerepéről van ebben az igeszakaszban itt szó, nem az üdvösségről.

Néhány megfigyelés is alátámasztja ezt. Először is inkább a gyümölcsözőségről, mintsem az üdvösségről van szó mindvégig a fejezetben, ebben a szakaszában. Igaz, a megégetést gyakorta társítják a pokollal, azaz az elveszéssel, és az üdvösség el nem nyerésével. De ez nem jelenti azt, hogy mindig is társul azzal, vagy, hogy itt is azzal kell társítani. Épp ellenkezőleg, a megégetés nem mindig a pokolhoz kapcsolódik, amint azt a cselekedetekkel kapcsolatos igeszakasz is bizonyítja az első korinthusi levélben. S inkább a haszontalan munkák megsemmisítésével kapcsolatos vonatkoztatás a leghelyesebb ehhez az igeszakaszhoz, mintsem az üdvösség elvesztésével kapcsolatos vonatkoztatás. Mindig veszélyes dolog a példázatot más szinten próbálni meg értelmezni, mint ami a legalapvetőbb pontjának a szintje.

A másik megfigyelés az igevers tényleges szóhasználatára vonatkozik. Például a „mint a szőlővessző” lesz az elvetett, olyan, mint amit elvetnek. Azaz nem „gyermekként” vettetik el, hanem gyümölcstermőként. Ami azt illeti, tényleg lehet haszontalan Krisztus és a keresztyén misszió számára még keresztyénként is. Végül megjegyezzük, hogy még egy egyes szám – többes szám átmenetet is látunk az igevers két részében. Az első részben a lényeges kifejezés egyes számú: „*Ha valaki nem marad...*” A második részben a kulcskifejezés többes számú: „*egybe gyűjtik ezeket és a tűzre vetik, és megégnek*”. Az „ezeket” és a „megégnek” lehet pontosan az, ami a „valakitól” származik, aki elvettetik a hasznosságának figyelembe vételével. S ha ez a helyzet, akkor inkább a keresztyén cselekedetek azok, melyek megsemmisülnek, nem pedig maga a keresztyén.

Sok példát lehetne itt hozni, ahogyan például Arthur Pink mutatja be ennek bizonyítékát: „Lót ideillő példa: ő kívül volt az Úrral való közösségen, megszűnt az Ő dicsőségére gyümölcsözni, s halott cselekedetei megégtek Szodomában, ő maga azonban mégis megmenekült!”³³⁷

³³⁷ Arthur W. Pink: *János apostol evangéliumának magyarázata*, magyar fordítás, 451. oldal

Gyümölcstelen keresztyének?

De vajon örvendezzünk, amiért a harmadik magyarázatot fogadtuk el, s ezzel tekinthetjük magunkat ismét biztonságban? Nyugodjunk meg pont azért, mert nem leszünk a pokolra ítélve a gyümölcstelenségünk miatt? Ez borzasztó lenne. A válaszreakciónknak inkább az elborzadásnak kell lennie, semmint annak a gondolatnak, hogy lehetséges Krisztus által üdvözülni, hagyni, hogy a mennyei kertész megműveljen, gondunkat viselje, sőt dédelgessen, megőrizzen a menny számára, s mégis gyümölcstelenek maradunk a szív megfelelő reakciójának vonatkozásában az iránt, Aki mindent megtett értünk. Üdvözített, de mégis gyümölcstelen? Távol legyen minden keresztyéntől, hogy megelégedjen ezzel. A mi szégyenünk, ha ez így van.

S ostobaság is egyben, mert ha nem maradunk meg Krisztusban, akkor elveszítjük a nekünk megígért két nagy áldást is. Az első a gyümölcsözőség. Valóban bölcs dolog a gyümölcstelenség? Van értelme terméketlennek maradni a keresztyén életben, amikor valójában nagyon termékenyek is lehetünk az áldásokban mind önmagunk, mind a minket körülvevők számára? Egyetlen valódi keresztyén sem fog soha egyetérteni azzal, hogy ez bölcs cselekedet lenne. A második nagy áldás a megválaszolt ima kiváltsága. Érdekes, hogy Jézus pontosan erről beszél a 7. versben, ezt mondván: „Ha én bennem maradtok, és az én beszédeim bennetek maradnak, kérjete, a mit csak akartok, és meglesz az néktek”. Ez az áldások két nagy területe azok számára, akik megmaradnak Krisztusban – a gyümölcsözőség és a megválaszolt ima. Ez a felé az Isten által kijelölt tevékenységi terület felé mutat, ahová minden Krisztushoz tartozónak törekednie kell.

193. fejezet: Isten megdicsőült... benned! Jn15:8-11

8. Abban dicsőíttetik meg az én Atyám, hogy sok gyümölcsöt teremjete; és legyetek nékem tanítványaim.

9. A miképen az Atya szeretett engem, én is úgy szerettelek titeket: maradjatok meg ebben az én szeretetemben.

10. Ha az én parancsolataimat megtartjátok, megmaradtok az én szeretetemben; a miképen én megtartottam az én Atyámnak parancsolatait, és megmaradok az ő szeretetében.

11. Ezeket beszéltem néktek, hogy megmaradjon ti bennetek az én örömem és a ti örömetek beteljék.

A kapcsolat a Jn15:7 és a Jn15:8 között az a kapcsolat, mely az Isten dicsősége és az Ő akarata szerinti ima között áll fenn, a kapcsolat, amit már láttunk a Jn14:13-14-ben („És akármit kértek majd az én nevemben, megcselekszem azt, hogy dicsőíttessék az Atya a Fiúban”). Itt azonban más a hangsúly. A Jn14-ben a hangsúly magán az imádkozáson volt. Annak, hogy meg lesz válaszolva, vigasztalást kellett jelentenie a tanítványoknak. A Jn15-ben a hangsúly Isten dicsőségén van.

Ebben a szövegrészben Isten dicsősége négy elemhez kapcsolódik, melyek mindegyikének igen jól láthatónak kell lenni a keresztyén életében. Ezek az elemek az alábbiak: gyümölcsözőség, szeretet, engedelmesség és öröm. Mindegyik kapcsolódik a fejezet központi témájához, annak szükségességéhez, hogy a keresztyén folyamatosan Krisztusban maradjon, s gondos figyelemben részesüljön.

Gyümölcsözőség

Az első ezek között a gyümölcsözőség, melyre Jézus ezekkel a szavakkal világít rá: „Abban dicsőíttetik meg az én Atyám, hogy sok gyümölcsöt teremjete; és legyetek nékem tanítványaim” (8. vers). A gondolatmenet az, hogy ha a Krisztuséi vagyunk, és megmaradunk Őbenne, akkor gyümölcsözők leszünk a keresztyén életben, és Isten megdicsőül a gyümölcsözőségünkben. Sőt, maga a gyümölcsöző mivoltunk ténye lesz annak bizonyítéka, hogy Krisztus tanítványai vagyunk.

Ezen a ponton valószínűleg beszélnünk kell a gyümölcsözőség valódi jelentéséről, mert ha ezt nem tesszük meg, vagy rosszul határozzuk meg a gyümölcsöt, akkor elkerülhetetlenül el fogunk csüggeszteni néhány keresztyént, amit nem szabad megtennünk. Hadd magyarázzam meg mit értek ez alatt. Ha ahhoz hasonló kifejezéssel kezdjük, mint Pál várakozó szavai a rómabeliekhez írott levelében – „hogy köztetek is nyerjek valami lelki gyümölcsöt, mint a többi pogányok közt is” (Rm1:13) – ha tehát a keresztyén élet gyümölcsét a Krisztushoz téréssel azonosítjuk, akkor elcsüggesztünk bárkit, aki bármely okból nem látja, hogy túl sokan térnének meg az Úrhoz. S elcsüggesztjük azokat, aki betegség, idős kor, vagy bármely kedvezőtlen körülmény miatt képtelenek túl sokat tenni, s ezért úgy érzik, haszontalanokká váltak.

Természetesen igaz, hogy ezek az egyéb dolgok is tekinthetők bizonyos értelemben gyümölcsöknek. Ezt maga a Biblia is megteszi. De a valódi gyümölcs a Gal5:22-23-ban szerepel: „De a Léleknek gyümölcse: szeretet, öröm, békesség, béketűrés, szívettség, jóság, hűség, szelídség, mértékletesség”. Ez a gyümölcs Krisztus saját, bennünk levő jellemének gyümölcse. Ez a szeretet, az öröm, a békesség, és így tovább, a keresztyénben. Ha egyszer ezt meglátjuk, akkor azt is, hogy a gyümölcsöző élet lehet Isten bármely gyermekére jellemző, a korától, vagy a körülményeitől függetlenül. Neki soha nem kell elcsüggednie az életkora

előrehaladása, vagy a szenvedése miatt. Valójában az illetőt még buzdíthatják is ezek, mert ilyen körülmények között az Úr jelleme fényesebben világíthat, és mások jobban láthatják, hogy az illető valóban az Úr tanítványa.

Ne gondold, hogy ezzel a megközelítéssel tagadom a gyümölcs szükségességét a megtérés értelmében. Erre nyilvánvalóan szintén szükségünk van. De a kiindulópont, ami valóban a keresztyén bizonyágtétel nélkülözhetetlen veleje, pont ez a mennyei jellem. E nélkül a mások üdvöztetésére tett erőfeszítés olyan, mint egy almafa, mely megpróbál más almákat teremni. Ezen a módon ez nem lehetséges. Először magának az almának kell teremnie. Utána az almák, melyekben van almamag, létre fognak hozni újabb almákat.

Szeretet

A második dolog, amit Krisztus kihangsúlyoz, a szeretet. Ez természetes következmény, mert a szeretet a Lélek gyümölcse. Valójában a fő gyümölcs, mert „ezek között pedig legnagyobb a szeretet” (1Kor13:13). Jézus ezt mondván beszél róla: „A miképen az Atya szeretett engem, én is úgy szeretlek titeket” (9. vers).

Mikor megnézem ezt az igeverset, három részt látok benne. Az első *a szeretet kinyilatkoztatása*: „szeretlek titeket”. Tudjuk, hogy a „szeretlek téged” szavakat bármikor csodálatos hallani, amennyiben igazak. „Szeretlek.” „Azóta szeretlek, hogy először megpillantottalak.” „Mindig szeretni foglak.” Ez az alapja bármely jó házasságnak, amikor a szeretet teljes mértékben megnyilvánul. Az az alapja a keresztyén otthonnak a szeretetben a szülők és a gyermekek között. Más értelemben ez a barátság alapja, és természetesen a közösségé is az egyházon belül. De ha ez igaz akkor, amikor a szavakat pusztán csak emberek mondják ki, akkor mennyivel csodálatosabb, amikor az Úr Jézus Krisztus mondja ki azokat, mint itt is, és mi vagyunk a szeretettek! Ez lenyűgöző szeretet, mert semmi sincs bennünk, ami okot adhatna rá. Mi bűnösök vagyunk. Jézus szent. Mi lázadtunk Isten ellen. Jézus mindazonáltal szeret minket.

E szeretet kifejeződésének lépései a következők: Először is kiválasztó szeretettel szeretett minket. Ez a szeretetnek az a fázisa, mely Mózes 5. könyve 7. fejezetében szerepel Izraellel kapcsolatban: „Mert az Úrnak, a te Istenednek szent népe vagy te; téged választott az Úr, a te Istened, hogy saját népe légy néki, minden nép közül e föld színén. Nem azért szeretett titeket az Úr, sem nem azért választott titeket, hogy minden népnél többen volnátok; mert ti minden népnél kevesebben vagytok; Hanem mivel szeretett titeket az Úr...” (6-8. vers). Azért szeretett téged, mert szeretett téged. Ez ennek a lényege és a teljes szubsztanciája. Ahogyan Spurgeon írta: „A kiválasztás vonzalmon alapszik, s annak a vonzalomnak önmaga a forrása”.³³⁸

Ez után az Úr hozzánk hasonló emberré lett, akkora volt az irántunk érzett szeretete. Meg van írva a házassági szeretetről: „Annakokáért elhagyja a férfiú az ő atyját és az ő anyját, és ragaszkodik feleségéhez: és lesznek egy testté” (1Móz2:24). Ezt tette az örök Fiú. Elhagyta Atyja mennyi otthonát, eljött a Földre, hogy udvaroljon a menyasszonyának, és eljegyezze őt, az egyházat. Meg is váltotta. Jézus a megtestesülése során hozzánk hasonlóvá lett, hogy mi is hasonlatosakká válhassunk Őhöz.

Végül, kiválasztván minket szeretetben, s hozzánk hasonló emberi formát öltvén Jézus meghalt értünk. Ő mondja: „Nincsen senkiben nagyobb szeretet annál, mintha valaki életét adja az ő barátaiért” (Jn15:13). ez igaz, és a legnagyobb példája ennek Magának Jézusnak a halála. Spurgeon mondta: „Az életének letétele a mi Urunk esetében különösen a szeretet bizonyítéka volt, mert önként halt meg. Nem kényszerítette Őt semmi a meghalásra úgy,

³³⁸ Charles Haddon Spurgeon, „Love at Its Utmost”, *Metropolitan Tabernacle Pulpit*, 33. kötet (London, Banner of Truth Thrust, 1969), 506-507. oldal

ahogyan minket kényszerít. Mások, ha meghaltak értünk, a természet adósságát fizették meg kissé idő előtt, de Jézus úgy halt meg, hogy ami Őt illeti, Neki Magának nem kellett meghalnia. Ő is a fájdalom, a szégyen, és a magányosság körülményei között halt meg, ami különösen keserűvé teszi a halált. A kereszthalál a legmagasztosabb bizonyítéka a Megváltó irántunk érzett szeretetének. Gonosztevéként kell meghalnia, két gazember között, mindenkitől elhagyatva, az általános gúny közepette, s ezt azért kell megtennie, hogy a testében hordozza el a mi bűneinket. Mindez ezt mondhatja velünk: 'Íme, mennyire szeretett minket!' Ó szeretteim! Kétkedhetünk-e Krisztus szeretetében, mikor az életét tette le...?'³³⁹

S nemcsak a szeretet fenséges kinyilatkoztatását találjuk meg ebben az igeversben. A *szeretet mértéke* is adott, mert Jézus ezt mondja: „*A miképen az Atya szeretett engem, én is úgy szerettelek titeket*”. Feltételezem, hogy akkor is örülnék Krisztus szeretetének, ha ez a szeretet csak időszakos, vagy félszívű lenne. De nem ezt mondja, s nem is ez a helyzet. Jézus azt mondja, hogy nem valami tökéletlen, vagy akár „tökéletes” emberi szeretettel szeretett minket, hanem a legnagyobb szeretettel: nevezetesen azzal, mely az örökkévalóságtól fogva fennállt az Istenségben, és fenn is fog állni az örökkévalóságon át – az Atya Iránta érzett szeretetével, és (ezt nyilvánvalóan hozzá kell tennünk) az Atya iránt érzett szeretetével. Van ennél nagyobb szeretet? Lehetetlenség, hogy legyen. Ennek a szeretetnek nincsen sem kezdete, sem vége. Mértéke sincs. Változhatatlan. Ennek a nagy szeretetnek a mértéke szerint, következésképpen magával ezzel a hatalmas szeretettel szeret minket Krisztus.

Egy további dolog- Először, láttuk Jézus kinyilatkoztatását az irántunk érzett szeretetről. Másodszor, láttuk ennek a szeretetnek a mértékét. Harmadszor, láttuk ennek a szeretetnek a *felszólítását*, mely ebben az esetben a folytatása. Ha megmaradunk ebben a szeretetben, akkor megmaradunk Őbenne, és gyümölcsözőek leszünk.

Engedelmesség

A harmadik szó az Isten dicsőségéhez hozzájáruló elemek eme gyűjteményében az engedelmesség, jóllehet ez a Krisztus parancsainak megtartására vonatkozó felszólításban fejeződik ki, amint az máshol is elhangzott már: „Ha az én parancsolataimat megtartjátok, megmaradtok az én szeretetemben; a miképen én megtartottam az én Atyámnak parancsolatait, és megmaradok az ő szeretetében” (10. vers).

Belefáradtunk mostanra ennek kihangsúlyozásába, a Krisztus parancsaira helyezett hangsúlyba? Gyanítom, hogy igen, de ha így van, a hiba bennünk van, nem a parancsolatokban. Mert amint János mondja az első levelében: „az ő parancsolatai pedig nem nehezek” (1Jn5:3). Jézus mondta: „az én igám gyönyörűsége, és az én terhem könnyű” (Mt11:30). Akkor mi a baj? Gyanítom, hogy a baj az, hogy nem igyekszünk annyira megcselekedni Krisztus parancsolatait, mint amennyire szeretnénk gondolni, hogy megtesszük, ezért a hangsúly az engedelmességünkön (amit néhányszor már láttunk a legutolsó elemzésekben és fogunk is látni még néhányszor) leleplezi a Krisztus akarata iránti félszívű odaszántságunkat, s így a valódi vétkeesség érzését kelti bennünk.

Ami velünk történik, pontosan az történt Péterrel is, mikor a feltámadást követően az Úr visszahelyezte őt a szolgálatba. Így Krisztus hármasként helyezte őt vissza a szolgálatba. Megkérdezte tőle: „Simon, Jónának fia: jobban szeretsz-e engem ezeknél?”

Péter tudatában volt a nem túl régi bukásának, de szeretett Jézust. Ezért hitem szerint valódi alázatossággal válaszolt: „Igen, Uram; te tudod, hogy szeretlek téged!”

Az Úr ezt mondta: „Legeltesd az én bárányaimat!”

Kisvártatva Jézus ismét megkérdezte Pétert: „Simon, Jónának fia, szeretsz-e engem?” Péter igennel válaszolt.

³³⁹ Ugyanott

Krisztus újra megbízta őt: „Őrizd az én juhaimat!”

Végül az Úr harmadszor is megkérdezte Pétert: „Simon, Jónának fia, szeretsz-e engem?” Ekkor, mint olvassuk, „Megszomorodék Péter, hogy harmadszor is mondotta vala néki: Szeretsz-e engem? És monda néki: Uram, te mindent tudsz; te tudod, hogy én szeretlek téged.”

Jézus ezt mondta neki: „Legeltesd az én juhaimat!” (Jn21:15-17)

Miért szomorodott el Péter? Azért szomorodott el, mert a harmadik ismétlés emlékeztette őt a háromszoros megtagadásra, s ezzel felébresztette benne a bánkódást és a valódi bűnértetet azért, amit tett. Sőt, a kérdés talán, de csak talán arra is utalt, hogy Péter első önlengő válasza „Igen, Uram; te tudod, hogy szeretlek téged!”, nem volt szó szerint vehető. Péter mindig is hajlamos volt valami kikottyantani, de valóban úgy is értette? Elegendőnek vélte ő a szolgai szerep felvállalását, hogy Krisztus juhairól gondoskodjon? Elegendőnek vélte folytatni Krisztus eme, vagy bármely más parancsának teljesítését egészen az élete végéig? Nos, az teljesen más dolog volt. S Péter – hozzánk hasonlóan – nem szeretett, ha a gyengeségére emlékeztették.

Nekünk mindenképpen szükségünk van az emlékeztetésre. Ez az ismétlés lényege. „Ha engem szerettek, az én parancsolataimat megtartsátok” (14:15). „A ki ismeri az én parancsolataimat és megtartja azokat, az szeret engem” (14:21). „Ha valaki szeret engem, megtartja az én beszédemet” (14:23). „Ha az én parancsolataimat megtartjátok, megmaradtok az én szeretetemben” (15:10). „Ti az én barátaim vagytok, ha azokat cselekszitek, a miket én parancsolok néktek” (15:14). A lényeg nyilvánvaló. Meg kell tartanunk Krisztus parancsolatait, ha Krisztus tanítványai akarunk lenni, és növekedni akarunk az Ő szeretetében.

Említsünk meg egy további dolgot. Valóban emlékeztetve vagyunk rá, hogy engedelmeskedjünk mindennek, amit Jézus a tanítás útján adott nekünk. De ahogyan ezt mondja nekünk, Jézus rámutat, hogy nem kér tőlünk többet, mint amit már kért és Önmagától meg is adott. „A miképen én megtartottam az én Atyámnak parancsolatait, és megmaradok az ő szeretetében” – ez az Ő összehasonlítása. Minket ez buzdíthat, tudván, hogy Aki tanít minket, az Maga állította eléink a mintát és megadja az erőt ahhoz, hogy úgy cselekedjünk, amint Ő akarja.

Öröm

Az utolsó igeversben Jézus bemutatja a negyedik és utolsó elemet, aminek bennünk kell lenni, és amely által az Atya megdicsőül. Ez pedig az öröm. Biztos vagyok benne, hogy Krisztus azért teszi hozzá, mert ezzel jelzi: az ő parancsolatai pontosan a szomorúsággal ellentétes irányba vezetnek. Elvezetnek az öröm ama teljességéhez, amelyik az Istené, s amelyet joggal sorol fel a második kiválóságként a Galata levélben. Jézus mondja erről a kiválóságról: „Ezeket beszéltem néktek, hogy megmaradjon ti bennetek az én örömem és a ti örömetek beteljék” (11. vers).

Ez a mondat a keresztyén örömről beszél három értelemben: az elért örömről, a tartós örömről, és a túlradó örömről. Az örömet azoknak a dolgoknak az eredményeképpen kell elérni, amit Jézus tanított. Ez az oka annak, amiért a keresztyénnek Benne kell élnie: így a Mester nézetei, szemléletmódja, és törekvései megegyeznek majd a tanítványokéval. Ez az oka az „öröm” szó kétszeres ismétlésének: „az én örömem” és „a ti örömetek”. Jézus öröme a tanítvány öröme is kell lennie. Az Ő öröme csodálatos dolog volt, mert nem akadályozta sem a szenvedés, sem semmi más dolog. Valójában örvendezett a megpróbáltatásokban, mert azt olvassuk, hogy „az előtte levő öröméért... keresztet szenvedett” (Zsid12:2). Hol találta meg ezt az örömet? A válasz: az arra irányuló erőteljes szándékában, hogy cselekedje az Atya akaratát: „Az Úrra néztem szüntelen; mert jobb kezem felől van, meg

nem rendülök. Azért örül az én szívem és örvendez az én lelkem; testem is biztosságban lakozik.” (Zsolt16:8-9)

Másodszor, az igevers a *tartós* örömről beszél – „hogyan megmaradjon ti bennetek az én örömem”. A lényege ennek a kifejezésnek az, hogy az öröm nem szükségszerűen marad meg. Sok dolog megsemmisítheti. A bűn megsemmisíti. Az engedetlenség, vagy a hitetlenség is képes erre. Dávid vallotta meg ezt a nagy 51. zsoltárban, Istenhez kiáltva: „Add vissza nékem a te üdvösségednek örömét” (12. vers).³⁴⁰ Nem az üdvösségét veszítette el, csak az öröm foszlott szerte. Ez történik mindig, amikor elszakadunk Krisztustól abban az értelemben, hogy megszakad a Vele egykor már élvezett közösség. Ezzel ellentétben nekünk Benne kell élnünk, mert amikor Benne élünk, akkor az öröm is tartós.

Végül, az igevers a *túlaradó* örömről beszél. Ez a jelentése az „és a ti örömetek beteljék” szavaknak. Szeretném, ha minden keresztyén örömtelibb lenne, s ahogyan olvasom ezt a verset, úgy érzem, hogy az Úr is ezt szeretné. Sajnos, sok megnyúlt arcot és morcos tekintetet látunk. Túl sok a vereség, túl sok a boldogtalanság. De nem kell ennek így lennie. Inkább képeseknek kell lennünk örvendezni Krisztusban, még a letartóztatás, a verés, a keresztre feszítés küszöbén is úgy, ahogyan Ő is tette.

Mikor a gyümölcsözőséghez, szeretethez és engedelmességhez kapcsolódó örömet megtaláljuk egy keresztyén életében, azt valamennyien láthatjuk és tudjuk, hogy a forrása isteni. Mi magunk soha nem vagyunk képesek létrehozni ezeket a dolgokat. Nem vagyunk képesek előteremteni a Lélek gyümölcsét. Nem tudunk szeretetet teremteni. Örömet sem. De Jézus képes erre, amikor Benne élünk.

³⁴⁰ Károlinál: „a te szabadításodnak örömét” – *a ford.*

194. fejezet: Nincs nagyobb szeretet, Jn15:12-14

12. Ez az én parancsolatom, hogy szeressétek egymást, a miképen én szerettelek titeket.

13. Nincsen senkiben nagyobb szeretet annál, mintha valaki életét adja az ő barátaiért.

14. Ti az én barátaim vagytok, ha azokat cselekszitek, a miket én parancsolok néktek.

Van valami elbűvölő a „barát”, vagy „barátság” szavakban. Részben a közeli barát, vagy barátság iránti vágyunk miatt, részben a megemlékezés miatt ezekről. A múltunkra tekintünk, s képesek vagyunk majdhogynem a barátainkkal megjelölni az életünk elmúlt nagyobb szakaszait. Gondolunk a barátainkra, akikkel az általános iskolába jártunk, s a dolgokra, melyeket együtt cselekedtünk meg. Talán a főiskolába járás során más barátaink lettek, s néha nemcsak a barátainkra gondolunk, hanem a kalandjainkra is velük – néha azokra a kalandokra, amiknek a tanárok, vagy az idősebb tekintélyesek nem teljes mértékben örültek. Voltak főiskolai barátaink, s olyanok, akikre az életünk későbbi szakaszában tettünk szert.

Valószínűleg ez az a tudatosság, ami a most vizsgálni kezdett verseknek sajátos vonzerőt kölcsönös, mert bennük az Úr Jézus Krisztus, a világegyetem megtestesült nagy Istene beszél a barátságról a Vele fennálló viszonyunkból kiindulva. Ezt mondván nevez minket a barátainak: „Nincsen senkiben nagyobb szeretet annál, mintha valaki életét adja az ő barátaiért. Ti az én barátaim vagytok, ha azokat cselekszitek, a miket én parancsolok néktek.”

Emberi barátság

Mikor Jézus azt mondja, hogy „ti az én barátaim vagytok”, akkor nyilvánvaló, hogy emberi szinten szól hozzánk olyan kifejezésekkel, amelyeket képesek vagyunk világosan megérteni. S ezt azért teszi – nem lehet, hogy ne látnánk – hogy szembeállíthassuk az Ő barátságát, ami nagy és tökéletes az általunk ismert legjobb más barátságokkal.

Az egyik legjobban ismert biblia példa a barátság Saul király fia, Jonathán és Dávid, Izrael ifjú hőse között. Jonathán volt a trón várományosa. De Dávidot olyan nyilvánvalóan megáldotta Isten, hogy az emberek azt mondták, ő lesz a következő király. Hatalmas, kibékíthetetlen ellentétre adott ez okot, ellentétre az egyikük látszólagos jogai, és a másikuk feltételezett törekvései között. De nem volt ellentét. Helyette nagy és gyönyörű barátság állt fenn. Ez volt annak esete, amikor mindketten áldozatot hoztak annak érdekében, hogy a másik érdekeit helyezték a sajátjuk elé.

Néha a szeretet, mely két barát között áll fenn, elvezet a legnagyobb áldozathoz, a halálhoz. Egyik barátom mondta nekem, hogy mikor felnővekvőben volt, ismert egy embert, aki az önfeláldozás egyik nemes pillanatában életét adta azért, hogy megmenthesse az unokáját. Ketten voltak egy csónakban a nyugat-virginiai Monongahela folyón, é egyikük sem tudott úszni. A gyermek valami okból kiesett a csónakból, és fuldokolni kezdett. Ezért a férfi a gyermek után ugrott. Mindketten megfulladtak. Mikor azonban megtalálták a testeiket, a nagypapa még mindig a karjaiban tartotta a gyermeket. Annyira igyekezett megmenteni az unokáját, hogy még a karjait sem tárta szét, hogy megpróbáljon úszni és megmenekülni.

Mikor ehhez hasonló történeteket hallunk, hajlamosak vagyunk elcsendesedni, mert tudjuk, hogy valami nemes dolog előtt állunk. Ez a végső áldozat, amikor valaki az életét áldozza. S az efféle áldozatok miatt értjük meg, mit mond az Úr, amikor kijelenti, világos hivatkozással a saját önfeláldozására: „Nincsen senkiben nagyobb szeretet annál, mintha valaki életét adja az ő barátaiért”.

A bűnösök barátja

Másrésről valójában nem tisztességes Jézus áldozatáról beszélni pusztán emberi kifejezésekkel, mert az Ő halála minden általunk elképzelhető felülmúl. Lehet, hogy nem gyakran történik meg, amikor egy ember önkéntesen meghal másvalakiért, de ez az ajándék mégsem egyezik meg sohasem Jézus áldozatával, sőt párhuzamba sem állítható azzal.

Először, amikor elkezdünk Jézus halálával foglalkozni, felismerjük, hogy az Ő halála azért is kivételes volt, mert *Jézusnak nem kellett meghalnia*. Ez pedig ránk nem igaz. Mi halandók vagyunk. Jézus azonban halhatatlan volt, ezért nem kellett meghalnia. Valójában Ő Maga volt az élet, hiszen ezt mondta: „Én vagyok az út, az igazság és az élet” (Jn14:6). Eljőhetett volna ebbe a világba, elvégezhetett volna egy sor változatos szolgálatot, majd visszatérhetett volna a mennybe anélkül, hogy megtapasztalja a halált. Rólunk viszont ez van megírva: „elvégezett dolog, hogy az emberek egyszer meghaljanak, azután az ítélet” (Zsid9:27). Mit jelent ez az önfeláldozás szempontjából? Pusztán ennyit: ha neked, vagy nekem kellene az életünket adnunk valaki másért, azzal, miközben kétségtelenül nagy és hősi áldozat lenne, mégis legfeljebb csak mondhatni elébe mennénk annak, ami végül bekövetkezik. Egyszerűen csak egy kicsit korábban halnánk meg a normálisnál. Az Úrnak viszont semmilyen körülmények között sem kellett meghalnia.

Másodszor, az Úr Jézus Krisztus halála azért kivételes, mert *tudta, hogy meg fog halni*. Ez megint csak nem szokványos helyzet, amikor csak egy férfi, vagy egy nő adja az életét másokért. Kevesen halnak meg oly módon, hogy előre tudnák: meg fognak halni. Inkább rendszerint az a helyzet, hogy noha gondolnak arra: kockázatos, amit tesznek, és meghalhatnak, mindazonáltal mégis úgy vélik: képesek elkerülni a halált, miközben megmentik a barátjukat. Az emberek felvállalják a kiszámítható veszélyt, s néha meghalnak, de nem túl gyakorta halnak meg szántszándékkal. Jézus a saját bizonyágtétele alapján ment önként a keresztre és halt meg a mi üdvösségünkért.

Van még egy terület, ahol az Úr Jézus Krisztus barátai iránti szeretete fényesebben ragyog bármilyen szeretetnél, amire mi magunk vagyunk képesek. A szöveg azt mondja, hogy Krisztus barátai vagyunk, és Ő az életét készült adni a barátaikért. De ha ezt alaposabban és őszintén meggondoljuk, akkor el kell ismernünk, hogy amikor az Úr Jézus Krisztus az életét adta értünk, akkor *valójában nem voltunk a barátaik*. Igaz, a barátaiknak nevez. Az is igaz, hogy a barátaivá váltunk. De e cselekedete alapján váltunk a barátaivá, mivel a kiválasztó kegyelme irántunk az engesztelésben fejeződik ki, valamint az Ő Lelkének szolgálatában, ami legyőzi a mi természetünkből fakadó lázadásunkat Isten ellen, s a szívünket Jézus szeretetére és szolgálatára vonzza. Mikor meghalt értünk, vagy (ha még messzebb megyünk vissza) mikor az örökkévalóságban eldöntötte, hogy meghal értünk, ezt akkor tette, amikor még az ellenségei voltunk vagy az ellenségei készültünk lenni. Így történt, hogy „mikor még bűnösök voltunk, Krisztus érettünk meghalt” (Rm5:8).

Különösen itt látjuk meg az Úr Jézus Krisztus csodálatos szeretetét. Ameddig úgy gondolkodunk önmagunkról, mint valamennyire jókról Isten szemében, addig nem látjuk. De ha meglátjuk önmagunkat úgy, ahogyan Isten lát minket, akkor Krisztus szeretetének mindent felülmúló érdeme nyilvánvalóvá lesz.

Ez vezet el minket ahhoz az igevershez, amit az imént idéztem Pálnak a rómabeliekhez írott leveléből. Annak a levélnek a nyitó fejezete az ember bűnével foglalkozik, megmutatván, miképpen rendelkezett minden férfi és nő valamekkora istenismerettel, de miképpen fordultak el attól, hogy a saját maguk által koholt istent imádhassák. Pál azt mondja, hogy bizonyos fokú ismeret Isten létezéséről és hatalmáról feltárul a természetben, és a férfiak és a nők tudatában is. Mi azonban elvetettek ezt az ismeretet. Pál mondja: „Mert bár az Istent megismerték, mindazáltal nem mint Istent dicsőítették őt, sem néki hálákat nem adtak; hanem az ő okoskodásaikban hiábavalókká lettek,

és az ő balgatag szívök megsötétedett. Magokat bölcseknek vallván, balgatagokká lettek; És az örökkévaló Istennek dicsőségét felcserélték a mulandó embereknek és madaraknak és négylábú állatoknak és csúszó-mászó állatoknak képmásával.” (Rm1:21-23)

Ennek különféle következményei lettek, ahogyan a fejezet folytatja és megmutatja. Feladtuk Istent. Így mondja Pál, bizonyos értelemben isten is feladott minket. Átadott minket különféle következményeknek. Háromszor olvassuk a fejezetben, hogy „Isten (át)adta őket”. Ez fontos, mert ez nem olyan, mintha Isten a kezében tartotta volna az emberi fajt, majd hagyta őket elmenni, s annak az lett az eredménye, hogy az emberi faj egyszerűen kicsúszott a semmibe. Ha elengedek a tárgyat, a tárgy leesik. Nem adtam át semminek. Átadtam a gravitáció törvényének, s a gravitáció törvénye lefelé vonzza. Ugyanezen a módon ad át minket Isten a lázadásunk szomorú következményeinek.

Először is, Isten átadott minket a „szexuális tisztátalanságnak” (24. vers). Azaz, mikor hátat fordítunk az Istennek, Aki tökéletes a Maga tisztaságában, akkor elkerülhetetlenül beszennyeződünk lelkileg.

Másodszor, Isten átadott minket a „szégyenteljes vágyaknak” (26. vers). Azaz, a jó vonzalmak, melyekkel rendelkezünk, s melyeket joggal babusgatunk, elromlanak, mert elidegenednek a forrásuktól. A szeretet vággyá válik. A felelősség helyes érzése átváltozik a személyes becsvágy ösztökélő büszkeségévé. Az önfeláldozás önzéssé válik, és így tovább.

Harmadszor, Isten azt mondja, hogy átadott minket a „megromlott elmének” (28. vers). Ez azt jelenti, hogy olyan gondolkodásmódot fejlesztettünk ki, mely Istennel szemben ellenséges, és folytonosan olyan filozófiákat és cselekedeteket agyalunk ki, és ezzel próbáljuk kiiktatni az Ő jelenlétét az életünkből.

Ezek a fontos versek a Róma levélből bemutatják nekünk, hogy miképpen értékeli Isten az emberi fajt. Ő alkotott minket. Sőt mi több, a saját képmására alkotott minket. Mi azonban fellázdadtunk Ellene, és elcsúfítottuk azt a képmást. Isten dicsősége helyett az ember romlottságát emeltük magasra. Az Ő szuverenitása helyett az emberi függetlenséget kerestük. A szeretet helyett gyűlöltünk. A romlottságunk ellenére Krisztus mégis eljött, hogy a barátunk legyen, s a barátságát a halálával bizonyította. Mint Pál mondja: „Mert Krisztus, mikor még erőtelének valánk, a maga idejében meghalt a gonoszokért. Bizonyára igazért is alig hal meg valaki; ám a jóért talán csak meg merne halni valaki. Az Isten pedig a mi hozzánk való szerelmét abban mutatta meg, hogy mikor még bűnösök voltunk, Krisztus érettünk meghalt.” (Rm5:6-8)

Lelki halál

Van még egy oka annak, amiért az Úr Jézus Krisztusnak a barátai iránti szeretete, amit az Ő halálában látunk, felülmúl minden emberi szeretetet. *Az Úr halála lelki halál volt*, míg a miénk, ha keresztyének vagyunk pusztán csak fizikai.

Ha az életünket kellene adnunk valaki másért, az elszenvedett halál csak fizikai lenne. Nem vagyunk képesek lelkileg meghalni másvalaki helyett. De pontosan ez az, amit Jézus Krisztus megtett. A halál elszakadás. A fizikai halál a lélek elszakadása a testtől. A lelki halál a lélek elszakadása Istentől. Ez teszi a poklot olyan borzalmas helyé: akik a pokolban vannak, elszakadtak Istentől. S mivel Isten a forrása minden jónak – minden öröme, békességnek, szeretetnek és más áldásoknak – a pokol mindennek az ellenkezője. Nyomorúság, nyughatatlanság, gyűlölet, és így tovább. Ez az elszakadás az, amit Jézus elviselt értünk. Fizikailag is meghalt, ez is igaz. A halála különösen fájdalmas és megalázó volt. De a halála valóban borzalmas összetevője az elszakadása volt az Atyától, amikor bűnné lett érettünk és elhordozta a bűn büntetését.

Ez a jelentése az ajkáról abban a pillanatban elhangzott kiáltásnak: „Én Istenem, én Istenem! miért hagyál el engemet?” Nem tudom, miképpen kell ezt magyarázni. Nem tudom,

miképpen lehetséges az Istenség második Személye számára elszakadni az Istenség első Személyétől akár csak rövid időre is, amint ez megtörtént. De ez történt: Jézus megtapasztalta a végleges lelki halált azért, hogy nekünk soha ne kelljen azt megtapasztalni. Ez a szeretet túlhaladja minden felfogóképességünket.

Ezek az igazságok, és még több is rejlik Krisztus kijelentésében: „Nincsen senkiben nagyobb szeretet annál, mintha valaki életét adja az ő barátaiért”. Elolvassuk ezt, és elfogadjuk az igazságát. De aztán folytatjuk, és ezt mondjuk: „Igen, és senkiben sincs nagyobb szeretet annál – sem emberben, ördögben, vagy angyalban – hogy az Úr Jézus Krisztus, a dicsőség Ura lelki halált haljon értünk, bűnösökért.”

Ismered Őt úgy, mint azt, Aki bemutatta az irántad érzett szeretetét és barátságát így meghalván? Barátod neked Ő ebben az értelemben? Ha nem, akkor valójában még nem vagy keresztyén. De lehetsz azzá. A barátodnak találhatod Őt, a legjobb barátodnak. Mint a dicséretben áll:

Nincs olyan barát, mint az alázatos Jézus,
Egy sincs, egy sincs!

Csak oda kell jönnöd Hozzá, megvallván a bűnödöt, és elismervén: szükséged van arra, hogy Ő legyen a Megváltód.

Jézus barátai

Egy további kérdés merül fel a szövegünkben. Én ezt kérdeztem: Barátod Jézus? Ez a kérdés a 13. versből fakad, melyben Jézus az irántunk érzett szeretetéről, tehát a barátságáról beszél. A következő versben azonban azzal van dolgunk, ami nevezhető e kérdés másik oldalának. „Te Krisztus barátja vagy?” Jézus erre utal, mikor ezt mondja: „Ti az én barátaim vagytok, ha azokat cselekszitek, a miket én parancsolok néktek” (14. vers)

Örülök, hogy az Úr úgy tette fel ezt a kérdést, ahogyan, mert feltételezem, hogy ha odamentünk volna Hozzá és megkérdeztük volna: „Uram, a barátunknak mutatkoztál: nekünk mit kell tennünk, hogy a barátaid lehessünk?”, akkor így válaszolhatott volna: „Előttetek van a példám arról, mi a valódi barát, cselekedjete úgy”. De ha ezt mondaná, elcsüggednénk. Miképpen lennénk erre képesek te vagy én – úgy szeretni, ahogyan Ő szeret, s úgy adni oda magunkat, ahogyan Ő adta oda Magát? Számunkra lehetetlen lelkileg meghalni valaki másért. Ha Jézus mindazt követelné tőlünk, amit Ő tett meg, akkor lehetetlenség volna a barátjává válni. De nem mondta ezt. Ehelyett belőlünk kiindulva, és a mi szintünkön fogalmazott meg követelményeket, ezt mondván: „Lehettek a barátaim, ha megteszitek, amit parancsolok nektek”. Ez azt jelenti, hogy egyszerű engedelmisséggel kell kifejeznünk a Vele fennálló barátságunkat.

Azt mondtam „egyszerű”? Igen egyszerű, de egyszerű *engedelmesség*, s ez azt jelenti, hogy aktív, folytonosnak kell lennie mindenben. Látjuk, hogy az engedelmességünknek *aktív*nak kell lennie, mert Jézus ezt mondta: „Ti az én barátaim vagytok, ha azokat cselekszitek...” Sajnos néhány keresztyén úgy beszél a keresztyén életéről, mintha az jórészt bizonyos dolgok elutasításából állna. Ha beleesünk ebbe a gondolkodásmódba, akkor azt képzeljük, hogy miután elutasítottuk az alkoholfogyasztást, a kártyázást, a házasságon kívüli szexet, a csalást az üzleti életben, és így tovább, akkor máris nagyrészt megtettük, amit kell. De nem. Tagadólag engedelmeskedtünk, de pozitívan nem. Krisztus arra szólít fel, hogy szeressük egymást, s ez csak nagyon gyakorlatias módon tehető meg. Imádkoznunk is kell. Istentiszteletre kell járnunk más keresztyénekkal. Az életünket a jó cselekedeteknek kell jellemeznie. Hatalmas különbséget fog jelenteni sok keresztyén életében, ha – amint olvassák

a Bibliáikat és imádkoznak minden nap – megállnak, és a kegyességük részeként felteszik maguknak a kérdést: miféle gyakorlati dolgokat kíván az Úr, hogy megtegyenek?

Másodszor, az engedelmisségünknek *folytonosnak* is kell lennie. Jézus nem azt mondta, hogy „ha azokat megcselekszitek, és kész”, vagy „ha azokat cselekszitek vasárnap”, vagy „ha azokat cselekszitek, mikor úgy érzitek, jó lesz”. Az ige jelen idejű folyamatos alakban áll: „ha azokat cselekszitek”. Az elképzelés itt egy folytatódó cselekvés, napról napra, évről évre. Nincs vakáció az Úr tanítványságában.

Végül az engedelmisségünknek meg kell lennie *minden dologban*, mert azt mondja: „ha azokat cselekszitek, a miket én parancsolok néktek”. Ez azt jelenti, hogy szeretetben járulunk oda Őhozzá, s megteszünk bármit, amire csak kér, nem válogatván, ahogyan azt egyesek teszik, nem magasztalván fel a keresztyén hit ama összetevőit, melyeket szeretünk, s nem hanyagolván el azokat, amelyeket nem szeretünk. Inkább azt jelenti, hogy az elme és a test engedelmes alázatosságával jövünk, mellyel leborulunk a lábainál, és ebből a helyzetből tesszük fel a kérdést: „Uram, mit akarsz, hogy cselekedjek?” Csak amikor megkérdezzük ezt a kérdést és akarjuk is tudni rá a választ, akkor találjuk magunkat felemeltnek a Királyunk nagy küldetéseinek megcselekvéséhez: nem mind rabszolgák, hanem inkább mint Jézus barátai.

Korábban azt kérdeztem: „Jézus a barátod?” Most meg kell kérdeznem: „Krisztus barátja vagy ennek a meghatározásnak az alapján?” Adja Isten, hogy az lehess, a te nagy örömödre és az Ő dicsőségének magasztalására.

195. fejezet: Gyümölcs, még több gyümölcs

15. Nem mondalak többé titeket szolgálknak; mert a szolga nem tudja, mit cselekszik az ő ura; titeket pedig barátainknak mondottalak; mert mindazt, a mit az én Atyámtól hallottam, tudtul adtam néktek.

16. Nem ti választottatok engem, hanem én választottalak titeket, és én rendelvelek titeket, hogy ti elmenjete és gyümölcsöt teremjete, és a ti gyümölcsötök megmaradjon; hogy akármit kérte az Atyától az én nevemben, megadja néktek.

17. Ezeket parancsolom néktek, hogy egymást szeresséte.

A János evangéliuma tizenötödik fejezetétől eltekintve, melyben az Úr Jézus Krisztus a barátainak nevezi a tanítványait, nem ismerek semmilyen más szereplőt a Bibliában, akiket Isten barátainak nevezne a Szentírás, Ábrahám kivételével. De ez az egy eset lényeges, mert Isten Ábrahámmal fenntartott viszonyának természete szemléltető példája Krisztus itt elhangzó tanítása lényegének. A Jak2:23 Ábrahámot „Isten barátjának” nevezi, s az utalás Jakabnál vagy a 2Krón20:7-re vonatkozik (ami Ábrahámot „a te barátodnak” nevezi, s a „te” Istenre vonatkozik), vagy az Ézs41:8-ra, (ami Ábrahámot „az én barátomnak nevezi), vagy mindkettőre. A kifejezés jelentősége abban a tényben rejlik, hogy Isten szabadon szólt Ábrahámmal, s így többször is megnyitotta az elméjét előtte. Isten és Ábrahám beszélgetésének klasszikus példája a Szodoma és Gomora megsemmisítése előtti. Ebben a beszélgetésben Isten felteszi a kérdést: „Eltitkoljam-é én Ábrahámtól, a mit tenni akarok?” (1Móz18:17) A válasz „nem” volt, mert a történet annak elmondásával folytatódik, hogy miképpen fedte fel Isten Ábrahámmal a közelgő pusztulást, és Ábrahám, tudván, hogy Lót Szodomában van, miképpen járt közben az abban a városban élő igazakért.

A kommunikáció lényeges a barátságához. A barátok beszélgetnek egymással. Feltárják a lelküket és elmondják a problémáikat, Megosztják a törekvéseiket. Nem meglepő tehát, hogy a felső szobában, ama beszélgetések közepette, amikor Jézus a barátainak nevezi a tanítványait, a dicsőség Ura megosztja velük a gondolatait. Már megtette ezt a halála és a feltámadása, a menny, a Szentléleknek az Ő mennybemenetelét követő eljövetele és más tanítások vonatkozásában. Most megteszi ezt a speciális elhívásuk vonatkozásában is a gyümölcsöző szolgálata.

Kijelenti, hogy azért a barátai, mert „mindazt, a mit az én Atyámtól hallottam, tudtul adtam néktek” (15. vers).

Barátok, nem szolgál

Az egyik dolog, ami jellemzi a barátságainkat, a szabadság annak kiválasztása területén, hogy kivel fogunk barátkozni, és kivel nem. Általánosan szólva ennek a szabadságnak a gyakorlása kölcsönös az érintettek számára. Például, amikor találkozunk, három reakció lehetséges a barátság vonatkozásában. Először is lehet, hogy nem kedveljük az illetőt, vagy ő nem kedvel minket. Ebben az esetben megpróbálunk udvarias lenni az illetővel, de barátság nem fejlődik ki. Másodszor, lehet, hogy mi kedveljük az illetőt, de ő nem kedvel minket, vagy fordítva. Ebben az esetben sem fejlődik ki barátság, hacsak az, aki nem kedveli a másikat, meg nem gondolja magát. A harmadik esetben fennáll a kölcsönös vonzalom. Csakis ebben az utóbbi helyzetben válnak az érintettek barátokká. Ez azt jelenti, hogy van választási lehetőségünk a dologban, s a másik személynek is van. Ezt lényegesnek tekintjük a barátságához. Mégis, látványos ellentétben a dologról alkotott elképzelésünkkel, ezekben a versekben Jézus kihangsúlyozza: nem azért váltunk a barátainvá, mert mi választottuk Őt (hiszen ezt nem tettük meg), hanem mert nagy kegyelméből Ő választott ki minket.

Azt gondoljuk, hogy mi választottuk Őt? Ha igen, akkor nem fogtuk fel kellőképpen a romlottságunk mélységét, vagy Isten kegyelmének ki nem érdemelt természetét. A valódi helyzet az, hogy nemcsak elmulasztottunk az Ő barátaivá válni, de valójában az ellenségeivé váltunk, elvetvén a jogos uralmát felettünk, és eltaszítván az Ő szeretetét. A barátság csak akkor alakult ki, amikor Isten cselekedett Krisztusban és eltávolította az akadályt. Csak azután szól az Úr Jézus a tanítványaihoz, mint barátokhoz, miután beszélt arról, hogy leteszi az életét értük.

Van egy másik különbség is. Ez a 16. vers célt megjelölő mondatában látszik („én választottalak titeket, és én rendelvelek titeket, hogy ti *elmenjete*tek és gyümölcsöt teremjetetek”), valamint az utána következő parancsban („Ezeket *parancsolom* néktek, hogy egymást szeressétetek”). Nem tűnik furcsának a barátságról alkotott fogalmunk számára, hogy Jézus arról beszéljen: azért választja a barátait, hogy azok megtegyenek valamit, s ami talán még rosszabb, hogy a barátságról tett kijelentését rögtön egy parancs követi? Mi nem annak alapján választanánk barátot, hogy mit lenne képes megtenni. Ez számítónak és alantas lenne. nem méltó egy barátsághoz. Sőt, arra sem gondolnánk, hogy bármit megparancsoljunk a barátunknak, legalábbis akkor nem, ha meg akarnánk őt tartani a barátunkként.

Miképpen teheti ezt meg Jézus? Vajon az Ő barátsága kevesebb, mint egy emberi barátság? Vagy csak incselkedünk velünk, amikor azt állítja, hogy a barátunk, miközben valójában nem is az? A válasz a szóban forgó barátság természetében rejlik. Ez ugyanis, miközben valódi barátság, mindazonáltal nem két egyenlő fél barátsága, hanem egy bűnös és korlátozott emberi lény, valamint az Isten közötti barátság. Következésképpen ennek a kapcsolatnak a teljes kiterjedéséről van szó (ami mindig magában foglalja a bűnünket, a tudatlanságunkat, és véges mivoltunkat, valamint Isten szentségét, mindentudását, és telje szuverenitását). Mi kegyelem által vagyunk Isten barátai. Ez azonban nem jelenti azt, hogy egyenlőként közeledhetünk Istenhez, vagy megszabhatjuk a barátság feltételeit. Azt jelenti, hogy hálával kell közelednünk Hozzá, mindig észben tartva, hogy a barátság azért áll fenn, mert Ő lehajolt az alantas állapotunkhoz.

Gyümölcsöző keresztyének

A helyes távlatba helyezve a barátság dolgot, az Úr azzal folytatja, hogy feltárja ennek a barátságnak a kiváltságait a gyümölcsöző keresztyén szolgálat életéből kiindulva. Itt tehát a célt meghatározó mondat következik, de nem mint a barátság természetének minősítése (bár bizonyos értelemben igen), hanem inkább mindazok dicsőséges kiváltsága és sora, akiket az Úr Jézus Krisztus a barátaiknak nevez. „Nem ti választottatok engem, hanem én választottalak titeket, és én rendelvelek titeket, hogy ti *elmenjete*tek és gyümölcsöt teremjetetek, és a ti gyümölcsötök megmaradjon; hogy akármit kértek az Atyától az én nevemben, megadja néktek.” (16. vers) A cél kijelentése két mondatból áll, melyek mindegyike a fontos görög *hina* („azért, hogy”) szóval kezdődik: először is azért, hogy gyümölcsözők legyenek, másodsor, hogy az imáikra választ kapjanak.

Ez nem az első alkalom, amikor a „gyümölcs” szó megjelenik a fejezetben, hanem a gyümölcsözőség fogalmát viszi még egy lépéssel tovább az összes előző előforduláshoz viszonyítva. Ezekben az igeversekben négyszeres továbblépéssel van dolgunk.

1. A 2. vers első részében az Úr pusztán csak a „gyümölcsről” beszél. Itt nincsenek minősítő melléknevek. Azt tanítja, hogy a szőlővesszők célja a *gyümölcs* megtermése, s azzal törődik, hogy ezt tegyék. Ezt az igeverset, valamint a Lélek gyümölcsét (a 14. fejezetben) tanulmányozva láttuk, hogy a gyümölcs elsősorban a jellem ama összetevőit jelenti, amiket a Lélek munkájának kell létrehozni a hívők életében. A galatákhöz írott levél ötödik fejezete úgy írja le, mint „szeretet, öröm, békesség, béketűrés, szívettség, jóság, hűség, szelídség,

mértékletesség” (22. vers). A második értelemben a gyümölcs vonatkozhat az ezekből a jellemvonásokból fakadó jócselekedetekre, valamint a keresztyénségre megtértekre.

2. A 2. vers második felében az Úr egy módosítót tesz hozzá a „gyümölcs” szóhoz, ezt mondván: „Minden szőlővesszőt... pedig, a mely gyümölcsöt terem, megtisztítja, hogy *több* gyümölcsöt teremjen”. A „több” egy kereső szó, amint arra Andrew Murray rámutat az értékes, *The True Vine (A valódi szőlőtő)* című hitbuzgalmi művében. Ennek a keresésnek az oka az, hogy „gyülekezetekként és egyénekként abban a veszélyben vagyunk, hogy nagyrészt önmagunk megelégtetésére törekszünk. Laodicea titkos lelkülete – gazdagok vagyunk, dúskálunk az istenekben, és nincs semmire szükségünk – még ott is uralkodóvá válhat, ahol nem is várnánk. Az isteni figyelmeztetés – nyomorultak, nyavalyások és szegények vagyunk – pont ott talál a legkevesebb válaszra, ahol a legnagyobb szükség van rá”.³⁴¹ Ezért ne elégedjünk meg a kevés gyümölccsel.

3. Hét igeverssel később, a nyolcadik versben újabb módosítót találunk. Itt az Úr ezt mondja: „Abban dicsőíttetik meg az én Atyám, hogy sok gyümölcsöt teremjete; és legyetek nékem tanítványaim”. A keresztyének látszólag gyakorta azt akarják, hogy ne sok minden történjen – talán mert a „sokat” bármiből világinak tartják, beleértve a lelki növekedést és a sikereket is. De bármi is legyen az ok, az bizonyos, hogy Krisztus másképpen gondolkodik itt, mert a „sok gyümölcstről” beszél, és arról a tényről, hogy inkább a „sok gyümölcs”, semmint csak a „gyümölcs”, vagy a „több gyümölcs” szolgál az Isten dicsőségére. Hiszünk Neki? Akkor arra kell törekednünk, hogy sokat érjünk el, tudván, hogy a kevés gyümölcs kevés dicsőséget hoz akár az Atyának, akár a Fiúnak.

4. Végül, a most tanulmányozott versben eljutunk a fejlődés utolsó szakaszába. Ez „a gyümölcs, mely megmarad” (16. vers). Nem minden gyümölcs tartós. Valójában, tisztán mezőgazdasági alapon egyetlen gyümölcs sem valóban tartós. A körték megromlanak. Az almák megrothadnak. A szamóca, a narancs és a grapefruit tönkremennek. Emberi alapon mi is ebbe a kategóriába tartozunk. Dolgozunk, de a munkánk nagy része és annak a munkának a gyümölcsei elmúlnak. Idővel mi magunk is elmúlunk. Semmi sem marad? Minden elmúlik? Egy dolog megmarad, s ez pedig az a gyümölcs, amit az Úr Jézus Krisztus hozott létre egy keresztyén életében. Ő örök. Ezért a munkája is örök, és soha nem múlik el. Egy fűzfapoéta által írt versikében jutunk ehhez közel:

Csak egy az élet! Az is hamar a múlttá leend.

Csak az marad tartós, amit valaki Krisztusért teend.

Munkálkodik benned Krisztus? Vagy csak te magad munkálkods? Itt minden keresztyén munkásnak meg kell állnia és fel kell tennie a kérdést, mit ér el az örökkévalóság fényében. Emlékeznünk kell arra, hogy lehetséges hatalmas emlékműveket építeni fából, szénából és szalmából. A szénaboglya lehet nagyon nagy méretű. De ezek nem tartósak. Inkább az Isten által biztosított és az Úr Jézus Krisztus által egybehordott aranyból, ezüstből, és drágakövekből kell építkeznünk, az Ő tervrajzai alapján.

Közbenjárás

Krisztus nekünk szóló elhívásának másik célja az, hogy barátok legyünk, „hogya akármit kértek az Atyától az én nevemben, megadja néktek”. El kell ismernem, hogy amikor először néztem meg ezt a mondatot, csodálkoztam azon, hogy az, ami itt elhangzik, ismétlés. A felszólítás az imádkozásra nem új. Már volt vele dolgunk néhányszor (14:13-14, 15:7).

³⁴¹ Andrew Murray, *The True Wine* (Chicago: Moody Press, n. d.) 23-24. oldal

Elégséges válasz lenne azt mondani, hogy az ígéret egyszerűen csak azért ismétlődik, mert hallanunk kell, és mert oly hanyagok vagyunk az imaéletünkben. De amint a szöveggörnyezetről gondolkodok, melyben Jézus erről az új barátságról, valamint az egymás iránti szeretetünkre vonatkozó parancsról beszél, nekem úgy tűnik, hogy itt valószínűleg arról a konkrét imatípusról van szó, amit közbenjárásnak neveznek. A közbenjárás nem más, mint imádkozás másokért. Mi lenne természetesebb annak az embernek a számára, aki másokkal egyetemben bekerült a keresztyénség nagy testvériségébe, mint az, hogy buzgón imádkozzon másokért, akik szintén Krisztus barátai? Ha ők Krisztus barátai, akkor a mi barátaink is. S úgy kell értük imádkoznunk, ahogyan valójában nekik is imádkozniuk kell értünk. Ebben a vonatkozásban olyanoknak kell lennünk, mint a nagyon magasra nőtt szőlőtő, mely a földben gyökerezik, de eléri a menny ama ritka, de meglevenítő légkörét, ahol találkozunk az Úrral, és a kéréseinket kielégíti.

Egymást szeressétek

A szakasz utolsó igeverse visszatér ahhoz a témához, amivel a 12-17. versek kezdődtek: „egymást szeressétek”. Nem az első alkalommal hangzik el ez a parancs, s ha ebben a dologban érzékenyek vagyunk, akkor lehetséges, hogy egy kissé zavar is Krisztus ismétlése. A Jn13:34-35-ben Jézus ezt mondja: „Új parancsolatot adok néktek, hogy egymást szeressétek; a mint én szerettelek titeket, úgy szeressétek ti is egymást. Erről ismeri meg mindenki, hogy az én tanítványaim vagytok, ha egymást szeretni fogjátok.” A következő fejezetben Krisztus gyakran beszél arról, hogy szükséges szeretnünk Őt. Majd a 15. fejezetben ezt olvassuk: „Ez az én parancsolatom, hogy szeressétek egymást, a miképen én szerettelek titeket” (12. vers). Miért ez a folytonos ismételtetés? S miért zavar ez minket? A válasz mindkét kérdésre ugyanaz: mert nem szeretjük egymást. Ezért vétkeseknek érezzük magunkat és tudjuk, hogy szükségünk van az emlékeztetésre.

János maga is megtanulta ezt, mert Jézus utánzásával megismétli a parancsot az ázsiai gyülekezeteknek írott első levelében: „szeressük egymást”, mondja a 4:7-ben. „Nekünk is szeretnünk kell egymást”, ismétli mindössze négy verssel később. Majd harmadszor is: „Ha szeretjük egymást” (12. vers). Szeretnünk kell egymást Isten nagy, irántunk érzett szeretete és Krisztus parancsa miatt.

Megtesszük? Szeretjük egymást annak a barátságnak a kötelékein belül, amit az Úr Jézus Krisztus hozott létre, az Ő szeretete és mércéi szerint? Hadd soroljak fel néhány dolgot, amit a barátságon belüli szeretet tesz.

1. *A szeretet imádkozik másokért.* Jób ennek jelentős példája. Jób elveszített mindent, ami értékes volt a számára, beleértve a családját, az egészségét, és a vagyonát. A nyomorúságában a „barátai” ellene fordultak, bár azt állították, hogy vigasztalni jöttek őt. A történet végén, miután Isten mégis közbelépett, hogy feltárja valódi céljait, és kimutatta a haragját Jób barátainak tanácsaiért, azt olvassuk, hogy Jób imádkozott, és Isten hatalmasan megáldotta őt. Kiért imádkozott Jób? „Azután eltávolította Isten Jóbról a csapást, *miután imádkozott vala az ő barátaiért*, és kétszeresen visszaadta az Úr Jóbnak mindazt, a mi je volt.” (Jób42:10)

2. *A szeretet szorosabbra fűzi a barátság kötelékeit, amikor egy barátunk bajban van.* Salamon tudta, mit jelent egy ragaszkodó barát, mert ezt írta: „Az ember, a kinek sok barátja van, széttöretik; de van barát, a ki ragaszkodóbb a testvérnél” (Péld18:24). Ugyanerre a dologra utal egy fejezettel korábban is, ezt mondva: „Minden időben szeret, a ki igaz barát, és testvérül születik a nyomorúság idejére” (Péld17:17).

3. *Végül, a szeretet ad és kap is.* Ez a kettős tevékenység látszik Krisztusnak a két barátról szóló példázatában, amikor az egyikük felkereste éjjel a másikat: „Barátom, adj nekem kölcsön három kenyeret, mert az én barátom én hozzám jött az útról, és nincs mit

adjak ennie” (Lk11:5-6). Krisztus példázatának szövegkörnyezetében a barát, aki már az ágyban van, vonakodik felkelni, és megadni, amit a másik kér, de végül mégis megteszi. A lényeg itt Isten mindennél többet érő barátsága, ami minden embernek nagylelkűen ad, és amit nem nehéz kikönyörögni. A példázat így ér véget: „Kérjétek és megadatik néktek; keressetek és találtok; zörgessetek és megnyitják néktek” (9. vers). Én azonban nem azért mondom el a történetet, hogy kihangsúlyozzam Isten hajlandóságát az adakozásra (bár az önmagában is egy értékes lecke), hanem inkább annak megmutatása végett, hogy megmutassam annak a barátságnak a természetét, mely kimegy és megadja, amire a másinak szüksége van.

Nem akarjuk azt sugallni, hogy ima-összejövetelekkel kell töltenünk az időnket, mikor a hatalmunkban áll megadni másoknak azt, amire szükségük van. Ez olyan lenne, mint Istennek szánni az ajándékot (a korbánt), amikor a szülők nélkülöznek. Másrészt, ha lelkileg gondolkodunk, tudjuk, hogy semmit sem tudunk adni magunktól. Nem tudjuk kielégíteni mások lelki szükségleteit. Mégis, Isten kegyelméből van olyan barátunk, Aki képes ezt megtenni, mégpedig az Úr Jézus Krisztus. „Barátom... az én barátom én hozzám jött az útról, és nincs mit adjak ennie”. Képesek vagyunk azt gondolni, hogy ha ezen a módon imádkozunk, felismervén a saját szükségünket, akkor Jézus nem fogja megadni mindazt, amire a barátunknak (aki tehát az Ő barátja is) szüksége van? Természetesen nem. Ezért szeretnünk, adnunk és imádkoznunk kell. S Krisztus barátainak kell lennünk, ugyanúgy, ahogyan egymás barátai vagyunk.

196. fejezet: Ok nélkül gyűlöltek, Jn15:18-25

18. Ha gyűlöl titeket a világ, tudjátok meg, hogy engem előbb gyűlölt ti nálatoknál.

19. Ha e világból volnátok, a világ szeretné azt, a mi az övé; de mivelhogy nem vagytok e világból, hanem én választottalak ki magamnak titeket e világból, azért gyűlöl titeket a világ.

20. Emlékezzetek meg ama beszédekről, a melyeket én mondtam néktek: Nem nagyobb a szolga az ő uránál. Ha engem üldöztek, titeket is üldöznek majd; ha az én beszédemet megtartották, a tiéteket is megtartják majd.

21. De mindezt az én nevemért cselekszik veletek, mivelhogy nem ismerik azt, a ki küldött engem.

22. Ha nem jöttem volna és nem beszéltem volna nékik, nem volna bűnük: de most nincs mivel menteniök az ő bűnöket.

23. A ki engem gyűlöl, gyűlöli az én Atyámat is.

24. Ha ama cselekedeteket nem cselekedtem volna közöttük, a melyeket senki más nem cselekedett, nem volna bűnük; de most láttak is, gyűlöltek is, mind engem, mind az én Atyámat.

25. De azért lőn így, hogy beteljesedjék a mondás, a mely megiratott az ő törvényökben: Ok nélkül gyűlöltek engem.

Néha elhangzik az a panasz egyes amerikai evangélistákra, hogy miközben hűségesen hirdetik a keresztyénség előnyeit, mindazonáltal nem vallják meg kellőképpen a hátrányait emberi szempontból nézve. Konkrétan nem hangsúlyozzák ki a tanítványság árát, sem azt, hogy aki hűségesen követi majd Krisztus az üldöztetést fog elszenvedni. Nem tudom megmondani, mennyire igaz ez a kritika. Valószínűleg kevésbé igaz manapság, mint néhány évvel korábban. De bármi is legyen a helyzet, a hiba nem Jézustól ered. Ő teljesen őszinte volt a tanítványságot illetően. Igaz, tanította a követésének sok és nagy előnyét – az örök életet, a hozzáférést az Atyához az imán keresztül, a Szentlélek ajándékát, az Általa a mennyben elkészített otthonunkat. Ugyanakkor azonban soha nem siklott el amellett a tény mellett, hogy az Ő szeretete a világ gyűlöletét fogja jelenteni.

Látványos példáját látjuk ennek a János 15 második felét alkotó igeversekben. Egészen eddig Jézus azokat az áldásokat hangsúlyozta, melyek természetesen módon szállnak arra, aki mindent odahagyván Őt követi. Tette ezt azért, hogy vigasztalja a tanítványait, mert joggal csüggedtek el Uruk közelgő letávozásának gondolatától. Most azonban változik a hangsúly, s az előnyök helyett Krisztus az üldöztetésről beszél. A fő téma a világ ellenségessége Krisztussal és a követőivel szemben: a „gyűlöl”, vagy „gyűlölet” szó hétszer ismétlődik. Korábban „az övéiről” beszélt, most „a világról”. Korábban „a barátairól”, most „az ellenségeiről”. Először kinyilatkoztatta „a szeretetét” irántuk, és a szeretetre buzdította őket, ezekben a versekben viszont a világ „gyűlöletére” figyelmeztet.

Ezek a versek nagyon fontosak, ha másért nem, hát azért, mert megismerhetjük belőlük a hatalmas szakadékot azok között, akik a Krisztuséi, és a világ között. Ha megértjük, nem teszünk majd fel sok kérdést arról, hogy vajon van-e értelmes dolog ebben, vagy abban. Nem kérdezzük, mennyire lehetünk világiak. Inkább Isten akaratát fogjuk majd keresni mindenben és Isten dicsőségére fogunk törekedni.

A világ gyűlölete

Krisztus azzal kezdi, hogy a világ gyűlöletéről beszél a tanítványainak. De az igeversek fő csapásiránya nemcsak annak kijelentése, hogy gyűlölni fogják őket, hanem annak ismertetése is, hogy miért. Ennek három oka van.

Először, Krisztus tanítványait azért fogják gyűlölni, mert „nem e világból valók” (19. vers). Mikor János a „világ” kifejezést használja (ahogyan teszi azt ötször is csak ebben az egyetlen versben), az nem a bolygóra, a Földre, sőt még nem is az azt benépesítő emberi fajra vonatkozik. Inkább a világi rendszert érti alatta. Ez az Istennel szemben lázadó emberek világa, következésképpen magában foglalja a világ értékeit, gyönyöreit, szórakozásait és törekvéseit. Ebben az értelemben mondja a világról, hogy nem ismeri Istent (1Jn3:1), s hogy elvetette Jézust (Jn1:10). Ez az a világ, mely gyűlöli Krisztus követőit, és ennek oka az, hogy ők nem belőle valók. A világ a különbözőség miatt gyűlöli őket.

Barclay János-kommentárjában van néhány szemléltető példa erre az alapelvre, mindegyik tisztán világi forrásból. Az első arról az emberről szól, aki feltalálta az esernyőt. Ma esernyőt mindenütt láthatunk, és egyáltalán nem szokatlan. Mikor azonban Jonas Hanway először mutatott be esernyőt Angliában, és azzal sétált az utcán, mocskot és köveket szórtak rá. Ténylegesen üldözték. Azután ott van az athéni Ariszteidész esete. Ő Athén aranykorában élt, és kiváló ember volt. Az igaz Ariszteidésznek nevezték. Mégis száműzték Athénból. S miért? Mikor az egyik polgárt megkérdezték, miért szavazott Ariszteidész száműzésére, így válaszolt: „Mert belefáradtam abba, hogy mindig igaznak nevezik”. A harmadik példa Szókratészé. Szókratészt emberi bögölyként ismerték, mert mindig arra szólított fel másokat, hogy vizsgálják meg önmagukat és gondolkodjanak mélyenszántóan, de ezért gyűlölték őt és végül meg is ölték. Barclay erre a végkövetkeztetésre jut: „A legtagabb értelemben véve: a világnak mindig gyanús a más milyenség. A világ egy mintát kedvel: szereti, ha képes felcímkezni és beskatulyázni az embert. Mindenki pedig, aki nem illik bele a mintába, biztosan bajba kerül.”³⁴²

Ha ez láthatóan igaz bármely különbség vonatkozásában, akkor mennyivel inkább igaz azt a radikális különbséget illetően, amit valakinek a megváltozása jelent a Léleknek és Jézus Krisztus erejének a hatására. Ez az a különbség, mely elhalványítja Hanway, Ariszteidész és Szókratész szokatlan jellemzőit az összehasonlításban. A keresztyének Jézussal voltak, és részben Őhöz váltak hasonlóvá. Ők nem olyanok, mint a világ – legalábbis tőlük telhetően mindent megtettek, hogy ne olyanok legyenek. Mások a megtapasztalásaik, a hűségük és a céljaik. Ezért a világ gyűlöli őket.

Egy második okot is megjelöl Jézus, amiért a világ gyűlöli a tanítványait, ez pedig az, hogy Ő „választotta ki” őket a világból. Ezt mondja: „nem vagytok e világból, hanem én választottalak ki magamnak titeket e világból, azért gyűlöl titeket a világ” (19. vers). Mit jelent ez? Ez csupán a kiválasztás régi témája. Krisztus kiválasztotta a tanítványait az üdvösségre. Speciális munkára választotta őket ki ebben a világban. Ezért jóllehet a világ elveti Krisztus üdvöztetését és megveti az Ő munkáit, egyben gyűlöli is azokat, akiket Ő erre választott ki.

Valószínűleg nincs semmi, amit a világ jobban gyűlölne, mint a kiválasztás tantételét. Természetesen ez volt az, ami minden másnál jobban kiváltotta a világ heves gyűlölködését Krisztussal szemben az Ő szolgálatának napjaiban is. A János 6-ban, ahol Jézus elkezdett a kiválasztásról beszélni, rámutatván, hogy senki sem jöhet Őhöz, csak akit az Atya vonz, s akik nem jönnek hozzá, azok azért nem jönnek, mert nem tehetik, azt olvassuk, hogy „ettől fogva sokan visszavonulának az ő tanítványai közül és nem járnak vala többé ő vele” (66. vers). Hasonlóképpen a János 8-ban, miután ugyanezt a dolgot tanította, ezt olvassuk: „Köveket ragadának azért, hogy reá hajigálják” (59. vers). Semmi sem szítja úgy fel a világi

³⁴² William Barclay, *The Gospel of John*, 2. kötet, 217. oldal

elme gyűlölködését, mint az a tanítás, hogy Isten az Ő szuverén kegyelméből egyeseket kiválaszt, másokat pedig nem választ ki.

Harmadszor, miután a világ gyűlöli Krisztust, ezért gyűlöli a keresztyéneket is a Krisztussal való azonosságuk miatt. Ezt az igazságot látjuk valószínűleg a 19. versben is, ha az „én” szóra helyezett hangsúllyal olvassuk el azt: „én választottalak ki magamnak titeket e világból, azért gyűlöl titeket a világ”. A hangsúly alátámasztja a folytatás a soron következő igeversekben: „Emlékezzetek meg ama beszédekről, a melyeket én mondtam néktek: Nem nagyobb a szolga az ő uránál. Ha engem üldöztek, titeket is üldöznek majd; ha az én beszédemet megtartották, a tiéteket is megtartják majd. De mindezt az én nevemért cselekszik veletek, mivelhogy nem ismerik azt, a ki küldött engem.” (20-21. vers)

Itt van a dolog csúcspontja. Miért gyűlöli a világ a keresztyéneket? Azért gyűlöli őket, mert gyűlöli a Mesterüket. Nem azért gyűlöli őket a világ, amiért a keresztyének olyanok, amilyenek önmagukban, mert ők semmik. Nem azért gyűlöli őket, amit cselekedtek, mert ők ártalmatlanok (vagy legalábbis annak kell lenniük). A gyűlölet azért áll fenn, mert a világ gyűlöli Jézust és a keresztyének Vele azonosultak az Ő elhívásának következtében.

A gyűlölt Krisztus

Egy bizonyos értelemben azonban egy csak visszanyomja a problémát egy lépéssel, mert az első gyűlöletet a Jézus iránti gyűlölettel magyarázva azonnal feltesszük a kérdést: De miért gyűlöli a világ Jézust? Ez egy tökéletesen jogos kérdés. Jézus a 22-24. versekben válaszolja meg.

Az első ok, amiért Jézust gyűlöli a világ, a szavai miatt. Jézus ezt így jelenti ki: „Ha nem jöttem volna és nem beszéltem volna nékik, nem volna bűnük: de most nincs mivel menteniök az ő bűnöket. A ki engem gyűlöl, gyűlöli az én Atyámat is.” (22-23. versek) Miért kell gyűlölni Jézust a szavaiért? Vannak emberek, akiket gyűlölhetünk a szavaikért. Egyes emberek szavai arrogánsak, s az emberek az arroganciájuk miatt szállnak velük szembe. Valamennyien gyűlöljük a gőgöt, és nem mutatunk könyörületet iránta, leszámítva önmagunkat. Jézus azonban nem volt gőgös. Inkább alázatos volt, a legtökéletesebben alázatos ember, aki valaha is élt, Aki, még amikor bántották is, akkor sem „nyitotta meg a száját” (Ézs53:7). Egyes emberek szavai önzők. Minden önmaguk körül kering, s ezért joggal vetik meg őket. De Jézus nem volt önző. Ő valójában feladta az isteni kiváltságait azért, hogy hozzánk hasonlóvá válhasson, és meghalhasson az üdvösségünkért. Egyes emberek szavai közönségesek. De gyűlölhetjük emiatt Krisztust? Ő nem volt közönséges. Helyette kedves és gyengéd volt. Ő mondta: „Jőjjetek én hozzám mindnyájan, a kik megfáradtatok és megterheltetek, és én megnyugosztalak titeket” (Mt11:28). Megint más esetekben az emberek szavai képmutatók, és ezért gyűlölik őket. De az Úr nem volt képmutató. Ehelyett Ő volt az egyetlen valaha élt ember, akinek a szavában mindig meg lehetett bízni, aki soha nem mondott valamit, miközben másvalamire gondolt volna.

Akkor mit ért Krisztus alatta, amikor azt mondja, hogy a szavai az emberek gyűlöletének egyik oka? Miképpen lehetséges ez, ha ezek nem voltak arrogánsak, önzők, közönségesek, vagy képmutatók? Pontosan ez a probléma. Mielőtt Krisztus eljött és beszélt, a férfiak és a nők megüszhatták viszonylagos jósággal. Lehetett egy kis gőgjük, de nem túl sok, kicsi önzés, de nem túl sok, csekély közönségesség, némi képmutatás. Emellett vélhették őket jóknak a korlátozások miatt. Miután azonban eljött Krisztus ez a dolog már annak mutatkozott, ami valójában: bűnnek. Az emberek pedig gyűlölték a leleplezést.

Ironside elmesél egy ezt szemléltető történetet. Évekkel ezelőtt, Afrika belsejének megnyílása idején a missziók előtt, egy afrikai főnök felesége felkeresett egy missziós állomást. A misszionáriusnál egy ki tükör lógott a háza előtt egy fán és az asszony véletlenül belenézett. Ő egyenesen a pogány környezetéből jött, és soha nem látta a szörnyűséges

festéseket az arcán, vagy a megkeményedett arcvonásit. Megkérdezte a misszionáriustól: „Ki az a szörnyen kinéző személy a fában?”

„Az nem a fa”, mondta a misszionárius. „Az üveg a te arcképedet tükrözi”.

Az asszony ezt mindaddig nem tudta elhinni, amíg a kezében nem tartotta a tükröt. Mikor végre mindent megértett, ezt mondta a misszionáriusnak: „Szükségem van erre a tükörre. Mennyiért adná el nekem?”

A misszionárius nem akarta eladni. De az asszony olyan nagyon erősködött, hogy a végén azt gondolta: jobb lesz engedni, és elkerülni a bajt. Megszabták az árat, s az asszony vette a tükröt. Dühösen ezt mondta: „Soha többé nem engedem meg, hogy képeket csináljon rólam.” Majd a földre hajította és darabokra törte.³⁴³

A férfiak és nők pontosan ugyanezért gyűlöltek az Úr Jézus Krisztust. Ezért gyűlölük manapság is Őt is, és a Bibliát is. Krisztus és Isten Ígéje megmutatja a valódi önmagunkat, s mi nem szeretjük ezt a leleplezést.

Létezik második ok is, amiért a világ gyűlöli Krisztust, ez pedig nem más, mint az Ő cselekedetei. Ezt ennek kimondásával jelzi: „Ha ama cselekedeteket nem cselekedtem volna közöttük, a melyeket senki más nem cselekedett, nem volna bűnük; de most láttak is, gyűlöltek is, mind engem, mind az én Atyámat” (24. vers). Ebben az esetben, ahogyan az előző versekben is, nem az a helyzet, hogy Krisztus eljövedele előtt a férfiak és nők büntelenek lettek volna. Ez világosan nem így volt. A helyzet az, hogy a cselekedetei a szavaihoz hasonlóan napvilágra hozták a bűnt.

A „csodák” szó nagyon jelentős János evangéliumában. Korábban már megvizsgáltuk a fontos „jelek” szót, ami János jellemző szava a csodákra.³⁴⁴ János a „jelek” szót tizenhét esetben, viszont a „csodák” szót (gyakran „cselekedeteknek” is fordítják) huszonhétyszer használja, s ebből a huszonhét esetből tizenhét kizárólag arra vonatkozik, amit Jézus tett. Egy alkalommal a szó arra vonatkozik, amit mi csodának mondanánk: „Egy csodát tettem, és mindannyian csodáljátok” (7:21).³⁴⁵ De vonatkozik mindarra, amit Krisztus tesz, mint amikor az Atyához imádkozik ekképpen: „Én dicsőítettelek téged e földön: elvégeztem a munkát, a melyet reám bízál, hogy végezzem azt” (17:4). E kifejezés megkülönböztető jellemzője, hogy a munkák Isten munkái. Látjuk, amint Krisztus ezt mondja: „Bizony, bizony mondom néktek: a Fiú semmit sem tehet önmagától, hanem ha látja cselekedni az Atyát, mert a miket az cselekszik, ugyanazokat hasonlatosképen a Fiú is cselekszi” (5:19). Közvetlenül a vakon született ember meggyógyítása előtt azt mondta, hogy „cselekednem kell annak dolgait, a ki elküldött engem” (9:4). Mikor ebbe a szövegkörnyezetbe helyezzük a kifejezést, akkor látjuk, hogy Jézus cselekedetei Isten cselekedetei, tehát Isten kijelentése. Isten cselekedetei és Isten kijelentése pedig Jézus szolgálatában érik el a tulajdonképpeni csúcspontjukat és beteljesedésüket.

Pontosan ezért gyűlöli a világ Jézust. Gyűlöli azért, mert cselekedte Isten cselekedeteit, és Isten cselekedetei a szavaihoz hasonlóan kimutatják a lelki csődünket. Azt megelőzően, hogy összehasonlítás végett rendelkezésünkre álltak volna Krisztus cselekedetei, a mi cselekedeteink egészen jóknak tünnek. De az Ő cselekedetei mellett a mi cselekedeteink legjava is csak kopottaknak tünnek.

Véső soron tehát a világ gyűlölete Krisztus követőivel szemben erre egyszerűsíthető le. A világ azért gyűlöli Krisztus követőit, mert gyűlöli Krisztust, s a világ azért gyűlöli Krisztust, mert az Atyát is gyűlöli.

³⁴³ Ironside, *Addresses on the Gospel of John*, 684-685. oldal

³⁴⁴ Lásd: *Miért csodák?* (67. fejezet)

³⁴⁵ A Károli-fordítás szerint: „Egy dolgot cselekvém, és mindnyájan csodáljátok” – a ford.

Két ítélet

Mi lesz a mi reakciónk ezen a ponton? Ha ez a világ reakciója, akkor ez az lehet, hogy elvetjük a tanítványságot, mint tétet a rossz lóra. Tanítványság? Oké, ha Krisztussal együtt a dicsőségre vezet. De gyűlölet? Üldöztetés? A kereszt? Ki akarja ezeket? Nem lenne jobb egyszerűen csak közelebb húzódni a világhoz és annak ítéleteihez, és így elkerülni a világ ítéletét?

Ez a reakció bölcsnek tűnik mindaddig, amíg nem vesszük figyelembe Isten helyzetértékelését. Írd le Istent, és a kellemes és kiváltságos élet tűnik a jobbnak. De helyezd bele Istent a képbe, figyelj oda az ítéletére, és az egyensúly megváltozik. Mert hát mi is Isten ítélete? Erre ebben az igeszakaszban kapunk választ abban az igeversben, amit Krisztus az Ószövetségből idéz, ezt mondván: „De azért lőn így, hogy beteljesedjék a mondás, a mely megiratott az ő törvényökben: Ok nélkül gyűlöltek engem” (25. vers). Az idézet itt a Zsolt35:19-ből, vagy a Zsolt69:5-ből származik, de a forrás nem lényeges. A lényeges az, hogy ezekben a versekben Isten Maga ítéli meg a Krisztussal és Krisztus követőivel szembeni gyűlöletét, azt mondván, hogy az teljesen ok nélkül való, alaptalan, igazságtalan, és teljesen indokolatlan. Tehát szégyenteljes és büntetendő.

Mit fog tenni Isten ebben a helyzetben? Figyelmen kívül hagyja majd az igazságtalanságot? Képes ezt megtenni? Nem képes. Inkább fellép azok ellenében, akik gyűlöltek, vagy figyelmen kívül hagyták az Ő Fiát. Meg fogja ítélni őket. S befogadja és tiszteletben részesíti azokat, aki Jézus mellett foglaltak helyet, s csendes hittel és elhatározással hordozták a világ gúnyolódását Ővele együtt.

Végül egy szó azoknak, akik Jézus mellé álltak és megismerték a világ gyűlöletét. Ha ez igaz volt rólad, akkor megtudod, hogy a világ jóindulata nem méltó az összehasonlításra Jézusnak az övéi iránti jóindulatával, s a világ közössége annak minden vidámságával sem méltó a Krisztus közösségével történő összehasonlításra. Nem is gondolsz majd a visszatérésre oda, ahol voltál, ha egyszer találkozol Jézussal. De mások gyűlölete megkeményíthet valaki, s ebből a keménységből feltámadhat a visszacsapás vágya a heves bosszúszomj folytán. Ez nem Krisztus útja. Ezért ha veszélyben vagy, emlékezz, mit mondott Krisztus: „Ok nélkül gyűlöltek engem”. Akkor őt utánozva légy biztos abban, hogy te magad sem adsz okot a gyűlöletre. Ezért az itt említett ellenségességet csakis az Uraddal fennálló közösséged váltsa ki.

197. fejezet: Tesz majd... de ti is..., Jn15:26-27

26. Mikor pedig eljő majd a Vigasztaló, a kit én küldök néktek az Atyától, az igazságnak Lelke, a ki az Atyától származik, az tesz majd én rólam bizonytságot.

27. De ti is bizonytságot tesztek; mert kezdettől fogva én velem vagytok.

Lehet bármi izgalmasabb annál, mint Isten munkatársának lenni? Nemigen tudom elképzelni. Mégis ez van megígérve minden hűséges keresztyénnek Isten Ígétének lapjain. Ha holnap hívat a főnököd és ezt mondja: „Figyeltem a munkádat, és nagyon elégedett vagyok vele: szeretném, ha a társam lenne a vállalat ügyeinek irányításában”, akkor megfagyna a vér az ereidben. Még inkább megfagyna, ha az Egyesült Államok elnöke hívná és kérne fel arra, hogy légy a kabinetjének tagja, vagy a speciális tanácsadója a szakterületeden. Mennyivel jobban kell hát örülnünk, ha a szuverén és örök Isten jelölt ki minket a munkatársaiul ahhoz, hogy elvigyük az üdvösség evangéliumát ehhez a világhoz!

Mikor mondja Isten, hogy az Ő, vagy Jézus Krisztus kijelölt munkatársai vagyunk ebben a küldetésben? Az igeszakasz, amelyre gondolok, mikor ezt mondom, a 2Kor6:1, melyben Pál ezt mondja: „Mint együttmunkálkodók intünk is, hogy hiába ne vettétek legyen az Isten kegyelmét”.

Az elképzelés benne van Krisztus szavaiban is, az utolsó beszélgetésekben, ahol a Szentlélek eljövételére tanítja a tanítványait. Itt ezt mondja Krisztus: „Mikor pedig eljő majd a Vigasztaló... az tesz majd én rólam bizonytságot. De ti is bizonytságot tesztek” (Jn15:26-27). Bizonytságot tesz majd... de ti is. E két bizonytságtétel kombinációja az – bármennyire furcsának tűnhet – amit Isten felhasznál Krisztus felmagasztalására és a férfiak és a nők Önmagához vonzására. De nehogy túlon túl elragadjon minket annak gondolata, hogy Isten munkatársai vagyunk, meg kell jegyezni, hogy az Úr először a Lélek bizonytságtételét említi, és csak utána a miénket. A mi bizonytságtételünk szükséges, de erőtlen Isten saját Lelkének jelenléte és természetfeletti tevékenysége nélkül. Csak Ő képes megvilágosítani az újjá nem született elmét és arra indítani az ember lázadó akaratát, hogy ölelje magához Krisztust.

A Lélek bizonytságtétele

Miképpen tesz bizonytságot a Szentlélek? Vagy kissé másképpen megfogalmazva, miben áll a Szentlélek bizonytságtétele? Erre két válasz adható. A Szentlélek egyik munkája a Biblia könyvei leírásának irányítása. A Szentlélek másik munkája ezeknek az objektív igazságoknak az eljuttatása a keresztyén egyének szubjektív megtapasztalásához.

A Lélek bizonytságtétele a Biblia megírásának irányításában világosan benne rejlik ebben a szakaszban, mert a következő fejezetben konkrétan ezt olvassuk: „De mikor eljő amaz, az igazságnak Lelke, elvezérel majd titeket minden igazságra. Mert nem ő magától szól, hanem azokat szólja, a miket hall, és a bekövetkezendőket megjelenti néktek. Az engem dicsőít majd, mert az enyémből vesz, és megjelenti néktek.” (16:13-14). A megjelenítendő „igazság” a keresztyén evangélium igazsága, ami Krisztus szolgálatában összpontosul. Magában foglalja a múltat („eszetekbe juttatja mindazokat, a miket mondtam néktek”, 14:26), valamint a jövőt („a bekövetkezendőket megjelenti néktek”, 16:13). Ebben a szolgálatban speciális utalás van az apostolok, mint a bizonytságtétel átvevőinek hivatalos szerepére.

Ezt tanítják a Biblia más kulshelyei is. A Timótheusnak írott második levélben (3:16) olvassuk: „A teljes írás Istentől ihletett és hasznos a tanításra, a feddésre, a megjobbításra, az igazságban való nevelésre”. Ez az igevers azt tanítja, hogy az Ó- és Újszövetség Írásai Isten közvetlen ihletésének az eredményei, s ennek az isteni „lehelésnek” az eszköze a Szentlélek.

Hasonlóképpen tanítja a 2Pt:21, hogy a Szentlélek irányította a Biblia emberi szerzőit, így az általuk elvégzett munka, miközben az egyik értelemben még mindig emberek munkája, mindazonáltal pontosan az, amit Isten akart: „Mert sohasem ember akaratából származott a prófétai szó; hanem a Szent Lélektől indítatva szólottak az Istennek szent emberei”.

Ez a Bibliát a saját maga kategóriájába helyezi, mert nem olyan, mint a többi könyv. Ha csak emberi szinten szólunk, akkor igaz, hogy az emberi szerzők időről időre olyanok, akiket nevezhetünk ihletetteknek. Azaz, birkóznak egy problémával, majd hirtelen szembe találják magukat a nagy megoldással, vagy egy kiváló móddal annak kijelentéséhez, amit mondani akarnak. Leírják. Később, mikor odaérünk az általuk megcselekedettekhez, annyira le vagyunk nyűgözve, hogy ezt mondjuk: „Mos, természetesen ihletettnek kellett lennie, amikor ezeket írta”. De ez a nyelv laza használata, és nem az, amiről beszélünk, mikor azt mondjuk, hogy a Biblia ihletett. Mikor arról beszélünk, hogy a Biblia ihletett, akkor úgy értjük, hogy a Szentlélek különleges módon szállt rá az emberi szerzőkre, ezért amit alkottak, az nem volt más, mint amit Isten akart mind a egészében, mind a részletekben. S ez teszi a Bibliát megkülönböztetetté.

A belső bizonyágtétel

Van azonban második módja is annak, ahogyan a Szentlélek bizonyágot tesz az Úr Jézus Krisztusról. Továbbra is tesz Róla bizonyágot (jelen időben) a Biblián keresztül beszélve, hogy eljuttassa a Biblia igazságait az egyén elméjéhez és szívéhez.

Ennek az igazságnak a megtapasztalása volt az, ami a protestáns reformáció szívénél helyezkedett el, és ami alapvetően új volt abban. Mikor a reformátorok a Szentírás egyedi tekintélyéről beszéltek, a *Sola Scriptura*-ról („Egyedül a Szentírás”) szóltak. Ez azonban többet jelentett a számukra, mint az az egyszerű elképzelés, mely szerint Isten kijelentette Magát az embereknek a Bibliában. Az új elem nem az volt ebben, hogy a Biblia, amit Isten adott az Ő csatornáján, a Szentlelken keresztül, Isten saját tekintélyével szólal meg. Ezt a reformátorokhoz hasonlóan a római katolikus egyház is vallotta. Az új elem a reformátorok hite volt, amit a Szentírás pontos tanítása, valamint a saját személyes megtapasztalásuk támasztott alá a Biblia tanulmányozása közben, mely szerint a Biblia önmagát magyarázza Isten népének belülről, annak a ténynek a következtében, hogy a Szentlélek nem szűnt meg rajta keresztül beszélni a szíveikhez. Ez a felfedezés szabadította meg őket minden helytelen és elgyengítő függőségtől a hagyományoktól és az egyházi zsinatok határozataitól. Ezeknek lehetett értékük, de végső soron szükségtelenek voltak, mert Isten nemcsak képes tanítani, de tanítja is az Ő népét ezek nélkül.

Mi Isten Lelkének ez a tevékenysége? A reformátusok „a Szentlélek belső bizonyágtételének” nevezték, mert ki akarták hangsúlyozni, hogy ez az Isten írott Ígéje lapjain megtestesülő objektív, vagy külső kijelentés szubjektív, vagy belső része volt.

A bibliatanulmányozás során szerzett saját tapasztalatuk tanította őket erre, de azt is észrevették, hogy a Szentlélek eme konkrét funkciója többször is ki van jelölve a Bibliában. Például: „A szél fú, a hová akar, és annak zúgását hallod, de nem tudod honnan jő és hová megy: így van mindenki, a ki Lélektől született” (Jn3:8). Vagy megint, az utolsó beszélgetésekből: „Ama vigasztaló pedig, a Szent Lélek, a kit az én nevemben küld az Atya, az mindenre megtanít majd titeket, és eszetekbe juttatja mindazokat, a miket mondtam néktek” (Jn14:26). Hasonlóképpen az első levelében János is ír erről, a Lélek speciális, az apostolokra vonatkozó küldetését kiterjesztve minden hívőre: „És néktek kenetek van a Szenttől, és mindent tudtok... És az a kenet, a melyet ti kaptatok tőle, bennetek marad, és így nincs szükségetek arra, hogy valaki tanítson titeket; hanem a mint az a kenet megtanít titeket mindenre, úgy igaz is az és nem hazugság, és a miként megtanított titeket, úgy maradjatok ő

benne.” (1Jn2:20, 27) Később ugyanebben a levélben János hozzáteszi: „És a Lélek az, a mely bizonyosságot tesz, mert a Lélek az igazság” (5:6).

Pál ugyanerről a valóságról ír: „Mi pedig nem e világnak lelkét vettük, hanem az Istenből való Lelket; hogy megismerjük azokat, a miket Isten ajándékozott nekünk. Ezeket prédikáljuk is, nem oly beszédekkel, melyekre emberi bölcsesség tanít, hanem a melyekre a Szent Lélek tanít; lelkiekhez lelkieket szabván.” (1Kor2:12-13)

Felfogás, meggyőződés, odaszánás

Ez kissé fel is oszthatjuk, megkérdezvén: „Mikor azt mondjuk, hogy a Szentlélek szól a Biblián keresztül az egyén szívéhez, akkor pontosan mit is tesz a Szentlélek? Mi az Ő szolgálatának az eredménye?” Erre több válasz is adható.

Először is a Szentlélek elősegíti a *felfogást*. A Szentlélek szolgálatától külön lelki dolgokban nincs megértés (felfogás). A Bibliát tanítják, de a férfiak és a nők nem értik meg azt. Az evangéliumot erővel hirdetik, de az újjá nem születettek nonszensznek tartják azt. Mi a baj? A Biblia természete, vagy az igehirdető alkalmatlansága? A baj az, hogy a Szentlélek még nem adott megértést. Erről beszél Pál az 1Kor2-ben, amikor ezt mondja: „Érzéki ember pedig nem foghatja meg az Isten Lelkének dolgait: mert bolondságok néki; meg sem értheti, mivelhogy lelkiképen ítéltetnek meg” (14. vers). A Szentlélek belső bizonyosságtétele nélkül az újjá nem születettek semmit sem fognak fel az evangéliumból. Másrészt ahol a Szentlélek munkálkodik, ott a megértés következik. Ez igaz, függetlenül a felfogással szemben álló akadályoktól.

E téma tárgyalásakor R. A. Torrey úgy említi, mint olyasvalaminek a magyarázatát, amit minden tapasztalt keresztyén munkás észlelt már. Beszél a leülésről valaki elé, aki kifejezte abbéli vágyát, hogy többet is megtudjon a Krisztuson keresztüli üdvösségről, valamint az evangélium elmagyarázására irányuló próbálkozásról. Kinyílik a Biblia. Az engesztelést végző, feltámadt és visszatérő Megváltóról szóló szövegrészek elhangzanak, de a kérdező nem vesz észre semmit. Az igazságok azok, melyeket az illetőnek szüksége meglátni és hinni ahhoz, hogy üdvözljön, de ő csak merev tekintettel ül. A szolgáló megismétli ezeket, de még mindig semmi megértést nem tapasztal. Majd harmadjára hirtelen felragyog az illető arca, és így kiált: „Ó értem már! Értem! Jézus Isten, s meghalt értem. Csak hinnem kell ebben, hogy üdvözülhessek.” Hisz, és üdvözl. Mi történt? Torres ezt írja: „Egyszerűen csak ennyi: a Szentlélek bizonyosságot tett neki, s ami eddig sötét volt, mint az éjszaka, az most világos, mint a Nap. Ez azt is megmagyarázza, hogy aki oly sokáig volt a sötétségben Jézus Krisztussal kapcsolatosan, az miért jut oly gyorsan az igazság meglátására, amikor átadja az akarát Istennek, és Tőle várja a világosságot.”³⁴⁶

A második dolog, amit a Szentlélek hoz, a *meggyőződés*. Ez is szükséges, mert nem elegendő pusztán csak felfogni a lelki dolgokat. De ha rendelkezünk a helyes felfogással, az magában foglalja majd a saját bűneink ismeretét is, és meg kell győződnünk a bűneinkről. A következő fejezet erről beszél, mert Jézus ezt mondja a Lélekről szólva: „És az, mikor eljő, megfeddi a világot bűn, igazság és ítélet tekintetében: Bűn tekintetében, hogy nem hisznek én bennem; És igazság tekintetében, hogy én az én Atyámhoz megyek, és többé nem láttok engem; Ítélet tekintetében pedig, hogy e világnak fejedelme megítéltetett.” (Jn16:8-11)

Amerika soha nem fog nagy megújulást meg tapasztalni, amíg nem válik valósággá mind a személyes, mind a nemzeti bűnökkel kapcsolatos mély és felkavaró meggyőződés. S a Szentlélek munkája ennek a meggyőződésnek a kialakítása.

Harmadszor, a Szentlélek kimunkálja az Úr Jézus Krisztus iránti *odaszánást* is. Felfogván az evangéliumot, és meggyőződve a bűnről a megtérés pillanatáig az illető, akinek

³⁴⁶ Torrey, *The Person and Work of the Holy Spirit*, 86-87. oldal

a Szentlélek tesz bizonytságot, az illető odaszánja magát Krisztusnak, mint Urának és Megváltójának.

Ennek egy példáját látjuk Fülöp és az etióp kincstárnok történetében. Az etiópai Jeruzsálemben járt Isten imádni, s valószínűleg vásárolt egy Ézsaiás tekercset. Őszintén kereste Istent, de nem értette a lelki dolgokat, ezért összezavarodott, miközben olvasott a hazaúton Etiópia felé. Isten odaküldte hozzá Fülöpöt. Mikor Fülöp megérkezett, az etióp éppen az Ézsaiás 53-at olvasta: „Mint juh viteték mészárszékre, és mint a bárány az ő nyíróje előtt néma, azonképen nem nyitotta fel az ő száját. Az ő megaláztatásában az ő ítélete elvétel, az ő nemzetségét pedig kicsoda sorolja el? mert elvétetik a földről az ő élete.” (Csel8:32-33, v. ö. Ézs53:7-8). Szerette volna megtudni, kiről beszél a próféta.

Fülöp tanította őt Jézusról, és arról, miképpen halt Ő meg a bűneinkért, ahogyan Ézsaiás elmondja. Ezen a ponton megértés adatott az etiópnek, és meg lévén győződve a saját bűneiről, megkérdezte, megkeresztelkedhet-e az odaszántságának jeleként? Ezt mondta: „Hiszem, hogy a Jézus Krisztus az Isten Fia” (37. vers). Ez történik ott, ahol a Szentlélek munkálkodik.

Munkálkodik Ő a szívedben? Tudod, hogy Jézus Krisztus valóban az Isten Fia, amint állította, s érted-e, hogy helyetted halt meg, igazként a hamisakért, hogy kimenthessen a bűneidből? Meg vagy győződve úgy a bűnről, hogy sajnálod azt, és el akarsz attól fordulni? Ha igen, mondd ezt: „Uram Jézus Krisztus, bűnös vagyok, de hiszem, hogy Te vagy az Isten Fia, és meghaltál értem. Fogadj el engem az egyik gyermekedként, és segíts, hogy életem végéig hűségesen követhesselek.”

Emberi bizonyágtétel

Végül van itt egy szó azoknak, akik hallották a Lélek bizonyágtételét, és válaszoltak arra. A Szentlélek tesz bizonytságot, de neked is kell tenned bizonytságot, s csak az Ő bizonyága miatt rendelkezik a tied a sikeresség ígéretével. Ezért Jézus, rögtön az után, hogy ezt mondta: „az tesz majd én rólam bizonytságot”, ezzel folytatja: „de ti is bizonytságot tesztek” (27. vers).

Sőt, emlékeztető is ez arról, hogy mi alkotja a hatékony emberi bizonyágtételt. Három eleme van. Először is lennie kell *meggyőződésnek* arról, hogy az evangélium valóban igaz. Ezt Krisztus utalása sugallja a Szentlélekre, mint az igazság Lelkére, mert ha az igazság Lelke bizonytságot tett az elmédnek és a szívednek, akkor ennek az egyik elkerülhetetlen következménye a te abbéli meggyőződésed lesz, hogy az Ő Krisztusról tett bizonyága tényeken alapul. Részünkről nem lehetséges a valódi bizonyágtétel e nélkül, ahogyan nem lehetséges valódi megtérés sem nélküle. John R. W. Stott, a londoni All Souls' gyülekezet nyugalmazott rektora mondta helyesen: „Egyetlen férfi vagy nő sem tért meg igazán, ha nem tért meg intellektuálisan”.³⁴⁷ Így tehát nincs valódi bizonyágtétel, ami lényegében nem olyan tények kihirdetése, amit a bizonyágtévő minden kétség nélkül igazaknak ismer.

Másodszor a *személyes megtapasztalásnak* is léteznie kell arról az igazságról. Más szóval nem elegendő csak intellektuálisan meggyőződve lenni valamiről, bármilyen fontos is ez. Szükséges személyesen belépni annak a valóságába is. Ezt jelzi Jézus, amikor az apostolok bizonyágára utalva mondja: „De ti is bizonytságot tesztek; mert kezdettől fogva én velem vagytok”. Ma se te se én nem vagyunk képesek újból átélni az apostolok megtapasztalásait. De nem teljesen más dolog azt kimondani, hogy úgy kell megtapasztalnunk az Ur Jézus Krisztust, ahogyan ők megtapasztalták. Természetesen időt kell Vele töltenünk a

³⁴⁷ John R. W. Stott, „Jesus Is Lord” az *Our Sovereign God*-ban, szerk. James M. Boice (Grand Rapids: Baker Book House, 1977), 22. oldal

személyes bibliatanulmányozás és imádkozás időszakain keresztül. S meg kell próbálnunk átültetni a gyakorlatba mindazt, amit ezekben az időszakokban tanultunk Tőle.

Végül lennie kell *szóbeli bizonyágtételnek* is. Azaz, beszélned kell ezekről a dolgokról másoknak. Nem elegendő csak meggyőződni a keresztyén hit igazságairól, és személyesen megtapasztalni azokat. Meg kell próbálnod elmondani másoknak, amit megismertél és megtapasztaltál.

198. fejezet: Nincs furcsa próba, Jn16:1-4

1. Ezeket beszéltem néktek, hogy meg ne botránkozzatok.
2. A gyülekezetekből kirekesztenek titeket; sőt jön idő, hogy a ki öldököl titeket, mind azt hiszi, hogy isteni tiszteletet cselekszik.
3. És ezeket azért cselekszik veletek, mert nem ismerték meg az Atyát, sem engem.
4. Ezeket pedig azért beszéltem néktek, hogy a mikor eljő az az idő, megemlékezzetek róluk, hogy én mondtam néktek. De ezeket kezdettől fogva nem mondtam néktek, mivelhogy veletek valék.

A szolgálatomban sokszor volt alkalmam beszélni a liberális egyházzal, mint „világi egyházzal”. De hogy tökéletesen őszinte legyek, rá kell mutatnom, hogy vannak területek, ahol az evangélikál egyház is világi. Ezek közül az egyik az evangelizálás egyes formáiban található meg. Ezalatt azt értem, hogy hajlamosak vagyunk az evangéliumot olyan kedvező megvilágításban bemutatni, amely mellett (emberi szempontból nézve) a Krisztus követésének a hátrányai feledésbe merülnek. Igaz, hogy lelki dolgokban nincs hátrány. Lelkileg csak a bűneinket veszíthetjük el, és helyette megkapjuk Isten üdvösségének teljességét. Mindazonáltal egy újjá nem született ember szemével nézve van ára a tanítványságnak, mert az mindennek az elhagyását jelenti, ami eltéríthet minket Istennel az életünkre vonatkozó akaratától, valamint attól, hogy felvegyük a keresztest és kövessük Jézust.

Jézus, mint tudjuk, világosan kimondta az árat. Például, a hegyi beszéd elején azok jellemzőinek felvázolásakor, akik majd a tanítványai lesznek, ezt mondta: „Boldogok, a kik háborúságot szenvednek az igazságért: mert övék a mennyeknek országa. Boldogok vagytok, ha szidalmaznak és háborgatnak titeket és minden gonosz hazugságot mondanak ellenetek én érettem. Örüljete és örvendezzete, mert a ti jutalmatok bőséges a mennyekben: mert így háborgatták a prófétákat is, a kik előttetek voltak.” (Mt5:10-12). Ezekben a versekben Jézus jelzi, hogy az őt követő ember számára normálisan várható az üldöztetés.

Sőt, ez az, amit a Jézusra akkor figyelő tanítványok megtanulhattak, és amire élénken emlékezhetek. Így az üldöztetéssel kapcsolatos boldogságot kétszer is említi Péter első levele, egyszer az 3. fejezetben („De ha szenvedtek is az igazságért, boldogok vagytok”, 14. vers), egyszer pedig a 4. fejezetben („Boldogok vagytok, ha Krisztus nevéért gyaláznak titeket”, 14. vers). Péter hozzáteszi: „Szeretteim, ne rémüljete meg attól a tűztől, a mely próbáltatás végett támadt köztetek, mintha valami rémületes dolog történnék veletek; Sőt, a mennyiben részetek van a Krisztus szenvedéseiben, örüljete, hogy az ő dicsőségének megjelenésekor is vígadozva örvendezhessete.” (4:12-13) Pál, aki maga is sok üldöztetést szenvedett el (2Kor11:22-33), így ír Timótheusnak: „De mindazok is, a kik kegyesen akarnak élni Krisztus Jézusban, üldöztetni fognak” (2Tim3:12). Egyeseknek ezt mondja: „Mert néktek adatott az a kegyelem a Krisztusért, nemcsak hogy higgyete Ő benne, hanem hogy szenvedjete is Ő érette” (Fil1:29).

Előre figyelmeztetve és előre felfegyverezve

Potosan e vonalak mentén beszél az Úr Jézus Krisztus az üldöztetésekről János evangéliuma 16. fejezetének nyitó verseiben. Egyszer már beszélt az üldöztetésről (15:18-25), de most visszatér ugyanarra a témára, megmagyarázván, hogy ezt a tanítványok előre figyelmeztetése és előre felfegyverzése végett tette. Ezt mondja: „Ezeket beszéltem néktek, hogy meg ne botránkozzatok. A gyülekezetekből kirekesztenek titeket; sőt jön idő, hogy a ki öldököl titeket, mind azt hiszi, hogy isteni tiszteletet cselekszik. És ezeket azért cselekszik

veletek, mert nem ismerték meg az Atyát, sem engem. Ezeket pedig azért beszéltem néktek, hogy a mikor eljő az az idő, megemlékezzetek róluk, hogy én mondtam néktek. De ezeket kezdettől fogva nem mondtam néktek, mivelhogy veletek valék.” (16:1-4)

Ezek a versek nyilvánvaló folytatódása a világ Krisztus követőivel szembeni, az előző fejezetben feljegyzett gyűlölete leleplezésének. Ám nem csak a korábban elhangzottak megismétlése. Megvan a maguk hangsúlya. Az egyik új hangsúly megadja az eljövendő üldöztetések fajtáit: kiközösítés és megöletés. A másik nagyon ijesztő kijelentés az, hogy ezekkel nem a hitetlen világ, hanem a vallásos személyek sújtják majd a tanítványokat.

Kiközösítés

Az első dolog tehát a kiközösítés büntetése, amit Krisztus az alábbi módon jelez: „A gyülekezetekből kirekesztenek titeket” (2. vers). Ennek teljes jelentősége megértéséhez meg kell értenünk, hogy a kiközösítés a zsinagógából egyáltalában nem az volt, mint a gyülekezetből történő kizárás manapság. Egy, vagy más okból megtagadni a tagságot egy kortárs amerikai gyülekezetben valakitől nem komoly dolog. Mindig vannak más felekezetek. Sőt, annak eltérő hozzáállású más gyülekezetek is, ugyanazon az egyházon belül. S ha a rossz a csúcspontjára ér, és nem engednek be semmiféle gyülekezetbe, az sem túl nagy veszteség, mert az amerikai társadalomban lehetséges jól érvényesülni mindenféle egyháztagság nélkül.

Nem ez volt a helyzet azonban a kiközösítés dolgában a zsidó zsinagógából. Először is, a kiközösítés elválasztást jelentett Izrael lelki életétől. A kiközösített számára ugyanis nem volt istentisztelet, nem voltak áldozatok, sőt még bibliaolvasás sem, mert a Biblia nem volt hozzáférhető az egyszerű emberek számára. A Szentírást csak az istentiszteletek helyén lehetett megtalálni, és hallani. Kiközösítettnek lenni mindezeknek az előnyöknek az elvesztését jelentette, de még többet is. Ez mindennek az elvesztését jelentette, amint Pál mondja a rómaiaknak, mikor a zsidó népről beszél nekik: „A kik izráeliták, a kiké a fiúság és a dicsőség és a szövetségek, meg a törvényadás és az isteni tisztelet és az ígéretek” (Rm9:4).

Emellett egy ember száműzetése a zsinagógából pusztító hatással járt a szociális életére és a gazdasági jólétére nézve is. A korábbi barátok elkerülik, rosszabbnak tartván őt egy pogánynál. Száműzik a családjából, kutasítják. Elveszíti a munkáját, vagy ha önálló volt, akkor a vásárlóit. Még a tisztességes temetést is megtagadják tőle. Így a zsinagógából való kiközösítésről beszélve Jézus félelmetes következményekkel járó fenyegetésre figyelmeztette a tanítványait.

A különleges ebben (és a soron következő, a gyilkosságra vonatkozó) példában az, hogy Krisztus szerint az üldöztetés a vallásos emberek, ebben az esetben a judaizmus lelki vezetői felől támad. Ezt érdemes megjegyezni, mert a tény, hogy az üldöztetés a vallási vezetők részéről jön, érzelmileg nagyon pusztítóvá teszi azt. Az üldöztetés akkor is lehet rossz, ha a hitetlen világtól indul ki, de nem ugyanazon a ponton sújt le ránk. Ilyenkor külső. Mikor azonban a vallási hatóságoktól jön, akkor belülről sújt le, mert az érv mindig az, hogy ők, és nem mi vagyunk az egyház és ők, nem mi rendelkezünk valódi vallással. Mindig az üldözöttet nevezik eretneknek.

S néha az is. Következésképpen az üldözöttnek (ha egyáltalában őszinte és egy kicsit alázatos), meg kell kérdeznie önmagától: „Vajon igazuk van a hatóságoknak? Járhatok-e én a helyes úton ezzel a velem ellentétes, hatalmas súllyal latba eső véleménnyel és hagyománnyal szemben?”

Ezen a ponton nagyon nagy segítségemre volt a János 16 magyarázata Luther Mártontól, mert Luther megérezte ennek a véleménynek a súlyát a saját kiközösítésén a római katolikus egyház részéről a XVI. században. Mi rendszerint a legerősebb pillanataiban gondolunk Lutherre, mert ő a reformáció hőse. Úgy gondolunk rá, mint akire semmi

befolyással sem voltak a pápai rendeletek. De Luther nem maradt érintetlen. Sőt, inkább Jeremiás szerepében festi le önmagát, akinek meg kellett állni kora judaizmus előtt, és ki kellett nyilatkoztatnia annak csődjét, hozzátéve, hogy Isten ítélete hamarosan lesújt Júdára és Jeruzsálem városára, de aki maga is megrendült a saját hozzáállásától és prédikálásától. A vezetők azzal fedték meg, hogy azt mondták neki: ők Isten népe. Még a Szentírást is idézték a próféciáinak megcáfolása végett, hiszen vajon nem ígérte-e meg Isten Dávidnak, hogy soha nem múlik el Júda királysága az ő trónján? Luther is feltette magának Jeremiához hasonlóan a kérdést: „Egyedül kell megállnom és prédikálnom a néped, a királyságod, a papjaid és az Ígéd ellenében? Mert ez az a hely természetesen, ahová a neved helyezted: náluk vannak a törvényeid, a templomod, s mind a lelki, mind a világi kormányod, melyeket Te Magad rendeltél el. Ki vagyok én, hogy magányosan szálljak szembe mindazokkal, akik az Istenéi? Inkább azt mondanám, hogy nekik van igazuk, visszavonnám a tanításaimat, vagy legalábbis csendben maradnék.”³⁴⁸ Luther megértette a vele szembeni gúnyolódás erejét: „Te eretnek vagy, az ördög apostola. Isten népe és az egyház ellen prédikálsz, igen, Maga Isten ellen!” Ennek meg kell érintenie minden érzékeny keresztyént. Következésképpen ez az, ahol ennek a konkrét üldöztetésnek a fájdalma belép.

Mit tesz valaki ilyen körülmények között? A reformáció szerencséjére Luther is érzékeny volt a Szentírássra, mert azt válaszolta, hogy az egyetlen alap, amin Isten valódi szolgálja alapozhat az efféle logikával szemben, az nem más, mint amint Pál fektet le a Rm9:6-7-ben: „Mert nem mindnyájan izráeliták azok, kik Izráeltől valók; Sem nem mindnyájan fiak, kik az Ábrahám magvából valók”. Az üldözők mindig azt állítják, hogy ők a valódi egyház, az Isten népe, de egyedül az állítás ezt nem teszi igazzá. Létezik egy régi német közmondás, mely szerint „Nem mindannyian szakácsok, akik hosszú késekkel járnak”. Ugyanúgy, nem mindenki, akik maguknak követelik az „egyház” megnevezést alkotják az egyházat. Nem mindenki Isten szolgálója, aki papi ruhát hord, és prédikál.

Ki Isten szolgálói? Azok, mondja Luther, akik úgy vallják meg Krisztust és az Ő munkáját, ahogyan a Biblia eléjük tárja. Az igazi egyház azokból áll, akik így hisznek. A Biblia, ami Isten Ígéje, a mérce. Ezzel a mércével kérdezheti bárki helyesen – nem azt, hogy hányan tanítanak egy adott tanítást, vagy mennyire fontosak azok, akik azt tanítják – hanem inkább azt, hogy „miféle tanításokat tanítanak?”

Fel kell tennünk ezt a kérdést az embereknek manapság, majd ki kell tartanunk amellett, amit a Biblia tanít. Az egyházak gyengesége manapság az, hogy a különböző gyülekezetek tagjai nem becsülik fel azoknak a gyülekezeteknek a véleményeit és programjait Isten Ígéjének segítségével, de mindennel szembeszállnak, ami azokkal ellentétes. Mindaddig, amíg ez igaz, az egyházak soha nem lesznek erősek.

Mi a helyzet tehát? Nos, Isten az Ő végtelen bölcsességében megengedi azoknak, akik csak hangoztatják az „egyház” nevet, hogy kiközösítsék, üldözzék, vagy más módon állítsák félre azokat, akik elhatározták, hogy a Biblia tekintélyének megfelelően élnek, történjen bármi. A mi feladatunk az, hogy legyünk felkészültek és hűségeseek.

Meggyilkolva Isten szolgálatában

A második, az Úr Jézus Krisztus által említett sajátosság a gyilkosság. Nyilvánvalóan ez nem mindig a megtapasztalása Krisztus követőinek – Jézus is csak egy „időről” beszél, amikor majd megtörténik – de sokkalta általánosabb volt, mint azt a legtöbb ember felfogja. Az első években néhány apostolt és sok közönséges hívőt végeztek ki a zsidó hatóságok, vagy a zsidó uszítás. A későbbi kivégzéseket Róma rendelte el, először véletlenszerűen, majd szervezettebb módon, például a dél-franciaországi Lyon és Vienne városaiban. Decius és

³⁴⁸ *Luther munkái*, 24. kötet, ford. Martin H. Bertram (St. Louis: Concordia Publishing House, 1961), 303. oldal

Diokletianus alatt a keresztények öldöklése a Birodalom politikájává vált. Az üldöztetésekkel tele volt az egész középkor, s a csúcspontot a reformáció időszakában érték el. A modernebb időkben halálesetek történtek pogány földeken, a törzsi területeken, sőt még a modern Kelet és Nyugat fejlettebb részein is.

Az érdekes mindebben az, hogy keresztyéneket majdnem mindig vallásos emberek öldöstek vallási okokból. Ahogyan Krisztus mondja: „sőt jön idő, hogy a ki öldököl titeket, mind azt hiszi, hogy isteni tiszteletet cselekszik” (2. vers). Luther a maga heves módján megjegyzi: „Mindennél jobban fáj az, hogy a keresztyéneknek, akiknek ilyen szenvedéseken kell keresztyülniük, nemcsak minden szimpátia nélkül kell meghalniuk, de a legnagyobb megvetés, gúnyolódás és mocskolódás közepette, miközben a világ repes az örömtől, s nem énekel mást, mint a *Deo gratias*-t és a *Te Deum laudamus*-t, amikor mindez bekövetkezik.”³⁴⁹

Örülj! Örvendezz!

Mi hát az, ami lehetővé teszi a keresztyén számára az örvendezést az üldöztetések során, ahogyan Krisztus mondja? Erre több válasz is adható. Először is, az üldöztetés azt tárja a keresztyén és mások elé, hogy *a keresztyént Krisztussal azonosították*. Ez benne foglaltatik Krisztusnak a világ viselkedésére vonatkozó magyarázatában a 3. versben: „És ezeket azért cselekszik veletek, mert nem ismerték meg az Atyát, sem engem”. Más szóval, itt egy újabb kijelentése annak a Krisztus sajátjai és a világ közötti radikális különbségnek, amiről a 13. fejezet elején olvastunk először, és ami jellemezte a tanítás legnagyobb részét az evangéliumnak ebben a szakaszában. Az egyik oldalon ott a világ, amely ismeri önmagát, de nem ismeri Istent. A mási oldalon ott vannak a hívők, akiket Isten ismer, és akik ismerik Istent, de akiket nem ismer a világ, sőt, valójában még gyűlöl is. Gyűlöltnék lenni a sem az Atyát, sem a Fiút nem ismerő világ részéről tehát annak jele, hogy a világ Mindkettőjünkkel azonosította őket.

Másodszor, a keresztyén azért örülhet az üldöztetésnek, mert tudja, hogy ezek nem véletlenek, hanem inkább *Istennek vannak konkrét céljai ezekkel*. Ez az egyik lényege Krisztus tanításának ebben a szakaszban, mert itt úgy beszél az üldöztetésekről, mint amelyek azért jönnek el, hogy a tanítványok „meg ne botránkozzanak”, s mikor eljön az idejük, „megemlékezessenek róluk”. Ez azt jelenti az eljövendő üldöztetések meg fogják erősíteni a tanítványok hitét.

A másik cél a növekedés a gyakorlati szentségben, mert az üldöztetések kisöprik a szükségtelen salakot az életünkből, és közelebb vonnak minket Jézushoz. Péter tudta ezt. Hallotta, ahogyan Krisztus tanít róla. Majd megtapasztalta a saját életében, valamint azok életében, akik az ő szolgálata során jutottak hitre. Azaz, amikor egyesek közülük nagy üldöztetések mentek keresztyül, így írt nekik róla: „A melyben örvendeztek, noha most kissé, ha meg kell lenni, szomorkodtok különféle kísértések között, hogy a ti kipróbált hitetek, a mi sokkal becsesebb a veszendő, de tűz által kipróbált aranyból, dicséretre, tisztességre és dicsőségre méltónak találtassék a Jézus Krisztus megjelenésekor. A kit, noha nem láttatok, szerettek; a kiből, noha most nem látjátok, de hisztetek benne, kibeszélhetetlen és dicsőült örömmel örvendeztek” (1Pt1:6-8). Péter rámutatott, hogy az üldöztetés az olvasztótégely, melyben Isten megtisztítja a keresztyének életének drága részét.

Az egyik korábbi írásomban megosztottam egy hasonlatot, amit Billy Graham használt néha erről az alapelvről. Beszélt egy barátjáról, aki depresszió ment át, elveszítvén a munkáját, a vagyonát, a feleségét és az otthonát. De hitt Krisztusban, ezért állhatatosan ragaszkodott a hitéhez, még amikor elcsüggedt és lesújtott is volt a körülményei folytán. Egy napon a gyötrelmei közepette megállt, és figyelte, amint valaki kőfaragó munkát végzett a

³⁴⁹ Ugyanott, 314. oldal

város egyik nagy templománál. „Mit kezd azzal a darabbal?”, kérdezte meg azt az embert, aki egy háromszögletű kő kifaragásával volt elfoglalva.

A munkás megállt, és felmutatott egy kicsiny nyílásra majdnem a templomtorony tetején. „Látja azt a kis nyílást a csúcshoz közel?”, kérdezte. „Nos, azért faragom itt ki lent, hogy majd abba beleilleszthessem.” A barát szemébe könnyek szöktek, ahogyan továbbment, mert úgy érezte, Isten személyesen szólt hozzá és azt mondta neki, hogy ezzel a földi megpróbáltatással tökéletesíti őt a mennyből.³⁵⁰

A harmadik ok, amiért a keresztén örülhet az üldöztetéseknek, mert ezek minden másnál jobban teszik lehetővé a hívőknek *a keresztyén élet természetfeletti kisugárzásának* bemutatását. Ha minden rendben van az életedben és örvendezel, akkor mi abban a figyelemre méltó? De ha minden rosszra fordul, és te mégis örvendezel, az figyelemre méltó, és mások is észre fogják venni. Pál és Silás dicséretet énekeltek Istennek éjjélkor a börtönben, Filippiben. A börtönőr már sok rabot látott. Látott mogorva rabokat, lázadó rabokat, reménykedő rabokat, elcsüggedt rabokat. De biztos vagyok benne, hogy soha nem látott rabokat, akik képesek lettek volna örvendezni a súlyos ütlegek és a fogság közepette, mit Pál és Silás tettek. Azaz, mikor az Úr ezt követően megnyitotta a börtön kapuit, hogy a hűséges szolgálói elhagyhassák azt, a börtönőr leborult előttük, és ezt kérdezte: „Uraim, mit kell nékem cselekednem, hogy idvezüljek?” Jézust látta bennük.

³⁵⁰ Lásd Boice, *The Sermon on the Mount* (Grand Rapids, Zondervan, 1972), 66. oldal

199. fejezet, Tanúbizonyság az üldöztetéshez, Jn16:5-11

5. Most pedig elmegyek ahhoz, a ki küldött engem; és senki sem kérdezi tőlem közületek: Hová mégy?

6. Hanem, mivelhogy ezeket beszéltem néktek, a szomorúság eltöltötte a szíveteket.

7. De én az igazat mondom néktek: Jobb néktek, hogy én elmenjek: mert ha el nem megyek, nem jó el hozzátok a Vigasztaló: ha pedig elmegyek, elküldöm azt ti hozzátok.

8. És az, mikor eljő, megfeddi a világot bűn, igazság és ítélet tekintetében:

9. Bűn tekintetében, hogy nem hisznek én bennem;

10. És igazság tekintetében, hogy én az én Atyámhoz megyek, és többé nem láttok engem;

11. Ítélet tekintetében pedig, hogy e világnak fejedelme megítéltetett.

Isten Ígéjének az egyik nagy tanítása az, hogy a hívők mindig a legnagyobb nyereségnek tekinthetik a veszteségeiket. Ez igaz végső értelemben, mert Jézus ezt mondta: „valaki pedig elveszti az ő életét én érettem és az evangéliomért, az megtalálja azt” (Mk8:35). De igaz a kisebb dolgokban is, például a csalódásban, a betegségben, a pénzügyi visszaesésben, az üldöztetésekben. A probléma az, hogy gyakorta nem hiszünk ebben, és elszomorodunk attól, ami nagy veszteségnek tűnik.

Igaz volt ez az első tanítványok számára, amint azt a szövegünk jelzi. Isten elküldte a Szentlelket Krisztus eltávozásán keresztül, ám ők mégis szomorúak voltak. Elkészítette a számukra ezt az ajándékot, ám ők mégis csak a veszteségükre tudtak gondolni. Kétségbe voltak esve. Jézus, Aki tudott a fájdalmuokról, elkezdte őket ismét a Szentlélekről tanítani. Korábban arról az időről beszélt nekik, amikor még velük volt. „Most pedig”, mondja, „elmegyek ahhoz, a ki küldött engem; és senki sem kérdezi tőlem közületek: Hová mégy? Hanem, mivelhogy ezeket beszéltem néktek, a szomorúság eltöltötte a szíveteket. De én az igazat mondom néktek: Jobb néktek, hogy én elmenjek: mert ha el nem megyek, nem jó el hozzátok a Vigasztaló: ha pedig elmegyek, elküldöm azt ti hozzátok.” (5-7. vers) Ezek a versek a bevezetője a Szentlélek küldetéséről szóló leghosszabb értekezésnek János evangéliumában, annak az értekezésnek, melyben a Lélek küldetésének kettős természete tárul fel: először küldetés a világ felé, majd küldetés az apostolok felé. Ez a fejezet az elsővel foglalkozik.

A Lélek és a világ

A kérdés számunkra a következő: Mit cselekszik a Szentlélek a világgal kapcsolatosan? A választ nyilvánvalóan a 8. és az azt követő versek adják meg: „mikor eljő, megfeddi a világot bűn, igazság és ítélet tekintetében”. De miképpen „feddi meg” a Szentlélek a világot bárminek is a tekintetében?

Az ige, amit a „megfedd” szóval fordítanak, kettős jelentésű: „megró”, vagy „meggyőz”. A tényleges jelentést a szövegkörnyezetből kell megállapítani. Ha a „megró” jelentést választjuk, akkor az elképzelés valakinek, vagy az emberek valamely csoportjának a megrovása valamely korábban vallott tévelygésért, vagy korábban elkövetett gonosztettért. Ha a „meggyőz” jelentést választjuk, akkor az elképzelés a meggyőzésük valamely korábban nem ismert, vagy meg nem értett igazságról. Ebben az igeszakaszban a választás tehát vagy az, hogy a Szentlélek megfeddi a világot a bűnéért az üdvösség bármely szükséges gondolata

nélkül, vagy meggyőzi a dolgok valós állapotáról, hogy a világ elfordulhasson a bűntől a Jézusba, mint Megváltóba vetett hit felé.

Melyiket válasszuk? A tény, miszerint a „világról” van szó, a megfeddés (elítélés) elképzelését látszik alátámasztani. Jánosnál a „világ” szó a leggyakrabban a nem keresztyéneket jelenti, azaz az Istennel szembeszegülő nép világát. Ebben az esetben a világ elítélése a bűnök miatt megfelelőnek látszik. Sajnos a dolog azonban nem ennyire egyszerű. Először is, a Szentlélek sehol máshol nincs úgy leírva a Bibliában, mint Akinek ez a küldetése az újjá nem született világ felé. Őröla az van megírva, hogy megzabolázza a világ gonoszságát. Meggyőzi az Isten által választottakat a bűneikről, és elvezeti őket a megtérésre és a hitre. De a világ elítélése a bűn miatt soha nem a Szentlélek mostani küldetéséhez kapcsolódik, hanem a bűnnek az Isten által történő leleplezéséhez, Krisztus ítélőszéke előtt. Másodszor, a soron következő versekben említett dolgok között nem minden kifogásolható, így az elítélés elképzelése nem alkalmazható. Igaz, a világ megfeddhető, amiért nem hisz Jézus Krisztusban (9. vers), de aligha feddhető meg az igazság tekintetében, amiért Krisztus „az Ő Atyjához megy” (10. vers), vagy az ítélet tekintetében, amiért „e világnak fejedelme megítéltetett” (11. vers). Ezzel szemben a világ *meggyőzhető* a bűnről, az igazságról és az ítéletről, mert ezek kapcsolódnak ezekhez a dolgokhoz.

Emiatt a legjobbnak az tűnik, ha ennél az igeszakasznál azt feltételezzük, hogy János kissé eltért a „világ” szó normál használatától. Igaz, az Istennel szemben álló emberek világa az, ahol a Szentlélek működik. De a cselekedet az isteni erőnek az a meggyőzése, mely a testi elem sötétségének és ellenállásának dacára a megtérésre vezeti azokat, akiket Isten Krisztusnak adott. Ebben a megvilágításban az igeszakasz a Lélek meggyőző és újjászülő munkája legnagyobb kijelentésévé válik ez egész Bibliában, s hatalmas buzdítás alapjául is szolgál a számunkra, ahogyan kétségtelenül az apostolok számára is az volt.

A bűn megítélése

Az első valóság, amiről a Szentlélek meggyőzi a világot, a bűn, és Jézus azonnal megadja a magyarázatot is: „hogy nem hisznek én bennem” (9. vers). Ez jelentheti az alábbi: „Meggyőzi a világot a bűn hamis eszméiről, mert e nélkül a meggyőzés nélkül nem hisznek”, „Meggyőzi a világot a bűnéről, mert e nélkül a meggyőzés nélkül nem hisznek”, vagy „Meggyőzi a világot a hitetlenség bűnéről”.³⁵¹ E három fordítás közül bármelyik lehetséges, és lehet, hogy János egynél több dologra is utal, ahogyan szokta. De ha a meggyőzés elképzelése tekintettel az üdvösségre a fő gondolata ennek az igeszakasznak, akkor a második fordítás az elsődleges, mert a fő bűn az, ami az ént helyezi a középpontba, s ezzel eltaszítja a hitet. Csak ahol ez napvilágra került, ott van üdvösség.

A Szentlélek két vonatkozásban győzi meg a világot. Először is, mint vádló ügyész, megerősíti a „vétkes” ítéletet a világ ellen. De aztán a Szentlélek eljuttatja ezt a vétkességet a lelkiismerethez, aminek hatására a férfiak és a nők megzavarodnak a bűntől és enyhülést keresnek rá.

Ennek a szolgálatnak az egyik példája a Szentlélek pünkösdi eljövetele. A tanítványok egy helyre gyűltek, várva a Szentlélek eljövetelét. Ő látható módon jött el, aminek az eredményeképpen kimentek Jeruzsálem utcáira, ahol Péter prédikálni kezdett. Elmondta, hogy a Léleknek ez az eljövetele miképpen lett Joel próféciájának a beteljesedése, és miképpen adatott a Szentlélek azért, hogy a férfiak és a nők Jézust hívhassák segítségül, és üdvözülhessenek. Jézus prédikálta, így fejezvé be a prédikációját: „Bizonyynal tudja meg azért Izráelnek egész háza, hogy Úrrá és Krisztussá tette őt az Isten, azt a Jézust, a kit ti megfeszítettetek. Ezeket pedig mikor hallották, szívökben megkeseredének, és mondanak

³⁵¹ Morris, *The Gospel According to John*, 698. oldal

Péternek és a többi apostoloknak: Mit cselekedjünk, atyámfiai, férfiak?” (Csel2:36-37) Mikor Péter megválaszolta a kérdésüket, háromezren tértek meg és nyerték el az üdvösséget.

Figyelemre méltó válasz volt ez, de nem Péter kiváló evangélium-elemzésének, vagy ékesszólásának a következményeképpen. ha egy nappal korábban mondja el ezt a prédikációt, semmi sem történt volna. Senki sem jutott volna hitre. Mi tette a háromezret hívővé? A válasz az, hogy a Szentlélek eljött és megkezdte a bűnnel kapcsolatos meggyőzés munkáját a világban. Ezért „keseredtek meg szívükben” és ezért kérdezték: „Mit cselekedjünk?”

Mi nem vagyunk képesek meggyőzni a férfiakat és a nőket a bűnről. S azok sem képesek önmagukat meggyőzni, akiknek az evangélium prédikáltatik. Ebben rejlik az ellentmondás lényege Pelagius és Ágoston, majd később Arminius és Kálvin követői között. Sem Pelagius, sem Arminius nem tagadták, hogy az üdvösség kegyelem által való, mert nem akarták azt állítani, hogy Jézusnak nem kellett meghalnia, hogy a Bibliának nem kellett megadatnia, a Szentléleknek nem kellett elküldetnie, és így tovább. De azt tagadták, hogy mindez kegyelemből történt abban az értelemben, hogy az ember egyetlen lépést sem tesz Isten felé, amíg Isten először meg nem győzi, és nem vonzza őt. Pelagius így fogalmazta ezt meg. Azt mondta, hogy az ember akarata mindig szabad, ezért mindig képes elfogadni, vagy elvetni bármit, amit felkínálnak neki. Ami az evangéliumot illeti, a kegyelem kínálja fel. De a végső mérce, aminek alapján valaki üdvözülni, vagy elkárhozik, az illető akarata. Pelagius nem értette meg, hogy lehetetlenség az illető számára akár tudatára ébredni a bűnének, akár megérteni az evangéliumot és válaszolni arra a Szentlélek előzetes és természetfeletti tevékenysége nélkül az illető életében. Az illetőnek van akarata, de a Lélek tevékenysége nélkül az akarat mindig is elfordul Istentől a maga pusztulására.

Egyik könyvében Reuben A. Torrey szemlélteti ezt a saját tapasztalatával. A szolgálatának egy pontján a Chicago Avenue Gyülekezet – ahol ő is szolgált – sok szolgáját leterhelte a tény, hogy oly nagyon felszínes meggyőződés alakult ki a bűnről az összejöveteleiken. Voltak megtérések, jegyzi meg Torrey, de ezek közül csak keveset kísért a bűnről való elsöprő meggyőződés. Az egyik este a szolgálók egyik ezt mondta: „Nagyon zavar az a tény, hogy oly felszínes a meggyőződés a bűnről az összejöveteleinken. Miközben vannak megtérések és a létszám is szépen gyarapszik, nem olyan mély a meggyőződés a bűnről, mint amelyet én látni szeretnék. Javaslom tehát, hogy mi, az egyház szolgálói estéről estére imádkozzunk: legyen mélyebb a bűnről való meggyőződés az összejöveteleinken.”

A javaslatot elfogadták, és elkezdődtek az összejövetelek. Pár nappal később, egy vasárnap este Torrey észrevett egy embert a gyülekezetben, akit korábban még nem látott. Feltűnően volt felöltözve. Jókora gyémánt csillogott elől az ingén. Torrey helyesen vélte úgy, hogy az illető szerencsejátékos. Mikor az igehirdető előlépett ez az ember rászegelte a szemét. A szolgálat után Torrey abba a helyiségbe ment, ahol az érdeklődőkkel találkozott, és ott találta ezt az embert, rendkívül felzaklatott állapotban. „Nem tudom, mi a baj velem”, sóhajtott fel. „Soha nem éreztem így az életem során. Ma délután indulni készültem a Cottage Grove sugárútra, hogy találkozzak néhány emberrel és a délutánt szerencsejátékkal töltsük. De amint elmentem a park mellett, ott néhány fiatalember önöktől utcai összejövetelt tartottak, én pedig megálltam azt meghallgatni. Láttam valakit, aki bizonyosságot tett, s akit ismertem a bűnös életben, s vártam mit készül mondani. Mikor befejezte, továbbmentem az utcán, de nem jutottam messzire, amikor valami furcsa erő megragadott, és visszavitt, így végigálltam az összejövetelt. Utána ez az úr beszélt velem, és elhozott az önök gyülekezetébe, ahol hallottam önt prédikálni.” Itt megállt, és felzokogott. „Ó, nem tudom, mi bajom van. Szörnyen érzem magam. Soha életemben így még nem éreztem.”

„Én tudom, mi a baja”, válaszolta Torrey. „Ön meggyőződött a bűnéről, a Szentlélek foglalkozik önnel.” Torrey ezután Jézusra mutatott neki, majd az illető megkérte Jézust, hogy

bocsássa meg a bűneit, s újjászületett. Ez volt a kezdete megannyi látványos megtérésnek a Chicago Avenue Gyülekezetben.³⁵²

Van még egy dolog a Szentléleknek ezzel a bűnről meggyőző munkájával kapcsolatosan. A bűn, amiről a szentlélek meggyőzi az embereket, a hitetlenség bűne. „Bűn tekintetében, hogy nem hisznek én bennem”, mondja Jézus. Figyeljük meg, hogy nem a szerencsejáték, bűnről van szó, noha idővel arról is szó lehet. Nem a házasságtörés, az italozás, a góg, vagy a lopás bűnről van szó elsősorban, hanem a Jézusba vetett hit elutasításának bűnről. S miért? Nem azért, mert a többi bűn nem bűn, vagy mert azokból nem kell megtérniük, és nem kell megtagadniuk azokat, mert igenis kell. Csak a Krisztusba vetett hit az egyetlen dolog, amit Isten megkövetel az üdvösséghez, aminek az elismerése a legnehezebb a természeti ember számára, nem beszélve az eléréséről. Vajon egy átlagos hitetlen úgy tekint a hitetlenségre, mint bűnre? Egyáltalán nem! Ha bármi igaz ezzel kapcsolatosan, hát az ellentettje. Általánosságban úgy tekint a hitetlenségére, mint a feltételezett intellektuális álokoskodásának jelére: „Örülök, hogy képes vagy hinni ezekben a dolgokban”, mondja leereszkedő felsőbbrendűséggel (valójában így érti: „örülök, hogy képes vagy elhinni ezt a nonszenszt”), „de én nem”. A büszkeség dolgának tekinti, hogy ő agnosztikus, vagy ateista. Vagy, ha nem ezt a taktikát választja, akkor a sajnálatodat várja, és ezt mondja: „Szeretném, ha tudnék úgy hinni, mint te, de képtelen vagyok. Velem van a baj.”

A valódi megtérések akkor mennek végbe, amikor mindkét mentséget eltörli a Szentlélek heve. Ahogyan Torrey mondja: „Amikor a Szentlélek megérinti az ember szívét, többé már nem tekint úgy a hitetlenségre, mint az intellektuális felsőbbrendűség jelére. Nem tekint rá úgy, mint pusztán szerencsétlenségre, úgy látja, mint a legvakmerőbb, legdöntőbb és legelítélendőbb dolgot minden bűn között, s elborítja a szörnyű bűne érzése, amiért nem hitt Isten egyszülött Fiának a nevében.”³⁵³

Krisztus igazsá(osság)a

Másodszor, a Szentlélek az igazságról győzi meg a férfiakat és a nőket. „És igazság tekintetében”, mondja Jézus, „hogy én az én Atyámhoz megyek, és többé nem láttok engem” (10. vers). Ezt két módon lehet értelmezni.

Egyrésztől jelentheti azt, hogy a Szentlélek megmutatja a világnak, mi a valódi igazság. Ezt a cselekedetet az tette szükségessé, hogy Krisztus többé nincs itt, hogy a saját Maga személyében mutassa be az igazságosságot. Krisztuson kívül senki semmit nem ért abból, micsoda az Isten igazságossága. Arról az emberi jóságból kiindulva gondolkodunk, mert azt képzeljük, hogy egyesekben 10 százaléknyi, másokban 30 százaléknyi, megint másokban 60, vagy 70 százaléknyi jóság van, s aztán ott van Jézus, mindenki között a legjobb, aki 100 százalékos. Isten jósága azonban nem ez. Ha ez lenne a helyzet, akkor a találkozásnak Krisztussal az lenne a hatása, hogy még keményebben igyekeznénk. Látnánk, hogy nem vagyunk olyan jók, mint Ő, de Ő azt mutatja be, ami lehetséges. Mi is megpróbálnánk javulni. Nem ez történik azonban, amikor a férfiak és a nők találkoznak Jézussal. Ilyenkor lenyűgözi őket az Ő igazságosságának teljességgel más jellege, s az a tény, hogy ez számukra teljességgel elérhetetlen. A reakció pedig, ahelyett, hogy újból elhatároznák: még keményebben próbálkoznak, inkább a kétségbeesés: „Eredj el én tőlem, mert én bűnös ember vagyok, Uram!” Miután az Úr Jézus Krisztus már nincs velünk itt a Földön, más isteni Személyre van szükség, aki erre ráébreszti a világot.

Másrésztől másik értelemben is vehetők ezek a szavak. Vehetők úgy, hogy nem elsősorban azt mutatják meg, micsoda az igazságosság, hanem inkább azt, hogy hol található

³⁵² Torrey, *The Person and Work of the Holy Spirit*, 84-86. oldal

³⁵³ Ugyanott, 90. oldal

meg az igazságosság. Itt nem található meg. Mi csak az emberi igazságosságot ismerjük. De megtalálható Krisztusban, Aki egykor itt volt, de most az Atya jobbján ül.

Nem tudom, e kettő közül melyik a jobb, de még egyszer mondom, mindkettő lehetséges. Ha azonban a második jelentés lehetséges, akár csak másodlagos értelemben, akkor valami érdekeset sugall, olyasvalamit, amit Spurgeon meglátott, és amiről írt az egyik prédikációjában. Spurgeon rámutatott, hogy az emberi kapcsolatokban, ha valakire rábizonyosodik a gáztett, azt az ítélet követi. Ha az esküdtszék bűnösnek mondja a vádlottat, a bíró szavai következnek: „Az alperes a sheriff vizsgálati fogságában marad, s ez a bíróság a jövő kedden ismét összeült ítélethozatalra”. De figyeljük meg Isten eljárását. Igaz, hogy a bűnösség bebizonyítását az ítélet követi. A 11. vers a 9. vers után következik, de Isten közbeiktat egy folyamatot. Ez pedig a Krisztus igazságosságának megadása, hogy aki hisz Krisztusban, mentesülhessen az ítélet alól. Spurgeon írja: „Az Úr veszi az embert, még ha bűnös is, és tudatában is van a bűnének, s azon melegében megigazítja, elvéve a bűnét, és igazzá téve őt a hit igazsága által. Ez az igazságosság másvalaki érdemei folytán jut el hozzá, olyasvalakitől, aki azt kimunkálta a számára.”³⁵⁴

Itt van hát a nagy ígéret: nemcsak meggyőzi a Szentlélek a világot a bűnről, amit se te, se én nem lennénk képesek megtenni, de még Krisztus felé is fordítja az embereket, mert csakis ott található meg az a valódi igazságosság, aminek valamennyien híjával vagyunk.

A Sátán megítéltetett

A Lélek munkájának utolsó összetevője, amit ezek a versek említenek, a világ meggyőzése „ítélet tekintetében pedig, hogy e világnak fejedelme megítéltetett” (11. vers). Ismét felmerülnek nehézségek az értelmezést illetően. A legjobb nézetnek azonban az látszik, mely szerint a Szentlélek arról győzi meg a világot, hogy van olyasmi, mint az ítélet, amit bizonyít a Sátán elítélése és az ő hatalmának megtörése a kereszten.

Senki sem akar hinni az ítéletben. Mi azt akarjuk gondolni, hogy büntetlenül megtehetünk mindent, amit csak akarunk, és nem jön majd el a számadás napja. Néha még buzdítást is kapunk ebben attól a gondolattól, hogy Isten szemlátomást nem ítél azonnal, s a gonoszság gyakorta megússza büntetlenül. Ez azonban hamis gondolkodás. Igaz, hogy Isten nem sújt le a bűnösre az ítéletével azonnal, s a gonoszság látszólag büntetlenül folytatódik. Isten az ítéleteinek vonatkozásában hosszútűrő. Ezekre azonban végül elkerülhetetlenül sor kerül, s ennek az Istennek a Sátánt sújtó ítélete a bizonyítéka. A második levelében Péter ugyanezt mondja a hamis tanítókkal kapcsolatosan, megmutatván, hogy Isten megítélte a bukott angyalokat, a világot Noé korában, valamint Szodoma és Gomora városait. „Meg tudja szabadítani az Úr a kegyeseket a kísértésekből, a gonoszokat pedig az ítélet napjára büntetésre fenntartani.” (2Pt2:9)

Ha az illető nem jön Krisztushoz, Aki meghalt érte, hogy a bűne meg legyen büntetve és Isten tulajdon igazságosságát lehessen neki tulajdonítani, akkor meg fogja tapasztalni ezt az ítéletet. Mennyivel jobb hát Krisztushoz jönni most, a kegyelem eme napján!

Emberi csatornák

Van még egy utolsó dolog. Igaz, hogy ez az igeszakasz elsősorban a Szentlélek ama munkáiról szól, melyekkel meggyőzi a világot a bűnről, s így a férfiakat és a nőket Jézus, mint Megváltó felé fordítja. De figyeljük meg, hogy miközben igaz, hogy a Szentlélek az, aki meggyőzi a férfiakat és a nőket a bűnről, ezt mindazonáltal rajtunk keresztül teszi meg. „De

³⁵⁴ Charles Haddon Spurgeon, „The Holy Spirit’s Threefold Conviction of Men”, *Metropolitan Tabernacle Pulpit*, 29. kötet (London: Banner of Truth Trust, 1971), 127-128. oldal

én az igazat mondom néktek: Jobb néktek, hogy én elmenjek: mert ha el nem megyek, nem jő el hozzátok a Vigasztaló: ha pedig elmegyek, elküldöm azt ti hozzátok. És az, mikor eljő, megfeddi a világot bűn, igazság és ítélet tekintetében.” (7-8. vers) Ez azt jelenti, hogy az Úr elküldi a Szentlelket a hívőkhöz, s ahogyan Ő rajtunk keresztül munkálkodik, az győzi meg a világot a bűnről.

A Cselekedetek könyvében feljegyzett mindegyik megtérés olyasvalaki közreműködésével történt, aki már korábban üdvösségre jutott. Jézus bizonyosságot tett a tizenkettőnek. Ők bizonyosságot tettek pünkösdkor, valamint az azt követő napokban. Még Pál, a nagy bizonyágtevő is, akinek olyan különleges volt a megtérése a damaszkuszi úton a keresztyének üldözése közepette, másokon keresztül tért meg. Hisz a megtapasztalását megelőzően tanúja volt István megkövezésének és hallotta az ő nagy prédikációját, amit a Csel7 jegyez fel. S e tapasztalatát követően, miközben Damaszkuszban volt, küldetett hozzá Ananiás emberi eszközként, akin keresztül a Szentlélek elvégezte a munkáját. Kornéliusz is beleillik ebbe a mintába. Igaz, angyali jelenésnek volt a tanúja. De az angyal nem mondta el neki az evangéliumot. Helyette inkább ezt mondta: „Küldj embereket Joppéba, és hívasd magadhoz Simont, ki Péternek neveztetik; Ő szólni fog hozzád olyan ígéretet, melyek által megtartatol te és a te egész házadnépe.” (Csel11:13-14)

Ez Isten módszere: a Szentlélek emberi, hozzád és hozzám hasonló csatornákon keresztül működő erejével. Eszköze vagy a Szentléleknek? Lehetsz az. Húzódj közel hozzá, kérd, hogy tisztítson meg téged. Engedd meg neki, hogy a kegyelmének akadálytalan csatornájává tegyen téged.

200. fejezet: Még több mondanivaló, Jn16:12-15

12. Még sok mondani valóm van hozzátok, de most el nem hordozhatjátok.

13. De mikor eljő amaz, az igazságnak Lelke, elvezérel majd titeket minden igazságra. Mert nem ő magától szól, hanem azokat szólja, a miket hall, és a bekövetkezendőket megjelenti néktek.

14. Az engem dicsóít majd, mert az enyéből vesz, és megjelenti néktek.

15. Mindaz, a mi az Atyáé, az enyém: azért mondtam, hogy az enyéből vesz, és megjelenti néktek.

A János evangéliuma 2. fejezetében van egy érdekes végű történet. A történetben Jézus hat kövedernyi vizet változtat át borra a galileai Kánában, egy menyegzőn, s mindez a násznagy a vőlegénynek mondott megjegyzésével ér véget, miután belekóstolt a Jézus által teremtetett borba. Ezt mondta: „Minden ember a jó bort adja fel először, és mikor megittasodtak, akkor az alábbvalót: te a jó bort ekkorra tartottad.” (10. vers) A helyzet ugyanaz, min amit itt, a Jn16:12-15-ben találunk.

Közeledünk az utolsó beszélgetések végéhez. Már csak egy összefoglaló következik. A meglepő dolog, hogy Jézus egy új és teljesen váratlan témába kezd. Sőt mi több, bizonyos értelemben ez a legjobb mindabból, amit eddig mondott.

Miképpen lehet a legjobb? Ezt a kérdést nehéz megválaszolni, ha arra gondolunk, amit tanított, különösen eme utolsó beszélgetések során. Tanított a mennyről. Tanított arról, miképpen lehet odajutni. Tanított a munkákról, melyeket a tanítványainak el kell végezni. Tanított az imáról, elmondván, hogy bármit kérnek a tanítványok az Ő nevében, mindazt megkapják. S ami a legjobb, tanított a Szentlélekről, hogy miképpen kell eljönnie az után, hogy Maga Krisztus visszatért a mennybe, s miképpen fogja vigasztalni a tanítványokat, tanítani és gyümölcsözővé tenni őket, végül miképpen győzi meg a világot a bűnéről, hogy megtalálhassa az igazságot Krisztusban és elkerülhesse Isten ítéletét. Ezen a ponton, mindezeket a tanításokat követően következnek az általunk most górcső alá vett szavak.

Miképpen lehet ez az utolsó téma a legjobb? A válasz magának a témának a természetében rejlik: Krisztus ígérete arról, hogy még több tanítás következik. Jézus mondja: „Még sok mondani valóm van hozzátok, de most el nem hordozhatjátok. De mikor eljő amaz, az igazságnak Lelke, elvezérel majd titeket minden igazságra. Mert nem ő magától szól, hanem azokat szólja, a miket hall, és a bekövetkezendőket megjelenti néktek.” (12-13. vers) Más szóval, jóllehet Jézus tanította a tanítványait a számunkra látszólag jelentős tantételekre, mindazonáltal még sok minden mást is meg kellett tanulniuk. S mivel távozni készült, a Szentlélek munkája lesz közölni ezeket a dolgokat.

Új kijelentés

Még ezen a ponton sem fogtuk fel Krisztus ígéretének teljes csodálatosságát. Ezeket a verseket azonban közelebbről is megvizsgálva, főleg az eredeti nyelven, rájövünk: nem egyszerűen csak arról van szó, hogy a Szentlélek azon a módon készül tanítani a tanítványokat, ahogyan például minket is tanít. Feltételezhetően az tetszi a tanítványokkal, amit velünk is, de nem ezt jelentik ezek az igeversek. A valódi jelentésük akkor mutatkozik meg, ha megtudjuk, hogy egyes változatokban egy fontos szó kikerült a 13. versből. Ez a szó az „az”, ez pedig az „igazság” szó előtt áll. Mikor ezt megértjük, akkor azt is meglátjuk, hogy nemcsak az igazság holmi általános elképzelésére jön el a Szentlélek elvezetni az apostolokat, hanem inkább „az igazság” egészére, azaz a Krisztus köré összpontosuló anyag meghatározott törzsére. Ez a véleményünk szerint nem más, mint az Újszövetség. Így az ígéret az, hogy a

Szentlélek lesz a közvetítője az új kijelentésnek azokon keresztül, akik speciális megbízást kaptak erre a szolgálatra. A Revised Standard Version és a New English Bible helyesen fordítják ezt az igeverset.

Ez meglepő. Ha a tanítványok megértették volna, amit Jézus mondott, az megdöbbentő lett volna a számukra, mert ők zsidók voltak, ezért alaposan ismerték az Ószövetség egyedi, isteni jellegét. Tudták, amint a zsidókhoz írott levél elmondja, hogy „az Isten sok rendben és sokféleképen szólott hajdan az atyáknak a próféták által” (1:1). Tudták, hogy a törvény „Mózes által” adatott (Jn1:17). Hitték, hogy a törvény „szent, és a parancsolat szent és igaz és jó” (Rm7:12). Ez a törvény megtalálható volt minden egyes zsidó zsinagógában. Isten legnagyobb ajándéka volt Izrael számára. Miképpen lehetséges hát további kijelentés? Ez szükségtelennek, hihetetlennek tűnt. Mégis pont ez volt az, amit Krisztus ígért.

Ez nem az ihletés ígérete, amit egyetemesen minden keresztyén megkap az egyház minden időszakában. Ha így gondolkodunk, William Barclay hibájába esünk. Ha Barclay elemzéséhez fordulsz az adott igeszakaszról, két dolgot találsz majd benne. Először is azt mondja, hogy ezek a versek azt tanítják, hogy „a kijelentésnek egy progresszív folyamatnak kell lennie”.³⁵⁵ Helyesen kifejezve ez igaz. Isten bizonyos értelemben fokozatosan jelentette ki Magát azokban az Írásokban, amelyekből a Biblia áll, de Barclay ezt elsősorban úgy érti, hogy a korai kijelentések tökéletlenek, vagy hibásak voltak (legalábbis részben), másodsorban pedig, hogy nincs vége Isten kijelentésének. Ez együttesen azt jelenti, hogy Jézus manapság még mindig közli az igazságot, s ez az igazság módosíthatja, helyesbítheti, vagy felválthatja a korábban közölt igazságot. Jézus tanítása azonban nem ez, és az igeszakasz sem sugallja, vagy engedi ezt meg. Épp ellenkezőleg, Jézus azt tanítja, hogy a Szentlélek elvezeti majd a tanítványokat egy kiegészítő, de meghatározó új kijelentésre, ami utána az egyház tanításának hiteles mércéje lesz.

A második dolog, amit Barclay mond a magyarázatában az, hogy a Szentlélek minket igazságra elvezető tevékenysége minden területre vonatkozik. Ad néhány példát. Először megjegyzi, hogy mikor H. F. Lyte a „Lakozz velem” dicséretet írta, nem úgy érzete, hogy ténylegesen komponálja a verseket. Inkább – így mondja Barclay – mintha diktálás után leírta volna azokat. Utána Barclay a zenéről beszél, megemlítve Handelt, aki ezt mondta a *Messias* halleluja-kórusáról: „Láttam megnyílni az egeket... és Istent, amint a trónján ült”. Végül Barclay hozzáteszi, hogy ugyanez igaz a tudásra is, aki olyasvalamit fedez fel, ami segíteni fog a világnak és jobbá teszi az életet az emberi faj számára.³⁵⁶

Itt azonban különbséget kell tennünk, de nem azért, mert a „Lakozz velem” nem egy csodálatos dicséret, vagy mert a halleluja-kórus nem egy lelkesítő kompozíció, vagy mert a tudóst nem vezetheti az Isten olyasvalami felfedezésére, mi előnyös lesz az emberiség számára. A Szentlélek természetesen tevékenykedik ezen a módon. Ő ott van az élet minden területén. De ezek a dolgok eltérő kategóriába esnek ahhoz viszonyítva, amiről az Úr a Jn16:12-15-ben beszél. Amit az Úr itt ígér megtenni, az nem más, mint a munkálkodás a Szentlélek által az apostolokban, hogy megadassék nekünk az Újszövetség. Ez a kijelentés hasonlóan hiteles és tévedhetetlen, míg a többi (még ha „kijelentéseknek”, vagy „ihleteknek” nevezzük is őket), nem azok.

Ez az a dolog, aminek meg kell engednünk elhordozni Isten Ígétének teljes súlyát. Reuben A. Torrey nagyon jó elemzést ír erről a *The Person and Work of the Holy Spirit* című könyvében. Először is rámutat, hogy az ajándékok Isten Ígéje szerint változatosak, s ez a változatosság az egyházban és az egyháztörténelemben elfoglalt különféle pozíciók függvénye. Ezért mondja Pál az 1Kor12:4-6-ban: „A kegyelmi ajándékokban pedig különbség van, de ugyanaz a Lélek. A szolgálatokban is különbség van, de ugyanaz az Úr. 6. És

³⁵⁵ Barclay, *The Gospel of John*, 2. kötet, 226. oldal

³⁵⁶ Ugyanott, 228. oldal

különbség van a cselekedetekben is, de ugyanaz az Isten, a ki cselekszi mindezt mindenkiben.” Később, ugyanabban a fejezetben, még mindig ezekről az ajándékokról gondolkodva a különféle, ezekben részesülő emberekről ír: „És pedig némelyeket rendelt az Isten az anyaszentegyházban először apostolokul, másodszor prófétákul, harmadszor tanítókul; azután csodatévő erőket, aztán gyógyításnak ajándékait, gyámolókat, kormányokat, nyelvek nemeit. Avagy mindnyájan apostolok-é? Vagy mindnyájan próféták-é? Avagy mindnyájan tanítók-é? Vagy mindnyájan csodatévő erők-é? Avagy mindnyájoknak van-é gyógyításra való ajándéka? Vagy mindnyájan szólnak-é nyelveken? Vagy mindnyájan magyaráznak-é?” (28-30. vers) Pál itt a különböző hivatalokhoz kapcsolja az ajándékokat, azt mondván, hogy bizonyos ajándékok az egyik, mások a másik hivatalhoz tartoznak. Mi tehát joggal várjuk, hogy Isten megadta az apostoloknak a saját konkrét funkciójukat és ajándékukat.

Másodszor, mondja Torrey, vannak igeszakaszok, amelyek azt tanítják, hogy az apostolok konkrét funkciója volt az új kijelentés átvétele. Ennek egyik példája az Ef3:2-5. Pál írja: „Ha ugyan hallottátok Isten kegyelmének rendelkezését, melyet nékem adott a ti érdeketekben, hogy tudniillik kijelentés útján ismertette meg velem a titkot, a szerint, a mint az elébb megírák röviden, melynek olvasásából megérthetitek, hogy micsoda az én értelmem a Krisztus titka felől. A mely egyéb időkben meg nem ismertettetett az emberek fiaival úgy, a hogy most kijelentetett az Ő szent apostolainak és prófétáinak a Lélek által.” Pál szavainak lényege az, hogy az ő tanítása nem azért volt mélyenszántó, mert ő holmi különösen kiváló személyiség volt, hanem mert Isten jelentette ki neki ezt a tanítást. Az ő egyéni szerepe (a többi apostollal egyetemben) ennek a kijelentésnek az átvétele és lejegyzése volt.

Végül Torrey rámutat, hogy ez a kijelentés szavakban testesül meg. Figyeljük meg, mit mond Pál: „Ezeket prédikáljuk is, nem oly beszédekkel, melyekre emberi bölcsesség tanít, hanem a melyekre a Szent Lélek tanít; lelkiekhez lelkieket szabván” (1Kor2:13). Ez a bibliai kép. Ezzel megértjük, hogy a János 16-ban az Úr Jézus Krisztus arra a napra mutat rá – már nem volt túl messze abban a pillanatban – amikor a Szentlélek ezeken az apostolokon keresztül fog úgy beszélni, ahogyan a múltban az atyákhoz szólt a prófétákon keresztül. Más szóval, meg kellett jelennie az Újszövetségnek, az Isten emberekkel kapcsolatos törődése új fejezetének.³⁵⁷

Sokféle kijelentés

Ezek a versek valami mást is mondanak. Beszélnek ennek az új kijelentésnek a természetéről, megadván a tartalma általános kategóriáit. Ebből három van. Néha, amikor a Scofield Biblia jegyzeteit olvasom, nem vagyok túlfűtötten lenyűgözve az ott megírtaktól. De ebben a konkrét esetben a megjegyzések figyelemre méltók. A Bibliámban ennek a lapnak az alján az áll, hogy Jézus előre felvázolta az Újszövetség kijelentésének általános kategóriáit, melyek a következők: a történelmi, a doktrínális és a profetikus. Ez pontosan így van. Az Újszövetség pontosan beleillik ebbe a mintába.

Először is ott az Újszövetség történelmi eleme. Ez a 13. versben foglaltatik benne, melyben Jézus ezt mondja a Szentlélekről: „elvezérel majd titeket minden igazságra”, azaz „elvezérel majd titeket minden *velem kapcsolatos* igazságra”. A 14:26-ban a történelmi elem még világosabb, mert Krisztus ott azt mondja: „mindenre megtanít majd titeket, és eszetekbe juttatja mindazokat, a miket mondtam néktek”. Más szóval a tanítványok valószínűleg elfelejtenek majd egyes megtörtént dolgokat, de a Szentlélek majd eszükbe juttatja ezeket a történelmi eseményeket. Miféle események ezek? Nyilvánvalóan a Jézus életéhez, halálához és feltámadásához kapcsolódó események. Vannak ilyenek az Újszövetségben?

³⁵⁷ Torrey, *The Person and Work of the Holy Spirit*, 247-256. oldal

Természetesen. Ez Máté, Márk, Lukács és János evangéliumainak, valamint a Cselekedetek könyvének a veleje.

A keresztyénség egy történelmi kijelentéssel kezdődik. Ez teszi az összes többi vallástól különbözővé a keresztyénséget. Ez választja el a mitológiától. Ez különíti el a filozófiától. Ezek a gondolkodási rendszerek a vallást nagy fokban úgy képzelik el, mint az eszmék és az üdvösség mintáit, mint bizonyos dolgok elsajátítását. De a keresztyénség lényege nem ez. Igaz, a keresztyénségnek is vannak eszméi, de az eszmék tényeken alapulnak, s a tények pedig meghatározók.

A történelmi alap szintén elvágja a keresztyénséget az evolúciós vallástól. Az efféle vallás azt mondja, hogy évezredekkel ezelőtt az embereknek primitív elképzeléseik voltak Istenről, de aztán, ahogyan növekedtek a tudásban, az Istennel kapcsolatos ismereteik is gyarapodtak, s az Istenről szóló írásaik pedig fejlődést mutatnak. Ez így folytatódott egészen az Újszövetség koráig, sőt azon túl is, egészen addig a pontig, ahol manapság már ejthetünk egyes dolgokat, melyeket az Isten valódi elképzeléséhez méltatlannak találunk, s hozzátehetünk más dolgokat, melyeket viszont értékeseknek tartunk. A keresztyénség történelmi alapja aláássa mindezt: a kijelentés alapja Isten történelmi cselekedete a történelemben. Ez elsősorban Krisztus keresztjében összepontosul. Isten tett valamit a keresztnél. Nemcsak egy eszmét tanított. Nemcsak megmutatkozott valami homályos módon. Engesztelést szerzett a bűnre a kereszten, s kimutatta a szeretetét, valamint bemutatta az ítéletét. A hit bármely értelmezése, mely eltávolodik ettől a történelmi alaptól, nem más, mint eretnkség.

Tanítás

Másodszor, volt egy *doktrínális* elem is az Újszövetségben. Ezt jelzi Jézus, amikor megint a Szentlélekről az alábbiakat mondja: „az enyémből vesz, és megjelenti néktek”, vagy mint a Jn14:26-ban: „mindenre megtanít majd titeket”. Megvan ez nekünk az Újszövetségben? Természetesen igen. Megvan a levelekben, kezdve a nagy Róma levéllel, mely a legteljesebb formájában tárja elénk a tanítást, s folytatva a többi levéllel, melyek a teológia konkrét problémáival foglalkoznak, s befejezve azokkal a könyvekkel, melyek a természetüket tekintve pásztoriak: Timótheus 1 és 2, Titus, János 1, 2 és 3, Péter 1 és 2, valamint Júdás levelei.

Ez szintén fontos, mert miközben igaz, hogy ki kell hangsúlyoznunk a tényeket, igaz, hogy azt kell mondanunk: a keresztyénség minden más vallástól a miatt a tény miatt különbözik, hogy Isten tett valamit a történelemben, mégis, nem pusztán az Isten cselekedetének ténye fontos, hanem az is, hogy mit jelent ez a tény. Azaz, mi azt mondjuk, hogy Isten Jézusban jött el. De ennek az a jelentősége, hogy Isten bizonyos kategóriákban jelent meg. Jézus miatt tudjuk, hogy Isten a szeretet, az igazságosság, a szánakozás, a könyörület és még megannyi más attribútum. Vagy, azt mondjuk, hogy Jézus meghalt. Nagyon igaz! De önmagában ez nem jelentős. Minden ember meghal. De miért halt meg Ő? Ezen a ponton tanításra van szükségünk. Ezért adattak a levelek: megmutatják, hogy miért halt meg Jézus Krisztus, és mik ennek a teljes következményei. Ő a bűnért halt meg. A mi bűneinkért halt meg helyettünk. Sőt, azért halt meg, hogy népet hívhasson el, akiket a Maga képmására formál, s akik Vele lesznek mindörökre. A levelek tanítják ezeket, valamint más, általunk megtanulandó tantételeket.

Az eljövendő dolgok

Végül ott a *profetikus* elem. Jézus akkor jelzi ezt, amikor a 13. vers végén az alábbiakat mondja: „és a bekövetkezendőket megjelenti néktek”. Megvan ez nekünk az

Újszövetségben? Igen, megvan. Szét van szórva mindenütt az Újszövetségben, a különböző utalásokban (Mt24, 25, Mk13, Rm11, 1Kor15, stb.), de különösen a Jelenések könyve.

Mi lesz majd, amikor az Úr visszatér majd hatalomban a korszak végén? Belefeledkezhetünk a próféciaiba, de az legyengítő. Valakit olyannyira elbűvölhet az, ami eljövendő, hogy nem él Krisztus számára itt és most. Néha ez történik. De a prófécia fontosságát annak jelzésében találjuk, hogy Isten még mindig munkálkodik a történelemben. Nemcsak holmi statikus módon foglalkozik velünk úgy, hogy a mi történelmi időszakunk abszolút azonos a korábbi időszakban élőkével, vagy akik majd utánunk élnek. Isten inkább egyedi dolgokat művel a történelemben – munkálkodik az emberekkel, feltár egy tervet – így válik fontossá, amit az egyes emberek cselekednek. Sőt, ezek a cselekedetek elvezetnek minket ahhoz a naphoz, amikor az Úr visszatér, amikor Isten, kigyűjtve az övéit a világból, és bemutatván a keresztyén hit valóságát olya módon, hogy mindenki meglássa: az Úr útja az egyetlen út, melyen bárki beteljesedhet és megtalálhatja a valódi áldásokat.

Ezek az igeversek azt is elmondják nekünk, miért adatott ez a kijelentés – beleértve a történelmet, a tanítást és a próféciát. Az Úr ezt jelzi, mikor az alábbiakat mondja: „Az engem dicsőít majd, mert az enyémből vesz, és megjelenti néktek” (14. vers). Nemcsak azért adatnak meg nekünk bizonyos tantételek, hogy tudhassuk a dolgokat. S a végidők sem azért lesznek kijelentve nekünk, hogy magán-bepillantásunk lehessen a történelem jelentésébe. Ezekre a dolgokra azért tanítanak minket, hogy az Úr Jézus Krisztus megdicsőüljön. Ez a Szentlélek szolgálata. „Mert nem ő magától szól”, mondta Jézus, „... az enyémből vesz, és megjelenti néktek” (13-14. vers).

Ahogy tanulmányozod a Bibliát, a Szentlélek úgy fogja folytatni a megkezdett munkát, ahogyan hiteles módon megkezdte azt az Újszövetség dokumentumainak ihletésével. A Szentlélek, a valódi Szerzője e könyveknek, elvezet téged az Úr Jézus Krisztus meglátására, és eljuttat a növekvő engedelmességre és a szolgálatra az Ő számára.

201. fejezet: Öröm reggel, Jn16:16-22

16. Egy kevés idő, és nem láttok engem; és ismét egy kevés idő, és megláttok majd engem: mert én az Atyához megyek.

17. Mondának azért az ő tanítványai közül egymásnak: Mi az, a mit nekünk mond: Egy kevés idő, és nem láttok engem; és ismét egy kevés idő, és megláttok majd engem; és: mert én az Atyához megyek?

18. Mondának azért: Mi az a kevés idő, a miről szól? Nem tudjuk, mit mond.

19. Megérté azért Jézus, hogy őt akarnák megkérdezni, és monda nekik: Arról tudakozzatok-e egymást, hogy azt mondtam: Egy kevés idő, és nem láttok engem; és ismét egy kevés idő, és megláttok majd engem?

20. Bizony, bizony mondom néktek, hogy sírtok és jajgattok ti, a világ pedig örül: ti szomorkodtok, hanem a ti szomorúságtok örömmre fordul.

21. Az asszony mikor szül, szomorúságban van, mert eljött az ő órája: de mikor megszüli az ő gyermekét, nem emlékezik többé a kínra az öröm miatt, hogy ember született e világra.

22. Ti is azért most ugyan szomorúságban vagytok, de ismét meglátlak majd titeket, és örülni fog a ti szívetek, és senki el nem veszi tőletek a ti örömeteket.

Egy vagy azok közül az emberek közül, akik mindig mosollyal az arcukon, és jókedvű lélekkel a szívükben ébrednek? Én nem. Megvallom, mikor a Zsolt30:6-ot olvasom – „este bánat száll be hozzánk, reggelre öröm” – azt költői értelemben kell felfognom. Érdemes azonban megpróbálnunk, mert az öröm elképzelése az éjszakai szomorúság után fontos bibliai téma. Erről van szó az előttünk levő igeszakaszban: „Bizony, bizony mondom néktek, hogy sírtok és jajgattok ti, a világ pedig örül: ti szomorkodtok, hanem a ti szomorúságtok örömmre fordul”.

Általánosságban értjük, hogy ez mit jelent. Azt jelenti, hogy a keresztyén szomorúság csak egy ideig tart, majd felváltja az öröm, amit senki el nem vehet tőlünk. Sajnos, mikor az igeszakaszt tanulmányozzuk, van benne némi bizonytalanság azt illetően, hogy Jézus mire utal. Az igeszakasz első része beszél „egy kevés időről”, amikor a tanítványok majd nem látják Őt, aztán „egy kevés időről”, amikor majd ismét látni fogják Őt. Mivel azonban ennek több lehetséges jelentése is van, valószínű, hogy az igeszakaszt végigolvasva a tanítványok helyzetében találjuk magunkat, amikor azok ezt mondják: „Mi az a kevés idő, a miről szól? Nem tudjuk, mit mond.” (18. vers)

Amint ezekre a szavakra nézek, gyanítom, hogy ez a kétértelműség szándékos. Természetesen nem azt jelenti ez, hogy az Úr tanítása homályos. Ő oly világossá teszi a dolgokat, amennyire csak világossá teheti. Inkább azt jelenti, hogy ennek a kétértelműségnek a segítségével több, mint egy jelentést sugall. Itt az Úr egy kis időről beszél, amikor Ő nem lesz látható, s ezt az időszakot a szomorúság jellemzi. De aztán, ezt az időszakot követően újabb időszak következik, amikor Ő újra látható lesz, s ezért az örömteli lesz. Ez a látszólag szándékos kétértelműség hármasszintű magyarázatra utal. Először is, vonatkozhat Jézus halálára, és a napokra, amikor a sírban lesz, s amikor nem lesz látható, majd a feltámadásra, ami után ismét láthatóvá válik. Másodszor, vonatkozhat a pünkösdi előtti és utáni időszakokra, mert most, a Szentlélek szolgálata folytán olyan lelki módon látjuk Őt, ami korábban nem volt lehetséges. Ezt sugallja a titkos kapcsolat a jelen és a megelőző versek között. Végül, leírhatja az egyház korszakát, ezt a rövid időszakot, melyben nem látjuk az Urat a fizikai szemeinkkel, de amely után, amikor az Úr majd dicsőségben visszatér, szemtől-szemben fogjuk meglátni Őt, és a földi szomorúság átváltozik örökös örömmé.

Szeretném megvizsgálni mindegyiket e jelentések közül, megmutatván, miképpen támasztja alá a szöveggörnyezet, és végigkövetni a jelentőségüket.

Halál és feltámadás

Először is tehát ezek az igeversek Jézus halálára és feltámadására utalnak. Ez az első és legnyilvánvalóbb magyarázatuk, s egyszerűen azért, mert Krisztus itt a tanítványaihoz beszél, vigasztalni próbálván őket a letartóztatása és a tőlük történő elszakítása küszöbén. Ők szomorkodni fognak, de meg akarja nekik mutatni, hogy nagyon hamar, a feltámadását követően, ismét örvendezni fognak.

Jézus már beszélt e vonalak mentén. Például, a János 13-ban az Úr ezt mondta a megdicsőüléséről: „Most dicsőítették meg az embernek Fia, az Isten is megdicsőítették ő benne” (31. vers). Ez az Ő mennyei felmagasztaltatásáról beszél a keresztre feszítése, a halála, a feltámadása és a mennybemenetele által. Ám rögtön ez után az alábbi szavakat mondja: „egy kevés ideig még veletek vagyok. Kerestek majd engem; de a miként a zsidóknak mondtam, hogy: A hová én megyek, ti nem jöhettek; most néktek is mondom” (33. vers). Péter ezt „a kevés időt” küszöbön állóként értette, bár nem nagyon értett meg többet, mert ezt kérdezte: „Uram, hová még?” Jézus így felelt: „A hová én megyek, most én utánam nem jöhetsz; utóbb azonban utánam jössz.” (36. vers)

Mikor ebben az értelemben vesszük az igeszakaszt, felismerjük, hogy a korai tanítványok pontosan ezt tapasztalták meg. Jézus a barátjuk volt. Egyre növekvő szeretettel szerették Őt, mely az Ő irántuk érzett szeretete, valamint a közösségük miatt mélyült el az Ő három éves szolgálata során. Utána, bár megpróbálta őket felkészíteni rá, hirtelen elvételétőlük, és keresztre feszítették. A reménytelenségbe süllyedtek, s majdhogynem kiábrándultak.

Több oka is volt a nagy fájdalomuknak. Először is a személyes veszteség miatt szomorkodtak. Lelkesen kötődtek hozzá, s most elment – örökre elment, így gondolták. Mivel mindent hátrahagytak, hogy követhessék Őt, s mivel Ő lett a minden mindannak helyén, amit elveszítettek (sőt sokkal több is), egy vákuum keletkezett az életükben. Ez hasonló ahhoz a bánathoz, amikor valaki az általunk nagyon szeretettek közül távozik el. Sőt sokkal hevesebb volt, mivel ebben az esetben a dicsőség Ura, Jézus Krisztus volt az, Aki elment.

Másodszor a világnak a keresztre feszítéssel kapcsolatosan viselkedése miatt szomorkodtak. Az Úr erre a Jn16:20-ban utal, ahol ezt mondja: „sírtok és jajgattok ti, a világ pedig örül”. Más szóval a tanítványok bánatát csak erősítette az, hogy a világ egyáltalán nem szomorkodott Jézus elvesztésén, hanem inkább annak örült, hogy kikerült az útjukból, és nem untatja tovább őket. Miközben a tanítványok szomorkodtak az átmeneti időszakban, tudták, hogy a farizeusok és az írástudók, akik a világi lelkületet képviselik, vígan dörzsölgetik a kezeiket: „Na végre, megszabadultunk tőle, többé már nem leplez le minket. A dolgok menete visszatér a normális kerékvágásba”. Emiatt a tanítványok szomorúsága fokozódott.

Harmadszor, a bánatuknak ezekben a napokban különösen élesnek kellett lennie a csalódottságuk miatt. Valahányszor belelátunk abba, mire gondoltak, ebben a közbenső időszakban, nagy hatást tesz ránk, mennyire csalódottak voltak. Ott van az emmausi tanítványok esete. Éppen hazafelé mentek. Megjelent nekik az Úr, s megkérdezte, miért letörtek. Ők beszéltek Neki Jézusról, elmagyarázván, miképpen feszítették Őt keresztre a nép vezetői. Aztán elhangzik az egyik legszívbemarkolóbb mondat a Szentírásban: „Pedig mi azt reméltük, hogy ő az, a ki meg fogja váltani az Izráelt” (Lk24:21). Annira reménykedtek Benne, Ő pedig mégis elvételétőlük. A reménységeik szertefoszlottak.

A csalódás magyarázza meg Tamás viselkedését is, aki ezt mondta: „Ha nem látom az ő kezein a szegek helyeit, és be nem bocsátom ujjaimat a szegek helyébe, és az én kezemet be nem bocsátom az ő oldalába, semmiképen el nem hiszem” (Jn20:25). Nem konkrétan Tamás volt hitetlen. A többi tanítvány közül sem hitt senki, amíg nem látták Krisztust. Csak azután jutottak hitre, miután Ő megjelent nekik. Tamás azonban, a fájdalmas csalódás szülte keserűségében ezt mondta: „Nem fogjátok elűzni a fájdalmamat holmi misztikus feltámadástörténettel. Ne felejtsek el, én vagyok az, aki ezt mondtam: 'Ha felmegy Jeruzsálembe,

meghal, s ha mi is felmegyünk vele, akkor nekünk is fele kell készülnünk a halálra.’ Én figyelmeztettek benneteket. Ő meghalt. Szóval, ne próbáljatok becsapni holmi tündérmesékkal.” A csalódás miatt beszélt így.

A tanítványok súlyos bánatot tapasztaltak meg a veszteségük, a világ öröme és a csalódásaik miatt. De aztán jött a feltámadás, és a szomorúságuk öröme fordult. Nem azt jelenti ez, hogy a bánatukat öröm követte, azaz eljött az öröm, de maradt valamennyi a bánatból is. Nem, maga a bánat változott át örömmé, azaz ami korábban a bánatuk oka volt, az most ugyanabban a mértékben volt örömteli. A feltámadás előtt Krisztus halála teljes tragédiának tűnt. Értelmetlen volt a tanítványok számára, mert nem értették, hogy ez volt Isten engesztelése a világ bűneiért. Csak annak volt a halála, Akit nagyon szerettek. Mikor azonban Jézus feltámadt a halálból, akkor megértették, hogy a keresztség nem tragédia, hanem győzelem volt. Megfigyelted valaha is az Újszövetség olvasásakor, hogy Krisztus keresztségét soha nem említi szomorkás hangvétellel? Igaz, hogy amikor a tanítványok beszélnek a saját érzéseikről a keresztre feszítés és a feltámadás közötti három nap során – amint teszik azt az evangéliumokban – akkor történeti módon tükrözik azt vissza, ami elszomorította őket. De utána, valahányszor csak írtak a keresztről, azt nem a bánat, hanem az öröm okaként emlegették. Pál még a saját „dicsőségeként” is beszél a keresztről (Gal6:14). Ha nem lenne más, csak a keresztre feszítés, legyen bármennyire is dicsőséges, nem értenénk meg, és csak a bánat oka lenne a számunkra. De ott a feltámadás, és tudván azt, hogy Akit megfeszítettek, és meghalt, feltámadt a harmadik napon az Írások szerint, ahogyan a Biblia elmondja nekünk, örvendezünk annak, hogy a keresztség most győzelemnek látszik.

Mellesleg ezért nem lenne szabad a *Quadragesima* időszakának olyan rendkívülinek és felfokozottnak lennie, mint amilyenné teszik egyes körökben. Egyesek számára ez Krisztus temetésének utánzásává válik, amikor is megpróbálják magukat a Nagypéntekhez vezető depressziós állapotba lovallni. Mindez mesterséges. Semmi őszinteség sincs benne. Jézus ugyanis élő, nem halott, s noha meg kell emlékeznünk a keresztről és annak agóniájáról, úgy kell arra emlékeznünk, mint az üdvösségünket kimunkáló nagy cselekedetről, és örvendeznünk kell annak.

Lelki látás

Másodszor, ezeket az igeverseket a pünkösdre és a Szentlélek eljövetelére kell vonatkoztatnunk az egyház korszakához. Ez nem valaminek a beleolvasása az igeszakaszba, mert ezt a szöveggörnyezet sugallja. Ennek a fejezetnek az első részében az Úr a Szentlélekről beszélt. Először a Szentléleknek a világ felé irányuló küldetéséről szólt – egyeseket hitre juttat Krisztusban, meggyőzván őket a bűn, az igazság és az ítélet tekintetében (7-11. vers). Másodszor, szólt az apostolok felé irányuló küldetéséről abban a speciális értelemben, hogy edényeivé válhassanak az Újszövetség kijelentésének, amikor megemlékeztek arról, mit cselekedett Jézus, majd megértették, magyarázták és feljegyezték azt (12-15. vers). Ezek az igeversek annak kimondásával érnek véget, hogy amikor eljön a Szentlélek, Ő nem Magáról beszél, hanem inkább Jézusról, és Őt ismerteti meg. Végül rögvess ez után és ugyanabban a szöveggörnyezetben az Úr elkezdi egy kis időről beszélni, amikor nem látják majd Őt, majd másik kis időről, amikor majd ismét meglátják Őt. Ebben a szöveggörnyezetben tehát természetes módon gondolunk az egyház korszakára, amikor a Szentlélek teszi láthatóvá az Úr Jézus Krisztust a keresztyén nép számára – nem fizikailag, hanem lelkileg, ahogyan kijelenti nekünk az Urat Isten Igéjének lapjain.

Valaki majd talán ezt mondja ezen a ponton: „De én nem látom az Úr Jézus Krisztust még lelki módon sem. Vannak időszakok, amikor távol van tőlem. Szeretném Őt látni, közel érezni magamhoz, de félek, hogy az Úr nagyon távolinak tűnik. Látszólag a történelem egyik előző korszakába van bezárva.” Ha ez a helyzet, akkor az egyetlen ebben a korban lehetséges

módon kell közeledned az Úrhoz, tudniillik az Íge tanulmányozásán keresztül. Valójában ez az igeszakasz jelentése az én értelmezésem szerint.

Sőt, van ennek egy második része is, mert nem elegendő csak a Szentíráshoz fordulnunk bizonyos akadémikus módon, és tanulmányoznunk azt, legyen ez bármennyire is fontos. Inkább, amikor megtaláljuk az Urat, ahogyan a Szentírás bemutatja nekünk, szükség lesz még arra a személyes kölcsönhatásra is Vele, ami szemtől szembe állít minket az Ő szentségével, s elfordít minket a bűntől, hogy az Ő útját járassuk.

Biztos vagyok abban, hogy erre gondolt a zsidókhöz írott levél szerzője, amikor a mi nézésünkről beszél „a hitnek fejedelmére és bevégezőjére Jézusra”. A Zsid11 a hitről szóló nagy fejezet. Talán azt gondolnád, hogy a szerző eljutva a fejezet végére, s felidézve a hit nagy hőseit az Őszövetségben megállt, vett egy nagy levegőt, majd talán valami egészen mással folytatja. De ő nem ezen a módon gondolkodott. Inkább a jelen (kortárs) alkalmazásról gondolkodik, mely szerint a korábbi hősökhöz hasonlóan nekünk is el kell fordulnunk a bűntől és azt kell követnünk, amit Jézus tár elénk: „Annakokáért mi is, kiket a bizonyságoknak ily nagy fellege vesz körül, félretéve minden akadályt és a megkörményező bűnt, kitartással fussuk meg az előttünk levő küzdő tért. Nézvén a hitnek fejedelmére és bevégezőjére Jézusra, a ki az előtte levő öröm helyett, megvetve a gyalázatot, keresztet szenvedett, s az Isten királyi székének jobbára ült.” (Zsid12:1-2)

Ha tudatában vagyunk Jézusnak, a bánatunkat örömmé fordulásának a mostani korban elsősorban a Szentírás tanulmányozásán, másodsorban a szándékosan elforduláson kell alapulnia mindentől, ami akadályozza a tanítványságot. A bűntől való elfordulás ez annak érdekében, hogy nekifuthassunk az előttünk állóknak.

Mikor e vonalak mentén beszélünk, majdhogynem lehetetlen nem gondolni a Filippi levél ama részletére, ahol Pál apostol mondja majdnem ugyanezt a bizonyágtétele közben. Már elmondta a harmadik fejezetben, mit jelentett a számára a keresztyénné válás. Ez Krisztus megismerését jelentette neki. Most kifejezi azt a vágyát, hogy még jobban megismerhesse Őt: „Hogy megismerjem Őt, és az Ő feltámadásának erejét, és az Ő szenvedéseiben való részesülésem, hasonlónak lévén az ő halálához” (3:10). Ezt a szakaszt ezzel fejezi be: „Atyámfiaim, én enmagamról nem gondolom, hogy már elértem volna: De egyet cselekszem, azokat, a melyek hátam megett vannak, elfelejtve, azoknak pedig, a melyek előttem vannak, nekik dőlve, czelegyenest igyekszem az Istennek a Krisztus Jézusban onnét felülről való elhívása jutalmára.” (3:13-14)

A mi áldott reménységünk

Harmadszor, ez egy adott értelemben Krisztus második eljövételére is vonatkozik. Ebben a korban még Krisztus látványával is a Szentlelken keresztül gyakran van nagy okunk a szomorúságra, mert vannak csalódásaink, személyes veszteségeink, s bűnünk, ezek pedig elválasztanak minket Istentől. Ez azonban nem állandó. Jézus eljön. Csak egy kis idő még. Aztán a bánat örömmé változik. Hajlamosak vagyunk azt gondolni, hogy Jézus Krisztus visszatérése késik – mivel be vagyunk zárva az időbe – de ez az, amire az „egy kis idő” kifejezés olyannyira fontos. Néha nekünk is úgy tűnik, mint ahogyan mindig a szkeptikusoknak, hogy „minden azonképen marad a teremés kezdetétől fogva” (2Pt3:4). De ez a kifejezés azt mondja, hogy a dolgok jelenlegi állapota átmeneti. Rövid, s az elmúltával minden jelenlegi fájdalmunk örömmé válik. Az „egy kevés idő” kifejezést hétszer említi csak ebben az egy igeszakaszban.

Van ebben egy nyilvánvaló folyamatosság. Először is ott a kijelentés az Úrról a feltámadás idején, olyan kijelenté, mely mindent felülmúlt, amit csak a tanítványok korábban ismertek. Másodsor, ott van a kijelentés Jézusról az Ő népe számára ebben a korban. Ez még jobb. Jézus mondta: „Jobb néktek, hogy én elmenjek: mert ha el nem megyek, nem jó el

hozzátok a Vigasztaló: ha pedig elmegyek, elküldöm azt ti hozzátok” (Jn16:7). Végül, ott van a tökéletes kijelentés Jézusról, amikor majd dicsőségben tér vissza a korszak végén. Ha ez a folytatólagosság történelmi értelemben érvényes, akkor érvényesnek kell lennie a Jézussal fennálló saját személyes kapcsolatunkra és a Vele kapcsolatos ismereteinkre is. Ebben az évben jobban kell ismernünk Őt, mint tavaly, s jövőre jobban, mind idén. Erre kell vágnunk. Igyekezzünk, hogy ez beteljesedjen, amint Isten kegyelme által a Bibliát tanulmányozzuk és Urunk teljes ismeretére törekszünk eljutni.

202. fejezet: Másik imaígéret, Jn16:23-27

23. És azon a napon nem kérdeztek majd engem semmiről. Bizony, bizony mondom néktek, hogy a mit csak kérni fogtok az Atyától az én nevemben, megadja néktek.

24. Mostanáig semmit sem kértetek az Atyától az én nevemben: kérjetek és megkapjátok, hogy a ti örömetek teljes legyen.

25. Ezeket példázatokban mondtam néktek; de eljő az idő, mikor nem példázatokban beszélek majd néktek, hanem nyíltan beszélek néktek az Atyáról.

26. Azon a napon az én nevemben kértek majd: és nem mondom néktek, hogy én kérni fogom az Atyát ti érettetek;

27. Mert maga az Atya szeret titeket, mivelhogy ti szerettetek engem, és elhittétek, hogy én az Istentől jöttem ki.

A János evangéliuma 16. fejezetét lezáró igeversek, melyek egyben Jézusnak és a tanítványainak utolsó beszélgetései is, a természetüket tekintve összefoglalók. Azaz, nem új témákról szólnak, hanem inkább megismétlik némi változtatással azt, amit már korábban is tanítottak. Ez nem azt jelenti azonban, hogy ezek a témák nem fontosak. Mert mindabból, amit Jézus tanított ezekben a beszélgetésekben pont ezek a témák azok, melyeket ismét előhoz, és kihangsúlyoz a letartóztatását és a keresztre feszítését megelőző utolsó szavaival.

Az egyik téma az Ő saját eredete és sorsa, azaz a teljes istensége a megtestesülését megelőző, valamint az azt követő években. Ezt a 28-30. versekben találjuk meg. A második téma annak biztosítása, hogy akik Krisztust követik, békességük lehessen – mint a tanítványok esetében is – még ha szét is szórják őket a templomi hatóságok. Ez a békesség az Ő saját, a világ felett aratott győzelmén alapszik, s ezt tárgyalják a 31-33. versek. A most tanulmányozott versekben Jézus az imádkozásról tanítja a tanítványokat.

Miért fontos az imádság? Reuben A. Torrey átfogó módon és bölcsen válaszolja meg ezt a kérdést a *How to Pray (Hogyan imádkozunk)* című könyvecskéjében, tizenegy okot felsorolva. (1) Mert létezik Gonosz és az imádság az Isten által kijelölt eszköz a vele való szembeszállásra. (2) Mert az imádság Isten módja annak megszerzésére Tőle, amire szükségünk van. (3) Mert az apostolok, akiket Isten mintaként állított elénk, életük legfontosabb tevékenységének tartották az imádságot. (4) Mert az imádság előkelő helyet foglalt el és nagyon fontos szerepet játszott a mi Urunk földi életében. (5) Mert az imádság a legfontosabb mostani szolgálata Urunknak, mivel Ő most közbenjár értünk (Zsid7:25). (6) Mivel az imádság az Isten által kijelölt eszköze annak, hogy könnyőreket kapjunk Tőle, és kegyelmesen megsegítsen minket a szükség idején. (7) Mivel az imádság Isten öröme teljessége megszerzésének eszköze. (8) Mert az imádság hálaadással egybekötve az eszköze az aggodalmaktól való szabadulás megszerzésének, s ama békességnek az aggodalmak helyére állításának, amely felülmúl minden értelmet. (9) Mert az imádság a kijelölt eszköze Isten Szentlelke teljessége megszerzésének. (10) Mert az imádság az eszköz, mellyel éberek maradunk, várván Krisztus visszatérésére, és (11) mert az imádságot Isten a lelki növekedésünk elősegítésére, a munkálkodásunk erőssé tételére, mások elvezetésére a Krisztusba vetett hitre és más áldások megadására használja Krisztus egyházának.³⁵⁸

Ezekben az igeversekben négy tanítást találunk: (1) az ima természetéről, (2) az imádkozás kiváltságáról, (3) a hatékony imádkozás feltételeiről, és (4) az új imádság ígéretéről.

³⁵⁸ R. A. Torrey, *How to Pray* (Westwood, NJ, Revell, 1900), 7-31. oldal

Az ima természete

Az ima természetét a „kérni” szó jellemzi, mely ötször ismétlődik. Egyszer a valaminek a megkérdésére vonatkozik Jézustól. A maradék négy esetben a kérésre vonatkozik az Atyától, Jézus nevében. Az érdekes az, hogy ezt a két dolgot úgy említi, mintha csak párhuzamosak lennének, azaz Jézus az imádságot az Atyához a lényegi természetét tekintve azonosnak tartotta a tanítványok Vele folytatott beszélgetésével.

Ha ezt világosan látjuk, akkor azt is látjuk, hogy az imádságot ki kell emelni a vallásos rítusok, vagy gyakorlat valamiféle misztikus birodalmából, ahová csak különleges emberek mehetnek be, s le kell szállítani a közönséges férfiak és nők szokásos megtapasztalásának szintjére. Ez azt jelenti, hogy az ima lényegében egy beszélgetés, melynek során Istenhez szólunk. „Mert”, mondja Jézus, „pontosan ahogyan nekem tettetek fel kérdéseket, amíg együtt voltunk, úgy fogjátok kérdezni az Atyát, miután én visszatértem a mennybe”.

Alkothatunk elképzeléseket arról, miféle kérdéseket tehetünk fel az Atyának, ha megvizsgáljuk, miket mondtak a tanítványok az előző fejezetekben. „Uram, hová mégy?” (13:36) „Uram, miért nem mehetek most utánad?” (13:37) „Uram, nem tudjuk hová mégy; mimódon tudhatjuk azért az útát?” (14:5). „Uram, mi dolog, hogy nekünk jelented ki magadat, és nem a világnak?” (14:22) „Mi az, a mit nekünk mond: Egy kevés idő, és nem láttok engem; és ismét egy kevés idő, és megláttok majd engem; és: mert én az Atyához megyek?” (16:17). Ezek a kérdések nem voltak nagyon lényegbevágók és sok tudatlanságról árulkodtak. De természetesen és teljesen tettetés nélküliek voltak. Ez a lényeg. Jelzései annak, hogy milyennek kell lenni az imáink hangszínének.

Az imádkozás kiváltsága

Másodszor, ezek a versek jeleznek valamit az imádkozás kiváltságáról is. Ez benne foglaltatik abban, amit az ima természetéről mondtunk, mert Krisztus szavainak a lényege az, hogy most, az Ő halála és feltámadása eredményeképpen azok, akik az Ő nevében jönnek, ugyanazzal a szabadsággal és bátorsággal járulhatnak az Atyához, mint ami az Ő tanítványainak közeledését jellemezte Őhöz, a földi szolgálatának napjaiban. Sőt mi több, úgy jöhetnek, hogy tudják: a kéréseik megadtnak nekik.

Nem szabad azt gondolnunk, hogy a tanítványok nem imádkoztak Istenhez Krisztus feltámadását megelőzően. Kétségtelen, hogy a tanítványok gyakran kértek közvetlenül is az Atyát pont úgy, ahogyan Jézustól is kértek közvetlenül dolgokat. Jézus még imádkoztat is adott nekik, mely az alábbi szavakkal kezdődött: „Mi Atyánk, ki vagy a mennyekben”, majd szerepelt benne a kérés: „A mi mindennapi kenyerünket add meg nekünk ma... És ne vígy minket kísértetbe” (Mt6:9-13). Ezelőtt azonban a tanítványok nem kértek semmit az Atyától Krisztus nevében. Most ezt kell tenniük, s tudniuk kell, hogy ezen az alapon bármit kérnek az Atyától, Ő megadja majd nekik (23. vers). A következő ígevers egy felszólítás: „Mostanáig semmit sem kértetek az Atyától az én nevemben: kérjete és megkapjátok, hogy a ti örömetek teljes legyen” (24. vers).

Ez az ígevers az imádság kiváltságát ugyanarra a szintre helyezi, mint a többi ígevers a 14. fejezettől kezdve, melyeket korábban tekintettünk át: „És akármit kértek majd az én nevemben, megcselekszem azt, hogy dicsőíttessék az Atya a Fiúban. Ha valamit kértek az én nevemben, én megcselekszem azt.” (13-14. vers)

A hatékony imádság feltételei

A harmadik tanítás ezekben az igeversekben a hatékony imádság feltételeire vonatkozik, mely feltételek az „én nevemben” kifejezésben testesülnek meg, ami háromszor ismétlődik (23-24. és 26. vers), valamint egy további esetben hozzá kell tenni gondolatban az elhangzottakhoz (a „kérjétek” után, a 24. versben). Jézus mondja: „És azon a napon nem kérdeztek majd engem semmiről. Bizony, bizony mondom néktek, hogy a mit csak kérni fogtok az Atyától az én nevemben, megadja néktek. Mostanáig semmit sem kértetek az Atyától az én nevemben: kérjétek és megkapjátok, hogy a ti örömetek teljes legyen.” (23-24. vers) Majd megint: „Azon a napon az én nevemben kérték majd” (26. vers).

Mit jelent az Atyához fordulni Krisztus nevében? Több dolgot is jelent, melyek közül néhányra már utaltunk korábban, a Jn14:13-14 tanulmányozásakor. Először is jelenti az *Istenhez, mint hit által Jézus Krisztussal azonosított személyhez járulást*, azaz az odajárulást Őhozzá üdvözült személyként. Mikor Jézus nevében beszélünk, akkor nem pusztán egy emberi nevet értünk alatta mintha mindössze csak a „Jézus” névről szólnánk, s mintha nem különbözne egyetlen más névtől sem. Jézus teljes neve az „Úr Jézus Krisztus”. S ennek a jelentése a következő: „Jahve, a Megváltó, az Úr Felkentje”. Az „Úr” két héber szó fordítása: vagy a „Jahve” szó, Isten nagy őszövétségi nevéé, vagy az „Adonáj” szó, ami szintén Őrá vonatkozik. Így az „Úr Jézus Krisztusról” beszélni annyi, mint olyasvalakiről beszélni, Aki teljességgel isteni személy, a megtestesült Isten. E titulus jelentőségéről akkor lesz benyomásunk, ha visszaemlékezünk arra, hogy a korai keresztyének nem ismerték el a császár (*Küriosz Kaisar*) úri mivoltát, mert az azt jelentette volna, hogy olyan isteni mivoltot tulajdonítanak a császárnak, ami egyedül csak Krisztust illette meg.

A név következő része, a „Jézus”, a görög formája a héber Jehósua névnek, aminek a jelentése „Jahve a szabadító”. Mikor az angyal bejelentette a születését megelőzően Krisztus nevét Józsefnek, akkor ezt mondta neki: „nevezd annak nevét Jézusnak, mert ő szabadítja meg az ő népét annak bűneiből” (Mt1:21).

A „Krisztus” a név utolsó tagja, a görög megfelelője a héber *masiach* („Messiás”) szónak. Mindkettő szó szerinti jelentése „felkent”. Arra vonatkozik, Akit Isten kent fel a megváltás munkájának elvégzésére.

Mikor ezeket egybetesszük, akkor meglátjuk, hogy az Atyához járulni az Úr Jézus Krisztus nevében ugyanaz, mint Istenhez járulni, miközben hisszük, hogy (1) Jézus teljesen isteni személy, Isten páratlan Fia, (2) elvégezte a szabadítás munkáját a népe számára a halálával és a feltámadásával, aminek megcselekvésére Isten kente Őt fel. Mivel ez a minimum meghatározása annak, hogy mit jelent keresztyénnek lenni, ezzel azt is kimondjuk, hogy az imádkozás csak a keresztyének számára létezik. Családi kiváltság. Isten nem ígéri meg, hogy bárki imádságát meghallgatja, aki Őhozzá járul, csak akkor, ha ezt az Ő páratlan és egyszülött Fiának személyébe és munkájába vetett hittel teszi.

Másodszor, az Úr Jézus krisztus nevében imádkozni annyi, mint nem a saját érdemeink, hanem az *Ő érdemei alapján imádkozni*. A banki pénzfelvétel példája tökéletes ebben a vonatkozásban egy személy nevét illetően. Ha elmegyek a bankba egy csekkel, amit én írtam alá, és megpróbálom kivenni a szükséges összeget, akkor a magam nevében kérek. Ha van számlám, melyen rendelkezésre áll a csekken kért összeg, akkor kifizetik. Ha azonban nincs számlám, vagy nincs elegendő pénz rajta, akkor más által aláírt csekkel megyek a bankba, s ha az illetőnek sok pénze van, akkor nem számít, hogy van-e ott nekem is számlám, vagy nincs. A csekket az illető neve és betétje miatt fizetik ki.

Ezt jelenti Istenhez járulni Krisztus érdemei alapján. Torrey, aki az általam korábban idézett könyvben használja ezt a szemléltető példát, így zárja: „Így mikor a mennyei bankba megyek, amikor Istenhez járulok imádságban, nekem ott semmim sincs, egy fillér betéttel sem rendelkezem, ezért ha a magam nevében megyek, nem kapok semmit. Jézus Krisztusnak azonban korlátlan betétje van a mennyben, s Ő megadta nekem azt a kiváltságot, hogy a

csekken az Ő nevével mehessek a bankba, s amikor ezt megteszem, az imádságaim teljes mértékben meghallgatásra lelnek.”³⁵⁹

Van még egy dolog, amit az imádkozás jelent Krisztus nevében. Jelenti az imádkozást *összhangban Krisztus jellemével és céljaival*, azaz az imádkozást úgy, ahogyan azonos körülmények között Ő is tenné. Stedman írja erről a dologról: „Bárki nevében kérni azt jelenti: úgy kérni, mintha mi magunk lennénk az a személy. Ez azt jelenti, hogy azt kell kérnünk, amit Jézus akarna, amire Ő törekedne, nem pedig a saját vágyainkat.”³⁶⁰

Valóban tudhatjuk, mire törekszik Krisztus? Ismerhetjük az Ő akaratát? Igen. Először is az Ő Ígétének segítségével, másodszor pedig a Szentlélek küldetése által, aki magyarázza az Ígét, és a helyes irányba tereli a kéréseinket.

Lehetetlenség túlbecsülni a Biblia ismeretének és tanulmányozásának fontosságát, ha tudni akarjuk Isten akaratát. Soha semminek nem engedhetjük meg, hogy felváltsa ezt. Néha, nagyon ritkán Isten rendkívüli módon is kijelenti az Ő akaratát, mint tette azt Mózesnek is az égő csipkebokornál, vagy Gedeonnál a gyapjával, vagy Dávidnál a próféta hangjával. De ezek rendkívüli módszerek. Isten akarata megismerésének szokásos módja az, amely által Isten feltárja a céljait és a jellemét a Bibliában és a Szentlélek által, Aki veszi az ott megírtakat, majd az értelmét és a kortárs jelentését eljuttatja az elménkhez és a tudatunkhoz. Pál a Lélek küldetésének erről az utóbbi részéről beszél a Rm8:26-27 Istenre vonatkozó részében: „Hasonlatosképpen pedig a Lélek is segítségére van a mi erőtelenységünknek. Mert azt, a mit kérnünk kell, a mint kellene, nem tudjuk; de maga a Lélek esedezik mi érettünk kimondhatatlan fohászkodásokkal. A ki pedig a szíveket vizsgálja, tudja, mi a Lélek gondolata, mert Isten szerint esedezik a szentekért.”

Vannak időszakok, amikor nem ismerjük Isten akaratát, s mikor ez a helyzet, akkor óvatosan kell imádkoznunk, engedvén, hogy a Szentlélek helyesen értelmezze az imádságainkat. Mikor azonban ismerjük Isten akaratát, s ez a helyzet, valahányszor csak ki van az jelentve a Szentírásban, akkor magabiztosan imádkozhatunk az Úr Jézus Krisztus nevében, s tudhatjuk, hogy mindazt megkapjuk, amiket Tőle kértünk.

Az új imádság ígérete

Ezeknek az igeverseteknek a negyedik és utolsó eleme az ígélet, amit az imádsággal kapcsolatosan adnak. Ennek két része van. Első az ígélet, mely szerint Isten lelki értelmet ad mindazoknak, akik Tőle kérnek. Ez a lényege a 25. versnek, mely felszínesen nézve látszólag megtöri az igeszakasz fő gondolatmenetét. A 25. versben Jézus ezt mondja: „Ezeket példázatokban mondtam néktek; de eljő az idő, mikor nem példázatokban beszélek majd néktek, hanem nyíltan beszélek néktek az Atyáról”. Elolvassuk ezt az igeverset és úgy véljük, hogy a beszélgetés hirtelen témát váltott. Jézus először az imáról beszél, most pedig a tanításának természetéről szól. Ez azonban nem változás. Inkább azt jelenti, hogy Jézus elismeri: mikor a tanítványaihoz beszélt, ők valójában nem értették meg a tanításait, és sok minden, amit mondott nekik „sötét mondas” volt a számukra. „Ez azonban nem tart örökké”, mondja, „mert az egyik dolog, amit imában kérhettek, a megértés. Ha kéritek, megkapjátok.” Neked és nekem hiányos a megértésünk? A Biblia néha csukott könyvnek tűnik a számunkra? Krisztus egyes mondásai, vagy egyes tanítások „nehezek”? Ha igen, akkor megvan ez az ígéletünk, mely szerint, ha kérjük, megkapjuk a megértést. Jézus azt mondta, hogy „nyíltan beszél majd az Atyáról”.

Azután ennek az igeszakasznak az ígérete az öröme is vonatkozik, mert Jézus ezt mondja: „kérjétek és megkapjátok, hogy a ti örömetek teljes legyen” (24. vers). Miképpen

³⁵⁹ Ugyanott, 49-50. oldal

³⁶⁰ Stedman: *Secrets of the Spirit*, 121. oldal

támogatja az imádkozás az örömet? Az egyik módja az, amikor megkapjuk, amit kértünk, s ez természetesen kielégít minket és a tudatára ébreszt Isten kegyességére irántunk. De ez csak a történet egyik oldala. A másik az, hogy az imádság Magát Istent teszi valóságossá úgy, hogy amikor kérünk és megkapunk valamit, akkor Isten ténylegesen ott van, adja az ajándékot és személyes szinten találkozik velünk.

Beszéltem egy asszonnyal, aki rákos volt, és amikor beszéltünk, már tudta, hogy nem él sokéig. Beszélgettünk Krisztusról és a mennyről, s Isten céljairól a szenvedéssel, majd utána együtt imádkoztunk. Én hevesen és konkrétan imádkoztam, de ő sokkalta jobban. Az imádságában csendesen megköszönte Istennek a konkrét és nagyon eleven jelenlétét mellette azokban a napokban, idézvén néhány példát, majd kifejezte az örömét Őbenne. Nyilvánvaló volt, hogy amint imádkozott, Isten jelenléte vele valóságos volt és oly módon örvendezett Neki, ami világosan elfedte a rák felett érzett aggodalmát.

Öröm megállni Isten jelenlétében Jézus nevében, s kérni és kapni Tőle. Ismered ezt az örömet? Ha nem, tölts ténylegesen időt az Isten jelenlétébe járulással és tanulj imádkozni. Ha segítségre van szükséged, Ő segíteni fog. Azért segít, mert szeret téged, és azt akarja, hogy megismerd, amint ezt Jézus jelzi (27. vers).

203. fejezet: Nagy eredet, nagy cél, Jn16:28-30

28. Kijöttem az Atyától, és jöttem e világba: ismét elhagyom e világot, és elmegyek az Atyához.

29. Mondának néki az ő tanítványai: Ímé, most nyiltan beszélsz és semmi példázatot nem mondasz.

30. Most tudjuk, hogy te mindent tudsz, és nincs szükséged arra, hogy valaki téged megkérdezzen: erről hiszszük, hogy az Istentől jöttél ki.

Nemrég a kanadai Torontóban egy fiatalemberrel beszéltem a különféle hibákról a teológiában, s rámutattam, hogy az eretnokség leggyakrabban a bibliai igazság valamely részének túlhangsúlyozásából fakad más részek rovására, aminek eredményeképpen még az a rész is eltorzul. „Ez igaz a Szentháromságról”, mondta. Egyetértettem abban, hogy ebben az esetben a tévedés Isten egységének kihangsúlyozásából ered a Személyek különbözőségének rovására, vagy a különbözőség túlhangsúlyozásából az egység rovására. Az egyik eretnokség az unitarianizmus. A második a politeizmus, vagy arianizmus. Ahogyan folytatódott a beszélgetésünk, rámutattunk, hogy ugyanez igaz Krisztus személyét illetően is. Egyesek túlhangsúlyozzák az istenséget, mások az emberi mivoltát. A helyes álláspont az, hogy Krisztus Isten és ember egy személyben.

A problémáról gondolkodván, amivel azok a teológusok szembesülnek, aki igyekeznek egyensúlyban tartani a keresztyén tanításokat, mindig meglepetést és megkönnyebbülést jelent, hogy a probléma soha nem mutatkozik a Bibliában. A tanítások benne vannak. Isten egyszerre három és egy. Krisztus egyszerre Isten és ember. De ezek az igazságok soha nem kimunkált, vagy nagyon technikai formában vannak kijelentve. Ehelyett látszólag a történeti, vagy a könyvek doktrinális szakaszaiból származnak ugyanolyan könnyen, mint bármely más kijelentés.

Ennek egy példáját látjuk János evangéliumának most előttünk levő szakaszában. Ez az utolsó beszélgetések vége felé található, melyek a 16. fejezetet zárják le. Természetesen az Úr beszél, és ezt mondja: „Kijöttem az Atyától, és jöttem e világba: ismét elhagyom e világot, és elmegyek az Atyához” (28. vers). Ez az Ő valódi természetére, a mennyei eredetére és a mennyei céljára vonatkozó kijelentés mélyenszántó, de egyidejűleg annyira egyszerű, hogy az azt hallgató tanítványok így kiáltottak: „Ímé, most nyiltan beszélsz és semmi példázatot nem mondasz. Most tudjuk, hogy te mindent tudsz, és nincs szükséged arra, hogy valaki téged megkérdezzen: erről hiszszük, hogy az Istentől jöttél ki.” (29-30. versek) Kétségtelen, hogy a tanítványok nem értették meg mindent, amit Krisztus mondott, de nagy hatással volt rájuk, hogy Ő már akkor ismerte a kérdéseiket, mielőtt feltették volna azokat, és egyszerűen megválaszolhatták volna. Ránk is nagy hatással kel lennek lennie, amint elkezdjük meglátni mindazt, ami benne foglaltatik Krisztus kijelentésében.

Én négy részét látom a 28. versnek. Először is van benne tanítás az Ő mennyei eredetéről, ami magában foglalja Krisztus előzetes létezését és teljes istenségét. Másodszor, megvan benne a megtestesülés tanítása, amit önként vállalt. Harmadszor benne van az önkéntes visszatérése Istenhez a keresztre feszítés, eltemetés, feltámadás és mennybemenetel által, Negyedszer pedig megvan benne az Ő mennyei soráról szóló tanítás.

Mennyei eredet

Krisztus kijelentésének első része az Ő mennyei eredetével foglalkozik, mert Jézus ezt mondja: „Kijöttem az Atyától”. Nagyon érdekes, hogy a tanítványok főleg ezt értették meg, mert így válaszoltak: „erről hiszszük, hogy az Istentől jöttél ki” (30. vers).

Mit értettek meg Krisztus mondásából? Kétségtelenül megértették, hogy Jézus azt mondta: Ő a Messiás, mert ez volt a szokásos módja a beszélgetésnek a Messiás eljövételéről a világba. Nikodémus mondta, amikor találkozott Jézussal: „Mester, tudjuk, hogy Istentől jöttél tanítóul; mert senki sem teheti e jeleket, a melyeket te teszel, hanem ha az Isten van vele” (Jn3:2). A nép, akik tanúi voltak a kenyér- és halszaporítás csodájának a Galileai tengernél, ezt kiáltották: „Bizonyial ez ama próféta, a ki eljövendő vala a világra” (Jn6:14). Azt, hogy a Messiásról beszéltek ebben az igeversben, bizonyítja a tény, hogy királlyá akarták Őt tenni, amiről az utána következő versben olvasunk. Hasonlóképpen Márta is megvallotta: „Uram, én hiszem, hogy te vagy a Krisztus, az Istennek Fia, a ki e világra jövendő vala” (Jn11:27). Végül pedig ez a monda is jelzi, hogy Jézus volt az, Akit Isten küldött a világba a megváltás munkájának elvégzésére.

De többet is jelent ennél, mint azt Márta kiegészítő kifejezése az „Isten Fia” is jelzi. Mert nemcsak azt jelenti, hogy Jézus Isten különleges szolgálja volt, hanem inkább azt, hogy Ő Istennel volt az örökkévalóságtól fogva és Ő Maga volt Isten. Nem tudom, hogy megértették-e ezt a tanítványok teljes mértékben, de Krisztus tanítása bizonyosan ez, ahogyan azt más kijelentések is megmutatják.

Például a mennyei létezésére utalva a megtestesülése előtt, Jézus ezt mondta a zsidóknak: „Mielőtt Ábrahám lett, én vagyok” (Jn8:58). A hallgatói ezt istenkáromlásként értelmezték, mert azonnal köveket ragadtak, hogy megkövezzék Őt. Más alkalommal Jézus ezt mondta: „És senki sem ment fel a mennybe, hanemha az, a ki a mennyből szállott alá, az embernek Fia, a ki a mennyben van” (Jn3:13). Vagy: „Hát ha meglátjátok az embernek Fiát felszállani oda, a hol elébb vala?!” (Jn6:62) Illetve: „Mert azért szállottam le a mennyből, hogy ne a magam akaratát cselekedjem, hanem annak akaratát, a ki elküldött engem” (Jn6:38). Még lenyűgözőbb, hogy mindezek a kijelentések nagy megerősítést kapnak a tizenhetedik fejezetből: „Én dicsőítettelek téged e földön: elvégeztem a munkát, a melyet reám bízál, hogy végezzem azt. És most te dicsőíts meg engem, Atyám, te magadnál azzal a dicsőséggel, a melylyel bírtam te nálad a világ létele előtt.” (4-5. vers)

Itt vannak mind az előzetes létezésre, mind az isteni mivoltra vonatkozó kijelentések, s ezek oly gyakoriak Krisztusnak mind a nyilvános, mind a magán-tanításában, s őszintén mondhatjuk, hogy ha ezt nem tudjuk Róla, akkor semmit sem tudunk. Jézus azt állította, hogy Ő Isten és Istentől jött. Igaz ez? Vagy hazugság, tehát ördögi tanítás? Alexander Maclaren világosan látta a dolgot majdnem egy generációval korábban, s így fejezte azt ki: „A legszelídebb, legalázatosabb, legjózanabb és legbölcsebb vallási tanítók önként tették újra és újra ezt a kijelentést, mely vagy abszolút igaz, és felemel az Istenség régiójába, vagy végzetes állítás ahhoz, hogy szelíd, vagy mérsékelt, vagy bölcs, vagy józan, vagy olyan vallási tanító lehessen, akire érdemes odafigyelnünk.”³⁶¹

Az isteni mivoltra vonatkozó állítás egyszerű, de megdöbbentő. Nem lehetséges Krisztus olyan értékelése, melynek eredményeképpen nem fogadjuk el vagy az igazságát, vagy a hamisságát ezeknek a kijelentéseknek.

A megtestesülés

A 28. vers második része a megtestesülésként ismeretes, mert Jézus ezt mondja: „és jöttem e világba”. Van ennek a mondatnak néhány érdekes vonatkozása. Először is, Jézus arról beszél, hogy „jött”, nem pedig „küldetett”. Az is igaz, hogy Krisztus küldetett is. Máshol beszél az Atyáról, „a ki küldött engem” (Jn12:29). De nem ezt a lényegét hangsúlyozza itt ki Jézus. Az itt kihangsúlyozott lényeg a megtestesülésének önkéntes jellege. Más szóval, nem

³⁶¹ Maclaren, *Expositions of Holy Scripture*, 7. kötet, 3. rész, 161. oldal

kellett megszületnie. Azért született meg, mert így akarta. Ez is egyedi, mert senki más nem mondhatja ezt.

Ez azonban felvet egy még nagyobb kérdést, mert ha Jézus úgy döntött, hogy megszületik, ha önként vette fel a mi emberi természetünket, akkor azonnal meg akarjuk kérdezni, miért tette ezt? *Cus Deus Homo?* Miért vált Isten örök Fia emberré? Erre két fő válasz adható. Először is azért lett ember, hogy a Megváltónk lehessen, hogy meghaljon helyettünk, s ezzel megfizesse a bűneink büntetését, mi pedig ez által megszabadulhassunk a büntetéstől és a bűn hatalmától a mennybe jutáshoz. Ez a lényege a zsidókhöz írott levél ama szakaszának, amit korábban idéztem: „Ímé itt vagyok, (a könyv fejezetében írva vagyok rólam), hogy cselekedjem óh Isten a te akaratodat” (Zsid10:7). Ezt az igeverset azonban megelőzik azok, melyek annak módjáról beszélnek, ahogyan Krisztus áldozata tökéletesítette a zsidó áldozati rendszer hatástalan állatáldozatait: „Mert lehetetlen, hogy a bikák és bakok vére eltörölje a bűnöket. Azért a világba bejövetelekor így szól: Áldozatot és ajándékot nem akartál, de testet alkottál nékem, Égő és bűnért való áldozatokat nem kedveltél.” (4-6. vers) Az igeszakasz így folytatja: „Eltörli az elsőt, hogy meghagyja a másodikat, a mely akarattal szenteltettünk meg egyszer s mindenkorra, a Jézus Krisztus testének megáldozása által.” (9-10. vers)

Egyszer, amikor Donald Grey Barnhouse diákokkal beszélt az engesztelésről, Ő egy olyan bíró szemléltető példáját használta, aki elé a saját fia került gondatlan vezetésért. A vádat világosan rábizonyították, s a bíró a teljes, a törvény által megengedett büntetést kiszabta a fiatalemberre. Aztán a bíró berekesztette a tárgyalást, felállt a bírói székből, és kifizette a fiára kiszabott büntetést. Egy kislány azonban, aki figyelmesen hallgatta a történetet, ezt vetette ellenébe: „De Isten nem állhat fel a bírói székből!”

Barnhouse így válaszolt: „Te megadtad nekem a megtestesülés egyik legjobb szemléltető példáját, amivel valaha is találkoztam. Jézus Krisztus nem volt ugyanis sem több, sem kevesebb, mint Isten, Aki felállt a bírói székből, hogy kifizette az Átala ránk kiszabott büntetést”.³⁶²

Létezik második oka is annak, amiért Isten Fia emberré lett, s ez a második válasz az, amit az evangélium a leginkább kihangsúlyoz. Eszerint Jézus azért jött a világba, hogy kijelentse (megmutassa) Istent.

Ezt világosan és egyszerűen látjuk azoknak az eseteknek a megvizsgálásával, ahol Jézus a világba „jöveteléről”, vagy arról beszél, hogy Isten „küldte” Őt el a világba. Itt egy sorozat azokból a mondatokból, melyeket bárki megtalálhat, ha gyorsan végigolvassa az evangéliumot. „Bizony, bizony mondom néked, a mit tudunk, azt mondjuk, és a mit látunk, arról teszünk bizonyosságot; és a mi bizonyágtételünket el nem fogadjátok.” (3:11) „A ki felülről jött, feljebb való mindenkinél... arról tesz bizonyosságot, a mit látott és hallott... A ki az ő bizonyágtételét befogadja, az megpecsételte, hogy az Isten igaz. Mert a kit az Isten küldött, az Isten beszédeit szólja; mivelhogy az Isten nem mérték szerint adja a Lelket.” (3:31-34) „Az én tudományom nem az enyém, hanem azé, a ki küldött engem.” (7:16) „Én azt beszélem, a mit az én Atyámnál láttam” (8:38). „Az igazságot beszéltem néktek, a melyet az Istentől hallottam” (8:40). „Mert én nem magamtól szóltam; hanem az Atya, a ki küldött engem, ő parancsolta nékem, hogy mit mondjak és mit beszéljek... A miket azért én beszélek, úgy beszélem, a mint az Atya mondotta vala nékem.” (12:49-50) „Az a beszéd, a melyet hallotok, nem az enyém, hanem az Atyáé, a ki küldött engem” (14:24). A János 17 nagy imájában Jézus közvetlenül az Atyához szól: „ama beszédeket, a melyeket nékem adtál, ő nekik adtam” (8. vers), és „én a te ígédet nekik adtam” (14. vers).

A lényeg az, hogy Jézusnak első kézből származó információja van Istenről, az Atyáról, ezért meg kell Benne bízni és el kell hinni, amikor lelki dolgokról beszél.

³⁶² Barnhouse, *Let Me Illustrate*, 170. oldal

Önkéntes távozás

A 28. vers harmadik része Krisztus önkéntes távozásával foglalkozik ebből a világból, mert ezt mondja: „ismét elhagyom e világot”. Ez nagy világosságot vet a keresztre feszítésének természetére, mert ha komolyan vesszük, akkor azt jelenti, hogy a keresztre feszítést nem rákényszerítették Jézusra az Ő akarata ellenére (ami nagyon is igaz lehetne, ha mi lettünk volna az Ő helyében), hanem inkább hogy az egész küldetése erre irányult, s Ő ezt örömmel vállalta. Ő Maga mondta: „Azért szeret engem az Atya, mert én leteszem az én életemet, hogy újra felvegyem azt. Senki sem veszi azt el én tőlem, hanem én teszem le azt én magamtól. Van hatalmam letenni azt, és van hatalmam ismét felvenni azt.” (Jn10:17-18)

Manapság sokat hallunk a szeretetről, és Istent a szeretetnek feltételezik. De csak Krisztus keresztyénjénél, az Ő önkéntes halálában értünk tanuljuk meg igazán, hogy Isten valóban a szeretet. A Szeretet megmutatkozik a keresztnél. Emiatt alig van igevers a Bibliában, mely Isten szeretetétől szólva ne beszélne Krisztus önkéntes áldozatáról is ugyanabban a szövegösszefüggésben, s gyakorta ugyanazon az igeversen belül. Jn3:16: „Mert úgy szeretete Isten e világot, hogy az ő egyszülött Fiát adta, hogy valaki hiszen ő benne, el ne vesszen, hanem örök élete legyen.” Vagy, a Gal2:20: „Krisztussal együtt megfeszítettem. Élek pedig többé nem én, hanem él bennem a Krisztus; a mely életet pedig most testben élek, az Isten Fiában való hitben élem, a ki szeretett engem és önmagát adta érettem.” Az 1Jn4:10 kijelenti: „Nem abban van a szeretet, hogy mi szerettük az Istent, hanem hogy ő szeretett minket, és elküldte az ő Fiát engesztelő áldozatul a mi bűneinkért”.

Krisztus sorsa

A 28. vers befejező része Krisztus mennyei sorsával foglalkozik: „és elmegyek az Atyához”. Mía jelentősége annak a számunkra, hogy Jézus az Atyához tért vissza, miután eljött erre a világra, és meghalt az üdvösségünkért. Erre a kérdésre több válasz is adható. Először is megmutatja nekünk, hogy a megváltás munkája elvégeztetett, a biztosak lehetünk benne, amikor Krisztus befejezett munkájának alapján járulunk Istenhez. Ha a munka nem lenne befejezve, Krisztusnak még mindig itt kellene lennie, hogy befejezze azt. De elvégeztetett. Ezért Ő visszatért a mennybe, ahol az Atya jobbára ült. A zsidókhöz írott levél szerzője a korábban már idézett igeszakaszban tárgyalja ezt, mert azok a versek így folytatódhatnak: „Ő azonban, egy áldozattal áldozván a bűnökért, mindörökké üle az Istennek jobbára, várván immár, míg lábainak zsámolyául vettetnek az ő ellenségei. Mert egyetlenegy áldozatával örökké tökéletesekké tette a megszentelteket.” (Zsid10:12-14).

Másodszor, Krisztus visszatérésének ténye a mennybe megmutatja nekünk, hogy most olyan helyen van, ahol képes megadni minden lelki ajándékot és áldást nekünk, amit szükségesnek látja azokat. Az első ajándék ezek közül a Szentlélek volt, mert Jézus ezt mondta: „De én az igazat mondom néktek: Jobb néktek, hogy én elmenjek: mert ha el nem megyek, nem jó el hozzátok a Vigasztaló: ha pedig elmegyek, elküldöm azt ti hozzátok.” (Jn16:7) Vannak más ajándékok is. Így olvassuk például az efézusi levélben: „Mindenikünknek pedig adatott a kegyelem a Krisztustól osztott ajándéknak mértéke szerint. Ezokáért mondja az Írás: Fölmenvén a magasságba foglyokat vitt fogva, és adott ajándékokat az embereknek.” (Ef4:7-8, v. ö. Zsolt68:19)

Harmadszor, Krisztus mostani helyzete az Atya jobbán az, ahonnan közbenjár a sajátjaiért. Pál beszél erről a Róma levélben, elmondván, hogy Krisztus „esedezik érettünk” (Rm8:34). A zsidókhöz írott levél szerzője ezt mondja: „Ennekokáért ő mindenképen idvezítheti is azokat, a kik ő általa járulnak Istenhez, mert mindenha él, hogy esedezék érettök” (Zsid7:25). Mi pedig így énekelünk:

Ébredj lelkem, ébredj,
Rázd le vétkes félelmeidet
A véres áldozat
Értem megjelenik.
A trón előtt áll a Zálogom,
A nevem a kezére van írva.

Jézus mostani helyzete a mennyben az, ami biztossá tesz minket mind az üdvösséget, mind az Istenhez járulásunkat illetően az imában és az imádatban.

Végül, Krisztus mostani helyzete a mennyben a jele annak, hogy ismét eljön majd a Földre, ez alkalommal nagy hatalommal és dicsőséggel, s az Ő szent angyalaival. Jézus eljön. Ez ugyanolyan biztos, mint az, hogy egyszer már eljött meghalni az üdvösségünkért. Készen állsz majd találkozni Vele? Úgy köszöntöd majd, mint Megváltódat, vagy úgy kell majd Vele találkoznod, mint Akinek a szeretetét eltaszítottad magadtól, s az áldozatát pedig visszautasítottad?

Azt mondod, hiszel Krisztusban, mint nagy emberben, és nagy tanítóban. Jó! Ez is több mint a semmi. De nem elég ahhoz, hogy üdvözülhess. Miért állnál itt meg? Miért állnál meg az ember Jézusnál? Miért ne lehetne meg a teljes Krisztusod úgy, ahogyan itt van bemutatva? Maclaren helyesen írta: „Ez a négy tény – az Atyában lakozás, az önkéntes világba jövetel, az önkéntes eltávozás és az Atyánál lakozás – egy erős erőd falai, melybe bemenekülhetünk, és ahol biztonságban lehetünk. Ezekkel 'négy sarok áll szemben mindenféle széllel'. Üss ki egyet közülük, és az egész összedől. Tedd az egész Krisztust a te Krisztusoddá, mert csakis az egész Krisztus, 'Aki fogantatott Szentlélektől, született szűz Máriától... megfeszítettet, meghalt és eltemettetett... felment a mennyben, s ült az Isten jobbára', elég erős ahhoz, hogy átsegítsen a gyengeségeiden, elég nagy ahhoz, hogy kielégítse a vágyaidat, elég szerető ahhoz, hogy úgy szeressen, ahogyan szükséged van rá, és képes kimenteni téged a bűneidből, és felemelni a saját Trónja dicsőségébe.”³⁶³

Pontosan ez a helyzet. Bárcsak találnád meg Őt, és jutnál Benne teljes hitre a lelked javára és az Ő kegyelme dicsőségének dicsőítésére!

³⁶³ Maclaren, *Expositions of Holy Scripture*, 7. kötet, 3. rész 168. oldal

204. fejezet: Krisztus tanítványai szétszóródnak, Jn16:31-33

31. Felele nékik Jézus: Most hiszitek?

32. Ímé eljő az óra, és immár eljött, hogy szétszoljatok kiki az övéihez, és engem egyedül hagyjatok; de nem vagyok egyedül, mert az Atya velem van.

33. Azért beszéltem ezeket néktek, hogy békességetek legyen én bennem. E világon nyomorúságtok leszen; de biztatok: én meggyőztem a világot.

Két oka van annak, amiért az Úr Jézus Krisztus nem volt annyira lenyűgözve a tanítványai hitének gyakorlásától, mint ők maguk. Először, a hitük hosszú idő át csak eljövendő volt. Másodszor, elpárologni készült. A János evangéliumának 16. fejezetét záró versekben Jézus úgy válaszolta meg a tanítványai kérdéseit, hogy azokat ők valójában fel sem tették, s ez erre a kiáltásra sarkallta őket: „Most tudjuk, hogy te mindent tudsz, és nincs szükséged arra, hogy valaki téged megkérdezzen: erről hiszszük, hogy az Istentől jöttél ki” (30. vers). Ez a kiáltás őszinte volt, de valójában nagyon kérkedő. Azt állították, hogy hisznek. Azt mondták, biztosak a hitükben, de valójában gyengék voltak az odaszántságban. Azaz ahelyett, hogy lenyűgözte volna a tanítványai hite, Jézus azzal folytatja, hogy előre jelzi az összezavarodásukat és a szétszóródásukat a keresztre feszítés idején.

Ennek az egész változásnak leckének kell lennie a keresztyén nép számára, mert gyakorta vagyunk teljesen biztosak a hitünkben, de mégsem vagyunk olyan erősek, amilyennek képzeljük magunkat. Ezt mondjuk: „Most hiszek. Most biztos vagyok benne”. De röviddel azt követően rájövünk, hogy kételkedünk az általunk kimondott dologban.

Egy realista becslés

Jó pár éve az első asszisztensem a Tizedik Presbiteriánus Gyülekezetben elmondott nekem valamit, amire még a kisgyermekkorából emlékezett. Az édesapjának segített néhány dolgot elhelyezni az ebédlőasztalon, s kérte, hogy hadd vihessen oda valamit, amit az apja túl nehéznek ítélt a számára. Ő azonban vitatkozni kezdett az apjával, és hevesen tiltakozott. „Kérlek, apu, tudom, hogy oda tudom vinni. Biztos vagyok benne, hogy képes vagyok rá.” Végül az apja megengedte, hogy megpróbálja. Ő magabiztosan és óvatosan kezdett bele, de hirtelen elejtette az üvegedényt, és a folyadék kiborult. Elmondta, hogy az egyik legnagyobb leckét tanulta meg az életében aznap, amikor ott állt lehorgasztott fejjel, nézve a kiömlött folyadékot és az összetört edényt. Rettenetesen csalódottnak érezte magát, hiszen oly biztos volt önmagában. De végső soron az apjának volt igaza és ő tévedett,

Mindenkinek vannak hasonló tapasztalatai, s ezek azok, melyek segítenek megértenünk a tanítványok megvallását, valamint az érzelmeiket, ahogyan Jézus szelíden feltárta előttük a jövőt. Olyan biztosak voltak a hitükben! De rövidesen – valójában órák múlva – a hitük szertefoszlott.

Figyeljünk meg három dolgot, amit Jézus profétált meg velük kapcsolatban. Először is kijelentette, hogy hamarosan *szétszóródnak*. Most még együtt voltak, s ahogyan az gyakorta lenni szokott, a létszámuk bátorította őket. S természetesen ott volt Jézus. Ha ismerték volna az éneket, joggal énekelhették volna: „Adj nekem tíz bátor szívű embert, s hamarosan további tízezret adok neked”. De nem ismerték valójában önmagukat. Így nemsokára, a legnagyobb bosszúságukra, szét fognak szóródni. Mikor Krisztust elfogták a Gecsemáné kertben, a legtöbben visszairamodtak az Olajfák hegyére Bethánia felé. Péter követte a letartóztató csoportot vissza Jeruzsálembe, de távol maradt tőlük. A keresztre feszítés után Kleofás és Mária visszatértek Emmausba, s a többiek is kétségtelenül a saját elindulásukat tervezgették.

Másodszor, Jézus előre megmondta, hogy *össze fognak zavarodni*. Ez benne foglaltatik a hitükkel kapcsolatos kérdésében, mert amikor így kérdezi: „Most hiszitek?“, az ugyanaz, mintha azt mondta volna, hogy eljön az idő, amikor majd egyik sem hisz többé, és összezavarodik. Most biztosak abban, hogy Ő a Messiás, Aki Istentől jött. De miképpen lehetnek biztosak abban Krisztus keresztre feszítésének durva valósága után? Az emmausi tanítványokhoz hasonlóan ők is ezt mondják majd: „Pedig mi azt reméltük, hogy ő az, a ki meg fogja váltani az Izráelt.” (Lk24:21)

Harmadszor, Jézus kinyilatkoztatta, hogy hamarosan *elszigetelődnek*, mert szétoszlanak, „kiki az övéihez”. Mikor első ízben olvassuk ezt a kifejezést, ezt kérdezzük magunktól: „Miféle övéikhez? A házukhoz? A városukhoz? A barátaikhoz?” Jézus azt mondja, hogy valamennyien szétoszlanak a saját kis világukhoz, s abban mindenki elszigetelődik. Miután oda a központ, többé semmiféle belső köteléke sem lesz a kóbor kiscsapatnak. Mintha csak az ördög, a romboló terve sikerülne, s ez a hősies erőfeszítés, mellyel Ádám bűnös és szétszóródott fajtáját igyekeztek az egyház új, dicsőséges egységébe összefogni, csődöt mondott volna.

Nos, mit mondhatunk erről? Bizonyosan nem ez a helyzetünk most, amint megértettük a kereszt jelentőségét és Krisztus feltámadásának innenső oldalán állunk! Igaz ez? Soha nem szóródtunk szét? Soha nem voltunk zavarban? Soha nem voltunk elszigetelvek? Természetesen voltunk? Szétszóródtunk – néha az üldöztetések miatt, néha a gyülekezeteken belüli szakadások folytán, néha pusztán a más keresztyénnel kapcsolatos gyanakvásunk következtében. Összezavarodunk, mert néha még a hívőknek sincs meg a biztos válaszuk az őket kérdezők számára a belső reménységre vonatkozó kérdésekben. A keresztyének néha borzasztóan egyedül vannak. Írtak nekem keresztyének olyan problémákkal, amit a *Bibliatanulmányozó óra* című műsorban hallottak tőlem, ezekkel a szavakkal: „Senkim sincs, akihez odafordulhatnék, akivel megoszthatnám a problémáimat”.

Szeretném, ha megfigyelnéd, hogy e három dolog mindegyikében – a szétszórásban, az összezavarodásban és az elszigetelődésben – Jézus a szöges ellentéte a tanítványoknak. A letartóztatáskor ők szétszóródtak, de Jézus szilárdan megállt. Még a halál kapujában is szilárdan állt, aminek eredményeképpen a feltámadás után mágnessé vált, amely újra összeszedte a tanítványokat. Összezavarodtak, de Jézus erős volt a hitben, aminek eredményeképpen új hitet kaptak Tőle. Ők elszigetelődtek, de Ő, noha elvetették, mégis elmondhatta: „nem vagyok egyedül, mert az Atya velem van”. S kiemelkedtek az elszigeteltségükből, amikor a feltámadást követően újra eljött hozzájuk.

Örülök, hogy az Úr elfogadja a gyenge, ingadozó, sőt tudatlan hitet is. Ha nem így lenne, mivé lennénk? Ki üdvözülhetne? De ezt kimondván ne képzeljük azt, hogy a hitünk, vagy a felfogóképességünk a kritikus dolog, mert a „gyenge, ingadozó, sőt tudatlan” a pontos leírása. Az erőnk nem a hitünkben van, hanem Őbenne, Aki ennek a hitnek a tárgya. A mi erőnk Jézusban van.

Krisztus hagyatéka

E versek második leckéje Krisztus szétválasztó hagyatéka a tanítványok számára. Ő gyengéden leleplezte a feltételezetten erős hitük gyengeségét. De nem akarván otthagyni őket ezzel a leleplezéssel, azonnal azzal folytatja, ami valóban erős, és kitart még a megpróbáltatásokban is. A békességről, az Ő békességéről beszél. Ez ugyanaz, mint amiről a tizennegyedik fejezetben beszélt. „Békességet hagyok néktek; az én békességemet adom néktek: nem úgy adom én néktek, a mint a világ adja. Ne nyugtalankodjék a ti szívetek, se ne féljen!” (14:27) Krisztusról a születésekor kijelentetett, hogy békességet hozni jött: „e földön békességet, és az emberekhez jó akaratot”. Ezt megtette, és itt is hagyta, mikor eltávozott.

1874-ben egy francia gőzös, a *Ville du Havre* úton hazafelé Amerikából összeütközött egy vitorlással. A gőzös sérülése súlyos volt, s annak eredményeképpen gyorsan elsüllyed, és majdnem mindenki odaveszett az utasok közül. Az egyik utas, Mrs. Horatio G. Spafford, egy chicagói ügyvéd felesége négy gyermekével úton voltak Európa felé. Miután megtudta, hogy a hajó süllyed, letérdeltek, és imádkoztak a menekülésért, vagy azért, hogy akarjanak meghalni, ha ez Isten akarata. Amikor a hajó elsüllyedt, az összes gyermek odaveszett. Mrs. Spaffordot megmentette egy tengerész, aki átevezett a hajó elsüllyedésének helyén, és megtalálta őt a vízben. Tíz nappal utána, amikor beérkezett Cardiffba, rövid üzenetet küldött a férjének: „Egyedül én menekültem meg”. Hatalmas csapás volt ez, olyan fájdalom, amit aligha foghat fel bárki, aki nem veszítette el a gyermekét. De a nagy megrázkódtatás sem semmisítette meg a szülők Jézustól kapott békességét, akik mindketten keresztyének voltak. Spafford e tapasztalata alapján írt bizonyosságot Isten kegyelméről:

Mikor a békesség folyóként került utamba,
Mikor a fájdalmak tengeri hullámokként görögnek,
Bármi is az osztályrészem, te megtanítottál azt mondani:
A lelkemmel minden rendben, rendben.

Pofozzon bár a Sátán, jöjjenek bár a próbák,
Írányítson az áldott meggyőződés,
Hogy Krisztus megtekintette kétségbeesett állapotomat
S a tulajdon vérét öntötte a lelkemre.

Ez a keresztyén ember békességének a jelentése. Ez nem a konfliktus hiánya, vagy bármiféle más megpróbáltatásé, vagy csalódásé. Ez inkább megelégedettség és bizalom Istenben dacára az efféle körülményeknek.

Két feltétel

Ez azonban nem automatikus. Azaz, nem a miénk, függetlenül attól, hogy eleget teszünk-e Krisztus feltételeinek a belépéshez az Ő örökségébe. Ebben az igeszakaszban Ő két feltételt szab meg:

Először is, Krisztus békessége azok számára van, akik „Öbenne vannak”. Ez jelentheti egyszerűen azt, hogy a békesség a keresztyéneké, mert amikor keresztyénekké válunk, Isten belehelyez minket Krisztusba, hogy valóban elmondhassuk: Vele együtt meghaltunk és feltámadtunk, s együtt ültettünk a mennyben. De Krisztus itt valószínűleg nem erről beszél. Emlékeznünk kell ennek az igeverznek a magyarázata közben, hogy a beszélgetések, melyekben előfordul, tele vannak „higgyetek” Krisztusban és „maradjatok meg” Öbenne intésekkel. „Krisztusban” lenni nem annyi, mint üdvözültnek lenni, hanem inkább a tudatos függés Tőle, és a közel maradás Őhozzá, ami előfeltétele az örömnél és a gyümölcsözésnek a keresztyén életben. Erre gondol Krisztus, amikor befejezi ezeket a beszélgetéseket, Jézus békességet ad. De a békesség ajándéka csak azoké, akik Tőle függnak, Benne bíznak, és közel maradnak Őhozzá a keresztyén életük megélése során.

Emellett a „Krisztusban” maradás e magyarázatát erősíti meg a második feltétel is: hogy Krisztus szavai lehessenek az Ő követőiben. Jézus ezt jelzi az alábbiakat mondva: „*Azért beszéltem ezeket néktek*, hogy békességetek legyen én bennem” (33. vers) Mik ezek az „ezek”? János evangéliuma e részének tanításai. A szakasz elejének tanulmányozása során vetettünk ezekre egy pillantást.

Először is ott van Krisztusnak a tanítványok iránt érzett szeretete ténye. A 13. fejezet ezzel az igazsággal kezdődik: „A husvét ünnepe előtt pedig, tudván Jézus, hogy eljött az ő

órája, hogy átmenjen e világból az Atyához, mivelhogy szerette az övéit e világon, mindvégig szerette őket” (1. vers). A fejezet, mely ezzel a bevezetővel kezdődik, nagy bemutatóját tartalmazza Krisztus az övéi iránt érzett szeretetének, a lábmosást, mely egyszerre a valódi bemutatója Krisztus kegyes szeretetének, valamint a megalázkodásának azért, hogy képes legyen meghalni a kereszten. A beszélgetéseken keresztül újra és újra bizonyítékát kapjuk Krisztusnak az övéi iránti törődéséről. Törődik a tanításukkal, a figyelmeztetésükkel és a felkészítésükkel az Ő eltávozására.

Másodszor, Jézus beszélt a mennyről, azt mondván, hogy helyet készül készíteni az övéinek a mennyben, s ha elmegy, majd visszatér és Magához veszi őket, hogy ahol Ő lesz, ők is ott lehessenek (14:2-3). Ebben a tanításban nemcsak a menny pusztája ténye volt az új dolog, hanem inkább az, hogy Jézusnak volt benne érdekeltsége, és személyes helyeket készít a mennyben az Ő követőinek.

Harmadszor, Jézus beszélt a Szentlélek eljövételéről. Ez rendkívül új dolog volt, mert jóllehet az Ószövetségnek sok mondanivalója volt Isten Lelkéről, s noha egyes ószövetségi próféciák beszéltek arról a napról, amikor majd a Szentlélek kitölttetik erővel, ezt senki sem társította Krisztus szolgálatával, vagy az ajándékokkal. Most a tanítványok azt hallották, hogy Krisztus Maga küldi majd el a Szentlelket, s Ő majd eljön, hogy bennünk lakozzon, és rajtuk keresztül munkálkodjon. Jézus szerint a Szentlélek vigasztalni fogja a tanítványokat. A világ felé is fog szolgálni, mert meggyőzi a világot „bűn, igazság és ítélet tekintetében” (16:8).

Negyedszer, Jézus beszélt arról a munkáról, amit a tanítványoknak kellett elvégezni, s amiért Jézus a világban hagyta őket. Különböző módokon beszélt erről. A tizennegyedik fejezetben a saját munkájához hasonlítva beszélt róla, elmondván, hogy ennél még nagyobb is lesz: „A ki hisz én bennem, az is cselekszi majd azokat a cselekedeteket, a melyeket én cselekeszem; és nagyobbakat is cselekszik azoknál; mert én az én Atyámhoz megyek” (12. vers). A tizenötödik fejezetben abból kiindulva beszélt róla, hogy megbízza őket a gyümölcsöző szolgálattal: „Nem ti választottatok engem, hanem én választottalak titeket, és én rendelvelek titeket, hogy ti elmenjeteek és gyümölcsöt teremjeteek, és a ti gyümölcsötök megmaradjon” (16. vers). Léven munkájuk ebben a világban, az életük értelmet nyer.

Ötödször, az Úr az imádságról beszélt, megadván nekünk néhányat a Bibliában szereplő legizgalmasabb ígéretek közül. „És akármit kérteek majd az én nevemben, megcselekszem azt, hogy dicsőíttessék az Atya a Fiúban. Ha valamit kérteek az én nevemben, én megcselekszem azt.” (14:13-14) „Ha én bennem maradtok, és az én beszédeim bennetek maradnak, kérjeteek, a mit csak akartok, és meglesz az néktek” (15:7). „Mostanáig semmit sem kértetek az Atyától az én nevemben: kérjeteek és megkapjátok, hogy a ti örömetek teljes legyen” (16:24). Az Úr azt is elmondta nekik, hogy imádkozni fog értük. A tizenhetedik fejezetben fenséges példáját látjuk ennek a közbenjárásnak.

Végül, mikor Jézus emlékezteti a tanítványokat arra, amit már tanított nekik, másik tanítást is hozzászól: „E világon nyomorúságotok léssen; de bízzatok: én meggyőztem a világot” (16:33).

Krisztus győztes

Ez a lényeg, amire végül el kell jutnunk – Krisztus győzelmének a lényege. Három területen győzte le a világot: életében, halálában, és a feltámadásában. Legyőzte életében, mert dacára a rengeteg bánatnak és kísértésnek az Isten által számára megszabott utat járta elhajlás, bűn, vagy tévelygés nélkül. Ezt mondta a Sátánról: „jön a világ fejedelme: és én bennem nincsen semmije” (Jn14:30). Legyőzte a világot a halálában is, mert a halála a bűn ára volt, s ezzel megtörte a bűn hatalmát felettünk. S legyőzte a világot a feltámadásában is, mert a feltámadásával elkezdte a visszatérését a mennyei trónjára, ahonnan most uralkodik az egyházban, s ahonnan egy nap majd ismét visszatér teljes hatalommal és erővel.

„Én meggyőztem a világot.” Ezek a szavak a Golgota árnyékában hangzottak el, magának a keresztnek a lábánál. Annak küszöbén hangzottak el, ami egészen biztosan vereségnek tűnik. De akkor is igazak voltak. S ha akkor igazak voltak, akkor még inkább megmutatkozik, hogy ma is igazak. Hiszel ebben? Krisztus a győztes? Ha igen, és Ő az, akkor állj mellé ebben a győzelemben. Rendelkezz azzal a békességgel, amit Ő ad, s akkor te is legyőzöd a világot. Gúnyolódik a világ Krisztus evangéliumán? Annál rosszabb a világnak. Lenyomnak minket a körülmények? Ő legyőzte a körülményeket. Állj meg Vele. Ő a Király. Ő Isten mindenek felett, Akinek a neve mindörökké áldott.

205. fejezet: Az Úr valódi imája, Jn17:1-5

1. Ezeket beszélte Jézus; és felemelé szemeit az égre, és monda: Atyám, eljött az óra; dicsőítsd meg a te Fiadat, hogy a te Fiad is dicsőítsen téged;

2. A miként te hatalmat adtál néki minden testen, hogy örök életet adjon mindennek, a mit néki adtál.

3. Az pedig az örök élet, hogy megismerjenek téged, az egyedül igaz Istent, és a kit elküldtél, a Jézus Krisztust.

4. Én dicsőítettelek téged e földön: elvégeztem a munkát, a melyet reám bízta, hogy végezzem azt.

5. És most te dicsőíts meg engem, Atyám, te magadnál azzal a dicsőséggel, a melylyel bírtam te nálad a világ létele előtt.

Institúciójában és más írásaiban Kálvin János, a nagy reformátor és teológus úgy beszél Istennek a számunkra Önmagáról a Bibliában adott kijelentéséről, mint gögicsélésről, egy szerető anya olyasfajta beszédéről, amit az újszülött gyermekével folytat. Kálvin azt érti ez alatt, hogy bármiféle Istentől felénk irányuló kommunikációnak a legegyszerűbb és legelementárisabb nyelven kell elhangzania Isten szemszögéből nézve. Az Ő gondolatai nem a mi gondolataink. Az Ő útjai nem a mi utaink. Következésképpen Istennek le kell ereszkednie hozzánk gögicsélve, ha azt akarja, hogy megértsük Őt. Ha a Szentírásnak bármiféle hasznat kell jelenteni a számunkra, akkor annak elementáris kijelentésnek kell lennie.

Mikor viszont e vonalak mentén gondolkodunk, akkor természetes azon spekulálni, milyen valódi és mély egyetértés létezhet az Istenség Személyei között. Igaz, hogy Istennek gögicsélve kell hozzánk szólni, de milyen alaposnak, mélynek és felfoghatatlannak kell lennie a beszélgetésnek az Atya és a Fiú, valamint mindkettőjük és a Szentlélek között! Igazunk van ezzel a spekulációval? Egy bizonyos értelemben nyilvánvalóan igen. Mégis, János evangéliumának az a része, melyre most rátérünk, közvetlen és váratlan fékje a gondolatainknak e vonalak mentén. Mert miközben az egész Bibliában a legtisztább és legkiterjedtebb példája a közvetlen, szavakba öntött kommunikációnak az Istenség két Személye között, mindazonáltal a legátfogóbb kifejezésekkel, mondattannal és szavakkal kifejezve.

Vessük össze például Lukács prózájával. Lukács csodaszép görög stílussal kezdi a Cselekedetek könyvét: „Mivelhogy sokan kezdték rendszerint megírni azoknak a dolgoknak az elbeszélését, a melyek minálunk beteljesedtek, a mint nekünk előnkbe adták, a kik kezdettől fogva szemtanúi és szolgálói voltak az ígének: Tetszék énnékem is, ki eleitől fogva mindeneknek szorgalmasan végére jártam, hogy azokról rendszerint írjak néked, jó Theofilus,” (1:1-3) S ebben a stílusban folytatja. De figyeljük meg a János 17-et: „Atyám, eljött az óra; dicsőítsd meg a te Fiadat, hogy a te Fiad is dicsőítsen téged. A miként te hatalmat adtál néki minden testen, hogy örök életet adjon mindennek, a mit néki adtál. Az pedig az örök élet, hogy megismerjenek téged, az egyedül igaz Istent, és a kit elküldtél, a Jézus Krisztust.” S az ima folytatódik: „Én ezekért könyörgök: nem a világért könyörgök... És az enyémeik mind a tiéid, és a tiéid az enyémeik... Szenteld meg őket a te igazságoddal: A te ígéd igazság... Atyám, a kiket nekem adtál, akarom, hogy a hol én vagyok, azok is én velem legyenek; hogy megláthassák az én dicsőségetem, a melyet nekem adtál: mert szeretettel engem e világ alapjának felvettése előtt”. (9-10, 17, 24)

Ez az ima a legegyszerűbb mondatokat foglalja magában, bár az elképzelések mélyenszántóak. Annak bizonyítéka, hogy a nehézségeink Isten igazságának megértésében nem maga az igazság összetettségében, vagy a közvetítő nyelvezetben rejlik (mintha a

logaritmus, vagy a német filozófia lenne), hanem a saját tudatlanságunkban, a bűnünkben és a lelki tespedtségünkben keresendő.

Egy papi ima

Milyen csodálatos ima ez! Három része van: Krisztus imája Önmagáért (1-5. vers), imája a tanítványokért (6-19. vers) és imája mindenkiért, akik majd őket követik az eljövendő évszázadokban (20-26. vers). Krisztus imájának legrövidebb része hangzik el a saját érdekében. Ezzel szemben hosszan imádkozik mind a tanítványaiért, mind értünk, akik a tagjai vagyunk az Ő misztikus testének. Az imának öt fő kérése van, egy Önmagáért és négy értünk. A második és a harmadik része felsorolja az egyház hat megkülönböztető jelét, melyeket végül majd külön-külön tárgyalunk: öröm, szentség, igazság, küldetés, egység és szeretet.

E versek tanulmányozása hamar bemutatja, hogy ez az Úr valódi imája. Az imát, mely így kezdődik: „Mi Atyánk, ki vagy a mennyekben...” (Mt6:9-13) pontosabban inkább a tanítványok imájának kellene nevezni. A János 17-ben szereplő ima Jézus imája. Joggal mondják az Ő főpapi imájának, mert úgy jár közben értünk benne, mint a mi Főpapunk az Atya trónja előtt.

Luther mondta erről az imádságról: „Ez tényleg mindenek felett állóan szívet melengető ima. Megnyitja az Ő szívének mélységeit mind a mi vonatkozásunkban, mind az Atyáéban, s Ő ki is önti azokat. Annyira őszintének, annyira egyszerűnek hangzik, de olyan mély, olyan gazdag, és olyan széles, hogy senki sem képes a mélyére hatolni.” Melancton, Luther barátja és kollégája írta: „Sem égen, sem földön nem hallatszott soha fennköltebb, szentebb, gyümölcsözőbb, fenségesebb hang, mint mikor Maga Isten Fia mondta el ezt az imát.” A skót reformátor, John Knox a halálos betegsége alatt mindennap felolvastatta magának ezt az imát, s élete utolsó pillanataiban arról tett bizonyosságot, hogy ezek az igeversek hatalmas vigasztalást és az erő forrását jelentették a számára.³⁶⁴

Ennek az imának valami olyasminek kell lennie a számunkra, mint amit az égő csipkebokor jelentett Mózes számára, mert itt Istent halljuk beszélni, ezért le kell vetnünk a lábbelijeinket, és alázatosan meg kell hajolnunk, mert a legszentebb földön állunk.

Az első kérés

Most rátérünk Krisztus első kérésére. Ezt az 1. és 5. versekben találjuk. Ez az imádság arra, hogy az Atya „dicsőítse meg” Jézus, aminek következtében Jézus is meg fogja „dicsőíteni” az Atyát. Ez így szól: „Atyám, eljött az óra; dicsőítsd meg a te Fiadat, hogy a te Fiad is dicsőítsen téged... És most te dicsőíts meg engem, Atyám, te magadnál azzal a dicsőséggel, a melylyel bírtam te nálad a világ létele előtt”.

Ennek a kérésnek a megértésekor azonban azonnal szembesülünk egy problémával, mert a bibliai szókincsben kevés szó van, ami annyira érthetetlen, mint a „dicsőség”. Sőt, mi több, még a tökéletesen helyes meghatározása is – már ha majd megtaláljuk – sem juttatja mindig érvényre a most vizsgált igeszakaszt. Ez az igeszakasz maga is tökéletes szemléltetése ennek a második nehézségnek, mert az első öt versben négy, látszólag egymással ellentétes dologról olvasunk Krisztus dicsőségével kapcsolatosan. Először is, Jézus rendelkezett valamekkora dicsőséggel a megtestesülés előtt. Másodszor, ez a dicsőség Isten dicsősége volt. Harmadszor, Jézus nem rendelkezett ezzel a dicsőséggel a megtestesülésének évei során: itt azért imádkozik, hogy az eredeti dicsősége térjen vissza hozzá. De egyidejűleg, és

³⁶⁴ Az idézetek és a többi információ ebben a fejezetben Arthur Pink, *János apostol evangéliumának magyarázata* című művéből származnak. *Magyar fordítás*, 499. oldal

negyedszer, egy bizonyos értelemben rendelkezett ezzel a dicsőséggel még a földi tartózkodása során is, mert kimutatta másoknak az Isten által Rá bízott munka elvégzésével. Ez utóbbi értelem benne foglaltatik a Jn2:11-ben – hogy csak egy további példát említsünk – mert ott olvasunk arról, hogy a víz borrrá változtatása Kánában volt a kezdete azoknak a csodáknak, melyekben Jézus „megmutatá az ő dicsőségét”, aminek eredményeképpen „hivének benne” a tanítványok.

Miképpen lehetséges ez? Miképpen lehet, hogy az Úr, Aki rendelkezett Isten dicsőségével, letette azt, de mégis, még a letevés időszakában is rendelkezett vele? S egyáltalában mit jelent „az Isten dicsősége” kifejezés?

Ennek a problémának a megoldása, valamint az egyetlen elégséges alap, melyre támaszkodva valaha is megértjük Krisztus kérését annak a módnak a megértésében rejlik, ahogyan a „dicsőség” szót az ókori görög és héber irodalomban használták. A görög nyelvben a dicsősége jelentő szó a *doxa*, mely viszont az ókori *dokeo* igén alapszik. A korai időkben az ige azt jelentette: „meglátszani”, „feltűnni”, vagy „rendelkezni véleménnyel”. Ez utóbbi jelentése mutatkozik meg a népnyelvi *dokei nui* kifejezésben, aminek az értelme: „nekem jónak tűnik”. Az Újszövetségben ez a legvilágosabban a Galata 2-ben jelenik meg, ahol Pál úgy beszél a jeruzsálemi apostolokról, mint akik „vezetőknek látszanak” (2. vers), „tekintélyeseknek látszanak” (6. vers), és „oszlopoknak tekintik őket” (9. vers). Olyan vélemény volt ez, amit maga Pál látszólag nem teljesen osztott. A főnév ennek megfelelően „véleményt” jelent, vagy pontosabban „azt, amit valaki gondol”. Ez a jelentés maradt fenn az angol „ortodox”, „heterodox” és „paradox” szavakban, melyek jelentése első közelítésben „egyeses (vagy helyes) vélemény”, „különböző (vagy más) vélemény”, és „ellentét (vagy ütköző) vélemény”. A szónak ezt a korai jelentését dokumentálja a nagy teológiai görög szótár, amit Gerhard Kittel szerkesztett, s ahonnan ezeket a részleteket is vettük.

A szavak eme korai története után valamennyi idővel a főnév (*doxa*, vagy „dicsőség”) saját fejlődésen kezdett keresztülmenni, és hamarosan kezdett eltérni az eredeti jelentésétől. A korai korszakban „véleményt” jelentett, bármilyen véleményt. De az idő múlásával először a „jó véleményt” kezdte jelenteni (szemben a bármilyen véleménnyel) majd azt a valamit „ami kiérdemli a jó véleményt”. Ezekben az időszakokban a szót helyesen lehetett volna a „dicséret”, „tisztesség”, „jó kiállítás”, „hírnév”, „renomé” szavakkal fordítani. Mikor egy királyról, vagy egy isteni lényről mondták, nyilvánvalóan az elmenetelt jelentette a végsőig a dicséretben, vagy hírnévben, mint amikor ezt olvassuk: „Kicsoda ez a dicsőség királya? Az erős és hatalmas Úr, az erős hadakozó Úr... Kicsoda ez a dicsőség királya? A seregek Ura, ő a dicsőség királya” (Zsol24:8, 10).

Az idézet a 24. zsoltárból azonban a szó történetének újabb fejezetéhez vezet el minket, mert elkezd megmutatni annak eredményét, ahogy a Biblia Istenre alkalmazza a szót. Isten dicsősége nyilvánvalóan kapcsolódott az attribútumaival, hiszen azért lehetett Őt a dicsőség királyának nevezni, mert minden attribútumában – szeretet, igazság, szentség, kegyelmesség, hatalom, tudás, állandóság és így tovább – tökéletes, tehát valóban dicsőséges. Mellesleg ez példázza az ortodox szó jelentését is, mert a személy, aki ortodox hittel rendelkezik, az, aki képes helyes, vagy megfelelő véleményt alkotni Isten attribútumairól. Ezen a módon Isten dicsősége az Ő hatalmas érdemességéből, vagy jelleméből fakad, hogy emberi kifejezéseket használjunk. Azaz, bármit, amit tulajdonképpen tudhatunk Istenről, az mind-mind az Ő dicsőségének kifejeződései.

Ezen a ponton megérthetjük a dicsőség szó egyik használatát Krisztus által az imájában, mert amikor így szól: „Én dicsőítettelek téged e földön: elvégeztem a munkát, a melyet reám bízál, hogy végezzem azt” (4. vers), akkor azt ezzel mondja, hogy a szolgálatával az Atya lényegi jellemvonásait tárta elénk. Mikor a tanítványok szemlélték ezt a dicsőséget, mint pl. a Jn2:11-ben, akkor valójában az Ő jellemét szemlélték, ami Isten jelleme volt. Ez az egyik módja annak, hogy kimondjuk: ha láttuk Jézust, láttuk az Atyát.

A Sekina dicsőség

Ez azonban csak a szó egyik jelentését magyarázza meg. Megmagyarázza azt a dicsőséget, amit Jézus nyilvánvalóan megtartott a földi szolgálata idején. De mi volt az a dicsőség, amellyel az Atyánál rendelkezett a megtestesülése előtt, amit letett, s aminek a helyreállításáért imádkozott?

A válasz a kérdésre annak felismerésében rejlik, hogy létezik már, teljesen eltérő jelentése is a „dicsőség” szónak, melynek az eredete inkább a héberben, semmint a görögben keresendő, s ami csak később került bele a görög nyelvbe a héber és a görög kultúra kapcsolatának eredményeképpen. Noha ennek a kapcsolatnak a kezdetei nem ismeretesek, a fő tényező látszólag a héber Biblia görög nyelvre fordítása volt mintegy száz évvel Krisztus előtt. A fordítás Septuaginta néven ismert. A későbbi írók, például Philo zsidó filozófus (született i. e. 20-10 körül), és Flavius Josephus (szül. kb. i. e. 37) a szót mindkét értelemben használják.

A zsidó gondolkodásban Isten jelenlétének minden külsődleges megnyilvánulásáról hitték, hogy együtt jár a világossággal, a kisugárzással, vagy oly ragyogó dicsőséggel, hogy senki emberfia nem képes azt megközelíteni. Ez az elképzelés rejlik az „arcának világossága” kifejezésben (Zsolt4:7, 44:4). Ez van benne a Zsolt104:1-2-ben: „Áldjad én lelkem az Urat! Uram én Istenem, nagy vagy te igen, ékességet és fenséget öltöztél magadra! A ki körülvette magát világossággal, mint egy öltözettel, és kiterjesztette az egeket, mint egy kárpitot.” Ennek festői ábrázolását látjuk Mózes esetében, akinek az arca az átadott világosságtól úgy ragyogott, miután Istennel volt a Sinai hegyen, hogy a nép megkérte, fedje be arcát egy lepellel, hogy az védje őket a sugárzástól (2Móz34:29-35, 2Kor3:13-15). A fény társult a dicsőség felhőjéhez is, mely elborította a sátrat a pusztában Izrael vándorlásának idején, majd később betöltötte Salamon nagy templomát Jeruzsálemben (1Kir8:10-11). Ez az elképzelés olyan fontos, hogy az Ószövetségben mindenütt megtalálható. Az ószövetségi időket követően a Targumban és más zsidó iratokban egy új szó a *Sekina* jobban megtestesítette ezt.

Most már eleget tudunk a „dicsőség” szóról, hogy megértsük Krisztus első kérését. A megtestesülés előtt Krisztus mindkét értelemben rendelkezett Isten dicsőségével. Rendelkezett Isten attribútumainak teljességével és jellegével belső értelemben, de rendelkezett Isten külső, látható dicsőségének teljességével is. A megtestesüléskor Jézus ezt a másodikat tette le, mert ha ezt nem tette volna, meg, nem lettünk volna képesek közeledni Hozzá. Mindazonáltal megtartotta Isten dicsőségét az első értelemben, s valóban megmutatta azt a tanítványainak, akik hit által fogadták el azt. Most, a földi szolgálata végén, a keresztre feszítésének és az azt követő feltámadásának küszöbén azért imádkozik, hogy ismét felvehesse a látható dicsőséget.

Most Jézus felmagasztaltott. Megkapta azt a dicsőséget, amit István látott a mártírhálálakor, s amit János is látott (írt róla a Jelenések könyvében), továbbá talán Pál is. Ennek a ténynek nagy buzdításnak kell lennie a hívők számára, mert Krisztus királyi szerepére mutat, Aki most igazságban uralkodik az egyházában és megőrzi a népét.

Krisztus a mi dicsőségünk

Van még egy további gondolat. Ez pedig az, hogy osztozni fogunk Krisztus dicsőségében. Egy bizonyos értelemben már most is osztozunk benne, mert akkora mértékben, amekkorában megtestesítjük Krisztus jellemét, rendelkezünk a dicsőségével a két fontos értelem közül az elsőben. Vajon nem erre gondol Jézus, amikor így folytatta: „megdicsőíttetem ő bennök” (10. vers)? Vagy megint: „És én azt a dicsőséget, a melyet nekem adtál, ő nekik adtam” (22. vers). Sőt, egy napon látni fogjuk Krisztus külső, látható dicsőségét, mert Jézus az imáját velünk és azzal a dicsőséggel kapcsolatosan folytatja:

„Atyám, a kiket nékem adtál, akarom, hogy a hol én vagyok, azok is én velem legyenek; hogy megláthassák az én dicsőségemet, a melyet nékem adtál” (24. vers).

Milyen végkövetkeztetésre jutunk tehát? Ha egy napon majd szemléljük Krisztus dicsőségét, s be kell már most is töltekeznünk azzal, akkor törekedjünk az Ő megdicsőítésére, és a dicsősége felragyogtatására. S imádkozzunk azért, hogy Isten cselekedje ezt meg bennünk, mert ez nyilvánvalóan nem olyasvalami, amire mi magunk lennénk képesek.

De jegyezzük meg: Mikor Jézus azért imádkozott, hogy megdicsőüljön, s ezzel Isten is megdicsőüljön Őbenne, érvekkel támasztotta alá a kérését. Ezek tanulságosak. Én öt okát látom Krisztus kérésének. Először, eljött az óra (1. vers). Ez azt jelenti, hogy eljött Krisztus nagy munkájának órája, a keresztre feszítésének és az azt követő feltámadásának órája. Azt mondani, hogy eljött az óra, azt jelentette, hogy Jézus egész életében az Atya akarata szerint élt, s ez elvezette Őt a legfontosabb munkájának órájához, és továbbra is az Atya akarata szerint él, amíg ez a munka el nem végeztetik. Másodszor, a megdicsőüléséért imádkozik, mert az az Atya megdicsőülésével együtt jár (1. vers). Más szóval, az ima nem volt önző, hanem pusztán csak olyasvalamivel kapcsolatos, amire a világegyetemben minden értelmes lénynek vágyakoznia kell. Harmadszor, azt mondja, hogy Isten az Atya már megadta neki a hatalmat arra, hogy örök életet adjon mindenkinek, akik Neki adattak (2. vers). Az Ő megdicsőülése természetes módon következett ebből. Negyedszer, Jézus azt állítja, hogy a halálánál fogva Ő az egyetlen út az élethez (3. vers). Az Ő megdicsőülése tehát a népe üdvösségét fogja jelenteni. Végül az Ő befejezett munkájáról beszél (4. vers). Az isteni minta tehát sorrendben először az önmegtagadás, az engedelmesség, majd a szenvedés, amit a dicsőség követ.

Ennek kell lenni a mintának a mi számunkra is. Igyekeznünk kell megdicsőíteni Krisztust, miközben úgy élünk, hogy az Ő jellemét mutatjuk. Ez azonban nem holmi misztikus módon fog végbemenni. Csak úgy történik meg, ha Isten kegyelméből az Ő akarata szerint élünk (amint irányít minket), ha bármiféle felelősséget is ruházott ránk eleget teszünk annak, ha Jézusra mutatunk, mind az üdvösség egyetlen útjára, Ha befejezzük a magunk munkáját, és ha inkább Isten dicsőségét keressük a maga teljességében, semmint a sajátunkat.

206. fejezet, Isten ajándékai Jézusnak, Jn17:2

2. A miként te hatalmat adtál néki minden testen, hogy örök életet adjon mindennek, a mit néki adtál.

A János 17-ben feljegyzett imádság második verse megadja Jézus kérésének okát, ami az első versben található (a kérés, hogy dicsőítse meg Őt az Atya). Az ok pedig az, hogy a megdicsőülés és a minden test feletti hatalom már korábbi megadása együtt járnak. Viszont mikor elolvasom az igeverset, a leginkább az „adni”, vagy „megadni” ige ismétlődése ötlík a szemembe. Kétszer szerepel az Atya által Jézusnak adott ajándék vonatkozásában: a hatalom (vagy tekintély), mint ajándék minden test felett, valamint a nép, mint ajándék esetében. Egyszer szerepel Krisztus ajándéka vonatkozásában, aki örök életet ad azoknak, akiket Isten Neki adott. Ha tanulmányozzuk ezt az igeverset, meglátjuk, hogy ez a három dolog kapcsolódnak egymáshoz, elvezetnek minket az Atya és a Fi, valamint Mindkettőjük és a mi üdvösségünk viszonyainak lényegéhez.

A nép, mint ajándék

Nem tudom, volt-e valaha nehézséged megtalálni a megfelelő ajándékot valaki számára, különösen olyasvalaki számára, akinek látszólag mindene megvan. Megvallom, én már jártam így. S ez néha bosszant. El tudom képzelni magam, amint egy üveg sampont adok valakinek, aki parókát hord, jöllehet nem tudtam róla. Vagy, egy Bach *B moll mise* felvételt adok valakinek, aki gyűlöli a klasszikus zenét. A helytelen cselekedettől való félelem tesz minket vonakodókká oly nagy mértékben a pénztárnál, amikor közvetlenül karácsony előtt veszünk valakinek ajándékot.

Nem gondolom azonban, hogy Istennek, az Atyának problémái voltak, amikor e nagy ajándékok közül az elsőt vette fontolóra a Fia, Jézus számára. Mert mi lehetne *megfelelőbb* Isten az Atya számára, hogy a Fiának adja, mint a nép, amelyik az Ő áldott képére lesz átformálva és az Ő testvérei lesznek az örökkévalóságban? Egy udvarház nem lenne megfelelő, mert a mennyben már minden udvarház a Krisztusé, és Ő most helyet készít azokban, akik az övéi. A mostanihoz hasonló világ, vagy akár a világok galaxisa nem megfelelő, mert Jézus osztozott a már létező világok megteremtésében, s még képes lenne további világok milliárdjait megteremteni, ha úgy akarná. Semmi, amit csak el tudunk képzelni, nem lenne megfelelőbb ajándék Neki, Aki Maga is a dicsőség Ura, mint a saját népe – a nép, mely az Ő képmására teremtetett, amelyik bűnbe esett, de most Krisztus megváltotta és Magához hívta hitben a Szentlélek ereje által.

Amint ezt és a többi, hasonló témájú verset olvassuk, azzal nézünk szembe, amit a régi református teológusok szövetségnek neveztek Isten, az Atya és Isten, a Fiú között, melynek alapján Isten Jézusnak adja az üdvösségben azt a nagy tömeget, akikért Ő konkrétan meghalt.

Sőt, ez nemcsak megfelelő ajándék volt Jézus számára, de *kielégítő* is volt, mert gyakorta olvassuk Krisztusról, hogy örömét lelte a népében, vagy örvendezett felettük. Ennek az egyik nagy példája az Ószövetségben olvasható Ézsaiás könyvében. Az Ézsaiás 53-ban, abban a nagy fejezetben, mely a legvilágosabban leírja Krisztus szenvedését és halálát az övéiért, azt olvassuk, hogy az Úr majd rátekint a szenvedése gyümölcseire és elégedett lesz: „És az Úr akarta őt megrontani betegség által; hogyha önlelkét áldozatul adja, magot lát, és napjait meghosszabbítja, és az Úr akarata az ő keze által jó szerencsés lesz. Mert lelke szenvedése folytán látni fog, és megelégszik, ismeretével igaz szolgám sokakat megigazít, és vétkeiket ő viseli.” (10-11. vers) A megelégedettség annak tudásában rejlett, hogy az Ő halála fogja bebiztosítani a mi üdvösségünket.

A Krisztus elégtételének témája az Újszövetségben is megtalálható, például a zsidókhoz írott levél 12. fejezetében, hogy csak egy példát említsünk. Ott azt olvassuk, hogy az Úr Jézus Krisztus példájára kell tekintenünk, Aki „a hitünk fejedelme és bevégezője... a ki az előtte levő öröm helyett, megvetve a gyalázatot, keresztet szenvedett, s az Isten királyi székének jobbára ült”. Miben rejlett Krisztus öröme? Világosan annak tudásában, hogy az Ő halála biztosítja majd be mindazok üdvösségét, akiket Isten Neki adott.

Nem gondolod, hogy a Krisztusnak adott ígéret, mely szerint bizonyos népet ad majd Neki az Atya, akik biztosan üdvözülni fognak az Ő szenvedése folytán, *vigasztalást* is jelentett Krisztusnak a keresztre feszítés küszöbén? Bizonyosan így volt. Másképpen mi módon jelenne meg az „a kiket nékem adtál” kifejezés (kétszer kissé más alakban) hétszer is a 2, 6, 9, 11, 12 és 14. versekben?

Mi magunk is ismételtetünk egy elképzelést, vagy kifejezést, amikor valami különösen embert próbáló, vagy traumatikus dologgal szembesülünk. Néha, amikor az emberek egy rettegett operáció előtt állnak, ezt mondogatják: „Csak pár óra, és minden rendben lesz”, vagy „Tudom, majd minden jóra fordul”. A sportversenyeken néha olyasmit ismételtetünk, amit észben kell tartanunk, ha jó helyezést akarunk elérni: „Fel a fejjel!”, „Tartsd mereven a fegyvert”, „Emlékezz, lélegezz mélyeket”, vagy valami más efféle személyes utasításokat. Ugyanez volt a helyzet Jézussal. A kereszt nem épp könnyű feladat volt a Számára, amikor bűnné lett érettünk, mert átmeneti, de valóságos elválasztást jelentett az Atyától. A Gecsemáné kertben ugyanezen az estén agóniában még imádkozott is azért, hogy múljon el Tőle ez a pohár, ha ez az Atya akarata. Ez nehéz volt, de ebben a megpróbáltatásban vigasztalást kapott annak tudatából, hogy a szenvedése a népe üdvösségét fogja eredményezni. Róluk mondta korábban: „Minden, a mit nékem ad az Atya” (Jn6:37). A halálának kellett szolgáltatnia az objektív jogi alapot, amihez a már Neki adottaknak oda kellett járulniuk.

Nincs nagyobb ajándék, vagy megfelelőbb ajándék, vagy kielégítőbb ajándék ennél Jézus számára: az egyház ajándéka annak, Aki majd meghal érte. Ha hittél Krisztusban, mint Megváltódban, akkor tudnod kell, hogy egy vagy azok közül, akik Jézusnak adattak a világ megteremtése előtt, s akire gondolt, és akivel vigasztalódott, amikor meghalt.

Cselekvési képesség

Isten második ajándéka Jézus számára a Jn17:3 szerint a hatalom, vagy ahogyan az *exousia* szót jobb fordítani, a cselekvési képesség. A szöveg erről beszél, amikor ezt olvassuk: „A miként te cselekvési képességet³⁶⁵ adtál néki minden testen”. A minden mindenkit jelent, mindenkit, akik valaha is éltek, vagy élni fognak. Jelenti a gazdagot és a szegényt, a kultúránk feltételezetten művelt embereit ugyanúgy, mint az őserdei vadembert, az erőset és a gyengét, az értelmest és a nem annyira értelmest. Jelenti a másik személyt. Jelent engem. Senki sem kivétel az Úr Jézus Krisztus eme egyetemes tekintélye alól. Ezért azt teheti bárkivel, amit csak akar. Ő a királyok Királya és az uraknak Ura.

Sőt, nemcsak a férfiak és a nők, a múlt és a jövő vannak alávetve az Ő cselekvési képességének. Az angyalok és a démonok is, a mennyben és a pokolban egyformán. Ezt az igazságot tanítja világosan a Krisztus felmagasztaltatásával kapcsolatos nagy igeszakasz, a Fil2:9-11. „Annakokáért az Isten is felmagasztalá őt, és ajándékozza néki oly nevet, a mely minden név fölött való; hogy a Jézus nevére minden térd meghajoljon, mennyieiké, földieké és föld alatt valóké. És minden nyelv vallja, hogy Jézus Krisztus Úr az Atya Isten dicsőségére.” Az intelligens lények három külön kategóriáját említi: a mennyieket, a földieket és a földalattiakat. Ez utal az angyalokra (akiknek a lakóhelye Istennél van), a

³⁶⁵ A Károli-fordítás szerint is „hatalmat” – a ford.

férfiakra és a nőkre (akik a Földön lakoznak), és a bukott angyalokra, vagy démonokra (akik kiűzettek a mennyből az eredeti lázadásuk idején, s akik egy napon majd a poklot fogják benépesíteni, ami az ő számukra készített). S természetesen kétfajta megvallás is van. A szent angyalok és azok, akik meg lettek váltva a férfiak és a nők között, szívesen elfogadják Krisztust. Örömmel vallják meg Őt. Mások, a bukott angyalok, és azok, akik nem hittek a férfiak és a nők között, nem fogadják el Őt örömmel. De *meg fogják vallani*, a győzelme világos ténye által kényszerítve. S bárhogyan is történik a megvallás – szándékosan, vagy vonakodva és gyűlölködve – *lesz* megvallás, s az Úr Jézus Krisztus cselekvési képességének és hatalmának teljes nagysága bebizonyosodik.

Bölcs dolog feltennünk nem azt a kérdést, hogy miképpen kerülhetjük el ezt a cselekvési képességet (mert erre nem vagyunk képesek), hanem inkább azt, hogy az Ő uralkodását mi módon kell elismernünk? Akarattal és örömmel? Vagy szitkozódva, és gyűlölettel? Ha nem hiszünk az Úr Jézus Krisztusban és nem szeretjük Őt itt és most, akkor nem fogjuk azon a nagy napon sem, amikor majd odaszólítanak Őhozá.

A második fontos megjegyzendő dolog Krisztus cselekvési képességéről is megmutatkozik a maga mélységében ebben a versben, mert nemcsak arról van szó, hogy Jézus cselekvési képességet kapott mindenek felett – bár ez is nagyon fontos – hanem arról is, hogy „minden testen” megkapta azt. A test a legmakacsabb dolog a világegyetemben.

A közönséges angol szóhasználatban a „test”³⁶⁶ majdnem kizárólagosan a test³⁶⁷ (fizikai) testi részeit jelenti, s kapcsolatban áll a „bőrrel”.³⁶⁸ De mégsem ez az, amit a szó a Bibliában jelent. Meg kell hagyni, néha jelenti a bőrt. De általánosságban az egész egyént jelenti – testből és lélekből állót – akit a bűnbeesés óta folytonosan a bűnös természet irányít. Ennek a tágabb jelentésnek az első példáját a Genézis első fejezeteiben látjuk, ahol Ádám mondja, miután az első asszonyt Isten odavitte hozzá: „Ez már csontomból való csont, és testemből való test: ez asszonyembernek neveztesse, mert emberből vétetett. Annakokáért elhagyja a férfiú az ő atyját és az ő anyját, és ragaszkodik feleségéhez: és lesznek egy testté.” (1Móz2:23-24).³⁶⁹ Ez az utolsó kifejezés nem azt jelenti, hogy a férfinak és az asszonynak csakis szexuálisan kellett egyesülniük, bár az is fontos része volt az egyesülésüknek, hanem inkább azt, hogy a lényük minden szintjén – testben és lélekben³⁷⁰ – egyesülniük kellett, hogy utána azzá válhassanak, amit egy szervezetnek mondhatunk. A „test” (flesh) szó tehát az ember egész lényét jelöli.

Ebben az első esetben a „test” szó kedvező értelemben használatos. De a bukás bekövetkeztével a következő fejezetben ez a kezdeti és kedvező használat megváltozik. Most a szó továbbra is az ember egész lényére vonatkozik, de arra a lényre, amelyet fájdalmas módon ural az ember megromlott, bűnös természete.

Hadd szemléltessék ezt egy példával. Gondolhatunk egy repülőgépre, ami 11-12 km magasan repül. A pilóta a lélek. A repülőgép törzse a test. A hajtóművek tolóereje a szellem.³⁷¹ Ebben a formában a repülőgép minden egyes része jó, és úgy működik, ahogyan a tervezője eltervezte. De ha leállnak a hajtóművek, az egész repülőgép bajba kerül, mert most a géptörzs, ami előny volt, most tehertétellé válik, és hamarosan a pusztulásba rántja a repülőgépet. Testinek lenni a szó bibliai értelmében tehát annyi, mint a test által irányítottnak

³⁶⁶ Az angolban itt a „flesh” szó szerepel, ami az *emberi test* mellett *húst, hústételt* is jelent. Szokták néha kimondottan a *hústest* kifejezéssel is fordítani. – *a ford.*

³⁶⁷ Itt pedig a „body” szó áll, aminek a jelentése szintén „test”, de jelent „törzset”, „embert”, „testületet”, stb. is. – *a ford.*

³⁶⁸ Itt a „skin” szó szerepel, ami elsődlegesen valóban *bőrt* jelent, de a másodlagos jelentése *héj, héjazat, kéreg, külső felület*. – *a ford.*

³⁶⁹ Az idézett igeszakaszban az angolban mindenütt a „flesh” szó szerepel. – *a ford.*

³⁷⁰ Itt, és pár sorral feljebb az eredetiben a „test, lélek és szellem” hármas megkülönböztetés szerepel. Ezzel kapcsolatosan lásd az 51. számú lábjegyzetet. – *a ford.*

³⁷¹ Lásd 51. lábjegyzet a 31. fejezetben. – *a ford.*

lenni, a szellem tolóereje nélkül. Néha azt is mondják, hogy az „óemberünk”, vagy az „ótermészetünk” irányít. Néha a Biblia úgy beszél erről, mint a szív csalárdságáról.

Itt van ennek néhány példája: „Ímé én vétekben fogantattam, és bűnben melengetett engem az anyám” (Zsolt51:7). „” (Ef4:22). „Csalárdabb a szív mindennél, és gonosz az; kicsoda ismerhetné azt?” (Jer17:9) „Mert onnan belőlről, az emberek szívéből származnak a gonosz gondolatok, házasságtörések, paráznaságok, gyilkosságok, lopások, telhetetlenségek, gonoszságok, álnokság, szemérmertlenség, gonosz szem, káromlás, kevélység, bolondság: Mind ezek a gonoszságok belőlről jönnek ki, és megfertőztetik az embert.” (Mk7:21-23) „A kik pedig testben vannak, nem lehetnek kedvesek Isten előtt” (Rm8:8).

Ezzel a háttérrel valamennyire felbecsülhetjük Krisztus cselekvési képességének mélységét minden test felett, mert ennek az Ígének a lényege nem pusztán annyi, hogy Krisztusnak hatalma van minden intelligens lény felett – bár ez is igaz – hanem hogy cselekvési képessége van még ama makacs és lázadó természet felett is, amely most teljes mértékben az uralma alatt tartja a férfiakat és a nőket. S én örülök, hogy ez így van, mert ha nem lenne hatalma felettem elfordítani engem a lázadás útjáról és megeleveníteni az én halott lelkem, hogy válaszolhassak Neki hitben, akkor soha nem hinnék. A kárhozat alatt maradnék, és hamarosan elpusztulnék a bűnömben. De kegyelmesen Önmaga felé fordított engem, mint tette azt még megszámálhatatlanul sok más emberrel is.

Egyetemes és specifikus

Ez elvezett minket a szöveg által említett harmadik ajándékhoz. Azt olvassuk, hogy Jézus cselekvési képességet kapott mindenek felett, hogy speciális módon örök életet adhasson mindazoknak, akiket Isten adott Neki. A cselekvési képesség egyetemes. Nem lehet nagyobb sem a területének, sem a mélységének tekintetében. Mindazonáltal ennek a cselekvési képességben a gyakorlása az üdvösség dolgában specifikus, mert azoknak, és csakis azoknak biztosít örök életet, akiket Isten adott Neki.

Ez az igevers problémája, ami a természetes, emberi gondolkodást illeti. Valójában nem kételkedünk abban, hogy Jézusnak hatalma van minden felett – legalábbis a keresztyének nem kételkednek ebben – mert ez az, amit a keresztyén megvall, amikor Jézust Úrnak mondja. De teljesen más dolog azt mondani, hogy válogatva ad örök életet, s csakis azoknak, akiket az Atya már Neki adott. Miképpen lehetséges ez? Talán Isten részrehajló? Valóban így munkálkodik Isten az üdvösség vonatkozásában?

Jézus pontosan ezekkel az ellenvetésekkel szembesült több alkalommal is a szolgálata során, s ezek néha nagyon hevesen fejeződtek ki. Például, ott van a szolgálata megkezdése a názáreti zsinagógában, ahol Ézsaiás könyvéből olvasva beszélni kezdett Isten kiválasztó kegyelméről, s a nép, akik hallgatták, megsértődtek. Korábban Önmagára, mint az Ézs61:1-2-ben megírtak beteljesedésére mutatott, de az emberek nem különösebben jöttek izgalomba ettől. Valójában, mint olvassuk, „elálmélkodának kedves beszédein, a melyek szájából származtak” (Lk4:22). De aztán elkezdte magyarázni, hogy Isten nem mindig úgy munkálkodik, ahogyan elvárjuk tőle, vagy nem az igazságosság és a méltányosság általunk megszabott mércéi szerint jár el. Ezt mondta: „És igazán mondom néktek, hogy Illés idejében sok özvegy asszony volt Izráelben, mikor az ég három esztendeig és hat hónapig be volt zárva, úgy hogy az egész tartományban nagy éhség volt; Mégis azok közül senkihez nem küldetett Illés, hanem csak Sidonnak Sareptájába az özvegy asszonyhoz. És az Elizeus próféta idejében sok belpoklos volt Izráelben; de azok közül egy sem tisztult meg, csak a Siriából való Naámán.” (Lk4:25-27) Ezek az igeversek szemléltetik Isten cselekvési képességét minden felett, hogy könyörüljön azon, akin akar. S ennél a kijelentésnél – nem az előzőnél, hanem most – „betelének mindnyájan haraggal... És felkelvén, kiűzék őt a városon kívül és

vivék őt annak a hegynek szélére, a melyen az ő városuk épült, hogy onnan letaszítsák” (Lk4:28-29).

Mi a rosszabb, az a tény, hogy halottak vagyunk a vétkeinkben és a bűneinkben és képtelenek vagyunk Krisztushoz jönni, amíg Jézus először nem ad nekünk lelki életet, vagy az a tény, hogy amikor halljuk, a természetünkönél fogva gyűlöljük ezeket az igazságokat? Nehéz ezt megmondani. De a legjobb azt mondani, hogy Isten az Ő kegyelmében egyeseket Krisztusnak adott, s Jézus ezeknek a saját életét adta, hogy üdvözülhessenek.

Te is ilyen személy vagy? Én nem tudom a Krisztusnak adott válaszodtól függetlenül megmondani, hogy igen, vagy nem, s te sem vagy erre képes. De azt megmondhatom, hogy ha megtalálsz önmagadban a lelki élet ösztökélését, s ezáltal egyre jobban tudatára ébredsz a lelki szükségleteidnek, és Jézus annak találod, Aki vonzó a számodra Megváltóként, majd odafordulsz Hozzá, akkor mindez azért történik, mert Isten eme nagy ajándékai téged illetően már célba értek, és te elkerülhetetlenül Jézushoz vitettél. Isten Neki adott, Jézus pedig vonz téged. Gyere Hozzá. Találd Őt a Megváltódnak.

207. oldal: Ismervén az igaz Istent, Jn17:3

3. Az pedig az örök élet, hogy megismerjenek téged, az egyedül igaz Istent, és a kit elküldtél, a Jézus Krisztust.

Az egyik dolog, ami mindig is érdekelt Isten Ígétének tanulmányozása során, hogy hány különféle módon beszélhet valaki az üdvösségről. Ez valójában több, mint érdekes. Fontos, mivel gyakorta megtörténik, hogy a keresztyének elakadnak az üdvösséggel kapcsolatos beszélgetés egy konkrét módjánál, s ez nem változik meg még akkor sem, ha az illető, akivel beszélnek, nem érti a terminológiájukat. Ezt helyesbíteni szükséges.

Az evangelikál körökben a legmegszokottabb módja a beszélgetésnek Jézus Krisztus evangéliumáról a „bűn”, „engesztelés”, „újászületés”, „hit Jézusban” és egyéb, ehhez kapcsolódó fogalmakkal folyik. Nem meglepő, ha ez így van, mivel ezek az uralkodó bibliai fogalmak, s ezek helyesen képezik a lényegét a keresztyén nyilatkozatunknak. De mi lenne, ha ezek a szavak nem lennének meg az angol nyelvben? Vagy – ami majdnem ugyanaz – mi lenne, ezek a szavak és a jelentéseik hiányoznának annak az embernek a szótárából, akihez beszélünk? Használhatunk más fogalmakat is? A bibliatanulmányozásom azt mutatja, hogy igen. Így, hogy csak egy példát adjak, beszélhetünk Isten akaratáról, a lázadásunkról ez ellen az akarat ellen, s Isten tevékenységéről Krisztusban és a Szentlélek által, mely arra irányul, hogy ismét összhangban hozza az akaratunkat az övével. Akaratunk lázadása Isten akarata ellen bűn, ez az, amit a Biblia a Sátán bűnének nevez (Ézs14). Az üdvösség pedig az, amivel Isten ismét úgy megszilárdítja bennünk az Ő tökéletes és szent akaratát, hogy vonzódunk Krisztushoz és elkezdjük keresni a szentséget. A mennyet le lehet írni úgy, mint azt a helyet, ahol az ott levők akarata, miután a Sátán szétzúzta azt, ismét harmonikus.

A János evangélium eme szövegrésze újabb fogalomkészletet az az üdvösség számára. Ezt mondja: „Az pedig az örök élet, hogy megismerjenek téged, az egyedül igaz Istent, és a kit elküldtél, a Jézus Krisztust”. Itt az operatív kifejezés az ismeret „hogy megismerjenek”. Isten ismerete az üdvösség. Ezzel szemben, ha nem ismerjük Istent és nem is akarjuk megismerni, az bűn.

A valódi ismeret

Mikor e vonalak mentén beszélünk, óvatosan kell meghatároznunk, mit értünk az alatt, hogy az ismeret az üdvösség, mert a szó néhány használata nem azt fejezi ki, amit az Úr értett ebben a kifejezésben, s ahelyett, hogy ezek üdvösséget érzékeltetnének, valójában biblikusan annak a megmagyarázására használatosak, hogy a férfiak és nők miért vétkesek akkor, ha elmulasztanak Istenhez járulni ezért az ismeretért.

Ennek a szónak négy jelentése nem elégséges. Az első az a fajta ismeret, ami alatt tulajdonképpen azt értjük, hogy *tudomásunk van valamiről*. Erre gondolunk, amikor azt mondjuk például, hogy tudjuk: az Egyesült Államok élén az elnök és a kongresszus állnak, és mindkettő főhadiszállás Washingtonban van. Ez nem nagyon alapos fajta tudás, és nem is szükségszerűen részletes. Ez olyasfajta ismeret, aminek egy gyermek is a birtokában lehet annak eredményeképpen, amit az iskolában tanult. A Biblia erről az ismeretfajtáról beszél a Róma 1-ben, azt mondván, hogy bárki, aki valaha is az emberi fajba született, rendelkezik ezzel a tudással és vétke Isten előtt, mert noha birtokolja ezt az ismeretet, mégsem járul Hozzá. Pontosabban szólva Pál Istennek az emberekkel szembeni megmutatkozó haragjáról beszél, „mert a mi az Isten felől tudható nyilván van ő bennök; mert az Isten megjelentette nekik. Mert a mi Istenben láthatatlan, tudniillik az ő örökké való hatalma és istensége, a világ teremtésétől fogva az ő alkotásaiból megértetvén megláttatik; úgy, hogy ők menthetetlenek.

Mert bár az Istent megismerték, mindazáltal nem mint Istent dicsőítették őt, sem neki hálákat nem adtak; hanem az ő okoskodásaikban hiábavalókká lettek, és az ő balgatag szívök megsötétedett.” (Rm1:19-21) Ezek az igeversek nem abba az értelemben beszélnek az istenismeretről, amelyben Jézus szándékozott, amikor összekapcsolta az istenismeretet az örök élettel, mert akkor mindenki üdvözülné. Inkább a legkezdetlegesebb tudásfajtáról van itt szó. Ez csak a tudomás valamiről, mindazonáltal mégis felelősekké tesz minket.

A második nem kielégítő jelentése a „tudni”, vagy „tudás” szónak az *információt* foglalja magában. Egy korábbi példához visszatérve mondhatjuk, hogy nemcsak az elnök és a kongresszus létezésének a tényét ismerjük, hanem sokat tudunk is ezekről. A washingtoni választókerülettel kapcsolatos riport is sok ismerettel rendelkezik. De ez a tudástípus ugyanaz. Lelki fogalmakból kiindulva, ez a tudástípus az, amellyel egy teológus rendelkezik Istenről, aki jöllehet nagyon sokat tud Róla, de mégsem feltétlenül született újjá.

A harmadik féle tudás a *tapasztalati*. Ez, bár jobb, mint az előző kettő, még mindig nem elégséges. Gondoljunk valakire, aki kimegy a házat körülvevő mezőkre, majd felnéz a csillogó égre, azután visszatér, és ezt mondja: „Megtapasztaltam Istent. Ne adj nekem semmit a teológiádból. Nem akarok szavakat. Én a valódi dolgot tapasztaltam meg.” Hihetjük, hogy ez az ember csak képzelet a tapasztalatát, különösen, ha az Úr Jézus Krisztussal kapcsolatos, de az nem szükségszerűen képzelgés, s nem is értelmetlenség. Az illető megtapasztalhatott valami nagyon mélyenszántó és megindító dolgot. De legyen bármennyire is megindító, nem ezt értette Jézust, amikor arról beszélt, hogy az örök élet rejlik az ismeretben.

A negyedik, s egyben a legmagasabb rendű tudás *nem pusztán Isten ismerete önmagában*, hanem magában foglalja az önismeretet is a Vele fennálló viszonyunkból kiindulva. Isten és önmagunk ismerete együtt járnak.

Mi ez a tudás? Ez személyes találkozás Istennel, amelyben az Ő szentsége folytán tudatára ébredünk a bűnünknek, következésképpen a mélységes személyes szükségseinknek, majd az Ő kegyelme által Krisztushoz fordulunk, Aki a mi Megváltónk. Ez a tudás csak ott jön létre, hol Isten Szentlelke előzőleg munkálkodik, és lehetővé teszi. Ez a tudás mindig megváltoztat minket, s ennek a végeredménye a szívbeli válasz Istennek és igazi odaszántság. Ez foglaltatik benne Krisztus rövid kijelentésében, mert azt hangsúlyozza, hogy a tudás, melyről Ő beszél, nem más, mint az *igaz* Isten és az Ő, mint Megváltó ismerete.

Az igaz Isten

Ez elvezet minket az *igaz* Isten ismeretének kérdéséhez a hamis, vagy képzelt istennel ellentétben. Felmerül bennünk a kérdés: Ki ez az Isten? Milyen hatással lesz ránk, amikor megismerjük Őt?

Van egy történet az Ószövetségben, mely segítséget jelenthet ezen a ponton. Ez pedig az a történet, melyben Isten Önmagát jelentette ki Mózesnek. Mózes természetesen már ezt megelőzően is tudatában volt az igaz Istennek. Istenfélő családban született. Kétségtelenül hallott Isten Ábrahámhoz intézett elhívásáról, valamint arról, miképpen bánt vele és a többi pátriárkával ezt követően. Még hitt is Isten arra vonatkozó ígéretében, hogy megszabadítja a zsidó népet az egyiptomi rabságból, mert úgy lépett fel, mint ennek a szabadításnak az egyik eszköze, amikor megölte az egyiptomit. De valószínűleg mégis igaz, hogy Mózes soha nem találkozott személyesen Istennel a szó bármely teljes értelmében, amíg Isten meg nem jelent neki az égő bokorban a Sínai-hegyen.

Mózes a saját dolgain gondolkodva ballagott egyedül, amikor egyszer csak észrevette ezt a bokrot. A bokor éget, ami szokatlan volt, de mégsem csodálatos. A megdőbbséges dolog, amire fokozatosan ráébredt, az volt, hogy a bokor nem égett el. Közelebb ment. Egy idő után hangot hallott a bokorból: „Mózes, Mózes... Ne jöjj ide közel, oldd le a te saruidat lábaidról; mert a hely, a melyen állasz, szent föld.” (2Móz3:3-5)

Mi volt az első dolog, amit Isten kijelentett Önmagáról Mózesnek? Az első kijelentett dolog az *Ő* szentsége volt. Itt Isten nyilvánvalóan Mózeszt hívta, és azt akarta, hogy jöjjön közelebb, és hallgassa meg, amit mondani akar neki. De az első szavak, melyeket Mózes hallott, ezek voltak: „Ne jöjj ide közel, oldd le a te saruidat lábaidról”. S a megjelölt ok pedig az, hogy még a föld is szentté lett annak következtében, hogy Isten itt volt, azon a helyen. Szentség! Ez az első és legfontosabb dolog, amit a bukott férfiaknak és nőknek meg kell tanulniuk az igaz Istenről, majd ezzel kapcsolatosan azt is meg kell tanulniuk, hogy a bűn elzárja a Hozzá vezető utat előttük. Mózes szemlátomást azonnal a tudatára ébredt ennek, mert a következő igeversben ezt olvassuk: „Mózes pedig elrejté az ő orcáját, mert fél vala az Istenre tekinteni” (6. vers).

Hadd tegyek fel egy személyes kérdést. Megtapasztaltad-e valaha azt, hogy féltél Istenre tekinteni az *Ő* szentsége és a saját bűnöd miatt? Nem úgy értem: „Mindig félsz Istentől?”, vagy „Tudod, hogy félned kel Istentől?” Ha hittél Jézus Krisztusban is, akkor megtanultad, hogy Isten gondoskodott a bűnöd eltörléséről Krisztus áldozatán keresztül, így bátran és örömmel jöhetsz oda Hozzá ezen az alapon. Én ezt értem alatta: Zavart-e *valaha* is annak tudata, hogy végül majd azzal lesz dolgod, Akiben nincs bűn, Aki semmilyen formában sem tűri el a bűnt, s Akinek el kell azt ítélni? Ha valójában nem ismerted Istent ezen a módon, akkor azt mondom, hogy bizonyos értelemben még a legalapvetőbb dolgot sem tudod Róla, legalábbis nem alaposan. Következésképpen nem tudsz sokat a bűnöd mélységéről, vagy Isten nagy kegyelmének valódi mértékéről sem.

Isten ismerete

A második dolog, amit Isten kijelentett Mózesnek Önmagáról, a saját ismerete a dolgokról, vagy ahogyan pontosabban mondanánk, a mindentudása. Ebben a beszámolóban Isten szólt Mózeshez, Mózes elrejtette az arcát, majd Isten elkezdte elmondani neki, mit látott és hallott a nép állapotáról Egyiptomban. „*Látván láttam az én népemnek nyomorúságát, a mely Egyiptomban vagyon és meghallottam az ő sanyargatóik miatt való kiáltásukat; sőt ismerem szenvedéseit. Le is szállok, hogy megszabadítsam őt az Egyiptombeliek kezéből...* Mivel hát ímé *feljutott hozzám az Izráel fiainak kiáltása és láttam is a nyomorgatást, a melylyel nyomorgatják őket az Egyiptombeliek*” (7-9. versek) „*Látván láttam... meghallottam... ismerem...*” ezért tehát „le is szállok” – ezeket a szavakat használja Isten. Ezek a mindentudásról beszélnek. S ha Mózes nem is értette meg a lényegét ebben a kijelentésben – mivel elrejtette az arcát, és kétségtelenül reszkettek a sarutlan lábai – később hamarosan megértette, mert Isten megmutatta, hogy mindent tudott Mózesről is, az erősségeit és a gyengeségeit. S minden eljövendőt is tudott, mert előre szólt a nehézségekről, elmondván, hogy a fáraó nem enged majd Mózes követeléseinek, sőt valójában hevesen ellenáll majd neki, s csak azt követően enged, hogy Isten egy sor csodát véghezvisz Egyiptomban.

Mikért fontos ezt tudni Istenről? Miért fontos tudni, hogy *Ő* mindent tud? A válasz két területre terjed ki. Először is tudnunk kell, hogy Isten mindentudó, ezért nem ér utol minket a kísértés, hogy megpróbáljuk *Ő*t becsapni a mély odaszántságunk, vagy hűségünk holmi fennkölt portréjával. Ha utolérne, akkor megpróbálnánk arról meggyőzni Istent, hogy komolyan gondoljuk az *Ő* követését akkor, amikor valójában a magunk útját járjuk. Megpróbálnánk jónak látszani, miközben nem vagyunk azok, szeretetteljesnek, miközben a gyűlölet, vagy az ellenszenv mozgat minket, alázatosnak, miközben tele vagyunk göggel.

Istent nem lehet becsapni az efféle dolgokkal. *Ő*t semmivel sem lehet becsapni. Következésképpen meg kell tanulnunk, hogy bármilyen is a kapcsolatunk másokkal, az Istennel fenntartott kapcsolatunknak a teljes őszinteségen kell alapulnia, mert *Ő* is őszinte.

Tudnunk kell, hogy „mindenek meztelenek és leplezetlenek annak szemei előtt, akinek számot kell majd adnunk” (Zsid4:13).³⁷²

A második terület, ahol Isten mindentudásának ismerete fontos a számunkra, a Belé vetett bizalmunkkal kapcsolatos. Ha Isten nem tudna mindent, ha volna bármi, aminek a felbukkanása bármely pillanatban meglephetné Őt, akkor Istenben nem lehetne megbízni. Mert bármennyire is jók a szándékai, a váratlan dolog miatt meggondolhatja Magát, vagy az megváltoztathatja Őt úgy, hogy többé már nem az a bizonyos Isten lesz, Akit a kezdetben ismertünk. Az ígéreteiben nem bízhatunk, mert dönthet úgy, hogy megszegi, vagy megváltoztatja azokat az új ismereteknek megfelelően. Még a velünk szembeni viselkedését is megváltoztathatja, mert meglephetjük Őt az általunk elkövetett bűnnel, amely miatt utálattal, vagy akár fásulttan is nézhet ránk. Ha Isten valójában nem ismer mindent, akkor ezek közül bármi lehetséges. Másrészt, ha Isten mindent ismer, mind a múltban, mind a jövőben, akkor semmi előre nem látható dolog sem képes Őt megváltoztatni. Ő már a kezdetektől fogva látta a véget. Mindent figyelembe vett. Semmit sem tehetünk, amivel meglephetnénk Őt. Így az ígéreteiben hihetünk, s bízhatunk abban, hogy ugyanaz marad mind Önmagában, mind velünk szemben.

A mi szuverén Istenünk

A harmadik dolog, amit Mózes megtanult Istenről, az az Ő szuverenitása volt. Ez is személyes volt, mert Isten ama követeléséből kiindulva fejeződött ki Mózes számára, hogy térjen vissza Egyiptomba Isten üzenetével a fáraó számára: „engedd el a népemet”. Mózes nem akarta ezt megtenni. Olyan volt, mint mi is, aki nem akarnak semmi bonyolultat megtenni, és akik gyakran csak azzal értenek egyet, ha Isten megáld, miközben engedi, hogy ne tegyünk semmit. Mózes kifogásokat keresett, de ezek nem voltak érvényesek. Jeleket kért, s Isten megadta azokat. Végül Isten fokozta a parancsainak tónusát, s Mózes, akinek végül elfogytak a kifogásai, engedett.

Megtanultad Istenről azt, hogy a Biblia Istene, az igaz Isten szuverén Isten, Akinek engedelmeskedni kell, és Aki a legbiztosabban a saját és nem a mi akaratunk beteljesítését fogja látni a világegyetemben. Nincs más Isten. Bármely ennél kevesebb isten nem Isten. Akkor hát harcolunk Vele? Miért találjuk Isten akaratának megcselekedését olyannyira nem kívánatosnak?

Ismervén Istent

Itt jutottunk el az istenismeret valódi problémájához, mert nem az a probléma, hogy Isten nem jelentette ki Magát legalább részben, vagy, hogy nincs meg a fizikai képességünk. Nála keresni az üdvösséget, ha akarnánk. A probléma az, hogy ezt nem akarjuk megtenni, s azért nem, mert az igaz Istent, Akit meg kell találni, fenyegető. Az Ő szentsége fenyegető. Az Ő tudása fenyegető. Az Ő szuverenitása fenyegető. Mindaz, ami megismerhető Istenről, fenyegető, mégpedig nagyon súlyosan, amíg még a bűneinkben vagyunk, de néha még azt követően is, hogy Isten az Önmagába vetett hitre juttatott el bennünket Krisztuson keresztül.

Isten tudja ezt. Tudja, hogy nem ismerjük Őt, és nem is akarjuk ismerni. Ezért tett lépéseket, hogy bűnös természetünk dacára kijelentse Önmagát nekünk. Három dolgot tett meg.

Először is, kijelentette Magát a történelemben. Ez egy speciális kijelentés az Önmagáról a természetben adott egyetemes kijelentés mellett, mely utóbbinak mindenki a tudatában van, de amelyre senki sem fog válaszolni. Ez a kijelentés közvetlen természetfeletti

³⁷² A Károli-fordítás szerint: *a kiről mi beszélünk – a ford.*

beavatkozásokból áll a földi dolgokba. Az Ószövetségben ez Isten Izraellel kapcsolatos cselekedetei köré összpontosult: a szabadításukban, a vezetésükben és a megőrzésükben nyilvánult meg. Az Újszövetségben ez főleg Jézus, Isten önkijelentésének teljessége köré összpontosul. Ő meghalt a bűneinkért. Kifizette a bűneink árát. Ő mutatja meg, hogy Isten természete a szeretet, miközben egyúttal eleget tesz Isten igazságosságának is.

Másodszor, Isten írásban is kijelentette Magát. Ennek két célja volt. Egyrészt, hogy tudhassuk, mit cselekedett, másrészt, hogy megérthessük ezt. Még csak azt sem tudnánk, mint például ennek a konkrét szövegnek az esetében is, hogy mit mondott Jézus, ha Isten nem íratta volna le ezeket a dolgokat és nem őrizte volna meg az egyháztörténelem évszázadain át egészen napjainkig. Nem is értenénk ezeket a dolgokat, még ha fel is lennének jegyezve, ha Isten nem adott volna magyarázatot is a tények mellé.

Végül, Isten kijelenti Önmagát személyesen is, alkalmazva ránk ezeket az igazságokat az Ő saját Szentlelke által. Oly nagy a bűnünk, annyira megromlott az értelmünk, hogy még a tetteinek a Szentírásban megtalálható magyarázatával sem ismernénk meg Istent, és az Ő útjait az Ő munkálkodása nélkül. Miféle világosságot vet ez a tudásunkra? Megmutatja, hogy az Isten ajándéka, mert figyeljük meg, hogy a Jn17:2-3ban Jézus először az örök életről, mint az Ő ajándékáról beszél mindazok számára, akiket Isten Neki adott, majd másodszor elmondja, hogy ez az örök élet a lelki tudásban rejlik. Ez magát az istenismeretet is ajándékká teszi. S így is van, mert senki sem ismerte az Istent a szó teljes értelmében, amíg Isten előbb ki nem jelentette Magát neki, majd azután lehetővé nem tette ennek az ismeretnek a befogadását.

208. fejezet: Az elvégzett jó munka, Jn17:4

4. Én dicsőítettelek téged e földön: elvégeztem a munkát, a melyet reám bízál, hogy végezzem azt.

Kevés dolog van az életben, ami jobban kielégíti az embert, mint az elvégzett jó munka. Néhány ember soha nem ismeri meg ezt a megelégedettséget, mert soha semmit sem csinálnak jól. De azok, akik valóban munkálkodnak valamint, és megérik a befejezését, ismerik. Ez egy diák elégedettsége, aki nagy tisztességgel fejezi be a tanulmányait, egy zenész elégedettsége, aki végül mesteri szinten játszik el egy zenedarabot. Ez, hogy speciális bibliai példát említsünk, Pál apostol elégedettsége, aki az élete vége felé ezt mondta Timótheusnak: „Mert én immár megáldoztatam, és az én elköltözésem ideje beállott. Ama nemes harczot megharcoltam, futásomat elvégeztem, a hitet megtartottam: Végezetre eltétetett nékem az igazság koronája, melyet megad nékem az Úr ama napon, az igaz Bíró; nemcsak nékem pedig, hanem mindazoknak is, a kik vágyva várják az ő megjelenését.” (2Tim4:6-8)

Ki kell mondanunk azonban teljes őszinteséggel, hogy jóllehet gyakorta elégszünk meg a jól elvégzett munkával, mégsem vagyunk soha annyira elégedettek, mint amilyenek lennénk, ha kimondhatnánk, hogy a munka teljesen, vagy tökéletesen végeztetett el. Csak egyetlen emberi lény élt valaha is a Földön, Aki kimondhatta ezt, mégpedig az Úr Jézus Krisztus, Akinek az ezzel kapcsolatos szavait fogjuk most tanulmányozni.

Mit csinálunk mi? Sok mindent, de ezek között a legtöbb nincs befejezve, és egyik sincs tökéletesen elvégezve. Biztos vagyok abban, hogy minden háziasszony és édesanya azonnal elismeri, hogy a munkája sosincs befejezve. Még közmondásunk is van erről: „Az asszony munkája soha el nem készül”. Mindig maradnak elmosandó tányérok, takarítanivaló, elkészítendő ételek, kell a segítség a gyerekek házi feladataihoz, és még megszámlálhatatlanul sok minden más. Ha az otthonán kívül is dolgozik, akkor megvannak eme állandó problémái (vagy legalábbis ezek közül néhány), valamint mások is társulnak hozzájuk. A férjeknek a maguk részéről szintén megvannak a maguk folytonos kötelezettségei a munkájukban. A munkánk soha nincs befejezve, s még annak egyes részeit sem végezzük el soha tökéletesen. Ez azonban nem volt igaz Jézusra, mert Ő ezt mondja a saját munkájáról: „Én dicsőítettelek téged e földön: elvégeztem a munkát, a melyet reám bízál, hogy végezzem azt” (Jn17:4).

Ha megvizsgáljuk ezt az igeverset, látjuk, hogy három részből áll: először, a munkát az Úr Jézus Krisztusnak az Atya adta, másodszor, Jézus elvégezte azt a munkát, és harmadszor, az eredménye Isten megdicsőítése volt.

Krisztus munkája

Az első dolog, amit ez az igever elmond nekünk az, hogy ezt a munkát Isten adta Jézusnak! Micsoda nagy munka volt ez! A munkák munkája volt! Olyan eredmény elérését jelentette, amely előtt minden más eredmény ténylegesen jelentéktelenné halványul.

Bizonyos értelemben mindaz, amit Jézus tett, a Neki adott munka az összetevője volt, s Istent dicsőítette. Tudjuk, hogy Jézus aktívan kivette a részét a világegyetem világainak megteremtéséből. A kolossébelieknek írott levél mondja Róla: „Mert Ő benne teremtett minden, a mi van a mennyekben és a földön, láthatók és láthatatlanok, akár királyi székek, akár uraságok, akár fejedelemségek, akár hatalmasságok; mindenek Ő általa és Ő reá nézve teremttettek; És Ő előbb volt mindennél, és minden Ő benne áll fenn.” (1:16-17) Tudjuk azt is, hogy Jézus volt az, Aki az Atyával és a Szentlélekkel együtt irányította a zsidó nép sorsát az ószövetségi időszakban. Ő lehetett „az Úr angyala” titokzatos figurája is, aki a pátriárkák és az utánuk következők történelmének stratégiai pillanataiban jelenik meg (1Móz16:7-14,

22:11-15, 2Móz3:2, Bír2:1-4, 5:23, 6:11-14, 13:3). Végül az is igaz, hogy a munka felőleli Krisztus életének és szolgálatának egészét, kezdve az Ő születésével a betlehemi jászolban, s magában foglalván a tanításait, a cselekedeteit és a csodáit is. Mivel múlt időben beszél ebben az igeversben a szolgálatának végén, konkrétan erről van itt szó.

Ám ezek közül a dolgok közül egyik sem lehet mégsem a lényege annak, amiről Jézus beszél, mert a nagy munka, ami Neki adatott, s amit tökéletesen elvégzett, nem volt más, mint az engesztelés a bűnért, amit egyedül végzett el a kereszten. Mindenekelőtt ez tehát az, amiről azt mondja, hogy elvégezte.

Valójában nem jelent nehézséget az igevers Ilyenténképpen történő értelmezéséhez az, hogy Jézus itt múlt időben beszél, miközben a kereszthalála még nem következett ténylegesen be. Az ima egésze ugyanis olyan bizonyossággal tekint előre az Ő halálára, sőt az azon túli dolgokra, mintha azok már megvalósultak volna, s biztosan ezek voltak Krisztus elméjében. Emellett később érdekes módion ismétlődik meg az „elvégeztetett” kifejezés, amikor Jézus ténylegesen a kereszten függ, közvetlenül az előtt, hogy lehajtja a fejét, és kiadja a lelkét (Jn19:30). Ez a második utalás pontosan leszögezi ennek a korábbi utalásnak a jelentését. Ugyanilyen értelemben megemlíthetjük, amit Jézus korábban mondott: „Most az én lelkem háborog; és mit mondjak? Atyám, ments meg engem ettől az órától. De azért jutottam ez órára.” (12:27) Ennek az igeversnek a jelentése az, hogy Krisztus mindenekelőtt azért jött el a világra, hogy meghaljon a kereszten.

Egy befejezett munka

Tovább kell lépnünk az igevers második pontjához. Az első pont az, hogy az Atya átadta az üdvözítés nagy munkáját Jézusnak. Ez nagy dolog, de miközben nagy, a második dolog még nagyobb, mert átvéve, Jézus nemcsak megkísérelte, majd elvetette, vagy csak egy keveset végzett el belőle, majd felhagyott vele. Ő elvégezte a munkát, melynek jeleként utóbb feltámadt a halálból, s most az Atya jobbán ült.

Kielégítőnek találod ezt? Tudok valakit, aki elégedett ezzel a munkával. Isten Krisztus halálával Krisztus feltámasztása által elégedett meg, mert a feltámadás Isten pecsétje Krisztus munkáján. Pál ír erről a rómaiaknak írott levelében, röviden kimondva, hogy Jézus „a mi bűneinkért halálra adatott, és feltámasztatott a mi megigazulásunkért (Rm4:25). Ez nem azt jelenti, hogy Krisztus feltámadása által igazultunk meg: a megigazulásunk Krisztus halálának köszönhető. Inkább azt jelenti, hogy a feltámadással Isten jelezte: Krisztus halála volt az a tökéletes helyettesítés a bűnért, amit megtenni a világba jött, s Ő, az Atya a bűnös elítélése helyett elfogadta ezt.

Ralph L. Keiper beszélt a fiatalságáról, amikor a családja kölcsönpénzből élt. Ő szegény család voltak, s néha abból kellett megélniük, amit „a háztartás finanszírozásának” neveztek. Rossz rendszer volt ez, mert végül több kamatot fizettek, mint egy principális. Kisfiúként Keiper feladata volt venni a kölcsöneiket tartalmazó adóskönyvet a bankba, és befizetni azt a pénzösszeget, amit a család képes volt visszafizetni a kamatokkal együtt. Tizenhét hónapon át tette ezt, és minden egyes alkalommal nyomorult dolognak tartotta. Végül eljött a nap, amikor az utolsó részletet fizette. Szörnyű volt. Először átadta a könyvet és az összeget. Majd figyelte a pénztárost, amit eltette a befizetett összeget, majd az utolsó lapra felírta a „Teljesen visszafizetve” szavakat, és visszaadta a könyvet. Végül az ablakon keresztül átadta neki a bank által vezetett adóskönyvet is, melyben az utolsó lapon szintén a „Teljesen visszafizetve” szavak álltak. Ezzel a tartozást rendezték, s többé már nem volt a családdal szemben semmi követelés.

Pontosan ezt jelenti a feltámadás a számunkra. Ez Isten kinyilatkoztatása arról, hogy az erkölcsi elégtelenségünk számlája rendezve van, és Isten elégedett. Az igazságos Isten soha semmi többet nem fog követelni az üdvösségünkért.

Tudok valaki mást is, aki megelégedett Krisztus halálával. Maga Jézus volt az illető. Nem hallod a hangjában az elégedettséget, amikor az Atyjához fordul a letartóztatás és a keresztre feszítés küszöbén, és minden ingaodázás nélkül kijelenti: „Én dicsőítettelek téged e földön: elvégeztem a munkát, a melyet reám bízál, hogy végezzem azt”? Tanuljuk meg ebből, hogy Jézus nem a kezeit tördelve üldögél ma a mennyben, ezt mondván: „Ó bárcsak így, vagy amúgy cselekedtem volna...”, vagy „bárcsak lettem volna egy kicsit lelkiismeretesebb azon a ponton...”. Még csak nem is kutatja, hogy maradt-e valami elvégzetlenül, mert semmi sem maradt. Mikor bejött a világba, ezt mondta: „Áldozatot és ajándékot nem akartál, de testet alkottál nekem, égő és bűnért való áldozatokat nem kedveltél... Akkor mondtam: Ímé itt vagyok, (a könyv fejezetében írva vagy rólam), hogy cselekedjem óh Isten a te akaratodat.” (Zsid10:5-7) Miközben a Földön járt, ezt mondta: „De keresztséggel kell nekem megkereszteltetnem; és mely igen szorongattatom, míglen az elvégeztetik” (Lk12:50). Majd bevégezte azt, beteljesítvén Atyja akaratát. Most visszatekint rá, és „megelégszik” (Ézs53:11).

Mint mondunk tehát? Ha Isten megelégedett Krisztus halálával, s Krisztus is elégedett a saját halálával, akkor vajon nekünk, akik közvetlen hasznát húzzuk abból, nem kell szintén elégedetteknek lennünk? De, sőt mi több! Örölnünk kell ennek az elvégzett munkának, tudván, hogy ez a mi dicsőségünk. Így kell róla énekelnünk:

Jézus mindent kifizetett,
Mindent Neki köszönhetek.
A bűn bíborvörös foltot hagyott,
Ő oly fehérre mosta azt, mint a hó.

Isten dicsősége

De talán helytelennek látszik a *mi dicsőségünkről* beszélni. Ha igen, akkor emlékezzünk rá, hogy ez nemcsak a mi dicsőségünk. Ez Jézus és az Atya dicsősége is egyben. Valójában Jézus ezzel a hangsúllyal kezdi: „Én dicsőítettelek téged e földön”.

Miképpen járul hozzá Krisztus elvégzett munkája Isten dicsőségéhez? Úgy, hogy világosan bemutatja Isten attribútumait. Emlékeznünk kell a „dicsőség” szóval kapcsolatos korábbi vizsgálódásainkból (42. fejezet), hogy Istent megdicsőíteni annyi, mint „elismerni az Ő attribútumait”, vagy „ismertté tenni azokat”. Ez az Ő szuverenitásának, igaz mivoltának, igazságosságának, bölcsességének, szeretetének és minden, Róla joggal elmondható egyéb dolognak a hirdetését jelenti. De hol ismerhetők meg a legjobban ezek az attribútumok? A válasz: a kereszten, mert Isten szuverenitásának, igaz mivoltának, igazságosságának, bölcsességének, szeretetének teljessége csak ott mutatkozik meg bőségesen és félre nem érthető módon. Abban látjuk Isten szuverenitását, ahogyan Krisztus halálát eltervezte, megígérte, majd végrehajtotta a legcsekélyebb eltérés nélkül az ószövetségi prófeciáktól. Abban látjuk Isten igazságosságát, hogy a bűn ténylegesen elnyeri a büntetését. Isten a keresztnél is megfélemlíthetett volna (emberi szemszögből szólva) a bűnünkről, de az nem lenne igazságos. Csakis Krisztusban elégített ki ez az igazságosság. Isten igazságos mivoltát pedig abban a tényben látjuk, hogy csakis Jézus, az igaz volt képes kifizetni a bűn büntetését. S látjuk az Ő szeretetét is, mert csak a kereszten tudjuk meg kétséget kizáróan, hogy Isten ugyanúgy szeret minket, ahogyan Jézust is szereti.

Jézus teljes mértékben kimutatta az Atya eme attribútumait a halála által. Ezért az Atyja akaratára iránti engedelmissége a meghalással teljes mértékben megdicsőítette Őt. nem csoda, ha ezt énekeljük:

Istené legyen a dicsőség – nagy dolgokat vitt véghez!

Úgy szerette a világot, hogy nekünk adta a Fiát,
Aki átadta életét engesztelésül a bűnért,
S megnyitotta az élet kapuját, hogy mindenki bemehessen.

Ez Isten dicsősége... és Krisztus dicsősége... és a mi dicsőségünk is, mert jobban megdicsőülünk Krisztus halálában, mint bármilyen munkánkban, vagy koholt tervünkben.

Végkövetkeztetések

Van ehhez a tanulmányhoz néhány végkövetkeztetés, melyek ugyanolyan nyilvánvalók, mint amennyire kikerülhetetlenek. Először is, Krisztus engesztelő munkája elvégeztetett, s az Atya így fogadja el azt, akkor micsoda ostobaságról és hálátlanságról árulkodik, ha azt gondoljuk, hogy ahhoz bármit hozzátehetünk! Emberek milliói, közöttük komoly templomba járók igyekeznek ezt megtenni. Nem konkrétan hitetlenek Krisztus munkáját illetően, de nem is bíznak meg abban teljes mértékben. Ehelyett megpróbálnak hozzátenni ahhoz könnyekkel és megvallásokkal, jótékonyssággal és mindenféle más, feltételezetten „jó cselekedetekkel”. Azt feltételezik, hogy ezek miatt a dolgok miatt Isten talán könyörületre indul irántuk, s a végén majd üdvözíti őket! Micsoda sértés ez Istennel szemben! Sértés azt feltételezni, hogy bármit hozzátehetsz ahhoz az üdvösséghez, amit Ő az Ő nagy szeretetében és bölcsességében eltervezett a világ megalapítása előtt, majd idővel el is végzett az Ő szeretett Fia, az Úr Jézus halálán keresztül.

Elfordulsz a saját cselekedeteidtől Jézushoz? Az Ő munkája hatalmas munka, mindenre elégséges munka, és biztos munka. Mindössze ennyire van szükség. S Isten csak ezt fogja elfogadni. Fogadd hát el, és mutasd be az Atyának a saját cselekedeteid helyett.

Másodszor, ha Krisztus engesztelő munkája valóban befejezett munka, s ha Isten az üdvösség egyedüli alapjaként fogadta el azt, akkor hirdessük is annak. Nem tudjuk őszintén hirdetni ezt az igazságot mindaddig, amíg először mi magunk is nem tettük a magunkévá. Ha azonban a magunkévá tettük, Krisztus áldozatának alapján járultunk Istenhez, akkor kötelességünk ezt az örömhírt széles körben ismertetni. Sokaknak van szükségük erre az Ígére. Ott vannak e világ pogányai, akiknek sem a szíve, sem a gyomra nem veszi be Krisztus evangéliumát, akik szívesen taposnák azt lábbal, ha tehetnék. Szükséges hallaniuk, hogy mindaz, amire szükség van az üdvösségünkhöz, Krisztus által elvégeztetett. Ő meghalt, s ezzel „elvégeztetett”.

A világ tanult, erkölcsös népének is hallania kell ezt. Ők úgy vélik, az erőfeszítéseikkel lenyűgözik Istent. De nem, erre nem képesek. S nincs is rá szükség, mert „elvégeztetett”. A munka készen van.

Vannak aztán nagyon vallásos emberek – egyesek más vallásokban, például zsidók, katolikusok, görög ortodoxok, kultusz hívők – sőt egyes közülünk valók is. Nekik is szükségük van az evangéliumra. Tudniuk kell, hogy Jézus elvégezte a munkáját, pont azt a munkát, melyre szükségük van. Ki fogja elmondani nekik? Te? Miképpen lennél képes nem szólni nekik, ha magad is megtaláltad azt, amire nekik is kétségbeejtő szükségük van? A Biblia mondja: „Mimódon hívják azért segítségül azt, a kiben nem hisznek? Mimódon hisznek pedig abban, a ki felől nem hallottak? Mimódon hallanának pedig prédikáló nélkül?” (Rm10:14)

Harmadszor, lehet, hogy te túlfoglalt vagy, és ezért ekképpen reagálsz az általam mondottakra: „De én nem beszélhetek másoknak Krisztus értük bekövetkezett haláláról. Ha ezt tenném, nagyon sok más teendőmet nem tudnám elvégezni.” Azt mondod? Ha igen, akkor annak figyelembe vételével kell alkalmaznod a szövegünket, hogy Krisztus nem a saját munkáját végezte, hanem azt, amit Isten adott Neki. Meg kell kérdezned: „Azt csinálom, amit Isten adott nekem? Kizárólag? Vagy, valahol menet közben becsúsztatam a

saját terveimet is a magam javára, s ezért megszűntem Őt szolgálni?” Ha nincs időd beszélni másoknak az evangéliumról, vagy azon munkálkodni, hogy eljussanak oda, ahol hallhatnak róla, akkor *túlontúl* elfoglalt vagy. Talán egyáltalában nem is végzed azt a munkát, amit Isten adott neked.

Végül, az is lehet, hogy pont azt teszed, amit Isten adott neked. De akkor sem mondhatod Jézushoz hasonlóan: „*elvégeztem* a munkát, a melyet reám bízál, hogy végezzem azt”. De azt mondhatod: „Végzem a munkát, amelyet reám bízál, hogy végezzem azt”. Ha ez írja le az állapotodat, akkor ennek a szövegnek az üzenete egyszerűen ez: Folytasd! Abba ne hagyd! Maradj meg annál, aminek Isten a felügyelőjévé tett. Lehet a munkád ragyogó, de nehéz terhekkkel tűzdelt, mint oly sok kiváló munka esetében. Lehet, hogy nem látványos. A legtöbb munka ilyen, de Krisztus munkája is ilyen volt, legalábbis a világ megszentetlen szemszögéből nézve. Sőt, fogadd ezt a buzdítást is: miközben igaz, hogy se te, se én nem fogjuk soha befejezni a munkánkat abban az értelemben, hogy tökéletességre vinnénk azt, mindazonáltal befejezhetjük abban az értelemben, hogy mindvégig kitartunk benne. Krisztus segíteni fog. Sőt, sok „befejeződést” érhetünk el benne, állandóan fejlesztvén a szolgálatunkat a nekünk adott kegyelem által.

„Elvégeztem a munkát, a melyet reám bízál, hogy végezzem azt”, mondja Jézus. „Végzem a munkát, amelyet reám bízál, hogy végezzem azt”, válaszolhatjuk erre. Isten adja meg annak kegyelmét, hogy ez mindig így legyen.

209. fejezet: Ima Krisztus sajátjaiért, Jn17:6

6. Megjelentettem a te nevedet az embereknek, a kiket e világból nékem adtál: tiéid valának, és nékem adtad azokat, és a te beszédedet megtartották.

Oly sok minden, amit teszünk, önző. William Gladstone, a nagy angol államférfi mondta egyszer: „Az önzés az emberi faj legnagyobb átka”. A költő Robert Browning írta: „Az ember a maga javát keresi akár az egész világ árán is”. Látjuk ezt az imáinkban is. Saját magunkért imádkozunk az idő legnagyobb részében, s még amikor másokért imádkozunk akkor is gyakorta arra tekintettel, hogy mit tehetnek értünk. („Segíts a feleségemnek, hogy jobban legyen, és ismét elkezdhessen főzni”, vagy „segíts a főnökömnek, hogy keresztyénné váljon és ne maradjon olyan közönséges”).

Jézus nem önző. S az imádságai sem azok. A János 17-ben feljegyzett imában Ő az Önmagára vonatkozó dolgokkal kezd imádkozni: „Atyám, eljött az óra; dicsőítsd meg a te Fiadat, hogy a te Fiad is dicsőítsen téged” (1. vers). Ám a kérés még itt sem az Úr érdekeire vonatkozik mások érdekeivel szemben. Azért kéri, hogy legyen megdicsőítve, mert így képes lesz megdicsőíteni az Atyát. S ezek a kérdések se nem helytelenek, se nem különlegesen felnagyítottak. Így tehát a feljegyzésben egy kérés vonatkozik Őrá, míg négy másokra. Vagy, az igeversek kifejezéseivel élve öt vers van ennek az imának az első szakaszában (ahol Jézus Magáért imádkozik), de huszonegy vers van a következő két szakaszban (ahol Jézus a tanítványaiért, valamint mindazokért imádkozik, akik majd elkerülhetetlenül követik őket hitben).

Krisztus sajátjai

A 6. versben ezt olvassuk: „Megjelentettem a te nevedet az embereknek, a kiket e világból nékem adtál: tiéid valának, és nékem adtad azokat, és a te beszédedet megtartották”. Ez az igevers négy dolgot mond el Krisztus tanítványairól. Először is, ők Istenéi (voltak). Másodszor, Isten Jézusnak adta őket. Harmadszor, Jézus megismertette velük Istent. Negyedszer, befogadták, vagy megtartották a kijelentést. Ennek a mondatnak a fontossága abban rejlik, hogy megismétlődik mindenki megtapasztalásában, akik valaha is Jézushoz jönnek. Először is, Istenéi vagyunk. Azaz, azt tehet velünk, amit csak akar. Másodszor, Jézusnak adattunk. Harmadszor, az evangéliumot Jézus ismertette meg velünk az Ő Szentlelkén keresztül. Végül, befogadjuk a tanítását. Nem tehetünk más, csak megemlíthetjük, hogy a mi válaszreakciónk az utolsó a sorban.

Jézus először is azt mondja, hogy a tanítványok eredetileg Istenéi voltak. „Tiéid valának”, mondja. Bizonyos fontos értelemben minden Istené, ami csak létezik, mert eredetileg Ő alkotott mindent, és azt tesz bármivel, amit csak akar. Ez igaz az anyagi világra, mert a legkisebb atomtól a legnagyobb csillagig a világegyetemben minden, ami létezik, az Istené, és engedelmeskedik az Általa megszabott törvényeknek. Sőt tudjuk, hogy nem holmi független létezés, vagy nem néhány Istentől független törvény ez, mintha Isten kötve lenne általuk, mert bizonyos esetekben Ő túllép a saját természeti törvényén és olyasvalamit tesz meg, amit mi ösztönösen csodának nevezünk, ezzel szemléltetvén, hogy Ő felügyeli a teremtetést, és nem a teremtés Őt.

Isten birtokjoga valódi a személyek birodalmában is. Az események látszólag a férfiak és a nők kedve szerint történnek, mert az anyagi világhoz hasonlóan Isten rendszerint nem avatkozik be természetfeletti módon. Az emberi eseményeket azonban nem kevésbé Ő irányítja, s az egyének sorsát is felügyeli. Minden dolog – akár az anyagi világ tárgyai, akár személyek – Isten kezében vannak, s Ő azt tesz velük, amit csak akar.

Istennek erre a mindenre kiterjedő általános birtokjoga mellett van azonban egy specifikusabb tulajdonjoga is. Ez pedig a szent népre vonatkozó tulajdonjoga, akik kizárólag azon a speciális módon az övéi, hogy kiválasztotta őket az üdvösségre. A Róma levélben beszél erről Pál Isten birtokosi előre tudásából kiindulva ezt mondván: „Mert a kiket eleve ismert, eleve el is rendelte, hogy azok az ő Fia ábrázatához hasonlatosak legyenek, hogy ő legyen elsősülött sok atyafi között. A kiket pedig eleve elrendelt, azokat el is hívta; és a kiket elhívott, azokat meg is igazította; a kiket pedig megigazított, azokat meg is dicsőítette.” (Rm8:29-30) Az övéinek ez az Isten általi birtoklása az, amiről Jézus elsősorban beszél az imájában, mert elkülöníti őket, mint „a kiket *e világból* nekem adtál”. Ez a birtoklás horgonyozza le a mi üdvösségünket, de nem holmi pillanatnyi könnyű szeszélyből (ami bennünk is meglehetne), vagy bármiféle ingadozó képesség miatt a mi részünkről, mellyel kiválaszthatnánk, vagy igyekezhethetnénk kiválasztani Istent (ami egyébként nincs is meg bennünk), hanem inkább Isten nagy céljai és a tulajdonjoga miatt, mert egyedül csak ezek megbízhatók.

Jézusnak adva

A 6. vers mondatának második pontja az, hogy akik az Atyáé voltak ebben a speciális, kiválasztó értelemben, azok Jézusnak adattak, tehát az Ő tulajdonává is váltak.

Ezt a dolgot nem kell olyan hosszasan tárgyalnunk, mint az előzőt, mert részben már áttekintettük, mikor azzal az igeverssel foglalkoztunk, amelyben a „mindennek, a mit néki adtál”, vagy „mindazok, akiket néki adtál” kifejezés először fordul elő (2. vers). Annak a versnek a tanulmányozásakor megemlítettük, hogy a kifejezés összesen hétszer fordul elő, így valamiképpen folyamatos motívum az egész imán keresztül. Mikor erre gondolunk, emlékeznünk kell arról, hogy Jézus (a legtöbb becslés szerint) több mint 30 évig volt a világban, s nyilvános szolgálata pedig valószínűleg három évet tett ki. Mi volt az eredménye? A világ világosságaként volt a világban. Tele volt Isten jellemének a teljességével. Büntelen, kegyelmes, magával ragadó volt, és olyan szeretetteljes, amennyire csak lehetséges. De ezért nem szerették. Inkább gyűlölték. Készültek keresztre feszíteni. A letartóztatásakor még azok is, akik most köréje gyűltek, szétszóródtak.

Hol volt egyetlen fényes pont is ebben a képben? A fényes pont azt volt, hogy a külsőségek dacára ezeket a tanítványokat, s még megszámlálhatatlanul sok mást is, akik majd követik őket a hitben, az Atya Jézusnak adott. Amiatt, hogy Ő volt az, Aki odaadta őket, s az Ő hatalma miatt ők egészen biztosan eljönnek majd Hozzá, és Ő megtartja majd őket a földi vándorútjuk minden napján, végül pedig egyesülnek Vele örökre a dicsőségben.

Annak ismerete, hogy ők átadattak vezető perspektíva volt Jézus számára a földi szolgálata idején. Szembesült a férfiak és a nők a bűn által rabszolgaságba vetett akaratával. Így ismervén ezt a dolgot, nem tévesztette meg az a gondolat, hogy ezeknek az embereknek az életében minden lehetséges, függetlenül Isten céljától és hatalmától. Egy alkalommal azt olvassuk, hogy jóllehet sokakat lenyűgözött, mikor látták a csodáit, Ő azonban „nem bízva vala magát reájok, a miatt, hogy ő ismeré mindnyájokat, és mivelhogy nem szorult rá, hogy valaki bizonyosságot tegyen az emberről; mert magától is tudta, mi volt az emberben” (Jn2:24-25). Máskor ezt mondta: „Senki sem jöhet én hozzám, hanemha az Atya vonja azt” (6:44). Jézus ismerte a problémát. Nem voltak illúziói a szolgálatának külsődleges sikereit illetően, mintha valami látványos dolog megtételével, vagy elfogadhatóbb tanítások tanításával, esetleg kissé nagyobb ékesszólással prédikálván talán néhányval több lelket lenne képes a Maga oldalára álltani. Jézus nem így gondolkodott. Következésképpen, amikor prédikált, azzal foglalkozott, hogy úgy végezze a szolgálatát, ahogyan Isten utasította arra, közben pedig gondoskodjon azokról, akiket Isten adott Neki, valamint azokról, akik várhatóan eljönnek majd Hozzá.

Eljöttek? Néhányan igen. A szolgálatának ezen a pontján tizenegyet szedett össze, s voltak még sokan mások, akikre nagy hatást tett, s akik valószínűleg hittek. Nem voltak túl sokan. De ők Isten ajándéka voltak a Számára, bármennyire is csekély volt a létszámuk. Emellett lesznek hamarosan mások is. Jézus örült ennek, és megköszönte őket az Atyának.

Isten nevei

Nem szabad azonban azt gondolnunk, hogy az üdvösségünk mechanikus módon működik, mert ugyanabban az igeversben, amelyben Jézus Isten ama tevékenységéről beszél, mellyel átadott minket Neki, beszél a saját személyes tevékenységéről is, mellyel megismerteti az Atyát ezekkel az emberekkel. Jézus akkor beszél erről, amikor megmutatja, hogy a tanítványok Isten által történő üdvözítésének menetében a következő lépés az, amikor (szó szerint) ismertté tette Isten nevét a számukra.

„Isten neve” sémita kifejezés és azt jelenti: beszélni Isten attribútumairól. Ismertté tenni az Ő nevét annyi, mint feltárni azt az Istent, Aki ezekkel az attribútumokkal rendelkezik. Ha teológiaiag gondolkodunk a bibliai kijelentés teljes kiterjedésének fényében, akkor Jézus azt mondja, hogy kijelentette a nagy bibliai nevek Istenét a tanítványainak. Ott az Elohim név, mely a Biblia első versében található: „Kezdetben teremté Isten (Elohim) az eget és a földet” (1Móz1:1). Ez a név Istenről, mint Teremtőről beszél, ezért hihetjük, hogy Jézus beszélt a tanítványainak Isten természetének erről az összetevőjéről. A másik, valóban nagy neve Istennek a Jahve. Ennek különféle jelentései vannak, de elsősorban Istennek, mint Megváltónak a jellemével kapcsolatosan használatos. Jézus nyilatkoztatta ezt ki Istenről. S így van Isten összes többi nevével is: El Elion (Magasságos Isten, 1Móz14:18-20), Jahve Jire (Gondviselő Isten, „az Úr lát”, 1Móz22:14) Jahve Sabaoth (Seregeknek Ura, Rm9:29).

A nevek eme megközelítése azonban csak teológiai, s nem a történet egésze. Ha viszont történelmileg nézzük meg a dolgot, azt kérdezzük, hogy „Mi Istennek a Jézus által kijelentett egyedi neve?”, akkor azt kell válaszolnunk, hogy „Atya”.

Nem általánosan elismert dolog az, hogy mennyire egyedi volt ez a név. Manapság elfogadjuk az Isten az Atya gondolatot, de nem volt ez így Jézus korában, és nem is vélték volna helyesnek. Ennek a szónak a használatát (illetve a nem használatát a legtöbb helyen) Istenre vonatkoztatva mostanság két német tudós dokumentálta: Ernst Lohmeyer, aki „A mi Atyánk” című könyvet írta (ez az Úr imájának tanulmánya), valamint Joachim Jeremias egy „Abba” című cikkben *Az Újszövetség központi üzenete* című könyvben és *Az Úr imája* című füzetben.³⁷³ E tudósok szerint három dolog kétségtelen: (1) Istennek, mint „Atyának” a megnevezése új volt Jézussal, (2) Jézus mindig ezt a formát használta, mikor imádkozott, (3) Jézus felhatalmazta a tanítványait ugyanennek a szónak a használatára, hatalmas örökséget hagyván ezzel az egyházra.

Igaz, hogy egy bizonyos értelemben az „Atya” szó Istenre ugyanolyan régi, mint a vallás. Már a görögök is beszéltek „Zeusz atyáról, aki uralkodik az istenek és az emberek felett. De ebben az esetben a szó valójában „Urat” jelent. Izraelben Istent szintén mondták a nép Atyjának: „Most pedig, Uram, Atyánk vagy Te” (Ézs64:7), illetve „A milyen könyörülő az atya a fiakhoz, olyan könyörülő az Úr az őt félők iránt” (Zsolt103:13). Ez azonban jellemzően a nép egészére vonatkozott: Jézus korát megelőzősen sehol, sem az Ószövetségben, sem semmilyen más dokumentumban egyetlen izraelita sem szólította Istent közvetlenül soha „Atyám”-nak.

³⁷³ Ernst Lohmeyer, „*A mi Atyánk*”, *Bevezetés az Úr imájába*, ford. John Bowden (New York: Harper & Row, 1965), Joachim Jeremias „*Abba*” a *The Central Message of the New Testament* című könyvben (London: SCM Press, 1965) és *The Lord's Prayer*, ford. John Reumann (Philadelphia: Fortress Press, 1964).

Mégis ez az, amit Jézus mindig tesz. Mindig „Atyának” szólította Istent, s ez kétségtelenül oly mértékben belevésődött a tanítványok elméjébe, hogy fennmaradt a Krisztus beszédeivel és imáival kapcsolatos feljegyzéseikben. Azaz nemcsak feljegyzi a négy evangélium azt, hogy Jézus ezt a megszólítást használta, hanem arról is beszámolnak, hogy minden imájában ezt cselekedte (Mt11:25, 26:39, 42, Mk14:36, Lk23:34, Jn11:41, 12:27-28, 17:1, 5, 11, 21, 24-25). Az egyetlen kivétel az, ami ténylegesen megerősíti ennek a titulushoz a fontosságát. Ez pedig a kiáltás a keresztről („Én Istenem, én Istenem! miért hagyál el engemet?”), mely abban a pillanatban hangzott el, amikor Jézus bűnné lett érettünk, s a közösség, amit az Atyával korábban élvezett, átmenetileg megszakadt.

Az, hogy az Úr ezt a kifejezést használja, megmutatja: egyedi értelemben volt Isten Fia. De utána látványosan fedte fel, hogy a kifejezést használhatják azok is, akik Isten gyermekeivé válnak (szerényebb értelemben) a Vele fennálló közösségük által. A feltámadása után Jézus kihirdette, hogy a tanítványok ugyanúgy odajárulhatnak Istenhez, ahogyan odamentek Hozzá is: „menj az én atyámfiaihoz és mondd nekik: Felmegyek az én Atyámhoz és a ti Atyátokhoz, és az én Istenemhez, és a ti Istenetekhez” (Jn20:17). A hegyi beszédben ezt tanította: „Ti azért így imádkozzatok: Mi Atyánk...” (Mt6:9).

Fontos ez? Természetesen az, mert azt jelenti, hogy noha Isten hatalmas, magasztos, fennkölt, önálló, önmagában létező, és kifürkészhetetlen, ugyanakkor és egyenlő mértékben minden hívőnek Atyja is. Ezért odamehetünk hozzá, de nem efféle imával: „Ó magasztos, fennkölt és felfoghatatlan Isten, Aki messze vagy tőlünk a fenségedben, elérhetetlen és megismerhetetlen vagy...”, hanem inkább így: „Atyám...”.

Atyád az Isten? Ha igen, akkor Atyád lesz a lelki csecsemőkorodban, amikor még csak bébi vagy Krisztusban. Tanít majd járni, amint Hóseásnál mondja: „Mikor még gyermek volt Izráel, megszerettem őt, és Egyiptomból hívtam ki az én fiamat... én tanítottam járni Efraimot; ő vette őket karjaira” (11:1, 3). Isten szabja meg az utunkat és segít azon járni.

Atyád az Isten? Ha igen, akkor a szülői gondoskodásod során is az lesz. A mi országunk törvényei kimondják, hogy az apa a felelős a gondoskodásért a gyermekekről. Isten is elfogadja ezt a felelősséget. Nem kell félned, hogy a világegyetem nagy Istene, Aki birtokol és felügyel minden dolgot, hogy téged elbukni, csalódást okoz majd neked, vagy hátat fordít neked. Ez az Isten öltözteti a mező liliomait és a fűvet. „Ha pedig a mezőnek fűvét, a mely ma van, és holnap kemenczébe vettetik, így ruházza az Isten; nem sokkal inkább-é titeket, ti kicsinyhitűek?”, kérdezi Jézus (Mt6:30).

Atyád az Isten? Ha igen, akkor megőriz majd téged mindvégig, és nem enged megváltozni semmit a Vele fennálló kapcsolatodban. Te hozhatsz Rá székelyt. Lehetsz méltatlan a magasztos elhívásodhoz. El is futhatsz Tőle, ahogyan Jónás tette. De akkor is a te Atyád marad.

Krisztus szavainak engedelmeskedve

Van még egy lépés ebben az igeversben. Először azt mondtuk, hogy akik a Krisztuséi, azok korábban az Atyához tartoztak. Másodszor azt olvassuk, hogy ők Jézusnak adattak. Harmadszor, Jézus teljesítette a velük szembeni kötelezettségét azzal, hogy kijelentette nekik az Atyát. Most pedig azt olvassuk, hogy befogadták az Ő beszédét, vagy engedelmeskedtek annak.

A görögben az „engedelmeskedni” jelentésű szó szószerinti jelentése a „figyelmet fordítani rá”, vagy „betartani”, pont amiképpen valaki odafigyel a közlekedés törvényére és betartja azt. De Krisztus beszédeinek megtartása a végterméke először is a meghallásának, majd a megértésének addig a pontig, ahol a viselkedésünk megváltozik. Egyesek soha nem hallották ezeket a beszédek. Ezért vannak misszionáriusaink, rádióműsoraink, keresztyén könyveink, és másfajta eszközeink az evangélium terjesztéséhez. Egyesek soha nem értették

meg. Valójában senki sem érti, amíg a Szentlélek nem teszi ezeket a dolgokat felfoghatóvá a számára. Ezért imádkozunk, amikor továbbadjuk az üzenetet, mert tudjuk, hogy az erőfeszítéseink hiábavalóak, amíg Isten egy csodával közbe nem avatkozik. Végül azonban meg kell lennie Krisztus beszédei megtartásának, beleértve az odaszánást és a változást is. Ez igaz volt a tanítványok számára. Jézus ezt oly világosan megmondja. S igaznak kell lennie számunkra, valamint mindazok számára, akik Őt követik.

Mi lesz az eredmény? Kettő is van belőle. Egyrésztől azok, akik nem engedelmeskedtek Krisztusnak, nem fognak minket szeretni. Valójában gyűlölni fognak minket a 14. versnek megfelelően: „Én a te ígédet nékik adtam; és a világ gyűlölte őket, mivelhogy nem e világból valók, a mint hogy én sem e világból vagyok”. Másrésztől viszont Krisztus dicsőségének az edényei leszünk, ahogyan a 10. versben mondja: „És az enyémek mind a tiéd, és a tiéd az enyémek: és megdicsőíttetem ő bennök”. Nincs ennél nagyobb kiváltság azok számára, akik Jézushoz tartoznak.

210. fejezet: Krisztus beszédeit megtartják az övéi, Jn17:6-8

6. Megjelentettem a te nevedet az embereknek, a kiket e világból nékem adtál: tiéid valának, és nékem adtad azokat, és a te beszédedet megtartották.

7. Most tudták meg, hogy mindaz te tőled van, a mit nékem adtál:

8. Mert ama beszédeket, a melyeket nékem adtál, ő nekik adtam; és ők befogadták, és igazán megismerték, hogy én tőled jöttem ki, és elhitték, hogy te küldtél engem.

Miképpen mondhatja meg valaki, hogy kik Isten választottai? Miképpen tudjuk megítélni, hogy ki a keresztyének, és kik nem azok? El kell ismernünk, amikor feltesszük ezt a kérdést, hogy bizonyos értelemben nem tudjuk ezt megítélni, s válasz az, hogy ez nem a mi dolgunk. nem tudjuk megítélni ebben az értelemben, mert ez a szív dolga, és a szív csak Isten számára látható. Másrészt, valahol csak egy keresztyén gyülekezetbe fogadunk be tagokat, vagy felkeresünk bibliatanítókat, vagy gyülekezeti vezetőket, akkor rájövünk, hogy pont ezen a területen hozunk döntéseket. Így, mivel nem láthatunk úgy, ahogyan Isten, marad a kérdés.

Miképpen mondhatja meg valaki, hogy kik isten választottai? Vannak bizonyos módok, ahogyan nyilvánvalóan nem vagyunk erre képesek. Nem tudjuk megmondani az illető lelki tapasztalatának feltételezett mélysége alapján. Vannak, akik az érzéseik mélységével mérik a valóság mélységét. Bizonyos körökben e mellé még bizonyos fokú anti-intellektualizmus is társul, melyben a tényeket és a tantételeket elhanyagolják, és az érzelmek a minden. A nehézség ezzel a megközelítéssel az, hogy az érzések jönnek és mennek. Következésképpen az efféle személy tarthatja magát keresztyénnek az egyik pillanatban, majd nem keresztyénnek egy másikban. Melyik a helyes? Az érintett személynek melyik kedélyállapotban kell hinnie?

A másik módon, ahogyan nyilvánvalóan nem tudjuk, hogy valaki keresztyén-e, vagy sem, az illető gyülekezeti tagsága. Minden gyülekezet az emberek keverékéből áll, akik között egyesek keresztyének, mások, még ha annak is vallják magukat, nem.

Miképpen mondhatja meg valaki, hogy ki a keresztyén? Csak egyetlen válasz adható, az Úr Jézus Krisztus által adott válasz, amikor azokról beszélt, akik valóban az Ő tanítványai: „Megjelentettem a te nevedet az embereknek, a kiket e világból nékem adtál: tiéid valának, és nékem adtad azokat, és a te beszédedet megtartották. Most tudták meg, hogy mindaz te tőled van, a mit nékem adtál, mert ama beszédeket, a melyeket nékem adtál, ő nekik adtam; és ők befogadták, és igazán megismerték, hogy én tőled jöttem ki, és elhitték, hogy te küldtél engem.” (Jn17:6-8)

E versek szerint az egyetlen mód, hogy megmondjuk, keresztyén-e valaki, vagy sem, az, ha megnézzük, hiszi-e és megtartja-e az Úr Jézus Krisztus szavait.

A második mondat

A három igevers közül a legfontosabb a jelen tanulmány témája számára a 8. vers, mert ez állítja Krisztus szavai megtartásának a dolgát egy ahhoz hasonló cselekvéssorozatba, mint amilyen sorozatot a 6. versben látunk, amit az előző fejezetben tanulmányoztunk.

A 6. versben Krisztus az üdvösség dolgát Isten szemszögéből nézve mutatja be, kihangsúlyozván az Ő cselekedeteit. Azaz, Jézus az alábbiakat tanítja: először, a hívők kezdetben Isten, az Atya tulajdona voltak, másodszor, az Atya Jézusnak adta a hívőket a szuverén kegyelem cselekedetével, harmadszor, Jézus a felelősségét azok iránt, akik Neki adattak, azzal teljesítette, hogy kijelentette nekik Istent, és negyedszer, ők viszont befogadták, vagy megtartották Krisztus beszédeit. A 8. versben ezzel szemben Jézus a tanítványok

szemszögéből mutatja be a dolgot, ezzel tehát kimunkálja az utolsó két lépést a 6. versben. Itt Jézus az alábbiakat mondja: először, hogy átadta a tanítványoknak azokat a beszédeket, melyeket az Atya adott Neki, másodszor, ők befogadták ezeket a beszédeket, harmadszor, ezeknek a beszédeknek az alapján tudták meg, hogy Ő Istentől jött, és negyedszer, úgy hittek Benne, mint Akit Isten küldött. Összefoglalva, a lépések az alábbiak: Isten Ígétének átadása, annak az Ígétének a befogadása, majd a megismerés és a hit. A hívő az, aki számára, és akiben ezek a dolgok végbementek.

Az első lépés ebben a sorozatban tehát Isten Ígétének átadása, amit Jézus ezekkel a szavakkal jelez: „ama beszédeket, a melyeket nékem adtál, ő nekik adtam”. Egyedül az Íge eléggé erős ahhoz, hogy megtegye, amit kell a bukott férfiak és nők szívében az üdvösségük érdekében. Semmi más nem képes megtenni azt. Az Íge Isten segédeszköze. Ez, amint a zsidókhöz írott levél szerzője mondja, „élő és ható, és élesebb minden kétélű fegyvernél, és elhat a szívnek és léleknek, az ízeknek és a velőknek megoszlásáig, és megítéli a gondolatokat és a szívnek indulatait” (4:12). Ehhez képest az emberek szavai majdnem semmik. Luther tudta ezt. Egy alkalommal ezt mondta: „Hatalmas különbséget kell tennünk Isten szava és az ember szava között. Az ember szava erőtlen, elszáll a levegőben és hamar szertefoszlik, de Isten Ígéje nagyobb a mennynél és a földnél, sőt a halálnál és a pokolnál is, mert Isten hatalmának alkotórésze, és örökké megmarad”. (*Asztali beszélgetések*, XLIV) Péter ugyanerre gondolt, amikor az újjászületéssel kapcsolatosan ezt írta: „Mint a kik újonnan születettek nem romlandó magból, de romolhatatlanból, Istennek ígéje által, a mely él és megmarad örökké” (1Pt1:23).

Valaki megtérése sokkal több, mint pusztá meggyőződés. Ha csak meggyőződésre lenne szükség, akkor a mi szavaink elégségesek lennének ahhoz, hogy érveléssel meggyőzzük a férfiakat és a nőket. Ez nem elegendő. Az érveknek megvan a maguk helye. De ami alapvetően végbemegy, az valami, a feltámadáshoz hasonló dolog, egy csoda. következésképpen csak Isten Ígéje képes előidézni, a mi szavaink nem.

Ezért kell bizonyágtevőknek és misszionáriusoknak lenni a keresztyén gyülekezetben, és azért fog erre a szükségre utalni Jézus nem sokkal később, ezt mondván: „A miképen te küldtél engem e világra, úgy küldtem én is őket e világra” (Jn17:18), majd ismét: „A miként engem küldött vala az Atya, én is akképen küldelek titeket” (Jn20:21). Isten egy szemhunyorítással képes lett volna megmenteni az egész fajt, ha úgy akarta volna. De nem ezen a módon akarta megtenni. Inkább kijelentette, hogy az Ő népe által prédikált és megosztott Ígéje által történik ez meg, amit a Szentlélek juttat bele az emberek szívébe, hogy a férfiak és a nők üdvözülhessenek. Részünk van ebben a nagy munkában, mert Isten Ígétjét mi közvetítjük azoknak, akiknek oly kétségbeesetten szükséges hallaniuk.

Isten Ígétének befogadása

A második lépés a 8. vers sorozatában Isten Ígétének a befogadása, mert Jézus azt mondta, hogy nemcsak átadta a tanítványoknak az Isten által Neki adott beszédeket, de ők be is fogadták azokat. A „befogadni” helyén álló görög szó ugyanaz, mint a „megtartani” helyén szereplő a 6. versben. A 8. versben a szó csak azt jelenti: „kapni” valamit, vagy „átvenni” azt. Azaz, a csekélyebb jelentésű szó a 8. versben olyan, mintha Jézus visszakövetne az általa korábban használt erőteljesebb jelentésű szó megmagyarázása végett. „Engedelmeskedni” az Ő Ígétének, mint most megmutatja, annyi, mint hallani azt, befogadni, megismerni annak alapján és hinni Őbenne személyesen. A tény, amit Jézus beszúr az Ő Ígétének pusztá átvételébe jelzi: lehetséges az átadott Ígével rendelkezni, de engedni, hogy elszálljon az azt hallgató személy füle mellett. Vagy, ahogyan mondani szoktuk, „az egyik fülén be, a másikon ki”. Ennél többre van szükség. A pusztá ighallgatással szemben meg kell történnie az Íge befogadásának is, hogy az belesüllyedjen az elmébe, majd a gondolkodásunk és az

elmélkedésünk alapjává váljon. Ezen a módon mondjuk ki azt, hogy Istennek ténylegesen kommunikálnia kell velünk valaki más bizonyágtételén, vagy prédikálásán keresztül.

Ismeret

Egészen eddig a pontig az Íge átadásának és befogadásának Jézus által megadott sorrendje nyilvánvaló volt. Az Ígét át kell adni ahhoz, hogy átvehessék, s be kell fogadni, ha bármi hasznot akarunk abból húzni. Most azonban, a harmadik pontot illetően Jézus azzal folytatja, hogy bizonyos dolgok ismeretétől beszél, amit majd a hit követ, s ez annyira világos. Mindig azt tanultuk, hogy a lelki dolgokban fordított a helyzet. Valójában Maga Jézus tanította ezt. Mártához szólva a testvére, Lázár feltámasztása előtt ezt mondta: „Nem mondtam-é néked, hogy ha hiszel, meglátod majd az Istennek dicsőségét?” (Jn11:40) A világ ezt mondja: „Hiszem, ha látom”. Jézus azt mondja: „Látom, ha hiszem”. Miképpen fordíthatja hát meg itt, a 17. fejezetben a sorrendet?

Elegendő válasz lesz erre a kérdésre azt megjegyezni, hogy a *látni* és az *ismerni* nem pontosan azonos szinonimák, ahogyan Jézus használja ezeket ebben a két igeszakaszban. De a valóban jelentős dolog annak megjegyzése, hogy miközben a lelki valóságok teljes felfogása mindig a hit után következik, mindazonáltal létezik olyan valóságos és szükséges ismeret, aminek meg kell előznie azt. Ellenkező esetben a hit „vakhit”, s egyáltalán nem biblikus hit.

Itt lépünk a keresztyén apologetika területére és jutunk el a „Kellenek a hitnek érvek?” kérdéshez. Konkrétabban: „Szükségünk van nekünk érvekre a hitünk alátámasztásához, és szükségünk van nekünk érvekre ennek a hitnek a bemutatása végett másoknak?” Egy bizonyos szinten a válasz ezekre a kérdésekre nem, ha ezekkel azt kérdezzük, hogy el kell-e takarítani minden kételyt, mielőtt Isten üdvözíthetne bárkit. Isten nyilvánvalóan sokakat üdvözít a kételyeik eloszlatása nélkül, melyek közül jó sok megmarad a keresztyén életében és megtapasztalásában mindvégig. Másrészt viszont az ismeret szerepet játszik a hitben, mert a hit odaszántság az iránt, Akit megismerni jöttünk a keresztyén nép előzetes bizonyágtétele hatására. Látjuk, hogy az apostolok a kritikus kérdezősködés ellenére számolnak be a hitükről. Péter az öt követőket arra buzdítja, hogy „mindig készek legyenek megfelelni mindenkinek, a ki számot kér tőlük a bennük levő reménységről, szelídséggel és félelemmel” (v. ö. 1Pt3:15).

A János 17 szövegösszefüggésében ez azt jelenti, hogy a Jézusra vonatkozó bizonyos számú meggyőzésnek meg kell előznie a Belé vetett hitet. Ezek a meggyőzések nem fogják felölelni a vallási igazság minden lehetséges területét. Jézus még csak nem is érzékelteti ezt az imájában. De felölelik mind a Jézus személyére, mind a tanítására vonatkozó központi kérdéseket. Jézus ezt annak kimondásával jelzi, hogy „és igazán megismerték, hogy én tőled jöttem ki” (8. vers). „Most tudták meg, hogy mindaz te tőled van, a mit nekem adtál” (7. vers). Mielőtt Jézusra bízunk az életünket, meg kell arról győződnünk, hogy Ő isteni, hogy az Ő tanításai igazak, és azt tette, amit mondott, hogy megtett, elsősorban a meghalással a kereszten. A helyettesítőkként halt meg, elhordozván a bűn büntetését. Ha nem vagyunk meggyőződve ezekről az igazságokról, a hitünk csak tünemény volna.

Az is igaz a személyes hitünk számára, hogy ez a fajta tudás fontos. Fontos az evangelizáció iránti motivációnk számára is. Az egyik legnagyobb ösztönző az evangelizálásra az ismereten alapuló és a tapasztalat által is megerősített ama meggyőződés, hogy a tények, melyekről bizonyágot teszünk, igazak. Jézus halála után, és a feltámadást megelőzően a tanítványok levertek és voltak és szétszóródtak. A feltámadás után kénytelenek voltak beszélni róla másoknak. Miért? A különbség az a meggyőződésük volt, hogy a feltámadás valóban végbement, és szükséges volt, hogy mások is megismerjék ezt. Így kell nekünk is gondolkodnunk, ha osztjuk ezeket a meggyőződéseket.

Végül az ismeret fontos az elménk tulajdonképpeni megelégedéséhez is. Egyes keresztyének úgy járnak el, mintha az elme gonosz lenne, ezért elutasítják a gondolkodást, legalábbis az alaposat. Ez nem helyes. Noha bukott állapotú, az értelmi képesség az emberben még mindig egyik összetevője az Isten képmására teremtetett lényének, s a keresztyének használnia kell a gondolkodáshoz a lelki dolgokról. Mikor ezt megteszi, akkor eléri a valódi lelki elégedettség elemét, s felkészül arra, hogy bármilyen problémával szembesüljön is, képes legyen vele foglalkozni.

Hit és cselekedet

Kihangsúlyozván az ismeret fontosságát, nem szabad beleesnünk abba a csapdába, hogy itt megállunk, mintha a keresztyénség csak bizonyos dolgok megtanulásának folyamata lenne. Létezett egy korai eretnokség a keresztyénségben, a gnoszticizmus egyik formája, amely ezt tanította. De ez nem Krisztus tanítása, mert miután beszélt a három lépésről – az Íge átadása, az Íge befogadása, és emiatt bizonyos ismeretek megszerzése a tanítványok által – a legfontosabb tényezővel folytatja, nevezetesen a hittel. Ezzel zárja: „és elhitték, hogy te küldtél engem”.

A hit nem holmi vak bizalom, amint azt láttuk a tudással kapcsolatos tanulmányunkban. Inkább személyes odaszántság, mely azon a tudáson alapul, de túllépés is azon abban az értelemben, hogy megismervén az Úr Jézus Krisztust, mint Istent, az illető, aki Őt követi, ezt követően azokon a területeken is követni akarja majd Őt, melyekről nagyon korlátozottak az ismeretei, vagy melyekkel kapcsolatosan kételyeket táplál. Az efféle hit a cselekvést is magában foglalja. Ezért gyakran mondjuk, hogy a hit a szó bibliai értelmében hit Istenben úgy, ahogyan kijelentetett Jézus Krisztusban, majd cselekvés ennek alapján.

Kik voltak ezek, a néhány tanítvány? Kevéssé értették az Ő tanítását. Igaz, hittek abban, hogy Ő Istentől jött. Egy alkalommal Péter megerősítette: „Te vagy a Krisztus, az élő Istennek Fia” (Mt16:16). De még ezen az éjszakán is a felső szobában Fülöp azt kérte Tőle: „Uram, mutasd meg nekünk az Atyát” (Jn14:8), és Jézus megfeddte őt, ezt mondván: „Annyi idő óta veletek vagyok, és még sem ismertél meg engem, Filep? a ki engem látott, látta az Atyát” (9. vers). Ők megértették. Aztán megint nem értették meg. Vagy csak homályosan.

Azután nyilvánvalóan nem voltak képesek megérteni a halálának jelentését és szükségességét. Ő megpróbálta elmondani nekik. A héten korábban már profétált: „Ímé, felmegyünk Jeruzsálembe, és az embernek Fia átadatik a főpapoknak és az írástudóknak, és halálra kárhoztatják őt, és a pogányok kezébe adják őt; És megcsúfolják őt, és megostorozzák őt, és megköpdösik őt, és megölik őt; de harmadnapon feltámad.” (Mk10:33-34) Azt tanította, hogy „az embernek Fia sem azért jött, hogy néki szolgáljanak, hanem hogy ő szolgáljon, és adja az ő életét váltságul sokakért” (Mk10:45). De nem értették a tanítását. Sőt, még a feltámadás után sem értették, mert ezt kérdezték tőle: „Uram, avagy nem ez időben állítod-e helyre az országot Izráelnek?” (Csell:6), jelezvén, hogy még mindig a földi messianisztikus birodalomból kiindulva gondolkodnak.

Gyengeség? A megértés szegénysége? Igen, de erő is jelen volt. Nem a sajátjuk, hanem Krisztus szavainak eredményeképpen, melyek erre az időre már beléjük hatoltak. A szavak azonban bennük *voltak*. Ez a lényeg. Mint a jó termőképességű földbe ültetett mag, ezek a szavak a gyümölcsöző lelki élet teljességének csírájába szökkent. Éltek – valójában ezt akarjuk mondani – lelkileg éltek. Ezért lehetett az Úr bizonyos annak kimondásában, hogy „befogadták a szavaimat, tudták, ki vagyok én, s hittek bennem, mint a Megváltójukban.”

Ez Isten minden kiválasztottjának a tapasztalata. Ez változhat a megértés, a bátorság és sok más dolog területén, de megérintette őket Jézus. Birtokolják az Ő beszédeit, s elkerülhetetlenül tovább növekednek az Ő életének hatalmában és gyümölcsöt teremnek Neki.

211. fejezet: Ima kizárólag Krisztus sajátjaiért, Jn17:9-10

9. Én ezekért könyörgök: nem a világért könyörgök, hanem azokért, a kiket nékem adtál, mert a tiéd.

10. És az enyéme mind a tiéd, és a tiéd az enyéme: és megdicsőíttetem ő bennök.

Nem kételkedem abban, hogy lehet bizonyos korlátozott értelem, melyben Jézus mindenkiért imádkozik. De bárhogyan is legyen, nem ez az, amiről a szövegünk beszél. A kereszten Krisztus az ellenségeiért imádkozott: „Atyám! bocsásd meg nekik; mert nem tudják mit cselekesznek” (Lk23:34). De eközött (és bármely más hasonló ima) és a János 17-ben olvasható ima között oly hatalmas a szakadék, hogy más értelemben mondhatjuk: Krisztus imája csak az övéért hangzik el. Sőt, szemlátomást ezt tanítják a szavak, melyekkel ennek a fejezetnek a közbenjáró része elkezdődik. Jézus ezt mondja: „Én ezekért könyörgök”, ezzel jelölve a tanítványait. „Nem a világért könyörgök, hanem azokért, a kiket nékem adtál, mert a tiéd. És az enyéme mind a tiéd, és a tiéd az enyéme: és megdicsőíttetem ő bennök.” (9-10. versek)

Spurgeon a maga szokásos eleganciájával jogosan mondja ezekről a versekről: „Megjegyzem, hogy a mi Urunk Jézus az övéért könyörög. Mikor felveszi a főpapi mellédíszét, azt azokért a törzsekért, melyek neve fel vannak arra vésve. Mikor bemutatja az engesztelő áldozatot, az azért az Izraelért teszi, akiket Isten kiválasztott.”³⁷⁴ Ez emlékeztet arra a különleges helyzetre, melyben a hívők állnak vele, valamint arra, hogy ezt nem szabad megszenteltségteleníteniük a lelki dolgok figyelmen kívül hagyásával, vagy a bűnnel.

A legérdekesebb dolog azonban ezekkel az igeversekkel kapcsolatosan nem az, hogy a részét képezik annak az imának, amit Krisztus csak az övéért mond el. Inkább az, hogy elmondják a mi isteni Urunk szemszögéből, miért imádkozik csak értük ahelyett, hogy mindenkiért imádkozna. Ennek három oka van. Először is mert ők az Atyáéi. Másodszor azért, mert mindaz, ami az Atyáé, az Övé is. S harmadszor azért, meg megdicsőíttetik bennük.

Krisztus első oka

Krisztus okai közül az első az, hogy akikért imádkozik, *az Atyához tartoznak*. Ez azt jelenti, hogy Jézus egyszerűen csak azért imádkozik értük, mert ők az Istenéi. Ennek az érvelésnek a szemléltetését a saját magunk tapasztalatában látjuk, amikor bármit ránk bízta, ami másé volt, és azért értékes, mert ahhoz a személyhez tartozott.

Mikor Washington D. C. -ben dolgoztam a *Christianity Today* újságnál, a barátaink, akiket én és a feleségem ismertünk, kiadták a házukat a nyári időszakra. Ez nagy luxus volt a számunkra, mert akkor még csak diákok voltunk, s az ő otthonuk Washington egyik gyönyörű elővárosában volt, nagy fákkal és hatalmas hátsó kerttel. Azon a nyáron a kerttel foglalatostkodtunk. Nyírtuk a fűvet. Felástuk a kertet. Egyengettük a virágágyásokat. Olyan jól végeztük a munkánkat, hogy azt hiszem, kiástuk a virághagymákat a kertben. Ha valaki megérti, mennyire megbecsültük azt a házat, akkor megértheti azt is, mennyire becsüli az Úr Jézus Krisztus azt, ami az Atyáé, mert ezt mondja az Úr ezekben az igeversekben: „Atyám, ezekért a személyekért imádkozom, mert ők a tiéd, és én törődöm azzal, ami a tiéd”. Ez csodálatos a számunkra, s mások számára, mert amikor eljutunk ennek a tanulmánynak a végére, meg fogjuk látni, hogy ezért kell nekünk is megbecsülnünk más keresztyéneket.

³⁷⁴ Charles Haddon Spurgeon, „Christ’s Pastoral Prayer for His People”, *Metropolitan Tabernacle Pulpit*, 39. kötet, (Pasadena, Texas: Pilgrim Publications, 1975), 505. oldal

Krisztus érvében rejlik egy második gondolat is, mert nemcsak azért becsül minket Krisztus, amiért az Atyái vagyunk. Ott van az a tény is, hogy *az Atya* is értékeli minket. Ezért ez is Krisztus érvének a részévé válik. Mintha azt mondaná: „Azért imádkozom értük, mert a tiéd, és te értékeled őket, tehát a te érdeklődésed irántuk olyan, mint az enyém”.

Jól tesszük, ha túllépünk a pusztá határozatlan névelők („ők” és „öket”) használatán, és önmagunkat helyezzük Krisztus mondatába, mert csak akkor értjük meg a teljes jelentőségét. Mintha Jézus ezt mondta volna: „Imádkozom Kovács Jánosért (Nagy Máriáért, vagy bármi is legyen a neved), mert ő a tiéd, és mert ugyanúgy értékeled őt, mint én.”

Jóllehet az Úr Jézus Krisztusnak adattunk, amint hétszer is mondja ebben a fejezetben, mindazonáltal az Atya továbbra is érdeklődik irántunk. Itt használhatjuk az egyháznak, mint Krisztus menyasszonyának a szemléltető példáját. Elképzelhetünk egy atyát, aki férjhez adja a lányát, s figyeli, amint elmegy a vejével egy nehéz munkaterületre, talán éppen külföldre. Az atya izgatottan igyekszik megtudni, miképpen boldogulnak, s a vej igyekszik gondoskodni a feleségéről mind az ő, mind az apósa kedvéért. Tétélezzük fel, hogy a dolgok rosszul alakulnak a fiatal házaspár részére, s a vej egy ponton visszaírja az apósának: „Apuka, sajnálom, hogy efféle levelet kell írnom, de a helyzet rosszul alakul. Nagy pénzügyi veszteségeket szenvedtem el. Fellépett a veszélye, hogy elveszítjük az otthonunkat, és szükségem lenne némi anyagi támogatásra.” Nem gondolod, hogy efféle körülmények között az após azonnal reagálna a veje kérésére (még ha nem is sokat törődött volna fele és ostobaságnak tartotta volna az üzleti próbálkozását) a lánya miatt?

Ez a fajta könyörület foglaltatik benne ebben. Így az érv úgy szól, hogy Jézus először is azért érdeklődik irántunk, mert az Atyái vagyunk, másodszor, mert Maga az Atya érdeklődik irántunk és értékeli minket azért, mert az Övéi vagyunk.

Krisztus második oka

Krisztus második oka az imádságra az övéiért a 9. vers második, és a 10. vers első felében található: „mert a tiéd. És az enyémek mind a tiéd”. Mit jelent ez? Azt jelenti, hogy az Úr *olyan érdeklődéssel beszél bennünk, amiben az Atya és a Fiú közösen osztoznak*. Ez olyan, mintha először ezt mondta volna: „Ők a tiéd”, majd a következő lélegzetvételnél elismeri, „de az enyéim is. Sőt, mindig is az volt a helyzet, hogy ami a tiéd, mint Atyáé, az az enyém is, mint Fiúé, ezért minden, ami az enyém, mint Fiúé, a tiéd is, mint Atyáé”. Jézus tehát nem úgy könyörög ebben a dologban, mintha az csak az Atya, vagy csak a Fiú dolga lenne, hanem ami a közös érdekük.

Van még egy szint, melyen fontolóra vehetjük ezt a közös érdeket. Létezik érdek az Atya és a Fiú között. De létezik kölcsönös érdek az Atya, a Fiú, valamint *köztünk*. Ezt a névmások keveredéséből látjuk a mondatban: „ők”, „én”, „enyém” és „tiéd”. Ezek a szó szoros értelmében együtt hangzanak el. Olyan helyzettel van tehát itt dolgunk, melyben elmondhatjuk, hogy azok, akik a Krisztuséi, az Istenséggel azonos létezésben vannak, s ennek megfelelően imádkozik az Úr értünk.

Ez azt jelenti, hogy a gondjaink, legyenek bármely csekélyek, Isten gondjai, s Isten gondjai, bármennyire nemesek és bármennyire meghaladják a felfogóképességünket, a mi gondjaink is. A második részt könnyű megérteni – Isten gondjai abban az értelemben a mieink is, hogy a javunkat szolgálják és hatással vannak ránk pontosan úgy, ahogyan egy államfő döntései kihatnak az ország polgáira. Az első részt – miszerint a gondjaink, legyenek bármely csekélyek, Isten gondjai – nem olyan könnyű megérteni.

Az USA 200 éves évfordulójának évében a nyári időszakban meglátogattam Washington D. C.-t a Nemzeti Presbiteriánus és Református Közösség néven ismert pásztorok félhivatalos csoportja képviselőjeként. Vázlatot készítettünk országunk lelki gyökereiről és a megújulás szükségességéről. Az elnök elé akartuk tární. Így a csoportunk vezetője és én

elindultunk átadni azt. De ne jutottunk el az elnökig. Ehelyett az egyik helyettesének adtuk át a dokumentumot. De mikor átmentünk a Fehér Ház földszintjén az északi kerthez (ahol a hivatalos előadást tartották), tudatára ébredtem annak a ténynek, hogy az élet nagy része a Fehér Házban két szinten zajlik. Felül voltak a fontos irodák, ahol az állami döntéseket hozták. Alul, ahol mi jártunk, voltak a hozzánk hasonló emberek a sokkal kisebb léptékű gondjaikkal. Sőt, ha ezt elfelejtettem volna, amint a földszinti átjárókon keresztülhaladtunk, hirtelen trombiták harsantak fel, hirdetvén egy nagykövet érkezését. A szolgálatban levő katonák a figyelemfelkeltés végett összecsapták a bokáikat. Ezt gondoltam: „itt vannak ezek a katonák, mindegyik a maga problémájával, végzik a helyes tiszteletadási gyakorlatot, miközben alig pár méterrel feljebb nemzeti jelentőségű ügyeket tárgyalnak meg. A két csoport egyike sem ismeri a másik gondjait.”

Emberi ügyekben ez gyakorta van így, s meg lennénk lepve, ha bármi más módon volna. Megdöbbenénk, ha az elnök és a kabinetje, vagy az elnök és a nagykövek azzal tölténék az időt, hogy kinéznek az ablakon és az alatt álló katonák problémáit tárgyalják. „Nem gondolja elnök úr, hogy annak a katonának túl nehéz a puskája? Talán kellene neki egy másik?” Vagy: „Nagykövet úr, tudja-e hogy Brown közlegény (balról a harmadik) felesége júniusra babát vár?” Ezt nevetségesnek tartanánk. Mégis, az Atya és a Fiú, miközben nem feledkeznek meg a világegyetem más nagy ügyeiről, a mi gondjainkkal is törődnek – nem számít, milyen csekélyek azok – mivel fontosak vagyunk Istennek.

Krisztus harmadik oka

Jézus harmadik okot is megjelöl az imádságára a 10. vers második felében. Ezt mondja: „Nemcsak azért imádkozom értük, mert ők a tiéd, és nemcsak ezért imádkozom értük, mert kölcsönösen érdeklődünk irántuk. Azért is imádkozom, mert *megdicsőíttetem ő bennük.*”

Miképpen dicsőíttetik meg Jézus bennünk? Erre több válasz adható. Először is megdicsőíttetik azzal, hogy *üdvözít minket*. Ez az Ő cselekedete, és ezért joggal és elkerülhetetlenül Ővé a dicsőség. Spurgeon ír bölcsen erről ekképpen: „Amikor az Úr megragad egy iszákost, egy tolvajt, egy házasságtörőt, mikor letartóztat valakit, aki vétkes az istenkáromlásban, akinek a szíve rossz gondolatoktól bűzölög, amikor felszedi a távollevőt, az elvetettet, a züllöttet, a bukottat, mint azt gyakran teszi, s mikor ezt mondja: 'Ők az enyéim lesznek, megmosom őket a véreben, őket fogom felhasználni az Ígém terjesztésére', ó, akkor megdicsőül bennük! Olvasd el az életét sok nagy bűnösnek, akik utóbb nagy szentekké váltak, s látni fogod, miképpen próbálták megdicsőíteni Őt: nemcsak az a nő, aki a könnyeivel mosta meg a lábait, hanem még sokan hozzá hasonlók. Ó, mennyire szerették, mennyire dicsérték Őt! A szemekből könnyek folytak, az ajkak szavakat mondtak, de a szívek azt érezték, amit sem a szemek, sem az ajkak nem tudtak kifejezni a csodáló hálával Iránta.”³⁷⁵

Másodszor, Jézus azzal dicsőül meg, hogy *bízunk Benne ebben az életben*. Donald Grey Barnhouse beszélt egy embernek az evangéliumról. Az ember ezt mondta neki a beszélgetés során: „De mit akar Isten? Csak ezt mondja meg nekem, mit akar Isten?” Barnhouse azt mondta, hogy a válasz villámcsapásszerűen érkezett el hozzá. Ezt válaszolta: „Isten a legjobba azt akarja, hogy a világ higgyen Benne. Azt akarja, hogy bízzanak Benne.” Hiszel Őbenne? Bízol benne? Úgy élsz, mint aki valóban bízol ebben az Istenben, Aki elküldte Jézus Krisztust a te Megváltóddul? Bízol Magában a Megváltóban? Nem bízol Benne, ha a körülményekre panaszkodsz. Nem bízol Benne, ha folyton aggódsz a jövő miatt. Nem bízol Benne, ha naponta aggódsz holmi csip-csup csalódások miatt. Épp ellenkezőleg, akkor bízol Benne, és ezzel megdicsőíted az Urat, amikor ezt mondod: „Én az övé vagyok, és az Ő

³⁷⁵ Spurgeon, „Christ's Pastoral Prayer for His People”, 510-511. oldal

útját fogom járni. Örömmel megengedem Neki, hogy a saját útját járassa velem, bármilyenek is a körülmények, és bármilyen fájdalmak is érnek.”

Harmadszor, Jézus oly mértékben dicsőül meg a saját népében, *amilyen mértékben Ők szent életet élnek*. A szentség Isten ama attribútuma, amelyet leginkább Isten Ígéje említ. Ha manapság hallgatod az embereket Istenről beszélni, a többség legtöbbször a szeretete említi Vele kapcsolatosan. Ez azonban nem igaz. Meg kell hagyni, a szeretet csodálatos attribútum. Annál csodálatosabb, mivel nem érdemeljük meg. Semmi sincs bennünk, ami kiválthatná Isten szeretetét. Ő mégis szeret, Ez teszi Isten szeretetét különösen csodálatossá. De még ezzel a csodával sem Isten legtöbbet említett attribútuma a Bibliában. A legtöbbet említett attribútum a szentség. Ezért ha megdicsőítjük Őt, akkor a szentségét kell megismertetnünk úgy, hogy engedjük Őt munkálkodni rajtunk keresztül, s igyekszünk becsületes és odaszánt életet élni. Ha lelki házasságtörésben élünk, kompromisszumokat kötünk a társadalmunk értékeivel, ha a nem keresztyén kultúránk prioritásai válnak a mi prioritásainkká, akkor nem az Őt megdicsőítő módon élünk. Ha viszont Isten Ígéjének prioritásai megragadnak minket és szentségre törekszünk az életünkben, akkor megdicsőítjük Őt.

Negyedszer, *a világ előtt tett megvallásunkkal is megdicsőítjük Őt*. Fontos hinni Krisztusban, mint Megváltóban, és fontos bízni Benne. Ugyanolyan fontos szent életet élni. De emellett bizonyosságot kell tennünk a kegyelméről is egyszerűen azért, mert felszólítást kaptunk a bizonyosságtételre, és valami nagyon fontosat kell mondanunk.

Végül, dicsőíthetjük az Úr Jézus Krisztust *az Ő királyságának kiterjesztésére tett erőfeszítéseinkkel*, azaz nemcsak szóban, de a tevékenységünkkel is. Sok keresztyén lusta. Leülnek, és nem csinálnak semmit, megelégszenek, amint a dicséret mondja, azzal, hogy „a könnyedség virágos ágyain a mennybe menjenek”, miközben körülöttük szenvedő, magányos, könnyörlő, segítségre és mindenekelőtt az evangéliumra szoruló emberek vannak. Fel kell ébreszteniük Jézus Krisztus egyházát. S fel kell nekünk magunknak is ébrednünk. Éreznünk kell a Szentlélek elhívását a szolgálatunk területén ahelyett, hogy a luxusunkat, a kényelmünket élveznénk, és önző módon használnánk fel az időnket, amint azt gyakran tesszük.

Ima másokért

Ebben az ígeszakaszban látjuk Krisztust értünk imádkozni, s azt is, amint megadja a közbenjárásának okait: mivel az Atyához tartozunk, mivel Neki és az Atyának közös az érdekük bennünk, s mivel Ő megdicsőíttetik bennünk. De nemcsak az Úr az, Akinek van közbenjáró szolgálata, hanem nekünk is van. Imádkoznunk kell másokért, s ennek okai pont azok, amelyeket Jézus adott meg, amikor elmagyarázta, miért imádkozott értünk.

Miért kell imádkoznod keresztyén testvéredért? Először azért, mert ő is az Atyához tartozik, Aki megbecsüli őt. S ami az Atyához tartozik, s Ő megbecsüli, azt neked is meg kell becsülnöd.

Másodszor, azért kell másokért imádkoznod, mert kölcsönös érdekeid fűződnek hozzájuk abban az értelemben, hogy a keresztyének Isten életében ragaszkodnak nagyon egymáshoz. Mikor az Úr hitre hív el valakit, akkor nemcsak egyéni kapcsolatra hívja el, hanem inkább az egyházba. Lehet, hogy mi nem ezen a módon csinálnánk, de Isten igen. Ő veszi az embereket mindenféle nemzetből, nemzetségből, kultúrából és tudásszintről, majd egy Testbe helyezi őket, az egyházba, hogy megmutassa: az összekötő alapelem az Úr Jézus Krisztus bennük levő szeretete és a Szentlélek ereje. Mi együtt vagyunk ebben, akár tetszik, akár nem. Ezért imádkoznunk kell egymásért, így másvalaki sikere a mi sikerünk is, a bukása pedig a mi bukásunk.

Végül, imádkoznunk kell másokért, mert Isten megdicsőíttetik bennük. Lehetséges, hogy nem érdekelne, ha Isten megdicsőíttetik bennük? Azt hiszem, néha igen, amikor hallok

különféle súrlódásokról bizonyos keresztyének és bizonyos gyülekezetek között, s pontosan ez az, amire egyes keresztyének vágyakoznak. Nem szeretnek másokat, vagy más gyülekezeteket, és abban reménykednek, hogy azok majd valami borzalmast tesznek, s ez majd megmutatja, hogy nekik van igazuk az álláspontjukkal. Ez nem helyes. Inkább Isten azért hívta el azt a valakit, bárki is legyen, és bármilyen körülmények közé is kerüljön, hogy valami egyedit végezzen el benne, s az illető értékes bizonyyságot tehessen.

212. fejezet: Isten kitartása a szentjeivel, Jn17:11-12

11. És nem vagyok többé e világon, de ők a világon vannak, én pedig te hozzád megyek. Szent Atyám, tartsd meg őket a te nevedben, a kiket nékem adtál, hogy egyek legyenek, mint mi!

12. Mikor velök valék a világon, én megtartám őket a te nevedben; a kiket nékem adtál, megőrizém, és senki el nem vezett közülök, csak a veszedelemnek fia, hogy az írás beteljesüljön.

Sok pont van János evangéliumában, melyek a református hit nagy, megkülönböztető tantételeit tárgyalják, mert ez egy „szabatos, tömör evangélium”, ahogyan az egyik korai reformátor mondta, így ezeket a tantételeket itt közérthető módon lehet megtalálni.

Ezek a 10. fejezetben vannak, ahol Krisztus ellenségei arra kérték Őt, hogy beszéljen világosabban, arra utalván ezzel, hogy a hitetlenségük az Ő beszéde homályosságának a következménye. Jézus ezzel a kijelentéssel válaszolt: „De ti nem hisztok, mert ti nem az én juhaim közül vagytok. A mint megmondtam néktek: Az én juhaim hallják az én szómat, és én ismerem őket, és követnek engem: És én örök életet adok nékik; és soha örökké el nem vesznek, és senki ki nem ragadja őket az én kezemből.” (26-28. vers) Ők nyíltan kimondva akarták az evangéliumot, és Jézus nyíltan beszélt. Azaz, ezek a versek tartalmazzák az ember reménytelen romlottságát a bűn miatt, Isten kiválasztó kegyelmét az üdvösségre, és a megtartó erejét a szentjeinek vonatkozásában. Ugyanezeket a tantételeket találjuk a 6. versben, mert ott Jézus az alábbiakra mutat rá: (1) senki sem jön Őhöz, csak akit az Atya vonz (44. vers), (2) mindenki, akiket az Atya Jézusnak adott, Őhöz fog jönni (37. vers), és senki, aki Őhöz jön, nem fog elveszni.

Meglepne minket, ha ezek a nagy igazságok nem fordulnának elő Krisztus nagy főpapi, a 17. fejezetben feljegyzett imájában is, mert jóllehet már ki lettek jelentve, várhatjuk, hogy helyet kapnak (sőt főhelyet) Urunk az Atyának az övéiért elmondott legbensőségesebb imájában. Azaz először is konkrét megkülönböztetéssel találkozunk azok között, akik a Krisztuséi, és azok között, akik a világból valók. Ennek az a következménye, hogy a világ nem járulhat Őhöz üdvösségért, s ezt valóban nem is teszi meg. Másodszor, azt tanítja, hogy azok jönnek Hozzá, akiket az Atya adott Neki. Harmadszor beszél a velük kapcsolatos speciális küldetéséről, amire kijelöltetett. Negyedszer, imádkozik mindazokért, akik majd később jönnek Őhöz a tanítványok bizonyágtételének eredményeképpen, jelezvén, hogy ezek az emberek majd szintén hisznek. Végül az igeversekben, melyeket ebben a tanulmányban veszünk górcső alá, Jézus azt kéri, hogy az Atya tartsa meg őket, ezért soha el nem veszhetnek.

Itt vannak tehát a református hit nagy, megkülönböztető tanításai ismét kijelentve: (1) teljes romlottság, (2) kiválasztás, (3) határozott (korlátozott) engesztelés, (4) ellenállhatatlan kegyelem és (5) Isten állhatatossága a szentjeivel. Jézus ezt az utolsó az alábbi szavakkal fejezi ki: „És nem vagyok többé e világon, de ők a világon vannak, én pedig te hozzád megyek. Szent Atyám, tartsd meg őket a te nevedben, a kiket nékem adtál, hogy egyek legyenek, mint mi! Mikor velök valék a világon, én megtartám őket a te nevedben; a kiket nékem adtál, megőrizém, és senki el nem vezett közülök, csak a veszedelemnek fia, hogy az írás beteljesüljön.” (11-12. vers)

Krisztus második kérése

Ezek a szavak feljegyzik Krisztus második közvetlen kérését ebben az imában. Ez az első kérése a tanítványai számára. Korábban Önmagáért imádkozott, azt kérvén, hogy miután

megdicsőítette az Atyát a Földön annak a munkának az elvégzésével, amit Rá bízta, most Ő is megdicsőülhessen (1, 5. versek). Most mások felé fordul és közbenjár értük. Ez az ima az ő megővésükért hangzik el. A maradék kérések a megszentelődésükre (17. vers), az egységükre (20-21. vers) és végül az örök jelenlétükre Vele a mennyben (24. vers) vonatkoznak.

Amikor előre nézünk erre a többi kérésre azzalegyetemben, amellyel most foglalkozunk, nem tudjuk nem észrevenni, hogy valamennyi lelki dologra vonatkozik. Marcus Rainsford, az egyike a fejezet legátfogóbb kommentátorainak, az alábbiakat írta: „Az Úr nem kér gazdagságot, vagy tiszteletet, vagy világi befolyást, vagy hatalmas előléptetéseket nekik, hanem a legbuzgóbban azért imádkozik, hogy legyenek megőrizve a gonosztól, elválasztva a világtól, minősítve a szolgálatra és végül biztonsággal hazajussanak a mennybe. A lelki tulajdon a legjobb tulajdon, s valójában minden mulandó tulajdon, ahogyan nevezik, csak akkor valóságos, ha kapcsolódik a lelki jóléthez. Emlékezzünk rá, miképpen emeli ki ezt a gondolatot a szeretett tanítvány a harmadik levelében: *Szeretett barátom, kívánom, hogy mindenben jól legyen dolgod, és légy egészséges, a mint jó dolga van a lelkednek* (3Jn2). A lelki jólét a valódi jólét mutatója.”³⁷⁶

A veszély

Rátérünk tehát magára a második kérésre, az arra vonatkozóra, hogy Isten tartsa meg a tanítványokat, s az első dolog, amit észreveszünk, a veszély, ami kicseng a törődés eme kifejezéséből Urunk részéről.

Először, noha Jézus az Atyához készült távozni, ők nem mentek el. Valójában *a világban* kellett maradniuk. Ez egy komoly és majdnem vészjósló megjegyzés az amúgy örömteli és optimista imában. Sőt, ellentét az Általa hamarosan élvezett helyzet és az ő helyzetük között. Rainsford erről így beszél: „A Te jelenlétedbe megyek, ahol az öröm teljessége, és 'a te jobbod, ahol gyönyörűségek vannak örökké' vár. Jövök – oda, ahonnan az élet folyója árad Isten trónjától, de *ők* a pusztaságban maradnak. Jövök – oda, ahová ellenség nem követhet engem, ahol kísértés nem támadhat rám, ahol fáradtság nem csüggeszthet, de *ők* a világban maradnak. Jövök – learatni a nagy győzelmem trófeáját. Jövök – megragadni a jogart, feltenni a koronát, felülni a trónra. Itt fáradt voltam, de hamarosan többé nem leszek fáradt. Az út durva és tövises volt, de már vége, a kikötőt már majdnem elértem, ám *ők* a világban maradnak!”³⁷⁷ Nem hagyhatjuk figyelmen kívül ennek az ellentétnek a fontosságát.

Szükséged van szemléltető példára? Találunk ilyet abban a történetben, amelyben a tanítványok átszelik a viharos Galileai-tengert. Őket átküldték a túlsó partra, miközben Jézus még a hegyen maradt imádkozni. De jött a vihar, s ő, letekintve a hegyről, látta hanyódni a ki csónakjukat, s a vízen járva odament hozzájuk. Igen odament hozzájuk, és szándékosan hagyta, hogy keresztülmenjenek a küzdelmek időszakán. S így van ez ma is. Egy napon Krisztus majd visszatér az övéiért, de addig a világban vagyunk, Ő pedig imádkozik értünk.

Amikor először volt itt, Jézus volt a védelmük első és utolsó vonala. Ha fenyegették őket, Ő fogta fel a csapásokat. Ha gyűlölték őket, Ő itt volt és engedte, hogy a gyűlölet Őrá zúduljon. Most azonban menni készült, s a gyűlölet, ami eddig Ellene irányult, hamarosan ugyanolyan hevességgel zúdul majd a tanítványokra.

Korábban már figyelmeztette őket erre. Ezt mondta: „Emlékezzetek meg ama beszédekről, a melyeket én mondtam néktek: Nem nagyobb a szolga az ő uránál. Ha engem üldöztek, titeket is üldöznek majd; ha az én beszédemet megtartották, a tiéteket is megtartják majd. De mindezt az én nevemért cselekszik veletek, mivelhogy nem ismerik azt, a ki küldött engem.” (15:20-21)

³⁷⁶ Marcus Rainsford, *Our Lord Prays for His Own: Thoughts on John 17* (Chicago: Moody Press, 1950), 173.

³⁷⁷ Ugyanott, 175. oldal

Másodszor észrevesszük, hogy a tanítványokra leselkedő veszély nagyon nagy volt, mert *Isten megtartásától külön egészen bizonyosan elvesznének*. Ezért említi Krisztus ezen a ponton Júdást. Nem szabad azt hinnünk – még ha az angol nyelvű változatunk ezt sugallja is – hogy Júdást kivételként hozza fel Isten kitartására a szentjei mellett, mintha a prófécia kedvéért Isten belement volna Júdás elvetésébe. Nem ez a helyzet, mert Júdás kezdettől fogva nem volt a Krisztusé. Ezt máshol olvassuk, de még ez az igeszakasz is utal rá. A „veszedelem fia” nem birtokos, hanem alanyesetben szerepel, ami elkülöníti a *közülük* névmástól, mely megelőzi. Az igeszakasz valódi jelentése tehát az alábbi: „Egyáltalában senkit nem veszítettem el azok közül, akiket nekem adtál. A veszedelem fia azonban elveszett, ami meg volt prófétálva a Szentírásban.” Az utalás a Zsolt41:9-re történik. Nem, Júdás esete nem azt tanítja, hogy egy újjászületett ember elveszhet. Azt azonban tanítja, ami elkerülhetetlenül bekövetkezik, ha Isten nem szüli újjá az illetőt, majd viseli a gondját annak, aki ily módon született újjá. Ha nem Istené lenne ez a gondviselés, ki állhatna meg? Ki lenne képes túlélni a világ támadásait, ha Isten nem tartana meg minket?

Az Úr a te Megtartód

Isten azonban megtart minket. Ez a lényege ezeknek a verseknek, s a mi Urunk kérésének tárgya is egyben. Amíg Jézus itt volt, megtartotta azokat, akiket Isten Őrá bízott, mégpedig maradéktalanul. Senki nem vészett el. Most visszatérni készül az Atyához, s ezért ismét az Atyára bízva azokat, akikről eddig Ő gondoskodott.

Ez a téma sokszor előfordul az Ószövetségben, gyakorta gazdag képekben. Például a 121. zsoltárban az isteni őr, vagy védelmező képe tárul elénk. Abban a zsoltárban az „őriző”, vagy „megőriz” szó hatszor fordul elő.

A másik fontos igeszakasz az Ezék31:11-16. A szakaszt közvetlenül megelőző igeversekben Isten azok ellen beszélt, akik Izrael pásztorai, azaz Izrael vezetői voltak. Ők nem végezték el a munkájukat. Most, mondja Isten, én leszek neki a jó Pásztor. „Mert így szól az Úr Isten: Ímé, én magam keresem meg nyájamat, és magam tudakozodom utána. Miképpen a pászor tudakozódik nyája után, a mely napon ott áll elszéledt juhai között; így tudakozodom nyájam után, és kiszabadítom őket minden helyről, a hova szétszóródtak a felhőnek s borúnak napján. És kihozom őket a népek közül s egybegyűjtöm a földekről, és beviszem őket az ő földjökre, és legeltetem őket Izráel hegyein, a mélységekben s a föld minden lakóhelyén. Jó legelőn legeltetem őket, és Izráel magasságos hegyein leszen akluk, ott feküsznek jó akolban, s kövér legelőn legelnek Izráel hegyein. Én magam legeltetem nyájamat, s én nyugosztom meg őket, ezt mondja az Úr Isten. Az elvesztett megkeresem, s az elűzöttet visszahozom, s a megtöröttet kötözgetem, s a beteget erősítem; és a kövéret s erőset elvesztem, és legeltetem őket úgy, mint illik.”

Az Ézsaiás 27-ben Isten megtartó erejét egy szőlőműves gondoskodásához hasonlítja a szőlőültetvényéről: „Ama napon a színború szőlőről énekeljete: Én, az Úr, őrizem azt, minden szempillantásban öntözöm, hogy senki meg ne látogassa, éjjel-nappal megőrzöm azt.” (2-3. vers)

Ezek voltak a képek, melyeket Jézus rajzolt fel, miközben imádkozott. Sőt, Ő Maga is átélte ezeket. Aligha hagyhatjuk figyelmen kívül aényt, hogy a megtestesülésének napjaiban Ő volt az őriző, a pászor, a szőlőműves. Most a tanítványokat az Atyjára bízni – Izrael nagy őrizőjére, pásztorára és szőlőművesére. Miképpen lehetnének ennél is nagyobb biztonságban? Igaz, a külső veszély nagyon nagy volt. De még a belső veszély is nagyon nagy volt, mert megvolt még a régi természetük, ami újra és újra visszahúzta őket a bűnbe. Ezzel szemben azonban ott volt Ő, Aki nagyobb volt, mint a veszély. S Ő majd megtartja őket, pont ahogyan megígérte és valóban meg is tartotta Izraelt.

„A te nevedben”

Van itt még egy dolog, amit nem szabad figyelmen kívül hagyni. Ezekben az igeversekben Jézus háromszor beszél a tanítványok megtartásáról, egyszer Isten, kétszer pedig Önmaga vonatkozásában. De két esetben konkrétan is beszél arról, miképpen tartatnak majd meg. A 11. versben ezt olvassuk: „tartsd meg őket a te neved hatalmában –a névben, amit nekem adtál”.³⁷⁸ A 12. versben ezt látjuk: „Mikor velök valék a világon, én megtartám őket a te nevedben; megőrizém az által a név által, amelyet adtál nekem”.³⁷⁹

Mit jelent megtartatni Isten nevében? Részleges választ már láttunk erre a kérdésre a 6. vers tanulmányozása során. Jézus ott azt mondta, hogy kijelentette Isten nevét azoknak, akik Neki adták. Annak a versnek a tanulmányozása során láttuk, hogy az „Isten neve” sémita kifejezés a beszéléshez Isten attribútumairól. Védettnek lenni a név által tehát annyi, mint védettnek lenni Általa, Aki szuverén, szent, mindentudó, bölcs, könyörületes, és minden más, ami csak elmondható tulajdonképpen Istenről. S ennél is több, mert megtartatni „a névben” nem pusztán megtarttatást jelent Isten által úgy, mintha Ő holmi távoli erő lenne, mely segítségül hívható a védelmünkre, ha úgy hozza a szükség. Inkább azt jelenti ez, hogy mi ténylegesen Benne vagyunk, nagyon hasonlóan egy erődhöz. Azaz, az Ő ereje és más attribútumai folytonosan körülvesznek minket. A Péld18:10 ragadja ezt meg egészen pontosan, amikor ezt mondja: „Erős torony az Úrnak neve, ahhoz folyamodik az igaz, és bátoraságos leszén”.

S valóban biztonságban vagyunk! Megérinthez minket bármi, amikor biztonságban vagyunk abban az erődben? Harry Ironside jött olyan háttérből, amelynek következtében nem mindig örült teljes mértékben a kálvinizmus néhány megkülönböztetett tantételének, de tudta, hogy a hívő biztonsága Istennél volt, és készségesen elismerte, hogy ezek a versek pont ezt erősítik meg. Ő írta: „Biztos lehetsz benne, hogy valahányszor csak odaad valakit az Atya Jézusnak, mind az időre, mind az örökkévalóságra adja őt oda. Ez az illető soha nem fog elveszni. *Meg lévén győződve arról, hogy a ki elkezdette bennetek a jó dolgot, elvégezi a Krisztus Jézusnak napjait.* Az emberek ezt a tanítást a szentek állhatatosságának nevezik, de én inkább úgy gondolok rá, mint a Megváltó állhatatosságára. Ő mondja: *a kiket nekem adtál, megőrizém.* Ha nekem kellene önmagamot megtartanom, reménytelen lenne a végkimenetel. Biztos lennék abban, hogy egy napon majd történik valami, ami miatt meglazul a kapaszkodásom Krisztusba, és elveszek. De az Ő fogásában reménykedem. Senki sem ragadhatja ki a hívőt az Ő kezéből. Ezekből a szavakból nagy vigasztalást merítetek. Mikor számot ad az Atyának, mikor a korszak utolsó hívője is megérkezik a mennybe, akkor képes lesz elmondani az egész választott egyházzal: *a kiket nekem adtál, megőrizém, és senki el nem vett közülök.* Gondolhatod azt, hogy ismersz kivételeket ebben a dologban, de azon a napon majd világossá válik, hogy ezek a látszólagos kivételek olyanok voltak, mint maga Júdás: valójában ő sem született soha Istentől.”³⁸⁰

Szeretem ezt, mert Ironside helyesen mondta, bármilyen kifejezéseket is használt. Biztonságban vagyunk, de nem önmagunk miatt (mert gyengék vagyunk), hanem inkább mert az Úr Jézus Krisztus és az Atya tartanak meg minket.

³⁷⁸ A Károli-fordítás szerint: „tartsd meg őket a te nevedben, a kiket nekem adtál”. Az angol *King James* változat szerint: „keep through thine own name those whom thou hast given me”, azaz „tartsd meg a te saját neveden át, akiket nekem adtál”. – *a ford.*

³⁷⁹ A Károli-fordítás szerint: „Mikor velök valék a világon, én megtartám őket a te nevedben; a kiket nekem adtál, megőrizém”. Az angol *King James* változat szerint: „While I was with them in the world, I kept them in thy name: those that thou gavest me I have kept”, azaz „Amíg velük voltam a világban, megtartottam őket a te nevedben: akiket nekem adtál, azokat megtartottam”. – *a ford.*

³⁸⁰ Ironside, *Addresses of the Gospel of John*, 754-755. oldal

Isten mellettünk

S mi a helyzet velünk? Miképpen reagálunk ezekre a tanításokra? Egyesek azt mondják, hogy ha hiszünk Isten megtartó erejében az Ő szentjeit illetően, akkor megyünk és vétkezzünk. „Miért ne vétkezzünk?“, érvelnek, „ha mindenképpen biztosan üdvözlünk?“ Milyen kevésbé értik az efféle emberek a lelki dolgokat! Vétkezzünk nyugodtan, mert Isten mellettünk áll? Hát persze, hogy nem! Inkább az Ő útját választjuk és igyekszünk a kedvében járni, mert Ő, és csakis Ő áll mellettünk. Ki más van mellettünk? Senki! Egyáltalában senki! A világ nem áll mellettünk. A Sátán nem áll mellettünk. Még a barátaink sem állnak mellettünk, ha komolyra fordulnak a dolgok, mert mindent számba véve ők is mind önmaguk mellett állnak. Csak Isten van mellettünk. S nehogy kételkedjünk ebben, ott van Krisztus halála, ami értünk történt, a betöltekezés a Szentlélekkel, majd az Isten kitartásával kapcsolatos nagyszámú ígéret, melyek között a most tárgyalt pont az egyik.

Vétkezzünk tehát? Inkább megpróbálunk Isten kedvében járni. Sőt, mi is megpróbálunk kitartani, mivel Tőle tanultuk a kitartást. Kitartunk a munkánkban. Ez gyakran elcsüggesztő: gyakorta csak csekély eredményeit látjuk. De megmaradunk mellette, mert Isten adta azt nekünk, s Őhöz hasonlóknak kell lennünk a kötelességeink teljesítése területén. Kitartunk a bizonyoságtételben. Ezt is sokszor találjuk elbátortalanítónak. A férfiak és a nők nem akarják az evangéliumot. Gyűlölik az evangéliumot, és gyűlölik Istent, Aki adta azt. De mégis kitartunk mellette, tudván, hogy ugyanaz az Isten, Aki képes minket megtartani a világban, képes egyeseket ki is menteni abból. S használhatja a bizonyoságtételünket az egyik lehetséges eszközeként. Végül, kitartunk a családjunk mellett. Ők a felelősségünk speciálisterületét képezik, de gyakorta elcsüggesztő, mikor a fiunk, lányunk, vagy feleségünk nem Isten útját járja. Néha a helyzet reménytelennek tűnik. De nem reménytelen az Isten számára, ezért nem engedjük, hogy a számunkra az legyen. Nem adjuk fel. Nem távozzunk. Isten hűséges. Ő a mi Megtartónk, s Istennel minden lehetséges.

213. fejezet: Az egyház első megkülönböztető jele: az öröm, Jn17:13

13. Most pedig te hozzád megyek; és ezeket beszélem a világon, hogy ők az én örömemet teljesen bírják ő magokban.

Mit gondolsz, miknek kell Jézus Krisztus egyháza megkülönböztető jeleinek lenniük? Vagy, kissé másként megfogalmazva, miket gondolsz a legfontosabb jellemzőinek?

Úgy vélem, ha ezt a kérdést sok évvel ezelőtt tették volna fel nekem, akkor azt válaszoltam volna, hogy az egyház legfontosabb jellemzője a tanításbeli hűség. Utána említettem volna a szentséget, az egységet, és a szeretetet. Nos, egy pillanatig sem akarom azt sugallni, hogy a szentség, az egység, és a szeretet nem fontosak: azok. De nagy hatással volt rám, amint tanulmányoztam János evangéliumának nagy, Krisztusnak egy egyházáért elmondott imáját tartalmazó 17. fejezetét, hogy annak az egyháznak a jellemzője, amivel Jézus kezdi, az öröm. Az imának három része van: az első rész Magával Jézussal foglalkozik, a második a tanítványokkal, majd az utolsó azokkal, akik majd követik őket a hitben. Más szóval, az ima az Úrról fokozatosan áttér az Úr egyházára. A 13. vers – melyre most rátérünk – a félút az imában, ezért nem meglepő, hogy elénk tárja az első jellemzőt. A többi: a szentség (14-17. vers), az igazság (17. vers), a küldetés (18. vers), és a szeretet (26. vers).

A korai egyház

Az, hogy a legtöbben közülünk nem gondolnák az örömet az egyház fő jellemzőjének, valószínűleg megmutatja, milyen keveset törődünk vele, és milyen távolra kerültünk a korai egyház lelkületétől. Ha ugyanis valami jellemezte a korai egyházat, hát nem más, mint az, hogy örvendő gyülekezet volt.

Ezt azonnal meglátjuk, amint elkezdjük tanulmányozni az öröm tárgyát, mert az Újszövetség az öröm könyve. A görög nyelvben, melyen az Újszövetség íródott, az „örvendezni”, vagy „örömtelnek lenni” ige a *chairein*, ami hetvenkét alkalommal található meg benne. A főnév, mely „örömet” jelent, a *chara*, hatvanszor fordul elő. Sőt, amikor tanulmányozzuk ezeket a példákat, azt találjuk, hogy az öröm nem pusztán technikai elképzelés volt, mintha csak a nagyon teológiai igeszakaszokban találnánk meg. Inkább a leggyakrabban üdvözlésként jelenik meg, „Legyen veled az öröm!” jelentéssel. Meg kell hagyni, a *chairein* nem mindig korlátozódik a keresztyének beszédére. Használatos például Félix Klaudius Lisiásnak, a római tisztnek Párról írott levelében (Csel23:26). De a keresztyéneknél nyilvánvalóan sokkal többet jelent, mint amit a pogányoknál jelentett, és gyakrabban is használatos.

Megjegyezzük, hogy az angyal, aki bejelentette Jézus születését a pásztoroknak, ezt mondta: „Ne féljete, mert ímé hirdetek néktek nagy örömet, mely az egész népnek öröme lesz” (Lk2:10). Ez nyilvánvalóan többet jelent, mint az egyszerű „Üdvözetem!” S megint látjuk, amint Jézus ezt mondja: „Ezeket beszéltem néktek, hogy megmaradjon ti bennetek az én örömem és a ti örömetek beteljék” (Jn15:11). A dolgok, melyeket elbeszélt, nagy ígérek voltak. Így az öröm ebben a versben a keresztyén élet teljességére vonatkozik.

Amikor a jeruzsálemi gyülekezet leveleket küldött az antiókhiai, a szíriai és a cicíliai gyülekezeteknek az első zsinati összejövetel után, akkor a pogányoknak a törvénytől való mentességére vonatkozó nagy jelentőségű döntésükről szóló tájékoztatást a *chairein* – „Üdvözetem!” szóval kezdték (Csel15:23). Jakab ugyanígy kezdi a levelét: „Üdvözetem!” (Jak1:1). Pálnál sok hasonló üdvözléssel találkozunk. Így amikor az örömtől szó szerint túlárado levelében az apostol a végső intéseket akarja megadni a filippibelieknek, ezt írja:

„Örüljete az Úrban mindenkor; ismét mondom, örüljete!” (Fil4:4) Ahogyan Barclay mondja a kifejezésre vonatkozó magyarázatában: „Ez a nagy üdvözlés: 'Az öröm legyen veled!’, győztesen csendül fel az Újszövetség lapjain.”³⁸¹

Szükségünk van az örömrre

De vajon örömteli manapság az egyház? S a keresztyének? Egy pillanatig sem kételkedem abban, hogy valamennyien sokkalta örömtelibbek vagyunk, mintha nem lennénk keresztyének, s abban sem, hogy vannak helyek, ahol az öröm kimondottan nyilvánvaló. Gyakran nyilvánvaló például az új hívőkben. De a legtöbb gyülekezetben, ha valaki pártatlanul figyelne hétről hétre, kíváncsi vagyok, hogy meglátszana-e az az öröm, ami nyilvánvalóan jellemezte Jézust és a korai egyházat?

Kétségtelenül úgy gondolkodunk az örömről, mint valamiről, aminek ideális esetben jellemeznie kell az egyházat, és bizonyosan jellemezni is fogja azon a napon, amikor majd összegyülekezünk a kegyelem trónjánál és Isten dicsőségéről énekelünk. De itt? Itt gyakran az a helyzet, hogy savanyúak a tekintetek, elégedetlenkedés, megnyúlt arcok és az alapvető belső nyomorúság egyéb megnyilvánulásai láthatók. Gyakran elmondják a történetet – és hiszem, hogy igaz történet – egy skót gyülekezetéről, amelyben valaki szemlátomást unta a prédikációt és elkezdett firkálgatni. Először képeket rajzolt az igehirdetőről, majd versírással folytatta. Mikor véget ért az összejövétel, a kapus az alábbi kecskerímet találta:

Odafönt lakozni a szentekkel szeretnék,
Igen, az lenne dicsőséges!
Idelent lakozni a szentekkel, tudom,
Nos, az egy másik történet.

Ez a különbség aközött, amit megvallunk, és aközött, aminek lennünk kellene. Örömtelinek kellene lennünk, de nem vagyunk azok. Lesújtottak vagyunk. A körülmények lenyomnak. A megtapasztalandó győzelem helyett a vereséget és a csüggedést ismerjük.

Isten orvossága

Mivel bizonyos vagyok abban, hogy közülünk senki sem akar borongós maradni – legalábbis ezt remélem – nézzük meg, hol találhatunk orvosságot. Van? Lennie kell, mert ha nem lenne, akkor mi lenne Krisztus imájának lényege pont ennek a jellemzőnek a vonatkozásában? Az, hogy Ő imádkozik érte, jelzi, hogy tudatában volt a problémának, ami nálunk oly könnyedén jelentkezik. S az, hogy úgy imádkozik, ahogy, jelzi, hogy a szükségletünk pusztá felismerése mellett még a módot is tudja, ahogyan a levertségünk legyőzhető.

Az öröm hiányának első orvossága nyilvánvaló, mert kibukkan a szövegből. Jézus mondja: „*ezeket beszélem* a világon, hogy ők az én örömemet teljesen bírják ő magokban”. Ez azt jelenti, hogy az öröm alapja a szilárd tanítás. Mikor először kezdtem feldolgozni ezt a témát, a filippibelieknek írott levéllel kapcsolatos magyarázatomnál, meg voltam lepve, milyen sokszor társul az öröm Isten Ígéjének alapos ismeretéhez. Dávid mondja: „Az Úrnak rendelései helyesek, megvidámítják a szívet” (Zsolt19:9). A 119. zsoltárban olvassuk: „Inkább gyönyörködöm a te bizonyosságaidnak útjában, mint minden gazdagságban” (14. vers). Korábban ezekben az utolsó beszélgetésekben Jézus ezt mondta: „Ha az én parancsolataimat megtartjátok, megmaradtok az én szeretetemben; a miképen én megtartottam az én Atyámnak

³⁸¹ Barclay, *Flesh and Spirit*, 77-78. oldal

parancsolatait, és megmaradok az ő szeretetében. Ezeket beszéltem néktek, hogy megmaradjon ti bennetek az én örömem és a ti örömetek beteljék.” (Jn15:10-11)

Valaki emlékezhet arra, hogy ennek a tanulmánynak a kezdetén tagadtuk, hogy maga a tanítás lenne az egyház legfontosabb megkülönböztető jele, s az illető most úgy érezheti, hogy a hátsó ajtón keresztül tisztességtelenül újra bevezetjük azt. De nem ez a helyzet, mert amiről ezen a területen beszélünk, az nem a tanítás önmagában, hanem inkább Isten jellemének és parancsolatainak az a tapasztalati ismerete, amit az Ő Ígéből nyerünk.

Ez inkább, más szavakkal megfogalmazva, az, amit Francis W. Dixon Isten népe szívei és elméi „megerősítésének” nevez. A dolognak ez a konkrét megfogalmazása abban az előadásban fordult elő, amit Dixon 1962-ben tartott az angliai Keswickben „Isten boldog népe” címmel. Ez a Zsolt34:9, 23-n alapult, amit ő így fordított: „Boldog az az ember, aki Benne bíz... Senki, aki Benne bíz, nem lesz boldogtalan.” Ő azt emelte ki lényegként, hogy a boldogság (az ő szavával), vagy az öröm (az én szavammal) abban rejlik, hogy minden gondolatunkat Istenre, az Ő velünk kapcsolatos bánásmódjára és a velünk és rajtunk keresztül megvalósuló céljaira irányítottuk. Amíg bizonytalanok vagyunk, addig a kételkedés és a belső zűrzavar ingoványát járjuk. Mikor megnyugodtunk az Isten, az Ő akaratának és az Ő útjainak ismeretében, akkor nyugodtan és örömmel bízhatunk Benne, bármilyenek is a körülményeink.

Dixon egy sor szemléltető példát is adott. Az egyik C. T. Studd, a jól ismert afrikai misszionárius feleségével kapcsolatos. Mrs. Studd nyomorék volt, és nem tudott a férjével menni, amikor az visszatért Afrikába, mint később kiderült, utoljára. Mikor elutazott, az asszony tudta, hogy valószínűleg nem látja többé, ezen a földön. Lehet, hogy hosszú, magányos évekkel kell szembenéznie. De nem panaszkodott, és nem is vélt levertté. Inkább ezt mondta: „Áldom az Urat minden időben, a dicsérete mindig az ajkaimon lesz”. Nem volt könnyű Mrs. Studd számára örvendezni ilyen körülmények között, de megtette. Dixon megjegyezte: „Ezt értem a gondolataink megerősítése alatt. Egyes keresztyének csak akkor boldogok, amikor minden jól megy, mikor bizonyos mértékig képesek, vagy úgy vélik, hogy képesek visszakövetni Isten velük kapcsolatos bánásmódját. De mások a zsoltároshoz hasonlóan tudják, hogy Isten az kegyelmes és szerető mennyei Atyjuk, Aki eltervezi az egész életüket a számukra, s minden dolog a javukat szolgálja az Ő dicsőségére. Ezért dicsérik az Urat és áldják az Ő szent nevét minden időben.”³⁸²

A másik szemléltető példa Fanny Crosby dicséret-íróról szólt. Fanny Crosby megvakult, amikor még csak ötéves volt, s kilencvenöt éves koráig élt – kilencven évig vakon. Mégsem panaszkodott. Helyette már nagyon fiatalon megoldotta a problémát, mert még csak nyolc éves volt, amikor ezt írta:

Ó, milyen boldog lélek vagyok én!
Noha nem látok,
Eldöntöttem, hogy ezen a világon
Elégedett leszek.
Mennyi áldást élvezek,
Melyeket mások nem!
Sírni és sóhajtozni a vakságom miatt,
Nem tudok, és nem is fogok.³⁸³

Valaki ezt mondja: „Ó, de Miss Crosby számára könnyű, hiszen még csak gyermek volt, és valószínűleg nem tudta, mennyire fontos a látás. Az én esetem más. Nagy családot próbálok eltartani elégtelen jövedelemből, s akárhogyan is próbálunk takarékoskodni,

³⁸² Francis W. Dixon, „God’s Happy People”, a *Keswick Week*-ben, 1962 (London: Marshall, Morgan & Scott 1962) 12. oldal

³⁸³ Az eredetiben verses – *a ford.*

látszólag soha nincs elég pénzünk.” Másvalaki ezt mondja: „De nem ismered az én körülményeim. Harminckét éves vagyok, még nőtlen. A szüleim meghaltak. Magányos vagyok. Nem tudom, mit fogok tenni, ha így kell élnem még harminc, vagy negyven évet.” Más így szól: „Nyomorék vagyok. Nem tudok járni. A körülményeim nagyon nehezek.” Ha ezen a módon beszél, azzal jelzed a gyakorlati tudatlanságodat Isten szuverenitásával kapcsolatosan, s megvallod, hogy a gondolataid valójában nem nyugodtak meg Őbenne. Ehelyett ismerd el, hogy Ő tervezte el ezeket a körülményeket, és keresd ezekben az Ő célját.

Hadd mondjak valamit a körülményekről, melyeket oly sokszor rosszaknak tartunk. A körülmények a külső dolgokra vonatkoznak. Maga a szó is két latin szóból származik: a *circum*, melynek jelentése „körül” (mint a „kerület” szóban), és a *stare*, melynek jelentése „megállni” szavakból. A körülmények tehát a minket körülvevő dolgok. Ezek külsők. De hol van az Úr ebben a képben? Kívül? Nem, Ő belül van. Ez a „Krisztus bennetek van, a dicsőségnek ama reménysége”³⁸⁴ (Kol1:27). Miért aggódjunk tehát a kívül levők miatt, ha Krisztus belül van? Tudni, hogy Ő belül van és Ő irányít minket pillanatról pillanatra, napról napra – ez a titka annak a természetfeletti örömnak, ami Isten gyermekeiként a jogos anyajegyünk.

Közösség

A második orvosság az öröm hiányára a hívő életében a közösség, mégpedig két dimenzióban. Létezik egy függőleges közösség, a közösség Istennel. S létezik egy vízszintes közösség, a közösség egymással. Jézus mindkettőnek a mintája.

Az egyik dolog, amit majd észreveszünk, ahogyan haladunk előre az egyház eme hat megkülönböztető jelének tárgyalása közben, hogy Jézus a mintája mindegyiknek. S természetesen ez a helyzet itt is, mert Ő örömteli volt, még ha nevezhetjük is Őt (jogosan, de talán egyoldalúan) „fájdalmak férfiújának és betegség ismerőjének”. Ezt a szövegből tudjuk, mert nemcsak „örömről”, hanem „az én örömemről” beszél. Ez az, amit felmutat nekünk. Mi volt az Ő öröme? Nos, volt egy jövőbeli öröme a munkájának befejezése miatt a kereszten, mert azt is olvassuk, hogy „az előtte levő öröm miatt elszenvedte a keresztet” (v. ö. Zsid12:2). De itt nem arról az örömről van szó. Ehelyett ez az öröm az Atyával pillanatról pillanatra fennálló közösségének az öröme. Ez az, ami támogatta Őt ebben az imában, valamint a kereszten.

S minket is támogatni fog, ha belépünk ennek a közösségnek a valóságába. Ne mondd: „De az Jézus számára volt: Ő volt Isten Fia, én pedig csak én vagyok”. Vajon nem vagyunk mi is Isten fiai? Vajon nem Maga Jézus tanította ezt nekünk? Azt tanította, hogy beleszülethetünk Isten családjába (Jn3:3, 7). Azt tanította, hogy Isten válhat a mi Atyánkká (Jn20:17). Pál, aki jól ismerte ezt az igazságot, erőteljesen kijelentette: „Minthogy pedig fiak vagytok, kibocsátotta az Isten az ő Fiának Lelkét a ti szíveitekbe, ki ezt kiáltja: Abba, Atya!” (Gal4:6) Világos, hogy mi is Isten fiai vagyunk. Ezért beléphetünk Krisztus örömébe, ugyanúgy, ahogyan Ő is belépett abba – állandó közösség által az Atyával.

Sőt, élvezhetjük a vízszintes is. Valójában élveznünk kell függőlegesen is, mert a közösség az Atyával, és egymással mindig együtt járnak. Emlékszünk, miképpen jelentette ki János a viszonyt első levelének előszavában. Ezt írta: „A mit hallottunk és láttunk, hirdetjük néktek, hogy néktek is közösségek legyen velünk, és pedig a mi közösségünk az Atyával és az ő Fiával, a Jézus Krisztussal. És ezeket azért írjuk néktek, hogy örömetek teljes legyen.” (1Jn1:3-4) Ezek az igeversek azt jelzik, hogy a közösség az Atyával, és a közösség más keresztyénnel együtt járnak. Így ha te nem vagy örömteli, akkor lehet, hogy elvágta magad a többi keresztyéntől, talán éppen a saját Isten és közötted megvalósítandó magán-kapcsolat

³⁸⁴ A Károli-fordítás szerint: *a Krisztus ti köztetek van, a dicsőségnek ama reménysége – a ford.*

felállításának gondolatával. Ez így nem működik. Szükséged van a többi hívőre. Nélkülük az Istennel fennálló közösséged is szertefoszlik és az örömed nem lesz teljes.

Igazságosság és békesség

Van még egy utolsó része Isten orvosságának az öröm hiányára. Ez pedig nem más, mint hogy szent életet kell élnünk, mert a bűn távol tart minket Istentől, és a közösség Vele, amelyre szükségünk van, megszakad. A János 17-ben ezt a gondolatot sugallja a versek egyik sorozata, mert rögtön az után, hogy beszélt arról: szükségünk van az örömről, Jézus azzal folytatja, hogy szükségünk van a szentségre is, hozzátéve: „Szenteld meg őket a te igazságoddal” (17. vers). Ugyanerre utal Pál is: „Mert az Isten országa nem evés, nem ivás, hanem igazság, békesség és Szent Lélek által való öröm” (Rm14:17).

Sok keresztyénnek azért nincs meg az öröme, amellyel jogosan kellene rendelkezniük, mert nincs meg az a békességük, amelyről Pál beszél. Azaz, nem nyugszanak meg Istenben – az első dolog, amit leszögeztünk a gondolataink megerősítéséről Őbenne. Ez az egyik ok. De az is igaz, hogy gyakran azért nincs örömük, mert nincs igaz mivoltuk. A maguk útját járják Isten útja helyett. Engedetlenség a parancsolatai iránt. Járják az útjukat egy ideig, de aztán a Lélek gyümölcse szertefoszlik. Mennyivel jobb Isten útját járni szentségben, megnyugodni Őbenne, s így engedni Neki, hogy „betöltsön minket minden örömmel és békességgel a hívésben, hogy bővelkedjünk a reménységben” (Rm15:13).

214. fejezet: Az egyház második megkülönböztető jele: a szentség, Jn17:14-17

14. Én a te ígédet nékik adtam; és a világ gyűlölte őket, mivelhogy nem e világból valók, a mint hogy én sem e világból vagyok.

15. Nem azt kérem, hogy vedd ki őket e világból, hanem hogy őrizd meg őket a gonosztól.

16. Nem e világból valók, a mint hogy én sem e világból vagyok.

17. Szenteld meg őket a te igazságoddal: A te ígéd igazság.

Lehet az a helyzet – valójában az is, mint azt megmutattam az előző fejezetben – hogy az egyház első megkülönböztető jele az öröm. De rögtön ez után következik a szentség – olyan szorosan, hogy joggal gondolhatjuk: verseng az első helyért. A Szentség Isten legtöbbször említett jellemzője az Ő Ígéjének lapjain, ezért joggal olyasvalami, aminek jellemeznie kell az Ő egyházát is. Nekünk „szent” népnek kell lennünk (1Pt2:9). „Követnünk kell” a szentséget. Valóban, nélküle „senki nem látja meg az Urat” (Zsid12:14). Jézus beszél az egyház eme jellemzőjéről a jelen igeszakaszban, azért imádkozva – ez a harmadik kérésével kombinált második kérdése – hogy Isten óvja meg őket a gonosztól. Ezt mondja: „Nem azt kérem, hogy vedd ki őket e világból, hanem hogy őrizd meg őket a gonosztól. Nem e világból valók, a mint hogy én sem e világból vagyok. Szenteld meg őket a te igazságoddal: A te ígéd igazság.” (15-17. versek)

Mi a szentség?

Micsoda a szentség? Egyesek kulturálisan meghatározott viselkedésmintaként határozták meg, így szenteknek tartották azokat, akik nem játszottak szerencsejátékot, nem ittak, nem kártyáztak, nem néztek filmeket, vagy nem tettek sokszor efféle dolgokat. Ez a megközelítés azonban egy alapvető félreértésről árulkodik. Valójában tényleg lehetséges, hogy a szentség egy adott keresztyén életében eredményezi a tartózkodást az említettek közül egy, vagy több dologtól, de a szentség lényege itt nem található meg. Következésképpen a ragaszkodás az efféle dolgokhoz nem a szentség, hanem inkább a törvényeskedés és a képmutatás támogatását jelentik. Egyes szélsőséges formáiban még a hamis keresztyénséget is előmozdíthatja, mely szerint a férfiak és a nők a feltételezetten erkölcsös viselkedés alapján igazulnak meg Isten előtt.

Pál ezt igaznak találta kora Izraeljéről, ahogyan korábban Jézus is. Ezért világos különbséget tett az efféle szentség (az általa használt kifejezés az „igazság(osság)”), valamint a valódi szentség között, ami Istentől származik, és mindig Istenre irányul. Ezt mondta Izraelről: „Mert az Isten igazságát nem ismervén, és az ő tulajdon igazságukat igyekezvén érvényesíteni, az Isten igazságának nem engedelmeskedtek” (Rm10:3).

A szentség bibliai elképzelése akkor válik világossá, amikor fontolóra vesszük a vele kapcsolatos rokon értelmű szavakat, nevezetesen a „szentet”, és a „megszentelést”. A másodikat Krisztus is használja a 17. versben. Mi a szent? A szent nem az a személy, aki elérte a jóság bizonyos szintjét (aminek egyébként a legtöbb ember véli), hanem inkább az, aki elkülönítettet Isten által. Ebből következően a Bibliában ez a szó nem korlátozódik a keresztyének speciális osztályára, még kevésbé egy olyan osztályra, melyet egy földi egyházi testület hivatalos cselekedete jelöl ki. Inkább minden keresztyénre használatos, amint az különösen Pál leveleiből derül ki világosan (v. ö. Rm1:7, 1Kor1:2, 2Kor1:1, Ef1:1, Fil1:1, stb.). A szentek azok az elhívottak, akik az egyházat alkotják.

Ugyanez az elképzelés jelenik meg akkor is, amikor pl. a 2Móz40-ben a Biblia a tárgyak megszentelésére utal. Abban a fejezetben Mózes parancsot kap a sátor közepén álló oltár és mosdómedence megszentelésére. Azaz, szenteket kellett csinálnia ezekből. A fejezet nyilvánvalóan nem utal a kövek bármiféle belső, lényegi változására – ezek nem igazultak meg. Pusztán csak azt jelzi, hogy Isten speciális felhasználásra különítette el azokat.

Ugyanezen a módon imádkozik Jézus két verssel később a János evangélium nagy tizenhetedik fejezetében: „És én ő érettök oda szentelem magamat, hogy ők is megszenteltek legyenek az igazságban” (19. vers). Ez az igevers nem azt jelenti, hogy Jézus igazabbá tesz Magát, mert Ő már igaz volt. Helyette azt jelenti, hogy speciális feladatra különíti el Magát, az üdvösség biztosításának feladatára a halála által. Ha a szentséget egyáltalában meg kell értenünk, akkor ebben a szerkezetben kell megértenünk azt.

A világi egyház

Most fel kell tennünk az alábbi kérdést: Ha a szentségnek az elkülönüléshez (vagy inkább a felszenteléshez) van köze, s ha a hívők már szentek amiatt, hogy Maga Isten különítette el őket a saját céljaira, akkor miért imádkozik Krisztus a megszentelésükért? Miért kellene imádkozni azért, ami már megvan? A válasz nyilvánvalóan az, hogy noha el vagyunk különítve Isten számára, gyakran mégis elmulasztunk ennek az elhívásnak megfelelően élni. Valóban el vagyunk különítve Istennel, de Wordsworth szavait idézve „mikor jövünk, utánunk úsznak a régi odaszántságaink, bűneink és kitartásaink felhői”.

Világiak vagyunk abban az értelemben, hogy gyakran a világi értékek maradnak a mi értékeink, a világi elsőbbségek a mi elsőbbségeink is. Egykor egy tanulmányorozatot készítettem „A szekuláris egyház” címmel, ami alatt a világi egyházat értettem. Ráműtöttem, hogy a világi rendszer hatása az egyházra négy döntő fontosságú területen mutatható ki: a világ bölcsességének, a világ teológiájának, a világ dolgainak és a világ módszereinek területén. Mindegyiket könnyű megfigyelni.

Először is ott van *a világ bölcsességének* dolga. Az egyház régi bölcsessége minden korban és minden gyülekezetben a Szentírás bölcsessége volt. A keresztyén nép megállt Isten Ígéje előtt, s megvallotta a saját tudatlanságát a lelki dolgokban. Még a tehetetlenségüket is megvallották, hogy nem értik, mi van megírva a Szentírásban, s csak Isten kegyelme által képesek erre a Szentlélek szolgálatán keresztül, Aki megnyitja nekünk a Szentírást. A keresztyén nép megvallotta az ellenállását a lelki dolgokban, valamint a tényt, hogy ha magunkra vagyunk hagyva, mindig a magunk útját járjuk. A mi korunkban azonban ezt a régi bölcsességet, mely az egyház ereje volt, félretették és más bölcsességforrások után néztek, aminek eredményeképpen Isten hiteles és megreformáló, a Szentíráson keresztül hallható hangját figyelmen kívül hagyták.

Egyszer részt vettem egy konferencián, ahol egy teológiaprofesszor nem értett egyet az általam elmondottak közül semmivel. Természetesen vártam ezt bizonyos forrásoktól, de ennek az embernek az szavai olyan erőteljesek voltak, hogy belefűrődtek az elmémbe. A történelmi Krisztusról beszéltem, azt hittem, mérsékelt kifejezésekkel. De ez a professzor hevesen szembeszállt az álláspontommal. Ez mondta: „Meg kell értenünk, hogy minden egyes evangélium az előző helyesbítéseképpen íródott. Ezért nem lehetséges a történelmi Krisztusról beszélni.” Azután, mivel mondtam valamit Jézus visszatéréséről is, hozzátette: „Bele kell vésnünk az elménkbe, hogy a dolgok mindig is úgy folytatódnak, ahogyan most, és Jézus Krisztus soha nem tér vissza.” Tudtam, mit gondoljak erről! Péter figyelmeztetett régiesen arra, hogy az utolsó időkben csúfolódók jönnek, akik ezt mondják: „minden dolog ugyanúgy folytatódik, mint a kezdetektől fogva volt”, ezért felbátorodtam és folytattam az itt ismertetett dolgokkal. S azért mondom el a történetet, hogy szemléltessem a problémánkat. Ez a világiasság az egyházi bölcsesség terén.

S ez nem is elszigetelt eset. Egy pásztor mesélte nekem, hogy miután beszélt egy konkrét dologról az Ő egyházi összejövetelein, másik szolgáló állt fel, és ezt követelte: „Miért beszélsz folyton a Bibliáról, amikor azért állsz fel, hogy vitasd a dolgot? Nem tudod, hogy többé már senki sem hisz a Bibliában?” S miután a pásztor Pál apostolra utalt korábban, a kritikusa hozzátette: „Végso soron Pál nem volt tévedhetetlen”.

A Szentírásnak, mint Isten bölcsességének az elvetése komoly következményekkel jár. Az egyik eredménye az, hogy egy másik, szegényesebb tekintély veszi át elkerülhetetlenül a Szentírás helyét. A férfiak és a nők nem tevékenykedhetnek tekintély nélkül. Így ha az egyik tekintélyt eltávolítjuk, jön a másik. Ha elveted Isten tekintélyét, az emberi tekintély fog felemelkedni. A tekintély, amivel manapság van dolgunk a nagy gyülekezetekben az emberek egyetértésének tekintélye, akiből a gyülekezet áll. Más szóval, ez az 51%-ban szavazók tekintélye.

A második eredménye annak, hogy az egyház elveti Isten tekintélyét, az, hogy az egyház lényegtelené válik az életben. Ezt széles körben látjuk, s nemcsak az evangelikáloknál. Néhány éve az egyház egységének konzultációs összejövetelén Denverben Peter Berger a Rutgers Egyetemről kritizálta a tekintély hiányát manapság a gyülekezetekben, ami a jelentéktelenséghez vezet. Ezt állította: „Ha lennie kell vallási reneszánsznak, akkor annak hordozói nem azok az emberek lesznek, aki egymást túllícitálva igyekeztek 'jelentős modern emberekké' lenni... A vallásos hit erőteljes kitöréseit mindig a szilárd, megalkuvást nem ismerő, gyakran rendíthetetlen meggyőződésű emberek megjelenése jellemezte – azaz, pontosan az ellenkezői annak mint akik mostanság vannak benne a különféle 'jelentőségtesztelés' mozgalmakban. Fogalmazzunk egyszerűen: A hit korszakait nem a 'párbeszéd', hanem a proklamáció jellemzi.” Majd hozzátette: „Kijelenteném, hogy a törődés az egyház intézményi szerkezeteivel hiábavaló lesz mindaddig, amíg nem lesz új meggyőződés és új tekintély a keresztyén közösségekben.”³⁸⁵

Másodszor, nemcsak a világi bölcsesség területén találkozunk a világiassággal, hanem a *világi teológia* területén is. A világi teológiát könnyű meghatározni. Ez az a nézet, mely szerint az ember alapvetően jó, s valójában senki nem fog elkárhozni, és a Jézusba vetett hit nem szükséges az üdvösséghez.

Az egyik következmény az, hogy a mindig is használt teológiai kifejezéseket, melyeket az egyház továbbra is használ (mert az öröksége részét képezik), újradefiniálják. Még mindig találunk embereket, akik a bűnről, az üdvösségről, a hitről és sok más bibliai fogalomról beszélnek. De elfogadván a világi teológiát, többé nem azt értik ezek alatt a kifejezések alatt, amit az evangelikálok értenek, amikor biblikusan beszélnek. Azaz a „bűn” nem az Isten és az Ő igazságos törvénye elleni lázadást jelenti, amiért majd számot kell adnunk, hanem inkább tudatlanságot, vagy olyasfajta elnyomást, amely feltételezetten benne rejlik a szociális struktúrákban. Mivel a bűn benne rejlik a rendszerben, a legyőzése világosan nem Jézus halálán, hanem a struktúrák forradalmi megváltoztatásán át következik be.

Hasonlóképpen „Jézus” sem a megtestesült Isten, Aki eljött meghalni a mi üdvösségünkért, hanem inkább a kreatív életmód mintája. Jézusra, mint példára kell tekintenünk, nem pedig mint Megváltóra. Ennek a teológiának egyes formáiban úgy tekintenek Rá, hogy azt a faj forradalmi csúcsának, olyan csúcsnak tekintik, amit valamennyiünknek el kell érni.

Az „üdvösséget” nem úgy határozzák meg, mint a régi teológia, azaz „rendbe hozni a dolgokat Istennel”, vagy akár „Isten Krisztusban megvált minket”, hanem inkább megszabadulásként e világ struktúráinak az elnyomása alól.

A „hit” többé nem az Istenbe vetett hit és az Ő Ígétének szó szerinti elfogadása, mivel az Ő Ígétét már nem hiszik, vagy nem veszik készpénznek, hanem inkább a mindenkori

³⁸⁵ Peter L. Berger, „Needed: Authority”, *The Presbyterian Journal* (1971. október 20.), 10. oldal

helyzet tudatos ismeretének tekintik, ahogyan mi látjuk. Ez a megközelítés közel áll a marxizmushoz, mivel a marxisták mondják, hogy az odaszántság a kommunizmus iránt az elnyomás tudatára ébredésből fakad, valamint abból, ha elkezdünk tenni valamit ellene.

Az „evangelizmust” is meghatározták újra. Többé már nem Jézus Krisztus evangéliumának eljuttatását jelenti a haldokló világhoz, hanem inkább a munkálkodást az igazságtalanságok legyőzése érdekében.

A világi teológia elfogadásának második eredménye egy látszólagos ellentmondás az általam az imént elmondottakkal szemben, mindazonáltal igaz. Ez a teológia teljesen figyelmen kívül hagyására irányuló tendencia. Ez elsősorban abban mutatkozik meg, hogy az egyház belefeledkezik *a világ dolgaiba*. A keresztyén egyház harmadik századában ez a Római Birodalom érdekeit jelentette Konstantin alatt. A középkorban ez a keresztes hadjáratokat jelentette, ahol a vallásos buzgalmat a terjeszkedési politika érdekében használták ki. Manapság? Nos, mi érdekli a világot? Azt halljuk, hogy a világot érdekli az éhezés problémája, ezért a fő gondnak a mi esetünkben is ennek kell lennie. A világ érdeklődik a harmadik világ fejletlen országai iránt. Ennek kell tehát lennie a mi fő gondunknak is. A világot izgatja a rasszizmus. Minket is izgatnia kell. Ökológia! Energiaválság! Öregedés! Alkoholizmus! Bárminek, amiről az esti újságban olvashatsz, az egyház fő gondjának kell lennie.

Egy pillanatra sem akarom tagadni, hogy ezek jogos gondok. De hangsúlyosan tagadni akarom, hogy ezek az egyház fő gondjai. Mi történik ugyanis, ha az egyház ezeket teszi meg a fő gondjainak? Először is ostobának tűnik majd a világ szemében, mert a világ tudja, hogy olyasmiről próbál beszélni, amihez nincs meg a kellő hozzáértése. Az egyház hivatalai nem tudnak többet a világ éhezéséről, mint a nagy segélyszervezetek, vagy a kormányzóvivők. Sőt, valószínűleg sokkal kevesebbet tudnak róla. Másodszor, ezeknek a dolgoknak, mint prioritásoknak a kihangsúlyozásával az egyház elkerülhetetlenül elhanyagolja azt, amiről valóban képes beszélni, nevezetesen napjaink erkölcsi klímáját és a Jézus Krisztusban megtalálható orvosságot rá. S ami még rosszabb, országunk erkölcsi klímája szentesíti az elfogadás vonatkozásában a válást, a homoszexualitást, a pornográfiát és más dolgokat.

Végül, a világiasság az egyházban megmutatkozik a *világi módszerekben*. Isten módszerei az ima és az evangélium ereje, melyeken keresztül a Szentlélek elfordítja Isten népét a gonosz útjaikról és meggyógyítja a földjüket. Mindig ez volt Jézus Krisztus egyházának az ereje. De manapság a nagy gyülekezetek ezt az erőt megvetik. Kinevetik, mert a módszerek, amiket ezek gúnyolódók akarnak használni, a politika és a pénz.

Jó néhány éve, amikor a főiskolára jártam, egy ideig tanulmányoztam George Bernard Shaw színdarabjait, s rájöttem, hogy Shaw egyik hiedelme az volt, hogy a jövő vallás a politika lesz. Ez az elképzelés megjelenik néhány színművében, például a *Caesar és Kleopátra* címűben. Caesar egy vallásos alak ezekben. A legkonkrétabban a *Barbara őrnagyban*. Barbara az Üdvhadsereg őrnagya, aki a színműben áttér az Üdvhadseregtől a politikai aktivitásra. A politika az új vallás. Ez az, amit George Bernard Shaw, az öreg lázadó mondott évekkel ezelőtt. De ez ma az egyház filozófiája: politika és pénz.

Isten egyháza

Az egyház világiassága rossz, és azért szakítottam időt a leírására, mert először is fontos meglátni, miképpen működik a valódi világiasság, másodszor, mivel hosszabban is tárgyalni fogjuk az orvosságot rá az egyház következő megkülönböztető jelének az igazságnak az elemzésekor. De már most is meg kell említenünk az orvosságot. Jézus teszi világossá az imájában a jelen szakasz kezdetén: „Én *a te ígédet* nekik adtam” (14. vers), majd még egyszer, a végén: „Szenteld meg őket a te igazsággoddal: *A te ígéd igazság*” (17. vers).

Tehát a Biblia, Isten Ígéje segítségével kell egyre fokozottabban elkülönülnünk Isten számára és belenővekedni a gyakorlati szentségbe.

A Biblia rendszeres, fegyelmezett és gyakorlati tanulmányozása nélkül az egyház mindig is világi lesz. Abba az állapotba kerül, amit Pál írt le, amikor figyelmeztetett, hogy „az utolsó napokban nehéz idők állanak be. Mert lesznek az emberek magukat szeretők, pénzsóvárgók, kérkedők, kevélyek, káromkodók, szüleik iránt engedetlenek, háládatlanok, tisztátalanok, szeretet nélkül valók, kérlelhetetlenek, rágalmazók, mértékletlenek, kegyetlenek, a jónak nem kedvelői. Árulók, vakmerők, felfuvalkodottak, inkább a gyönyörnek, mint Istennek szeretői. Kiknél megvan a kegyességnek látszata, de megtagadják annak erejét.” (2Tim3:1-5) Ez a világi egyház: „megvan nála a kegyesség látszata, de megtagadják annak erejét”. Viszont a Biblia segítségével Isten népe ennek ellenkezőjévé válik, mert ha a világi egyház a világi bölcsességet, a világi teológiát, a világi dolgokat és a világi módszereket alkalmazza, akkor a valódi egyház ezt megfordítja. Alkalmazza majd Isten bölcsességét, a Szentírás teológiáját, Isten írott kijelentésének dolgait, és a módszereket, melyet nekünk adtak az egyházon belüli használatra, míg az Úr Jézus Krisztus visszatér.

215. fejezet: Az egyház, amelyik nem szent, Jn17:14-17

14. Én a te ígéret nekik adtam; és a világ gyűlölte őket, mivelhogy nem e világból valók, a mint hogy én sem e világból vagyok.

15. Nem azt kérem, hogy vedd ki őket e világból, hanem hogy őrizd meg őket a gonosztól.

16. Nem e világból valók, a mint hogy én sem e világból vagyok.

17. Szenteld meg őket a te igazságoddal: A te ígéd igazság.

Megosztott egyházban élünk, de a megosztás nem a leggyakrabban emlegetett vonalak mentén következik be. Egyesek azt mondják, hogy szakadék van a laikusok és a klérus között. Néha azt hallom, hogy a fő megosztottság azok között áll fenn, akik abban hisznek, hogy az egyház küldetése az evangelizálás, valamint azok között, akik abban hisznek, hogy a küldetése a szociális tevékenység. Én hiszem, hogy a valódi megosztottság azok között áll fenn, akik az egyházat tisztán világi fogalmakkal képzelik el, és azok között, akik az egyházat a természetfeletti valóságon alapulónak és arról bizonyosságot tevőnek tekintik.

A veszély, mellyel szembesülünk, mint evangelikálok, az, hogy a világiasság megragad, és a törődés a bibliai evangéliummal és a lelki elsőbbségekkel szertefoszlik. Elméletileg az evangelikálok tiltakoznak az egyház világiassága ellen, a gyakorlatban viszont mi magunk is gyakorta teljesen világiasak vagyunk. Ezért amikor ujjal mutogatunk másokra (s joggal kell megtennünk azt Isten Ígéje tanításának fenntartása végett), akkor egyidejűleg saját magunkat is meg kell vizsgálnunk. Más szóval, úgy kell imádkoznunk, hogyan Dávid tette: „Vizsgálj meg engem... Próbálj meg engem... És lásd meg, ha van-e nálam a gonoszságnak valamilyen útja? és vezérelj engem az örökkévalóság útján!” (Zsolt139:23-24)

Burjánzó materializmus

Melyek azok a területek, ahol az evanglikál egyház – dacára a teológiájának – elfogadja a világ filozófiáját és szemléletmódját? Hol kezdjük? A dolog, ahol szükséges és nyilvánvaló elkezdni, a materializmusunk.

Sokan mutatnak rá erre a problémára, s a tény, hogy ezt teszik, leültet, és odafigyelésre készítet minket. A *World Vision* magazin az 1976. januári számában idézet egy sor evanglikál vezetőt, akiket felkérték, hogy írjanak a nyugati civilizációról és az egyház küldetéséről. A legtöbben így, vagy úgy, kritikusan a materializmusunkra mutattak. J. D. Douglas, a *New International Dictionary of the Christian Church* szerkesztője és a *Christianity Today* vándorszerkesztője írta: „A társadalmunkat átjárja az egyre alattomosabb materializmus, mely a keresztyéneket a vagyonosodáson keresztül megfosztja a lélegzettől és alkalmatlanná teszi őket az előttük levő versenypálya végigfutására.” Ifj. Horace L. Fenton, a Latin-amerikai Misszió vezérigazgatója írta: „A nyugati egyházban azonnal vissza kell nyesegetnünk minden szükségtelen kiadást – beleértve a kidolgozott építő programokat, melyek nagyon is sokáig tartottak minket fogva. Az egyház számára ugyanolyan bűn vagyont felhalmozni a Földön, mint amennyire az egyéni keresztyén számára az.” Frank E. Gabelein, a Stony Brook School nyugalmazott iskolaigazgatója és a *The Expositor's Bible Commentary* főszerkesztője írta: „A növekvő materializmus a nagyobb befolyással bíró nyugati nemzeteknél káros az egyház hűséges missziójához szükséges teljes keresztyén tanítványságra nézve.” Mindezek az emberek ujjal mutatnak valamire, ami nemcsak az országunkra, vagy a liberális egyházra jellemző, de az evangelikálokra is.

Ez nem filozófiai materializmus. A filozófiai materializmus hasonló lenne a kommunizmus materializmusához. Az evangelikálok egészen biztosan nem fogadják el a

materializmust abban az értelemben. Ténykérdés, hogy még egy tagadó következtetés is származtatható ebből abban az értelemben, miszerint mivel mi nem vagyunk kommunisták, a kommunisták pedig materialisták, tehát mi nem vagyunk materialisták. Ez azonban nem szükségszerűen következik az előzőekből. Igaz, elutasítjuk a filozófiai materializmust. Ha azonban őszinték vagyunk, el kell ismernünk, hogy mindazonáltal nálunk is fellelhető a nagyon gyakorlatias materializmus, mely legalább annyira ártalmas az evangélium terjedésére a korunkban.

Francis Schaeffer elemezte helyesen a materializmusunkat, és kimondta, hogy ez nem annyira a milliók, mint az alábbi két dolog utáni vágyakozást jelenti: (1) *személyes békesség*, és (2) *befolyás* abban a mértékben, mely a személyes békesség élvezetéhez szükséges. A személyes békesség az ok, ami az alábbiak kimondására készítet minket: „Valójában nem nagyon érdekel, mi történik a világban, amíg az nem háborgat engem”. A befolyás iránti vágy nem azt jelenti, hogy egy Rockefeller, vagy Astor kívánunk lenni, hanem egyszerűen csak azt, hogy legyen elég pénzünk az élet teljes élvezetéhez. Ez a fajta materializmus található meg nálunk. S ha a céljaink e két dolog mindegyikét az elsőbbségi listán az első helyekre sorolják, akkor megvan a példa a saját életünkben a világiasság alattomos belopakodására.

Ha hajlamos vagy – mint a természetünknel fogva mindannyian – védekezően ezt mondani: „De ez nem igaz rám”, akkor hadd tegyem fel a kérdést ebben a formában: Igaz-e a gyermekeiddel kapcsolatos vágyaid vonatkozásában? Mit akarsz valójában a gyermekeid számára, akiknek a szülője vagy? A fő vágyad a számukra a kényelmük, hogy legyen otthonuk, hogy boldog házasságban éljenek? Ezek állnak az első helyeken az elsőbbségi listádon? Ha igen, akkor ez materializmus a szó minden lehetséges értelmében. Inkább arra kellene vágyakoznod, hogy Isten embereivé váljanak, engedelmeskedjenek az Ő akaratának, és meglegyenek az említett dolgok nélkül, ha az Ő munkáját kell végezni.

A világ vesszőparipái

Másodszor abban válunk világiassakká, hogy oly könnyen követjük a világ vesszőparipáit. Egyszer beszélgettem dr. Hudson Armerdinggel, a Wheaton College korábbi elnökével. A főiskolákon, különösen a keresztyén főiskolákon fennálló helyzetről beszélgettünk, s megkérdeztem, mi zavarta őt a legjobban a keresztyén oktatási intézményeinkben. Ő ezt mondta: „Az a tény, hogy a keresztyén főiskolák szemlátomást mindig a világot követik: ugyanazok a gondjaik, de mindig egy-két évvel később”. Aztán magyarázó példákat is mondott rá, megemlítve, hogy amikor elkezdtek törődni a vietnami háborúval a világi iskolákban, akkor elkezdtek azzal törődni a keresztyén iskolákban is, de csak pár évvel később. Mikor az ökológia vált égető problémává a világi főiskolákon, akkor problémává vált a keresztyéneknek is, de csak egy-két évvel később. Mikor az asszonyok felszabadítása vált ügyvé máshol, hamarosan azzá vált a keresztyén világban is, de csak bizonyos idő elteltével. Amit mondott, az azt jelentette, hogy ebben az esetben inkább a világ vezeti az egyházat, semhogy az egyház vezetné a világot. S mi más ez, mint az evangélikál közösség elvilágiasítása?

Hadd beszéljek erről néhány más területen is. Látunk egy fonnyadást a *teológiában*. Tudjuk, hogy ha átvizsgáljuk a keresztyén világot, akkor hatalmas a hangsúly korunk pszichológiai elemzésein, a kiscsoportos dinamikán, a kölcsönható csoportokon, az érzékenységi összejöveteleken, és így tovább. De mindez először a világban vált népszerűvé a világi filozófián keresztül. Most elkezd belépni az egyházba is oly módon, hogy a kisebb kölcsönható csoportok elkezdik felváltani Isten Ígétének hirdetését és a helyes keresztyén lelkigondozást. Ez széles körben igaz a világi egyházban, s növekvő mértékben igaz az evangélikál egyházakban, legalábbis az utóbbi néhány évben.

Ugyanez a helyzet a *liturgiában* is. A liturgia a világi egyház problémájává vált, s mivel ott törődnek vele, ezért az evanglikál egyházban is elkezdtek vele törődni. Így hatalmas kísérletezés folyik az istentisztelettel, mely sok esetben sajnos egyáltalában nem istentisztelet. Olyan meghatározatlan tartalma van, hogy tulajdonképpen lehetetlen megkülönböztetni a hedonista mulatozástól.

A fonnyadás példáját látjuk az *univerzalizmusban* is. Néha lehetőségem nyílik keresztyén főiskolák meglátogatására, s ilyenkor kérdéseket teszek fel a diákok hangulatát és gondolkodását illetően. Újra és újra azt hallottam, hogy az egyik terület, ahol a keresztyén diákok a leginkább eltávolodni látszanak a történelmi keresztyénségtől az nem más, mint az univerzalizmus elfogadása, azaz azé az elképzelése, mely szerint minden ember mindenhol, ebből, vagy amabból az okból Isten kegyelme miatt üdvözülni fog. Honnan származik ez az elképzelés? A legbiztosabban nem a Biblia tanításából. Inkább korunk világi szemléletmódjából ered. A világ nem akar úgy tekinteni a férfiakra és nőkre, mint akik Isten szemében rosszak, azaz bűnösök a szent Isten előtt. Inkább úgy tekint rájuk, mint akiknek van némi gyengeségük, de alapvetően minden rendben van. Ez nem a Biblia tanítása. Mégis utat talál az evanglikál gyülekezeteinkbe és iskoláinkba.

Azt is látjuk, hogy a világ szemléletmódját kezdik elfogadni a *házasság* területén is. Olyan arányban bomlanak fel a házasságok, mint korábban még soha. S ahogyan megfigyelem, nekem a különleges dolognak az tűnik, hogy az asszonyok hagyják ott a házasságot, nem a férfiak. Korábban a házasságok azért bomlottak fel, mert a férfi nem volt hűséges. Félrelép. De ma nem ez történik. Sok esetről tudok, ahol az asszony – nem a hűtlenség, hanem a személyes elégedettség hiányának alapján – ezt mondta: „Ennyi, ez nem tölti be a személyes szükségleteimet”, majd távozott. A világi értékek most népszerűsége tettek szert a női felszabadító mozgalomnak köszönhetően, s elkezdtek hatást gyakorolni a keresztyén nép gondolkodására. Ennek eredményeképpen Isten mércéit figyelmen kívül hagyják, és a személyes vágyakat megszentelik a bibliai szabadság nevében.

Madison sugárúti vallás

A harmadik terület, ahol látjuk a világiasságot az evanglikál gyülekezeteinkben, az a keresztyén odaszántság Madison sugárúti megközelítése. Látjuk ezt az evanglizálás bizonyos formáiban. Én nagyon óvatos szeretnék itt lenni, miután a nagyobb a probléma az evanglizálás terén az, ha egyáltalában nem végzik. Ha a módszeren keresztül képesek vagyunk összegyűjteni az embereket abból a célból, hogy elvigyék Jézus Krisztus evangéliumát azokhoz, akik még nem hallották, akkor az nem mindenestől rossz, még ha a módszer hibás is. Ugyanakkor azt is el kell ismernünk, hogy a világiasság itt is behatolhat.

A keresztyéneket néha arra kéri, hogy memorizálják a keresztyén igazság bizonyos stilizált előadásait. Ez olyasvalami, ami egy evangéliumot értő ember számára hasznos lehet. Természetesen segít átgondolni egy sor kérdést, melyeket feltehetnek neked, és a válaszokat, melyek a leghasznosabbaknak tűnnek a legtöbb ember számára. De az evangélium előadása helyes módjának kiválasztása oly módon, hogy a szavakat gondosan megválogatjuk valamiféle népszerű vélekedés, szavazás, vagy elemzés alapján, az világiasság.

Ugyanezt a dolgot látjuk abban, ahogyan az evangéliumot és a keresztyén érdekeinket eladják a vevőkörnek: a hirdetéseken át a magazinjainkban, közvetlen levelezéssel, és így tovább. Ennek védelmében el kell mondani, hogy gyakran ez az egyetlen mód, amellyel az evanglikál vezetők képesek látszólag felrázni a keresztyén nép törődését. A helyes beállítottság azonban az egyén részéről az, ha pénz dolgában előtte jár a saját kötelezettségeire vonatkozó kéréseknek. Más szóval, még mielőtt jönne a kérés, mikor az Úr előtt térdelsz, kérdezd meg Tőle, miképpen használd a Tőle kapott forrásokat. Utána pedig határozd el, hogy ezt az Úr vezetésével teszed, nem szükségszerűen azoknak a szentimentális

képeknek az alapján, melyek a karácsony előtt három héttel postán érkező broszúrák címdalain láthatók. Ha le akarjuk győzni ezt a saját életünkben, akkor ezek azok a gyakorlati vonalak, amelyek mentén munkálkodnunk kell.

Közüny

Végül, a világiasságot az evangelikál egyházban a hatalmas közünyünkben is látjuk. Közüny, de mi iránt? A válasz: gyakorlatilag bármí és minden valamirevaló dolog iránt. Hadd fejtsem ki. Először is, közünyösek vagyunk *az elveszettek állapota* iránt. A közüny az első számú probléma a misszionáriusok verbuválása, valamint a nekik szükséges támogatás összeszedése során. A rövidtávú terveket jól fogadják, de azok száma, akik egy életre a missziónak szentelik magukat, valamint azoké, akik támogatnak ilyen embereket, egyre fogy.

Másodszor közünyösek vagyunk *a világ szegényeinek szenvedése* iránt. Gyakran olyannyira elszigetelődünk az észak-amerikai nagyon szegényektől, hogy alig látjuk szemtől-szemben a súlyos szenvedéseiket. Nem tudjuk, micsoda dolog látni valakit, aki annyira éhes, hogy alig tud az ételen kívül bármí másra gondolni. Ezért közünyösek vagyunk e dolgok iránt.

Közünyösek vagyunk *a hívő testvéreink szükségéi* iránt is. Ha van bármí, amit manapság hallunk az evangelikál egyházban, az nem más, mint hogy az evangelikálok nem akarnak odafigyelni a más keresztyének szívében és életében fellépő sérülésekre. Nem akarunk bosszankodni. Nem akarunk hallani ezekről a dolgokról, mert ezek követelők: választ követelnek, mi pedig nem vagyunk felkészülve a válaszok megadására. Helyette meg akarunk nyugodni a saját személyes békességünkben és bőségünkben, mint arra korábban rámutattam, és nem akarunk semmibe belekeveredni.

Közüny figyelhető meg *a vezetői vákuumban is a gyülekezetekben*. Van elvégzendő munka, de a legnehezebb dolog a keresztyén munkában olyan embereket találni, akik felismerik a szükségleteket, nekilátnak, és Isten kegyelme által hűségesen elvégzik, amit kell, ha szükséges, évről évre, nagy személyes nehézségek árán is. Ezen a területen nem találkozunk túl sok odaszántsággal. Egyszer kaptam egy versikét a pásztor szerepéről, melynek a végkövetkeztetése így hangzott:

Hamut a hamuhoz, port a porhoz,
Ha a nép nem teszi meg, a pásztornak kell megtennie.³⁸⁶

A probléma azonban az, hogy a pásztor nem képes mindent elvégezni. Sőt, ha megpróbál mindent elvégezni, akkor egy sor dolog, beleértve Isten Ígétének prédikálását, az útszélre vettetik. Ha a gyülekezeti nép közünyös a nyilvánvaló szükségletek iránt és a pásztor reagál ezekre helyettük, akkor azt az egész egyház megszenvedi. Mindenkinék van ajándéka. S mindenkinék akarnia kell azt használni Isten dicsőségére.

A következő kérdést egy sor tisztviselő feltette mostanság egyházi körökben: Mi az evangelikál egyház egyes számú problémája manapság? „Az apátia”, mondta az Evangelikálok Nemzeti Szövetségének egyik tisztviselője. „A fegyelem hiánya”, mondta a másik. „A nem kellő törődés”, mondta valaki, aki benne volt a Watergate-botrányban.

Ezzel a kérdéssel fejezem be: Ha ezek a dolgok igazak rólunk, akkor mit kell tennünk? A válasz a kérdésre az Úr Jézus Krisztusnak a laodiceai gyülekezethez intézett szavaiból jut el hozzánk, ahhoz a gyülekezethez, mely Őszerinte meggazdagodott, mint az amerikai gyülekezetek. Ezt mondta: „Mivel ezt mondod: Gazdag vagyok, és meggazdagodtam és semmire nincs szükségem; és nem tudod, hogy te vagy a nyomorult és a nyavalyás és szegény és vak és mezítelen. Azt tanácslom néked, hogy végy tőlem tűzben megpróbált aranyat, hogy

³⁸⁶ Az eredetiben verses formájú: Ashes to ashes, dust to dust, if the people won't do it, the pastor must. – *a ford.*

gazdaggá légy; és fehér ruhákat, hogy öltözeted legyen, és ne láttassék ki a te mezítelenségednek rútsága; és szemgyógyító írral kend meg a te szemeidet, hogy láss. A kiket én szeretek, megfeddem és megfenyítem: légy buzgóságos azért, és térj meg.” (Jel3:17-19)

Azok a dolgok, melyeket Isten tanácsol nekünk, az alábbiak: először, „végy tőlem tűzben megpróbált aranyat”. A Zsolt19:11-ben Dávid az arany jelképét Isten Ígésére vonatkoztatja, s a Zsolt12:7-ben az ezüsttel teszi ugyanezt. Azért teszi, mert Isten Ígése drága a lelki értékét tekintve. Ezért amire itt Isten itt minket, az nem más, mint Isten Ígésének elsajátítása erőfeszítések árán – ezt jelenti a „vegyél” kifejezés – azért, hogy a világon legdrágább dolog, Isten Ígése személyes módon lehessen a miénk.

Isten második tanácsa az, hogy szerezzünk be „fehér ruhákat”, s takarjuk el a szégyenteljes mezítelenségünket. Az öltözék az igaz mivolta vonatkozik, s többes számban állva itt igaz mivoltokat jelent. Isten itt azt mondja, hogy a személyes szentség cselekedeteinek ruháiba kell öltöznünk. Buzgólkodnunk kell a jó cselekedetekben.

Harmadszor, „szemgyógyító írt” kell a szemünkre kennünk, hogy újra vágyakozzunk Isten Lelke gyógyítására azért, hogy meglássuk az Ő igazságát és abban járjunk. Ez az igazság vonatkozik ránk a bűnünkben, Istenre az Ő szentségében, az elveszett világra, és a munkára, melynek elvégzése kétségbeejtően szükséges.

216. fejezet: Az egyház harmadik megkülönböztető jele: az igazság, Jn17:17

17. Szenteld meg őket a te igazsággal: A te ígéd igazság.

Az egyház megkülönböztető jelei korábbi elemzéseinek mindegyikében említettük azt, amelyikre most rátérünk, mert mind a keresztyén öröm, mind a szentség majdnem teljesen attól függenek, mennyire jól ismerjük Isten igazságát, azaz milyen jól ismerjük és gyakoroljuk Isten írott kijelentésének alapelveit. Igaz, hogy Jézus nem ezzel a dologgal kezdte a megjegyzéseit a János 17-ben, hanem az örömmel és a szentséggel. De mikor megkérdezzük: „Miképpen tudom megszerezni és megtartani azt az örömet?”, vagy „Miképpen lehetek szent?”, akkor azonnal ide jutunk, mert a válasz mindig: „A Biblia tanulmányozásán és az igazságainak alkalmazásán keresztül a mindennapi életben”. Jézus jelzi ezt a jelen szövegben a megszentelődéssel kapcsolatosan, ezt mondva: „Szenteld meg őket a te igazsággal: A te ígéd igazság” (Jn17:17).

Szembeszökő dolog, amit egyre jobban és jobban felismerünk, ahogyan növekszünk a keresztyén életben, hogy majdnem mindent, amit Isten ma tesz a világban, a Szentlelken keresztül teszi az Ő írott kijelentésének segítségével. Ez igaz a megszentelésre. a megszentelés azt jelenti: elkülöníttetni Isten használatára. Így olvassuk a szövegünkben azt, hogy az egyetlen mód, ahogyan ez valaha is megtörténik, ha magunkévá tesszük Isten igazságát úgy, ahogyan az meg van írva a Bibliában.

Ami az igazságot illeti, a világ egy illúzióknak megfelelően él, és ez kikerülhetetlen probléma a számunkra, amíg nem élünk oly módon, amellyel szembeszállunk és felforgatjuk a befolyását. Ray Stedman ír helyesen erről a problémáról, mikor ezt mondja: „A világ annak megfelelően él, amit az igazságnak vél, haszontalan értékek és mércék által, melyeket azonban nagyra becsül. Jézus mondta: 'a mi az emberek közt magasatos, az Isten előtt útálatos' (Lk16:15). Ez az, ahogyan a világ él. s miképpen élhetünk mi egy effajta világban – érintve és hallva azt, mikor éjjel-nappal kitöltetik a füleinkbe és a szemünk elé tárul – anélkül, hogy át ne formálódnánk a képmására, és ne préselődnénk bele az öntőformájába? A válasz az, hogy ismernünk kell az igazságot. Ismernünk kell a világot és az életet azon a módon, ahogyan Isten látja azt, s amilyenek a valóságban. Olyan tisztán és világosan kell ismernünk, hogy még miközben hallgatjuk is ezeket a csábító hazugságokat, legyünk képesek hazugságoknak minősíteni azokat, és tudhassuk, hogy rosszak.”³⁸⁷ Stedman azt mondja, hogy a keresztyéneknek kell lenniük a legnagyobb realistáknak, mert az ő realizmusuk Isten igazságának realizmusa. Ennek magánál a természeténél fogva kell elvezetni az ő egyre nagyobb és nagyobb megszentelődésükhöz.

Zsákutcák a szentségnek

Ha át akarjuk venni azokat az áldásokat, melyeket Isten az egyházának szán, akkor azon a módon kell átvennünk azokat, ahogyan Isten tervezte el átadni nekünk, s ez azt jelenti, hogy sok mód van, melyeken a szentség nem jut el hozzánk. Nem jut el például a *prédikálás*on, vagy a *prédikálás hallgatásán* keresztül. A legtöbben közülünk ismernek embereket, akik olyan fókig szakosodnak a bibliakonferenciákra és konventekre, hogy teljes mértékbe ismerik, miben különbözik az egyik felszólaló a másiktól, sőt néha azt is, miről fog beszélni a felszólaló, még mielőtt az felszólalna. Az egyik bibliatanító mondta, „azonnal képesek megmondani a felszólaló harmadik témakörét, miközben az még második közepénél

³⁸⁷ Stedman, *Secrets of the Spirit*, 147-148. oldal

jár”. Ez azonban önmagában nem terem szentséget, mint arról az efféle emberek gyakran tesznek bizonyosságot. Valójában gyakorta nyughatatlanok, és megvallják: a valódi áldás hiányzik az életükből. Mi a baj? Egyszerűen az, hogy az emberektől várják a tanításaikat, nem pedig Istentől. S mikor hallják Isten Ígését, azt az Isten igazságának teljes mértékben engedő ama lelkiület nélkül hallgatják, mely növekedést hoz az engedelmisségen keresztül.

A másik mód, mellyel nem találunk szentséget, az *imádkozás*, vagy még kevésbé az *ima-összejövetel*. Az ima fontos, s az a keresztyén, aki növekszik a keresztyén életben, elkerülhetetlenül úgy találja majd, hogy az imádkozás időszakai, mind a közös, mind az egyéni, egyre drágábbak lesznek a számára. De bármennyire is értékes az ima, mégsem az Isten által elrendelt eszköze a növekedésnek a szentségben. Az ima előkészület ehhez a növekedéshez. De az ima melyik pontján szól ténylegesen hozzánk Isten, és irányít minket az Általa kijelölt útra? Csak amikor a Szentlélek Isten eljuttatja a Szentírás szavait az elménkhez, vagy a Bibliához irányít minket a nekünk szükséges utasításokért. Függetlenül ettől a megfelelő reflektálástól Isten Ígére az ima csupán monológ. Ebbéli minőségében enyhíthet a személyes aggodalmainkon, de nem biztosít útmutatást. Épp ellenkezőleg, amikor tanulmányozzuk az Ígét, és imádkozunk felette, akkor vezet minket világosan Isten, és tart meg minket a Sátán ama sugalmazásaitól, vagy azoktól az önös sugallatoktól (vagy szándékos megvalósításoktól), melyeket oly gyakran tartanak isteni vezetésnek egyes keresztyének életében.

Harmadszor, nem szabad várnunk a szentség megtalálását *speciális megtapasztaláson* keresztül, amit néha *második áldásnak* neveznek. Semmi baj nincs Isten kegyelmének speciális megtapasztalásaival, valójában furcsa az a keresztyén élet, melyben ezek nincsenek jelen nagy számban. A hiba azonban akkor lép fel, ha azt feltételezik, hogy a megszentelődés egy, vagy több döntő megtapasztaláson keresztül következik be. Nem így működik. Következésképpen valahányszor csak úgy találod, hogy a megtapasztalást keresed, mindig rossz úton jársz, és lelki veszélyben vagy. A megszentelődés inkább abból származik, ha mindig és egyre inkább a felmagasztalt Úr Jézus Krisztust keressük az életünkben. S ennek módja pedig az, ha felfedezzük, mit kíván tőlünk és a számunkra az Ő Ígésében.

Ezen a ponton visszaértünk a jelen üzenet fő pontjához. A növekedés a szentségben egyedül a bibliatanulmányozáson keresztül lehetséges. Ezért az egyház harmadik megkülönböztető jelének Isten igazságának kell lennie.

Megkülönböztetetten más

Nagyon gyakorlatiasaknak kell lennünk ezen a ponton, mert az előző tanulmányokban őszintén beszéltünk arról, miképpen jellemzi a világi egyházat a világi bölcsesség, a világi teológia, a világi liturgia és a világi módszerek. Az igazi egyháznak nem szabad ilyennek lenni. De mit jelent ez a gyakorlatban? Azt jelenti, hogy az istenfélő egyháznak megkülönböztetetten, láthatóan és kimondottan másnak kell lenni ezeken a területeken. Ez magában foglalja az egyéneket is, mert az egyház egyénekből áll. De a nagyobb egységeket is magában foglalja – a gyülekezeteket, a gyülekezetek szövetségét, és a felekezeteket is.

Először is világosaknak kell lennünk a *tekintélyünk* vonatkozásában. A nagy felekezetek világiasságának egyik bizonyítéka az, hogy a bibliai tekintélyt, a Szentírás tekintélyét elvetették, és az egyetértés tekintélyét állították a helyére. Nem azért munkálkodnak a felekezetekben, mert a Biblia, vagy akár a hitvallások megmondják, mit kell elvégezni, hanem mert az emberek 51 százaléka mondja meg azt. Ha különbözni akarunk ezen a területen, akkor azt kell tennünk, amit a Biblia mond, hogy tegyünk meg. A „Könyv” embereinek kell lennünk. De az idő nagy részében a gyakorlatban az evanglikál egyházak pontosan úgy működnek, mint a többi egyház.

Helyre kell állítanunk a bibliai mércéket. Ez azt jelenti, hogy nem mondhatjuk, mint hallottam, amint egyes evangélikál emberek mondják a fontos dolgokról, hogy „nos, az a konkrét dolog épp nem zavar engem”. Ez a válasz nem elég jó. Ehelyett azt kell vennünk, amit Isten Ígéje mond. Tanulmányoznunk kell azt, el kell készítenünk a házi feladatunkat, majd fel kell tennünk a kérdést: Ennek az Ígének az alapján mit akar Isten az egyháztól ebben a korban?

Előbb, vagy utóbb mindenképpen meg kell ezt tennünk, vagy teljes mértékben a világ útján kell majd járnunk. Azért van ez így, mert a történelem nem engedi meg nekünk, hogy sokáig álldogáljunk kétértelmű helyzetben. Valaki rámutatott, hogy Németországban, a náci időkben az egyház a két út egyikét járta: vagy megadta magát a náci nézeteknek, vagy egyre jobban a Könyv egyházává vált. Azok, akik a Könyv által éltek, végül megalapították a saját közösségüket. Aláírtak önmagukat „hitvalló egyházként” azonosító dokumentumokat. Miért járták ezt az utat? Azért, mert amikor társadalom és a kultúra egész mozgási irány ellentétes a bibliai mércékkel, akkor lehetetlen bármely külső normához folyamodni. Nem mondhatod: „ezt alátámasztja a pszichológia, a tudomány, vagy a szociális kapcsolatok területe”, mert nem így van. A leírt dolgok mindezek a területeken ellentétesek a bibliai igazsággal. Így az egyháznak is egyre jobban vissza kell húzódnia az isteni kijelentéshez. Beszélt Isten az Ő népéhez a Könyvben? Ha igen, akkor világosaknak kell lennünk és ki kell mondanunk: „Legyen Isten igaz, és minden ember hazug”. Az evangélikál egyházaknak újra vissza kell venniük ezt a szemléletmódot.

Másodszor, különbözőknek kell lennünk a *teológiánkban*. Ez kifizetődik, mert mikor megvalósul, akkor azok, akik éhesek Isten Ígéjének az igazságára, jönni fognak. Ennek a bizonyítékát látjuk a szemináriumainkon manapság. A beiratkozás a felekezeti szemináriumokra, ahol a teológia gyakorta nem tiszta és természetesen nem is evangélikál, csökkenő félben van. De az evangélikál szemináriumokra a beiratkozók létszáma növekszik. A *Time* magazin mutatott erre rá néhány évvel ezelőtt.

Dean M. Kelly *Why Conservative Churches Are Growing* (*Miért növekednek a konzervatív gyülekezetek*) című könyvének állítása szerint ez a növekedés annak köszönhető, hogy tudják, hol állnak, s így az emberek is tudják, hol állnak, és hozzájuk fordulnak. Ugyanez az állítás alkalmazható a szemináriumokra is. A szemináriumok ugyanebből az okból növekednek. Ezek szemléltető példáját alkotják annak, amire a teológia területén is szükségünk van.

Ki is kell hangsúlyoznunk a nagy bibliai igazságokat, nem csak elfogadnunk kultúránk teológiáját. Beszelnünk kell az ember romlottságáról, az Isten ellen lázadó emberről azt illetően, hogy nincs számára reménység Isten kegyelmén kívül. Beszelnünk kell Isten kiválasztó szeretetéről, megmutatván, hogy Isten az illető életébe a Szentlélek kegyelmével azért lép be, hogy megelevenítse az értelmet és az lázadó akaratot Önmaga felé fordítsa. Beszelnünk kell a kitartásról, miszerint Isten képes megtartani és meg is tartja azokat, akiket így vonz. Mindezeket a tantételeket, és minden további, ezekkel együtt járó, és ezeket alátámasztó tantételt hirdetni kell.

Harmadszor megkülönböztetetten másoknak kell lennünk a *prioritásaink* területén. A felekezetek megszabják a liturgiáikat. Ez a világ menetrendje. Nekünk azt kell mondanunk, hogy a prioritásaink nem a világ prioritásai, hanem Isten Ígéjének prioritásai lesznek. Ez nem azt jelenti, hogy elhanyagoljuk a szociális törődést. Az is része a keresztyén életnek. De azt igenis jelenti, hogy nem vetjük el a Krisztus helyettesítő áldozatába vetett hit által való üdvösség evangéliumát sem. S ennek az evangéliumnak a hirdetését tesszük meg egyes számú prioritássá.

A *The Invaded Church* (*A megtámadott egyház*) című könyvének végén Donald Bloesch arról beszél, mit kell tenniük az evangélikáloknek a világ megváltoztatása érdekében, s azt mondja, hogy nem pusztán holmi továbbfejlesztett szociális környezetre, hanem „újfajta”

emberre van szükség. Ez teljesen helyes. Erre van szükség. majd példákkal folytatja, s elér a rasszizmus területére, amit így elemez: „A modern világi humanizmus szerint, a marxizmust is beleértve, a rasszizmus mérge eltávolítható a szociális reform és az oktatás segítségével. A bibliai keresztyénség ezt másként látja. A valódi ellenség a faji és a kulturális gőg, nem a tudatlanság. S e mögött a gőg miatt ott a hitetlenség, a szív keménysége, amit a Biblia eredendő bűnnek nevez... A törvények szükségesek a védtelenek megvédéséhez, de ezek csak gátat képesek szabni a bűnnek. Egyedül az evangélium az, amely el is veszi a bűnt, s ez azt jelenti, hogy a végső megoldás a rasszizmusra és más szociális betegségekre a bibliai evangelizmus.”³⁸⁸

Világosaknak kell tehát lennünk, mikor felállítjuk ma prioritásainkat, hogy ez az, ahová a hangsúlyt helyezzük – az idő, a pénz, valamint annak vonatkozásában, amit teszünk és mondunk.

Új életstílus

Negyedszer, megkülönböztetetten másoknak kell lennünk *az életstílusunkat* illetően. Ez olyasvalami, aminek az evangelikálok nem voltak nagyon tudatában egészen mostanáig, mert olyan kultúrában éltünk, amely jóllehet nem keresztyén, részben mégis tartotta magát a korábbi keresztyénség nyomaihoz. Ez eltűnőben van. A törvények változnak, s egyre erősebb lesz az ösztönzés a változásra a jövőben. Amikor ez bekövetkezik, a keresztyéneknek különbözőeknek kell lenniük az életstílusukat illetően. Meg kell mondanunk, hogy nem követjük korunk trendjeit, a növekvő világiasságot. Inkább Isten népeként akarunk ismertekké válni ezeken a területeken.

Az egyik prioritás, amivel törődnünk kell, az időnk. A sport hatalmas időmennyiséget követel napjainkban a tévén és a saját, benne való részvételünkön keresztül. Sok ember ezzel foglalkozik a hétvégeken. Vannak evangelikálok, akik úgy vélik: a sport annyira felemészti az idejüket, hogy a keresztyén tevékenységek kiszorulnak. Ez igaz? Nem ez a terület az, ahol azt kell mondanunk, hogy a nap sodrása nem abban az irányban visz, amerre menni szeretnénk?

A második terület, amivel sok időt töltünk, a tévézés. A statisztikusok elmondják, hogy az átlag amerikai napi öt óránál többet tévézik. A Biblia mondja: „Áron is megvegyétek az alkalmatosságot, mert a napok gonoszok” (Ef5:16). Kíváncsi vagyok, hogy sok keresztyén nem mulaszt-e itt, s hogy a kor kihívása nem követeli-e meg tőlünk a beleerősítést ezen a területen?

Mi a helyzet a vasárnap használatával? Nem hinném, hogy szükségünk lenne a puritánok minden szórakozást betiltó törvényeire. Nem hiszem, hogy bárki számára elő kellene írni, hogy mi a helyes, és mi a helytelen tevékenység vasárnap. De hogyan használjuk a vasárnapot? Akarunk istentiszteletre menni? Hatvan, hetven, vagy nyolcvan percnyi az egész vasárnapi odaszántságunk? Ez a teljes időtartam, melynek során vallásos tanítást akarunk hallani?

Megfigyeltem, hogy az állami iskolák egyre fokozottabban szerveznek programokat vasárnapra, s ez hatással van a gyermekeinkre. Az iskoláink a hét további részében annyira tele vannak programokkal, hogy ésszerűen várhatjuk ezt tőlük. Ezért mi tesznek, ha új tevékenységet akarnak kezdeni? Indul egy énekkar, és szükségük van éneklő emberekre. Vannak sportok, és valaki extra edzéseket szeretne. Ott a kórus, próbálnia kell. Mindezt vasárnap reggelre teszik. Ebből egyre többet és többet fogunk látni, és a keresztyén nép újra és újra szembesülni fog vele. Vajon ezek a tevékenységek fontosabbak, mint elvinni a gyermekeinket az istentiszteletre? Fel kell tennünk ezt a kérdést. Nem kerülhetjük el. Sőt, ebben a dologban is keresztyén népnek kell lennünk. Még akkor is, ha ez azt jelenti, nem

³⁸⁸ Donald G. Bloesch, *The Invaded Church* (Waco, Texas, Word Books, 1975.), 99. oldal

jutunk annyira előre, amennyire szeretnénk, akkor is, ha a gyermekeink nem lesznek annyira népszerűek, mint amennyire szeretnénk. Ki kell mondanunk: „én azonban és az én házam az Úrnak szolgálunk” (Józs24:15).

Amikor ezt megteesszük, hatással leszünk a világra. Ismerek eseteket, amikor a keresztyén szülők ezt mondták a gyermekeiknek: „Nem szabad azt tenned vasárnap reggel, mert ebben az időben templomba megyünk”. A gyerekek elmentek a tanáraikhoz, és ezt mondták nekik: „Sajnos nem vehetünk ebben részt, mert a családjuk ebben az időben templomba megy”. S a tanárok így szóltak: „Ó, nem tudtuk, hogy van valaki, aki ezt teszi. Jó, akkor megváltoztatjuk az időpontot.” Győzelmeket arathatunk, de ki kell állnunk a meggyőződésünk mellett.

Talán az egyik legnyomasztóbb terület, ahol különbözőknek kell lennünk, a szexuális erkölcs területe, s konkrétan a házasságról alkotott elképzelésünk, valamint a mód, ahogyan irányítjuk a házasságunkat. Manapság nem könnyű keresztyén házasságban élni. A világban minden ellene dolgozik. A nagy és mindent maga mögé utasító gond korunkban a személyes kielégülés, és a házasságban mindig van olyasmi, ami nem látszik személyesen kielégítőnek. Szeretnénk, ha a dolgok másként lennének. A kérdés azonban ez: miért élünk házasságban? Elsősorban a személyes kielégülés végett? Vagy azért, mert hiszünk benne: Isten hozott össze a házastársunkkal, hogy egy keresztyén otthon jöjjön létre, ahol az Ő igazságát nagyra értékelik, a keresztyén értékeket mutatják fel, és a gyermekek az Úr nevelésében és intésével nőnek fel? Az utóbbinak kell lennie. Továbbá, a beszédünkben is világos különbséget kell tennünk a keresztyén házasságok, valamint ama házasságok között, amelyek egyszerűen csak világi értelemben házasságok.

Nemrég láttam egy elképzelt esküvői szertartást a tévében. Azért nézem ezeket, mert kíváncsi vagyok, miképpen kezelik a szerzők az esküket. Az eskük, amint azt mindenki tudja, keresztyén eskük. Kíváncsi vagyok, vajon azért használják ezeket, mert ez a hagyomány, és nem kerülhetők ki, vagy meghamisítják ezeket, hogy világiasabbakká tegyék? Ezen a konkrét esküvői szertartáson a házaspár megígérte, hogy „együtt fognak élni és egymás gondját viselik” – azt hittem ez következik – „mindhalálig”. De tudják mit mondtak? Ezt: „amíg a szerelem tart”. Más szóval, „amíg szeretem addig vele élek, de ha már nem, az a házasság végét is jelenti”. Ez lehet egy év, egy hónap, vagy egy hét. Ez a világi férfi és nő nézőpontja. A keresztyén házasság más. Ezért mikor felállunk, hogy elmondjuk az esküink szövegét, világosan tudatnunk kell, hogy az egész életre szól: „amíg a halál el nem választ”, mert Isten ezt akarja. S keresztyénekként kell élnünk a házasság kötelékeiben.

Végül különböznünk kell *a pénzünk és más erőforrásaink felhasználása* terén. Miképpen használjuk a pénzünket? Valamennyiünknek van pénze, amit használhatunk az Úr munkájában. Ott használjuk? Hűségesek vagyunk ezen a területen? Egyesek közülünk még az ószövetségi tizedet sem adják meg, nem beszélve az életükről és a lelkükről, s mindarról, ami az Úrnak megfelelő módon kell használnunk.

Függés Istentől

Megjelöltem négy területet, melyeken megkülönböztetetten másoknak kell lennünk: a tekintély, a teológia, a prioritások és az életstílus területeit. Ezek megfelelnek az elvilágiasodás korábban felvázolt területeinek. Ám egy ötödik pontot is hozzá kell tennünk. Különbözőeknek kell lennünk az Istentől való látható függésünk területén.

Mikor a korábban említett konferenciákon voltam, történt valami nagyon leleplező. Mikor az emberek elveszettségéről beszéltem, negatív reakcióval szembesültem. Senki sem akarta azt hallani, hogy a férfiak és a nők kiestek Isten kegyelméből. Volt azonban egy tantétel, amellyel látszólag mindenki egyetértett. Ez meglepett engem. Miután beszéltem az emberek elveszett mivoltáról, amit nem szerettek, kihangsúlyoztam Isten kegyelmét egyesek

elhívásában az üdvössége. Ezt mondtam: „Nem vagyunk képesek megindítani az embereket, nem vagyunk képesek megváltoztatni a világot. Ha a világ megváltozik, az Isten kegyelme által történik meg, s ezért imádkoznunk kell és kérni az Őtőle.” Meglepően egyetértettek ezzel, legalább annyira, amennyire nem értettek egyet az ember romlottságával! Elkezdtem ezt elemezni, s azt hiszem, elkezdtem megérteni a reakciót is. Azért történt minden, mert akikhez szóltam, azok szociális területen dolgoztak – megpróbáltak segíteni az alkoholistáknak, a gettólakóknak, keresték a fejlődés lehetőségeit. S mi történt? Keresték a fejlődést, de az elmaradt. Így amikor azt mondta, hogy a változásnak Isten kegyelme által kell végbemennie, a szíveik áment mondtak arra. Nem szerették a biblikus teológiát, de tudták, hogy Isten ereje szükséges az eljövendő változásokhoz.

Azok előtt tehát, akik ismerik az Urat, nagy lehetőség nyílik arra, hogy kimutassák: a Tőle való függőségben valóban eljön a változás. Nem azért, amik mi magunk vagyunk, vagy mert a teológiánk jobb, hanem mert ismerjük Istent és Tőle függünk.

Só és világosság

Miképpen változtathatják meg a keresztyének a világot? Az Úr Jézus Krisztus adta meg a választ a hegyi beszédben. Nem azt mondta, hogy „törekedjete magas pozíciókra a Római Birodalomban, hogy végül egy evanglikál lehessen a császár”. Ez természetesen megtörténhetett volna. Ő nem tiltotta ezt meg. De nem ezt a lehetőséget tárta elénk. Ezt mondta: „Ti vagytok a földnek savaí” (Mt5:13). „Ti vagytok a világ világossága” (Mt5:14).

A só nagyon jó dolog, de semmi haszna sincs, ha elveszíti az ízét. Csak akkor hatékony, ha sós. Így ha azok közül valók vagyunk, akikben Isten Lelke kimunkálta az elhívást a Jézus Krisztusba vetett hitre, akkor valóban Krisztus népének kell lennünk, s nyilvánvalónak kell lennie, hogy az Ő kegyelme által nem azok vagyunk, akik korábban voltunk. Az elkötelezettségünknek nem szabad ugyanannak az elkötelezettségnek lennie. A teológiánk sem lehet ugyanaz a teológia. Inkább új elemnek kell lennie bennünk, s miattunk a világban is.

„Világosság” is vagyunk. Ha a só arról beszél, hogy mik vagyunk, a világosság arról, hogy mi teszünk. A világosság célja a világítás, a megvilágítás. Az Úr mondta: „Gyertyát sem azért gyújtanak, hogy a véka alá, hanem hogy a gyertyatartóba tegyék és fényljék mindazoknak, a kik a házban vannak.” Világítótornyoknak kell lennünk a sötét világban. Világítótornyokként nem fogjuk megváltoztatni a tengerpart sziklás körvonalait, de Isten kegyelme által a világosság lehet irányfény, mely a biztonságos kikötőbe vezeti a hajókat. Ezt jelenti elkülöníttetni Isten számára, azaz megszentelődni. Nekünk kell az irányfénynek lenni, tudván, hogy lesz ok az öröme, s az evanglikál egyházat Isten majd megáldja. Azok pedig, akik a bizonyágtételén keresztül találják meg az Úr Jézus Krisztust, hálások lesznek neki.

217. oldal: Az egyház negyedik megkülönböztető jele: a misszió, Jn17:18-19

18. A miképen te küldtél engem e világra, úgy küldtem én is őket e világra;

19. És én ő érettök oda szentelem magamat, hogy ők is megszentelteké legyenek az igazságban.

Évekkel ezelőtt, mikor Ralph L. Keiper egy missziós konferencián a Deerfield Street-en New Jerseyben, mesélt egy kislányról, aki a szolgálatának kezdetén jött el hozzá. Mintegy nyolc éves lehetett. Ő a gyülekezet vakációs bibliaiskolájába járt, és amikor elkezdte a tanulmányokat, megkérdezte: „Mr. Keiper, rendjén való, ha öngyilkos leszek?”

A fiatal pásztor elképedt. De megtanulta, hogy soha nem adjon gyors választ anélkül, hogy először ki ne kutatná, miért tett fel a gyermek ilyen kérdést. Ezért visszakérdezett: „Mary, miért akarsz egyáltalában öngyilkos lenni?”

„Nos,” mondta Mary, „azért, amit a bibliaiskolában tanultam ma reggel.”

Keiper magában csodálkozott. „Mit mondhattak ennek a gyerekek?”

A kislány folytatta. „Azt mondták nekünk, hogy a menny csodálatos hely – félelemtől, sírástól, harctól mentes, ahol csak az Úrral vagyunk. Vajon nem csodálatos ez? Azt mondták, hogy amikor meghalunk, Jézussal leszünk. Jól hallottam ezt, Mr. Keiper?”

„Igen Mary, jól hallottad. De miért akarsz öngyilkos lenni?”

„Nos”, felelte, „ön volt nálunk. Ismeri az édesanyámat és az édesapámat. Ők nem ismerik Jézust. Sokszor részegek. Ezért nekünk magunknak kell felkelnünk reggel, nekünk kell elkészíteni a reggelit, majd piszkos ruhákban kell iskolába mennünk. A gyerekek kigúnyolnak, s mikor hazamegyünk, halljuk a veszekedést, és elfog minket a félelem. Miért ne lennénk öngyilkosok? Vajon a menny nem lesz jobb?”

Világos, hogy Mary nem az elméleti, hanem a gyakorlati teológiában hitt, s egy nagyon gyakorlati problémával szembesült. Valójában azt kérdezte, hogy egyáltalában minek vagyunk ebben a világban? Ha ez a világ olyan bűn miatt megátkozott hely, a menny pedig olyan áldott hely, akkor miért kell itt maradnunk? Miért nem emel minket Isten a mennybe a megtérésünk után azonnal? Vagy, ha ez nem történik meg, akkor mi magunk miért nem vesszük az életünket és gyorsítjuk fel az elkerülhetetlen vég elérése érdekében? Keiper így válaszolta ezt meg: „Mary, egyetlen oka van Isten világában annak, hogy itt vagyunk. Ez pedig nem más, mint az, hogy a bizonyágtételünkön át az életünk és az Íge által abban a kiváltságban lehessen részünk, hogy embereket juttatunk az Úr Jézus üdvözítő ismeretére”. Utána jelezte, hogy amint Mary is megtette ezt, az lehet az Úr gondviselése, mellyel a szülei megismerik az Urat, mint Megváltójukat. S később ez meg is történt az anyjával.

A misszionárius egyház

Keiper története fontos az egyház negyedik megkülönböztető jelének fényében. Egészen mostanáig azokról a dolgokról beszéltünk, melyek magát az egyházat, vagy személyesen magukat az egyes keresztyéneket illetik. Megnéztük az örömet, a szentséget és az igazságot. Miközben azonban ezek fontosak és kétségtelenül nagy fokban elérhetőek ebben az életben, mégsem kell sokat gondolkodni azon, hogy mindhárom gyorsabban elérhető lesz, ha a mennybe jutnánk. Itt van örömünk, ez igaz. De mi ez összehasonlítva azzal az örömmel, amit majd akkor érzünk, mikor szemtől-szemben látjuk majd az örömünk forrását? A Biblia elismeri ezt, amikor a megváltott szentek áldottságáról beszél, akiknek a szeméből minden könny eltöröltetik (Jel7:17, 21:4)? Azután ebben a világban kétségtelenül ismerjük a megszentelődés valamekkora fokát. De mi ez ahhoz a naphoz képest, amikor majd

teljességgel hasonlatosak leszünk Őhozzá (1Jn3:2)? Vagy megint, itt képesek vagyunk Isten igazságának egyes elemeihez hasonlítani, és valódi ismeretekkel rendelkezni. De a végső megváltásunk napján teljessé lesz az ismeret. „Mert most tükör által homályosan látunk, akkor pedig színről-színre” (1Kor13:12). Ha ez igaz, akkor miért nem mennénk azonnal a mennybe?

A válasz az egyháznak abban a megkülönböztető jelében rejlik, melyre most térünk rá, mert az egyháznak nemcsak befelé kell tekingetnie és örömet találnia, nemcsak Krisztus felé kell tekingetnie és megszentelődést találnia, s nemcsak a Szentarást kell tekingetnie és igazságot találnia. Az egyháznak kifelé is kell tekingetnie, s meg kell találnia ott az Isten által adott *küldetésének* tárgyát. Sőt, (legalábbis részben) ezért adattak az egyháznak a többi megkülönböztető jelei.

A világban

A szövegünk a küldetésről beszél, s ez első dolog, amit elmond róla, hogy hol kell azt a küldetést végezni. A „küldetés (misszió)” szó a latin *mitto, mittere, misi, missum* igéből származik, aminek a jelentése „elküldeni”, vagy „kirendelni”. A misszió kiküldetést jelent. De amint ezt megtudjuk, felmerül a kérdés: „Kihez küldetik az egyház? Keresztyén misszionáriusokként hová küldetünk?” A válasz az, hogy a világba. Jézus világosan mondja: „A miképen te küldtél engem e világra, úgy küldtem én is őket e világra” (18. vers).

Az evangelikál egyház Amerikában ezért nem annyira misszionárius egyház, mint amennyire állítja. Nem mondjuk azt, hogy az evangelikál egyház nem támogatja a külföldi missziókat. Valójában valószínűleg pont azon a ponton karolta ezt fel, ahol a liberális felekezetek ejtették. A probléma nem itt van. Inkább az evangelikálok személyes kivonulásában rejlik a kultúrából. Sokan látszólag félnek a kultúrájuktól. Ezért megpróbálnak annyira távol maradni a világtól, amennyire csak tőlük telik, nehogy beszennyeződjenek. Kifejlesztették a saját szubkultúrájukat. Ahogyan egyes bibliatanítók rámutattak, lehetséges például keresztyén szülőktől születni, keresztyén családban felnőni, keresztyén barátokkal rendelkezni, keresztyén iskolába és főiskolára járni, keresztyén könyveket olvasni, keresztyén klubba járni (amit gyülekezetként ismerünk), keresztyén filmeket nézni, keresztyén munkakörben dolgozni, keresztyén orvoshoz járni, s végül, mint az feltételezhető, meghalni és keresztyén temetkezési vállalkozó által szent földbe eltemettetni. De ez természetesen nem az, amit Jézus értett alatta, amikor a követőiről, mint „a világban levőkről” beszélt.

Mit jelent a világban lenni keresztyénként? Nem azt jelenti, hogy hasonlónak válni a világhoz: az egyház megkülönböztető jeleinek különbözővé kell tenni az egyházat. Nem azt jelenti, hogy fel kell adnunk a keresztyén közösségünket, vagy más, alapvető keresztyén beállítottságunkat. Mindössze annyit jelent, hogy meg kell ismernünk a nem keresztyéneket, össze kell velük barátkoznunk, s oly módon kell belépni az életükbe, hogy az megfertőzze őket az evangéliummal, s nem nekik kell minket megfertőzniük a világiasságukkal, ami a fordított, rossz út.

Sok évvel ezelőtt egy fiatal pásztor a közép-amerikai Guatemalában elutazott a szemináriumról az ország egyik távoli, hegyes vidékére, ami Cabrican néven volt ismeretes. Cabrican nem volt túl népszerű, mert mintegy háromezer méteres magasságban terült le, ezért majdnem mindig nedves, és csontig hatolóan hideg volt. A gyülekezet, amihez pásztorként került, kicsiny volt, mindössze 28 főből állt, beleértve két presbitert és két női diakónust. Ezek a hívők a hét majdnem minden estéjén találkoztak, de nem nőttek gyülekezetté. Nem volt kifelé irányuló szolgálat. Ezért az első üzeneteinek egyikében a fiatal pásztor, akit Bernardo Calderonnak hívtak, ezt mondta: „Tudom, hogy Isten nem elégíthető ki azzal, amit most teszünk”. Utána az alábbi programra hívta el őket.

Először is felhagytak a megannyi unalmas egyházi összejövettel, s csak a vasárnapi bibliaórát tartották fenn. Helyettük otthoni összejöveteleket szerveztek. Hétfő este Cabrican egyik részének egyik otthonában találkoznak majd, ahová valamennyi hívőt meghívják. Sőt, miközben úton voltak oda, meg kellett hívniuk mindenkit, akikkel csak találkoztak, még akár az utcán szembejövőket is. Miután a város különböző részeiből jöttek, s különböző utakon át jutottak el a célig, ez azt jelentette, hogy a város jó nagy részét lefedték. Kedden este másik otthont választottak, s ugyanezt a módszert alkalmazták, csak ekkor természetesen más útvonalakon jártak, mikor a huszonnyolc gyülekezeti tag összegyűlt, és más falusiakat hívtak meg. S így volt ez szerdán és csütörtökön, valamint a hét többi napján is. az egyház a szó szoros értelmében maga mögött hagyta a saját szűk korlátait, hogy kimenjen a világba az evangéliummal. Négy éven belül a gyülekezet nyolcszáz tagot számlált. Sőt, a rákövetkező évben oldalági gyülekezet szerveződött, és néhány további év elteltével már hat gyülekezet volt Guatemalának abban a részében, melyek közül kettőnek közel ezer-ezer tagja volt. Még egy mezőgazdasági szövetség is létezett, ahogy a gyülekezeti tagok földet vettek a saját szegényeik számára, és ahol adták-vették a termékeket a saját embereik ellátása végett.

A másik történet szintén egy, a világ felé végzett misszióról szól Guatemalában. Ezt Mardoqueo Munos mondta el nekem a guatemalavárosi Központi Gyülekezetből. Egy fiatal pásztor kereste fel az ország tengerparti részeit, ahol az emberek szó szerint halálra dolgozták magukat az év tizenegy hónapjában, a vegetációs időszakban, majd egy hónap majdnem semmittevés következett a vegetációs időszak végétől a következő vegetációs időszak elejéig. Ez a gyülekezet ezt a hónapot kívánta evangelizálásra használni.

Valamennyivel az említett időszak kezdete előtt minden évben két-három fős csoportokat küldtek ki a szomszédos falvakba, hogy ott megvizsgálják a keresztyén bizonyágtétel helyzetét. Ha a helységben erős volt a gyülekezet, akkor azt jelentették, hogy ott erről gondoskodnak. Ha nem, akkor az egyikéül ajánlották azon falvaknak, ahová a gyülekezetük elvihetné az evangéliumot. Ezekből a jelentésekből kiindulva azután kiválasztottak egy falut. Utána, mikor az egyhónapos vakáció eljött, az egész gyülekezet – a pásztor, a presbiterek, a diakónusok, a vasárnapi iskolai tanítók, férjek, feleségek, gyermekek, mindenki egyszerűen odaköltöztek a célfaú körzetébe, és megszervezték a háztartást. Az elkövetkezendő hetekben házról házra járva az egész faluban mindenütt bizonyágot tettek. A presbiterek és a diakónusok kerestek egy eladó házat egy jövőbeli gyülekezet számára és megvették azt. A fiatalok kimentek az esőerdőbe, és fákat vágtak ki, melyekből egy egyszerű templomot lehetett felépíteni. Végül, a frissen megtértekből gyülekezetet szerveztek, a legígéretesebb megtértet megtették pásztornak, majd hazamentek, hátrahagyván az új gyülekezetet, hogy fegyelmezze a tagjait és sokszorozza meg a bizonyágtételeit a maga módján. Unortodox? Igen, még Guatemala esteében is! De azon a területen sikeres stratégiának bizonyult. A tizenegy év alatt ugyanis, amíg a fiatal pásztor a tengerparti síkságon tartózkodott, tizenegy új gyülekezet alakult, közülük egyesek létszáma, beleértve az anya-gyülekezetet is, majdnem ezer főre bővült.

A lényeg, amit kiemelnék, hogy ez a két gyülekezet nem elégedett meg azzal, hogy a keresztyén szubkultúra területén tevékenykedjen, hanem inkább tudták, hogy a missziót a világban kell végezni, s a világban voltak ennek a küldetésnek a teljesítése érdekében. Számunkra ez jelentheti egyszerűen azt, hogy jobban meg kell ismernünk a szomszédjainkat, vagy jobban be kell épülnünk azok közé, akikkel együtt munkálkodunk az evangéliummal. S jelenthet teljesen új megközelítést is a gyülekezetünk, vagy felekezetünk külmissziójában.

Hasonlítani Krisztushoz

A második dolog, amiről a szöveg beszél, az azoknak a természete, vagy jelleme, akiknek el kell kezdeni ezt a küldetést, ami a mi, mint keresztyén nép természetünket, vagy

jellemünket jelenti. A lényeg itt az, hogy olyanoknak kell lennünk, *mint Krisztus* a világban. Ezt teszik világossá a 18. és 19. versek, mert Jézus Önmagához hasonlítja a tanítványait mind abban, hogy Őt is világba küldte az Atya, mind pedig abban, hogy Ő is megszenteltetett, vagyis elkülönített arra a munkára. „*A miképen* te küldtél engem e világra, *úgy* küldtem én is őket e világra; És én ő érettek oda szentelem magamat, hogy *ők is* megszenteltek legyenek az igazságban.” Más szóval, olyanoknak kell lennünk a magunk küldetésében, mint amilyen Jézus volt a saját küldetésében. Olyanoknak kell lennünk, mint az, Akit bemutatunk.

S itt léphet fel a második problémánk is az evangélikál egyház küldetésének vonatkozásában. Hadd szemléltessem ezt egy másik történettel, amit Ralph Keiper mesélt el. Pár évvel a Weight Watchers program előtt³⁸⁹ a túlsúlyosok számára létezett egy Weight Right nevű termék, s Mrs. Keiper megpróbálta forgalmazni. Nem volt azonban sikeres. Egy alkalommal odament a férjéhez, és megkérdezte: „Drágám, mit gondolsz, miért nem vagyok képes eladni ezt a terméket?”

Keiper ránézett. Láta, hogy szépen van csomagolva, sőt valójában nagyon vonzó. Ezt mondta: „Hadd halljam, mit mondasz.” Az is jó volt, mert Mrs. Keiper telve volt lelkesedéssel. Megnézhetem az ismertetőt?”, kérdezte. Az asszony odaadta, s mikor ránézett, kicsúszott a száján: „Ó-ó!”

„Miért mondod, hogy ó-ó?”, kérdezte a felesége. A férj visszakérdezett: „Legyek kedves, vagy őszinte?”

„Őszinte, természetesen.”

„Nos, kedvesem”, mondta Keiper, „te úgy nézel ki a képen, mintha a kúra előtt állnál, nem pedig utána.”

Talán ez a mi problémánk is. Megpróbáljuk eladni a terméket, de jöllehet a termék kiváló, s az elárusítóhelyünk is nagyon jól kialakított, a világ látja, hogy nem használjuk, amit el akarunk adni. Ha használnánk, Jobban hasonlítanánk Jézusra. Hasonlítasz Jézusra? Olyan vagy, mint amilyen Ő volt ebben a világban?

Talán ezt mondod: „Nem tudom, hogy olyan vagyok-e mint Jézus, vagy sem. Milyen területeken kell hasonlítanom Őhöz?” Nyilvánvaló minden módon. De ha megpróbáljuk ezt a kérdést röviden megválaszolni, akkor aligha tehetünk jobbat, mint rámutatunk: pontosan az egyház ama megkülönböztető jellemzőiben kell hasonlítanunk Őhöz, amelyeket említ. Korábban rámutattam, hogy Jézus a mintánk minden egyes esetben. Erre természetesen emlékeznünk kell. Más szóval, ahogyan az Ő életét jellemezte az öröm, úgy kell a mi életünknek is örömtelnek lenni. Ahogyan Ő volt szent, úgy kell nekünk is megszentelődnünk. Ahogyan Őt jellemezte az igazság, úgy kell annak minket is jellemeznie. S egyeknek kell lennünk az Ő Testeként itt a Földön, betelven az Ő szeretetével egymás, és a haldokló világ iránt.

Azonnal láthatjuk, miképpen fontos e jellemzők mindegyike. Először is ott az öröm. Ez azért fontos, mert ha nincs örömünk, akkor aligha ajánlhatjuk az üdvösség „jó hírét” bárkinek. Valaki egyszer azt mondta Hannah Whitall Smithnek, a *The Christian's Secret of a Happy Life* (*A boldog élet keresztyén titka*) című könyv szerzőjének: „Nektek keresztyéneknek látszólag olyan a vallásotok, mely nyomorulttá tesz titeket. Olyanok vagytok, mint a fejfájós ember. Nem akar megszabadulni a fejtől, de annak megtartása fájdalmat okoz neki. Nem várhatjátok a kívülállóktól, hogy nagyon buzgón kapkodjanak ilyen kényelmetlenség után.”³⁹⁰ Ez igaz. Ezért ahelyett, hogy minden időben nyomorultak lennénk, nekünk egyre inkább Jézushoz kell hasonlítanunk, Aki, meg vagyok róla győződve, a legjobb társaság volt, akivel öröm volt együtt lenni. Sőt, az örömünknek ragadósnak és vég nélkülinek kell lennie. Canterbury korábbi érseke, Geoffrey Fisher mondta közvetlenül a halála előtt:

³⁸⁹ A Weight Watchers (Súly-figyelők) program egy sajátos pontrendszerre épülő diéta súlycsökkentés céljából. – a ford.

³⁹⁰ Hannah Whitall Smith, *The Christian's Secret of a Happy Life* (Westwood, NJ, Revell 1952), 15. oldal

„Minél tovább élek, annál jobban meg vagyok győződve róla, hogy a keresztyénség az öröm egyetlen hosszú kiáltása.”

Másodszor rendelkezünk kell szentséggel, vagy meg kell szentelődnünk. Valójában ez az, amit Jézus a legjobban kihangsúlyoz a szövegünkben. Ezt mondja: „És én ő érettök oda szentelem magamat, hogy ők is megszenteltek legyenek az igazságban” (19. vers). ?Milyen értelemben szentelődött meg Jézus? Amint korábban láttuk, abban az értelemben, hogy teljesen elkülönült arra a munkára, aminek az elvégzését Isten rábízta: a meghalás „munkáját” a mi üdvösségünkért. A párhuzam a mi esetünkben a teljes elkülönülés arra a munkára, amit kaptunk, hogy elvégezzük azt. Ez pedig a megfeszített, de feltámadt Krisztus evangéliumának eljuttatása minden emberhez mindenhová. Ha ezt nem tesszük meg, vagy ha csak fél szívvel tesszük, a világ tudni fogja azt, és aligha fogja a földet megrengetőnek tartani az üzenetünket.

A harmadik terület az igazság, mellyel mind az üzenetünkben, mint pedig a teljes szívű odaszántságunkban iránta, mint életmódunkban foglalkozunk. Jézus odaszánt volt Isten igazsága iránt, s Ő volt „az igazság” (Jn14:6). Ugyanígy kell nekünk szilárdan alapoznunk erre a kösziklára és általa kell élnünk oly fokig, hogy a világ ránk mutasson, és ezt mondja: „Ezeket az embereket természetesen az az igazság jellemzi, melyet az állításuk szerint prédikálnak”.

Ha nem ez a helyzet, akkor nem nyerünk meg senkit, mert a világot aligha vonz egy olyan egyház, amely látszólag még a saját céljait sem ismeri a vallásos dolgokban. Egyszer megjelent Leo Rosten cikke a *Saturday Review and World* című lapban, melyben Rosten egy sor leleplező statisztikát tett közzé (1976. július 12.). Egy nemrég lezajlott közvélemény-kutatás szerint az amerikaiak 75 százaléka véli úgy, hogy „a vallás veszít a befolyásából”. Egy másik kimutatta, hogy a római katolikusoknak csak mintegy 50 százaléka jár templomba egy átlagos héten. A protestánsoknál ez a szám 37 százalék. A protestánsok száma korábban 50 százalék körüli volt. Aztán, miután felsorolt néhány további, ezekhez hasonló statisztikai adatot, Rosten kijelentette: „Nem tudok más végkövetkeztetésre jutni, mint arra, hogy a hit erősségei évszázadok óta a legalapvetőbb változásokon mennek keresztül. Az egyház tekintélyét tucatnyi fronton támadják... Nem túlzás azt kimondani, hogy a hit erődjén belül az egyetértés figyelemre méltó eróziójának vagyunk a tanúi.” Ez természetesen igaz, ezért aligha lepődhetünk meg azon, ha az egyházak elveszítik a tagjaikat, s az egyház missziós tevékenységét egyre jobban megnyirbálják.

Továbbá, az egységünkben is hasonlatosakká kell lennünk Jézushoz. Valójában pont ez a módja, ahogyan Jézus bevezeti az imája következő verseinek témáját, mert így folytatja: „hogy mindnyájan egyek legyenek; a mint te én bennem, Atyám, és én te benned, hogy ők is egyek legyenek mi bennünk: hogy elhigye a világ, hogy te küldtél engem” (21. vers). A világ millió módon szétzilált. Ez a Sátán munkájának logikus következménye, akinek az egyik legsokatmondóbb neve a szétdobáló (*diabolos*). Ha a keresztyének le akarják győzni a világot, akkor valódi egységet kell mutatniuk, mely önmagában is kíváncsú és megnyerő, s egyidejűleg az Istenségben belüli egységre is mutat, ami a forrása.

Végül, az egyházat a szeretetnek kell jellemeznie, ha olyan akar lenni, mint Krisztus a világban. Jézus szerette a világot. Szeretéből halt meg érte. Következésképpen, ha meg akarjuk nyerni a világot, nekünk is szeretni kell azt – természetesen nem a világ rendszerét, vagy bűnét, hanem inkább azokat, aki a világban vannak.

Egyszer a családommal étteremben ettünk, és a legkisebb lányom kidöntötte a kólás poharát úgy körülbelül az ezredik alkalommal. Láthatóan haragos voltam, mint mindig, mert úgy tűnt, hasonló balesetek nélkül nem vagyunk képesek megúszni egy étkezést sem. De feltakarítottuk és röviddel ez után elhagytuk az éttermet. A lányom csendben ballagott mellettem, majd megkérdezte: „Ugye gyűlölöd, amikor kiloccsan a kólánk?” Azt válaszoltam, hogy persze, természetesen. Ő komolynak tűnt, de aztán felragyogott az arca, mintha egy

különösen boldogító gondolat suhant volna át az elméjén. Átölelt a két kezével, és hozzátette: „De engem szeretsz!”

Ő ismerte a különbséget a bűnös szeretete és a bűn gyűlölete között. S mi is ilyenek leszünk, ha Jézusra nézünk. Hozzá kell hasonlítanunk a szeretetben, tudván, hogy ha ilyenek vagyunk, azt a világ majd látja és vonzódni fog Őhozzá.

Isten által vonzottn

Miképpen vonzódnak majd? Isten által, természetesen, mert bármennyire és bármilyen gondosan igyekszünk is az Úr Jézus Krisztus jellemét mutatni a világban, mégis Ő az, és nem mi, Akinek fel kell indítani a férfiakat és a nőket arra, hogy hozzá forduljanak az üdvösségért. A korai jeruzsálemi egyháznak az Apostolok cselekedeteinek 2. fejezetében található leírása jelzi ezt, mert azt mondja, hogy ezek a korai hívők „foglalatosok valának az apostolok tudományában (*az igazság*) és a közösségben (*az egység*), a kenyérnek megtörésében és a könyörgésekben (*ami a valódi, a szentségre, vagy megszentelődésre vezető istentiszteletre utal*)”. Továbbá „jószágukat és marháikat eladogaták, és szétosztogaták azokat mindenkinek, a mint kinek-kinek szüksége vala (*a mély és különleges szeretetük bizonyítéka*)”. „És minden nap egyakarattal kitarva a templomban, és megtörve házanként a kenyeret, részesednek vala eledelben örömmel és tiszta szívvel. Dicsérve az Istent, és az egész nép előtt kedvességet találva”. Majd hozzáteszi az eredményt: „az Úr pedig minden napon szaporítja vala a gyülekezetet az idvezülőkkel” (Csel2:42, 45-47). Az Úr tette ezt meg! S megteszi a számunkra is, ha elfogadjuk azt a feladatot, amiért elküldettünk ebbe a világba, és úgy élünk abban, ahogyan Ő élt.

218. fejezet: Az egyház ötödik megkülönböztető jele: az egység, Jn17:20-23

20. De nemcsak ő érettök könyörgök, hanem azokért is, a kik az ő beszédökre hisznek majd én bennem;

21. Hogy mindnyájan egyek legyenek; a mint te én bennem, Atyám, és én te benned, hogy ők is egyek legyenek mi bennünk: hogy elhigyje a világ, hogy te küldtél engem.

22. És én azt a dicsőséget, a melyet nékem adtál, ő nékik adtam, hogy egyek legyenek, a miképen mi egy vagyunk:

23. Én ő bennök, és te én bennem: hogy tökéletesen egygyé legyenek, és hogy megismerje a világ, hogy te küldtél engem, és szeretted őket, a miként engem szeretted.

Figyelembe véve az összes megosztottságot, ami az elmúlt kétezer év alatt sújtotta a keresztyénséget, bámulatos, hogy Isten továbbra is az egyházat használja országának kiterjesztéséhez.³⁹¹

John White, az InterVarsity Keresztyén Közösség munkatársának és szerzőjének eme kijelentése két fontos módon vezet be minket a keresztyén egység témakörébe: először is lefesti az egység sajnálatos hiányát a történelemben, másodszor pedig utal arra, miért kérte Jézus a főpapi imájának ebben a konkrét részében, hogy az egyházat az egység jellemezze. A manapság fennálló megosztottságok túl nyilvánvalóak ahhoz, hogy kommentálni kelljen. Ezek mind a felszínen, mind belül fennállnak. A fennen dicsért egyházi egyesülések nemcsak képtelenek gyógyítani ezeket a megosztottságokat, de rendszerint további törésekhez vezetnek azokkal, akik nem szeretik az új egységet, Ami Krisztusnak az egységért való imádkozása okát illeti, nos, az egyszerűen csak annyi, hogy előre látta ezeket a különbözőségeket, és kérte, hogy a nagy egység dacára mindezeknek fennálljon az övéi között.

A másik módja a rámutatásnak Krisztus érdekeire annak megjegyzése, hogy az egyház összes megkülönböztető jele a keresztyén viszonyra vonatkoznak valami, vagy valaki iránt, s az egység a tagjai között fennálló viszony megkülönböztető jele. Az öröm a keresztyén megkülönböztető jele az önmagával való viszonyában. A szentség a megkülönböztető jele az Istennel való viszonyában. Az igazság a megkülönböztető jele a Bibliával való viszonyában. A misszió a megkülönböztető jele a világgal fennálló viszonyában. Ebben a megkülönböztető jelben, az egységben, s végül a szeretetben, mely bizonyos értelemben összefoglalja mindet, foglalkozunk a keresztyén viszonnal mindazok iránt, akik szintén Isten gyermekei.

Miféle egység?

De miféle egységnek kel lennek lennie? Ez egy fontos előzetes kérdés, mert ha az egységnek szervezeti egységnek kell lennie, akkor az elérésére és a kifejezésére tett erőfeszítéseink egy irányba mutatnak majd, míg ha ennek egy szubjektívebb egységnek kell lennie, akkor az erőfeszítéseinket különféle módokon tesszük.

Egy bizonyos: az egyháznak nem holmi nagy *szervezeti egységnek* kell lennie, mert bármiféle előnyökkel, vagy hátrányokkal jár is egy nagy szervezeti egység, ez önmagában nyilvánvalóan nem jár az eredményekkel, melyekért Krisztus imádkozott, és nem oldja meg az egyház más nagy problémáit. Sőt, ezt a dolgot megpróbálták, ám hiányosnak bizonyult. Az egyház korai napjaiban nagy volt az elevenség és a növekedés, de csekély volt a szervezeti egység. Később, amikor az egyház oltalmat kapott Konstantin és a követői alatt, az

³⁹¹ John White, *The Fight* (Downers Grove, Ill.: InterVarsity Press 1976), 137. oldal

egyház egyre jobban központosodott, míg végül a középkorban gyakorlatilag egyetlen egyesített eklézsiái testület állt fenn, ami egész Európát lefedte. De vajon nagy korszak volt ez? Nagy volt a hitbeli egység? Vajon a férfiakat és a nőket egyre inkább vonzotta ez a hit és megvallották Jézus Krisztust Uruknek és Megváltójuknak (mert ezt ígérte Krisztus, nevezetesen hogy ha az egyház eggyé válik, akkor a férfiak és a nők majd hisznek benne)? Egyáltalán nem! Pont fordítva, a világ az ellenkezőjében hitt. Spurgeon írta egyszer: „A világ meg volt arról győződve, hogy Istennek semmi köze sincs ahhoz a nagy megsemmisítő, zsarnoki, babonás, tudatlan valamihez, ami keresztyénségnek nevezte magát. A gondolkodó emberek hitetlenekké váltak, s a legnehezebb dolognak egy valóban intelligens hívő feltalálása bizonyult északon, délen, keleten vagy nyugaton.”³⁹²

Természetesen van valami, amit el kell mondani a külső, látható egység valamely formájáról (legalábbis a legtöbb helyzetben). De az is ugyanolyan biztos, hogy nem erre a típusú egységre van a leginkább szükségünk, s az Úr sem ezért imádkozott.

A másik féle egység, amire nincs szükségünk, az *egyformaság* (konformitás), azaz az egyház olyasfajta megközelítése, ami mindenkit egyformává tesz. Valószínűleg itt jutunk a legközelebb az evanglikál egyház tévedéséhez, mert ha a liberális egyház a leginkább a szervezeti egységre törekszik a különböző egyházi zsinatokon, a Consultation on Church Union-on, a felekezeti egyesüléseken és így tovább keresztül, az evanglikál egyház a legnagyobb részt látszólag a kinézeti és viselkedési azonosságra törekszik a tagjai között. Jézus nem ezt keresi ebben az imájában. Épp ellenkezőleg, a legnagyobb különbözőségnek kell fennállnia a keresztyének között, személyiségbeli, érdeklődésbeli, életstílusbeli, sőt módszerbeli különbségeknek a keresztyén munkában és evangelizálásban. Ennek kell érdekessé tennie az egyházat, nehogy unalmassá váljon. Az egyformaság unalmas, mint a sorok a Wheaties dobozokon.³⁹³ A változatosság izgalmas! Ez Istenünk természetének, jellemének és cselekedeteinek változatossága.

Ha azonban az egység, melyért Jézus imádkozott, nem szervezeti egység, s nem is az egyformaság által elérendő egység, akkor vajon miféle? A válasz az, hogy ez az Istenségen belül fennálló egységgel párhuzamos egység, mert Jézus erről beszél az alábbi kifejezésekben: „Hogy mindnyájan egyek legyenek; a mint te én bennem, Atyám, és én te benned... Én ő bennök, és te én bennem: hogy tökéletesen egygyé legyenek” (21, 23. versek). Ez azt jelenti, hogy az egyháznak lelki egységgel kell rendelkeznie, mely magában foglalja az alapvető beállítottságát, a vágyait és az akaratát mindazoknak, akik részesei annak. Pál mutat rá erre a valódi egységre a korinthusbelieknek írva: „A kegyelmi ajándékokban pedig különbség van, de ugyanaz a Lélek. A szolgálatokban is különbség van, de ugyanaz az Úr. És különbség van a cselekedetekben is, de ugyanaz az Isten, a ki cselekszi mindezt mindenkinben.” (1Kor12:4-6)

Ez nem azt jelenti, hogy minden hívő ténylegesen úgy a részesévé válik ennek az egységnek, amint kellene. Hiszen akkor miért imádkozna érte Jézus? A tényleges helyzet az, hogy a többi, már vizsgált megkülönböztető jelhez hasonlóan az egység is olyasvalami, ami megadatik az egyháznak, de amire a valódi hívők testületének törekednie is kell. Bizonyos értelemben máris egyek vagyunk Krisztusban. De bizonyos értelemben még el kell érünk ezt az egységet.

Fivérek és nővérek

³⁹² Charles Haddon Spurgeon, „Unity in Christ”, *Metropolitan Tabernacle Pulpit*, 12. kötet (Pasadena, Texas: Pilgrim Publications, 1970), 2. oldal

³⁹³ A General Mills által az 1920-as évek óta gyártott közismert zabpehely-márka. – *a ford.*

Itt a segítségünkre vannak az egyházzal kapcsolatos különböző képek, melyek mindenütt megtalálhatók az Újszövetségben: az egyik legértékesebb közülük a családdal kapcsolatos. A keresztyének Isten családjához tartoznak, ezért jogosan egymás fivérei és nővérei.

Ennek a képnek az egyedi jellegzetessége az, hogy kapcsolatokról, azaz az elkötelezettségekről beszél, melyekkel az egyéneknek kell viseltetniük egymás iránt. A kapcsolatok azon alapulnak, amit Isten végzett el. Az üdvösséget írják le azok a versek, melyek azt a képet használják, amelyben Isten nemzi a lelki gyermekeket, akik így az Ő választása, és nem a sajátjuk alapján váltak tagjaivá az Ő lelki családjának. János még konkrétan ki is mondja ezt evangéliumának előszavában, mikor arról ír, hogy azok lettek Isten gyermekeivé, „a kik nem vérből, sem a testnek akaratából, sem a férfiúnak indulatjából, hanem Istentől születtek” (Jn1:13). Létezik egy irányzat a világban, mely minden férfiról és nőről beszél egyformán úgy, mint fivérekről és nővérekről, s miközben ez igaz bizonyos humanitárius értelemben, mindazonáltal nem az, amiről a Biblia beszél, amikor a keresztyén testvériséget emlegeti. Ez olyasvalami, amit Isten közbeavatkozásának köszönhetően jött létre a saját, újjászületett gyermekei között.

Ennek a ténynek két fontos következménye van. Először is, ha a családot, melyhez tartozunk, Isten alakította ki, akkor nincs választási lehetőségünk arra nézve, hogy ki lesz benne, vagy, hogy a nővérünk, illetve fivérünk lesz-e, vagy sem. Épp ellenkezőleg, a kapcsolat egyszerűen fennáll, s nekünk testvériesen kell viszonyulnunk a másik keresztyénhez, akár akarjuk, akár nem.

A második következmény ehhez kapcsolódik: kézzelfogható módon kell elkötelezeteknek lennünk egymás iránt. Elkötelezetten kell például segítenünk egymást, mert valamennyiünknek szükségünk van időnként segítségre, s ez egy világos módja annak, ahogyan a hívők közötti speciális kötelék bemutatható a figyelő világnak. Jó néhány éve bementem otthon a fürdőszobába, és ott találtam az egyik gyermekemet egy nagy halom letekert vécépapírral a háta mögött. Lepörgette a tekercset, és figyelte, amint kusza, egymásra halmozódó rétegekben halomba tornyosul. Ránéztem, és megdöbbenéssel a hangomban ezt kérdeztem: „Az Isten szerelmére, mit csinálsz?”

„Letekerem a vécépapírt”, válaszolta. Kérdés fel nem merülhetett a válasz igazságtartalmát illetően.

„Miért vagy ilyen rossz?”, vetettem ellenébe.

„Ő ezt mondta: „Mert senki nem segít nekem, hogy jó legyek.” Gyanítom, hogy a válasza egy gondosan megfogalmazott mentség volt (egyben messze nem annyira igaz, mint az első kijelentése). De bármi is volt az oka, a kijelentés végső soron egy valós szükségletre mutatott rá. Keresztyénként szükségünk van segítségre, és ezt keresztyénektől kell megkapnunk. Emellett készen kell állnunk a segítségnyújtásra pontosan úgy, ahogyan egy szükségben levő családtagunkon is segítenénk.

Közösség

A második fontos, Krisztus egyháza egységének lefestésére használt kép a közösség, amit az Újszövetség rendszerint a görög *koinoia* szóval jelez. Sajnos sem a „közösség”, sem a *koinoia* szó nem jelent nagy segítséget a jelentésének közvetítéséhez. Ez azért van így, mert az angol szó általában a barátok laza csoportosulását jelenti, míg a görög szó egyfajta teológiai közhellyé vált. A szó tulajdonképpeni jelentése valaminek a megosztása, vagy valaminek a közös birtoklása. Az újszövetségi időszak görög köznyelvét *koiné* görögnek nevezik. A partnereket pedig, akik közösen birtokolnak valamilyen tulajdont, vagy közös üzletben osztoznak, *koinonoi*-nak. Lelki értelemben *koinoia*, vagy testvériség azok között áll fenn, akik az evangélium közös keresztyén meg tapasztalásában osztoznak. Ebben a

vonatkozásban beszél gyakran az Újszövetség az Atyával (1Jn1:3), és a Fiúval (1Kor1:9) - amit néha a Krisztus testével és vérével való közösségként ír le – valamint a Szentlélekkel (2Kor13:14) fennálló közösségünkről. Ez nyilvánvalóan magában foglalja az Isten kegyelmével kapcsolatos megtapasztalásunk teljességét.

A közösséget azonban nemcsak abból kiindulva határozzák meg, amiben együttesen *osztozunk*, hanem azt is magában foglalja, amit *kiosztunk*. S ez azt jelenti, hogy magában kell foglalnia egy közösséget, melyben a keresztyének ténylegesen megosztják a gondolataikat és egymás mellett élnek.

Miképpen lehet ezt a gyakorlatban kivitelezni? Valószínűleg különféleképpen a különböző gyülekezetekben, a helyi helyzettől és szükségletektől függően. Egyes gyülekezetek kicsik, ezért könnyebben jelölnek ki közösségi időszakokat. Itt a gyülekezeti vacsorák, munkaprojektek és más, ehhez hasonló erőfeszítések fognak segíteni. A nagyobb gyülekezeteknek különböző módokon fel kell majd osztani a létszámukat kisebb csoportokra. A Tizedik Presbiteriánus Gyülekezetben, ahol pásztorként szolgálók, egyszerre három módon próbáltuk ezt megtenni. Először megpróbáltuk korcsoportokra osztani a gyülekezetet. Így lett egy teljesen évfolyamokra osztott vasárnapi iskolánk, s a felső évfolyamokban megpróbáltunk csoportokat szervezni az egyetemi diákok számára, a végzettek számára, a fiatal házaspárok számára, más szülői osztályok számára, illetve összejöveteleket szerveztünk az időskorúak számára. Ennek az egyik része a felnőtt választási program. Másodszor, megpróbáltuk földrajzilag felosztani a gyülekezetet. A Tizedik Gyülekezet tagjai egy nagy és szétszórtnagyvárosi régióban élnek. Egyesek közülük húsz, harminc, vagy még több mérföldet autóznak, hogy eljöhessenek. A legtöbbjük számára a hétköznapi összejövetelek nem praktikusak. Ezért alakítottunk ki területi bibliatanulmányozást, ahol az emberek hetente találkozhatnak a maguk lakókörzetében. Összejönnek, tanulmányozzák a Bibliát, megosztják a gondolataikat és együtt imádkoznak. Ezek a területi csoportok valószínűleg a legkevésbé szervezettek, de a leghasznosabbak minden gyülekezeti tevékenység között. Végül elkezdtük felosztani a gyülekezetet a professzionális érdeklődés alapján is. Ezen a területen rendszeres összejöveteleket tartanak a színészek, zenészek (van egy kamarazenekarunk), orvostanhallgatók és ápolók, a lelkészjelöltek és fiatal pásztorok.

A saját tapasztalatom ezen a területen összhangban van azzal, amit John R. W. Stott tapasztalt meg hasonló csoportokkal a saját londoni egyházközségében. A tapasztalatai alapján írta: „A kis csoport értéke abban rejlik, hogy egymással kapcsolatban álló személyek közösségévé válhat, s ezekben a személyes kapcsolódás értéke nem ismerhető félre, a kihívása pedig nem kerülhető el... Nem gondolom tehát túlzásnak azt kimondani, hogy a kis csoportok, a keresztyén család, vagy közösségi csoportok nélkülözhetetlenek a felnövekedésünk számára a lelki érettségbe.”³⁹⁴

Megismétlem: ez olyan terület, ahol a keresztyén egység láthatóvá és gyakorlativá válhat, s az egyedi és kíváncsú jellemzőit megismerheti a világ.

A test

A harmadik fontos kép az egyház egységének kihangsúlyozására a test. Világos, hogy ennek a képnek sok fontos másodlagos jelentése van. Beszél a keresztyén egység természetéről – a test valamely része nem éli túl, ha elszakad a test többi részétől. Beszél a kölcsönös függőségről. Még egyfajta alá- és fölérendeltségre utal, magában foglalva a funkciók különbözőségét, mert a kéz nem a láb, s a láb sem a szem, s valamennyi felett ott van fejként Krisztus. Pál beszél erről a korinthusbelieknek írott első levelében: „Mert a miképpen a test egy és sok tagja van, az egy testnek tagjai pedig, noha sokan vannak, mind egy

³⁹⁴ John R. W. Stott, *One People* (London: Falcon Books, 1969) 70-71. oldal

test, azonképen a Krisztus is. Mert hiszen egy Lélek által mi mindnyájan egy testté kereszteltettünk meg, akár zsidók, akár görögök, akár szolgák, akár szabadok; és mindnyájan egy Lélekkel itattattunk meg. Mert a test sem egy tag, hanem sok.” (1Kor12:12-14)

A test egyik funkciója azonban, mely egyedi ebben a képben, a szolgálat, mert ahogyan a család a kapcsolatokat, a közösség pedig az osztozást hangsúlyozza ki, úgy hangsúlyozza ki a test a cselekvést. A test azért létezik, hogy megtegyen valamit, s miután az egységről beszélünk, ki kell emelnünk: az egység azért áll fenn, hogy lehetővé tegye a számunkra a munka elvégzését *együtt*.

Az általam korábban idézett könyvben Stott beszél erről a szolgálatról, mely a kis csoportokból indul ki, s amit az ő gyülekezete kihangsúlyoz. „El kell ismerni, hogy néhányan sikertelenek voltak – időhiány, vagy a vállalkozó kedv hiánya miatt”, írja. „Mások azonban csoportként kínálták fel a gyakorlati szolgálataikat... Természetesen az effajta közös törődés és szolgálat nélkül bármely keresztyén csoport közössége megbénul”.³⁹⁵

A te részed

A kérdés, mellyel befejezzük, egyszerűen így hangzik: Mi a te részed ezen a területen? Mit fogsz tenni? Nyilvánvalóan nem vagy képes megváltoztatni az egész egyházat, de ahogyan az egyik szerző fogalmaz: „Elkezdheted a saját életedben válasz lenni Krisztus főpapi imájára. Lehetsz a változás kicsiny fókuszpontja.”³⁹⁶ Először is tudatára ébredhetsz annak a nagy családnak, közösségnek és testnek, amelyhez már tartozol, s ezt megköszönheted Istennek. Másodszor, csatlakozhatsz egy kis csoporthoz, ahol a keresztyén egység valósága a leggyorsabban látható és tapasztalható meg. Harmadszor, munkálkodhatsz azzal a csoporttal, hogy keresztyén szeretetet mutathass ki és szolgálatot kínálhass fel. Ha meg akarod ezt tenni, meglátod, hogy Isten majd veled lesz, s elborít majd az erő, amivel Ő mind benned, mind másokban munkálkodik, akiket a hithez vonz.

De talán nem vagy része annak a nagy családnak, Isten családjának először. Lehetsz baptista, presbiteriánus, római katolikus, vagy pünkösdli. De soha nem születél bele Isten családjába. Ha így van, akkor ne engedd, hogy a felekezeti büszkeség (vagy bármi más) elválasszon téged a keresztyénség valóságától. Fuss Jézushoz és lépj be Rajta, az egyetlen igazi ajtón keresztül.

³⁹⁵ Ugyanott, 87. oldal

³⁹⁶ White, *The Flight*, 150. oldal

219. fejezet: Pártatlan szeretet, Jn17:23

23. Én ő bennök, és te én bennem: hogy tökéletesen egygyé legyenek, és hogy megismerje a világ, hogy te küldtél engem, és szeretted őket, a miként engem szeretted.

Most felfüggesztjük az egyháznak a János 17-ben bemutatott megkülönböztető jelei tanulmányozását, hogy a legrendkívülibb mondattal foglalkozhassunk. Ez a mondat a 23. vers utolsó részében olvasható: „és szeretted őket, a miként engem szeretted”. Ez azt jelenti, hogy Isten szeretete irántunk ugyanolyan mértékű és ugyanazon a módon gyakorolja, mint a Jézus iránti. Voltak erőfeszítések ennek a jelentésnek a kiküszöbölésére, s kétségtelenül azért, mert oly hatalmas. Egyesek oksági módon fordították a mondatot: „Azért szeretted őket, mert engem is szeretted”. Mások a Krisztus és a hívők között fennálló titokzatos egységből kiindulva szemlélték, mintha azért szeretne minket Isten Krisztushoz hasonlóan, mert valójában Krisztusban vagyunk. Ezek a kijelentések igazak, de eltévesztik a kijelentés teljes jelentőségét, mert nem veszik figyelembe teljes értékén a kulcsszót. Ez a szó a *kathos*, aminek a jelentése „pontosan úgy, mint”, vagy „ugyanolyan mértékben”. Azaz azt olvassuk, hogy Isten ugyanolyan mértékben és ugyanolyan módon szereti azokat, akik Krisztusban vannak, mint ahogyan Krisztust szereti.

Ez rendkívüli, mert közülünk senki sem szeret így, s jóllehet igaz, hogy Isten képes így szeretni, azt állítani, hogy meg is teszi, vakmerő és gőgös kijelentés lenne, ha nem Ő Maga mondaná ezekben a versekben. A mi szeretetünk tulajdonképpen teljesen részrehajló. Részrehajló abban, hogy a barátainkat jobban szeretjük, mint azokat, akik nem a barátaink. S részrehajló a családtagjaink javára a barátainkkal szemben. S még a családban is van részrehajlás, mert ha megkérdeznénk a szülőket a gyerekeik iránti szeretetükről, a legtöbben elismernék, hogy miközben igyekeznek pártatlan lenni, és sok esetben majdnem sikerül is annak lenniük, mégsem szeretik minden gyermeküket egyformán. Talán az egyik gyermek bája, és készségessége okozza a többihez hasonlítva. Lehet a másik gyermek lendülete és természetes képességei az ok. Lehet valamely más jellemvonása. Valami miatt az egyiket kicsit jobban szeretjük, mint a másikat, vagy legalábbis jobban vonzódunk hozzá. De Istennek, mint olvassuk, nincsenek kedvencei, s ezért ugyanazzal a szeretettel szeret minket, mint a tulajdon Fiát. Isten nem szereti jobban egyik gyermekét sem, mint a többi.

Isten szeretetének területe

Látjuk ennek természetét az Atya Jézus iránti szeretetében. Ezért természetes módon odafordulunk, és megkérdezzük: „De milyen ez a szeretet? Mekkora a területe az Atya Jézus iránti szeretetének?”

Az első válasz erre a kérdésre az, hogy Isten szeretete *végtelen*. Isten végtelen, ezért ebben is ugyanúgy végtelen, mint minden más attribútumában. Ez azt jelenti, hogy Isten szeretetének nincsenek korlátai. Nekünk mindig vannak korlátaink, még ha azt is állítjuk néha, hogy nincsenek. A svájci pszichológus, Paul Tournier *A Place For You (Egy hely neked)* című könyvében olvastam egy történetet Tournier tapasztalatából, mely segítségünkre lehet ezen a területen. Egy asszony első ízben látogatta őt meg. Évekig vonakodott, mielőtt eljött volna, de végül eljött. Most pedig eljött az idő, hogy távozzon. Az otthona messze volt, s el kellett telnie némi időnek, amíg újra eljöhét. Az ajtóban állt, s nyilvánvalóan vonakodott elindulni. Kis szünet után megkérdezte: „Legalább írhatok önnek?”

„Természetesen”, válaszolta Tournier.

További hallgatás következett. Azután ezt kérdezte: „Írhatok gyakran?”

Tournier válasza így hangzott: „Nincs korlát!” A svájci pszichológus megemlíti, hogy amint ezt mondta, volt a hangjában némi túlzó hangszín, mintha csak jelezné: noha természetesen mindent meg fog tenni, ami tőle telik a páciense megsegítésére, tudatában volt (ahogyan az asszony is), hogy vannak korlátai, és senki más, csak Isten képes valóban korlátlan támogatást nyújtani.³⁹⁷

Isten azonban nyújtja ezt. Ez Tournier szavainak a lényege és Krisztus szavainak a lényege a főpapi imájában. El tudunk képzelni bármiféle korlátot az Atyának az Úr Jézus Krisztus iránti szeretetében? El tudjuk képzelni, amint ezt mondja: „Nos, igaz, hogy szeretlek, de végső soron mindennek vannak határai, ezért ebben a dologban is meg kell húznom a határvonalat?” Le tudjuk Őt úgy festeni, mint Aki ezt mondja: „Később majd segítek, de most ne zaklass, el vagyok foglalva?” Természetesen nem! Az Atya Fiú iránti szeretetének ugyanúgy nem lehetnek korlátai, mint a Fiú Atya iránti szeretetének. Így hát pontosan ezen a módon nincsenek korlátai az Atya irántunk érzett szeretetének sem. Bármikor odamehetünk Hozzá bármely szükségünkkel, s tudhatjuk, hogy ugyanolyan készen áll minket megsegíteni, ahogyan az Úr Jézus Krisztust megsegítette a Gecsemáné kertben. Ugyanolyan közel áll hozzánk, mint Jézushoz, még ha nem is tudunk róla, vagy nem is érezzük a gyakorlatban.

Másodszor, az Atyának az Úr Jézus Krisztus iránti szeretete *örök*, ami, meg kell jegyeznünk, nem ugyanaz, mint az, hogy *végtelen*. Egy végtelen szeretet, mint mondtuk, korlátok nélküli szeretet. Az örök szeretet pedig vég nélküli szeretet. El tudjuk képzelni, hogy az Atya megszűnik szeretni Jézust, az Ő egyszülöttjét? El tudjuk képzelni arról a végtelen vonzalomról, ami az Istenség első és második Személye között állt fenn az örökkévalóságtól egészen mostanáig, hogy egyszer csak hirtelen megszűnik? Sokkal jobb az általunk ismert világegyetem feloszlását elképzelni, jobb Othelloval együtt mondani: „a káosznak ismét el kell jönnie”, mint egy efféle lehetetlenséget elképzelni. Isten Krisztus iránti szeretete nem szűnik meg. Ezért az irántunk érzett szeretete sem szűnik meg a Benne végbemenő változások miatt, mert Benne nincs változás: „én, az Úr, meg nem változom” (Mal3:6). Nm szűnik meg a bennünk végbemenő változások miatt, mert Isten előre látott minden változást. Valójában Ő rendelte el, hogy a nagy jelentőségű és végül is hatékony változás menjen végbe, melynek során nem a bűnhöz, hanem az Ő saját kedves Fiához válunk hasonlóvá: „Mert a kiket eleve ismert, eleve el is rendelte, hogy azok az ő Fia ábrázatához hasonlatosak legyenek, hogy ő legyen elsőszülött sok atyafi között” (Rm8:29).

Ennek következményeképpen semmi, még a bűn sem választhat el minket Isten szeretetétől. A Róma levél idézett szakasz ugyanis így folytatódik: „Mert meg vagyok győződve, hogy sem halál, sem élet, sem angyalok, sem fejedelemségek, sem hatalmasságok, sem jelenvalók, sem következendők, sem magasság, sem mélység, sem semmi más teremtmény nem szakaszthat el minket az Istennek szerelmétől, mely vagyon a mi Urunk Jézus Krisztusban.” (8:38-39)

Isten, az Atya Krisztus iránti szeretetének harmadik jellemzője a tökéletesség. Az Ő szeretete *tökéletes*. Következésképpen az irántunk érzett szeretete is tökéletes. Mi, amint tudjuk, nem szeretünk tökéletesen. Ezért szakadnak szét a házasságok, szűnnek meg a barátságok, s lázadnak a gyermekek oly sokszor a szülői tekintély ellen. Nem mindig az a helyzet, hogy megszűnünk szeretni. Inkább csak nem jól szeretünk. Túlon túl elnézőek vagyunk, vagy nem adjuk oda magunkat, vagy következtelenül járunk el. Néha tönkretesszük a gyereket a szeretettel: túl sokat kap belőle. Néha nem adunk neki eleget, ezért a gyermek az egész életét annak keresésével tölti, amit otthon nem talált meg. Emellett azt mondjuk, hogy megteszünk valamit, de azután elmulasztjuk. Ez a mi szeretetünk természete, de nem Isten szeretetének természete. Ő tökéletesen szeret azzal a bölcsességgel és következetességgel, ami csak a mi javunkat tartja a szíve mélyén.

³⁹⁷ Tournier, *A Place For You*, 197-198. oldal

Ha elhisszük ezt – ha hisszük, hogy Isten ugyanazzal a tökéletességgel szeret minket, mint amit Jézus Krisztus iránt mutatott – akkor nem leszünk zúgolódók, ha a tervek nem úgy alakulnak, hogyan mi szeretnénk. Nem esünk kétségbe bizonyos nem kívánatos körülmények miatt. Épp ellenkezőleg, ez buzdítani fog, mert „tudjuk pedig, hogy azoknak, a kik Istent szeretik, minden javokra van, mint a kik az ő végzése szerint hivatalosak” (Rm8:28).

Így szeret Isten?

Valóban az a helyzet, hogy Isten így szeret minket? Tényleg elhihetjük, hogy ugyanazzal a végtelen, örök és tökéletes szeretettel szeret minket is, mint amivel Isten az Atya szereti az Úr Jézus Krisztust? Van bizonyítéka annak, hogy valóban a kedvezményezettjei vagyunk ennek a nagy szeretetnek?

A válasz igen, amit minden keresztyén ismer. S a bizonyíték nem holmi elvont okoskodás Isten természetének vonatkozásában, hanem inkább Isten szeretetének történelmi megnyilvánulása a Golgotán. Miképpen tudhatjuk, hogy Isten ilyen nagy szeretettel szeret? A Jn3:16 megadja a választ: „Mert úgy szeretete Isten e világot, hogy az ő egyszülött Fiát adta, hogy valaki hiszen ő benne, el ne vesszen, hanem örök élete legyen”. Tudjuk, hogy Isten a legnagyobb szeretettel szeret, mert a világ legnagyobb ajándékát adta, amikor engedte a Fiát meghalni értünk a Golgotán. Gyakorta mondta, hogy szinte lehetetlenség olyan igeverset találni a Bibliában, amely Isten szeretetétől beszél anélkül, hogy (a szövegkörnyezetben, ha ugyan nem magában az igeverben) annak a szeretetnek a bizonyítékáról is Krisztus értünk bekövetkezett halálában. Gal2:20: „Krisztussal együtt megfeszítettem. Élek pedig többé nem én, hanem él bennem a Krisztus; a mely életet pedig most testben élek, az Isten Fiában való hitben élem, a ki szeretett engem és önmagát adta érettem”. 1Jn4:10: „Nem abban van a szeretet, hogy mi szerettük az Istent, hanem hogy ő szeretett minket, és elküldte az ő Fiát engesztelő áldozatul a mi bűneinkért”.

Miképpen tudjuk, hogy Isten szeretett minket? Abból tudjuk, hogy Isten elküldte Jézust abból az okból, hogy Ő meghalhasson értünk. Ezen az alapon még ajánlja is Isten a szeretetét nekünk. Mert „az Isten pedig a mi hozzánk való szerelmét abban mutatta meg, hogy mikor még bűnösök voltunk, Krisztus érettünk meghalt” (Rm5:8).

Biztonság

Ezen a ponton rá kell térnünk ennek a szeretetnek a következményeire. Mik ezek? Az első és legfontosabb az, hogy ez a szeretet hatalmas biztonságot ad nekünk. A szeretetnek mindig kell biztonságot adni, olyan biztonságot mely többé-kevésbé függ a támogató szeretet minőségétől. A férjeknek támogatásra van szükségük a feleségeiktől. A feleségeknek támogatásra van szükségük a férjeiktől. A gyermekeknek nyilvánvalóan szükségük van támogatásra a szüleiktől. Ez a biztonság azonban gyakran hiányzik, mert az a szeretet is hiányzik, amelynek támogatnia kellene. A végeredmény a bizonytalanság.

Ezzel szemben nagy biztonságunk van Isten szeretetében. Az egyik az, hogy biztonságunk van, amikor a jövőbe, az ítélet napjára tekintünk. Meg vagyok arról győződve, hogy ez a jelentése a rendkívül egyszerű (de gyakran talányos) kijelentésnek az 1Jn4:17-ben, mely szerint: „a mint ő van, úgy vagyunk mi is e világban”. Ami a szavakat illeti, a mondat aligha lehetne ennél egyszerűbb. Mindössze hét szóból áll (az angolban *—a ford.*). Mindegyik egy szótagú: „a mint ő van, úgy vagyunk mi is e világban” (az angolban *—a ford.*). De mit jelent ez? Kötelezettséget jelent, mintha ez hangzott volna el: „a mint ő van, úgy *kell lennünk nekünk is* e világban”? Vonatkozhat a jövőre, mintha ezt jelentené: „a mint ő van, úgy *leszünk* mi is e világban”? Nem, nyilvánvalóan a mostani életre vonatkozik. Vonatkozhat valamely tényleges erkölcsi tökéletességre? A válasz az, hogy az Isten előtti helyzetünkre vonatkozik a

végítélet tekintetében, mert erről van szó a szövegkörnyezetben. Az igevers így szól: „Azzal lesz teljessé a szeretet közöttünk, hogy bizodalmunk van az ítélet napjához, mert a mint ő van, úgy vagyunk mi is e világban” (17. vers).

Istennek a Krisztus iránti és az irántam megnyilvánuló szeretetének azonossága miatt a végítélettel ugyanolyan a kapcsolat, mint Krisztusnak. Ítélet alá kerül Jézus? Be kell majd számolnia a bűnökről, melyek a kereszten rakódtak Rá? Hát persze, hogy nem! Ő a mi bűneinket hordozta el, hogy azok egyszer, s mindenkorra el legyenek ítélve, majd elvétessenek Tőle és tőlünk mindörökre. Ezért mi sem leszünk elítélve e bűnök miatt. „Nincsen azért immár semmi kárhoztatásuk azoknak, a kik Krisztus Jézusban vannak” (Rm8:1).

De talán arra gondolsz, hogy mindez ez kissé túl távoli. Mindez jövőbeli eseményekre vonatkozik, Isten ítéletére, te viszont az itt és most folytatódó élettel foglalkozol. Van biztonság manapság is Isten szeretete miatt? Igen, s pontosan ugyanabban az értelemben, melyben egy gyermek van biztonságban a szülője szeretetében, még ha fel is nő és távol is kerül a szülői háztól. Vagy, egy szemléltető példával, ez egy tengerész biztonsága, aki a Sarkcsillag segítségével navigál, tudván, hogy a többivel ellentétben az a csillag nem változtatja a helyzetét. Az egyik dicséretíró írta:

Ó Isten szeretete, pajzsunk és támaszunk
Utunk minden veszedelmében!
Örök szeretet, benned nyugszunk meg,
Örök biztonságban, örökre áldottan.³⁹⁸

Tournier fogadott egy hölgyet tanácsadáson, aki néhány hét elteltével jött vissza, nagyjából a karácsonyi ünnepi időszakban. „A szög megtartott”, mondta, amint belépett.

„Miféle szög?”, kérdezte a svájci orvos.

„A szög, melyen függök”, magyarázta a hölgy. „Úgy érzem magam, mint egy falon lógó kép. Ha kiesik a szög, leesik a kép. Az én szögem ez a találkozó volt, amit ön adott nekem rögtön a szabadságom után.” A szabadság, mint Tournier tudta, mindig problémás időszakot jelentett a számára. Mindig félve várta, hogy lesznek időszakok, amikor a problémái visszatérnek. Ezért ezt mondta: „A szabadságom alatt mindvégig figyeltem a szöveget, hogy vajon megtart-e, de minden rendben folyt.” Majd hozzátette: „Egyáltalán nem érzem úgy, hogy érzelmileg függök önön: egzisztenciálisan függök önön.”³⁹⁹

Isten szeretete olyasvalami, amin függhetünk. Valójában mind egzisztenciálisan, mint érzelmileg, s minden más módon rajta függünk, tudván, hogy az meg nem mozdul, még ha a fal, és minden más égen és földön meg is rendül. Még festőibb leszek. Azt a szöveget, (vagy szöveget) keresztülverték Krisztus kezein a kereszten, mert ezek Isten szeretetének a bizonyítékai, az egyetlen biztos pont ebben a nyüzsgő és kaotikus világegyetemben.

Szeretet mások iránt

Van még egy következménye annak az igazságnak, hogy Isten ugyanúgy szeret minket, mint a saját Fiát. Ez pedig az, hogy nekünk is szeretnünk kell másokat, a tőlünk telhető legjobban és pártatlanul kell őket szeretnünk. nem szabad megválogatnunk, hogy kit fogunk szeretni Krisztus kedvéért. Nem szabad egyoldalúan szeretnünk. Mi nem vagyunk végtelenek. Nem leszünk képesek mindenkit szeretni kimeríthetetlen szeretettel. Nem fogunk

³⁹⁸ Az eredetiben verses formájú – a ford.

³⁹⁹ Ugyanott, 195. oldal

tökéletesen szeretni. Isten segítségével azonban képesek leszünk pártatlanul szeretni abban az értelemben, hogy szerethetjük Jézus kedvéért az ellenszenveseket is.

Nagyon tetszett egy történet ebben a témában, amit Ralph Keiper mondott el. Keiper a főiskolai tanulmányainak utolsó évében lett keresztyénné, részben a 2Kor5:17 miatt, ahol ezt olvassuk: „Azért ha valaki Krisztusban van, új teremtés az; a régiek elmúltak, ímé, újjá lett minden”. Új teremtéssé válva azonnal elkezdett elmélkedni az igevers második részén, melyben ez áll: „a régiek elmúltak”, mert személyes problémái voltak a geometriatanárával, és őszintén kívánta, hogy múljon el, de ő nem tette ezt meg. Ezt mondta: Egy boszorkány volt, olyasvalaki, akinek Halloween (Mindenszentek) estéjén seprűt adnak a kezébe, és ezt mondják: Ez a te éjszakád, tedd a dolgod!” Végül a probléma elvezette őt a megoldáshoz, mert felismerte, hogy az igeversben szereplő új teremtés ő maga, s nem a tanára, s a dolgok, melyek elmúltak, nem más, mint a saját régi viselkedése. Felismervén, hogy Jézus Krisztushoz hasonlóvá kell válnia, arra a következtetésre jutott, hogy ha Isten képes volt eltérni a tanárát, akkor talán neki is sikerülni fog. Még szeretni is képes volt Krisztus kedvéért. Ezzel a viselkedéssel nemcsak befejezte a tantárgyat, de még a trigonometriát is felvette.

Isten ugyanolyan forrón szeretett minket, mint Krisztust. A dolog azonban nem ér véget ezen a ponton. Nem is akar. Igaz, hogy az Atya úgy szeretett minket, ahogyan Krisztust szereti, de azért szeretett így, hogy ennek egyik eredményeképpen mi is szerethessünk úgy, mint Krisztus. Ha megtesszük, eggyé leszünk először magunk között, s aztán Isten kegyelméből meggyőzzük azokat is, akikért Krisztus meghalt.

220. fejezet: Jézussal örökre, Jn17:24

24. Atyám, a kiket nékem adtál, akarom, hogy a hol én vagyok, azok is én velem legyenek; hogy megláthassák az én dicsőségemet, a melyet nékem adtál: mert szeretnél engem e világ alapjának felvettetése előtt.

Egyszer beszélgettem egy haldokló keresztyén asszonnyal. Rákos volt, ami már szétterjedt a testében, s beszélt a fizikai állapotáról, amit a „süllyedek” szóval írt le. Fizikailag süllyedt. De mikor a lelki dolgokról beszélgettünk, megemlékeztünk arról, hogy az effajta süllyedés, noha fájdalmas és nehéz, valójában felemelkedés is Isten jelenlétébe.

Eszembe jutott egy bekezdés John Dean *Blind Ambition (Vak becsvágy)* című könyvéből, amit a Fehér Házban töltött éveiről írt, mert hatalmas ellentétből számolt be. Dean írt a felemelkedéséről az egyre nagyobb tekintéllyel és hatalommal járó pozíciókba a Fehér Házban, de rámutatott, hogy noha abban az időben nem tudott róla, ez tulajdonképpen leereszkedés volt a romlásba és végül a bűnökbe. Ő írta: „Hamarosan megtanultam, hogy a magabiztos és befolyásos pozícióba felfelé vezető utam kimunkálásához nekem lefelé kellett haladnom a klikkek hatalmi harcaiba, a romlásba, végül a nyílt bűnökbe merülve. Noha megjutalmaztak a szorgalmamért, a valódi előrelépés azoknak a dolgoknak a megcselekedéséből származott, melyek létrehozták a bizalom – vagy a bűnök – közös kötelékeit közöttem és a főnökeim között. Nixon Fehér Házában ezek a felfelé és lefelé vezető utak szétágaztak, de mégis összefonódtak, mint a hasznosság hangjegyeibe illesztett hangvilla ágai. Lassan, fokozatosan kapaszkodtam felfelé az elnök belső köreinek erkölcsi mélysége felé, míg végül belezuhanam, azt gondolván, hogy feljutottam a csúcsra, pedig éppenhogy akkor kezdtem el felfogni, hogy a legaljára jutottam.”⁴⁰⁰

A politikai karrierjének ebben az értékelésében Dean nem a halálról beszélt, de nyugodtan megtehetné volna, mert amit a politikai, vagy világi erkölcsökről írt le, az ugyanolyan igaz volt az Istenhez nem kapcsolódó élet minden részletére. Milliók töltik az egész életüket nagy befolyással és hatalommal járó pozíciók elérésével, de csak azért, hogy rájöjjenek: mindazt, amiért megdolgoztak, a halál elveszi. Ezzel ellentétben a keresztyén ténylegesen beletemetkezhet Isten szolgálatába, nem kapván érte külső földi jutalmat, s végül a homályba távozván a halálon keresztül. De az a temetés valójában mégis feltámadás. S az a süllyedés valójában felemelkedés az élet Urának jelenlétébe örökre.

Győzelem, nem tragédia

Miért különbözik a keresztyén tapasztalata ebben a dologban a nem keresztyénétől? Természetesen nem azért, mert van valami érdemleges a keresztyénben. Még kevésbé valamiféle benne végbement belső változás következtében. A különbséget csak Isten akaratában lehet megtalálni, Aki elrendelte, hogy a keresztyén halála ne tragédia, hanem győzelem legyen.

Ezt a Szentírás sok helyen kijelenti, mint azt bárki tudja, aki ismeri a Bibliát. Pál beszélt arról, hogy szeretne „kiköltözni e testből, és elköltözni az Úrhoz” (2Kor5:8). „Nyereségnek” nevezte a halált (Fil1:21). Megosztotta velünk a habozását azzal kapcsolatosan, hogy mit akart jobban: itt maradni a Földön és szolgálni a többi hívőnek, vagy „elköltözni és a Krisztussal lenni; mert ez sokkal inkább jobb” (Fil1:23). Az Ószövetségben Jób beszélt meggyőződéssel erről: „Mert én tudom, hogy az én megváltóm él, és utoljára az én porom felett megáll. És miután ezt a bőromet megrágnák, testem nélkül látom meg az Istent. A kit magam látok meg magamnak; az én szemeim látják meg, nem más.” (Jób19:25-

⁴⁰⁰ John W. Dean, *Blind Ambition: The White House Years* (New York: Simon and Schuster, 1976), 30-31. oldal

27) A János 17 a győzelemnek ugyanebbe a szférájába lép be, mert Jézus itt azt jelenti ki, hogy mindenki, akiket az Atya Neki adott, Ővele lesznek a dicsőségben, miután mind Ő, mind ők leélték evilági életüket. „Atyám, a kiket nékem adtál, akarom, hogy a hol én vagyok, azok is én velem legyenek; hogy megláthassák az én dicsőségemet, a melyet nékem adtál: mert szeretted engem e világ alapjának felvettetése előtt” (24. vers).

Van itt tehát egy fontos tény. A hívő győzelméről a halálban gyakorta beszél a Szentírás. De ebben az igeversben kapja meg, mondhatni, a tulajdonképpeni alapját és a valódi hangsúlyát. Az alapja abban mutatkozik meg, hogy Isten, a Fiú és Isten, az Atya konkrét akarátán alapszik (mert a kettőjük akarata egy). A hangsúlya abban mutatkozik meg, hogy ez Jézus nagy kérései közül az utolsó közvetlenül a keresztre feszítése előtt. Az utolsó dolog, amit kér – valóban az utolsó, amit akar – hogy Vele lehessünk ott, ahol Ő van.

Ahol Jézus van

Gondolkodjunk el róla, hol is van Jézus? Lehet-e kétséges, hogy mire gondolt itt Krisztus? Aligha, úgy vélem, de egyesek mégis kételkedhetnek ama tény miatt, hogy Ő jelen időben beszél („a hol én vagyok”), nem pedig jövő időben („a hol én leszek”), amit mi használnánk, ha a mennyre gondolnánk. Vajon úgy érti: „a hol most vagyok”, azaz a felső szobában, vagy Jeruzsálem külvárosában, úton a Gecsemáné kert felé – attól függően, hogy ki hol képzei ennek az imának az elhangzását? Nem, mert ha ez lenne a helyzet, akkor nem kellene Krisztusnak így imádkoznia, hiszen a tanítványok ott voltak Vele. Emellett az ima e szakaszában nemcsak a tanítványaira gondol, hanem azokra is, akik később majd az ő bizonyágtételükön át fognak hinni Benne.

Jézus tehát nem arra gondol, ahol volt, hanem arra, ahol nemsokára lesz, s olyan magabiztosan, hogy a jelen időt használja ennek a magabiztosságnak a kifejezésére. Más szóval olyannyira biztos abban, hogy hamarosan ismét együtt lesz az Atyával a mennyben, hogy úgy beszél róla, mintha máris bekövetkezett volna, pont mint a 11. versben, ahol így imádkozik: „És nem vagyok többé e világon, de ők a világon vannak, én pedig te hozzád megyek”. Világos, hogy mindkét igeversben úgy érti: elhagyni készül ezt a világot, s ezzel visszatér a dicsőségbe.

S pontosan ez az a hely, ahol Krisztus van ebben a pillanatban. Miképpen tudjuk? Természetesen az Ő saját kijelentéseiből. De mellette még ott a mennybemenetelének a ténye, aminek a tanítványai voltak a tanúi, s amiről angyalok tettek bizonyosságot: „Galileabeli férfiak, mit állotok nézve a mennybe? Ez a Jézus, a ki felviteték tőletek a mennybe, akképen jó el, a miképen láttátok őt felmenni a mennybe.” (Csel1:11) S ott vannak a dicsősége Krisztus látomásai – Istváné (a Cselekedetek könyve 7-ben) és Jánosé (a Jelenések könyvében).

A Bibliában a mennyről adott összes kép közül a legjobban szeretem a Jelenések könyvének ötödik fejezetét. Ugyanakkor amint olvasom, tudom, hogy a szavak nem közvetítik a hely teljes dicsőségét. Beszélnek a trónról, melyen Isten az Atya ül. Beszélnek a Fiúról, Akit Bárányként írnak le. Vannak ott angyalok és vének, valamint egy nagy sereg, akik valamennyien az Úr Jézus Krisztus dicséretei éneklésével vannak elfoglalva. Vannak ott hárfák és aranypoharak tömjénnel. S van egy próféciatekercs, amit csak Isten Fia képes felnyitni. De ezek a képek valami olyasmit írnak le, ami meghaladja a legvadabb elképzeléseinket is. Vagy, ha még szó szerint kell is venni ezeket, nyilvánvalóan akkor sem közvetítik a menny teljes dicsőségét.

Szegényebbek vagyunk emiatt? Gondolhatjuk így, de ez a nagy fejezet, valamint más, a mennyről beszélő fejezetek nem ezt a benyomást teszik ránk. Épp ellenkezőleg, ezek gazdagok és újra megerősítők. S ennek az oka az, hogy helyesen a mennyel kapcsolatos legfontosabb dologra összpontosít: nevezetesen hogy Isten az Atya és Isten a Fiú ott vannak.

Ez a Jelenések 5 fókuszpontja. Igaz, hogy beszél az általam korábban említett lények három csoportjáról: a huszonnégy vénről, az angyalokról, és a világegyetem minden részéből származó többi teremtmény hatalmas seregéről. De ezeket nem azért hozza elénk, hogy a leírásukat adja, hanem azért, mert ezek mindegyike bizonyosságot tesz Krisztusról, s ez annak megmutatását szolgálja, hogy Ő mennyire kiváló. A huszonnégy vén dicsérik Őt. A dicséretük ez az ének: „Méltó vagy, hogy elvedd a könyvet és megnyisd annak pecségeit: mert megölettél, és megváltottál minket Istennek a te véred által, minden ágazatból és nyelvből és népből és nemzetből, és tettél minket a mi Istenünknek királyokká és papokká; és uralkodunk a földön.” (9-10. vers) Utána az angyalok tesznek bizonyosságot. Ezt mondják: „Méltó a megöletett Bárány, hogy vegyen erőt és gazdagságot és bölcseséget és hatalmasságot és tisztességet és dicsőséget és áldást” (12. vers). Végül a többi teremtmény is csatlakozik hozzájuk: „A királyiszekben ülőnek és a Báránynak áldás és tisztesség és dicsőség és hatalom örökkön örökké” (13. vers). A menny ott van, ahol Isten, s az Ő jelenléte az, ami mennyé teszi (nem pedig az arany utcák, vagy a drágakövek holmi sűrű koncentrációja).

Tudsz erről? Tudnak erről a gyermekeid? Az én hatéves lányom első osztályos volt. A világegyetemről beszéltek – arról, hogy mekkora, és miből áll. Tudjátok, mi köré összpontosult ezeknek a hatéves gyerekeknek a beszélgetése? A menny köré! Tudni akarták, hol a menny. A csillagok között? Vagy azokon túl? Az egyetlen érvényes válasz, amit mi is adtunk, amikor a kislányunk hazatért, és beszámolt mindenről, az, hogy a menny ott van, ahol Isten van. Ez teszi azt mennyé.

Ahol mi is leszünk

Az első dolog tehát, amit megjegyezzünk erről a konkrét szövegről, hogy Jézus most a mennyben van az Atya jelenlétében. Ezt jelenti az „a hol én vagyok”. Azt is meg kell jegyeznünk, hogy ez lesz, ahol mi is leszünk, ha valóban Neki adattunk. Ez a lényege az igeversnek, mert Jézus csak azért említi az eltávozását a mennybe, hogy elmondja: az a kívánsága, hogy Vele legyünk, miután a munkánk itt befejeződött.

Ez az, ami valóságossá teszi a mennyet a számunkra, s ez az, ami vigasztal. A Biblia egyik szereplője, akinek látomása volt a mennyről, Pál apostol volt. Egy alkalommal közvetve írja le, harmadik személyben beszélve úgy, mintha másvalaki megtapasztalását írná le. Ezt mondja: „Ismerek egy embert a Krisztusban, a ki tizennégy évvel ezelőtt (ha testben-é, nem tudom; ha testen kívül-é, nem tudom; az Isten tudja) elragadtatott a harmadik égig. És tudom, hogy az az ember, (ha testben-é, ha testen kívül-é, nem tudom; az Isten tudja), elragadtatott a paradicsomba, és hallott kimondhatatlan beszédeket, a melyeket nem szabad embernek kibeszélnie.” (2Kor12:2-4) Itt egy ember, aki látta a mennyet, s képes lett volna leírni azt nekünk. De nem teszi, hanem utána már a halálról beszél, mint teszi a filippi levélben és más levelekben is, s mindig Krisztus jelenléte az, ami a háttérbe szorítja ezeket a más dolgokat, és ez az ő vigasztalása.

Jézussal együtt leszünk! Ez az ígéret és a dicsőség. Ennek kell kitöltenie az elménket, amikor az eljövendő életről gondolkodunk.

S ennek a dolognak kell kitöltenie a beszédünket is, amikor haldoklókkal beszélünk, vagy olyanokkal, akik elvesztették az egyik szeretettjüket. A legtöbbünknek nincs szoros kapcsolata a halállal, mert a kultúránk különféle módozatokat agyalt ki arra, hogy a legtöbbünket elszigetelje ettől a valóságtól. A pásztorok azonban sokszor szembesülnek vele évről évre a gyülekezetük tagjainak megtapasztalásain keresztül. Valaki haldoklik a rákban. A test fogyatkozik, így a közelgő halál bizonyítéka azonnal nyilvánvaló bárki számára, aki belép a haldokló szobájába. S nyilvánvaló maga az illető számára is. Nem mondhatod: „Te természetesen jobban nézel ki ma reggel”, mert ez nem igaz, de ha még igaz volna is, az is csak átmeneti lenne. Nem vagy képes vigasztalást nyújtani annak megkérdezésével, hogyan

érzi magát az illető. Nagy fájdalmai vannak. Hol a vigasztalás? Csak ebben: tudjuk, hogy az illető hamarosan Jézussal lesz, s (nemsokára) mi is ott leszünk, és újra együtt leszünk a barátunkkal.

Vegyünk egy másik esetet. Meghalt egy gyermek, s te családlátogatásra mész. A veszteség mindent fölülmúlóan nagy. A család majdhogynem sokkos állapotban van. Mit mondhatsz? Az egyetlen vigasztalás az, hogy a gyermek most Jézussal van, befejezte azt az életszakaszt, amelyre Isten hívta el őt, s mi majd újra meglátjuk a gyermeket egy napon, a saját hazatérésünk napján.

Néhány évvel ezelőtt, amikor a halálról beszéltem, valaki küldött nekem egy újságkivágást, mely részleteket tartalmazott Pearl Buck írásaiból, aki csak néhány hónapja halt meg. Nem lévén keresztyén reménysége a halálhoz közeledve, nem Jézus Krisztusban, hanem a keleti misztikus beletörődésben lelt vigaszt és megerősítést. Ezt írta: „Álmatlan éjszakák vannak időszakok, amikor ezen a bolygón gondolkodok, melyhez kötődünk, s azon elmélkedek, milyen végletesen elveszettek vagyunk a világűrben. Tűrjük a teljes elszigeteltséget, mert ezt kell tennünk, s bármennyire is reménykedünk abban, hogy van Isten, nem halljuk a hangját, és nem látjuk Őt, s miközben a hit egy valódi érzés, a reménységen kívül semmi más nem erősíti meg.” (*The Philadelphia Inquirer*, 1973. március 7.) Én vallom, hogy a keresztyén hitet két dolog is megerősíti: először is objektív módon Krisztus feltámadása és mennybemenetele, másodsor is szubjektív módon az, amikor a Szentlélek belehelyezi ezeket az igazságokat az elménkbe, és a tudatunkba. A legfontosabb az, hogy ez ad vigasztalást, amikor a sajt eltávozásunkat szemléljük ebből az életből az örökkévalóságba.

Mint Jézus

Azt mondtam, hogy az egyetlen vigasz a halálban annak tudata, hogy hamarosan Jézussal leszünk. De miközben az igaz, hogy ez nagy és az egyetlen végső vigasz, nem vagyok róla meggyőződve, hogy teljes mértékben igaz, mert van legalább még egy tény, ami szintén vigasztaló. Ez a tény pedig az, hogy nemcsak Jézussal leszünk, de olyanok is leszünk, mint Ő. János írja az első levelében: „De tudjuk, hogy ha nyilvánvalóvá lesz, hasonlókká leszünk Ő hozzát; mert meg fogjuk őt látni, a mint van” (1Jn3:2).

Sok módon válhatunk hasonlókká Őhöz. Lehetünk Hozzá hasonlóvá a jelleme vonatkozásában, mert azon a napon minden bűn, tudatlanság és ostobaság, ami az életünket jellemzi, eltöröltetik. Lehetünk Hozzá hasonlókká a szeretetben, a szentségben, a tudásban, a bölcsességben, az igazságban, a könyörületben, és minden más attribútumában. Aztán lehetünk Hozzá hasonlókká a teste vonatkozásában, mert az Ő testére mintázott testet fogunk kapni a feltámadáskor.

Azt hiszem, erre gondolt Pál, amikor azokat a fontos szavakat leírta a haláról a 2. korinthusi levél 4. és 5. fejezeteiben. Egy szerencsétlen fejezet-törés megszakítja ezt az igeszakaszt, amint az néha előfordul máshol is az Újszövetségben. De ha az olvasást a 4. fejezet 15. versével kezdjük és folytatjuk az 5. fejezet 4. verséig, akkor megértjük az apostol szavaiknak teljes jelentését. „Mert minden ti érettetek van, hogy a kegyelem sokasodva sokak által a hálaadást bőségessé tegye az Isten dicsőségére. Azért nem csüggedünk; sőt ha a mi külső emberünk megromol is, a belső mindazáltal napról-napra újul. Mert a mi pillanatnyi könnyű szenvedésünk igen-igen nagy örök dicsőséget szerez nekünk; Mivelhogya nem a láthatókra nézünk, hanem a láthatatlanokra; mert a láthatók ideig valók, a láthatatlanok pedig örökkévalók. Mert tudjuk, hogy ha e mi földi sátorházunk elbomol, épületünk van Istentől, nem kézzel csinált, örökké való házunk a mennyben. Azért is sóhajtozunk ebben, óhajtván felöltözni erre a mi mennyei hajlékunkat; Ha ugyan felöltözötte is mezíteleneknek nem találhatunk! Mert a kik e sátorban vagyunk is, sóhajtozunk megterheltetvén; mivelhogya nem

kívánunk levetköztetni, hanem felöltöztetni, hogy a mi halandó, elnyelje azt az élet.” (2Kor4:15-5:4).

Amint ezt olvasom, úgy érzem, Pál nem örvendett jó egészségnek, sőt valódi fájdalomérzéssel írt. Egy fejezettel később azokról a fizikai megpróbáltatásokról beszél, amiket Krisztus szolgálatában tűrt el – vereség, tömlőc, háborúság, küszködés, virrasztás, böjtölés (6:5). A 11. fejezetben még tovább részletezi a szenvedéseit: „A zsidóktól ötször kaptam negyvenet egy híján. Háromszor megostoroztak, egyszer megköveztek, háromszor hajótörést szenvedtem, éjt-napot a mélységben töltöttem; Gyakorta való utazásban, veszedelemben folyó vizeken, veszedelemben rablók közt, veszedelemben népem között, veszedelemben pogányok között, veszedelemben városban, veszedelemben pusztában, veszedelemben tengeren, veszedelemben hamis atyafiak közt; Fáradságban és nyomorúságban, gyakorta való virrasztásban, éhségben és szomjúságban, gyakorta való böjtölésben, hidegben és mezítelenségben.” (24-27. vers) Ezek a szenvedések Pál számára nem a képzelet szülöttei voltak. Ezek valódi veszedelmek. Lukács nem egyet pontosan leír közülük a Cselekedetek könyvében. S ezek természetesen rányomták a bélyegüket Pálra. Nagyon is lehetséges tehát, hogy majdnem megtört emberként írta a második korinthusi levelet.

De mit is mond? Panaszkodik? Megsiratja a szenvedéseit? Nem. Inkább túlnéz azokon, elismervén, hogy jóllehet a testünk fokozatosan hanyatlik, és fizikai nyögések szakadnak ki belőlünk a szenvedések következtében, mégis felfelé nézünk, tudván, hogy új test vár minket, s abban a testben hamarosan szemtől-szembe állunk majd az Úr Jézussal. A probléma és a megoldása eme megkapó felismerése után mondja azt meggyőződéssel: „Bizodalmunk pedig van, azért inkább szeretnénk kiköltözni e testből, és elköltözni az Úrhoz” (5:8).

Mint Jézus most

Vannak, akik számára ezek a szavak már most jelentőségteljesek. Ők öregek, vagy betegek, egyesek közel állnak a halálhoz. A Jézussal való örökös együttlét gondolata és a hasonlóság Őhöz önmagában is nagy áldás. Viszont vannak, akik nincsenek ebben a helyzetben, s akik számára ez a tanulmány nem tűnik időszerűnek. Mit mondhatunk róluk? Rámutathatok, hogy valamennyien meghalunk, egyesek korábban, mások később. Aztán rámutathatok, hogy senki sem ismeri a saját halála pillanatát. Lehet mostantól számítva harminc év múlva, de lehet holnap, vagy ma éjjel. Ehelyett gondolkodjunk el az alábbi két dologban.

Először is, ha igaz, hogy végül Jézussal leszel, ha keresztyén vagy, akkor miért ne időznél már most is Vele? Ezt megteheted a saját személyes bibliatanulmányozásod és imádkozásod időszakában. Mit gondolnál arról a párról, amelyik már összeházasodni készül, de nem érzik szükségét annak, hogy a házasságot megelőzően is együtt töltsenek bizonyos időszakokat? Ezt mondják: „Ő, az esküvő után jó sokat leszünk együtt, most van sok más dolog, amit meg akarunk tenni”. Azt gondolnánk, hogy ez a házasság aligha ígéretes, s igazunk lenne, mert az a pár, amelyik együtt akarják leélni az életüket, joggal akarják egymást még jobban megismerni már a házassági ceremóniát megelőzően is. Ugyanezen a módon nekünk is akarnunk kell Jézust jobban megismerni, ha valóban együtt szeretnénk lenni Vele egy napon a mennyben.

A második dolog az erkölcsi viselkedésünk. Ha Jézushoz hasonlókká akarunk válni egy napon, amint János mondja nekünk az első levelében (1Jn3:2), akkor miért nem próbálunk Hozzá hasonlítani már most? Ez János saját következtetése, mert miután elmondta, hogy hasonlókká leszünk hozzá a dicsőségben, rögvest hozzáteszi: „És a kiben megvan ez a reménység Ő iránta, az mind megtisztítja ő magát, a miképen Ő is tiszta” (3. vers).

Sok éven át a karácsonyi és újévi szolgálatok lezajlása után a philadelphiai Tizedik Presbiteriánus Gyülekezetben a családom és én négynapos szabadságra mentünk a kelet-pennsylvaniai Pocono-hegységbe. A hely, ahol vakációztunk, egy nagyméretű fogadó volt, mely kiterjedt hegyvidéki birtokon állt. Már nagyon vártuk minden télen a vakáció napjainak közeledtét. Ha rágondoltunk, az valóban segített még jobban végezni a munkánkat. Mikor végre ott tartottunk, hogy elutazni készültünk, elindultunk, utaztunk három órát, majd normálisan megérkeztünk az esti órákban, amikor a sötétség kezdett leszállni a hegyekre. Leparkoltunk, közeledtünk az ajtóhoz, majd amikor beléptünk, a szívélyes ajtónállók valamelyike, akik közül egyesek már húsz, vagy harminc éve ott voltak, az üdvözlésünkre sietett és elvette a csomagjainkat. S ezt mondták – és ezért mesélem el ezt a történetet: „Üdvözljük itthon! Üdvözljük itthon!” Nos, ez nem az otthon volt (sajnos). Ez csak ügyes ötlet volt a fogadós részéről a vendégei üdvözlésére. De egy napon majd belépünk a dicsőségbe és ezeket a szavakat joggal mondja majd nem más, mint a mi áldott Urunk, Aki saját Maga készített helyet a számunkra. „Üdvözöllek itthon!”, fogja mondani. S valóban otthon leszünk – örökre.

Bárki, akinek megvan ez a reménysége, megpróbál hasonlatossá válni Krisztushoz már itt és most, s hűségesen munkálkodik majd Krisztus szolgálatában.

221. fejezet: Az egyház hatodik megkülönböztető jele: a szeretet, Jn17:25-26

25. Igazságos Atyám! És e világ nem ismert téged, de én ismertelek téged; és ezek megismerik, hogy te küldtél engem;

26. És megismertettem ő velők a te nevedet, és megismertetem; hogy az a szeretet legyen ő bennök, a mellyel engem szeretted, és én is ő bennök legyek.

Mi az egyház legnagyobb megkülönböztető jele? Nem ezt értem alatta: Mi az egyház első megkülönböztető jele, vagy még csak nem is ezt: Mi az a megkülönböztető jel, amelynek leginkább a híjával vagyunk? Az első említett jel az öröm, s a leginkább hiányzó jel olyasvalami, amit különféleképpen kell meghatározni a történelem különböző szakaszaiban, és különböző helyzetekben. Így értem: melyik a legnagyobb jel, amely összetartja a többi? Melyik az, amely jelentést kölcsönöz a többinek, s amely nélkül az egyház egyáltalán nem lehet az, aminek Isten szánta? Erre csak egy válasz adható. Az egyház legnagyobb megkülönböztető jele a szeretet.

Pál beszél erről az első korinthusi levél 13. fejezetében. Miután beszélt a szeretetről abban a fejezetben és eljutott a végére, ahol a keresztyén életre a hit, a reménység és a szeretet kategóriáin keresztül tekint – hit, mely visszanéz a keresztre, reménység, mely előre néz az Úr második eljövételére és szeretet, mely a világra és a többi keresztyénre néz – Pál arra a következtetésre jut, hogy miközben mind a három hatalmas és maradandó erény, „ezek között pedig legnagyobb a szeretet”.

Ugyanezzel a gondolattal az elméjében az Úr Jézus Krisztus, miután beszélt az örömről, a szentségről, az igazságról, a misszióról, és az egységről, mint az egyház lényegi jeleiről, a János 17-ben feljegyzett főpapi imáját mindazonáltal a szeretetre helyezett hangsúllyal fejezi be. Ez a 13:34-35 új parancsolata még egyszer: „egymást szeressétek; a mint én szerettelek titeket, úgy szeressétek ti is egymást. Erről ismeri meg mindenki, hogy az én tanítványaim vagytok, ha egymást szeretni fogjátok.” Itt Jézus azt mondja, hogy kijelentette Isten nevét a tanítványoknak, s tette ezt azért, hogy „az a szeretet legyen ő bennök, a mellyel engem szeretted, és én is ő bennök legyek”(17:26).

Amikor elmúlik a szeretet

Azonnal látjuk a szeretet elsőségét, ha az egyház többi megkülönböztető jelének vonatkozásában tekintünk rá. Mi történik, ha elveszük a szeretetet ezektől? Tegyük fel, vesszük az örömet és elveszük tőle a szeretetet. Mi marad? A hedonizmus. Bőségünk van az életben és a gyönyöreiben, de anélkül a megszentelő öröm nélkül, amit az Úr Jézus Krisztussal fennálló kapcsolatban találunk meg.

Vegyük el a szeretetet a szentségtől. Mit kapunk? Az önigazulást, ami olyasfajta „erény”, ami a farizeusokat jellemezte Jézus napjaiban. A kor mércéi szerint a farizeusok nagyon szent életet éltek, de nem szerették egymást és készek voltak megölni Krisztust, amikor megkérdőjelezte a mércéiket s végül ténylegesen meg is ölték Őt. Képmutatók voltak.

Vegyük el a szeretetet az igazságtól, s a keserű ortodoxia marad vissza, ami olyasfajta tanítás, ami igaz ugyan, de nem győz meg senkit.

Vegyük el a szeretetet a missziótól, a visszamaradó eredmény az imperializmus. Gyarmatosítás eklézsiái öltözékben. Van belőle bőven a korunkban.

Vegyük el a szeretetet az egységtől, s hamarosan a zsarnoksághoz jutunk. Ez fejlődik ki a hierarchikus egyházban, ahol nincsen könyörület az emberek iránt, sem vágy arra, hogy bevonják őket a döntéshozó folyamatokba.

Ez a dolog egyik oldala. Másrésztől juttassuk kifejezésre a szeretete Isten és ember kapcsolatában, és mit találunk? Megtaláljuk az egyház összes többi megkülönböztető jelét is ezt követően. Mire vezet Istennek, az Atyának a szeretete irántunk? Örömré! Mert örvendezünk Istenben és abban, amit olyan hatalmasan tett meg értünk. Mire vezet az Úr Jézus Krisztus irántunk érzett szeretete? Szentségre! Mert tudjuk, hogy egy napon majd meglátjuk Őt, és Hozzá hasonlóká leszünk. Ezért „a kiből megvan ez a reménység Ő iránta, az mind megtisztítja ő magát, a miképen Ő is tiszta” (1Jn3:3). Mire vezet Isten Ígétének szeretete? Igazságra! Mert ha szeretjük az Ígét, tanulmányozni fogjuk, és elkerülhetetlenül növekedni fogunk Isten igazságának teljesebb megismerésében és felfogásában. Mire indít a világ iránti szeretet? A misszióra! Van üzenetünk a világ számára. S mire vezet a szeretetünk keresztyén fivéreink és nővéreink iránt? Egységre! Mert a szeretet által fedezzük fel, hogy az élet olyan köteleivel vagyunk összekötve, amit Maga Isten alkotott meg a keresztyén közösségen belül.

Csoda hát, hogy Jézus az utolsó beszélgetéseit és imáját (amit a tanítványok kétségtelenül hallottak) ezzel a hangsúllyal fejezi be? Aligha! Inkább várjuk is ezt, mert ez olyan, mintha Jézus, előre tudván a negyedik evangélium megírását, visszamenne ennek a negyedik szakasznak az elejéhez (ahol ezt olvassuk: „szerette az övéit, akik e világon voltak, és megmutatta nekik a szeretetének teljes kiterjedését”), majd így következtet: „Igen, s itt, a beszélgetéseim és imám legvégén pontosan erről készülök beszélni, mert a szeretet a legfontosabb jellemző”.

A szeretet forrása

Mit mondhatunk a szeretetről ezeknek a verseknek az alapján? Ez az a fajta szeretet, amelyről beszélünk. Nem arról a fajta szeretetről beszélünk, amit a világ kohol, amire törekszik, vagy amit elképzél, hanem inkább Isten ama szeretetétől, amely Jézus Krisztusban jelent meg, s amit akkor ismerünk meg, ha megismerjük Istent. Nyilvánvaló, hogy Jézus pontosan erre gondolt, mert a 25. versben, a 26. vers előszavában a megismerésről beszél. Ebben ezt mondja Jézus: „Igazságos Atyám! És e világ nem ismert téged, de én ismertelek téged; és ezek megismerik, hogy te küldtél engem”. Ezután Jézus ezzel folytatja: „És megismertettem ő velők a te nevedet [azaz a lényegi természetedet], és megismertetem; hogy az a szeretet legyen ő bennök, a mellyel engem szeretted, és én is ő bennök legyek”. Jézus itt azt mondja, hogy ha ismerjük Istent, akkor úgy ismerjük majd meg Isten természetét, mint amit a szeretet jellemez, s ha nem ismerjük a szeretetet, nem ismerjük Istent sem. János később világosan ugyanezt emeli ki az első levelében (1Jn4:7-8).

Amikor Jézus azt mondja, hogy a világ nem ismerte Istent, akkor minden más mellett úgy érti, hogy a világ nem ismeri Istent, mint a szeretet Istenét. Ez nyilvánvalóan igaz volt Jézus napjaiban. Krisztus korában, vagy már századokkal előtte egyetlen görög, római, egyiptomi, vagy babiloni sem gondolt soha úgy Isten természetére, mint amit lényegében a szeretet jellemez. Ez a gondolat teljességgel hiányzott. Olvassuk el az összes ókori dokumentumot: egyszerűen nem találjuk meg ezt az elemet. Legfeljebb pártatlannak gondolták Istent. Vagy, ha valaki optimistán akart gondolkodni, akkor néha azt mondta, hogy Isten szereti azt, aki Őt szereti. De ez az amilyen az adjonisten olyan a fogadjisten gondolkodásmód (te szolgálj nekem, én pedig gondoskodom rólad), nem pedig Istennek a Bibliában feltárolt nagylelkű, meg nem érdemelt szeretete. Az egyszerűen nem létezik az ókorban, az előkészületi formáit leszámítva az Ószövetség lapjain.

Az Úr Jézus Krisztussal egy teljesen új elképzelés lépett be a történelembe, mert Ő nemcsak azt tanította, hogy Isten szerető, hanem hogy rendkívüli szeretettel szeret, amely minden emberi képzeletet felülmúl. Ez a szeretet küldte el Krisztust meghalni. Sőt, ezen az

alapon most összegyűjti a megváltott férfiak és nők tömegeit egy rendkívüli családi kapcsolatba Istennel.

Nyelvészetileg meglátható, hogy a szeretet új elképzelése a történelemben Isten kijelentésén keresztül jött be, először az Ószövetségben, majd utána főleg Jézus Krisztus tanításának keresztül. Először is megjegyezzük, hogy a görög nyelv, melyen az Újszövetséget írták, s melyre az Ószövetséget lefordították mintegy száz évvel Krisztus születése előtt, gazdag a szeretetet jelentő szavakban. Mégis, amikor az Ószövetség fordítói és az Újszövetség írói az Isten szeretetéről kezdtek beszélni, rájöttek, hogy erre nem használhatják az egyik megszokott, „szeretetet” jelentő görög szót sem. Ehelyett új szót kellett választaniuk, mely korábban ritkán volt használatos, majd meg kellett azt változtatniuk, ezáltal teljesen új jelleget kölcsönözve annak.

A franciának csak egy szava van a szeretetre, az *aimer*. A francia ezt használja, bármit is akar mondani. Szereti a feleségét, szereti az országát, szereti a házat, szereti a *boutillabaisse*-jét és a *crepes suzette*-jét, valójában bármit, ami iránt a legcsekélyebb vonzalmat érzi. Az angolban kissé jobb a helyzet, ott rendelkezésre áll a „love” és a „like”.

A franciának egy szava van. Az angolnak kettő. Az ógörögben azonban három szó volt, plusz ez a meghatározatlan, amit alig használtak egyáltalában a szeretetre. Az első szó a *storge* volt. Ez általános vonzalmat fejezett ki, főleg a családon belül. A legközelebbi megfelelője a (kényeztető) szeretet, gyengédség. A görög így mondaná: „Gyengédkedek a gyermekeimmel és a rokonaimmal”. A második görög szó a *philia*, melyből a filantróp kifejezés, valamint Philadelphia város neve származik. Ez a barátságra vonatkozik. Jézus ezt a szót használta, mikor azt mondta, hogy „a ki inkább szereti atyját és anyját, hogynem engemet, nem méltó én hozzám” (Mt10:37). A harmadik görög szó az *eros*, az érzéki szerelem szava. Ebből származik az „erotikus” kifejezés.

Mikor a héber Biblia fordítói görögre fordították az Ószövetséget, ezen megszokott szavak egyike sem volt elegendő a bibliai elképzelések közvetítéséhez. A Septuaginta fordítói használhatták volna a *storge* szót, ami a családi vonzalmat fejezi ki, de miképpen közvetítették volna akkor a kegyelmességet, ami öröklötten benne rejlik Isten szeretetében? Azért szeretünk dolgokat, mert ajánlják magukat nekünk, de Isten már akkor ajánlja a szeretetét az embereknek, amikor ők még bűnösök. A fordítók használhatták volna az *eros* szót, megjegyezvén, hogy Isten Izrael iránti szeretetét szexuális szeretetként festi le Hóseás és Salamon éneke. Ez azonban behozta volna az igazságtalan szeretet elképzelését, mert az *eros* ugyanúgy kapcsolódott a prostitúcióhoz, mint a házasságon belüli helyes szerelemhez. Az *eros*-nak majdhogynem semmi erkölcsi tartalma nem volt. Hasonlóképpen a *philia* sem volt elégséges, mert barátságok keletkeznek és megszűnnek, de Isten szeretete örök. Isten mondta Jeremiásnak: „örökkévaló szeretettel szerettelek téged” (Jer31:3).

Mit tehettek a fordítók? A válasz egyszerű. A fordítók vettek egy teljesen más, mindenféle erős gondolattársítástól mentes szót, és azt használták majdnem minden esetben, ahol Isten szeretete volt megemlítve. Ezt cselekedve megteremtettek egy szót, mely időben bukkant fel az általuk említeni kívánt típusú szeretetnek a közvetítésére.

Ezen a ponton hadd használjak egy szemléltető példát, miképpen történt ez az újszövetségi időszakban. Mikor Jézus színre lépett Izraelben, kihirdetve a küldetését, elkerült egy sor messiási titulust. A nép a Messiást várta. Jézus azonban nem hirdette Magát Messiásnak, legalábbis nem nyíltan, mert a zsidók számára ez egy, a rómaiak kiűzéséhez is elég erős királyt jelentett. A „Messiás” titulus földi királyt jelentett volna, így földi királyságra is utalt volna. De Isten Fiának sem nevezte Önmagát. A görögök mindent tudta „az Isten fiáról”, de ez a titulus egy szintre tette volna Őt Herkulessele, vagy Nagy Sándorral. Ehelyett Jézus az Emberfiának nevezte Magát. Ez a titulus Dánielnél fordul elő, és egy messianisztikus alakot ír le. Jézus korának intellektuális klímájában azonban már nem volt pontos, és jelenthetett majdnem bármit. Jézus ezért használta ezt a titulust minden másnál többször,

lehetővé téve a tanítása és a küldetése számára, hogy helyes képet fessen Önmagáról, mint Isten igazi Messiásáról és Fiáról – Aki azért jött, hogy meghaljon, feltámadjon, és egy napon majd visszatérjen a dicsőségben megítélni az emberiséget és megjutalmazza azokat, akik hittek Benne.

Ugyanez a helyzet a „szeretetet” jelentő különböző szavakkal is. Sem a *storge*, sem a *philia*, sem az *eros* nem képes közvetíteni a tulajdonképpeni bibliai elgondolásokat. Az *agapé* azonban igen. Határozatlan volt, de képes volt közvetíteni a megfelelő elképzeléseket. Isten igazságos, szent szeretettel szeret? Igen. Ez a szeretet az *agapé*. Isten szeretete kegyelmes, szuverén, örökkévaló is? Ez is igaz. Ez a szeretet az *agapé*. Így vált az *agapé* a legfontosabb szóvá, ha Isten szeretetéről beszélünk, az új szeretetről, melyet Isten jelentett ki először a judaizmuson keresztül, majd feltárt a maga teljességében Jézus Krisztusban a bibliai keresztyénségen keresztül.

Kijelentés által

Ez elvezet minket a második dologhoz, magához a kijelentéshez. Megkérdezzük: Hol fordul elő Isten szeretetének ez a kijelentése? Ez megint némileg nehéz kérdés. Isten természetesen a szeretet Istenének jelentette ki Magát az Ószövetség lapjain. Isten ott jelezte, hogy Izraelre árasztotta a szeretetét, még ha nem is volt semmi ebben a népben, amivel kiérdemelhették volna. Azután Isten megint a szeretet Isteneként jelenik meg Krisztus tanításaiban. Jézus Atyának nevezte Őt, jelezve, hogy Isten szeretete atyai szeretet. Mindez igaz. A legjobb igazság az, hogy Isten a szeretet Istenének Jézus Krisztus kereszttje által jelentette ki Magát. „Mert úgy szeretete Isten e világot, hogy az ő egyszülött Fiát adta, hogy valaki hiszen ő benne, el ne vesszen, hanem örök élete legyen” (Jn3:16).

Ez az, amire Jézus előre tekintett az imájának befejező szavaiban, mert ezt mondja: „Meg fogom ismertetni” – mármint Isten nevét. Mire gondol itt? Megértenénk a kifejezést, ha múlt időben szerepelne, mert akkor világosan az evangéliumban szereplő korábbi tanításra vonatkozna. De miért a jövő idő? Mire gondol Jézus? Ennek magának a keresztnak kell lennie, mert olyan, mintha Jézus ezt mondaná: „Amiről az elmúlt években beszéltem, most drámai és kézzelfogható módon készülök bemutatni a keresztre feszítésemen keresztül.”

Soha nem volt – és soha nem is lesz – nagyobb bemutatója Isten szeretetének. Így ha nem lesz meg a kereszted, ha nem látod Isten szeretetteljes beszédét Jézus Krisztusban, akkor soha nem találod meg sehol a szerető Istent. Akkor a Biblia Istene hallgatag Isten lesz a számodra. A világegyetem pedig üres világegyetem lesz, a történelem pedig értelmetlen. Csakis a keresztnél fogod valaha is megtalálni Istent a Maga valódi természetében, s megtanulni azt, hogy ennek a többi dolognak is van értelme.

Cselekvő szeretet

Van valami más is ebben a szövegben, mert Jézus nemcsak azt mutatja meg, hol találunk a szeretetre. Azt is megmutatja, hol mutathatjuk ki a szeretetet, mert így folytatja az imádságát: „hogy az a szeretet legyen *ő bennök*, a mellyel engem szeretted, és én is *ő bennök* legyek”. A szeretetet önmagunkban kell személyesen kimutatni.

Miért törődik ezzel Jézus? Meg vagyok róla győződve, hogy azért, mert a saját korában, vagy bármely más korban csakis a követőiben láthatja bárki ezt a nagy szeretetet. Jézus tudatában volt annak, hogy nemsokára meghal. A halálát követően pedig végbemegy a feltámadás, és a mennybemenetel. Ezért Ő, Aki Maga volt a szeretet tökéletes megnyilvánulása, az egyetlen, Akiben a világ valaha is megláthatta, mi az igazi szeretet – s ez a valaki most távozni készül. Nem marad itt látható módon a férfiak és a nők számára. Ezért mondja az imája lezárásaképpen, hogy ennek a szeretetnek most bennünk kell lennie úgy,

ahogyan Ő is bennünk van, s a világnak itt kell azt meglátnia. Ennek cselekvő szeretetnek kell lennie.

Egy gyakorlati kérdés

Ahogy közeledünk a kötet (és János evangéliumának e szakasza) végéhez,⁴⁰¹ valaki ezt mondhatja: „De van egy gyakorlati kérdésem. Látom a szeretet fontosságát, hogyan ön körvonalazta. Megértem, hogy ha kihagyjuk a szeretetet a keresztyén életvitelből, azzal az egész eltorzítjuk. Még a doktrínális pontokat is meg tudom érteni: a szeretet Istentől származik, ez a szeretet a kereszten mutatkozott meg, s meg kell mutatkoznia a keresztyén népben is. De miképpen kell ezt megtennünk? Ez a legfontosabb kérdés. Miképpen szeressük egymást? Miképpen váljon gyakorlattá Istennek ez a nagy szeretete nálunk?” Hadd osszak meg veletek néhány gyakorlati módot.

Először is *egymásra figyeléssel* kell szeretünk egymást. Olyan korban élünk, amikor az emberek nem figyelnek egymásra. Beszélünk a többiekhez és a többiek is folyamatosan beszélnek hozzánk. Am kemény világ ez, melyben valójában senki sem figyel. Ezért az egyik dolog, amit valóban meg kell tennünk, ha Isten szeretete jellemez minket, az odafigyelés. Isten odafigyel ránk.

Láttam egy filmet, melyben a főszereplő férfi és a főszereplő nő beszélgettek. A férfi volt az idősebb. Ő a saját korának terméke volt. A nő fiatalabb volt, a tévé mellett nőtt fel, és olyannyira a tévés korszak passzív terméke volt, hogy senkivel sem tudott mélyebb kapcsolatokat kialakítani. Képtelen volt odafigyelni. Ebben a filmben együtt mentek valahová, és a nő valami efféle kérdezett: „Mit akarsz tőlem?”

A férfi így válaszolt: „Szeretném, ha szeretnél.”

Olyan követelmény volt ez, amivel a nő nem tudott megbirkózni és valójában nem is értette meg. Így válaszolt: „Nem tudom, hogyan kell azt megtenni.” Azután egymásra néztek, s mikor ezt megtették, elkezdtek egyre jobban felfogni, mennyire törekény is a kapcsolatuk, s végül nem marad már semmi, ami összetartotta volna őket. Végül megszólalt a telefon. Mi történik most? Vajon képes a nő felülkerekedni a megszakításon, és tovább foglalkozni a nyomasztó személyes ügygel? Egy pillanatig úgy látszott, hogy igen. De aztán, miközben még egymással szemben álltak, a nő szemeit elfordultak a telefonra, s az odafigyelés pillanata véget ért. Utána ez a jelenet szertefoszlott, mert a pillantás mindent elárult. A nő képtelen volt odafigyelni.

Itt egy másik történet Carl F. H. Henry teológustól. Egy alkalommal az utazásai során az ebédlőben egy család mellett ült, akiknek volt egy kisfiuk. Mikor a pincér az asztalukhoz jött a rendelést felvenni, először a kisfiút kérdezte. „Mit szeretnél reggelire?”

Ő így válaszolt: „Hamburgert és sült krumplit kérek sok ketchuppal”.

„Nem, nem azt”, mondta az édesanyja. „Rántottát és pirítóst fogsz enni.”

Ez látszólag elrendezte a dolgot, így a pincér folytatta a rendelések felvételét. Mikor azonban befejezte, visszafordult a fiúhoz és ezt mondta neki: „Azt hiszem, rántotta és pirítós lesz.” A fiú bólintott. „De sok ketchuppal!”, tette hozzá a pincér.

Miután a pincér elment a konyha felé, a fiú így kiáltott. „Szeretem ezt a pincért, ő valóságosnak gondol engem.” Azért szerette, mert odafigyelt rá, és megtanulta, mit akart a fiú mondani. Nekünk is így kell tennünk, ha valóban szeretjük egymást.

Másodszor, *osztoznunk* kell. Azaz, engednünk kell, hogy mások osztozzanak velünk, és nekünk is osztoznunk kell másokkal. Nem szabad olyanoknak lennünk, mint holmi professzionális lelki tanácsadóknak, akik odafigyelnek, de soha nem avatkoznak közbe. Testvérek vagyunk az Úrban. Családi kapcsolataink vannak. Nem ülhetünk tehát, mint holmi

⁴⁰¹ Az angol eredetiben a kommentár ötkötetes, és ezzel a fejezettel ér véget a negyedik kötet. – *a ford.*

számítógépek, elemezve, amit nekünk mondtak, majd megadván a szigorúan a szociális tudományos felméréseken alapuló válaszokat. Visszatérünk az emberekhez, akik egy szinten vannak velünk, s akikkel beszélgetünk, és ezt mondjuk: „Igen. Én is keresztülmentem ezen. Isten ezt és ezt tette meg nekem.”

A problémánk ebben a dologban az, hogy nem szeretjük megosztani önmagunkat. S őszintén szólva azért nem szeretjük megosztani önmagunkat, mert bűnösök vagyunk, s attól félünk, hogy ha valóban elmondjuk mindazt, ami mélyen bennünk van, a többiek undorodva elfordulnak majd tőlünk. Elveszítjük a kapcsolatot. Miképpen jutunk el oda, ahol valóban képesek leszünk osztozni? Csak egyetlen módja van ennek, s ez nem más, mint szívből mélyen tudni azt, hogy Isten teljes mértékben ismer minket olyannak, amilyenek vagyunk, a hibáinkkal, a bűneinkkel és a szégyeneinkkel, mindazonáltal Jézus Krisztus szeretett minket, meghalt értünk, s most teljes mértékben elfogadottak vagyunk a Szeretettben. Ha tudod azt, hogy ismernek, de mégis szeretnek, akkor képes vagy megosztani a valódi énedet és a szeretetedet másokkal.

Harmadszor, *szolgálunk* kell. Oda kell figyelniünk, osztoznunk és szolgálunk kell. Ha bármit is tanított az evangéliumnak ez a szakasza, hát azt, hogy szolgálunk kell. A szakasz a szolgálatra, mint Krisztus szeretetének külső megmutatkozására utalással kezdődött: „szerette az övéit e világon, mindvégig szerette őket” (Jn13:1).⁴⁰² A tizenharmadik fejezetben a tanítványok lábainak megmosásában a bemutatását láttuk annak, mit jelent ez a szeretet. Jézus ezzel fejezte be: „Azért, ha én az Úr és a Mester megmostam a ti lábaitokat, néktek is meg kell mosnotok egymás lábait” (13:14). Később Jézus azt tanítja, mit jelent ez a szeretet és mit fog tenni a Szentlélek annak lehetővé tétele végett, hogy szeressünk. Végül az imájában felsorolja azokat a megkülönböztető jeleket, melyeknek minden korban jellemeznie kell az egyházat: öröm, szentség, igazság, egység, misszió és szeretet. Az utolsó ezek közül magában foglalja a szolgálatot.

S teljesen jogosan! A keresztyén egyház ugyanis nem azért van a világban, hogy kiszolgálják, hanem neki kell szolgálnia, hogy Istennek a Krisztusban megmutatkozó szeretetét egyre jobban megismerjék a bizonyosságtételeken és a keresztyén nép különleges, szeretetből fakadó cselekedetein keresztül.

⁴⁰² Az angol változatban a *mindvégig szerette* kifejezés helyett a *szeretetének teljességével szerette* őket szerepel. – a ford.

222. fejezet: Az utolsó napok, Jn18:1

1. Mikor ezeket mondta vala Jézus, kiméne az ő tanítványaival együtt túl a Kedron patakán, a hol egy kert vala, a melybe bemenének ő és az ő tanítványai.

Évekkel ezelőtt, mikor főiskolás voltam, volt egy világirodalmi kurzus, mely a záróvizsgán mindig feltette a kérdést: lehetséges a keresztyén tragédia? Ezt a kérdést arra szánták, hogy tesztelje a diák megértését, valamint a tudását. S mint minden jó vizsgakérdés, (a tanulmányozott irodalom alapján megválaszolandó) eme kérdés alapja is az volt, hogy vajon a keresztyénség valódi megtapasztalása és a valódi tragédia összeegyeztethetők-e? A gyengébb diákok azt sem tudták, mit jelent a kérdés. A jobb diákok az általában tragédiának minősített munkákat elemezték – *Az elveszett Paradicsomot*, a *Moby Dicket*, *A skarlát betűt* – de nem válaszolták meg a kérdést. Csak a jó felfogóképességű diákok válaszoltak úgy, hogy végső soron a keresztyén tragédia lehetetlenség, mert a lényegi keresztyén előfeltevések egy szuverén, de nagylelkű Istenről kizárják a tragikus elemeket.

Ez természetesen nem törli el a tragédia jeleit. Valójában kimondható, hogy az összes világvallás közül csak a keresztyénség veszi teljesen komolyan az emberi helyzet tragédiáját. Ez a jelentése a bukásnak, a keresztnak, az akarat rabszolgaságának, és az örök ítéletnek. De még ezeknél is nagyobb dolgokként állnak meg a szuverén Isten nagylelkű és bölcs céljai a történelemben. Az élet lehet sötét. Jöhet tragédia. Néha az egész világ darabokra törni látszik. De ez nem a vég. Ezért a tragédia ellenére Isten mégis minden együvé munkál, így „azoknak, a kik Istent szeretik, minden javokra van, mint a kik az ő végzése szerint hivatalosak” (Rm8:28).

Sötét napok

Ezt a tételt nemcsak elméletileg, de megannyi, a keresztyének életéből vett példával is lehet szemléltetni. De ezek között a példák között biztosan semmi sem drámaibb szemléltetése a tragédián keresztüli győzelem keresztyén alapelvének, mint a keresztyénség alapítója, a názáreti Jézus földi életének utolsó napjai. A tárgyilagos szemlélő tekinthet úgy ezekre a napokra, mint a sötétség csúcsára. Lát majd egy fiatalembert, egy kiváló és könyörületes fiatalembert, akit igazságtalanul tartóztattak le az idősebbek féltékeny ellenségeskedése miatt, akiknek a tekintélyét fenyegetés érte. Hamisan vádolták meg és végezték ki. S még a kivégzés sem holmi „humánus” kivégzési formában történt, hanem a keresztre feszítés hihetetlenül kegyetlen és kínos halálán keresztül. Mi lehet ennél is rosszabb? Semmi! Mégis, a történet ama barátai beszámolóiban, akik a legtöbb, ha ugyan nem minden eseménynek a tanúi voltak, nem a tragikus vereség, hanem a győzelem története. Valóban, a végkimenetel nagyon távol áll attól, hogy kétségbeesés és elhagyatottság legyen, ehelyett evangélium – azaz „jó hír” egy egyébként tragédiához kötődő emberiség számára.

Az egyik nyilvánvaló, történelmi oka ennek az, hogy Krisztus keresztre feszítését a feltámadás követte, ami önmagában is jó hír volt. De ez nem a bizonyágtétel egésze, még csak nem is a veleje. A feltámadás jó hír volt: megmutatta, hogy a halál nem a végét jelentette Krisztus életének, s nem kell a mi életünk végét sem jelentenie. De emellett a tanúbizonyságok szerint még maga a keresztre feszítés is jó hír volt. Krisztus halála jó volt. Így a „győzelem a tragédián át” kifejezés jelentése nem pusztán annyi, hogy a tragédiát a győzelem követte, hanem – sokkal mélyrehatóbban – Isten kezében a tragédia győzelemmé válik. A látszólagos vereség győzelemmé válik.

Többet is mondhatunk! Mert nemcsak a tragédia válik Isten kezében győzelemmé, hanem tragédia nélkül valójában nincs is győzelem. Mi lenne János evangéliuma utolsó

beszélgetéseinek nagy ígéreteivel ezek nélkül a fejezetek nélkül? Csak vágyálmok lennének! Mi lenne a csodákkal ezek nélkül a későbbi bizonyosságok nélkül, melyek szerint a csodák az üdvösség biztos útját hivatottak elélni? Semmi! Azonban ezek a fejezetek valójában joggal érik el a csúcspontot mindannak vonatkozásában, amik korábban történtek, és bemutatják nekünk, hogyan és miért jutnak el hozzánk azok az áldások, melyekről korábban volt szó.

Az egyik igemagyarázó írta: „E nélkül a két fejezet nélkül (18, 19) semmi becses dolog, ami megreszkettette a szívet az előző fejezetekben, nem volna lehetséges. Sőt mi több, egyetlen állítása sem, arra vonatkozólag, hogy Ő kicsoda és mit cselekszik, hogy örök életet ad, hogy elhagyja a világot, hogy ismét eljön majd értük, hogy elküldi a Szentlelket, hogy helyet készít a számukra, hogy Vele lesznek a dicsőségben, vagy hogy egyáltalán megdicsőülnek. S nem lenne Isten gyülekezete, Izrael helyreállítása, a nemzetek összegyűjtése, se millennium, se új ég és új föld, se 'Isten teremtésének' rendbehozatala az igazságban, aminek Ő a kezdete, se a kegyelem megmutatkozása, se üdvösség, se az Atya kijelentése – mindezek az Ő halálától és feltámadásától függtek. Ezek nélkül mindent ebben a könyvben ki kellene dobni, és maradna az üresség, a sötétség feketesége.”⁴⁰³

Vannak tehát sötét napok – az utolsó napok – a mi Urunk földi életének végén. De ezek a napok egyúttal a világosság napjai is azoknak, akik a világosságból valók. Ezzel szemben a valódi sötétség azok számára, akik nem jönnek Krisztushoz. Ő, és nem másvalaki a világ világossága, s ezt a világosságot sehol nem lehet jobban látni, mint a saját kegyetlen halálában és feltámadásában.

Az áldás napjai

Ez nem pusztán egy későbbi teológiai reflektálás a keresztre feszítés és a feltámadás történeteire. Ez János saját hangsúlya az elejétől a végéig. Mikor együtt tanulmányozzuk ezeket a fejezeteket, az egyedi hangsúlya teljes mértékben megmutatkozik majd. De már ebben a nyitó szakaszban is látható.

Például, a János 18 Jézus elindulásával kezdődik Jeruzsálemből a Gecsemáné kertbe. János is tagja volt annak a csoportnak, mely belépett aznap éjjel a kertbe. Jézussal volt (valójában olyan közel állt hozzá, hogy egy volt a három közül, akiket Jézus kiválasztott, hogy menjenek és legyenek Vele, miközben imádkozik). Tanúja volt mindennek, ami a kertben történt. Mindazonáltal sok fontos dolgot kihagy, amit a többi evangélista megemlít, de sok mindent elmond, amit amazok kihagynak – mindezt azért, hogy az Emberfiának inkább a dicsőségét és hatalmát hangsúlyozza ki, s ne csak az emberi mivoltát és a látszólagos gyengeségét.

A többi evangéliumot tanulmányozva megtudjuk, mi más történt még a kertben. A többi evangélium mindegyike beszámol arról, hogy Pétert, Jakabot és Jánost kiválasztva, hogy Vele menjenek, Jézus elvált a többiektől, és háromszor imádkozott azért, hogy ha ez Isten akarata, akkor a halál pohara kerülje el Őt. Máté és Lukács feljegyzik azt a tényt is, hogy ezt megelőzően Jézus nagyon zaklatottá, lesújtottá és szomorúvá vált, s kijelentette: „Felette igen szomorú az én lelkem mind halálig!” (Mt26:38, v. ö. Mk14:34). Lukács, aki különösen sokat foglalkozik Krisztus emberi mivoltával és szenvedéseivel, beszámol arról a tényről, hogy angyalok jelentek meg szolgálni Neki. Jézus mindazonáltal „haláltusában lévén, buzgóságosabban imádkozék; és az ő verítéke olyan vala, mint a nagy vércseppek, melyek a földre hullanak” (Lk22:44).

⁴⁰³ Arthur W. Pink, *János apostol evangéliumának magyarázata*, magyar fordítás, 535. oldal. A szavakat egy bizonyos M. Taylortól idézi, akit más módon nem határoz meg.

János ugyanúgy tudott ezekről a dolgokról, mint a többi szerző (v. ö. Jn12:24-27). Mégis kihagyja ezeket a beszámolójából, csak annyit jegyezve meg, hogy „Jézus, kiméne az ő tanítványaival együtt túl a Kedron patakán”, ahol olajfák voltak, s ahol aztán letartóztatták. Miért teszi ezt János? Nem Krisztus emberi gyengeségét akarja kihangsúlyozni, hanem inkább az uralmát felette, valamint minden más helyzet felett.

Nemcsak János kihagyásaiban vehető észre ez a konkrét hangsúly. Megfigyelhető abban is, amit említ, különösen Krisztus kijelentéseinek vonatkozásában. A korábbi evangéliumokban a Gecsemáné jelenetet megelőzte Jézus próféciaja a közelgő letartóztatásáról és haláláról. Beszél a pásztor megöléséről és a juhok szétszóratásáról (Mt26:31, Mk14:27), beszél arról, hogy a gonoszok közé fog számláltatni az Ézsaiás 53 beteljesedéseképpen (Lk22:37). S bár János ismerte ezek a dolgokat (v. ö. Jn10), ennek az epizódnak a bevezetésekként nem Jézus halálának és szenvedésének próféciait használta fel, hanem inkább Jézus nagy ígéreteit, melyeket a főpapi ima részeként jegyzett fel a János 17-ben. S hogy még pontosabbak legyünk, az evangélium eme szakaszának a valódi bevezetője az az igevers, amellyel a 13. fejezet kezdődik: „A husvét ünnepe előtt pedig, tudván Jézus, hogy eljött az ő órája, hogy átmenjen e világból az Atyához, mivelhogy szerette az övéit e világon, mindvégig szerette őket”.

János kihangsúlyozza aényt, hogy a letartóztatás Jézus irányításával történt. Jézus kezdeményezi ugyanis a tényleges összeütközést, mert ahelyett, hogy várna Júdás csókjára, előlép, és megkérdezi a katonákat: „Kit kerestek?” János megemlíti azt a máshol nem említett ténnyt, hogy a katonák és a hivatalnokok a földre zuhannak, amikor Jézus Isten fenséges nevével, mint Jahve („Én vagyok”) mutatkozik be nekik. Végül még a letartóztatás pillanatában is Jézus irányít, mert parancsot ad: „Mondtam néktek, hogy én vagyok az. Azért, ha engem kerestek, ezeket bocsássátok el” – és ennek engedelmeskedtek is.

Ezeknek az összetartó hangsúlyoknak kell megmutatniuk, hogy nem értelmetlen és váratlan tragédia ragadta el a názáreti Jézust az egyébként ígéretes küldetése végén, mely így ért véget. Inkább az volt Isten által elrendelt eseménysor volt ez, mely események így nemcsak elkerülhetetlenül beteljesedtek, de nagy áldással teljesedtek be mind Krisztus, mind a követői számára.

Krisztus napjai, a mi napjaink

Bizonyos értelemben mindannak, amit tanulmányoznunk kell János evangéliumának visszamaradó részében, arra a nagy témára nézve van jelentősége, hogy a keresztyénség számára nincsen tragédia. Mivel azonban ezt a keresztyén életből kiindulva fogjuk megvizsgálni, ezért különösen szükséges a kezdetben megállnunk, és meglátnunk, hogy nagy kihatással van a mi életünkre is. Mi is szenvedni fogunk ugyanis. Ehhez kétség sem fér. Erre kaptunk elhívást. Lesznek sötét napok. Keserű napok lesznek ezek? Siránkozni és panaszkodni fogunk? Vagy a győzelem napjai lesznek ezek? A válasz legnagyobbbrészt attól függ, mennyire jól tanuljuk meg az ezekben a fejezetekben rejlő leckéket.

Hadd kérdezzem meg: Miképpen gondolkodnak a leggyakrabban a keresztyének a szenvedéseikről? Egyesek természetesen hitszegésnek tekintik Isten részéről. Meg is feddik Őt miatta. Mások egyszerűen csak elkeseredetten tűrik a szenvedést, nem kérdezve, kitől származik, vagy van-e Istennek bármi célja vele. Én azonban nem ezekre az emberekre gondolok. A felnőttebb keresztyénekre gondolok, akik miután hisznek a szuverén Istenben, készséggel elfogadják a gondolatot, hogy a szenvedésük, a bánatuk, vagy a csalódásuk először keresztülment Isten kezén, ezért a javukra válik. Azt kérdezem, miképpen tekintenek ők a szenvedésre? Miképpen gondolkodnak róla?

A saját tapasztalatunkból kiindulva azt mondanám, hogy a felnőtt keresztyének rendszerint három különböző módon, vagy ezek kombinációjaként gondolkodnak róla.

Először is egyesek úgy gondolják, hogy a szenvedést azért kell elviselni, hogy Isten a maga idejében beavatkozhasson és *megszüntethesse azt*, s ezzel szerezzen Magának dicsőséget. Ennek egyik példája a betegség, különösen a súlyos betegség, mely halálhoz vezethet. Ezek a keresztyének úgy vélik: mindennek az a célja, hogy Isten eltávolíthassa a betegséget, ők pedig dicsérhessék Őt a gyógyulásukért. Másik példája ennek egy rossz munkahely, amikor szintén dicsérhetik Istent, miután a munkahely valami jobbra változott.

Másodszor vannak olyanok, akik úgy tekintenek a szenvedésre, mint valamire, amivel Isten *átalakít*. Talán ha bátrabbak lennének, akkor nyíltan imádkozhatnának a megszűnéséért. Mivel azonban nem bíznak abban, hogy Isten megteszi (vagy úgy érzik, sokszor helyesen, hogy nem szándékozik ezt megtenni), azért imádkoznak, hogy Isten tegye mássá a dolgokat. A szenvedés megváltoztatását várják Tőle, hogy többé ne az a fájdalom, vagy elcsüggedés legyen, amit mások számára jelenthet.

Harmadszor, vannak keresztyének, akik egyszerűen túlnéznek a szenvedés sötét napjain a dicsőségre, és ezért *a figyelmen kívül hagyására* törekednek. Nem látnak benne célt, hanem keresztülmennek rajta azokhoz az örömhöz, melyek utána következnek.

Helyesek ezek a nézetek? Hadd ismerjem el először, hogy az igazság eleme mindegyikben megtalálható (néha, konkrét esetben még a teljes igazság is). Igaz, hogy a szenvedés néha úgy következik ránk, hogy Isten azt eltávolíthassa, és ezzel megdicsőüljön. A vakon született ember szenvedése, akinek a történetét a János 9-ben olvassuk, példa erre. Néha a szenvedés mélyen átalakít. Az is igaz, hogy bármi is a helyzet más területeken, megvan az öröm birodalma a szenvedésen túl. Krisztus esetében volt feltámadás és mennybemenetel – a kereszttel. Ő előre nézett ezekre. Hasonlóképpen minket is biztatnak a megváltott szentek képei a dicsőségben a Jelenések könyvében. Örvendezünk azt tudván, hogy ott nem lesznek könnyek, sem halál, bánat, sírás, vagy fájdalom (Jel21:4).

De vajon ez a különlegesen keresztyén megközelítése a szenvedésnek, mely a János evangéliumának e fejezetein és más igeszakaszokon alapszik? Vajon a keresztyén válasz csak elmenekülés, vagy átalakulás, vagy nemesebbé válás? Nem gondolom. A válasz inkább az, hogy elfogadjuk a szenvedést a maga teljességében Krisztus kedvéért, ezzel betöltjük, ami híja van a Krisztus szenvedéseinek (amint Pál elmondja, hogy maga is megtette), s dicsőséget hozunk az Ő nevére, de nem a szenvedés előli meneküléssel, hanem annak a módnak a tiszta erejével, ahogyan elhordozzuk azt.

Az emberek két csoportja

Donald Grey Barnhouse, a *Bible Study Hour* alapítója, egyszer „Tragédia vagy győzelem” címmel prédikált. Ez egy elemzése volt a problémának, s egy ponton az alábbi szemléltető példát adta. Elmondta, hogy a szolgálatának kezdetén egy reggel megállította őt az utcán egy asszony, s megkérdezte, meglátogatná-e gyorsan a fiát. A fiú TBC-s volt, és haldoklott. Barnhouse ezt mondta: „Most azonnal hazakísérem önt”.

„Ő ne”, válaszolta az asszony. „Ne jöjjön velem. Ő nagyon keserű. Megátkozhatná önt, és nem akarom, hogy megtudja: én hívtam. Csak ugorjon be kicsivel később.” Ez teljesen rendjén való volt a fiatal pásztor számára. Így mintegy fél óra elteltével becsengetett az egyik kis philadelphiai sorház bejáratí ajtaján, megfigyelve, hogy volt egy utcai szoba, ahol a fiatalember ágyát elhelyezték, és ahol feküdt. Barnhouse a közeli gyülekezet pásztoraként mutatkozott be, majd odafordult az asszony beteg fiához.

Ahogyan közeledett hozzá, a fiatalember mérges lett, és átkozódni kezdett. „Miért akarja Isten, hogy ebbe a csészébe köpjem a tüdőimet?”, kérdezte. „Ó, Isten annyira kegyetlen hozzám!” Átkozta Istent a szenvedéséért, s annyira ideges lett, hogy Barnhouse jobbnak látta távozni. Körülbelül egy hét múlva a fiatalember meghalt.

Néhány évvel később Barnhouse egy vasárnap esti sorozatot tartott egy színházban Nyugat-Philadelphiában. Mikor az egyik este befejezte a prédikálást, valaki megkérdezte: „Eljönne velem meglátogatni egy fiatalembert, aki TBC-ben haldoklik?” Ő rögtön a másik esetre gondolt, de elment meglátogatni a fiatalembert, s meglepődött, amikor egy teljesen ellenkező esettel szembesült. Újra egy kis sorházhoz kellett mennie. A fiatalember az utcai szobájában volt. Mikor azonban Barnhouse elkezdett beszélgetni vele, így kiáltott: „Ó, az élet oly csodálatos, mert Krisztus megváltott engem!” Elmondta a történetét. Azt mondta, oly gyenge lett az utóbbi hónapokban, hogy csak egy órát volt képes naponta az ágyból kikelve tölteni. Ám azalatt az óra alatt mindennap felöltözött, és körbesétálta a sorház-blokkot.

Az egyik este, miközben sétált, a szomszédos színház fényeire lett figyelmes, és bement megpihenni. Barnhouse prédikált, s a fiatalember figyelte, amint Krisztus szeretetéről beszélt. Elfogadta Jézust a személyes Megváltójának és Urának. A rákövetkező hónapokban, abban az egy, ágyon kívül töltött órában meglátogatta a lakótömbjében lakó családokat és elmondta nekik, mit tett Krisztus értük, hogy megmentse őket, és mennyire szerette valamennyiüket. Most már azonban túl gyenge volt ahhoz, hogy bárhová is menjen. „De”, mondta, „van vagy ötven rokonom a városban. Szeretném őket meghívni a jövő vasárnapra. S ha megteszem, eljönne, és beszélne nekik?” Barnhouse beleegyezett, s amikor odaért a következő vasárnapon, az egész házat telve emberekkel találta. Mindenhol voltak: a lépcsőkön, az elemeteken, a konyhában, sőt, néhányan még a földön is ültek. A fiatalember elmesélte a megtérését, majd megkérte Barnhouset, mondja el azt a történetet, amit a színházban mondott aznap este, amikor a fiatalember megtért. Utána ezt mondta: „Ezt az üzenetet hallottam aznap eset, amikor hitre jutottam Jézusban. Így kezdtem Krisztusban bízni. Tudom, hogy legközelebb a temetésemen lesztek együtt megint, de bizonyosságot akartam tenni nektek Krisztusról, mielőtt meghalok.” Néhány nappal később meghalt – győztesen.

Gondolod, hogy a bizonyossága nem tett hatást a rokonaira? Dehogyanem. De nem azért volt hatékony, mert a második embernek csökkentek a fájdalmai, vagy, mert a halála átalakult valami mássá. Inkább azért, mert mondhatni Magától Istentől kapta – s ez így is volt – így Isten dicsőítette meg vele.

Barnhouse saját maga ezt a megjegyzést fűzi hozzá: „Amikor megvizsgáljuk ezt a két esetet, melyek a körülményeiket tekintve majdnem teljesen azonosak, de az életfelfogás vonatkozásában olyannyira különbözők, újra megértjük, hogy a világ két csoportra oszlik – vannak, akik újjászülettek, s vannak, akik nem. Az emberek vagy Isten gyermekei, vagy a harag és az engedetlenség gyermekei. Ahhoz, hogy Isten gyermekévé válhassunk, hinnünk kell az Úr Jézus Krisztusban. Isten Ígéjének kutatásából, valamint a szolgálatom tapasztalatából kiindulva hiszem, hogy bármit, ami megtörténik a hitetlennek, Isten engedi megtörténni a hívővel is. A hitetlen Isten ellen kiált, de a keresztyén ezt mondja: 'Uram, tégy, amit csak tetszik.' Nem számít, mik az életkörülményeid, ha nem is hiszel Jézus Krisztusban, van valahol belőled egy hívő másodpéldány, aki hisz Őbenne. Ha a gyógyíthatatlan betegek elfekvőjében vagy, de nem ismered Krisztust és úgy véled, rettenetes a sorsod, akkor is van valaki az elfekvőben, aki Istent dicséri. Az ördögnek is megvannak a maga orvosai, de Istennek is, akik egyszerű hittel szeretnek és bíznak az Úrban. Az ördögnek megvannak a maga ügyvédei, akik fondorkodnak és csálnak, de Istennek is megvannak a Maga tiszteletre méltó, becsületes ügyvédei, akik igyekeznek segíteni a nehézségben levőkön. Istennek is megvannak a maga gazdag emberei, és az ördögnek is.

Mutatkozz be nekem. Mondd el, mennyi idős vagy, mik a körülményeid, s én megismétlem ezeket valamely keresztyén életében. Más szóval, bármi történik egy keresztyénnel, ugyanaz történik egy hitetlennel is, aki így kiált: 'Isten, ezt nem teheted velem!' A keresztyén viszont mondhatja: 'Ó Istenem, bármit megtehetsz velem, amit csak

akarsz. Megváltottál engem. A véreden vásároltál meg. A tiéd vagyok, és tudom, hogy minden dolog a javamra fog válni, mert szeretlek Téged.”⁴⁰⁴

Egy kiváltság

S itt van még egy történet utoljára. Dr. Helen Roseveare, egy brit orvosdoktor több mint húsz éven át szolgált Afrikában, Zaire államban. Tizenkét és fél éven át viharos, de gyönyörű volt a szolgálata, mert ő volt az egyetlen orvos azon a területen, ahol több mint félmillió ember élt (ma már több mint másfél millió). 1964-ben azonban forradalom tört ki az országban, s őt és a munkatársait öt és fél hónapon keresztül majdnem hihetetlen brutalitásnak és kínzásoknak tették ki. Voltak esetek, amikor hatalmas szabadulások mentek végbe néha olyan erőszakos körülmények között, hogy egy nem keresztyén alig hinné azokat. De ott volt még a kínzás, a verések, a szálnalmas nyomorúság a megcsönkített és megöltek látványa miatt, valamint a félelem – a csontig ható, mindent elborító félelem.

Egy alkalommal, amikor nagyon közel állt a kivégzéshez, egy tizenhét éves diák sietett a védelmére, akit emiatt brutálisan összeverték. Úgy rugdalták ide-oda, mint egy futball-labdát, majd otthagyták meghalni. Dr. Roseveare beteg volt. Egy pillanatig úgy vélte, Isten elhagyta őt, még ha nem is kételkedett a valóságában. Isten azonban fellépett, és elborította őt a saját jelenlétének érzésével – az Ő győztes nagyságában – és valami efféle kérdészt tőle: Húsz éve azt a kiváltságot kérted tőlem, hogy misszionárius lehess, annak kiváltságát, hogy velem azonosítsanak. Nos, ez az. Nem akard? Ez ezt jelenti. Ezek nem a te szenvedéseid, hanem az én szenvedéseim. Csak annyit kérek tőled, hogy add kölcsön nekem a tested.”

Amikor felfogta ennek a jelentését, a doktor elmondta, hogy elöntötte a kiváltság hatalmas érzése, mert ez igenis kiváltság volt. Örült annak, hogy szolgálhatta Urát, ezek, vagy bármilyen más körülmények között, melyeket Ő rendelt el a számára. „Nem szüntette meg a szenvedést. Nem szüntette meg a gonoszságot, a kegyetlenséget, a megalázást, vagy bármi mást. Mindezek megmaradtak. A fájdalom is ugyanolyan rossz volt. A félelem is ugyanolyan rossz volt. De most mégis teljesen mások voltak. Jézusban volt, érte volt, Vele volt.” Ez volt az Ő bizonyossága.

Azzal zárom, hogy megkérdem: Hiszel Jézus Krisztusban? S tudatában vagy a kiváltságnak, hogy ott vagy, ahol, és az vagy, aki, s a körülményeid is pont azok, melyek között találsz magad? Jézus helyezte oda téged, bárhol is légy. Ő alkotott téged, bárki is vagy. S Ő teremtette meg a körülményeidet, bármilyenek is legyenek azok. Neked pontosan ott kell Őt dicsérned, s engedned kell, hogy a körülmények, még ha a legtragikusabbak is, az Ő győzelmének alapját képezzék.

⁴⁰⁴ Donald Grey Barnhouse, *Tragedy or Triumph* (Philadelphia: The Bible Study Hour, 1967.) 8-10. oldal

223. fejezet: Gecsemáné, Jn18:1-2

1. Mikor ezeket mondta vala Jézus, kiméne az ő tanítványaival együtt túl a Kedron patakán, a hol egy kert vala, a melybe bemenének ő és az ő tanítványai.

2. Ismeré pedig azt a helyet Júdas is, a ki őt elárulja vala; mivelhogy gyakorta ott gyűlt egybe Jézus az ő tanítványaival.

Igaz, hogy mint arra a legutolsó fejezetben is rámutattunk, János apostol nem Krisztus szenvedéseit hangsúlyozza ki a Gecsemáné kertben, hanem inkább kiemeli, hogy e felett a helyzet felett is ugyanúgy Úr, mint az összes többi felett. Ez azonban nem azt jelenti, hogy János nem tudta, mi történt a kertben, vagy nem gondolt volna rá, mikor a történet általa alkotott változatát előadta. Tudjuk, hogy személyesen is tanúja volt az eseményeknek, mert jelen volt, és egyike volt azoknak a tanítványoknak, akik elkísérték az Urat, amikor egy kőhajításnyira ment a többi nyolctól imádkozni. Tudjuk, hogy János ismerte annak az imának a természetét, mert előre jelezte a 12. fejezetben, ahol idézi Jézust, amint ezt mondja: „Most az én lelkem háborog; és mit mondjak? Atyám, ments meg engem ettől az órától. De azért jutottam ez órára.” (27. vers)

János nem tudatlan a Gecsemáné kertben lezajlott eseményeket illetően sem. De, amint azt az utolsó tanulmányunkban szintén megemlégtettük, a saját szemszögébe igyekezett azokat helyezni. Ez pedig micsoda? Megválaszolhatjuk úgy, hogy Krisztust inkább az isteni erejében, semmint az emberi gyengeségében igyekezett bemutatni, inkább a győzelmet, mintsem a tragédiát. Ez azonban általános válasz, nem pedig válasz annak kérdésre, hogy miképpen figyelte meg János Jézusnak magában a Gecsemáné kertben folytatott küzdelmét. Mivel alaposan meg akarjuk vizsgálni ezt a beszámolót, ezért megkérdezzük: János vajon konkrét módot jelez, ahogyan a Gecsemáné kertben folyó küzdelmet szemlélni kell? Van bármi a szövegben, ami összpontosítja valamire a gondolkodásunkat?

Hiszem, hogy ennek jelzése a „kert” szóban lelhető fel, amit János az 1. versben használ. Számunkra aligha figyelemre méltó, mert megszoktuk, hogy a Gecsemáné kertről beszélünk. Ez azonban nyilvánvalóan nem volt megszokott megnevezés János korában. Megemlítjük például, hogy János nem használja a „Gecsemáné” szót. Emellett – és ez még jelentőségteljesebb – sem Máté, sem Márk, sem Lukács nem használják a „kert” szót. A teljes név, amelyen ezt a helyet mi ismerjük, a „Gecsemáné kert”, sehol nem fordul elő. Sőt mi több, sehol máshol nem találunk utalást erre a helyre, mint kertre, csak János evangéliumában.

Ez a konkrét módja az utalásnak a Gecsemánéra csak körülményesség? Vagy több is rejlik mögötte?

Az Édentől nyugatra

Azt mondanám, hogy lehetséges, ha nem egyenesen valószínű, hogy János ellentétre céloz a Gecsemáné kert – ahol Krisztus oly világosan győzött – valamint az Éden kertje között – ahol az emberi faj atyja oly fájdalmasan elbukott. Sőt, hadd mutassak rá, hogy nem én gondolom ezt elsőként. Ez volt a János 18:1 népszerű magyarázata az egyházatyák részéről is és ezt találjuk a következő generációk kommentátorainál és igemagyarázóinál is.

Arthur W. Pink vázolja fel ezt az ellentétet kissé bővebben: „Krisztus belépése a kertbe azonnal eszünkbe juttatja az Éden kertjét. Az ellentét valóban a leglátványosabb a kettő között. Az Édenben minden örömteli volt, a Gecsemánében minden szörnyűséges. Az Édenben Ádám és Éva a Sátánnal tanácskoztak, a Gecsemánében az utolsó Ádám kereste Atyja arcát. Az Édenben Ádám vétkezett, a Gecsemánében a Megváltó szenvedett. Az Édenben Ádám elbukott, a Gecsemánében a Megváltó győzött. Az édeni konfliktus nappal

történt, a konfliktus a Gecsemánéban éjszaka zajlott. Az egyikben Ádám zuhant a földre a Sátán előtt, a másikban a katonák Krisztus előtt. Az Édenben a faj elveszett, a Gecsemánéban Krisztus kijelentette, hogy 'Azok közül, a kiket nékem adtál, senkit sem vesztettem el' (Jn18:9). Az Édenben Ádám Éva kezéből vette a gyümölcsöt, a Gecsemánéban Krisztus vette a poharat az Atya kezéből. Az Édenben Ádám elrejtőzött, a Gecsemánéban Krisztus bátran megmutatkozott. Az Édenben Isten kereste Ádámot, a Gecsemánéban az utolsó Ádám kereste Istent! Az Édenből Ádám 'kiűzetett', a Gecsemánéból Krisztust 'kivezették'. Az Édenben a 'kard' kikerült a hüvelyéből (1Móz3:24), a Gecsemánéban a 'kard' visszakerült a hüvelyébe (Jn18:11)."⁴⁰⁵

Jó kontra rossz

Elkezdhetjük Ádám és Éva körülményeinek szembeállításával, ahogyan szembesültek a próbájukkal az Éden kertjében, Jézus körülményeivel a Gecsemánéban. Ez a jó és a rossz közötti ellentét volt, vagy ahogyan Pink fogalmaz, az „örömteli” és a „szörnyűséges” közötti ellentét.

Emlékszünk arra, hogy Ádám és Éva az éden kertjébe Isten teremtségi tevékenységének csúcspontján kerültek be. Egy bűn és halál-mentes, tehát minden vonatkozásban tökéletes világuk volt. Isten megtette a férfit és a nőt kormányzó-helyetteseknek a világ fölött, uralmat adván nekik „a tenger halain, az ég madarain, a barmokon, mind az egész földön, és a földön csúszó-mászó mindenféle állatokon” (1Móz1:26). Ádám és Éva mindezt mindenféle fenyegetés, vagy akár csak utalás nélkül bírta arra vonatkozólag, hogy Isten nagy kegyessége valaha is megfogyatkozik. Mégis, elfordulván ettől a mindennél örömtelibb kilátástól, vétkeztek.

Ezzel ellentétben Jézus azzal szembesült, amit Ádám és Éva még csak elképzelni sem tudott: a fizikai halállal, ami az ember számára ismert leghosszabb és leggyötrőbb forma, másodszor a lelki halállal, amitől még a nagyon fegyelmezett és Isten által mozgatott lelke is mély rémülettel borzadt vissza. Annak, ami Krisztus előtt állt, a teljes mértéke megmutatkozott a hatalmas agóniájában, a véres izzadásában, és a szívszaggató imádságában („Atyám! ha lehetséges, múljék el tőlem e pohár; mindazáltal ne úgy legyen a mint én akarom, hanem a mint te”, Mt26:39, v. ö. Mk14:36, Lk22:42). Jézus mindazonáltal nem fordult el ettől, hanem akarattal Magához ölelte a mi üdvösségünkért.

Jó kontra Sátán

A második fájdalmas ellentét Ádám és Éva éden-kerti viselkedése és Jézus gecsemáné-kerti viselkedése között abban rejlik, hogy őszüleink azzal töltötték az időt, hogy a Sátánnal beszélgettek, míg Jézus az Istennel beszélgetett. Látható, hogy az ima szükségessége olyasvalami volt, ami erőteljesen foglalkoztatta Krisztust, mert minden cselekedete erre irányul. Ezért elhagyja Jeruzsálemet, s egy csendes helyre indul, ahol lenni szokott, feltételezhetően imádkozás végett (Jn18:2). Elszakadt a tanítványok nagyobb csoportjától. Arra inti őket, hogy imádkozzanak (Lk22:40). Utána buzgón imádkozik, kétszer is újrakezdve, miután félbeszakította, hogy virrasztásra ösztökélje a tanítványait. Világos, hogy Jézus érezte az ima szükségességét. De Ádám és Éva, noha az emberiséget romba döntő

⁴⁰⁵ Arthur Walkington Pink, *János apostol evangéliumának magyarázata*, magyar fordítás, 536-537. oldal. Alfred Edersheim hasonló kifejezésekkel utal a Gecsemáné kertre, elnevezve azt „a másik Édennek, melyben a második Ádám elhordozta az első büntetését, s az engedelmisségével életet szerzett”. (*The Life and Times of Jesus the Messiah*, 2. kötet [London: Longmans, Green and Co. 1883], 533. oldal)

bűn szakadékanak szélén álltak, mégsem imádkoztak. Inkább szemlátomást megfeledkeztek a veszélyről, miközben a Sátánnal tanácskoztak.

Miért érezte Krisztus a szükségét az efféle imának? Világosan azért, mert érezte a kísértés erejét. Mivel ismerjük Krisztusnak a Sátán általi megkísértése történetét a szolgálatának legelején (Mt4:1-11, Mk1:12-13, Lk4:1-13), pontosan ezért nem szabad azt gondolnunk, hogy Jézus ezt követően már soha nem kísértetett meg. Épp ellenkezőleg: egy alkalommal Péter megfeddésével azonosította a Sátán rejtett kísértését (Mt16:23). S még ekkor is láthatóan gondolt a kísértésre, mert arra inti a tanítványait: imádkozzanak, nehogy kísértésbe essenek (Mt26:41, Mk14:38, Lk22:40, 46).

Mire kísértetett Ő meg? Itt csak spekulálhatunk, s azt nagyon óvatosan kell tennünk, mert amikor a Szentírás hallgat, akkor nekünk is keveset kell mondanunk. Mégis elképzelhetjük, hogy a kísértés arra irányult, hogy hagyja bevégezetlenül az engesztelés munkáját, vagy valami más eszközökkel keresse az üdvösségünk beteljesítését. Maga az ima az előbbire utal: „ha lehetséges, múljék el tőlem e pohár”. A Sátán korábbi kísértése a pusztaságban pedig az utóbbira: „Mindezeket néked adom, ha leborulva imádsz engem” (Mt4:9).

De lehet, hogy a kísértés arra irányult: érezze magát elhagyatva mind Istentől, mind az emberektől. Ha ez volt Krisztus kísértésének a természete, az megmagyarázná az Őt erősítő angyal megjelenését, mert az angyal azt jelentené, hogy a külső körülmények ellenére nem volt egyedül.

A lecke a számunkra nem az Ő kísértésének természetében rejlik, jóllehet a mi kísértéseink is gyakorta nagyon hasonlóak: hagyjunk fel Isten munkájával, próbáljuk meg az Isten által kijelölttől eltérő módon, érezzük magunkat magányosnak. A lecke inkább Krisztusnak az imától való függősége. Értékeljük mi így az imádságot? Imádkozunk mi buzgón? Vagy inkább Ádámmal és Évával hasonlóan a Sátánnal enyeltünk, vagy alszunk, mint a tanítványok?

Ketten elbuktak, egy győzedelmeskedett

Az ellentét harmadik pontja egyrészt Ádám és Éva, másrészt az Úr Jézus Krisztus között ugyancsak nyilvánvaló. Ők elbuktak, Ő viszont győzött. Milyen gyorsan buktak el? Majdnem azonnal, amint ez hamarosan kiderül. A Sátán előhozakodott az érveivel, ők pedig gyorsan ettek a tiltott gyümölcsből. Jézus viszont az imádkozásban küzdött, és csak a végén kerekedett felül.

Máté adja meg nekünk Krisztus hatékony kegyelmének legvilágosabb kijelentését az imádkozásban, mert megmutatja Krisztus gondolkodásának menetét, valamint a viselkedését az egyik imától a másikig. Krisztus első imája, amit Máté a 26:39-ben jegyez fel, az, hogy az Isten által kitöltött poharat vegyék el Tőle, ha ez lehetséges. A tényleges szavai ezek: „Atyám! ha lehetséges, múljék el tőlem e pohár; mindazáltal ne úgy legyen a mint én akarom, hanem a mint te”. A második ima, amit az után mondott el, hogy visszatért és alva találta a tanítványait, s arra intette őket, hogy „vigyázzanak és imádkozzanak” Vele, majdnem ugyanezeket a szavakat tartalmazta, de a pohár elvételének konkrét kérése nélkül: „Atyám! ha el nem múlhatik tőlem e pohár, hogy ki ne igyam, legyen meg a te akaratom” (42. vers). A harmadik imának – ami azonban nincs feljegyezve – valahogy így kellett hangoznia: „Most már tudom, hogy Te adtad nekem ezt a poharat, hogy megigyam: ezért teljesen ki fogom azt inni”. Tudjuk, hogy Jézusnak el kellett jutnia idáig, mert rögtön ez után felállt, és elindult, hogy találkozzon azokkal, akik Őt elfogni jöttek.

Meddig tartott ez? Manapság elolvashatjuk a teljes beszámolót az imáról, ami a Mt26:39-ben kezdődik és a Mt26:44-ben ér véget, kevesebb, mint egy perc alatt, még ha lassan olvasunk is. De Jézus valószínűleg legalább egy, ha ugyan nem három órán át

imádkozott. Mikor ugyanis visszajött Pétert felkelteni, ezt kérdezte: „Így nem birtatok vigyázni velem egy óráig sem!” (40. vers) Ez arra látszik utalni, hogy körülbelül egy órán át imádkozott a imádkozása első szakaszában, s valószínűleg ugyanannyit a következő kettő során is. Szemlátomást csak ezután fogadta el teljes mértékben Isten akaratát a saját halálának dolgában.

Kétségem sincs felőle, hogy ezt a konfliktust, mint minden más eseményt a Szentírásban, a mi javunkra jegyezték fel. S mikor megkérdem: „De mi hasznunk van belőle?”, akkor megértem, hogy megmutatja: miképpen kerekedhetünk felül mi is az imában, amikor elcsüggedtek, kétségbeesettek és megkísértettek vagyunk. A „felülkerekedni az imában” kifejezést gyakorta használják úgy, mintha azt jelentené, hogy kitartunk az imádkozásban mindaddig, amíg Isten végre megteszi, amire vágyunk. De ez nem az, ahogyan Krisztus győzött. Ő addig tartott ki az imádkozásban – Krisztus emberi mivoltáról beszélek – amíg az akarata összhangba nem került Isten akaratával, mert ez volt a győzelem.

Nekünk is lesznek problémáink. Jönnek majd kísértések, lesznek elhordozandó keresztetek. De akkor lesz győzelmünk, ha az akaratunkat imában alávetjük Isten akaratának, és akaró szívvel magunkhoz öleljük mindazt, amit Isten készít elő a számunkra. Ebben az esetben nem a mi akaratunk kontra Istené lesz a helyzet, mint Ádámmal is volt. Inkább Isten akarata és a mi akaratunk összhangban állnak majd, mint az Isten Fia és az Atya esetében.

A pohár gyümölcse

Az egyik ellentét, amit Pink emel ki, különösen szuggesztív, mert kiemeli, hogy „Ádám Éva kezéből vette a gyümölcsöt”, míg a Gecsemánében „Krisztus vette a poharat az Atya kezéből”. Ez annak a nagy bibliai igazságnak a kimondására készítet engem, hogy mindig jobb elvenni az élet poharát Isten kezéből, legyen benne bármi, mint akármi mást más kezéből, legyen az bármennyire is kíváncsú.

Miért van ez így? Azért, amiért Isten az, Aki. Ő a világegyetem bölcs, mindenható, szerető Istene, Aki valóban a javunkat akarja, s emellett még tudja is, mi a jó, és hogyan kell azt megvalósítani. Mások lehet, hogy jót akarnak nekünk, de az is lehet, hogy nem. Am még ha jót is akarnak, akkor sem biztos, hogy amit választanak, vagy ajánlanak nekünk, az hosszú távon hasznossá válik. Gondoljunk Évára, amint a gyümölcsre nézett, és látta, hogy „jó az a fa eledelre s hogy kedves a szemnek, és kíváncsú az a fa a bölcsességért” (1Móz3:6). De az emberi szemszögből kíváncsúnak látszó fa valójában halált hozott az egész fajra. Másrészt a Krisztusnak adott pohár – noha tartalmazta mind a fizikai, mind a lelki halált, s noha a világ szemében nem a bölcsesség, hanem inkább a bolondság tárgya volt – nos, ez a pohár életnek és bölcsességnek bizonyult Isten népe számára.

Senki sem veszett el

A végső ellentét az Ádám és Éva édenkerti, valamint Krisztus Gecsemáné kerti ellentétei között a legjelentősebb. Ez pedig egyszerűen az, hogy Ádám és Éva a bűnükkel a nyomorúságba taszították a fajt. Elbuktak, és az utódaikat is belerántották a bűn sziklájáról a pusztulásba. Krisztus viszont szilárdan megállt. Nem vétkezett, és nem fordult el a munkájától. Ennek eredményeképpen megmentett mindenkit, akiket az Atya Neki adott. „A kiket nékem adtál, megőrizém, és senki el nem veszett közülök.”

De miért *én* mondjam ezt el? Engedjük, hogy a pogányok apostola mondja el, mert ez az ellentét alkotja az alapját a fenséges kijelentésnek Krisztus Ádámmal szembeni felsőbbrendűségéről, amit a Rm5:12-21-ben találunk. Ezekben a versekben ezt írja:

Annakokáért, miképen egy ember által jött be a világra a bűn és a bűn által a halál, és akképen a halál minden emberre elhatott, mivelhogy mindenkét vétkeztek; Mert a törvényig vala bűn a világon; a bűn azonban nem számíttatik be, ha nincsen törvény. Úgyde a halál uralkodott Ádamtól Mózesig azokon is, a kik nem az Ádám esetének hasonlatossága szerint vétkeztek, a ki ama következendőknek kiábrázolása vala.

De a kegyelmi ajándék nem úgy van, mint a büneset; mert ha amaz egynek esete miatt sokan haltak meg, az Isten kegyelme és a kegyelemből való ajándék, mely az egy ember Jézus Krisztusé, sokkal inkább elhatott sokakra. És az ajándék sem úgy van, mint egy vétkező által; mert az ítélet egyből lett kárhozottá, az ajándék pedig sok bűnből van igazulásra. Mert ha az egynek bünesete miatt uralkodott a halál az egy által: sokkal inkább az életben uralkodnak az egy Jézus Krisztus által azok, kik a kegyelemnek és az igazság ajándékának bővölködésében részesültek.

Bizonyára azért, miképen egynek bünesete által minden emberre elhatott a kárhozat: azonképen egynek igazsága által minden emberre elhatott az életnek megigazulása.

Mert miképen egy embernek engedetlensége által sokan bűnösökké lettek: azonképen egynek engedelmissége által sokan igazakká lesznek. A törvény pedig bejött, hogy a bűn megnövekedjék; de a hol megnövekedik a bűn, ott a kegyelem sokkal inkább bővölködik: Hogy miképen uralkodott a bűn a halálra, azonképen a kegyelem is uralkodjék igazság által az örök életre a mi Urunk Jézus Krisztus által.

Pontosan így van ez. Ez a Gecsemáné jelentése. Az egyik szerző így fogalmazza meg: „Halál, bűn és ítélet származott Ádám cselekedetéből. Igazság, élet és királyság fakadt Krisztus keresztjéből. Ádám bűne volt a kő, mely a medencébe vetve mindenfelé szétküldte a vízfodrokat. Krisztus keresztje volt a szikla, mely Isten szeretetének óceánjába vettetett, és az a sorsa mindazoknak, akik Krisztusban vannak, hogy ennek a hatalmas szeretetnek, életnek és erőnek a hullámán utazzanak most és mindörökké.”⁴⁰⁶

⁴⁰⁶ Donald Grey Barnhouse, *God's Grace* (Grand Rapids: Eerdmans, 1959) 14. oldal

224. fejezet: Júdás, aki elárulta Őt, Jn18:2

2. Ismeré pedig azt a helyet Júdás is, a ki őt elárulja vala; mivelhogy gyakorta ott gyűlt egybe Jézus az ő tanítványaival.

János evangéliuma utolsó szakaszának (18-21. fejezetek) első két tanulmányában leginkább a teológiával foglalkoztunk. Azaz, megtárgyaltuk Krisztus szenvedésének jelentését, inkább győzelemként, semmint tragédiaként tekintvén arra, és szembeállítván azt Ádám és Éva édenkerti bukásának körülményeivel. Ez azért volt szükséges, mert ez a szemszög az, amelyből maga János is tekint a keresztre feszítésre, s nekünk is itt kell kezdenünk, ha meg akarjuk érteni a történet eme utolsó és legfontosabb szakaszát.

De nemcsak a teológia lép be ezekbe az utolsó fejezetekbe. Valójában a felszínen teológiáról egyáltalában nincs is szó. Ez inkább történelem. Ezek a fejezetek elmondják, mi történt Jézus földi életének ezekben az utolsó napjaiban és óráiban. Elmondják, ki, mit és miért tett. Következésképpen elsősorban történelemként kell ezeket tanulmányoznunk, bár ezzel kapcsolatban azt is szükségszerűen meg kell látnunk, mit jelentenek ezek az események a keresztyénség számára.

Ez rendkívül fontos. Néha a keresztyén prédikálásunkban és bizonyágtételünkben Krisztus életének ezekről rendkívüli fontosságú napjairól majdnem észrevétlenül átcusúszunk a pusztá ideák birodalmába, aminek következtében a keresztyénség történelmi alapja, s ezzel a szavahihetősége szertefoszlik. Ezek viszont nemcsak ideák, hanem tények. Ezeket az evangéliumok tárják eléink, amik szándékosan a „jó hírekről” szóló beszámolók arról, ami valójában megtörtént. Csak ezen eseményeknek, mint történelemnek a teljes jelentősége megtartásával rendelkezünk valamivel, ami joggal hirdethető jó hírként a bűnösöknek.

Miért Júdás?

Bizonyos értelemben már e végső események közepette voltunk a 18. fejezet tanulmányozásának elkezdését megelőzően is. Mert még a 12. fejezetben indította be ezeket Jézus a Jeruzsálembe történt drámai belépésével, amit mi a virágvasárnap kifejezéssel emlegetünk. Azóta Jézus folytonosan készíti fel a tanítványait a végre, s ami ugyanolyan fontos, az ellenségei, közöttük a nép vezetői is folyamatosan tervezgetik a megsemmisítését. A 18. fejezettel ezek az események elkezdődnek, mert az antagonizmus erői kitörnek, hogy véghezvigyék Krisztus letartóztatását, bírósági tárgyalását, elítélését és keresztre feszítését.

János elbeszélésében a történet Júdással kezdődik. Júdás volt az, aki elárulta Jézust, mint azt mindegyik evangélium-szerző tudja, s az ő tevékenysége volt az, először a tanácskozás a főpapokkal, majd az elfogó csoport elvezetése a Gecsemáné kertbe, ami Jézus letartóztatását lehetővé tette. Mit mondhatunk Júdásról? Mi volt pontosan az ő szerepe mindebben, az árulásának pusztá ténye mellett? Vagy, hogy a legnyíltabban fogalmazzunk, miért volt a főpapoknak egyáltalában szükségük Júdásra és az ő árulására?

Erre a kérdésre rendszerint két választ adnak. Vagy azt, hogy Júdásra volt szükség az elfogó csoport elvezetéséhez Krisztus rejtekhelyére ezekben az utolsó napokban, vagy azért volt rá szükség, hogy biztosítsa a titokban történő elfogadást, mert a vezetők féltek a néptől. Ám ez nem annyira világos dolog, mint azt valaki feltételezhetné. Először is, amint arra Frank Morrison rámutatott ama történelmi erők nagyon népszerű elemzésében, melyek Krisztus keresztre feszítéséhez vezettek, „Júdást pusztá informátornak tekinteni, aki készen áll arra, hogy (díjazásért) elvezesse a hatóságokat egykori Barátja és Vezetője titkos rejtekhelyére, abszurd”.⁴⁰⁷ Jézus ugyanis nem rejtőzködött. Valójában aligha lehetett volna nyíltabb helyen.

⁴⁰⁷ Frank Morrison, *Who Moved the Stone?* (1930: reprint, Grand Rapids, Zondervan, 1977), 30. oldal

Korábban eltávolodott Jeruzsálem veszélyes közelségétől, tudván, hogy még nem jött el az Ő órája (Jn11:54). De attól a pillanattól kezdve, hogy Jerikóból Bethániába ért a keresztre feszítését megelőző pénteken, látszólag semmi erőfeszítést sem tett arra, hogy rejtve maradjon a mozgása. Lázár feltámasztását, amit aznap tett meg, nyíltan végezte. A rákövetkező napon, szombaton, sokan látogatták Őt meg és beszélgettek mind Vele, mind Lázárral. Vasárnap Jézus bement Jeruzsálembe nagy külsőségek mellett, s közben azok, akik Vele voltak és azok, akik a városból jöttek Elé, ezt kiáltozták: „Hozsánna: Áldott, a ki jó az Úrnak nevében, az Izráelnek ama királya!” (Jn12:13) Hétfőn, kedden és szerdán teljesen nyíltan ment ide-oda.

E körülmények között miképpen volt lehetséges, hogy a vezetőknek Júdásra volt szükségük, aki valószínűleg még kevésbé akartak neki pénzt fizetni azért, maiért elmondta, hol van Jézus? Nyilvánvaló, hogy ha úgy érezték, nyugodtan letartóztathatják Jézust, akkor a vezetők ezt megtehették volna Jeruzsálemben is, bármely óvatlan pillanatban. Vagy könnyen elküldhették volna Bethániába is, és megtehették volna ott.

Ezen a ponton lehetséges a Júdás szerepére vonatkozó szokásos magyarázattal előhozakodni: e szerint Jézus letartóztatása a néptől való félelem miatt történt titokban. De ez, amint Morrison is jelzi, legfeljebb csak féligazság. Igaz, kétségtelenül létezett valós félelem a főpapok és a farizeusok részéről azt illetően, hogy mit fog tenni a nép. Félték a lázadástól, ami kiválthatja a római hadsereg beavatkozását annak szörnyű következményeivel egyetemben. De még jobban félték attól, hogy a jeruzsálemi hatalmas tömegek valóban hisznek Jézusban. Korábban a vezetők ezt mondták: „Mit cselekedjünk? mert ez az ember sok csodát mivel. Ha ekképen hagyjuk őt, mindenki hinni fog ő benne: és eljönek majd a rómaiak és elveszik tőlünk mind e helyet, mind e népet.” (Jn11:47-48) Ebből kiindulva jutott a tanács arra a döntésre, hogy Jézust meg kell ölni. De biztosan voltak más időszakok, amikor ezek a vezetők elfoghatták volna titokban is Jézust – Bethániában, kora reggel, vagy késő este, az úton Bethániából Jeruzsálembe, a főváros egyik csendes negyedében, vagy akár még a felső szobában is. Az, hogy nem ezt tették, hanem inkább Júdásra hagytakoztak, hogy ő szolgáltasson nekik a letartóztatás kivitelezéséhez szükséges információkat, arra utal, hogy voltak más, fontosabb tényezők is.

Félelem Jézustól

Morrison itt nagyon értékes ötlettel áll elő arról, hogy miért alakultak így az események. Ezt mondja: „Személyesen arról vagyok meggyőződve, hogy a néptől való színlelt és elismert félelem mögött volt egy mélyebb és nagyobb félelem – az a félelem, mely megmagyaráz minden furcsa vonakodást és vonakodást, amíg el nem érte várt üzenet a megdöbbennt füleiket – a Magától Krisztustól való félelem”.⁴⁰⁸

Két értelemben is igaznak kell ennek lennie. Először is, a nép eme éles elméjű vezetői bizonyosan tudatában voltak Krisztusnak a népre gyakorolt szokatlan vonzerejének. Mint korábban Keresztelő János, Jézus is prédikált nagy tömegek előtt, akik közül néhányan jelentős távolságokról jöttek el, hogy meghallgassák Őt. Legalább egy, de valószínűleg több alkalommal Galileában azok, akik hallgatták, akiket táplált, királlyá, politikai Messiássá akarták tenni. Akkor elment tőlük. De ki tudná megmondani, mi történhet, ha egyszer valóban felvállalná a messiási szerepet? Sőt, tegyük fel, hogy ezt a mostani ünnepen teszi meg. A zsidó vezetők számára egyáltalában nem tűnt lehetetlenségnek, hogy Jézus az izgalom és az örület új csúcspontjára korbácsolja fel a városbeliek várakozását, különösen mivel látszólag már el is indult ezen az úton, amikor az előző vasárnap számárháton belépett Jeruzsálembe.

Ez azonban nem a legnagyobb félelmük volt. Ott volt még Krisztus tagadhatatlan természetfeletti ereje. A szolgálata korábbi szakaszában a kételkedőkhöz hasonlóan ők is

⁴⁰⁸ Ugyanott

tagadták a csodáit, vagy mint a vakon született ember esetében, Isten valamiféle független beavatkozásának tulajdonították azt (Jn9:24). Ekkora azonban már nyíltan elismerték a csodáit, és rettegtek azoktól.

Sőt, ott voltak a korábbi sikertelen letartóztatási kísérleteik is. János beszámol néhányról, bár lehettek mások is. Egy alkalommal a szolgák egy csapatát küldték ki a főpapok Őt elfogni. De egy idő után dolgavégezetlenül tértek vissza. S mikor megkérdeztél tőlük: „Miért nem hoztátok el őt?”, akkor katonáktól hihetetlen választ adtak: „Felelének a szolgák: Soha ember úgy nem szólott, mint ez az ember!” (Jn7:32, 45-49)

Utóbb, a 8. fejezet végén még egy lépést tettek Krisztus ellen, ez alkalommal meg akarták kövezni. „Jézus pedig elrejtőzködék, és kiméne a templomból” (59. vers). Később „ismét meg akarák azért őt fogni; de kiméne az ő kezökből” (10:39).

Mit gondoltak a vezetők a Jézus elfogására tett sikertelen kísérleteikről? Valószínűleg nem adtak hangot a legalapvetőbb félelmüknek, még saját maguknak sem. De félniük kellett – Krisztus nyilvánvaló hatalma és a saját nyilvánvaló kudarcaik miatt – hogy végső soron talál letartóztathatatlan? *Letartóztathatatlan!* Ha ez a helyzet, az megmagyarázza azt, miért mondtak csődöt mindenben ennek az utolsó húsvéti hétnek a korábbi szakaszában, valamint magyarázatot ad a végső, hirtelen döntésekre, és Júdás felhasználására.

Az idő-elem

Az egyik dolog, ami azonnal nyilvánvaló bárki számára, aki gondosan tanulmányozza Jézus elfogásának és bírósági tárgyalásának körülményeit az, hogy mindenki nagyon sietett. Ez világosan kiderül abból a tényből, hogy az első tárgyalást (vagy meghallgatást) éjszaka tartották, ami nem volt megengedett a zsidó törvények szerint a főbenjáró ügyekben. Az is világos a tényből, hogy Jézus ügyének megtárgyalása végett Pilátust rávették: már korán reggel jöjjön ki ezért a palotájából egy olyan napon, ami normális esetben nem volt törvénytevő nap. Még nyilvánvalóbban kiderül ez magából az esetből, ami egyértelműen előkészítetlen volt. Jogilag az ügy baklövés volt, mert láthatóan csőd volt mindaddig, amíg Kaifás nem hibázott rá a törvénytelen, de briliáns lépésre maguknak a tanúknak a kihallgatásával. Ennek eredményeképpen, amikor Jahve nevében kérdezték, Jézus kijelentette isteni mivoltát, s azonnal megvádolták istenkáromlással (Mt26:63-66, Mk14:60-64, Lk22:70-71).

Röviden szólva, a vezetők előtt álló probléma az volt, hogy olyan közel a húsvéhoz tartóztatták le Jézust, ami valódi nehézséget okozott nekik a két tárgyalás (a sajátjuk és a római) megtartásához, valamint ahhoz, hogy elítéljék, és az ítéletet végrehajtsák még a húsvétot megelőzően, véleményem szerint csütörtökön naplementekor.⁴⁰⁹ Azt a megoldást választották, hogy a kezdeti meghallgatást éjszaka tartották, amit a római bírósági eljárás követett másnap reggel, a lehető legkorábbi időpontban. De miért vártak oly sokáig? Vagy, feltételezvé, hogy összesűrítették az eseményeket azért, hogy az egész ügyet olyan gyorsan lebonyolítsák, amennyire csak lehet, miért nem voltak jobban felkészülve, amikor a tényleges lépéseket megtették Jézus ellen?

Az egyetlen ésszerű magyarázat erre az, hogy nem tervezték a letartóztatást húsvét előtt, de Júdás valami olyan információt hozott neki, aminek a hatására úgy döntöttek, hogy dacára a nehézségeknek, mégis ez az a bizonyos alkalom, amelyre vártak. Mit mondhatott Júdás? Itt természetesen csak találgathatunk, mert a Szentírás nem ad nekünk pontos információt. Ha azonban visszaemlékezünk arra, hogy Jézus Júdás jelenlétében beszélt a

⁴⁰⁹ A teljes elemzése az események behelyezésének a húsvéti hétbe megtalálható a harmadik kötetben. Itt nem utalunk rá, mert nehéz időzíteni, hogy Jézust vajon csütörtökön tartóztatták-e le és pénteken feszítették keresztre, vagy ahogyan én is vélem, szerdán tartóztatták le és csütörtökön feszítették keresztre.

közelgő haláláról, s ha emlékszünk a vezetők abbéli félelmére is, hogy esetleg nem sikerül letartóztatni Jézust, amit megoszthattak Júdással is, akkor teljesen lehetséges, hogy Júdás az alábbi gondolatokkal távozott a felső szobából: „Jézus a halálra gondol, és arról beszél. Ezt teszi már egy ideje, de most úgy beszél róla, mintha a halála küszöbön álló lenne. Azt mondanám, hogy a megadás hangulata vett rajta erőt. Ha most léptek fel ellene késlekedés nélkül, akkor azt hiszem, Ő is veletek akar majd menni, s a legrosszabb félelmeitek szertefoszlanak. Sőt a Gecsemánéba tart az Olajfák hegyére, s ott vár, amíg oda nem érek. Siessetek, szedjétek össze magatokat. Odavezetlek benneteket.”

Ezen a ponton felmerül a kérdés, hogy vajon elvégezhetők-e, vagy sem a szükséges előkészületek. Kellett lenni egy előzetes meghallgatásnak, ahol a vádakát megfogalmazhatják. A Szanhedrinnek össze kellett ülnie. S ami a legfontosabb, meg kell állapítaniuk, hogy vajon Pilátus, a római helytartó egyetért-e azzal, hogy megvizsgáljon másnap reggel egy főbenjáró esetet, egy normális esetben nem törvénytevő napon? Valaki majd elmegy, és megkéri erre, valószínűleg maga Kajafás. Emellett össze kell szedni az elfogó csapatot, és útba kell indítani őket. Mikor éppen a fényben nézzük az eseményeket, akkor megérthetjük, miért telt el oly hosszú idő Júdás távozása között a felső szobából, valamint Krisztus tényleges letartóztatása között a Gecsemáné kertben mintegy három órával később.

Ez alatt az időszak alatt Jézus világosan a letartóztatására várt a Gecsemánében ahelyett, hogy visszament volna az Olajfák hegyén keresztül Bethániába, ahogyan szokott. Várt, amíg Júdás elvitte az üzenetét, a vezetők megtették a szükséges előkészületeket, és az elfogó csoport elindult a városból Őt elfogni.

Ki ölte meg Jézust?

Mindennek két rendkívül fontos dolog vonatkozásában van jelentősége. Először is azt jelzi, hogy Jézus volt az Ura az eseményeknek a kezdetektől fogva. Azok nem véletlenül szakadtak rá, hanem inkább az Ő akaratából, összhangban azzal, amiképpen az Atya akaratát ismerte. Ezt az igazságot már láttuk. Világos, hogy amikor Jézus eljött Jerikóból Bethániába, mint azt tette a megelőző pénteki napon, majd feltámasztotta Lázárt, azzal meggyorsította a vezetőknek az Ő megölésére vonatkozó döntését. Tudatosan tette ezt. Mikor belovagolt Jeruzsálembe virágvasárnapon, továbbítte az összeütközést. Mikor megtisztította a templomot, amint azt a szinoptikus evangéliumok feljegyzik (Mt21:12-27, Mk11:15-18, Lk19:45-47, v. ö. Jn2:13-16 egy korábbi eseményről), akkor csak tovább szította a vezetők dühét. Ezen a konkrét éjszakán pedig Ő indította útba Júdást az elárulásának megbízatásával. Végül pedig látjuk, amint várja őt a kertben a letartóztatása végett.

Történelmileg heves vita folyt arról, hogy ki ölte meg Jézust. A pogányok, akik nem ismerték a Bibliát túl jól (vagy a szívük keménysége miatt) megpróbálták a zsidókat vádolni ezért. A zsidók (és mások) a pogányokat vádolták, mert a pogányok voltak Pilátus, a római helytartó személyében, akik ténylegesen kimondták a halálos ítéletet. Néha ezek a nézetek heves antiszemitizmushoz, vagy keresztyénellenességhez vezettek. De nem ezek a legfontosabb részletek. Valójában viszonylag jelentéktelenek. Ezzel a szemben a legfontosabb dolog az, ami Krisztus haláláról mondható: Isten, az Atya akarta azt. Isten volt az, Aki elrendelte, hogy haljon meg a bűneinkért. A második fontos tény pedig az, hogy Jézus is akarta ezt a halált az irántunk érzett szeretetéből, és az Atya kinyilatkoztatott akarata iránti engedelmségből.

Sőt, úgy rendezte ennek az utolsó húsvéti hétnek az eseményeit, hogy azok jelezzék a cselekedeteinek jelentését. Mert pont ahogyan elrendelte a bevonulását Jeruzsálembe, hogy az pontosan annak az időnek feleljen meg, amikor a húsvéti bárányokat is felvezették a városba, úgy rendezte el azt is, hogy a halála időpontja megfeleljen e bárányok halála időpontjának. Ő

volt a nagy húsvéti Bárány, aminek a többi csak előképei voltak. Nem azok, hanem az Ő vére törölte el a világ bűneit.

S van még egy utolsó lecke. Ez Júdásra vonatkozik, aki olyannyira közel állt Krisztushoz, de mégis elkárhozott. Gondoljuk csak el, mennyire közel! Jézussal volt legalább három éven keresztül. Hallotta a tanításait. Még értette is azokat, mert noha nem értette meg Krisztus halálának a jelentőségét, azt a figyelmeztetését legalábbis megértette, hogy Neki meg kell halnia. De mégsem üdvözült. Ezt így fogalmazom meg neked: lehet nagyon közel lenni Krisztushoz, beülni egy keresztyén gyülekezetbe és hallgatni a jó prédikációkat, hallani jó bibliatanítást a rádióban, még akár meg is érteni a hallottakat, de mégis elmulasztani azt a személyes odaszánást Krisztus iránt, ami a szükséges emberi reakció Isten üdvözítő munkájára.

Micsoda bolondság ilyen közel kerülni, de mégis elveszni! Mennyivel bölcsebb ezzel szemben abba vetni a hitedet, Aki teljesen szeretetre méltó és önként halt meg a te üdvösségedért!

225. oldal: A letartóztatás, Jn18:3-11

3. Júdás azért magához vevén a katonai csapatot, és a papi fejedelmektől és a farizeusoktól szolgálkat, oda méne fáklyákkal, lámpásokkal és fegyverekkel.

4. Jézus azért tudván mindazt, a mi reá következő való, előre méne, és monda azoknak: Kit kerestek?

5. Felelének néki: A názáreti Jézust. Monda nekik Jézus: Én vagyok. Ott állt pedig ő velök Júdás is, a ki elárulta őt.

6. Mikor azért azt mondá nekik, hogy: Én vagyok; hátra vonulának és földre esének.

7. Ismét megkérdezé azért őket: Kit kerestek? És azok mondának: A názáreti Jézust.

8. Felele Jézus: Mondtam néktek, hogy én vagyok az. Azért, ha engem kerestek, ezeket bocsássátok el;

9. Hogy beteljesüljön a beszéd, a melyet mondott: Azok közül, a kiket nékem adtál, senkit sem vesztettem el.

10. Simon Péter pedig, a kinek szablyája való, kirántá azt, és megüté a főpap szolgáját, és levágá annak jobb fülét. A szolga neve pedig Málkus való.

11. Monda azért Jézus Péternek: Tedd hüvelyébe a te szablyádat; avagy nem kell-e kiinnom a pohárt, a melyet az Atya adott nékem?

Nem tudom, hogyan írtad volna le Jézus letartóztatását a Gecsemáné kertben a keresztre feszítése előtti éjszakán, ha tanúja lettél volna, mert nem tudom, milyen szemszögből szemlélted volna azt. Ha Kajafás lettél volna, akkor kétségtelenül győzelemként értékelted volna: „Végre megfogtuk!” Ha a katonai csapat kapitánya lettél volna, akik ténylegesen végrehajtották az elfogást, beszámolhattál volna róla teljesen tényszerűen: „Niszán hónap tizennegyedikén este 11:30-kor elfogtunk egy személyt, a názáreti Jézust”. Nem tudom azonban, hogy ha te lettél volna János, az evangélista, s téged is a Szentlélek vezetett volna írás közben, mint őt, akkor beszámoltál volna-e arról, hogy az elejétől a végéig Jézus volt az események irányítója, nem pedig az elfogói. Ő volt az, aki késlekedett a kertben, várván az elfogó csapatot. Ő volt az, aki elébük ment, ezzel önként megadván Magát. Sőt, még az elfogás pillanatában is megmutatta az események feletti uralmát, mert erőt mutatott a katonák felé, kegyelmet a tanítványai felé, és könyörületet azok felé, akik (ebben a helyzetben talán akaratlanul) az ellenségei voltak.

Nevelés ez a helyzet, amikor felfegyverzett emberek jönnek letartóztatni Isten Fiát, s János nem is engedi, hogy figyelmen kívül hagyjuk a helyzet komikumát. Emlékszünk például arra, hogy János hangsúlyozta ki mindegyik evangélium-szerző közül a legjobban azt, hogy Jézus a világ világossága. Megtette ezt a nyitó fejezetben, ahol a „világosság” szó Jézusra vonatkozóan hatszor fordul elő mindössze kilenc versben. Utána kétszer idézi Krisztus saját állítását, mely szerint Ő „a világ világossága” (8:12, 9:5). Most pedig a sötétségből valók eljöttek a sötétben „fáklyákkal és lámpásokkal” Őt letartóztatni.

Sőt, fegyverekkel jöttek. Az ellenségei szempontjából ez kétségtelenül szükséges volt. Az ellenségei félték Krisztustól és aggódtak attól, hogy mi történhet, ha esetleg ellenáll nekik. Joggal aggódtak. Ha Ő ellenállt volna, semennyi fegyver sem lett volna elegendő. Jézust letartóztatták, ezért János világosan jelzi, hogy szándékosan adta Magát a halálra a mi üdvösségünkért.

Manapság Krisztus ellenségei az ugyanúgy bolond világítóeszközöktől és fegyverektől függnék. Természetesen nem szó szerint vett lámpások azok, amikre a kortársaink támaszkodnak. Inkább a „fejlődés” fénye, vagy „a józan ész” világossága. De legyenek bármennyire is értékesek ezek a világosságok tisztán emberi fogalmakból kiindulva, világosan

ostobaságok, amikor Ellene állítják csatasorba, Aki Maga a világosság. Az ő világosságát a mi világosságunk nem képes kioltani, mert a miénk az övének köszönheti a létezését. Ő a forrása minden világosságnak és észnek. Azaz, a gondolkodásunk ostobaságba megy át, amikor elmulasztjuk Őt felismerni, ahogyan Pál jelzi a Róma levélben, amikor azt mondja, hogy a férfiak és a nők, elutasítván Isten dicsőítését Istenként, „az ő okoskodásaikban hiábavalókká lettek, és az ő balgatatag szívök megsötétedett. Magokat bölcseknek vallván, balgatatagokká lettek; És az örökkévaló Istennek dicsőségét felcserélték a mulandó embereknek és madaraknak és négylábú állatoknak és csúszó-mászó állatoknak képmásával” (1:21-23). Hasonlóképpen az emberi fegyverek, melyekhez Krisztus ellenségei gyakran folyamodnak, amikor a józan ész csődöt mond, szintúgy haszontalanok.

Isten ereje

Jánost azonban nem elsősorban az emberek gyengesége érdekli. Őt valójában Jézus ereje érdekli, amit egy figyelemre méltó epizóddal közvetít. Ezt az epizódot a másik három evangélium egyike sem említi. János leírja, hogy Jézus, mikor látta a katonákat közeledni és tudott mindent, ami rá várt, előlépett és az alábbi kérdéssel kezdeményezte a letartóztatást: „Kit kerestek?”

A húsvéti telihold ellenére (vagy, mert természetfeletti sötétség szállta meg Krisztus ellenségeit) sötétnek kellett lennie a kertben, mert nem ismerték Őt fel biztosan. Ha igen, akkor így válaszoltak volna: „Téged! Mi téged keresünk”. Ehelyett ezt válaszolták: „A názáreti Jézust”.

Ezen a ponton János szerint Jézus ezt válaszolta: „Én vagyok” („ő” nincs a görög szövegben), s erre az elfogó csapat azonnal „hátra vonulának és földre esének”, ahol ott is maradtak, amíg Jézus el nem engedte őket, feltéve a kérdést még egyszer.

Mi váltotta ki ezt a furcsa reakciót? Lehetséges, mint azt egyes igemagyarázók állítják, hogy nem is volt valódi csoda. Voltak esetek, amikor egy gonosz ember keze lemerevedett az áldozatként kiszemelt ember ártatlansága, vagy megfélemlítő jelenléte miatt. Királyokon volt néha megfigyelhető ez a jelenség az ellenség egyszerű katonáival szemben. A hóhérok néha képtelenek voltak lesújtani ártatlan emberekre. Alexander Maclaren, aki ezt a gondolatmenetet kutatta át, írja: „Sokaknak kellett lenni abban a csapatban, akik korábban hallották Őt, bár a remegő holdfény és a füstölgő fáklyák bizonytalan világosságánál nem ismerték fel, amíg meg nem szólalt. Sokaknak kellett lenni, akik hallották Őt, vagy akik gyanították, hogy szent emberre, talán egy prófétára készülnek rávetni a kezüket. Bizonyosan voltak vonakodók a szolgák között, de a vezetők között is, akik lelkiismeretének csak egy érintésre volt szüksége ahhoz, hogy mozgásba jöjjön. Mindehhez hozzá jön még az Ő nyugodtsága és méltósága, s a nyilvánvaló félelemnélküliség, valamint a menekülés vágyának hiánya mind csak erősítették a szívükben ébredő furcsa érzéseket.”⁴¹⁰ Az ehhez hasonló gondolatok valóban okozhatták Krisztus elfogóinak visszahőkölését a kétségbeesés, vagy a megdöbbenés okából.

Ez azonban nem látszik a teljes képnek, amint azt Maclaren is elismeri, mert János nem pusztán azt mondja, hogy a szolgák és a katonák egy pillanatra megálltak a Jézus elfogására tett erőfeszítéseikben. Azt mondja, hogy ténylegesen hátravonultak, és a földre zuhantak. Sőt – és ez rendkívül fontos – ezt válaszreakcióként tették, de nem pusztán Krisztus jelenlétére, hanem inkább az Általa kimondott fenséges szavakra: „Én vagyok” (vagy amint a legtöbben fordítják, „Én vagyok az”).

⁴¹⁰ Alexander Maclaren, *Expositions of Holy Scripture*, 7. kötet, „Gospel of St. John” (Grand Rapids, Eerdmans, 1959) 3. rész, 221. oldal

Jelentős ez? Az, ha visszaemlékszünk Jahve Isten nagy nevére, amit Mózesnek jelentett ki az égő bokornál, amikor megbízta azzal, hogy vezesse ki Izrael népét Egyiptomból. „Vagyok, aki vagyok”. Ez a „lenni” ige egyik ragozott formája. Azaz amikor Jézus az „Én vagyok” kifejezéssel válaszolt az ellenségeinek, akkor nagyon is lehetséges, hogy a saját nagy Jahve nevét használta, mely minden név felett álló (Fil2:9-11), és ennek elhangzása az istenember szájából a végső zűrzavarba taszította az elfogó csapatot, s még a megállásra is képtelenné tette őket Őelőtte.

Maclaren mondja: „Hajlamos vagyok azt gondolni itt, mint ott [az átváltozásra gondol], bár nagyon más körülmények között, és oly más végeredménnyel, de egy pillanatra fellebbent a test fátyla, és kiszabadult a mindig is benne lakozó világosság egy villanása. Ezért ahogyan Ézsaiás is, aki mikor látta a Királyt a Maga dicsőségében, ezt kiáltotta: 'Jaj nékem, elvesztem, mivel tisztátalan ajkú vagyok!', s ahogyan Mózes sem láthatta szemtől-szembe, csak hátulról, így itt is csak a látható isteni mivolt egy kóbor sugara hatolt át mondhatni a résen, s azonnal elegendő volt furcsa félelemmel leteríteni azokat a durva és érzéketlen embereket. Mikor azt mondta: 'Én vagyok', akkor valami megérezte velük, hogy 'Ő az, Aki előtt az erőszak zavarodottan összegörnyed, s Akinek a jelenlétében a tisztátalanságnak el kellett rejtenie az arcát'.”⁴¹¹

Hatalmas ellentét ez, Jézus dicsőségének és hatalmának a megmutatkozása a letartóztatása pillanatában a Gecsemáné kertben, de csak egy további példája a megtestesülés paradoxonjának, ami mindenütt megtalálható Isten Ígétében. A születésére nézünk, és az emberi gyengeség képét látjuk, egy bölcsőben fekvő csecsemőt. De Betlehem mezői felé fordulunk, és látjuk, hogy ezt a születést angyalok jelentették be. Szegénynek született, de egy csillag elvezeti a keleti királyokat, akik elhozzák az aranyukat, a fűszerüket és a mirhájukat. A keresztelezésekor azokkal azonosult, akik a bűneikből tértek meg, de nem volt bűne, és hang hallatszott a mennyből: „Ez amaz én szerelmes fiam, a kiben én gyönyörködöm” (Mt3:17). Annyira kimerült, hogy elaludt a hajó hátuljában, mely hamarosan vadul hánykolódik majd a Galileai-tengeren. A tanítványok, akik gyakorlott halászok voltak, megrettentek. Felébresztették, s Ő azonnal lecsendesítette a hullámokat. Lázár sírjánál Jézus sír, de aztán hatalommal szól egy szót, és a halott ember feltámadva előjön a sírból. A kertben agóniában imádkozik, hogy ha lehetséges, múljon el Tőle a pohár. De pillanatokkal később előlép, hogy találkozzon az ellenségeivel, majd a jelenlétének pusztá erejével dönti a porba őket.

Az ellentétek eme furcsa keveréke a kulcs az első okhoz, amiért Jézus azt tette, amit tett ez alkalommal. Meg akarta mutatni ebben a fontos pillanatban, hogy Ő több mint ember. Ember? Igen, de *testben megjelent Isten is*. Úgy akarta Magát megismertetni, hogy ugyanúgy volt Isten, mint ember, Aki meghalni készült az üdvösségünkért. Embernek kellett lennie, hogy meghaljon. De Istennek is kellett lennie, ha annak a halálnak elégségesnek kellett lennie váltságdíjként a bűneinkért. Ezt jelenti Ő ki az elfogása pillanatában.

Másodszor, az ellenségei feletti hatalmának megmutatása azt is megmutatja, hogy *a halála önkéntes*, nem erőszakos. Ha nem akart volna meghalni, akkor semekkora hadsereg, vagy fegyvermennyiség sem lett volna elegendő a kényszerítéséhez. Ugyanúgy elsétálhatott volna, mint ahogyan korábban sokszor megtette.

Végül, Jézus úgy cselekedett, hogy világossá tette: akik letartóztatták, és akik e mögött álltak a parancsot kiadva erre, *azok menthetetlenek*. Egyesek az elfogó csoportban lehet, hogy soha nem látták korábban Krisztust. De soha nem lesznek képesek azzal védekezni, hogy semmiféle jelét nem látták annak, kicsoda Ő valójában. Nem volt számukra ismeretlen a mennyei dicsősége. Azaz, tovább járták az útjukat, miután elengedte őket az ereje fogságából, azért cselekedtek így, mert nem akarták felismerni, vagy elismerni az igazságot, nem pedig azért, mert nem ismerték azt. S így lesz ez Krisztus második megjelenésének napján. Azon a

⁴¹¹ Ugyanott, 222. oldal

napon is megmutatkozik majd az Ő isteni mivolta, s lelepleződik az ember vétke és bűnös hajthatatlansága. Az pedig az ítélet napja lesz, nem a kegyelemé. Most van itt az ideje elfordulni a bűntől, és elismerni Őt Megváltónak és Úrnak.

Kegyelem Krisztus tanítványainak

A második jellemzője Krisztus letartóztatásának az, ami felett a többi evangélista átsiklik. Megparancsolja a szolgáltnak és a katonáknak, hogy mivel Őt jöttek elfogni, a tanítványait engedjék szabadon távozni (8. vers). Ez a kegyelem kijelentése a tanítványai iránt – a hatékony kegyelemé. Azok, akiket Ő védett, szabadon távozhattak, ahogyan János mondja: „hogy beteljesüljön a beszéd, a melyet mondott: Azok közül, a kiket nekem adtál, senkit sem vesztettem el” (9. vers). Utalás van itt a Jn6:39-re és a Jn17:12-re.

Mikor János felhívja a figyelmet Krisztus korábbi kijelentéseire, akkor kiszélesíti Krisztus védő kegyelmét erről az egy esetről, melynél csak a tizenegy tanítvány volt jelen, Isten kegyelmének általános gyakorlására, melyben Krisztus egész népe védelemre talál. Igaz, hogy Jézus a tanítványokat védte, mert a szolgálk és a katonák kétségtelenül őket is el akarták fogni. Ezt onnét tudjuk, hogy Márk beszámolója szerint el akartak kapni egy bizonyos fiatalembert, aki egy gyors inget viselt, de azt a kezük között hagyta, és mezítelenül menekült el, amikor a kezeiket rá vetették (Mk14:51-52). Mindazonáltal ahogyan János idézi Jézust ez alkalommal, tudatában van annak is, hogy ez csak egy kicsiny példája annak a nagyobb védelemnek, mellyel Jézus minden korban folyamatosan védi azokat, akiket az Atya Neki adott.

Miképpen gyakorolja Jézus ezt a megtartó kegyelmet azok iránt, akik hittek Benne? Egy sor igevers mondja, hogy mit képes megtenni Isten, s ezért mit fog megtenni az Ő népéért. Zsid7:25 – „Ennekokáért ő mindenképen idvezítheti is azokat, a kik ő általa járulnak Istenhez, mert mindenha él, hogy esedezzek érettök”. 2Tim1:12 – „ő az én nála letett kincsemet meg tudja őrizni ama napra”. Zsid2:18 – „Mert a mennyiben szenvedett, ő maga is megkísértetvén, segíthet azokon, a kik megkísértetnek”. Fil3:20-21 – „Mert a mi országunk mennyekben van, honnét a megtartó Úr Jézus Krisztust is várjuk; Ki elváltoztatja a mi nyomorúságos testünket, hogy hasonló legyen az Ő dicsőséges testéhez, amaz Ő hatalmas munkája szerint, mely által maga alá is vethet mindeneket”. Júd24-25 – „Annak pedig, a ki titeket a bűntől megőrizhet, és az ő dicsősége elé állíthat feddhetetlenségben nagy örömmel, az egyedül bölcs Istennek, a mi megtartónknak, dicsőség, nagyság, erő és hatalom most és mind örökké. Ámen.”

Mikor összerakjuk egybe ezeket az igeverseket, azok elmondják nekünk, miképpen mutatja ki Jézus az Ő hatékony, megtartó kegyelmét velünk: kiemel minket e világ sötétségéből az Ő csodálatos világosságára, közbenjár értünk a mennyben, őrzi a lelki letétjeinket, meglátogat minket a kísértésekben, s még a testünket is megóvj a végső feltámadáskor, majd végül folttalanul bevisz minket a saját és az Ő Atyja dicsőségébe. Teszi ezt azzal, hogy közénk és ellenségeink közé áll.

Könyörület mindenkinek

Van még egy végső epizód Jánosnak a Krisztus letartóztatásáról szóló elbeszélésében, melyről ellentétben az első kettővel, az evangéliumok szerzői valamennyien beszámolnak. Ez Péterre vonatkozik, aki mikor látta, hogy Jézust letartóztatni készülnek, gyorsan kardot rántott, és lesújtott vele a csapatot vezető fiatalemberre. Péter kétségtelenül a fejét akarta venni. De a fiatalember félrekapta a fejét – a neve Málkus, Kajafás főpap egyik szolgálja volt – így csak az egyik fülét veszítette el. Lukács elmondja az eseményekkel kapcsolatos teljes beszámolójában, hogy Jézus megérintette a fülét és meggyógyította őt (Lk22:51). János

hozzáteszi, hogy még Pétert is megfeddte: „Tedd hüvelyébe a te szablyádat; avagy nem kell-e kiinnom a pohárt, a melyet az Atya adott nékem?” (18:11)

Ha megvizsgáljuk ezt az epizódot, sok igazságot látunk benne. Az egyik lecke a testi tevékenység ostobasága, amelyik érzéketlen lévén Isten tervére és céljaira, megpróbál lesújtani Istent megvéendő. Péter Krisztus iránti buzgósága nem az ismeret miatt történt, mert elkerülhetetlen következménye volt annak, hogy a megelőző órákban elmulasztotta betartani Krisztus „virrasszatok és imádkozzatok” parancsát (Mt26:41). Bátor volt, de tudatlan. Utóbb már bátor sem volt, mert egy szolga előtt megtagadta Krisztust. Péter csődöt mondott. S így lesz velünk is, ha a buzgóságunkat nem a Krisztustól kapott tudás táplálja, és nem Ő erősít meg minket.

Ez és más leckék mellett nyilvánvalóan az a legnagyobb igazság ebben az epizódban az, hogy Jézus itt még az ellenségeivel is könyörületes volt, még akkor is, amikor azok eljöttek, hogy a kivégzés felé taszigálják Őt.

Ebben az utolsó igaversben beszél Jézus „az Atya által Neki adott pohárról”. Ez az egyike annak a két pohárnak, melyekről a Szentírás beszél. Az egyik az üdvösség (szabadulás) pohara. Ezt a Zsolt115:13 említi: „A szabadulásért való poharat felemelem, és az Úrnak nevét hívom segítségül” A másik Isten haragjának, vagy a nyomorúságnak a pohara, amelyről szó van itt is. Korábban Jézus azért imádkozott, hogy múljon el Tőle ez a pohár (Mt26:39). Két pohár: az üdvösség pohara és Isten haragjának pohara! Mindenkinek, aki valaha is élt, innia kell majd az egyikből. Azok azonban, akik az üdvösség poharából isznak Isten kegyelme által, azok csak azért isznak majd ebből, mert Jézus helyettük itta ki Isten haragjának a poharát.

226. oldal: A zsidó bírósági tárgyalás, Jn18:12-14

12. A csapat azért és az ezredes és a zsidók szolgálai megfogák Jézust, és megkötözik őt,

13. És vivék őt először Annáshoz; mert ipa vala ez Kajafásnak, a ki abban az esztendőben főpap vala.

14. Kajafás pedig az vala, a ki tanácsolta vala a zsidóknak, hogy jobb, hogy egy ember veszszen el a népért.

Valami a bírósági tárgyalásokról, különösen a nagy tárgyalásokról, melyek példaként szolgálnak és meghatározzák a történelem menetét, különösen megragadja és elbűvöli az emberek elméit. Például az egész amerikai történelemben egyetlen esemény sem keltett akkora érdeklődést, és nem is tartotta fenn azt olyan sokáig, mint az igazságszolgáltatás elkerülhetetlen tevékenysége, ami a demokrata párt kampányközpontjában a washingtoni Watergate komplexumban 1972. június 16-ának éjszakáján történt betörést követte, ami akkor jutott a csúcspontjára, amikor két évvel később, 1974. augusztus 9-én Richard M. Nixon elnök lemondott.

Igaz, a fő alperes soha nem állt a bíróság elé, bár a csapatnak tagjai és más tisztviselők közül sokan igen. De átgondolták ennek az elnöknek az ügyét – a jellemét, a politikáját és a hatalommal való visszaélését. Ez a dolog tartotta lázban az amerikai szavazókat hosszú időn át. Néha úgy tűnt, hogy a sajtó alig foglalkozik mással. Mikor a vizsgálatok csúcán az Ervin Bizottság elkezdte a tévében is sugározni a meghallgatásokat, a szenátusi Caucus Room-ból (1973. május 17-én), a nemzet majdnem megállt a munkában hogy napról napra követhesse az adásokat. Az üzletemberek tévéket vettek az irodáikba. A bárók ezekre a történelmi vitákra hangolták át a készülékeiket. Még a nemzet fővárosában folyó nyilvános meghallgatásokat is félbeszakították. Esténként a közmédia újra levetítette a napi meghallgatások részleteit az esti tévénezők számára, s ennek eredményeképpen a legnagyobb válaszreakciót tapasztalták meg a történetének bármely programjára: 82000 levél és 1250000 dollár az új tagoktól és a díjakból. Az Ervin Bizottság maga is napi 1000-9000 levelet kapott, novemberrel ezek összessége átlépte az egymilliót. S amellet, amit más vizsgálóbizottságok költöttek, egyedül az Ervin Bizottság mintegy másfél millió dollárt költött.

Ez a rendkívüli érdeklődés a végeredmény iránt egyes hatalmas bírósági tárgyalásokon megfigyelhető az ókori történelemben, valamint a mi, irántuk megnyilvánuló erőteljes érdeklődésünkben is. Hét tárgyalás jut eszünkbe: Szókratészé Athén vezetői előtt, I. Károlyé, aki a józan, de szabadgondolkodású angol Parlament elé került, Alfred Dreyfusé Franciaországban, valamint Aaron Burr, Mary Stuart és a nürnbergi vádlottak pere.

Ezek a bírósági tárgyalások sokak elméjét és képzeletét megmozgatták. Mégis, egyetlen bírósági tárgyalás sem jelentett akkora kihívást a fajunk számára, és nem zaklatta fel annyira az érzelmeinket, mint Jézus pere, amit a zsidó és a római hatóságok folytattak le Palesztinában.

Walter M. Chandler a new yorki ügyvédi kamara korábbi tagja, és a Jézus peréről szóló kitűnő könyv szerzője írta: „Ezek a [többi] tárgyalások egytől egyik szelídek és mindennaposak voltak, összehasonlítva a názáreti Jézusnak, a galileai parasztnak a perével és keresztre feszítésével. Ezek földi tárgyalások voltak, földi ügyekben, földi bíróságok előtt. A názáreti tárgyalása a menny és a föld legfelsőbb bíróságai előtt zajlott: a nagy Szanhedrin előtt, aminek a tagjai az isteni megbízást kapott nemzetség mesterei voltak, valamint a Római birodalom bírósága előtt, mely az emberek törvényszéki és polgárjogi ügyeit felügyelte az egész ismert világon, Skóciától Júdeáig, Dáciától Abesszíniáig.”⁴¹²

⁴¹² Walter M. Chandler, *The Trial of Jesus from a Lawyer's Standpoint* (Atlanta, Harrison Company 1956), XVI.

Nagyon fontos, hogy alaposan tanulmányozzuk át Jézus tárgyalását. Azért tanulmányozzuk, mert érdekel, s mert nyilvánvaló a hordereje. Megkérdezzük: jogosan folytatták le? Vétkes volt Jézus, mint vádlott? Vagy ártatlan volt? Mik voltak a vádak a fogoly ellen? A helyes eljárást folytatták le, vagy azt megszegték? S ami talán a legfontosabb az összes kérdés között: mit kell mindennek mondani a saját törvényrendszerünkről és a Jézussal fennálló kapcsolatainkról?

Két tárgyalás

Azoknak az eseményeknek az általános áttekintésével kell kezdenünk, melyek során lezajlott a tárgyalás (tulajdonképpen a két tárgyalás). Ezeknek négy fő szakaszuk van.

Először is ott volt a *letartóztatás*, melyről már volt szó az előző fejezetben. Ez a zsidó húsvétot megelőző éjszaka történt i. sz. 30-ban, valószínűleg szerdán, április 5-én. Későn, este 11-kor, vagy éjfélkor zajlott le a templomszolgák és a római katonák közreműködésével, akiket Júdás vezetett.

Másodszor ott volt a *zsidó tárgyalás*. Ennek három különálló része volt. Először is lezajlott az előzetes meghallgatás az éjszaka során Annás előtt. Látszólag ezt írja le János az evangéliumában, noha a dolgot kissé összezavarja a „főpap” kifejezés, mert mind Annás, mint Kajafás – aki előtt a dolog második része zajlott – érintettek. Enne a kettős utalásnak az oka az, hogy a zsidó törvények szerint a főpap élete végéig maradt a hivatalában, de a rómaiak, akiknek a felügyelete alatt engedték a zsidó kormányzási rendszer működését, leváltották a nekik nem tetsző főpapokat és másokat tettek a helyükre. Így Krisztus letartóztatásának idején ott volt Kajafás (aki a rómaiak nevezték ki), Annás (az idősebb főpap, akit minden zsidó a valódi főpapnak ismert el), valamint mások (akiket szintén a rómaiak neveztek ki, majd később leváltottak). Úgy tűnik, János Jézusnak az Annás előtti megjelenését írja le, ahol Jézus megtagadta a bizonyágtételt Önmaga ellen, ezért ütötte meg igazságtalanul egy kisebb bírósági tisztviselő.⁴¹³

Jézus tárgyalásának második fázisa Kajafás előtt zajlott, akihez Annás küldte Jézust, mikor észrevette, hogy a saját kikérdező módszere gyümölcstelen maradt. A Kajafás előtti tárgyalás volt a jelentős, amit teljes hosszában leírnak a szinoptikus evangéliumok szerzői (v. ö. Mt26:57-68, Mk14:53-65, Lk22:54). Különböző tanúk álltak elő, akiknek azonban nem egyezett a tanúvallomása, emiatt elküldték őket. A szinoptikus beszámolók szerint ez a tárgyalás a gyors felmentés felé haladt (és felmentéssel is kellett volna végződnie), amikor maga Kajafás avatkozott bele tiltott módon a fogoly megkérdezésével: „Az élő Istenre kényszerítelek téged, hogy mondd meg nekünk, ha te vagy-e a Krisztus, az Istennek Fia?” (Mt26:63) Mikor Jézus, Akinek nem volt kötelező Önmaga ellen tanúskodni, de mindazonáltal nem tagadta meg a választ erre a hivatalos felszólításra Jahve nevében, és ezt válaszolta: „Igen, ahogyan mondom”, akkor azonnal egyhangúlag istenkáromlással vádolták.

A zsidó bírósági eljárás harmadik fázisa a következő reggelen zajlott le napfelkeltekor (Mt27:1, Mk15:2, Lk22:66-71). A kikérdezést formálisan megismételték és az ítéletet megerősítették. Ebben a fázisban az egész Szanhedrin, a judaizmus legfelsőbb bírósága is részt vett.

A harmadik szakasza ezeknek a végső eseményeknek a *római tárgyalás* volt. Ez azért volt szükséges, mert jóllehet a zsidó bíróság ítélezhetett, de nem hajthatta azt végre, ezért római jóváhagyásra volt szüksége a határozatához. Ennek a tárgyalásnak szintén három része volt. Első volt az előzetes megjelenés Pilátus előtt (Mt27:2, 11-14, Mk15:1-5, Lk23:1-5,

⁴¹³ Alfred Edersheim úgy véli, hogy ez a váltás Kajafás előtt történt (*The Life and Times of Jesus the Messiah*, 2. kötet, 548. oldal), de a legtöbb modern vélemény ellene szól ennek a magyarázatnak. Az itt kifejtett nézőpontról lásd: Chandler (XVII), Leon Morris (*The Gospel according to John* [Grand Rapids: Eerdmans, 1971] 746. skv.)

Jn18:28-38). Itt egyelőre még tanulmányozandó okokból a zsidó vezetők várakozásai megghiúsulni látszottak, mert ahelyett, hogy *pro forma* eljárást folytattak volna le és ennek megfelelő ítéletet hoztak volna, amit a vezetők vártak, Pilátus hirtelen megtorpant és felmenteni igyekezett a foglyot. A tárgyalás második része a megjelenés volt Heródes előtt, mert amikor Pilátus meghallottam, hogy Jézus galileai, megpróbált kibújni a felelősség alól, elküldvén Jézust ahhoz, akit illetékesebbnek vált (Lk23:6-12). Heródes azonban visszaküldte Jézust. Így a római tárgyalás harmadik része, az a rész, melynek során Jézust ténylegesen kereszthalálra ítélték (bár nem vádolták semmivel, és valójában ártatlannak nyilvánították), Pilátus előtt zajlott. Ezt a tárgyalást, mely a döntő volt, minden evangélista feljegyezi (Mt27:15-26, Mk15:6-15, Lk23:13-25, Jn18:39-19:16).

A végső szakasza ezeknek az eseményeknek a *keresztre feszítés* volt, a két bírósági eljárás ítéletének a végrehajtása.

A zsidó törvénykezés

Krisztus letartóztatásának, tárgyalásának és kivégzésének e rövid áttekintéséből világosan kiderül, hogy az első fő dolog, amit az eset tanulmányozójának elemeznie kell, a zsidó bírósági eljárás. De lehetetlenség megérteni ezt a tárgyalást a zsidó törvénykezés és a jogi gyakorlat legalábbis valamilyen kezdetleges ismerete nélkül.

Sajnos ez nem túl könnyű téma a megismerés számára. Először is ott a zsidó törvénykezés kettős alapja: a mózesi törvények (Mózes öt könyve), valamint a Talmud, (vagyis nem írott) törvény, mely az előzőn alapszik. A talmudi törvény nagy terjedelmű és nagyon összetett. Két része van: a Misna, ami az alaptörvény, valamint a Gemara, amit nevezhetnénk a kommentárjának. A kapcsolatot a Gemara és a Misna között hasonlíthatjuk egy, az Egyesült Államok Kongresszusában lefolytatott és a *Kongresszusi feljegyzésekben* megőrzött vitához egy törvényjavaslatról, valamint az eredményeképpen megszületett törvényről. Ebben az esetben azonban a Talmud az első, és a Gemara a második. Tovább bonyolítja a helyzetet az, hogy valójában két Talmud létezik, a Babiloni Talmud és a Jeruzsálemi Talmud. A Jeruzsálemi Talmudot foglalták először írásba (a negyedik században). A Babiloni Talmudot az ötödik században írták le, és négyszer hosszabb. Angolra fordítva és a mai formátumban kiadva a Babiloni Talmud mintegy négyszáz kötetes lenne. S ha a dolog még mindig nem elég bonyolult, ott van az elgondolkodtató kérdés, hogy vajon a Misnában kifejtett törvényeket alkalmazták-e a jogi eljárások során Jézus korában?

Másrészről Jézus tárgyalásának elemzése valójában nem annyira bonyolult dolog, mint amennyire ezek a megjegyzések sugallanak. Ugyanis csak a halálbüntetés kiszabásának dolgában kell foglalkoznunk a zsidó törvényekkel, és nem kell törődnünk a Talmudban tárgyalt sok száz másik dologgal. Továbbá, megannyi magyarázó már átrágták magukat ezen a dolgon, és bámulatos módon összegezték a jelentős elemeket. Ezeket néhány kategóriára oszthatjuk.

1. *A főbenjáró esetek bírósága.* Az egyetlen bíróság, mely a főbenjáró esetekben összeülhetett Izraelben, a Nagy Szanhedrin, vagy a Nagytanács volt. Ennek hetvenegy tagja volt, és Jeruzsálemben ülésezett. A neve a görög *sunedrion* szóból eredt, mely egy törvénykező testületet jelentett, mely azért gyűlt össze, hogy vitatkozzon kényelmes, vagy ülő testhelyzetben, de ez nem pusztán a görög kultúrának a zsidó népre gyakorolt hatásának kezdetétől datálódik. A hagyomány a Nagy Szanhedrin alapítását a mózesi időkre, konkrétan a pusztai vándorlás idejére teszi, mert a 4Móz11:16-17 feljegyezi Isten Mózesnek adott utasításait arról, hogy „gyűjtsön egybe hetven férfit”, akik ellátják a törvénykezés feladatait. Ez a hetven plusz Mózes adja a hetvenegy tagot. Bármilyen is a története, a Szanhedrin természetesen létezett, és Jézus korában a legmagasabb tekintéllyel ruházott fel Izrael vallási és egyéb ügyeiben (leszámítva Róma tekintélyét).

A Szanhedrint hagyományosan három kamarára osztották: 23 pap kamarájára, 23 írástudó kamarájára, és 23 vén kamarájára – bár ezt gyakran nem tartották be szigorúan. Ezekhez két elnöklő hivatalnok csatlakozott, s ez adta ki a hetvenegyet. A három kamara képviselte a zsidó élet vallási, törvényes és demokratikus elemeit. Erre a hármas tagozódásra utal Jézus a Mt16:121-ben, ahol ezt olvassuk: „Ettől fogva kezdé Jézus jelenteni az ő tanítványainak, hogy néki Jeruzsálembe kell menni, és sokat szenvedni a vénektől és a főpapoktól és az írástudóktól, és megöletni, és harmadnapon föltámadni” (v. ö. Mk14:53).

2. *A bírák minősítése.* Mivel egyedül a Nagy Szanhedrin tagjai voltak felhatalmazva az ítélezésre a főbenjáró esetekben, a Szanhedrin tag minősítése azonos volt ezeknek a bíráknak a minősítésével. E minősítések közül egyesek nyilvánvalóak voltak. A Szanhedrin tagjának a zsidók zsidójának kellett lennie, azaz két zsidó szülőtől származó tiszta vérű zsidónak. Tanulnia kellett a törvényt, és szükséges volt előzőleg törvénykezési gyakorlatot szereznie. Nyelveket kellett beszélnie, mert azok tárgyalásain, akik nem beszéltek héberül, nem volt megengedett a tolmácsok jelenléte. Alázatosnak kellett lennie, és jó hírnévvel kellett rendelkeznie. S ami a legfontosabb, nem ülhett be a tanácsba, ha bármiféle személyes érdeke fűződött a tárgyalás végkimeneteléhez. Azaz, még egy jó minőségű Szanhedrin-tagnak is átmenetileg félre kellett állnia, ha rokona volt az alperesnek, vagy előnye származott az ítéletből.

3. *A tanúk.* A tanúk és a szerepük minősítése a jogi eljárások során talán a legérdekesebb része a zsidó törvénykezésnek, mert az előzőleg említett dolgokkal ellentétben a zsidó törvénykezés ebben kirívóan különbözi a rómaiktól, valamint a világban ma ismert, a rómaiból származtatott nyugati rendszerektől.

Először is a tanúk szerepe sokkal fontosabb volt, mint az általunk ismert perekben. A mi pereinkben a tanúnak egyszerűen csak azt kell elmondania, amit tud, s a teljes eljárást az összegyűjtött tanúvallomások alapján lefolytatva állapítják meg az alperes vétkességét, vagy ártatlanságát, bármennyi is legyen e tanúvallomások száma. De nem ez volt a helyzet Izraelben. A héber törvényben a tanúvallomásnak teljesnek kellett lennie. Azaz, az egész vétekre kellett vonatkoznia, amivel az alperest vádolták. Az egyik szekértő mondja erről a rendszerről: „Még ha rendelkezésre is állt a kellő számú, megfelelően minősített tanú, a tanúvallomásuk nem volt kellően meggyőző, ha nem álltak összhangban nemcsak a fogoly vétkét, de az elkövetés módját illetően is. A rabbinikus törvény nem szab ki az emberre halálos, sőt még súlyos büntetést sem, amíg minden tanú nem egy és ugyanazon bűncselekménnyel vádolják őt, a tanúvallomásaik teljesen meg nem ekeznak a főbb körülményeket illetően és ki nem jelentik, hogy látták egymást is, miközben látták, amint a vádlott elköveti a bűncselekményt.”⁴¹⁴

A tanúk második minősítéséről a már említettekben volt szó, nevezetesen hogy kettő, vagy több tanúra van szükség az ítélet meghozatalához (4Móz35:30, 5Móz17:6-7, 19:15). Ez az irányelv nyilvánvaló bármely jogi rendszerben, de a judaizmusban olyan magas szintre emelték, hogy a tanúvallomásoknak meg kellett egyeznie minden részletben, vagy a vádlottat azonnal fel kellett menteni.

Itt különböző formulákat használtak. Először a feltételezett bűncselekmény helyét és idejét illetően került sor a tanúk vizsgálatára (külön-külön, természetesen). Ezt *Hakiro*t-nak nevezték, és hét kérdéscsoportot tartalmazott: (1) A kürtölés esztendejében történt a dolog? (2) Közöséges évben? (3) Melyik hónapban? (4) A hónap mely napján? (5) Mely órában? (6) mely helyen? (7) Felismered ezt az embert? A második kérdéscsoport, melynek neve *Bedikot*, azokkal a dolgokkal foglalkozott, melyeket az első kérdéscsoport nem derített ki, és olyasvalamiből állt, amit talán a keresztkérdések feltevésének nevezhetnénk. Ez a legnagyobb komolysággal és szigorúsággal folytatták le. Azaz, ha az egyik tanú vallomása a

⁴¹⁴ Mendelsohn, *The Criminal Jurisprudence of the Ancient Hebrews* (Baltimore: M. Curlander, 1891, 29. oldal. Idézi Chandler, *Trial of Jesus*, 1. kötet, 133-134. oldal)

legcsekélyebb részletben is eltért a többitől, azt azonnal érvénytelennek nyilvánították. Ennek egyik példája az, ahogyan Zsuzsannát felmentették a házasságtörés hamis vádja alól az ő nevét viselő apokrif könyvben. Amikor a vének összefogtak ellene, nem voltak képesek egyetértésre jutni annak a fának a fajtáját illetően, amely alatt állítólag elkövette a tettet. Ha pedig kiderül, hogy a tanúk hamis vallomást tettek, akkor ugyanazzal a büntetéssel sújtották őket, mint amit a vádlottra szabtak volna ki, ha bűnösnek bizonyul. Ez történt a hamis bírakkal is, akik megvádolták Zsuzsannát.

A tanúk harmadik jellemzője a zsidó törvények alatt az volt, hogy nekik maguknak kellett a vádlóknak lenni. Ez azt jelenti, hogy nem voltak ügyészek a zsidó bíróságokon, sem ügyvédek az állam részéről. Ehelyett azoknak, akik látták a bűncselekményt, először is gondoskodniuk kellett a letartóztatásról, másodszor vádat kellett emelniük a nemzeti bírák előtt.

Végül különösen említésre méltó, hogy nekik kellett konkrétan figyelmeztetni az alperest a bűne lehetséges jogi következményeiről közvetlenül a bűn elkövetését megelőzően. A törvénynek ezt az előírását „idő előtti figyelmeztetésnek” nevezték. Ennek látszólag hármas célja volt: (1) megóvni a potenciális bűnelkövetőt a tudatlanságától és elhamarkodottságától, s így, ha lehet, elkerülni a bűnelkövetést, (2) elősegíteni a bűnös szándék kimutatását a későbbi tárgyaláson, és (3) segíteni a bírának a helyes ítélet kiszabásában. Amennyire ismeretes, ennek az irányelvnek nincs párja egyetlen nemzet jogrendszerében sem az ókorban, sem napjainkban. Valójában olyan szigorú ez, hogy lehetetlenség meglátni, miképpen lehetett Izraelben halálbüntetést kiszabni bárkire, hacsak nem a legszélsőségesebb és legszokatlanabb körülmények között. S valóban pontosan ez is olt a célja, mert a zsidók oly sokra értékelték egy izraelita életét, hogy szigorúan bevetettek mindent, ami elfordíthatta a halálbüntetést. A Misna mondja: „A Szanhedrin, mely hétévente egyszeri gyakorisággal ítél halálra egy embert, mészárszék.” (Mahot)

4. *A tárgyalás módja.* A főbenjáró esetekben lefolytatott tárgyalás módját alaposabban majd a soron következő tanulmányokban vesszük górcső alá Jézus konkrét perének fényében. De itt megjegyezhetjük annak néhány alapvető követelményét. Először is, a reggeli és az esti áldozat közötti időszakban kellett lefolytatni, azaz napközben, s arra emlékezve, hogy mindazt, amit tesznek, azt világosan Isten előtt kell tenni azoknak, akik a megfelelő viszonyban voltak Vele. Másodszor, a bírának sohasem szabad a vádlott elítélésére törekedni, hanem épp ellenkezőleg, az ő oldalára kell állniuk, és minden követ meg kell mozgatniuk a felmentése érdekében. Harmadszor, a vádlottat nem volt szabad elítélni a pusztaság többség által, hanem inkább 50% plusz kettő (37-en a 71-ből) volt szükséges az ítélet meghozatalához. Negyedszer, bármily furcsa is, de az egyhangú szavazás is érvénytelen volt az elítéléshez, mert ezt úgy ítélték meg, mint érzelmi döntést, ami a többség ráhatására alakult ki. Ötödször, a kezdeti szavazás és az ítélet kihirdetése nem volt összesűrítendő egyetlen napra. Azaz, feltételezvé, hogy a bíróság elítélő határozatot hozott, az ülést berekesztették, és mindenki hazament, hogy átgondolja: nem siklottak-e át bármi felett, ami a felmentéshez vezethetett volna. Csak miután elmúlt az éjszaka, a bíróság újra összeült és új szavazást tartottak, akkor vált kihirdethetővé és végrehajthatóvá az ítélet.

Am még ekkor is keresték a késleltetés lehetőségét. Chandler írja: „Ha az 50% plus legalább két fő szavazata a vádlott ellen szólt, akkor másodszor is elítélték. De a héber törvénykezés humánus és elnéző lelkülete tovább működött, és meggátolta az azonnali végrehajtást. A bírák tovább vitakoztak. Senki sem akarta elhagyni a tárgyalótermet a tárgyalás második napján... Senki nem evett semmit, és nem ivott semmit ezen a második napon... A talmudi értelmezés valamennyi könyörületes irányzatát figyelembe vették, és vizsgálták a bírák, a vádlott védői. Remélték, hogy pár óra alatt az elítélt ember számára

kedvező tényekre bukkannak. Úgy vélték, új bizonyítékok merülhetnek fel és új tanúk bukkanhatnak fel az elítélt javára.”⁴¹⁵

A bírák még akkor is új bizonyítékokat kerestek, amikor a halálmenet elhagyta a Szanhedrin nagytermét. Ha felbukkant egy, akkor a végrehajtást azonnal felfüggesztették, és megvizsgálták az új bizonyítékot.

Csalárd szívek

A lényeg az, hogy Jézust nem egy primitív, barbár, vagy elégtelen, hanem a legjobb jogi rendszerben ítélték el Ő, az Igaz – Aki egy alkalommal megkérdezte, hogy kicsoda vádolja Őt bűnnel az ellenfelei közül, majd néma csöndben hagyta ot őket – az emberi faj előtt ismert legkönyörületesebb és leggondosabb jogi eljárásrendszerben ítélték halálra. Ha megkérdezzük, amint kell is: „De miképpen történhetett ez meg? Miképpen ítélték el Magát az Isten Fiát?”, a válasz egyszerűen az, hogy a hiba nem annyira a rendszerben van, mint inkább azoknak a szívében, akik értelmezik és alkalmazzák a rendszert és annak előírásait. Az emberi szív „csalárdabb... mindennél, és gonosz az”, amint az Jeremiás írta egykor (Jer17:9). Ez az, ami kijátssza a törvényt, vagy (mint ebben az esetben is) arra használja azt, hogy megsemmisítse vele az ártatlant.

Gyógyíthatja bármi ezt a betegséget? Természetesen semmi emberi nem képes erre! De ami lehetetlen az embereknek, lehetséges az Istennek, s pontosan ennek elvégzésére jött el Krisztus. Őt, az ártatlant a bűnösökért ítélték el. S azért lett elítélve, hogy a bűnösök megigazulhassanak. Ilyen férfiak és nők vagyunk mi. A régiek helyett mi is elítéltük volna Őt. De Jézus meghalt értünk. Megváltott minket azért, hogy megszabadulhassunk a bűntől és annak következményeitől, majd Érte élhessünk.

⁴¹⁵ Chandler, *Trial of Jesus*, 1. kötet, 168-169. oldal

227. fejezet: A fogoly elleni vád, Jn18:19-24

19. A főpap azért kérdezé Jézust az ő tanítványai felől, és az ő tudománya felől.

20. Felele néki Jézus: Én nyilván szólottam a világnak, én mindenkor tanítottam a zsinagógában és a templomban, a hol a zsidók mindenünnen összegyülekeznek; és titkon semmit sem szólottam.

21. Mit kérdesz engem? Kérdezd azokat, a kik hallották, mit szóltam nékik: ímé ők tudják, a miket nékik szólottam.

22. Mikor pedig ő ezeket mondja vala, egy a poroszlók közül, a ki ott áll vala, arczul üté Jézust, mondván: így felelsz-é a főpaphoz?

23. Felele néki Jézus: Ha gonoszul szóltam, tégy bizonyyságot a gonoszságról; ha pedig jól, miért versz engem.

24. Elküldé őt Annás megkötözve Kajafához, a főpaphoz.

Ha a viselkedésük nem lett volna olyan megrovandó, és a jellemük annyira aljas, még talán sajnálhatnánk is a Szanhedrin vezetőit, amint összegyűltek i. sz. 30. április 5-ének éjszakáján, hogy megvádolják a názáreti Jézust halálos bűnökkel. Először is nyilvánvalóan nem készültek fel a tárgyalásra. ha tervezték volna Jézus letartóztatását és tárgyalását azon a húsvéton, akkor azt a hét korábbi részében tették volna meg, amikor még megvolt a zsidó törvény által megszabott elegendő idejük az eljárás lefolytatására. Most azonban hirtelen, és egy viszonylag késői órán cselekedtek. Ez pedig azért történt, mert az üzenet, amit Júdás juttatott el hozzájuk, készületlenül érte őket, amint azt már láttuk.

Azután ott volt a tanúk dolga. Hol találhatnak Jeruzsálemben az éjszaka közepén tanúkat Jézus feltételezett bűneire? A bírák nem lehettek tanúk is egyben. Ezt a zsidó törvény megtiltotta. A tanúkat azok közül kellett gyorsan összegyűjteni, akik hallhatták Krisztust valami gyanús dolgot mondani, de ezt annak ismeretében kellett megtenni, hogy a Krisztus beszédeit és cselekedeteit legalaposabban ismerők valószínűleg országszerte szétszóródtak megannyi városba és faluba, ahol Jézus a vándorló szolgálatát végezte. Sőt, még miután találtak is efféle tanúkat, azoknak akkor is a zsidó törvények szigorú követelményeinek megfelelő bizonyítékokat kellett volna szolgáltatniuk.

Talán a pillanat hirtelen lázában a vének, a papok és az írástudók úgy vélték, hogy Jézus, akit megráz, és maga alá gyűr a letartóztatás ténye, Maga bizonyulhat a saját vádlójává. De a reménysegeik e vonal mentén gyorsan szertefoszlottak, amint azt János, az egyetlen evangélista, aki feljegyzi a zsidó törvényszéki eljárás első, Annás előtti szakaszát, jelzi. Annás azt folytatta le, amit mi előzetes meghallgatásnak neveznénk. Kikérdezte Jézust a tanításairól és a tanítványairól. Jézus elutasította a válaszádat erre a kérdéssorozatra, ezzel jelezte, hogy ismeri a zsidó törvényt – a vádaknak a tanúk, és nem a vádlott szájából kell elhangzaniuk – ezzel azt akarta elérni, hogy a helyes bánásmódot (ha volt ilyen) alkalmazzák, Izrael törvényeinek megfelelően.

János beszámol róla, hogy ezt mondja: „Én nyilván szólottam a világnak, én mindenkor tanítottam a zsinagógában és a templomban, a hol a zsidók mindenünnen összegyülekeznek; és titkon semmit sem szólottam. Mit kérdesz engem? Kérdezd azokat, a kik hallották, mit szóltam nékik: ímé ők tudják, a miket nékik szólottam.” (Jn18:20-21) Ez nem volt sértő válasz, bár annak tűnhet a számunkra. Ez pusztán annak a megkövetelése volt, hogy bánjanak vele helyesen.

Ezen a ponton válik világossá, hogy a bíróság részrehajló volt. Mert jóllehet Jézus helyesen és a törvényes jogainak megfelelően beszélt, az egyik templomszolga mégis odafordult Hozzá és megütötte azért, amit Krisztus pökhendiségének vélt. „Így felelsz-é a főpaphoz?”, kérdezte. De ahelyett, hogy haragosan válaszolt volna, Jézus egyszerűen csak megismételte az előbbi álláspontját. Ha akármi gonoszságot cselekedett volna, azt jogilag kell

előhozni és meg kell erősíteni a tanúkkal. Ha viszont nem, még az Átala elszenvedett ütés is helytelen volt.

Krisztus Kajafás előtt

Nem sokat tudunk Annásról, aki az előzetes meghallgatást lefolytatta. De ahogyan a beszámolókat olvasom, élek a gyanúperrel, hogy némileg igazságosabb volt, mint a gátlástalan veje, Kajafás. Mindenesetre látván Jézus makacs elutasítását arra vonatkozólag, hogy Önmaga ellen tanúskodjon, s felfogván, hogy Jézus egyrészt ismerte a törvényt, másodszer nyilvánvalóan nem rettent meg az ostoba bírósági brutalitás bolond hibájától, Annás úgy vélte, semmi többet sem képes elérni, ezért elküldte a foglyot Kajafához. János ezt a 24. versben jelzi.

Ezen a ponton, jöllehet János nem jegyzi fel, a tárgyalás komoly része kezdődött meg. Ez volt az a szakasz, amit a szinoptikus evangéliumok írnak le a számunkra (Mt26:57-68, Mk14:53-65, Lk22:54), s ahol Kajafás elnökölt.

Sok szabálytalanság volt Krisztus tárgyalásán, amint azt majd megmutatjuk a következő tanulmányunkban, de a sok szabálytalanság mögött meghúzódott a törvényesség a formális ragaszkodás értelmében a törvény bizonyos pontjaihoz. Ezek közül az egyik a tanúk beidézése volt. Márk elmondja, hogy „sokan tesznek vala ugyan hamis tanúbizonyságot ellene”, de azonnal hozzáteszi: „a bizonyágtételek nem valának megegyezők” (Mk14:56). Máté kijelenti: „A főpapok pedig és a vének és az egész tanács hamis bizonyyságot keresnek vala Jézus ellen, hogy megölhessék őt; És nem találának. És noha sok hamis tanú jött vala elő, még sem találának.” (Mt26:59-60) Szemlátomást olyan tanúvallomást kerestek, mely elítélhette volna Jézust, de a főpapok mégsem találtak ilyet. Világos, hogy értékes időt vesztegettek el a gyümölcstelen vádaskodásaikkal.

Három nap alatt

A Misna szerint a tanúvallomásokat három csoportra lehetett osztani: a hiábavaló tanúvallomás, a tanúvallomás, mely kérdéses, és a tanúvallomás, mely elégséges. Ezek között az első, a hiábavaló tanúvallomás azokra a vádaskodásokra vonatkozott, melyek nyilvánvalóan lényegtelenek, vagy érdemtelenek, ezért azonnal elvetendők voltak. Ez lenne az a fajta tanúvallomás, amit a mi bíróságainkon „töröltek a feljegyzésekből”, és amit a bíró „figyelmen kívül hagyásra” ítélné. A tanúvallomások második csoportjába azok tartoznak, melyek kérdésesek, azaz amelyek tartalmasak és jelentőségteljesek. Addig kérdésesek, amíg megerősítést nem nyernek, vagy meg nem cáfolják azokat. A harmadik kategória azokra a tanúvallomásokra vonatkozik, melyeknél a tanúk teljesen azonosan vallanak. Egyedül ez „elégséges” az ítélet meghozatalához.

E felosztásnak megfelelően világos, hogy az első vádak (a sok „hamis tanú” vádja) hiábavaló tanúvallomások voltak, ezért még átmenetileg sem fogadták el azokat. Mikor azonban az utolsó két ember lépett elő nagyon konkrét bizonyítékkal, az azonnal új, ígéretes irányba terelte a tárgyalás menetét. Máté elmondja: ez a kettő azzal vádolta Őt, hogy „Ez azt mondta: Leronthatom az Isten templomát, és három nap alatt felépíthetem azt” (Mt26:61). Márk elmondja, hogy ezt állították: „Én lerontom ezt a kézzel csinált templomot, és három nap alatt mást építek, a mely nem kézzel csináltatott.” (Mk14:58). Ez a vád nyilván nagyon nagy jelentőségű.

Először is nyilvánvalóan igaz volt. Legalábbis megvolt benne az igazság eleme. A tény, hogy volt két tanú, akik lényegében ugyanazt mondták, annak igazságtartalmát bizonyítja. Emellett azonban az evangéliumoknak ebben az egyik nyilvánvalóan nem szándékos, ezért látványos egybeesésével kapcsolatosan János ténylegesen beszámol arról az

eseményről, amikor ezek a szavak elhangzottak. Elmondja, hogy a templom első megtisztításakor Jézus, amikor jelet kértek Tőle, így válaszolt: „Rontsátok le a templomot, és három nap alatt megépítem azt”, „Ő pedig az ő testének templomáról szól vala” (Jn2:19, 21). Látjuk, hogy noha János említi ezt az eseményt a saját, a tárgyalásról szóló beszámolójában, amint azt várhatnánk tőle, mindazonáltal elmondja nekünk a történetnek azt a darabját, mely tökéletesen illeszkedik a többi evangéliumhoz. Mindez ugyanis Jeruzsálemben, a templom udvarában hangzott el, tehát azok előtt az emberek előtt, akik még ezen a késői órán is a templomban voltak az írástudók és a papok szolgálatában.

A második ok, amiért ez a konkrét vádaskodás fontos volt a papok szemében, hogy súlyos természetű volt. Olyan vád volt ez, ami, ha igazolódik, halálbüntetést von maga után. Lehetett boszorkányságnak is tekinteni, mert senki sem képes lerombolni a templomot, majd három nap alatt anélkül, amit „fekete mágiának” nevezünk. Emellett szentségtörésnek is tekinthető, mert a templom a legszentebb hely volt Izraelben. Mindkét bűncselekményt halálbüntetéssel sújtották.

Amint azonban ezt a vádat vizsgálom, nem tehetek mást, csak egyetérthetek Frank Morrisonnal, mikor azt állítja, hogy több is rejlett ebben a dologban. Először is, a beszámolóiban használatos különböző szavak ellenére a nagy valószínűtlen „három nap alatt” kifejezés mindegyikben előfordul. Sőt, ez az a kifejezés, amit Jézus máskor is használt, amikor tökéletesen világos volt, hogy arról prófétál: a feltámadása a halála után három nappal következik be. Gondoljuk, hogy ezeket a kijelentéseket a főpapok ne ismerték volna? Gondoljuk, hogy egy olyan éles eszű ember, mint Kajafás ne lett volna tisztában azzal, mit jelent Jézus rejtélyes kifejezése? Nem kételkedek abban, hogy pontosan értették, mit állít, még ha nem is olyan formában hangzott az el, ami tökéletesen világos lett volna az elítéléséhez. Tudták, hogy valójában ezt állította: „Ti megöltök engem, de az isteni természetemet és hatalmammat azzal fogom bizonyítani, hogy a harmadik napon feltámadok a halálból”.

Az, hogy a főpapok így értették Jézust már egyedül az is bizonyítja, ahogyan gondoskodni igyekeztek a sír őrzéséről. Máté elmondja nekünk, hogy ez a keresztre feszítést követően történt. „Másnap pedig, a mely péntek után következik, egybegyűlének a főpapok és a farizeusok Pilátushoz, ezt mondván: Uram, emlékezünk, hogy az a hitető még életében azt mondta volt: Harmadnapra föltámadok. Parancsolt meg azért, hogy őrizték a sírt harmadnapig, ne hogy az ő tanítványai odamenvén éjjel, ellopják őt és azt mondják a népnek: Feltámadott a halálból; és az utolsó hitetés gonoszabb legyen az elsőnél.” (Mt27:62-64)

Így a két tanú vádaskodásának lényege az volt, hogy Jézus Istennek állította Magát, és azt a saját feltámadásával képes bizonyítani. Káros, végzetes vád volt ez. Ám mégis – és ez szembeszökő tény – ez a tanúvallomás mégis megdőlt.

A tanúk esküje

Nem tudjuk, miért dőlt meg ez a tanúvallomás. Lehet, hogy a csekély eltérések miatt, amint már említettük („Leronthatom az Isten templomát” Máténál, „Én lerontom ezt a kézzel csinált templomot” Márknál, „Rontsátok le a templomot” Jánosnál), Lehet, hogy a tanúk nem tudtak megegyezni a pontos helyet illetően, ahol ezek a szavak elhangzottak, vagy a pontos időpontot illetően, amikor elhangzottak. Végül is három éve hangzottak el. S lehettek más eltérések is. De tudjuk, hogy a tanúvallomások a lényegi egyezésük dacára nem álltak meg. S ezen az alapon feltételezhetjük, hogy emiatt az elnöklő Kajafás csalódott, és fortyogott dühében.

Kajafás nehéz helyzetben volt. A húsvéti hét egyik nagyon késő esti óráján ragadta meg Jézus letartóztatásának lehetőségét, ezért elszánta magát egy gyors bírósági eljárás lefolytatására ezen az éjszakán, majd a zsidó bíróság döntését Pilátus elé akarta tárn

megegyezés végett másnap reggel. Ha ez nem sikerül neki, az katasztrófa lenne. A bírósági eljárás híre kiszivároghatna a tömegekhez, s Krisztus presztízse és hatalma kétségtelenül abban a mértékben emelkedne, mint amilyen mértékben a zsidó bíróság presztízse és tekintélye zuhanna. Mindemellett Kajafás előtt valódi ügy volt. Jézus egyedi módon állította Magáról, hogy az Isten Fia, s ezzel istenkáromlás miatt a halálbüntetés kiszabását kockáztatta. Jézus vétkező volt, ha a zsidó bíróság előfeltevéseivel ítélték meg. Mégis – és ez volt a valódi csalódás – Kajafás nem tudta elérni a jogi elítéltetést. Közel volt hozzá. Igaza is volt. De a helyzet kezdett kicsúszni a markából.

Ezen a ponton Kajafás kimutatta, hogy a kétségtelenül a jellegbeli ravaszsága és elhatározottsága miatt tették meg őt a rómaiak a fő zsidó vezetővé. Amit tett, az törvényellenes volt, de politikailag egy zseni merész lépésének bizonyult. Látván, hogy az ügy a szemük előtt szertefoszlik, hirtelen ő maga fordult a fogolyhoz, azt követelve Tőle, hogy az Izraelben ismert legünnepélyesebb esküvel, a tanúk esküjével erősítse meg a választát: „Az élő Istenre kényszerítelek téged, hogy mondd meg nekünk, ha te vagy-e a Krisztus, az Istennek Fia?” (Mt26:63)

Több okból is briliáns húzás volt ez. Először is, maga az eskü is briliáns. Noha Jézusnak nem kellett bizonyítékot szolgáltatnia Önmaga ellen, de kegyes zsidóként nem utasított vissza egy ilyen ünnepélyes felszólítást, ezért így válaszolt: „Te monád. Sőt mondom néktek: Mostantól fogva meglátjátok az embernek Fiát ülni az Istennek hatalmas jobbán, és eljöni az égnek felhőiben.” (64. vers) A kérdés megfogalmazása is briliáns volt. Ha Kajafás egyszerűen csak azt kérdezte volna Jézustól, hogy vajon Ő Krisztus, vagy a Messiás, akkor kockázat nélkül válaszolhatott volna igennel, mert nem volt főbenjáró bűn ezt állítani. Vagy, ha Kajafás azt kérdezte volna Jézustól, hogy vajon Ő az Isten Fia, Jézus ismét csak minden veszély nélkül válaszolhatott volna igennel. Amint ugyanis más alaklommal jelezte, minden zsidónak joga volt Isten fiának nevezni magát (Jn10:33-36). A kettő kombinálásával azonban Kajafás az egyik kifejezést a másikkal értelmezte, azaz valójában nem azt kérdezte, hogy Jézus csak egy emberi messiás, vagy másképpen a fia Istennek az általános zsidó értelemben, hanem azt, hogy vajon Ő-e az isteni Messiás. Mikor pedig Jézus igennel válaszolt erre a kérdésre, akkor azonnal istenkáromlással vádolták és kimondták Rá a halálos ítéletet.

Megváltó, vagy Bíró?

A zsidó eljárás leleplezi a férfiak és a nők szívének valódi természetét. Hajlamosak vagyunk úgy tekinteni a saját természetünkre, mint lényegében jóra. De Isten nem ezen a módon tekint rá, s az olyan eljárások, mint amilyen ez is volt, kimutatja a valódi természetünket. Jeremiás mondja: „Csalárdabb a szív mindennél, és gonosz az; kicsoda ismerhetné azt?” (Jer17:9) Ez a bibliai tanítás szerint nem jelenti azt, hogy valamennyien a lehetséges leggonoszabbak vagyunk. Ha elegendő időt és lehetőséget kapunk, mindannyian sokkal rosszabbak lehetünk. De azt jelenti, hogy a történelemben felbukkant legszörnyűsebb bűnök gyökerei is megvannak bennünk, így ha az azokéhoz hasonló helyzetbe kerülünk, amelyben ezeket a bűnöket elkövették, akkor bennünk sincsen semmi, ami megakadályozná, hogy hasonlóképpen járjunk el.

Jézus tárgyalása emlékeztet minket az állításaira és az ígéreteire. Igaz, Jézust törvénytelenül ítélték el. Egyes törvénytelenégeket majd részletesebben is megvizsgálunk a következő tanulmányban. De mégis, a kérdések maguk jogos kérdések voltak, és az állítások, melyekért elítélték, valódi állítások voltak. Három dolgot állított. Azt állította, hogy Ő Isten. Azt állította, hogy három nap múlva feltámad majd a halálból. S azt állította, hogy visszatér majd ítélkezni. Igazak ezek az állítások? A feltámadás igaz volt. Ha pedig az igaz volt, akkor Jézus nyilvánvalóan az volt, akinek mondta Magát, mert Isten nem igazolta volna az állítását,

mely szerint Ő Isten különleges Fia, ha ez istenkáromlás lett volna. Valójában az utolsó ítéletet a feltámadás bizonyítja. Mert amint Pál is mondta a görögöknek Athénben: „[Isten] rendelt egy napot, melyen megítéli majd a föld kerekességét igazságban egy férfiú által, kit arra rendelt; bizonysgot tévén mindenkinek, az által, hogy feltámasztá őt halottaiból” (Csel17:31).

A kérdés tehát nem az, hogy vajon a názáreti Jézus állításai igazak-e, hanem inkább az, hogy mi miképpen válaszolunk ezekre, s ezért miképpen fogadjuk majd, amikor visszajön. Úgy fogadod majd, mint a saját korának vezetői, akik megpróbálták száműzni a jelenlétét az életükből? Vagy úgy fogadod majd, mint azok, akikért meghalt, s akik az egyetlen bölcs Istenként, és a Megváltónkként bíznak Benne?

228. oldal: Krisztus tárgyalásának törvényteleniségei, Jn18:19-24

19. A főpap azért kérdezé Jézust az ő tanítványai felől, és az ő tudománya felől.

20. Felele néki Jézus: Én nyilván szólottam a világnak, én mindenkor tanítottam a zsinagógában és a templomban, a hol a zsidók mindenünnen összegyülekeznek; és titkon semmit sem szólottam.

21. Mit kérdesz engem? Kérdezd azokat, a kik hallották, mit szóltam nékik: ímé ők tudják, a miket nékik szólottam.

22. Mikor pedig ő ezeket mondja vala, egy a poroszlók közül, a ki ott áll vala, arczul üté Jézust, mondván: így felelsz-e a főpaphoz?

23. Felele néki Jézus: Ha gonoszul szóltam, tégy bizonyyságot a gonoszyságról; ha pedig jól, miért versz engem.

24. Elküldé őt Annás megkötözve Kajafához, a főpaphoz.

A *Jézus: az ember, aki él* című művében Anglia uralkodó osztályának nagy ostora, Malcolm Muggeridge mondott néhány kritikus dolgot az igazságszolgáltatásról, amit „a világ nagy fantazmagóriái közül az egyiknek” nevezett. „Igazságért kiáltani ebben a világban (amit Jézus egykor soha nem tett meg, és soha nem is adta semmi jelét annak, vagy egyetlen feljegyzett mondatában sem mutatja, hogy igazságot várna) megfelel a gyakorlatban annak, hogy olyasvalamiért kiáltunk, ami a természeténél fogva nem lehet igazságos – tudniillik a törvényért. Igazságért kiáltani emberi szempontból ugyanolyan ostobaság, mint jeges vízért kiáltani a Szahara közepén. Az emberektől várhatunk kegyelmet és könyörületet, az Istentől pedig Jézusnak köszönhetően megbocsátást – de igazságot soha!... Ha képesek lennénk igazságot szolgáltatni, vagy kapni, akkor nem lenne szükség az igazságtalanságot jogszabályokban lerögzíteni, a képviselőknek sem kellene törvényeket alkotni, az ügyvédeknek vitatni, a rendőrségnek kikényszeríteni, a forradalmároknak pedig elvetni azokat arra való tekintettel, hogy azokat a megfelelő módon át kell alakítani. S börtönökre és hóhérokra sem lenne szükség azok elkülönítése, vagy kivégzése végett, akik nem akarnak azok szerint élni. 'Engem csak az igazság érdekel' - ez kiáltja minden tettető, akár reménységből, akár félelemből, akár csak a pénzért, amiből megélünk. Az igazság keresésével összevetve a Hold egy apróság, az örökkévalóság rögtönzés, a boldogság pedig minden szupermarketben megvásárolható.”⁴¹⁶

Nem tudom, hogy ezek a cinikus, de szellemes megjegyzések igazolhatók-e – noha Muggeridge számára bizonyosan több lehetőség adódott annak megfigyelésére, miképpen működik ennek a világnak az igazságszolgáltatása, mint nekem. De azt tudom, hogy a megjegyzéseit bőségesen igazolja Jézus tárgyalása, mert a fennálló törvényeket oly sokszor megszegették a tárgyalás során, hogy nehéz meglátni, miképpen lehetett volna az egész törvénytelenebbül lefolytatni, vagy Izrael törvényeit alaposabban semmibe venni.

A letartóztatás

Jézus tárgyalása törvényteleniségeinek az első területe a tárgyalást közvetlenül megelőző időszak, azaz a letartóztatás. Itt három különálló hibát vétettek: (1) a letartóztatás éjszaka történt, (2) a letartóztatás egy áruló és besúgó közreműködésével történt, és (3) a letartóztatás a gonoszság megcselekvésének specifikus és formális, a bíróságnak később bemutatandó vádja nélkül történt. Ezeknek a kapcsolódó hibáknak Jézus azonnali

⁴¹⁶ Malcolm Muggeridge, *Jesus: The Man Who Lives* (New York: Harper & Row, 1975), 170. oldal

felmentéséhez kellett volna vezetniük még akkor is, ha több hibát nem követtek volna el. A helyzet hasonló volt ahhoz, mint amikor az amerikai bíróságnak be kell szüntetnie az eljárást például azért, mert a letartóztató elfelejtette tájékoztatni a gyanúsítottat a jogairól, vagy a vallomást kikényszerítették, vagy a bizonyítékokat törvénytelen behatolással, vagy lefoglalással szereztek, illetve ha bármely más törvényteleniséget követtek el.

Az *éjszakai tárgyalás* dolga teljesen világos, mert kikötött és leszögezett szabály volt, hogy a főbenjáró esetekben nem lehet éjszaka lefolytatni a tárgyalást. Sőt, ez a megkötés nemcsak magára a tárgyalásra, hanem az ahhoz vezető eseményekre, s különösen a letartóztatásra is vonatkozott. Tudjuk, hogy Jézus letartóztatása a sötétség beállta után történt, mert annak az éjszakának az időelemei mellett, melyeket már alaposan átnéztünk, ott van az egyszerű tény, miszerint a letartóztató csoport a Gecsemáné kertbe „fáklyákkal, lámpásokkal és fegyverekkel” érkezett (Jn18:3).

A *Júdás szerepével* kapcsolatos törvény a 3Móz19:16-ból származik, ahol ezt olvassuk: „Ne járv rágalmozóként a te néped között; ne támadj fel a te felebarátodnak vére ellen. Én vagyok az Úr.” Ez azt jelentette, hogy a tanú jellemének jónak kellett lennie, emellett nem tanúskodhatott a közeli társa, barátja, vagy rokona ellen. S természetesen nem fogadhatott el megvesztegetési pénzt sem. Nem lehetett bűnrészes sem. Júdásra mindhárom dolog igaz volt. Ezért törvénytelen volt úgy használni őt, ahogyan felhasználták a letartóztatás során.

Ez ellentétben áll a modern törvényekkel, mert a legtöbb nyugati ország törvényeiben a bűnrészes vallomástétele megengedett, noha bizalmatlansággal kezelik. Angliában Chandler szerint a bűnvád alapulhat egy bűnrészes meg nem erősített tanúvallomásán, miután a bíróságot figyelmeztették arra, hogy az efféle tanúvallomást nagyon alaposan meg kell vizsgálni. Az Egyesült Államokban a bűnrészes tanúvallomása szintén megengedett, de meg kell erősíteni más tanúvallomásokkal ahhoz, hogy megállhasson. A bűnvád megerősítésének szempontjából világos, hogy a bűnrészes tanúvallomásának nagy értéke van, ahogyan a bűnrészes büntetlenségének gyakori garantálása is jelzi azt. De az efféle tanúvallomás értékének ellenére a héber törvények mégis tiltották azt. Ahogyan Chandler mondja: „Jézus letartóztatását azzal a feltevessel rendelték el, hogy bűnöző: pont ugyanezt lehetett volna feltételezni Júdásról is, aki segítette, bátorította és felbujtotta Jézust a hitének terjesztésére, ezért bűnrészes volt. Ha Júdás nem volt bűnrészes, akkor Jézus ártatlan volt, s az Ő letartóztatása gáztett, tehát törvényteleniség volt.”⁴¹⁷

A letartóztatás harmadik törvénytelenisége a formális vád hiánya volt, melynek alapján a későbbi tárgyalást le kellett folytatni. Törvényesen Júdásnak vádat kellett volna emelnie a hatóságoknál a letartóztatást megelőzően, majd meg kellett volna jelennie a bíróság előtt a vád fenntartása végett. Ez nem történt meg. Ehelyett a tárgyalás nyitó szakasza az e vád megtalálására irányuló majdnem sikertelen kísérlet lett.

A privát vizsgálat

A törvényteleniségek második területe Jézus letartóztatásakor és a tárgyalása során a privát megjelenése volt Annás előtt. A letartóztatás természetéből ugyanis jól megérthetjük, miért folytatták el ezt a vizsgálatot. Nem volt valódi ügy Jézussal szemben, s ez nem volt más, mint kísérlet ennek kialakítására a letartóztatott saját tanúvallomása alapján. Mégis törvénytelen volt, mert (1) éjszaka történt, amiről már láttuk, hogy tilos volt, (2) egyetlen bíró volt, ami szintén tilos (A Misna része, a Pirké Avot kimondja: „Ne légy egyedüli bíró, mert Rajta kívül nincs más egyedüli bíró”), és (3) a vádlottat soha nem kényszerítették

⁴¹⁷ Chandler, *Trial of Jesus*, 1. kötet, 229. oldal

tanúvallomásra. Jézus teljes mértékben a jogainak megfelelően járt el, amikor megtagadta a választ a kérdésekre (v. ö. Jn18:19-23).

A vád

A Szanhedrin tudta, hogy Jézus azt állítja, Ő Isten különleges Fia. Ha ez nem volt igaz, mint ahogyan hitték, akkor ez istenkáromlás volt, melyet halálbüntetéssel sújtottak. Ugyanakkor függetlenül attól, hogy a vád igaz volt-e, vagy sem, a késői órából és az egymásnak ellentmondó tanúvallomásokból fakadó nehézségek a bíróságot bizonyíthatóan törvénytelen eljárás lefolytatására készítették.

Az egyik törvénytelenység abban rejlett, hogy nem volt *formális vádemelés* Jézussal szemben. Ennek kellett volna a letartóztatás alapjául szolgálni. Ezt be kellett volna mutatni a tárgyalás elején két, vagy több tanú által, akik a vád megalapozásához voltak szükségesek a zsidó törvénykezési eljárásokban. De nem volt vád. Helyette az első vádak a bíróság komolytalanokként, alaptalanokként, vagy ostobaságokként elvetette. A komolyabb vádat, miszerint Jézus azt állította, hogy képes lerombolni a templomot, majd három nap alatt újjáépíteni azt, szintén elvetették. S csak miután ezek a kísérletek csődöt mondtak, akkor erősítették meg a vádat Jézus közvetlen válasza alapján, amit eskü alatt adott Kajafásnak.

Sőt, *nem Kajafás dolga* volt ezt megtenni. Valójában bármi efféle dolog kimondottan tilos volt. A főpapnak nem volt szabad véleményt nyilvánítani, vagy kikérdezni akár a tanúkat, akár a vádlottat. Inkább tökéletesen csendben kellett volna maradnia. Mikor pedig a szavazásra került a sor, neki kellett utoljára szavazni, mert a presztízsét oly nagynak tekintették, hogy bármely általa kifejtett vélemény az elképzelésük szerint befolyásolhatta volna a Szanhedrin többi tagját. Kajafás mindezeket a tilalmakat megszegte, amikor beavatkozott az eljárásba, ezt kérdezvén Jézustól: „Az élő Istenre kényszerítelek téged, hogy mondd meg nekünk, ha te vagy-e a Krisztus, az Istennek Fia?” (Mt26:63)

Maga a tárgyalás

Maga a tárgyalás is törvénytelen volt egy sor okból: (1) éjszaka zajlott le, (2) egy nappal a zsidó szombat előtt folytatták le, (3) egyetlen huszonnégyszeres órák időszaka alatt befejezték, (4) a vádat a vádlott saját vallomása alapján erősítették meg, (5) egyhangú, tehát érvénytelen határozattal zárult.

A *nappali tárgyalás* alapszabálya az éjszakaival szemben a Misna „Szanhedrin” traktátusából származik: „Egy főbenjáró bünt tárgyaljanak nappal, de függesszék fel a tárgyalást éjszakára” (Szanhedrin 4:1). Mint láttuk, nem ezt tették. S noha nem voltak terveik Jézus letartóztatására és perbefogására ezen a húsvéton, ezt megváltoztatták Júdás jelentésére, miszerint Jézus a Gecsemáné kertben lesz egészen késői óráig, és (Júdás beszámolója szerint feltételezhetően) elfogható lesz. Ez a hír nagy izgalmat okozott Kajafásnak, Annásnak és más papoknak. De miképpen tartóztathatják le Jézust, folytathatják le a tárgyalást, és ítéltethetik Őt el még a húsvét kezdete előtt, a következő napon? Törvényesen ez lehetetlen. Nem volt rá elég idő. De úgy döntöttek, hogy képesek lefolytatni a szükséges eljárásokat, ha a tárgyalást éjszaka tartják, majd egyszerűen megerősítik formálisan az ítéletet másnap hajnalban.

Chandler írja: „Kiderül, hogy ez az elhatározás, miszerint Jézust éjszaka tartóztatják le és folytatják le a tárgyalását a törvénnyel dacolva, vált majdnem minden törvényszegés atyjává, amit Ellene elkövettek. Az éjjeli óra kiválasztása erre a célra nem pusztán a törvény technikai áthágásának következménye, hanem egyben lehetetlenné is tette az igazság érvényre juttatását akár formálisan, akár lényegileg a héber bűnügyi eljárás szabályai szerint.”⁴¹⁸

⁴¹⁸ Ugyanott, 259. oldal

A zsidó törvények másik követelménye, különösen a főbenjáró ügyekben az volt, hogy egyetlen bíróság sem ülésezhet törvényesen szombaton, vagy más ünnepnapon, *illetve a szombatot, vagy az ünnepnapot megelőző napon*. A zsidó törvények szerint nem szabad munkálkodni szombaton. A tárgyalás azonban munkának minősült, s a kivégzés is, ami elkerülhetetlenül követte azt, ha a vádlottat bűnösnek találták. A nyugati törvényekben a tárgyalás elnapolható. A zsidó törvényben azonban a tárgyalás nem volt elnapolható, csak egyetlen éjszakára, amit be kellett iktatni a megkövetelt első és a második kikérdezés közé a főbenjáró esetekben. Azaz, a tárgyalást nem volt szabad elkezdni, ha nem lehetett befejezni a szombatot megelőzően. Jézus esetében erre sem voltak figyelemmel. Sőt, Jézust nemcsak a szombatot megelőző napon kérdezték ki, hanem ünnepnapon is, mert a kovásztalan kenyerek ünnepe a letartóztatásakor kezdődött.

A tárgyalás azért is törvénytelen volt, mert *egy napon belül folytatták le*. Emlékszünk, hogy a zsidó törvények szerint tulajdonképpen két tárgyalásnak kellett lezajlani. Az első napon az egész ügyet ki kellett vizsgálni, és le kellett bonyolítani az első szavazást. Ha a vádlottat ártatlannak találták, a tárgyalás itt véget ért. Ha az illetőt vétkesnek találták, az eljárást felfüggesztették egy éjszakára, miközben a bírák újra fontolóra vették a bizonyítékokat, és megpróbáltak lehetőséget keresni a vádlott (s most már elítélt) felmentésére. Mindent megpróbáltak a felmentés érdekében. Csak ennek a második napnak a délutánján zajlott le a második szavazás, s ha még mindig elítélő döntés született, végrehajtották az ítéletet.

Igaz, hogy – az evangéliumi feljegyzések szerint – megvolt a két tárgyalás, így a törvényesség látszata: az egyik éjszaka, a másik korán reggel. De ezek nem külön napokon voltak, valójában csak néhány óra múlt el közöttük. S ugyanolyan fontos, hogy az egy napos késleltetés oka – ami lehetővé tette a bírák számára a hazatérést a vitatkozáshoz, az imádkozáshoz és az elmélkedéshez – meghíúsult. S nem tekintették át még egyszer gondosan az ügyet a reggeli órák alatt rendelkezésre álló rövid időszakban sem.

Negyedszer, a tárgyalás azért volt törvénytelen, mert *a saját, eskü alatt tett megvallása alapján* hozták meg a halálos ítéletet.

Ötödször, Jézus elítélése azért volt törvénytelen, mert *a Szanhedrin szavazása egyhangú volt*, aminek a héber törvények szerint felmentést kellett volna eredményeznie. Márk elmondja nekünk, hogy „Azok pedig halálra méltónak ítélték őt *mindnyájan*” (14:64). Ez természetesen furcsa része a zsidó törvénynek, különösen a világ angolul beszélő részein élőknek, akik pontosan az ellenkezőjéhez vannak hozzászokva, azaz az egyhangú szavazáshoz ahhoz, hogy a tárgyaláson elítéljenek valakit. Ez a furcsaság azonban nem jelenti azt, hogy bolond, vagy akár csak nem bölcs. Chandler így tárja eléink a gondolkodásmódot: Először is... nem voltak ügyészek, vagy ügyvédek a szó modern értelmében az ókori hébereknél. A bírák voltak egyben a vádlott ügyvédei is. Ha tehát az ítélet egyhangúan az elítéltetés mellett szólt, az nyilvánvalóvá tette, hogy a fogolynak nem volt barátja, vagy védője a tanácsban. A zsidó elme számára ez majdnem egyenértékű volt a csöcselék erőszakjával. Legalábbis összeesküvésre lehetett gyanakodni. A könyörület eleme, aminek benne kellett lenni minden héber ítéletben, ezekben az esetekben hiányzott.”⁴¹⁹ Bölcs volt-e ez, vagy sem, ez volt a törvény Izraelben, melyet ez alkalommal megszegtek.

Nincs védelem

A törvénytelenség egy további területét is fontolóra vehetjük. Ez bizonyos módon a legnyilvánvalóbb valamennyi között: a fogolynak nem volt védelme. Az, hogy védelemnek lennie kell, a törvényes eljárások nyilvánvaló része – a hiánya ebben az esetben azonnal

⁴¹⁹ Ugyanott, 280-281. oldal

megkérdőjelezi a bíróság teljes tevékenységét, és inkább a hatóságok Jézussal szembeni gyűlölete részévé teszik azt, mintsem igazi tárgyalássá.

Ne lett volna senki Izraelben, vagy Jeruzsálemben még ezen a késői órán is, aki bizonyosságot tehetett volna Krisztus jelleméről? Nem volt senki, aki bizonyosságot tehetett volna arról, hogy csodákat képes tenni az eljövendő Messiással kapcsolatos zsidó próféciaák beteljesítéseként? Nem volt egyetlen bíró sem, aki képviselte volna az Ószövetséget és annak Krisztus által történt beteljesítését az Ő védelmében? Mint mondtuk, nem kell arra gondolnunk, hogy a papokat szükségszerűen meggyőzte ez a bizonyíték. De ettől függetlenül, a védelem megfontolásának elvetése a részükről nem volt más, mint a kötelességük elhanyagolása. Megadás volt ez a manipuláció és a csöcselék uralma előtt.

Amit a papok, az írástudók és a vének Krisztus tárgyalása során elkövettek, az nem sokban különbözik attól, amit a férfiak és a nők tesznek manapság. Krisztus kihirdettetett Isten egyedi Fiának, de milliók vetik el ezt, miközben elutasítják a védekezésének meghallgatását. Pedig létezik ez a védekezés, Jelen van a megszámlálhatatlanul sok keresztyén gyülekezetben, a rádió- és tévéprogramokban, a könyvekben, és a kommunikáció más formáiban is. De nem hallgatják meg. Nem mennek gyülekezetbe. Nem olvasnak keresztyén irodalmat. A rádióban és a televízióban a szórakoztató csatornákra figyelnek. Mit mondhatunk az efféle emberekről? Őszinték? Nem jobban, mint Kajafás! Bölcsek? Aligha! Ha ugyanis Jézus az, Akinek állítja Magát, akkor a dolog élet-halál kérdése minden ember számára.

Hallottad a foglyot? Fontolóra vetted a védekezését? Ha nem, felhívlak ara, hogy tedd ezt meg. A következő fejezet a segítségedre lesz ennek elkezdésben. Ha viszont megtetted, minek várni? Gyere Őhozzá most. Higgy Benne. Jézus vagy megalomániás csaló, vagy az Isten Fia volt. Ha pedig az Isten Fia, akkor Neki kell lennie a te Megválnak is.

229. fejezet: A fogoly védelmében, Jn18:19-24

19. A főpap azért kérdezé Jézust az ő tanítványai felől, és az ő tudománya felől.

20. Felele néki Jézus: Én nyilván szólottam a világnak, én mindenkor tanítottam a zsinagógában és a templomban, a hol a zsidók mindenünnen összegyülekeznek; és titkon semmit sem szólottam.

21. Mit kérdesz engem? Kérdezd azokat, a kik hallották, mit szóltam nékik: ímé ők tudják, a miket nékik szólottam.

22. Mikor pedig ő ezeket mondja vala, egy a poroszlók közül, a ki ott áll vala, arczul üté Jézust, mondván: így felelsz-e a főpapnak?

23. Felele néki Jézus: Ha gonoszul szóltam, tégy bizonyyságot a gonoszságról; ha pedig jól, miért versz engem.

24. Elküldé őt Annás megkötözve Kajafához, a főpaphoz.

A mércék, melyeket az emberi lények alakítottak ki az igazságszolgáltatás gyakorlati lefolytatásához a faj hosszú történelmében, valamint helyről helyre tág határok között változtak, de van egy mérce, amely nélkül egyetlen értelmes ember sem próbálna meg egyáltalában igazságot szolgáltatni. Ez pedig a vádlott joga a védekezésre. Elképzelhetünk egy helyzetet, melyben az anya hazaérve meglátja, hogy a gyermeke a nappali falait az új festőkészletével kidekorálta. Elképzelhetjük, hogy egy nappal előbb konkrétan megmondta a gyermeknek, hogy csakis papírra festhet. Így semmiféle szavakat, vagy mentő körülményt nem képes elképzelni, ami bármely módon igazolhatná a katasztrófát. Eldöntheti, hogy meg fogja büntetni a gyermeket. De mégsem kezdi az elfenekelést, amíg legalábbis meg nem hallgatta a fia védekezését. „Miért festetted be a falakat?”, kérdezheti. „Miért hagytad figyelmen kívül a figyelmeztetésemet arra vonatkozóan, hogy csakis papírra festhetsz?”

Olyan nyilvánvaló a vádlott joga a védekezéshez, hogy azt formálisan is, informálisan is betartják gyakorlatilag minden ismert törvénykezési és igazságszolgáltatási rendszerben. Ha a védekezést figyelmen kívül hagyják, akkor a törvényi eljárás valójában nem tárgyalás, hanem a csöcselék uralmának megnyilvánulása, függetlenül attól, hogy miféle törvényi formásokat alkalmaznak, vagy nem alkalmaznak.

A fel nem tett kérdés

Ezért megkérdezzük: „Mi volt a názáreti Jézus védekezése a tárgyalása során a zsidó Szanhedrin előtt Júdeában, mintegy kétezer éve?” A válasz az, hogy nem volt semmiféle védekezés. A vádlott alapvető jogát figyelmen kívül hagyták.

El kell mondanunk már a kezdetben, hogy ha a zsidó törvények tulajdonképpen követelményeit követték volna, akkor nem lett volna szükség a védekezésre azon egyszerű okból, hogy a bírósági eljárás soha nem jutott volna el idáig. Jézus letartóztatása, mint láttuk, törvénytelen volt. Éjszaka történt, amit a zsidó törvények megtiltottak. Egy bűnrészes és besúgó közreműködésével történt. Nem volt formális bevádolás, melynek alapján kiadták volna a letartóztatási parancsot. Mindezeknek a törvénytelenségeknek a vizsgálat azonnali félbeszakítását, és a fogoly azonnali szabadon bocsátását kellett volna eredményezniük, ha a helyes eljárásokat folytatták volna le. Emellett a bíróság viselkedése is törvénytelen volt. Éjszaka zajlott a tárgyalás. Azok, akiknek Krisztus védőinek kellett volna lenniük, a vádlóivá váltak. A főpap közbeavatkozott, amihez nem volt joga. S a legfontosabb minden között az, hogy nem volt bizonyított vád a fogoly ellen. Végül csak azért ítélték el, mert önként válaszolt a főpap által Neki feltett kérdésre, mely válaszban azt állította, hogy Ő Isten isteni Fia, a Messiás.

Am ha fel is tételezzük, hogy egészen eddig a pontig mindenben törvényesen jártak el, ami persze nem így volt – azaz törvényesen tartóztatták le törvényes parancs alapján, a vádak törvényesen fogalmazták meg és tárták a keresztkérdések feltevői elé, s ezek a vádak Krisztusnak arra az állítására vonatkoztak, miszerint Ő Isten egyedi Fia, a Messiás – akkor mi a következő törvényes lépés a zsidó jogban? Feltételezve, hogy *prima facie* (első látásra) bűneset történt, mit kellett volna tenniük a bírának az Ellene szóló vádak meghallgatása után? A válasz az, hogy el kellett volna kezdeniük szorgalmasan vizsgálni minden dolgot, amit az állításainak igazságával, vagy hamisságával kapcsolatos. Más szóval, Jézus tárgyalásának legnagyobb törvénytelenége a kérdés fel nem tétele volt. Hallván ugyanis Krisztus kijelentését, miszerint Ő „a Krisztus, az Isten Fia”, a főpapnak meg kellett volna kérdeznie: „Miféle jelet mutatsz, hogy láthassuk, és hihessünk neked?” Ennek a kérdésnek a hiánya felfedi, hogy a tárgyalás inkább egy törvénnyel szentesített gyilkosság, mintsem Krisztus ártatlanságának, vagy vétkeiségének tisztességes vizsgálata volt.

Nem szabad azt feltételeznünk, hogy még ha meg is hallgatták volna a védekezést, Izrael bírának el kellett volna azt fogadni. Minősíthették volna elégtelennek, vagy hamisnak is. De nem magáért az ítéletért övék a gyalázat (leszámítva, hogy már a tárgyalás megkezdése előtt meghozták), hanem mert megtagadták Jézustól a védekezés minden lehetőségét.

Messiási próféciák

Miféle védekezés lett volna lehetséges? Valaki úgy képzelhetné, hogy Krisztus állításainak maga a természete is felülemelné azokat mindenféle igazolás, vagy cáfolás fölé. De nem ez a helyzet. Emlékszünk, hogy a véd kettős volt: Jézus hamisan állította, hogy (1) Ő a Messiás, és (2) Isten egyedi Fia. Ezek a vallási állítások Izrael, az Ószövetség kinyilatkoztatott törvénye alapján hangzottak el, amit mind Jézus, mind a vádlói meghatározónak minősítettek. Vajon Jézus állításai beleillettek abba, amit az Ószövetség tanított? Ebben a dologban Izrael bírái nemcsak hozzáértők voltak, de kötelességük volt meghozni a döntést.

Miképpen zajlott volna a tárgyalás, ha a védekezést illetően a helyes eljárásrendet követik? Nyilvánvaló lett volna védelme Krisztus ama állításának, miszerint Ő a Messiás, majd lett volna védelme ama állításának, mely szerint Ő Isten egyedi Fia. Az első rész valahogy így zajlott volna:

1. A zsidó Írások szerint *a Messiásnak Betlehemben kellett megszületnie, és Jézus Betlehemben született*. Az erre vonatkozó legfontosabb igeszakasz a Mik5:2 – „De te, Efratának Bethleheme, bár kicsiny vagy a Júda ezrei között: belőled származik nékem, a ki uralkodó az Izráelen; a kinek származása eleitől fogva, öröktől fogva van”. A bizonyítékot, miszerint Jézus Betlehemben született, még ezen a késői órán is lehetett volna igazolni nagy számú tanúval, beleértve nem kevesebbet, mint a saját édesanyját is, aki a tárgyalás idején Jeruzsálemben tartózkodott. S megvolt ez a hivatalos római feljegyzésekben is, mert a jeruzsálemi utazás (amikor Jézus megszületett) épp Róma követelésére történt népszámlálás végett, s Jézust akkor nyilvántartásba is vették.

Lukács beszélt erről később ekképpen: „És lőn azokban a napokban, Augusztus császártól parancsolat adaték ki, hogy mind az egész föld összeirattassék. Ez az összeírás először akkor történt, mikor Siriában Czirénius volt a helytartó. Mennek vala azért mindenek, hogy beirattassanak, kiki a maga városába. Felméne pedig József is Galileából, Názáret városából Júdeába, a Dávid városába, mely Bethlehemnek neveztetik, mivelhogy a Dávid házából és háznépe közül való volt; hogy beirattassék Máriával, a ki néki jegyeztetett feleségül, és várandós vala. És lőn, hogy mikor ott valának, betelének az ő szülésének napjai. És szülé az ő elsőszülött fiát; és bepólyálá őt, és helyhezteté őt a jászolba, mivelhogy nem vala nékik helyök a vendégfogadó háznál.” (Lk2:1-7).

2. *A Messiásnak szűztől kellett születnie, és Jézus így született.* Ézsaiás volt az, aki lejegyezte ezt a próféciát. Ezt írta: „Ímé, a szűz fogan méhében, és szül fiat, s nevezi azt Immánuelnek” (Ézs7:14). A szűztől születés tényéről kétségtelenül nehezen lehetett volna meggyőzni ezeket a vezetőket, pont ahogyan ma is sokakat nehéz meggyőzni. De Mária, senki más, bizonyíthatta volna, ha meghívják tanúnak. Valószínűleg legalábbis Lukácsnak elmondhatta, mert Lukács (valamint Máté is) belefoglalták azt a betlehemi születést megelőző napokról szóló beszámolójukba (Lk1:26-30, v. ö. Mt1:24-25).

3. *A Messiásnak Dávid házából kellett születnie, és Jézus így született.* Minden zsidó ezt értette a magának Dávidnak adott ígéret lényegének, amit a 2Sám7-ben olvashatunk: „Mikor pedig a te napjaid betelnek, és elaluszol a te atyáiddal, feltámasztom utánad a te magodat, mely ágyékdoból származik, és megerősítem az ő királyságát... És állandó lesz a te házad, és a te országod mindörökké tiéd lesz, és a te trónod erős lesz mindörökké.” (12, 16. vers) De nehogy bármi kétely merüljön fel azt illetően, hogy valóban a Messiásról van szó ebben a prófeciában, a későbbi próféták ezt a legvilágosabbá tették. Jeremiás írta: „Ímé, eljönnek a napok, azt mondja az Úr, és támasztok Dávidnak igaz magvat, és uralkodik mint király, és bölcsen cselekszik és méltányosságot és igazságot cselekszik e földön. Az ő idejében megszabadul Júda, és Izráel bátorságosan lakozik, és ez lesz az ő neve, a melylyel nevezik őt: Az Úr a mi igazságunk!” Ézsaiás hasonlóképpen írta: „És származik egy vesszőszál Isai törzsekéből, s gyökereiből egy virágszál nevededik. A kin az Úrnak lelke megnyugoszik: bölcseségnek és értelemnek lelke, tanácsnak és hatalomnak lelke, az Úr ismeretének és félelmének lelke.” (Ézs11:1-2)

Dávid házából származott Jézus? Egy gyors vizsgálat kimutatta volna, hogy ez valóban így van. Sőt, egy gondos vizsgálat azt is megmutatta volna, hogy nemcsak leszármazottja Dávidnak a természetes édesanyján, Márián keresztül, aki által jogos követelést formálhatott a trónra, hanem annak következtében, hogy József örökbe fogadta, ugyancsak dávidi származásúvá vált, mert József másik vonalon, de szintén királyi leszármazott volt. Jézus mind a természetes édesanyján, mind az örökbefogadó apján keresztül Dávidtól származott, ezzel kimerítve mindkét vonalat. Így ha nem Ő a Messiás, akkor senki.⁴²⁰ Mindezt megvizsgálhatta volna a Szanhedrin úgy, ahogyan később Máté tette, aki megadja József nemzetségtáblázatát, és Lukács, aki megadja Mária nemzetségtáblázatát.

4. *A Messiás megjelenését egy előfutárnak kellett megelőznie, aki Illéshez volt hasonló.* Erről az Ószövetség utolsó két fejezetében van szó: „Ímé, elküldöm én az én követemet, és megtisztítja előttem az utat, és mindjárt eljön az ő templomába az Úr, a kit ti kerestek, és a szövetségnek követe, a kit ti kívántok; ímé, eljön, azt mondja a Seregeknek Ura.” (Mal3:1) „Ímé, én elküldöm néktek Illyést, a prófétát, mielőtt eljön az Úrnak nagy és félelmetes napja.” (Mal4:5) Keresztelő János volt ez az előfutár. Jézus Maga azonosította őt ekképpen (Jn17:12-13), s ez volt János saját bizonyágtétele is, mikor hivatalos delegációt küldött hozzá ugyanaz a Szanhedrin (Jn1:19-24).

5. *A Messiásnak sok jót és csodát kellett tennie, és Jézus megtette a prófétált csodákat, sőt annál többet is.* Ézsaiás írta: „Az Úr Isten lelke van én rajtam azért, mert fölkent engem az Úr, hogy a szegényeknek örömet mondjak; elküldött, hogy bekössem a megtört szívűeket, hogy hirdessek a foglyoknak szabadulást, és a megkötözötteknek megoldást; Hogy hirdessek az Úr jókedvének esztendejét, és Istenünk bosszúállása napját; megvigasztaljak minden gyászolót” (61:1-2). „Akkor a vakok szemei megnyílnak, és a süketek fülei megnyitvatnak, akkor ugrándoz, mint szarvas a sánta, és ujjong a néma nyelve, mert a pusztában víz fakad, és patakok a kietlenben.” (35:5-6) Jézus Maga is utalt ezekre a szövegekre a saját szolgálata vonatkozásában, és világosan elegendő bizonyítékként tekintett ezekre a saját messianisztikus állításaihoz (Lk4:16-21, Mt11:1-6).

⁴²⁰ A könyv elején részletesebben is tárgyaltam Krisztus nemzetségi táblázatát.

Tudjuk, hogy a Szanhedrin vezetői elfogadták ezeknek a csodáknak a ténszerűségét, mert noha először megpróbálták ezeket tagadni, a tulajdonképpeni félelmük az volt, hogy mindenki Jézust fogja követni a csodái miatt, és ezért tartóztatták le, vizsgálták ki és ítélték el Őt (Jn11:47-50).

6. *Prófécia szólt arról, hogy a Messiás számárháton lovagolva lép be nyilvánosan Jeruzsálembe, és Jézus ezt megtette.* Senki se tagadná ezt a tényt. Jeruzsálem lakosainak szeme láttára történt, alig három nappal korábban. A prófécia Zakariásé volt: „Örülj nagyon, Sionnak leánya, örvendezz, Jeruzsálem leánya! Ímé, jön néked a te királyod; igaz és szabadító ő; szegény és számárháton ülő, azaz nőtényszamárnak vemhén.” (Zak9:9)

7. *Prófécia szólt arról, hogy a Messiást egy közeli barátja árulja el harminc ezüstpénzért.* „Még az én jóakaróm is, a kiben bíztam, a ki kenyeremet ette, fölemelte sarkát ellenem.” (Zsolt41:9) „És harmincz ezüst pénzt fizettek béremül.” (Zak11:12) Ironikus, hogy a Szanhedrin vezetői teljesítették be ezt a próféciát pont azon az éjszakán, amikor a besúgó Júdással egyezkedtek (Mt26:14-15, 27:3-8).

8. *A Messiásnak szegény embernek kellett lennie, szenvednie kellett az első eljövetelekor, valamint megvetetnie és elutasíttatnia Izrael vezetői részéről, és Jézussal ez volt a helyzet.* Ézsaiás előre megmondta ezt: „Felnőtt, mint egy vesszőszál Ő előtte, és mint gyökér a száraz földből, nem volt néki alakja és ékessége, és néztünk reá, de nem vala ábrázata kívánatos! Útált és az emberektől elhagyott volt, fájdalmak férfia és betegség ismerője! mint a ki elől orcánkat elrejtjük, útált volt; és nem gondoltunk vele.” (53:2-3) A Szanhedrin beteljesítette ezt a próféciát a tárgyalás pillanatában. Megvetették Krisztust. Elutasították Őt. Mégis olyan messze álltak a bizonyítékok pártatlan bemutatásától, vagy a védekezése meghallgatására irányuló bármely szándéktól, hogy ez a furcsa ironia elkerülte a figyelmüket.

Isten Fia

Volt a vádnak egy másik része is, aminek alapján Jézust elítélték. Ez pedig az állítása, miszerint Ő Isten egyedi Fia. Miképpen védhető ez? Amikor feltesszük a kérdést, emlékszünk rá, hogy ahogyan Jézus használta a kifejezést, nem valamiféle általános értelemben használta az „Isten Fia” szavakat, mely értelemben minden ember, vagy legalábbis minden vallásos ember használhatná. Kizárólagos módon használta ezeket a szavakat, úgy érteve, hogy Ő egylényegű Istennel, Akit az Atyjának mondott, azaz ugyanazokkal az attribútumokkal rendelkezőnek és ugyanazt a hatalmat gyakorlónak mondta Magát, mint Jahve. Ez volt a természetesen legmegdöbbentőbb azoknak, akiket Krisztus korában átitatott a judaizmus. Ez mindennel ellentétes volt, amiben hittek az Isten egységéről és transzcendenciájáról. Istenkáromlásnak és visszataszítónak tűnt. Ám az állítás, akármilyen borzasztó is volt, nem volt annyira felfoghatatlan, hogy ne tudták volna kellőképpen megvizsgálni, hogy állít-e bármi effélét Izrael Szentírása? Emellett ez nem jelentette volna szükségszerűen azt, hogy elfogadták volna Krisztus állításait, még ha az Ószövetség sugallta volna is ezek lehetségeségét. De azt igenis jelenti, hogy nem lett volna kapásból elítélve, a védekezése és a kikérdezése nélkül.

Walter Chandler, akitől én sokat kölcsönöztem ehhez az anyaghoz, írja: „Amit a Szanhedrin bírának meg kellett volna tenniük Jézus védelme érdekében kivizsgálásához, az alábbi: (1) fontolóra venni a zsidó Írások és a hagyomány fényében, hogy vajon lehetséges-e egy hús és csont isten, aki képviseli a Kettőséget, vagy az istenek Szentháromságát. (2) alaposan megvizsgálni Jézus kijelentéseit a tárgyaláson megfelelő módon előadott

tanúvallomás fényében, miszerint Ő a Kettőség, vagy az istenek Szentháromságának második személye.”⁴²¹

Ennek az állításnak a védelmében az alábbi három dolgot szögezhetjük le:

1. *Vannak utalások az Ószövetségben Isten pontosan olyan Egyedi Fiára, mint amilyennek Jézus állította Magát.* Világos utalás van az Ézs9:6-ban, ahol egy emberi családba született valaki „erős Istennek” nevez a próféta. „Mert egy gyermek születik nekünk, fiú adatik nekünk, és az uralom az ő vállán lesz, és hívják nevét: csodálatosnak, tanácsosnak, erős Istennek, örökkévalóság atyjának, békesség fedelmének!” Hasonlóképpen a 2. zsoltár, amit messiási próféciaaként kell értelmezni, bejelenti az eljövendő Messiást: „Törvényül hirdetem: Az Úr mondá nekem: Én fiam vagy te; én ma nemzettelek téged.” (7. vers) Mi lehetne világosabb, mint ez a zsoltár, mely szerint a Messiásnak az Atya Isten különleges módon nemzett Fiának kellett lennie? Mi utalhatna jobban egy emberi lényre, Aki egyidejűleg Isten, mint Ézsaiás próféciaja, mely szerint az eljövendő Messiást „erős Istennek” kell nevezni? Készséggel elismerjük, hogy ezt nehéz megérteni. Nem feltétlenül látjuk, miképpen lehet valaki egyszerre Isten és ember. De nem az a lényeg, hogy megértjük-e, vagy sem, hanem hogy a Szentírás, amit mind a zsidó vezetők, mind Krisztus teljesen elfogadtak, tanítja ezt. Ha pedig így van, akkor Jézus állítása, miszerint Ő Isten egyedi Fia, nem vethető el azon nyomban.

2. *Az Ószövetség beszél a megtestesülésről is, azaz arról, hogy Isten testté lesz.* Erről beszél Ézsaiás a korábban idézett versben: „Ímé, a szűz fogan méhében, és szül fiat, s nevezi azt Immánuelnek” (7:14). Immánuel azt jelenti: „velünk az Isten”. Így a prófécia azt jelenti, hogy Isten szűztől való születéssel válik emberré. Megint csak lehetnek nagy nehézségeink ennek megértésében, sőt elhinni is nehéz lehet. De a lényeg az, hogy akár hisszük, akár nem, az Ószövetség ezt tanítja és Jézus ezt állította.

3. *Vannak jelentős szakaszok az Ószövetségben, melyekben Jahve (vagy Jahve Fia) úgy van lefestve, mint Aki az emberek között van a Földön.* Egyik példája ennek „az Úr angyalának” megjelenése Hágárnak. Az igeszakaszban ezt olvassuk: „És monda néki az Úrnak angyala: Felettből megsokasítom a te magodat, hogy sokasága miatt megszámlálható se legyen. És monda néki az Úrnak angyala: Ímé te terhes vagy, és szülsz fiat; és nevezd nevét Ismáelnek, mivelhogy meghallá Isten a te nyomorúságodat... És nevezé Hágár az Úrnak nevét, a ki ő vele szólott vala: Te vagy a látomás Istene. Mert monda: Avagy nem e helyen láttam a látomás után?” (1Móz16:10-11, 13) Nem szabad arra következtetnünk, hogy „az Úr angyala” az Ószövetségben mindig Magára Istenre utal, de itt természetesen ezt jelenti. Az ugyanis, Aki megjelent Hágárnak angyalként, úgy szólt, mint Isten, s Hágár is ennek megfelelően szólt Hozzá: „Most láttam Őt, Aki lát engem”.

Emellett hasonló alak, vagy alakok tűnnek fel Ábrahámnak, a zsidó nemzet atyjának. Egy alkalommal ezt olvassuk: „Megjelenék pedig ő néki az Úr a Mamré tölgyesében, és ő ül vala a sátor ajtajában, a hő napon. És felemelé az ő szemeit, és látá, hogy ímé három férfiú áll ő előtt. És látván, eljök sietve a sátor ajtajából, és földig meghajtá magát. És monda: Jó Uram, ha kedves vagyok te előtted...” (1Müz18:1-3) Az utána következő beszámolóban ezek az alakok néha hármasan, néha pedig egyedül jelennek meg, s mindig úgy ebszélnek, mint ha ők maguk lennének az Isten: „És monda az Úr Ábrahámnak: Miért nevetett Sára?” (13. vers) „És monda az Úr: Eltitkoljam-é én Ábrahámától, a mit tenni akarok?” „És monda az Úr: Ha talállok Sodomában a városon belől ötven igazat, mind az egész helynek megkegyelmezek azokért.” (26. vers) E történet nyelvezete jelzi, hogy Ábrahám szilárdan hitte: Jahve jelent meg neki, és Ő lett a vendége a sátorában. Feltehető a kérdés, ahogyan Chandler fel is teszi: „Ha Ábrahám nem volt képes felismerni Jahvét, akkor ki lett volna, vagy lenne képes erre?”⁴²²

⁴²¹ Chandler, *Trial of Jesus*, 1, kötet 334. oldal

⁴²² Ugyanott, 345. oldal

Ezeknek az igeszakaszoknak a lényege az, hogy az Ószövetség tartalmaz utalásokat Isten megjelenéseire a Földön emberi formában, valamint az, hogy az Istenség második Személyének a megjelenése is meg volt prófétálva, és Jézus bősége eleget tett minden ésszerű próbára tételnek, amit el lehetett végezni arról, hogy Ő volt-e ez az illető, vagy sem. Ez a védekezés nem feltétlenül győzte volna meg a zsidó vezetőket Jézus ártatlanságáról, még ha elő is adta volna. De ésszerű, és kielégítő védekezés volt: ésszerű, mert az Ószövetség Írásainak világos tanításán alapult, és kielégítő, mert elegendő volt „ésszerű kétely” keltésére Krisztus bűnösségét illetően, ha ugyan nem volt egyenese világos bizonyíték arra, hogy Ő valóban az volt, Akinek mondta Magát.

Ki Ő?

Ha igaz, hogy a Szanhedrin vétkes volt, amiért elutasította Jézus védekezésének meghallgatását, akkor mennyivel vétkeesebbek azok, akik manapság tagadják meg az Ő állításainak és védekezésének fontolóra vételét! Vétkeesebbek? Igen, még vétkeesebbek, mint a Szanhedrin. Mert bár igaz, hogy ezek az emberek akarattal utasították el Jézus védekezése legapróbb részletének is a meghallgatását, mindazonáltal nem rendelkeztek isteni mivolta bizonyítékainak a legnagyobbjával, a csodálatos feltámadásával a halálból. S nem állt a rendelkezésükre az Újszövetség teljes tanítása, valamint a keresztyén egyház megannyi doktorának és teológusának munkái, akik a saját koruktól kezdődően világosan tárták elénk, kicsoda Jézus, miért jött meghalni, valamint a hitbéli válaszáds szükségességére Neki, amire az emberek felszólítást kaptak.

Ez a bizonyíték a te rendelkezésedre is áll, bárki is légy. Ha elutasítod, vagy ami még rosszabb, még a megfontolását is elveted, a vétked nagyobb, mint a zsidó Szanhedriné. Ha azonban fontolóra veszed és elfogadod, akkor a Szentlélek ereje által elegendő ahhoz, hogy a Jézusba vetett üdvözítő hitre vezessen téged. Kicsoda Jézus? Ő a Messiás, az Isten Fia. Ő a te Megváltód.

230. fejezet: Mielőtt a kakas megszólal, Jn18:15-18, 25-27

15. Simon Péter pedig, és egy másik tanítvány követi vala Jézust. Ez a tanítvány pedig ismerős vala a főpappal, és beméne Jézussal együtt a főpap udvarába,

16. Péter pedig kívül áll vala az ajtónál. Kiméne azért ama másik tanítvány, a ki a főpappal ismerős vala, és szóla az ajtóőrzőnek, és bevivé Pétert.

17. Szóla azért Péterhez az ajtóőrző leány: Nemde, te is ez ember tanítványai közül való vagy? Monda ő: Nem vagyok.

18. A szolgák pedig és a poroszlók ott állnak vala, szítván a tüzet, mivelhogy hűvös vala, és melegszenek vala. Ott áll vala pedig Péter is ő velök együtt, és melegszik vala.

25. Simon Péter pedig ott áll vala és melegszik vala. Mondának azért néki: Nemde, te is ennek a tanítványai közül való vagy? Megtagadá ő, és monda: Nem vagyok.

26. Monda egy a főpap szolgálai közül, rokona annak, a kinek a fülét Péter levágta: Nem láttalak-e én téged ő vele együtt a kertben?

27. Ismét megtagadá azért Péter; és a kakas azonnal megszólala.

Ritkán térek rá úgy az Úr Jézus Krisztus Péter által történet megtagadásának történetére anélkül, hogy ne gondolnék a Biblia két másik könyvének egy-egy szakaszára. Technikailag ezek nem állnak viszonyban. De mégis kapcsolódnak egymáshoz, mert előre jelzik a Péter megtagadásában rejlő két legfontosabb leckét. Az egyik az első zsoltárban van. Abban az igeversben, mely leírja annak az embernek a bolondságát, aki a gonoszok tanácsán „jár”, a bűnösök útján „megáll” és a csúfolódók székében „ül” (1. vers). Ez leírja Pétert. A zsoltár akkor is őt írja le, amikor azzal folytatja, hogy aki így él, az olyan, „mint a polyva, a mit szétszór a szél” (4. vers). Péter, mint pelyva, természetesen szétszóródott a kísértés által, mely eljutott hozzá, miközben a tűznél melegedett a főpap házában.

Rossz hely volt ez, és Péter természetesen megfizette annak az árát, hogy ott volt. Ahogyan Spurgeon írja: „Péter veszélyes területre tévedt. Mikor megverték a Mesterét, megpróbálta kényelembe helyezni magát. Azt olvassuk a főpap szolgáliról, hogy melegedtek, s Péter is ott állt velük, és melegedett. Rossz társaságban volt, és ő volt az, aki nem engedhette meg magának, hogy rossz társaságban legyen, mert könnyen felizgatható volt, aki hamar elhamarkodott cselekedetekre ragadtatta el magát.”⁴²³

Másrészről valamikor csak Péter megtagadására gondolok, akkor gondolok Krisztusnak a Péterre vonatkozó prófeciájára is, mely Lukács evangéliumában van feljegyezve. Jézus ott ezt mondja: „Simon! Simon! ímé a Sátán kikért titeket, hogy megrostáljon, mint a búzát; De én imádkoztam érted, hogy el ne fogyatkozzék a te hited: te azért idővel megtérvén, a te atyádfiait erősítsed.” (22:31-32) Ez azt tanítja nekünk, hogy jóllehet Péter az első zsoltárban említett istentelen emberekhez hasonlóan szétszóródik majd, mint a polyva a cséplés idején, Jézus mégis imádkozott érte azzal az eredménnyel, hogy Péter majd erősebben jön ki ebből a megtapasztalásból. Azaz, a Péterben levő pelyva elég. De Péter, akit Isten újjáteremtett az újjászületés által, megerősödik.

Nekünk is meg kell erősödnünk. S meg is fogunk, ha tanulunk Péter hibáiból. Gondolod, hogy neked nem kell tanulni? Ha ez a helyzet, akkor mindenkinél jobban kell tanulnod, mert János kétségtelenül azért szőtte egybe Péter bukásának történetét a zsidó és a római bírósági tárgyalásokkal, hogy megmutassa: még Krisztus követői sem mentesek a

⁴²³ Charles Haddon Spurgeon, „In the Garden with Him”, *Metropolitan Tabernacle Pulpit*, 35. kötet (London: Banner of Truth Trust, 1970), 517. oldal

büntől, a Vele fennálló kapcsolatukban. Igaz, hogy nem gyűlölik Őt úgy, mint Kajafás tette. De mégis sokszor megtagadják úgy, ahogyan Péter tette.

Miért van ez így? Kétségtelenül azért, mert túlonként kedveljük a világot és túlonként szeretjük a társaságát. Matthew Henry írta egyszer: „Azok, akik együtt melegednek a gonosztevőkkel, elhidegülnek a jó emberek és a jócselekedetek iránt, s akik a gonosz tüze melletti helyet szeretik, azokat veszélyezteti a gonosz tüze.”⁴²⁴

Péter védelmében

S hogy teljesen megértsük Péter bukásának jelentőségét ránk nézve látnunk kell, hogy Péter volt az, a tanítványok vezetője, és nem más, aki megtagadta Jézust. Ha ez Nikodémus lett volna, akkor nem volna szabad meglepődnünk. Nikodémus volt az, aki éjjel jött Jézushoz: nem kétséges, félelemből, hogy mit mondanak majd mások. Nincs jele a Szentírásban annak, hogy Nikodémus valaha is teljes mértékben síkra szállt volna mellette. Hasonlóképpen azon sem volna szabad meglepődnünk, ha ez a gazdag vezető ifjú lett volna. Ő jobban szerette a gazdagságot, mint Jézust, és „megszomorodva” ment el. Megtagadást várhattunk azoktól is, akik távolról szemlélték Jézust, mint azt sokan tették, akik soha nem vallották meg Őt. A megtagadás az ő részükről egyáltalában nem lett volna meglepetés. De mégsem Nikodémus, vagy a gazdag ifjú, vagy ezek a többiek tagadták meg Őt. Péter volt az – a vakmerő, a bátor, aki ezt mondta Jézusnak: „Ha mindnyájan megbotránkoznak is te benned, én soha meg nem botránkozikom” (Mt26:33).

A lényeg az, hogy ha Péter elbukott, akkor bárki elbukhat – a legerősebb ugyanúgy, mint a leggyengébb. Valójában lehet a legerősebb az, aki a legnagyobb veszélyben van.

De ne csak általánosságban beszéljünk erről. Beszéljünk konkrétan Péter esetéről. Mit mondhatunk Péter védelmében? Egy dolog elmondható Péterről: *Ő legalább követte Jézust*, mikor a többiek (valószínűleg János kivételével) mind otthagyták Őt. Igaz, a Gecsemáné kertben a letartóztatás pillanatában szétszóródtak a környező sötétségben. De a legtöbben kétségtelenül tovább menekültek az Olajfák hegyén át le a másik oldalon Bethániába, ahol az előző éjszakákon tartózkodtak, biztonságban érezvén magukat. Péter viszont gyorsan megállt a futásban, majd csatlakozván a másik meg nem nevezett tanítványhoz, követte a letartóztató csapatot Jeruzsálembe, s végül még a főpap házába is bement. Ez nem egy gyáva ember döntése volt. Ahogyan Barclay mondja: „A hatalmas dolog Péterrel kapcsolatosan az, hogy a hibája csak egy rendkívüli bátorságú ember hibája lehetett. Igaz, hogy Péter elbukott, de olyan helyzetben bukott el, amellyel a többi tanítványközül senki még csak szembenézni sem mert. Nem azért bukott el, mert gyáva volt, hanem mert bátor ember volt.”⁴²⁵

A második dicséretes jellemző ebből következik, nevezetesen hogy *Péter szerette Jézust*. Egyedül emiatt követte Őt. Biztos vagyok benne, hogy ha azokra gondolunk, akik szerették Jézust, s akik Jeruzsálemben voltak ebben az időben, akkor elsősorban Mária Magdalénára gondolunk, aki hosszasan időzött a sírnál a feltámadást követően, hogy megtalálja az Úr testét és gondoskodjon róla. Joggal gondolunk rá, mert Mária tényleg szerette Őt. Még akkor is szerette, amikor a hite és a reménysége csődöt mondtak. De nem kisebb indíték vonzotta Pétert Jeruzsálembe, amikor minden józan ész az éjszakai menekülés biztonságát diktálta Bethánia felé.

Harmadszor, *Péter megpróbálta megvédeni Jézust*. A kertben kardot rántott, és megtámadta a letartóztató csoport vezetőjét, Málkust, és levágta a fülét. Ez természetesen testi cselekedet volt. Ellentétes volt a Lélekkel és Krisztus akaratával, s Ő meg is fedtte ezért. De

⁴²⁴ Matthew Henry, *Commentary on the Whole Bible*, 5. kötet (New York: Fleming H. Revell Company, év nélkül), 1181. oldal

⁴²⁵ William Barclay, *The Gospel of John*, 2. kötet (Philadelphia: Westminster Press, 1956), 269. oldal

erőteljes cselekedet volt, amire a Mestere iránt érzett szenvedélyes (bár félrevezetett) törődés indította fel.

Végül, hogy még messzebbre menjünk vissza Péter megtapasztalásának történetében, jusson eszünkbe, hogy egy korábbi alkalommal *Péter volt az, aki Jézust „a Krisztusnak, az élő Isten Fiának” vallotta meg*, miközben a többiek hallgattak (Mt16:16, v. ö. Jn6:68). Ő nem holmi nyomorult mintapéldány azok közül kiválasztva, akik Krisztus legrosszabb követői. Ő a legjobb. De mégis pontosan az, aki nemcsak félelmetesen, de gyorsan és a legkisebb provokációra bukik el.

A szolgálóleány tette fel az első kérdést. Sőt, a megjegyzéseit egy tagadással kezdi (ez teljesen világos a görögben), mintha ezt mondaná: „Te biztosan nem az egyike vagy a tanítványainak, ugye?” Nem formális vádaskodás volt ez. Még csak nem is szenvedélyes felszólítás. Péter mégis, a pillanat bizonytalanságától és rettentésétől legyőzetven, így válaszol: „Nem vagyok” (17. vers). Ettől kezdve, miután egyszer megtagadta az Urat, könnyűnek találja újból megtenni, egyszer egy meg nem határozott csoportnak (25. vers), harmadszor pedig ama ember rokonának, akinek a fülét levágta (26-27. vers).

A bukásához vezető lépések

Miért bukott el Péter? Ha Péter olyan erős volt, mint amilyennek mondjuk, de mégis elbukott, akkor fontos ismernünk a bukásához vezető lépéseket, hogy elkerülhessük azokat. Több is van ezekből.⁴²⁶

Először is, Péter *túlzottan magabiztos* volt. Korábban Jézus arra figyelmeztette a tanítványait, hogy el fogják Őt hagyni. De Péter ezt tulajdonképpen mondta: „Uram, én nem ismerem ezeket a többieket, s ahogyan körültekintve rájuk nézek, úgy érzem, nem olyan emberek, akiket én, Péter, kiválasztottam volna. Nagyon is lehetséges, hogy ők majd megtagadnak Téged, de én nem. Péter nem tesz ilyet.” Jézus megismételte a figyelmeztetését, Péter azonban így válaszolt: „Ha veled együtt kell is meghalnom, semmiképpen meg nem tagadlak téged” (Mk14:31). Aligha jutatunk más következtetésre, mint hogy ha mi is ennyire túlzottan magabiztosak leszünk, ha úgy véljük, sérthetetlenek vagyunk, mert erősek vagyunk és van némi tehetségünk, bölcssek vagyunk, vagy képesek a kultúránk tendenciáinak és veszélyeinek elemzésére, akkor nagyon is a bukás útját járjuk. Jézus mondta: „nála nélkül semmit sem cselekedhettek” (Jn15:5). A semmi *semmit* jelent! Valahányszor csak megfélemlünk erről, bajban vagyunk.

Másodszor, *Péter elmulasztotta az imádkozást*. Az Úr nem mulasztotta el. Ez furcsa megfordulásnak tűnik. Ha olyasvalakit kellene választanunk, akinek a véleményünk szerint nincs szüksége az imádkozásra, az nyilvánvalóan az Úr lenne. Ha olyasvalakit kellene választanunk, akinek a véleményünk szerint szüksége van az imádkozásra, az nyilvánvalóan Péter lenne. Péter azonban mégis alszik a kertben, miközben az Úr kiönti a lelkét a mennyei Atyjának. Péter kapott figyelmeztetést. Kapott figyelmeztetést arra, hogy vigyázzon, és imádkozzon. Sajnos, az egyház és sok keresztyén manapság is szundikálnak, pedig nem kisebb figyelmeztetést kaptak. Pál mondta: „Szüntelen imádkozzatok” (1Thessz5:17). Mégis gyakorta az a helyzet, hogy nem imádkozunk, mert nem tartjuk szükségesnek.

Harmadszor, Péter *„követi vala távol”* Jézust (Lk2:54). Pár pillanattal ezelőtt rámutattunk, hogy Péter legalábbis követte Jézust, míg mások menekültek. Ez igaz. De jóllehet Péter követte Őt, nagy távolságban követte, s ez nem volt teljes mértékben dicséretes.

Manapság is igaz sokunk esetében, amint az könnyedén meg is figyelhető. Sokan szabály szerint, igaz, őszintén követik Jézust. De távolról követik Őt, mert nem akarnak túlságosan „fanatikusokká” válni, vagy „elveszíteni a kapcsolatot” az őket körülvevő világgal.

⁴²⁶ Ezeket részletesebben tárgyaltuk a „Hajnal előtti sötétség” című fejezetben (Jn13:36-38)

Sőt, biztonságban érzik magukat a távolból, pedig tulajdonképpen így vannak nagyobb veszélyben. Mikor Jézus arra szólít fel valakit, hogy kövesse Őt, akkor a lábnyomaiba lépve történő követésre szólítja őt fel, ami azt jelenti: „szorosán mögöttem”. Ezek az emberek azonban hátramaradnak, azt gondolván, hogy minél közelebb vannak Jézushoz, annál nagyobb a veszély. Valójában viszont, jóllehet nagyobb a kitettségük, kisebb a veszély. Krisztus ugyanis győztes. Ő garantálta a győzelmet. A hely, ami valóban biztonságos a csata közepette, Őmellette van.

„Velük... Vele”

A negyedik, Péter bukásához vezető lépés a János által kihangsúlyozott lépés. Ez pedig a 18. versben és a 26. versben szereplő kifejezések ellentétében rejlik. A 18. versben azt olvassuk Péterről, hogy „ott áll vala pedig Péter is *ő velők* együtt”. Aztán, a 26. versben, néhány megelőző kérdés után az egyik szolga, a rokona annak, akinek Péter levágta a fülét, ezt kérdezte: „Nem láttalak-e én téged *ő vele* együtt a kertben?” Péter, aki *Vele* volt, most a főpap udvarában van *azokkal*, akik Krisztus ellenségei.

Ránk is igaz, hogy többet vagyunk azokkal, akik ahhoz a kultúrához tartoznak, amelyben élünk, mint Jézussal? Ez nem azt jelenti, hogy ki kell mennünk ebből a világból. Nem arra kaptunk elhívást, hogy valamiképpen egy lelki gettóba különüljünk el. A világban kell lennünk. De – és ez a lényeg – nem a világból valóknak kell lennünk. Krisztussal kell lennünk a kultúrában, nem azokkal, akiké ez a kultúra.

Szeretném tőled is megkérdezni azt a kérdést, amit Pétertől kérdeztek: „Nem láttalak-e én téged *ő vele* együtt?” Határozottan szeretném kérdezni. Voltál együtt Jézussal? Voltál *Vele* közösségben? Voltál együtt *Vele* bibliatanulmányozás közben? Voltál együtt *Vele* imádkozás közben? Ha a válaszod, s ebben bízom, igen, akkor ekképpen szeretném nyomon követni a kérdést. Először is, ha *Vele* voltál, akkor *láttak Vele*. Gondolhatod úgy, hogy nem láttak. Gondolhatod azt, hogy titkos hívő vagy. Gondolhatod azt, hogy a családot nem keresztyén, és ezért nem adhatod tudtára a családotnak, mi történt, így nem vallod meg nyíltan Krisztust. De ha valóban Krisztusé vagy, a különbség világosan megmutatkozik majd benned, hogy Jézussal voltál, akár akarod azt, hogy ez meglátsszon, akár nem. A közvetlen családod azonnal észreveszi. Azok is hamarosan felfigyelnek erre, akik veled dolgoznak. Ha közösségbe kerülsz más keresztyénekkal egy jó gyülekezetben, amint kell is, akkor sok más ember ugyanúgy észre fogja ezt venni.

Utána ezt szeretném tőled kérdezni: Ha valóban *Vele* voltál, és láttak is *Vele* téged, akkor vajon nem igaz, hogy *bizonyos dolgokat várhatnak tőled*, mert *Vele* voltál? Megint csak lehet, hogy nem akarod, hogy ezeket a dolgokat várják tőled. Észrevehetted, hogy bizonyos értelemben azok, akik nem üdvözülnek, túl sokat követelnek tőlünk, akik megvallják Krisztust. A tökéleteshez közelítőt követelik, mi viszont nem vagyunk tökéletesek. Ha azt képzeljük, hogy tökéletesek vagyunk, akkor bajban vagyunk. Bizonyos értelemben azonban a világnak joga van bizonyos dolgokat megkövetelni, s a mi keresztyén testvéreinknek is joguk van azokat elvárni.

Például, elvárhatnak bizonyos dolgokat a munkánkkal kapcsolatosan. Azt mondjuk, hogy a Krisztuséi vagyunk, azaz Ő a mi Megváltónk és Urunk. Az Ő társaságában mutatkozunk. Azt kell vallanunk tehát, amit Ő vall. Ha nem azt valljuk, ha nem fogadjuk be személyesen az Ő tanításait, akkor nem Ő a mi Urunk, akármit is mondunk. Ha követjük Őt, akkor az Ő tanításának a mi tanításunknak kell lennie.

Azután, ha követjük Jézust, akkor a Neki fontos dolgoknak kell a számunkra is fontos dolgoknak, az Ő értékeinek a mi értékeinknek kell lenniük. Ez azt jelenti, hogy nem kölcsönözhetjük szabadon a kultúránkat a világtól. Nem szabad átvenni a világi értékeket és

nem fogadhatjuk el a világi teológiát. A teológiánknak és az értékeinknek az Övének kell lenniük.

Azután, az egyház jellemzőinek, melyről Jézus János evangéliumának a tizenhetedik fejezetében, egy fejezettel korábban beszélt, minket is kell jellemezniük. El kell telnünk örömmel. A szentségnek kell jellemeznie minket. Meg kell állnunk Ővele az Ő igazságában. Bele kell vetnünk magunkat a misszióba, amivel megbíz minket. Látható egységnek kell fennállnia a keresztyén nép között. S valamennyiünket a szeretetnek kell jellemeznie. Ha Krisztussal voltunk, ha (Péterhez hasonlóan) csatlakoztunk Hozzá a missziójában, akkor a világnak joga van elvárni bizonyos viselkedésmintákat és jellemvonásokat tőlünk.

Odaszántság és megtisztulás

Ha Krisztussal voltál, akkor elhívást találsz ebben a szövegben az odaszánásra. A tanítványságunk oly nagy része manapság félszívű! Azt mondjuk, követjük Jézust, de messziről követjük, amint Péter is tette. Ez nem az a fajta tanítványság, amit Jézus tár elénk.

Spurgeonnak egykor lehetősége nyílt beszélgetni egy kislánnyal, aki ugyancsak félszívű volt. Megpróbált a világban élni, de ugyanakkor Krisztust is igyekezett követni. Spurgeon ezt mondta neki: „Három dolgot tehetsz meg, s ezt a hármat eléd tárom szemléltetésképpen. Mikor kilépsz a Tabernacle ajtaján, látsz egy villamost. Most szállj fel a villamosra az egyik lábadal, míg a másikkal maradj a földön. Ha nem fogsz összezúzódni, akkor hatalmasat tévedtem. Mégis vannak sokan, akik megpróbálnak a világban lenni, de Krisztussal is tartani, de ez soha nem sikerül nekik, hanem kisvártatva hatalmasat buknak. A második dolog, amit megtehetsz, hogy megállsz a világban, a sárban, és egyáltalán nem szállsz fel a villamosra. Állhatsz ott, és engedheted elmenni a villamost, ez teljesen rendjén való és őszinte. Ha a világban akarsz élni, és a világból való kívánsz lenni, nos, akkor élj a világban, és fogadd el, ami örömet kínálhat neked, majd végül arasd le ennek gyümölcsét. De van egy harmadik dolog is, amit megtehetsz: felszállhatsz a villamosra, mely elvisz téged oda, ahová megy. S ez a harmadik dolog az, amit javaslok neked. Szállj fel egyenesen Krisztusba és engedd az Úr Jézusnak, hogy Szentlelke erejével vigyen el téged rögtön erről a tisztátalan helyről, ahol most állsz, s vigyen biztonságba a szentség villamosának vonalán, míg végül elérsz az Ő saját jobbkeze dicsőségének végállomására.”⁴²⁷

Mondhatod, amint teszi kis egyesek: „Világosan értem, amit tanítasz. Tudom, hogy ez a fajta tanítványság az, amire Krisztus elhív. De az én esetemben már túl késő. Olyan vagyok, mint Péter. Tudom, hogy teljes szívvel kellene követni Krisztust. Tudom, hogy közel kellene lennem Hozzá. De távolról követtem. Megtagadtam Őt. Százszor is kompromisszumot kötöttem a hitem rovására. Soha nem lehetek Krisztus tanítványa.”

Ha e vonalak mentén gondolkodsz, hadd biztosítsalak róla: még nem túl késő. Istennel sohasem túl késő Igaz, hogy a bűn oly borzasztó következményekkel jár, ami életünk végéig megmarad velünk. De a tanítványság eme dolgában Isten mindig ott kezdi veled, ahol éppen vagy. Megtagadhattad Jézust egyszer. Megtagadhattad Őt százszor is. Nem számít. Eljön hozzád a tanítványság elhívásával. Azt mondja: „Kövess engem most”. Utána új utat tár eléd.

Ennek egy szemléltető példáját látjuk Péter esetében. Egyrésztől látjuk a János 18-ban leírt Pétert, aki Krisztus ellenségeinek a tüzenél melegszik. Ő fázik, magányos, elhagyott. Annyi meleget szerez azoktól, akik eldöntötték, hogy leszámolnak a Mesterével, amennyit csak tud. Szomorú kép ez. Egy kicsivel később azonban, a huszonegyedik fejezetben másik Pétert látunk másik tűz mellett. Ezt a tüzet az Úr gyújtotta, a tüzet, melyen reggelit készített a tanítványainak. S ugyanaz az Úr, Akit Péter megtagadott a 18. fejezetben, megjelenik a 21. fejezetben is, hogy újból szolgálatba helyezze Pétert.

⁴²⁷ Spurgeon, „In the Garden with Him”, 518-519. oldal

Mehetek még egy lépéssel tovább? Ez a tűz arra emlékeztet minket, amit Ézsaiás írt le a könyvének 6. fejezetében, miután látta az Urat a Maga dicsőségében. Látta Krisztust a szentségében, s megdöbbenett a saját bűne. Ezt mondta: „Jaj nékem, elvesztem, mivel tisztátalan ajkú vagyok és tisztátalan ajkú nép közt lakom” (5. vers). De mi történt? Isten elküldött egy angyalt az oltárról vett szénnel, hogy megtisztítsa a bűntől, majd Ézsaiás egy kérdést hallott: „Kit küldjek el és ki megyen el nekünk?” Ézsaiás, aki tudatában volt a bűnének, ezt mondta: „Ímhol vagyok én, küldj el engemet!” (8. vers) Péter is hallotta ezt a kérdést és ugyanúgy válaszolt, mikor Jézus eljött hozzá a feltámadását követően és megkérdezte tőle: „Simon, Jónának fia: jobban szeretsz-e engem ezeknél?” Péter így válaszolt: „Igen, Uram; te tudod, hogy szeretlek téged! Mire az Úr: „Legeltesd az én bárányaimat!” (Jn21:15)

Így volt ez mindazokkal, akik valaha is hűségesen szolgálták az Urat. Azok, akik szolgálnak – akik valóban használatosak Isten szolgálatában, akik áldást jelentenek mások számára, akik veszik az örök élet evangéliumát és elviszik azokhoz, akiknek hallaniuk kell azt, s akik megtartják azt a nehézségek közepette – azok nem azok, akik soha nem tagadták meg Krisztust. Igenis megtagadták! Sokszor és sokféleképpen tagadták meg Őt. De megtalálták az Úr Jézus Krisztus kegyelmét még a megtagadásaik közepette is és megtisztultak a bűneiktől. Utána a saját gyengeségük tudatában, de Krisztus erejének még erőteljesebb tudatában éltek tovább Érte az életüket.

231. fejezet: A római tárgyalás, Jn18:28-32

28. Vivék azért Jézust Kajafástól a törvényházba. Vala pedig reggel. És ők nem menének be a törvényházba, hogy meg ne fertőztessenek, hanem hogy megehessék a húsvéti bárányt.

29. Kiméne azért Pilátus ő hozzájuk, és monda: Micsoda vádat hoztok fel ez ember ellen?

30. Felelének és mondának néki: Ha gonosztevő nem volna ez, nem adtuk volna őt a te kezédbe.

31. Monda azért nékik Pilátus: Vigyétek el őt ti, és ítéljétek meg őt a ti törvényeitek szerint. Mondának azért néki a zsidók: Nékünk senkit sem szabad megölnünk;

32. Hogy beteljesedjék a Jézus szava, a melyet monda, a mikor jelenti vala, hogy milyen halállal kell majd meghalnia.

A názáreti Jézus tárgyalása, aminek eredményekképpen keresztre feszítették, a valóságban két különálló tárgyalás jelentett, egy zsidót, és egy rómat. A tárgyalások elkülönülnek az igazságszolgáltatás, a vádak és a bírák vonatkozásában. Az egyetlen közös elem a vádlók és a vádlott. A két tárgyalás oka az volt, hogy a zsidó bíróság elveszítette a halálos ítélet kimondásának jogát az i. sz.-i első században. Így mivel Izrael vezetői eldöntötték, hogy Krisztust kivégzik, kénytelenek voltak megszerezni a megerősítő római ítéletet a maguké mellé.

Ez különleges és bámulatos helyzetet teremt, mert azt jelenti, hogy ebben az egy esetben egy embert ítéltek el mégpedig úgy, hogy egyrészt a mennyei bíróság igyekezett Isten kijelentett törvényét alkalmazni, másrészt egy emberi bíróság igyekezett azt alkalmazni, amiről általánosan gondolják úgy, hogy az a törvénykezés legkifejlettebb formája.

A zsidó törvény volt talán a leghumánusabb törvény, amit valaha is kiagyaltak. A zsidó törvénykezés annyira tisztelte az emberi életet, hogy gyakorlatilag lehetetlen volt valakit kivégeztetni a zsidó bíróság igazságszolgáltatásával. A római törvény kiváló volt a kiterjedtségének széleskörűsége, a formális rendeleteinek rendszerezettsége, a bírósági eljárások kidolgozottsága és a büntetések kiszabása szempontjából. Azt mondták az ókori világról, hogy Júdea adta a vallást, Görögország a betűket és Róma a törvényt. A római törvények átkerültek a nyugati világba is a jogi rendszerének alapjaként. A germánok soha nem szenvedtek vereséget a római légióktól, s végük ők lettek azok, akik legyőzték a hanyatló Római Birodalmat. Mégis kétségtelen, hogy elfogadták a római törvényeket és rendeleteket. Még manapság is gondosan tanulmányozzák Jusztinosz *Corpus Juris Civilis* című munkáját a világ nagy egyetemein.

Walter Chandler így foglalja össze a dolgot: „Jézus ellen egy napon, egy városban emeltek vádat a világegyetem szuverén bíróságai előtt: a Szanhedrin, az Isten által kiválasztott nemzet legfelsőbb bírósága, valamint az emberek törvényes és politikai jogait az egész ismert világon meghatározó Római Birodalom bírósága előtt. A názáretit istenkáromlással és a törvényes uralkodó elleni árulással vádolták, akiket ezek a bíróságok képviseltek. Istenkáromlással Jahve ellen, Aki a Sinai villámfénnyel bevilágított csúcsáról hirdette ki a törvényeit az emberiség számára, és árulással a császár ellen, aki Róma pompája és csillogása közepette uralkodott és hirdette ki akaratát a világnak. A történelem nem jegyez fel a menny és a föld bíróságai, Isten és ember bíróságai előtt, Izrael törvénye és Róma törvénye szerint, Kajafás és Pilátus, mit e bíróságok képviselői és e törvények végrehajtói előtt lefolytatott más tárgyalást.”⁴²⁸

⁴²⁸ Chandler, *Trial of Jesus*, 2. kötet, 6-7. oldal

A római törvény természetét vizsgálva annak gondos figyelmével az eljárásrendre, azt hihetnénk, hogy a Pilátus előtt lezajlott tárgyalást sokkal könnyebben megérthetjük, mint a zsidó Szanhedrin előtt lezajlottat. De ez mégis így. Épp ellenkezőleg, a zsidó tárgyalásnak is megvannak a maga rejtélyes elemei (megkérdezhetjük például, miképpen vethették el Jézust a saját népének vezetői, akiknek tudniuk kellett, ki volt Ő az ószövetségi prófécia alapján), az elutasítás mindazonáltal mégis érthető. Azért utasították el, mert gyűlölték, s azért gyűlölték, mert feltárta a vezetők bűneit. Ezek közül egyiknek sincs semmi értelme, mikor a Pilátus előtt lefolytatott tárgyalásra térünk át. Pilátus nem gyűlölte Jézust. Talán bizonyos értelemben még tisztelte is Őt. Még fel is mentette Őt, ártatlannak nyilvánítva három külön alkalommal. Végül mégis átadta Jézust, hogy feszítsék keresztre.

Frank Morison joggal mondta: „Nem szabadulunk meg Krisztus titokzatosságától, amikor a római bíróság elé állítjuk Őt, az csak megtízszereződik”.⁴²⁹

A római helytartó

A római bíróság esetében talán a legnagyobb titok a jeles ellentét aközött, amit Pilátus jelleméről tudunk (világi forrásokból), valamint a viselkedése között Jézus tárgyalásán (ahogyan az evangéliumok tárják elénk).

Pilátus nem volt nemes jellem. Valójában, ha a házasságán keresztül nem jutott volna befolyásos kapcsolatokhoz, akkor soha nem került volna még abba a viszonylag jelentéktelen pozícióba sem, amibe helytartóként Júdeában jutott. Spanyolországból jött, Sevilla volt a szülőföldje. Germanicus légiónhoz csatlakozott a rajnai háborúban. Miután biztosították a békét, Rómába ment szerencsét próbálni. Ott találkozott Claudia Proculával, akit később el is vett, és aki Júliának Augustus császár legfiatalabb lányának volt a leánya. Pilátus jövője szempontjából ez egy bölcs lépés volt. Claudianak voltak kapcsolatai a római kormányzat legmagasabb köreihez. Erkölcsileg azonban ez gyalázat volt, mert Júliának, aki így Pilátus anyósa lett, annyira romlott és durva szokásai voltak, hogy még Rómában is hírhedtté tették. Augustus, az apja elkerülte a jelenlétét, végül még számúzta is. Beszámoltak arról, hogy ezt követően, valahányszor csak említették a lánya nevét, Augustus így kiáltott fel: „Bárcsak nőtlenül, vagy gyermektelenül halnék meg!” Pilátussal ellentétben egy nemesebb lelkű ember soha nem házasodott volna be ilyen családba.

Mindenesetre, az új kapcsolatain keresztül Pilátus Júdea helytartóságaért folyamodott, és el is nyerte azt, majd i. sz. 26-ban el is foglalta a posztot. Ő volt a hatodik helytartó. Előtte az alábbiak voltak: Sabinus, Caponius, Ambivus, Rufus és Gratus.

Ezek a korábbi helytartók nagy gonddal vigyáztak a zsidók vallási előítéleteire, és bölcsen kormányozták a népet. Konkrétan, elkerülték a viselését minden emblémának, zászlónak, vagy lobogónak, mert azokon a császár képmása volt látható, s ez sértő volt a zsidó lakosságra nézve. Még Vitellius szíriai követ is, Aretas arabiai király ellen felvonulva, azt rendelte el, hogy a seregei masírozás közben kerüljék el a zsidó területeket, semmint keresztülvigyék azokon a zászlóikat. Pilátus azonban makacs ostobaságában és a korábbi helytartók által lefektetett szabályokat semmibe véve összetűzést provokált ebben és más dolgokban.

Három kiemelkedő összetűzés zajlott le. Az első akkor, amikor Pilátus Júdeába ért és katonákat küldött Jeruzsálembe éjszaka, akik Tiberius képmásával díszített jelvényeket hordoztak. Az, hogy éjszaka tette ezt, jelzi, hogy tudta, ebből baj lehet, de tette ezt a teljes érzéketlenségből azok érzelmei iránt, akiknek a földjét kormányozni készült. S a soron következő fejlemények során sem bizonyult bölcsőbbnek. Mikor így beszennyezte a várost, nagy számú jeruzsálemi zsidó özönlött Caesareába, ahol Pilátus tartózkodott, hogy a lobogók

⁴²⁹ Morison, *Who Moved the Stone*, 43. oldal

eltüntetését követeljük. Pilátus ezt megtagadta és a pathelyzet öt napig tartott. Végül a helytartó feldühödött, a stadionba rendelte az embereket, körülvette őket katonákkal, és kijelentette, hogy levágatja őket, ha csendesen és azonnal nem oszlanak fel. Meglepetésére az emberek lefeküdtek a földre, lemeztelenítették a nyakukat és kijelentették, hogy inkább meghalnak, semhogy beszennyezve lássák a szent várost. Mikor Pilátus látta, hogy csak tömegmészárlással érheti el, amit akar, vonakodva visszavonult és levonatta a zászlókat.

Pilátus cselekedetei nem voltak tipikusak egy római hivatalnok számára. Valójában Josephusnak köszönhetően van egy majdnem párhuzamos történetünk is teljesen más eredményekkel. Ez egy római hivatalnokról szól, akit Petroniusnak hívtak. Petroniusnak sokkal nagyobb ösztönzése volt kikényszeríteni az akaratát, mint Pilátusnak, mert speciális parancsot kapott az uralkodótól, hogy a császári jelképet helyezze fel a zsidó templomra. Petronius azonban érzékelte a problémát, megpróbált tárgyalásokat folytatni, s mikor ezek nem vezettek eredményre, akkor bátran jelentette Caiusnak az elhatározását, miszerint nem kényszeríti ki a parancs végrehajtását, valamint ennek okát. Pilátus viselkedése ellentétes jellemre utal.

A második történet ugyanezeket a hibákat jelzi Pilátus jellemében. Elhatározta, hogy vízvezetékét épít azért, hogy vizet szállítson Salamon medencéitől Jeruzsálembe. Ez önmagában dicséretes dolog volt, amit a város lakóinak támogatni kellett volna. De Pilátus meghökkenett és feldühítette őket, amikor rátámadt a szent „Korbán” kincsre a munka finanszírozása végett. A zsidók ezt a pénzt Istennek félretettként kezelték, amit csak az Ő munkájára volt szabad felhasználni. Ezt elragadni szentségtörés volt. Pilátus mégis megtette. Később, mikor megtudta, hogy a nép polgárokat fog küldeni, akik majd könyörögnek a templom pénzének visszaadásáért, katonákat küldött a nép közé, akik közembereknek voltak öltözve, majd egy előre megbeszélt jelre előkapták az elrejtett botjaikat és törőiket, és megtámadták a tüntetőket. Ebben a történetben Pilátus a maga útját járta, de a népet a római uralom elleni még nagyobb gyűlöletre sarkallta.

Josephus és Philo elmondanak egy harmadik történetet is, melyben Pilátus, a korábbi tapasztalatai dacára ragaszkodott ahhoz, hogy Tiberiusnak szentelt fogadalmi pajzsokat helyezzenek el Heródes palotájában. A zsidók ismét tiltakoztak, de Pilátus megtagadta a pajzsok eltávolítását. Ekkor a nemzet vezetői által aláírt petíciót küldtek a császárnak, melyen Heródes négy fiának a neve is szerepelt, amiben a sértő tárgyak eltávolítására kérték. Jelentősegteljes, hogy a pajzsokat eltávolították Heródes palotájából, és Augustus templomában függesztették fel Caesareában.

Ezekhez a példákhoz hozzátehetjük a Lukács által feljegyzett incidenst is, melyben bizonyos galileaiak „vére elegyedett az áldozatukkal” (Lk13:1). Semmit sem tudunk erről az esetről. Az utalás azonban azt sugallja, hogy Pilátus az áldozás pillanatában támadt ezekre az emberekre. Ha ez így van, akkor ez újabb példája a zsidókkal szembeni kegyetlen és nyughatatlan bánásmódjának.

Mindezen esetekben és mindegyik szerzőtől, akiktől ezeket ismerjük, egy bámulatosan következetes képet kapunk. Ez olyasvalaki képe, aki nyilvánvalóan érzéketlen vagy erőtlen jellemű volt a megfelelő uralkodáshoz. Makacs, gögös, romlott, erőszakos és kegyetlen ember volt.

Az evangéliumi kép

Mégis fellép egy titok ezen a ponton, mert ahogy az evangéliumok beszámolóíhoz fordulunk, nem egy kegyetlen és érzéketlen ember képét látjuk, hanem inkább olyasvalakiét, akit látszólag érzékenyen érint az ügy és szemlátomást fel akarja menteni a názáreti Jézust. Az evangélium szerzőinek nem volt okuk eltúlozzák Pilátus jellemét. Ő volt az, aki tulajdonképpen kivitelezte Uruk keresztre feszítését. Feltételezhetjük tehát, hogy a tetteiről

szóló beszámolóik valóságosak. De nem látszanak összhangban állóknak azokkal, amit más forrásokból tudunk Pilátusról. Az igazi Pilátus gögös, erőszakos, és makacs. Ez a Pilátus kipróbál minden általa ismert fortélyt és kompromisszumot, hogy felmentse Jézust.

Először is újratárgyalja az ügyet a zsidó vezetők nyilvánvaló meglepetésére és megdöbbenésére. Ez a lényege azoknak az igeverseknek, melyekkel János a tárgyalásról szóló beszámolóját kezdi. A zsidó vezetőknek nyilván el kellett érniük Pilátusnál a gyors reggeli megerősítését annak az ítéletnek, amit előző éjjel hoztak. De a gyors döntés helyett, amit vártak, Pilátus formális meghallgatásba kezdett. Mi történt Pilátussal a megelőző nyolc-kilenc órában? Mi miatt gondolta meg magát?

Ahogy a tárgyalás folytatódik, látjuk amint Pilátus gondjai más módon is megmutatkoznak. Háromszor jelenti ki, hogy Jézus ártatlan (Jn18:38, 19:4, 6). Mikor pedig a zsidó vezetők hajthatatlanok a döntésével szemben, egy sor kibúvót keres. Elküldi Krisztust Heródeshez, remélvén, hogy Heródes kiveszi a kezéből az ügyet (Lk23:6-12). Választást kínál Jézus és Barabás között, igyekeztén Jézust megszabadítani (Mt27:15-26, Mk15:6-15, Jn18:39-40). Végül megkorbácsoltatja Jézust, azt gondolván, hogy a vérző, megtört ember látványa könnyőre indíthatja a vádlóit (Jn19:1-5).

Minden ember mögött

Mi adhat számot erről a természetellenes változásról Pilátus jellemében? Miért próbálja elengedni az Urat? Három lehetséges magyarázata van, melyek közül az első világosan helytelen (bár meg kell vizsgálnunk), a másodiknak valószínűleg van némi igazságtartalma (de csak némi), s a harmadik az, amelyik egyedül elegendő okot szolgáltat rá.

Az első magyarázat szerint Pilátus nemesebb volt, mint amilyennek a világi szerzők leírták. Ez nyilvánvalóan lehetőség. De világosan helytelen, mert a világi szerzőknek, és nem a Biblia íróinak volt a legjobb okuk arra, hogy a római uralkodót jó színben tüntessék fel. Ezért azt kell hinnünk, hogy valóban olyan ember volt, amilyennek a világiak leírták.

A második magyarázatnak valószínűleg van némi igazságtartalma. Ez pedig úgy szól, hogy Pilátust lenyűgözte Jézus személyisége. Amiatt tudjuk ezt igaznak vélni, amit hiszünk Krisztus jelenlétének és isteni mivoltának lenyűgözöttségéről. De el kell ismernünk, hogy nagyon kevés van a történetekben, ami azt sugallná, hogy ez lehetett Pilátus valódi indíttatása. Érezzük, hogy Pilátust ez lenyűgözhetette, de ha szavakba kellett volna öntenie, akkor valószínűleg „ártalmatlan vallási fanatikusként”, vagy valami hasonlóként küldte volna el Krisztust. Ez természetesen nem volt döntő ok, amiért felmentette volna.

A harmadik magyarázatot, amiről gyanítom, hogy az igazi, részletesen Frank Morison írta le a már említett munkájában. Emlékeztet rá, hogy a tárgyalás reggelén Pilátus, Máté beszámolója szerint sürgős figyelmeztetést kapott a feleségétől, Claudiától, aki ezen a hétvégén vele volt a városban. Az üzenetben az állt, hogy ne csináljon semmit Jézussal, okként pedig a Vele kapcsolatos álmát jelölte meg. Máté így számol be erről: „A mint pedig ő az ítélszékhelyben ül vala, küldé ő hozzá a felesége, ezt üzenvén: Ne avatkozzál amaz igaz ember dolgába; mert sokat szenvedtem ma álmomban ő miatta” (Mt27:19). Azoknak, akik a huszadik században élnek mindez majdnem lényegtelennek tűnhet. De a rómaiak különösen babonások voltak, nagyon figyeltek az álmokra, és semmi nagyobb dologba nem kezdtek bele anélkül, hogy tudakozódtak volna, mit akarnak az istenek, vagy a sors. Pilátus számára tehát a felesége figyelmeztetése teljesen komoly dolog volt, s nagyon is lehetséges, hogy elhatározta: bármi áron kivonja magát a Jézus halálával kapcsolatos bárminemű korábbi megegyezés alól.

Sőt, ezt az általában figyelmen kívül hagyott tény a római tárgyalás menetében megmagyaráz néhány más elemet is, amint Morison rámutat. Ezt írja:

1. Pilátus és Claudia valószínűleg együtt töltötték az éjszakát azon az estén, amikor Jézust letartóztatták.

2. Claudia tehát tudhatott Kajafás látogatásáról (vagy bárkiéről, aki a zsidó küldöttséget vezette) és megismerhette annak célját akár úgy, hogy jelen volt, akár úgy, hogy később megkérdezte Pilátust.

3. Jézuson gondolkodva feketett le, s így teljesen érthető módon, rossz előérzettel Róla álmodott.

4. Arra ébredt reggel, hogy Pilátus már felkelt és elhagyta a palotát, ebből pedig azonnal tudta, miféle dologba kezdett, valamint azt is, hogy neki magának is sietnie kell.

5. Gyorsan megírta a Máté által említett üzenetet, és elküldte a férjének, mondván, hogy ne ítélje el „az igaz embert”.

Morison végkövetkeztetése az alábbi: „Ő keményítette meg az igazsághoz való római ragaszkodás ösztönét Pilátusban abban a pillanatban, amikor megkísértették, aki személyes megfontolásból gúnyolta ki a zsidó kamarilla előítéleteit, és bízta rá Jézust egyedül az ő megítélésükre. Ő volt annak a kiváló szakasznak a szerzője, amikor a zsarnok a türelmes hivatalnok szerepében mutatkozott néhány órán át, aki igyekszik az igazság utolsó morzsáját is kideríteni... Miközben az ösztönzés késleltette ennek a nehéz és zavaró ügynek az általa történő kezelését, majdnem tökéletes is volt. Egyetlen ember sem kérhetett, vagy kaphatott volna igazságosabb meghallgatást bármely bíróság részéről abban a korban. A korlátozó befolyása annak, aki világosan hitt Jézus ártatlanságában, nyilvánvalóan megmutatkozik mindebben. Csak amikor az ösztönzés elhalványult a zsidó fél részéről megmutatkozó felőrlő és növekvő ellenszegülés hatására, miszerint mindennél fontosabbá vált a császár beavatkozása, akkor fejezte be azzal, amit eredetileg tenni szándékozott: átadta a foglyot az ő kezeikbe.”⁴³⁰

Az élet válságai

Ezzel eljutunk a római tárgyalás második nagy titkához. Az első az, hogy Pilátus a jelleme ellenére igyekezett felmenteni Krisztust. Ezt elemeztük, és megvizsgáltuk az okát. A második titok az, hogy dacára a nagy vágyának és dacára a hatalmának a vágya érvényesítésére, Pilátus bégül hozzájárult Krisztus kivégzéséhez.

Az egyik lecke ebből a semleges állásfoglalás lehetetlensége, ha Krisztusról van szó. Pilátus világosan el akarta Őt engedni. De nem volt Krisztusban hívő. Nem volt Krisztus követője. Pusztán csak ártatlan akart maradni Krisztus elítélésében, s természetesen nyomorultul elbukott. Nem maradhatott semleges, és mi sem maradhatunk azok. Vagy az Úr Jézus Krisztus mellett kell állnunk, vagy Ellene kell fellépünk. Vagy érte vagyunk, mely esetben megerősít minket és lehetővé teszi, hogy éljünk még a legnagyobb megpróbáltatások között is. Vagy, fellépünk Ellene, s nem számít, mennyire humánusnak, nemesnek és megértőnek tartjuk magunkat.

A második lecke arra vonatkozik, hogy fel kell készülnünk az élet válsághelyzeteire. Mikor Pilátus felkelt azon a reggelen, természetesen nem várta, hogy karrierjének legnagyobb döntésével fog szembesülni. Azon a reggelen mindössze arra gondolt, hogy csak egyetértését kell adnia egy rutin-elítéléshez, ami nem nagyon érintette őt. Ám hirtelen utolérte a válság. Ott állt Jézus, és Jézus vagy bűnös, vagy ártatlan. Mit kellett tennie Pilátusnak? Miképpen fog eljárni? A történetet ismerjük. Elbukott. Bölcs dolog lenne tehát az ő, valamint a magunk példájából arra a következtetésre jutni, hogy hogy soha nem szabad a nemeslelkűsége (amit Pilátus kétségtelenül igaznak vélt önmagára nézve), az éleslátásra (amit mindig elvárhatunk a bíraktól), vagy a barátok figyelmeztetésére (itt a felesége sürgős üzenetére) támaszkodni, mint elégségesre ahhoz, hogy keresztülvezessen minket a válsághelyzeten.

⁴³⁰ Ugyanott, 59. oldal. V. ö. 47-59. oldal

Mit mondunk tehát? Az egyedül elégséges dolog az Úr Jézus Krisztus élete önmagunkban, és a szoros kapcsolat Ővele, hogy szólhasson hozzánk és a helyes cselekedetekre vezethessen minket dacára a természetes hajlamainknak.

232. fejezet: Jézus Pilátus előtt, Jn18:33-38

33. Ismét beméne azért Pilátus a törvényszékbe, és szólítja vala Jézust, és monda néki: Te vagy a Zsidók királya?

34. Felele néki Jézus: Magadtól mondod-e te ezt, vagy mások beszélték néked én felőlem?

35. Felele Pilátus: Avagy zsidó vagyok-e én? A te néped és a papifejedelmek adtak téged az én kezembe: mit cselekedtél?

36. Felele Jézus: Az én országom nem e világból való. Ha e világból való volna az én országom, az én szolgálaim vitézkednének, hogy át ne adassam a zsidóknak. Ámde az én országom nem innen való.

37. Mondta azért néki Pilátus: Király vagy-e hát te csakugyan? Felele Jézus: Te mondod, hogy én király vagyok. Én azért születtem, és azért jöttem e világra, hogy bizonyosságot tegyek az igazságról. Mindaz, a ki az igazságból való, hallgat az én szómra.

38. Mondta néki Pilátus: Micsoda az igazság? És a mint ezt mondá, újra kiméne a zsidókhoz, és monda nékik: Én nem találok benne semmi bűnt.

Az előző fejezetben a római tárgyalás két rejtélyes elemével foglalkoztunk: az egyik az ellentét aközött, amit Pilátus jelleméről a világi forrásokból tudunk – érzéketlen, féktelen, durva – és aközött, ahogyan a négy evangélium leírja, miképpen vezette a tárgyalást. A második az, hogy Pilátus ártatlannak nyilvánította Jézust, de mégis kereszthalálra ítélte. Ezek az elemek nagyon megnehezítik a római tárgyalás vizsgálatát, és a titokzatosság valószínűleg megfejtethetetlen szintjeire utalnak.

Van azonban egy összetevője a római tárgyalásnak, ami egy szemernyit sem titokzatos. Ez pedig az emberi természet ama hajlama, hogy aprólékosan igyekszik betartani a helyzet által megkövetelt külsődleges formákat, miközben egyidejűleg elhanyagolja magát azt a valóságot, amit ezek a formák jelentenek. Két példája van ennek Krisztus tárgyalásának második szakaszában. Egyrészt ott a zsidó vezetők példája, akik „nem menének be a törvényszékbe, hogy meg ne fertőztessenek, hanem hogy megehessék a húsvéti bárányt” (Jn18:28). Itt az emberek a legaljasabb dologba, Jézus jogi meggyilkolásába keverednek bele, mégis azzal törődnek, nehogy ceremoniálisan beszennyeződjenek. Egy ártatlan embert vádoltak halálbüntetésre méltó bűnökkel, megszegvén a saját törvényük előírásait a jogi folyamatban. Megpróbáltak párhuzamos ítéletet kicsikarni Pilátustól, törvénytelenül és lelkiismeretlenül megváltoztatva a fogollyal szembeni vádat. Mégis a rituális tisztasággal törődtek.

A másik példája ennek az emberi hajlamnak Pilátus, aki az igazság nagy hivatalos összejövetelét szervezte meg, miközben tulajdonképpen engedte a csöcselék akaratát érvényesülni annak az embernek a halálában, akiről tudta, hogy ártatlan.

A formális vádemelés

Jézus római tárgyalásának tanulmányozói közül egyesek ragaszkodtak ahhoz, hogy a tényleges tárgyalás a zsidó Szanhedrin előtt zajlott, s ez pusztán egy informális meghallgatás volt. Az érvelésük azonban figyelmen kívül hagyja a tárgyalás tényleges szakaszait, ahogyan azokat az újszövetségi szerzők feljegyzik. A római tárgyalásnak négy lényegi eleme olt: a vádemelés, a vizsgálat, a védekezés és az ítélet. Ezek mindegyike megvolt Krisztus tárgyalásában. A folyamat hivatalos természetét Pilátus nyitó szavai jelzik: „Micsoda vádat hoztok fel ez ember ellen?” (29. vers) Ahogyan Chandler megjegyzi: „Ez a kérdés nagyon

élesen jelzi a bíró jelenlétét és az ünnepélyes jogi folyamat kezdetét. Minden szó római tekintéllyel csendül fel és erőteljesen adminisztratív cselekvésre utal.”⁴³¹

Pilátus kérdése azonban látszólag meglepetésként érte a zsidó vezetőket. Ahelyett ugyanis, hogy a formális váddal válaszoltak volna, amire készen kellett volna állniuk, megpróbálták elkerülni a kérdést ekképpen válaszolva: „Ha gonosztevő nem volna ez, nem adtuk volna őt a te kezébe” (30. vers).

A vezetők válasza legalábbis arra utal, hogy a papok és az írástudók elegendőnek tekintették a saját maguk által lefolytatott tárgyalást, és csak azért jöttek Pilátushoz, hogy megerősítsék azt egy formális aláírással az ítélet végrehajtásához. Ezt mondták: „El kell fogadnod az ítéletet, mely szerint méltó a halálra, pusztán csak azért, mert mi mondjuk”. Másrésztől lehetett itt ennél több is, amint ezt a zsidó tárgyalással kapcsolatos korábbi tanulmányunkban említettük. Amint láttuk abban a tanulmányban, aligha feltételezhetjük, hogy a zsidó Szanhedrin anélkül vágott bele Jézus tárgyalásába eme késői órán, a húsvéti héten, hogy ne egyeztettek volna valamiképpen Pilátussal arról, hogy meghallgatja az ügyet és egyet fog érteni az ítélettel ezen a konkrét reggelen. Világos, hogy a zsidók a saját bíróságuk által kiszabott ítélet egy összecsapott jóváhagyását várták. Mikor Pilátus meglepte őket azzal, hogy látszólag újra akarta tárgyalni az ügyet és formális meghallgatást akart tartani, az késztetésül érte őket, és ezzel a kibúvóval válaszoltak.

Pilátus azt mondta, hogy ha nem akarnak formális meghallgatást, akkor nyilvánvalóan nincs szükségük rá, s ezért az ügyet a saját törvényeiknek megfelelően kell lebonyolítaniuk és olyan büntetést kell kiszabniuk, amire törvényes joguk volt. Lehet, hogy ezen a ponton Pilátus nem értette, hogy a zsidók halálbüntetést akartak Jézus esetében kiszabni, de sokkalta valószínűbb, hogy nagyon is megértette ezt, és úgy beszélt, mintha csak emlékeztetni akarta volna a zsidókat rá: Róma uralma alatt állnak és igazodniuk kell Róma szabályaihoz, ha ki akarják végezteni Krisztust. Egy későbbi incidens során, melynek Pál apostol is részese volt, ugyanezt az alapelvet hangoztatták: „nem szokásuk a rómaiaknak, hogy valamely embert halálra adjanak, mielőtt a vádlott szembe nem állítatik vádlóival, és alkalmat nem nyer a vád felől való mentségére” (Csel25:16).

Pilátus előre nem látott makacssága világosan keresztbe tett a zsidóknak a céljaik elérésében. De leleményesek voltak, és a pillanatot meglövelve koholtak vádat. János nem jegyzi azt fel, inkább rátér a vád lényegére, és arra, ahogyan Pilátus megvizsgálja Jézust ezen a ponton. Lukács azonban megadja a teljes vádat. Ennek három része van. „Úgy találtuk, hogy ez a népet félrevezeti, és tiltja a császár adójának fizetését, mivelhogy ő magát ama király Krisztusnak mondja” (Lk23:2).

Ez nem az a vád, amiért Jézust a saját bíróságuk elítélte. Chandler írja: „Ebben a szakaszban a Szanhedrintől a Praetoriumig a vádirat teljeséggel megváltozott. Jézust egyetlen, a Lukács itt által említett vád alapján sem ítélték el. Őt istenkáromlásért ítélték el. Pilátus előtt azonban már árulással vádolják... Miért? Mert az istenkáromlás nem volt bűncselekmény a római törvények szerint és a római bírók általában nem fogadták el az illetékességüket az efféle vádak esetén.

A zsidók tökéletesen értették a Pilátus előtti tárgyaláson a római eljárás alapelvét, amit oly bámulatosan fejezett ki néhány évvel később Gallio, Achaia prokonzulja és Seneca testvére: 'Ha ez a rossz, vagy gonosz bujaság dolga lenne, ó ti zsidók, akkor ok lenne rá, hogy veletek tartsak, de ha ez a szavak, és nevek, s a ti törvényetek kérdése, azzal foglalkozzatok ti magatok, mert nincs bíró ilyen ügyekben. A római kormányzók e viselkedése a vallásos természetű vétkek dolgában tökéletesen megmagyarázza a zsidó köpönyegváltást a Jézussal szemben felhozott vádak dolgában. Ők csak olyan vádakkal akartak a római bíróság elé

⁴³¹ Chandler, *Trial of Jesus*, 2. kötet, 149. oldal

járulni, amit egy római bíró is letárgyal. A harmadik evangélista által feljegyzett hármasság esetén ezt az eredményt teljes mértékben elérték.”⁴³²

Az első vád az volt, hogy Krisztus „a népet félrevezeti”. Ez határozatlan volt. Ahhoz, hogy Pilátus komolyan vegye, alá kellett volna támasztani a lázadás konkrét bizonyítékaival. De mégis valóságos vétek volt. Valójában pontosan ez a vád volt az, amit a zsidó bíróság bizonyítani igyekezett Jézussal szemben arra a kijelentésére tekintettel, hogy képes lerontani a templomot és három nap alatt újjáépíteni azt. A zsidók képtelenek voltak ezt bebizonyítani a maguk bíróságán a tanúk ellentmondásos tanúvallomásainak következtében.

A második vád is komoly volt. Valójában komolyabb volt, mint az első, mert az árulás sajátos cselekedetét jelentette a legyőzött országot kormányzó római jog alatt. Az egyetlen probléma ezzel a váddal az, hogy nyilvánvalóan hamis volt. Egy korábbi alkalommal a nemzet vezetői megpróbálták csapdába ejteni Jézust pont ebben a dologban, de bámulatosan került el. Egy trükkös kérdéssel jöttek hozzá: „Mondd meg azért nekünk, mit gondolsz: Szabad-e a császárnak adót fizetnünk, vagy nem?” (Mt22:17) Ők úgy gondolkodtak, hogy ha igent mond, akkor befeketíthetik a nép előtt, ezt mondván: „Miféle Messiás ez, aki alantas szolgaságot tanácsol Róma iránt?” Másrészt, ha nemmel válaszol, befeketíthetik Róma előtt, ezt mondván: „Egy lázadót adunk a kezetekbe”. De mi volt Krisztus válasza? Kért egy pénzdarabot, és megkérdezte a kérdezőitől: „Kié ez a kép, és a felírás?” (20. vers) Mikor azt válaszolták, hogy „a császáré”, akkor Ő megadta azt a szabályt, ami az egyház és az állam szétválasztásának klasszikus bibliai kijelentésévé vált, magában foglalva mindkettő felelősségét. Ezt mondta: „Adjátok meg azért a mi a császáré a császárnak; és a mi az Istené, az Istennek” (21. vers). Így tehát a vezetők voltak bűnösök a legkirívóbb és legrosszabb indulatú hazugságban.

A harmadik vád volt a három között a legnagyobb és a legkomolyabb, mely szerint Jézus azt mondta magáról, hogy Ő „Krisztus, a király”. Komoly vád volt ez, mert igaz volt. Azért is komoly volt, mert erre az állításra volt Róma a legérzékenyebb, s amely ellen a leginkább fellépett. Mikor Pilátus meghallotta ezt a vádat, magára vette a palástját, intett Jézusnak, hogy kövesse, majd visszament a palotába (amit egyedül János jegyez fel), s elkezdte a vizsgálatot, minden római tárgyalás második szakaszát. Nem elégedvén meg egyedül a formális megvádolással, Pilátus most megpróbálta meghatározni, hogy igazak-e a Jézus ellen felhozott vádak.

A vizsgálat

Minden evangélista feljegyzi a kérdést, amivel Pilátus a vizsgálatot kezdte. Ez pedig egyszerűen így hangzott: „Te vagy-e a zsidók királya?” (Mt27:11, Mk15:2, Lk23:3, Jn18:33) Ezzel a kérdéssel Pilátus, mint kiderül, türelmetlenül félresöpörte a két kisebb vádat, mint komoly megfontolásra érdemteleneket, és azonnal annak a vádnak az alapján kezdte vizsgálni Jézust, mely ha igaz, akkor az Őt elkerülhetetlenül a császár ellenségévé teszi.

János feljegyzi Krisztus teljes válaszát. Amikor elolvassuk, kibúvónak tűnik: „Magadtól mondod-e te ezt, vagy mások beszélték neked én felőlem?” (34. vers) – de Jézus válasza valójában nagyon is lényegre törő. Mert meghallván a vádat először a zsidók ajkáról, majd most magától Pilátustól, Jézus először is azt szeretné tudni, miféle értelemben teszik fel Neki a kérdést. Mi volt a vád természete? Ha a kérdést római szemszögből tették fel, akkor egyetlen válasz adható, mert Krisztus római szempontból nem volt király. Ha viszont zsidó szemszögből nézve kérdezték, akkor teljesen más választ kell adni, mert Jézus a zsidók Messiása volt.

⁴³² Ugyanott, 106-107. oldal

Pilátus válasza, noha hiányos, mindazonáltal közvetlenül lényegre törő a vizsgálatnak ebben a szakaszában. „Avagy zsidó vagyok-e én? A te néped és a papifejedelmek adtak téged az én kezembe: mit cselekedtél?” (35. vers) Ez azt jelenti: „Én nem vagyok zsidó. A kérdést római hivatalnokként teszem fel, s ebben a minőségemben a tisztán vallási kérdések nem érdekelnek. Amit tudni akarok az ez: mit cselekedtél, ami kihatással lehet a császár szuverenitására?”

A védekezés

Ezen a ponton, jöllehet a kikérdezés folytatódik, Jézus azzal kezdi a védekezését, amit a modern törvény a vallomásnak és a felmentés iránti kérelemnek nevez. Ez az a kérdés, ami vagy szavakban, vagy az eredmény vonatkozásában elismeri a vádat, de mégis némi újabb információval is előhozakodik, ami az ebből fakadó vétket eltörli. Például, elképzelhetünk egy ügyet, melyben gyilkossággal vádolnak meg valakit. A bíró megkérdezi: „Lelőtte és megölte ön Kovács Jánost a kérdéses napon?” A vádlott válaszolhat így: „Igen bíró úr, de tudnia kell, hogy a nappalimban futottam vele össze egy nyitott ablaknál, ahol éppen a pénzes ládámát igyekezett ellopni, s mikor rátaláltam, késsel támadt rám. Az én esetem jogos emberölés önvédelemből.” Itt a vádlott beismeri a gyilkosságot, de a felmentő körülményekre hivatkozik. Most ugyanezen a módon ismeri el az Úr a vádat, mely szerint királynak mondta Magát, de oly módon írja le a királyságát, hogy megmutatkozik: nem jelent veszélyt a császár törvényes követeléseire.

Jézus először tagadó módon magyarázza a királyságát: „Az én országom nem e világból való. Ha e világból való volna az én országom, az én szolgálaim vitézkednének, hogy át ne adassam a zsidóknak. Ámde az én országom nem innen való.” (36. vers)

Nem tudjuk, értette-e Pilátus, amit Jézus mondott ebben a válaszában, de egy kifejezés azonnal megragadta a figyelmét: „az én királyságom”.⁴³³ Jézus láthatóan kimondta, hogy ez nem földi királyság, de Pilátusnak nem volt választása ebben a döntő fontosságú dologban. Ezért ebbe a kifejezésbe kapaszkodva (valószínűleg” fenyegetően közeledett Krisztushoz, és szigorúan megkérdezte: „Király vagy-e hát te csakugyan?” (37. vers)

Jézus most helyeslően válaszolja meg a kérdést: „Te mondod, hogy én király vagyok. Én azért születtem, és azért jöttem e világra, hogy bizonyosságot tegyek az igazságról. Mindaz, a ki az igazságból való, hallgat az én szómra.” (37. vers)

Jézus védelmének két része van. Az egyik a királyságának tagadó meghatározása. Ez „nem ebből a világból való”. Ennek bizonyítéka az, hogy a tanítványai nem harcoltak, hogy megakadályozzák a zsidó hatóságok által történt letartóztatását. A másik a királyság helyeslő meghatározása. Ez „az igazságból való”. Azaz, ez a királyság az emberek elméi és törekvései felett uralkodik. Chandler írja: „Az Ő királysága nem az anyagé volt, hanem az igazság birodalma. Az Ő királysága nagyon sokban különbözött a császárétól. A császár birodalma az emberek teste felett uralkodott, a Krisztusé pedig a lelkeik felett. a császár birodalmának ereje az erődökben, a hadseregekben, a hajóhadakban, az Alpok magasba emelkedő csúcsaiban és a mindent körülfogó tengerekben rejlett. Krisztus birodalmának ereje az érzelmekben, az alapelvekben és az isteni Íge üdvözítő erejében rejlett, rejlik és fog is rejleni mindörökké.”⁴³⁴

Pilátus nem volt képes teljesen felfogni ezt a tanítást. „Igazság?”, kérdezte. „Micsoda az igazság?” Utána elfordult, végre meggyőződve arról, hogy Jézus elképzelései nem rosszabbak bármelyik más vallásos fanatikus elképzelésénél, s legalábbis Róma szempontjából tökéletesen ártalmatlanok és mentesek minden főbenjáró büntől.

⁴³³ Károlinál: „az én országom” – a ford.

⁴³⁴ Ugyanott, 114. oldal

Az ítélet

A római tárgyalás utolsó szakasza rögvest az után következett, hogy Pilátus megvizsgálta Jézust és Jézus védekezését. János elmondja nekünk, hogy lezárván a vizsgálatot, „újra kiméne a zsidókhoz, és monda nékik: Én nem találok benne semmi bűnt” (38. vers). *Absolvo! Non fecisse videtur!* Ezek a kifejezések önmagukban állva jelzik a tárgyalás lezárását és annak jelei, hogy hivatalos bírósági eljárás zajlott le.

Pilátus megpróbálta felmenteni Jézust. De akkor miért nem engedte Őt el, vagy ha a szükség úgy követelte volna, miért nem helyezte védőőrizet alá, mint a későbbi római kormányzó Pál apostolt, amikor az élete volt veszélyben (Csel21:31-33, 23:12-24)? Ez az a kérdés, amit az emberi faj kétezer év óta kérdez Poncius Pilátustól. Pilátus egészen mostanáig semmiben sem volt vétkes. Valójában pontosan, bölcsen és gyorsan levezette a tárgyalást. Meghozta a helyes ítéletet. Most azonban a római kormányzói és bírói mivolta, valamint az őt megelőző sok ezer római hivatalnok magasztos példái és a Palesztinában állomásozó légiók ereje ellenére elmulasztotta megtenni a helyes dolgot: nem engedte azonnal szabadon Krisztust. A csöcselék megakadályozta őt ebben. Ez után belemerült egy sor szabálytalan és törvénytelen eljárásba, ami végül a fogoly kivégzéséhez vezetett. Pilátus gyáva volt. Ez az egyetlen helyes elemzése a jellemének, és a végső magyarázat arra, hogy miért nem cselekedett helyesen ebben a helyzetben.

Mit jelent ez? Azt jelenti, hogy az ügy igazi, örök dolgában Pilátus volt az, akit elítélt az Úr, és ő híjával találtatott. Ezért adtam a „Jézus Pilátus előtt” címet a fejezetnek, de soha nem szabad elfelejtenünk, hogy másik, sokkal fontosabb értelemben ez „Pilátus Jézus előtt” is egyben. Az előző értelemben Jézus tétetett próbára és találtatott ártatlannak. Joggal. A másodikban Pilátus tétetett próbára és találtatott bűnösnek.

Így van ezzel mindenki, aki Krisztus előtt áll. Ő az egyetlen tökéletes személy, Aki valaha is élt. Az Ő mércéje előttünk a tökéletesség. Mi valamennyien kivétel nélkül alulmúljuk ezt. Mert „nincsen csak egy igaz is; Nincs, a ki megértse, nincs, a ki keresse az Istent. Mindnyájan elhajlottak, egyetemben haszontalanokká lettek; nincs, a ki jót cselekedjék, nincsen csak egy is.” (Rm3:10-12) Elítélten állunk. De ilyen elítélt férfiakat és nőkért halt meg Krisztus. Azért halét meg, hogy elhordozza a büntetést a bűneikért, s ezzel megszabadítsa őket Isten jogos ítéletétől és haragjától.

Megtette ezt érted is? Megtette, ha az Ő országának alattvalója vagy, ha beléptél abba (ha megtetted) az igazságára és a Személyére adott hitbéli válasszal. Ez a válasz magával hozza a hitet, mely szerint Jézus az, Akinek mondja Magát (az Isten Fia), s megtette azt, amit mondott, hogy megtesz (meghalt a bűneidért). Ez a hit összekapcsolódik a személyes odaszántsággal, hogy követed Őt, mint Megváltódat és Uradat.

233. fejezet: Krisztus királysága nem ebből a világból való, Jn18:36-37

36. Felele Jézus: Az én országom nem e világból való. Ha e világból való volna az én országom, az én szolgálaim vitézkednének, hogy át ne adassam a zsidóknak. Ámde az én országom nem innen való.

37. Monda azért néki Pilátus: Király vagy-é hát te csakugyan? Felele Jézus: Te mondod, hogy én király vagyok. Én azért születtem, és azért jöttem e világra, hogy bizonytságot tegyek az igazságról. Mindaz, a ki az igazságból való, hallgat az én szómra.

A Timótheusnak írt két nagy levele közül az elsőben Pál apostol elmondja nekünk, hogy Jézus Krisztus „bizonytságot tett Ponczius Pilátus alatt ama szép vallástétellel” (1Tim6:13). Ezt a szép vallástételt nem találjuk meg a szinoptikus evangéliumokban – Máténál, Márknál, vagy Lukácsnál – mert azok csak Jézus kétszavas választ tartalmazzák. Mikor Jézust megkérdezték, hogy vajon Ő-e a zsidók királya, azok beszámolója szerint ezt válaszolta: „Te mondod” (Mt27:11, Mk15:2, Lk23:3).

Örömünkre szolgál, hogy János viszont feljegyzett mindent. Mert ez először is megtanítja, mi a szép vallástétel. Ez a vallástétel szép annak értelmében, ahogyan elhangzott. Nem volt ugyanis durva, vagy nyers, vagy leereszkedő, illetve titokzatosságba burkolózó, amilyenek gyakorta a mi vallástételeink. Egyszerű, kedves, közvetlen és segítőkész volt. Jóllehet Pilátus hamarosan elítélte Krisztust, mégsem vetette Őt meg, hanem inkább az Őt megillető tisztelettel kezelte a hivatala miatt. Azután Urunk megvallása a tartalma vonatkozásában is szép volt, mert itt olyasvalaki előtt, aki joggal törődött a földi szuverenitással, Krisztus az isteni kontra emberi ügyekről, valamint Isten szuverenitásáról beszél. Ez azt tanítja nekünk, miképpen kell beszélnünk a lelki dolgokról, és mit kell mondanunk.

A második ok, amiért örülnünk kell annak, hogy János feljegyezte ezeket a szavakat az, hogy tartalmazzák Krisztus királysága természetének a meghatározását magának Jézusnak a szavaiban és a legfontosabb pillanatban.

Azok, akik tanulmányozták Isten országának a jelentését az Ó-, és Újszövetségben tudják, hogy ez nagyon összetett téma, s ennek az oka pedig az, hogy a kifejezés nagyon sokféleképpen használatos. Néha elvont módon látszik utalni Isten uralkodására, vagy irányítására. Máskor Krisztus eljövendő uralkodására utal a Földön. Az egyik kulcsszövegben (Lk17:21), valamint annak párhuzamos szövegeiben Isten országa „bennünk”, vagy „ebben a világban” lévőnek mondatik, feltételezhetően Krisztusban és a tanítványjaiban. Az igeszakaszok negyedik sorozatában Isten országa olyasvalami, amibe a férfiak és a nők belépnek. Ez zavarba ejtő, és emellé még az a tény is járul, hogy legalábbis az egyik szerző szerint „Jézus sehol nem határozta meg, mit értett ez alatt a kifejezés alatt”.⁴³⁵

Nos, igaz lehet, hogy Jézus sehol nem adja meg az „Isten országának” gondos teológiai meghatározását. Nem sok kifejezéssel tette ezt meg. De János evangéliumának versei mégis felhozhatók, mind valami, ami nagyon közel jár hozzá.

Krisztus, a király

A kiindulópont Krisztusnak a királysága meghatározásához az a megvallás, hogy Ő valóban király minden látszat ellenére. Ő nem nézett ki királynak. Meg volt kötözve és

⁴³⁵ George Eldon Ladd, *Jesus and the Kingdom: The Eschatology of Biblical Realism* (New York: Harper & Row, 1964), 118. oldal

megverték (Lk22:63-65). S a későbbiekben még tovább verték. Mégis, egyetlen, a világhatalom csúcsán ülő királyt sem lehetett jogosabban királynak nevezni, mint Őt.

Ez a tény fontos, mert ami igaz a királyra, az nem kevésbé igaz a királyságára is. Charles Haddon Spurgeon írta ezt több mint száz évvel ezelőtt: „Egészen mostanáig a keresztyénség a külső megjelenését tekintve egyáltalán nem vonzó, és a felszínén csak nagyon kevés királyi jelet hordozott magán. Semmi formája, vagy csinosága sincsen, s mikor az emberek látják, nem látnak benne olyan szépséget, amire vágyódnának. Igaz, létezik névleges, az emberek által elfogadott és jóváhagyott keresztyénség, de a tiszta evangéliumot még mindig lenézik és elutasítják. Napjaink valódi Krisztusa az emberek között ismeretlen és félreismert úgy, ahogyan volt a saját nemzetében is két évezreddel korábban... Krisztust megéneklük a katedrálisokban, Krisztus megszemélyesítik a nagyúri főpapokban, Krisztust körülveszik olyanok, akik a királyi palotákban vannak: *Ő elég jó*, de az egyszerűségben, formások és pompa nélkül őszintén követett és dicsért Krisztusnak soha nem engedik meg, hogy uralkodjon felettük...

Mi meglepésünk azzal, hogy Krisztus még mindig a király ott, ahol korábban is király volt, s ez nem a Föld nagyjai között, nem is a hatalmasok és a tanultak között van, hanem a világ alantasai között, a nem létezők között, melyek majd semmivé teszik a létezőket, mert Isten kezdettől fogva őket választotta ki a sajátjainak.”⁴³⁶

Egy lelki királyság

Jézus azt mondja, hogy az Ő királysága „nem e világból való”. Ez magában is, és a következményeit tekintve is nagyon sokatmondó.

Ami magát a kijelentést illeti, ez megtagadása azoknak a dolgoknak Krisztus számára, melyekkel rendszerint a földi királyok vannak elfoglalva. Az egyik ezek között a földrajz. A királyok bizonyos gondosan meghatározott területen uralkodnak. Mikor harcolnak, az rendszerint ezért, vagy amazért a területért történik, amit magukhoz akarnak csatolni. Krisztust azonban ez nem foglalkoztatja. Az Ő királysága nem ebből a világból való. A világi uralkodók másik gondja a adóztatás. Soha nem létezett királyság adók nélkül. Adót fizetnek a kormánynak, a hadseregnek, a közmunkákra, és természetesen a bürokraták hadseregének, akik beszedik ezeket az adókat és egy sereg más dolgot is végeznek. De Krisztus nem foglalkozik az adókkal. Az Ő királysága nem ebből a világból való. E világ hercegei törődnek a pompával és a ceremóniákkal, a tekintéllyel és a kiváltságokkal, a zajos ünnepléssel. Nem így van ez Krisztussal. Az Ő királyságáról jelenti ki a dicséret:

Mert nem a kardok hangos csattogásával,
Nem is a dobok pergésével –
A szeretet és a könyörület cselekedeteivel
Jön el a mennyek országa.

Isten országa azonban nemcsak ezen a tagadó módon meghatározva beszél hozzánk, hanem közvetve is. Krisztus azt mondta, hogy az Ő országa nem ebből a világból való. De ah ez igaz, akkor honnan való? Ha az Ő királysága nem ebből a világból való, akkor vagy mennyei, vagy pokolbeli.

Létezik a pokol országa. Ez alatt nem azt értjük, hogy valahol a világegyetemben létezik egy, pokolként ismert földrajzi hely, ahol a Sátán uralkodik. E vonalak mentén festette le Milton *Az elveszett Paradicsomot*. Létezik földrajzi pokol, ahogyan földrajzi mennyország

⁴³⁶ Charles Haddon Spurgeon, „Jesus, the King of Truth”, *Metropolitan Tabernacle Pulpit*, 18. kötet (Pasadena, Texas, Pilgrim Publications, 1971), 699. oldal.

is. De a Sátán ot nem uralkodik. Ott is Isten uralkodik. S ez teszi a poklot oly szörnyűségessé. Viszont ez nem jelenti azt, hogy ne létezne egy sátáni, pokolbeli királyság is. Épp ellenkezőleg, létezik, s erről beszélünk. Erről a királyságról beszélt Jézus, mikor arra a királyságra utalt, amelyik meg hasonlít önmagával, ezért képtelen megállni (Mk3:23-26). Ez a gyűlöleten, a gőgön, a féltékenységen, a haragon és a ravaszságon alapuló „lelki” királyság. Ez minden egyes pontján ellentétes Krisztus királyságával. Innen származna Krisztus? Innen származna az Ő országa? Emlékszünk rá, hogy a farizeusok ekképpen vélekedtek. Pont Krisztusnak a Sátán királysága önmagával történt meg hasonlítására vonatkozó szavait megelőzően mondták: „Belzebúb van vele, és: Az ördögök fejedelme által űzi ki az ördögöket.” (Mk3:22)

Ez az egyik logikai magyarázata Krisztus oly nyilvánvalóan birtokolt és megmutatkozó tekintélyének és királyi mivoltának. De elégséges ez a magyarázat? Képes megmagyarázni Krisztus természetét, és az uralkodásának jellemzőit? Ha nem – márpedig ki lenne képes komolyan fenntartani, hogy Krisztus jelleme és szolgálata démonikus – akkor a forrásnak a mennyek kell lennie, Krisztusnak pedig az Isten Fiának. A tiszta logika bármely őszinte embert erre az álláspontra vezet.

S ugyanez a logika vonatkozik Krisztus személyére is. Miután túladtunk az egyetlen valóban lehetetlen magyarázaton arról, hogy kicsoda Krisztus (miszerint Ő „jó ember”), már csak három dolgot mondhatunk Róla. Az első: Ő Isten, ahogyan állította is. A második: örült, mert tévesen állította Magáról, hogy Isten, holott nem az. A harmadik: csaló, mert tudta, hogy nem Isten, mégis Istennek mondta Magát, hogy ezzel a csalárdsággal követőket szerezzen Magának. Más lehetőség nincs. Annak, aki őszintén szembenéz Krisztussal, ezek közül kell választania. Vajon az a Krisztus, Akit oly sokan hirdettek az emberi történelem évezredein keresztül vajon örült, csaló, vagy Isten? Nem lehet Őt félreállítani semmiféle nonszensz elképzeléssel, miszerint jó tanító, vagy jó ember.

Ezt a dilemmát állítja Jézus mindenki elé, amikor a római bírósági csarnokban kimondja: „az én országom nem e világból való”. Zárd ki ezt a világot, ahol a csalás túl egyetemes és nyilvánvaló, és csak két lehetőség marad: a menny, vagy a pokol. Ha nem tudod azt mondani, hogy „Ő a pokolból való”, akkor a mennyből jött, és onnan való az Ő országa is. S bármi is legyen a véleményed arról, vagy bármik is a kívánságaid, te az alattvalója vagy, és köteles vagy térdre hullani Előtte, megvallván Őt Uradnak és Istenednek.

Mikor Jézus azt mondja, hogy „az én országom nem e világból való”, akkor sokan megkönnyebbülten felsóhajtanak, és ezt mondják: „Hála Istennek, hogy Jézus királyságának semmi köze hozzánk. Ez egy lelki királyság. Halleluja! Élhetjük tovább az életünket és tehetjük, amit akarunk.” Semmi sem áll távolabb az igazságtól, mert amikor azt mondjuk, hogy Krisztus királysága nem e világból való, akkor valójában azt mondjuk, hogy Krisztus királysága mennyei, ezért még több joga van hozzánk, mint az általunk oly jól ismert földi királyságoknak. Egy földi királyságnak van valóságos szuverenitása. Van valódi tekintélye, amit nem gúnyolhatunk ki. De mindezek felett áll Krisztus, é mi nemcsak a saját szerencsénk és életünk vesztére gúnyoljuk ki az Ő királyságát, hanem az örökkévaló lelkünk kárára is.

Minek kockáztatni ekkora veszteséget? Miért ne járulnánk ehhez a királyhoz, és vallanánk meg az Ő úri mivoltát? Ő megígérte, hogy igazságban és könyörületesen fog uralkodni, s biztosított minket arról, hogy az Ő igája gyönyörűsége, és az Ő terhe könnyű.

Két királyság

Létezik egy harmadik terület is, amire Krisztusnak a királysággal kapcsolatos szavai vonatkoznak, s ez pedig a földi hatalmakkal való kapcsolata, melynek Pilátus és a Római Birodalom voltak a példái. A modern amerikai történelemben létezett egy tendencia, mely olyannyira kihangsúlyozta az egyház és az állam szétválasztásának alapelvét, hogy majdnem

oda jutottunk, ahol már kimondhattuk, hogy az egyháznak és az államnak semmi közük egymáshoz. Ez téves. Jézus nemcsak ezekben az igeversekben foglalkozik ezzel, ahol a királyságának a természetéről beszél, hanem a beszélgetés folytatása során is a 19. fejezetben, ahol kihangsúlyozza Pilátus felelősségét a mennyei királyság előtt. Ez utóbbi versekben Pilátus ismét kérdezgetni kezdte Jézust, de Jézus nem válaszolt neki.

Pilátus ezt kérdezte: „Nékem nem szólsz-é? Nem tudod-é hogy hatalmam van arra, hogy megfeszítselek, és hatalmam van arra, hogy szabadon bocsássalak?”

Jézus így válaszolt: „Semmi hatalmad sem volna rajtam, ha felülről nem adatott volna néked: nagyobb bűne van azért annak, a ki a te kezédbe adott engem.” (Jn19:10-11)

Ez a válasz közvetlenül vonatkozik az egyház/állam problémájára. Miközben igaz, hogy mind az egyháznak, mind az államnak megvan a maguk törvényes működési területük, s az is igaz, hogy az egyháznak és az államnak különálló szervezetekkel kell rendelkezniük, s egyiknek sincs joga a másikban hivatalnokokat, vagy hivatalokat kijelölni, mégsem igaz, hogy semmiféle kapcsolatban sem állnak egymással, mert sok területen ugyanazokkal a dolgokkal törődnek, és mindketten ugyanannak az isteni szuverenitásnak tartoznak felelősséggel.

Egyesek például azt mondták, hogy a keresztyén közösségnek annyira el kell különülnie a világi szférától, hogy a keresztyéneknek nem szabad politizálni, a havók nem vehetnek részt a választásokon, s amennyire csak lehetséges, vissza kell húzódnunk a kultúrától, elkülönült közösségekben élve, kizárólag keresztyén barátokkal, keresztyén cégeknel dogozva, és így tovább. Jézus azonban cáfolja ezt, amikor azt mondja, hogy az Ő országa „nem e világból való”. A kulcsrag a „-ból”. Ha ez „-ban” lenne, akkor elkülönülnénk. De a „-ból” ragot használta, ami azt jelenti, hogy lehetünk aktívan a világban, de mégsem vagyunk a világból valók annak értékei és céljai vonatkozásában. Másrészt egyesek azt mondták, hogy az államnak semmi köze a keresztyének gondjaihoz, azaz nem szabad például „az erkölcsöket szabályoznia”. De ez is helytelen, mert amikor Jézus arra emlékeztette Pilátust, hogy a hatalma az Istentől származik, arra is emlékeztette, hogy annak a jellemével összhangban kell azt gyakorolnia, akinek a hatalmából származik.

Amikor az állam az emberölés ellen alkot és léptet hatályba törvényeket, akkor ez mi más lenne, mint az erkölcsiség törvényesítése? Az állam szokta így megfogalmazni: „Egyetértünk azzal, hogy az élet értékes, s helytelen azt elvenni. Ebben támogatjuk Isten Tízparancsolatának a hatodik parancsolatát.” Amikor pedig az állam törvényeket hoz a lopás és a betörés ellen, akkor mi mást tesz, mint kikényszeríti a nyolcadik parancsolatot? Ugyanez igaz a követelményeire a törvényes házasságok, szerződések, munkavállalói tárgyalások és hasonló formalitások vonatkozásában százféle különböző területen. E területek mindegyikén az állam az erkölcsiséggel foglalkozik. Jézus a szavaiban kihangsúlyozta Pilátusnak, hogy az állam ezekben, pont ugyanúgy, ahogyan az egyház is, Isten előtt visel felelősséget.

Ez a jelentése a bűn említésének is Krisztus szavaiban: „nagyobb bűne van azért annak, a ki a te kezédbe adott engem”. A bűn Isten törvényének a megszegése, ezért bünteti Isten, s büntetni is fogja. Ezért mondta Jézus Pilátusnak: „A te bűnöd lehet, hogy nem akkora, mint azoké, akik gyűlöltek engem és a kezédbe adtak. Az ő bűnük azonban nem mentség a te bűnödre. Te magad is bűnös vagy, és el leszel ezért ítélve.”

Belépés Krisztus királyságába

A végső dolog, amit Jézus említett az Ő királyságáról az, hogy abba világi módon nem lehet belépni. A mennyei királyság és a földi királyság egyes pontokon átfedik egymást, de nem itt. Ugyanez a személy benne lehet mindkettőben, s az uralkodó is lehet keresztyén. Bizonyos területeken közösek az érdekeik. Mindazonáltal azonban különböző királyságok és különbözőképpen lehet azokba belépni.

Jézus ezt két területen határozta meg pontosan. A Hegyi Beszéd egyik boldogmondásában jelezte a módot, ahogyan be kell lépnünk, ezt mondván: „Boldogok a lelki szegények: mert övék a mennyeknek országa.” (Mt5:3) Ez nem azt jelenti, hogy „Boldogok a szegénylelkűek”, vagy „Boldogok a csődöt mondottak”. Lelki szegénynek lenni ellentéte a gőgben gazdagnak lenni. Azt jelenti: alázatosnak lenni. Krisztus első követelménye tehát az Ő országába való belépéshez megalázkodni, és könyörgőként Elé járulni. Ez a vámszedő imája: „Isten, könyörülj nekem, bűnösnek”.

Másodszor, a Pilátus előtt elhangzott szavaiban van ennek pozitív dimenziója is az Ő igazságára adott válaszunk területén. Az alázat előfeltétel, de önmagában nem eredményez üdvösséget. Emellett még arra az igazságra is válaszolnunk kell, amiét közölni Jézus a Földre jött. Ez pedig ebben foglaltatik: Jézus Isten, Aki értünk halt meg, s akiknek nincs semmijük, amit a saját érdemeik alapján bemutatathatnának Istennek, mindazonáltal bátran Istenhez járulhatnak Jézus érdemei alapján.

234. fejezet: Micsoda az igazság? Jn18:37-38

37. Monda azért néki Pilátus: Király vagy-é hát te csakugyan? Felele Jézus: Te mondod, hogy én király vagyok. Én azért születtem, és azért jöttem e világra, hogy bizonytságot tegyek az igazságról. Mindaz, a ki az igazságból való, hallgat az én szómra.

38. Monda néki Pilátus: Micsoda az igazság? És a mint ezt mondá, újra kiméne a zsidókhoz, és monda nékik: Én nem találok benne semmi bűnt.

Két módon lehet valamit meghatározni, s mindkettő szükséges. Az egyik ezek közül annak elmondása, hogy micsoda a kérdéses objektum. A másik annak elmondása, hogy micsoda nem. Mindkettő fontos, mert ha nem tudjuk megmondani, micsoda nem, akkor az objektum nagyon jól lehet bármi, következésképpen semmi. Egyesek ehhez hasonlóan határozzák meg Istent: Ő minden, tehát semmi. Másrésről azt is el kell mondani, hogy micsoda az objektum, mert a tagadások legfeljebb csak szűkítik a lehetőségeket.

Ez az alapelv fontos Pilátus Jézusra vonatkozó vizsgálatának dolgában, mert a döntő dolog az Úr állítása volt, miszerint Ő király, következésképpen rendelkezik egy királysággal. Vajon ezt a királyi mivoltot és királyságot úgy kell elképzelni, mint a császárral szembenállót, akinek az érdekeit kellett Pilátusnak képviselnie? Vajon földi királyság volt ez? Vagy valami más, olyasvalami, ami nem fenyegette a császár törvényes érdekeit, és ezért Pilátusnak sem kell félnie attól? Ezek valóságos kérdések voltak. Így a Pilátussal folytatott beszélgetésében Jézus gondosan ügyelt a királyságának meghatározására. Tagadólag határozta azt meg, kijelentvén, hogy „nem e világból való”. Most pedig pozitív módon is meghatározza, megmutatván, hogy „az igazságból” való, s pontosan bizonytságot tenni az igazságról jött el a világba. Ez kibontva mondja Jézus a következőket: „Én azért születtem, és azért jöttem e világra, hogy bizonytságot tegyek az igazságról. Mindaz, a ki az igazságból való, hallgat az én szómra.” (Jn18:37)

Pilátus kérdése

Jézus királyságának e meghatározásával kapcsolatosan érdekes, hogy Pilátus válasza nem a dolog további vizsgálatára vonatkozott, sőt még csak annak fontosságát sem ismerte fel, amit Jézus mondott. Inkább cinikus válasz volt annak alapján, hogy Pilátus számára látszólag lehetetlenségnek tűnt annak megismerése, hogy mi az igazság. „Micsoda az igazság?” kérdezte, majd kísélt.

Mikor Sir Francis Bacon a híres „Az igazságról” című esszéjét írta, azt mondta, hogy Pilátus szavai tréfások voltak. Bacon így kezdte: „Micsoda az igazság? kérdezi a mókázó Pilátus, de nem várja meg a választ.” Bármik is voltak ezek a szavak, a tréfálkozástól mindenestre nagyon messze állnak. Épp az imént nézett bele Isten Fiának a szemébe, és hallotta, mint ezt mondja: „Én azért születtem, és azért jöttem e világra, hogy bizonytságot tegyek az igazságról”. Soha senki nem vélte úgy, hogy ez a megtapasztalás viccelődés. Sőt, még csak nem is nevetséges dolog, nagyon távol áll attól is. A helyzet komoly volt, és a kérdés, ami Pilátus mély cinizmusából bukkant elő, a korának kiábrándult és kétségbeesett kiáltása volt.

Ez az, ami kiváltképp modern emberré teszi Pilátust. Készséggel elismerjük, hogy vannak ennek a tárgyalásnak olyan elemei, melyeket csak nehezen azonosíthatunk. Nyilvánvaló, hogy Pilátus törődése a császár jogaival idegen a számunkra. Még inkább így van ez a csip-csup versengéssel a zsidó vezetők, valamint Pilátus és ezek között az emberek között. De az, hogy nem vagyunk képesek azonosítani, nem áll meg ebben a dologban. Épp ellenkezőleg, itt felfedezzük a saját kultúránk kiábrándult hangját és felismerjük a mostanság

széles körben elterjedt nézetet, mely szerint nem csak megismerhetetlen az igazság a szó végső értelmében, de valójában lehet, hogy egyáltalában nem is létezik, mint a vizsgálódásaink tárgya.

Pilátus napjaiban az igazsággal kapcsolatos kiábrándultság a görög filozófiával kapcsolatos kiábrándultságot jelentette. Lehet, hogy Pilátus nem volt filozófus, de a többi rómaihoz hasonlóan tudatában volt annak, hogy pontosan ezen a területen a görögök kiemelkedtek, de mégsem voltak képesek megoldani néhány végső filozófiai kérdést. A legkeményebben Platon próbálta ezt. Ő megértette, hogy az alapvető probléma annak felismerésében, hogy mi az igazság, az, hogy léteznie kell a részletek ismereténél több ismeretnek is, ha egyáltalában létezik a jelentés. A filozófia nyelvén a „részletek” „dolgokat” jelentenek, amiképpen azokat a világban látjuk. Bármely pillanatban ezernyi vesz körül minket, s tapasztalatból, valamint kivetítéssel tudjuk, hogy még sok ezer, sőt millió létezik ezekből. De a valódi tudás olyasvalami, ami túllép ezeken az egyéniesített dolgokon ahhoz az egyetemes elképzeléshez, vagy formához, mely jelentést ad valamennyinek.

Például, amikor székekről beszélünk, könnyedén fel tudunk sorolni megannyi székestílust és típust, melyek között némelyek teljesen eltérnek a többitől. Vannak hintaszékek, háttámlás székek, irodai székek, párnás székek – a lista látszólag végtelen. De mégis, amikor a székekről beszélünk, van valami általános elképzelésünk a székről, melybe mindezek a részletek beleillenek. Platon azt mondta, hogy ami oly nyilvánvalóan igaz ezen a szinten, annak ugyanúgy igaznak kell lennie minden más területen is.

De honnan származnak ezek az ideálok? A székek szintjén állíthatjuk, hogy az emberi elméből, s így lokalizálhatjuk a világegyetem végső jelentését itt. Ha azonban ezt megtesszük, akkor azonnal meg akarjuk kérdezni: De honnan származik az elme, vagy az ember elképzelése? S hol találunk abszolútumokat azokon a területeken, ahol az emberek nyilvánvalóan nem értenek egyet – az erkölcsben, az emberi társadalom tulajdonképpeni szerkezetében, a vallásban és így tovább? A népszerű görög gondolkodás ezt válaszolta: az istenektől. De akkor honnan származik maguknak az isteneknek az elképzelése? Platon megértette, hogy ezt a szükségszerű gondolkodásmódot követve az illetőnek egy nagy és egyetlen egyetemesség mögé és fölé kell jutnia, melytől minden jelentés származik. Itt azonban felmerül egy probléma. Jóllehet Platon és a többi görög megértették e nagy mindenekfelett álló egyetemesség megtalálásának szükségességét, mégsem találtak soha egyetlen helyet sem, ahonnan ez az egyetemesség származhatott volna, s módot sem rá, mellyel biztosan megismerhető lett volna. Ennek a keresésnek a kétségbeesésétől mondta bánatosan Platon: „Lehet, hogy egy napon majd jön egy Íge Istentől, Aki mindent kijelent és mindent világossá tesz”.

Platon után más erőfeszítéseket is tettek ugyanennek a nagy problémának a megoldására, de azok sem voltak sikeresebbek. Következésképpen, a görög filozófia fokozatosan belesüllyedt a növekvő cinizmusba, amit a sztoikusok „vágj hozzá jó képet”, az epikureánusok „ha jó érzés tedd meg”, vagy a különböző misztériumvallások „hitbeli ugrás” filozófiája fejezett ki. Pilátus minderről tudott. Ezért (az általa ismert filozófiai gondolkodásból kiindulva teljesen helyesen) megkérdezte: „Micsoda az igazság?”, azt értvén alatta, hogy a spekulációk ezen a területen gyakorlatiatlanoknak és értelmetleneknek bizonyultak.

A mai helyzet

Az igazság problémájának egyik javasolt megoldása (bár ez valójában a helyzet tagadása) az a relativizmus, ami Wilhelm Friedrich Hegel (1770-1831) filozófiájából nőtt ki. Hegel német professzor volt, aki a kiváló könyvek sorozatában azzal hozakodott elő, hogy az igazság nem abszolút dolog, hanem inkább olyasvalami, ami folytonosan fejlődik a

világtörténelem menetében. Hegel nézetében ez egy szintézis eredménye, mely az alábbi módon jön létre: Minden tény, elmélet, vagy „igazság” nevezhető tézisnek, mely a pusztán létezésével létrehoz egy antitézist is. Ezek először ellentéteseknek tűnnek, de idővel összekapcsolódnak egy szintézist alkotva. Ez a szintézis viszont létrehoz egy újabb tézist annak antitézisével egyetemben, és így tovább. E rendszer szerint az igazság viszonylagos. Attól függ, kit kérdezzünk, és melyik időszakot vizsgáljuk. Ami ma igaz, az nem biztos, hogy igaz volt tíz, vagy húsz évvel ezelőtt, s lehet, hogy nem lesz igaz tíz, vagy húsz év múlva. Vagy, lehet igaz a számomra, de nem a számodra. Ez Hegel öröksége a modern világ számára.

A legtöbb ember manapság tisztán szubjektív alapon beszél arról, hogy mi az igaz, vagy mi a hamis. Azaz, annak alapján határozzák meg, hogy egy dolog igaz-e, vagy sem, hogy az milyen érzéseket kelt bennük.

1976-77 telén a Public Broadcasting System egy hatrészes filmsorozatot sugárzott *Scenes from a Marriage* (Jelenetek egy házasságból) címmel. Ingmar Bergman sorozata volt, eredetileg a svéd nézőknek. Felszínesen nézve pusztán csak érzéki elemzése egy látszólag ideális házasság felbomlásának. De valójában több annál. A kultúránk elemzése, mint a legtöbb Bergman-film, s tele volt személyes és politikai következtetésekkel. Az első részben megszólal Johan, a férj, aki akaratlanul is feltárja mind a maga, mind a felesége, Marianne, valamint a házasságuk gyengeségeit. Interjút adnak egy nemzeti magazinnak. Egy kanapén ülnek. a riporter megkérdezi: „Fél ön a jövőtől?”

Johan így válaszol: „Ha abbahagynám a gondolkodást, kővé válnék a félelemtől. Valahogy így képezem. Ezért nem gondolom, hogy félek. Szeretem ezt a kedves, régi kanapét és azt az olajlámpást. Ezek megadják nekem a biztonság illúzióját, mely oly törékeny, hogy az már majdnem komikus. Szeretem Bach *Máté Passióját*, noha nem vagyok vallásos, mert eltölt a kegyesség és a valahová tartozás érzéseivel. A családjaink sokat látnak egymásról és én nagyon sokban függök ettől a kapcsolattól, mert a gyermekkoromat juttatja eszembe, amikor védettnek éreztem magamat. Szeretem, amit Marianne mondott a rokonszenvről. Jó a lelkiismeret számára, amely teljesen rossz dolgok miatt aggódik. Szerintem rendelkezünk kell egyfajta technikával, mellyel képesek vagyunk élni, és megküzdeni az életünkkel. Valójában nagyon erősen kell arra törekednünk, hogy ne aggódjunk bármi miatt. Az általam legjobban csodált emberek azok, akik képesek egy viccnek venni az életet. Én nem vagyok erre képes. Nagyon csekély érzésem van a humorra a félelem miatt. Ugye ezt nem fogja nyomtatásban megjelentetni?”

Ez a beszéd megsemmisítő. Megvan benne a biztonság tagadása, de a vágyakozás a biztonság érzésére. Megvan benne a vallásos értékek tagadása, de a vágyakozás a vallásos érzésekre. Valójában minden érzélem megvan benne. Nem meglepő tehát, ha az életmód, amivel itt Johan előhozakodik, egy *technika* – „rendelkezünk kell egyfajta technikával, mellyel képesek vagyunk élni, és megküzdeni az életünkkel”. Mi történik, ha a technika csődöt mond? A válasz az, hogy a házasság felbomlik, mint ahogyan ez is. Így dramatizálja Bergman azt, ami a társadalmunkban zajlik.

Manapság úgy, mint ahogyan még eddig sohasem, a főiskolák ezrein és az otthonok millióiban az igazság kérdését egyáltalában fel sem teszik. Az emberek ehelyett ezt kérdezik: „Működik?” „Praktikus ez?” „Milyen érzéseket kelt bennünk?” Nyilvánvaló, hogy a jelentés hiánya összekapcsolódik a kutatás csődjével, s a kultúránk erkölcsi tónusának hanyatlásával, mely az elnöki botrányokban, az ipari végfelszámolásokban, a törvényesített erkölcstelenségben, a bolti lopásokban és megannyi másban fejeződik ki – melyek mind belőle származnak.

Egy szó a modern ember számára

Itt rá kell térnünk egy modern dilemma megválaszolására, mert ha Pilátus kérdése elsősorban modern kérdés, akkor Krisztus kijelentése, mely azt kiprovokálta, elsősorban a saját, kiábrándult kultúránkhoz szól. Korábban úgy beszélt Önmagáról, mint „igazságról” (Jn14:6). A Szentlelket „az igazság Lelkének” nevezte (Jn14:17, 15:26, 16:13). Úgy utalt a Bibliára, mint „igazságra” (Jn17:17). Még az „igazságban imádás” szükségességéről (Jn4:23-24), valamint az „igazság” megcselekvéséről is beszélt. Mindezek az utalások teljesen érthetőek az Ószövetség által alkotott fogalmakkal arról, hogy micsoda az igazság és miképpen működik. Itt azonban, Pilátus előtt, az igazságra való legutolsó utalásnál az egész evangéliumban Jézus oly módon utal rá, amit még a pogány Pilátus is képes volt felfogni: „Én azért születtem, és azért jöttem e világra, hogy bizonytságot tegyek az igazságról. Mindaz, a ki az igazságból való, hallgat az én szómra.” Ez elmond néhány fontos dolgot, amit Pilátusnak és a saját kultúránknak is tudni kell.

Először is elmondja, hogy létezik olyasmi, mint *igazság* és *az igazság egy entitás*. Azaz, az igazság egyetlen. Nem darabokban létezik, ami miatt „igazságokról” kellene beszelnünk egymással összefüggésben nem álló tények, vagy dolgok értelmében. Az igazság egyben marad. Ezért az igazságnak nincs olyan fázisa, mely ne állna kapcsolatban az igazság összes többi fázisával. Isten természete összefüggésben áll az atom szerkezetével. A Biblia ihletettsége és tévedhetetlensége összefüggésben állnak a szorzótáblával. Minden igaz dolog az igazság része, és a helyes és lekerülhetetlen kapcsolatban áll Istennel, Aki Maga az igazság.

Másodszor, az Úr ezt azzal a kijelentéssel jelzi, hogy az igazság nemcsak entitás, de *objektív* is. Azaz, jelen van, észlelhető és megtagyálható, s láthatjuk, és beszélhetünk róla előítéletek nélkül. E benne foglaltatott Krisztus kijelentésében, mely szerint Ő azért jött, hogy bizonytságot tegyen az igazságról úgy, ahogyan bárki bizonytságot tehet valamely, a bíróság elé tárt tényről.

Ennek két területen vannak következményei. Egyrészt elmond valamit arról a módról, ahogyan egy keresztyénnek meg kell közelítenie a tudományos igazságot. Megközelítheti tárgyilagosan és elemző módon. Másrészt ez mond valamit a vallási igazságok természetéről is. Ha ugyanis az igazság egy entitás, és objektív, akkor a vallásos igazság sem esik kívül az elemzés és az ellenőrzés határain. Nem olyasvalami, amit nagy „hitbéli ugrással” kell elérni. Inkább olyasvalami, ami tanulmányozható s ezért elkerülhetetlenül fényt fog deríteni a mi természetünkre, valamint a világegyetem természetére. Pont miképpen egy biológus belenézhet egy mikroszkópba és tanulmányozhatja a mikroszkopikus világot, úgy nézhetünk mi is bele az Íge mikroszkópjába, hogy meglássuk a valódi állapotunkat. A Bibliában rájövünk, hogy Isten megtette, amit kellett, amikor elküldte a Fiát Megváltónknak. Jézus meghalt értünk. Majd feltámadt értünk, s most uralkodik értünk. Ez objektív igazság. Ezért ugyanúgy tanulmányozható és alkalmazható az életünkre, mint bármely más igazság.

Harmadszor, az Úr Pilátusnak mondott szavai jelzik, hogy *az igazságnak felülről kell jönnie*, mert amikor Jézus azt mondja, hogy tanúbizonyságot jött tenni az igazságról, azzal arra utal, hogy a szó végső értelmében az igazság nem e világból való, hanem kijelentés által kell eljutnia ebbe a világba.

S ez így van minden igazsággal. Igaz természetesen a lelki igazságra, mert az Isten Ígében található kijelentésen kívül soha senki még csak nem is találgathatná, mi áll abban, még kevésbé lenne képes azt valójában ismerni. Nem tudjuk kitalálni, Isten milyen, és mit tett Jézus Krisztusban a mi üdvösségünkért. De ez a helyzet a tudományos igazsággal is, mert Isten jóllehet elsősorban a lelki, és nem a tudományos igazságok könyvét adta nekünk, mindazonáltal képessé tette az elménket Önmaga kijelentésének észlelésére a természetben, s

valójában elvezeti az elmét annak felfedezésére, ami ott található. A tudósok néha nincsenek ezzel tisztában. Máskor tudnak róla. Samuel Morséról a távíró feltalálójáról mondják, hogy egyszer meghajolva találták a munkaasztalánál. „Mit csinál?” kérdezték tőle.

Morse így válaszolt: „Segítséget kérek Istentől. Valahányszor csak belépek a laboratóriumomba, ezt mondom: Ó Istenem, én semmi vagyok. Adj nekem bölcsességet. Add meg nekem az elme világosságát.” Morse tudta, hogy az igazság Istentől származik. Következésképpen nem meglepetve tudjuk meg, hogy a legelső üzenet, amit elküldött a találmányával, egy hálaadó és csodálkozó kérdés volt: „Mit alkotott Isten?”

Negyedszer, Urunk szavai arra tanítanak, hogy a szó végső értelmében *az Istentől jövő igazság megtestesült egy személyben*. Ezt soha senki még csak elképzelni sem tudná. Számunkra az igazság elvont, és feltételezhetően mindig is elvont marad. Egyenlőségekből, jelképekből és arányokból kiindulva gondolkodunk az igazságról. Isten azonban azt mondja, hogy az igazság személyes. Sőt mi több, egy személy, és ez a Személy az Úr Jézus Krisztus. Ő Maga mondta félreérthetetlenül: „Én vagyok az út, az igazság és az élet” (Jn14:6). Ez a válasz Platon kérdésére. Platon azt mondta: Lehet, hogy egy napon majd jön egy Íge Istentől, Aki mindent kijelent és mindent világossá tesz”. Ez az Íge mostanra eljött. Az Úr ez az Íge. Ő az, Aki eljött, hogy minden titkot kijelentsen, és mindent világossá tegyen azoknak, akik majd Őhöz járulnak.

235. fejezet: Nincs benne semmi hiba, Jn18:38

18. Micsoda az igazság? És a mint ezt mondá, újra kiméne a zsidókhoz, és monda nékik: Én nem találok benne semmi bűnt.

A húsvét megtartására vonatkozó, a Mózes második könyvében és az Ószövetség más helyein olvasható utasításokban található egy részlet, melynek jelentősége van az Úr Jézus Krisztus Pilátus előtti tárgyalására nézve. Ezek az igeszakaszok elmondják nekünk, hogy a húsvétkor leölendő báránynak „hibátlanoknak” kell lennie (2Móz12:5, v. ö. 3Móz22:17-25). S hogy biztosak lehessenek a hibátlanságában, otthon kellett tartani az áldozat bemutatását megelőző három napon át, amikor is gondos vizsgálatnak kellett alávetni. Csak mikor hibátlanak bizonyult, akkor lehetett felhasználni a húsvéti rituáléhoz.

Ennek jelentősége van az Úr Jézus Krisztus Pilátus előtti tárgyalására nézve, mert Isten tervében egy valódi húsvéti Bárány szerepelt, aki azért halt meg, hogy a halál angyala elmeessen mindenki mellett, akik bíznak a bárány áldozatában. Ebből a célból vizsgálták meg és találták hibátlanoknak. Mondhatjuk, hogy a nyilvános szolgálatba lépésekor az Úr befogadtatott Izrael házába három évre. A szolgálat kezdetén Keresztelő János, az Ő Isten által kijelölt előfutára Isten Bárányaként azonosította Őt. Rámutatott, és ezt mondta: „Ímé az Istennek ama báránya, a ki elveszi a világ bűneit!” (Jn1:29). Ettől kezdve az Úr fel-alá járt Izrael népe között, hogy megvizsgálhassák Őt – barátok és ellenségek egyaránt. Senki sem volt képes hibát találni Benne. Most pedig, a tulajdonképpeni utolsó hivatalos szóval, amit Jézusról mondtak ki ezen a Földön, Pilátus, a római helytartó a zsidók elhatározott akarata ellenére lép fel, s még a saját lelkiismerete gondatlan természetének ellenére is ártatlannak mondja ki Jézust.

Ezt háromszor teszi meg. Először a hivatalos római tárgyalás végén. Ezen a tárgyaláson Jézust azzal vádolták, hogy „Krisztussá, a királlyá” teszi Magát, azaz a császár ellenségévé. Pilátus alaptalannak találta ezt a vádat. Jézus gondos vizsgálata után a feltételezett királysága természetének vonatkozásában Pilátus odafordult a néphez és ezt mondta: „Én nem találok benne semmi bűnt” (Jn18:38, Luk23:4).

Jézus ártatlanságának második kijelentése azt követően történt, hogy Pilátus Jézust Heródeshez küldte, majd ártatlanként kapta vissza. „Ímé kihozom őt néktek, hogy értsétek meg, hogy nem találok benne semmi bűnt”, mondta Pilátus (Jn19:4, v. ö. Lk23:14-15).

Harmadjára ez akkor történt, miután Pilátus megkorbácsoltatta Jézust, ezzel a cselekedettel remélve az erőszakos és romlott csöcselék kielégítését. Pilátus ekkor is kijelentette: „én nem találok bűnt ő benne” (Jn19:6, v. ö. Lk23:22). A nép vezetői kitarítottak és felszították a népet, hogy folyamatosan kiáltozzák: „Feszítsd meg! Feszítsd meg!” Így Pilátus végül nem akarván egy zendülés kirobbanását, és a saját pozíciójának elvesztését kockáztatni, halálra adta Krisztust, még ha ártatlannak is találta Őt. Azonban – és ez a lényeg – ártatlanul, és hibátlanul kijelentve ment Krisztus a Golgotára. Így halt meg Isten hibátlan Bárányaként Jézus e világ bűneiért.

Egy egyetemes ítélet

De nemcsak Pilátus volt az, aki ezt a fontos ítéletet – „nem találok bűnt ő benne” – kimondta. Mindazok kimondták, akik valaha is vizsgáldták, vagy csatlakoztak az Úr Jézushoz. Gondoljunk azokra, akik kimondták Rá az „ártatlan” ítéletet.

Először is ott van *Isten, az Atya*. Krisztus nyilvános szolgálatának kezdetén Keresztelő János Isten Bárányaként azonosította az Urat. Noha János próféta volt, tehát olyasvalaki, akinek hinni, és akiben bízni kellett, joggal feltehetjük a kérdést, hogy János vajon teljesen

bizonyos volt ebben a meghatározásban? Végül is, Izrael évszázadokig várta a Messiását, s a világ várakozása arra, Aki majd szétzúzza a Sátán koponyáját, még tovább tartott. „Valóban Ő az?”, kérdezhetjük. „Valóban Ő a hibátlan Bárány, Akinek meg kell halnia a világ bűneiért?” A dolog nem lehet kétséges, mert amint János megkeresztelte Jézust, a Szentlélek látható formában, galambként ereszkedett rá, és Isten hangja hallatszott a mennyből, ezt mondta: „Ez amaz én szerelmes fiam, a kiben én gyönyörködöm” (Mt3:17, Mk1:11, Lk3:22).

Később, az átváltozás hegyén, miután Jézus megjelent a saját dicsőségében Mózással és Illéssel, ismét hang hallatszott, amint ezt mondja: „Ez az én szerelmes Fiam, a kiben én gyönyörködöm: őt hallgassátok” (Mt17:5, v. ö. Mk9:7, Lk9:35).

Másodszor az „ártatlan” ítéletet Krisztusra azok mondták kik, akik a legjobban ismerték Őt, a *tanítványai*. Sok mindent nem tudtak, vagy nem értettek Vele kapcsolatosan. Nem ismerték a szolgálatának célját, s nem értették a halálának szükségességét. Egy dolgot azonban tudtak. Soha nem találkoztak senkivel, aki felért volna az ő személyiségének, vagy a tanításának erkölcsi kiválóságával. János „igaznak” nevezte Krisztust (1Jn2:1). Péter, a Cselekedetek könyvében feljegyzett korai prédikációiban „a Szentnek” (Csel2:27), és „igaznak” (Csel3:14) nevezi őt. Első levelében azt mondta, hogy „hibátlan és szeplőtlen bárány” (1Pt1:19). Máté „Immánuelként” vallotta meg Őt, „... velünk az Isten” (Mt1:23). Tamás is megvallotta Krisztus tökéletességét „Én Uramnak és én Istenemnek” mondván Őt (Jn20:28). Mindezek egy társaságban voltak Jézussal a lehető legszorosabb kapcsolatban. S ez volt a helyzet a három év legnagyobb részében. Látták Őt jó és rossz időkben, szembesülve a tömegek éljenzésével, valamint eltűrvén azok sértéseit és kirohanásait, akik elleneztek az Ő tanításait. Mégis, vonakodás nélkül és lelkesen vallották Pilátussal együtt: „Én nem találok benne semmi bűnt”.

Azután ott van a megvallás a *zsidó vezetők* részéről. Ezek az emberek legnagyobb részt ellenségek voltak. Nem akartak kedvezően gondolni Jézusra. Valójában ennek pont az ellenkezője igaz. Gyűlölték Őt, és csapdába akarták ejteni valami ostobaságért, amiért azután nyíltan lehetett volna valamiféle törvényszegéssel vádolni, amiért hivatalosan el is lehetett volna ítélni. De nem sikerült nekik. Mikor végül elítélték, az azért történt, mert nyíltan Isten egyedi Fiának mondta Magát, mely kijelentést minden bizonyíték nélkül istenkáromlásnak mondták.

De talán nem a jó helyen keresgélünk. Beszéltünk Krisztus tanítványairól, akiknek minden lehetőség megadatott Jézus megfigyelésére, de akiket részrehajlóknak vélhetünk. Beszéltünk a vezetőkről, akik természetesen nem voltak jó véleményekkel Róla, de akik talán nem kaptak elegendő lehetőséget arra, hogy közelről figyeljék meg Őt. Vajon nem volt senki abban a helyzetben, hogy közelről figyelhette meg Krisztust, de mégsem hajlott a kedvező megítélésére a barátság, vagy más hasonló dolog miatt? Nincs jogunk ilyen személyre várni, de Isten az Ő bölcsességében gondoskodott egy ilyen személyről, aki nem volt más, mint *Júdás*. Júdás egy volt a tizenkettő közül. Végig Krisztussal volt az Ő szolgálata során, tehát megvolt a teljes lehetősége a megfigyelésére. Az árulás után Júdás mégis megpróbálta visszaadni a harminc ezüstpénzt a főpapoknak és a véneknek, ezt mondván: „Vétkeztem, hogy elárultam az ártatlan vért” (Mt27:4). Ez ugyanaz volt, mintha ezt mondta volna: „Én nem találok benne semmi bűnt”.

A korok ítélete

Vajon nem ez mindazok ítélete, akik valaha is csatlakoztak az Úr Jézus Krisztushoz? Beszéltünk azokról, akik Vele éltek az Ő életében, és akkor ismerték Őt. De mi a helyzet azokkal, akik azóta csatlakoztak Hozzá – barátok és ellenségek egyaránt? Vajon az ő ítéletük nem azonos ezzel?

Vegyük először is Krisztus barátait. Bíztak Benne, mint Megváltóban, és meg lettek váltva a bűneikből. De az útjuk nem volt mindig sima. Isten gondviselésében néhányan hatalmas személyes csalódáson mentek keresztül. Egyesek a munkájukat, mások a családjukat veszítették el. Megint mások az egészségüket. Egyesek, mint az ószövetségi Jób próféta, mindenüket elveszítették, és kénytelenek voltak hozzá hasonlóan mondani: „Vesszen el az a nap, a melyen születtem, és az az éjszaka, a melyen azt mondták: fiú fogantatott... Mért is nem haltam meg fogantatásomkor; mért is ki nem multam, mihelyt megszülettem? Mért vettek fel engem térdre, és mért az emlékre, hogy szopjam?! Mert most feküdném és nyugodnám, aludnám és akkor nyugton pihenhetnék.” (Jób3:3, 11-13) De mégsem átkozták meg Krisztust. Inkább megvallották, hogy nem találnak Benne bűnt.

Spurgeon írja erről az igazságról: „Nem gondoljátok, hogy a keresztyének milliói közül, akik Krisztusban reménykedve éltek, valaki nem mondaná el, ha az Ő szokása az lenne, hogy csalódást okozzon a népének? Oly sok hívő közül, akik Vele éltek, csak lenne valaki, aki mikor haldoklik, elmondaná, ha Ő nem az, Akinek megvallja Magát. Biztosan lenne valaki, aki megvallaná: 'Én bíztam Krisztusban, de Ő nem váltott meg engem, mindez csak megtévesztés'. Bizonyos, hogy sok már elhunyt között találnánk egy-két embert, akik elmondták volna a titkot, miszerint 'Ő csaló. Nem tud üdvözíteni, nem tud segíteni, nem képes megszabadítani'. De soha egyetlen haldokló hívő sem mondott egyetlen korban sem rosszat Róla, hanem mindenki ezt mondta: 'nem talállok hibát Őbenne'.”⁴³⁷

Ez bizonyos értelemben még Krisztus ellenségeire is igaz, legalábbis ha vették maguknak a fáradságot és megvizsgálták a jellemét és a tanításait. Ők ellenezhetik a keresztyénséget is. Lehet, hogy egyáltalán nem akarják követni Jézust. Mégis csak pár kritikus van, akiket nem nyűgözött le Krisztus személye, és még kevesebben vannak, akik kikeltek Ellene.

Azt mondod: mégis vannak páran? Igaz, ez bizonyos értelemben igaz. De az utolsó szó még nincs kimondva, mert egy napon majd mindenki szembekerül Krisztussal az Ő dicsőségében és kénytelen lesz megvallani önmaga dacára annak, Akinek Ő mondja Magát, és hibátlan a viselkedésében mind velük, mind másokkal. Pál írt erről a napról, azt mondván, hogy „minden nyelv” megvallja majd, hogy „Jézus Krisztus Úr az Atya Isten dicsőségére” (Fil2:11).

Ám Ő mégis meghal

Az Úr Jézus Krisztus átment minden vizsgálaton, mely levelezhető volt Vele kapcsolatosan, és büntetlennek mondatott. Minden mérlegen, minden mércével megmértetett barátok és ellenségek által egyaránt, s minden egyes esetben ártatlannak találták. Most mégis, noha hivatalosan ártatlan, meg fog halni. Miért van ez így? A halál a bűn eredménye (Rm6:23, v. ö. 1Kor15:56), de Krisztus büntelen volt. Miért hal meg a büntelen?

A kérdést két szinten válaszolhatjuk meg. Ha emberi szempontból nézzük meg a kérdést, a válasz az, hogy Jézus a zsidó vezetők gyűlölete és Pilátus ahhoz kapcsolódó erkölcsi gyávasága miatt halt meg. Ez csak másik módja annak, hogy kimondjuk: az emberi szív Isten elleni lázadása miatt lett Krisztus keresztre feszítve. De ez csak a történet egyik oldala. A másik, a valóban csodálatos oldal az, hogy Jézus azért halt meg, mert Isten Őt jelölte ki a mi bűneink elhordozójaként.

A tanulmányaim során nemrég olvastam valamit, ami ezt az igazságot olyan jól tárja elénk, hogy itt egészében idézem. A szerzője az, aki valószínűleg a legnagyobb evangélikus igehirdető volt Németországban a tizenkilencedik század közepén. A neve Friedrich Wilhelm

⁴³⁷ Charles Haddon Spurgeon, „Our Lord's First Appearance before Pilate”, *Metropolitan Tabernacle Pulpit*, 28. kötet (London: Banner of Truth Trust, 1971), 94-95. oldal

Krummacher. Angolul a *The Suffering Savior (A szenvedő Megváltó)* címen jelent meg. Krummacher írja: „De mondd meg nekem, miért halt meg Jézus? ’elvégezett dolog, hogy az emberek egyszer meghaljanak, azután az ítélet’ de Ő nem volt bűnös. Még a megváltottak sem léphetnek be a mennyei világba, csak a halálon keresztül, mert a testüket megrontotta a bűn. De Krisztus testi mivoltára ez nem igaz. Ám Ő mégis meghal, és micsoda borzalmas módon! Magyarázd meg ezt! Szánj időt az elmélkedésre felette. De bármilyen hosszan és alaposan tanulmányozod is a témát, határozottan és előre megmondjuk neked, hogy semmiféle racionális, meggyőző és kielégítő megoldására nem tudsz jutni ennek a titoknak.

Halld hát meg, miképpen látjuk mi a dolgot, és vedd fontolóra, hogy van-e bármi más lehetőség. A szörnyűséges tény, hogy az igaz és foltalan Jézust a szentsége ellenére halálra ítélték, arra a végkövetkeztetésre kényszerít minket, hogy a minden felett uralkodó igazságos Istenről szóló tanítás egy megtévesztés. Egyedül az ember akarata irányítja a világot, és nem létezik istenítélet a Földön, ami rosszabb sorsra juttatná a hitetlent az igaznál – azt mondom, kénytelenek vagyunk ezekre a következtetésekre jutni, ha nem feltételezhetjük azt, hogy Isten ártatlan Fia helyettünk szenvedte el a halált. A téma eme nézete adja meg az egyetlen kulcsot az igaz és szent Jézus szörnyű vége titkához.

Ha azonban előfeltételezzük, hogy Krisztus engesztelést szerzett a bűnökre – s ezt nemcsak megtehetjük, de kénytelenek is vagyunk rá a Szentírás világos bizonyágtétele miatt – akkor minden világos, minden megoldódik és dekódolódik, s a fenséges jelentés és a dicsőséges kapcsolódás jár át mindent. Isten megfenyegette Ádámot a Paradicsomban, ezt mondván: ’a jó és gonosz tudásának fájáról, arról ne egyél; mert a mely napon ejéndel arról, bizony meghalsz’. Ettünk a fáról és elszenvetünk a büntetést. Most azonban feltűnik Isten örök Fia, leveszi rólunk a büntetést, és mi élünk.

A Sinai hegyen megmondatták: ’Átkozott minden, a ki meg nem marad mindazokban, a mik megirattak a törvény könyvében, hogy azokat cselekedje’. Nem maradtunk meg azokban, és a sorsunk eldőlt. De a Kezesünk megjelenik, elhordozza az átkot értünk, s mi jogszerűen szabadulunk meg és leszünk felmentve. Isten elhatározta a bűnösök megmentését, mindazonáltal mégis azt mondta: ’Kitörlöm a könyvemből annak nevét, aki vétkezik’. Hiszünk az üdvösségünkben, mert Ő Krisztusra mérte ki azt a büntetést, amit mi érdemeltünk volna. Isten csak az engedelmeseknek ígérte meg az élet koronáját, de miután Krisztus a képviselőnként a mi nevünkben volt engedelmes, Isten adhatja a koronát a bűnösöknek úgy, hogy közben mégis szent marad.

Így minden világossá válik, s a legszembeszökőbb ellentétek is harmonikusan összhangba kerülnek. Az emberek azonban mégis irracionálisnak, sőt abszurdnak merészelik nevezni a Krisztus által elvégzett engesztelésről szóló tantételünket. Nézzük meg, miképpen áll Pilátus tudatlanul a résre értünk, bizonyágot téve arról az igazságról, hogy Jézus nem volt halálbüntetésre méltó. Próbáld meg, ha tudod, kielégítő és racionális módon megmagyarázni ezt másképpen, mint a Krisztus által elvégzett engeszteléssel: miképpen fizette meg Isten szent és ártatlan Fia a bűn zsoldját?”⁴³⁸

Nincs bennünk egészség

Igen, Ő büntelen. Mi azonban bűnösök vagyunk. Róla ezt mondták: „én nem találok bűnt ő benne”. Jézusban nem lehetett hibát találni. De közülünk kiről lehetne ugyanezt elmondani? Nincs bennem hiba? Nincs benned hiba? Lehetetlenség! Inkább tele vagyunk hibákkal. Ahogyan az ókori közmondás mondja: „Megtettük mindazt, amit nem kellett volna megtenni. Nem tettük meg mindazt, amit meg kellett volna tenni. Nincs bennünk egészség.”

⁴³⁸ F. W. Krummacher, *The Suffering Savior: Meditation on the Last Days of Christ* (Chicago: Moody, 1947), 253-254. oldal

Felláztunk Isten igazságos szabályai ellen. megszegtek a törvényeit és elcsúfítottuk a bennünk levő képmását. Rászolgáltunk a jogos ítéletére. De ezen a ponton lép be az evangélium dicsősége. Mert Jézus, az igaz, azért halt meg értünk, hogy mi megmenekülhessünk az ítélettől.

Meghalt Ő érted is? Tudod ezt személyesen? Ha nem, megtudhatod egyszerűen úgy, hogy odaszánod magad Neki. Mondhatod: „Úr Jézus Krisztus, tudom, hogy én bűnös vagyok. Megérdemlem a halált a bűnömért, de Te meghaltál értem. Bízom Benned, hogy a Megváltómmá váltál a halálodban. Fogadj most el engem az egyik követőként. Megígérem, hogy követlek és szolgálak Téged ettől kezdve mindörökké.” Ha őszintén elimádkozod ezt az imádságot, akkor már az Övé vagy, mert Ő már elfogadott téged, elvégezvén az újjászületés csodálatos munkáját a szívedben.

236. fejezet: Krisztus Heródes előtt, Jn18:38

18. Micsoda az igazság? És a mint ezt monda, újra kiméne a zsidókhoz, és monda nékik: Én nem találok benne semmi bűnt.

Poncius Pilátus ítéletét, mely szerint az Úr Jézus Krisztus ártatlan volt azokban a vádakban, a fogoly azonnali szabadon bocsátásának kellett volna követnie. Vagy, ha Pilátus abban hitt volna, hogy a zsidók ártani fognak Jézusnak az ő ítélete dacára, akkor védőőrizet alá kellett volna helyeznie az Urat, ahogyan a rómaiak később Pál apostollal is tették (Csel21:31, skv.). Mikor azonban Pilátus nyilvánosan kihirdette az ítéletét, a döntést oly heves ellenállásra talált a vezetők és a tömeg részéről, hogy Pilátus azonnal visszalépett az egyetlen igazságos és nemes útról, s helyette közvetve próbálta meg Jézus szabadon bocsátását kivitelezni.

Ezt háromszor próbálta megtenni. Az egyik ezek közül az volt, amikor megkorbácsoltatta Jézust, ezzel remélvén, hogy a vérszomjas csöcseléket könnyőrületre indítja. A második az volt, amikor tiszteletben tartotta az egy fogoly elengedésének szokását az ünnepen, amit, mint javasolta, Jézus elengedése követhetett volna. A harmadik kísérlet, amit Pilátus megpróbált az volt, amikor Heródes Antipászhoz küldte az Úr Jézus Krisztust.

Pilátus kísérlete a felelősség áthárítására azonban nem volt sikeres, mint ahogyan az efféle erőfeszítések rendszerint nem azok. Megpróbálta Heródesre testálni a Krisztussal való foglalkozás felelősségét, de a dolog egyszerűen visszakerült hozzá. Nem kerülhette azt ki. S ma sem menekülhetnek azok, akik Krisztus személyével kerülnek szembe és felszólítást kapnak arra, hogy foglaljanak állás Vele kapcsolatosan.

Heródes Antipász

Heródes Antipász Nagy Heródes fia volt, azé, aki parancsba adta a betlehemi csecsemők legyilkolását, remélve, hogy megsemmisítheti az úgynevezett „zsidók királyát”, akiről a napkeleti bölcsek tájékoztatták (Mt2:1-18). Az öreg Heródes kicsapongó és veszélyes teremtmény volt. Tíz felesége volt, és közülük ugyanúgy megöletett néhányat, mint a gyermekei közül is. Ez oda vezetett, hogy Augustus császár azt mondta: jobb Heródes egy disznójának lenni, mint az egyik gyermekének. De bármennyire is aljas volt az apa, ez még inkább igaz volt a fiára. Antipász a legrosszabb fajta kicsapongó volt. S bár egy ideig kellőképpen kormányzott, híjával volt annak a könyörtelen céltudatosságnak, amely oly jó szolgálatot tett az atyjának, s végül a rómaiak eltávolították.

Heródes Antipász nem uralkodott akkora területek felett, mint atyja, Nagy Heródes. Atyja egyik végakarata az volt, hogy fia, Antipász legyen az egyetlen követője a trónon. De voltak még más végakaratai is, s a dolgot végül Augustus császár rendezte el az alábbi módon: Az egyik fiúnak Archelausnak adta Júdeát, Samáriát és Idumeát, azaz a legdélibb területeket. Őt ezért etnarchának nevezték. A második fiú, Fülöp kapta Dekapolisz területét, azaz a keleti régiót. Heródes tetrarcha megnevezést kapott, és övé lettek Galilea és Pérea tartományai, azaz atyja királyságának legészakibb része.

Tudunk még néhány dolgot Heródesről. Az egyik az, hogy ő volt az az uralkodó, aki fogságba vetette, majd később kivégeztette Keresztelő Jánost. János azért kritizálta Heródest, mert a testvére elvált feleségét, Heródiást vette el, miközben a testvér még élt. Heródes ezért letartóztatta Jánost. Ekkor Heródesnek még látszólag volt némi érzéke a vallásis dolgok iránt, mert tisztelte Jánost, sőt, még figyelt is rá. De miután meggyilkoltatta, nagyon gyorsan belesüllyedt a babonáságba. Így amikor Jézus prédikálásáról és cselekedeteiről hallott, úgy képzelte, hogy Keresztelő János támadt fel a halálból (Mt14:1-2, Mk6:14-16). Később, mikor

az igaz, vagy nem igaz szóbeszéd eljutott Jézushoz, miszerint Heródes meg akarja öletni (Lk13:31), Jézus így válaszolt: „Elmenvén mondjátok meg annak a rókának: Ímé ördögöket űzők ki és gyógyítok ma és holnap, és harmadnapon elvégeztetem” (32. vers). A „róka” ráillő meghatározása volt Antipásznak, mert valóban ravasz és csalafinta ember volt, aki egy kicsapongó asszony elgyöngítő hatása alatt állt.

Heródes udvarában

Itt el kell hagynunk János evangéliumát és Lukácshoz kell fordulnunk, mert az evangélisták közül egyedül Lukács számol be az ott történekről. Így szól a beszámolója: „Pilátus pedig Galileát hallván, megkérde, vajjon galileai ember-e ő? És mikor megtudta, hogy ő a Héródes hatósága alá tartozik, Héródeshez küldé őt, mivelhogy az is Jeruzsálemben vala azokban a napokban. Héródes pedig Jézust látván igen megörüle: mert sok időtől fogva kívánta őt látni, mivelhogy sokat hallott ő felőle, és reménylé, hogy majd valami csodát lát, melyet ő tesz. Kérdezé pedig őt sok beszéddel; de ő semmit nem felele néki. Ott állanak vala pedig a főpapok és az írástudók, teljes igyekezettel vádolván őt. Héródes pedig az ő katonáival egybe semminek állítván és kicsúfolván őt, minekutána felöltöztette fényes ruhába, visszaküldé Pilátushoz. És az napon lőnek barátok egymással Pilátus és Héródes; mert az előtt ellenségeskedésben valának egymással.” (Lk23:6-12)

Ez a rövid beszámoló sokat elmond nekünk Heródesről. Először is elmondja, hogy Heródes sok mindenről tudott, ami a tartományában történt. Azért tudjuk ezt, mert azt olvassuk, hogy „sokat hallott ő felőle” (tudniillik Jézusról), „és reménylé, hogy majd valami csodát lát, melyet ő tesz”. Másodszor elmondja, hogy bizonyos kíváncsisággal viseltetett Jézus iránt, mert „Jézust látván igen megörüle”. Harmadszor, s ez már komolyabb, többet is leleplez Heródes lelki elhajlásából, mert ez alkalommal a lelkiismeret feddő hangja látszólag teljes mértékben hiányzott belőle, hisz látjuk, hogy erre az ünnepélyes találkozóra egyszerűen csak úgy tekint, mint alkalomra a szórakozáshoz. Mikor pedig csalódást okozott neki, a kíváncsisága hamarosan merev megvetésbe és kegyetlenségbe fordult.

Heródes megtapasztalásának figyelmeztetőül kell szolgálnia sok hasonló gondolkodású embernek, akik gyakran csak kíváncsiságból látogatják a keresztyén istentiszteleteket és csak megkeményednek ennek hatására. Az Úr nem jelentette ki Magát Heródesnek. Nem szólt egy szót sem. Isten nem fogja kijelenteni Ígéje drága kincseit senkinek sem, aki pusztán kíváncsiságból közeledik Hozzá.

A kíváncsiság nem elegendő

A valódi nagysága annak a tragédiának, ami nem volt más, mint Heródes, meglátható abban, amit más körülmények között jónak gondolhatnánk.

Először is ott van *Heródes kíváncsisága*. Isten nem fogja kijelenteni Ígéje drága kincseit az üres kíváncsiságnak, de ez nem jelenti azt, hogy a kíváncsiság önmagában is oly rossz, hogy Isten alkalmanként nem fogja felhasználni arra, hogy valakit Magához vonzzon. Emlékszünk például, hogy Jézus felhasználta Nikodémus, valamint a samáriai asszony kíváncsiságát arra, hogy elvezesse őket a küldetésének igazságára. Nikodémusnak kritikusan beszélt az újjászületésről, rávéve Izrael idős vezetőjét, hogy feltegye a kérdést: „Mimódon születhetik az ember, ha vén? Vajjon bemehet-e az ő anyjának méhébe másodszor, és születhetik-e?” (Jn3:4) A samáriai asszonynak az élő vízről beszélt, az alábbi reakciót váltva ki belőle: „Uram, nincs mivel merítened, és a kút mély: hol vennéd tehát az élő vizet? Avagy nagyobb vagy-e te a mi atyánknál, Jákóbnál, a ki nekünk adta ezt a kutat, és ebből ivott ő is, a fiai is és jószága is?” (Jn4:11-12) A kíváncsiság önmagában nem rossz, s az legalábbis Heródesről is elmondható, hogy a kíváncsisága Jézust illetően felkorbácsolódott.

Miképpen korbácsolódott fel? Nyilvánvalóan azzal, hogy sokat hallott Róla. Amit Jézus tett, az a közbeszéd tárgyát képezte a birodalomban három éven át, s ebből sok minden kétségtelenül nem kerülte el a kicsapongó tetrarcha figyelmét. Aligha hagyhatta volna figyelmen kívül a négy- és az ötezrek megvendégléséről szóló beszámolókat, mert ezek a közeli Galileában történtek meg, és jelentős tömegmozgással jártak azok részéről, akik Jézust királlyá akarták tenni. Jézus járt a Galileai-tengeren. Lecsendesítette a vihart. Meggyógyította a galileai nemes fiát. S voltak más csodák is. Utóbb pedig ezek mellett Jézus épp egy hete feltámasztotta Lázárt a halálból Bethániában, s ennek a nagy csodának a híre nyilvánvalóan futótűzként terjedt szét Jeruzsálemben. Lehet, hogy Heródes nem hallott minden csodáról, de a nagyobbak biztosan nem kerültek el a figyelmét. S kétségtelenül ezért akarta látni Jézust: hátha tesz valami csodát.

Sőt, nem csak az üres szóbeszédből hallott Heródes Jézusról. Hallott Róla Keresztelő Jánostól is. Nincs feljegyezve, mit mondott konkrétan János Heródesnek. De aligha tudnánk azt elképzelni, hogy ha Jánosnak alkalma nyílt Heródesszel beszélgetni, akkor ne szólt volna neki Jézusról. Heródes még János nagy bizonyágtételét is hallhatta: „Ímé az Istennek ama báránya, a ki elveszi a világ bűneit!” (Jn1:29).

Egy másik tény is megemlítünk. Volt Heródes háza népében valaki, aki kétségtelenül sokat tudott Jézusról, ha ugyan nem volt mindjárt teljesen hívő is. Nem volt ő más, mint Johanna férje, aki az egyik asszony volt azok közül, akik Jézussal utaztak és szolgáltak Neki a vagyonukból (Lk8:3). A férj neve Khúza, aki Heródes intézője volt. Ha Heródes érdeklődött Jézus iránt, ahogyan kétségtelenül érdeklődött is, akkor ő kérdezhette, és biztosan kapott is információt az intézőjétől. Heródes kíváncsisága azonban mégis üres kíváncsiság maradt. Nem igyekezett meglátni Jézust és tanulni Tőle még akkor sem, amikor Keresztelő János halála miatt a legjobban gyötörte a bűntudat.

Öröm és várakozás

Két további dolgot említhetnénk Heródes javára, ha nem lennének olyannyira romlottak. Az egyik az, hogy a kíváncsisága következtében Heródes *nagyon örült*. Valójában azt olvassuk, hogy „igen megörüle” (Lk6:8). Utána azt olvassuk, hogy azért örült, mert „*reményle, hogy majd valami csodát lát*”. Vajon mi, akik követjük Krisztust, nem örülünk ugyanebben a várakozásban? Mi is reméljük, hogy meglátunk majd néhány, Általa tett nagy csodát. Mikor az evangéliumot prédikálják, reméljük, hogy meglátjuk azokat, akik holtak a vétkeikben és a bűneikben, amint lelki életre kelnek. Mikor Krisztus tanításai elhangzanak, reméljük, hogy látunk megfordult életeteket, bűnöket, melyekből megtérnek, és sokakat elindulni a Krisztus által eléjük tárt nyílegyenes úton. S magunkkal kapcsolatosan is remélünk néhány csodát. Szeretnénk, ha a szemeink megnyílnának valami új és csodálatos dologra Isten Ígéből. Szeretnénk, ha az akaratunk megváltozna, és teljes szívből keresnénk Őt. Szeretnénk meggyőződni a bűnről és igazságban folytatni utunkat. Szeretnénk Jézushoz hasonlóvá válni.

Igen, vágyunk ezekre a dolgokra. De ez az isteni öröm és lelki várakozás nem Heródes öröme és várakozása volt. Ő „igen megörült”, de felszínes örömmel, pont úgy, ahogyan a kíváncsisága is csak felszínes kíváncsiság volt. Csak holmi csodát remélt látni, amivel később majd a vendégeit szórakoztathatja egy alantas banketten, vagy orgián. Mindenkinék megvan a maga története. De Heródes története a galileai paraszt által tett csodáról mindenki másé fölé emeli majd azt.

A megkeményedett lelkiismeret

Ez elvezet minket a végkövetkeztetéshez. A kíváncsiság, az öröm és a várakozás önmagukban nem rosszak. Ezek jó dolgok. Még azt is kimondhatjuk, hogy ezeket Isten adta

nekünk, hogy Isten minden jó ajándékához hasonlóan ezek is Őhöz vezetessenek minket. Ami rossz ezekben, az nem más, mint hogy sok emberben ezek megromlottak a bűn megkeményítő hatásának következtében.

Istenhez nem lehet igazán közeledni valaki saját bűnének fájdalmas tudata nélkül. Azért van ez így, mert Isten szent, s mi nem közeledhetünk hozzá az Ő szentségében anélkül, hogy fel ne tárulna a saját romlottságunk. Mikor Isten közeledett Ádámhoz és Évához az Éden kertjében a bukás után, ők elrejtőztek Előle, mert tudták, hogy mezítelenek (1Móz3:10). Mikor Ézsaiás látta Istent magasan és fennköltén, s hallotta a szeráfokat a szentségéről énekelni, hanyatt esett, és ezt kiáltotta: „Jaj nékem, elvesztem, mivel tisztátalan ajkú vagyok és tisztátalan ajkú nép közt lakom: hisz a királyt, a seregeknek Urát láták szemeim!” (Ézs6:5) Mikor Péter vetett egy pillantást arra, hogy kicsoda is Jézus valójában a nagy halfogás csodájánál a Galileai-tengeren, így reagált: „Eredj el én tőlem, mert én bűnös ember vagyok, Uram!” (Lk5:8) Világos, hogy Heródesnek is volt része ebben a megtapasztalásban (bár haszontalanul), mert Keresztelő János prédikálása az élete erkölcstelenségéről zavarta őt.

Megfelelő körülmények között a bűnnel kapcsolatos eme meggyőződésnek el kell vezetnie először is a megtérésre, másodszor pedig a Jézus Krisztusba vetett hitre, mert a bűn vétkével és büntetésével egyedül csak itt lehet leszámolni. Ahol azonban ez nem történik meg – ahol a bűnről való meggyőződés nem vezet megtérésre és hitre – a meg nem vallott bűn megkeményít, s végül az, aki egykor valóban meg volt győzve, a vallásos dolgok felé csak üres kíváncsisággal, vagy akár antagonizmussal fordulhat.

Ezek voltak a Heródes bukásához vezető lépések is. Először megvolt a bűnről való tényleges meggyőződés. De Heródes nem örült ennek a meggyőződésnek, nem akarván elszakadni a bűnétől. Vallásos akart maradni, de a bűnét is meg akarta tartani. Ezért másodjára megpróbálta elhallgattatni a lelkiismerete hangját, ami ebben az esetben Keresztelő János hangjának elhallgattatását jelentette. Először megpróbálta bebörtönözni. De ahogy elindult a maga útján, hamarosan János gyilkosának szerepéig jutott egyrészt Salome kielégítése, másrészt a saját képzelt tisztelete megóvása végett. Harmadszor, elhallgattatván a lelkiismeret hangját, mely mindig megköveteli az erkölcs nélkülözhetetlen helyét az igaz vallásban, Heródes vallásos ragaszkodása babonaságba ment át. Úgy vélte, Jézus Keresztelő János, aki feltámadt a halálból. Negyedszer, a babonaság vad hitelenségbe csapott át, mert amikor Heródes végül találkozott Jézussal, csak úgy tekintett Rá, mint aki rávehető, hogy mutasson egy trükköt önmaga és az udvartatása szórakoztatására. Ötödször és végül Heródes érdeklődése gúnyolódásba ment át, s ő és az emberei gonoszul gúnyolódtak Jézussal. Elhallgattatván Őt, aki a Hang volt, nem csoda, ha Heródes most nem tudta meghallani, vagy megbecsülni az Ígét sem.

Isten nem csúfoltatik meg

Nem vehetjük könnyedén Istent. Nem gúnyolhatjuk, Ha találkozol Vele, komolynak kell lenned a találkozást illetően, komolyabbnak, mint valaha is voltál bármivel kapcsolatban az egész addigi életedben, s készen kell állnod arra, hogy alapjaiban megváltoztasson téged.

Mi hát az Isten? Egy intellektuális kíváncsiság? Valaki, Aki azért létezik, hogy ingyenes szórakozást, vagy ingyenes áldásokat biztosítson a számodra? Ugyanolyan tétlen, mint te? Ugyanolyan felszínes? Ő a nagy, szent, mindenható Istene a világegyetemnek, Aki komolyan veszi, hogy Ő Isten. „Én, az Úr, vagyok a te Istened”, mondja. „Ne legyenek néked idegen isteneid én előttem.” (2Móz20:2-3) „Ne ölj. Ne paráználkodjál. Ne lopj. Ne tégy a te felebarátod ellen hamis tanúbizonyságot. Ne kívánd a te felebarátodnak házát. Ne kívánd a te felebarátodnak feleségét, se szolgálóját, se szolgálóleányát, se ökrét, se szamarát, és semmit, a mi a te felebarátodé.” (13-17. versek) „Legyetek azért ti tökéletesek, miként a ti mennyei Atyátok tökéletes.” (Mt5:48) „Szentek legyetek” (1Pt1:16, v. ö. 3Móz11:44). Jézus mondta:

„Ha valaki jőni akar én utánam, tagadja meg magát és vegye fel az ő keresztyét, és kövessen engem” (Mt16:24).

Ez az, amit Isten megkövetel. Ha nem teszed meg, akkor a vallásos érzékenységed Heródeséhez hasonlóan lehanyatlik. S eljön az idő, amikor Jézus eltávozik a jelenlétedből, és soha nem tér vissza. Viszont ha megtérsz a bűneidből és odafordulsz Őhöz, akkor rájössz, hogy Ő már elfogadott téged, és azon munkálkodik, hogy az igazság útján vezessen. Jössz? Nem akarsz hátat fordítani annak a bűnnek, ami a markában tart és nem akarod követni Jézust?

237. fejezet: Barabbás, Jn18:39-40

39. Szokás pedig az nálatok, hogy elbocsássak néktek egyet a husvétünnepen: akarjátok-é azért, hogy elbocsássam néktek a zsidók királyát?

40. Kiáltának azért viszont mindnyájan, mondván: Nem ezt, hanem Barabbást. Ez a Barabbás pedig tolvaj vala.

A keresztyének egyet fognak érteni azzal, hogy ha Isten valóban az a szuverén Isten, Akit a Szentírás fest le nekünk, akkor a világban semmi sem értelmetlen. A csillagoknak is megvan a maguk jelentősége, s a tenger halainak, az állatoknak és a történelmi eseményeknek is. Igaz, hogy nem mindig látjuk a jelentőségüket, vagy nem értjük a céljaikat. De ezek mind ugyanazok és megtaníthatnak nekünk valamit.

Ha ez igaz a teremtés és a történelem eseményeire általánosságban, mint ahogyan nyilvánvalóan így is van, akkor természetesen igaz a Jézus letartóztatását, a tárgyalását és a keresztre feszítését kísérő eseményekre is. Világi szempontból ezek az események tűnhetnek véletlenszerűeknek is, mint Izrael vezetői Jézussal szemben táplált konkrét gyűlöletének, valamint Pilátus jelleme és vágyai kiszámíthatatlan összejátszásának a következményei. De nem ez a helyzet. Igaz, hogy a nép vezetői és Pilátus együttműködtek, s az események ennek az együttműködésnek a következményei, de az eredmény nem pusztán véletlen. Inkább az, amit Isten eleve elhatározott és profetikusan előre megmondott. Előre megmondott, hogy a Messiást Júdás el fogja árulni (Zsolt41:10, Zak11:12), és hogy a saját népe veti majd el és gúnyolja ki (Ézs53:5). Konkrét próféciaik szólnak a hamis tanúkról (Zsolt35:11), Krisztus hallgatásáról a vádlói előtt (Ézs53:7), a megveréséről (Ézs50:6), arról, hogy epét és ecetet kínálnak Neki inni (Zsolt69:22), az oldala átdöféséről lándzsával (Zak12:10), valamint az eltemetéséről egy gazdag ember sírjába (Ézs53:9). Mindezek a részletek konkrét leckéket tanítanak meg Krisztus munkájáról és az engesztelés jelentéséről.

Egy fontos részlet

E sok előre meghatározott, tehát jelentőséggel bíró részlet között van egy sajátos történet, mely nemcsak azért elbűvölő, amit az Úr haláláról tanít, hanem a hangsúlyért is, amit az evangéliumok adnak neki. Szokatlan dolog bármely konkrét eseményre lelni Krisztus életéből, mely mind a négy evangéliumban megtalálható azon egyszerű okból, hogy ezek nem pusztán történetek, hanem Krisztus sajátos portréi is, melyek életének és szolgálatának ezt, vagy am azt az összetevőjét hangsúlyozzák ki. Ez a történet, Barabás története azonban mégis megtalálható mind a négy evangéliumban. Sőt mi több, fontos helyet foglal el azokban (különösen Máténál, Márknál és Lukácsnál). Ha gondosan összeszámoljuk, harmincnégy igeverset találunk, melyek ezt a történetet mesélik el. Ez több, mint a Krisztus Júdás általi elárútatásának történetéről szóló beszámolóké, és természetesen több, mint a tárgyalásról szóló beszámolóké, melyről csak egy, vagy két evangélium számol be.

A felszínen a történet meglehetősen egyszerű. Valójában olyan egyszerű, hogy János, aki a legrövidebben számol be róla mindenki között, ezt mindössze három versben teszi.

A történet alapja Pilátus abbéli szándéka, hogy elengedje Jézust még akkor is, ha a vádlói a halálért orditoztak. Ragaszkodhatott volna az Úr elengedéséhez. Pilátus azonban a tömeget is igyekezett kielégíteni (ami rendszerint lehetetlenségnek bizonyul), ezért közvetett módokat keresett Jézus elengedésére. Először megpróbálta Heródeshez küldeni, amit azért tehetett meg, mert Jézus Galileából származott, ezért elképzelhető volt, hogy a galileai tetrarcha törvénykezésének hatálya alá esett. Pár pillanat alatt eldöntötte Jézus megkorbácsoltatását, azt gondolván, hogy ezzel a tétivel együttérzést kelthet a csöcselékben.

De ez előtt az utolsó kísérlet előtt még megpróbált egy másik elképzelés szerint is cselekedni, mely abban a pillanatban különösen szerencsésnek tűnhetett a számára.

Pilátusnak eszébe jutott egy izraeli szokás, mely szerint – Isten könyörületének, és a saját történelmi megszabadulásuk jelképeként az egyiptomi rabszolgaságból – a népnek szabad volt húsvétkor egy gonosztevő elengedését kérni, aki abban a pillanatban börtönben volt. Feltételezhetjük, hogy amint ez Pilátusnak eszébe jutott, felragyogott az arca, és úgy kapott utána, mint a hajótörött tengerész az úszó deszka, mint a megmenekülésének eszköze után. Talán felhasználhatná ezt a szokást Jézus elengedéséhez. Pilátus tehát az elméjében kutatót egy kevésbé ismert gonosztevő után, olyan után, akit a nép soha nem választana, hogy felkínálhassa választásra őt és Jézust. Barabásra gondolt, aki, mint olvassuk, tolvaj volt (Jn18:40), lázadó és gyilkos (Mk15:7, Lk23:19). Máté elmondja nekünk, hogy „nevezetes fogoly” volt (Mt27:16). Kicsoda, gondolta Pilátus, részesítené előnyben ezt az aljas lázadót és gyilkost azzal szemben, Akiben semmi bűnt sem talált?

Lehet, hogy bizonyos göggel és a terve várt sikerétől biztos önelégültséggel lépett most Pilátus a szószékre, hogy felkínálja a népnek ezt a választást. „Szokás pedig az nálatok”, mondta, „hogy elbocsássak néktek egyet a húsvétünnepeken” (Jn18:39). „Melyiket akarjátok hogy elbocsássam néktek: Barabbást-é, vagy Jézust, a kit Krisztusnak hívnak?” (Mt27:17)

Milyen bölcsnek gondolta magát Pilátus, de mégis, milyen ostobán cselekedett! Óriási meglepetésére ugyanis a vezetők által irányított tömeg azonnal levetette Krisztust és Barabást választották. „Nem ezt, hanem Barabbást”, kiáltották (Jn18:40).

„Mit cselekedjem hát Jézussal, a kit Krisztusnak hívnak?”

A nép így kiáltott: „Feszíttessék meg!” (Mt27:22-23)

Ez katasztrófa volt. Krummacher erről ezt írja: „A Megváltó sorsa továbbra más nem Pilátus kezében van. A tömeg többsége dönt, ő pedig köteles alkalmazkodni a döntésükhöz. Ha elég bátor lett volna a saját lelkiismerete diktátumát követni, s nyugodt elhatározással kimondani: 'Igazságnak kell lenni, még ha a világ meg is semmisül: a vétlen názareti szabad, s ezek a katonák tudni fogják, miképpen szerezzenek érvényt a döntésemnek'. Az ellenfeleit belülről megfeddve azok kétségtelenül villámsújtottan húzódtak volna vissza, a nép pedig, felrázódva a kábulatból, hangosan tapsolt volna az energikus bírónak. Pilátus azonban ettől kezdve mindörökre a következmények figyelmeztető példajaként áll előttünk, mint olyan emberé, aki egyszerre próbál eleget tenni Istennek, Aki belülről szól hozzánk, valamint a világnak.”⁴³⁹

A világ választása

S ez természetesen a világ volt! S a csőcselék választása a világ választása volt! A világ mindig a tolvajt, a lázadót, vagy gyilkost fogja választani az ártatlan Krisztussal szemben. Miért? Mert Barabás is a világból való, valójában ő maga is a világ. Barabás egy közülük és bármennyire is veszélyes, és így legalábbis ellenőrizhető. Képesek kezelni őt. De ki képes Jézust kezelni?

Tom Skinner ír erről a *Words of Revolution* című munkájában: „Barabás az a fickó, aki a rendszert akarta megsemmisíteni. Barabás ki akarta őket füstölteni. Barabás le akarta őket gyilkolni. Miért akarták hát Barabást? Nagyon egyszerű. Ha elengedjük Barabást, s ő újabb zavargást, vagy lázadást szít, mindig felhívhatod a Nemzeti Gárdát, a szövetségi csapatokat, vagy a tengerészetet ennek leverésére. Csak pár tankot kell a szomszédjába vezényelni, és máris szétzúzhatjuk mindazt, amiért ő kardoskodik. Mindig kitalálhatod, hol a fegyverraktára, és azt meg lehet támadni. Mindig is képes leszel megállítani Barabást. Ám a kérdés ez: *miképpen lehet megállítani Jézust?* Hogyan lehet megállítani valakit, akinek nincsenek

⁴³⁹ Krummacher, *The Suffering Savior*, 260. oldal

fegyverei, tankjai, lőszere, de mégis megrendíti az egész Római Birodalmat? Miképpen lehet megállítani egy Embert, Aki – egyetlen lövés leadása nélkül – határozott eredményeket ér el? Úgy vélték, csak egy válasz van erre – meg kell tőle szabadulni. Elkövették ugyanazt a hibát, amit az emberek az emberi történelem során mindig is elkövettek. Úgy vélték, megszabadulhatnak az eszmétől, ha megszabadulnak attól az embertől, akitől az eszme származik. Ezért ezt mondták: 'Megszabadulhatunk Jézustól. Nem akarjuk, hogy uralkodjon felettünk.'

Barabás valójában soha nem kérné, hogy add át az életedet. Kizsákmányolna, de soha nem kérné az életed átadását. Jézus viszont kérné ezt. Jézus kérné a feletted való uralkodás jogát! S ez a probléma. Az emberek inkább a zsarnok rabszolgái lesznek, semhogy Krisztus határozza meg az életüket. Ezért mondták: 'Add nekünk Barabást!''⁴⁴⁰

Barabás bűne ugyanaz volt, amivel a zsidó vezetők hamisan vádolták Jézust, s az ő helyzetük természetesen nem javult Barabás elengedésével. Mégis őt választották, oly nagy ellenszenvvel viseltettek Jézus iránt.

A bűnös szabadulása

Megnéztük Barabás történetét kétféle szemmel is: Pilátuséval és a nép vezetőinek szemével. Mindegyik nézetben nagy leckék rejlenek. A legnagyobb, még megnézendő lecke azonban nem Pilátus, vagy a vezetők szemével nézendő, hanem magának Barabásnak a szemével. Ebből a szemszögből Barabás története a történetek története, mert ez nem más, mint a bűnös szabadulásának története Jézus golgotai halálán keresztül.

Először is azt jegyezzük meg, amit eddig még nem említettünk, hogy a Barabás név arám szó, melynek jelentése „az atya fia”. A *Bar* jelenti a fiút, és az *Abba* az atyát. Ezért maga a szó minden atya valaha a világba született minden fiának képviselőjét jelenti. Amint Donald Grey Barnhouse írja értékes, a történettel kapcsolatos kommentárjában: „Mi valamennyien Ádám fájából származunk. Összeköt minket az Isten elleni lázadásunk. Mi az Ő dicsősége megrablói vagyunk. A magunk és mások lelkeinek gyilkosai vagyunk. Önmagunkat megkötözve találjuk a bűn sötét börtönében. A szívünkben érezzük, hogy megérdemeltük az ítéletet, melyet kimondtak ránk, s reszketve várjuk az ítélet végrehajtásának idejét. Minden ember szereti a szabadságot. Bezárva lenni egy cellában az emberi szabadság szörnyűséges megnyirbálását jelenti, s az efféle bezártság szükségessége megmutatja, mit gondol a társadalom azokról a borzasztó zendülésekről, melyek veszélyeztetik annak a csendes folyását, amit az emberek civilizációnak neveznek.”

Barnhouse így folytatja: „A római katonaság leverte a lázadást és elfogta Barabást. Megállapították a felelősségét a vérontásért. Belökték egy cellába, ahol a halála pillanatát kellett várnia. Az ember, akit hamarosan felakasztanak, csak nehézségek árán veszi el a kezét a torkáról, ahol a kötél hamarosan meg fogja őt fojtani. Egy káplán mondta nekem egyszer, hogy egy börtönben, ahol az embereket gázkamrában végezték ki, ők gyakorolták a hosszú lélegzetvételt, s néha olyan hosszan tartották vissza a lélegzetüket, hogy már-már úgy tűnt, a szemeik kifordulnak a gödrükből. Tudták, hogy a gázkamrába mennek, ahol meghallják a közelgő halál rövid, szisszenő hangját, s a lélegzetvétel, amit ekkor a tüdejükbe szívnak, a legutolsó lesz, amit vesznek. Ezért kitartanak, feszegetvén a szíjukat, melyekkel a székhez kötötték őket, amíg a lélegzetvétel kikerülhetetlen törvénye rá nem kényszeríti őket annak az utolsó lélegzetvételnek a kilehelésére, ami még tiszta oxigént tartalmaz, majd beszívják az őket körülvevő halált.

Barabás nézhette a tenyereit, és gondolkodhatott azon, mit érez majd, amikor a szögek áthatolnak a testén. Emlékezhettek a kereszthalálok jeleneteire, s az áldozatok lassú

⁴⁴⁰ Tom Skinner, *Words of Revolution* (Brooklyn, New York: Tom Skinner Associates, 1970), 74. oldal

agóniájára, akik néha egy-két napig is szenvedtek, mielőtt a könyörületes halál elragadta volna őket. Valószínűleg összerezzenve ébredt, ha bármiféle kalapálást hallott a börtönben, s az elméje alighanem azokra a csengő kalapácsütésekre gondolt, melyek majd a halált hozzák közel hozzá. S azután a börtönben hallotta a kint zajongó tömeg homályos mormolását, mely olyan volt, mint a viharos tenger zúgása. Úgy vélte, a saját nevét hallja. Dühös kiáltásokat hall, és félelem ébred a szívében. Utána kulcszörgést hall a zárban, jön a börtönőr és kiengedi őt a láncokból, melyekkel megkötözték, mert a Biblia erről számol be. Azt hihette, hogy eljött az ideje, de a börtönőr az ajtóhoz vezeti, és azt mondja neki, hogy szabad.

Kábultan tántorog a tömeg felé. Csak kevesen üdvözlik, s érzi a nép mély belefeledkezését valamibe. Ha találkozik is a régi barátaival a tömegben, csak egy pillanatra állnak meg üdvözölni, majd meghallja a mennydörgő kiáltásokat: Feszítsd meg! Feszítsd meg! Modern nyelven így szólna: 'Mi a fene folyik itt? Avassatok be!' S aztán röviden válaszolnának, hogy Jézus ellen kiabálnak, s Őt akarják megfeszíttetni, s a tömeg Barabás szabadon bocsátását kérte.

Szélütöttek megy a jelenet közepe felé, és látja az embert, akinek helyette kell meghalnia. Végül elindul a folyamat a Golgota felé. Követi, és látja Jézust elesni a kereszt súlya alatt. Látja cirénei Simont, akit a katonák a kereszt cipelésére kényszerítenek, s végül elérkeznek a Golgotára. Vajon mire gondolhatott? Hallja a kalapács ütéseit, mellyel a szögeket verik be, s lenéz a kezeire. Úgy vélte, ez az ő napja lesz. Úgy vélte, hogy a szögek az ő testét fogják szétszakítani. De itt van és belélegzi a tavaszi levegőt, és nézi az égen gyülekező sötét fellegeket. Vajon kimondta-e: 'Azokat a kalapácsütéseket nekem szánták, de Ő hal meg helyettem!'? Alighanem kimondta aznap a szó szerinti igazságot.

A keresztet felemelik, s látja a körvonalakat az ég hátterében. A Nap elsötétedik s hallja a hozzá mennydörgésként eljutó szavakat: 'Atyám, bocsáss meg nekik, mert nem tudják, mit cselekszenek.' A százados odalép mellé, és látván az arkifejezését, ezt mondja: 'Ez valóban Isten Fia volt.' Barabás minden korábbinál jobban bámul az emberre, aki helyette hal meg. S felhangzik a kiáltás: 'Elvégeztetett!', majd nem sokkal később látja, amint a katonák leveszik a testet és egy átmeneti koporsóba helyezik. Visszamegy a városba s mindazok a kis dolgok, melyeket többé már nem velt meglátni, az új teremtes frissességével kerülnek a szeme elé. 'Ő vette át a helyemet. Jézus vette át a helyemet. Ők elengedtek engem, Barabást, a halálra méltót, s Jézust feszítették keresztre helyettem. Ő vette át a helyemet. Ő halt meg helyettem.'"

Barnhouse ezzel zárja: „Barabás volt az egyetlen ember a világon, aki elmondhatta, hogy Jézus Krisztus az ő fizikai helyét vette át. De én elmondhatom, hogy Jézus Krisztus az én lelki helyemet vette át. Én voltam az, aki rászolgáltam Isten haragjára, s megérdemlem az örök büntetést a tűz tavában. Ő Magára vette a bűneimet. Ő került ítéletre az én bűneimért. Ezért beszélünk helyettesítő engesztelésről. Krisztus az én helyettesítőm. Ő tett eleget az isteni szentség és igazságosság követelményeinek. Ezért mondom, hogy a keresztyénség kifejezhető ezzel a három kifejezéssel: rászolgáltam a pokolra; Jézus elvette az én poklomat; nem maradt más számomra, csak az Ő mennyországa.”⁴⁴¹

A lelki kulcsot a jelenethez Pál apostolnak a korinthusbeliekhez írott második levelében találjuk: „Mert azt, a ki bünt nem ismert, bűnné tette értünk, hogy mi Isten igazsága legyünk ő benne” (2Kor5:21). Jézus azért halt meg, hogy mi élhessünk. Azért kötözték meg, hogy mi, akik egész földi életünkben a bűn rabszolgái voltunk megkötözöttek, megszabadulhassunk.

⁴⁴¹ Donald Grey Barnhouse, *God's Remedy*, „Expositions of the Epistle to the Romans”, 3. kötet (Grand Rapids, Eerdmans, 1954), 307-378. oldal

Szabad

Szabad vagy? Vagy fogalmazhatok így is: egy vagy azok közül, akik arra választottak ki, hogy ottmaradj abban a pincebörtönben, ahová a bűneid zártak? Az előző bekezdésekben azt képzeltük el, miképpen fogadta Babarás a váratlan jószerencséjét. Feltételeztük, hogy elhagyta a börtönt, és visszatért a szabadságba. Képzelhettük volna másképp?

Tegyük fel, hogy a szó eljutott volna Barabáshoz miszerint szabad, s egy másik fogoly, Jézus fog meghalni. Tegyük fel, hogy így válaszolt volna: „Nem lehet igaz, amit mondasz. Vonatkozhat valaki másra, valakire, aki kisebb bűnöket követett el, mint én. De én nagy bűnös és gonosztevő vagyok. Nem tudom elhinni. Nekem itt kell maradnom.” S vajon ellenállt volna, amikor az örök megpróbálták levenni róla a láncokat és elengedni őt? Aligha tudunk elképzelni efféle reakciót. De mégis így reagálnak egyesek, akikhez az Úr Jézus Krisztus helyettesítő engesztelésének evangéliuma prédikáltatik. Úgy vélik, az másvalakinek szól, s nem válaszolnak arra, ami az életet jelenti a számukra.

Tegyük fel megint csak, hogy Barabás ezen a módon cselekedett. Tegyük fel, hogy ezt mondta: „Nem fogadok el efféle megbocsátást, mert tényleg tolvaj és gyilkos voltam, aki elkövette az emberölést. Nem megyek sehová mindaddig, amíg Róma képviselője el nem jön és bocsánatot nem kér azért, ahogyan bántak velem, majd átadja nekem a felmentő levelet.” Ebben az esetben Barabás meghalt volna, mert a törvény alapelve az, hogy a megbocsátás ajándék, és egyetlen embert sem szabad soha az ajándék elfogadására kényszeríteni. Marshall főbíró vezette az elítélt gyilkos, George Wilson tárgyalását, aki nem fogadta el a megbocsátását: „A megbocsátás egy darab papír. A megbocsátás értékét az elfogadás adja annak a személynek a részéről, akinek megbocsátanak. Ha elutasítja, akkor nincs megbocsátás! Wilsont fel kell akasztani.” Ítéletjük az efféle reakciót ostobaságnak, s az is. De lehetséges, és a következményei bizonyosak.

Aztán tegyük fel, hogy Barabás a szabadságának kihirdetésére azzal válaszolt, hogy először is szeretne megváltozni: „Ezzel fogom bizonyítani, hogy megoldoztam a szabadságért, és valóban rászolgáltam arra.” Ekkor a magiszterek azt mondanák, hogy válhat (vagy nem válhat) bármennyire jó emberré, annak mindazonáltal nincs jelentősége a már elkövetett gaztetteire, melyekért halálra ítélték. A jövőbeli megváltozás nem szerezhetsz engesztelést a múltbeli bűnökre. Következésképpen Barabás egyetlen reménysége az ártatlan Krisztus halála volt.

Vajon Barabás e módok egyikén válaszolt? Tudjuk, hogy nem így volt. Valójában nagyon valószínűtlen, hogy bármelyik akár csak az eszébe ötlött volna, annyira igyekezett elhagyni a börtönt és távozni a kinti szabad életbe.

Miért kellene hát nekünk másképpen cselekedni? Felkínáltatott a szabadság. Jézus meghalt. Vajon nem fogadod el az Ő halálát a magadé helyett és nem sietsz gyorsan a szolgálatára? Charles Wesley, a híres methodista evangélista testvére, maga is ígért, pontosan ezt tette és ezt írta erről az egyik legnagyobb dicséretében:

S lehetséges, hogy érdekeljen
A Megváltó vére?
Vajon Ő értem halt meg, aki a fájdalmat okozta?
Értem, aki a haláláig üldözte?
Bámulatos szeretet! miképpen lehetséges,
Hogy Te, Istenem, meghalj értem?

Elhagyta Atyja mennyei trónját,
Oly ingyenes, oly végtelen az Ő kegyelme!
Megüresítette Magát mindentől a szeretetet kivéve,

S Ádám tehetetlen fájáért vérzett!
Ez a kegyelem minden, óriási nagy és ingyenes,
Mert ó Istenem, megtalált engem.

Sokáig hevert bebörtönzött lelkem,
A bűnben szorosan megkötözve a természet éjszakájában.
A te szemed megelevenítő sugarat sugárzott,
Én felébredtem, a pincebörtön megtelt világossággal!
Lehulltak láncaim, megszabadult a szívem,
Felkeltem, kimentem, és követtelek Téged.

Nem félek már ítélettől,
Jézus, és Benne minden az enyém!
Élve Őbenne, Ő az élő Főm,
S isteni igazságosságba öltözve
Bátran közeledek az örök trónhoz,
S kérem a koronát, Krisztuson át a sajátomat.

Ha sorvadoztál a hitetlenséged sötét pincebörtönében, akkor tehetsz úgy, mint Wesley,
s rajta kívül még sokan mások. Higgy az evangéliumban, s gyere elő szolgálni Őt, Aki a nagy
szeretetéből Önmagát adta a te szabadságodért.

238. fejezet: „Ímhol, az ember!”, Jn19:1-5

1. Akkor azért előfogá Pilátus Jézust, és megostoroztatá.
2. És a vitézek tövisből koronát fonván, a fejére tevék, és bíbor köntöst adának reá,
3. És mondának: Üdvöz légy zsidók királya! És arczul csapdossák vala őt.
4. Majd ismét kiméne Pilátus, és monda nékik: Ímé kihozom őt néktek, hogy értsétek meg, hogy nem találok benne semmi bűnt.
5. Kiméne azért Jézus a töviskoronát és a bíbor köntöst viselve. És monda nékik Pilátus: Ímhol az ember!

János evangéliumának tizennyolcadik és tizenkilencedik fejezetei a názáreti Jézus tárgyalásaival foglalkoznak, kezdve a letartóztatásával a Gecsemáné kertben, s befejezván a keresztre feszítésével, amint azt a Jn19:16-30 feljegyezi. De szigorúan szólva az, amiről a tizenkilencedik fejezet első részében van szó, nem a tárgyalás. Valójában a szó semmiféle szoros értelmében sem foglalkoztunk a tárgyalással Pilátus eredeti, felmentő ítélete óta, amit az előző fejezet 38. verse jegyzett fel. Jézus még mindig a római helytartó kezében van: a keresztre feszítését elrendelő szavak még nem hangzottak el. A tárgyalás azonban ténylegesen korábban ért véget Pilátus eme szavaival: „Én nem találok benne semmi bűnt”.

Ami a formális felmentő ítélet (Jn18:38), és a Jézus kivégzése (Jn19:16-30) közötti időszakot illeti, az nem más, mint kísérletsorozat Pilátus részéről elkerülni a nép akaratát. Ő tudta, hogy Jézus ártatlan az ellene felhozott vádakban. Mivel azonban a vezetők keresztre akarták feszíttetni Jézust, Pilátus (1) elküldte Jézust Heródeshez, remélvén, hogy Heródes majd megoldja ezt a dilemmát, (2) megpróbálta Jézust elengedni Barabás ellenében a zsidó szokásnak megfelelően, (3) megkorbácsoltatta Jézust, remélvén, hogy ez majd könnyörületet ébreszt a vezetőkben és a csöcselékben. E fortélyok egyike sem vált be. De mindegyik, mint azt már elkezdünk meglátni, sokat megmutat az emberi szív és bűnének természetéről, valamint Istennek a faj megváltásával kapcsolatos tervéről Jézus keresztre feszítésén át.

Mindegyik esemény tele van jelentéssel, mert a világ egész történelmében soha nem történt ennyi fontos dolog ilyen rövid idő alatt.

Miféle ember ez?

Korábban, mikor Jézus lecsendesítette a szelet és a hullámokat a Galileai-tengeren, már felmerült a kérdés „Miféle ember ez?” Joggal feltehetjük ugyanezt a kérdést most, mikor látjuk, amint Pilátus előhozatja Őt a kegyetlen megkorbácsoltatás után a római katonák által. Itt állt Ő, Akit noha igazságtalanul vertek meg, mégis oly méltósággal viselkedett, hogy Pilátus „Ímhol az ember!” felszólítása világosan eláraszt minket. Halljuk a felszólítást: „*Ecce homo!*” (Íme, az ember!). Odanézzünk, és ezt mondjuk: „Az egész történelemben soha nem volt olyan ember, mint Jézus”.

Hadd állítsam Őt eléd. Nézd meg Őt először Pilátus előtt, és kérdezd meg: „Ki ez, Aki Pilátus előtt áll, halálosan összeverve, bíbor köntöst viselve, tövisekkel megkoronázva, és kigúnyolva, mint a zsidók karneváli királya?”

Először is Ő egy ártatlan ember. Egyetlen bűnt sem bizonyítottak rá. S nemcsak Pilátus nyilvánította Őt ártatlannak, de több más alkalommal is ártatlannak mondatott. Ez volt az ítélete mindenkinek, akik kapcsolatba kerültek Vele ezekben az órákban. Először Júdás mondta ki: „Vétkeztem, hogy elárultam az ártatlan vért” (Mt27:4). Másodszor Pilátus felesége üzent a római helytartónak: „Ne avatkozzál amaz igaz ember dolgába; mert sokat szenvedtem ma álmomban ő miatta” (Mt27:19). Harmadszor, maga Pilátus nyilvánította

Jézust ártatlannak: „Én nem találok benne semmi bűnt” (Jn18:38). Negyedszer, Heródes találta Őt ártatlannak, mert Pilátus ezt mondta Heródes ítéletéről: „semmi olyan bűnt nem találtam ez emberben, a mivel őt vádoljátok: de még Héródes sem” (Lk23:14-15). Ötödször, a haldokló gonosztevő jelentette ki: „a mi cselekedetünknek méltó büntetését vesszük: ez pedig semmi méltatlan dolgot nem cselekedett” (Lk23:41). Hatodszor, a keresztre feszítéssel megbízott százados mondta: „Bizony ez ember igaz vala” (Lk23:47). Végül, a tömeg a keresztnél, látván a földrengést és a többi természetfeletti jelet, melyek az Ő halálát kísérték, így kiáltott: „Bizony, Istennek Fia vala ez!” (Mt27:54)

Ez az ítélete mindazoknak, akik közelről megnézték a názáreti Jézust. Ez Isten és ember, barát és ellenség, ókori és modern ember ítélete – mint arra rámutattunk az előző tanulmányban.⁴⁴²

Amint ránézünk a Pilátus előtt álló Jézusra, azt is észrevesszük, hogy Ő bátor ember. Kegyetlenül megverték, de mégis semmi félnék, vagy megalkuvó a kiállásában. Mi soha nem láttunk korbácsolást, ezért nehéz elképzelni, micsoda szenvedéssel jár. Emlékezzünk rá, hogy az áldozatról levették a ruháit, majd oly módon kötötték ki egy póznához, ami teljesen szabadbá tette a hátát. Hosszú bőrszíjakkal verték (melyekbe éles ólom-, csont- és kődarabokat szőttek), s ez a szó szoros értelmében csíkokra szaggatta az illető hátát. Emellett a korbácsolás olyan hosszú ideig tartott, hogy a legtöbben elvesztették alatta az eszméletüket, sőt néhányan bele is haltak. Jézus ezt hordozta el. Mégis e szenvedés után vezette ki Őt Pilátus s nép elé az „Ímhol, az ember!” szavakkal.

Volt csodálkozás, vagy akár bámulat Pilátus szavaiban, amikor ezt mondta? Van helye ennek az elképzelésnek. Gyanítom, hogy William Barclay jól következtet, amikor ezt írja: „Pilátus elsődleges szándéka a zsidók könyörületének felébresztése volt. 'Nézzétek!', mondta. 'Nézzétek ezt a szegény, összevert, vérző teremtményt. Nézzétek meg ezt a nyomorúságot! Képesek vagytok egy ehhez hasonló teremtményt a végtelenül szükségtelen halálra adni?' De amint ezt kimondta, halljuk Pilátus hangjának megváltozását, és látjuk a szemében ébredő csodálkozást. S ahelyett, hogy félig megvetően mondaná könyörület-keltés végett, egyre nagyobb csodálkozással és nem titkolt bámulattal mondja, amit mond.”⁴⁴³ Háborús időkben a katonák gyakran bámulják a legyőzött ellenség bátorságát, csodálkozván azon, miképpen lennének képesek fordított helyzetben elviselni hasonló szenvedéseket. Vajon Pilátus, az öreg katona talán belül tisztelte Krisztus bátorságát?

De nemcsak a bátorság az, amit a Pilátus előtt álló emberben látunk. Van benne fenség is, olya fenség, mely illik az Isten Fiához. Íme, az ember? Igen. De íme, a Király is! S itt nemcsak a katonák által csúfolt, a gúny tárgyát képező királyt értjük alatta. A valódi Királyt, a királyok Királyát, akinek a méltósága és kegyelme keresztülragyogott még a legnagyobb fizikai megaláztatásának pillanatán is. Nagy ember volt Ő. De Isten is volt, amint a feltámadás azt hamarosan meg is mutatta (Rm1:4).

A tömegek előtt

Jézus aznap nemcsak Pilátus előtt jelent meg. Megjelent a tömegek előtt is. Valójában ez tűnik a megkorbácsolatása okának. A színpadi mozgással, és egy nagy bírósági ügyvédnek a hallgatóság pszichológiai jellemzőire vonatkozó ismeretével, Pilátus először látszólag ártatlannak nyilvánította, majd hirtelen a tömeg elé állította a megvert és megalázott állapotában. Tudjuk, mit várt Pilátus: a könyörület érzésének kiváltását az ingatag csőcselékben. De elszámította magát, mert csak a gyűlölet és az ellenségesség új hulláma csapott fel Jézus ellen.

⁴⁴² Lásd a 235. fejezetet

⁴⁴³ Barclay, *Gospel of John*, 2. kötet, 285. oldal

Miért történt ez? Miért váltott ki Jézus jelenléte ily heves gyűlöletet? Egyesek arra gondolnak, hogy ez a pszichológiai reakció könnyen érthető mintája volt: a nép az összevert és elcsúfított Jézusban a saját erkölcsi torzulását látta, vagy félt azt önmagában felfedezni. Hasonló ez ahhoz az undorhoz, amivel sokan viseltetnek egy szegény, egy eltorzult, vagy egy halott emberi iránt. Félünk, hogy hasonlókké leszünk hozzájuk. De ez nem a valódi magyarázata a tömeg Jézus elleni szembenállásának és növekvő gyűlöletének. A dolog, ami zavarta őket ez alkalommal Jézussal kapcsolatosan az volt, ami mindvégig zavarta őket. Ez pedig nem volt más, mint az Ő büntelensége, aminek tudata csak fokozódott Jézus teljesen indokolatlan megkorbácsoltatásával, valamint a vétkeikkel ebben az igazságtalanságban. Senki sem gondolt rá, de a meg nem tért ember szíve az, ami a népet a valódi igazságossággal való szembeszegülésre készíti.

A János evangéliumához írott kommentárjában Harry Ironside beszámol a Skót Szabadegyház sok évvel ezelőtt lezajlott zsinati összejöveteléről. Az egyik szolgát felkérték, hogy az egyik vasárnap reggelen prédikáljon, s ő csodálatos előadást tartott az erény szépségéről. Majd így zárta: „Ő barátaim, ha a megtestesült erény valaha is megjelenne a Földön, az embereket elbűvölné a szépsége, térdre hullanának és imádnák.” Sokan ezzel a megjegyzéssel távoztak: „Milyen csodálatos szónoklat volt ez!”

Ugyanazon az estén másvalaki prédikált. Ő nem az erényről és annak szépségéről, hanem Krisztusról, mint megfeszítettéről beszélt. A prédikációja végén ezt mondta: „Barátaim! A megtestesült Erény már megjelent a Földön, de az emberek ahelyett, hogy bámulták volna a szépségét, térdre hullottak volna Előtte és imádták volna, ezt kiabálták: 'El vele! Feszítsd meg! Nem akarjuk, hogy ez az ember uralkodjon rajtunk!'”⁴⁴⁴ A második embernek volt igaza. Mi nem szeretjük hallgatni ezt. Megneheztelünk azokra, akik ezt mondják. De az igazság az, hogy a természeti ember gyűlöli Isten szentségét és mindent megtesz, hogy Krisztus világossága be ne hatoljon az ő mélységes sötétségébe.

A tömegek manapság

Harmadszor szeretném, ha szemlélnéd az „Ímhol az embert”-t, ahogyan manapság jelenik meg a tömegek előtt. Ugyanaz az ember, a názáreti Jézus. De miközben igaz, hogy egyesek gyűlölik őt és nyíltan keresik a befolyása, sőt a jó hírneve megsemmisítésének lehetőségét, manapság a legtöbben figyelmen kívül hagyják Őt, így sértést sértésre halmoznak, azt sugallván a hanyag viselkedésükkel, hogy Ő aligha méltó a figyelemre.

Azok, akik országunk főiskoláin munkálkodnak, úgy vélik, ez a helyzet. Kaptam egy kérő levelet az egyik nagy keresztény főiskolai szervezettől. Részben ez állt benne: Ezen intézmények és tanszékeik egy része nyíltan ellenséges a keresztyén hittel. A diákjaik nevetségessé teszik a Bibliát, valamint a benne hívőket. Más iskolákon Istent egyszerűen figyelmen kívül hagyják.” Szeretném megkérdezni ezt a vezetőt, mik a százalékos arányok. A legtöbben ellenségesek? Vagy a legtöbben csak nemtörődömök? Hiszen, hogy a többség nemtörődöm, vagy legalábbis megpróbál az lenni. S ha ez igaz a főiskolákon, akkor igaz a nemzet egészére nézve is. A legtöbb ember mindenről hajlandó beszélni, csak a keresztyénségről nem. S ha nekünk kellene megítélni a dolgot a világi sajtó és más média által, hatalmas nyomás nehezedne ránk, hogy megtudjuk: létezett-e egyáltalában Jézus, nem is beszélve bármilyen pontos, vagy lényeges, Vele kapcsolatos dologról.

Ezeknek ezt szeretnénk mondani: „Íme, a Mester! Ne néz félre, ne légy túl elfoglalt. Tragikus lesz, ha az egész világot meg is nyered, de elveszíted a lelkedet.” Ám mégis pontosan ez az, amit sokan tesznek. Elvesznek, és még csak nem is tudják, hogy elveszettek, amíg majd a végítélet valósága fájdalmasan le nem sújt rájuk.

⁴⁴⁴ H. A. Ironside, *Addresses on the Gospel of John* (Neptune, NJ, Loizeaux Brothers, 1942) 821-822. oldal

Jézus beszélt erről röviden a keresztre feszítése előtt. Az Olajfák hegyén elmondott prédikációjában az utolsó jeruzsálemi hét közepén Jézus három magával ragadó példázatot mondott arról, hogy milyen lesz az utolsó ítélet az efféle embereknek. Az egyik példázat tíz szűzről szólt, akiket menyegzőre hívtak. Öt közülük bölcs volt, öt pedig ostoba. A bölcsök úgy készültek a menyegzőre, hogy vettek olajat a lámpásukba. Az öt ostoba ezt nem tették meg. Ahogyan váraкоztak a hosszú esti órák során, elszenderedtek. Hirtelen kiáltás hallatszott: „Íme, jön a vőlegény, gyertek és üdvözljétek.” Felkeltek, de az öt ostobának nem volt olaj a lámpásaikban. A bölcsök tanácsára elmentek olajat venni. Miközben azonban távol voltak, megérkezett a vőlegény, és megkezdődött a menyegző, a ház ajtaját pedig bezárták. Később az öt ostoba szűz visszatért és zörgetni kezdtek az ajtónál: „Uram, Uram, nyisd ki nekünk”.

Ő azonban így válaszolt: „Biztosan nem ismerlek benneteket.”

Jézus ezzel zárta: „Vigyázzatok azért, mert sem a napot, sem az órát nem tudjátok” (Mt25:13).

A második példázat három szolgáról szólt. A mesterük elutazott. Ezért előhívta őket, és mindegyiknek pénzt adott: az elsőnek öt talentumot, a másodiknak kettőt, a harmadiknak pedig egyet – mindenkinek a képességeinek megfelelően. Utána elutazott, a szolgák pedig, akik az öt és a két talentumot kapták, befektették a pénzt, míg a harmadik elásta a földbe azt. Hosszú idő után visszatért a mesterük, és elszámolásra szólította fel a szolgákat. Az első, aki az öt talentumot kapta, visszaadta azt, és mellé még ötöt. A második is visszaadta a kettőt, és még további kettőt. De a harmadik, aki az egyet kapta, csak azt adta vissza ezekkel a szavakkal: „Uram, tudtam, hogy te kegyetlen ember vagy, a ki ott is aratsz, a hol nem vetettél, és ott is takarsz, a hol nem vetettél; Azért félvén, elmentem és elástam a te tálentomodat a földbe; ímé megvan a mi a tied.” (Mt25:24-25) Az úr megfeddte ezt a szolgát, elvette tőle a talentumot és kivetette őt „a külső sötétségre” (30. vers).

Végül az Úr a bárányok és kecskék szétválasztásának példázatát mondta el. A kecskék elveszettek, mert elhanyagolták az Úr táplálását, amikor Ő éhes volt, nem adtak Neki vizet, mikor szomjas volt, nem üdvözlöttek, mikor idegen volt, nem öltöztették fel, amikor mezítelen volt, nem látogatták meg, mikor beteg volt, és nem vigasztalták, amikor bebörtönözték. Ezt mondják: „Mikor látunk volna éhesen, szomjasan, magányosan, mezítelenül vagy betegen?”

Ő így válaszol: „Bizony mondom néktek, a mennyiben nem cselekedtetek meg egygyel eme legkisebbek közül, én velem sem cselekedtetek meg” (45. vers). Viszont üdvözlí azokat, akik megtették mindezt a testvéreiert.

Mindegyik példázat, jóllehet teljesen eltérőek a részletekben, mindazonáltal azonosak a lényegi jellemzőik tekintetében. Mindegyik esetben az elszámolást követelő Úr visszatérése hirtelen következik be. Mindegyik esetben lesznek, akik készen állnak az Ő eljövetelére, s lesznek, akik nem. Mindegyik esetben lesznek jutalmak és ítéletek. A legfigyelemreméltóbb mindegyik esetben az, hogy az elveszettek teljes mértékben megdöbbennek a végkifejleten. Az ostoba szűzek megdöbbennek azon, hogy a vőlegény nem nyit nekik ajtót. A gonosz és lusta szolga világosan azt várta, hogy az ura elégedett lesz a nulla növekedést hozó teljesítésével. A kecskék sem képesek elhinni, hogy valójában Jézust utasították el. Ezt mondják: „Uram, mikor láttuk, hogy éheztél, vagy szomjúhoztál, vagy hogy jövevény, vagy mezítelen, vagy beteg, vagy fogoly voltál, és nem szolgáltunk volna néked?” (Mt25:44) rendkívül lesújtja őket, amikor „az örök gyötrelemre” küldetnek (46. vers).

Így lesz ez a mi generációnkkal is. Nekünk több lehetőségünk van tanulni Krisztusról, mind eddig bármikor az emberi történelem során. Könyvek, magazinok, rádióműsorok, filmek és a tévé mindent elmondtak Róla. Elhangzott a felhívás: „Íme, az ember! Nézzetek Rá az üdvösségetekért. Ő szeret benneteket, meghalt értetek. Majd ismét feltámadt. Forduljatok el a bűnötöktől, és bízzatok Benne, mint a Megváltótokban!” De sokan mennek tovább tájékozatlanul, és majd meg lesznek döbbenve Isten számadásának napján.

Íme, a Király

Ma az Úr kegyelmének napja van. S az igaz ember bölcsessége ma abban rejli,, ahogyan Pál kifejtette, hogy nem tud másról, csak „Jézus Krisztusról, még pedig mint megfeszítettéről” (1Kor2:2). Most már látjuk Őt, mint a mi üdvösségünkért felkínáltak. Az Ő halála a mi életünk. De eljön a nap, amikor ez a kegyelmi időszak véget ér, s Akit a tárgyalásokon elítéltek, az lesz a világ Bírója.

Az egyik szerző írja: „Mennyi idő telik még el addig, amíg meghalljuk a második *Ecce homo!* kiáltást? Ha felemeljük a szemünket, akkor más formát látunk majd, mint egykor a Golgotán. A dicsőség Királya akkora lecseréli a gúny palástját az isteni fenség ragyogó köpenyére, a töviskoronát a dicsőség koronájára, és a nádszálat az egyetemes uralkodás jogarára.”⁴⁴⁵ Mi lesz majd azon a napon? Ítélet? Vagy a pálca kinyújtása a kegyelmes jóindulata jeleként, amikor kijelenti: „Jertek, én Atyámnak áldottai, örököljétek ez országot, a mely számotokra készített a világ megalapítása óta” (Mt25:34). A válasz attól függ, miképpen szemléled Őt most, átadod-e magadat Neki, mint Uradnak.

⁴⁴⁵ Krummacher, *The Suffering Savior*, 288-289. oldal

239. fejezet: Ki halt meg a Golgotán? Jn19:6-7

6. Mikor azért látják vala őt a papifejedelmek és a szolgák, kiáltoznak, mondván: Feszítsd meg, feszítsd meg! Monda nékik Pilátus: Vigyétek el őt ti és feszítsétek meg, mert én nem találok bűnt ő benne.

7. Felelének néki a zsidók: Nékünk törvényünk van, és a mi törvényünk szerint meg kell halnia, mivelhogy Isten Fiává tette magát.

A názáreti Jézus keresztre feszítése körüli események gyorsan peregnek a János 19. fejezetében és Izrael tanítóját hamarosan keresztre feszítik. Kicsoda Ő? Ki ez, Aki hamarosan az életét adja a Golgotán? Ez a kérdés azért fontos, mert a halálának értéke teljes mértékben attól függ, hogy ki volt Ő. Ha egy bűnöző volt, aki rászolgált a halálra, akkor az semmit sem jelent, legalábbis nem többet, mint bárki más halála a gonosztevők ezrei között, akiket az emberi történelem hosszú évszázadai során végeztek ki. Ha ártatlan volt, akkor a halála pusztán az igazságszolgáltatás kisiklásáról beszél nekünk, a magatartása pedig csak arról, miképpen viseli egy bátor ember a balsorsot. Viszont ha Isten volt, amint azt állította, akkor a halálának hatalmas a jelentősége.

A központi kérdés

Látjuk, mennyire elkerülhetetlen a kérdés a soron következő igeversekben, melyekre most térünk rá, mert jóllehet a Jézus elleni valódi vád bele van burkolva a zsidó és Pilátus korábbi tárgyalásainak leplébe, az most a hirtelen düh áradataként tör a felszínre. Nem kevesebb, mit hat különálló vádat hoztak fel Ellene. Először azzal vádolták, hogy a zsidó templom megsemmisítésével fenyegetőzött (Mt29:61). Másodszor azzal, hogy gonosztevő (Jn18:30). Harmadszor a nemzet megrontásával vádolták (Lk23:2). Negyedszer azt mondták, hogy megtiltotta a zsidóknak az adófizetést a császárnak (Lk23:2). Ötödször azt mondták, fellázította a népet (Lk23:5). Hatodszor azzal vádolták, hogy királlyá tette Önmagát. Hat komoly vád volt ez. De ezek a vádak nem képezték a zsidó vezetők gyűlöletének fő okát, amiért bevádolták Őt Pilátus előtt. A valódi vád az volt, hogy Isten egyedi Fiának mondta Magát, amit ők istenkáromlásnak ítélték. A hetedik és fő vád most tör a felszínre.

Megvolt ez természetesen a kezdet kezdetétől fogva. A legelső vád Jézus ellen az volt, hogy „azt mondta: Leronthatom az Isten templomát, és három nap alatt felépíthetem azt” (Mt26:61). Felszínesen nézve ez csak egy örült irracionális dühöngése volt. De Krisztus nem volt örült, s Izrael vezetői pontosan azt értették ki a szavaiból, amit Ő akart velük megértetni. Ő tulajdonképpen azt mondta ki, hogy Ő Isten, és jóllehet megengedi a nemzet vezetőinek, hogy megöljék, három nap múlva majd feltámad. csak ez magyarázza a „három nap alatt” kifejezés szembeszökő ismétlődését mindegyik evangéliumban, majd később a vezetők törődését azzal, hogy lepecsételjék és őrizzék Krisztus sírját (Mt27:62-64).

Miért fogalmazták hát meg a többi vádat? A zsidó tárgyaláson elsősorban azért, mert a Szanhedrin vezetői képtelenek voltak kellő bizonyítékot szolgáltatni ahhoz, hogy Jézust istenkáromlással vádolhassák. A római tárgyaláson pedig azért, mert az Úr ellenségei joggal hitték, hogy Pilátus soha nem fog egyetérteni Jézus elítélésével vallási kérdésekben. Pilátus előtt Jézust lázadással kellett vádolni, ami a császár számára jelentett fenyegetést.

A lázadás alapján kezdte meg Pilátus a tárgyalást. Képzeltük hát a meglepetését, amikor felmentvén Jézust a lázadás vádja alól, hirtelen meghallja az igazi vádat. Pilátus kimondta: „én nem találok bűnt ő benne” (Jn19:6). Most a vádlói ezt mondják: „Nékünk törvényünk van, és a mi törvényünk szerint meg kell halnia, *mivelhogy Isten Fiává tette magát*” (7. vers). Mostanáig Pilátus úgy vezette a tárgyalást, mintha Jézus csak ember lett

volna, s az ügyek pusztán emberi ügyek. A dolog csúcsa Pilátus felszólítása volt: „Ímhol az ember!” Most azonban ezt a talajt teljesen kihúzták a lába alól, s Pilátusnak egy merőben új kérdéssel kell szembenézni, mely szerint Jézus valóban az Isten Fia?

Vakon az állítása, miszerint Ő Isten Fia, tényleges? Azért teszem fel a kérdést ezen a módon, mert nemcsak Pilátus volt kénytelen így szembenézni a kérdéssel. Neked is így kell szembenézni azzal.

A tanúk megegyeznek

Donald Grey Barnhouse mondott egy egyszer egy prédikációt, melyben feltette a kérdést: „Ki halt meg a Golgotán?” A prédikációjában rámutatott, hogy ez a dolog nem merül ki annak kimondásában, hogy az ember, akit ott megöltek, a názáreti Jézus volt, mert ez nem lehet kérdéses. A kérdés ez: Ki volt Jézus? Csak ember volt? Vagy több is? Isten volt, mint azt egyesek állítják? Barnhouse felhívta a figyelmet erre a dologra, majd azt javasolta, hogy vizsgáljuk meg ennek a dolognak a különböző tanúit. Egyenként szólította elő és kérdezte ki őket.⁴⁴⁶

A legfontosabb tanúja bármely ténynek *maga Isten*. Így noha sok tanút kell megvizsgálni, helyes Vele kezdeni. Vajon a mindenható Isten tett bizonyosságot Krisztus isteni mivoltáról?

Itt most nem foglalkozunk a nagy számú messiási próféciaival az Ószövetségből, valamint azzal a kérdéssel, hogy vajon a szavai és a cselekedetei alapján Jézusról kijelenthetjük-e, hogy Ő a Messiás. Ehelyett azokhoz a bizonyosságokhoz fordulunk, melyeket Isten Krisztus földi szolgálatának korai szakaszában nyújtott. Lássuk Krisztus megkeresztelkedésének pillanatát. Itt látjuk, amint a Szentlélek, mint egy galamb, alászáll az Úr Jézus Krisztusra az égből. S halljuk, amint Isten ezt mondja: „Ez amaz én szerelmes fiam, a kiben én gyönyörködöm” (Mt3:17). Adatott valaha is bárki másnak ilyen bizonyosság? Egyről sem tudunk. Isten Ábrahámot a barátjának, Dávidot pedig az Isten szíve szerint való embernek nevezte. De ők mindazonáltal emberek voltak. Itt pedig valaki Isten Fiának neveztetik. A bizonyágtétel súlyos.

Ez még Jézus szolgálatának kezdetén volt, a kísértéseket, a nyilvános éljenzést, az elvettetést és a csalódásokat megelőzően. De mi a helyzet a későbbi, az ezeket követő időszakokkal? Talán az, Akiben Isten a kezdetben „gyönyörködött”, a végén már nem annyira, miután odadörgölődött a világhoz? Lássuk a pillanatot Krisztus szolgálatának vége felé, amikor Jézus az átváltozás hegyén állt, és elváltozott a földről a mennyei kinézetre. Ebben a pillanatba úgy öltözött a világosságba, mint valami ruhába, s Péter, Jakab és János füle hallatára mondta a mindenható Isten az égből: „Ez az én szerelmes Fiam, a kiben én gyönyörködöm: őt hallgassátok” (Mt17:5).

Isten az Atya bizonyosságot tesz Krisztus isteni mivoltáról.

A második beidézendő tanú a *názáreti Jézus*. Bármely bíróság szívesen meghallgatná az ember bizonyágtételét önmagáról. Ezért odafordulunk hozzá, és megkérdezzük: „Az ön neve a názáreti Jézus?”

„Igen.”

„Mit mond Ön Önmagáról?”

Az Úr így válaszol: „Én már bizonyosságot tettem önmagamról. Egy alkalommal Izrael vezetői felszólítottak rá, hogy adjak számot önmagamról, s én ezt olyan világosan megtettem, hogy ő azonnal köveket ragadtak, hogy rám vessék azokat. Ezt mondtam: 'Mielőtt Ábrahám lett, én vagyok' (Jn8:58). Más alkalommal a Salamon tornácánál tanítottam és ezt mondtam nekik: 'Én és az Atya egy vagyunk' (Jn10:30). Pont ezen a héten, a tanítványaimmal töltött

⁴⁴⁶ Donald Grey Barnhouse, *Eternity* magazin, (1962 április), 9-11. oldal

utolsó pillanatokban válaszoltam a Fülöp által feltett kérdésre ekképpen: 'a ki engem látott, látta az Atyát' (Jn14:9). Az utolsó éjszakán a főpap ezt kérdezte tőlem: 'Te vagy-e a Krisztus, az áldott Isten Fia?', én pedig ezt válaszoltam: 'Én vagyok. És meglátjátok majd az embernek Fiát ülni a hatalomnak jobbján, és eljönni az ég felhőivel.' (Mk14:61-62) Ezért az állításért vádoltak be, és ezért fognak kivégezni."

A mindenható Isten és a názáreti Jézus bizonyágtételei megegyeznek.

Hallottuk az Istenség két Személyének a bizonyágtételét. Mi a helyzet a harmadikkal, a *Szentlélekkel*? Mielőtt keresztre feszítették, az Úr ezt mondta a Szentlélekről: „Mikor pedig eljő majd a Vigasztaló, a kit én küldök néktek az Atyától, az igazságnak Lelke, a ki az Atyától származik, az tesz majd én rólam bizonyágot” (Jn15:26). Ez megtörtént. Az egész Újszövetség a Lélek bizonyágtétele Krisztus isteni mivoltáról.

Vannak más természetfeletti tanúk is, akiket meg kell hallgatnunk?

Vannak *angyalok* a mennyből. Mit mondanak? Halljuk a hangjukat az Úr betlehemi születését kísérő eseményekben. Gábel az egyikük. Ő jelent meg Máriának a szülés előtt, ezt mondván: „És ímé fogansz a te méhedben, és szülsz fiat, és nevezed az ő nevét JÉZUSNAK. Ez nagy léssen, és a Magasságos Fiának hivattatik... A Szent Lélek száll te reád, és a Magasságosnak ereje árnyékoz meg téged; azért a mi születik is szentnek hivatik, Isten Fiának.” (Lk1:31-32, 35) Később a történet során angyal jelenik meg a pásztoroknak Betlehem mezőin és ezt mondja nekik: „Ne féljete, mert ímé hirdetek néktek nagy örömet, mely az egész népnek öröme léssen: mert született néktek ma a Megtartó, ki az Úr Krisztus, a Dávid városában.” (Lk2:10-11)

Mi a helyzet a *démonokkal*? Ők ismerik az igazságot Jézusról, még ha szembe is szegülnek az uralkodásával. Mi a véleményük arról, Aki most Pilátus előtt áll? Emlékszünk, hogy egy alkalommal az Úr meggyógyított egy embert, akikben sok démon volt. Ő kiűzni készült azokat az emberből, mire azok így reagáltak: „Mi közünk te veled Jézus, Istennek fia? Azért jöttél ide, hogy idő előtt meggyötörj minket?” (Mt8:29) Más alkalommal a démonok leborultak előtte, ezt kiáltván: „Te vagy az Istennek a Fia” (Mk3:11).

Az emberi tanúk

S nemcsak természetfeletti tanúk tesznek bizonyágot Krisztus isteni mivoltáról. Van sok emberi tanú is, közöttük olyanok, akik a legjobban ismerik Őt. Mi a helyzet ezekkel? Mi a helyzet az evangéliumok íróival? Ezek az emberek Krisztus életének a történészei. Joggal feltételezhetjük róluk, hogy gondosan megvizsgálták azokat a dolgokat, melyeket elmondani készültek Róla. Szemtanúi voltak az általuk leírt eseményeknek. Mit gondolnak ezek az emberek arról, Aki Pilátus előtt áll?

„*Máté*, te mit gondolsz? Te írtad az első evangéliumot. Te zsidó vagy, és a zsidók egy Istent vallanak. Te valószínűleg nem tulajdonítasz isteni mivoltot bárkinek meggyőző bizonyítékok hiányában.”

Máté így válaszol: „Hiszem, hogy Jézus az isteni Megváltó, Akiről az Ószövetség beszél. Ezt is mondtam. Azt mondtam, hogy a születése Ézsaiás nagy próféciájának a beteljesedése volt, mely szerint 'Ímé a szűz fogan méhében és szül fiat, és annak nevét Immanuelnek nevezik, a mi azt jelenti: Velünk az Isten'.” (Mt1:23, v. ö. Ézs7:14)

„*Márk*, mi a helyzet veled? Te Péterrel együtt utazgattál. Tőle kaptad első kézből az információt. Te mit gondolsz?”

Márk azt mondja, hogy ezekkel a szavakkal kezdte az evangéliumát: „A Jézus Krisztus, az Isten Fia evangéliomának kezdete” (Mk1:1).

Lukács orvos volt. Ő nem volt hajlamos a képzelet szárnyalására, vagy a túlzásokra. Az övé a legtudományosabb a négy evangélium közül. Lukács mégis szívesen jegyzi fel a

Jézusnak valaha is adott legfennköltebb titulussokat: „A Magasságos Fia” (Lk1:32), „Isten Fia” (1:35) és „Úr Krisztus” (2:11).

Mi a helyzet *Jánossal*? „János, mi a te bizonyosságod?”

János elmondja nekünk, hogy Ő írt mindenki közül a legfélreérthetlenebb szavakkal. Az Ő evangéliuma így kezdődik: „Kezdetben vala az Íge, és az Íge vala az Istennél, és Isten vala az Íge. Ez kezdetben az Istennél vala. Minden ő általa lett és nála nélkül semmi sem lett, a mi lett. Ő benne vala az élet, és az élet vala az emberek világossága.” (Jn1:1-4) János evangéliumának ez a végkövetkeztetése: „Sok más jelt is mívelt ugyan Jézus az ő tanítványai előtt, a melyek nincsenek megírva ebben a könyvben; Ezek pedig azért irattak meg, hogy higgyétek, hogy Jézus a Krisztus, az Istennek Fia, és hogy ezt hívén, életetek legyen az ő nevében.” (Jn20:30-31)

Vannak más emberi tanúk?

Igen vannak. *Keresztelő János*, aki Jézus első unokatestvére volt, így tett bizonyosságot: „És én láttam, és bizonyosságot tettem, hogy ez az Isten Fia” (Jn1:34).

Márta, akinek az otthonában Jézus és a tanítványai gyakran időztek, így tett bizonyosságot: „Igen Uram, én hiszem, hogy te vagy a Krisztus, az Istennek Fia, a ki e világra jövendő vala” (Jn11:27).

Jézus egyszer megkérdezte a tanítványaitól: „Ti pedig kinek mondotok engem?” *Péter*, aki mindannyiuk nevében szólt, kijelentette: „Te vagy a Krisztus, az élő Istennek Fia” (Mt16:15-16). Visszahőkölt Jézus ettől a megvallástól? Ha volt valaha alkalmas pillanat, amikor helyesbíthette volna ezt a Vele kapcsolatos „téves” nézetet, hát akkor volt az. Mondhatta volna: „Tévedsz Péter. Én nem vagyok Isten Fia, csak egy hozzád hasonló ember.” De nem ezt mondta. Helyette így válaszolt: „Boldog vagy Simon, Jónának fia, mert nem test és vér jelentette ezt meg néked, hanem az én mennyei Atyám” (Mt16:17). A korai tanúk és a mennyei tanúk vallomásai egyeznek.

Azok ott a keresztnél

Azt mondják, hogy a mód, ahogyan az ember meghal, sok fényt derít arra, hogy kicsoda is ő és milyen életet élt. Érdemes tudni, miképpen halt meg Krisztus, és mit gondoltak róla a halála pillanataiban azok, akik ennek a szemtanúi voltak.

Ketten a jelenlévő közül gonosztevők voltak, aki Vele együtt haltak meg. Az egyik gonosztevő megkeményedett és szitkozódott Jézus ellen Lukács bizonyágtétele alapján. Ezt mondta: „Ha te vagy a Krisztus, szabadítsd meg magadat, minket is!” *A másik gonosztevő* így reagált: „Az Istent sem féled-e te? Hiszen te ugyanazon ítélet alatt vagy! És mi ugyan méltán; mert a mi cselekedetünknek méltó büntetését vesszük: ez pedig semmi méltatlan dolgot nem cselekedett”. Majd odafordult Jézushoz és ezt mondta Neki: „Uram, emlékezzél meg én rólam, mikor eljössz a te országodban!” (Lk23:39-42)

Egy százados vezette a kivégzőosztagot. Ő józan ember volt. Sok halált látott. Mit gondolsz, százados? A katonánk így válaszol: „Mindent láttam. Tanúja voltam a fogoly viselkedésének az agóniájában. Átok nem hagyta el az ajkát. Láttam a feláldozását. Miközben odaszegezték a fára, kérte Istent, hogy bocsásson meg azoknak, akik megölik Őt, mert, mint mondotta, nem tudják, mit cselekszenek. Bátran szenvedett, és amikor meghalt, sötétség borította be a földet délidőben. Bekövetkezett egy földrengés is, a sziklák megindultak, és a sírok megnyíltak. Én láttam ezeket a csodákat és ezt mondtam: *Bizony ez ember igaz vala. Bizony, Istennek Fia vala ez!*” (Lk23:47, Mt27:54)

Te hogyan vélekedsz?

Végül rátérünk önmagunkra.

Mi nem láttuk őt a testi létezésének napjaiban, de a Szentírás hirdeti Őt nekünk, a Szentlélek pedig bizonytságot tesz Róla a megszámlálhatatlanul sok keresztyén szíveiben. Mit mondunk? Elmondom neked *az én bizonyágtételemet*. Belenézek a szívembe, s megvallom, hogy nincsen abban semmi, ami Őhöz vá vonzana. Ő különálló. HA önmagamra lennék hagyva, egész életemben más dolgokkal lennék elfoglalva. Lehetnék kételkedő, mint Tamás, vagy ellenséges, mint Pál apostol a megtérése előtt. De Jézus szólt hozzám. Isten Ígétén keresztül szólt, elmondván, hogy kicsoda Ő, és mit tett meg. A szívem megindult Iránta és vallom, hogy Ő Isten Fia és az én Megváltóm.

Ez a *te bizonyágod* is? Ismered a bizonyítékokat. Az állításait illetően a javára fogsz dönteni? Vagy az ellenére? Az Ő esetében az a furcsa, hogy a döntés, amit hozol, nem az alperes sorát fogja meghatározni. A te sorsodat határozza majd meg, a bírót.

240. fejezet: Miképpen néz Isten az emberi kormányzatra? Jn19:8-11

8. Mikor pedig ezt a beszédet hallotta Pilátus, még inkább megrémül vala;

9. És ismét beméne a törvényszékbe, és szóla Jézusnak: Honnét való vagy te? De Jézus nem felelt néki.

10. Monda azért néki Pilátus: Nekem nem szólsz-é? Nem tudod-é hogy hatalmam van arra, hogy megfeszítselek, és hatalmam van arra, hogy szabadon bocsássalak?

11. Felele Jézus: Semmi hatalmad sem volna rajtam, ha felülről nem adatott volna néked: nagyobb bűne van azért annak, a ki a te kezébe adott engem.

Vannak időszakok egy nemzet történelmében, amikor a kormányzat csalódást okoz a népnek, vagy akár még el is árulja őket, s természetes módon merül fel a kérdés, miért létezik a kormány és miképpen kell annak funkcionálni.

Az elmúlt években keresztülmentünk egy efféle időszakon az Egyesült Államokban. Először is ott volt a vietnami háború. Az soha nem volt népszerű. De ahogyan a küzdelem évei egyre csak szaporodtak és a siker kilátásai egyre homályosabbakká váltak, fokozódott az ellenállás és sokan feltették a kérdést, hogy vajon tényleg szükséges-e szolgálatot teljesíteniük a fegyveres erőknél, vagy a háborúban. Egyesek hevesen tiltakoztak, még az országot is elhagyták, hogy lekerüljék a besorozást. Másrészt sokan megvetették azokat, akiket „dezertőröknek” tartottak, s azt állították, hogy a kormányzatnak joga van háborút vívni, s mikor ezt tesz, azt tisztelni, és annak engedelmeskedni kell. Azután ott volt a Watergate-botrány. Ebben az összeomlásban a korrupció fokozatos fejlődése még a legmagasabb kormánykörökben is sokakat cinikussá tett és olajat öntött a kormányzattal, vagy a hatalom bármilyen más formájával szemben már amúgy is megnyilvánuló heves megvetés tüzéire.

Mit mondtak a keresztyének ebben az időszakban? Szép lett volna, ha képesek lettünk volna rámutatni egy egyesített „keresztyén hangra” ezekben a válságokban. Sajnos nem ez volt a helyzet. Vietnamban és a háborúskodás mellett szálltak síkra. Mások szelektív pacifistáknak bizonyultak. Azaz, elleneztek ezt a háborút, de másokat támogattak. A Watergate-ügyben egyesek készen álltak lerombolni a rendszert, miközben mások még az is alig akarták elismerni, hogy bizalomvesztés következett be.

Mi a helyes? Miképpen kell a kormányzatra tekintenünk, különösen azokban az időszakokban, amikor a döntései népszerűtlenek, vagy amikor nyilvánvalóan nem erkölcsösen viselkedik, illetve nem végzi el a munkáját?

Isten vagy a császár?

A szabványos válasz a kormányzattal szembeni keresztyén felelősség kérdéseire mindig is az volt, amit az Úr Jézus Krisztus adott a kritikusainak: „Adjátok meg azért a mi a császáré a császárnak; és a mi az Istené, az Istennek” (Mt22:21). Ennek az értékes útmutatásnak a háttérét az adókkal kapcsolatos kérdés képezte: „Szabad-é a császárnak adót fizetnünk, vagy nem?” (17. vers) Krisztus válaszát tehát joggal értelmezték úgy, mint kötelező érvényű, helyeslő választ ezen a területen. De mit kell mondani ezen túl? Vajon a keresztyéneknek vannak kötelezettségei az állammal szemben más területen is? S függetlenek ezek a kötelezettségek a keresztyén kötelezettségeitől? Tegyük fel, Isten parancsai és a kormány parancsai ellentétesek. Vajon a császárnak engedelmeskedünk, azt mondván, hogy Isten állította őt fölénk, s ezért majd Ő gondoskodik a tetteink következményeiről? Vagy Istennek engedelmeskedünk? A dolgokat nem könnyű összhangba hozni. S visszatérve az adók kérdésére, még az sem teljesen világos. A „Kell-e adót fizetnünk, ha biztosan tudjuk,

hogy az adóforintjainkat istentelen, vagy erkölcstelen célokra fordítják?” kérdés megmutatja, hogy ezen a területen szintén vannak rejtélyes dimenziók.

Valószínűleg igaz, hogy mindig lesznek szürke foltok ezzel a témával kapcsolatosan, ha másért nem, hát azért, mert soha nem könnyű világosan látni a helyzetet. Másrészt viszont nem kell teljesen vezérfonalak nélkül maradnunk, mert a Biblia egy sor helyen megadja azokat. Pál elemzése a hatalomról a Róma 13-ban ennek egyik példája. A másik a kiterjedtebb beszélgetés Pilátus, az emberi kormányzat képviselője, valamint az Úr Jézus Krisztus, az isteni kormányzat képviselője között az Úr keresztre feszítéséhez vezető tárgyalás során.

A dolog természetesen mindig is a Pilátus előtti tárgyalás lényege volt, mert Jézust azzal vádolták, hogy „királlyá” tette Magát, a császár törvényes uralmával szemben. A kérdés az volt, hogy Jézus vajon a helyes, vagy a helytelen viszonyban állt a császár kormányzásával. Más értelemben a az emberi kormányzat törvényességének kérdése valóban nem merült fel a tárgyalás korábbi szakaszában, mert Jézus vizsgálata kiderítette, hogy ez egy lelki királyság, amiről Pilátus azt feltételezte (talán túlfelbecsülte elhamarkodottan), hogy semmi köze hozzá. Most a helyzet megváltozik. Pilátus elkezd ismét kikérdezni Jézust, követelözve: „Nékem nem szólsz-é? Nem tudod-é hogy hatalmam van arra, hogy megfeszítselek, és hatalmam van arra, hogy szabadon bocsássalak?” (Jn19:10)

Az Úr így válaszol: „Semmi hatalmad sem volna rajtam, ha felülről nem adatott volna néked: nagyobb büne van azért annak, a ki a te kezébe adott engem” (Jn19:11).

Ez a kijelentés nem pusztán csak szétválasztja a császár és Isten hatalmi szféráit, hanem kapcsolatba is hozza őket egymással, kimutatván, hogy a kormányzat hatalma nem valami saját belső dologból, hanem Istentől származik. Azaz, ez egy megbízásos alapon kapott hatalom. Következésképpen mindig is létezik a kormányzat felelősségének és bűnének kérdése.

Minden hatalom Istentől van

Vegyük sorra ezeket a dolgokat. Először is ott van Krisztus kijelentése, miszerint Pilátus hatalma nem saját magától van, sőt még nem is a császártól, hanem Magától Istentől. Ez azt jelenti, hogy minden hatalom Istentől származik, és így Általa válik törvényessé.

Egy szót gyakorta fordítanak hatalomnak, ez pedig a *dünamisz*, melynek a jelentése „robbanóerő”. A „dinamit” és a „dinamikus” szavaink is ebből származnak. Ez használatos például a Rm1:16-ban, mely azt mondja nekünk, hogy az evangélium Isten robbanó „hatalma az minden hívőnek idvességére”. A másik szó, amit gyakran fordítanak hatalomnak a *kratos*, aminek a jelentése a mezítelen „hatalom az uralkodásra”. Bár lehet törvényes, lehet törvénytelen is, mint az ördög esetében, akinek „hatalma van a halálom” (Zsid2:14), de azt majd egy napon elveszi Tőle Isten. A *kratosz* szóból származnak a „demokrácia”, „plutokrácia”, „monokrácia (abszolutizmus)” és más szavaink. ha Jézus ezen szavak bármelyikét használta volna ebben a mondatban, akkor csak azt értette volna alatta, hogy minden uralkodói hatalom Istentől származik ugyanúgy, ahogyan minden élet is Tőle van.

De Jézus nem a *dünamisz*, vagy *kratosz* szavakat használta Pilátus figyelmeztetésére. Ő egy még erősebb szót az *exousia*-t használta, melynek a jelentése „törvényes hatalom”. Azaz azt mondta, hogy nemcsak a hatalom, mint erő származik Istentől, de az emberi kormányzat isteni felhatalmazást is kap, ezért olyan uralmat gyakorol, amit el kell ismerni.

Mikor meglátjuk ezt, akkor nemcsak azt kezdjük el meglátni, hogy Jézus elismerte Pilátus hatalmát, mint pusztá tény, vagy arra mutatót, hogy a forrása végső soron Istenben rejlik, hanem inkább azt, hogy Isten hatalmazta fel az emberi kormányzatot, ezért helyesen kell működnie és nagy tiszteletben kell részesülnie. Ő Maga is tisztelte azt, mert udvariasan válaszolt Pilátus kérdéseire és soha nem utalt rá, hogy Pilátusnak ne lenne hatalma ítéletet mondani Rá.

Pilátus, amint tudjuk, téves ítéletet mondott. De akkor is joga volt ítéletet mondani, ha az rossz volt. A hatalmát Istentől kapta. Jézus nem utalt arra, hogy el kellene azt tőle szakítani, amiért ekkora hibát vétett Isten Fiának elítélésével. Végül tehát azt is megtanuljuk, hogy a forradalom a forradalom kedvéért – azaz „Inkább én leszek a király helyetted, ezért megpróbállak megfosztani a trónodtól” – keresztyénellenes. Inkább tisztelni és elismerni kell azokat, akik fölöttünk állnak, ahogyan Pál javasolja a Róma levélben (13:1-7).⁴⁴⁷

Még egy végkövetkeztetést kell észben tartanunk: alá kell vetnünk magunkat a felsőbb hatalmaknak. Azaz, a keresztyénnek mintapolgárnak kell lennie. Sajnos gyakorta az a helyzet, hogy a keresztyének nem tisztelik a hatalmat – a választott tisztségviselőket, a rendőröket és másokat – s ez természetes módon vezet a könnyed viselkedéshez az irántuk való engedelmisség terén. Ennek nem kellene így lenni. Inkább aprólékosaknak kell lennünk ebben a dologban. Be kell tartanunk a sebességkorlátozásokat, és az összes többi polgári törvényt, hűségesen fizetnünk kell az adóinkat, s azt kell tennünk, amire a hatalomban levők utasítanak minket. Kálvin, akinek jogos féltelmei voltak az anarchiával szemben a saját korának bajai miatt, amire figyelmeztették is, azt írta, hogy még a gonosz uralkodóknak is szükséges engedelmeskedni: „nemcsak ama fejedelmek uralmának vagyunk alávetve, akik helyesen és azzal a hűséggel járnak el irántunk való kötelességükben, amellyel tartoznak, hanem mindegyiknek, akik bármi módon a hatalomnak birtokában vannak, jóllehet egyáltalán nem felelnek meg annak, ami fejedelmi tisztükből folynék”.⁴⁴⁸

Nincsenek korlátok?

De vajon nincsenek korlátok? Tegyük fel, a király *nagyon* gonosz király, vagy az elnök *nagyon* gonosz elnök. A parancs ettől a királytól törvényes, vagy a keresztyénnek nem szabad annak engedelmeskedni? A válasz az, hogy valóban léteznek korlátok. Ezért noha ügyelnünk kell arra, hogy megadjunk minden lehetséges engedelmisséget a hatalomban levőknek (rendszerint sokkal többet, mint amennyit mi magunk szeretnénk), semmit sem tehetünk Isten konkrét parancsai ellenére, még ha meg is parancsolják az ellentétes cselekedetet.

Itt jön Krisztus kijelentésének második része, mert miután tanította Pilátust a hatalmának végső forrásáról, Jézus azzal folytatta, hogy a bűnről beszélt: „nagyobb bűne van azért annak, a ki a te kezébe adott engem” (Jn19:11). Ha csak hatalmat (*dünamiszt*, vagy *kratoszt*) kapott volna Pilátus, akkor pontosan úgy lenne lehetetlenség a hatalom gyakorlásában rejlő bűnről beszélni, mint ahogyan lehetetlen egy egeret meggyilkoló macska, vagy egy másik rovar meggyilkoló rovar esetében is lehetetlen. Mivel azonban a „hatalom” adatott Pilátusnak, így teljesen más a helyzet. A hatalom ugyanis, amit mástól kapunk, felelősséget is magában foglal a másik személy iránt, s ha nem megfelelően gyakorolják, akkor bűnt is az illetővel szemben. Más szóval, a hatalom felemeli az emberi kormányzatot, de korlátozza is, mert annak az Istennek az erkölcsi természete által korlátozott hatalom ez, Akitől származik.

Az egyik korlát, amit a Biblia szab meg az emberi hatalommal szembeni engedelmisségre, az *evangélium prédikálásával* kapcsolatos. Ez Krisztus konkrét parancsán alapuló keresztyén kötelesség (Mt28:18-20). S hogy mi történik akkor, amikor a hatóságok mást követelnek, azt világosan szemlélteti a Cselekedetek könyve negyedik és ötödik fejezete. A tanítványok prédikáltak és csodákat tettek, s akkora felfordulást okoztak, hogy a jeruzsálemi vének tanácsa elé hívták őket. A hatóságok megvizsgálták a tanítványokat, ebben

⁴⁴⁷ Itt nem arról a törvényes eljárásról beszélek, amikor a hivatalt a demokratikus rendszer által biztosított választási folyamaton keresztül igyekeznek elnyerni.

⁴⁴⁸ Kálvin, *Institúció*, „A polgári kormányzatról” Kálvin kiadó, 2. kötet, 20. fejezet, 25. szakasz, 772. oldal

az esetben Pétert és Jánost, majd mivel a béna ember meggyógyításával tett csodájuk nyilvánvaló volt, s a vezetők nem tagadhatták azt, úgy akarták eltussolni az ügyet, hogy egyszerűen csak ráparancsoltak a tanítványokra: hallgassanak. Ezt olvassuk: „Azért beszólítván őket, megparancsolák nékik, hogy teljességgel ne szóljanak és ne tanítsanak a Jézus nevében”.

Péter és János így válaszoltak: „Vajjon igaz dolog-e Isten előtt, rátok hallgatnunk inkább, hogynem Istenre, ítéljétek meg! Mert nem tehetjük, hogy a miket láttunk és hallottunk, azokat ne szóljuk.” (Csel4:18-20)

Az apostolokat megfenyegették ezzel a paranccsal kapcsolatosan, de ők visszamentek és folytatták a prédikálást. Mikor a hatóságok ezt meghallották, s megtudták, hogy ismét a templomba mentek vissza a népet tanítani, templomőröket küldtek az elfogásukra és a tanács elé állításuk véget (ekkor békés módon), majd ezt követelték: „Nem megparancsoltuk-e néktek parancsolattal, hogy ne tanítsatok ebben a névben? És ímé betöltöttétek Jeruzsálemet tudományotokkal, és mi reánk akarjátok hárítani annak az embernek vérért.”

Péter szólalt fel minden apostol nevében: „Istennek kell inkább engedni, hogynem az embereknek. A mi atyáinknak Istene feltámasztotta Jézust, kit ti fára függesztve megölétek. Ezt az Isten fejedelemmé és megtartóvá emelte jobbjával, hogy adjon az Izráelnek bűnbánatot és bűnöknek bocsánatát. És mi vagyunk néki bizonyosságai ezen beszédek felől, és a Szent Lélek is, kit Isten adott azoknak, a kik néki engednek.” (Csel28:32) Ez feldühítette a zsidó vezetőket, akik megölték volna a tanítványokat, ha Gamáliel nem avatkozik közbe és nem hivatkozik a tanács toleranciájára.

Ezek a történetek jelzik, hogy a keresztyéneknek elsőbbséget kell adniuk az evangélium prédikálásának és nem szabad attól elállniuk, még ha a polgári hatóságok ezt parancsolják is. Természetesen akarniuk kell elszenvedni a kitartásuk következményeit, legyen az akár bebörtönzés, vagy halál.

A második korlát, amit a Biblia szab az emberi hatóságokkal szembeni engedelmessegre, *a keresztyén viselkedéssel és erkölccsel* kapcsolatos. Egyetlen kormányának sincs joga azt parancsolni, hogy a keresztyén erkölcstelen, vagy nem keresztyén tetteket hajtson végre. Itt emlékezhetünk a náci időkre Németországban, amikor a keresztyének egy ördögi állammal, annak nyíltan keresztyénellenes, sőt emberiségellenes gyakorlatával szembesültek. Ebben az időszakban a német polgároknak megparancsolták, hogy ne közösködjenek a zsidókkal abban az országban. Nem volt szabad kereskedelmi kapcsolatokat folytatni velük, segíteni őket, barátkozni velük, vagy bármi módon elismerni őket. Az efféle politika erkölcstelen volt. S noha megannyi német keresztyén engedelmeskedett a kormányának ebben a vonatkozásban, nem kellett volna és nem lett volna szabad ezt tenniük.

Egyesek szembeszálltak ezekkel a szörnyűségekkel. Az egyikük Martin Niemöller volt, aki az igazságot prédikálta, s végül börtönbe vetették. Egy másik szolgáló kereste őt fel a börtönben és azzal érvelt, hogy ha csendben maradna bizonyos témákban és tisztelné a kormányt, akkor szabadon engednék. „Így tehát”, kérdezte végül, „miért is vagy börtönben?”

„Te miért is nem vagy börtönben?”, kérdezte Niemöller.⁴⁴⁹

Niemöller járta a helyes utat, mert az őt meglátogató szolgáló a hallgatásával a hazugságot támogatta, s közvetve egy felelőtlen és démonikus rezsime-t támogatott. A keresztyéneknek a mi országunkban is hasonlóképpen fel kell szólalniuk a rasszizmus, a kormányzati és vállalati korrupció, a megkülönböztetés és más gonoszságok ellen. Emellett kitartóan el kell utasítaniuk, hogy ezekben részt vegyenek, még ha a kormányzatuk, vagy az üzleti főnökök ad is erre utasítást.

⁴⁴⁹ Donald Grey Barnhouse, *God's Discipline*, „The Epistle of Romans”, 9. kötet (Grand Rapids, Eerdmans, 1958) 106-107. oldal

A nagyobb bűn

Még itt is van egy figyelmeztetés, mert jóllehet az Úr Jézus Krisztus gyakorolta a világ legfőbb bírójának hatalmát, mikor bátran rámutatott Pilátus bűnére – aminek meg kellett volna őt döbbentenie – ugyanakkor beszélt kora „egyházának” bűnéről is, és jelezte, hogy az a bűn nagyobb.

Érdekes a „nagyobb” szó. Azt sugallja, hogy Pilátus bűne nagy volt, mert egyrészt a lelkiismerete ellen vétkezett (tudta, hogy Krisztus ártatlan), másrészt az Istentől rá ruházott felelősség ellen (kihirdette, hogy Jézus ártatlan). A „nagyobb” szó azt jelenti, hogy a vallási vezetők bűne nagyobb volt: gyűlölettől eltelt szívvel vétkeztek a saját törvényük ellen (aminek meg kellett volna védenie Jézust). Azt is sugallhatja, hogy Júdás bűne volt a *legnagyobb*: ő áll a legközelebb Krisztushoz, így a legnagyobb ismeret háttérével vétkezett. Összevetve a hasonlat részeit, azt tanuljuk meg, hogy a legnagyobb veszély nem az állam, hanem azok részéről fenyeget, akik a lelki dolgokban a legközelebb állnak. Mások vétkezhetnek tudatlanságból, hanyagságból, vagy gyávaságból. De a vallásos emberek hajlamosak gőg, büszkeség, vagy Istennek és Isten igazságának a tulajdonképpeni gyűlölete miatt vétkezni – még akkor is, amikor azt hiszik, hogy ők a legerköcsösebbek.

Nézzük meg magunkat, és Isten igazságát, amit vallunk. Nem elegendő a keresztyén nevet viselni. Az önmagában nem ad nekünk semmiféle felsőbbrendű bepillantást az erkölcsbe, vagy a hatalom bármely fokát, ahonnan az Isten által felállított kormány ellen szólhatnánk, vagy azzal szemben engedetlenek lehetnénk. Csak válaszképpen tehetjük ezt meg, néha fájdalmasan, az Ő hangjára, ami a Szentírásban jut el hozzánk, mert akkor nem az államnál kisebb hatalommal (azaz a magunkéval) tesszük ezt, hanem annál nagyobbval, az Isten mindenek felett álló és tévedhetetlen hatalmával.

241. fejezet: Krisztus sorsa megpecsételődik, Jn19:12

12. Ettől fogva igyekszik vala Pilátus őt szabadon bocsátani; de a zsidók kiáltozának, mondván: Ha ezt szabadon bocsátod, nem vagy a császár barátja; valaki magát királylyá teszi, ellene mond a császárnak!

Nem mindig könnyű tudni, hogy az Isten által megkövetelt engedelmesség mikor követeli meg az állammal szembeni engedetlenséget. Ha Isten és az állam mindig szöges ellentétben állnának egymással, a döntés könnyű volna. Engedelmeskednénk Istennek és engedetlenné lennénk az állammal szemben minden helyzetben. Az állam gyakran, ha ugyan nem rendszerint helyesen jár el. Sőt mi több, Isten alapította és a Maga tekintélyével ruházta fel. Következésképpen, normál körülmények között engedelmeskednünk kell a kormánynak, még ha azok, akik azt alkotják, igazságtalanoknak látszanak is. De mik ezek a „normál körülmények”? Nem kell kérdések feltevése nélkül engedelmeskednünk. Miképpen dönthetjük hát el, hogy egy konkrét követelés az állam részéről jogtalan, ezért a keresztyéneknek meg kell azt feddeni és szembe kell azzal szegülni?

Ezzel a kérdéssel az előző tanulmányban kezdtünk foglalkozni, megmutatván, hogy az állam hatalma legalábbis két fontos területen korlátozott. Először is, nincs joga betiltani az evangélium hirdetését. Ha megteszi, ellene kell állnunk, tudván, hogy Magától Jézustól kaptunk parancsot az evangélium prédikálására. Másodszor, az államnak nincs joga utasítást adni erkölcstelen tettek végrehajtására.

Igaz viszont, hogy itt újabb problémák is felmerülnek, mert ha ismerjük a szívünket, tudjuk, hogy rendkívül könnyű az államot reménytelenül erkölcstelennek tekinteni egyszerűen azért, mert olyasmit tesz, ami nincs az ínyünkre – például mert megbüntet gyorsajtásért, vagy több adót szed tőlünk, mint amennyit mi ésszerűnek tartunk – s ezzel igazságtalanul szembeszegülni azzal. Vagy megint, megpróbálhatjuk lerázni a hatalmát magunkról, de nem azért, mert zsarnoki módon jár el Isten parancsolataival ellentétesen, hanem egyszerűen azért, mert nem tűrjük el senki más emberi lény hatalmát felettünk. Látjuk, hogy Jézus pontosan erre a veszélyre figyelmeztetett minket a Jn19:11-ben jelezve, hogy bár Pilátus bűne is nagy volt, a vallási vezetők bűne még nagyobb, mert ők gögből vétkeztek a nagyobb tudás ellenében. Ebből az összehasonlításból kiderül, hogy minél közelebb állunk a lelki dolgokhoz, annál nagyobbá válik annak veszélye, hogy tisztátalan indíttatásból cselekszünk.

Mit kell há tennünk? Segítségünkre van, ha megvizsgáljuk Krisztus Pilátus előtti megjelenésének történetét, mert Pilátus viszont azt mutatja meg, amit tennünk kell.

A császártól való félelem

Pilátus nem akarta elítélni Jézust, ebben biztosak lehetünk. De az, hogy nem akarta Őt kivégzetten látni, egy kissé furcsa, mert nem volt belsőleg túl erős az igazság iránt, s természetesen nem tartotta túl sokra a zsidókat, vagy a zsidó foglyokat. De megpróbálta kimenteni Krisztus, bármi is volt az oka. Először ártatlannak nyilvánította Őt. Utána pedig, amikor heves, majd horgos ellenkezés fogadta ezt a döntését, egy sor trükköt próbált meg bevetni: elküldte Őt Heródeshez, Barabással szemben az Ő szabadon bocsátását javasolta, majd megkorbácsoltatta, hogy kiváltsa a kegyetlen csöcselék együttérzését. Ezek után, sőt miután Jézus megfeddte Pilátus gögjét a 10. és 11. versekben, Pilátus ismét megpróbálta Őt elengedni, de a zsidók tovább ordítottak: „Ha ezt szabadon bocsátod, nem vagy a császár barátja; valaki magát királylyá teszi, ellene mond a császárnak!” (12. vers)

Ha Pilátus vonakodott kiszabni a halálbüntetést, amint arra ez az igevers és egyéb mozzanatok utalnak, akkor végül miért döntött mégis úgy, hogy megteszi? Az igevers

megadja a választ. A zsidók, észrevéve, hogy Pilátus nem teszi meg nekik, amit akarnak, csak a legerőteljesebb eszközöket bevetve, arra céloztak, hogy ha nem ítéli el azt, akit árulónak tartanak, akkor beárulják Pilátust a császárnak, s Pilátus, aki minden másnál jobban félt ettől, végül beleegyezett.

Pilátust itt a legnyomorultabb helyzetében látjuk, de egyidejűleg a leginkább szánsalomra méltó is. Pilátus volt a kormányzó. A császár mellett szólalt fel, s a császár légioi álltak a rendelkezésére a parancsainak végrehajtásához. Mégis, őt, akinek minden félelem felett kellett volna állnia, megrostálta a félelem és gyenge jelleművé tette a karrierjének legnagyobb erkölcsi összeütközése során. Mitől félt a kormányzó? Három dologtól. Először is, félt *Krisztustól*. Ezt a 8. versben látjuk, mert ott azt olvassuk, hogy Pilátus hallotta: Jézus az Isten Fiává tette Magát, mire „még inkább megrémül vala”, s elhatározta, hogy elengedi. Ez természetesen nem egyfajta szent tisztelet volt Krisztus iránt, amivel az Úr valódi követője adózhat Iránta, mindazonáltal valódi félelem volt. Pilátus úgy vélte, hogy Jézus tényleg lehet több, mint ember, talán egy félig ember, félig pedig görög és római istenség, s így ráhossa a balsorsot, ha Ellene mond ki ítéletet.

Másodszor, Pilátus félt a *néptől*. Természetesen nem szerette őket. A sok ügye a zsidókkal kimutatja a teljes megvetését, sőt gyűlöletét irántuk. Mégis ismerte azonban az erejüket, s attól félt hogy egyesülnek vele szemben. Ha nem félt volna a néptől, akkor gyorsan elengedte volna Jézust, s megmutatta volna, hogy nem törődik a lecsillapításukkal.

Harmadszor, s ez a legjelentősebb, Pilátus félt a *császártól*. S okkal! Tiberius császár gyanakvó természete közismert volt, s Pilátusnak már voltak összezapásai a zsidókkal, mely a kegyvesztettségét munkálta az uralkodó előtt. Mi van, ha a császárnak majd nem tetszik, ahogyan ő ezt az ügyet kezelte? Mi van, ha ennek a népnek a vezetői újabb küldöttséget indítanak a császárhoz, elmondván, hogy Pilátus nem bánt erőteljesen azzal, aki felségárulásban volt vétke? Ha Pilátusnak tiszta lett volna a lapja, talán nem kellett volna törődnie az efféle hamis vádakból fakadó fenyegetéssel. De a lapja nem volt tiszta, s nagyon is lehetségessé vált, hogy Pilátus nemcsak az állását, de magát az életét is elveszíti, ha efféle vádak fogalmaznak meg vele szemben. Valóban tudjuk, hogy évekkel később Pilátust elmozdították Szíria prokonzuli állásából, és Franciaországba száműzték, ahol később meghalt.

Pilátus csődje megválaszolja a korábban feltett kérdést. Pilátus félte az embert! Emiatt képtelen volt igazságos lenni, sőt oly mélyre süllyedt, hogy Magát Isten Fiát ítélte el. Nála csak akkor tesszük jobban, ha Istent féljük, nem az embert, és igazságosan cselekszünk, függetlenül a következményektől.

Isten szuverén

De ezt egy kicsit tovább is szükséges részletezni. Mit jelent konkrétan az, hogy Istent kell inkább félni, mintsem az embert? S miképpen kerülhetünk személyesen olyan helyre, ahol ezt tesszük? Ennek három követelménye van.

Először is az eszünkbe kell vésnünk, hogy Isten valóban szuverén az emberi ügyekben. Azért tudjuk ezt, mert a Szentírás tanítja. De ennek ismerete mellett azt is szilárdan az elménkbe kell vésnünk, hogy ténylegesen bízhatunk Istenben, amikor eljön a válságos pillanat. Dániel az egyike volt azoknak, akik képesek voltak erre. Amint a próféciáját olvassuk, felfogjuk, hogy ismerte a szuverén Isten fogalmát, mert néhány nagy birodalom felemelkedéséről és bukásáról tett bizonyosságot, s látomásaiban megtudta, hogy Maga Isten cselekszi mindezeket. Gondoljunk például arra a nagy látomására, melyben egy szobor szerepelt arany fejjel, ezüst mellkassal és karokkal, bronz hassal és combokkal, valamint vas és cseréplábakkal. Nabukodonozor álmódott erről a szoborról, de elfelejtette az álmát. Azt követelte a csillagjósaitól és jóvendőmondóitól, hogy mondják el neki az álm jelentését.

Azok azonban nem voltak erre képesek, mert még azt sem tudták, mi volt maga az álom. Végül elküldött Dánielért. Dániel időt kért, s azon az éjszakán Isten megjelentette neki Nabukodonozor álmát, valamint annak magyarázatát. Dániel ezt követően elmagyarázta az álmot Nabukodonozornak, megmutatván, hogy az prófécia négy egymást követő birodalomról, melyek közül a legutolsót Jézus Krisztus királysága dönti meg.

Dániel természetesen ismerte Isten szuverenitását a királyok trónra ültetésében és ledöntésében. De Dániel nemcsak intellektuálisan tudta ezt. Tapasztalatból is tudta, s nem félt kiállni a meggyőződése mellett.

Dárius, aki Nabukodonozor fiát, Belsazárt követte a trónon, kedves ember, és Dániel barátja volt. De trükkös módon rávették egy törvény megalkotására, mely megtiltotta, hogy harminc napon át bárki bármit is kérjen bármely istenségtől Dárius királyt leszámítva. Mikor Dárius aláírta a törvényt, nem gondolt Dánielre. Hamarosan azonban szóba került, hogy Dániel továbbra is folytatja az imádkozást Izrael Istenéhez napjában háromszor. Dániel csapdába esett, de a király is csapdába esett, mert ő írta alá a törvényt a perzsák és a médek visszavonhatatlan törvénye szerint. Dánielt az éhes oroszlánok vermébe vetették, amiért megszegte az uralkodó rendeletét.

Tudjuk, hogy Isten megszabadította Dánielt az oroszlánoktól ugyanúgy, ahogyan korábban a három társát is megszabadította az égő, tüzes kemencéből. De a tényt, hogy Isten meg fogja őt és a többieket szabadítani, nem ismerték abban az időben, amikor az erkölcsi próbák rájuk következtek. Mi tette lehetővé ezeknek az embereknek a számára, hogy megtegyék, amit tettek, mikor oly sok tetszetős kibúvót kereshettek volna a szolgálatkészségük bizonyítása végett?

A választ Dániel személyes, Isten szuverenitása igaz voltára vonatkozó ismeretében találjuk. Isten felügyelt mindent. Isten képes volt annak elvégzésére és természetesen el is végezte azt, amit elhatározott ezekben a helyzetekben. Így fogalmazták ezt meg Dániel barátai, amikor Nabukodonozor elé hívták őket, amiért elutasították a szobor imádatát Dura mezején. Ezt mondták: „Oh Nabukodonozor! Nem szükség erre felelnünk néked. Ímé, a mi Istenünk, a kit mi szolgálunk, ki tud minket szabadítani az égő, tüzes kemencéből, és a te kezedből is, oh király, kiszabadít minket. De ha nem tenné is, legyen tudtadra, oh király, hogy mi a te isteneidnek nem szolgálunk, és az arany állóképet, a melyet felállítottál, nem imádjuk.” (Dán3:16-18)

Ezek az emberke képesek voltak ellenszegülni napjaink hatalmas uralkodói törvénytelen követelményeinek, mert egy még hatalmasabb uralkodóban bíztak. Sőt, biztosak voltak abban, hogy végső soron Ő (és nem ők) felügyeli az életüket.

A Szentírás által tájékoztatva

A második követelmény a felelősségteljes cselekvéshez Isten és kormányzat dolgában az, hogy teljes mértékben a Szentírás által tájékoztatottnak kell lennünk. Csak akarni megcselekedni a helyes dolgot nem elegendő. Tudnunk kell, mi a helyes dolog, és ezt nem lehet megtudni máshonnan, csak Istennek a mércéivel kapcsolatos speciális kijelentéséből, a Bibliából. Ezt kimondván elismerjük, hogy mg így is vannak kétséges területek. Ezek egyike a harc háborús időkben. A keresztyéneket megosztotta ez a dolog, pedig gyakorta a legjobbak voltak a szándékaik. A válaszok az abortusz, az élet mesterséges meghosszabbítása, a bűnözők jogi védelme, a titkos kormányzati tevékenység és más területeken néha nem annyira nyilvánvalóak, mint amennyire szeretnénk. De a Biblia nélkül bizonyos, hogy egyáltalában nem léteznének válaszok! Következésképpen nincs más (még a legelfoglaltabb keresztyének számára sem), ami helyettesítené a Bibliát, és azt, hogy tudatosan alá vessük a Bibliának a gondolatainkat.

Egyesek azt javasolják, hogy bíznunk kell a lelkiismeretünkben. A lelkiismeret azonban megbízhatatlan vezető. Legalábbis, a lelkiismeret akkor mondja meg nekünk, mi a helyes cselekedet, amikor tudjuk, mi a helyes. De mindaddig nem tudja, mi a helyes, amíg Isten kijelentésének világossága meg nem világítja azt. Az egyik szerző a lelkiismeretet egy napórához hasonlította, mely úgy készült a Nap számára, mint ahogyan a lelkiismeret készült Isten kijelentése számára. A napfényben a napóra egész pontos értéket mutathat. De tegyük fel, hogy a holdfényben nézzük meg azt. A holdfényben mutathatja, hogy tíz óra van, amikor valójában hajnali három van. Gyertyát, vagy lámpát használva pedig a napóra olyan értéket mutathat, amelyet csak akarunk. Csakis akkor megbízható, amikor a Nap világítja meg. Ugyanígy a lelkiismeret is csak akkor hasznos, amikor Isten világossága ragyog az emberi lélekre Isten könyvének, a Bibliának a lapjairól.⁴⁵⁰

Szükségünk van erre a könyvre és növekednünk kell a megértésében. Ha növekszünk a megértésünkben, Isten egyre jobban megmutatja majd az Ő útját nekünk, rámutatván a saját és a társadalmunk bűneire, és megelevenítvén az akaratunkat arra, hogy azt cselekedjük, ami Előtte helyes.

Önátadás

Egy további dologra van szükségünk, ha tudni akarjuk, mi a helyes és ténylegesen meg is akarjuk cselekedni azt, amikor szembesülünk a kormányzat ellentétes követelésével, vagy más egyéb erőteljes szociális nyomással. Amire szükségünk van, az pedig nem más, mint az önkéntes feladása mindennek. Lehet, hogy követtük az első két javasolt lépést – az emberi dolgok tekintetében bízunk Isten szuverenitásban, és olyan fokban tanulmányoztuk a Bibliát, hogy tudjuk, mi a helyes – mégis csődöt mondtunk a kritikus pillanatban, s egyszerűen azért, mert a helyes útért túlságosan nagy árat kell fizetni.

Ebben hibázott Pilátus. Nem mondhatjuk, hogy Pilátus ténylegesen hitt Isten szuverenitásban, de valami hasonlóban igen. Hitt az istenek hatalmában, vagy a végső büntetés valamilyen formájában. Másként nem félt volna attól, hogy Jézus az Isten Fiának mondta Magát. Hasonlóképpen azt sem mondhatjuk, hogy ismerte az igaz Istennek a Bibliában kijelentett erkölcsi mércéit, mert kétségtelen, hogy soha nem olvasta a Bibliát. De mégis tudta, mi lenne a helyes ebben a helyzetben, ám mégis annak ellenére cselekedett. Miért? Ha nem istenfélelemből és nem azért, mert nem tudta mi a helyes, akkor csak egyetlen oka lehetett rá: az pozíciójának elvesztésétől félt. Ezt értékelte mindennél többre. Pilátusnak választani kellett aközött, ami helyes, és aközött, amit a világ akart. Mikor a dolog világosan meghatározottá vált, nem vonakodott a világot és annak jutalmát választani.

Vele szemben Alekszandr Szolzsenyicinre gondolok, arra az orosz íróra, akit igazságtalanul tartottak fogva a Szovjetunió hírhedt börtönrendszerében, s aki *A GULAG szigetvilág* című művében írt erről. Olyan szenvedéseken ment keresztül, amit csak kevés szabad ember látott valaha is. Láta a szovjet örök embertelen gyakorlatát, valamint a fogvatartottak ugyanolyan embertelen életmódját is. Látott egyeseket megtörni, másokat megerősödni. Megkérdezi: „Mi hát a válasz? Miképpen tudsz megállni a lábodon, amikor gyenge vagy, s érzékeny a fájdalomra, amikor az emberek, akiket szeretsz, még élnek, amikor még nem állsz készen? Mire van szükséged ahhoz, hogy erősebb légy, mint a vizsgálótiszt és az egész kelepce?”

Solzsenyicin megadja a választ: „Abban a pillanatban, hogy átlépted a börtön kapuját, a kedves múltat határozottan magad mögött kell hagyni. A küszöbön ezt kell mondanod önmagadnak: 'Az életemnek vége, meg kell hagyni, talán kissé korán, de semmit sem tehetek ezzel kapcsolatban. Soha nem leszek többé szabad. Halálra ítélték – most, vagy egy kicsivel

⁴⁵⁰ Barnhouse, *God's Discipline*, 119. oldal

később. Később pedig valójában még nehezebb lesz, minél hamarabb, annál jobb. Többé már semmim sincs. Számomra a szeretteim meghaltak, és én is meghaltam az ő számukra. Mától kezdve a testem haszontalan és idegen a számomra. Csak a lelkem és a tudatom maradnak értékesek a számomra’.

Efféle fogollyal szembetalálkozva a vizsgálótiszt fog reszketni.

Csak a mindent megtagadott ember képes kivívni ezt a győzelmet.”⁴⁵¹

Pilátus nem azért nem cselekedte meg azt, ami helyes, mert nem tudta – igenis tudta – hanem mert attól félt, amit sugalltak neki: hogy így nem lesz a császár barátja. Micsoda ironia! Nagyon is a császár barátja akart lenni. De nem volt a császár barátja: alig ismerte a császárt. S ami még lényegesebb: a császár *egyáltalán nem volt* az ő barátja.

Pilátusnak sehol sem voltak barátai, ám mégis ott állt előtte az, Aki noha a mindenható Isten és a királyok Királya volt, mindazonáltal a bűnösök barátja is. A te barátod Ő? Ha nem, hadd ajánljam Őt neked! Ő egy Király! Ő teljes engedelmességet és hűséges szolgálatot fog követelni tőled talán mindhalálig. De nem követeli meg azt tőled, amit Ő Maga se tenne meg szívesen. Ő meghalt érted, s azt ígéri, hogy bármin is mégy keresztül az Ő és az igazság kedvéért, Ő melletted lesz, s ezzel bizonyult „olyan barátnak, aki közelebbi, mint egy testvér”.

⁴⁵¹ Alekszandr Szolzsenyicin, *A GULAG szigetcsoport*, szabad fordítás.

242. fejezet: Nem király, hanem császár, Jn19:13-15

13. Pilátus azért, a mikor hallja vala e beszédet, kihozá Jézust, és üle a törvénytevő székbe azon a helyen, a melyet Kőpadolatnak hívtak, zsidóul pedig Gabbathának.

14. Vala pedig a husvét péntekje; és mintegy hat óra. És monda a zsidóknak: Ímhol a ti királyotok!

15. Azok pedig kiáltoznak vala: Vidd el, vidd el, feszítsd meg őt! Monda nékik Pilátus: A ti királyotokat feszítsem meg? Felelének a papifejedelmek: Nem királyunk van, hanem császáruk!

Valószínűleg nincs Urunk életének egyetlen pillanata sem, ahol Isten szuverenitása nyilvánvalóbb lenne, mint a Pilátus előtt lefolyt tárgyalás utolsó pillanataiban. Pilátus meg volt róla győződve, hogy Jézus ártatlan. Ezt ki is mondta (Jn18:38, 19:4, 6). Szabadon akarta engedni Jézust, és készült is a szabadon bocsátására. De a személyes meggyőződése, akarata és erőfeszítései dacára Krisztust keresztre feszítették. Miért? A válasz az, hogy Isten az örökkévalóságtól fogva úgy döntött, hogy Pilátus ítélje halálra Jézust, ezért azt a föld és a pokol minden hatalma sem volt képes megghiúsítani.

Ez, mint azt már láttuk, nem menti fel Pilátust a felelősség alól. Övé a szégyen. Velünk viszont észre véteti az emberi bíróság gonoszságain túl Istennek, az Atyának az áldott céljait Krisztus áldozatában.

Egy kritikus pillanat

Isten szuverén jelenléte ebben a kritikus pillanatban kétségtelenül világos volt János számára, mert az időpont megjelölésével jelezte ezt, az első konkrét nap- és időpont-megjelöléssel a 13. fejezet kezdete óta. Egészen eddig sok minden volt mozgásban és bizonytalanságban. Jézus különböző utakat járt be, s a letartoztató csapat is különböző utakon követte Őt. lezajlott a tárgyalás a zsidó bíróság előtt (három részben), majd következett a tárgyalás a római bíróság előtt (ismét csak három részben). Most a végéhez közeledik minden, s Pilátus elfoglalja a helyét az ítélet kihirdetéséhez. János ezt mondja: „Pilátus azért, a mikor hallja vala e beszédet, kihozá Jézust, és üle a törvénytevő székbe azon a helyen, a melyet Kőpadolatnak hívtak, zsidóul pedig Gabbathának. Vala pedig a husvét péntekje; és mintegy hat óra.” (Jn19:13-14)

Ez az utolsó mondat – „vala pedig a husvét péntekje; és mintegy hat óra” – hivatott jelezni a történelmi pillanatot, megjelölvén mind a napot, mind az órát. Ám mégis, egyes tanítóknak mindkettő rejtvényt jelentett.

A probléma a napokra való hivatkozással ez: a „húsvét péntekje” a legtermészetesebb módon a közvetlenül a húsvéti vacsorát megelőző időszakot jelöli meg, amikor a felkészülés (beleértve a húsvéti bárány leölését) folyt. János azt mondja, hogy Jézust a húsvéti ünnep kezdő napjának reggelén feszítették keresztre. A keresztre feszítés legmegszokottabb datálásával ez péntek reggel volt. Az én, korábban részletesen kifejtett számításaim szerint ez a csütörtöki nap reggelén történt, közvetlenül a szerda éjjeli tárgyalást követően. De mindkét esetben (akár csütörtökről, akár péntekről van szó), János leírás a keresztre feszítésről, mint közvetlenül a húsvétot megelőző, vagy azzal egy időben zajló eseményről látszólag összeütközésben van Máténak, Márknak és Lukácsnak az utolsó, mint húsvéti vacsoráról szóló leírásával. Ez világos probléma, mert Jézus világosan nem ehette meg a húsvéti vacsorát húsvétkor és mehetett a keresztre ugyanazon a húsvéti napon.

Mi a megoldás? Egy sor nagyon jó magyarázatot adtak erre, és világos, hogy nem lehet végleg kiválasztani valamelyiket. Leon Morris szerint, aki nagyon jó elemzését adja a véleményeknek, a látszólagos ellentmondás annak következménye, hogy Jézus korában két naptár is volt. Az ő nézetével Jézus megtartotta a húsvétot egy napon az egyik naptár szerint, amit a holt-tengeri tekercseket író és őrző szekta vallott a magáénak, majd a hivatalos húsvétot megelőzően feszítették keresztre, amit az uralkodó judaizmus tartott egy másik napon.⁴⁵²

Az én hitem szerint János helyesen mondja, hogy Jézust a hivatalos húsvét kezdetekor feszítették keresztre, azaz akkor, amikor a húsvéti bárányokat is leölték a készülődés során, s a többi evangélium arra az étkezésre utal, ami húsvéti jellegű volt, de valójában egy nappal korábban tartották. Észrevesszük például, hogy az egyik beszámoló sem említi a húsvét jellegzetes ételeit, nevezetesen a húsvéti bárányt és a keserű füveket. Emellett megfigyelhetjük a zsidó vezetők arra irányuló igyekezetét, hogy Jézus letartóztatása, tárgyalása és keresztre feszítése menjen végbe, még mielőtt a húsvéti hét szent napjai megkezdődnének.

Az én értelmezésem szerint az utolsó vacsorát szerda este, i. sz. 30. április 5-én ették meg, s a keresztre feszítés másnap reggel, április 6-án történt a mi számításaink szerint.⁴⁵³

Ezzel eljutunk a második problémához. János úgy beszél arról a pillanatról, amikor Pilátus kimondta a végső ítéletét, mint „mintegy hat órától”, miközben a szinoptikus evangéliumok ezt látszólag korábbra teszik. Márk konkrétan azt mondja, hogy „vala pedig három óra, mikor megfeszíték őt” (Mk15:25). Az ókori időkben az órákat rendszerint napfelkeltétől számolták. Így János azt mondja, hogy Jézust nagyjából délben ítélték el, azaz hat órával a reggel hatkor végbemenő napfelkelte után, majd ténylegesen délelőtt 9 órakor került a keresztre.

Az egyik kísérlet ennek a feloldására az a javaslat volt, mely szerint János a római, és nem a zsidó mércével számolja az időt, mellyel az időt ugyanúgy számították, hogyan mi is tesszük, azaz éjfélről kezdve. Így János nem délre, hanem reggel hat órára utal. De ez valóban megoldja a problémát? Kérdéses először is, hogy a rómaiak valóban így számolták-e az időt. Morris és mások abban hisznek, hogy csak a törvénytörvényekben számoltak így.⁴⁵⁴ De még ha így is tettek és János el is fogadta a számítási eljárásukat, akkor is van János és Márk között három órányi különbség. Sőt, ekkor nehéz meglátni, hogy az evangéliumokban feljegyzett oly sok esemény miképpen gyömöszölhető bele ebbe a rövid időtartamba. Ha feltételezzük, hogy a Szanhedrin hajnalban (vagy akár kevéssel a hajnalt megelőzően) kezdte a hivatalos eljárását, akkor is szükséges idő Jézus Pilátus elé viteléhez, majd onnan Heródeshez történő továbbításához, Heródes gúnyolódásához és a Pilátus előtti második megjelenéséhez, a beszélgetéshez, Barabás kiválasztásához, a megkorbácsoláshoz, majd a végső kikérdezéshez Pilátus részéről. Végbemehetett mindez reggel hat, de legalábbis reggel kilenc óra előtt? Aligha. Inkább akkor leszünk közelebb a valósághoz, ha azt képzeljük, hogy ezek az események a délelőtt nagyobbik részében zajlottak le.

Azt jelentené ez, hogy Márk tévedett? Nem szükségszerűen. Először is el kell ismernünk, hogy az ókorban senkinek sem volt órája, ezért az időt mindig a legáltalánosabb kategóriákban számolták. Másodszor, a napot, mint olyat, az éjszakához hasonlóan négy háromórás szakaszra osztották. Az éjszakai szakaszokat a négy őrségváltással jelölték meg. A nappali szakaszokat általánosan az adott időszak első órájával jelölték: első óra, harmadik óra, hatodik óra és kilencedik óra. Ez megmagyarázza, hogy az Újszövetség szerzői miért nem említenek órákat a harmadik, a hatodik és a kilencedik kivételével, s miért oly gyakoriak a

⁴⁵² Leon Morris, *Gospel according to John*, 774-786. oldal. Morris nézete a 782-785. oldalon olvasható.

⁴⁵³ Lásd 153. fejezet

⁴⁵⁴ Morris, *Gospel according to John*, 800. oldal.

„körülbelül” és „mintegy” kifejezések.⁴⁵⁵ Mindezeket a tényeket észben tartva mondhatjuk, hogy Márk és a többi szinoptikus evangélium szerzője azt jelzik: Jézust a nap „harmadik órájaként” megjelöl időszakban feszítették keresztre, reggel kilenc és dél között, miközben János, aki „körülbelül hat órát” mond, azt jelzi, hogy nagyjából dél körül történt, amikor a tárgyalás Pilátus előtt befejeződött.

Ismétlődő történelem

Megjelölvén a hivatalos ítélet kimondásának pillanatát a saját számításai szerint, János azonnal a döntő fontosságú dologgal folytatja. Jézust azzal vádolták, hogy királlyá tette Magát. Pilátus ezért most megkérdezi: „A ti királyotokat feszítsem meg?” A kérdés tele van iróniával. Irónia Pilátus részéről, mert a kérdése megvető – ki más lehetne a *zsidó* király, mint egy összevert, kóborló prédikátor? De János, a maga részéről szintén iróniával jegyzi fel a kérdést, mert Ő valóban Izrael Királya volt.

János ezek után feljegyzi a főpapok válaszát is: „Nem királyunk van, hanem császáruk!”

Semmi sem lehet nevetségesebb Izrael papjainak ajkáról, mint ez a tiltakozás. A jelentése ugyanis az, hogy „a császárhoz vagyunk hűek, egyedül a császárhoz”. Valójában azonban gyűlölték a császárt és azt vallották, hogy Isten az ő Királyuk. Miért mondtak hát ilyesmit? Valaki azt hihetné, hogy nyelvbtlás volt. De mégis akkorra volt a Jézussal szembeni gyűlöletük, hogy inkább megtagadták volna a saját személyes meggyőződésüket, semhogy elkerüljék a keresztre feszítést. Sőt, Izrael vezetői igazabbat mondtak, mint azt képzelték. Úgy vélték, hogy Istenhez voltak hűek és a császárt gyűlölték. De Isten Fia, a megtestesült Isten volt az, Akit elvetettek, így valójában azt mutatták ki, hogy nem tisztelték Istent és a császárt választották.

Valami hasonló már megtörtént Izrael korábbi történelmében. A kormányzat formája akkor a teokrácia volt, azaz Izraelt közvetlenül az Isten irányította szószólókon keresztül, mint amilyen Mózes, a bírák és profetikus alakok, például Sámuel voltak. Ez volt Isten célja. S ez jó volt Izrael számára. De eljött a nap, amikor Sámuel megöregedett, a nép pedig a környező nemzetekre nézett, s félelmet érzett, mert azoknak voltak királyaik, nekik pedig nem. Ezért elmentek Sámuelhez és ezt mondták neki: „Adj nekünk királyt, a ki ítéljen felettünk” (1Sám8:6).

Olvassuk, hogy a kérés nem tetszett sem Sámuelnek, sem az Úrnak. Mikor Sámuel megkérdezte Istent, mit tegyen, Ő így válaszolt: „Fogadd meg a nép szavát mindenben, a mit mondanak néked, mert nem téged útalnak meg, hanem engem útalnak meg, hogy ne uralkodjam felettök” (7. vers).

Valaki azt mondta, hogy az emberi lények soha nem tanultak semmit a történelemből. Ez ebben az esetben igaz, mert semmit sem tanultak Jahve igazságos és áldott uralkodásának eme korábbi elutasításából. Korábban Jahvét vetették el. Most Jahve Fiát utasítják vissza, aminek következtében „sok ideig maradnak király nélkül, fejedelem nélkül, áldozat nélkül, szoborkép nélkül, efód nélkül és theráfok nélkül” (Hós3:4). Szomorú bejelentés ez, de igaz bejelentés Izraelre nézve.

Egy emberi bejelentés

Mégsem csak egyedül zsidó bejelenés, mert Isten és Jézus elutasítása nem kizárólagosan zsidó döntés. Ez az emberi faj döntése. Mi mást jelentene az ember bukása, ha

⁴⁵⁵ Frederick Godet, *Commentary on the Gospel of John*, 2. kötet (New York: Funk & Wagnalls, 1886), 379-380 oldal.

nem Isten uralkodásának szándékos elutasítását? Ezt jelenti: „Nem az Ő korlátozásai szerint élünk”. Mi mást jelentene Jézus keresztre feszítése (mind a zsidó, mind a pogány kezek által), mint ezt: „nem engedjük, hogy ez az ember uralkodjon felettünk”?

Kétkedünk abban, hogy ez ugyanúgy vonatkozik a pogányokra is, mint a zsidókra? Ha igen, csak a második zsoltárhoz kell fordulnunk, ahol félelmetes látványban van részünk. Ebben a zsoltárban a szerző nem egyetlen ember és egyetlen asszony lázadását mutatja be Isten ellen, nem is néhány zsidó vezetőét és egyetlen pogány vezetőét Jézus ellenében, hanem inkább a Teremtő kollektív elvetését e világ egyesült politikai királyságai részéről. A zsoltáros ezt kérdezi: „Miért dühösködnek a pogányok, és gondolnak hiábavalóságot a népek? A föld királyai felkerekednek és a fejedelmek együtt tanácskoznak az Úr ellen és az ő felkentje ellen: Szaggassuk le az ő bilincseiket, és dobjuk le magunkról köteleiket!” (Zsolt2:1-3) Az Úr Jahve. Így ezekben a versekben azzal szembesülünk, amit R. C. Sproul „masszív összeesküvésnek” nevez Isten és az Ő Felkentje hatalmának megdöntésére.”

Sproul azzal folytatja, hogy megkérdezi: „Miért az ellenségesség? Miért rázzák a királyok a kardjaikat mintegy háborúskodva? A válasz nyilvánvaló: megvetik Isten uralmát, ami korlátozza a szabadságukat. Emellett a cél a függetlenség. Isten uralmát köteleknek és láncoknak tekintik, melyek megkötik őket, és meggátolják abban, hogy a vágyaikat zabolátlanul üzhessék. Ezért lerántják a leplet a titkos fegyverekből, a csatahajók előjönnek a szárazdombokból, megnyílnak az atomfegyver-raktárok, s a csapatok mozgásba lendülnek, amikor az egész világ egyesül a kozmikus felszabadító-mozgalomban. Gyermekes igyekezettel szállnak szembe az uralkodók Isten szuverenitásával, mint a gyermek, aki egy szalmaszállal próbálja eloltani a tüzet.”⁴⁵⁶

Mi Isten válasza? A válasz nem a pánik. Nem a készülődés izgalma, hogy ellenálljon a jogai elkerülhetetlenül közelgő megtámadásának. Ehelyett ezt olvassuk: „Az egekben lakozó neveti, az Úr megcsúfolja őket. Majd szól nekik haragjában, és megrettentíti őket gerjedelmében.” (Zsolt2:4-5) Az igeversek megmutatják, hogy az Úr átmenetileg csak nevet ezen az örültségen. De utána gyorsan megszűnik a nevetés, amikor trónra ülteti a Fiát, és kihirdeti ítéletét.

Egy nemzet Isten alatt

Ez elvezet minket ennek a szakasznak az utolsó leckéjéhez. A királyra és a császárra történő utalások vonatkozásában emlékszünk, hogy az egész szakasz az Isten és az emberi uralkodók közötti viszonyról foglalkozott. Emlékszünk, hogy Isten áll mindenek felett, és az állam hatalma, jóllehet törvényes hatalom, mindazonáltal Neki van alávetve. Itt azonban van egy továbblépés. Az Úr szavaiban a helyes képet kapjuk: Isten és a császár, de Isten van uralkodó helyzetben. Pilátusnak a zsidók fenyegetőzésére adott reakciójában („ha ezt szabadon bocsátod, nem vagy a császár barátja”) eltorzult a helyzet: Isten és a császár, de a császár van uralkodó helyzetben. Ezekben az igeversekben, melyekben lezárul Isten és az állam dolga, a lehető legrosszabb a helyzet. Már nem Istenről és a császárról van szó, álljanak bármilyen kapcsolatban is egymással. Egyedül csak a császár számít. Istent teljes mértékben kiszorították a képből. Ennél semmi sem lehet rosszabb. A zsarnokság sem rosszabb, mert még a legrosszabb zsarnokok alatt is, ha Isten a képben marad, legalábbis lehet Hozzá könyörögni segítségért, s az igazságtalanságok helyesbíthetők. De Isten nélkül mi marad? Semmi, csak az emberi lények kapzsi vágyai és egyetlen gögje.

Lehetünk konkrétabbak is. Isten nélkül a képben nincsenek fékek a császár számára. Fékekre pedig szükségünk van. Amerikában ezt világi módon is felismertük, mert a fékek és az ellensúlyok olyan rendszerét fejlesztettük ki, melyben a kormányzat egyik ága ellenőrzi a

⁴⁵⁶ R. C. Sproul, *The Psychology of Atheism* (Minneapolis: Bethany Fellowship, 1974.) 149-150. oldal.

másikat. Így a Kongresszus alkotja a mindenkire vonatkozó törvényeket, de a jogi ágazat alkotmányellenesnek mondhatja ki azokat. Emellett az elnök jelöli ki a Legfelsőbb Bíróság bíráit, de a Kongresszus leválthatja az elnököt. S az elnök kezdeményezhet programokat, de a Kongresszusnak kell őket finanszírozni. Felismerjük a fékek és ellensúlyok szükségességét világi szinten, mert tapasztalatból tudjuk, hogy a hatalomban lévő emberek megbízhatatlanok. Ha azonban ez igaz pusztán emberi szinten, akkor még inkább az kozmikus szinten. Még egy akkora terület egyesült vezetőinek a hangja sem lehet végső, mint a miénk. Isten a végső. Így ha megfelelkezünk Istenről a kormányzóink kegyelmére leszünk utalva.

Másodszor, Isten nélkül a képben nincsenek eszközeink a kormányzat helyes irányításához. Ez nem ugyanaz, mint a vezetőink számára szükséges fékek. Ahhoz kellenek fékek, nehogy a kormányzat önmaga törvényévé váljon, s így visszaéljen és zsarnokoskodjon a kormányzottakkal. Tegyük fel, hogy a kormányzat jól működik, mint általában a kormányzat. Ám még akkor is szükséges van Istenre, mert csak Istentől kaphatjuk meg a sajátunkat felülmúló erkölcs- és bölcsesség-rendszert. Csak az képes minket felfelé vezetni azoknak az áldásoknak a teljességéhez, melyeket Isten az Ő arcát igazán kereső nép számára tett félre.

Manapság Amerikában igyekeznek a vallás minden nyomát kitörölni a nemzeti életből. Vajon Isten nemzetileg lesz a mi Istenünk? Vagy kitöröljük Őt a nemzet életéből? Megtehetjük mindkettőt. Mondhatjuk, hogy „nem Istenünk van, hanem császáruk”. De Isten mentsen meg attól, hogy ez megtörténjen! S Jézus kedvéért mentsen meg Isten minket ettől!

243. fejezet: A két gonosztevő története, Jn19:16-18

16. Akkor azért nékik adá őt, hogy megfeszíttessék. Átvevék azért Jézust és elvivék.

17. És emelvén az ő keresztfáját, méne az úgynevezett Koponya helyére, a melyet héberül Golgothának hívnak:

18. A hol megfeszíték őt, és ő vele más kettőt, egyfelől, és másfelől, középen pedig Jézust.

Jézus tárgyalása a Gecsemáné kertben történt letartóztatásával kezdődött azon az estén, amit mi i. sz. 30. április 5-ének jelölnénk, s a golgotai keresztre feszítésével ért véget másnap, április 6-án. A zsidó időszámítás szerint ez Niszán hónap tizennegyedikén ment végbe. A tárgyalás kettős tárgyalás volt, amint azt a vele kapcsolatos tanulmányainkban láttuk. Volt egy zsidó és egy római tárgyalás. A zsidó tárgyaláson Jézust az istenkáromlás vádjában vizsgálták. Láttuk, hogy ha Jézus csak ember volt, akkor ez a vád és az azt követő ítélet jogos volt, mert Jézus akkor ez elkövetőte. A valóságban azonban a tárgyalás volt igazságtalan, mert a judaizmus törvényeit többször is megszegették, és nem engedték meg, hogy Jézus megvédhesse az állításait. A római tárgyaláson Jézust a lázadás és az árulás vádjával vizsgálták, amiért „királlyá” tette Magát. Ez a tárgyalás a zsidó tárgyalással ellentétben törvényes volt. De a eredménye egy gyilkosság lett, mert felmentvén a foglyot minden vád alól, Pilátus mégis a keresztre adta Őt.

Ennyit az emberi igazságszolgáltatásról. Most meg kell vizsgálnunk, miképpen tárul fel Isten igazságszolgáltatása a bűn megbüntetésében Krisztusban, hogy az ártatlan Krisztus halála alapján az isteni szeretet kiáradhasson, magához ölelhesse és teljesen üdvözíthesse mindazokat, akik Benne bíznak.

A keresztre feszítés

Nem akarunk magán a keresztre feszítésen időzni, mert János sem teszi, s a többi evangélium szerzője sem. Csak annyit kell megjegyeznünk, hogy a keresztre feszítésnél nem volt szörnyűsebb halál.

William Barclay, a népszerű „Daily Study Bible” néhai szerzője, világosan leszögezi a dolgot: „Még maguk a rómaiak is rémülten összeborzadtak tőle. Ciceró kijelentette, hogy 'a legkegyetlenebb és legborzasztóbb halál'. Tacitus szerint 'megvetendő halál'. A keresztre feszítés eredetileg perzsa kivégzési módszer volt. Lehet, hogy azért használták, mert a perzsák számára a föld szent dolog volt, és így akarták elkerülni, hogy beszennyezze azt a bűnöző és a gonosztevő teste. Ezért keresztre szegezték őt, és hagyták ott meghalni, majd hagyták, hogy a keselyűk és a varjak fejezzék be a munkát. A karthágóiak a perzsáktól vették át a módszert, majd tőlük a rómaiak. A keresztre feszítést soha nem használták kivégzési módszerként Olaszországban, hanem csak a provinciákban, s ott is csak rabszolgák esetében. Elképzelhetetlen volt, hogy római polgár ilyen halált haljon. Ciceró mondja: 'Bűncselekmény egy római polgár számára megköztöztetni, még nagyobb bűncselekmény megveretni, majdhogynem apagyilkosság megöletni: mit mondjak hát a kereszten történő kivégzésről? Ez mérhetetlenül aljas cselekedet, melynek leírására nincs szó, mert egyik szó sem alkalmas rá.' Ez volt az a halál, amelyről a legjobban félték az ókorban, a rabszolgák és a bűnözők halála, mellyel Jézus is meghalt.”⁴⁵⁷

A keresztre feszítés módszerei részletezi az Újszövetség és más ókori dokumentumok. Miután kimondták az ítéletet, az áldozatot először megkorbácsolták, s ez is olyan komoly

⁴⁵⁷ Barclay, *Gospel of John*, 2. kötet, 291-292. oldal

büntetés volt, hogy egyesek belehaltak. Jézus esetében a korbácsolás még a végső ítélet kimondása előtt történt, hogy könyözültre indítsa a csöcseléket. Ez után a keresztre vízszintes fáját odakötötték az elítélt hátára. Majd kivezették a keresztre feszítés helyére egy százados és négy katona kíséretében, akik a kivégzőosztagot alkották. Egy táblát is vittek utána, melyre fel volt írva a bűne, amiért meg kellett halnia.

A keresztre feszítés helyére érve az áldozatot lemeztelenítették, a ruhái a katonáké lettek. A keresztfát ez után felhúzták a már előkészített függőleges oszlopra. Az áldozat kezét odaszegezték. Legtöbbször a lábait is, a függőleges fához. Így képes volt időről időre felemelni magát, megkönnyítvén ezzel a kezeire és a rekeszizmára ható feszítést. A kínjai órákon, sőt néha napokon át folytatódtak, míg végül az áldozat belehalt a sokkba, a helyzetébe, a vérvesztésébe, vagy a fulladásba.

Hárman haltak meg a Golgotán

Érdekes, hogy ahogyan János elmondja Krisztus keresztre feszítésének történetét, azt nagy önmegtartóztatással teszi, s egyáltalán nem hangsúlyozza ki a keresztre feszítés fizikai részleteit. Ennek egyik oka az, hogy a kortársai nagyon jól ismerték ezeket a részleteket, ezért nem volt szükség sokáig időzni ezeknél. De a fontosabb ok az, hogy Jánosnak (mint a többi evangélium szerzőinek) fontosabb dolgokat kellett kihangsúlyozni. Ott van például egy prófécia beteljesedése. Ott vannak a keresztről elhangzó szavak. Az egyik szembeszökő dolog, amit mind a négy evangélium kiemelten említ az, hogy nemcsak Jézusnak kellett aznap meghalnia. Két gonosztevő is követte Őt a halálba.

Érdekes történet az övék, bár maga János nem időzik sokat vele. Látszólag rablással vádolták őket, ami egy nagyobb forradalmi tevékenység része volt a részükről. Az őket leíró szót használja Barabás megjelölésére is (Jn18:40), s az jelenthet „lázaót” is. Bármilyen is volt a konkrét vétkük, elkapták őket, s most Jézussal együtt halálra ítélték mindkettőt. Vele együtt őket is a keresztre szegezték. Vele együtt őket is felemelték. A fájdalom gyötrő volt, s ez a két rabló, eltelve haraggal és kétségbeeséssel, hangosan kiáltoztak, Istent, a rómaiakat, a zsidókat, sőt még szülőapjukat és szülőanyjukat is átkozván.

De a zsidók nem törődtek ezekkel a rablókkal. Ők Jézusra gondoltak, és sértést sértésre halmoztak a szenvedései mellé. „Te, ki lerontod a templomot és harmadnapra fölépítéd, szabadítsd meg magadat; ha Isten Fia vagy, szállj le a keresztről!” (Mt27:40) „Egyebeket megtartott, tartsa meg magát, ha ő a Krisztus, az Istennek ama választottja.” (Lk23:35) „A Krisztus, az Izráel királya, szálljon le most a keresztről, hogy lássuk és higgyünk.” (Mk15:32) Mikor ezt a gúnyolódást hallották a rablók gondolatai elfordultak önmagukról Jézusra és csatlakoztak a gúnyolódáshoz. Máté elmondja nekünk, hogy „A kiket vele együtt feszítének meg, a latrok is ugyanazt hányják vala szemére.” (Mt27:44) Lukács még az egyikük szavait is megemlíti: „Ha te vagy a Krisztus, szabadítsd meg magadat, minket is!” (Lk23:29)

Hirtelen valami csodálatos, egy csoda történt. Isten elkezdett munkálkodni az egyik rabló szívében, s ő abbahagyta az átkozódást, gondolkodni kezdett, majd végül megértette az igazságot önmagáról és Jézusról. Korábban átkozódott. Most odafordult a társához és megfeddte a gonosz gondolatokért, melyeket most értett meg. „Az Istent sem féled-e te? Hiszen te ugyanazon ítélet alatt vagy! És mi ugyan méltán; mert a mi cselekedetünknek méltó büntetését vesszük: ez pedig semmi méltatlan dolgot nem cselekedett.” Majd odafordult Jézushoz és az újonnan felfedezett hit hangján ezt mondta: „Uram, emlékezzél meg én rólam, mikor eljössz a te országodban!”

Mit válaszolt Jézus? Talán ezt: „Túl késő már, akkor kellett volna gondolkodnod, mikor ahhoz a lázadó bandához csatlakoztál”? Vagy: „Értékelem a magabiztosságodat, de nem tudom, hogyan megyünk keresztül mindezen. Majd meglátom, mit tehetek érted”?

Esetleg: „Mindketten ugyanabban a csónakban evezünk, szorítsuk hát össze a fogunkat és tűrjünk”? Tudjuk, hogy nem így volt. Helyette csendes magabiztossággal ezt mondta: „Bizony mondom néked: Ma velem leszel a paradicsomban.” (Lk23:43)

Ehhez a rablóhoz szólva Jézus hozzánk is beszél. Mert nemcsak megmutatja az üdvösség útját, hanem üdvbizonyosságot is ad.

A tengeri hajó kapitánya megmenekül

Donald Grey Barnhouse egy napon a tanulmányán dolgozott a gyülekezetben, amikor a portás odajött hozzá és ezt mondta: „Itt áll kívül egy úriember, aki önnel szeretne találkozni”. Átadta az illető névjegyét, és Barnhouse látta, hogy ő a *Mauritania* tengerjáró hajó kapitánya, mely abban az időben a legnagyobb óceánjáró volt az Atlanti-óceánon. Barnhouse eltette a névjegyet és kiment az illetőhöz.

A kapitány elmagyarázta a jövetele okát. „A *Mauritania* kapitánya vagyok, amint azt láthatta a névjegyemről, és évente mintegy huszonhárom alkalommal hajózok át az Atlanti-óceánon. Az összes többi vasárnapon, úton Newfoundland partjai felé hallgatom a Bostonból sugárzott rádióműsorát. Az elmúlt vasárnap, mikor önt hallgattam, ezt mondtam magamnak: 'Van huszonnégy órám, amíg New Yorkban leszek. Átmegyek Philadelphiába és meglátogatom ezt az igehirdetőt.' Ezért felszálltam a vonatra ma reggel New Yorkban és kihasználtam az alkalmat, hogy felkereshessem önt.”

Barnhouse megkérdezte: „Uram, újjászületett ön?”

Ő így válaszolt: „Nos, pontosan ezért jöttem önt meglátogatni.”

Eddigre Barnhouse és a kapitány elértek az imateremig, ahol egy iskolatábla lógott a falon. Barnhouse vette a krétát és rajzolt három keresztet. „Hadd fogalmazzam meg nagyon egyszerűen önnek”, mondta. „Tudja, hogy amikor Jézus Krisztus meghalt a kereszten, a két oldalán egy-egy gonosztevő is volt?”

„Igen.”

„S mindegyikük bűnös volt. *Bennük* volt a bűn.” Amikor ezt mondta, Barnhouse a „benne” szót írta mindkét szélső kereszt alá, melyek a gonosztevőket jelképezték. A középső kereszt alá viszont ezt írta: „benne nem!” „Ebben az emberben nem volt bűn. Krisztus volt Isten foltatlan Báránya. Nos”, folytatta, rámutatván az első és a harmadik keresztre, „emellett ezeknek az embereknek *Rajta* is volt bűnük.” Ráírta a „rajta” szót mindkét keresztre.

Zavart kifejezés ült ki a kapitány arcára.

„Had mutassam meg az önön levő és az önben levő bűn közötti különbséget”, mondta Barnhouse. „Vezet ön autót?”

„Igen.”

„Athaladt valaha is a piroson?”

„Igen.”

„Nos, ebben akkor vétkes, nem igaz?”

„De igen.”

„De elkapta önt a rendőrség?”

„Nos, nem.”

„De ez a bűn önben volt, nem igaz?” folytatta Barnhouse. „S ha a rendőrség ott lett volna, s megbírságolta volna, akkor ez a bűn önön is megjelent volna. Ez a különbség az önben és az önön levő bűn között. Valamennyiünkben benne van a bűn. Valamennyien vétkesek vagyunk. S valamennyien elmondhatjuk, hogy rajtunk is van a bűn. Isten ítélete alatt állunk. Az első gonosztevőben benne is és rajta is megvolt a bűn. S a másodikban is megvolt benne is, rajta is. Ők teljesen egyformák voltak.”

Barnhouse ezek után felírta a „rajta” szót Krisztus keresztiére. Ezt mondta: „Krisztuson is rajta volt a bűn. De *Benne* nem volt meg. Az a bűn, ami Őrajta volt, nem az Ő

bűne: az én bűnöm az – és ezé a gonosztevőé.” Majd oldalt fordította a krétát, beszínezte vele a „rajta” szót a hívő rabló keresztyén és egy nagy, Krisztus keresztyéje mutató nyilat rajzolt az ábrára. „Isten megigazította ezt a rablót azzal, hogy az összes bűnét áthelyezte Jézus Krisztusra.”

Majd így folytatta: „Nos, a keresztyénség egyszerűen ez. Itt van a tökéletes Krisztus, Aki eljött és meghalt a kereszten. S kétféle ember létezik, akiket ezek a rablók jelképeznek. Mindketten egyformák. Mindkettőben benne van a bűn. Mindkettőn rajta van a bűn. De az egyikük esetében az egykor *rajta* levő bűn most *Krisztuson* van. Uram, és olyan vagyok, mint ez a gonosztevő. A bűnöm rajtam volt, de most Krisztuson van. Ön pedig vagy olyan, mint az első rabló, vagy mint a második. A bűn önben van, bennem van, de vagy önön (is) van, vagy Krisztuson. Ön melyikre hasonlít?”

A kapitány magas, kulturált ember volt, szemlátomást olyan, aki nem adott könnyen utat az érzelmeknek. De most nagyon megindult és a könnyei visszatartásával küszködött. Végül megmozdult a keze és rámutatott a megtért rabló keresztyéje. Ezt mondta: „Isten kegyelméből olyan vagyok, mint ez a rabló.”

Barnhouse így válaszolt: „Az ön bűne Krisztuson van. Isten mondja ezt.”

„A kapitány is így szólt: „Isten mondja ezt.” Majd búcsúzóul megrázta Barnhouse kezét. „Ez minden, amit szerettem volna”, tette hozzá. „Most már visszamehetek”. De Barnhouse megkérte, hogy maradjon még egy kicsit, és vagy egy órán át arról beszélgettek, hogy mi a következő teendője a keresztyén életben.⁴⁵⁸

A mi történetünk

Részletesen elmondtam ezt a történetet, mert a hívő rabló története, amint azt Lukács elmondja, valamint a kapitány története, amint azt Barnhouse elmondja, a mi történetünk is, ha valóban hitre jutottunk az Úr Jézus Krisztusban, mint Megváltónkban. Ha ez nem a Te történeted, akkor azért imádkozom, hogy azzá váljon még e tanulmány befejezése előtt.

A hívő rabló három dolgot tett. Először is felismerte a saját szükségét, s ez alatt a lelki szükségét érzem, nemcsak a fizikait. Fizikai vonatkozásban nagyon sok mindenre volt szüksége. Szabadulásra, orvosi kezelésre, gyógyszerekre volt szüksége. Ezek híján legalább együttérzésre volt szüksége, tudván, hogy hamarosan meg fog halni. De nem ez az, amit felismert és oly nyíltan meg is vallott. Azt ismerte fel, hogy ő bűnös, és Megváltóra van szüksége. Az élete során máskor ezt a szükségét megpróbálhatta kimagyarázni. De itt felfogta. S meg is vallotta: „Az Istent sem féled-e te? Hiszen te ugyanazon ítélet alatt vagy! És mi ugyan méltán; mert a mi cselekedetünknek méltó büntetését vesszük: ez pedig semmi méltatlan dolgot nem cselekedett.”

Másodszor, miután felismerte, hogy bűnös volt, és szüksége volt Megváltóra, azt is felismerte, hogy Jézus ez a Megváltó. Lehet, hogy nem volt képes megmagyarázni a megigazulás teológiáját úgy, ahogyan én az imént elmagyaráztam. De tudta, hogy Jézus Isten ártatlan Fia, a Megváltó. Ezt ennek kimondásával jelezte: „ez pedig semmi méltatlan dolgot nem cselekedett”, valamint azzal, hogy Krisztus eljövételéről beszélt „az Ő országában”.

Végül, felismervén, hogy Megváltóra van szüksége, s Jézus ez a Megváltó, odaszánta magát személyesen is Neki. Ezt mondta: „Uram, emlékezzél meg én rólam, mikor eljössz a te országodban!” S az Úr megemlékezett róla. Azonnal megemlékezett róla, mert elfogadta őt, és megígérte neki, hogy még aznap, miután meghaltak, együtt lesznek a Paradicsomban.

Ha olyan szeretnél lenni, mint ez a rabló – ha jobban szeretnéd, hogy a bűnöd Krisztuson legyen, és ne rajtad, s ezért képes légy elfogadni az ígéretet, mely szerint az

⁴⁵⁸ Ezt a történetet Donald Grey Barnhouse mondta el a *The Love Life*-ban (Glendale, California: Regal Books Division, G/L Publications, 1973), 270-273. oldal

örökkévalóságban együtt leszel Krisztussal, és Istennel, az Atyával – akkor azt kell neked is tenned, amit ő tett. Először el kell ismerned a bűnödöt. Másodszor, a Megváltódnak kell látnod Jézust. Harmadszor, oda kell szánnod magad személyesen Neki. Ezt kell mondanod: „Uram, tudom, hogy nem juthatok a mennybe a saját feljegyzéseim alapján, mert bűnös vagyok, és a feljegyzéseim elítélnék engem. Szükségem van Rád, mint Megváltómra, s kérlek, fogadj el engem egynek azok közül, akikért meghaltál. Fogadj be engem. Emlékezz rám a te ítéleted napján.” Ha elmondod ezt az imádságot, biztos lehetsz benne, hogy Jézus ugyanúgy elfogadott téged, mint ahogyan elfogadta a megtérő gonosztevőt is. Emberi szempontból minden ellene szólt. De mégis Jézushoz kiáltott, és Jézus az utolsó földi megbeszélése során elfogadta őt, és bejutást ígért neki a Paradicsomba.

Kiáltasz Hozzá te is? Soha nem lehetsz túl bűnös, vagy nem kiálthatsz túl későn ahhoz, hogy Jézus ne hallaná. Most is odafigyel erre a kiáltásra.

244. fejezet: A világ királya, Jn19:19-22

19. Pilátus pedig címet is írta, és feltevé a keresztfára. Ez vala pedig az írás: A NÁZÁRETI JÉZUS, A ZSIDÓK KIRÁLYA.

20. Sokan olvasák azért e címet a zsidók közül; mivelhogy közel vala a városhoz az a hely, a hol Jézus megfeszítettet vala: és héberül, görögül és latinul vala az írva.

21. Mondának azért Pilátusnak a zsidók papifejedelmei: Ne írd: A zsidók királya; hanem hogy ő mondotta: A zsidók királya vagyok.

22. Felele Pilátus: A mit megírtam, megírtam.

A négy evangélium szerzői egyedül János (már amennyire a Szentírásból tudjuk) volt szemtanúja Krisztus keresztre feszítésének, ezért nem meglepő, ha az ő beszámolója tartalmaz olyan részleteket is, melyek nem szerepelnek az első három evangéliumban. Egyedül ő mondja el, milyen szeretetteljesen bízta rá Jézust az ő gondoskodására. Egyedül ő számol be Jézus két mondásáról a kereszten: „Szomjúhozom”, és „Elvégeztetett”. Nem más, mint János mondja el nekünk, hogy két gonosztevővel együtt feszítették keresztre, s Ő volt középen. Ő egyedül mondja el, hogy Krisztus oldalát átdöfte lándzsával a katona, s onnan víz és vér folyt ki. Egyedül ő mondja el, hogy Jézus a keresztyét cipelve indult a Golgotára, amit azután a cirénei Simonnak kellett vinni, ahogyan a szinoptikus evangéliumokban is olvashatjuk.

A keresztre feszítés eme eseményeinek részletei változó fontosságúak, ahogyan látszólag maga János is jelzi azt a fontosságuk, vagy a nem fontosságuk jelzésével. A nagyon fontos részletek közül az egyik az a titulus, amit Pilátus helyezett Krisztus keresztyére.

Három nyelven

Semmi szokatlan sincs abban a pusztán tényben, hogy János megemlíti a keresztre írt titulust. Ez a titulus-írás a keresztre feszítés szokásos folyamatának része volt, s mindegyik evangélium-szerző egyformán megemlíti a táblát. Máté szerint: „És feje fölé illeszték az ő kárhoztatásának okát, oda írván: Ez Jézus, a zsidók királya.” (Mt27:37). Márk írja: „Az ő kárhoztatásának oka pedig így vala fölébe felírva: A zsidók királya.” (Mk15:26). Lukács így fogalmaz: „Vala pedig egy felirat is fölébe írva görög, római és zsidó betűkkel: Ez a zsidóknak ama Királya.” (Lk23:38). E beszámolók mindegyike elmondja, hogy a táblán az a bűncselekmény szerepelt, amiért az illetőt keresztre feszítették, s mindegyik megadja annak a lényegét. Amit János elmond, de a többiek nem, az, hogy három nyelven is szerepelt a felirat: „Pilátus pedig címet is írta, és feltevé a keresztfára. Ez vala pedig az írás: A NÁZÁRETI JÉZUS, A ZSIDÓK KIRÁLYA. Sokan olvasák azért e címet a zsidók közül; mivelhogy közel vala a városhoz az a hely, a hol Jézus megfeszítettet vala: és héberül, görögül és latinul vala az írva.”⁴⁵⁹

Ez egy érdekes részlet. Először is magyarázatot ad arra, hogy a titulus pontos szavai miért különböznek egymástól a négy evangéliumban. A különbség természetesen nem nagy. S azzal indokolták, hogy az evangélisták a titulus különböző változatait fordították le. Pink szerint Máté valószínűleg a héber, Lukács a görög, Márk és János pedig a latin változatot említik.⁴⁶⁰

⁴⁵⁹ Az *Authorized Version* változatában szerepelnek a „görög, latin és héber betűkkel” szavak is, de ezek nincsenek meg a legjobb kéziratokban. Ez ki van javítva a *Revised Standard Version*-ban, az *Új Angol Bibliában*, az *Új Amerikai Standard Változatban*, a *New International Version*-ban és más modern fordításokban.

⁴⁶⁰ Pink, *János apostol evangéliumának magyarázata*, magyar fordítás, 577-578. oldal

Az én véleményem az, hogy ez a magyarázat, bár lehetséges, de szükségtelen. Valószínűbbnek látszik, hogy mindegyik szerző egyszerűen csak kiválasztja valamelyik fordítást. A teljes szöveg így hangzik: „Ez [fordítja Máté és Lukács] Jézus [mondja Máté és János], a názáreti [egyedül János teszi hozzá], a zsidók királya [mind a négyen írják]”.

János szándéka ennek a részletnek a szerepeltetésével nem annak magyarázata, hogy a többi evangélium szavai mi módon válhattak kissé különbözőkké. Inkább azt akarja megmutatni, hogy Jézusnak, miközben zsidó királyként haldoklik, mindazonáltal van kapcsolata az Izraelen túli világgal is. A héber, a görög és a latin voltak a fő nyelvek akkor az ismert világban. János tehát tulajdonképpen azt jelenti ki, hogy Jézus a Király mindenki számára. Ő nemcsak zsidó Megváltó, bár az is. Ő a görögök és a rómaiak Megváltója is. Ő a világ Megváltója.

E világ Megváltója

Ha egyszer ezt megláttuk, azonnal az erre az igazságra helyezett nagy hangsúlyra gondolunk János evangéliumában mindenütt. Először is gondolunk János bevezetőjére. „Az igazi világosság eljött volt már a világba, a mely megvilágosít minden embert. A világban volt és a világ általa lett, de a világ nem ismerte meg őt. Az övéi közé jöve, és az övéi nem fogadák be őt. Valakik pedig befogadák őt, hatalmat ada azoknak, hogy Isten fiaivá legyenek, azoknak, a kik az ő nevében hisznek.” (1:9.12) Ezekben a versekben az evangéliuma legelején János arra utal, hogy a bűnből való megváltásról történő gondoskodás, melyről az evangéliumában ír, nemcsak a zsidóké, hanem valójában minden emberé. Valamennyien elutasították Jézust. De ebből a nagy tömegből, mely zsidókból és pogányokból áll, Isten kiválasztott egy nagy kevert csoportot, hogy a lelki gyermekei legyenek.

Később ugyanebben a fejezetben Keresztelő János szolgálatáról számol be részletesen, és feljegyzi János bizonyágtételét Jézusról. János ezt mondta: „Ímé az Istennek ama báránya, a ki elveszi a világ bűneit!” (1:29) A bárányok feláldozása, különösen húsvétkor, kizárólagosan zsidó intézmény volt. Természetes lett volna, ha János ezt mondja: „Ímé az Istennek ama báránya, a ki elveszi Izrael bűneit!” De János nem ezt mondta. János felfogta Krisztus küldetésének egyetemességét, és a világ bűnhordozójaként azonosította Őt.

Ez a téma ismét megjelenik a 3. fejezetben, mely leírja Jézus beszélgetését Nikodémussal. Ezekben a versekben Jézus az újjászületés természetéről és szükségességéről beszél Nikodémusnak. Utána Jézus így folytatja: „Mert úgy szerette Isten e világot, hogy az ő egyszülött Fiát adta, hogy valaki hiszen ő benne, el ne vesszen, hanem örök élete legyen. Mert nem azért küldte az Isten az ő Fiát a világra, hogy kárhoztassa a világot, hanem hogy megtartassék a világ általa.” (3:16-17) Ezután megismétli azt az elképzelést, mely szerint Jézus a világ világossága. (19-21. vers)

A 4. fejezetben újabb példáját látjuk annak, ahogyan Jézus túllép a judaizmus szigorú korlátain, hogy elérje a samáriai asszonyt és rajta keresztül egy egész várost. Ebben a beszámolóban érdekes ellentét látható Jézus mások iránti nyitott és előítélet-mentes viselkedése, valamint a saját tanítványainak gyanakvása és hiábavaló fölényeskedése között a samáriai asszonnyal szemben. A tanítványok gyakorlatilag a samáriai asszony szintjén álltak a megértés tekintetében, s természetesen egy szinten voltak vele Isten előtt is. Mégis lenézték. Jézus, Aki végtelenül felette állt, megállt, hogy elérje és felemelje őt, hogy higgyen Őbenne, s végül majd Vele lehessen. Jelentős, hogy a történet a samáriai asszony a barátainak és a samáriai polgártársainak elmondott bizonyágtételével folytatja, melynek végén azok erőteljesen kijelentik: „Nem a te beszédedért hiszünk immár: mert magunk hallottuk, és tudjuk, hogy bizonynyal ez a világ idvezítője, a Krisztus” (4:42).

A 6. fejezetben Ő „az élet kenyere”, mely „életet ad a világnak” (32-35, 48-51. versek). A 8. és a 9. fejezetben Jézus „a világ világossága” (8:12, 9:5). A 10. fejezetben Ő a pásztor,

Akinek a feladata kigyűjteni az övét a judaizmusból, és a világ más nyájaiból. Neki kell őket bevezetnie abba az egyetlen új nyájba, ami az egyház (10:16).

A 11. fejezetben János beszámol Kajafás főpap nem szándékos próféciájáról, aki számított önérdékből ezt mondta: „Ti semmit sem tudtok. Meg sem gondoljátok, hogy jobb nekünk, hogy egy ember haljon meg a népért, és az egész nép el ne vesszen.” (11:49-50). Kajafás nem gondolt a pogányokra, amikor ezt a kijelentést tette. Valójában még Izraelre sem gondolt, bár azt állította, hogy a zsidó ép számára jó dolgot javasol. Kajafás csak magára, a saját pozíciójára és hírnevére gondolt. De mégis, ahogyan János is jelzi: „Ezt pedig nem magától mondta: hanem mivelhogy abban az esztendőben főpap vala, jövendőt monda, hogy Jézus meg fog halni a népért; És nemcsak a népért, hanem azért is, hogy az Istennek elszéledt gyermekeit egybegyűjtse.” (51-52. versek)

A következő fejezetben az evangéliumok szerzői közül egyedül János számol be a görögökről, akik Jézushoz jöttek, s akiknek Krisztus kijelentette: „Eljött az óra, hogy megdicsőíttessék az embernek Fia.” (12:20-23) A fejezet végén beszámol Jézus alábbi szavairól: „Én világossággal jöttem e világra, hogy senki ne maradjon a sötétségben, a ki én bennem hisz” (46. vers). Nehéz elképzelni, miképpen lehetne teljesebben, vagy következetesebben élénk tární Krisztus halálának egyetemes célját.

Üdvösség mindenki számára

Örülünk kell annak, hogy ez így tárul elénk, mert így mondja ki János, hogy Istennél nincs személyválogatás. Pál teológiailag is leírta ezt az igazságot (v. ö. Rm2:11). De János a gyakorlatban szemlélteti, bemutatván, hogy Isten a görögöknek és a rómaiaknak ugyanúgy kínálja az üdvösséget, ahogyan a zsidóknak. Ugyanúgy üdvözíti a gonosztevőt a kereszten, mint a kivégzőosztagot vezető századost. Hirdeti a kegyelmét kicsinek és nagynak, gazdagnak és szegénynek, okosnak és tudatlannak, s így tovább, bármilyen kategóriákat is tudunk te meg én alkalmasnak látni az emberi fajra.

Emellett, ha megállunk ezt elemezni, megláthatjuk, hogy csakis ez az út áll nyitva a tökéletesen igaz Isten számára. Barnhouse írta erről a dologról: Csak egyetlen igazságos módja lehet az üdvözítésnek, s ez az a mód, amit Isten talált ki a lénye végtelen nagylelkűségében, majd munkált ki a számunkra a szíve jóságából és abból az áldozatból, ami az Ő szerető szívéből származik. Isten ezt mondja az emberi faj összességének: Én nem tekintek arra, hogy milyen voltál. Nem számít, hogyan süllyedtél a bűnbe, vagy miképpen jártál a saját mércéidnek megfelelően. Nem fogom figyelembe venni a gögöd arroganciáját, vagy a dagonyázásod mocskát. Nem tekintek arra, amit romlottságnak nevezel, s arra sem, amit jóságnak mondasz. Mindegyikötök a kapu elé viszlek és egyenlőknek tekintelek. Azt kérem, hogy ismerjétek el: az emberi erőfeszítéseitek és eredményeitek fokozatait el kell vetni, mert egyformán csődöt mondtaként érkeztek ide. Csak ismerjétek el, hogy rendelkezhetek mindennel, ami kielégíti a felebarátjaitokat, de nem rendelkeztek semmivel, ami kielégítene engem. Akkor, mondja Isten, mindent meg fogok tenni értetek, s az igaz mivoltot ingyenes ajándékként tulajdonítom nektek, személyválogatás nélkül.”⁴⁶¹

Amit Isten megtett, arra az alábbi módon is emlékezhetünk. Annak a feliratnak a fontosságát tanulmányozzuk, amit Pilátus rendelt felszegezni Jézus keresztfjére, a feliratot, ami az Ő vélt bűnét említette meg. De emlékezhetünk arra, hogy a Szentírás szerint Isten más titulust látott a kereszten, bár annak a láthatatlan feliratnak más volt az üzenete.

Pál beszél erről a kolossébelieknek írott levelében. Ezt írja: „És titeket, kik holtak valátok a bűnökben és a ti testeteknek körülmetéletlenségében, megelevenített együtt Ő velem, megbocsátván minden bűnötök, Az által, hogy eltörölte a parancsolatokban ellenünk szóló

⁴⁶¹ Donald Grey Barnhouse, *God's Wrath* (Grand Rapids: Eerdmans, 1953), 61-62. oldal

kézírást, a mely ellenünk volt nekünk, és azt eltette az útból, odaszegezvén azt a keresztfára.” (Kol2:13-14) Mire jut itt Pál? A haldokló gonosztevő keresztfáján levő felirat képét használja annak kimondására, hogy noha te meg én megszegtuk Istennek a Sinai hegyen adott szent törvényét, s ezért rászolgáltunk a halálra, mégsem kell meghalnunk. Jézus ugyanis, az ártatlan, a mi helyünkre állt, és meghalt a mi vétkeinkért. Az ő keresztfája a mi bűneink feliratát hordozta. Benne Isten igaz törvényének általunk történt megszegése lett megbüntető, ezért megigazítja azt, aki bízika Benne, függetlenül annak az embernek a nemzetiségétől, intelligenciájától, származásától, vagy bármely más tényezőtől.

Bízol már Benne? Ha az eredményeiddel, vagy az örökségeddel hozakodsz elő, akkor még nem bízol benne. Akkor önmagadban bízol, és nem jöhetsz. Csak amikor elfordulsz ezektől, akkor látod meg a nyitva álló utat. A görög és a római, a zsidó és a pogány ugyanazonokon az alapokon állnak. „A bűnös és a jámbor, a hatalmas és a hatalomnak alávetett, a bíró és az elítélt, a ügyvéd és a törvénytelen, a nemes és a senki, a tulajdonos és az ínségben élő, a doktor és a tökfilkó, az erős és a gyerkőc, az elbűvölő és az ügyetlen, a képzett és a barbár, a méltó és a méltatlan – valamennyien üdvözülhetnek a feltételezett osztály-háttérüktől függetlenül.”⁴⁶²

Mindenki Ura

Van még egy dolog. Jézusról, mint a világ Megváltójáról írtam, mert ezt sugallja János annak feljegyzésével, hogy a keresztre helyezett szöveget korának három világnyelvén írták. De biztos vagyok benne, hogy észrevetted: a felirat ténylegesen nem Jézusra, mint Megváltóra utal. Valójában királyként említi Őt – a zsidók, valamint a világ többi részének Királyaként. Ez arra utal, hogy a Megváltóként elért eredményei és az Úrként való azonosítása együtt járnak. Vagy, más szóval, Nem lehet Krisztus a Megváltód anélkül, hogy ne lenne az Urad is, és nem lehet Urad, amíg nem a Megváltód is egyben.

Urad Ő? Ezt mondd: „Úgy vélem, de mit is jelent ez? Minek is konkrétan az Ura?” Úgy vélem, a válasz erre a kérdésre azoknak a nyelveknek a jelentőségében rejlik, melyeken a kereszt feliratát megírták. A János által említett első nyelv a héber. A héber a vallás és az erkölcs nyelve volt. Természetesen voltak vallások Görögországban és Rómában is. De a héber főleg a vallásos hit nyelve volt, mert héber nyelven adta Isten az Ószövetséget, melyben Önmaga és az üdvösség útjának egyetlen hiteles bemutatását adta meg az ókori világ számára. Jézus királyi mivoltának héber nyelvű változata arra utal, hogy Ő a vallás Királya. Ő Maga az egyetlen igazi képviselője Istennek, s az egyetlen biztos és bizonyos hirdetője a megigazulás útjának Isten előtt. Jézus Úr ezen a területen. Következésképpen, ha Ő a te Urad, akkor Neki kell lennie annak, Aki meghatározza, mit hiszel Istenről és az üdvösségről. Nem mondhatod: „Így, vagy amúgy gondolom”. Ha Jézus valóban a Királyod, akkor inkább kérdezned kell: „Mit gondol Ő? Mi az Ő tanítása?”

A görög a második nyelv. Ez volt a tudomány, a kultúra, és a filozófia nyelve. Ez volt a szépség nyelve. Ha Jézus Úr ezen a területen is, akkor az Ő szemléletmódjának kell az uralkodónak lenni, amikor a kultúránkra tekintesz. Amit látsz az vajon az, amit Ő kíván meg? Vajon a mi kultúránk világ- és életnézete az Övé? Ha nem – az pedig biztos, hogy nem – akkor az Úr mellé kell állnod, függetlenül a világ Róla, vagy rólad alkotott véleményétől.

Végül ott a latin nyelv, a törvények és a jó kormányzat nyelve. Ez arra emlékeztet minket, hogy Jézus a legfőbb törvényadó és törvénykező. Az ő törvényeinek kell szabályozniuk a viselkedésedet, s neked engedelmeskedned kell Neki, még ha a parancsai ellentétesek is az állammal, vagy bármely más emberi hatalommal.

⁴⁶² Ugyanott, 62. oldal

Pilátus a feliratot elsősorban azért helyezte a keresztre, hogy felingerelje a zsidó népet, és ezt el is érte. Olyannyira felingerelte őket, hogy visszamentek hozzá, és megkérték, hogy változtasson a szavakon. Azt akarták, hogy ez szerepeljen a feliraton: „ő mondotta: A zsidók királya vagyok”. Ezek a vezetők olyannyira gyűlölték Jézust, hogy a halálában még a jelét sem akarták adni annak, hogy elfogadták volna a királyságát. A vád - A NÁZÁRETI JÉZUS, A ZSIDÓK KIRÁLYA – kimutatta a természetüket a maga valóságában. De figyeld meg, hogy Pilátus esetében is, mert a válaszában Pilátus gyáva makacskodása világosan kimutatta, hogy ő volt az, akinek nem volt meg a bátorsága felmenteni Őt, Akit ártatlannak ismert meg, ezért megmakacsolta magát és így válaszolt: „A mit megírtam, megírtam” (Jn19:22).

A keresztt mindig megmutatja az embereket a maguk valóságában. Megmutatja a katonák természetét, a tömeg természetét, a hűséges asszony és János természetét, aki ebben az időben szintén Jeruzsálemben volt. S megmutatja a mi szívünket is. Nem lehetünk képmutatók az előtt a keresztt előtt. Az túl nagy, a célja túl egyetemes. Megmutatja, hogy bűnös vagy – reménység nélkül, ítélet alatt – mert nincs részed a Megváltóban? Vagy, az Ő követőjének mutat téged? Isten adj, hogy ha még nem vagy az, találj Őt a Megváltódnak, és kezd el Őt követni igazságos Királyodként és Uradként!

245. fejezet: A Szentírás beteljesedett Krisztus halálában, Jn19:23-24

23. A vitézek azért, mikor megfeszítették Jézust, vevék az ő ruháit, és négy részre oszták, egy részt mindenik vitéznek, és a köntösét. A köntös pedig varrástalan vala, felülről mindvégig szövött.

24. Mondának azért egymásnak: Ezt ne hasogassuk el, hanem vessünk sorsot reá, kié legyen. Hogy beteljesedjék az írás, a mely ezt mondja: Megosztotak ruháimon, és a köntösömre sorsot vetettek. A vitézek tehát ezeket művelék.

A János evangéliumával kapcsolatos tanulmányunk egyik korábbi pontján idéztem Luther Márton néhány szavát, melyeket ismét szeretnék idézni, mert a korábbi, valamint e szakasz lényege hasonlóak.

Luther a Jn5:39-ről prédikált, János evangéliumának arról a verséről, melynél korábban idéztem őt. Ott az van megírva az Írásokról, hogy „ezek azok, a melyek bizonytságot tesznek rólam”. Luther megemléltette ezt, majd hozzátette: „Krisztus itt azt az alapvető okot jelzi, amiért a Szentírást Isten nekünk adta. Az embereknek tanulmányozniuk kell, és meg kell belőle tanulniuk, hogy Ő, Mária Fia az, Aki képes örök életet adni mindazoknak, aki Hozzá jönnek és hisznek Benne. Ezért aki helyesen és haszonnal olvassa a Szentírást, meglátja, hogy megtalálja benne Krisztust, s akkor hiba nélkül rálel az örök életre. Másrészt viszont, ha nem tanulmányozom, és nem értem meg Mózes és a prófétákat annak vonatkozásában, hogy Krisztus a mennyből jött az én üdvösségem kedvéért, emberré lett, szenvedett, meghalt, eltemették, feltámadt, felment a mennybe így Rajta keresztül élvezem a kibékülést Istennel, a bocsánatot a bűneimre, a kegyelmet, a megigazulást, és az örök életet, akkor az, hogy olvasom a Szentírást, semmi segítségemre nem lesz az üdvösségemet illetően. Ha ugyanis nem ismerem, és nem találok Krisztust, akkor sem üdvösségre, sem örök életre nem lelek. Akkor valójában még keservesebb halálra találok, mert a mi jó Istenünk azt rendelte, hogy más név ne adasson az embereknek, amely által kellene nekik megtartaniuk (Csel4:12).”⁴⁶³

Luther szavainak az a lényege, hogy a Szentírás mind általánosságban, mind a specifikus részleteinek vonatkozásában Isten Ígéje a számunkra Jézusról. Kétségtelenül ez az éles lelki bepillantás tette őt azzá az erős toronnyá és megnyerő exegétává, aki volt. Luther hitte, hogy a Biblia Isten Ígéje, és Jézusról szól. Következésképpen, valahányszor csak kinyitotta a Bibliát, a kezdetektől fogva tudta, hogy ki szól abban, és mi a témája.

Jó lenne, ha manapság mindenki, aki az állítása szerint tanítja a Bibliát, hasonló bepillantással és meggyőződéssel rendelkezne. Sajnos, ez nem így van. A Bibliának, mint Isten Ígéjének az olvasása helyett sokan úgy olvassák, mint Ézsaiás, Máté, János, Pál, sőt „a második Ézsaiás”, „a Deuteronomista”, „X”, vagy más feltételezett forrás szavait. Ahelyett, hogy a Bibliát Jézusról szóló könyvnek látnák, úgy tekintenek rá, mint különböző, néha egymással összeütközésben álló témák gyűjteményére. Ennek eredményeképpen a Biblia semmit sem jelent ezeknek az embereknek a számára, s összezavarónak találják azt. Sőt, gyakorta nem is hisznek benne, s abban, hogy a lapjain Krisztus van bemutatva. Mivel nem hisznek Benne, ezért üdvösségük sincsen.

Négy prófécia

Nem ez volt a helyzet az apostolokkal.

⁴⁶³ Luther Márton, *What Luther says*, 1. kötet v. ö. Ewald M. Plass (St. Louis: Concordia, 1959) 69-70. oldal, engedéllyel használva

Életük és Jézussal kapcsolatos megtapasztalásuk korábbi szakaszaiban kétségtelenül voltak időszakok, amikor a rendelkezésükre álló Biblia (az Ószövetség) összezavarta őket. Olvasták, és hallották, amint tanítják azt, mint koruk legtöbb kegyes zsidója. De nem értették meg. Különösen nem értették a próféciait az eljövendő Messiásról. Ez még a Jézussal töltött három éves időszakukra is igaz volt. Mikor azonban Ő meghalt, feltámadt és eljött hozzájuk ezeket az eseményeket követően, és elmagyarázta nekik, miképpen volt mindaz, ami Vele történt előre megprófétálva a Szentírásban, a zavarodottságuk szertefoszlott és a szemléletmódjuk megváltozott. Most már tudták, hogy a Biblia valóban Jézusról szól, s új világosságot láttak abban. Valójában most már látták az életére vonatkozó próféciaikat a Biblia megannyi lapján.

Ez ugyanúgy igaz volt Jánosra, mint a többiekre. Sok minden, ami Jézussal történt eddig a pontig, az beteljesedése volt a Szentírásnak. Az egyik igemagyarázó rámutatott, hogy nem kevesebb, mint „húsz ószövetségi jövendölés a Krisztus halálát körülvevő eseményekről, az Ő első eljövetele előtt évszázadokkal megírt szavak teljesedtek be pontosan egy huszonnégy órás időszakban a keresztre feszítése idején”.⁴⁶⁴ János nem hívta fel a figyelmet a Szentírás eme beteljesedésére korábban. Most elkezd megemlíteni a keresztre feszítés ama eseményeit, melyek speciális ószövetségi próféciaik beteljesülései voltak, arra célozva, hogy (1) Isten felügyelte ezeket az eseményeket, (2) a Szentírás nem mond csődöt, és (3) Jézus valóban Isten Felkentje, a Messiás. Négy ilyen prófécia van:

1. Krisztus ruháinak elosztása a kivégzőosztag katonái között, és a sorsvetés a varrástalan, szövött köntösére. János ezt a 23-24. versekben írja le. A prófécia a Zsolt22:18-ban olvasható.

2. Jézus megítatása ecettel, ami a Zsolt 69:30 beteljesedése. Jézus ezt a „Szomjúhozom” kiáltással provokálta ki. János a beteljesedésről a 28-29. versekben beszél.

3. A két gonosztevő lábainak megtörése azzal a döntéssel együtt, hogy Jézus lábait nem kell megtörni. János ezt a 31-33. és 36. versekben írja le. A prófécia a Zsolt34:21-ben olvasható.

4. Krisztus oldalának átdöfése lándzsával. János ezt a 34-35. és 37. versekben említi. A prófécia a Zak12:10-ben olvasható.

János világosan hitte, mint az Újszövetség többi szerzői, Luther Márton és azok nagy serege a történelem során, akik őket követték, hogy a Biblia Isten Ígéje az Ő Fiáról, a mi Megváltónkról, Jézus Krisztusról. Itt találkozunk Vele, tanulunk Tőle, hiszünk Benne, és növünk fel a hit teljességére. Az Íge tanulmányozása során ez történik. Enélkül egyetlen dolog sem következik be.

Zsolt22:18

János utalásai közül a Szentírás beteljesedésére a Krisztus halálát övező események során az első a ruhái elosztásának ügye, amit János a Zsolt22:18 beteljesedéseként említ. Ebben a tanulmányban elsősorban ezt akarjuk megvizsgálni.

Láttuk már, hogy az elítélt embert a szokások szerint négy katona kísérte a vesztőhelyre egy százados parancsnoksága alatt. E katonák előjoga volt az elítélt ruháinak megszerzése. William Barclay rámutat a kommentárjában, hogy a zsidók normálisan öt ruhadarabot viseltek: cipőt, turbánt, övet, tunikát és köpenyt. Ő arra utal, hogy mivel négy katona volt és öt ruhadarab, így mindegyik katona egyet kapott, egy pedig megmaradt (a

⁴⁶⁴ E. Schuyler, *A Companion to the New Scofield Reference Bible* (New York: Oxford University Press, 1972) 26. oldal

köntös).⁴⁶⁵ Lehet, hogy ez történt, de lehet, hogy az első négy tárgyat szétszakították, vagy más módon osztották el. Ettől függetlenül a köntös varrástalan volt, egyben szőtték a tetejétől az aljáig. Ezt nem lehetett elosztani. Ezért a katonák sorsot vetettek rá. János így számol be erről: „Ezt ne hasogassuk el, hanem vessünk sorsot rá, kié legyen. Hogy beteljesedjék az írás, a mely ezt mondja: Megosztotk ruháimon, és a köntösökre sorsot vetettek.”

Sokan nagy dolgokat tulajdonítottak ennek a részletnek. A korai egyházban Origenész Krisztus varrástalan köntösének említését a tanítása teljességének tekintette. Cipriánusz számára az egyház egységét jelentette. Cirill számára a szűztől való születést. Mostanában, és jobb okkal, Krisztus tökéletesen igaz mivoltára utalásnak tekintik, ami most a bűnösnek tulajdonítatik, mint a megigazulásának alapja.⁴⁶⁶

Lehet némi igazság mindegyik magyarázatban, de kétlem, hogy János, vagy a többi evangélium szerzői ezekre gondoltak. Ők azt igyekeztek kihangsúlyozni, hogy a keresztre feszítés e konkrét részletét az összes többihez hasonlóan Isten eltervezte és megprófétálta. Következésképpen sem ez, sem Krisztus halálának bármely más részlete nem volt véletlen.

A szenvedő Megváltó

Nem azt jelenti ez azonban, hogy ebből a próféciából nem lehet többet tanulni. Épp ellenkezőleg. Az Úrnak szemlátomást főleg a 22. zsoltár járt az eszében földi életének ezekben az utolsó óráiban. Ezért vezérfonalat ad nekünk ahhoz, hogy mit gondolt, mit jelentett a szenvedése, és mit kellett elérnie általa.

Néhány éve az *Eternity* magazin egyik cikkében rámutattam e zsoltár jelentőségére annak megértéséhez, mi foglalkoztatta Krisztus gyötrődő elméjét a Golgota sötét órái alatt. Szeretném itt megosztani egyes korábbi következtetéseimet. Először is azt jegyeztem meg, hogy bár nincs ok, amiért tudnunk kellene, mi volt Krisztus elméjében a sötétségnek abban a három órájában, mégis van néhány vezérfonal, melyek összekötik a gondolatait ezzel a zsoltárral, így jelzik, mire gondolhatott. Az első vezérfonal az, hogy a sötétség kezdetén Jézus hangosan felkiáltott: „Én Istenem, én Istenem! miért hagyál el engemet?” (Mk15:34), ez pedig közvetlen idézete a Zsolt22:2-nek. A második vezérfonal az, amikor a sötétség három órájának végén így szólt: „Elvégeztetett!” (Jn19:30). Ez pedig a 22. zsoltár utolsó versének idézete.

Az angol olvasó nem találja meg ezt a kifejezést a 22. zsoltár legmegszokottabb fordításaiban, de a helyes fordítása az egyik ott előforduló héber szónak. Maga az igevers így hangzik: „Eljönnek s hirdetik az ő igazságát az ő utánok való népnek, hogy *elvégeztetett!*” Ennek jelentős következményei vannak, mert azt jelenti, hogy azokban az órákban, amíg az Úr a kereszten függött, az elméje a 22. zsoltár témáján haladt keresztül. Annak az elidegenedésére gondolt, Aki bűnné lett az emberiségért. Majd folytatta a szenvedésnek a zsoltárban található leírásával. Gondolt az utolsó szakaszára, mely az evangélium kiterjesztéséről beszél a pogányok felé. S csak ez után mondta ki Jézus azt a kifejezést, mely a zsoltár végét jelenti.

Ebben a zsoltárban Krisztusnak három képét látjuk, melyek részben megmagyarázzák az Ő szenvedéseit. Az első vers szerint Ő *elhagyatott*. Jó könyveket olvastam arról, hogy Isten tulajdonképpen nem hagyta el Jézust, hogy Ő csak képzelte az elhagyatottságát, hogy Jézus majdnem elveszítette az Istenbe vetett hitét, de később visszanyerte, amikor megtudta, hogy Isten tartotta meg Őt. Ez nem így van. Krisztus elhordozta a bűn büntetését, ami a halál (Rm6:23), és a halál elszakadást jelent Istentől. Mi a halál? Természetesen nem egyedül a

⁴⁶⁵ Barclay, *Gospel of John*, 2. kötet, 295. oldal

⁴⁶⁶ V. ö. Morris, *Gospel according to John*, 809. oldal, Pink, *János apostol evangéliumának magyarázata*, magyar fordítás, 579. oldal, Krummacher, *The Suffering Savior*, 334-343. oldal

fizikai halál, hanem a lelki halál is! S a lelki halál a lélek elválasztása az élet forrásától, ami Isten. Ezt a büntetést hordozta el Krisztus az emberi bűnért – az elválasztást Istentől. Így mikor hangosan ezt kiáltotta: „Én Istenem, én Istenem! miért hagyál el engemet?”, az annak kiáltása volt, Aki ténylegesen elválasztotta az Atyától.

Te meg én soha nem állíthatjuk, hogy ezt teljesen megértjük. Nem tudjuk elképzelni, miképpen lehetséges elválasztás az Istenségben. Miképpen hagyhatja el Isten Fiát Isten, az Atya? Ez hatalmas titok. De mindazonáltal megtörtént. Krisztus elhagyott, s csak ezen a módon vihette végbe a mi üdvösségünket.

A szenvedő Megváltó második képe a Zsolt22:7-ből származik: „De én féreg vagyok s nem férfiú; embereknek csúfja és a nép útálata”. Miért féreg? Miért ez a szokatlan kép? E kép megértéséhez tudni kell, hogy a férget jelentő héber szó majdnem kizárólagosan egy adott fajta féregre vonatkozik, amelyből a keleti emberek az értékes karmazsinvörös festéket nyerték. Olyan volt, mint manapság a Mexikóban létező *cochineal* néven ismert rovar. A héberek számára ismert féreg a *tola* volt. A festék a vérből származott, amit a rovar szénnyomásával nyertek ki. A héberben a bíbort jelentő szó tulajdonképpeni jelentése „a *tola* ragyogása”.

A *tola* többször is szerepel a Szentírásban. Ez a féreg piszkította be a mannát a pusztaságban. A sátor szöveteinek bíbor színű festéke a *tola* vérből származott. A 2Sámuelben azt olvassuk, hogy Izrael asszonyai bíborba öltöztek, azaz a gazdagság olyan időszaka köszöntött rájuk, amikor a kelméket is festették.

Ez a kép vet fényt Krisztus gondolataira, mert amikor Jézus Önmagára, mint *tola*-ra gondolt, úgy gondolt saját Magára, mint Aki *széttapostatik* Isten népéért. Az Ő vére kiontatott értünk, hogy ragyogó ruhákba öltözhessünk.

A harmadik kép a *kivégzésre* vonatkozik. A zsoltárban ezt olvassuk: „Ments meg engem az oroszlán torkából, és a bivalyok [unikornisok] szarvai közül hallgass meg engem” (22. vers). Az itt említett állat valójában nem unikornis, mert az nem létezik (dacára annak, hogy a King James Biblia fordítói valószínűleg így gondolták). Valójában ez egyfajta vad bivaly hosszú, hegyes végű szarvakkal, melyekről néha azt mondták, hogy azokon viszik az áldozatot a kivégzésre. Mivel Jézus erről a jelképről gondolkodott, lehet, hogy a halála törvényszéki részére gondolt, s megemlékezett arról, hogy Isten a mi bűneinkért adta Őt halálra.

Krisztus lelke megelégedett

Elhagyott! Összezúzott! Kivégzett! Ezek az elképzelések segítenek megérteni Krisztus keresztre feszítését. De van még egy ennél is megindítóbb momentuma. Ez pedig nem más, mint hogy Jézus még közvetlenül a keresztre feszítése előtt is másokra gondolt, s ez megmutatkozik az asszonyoknak mondott szavaiban, úton a Golgotára: „ti magatokon sírjatok” (Lk23:28), valamint a Máriának és Jánosnak mondott szavaiban, közvetlenül a keresztfelállítás után („Asszony, ímhol a te fiad!... Ímhol a te anyád!”, Jn19:26-27). Délről délután háromig, amikor is Isten sötétségbe borította a keresztet, az elméje a szenvedéseinek jelentésén és célján járt. Gondolkodott Önmagáról is. De a gondolatai végül ismét visszatértek másokra, amint arról a gyümölcsről kezdett gondolkodni, amit majd a munkája hoz létre azokban, akik később keresztyénekké lesznek.

Először is a tanítványaira gondolt. Azért tudjuk ezt, mert rögtön az után az ígevers után, ami a legvilágosabban beszél Krisztus haláláról, a zsoltár így folytatódik: „Hadd hirdessem nevedet atyámfiainak, és dicsérjelek téged a gyülekezetben” (23. vers). Nem sokkal a keresztre feszítést megelőzően imádkozott Jézus a tanítványaiért – a János 17-ben feljegyzett hosszú imádságban. Most, miközben haldoklik, ismét rájuk gondol. Korábban csak

a követői voltak. Most a testvérei, mert a halála által Isten fiaivá lettek, s Vele együtt örökösei Isten dicsőségének.

Végül Jézus az evangélium terjedésére tekintett túl a tanítványain, még a judaizmuson is túl, a pogányokhoz. Ere a 23. és 26. versek közötti ellentét utal. A 23. versben ezt olvassuk: „Hadd hirdessem nevedet... a gyülekezetben”. A zsoltár szövegösszefüggésében ez nyilvánvalóan Izrael gyülekezetét jelenti. A 26. vers „a dicséretéről” beszél „a nagy gyülekezetben”. Ez ugyanolyan világosan az evangélium elterjedését jelenti Izraelen túl, a pogányokhoz. Majd a zsoltár így folytatja: „Megemlékeznek és megtérnek az Úrhoz a föld minden határai, és leborul előtted a pogányok minden nemzetsége” (28. vers).

Ez az igevers csodálatos a számomra, mert ebben én is benne vagyok. S te is, ha olyan pogány vagy, aki hisz Jézusban. Rád is gondolt a kereszten függve. Meghalt érted. Személyesen érted halt meg. Ha nem hiszel Benne. azt szeretné, ha Hozzá jönnél. A segítségedre lehet, ha tudod, hogy a halála pillanatában az evangélium elterjedésére gondolt a pogányok között. S a lelke megelégedett.⁴⁶⁷

⁴⁶⁷ E tanulmány két utolsó szakasza követik az *Eternity* „A Golgota bronz ajtó mögött” című cikkét, (1969 március), 13-14. oldal.

246. fejezet: Szavak a keresztről, Jn19:25-27

25. A Jézus kereszttje alatt pedig ott állottak vala az ő anyja, és az ő anyjának nőtestvére; Mária, a Kleopás felesége, és Mária Magdaléna.

26. Jézus azért, mikor látja vala, hogy ott áll az ő anyja és az a tanítvány, a kit szeret vala, monda az ő anyjának: Asszony, ímhol a te fiad!

27. Azután monda a tanítványnak: Ímhol a te anyád! És ettől az órától magához fogadá azt az a tanítvány.

Van valami különösen ünnepélyes és jelentős a férfiak és a nők utolsó szavaiban. Ennek oka az, hogy a halállal farkasszemet nézve a felszínre jön az, amire az ember világosan rájön, és az visszatükröződik a beszédjében. Például Napóleon Bonaparte, a híres francia tábornok és császár a halálára várva ezt mondta: „Idő előtt halok meg, s a testem visszaadatik a földnek. Ez a sorsa annak, akit a nagy Napóleonnak neveztek. Micsoda szakadék van a nyomorúságom, és Krisztus örök királysága között!”

Voltaire, a híres francia hitetlen a beszámolók szerint ezt mondta orvosának: „Elhagytam Istent és embert! A vagyonom felét önnek adnám, ha adna még hat hónapnyi életet.”

Thomas Hobbes, aki megrontotta a hitét Anglia néhány nagy emberének, így kiáltott: „Ha az egész világ az enyém lenne is, odaadnám, ha még egy napot élhetnék. Örülni fogok, ha találok majd egy lyukat, amelyen át kimászhatok a világból. A sötétségbe készülök beleugrani.”

Ezek és más kijelentések hasonlóan ismert emberektől többet mutatnak ki a valódi életszemléletükről és a valódi reménységükről, mint bármi, amit mondhattak a szerencsésebb pillanatokban. Ezek a kijelentések gyakorta nyomasztóak. Szerencsére aligha gondol bárki ezekre a kijelentésekre anélkül, hogy ne gondolna a názareti Jézusnak, a keresztyén hit Alapítójának még híresebb szavaira, aki a halálában nem a kétségbeesés, hanem a reménység szavait mondta, sokat megmutatván ezzel a személyes hitéről, és a keresztyénségről.

A végső elemzés

Mindig szerencsétlen dolognak tartottam, hogy Jézus hét mondását a kereszten az Ő „utolsó szavainak” nevezték. Ez arra utal, hogy Jézus nem támadt fel. Jézus azonban feltámadt, és visszatért a tanítványaihoz, hogy még több dolgot elmondjon nekik. Valójában ezek az utolsó tanítások fontosabbak, mint a keresztről elhangzottak, mert ezek sokkal többet mondanak a keresztyénségről. Viszont a keresztről elhangzott szavak (bár hibásan nevezik azokat „utolsóknak”) is fontosak. Fontosak, mert megmutatják, hogy (1) Jézus világosan birtokában volt a képességeinek a legutolsó pillanatig, amikor is átadta a lelkét az Atyjának, (2) értette, hogy a halála célja az üdvösség elnyerése a világ számára, és (3) tudta, hogy a halála hatékony is lesz e cél számára. Sőt a szavak megmutatják a megszokott törődését és szeretetét mások iránt még a legkegyetlenebb szenvedéseinek pillanatában is.

A keresztről elhangzó szavak az alábbiak:

1. „Atyám! bocsásd meg nekik; mert nem tudják mit cselekesznek” (Lk23:34). Ezek a szavak imádság Istenhez, hogy bocsásson meg az Őt keresztre feszítőknek. Ezek megmutatják a Megváltó könyörületes szívét.

2. „Bizony mondom néked: Ma velem leszel a paradicsomban” (Lk23:43). Ezek a szavak a hívő rablóhoz szóltak, és biztos ígértét jelentették az üdvösségének.

3. „Asszony, ímhol a te fiad!... Ímhol a te anyád!” (Jn19:26-27) Ezekkel a szavakkal Jézus a szeretett tanítvány gondoskodására bízta anyját, Máriát.

4. „Én Istenem, én Istenem! miért hagyál el engemet?” (Mk15:34, Mt27:46). Ezekben a szavakban az engesztelés valódi természete válik világossá és az Úr súlyos kínjai tárulnak fel előttünk.

5. „Szomjúhozom” (Jn19:28). Ez a kérés megmutatja az Úr tényleges emberi mivoltát. De még fontosabb, hogy megmutatja: (az életéhez hasonlóan) szeretné, ha a halálának minden ténye összhangban lenne a Szentírással.

6. „Elvégeztetett” (Jn19:30). Ez mindegyik között a legfontosabb szó, mert nem pusztán csak az életére, vonatkoznak, bármennyire tökéletes és példaértékű volt is az, hanem a bűnért való elvégzett engesztelésére is. Emiatt lehetünk biztosan az üdvösségben.

7. „Atyám, a te kezeidbe teszem le az én lelkemet” (Lk23:46). Ezek a szavak megmutatják, hogy Jézus mindvégig teljes mértékben uralta a saját életét, és jelzik, hogy a kapcsolat Közte és az Atya között, ami korábban megszakadt, mikor Ő bűnné lett érettünk (Mk15:34), most helyreállt.

Két szeretett Krisztus

Az evangéliumok egyike sem tartalmazza önmagában mind a hét mondást. Máté és Márk egyet említenek, bár utalnak a többire. Lukács és János hármát-hármát, de a listáik eltérők, és egyik sem említi azokat, amelyeket Máténál és Márknál olvashatunk („Én Istenem, én Istenem! miért hagyál el engemet?”). János megemlíti a Jézus anyjára és a szeretett tanítványra vonatkozó szavakat, a „Szomjúhozom” kijelentés, valamint a végső megerősítését annak, hogy az engesztelés munkája elvégeztetett.

Könnyű megérteni, miért említi János a Megváltónak Máriára és arra a tanítványára vonatkozó szavait, akire rábízta őt. Ennek oka az, hogy maga János volt ez a tanítvány. Következésképpen a megbízatás az ő megbízatása volt, s ennek fontosságát mindenki másnál jobban megértette.⁴⁶⁸

Gondoljunk most arra a két emberre, akiket Krisztus valószínűleg mindenki másnál jobban szeretett ezen a Földön. Gondoljunk mindenekelőtt Máriára, s arra a fájdalomra, amit abban a pillanatban érzett. Az egyik szerző írta: „Micsoda fájdalmat kellett okoznia neki, amikor nem lévén hely a fogadóban, a jászolba kellett fektetnie újszülött csecsemőjét! Micsoda kínt kellett átélnie, amikor megismerte Heródesnek a kicsinye életének megsemmisítésére irányuló célját! Mennyire fel lehetett zaklatva, amikor emiatt egy idegen országba kellett menekülnie és hét évet kellett vándorolnia Egyiptom földjén! Micsoda lelki török hatoltak belé, amikor látta, hogy az ő Fiát megvetették és elutasították az emberek! Micsoda fájdalom szorongatta a szívét, amikor látta, hogy a saját nemzete gyűlöli és üldözi Őt! S ki tudná felbecsülni, min ment keresztül, amikor ott állt a kereszt tövében? Ha Krisztus volt a fájdalmak férfia, akkor vajon nem ő volt a fájdalmak asszonya?”⁴⁶⁹

Egy névtelen középkori költő ezekkel a szavakkal fejezte ki Mária fájdalmát:

A virrasztása keresztyének közelében
Állt az asszony, megfáradva a sírástól.
Ahol Ő függött, a haldokló Úr:
A lelkén áthatolt, s ő nyögött a kintől

⁴⁶⁸ Nem teljesen bizonyos, hogy a szeretett tanítvány János volt, mert őt sehol sem azonosítja tévedhetetlenül a negyedik evangélium, de ez az ésszerű következtetés az őt, őrá vonatkozó utalásból (Jn13:23, 19:26 skv., 20:2-10, 21:7-23, 21:24). Ennek a tanítványnak a személyazonosságáról a 252. fejezetben lesz bővebben szó.

⁴⁶⁹ Arthur Walkington Pink, *The Seven Sayings of the Savior on the Cross* (Grand Rapids: Baker, 1976), 48. oldal

Meggörnyedt a bánattól, sóhajoktól, kesergéstől,
Az éles és szúró kard.
Ó a bánatának súlya!
Az övé, aki elnyerte Isten áldását,
Az övé, aki a szíve alatt hordozta Isten Szentjét:
Ó micsoda kimondhatatlan, páratlan sóvárgás!
Ó azok a sápadt szemek
Soha nem fordulnak el az ő csodálatos, szenvedő Fiáról!⁴⁷⁰

Mikor ezekről a szavakról és az általuk leírt látványról gondolkodunk, eszünkbe jut az idős Simeon mondása, aki akkor beszélt, amikor a csecsemő Jézust József és Mária bemutatták a templomban. Isten kijelentette neki, hogy nem hal meg, amíg nem látja majd az Úr Krisztusát, s most, belépve a templom területére Jézus bemutatásának pillanatában, a karjába vette és megáldotta Őt. Utána, miután elmondta a *Nunc Dimittis* néven ismert dicsérő zsoltárt, Máriához fordult, és ezt mondta: „Ímé ez vettetett sokaknak elestére és feltámadására az Izráelben; és jegyül, a kinek sokan ellene mondanak; Sőt a te lelkedet is általhatja az éles tör; hogy sok szív gondolatai nyilvánvalókká legyenek.” (Lk2:34-35) Micsoda furcsa szavak voltak ezek! Átható fájdalom annak, akit Isten ekkora kegyben részesített? Milyen lehetetlennek tűnt ez, különösen akkor, amikor Simeon kimondta! De mégis, minden bekövetkezett. Itt, a keresztnél látjuk beteljesedni Simeon szavait.

Az egyik lecke, amit ebből a jelenetből megtanulunk, a prófécia beteljesedésének bizonyossága. Isten mondja: „tanácsom megáll, és véghez viszem minden akaratomat... nem csak szóltam, ki is viszem, elvégezem, meg is cselekszem!” (Ézs46:10-11)

A másik lecke az, hogy a fájdalom, még az ilyen éles fájdalom is, utolérheti még azokat is, akiket Jézus nagyon szeretett. Mikor utolér minket, ami megtörténhet, nem szabad azt hinni, hogy Istennél kegyvesztettek lettünk. Gondoljunk Lázár halálának a történetére, valamint a Jézushoz szóló ama szavakra, melyekkel a történet kezdődik: „Uram, ímé, a kit szeretsz, beteg” (Jn11:3). Jézus szerette Lázárt és a testvéreit. Lázár mégis megbetegedett és végül meghalt, s a testvérei nagyon szomorkodtak. A szeretet és a betegség nem összeegyeztethetetlenek Isten ökonómiájában. Isten kegye és a fájdalom néha együtt járnak.

De megint csak nem ez minden, amit mondhatunk, mert bár igaz, hogy néha Isten szeretettje rejtett célokból szenved Istenért, mindazonáltal az is igaz, hogy vigaszt merítünk abból a tudásból, miszerint Ő ismeri a fájdalmainkat és vigasztal minket azok közepette. Ezekben a szavakban megértjük, hogy Jézus tudatában volt Máriának (még a saját fájdalmai közepette is), gondoskodott róla, és megadta neki azt, ami szükséges.

A szeretett tanítvány

A másik, ebben az epizódban szereplő személy János, a szeretett tanítvány. Ő is itt van a keresztnél. De a megjelenésének a háttere az ellentétes képe a szétszóródó tanítványoknak a Megváltó letartóztatásakor, a Gecsemáné kertben. Az Úr figyelmeztette a tanítványait a közelgő gyávaságukra: „*Mindnyájan* ezen az éjszakán megbotránkoztok én bennem. Mert meg van írva: Megverem a pásztort, és elszélednek a nyájnak juhai.” (Mt26:31) Valamennyien tiltakoztak. Péter ezt mondta: „Ha meg kell is veled halnom, meg nem tagadlak téged”. A többi tanítvány egyetértettek ezzel (35. vers). De Jézusnak volt igaza. Elhagyták Őt, Jánost is beleértve. Jézust ráhagyták az ellenségei gúnyolódására és kegyetlenségére.

Megjegyezzük, hogy a tanítványok gyávasága csak átmeneti volt. Később, a feltámadás után a megadott helyen keresték Őt Galileában (Mt28:16), s bátran kiálltak

⁴⁷⁰ Az eredeti latin vers a XIII. századból származik, Jacapone da Todi-nak tulajdonítják.

mellette. S itt, még a feltámadás előtt volt legalább egy, aki kereste Őt, miközben a Golgota keresztyén függött. Miért? Nem nehéz rájönni. Az, ami Jánost a kereszthez vitte ugyanaz volt, ami Máriát és odavitte – valamint a többi asszonyt: Kleopás feleségét, Máriát, és Mária Magdalénát. Az volt ez, ami később a sírhoz vitte őket és másokat, s ami visszavitte Mária Magdalénát azt követően is, hogy tudta: Jézus teste nincs többé a kertben. A szeretet volt ez, a Jézus iránti szeretet. Így, noha semmit sem tehettek, mégis olyan közel akartak Hozzá lenni, amennyire csak lehetséges, és kitartani mellette mindvégig. Mária szerette Őt. Itt volt az anyai szeretet. János is szerette Őt: ő volt „a tanítvány, akit Jézus szeretett”, s aki teljesen természetesen viszontszerette Őt.

Szereted Őt? Nem azt kérdezem, hogy elhagytad-e Őt a veszély valamely pillanatában. Nem azt kérdezem, hogy szolgáltad-e Őt úgy, ahogyan kellett, vagy csődöt mondtál ebben. Nm kérdezem, hogy megtagadtad-e Őt. Csak azt kérdezem: szereted Őt? Ha a válaszod igen, akkor gyere Hozzá, függetlenül attól, miféle borzalmas dolgot tettél az életedben, vagy függetlenül attól, hogy miféle jó dolgot mulasztottál el megtenni.

János eljött Hozzá a korábbi csődje ellenére. S mivel találta magát szembe? Vajon Jézus megfeddte Őt? Gúnyosan nézett le arra, aki nem volt képes egyetlen rövid órán át virrasztani Vele, majd elhagyta Őt abban a pillanatban, amikor jött a próba? Egyáltalán nem! Jézus nem feddte meg Jánost a visszatértekor jobban, mint Pétert, vagy bárki mást. Ehelyett félreérthetetlen kiváltságban részesítette őt. Az édesanyját bízta a gondolkodására. Ha te is egy vagy azok közül, akik elhagyták Őt úgy, tégy úgy, mint János cselekedett, és ahogyan Arthur Pink tanácsolja az ezekkel a versekkel kapcsolatos magyarázatában: „Hagyj fel a kóborlással és térj végre vissza Krisztushoz, s Ő az üdvözlés és az öröm szavaival fogad majd téged, s Aki ismer, de Aki valamilyen megtisztelő megbízatással vár!”⁴⁷¹

„Jézus tehát”

Beszéltünk ebben a tanulmányban Máriáról, valamint Jánosról. De világos, hogy ebben a mozgó drámában a központi alak Jézus. Ő az, Aki ismeri Mária fájdalmát. Ő az, Aki ismeri János szeretetét. Most pedig a saját szeretetéből kiindulva szólal meg, hogy mindenkiről gondoskodik.

Az, Aki a kereszten függ, még ebben a késői pillanatban is másokról gondoskodik. Mindentől megfosztották, mégis gazdag örökséget hagy hátra. A kivégzőire, akik ott állnak, és őrzik, a megbocsátás imáját hagyja: „Atyám! bocsásd meg nekik; mert nem tudják mit cselekesznek” (Lk23:34). A haldokló, de hívő gonosztevőnek megadja az üdvösség ígétét: „Bizony mondom néked: Ma velem leszel a paradicsomban” (Lk23:43). A Jánosnak és Máriának mondott szavaiban garantálja nekik a leggyengédebb szeretet folytatólagos örökségét. Ezekkel a szavakkal fiút ad az anyának és anyát ad a barátjának.

A katolikus teológiában megszokott dolog úgy tekinteni ezt az Ígét, mint ami Jánost, és rajta keresztül Krisztus minden tanítványát Mária pártfogására bízta. Fulton J. Sheen püspök jegyzi meg: „Mikor Urunk Jánoshoz beszélt, akkor nem úgy szólt hozzá, mint Jánoshoz, mert akkor csak Zebedeus fia lett volna. Inkább az egész emberiséget bízta benne Máriára, aki így az emberek anyjává vált, de nem jelképesen, vagy szóképekben, hanem a szülés fájdalmaival.”⁴⁷² Valójában azonban az ellenkező volt a helyzet. Jézus nem Jánost bízta Máriára, hanem Máriát Jánosra. Ennek az epizódnak a valódi jelentése az, hogy Jézus gondoskodott az anyjáról, s ezzel töltötte be az ószövetségi parancsolatot: „Tiszteld atyádat és anyádat” (2Móz20:12). Ezért nekünk is tisztelnünk kell azt a parancsolatot. Isten adott nekünk

⁴⁷¹ Pink, *Seven Sayings*, 57. oldal

⁴⁷² Fulton J. Sheen, *Life of Christ* (New York: McGraw-Hill, 1958), 398. oldal

parancsot arra, hogy tiszteljük a szüleinket, és ez a parancs akkor is érvényben marad, ha megöregszünk, vagy távolra kerülünk tőlük.

Azt is megjegyezzük, hogy a lelki felelősségek nem törlik el ezeket a kötelezettségeket. Mi lenne nagyobb lelki felelősség annál, mint amit a mi Urunk Maga is betöltött? Abban a pillanatban, amikor ezeket a szavakat mondta, Urunk a bűnösökért haldoklott. Engesztelő áldozatul kínálta magát a mindenható Isten megsértett igazságáért. Mégis, még ebben a pillanatban is nem mulaszt el gondoskodni arról, aki az anyja volt.

S még egy dolog. Mikor Jézus Jánosra bízta Máriát, figyelmen kívül hagyja a saját hitetlen testvéreit, inkább a szeretett tanítvány gondoskodására bízta őt. Ez vajon véletlen? Csak azért történt, mert János megjelent a keresztnél? Nehéz ezt így képzelni. Inkább azt érezzük, hogy az Úr itt az engesztelésének alapján álló új családot hoz létre. Mint Mariano Di Gangi írja: „A mi Urunk létezésre hozza a hívők testvériségét. Kidolgozza a hit családjának testvériségét. Ez egy új társadalom, mely nem válik el faji, vagy nemzetiségi alapon. Nem a szociális helyzet, vagy gazdasági erő alapján áll. Azok vannak benne, akiknek a hite találkozik a keresztnél, s akiknek a tapasztalata a megbocsátásról a kereszttől származik.”⁴⁷³

Ez a mi közösségünk, ha valóban Krisztus követői vagyunk. Úgy kell viselkednünk, mint akik a tagjai vagyunk ennek a közösségnek, gondoskodunk egymásról, és szeretjük egymást. Jézus mondta: „Erről ismeri meg mindenki, hogy az én tanítványaim vagytok, ha egymást szeretni fogjátok” (Jn13:35).

⁴⁷³ Mariano Di Gangi, „Words from the Cross” (Toronto: The Bible Study Hour, 1963), 21-22. oldal

247. fejezet: „Szomjúhozom”, Jn19:28-29

28. Ezután tudván Jézus, hogy immár minden elvégeztetett, hogy beteljesedjék az írás, monda: Szomjúhozom.

29. Vala pedig ott egy eczettel teli edény. Azok azért szivacsot töltvén meg eczettel, és izsópra tévén azt, oda vivék az ő szájához.

Közlünk azoknak, akik a nyugati világban nőttek fel, nehéz megérteni a szomjúság borzalmasságát, vagy a víz fontosságát azok számára, akik a világ sivatagos területein élnek. De ha ez igaz normál körülmények között, márpedig az, akkor mi módon becsülhetjük fel az Úr Jézus Krisztus szomjúságát a Golgotán?

A miénkhez hasonló területeken a víz lehet a szépség, vagy az kellemes gyönyörködés tárgya. De ez nem beszél magáról az életről úgy, mint azok számára, akik a bibliai területeken éltek. „A heves szomjúság és az azt eloltó víz jótéteménye intenzíven valóságos a Bibliában”, írja M. Blaiklock egy, a témához kapcsolódó cikkben. „Mózes első könyvében a pátriárkák pásztorai idegenekkel küzdöttek azokért a kutakért, melyeket fáradtságos munkával vágtak a forró sziklába. Mózes második könyvében a szomjúságtól való félelem megingatja és fenyegeti Mózes vezetői mivoltát. A zsoltáírók és a próféták az örömet, a boldogságot, magát az életet, Isten kegyelmét egy áldott folyamhoz és egy teli kúthoz hasonlítják. Sikárban és a templom udvarában az Úr az örök élethez hasonlítja a vizet. A Hegyi Beszédben csak azoknak ígéri a beteljesedést, akik szomjúhozzák az igazságot, s a szavakat a Biblia záró lapjai is használják.”⁴⁷⁴

A bibliai területeken a szomjúság szörnyű valóság volt. Nem vagyunk képesek teljes mértékben felfogni. De mégis meg kell próbálnunk, ha fel akarjuk becsülni a keresztről elhangzott szavakat, melyeket János belefoglal a történetébe. A Biblia így írja le Krisztus szomjúságát: „Mint a víz, úgy kiöntettem; csontjaim mind széthullottak; szívem olyan lett, mint a viasz, megolvadt belső részeim között. Erőm kiszáradt, mint cserép, nyelvem ínyemhez tapadt, és a halál porába fektetsz engemet.” (Zsolt22:15-16) Ilyen szenvedések közepette kiáltotta Urunk, hogy „Szomjúhozom”, s adtak neki egy szivacsot, amit ecethez hasonló olcsó borba mártottak, amint azt János jelzi.

Krisztus valóságos emberi mivolta

Ha mást nem is tesz, ez az incidens erőteljesen emlékeztet az Úr valódi emberi mivoltára, amiről néha meg szoktunk feledkezni. A liberális egyház hajlamos megfélekezni Krisztus istenségéről, vagy akár nyíltan tagadja azt. Az evangelikálok nem teszik ezt: ők az Úr emberi mivoltát hajlamosak a háttérbe szorítani, olyannyira Istennek képzelvén Őt, hogy aligha lehet ember is. De Jézus mindkettő volt. Ő volt az istenek Istene és az emberek Embere, amint azt a hitvallásaink is megvallják. Ő volt az Istenember, az örök Isten, s most már az örök ember is. A megtestesülés során a mi emberi mivoltunkat öltötte Magára.

Pink írja: „Míg itt volt a Földön, az Úr Jézus teljes bizonyítékát adta isteni mivoltának. Isteni bölcsességgel beszélt, isteni szentséggel cselekedett. Isteni hatalmat gyakorolt és isteni szeretetet mutatott ki. Olvasott az emberek elméiben, megindította az emberek szíveit, és kényszerítette az emberek akaratát. Mikor tetszett Neki a hatalmát gyakorolni, az egész természet alá volt vetve a parancsainak. Egy szót szólt, és a betegség menekült, a vihar lecsendesedett, az ördög elhagyta Őt, a halottak pedig feltámadtak. 'Aki engem látott, látta az Atyát'.

⁴⁷⁴ M. E. Blaiklock, „New Light on Bible Imagery: Water”, *Eternity* (August, 1966) 27. oldal

Így miközben az emberek között lakozott, az Úr Jézus Krisztus teljes bizonyítékát adta az emberi mivoltának – a büntelen emberi mivoltnak. Csecsemőként lépett a világba és *bepólyálták* (Lk2:7). Gyermekeként *gyarapodék bölcsességben és testének állapotjában* (Lk2:52). Fiúként látjuk, amint *kérdéseket tesz fel* (Lk2:46). Emberként *elfáradt* testileg (Jn4:6). *Megéhezett* (Mt4:2). *Aludt* (Mk4:38). *Örvendezett* (Lk10:21). *Sírt* (Jn11:33). S itt, a szövegünkben így kiáltott: *Szomjúhozom*. Ez bizonyította emberi mivoltát. Isten nem szomjazik. Az angyalok sem. Mi sem fogunk a dicsőségben – *Nem éheznek többé, sem nem szomjúhoznak többé* (Jel7:16). De most szomjazunk, mert emberek vagyunk és a bánat világában élünk. S Krisztus is szomjazott, mert ember volt – *Annakokáért mindenestől fogva hasonlatosnak kellett lennie az atyafiakhoz* (Zsid2:17).⁴⁷⁵

A szenvedés problémája

De nemcsak Krisztus emberi mivolta az, amit ebben az incidensben látunk. Látunk válaszokat is az emberi fájdalomra és szenvedésre, ami az élet egyik legnagyobb rejtélye. Tudjuk, hogy az élet tele van fájdalommal. Miképpen kell foglalkoznunk ezzel? Mik a bibliai válaszok? Nem minden válasz szerepel ebben az incidensben – lehet, hogy néhány válasz sehol sem szerepel – de Krisztus szavai legalábbis a helyes irányba mutatnak a számunkra.

Négy nagy történelmi megközelítése volt a szenvedés problémájának a bibliai megközelítés mellett. Az első megpróbálta tagadni, hogy a gonosz létezik. Az ókorban ez a nézet a doketizmus néven ismert filozófiai rendszeré fejlődött. A közönséges görög filozófiára épült, melyben a „lelket” tartották a jónak és az „anyagot” a gonosznak. Ebben a megkülönböztetésben öröklötten benne rejlett az, hogy a lelki világ valóságosabb volt, mint az anyagi világ. A doketisták csak egy kicsit léptek túl ezen, és tagadták az anyag végső valóságát. Az ő nézeteikkel a szenvedés és a gonosz végső soron csak illúzió. Napjainkban ugyanezt a megközelítést alkalmazza a Keresztény Tudomány és egyes keleti vallások.

Mi a bibliai válasz a gonosz és a szenvedés tagadására? Egészen egyszerűen, a Biblia tagadja ezt a választ. Elismeri a gonosz és a szenvedés borzalmasságának valóságát. Maga az a tény, hogy az Úr is szenvedett a kereszten a cáfolata ennek a megoldásnak.

A szenvedés problémájának másik fő megközelítése szintén visszavezethető a görög filozófiára, nevezetesen a sztoicizmusra. A sztoicizmus a „merev felső ajak” filozófiája volt. Elismerte a gonoszt ahogyan elismerte a jót is. De fatalista volt. Hitte, hogy a jó és a gonosz kötött mechanikai törvények alapján lép be az illető életébe. Semmit sem lehet tenni ellene. Ezért az egyetlen lehetséges válasz a gonosszra (és a jóra) egyszerűen az ellenőrzése az illető válaszában arról, hogy mi történik. A helyes életmód elnyomni az illető válaszreakcióit oly módon, hogy a jó ne tegyen minket örvendezővé, a gonosz pedig ne tegyen minket szomorúvá. De ez sem a biblikus megközelítés. A Biblia nem kér arra, hogy sztoikusok legyünk. Inkább felszólít, hogy sírjunk a sírókkal és örvendezzünk az örvendezőkkel. Jézus Maga is örült egy örvendező társaságban. S képes volt sírni, amikor szenvedést látott.

A harmadik megközelítés a hedonizmus „első az öröm” filozófiája. Ebben a nézetben a gonosz és a jó ugyanúgy valóságosak, mint a sztoicizmusban, de a javasolt megoldás az, hogy töltsük meg az életünket oly sok örömmel, ami egyszerűen elfedi a szenvedést. Mindent meg kell tennünk, ami csak a hatalmunkban áll, hogy jó időszakok és jó tapasztalatok köszöntenek ránk. Ez biblikus? Egyáltalán nem. Igaz, a Biblia elismeri a jó időszakokat, és a szórakozást, és arra buzdít minket, hogy legyünk hálásak ezekért az Úrnak. De nem mondja, hogy kerüljük el a szenvedéseket az életben. Inkább azonosulnunk kell a szenvedőkkel, és velük együtt kell szenvednünk azért, segítsünk rajtuk a fájdalmuk egy részének átvételével. Ha az Úr követte volna a hedonisták útját, egyáltalán nem vált volna emberré.

⁴⁷⁵ Pink, *Seven Sayings*, 88-89. oldal

Negyedszer ott a modern egzisztencializmusból származó megközelítés, különösen az a változatosság, amelyik az emberi létezést a végtelenségig abszurdnak tekinti. Ebben a filozófiában az életnek nincs semmi értelme. Mivel azonban valamennyien szembesülünk az élet problémájával (ha nem döntünk az öngyilkosság mellett, amit Albert Camus „az egyetlen végső filozófiai kérdésnek” nevezett), akkor az egyetlen út, amelyet járhatunk, „a dialektikus bátorság” útja. Ez azt jelenti, hogy mosolyogva járjuk utunkat, mintha az élet tele lenne örömmel és jelentéssel, még ha tudjuk is, hogy ez nem így van.

Ez az a megközelítés, amely talán minden másiknál jobban sürgeti a keresztyén népet a biblikus válasz megadására. De ezt cselekedve nagyon óvatosaknak kell lennünk. Az első dolog, amit mondani akarunk, hogy a szenvedés nem értelmetlen, mivel az Isten által irányított világegyetem sem értelmetlen. A szenvedés a bűnhöz kapcsolódik, ezért bizonyos értelemben annak következménye. A bukás előtt nem volt szenvedés. S a mennyben sem lesz. S nem lesz a megváltott Földön sem, ahol bűn sem lesz. Miközben azonban ez igaz, óvakodnunk kell attól, hogy bármiféle közvetlen, egy az egyhez kapcsolatot állítsunk fel valaki szenvedése és az illető bűne között. Igaz, hogy valamennyien szenvedünk. Igaz, hogy valamennyien vétkezünk. De a szenvedésünk nem szükségszerűen a bűneink miatt van, s nincs is azokkal egyenes arányban. Aki szenved tehát, az nem szükségszerűen a legnagyobb bűnös. S nem is kevésbé ártatlan az, aki szenved.

Épp itt tanulságos a mi Urunk fájdalma, mert jóllehet a szenvedése szorosan kapcsolódott a bűnhöz – a bűnért szenvedett, de nem a sajátjáért, mert Neki nem volt bűne. Arra a következtetésre jutunk tehát, hogy noha van értelme a szenvedésnek, mindazonáltal nem mindig lehet megmondani, hogy konkrétan mi is az. S mindennél óvatosabbnak kell lennünk, ha meg akarjuk valakinek magyarázni, hogy miért szenved.

De többet is mondhatunk: a szenvedés helyrehozható. Nem ez az utolsó szó. Nem kell a vereségben maradnunk. R. C. Sproul írja: „Ezért nem fog soha egyetlen igazi kálvinista sem elrejtőzni a az Isten szuverenitásának tantétele mögé a szociális felelősség elől, a jelen világban megtapasztalható szenvedés megkönnyítésének felelőssége elől. Tudjuk, hogy a szenvedés helyrehozható, és Isten használhat minket ennek a helyrehozásnak a kivitelezésére. Ezért törődünk az éhes megetetésével, a mezítelen felöltöztetésével, a beteg gyógyításával, az árvák és az özvegyek meglátogatásával és a róluk történő gondoskodással. Hiszen tudjuk, hogy a szenvedés teljes mértékbe helyrehozható Isten kezében.”⁴⁷⁶

Mennyire igaz ez? Igaz, mert Jézus a mi szenvedéseinkbe lépett be, s végül meghalt azért, hogy mi megszabadulhassunk a bűntől és annak hatásaitól. Ezen a ponton az Ő fizikai szomjúsága a mi lelki szomjúságunk jelképévé vált, a halála pedig a megkönnyítésének eszközévé. Horatius Bonar egykor ezt írta arról, hogy mit jelen ez:

Hallottam Jézus hangját, amint ezt mondja:
„Íme, én ingyenesen adom
Az élő vizet a szomjúhozónak,
Hajolj le, igyál, és élj.”
Jézushoz jöttem és ittam
Abból az életadó áradatból
A szomjúságomat kioltotta, a lelkem megújult,
S most Őbenne élek.

Jézus és a Szentírás

⁴⁷⁶ R. C. Sproul, „The Problem of Suffering”, *Tenth: An Evangelical Quarterly* (October, 1977), 22. oldal

Ez az incidens még valamire megtanít minket, valami teljesen másra, mint az első leckék. Ez Jézusnak a Szentírással kapcsolatos magatartására, valamint arra vonatkozik, hogy Ő tudatosan igyekezett azt betölteni.

Az evangéliumokból, valamint a különböző ószövetségi ígehelyek tanulmányozásából tudjuk, hogy az Úr halálának sok jelentős részletét világosan megprófétálták, így azok Isten akaratával szigorú összhangban következtek be. Pink írja: „A nagy Tragédia minden fontos részlete korábban már meg volt írva. A jó barát árulása (Zsolt41:10), a tanítványok elfutása az üldözők miatt (Zsolt31:12), a hamis vádak (Zsolt35:11), a hallgatás a bírák előtt (Ézs53:7), a vétlennek bizonyulás (Ézs53:9), a bűnösök közé számláltatás (Ézs53:12), a megfeszítettetés (Zsolt22:17), a szemlélődők gúnyolódása (Zsolt109:25), a gúnyolódás a meg nem szabadulás miatt (Zsolt22:8-9), a sorsvetés a ruháira (Zsolt22:19), az ima az ellenségeiért (Ézs53:12), az elhagyás Isten részéről (Zsolt22:2), a szomjazás (Zsolt69:22), a lelkének átadása az Atya kezébe (Zsolt31:6), a csontjainak meg nem töretése (Zsolt34:21), az eltemetés a gazdag ember sírjába (Ézs53:9) – mindez világosan meg volt jövendölve évszázadokkal a tényleges bekövetkezésük előtt. Micsoda meggyőző bizonyítéka ez a Szentírás isteni ihletésének!”⁴⁷⁷

De amint tanulmányozzuk Krisztus szomjúságának eseményét, összevetvén azt ezzel, vagy a beteljesedett próféciaák bármely más listájával, észrevesszük, hogy ennek egyedi különlegessége van. Az Úrnak semmi köze nem volt egyes próféciaák beteljesedéséhez ezek közül (a hamis vádak, a bírósági ítéletek, a keresztre feszítés a gonosztevőkkel, a sorsvetés a ruháira, a csontjainak meg nem töretése), azok egyszerűen csak Isten akaratának megfelelően következtek be. Mások esetében Krisztus is játszott azokban szerepet (csendben marad a bírái előtt, imádkozott az ellenségeiért, átadta a lelkét Atyjának). Itt azonban, ebben az egyedi eseményben, amikor a „Szomjúhozom” kiáltás elhangzott, azt olvassuk: Jézus konkrétan azért kiáltott, „hogyan beteljesedjék az írás” (28. vers). Azaz, jóllehet a Szentírás egészen biztosan beteljesedik, ám Jézus ezt nem tekintette oknak a semmittevésre, amikor a hatalmában volt azt beteljesíteni a saját cselekedetével.

Az egyik korábbi tanulmányukból tudjuk, hogy Jézus a Szentíráson elmélkedett az agóniája óráiban. Főleg a 22. zsoltárra gondolt. Elméjén szemlátomást átfutottak más próféciaák is, mondhatni majdnem ellenőrizte azokat, hogy biztos legyen benne: mindaz, amit megjövendöltek az Ő életéről, beteljesedett. Volt bármi a Genézisben, ami nem következett be? Nem. Hát az Exodusban? Abban sem. A Deuterinómiumban? Abban sem. Végül elért a 69. zsoltárig, ahol ezt olvassuk a 22. versben: „Sőt ételemben mérget adnak vala, és szomjúságomban eczettel itatnak vala engem”. Mérget már kínáltak neki a fájdalmait enyhítésére (Mk15:23), de még nem történt meg az ecet felkínálása a szomjúságára. Ezért felkiált: „Szomjúhozom” – hogy ez is beteljesedjen.

A Szentírás betöltése

A Szentírásban hívők számára ennek az alkalmazhatósága az alábbi. Ha hisszük, hogy a Biblia Isten Ígéje, akkor hisszük, hogy a benne foglalt próféciaák megvalósulnak. De vajon nyugodtan leülünk, és nem teszünk semmit, amint azt egyesek javasolják? Vagy aktívan igyekszünk kivenni a részünket a próféciaák beteljesítéséből?

Hadd mondjak néhány példát. A Jn17:17-ben Jézus a népe megszentelődéséért imádkozik, ezt mondván: „Szenteld meg őket a te igazságoddal”. Meg leszünk szentelve. De ez vajon azt jelenti, hogy nekünk semmit sem kell tennünk a lelki növekedésünk érdekében? Egyáltalán nem ez a helyzet. A megszentelődésünk eszközeit is megemlíti ez az igever. Ezek pedig Isten Ígéjének tanulmányozása, a felette való elmélkedés és az elménkbe vésése. Ez a mi felelősségünk. Így noha végül valamennyien hasonlóak leszünk Jézushoz (1Jn3:2-3),

⁴⁷⁷ Pink, *Seven Sayings*, 86. oldal

időközben csak akkor szentelődünk meg, ha használjuk azokat az eszközöket, melyeket Isten bocsátott a rendelkezésünkre.

Ugyanebben az imádságban Jézus az egyház egységéért is imádkozik: „e nemcsak ő érettök könyörgök, hanem azokért is, a kik az ő beszédökre hisznek majd én bennem, hogy mindnyájan egyek legyenek; a mint te én bennem, Atyám, és én te benned, hogy ők is egyek legyenek mi bennünk: hogy elhiggye a világ, hogy te küldtél engem.” (20-21. versek) Ez a könyörgés a jelenre vonatkozik. Most van az „elhiggye a világ”. De akkor mi van? Szabadon megtehetünk bármit, ami csak tetszik, támadhatjuk a testvéreinket Krisztusban, megsemmisíthetjük, vagy gyengíthetjük az egységünket? Egyáltalán nem. Inkább valamennyiünknek azon kell munkálkodnunk, hogy igyekezzünk „megtartani a Lélek egységét a békességnek kötelében” (Ef4:3).

Emellett a küldetés megbízatásával kell munkálkodnunk. Az Úr mondta nekünk, hogy „az Isten országának ez az evangélioma hirdettetik majd az egész világon, bizonyságul minden népnek; és akkor jó el a vég” (Mt24:14). Semmi sem lehet világosabb: az evangéliumot *prédikálni fogják*. Ez prófécia. De a prófécia nem mentesít minket attól a felelősségtől, hogy teljes erőnkkel kivegyünk a részünket a beteljesítésében, közreműködökké válva azon keresztül, amiknek meg kell lenniük.

Vajon a prófécia elijesztő az emberi cselekvésre nézve? Egyáltalán nem. Inkább serkentő, mert senki sem olyan bátor Isten szolgálatában, mint azok, akik már előre ismerik a végkimenetelt, és Isten ígéreteit hangoztatva bátorítják önmagukat.

248. fejezet: Nincs a Jézuséhoz hasonló halál, Jn19:30

30. Mikor azért elvette Jézus az eczetet, monda: Elvégeztetett! És lehajtván fejét, kibocsátá lelkét.

Ha Krisztus a keresztyénség, s ha Krisztus életének utolsó hete annak a központja, akkor annak a hétnek a központja természetesen Krisztus halálának a pillanata a Golgotán. Az a pillanat tehát az egész történelem fókuszpontja, s az „Elvégeztetett!” szó annak a fontos kifejezése.

A keresztről elhangzott hét mondás között sorrendben a hatodik fontossága abban rejlik, hogy Krisztus halálára, mint elért eredményre mutat. Ez azért fontos, mert máshol azt olvassuk az evangéliumokban, hogy Jézus hangosan felkiáltott közvetlenül a halála előtt (Mt27:50, Mk15:37, Lk23:46). Miután két evangélium azt is elmondja, hogy Jézusnak inni adtak közvetlenül ezt megelőzően, így azt gondolhatnánk, hogy ezért kiáltott Krisztus. Más szóval, Krisztus szavai nem egy legyőzött ember végső felzokogása volt, sőt még nem is olyasvalakié, aki önként beletörődött a sorsába. Győztes bejelentés volt ez arról, hogy eljött a történelem fordulópontja, s a munka, amelyért Jézus a világba küldetett, elvégeztetett.

Ez teszi Krisztus halálát egyedivé. A durva bánásmód és a szenvedés türelmes eltűrésének példajaként talán szembeállítható más halálokkal. Talán párhuzamba állítható úgy, mint alkalmas véget annak számára, Aki a prófétákhoz hasonlóan hűséges bizonytságot tettek Isten Ígéjéről még akkor is, amikor azt az igazságot elvetették. De Krisztus halála a legteltesebb értelmében semmivel sem párosítható, mert Jézus (és nem más) nyerte el az üdvösséget a szenvedésével. Pál apostol beszél erről, elmondván: „Mikor pedig eljött az időnek teljessége, kibocsátotta Isten az ő Fiát, a ki asszonytól lett, a ki törvény alatt lett, hogy a törvény alatt levőket megváltsa, hogy elnyerjük a fiúságot.” (Gal4:4-5) Majd ismét: „Most pedig törvény nélkül jelent meg az Istennek igazsága, a melyről tanúbizonytságot tesznek a törvény és a próféták; Istennek igazsága pedig a Jézus Krisztusban való hit által mindazokhoz és mindazoknak, a kik hisznek. Mert nincs különbség. Mert mindnyájan vétkeztek, és szűkölködnek az Isten dicsősége nélkül. Megigazulván ingyen az ő kegyelméből a Krisztus Jézusban való váltság által, Kit az Isten eleve rendelt engesztelő áldozatul, hit által, az ő vérében, hogy megmutassa az ő igazságát az előbb elkövetett bűnöknek elnézése miatt, az Isten hosszútűrésénél fogva, az ő igazságának megbizonyítására, a mostani időben, hogy igaz legyen Ő és megigazítsa azt, a ki a Jézus hitéből való.” (Rm3:21-26)

Mivel Krisztus engesztelése ennyire fontos, nekünk is át kell tekintenünk kissé részletesebben. Ebben és a következő tanulmányokban megvizsgáljuk annak természetét, szükségességét, tökéletességét és az engesztelés terjedelmét.

Krisztus halála egy áldozat

Amikor elkezdjük vizsgálni az engesztelés természetét, azonnal a bibliai elképzelések és jelképek világában találjuk magunkat, ami nélkül az engesztelés természete nem érthető meg. Az elképzelések és a jelképek eme világában központi helyen áll az engesztelés, valamint az ahhoz kapcsolódó helyettesítés gondolata. Az áldozásnak az ártatlan áldozat, rendszerint egy állat halálához van köze. A helyettesítés azt jelenti, hogy ez valaki más halála helyett következik be.

Ennek a fogalomnak a háttere az a bizonyos igazság, hogy mindenki, aki csak valaha élt, bűnös, mert megszegték Isten törvényét, a büntetés pedig a bűnért a halál. A Biblia kijelenti: „A mint meg van írva, hogy nincsen csak egy igaz is; Nincs, a ki megértse, nincs, a ki keresse az Istent. Mindnyájan elhajlottak, egyetemben haszontalanokká lettek; nincs, a ki

jót cselekedjék, nincsen csak egy is.” (Rm3:10-12) Sőt, a Biblia azt is kijelenti, hogy a bűn büntetése a halál. Ezt mondja: „a mely lélek vétkezik, annak kell meghalni” (Ezék18:4). Ez a halál nem pusztán fizikai halál, bár az is benne foglaltatik. Ugyanúgy lelki halál is. A halál elkülönülés. A fizikai halál a lélek és a test szétválása. A lelki halál a lélek elszakadása Istentől. Ezt érdemeljük a bűnünk következményeként. De Jézus magára vette azt a halált az áldozata által. A helyettesítőnké vált, megtapasztalván mind a fizikai, mind a lelki halált a mi helyünkön.

Nagyon eleven szemléltetését látjuk ennek az alapelvnek Mózes első könyvének kezdő fejezeteiben. Ezekben a fejezetekben Ádám és Éva vétkeztek, s most rettegnek a következményektől. Isten figyelmeztette őket. Ezt mondta: „A kert minden fájáról bátran egyél. De a jó és gonosz tudásának fájáról, arról ne egyél; mert a mely napon ejéndel arról, bizony meghalsz.” (1Móz2:16-17) Ezen a ponton valószínűleg még nem volt túl tiszta képük arról, hogy micsoda a halál, de azt tudták, hogy valami komoly dolog. Következésképpen, amikor az engedetlenségük folytán vétkeztek, s később meghallották Isten feléjük közeledő lépéseit a kertben, megpróbáltak elrejtőzni.

De nem tudtak elbújni Isten elől. Erre senki sem képes. Itt is azt olvassuk, hogy Isten előhívta őket a rejtekhelyükről, és elkezdett foglalkozni a vétkükkal. Minek a bekövetkeztét kellene várnunk e találkozás eredményeképpen? Itt van Isten, Aki megmondta az ősszüleinknek, hogy amely napon vétkeznek, meg kell halniuk. S itt van Ádám és Éva, akik vétkeztek. Ebben a helyzetben az ítélet azonnali végrehajtását várhatnánk. Vétkeztek. Ezért ha Isten azonnal halálra adja őket mind fizikailag, mind lelkileg, örökre elúzvén őket a jelenlétéből, az igazságos lenne.

De nem ezt látjuk. Ehelyett Isten először megfeddi a bűnt, de aztán, csodák csodája, áldozatot mutat be, melynek következtében Ádám és Éva felöltöznek annak az állatnak a bőrébe. Ez volt az első halál, aminek bárki a tanúja volt. Ezt Isten végezte el. Mikor Ádám és Éva látták, megrettentek. „Szóval, ez a halál”, mondhatták. „Milyen borzalmas!” Mégis, visszahőkölve az áldozattól, csodálkozniuk is kellett, mert amit Isten megmutatott, az nem volt más, mint hogy jóllehet ők maguk szolgáltak rá a halálra, mégis lehetséges volt másvalakinek, ebben az esetben két állatnak meghalni helyettük.⁴⁷⁸ Az állatok fizették meg a bűnük árát. Sőt, most még azoknak az állatoknak a bőrébe is felöltöztek, emlékeztető gyanánt erre a tényre.

Ez tehát az áldozat értelme: a helyettesítés. Ez valakinek a halála másvalaki helyett. De mégis azt kell mondanunk, mert a Biblia ez tanítja, hogy az állatok halála soha nem képes eltörölni a bűn büntetését (Zsid10:4). Ezek jelképek voltak arról, miképpen vétetik el a bűn, de csakis jelképek. A valódi és hatékony áldozatot Jézus Krisztus mutatta be. Néha azt olvassuk a teológiai irodalomban, hogy az áldozat és a helyettesítés elképzelései idegenek a mi kultúránk számára, ezért nem használhatjuk ezeket a kifejezéseket többé Krisztus halála jelentésének a kifejezésére, ha legalábbis érthetők akarunk maradni.⁴⁷⁹ De nem szabad azt hinnünk, hogy könnyebb volt megértetni magukat azoknak, akik a világtörténelem korábbi korszakaiban éltek. Ezek a fogalmak mindig is nehezek voltak, ezért töltött Isten oly sok időt a tanításukkal, és ezért áldozott arra oly alapos munkát.

⁴⁷⁸ A Bibliában nincs szó a feláldozott állatok konkrét számáról. A Károli-fordításban csak ennyit olvasunk: „csinálja az Úr Isten Ádámnak és az ő feleségének bőr ruhákat, és felöltöztetie őket” (1Móz3:21). – *a ford.*

⁴⁷⁹ Figyelemre méltó visszatérés figyelhető meg egyes kortárs művekben az objektív engesztelés áldozatához. A neo-ortodox Barth Károly és Emil Brunner kihangsúlyozták az objektív engesztelést a teológiáikban (lásd Brunner, *The Mediator* és Barth, *Kirchliche Dogmatik*). Mások, pl. T. F. Torrance, követték őket (lásd *Theology in Reconstruction*). Egy sor biblikus teológus szintén felélénkítették ezt a hangsúlyt: Joachim Jeremias (*The Servant of the Lord, The Eucharistic Words of Jesus, The Central Message of the New Testament*), Otto Michel (*Römerbrief*), Leon Morris (*The Apostolic Preaching of the Cross, The Cross in the New Testament*), G. C. Berkouwer (*The Work of Christ*), Gustaf Aulen (*Christus Victor*) és Vincent Taylor (*The Cross of Christ*). E munkák némelyikében Krisztus halálának helyettesítő természete van kihangsúlyozva.

Isten haragjának lecsillapítása

A második szó Krisztus halála jelentésének a megértéséhez az engesztelés (Rm3:25). Az engesztelés is kapcsolódik az áldozatok világához. De a helyettesítéssel ellentétben, mely elsősorban arra vonatkozik, amit Jézus tett velünk kapcsolatosan (meghalt helyettünk), az engesztelés azt írja le, ami ennek a halálnak az Istenre tett hatásával kapcsolatos. A kifejezés háttere Isten haragja, mely minden bűn ellen irányul.

Egy ószövetségi szemléltetés lehet a segítségünkre. Ez a szövetség ládája, és az ahhoz kötődő áldozat. A szövetség ládája Izrael sivatagi sátrának az egyik bútordarabja volt. Ez egy kb. 90 cm hosszúságú láda volt arannyal borítva és vert arany fedéllel beborítva, ami a kegyelem trónusa néven ismeretes. A fedél két végén két kerubfigura állt kinyújtott szárnyakkal, melyek közepén összeértek. Mózes törvényeinek kőtábláit ebben a ládában, a ládát magát pedig a szentek szentjében, a sátor legszentebb részében őrizték.

A legjelentősebb dolog a szövetség ládájával kapcsolatban az, hogy jelképesen ezt tekintették Isten földi lakhelyének. Az elképzelések szerint Isten a kerubok kinyújtott szárnya feletti térben, a kegyelem trónusa fölött lakozott. S természetesen ezért nem léphetett be senki a szentek szentjébe a főpapon kívül, de ő is csak évente egyszer, az engesztelés napján. Isten szent volt, és a bűnös férfiak és nők, akik az Ő jelenlétébe jöttek, megsemmisültek volna.

Annak a ládának a jelképe szörnyű kép, mert annak is szánták. Ott látjuk Istent lakozni a kerubok kinyújtott szárnyai között, a kegyelem trónja felett. S ott látjuk a törvényt, amit megszegtünk. Amikor Isten letekint az emberek ügyeire, ezt látja – a megszegett törvényt. Ezért ez a kép azt mondja nekünk, hogy Istennek az Ő szentségében meg kell ítélnie a bűnt, s a bűnösök alá vannak vetve az Ő törvényes haragjának.

De ez nem minden, mert most eljön az engesztelés napja, s azon a napon a főpap fogja az áldozat vérét, és gondosan hordozva e ceremónia összes szabályának megfelelően (mert e szabályok megszegése halálbüntetéssel járt) belép a szentek szentjébe, ahol ráhinti a kegyelem trónjára, Isten jelenléte és a törvény közé. Mit jelképez ez? Dicsőséges módon a kép már nem az Isten törvényének megszegői ellen irányuló harag, hanem inkább a kegyelem képe, melyben Isten bűnnel szembeni haragja kiengeszteltetik, és a bűnös megmenekül. Ha Isten most letekint a kerubok szárnyai közül, akkor már nem a megszegett törvényt látja, hanem az áldozat vérét. Egy ártatlan halt meg. Elhordozta a büntetésünket. Így hát élhetünk.

Az áldozat tárgyalásakor rámutattam, hogy az állatok vére nem volt képes ténylegesen eltörölni a bűnt, hanem csak tanító módon mutatott előre Krisztus golgotai munkájára. Ez erre is vonatkozik. A kegyelem trónjára a főpap által hintett áldozati vér nem törölte el a bűnöket, hanem előre mutatott arra, Akinek a halála majd eltörli azokat: Jézus Krisztusra. Mikor Ő meghalt, Istennek a bűnnel szembeni haragja a szó szoros értelmében lecsillapodott, amit Maga Isten mutatott meg a templom kárpitjának kettéhasításával a tetejétől az aljáig, ami elválasztotta a szenthely többi részét a szentek szentjétől. Így mutatta meg Istent, hogy az út az Ő jelenlétébe most nyitva áll mindenki számára, akik hisznek majd Jézusban.

Érdekes oldalfénye Isten halála eme jelentésének az a gyorsaság, amivel a véres áldozatok eltűntek az ókori világból, amint Krisztus evangéliumát elkezdtek prédikálni. Krisztus halálának idején áldozatokat mindenütt bemutattak – a római és a barbár világban ugyanúgy, mint a judaizmusban. De amint Adolf Harnack egykor rámutatott egy látványos bekezdésben: „Valahová csak elért a keresztyén üzenet... az áldozati oltárokat elhagyták, és az áldozati állatokkal kereskedőknek nem maradtak vevőik... Krisztus halála véget vetett minden véres áldozatnak.” Miért történt ez? Harnack megmagyarázza: „Az Ő [Krisztus] halálának engesztelő áldozati értéke volt, mert ellenkező esetben nem lett volna ereje

behatolni abba a belső világba ahonnan a véres áldozatok eredtek”.⁴⁸⁰ Az áldozatok azért szűntek meg, mert egyedül Krisztus halála volt képes kielégíteni azt a szükségletet, amelynek azoknak kellett volna eleget tenni.

Megbékélés

A harmadik szó Krisztus halála hatásainak leírására a megbékélés. A 2Kor5:18-19 a kulcs-igeszakasz: „Mindez pedig Istentől van, a ki minket magával megbékéltetett a Jézus Krisztus által, és a ki nekünk adta a békéltetés szolgálatát; Minthogy az Isten volt az, a ki Krisztusban megbékéltette magával a világot, nem tulajdonítván nekik az ő bűneiket, és reánk bízta a békéltetésnek ígését.”

A megbékélés jelentése „helyreállítani”, így ennek a kifejezésnek a háttere a bűn miatt megszegett kapcsolat köztünk és Isten között. Már láttuk ennek egy példáját Mózes első könyvében, amikor Ádám és Éva vétkeztek, Isten eljött hozzájuk, s összüleink elrejtőztek Előle. Ez nem történt meg az engedetlenségüket megelőzően. Korábban megvolt a nyitottságuk. Örömmel beszélgettek Istennel. Most azonban a korábbi kapcsolat megszakadt, s kimutatták ennek mély pszichológiai tudatát az elrejtőzésükkel. Bizonyos értelemben a férfiak és a nők azóta mindig is rejtőzködnek. Elrejtőzünk a lelki dolgok iránti önmagunk által magunkra kényszerített tudatlanság folytán, a feltételezett műveltségünk, vagy kultúránk folytán, vagy (akármennyire is furcsának tűnik) a vallás segítségével – mert sok vallásos megtapasztalás inkább megannyi igyekezet az eltávolodásra Istentől, semmint közeledés Őhöz.

Isten azonban eljön hozzánk: ez az evangélium dicsősége. Sőt, amikor eljön, azt is megteszi, ami szükséges az elrontott kapcsolat helyreállításához és a szakadék áthidalásához. Az Édenben ez az áldozatok bevezetése volt. A Golgotán ez a végső híd volt, amire a korábbi áldozatok mutattak. Pál írja: „Mert egy az Isten, egy a közbenjáró is Isten és emberek között, az ember Krisztus Jézus” (1Tim2:5). Úgy érti, hogy Krisztus halála alapján megy végbe a megbékélés.

Áron vétettünk meg

Az utolsó és legjelentősebb szó Krisztus halálának a leírására a „megváltás”. A „megváltás” két latin szóból származik, a *re*, jelentése „ismét”, valamint az *emere*, jelentése „megvásárolni” szavakból. Így a megváltás jelentése a „megvásárolni újból”, vagy „visszavásárolni”, mint valaminek a visszavétele, amit elzálogosítottak, vagy jelzálog alá vontak. Mi az anyagi dolgokkal kapcsolatosan használjuk a szót. A Biblia annak jelzésére használja, hogy Istenéi vagyunk, mindazonáltal a bűn miatt rabszolgákká lettünk, s most ki kell váltani minket abból a rabszolgaságból Krisztus áldozata által.

A rabszolgaságunk a bűn büntetése és annak hatalma. Krisztus halála mindkettőtől megszabadít minket. Ebben a témában írja John Murray: „Pont amiképpen az áldozat a vétkük folytán keletkezett szükségletre irányul, az engesztelés szükségességére, ami Isten haragjából fakad, valamint a megbékélés szükségességére, ami az Istentől való elidegenedésünkből fakad, úgy irányul a megváltás arra a rabszolgaságra, aminek a bűnünk szolgáltatott ki bennünket. Ez a rabszolgaság természetesen több formájú. Következésképpen a megváltásnak, mint megvásárlásnak, vagy váltságdíjnak is sok vonatkozása és alkalmazása van. A megváltás minden részletre vonatkozik, melyekben meg vagyunk kötve, s olyan szabadságra szabadít

⁴⁸⁰ Adolf Harnack, *What is Christianity?* fordította Thomas Bailey Saunders (London: Williams and Norgate, 1901) 157-158. oldal

meg minket, mely nem kevesebb, mint Isten gyermekeinek dicsőséges szabadsága.”⁴⁸¹ Péter még konkrétabb kifejezésekkel beszél erről: „Tudván, hogy nem veszendő holmin, ezüstön vagy aranyon váltattatok meg a ti atyáitoktól örökölt hiábavaló életetekből; hanem drága véren, mint hibátlan és szeplőtlen bárányn, a Krisztusén” (1Pt1:18-19).

„Elvégeztetett!” – ez Krisztus bejelentése a keresztről, s különösen alkalmas a halálának, mint megváltásnak a megértéséhez, mert a görög *tetelestai* szó egyik jelentése, amit alátámasztja azt a „Teljesen kifizetve!” A szót ezen a módon a világi üzleti tranzakciók bonyolítása során használták.

Itt térünk vissza ahhoz a ponthoz, amellyel kezdtük. Ami Krisztus halálát oly egyedeivé teszi és valóban a történelem középpontját jelöli az nem más, mint hogy pontosan az végeztetett el, amit el kellett végezni a mi üdvösségünkhöz. Halált érdemeltünk a bűnünk miatt: Krisztus halt meg helyettünk. Isten igazságos haragja alatt álltunk a vétkeink miatt: Krisztus hordozta el azt a haragot helyettünk. Elidegenedtünk Istentől: Krisztus kibékített minket Vele. Eladattunk a bűn alatt: Krisztus megvásárolta a szabadságunkat a bűn árának kifizetésével. Egy szempontból mindez lelki. Az erkölcsi dolgokhoz és a lelki kapcsolatokhoz van köze. De más szempontból mindez ugyanolyan konkrét és történelmi, mint Julius Caesar születése, vagy Szókratész halála.

⁴⁸¹ John Murray, *Redemption Accomplished and Applied* (Grand Rapids: Eerdmans, 1970) 43. oldal

247. fejezet: Miért halt meg Jézus? Jn19:30

30. Mikor azért elvette Jézus az eczetet, monda: Elvégeztetett! És lehajtván fejét, kibocsátá lelkét.

Azok, akik egyáltalában valamit is tudnak a keresztyénségről, tudják: Jézus azért halt meg, hogy megmenten minket a bűntől, s a döntés forrása, hogy megment minket a bűntől, Isten szeretete volt. „Mert úgy szeretete Isten e világot, hogy az ő egyszülött Fiát adta, hogy valaki hiszen ő benne, el ne vesszen, hanem örök élete legyen.” (Jn3:16) De miért volt arra szükség, hogy Isten szeretet ezen a módon érje el a célját? Ezt a kérdést tette fel Canterbury Anselm a híres *Cur Deus Homo? (Miért lett az Isten emberré?)* című cikkében, melyben ezt kérdezte: „Miféle okból, vagy szükségességből lett az Isten emberré, és amiképpen hisszük és megvalljuk, hogy a halálával helyreállítsa az életet a világ számára, mikor megtehetette volna ezt más személyen (angyalin, vagy emberin), sőt az akarata pusztá cselekedetén keresztül?”⁴⁸²

Szükséges volt a keresztyén, vagy Isten képes lett volna megmenteni az emberi faj más személyen, vagy akár az akarata pusztá cselekedetén keresztül? Az egyik szerző így fogalmaz: „Ha azt mondjuk, hogy nem tudta volna megtenni, akkor vajon nem vonjuk kétségbe a hatalmát? Ha azt mondjuk, hogy megtehetette volna, de nem tette meg, akkor vajon nem vonjuk kétségbe a bölcsességét? Az efféle kérdések nem skolasztikus elmésségek, vagy hiábavaló kíváncsiságok. Ezeket kikerülni annyi, mint elmulasztani valamit, ami központi helyet foglal el Krisztus megváltó munkájában, ez pedig ama munka lényegi dicsősége valamely részének elmulasztását jelenti. Miért lett az Isten emberré? S emberré léve miért halt meg? S meghalván miért a keresztfára átkozott halálával halt meg?”⁴⁸³

Két szükségesség

A keresztyén tanítás történetében hagyományosan két módon beszéltek Jézus Krisztus halálának a szükségességéről. Az egyik az, amit a *körülményekből adódó* szükségességnek nevezünk. A másik az *abszolút* szükségesség. Hadd magyarázzam meg.

A nézet, amit a *körülményekből adódó* szükségességnek nevezünk, azt vallja, hogy Isten, aki szabad és végtelen, mindig végtelen számú, Számára nyitott lehetőséggel rendelkezik. Következésképpen, noha választhatta a férfiak és a nők megmentését Krisztus halálán keresztül, ezt nem kellett megtennie, s valójában megmenthette volna őket még végtelenül sok más módon. Ha ezen a ponton azt kérdezzük, hogy miképpen beszélhetünk egyáltalában az engesztelés „szükségességéről”, a válasz az, hogy a körülmények miatt, melyek között Isten tevékenykedett, ez a volt a mód (a sok egyéb mód közül), melyből a legtöbb előny származott, beleértve a legnagyobb dicsőségnek az Isten számára megnyíló lehetőségét is. Isten megmenthetett volna minket anélkül is, hogy Krisztus meghal. De mégsem cselekedhetett így, ugyanakkor a legnagyobb bölcsességet és szeretetet mutatta a körülményekben. Mikor azt olvassuk, hogy „vérontás nélkül nincsen bűnbocsánat” (Zsid9:22), az valóban igaz. De csakis azért igaz, mert Isten döntött úgy, hogy a dolgoknak ezen a módon kell megvalósulnia. Ő igenis megmenthetett volna minket vérontás nélkül is.

A másik módja a beszédnek Jézus halálának szükségességéről az, amikor abszolút szükségesnek tekintjük azt. Ez szó szerint azt jelenti, hogy kiválasztván egyeseket Ádám bukott fájából, Istennek nem volt más rendelkezésre álló eszköze, mint a saját szeretett Fiának

⁴⁸² Anselm of Canterbury, „Why God Became Man?”, 1. kötet, 1. fejezet *A Scholastic Miscellany: Anselm to Ockham* című műben, szerk. és ford. Eugene R. Fairweather, „The Library of Christian Classics”, X. kötet (Philadelphia: Westminster Press, 1956), 10. oldal

⁴⁸³ Murray, *Redemption Accomplished and Applied*, 11. oldal

feláldozása. Ez nem azt jelenti, hogy Istennek el kellett küldenie Jézust! Ő dönthetett volna úgy is, hogy senkit sem üdvözít. De kiválasztván egyeseket az üdvösségre, ezt az Ő Fiának halálán keresztül volt szükséges elérnie, s ez a szükségesség a saját természetének tökéletességeiből fakad.

Első pillantásra vakmerőnek tűnhet ez a beszéd, ha azt mondjuk, hogy valami abszolút szükséges volt Isten számára. „Végső soron”, vetheti ennek ellenébe valaki, „kik vagyunk mi, hogy megmondjuk Istennek, mit tehet, vagy mit kell tennie?” De ez a kijelentés nem ezen a módon hangzik el. Nyilvánvalóan nem mondhatjuk meg Istennek, hogy mivé legyen, vagy mit cselekedjen. Ő azonban mégis kijelentett valamennyit a saját természetéről a Szentírásban, ezért nem pimasz, vagy helytelen dolog ennek a kijelentésnek az alapján vizsgálni, hogy vajon Isten megtehet-e valamit, vagy nem teheti-e meg, különösen, ha az a dolog olyan központi jelentőséggel bír a keresztyén hit számára, mint az engesztelés. Például, lehetséges az, hogy Isten hazudjon, vagy hamisságot mondjon? Ha nemmel válaszolunk, ahogyan kell is, azzal nem korlátozzuk Istent abban, hogy mit cselekedhet, és mit nem. Egyszerűen csak elismerjük, hogy a csalás lehetetlenség annak számára, Akit a végső igazság jellemez, ahogyan Isten ezt Önmagáról kijelenti. Egyáltalában nem vagyunk ezzel tiszteletlenek Vele szemben, sőt inkább tiszteljük Őt. Sőt, egy értékes végkövetkeztetésre jutunk, mert azon az alapon, hogy Isten képtelen hazudni, rájövünk, hogy mindig bízhatunk Benne.

Nem helytelen, még csak nem is megvalósíthatatlan arra a következtetésre jutni, hogy Isten az abszolút szükségesség kényszere alatt állt Krisztus halálának dolgában. Nem kellett volna Neki ott állnia. De a választ arra, hogy állt-e az abszolút szükség kényszere alatt, vagy sem, egyedül a Szentírás tanítása határozza meg, nem pedig holmi előzetes következtetgetés arról, hogy mi szükséges a mi értelmünk számára Isten szabadságának a megértéséhez.

Az isteni szükségességek

Mikor a Bibliához fordulunk, Istennek egy sor szükségességét találjuk, melyek mind kihatással vannak a témánkra. Ezek hasonlóak ahhoz, hogy Isten számára szükséges az igazat beszélni, az Igazságnak lenni, de ezek elsősorban az üdvösségre vonatkoznak.

Az első szükségesség ezek közül *Isten bűn-gyűlölete*, amit kifejezhetünk azzal, hogy Istennek gyűlölnie kell a bűnt, ha Ő olyan, amilyennek a Szentírásban jelenti ki Magát. Ennek a szükségességnek a háttere Isten szentsége. A Szentírás Istent többször nevezi szentnek, mint bármi másnak. Ez az a díszítő jelző, ami példának okáért a legtöbbször kapcsolódik az Ő nevéhez. Nem túl gyakran olvasunk az Ő „szerető nevééről”, „hatalmas nevééről”, vagy „örök nevééről”. De gyakran emlékeztet minket a Szentírás az Ő „szent nevére”. Sőt, Isten ez az attribútuma az, mely mindig meg van említve bármely Vele kapcsolatos látomásban, amit az emberek láttak Róla. Ézsaiás a „magas és felemeltetett” Úrral kapcsolatos látomásában minden más attribútumánál jobban kihangsúlyozta az Isten szentségét. „Szent, szent, szent a seregeknek Ura”, kiáltják a szeráfok. Ézsaiás azonnali reakciója a siránkozás volt a saját bűnös mivolta felett. „aj nékem, elvesztem, mivel tisztátalan ajkú vagyok és tisztátalan ajkú nép közt lakom: hisz a királyt, a seregeknek Urát láták szemeim!” (Ézs6:5, v. ö. 1-6. versek)

Isten szentsége a lényének magvában rejlik tehát, és Ézsaiás kétségbeesése annak elismerése volt, hogy Isten a Maga szentségében nem lehet közönyös semmivel szemben, ami azzal ellentétes. A szentség magában foglalja a fenség és az akarat elemeit. Ha megkérdezzük: „Mire irányul elsősorban az akarata?”, a válasz ez: Isten fenségére. Azaz, Isten akarata elkerülhetetlenül ellentétes lesz bármivel szemben, ami megpróbálja elhomályosítani az Ő fenségét, vagy kérkedni azzal. S a bűn ezt igyekszik megtenni. Így Isten a bűn ellen van, az Ő haragja irányul arra.

Manapság sokan nem szeretik a harag elképzelését. De szeretik, vagy sem, a Szentírás azt tanítja, hogy a harag Isten természetének az egyik szükséges összetevője a bűnnel

szemben. Egyedül az Ószövetség van vagy hatszáz fontos igeszakasza Isten haragját illetően. Az Ő haragja irányul az igazságtalanságra, a korrupcióra, és a saját dicsősége és fensége elleni sértésekre. Az Újszövetségben ugyanolyan fontos igeszakaszokat találunk erről. Például a Róma 1 beszél Isten haragjáról „az embereknek minden hitetlensége és hamissága ellen, kik az igazságot hamissággal feltartóztatják” (18. vers). Más igeszakaszok világosan beszélnek „az eljövendő haragról” (1Thessz1:10, 2:16, v. ö. 5:9, Rm2:5). Ezek az igeszakaszok azt tanítják, hogy Isten nem nézhet, és nem is néz közönyösen a bűnösökre.

Az isteni természet második szükségessége az üdvösség dolgában Isten kötelezettsége arra, hogy helyesen cselekedjen. Ez a kötelezettség Istennek, mint a teremtes Urának és Bírójának a szerepén alapszik. „Avagy az egész föld bírása nem szolgáltatna-é igazságot?”, kérdezte szónoki módon Ábrahám, amikor Isten kijelentette neki Szodoma küszöbön álló ítéletét (1Móz18:25). A válasz nyilvánvaló volt: a Szuverénnek helyesen kell cselekednie. Ábrahám valójában ezt a szükségességet használta ki, hogy Szodoma üdvösségéért könyörögjön. Isten elmondta Ábrahámnak, hogy meg fogja semmisíteni Szodomát, s Ábrahám tiltakozott: „Avagy elveszted-é az igazat is a gonosszal egybe? Talán van ötven igaz abban a városban, avagy elveszted-é, és nem kedvezel-é a helynek az ötven igazért, a kik abban vannak? Távol legyen tőled, hogy ilyen dolgot cselekedjél, hogy megöld az igazat a gonosszal, és úgy járjon az igaz mint a gonosz: Távol legyen tőled! Avagy az egész föld bírása nem szolgáltatna-é igazságot?”

Itt van két isteni, az üdvösséghez tartozó szükségesség: először, Istennek gyűlölnie kell a bűnt, másodszor, a Föld Bírójának igazságot kell szolgáltatnia. Mi a helyes ott, ahol a bűnről van szó? A válasz az ítélet, amint azt Szodoma megsemmisítése is jelzi. Igaz, most még nem látjuk az ítélet teljességét, mert Isten jórészt visszatartotta az ítéletet. Annak mégis el kell jönnie. Előbb, vagy utóbb, de el kell jönnie, és amikor eljön, a bűnös örök megsemmisülését kell eredményeznie.

Az isteni megoldás

A bibliai feljegyzésekből tudjuk, hogy Isten úgy döntött: nem semmisít meg minden bűnöst. Az Ő nagy szeretetéből kiindulva úgy döntött, hogy megment egy nagy tömeget. De felmerül a kérdés: Miképpen képes ezt megtenni anélkül, hogy sértene a saját természetének eme két szükségességét? Ennek csak egy módja van: másnak kell elszenvedni az elítéltek helyett az ítéletet. Halljuk a választ, s egy pillanatra megkönnyebbülünk. De aztán megkérdezzük: „Ki?”, és ismét elfog minket a kétségbeesés. Ki felel meg erre a feladatra? Ki akarja azt megtenni? A válasz az, hogy Isten saját Fia, az egyetlen, Aki képes emberré lenni és meghalni a bűnösökért, és akarja is azt megtenni.

Anselm, akit korábban említettünk, így fogalmazza ezt meg: Először, mondta, az üdvösséget Istennek kellett elérni, mert senki más nem volt képes azt megtenni. Természetes, hogy a férfiak és a nők nem képesek erre, mert mi vagyunk azok, akik először kerültünk bajba önmagunk miatt. Tettük ezt a lázadásunkkal Isten jogos törvénye és rendeletei ellen. Sőt olyan mértékben szenvedünk a bűn következményeitől, hogy az akaratunk is meg van kötve, ezért még csak Isten kedvében sem akarhatunk járni, még kevésbé az Ő kedvére tenni. Csak a reménységünk az Isten, Akinek megvan mind az akarata, mind a hatalma arra, hogy segítsen. Másodszor, mondta Anselm, látszólagos ellentmondásban az első ponttal, az üdvösséget is embernek kell elérnie, mert az ember volt az, aki rosszat tett Istennek, ezért neki kell a rosszat jóvátenni. Ebben a helyzetben az üdvösséget csak az nyerheti el, aki Isten és ember egyetlen személyben, azaz Jézus.

Anselm ezekkel a szavakkal fogalmazza meg az érvet: „Nem volna helyes, ha az emberi természet helyreállítása elmaradna, és... a helyreállítás nem volna lehetséges, amíg az ember meg nem fizet Istennek a bűnért. De az adósság oly nagy volt, hogy miközben egyedül

az embert terhelte, csak Isten tudta kifizetni, így ugyanannak a személynek embernek és Istennek kellett egyszerre lennie. Szükséges volt tehát, hogy Isten bevonja az emberi mivoltot a személyiségének egységébe, így az, akinek a saját természetében kellett volna fizetnie, és nem tudott, benne legyen abban, aki képes volt erre... Ennek az embernek az élete oly fenséges, oly drága, hogy elegendő volt annak megfizetéséhez, ami az egész világ bűnéért jár, sőt végtelenül több is.”⁴⁸⁴

Csak így volt lehetséges Isten számára, hogy „igaz legyen Ő és megigazítsa azt, a ki a Jézus hitéből való” (Rm3:26). Ez az a végső szükségesség, amit János evangéliumának ama jól ismert versei jeleznek: „És a miképen felemelte Mózes a kígyót a pusztában, akképen kell az ember Fiának felemeltetnie. Hogy valaki hiszen ő benne, el ne vesszen, hanem örök élete legyen. Mert úgy szeretete Isten e világot, hogy az ő egyszülött Fiát adta, hogy valaki hiszen ő benne, el ne vesszen, hanem örök élete legyen. Mert nem azért küldte az Isten az ő Fiát a világra, hogy kárhoztassa a világot, hanem hogy megtartassék a világ általa.” (Jn3:14-17) Ezek az igeversék kimondják, hogy Krisztus halálán és a Belé vetett hiten kívül a faj elveszett. Istennek a megmentésünkkel kapcsolatos szándéka mellett nem volt semmiféle más lehetőség.

A kereszt átka

Van azonban még egy dolog. E fejezet kezdetén ezt kérdeztük: „Miért volt szükség Isten szeretete számára, hogy ezen a módon érje el a célját? Miért Jézus? És miért a kereszt?” Eddig a kérdés első felét válaszoltuk meg: láttuk, miért volt szükséges az üdvösségünk árát Jézusnak megfizetnie. De még nem válaszoltuk meg, miért kellett bemutatni ez az áldozatot a Golgotán. Miért következett be az Ő halála? Miért volt ez a különösen borzalmas szenvedésforma?

A választ a kérdésre a galatáknak írott levél adja meg, melyben Pál ezt mondja: „Krisztus váltott meg minket a törvény átkától, átokká levén érettünk; mert meg van írva: Átkozott minden, a ki fán függ” (Gal3:13). Mit jelent ez? Nos, ez a Biblia válasza az Isten üdvözítésének módjával kapcsolatos ellenvetéseinkre, melyekkel még az után is előhozakodhatunk, miután megértettük az engesztelés természetét és szükségességét. Megérthettük, hogy Jézus volt Isten ártatlan Fia, Aki a helyünkre léphetett a Golgotán, az igaz a hamisakért. Megérthettük, hogy Isten Őt ítélte el helyettünk. „De ez mégsem helyes”, tiltakozhatunk. „Még ha Jézus akarattal halt is meg, akkor sem volt helyes Istennek azt megbüntetni, Aki ártatlan volt minden gaztettől.” Ezen a ponton jön Pál válasza, mert ő rámutat, hogy létezik az Ószövetségben egy igevers (5Móz21:23), amely átkot mond mindazokra, akiket fára akasztottak, mint a kivégzés eszközére. Ez nem jelentett sokat azoknak, akik akkor éltek, de része volt Izrael törvényének. Így mikor az Úr Jézus Krisztust fára függesztették, ezzel technikai megszegője lett az egész törvénynek (bár nem a saját hibájából), és joggal vált megbüntethetővé. Ezen a módon Isten igazságos maradt Krisztus kivégzésével, Krisztus pedig ártatlan maradt.

Isten szeretetét ajánlja

E tanulmány végkövetkeztetése tehát az, hogy az üdvösségünk elnyerése ilyen áron Isten szeretetéből fakad, s ez Isten szeretetét ajánlja nekünk, hogy higgyünk Jézusban. A mi megmentésünkért kellett megfizetnie ezt az árat. Isten azonban nem vonakodott gondoskodni a Fia feláldozásáról, akkor volt az irántunk érzett szeretete. Képesek vagyunk megvetni ezt a szeretet? Képesek vagyunk figyelmen kívül hagyni? A Biblia mondja: „Az Isten pedig a mi

⁴⁸⁴ Anselm of Canterbury, „Why God Became Man?”, 176. oldal

hozzánk való szerelmét abban mutatta meg, hogy mikor még bűnösök voltunk, Krisztus érettünk meghalt” (Rm5:8).

Ez természetesen az egész fejtegetés alapja, s ez teszi azt jelentékennyé. A fejtegetésünk az engesztelés szükségességéről elvezetett minket néhány gondos teológiai megkülönböztetésig, s ezek közül néhány elismerten nehezek bizonyos emberek számára, mert nem mindenki teológus. Az alap azonban mégsem nehéz senki számára. Hadd fogalmazzak így: Ezen a héten, mielőtt először prédikáltam ezt az anyagot János evangéliumának rendszeres magyarázata során vasárnap reggelenként a Tizedik Presbiteriánus Gyülekezetben, elemeztem ezeket a témákat az ebédlőasztalnál, hogy lássam, miképpen reagálnak rá az ott lévő emberek. Nagyon is jól. De végül az egyik lányom tízéves barátnője megkérdezte: „Mi a fő pontja a prédikációjának?” Ezt a kérdést a szülei tanították neki, hogy jobban legyen képes követni az üzeneteket, s (azt hiszem) mindjárt a legelején meg akarta ragadni a lényegét. Azt válaszoltam, hogy a válasz egyszerű, mert jóllehet a teológia bonyolult, maga a dolog nem az. Egyszerűen csak ennyi:

Nem volt más elég jó
Kifizetni a bűn árát.
Csak ő volt képes megnyitni
A menny kapuját, és beengedni minket.
Ó mélységesen, milyen mélységesen szeretett!
S nekünk is szeretnünk kell Őt,
S bízunk az Ő megváltó vérében,
S meg kell próbálnunk cselekedni az Ő cselekedeteit.

Krisztus olyannyira szeretett minket, hogy nem tartotta vissza tőlünk annak megcselekedését, amit meg kellett tenni. Emiatt nekünk, a magunk részéről, szintén fenntartások nélkül kell szolgálnunk Őt.

250. fejezet: „Elvégeztetett!”, Jn19:30

30. Mikor azért elvette Jézus az eczetet, monda: Elvégeztetett! És lehajtván fejét, kibocsátá lelkét.

A görög szónoklás egyik célja általánosan alkalmas sokat mondani pár szóval – „a dolgok tengeré adni a nyelv egyetlen cseppjével”. Ez a cél eléri Krisztus hatodik mondása a keresztről: „Elvégeztetett!” Az angolban ez három szó. A görögben (és a magyarban – *a ford.*) csak egy. De ez a szó mégis összefoglalja a legnagyobb, valaha is elvégzett munkát. Spurgeon mondta: „Szükség lenne az összes többi szóra, amit valaha is kimondtak, vagy valaha is ki fognak mondani ennek az egyetlen szónak a megmagyarázásához. Ez teljeséggel felmérhetetlen. Magasztos: nem érhetek fel hozzá. Mély: nem tudom kikutatni.”⁴⁸⁵

Mi azonban megpróbáltuk tanulmányozni, s ebből a célból először megvizsgáltuk az engesztelés természetét, majd másodszor annak szükségességét. Ebben a fejezetben a tökéletességével foglalkozunk, Krisztus halálának azzal az összetevőjével, melyet talán minden másnál jobban sugall ez a szó.

Pink írja: „Ez nem egy tehetetlen mártír kétségbeesett kiáltása volt: nem az elégedettség kifejezése volt, amiért a szenvedéseinek a végére ért, s nem is az elhasznált élet utolsó lehelete volt. Nem inkább bejelentés volt az isteni Megváltó részéről arról, hogy mindaz, amit megtenni jött a Földre a mennyből, elvégeztetett: mindaz, ami szükséges volt Isten teljes jellemének megmutatásához, most teljesült, mindaz, amit a törvény megkövetelt, mielőtt a bűnösök üdvözülhetnének, végrehajtatott, és a megváltásunk teljes ára ki van fizetve.”⁴⁸⁶ Meg kell hagyni, amikor Jézus ezeket a szavakat mondta, még nem halt meg. De a halála már csak néhány pillanatnyira volt, s itt előzetesen beszél az itt elvégzett munkáról.

Mit jelentett a haldokló Úr eme mondása? Mi végeztetett el? Miképpen kapcsolódik ez hozzánk, és az üdvösségünkhöz?

Krisztus munkája elvégeztetett

Egy sor dologra mutathatunk rá, melyek elvégeztettek Krisztus halálának pillanatában. Az első és legnyilvánvalóbb dolog *Krisztus szenvedése*. Ezek nem érték Őt meglepetésszerűen. Már jóval korábban megmondta az Úr: „De keresztséggel kell nékem megkereszteltetnem; és mely igen szorongattatom, míglen az elvégeztetik” (Lk12:50). Évszázadokkal korábban Ézsaiás ezt írta Róla: „Útált és az emberektől elhagyott volt, fájdalmaik férfiai és betegség ismerője!” (Ézs53:3) A szenvedés jelölte meg Krisztus életét. Szomjazott és éhezett. Három évig szolgált anélkül, hogy a fejét lett volna hová lehajtania. Kigúnyolták, megvádolták, megverték, s most ki volt téve a kereszt borzalmának és megaláztatásának.

Senki nem szenvedett úgy, mint Jézus. De most ennek vége szakadt. Egyetlen vicsorgó ellensége sem fog többé az arcába köpni. Egyetlen katona sem ostromozza meg többé soha. Egyetlen pap sem gúnyolódik majd Rajta. Vége: a mennyei trónon ül, s várja, amíg minden ellensége a lába alá vettetik. Spurgeon írta: „Most gyere Júdas, és áruld el Őt egy csókkal! Mi van ember, nem mered megtenni? Gyere Pilátus, mosd kezeidet az állítólagos ártatlanságodban, s most mondd, hogy ártatlan vagy az Ő véréből! Gyertek írástudók, és farizeusok, s vádoljátok Őt: s ó, zsidó csöcselék és gyülevész pogány horda, akik nemrég keltek ki a koporsóikból, most ordítsátok, hogy *El Vele! Feszítsd meg!* De lám! Menekülnek Előle, a hegyeknek és a szikláknak kiabálva: *Essetek mi reánk és rejtsetek el minket annak*

⁴⁸⁵ Charles Haddon Spurgeon: „Christ’s Dying Words for His Church” a *Sermons on the Gospel of John*-ból (Grand Rapids: Zondervan, 1966), 170. oldal

⁴⁸⁶ Pink *Seven Sayings*, 102. oldal

*színe elől, a ki a királyiszekben ül, és a Bárány haragjától! Mégis ez az arc az, amelyet egykor mindenki másénál jobban elcsúfítottak, annak arca, Aki egykor megvetett és elvetett volt.*⁴⁸⁷

A főt, melyet egykor tövises koronáztak,
Most a dicsőség koronázza.
Királyi korona ékesíti
A hatalmas Győztes homlokát.
A menny legmagasztosabb helye
Az Övé, a saját jogán.
A királyok Királyáé és uraknak Uráé,
A menny örök Világosságáé.

Milyen boldogoknak kell lennünk, hogy többé már senki sem vetheti meg Őt, s a szenvedések, melyekkel egykor telve volt a Megváltó élete, véget értek!

A második dolog, amire rámutathatunk, mint befejezettre a mi Urunk halálának pillanatában *az Ő munkája*, aminek az elvégzése végett küldetett Ő a világba. Ez a munka az engesztelésben összpontosult, amire pillanatokon belül rátérünk, de több is volt ennél. Az Ő egész élete volt, felövezve az Atyja iránti legteljesebb engedelmességgel, és tele a tanításokkal és a jócselekedetekkel. Ez a munka volt állandóan Előtte. A zsidókhoz írott levél szerzője mondja, hogy a világba lépésekor ezt mondta: „Áldozatot és ajándékot nem akartál, de testet alkottál nékem, Égő és bűnért való áldozatokat nem kedveltél. Akkor mondtam: Ímé itt vagyok, (a könyv fejezetében írva vagyok rólam), hogy cselekedjem óh Isten a te akaratodat.” (Zsid10:5-7) A Jn4:34-ben ezt olvassuk: „Az én eledelem az, hogy annak akaratját cselekedjem, a ki elküldött engem, és az ő dolgát elvégezzem”. Beszért azokról a munkákról, melyeket Isten adott Neki, hogy elvégezze azokat (Jn5:36), valamint a szavakról, melyeket Isten adott Neki, hogy elmondja azokat (Jn8:26, 14:24). Ezt mondta: „A beszédeket, a melyeket én mondok néktek, nem magamtól mondom; hanem az Atya, a ki én bennem lakik, ő cselekszi e dolgokat” (Jn14:10). Azután, a János 17-ben feljegyzett nagy főpapi imájában ezt mondta: „Én dicsőítettelek téged e földön: elvégeztem a munkát, a melyet reám bízál, hogy végezzem azt” (4. vers).

Jézus egész életében észben tartotta ezt a munkát, s odaszántra Magát annak elvégzésére. Most vége, s elégedetten mutat rá erre a tényre: „Elvégeztetett!” Senki közülünk nem mondhatja ezt a saját munkájáról, de Jézus ezt mondta a magáéről. Az Ő munkája tökéletesen elvégeztetett.

A harmadik terület, melyre ez a szó vonatkozik, *az Ő első eljöveteleivel kapcsolatos prófécia*. Nem mondhatjuk, hogy az Úrra vonatkozó minden prófécia beteljesedett már, mert néhány azok közül azzal a munkával kapcsolatos, amit még el kell majd végeznie az Ő második eljövetelekor. De azok, amelyek az Ő evangéliumi küldetésére vonatkoznak, beteljesedtek. Valójában az egyik ilyen próféciaival közvetlen összefüggésben hangzott el ez a szó. A Zsolt69:22 beszél arról, hogy ecetet adnak a haldokló Messiásnak a szomszédai oltására. Jézus, mikor látta, hogy ez még nem teljesedett be, azt mondta: „Szomszédhozom”, s ezzel indította el annak beteljesedését, mert a katonák gyorsan az ecetes bort kínálták Neki. „Mikor azért elvette Jézus az ecetet, monda: Elvégeztetett!” (Jn19:30)

Prófécia szólt arról, hogy a Messiás asszonytól születik majd, emberi apa közreműködése nélkül (Ézs7:14, Gal4:4). Ez beteljesedett. Előre meg volt írva, hogy Neki Ábrahám magvából, és Dávid vérvonalából kell származnia (1Móz22:18, 2Sám7:12-13), hogy Betlehemben kell születnie (Mik5:2) s így is született. Az ószövetségi szerzők beszéltek az

⁴⁸⁷ Spurgeon: „Christ’s Dying Words for His Church”, 173. oldal

egyiptomi meneküléséről, majd az azt követő visszatéréséről a szülőföldjére (Hós11:1, v. ö. Ézs49:3, 6). Így is történt. Krisztus megjelenését megelőzte egy Illéshez hasonló személy feltűnése (Mal3:1). Keresztelő János töltötte be ezt a szerepet. Krisztus csodái előre megírtak – a vakok szemei „megnyílnak”, a süketek fülei „megnyitnak”, „ugrándoz, mint szarvas a sánta, és ujjong a néma nyelve” (Ézs35:5-6). Jézus megtette mindezeket a csodákat. A győztes bevonulása Jeruzsálembe szintén előre meg volt írva (Zak9:9). Gyűlöltnak kellett lennie (Zsolt69:5), és a saját népének kellett Őt elutasítania (Ézs8:14). Egy barátjának kellett elárulnia (Zsolt41:10). A gonosztevők közé kellett számláltatnia (Ézs53:12), a kezeit és a lábait át kellett lyukasztani (Zsolt22:17). A katonáknak kellett megosztani a ruháin és sorsot vetni a köntösére (Zsolt22:19). Mindez beteljesedett. Semmi sem volt, ami kimaradt volna a Róla megírtak közül.

Sőt, ez nem csak az ószövetségi szövegek ismeretének a mi hiányos tudásunkon alapuló végkövetkeztetése. Ez magának a Szentírásnak a tanítása. Háromszor szerepel a Szentírásban az a szó, amit a Jn19:30-ban az „Elvégeztetett” kifejezéssel fordítottak (*teleo*), és jelenti ezt a beteljesedést. A Lk18:31-ben: „És maga mellé vevén a tizenkettőt, monda nékik: Ímé felmegyünk Jeruzsálembe, és *beteljesedik* minden az embernek Fián, a mit a próféták megírtak”. A Lk22:37-ben: „Mert mondom néktek, hogy még ennek az írásnak be kell teljesülni rajtam”. A Csel13:29-30-ban: „És mikor mindazokat *elvégezték*, a mik ő fölé megírtak, a fáról levéve sírba helyezteték. De az Isten feltámasztá őt halottaiból.”

Természetesen semmi sem volt, aminek a Messiás életében és szolgálatában kellett beteljesülnie, de ami kimaradt volna Jézus életéből és szolgálatából.

A tökéletes engesztelés

Mindezt leszögezve mindazonáltal hozzá kell tennünk, hogy ez a szó elsődlegesen az *engesztelésre* vonatkozik. Ez volt a szenvedéseinek a csúcspontja, a munkái között a legfőbb, s a próféciák elsődleges fókuszpontja. Sőt, ennek van a legfőbb doktrínális jelentősége, mert ha az engesztelés munkája elvégeztetett, akkor az üdvösséget Isten biztosította be a számunkra, és nincs semmi, ami hozzátehetnénk, vagy remélhetnénk hozzátenni. Valóban nem is merünk hozzátenni semmit, ha üdvözülni szeretnénk.

Az engesztelésnek ez a pontja az, amely mindig is kiemelten szerepelt Krisztus halála jelentésének protestáns bemutatásaiban a római katolikus teológiával szemben. A katolikus egyház (és ebben a dologban nagyon sok ingatag protestáns gyülekezet is) azt vallja, hogy Krisztus halála nem könnyít a Krisztusban hívón, neki még mindig szükséges elégtételt adnia a saját maga által elkövetett bűnökért. Pontosabban szólva, különbséget tesz a megkeresztelkedés előtt és utána elkövetett bűnök között, illetve e bűnök átmeneti és örök büntetése között. Ami a megkeresztelkedés előtt elkövetett bűnöket illeti, mint az átmeneti, mind az örök büntetést eltörli Krisztus halála jótéteményeinek alkalmazása az egyénre a keresztség szertartásán keresztül. Ami pedig a keresztség után elkövetett bűnöket illeti, az örök büntetés eltöröltetik. De az átmeneti büntetés elégtétel adását követeli meg vagy az egyén földi életében (a sákramentumok hűséges használatával, vagy érdemszerző életvitellel), vagy a purgatóriumban. Miközben az üdvösségnek ez a rendszere a munka nagyobb részét Istennek tulajdonítja, sőt még azt is elismeri, hogy a hívő hűsége és érdemei csakis Isten előzetes kegyelmének következményei, mindazonáltal megköveteli az egyéntől, hogy bizonyos mértékig ő maga is hozzájáruljon a saját üdvösségéhez. Ez a szemlélet nyilvánvalóan kiderül a miséből, melyben Krisztus áldozatát folytonosan újra lejátssza.

Azaz, a protestáns gondolkodás mindig helyesen állította, „Krisztus elégtétele az egyetlen elégtétel a bűnért, s annyira tökéletes és végleges, hogy nem hagy semmi büntetőjogi

felelősséget a hívő bármely bűnéért.”⁴⁸⁸ Igaz, a hívő gyakorta tapasztal meg büntetéseket a jelenvaló életben elkövetett bűneiért (bár soha nem abban a teljes mértékben, mint amire rászolgált). Ez azonban nem elégtétel-adás. Ez csak fegyelmezés: csak a növekedésünket segíti elő. Még a súlyosabb büntetések esetében is igaz, hogy „Nincsen azért immár semmi kárhozzátásuk azoknak, a kik Krisztus Jézusban vannak” (Rm8:1).

Ez a zsidókhöz írott levél fő mondanivalója, hogy csak egy további példát említsünk. Bemutatván Krisztus személyiségének egyediségét, hivatalát és küldetését, a levél szerzője kijelenti: „Ő azonban, egy áldozattal áldozván a bűnökért, mindörökre üle az Istennek jobbára, várván immár, míg lábainak zsámolyául vettetnek az ő ellenségei. Mert egyetlenegy áldozatával örökre tökéletesekké tette a megszentelteket.” (Zsid10:12-14). Mi lehetne ennél világosabb? Mi lehetne nagyobb? „Mert bármely szögből nézünk is erre az áldozatra, sérthetetlennek látjuk annak egyediségét, mint a személyének, a küldetésének és a hivatalának egyediségét. Kicsoda istenember Őrajta kívül? Kicsoda oly nagy főpap Rajta kívül, aki bemutatná ezt az áldozatot? Ki ontott Rajta kívül helyettesítő áldozati vért? Ki lépett be egyszer s mindenkorra Rajta kívül a szentélybe, örök megváltást szerezvén azzal?”⁴⁸⁹ E minőségek és elért eredmények fényében gőg azt gondolni, hogy ehhez bármit hozzátehetünk.

Jézus kifizetett mindent,
Mindent neki köszönhetek,
A bűn bíborvörös pecsétet hagyott,
Ő hófehérre mosta azt.

„De akkor mi maradt nekünk megtenni való?”, kérdezi valaki. Semmi, csak hinnünk kell Isten Ígétében és bízunk kell Jézusban! Jézus Maga mondta ezt. Mikor egyes galileaiak megkérdezték a kenyér és a halak megszáporítása során: „Mit csináljunk, hogy az Isten dolgait cselekedjük?”, Jézus így válaszolt: „Az az Isten dolga, hogy higgyetek abban, a kit ő küldött” (Jn6:28-29).

Pink elmond nekünk egy történetet, ami segíthet ebben a vonatkozásban. Egy keresztyén farmer, aki nagyon törődött elveszett szomszédjával, aki ács volt, megpróbálta neki elmagyarázni az evangéliumot, különösen Krisztus befejezett munkájának elégséges voltát. De az ács kitartott abbéli hitében, hogy valamit neki magának is tenni kell. Egy napon a farmer megkérte a barátját, hogy készítsen neki egy kaput, s mikor az elkészült, elment érte, és elszállította a teherautóján. Beillesztette egy kerítésbe a mezőjén, majd megkérte az ácsot, hogy jöjjön és nézze meg, jól illesztette-e a helyére. Az ács jött. Mikor azonban megérkezett, meglepődött azon, hogy a farmer éles fejszével a kezében állt a kapu mellett.

„Az meg minek?”, kérdezte.

„Néhány csapás tesztek vele az ön munkájához”, volt a válasz.

„De hát arra semmi szükség”, tiltakozott az ács. „A kapu úgy tökéletes, ahogy van. Én elvégeztem rajta mindent, ami szükséges volt.” A farmer azonban fogta a fejszét és elkezdte összeaprítani a kaput, amíg végül az egész összeroskadt. „Nézzé, mit csinált!”, kiáltotta az ács. „Tönkretette a munkámat!”

„Igen”, mondta a barátja. „S ez pontosa az, amit ön próbál megtenni. Megpróbálja tönkretenni Krisztus munkáját a saját nyomorúságos kiegészítéseivel.” Isten felhasználta ezt a leckét arra, hogy megmutassa az ácsnak a tévedését, s elvezette oda, hogy rábízza magát arra, amit Krisztus végzett el érte.⁴⁹⁰

⁴⁸⁸ Murray, *Redemption Accomplished and Applied*, 51. oldal

⁴⁸⁹ Ugyanott, 56. oldal

⁴⁹⁰ Pink, *Seven Sayings*, 119-120. oldal

Milyen munka Jézus számára?

Mégsem szabad azt a benyomást hagynom, hogy miután hitre jutott Krisztusban, a keresztyénnek már semmit sem kell tennie, vagy, hogy miután Krisztusban hívővé lett, nem számít a viselkedése. Hadd mondjam ki világosan: semmi, amit valaha is tettünk, vagy tenni fogunk, nem lehet része annak az elégtételnek, amit Krisztus végzett el a kereszten. Az Ő munkája tökéletes, az engesztelés megtörtént. De mit mondunk ebben az esetben? Vajon azt mondjuk, hogy „Nos, ha Krisztus elvégzett mindent, akkor keresztbe teszem a kezeimet és nem csinálok semmit?” Egyáltalán nem! Inkább ezt mondjuk: „Ha Jézus elvégezte ezt a nagy munkát értem, akkor mondd meg gyorsan, milyen munkát vagyok képes én elvégezni Érte?”

Szükségünk van bibliai példára? Ezek egyike a tarsuszi Saulus. Mikor a földre zuhant a damaszkuszi úton, az első kérdése annak a személyazonosságára vonatkozott, Aki kijelentette Magát neki. Ezt kérdezte: „Kicsoda vagy, Uram?” De amint meghallotta a választ: „Én vagyok Jézus, a kit te kergetsz”, azonnal ezt kérdezte: „Uram, mit akarsz, hogy cselekedjem?” (Csel9:5-6). Krisztusnak volt munkája az ő számára. Apostollá kellett lennie, és hordoznia kellett Krisztus nevét „a pogányok és királyok, és Izráel fiai előtt” (15. vers).

Nem szükségszerűen ez lesz a te feladatod is. Te nem vagy apostol, ahogyan én sem vagyok az. De mindkettőnknek van elvégzendő munkája. Ha Jézus helyezett ebbe a világba, és még nem vitt haza Magához, akkor biztosak lehetünk abban, hogy még nem fejeztük be azt a munkát. Folytasd hát. Ő befejezte a munkáját? Akkor neked és nekem is be kell fejeznünk a magunk munkáit. Természetesen lesznek csüggedések. Természetesen lesznek szenvedések és gyengeség, valamint csalódások. De nem szabad megadnunk magunkat azoknak. Ki kell taratni addig a pillanatig, amíg a halálos ágyunkon el nem mondhatjuk Pálhoz hasonlóan: „Ama nemes harczot megharcoltam, futásomat elvégeztem, a hitet megtartottam: Végezetre eltételezt nékem az igazság koronája, melyet megad nékem az Úr ama napon, az igaz Bíró; nemcsak nékem pedig, hanem mindazoknak is, a kik vágyva várják az ő megjelenését.” (2Tim4:7-8)

Spurgeon tollából hagyom rád ezt a kihívást: „Amíg van lélegzet a testünkben, szolgáljuk Krisztust. Amíg képesek vagyunk gondolkodni, amíg képesek vagyunk beszélni, amíg képesek vagyunk dolgozni, szolgáljuk Őt, szolgáljuk Ők az utolsó leheletünkkel, s ha lehetséges, próbáljunk meg elindítani valamilyen munkát, ami majd Őt dicsőíti, ha mi már meghaltunk és nem leszünk.”⁴⁹¹

⁴⁹¹ Spurgeon: „Christ's Dying Words for His Church”, 180. oldal

251. fejezet: Kikért halt meg Krisztus? Jn19:30

30. Mikor azért elvette Jézus az eczetet, monda: Elvégeztetett! És lehajtván fejét, kibocsátá lelkét.

De kikért halt meg Krisztus? Vajon minden emberi lényért meghalt, s így mindenki üdvözlül majd (az univerzalizmus nézete)? Vajon mindenkiért meghalt, de valamilyen okból nem mindenki fog üdvözlülni (az arminianizmus nézete)? Vagy csak bizonyos személyekért halt meg, akik valamennyien üdvözlülni fognak (a kálvinizmus nézete)? Mindezen nézetek problémákat foglalnak magukban, ezért a legtöbb ember inkább nem is foglalkozik a kérdéssel. De nem kerülhetjük ki, legalábbis ebben a tanulmány sorozatban nem. Ez az engesztelésnek az a területe, mellyel a teológia mindig is foglalkozott. Emellett a szövegünk és az evangélium is utal rá.

A szövegben megtaláljuk Krisztus hatodik mondását a keresztről. „Elvégeztetett.” De mi végeztetett el? Az utolsó tanulmányunkban erre azt a választ adtuk, hogy mindenekelőtt az engesztelés. De mi volt az engesztelés? Vajon ez a nép egy része, vagy egésze bűnei tényleges árának a megfizetése volt, aminek következtében valamennyien üdvözlülnek? Vagy csak potenciális engesztelés volt, olyasvalami, ami lehetővé teszi a népnek az üdvözlülést, de önmagában nem üdvöztet senkit?

János evangéliuma adja meg nekünk a legbonyolultabb választ, mert (talán minden más evangéliumnál jobban) tárja eléünk azt a nézetet Krisztus munkájáról, mely szerint az „korlátozott engesztelés”. Gondoljunk a János 10-re, ahol Jézus ezt mondja: „Én vagyok a jó pásztor: a jó pásztor életét adja a juhokért” (11. vers). Néhány verssel később konkrétan kizár a hallgatói közül egyeseket: „ti nem az én juhaim közül vagytok” (26. vers). Hasonlóképpen, a 17. versben az Úr konkrétan imádkozik azokért, „a kiket e világból nékem adtál”: hatszor ismétlődő kifejezés, csak csekély különbségekkel. Ez a kifejezés nem foglal magában mindenkit, mert azok, akik Krisztusnak adattak, gondosan meg vannak különböztetve „a világtól” (6, 9, 11-18. versek).

Könnyebb lenne kihagyni ezt a témát, de ahogyan az engesztelés szükségességének dolgában, itt is csak a magunk kárára tennénk ezt. A téma valóban fontos és hasznos, mert ami kockán forog, az nem más, mint magának az engesztelésnek a természete, amint azt majd meglátjuk, mikor tanulmányozni fogjuk.

„A világ” és „minden ember”

Először azonban az elsődleges dologgal kell foglalkoznunk. Ez az a nézet, mely szerint az egész gondolkodás makacsul önfejű, mert a Biblia úgymond világos választ ad a kérdésre. Vajon nem igaz, kérdezhetné valaki, hogy a Biblia gyakran használ egyetemes kifejezéseket, mikor Jézus haláláról beszél? Vegyük az Ézs53:6-ot: „Mindnyájan, mint juhok eltévelyedtünk, kiki az ő útára tértünk; de az Úr *mindnyájunk* vétjét ő reá veté”. Vajon nem azt mondja ez, hogy valamennyien vétkeztek, és ezekért, mindegyikükért halt meg Krisztus? Azután ott a Zsid2:9: „Azt azonban látjuk, hogy Jézus, a ki egy kevés időre kisebbé tétetett az angyaloknál, a halál elszenvedéséért dicsőséggel és tisztességgel koronáztatott meg, hogy az Isten kegyelméből *mindenkiért* megízlelje a halált”. Vagy talán az 1Jn2:2, mely még eltéveszthetlenebbül beszél: „És ő engesztelő áldozat a mi vétkeinkért; de nemcsak a mienkért, hanem *az egész világért* is”. Vajon ezek a versek nem egyértelműen azt tanítják, hogy Jézus mindenkiért halt meg?

Nem szükségszerűen. Ennek oka nem szükségszerűen az, hogy a Biblia megszokottan használja ezeket a kifejezéseket kevesebb, mint befoglaló értelemben. Például a „világ” szó,

noha használatos az ég és föld egész szövetének a megjelölésére (Jób34:13). Néha csak a Földre vonatkozik (Zsolt24:1, 98:7), vagy csak az égre (Zsolt90:2). Vannak szövegrészek, melyekben minden emberi lényt jelenti (Rm3:6, 19). De aztán néha csak egy nagyobb csoportra vonatkozik (Mt18:7, Jn4:42, 1Kor4:9, Jel13:3). Ez az utóbbi valószínűleg az uralkodó jelentése, pont amiképpen mi is használjuk a szót az angolban. S hogy egy példát is adjak, amikor a farizeusok egymást között ezt mondják: „Látjátok-é, hogy semmit sem értek? Ímé, mind e világ ő utána megy.” (Jn12:19), mármint Krisztus után, akkor nem mindenkit értenek alatta a Földön, de még csak Izraelben sem. Ők csak a jeruzsálemi lakosok nagyon nagy csoportját értették alatta. Ha ahhoz ragaszkodunk, hogy a „világ” szó mindig „minden emberi lényt” jelenti, akkor bajba kerülünk, ha meg kell magyaráznunk, hogy Augustus császár alatt miképpen lehetett megadóztatni „az egész világot”. Vajon mindenki fizetett – barbárok, foglyok, rabszolgák, vagy mások Róma befolyásának körzetén kívül is?

A lényeg, amit kiemelünk, hogy az „összes ember”, „az egész világ” és a „valamennyiünket” kifejezésekhez hasonló szavak használata önmagában nem oldja meg a kérdést. Inkább minden egyes kifejezésnek a jelentését a szövegkörnyezetből kell megállapítani. Így az Ézs53:6 esetében nagyon meggyőzően állítható, hogy az igeszakasz Isten népéről íródott, akik közül mindenki természetesen eltévelyedett (ami igaz azokra is, akik nem tagjai Isten népének), de meg lettek váltva (ez viszont nem igaz azokra, akik nem tagjai Isten népének). Hasonlóképpen a Zsid2:9-ben az utalás a következő versben szereplő „sok fiakra” történik, akik majd a dicsőségbe kerülnek. A részleges megváltásban hívők a 1Jn2:2-t rendszerint Jánosnak az írás közben megmutatkozó hangsúlyából kiindulva magyarázták. János megpróbálja megmutatni, hogy a kibékítés, amit Krisztus végzett el, nemcsak a zsidókért történt, ami várható lett volna, hanem a pogányokért is.

A lényeg itt nem az, hogy ezeknek a verseknek ez a konkrét magyarázata a helyes-e, bár én hiszem, hogy igen. A lényeg az, hogy így is *lehet* azokat magyarázni. Következésképpen a korlátozott kontra korlátlan engesztelés kérdését más alapokon kell eldönteni.

A központi kérdés

A központi kérdés ebben az egész elemzésben nem az, hogy hány igeverset lehet felsorakoztatni az egyik, vagy a másik oldalon, sőt még csak nem is az, hogy Krisztus halálának van-e, vagy nincs elegendő értéke az engesztelés megszerzéséhez egész világ bűneire. A válasz az utóbbi kérdésre nyilvánvaló: Krisztus halálának elegendő értéke van az engesztelés megszerzéséhez nemcsak olyan világok milliói számára, mint a miénk, de még ennél is többet ér. A kérdés csak az: vajon Krisztus halála tényleges engesztelést szerzett bárki bűneire? Kiengesztelte-e Istent akár csak egyvalakivel szemben? Megváltott bárkit? Ha igen, kit? Mikor a kérdést így tesszük fel, láthatjuk, hogy csak három lehetséges válasz létezik:

1. Krisztus halála nem tényleges engesztelés volt, hanem inkább olyasvalami, ami az engesztelést lehetővé teszi. Akkor válik ténylegessé, amikor a bűnös megtér a bűneiből és hisz Jézusban.

2. Tényleges engesztelés volt Isten választottaiért azzal az eredménnyel, hogy ők üdvözülnek.

3. Tényleges engesztelés volt minden emberi lény bűnéért, így valamennyien üdvözülnek.

A harmadik álláspontot azonnal elvethetjük, mert a Biblia világosan tanítja, hogy nem minden emberi lény üdvözül, következésképpen lesznek, akik konkrétan elvesznek. A fáraó ennek az egyik példája. Júdás is az, S a gazdag ember is az Krisztus példabeszédében Lázárról

és a gazdag emberről. Ennek a lehetőségnek az elvetésével tehát a választás az első és a második pont között lehetséges – tényleges engesztelés a választottak saját bűneiért, vagy egy meghatározatlan engesztelés mely nem terjed ki egyetlen konkrét bűnre sem. Mi módon beszél hát a Biblia Krisztus áldozatáról?

A választ már megadtuk a korábbi tanulmányainkban. Beszéltünk az áldozatról és a helyettesítésről, s a lényeg az volt, hogy Krisztus tényleges áldozattá és helyettesítővé vált, aminek az alapján azok, akik ki lettek jelölve az üdvösségre, megmenekültek. Beszéltünk a lecsillapításról, a megbékítésről, és a megváltásról. Mindezek a dolgok egy speciális összetevőjére mutatnak annak, amit Krisztus végzett el. Krisztus nem lehetségessé tenni jött a lecsillapítást: Ő lecsillapítani jött Istennek a bűn elleni haragját. Nem lehetségessé tenni jött a megbékélést: Ő megbékéltetni jött. Nem lehetségessé tenni jött a megváltást: az Ő kiontott vére volt a megváltás ára.

John Murray így magyarázza a dolgot: „Krisztus küldetésének és eredményeinek maga a természete rejlik ebben a kérdésben. Vajon Krisztus azért jött, hogy minden ember számára lehetővé tegye az üdvösséget, elvéve az üdvösség útjában álló akadályokat, hogy pusztán csak előkészületeket tegyen a megváltáshoz? Vagy azért jött, hogy bebiztosítsa a megváltást mindazoknak, akik az örök életre rendeltettek? Azért jött, hogy megválthatóvá tegye az embereket? Vagy hatékonyan és tévedhetetlenül megváltani jött? Az engesztelés tantételét radikálisan felül kell vizsgálni, ha mind engesztelés azokra is vonatkozik, akik végül elvesznek, s azokra is, akik az örök élet örökösei. Ebben az esetben fel kell hígítanunk mindazokat a nagy kategóriáinkat, amelyekből kiindulva a Szentírás meghatározza az engesztelést, és meg kell fosztanunk azokat a legdrágább jelentésüktől és dicsőségüktől. Ez t nem tehetjük meg. A vezeklés, lecsillapítás, megbékítés és megváltás megmentő hatékonysága túl mélyen foglaltatnak benne ezekben az elképzelésekben, s mi nem merjük eltörölni ezt a hatékonyságot. Jól tesszük, ha elmélkedünk Magának az Úrnak a szavain: 'Mert azért szállottam le a mennyből, hogy ne a magam akarátát cselekedjem, hanem annak akarátát, a ki elküldött engem. Az pedig az Atyának akarata, a ki elküldött engem, hogy a mit nékem adott, abból semmit el ne veszítsek, hanem feltámaszszam azt az utolsó napon.' (Jn6:38-39) A biztonság benne foglaltatik Krisztus megváltó eredményeiben. S ez azt jelenti, hogy a vizsgált személyek vonatkozásában a célnak, az eredményeknek és a végső megvalósításnak ugyanakkor a kiterjedése.”⁴⁹²

Ezt nevezik „korlátozott engesztelésnek”. De ez nem jó megjelölés, mert minden teológus így, vagy úgy korlátozzák. A kálvinista korlátozza a kiterjedését. Az arminiánus korlátozza az erejét. A kérdés inkább ez: Miképpen festi le a Biblia Krisztus áldozatát? A válasz az, hogy úgy festi le, mint ami ténylegesen elérte azt, amit Isten elrendelt. S mivel tényleges volt, ezért tekintett Krisztus „a lelke szenvedésére”, és volt „elégedett” (Ézs53:11).

Hit és hitetlenség

Én csak egyetlen lehetséges útját látom e zűrzavar elkerülésének, s tulajdonképpen még az esem lehetőség, ha végül megvizsgáljuk. Valaki állíthatja, hogy az engesztelés tényleges, s az egész világ bűneiért történt, de mindenki nem üdvözülni, bár nem azért, mert a bűneikért nem történt meg az engesztelés, hanem mert nem hisznek Krisztusban, s ezért nem fogadják el az evangéliumot. „Ez olyan, mint egy ajándék”, mondhatja az illető. „Egyszer kiválasztották és kifizették, de senki sem kényszeríthető egy ajándék elfogadására. A világ üdvözített, de sokan nem fognak üdvözülni egyszerűen azért, mert nem hisznek Jézusban.”

Ésszerűnek hangzik ez? Igen, amíg nem teszünk fel kérdéseket a hitetlenség természetéről. Az vajon csak a semleges választás, az a döntés, hogy nem fogadjuk el az

⁴⁹² Murray, *Redemption Accomplished and Applied*, 63-64. oldal

üdvösséget? Vagy bűn? A válasz: bűn. Valójában az egyik legkárhózatosabb bűn. S ez egyszerűen azt jelenti, hogy ha Krisztus minden bűnért halt meg, s ha ez még a hitetlenség bűnét is magában foglalja (ahogyan lennie is kell, ha valóban *minden* bűnért halt meg), akkor valamennyien üdvözülni fognak, akár reagálnak az evangéliumra, akár nem. A fáraó, Júdás, a muszlimok, a hinduk, a pogányok mind a mennyben lesznek. John Owen, a puritán teológusok legnagyobbika, aki ezért a tantételér ugyanazt tette, mint Anselm az engesztelés szükségességéért, írta: „Azt mondom: 'A hitetlenség miatt, mert nem hisznek.' De ez a hitetlenség bűn, nem igaz? Ha nem, akkor miért kellene megbüntetni? Ha az, akkor Krisztus vagy elszenvedte a büntetést érte, vagy nem. Ha igen, akkor miért kellene annak jobban akadályoznia őket abban, hogy élvezzék Krisztus halálának gyümölcseit, mint bármely más bűnük, amelyért Ő szintén meghalt? Ha viszont nem, akkor nem minden bűnért halt meg. Válasszanak, amelyiket akarják.”⁴⁹³ Ha Jézus az egész emberi faj minden bűnéért meghalt, beleértve a hitetlenséget is, akkor mindenki üdvözül, amit viszont a Biblia tagad. Ha a faj minden bűnéért halt meg a hitetlenséget kivéve, akkor nem halt meg bárki minden bűnéért, s mindenkinek el kell kárhozni. Az egyetlen tartható álláspont az, hogy csak a választottak haláláért halt meg.

S természetesen ez az, amit a Biblia is tanít.

Mt1:21 – „nevezd annak nevét Jézusnak, mert ő szabadítja meg *az ő népét* annak bűneiből”.

Mt20:28 – „az embernek Fia nem azért jött, hogy néki szolgáljanak, hanem hogy ő szolgáljon, és adja az ő életét váltságul *sokakért*”.

Jn13:1 – „A husvét ünnepe előtt pedig, tudván Jézus, hogy eljött az ő órája, hogy átmenjen e világból az Atyához, mivelhogy szerette az *övéit* e világon, mindvégig szerette *őket*”.

Gal3:13 – „Krisztus váltott meg *minket* a törvény átkától, átokká levén *érettünk*”.

Ef5:25 – „Ti férfiak, szeressétek a ti feleségeiteket, miképen a Krisztus is szerette az *egyházát*, és Önmagát adta *azért*”.

Rm8:28-32 – „Tudjuk pedig, hogy *azoknak, a kik Istent szeretik*, minden javokra van, mint a kik az ő végzése szerint hivatalosak. Mert a kiket eleve ismert, eleve el is rendelte, hogy azok az ő Fia ábrázatához hasonlatosak legyenek, hogy ő legyen elsőszülött sok atyafi között. A kiket pedig eleve elrendelt, azokat el is hívta; és a kiket elhívott, azokat meg is igazította; a kiket pedig megigazított, azokat meg is dicsőítette. Mit mondunk azért ezekre? Ha az Isten velünk, kicsoda ellenünk? A ki az ő tulajdon Fiának nem kedvezett, hanem őt mindnyájunkért odaadta, mimódon ne ajándékozna vele együtt mindent *minékünk?*”

Térj meg és higgy az evangéliumban

Egyesek azt mondják majd, hogy ha Krisztus nem vette le az egész világ minden bűnét, akkor nem lehetséges a keresztyének számára, hogy válogatás nélkül mindenkinek kínálják az üdvösséget. Valójában nem lehetséges az üdvösséget kínálni senkinek, mert nem tudjuk, hogy az illető olyasvalaki-e, akiért Krisztus meghalt.

Erre két válasz adható. Először is, azért kínáljuk az üdvösséget mindenkinek, mert ez mondatott meg nekünk, s mert vannak erre vonatkozó bibliai példáink. Ugyanazt kell mondanunk, mint amit Ezékiel mondott: „Élek én, ezt mondja az Úr Isten, hogy nem gyönyörködöm a hitetlen halálában, hanem hogy a hitetlen megtérjen útjáról és éljen. Térjete meg, térjete meg gonosz útaitokról! hiszen miért halnátok meg, oh Izráel háza!?” (Ezék33:11)

⁴⁹³ John Owen, „The Death of Death int he Death of Christ”, *The Works of John Owen*, szerk. William H. Goold, 10. kötet (London: Banner of Truth Trust, 1967), 174. oldal

Vagy mint Ézsaiás: „Oh mindnyájan, kik szomjúhoztok, jertek e vizekre, ti is, kiknek nincs pénzetek, jertek, vegyetek és egyetek” (Ézs55:1). Vagy mint Jézus: „Jőjjetek én hozzám mindnyájan, a kik megfáradtatok és megterheltettetek, és én megnyugosztalak titeket” (Mt11:28). Ez számunkra a nagy parancsolat és a követendő példa.

A második válasz az, hogy szigorúan szólva az evangélium nem annyira ajánlat, amit az emberek udvariasan elfogadhatnak, vagy elutasíthatnak a saját kényük-kedvük szerint, hanem inkább arra vonatkozó parancs, hogy forduljanak el a bűneiktől Jézushoz. Felvettük azt a szokást, hogy az evangéliumot ajánlatként kezeljük, mivel ez szociálisabban elfogadhatóbb a mi kultúránkban, s Isten világosan felhasználja a kulturálisan feltételes erőfeszítéseinket. De szigorúan szólva az evangélium nem olyasvalami, ami ott hever valahol, hogy az emberek felvegyék, vagy otthagyják, amint akarják. Ők felszólítást kapnak a megtérésre. Nekünk kell őket felszólítani. Csak az után tudjuk, hogy ők azok, akikért Krisztus meghalt, miután megtértek, és Krisztushoz fordultak.

Spurgeon nagy kálvinista volt. Hitt a korlátozott engesztelésben. De ez nem gátolta őt meg abban, hogy korának az egyik leghatékonyabb evangélistája legyen. Ő nem hazudott, nem mondta, hogy „mivel választottak vagytok, ezért Krisztus meghalt értetek”. Elég volt azt mondani, hogy „bűnös vagy, és a hozzád és hozzám hasonló bűnösökért halt meg Krisztus. Ha üdvözülni akarsz, térj meg, és higgy az evangéliumban.”

Isten tiszteli az igazságot. Ezért mi is az igazat fogjuk mondani. S micsoda csodálatos igazság ez! Nem pusztán az üdvösség lehetőségét hirdetjük, hanem magát az üdvösséget. Hirdetjük, hogy Jézus meghalt az Ő népéért. Ténylegesen meghalt helyettük. Lecsillapította Isten velük szemben fennálló haragját. Kibékítette őket Istennel. Megváltotta őket a saját vétkeik és gonoszságaik borzasztó rabszolgaságából. Ezért Ő elégséges és alkalmas Megváltó. ha Ő a te Megváltód is, akkor természetesen Hozzá fogsz jönni. Miért ne jönnél most? Ne mondd: „De én nem vagyok egy a választottak közül”. Ezt nem tudod. Csak gyere Jézushoz. Jézus megtett minden szükségeset a bűnösök megmentéséhez. Bűnös vagy? Akkor gyere Jézushoz. Ő a Megváltó. Gyere!

252. fejezet: Krisztus oldalát átdöfték, Jn19:31-37

31. A zsidók pedig, hogy a testek szombaton át a keresztfán ne maradjanak, miután péntek vala, (mert annak a szombatnak napja nagy nap vala) kérék Pilátust, hogy törjék meg azoknak lábszárait és vegyék le őket.

32. Eljövének azért a vitézek, és megtörék az elsőnek lábszárait és a másikat is, a ki ő vele együtt feszítettett meg;

33. Mikor pedig Jézushoz érének és látják vala, hogy ő már halott, nem törék meg az ő lábszárait;

34. Hanem egy a vitézek közül dárdával döfé meg az ő oldalát, és azonnal vér és víz jöve ki abból.

35. És a ki látta, bizonysgot tett, és igaz az ő tanúbizonyága; és az tudja, hogy ő igazat mond, hogy ti is higgyetek.

36. Mert azért lettek ezek, hogy beteljesedjék az írás: Az ő csontja meg ne törettessék.

37. Másutt ismét így szól az írás: Néznek majd arra, a kit általszegeztek.

Megemlítettük Jézus letartóztatásában, tárgyalásában, és keresztre feszítésében rejlő furcsa iróniát: a vezetők ragaszkodtak a törvényük legkisebb követelményeihez is, miközben megszegték annak szándékát, amikor halálra adtak egy ártatlan embert. A nyílt formalitás kedvéért két tárgyalást és hivatalos ítélethirdetést rendeztek, de megsértették a védelem jogi eljárását, sőt, még a vádlott meghallgatását is elhanyagolták. Nem akartak belépni Pilátus csarnokába, nehogy beszennyeződjenek, és alkalmatlanokká váljanak a húsvéti bárány elfogyasztására, de beszennyezték magukat a valódi húsvéti Bárány, Jézus Krisztus vérével.

„A vallásos kétségek élhetnek a halott lelkiismeretben”, mondta Spurgeon.⁴⁹⁴ Valóban lehetséges. Valójában hosszú-hosszú időn át élhetnek. Az ezekben a versekben feljegyzett eseményben a Krisztus halálát követő pillanatoktól kezdve ugyanezeket az alapelveket látjuk működés közben.

A rómaiak szokása volt a karthágóiakhoz és a perzsákhoz hasonlóan a testeket a kereszten hagyni, hogy ott rothadjanak el, és a madarak egyék meg. Palesztinában azonban, ahol sok dologban inkább a mózesi, mintsem a római törvény volt a mérvadó, az áldozatokat szabad volt eltemetni. Ez a törvény mondja: „Ha valakiben halálos ítéletre való bűn van, és megölik, és felakasztatod azt fára: Ne maradjon éjjel az ő holtteste a fán, hanem temesd el azt még azon a napon; mert átkozott Isten előtt a ki fán függ; és meg ne fertéztessed azt a földet, a melyet az Úr, a te Istened ad néked örökségül.” (5Móz21:22-23). Sőt, a törvény azt is kimondta, hogy a kivégzések nem történhetnek vallási ünnepnapokon, mint amilyen a húsvét is volt. E törvények iránti tiszteletből (bár csekély tiszteletet mutattak a Törvényadó iránt), a vallási vezetők most Pilátushoz járultak, s kérték, hogy az áldozatok lábszárait törjék meg a halálukat siettetése végett. Mikor a keresztre feszített ember lábát eltörték, többé már nem volt képes azt leszorítani, hogy önmagát feljebb emelve enyhítse a rekeszizmára nehezedő nyomást, s így gyorsan fulladásos halált halt.

Pilátus természetesen nem törődött a testekkel. Ezért teljesítette a vezetők kérését. A parancsára a katonák elindultak megtörni a szenvedők lábszárait. A gonosztevők lábait eltörték, de mikor a katonák Jézushoz értek, felfedezték, hogy Ő már meghalt, így nem törték el a lábait. Ehelyett az egyik lándzsát döfött az oldalába feltételezhetően azért, hogy meggyőződjön róla: tényleg meghalt. Ennek eredményeképpen víz és vér folyt ki a testéből. Ezekben az ígeversekben az evangélium szerzője feljegyzi ezeket a tényeket és megjegyzi,

⁴⁹⁴ Charles Haddon Spurgeon „On the Cross after Death”, *Metropolitan Tabernacle Pulpit*, 33. kötet (London: Banner of Truth Trust, 1969), 193. oldal

hogy mindezek azért történtek, hogy az Írások beteljesedjenek. Különleges figyelmet fordít a vízre és a vérre, elmondván, hogy „a ki látta, bizonysgot tett, és igaz az ő tanúbizonyága; és az tudja, hogy ő igazat mond, hogy ti is higgyetek” (35. vers).

Ki ez a tanú?

Ez az igevers, mely egy szemtanúra hivatkozik, megzavarta az igemagyarázókat. A nehézség annak a ténynek köszönhető, hogy a tanú nincs konkrétan azonosítva, sőt még azt sem lehet pontosan megmondani, hogy egy, illetve két személyről van-e szó.

Három magyarázat lehetséges. Először, a szerző utalhat önmagára, mint a leírt események szemtanújára. Másodszor, különbséget tehet önmaga, mint szerző, és a második személy között, aki a tanú. Ebben az esetben azt mondaná, hogy a tanú bizonysgtéttele hiteles, vagy valódi (*alethinos*), s ő, a szerző meg tudja erősíteni, hogy igaz (*alethes*). A harmadik lehetőség az, hogy a szerző Istent hívja bizonysgul valószínűleg amiatt a tény miatt, hogy olyasmit jegyez fel, amit csak egyvalaki látott. Moffatt ezt a jelentést ragadja meg a saját magyarázatában, mert így olvassa: „Ő, aki látta, bizonysgot tett róla (és igaz az ő bizonyága, Isten tudja, hogy igazat mond), hogy ti higgyetek”. Egyes tanítók, kezdve Erasmusszal, ill. most Bultmann, kissé megváltoztatják ezt, azt mondván, hogy a második személy Krisztus.

Mit lehet mondani ezekről a nézetekről? Közülük bármelyik lehetséges, de a bizonyítékok egyensúlya valószínűleg az elsőt támasztja alá: az utalás mindkét esetben a szemtanúra történik, akit viszont a szeretett tanítványként és az evangélium szerzőjeként kell azonosítanunk.

Nehéz meglátni, hogy a tanúnak a szeretett tanítvánnyal történő azonosítása miképpen volt egyáltalában tagadható, hacsak a tanítók egyidejűleg nem vették figyelembe azokat az érveket is, melyek szerint nem János volt az ő nevét viselő evangélium szerzője. Először is a most említett szeretett tanítvány jelen volt a keresztnél, mert ő volt az, akire Jézus rábízta az anyját (26-27. versek). Azután János az egyetlen tanítvány, akit a Szentírás a keresztnél jelen levőként többször is említ ezeknek az utolsó óráknak a történetében (13:23, 19:26. 20:2, 21:7, 20), s valószínűleg ő az a meg nem nevezett tanítvány, aki biztosította Péternek a bejutást a főpap udvarába. A kettő ismét együtt jeleni meg a János 20-ban és 21-ben. Ami a Jn19:35-öt illeti, lényeges, hogy az utalás módja erre a tanítványra közvetlenül párhuzamos az evangélium utolsó verseivel, melyekben „a tanítványra, akit Jézus szeretett”, úgy utal, mint „a tanítványra, a ki bizonysgot tesz ezekről” (Jn21:24). Nincs okunk elvetni azt a további következtetést, mely szerint ez a tanítvány János apostol, mert két további esetben ezt a szeretett tanítvány úgy azonosítja a Szentírás, mint a tizenkettő közül az egyiket (az utolsó vacsoráról és a 21. fejezet záró eseményeiről szóló beszámolóknak). Továbbá, egyrészt a közeli ismeretsége Péterrel, másrészt a tény, hogy János apostol sehol másutt nincs megemlítve név szerint az evangéliumban, több, mint sugallja ezt az azonosságot.

Egyesek furcsának vélték, hogy ezen a módon mutatva be önmagát a történetben, a szerző hozzátette: „és az tudja, hogy ő igazat mond”. Ez azonban valójában nem furcsa. A szerző (ha ő János, Zebedeus fia), már megjelent történelmi alakként a keresztre feszítésnél, így most minden oka megvan arra, hogy magára vonja a figyelmet ebben a minőségében. Ha ez a gondja, akkor lehetséges, hogy az ünnepélyesség, amellyel ír, nem elsősorban a víz és a vér bármiféle feltételezett misztikus, vagy sákramentális jelentőségének szól, bár az is lehet, hogy benne foglaltatik, hanem annak a ténynek, hogy csak egy tanút képes állítani. Tudja, hogy normális esetben két, vagy három tanú vallomása alapján állapítják meg az igazságot (4Móz35:30, 5Móz17:6, 19:15, v. ö. Jn8:13-18).⁴⁹⁵

⁴⁹⁵ A szerzőség kérdését, beleértve a szeretett tanítvány személyazonosságát, részletesebben tárgyaltam a *Witness and Revelation in the Gospel of John* című művemben (Grand Rapids: Zondervan, 1970), 125-130. oldal

Vér és víz

De miért kell ennek a konkrét eseménynek akkora figyelmet kapnia, amekkorának örvend? Valójában miért kell egyáltalában kihangsúlyozni? Jézus halála, az evangélium központi eseménye csak egyetlen igeverben van feljegyezve, mindenféle szerkesztői megjegyzések nélkül János részéről. Most egy látszólag kisebb dolog, a tény, hogy Jézus lábait nem törték meg, illetve vér és víz folyt ki az oldalából, amikor átdöfték, „aránytalanul nagy” figyelmet kap. Biztosak lehetünk abban, hogy a hangsúlynak nagyon jó oka van, még ha nem is ismerjük azt. Sőt abban is biztosak lehetünk, hogy hasznos számunkra megvizsgálni az igeverseket és kikutatni azok jelentését.

Hadd soroljam itt fel a vér és s víz három magyarázatát, melyeket én nem tartok helyes hangsúlyúaknak, majd had javasoljak négy fontos jelentést, melyekből tanulhatunk.

Az egyik rossz, de mégis népszerű magyarázat manapság az, hogy a Krisztus oldalából kiömlő víz és vér a két sákramentumot jelképezi. Nem kisebb súlyú tanító, mint Oscar Cullmann érvelt erőteljesen emellett.⁴⁹⁶ De ez nem meggyőző. Amellett a tény mellett, hogy János valójában nem használja a „vér” és a „víz” szavakat ebben az értelemben (bár Cullmann szerint igen), inkább végzetes hiba úgy magyarázni, hogy a korai egyház a „víz” szót „kereszttség” értelemben, illetve a „vér” szót „az utolsó vacsora” értelemben használta. Ez a magyarázat a sákramentalisták tökéletesen érthető törődéseiből származik, de az evangélium nem igazán támasztja alá.

A másik csökönyösen elfogult magyarázat az, amelyik misztikusan tekint erre az eseményre. Azaz, mondják, ahogyan Éva Ádám oldalából származott, úgy származott az egyház Krisztus, a második Ádám oldalából. Ez lehet hitszónoki, vagy hitbuzgalmi megközelítés, de nem az, amire János gondolt.

A harmadik megközelítés, mely nagy népszerűsége tett szert egyes evangelikál körökben, de szerintem mégis téves, orvostudományi. Mintegy száz évvel ezelőtt egy angol orvos, William Stroud, kiadott egy könyvet *A Treatise on the Physical Cause of the Death of Christ* (*Értekezés Krisztus halálának fizikai okáról*). Ebben azt állította, hogy Jézus halálának oka a szív megrepedése, vagy megszakadása volt. Az efféle állapot vezethet hatalmas mentális agóniához. Azt mondta, hogy „rendszerint azonnali halállal és annak a vérnek a kiömlésével jár a pericardiumba (a szívet körülvevő burok), amit előzőleg a szív keringetett. Miután azonban így kiömlött, szétbomlik az alkotórészeire, így az általánosan víznek és vérnek nevezett összetevőiben jelenik meg.”⁴⁹⁷ A probléma itt nem az arra vonatkozó magyarázat érvényességében rejlik, hogy valójában miképpen folyhatott ki Krisztusból „víz és vér”, bár más doktorok megkérdőjelezték Stroud tételét, hanem abban, hogy az eseménynek nincs semmi jelentősége úgy, ahogyan Stroud magyarázza azt. A magyarázat vonzereje az, hogy Jézus „szívszakadásban” halt meg. De nem így halt meg Jézus az evangéliumok szerint. Ő győztesen halt meg, kibocsátván a lelkét. Sőt, még ha azt feltételezzük is, hogy a lelke kibocsátása annak a következménye volt, amit mi szívkoszorúértrombózisnak nevezünk, ez az orvosi tény rejtve maradt volna János előtt, ezért nyilvánvalóan nem lehet az oka annak, hogy miért jegyezte fel magát az eseményt oly ünnepélyesen az evangéliumában.

⁴⁹⁶ Oscar Cullmann, *Early Christian Worship*, ford. A. Stewart Todd és James B. Torrance (London: SCM Press, 1962), 114-116. oldal

⁴⁹⁷ William Stroud, *A Treatise on the Physical Cause of the Death of Christ, and Its Relation to the Principle and Practices of Christianity*, (London: Hamilton and Adams 1847), 74-75. oldal. Lásd ennek az elméletnek az elemzését Morris *The Gospel according to John* című munkájában, 819. oldal

A lényegi pontok

Miért jegyezte fel János ezt az eseményt? Én azt mondanám, hogy az alább felsorolt okok valamelyike, vagy mindegyike miatt, melyek mindegyikére maga a szöveg, vagy más fontos újszövetségi igehelyek utalnak.

1. Az események egész feltárása (melybe, emlékezzünk, benne foglaltatik, hogy a katonák nem törték meg Jézus lábszárait, és átdöfték az oldalát lándzsával) minden kétséget felülmúlóan azt bizonyította, hogy *Jézus valóban meghalt*. A lábak megtörése csak siettette a halált, amint azt János is jelzi. Az egyetlen ok, amiért nem törték meg Jézus lábait az, hogy Ő már valóban halott volt. De nehogy bármiféle kétely maradhasson, a katona az oldalába döfte a lándzsáját – mindezt a szemtanú gondosan feljegyezte. Miért volt fontos ez? Fontos volt a feltámadással kapcsolatos későbbi állítások miatt. Jézus nem pusztán elájult, majd később eszméletre tért a sírkamra hűvösében, majd előjőve onnan úgy tűnt fel a tanítványok előtt, mintha feltámadt volna. Ő valóban meghalt, s valóban feltámadt. Ez volt az egyik ok, amiért a részletek oly fontosak voltak. De fontos volt a gnosztikus tanítások szempontjából is, melyek nagyjából János írásainak keletkezése idején kezdtek behatolni az egyházba. A gnosztikusok tagadták, hogy Jézus valóságos ember volt valóságos testtel. Ez az esemény bizonyítja, hogy a gnosztikusok tévednek, és megmutatja, hogy Jézus ténylegesen megízlelte értünk a halált.

Ez benne van a hitvallásainkban. Az egyik legelső hitvallást az első korinthusi levélben találjuk: „Mert azt adtam előtökbe főképen, a mit én is úgy vettem, hogy a Krisztus meghalt a mi bűneinkért az írások szerint; És hogy eltemettetett...” (1Kor15:3-4). Hasonlóképpen az Apostoli Hitvallás is kijelenti, hogy „szenvedett Poncius Pilátus alatt, megfeszítették, meghalt és eltemették...”. Az evangélium magában foglalja a valódi halált a bűnért és a valódi feltámadást.

2. A János által feljegyzett események *a Szentírás beteljesedését jelzik*. Ha szó szerint vesszük az igeverseket, akkor szinte lehetetlenség nem észrevenni, hogy János ezt hangsúlyozza ki. Ez a Szentírás figyelemre méltó beteljesedése, mert összetett és valószínűtlen dolog volt. Két prófécia is szerepelt benne: a Zsolt34:21 („Megőrzi minden csontját, egy sem töretik meg azokból”) és a Zak12:10 („reám tekintenek, a kit átszegeztek”). Az egyik tagadó, a másik megerősítő. Az egyik azt mondja, hogy a Megváltó csontjait nem törik meg, a másik azt mondja, hogy a Megváltót átdöfik. Sőt, pontosan e két prófécia ellentétje volt az, aminek a végrehajtására a katonákat kiküldték. Azért mentek, hogy eltörjék Jézus és a két gonosztevő lábait, s egyáltalában nem állt szándékukban átdöfni Őt lándzsával. Mégis betöltötték mindkét próféciát. Míképpen lehetséges az, hogy a durva emberek tartózkodnak egy erőszakos cselekedettől, amelyre pedig parancsot kaptak, de végrehajtanak egy másikat, melyre nem volt parancsuk? Erre csak egy válasz lehetséges. A körülmények felülbírálásával Isten volt az, Aki biztossá tette azok beteljesedését.

S vajon nem ezt teszi majd az Írások minden próféciájával, beleértve azokat is, melyek ránk vonatkoznak, akikért Krisztus meghalt? Akkor hát bízunk Isten Ígében. Spurgeon írta: „Az, hogy a mi Urunk csontjai egyben maradjanak, de mégis átdöfjék Őt, nagyon valószínűtlen dolognak látszott, de mégis bekövetkezett. Mikor legközelebb találkozol egy valószínűtlen ígérettel, higgy benne szilárdan. Mikor legközelebb látod, hogy a dolgok Isten akarata ellenére történnek, higgy Istenben, és ne higgy semmi másban. Isten legyen igaz és mindenki más hazug. Hazudtolják meg bár az emberek és az ördögök Istent, te ragaszkodj ahhoz, amit Isten mondott, mert az ég és a föld elmúlnak, de az Ő Ígéből egyetlen jóta, vagy pontocska sem esik le a földre soha.”⁴⁹⁸

3. A tény, hogy Jézus csontjait nem törték meg, úgy is mutat rá, mint a nép bűneiért leölt *húsvéti Bárányra*. Egy pillanattal ez előtt idéztük a Zsolt34:21-et, ahol ezt olvastuk:

⁴⁹⁸ Spurgeon, „On the Cross after Death”, 197. oldal

„Megőrzi minden csontját, egy sem töretik meg azokból”. Ez az igevers az, amelyre János utal: ehhez hasonló nincs még egy az Ószövetségben. De ha őszinték vagyunk, el kell ismernünk, hogy ennek a zsoltárnak a gondos elolvasása nem utal azonnal arra, hogy a Messiásra kellene vonatkoztatni. Inkább arra az igaz emberre vonatkozik, akiről Dávid ír. Mi hát a baj? Ebben az esetben ez János agyszüleménye? Egyáltalán nem. Igaz, hogy ő erre a szoltára utal, de valami nagyobbra gondol. Megemlékezik arról, hogy a húsvét elrendelésekor konkrétan megmondattott: a húsvéti bárány egyetlen csontját sem szabad eltörni. A 2Móz12:46 kijelenti: „Egy házban egyék meg; a házból ki ne vigy a húsból, és csontot se törjetek össze abban”. S a 4Móz9:12 ezt mondja: „Ne hagyjanak meg abból semmit reggelig, és annak csontját meg ne törjék”. A húsvéti rituálé és Jézus halálának eme látszólag lényegtelen részlete kapcsolódik össze Isten gondviselésében és azonosítja Jézust húsvéti Bárányként, Akin keresztül van lelki szabadulásunk.

János mindezt természetesen látta, s oly módon írta le a keresztre feszítés eseményeit, hogy Krisztus halálának időzítését a húsvéti bárányok leölésének idejére tartotta szem előtt. Valójában a szakasz elején János jelzi is, hogy ezek a dolgok azért történtek, mert „a húsvét péntekje” volt.

Minden zsidó ismerte a húsvét jelentőségét. Az volt az esemény, melynek során Isten megszabadította a népet az egyiptomi rabszolgaságból. Isten azt mondta, hogy ezen a éjszakán a tíz nagy csapása közül az utolsóval sújt le Egyiptomra, azzal a csapással, melynek során minden házban meghal az elsőszülött. Isten elküldte az angyalát, hogy megölje az elsőszülötteket az egész földön. A zsidó otthonok csak akkor menekülhettek meg, követték az alábbi utasításokat: venniük kellett egy hibátlan és mocsoktalan bárányt, amit három napig kellett otthon tartaniuk, majd le kellett ölniük. Azután a bárány vérért az ajtófélfákra kellett hinteniük. Jött a halál angyala, de ahol csak a vért látta, ott elment mellette és annak a háznak a lakói megmenekültek. Nagy nemzeti esemény és ünnep volt ez, amiről a zsidók azon a napon kezdtek megemlékezni, amikor a názáreti Jézust kivégezték. Amit itt János (és a rajta keresztül megszólaló Isten) jelez, az nem más, mint hogy Jézus a tökéletes beteljesedése ennek a fontos ószövetségi jelképnek. Mi bűnösök vagyunk. Méltók a halálra. Isten ítéletének angyala jön. De Jézus meghalt helyettünk. A vére a bűneikre hintetett: most, az Ő halála miatt az ítélet angyala elmegy majd mindazok mellett, akik Őbenne bíznak.

4. Ez elvezet minket a negyedik okhoz, amiért János leírta ezeket a verseket, különösen azokat, melyek a vizet és a vért említik. János úgy hívja fel a figyelmet erre az eseményre, mint a Zakariás 12:10-ben olvasható prófécia beteljesedésére. Sok tanuló megállt ennél az igevernél. A János által elmondottak jelentése azonban mindössze öt verssel később ugyanabban az igeszakaszban, nevezetesen a Zakariás 13:1-ben található, mely valójában az előző részhez tartozik. Az a vers arról a napról beszél, amikor „kútfő fakad a Dávid házának és Jeruzsálem lakosainak a bűn és tisztátalanság ellen”. János természetesen ismerte ezt az igeverset. Sőt, azt is tudta az Ószövetségből, milyen fontos volt a „vér” a megtisztuláshoz a bűnöktől (pl. 3Móz17:11), s mennyire fontos volt a víz a megtisztuláshoz a tisztátalanságból. Ezért, mikor látta ezt a két dolog kifolyni Krisztus átdöfött oldalából, úgy fogta fel, mint tanítást arról, hogy *minden szabadulás és megtisztulás a bűntől és a mocsoktól* Jézus halálában található meg.

Valaki más is így fogta fel. William Cowper angol költő írta a „Van egy forrás tele vérrel” című dicséretet ennek az eseménynek az emlékezetére:

Van egy forrás tele vérrel,
Immanuel véréből feltöltve.
A bűnösök ebbe a folyamba merülnek
És elveszítik minden vétekfoltjukat.

A haldokló gonosztevő örvendezett, mikor látta
Ezt a forrást az ő napján.
S én is, oly gonosz, mint ő,
Elmoshatom a bűneimet.

Azóta hit által mindig látom azt a folyamatot
A Te vérző sebeid tartják azt fenn,
Megváltó szeretet volt az én témám,
S az is marad, amíg meg nem halok.

Drága haldokló Bárány, a Te drága véred
Soha nem veszíti el az erejét,
Míg Isten egyházának minden megváltottja
Nem üdvözülni, hogy többé ne vétkezzék.

János apostol, William Cowper, és megszámlálhatatlanul sokan mások meglátták az igazságot, és úgy örültek Krisztus halálának, mint amin keresztül van üdvösségünk. Egy bizonyos értelemben minden hívő örült ezeknek az igazságoknak, még ha nem is úgy értelmezte ezeket a konkrét igeverseket, ahogyan én. Te is egy vagy közülük? Egy vagy azok közül, akik hit által hintették a tökéletes húsvéti Bárány vérére az ajtófélfára? Ha nem, akkor bárcsak a Krisztus oldalát átdöfő lándzsa átdöfné a te szívedet is! Bárcsak megszakadna a te szíved is, mint az Övé. János célja ezeknek az igeverseknek a feljegyzésével az volt, hogy Jézusra nézz, és bízz Benne. Üdvösség van az ilyen hívő rátekintésben. Nézz Jézusra. Élet van ebben a pillantásban mindazok számára, akik hisznek Benne.

253. fejezet: A gazdaggal együtt az Ő halálában, Jn19:38-42

38. Ezek után pedig kéré Pilátust az arimathiai József (a ki a Jézus tanítványa vala, de csak titokban, a zsidóktól való félelem miatt), hogy levehesse a Jézus testét. És megengedé Pilátus. Elméne azért és levevé a Jézus testét.

39. Eljőve pedig Nikodémus is (a ki éjszaka ment vala először Jézushoz), hozván mirhából és áloéból való kenetet, mintegy száz fontot.

40. Vevék azért a Jézus testét, és begöngyölgeték azt lepedőkbe illatos szerekkel együtt, a mint a zsidóknál szokás temetni.

41. Azon a helyen pedig, a hol megfeszítették, vala egy kert, és a kertben egy új sír, a melybe még senki sem helyeztetett vala.

42. A zsidók péntekje miatt azért, mivelhogy az a sír közel vala, abba helyezteték Jézust.

A János evangéliuma tizenkilencedik fejezetének befejező versei nem az elsők, melyekben találkozunk a titkos tanítványsággal, de a legszomorúbb és a legszembeötlőbb példáját adják annak az állapotnak. A titkos tanítványságról először a 12. fejezetben volt szó, ahol a szerző úgy foglalta össze Jézusnak a saját népe által történt elutasítását, mint Ézsaiás próféciájának beteljesedését: „Mindazáltal a főemberek közül is sokan hívének ő benne: de a farizeusok miatt nem vallák be, hogy ki ne rekesztessenek a gyülekezetből: mert inkább szerették az emberek dicséretét, mintsem az Istennek dicséretét.” (Jn12:42-43) A János 12 versei nem nevezik meg ezeket a titkos hívőket – végső soron ők *titkos* hívők voltak. De két példát találunk rájuk a Jn19:38-42-ben – arimathiai Józsefet és Nikodémust.

Nem tudunk túl sokat egyikükről sem, de ami tudunk, az jelentős. Tudjuk, hogy mindketten gazdagok és kiválóak voltak. Mindkettő tagja volt a Szanhedrinnek. Hittek Jézusban, legalábbis bizonyos mértékig, bár azt, hogy újjászülettek-e, nem tudjuk megmondani. Nikodémus megvallotta Jézus szolgálatának elején, hogy Jézus „Istentől jött tanító” (Jn3:2). De a félelem, ami visszatartotta őt attól, hogy nyíltan megvallja Jézust ez alkalommal – éjszaka jött, s ezt a tényt János mindig felidézi, amikor őt említi – visszatartotta őt Jézustól az Ő földi szolgálata idején is, továbbá csendben maradt, miközben Jézust elítélték és megfeszítették. Arimathiai József „tanítványként” (Jn19:38, v. ö. Mt27:57), „egy tisztességes tanácsbeliként, a ki maga is várja vala az Isten országát” (Mk15:43), „jó és igaz férfiúként” (Lk23:50) van megemlítve. Azt olvassuk róla, hogy „nem vala részes azoknak tanácsában és cselekedetében” (Lk23:51), akik elítélték Jézust. József tiltakozásai azonban szemlátomást csendesek voltak, s valójában nem mondhatjuk meg, hogy ő megtért-e, vagy sem. Lehetséges: a leírás az ő esetében reményteljesebb, mint Nikodémus esetében. De nem lehetünk benne biztosak. Semmi többet nem említ sem az Újszövetség, sem a korai keresztyén dokumentumok.

Azt mondod: „De legalább ők Jeruzsálemben voltak, s gondoskodtak az Úr testéről, amikor a nyilvánvaló, kimondott tanítványai szertefutottak?” Ez igaz, de ez többet mond a tizenkettő hibájáról, mintsem József, vagy Nikodémus tanítványságáról. Sok emlékművet építettek, sok festett üvegablakot készítettek, sok teológiai tanszéket alapítottak azok, akik nem jutottak közelebb az örök élet birtoklásához, mint csak rossz volt a lelkiismeretük. Egy vagy azok közül, akik hasonlítanak Nikodémushoz, vagy arimathiai tanácsadójához? Ha igen, akkor remélem, hogy megzavarlak annak megmutatásával, milyen közel állsz azokhoz a milliókhoz, akik ragaszkodnak a keresztyénséghez, de egyáltalában nincs üdvözítő hitük. Remélem, felindítalak arra, hogy valamennyivel többre vidd Krisztus egyházában, mint holmi temetési igazgató. Szeretném, ha az élő Isten bizonyágtevőjévé válnál.

Miképpen teszem ezt meg? Két módon. Először meg szeretném mutatni neked a titkos tanítványság okát, majd azt is, hogy ez mennyire sürgős és veszélyes. Utána

megmutatom neked a szomorú eredményeit annak, ha elmulasztjuk Krisztust nyíltan megvallani.

A zsidóktól való félelem

Nincs semmi titok abban, hogy mi tartotta vissza arimathiai Józsefet és Nikodémust Jézus megvallásától. A félelem volt az, „a zsidóktól való félelem”, ahogyan János mondja nekünk. Mikor elolvasom ezt a magyarázatot a János 19-ben, nem tehetek mást, mint szembeállítom a János 12-ben található némileg eltérő magyarázattal Jézus nyílt megvallása elmulasztásának hibájáról. Ott azt olvassuk, hogy sokan azért nem vallották Őt meg, „mert inkább szerették az emberek dicséretét, mintsem az Istennek dicséretét” (43. vers). Ez arra a gondolatra indít engem, hogy a nevetségességtől való félelem még azután is lappangva él bennünk, miután a másoktól várt dicséret hiúsága már szertefoszlott.

Feltételezhetjük, hogy fiatalabb korukban József és Nikodémus olyasféle életmódot éltek, melyet azért tartottak szem előtt, hogy mások jót gondoljanak róluk. Egyesek ezt a gazdagságon át keresik, mert a gazdagokat általánosan körüludvarolják a kevésbé szerencsések. Egyesek a köztiszteletnek örvendő titulusokon és pozíciókon át keresik – igyekeznek a Szanhedrin, vagy a városi tanács, az ügyvédi kar, vagy már civil szervezet tagjaivá válni. De ezek a dolgok idővel elhalványodnak, s a lényegét meglátó emberek végül csalódnak az emberi tiszteletadás üressége miatt. S akkor mi lesz? Vajon észhez térnek, és felhagynak a hiábavalósággal a valamirevaló dolgok javára? Néha, de nem mindig, sőt nem is rendszerint. S az ok, amiért a legtöbben nem teszik meg, a félelem attól, hogy mások mit gondolnak róluk. Sokan, akik nem mulasztanak el megvallani Krisztust a dicséret utáni vágyukból, elmulasztják megvallani Őt, mert úgy vélik, valaki megvetheti őket ezért, vagy kinevetheti és kigúnyolhatja őket.

Alexander Maclarennek vannak kiváló gondolatai a dologban: „A társadalom szervezetében manapság nincs semmi, ami megrettentene bárkit annak a közönséges formájú keresztyénségnek a megvallásától, amely a legtöbbünket kielégít. Inkább még helyes is kijelenteni a középosztálybeli emberek csoportjaiban, hogy ebben, vagy amabban az értelemben keresztyének vagyunk. Ha azonban a dolog a valódi megvallásig, a valódi tanítványság felvállalásáig jut, akkor oly sok és oly félelmetes akadály tornyosul az úton, melyek, noha nagyon különbözőek, mégis ott tornyosultak a szövegben szereplő két gyáva ember útjában is. Az élet minden vallásában nehéz a gyakorlatba átültetni bármiféle erkölcsi meggyőződést. Milyen sokan vannak közöttünk, akiknek vannak hiedelmeik a szociális és erkölcsi kérdésekben, de bizonyos körökben szégyellik ezt beismerni, nehogy ujjal mutogassanak rájuk és nevetségessé tegyék őket!... Korunk politikai, szociális és az erkölcsi konfliktusainak megvannak a maguk 'titkos tanítványai', akik csak akkor jönnek elő a lyukaikból, mikor a csatának már vége, igaz akkor, a lehangosabbakat kiáltják.”⁴⁹⁹

Miért van az, hogy akkor, amikor az emberiség minden erkölcstelensége előjön a kamrájából és nagy hangon követeli az elismerését a lényegében „jó” emberi lélek tiszta és természetes kifejeződéseként, akkor sok hívők (vagy állítólagos hívő) nem jön elő Krisztus mellett? A félelem miatt, az attól való félelem miatt, hogy mit mondhat más.

Milyen sürgősséget és veszélyes ez! Sürgősséget, mert nem áll fenn a nevetségessé válás veszélye. Lehet kellemetlen, ellenszenves. Természetesen lehet, hogy jobban kedveljük, ha a kortársaink más bánásmódban részesítenek. De nincs semmi veszély benne. Valójában az ellenkezője igaz. Akkor vagyunk a legnagyobb biztonságban, mikor kiállunk az igazság

⁴⁹⁹ Alexander Maclaren, *Expositions of the Holy Scripture*, 7. kötet, „The Gospel of St. John” (Grand Rapids: Eerdmans, 1959), 3. rész, 287-288. oldal

mellett. S akkor vagyunk a legnagyobb veszélyben, ha hallgatunk, s nemcsak ezt, de az eljövendő életet illetően is.

Ha tartózkodsz Krisztus nyílt megvallásától, s attól az elhatározástól, hogy kiállsz mellette, bármi jöjjön is, akkor valószínűleg az alábbi módon racionalizálsz a hibádat. Ezt mondod: „A bizonyosságom nem jó semmire. Mit számít az, ha Isten gyermeke vagyok, lehetek az hallgatva is.” Lehetsz? Biztos lehetsz abban, hogy valóban újjászületél, ha nem vallod meg nyíltan Krisztust? Ismered a Szentírást: „Ha valaki én utánam akar jöni, tagadja meg magát, és vegye fel az ő keresztyét minden nap, és kövessen engem” (Lk9:23). „Mert ha a te száddal vallást teszel az Úr Jézusról, és szívedben hiszed, hogy az Isten feltámasztotta őt a halálból, megtartatol. Mert szívvel hiszünk az igazságra, szájjal teszünk pedig vallást az idvességre.” (Rm10:9-10) „Mert ha a te száddal vallást teszel az Úr Jézusról, és szívedben hiszed, hogy az Isten feltámasztotta őt a halálból, megtartatol. Mert szívvel hiszünk az igazságra, szájjal teszünk pedig vallást az idvességre.” (Mt10:32-33) +

Ha nem vallod meg Krisztust nyíltan, és nem állsz ki Mellette a nevetségesség dacára, akkor nem látom be mi jogon tartod magadat bármiben is különbnek Poncius Pilátustól, mert a félelem volt az, ami őt visszatartotta az igazságosságtól. Tiszteled Krisztust? Pilátus is tisztelte. Őszintén a jó dolgot akarod megcselekedni? Pilátus is így volt ezzel. Azt mondod: „Én nem találok hibát Jézusban”? Ez volt Pilátus bizonyága is. De a császártól való félelme legyőzte a nemesebb hajlamait. Ügyelj arra, hogy ne kövesd őt ezen a vonaton.

A közösség elvesztése

Lehet, hogy valóban az Úr Jézus Krisztusban hívó ember vagy, de a legnagyobbbrészt titokban. Ha így van, akkor a korai bátorságra akarlak buzdítani, megmutatván neked a Krisztus nyílt megvallása elmulasztásának szomorú következményeit.

Az első következmény a Krisztussal való közösség elvesztése. Azt hiszem ez az, ami a legvilágosabban mutatkozik meg Nikodémus és arimathiai József esetében. Nem tudjuk, József mikor hallott először Krisztusról, és kezdett el hinni Benne, de valószínűleg korán. Nikodémus pedig a kezdetektől fogva tudott Jézusról, mert eljött hozzá, amikor a tanításai és a csodái először váltak ismertté. Ezek az emberek hasznát húzhattak volna a Jézussal való két, talán hároméves intenzív közösségből. Tanulhattak volna a tanításaiból, a javukra válhatott volna a példája, kaphattak volna Tőle közvetlenül útmutatásokat, miképpen támogassák Isten országának épülését ebben a világban. Azt olvassuk, hogy József ténylegesen „várta Isten országának eljövetelét”. De mégis elkerülte azt – mert elmulasztotta nyíltan megvallani Krisztust.

Ismét Maclarent idézem: „Bármely elhanyagolt kötelesség filmréteget húz az ember és a Megváltója közé: bármely tudatos kötelességmulasztás falat épít közted és Krisztus közé. Légy abban biztos, hogy ha gyáván, vagy a pozíciódra és az előnyökre való önző törődéssel, illetve bármely más indítékból távol maradunk Tőle, s bezárva tartjuk az ajkainkat, amikor pedig beszélnünk kellene, akkor hidegség lopakodik a szívünkbe, az Ő arca elfordul tőlünk, s a szemeink már nem merik ugyanazzal a magabiztossággal és örömmel keresni az Ő arcának világosságát. A meggyőződéseid hitetlen lepelbe bugyolálásával és a földbe temetésével nem más veszítesz el, mint a meggyőződésed örömteli használatát, az igazság – mely által élsz, a melye előtt meghajolsz – mélyebb megragadását és a valódi közösség elvesztését azzal a Mesterrel, Akit elismersz és vallasz.”⁵⁰⁰

Emellett nemcsak a Krisztussal való közösség az, amit elveszítesz. Elveszíted azt az értékes és áldott közösséget is, amit fenn kell tartanod más keresztyénekkal. Ők Krisztussal járnak, s ha te nem vagy Vele, akkor velük sem, és ezt meg fogod szenvedni. Egy, a

⁵⁰⁰ Ugyanott, 293-294. oldal

többiekől elkülönült parázs hamarosan kiég, és akkor már nem több, mint halott hamu. De tedd a többi mellé, s hamarosan felcsap a láng, és a többi fát is meggyújtja. Ha korábban ezt még nem tanultad meg, fogadd el, mint nagy és megváltoztathatatlan alapelvet: *a keresztyéneknek szükségük van a többi keresztyénre*. Neked is szükséged van rájuk. Ha úgy véled, hogy nincs, akkor vagy bolond, vagy reménytelenül gőgös és fennhéjázó vagy.

Azt hiszem, itt hallhatok némi ellenkezést. Az első az, hogy a keresztyének gyakran szomorú csapat. Igaz, de egyúttal nem az is a helyzet, hogy te titkos hívő vagy? Egy dolgot mondok neked: ha elveted, hogy a többi hívővel azonosulj, mert azt hiszed, hogy szomorkás fajta tanítványok, akkor valójában felsőbbrendűnek képzeled magad náluk, s ez ugyancsak kérdéses álláspont olyasvalaki számára, aki feltételezetten megvallotta a bűneit és elfordult az önzéstől a Jézus Krisztusba vetett hit felé. Ha valóban bűnös vagy, akkor azok közé a bűnösök közé tartozol, akikért Krisztus meghalt. Ha jobbnak képzeled magad náluk, akkor mitől gondolod azt, hogy valóban beleszülettél Isten családjába?

Emellett milyen társaságot tartasz náluk jobbnak? A hitetlenekét? A világot? Ha e vonalak mentén gondolkodsz, nagy bolond vagy, mert a világ volt az a maga összes, feltételezett ragyogásával és bölcsességével, ami megfeszítette a Mesteredet. Miből gondolod, hogy veled majd kedvesebben bánik, ha egyszer rájön, hogy te is Hozzá tartozol?

Más ellenvetést is hallok. Azt mondod, síkra akarsz szállni Krisztusért, de mások, akiket szeretsz – talán a férjed, vagy a feleséged, a gyermekeid, vagy a szüleid – visszatartanak téged. Azok tartanak vissza, akiket szeretsz? Akkor nem látom be, miképpen mondhatod, hogy szereted őket, ha nem akarsz arra az álláspontra helyezkedni Isten kegyelméből, amelyik a legvalószínűbben lesz felhasználható arra, hogy ők is megtérjenek. Isten kegyelme minden más helynél jobban a családokban terjed. Ha szereted őket, akkor síkra fogsz szállni Krisztusért, hogy segíts nekik eljutni ugyanarra a hitre és megvallásra.

Vannak, akik megtették ezt. Egy kislányra gondolok, aki Philadelphiában vált keresztyénné, majd nagy személyes veszteségek árán ment haza, hogy a szüleit Krisztushoz vezethesse. Ők most már hívők és annak a keresztyén közösségnek a vezetői, amelyben élnek. S gondolok egy másik kislányra, egy filippínóra, aki visszatért egy faluba egy szigeten, ahol egyetlen keresztyén sem volt. De azonosult Krisztussal és mostanra már sokan eljutottak Krisztus ismeretére.

A szeretet vonzásában

Tudom, hogy nem az efféle érvek fognak majd téged végül utolérni. Csak Magának Krisztusnak a szeretete, amit Krisztus keresztye sugároz.

Itt én felbátorodhatok, mert nyilvánvalóan Krisztus halála volt az, ami kihozta a gyáva Józsefet és a gyenge Nikodémust a rejtekhelyeikről. Igaz, szégyellhetik, hogy a szolgálatának napjaiban nem vallották meg Őt nyíltan. De a halálában – pont abban a pillanatban, amikor a többi, bátrabb tanítvány is menekülőre fogták – előjöttek, mert megérintette őket az a szerető áldozat, amit Jézus hozott az üdvösségünkért. Tudatára ébredtek a saját gyávaságuknak – és Isten szeretetének. Emellett nem állítom, hogy szükségszerűen hívők voltak. A lelkiismeret-furdalás ugyanennyit tett sok hasonló esetben. De Krisztus halála nyilvánvalóan felébresztett valamit bennük, s úgy tűnik, végül legalábbis a követőiként akartak megnyilvánulni.

Isten megteheti ezt veled is, ha csak rátekintesz Krisztus szenvedéseire. A Biblia mondja: „Az Isten pedig a mi hozzánk való szerelmét abban mutatta meg, hogy mikor még bűnösök voltunk, Krisztus érettünk meghalt” (Rm5:8). Krisztus halála az, amiben Isten szeretetét látjuk. Nem indít az meg téged? Igaz, lehet, hogy korábban visszatartott az, hogy nem tudta, valódi hívő vagy-e4, vagy sem? De *előjöhetsz*. Ő meghalt érted. Kifizette a bűneid árát. Elhordozta a haragot a kereszten a te üdvösségedért. Miképpen vagy képes nem szeretni Őt? Ha pedig szereted, miképpen vagy képes elmulasztani azt megvallani mindenkinek?

Adok még egy buzdítást neked. Figyeld meg, hogy a temetése során Jézus máris tesz egy lépést az Isten kezéből származó felmagasztaltatás felé, ami most már az Övé, s amiben majd hatalommal el is jön az idők végén. Valóban gyalázatos nap volt az, amikor az emberek átkozták, kinevették, gyűlölték és leköpdösték Őt. Az a megaláztatás napja volt, de annak már vége. Az Ő halálával ért véget. Most pedig, már a temetése során is szeretet veszi körül azok részéről, akiknek megvannak az eszközeik ahhoz, hogy a testéről gondoskodjanak, és tisztességgel eltemessék Őt. Ez is meg volt profétálva. Ézsaiás elmondja nekünk, hogy noha meg kellett halnia a gonoszok társaságában, utána a gazdagok mellé jutott a halálban (Ézs53:9). Emellett ezt a feltámadás, a győzelem és a mennybemenetelt követte.

A Krisztus, akinek a követésére kérnek téged, nem egy megalázott zsidó igehirdető, hanem a dicsőség Ura. Valóban nem csak kéri, hogy jöjj Hozzá, hanem parancsolja. Azt mondja, fordulj el a bűneidtől, és jöjj Hozzá nyíltan az üdvösségért. Megteszed? Jössz? „És a Lélek és a menyasszony ezt mondják: Jövel! És a ki hallja, ezt mondja: Jövel! És a ki szomjúhozik, jöjjön el; és a ki akarja, vegye az élet vizét ingyen.” (Jel22:17)

254. fejezet: A nem teljesen üres sír, Jn20:1-10

1. A hétnek első napján pedig jó reggel, a mikor még sötétes vala, odaméne Mária Magdaléna a sírhoz, és látá, hogy elvétellett a kő a sírról.

2. Futa azért és méne Simon Péterhez és ama másik tanítványhoz, a kit Jézus szeret vala, és monda nékik: Elvitték az Urat a sírból, és nem tudjuk, hová tették őt.

3. Kiméne azért Péter és a másik tanítvány, és menének a sírhoz.

4. Együtt futnak vala pedig mindketten: de ama másik tanítvány hamar megelőzé Pétert, és előbb juta a sírhoz;

5. És lehajolván, látá, hogy ott vannak a lepedők; mindazáltal nem megy vala be.

6. Megjőve azután Simon Péter is nyomban utána, és beméne a sírba: és látá, hogy a lepedők ott vannak.

7. És a keszkenő, a mely az ő fején volt, nem együtt van a lepedőkkel, hanem külön összegöngyölítve egy helyen.

8. Akkor aztán beméne a másik tanítvány is, a ki először jutott a sírhoz, és lát és hisz vala.

9. Mert nem tudják vala még az írást, hogy fel kell támadnia a halálból.

10. Visszamenének azért a tanítványok az övéikhez.

Jézus feltámadásának az egyik nagy történelmi bizonyítéka az üres sír. De figyelemre méltó tény, hogy amikor Péter és János a sírhoz értek azon az első húsvéti reggelen, az nem, volt teljesen üres. Jézus teste már nem volt ott, de volt valami, ami még mindig ott volt: a keszkenők. Valami ezekben annyira mehökkentette Jánost, hogy végül már hitt a feltámadásban.

Jelentős dolog, hogy egy tanítvány első ízben itt mutatott hitet a feltámadásban. Az elmúlt évszázadban a híres bibliakritikus Ernest Renan azt állította, hogy a feltámadásba vetett keresztyén hit a Mária Magdaléna által terjesztett szóbeszédnek következménye volt, mert ő hallucinációktól szenvedett, s ezért vélte úgy, hogy látta Jézust. Az utolsó dolog, amit várt volna a világon, az pont az Úr feltámadása volt. De János jelzi, hogy ő már valamennyivel előbb is hitt benne, mielőtt Mária visszatért volna a sírhoz és találkozott Jézussal.

A húsvéti reggel eseményei

Jézust vagy pénteken feszítették keresztre (ahogyan azt az egyház általánosan hitte), vagy csütörtökön (amit kevesebben hisznek, de ami látszólag jobban illeszkedik a bizonyítékokhoz).